THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOLVMEN I

MDCCCC
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Quod Fridericus Augustus Wolfius, philologorum in Germania dux et princeps, mente agitaverat et in analectis litterariis ostenderat consilium, novus ut conderetur linguae latinae Thesaurus Gesneriano et Forcelliniano locupletior atque ordinatior, qui non modo omnia vocabula complecteretur, sed etiam unius cuiusque ab origine ad exitum quasi vitam ex temporum rerum animorum mutationibus explicatam traderet patefaceretque in usum hominum quocumque modo curantium antiquitatem, id efficiendum sibi proposuerunt anno 1857 invitati munificentia liberali Maximiliani II Bavarorum regis Fridericus Ritschl Bonnensis, cuius intentam lexico latino disciplinam vel ex Ribbeckii vel Vahleni appendiculis scaenicae et Ennianae poesis pernoverant, et Carolus Halm Monacensis et Alfredus Fleckeisen Francofurtanus. sed vix rationem operis conficiendi statutam habebant, munera pensaque inter sodales ac discipulos partiri coeperant, summam cogitationum in conventu philologorum Vindobonensi pronuntiaverant, cum graviore urgente necessitate ab hoc opere revocatae sunt quae in promptu fore credebantur pecuniae, privatisque officiis aut impensis id perfici posse desperatum est. remanebat tamen Thesauri novi vetus ac vehemens desiderium et in annos singulos augebatur nec minuebatur librorum multitudine magnorum parvorum quos ad amplificandum lexicon latinum aut corrigendum interim variarum nationum viri docti ediderunt, ex quibus unum nominare fas putamus ob indefessam senectute docilitatem atque industriam Carolum Ernestum Georges. spem autem olim interceptam restituit ac refovit in primis Eduardus Woelfflin, qui postquam Halmi in locum apud Monacenses successerat, anno 1883 archivum lexicographiae grammaticaeque latinae instituit quod per mensium aliquot vices in publicum emitteret praeparaturus et suggesturus materiam necessariam ad futurum Thesaurum. atque adiutricem in tolerando eorum annalium sumptu academiam invenit Bavaricam. proximus ab illo Thesauri causam ad quam Ritschelii gratia pridem accesserat denuo suscepit Martinus Hertz Vratislaviensis, causaeque ancipiti ac situ quodam pressae sua contentione et commendatione favorem conciliavit cum aliorum tum regni Borussici summorum administrorum et academiae Berolinensis. relatum est de Hertziano libello et sententia dicta de principiis operis ac dispensatione in actis academiae eius a. 1891 (9 Iul.), deinde diu multumque deliberatum per litteras et coram, Francofurtano concilio gravis auctor interfuit Theodorus Mommsen, denique ad finem vergente anno 1893 societate facta et consiliorum et impendiorum a rerum publicarum curatoribus benevolentissimis permissorum ad transigendum negotium se accinxerunt corpora academica Germaniae Austriaeque primaria quinque, quorum nomina huic praefationi subscripta sunt. quorum legati Thesauri nomine ab initio fuerunt suntque Hermannus Diels Berolinensis, Vdalricus de Wilamowitz, tum Fridericus Leo Gottingensis, Otto Ribbeck et post eius occasum Carolus Brugmann Lipsiensis, Eduardus Woelfflin Monacensis, Guilelmus de Hartel Vindobonensis. cooptatus est praeterea quem Ritschelius et Halmius ad ordinandum Thesaurum destinarant Franciscus Buecheler Bonnensis.

novatum in nostris rationibus hoc est potissimum, Thesaurum ut bifariam interpretati discerneremus hunc quem modo divolgaturi sumus librum ab schedarum ceterarumque copiarum instrumento illo quod conditum ac deinceps quoad vires valebunt exauctum in usum perpetuum manebit. hic liber si quando ab aequis et peritis arbitris non satisfacere existimabitur, novum licebit librum conficere copiis eisdem, atque adeo nunc si cui ullius vocabuli tractatus non sufficere videbitur, petat licebit quod addat et suppleat, quo meliorem ipse reddat, e Monacensi — ibi enim gazae nostrae adservantur in praesentia — gazophylacio. quaecumque vocabula in latinis libris extant scriptis ante Antoninos, in sua quodque scheda exscripta et exsignata, in librum litteramque digesta, cistularum numero maximo reposita et in unum collecta tenemus omnia. exscribendi diligentiam horum moles ingens et modica opum facultas vetuit produci ulterius: Apuleio et Commodiano et quibusdam aliis exceptis plurimorum usque ad saeculum septimum scriptorum excerptio tantum parata est singularium verborum et rarorum et vel praesentia vel absentia notabilium. similiter inscriptiones latinae pro vetustate ac dignitate aut totae in schedas nostras sunt relatae aut particulatim adsumptae excerpendo. neque vero ad verba

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

transcribenda librorum exemplaria volgaria adhibuimus, sed optima quae videbantur esse et fidelissima prius ab eruditis ac prudentibus viris ita retractari atque adnotari iussimus, ut schedis verbisque qui post essent usuri quam maxime prohiberentur a captionis et errorum periculis. ea in re itemque in excerpendo plerique Germanicarum atque Austriacarum, nonnulli etiam exterarum gentium philologi operam nobis praestiterunt praeclaram, multi gratuitam, liberalem cuncti. hos conditores Thesauri vel donatores grato animo meminimus, eosdem dare libet poscenti vades vel fideiussores, utramque ob causam eorum nomina infra adscripta sunt in tabula praefationi subiecta. neque alienum est hoc loco commemorare quorundam scriptorum antiquorum apparata esse nostro mandatu meliora eis quae ferebantur aut adeo primigenia exemplaria laboresque apparantium aere nostro sublevatos. ceterum universo huic exscribendi excerpendi colligendi muneri, ut erat divisum in duas provincias Gottingensem et Monacensem, ita duo viri praeerant Leo et Woelfflin, qui ad scriniorum officia duo sibi adsciverunt iuvenes, alter eorum Oscar Hey etiam nunc Thesauri nostri secretarius est vice praefecti. Woelfflinus scriptorum pedestrium curam agebat longe plurimorum, Leo huius generis paucorum velut Plinii Quintiliani Gellii, at praecipue poetarum et inscriptionum. intra quinquennium ratiocinati eramus cum opus inciperetur copias necessarias posse instrui et comparari: id temporis spatium excessimus quidem praeparatione nostra, sed perpaulo excessimus, tantillo ut etiam de exitu operis intra quindecim annos praefinito prospèra ac felicia audeamus ominari. autumno anni 1899 copiae Gottingenses Monacensibus adiunctae sunt omnesque coactae in unum, iam stant confertae in aedibus academicis Bavaricis.

interea editione Thesauri quo melius ac maturius defungeremur, et cum bibliopola erga philologos benevolente B. G. Teubnero pacti eramus de redemptione ac pretiis et ab spectato in litteris latinis viro Friderico Vollmer petieramus editionem ut adornaret informaret moderaretur, hoc unum omnibus relictis rebus officium reciperet. qui simul ac Bruxellis Monachium transmigravit Thesaurique iniit praefecturam, autumno proximo non solum ipse vocabulorum ex schedis excudere historias, commentari explanationes, effingere lexicon aggressus est, sed etiam qui adiutores ei sociique ibi dati sunt haud paucos adulescentes ad huius modi meditationem ac scripturam exemplo monitisque instigavit, consiliis mandatisque instruxit, ingeniorum ac laborum certamine exercuit. sic nata sunt quod iam emittimus lexici exordium et quae excipient propediem auxiliantibus Georgio Dittmann, Guilelmo Bannier, Gualtero Otto, Alfredo Klotz, Ernesto Lommatzsch, Paulo Rabbow, Ernesto Diehl, Georgio Lehnert, Adolfo de Mess, Henrico Oertel, Carolo Prinz, Ernesto Bickel philosophiae doctoribus antiquarum litterarum studio probatis. verum praeter domesticos extraneis quoque opus fuit accitis in Thesauri auxilium potentibus scientiae finitimae, si quidem latina lingua et eadem stirpe aut ex ipsa progenitae vix possunt disterminari. itaque etyma vocabulorum ubicumque declarantur, Rudolfi Thurneysen Friburgensis qui Guilelmum Schulze Gottingensem in consilium adhibuerat et sententias et verba rettulimus, de romanicis linguis Guilelmi Meyer-Luebke Vindobonensis secuti sumus auctoritatem.

cetera singillatim enarrandi quae quibus rationibus fieri voluerimus, alio loco Vollmer rector operis habebit occasionem, sive fors tulerit, nos non omittemus. nunc hoc optamus cupideque nos instare profitemur, ut quanto magis procedat opus tempore, tanto accedat propius ad speciem optimi ac perfecti, qualem doctissimus quisque mente conceperit, modo ad praesens pro huius saeculi sapientia ac viribus nostris conceptam mediocriter videamur esse adsecuti nec ferme deterius quam fata cogant mortalium. quisquis evolves hunc librum, bona cum venia lege, ita felix utaris.

Dabamus mense Iulio anni MDCCCC

Berolino Regia Litterarvm Academia Borvssica
Gottinga Regia Litterarvm Societas Gottingensis
Lipsia Regia Litterarvm Societas Saxonica
Monachio Regia Litterarvm Academia Bavarica
Vindobona Caesarea Litterarvm Academia Avstriaca.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CVM OPVS INCIPIMVS NOBIS PRAESTO SVNT COPIAE HAE:

scriptores vel opera	ediderunt	recognoverunt	excerpserunt
Acro v. Scholia in Horatium			
Acta sanctorum passiones ——— vitae ———	varii	selegit P. Rabbow	E. Diehl
Aegritudo Perdiccae	Bährens, poet. min. V		F. Vollmer
Alcimus Avitus	Peiper, Mon. Germ. ant. VI 2		G. Dittmann
Ambrosius	C. Schenkl, Corp. Vind. XXXII		C. Schenkl-W. Bannier
——— varia	Migne 16		M. Manitius
——— spuria	Migne 17		Alex. Souter
——— enarr. in psalmos ——— expos. in psalm. CXVIII Ambrosiaster	(Ihm)		M. Ihm
Ammianus Marcellinus et Anonymus Valesianus	Gardthausen 1874		M. Petschenig
Ampelius	Wölfflin 1854		E. Wölfflin
Anthimus	Rose 1877		M. Ihm
Anthologiae partes selectae	Riese I² 1894	J. Ziehen	J. Ziehen
Apicius	Schuch 1874		A. Klotz
Appendix Vergiliana: Moret. Copa	Leo 1891	F. Bücheler	
——— Catalepton, Culex, Ciris, Dirae, Lydia	Ribbeck 1895	F. Leo	
——— Aetna	Munro 1867	F. Vollmer	
Apuleius, metamorphoses	J. van der Vliet 1897	W. Kroll	
——— opuscula philosophica	Goldbacher 1876		
——— apologia	Krüger 1864	O. Rossbach	
——— florida	Krüger 1865		
Ps. Apuleius, de herbis	(Köbert)		H. Köbert
Arator	(H. Schenkl)		H. Schenkl
Arnobius	Reifferscheid, Corp. Vind. IV		H. Scharnagl
——— iunior	Migne 53		
Asconius	Kiessling-Schoell 1875	E. Wölfflin	
Ps. Asconius	Baiter 1833		G. Lehnert
Augustinus, de civitate dei	Dombart 1877	O. Hey	
——— scripta didactica et polemica	Zycha, Corp. Vind. XXV et XXVIII 2. 3		J. Zycha
——— confess. et retractationes	Knöll, Corp. Vind. XXXIII		P. Knöll
——— epistulae	Goldbacher, Corp. Vind. XXXIV		A. Goldbacher
——— retractationes	Migne 32		A. Klotz
——— de musica, categ., de dial.	ibid.		W. Otto
——— varia	ibid.		J. Amsdorf
——— epistulae	Migne 33		A. Goldbacher

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptores vel opera	ediderunt	recognoverunt	excerpserunt
Augustinus, epistulae	Migne 33, 471 sqq.		Ant. Huber
—— varia	Migne 34		Jul. Hauer
—— sermones	Migne 38		G. Hatz
—— sermones	Migne 39, 1493—1736		J. Wismeyer
—— varia	Migne 40		A. Warth-E. Ehrlich
—— varia	Migne 44		E. Ehrlich-F. Weigel
—— polemica	Migne 45		G. Jacob
—— opera omnia	varii		P. O. Rottmanner
Ps. Augustinus, sermones	Benedictini 1683		A. Souter-W. Bannier
—— sermones	Mai, nova patr. bibl. I		H. Usener
Aurelius Victor, Caesares	Pichlmayr 1892		} F. Pichlmayr
—— epitome, origo	Tauchnitziana 1870		}
—— de viris illustribus	ibid.		W. Schmaderer
Ausonius	Peiper 1886		W. Brandes-O. Könnecke
Avellana collectio	Günther, Corp. Vind. XXXV		O. Günther
Avianus, fabulae	Bährens, poet. min. V		M. Pohlenz
—— apologi	Fröhner 1862		W. Bannier
Avienus, Aratea	Holder 1887		P. v. Winterfeld
—— cetera	ibid.		H. Hobein
Bellum Alexandrinum	Kübler 1896	Rud. Schneider	
Bellum Africum	Wölfflin 1896	} E. Wölfflin	
Bellum Hispaniense	Kübler 1897	}	
Benedicti regula	Wölfflin 1895		E. Wölfflin
Boetius, consol. et opusc. sacra	Peiper 1871		J. Penndorf
—— Aristotelica	Meiser 1877. 1880		G. Lehnert
—— arithm. musica	Friedlein 1867		E. Wölfflin
—— varia	Migne 63. 64		J. Denk
Bucolica Einsidlensia	Bährens, poet. min. III	H. Schenkl	
Caelius Aurelianus	Amman 1722		G. Helmreich
Caesaris fragmenta	Kübler 1897	E. Wölfflin	
Calpurnius, eclogae	Schenkl 1885	H. Schenkl	
Calpurnius Flaccus	Burmann 1720		H. Weber
Canones	Migne 56		E. Wölfflin
Carmen de bello Aegyptiaco et carmina de mensibus	Bährens, poet. min. I	H. Schenkl	
Carmen contra paganos	Bährens, poet. min. III	P. Sakolowski	
Cassianus	Petschenig, Corp. Vind. XIII et XVII		A. Klotz
Cassiodorus, variae	Traube, Mon. Germ. ant. XII		M. Ihm
—— historia tripertita	Migne 69		J. Schöne
—— chronica	Mommsen, Mon. Germ. ant. XI		O. Hey
Cassius Felix	Rose 1879		M. Ihm
Cato, de agri cultura	Keil 1895	E. Hauler	
—— fragmenta	Jordan 1860	O. Hey	
Ps. Cato, carmina	Bährens, poet. min. III		J. Schöne
Catullus	Schwabe 1886	L. Schwabe	
Celsus	Daremberg 1859	G. Helmreich	
Censorinus et frg. Censorini	Hultsch 1867		O. Hey
Chalcidius	Wrobel 1876		Alb. Köhler
Chiron	Oder 1899		H. Weber
Chronogr. a. 334 et liber gener.	Frick, Chronica minora 1892		M. Hölzl
Cicero, de inventione	Friedrich 1893	W. Friedrich	
—— orator	Heerdegen 1884	F. Heerdegen	

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptores vel opera	ediderunt	recognoverunt	excerpserunt
Cicero, de oratore	Friedrich 1893	Th. Stangl	
—— de opt. gen., partit., topica	ibid.	E. Ströbel	
—— epistulae ad Atticum 1—8	Baiter 1866	W. Sternkopf	
9—16	ibid.	O. E. Schmidt	
—— ad Q. fratrem 1—2	C. F. W. Müller 1896	E. Wölfflin	
3	ibid.	J. Ziehen	
—— ad Brutum	Baiter 1866	L. Gurlitt	
—— ad familiares	Mendelssohn 1893	L. Mendelssohn	
—— epistularum fragmenta	Baiter 1866	L. Gurlitt	
—— Aratea	Bährens, poet. min. I	E. Maass	
—— fragmenta	C. F. W. Müller 1898	W. Otto	
Q. Cicero, de petit. consul.	Bücheler 1869	J. Ziehen	
Claudianus	Koch 1893		H. Hobein
Claudianus Mamertus	Engelbrecht, Corp. Vind. XI		J. Golling
Clemens ad Corinthios	Morin 1894		E. Wölfflin
Codex Gregorianus, Hermogenianus, Novellae Valent.	Haenel 1837		E. Grupe
Codex Iustinianeus	Krüger 1877		Hugo Krüger
Codex Theodosianus	Haenel 1842		H. Leipold
Collatio leg. Mos. et Rom.	Mommsen 1890		W. Bannier
Columella, de re rustica	Schneider 1794	V. Lundström	
—— de arboribus	Lundström 1897	O. Hey	
Commodianus	Dombart, Corp. Vind. XV	B. Dombart	
Corippus	Partsch, Mon. Germ. ant. III 2		P. Sakolowski
Cornelius Nepos	Fleckeisen 1884, Halm 1871	E. Wölfflin	
Curtius 3	Damsté 1897	H. W. Reich	
4—10	Vogel 1885	C. Weissmann	
Cyprianus	Hartel, Corp. Vind. III		Patres St. Stephani Augustae Vindelicorum
Damasi carmina	Ihm 1895		M. Ihm
Dares et Dictys	Meister 1872. 1873		M. Hölzl
Declamatio in Catilinam	Zimmerer 1888		E. Wölfflin
Didascalia apostolorum	Hauler 1900		W. Bannier-W. Otto
Dioscorides Langobardus	Auracher-Stadler 1882—93		
—— de herbis femininis	Kästner, Hermes XXXI		H. Stadler
—— graecus Vindobonensis	Stadler, Archiv X. XI et Wellmann, Hermes XXXIII		
Donatus in Terentium	(Rabbow)		P. Rabbow
Claud. Donatus in Vergilium	Fabricius 1561, Lucius 1613		
Dracontius, laudes dei	(Vollmer)		F. Vollmer
—— satisfactio	v. Duhn 1873		C. Lohmeyer
—— carm. prof. et Orestis trag.	Bährens, poet. min. V		
Elegiae in Maecenatem	Bährens, poet. min. I	H. Schenkl	
Ennius (exceptis fabulis)	L. Müller 1884	G. Goetz	
Ennodius	Hartel, Corp. Vind. VI		F. Ladek
Epicedium Drusi	Bährens, poet. min. I	R. Ehwald	
Eugippius, vita Severini	Knöll, Corp. Vind. VIII 2		E. Wölfflin
Eutropius	Rühl 1887		W. Schmaderer
Exuperantius	Bursian 1868		E. Wölfflin
Festus-Paulus	Thewrewk de Ponor 1889	O. Hey	
Filastrius	Marx, Corp. Vind. XXXVIII		F. Marx
Firmicus Maternus, err. prof. rel.	Halm, Corp. Vind. II		Rich. Fisch
—— mathesis 1—4	Kroll-Skutsch I 1897		M. Ihm

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptores vel opera	ediderunt	recognoverunt	excerpserunt
Florus	Rossbach 1896	E. Wölfflin	
Fragmenta historicorum	Peter 1883	H. Peter	
Fragmenta oratorum	Meyer 1842		
Fragmenta poetarum (exceptis Enni et Lucili)	Bährens 1886	B. Maurenbrecher	B. Maurenbrecher
Fragmenta scaenicorum	Ribbeck 1897. 1898	F. Leo	
Fragmentum Muratorianum	Kuhn 1892		E. Wölfflin
Frontinus, de aquis	Bücheler 1858	E. Wölfflin	
—— strategemata	Gundermann 1888		G. Ries
Fronto	Naber 1867	E. Hauler	
Fulgentius mythologus	Helm 1898		R. Helm
Fulgentius Ruspensis	Migne 65		
Gaius, institutio	Krüger-Studemund 1884	E. Grupe	
Gargil. Martialis et Ps. Gargilius	Rose 1875		M. Ihm
—— curae boum	Schneider 1797		E. Lommatzsch
—— de arboribus pomiferis	Mai, class. auct. I		W. Bannier
Gaudentius	(Polaschek)		A. Polaschek
Gellius 1—2	Hertz 1883		F. Bölte
3—9	ibid.		F. Vollmer
10—20	ibid.		M. Ihm
Geographi minores	Riese 1878		H. Hobein
Germanicus	Bährens, poet. min. I	E. Maass	
Grammatici	Keil 1855 sqq.		P. Rabbow
Granius Licinianus	Heptas Bonnensis 1858		E. Wölfflin
Grattius	Bährens, poet. min. I	H. Schenkl	
Gregorius Turonensis	Arndt-Krusch 1884. 1885		A. Klotz
Gregorius Magnus	Maurini 1705		PP. G. Geiger B. Ponschab
Gromatici	Lachmann 1848		A. Schulten
Hegesippus	Weber 1857, Caesar 1862. 1863		O. Hey
Hermas	v. Gebhardt-Harnack 1877		M. Fieger
Hieronymus, epistulae	Migne 22		J. Hilberg - W. Bannier
—— comment. nov. Test.	Migne 26		E. Wölfflin
—— de viris ill. et Gennadius	Herding 1879		
Hilarius, super psalmos	Zingerle, Corp. Vind. XXII		W. Bannier
Hirtius	Kübler 1893	Rud. Schneider	
Historia Apollonii Tyrii	Riese 1893		B. Gerathewohl
Homerus latinus	Bährens, poet. min. III	F. Vollmer	
Horatius, sat., epist.	M. Hertz 1892	M. Hertz	
—— carm., epod.	ibid.	F. Leo	
Hydatius	Mommsen, Mon. Germ. ant. XI		Th. Opitz
Hyginus, astronomica	Bunte 1875		G. Dittmann
—— fabulae	M. Schmidt 1872		
—— de munitionibus castrorum	Gemoll 1879		G. Lehnert
Inscriptiones	Schneider, exempla 1886	M. Ihm	
	Bruns, fontes^{6} 1893	E. Fabricius	
—— Acta ludorum saecularium	Corp. VI	C. Hülsen	
—— Res gestae divi Augusti	Mommsen 1883	E. Bormann	
—— Edictum Diocletiani	Mommsen 1893	H. Blümner	
—— Acta fratrum Arvalium	Corp. VI		E. Diehl
—— variae	Corp. I	M. Ihm	
	Corp. I 1^2		M. Ihm
	Corp. II		C. Meurer
	Corp. III		M. Ihm

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptores vel opera	ediderunt	recognoverunt	excerpserunt
	Corp. IV		E. Lommatzsch
	Corp. V		L. Radermacher
	Corp. VI		E. Lommatzsch
	Corp. VII		C. Meurer
	Corp. VIII		S. Dehner
	Corp. IX		E. Diehl
	Corp. X		
	Corp. XI		W. Otto
	Corp. XII		M. Ihm
	Corp. XIII 1		
	Corp. XIV		F. Vollmer
	Corp. XV		W. Otto
Inscriptiones christ. Rom.	Rossi I II		J. Caesar
—— —— Brit.	Hübner 1876		J. Schwab
—— —— Hisp.	Hübner 1871		
—— —— Gall.	Le Blant 1857. 1865		
—— —— Rhen.	Fr. X. Kraus 1890. 1894		
—— nummariae	Babelon 1885 sqq. Cohen 1880 sqq.		O. Hey
—— Carmina epigraphica	Bücheler 1895. 1897	G. Karo	G. Karo
Institutiones Iustiniani	Krüger 1877		W. Kalb
Iordanis	Mommsen, Mon. Germ. ant. V 1		E. Wölfflin
Iosephus contra Apionem	Boysen, Corp. Vind. XXXVII		K. Boysen
Irenaeus	Stieren 1853. 1858		W. Bannier
Isidorus, origines	Arevalo 1798. 1801		M. Ihm
Itala	Rönsch, Itala u. Vulgata 1875		W. Otto
—— Lugdunensis	Robert 1881		W. Bannier
—— Monacensis	Ziegler 1883		
—— Wirceburgensis	Ranke 1871		
—— Palatina	Tischendorf 1847		W. Otto
—— Primasii	Haussleiter-Zahn 1891		R. Löbe
Itinera Hierosolymitana	Geyer, Corp. Vind. XXXIX	(Silvia) P. Geyer	P. Geyer
Itineraria Antonini et Hierosol.	Wesseling 1735		A. Klotz
Itinerarium Alexandri	Volkmann 1871		E. Wölfflin
Iulius Valerius cum appendice	Kübler 1888		O. Hey
Iustinus	Rühl 1886		W. Bierma
Iuvenalis	Bücheler 1893	A. Brinkmann	
Iuvencus	Marold 1886		F. Vollmer
Lactantius	Brandt-Laubmann, Corp. Vind. XIX. XXVII		S. Brandt
—— de ave Phoenice	Bährens, poet. min. III		P. Sakolowski
Laudes domini	Brandes 1887		W. Brandes
Laus Pisonis	Bährens, poet. min. III.	H. Schenkl	
Leges Burgundionum	v. Salis, Mon. Germ. leg. Germ. II 1		W. Bannier
Leges Visigothorum	Zeumer 1894		
Lex Salica	Behrend 1897		O. Plasberg
Leo Magnus	Migne 54. 55		A. Haberda
Licentius	Bährens, fragmenta poetarum		J. Schöne
Livius, dec. I	lib. 1—6 H. J. Müller 1881 sqq.	F. Luterbacher	
	lib. 7—10 Weissenborn 1893		
—— dec. III	Luchs 1888. 1879	E. Wölfflin	
—— dec. IV	Zingerle 1890. 1893	A. Zingerle	
—— dec. V	lib. 41 Zingerle 1899	O. Hey	
	lib. 42—45 Weissenborn 1880. 1881	E. Wölfflin	

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptores vel opera	ediderunt	recognoverunt	excerpserunt
Livi fragmenta	Weissenborn 1891	E. Wölfflin - O. Hey	
Livi periochae et Iulius Obsequens	Jahn 1853		E. Wölfflin
Lucanus	Hosius 1892	C. Hosius	
Lucifer Caralitanus	Hartel, Corp. Vind. XIV		R. Neidhardt
Lucilius	Lachmann 1876	F. Marx	
Lucretius	Munro 1886	R. Heinze	
Lydus, de magistratibus	(Wünsch)		R. Wünsch
Macrobius, saturnalia	Eyssenhardt 1868		E. Wölfflin
—— somnium Scipionis	ibid.		M. Ihm
Manilius	(Bechert)	M. Bechert	
Marcellinus comes	Mommsen, Mon. Germ. ant. XI		W. Becher
Marcellus Empiricus	Helmreich 1889		G. Helmreich
Marius Mercator	Baluzius 1684 (Migne 48)		M. Ihm
Marius Victor	C. Schenkl, Corp. Vind. XVI		C. Schenkl - C. Weilnböck
Martialis	Gilbert 1886		E. Wagner
Martianus Capella	Eyssenhardt 1866		A. Dick
Maximianus	Bährens, poet. min. V		M. Rothstein
Maximus Taurinensis	Migne 57		C. Brather
Merobaudes	Niebuhr 1837		F. Vollmer
Metrologici	Hultsch 1866		G. Lehnert
Minucius Felix	Halm, Corp. Vind. II		Rich. Fisch
Nemesianus	H. Schenkl 1885		H. Schenkl
Nonius	L. Müller 1888		E. Wölfflin
Notitia dignitatum	Seeck 1876		J. Schöne
Novatianus, de trinitate	Migne 3		} S. Matzinger
—— de cibis Iud.	Landgraf-Weyman 1899		
(Novatianus) homiliae	Batiffol 1899		E. Wölfflin
Novellae Iustiniani	Schoell-Kroll 1895		W. Kalb
Nux	Bährens, poet. min. I	R. Ehwald	
Optatus Milvetanus	Ziwsa, Corp. Vind. XXVI		C. Ziwsa
Oribasius	Molinier 1876		W. Bannier
Orientius	Ellis, Corp. Vind. XVI		C. Schenkl - C. Weilnböck
Orosius	Zangemeister, Corp. Vind V et Teubneriana 1889		O. Kienitz
Ovidius, am., epist., med., ars, rem.	Ehwald 1891	} R. Ehwald	
—— tristia, Ibis, ex Ponto, fasti	Merkel 1889		
—— halieutica	Birt 1878		
—— metamorphoses	Magnus 1892	H. Magnus	
Pacianus	Peyrot 1896		E. Wölfflin
Palladius	Schmitt 1898		W. Bannier
Panegyrici	Bährens 1874		H. Smilda
Passiones v. Acta			
Passio coronatorum	Wattenbach 1870		E. Wölfflin
Patrologia	Migne 13 (except. Lucif., Pacian., Damas. carm.)		G. Lehnert - J. Schöne
	18 (excepto Symmacho)		H. Hobein
	20 (except. Sulp. Sev., Gaud.)		J. Schöne
	59 (except. Avit., Prud., Iul. Pom.)		} M. Ihm
	65 (excepto Fulg. Rusp.)		
	66 (excepta regula Bened.)		
Paulini epigramma	C. Schenkl, Corp. Vind. XVI		C. Schenkl - C. Weilnböck
Paulinus Nolanus	Hartel, Corp. Vind. XXIX. XXX		A. Polaschek
—— incerti poema ad uxorem	ibid.		W. Brandes

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptores vel opera	ediderunt	recognoverunt	excerpserunt
Paulinus Pellaeus	Brandes, Corp. Vind. XVI		W. Brandes et C.Schenkl-C.Weilnböck
Paulinus Petricordiensis	Petschenig, Corp. Vind. XVI		C.Schenkl-C.Weilnböck
Pelagonius	Ihm 1892		M. Ihm
Persius	Bücheler 1893	F. Bücheler	
Petronius	Bücheler 1882	R. Amann	
Phaedrus	L. Müller 1857	W. Hartel	
Physiognomonici	Förster 1893		A. Klotz
Placitus	(Köbert)		E. Wölfflin-W. Bannier
Plautus	Leo 1895. 1896	F. Leo	
Plinius, naturalis historia	Jan-Mayhoff 1875 sqq.	C. Mayhoff	
Plinius, epistulae		K. Burkhard	
—— panegyricus	Keil 1853	O. Hey	
Plini medicina	Rose 1875		} M. Ihm
Plinius Valerianus	Pighinucci 1509		}
Poetae minores V (exceptis Rutil. Namat., Aegr. Perd., Dracont., Orest. trag., Prisciani periegesi, Maximiano).	Bährens 1883		M. Pohlenz
Pomponius Mela	Frick 1880	A. Zimmermann	
Porphyrio in Horatium	Holder 1894, W. Meyer 1874		P. Rabbow
Porfirius Optatianus	L. Müller 1877		M. Ihm
Precationes terrae et herbarum	Bährens, poet. min. I	} H. Schenkl	
Priapea	ibid.	}	
Priscianus, periegesis	Bährens, poet. min. V		G. Lehnert
Priscillianus	Schepss, Corp. Vind. XVIII		G. Schepss
Propertius	Bährens 1880	R. Reitzenstein	
Prosper Aquitanus	Migne 51		F. Weigel
Prudentius	Dressel 1860		J. Bergman
Publilius Syrus	W. Meyer 1880	O. Brugmann	
Querolus	Peiper 1875		E. Böckel
Quintilianus, institutio	Meister 1887	G. Thiele	
—— declamationes 244—276	Ritter 1884	F. Leo	
277—327	ibid.	P. Rabbow	
328—388	ibid.	G. Dittmann	
Ps. Quintilianus, declamationes	Bipontina 1784		G. Lehnert
Recepta ex notis Tironianis	Schmitz, Misc. Tironiana 1896		E. Wölfflin
Rhetores minores	Halm 1863		A. Reuter
Rhetorica ad Herennium	Marx 1894	O. Hey	
Rufi Festi breviarium	Förster 1874		W. Schmaderer
Rust. Helpidius, de Christi beneficiis	Brandes 1890		} W. Brandes
—— hist. vet. et nov. Testamenti	Fabricius 1564, Du Chesne 1617 et (Brandes)		}
Rutilius Lupus	Halm 1863	A. Reuter	
Rutilius Namatianus	Bährens, poet. min. V		F. Vollmer
Sallustius	Opitz 1894	E. Wölfflin	
—— fragmenta	Maurenbrecher 1893	O. Hey	
Ps. Sallustius	Jordan 1887		O. Hey
—— invectiva in Tullium	ibid.	O. Hey	
Salvianus	Pauly, Corp. Vind. VIII		J. Denk
Scholia in Ciceronem Bobiensia et Gronoviana	Orelli 1833 (Th. Stangl)		Th. Stangl

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptores vel opera	ediderunt	recognoverunt	excerpserunt
Scholia in Germanicum et Aratus latinus	Breysig 1867, Robert 1878, Maass 1899		G. Dittmann
—— in Horatium	Pauly 1858, Hauthal 1864, Usener de scholiis Horatianis 1863, Kurschat Horazscholien 1884		P. Rabbow
—— in Iuvenalem	Jahn 1851		W. Schmaderer
—— in Lucanum	Usener 1869, Weber 1831, Genthe 1868		P. Rabbow
—— in Ovidii Ibin	Ellis 1881		
—— in Persium	Kurz 1875. 1888		W. Schmaderer
—— in Statium	Jahnke 1898, Barth 1664		
—— in Terentium	Schlee 1893 et Umpfenbach, Herm. II (cum adnot. Studem.)		P. Rabbow
—— in Vergilium	Hagen 1867 et 1900		
Scribonius Largus	Helmreich 1887	O. Hey	
Scriptores historiae Augustae	Peter 1884		A. Klotz
Sedulius	Huemer, Corp. Vind. X		J. Schöne
Seneca rhetor	H. J. Müller 1888	Alb. Köhler	
Seneca, apocolocyntosis cum Sisennae Milesiacis et testamento Porcelli	Bücheler 1882	F. Leo	
—— de beneficiis et de clementia	Gertz 1876	O. Hey	
—— dialogi	Koch 1884	F. Hermes	
—— epistulae	Hense 1898	O. Hey	
—— naturales quaestiones	Haase, ed. stereot. (Gercke)	A. Gercke	
—— tragoediae	Leo 1879	C. Schenkl	
Ps. Seneca, monita	Wölfflin 1878		E. Wölfflin
—— epistulae ad Paulum	Westerburg 1881		A. v. Mess
Serenus Sammonicus	Bährens, poet. min. III		R. Fuchs
Servius	Thilo 1878 sqq.		P. Rabbow
Sidonius Apollinaris	Mohr 1895		P. Mohr
Silius Italicus	Bauer 1890	F. Vollmer	
Solinus	Mommsen 1895		H. Hobein et F. Lederer
Soranus	Rose 1882		W. Bannier
Statius, silvae	Bährens 1876 (M. Krohn)	M. Krohn	
—— Thebais	1—6 Müller 1870, 7—12 Kohlmann 1884	F. Vollmer	
—— Achilleis	Kohlmann 1879		
Suetonius, vitae Caesarum	Roth 1894	L. Preud'homme	
—— reliquiae	Reifferscheid 1860	O. Hey	O. Hey
Sulpicius Severus	Halm, Corp. Vind. I		J. Fürtner
Symmachus	Seeck, Mon. Germ. ant. VI 1		E. Diehl
Terentius	Dziatzko 1884	F. Skutsch	
Terentianus Maurus	Lachmann 1836		C. Fries
Tertullianus	Reifferscheid, Corp. Vind. XX, Oehler 1853. 1854	E.Wölfflin-O.Hey	I R. Gaupp, II O. Hey
Theodorus Priscianus	Rose 1894		R. Fuchs
Tibullus	Hiller 1885	M. Rothstein	
Valerius Flaccus	C. Schenkl 1871	S. Lederer	
Val. Maximus, Paris, Nepotianus	Kempf 1888	W. Heraeus	W. Heraeus
—— incerti liber de praenom.	ibid.		E. Wölfflin
Varro, de lingua latina	Spengel 1885	G. Goetz	
—— saturae Menippeae	Bücheler 1882	E. Norden	

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptores vel opera	ediderunt	recognoverunt	excerpserunt
Varro, de re rustica	Keil 1889	E. Wölfflin	
—— fragmenta	nondum edita	E. Wölfflin-W. Otto	
—— sententiae	Riese 1865		E. Wölfflin
Vegetius, epitome rei militaris	Lang 1885		J. van Konynenburg
—— de mulomedicina	Schneider 1797 (E. Lommatzsch)		E. Lommatzsch
Velleius	Halm 1876	E. Wölfflin	
Venantius Fortunatus	Leo - Krusch, Mon. Germ. ant. IV 1. 2		G. Sommer
Vergilius, bucolica et georgica	Ribbeck 1894	F. Leo	
—— Aeneis 1—6	Thilo 1886	E. Norden	
7—12	ibid.	G. Sommer	
Victor Vitensis	Petschenig, Corp. Vind. VII et Halm, Mon. Germ. ant. III 1		M. Zink
Victorinus, de Iesu Christo	Fabricius 1564 (Brandes)		W. Brandes
Vitruvius	Rose 1867	H. Degering	
Zeno Veronensis	Migne 11		C. Ziwsa

Ephemerides philologicae, commentarii, opuscula			F. Hüffner, C. Münscher, M. Pohlenz.

In Ciceronis operibus philosophicis et orationibus, in Caesaris bello Gallico et civili, in Tacito, in Vulgata utimur lexicis Mergueti, Meuseli, Gerberi-Greefi secundum codices passim suppletis, concordantia Dutriponi, in scriptoribus iuris vocabulario Berolinensi, in Glossis thesauro Goetziano.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

NOTANDA

de lemmatis: [ ] *includunt corrupta*
( ) *non lecta, at secundum analogiam deducta, vel ficta a grammaticis.*
? *praepositum dubiis*
vocales, non syllabas certo longas lineola solita distinximus; graecorum tamen vocabulorum abstinuimus radicibus nisi ubi versus latini comprobant quantitates ex origine deducendas, signavimus terminationes latinae linguae legibus subiectas.

in locis scriptorum allatis: ⟨ ⟩ *includunt suppleta*
[ ] *delenda*
* *praefixum scriptoris vel scripti nomini vel numero indicat lemma ex coniectura mutatum esse.*
† *inscriptiones distinguit christianas, ubi ex re visum est.*

synonyma et opposita his ( ) uncis inclusa non leguntur iuxta lemmata in locis ante allatis, non inclusa reperiri possunt in partibus tractatuum sub numeris indicatis.

numeri nude inclinatis litteris positi indicant ipsius Thesauri paginas versusque.

verba lexicographi ubique data sunt litteris inclinatis.

in etymologicis his notis uti voluit R. Thurneysen:

cps.	*compositum*
cf. c.	*conferendum cum*
inc. orig.	*incertae originis*

anglosax.	*anglosaxonice*	*island.*	*islandice (altnordisch)*
armen.	*armeniace*	*lituan.*	*lituanice (lettisch)*
boruss.	*borussice*	*med.*	*medice (avestisch)*
cambr.	*cambrice (kymrisch, welsh)*	*osc.*	*osce*
		pers.	*persice*
got.	*gotice*	*slavon.*	*slavonice (altkirchenslavisch, altbulgarisch)*
gr.	*graece*		
hebr.	*hebraice*	*theod.*	*theodisce*
hibern.	*hibernice*	*umbr.*	*umbrice.*
ind.	*indice (sanskrit, vedisch)*		

ex linguis romanicis quas dicimus W. Meyer-Luebke non enumeravit nisi ea vocabula quae usu continuo servata vitam et transformationes linguae sunt secuta, omisit quaequae postea a doctis vel technicis ex latina lingua iam emortua noviciis inlata sunt. singulas linguas distingui voluit notis his:

it.	*italice*
val.	*valachice (rumänisch)*
francog.	*francogallice*
hisp.	*hispanice.*

quae in his linguis desunt verba, accita sunt ex dialectis sic notatis:

It. mer.	*Italiae meridionalis*
It. sept.	*Italiae septentrionalis*
sard.	*sarda*
langob.	*langobardica (lombardisch)*
tic.	*ticinensi (tessinisch)*
pedem.	*pedemontana (piemontesisch)*
raet.	*raetica*
neap.	*neapolitana*
sic.	*sicula*
prov.	*provinciali (provençalisch)*
francog. vet.	*vetere Francogalliae*
port.	*portugallica.*

nomina propria quoad per temporis angustias indigestamque adhuc materiae molem fieri licebat secundum radices et stirpes composita sunt; si qua litterarum ordine nimis remota et abstrusa colligentes effugerant, postea ordini alphabetico inseruimus lectore de stirpe monito. celtica ne diceremus nomina cavimus nisi ubi de hac origine certo constat.

auctorum nomina subscripta sunt vocabulorum singulis tractatibus, complurium tamen eiusdem deinceps sequentium tantum ultimo, hic illic ubi spatium deerat caute abbreviata.

Th. adscriptum est originationibus R. Thurneyseni,
M-L. iis quae de linguis romanicis addidit W. Meyer-Lübke,
V. iis quae composuit vel addidit F. Vollmer.

nostri aevi libros sive ephemerides plenis vel quae facile explentur nominibus attulimus; notandum PW. quod indicat conferendum esse Paulys Real-Encyklopädie der klassischen Altertumswissenschaft, neue Bearbeitung herausgegeben von Georg Wissowa, Stuttgart 1894 sqq., PIR Prosopographia imperii Romani, Berolini 1897 sqq.

in scriptorum nominibus adbreviandis large cauteque egimus, ut ne brevior nota male intellegendi existat causa. eorum nominibus, quorum in fragmentorum similibusve collectionibus edita sunt opera, adposuimus brevem horum corporum notam, unde simul plerumque stili genus aliquatenus cognosci possit; velut

trag. indicat	*Poetarum scaenicorum Ribbeckii vol. I ed. tert.*
com.	*„ „ „ vol. II ed. tert.*
anth.	*Anthologiam latinam Riesii*
carm. epigr.	*Carmina epigraphica Buecheleri*
poet. min.	*Poetas latinos minores Baehrensii*
hist.	*Fragmenta historicorum Peteri, ed. sec.*
gramm.	*Corpus grammaticorum Keilii*
grom.	*Gromaticos Lachmanni*
rhet.	*Rhetores minores Halmii*
dig.	*Corpus iuris civilis vol. I*
metrol.	*Scriptores metrologicos Hultschii*
geogr.	*Geographos minores Riesii*
chron. min.	*Chronica minora Mommseni*
Migne	*Patrologiam Mignii*
Vind.	*Corpus scriptorum ecclesiasticorum Vindobonense.*

quod in hoc operis exordio, inprimis in partibus I 1 et II 1, hic illic contra leges supra constitutas peccatum est quippe quae in condendo demum opere paullatim subnatae sint, bonam lectoris veniam expetimus.

molestias legendi plagulas partiri cum auctoribus tractatuum praeter Fr. Bücheler, Fr. Leo, E. Woelfflin directores non dedignati sunt viri clarissimi A. Pernice, L. Traube, quorum omnium doctrina et diligentia multa correcta, non pauca addita esse pii gratique animi officium est hoc loco profiteri.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

VOLVMEN I

A

a ***prima littera*****:** Isid. orig. 1, 3, 4 apud *Hebraeos* prius dictum est aleph, deinde ex simili enuntiatione apud Graecos tractum est alpha et apud Latinos a. 1, 4, 16 a . . . in omnibus gentibus ideo prior est litterarum pro eo, quod ipsa prior nascentibus vocem aperiat. Scoti vers. de alphab. (poet. min. V p. 375) principium vocis veterumque inventio mira nomen habens domini sum felix voce pelasga.
1 *pronuntiatio*: Lvcil. 311 a primum longa brevis syllaba, nos tamen unum hoc faciemus et uno eodemque ut dicimus pacto scribemus 'pacem, placide, Ianum, aridum, acetum', Ἄρες Ἄρες Graeci ut faciunt. Terent. gramm. VI 328 a prima locum littera sic ab ore sumit: immunia rictu patulo tenere labra linguamque necesse est ita pendulam reduci, ut nisus in illam valeat súbire vocis nec partibus ullis aliquos ferire dentes. Mart. Cap. 3, 261 a sub hiatu oris congruo solo spiritu memoramus. Mar. Vict. gramm. VI 32, 33 a littera rictu patulo suspensa neque impressa dentibus lingua enuntiatur. Char. gramm. I 9, 1 a littera est vocalis, quae per se facit syllabam et brevem et longam. Diom. gramm. I 424, 2 a vocalis δίχρονος per se facit syllabas et breves et longas. *cf.* Atil. Fort. gramm. VI 279, 6. Prisc. gramm. II 7, 8 a littera brevis quattuor habet soni differentias . . . longa eadem sex modis sonat. Ter. Scavr. gramm. VII 18, 12 Accius geminatis vocalibus scribi natura longas syllabas voluit, *unde* Corp. I 551 paastores. 1006 Maarco. 1011 faato. 1052 *et* 1166 Vaarus, *sim.*; *in denariis Numonii* Vaala *cf.* Qvint. 1, 7, 14. *Ritschl, opusc. IV 150. Schmitz, Beitr. 42.* 2 *forma*: Plin. nat. 21, 66 ita discurrentibus venis *hyacinthi*, ut litterarum figura A I legatur inscriptum. Cic. div. 1, 23 sus rostro si humi A litteram impresserit. 3 *declinatio*: Varro ling. 9, 38 neque postulandum, ut inclinemus ab a et b, quod non omnis vox natura habet declinatus (9, 51 quod vocabula litterarum latinarum non declinentur in casus). 9, 52 hoc a, huic a. Prisc. gramm. II 7, 27 sunt indeclinabilia *nomina litterarum*, sive quod a barbaris inventa dicuntur, quod ostendit Varro . . . sive quod nec aliter apud Latinos poterant esse, cum a suis vocibus vocales nominentur. gramm. III 490, 23 litterarum nomina et apud nos et apud Graecos indeclinabilia sunt. Plavt. Truc. 690 'a' facio lucri (rabonem *pro* arrabonem *pronuntians*).
4 *genus: neutr.* Lvcil. 310 a primum est; hinc incipiam. Varro *l. 30.* Schol. Bob. gramm. VII 538, 9 litterarum nomina declinationibus carent neutrique sunt generis. *fem.* (*supple*: littera). Qvint. inst. 9, 86 a brevis. Prob. gramm. IV 5, 31 a et o correpta, o producta. Gell. 19, 14, 5 Nigidius haec scripsit: a et o semper principes sunt *in diphthongis* (*velut* ae, au), i et u semper subditae. Vvlg. apoc. 1, 8 ego sum alpha et omega, principium et finis; *item* 21, 6. 22, 13. *qua de re cf.* Tert. monog. 5 Ambr. expos. in VII vis. 1, 8 Prvd. cath. 9, 11. *litteris romanis* a *et* o *scriptum in lampade* Inscr. Hisp. christ. 106, *cf. Nic. Müller, Realencycl. f. prot. Theologie*[3] *p. 1 sqq.* A *pro numeris varie ponitur, cf.* Ps. Prob. gramm. IV 330. *v. Lejay, revue de philolog. 22 (1898) 146 sqq.* *secundum* Vitr. 9, 7, 2 A B C *etc. adscribebantur figuris geometricis ad denotanda puncta linearum transversarum. sim. cf.* Grom. p. 380 *sq.* *de littera* A *in terminis v.* Grom. p. 353. 357. 363 *et cf.* tab. 38. 39. *de scriptura secreta*: Svet. Aug. 88 quotiens autem per notas scribit, B pro A, C pro B ac deinceps . . . ponit; pro X autem duplex A (*cf.* Iul. 56).
pro verborum nota. Dosith. gramm. VII 382, 11 A nota praenominis, cum Aulum sola significat. *saepissime ita legitur littera* A *in lapidibus et libris; exempla praenominis plenis litteris scripti v. s. voce* Aulus. Cic. Mil. 15 A salutarem in iudicando litteram (*i.* absolvo). Inscr. numm. Babelon I 331, 8 (*in tabellis*) A·C (*i.* absolvo condemno). Ps. Ascon. div. Caec. p. 108. Fest. 292 Q·D·A (*i.* quo de agitur). Cato agr. 152 Q·A·M (*i.* quem ad modum). Cic. Att. 15, 3, 2 A·M·C *incerta litterarum significatione.* Cic. de orat. 2, 280 cum . . . in eius tabulis ostenderet litteras A·F·P·R idque diceret esse 'actum fide P. Rutili', Rutilius autem 'ante factum, post relatum' . . . quid ergo? inquit Scaurus: 'Aemilius fecit, plectitur Rutilius' *respondit c. Canius. tabellis, quibus utebantur in comitiis,* A *inscriptum significat* antiquo (*sc. legem*)*; sequente numerali* anno. *saepe* A·A·A·F·F *i.* auro argento aere flando feriundo, *velut* Inscr. numm. Babelon I 122, 6 *et passim. cf.* Gramm. IV 276, 45. A·D *i.* ante diem *saepe; de titulis antiquis v. Mommsen Corp. I p. 197 et 210* A·V·C *i.* ab urbe condita *cf.* Gramm. IV 271. A *in codicibus disput. Tuscul. scriptum vulgo interpretantur* auditorem, *ut* M magistrum, *quod tamen iure impugnat Andr. Spengel, Philol. 48, 367. de ceteris notis epigraphicis cf. indices Corp. inscr., Henzeni indicem syll. Orellianae, p. 202. G. Wilmanns, Exempla II p. 710—712. de iuridicis laterculos notarum in Corp. gramm. IV 267 sqq.* *Wölfflin.*

ā, āh *interiectio v. sub* ah.

ā, ab, abs. [ab (ap-) abs (as-) a af au- *variae praepositiones vel adverbia inter se confusa. facile distinguuntur* 1 ab *i. q. gr.* ἀπό *got.* af *ind.* ápa 'ab'. 2 abs *i. q. gr.* ἄψ. 3 au *i. q. hibern.* ō ua, *sclavon.* u 'ab', *gr.* αὐ-χάττειν (*ἀναχωρεῖν Hes.*), *ind.* áva 'de'. *reliquae formae utrum ex his fluxerint an diversam habeant originem, dubium est. cum* af *cf. paelign.* af-ded 'ab(-iit?)', *osc.* af-lukad 'ab (-ducat? deliciat?)'; *cum* a *fortasse umbr.* aha-vendu 'a(-vertito?)', *osc.* aa-manaffed 'faciundum curavit, f. locavit' *vel sim., theodisc.* uo-kalawēr 'recalvaster'. *de significatione Delbrück, Vergl. Syntax I § 276. 277. Th.*]. Gloss. ἀπό, ὑπέρ, παρά, χωρίς. *Rolfe, Archiv 10 (1898) 465—505.* aa Corp. I 202, 2. 29 (*a. 81 a. Chr.*). á Mon. Anc. *passim* (*semel tantum* a 5, 11). Corp. I 1194. V 41. 969. 2915. VI 4003. 4024. *al.* a *formam esse productam docet* Mart. Cap. 3, 287.
a sequente vocabulo non distinguitur Lex. Rubr. 2, 5. 36. Corp. I 207 abeo. Lex Iul. mun. 155 abieis. Lex Rubr. 2, 38. ***forma:*** **1** *de* **a, ab** *grammaticorum doctrina* (Char. gramm. I 232, 24 *cf.* VII 34, 17 *al.*) *iubet poni* a *ante consonantes,* ab *ante vocales et* h, *quam de consonantibus legem neminem fere secutum esse et inscriptiones et codices docent. cf. Neue, II*[3] *831—856 et libros ibi indicatos. in inscriptionibus vetustioribus nulla certa regula videtur observari: singulari exemplo* Corp. VI 4249 (*Livia*) á epis⟨tulis?⟩. †Corp. XIII 1601 a hoc.
ab *ante* b: Lex agr. Corp. I 200, 56 ab bonorum emptore. Corp. VI 5188. 8743 ab bybliothece. *ante* c: Corp. I 577 (*a. 105 a. Chr.*) ab colonia. 589 (*c. a. 80*) ab communi. Lex Iul. mun. 82 ab censoribus (*sed* Mon. Anc. 2, 44 a condita. Acta lud. saec. Aug. 27 a contione. Lex Salp. 1, 12 a cive). *ante* duumviris *modo* a *ponitur modo* ab *in* Legg. Salp. Mal. (Lex Urs. *semper* a), *ante* divo Corp. II 1423. X 8038 (*Vespasiani aetatis*). *ante* f: Corp. I 199, 6. 12 ab fonte. 1412 ab fornice. *ante* g: Corp. I 569 ab gradu (Mon. Anc. 5, 11 a Gadibus). *ante* i: Lex Salp. 2, 41. 42 ab iusto. *ante* l: Corp. II 5042 ab L. Baianio. XI 1421, 54. *ante* n: Corp. VI 4250 (*Livia*) ab Niso. *ante* p: Corp. VI 3823 ab paago. Lex agr. Corp. I 200, 71 ab populo. Lavd. Turiae 1, 37 ab parentibus. *ante* r: Corp. I 551 (*a. 132 a. Chr.*) ab Regio. I 199, 7. X 4842, 44 (*Aug.*) ab rivo. Lex Vrs. 3, 1, 22 ab redemptore (Corp. XI 1832 [*Aug.*] a rege). *ante* s: Corp. I 204, 1, 32. 2, 26 (*a. 71 a. Chr.*) ab se. *ante* t a *ponitur*: Test. Dasumi 110 Carm. epigr. 194, 3; ab Corp. V 4365 ab Ti. Caesare. *ante* v: Corp. VI 2274 ab Venere. 5197 ab veste *al. cf.* II 4926 ap via. (a v- Lex. Vip. 5. 22). *de formis a scriptori-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bus adhibitis diligentissime inquirenti multis locis vix licet discernere quae scriptori, quae librario, quae editori debeantur. hoc solum cum quadam similitudine veri potest statui ante nonnullas consonantes prae ceteris formam ab *in usu fuisse. velut apud Plautum invenias modo* a *modo* ab *ante* d, l, n, s, t *poni,* ab *semper ante* r; *apud Ciceronem cum isdem consonanis reperiuntur, sic ut quo scripta eius sunt recentiora eo magis doctrinam qualem postea grammatici statuerunt servasse videatur. semper fere scribitur* ab re est (COD. Iust. 7, 43, 8 [*Dioclet.*] abs re), *sed* a re publica *et* ab rep. *temporibus recentioribus, inde a saeculo ut videtur altero, saepissime* s *impurum sibi anteponit formam* ab, *cum ante* s *non minus frequentetur forma* a. **2** *forma* **abs** *praeter* t *ante nullam fere consonantem invenitur: apud Plautum semel ante* ch (PLAVT. Persa 159 abs chorago, *sed* Trin. 858 a chorago) *et ante* q (PLAVT. Men. 345); *in carmine evocationis vetusto legitur* MACR. sat. 3, 9, 7 absque his abeatis. TER. Ad. 254 abs quivis (*cf.* GLOSS. V 530, 42 abs quivis abs quovis). AVG. mus. 1, 12 abs quovis. PRISC. gramm. II 47, 30 ante 'q' in appositione 'abs': abs quolibet. *his exceptis ponitur ante* t, *maxime in formula* abs te (CHAR. gramm. I 234, 29. VEL. LONG. VII 60, 14 antiquos scimus et 'abs te' dixisse, nos contenti sumus 'a te' dicere. GLOSS. II 240, 40), *quae a Cicerone ut videtur magis magisque vitata (in scriptis philosophicis non nisi ex* NAEV.) *postea revixit, licet obloquantur grammatici* (VEL. LONG. gramm. VII 60, 20) *qui* abs *nisi in verbis compositis non admittunt. ante vocales* CARM. adv. Marc. 4, 103. 5, 121 abs ovibus, abs alio. **3** *de formis praepositionis* ***in compositione*** *adhibitis haec ponit* CIC. orat. 158: in reliquo sermone mutata est *af*: nam 'amovit' dicimus et 'abegit' et 'abstulit': ... quid si etiam 'abfugit' turpe visum est et 'abfer' noluerunt, ⟨aufugit et⟩ aufer maluerunt? quae praepositio praeter haec duo verba nullo alio in verbo reperietur. *cf.* QVINT. inst. 1, 5, 69 CHAR. gramm. I 232, 21 VEL. LONG. gramm. VII 60, 6. *servatur* a *ante* m *et* v; abs *ante* c, p (asportare), t; ab *ante reliquas consonantes (nota* aspernari *ex* ab-sp-); *ante* f *scribitur* au (aufero, aufugio) *ab hac praepositione secernenda cf.* afui, afluo. **4** *scribitur* **ap** CORP. II 4926 ap via. PLAVT. Trin. 79 ap se *et* 217 ap stirpe *al. potissimum in cod. B. de* aps *cf.* PAVL. FEST. 22 abs praepositio a graeco (ἄψ) deducitur, *dubitat* VEL. LONG. gramm. VII 61, 5 utrum per p an per b et s debeat scribi propter Graecum ψ, sed qui originem verborum propriam respiciunt, per b scribunt. aps te *invenitur* CORP. V 1515. XI 1129 *et in codicibus* PLAVT. *et* CIC. epist. *passim.* CASSIOD. gramm. VII 157, 3 *hanc formam in compositis* apstinui, apscessi, apscondo *restitui iubet. cf. Neue II³ 827.* **5** *de forma* **af**: CIC. orat. 158 una praepositio est af (ea *L*, ab *A*) quae nunc tantum in accepti tabulis manet ac ne his quidem omnium (PRISC. gramm. II 35, 18. VII 60, 12). *nunc legitur* CORP. I 551 (*a. 132 a. Chr.*) af Capua. I 1055 af Lucretia. I 587 af Lyco. VI 3824 af mil. .... I 1143 af muro. I 1161 af solo. XIV 2772 af speculu. I 201, 11. 551 af vobis. Notizie degli scavi Oct. 1891 af vineis, af villa. afvolant *testatur* PAVL. FEST. 24.

***de positione*:** **a** *particula* que *adiungitur*: aque VERG. georg. 4, 347 OV. met. 3, 631 epist. 20, 180 trist. 4, 4, 85 Pont. 1, 8, 33 MANIL. 5, 437 (atque *codd.*) POET. min. 5, 119, 14. absque *v. l. 15.* **b** *postponitur vocabulo suo relativo* PLAVT. Asin. 119. Rud. 555 quo ab. *cf. Studemund, Verh. Karlsruh. Philol.-Vers. p. 58.* CARM. epigr. 1037, 7 draco consumpsit domina speciosus ab artus. LVCIL. 851 fluctibus a ventisque aversi *ut fiat ἀπὸ κοινοῦ constructio.* **c** *inter substantivum et adiectivum vel genetivum saepissime ponitur apud poetas, apud scriptores rarius (frequentat* TAC.*), maxime inter relativum et substantivum.* **d** *separatur a subst. suo, ut* OV. epist. 9, 96 damnis dives ab ipsa suis. 12, 18. 13, 116 ars 3, 668 Pont. 3, 3, 46. Ib. 406. 586. **e** *ἀπὸ κοινοῦ duorum membrorum alteri adicitur cf. Leo, anal. Plaut. I p. 42.* PLAVT. Asin. 163 solus solitudine ego ted atque ab egestate abstuli. PROP. 4, 3, 39 OV. epist. 6, 108. 8, 110 ars 1, 724. 763 STAT. Theb. 12, 365.

***de constructione*:** **a** *sequitur ablativus casus, recentioribus temporibus saepius accusativus cf. p. 40, 20.* **b** *nota in etymologiis*: VARRO ling. 5, 37 ab 'inconsitus' incultu. 5, 112 magmentum a 'magis'. 6, 83 aures ab 'aveo' *al.* 6, 50 maerere a 'marcere', *cum aliis locis ponatur gerundium. graecorum substantivorum ponitur dativus* VARRO ling. 5, 103 ab λειρίῳ, μαλάχῃ, *sim.* **c** *ante nomina urbium sim. saepe omittitur* (VARRO Ter. Scaur. gramm. VII 32, 20 'ab Roma' πλεονασμός est pro 'Roma' *cf.* CHAR. gramm. I 232, 3), *sed non minus saepe ponitur, v. p. 10, 34. 10, 41. 10, 44. 10, 84. 14, 42. 15, 31.*

ad ***significationem*** *delineandam totam materiam distribuimus in partes tres: in prima tractavimus vim localem, quae tribus modis notatur: nam aut separationem significat aut missionem a quo quid veniat vel moveatur aut, si magis statum quiescentis consideramus, ubi quid sit. ex hac vi derivatur vis originis et causae modique, cuius exempla congessimus in parte secunda. parti tertiae reservavimus vim temporalem et ordinalem, ex separatione illa loci natam. hi praepositionis usus iam inde a Plauto fere omnes inveniuntur nisi quod primo vox vi locali posita proprie multo saepius legitur quam translate; accedit recentioribus temporibus usus partem significandi ac comparationem, cuius tamen radicem iam multo antea invenias. soloecismos quosdam ac vix latine dicta conlegimus in parte quarta.*

DE LOCO

I a, ab *significat* ***separari*** *aliquem vel aliquid* ***movendo*** *a re altera, proprie velut* PLAVT. Mil. 1321 a viro tali abalienarier, *translate de animo velut* CIC. Verr. 5, 60 abalienati a nobis omnes reges, *de differentia* PLAVT. Truc. 686 istud differt a cavillibus, *de recreatione* CIC. Att. 12, 14, 3 ab hoc maerore recreari, *mutatione* QVINT. inst. 2, 13, 11 mutant aliquid a recto.

A *pendet ex* ***verbis*:** **1** ***transitivis*:**

a *cum ipsa praepositione* **ab** *compositis*: PLAVT. Pseud. 95 si illa a me abalienatur atque abducitur. Curc. 174 nisi mors meum animum aps te abalienaverit. Trin. 557. LEX de Termess. *a. 71 a. Chr.* (CORP. I 204) 1, 33. 2, 26 ab se. CIC. de orat. 2, 182 a te iudices. inv. 1, 25 auditoris studium defatigatio abalienavit a causa. LIV. 10, 14, 12 ascensu abdito a conspectu. NAEV. com. 110 eum ... ab amica abduxit. PLAVT. Curc. 348 ut mulierem a lenone abduceret. Pseud. 754. Most. 854 canem istam a foribus. Merc. 250 ab simia capram. TER. Ad. 669 ab oculis. Hec. 19 illum ab studio (RHET. Her. 3, 40). CIC. Deiot. 2 *servum* a legatorum pedibus abduxerit. div. Caec. 46 te ab institutis cogitationibusque. de orat. 2, 293 animos a contraria defensione. *al.* QVINT. inst. 9, 2, 39 a ... quaestione audientem. PLAVT. Amph. 150 abigam ... illum advenientem ab aedibus (*cf.* 979). Curc. 186 te edentem ... a cibo. Men. 127 uxorem ab ianua. Merc. 113 abige abs te lassitudinem. ENN. trag. 27 pestem abigam a me. SEN. dial. 7, 21, 2 illa a se. PLAVT. Rud. 1283 abiudicata a me est Palaestra. *cf.* Rud. 1039. Asin. 607 equidem me iam ... a vita abiudicabo. CIC. Verr. 2, 4 rationem veritatis ... ab hoc ordine abiudicari. PACVV. trag. 222 quae res te ab stabulis abiugat. CIC. Att. 2, 1, 3 quod se ab hoc ... genere abiunxerat. VVLG. Is. 28, 9 ablactatos a lacte. VARRO rust. 1, 47, 1 pecus ab prato ablegandum. CIC. Att. 2, 18, 3 a fratris adventu me ablegat. IVVENC. 4, 620 a crimine palmas abluit. ALC. AVIT. c. Arr. 19 a peccatis. CIC. Caecin. 19 nihil se ab A. Caecinâ posse litium terrore abradere. CIC. Verr. 6, 17 abripi a tribunali. 6, 30 eum natura a parentis similitudine abriperet. de orat. 3, 145 te ... procul a terra abripuit atque in altum a conspectu paene omnium abstraxit. LIV. 3, 19, 9 partem velut abruptam a cetero populo. VAL. MAX. 1, 8, 10 a Caesaris concordia. TAC. ann. 16, 28 vitam ab ea civitate. CIC. Verr. 6, 3 tunicam eius a pectore abscidit. VAL. MAX. 5, 1, 10 a pectore *caput.* TERT. anim. 17 opinionem a sensu et sensum ab anima. LACT. inst. 2, 13, 18 abscondit se a facie dei. VVLG. I reg. 3, 17 a me sermonem. CIC. Q. Rosc. 36 ut ... a Fannio iudicio se absolvat. VVLG. apoc. 21, 4 absterget omnem lacrimam ab oculis. PLAVT. Men. 832 ut illos a me absterream. CIC. Verr. 3, 142 a pecuniis capiundis homines. Planc. 66 neminem a congressu meo. HOR. sat. 2, 5, 83. PLAVT. Amph. 340 a me ut abstineat manum. LVCIL. 678 te a viro. 786 manus a muliere. CIC. de orat. 1, 194 ab alienis mentes oculos manus abstinere. Verr. 4, 4 se a vitiis (*cf.* Verr. 1, 36 *al.* Tusc. 4, 79 fin. 2, 71 ac. 2, 55). Sulla 80 a ceteris ... causis abstinuimus. de orat. 3, 171 ne a me quidem abstinuit. TER. Andr. 243 ut me a Glycerio ... abstrahat *cf.* 519. CIC. Sull. 11 me ambitio ... ab omni cogitatione abstrahebat. de orat. 1, 81 ne abstrahamur ab hac exercitatione. Brut. 259 se a similitudine graecae locutionis abstraxerat. Phil. 3, 31 ab hoc impetu abstractus. CIC. nat. deor. 2, 141 natura res similes procul amandavit a sensibus. PLAVT. Most. 432 me amisisti abs (ad *codd.*, a *B²*) te vix vivom domum. TER. Haut. 480 abs te amittas filium. Phorm. 918 ab sese eam. 714 hoc temere numquam amittam ego a me quin. PLAVT. Amph. 464 amovi a foribus maximam molestiam (467). Asin. 227 discipulum abs te (714). Trin. 784 suspicionem ab adulescente. TER Andr. 510 prorsus a me opinionem hanc tuam esse ego amotam volo. RHET. Her. 1, 25 a nobis non crimen, sed culpam ipsam. CIC. Rab. perd. 12 virgas ab omni ... corpore. prov. 2 sensum doloris mei ... a sententia dicenda. TER. Haut. 261 eum ... ab hac me aspellere (exp- *codd.*). CIC. carm. frg. 32, 34 longe a leto numine aspellor Iovis. CIC. Cluent. 194 cuius furorem ... deos a suis aris atque templis aspernatos esse confido. fin. 1, 15 ego a philosopho *eloquentiam* non asperner. SEN. Ag. 301 dedecus asporta ab oculis. PLAVT. Men. 1115 te pater a patria avehit. CAT. 64, 132 patriis avectam ab oris. TER. Hec. 554 ab ea sese derepente avellere. Eun. 520. VARRO ling. 10, 16 ut nutrix pueros [a lacte] (*del. L Sp.*) non subito avellit a consuetudine. CIC. de orat. 3, 20 a ceteris. Mur. 90 a sacris. *al.* PLAVT. Truc. 19 quo citius rem ab eo averrat cum pulvisculo. Amph. 927 ab impudicis dictis avorti volo. Rud. 165 ab saxo avortit fluctus ad litus scapham. Mil. 1074 huc abs te. CIC. orat. 138 ab eo quod agitur animos. nat. deor. 1, 101 pestem ab Aegypto. CAES. Gall. 1, 16, 3 iter ab Arare. VERG. Aen. 8, 207 quattuor a stabulis tauros avertit. *cf.* aversus *p. 11, 41.* PLAVT. Asin. 424 ab ianua hoc stercus hinc auferri. 163 solus solitudine ego ted atque ab egestate abstuli. CIC. p. red. 1, 15 quam longe hunc ab hoc genere cognatio materna ... abstulisset. Att. 13, 13, 1 totam Academiam ab hominibus nobilissimis abstuli. CARM. epigr. 813, 2 a luce. CIC. S. Rosc. 90 quos iam aetas a proeliis avocabat. har. 18 ab industria plebem ad desidiam. Balb. 60 Pompeium a Caesaris coniunctione. Phil. 6, 6 a Mutina. epist. 4, 5, 5. *accedit* apage

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLAVT. Most. 845 istum a me perductorem *al.* VARRO Men. 133 a domo nostra istam insanitatem. *nota anacoluthon:* PLAVT. Pseud. 526 ab hoc lenone ... tibicinam. Capt. 551 ultro istum a me.

b *cum aliis praepositionibus:* **ad:** CVRT. 4, 15, 11 ut animum a maerore adlevaret. PLAVT. Persa 163 illam a lenone adserito manu. PLIN. epist. 3, 5, 4 se ab iniuria oblivionis. CIC. Quinct. 64 a praetore tribunos appellare. Verr. 5, 146 *al.* LEX Salp. (Corp. II 1963) 2, 13. LIV. 3, 70, 10 signa ab signiferis arrepta. VVLG. act. 1, 11 assumptus est a vobis in caelum. **con:** PLAVT. Trin. 1019 ab alieno facile cohiberent manus. CIC. ac. 2, 94 a certis adsensum. Ov. met. 14, 352 valido mentem collegit ab aestu. CIC. Att. 2, 20, 2 ab Amalthea te non commovebo. APVL. apol. 71 Pudentillam ... ab viduitate compulsam. CIC. Verr. 6, 74 a praesenti supplicio tuo continuit ... se et repressit. IREN. 3, 8, 1 a gula continere *cf.* continens *p. 11, 63.* VERG. georg. 1, 457 a terra ... convellere funem. Aen. 3, 24 viridem ab humo ... silvam. CIC. Catil. 4, 15 scribas ... ab expectatione sortis ad salutem communem conversos. Sulla 40. carm. 19, 8 se obitu a solis nitidos convertit ad ortus. TAC. hist. 1, 86. VVLG. Is. 38, 12 convoluta est a me. GAVDENT. praef. dei corrigentis a delicto. VERG. Aen. 12, 298 torrem ab ara corripit. ITALA (Lucif. non parc. 27 *cf.* 26). II Cor. 11, 3 corrumpantur ... a castitate (VVLG. c. et excidant a c.). **de:** TER. Hec. 200 neque declinatam quicquam ab aliarum ingenio *mulierem.* CIC. Verr. 4, 2 si ... ab religione officii declinarit. VERS. POP. Suet. Aug. 70 se a terris numina declinarunt. CAT. 61, 58 tu iuveni ... puellulam dedis a gremio suae matris. RHET. Her. 3, 4 a via recta ... deduci. CIC. Verr. 2, 17 a vera accusatione. de orat. 1, 202 ab errore. LVCAN. 6, 70 a tuta deducens agmina Petra. TAC. ann. 16, 6. QVADRIG. hist. Gell. 19, 1, 1 a pinnis hostis defendebant *i. depellebant.* CIC. Cluent. 111 rem a subselliis ad rostra detulit. MANIL. 2, 234 a minimis animum deflectere curis. SEN. nat. 5, 10, 1 vultum a publica religione ... ad dolorem. PLIN. nat. 2, 120 *sciron* paulum ab argeste deflexus. VERG. Aen. 11, 747 summa ab hasta defringit ferrum. APVL. flor. p. 67 Oud. RHET. Her. 3, 6 ab his dehortabimur. SALL. Iug. 31, 1. CIC. Caecin. 90 mucrones eorum a iugulis vestris deiecimus. 86—88 *disputat quomodo inter se differant* deicere ex quo loco *et* a quo loco, *velut* 88 unde deiecti Galli? a Capitolio. unde qui cum Graccho fuerunt? ex Capitolio. TAC. dial. 11 me deiungere a forensi labore, *cf. l. 73.* VARRO Ter. Scaur. gramm. VII 32, 2 'a capite dempta' qui vocant, male appellant, quod sunt de capite dempta, non a capite. rust. 2, 7, 9 cum descendenti dempsisset ab oculis *vittam.* Ov. epist. 19, 9 demptus ab arbore fetus. CIC. div. Caec. 4 hanc a me ... molestiam demoveri. inv. 2, 28 ab aliis culpam. APVL. met. 1, 13 ne quid demutaret a victimae religione. SCRIB. LARG. 207 quibus *medicamentis* depositis ab igne. LACT. inst. 4, 30, 7 depravati sunt ab itinere recto. VARRO rust. 2, 2, 17 cum depulsi sunt agni a matribus. 4, 4, 16. CIC. Cluent. 195 importunitatem ... a filii capite depellite. VERG. ecl. 7, 15 a lacte agnos. PLIN. nat. 17, 97 ramo ab arbore depresso. CATO agr. 151, 2 depurgato ab herba. VERG. Aen. 11, 743 dereptum ab equo. SVET. Nero 10 *senatori* a re familiari destituto. MANIL. 1, 626 *circulus* tuis Aquilam designat ab astris. PHAEDR. 2, 5, 12 cui tunica ab umeris erat destricta. PAVL. NOL. epist. 38, 8 destructus es a divite ..., inanitus es a divite ut diteris in paupere.

PLAVT. Most. 140 haec verecundiam mi et virtutis modum deturbavit detexitque a me ilico. RHET. Her. 4, 49 res ab errato deterreat. CIC. Font. 36 a bello faciendo. ad Brut. 1, 11, 2 a proposito. CIC. Cat. 1, 27 ut a me ... querimoniam detester ac deprecer. SALL. Cat. 4, 2 a quo incepto me ambitio mala detinuerat. CIC. Tusc. 5, 90 quos a recta ratione natura vitiosa detorsisset. off. 2, 37 Tim. 25. Ov. met. 6, 515 lumen ab illa. CIC. har. 28 qui ... sacerdotem ab ipsis aris ... detraxeris. off. 3, 30. LVCR. 5, 685 quod ab alterutra detraxit parte. CVLEX 192 ab arbore truncum. VITR. 1, 6, 3 a ... corporibus sucum. SVET. Iul. 29 a primo ordine in secundum, quam ex secundo in novissimum detrudi. VERG. Aen. 5, 175 praecipitem puppi deturbat ab alta. FLOR. 1, 1, 5 patruum ab arce. CIC. Manil. 40 non *illum* avaritia ab instituto cursu ad praedam aliquam devocavit. FRONTO p. 128, 20 N. a sedilibus equitum pluma ... devolsa. **dis:** Ov. met. 4, 372 nec me diducat ab isto. CELS. med. 4, 1 p. 121, 8 D. a praecordiis uterum. CORP. V 5050, 28 a Tridentinis. PLAVT. Rud. 369 nos ... tempestas differt ab illis. SEN. suas. 6, 21 servitutem a Catilina dilatam in Antonium. CORIPP. Iohann. 8, 174 dies dilatus ab armis. SEN. dial. 7, 22 a falsis vera diiudicem. TER. Hec. 161 diiunxit illum ab illa. VARRO rust. 2, 1, 20 a mamma non diiunguntur agni. 2, 9, 12. 1, 3 a cultura. CIC. Sulla 60 eos a colonis. Phil. 2, 23 Pompeium a Caesaris amicitia. nat. deor. 1, 16 honesta a commodis. Tusc. 1, 75 diiungamus ... nos a corporibus *cf.* disiunctus *p. 11, 43.* CIC. S. Rosc. 45 alterum *filium* a se non dimittebat. Verr. 2, 79 homines ... ableget a consilioque dimittat. Planc. 21 plebem a iudicio. ad Brut. 1, 15, 2. PLIN. nat. 28, 119 dinoscitur a crocodilo. CVRT. 4, 2, 1 a *continenti* urbem angustum fretum dirimit. TER. Ad. 170 cave ... oculos a meis oculis quoquam dimoveas. LVCAN. 2, 372 ab ore caesariem. PLIN. paneg. 67. Ov. met. 9, 636 diripuit a pectore vestem. TAC. ann. 1, 35 ferrum a latere. VARRO ling. 7, 91 a fero discretum. 6, 78 a qua facie discernitur. CIC. Font. 23 stultus auditor ... ab religioso ... iudice. ac. 2, 22. VARRO ling. 5, 43 mons erat a reliquis disclusus. rust. 3, 7, 6. VARRO ling. 9, 57 discriminare doctam rem ab hominibus. CIC. Tusc. 1, 64 ab anima tanquam ab oculis caliginem dispulit. SALL. Iug. 51, 1 dispersi a suis. ITALA (Aug. civ. 17, 7) I reg. 15, 28 disrupit ... regnum ab Israel de manu tua (VVLG. r. Isr. a m.). CIC. de orat. 3, 72 dissociati a Socrate et deinceps a Socraticis. TAC. ann. 1, 28. ACC. didasc. 15 quam varia genera poematorum quamque longe distincta alia ab aliis ⟨sint⟩. CIC. Scaur. 38 libertatem a servitute nulla re ... distinguendam. ac. 2, 22 artificem ab inscio. MELA 1, 101 canalis ... Europam ab Asia disterminat. LVCAN. 1, 216. 9, 957. BELL. Hisp. 8, 5 ab oppugnationibus ... distinebantur. HOR. carm. 4, 5, 12 dulci ... a domo. TER. Hec. 492 illam a me distraxit necessitas. Phorm. 201. CIC. dom. 59 a tali amicitia. *al.* CIC. Sest. 146 nec me ab eis ... umquam ulla fortuna divellere potest *al.* part. 57 a quorum caritate. fin. 2, 82 amicitiam a voluptate. Att. 1, 20, 3 a curia. VARRO ling. 10, 4 *homines* dividunt ab reliquorum animalium specie. 10, 19. CIC. Flacc. 63 Massilia .. tam procul a Graecorum omnium regionibus ... divisa. rep. 2, 39 seniores a iunioribus divisit. Att. 5, 20, 3 Amanum a Cilicia ... dividit.

ex: CAES. civ. 3, 30, 3 ex castris stativis a flumine Apso exercitum educunt Gall. 1, 10, 5 HIRT. 8, 4, 3. ACC. trag. 682 eiecta ab Argis exulo. LVCIL. 1048 eicere istum abs te ... et perdere amorem. VARRO rust. 3, 16, 8 ab se eiciunt *apes* fucos. CIC. Quinct. 83 de fundo expulsus, iam a suis dis penatibus eiectus. AVG. civ. 10, 9 p. 416 D. paululum a terra elevari post mortem. CIC. Tusc. 1, 41 ut a terra longissime se ecferant. CAES. civ. 1, 78, 1 ab Ilerda frumentum efferre. VVLG. psalm. 21, 20 ne elongaveris auxilium a me. COLVM. 7, 3, 13 a saepto emittendi agni. TERT. pudic. 15 emundemus nos ab omni inquinamento. GAVDENT. praef. quosdam vel emendans a vitiis vel emundans. TER. Eun. 739 ut illam a me eripiat. Ad. 328. ACC. trag. 619 a me regnum et opes. CIC. Vatin. 29 partis partim a Caesare partim a publicanis. div. 2, 25 filium a morte. epist. 9, 13, 1 ab illa miseria se eripere. VERG. Aen. 1, 596 Libycis ... ab undis. 10, 787 ensem ... a femine. Ov. met. 8, 456 mater ab igne eripuit ramum. SEN. nat. 6, 30, 3 Hispanias a contextu Africae mare eripuit. CARM. epigr. 75, 3 a parentibus. VERG. Aen. 2, 611 totam a sedibus urbem eruit. EVGIPP. 36, 4 eos ... a potestate daemonis. VVLG. Ios. 2, 13 a morte. TERT. anim. 17 animas evellere ab inferis. PLAVT. Amph. 967 gubernatorem a navi huc evoca. CIC. Mil. 79 illum ab inferis evocare. Sest. 130. TERT. anim. 57 ab inferum incolatu. COLVM. 8, 4, 1 furfures ... a farina excreti. PLAVT. Amph. 164 me ... a portu excitavit. CIC. Verr. 6, 129 ab inferis filium *al.* p. red. 1, 25 fratrem ab inferis ... et omnis Metellos ... paene ex Acherunte excitatos. de orat. 1, 245 a mortuis. Tusc. 5, 64 homunculum a pulvere et radio. PLAVT. Men. 671 me non excludat ab se. TER. Andr. 386 ut ab illa excludar, hoc concludar. CIC. Verr. 4, 16 ceteros ab negotio excluderes. 6, 118 matres ... ab extremo conspectu liberum. Phil. 5, 29 illum a re publica. Brut. 329 pacis spem a publico consilio *al.* Ov. met. 7, 423 facinus (*i. poculum*) excussit ab ore. SCRIB. LARG. 101 *gladiatoribus* excussis a rheda. VAL. FL. 2, 188 ab ubere natos. AFR. dig. 28, 2, 14 si postumus a primo gradu exheredatus, a secundo gradu praeteritus sit ... *al.* VLP. dig. 28, 2, 3 ab unius persona. PLAVT. Mil. 1277 exegit virum ab se. VARRO rust. 2, 3, 8 a grege ... hircos. IVST. 9, 7, 4 aegre a filii caede ... exoratus. CIC. Att. 3, 20, 2 te ab omni occupatione expedisti. TER. Haut. 261 ab hac me expellere. APVL. apol. 81 a me crimen. CIC. Rab. perd. 11 expiandum forum ab illis vestigiis. TAC. hist. 3, 68 exsolutum a latere pugionem. SCRIB. LARG. 193 ab ore sanguinem exspuunt. CIC. Sest. 30 exterminabit civis ... consul a suis dis penatibus? EVGIPP. 12, 4 *locustas* ab his finibus. SEN. Phoen. 6 *via* me ab hac vita extrahat.

PLAVT. Merc. 357 hinc olim ... domo extrusit ab se. RVT. rhet. 1, 13 ab suis dis penatibus esse exturbatum. **in:** HYG. fab. 64 p. 62, 25 is ab humana specie est immutatus in lapidem. *cf.* PAVL. NOL. carm. 28, 325. CIC. rep. 5, 5 se a suo munere non impedit. Balb. 47 a re publica bene gerenda. LIV. 1, 43, 9 in dites a pauperibus inclinata opera. CAT. 12, 19 a turpi mentem inhibere probro. **inter:** HIRT. 8, 14, 4 iugum ... a castris eorum intercisum. CAES. civ. 1, 4, 32 ab oppido ... se interclusurum adversarios. COD. Iust. 12, 19, 13, 1 omnibus aliis interdicatur ab adfectando hoc nomen. CAES. Gall. 7, 24, 2 ne quod omnino tempus ab opere intermitteretur. CIC. ac. 2, 49 ut difficiliter a vero internoscatur. SEN. dial. 6, 17, 2 insulam ab Italia ... interscissam. **ob:** PLAVT. Trin. 279 me abs (aps *B*) tuo conspectu occultabo. **per:** CIC. Verr. 6, 31 Tertia illa perducta ... ab Rhodio tibicine. Sest. 110. CIC. Mil. 56 *Mars* exsultantem evertit et perculit ab abiecto. CARM. epigr. 988, 2 (*ante a. 29 p. Chr.*) natum perdidit a gremio. **prae:** CELS. med. 7, 22 p. 303, 24 D ut et ab inguine et a testiculo ... venae praecidantur. PLAVT. Amph. 195 me a portu praemisit domum, *cf.* 602. 796. QVINT. decl. 364 p. 396, 24 suspicionem ... a nobis alio praevertere. **pro:** PLAVT. Capt. 804 prohibete a vobis vim meam. Ep. 289. VARRO ling. 5, 151 locus ... a quo facillime possit hostis prohibere. CIC.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Verr. 5, 144 hostes procul ab insula Sicilia. *al.* SIL. 2, 702 patriis proiectus ab armis. LIV. 7, 24, 5 propulistis *hostem* a castris. SCRIB LARG. 27 a loco ... oculum. CIC. inv. 2, 66 vim ... propulsamus a nobis et ab iis .... off. 1, 23. S. Rosc. 145 ab se ... iniuriam. Phil. 5, 9 ab ingressione fori populum. *al.* LIV. 8, 6, 2 se a vestibulo templi ... proriperet. CIC. Caecin. 37 a tuis aedibus vi ... proterritus. CIC. rep. 2, 54 ab omni iudicio poenaque provocari licet. LIV. 1, 26, 6 a duumviris. COD. Iust. 1, 21, 1 a sententia.

re: PRIAP. 25, 1 sceptrum ... ab arbore ... recisum. LVCAN. 2, 112. HOR. epod. 17, 24 nullum a labore me reclinat otium. PLIN. nat. 28, 129 ab imbecillitate vires recolligentibus. BELL. Alex. 27, 7 ab illo timore se recrearunt. STAT. silv. 3, 3, 75 reddere ab ore manus. PLAVT. Asin. 673 redime te ... ab hoc. Persa 654. CIC. Verr. 4, 79 ab decumanorum iniuriis civis suos. Mil. 87 pecunia se a iudicibus. NEP. Dion 10, 2 eum ... ab Acherunte. VERG. Aen. 4, 375 socios a morte reduxi. PLAVT. Poen. 847 nunc domum haec ab aede Veneris refero vasa. CIC. orat. 119 cum se a caelestibus rebus referet ad humanas. VERG. Aen. 7, 286 sese ab Argis. *cf.* relatus *p. 11, 47.* PLIN. nat. 26, 109 reficientibus se ab imbecillitate. *cf.* QVINT. inst. 6, 3, 1. CIC. Sest. 130 cum ille ... ad ... dignitatem ... mentem a Clodianis latrociniis reflexisset. CIC. Cael. 76 refrenandi a gloria. Phil. 11, 4 a reditu. LVCR. 1, 850 ab exitio. LACT. inst. 6, 11, 10 ab humanitate. CAT. 25, 9 quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte. PLAVT. Asin. 254 abs te socordiam omnem reice et segnitiam amove. TER. Phorm. 18 ad famem hunc a (ab ς) studio ... reicere. ACC. trag. 430 abs te religionem. CIC. S. Rosc. 153 *proscriptionem* a vobis reicitis et aspernamini. Sest. 54 a ... genibus supplex reiciebatur. PLIN. nat. 26, 110 a somno matutino refrigerat. CIC. orat. 176 se ipse relaxarat a nimia necessitate. leg. 1, 11. Phil. 10, 6 illum ... a re publica relegatum. off. 3, 112 filium ab hominibus. VVLG. I reg. 3, 5 relevet manum suam a nobis. PLAVT. Ep. 206 a legione omnes remissi sunt domum Thebis. LIV. 9, 12, 7 spes remisit a certamine animos. SALL. Iug. 95, 3 ab negotiis numquam voluptas remorata. CATO agr. 33, 3 umbram ab sulcis removeto. RHET. Her. 4, 22 animos ... ab re publica removebas et abalienabas. VARRO rust. 1, 8, 6 eo modo removetur a terra vitis. CIC. Verr. 2, 38 ab se hominem atque ab exercitu suo. 5, 10 nos ... ab emptionibus. Lael. 32 nos ab hoc sermone. *al.* HOR. sat. 2, 1, 71 se a vulgo ... in secreta remorant. *cf.* remotus *p. 11, 48.* PACVV. trag. 400 paulum repeda a vestibulo gradum. LVCIL. 567. RHET. Her. 4, 65 mulierem reppulit ab se. CIC. Catil. 4, 22 eos a pernicie rei publicae. p. red. 1, 101. LVCR. 1, 880 a vera longe ratione repulsum est (5, 406. 6, 767). 6, 569 ab exitio ... reprehendere *res* euntis. CIC. Sest. 117 vix homines odium suum a corpore eius ... represserunt. PLIN. paneg. 83 te ab omni contagione ... reprimis ac revocas. Cluent. 201 vota et preces a vestris mentibus repudiare. *cf.* 5. MANIL. 5, 241 stirpem a matre resectam. CELS. med. 5, 28, 1 a viva corruptam partem resolvit.

LVCR. 6, 1054 respuit ab se. VITR. 7, 4, 2 tegulae ab se respuant liquorem. CVLEX 224 restitui leti iam limine ab ipso. VVLG. psalm. 34, 17 restitue animam meam a malignitate eorum. CIC. epist. 5, 17, 1 me a scribendo retardarunt. LVCR. 2, 729 caelum a terris omne retentent. OV. met. 9, 576 manus retinens ab ore. TER. Phorm. 2 poetam retrahere a studio. CIC. Verr. 2, 23 Verrem a porta ad iudicium. OV. met. 3, 87 me ab ictu. APVL. met. 4, 5 a via. ITALA (Lucif. reg. ap. 5) III reg. 13, 33 non est reversus a (VVLG. de) malitia sua. CIC. de orat. 1, 53 mentibus ab hisce ... permotionibus ad lenitatem revocandis. Manil. 8. VERG. Aen. 9, 123 pedem ab alto. OV. trist. 2, 557. ENN. ann. inc. 15ᵃ caput a cervice revulsum. VERG. georg. 4, 523. Aen. 12, 787 telum alta ab radice. SEN. nat. 6, 30, 2 totas regiones a suis sedibus. CIRIS 459 revoluta (res- *Heins.*) ab litore classis. SEN. contr. 1, 3, 4 ab ipso supplicio in templum usque revoluto. **se:** VARRO rust. 2, 4, 20 domi secernunt *porcos* a matribus. *al.* CIC. Catil. 1, 23 te a bonis. Phil. 6, 10 a fratre. de orat. 2, 341 quod *genus* quasi a praeceptis nostris secreveram. PLAVT. Rud. 220 a (*om. P*) corpore vitam ut secludam. CIC. Tusc. 1, 72 iter seclusum a concilio deorum. Verr. 6, 23. PLAVT. Asin. 362 me seduxit solum sorsum ab aedibus. CIC. Phil. 13, 22 te ... a debita tibi peste seduxit. *cf.* seductus *p. 11, 54.* PLAVT. Capt. 470 iuventus ... ridiculos ab se segregat. Mil. 1232 *mulieres* ab se (ς, hasce *CD*, hec *B*) omnis. 517 spes ... a me segregant spernuntque se. Asin. 774 suspiciones omnes ab se. Trin. 79. TER. Haut. 386 volgus ab se. Andr. 291. PACVV. trag. 327. CIC. Arch. 4 a numero civium. de orat. 3, 182 iambum segregat ab oratore Aristoteles. CIC. div. 1, 70 *animae partem* non esse ab actione corporis seiugatam. APVL. apol. 82 verba ... ab ordine seiugata. CIC. Tull. 25 id factum a dolo malo seiungere. Catil. 1, 22 dummodo calamitas ... a rei p. periculis seiungatur. Vatin. 16 seiunge te a consule. Cael. 8 a verborum libertate. *cf.* seiunctus *p. 11, 55.* RHET. Her. 4, 52 rem semovens ab re. CIC. har. 26 a liberis semovebantur. ac. 1, 34 ab ea disciplina. fin. 2, 39. *cf.* semotus *p. 11, 56.* RHET. Her. 4, 58 locus a tota causa separatus. *al.* CIC. Flacc. 58 delicta volgi a publica causa separare. Mil. 60 *servos* a ceteris. S. Rosc. 142. nat. deor. 2, 71 superstitionem a religione. *al.*

CIC. de orat. 1, 22 seposuisse a ceteris dictionibus eam partem dicendi. PLAVT. Merc. 379 ille a (illa *CD*) me solus se in consilium sevocat. CIC. Tusc. 1, 75 a negotio omni ... animum. nat. deor. 3, 21 mentem ab oculis. Tusc. 1, 38 CAT. 65, 2. **sub:** SALL. Cat. 59, 3 ab eis centuriones ... subducit. OV. met. 7, 781 se ... ab ipso vulnere. CIC. ad Q. fr. 2, 4, 5 me a curia ... subtraho. VOP. Car. 12, 2 oculos ... a vento ac sole. CIC. S. Rosc. 70 ut ... a maleficio summoverentur. CORP. XIV 3608 a ... opsidione. SALL. ep. Pomp. 4 hostis ab Alpibus in Hispaniam. MELA 2, 48 Aegaeum mare ab Ionio. PLIN. nat. 3, 132. PLAVT. Poen. 66 ab divitiis a patre puer ... surripitur. Men. 393. CIC. Q. Rosc. 37 te ... ab tuis subselliis contra te testem suscitabo. CAT. 68, 124. ENNOD. op. 3 p. 357, 20 ut a casu suo lapides suspenderent. CIC. ac. 2, 48 sustinere se ab omni adsensu. 2, 104 se a respondendo. VERG. Aen. 11, 750 a iugulo dextram. PLAVT. Cist. 550 eum ab hippodromo ... filiam sustollere. 659 hinc ab ostio iacentem sustuli. TER. Andr. 759 puerum hinc ab ianua. *cf.* CIC. Quinct. 12 tollitur ab atriis Liciniis ... in Galliam. SCRIB. LARG. 81 tollitur ab igne medicamentum. **trans:** CIC. Verr. 4, 26 ex agro homines traduci in forum, ab aratro ad subsellia, ab usu rerum rusticarum ad ... litem. *cf.* har. 23 Cael. 66 rep. 3, 41 orat. 46. RHET. Her. 2, 22 cum ab reo facti causa in aliorum peccatum transfertur. CIC. div. Caec. 24 si a pueris nobilibus ... accusandi voluntas ad viros fortis translata sit. Verr. 1, 22. 4, 16 possessiones a liberis ad alienos. Catil. 1, 24 a cuius altaribus ... dexteram ad necem civium.

c *cum verbis* ***simplicibus*****:** HOR. carm. 1, 21, 14 pestem a populo ... in Persas ... aget. PROP. 4, 9, 2 a stabulis iuvencos. QVINT. inst. 11, 3, 160 capillos a fronte retro. PLAVT. Merc. 611 mulier alienata est abs te. RHET. Her. 1, 9 ipsa res animum a nobis alienat (CIC. inv. 1, 24 Sulla 64 *al.* Att. 11, 7, 5). NEP. Alc. 5, 1 timore ab *Alcibiade* alienati. ACC. trag. 173 me ab domuitione arcere. VARRO ling. 5, 128 arca quod arcebantur fures ab ea clausa. CIC. poet. Tusc. 2, 24 volucrem a pectore. VERG. georg. 4, 168 fucos a praesepibus. Aen. 1, 435 OV. met. 9, 751. fast. 6, 481 LIV. 1, 27, 10 *al.* TAC. Agr. 4 ann. 3, 42 AVG. civ. 8, 21. OV. fast. 2, 25 *ramus* caesus ab arbore. PLIN. nat. 17, 19 si vinea ab vite calvata sit. VERG. Aen. 12, 412 dictamnum ... carpit ab Ida. HIER. epist. 48, 2 castrant se ab uxoribus suis. VVLG. IV reg. 4, 27 celavit a me. Is. 32, 2. LVCIL. 1085 aliquos ... ab rebus clepsere *i. corripuere.* VVLG. IV reg. 5, 3 curasset eum a lepra. PLAVT. Bacch. 593 duc te ab aedibus. CAES. Gall. 1, 10, 5 ab Allobrogibus in Segusiavos exercitum. VERG. ecl. 8, 68 ab urbe domum. PROP. 2, 17, 6 ut liquor arenti fallat ab ore sitim. PLAVT. Rud. 76 eas ab saxo fluctus ad terram ferunt. 968 *vidulum* a me. CIC. nat. deor. 2, 84 quae a medio in supremum feruntur. CIC. Balb. 39 ab omni studio ... Poenorum mentis suas ad nostrum imperium flexerunt. LIV. 1 praef. 5 animum a vero. LVCAN. 3, 4 ab Hesperia ... lumina terra. SEN. Med. 203 animum ab ira. GREG. TVR. hist. Franc. 1, 4 nos ab imminentibus malis fovens. PLAVT. Trin. 261 fugat ipsus se ab suo contutu. CIC. har. 9 ab altaribus fugatus. OV. met. 13, 8 hac a classe. LIV. 6, 16, 2 Gallos fudi a delubris vestris. OV. Pont. 3, 7, 6 cera sit a vinclis non labefacta suis. VVLG. Ier. 31, 13 laetificabo a dolore suo. VVLG. Ier. 4, 14 lava a malitia cor tuum, *al.* prov. 30, 12 lota a sordibus suis. CIC. de orat. 3, 230 ab hac contentione animos ... laxemus. EPICED. Drusi 224 crinem ... legit ab ore. SEN. nat. 7, 7, 3 impetus a terris in altum levaret. COMM. apol. 314 Adam a morte. 799 ab inferno.

CIC. div. Caec. 55 qui a Venere se liberaverunt. Att. 10, 15, 4 a quartana. ITALA (Tert. pudic. 17) Rom. 8, 2 manumisit (VVLG. liberavit) te a lege delinquentiae. PROP. 4, 5, 60 ne quid cras libet ab ore dies. VVLG. act. 18, 16 minavit eos a tribunali. VARRO Men. 288 currum a carcere missum. CIC. Vat. 21 a tabula Valeria mitti. PROP. 2, 34, 70 missus et impressis haedus ab uberibus. CELS. med. 8, 9, 1 p. 343, 18 D. ab eo bracchio ... sanguis. CASSIAN. inst. 5, 38, 2 ab evangelico illo rigore ... mollitus. LIV. 10, 41, 4 quos timor moraretur a fuga. PLAVT. Capt. 790 move aps te moram. VARRO ling. 10, 70 haec ... largius a prisca consuetudine. CAT. 3, 8 sese a gremio illius. CAES. civ. 3, 80, 6 ab oppido castra. SALL. hist. 1, 6 me ... a vero. AVG. civ. 19, 18 p. 394 D. homines a contaminatione mundentur. VVLG. I Macc. 13, 50 Sir. 38, 10. VERG. Aen. 2, 274 quantum mutatus ab illo Hectore (VAL. FL. 4, 398 PAVL. NOL. carm. 16, 294). OV. Pont. 4, 14, 7 terra quo muter ab ista. CASSIAN. conl. 5, 12, 5 quisquis a terrenis vitiis non novatur. COMM. instr. 1, 24, 2 nudatus a lege. MON. Anc. 5, 1 mare pacavi a praedonibus. VVLG. psalm. 77, 50 non pepercit a morte animabus eorum. AVG. civ. 21, 18 p. 523 D. FLOR. 1, 47, 12 largitio ... ab opulentia paritura mox egestatem. PLAVT. Amph. 269 hunc a foribus pellere. Most. 716 a me dolorem procul. TER. Eun. 215 aemulum ab ea. CIC. Flacc. 57 patrem a suis moenibus. *al.* VERG. Aen. 6, 396 in vincla petivit *Cerberum* ipsius a solio regis. SEN. Tro. 51 placare ... a caede. CATO agr. 65, 1 a foliis ... purgato. 151, 4 VARRO rust. 3, 16, 17. TERT. pudic. 16 carnem ... a sordibus. PLAVT. Trin. 680 a peccatis rapis deteriorem in viam. CIC. rep. 2, 7 a domo longius. VERG. Aen. 9, 563 agnum a stabulis. 5, 254 ab Ida sublimem. HOR. carm. 3, 20, 16. epod. 5, 23 ossa ab ore. VERG. Aen. 3, 639 ab litore funem rumpite. SED. carm. pasch. 5, 6 istac memet ab (VVLG.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ioan. 12,27 ex) hora salvifica. Vvlg. II reg. 11,4 sanctificata est ab immunditia. Vvlg. Ier. 30,17 a vulneribus sanabo te. Avg. civ. 10,27 p. 444 D. a peccatorum peste. Vvlg. IV reg. 17,21 scissus est Israel a domo David. Varro ling. 5,137 quod ab terra agricolae solvunt id est luunt. Cat. 64,350 cano ... a vertice crinem. Lvcr. 2,950 vitalis animae nodos a corpore. Caes. civ. 3,101,6 naves a terra. *cf.* solutus *p. 11,57.* Enn. trag. 161 ius atque aecum se a malis spernit procul. Verg. Aen. 2,603 sternit a culmine Troiam. *cf. p. 15,83.* Cic. Caecin. 77 me ... a praesentis laude tardaret. Bell. Hisp. 38,5 ab accessu. Rhet. Her. 4,25 eum sibi ... a mendacio temperaturum. 2,29 a maleficio. Verg. Aen. 2,8 a lacrimis. Cic. ad Q. fr. 3,2,2 ⟨me⟩ teneo ab accusando. Ov. trist. 5,12,60 a componendo carmine. *cf.* temperans *p. 11, 64.* Sall. or. Lep. 6 vos a repetunda libertate terremini. Apvl. met. 5,19 a suis aspectibus. Rhet. Her. 3,25 ab sermone serio torquere ad ... iocum vocem. Hor. epist. 2,1,127 torquet ab obscenis ... sermonibus aurem. Cic. nat. deor. 2,70 ut a physicis rebus ... tracta ratio sit ad commenticios ... deos. Ov. met. 2,606 tracto a corpore ferro. Cato orig. Gell. 6,3,14 secunda res ... trudere solet a recte consulendo. Plin. nat. 35,58 voltum ab antiquo rigore variare. Verg. Aen. 2,480 postis a cardine vellit. Hor. epod. 10,13 Pallas ... vertit iram ab Ilio in ratem. Ov. epist. 15,206 trepidos a dape equos. Lvcan. 9,1079 Latias a vestro litore proras. Avg. civ 19,23 p. 397 D. ab his ergo daemonibus vetabant religiosos. Cic. p. red. 1,24 me a morte ad vitam ... vocavit. Vell. 2,97,1 ab urbe in Gallias Caesarem. Capitol. Ant. 10,5 ab ostentatione pietatis.

2 ***cum intransitivis*: a** *cum ipsa praepositione* **ab** *compositis*: Naev. com. 92 abeatis ab ignavia. Plavt. Men. 553 ab his locis *al.* Ter. Eun. 733 a milite. Cic. Verr. 3,55 quod ab ipsis abisset pecuniae. div. 2,22 abeamus a fabulis. Naev. com. 26 neque admodum a pueris abscessit. Plavt. Men. 849 abscede ab aedibus. Most. 857 haud usquam a pedibus. Men. 849 ni a (am *B*) meis oculis abscedat in malam magnam crucem. Ter. Hec. 781 ab eo haec ira. Cato or. 5,1 labor ille a vobis cito recedet, benefactum a vobis ... non abscedet. Tert. testim. 2 a deo bono. Plavt. Men. 31 puer aberravit ... a patre. Rhet. Her. 4,15 ab eo quo profecti sunt aberrarunt. Cic. Ligar. 19 a communi utilitate. de orat. 2,152 a quo quidem homine aberravit oratio tua. Plavt. Merc. 837 ab Atticis abhorreo. Ter. Andr. 829 ab re uxoria. Hec. 714 a (*om. A*) nuptiis. Cic. Cluent. 27. S. Rosc. 68 tanta temeritas, ut non procul abhorreat ab insania, *al. cf.* abhorrens *p. 11, 60.* Hor. sat. 2,3,320 haec a te non multum abludit imago. Caes. Gall. 5,17,2 uti ab signis ... non absisterent. *nota*: Vvlg. Sir. 10,14 apostatare a deo. Avg. civ. 15,23.

b *cum aliis praepositionibus*: **ad:** Vell. 2,99,2 adquiescendi a continuatione laborum. Sen. epist. 7,3. **con:** Plavt. Most. 429 concedam a foribus huc. Men. 158. 159 ab leonino cavo. Ter. Phorm. 741 Haut. 572 hinc ab ore eorum. Cic. Catil. 1,17 tu ... ab eorum oculis aliquo concederes. Verg. Aen. 2,91 superis concessit ab oris. Caes. civ. 1,58,2 ab scientia gubernatorum ... ad virtutem confugiebant. Cic. har. 46 a diuturnis dissensionibus conquiescamus. *al.* Plin. paneg. 53 a posterorum execrationibus. Liv. 10,36,11 si constitisset a fuga ... acies. **de:** Cic. Scaur. 39 cum frater meus ab *Sardis* decesserit. Flacc. 27 a decretis. Lex Iul. mun. 121 ab exercitu. Corp. XIV 2112 a municipio. Lvcr. 3,644 ab artubus id quod decidit abcisum. Cic. Verr. 4,2 si ... ipse ab religionis officio declinarit. Tusc. 4,13 a malis Att. 14,17,2 a Capua. Plavt. Men. 1113 deerrare a patre. Rhet. Her. 1,14 ab eo, quod coeperimus. Sall. hist. 3,8 a ceteris. Cic. de orat. 2,311 degredi ab eo quod. part. 128. Cic. Verr. 2,79 a re publica defecerunt. Planc. 86 *al.* fin. 2,79 si utilitas ab amicitia defecerit. epist. 2,16,1 a me ipse. Cic. Q. Rosc. 46 qui semel a veritate deflexit. har. 41. Ascon. Scaur. p. 20 B. ab aequitate. Cic. Tusc. 1,62 a necessariis artificiis ad elegantiora defluximus. nat. deor. 2,143 sudorem a capite et fronte defluentem. Sen. contr. exc. 8,4. Qvint. inst. 10,1,26 tantum ab *Seneca* defluebant quam ille ab antiquis descenderat. Cic. Flacc. 25 cum ab hac virtute maiorum non degeneraverit. div. 1,6 a Stoicis. Cic. Cael. 15 a maledictis ... ad invidiam oratio est vestra delapsa. carm. frg. 1 claris delapsus ab astris. Tib. 2,6,39. Cic. parad. 18 ut omnino ab hominibus ... demigrandum sit. Cels. med. 1 praef. p. 11,28 D. a communi contemplatione ... ad propriam medicina descendit. Varro rust. 2,9,10 *canes* a pecore non cito *desciscunt. Cic. Rab. perd. 23 desciscere a re publica. fin. 5,94 a Stoicis. *al.* Prvd. perist. 11,63 iam, tortor, ab unco desine. Capit. Max. 3,3 a currendo. Verg. georg. 3,281 destillat ab inguine virus. Plavt. Men. 777 ille abs te iratus destitit. 810 Caes. civ. 2,12,3 ab defensione. Sen. epist. 122,9 ab illa desuescunt. *cf.* Cic. Cluent. 110 multitudinem desuefactam iam a contionibus. Cic. leg. frg. 4 sol paululum a meridie devexus. div. 1,101 *lucus* a Palatii radice in novam viam devexus est. Att. 9,10,3 aetas iam a diuturnis laboribus devexa. Vvlg. exod. 23,2 ut a vero devies. Avg. civ. 10,3 p. 405 D. **dis:** Plavt. Truc. 686 istud pauxillum differt a cavillibus. Cic. fin. 4,47 nihil differre aliud ab alio. *al. cf. p. 5, 70.* Cic. Sulla 34 nusquam est a me digressus. Brut. 322 a causa. Verr. 4,163. Vell. 2,100,1 digressum a custodia Neronem urbis. Plavt. Asin. 603 ne iste ... ab ista non pedem discedat. 251. Ter. Andr. 148. Varro ling. 9,25 luna ut ab sole discedit. 6,44 amens qui a mente sua discedit. 8,31 cum discessum est ab utilitate ad voluptatem. 5,119 matellio longius a figura matulae discessit. rust. 1,16,4 ne de fundo familia ab opere discedat. Cic. top. 5 a te discessi. *al.* Vell. 2,53,3 a se discordante fortuna. Qvint. inst. 11,3,45 ne *vox* ab oratione discordet. Cic. div. Caec. 14 ut ... vestrum iudicium ab suo iudicio ne discrepet. off. 1,145 quae multum ab humanitate discrepant. *al.* Sen. suas. 6,5 ab armis ad arma discurritur. Sis. hist. Non. 101 dispalati ab signis. Cic. Font. 30 *nationes* tantum a ceterarum gentium more ac natura dissentiunt. Manil. 59 in hoc ab eo vehementissime dissentio. *al.* L. Crass. or. Cic. de orat. 2,170 semper a bonis dissedisti. Cic. Verr. 6,182 a nobis animo et voluntate. Balb. 30 gentem ... tam dissidentem a populo Romano. *al.* Cic. S. Rosc. 44 quantum distet argumentatio tua ab re ipsa atque a veritate. ac. 2,59 cum a veris falsa non distent. *al.* Tert. nat. 1,1 rei a bonis in perversa divertunt. Silvia 10,9 a via. **ex:** Plavt. Bacch. 342 effugisse a vita marituma. Cic. Sest. 116 a quibus vix vivus effugit. Germ. 709 Plias ab undis effugit. Plavt. Ep. 380 abs te sum egressus intus. Cic. Brut. 82 ut egrederetur a proposito. Lvcil. 655 ab Archilocho excido *i. dissentio.* Cels. med. 8,6 p. 357,5 D. si cubitus ab hoc umero excidit. Tert. spect. 8 a deo excidimus (Lact. inst. 4,17,5). Cypr. epist. 43,6 a gradu gloriae, *cf.* Vvlg. II Cor. 11,3 Gal. 5,4 II Petr. 3,17. Cic. Tusc. 1,98 cum ab iis ... evaseris. Colvm. 8,4,3 ut ... non protinus a cubili latius evagentur. Tert. pudic. 9. Liv. 6,31,7 ne exercitus ab Roma exiret. Ov. met. 7,778 calamus ... exit ab arcu. Ivv. 11,42 talibus a dominis ... novissimus exit anulus. Mart. epigr. 4,5 exulat ... ab urbe. **ob:** Cic. Tim. 37 a nostro aspectu oblitescant *di.* **per:** Caes. civ. 2,18,3 magnum numerum ab eo militum ad Afranium perfugisse. Plavt. Trin. 947 qui aps terra ad caelum pervenerit. Plavt. Poen. 86 cum nutrice una periere a Magaribus. Tert. scorp. 8 a facie iniustitiae perit iustus. Vvlg. Iob 11,20 effugium peribit ab iis. **pro:** Tvrp. com. 97 celox ab oppido processerat. Ov. fast. 3,305 gelido Numa prodit ab antro. Cic. Cato 47 istinc sicut ab domino furioso profugi. Laber. mim. 34 quo quidem me a matronali pudore prolubium meretricium progredi coegit. **re:** Plavt. Capt. 551 ab istoc procul recedas. Mil. 357. Pompon. Atell. 43. Marvll. mim. 1 ab Ilio nunquam recedis. Lvcil. 888 a ludo. Rhet. Her. 3,6 a virtute. 4,42 ab usitata verborum potestate. Cic. Quinct. 67. inv. 2,131 a legibus. Cael. 10 a me numquam recessit. Phil. 5,26. 8,21. 12,4 a Mutina. 27 a Sagunto. Plavt. Mil. 304 iuvenix se recipiat ⟨a⟩ pabulo. Germ. progn. frg. 72 piscibus a geminis ... recurret in astra Venus. Cic. Att. 1,1,2 cum Romae a iudiciis forum refrixerit. Cic. nat. deor. 2,120 a caulibus ... *vites* refugere dicuntur. de orat. 1,99 a genere hoc toto sermonis. Ov. met. 3,536 refugit ab litore templum. Plavt. Aul. 46 illuc regredere ab ostio. Cypr. epist. 40 a comitibus ... ipse remansit. domin. orat. 18 a salute. Comm. apol. 606 a gratia Christi. Cic. off. 3,2 ille ... requiescens a rei publicae muneribus. *al.* Caes. Gall. 7,64,7 mentes nondum ab superiore bello resedisse. Cic. S. Rosc. 79 ab hoc crimen resilire videas. Lvcr. 4,685 a taetro resilire veneno. Sen. dial. 5,5,8. Lact. epist. 66,8 ut sol resistat a cursu suo. Cic. Cluent. 200 respirare a metu. Stat. Theb. 7,778 ab armis. **se:** Cat. 64,190 nec prius a fesso secedent corpore sensus. Sall. Cat. 33,3 plebs a patribus. Cat. 61,104 a tuis secubare papillis. Qvint. decl. 277 p. 131,24 a marito. 306 p. 205,23. Cic. Cael. 18 a patre ... semigraverit. **sub:** Plavt. Pseud. 296 a mensa surgunt. Cic. Verr. 2,104 a Chelidone. **trans:** Plavt. Aul. 235 ab asinis ad boves transcendere. Plavt. Mil. 869 dum ab se huc transiret. Rhet. Her. 3,39 ab hac ... consuetudine ad illam facultatem. Lepid. Cic. epist. 10,34,1 ad me equites ab eo. Cic. Quinct. 93 ab adflicta amicitia transfugere atque ad florentem aliam devolare. Manil. 32 cum exercitus vestri ... a Brundisio transmiserint.

c ***cum verbis simplicibus*:** Ov. fast. 3,20 cadit a mento ... manus. *cf.* Lvcan. 3,668 Mart. 9,50,4. Cic. Att. 5,20,3 cedentes ab oppido. Verg. Aen. 3,447 ab ordine. *al.* Germ. progn. frg. 124 ab (ad *vel* at *codd.*) ventis cessat mare, cessat et aer. Tert. nat. 1,7 a libidine mendacii. Vvlg. Ios. 14,15 terra cessavit a proeliis. Avg. civ. 15,20 p. 101 D. a gignendis filiis. Vvlg. psalm. 17,46 claudicaverunt a semitis suis. Plavt. Bacch. 1123 haec eunt sic a pecu. 304 a portu. Cic. de orat. 2,101 a causa ad causam. Lygd. 3,6,52 ite a me, seria verba. Bell. Afr. 44,1 navis una ... ab residua classe cum erravisset. Tert. pudic. 7 ab ecclesiae grege. Enn. trag. 136 vos ab hoc facessite. Cic. leg. 1,39 ab omni societate rei p. paulisper facessant rogemus. Svlp. Sev. dial. 3,5,5. Treb. Cic. epist. 12,16,2 feriatum illum ab eis studiis ... futurum. Vict. Vit. 1,26 ab hoc opere. Plavt. Most. 390 ut fugiat longe ab aedibus. Persa 436 a (*om. A*) foro. Aul. 660 hinc ab oculis. Cato orat. 12 p. 45 sed a benefactis, ab optimis artibus fugit. Cic. nat. deor. 3,33 omne animal fugit a quibusdam. Sest. 189 a crudelissimo hoste. agr. 3,6 procul a suspicione. Verr. 5,72 a Troia. 6,146 a Dianio. Tert. pudic.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

16 a iusta fruge naturae ... animas ieiunare. CASSIAN. inst. 6,2 a vitiis. TERT. pudic. 5 nihil ... longinquat a primo. LVCR. 1,637. 2,176 a vera lapsi ratione. VAL. FL. 1,290. 7,259. IVV. 11,51 Esquilias a ferventi migrare Subura. CIC. Flacc. 32 ab Aeno in Asiam navigavit. VVLG. II Cor. 1,6 peregrinamur a domino. LIV. 3,53,8 nunquam civitas nostra quiescet a suppliciis. CAPITOL. Max. 23,6 cum a proelio quiesceretur. VVLG. Ios. 11,23 quievit terra a proeliis. COLVM. 4,29,5 diem tepidum silentemque a ventis. PROSP. expos. psalm. 146,1 nunquam a laudibus dei silent. VVLG. Ion. 1,15 stetit mare a fervore suo (ἔστη ἐκ). TIB. 2,4,58 hippomanes ... stillat ab inguine equae. CIC. Deiot. 27 quidquid a bellis vacabat. Brut. 272 *al.* *nota formulas*: PLAVT. Astrab. frg. 7 dare pedibus protinus sese ab his regionibus. PROP. 3,20,2 a lecto vela dare tuo. OV. trist. 5,5,39 terga *al. sim.* *omittitur verbum* CIC. ac. 2,143 a Chrysippo pedem nusquam. Att. 7,3,11. Tusc. 5,92 nunc quidem paululum a sole. off. 3,80 Marcius ab subselliis in rostra recta. *accedunt* domo, hinc; longe, procul. *respondent* huc, quo, illuc, domum, ad, in. *discernitur nonnunquam* de *cf. p. 5,39. 6,24* ex *p. 5,35. 6,44 cf. p. 50,51; synonymum* ex *p. 5,63.*

B *pendet ex* ***adverbiis*** *cum verbis*: **a** *loci*: PLAVT. Persa 151 longe ab Athenis esse se gnatam. Bacch. 595 haud longe os est ab infortunio. *al.* CIC. Phil. 12,23 aut domi est aut non longe a domo. LVCR. 3,676 a leto iam longiter errat. 5,133. PLAVT. Men. 64 ab urbe haud longule. ENN. trag. 63 longinque ab domo bellum gerentes. CAES. Gall. 4,3,1 quam latissime a suis finibus vacare agros. PLAVT. Curc. 261 procul sedere longe a me Aesculapium. TER. Ad. 348 a me culpam esse hanc procul. POMPON. trag. p. 268 Rhoeteis procul a terris. *al.* CIC. Verr. 6,6 esse bellum tam prope a Sicilia. nat. deor. 1,87 *stellae* aliae propius a terris, aliae remotius. SEN. epist. 74,4 quisquis ab igni propior stetit. 14,8. dial. 5,89 a Sura proxime est Philiscum. *al.* **b** *aliis*: PLAVT. Capt. 710 abs te seorsum sentio. AFRAN. com. 85 abs te seorsus sentiam. RHET. Her. 3,7 s. tractandum est hoc ab illo. CVRT. 7,2,37 hanc seorsus cohortem a ceteris tendere. *al.* CIC. inv. 2,100 hoc ... ab rebus omnibus separatim considerare. ACT. lud. saec. Aug. 74 separatim a cetera ⟨caterva sternere⟩. *al.* VARRO ling. 5,74 paulo aliter ab eisdem dicimus haec. MELA 1,57. ITALA (Optat. Donat. 4,7) psalm. 44,8 unget te ... aliter a consortibus tuis (παρὰ τοὺς μετόχους, VVLG. prae). ASCON. Mil. p. 55B. e contrario hoc a priore iudicio accidit.

C *post* ***participia***: **1** *perfecti*: CIC. Catil. 3,21 aversus a vero. Arch. 20 a Musis. Phil. 8,32 a re publica. Att. 11,5,4 aversissimo a me animo. CIC. S. Rosc. 39 quae vita maxime disiuncta a cupiditate est. har. 53 mens et res sunt perditae longeque a communi salute diiunctae. *al.* ac. 2,66 nihil est ... ab ea cogitatione diiunctius. CIC. ad Q. fr. 2,15,1 nunquam me a causis ... districtiorem fuisse. PLIN. nat. 5,93 Seleucia ab mari relata. LIV. 34,9,2 retractior a mari murus. TER. Hec. 23 remotum ... ab studio atque ab labore atque ab arte musica. GRACCH. or. Gell. 11,10,5 ab his rebus. VARRO ling. 9,94 ab natura. RHET. Her. 4,28 a sapientia. CIC. Verr. 3,91 homo ... a cupiditate remotissimus. agr. 2,31 a Ti. Gracchi aequitate ... longissime remotus. inv. 1,8 quaestiones procul ab oratoris officio remotas. part. 36 *loci* maritimi an remoti a mari. PERS. 6,42 paulum a turba seductior. CIC. Verr. 4,85 civitas ... seiuncta a Sicilia. Rab. Post. 7 causa ... seiuncta a senatu. CAES. civ. 1,84,1 semoto a militibus loco. CIC. Tull. 1 animo soluto a cura et a cogitatione veneram. agr. 2,27. *cf.* Verr. 5,23. *nota*: VERG. Aen. 3,570 ab accessu ventorum immotus *ex duabus speciebus conflatum*: ab a. remotus *et* acc. imm. **2** *praesentis*: CIC. Sest. 132 mitem hominem et a caede abhorrentem. Planc. 58 non abhorrens a studio antiquitatis. Scaur. 9. 33 Flacc. 9. parad. 1 locos ... abhorrentes ab hoc usu forensi. part. 53 verba ... ab usu abhorrentia. VAL. MAX. 4,3 ext. 1 oculos a libidinoso aspectu continentes habere. LIV. 26,22,14 principes temperantiores a cupidine.

D *pendet ex* ***adiectivis***: **1** *de* ***separatione locali,*** *proprie et translate*: AVG. civ. 2,2 p. 55D. longe ab Romanis degeneres. COLVM. 7,12,2 desidem ab opere suo. OV. Pont. 3,1,27 regio ab omni devia cursu. APVL. flor. p. 60 Oud. Plato ab hac secta ... devius. AVG. civ. 21,25. OV. am. 2,12,11 ab omni milite dissors gloria. SOL. 11,24 Euboea ... dividua a Boeotiae continente. PAVL. NOL. carm. 31,306 exsortes animae ab occiduo. VVLG. sap. 12,15 externum a tua virtute. TERT. spect. 16 extraneum ab iis est. *al.* AFRAN. com. 324 me esse in hac re ... abs te extrarium.

LVCAN. 3,339 patriae ... a (e *U*) sedibus exul. CIC. Verr. 5,112 nec tam fugitivi illi ab dominis quam tu ab iure et ab legibus. VVLG. Col. 1,23 immobiles a spe. AVG. civ. 11,10 p. 476D. a corpore incorruptibili inseparabilis incorruptibilitas est. DIOM. gramm. I 315,33 longinquus ab Achaia. PAVL. NOL. epist. 1,9 naufragus a fide. ENNOD. epist. 7,14 p. 182,9 peregrinum se facit a redemptoris gratia. TER. Andr. 78 ingenium ... ab labore proclive ad lubidinem. LACT. inst. 2,16,13 profani a veritate. *al.* LVCAN. 4,9 profugi a gente vetusta. PLIN. nat. 6,172. APVL. apol. 2 ab accusandi periculo. OV. ars 1,139 proximus a domina

sedeto. *al. v. p. 39,11.* APVL. met. 11,18 reducem ab inferis conspectum. LVCAN. 10,132 refugos ... a fronte capillos. *cf.* AVG. civ. 20,19 p. 449D. AVG. civ. 21,26 p. 543D. saecularia ... a damnatione venialia. **2** *de* ***distinctione***: LIV. 7,2,5 absoni a voce motus. AVG. civ. 11,19 ab operibus dei absurda sententia. PLAVT. Mil. 1288 inhonesta atque aliena a bonis. CIC. de orat. 2,200 alienissimis a me civibus. CASSIAN. Nest. 7,3,4 disparem a sui qualitate substantiam. CAECIL. mort. pers. 8,1 dissimilis ab ea. VARRO rust. 1,2,21 res diversae ab agro. CIC. ac. 2,101 qui a te totus diversus est. *al.* LVCIF. Athanas. 1,36 non enim alius es ab eo. HIER. epist. 98,14 non alterius a deo naturae. AVG. civ. 14,23 *al.* **3** *de* ***vacatione*** *(cf. p. 32,49. 35,32)*: CATO agr. 33,3 vinea a vite calva. APVL. Socr. 138 *elementum* cassum ab omnibus. COLVM. 9,14,3 castus ab rebus venereis. HIER. epist. 148,22 animus ieiunus a vitiis. *al.* LEX met. Vip. Corp. II 8151, 57 a proc⟨uratore⟩ ... immunes. EDICT. Diocl. 2,21 CORP. XIV 2112 SEN. Thy. 48. ZENO anim. 7 immunis et a poena et a fovella. VVLG. Sir. 11,10 a delicto. PS. APVL. Ascl. 33 inane ab igni, ab aqua et his similibus. CYPR. epist. 62,5 ab eiusdem periculis incolumes. SALL. hist. 4,36 *stationem* incuriosam tunc ab armis. VVLG. gen. 24,41 innocens a maledictione mea. LVCAN. 9,892 gens ... a saevo serpentum innoxia morsu. HIER. epist. 55,4 a scelere. SEN. dial. 3,18,3 a multis vitiis integer. TAC. ann. 6,34 integros a ... dominatu. TERT. pudic. 13 salvum i. integrum ... ab contagione. TERT. idol. 17 ab omni specie idololatriae intactum. TAC. Agr. 30 oculos a contactu dominationis inviolatos. *cf.* LIV. 22,23,8. XII TAB. Gaius inst. 1,132 a patre filius liber esto. CIC. Manil. 32 provinciam a praedonibus liberam. *al.* TERT. idol. 17 mundi ab idololatria. TERT. testim. 5 mutos ab huiusmodi pronuntiationibus homines. CIC. p. red. 2,7 me nudum a propinquis. PAVL. NOL. epist. 34,1 ab operibus bonis. *al.* CIC. Flacc. 54 orba fuit ab optimatibus contio. CAES. civ. 3,3,1 *spatium* vacuum a bello atque ab hoste otiosum. CASSIAN. conl. 8,7,2 ab omni providentia. OV. met. 3,709 campus purus ab arboribus. SEN. suas. 6,2 a civili sanguine manus. TERT. pudic. 22 a delicto. LIV. 2,34,1 quieta omnia a bello erant. AVG. civ. 22,8 ab informi pondere ... salvus. VVLG. Matth. 1,21 a peccatis. *al.* PAVL. NOL. epist. 45,2 sicco a lacrimis dolore. CIC. epist. 13,50,2 ab omni incommodo ... sincerum integrumque. CASSIAN. conl. 9,5,4 ab omnium passionum crapula sobrii. VVLG. IV Esdr. 5,2 sterilis erit a fide regni. CIC. Verr. 2,34 hora nulla vacua a furto. *al.* SALL. Iug. 48,3 mons vastus ab natura et humano cultu.

E *pendet ex* ***substantivis***: **1** *formatis ex verbis* ***compositis***: CIC. Att. 12,38,3 hanc aberrationem a dolore. epist. 15,18,1. ITALA Lugd. levit. 11,10 ab omni anima viva ... abominatio est (ἀπὸ πάσης ψυχῆς ... βδέλυγμά ἐστιν). MOD. Dig. 46,4,1 utriusque ... ab eodem nexu absolutio. SCRIB. LARG. 52 ab omni re abstinentia. SEN. epist. 121,21 naturales a contrariis aspernationes. AVG. civ. 8,24 a cultu ac religione divina aversio. CIC. Tusc. 3,33 avocatione a cogitanda molestia. PLIN. nat. 20,160 adsertorem a Nerone libertatis. SVET. Nero 17 ut ... appellationes a iudicibus ad senatum fierent. CASSIAN. conl. 4,2 commutatio ab ineffabili laetitia. CIC. de orat. 3,205 declinatio brevis a proposito. QVINT. inst. 9,1,32. CIC. Phil. 13,39 a populo R. defectionem. LIV. 8,20,9 TAC. ann. 12,10. 16,7. AVG. civ. 12,9 defectus a bono. VAL. MAX. 4,2 praef. ad egregium humani animi ab odio ad gratiam deflexum. CIC. top. 33 rivorum a fonte diductio. PLIN. nat. 36,55 tanta differentia ab eodem genere. *al.* CIC. Brut. 292 tua a proposita oratione digressio. de orat. 2,203. QVINT. inst. 9,1,28 ab re. *al.* VELL. 2,76,1 digressu Neronis a Neapoli. SALL. hist. 1,11 discessio plebis a patribus. VVLG. act. 21,21 a Moyse. CIC. fin. 5,32 discessu a suis. Tusc. 1,18 animi a corpore. CASSIAN. conl. 1,13,1 a Christi contemplatione. PLIN. nat. 11,271 discrimen a beluis. SEN. contr. 2 praef. 3 facilis ab hac in omnes artes discursus. CIC. inv. 1,109 disiunctio ab aliquo. CIC. ac. 1,42 dissensio Zenonis a superioribus. AVG. civ. 14,6 p. 13D. voluntas in dissensione ab his quae nolumus. 14,25 p. 37D. CIC. fin. 1,64 veri a falso distinctio. AVG. civ. 17,7 p. 220D. perpetua divisio Israelis spiritualis ab Israele carnali. TERT. nat. 1,10 divortium ab institutis maiorum. CASSIAN. conl. 23,5,6 divulsionem a Christo. VAL. MAX. 8,2,4 minuti a pudore excessus. CASSIAN. conl. 6,11,12 excessum a narratione. CASSIAN. conl. 5,11,6 exclusio a regno. PAVL. NOL. carm. 27,630 sit mihi ab Aegypto bonus exitus. SEN. epist. 49,3 inclinationem quandam ab adulescentia ad senectutem. CIC. off. 1,19 a qua *actione* .... fit intermissio saepe. PS. APVL. Ascl. 24 quasi de legibus a religione ... statuetur prohibitio. CIC. rep. 2,54 provocationem ... a regibus fuisse. SEN. epist. 108,31 ad populum etiam ⟨a⟩ regibus. CIC. Tusc. 3,33 a quibus *miseriis* cum cecinit receptui. CIC. nat. deor. 2,34 a pestiferis recessum. VITR. 4,8,2 cum recessu eius *parietis* a stylobata. LVCAN. 5,745 a me. VVLG. psalm. 31,7 refugium meum a tribulatione. HIER. epist. 96,13 resurrectionem a mortuis. CIC. nat. deor. 2,102 *sol* reversiones ab extremo contrarias facit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIC. Phil. 13,15 revocationem a bello. LIV. 4,12,2 secessionem plebis a patribus. PS. APVL. Ascl. 25 deorum ab hominibus. CIC. de orat. 3,203 ab eo, quod est dictum, seiunctio. QVINT. inst. 9,1,28. CIC. inv. 2,55 sui facti ab illa definitione separatio. HIER. epist. 108,19 a viris tanta separatio. QVINT. inst. 11,3,28 in illo a pueritia in adulescentiam transitu. TERT. nat. 1,1 malae mentis ab innocentia transitum. CIC. off. 1,43 pecuniarum translatio a iustis dominis ad alienos. QVINT. inst. 8,5,6 translatione a communi ad proprium. CIC. Phil. 1,7 ab ea urbe transmissio in Graeciam.

2 *ex verbis* ***simplicibus***: CIC. Phil. 2,1 tuam a me alienationem. ASCON. Mil. p. 39 B. populi a se alienatione. AVG. civ. 6,12. AVG. civ. 10,32 p. 460 D. liberatio ab omni malo. VVLG. lev. 16,30 mundatio ab omnibus peccatis vestris. QVINT. inst. 9,1,11 aliqua a vulgari et simplici specie cum ratione mutatio. 8,6,1 verbi ... a propria significatione in aliam ... mutatio. CASSIAN. conl. 1,14,9 peregrinationem a domino atque absentiam a Christo. CIC. leg. 1,11 nullam a causis vacationem. COLVM. 6,14,3 biduo ab opere datur vacatio. CIC. Att. 7,21,1 fugam ab urbe turpissimam. OV. trist. 1,2,84 quod sit a patria tam fuga tarda. VELL. 2,73,2 Antonii a Mutina. SEN. Thy. 69 labris ab ipsis arboris ... fugas. STAT. Theb. 4,640 ab igne supremo ... morae.

3 ***aliis***: CIC. de orat. 1,252 hanc habet ab illis rebus dissimilitudinem. PAVL. NOL. epist. 13,18 felix a peccatis egestas. 23,8 miseram a cibo vitae ... inediam. SVLP. SEV. chron. 2,36,3 a studiis partium innocentia. AVG. civ. 9,17 p. 392 D. nulla est ab illo alia longinquitas quam eius dissimilitudo. CIC. Brut. 227 erat ab oratoribus in foro solitudo. PAVL. NOL. epist. 27,3 ab eiusmodi filiis sterilitatem. CIC. off. 1,73 vacuitas ab angoribus. CIC. fin. 4,9 quanta autem ab illis varietas. LIV. 9,41,12 si quid laxamenti a bello esset. LIV. 3,32,4 ab hoste otium fuit. SEN. dial. 10,2,3 a cupiditatibus suis. FRONTO p. 203,11 B. LIV. 1,31,5 nulla ... ab armis quies. MELA 2,5. COLVM. 6,14,6 requies ab opere. LACT. inst. 7,14,11 a laboribus. *al.* SEN. benef. 1,1,7 gradus a magnis ad maiora fit. CIC. div. 2,91 intervalla ... a sole ad Martis *stellam. al.* VITR. 10,8,9 longiora habent ab eodem spatia.

F *ponitur sensu partitivo pro* de, ex, inter: **1** *post verba*: CIC. inv. 2,5 a multis *hominibus* eligere ... commodissimum quodque. VAL. MAX. 9,13 ext. 4 a familiis locupletium electos servos. VERG. Aen. 7,152 delectos ordine ab omni ... oratores. PAVL. NOL. 20,314 de grege multis a fetibus unum excerpsere. ITALA Lugd. gen. 28,1 non accipies uxorem a (ἐξ, VVLG. de) filiabus Channaneorum. VARRO rust. 2,1,8 a pecuariis addiderunt *astrologi* capram, haedos .... PLIN. paneg. 39 a qualibet quantitate *hereditatis* vicesimam inferre. ITALA Lugd. gen. 27,28 det tibi a rore caeli densum et a pinguetudine terrae ... (ἀπό, VVLG. de). (Aug. civ. 14, 14) gen. 3,12 dedit a ligno, *sed iam* LIV. 7,23,1 Laenas a plebe consul, a patribus ... Scipio datus (LIV. *aliis locis* de). VAL. FL. 5,326 numero novem ducuntur ab omni. VVLG. num. 3,12 tuli Levitas a (ἐκ μέσου) filiis Israel. ITALA (Aug. civ. 16,37) gen. 27,33 manducavi ab (VVLG. ex) omnibus. *cf.* VVLG. Sir. 26,15 AMM. 18,32 *ancillam* a patrimonio Silvani possederat. NON. 108 sacrificabantur ab edulibus Edusae, a potione Potinae. VVLG. gen. 24,2 sumas ... a filiabus (AVG. civ. 16,33 p. 179 D. de) *cf. supra l. 42.* IVV. 5,135 vis, frater, ab ipsis ilibus? **2** *post pronomina et numeralia*: VICT. VIT. 3,4 si quid ab eorum proposito. IREN. 1,27,1 Cerdon autem quidam ab eis. PRISCILL. tract. 3,60 nullum ab his. AVG. mus. 5,7,13 a duobus numeris ... minor. ITALA (Aug. quaest. hept. 3,20) lev. 4,22 unum ab (ἀπό, VVLG. ex) omnibus praeceptis. IREN. 1,24,6 unum a mille et duo a myriadibus. SIDON. carm. 5,518 ab illo agmine (*cf.* OROS. hist. 4,18,14 GREG. TVR. hist. Franc. 6,31). CLAVD. 28,437 ab omnibus unum te docebo (*cf.* PAVL. NOL. carm. 19,390; *idem* 26,307 de). SVET. Aug. 57 tribus atque etiam singillatim a cetero genere hominum libentes ... pecuniam contulerunt. *absolute ponitur, fere pro genetivo (cf. p. 40, 64)* VARRO rust. 2,1,5 genera pecudum ferarum sunt aliquot, ab ovibus ut in Phrygia, in Samothrace caprarum. PLIN. nat. 12,17 a materia *hebeni* centenas phalangas. ITALA (Aug. epist. 198,7) *et* VVLG. Matth. 5,18 iota non praeteribit a lege. ITALA (Lucif. Athan. 1,1) gen. 3,14 maledictus tu ab (ἀπό, VVLG. inter) omnibus pecudibus. *dubium* CIC. nat. deor. 3,84 quod quisque a sacris (*sic codd. praeter B, qui* q. q. sacri) haberet. *nota cognata*: CAES. Gall. 2,25,2 scuto ab novissimis uni militi detracto, *cf.* 2,25,1.

II *significat* ***initium motus*** *unde loci vel a qua persona fiat, aut ex qua regione quid veniat vel moveatur.*

A ***proprie***: **1** *verba* ***movendi***, *portandi sim. aliquid* **a** *a loco*: PLAVT. Amph. 849 adduco tuom cognatum huc a navi. Persa 150 arcessivit a navi. VERG. Aen. 2,613 a navibus agmen vocat. PLAVT. Merc. 161 tibi ... a portu adporto hoc. Stich. 295 Capt. 869. CIC. Att. 9,14,1 ab utroque portus cornu molis iacimus. PLAVT. Mil. 858 erum adducam a foro. *al.* CIC. Quinct. 25 suos necessarios ab atriis Liciniis et a faucibus macelli conrogat. CIC. Att. 15,26,2 litteras a Tusculano esse delatas. TRAIAN. Plin. epist. 10,40,9 ab urbe mitti architectos. CIC. Verr. 6,30 ubi primum ex alto sinus ab litore ad urbem flectitur (MELA 1,108 ductus a Bosphoro tractus. 1,49. 2,73. 1,93 ab Idaeo monte demissus Scamander). VERG. Aen. 5,43 socios ... litore ab omni advocat. 10,198 patriis agmen ciet Ocnus ab oris. 11,281. VARRO ling. 5,43 quod eo se ab Tiberi ferrent aves. CIC. Att. 13,33,4 a ponte Mulvio Tiberim duci (TAC. ann. 15,42 ab lacu Averno fossam). NEP. Hann. 2,1 usque a mari Rubro arma inferre. PLIN. nat. 7,212 a columnia Maenia ad carcerem inclinato sidere. 31,57 a fonte duci *aquam.* FRONTIN. aq. 19 hae tres *aquae* a piscinis in eosdem arcus recipiuntur. CIC. fin. 2,12 ab aratro adduxerunt illum. S. Rosc. 50. VERG. Aen. 3,345 sese a moenibus heros adfert. 2,404 trahebatur ... a templo. 7,324 Allecto dirarum ab sede dearum ciet. 3,687 angusta ab sede Pelori missus. SEN. Thy. 1 quis inferorum sede ab infausta extrahit? CLAVD. 7,96 fundit ab antris Aeolus hiemes. VERG. Aen. 1,110 tris *naves* ab alto *mari* in brevia et Syrtis urget. 6,310 gurgite ab alto. VAL. FL. 4,483 nec casus ab alto ... appulit oris. OV. met. 8,213 ab alto prolem produxit in aera nido. FLOR. 1,28,10 cum scriberet ab illo templo. AMM. 31,13,15 cum a parte pensili domus sagittis incesserentur. 26,6,16 ne a celsioribus tectis conflictarentur. LVCR. 6,720 flabra gelidis ab stellis axis aguntur. LVCAN. 2,51 fundat ab extremo flavos aquilone Suevos. SEN. Herc. f. 233 acta est praeda ab occasu ultimo. AMM. 17,7,3 numine ventos ab ipsis excitante cardinibus. VVLG. Is. 11,12 colliget a quattuor plagis terrae. SEN. Herc. O. 1237 arcus astris ab ipsis detulit Stymphalidas. Herc. f. 244. STAT. Theb. 10,118 huc se ... libravit ab aethere virgo. LVCAN. 8,34 captos ducere reges ... ab Hyrcanis Indoque a litore silvis. 5,598 primus ab Oceano caput exeris Atlanteo. MANIL. 5,595 a gurgite frontem erigit. 5,68 iuga tollit ab undis. 5,394. VERG. Aen. 9,415 summa telum librabat ab aure. OV. met. 2,311. 624. *cf.* CARM. epigr. 1527 A 6. SIL. 9,455 a pectore hastam. QVINT. inst. 13,3,119 bracchio ab aure protenso. 11,3,112 a capite eam *manum* petere. PLIN. ep. 4,22,7 morbus qui a capite diffunditur. VAL. FL. 6,64 demittit sacro geminas a vertice vittas. PERS. 5,4 Parthi ducentis ab inguine ferrum. LVCAN. 4,315 exhausto sorbetur ab ubere sanguis. QVINT. inst. 11,3,56 ab imo pulmone pituitam adducere. PLIN. nat. 16,153 folio a pediculo emittente pampinos. 25,84. 20,260 ab uno caule dividitur in cacumine. VITR. 1,6,7 lineae ab extremis ad extremas circinationes perducendae. *cf.* 1,6,6 *al.* SEN. benef. 5,16,2 C. Marius ad consulatus a caliga perductus. *de terris*: CAES. civ. 3,42,2 frumentum ab Asia ... comportari. BELL. Afr. 24,3 neque ab Sicilia neque ab Sardinia commeatus supportatus. VERG. Aen. 10,126 hos Lycia comitantur ab alta. *sim. de urbibus*: PACVV. trag. 318 nihilne a Troia adportat fando. CIC. Phil. 5,23 infesta signa a Brundisio inferebat. Att. 13,6,4 epistulas a Corintho missas, *cf.* 2,10 dederam ... a Tribus Tabernis *sim.* CAES. civ. 3,108,2 exercitum a Pelusio Alexandriam evocavit (*cf.* 1,11,4 ab Arimino Arretium mittit. VELL. 2,61,2 a Calatia ... veteranos excivit). VERG. 3,149 *penates* mecum a Troia extuleram. HOR. carm. 4,4,53 ab Ilio sacra protulit Ausonias ad urbes. PLIN. nat. 36,34 a Rhodo advecta opera. 35,178 bitumen a Babylone. VAL. FL. 3,660 Inachiis ... nuntius urget ab Argis. STAT. silv. 4 pr. a Neapoli scribo. TAC. hist. 2,54 iunctis a Brixello viribus. *nota*: PLIN. nat. 31,41 *Agrippa* Virginem adduxit ab octavi lapidis diverticulo. CASSIAN. conl. 29,2,3 aquam a quattuor milibus ... deferre.

b *a persona*: PLAVT. Bacch. 329 ut illud reportes aurum ab Theotimo domum. Curc. 581 argentum a te attulit. Trin. 798. PLAVT. Ep. 59 ad me ab legione epistulas mittebat. PLAVT. Ep. 251 adlatae tabellae sunt ad eum a Stratippocle. Persa 461 ab ero meo usque e Persia (498). TER. Phorm. 149 epistulam ab eo. CIC. Att. 15,26,2 se attulisse litteras a Bruto easque a Tusculano esse delatas *et sic saepissime de litteris velut* FRONTIN. aq. 105. CIC. Att. 7,17,5 quidquid huc erit a Pompeio allatum. BELL. Afr. 4,3 unde istas? imperatore a Caesare. CIC. Mil. 59 quis produxit *servos* unde? **:** ab Appio. Brut. 77 hunc a Paulo adoptavit. PLAVT. Mil. 800 ⟨aps⟩ tua uxore dicam delatum anulum. SALL. Iug. 95,1 equites ex Latio et a sociis cogeret. CAES. Gall. 7,65,4 equites ab his arcessit. civ. 3,106,1 ex Achaia a Q. Fufio legionem. HIRT. 8,6,3. BELL. Alex. 34,4 adiungit duas *legiones* ab Deiotaro. TAC. hist. 2,61 adiectis a Vitellio cohortibus. CIC. Pis. 55 si a tanto exercitu in urbem se intulit. Brut. 322 ab inferis locupletissimos testes excitaret. SEN. contr. 1,4 ut ab inferis eruatis sacerdotem. CIC. Manil. 8 ut ab illo insignia victoriae, non victoriam reportarent.

2 *verba*: ***eundi, veniendi,*** *proficiscendi* **a** *a loco*: PLAVT. Merc. 109 currentem servom a portu (VERG. Aen. 7,132 a portu diversa petamus. 2,375 celsis ... a navibus itis). Most. 998 a foro incedo domum. Aul. 273 redeo. Pseud. 163 *al.* VARRO ling. 5,47 viae pars quae est a foro eunti. Trin. 947 qui aps terra ad caelum pervenerit. TER. Phorm. 484 ab sua palaestra exit foras (QVINT. inst. 6,3,49 dum Clodius a villa sua exiret *cf. p. 17, 51*). CIC. Phil. 1,7 ab eo loco conscendi ut transmitterem. div. 1,72 ut ... ab infima ara subito anguis emergeret. carm. div. 2,63. Verr. 2,154 a signo Vortumni in circum maximum venit. Font. 30 nationes ... tam longe ab suis sedibus usque ad Apollinem profectae (CAES. Gall. 1,38,1 tridui viam a suis finibus processisse). Cluent. 192 usque a mari supero Romam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

proficisci. de orat. 1, 204 ad ea ... perventuros ab hoc aditu ianuaque patefacta (VITR. 6, 7, 1 ab ianua intro euntibus). div. 1, 101 vocem ab aede Iunonis extitisse. *ibid.* *lucus* a Palatii radice in novam viam devexus est. VARRO ling. 5, 47 *sacra via* ab Streniae sacello ... pertinet in arcem. HOR. carm. 3, 27, 2 ab agro decurrens lupa Lanuvino. 3, 14, 4 Hispana repetit penatis victor ab ora. ASCON. Scaur. p. 27 B. cum ab sacra via descenderis. PLIN. nat. 36, 111 illi ad devincendas gentes ab aratro aut foco exeuntes. VARRO rust. 1, 3 a quibus carceribus decurrat ad metas. CAES. civ. 3, 8, 2 a terra provectae naves. VERG. Aen. 9, 766 conixus ab aggere. VAL. MAX. 5, 10, 3 ut a rogo ... curiam petat. CAT. 61, 89 clarum ab Oceano venientem. MANIL. 2, 941 gelidis ... Phoebus ab undis enatat.

PLAVT. Amph. 1078 ab Acherunte veniam. CIC. Verr. 2, 94 dum ab inferis ipse Malleolus existat. TERT. anim. 56 ab inferis intervenire. VERG. georg. 2, 497 coniurato descendens Dacus ab Histro. PROP. 4, 10, 39 a Rheno traiectos ... hostes. CIRIS 350 venientem ignem ab Oeta. CIC. carm. Att. 7, 2, 1 flavit ab Epiro ... Onchesmites. VERG. Aen. 5, 19 vespere ab atro consurgunt venti. OV. Ib. 34 gelido tepidus flabit ab axe notus, *cf.* Pont. 4, 10, 43. MANIL. 4, 590 asper ab axe ruit Boreas. LVCAN. 10, 287 medio consurgis ab axe. 1, 412. AETNA 7 in nova Pierio properent a fonte sorores. VERG. Aen. 12, 101 toto ardentis ab ore scintillae absistunt. SIL. 11, 327 vibrabat ab ore ignis atrox. HOR. sat. 1, 8, 5 porrectus ab inguine palus. OV. met. 2, 374 collum a pectore longe porrigitur. LVCAN. 9, 189 *verba* a pleno venientia pectore veri. PLIN. nat. 25, 28 folia exeunt a lutea radice *al.* 16, 27. *translate*: CIC. fin. 3, 33 ab iis rebus ascendit animus. CAT. 45, 19 ab auspicato bono profecti amant. OV. met. 1, 336 *bucina* in latum ... turbine crescit ab imo. SEN. contr. 1 praef. 16 a summa contentione paribus intervallis descendere. suas. 2, 8 a bello inermem reverti. *de numeris*: VARRO ling. 9, 86 ab uno ad novem cum pervenerimus *al.* *de urbibus usitatissimum velut* VARRO Men. 471 domum ab Ilio venio. CIC. div. 1, 24 profecti ab Ilio. Phil. 3, 4 a Brundisio Romam venire. 14, 15 cum tristis a Mutina fama manaret. Att. 3, 9, 2 a Brundisio nulla adhuc fama venerat. CAES. Gall. 1, 10, 5 ab Ocelo in fines Vocontiorum pervenit. VERG. Aen. 2, 203 a Tenedo angues incumbunt. 255. 10, 28 Aetolis surgit ab Arpis Tydides. PLIN. nat. 2, 119 circumvectus a Gadibus ad finem Arabiae. 18, 11 via quae a Puteolis et quae a Cumis Capuam ducit. TAC. ann. 6, 2 ut tutus a Capreis urbem peteret.

nota: PLAVT. Rud. 280 exurgite a genibus.

b *a persona*: PLAVT. Pseud. 1283 ab ero ad erum meum ... venio. Pseud. 730 a patre advenit. Trin. 771. Merc. 667 a viro ad me rus advenit nuntius. Stich. 148 Mil. 1299. 1313. Pseud. 177 ut mihi munera multa huc ab amatoribus conveniant. VARRO rust. 2, 81 venit a Maenate libertus. CIC. frg. F 2, 2 unde appares? an ... ab Alcibiade? CIC. ad Q. fr. 2, 4, 6 a Caesare nondum redierat. epist. 13, 10, 3 a me Brundisio cum litteris profectus ad Caesarem. CAES. Gall. 5, 28, 5 et ex proximis hibernis et a Caesare conventura subsidia. BELL. Hisp. 7, 4 legiones quae a Trebonio transfugerunt. VERG. Aen. 10, 148 ab Euandro castris ingressus Etruscis. LIV. 2, 3, 5 legati ab regibus superveniunt. CVRT. 4, 15, 18 Bactriani. CIC. Q. Rosc. 13 ab arbitro ad iudicem venire. VERG. georg. 1, 249 redit a nobis Aurora. 4, 293 usque coloratis amnis devexus ab Indis. OV. Pont. 4, 2, 2 venit ab intonsis usque ... Getis. *cf.* 1, 7, 1. VAL. FL. 6, 480 fulsit ab invita *Iunone* lumen procul.

nota: *α pron. pers. vel nomen pro* domicilio: PLAVT. Merc. 699 quinam hinc a nobis exit? Mil. 524 TER. Phorm. 732. 795 *al.* PLAVT. Mil. 154 foris concrepuit hinc a vicino sene. TER. Andr. 682 Haut. 174. 613 *al.* Ad. 788 quisnam a me pepulit tam graviter fores? PLAVT. Mil. 339 nullum commeatum hinc esse a nobis. Stich. 647 cadum hinc a me huc cum vino transferam. Aul. 571. *cf.* hinc a nobis domo *p. 16, 55.* *β adiectiva*: SOL. 1, 126 navis a Phrygia gerula sacrorum. TER. Hec. 852 ab orco mortuom me reducem in lucem feceris. GAIVS inst. 3, 128 fit nomen transcripticium vel a re in personam vel a persona in personam. SIL. 1, 614 dexteraque a curvis capulo non segnis aratris. VAL. FL. 3, 229 tardum a moenibus agmen. STAT. Theb. 8, 640 crines a fronte supini. STAT. silv. 1, 5, 60 Baianis veniat novus hospes ab oris. CYPR. epist. 64, 4 infans a partu novus. VARRO rust. 2, 8, 2 pullum a partu recentem. VERG. Aen. 6, 450.

MART. 8, 75, 2 Lingonus a ... Flaminia recens. PAVL. FEST. 79 recentes a somno. MART. CAP. 4, 347 animalia ... ab ortu recentia. MAR. VICT. carm. 3, 597 pueros a matre recentes. FRONTO p. 24 N. tu ... a Graecis litteris recentior es. FLOR. 2, 13, 67 elephanti rudes et nuperi a silva. *substantiva*: VITR. 5, 6, 8 efficiunt una a foro, altera a peregre aditus in scaenam. PLIN. nat. 2, 201 in *Aegyptum* a Pharo insula noctis et diei cursum fuisse. MART. CAP. 2, 161 haec omnis aeris a luna diffusio. LIV. 8, 17, 9 escensionem a Paesto facientem. QVINT. inst. 2, 4, 1 opportunus ... ingressus ab eo. PLIN. nat. 5, 89 ab eo *oppido* Seleuciam ... navigatio. CELS. med. 8, 14 p. 355, 1 D. per duos a lateribus processus. CIC. Phil. 3, 3 eius a Brundisio crudelis reditus. VAL. FL. 4, 381 ab excelso meditantem vertice saltus. PLIN. nat. 3, 129 Polam ab Ancona traiectus CXX pass. est. *al.* *γ certae formulae*: VERG. Aen. 2, 290 ruit alta a culmine Troia. *cf.* *p. 9, 8.* VERG. Aen. 11, 721 ab alto consequitur columbum. georg. 3, 505 attractus ab alto spiritus. LVCAN. 8, 690 effluxit ab alto umor. STAT. silv. 1, 3, 53 splendor ab alto defluus. VAL. FL. 2, 22. TERT. spect. 16 diaboli ab alto praecipitati. CAES. Gall. 2, 18, 1 collis ab summo declivis. LVCR. 5, 163 ab imo evertere summa. CAES. Gall. 3, 19, 1 locus ... ab imo acclivis. VERG. Aen. 5, 810 vertere ab imo moenia. VITR. 10, 3, 4 ab imo sursum versum egredi. MANIL. 2, 852 cursus redeuntis ab imo. SEN. Phoen. 345 ab imo tota considat domus. LVCR. 3, 57 voces pectore ab imo eliciuntur. VERG. Aen. 1, 371 imo trahens a pectore vocem. 1, 485 gemitum dat. 6, 55 fundit preces. OV. met. 10, 402. SEN. Ag. 66 Euxini turget ab imis commota vadis unda. OV. fast. 3, 591 imo a vertice pontus vertitur. VERG. Aen. 1, 84 totum *mare* a sedibus imis una ... ruunt venti. *cf. p. 6, 38.* LVCAN. 9, 466 orbem a sede moveret. VAL. FL. 2, 530. CORP. I 1161 muros af solo faciundos. CATO agr. 14, 1 villam aedificandam ab solo. SEN. epist. 88, 28 *philosophia* totum opus a solo excitat. PLAVT. Rud. 539 a fundamentis mi usque movisti mare. NEP. Timol. 3, 3 arcem ... a fundamentis disiecit. VAL. MAX. 6, 31. PLAVT. Aul. 250 te elinguandam usque a radicibus. LVCR. 6, 1254. VERG. georg. 1, 319 segetem ab radicibus imis ... eruerunt. (1, 20 teneram a radice ferens cupressum) CAES. Gall. 6, 27, 4. PHAEDR. 3, 10, 49 a radicibus non evertisset domum. SEN. Oed. 966 radice ab ima funditus vulsos orbes. PLAVT. Trin. 217 si exquiratur usque ab (ap *B*) stirpe auctoritas. C. GRACCH. schol. Bob. p. 365 B. SALL. Cat. 10, 1. TIB. 1, 8, 45 tollere ... albos a stirpe capillos. PROP. 3, 24, 33. STAT. Theb. 4, 300 myrtos a stirpe recurvant. VERG. Aen. 9, 373 conclamat ab agmine Volcens (VAL. FL. 3, 259). PROP. 4, 10, 43 virgatis iaculantis ab agmine bracis. OV. fast. 4, 313 haec ... processit ab agmine matrum. HOMER. 281 toto procedit ab agmine Troum Alexander. CORP. XII 1893 horologium a novo res⟨tituit⟩. CATO orat. 1, 7 omnia ab integro paranda erant. CIC. Verr. 2, 147 columnam efficere ab integro novam (*saepius* de i.). VERG. ecl. 4, 5 *al.* COLVM. 4, 3, 1 ab incohato domos exstruunt. SEN. dial. 5, 15, 4 ut ... rex a longinquo potens advolet. PLIN. nat. 21, 36 rosa recens a longinquo olet. OV. rem. 121 ab obliquo descendere *natantem*. CELS. med. 7, 7, 8 p. 277, 1 *acus* sub ipsis pilorum radicibus ab angulo immittenda est. *respondet* **ad** *velut*: VARRO ling. 5, 75 a summa parte ⟨ad infimam⟩ descendam. CIC. Tim. 20 a medio ad summum. COLVM. 4, 4, 1 ut vitis ad frontem eius ab imo usque recta materies exigatur. SEN. nat. 6, 30, 5 sectam esse ab imo ad caput in partes duas statuam. PLIN. nat. 9, 50 saxum ... a vado ad summa perlucens. QVINT. inst. 2, 13, 9 a summis ad ima rigens caput. *cf.* 11, 3, 15. 2, 8, 15. TAC. ann. 4, 5 initio ab Syriae usque ad flumen Euphratem legionibus coercita. APVL met. 3, 21 ab imis unguibus sese totam adusque summos capillos perlinit. ORIBAS. syn. 6, 26 a sursum deorsum deducendo manus.

termini rhetorum: PORPH. Hor. epist. 1, 18, 53 quod argumentum a minore ad maius dicitur. *ibid.* 1, 17, 35 a maiore ad minus.

3 ***omisso verbo*** *motum exprimente status tantum motu effectus indicatur*: **a** PLAVT. Pseud. 924 adest a milite. TER. Eun. 465 dona adsunt tibi a Phaedria. VERG. Aen. 7, 454 adsum dirarum ab sede sororum. MART. epigr. 24, 1 siquis ades longis serus spectator ab oris. PLAVT. Pseud. 616 esne tu an non es ab illo milite? Curc. 408 cuiatis? :: ab Therapontigono. *cf.* 452 Mil. 958. 1046 TER. Andr. 724. 756. 461 ab Andriast ancilla haec. PLAVT. Trin. 778 eas litteras consignemus quasi sint a patre. Amph. 790. Cist. 658 haec cistella numnam hinc ab nobis domo est? CIC. Verr. 5, 115 graviorem se fore ab inferis testem. *adde* OPTATVS 7, 1 qui ab aliis temporibus estis. PLAVT. Truc. 203 ab eo ut nuntiatumst. Bacch. 187 salutem ab sodali solidam nuntio. TER. Haut. 859 quid nunc renuntiem abs te responsum? **b** *absolute*: PLAVT. Mil. 160 quemque a milite hoc videritis hominem in nostris tegulis. TER. Ad. 541 a villa mercennarium vidi. CIC. Phil. 2, 77 quis? :: a Marco tabellarius. TAC. ann. 14, 8 quod nemo a filio ac ne Agerinus quidem.

PLAVT. Bacch. 196 quod ab illo attigisset nuntius. 528 Mil. 962. TRAG. inc. inc. 23 ad te ab libertina esse internuntius (*cf.* TER. Eun. 287). ENN. trag. 34 ab ludis expectantes nuntium. LIV. 2, 3, 7 litteras ab Tarquiniis reddunt. CIC. Att. 9, 13, 8 habeo a Balbo litteras. 16, 7, 7 legi a Bruto. [OV.] epist. 7, 2 a nobis ultima verba legis. CIC. Att. 3, 14, 2 si aliquid a comitiis audierimus. 10, 22, 2 ab Hispaniis ... audietur. TAC. hist. 1, 74 crebrae ab Othone ad Vitellium epistulae. 1, 12 a Belgica. STAT. Theb. 8, 63 iniustaeque a Iove leges protinus.

FRONTIN. aq. 11 quotiens a citeriore ripa (*scil. ducendae*) aquae cessant. VAL. FL. 5, 565 qualis ab Oceano ... chorus aethera vestit. STAT. silv. 2, 1, 225 quibus instet fulmen ab astris. SIL. 1, 657 omnis ab aestifero ... Libys imminet axe. VERG. Aen. 8, 686 victor ab Aurorae populis et litore rubro. OV. met. 9, 136 victor ab Oechalia ... sacra parabat. *cf.* VAL. FL. 8, 228 STAT. Theb. 7, 566 MART. 7, 8, 2. STAT. Theb. 7, 382 aliis populator ab oris (*cf.* HOR. epist. 1, 10, 37 victor ... discessit ab hoste. OV. met. 15, 569 victor domito veniebat ab hoste. LVCAN. 2, 553). SEN. suas. 2, 16 paene a sepulchro victor ... vulnera pressit. CIC. fin. 3, 8 quid tu huc? a villa enim credo.

OV. fast. 3, 787 cum caperet fasces a curvo consul aratro. CIC. Sest. 72 ille Serranus ab aratro. SEN. contr. 1, 6, 4. FLOR. 1, 5, 12 T. Quinctius, ille dictator ab aratro (*cf. p. 14, 10*). OV. met. 8, 410 obstitit aesculea ... ab arbore ramus (*cf.* ars 2, 179 curvatus ab arbore ramus).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VARRO rust. 1, 57, 1 granaria ... perflentur vento ab exortu ac septentrionum regione (*scil. flante*). *cf.* 1, 57, 2. VAL. FL. 8, 327 a litore *venientes* fluctus. STAT. Theb. 10, 46 pingues ab ovilibus aurae. *sim.* LVCAN. 7, 692 Phario ... a gurgite clades. *de officio ampliore*: TAC. hist. 2, 92 praeposuerat praetorianis P. Sabinum a praefectura cohortis (*cf.* CVRT. 6, 11, 1 ab humili ordine ad eum gradum promotus). PAVL. NOL. carm. 24, 737 ab humili celsa promerebitur. AMM. 15, 3, 4.

4 ***verba religandi et pendendi; proprie et translate***: VERG. georg. 1, 171 huic *aratro* a stirpe ... temo, aures ... aptantur. SOR. gyn. 2, 27 de fascia a capite lecti eam ligabis. GERM. 348 ratem ... ab ora perligasset. CIC. inv. 2, 154 *funiculus* a puppe religatus. VERG. Aen. 7, 106 religavit ab aggere classem. OV. met. 14, 445. LVCAN. 7, 860 ab Emathio ... litore funem. 4, 452. PLIN. nat. 9, 152 funem religatum ab umeris. VERG. Aen. 12, 603 nodum ... trabe nectit ab alta. STAT. Theb. 2, 737 ab arbore casta nectent vittas. CALP. ecl. 3, 87. AVG. civ. 7, 7 a memoria respiciente prospiciens conectatur intentio. VERG. Aen. 5, 489 columbam ... malo suspendit ab alto (SED. carm. pasch. 5, 131 animam laqueo s. ab alto). MANIL. 3, 58 fata ... suspendit mundus ab astris. *cf.* 3, 327. STAT. silv. 4, 4, 92 votifera ... meas ab arbore vittas. SIL. 4, 377 coniux Libyssa profuso ... suspendit ab ubere natos. CIC. Verr. 4, 74 sagittae pendebant ab umero. VERG. Aen. 5, 511 malo pendebat ab alto. georg. 3, 53 a mento palearia pendent. OV. am. 1, 4, 24 pendeat extrema mollis ab aure manus. FLOR. 1, 38, 17 ab arboribus iugisque plaustrorum pependerunt. *de amplexu*: VAL. FL. 2, 427 gemino coniunx a Castore pendet. *de attentione animi*: VERG. Aen. 4, 79 pendet narrantis ab ore. VAL. FL. 1, 481 Arcadio Tiphys pendebat ab astro. SIL. 8, 93 ab imagine pendet *Dido*. *de possessione*: PLIN. nat. 13, 92 *mensae* ab Iuba rege pendentes (*cf.* 13, 92 a Cethegis descendens). *de origine*: OV. met. 1, 185 illud ab uno corpore et ex una pendebat origine bellum. fast. 3, 680 pendet ab officio spes mihi magna tuo. MANIL. 4, 16 finisque ab origine pendet. 4, 35 pendebat ab uno Roma viro. LVCAN. 5, 769 non olim casu pendemus ab uno. PLIN. nat. 30, 11 factio a Mose ... ac Iudaeis pendens. OV. fast. 3, 356 dependetque fides a veniente die. STAT. Theb. 4, 19 cunctis dependet ab armis. FEST. 138 equis praependens a collo ornamentum. *nota*: HOR. carm. 3, 27, 58 potes hac ab orno pendulum ... laedere collum. *accedit* usque. *respondet* ad, usque, in, *sim.* *synonyma*: abusque, *quod vide s. voce.* **de:** PLAVT. Pseud. 1224 auferen tu id praemium a me ... :: de improbis viris auferri ... decet. LVCR. 1, 788 meare a caelo ad terram, de terra ad sidera mundi. *cf. p. 16, 31.* ITALA (Aug. civ. 19, 29 p. 172 D.) gen. 18, 2 procucurrit in obviam illis ab (VVLG. de) ostio tabernaculi sui. *de differentia v. p. 5, 36. 39.* *cf.* CIC. de orat. 2, 143 quom se de turba et a subselliis in otium contulerit. *al.* **ex:** CIC. Sest. 68 fructum neque ex me neque a populo ferre. leg. 3, 18 nihil praeter laudem neque ex hostibus neque a sociis reportandum. VITR. 2, 10, 2 infernates quod ex apricis locis adportantur ... quae ab opacis de supernatibus advehuntur. SCRIB. LARG. 83 ad sanguinis eruptionem sive ex arteriis sive a (e MARC. med.) pulmone vel pectore ea fuerit. OV. met. 1, 185 *supra l. 30. sed plerumque haec inter praepositiones* ab *et* ex *differentia interest, ut illa significet regionem potissimum unde quis veniat, haec ipsum locum*: VARRO Ter. Scaur. gramm. VII 32, 5 a scena venit spectator, e scena venit qui egit; contra spectator e theatro, a theatro actor (BEDA gramm. VII 263, 5). PS. PROB. gramm. V 149 ex et a praepositiones hanc aliqui volunt habere discretionem, ut puta qui dixerit 'ex foro venio' ex ipso foro venire intellegatur, at vero qui dixerit 'a foro venio' ex loco qui prope forum est venire reperiatur. *cf.* DIOM. gramm. I 415, 3. 317, 31. VII 34, 5 ex, in, ad, ab: duae primae quo itur et unde exitur significant, ... duae sequentes quo aditur et unde abitur. (PLAVT. *saepe* a foro venire *etc., nonnumquam* de.) Q. CIC. pet. 10 *amicos* ex curia, ab atriis, ex equestri ordine *comparavit.* CIC. Verr. 4, 26 ex agro ... traduci in forum, ab aratro ad subsellia. CAES. civ. 1, 29, 2 ut ex longinquioribus regionibus et a freto naves essent expectandae. SALL. Iug. 95, 1 quos ut ex Latio et a sociis cogeret. LIV. 3, 30, 8 fugat hostem non ex Algido modo, sed a Corbione Ortonaque. CVRT. 7, 8, 13. FRONTIN. aq. 3 quibus ex locis et a quoto ⟨miliario⟩ coepisset *aqua*.

B ***de possessione*: 1 *dare, possidere*:** PLAVT. Pseud. 735 possum a me dare *i. ex meis copiis.* Trin. 182. 1144 Men. 545. Stich. 255 ut a vobis (abs te *P*) mutuom nobis dares. Capt. 449 viaticum ut dem a trapezita tibi. CIC. Flacc. 35 ab A. Sextilio dicit se dedisse et a suis fratribus. DIG. 35 *passim.* PLAVT. Curc. 618 rem solvi ab trapezita meo. CIC. Flacc. 46 se pecuniam ... a discipulis suis ... persoluturum. Planc. 103. *cf.* Att. 7, 18, 4. CIC. Flacc. 44 *praetor* a quaestore numeravit, quaestor a mensa publica, mensa aut ex vectigali aut ex tributo. Verr. 4, 177 ab aerario. Phil. 7, 3 a se. CIC. agr. 2, 32 sumptum haurit ex aerario, suppeditat a sociis. C. GRACCH. Gell. 11, 10, 6 legationes a regibus .. praebent. *de testamentis*: CIC. Cluent. 33 ei ... legat pecuniam a filio ..., ab secundo herede nihil legat. 34 top. 21 Att. 13, 46, 3. 12, 3, 2 delegationem a mancipe. QVINT. inst. 7, 9, 5. DIG. 35 *passim.* IVL. dig. 30, 81, 10 a filio impubere legatus et a substituto liber esse iussus. COD. Iust. 6, 43, 1, 4 si ab herede fuerit legatum derelictum. GAIVS dig. 35, 2, 80 quae a pupillo relicta sunt, *al.* VLP. 7, 1, 7, 2 alimenta ab ea re. PAVL. dig. 35, 2, 21 erogatur dodrans a servo. VLP. dig. 37, 5, 10 adscribere legata ab utroque gradu. *al.* PAP. dig. 31, 77, 29 codicillis ab ea factis. QVINT. decl. 388 p. 438, 28 hunc etiam a filio manumisit. CIC. Pis. 84 magna praesidia a Bessis polliceretur. de orat. 1, 111 a me aliquid promississe. HOR. sat. 2, 3, 69 scribe decem a Nerio. LEX agr. (Corp. I 200) 18 quod ... possederit ab eo, quei (*cf.* GAIVS inst. 4, 150). CIC. Tull. 45 vel non possedisse eum ... vel vi ab se possedisse vel clam .... Caecin. 92. CIC. Att. 1, 12, 1 (SEN. epist. 118, 2) a Caecilio propinqui minoris centesimis nummum movere non possunt. CIC. Att. 12, 25, 1 dum a Faberio vel cum aliquo ... repraesentabimus *pecuniam.* PLAVT. Pseud. 1163 haben argentum ab homine? Truc. 161. 419. TER. Haut. 835 minas quidem iam decem habet a me filia. *cf.* PLAVT. Capt. 898 unde id? *scil. habebo* :: a me meoque gnato. TER. Haut. 823. GAIVS inst. 2, 85 a se dimittere mulieres. 2, 55 ut creditores haberent a quo suum consequerentur. CLAVDIAN. MAM. epist. 2 p. 205, 19 hereditarium a maioribus. *nota*: PLAVT. Poen. 1092 amat ab lenone. Pseud. 203. TER. Eun. 927 a meretrice avara virginem.

2 *emere, sumere, accipere, sim.*: PLAVT. Capt. 111 quos emi de praeda a (de *codd.*) quaestoribus, *cf.* 453. Ep. 47 ab lenone fidicinam. Rud. 59. CIC. div. Caec. 32 frumentum ab Siculis. agr. 2, 34 agros a quibus volent. *al.* LEX agr. (Corp. I 200) 54 emptor siet ab eo. *apud* ICtos *in usu fuisse videtur* emere de: GAIVS inst. 4, 59 Bruns, fontes p. 288 s. ASCON. Scaur. p. 18 B. ut nihil ab hasta emerit. *cf.* CIC. Att. 12, 3, 2 emptionem ab hasta. PLAVT. Pseud. 617 a nobis est mercatus mulierem. LEX agr. (Corp. I 200) 71 ab populo. CIC. Verr. 3, 122. 170 PLIN. nat. 36, 21. CIC. Verr. 2, 119 qui ab isto ius ... nundinarentur. APVL. apol. 29 ab illis obsonare. APVL. met. 1, 25 a quo istorum nugamenta haec comparasti. SEN. benef. 7, 5, 2 conduxi domum a te. GAIVS inst. 2, 55. PLAVT. Ep. 252 eum argentum sumpsisse apud Thebas ab danista fenore. Most. 917. Trin. 858 ornamenta a chorago. Persa 159. Capt. 450 a praetore syngraphum. CAECIL. com. 204 a parco patre quod sumas. CIC. Flacc. 46 pecuniam sumpsit mutuam a Sex. Stloga. *al.* Verr. 5, 138 cum ab omnibus mandata ... sumpsissem. Manil. 44 ab eodem Cn. Pompeio ... rerum egregiarum exempla sumantur. VARRO ling. 9, 95 ad respondendum ab his fontibus sumi possit. LIV. 3, 18, 10 a quoque supplicium. *al.* STAT. silv. 2, 6, 53 vultumque tuo sumebat ab ore. PLAVT. Bacch. 931 cepi expugnavi ... aurum ab suo patre. RHET. Her. 4, 37. TAC. ann. 6, 30 pecuniam a Vario Ligure ceperant. IAV. dig. 41, 3, 21 a quo fundum. CIC. Verr. 5, 151 cum iste a Syracusanis ... ademisset. 4, 39 rapiebat et asportabat quantum a quoque volebat. PLAVT. Merc. 55 argentum a patre expalpabitur. CIC. Att. 12, 25, 1 HS DC exprimes ab Hermogene. 6, 1, 25 a Caesare ... talenta Attica L extorsistis. agr. 2, 67 tangam nullum *agrum* ab invito. TER. Hec. 68 abs te ut ... suam voluptatem expleat. PLAVT. Cist. 375 stipulari ... a viris. Pseud. 1069 *minas XX* quas aps te est instipulatus Pseudolus. CIC. Q. Rosc. 56 restipularetur a Fannio ut .... VAL. MAX. 9, 4, 2 *tot* HS pactus ab illo. FEST. 363 pacta a Sabinis hostibus, ea ... ut sibi darent. SEN. contr. exc. 4, 8 a me operas. SALL. Iug. 26, 1. MEMM. Suet. vita Ter. 3 a Terentio personam mutuatus. RHET. Her. 4, 9 ab aliis id *semen* hominibus mutuaretur. CIC. de orat. 1, 55. 1, 256. VAL. MAX. 3, 4, 2 regem a finitimis. PLAVT. Pseud. 1123 argentum ... a me accipiat. Trin. 421 aedis mancipio abs (aps *B*) te. PACVV. 191 ab eo ... paedagogandum accipit. TER. Ad. 254 abs quivis homine ... beneficium accipere gaudeas. CIC. Verr. 6, 15 HS LX a domino accepisti. *al.* VLP. dig. 37, 6, 20 dotem ab uxore acceptam habere. SCAEV. dig. 46, 3, 89 accepisse et habere et accepto tulisse a Gaio. GAIVS inst. 3, 156 a quo *pecuniam* servare non potueris. NER. dig. 23, 3, 23 *al.* VAL MAX. 8, 7 ext. 3 a sacerdotibus ... rationem percipit. SEN. benef. 5, 5, 2 fructum a liberis. MANIL. 1, 785 Brutus a rege receptae *urbis* conditor. VERG. Aen. 4, 656 poenas ... a fratre recepi. LIV. 3, 71, 7 eum agrum se a populo Romano intercepturos. CIC. p. red. 2, 5 a vobis *rem publicam* recuperavi. Phil. 13, 11. MON. Anc. 5, 40 signa ex Hispania ... et a Dalmatia. PLAVT. Aul. 775 neque partem tibi ab eo ... indipisces. CIC. Planc. 51 summos a populo Romano esse honores adeptos. SALL. Iug. 77, 4 ab imperatore facile ... adepti. ENN. dub. frg. 7 a socru ... Hippodameam ... nanctus est.

3 *orare, postulare, quaerere, sim.*: PLAVT. Amph. 64 orare a vobis. Cas. 269 quid si ego impetro atque exoro a vilico? Aul. 30 talentum magnum exorari pote ab istoc sene ut det. Trin. 759 ab amica alicunde. *al.* PLAVT. Persa 39 rogare a me argentum. RHET. Her. 4, 9 a viciniis ... carbunculos corrogaret. PLAVT. Amph. 25 hoc petere ... a vobis. Men. 1045 a me argentum. Curc. 270 pacem ab Aesculapio. *al.* TER. Haut. 926 abs te petere et poscere. RHET. Her. 4, 49 ab aliis petere quam ipsi sumere maluistis. CIC. inv. 1, 19 ab ea poenas petere. Tusc. 5, 5 a te auxilium. *al.* opt. gen. 8 ab Olympiis coronam. LVCR. 5, 1040 a pinnis tremulum auxiliatum. CAES. Gall. 5, 33, 6 carissima ab impedimentis petere atque arripere. VAL. MAX. 2, 4, 5 aquam calidam ... a foco. *nota*: QVINT. decl. 278 p. 132, 21 petitio summae a re publica est. PLAVT. Most. 155 expetebant a me doctrinam sibi. Pseud. 43 salutem abs (ex *A*) te

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

expetit (impertit *A*). Ep. 255 consilium a te expetesso. *al.* CIC. Manil. 30 ab hoc auxilium. Flacc. 95 a Flacco poenae … expetuntur. PLAVT. Truc. 11 suomque is repetit a meretrice subditum. TER. Eun. 749 pro illa quicquam abs te preti. VARRO rust. 1, 1, 7 a quibus scriptoribus repetas *quae quaeres.* CIC. S. Rosc. 67 *al.* poenas ab aliquo. Cluent. 104 rationem. LIV. 1, 32, 14 ab Latinis repetitae res. VAL. MAX. 9, 11, 4 urbem a Mytilenaeis. CVRT. 6, 4, 10 consilium a praesenti necessitate repetisse. SEN. benef. 5, 19, 4 a reo tibi ipso et a capite repetitio est. PLAVT. Capt. 777 quantum ipsus a dis optat. TER. Eun. 1057 donum … a me. CIC. Verr. 1, 50 a dis immortalibus. *al.* VELL. 2, 89, 2. PLAVT. Stich. 296 hoc exoptare … a deis. Curc. 65 neque quicquam queo aequi bonique ab eo impetrare. Trin. 1167 *al.* ENN. trag. 300 impetrem facile ab animo ut cernat. CIC. Quinct. 33 quam rem facile a praetore impetrassent. CAES. Gall. 1, 31, 7 neque auxilium a populo Romano imploraturos …. DICT. 5, 13 ab deorum aris auxilium vitae imploraverant. RHET. Her. 4, 59 utilitates quae desiderantur ab equo. CIC. Cluent. 149 *al.* QVINT. inst. 3, 1, 2 hoc a me praecipue … opus. CASSIAN. conl. 23, 6, 3 a quolibet sublimi homine supplicamus. PLAVT. Amph. 1032 a me mendicas malum. CIC. Muren. 1 quae precatus a dis immortalibus sum. *al.* Scaur. 46 ut salutem a vobis nepotis sui deprecarentur. PLAVT. Truc. 14 numquam ab amatore postulat id. Persa 41 aquam a pumice. *al.* CAECIL. 139 hoc a te postulo ut …. TER. Andr. 823 nunc abs te postulo atque oro. CIC. Cluent. 176 servum illum … ab hoc adulescente … in quaestionem postulavit. VAL. ANT. frg. 60 comitiis diem a M. Mario praetore peposcit. VARRO Men. 206 non … ab Arato posces … astricam coronam. RHET. Her. 4, 23 a nobis rationem. CIC. Verr. 3, 117 hoc a me muneris. inv. 2, 144 sibi rem a magistratu deposcito. Phil. 14, 5 a quo populus Romanus salutem D. Bruti depoposcit. BELL. Hisp. 17, 2 HOR. sat. 1, 2, 69. CAT. 64, 190 iustam a dis exposcam … multam. CAES. civ. 2, 5, 3 victoriam ab dis. CIC. Verr. 4, 1 ab altero rationem vitae reposcunt. CAES. Gall. 5, 30, 2. CIC. Sulla 35 ipsa causa hanc a me orationem flagitavisset. *al.* Verr. 2, 63 cum iste a Cn. Dolabella efflagitasset, ut …. PLAVT. Persa 423 a (*om. A*) te exigere argentum. CIC. de orat. 2, 233 quoniam conlectam a conviva … exigis. Font. 19 senos denarios ab eis. LIV. 3, 13, 10. VAL. MAX. 9, 9, 2 a semet ipso poenas. 7, 8, 8. CIC. Quinct. 77 cum a me peteret et summe contenderet. CAES. civ. 3, 97, 1 a militibus contendit ne …. PLAVT. Poen. 691 te quaeritare a muscis … quia ⟨a⟩ muscis si mi hospitium quaererem. RHET. Her. 4, 9 id quod aliis pollicentur, ab aliis quaerunt. CIC. Verr. 4, 210 ab eis tu defensionis exempla quaeris? Cluent. 141 eas … ab eo balneas. de orat. 1, 259. OV. epist. 6, 108 illa sibi … quaerat … a patria Phasidos virum. *cf. p. 32, 58.* CIC. Verr. 5, 52 scuta conquiruntur a privatis. div. Caec. 2 quo tempore aliquid a me requirerent …. Verr. 5, 79 abs te officium. de orat. 2, 180 a me rationem. epist. 1, 9, 15 poenas a seditioso cive iudicio persequi. HYG. fab. 88 p. 84, 14 cupiens a Thyeste fratre suo iniurias exsequi. CIC. epist. 12, 30, 6 quae per nos ab eo consequi te posse arbitrarere. 13, 12, 2 quam maximam laudem cum a nobis … tum a municipio. Verr. 6, 51 quod a maioribus nostris foedere adsequi non potuerunt, id … a C. Verre pretio adsecuti sunt. SEN. epist. 87, 4 vix a me obtineo ut velim (FRONTO p. 136, 7 N.). PLIN. epist. 6, 2, 7 ambitione ab omnibus obtinebas …. VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 filius a patre extorsit, ut. APVL. met. 5, 6 a marito. apol. 93 haec ego ab invita Pudentilla … aegre extudi.

C ***de initio*: 1** *pendet ex verbis*: PLAVT. Trin. 885 si … occipias a meo primo nomine. RHET. Her. 3, 17 si ab narratione dicere incipiamus. VARRO rust. 1, 54, 1 a quo genere uvarum et a quo loco vineti incipias. 3, 16, 13 ab aequinoctio verno florere incipit. CIC. Verr. 5, 3 unde igitur potius incipiam quam ab ea civitate …. rep. 1, 56 a Iove. CELS. med. 1, 2 p. 15, 16 D. cibus a salsamentis … melius incipit. SEN. contr. 1, 7, 17 a propositione coepit. PLIN. nat. 5, 68 Idumaeae incipit … ab emersu Sirbonis lacus. MELA 1, 86 a Posideo promunturio flexum inchoans. CIC. de orat. 3, 183 aut a longa *syllaba* oritur paean …. VITR. 2, 10, 1 ab Tyrrenico mari … oriuntur *montes.* VARRO ling. 10, 56 ⟨a multitudine⟩ ordiri. CIC. part. 28 a principiis primum ordiar. 47 Phil. 2, 44. LIV. 1, 28, 2 praecones ab extremo orsi. CELS. med. 5, 28, 12 p. 213, 19 D. aliae *fistulae* duplices … ab uno ore orsae. VAL. MAX. 1, 7, 1 locum ordiar … a divi Augusti memoria. RHET. Her. 3, 7 exordiri … vel a principio vel ab insinuatione vel isdem rationibus. CIC. Brut. 233 a M. Crasso exorsi. de orat. 2, 320 ab ipsa re. PLIN. epist. 2, 14, 2 sic in foro pueros a centumviralibus causis auspicari ut ab Homero in scholis. TERT. scorp. 8. VARRO rust. 2, 1, 7 ab iis principibus duodecim signa multi numerant. CIC. Phil. 7, 3. VERG. georg. 4, 347 aque Chao divom numerabat amores. CELS. med. 2, 7 p. 43, 36 numerabimus autem ab ea die …. MANIL. 3, 188 a sole ad lunam numerabis in ordine partes. 3, 200. SIL. 1, 73 vetustos a Belo numerabat avos. CIC. nat. deor. 1, 91 enumerasti … usque a Thale philosophorum sententias. VARRO ling. 10, 13 repetam ab origine similitudinem. RHET. Her. 1, 14 ab ultimo initio repetere. CIC. inv. 1, 28 initium … non ab ultimo repetetur (*cf.* VAL. MAX. 1 praef. initium a cultu deorum petere). VERG. georg. 4, 286 repetens ab origine famam. APVL. met. 8, 1 referam vobis a capite. 9, 23 totam … a principio fabulam promeret. VERG. Aen. 1, 753 a prima dic origine nobis insidias. SEN. dial. 2, 7, 1 a cuius mentione … haec disputatio processit. OV. met. 10, 148 ab Iove … carmina nostra move. GERM. 1 ab Iove principium magno deduxit Aratus carminis, *v l. 21.* MANIL. 3, 299 ut ratio signis ducatur ab illis. SEN. epist. 18, 14 ab *Epicuro* fiet numeratio.

2 *ex substantivis*: VARRO ling. 5, 17 a qua divisione Lucilius initium facit. CIC. Cluent. 71 initium facit a Bulbo. PLIN. paneg. 1 initium a principibus facere. CAES. Gall. 1, 1, 5 initium capit a flumine Rhodano. VAL. MAX. 2, 6, 5 a quo initium caperet. 8, 15, 8. QVINT. inst. 1, 1, 21 educatio a lacte … initium ducit. RHET. Her. 2, 47 initium enumerationis sumendum est a divisione. VARRO rust. 2, 4, 9 ab suillo … pecore immolandi initium primum sumptum. MANIL. 3, 393 a me sumat iter. LIV. 1, 46, 7 initium … a femina ortum. TAC. ann. 15, 49 initium coniurationis non a cupidine ipsius fuit. QVINT. decl. 343 p. 356, 26 initium a te est. TAC. ann. 6, 44 principio a gente Arabum facto. RHET. Her. 1, 6 ab lege principium capere. CIC. rep. 1, 56 ab eo dicendi principia capiamus.

RHET. Her. 1, 6 a benevolentia principium constituemus. 3, 11 principium sumitur ab re. VAL. MAX. 1 praef. vates a numine aliquo principia traxerunt. VERG. ecl. 3, 60 ab Iove principium Musae. STAT. silv. 1 praef. CALP. ecl. 4, 82, *v. l. 4.* CIC. Arat. frag. 1 a Iove Musarum primordia. (*Arat. 1 ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα.*) leg. 2, 7. PLIN. nat. 37, 1 fabulae primordium a rupe Caucasi tradunt. CIC. leg. 1, 8 a quibus temporibus scribendi capiat exordium.

3 *omisso verbo incipiendi*: PLAVT. Asin. 891 da ab summo *i. incipiens ab eo qui summus sedet* (LVCIL. 225), ab infimo da savium. Most. 347 da ab Delphio. Persa 771 ab summo septenis cyathis committe hos ludos. CIC. Arat. 466 cedens a puppi linquitur Argo. (*cf.* HYG. astr. p. 89, 17. 90, 18. 91, 13. 92, 9. 110, 6.) LVCR. 6, 1191 a pedibus … succedere frigus non dubitat. PLIN. nat. 11, 253 omnia animalia a dextris partibus incedunt. 8, 99 exuit *anguis membranam* a capite primum. 28, 28 ungues resecari a digito indice. CIC. epist. 7, 25, 2 cave putes quicquam melius quam epistulae tuae partem ab eo loco ʻcetera labuntur'. 16, 12, 5 orae maritimae praesum a Formiis. LIV. 2, 34, 3 dextris ab Ostia litoribus. PLIN. nat. 6, 38 ab introitu dextra. LAMPRID. Comm. 9, 6 ut a genibus tegerentur.

III *significat* ***locum ubi*** *quis quid faciat vel sit ut loco non moveatur: initio posuimus tales locos, crebros apud poetas, quibus notio motus cuiusdam inhaeret: videndi, audiendi sim., clamandi, velut* CIC ad Q. fr. 2, 13 a Graecostasi et gradibus clamorem sustulerunt, *nam clamantes sunt in gradibus* (*vis movendi est in talibus*: CIC. div. 1, 101 exaudita vox est a luco Vestae *scil. veniens. cf. p. 16, 47*); *his verbis adiunximus certas formulas locum indicantes, sequuntur verba* esse *et* stare *de factionibus et muneribus sim. dicta; finiunt denique formulae distantiam exprimentes.*

A *verba* ***videndi, audiendi, clamandi,*** *sim.* PLAVT. Merc. 477 auscultavi ab ostio. TIB. 2, 6, 47 dulces a limine duro agnosco voces. CIC. de orat. 2, 276 a porta Esquilina video villam tuam. CAES. Gall. 2, 24, 2 ab decumana porta conspexerant. NEP. Hann. 12, 4 puer ab ianua prospiciens. VAL. MAX. 1, 8 ext. 14 ut a Lilybaeo … classes intueretur. VERG. Aen. 3, 647 vastos ab rupe Cyclopas prospicio. OV. met. 8, 257 LVCAN. 10, 434 VAL. FL. 3, 130 *al.* OV. fast. 2, 306 vidit ab excelso … loco. met. 2, 557 speculabor ab ulmo. MANIL. 3, 378 oculos summo spectantis ab orbe. VAL. FL. 6, 740 ni prior adversis Pallas vidisset ab armis (*i. adv. ab acie*). SIL. 15, 106 celsus ab alto infra te cernes hominum genus. PROP. 4, 6, 59 miratur Caesar ab astro. VAL. FL. 5, 173 mirantur ab alto litora … sterni nive. *substantiva verbalia*: OV. trist. 3, 9, 11 tumulo speculator ab alto (*cf.* 5, 9, 17 VERG. Aen. 11, 853). LVCAN. 2, 207 ab alto spectator sceleris. STAT. Theb. 11, 291 tuque hinc spectator ab alta turre sede. CAES. Gall. 7, 45, 4 ut erat a Gergovia despectus in castra. STAT. silv. 1, 1, 88 quam longus in hunc despectus ab illo.

CIC. de orat. 2, 276 ei … ab ostio quaerenti. CAES. civ. 3, 46, 4 a medio spatio suos … cohortatus. LIV. 1, 48, 1 a vestibulo curiae inquit. 3, 41, 4. SEN. epist. 47, 6 a limine salutanda. FLOR. Verg. or. p. 187, 16 R. a suggestu praecipientem. VERG. Aen. 8, 115 puppi sic fatur ab alta. 5, 12. 11, 301 solio rex infit ab alto. 7, 141 clarus ab alto intonuit. ecl. 9, 15 nisi … cava monuisset ab ilice cornix. OV. fast. 3, 698 a castis Vesta locuta focis. 2, 369 pastor ab excelso dixit. met. 5, 599 suis Alpheus ab undis. VERG. Aen. 9, 34 ab adversa conclamat mole Caicus. ecl. 1, 53 vicino ab limite saepes suadebit. OV. ars 3, 290 rudit a scabra turpis asella mola. VAL. FL. 6, 565 at genetrix imis … ab antris implevit plangore lacus. STAT. Theb. 12, 131 planxit ab Isthmiaco … sepulcro. APVL. met. 5, 29 iam inde a foribus … quam maxime boans. VERG. ecl. 1, 58 gemere ab ulmo. Aen. 5, 727 caelo miseratus ab alto. PROP. 4, 4, 29 sua Tarpeia residens … flevit ab arce. OV. fast. 5, 691 ridet ab alto (HOR. carm. 1, 9, 22 latentis puellae risus ab angulo). VERG. Aen. 7, 25 aethere ab alto Aurora fulgebat. PROP. 3, 11, 13 ab equo oppugnare. VAL. FL. 7, 270 has manus a litore tendo. 3, 469 magister nutat ab arce ratis. 1, 314 prora funem legit Argus ab alta. 2, 304 iam te ciet altus ab Alba Iuppiter. VVLG. psalm. 41, 7 memor ero tui de (ἐκ) terra Iordani et Hermoniim a (ἀπό) monte modico.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nota: PROP. 4, 10, 32 colloquium sua fretus ab urbe dedit. STAT. silv. 2, 1, 94 cum procul nitidis genitor cessaret ab astris. Theb. 6, 426 iam illinc a limine discors . . . ardet *equus*.

accedit hinc *p. 20, 61,* inde *p. 20, 76,* illinc *l. 3.*

B *certae* ***formulae*** *absolute positae*: **1** a parte: CIC. Tusc. 1, 94 ab Europae parte in Pontum influit. Att. 6, 1, 17 statua quae ab Opis parte posita in excelso est (*saepius ponitur* ex p.). OV. met. 15, 740 laterum a (e *cod. Amplon.*, de *nonnulli*) parte duorum. a dextra, laeva, sinistra p., ab inferiore, superiore p., ab utraque p. *al.* HOR. carm. 3, 16, 27 ab omni p. (VAL. FL. 1, 16) VITR. 1, 4, 6 fervidum a certis partibus caelum. PLIN. nat. 11, 67 ab aversa p. GAIVS inst. 4, 87 ab adversarii parte. MELA 3, 80 ab ea parte . . . urbes sunt Charra et Arabia, in altera ab intimo angulo prima Berenice. PLIN. nat. 6, 41 a frontis p. 13, 136 a p. aquilonis. 2, 57 nunc ab occasus p. hoc ei accidere, nunc ab exortus. ab dextra, a dextro, a dexteris (FLOR. 1, 37, 2 a dextris atque laevis et a medio septentrionis. VVLG. psalm. 15, 8), ab laeva, a laevo (TAC. hist. 3, 21), a sinistra. OV. fast. 4, 290 Sardoa regna sinistris respicit a remis. CVRT. 4, 10, 8 dextra Tigrim habebat, a laeva montes. ab imo, ab infimo (PLAVT. Most. 825 ab i. tarmes secat), ab extremo (VITR. 2, 1, 4 recidentes ab e. transtra. 8, 6, 1 ut cum abundaverit *aqua* ab extremis), ab ultimo (PLIN. nat. 33, 72 cervices fornicum ab u. caedunt), ab summo (SVET. Aug. 79 nasum et a summo eminentiorem et ab imo deductiorem. PLIN. nat. 21, 103 quod a summo florere incipiat, cum ceterae omnes . . . ab ima sui parte incipiant). OV. fast. 3, 371 a media caelum regione dehiscere coepit. a tergo, a dorso (PLIN. nat. 13, 32), a latere, a duobus lateribus *sim.*, a fronte (IVV. 6, 503 Andromachen a fronte videbis, post minor est), a cornu, a media acie. a novissimo agmine (LIV. 31, 27, 6). MANIL. 5, 37 Argo a dextri lateris ducit regione per astra. ASCON. Scaur. p. 29 B. ab uno latere . . . ex altera parte. PLIN. epist. 5, 6, 9 quarum *vinearum* a fine imoque quasi margine arbusta nascuntur. CAES. Gall. 6, 28, 6 cornua a labris argento circumcludunt.

CATO agr. 161, 3 asparagum vellito ab radicibus. 37, 4 *materiem* effodies aut praecides abs terra. *cf.* COLVM. arb. 7, 6. 8, 1. 27, 4. PLIN. nat. 18, 296 alibi ab radice caedentur, alibi cum radice velluntur. VITR. 5, 1, 3 crassior est ab radicibus. PLIN. nat. 16, 186. 27, 74 ramulis a radice statim foliosis. 21, 44 folia a radice protinus. 36, 148 reddere ab ea parte, quae fuerit ab radice, nigrum colorem, ab altera croci. PLIN. nat. 17, 87 plagam . . . a trunco oblini. PLIN. epist. 10, 90, 1 est tamen statim ab capite *aquae* . . . locus mollis. QVINT. inst. 2, 1, 4 tenuis a fonte . . . pleno iam satis alveo fluit. FRONTIN. aq. 15 a faucibus *aquae* ductus interposita est piscina. VITR. 10, 2, 1 a capite *tigni* ea fibula coniuncta. CVRT. 4, 3, 1 navem . . . saxis harenaque a puppi oneratam. 7, 9, 4. VERG. Aen. 5, 577 surgens a puppi ventus. STAT. Theb. 3, 29 fert ingens a puppe notus. HYG. grom. p. 125, 3 si vero insulam fecisset, a cuius agro fecisset, is possideret. LIV. 27, 7 *collis* a continenti artae semitae aditum habet, a mari rupes claudunt. 28, 6, 11 oppidum a terra egregie munitum. 1, 33, 7 haud parvum munimentum a planioribus aditu locis. CVRT. 3, 9, 6 cornuaque hinc ab iugo, illinc a mari stabant.

VARRO rust. 2, 9, 4 *canes* a feminibus summis corpore suppresso. PLIN. nat. 11, 256 *avium* quaterni digiti, tres in priore parte, unus a calce. *de regionibus caeli*: VARRO ling. 7, 7 eius templi partes quattuor dicuntur, sinistra ab oriente, dextra ab occasu, antica ad meridiem, postica ad septentrionem. PLIN. nat. 36, 30 ab austro et a septentrione. *ibid.* ab aquilonis parte. ab oriente *passim*. CVRT. 8, 9, 5 omnium ab oriente fluvius eximius. SEN. nat. 5, 17, 4 ab ortu . . . ab occasu. VERG. georg. 3, 33 bisque triumphatas utroque ab litore gentes. PROP. 3, 9, 55. OV. met. 15, 829 gentes ab utroque iacentes oceano. SALL. Iug. 17, 4 ab occidente . . ., ab ortu solis. PLIN. nat. 4, 68 Icarus insula sita est ab exortu solstitiali Deli. *sim. nota*: AVG. civ. 10, 27 p. 443 D. tantummodo daemones a luna et infra ordinatos agitari. *de partibus corporis*: APVL. Socr. 135 ut Tarquinius Priscus aquila obumbretur ab apice, Servius Tullius flamma conluminetur a capite. PLIN. nat. 24, 77 instillavit dentium dolori a contraria aure. 22, 70 infunditur a contraria aure. PHYSIOGN. 73 cum cervix a capite (πρὸς τῇ κεφαλῇ) capillosa est. CAEL. RVF. Quint. inst. 9, 2, 124 frustra a cervicibus tollebant. OV. met. 2, 476 prensis a fronte capillis. PLAVT. Men. 1011 ab umero qui tenet. SVET. Tib. 68 latus ab umeris et pectore. PAVL. FEST. 20 aclassis tunica ab umeris non consuta. PLIN. nat. 24, 118 imponuntur *folia rubi* a mamma sinistra. 25, 166 suco ab altera nare quam doleat infuso. CELS. med. 6, 6, 9 ab occipitio cucurbitula adhibenda est. OV. met. 7, 848 scissa a pectore veste. 11, 681. SVET. Caes. 33 veste a pectore discissa. a pedibus *velut* PLIN. epist. 2, 17, 21 a pedibus mare, a tergo villae, a capite silvae. Q. CIC. pet. 10 cum sinistra capillum eius a vertice teneret. PLIN. nat. 2, 50 qui *sol* per aequinoctium omnibus . . . simul fiat a vertice.

2 CATO agr. 34, 2 loca aperta ab umbra. VARRO rust. 1, 13, 5 *aedificium* ex una parte apertum, et id ab area. Men. 535 sabulum iacere a pariete. ling. 5, 155 sub dextra *rostrorum* a comitio locus substructus. CIC. epist. 15, 4, 4 Cappadocia quae patet a Syria. CAES. civ. 2, 25, 1 munita natura loci, una ex parte ipso oppido Utica, altera a theatro . . . substructionibus maximis (*cf.* BELL. Alex. 27, 4 flumen a Delta transire). VERG. georg. 4, 298 addunt quattuor a ventis obliqua luce fenestras (PLIN. epist. 2, 17, 16 utrimque fenestrae, a mari plures, ab horto pauciores). VITR. 5, 11, 2 a conisterio in versura porticus frigida lavatio. PLIN. nat. 15, 52 mali quae fuere a sole partes rubent. 33, 126. 26, 30 *al.* PAVL. FEST. 2 locum a sole apertum. CAES. Gall. 1, 1, 5 pars Gallorum attingit ab Sequanis et Helvetiis flumen Rhenum. *accedit verbum* obstare *sim.* SALL. Cat. 58, 6 exercitus hostium duo, unus ab urbe, alter a Gallia obstant. VAL. MAX. 4, 3, ext. 4 a sole mihi non obstes. LVCAN. 1, 59 nullae obstant a Caesare nubes. STAT. silv. 1, 2, 23 Theb. 4, 17. FRONTO p. 213, 23 N. Iovi . . . nubem ab arbitris obstitisse. APVL. apol. 16 ita et tibi umbra ignobilitatis a probatore obstitit. LVCR. 5, 754 cur luna queat . . . a terris altum caput obstruere ei. PLIN. nat. 17, 10 cum pedamenta non sint a vento *aquilone* opponenda (*aliter* VERG. georg. 3, 302 stabula a ventis hiberno opponere soli). *cf.* VITR. 9, 2, 3 *luna* praeteriens ab sole. *de situ urbium*: CORP. I 587 Laodicenses af Lyco (πρὸς τῷ Λύκῳ). VI 27045 Heracleotes a Ponto. CIC. ad Q. fr. 2, 9, 2 a Magnetibus ab Sipulo. TAC. ann. 2, 47. *cf.* PLIN. nat. 3, 123 coloniae ab Alpium radicibus. *nomina officialium a locis tracta*: *iocose* CIC. Phil. 6, 15 L. Antonio a Iano medio patrono. IVV. 4, 116 dirus a ponte satelles. (*nota*: CORP. VI 9821 pomario de aggere a proseucha.) CORP. VI 9969 vestiarius ab aede Cereris. VI 7882 faber lectarius ab cloaca maxima. VI 9970. 71. 4476 a compito. VI 9854 a lacu Fundani. VI 9897 solatario ab luco Semeles. VI 9918 tabellarius a ripa. VI 9868 sagarius a theatro Marcelli. VI 9618 mellarius a porta Trigemina (VI 9815 librarius ab extra porta Tr.). VI 9921 ab porta Fontinali. VI 9721 a monte Esquilino. VI 9178. 9884 ab sex aris. VI 9548 a sacra via (*sed saepius* de s. v., *ut* de foro, Velabro, vico, Subura, Basilica, Carinis *sim.*). CORP. VI 9141 alipilus a Tritone. VI 9714 numularius a Mercurio sobrio. VI 7655. 9648 ab Hercule primigenio. VI 9975 a Quirinis. XIV 2886 a VII Caesares argentar(io) coactori. CORP. XII 4377 ospitalis a gallo gallinacio. VI 9238 casar(i)us a Furca. *adde officia quaedam cum notitia loci*: CORP. VI 3879 aedituus ab aede. 6227 ostiarius ab amphitheatr(o) (VI 4330 de basilica Asinia). 8907 medicus a bibliothecis. 8703 aedituus ab Concordia. 2209 a Diana. 8711 a Vesta. 8707 aedituus ab Isem Pelagiam (*cf.* 9102, 23). 2274 sortilegus ab Venere Erucina. 2240 sacerdos a Bona Dea. 2262 religioso a Matre magna. *collegia*: CORP. IV 2155, 4 fanatici tres a pulvinar. VI 2234 ab Isis Serapis. XIII 913 iuvenes a fano Iovis. *de ceteris officiis v. infra l. 81.*

C *de factionibus et officiis*: **1** *verba* ***stare, facere, esse,*** *sim. de re iudiciaria, sententia, pugna, sim.*: PLAVT. Rud. 1100 dum hic hinc a me sentiat :: atqui nunc abs te stat. RHET. Her. 4, 4 quod ab ea *contraria ratione* steterint. CIC. inv. 1, 4 a mendacio contra verum stare. *cf.* epist. 2, 16, 2 *bellum* praesertim contra eum . . . ab eo. 2, 128 a voluntate eius stare. Brut. 273 ut nemo contra dementiam a senatu et a bonorum causa steterit constantius. *sim.* APVL. apol. 53 libertus qui a vobis stat. RHET. Her. 2, 43 multi ab reo faciunt. 2, 9 communes loci sunt: abs testibus contra testes *etc. cf.* 2, 14. 3, 13. CIC. inv. 1, 90 quod nihilo minus ab adversariis quam a nobis facit. Cluent. 93 non modo dicendi ab reo, sed ne surgendi quidem potestas erat. SEN. contr. 9, 4, 7 gravior esse testis solet qui a reo surgit. LVCR. 1, 693 contra sensus ab sensibus ipse repugnat. CIC. de orat. 1, 55 vide ne hoc totum sit a me. Att. 10, 8, 5 ab illis est periculum si peccaro, ab hoc si recte fecero. LIV. 1, 12, 2 principes utrimque pugnam ciebant, ab Sabinis Mettius Curtius, ab Romanis Hostius. *sim.* LVCAN. 7, 503 calet omne nocens a Caesare ferrum. TAC. ann. 4, 25 ab Romanis confertus pedes. DAR. 26 ex utraque parte multi ductores occiduntur, sed plures a Priamo. *cf.* AMBR. exhort. virg. 6, 36 adhaerens deo et totus a domino. SEN. contr. 10, 3, 12 color a parte accusatoris simplex est. ASCON. Cornel. p. 69 B. ut eisdem rebus ab utraque parte vel a contrariis utantur. QVINT. decl. 364 p. 396, 2 a parte divitis ille color introduci potest. 338 p. 331, 23 ut . . . contradictiones ponas etiam a petitore. PLIN. epist. 6, 2, 2 oculum . . . circumlinebat alterum si a petitore, alterum si a possessore esset acturus. 6, 31, 10 a parte heredum intraverunt duo. SCAEV. dig. 39, 5, 35 instrumenta debitorum a Labeone (*i.* sub nomine L.) recepit. *cf.* CIC. part. 124 praevaricationem accusator esse definiat omnem iudicii corruptelam ab reo. *de schola philosophorum, sim.*: CIC. fin. 4, 7 Zeno et qui ab eo sunt. orat. 113 Zeno a quo disciplina Stoicorum est. Tusc. 2, 7 qui sunt ab ea disciplina. de orat. 2, 160 erat enim ab isto Aristotele. QVINT. 4, 2, 31 scriptores qui sunt ab Isocrate. IREN. 2, 1, 4 eos qui sunt a Marcione. 2, 19, 4. *omittitur* esse: VARRO ling. 10, 42 alii ab Aristarcho grammatici. CIC. Mur. 63 illi a Platone et Aristotele. de orat. 2, 58 ab Aristotele Callisthenes. leg. 1, 39 Academiam, hanc ab Arcesila et Carneade recentem. off. 3, 116 *al. cf.* CIC. Att. 10, 8, 6 haec *auguria* collegii nostri ab Atto. *cf. p. 25, 49.*

synonyma: de *p. 22, 28.* ex *p. 21, 7. 30. 80. 83.* in *p. 21, 52. oppositum*: contra *p. 22, 44. 53.*

2 *absolute ponitur* ***de officiis;*** *quorum exempla collegit Rolfe, Archiv 10, 482. primo legitur sic ut de loco facile accipias*: CIC. Att. 8, 5, 1 Pollicem servum a pedibus meis *i. qui a pedibus stat.* CORP. VI 4001. *simile* a manu SVET. Iul. 74 CORP. VI 3966 *al.* a cubiculo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Corp. *passim.* a sede VI 3976. 9040 *al.* *deinde de re quae servo custodienda tradita est*: ab argento (VI 8731), ab auraturis (VI 8737), ab auro (VI 8734 *al.*), a Corinthiis *vasis* (X 692), a crustalinis (VI 5348 III 536), a fiblis (III 536), a frumento, a mappis (VI 8891. 92), a marmoribus, a monumento, ab ornamentis, vilicus a plumbo (X 3967), a pulvinaribus, a specularibus, a speculum (VI 7297), a statuis, a suppellectile, a toris, a vehiculis, a veste, a vinis. *de aedificio cui praeest vel quod custodit: cf.* Char. gramm. I 232, 22 ab duplex est, nam et pro *ἀπό* et pro *ἐπί* apud nos accipitur, velut ab bibliotheca *ἀπὸ τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἐπὶ τῆς βιβλιοθήκης*. ab aedificiis (VI 8665), a balineis (VI 1057. 8512), a bybliotheca, a domo (VI 2121), ab horreis (VI 9469), a loricata (VI 8690—92), a pinacothecis, a porticu, a sacrario, a scaena, a tabulario (VI 7374. 8529), a valetudinario.
ab hortum novum (VI 8670), a lapicidinis (VI 8486), a vineis. a cyatho (VI 3963), a lagona (VI 8866. 8884), a potione; a cena centurionum (VI 8748), ab hospitiis (VI 9474). a frumento, a iumentis (VI 8863. 64), a iuvencis (VI 8865). ab aegris (VI 8770. 71).
ab arka, ab aerario, ab albo (VI 9140). *de officiis Caesarum*: ab actis, ab admissione, ab alimentis (II 4238), ab auctoritatibus (III 1998. VI 8439), a censibus (Frg. Vat. 204 *al.*), a codicillis, a cognitionibus (Sen. apoc. 15 *al.*), a commentariis, a consiliis sacris (VI 1704), a copiis (*velut* VI 8538—40), a cura amicorum (VI 604. 630 *al.*), a diplomatibus (VI 8622), a ducenaris (XIV 2939), ab ephemeride (III 536), ab epistulis (Tac. ann. 15, 35 *al.*), ab indicibus (XI 19), ab instrumento, a legatis (VI 8434), a libellis, a libris pontificalibus (VI 2195 *cf.* 8878), a locis (VI 8775), a mandatis (III 536), a memoria (Svet. Aug. 79 *al.*) a militiis, a muneribus, ab officiis, ab opera publica, a patrimonio, a punctis (Frontin. aq. 115), a quaestionibus (VI 2755, 5. 2880), a ratione fisci, a rationibus, a sacris, a studiis, a subscriptionibus, a testamentis (VI 5299), a voluptatibus (Svet. Tib. 42). Lamprid. Comm. 6, 13 libertus qui a pugione appellatus est. *incerta* a flamine Corp. X 3967. a rufo III 54.

accedunt eques, libertus, servus, verna (III 1315), publicus (VI 2341), evocatus; magister, proximus, praepositus, adiutor, vicarius; acceptor (VI 5181), dispensator, lictor (VI 1892 a sacris), nomenclator, officinator (VI 2270 a statuis), procurator, scrinarius (X 527 ab epistulis), tabularius, viator; denuntiator, rogator ab scaena (VI 10094. 95), vestificus a veste scaenica (VI 8554).

nota: Corp. VI 2210, 7 tutori a pupillatu. *in inscriptionibus invenitur etiam* ad (Corp. VI 3941 ad argentum, 3972 ad imagines, 3985 ad vestem, 4014 ad possess., 4046 ad ung. *in monumento Liviae*). VI 4426 supra argentum, 4439 supra cubyc., 4432 de bybliothece, 4420 *al.* ad bybliothecam (*in monumento Marcellae*). *cf.* Itala (Lucif. Athanas. 2, 14) act. 12, 20 a cubiculo (*ἐπί*, Vvlg. super). Vvlg. III Esdr. 2, 17 Rathimus ab accidentibus (*ὁ τὰ προσπίπτοντα*). IV reg. 18, 18 *al.* a commentariis (LXX *ex hebraeo ὁ ἀναμιμνήσκων*).

D ***de distantia*: 1** *legitur* ***cum verbis*:** *abesse, deesse, sim.* Corp. VI 2120, 7 (*p. Chr. 155*) cum ab aedibus essem. Plavt. Cist. 237 ab amica abesse. Bacch. 22 a patria. Ep. 681 ab domo. Curc. 119 quam longe a me abest. Ep. 27 unum a praetura tua abest. Trin. 1012 si aberis ab eri quaestione. Ter. Haut. 668 haud multum a me aberit infortunium. Cato agr. 114 qui ager a mari aberit. 22, 1 digitum minimum abesse a solo. Afran. com. 242 abesse ab lustris procul. Rhet. Her. 4, 49 ut et illi absint a culpa. Varro ling. 5, 39 a quo *ardore* ipsa area non abest. Cic. inv. 2, 35 voluntas a faciendo demonstrabitur afuisse. Sall. Cat. 20, 16 neque animus neque corpus *meum* a vobis aberit. Sen. epist. 72, 9 profectus sed cui multum desit a somno. Plin. nat. 2, 206 et quicquid ab Italia deest. Lvcif. non conv. 1 nec desunt ab his officiis. Avg. civ. 16, 41 p. 192 D. nunquam principes ... ab illa stirpe defuerunt. Mart. Cap. 2, 217 uti ... dos a virgine non deesset. Alc. Avit. epist. 66 tantum a consuetudine spiritualium defuit epularum. Ennod. op. 4 p. 384, 6 si ab studio deest. Ov. trist. 4, 3, 6 vester ab intacta circulus exstet humo. Colvm. arb. 26, 6. Capitol. Aurel. 7, 3 nec ab eo mansit. *verbum omissum*: Lvcr. 1, 935 id quoque enim non ab nulla ratione videtur. 4, 10. Hor. carm. 4, 1, 14 caprea pascuis intenta fulvae matris ab ubere. Val. Fl. 6, 204 pater armento quos dives ab omni nutriverat. Stat. Theb. 11, 107 coetu fertur iam solus ab omni flere sibi *scil. absens.* Ach. 1, 623 tenero cum solus ab agmine Achilleus haec secum. Vitr. 9, 1, 16 a refrigeratione caloreque *stellarum* medio convenientes ... habere videtur Iuppiter effectus. Lvcr. 2, 312 omnis enim longe nostris ab sedibus infra primorum natura iacet. Cels. med. 3, 6 p. 86, 21 neque a capite aegri debet *medicus* residere. *de affinitate*: Tac. ann. 13, 19 pari ac Nero gradu a divo Augusto.

2 ***absolute*** *ponitur ad intervallum indicandum. apponitur praepositio eis locis a quo quid abest. cf.* Gloss. IV 404, 1 ab: absens. Cato agr. 6, 3 pedes ternos alium ab alio serito. 22, 1 uti statuatur pariter ab labris (*cf.* 18, 2. 19, 1). 18, 3 ab stipite extremo ad parietem. Corp. IX 2827, 21 palum figeret a quercu pedes c. XI. Varro rust. 3, 2, 14 fundus qui est ad quartum vicesimum lapidem ... a Roma (Tac. hist. 2, 24 *al.*). Cic. Tim. 17 paribus a medio radiis. Caes. Gall. 7, 16, 1 ab Avarico longe milia p. *tot.* Plin. 21, 57 non gigni nisi intra CCC stadia a mari. 14, 84 totidem pedes a terra alte (*cf.* Liv. 1, 35, 9 Colvm. 5, 6, 15). 12, 89 statim a terra sex digitis surculosus. Mart. 9, 64, 4 octavum marmor ab urbe legit. 1, 12, 4 vicina quartus ab urbe lapis. 4, 57, 4. Varro rust. 2, 4, 14 haram facere ... ea altitudine abs terra. Cic. nat. deor. 2, 101 ultimus et a domiciliis nostris altissimus ... caeli complexus. rep. 6, 16 *stella* ultima a caelo, citima a terris luce lucebat aliena. Vitr. 9, 1, 2 unum *cardinem* a terra et mari in summo mundo ..., alterum transcontra sub terra. 9, 1, 3 uti a terra excelsius habeat altitudinem centrum. Colvm. 4, 29, 8 cum *vitis* editior a terra est. 6, 2, 3 asseres ... a terra septem pedibus elati. 9, 5, 3. Vlp. dig. 43, 27, 1 *nota* inferior a: Varro rust. 1, 2, 16 *agricultura* succinit pastorali quod est inferior ut tibia sinistra a dextrae foraminibus. Hyg. astr. p. 99 inferiore a nobis circulo constituti. Physiogn. 5. 14 *linea capillorum* longe superior a cervice. *cf. p. 39, 42.* Sor. gyn. 2, 18, 60 retro ab orificio matricis infans est. 2, 17, 55. *apponitur praepositio ipsi nomini quod intervallum indicat*: Caes. Gall. 2, 7, 3 a milibus passuum minus duobus castra posuerunt. 4, 22, 4 *al.* 2, 30, 3 quod tanta machinatio a tanto spatio instrueretur. Plin. nat. 3, 5 oceanus a quo dictum est spatio Atlanticum mare infundens. 19, 66 a quattuor digitorum intervallo. Frontin. aq. 7 propius urbem a septimo miliario substructione. *cf.* Plin. nat. 17, 201 tabulata *arborum* ab octavo pede altitudinis dilatantur. Plin. epist. 2, 17, 2 Laurentina *via* a quarto decimo lapide relinquenda est. Avg. civ. 11, 5 p. 467 D. a tantis locorum extra mundum spatiis absentem esse.

3 ***respondet ad*,** usque, usque ad, *ad fines indicandos intra quos quid sit vel fiat*: Plavt. Pseud. 776 interminatus est a minimo ad maximum. Persa 604 volo ego hanc percontari :: a terra ad caelum quid lubet. Ep. 623 usque ab unguiculo ad capillum summumst festivissima. *cf.* Hor. epist. 2, 2, 4 talos a vertice pulcher ad imos. Plin. nat. 7, 77 hominis spatium a vestigio ad verticem. Apvl. met. 3, 21 ab imis unguibus sese totam adusque summos capillos perlinit. Amm. 25, 4, 22 ab ipso capite usque unguium summitates. Liv. 1, 2, 5 ab Alpibus ad fretum Siculum per totam Italiae longitudinem. Mela 1, 8 quod terrarum iacet a freto ad ea flumina. 1, 15 forma litorum a Tanai ad Hellespontum. Plin. 5, 67 latitudo a Seleucia Pieria ad oppidum ... Zeugma. 36, 175 ab Appennino ad Padum non invenitur fossicia *harena* (*cf.* Tert. anim. 46 Illyricum a Molossis usque Macedoniam). 36, 80 altitudo a cacumine ad solum pedes *tot. cf.* Varro rust. 2, 4, 11 eius suis a cute ad os pedem et tres digitos fuisse. 3, 5, 11 a summa macerie ad epistylum. Vitr. 10, 2, 12 non enim plus sunt ab lapicidinis ad fanum milia p. VIII. Apvl. Socr. 140 vis aeris quae ab humillimis lunae anfractibus usque ad summum Olympi verticem interiacet. Avg. civ. 15, 26 p. 116 D. ut ab imo sursum versus tertia consurgeret habitatio.
Corp. VI 29774 gestatio circini exterior a dieta Apollinis ad dieta(m) eandem in circuitu pedes *tot.* XI 3284 a Tarracone Narbone(m) m. p. *tot. passim.* Hor. sat. 2, 3, 308 ab imo ad summum totus moduli bipedalis. epist. 1, 1, 54 Ianus summus ab imo prodocet. Ov. trist. 5, 8, 25 ingens ad finem solis ab ortu ... solis. Pont. 1, 4, 29 *Caesarem* solis ab ortu solis ad occasus utraque terra tremit. *de numeris*: Cels. med. 2, 18 p. 64, 26 aves omnes, a minimis ad phoenicopterum. Sen. dial. 10, 2, 4 omnes ... istos ab infimis usque ad summos pererra. *cf.* Cic. de orat. 2, 52 ab initio rerum Romanarum usque ad P. Mucium pontificem maximum res omnes mandabat litteris. Vvlg. *passim vocabulo* omnes *sim. adposito velut* exod. 11, 5 morietur omne primogenitum a primogenito Pharaonis usque ad primogenitum ancillae. I reg. 15, 3 interfice a viro usque ad mulierem. I reg. 30, 19 nec defuit quicquam a parvo usque ad magnum. III reg. 4, 33 disputavit super lignis, a cedro ... usque ad hyssopum. Bar. 1, 4 a propheta usque ad sacerdotem cuncti. Ier. 51, 31 civitas enim, a summo usque ad summum. num. 6, 4 quidquid ex vinea esse potest, ab uva passa usque ad acinum. I Esdr. 9, 11 repleverunt eam ab ore usque ad os. *nota*: Cic. leg. 2, 68 funerum sumptus praefinitur ex censibus a minis V usque ad minam. Scrib. Larg. 139 dantur a tribus usque ad septem *globulos.* Plin. nat. 28, 207. 26, 56 *al. cf.* 17, 184.

4 *formula* ab re: Gloss. *ἔξω τοῦ πράγματος*, contra rationem extra re(m). *in enuntiato negativo, excepto* Plavt. Trin. 239 subdole [blanditur] ab re consulit. *forma semper fere* ab re; Cod. Iust. 7, 43, 8 (*Diocletiani*) abs re. Hier. epist. 121, 8 (*ubi* absque *v. l.*). Vopisc. Aurel. 33, 1 absque re. Plavt. Capt. 338 dum ab re nequid ores. Asin. 224 haud est ab re aucupis. Truc. 521 haud ab re (ad ob rem *codd.*) tibi istic obvenit labos. Cod. Iust. 6, 2, 20, 1 actio ... non ab re extendatur. *sequitur infinitivus*: Plin. nat. 27, 57 non ab re est dixisse, *passim.* Fronto p. 134, 1 N. Svet. Aug. 94 Dom. 11 Svlp. Sev. Mart. 22, 6. *sequitur accusativus cum infinitivo*: Macr. gramm. V 610, 36 non ab re erat ... futurum ex ... transacto tempore procreari. *sequitur* ut: Gell. 1, 26, 4 non ab re est ut ... audias. Macr. som. 1, 3, 16. *sequitur* si: Caecil. mort. pers. 1, 7 ab ⟨re⟩ ta⟨men non⟩ est si ... exponam. Hier. epist. 121, 8 non abs (absque *v. l.*) re arbitror si requiram. *oppositum*: (ex re).

DE ORIGINE AVCTORE MODO.

A ***de origine*** **1** *gentis, hominis, sim. verba*: Inst. Iust. 1, 10, 2 sive *frater sororque* ab eodem patre eademque matre nati fuerint, sive ex

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

alterutro eorum. LEX de Termess. (Corp. I 204) 1, 5 *a. 71 a. Chr.* queique ab ieis prognati sunt. CAES. Gall. 6, 18, 1 se omnes a Dite patre prognatos. VARRO rust. 2, 3, 3 *caprae* a capris feris ortae. ling. 8, 4 ab Aemilio homine orti Aemilii et gentiles. CIC. Tusc. 1, 21 senem quem ait a Deucalione ortum. CAES. orat. Suet. Iul. 6 amitae meae Iuliae maternum genus ab regibus ortum. QVINT. inst. 11, 2, 15 'ortos plerosque ab alio Scopa. ACC. trag. 596 ab dracontis stirpe armata exortus.

CIC. top. 29 qui ab ingenuis oriundi sunt. CIC. Brut. 62 ut si ego me a M'. Tullio esse dicerem. CAES. orat. Suet. Iul. 6 ab Anco Marcio sunt Marcii reges, ... a Venere Iulii. SVET. Galba 3 ab hoc sunt imperatoris Galbae avus .... NEP. Att. 1, 1 ab origine ultima stirpis Romanae generatus. VITR. 9, 6, 2 qui ab ipsa natione Chaldaeorum profluxerunt. FILASTR. 24, 2 a Belo et de ipsius uxore processisse progeniem (AVG. civ. 12, 12 a parentibus progeniem pullulare mortalium *cf.* VERG. georg. 2, 17). SVET. Aug. 2 a quibus duplex Octaviorum familia defluxit. VERG. Aen. 8, 51 genus a Pallante profectum. SIL. 9, 415 a primo descendens consule Brutus. LAMPR. Alex. 44, 3 genus eius a Metellis descendere. VERG. Aen. 3, 35 demissaeque ab Iove gentis *cf.* 1, 288. OV. fast. 6, 803 Marcia deductum nomen ab Anco. VELL. 2, 41, 1 ab Anchise ac Venere deducens genus (CVRT. 4, 23 IVV. 8, 273). TRAG. inc. 124 quod ipse a Tantalo ducat genus. PLIN. epist. 9, 22, 1 Propertium, a quo genus ducit. OV. fast. 4, 305 genus Clauso referebat ab alto. MELA 2, 11 Basilidis ab Hercule et Echidna generis principia sunt. VAL. MAX. 3, 2, 16 a quo Porciae familiae principia manarunt. *absolute ponitur*: ENN. ann. 6, 4 nomine Pyrrhus, uti memorant, a stirpe suprema. VARRO rust. 2, 5, 5 filios Neptuni a Menalippa. *cf. p. 40, 34.* CIC. Phil. 13, 27 est etiam ibi Decius, ab illis opinor Muribus. SALL. Iug. 86, 3. VERG. 4, 230 genus alto ab sanguine Teucri (6, 500. 5, 45 genus alto a sanguine divum. LVCAN. 1, 428 Arverni ... sanguine ab Iliaco populi). 1, 380 genus ab Iove summo. *al.* (PROP. 4, 10, 41 genus hic Rheno iactabat ab ipso). VERG. Aen. 5, 299 alter ab Arcadio Tegeaeae sanguine gentis. HOR. carm. 3, 17, 1 Aeli vetusto nobilis ab Lamo. MANIL. 1, 798 Veneris ab origine proles. PLIN. nat. 3, 104 Apulorum genera tria: Teani a duce e Grais, Lucani subacti a Calchante .... *formulae* a patre *sim.*: GAIVS inst. 1, 156 agnati ... quasi a patre cognati. CIC. inv. 2, 107 iam a maioribus ... amicum. Sull. 25 a materno genere. TAC. ann. 2, 43 insita ferocia a patre Pisone. SVET. Aug. 4 a matre Magnum artissimo contingebat gradu. APVL. apol. 98 si quid adhuc, a matre graecissat. Plat. 2, 3 hominem ab stirpe sua neque absolute malum nec bonum nasci. AMM. 25, 3, 23 matre iam inde a maioribus nobili. CASSIOD. var. 11, 39, 5 ab avis atavisque praefui. CARM. epigr. 863, 2. OV. met. 2, 368 materno quamvis a sanguine iunctus. Pont. 3, 3, 62 ab Aenea est qui tibi fratre tuus. SIL. 14, 290 geminaque a stirpe parentum astus miscebat Tyrios levitate Sicana. STAT. Theb. 4, 398 unus ab origine sanguis. Ach. 1, 257 praeclusaque leti tantum a matre *Thetide dea immortali* via est. SIDON. carm. 2, 361 patre Suebus, a genetrice Getes. *de schola philosophorum cf. p. 22, 74*: CIC. de orat. 3, 61 cum essent plures philosophi orti fere a Socrate. inv. 1, 61 omnes ab Aristotele et Theophrasto profecti. fin. 5, 7 ab his oratores exstiterunt, ... medici denique ex hac ... officina profecti sunt. Tusc. 3, 8 a quo (*Socrate*) haec omnis philosophia manavit (CLAVD. 17, 87). *cf.* de orat. 3, 62 leg. 3, 14. de orat. 1, 42 philosophorum greges ... ab illo fonte et capite Socrate. CENS. 15, 3 Carneades a quo tertia academia est. FILASTR. 61, 1 Manichaei a Mane surrexerunt. 34, 1 alii autem ab Iuda traditore instituerunt haeresim. CELS. med. 5 praef. Herophilus deductique ab illo viri.

2 *nominis. verba*: VARRO ling. 5, 99 haec appellata ... ab eo unde scribit Apollodorus. 5, 159 *al.* LIV. 1, 3, 3 ab situ ... longa Alba appellata. *al.* VELL. 1, 11, 1 Pseudophilippus a mendacio appellatus. PLIN. nat. 33, 36 ab amicitia eius Gracchanus appellatus. QVINT. 3, 4, 12. VARRO ling. 5, 109 ⟨ut⟩ suilla sic ab aliis generibus cognominata. 7, 45. 5, 52 deorum arae a quibus cognomina habent. 8, 22 alius declinat nomen ab eo qui vendit ..., alius a regione ..., ab Ionia Iona, ... sic alius ab alia aliqua re. *al.* 10, 65 neque a similitudine quoque vocum declinatus habent, ut Iuppiter ... Iovi. 5, 63 a qua vi natis dicta vita. *al.* 10, 49 sic dicitur ab Hercules Herculi et Herculibus. 10, 16 ut sit ab Roma Romanus, sic ex Capua dici oportere Capuanus. VERG. Aen. 8, 331 Thybris a quo ... fluvium cognomine Thybrim diximus. *al.* PLIN. nat. 5, 35 mons ... Ater nostris dictus a natura. VARRO ling. 5, 120 alterum a magnitudine alterum a latitudine finxerunt. 5, 96. LVCR. 6, 424 presteres Grai quos ab re nominitarunt. VARRO ling. 5, 32 ea fere nominata aut tralaticio nomine ab hominibus ut Sabini et Lucani, aut declinato ab hominibus ut Apulia et Latium. SALL. Iug. 78, 5 Syrtes ab tractu nominatae. OV. fast. 1, 328 a pecoris lux (*i. Agonalia*) est ipsa notata metu. SALL. frg. 3, 70 a Bithyno rege Bithynia nuncupata. OV. fast. 5, 166 *stellae* quas Hyadas Graius ab imbre vocat. PLIN. nat. 31, 6 *villam* vocabat Academiam ab exemplo Athenarum. VARRO ling. 5, 20 ut a cavo caveo ... sic ortum, unde omnia apud Hesiodum, a chao, cavo caelum. *al.* 5, 2 a qua re sit Pertinacia cum quaeritur, ostenditur esse a perten⟨den⟩do. 6, 37 sedeo et cetera quae non sunt ab aliquo verbo. 10, 15. 10, 67 *al.* PROP. 4, 4, 93 a duce Tarpeia mons est cognomen adeptus. TAC. ann. 14, 27 *Puteoli* cognomentum a Nerone apiscuntur. 4, 55 Graecia cui mox a Pelope nomen. OV. met. 8, 151 *Ciris* a tonso est hoc nomen adepta capillo. CAES. civ. 3, 112, 1 *turris* nomen ab insula cepit. BELL. Alex. 27, 1 *Delta* nomen a similitudine litterae cepit. OV. fast. 6, 410. PROP. 4, 2, 48 nomen ab eventu patria lingua *Vertumno* dedit. VELL. 1, 1, 4 loco a se nomen dedit. LAVS Pis. 15 ut domus a Calpo nomen Calpurnia ducat. LIV. 8, 15, 8 ab incesto id ei loco nomen factum. VARRO rust. 2, 1, 10 nomina multa habemus ab utroque pecore. LIV. 38, 18, 4. OV. fast. 3, 150 a numero nomina quisquis *mensium* habet. LVCAN. 7, 441 annos a consule nomen habentis. VARRO ling. 5, 1 a quibus rebus vocabula imposita sint. CIC. leg. 1, 58 sapientia a quoius amore Graeco verbo philosophia nomen invenit. Tusc. 2, 43 a viris virtus est nomen mutuata. VERG. Aen. 7, 63 Laurentis ab ea *lauro* nomen posuisse colonis. 5, 121 *Sergestus*, domus tenet a quo Sergia nomen. CIC. nat. deor. 2, 66 nomen productum ut Portunus a portu, sic Neptunus a nando. OV. fast. 2, 685 traxit ab illa *regis fuga* ... nomina dies. met. 8, 230. fast. 3, 847 a quacumque trahis ratione vocabula Pallas. VARRO ling. 5, 77 vocabula piscium pleraque translata a terrestribus ex aliqua parte similibus rebus. 5, 107 cetera opera *pistoria* a vocabulis Graecis sumpta. PAVL. FEST. 5 adolescit a Graeco ἀλδήσκω venit. HOR. carm. 4, 8, 8 domita nomen ab Africa lucratur. EPICED. Drusi 338 *cognomen* quod solum domito victor ab hoste tulit. *absolute positum*: OV. fast. 2, 478 a telo *nominatus* venit in astra deus. VELL. 1, 1, 2 tres ibi urbes statuit, duas a patriae nomine, unam a victoriae memoria. PLIN. nat. 5, 74 Decapolitana regio, a numero oppidorum. TERT. spect. 8 columnae Sessias a sementationibus ... sustinent, *al.* *semper fere legitur cum gerundio, velut* VARRO ling. 5, 134 sarculum ab serendo; pala a pangendo. 7, 7 a tuendo primo templum dictum. CIC. nat. deor. 2, 67 a gerendis frugibus Ceres tanquam Geres. AEL. STILO Cic. top. 10 assiduus, appellatus ab aere dando. *sed cf. p. 3, 65. saepissime legitur* ab eo quod, a quo, *velut* VARRO ling. 5, 28 ab hoc qui circumit, ambit. 5, 70 ab eo quod ignis propter splendorem fulget, fulgor et fulmen. 5, 73 Mars ab eo quod maribus in bello praeest. *al.* 5, 97 capra carpa, a quo scriptum 'omnicarpae caprae'. *deinde eodem fere sensu ponitur ac* itaque, velut: VARRO ling. 5, 62 a quo est in Sota Enni. 6, 11 ab eo Plautus. 10, 70 a quo Valerius ait. *al. v. p. 34, 27.* *nota*: PAVL. FEST. 59 coepiam futurum tempus ab eo quod est coepi. 61 citior comparativum a cito. *sim.* 92 furum genetivus pluralis a fur. 118 nomen compositum a lacu et Arcobriga. 5 fit deminutive a macro macellus. *al.* QVINT. inst. 1, 4, 12 ut ex scamno fiat 'scabillum' aut a pinna 'bipennis'.

3 *de patria. hominum*: CARM. epigr. 1252, 1 ortus ab Iguvio. VARRO ling. 5, 101 a Roma quod orti Siculi. rust. 2, 2, 1 pastores a Pergamide Maledove. CAT. 81, 3 tuus moribunda ab sede Pisauri hospes. LIV. 6, 12, 6 coloni a Velitris Romani (*cf.* 6, 13, 8. 6, 17, 7). 1, 50, 3 Turnus Herdonius ab Aricia. *al.* VITR. 1, 1, 16 Eratosthenes Cyrenaeus, Archimedes et Scopnias ab Syracusis. 10, 16, 3 quidam architectus ab Arado, nomine Callias. VAL. FL. 1, 394 Butes Actaeis dives ab oris. SIL. 8, 614 fidus Sicula regnator ab Aetna. 1, 431 litore ab Hesperidum Temisus. *sim.* SEN. Phaedr. 753 thyrsigera Liber ab India. SOL. 27, 9 Carthagini auctor est a Tyro populus. IVL. dig. 46, 3, 36 mulier Alexandrina ab Aegypto. VVLG. Matth. 21, 11 hic est Iesus propheta a Nazareth. Marc. 3, 7 multa turba a Galilaea et Iudaea. AVG. epist. 53, 2 Marinum ab aquis Tiburtinis. AVSON. 470, 6 Tarbellis ... genetrix ab Aquis. CYPR. sent. episc. 1 Caecilius a Biltha (*sim. passim*; *semel* de: epist. 67, 6 Felix de Caesaraugusta). AVELL. 2, 23 Eusebius a Vercellis (*alibi ubique* de). ITALA Lugd. gen. 29, 4 unde estis vos? a (ἐκ, VVLG. de) Charra sumus. *adde similia*: VERG. georg. 3, 2 pastor ab Amphryso (*Apollo*). DRAC. carm. prof. 2, 104 pastor ab Ida. 2, 136 noster Narcissus ab undis. 9, 209 Hecuba ... matrem praesentet ab undis (*scil. Thetidem*). ANTH. 462, 13 Maevius, a castris miles melioribus. TERT. nat. 1, 10 Attin deum a Pessinunte. CIC. epist. 15, 20, 1 sermo *Sabini* constans habere quoddam a Curibus videbatur. *bestiarum et rerum*: PLIN. nat. 31, 34 maxime laudatur sal Cyprius a Salamine. 12, 133 praecipua *uva* ex Parapotamia, secunda ab Antiochia atque Laudicea Syriae, tertia ex montibus Medicis. 16, 172 aucupatoria harundo a Panormo laudatissima. MART. epigr. 18, 2 tigris ab Hyrcano gloria rara iugo. STAT. silv. 2, 2, 68 aera ab Isthmiacis ... favillis. *al.* *simile* VITR. 8, 31 fontalis ab Camenis *aqua*. *cf. cognata*: CELS. med. 4, 16 p. 142, 19 aqua a ferrario fabro. *ibid.* sebi hircini a renibus. PLIN. nat. 28, 102 adipe a lumbis. 30, 15 sordes ab uberibus ovium. 30, 72 sebum ex omento pecudis, praecipue a renibus. 28, 46 fragmentum clavi a cruce. CIC. Pis. 67 panis et vinum a propola atque de cupa. *adde de nominibus dicta ut* VARRO ling. 5, 166 *a segete* ... segestria appellarunt, nisi si a Graecis. 5, 97. 5, 173 in argento nummi, id ab Siculis. 7, 97 *scaeva* a Graeco est. PAVL. FEST. 87 famuli origo ab Oscis dependet (*cf. p. 17, 30*). VARRO ling. 5, 66 putabat hunc *Dium Fidium* esse Sancum ab Sabina lingua et Herculem a Graeca.

4 *varia de fonte atque origine*: *verba transitiva*: PLAVT. Amph. 327 homo a me sibi malam rem arcessivit iumento suo. CIC. Verr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 115 sacra ab exteris nationibus adscita atque arcessita. 6, 187 Cael. 19 rivolus arcessitus et ductus ab ipso capite accusationis. off. 1, 52 ab igne ignem capere. PLIN. nat. 18, 341 primum a sole capiemus praesagia. STAT. silv. 4, 7, 10 nunc ab intonsa capienda myrto serta. Ov. met. 6, 341 sitim collegit ab aestu. 1, 233 ab ipso colligit os rabiem. AMM. 20, 11, 29 *iris* proximos albo colores a sole decerpit, subvirides vero a nubis similitudine. QVINT. inst. 7, 2, 18 argumentis a personis ductis. *cf.* CIC. top. 13. RHET. Her. 4, 46 a persona aut loco aut re aliqua similitudo ducitur. CIC. Deiot. 2 qui commendationem ineuntis aetatis ab impietate et scelere duxerit. Vatin. 14 quoniam omnium rerum magnarum ab dis principia ducuntur. off. 1, 153 a communitate ducatur officium. 3, 5 ius civile ductum a natura. Tusc. 4, 4 multa ... in nostris institutis ducta ab illis. HOR. carm. 4, 4, 59 ab ipso ducit opes animumque ferro. Ov. met. 9, 264 nec quicquam ab imagine ductum matris habet *Hercules*. LIV. 1, 8, 3 numerum quoque ipsum ductum ab Etruscis. TIB. 1, 8, 19 cautus vicinis fruges traducit ab agris. PLAVT. Mil. 1026 ut ferrem abs te consilium. TER. Ad. 870 hoc fructi ... ab eis fero. ACC. trag. 148 tropaeum ferre a forti viro. CIC. Att. 2, 12, 3 quae si statim a me ferre non potueris. NEP. Paus. 2, 5 nullius rei a se repulsam laturum. HOR. carm. 3, 16, 22 ab dis plura feret. Ov. epist. 9, 104 tulit a capto nota tropaea viro. OCTAVIA 499 a quo salutem tulerat. VEN. FORT. 1, 6, 10 pacis ab amplexu morbida bella tulit. CIC. inv. 2, 8 ab utrisque ea in suas artes contulerunt. RHET. Her. 4, 7 allatis ... exemplis a Catone, a Graecis .... CAES. Gall. 2, 14, 3 a Caesare ... indignitates perferre. SPART. Sev. 3, 7. TERT. pudic. 1 nec amplius ab ecclesia quam publicationem dedecoris relaturis. VITR. 2, 7, 2 sufferunt et ab oneribus et a tempestatibus iniurias. *cf.* HIER. epist. 147, 1 decem plagas ... quasi a patre commonente sustinuit. TERT. scorp. 9 a confusione vel maxime formari negationem. VARRO ling. 10, 51 analogia fundamenta habet aut a voluntate hominum aut a natura verborum aut re utraque. CIC. Brut. 112 habet hoc a natura ipsa quod a doctrina non facile posset. *cf.* de orat. 1, 126. Verr. 4, 161 haberet aliquid res publica abs te muneris. Tusc. 1, 73 ab eo *Apolline* divinationem habere. VVLG. I Ioan. 2, 20 vos unctionem habetis a domino. CIC. leg. 1, 17 non ... a praetoris edicto ... neque a XII tabulis hauriendam iuris disciplinam. RHET. Her. 4, 2 ab Ennio sumere aut a Graeco ponere exemplum (*cf.* CIC. top. 50 ab adiunctis posui equidem exemplum. PAVL. NOL. epist. 14, 1 multa a patriarchis exempla). CIC. de orat. 1, 254 multa ... ab uno artifice sumimus. Ov. met. 8, 366 sumpto posita conamine ab hasta. Pont. 4, 10, 42 *Boreas* sumit mores a propiore loco. CIC. Phil. 2, 20 aliquid enim salis a mima uxore trahere potuisti. 11, 28 est lex recta et a numine deorum tracta ratio. PROP. 4, 3, 14 *fax* traxit ab everso lumina nigra rogo. Ov. Pont. 4, 8, 61 victor laudem superatis ab Indis traxit. VAL. MAX. 3, 2 ext. 7. SEN. contr. 1, 2, 22 vitium ... a Graecis declamatoribus tractum. *adde verba* accendere, describere *sim.*: Ov. met. 1, 254 ne forte sacer tot ab ignibus aether corriperet flammas. 5, 442 pinus ... succendit ab Aetna. STAT. Theb. 12, 270 qualis ab Aetnaeis accensa lampade saxis. CLAVD. 3, 120 ambusto flagrantis ab aggere ripae succendit ... pinum. *cf.* LVCR. 6, 687 ab ollis excussit ... ignem. FLOR. 2, 11, 1 fax ... ab illo Syllae rogo exarsit. CIC. ac. 2, 11 se ... ab eo ipso illos libros descripsisse. Att. 13, 21, 5. LIV. 1, 32, 5 ius ab Aequiculis descripsit. SVET. vit. Ter. p. 32 Reiff. cum fabulis conversis a Menandro.

verba neutra: LVCR. 4, 542 asperitas ... vocis fit ab asperitate principiorum. 3, 285 ut quiddam fieri videatur ab omnibus unum. AVG. civ. 14, 13 p. 32 D. neque enim fieret ille fructus malus nisi ab arbore mala. QVINT. decl. 306 p. 199, 24 tot annos qui facere poterant ab infantia virum fortem. LVCR. 4, 144 perpetuo fluant ab rebus lapsaque cedant. *al.* 6, 923 omnibus ab rebus fluere ... corpora. CIC. orat. 230 vitio quod ab Hegesia maxime fluxit. Brut. 201 a Cotta haec omnis fluxit oratio. div. 2, 137 a corporibus ... et a ceteris figuris ... fluere imagines. CIC. nat. deor. 2, 79 unde haec in terram nisi ab superis defluere potuerunt? HOR. carm. 1, 28, 29 merces ... defluat aequo ab Iove. CIC. Cael. 6 ab his fontibus profluxi ad hominum famam. off. 1, 152 cum omnis honestas manet a partibus quattuor. HOR. sat. 2, 6, 50 a rostris manat per compita rumor. Q. CIC. pet. 17 nam fere omnis sermo ad forensem famam a domesticis emanat auctoribus. CIC. nat. deor. 1, 3 quod ab iis *dis* ad hominum vitam permanare possit. LIV. 1, 6, 4 certamen coortum a satis miti principio. CAT. 68, 158 a quo sunt primo omnia nata bona. CIC. Att. 10, 8a, 1 *offensio* magis a zelotypia mea quam ab iniuria tua nata est. CAES. Gall. 7, 43, 5 profectio nata a timore defectionis. *al.* HIRT. 8, 48, 9. GERM. progn. frg. 2, 6 *motus* alter ab ipsis nascitur. CIC. rep. 6, 27 principium ... nec ipsum ab alio renascetur nec ex se aliud creabit. TER. Andr. 489 hoc ... abs te esse ortum. Hec. 632 a Myrrhina haec sunt ... exorta omnia. Hec. 223 aegritudo haec oritur mihi abs te. Ad. 189 tibi a me nulla orta est iniuria. 593. VARRO ling. 6, 37 declinata sunt quae ab ali[qu]o oriuntur. Men. 402 porro inde ab uno quoque compito ternae viae oriuntur. LVCR. 4, 483 ab sensu falso ratio orta. 4, 521. VAL. MAX. 4, 8, 1 cum ab his *iudicio et benevolentia* orietur ratio. SEN. dial. 9, 27 hoc oritur ab intemperie animi. RHET. Her. 4, 39 ut a priori sententia posterior contraria priori proficiscatur. *al.* CIC. nat. deor. 1, 11 haec in philosophia ratio profecta a Socrate. top. 82 a naturane ius profectum sit, an ab aliqua quasi condicione hominum. VARRO ling. 5, 9 an non potius mea verba illa quae hereditate a Romulo rege venerunt quam quae a poeta Livio relicta. Q. CIC. pet. 50 non ut ad populum ab his omnis fama perveniat. Ov. epist. 13, 110 cur venit a verbis multa querela tuis? SEN. nat. 6, 32, 1 non enim aliunde animo venit robur quam a bonis artibus, quam a contemplatione naturae. epist. 66, 1 ad cetera contemnenda a contemptu sui venit. PLIN. epist. 6, 2, 2 illud ipsum ... a nimia (animi *codd.*) superstitione, sed tamen et a magno studiorum honore veniebat. IVV. 6, 139 venient a dote sagittae. ENNOD. epist. 1, 13 p. 23, 23 a commotione evenit tacere. Ov. ars 3, 101 cultis bene Liber ab uvis provenit. CATO agr. 14, 3 huic operi pretium ab domino bono. CIC. Mur. 61 ea *bona* sunt omnia non a natura, verum a magistro. Att. 12, 16 cum primum ab aliquo poterit esse *solamen*, a te erit. fin. 1, 21 infinitio ista ... tota ab illo est. *al.* LVCR. 2, 132 his a principiis est omnibus error. Ov. fast. 1, 59 omen ab eventu est. LIV. 8, 4, 10 unde haec illis tanta modestia nisi a conscientia virium? SEN. benef. 1, 10, 4 nisi quod omnia ista ab ingrato sunt. nat. 1, 4, 4 color ille igneus a sole est, caeruleus a nube. epist. 44, 1 omnes ... a dis sunt. dial. 4, 5, 3 origo huius mali ab ira est. SIL. 13, 262 a Poenis nullam esse salutem. LACT. inst. 3, 6, 2 scientia in nobis ab animo est, ... ignoratio a corpore. VVLG. Matth. 5, 37 quod his abundantius est, a (ἐκ) malo est. HIL. trin. 1, 1 adest securitas a labore et satietas ex pascuis. CIC. leg. 1, 46 virtutes et vitia quae exsistunt ab ingeniis. VVLG. Luc. 2, 1 exiit edictum a Caesare Augusto. III reg. 1, 27 a domino meo verbum. I par. 13, 2.

omittitur verbum: PLAVT. Stich. 708 decumam a fonte. CIC. Tusc. 1, 74 sed haec vetera et a Graecis. de orat. 3, 220 laterum inflexione hac forti ac virili, non ab scaena et histrionibus, sed ab armis aut etiam a palaestra. LIV. 28, 15, 4 aestus a meridiano sole. SEN. contr. 2, 6, 2 omnia a te vitia. epist. 58, 21 alterum exemplar est, alterum forma ab exemplari. STAT. Theb. 9, 70 quis tuus hic, quis ab hoste cruor? PORPH. Hor. carm. 1, 10 hymnus est in Mercurium, ab Alcaeo lyrico poeta *sumptus*. *ibid.* 2, 15, 10 'praescriptum' ..., a magistris ludi.

nota absolute positum: LVCR. 2, 51 fulgorem ... ab auro. VITR. 5, 10, 3 a vapore umor. PLIN. nat. 29, 86 dolor a morsu eius qualis a scorpione. MART. 10, 6, 5 longus a Caesare pulvis. *sollemniter in sermone technico rhetorum*: argumentum a (ἀπό) persona, loco *sim.* (*Halm, rhet. min. index s.* 'loci'). *similiter* commendatio a (DONAT. Ter. Hec. 41 *al.*), defensio a (*ibid.* 660). *rarius* ex *et* de. *cf. p. 27, 8. 38.* *accedit ad substantiva, ita ut paene passiva evadat sententia, cf. p. 30, 64.* PLAVT. Curc. 405 inibis a me solidam et grandem gratiam. Asin. 59 Ep. 441 Stich. 514 Trin. 376 Cist. 629. 736 TER. Eun. 557 CIC. Verr. 5, 143 Att. 7, 9, 3 *al.* CAES. Gall. 6, 43, 5. PLAVT. Capt. 279 quo honore est illic? :: summo atque ab summis viris. CIC. Mil. 96 res honori fuit a civibus. epist. 15, 4, 13 hoc nescio quid gratulationis et honoris a senatu tanti aestimem. off. 2, 45 laudem et a summo viro et ab exercitu consequebare. CAES. Gall. 1, 34, 2 si quid ipsi a Caesare opus esset. PLIN. nat. 34, 21 nescio an primo honore tali a populo, antea enim a senatu erat. SIL. 16, 133. *cf.* Ov. epist. 15, 374 nomen ab aeterna posteritate feres. trist. 2, 118. TERT. nat. 2, 9 a quibus *Romanis superstitio* auctoritatem sibi extruxit. PLAVT. Trin. 637 ut qui beneficium a benevolente repudies. Most. 1127 qui a patre eius conciliarem pacem. *cf.* CIC. Arch. 17. VVLG. Rom. 1, 7 gratia vobis et pax a deo. TAC. ann. 2, 36 quantum odii fore ab iis. SVET. Iul. 14 quanta eos a plebe Romana maneret invidia. ACTA synod. Rom. 2, 2, 6 p. 422 qua *tranquillitate* ab externis utamur. FRONTO p. 50 N. desidiae culpam a te subire TERT. idol. 4 nullum ab iis invenietis auxilium. *adiectiva*: PLAVT. Amph. 48 gratum esse id a vobis sibi (CIC. par. 11). Rud. 25 nil ei acceptumst a periuris supplici. PLIN. epist. 4, 22, 4 sed hoc a Maurico non novum est.

synonyma: de *p. 25, 13. 26, 58*, ex *p. 25, 69. 26, 42. 28, 25; cf. 26, 68.*

II ***de auctore et causa.*** GLOSS. II 469, 7 a singulo ὑφ' ἑκάστου. SEN. epist. 65, 8 quinque ergo causae sunt, ut Plato dicit: id ex quo fit, id a quo, id in quo, id ad quod, id propter quod ..., id a quo artifex est.

A *legitur cum passivo talibusque verbis quae* ***vim passivam*** *habent.* **1** *cum* ***passivo*** *legitur apud Plautum ceterosque priscae latinitatis scriptores usque ad Varronem et Ciceronem de personis (exceptis* PLAVT. mil. 166 nisi quid malefactum a nostra familiast. ACC. trag. 594 a fortuna opibusque omnibus desertum. CAEL. hist. 49 a senatu): *postea etiam de substantivis collectivis* civitas (*cf.* RHET. Her. 2, 25), Asia *sim. et de rebus.* *de hominibus passim legitur, ut* PLAVT. Men. 783 ludibrio habeor :: unde? :: ab illo. *cf.* Bacch. 539. AFRAN. com. 34 malunt metui quam vereri se ab suis. VARRO ling. 7, 3 ab suis qui sit ignoratur. RHET. Her. 4, 10 ne possit ars eminere et ab omnibus videri. CIC. Catil. 2, 27 a Catilina relicti sunt *etc.*

de collectivis ut CIC. Scaur. 35 retentus a cuncta Asia supplice. Verr. 4, 176 pecunia a civitatibus numerata est. 6, 63 a classe. Mur. 6 a re publica. HOR. sat. 1, 7, 22 ridetur ab omni conventu. LIV. 2, 54, 5 consulatum oppressum a tribunicia potestate. FLOR. 2, 6, 7 cum a Corfinio Roma adpeteretur. *de rebus ut* VARRO ling. 10, 61 a natura libido humana corrigetur, non a libidine natura. Men.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

75 *rivus* offensus aliquo a scopulo lapidoso albicatur. TRAG. inc. 105 qua ponto ab Helles atque ab Ionio mari urgetur Isthmus. RHET. Her. 3, 13 ab animo tractata. 3, 26 a natura datum. *al.* CIC. de orat. 1, 207 id oneris ab horum ... studiis imponitur. Verr. 4, 98 ab omnibus ventis invidiae circumflari. leg. 1, 4 ab aquila Tarquinio apicem impositum. ac. 2, 71 nihil ita signari in animis nostris a vero posse quod non eodem modo posset a falso. LVCR. 3, 429 a tenui causa magis icta movetur. 2, 99 vexantur ab ictu. CAES. Gall. 3, 13, 7 *naves* ab aestu relictae. civ. 3, 64, 3 *cum* aquilifer a viribus deficeretur. Ov. met. 3, 183 infectis adversi solis ab ictu nubibus. trist. 5, 4, 29 cuius vocor exul ab ore. VITR. 1, 4, 3 ferrum ab ignis vapore percalefactum. 2 praef. 4 Dinocrates a facie ... corporis commendatus. LVCAN. 2, 86 non ille favore numinis, ingenti superum protectus ab ira. PLIN. nat. 32, 39 sistitur ab eo remedio alvus. STAT. Theb. 11, 743 longo ... exarmatus ab aevo *leo*. CARM. epigr. 1538, 5 ossa nostro condita ab officio. *notabilia*: **a** *ponitur saepius cum* *g e r u n d i v o* *pro dativo, ut* RHET. Her. 1, 5 quod ab omnibus defendendum videtur. 4, 7 ab aliis eligendi. 3, 19 ea pars a nobis ad dicendum comparanda est. CIC. de orat. 2, 86 deserendus ullo modo est a cohortatione nostra. Manil. 34 a me in dicendo praetereunda non sunt. *al. in epistulis saepissime*; VELL. 2, 48, 1 SEN. epist. 65, 3 PLIN. nat. 25, 12. 36, 148 QVINT. 1, 1, 16. 8, 4, 1 *etc.* **b** *de participiis notanda*: CIC. de orat. 3, 31 ut unus ad dicendum instructissimus a natura esse videatur (*cf.* Ov. Pont. 2, 9, 49 nec ... quisquam magis est instructus ab illis). CIC. epist. 12, 26, 1 habeas eos a me commendatissimos (epist. 13, 10, 1 commendatum tibi eum arbitrabar ab ipso more maiorum). CORP. VI 11005 filio ... ab omnes amantissimo. VELL. 2, 43, 1 omnia ab iis acta fecerat irrita. QVINT. 3, 7, 8. SEN. contr. 1 praef. 10 quaecunque a celeberrimis viris facunde dicta. *al.* QVINT. 6, 3, 42. 2, 7, 4. *cf.* actum, dictum alicuius. **c** *saepius* *v e r b u m o m i t t i t u r, ut* CIC. Att. 13, 3, 1 a me igitur cetera *scil. praestabuntur*. 13, 33, 4 casu sermo a Capitone de urbe augenda (*cf.* Phil. 2, 39) *et sic passim in epistulis.* epist. 5, 31 *contumeliae* ut sunt leves ab eiusmodi homine. 3, 13, 1 oratione sententia, quibus ego a tali viro contentus eram. fin. 4, 7 a te quidem apte et rotunde. nat. deor. 3, 69 off. 3, 60. 106 *etc.* VELL. 2, 6, 5 id unum nefarie ab Opimio *factum* proditum. *per euphemismum omissum*: TERT. adv. Val. 32 ut Marcus aut Gaius ... ab angelo — tacendo iam dixi — *futuaris*. *de dictis*: CIC. Tusc. 3, 44 ecce tibi ex altera parte ab eodem poeta. epist. 9, 21, 1 quare nihil tibi opus est illud a Trabea. VARRO rust. 1, 24, 4 ille adicit ab eodem scriptore. VVLG. II Petr. 3, 2 memores sitis eorum ... verborum a sanctis Prophetis. TERT. anim. 55 habes etiam de paradiso a nobis libellum *scriptum*. PLIN. nat. 3, 102 novem adolescentes totidemque virgines ab Illyriis *emissi*. CORP. XII 4333 (*Augusti*) tres equites Romani a plebe *electi*. *cf.* tribunus militum a populo, *sim.* LAMPRID. Hel. 10, 1 qui iam Caesar erat a senatu. VVLG. Gal. 1, 1 apostolus, non ab (ἀπό) hominibus neque per (διά) hominem.

2 *legitur cum verbis* ***intransitivis,*** *quae vim passivam habent.* CIC. off. 2, 26 non ex insidiis i n t e r i i t, non a paucis. LVCR. 6, 709 interiisse neque a morbo neque forte veneno. BELL. Afr. 85, 7 a milite. NEP. reg. 3, 3 a morbo p e r i i t. PROP. 2, 27, 11 quando periturus et a qua morte. Ov. ars 2, 208 pereat miles ab hoste tuus. Pont. 3, 3, 46. CYPR. epist. 59, 18 a quo. Ov. epist. 9, 36 infesto ne vir ab hoste c a d a t. 12, 18 caderet cultu cultor ab ipse suo. fast. 6, 564 VAL. FL. 8, 317. TAC. ann. 16, 9 donec a centurione caderet. Ov. met. 13, 597 o c c i d i t a forti Achille. CIC. epist. 15, 17, 2 P. Sullam patrem m o r t u u m habebamus: alii a latronibus, alii cruditate dicebant. SEN. contr. exc. 5, 3 moriuntur non alter ab altero, sed uterque a patre. VAL. FL. 7, 484 patris ab ira. PS. CYPR. mont. 9 a Iudaeis. AMPEL. 16, 2 Alexander d e f u n c t u s est dubius a vinolentia an veneno. VAL. MAX. 5, 1 ext. 2 satellitem ⟨a⟩ tyranno m a l e a u d i r e. QVINT. inst. 12, 10, 13 ab ipsis inimicis male audire. TAC. dial. 18 Ciceronem a Calvo male audisse tamquam solutum et enervem. SEN. contr. 9, 4, 2 ne a tyranno quidem impune v a p u l a v i. SEN. apocol. 15 ab illo flagris vapulantem. QVINT. inst. 9, 2, 12 an ab reo fustibus vapulasset. VAL. MAX. 6, 9, 12 bona eius a creditoribus ... v e n i e r u n t. QVINT. inst. 12, 1, 43 a cive se spoliari malle quam ab hoste venire. *adde*: PLAVT. Rud. 286 comiter f i e t a me. *al.* Ov. trist. 2, 28 fiat ab ingenio mollior ira meo. SEN. contr. 9, 2, 10 fit a praecone silentium. *al.* Ov. trist. 3, 14, 44 c e r t i o r esse. *cf.* met. 14, 290. SEN. contr. exc. 7, 6 r e u s e s t a filio dementiae (*cf.* QVINT. decl. 316 p. 243, 17). COD. Iust. 6, 27, 1 (*Pertinax*) e x i s t e r e ab ... debitore liber et heres. APVL. apol. 3 quodsi a ceteris silentium est. SVLP. SEV. chron. 2, 4, 5 a nostris concilia f u e r e.

3 *legitur* ***cum aliis verbis*** *de causa efficiente.* *transitivis*: CIC. Att. 13, 1, 2 a te hortos habebo *i. te potissimum adiuvante.* DICT. 6, 5 ab eorum filiis ... plurimos sociorum amisit. COD. Iust. 6, 51, 1, 1 a nobis ... suum amittat vigorem *lex Papia*. IORD. Rom. 388 quomodo *terras* ab ignaris rectoribus amiserit. ENNOD. op. 3 p. 372, 13 virgo ab stupratoris insidiis pudorem perderet. *intransitivis iisque potissimum incohativis*: VARRO ling. 5, 109 assum quod id ab igni assudescit. 7, 83 ab igni solis tum aureo aer aurescit. CIC. nat. deor. 2, 138 *anima* calescit primum ipso ab spiritu, deinde contagione pulmonum. SIDON. epist. 2, 10, 3 ab hexametris ... basilicae latera clarescunt. VITR. 7, 11, 1 simul aes et ea harena ab ignis vehementia confervescendo coaluerint (Ov. met. 2, 602 animus tumida fervebat ab ira). VVLG. Hab. 3, 16 a voce contremuerunt labia mea. Ov. am. 2, 5, 39 longis flavescere ... ab annis. fast. 1, 215 intumuit suffusa venter ab unda. LVCAN. 2, 397 nulloque a (qua *M U V*) vertice tellus altius intumuit (Ov. fast. 2, 776 a vento qui fuit unda tumet. COLVM. 7, 10, 2 *venam* ab ictu virgae tumentem). Ov. fast. 2, 775 solet a magno fluctus languescere flatu. met. 1, 66 pluvio madescit ab austro. CIC. frg. F 1, 17 uvas a sole mitescere. Ov. fast. 5, 323 caelum nigrescit ab austris (SIL. 9, 225 corpora ab immodico nigrantia Phoebo). CORIPP. Iohan. 4, 696 densis iubar pallescit ab hastis. Ov. met. 14, 17 vetus umor ab igne percaluit solis (*cf. p. 29, 11*). LVCR. 6, 875 umor ... tremulo rarescit ab aestu. Ov. trist. 4, 5, 3 cuius ab adloquiis anima ... revixit. VVLG. Is. 34, 3 tabescent montes a sanguine eorum. SEN. Tro. 392 ut calidis fumus ab ignibus vanescit. *cum aliis verbis*: AMBR. myst. 9, 52 a prophetae prece cruor cessavit fluminum. CIC. ac. 2, 105 *mare* ... qua a sole conlucet, albescit. VVLG. psalm. 38, 12 defeci a fortitudine manus tuae. IV Esdr. 15, 13. Ov. met. 14, 847 a cuius *sideris* lumine flagrans crinis (CIC. nat. 2, 92 ut ... conflagrare terras necesse sit a tantis ardoribus). VVLG. Os. 7, 5 furere a vino. Ov. am. 1, 13, 41 vir tibi marcet ab annis. SIL. 9, 565 genitor tibi natus ab armis ille meis. CAT. 64, 275 purpureaque procul nantes ab luce refulgent *undae*. Ov. met. 13, 105 nitor galeae claro radiantis ab auro. LVCAN. 7, 215 miles Phoebi radiatus ab ictu. Ov. met. 6, 286 sonuit contento nervus ab arcu. VVLG. Ezech. 43, 2 et terra splendebat a maiestate eius. SIL. 4, 251 affuso squalent a pulvere crines. Ov. met. 4, 163 *ferrum* a caede tepebat. AVIEN. orb. terr. 636 pars tepet ab Zephyro Lilybeia.

4 *cum* ***nominibus*** *legitur*: *adiectiva vel participia* (*cf. etiam p. 12, 12. 35, 32*): Ov. epist. 9, 96 *Hydra* damnis dives ab ipsa suis. trist. 2, 255 carmine ab omni ... doctior esse potest. VERG. georg. 4, 403 fessus ab undis. LVCAN. 4, 113 gelidos a gurgite ... artus. Ov. ars 1, 750 ab alterius grata dolore. epist. 10, 138 tunicas lacrimis sicut ab imbre gravis. met. 12, 496 imperfossus ab omni ... ictu. CAEL. Cic. epist. 8, 2, 1 intactus ab sibilo. VITR. 2, 8, 20 *parietes* intacti ab rudere et pavimentis. CVRT. 4, 6, 11 ut erat non intactae a superstitione mentis. SEN. dial. 10, 19, 1 incorruptum et a fraude advehentium et a neglegentia frumentum. Ov. met. 12, 167 corpus ... invictum a vulnere erat. epist. 17, 141 amissa locus hic infamis ab Helle est. LIV. 6, 5, 3 multo eum infestiorem agrum ab nobilitate esse quam a Volscis fuerit. 2, 14, 3 inopi tunc urbe ab ... obsidione. CARM. epigr. 56, 1 inveisa sum a nulla. Ov. epist. 10, 9 a somno languida. HOR. sat. 2, 2, 10 equove lassus ab indomito. Ov. ars 2, 712 ab hoste. trist. 3, 1, 26 ab orbe. RHET. Her. 3, 7 laudabile ... ab idoneis hominibus. VITR. 2, 5, 2 *corpora* lenta ab umore. PLIN. epist. 5, 6, 22 cubiculum a proximo platano viride et umbrosum. IVV. 7, 164 madidas a tempestate cohortes. PAVL. FEST. 126 madidus satis a vino. VVLG. Ier. 23, 9. Ov. ars 1, 724 *color* aequoris unda debet et a radiis sideris esse niger. met. 13, 715 *Ambracia* Actiaco quae nunc ab Appolline nota. Pont. 3, 1, 51 PROP. 4, 1, 26 SIL. 4, 106. COMM. apol. 691 puros ab aqua. NVX 90 non a vicina pulverulenta via est. SIL. 16, 520 ingenti saevus ab ira *cf.* 12, 551. PROP. 4, 3, 39 quae tellus sit lenta gelu, quae putris ab aestu. 1, 21, 2 miles ab Etruscis saucius aggeribus. Ov. rem. 5 a quo *Tydide* saucia mater. HOR. carm. 1, 37, 13 vix una sospes navis ab ignibus. VERG. 1, 234 *zona* torrida semper ab igni. LACT. inst. 7, 21, 2 *animae* a solo deo tractabiles sunt. CVLEX 209 tristis ab eventu cecinit convicia mortis. PROP. 1, 16, 14 supplicis a longis tristior excubiis. MART. 11, 21, 4 vetus a crassa calceus udus aqua. CAT. 66, 63 uvidulam a fletu ... comam. *nota recentiora*: COMM. instr. 2, 1, 2 ignotus ab (ὑπὸ) illis. VVLG. III Esdr. 1, 56 reliquos a gladio (BELL. Afr. 26, 3 nihil ab illorum scelere insidiisque reliquum futurum). PAVL. NOL. epist. 23, 11 ille ab oraculis sacer heros. IORD. Get. 1, 7 insulas licet non ab aliquo scriptore dilucidas. *s u b s t a n t i v a*: CIC. de orat. 1, 164 neque ... hanc a Crasso disputationem desiderabam. *cf.* RHET. Her. 2, 27. rep. 6, 14 insidiarum a meis (*cf.* Planc. 71 nullas ab illis insidias fuisse). Sest. 122 quae declaratio voluntatis ab universo populo. epist. 9, 16, 7 haec levior est plaga ab amico quam a debitore. NEP. Phoc. 1, 3 cum a rege Philippo munera ... repudiaret. *accedit* esse: CIC. Verr. 2, 4 ne ... a me ullum munus aedilitatis populo Romano esse possit. har. 39 a Dis ... poena. off. 2, 69 a quo ... expeditior et celerior remuneratio esse videtur. rep. 6, 23 ab iis ... sermonem fore de te. *etc.* PROP. 3, 9, 60 a te est, quod ferar. *cf. etiam p. 29, 32.* *recentiora*: VVLG. Hebr. 12, 3 a peccatoribus adversum semet ipsum contradictionem. HIER. epist. 105, 4 reprehensionis a te meae ... scripta. AVG. civ. 2, 2 urbis recentem a barbaris vastationem (HIER. in Is. 15, 1 vastitas praedicitur Moabitarum ab Assyriis et Babyloniis). 10, 32 a temptationibus exercitatio. HIER. epist. 108, 13 raptum Sabinarum a Romulo. VVLG. Bar. 2, 23 erit omnis terra sine vestigio ab habitantibus eam.

confunduntur a *et* de: GARG. MART. 1 p. 134, 11 R. nulla alia re magis quam de rafani radice poliatur. a *et* ex: PS. APVL. Ascl. 34 omnia a superiore illo mundo quasi ex vestimento esse contecta. *cf. p. 12, 77.* *de differentia quae interest inter* a *et* per *cf.* CIC. inv. 2, 80 a quo et

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

per quos et quomodo ... statui de ea re convenerit. ad Brut. 1, 1, 1 aliquid a suis vel per suos potius iniquos ad te esse delatum. Q. Cic. pet. 38 qui a te defensi vel qui per te servati sunt. Qvint. decl. 248 p. 18, 17 an ab imprudente aut per imprudentem sit interfectus. Ps. Apvl. Ascl. 34 omnia enim ab eo (*deo*) et in ipso et per ipsum. Tert. nat. 2, 5 non per quod fit, sed a quo fit; quia is est caput facti qui et ut fiat et per quid fiat instituit.

B *vocabulis appositum de* ***origine*** *et* ***causa*** *doloris* (laboro, patior; accidit), *timoris et periculi* (timeo, caveo; defendo, *sim.*), *scientiae* (audio, quaero, *sim.*). **1** *post* laborare, pati, *sim.* Lvcr. 5, 358 neque ab ictu fungitur hilum. Varro rust. 2, 2, 17 a frigore et aestu ne quid laboret. Plin. nat. 32, 133 a frigore laborantibus. Scrib. Larg. 197 qui ab eo laborant. Svet. vit. Verg. p. 56 Reiff. a stomacho et a faucibus ac dolore laborabat. Liv. 9, 19, 15 numquam ab equite hoste ..., numquam aperta acie ... laboravimus. Vvlg. Sir. 31, 22 ab illo *vino*. *cf. p. 35, 20.* Plin. nat. 28, 73 si ab ictu doleant. 23, 144 si ab ebrietate *capitis dolor sit*.
Liv. 29, 17, 5 nos multa foeda ... ab Numidis passos esse. Qvint. inst. 8, 4, 23 quid a Socrate pati voluerit. Plin. epist. 3, 14, 1 rem atrocem ... a servis suis. Ov. Ib. 282 quae a duce Puniceo pertulit (*cf. p. 27, 25. 29*). 466 quam tulit a saevo ... hoste necem. Cat. 96, 2 si quicquam ... accidere a nostro ... dolore potest. Caes. Gall. 1, 20, 4 quod si quid ei a Caesare gravius accidisset. Caes. Cic. Att. 18, 8b, 1 quo mihi gravius abs te nil accidere potest (*cf.* Cic. ad Q. fr. 1, 3, 1 a te mihi omnia semper honesta et iucunda ceciderunt, a me tibi luctus meae calamitatis). Qvint. inst. 4, 2, 6 accidit aliquando alteri et saepius ab actore. Tac. ann. 13, 3 nihil triste rei publicae ab externis accidisse. Plavt. capt. 415 tibi ea evenerunt a me.
Qvint. decl. 267 p. 89, 1 quin mihi multum vexationis sive ab iratis sive ab invidis immineret. Cic. Att. 6, 2, 6 bellum impendet a Parthis. nat. deor. 1, 45 a superis metus. Plavt. Pers. 492 tibi multa bona instant a me. Brvt. Cic. epist. 11, 20, 1 tibi ab eis instare periculum.

2 *post* timere, sperare; cavere; defendere. *accedunt substantiva* metus *sim. et adiectiva* tutus *sim.* **a** Plavt. Bacch. 65 quid ab hac metuis? Capt. 206. 607 Pseud. 1087. Men. 266 iam aps te metuo de verbis tuis. Ter. Andr. 106 metui a Chryside. Rhet. Her. 2, 28 a quo sibi ... summum periculum metuebat. Cic. S. Rosc. 8 quae a vobis pro maleficiis suis metuere atque horrere debent. *al.* epist. 5, 6, 2 a me insidias. Cat. 15, 9 a te metuo tuoque pene. Liv. 23, 36, 1. Sen. dial. 4, 20, 4 non est ab ira periculum, sed ... vitia metuenda sunt. Tac. ann. 1, 80 ex optimis periculum sibi, a pessimis dedecus publicum metuebat. Vvlg. Ier. 10, 2 a signis caeli metuere. *al.* Cic. Sulla 59 a quo quidem genere ... ego numquam timui. Liv. 24, 38, 9 ne quid ab Himilcone ... timeri possit. Sen. nat. 2, 39, 3 cum timemus ignem, fraudem a proximis, insidias a servis. Vvlg. IV Esdr. 15, 3 ne timeas a cogitationibus. *al.* Cic. Phil. 7, 2 a quo maius periculum ... extimescendum est. Pacvv. trag. 183 cuius a te veretur maxume. Ter. Andr. 582 ego ... non nihil veritus sum abs te, ne faceres. Rhet. Her. 2, 28 a quo supplicium verebatur. Sen. dial. 2, 7, 2 nec iniuria bonis nisi a dispari verenda est. Dar. 38 vereri se ab his ne ... prodant. Vvlg. III Esdr. 1, 47 non est veritus a verbis. Sen. Thy. 610 quidquid a vobis minor expavescit. Vvlg. Is. 30, 31 a voce domini pavebit Assur. psalm. 26, 1 a quo (ἀπὸ τίνος) trepidabis. Is. 7, 4 cor tuum ne formidet a duabus caudis titionum. Avg. civ. 9, 21 p. 396 D. poenam suam ... formidabant ab illo. Cic. Att. 14, 13b, 5 ab illius aetate quicquam ... periculi suspicari. Cic. off. 1, 49 a quo ... plurimum sperant. Phil. 12, 26 etiam gloriam sperabit a latronum gregibus et praemia. Ov. trist. 4, 9, 13 patriam speramus ab illo. Liv. 21, 13, 3 dum auxilia ab Romanis sperastis. *etc.* Com. inc. 69 ab alio expectes alteri quod feceris. Cic. Tusc. 2, 28 quod dedecus maius a philosopho nullum expecto. *al.* Cic. Pis. 12 spem habere a tribuno plebis, a senatu quidem desperasse. Flor. 2, 21, 10 desperavit a principe.
b Plavt. Bacch. 739 ab eo caveas. Men. 151 mi abs te caveo cautius. (*cf.* Cas. 211 huic verbo vitato abs tuo viro.) Persa 317 a cornu. Pseud. 1143 a curvo infortunio *cf.* Rud. 833. Asin. 119 nec magis versutus *servos* nec quo ab caveas aegrius. Ter. Eun. 883 tibi ab istoc ... cavendum. Cic. Brut. 18 nisi prius a te caveo. fin. 5, 64 a veneno. Caes. civ. 1, 21, 4 ab eruptionibus. Cels. med. 6, 6, 8 a balneo. Hyg. fab. 127 p. 111, 15 ut a filio caveret mortem. Vvlg. Sir. 9, 21 cave te a proximo tuo. 32, 26 a filiis tuis cave et a domesticis tuis attende. Matth. 7, 15. Varro rust. 1, 37, 5 ut defendantur *prata* a pastione. 2, 10, 3 a bestiis ac praedonibus *pecus*. Cic. Font. 49 a quo periculo defendite civem fortem. *al.* Planc. Cic. epist. 10, 15, 4 Italiam a vastatione. Caes. Gall. 7, 23, 5 quod et ab incendio lapis et ab ariete materia defendit. *al.* Verg. ecl. 7, 6 defendo a frigore myrtos.
Nep. Hann. 9, 4 Gortynii templum ... custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale. Val. Max. 1, 8 ext. 9 a quadrigae violentia salutem suam. Plin. nat. 28, 89 leonis adipes cutem ... custodiunt a vitiis candoremque. Vell. 1, 8, 5 firmare urbem ... a Sabinis. Lvcr. 3, 820 *anima* letalibus ab rebus munita. Caes. civ. 2, 9, 5 pars turris ... munita ab omni ictu hostium. Bell. Alex. 78, 2 provinciam a barbaris. Sall. Cat. 32, 1. Hor. carm. 3, 16, 4 Danaen ... excubiae munierant satis nocturnis ab adulteris. Sen. contr. 7, 6, 9 dominam a stupro, se a cruce. Apvl. met. 11, 22. Colvm. 5, 6, 21 *vites* ab iniuria pecoris caveis emuniri. Cic. Brut. 330 ut *virginem* ab amatorum impetu ... prohibeamus. Caes. civ. 1, 23, 3 hos ... a contumeliis militum conviciisque prohibet. *al.* Sall. Iug. 107, 1. Hor. sat. 1, 6, 83 servavit ab omni ... facto turpi. Verg. Aen. 5, 699 servatae a peste carinae. Vitr. 1, 7, 1. Sen. dial. 6, 17, 3 flumen ... ab confusione peioris undae servatum. Plin. nat. 17, 10. Vvlg. Ioh. 17, 15 serves eos a malo. Gavdent. 4 quomodo ab omni pollutione escarum ... animos conservetis. Hier. epist. 21, 5 oculus qui a scandalis observandus est. Itala (Tert. pudic. 12) act. 15, 29 a quibus observando (Vvlg. custodientes). Cic. Clu. 31 a cuius audacia fratris liberos ... tegere potuissent. Caes. civ. 3, 26, 4 portus ab Africo tegebatur, ab austro non erat tutus. Hirt. 8, 15, 6 *al.* Liv. 1, 53, 8 a patrum suppliciis tegere liberos. Vvlg. Sir. 28, 23 beatus qui tectus est a lingua nequam. Caes. civ. 3, 42, 1 qui *locus* eas *naves* a quibusdam protegit ventis. Sen. benef. 2, 19, 1 ab impetu bestiarum. Ivvenc. 4, 414 protectum a vulnere pectus. Cic. Deiot. 27 fines suos ab excursionibus ... tueretur. Bell. Afr. 8, 2 mare tuendum ab hostibus. Sall. Cat. 29, 1. Liv. 28, 11, 11 colonias ab hoste. 29, 34, 4 a populationibus agros. Cels. med. 6, 6, 39 oculos ab externo casu. Plin. nat. 29, 98 tuetur a pavore aquae ... cinis. 20, 152 capita tueri contra frigorum aestusque iniuriam et ab siti. Liv. 32, 21, 28 ab hoste Romano tutabimur urbes. 35, 33 a populationibus agrum sociorum. Hyg. astr. p. 93, 15 se ab hoste. Varro rust. 1, 13, 4 sterculinum ... virgis et fronde vindicatum a sole. Cic. de orat. 1, 199 ut ... ista ab solitudine domum meam vindicarem. Brut. 329 illum videtur felicitas ... ab eis miseriis ... vindicasse. *al.* Ov. fast. 6, 282 a pluvio vindicat imbre tholus. Bell. Afr. 46, 7 *naves* casus ab illo periculo vindicarat. Liv. 33, 18, 1 a Philippo regionem. *al.* Sen. suas. 1, 5 se ab hac urbanitate lancea vindicavit. Stat. silv. 1 praef. vindicat a situ litteras iam paene fugientes. Apvl. met. 7, 18 peronibus suis ab aquae madore consulens. 8, 16. Vvlg. IV Esdr. 10, 42 navis salvata a tempestate. psalm. 21, 22 salva me ex ore leonis et a cornibus unicornium. *adde* Plin. nat. 34, 146 a ferro sanguis humanus se ulciscitur. Homer. 90 me meumque corpus ab Atrida. **c** *substantiva*: Ter. Hec. 736 nihil tibi est a me pericli. Haut. 980 a (*om. A δ*) fame. Rhet. Her. 2, 25 ab eo. Qvint. inst. 9, 3, 11 a securi. *al.* Cic. nat. deor. 1, 45 metus omnis a vi atque ira deorum pulsus esset. Sil. 4, 772 metus armati ductoris ab ira. Avg. civ. 5, 12 quamdiu metus a Tarquinio fuit. Vvlg. Ier. 49, 5 inducam ... terrorem ab omnibus. Clavd. 5, 298 nullus ab hoste timor. Cypr. domin. orat. 27 *adversa cuncta* a quibus potest esse firma et fida tutela. Clavdian. Mam. 1, 23 securitas a timore. Avg. civ. 2, 17 iterum a Gallis vindex futurus. Cic. epist. 6, 6, 9 quae est igitur spes ab irato. Vvlg. Is. 25, 4 spes a turbine (*verbo tenus* refugium a tempestate), umbraculum ab aestu. Is. 4, 6 tabernaculum erit in umbraculum diei ab aestu et absconsionem a turbine et a pluvia. Ennod. op. 9 p. 418, 18 *cereum* sit murus ab hoste fidelibus. Ven. Fort. carm. 2, 4, 22 scutum ... livoris ab ictu. *adiectiva*: Varro rust. 1, 12, 4 ab hac utraque ⟨re⟩ superiora loca tutiora. Cic. Verr. 2, 68 pudicitiam ... ab eorum libidine tutam. *al.* Hor. carm. 3, 4, 17 tuto ab atris corpore viperis. Ov. rem. 224 fast. 2, 718. Liv. *passim.* Aetna 524 *lapis* sive est securus ab illis. Lvcan. 8, 214 securum a Caesare Tigrim. 4, 409 cautus ab incursu belli. Plin. nat. 13, 130 medicina validas *pecudes* a morbis omnibus praestante. Caes. Gall. 7, 36, 7 tuto ab repentino hostium incursu ... commeare.
synonyma: contra *p. 32, 22*, ex *p. 31, 41.*

3 *post* quaerere; cognoscere, audire, discere, *sim.* **a** quaerere *sim.*, *cf. p. 19, 39.* Varro Men. 89 quaero a vobis. ling. 6, 55 fati id quod ab his quaesitum. Rhet. Her. 2, 22 quaerat ab accusatoribus. *al.* Cic. Cat. 2, 13 quaesivi a Catilina ... fuisset necne. *al.* Liv. 23, 25, 6 a peritis. *al.* Ov. epist. 20, 232 quaeritur a Delphis. Cic. Quinct. 79 abs te et a vobis quaeso. de orat. 1, 163 ab homine omnium gravissimo haec exquirere. Cluent. 180 perquiritur a coactoribus. Flacc. 55 a Trallianis requiro. *al.* Varro rust. 3, 12, 1 percontati nos ab illo et ille a nobis. Rhet. Her. 2, 22. Cic. ac. 2, 2 percontando a peritis. Apvl. flor. p. 92 Oud. percontari a Persio graece. Cic. nat. deor. 1, 21 ab utroque sciscitor. Vvlg. lev. 19, 31 nec ab ariolis aliquid sciscitemini. Ov. met. 10, 357 scitatur ab ipsa. 1, 775. **b** audire, discere *sim. a personis*: Plavt. Mil. 773 accipe a me rationem doli. Cato orat. 51 a maioribus memoria sic accepi. Tvbero hist. 1 p. 200 si quod a parentibus acceptum ... memoriae tradiderunt. Varro rust. 2, 3, 1 accipe a me ... et ... disce. Cic. off. 3, 5 a Cratippo ... haec te assidue audire atque accipere. *al.* Att. 12, 37, 1 Plin. epist. 3, 3, 2 Tac. ann. 1, 8 dial. 1 *etc.* Varro rust. 1, 1, 11 quae a peritis audii. Cic. Verr. 5, 29 sic a Centuripinis, sic a ceteris audiebam. *al.* Caes. Gall. 2, 31, 4 *clementiam* ipsi ab aliis audirent. Cic. de orat. 1, 65 cum cognorit ab iis qui tenent quae sint. epist. 10, 28, 3 illa cognosces ex aliis, a me pauca. ad Brut. 1, 3, 4 a te causam. Caes. Gall. 2, 5, 4 ab ... exploratoribus et ab Remis cognovit. Tert. anim. 46 a Strabone cognosco, de Callisthene disco. *cf.* Val. Fl. 1, 732 si quid ab excitis melius praenosceret umbris.
Cic. Verr. 3, 59 a quibus comperit ... decretum ... esse temptatum. Caes. civ. 1, 44, 12 ab ipsis per eorum nuntios compertum habere. Varro

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rust. 1, 21 ut dicere didicimus a patribus nostris. 3, 16, 4 RHET. Her. 4, 9 CIC. Brut. 119 *al.* CAES. Gall. 1, 13, 6 se ita a patribus ... suis didicisse ut. LIV. 30, 11, 4 *al.* APVL. apol. 15 cum a Platone philosopho facundiam hausisset, ab Eubulide dialectico argumentationes edidicisset. CIC. Att. 4, 3, 1 a me scire. LIV. 39, 27, 6 ab iis certiora omnia. 41, 22, 1. *adde*: VITR. 3 praef. 2 id animadvertere possumus ab antiquis statuariis et pictoribus. *cf. l. 21.* 5, 5, 7. *cf.* 6, 1, 9 hoc ita esse a serpentibus licet aspicere. *nota*: APVL. apol. 3 sueta ab imperitis mercennaria loquacitate. *a rebus*: LVCR. 1, 459 rebus ab ipsis consequitur sensus ... quid sit. CAES. Gall. 1, 22, 2 id se a Gallicis armis atque insignibus cognovisse (OV. Pont. 2, 10, 1 ecquid ab impressae cognoscis imagine cerae. MANIL. 5, 574 poenae causam cognovit ab ipsa. VVLG. Sir. 19, 26 ab occursu faciei cognoscitur sensatus. *cf.* SIL. 7, 39 nosces Fabios certamine ab uno). VERG. Aen. 2, 65 crimine ab uno disce omnis (PAVL. NOL. carm. 26, 307. 25, 144 lector caelesti discat ab historia). RHET. Her. 4, 45 ab uno plura hoc modo intellegentur (SCRIB. LARG. 180 opium potum ... ab odoris gravitate intellegitur. PLIN. nat. 36, 73 ratione ... a capite hominis intellecta. QVINT. decl. 382 p. 427, 22 intellexisti a vultu cogitationem tyrannicidae. MARTYR. gramm. VII 193, 9 ab expositis enim recte iam intellegere possumus). VARRO rust. 2, 4, 4 boni seminis sues animadvertuntur a facie et progenie et regione caeli: a facie .... *adde*: PROP. 3, 3, 38 ut reor a facie, Calliopea fuit. OV. met. 14, 323 fictaque probes ab imagine veram. trist. 4, 6, 39 nostroque a corpore quantum auguror. APVL. met. 5, 1 iam scires ab introitu primo ... videre te .... 5, 25 verum si recte coniecto ... ab isto ... vestigio deque nimio pallore. VVLG. Bar. 6, 71 a purpura quoque et murice scietis. *cf.* SEN. clem. 1, 9, 1 illum a principatu suo aestimare. SCRIB. LARG. 185 coriandrum datum apparet quidem ab odore spirationis. AVG. civ. 16, 10 p. 141 D. ab illa superbia ... apparuit civitas impiorum. PRISC. gramm. II 469, 25 a prima quoque persona hoc manifestum est. *in sermone technico rhetorum de metonymia et metalempsi, verbo* significandi, intellegendi *semper fere omisso*: QVINT. inst. 8, 6, 25 a possessore quod possidetur. CHARIS. gramm. I 273, 5 *al.* DONAT. Ter. Andr. 502 *etc.* *synonyma* de *p. 32, 81.* ex *p. 32, 79.*

C *de causa sic ut ad totum pertineat enuntiatum, i. q.* propter, quod. LVCR. 4, 1168 mammosa Ceres est ipsa ab Iaccho. VERG. Aen. 11, 174 esset ... idem si robur ab annis. PROP. 3, 11, 24 ne *currus* possent tacto stringere ab axe latus. 4, 9, 24 lucus ab umbroso fecerat orbe nemus. OV. ars 1, 715 a precibus tumidos accedere fastus. met. 4, 414 cuius ab attactu ... veniunt. trist. 2, 28 fiat ab ingenio mollior ira meo. Pont. 1, 2, 54 peior ab admonitu fit. LIV. 1, 1, 4 Aenean ab simili clade domo profugum. 8, 16, 6. 2, 56, 5 inde a paternis certaminibus invisum plebei. 1, 31, 4 Romanis ab eodem prodigio novendiale sacrum ... susceptum est (*cf.* OV. fast. 1, 168 totus ab auspicio ne foret annus iners. STAT. Theb. 5, 546 certa malorum mentis ab augurio). 1, 1, 5 quibus ab immenso prope errore nihil nisi arma superesset. 2, 49, 12. 3, 41, 5 *al.* VITR. 10, 3, 3 quod brevior pars prior vectis ab ea pressione ... subit sub onus. 2, 8, 10 neque is rex ab inopia id fecit. 2, 9, 14 larix ... ab suci amaritate ab carie ... non nocetur. 7 praef. 15 a magnificentia nominatur. SEN. contr. 10 praef. 16 horum nomina non me a nimio favore sed a certo posuisse iudicio scietis. ASCON. Pis. p. 4 B. ab eadem persuasione ponit .... CALP. ecl. 1, 87 nec prius a (ex *codd. dett.*) meritis defunctos Roma penates censeat. CVRT. 5, 4, 1 vates adhibere ... a superstitione animi. PLIN. nat. 11, 29 sexangulae omnes cellae a singulorum pedum opere. 4, 47 arx a Terei nefasto invisa hirundinibus. *al.* STAT. Theb. 5, 431 ab adiecto nuper Marathone superbum Thesea. 12, 365 vultus astrorum radiis et utraque a lampade vidit. FLOR. 2, 9, 9 resurrexit incendium et quidem ab ipsorum discordia. PS. QVINT. decl. 11, 18 non habemus ullum nisi ab impatientia dolorem. LAMPRID. Diad. 7, 4 Antoninos pluris fuisse quam deos ab trium principum amore. AVG. civ. 7, 9 p. 286 D. sicut hominem sapientem ... ex animo dici sapientem, ita mundum deum dici ab animo, cum sit ex animo et corpore. SIDON. carm. 5, 337 ingenti ferrum iam nescit ab auro. ALC. AVIT. carm. 6, 32 capite oblato placuit grex totus ab uno (*cf.* PRVD. perist. 10, 1067 numen reciso mitigans ab inguine). epist. 42 p. 70, 17 exultamus a sinceritate propositi tui. AVIEN. Arat. 183 serpens, victoris ab ictu ... vincula laxans, occubuit. VVLG. Iudith 11, 10 ab ariditate aquae iam inter mortuos computantur. act. 28, 3 vipera a calore cum processisset. Ier. 47, 3 *cf.* ITALA Lugd. exod. 3, 7 clamorem illorum audivi ab exactoribus operum (ἀπό, VVLG. propter duritiam ...). ITALA (Lucif. non parc. 30) Dan. 7, 11 videbam tum a voce (ἀπό, VVLG. propter) sermonem magnorum. INSCR. christ. Gall. 462 (*a. 562*) *urbis* ab antiqua nobilitate erat capud. *nota recentiora*: ITALA Lugd. gen. 16, 10 non dinumerabitur *semen* tuum a (ἀπό, VVLG. prae) multitudine. VVLG. Ier. 18, 8 si paenitentiam egerit gens illa a malo ..., agam et ego paenitentiam super malo. act. 8, 22. apoc. 9, 21. 2, 21 paenitere a (μετανοῆσαι ἐκ) fornicatione sua (AVG. civ. 1, 8 p. 12 D.). Ier. 12, 13 confundemini a (αἰσχύνθητε ἀπό) fructibus vestris (Ezech. 43, 10 AVG. civ. 22, 22 p. 605 D. *al.*) *cf.* Sir. 41, 21 erubescite a (ἀπό) patre et a matre de (περί) fornicatione. gen. 5, 29 iste consolabitur nos ab operibus et laboribus. ACTA synhod. Rom. 2, 6, 25 oves perditas ab errore. ACTA Firmi 9 vae populo ... a peccatis eorum. GREG. TVR. hist. Franc. 4, 20 basilica a peccatis eorum per Wilicharium succensa est. COD. Iust. 7, 72, 10 certi ab iudiciali sententia in possessionem rerum mittantur. 6, 28, 3 filius ab huiusmodi verborum conceptione ... exheredatus intellegatur.

absolute ponitur de affectu i. q. prae, commotus a: VARRO rust. 1, 2, 19 ab eodem odio. LVCR. 3, 74 ab eodem ... timore macerat invidia. CIC. Att. 3, 17, 1 litteras non tam exploratas a timore. BALB. Cic. Att. 9, 7 b, 3 me ab singulari amore ac benevolentia ... tibi scribere. LIV. 36, 24, 7 oppidum diripiunt, non tam ab ira nec ab odio, quam ut .... 33, 20, 3 ab odio. 38, 52, 4 ab eadem superbia *eum* non venire. VAL. MAX. 5, 1 ext. 3 ab eadem altitudine humanitatis ... misit. SEN. dial. 10, 17, 1 ab hoc affectu. SIL. 9, 535 ab ira (2, 139. 6, 699. 11, 99). ITALA (Tert. adv. Iud. 13) Ier. 65, 13 a contribulatione spiritus ululabitis. Palat. Matth. 14, 26 a metu. apoc. 16, 10 a dolore (VVLG. *ubique* prae). Lugd. exod. 6, 9 non obaudierunt Moysen a defectione animi et ab operibus duris (ἀπό, VVLG. propter). VVLG. IV Esdr. 12, 3. 13, 13. 15, 58 sanguinem bibent a fame. AMBR. Is. 8, 77. AVG. nat. boni 42 (28, 3 p. 878, 1 Vind.). conf. 1, 13, 20 a timore. PAVL. NOL. epist. 15, 4. SIDON. epist. 1, 4, 2 a desperatione *etc.* ACTA Tarachi 5 errata a (ὑπό) multa ignorantia. CORP. XI 1057 a ⟨de⟩siderio ... vitam functa est. VARRO ling. 9, 68 ab eadem ratione domi suae quisque ubi lavatur balneum dixerunt. LVCR. 1, 935 id quoque non ab nulla ratione videtur. 4, 10. SEN. clem. 1, 20, 1 a duabus causis punire princeps solet. HYG. astr. p. 75, 26 ab ea consuetudine homines dicuntur instituisse sibi. FEST. 269 ab ea necessitate ... urbem conditam. *ibid.* a cuius consilio eas sedes sibi firmavissent. VARRO rust. 2, 3, 7 ab hoc in lege ... excipi solet. 2, 7, 6 itaque ab hoc nobiles a regionibus dicuntur. 1, 2, 18 vide ne istuc sit ab hoc, cum ... scribatur. ling. 5, 69 a quo parientes eam (*Lucinam*) invocant. FEST. 130 ab eo, quod. FRONTIN. aq. 25. SORAN. gyn. 2, 4 p. 58 R. separantur autem *valetudines* a se ab eo quod ... inveniatur ... et ex eo quod ... emittunt. 2, 33 p. 115. ENNOD. epist. 2, 20. CHIRON 120 ab hoc quia.

synonymum ex *p. 33, 63. 34, 32.* super *p. 33, 78.*

D a se *sim.*: GLOSS. V 589, 5 ab se spontaneus. VARRO ling. 6, 69 qui dicit a sua sponte: spondeo. CIC. Tim. 18 cum ipse *mundus* per se et a se pateretur et faceret omnia. LVCR. 4, 468 res *dubias* animus quas ab se protinus addit. COLVM. 11, 1, 5 utrumne ... a se (XENOPH. αὐτός) instituere consueverit? PLIN. nat. 33, 73 mons fractus cadit ab sese. GAIVS inst. 2, 7 a se (*i. sine tutoris auctoritate*) alienare. PS. APVL. Ascl. 30 ipse enim in se est et a se est et circum se totus est plenus. SVET. Iul. 84 perpauca a se verba addidit (*cf.* QVINT. inst. 2, 20, 9 ipse Cicero a sua persona ... appellat). TERT. nat. 2, 4 vocabulum proprium quia a se nativum divinitatis inventum. PORPH. Hor. carm. 1, 30, 1 dedicationem Veneris quam a se ipso consecrarit. epist. 1, 1, 82 quod a semet ipsis mutant subinde proposita. COMM. instr. 1, 19, 11. PRISCILL. tract. 3, 69 tanquam ab se loquens, non scribtum ab alio dicere. TERT. virg. vel. 1 AVG. civ. 19, 27 p. 404 D. 10, 27 p. 445 D. non hoc a se ipso se dixisse. VVLG. Ioh. 7, 17. 11, 51 Bar. 6, 26 a semet ipsis non consurgunt. Sir. 21, 8 labi se ab ipso. Luc. 12, 57. Ioh. 7, 28 a me ipso non veni. 15, 4 ferre fructum. II Cor. 3, 5 cogitare aliquid a (ἀφ') nobis quasi ex (ἐξ) nobis. MACR. somn. 2, 15, 9 ab se vel stant vel moventur ... vel agitantur ex alio. 2, 15, 10 ab se movetur anima, licet et animalia ... per se videantur moveri. ORIBAS. eup. 4, 85 ut deus sponte a se cadat. COMM. apol. 470 ego sponte a me (*Domb.*, eam *M*) pono eam meo decreto. *adde*: FILASTR. 101, 1 malos reges non a sua venire et fieri voluntate, sed a dei iussione eos immitti.

E *ponitur* ab *pro ablativo instrumenti (cf. etiam p. 28, 83—30, 29) in his potissimum exemplis*: NAEV. com. 78 a labris alium invocat. MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 1 gratulatio quae ab (ad *G, om. R*) optimo fit animo. CELS. med. 8, 4 p. 334, 37 a singulis lingulis cutis subsecatur. SIL. 10, 5 omni letum molitur ab ense. FEST. 214 a conto pertentant aquae altitudinem. ACTA Arv. *a. 105* 1, 31 *arbores* a tempestatibus perustae, *ibid.* 39 *sine* a. HYG. fab. 104 p. 95, 17 ab amplexu Protesilai simulacrum tenentem. AVIAN. fab. 31, 2 ab exiguo laedere dente bovem. ITALA (Paul. Nol. epist. 13, 19) cant. 1, 1 nos deus osculatur ab (ἀπό, VVLG. *om.*) osculis (ALC. AVIT. epist. 45 p. 74, 13 permulcere ab osculis manus). PRVD. apoth. 387 quidquid ab arcano vomit ingens spiritus haustu. AVG. mus. 2 heteronyma a multis nominibus res singulas tenent. SIDON. carm. 2, 380 suis hic ultus ab armis. 7, 229 pignus amicitiae vili mendicat ab auro. APIC. 1, 11 ab aceto calido perfunduntur. GREG. TVR. glor. mart. 9 ab imperatoris iussu (*cf.* OV. Pont. 1, 1, 41 ab imperio fieri nil tale Dianae).

huic usui similia: VVLG. Sir. 32, 17 dominum inebriantem te ab (ἀπό) omnibus bonis suis. apoc. 14, 8 a vino (ἐκ τοῦ οἴνου) irae fornicationis suae potavit omnes gentes (*cf.* PAVL. NOL. carm. 27, 105 quis me ... ab isto flumine potabit?). Sir. 32, 19 replebitur ab ea *lege* (αὐτοῦ).

adde CORP. V 7647 ab asse quesitum. 6623. VIII 10478, 1. EDICT. Diocl. 7, 53 c⟩entunclum primum ornatum ab acu (ἀπὸ βελόνης).

nota ab ore: LVCR. 4, 564 verbum missum praeconis ab ore. *cf. p. 29, 11.* SIDON. carm. 5, 569 cuius dignatur ab ore Caesar loqui. PAVL. PETR. 3, 643 orans tam sancto ab ore. ARATOR 2, 463 *deus* cuncta sanxit ab ore suo. *cf.* epist. ad Vigil. 30. *cf.* CARM. ad Theod. (poet.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

min. V p. 84) 6 *hoc opus* venerando iussit ab ore confici. VEN. FORT. carm. 3, 13 c, 2 leviter pictas carpit ab ore dapes *ales*.

III **de modo: 1** *verbi, adiectivi etc. potestatem accuratius definit i. q.* quod attinet, si spectas. **a** *verba*: PLAVT. Cist. 60 doleo ab animo, doleo ab oculis, doleo ab aegritudine. Truc. 47 bis perit amator, ab re atque ⟨ab⟩ animo simul (APVL. met. 4, 21 sic etiam Thrasyleon nobis perivit, sed a gloria non perivit). Ep. 129 a morbo valui, ab animo aeger fui. Aul. 186. Agroec. frg. 1. Mil. 940 datne ab se (eapse *Acidalius*) mulier operam? TER. Haut. 13 si hic actor tantum poterit a facundia. VARRO rust. 1, 7, 2 minus officit aliud alii ab sole ac luna et vento. ling. 7, 6 templum tribus modis dicitur: ab natura, ab auspicando, a similitudine (*cf.* 7, 12 tueri duo significat, unum ab aspectu, alterum a curando ac tutela. rust. 1, 6, 2). RHET. Her. 1, 8 benivolos auditores facere quattuor modis possumus: ab nostra, ab adversariorum ..., ab auditorum persona, et ab rebus ipsis. CIC. epist. 5, 20, 1 a (de ς) quo mihi exploratum est eum fecisse. Att. 10, 17, 2 valetudinem tuam iam confirmatam esse et a vetere morbo et a novis (*cf.* SVET. Aug. 8 firmus a gravi valetudine). 11, 33 pecunia apud Egnatium est: sit a me, ut est. CAES. Gall. 7, 10, 1 ne ab re frumentaria duris subvectionibus laboraret. civ. 3, 9, 5. HOR. sat. 1, 4, 129 sanus ab illis. OV. ars 2, 503 spectetur ab illa *facie*. VITR. 6 praef. 6 a genere probatis operam tradebant. VAL. MAX. 9, 1 praef. neque aut a reprehensione aut ab emendatione separentur *luxuria et libido* (*cf.* VARRO rust. 2, 11, 2 sed horum sunt discrimina quaedam et a pastionibus et a pecudum natura et ab ortu). COLVM. 6, 37, 6 ab aspectu non aliter probari debet. SCRIB. LARG. 40 diu vexatus ab aure. TERT. anim. 6 ieiunantes a philosophia nihilominus vivunt. spect. 6 nam et a primordio bifariam ludi censebantur *cf.* pudic. 11. LAMPRID. Alex. 27, 1 ut a vestitu dinoscerentur. CARM. epigr. 1005, 5 aetas florebat ab annis. ALC. AVIT. 1, 285 qui nesciris ab ortu, *Nile*.

b *adiectiva*: PLAVT. Curc. 51 tam a me pudica est quasi soror mea sit. Aul. 221 ut inopem atque innoxium abs te atque abs tuis me irrideas. Truc. 241 quando sterilis est amator ab datis. Capt. 135 ossa atque pellis sum miser a macritudine (a *om.* NON. 136). TER. Phorm. 340 te ... otiosum ab animo. Ad. 830 ne ab re sint omissiores paulo (GLOSS. V 530, 52 negligentiores). LVCIL. 332 fluctibus a ventisque adversis firmiter essent. C. GRACCH. Gell. 15, 12, 3 cum a servis eorum tam caste me habuerim. VARRO rust. 2, 2, 2 *oves* primum oportet bonas emere, quae ita ab aetate sunt, si .... 1, 6, 2 cum tria genera sint a specie simplicia agrorum. 2, 5, 8 corium a (*del. Keil*) tactu non asperum ac durum. CIC. Brut. 233 is ... mediocriter a doctrina instructus, angustius etiam a natura, labore et industria. 161 nisi qui a philosophia, a iure civili, ab historia fuisset instructior. 198 haec cum graviter tum ab exemplis copiose ... explicans. 63 sed ille Graecus ab omni laude felicior. S. Rosc. 85. Att. 7, 15, 3 imparati cum a militibus, tum a pecunia. epist. 4, 13, 6. 1, 1, 2 inopes et ab amicis et existimatione. dom. 58. Att. 8, 14, 1 *tempus* mutum a litteris. 5, 18, 2 copioso a frumento ... loco. CAEL. Cic. epist. 8, 12, 1 Cn. Saturninum ... sane quam superiore a vita invidiosum. PLANC. Cic. epist. 10, 15, 2 ab equitatu firmus. VARRO ling. 9, 40 verbum a significatione simile. CIC. ad Q. fr. 1, 1, 39 ab humanitate tum vero contraria sunt imperio. CAEL. Cic. epist. 8, 10, 1 quam paratus ab exercitu esses (*cf.* BRVT. Cic. epist. 11, 13, 5 PLANC. *ibid.* 10, 8, 6). CAT. 15, 6 conserves puerum mihi pudice, non dico a populo. OV. epist. 16, 60 is a meo nomine primus erit. COLVM. 6, 1, 2 *boves* durissimos ... nec ab aspectu decoros *cf.* 6, 29, 3. 6, 36, 3. PLIN. nat. 19, 103 velut steriles sunt ab radice *cepae*. FRONTO p. 84 N. a cubito et cervice infirmus. *cf.* p. 90, 28. p. 213, 15 deos infrequentes ... a laudibus. APVL. apol. 4 multos philosophos ab ore honestissimos. ITALA (Priscill. tract. 1, 27) I Tim. 1, 19 naufragi a fide (VVLG. circa fidem). DAMAS. carm. 20, 1 durus ab officio, vita gravis, indole priscus. LVCIF. Athan. 1, 19 tu eris a tantis impunitus facinoribus. CARM. epigr. 866, 2 sanus ab auriculis. SYMM. epist. 1, 7, 1 mensae ab edulibus copiosae sunt.

c *substantiva*: PLAVT. Mil. 631 si albicapillus hic, videtur neutiquam ab (*Non.*, ibi *codd.*) ingenio senex. Rud. 632 ab lippitudine usque siccitas ut sit tibi. TER. Haut. 75 tantumne ab re tuast oti tibi. CIC. Rab. Post. 27 quorum impunitas fuit non modo a iudicio, sed etiam a sermone. VITR. 7 praef. 17 ut haberet quemadmodum ab arte subtilitatem sic ab magnificentia ... auctoritatem. VAL. MAX. 7, 2 ext. 10 a caritate istud pater, ab usu Philippus, maiore ex parte mercator Graeciae quam victor. VVLG. deut. 18, 3 iudicium sacerdotum a populo et ab his, qui (παρά). *nota*: VARRO ling. 5, 92 quae a fortuna vocabula *i. quae sunt de fortuna*.

2 *significat aliquam rem alteri esse accommodatam*: VARRO Non. 542 neque id ab orbita matrum familias institutum. rust. 2, 4, 22 gregis numerum pastor ab sua utilitate constituit. CIC. Tim. 34 cetera ... ab illis quae imitabatur ecfinxerat. div. 2, 94 formas ... effingere a parentibus liberos. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 1 tu enim a certo sensu et vero iudicas de nobis. VERG. Aen. 9, 233 neve haec nostris spectentur ab annis. PANEG. Messal. 3 a meritis si carmina laudes, deficiant. OV. epist. 2, 86 quisquis ab eventu facta notanda putat. ars 3, 791 modos a corpore certos sumite. fast. 6, 83 populum digessit ab annis. LIV. 1, 8, 3 ab numero avium ... eum secutum numerum. VITR. 7, 5, 2 ab (ad *GH*) certis locorum proprietatibus imagines exprimentes. 6, 8, 9 a domini (ab omni *GH*) potestate impensae laudabuntur. 10, 9, 8 ita cum CCCC ab pinnis rotae fuerint versatae. 5, 5, 6 ab (ad *GH*) natura vocis ad audientium delectationes facilius valuerit theatrorum efficere perfectiones. PLIN. nat. 19, 132 *betae* quoque a colore duo genera Graeci faciunt. *ibid.* nostri ... betae genera vernum et autumnale faciunt a temporibus satus. *cf.* 16, 147. 34, 18 placuere et nudae *effigies* tenentes hastam ab epheborum e gymnasiis exemplaribus. 32, 6 quis ab hoc tenendi navigia exemplo ... dubitet? MART. 14, 137 amphitheatrali nos commendamus ab usu. QVINT. inst. 11, 3, 22 nec semper a contentione condere *orationem*. SVET. Iul. 65 militem neque a moribus neque a forma probabat, sed tantum a viribus. APVL. mund. 22 quod non ab ipsius exemplo imitata sit ratio. GAIVS inst. 3, 34 item *praetor* ab intestato heredes suos et agnatos ad bonorum possessionem vocat. *cf.* COD. Iust. 6, 57, 5, 1. TERT. orat. 5 nam utique ultio illorum a saeculi fine dirigitur. *cf.* orat. 22 quid est 'mulier' a primis quidem litteris sanctorum commentariorum? SIDON. epist. 3, 12, 4 quos *casus* ab exemplo vitare debemus. *cf.* 4, 22, 2. 8, 16, 5. 9, 15, 1. ALC. AVIT. c. Arr. 16 ab octavi psalmi posuit exemplo. epist. 7 licere sibi ... putat ab exemplo. 9.

de terminis technicis rhetorum: PORPH. Hor. epist. 1, 18, 49 ab honesto vult persuadere. AVG. civ. 14, 2 p. 5 D. a toto pars accipitur. *cf.* 14, 2 p. 4 D. hominem ... carnem nuncupet, modo locutionis a parte totum. 20, 7 p. 421 D. eo loquendi modo, quo pars significatur a toto. 14, 4 p. 10 D. CASSIAN. Nest. 6, 23, 4, *cf.* QVINT. inst. 8, 6, 13 secantur haec in plures *species*, ut a rationali ad rationale ... quibus similis ratio est et a toto et a partibus. *cf.* SEN. contr. exc. 7, 3 coniectura duplex a persona una, *sed* SEN. contr. 7, 3, 6 in uno homine.

3 *certae* ***formulae***: ab arte: VARRO rust. 1, 59, 2 quod spectaculum (*pinacothece*) datur ab arte. TIB. 1, 5, 4 *turben* quem celer adsueta versat ab arte puer. 1, 9, 65 cum tibi non solita corpus ab arte movet. 2, 1, 56 inexperta duxit ab arte choros. PROP. 3, 24, 25 ista sum captus ab arte. OV. am. 2, 15, 14 mira laxus ab arte. 2, 4, 31 molli torquet ab arte latus. 2, 12, 4 ne qua posset ab arte capi. ars 3, 545 placida mollitur ab arte. fast. 2, 764 nulla factus ab arte decor. 3, 321 valida perductus ab arte. trist. 2, 462 qua ... fallere ab arte. 4, 10, 16 insignes Vrbis ab arte viros. GRATT. 380 nostra quidem redit usus ab arte (*cf.* 74 meis respondit ab artibus gratia). VITR. 5, 4, 3 harmoniae modulatio ab arte concepta. 7, 5, 4. 7, 5, 8 haec vero (*scil. colores*) etsi non ab arte sunt posita. SIL. 3, 278 falcatus ab arte ensis. HOMER. 350 quem doctus ab arte paterna ... curat Podalirius. STAT. Theb. 6, 317 qua suetus ab arte mulceri *equus*. *cf.* silv. 2, 2, 66 quod ab arte Myronis aut Polycliteo iussumst quod vivere caelo. ANTH. 359, 10 *catula* posset ab arte loqui. PAVL. NOL. app. carm. 4, 11 hac turpi natos sustentat ab arte. SIDON. carm. 23, 399 ab arte restans. 2, 420 ab arte magistra hic vincit. *cf.* INSCR. christ. Gall. 666 morbum non potui vincere ab arte meum. PROP. 3, 24, 26 ab insidiis (*i. insidiose*) flere. SIDON. epist. 1, 7, 9 ab industria squalidi. 3, 12, 5 sive ab industria seu per incuriam. GREG. TVR. hist. Franc. 2, 9 a solido clausa. QVINT. decl. 269 p. 99, 10 neque ego dubito quin prius istud a fide feceris. HYG. mun. castr. 8 numerus et dispositio ... a paribus esse debent. TERT. idol. 23 *Zacharias* ... cum manibus a corde dictat. ITALA Palat. Matth. 18, 35 si non remiserit unus quisque fratri suo a cordibus vestris (ἀπό, VVLG. de). ITALA (Lucif. reg. ap. 3) III reg. 12, 33 in die festo quem finxit a (VVLG. de) corde suo. VVLG. psalm. 30, 13 oblivioni datus sum tanquam mortuus a corde.

DE TEMPORE ET ORDINE.

A *certae* ***formulae***: **1** a primo (PLAVT. Most. 824 TER. Phorm. 642 *etc.* CIC. de orat. 3, 206 eiusdem verbi a primo repetitio, tum in extremum conversio. COLVM. 11, 1, 14 a primo mane). a principio (PLAVT. Capt. 624 *al.*). a principiis (LIV. 24, 48, 6 CELS. med. 3, 9 p. 91, 19 *al.*) ab initio (*non apud Plautum ceterosque auctores legitur ante* RHET. Her. 4, 36 VARRO rust. 1, 2, 16 *al.* CIC. *nisi* TVRPIL. com. 13 ab initio ut res sit gesta enoda mihi). iam ab initiis urbis (LIV. 9, 17, 10). ab incepto (HOR. ars 127). ab origine (LIV. 3, 24, 10 *al.* AVIEN. Arat. 208). ab origine prima (LVCR. 3, 331 *cf.* 5, 548. 5, 678 PROP. 3, 6, 7 CELS. med. 1 p. 1, 8 D. CIC. Tusc. 4, 1 a primo urbis ortu). a primordio (LIV. praef. 1). ab exordio (AMM. 27, 12, 1 ab ipsis imperitandi exordiis. VVLG. Is. 41, 26 ab exordio et a principio). a primis temporibus (CIC. Tusc. 5, 5 *al.* epist. 4, 3, 3. 6, 12, 4 QVINT. decl. 247 p. 13, 26). tempore ab omni (LVCR. 1, 768). primis ab annis (VERG. Aen. 2, 87. 8, 517 OV. trist. 4, 4, 27 *al.* VAL. FL. 1, 22 *al.*). a teneris annis (OV. epist. 4, 25 Pont. 2, 3, 73). simplicibus ... dilectus ab a. (MART. 10, 20, 3). primis extemplo a mensibus anni (VERG. georg. 1, 64). a primitia (COMM. instr. 1, 11, 18). a primo die (CELS. med. 3, 5 p. 84, 14 D. SEN. dial. 10, 8, 5 SIL. 3, 690. SVET. Tit. 9). a diebus pristinis (VVLG. Is. 23, 7 ἀπ' ἀρχῆς), antiquis (Mich. 7, 20 thren. 2, 17 act. 15, 7). egressus eius ab initio a diebus aeternitatis (Mich. 5, 2). a novissimis temporibus (IV Esdr. 6, 34). CASSIAN. Nest. 1, 5, 3 sibi ante saecula natus ex patre est, nobis a tempore de spiritu sancto.
ab aevo (GERM. 520 ἤματα πάντα. TERT. scorp. 6 VVLG. III Esdr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 26 Sir. 1, 4 PRVD. perist. 10, 416). longo ab aevo (LVCAN. 3, 399 SIL. 3, 8). primo ab aevo (OV. Pont. 1, 2, 139. 2, 2, 99 SIL. 13, 528). viridi ab aevo (OV. trist. 4, 10, 17). a condito aevo (PLIN. nat. 7, 120). ab aeterno (VVLG. III Esdr. 2, 23 prov. 8, 23 psalm. 102, 17). *animus* vixit ab omni aeternitate (CIC. div. 1, 115). ab antiquo (GREG. TVR. glor. mart. 64). a saeculo (VVLG. gen. 6, 4 *al.* psalm. 92, 2 a. s. tu es). a saeculis (PAVL. NOL. epist. 23, 32 CASSIAN. Nest. 5, 1, 3. 7, 14, 3 *al.*). AVG. civ. 6, 5 a quodam tempore an a sempiterno fuerint. *nota*: VVLG. exod. 4, 10 ab heri et nudiustertius (21, 29. 21, 36. I reg. 21, 5).

a prima luce (COLVM. 11, 1, 17 *al.*). a primo die (ASCON. Mil. p. 42 B.). **2** a puero (PLAVT. Capt. 720 *etc.*). a pueris (TER. Haut. 214 *al.* Ad. 962 usque a pueris). a parvolo (TER. Andr. 35 Ad. 48. 440). a parvo (HIER. epist. 66, 5). a puero (PLAVT. Stich. 175 iam a pausillo puero. HOR. sat. 1, 4, 97 *al.*). a virgine (OV. ars 3, 75. CAT. 66, 26 a parva virgine). a pupula (CARM. epigr. 56, 4). a tenero, a pisinno (SILVIA 9, 2), ab infantibus. **3** ab adulescentia (PLAVT. Bacch. 1207). ab ineunte adulescentia, ab iuventute (PLAVT. Poen. 1183). ab iuventa (LIV. 5, 2, 13. CIC. poet. frg. 3, 75 primo iam a flore iuventae *cf.* frg. 7). a pueritia (TER. Haut. 183 *al.* CIC. epist. 10, 1, 2 amorem a tua pueritia susceptum). ab infantia (a prima i. FRONTO p. 182, 10 N.). ab aetate: ab ineunte ae. (PLAVT. Trin. 305). ab ae. puerili (VITR. 1, 1, 11). a teneris aetatibus (VITR. 1, 1, 12. 9 praef. 2). ab annicula aetate (COLVM. 7, 9, 2). ab ae. prima (QVINT. decl. 290 p. 159, 1 SVET. Claud. 3). ab ineunte aevo, ab incunabulis (SEN. contr. 1 praef. 2. COLVM. arb. 1, 4 quasi ab incunabulis vitis. PLIN. epist. 3, 5, 5 AMM. 27, 6, 8. 31, 2, 4 *cf.* APVL. met. 2, 31 a primis cunabulis huius urbis). ab utero (SEN. dial. 6, 10, 5 COMM. instr. 2, 35, 2 VVLG. Is. 49, 1 AVG. civ. 18, 54 p. 344 D. *cf.* Ps. CYPR. rebapt. 15). a ventre (VVLG. Sir. 49, 9, *cf.* Ier. 20, 17 non me interfecit a vulva *ex hebr.* מִן, ἐν). claudum ab uberibus matris (AVG. civ. 2, 2, 5 p. 560 D.). a prima lanugine (SVET. Otho 12). cum quo a condiscipulatu vivebat (NEP. Att. 5, 3). a toga virili (VELL. 2, 29, 5 *cf.* CIC. Att. 7, 8, 5 accusatio Pompei usque a toga pura). a galliciniis ipsis (AMM. 28, 4, 34). a primis auspiciis (28, 2, 2). ab ingressu nativitatis (TERT. anim. 19). a nativitate (TERT. anim. 52 VVLG. Ioan. 9, 1). SILVIA 3, 4 monachus a prima vita. ab urbe condita *passim* (MON. Anc. 2, 44 a condita urbe) ab colonia deducta anno ... (CORP. I 577). a fine Aufidi Bassi libri XXXI (PLIN. epist. 3, 5, 6). *adde* CIC. epist. 1, 6, 2 mihi a teneris ut Graeci dicunt unguiculis (ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων) es cognitus. (CLAVD. 28, 79 tenero conceptus ab ungue amor). FRONTO p. 124, 21 pullis ... omnia generis insignia ab ovo iam insita sunt. *accedit* inde, iam inde, statim, protinus. **4** *respondet* ad, in: PLAVT. Mil. 1079 perpetuo vivont ab saeclo ad saeclum. 503 a mane ad vesperum (Most. 767. Amph. 253). Most. 534 a mane ad noctem (LVCIL. 1020[B]. VAL. MAX. 2, 7, 9). Poen. 217 usque ab aurora ad hoc. RHET. Her. 4, 53 a primo ad postremum (CIC. fin. 4, 32 SEN. ben. 2, 114 a primo ad extremum). CIC. inv. 2, 5 ab ultimo principio usque ad hoc tempus. Brut. 328 ille a Crasso consulibus et Scaevola usque ad Paulum et Marcellum consules floruit. VARRO ling. 6, 8 tempus a bruma ad brumam ... vocatur annus. rust. 2, 4, 7 a favonia ad aequinoctium *al.* 2, 11, 9 a quarta ad decimam (CIC. Att. 2, 8, 4. CAES. Gall. 1, 26, 2 ab hora septima ad vesperum). HOR. sat. 1, 3, 6 ab ovo usque ad mala. SEN. contr. 1 praef. 13 a prima pueritia usque ad ultimum eius diem. 2, 1, 17 nobilitas a fundamentis urbis usque in haec tempora constitit. PLIN. nat. 2, 215 modici a nova ad dividuam *lunam* aestus. 7, 22 ab exortu ad occasum. QVINT. inst. 1, 10, 30 usque a Chirone atque Achille ad nostra tempora. FRONTO p. 87 N. a pueritia me curavit a studio perdicum usque ad seria officia. APVL. flor. p. 22 Oud. a lucis ortu ad illud diei. apol. 14 ab ineunte pueritia ad obeuntem senectutem. AMM. 14, 6, 10 a primo ad ultimum solem. VVLG. act. 10, 30 a nudius quarta die usque ad hanc horam. PLIN. nat. 18, 125 ab idibus Oct. in kal. Nov. 21, 111 ab idibus Mais usque in finem Octobris mensis. 2, 188 diem observavere Vmbri a meridie in meridiem, volgus omne a luce ad tenebras, sacerdotes Romani ... a media nocte in mediam. FLOR. 1, 1 a rege Romulo in Caesarem Augustum. FRONTO p. 29 N. ego ab hora quarta et dimidia in hanc horam scripsi. VVLG. exod. 13, 10 a diebus in dies. 17, 16 a generatione in generationem. Luc. 1, 50 a progenie in progenies. I par. 16, 36 ab aeterno usque in aeternum. psalm. 89, 2 a saeculo et usque in saeculum.

B *i. q.* **post;** *saepius i. q.* **statim post:** PLAVT. Poen. 618 mulieres ab re divina apparebunt domi. Most. 485 rediit a cena domum. Poen. 405 a re divina. MVMM. Atell. 4 a frigore fecere summo septem Saturnalia. VARRO rust. 1, 37, 5 a piro florente. 2, 7, 13 a quo tempore (*cf.* VVLG. Dan. 12, 1 tempus quale non fuit ab eo ex quo ...). CIC. Att. 12, 51, 1 sed expecto te, a Peducaeo utique *cf.* 12, 44, 2. 13, 30, 2 ab ea *auctione* ut scribis. 1, 5, 4 ut primum a tuo digressu Romam veni. CAEL. Cic. epist. 8, 4, 1 ab repulsa postulatus a Galliis duobus. LVCR. 6, 968 umor ... ferrum condurat ab igni. CAES. civ. 1, 26, 5 a colloquio digressus *cf.* Gall. 5, 45, 2. 2, 25, 1 Caesar ab decimae legionis cohortatione ... profectus est. HIRT. 8, 51, 1 tunc primum veniebat ab illo universae Galliae bello *in Italiam.* 8, 1, 1 cum a superiore aestate nullum bellandi tempus intermisisset (CAES. civ. 3, 84, 1 longo spatio temporis a Dyrrhachinis proeliis intermisso). HOR. sat. 1, 6, 94 a certis annis aevum remeare peractum. PROP. 3, 1, 24 maius ab exequiis nomen in ora venit. OV. ars 3, 226 aptius a summa conspiciere manu. met. 8, 611 Amnis ab his tacuit (4, 329. 3, 273 IREN. 2, 32, 2 DAR. 3). Pont. 3, 4, 73 scripta placent a morte fere (LVCAN. 3, 39 nihil est sensus a morte relictum). epist. 16, 236 omnibus navibus a portu lene fuisse fretum. EPICED. Drusi 416 a Druso cetera laeta dabit. SEN. suas. 2, 15 a funere filii contulit se in scholam. contr. 3 praef. 11 si a praelocutione *auditores* dimitteret. contr. 9, 2, 1 uxorem a porta dimisit. CVRT. 6, 7, 16 dimitto ab hoc sermone. LVCAN. 1, 451 vos barbaricos ritus ... positis repetistis ab armis. VAL. FLACC. 7, 88 obtutu consurgit ab alto. CELS. 3, 6 p. 88, 1 D. a balneo dari vinum. 3, 27, 2 ab ipsa exercitatione potius superiores partes movendae. COLVM. 11, 2, 29 a quinquatribus. 4, 33, 2 seritur ab Novembri mense per totam hiemem. SEN. dial. 10, 7, 10 tempestas a portu exemptum ... tulit. epist. 40, 11 Cicero ... a quo Romana eloquentia exsiluit. 57, 1 a ceromate nos haphe excepit. PLIN. nat. 21, 62 anseres a primo conspectu expavescunt. 12, 111 a Pompeio Magno in triumpho arbores quoque duximus. 17, 210 veterina a iugo et canes a cursu volutatio iuvat. 8, 45 *leaenam* ... ab uno *fetu* sterilescere. 24, 58 semen ... a balneo inlitum psilotrum est *al.* 22, 89 ut a potu ambulent gravidae. 6, 57 a favonio. 21, 69. 17, 201 a septentrionis flatu. 11, 92 ante coitum mares praeferunt, a coitu feminas. 16, 192 classem Duilli imperatoris ab arbore LX. die navigavisse ..., Scipionis classis XL. die a securi navigavit (*sim.* CORP. VI 8931 se vivo ab ascia fecit monimentum. X 3717 a solo et ab ascia). 33, 69 farinam a pila scudem vocant. 16, 35 incidens litteras a suco. QVINT. inst. 10, 5, 17 ne ab illa ... umbra vera discrimina velut quendam solem reformident. MART. 10, 82, 2 mane vel a media nocte togatus ero. TAC. ann. 6, 50 Caesar ... a summa spe novissima expectabat. PLIN. epist. 3, 5, 8 a nocte multa. SVET. Tib. 70 ut aliquanto ex tempore quam a cura praestantior haberetur. FRONTO p. 149, 2 N. a labore gravi digitis consului. TERT. bapt. 20 et nos a lavacro potius ieiunare oportet (*ibid.* post lavacrum). COMM. apol. 50 dominus ipse se praedixit ab illo (*Moyse*). AVG. civ. 1, 2 p. 5 D. vel ante conditam Romam vel ab eius exortu et imperio. 17, 3 p. 200 D. ceterae ab isto regum tempore prophetiae. PRVD. psych. 217 calidos a matre amplectimur artus. CORP. VI 10047 *al.* vici a pompa. ACTA Arv. *a. 218* A 10 postmerid(iem) a balneo. EDICT. Diocl. 7, 55 *al.* tunica ab usu (ἀπὸ χρήσεως. ex u. *ibid.* 7, 33. 7, 34 GLOSS. III 272, 46. 192, 62).

accedit statim *sim.*: SEN. contr. 1 praef. 17 ab ipso cibo statim ad declamandum veniebat. COLVM. 4, 35 a primo statim die consitionis. QVINT. inst. 1, 6, 25 ut quaedam a primis statim positionibus mutentur. 6, 4, 14 a primis statim actionibus arripere optimum. decl. 299 p. 181, 8. PLIN. paneg. 35 prospectare statim a portu sparsa navigia. SVET. Iul. 60 proelia ... sumebat saepe ab itinere statim. APVL. met. 8, 27 ab ingressu primo statim provolant. TERT. anim. 56 an hoc ab excessu statim fiat. CIC. Arat. frg. 7 prima confestim a nocte. COLVM. 6, 30, 3 a concitatione confestim biberint. 5, 4, 2. VELL. 2, 104, 3 protinus ab adoptione missus. MART. 10, 104, 11 protinus a via. *de annis aetatis sim.*: VARRO rust. 2, 8, 2 a trimo potest admitti. 2, 1, 13. SEN. contr. exc. 33 aetas a qua aliquis filius esse desinat. SEN. dial. 10, 20, 4 lex a quinquagesimo anno militem non legit, a sexagesimo senatorem non citat. PLIN. epist. 10, 79, 2 minores magistratus ab annis duobus et viginti capere. 79, 3 ab ea aetate. SVET. Aug. 32 iudices a vicensimo aetatis anno adlegit. TERT. anim. 38 pubertatem ... exsurgere a quarto decimo fere anno. VVLG. num. 3, 15 numera filios Levi ... ab uno mense et supra. *congruit* post *sim.*: SALL. Iug. 63, 5 ab eo magistratu alium, post alium sibi peperit. CVRT. 5, 2, 5 post hos Antigonus et ab eo Lyncestes fuit. COLVM. 6, 3, 6 probatur maxime ulmea *frons*, post fraxinea, et ab hoc populea. SCRIB. LARG. 209. *cf.* SVET. Aug. 2 Gnaeus et deinceps ab eo reliqui omnes. *accedunt numeri*: CIC. rep. 1, 58 ab hoc tempore anno sescentesimo rex erat. Cato 19 cuius a morte tertius hic et tricesimus annus est. Att. 14, 18, 1 tertio abs te die (*cf.* TIRO Cic. epist. 16, 2, 1 tertio die abs te ... accesseramus. PLANC. *ibid.* 10, 17, 1 Ventidius bidui spatio ab eo *venit.* PLIN. nat. 11, 236 biduo a partu maternum lac gustasse). LIV. 3, 30, 7 tricesimo sexto anno a primis *tribunis plebei.* COLVM. 9, 14, 10 a Canicula post diem quinquagesimum. AVG. civ. 16, 24 p. 164 D. a prima promissione post viginti et quinque annos. CIC. de orat. 3, 11 non multis ab eo tempore mensibus. VARRO rust. 1, 37, 5 a partu decem diebus proximis. COLVM. 8, 11, 11 novem diebus a primo lunae incremento. PLIN. epist. 5, 20, 1 breve tempus a Iulio Basso etiam Rufum detulerunt. VVLG. Luc. 2, 36 annis septem a virginitate sua.

C *ponitur post* ***numeros ordinales*** *sim. de* ***ordine*** *sive temporali sive locali*: PLAVT. Pseud. 960 sextum a porta proxumum angiportum. 597 septumas esse aedis a porta. VARRO ling. 10, 46 *dies* qui est futurus ab eo quartus, qui est septimus a primo. CIC. de orat. 3, 7 annus primus ab honorum perfunctione. orat. 58 in omni verbo posuit *natura* acutam vocem ... nec a postrema syllaba citra tertiam (*cf.* QVINT. inst. 1, 5, 30). ac. 1, 46 quartus ab Arcesilao fuit. CAT. 37, 2 a pilleatis nona fratribus pila. HOR. sat. 2, 3, 193 heros ab Achille secundus. OV. fast. 3, 149 quintus ab hoc mense. trist. 4, 10, 54 quartus ab his serie temporis ipse fui. Pont. 4, 15, 4 a superis hic mihi primus erit (*cf.* epist. 17, 69 a Veneris facie non est prior

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ulla tuaque. 15, 98 nec Priamost a te (ad te *codd.*) dignior ulla nurus). PVBLIL. S. 17 secundus est a matre nutricis dolor. LIV. 1, 17, 10 dignum qui secundus ab Romulo numeretur. ASCON. Corn. p. 62 B. vers. a primo CLXI. *et passim.* CARM. epigr. 1141, 2 sexto nata loco ... a reliquis. TERT. pudic. 5 secundam a deo religionem. VERG. ecl. 8, 39 alter ab undecimo annus. 5, 49 (*cf.* PAVL. PELL. 12). SOL. 32, 41 Dinocrates alterum a conditore ... locum detinet. *de generationibus*: OV. Ib. 293 magno ter ab Hercule quintus (met. 13, 28 epist. 8, 48 *al.*). VELL. 1, 6, 2 tertio et tricesimo loco ab Nino et Semiramide natum. AVG. civ. 15, 20 p. 99 D. octo ab Adam generationes. *adde* proximus *sim.* (*cf. p. 11, 84*). CIC. orat. 217 si est proximus *dactylus* a postremo. OV. Pont. 2, 8, 37 a Caesare proxime Caesar. VELL. 2, 109, 5 locus Norici proximus ab hac parte. SEN. contr. 2, 7, 6 quod proximum est a promittente. benef. 2, 29, 6 *di nos* ab ipsis proximos conlocaverunt. VAL. MAX. 5, 10 ext. 2 proximus a Platone ... facundia gradus *Xenophon.* IVV. 10, 126 Philippica volveris a prima quae proxima. CELS. med. 2, 1 p. 27, 21 saluberrimum ver est: proxime ab hoc hiems. *al.* VELL. 2, 124, 4 proxime a nobilissimis ac sacerdotalibus viris destinari praetoribus *nobis* contigit. PLIN. nat. 34, 53 proxima ab ea *Amazone* Phidiae. 35, 46 ab hoc maxima auctoritas Indico. 34, 4 hoc *aes* a Liviano cadmeam maxime sorbet. 28, 123 dulcissimum ab hominis *lacte* camelinum. 2, 66 ab his Mercuri stella laxissime *vagatur.* 15, 38 *mala* a strutheis odoratissima. *omittitur notitia numeri*: PLIN. nat. 14, 80 passum a Graeco Cilicium probatur. 19, 10 et ab his Hispania citerior habet splendorem lini praecipuum. 33, 95 ab his argenti metalla dicantur, quae sequens insania est. 14, 74 ab his *vinis* dignatio est Sicyonio. *cf.* OV. Pont. 4, 5, 26 a magnis hunc colit ille deis. VARRO ling. 5, 156 ab his palus fuit. MELA 1, 96 ab his fit artius mare (*cf.* OV. met. 15, 712). 1, 14. MANIL. 2, 366 geminos a te Pisces ... contingit. *al.* *nota* a *pro* ante: OV. fast. 2, 686 sextus ab extremo mense dies. 1, 710 haec erit a mensis fine secunda dies. *cf.* PLIN. nat. 15, 1 non fuisse *oleam* in Italia Tarquinio Prisco regnante, ab annis populi Romani CLXXIII. *adde*: SILVIA 9, 1 ut ea die pridie a beatissimo die epiphania esset.

synonyma post *p. 38, 32. 57,* ex *38, 38; oppositum* ante *p 38, 22. 34 cf. 39, 31.*

RECENTIORA.

I *ponitur in comparatione pro* quam, *qui usus non in Africa natus est neque a Punica origine repetendus, sed videtur ex notione quadam separationis ortus esse, unde etiam dicitur* inferior *et* superior a (*v. supra p. 24, 10, infra l. 76. 81*), citerior a (VAL. MAX. 9, 12, 6 uno gradu a publico supplicio ... citerior), secundus *et* prior a (*supra p. 38, 84, nota* a te dignior OVIDI *l. 1 allatum*); *similiter* CAES. orat. Gell. 5, 13, 6 quibus (*clientibus*) etiam a propinquis nostris opem ferre instituimus *i.* propinquis relictis *vel* prae prop. *et* MANIL. 3, 450 quo ab iusto superaverit umbra *i.* plus iusto, *transgressa est enim umbra lineam iustam aequinoctialem.* SERV. gramm. IV 407, 27 comparativus autem gradus iungitur casibus tribus: ablativo, septimo, et nominativo interposita particula quam: ablativo ut 'doctior ab illa' ... sed frequenter utimur septimo, ablativo paene numquam (*cf.* IV 433, 18. 492, 10. V 157, 24, *qua cum doctrina consentit sermo scholasticus grammaticorum*): *cf. Wölfflin, Archiv 7, 125—129.* (*falso huc adferunt* VITR. 6, 3, 5 non enim atria minora ab maioribus easdem possunt habere symmetriarum rationes, *nihil enim est* minora ab maioribus, *est* habere a) PLIN. nat. 18, 126 alius usus praestantior ab iis non est. 35, 198 saxum utilius a (ac *codd.*) sulpure. ITALA *passim (v. Rönsch p. 452), ut* I reg. 1, 37 sublimius faciat solium eius a solio. Is. 56, 5 dabo eis ... nomen melius a filiis et filiabus. Ezech. 16, 52 sceleratius agens ab eis. II Cor. 12, 11 nihil enim minus feci ab iis. IREN. 1, 26, 1. 2, 13, 9. 2, 2, 4. 2, 34, 2 inferior ab illo. 2, 25, 3 minor. 5, 20, 2 pluris. PORPH. Hor. sat. 2, 5, 56. epist. 1, 18, 10 melior. 1, 17, 21 minor. 1, 18, 26 integriorem a se magisque sapientem. 2, 2, 203 mediocrem esse qui sit a summis minor, ab infimis maior. CYPR. epist. 77, 2 non est a centesimo praemio minor tua innocens anima. PS. CYPR. singul. cler. 22 plus. ANTH. 343, 2 cum sis phoenicis grandior a senio. IVL. VAL. 3, 17 minora. ARNOB. nat. 2, 46 quod minus esset a recto. *cf.* 2, 71. LACT. inst. 1, 21, 16 minor. 1, 13, 11 Orpheus a temporibus eius fuit recentior. FIRM. math. 3, 7, 28 ab omnibus cordatiores. err. 25, 4 clarius a caeli sideribus. NON. 440. 446 plus. 530 minus. 555 telum latius a ceteris. OPTATVS 3, 3 plus. 2, 22 amplius. 1, 8 sanctior. ZENO Migne 11, 424, 3 minus. LVCIF. de non conv. 11 vastiora. Athan. 2, 4 potiora. 2, 9 detestabilior. de non parc. 26 eminentior. 31 minor. FVLG. myth. 2 praef. melius. 3, 6 quod *anima* et a libertate superior et a carne nobilior *cf.* aet. mund. 44. PS. RVF. c. Ap. 1, 68 amplius. 2, 148 stultiores. HIER. epist. 100, 15. 106, 7 ubi quid minus habetur in Graeco ab Hebraica veritate. VVLG. eccles. 6, 8 amplius. II Cor. 11, 5. 12, 11 minus. DID. apost. 33, 20. 33, 30 plus. DIOSCOR. *passim.* PHYSIOGN. 6 capillus a rubeo fuscior. 5 pars *corporis* inferior ab umbilico. 14 *linea capillorum* longe superior a cervice. MART. CAP. 4, 406 minus. 8, 882 plus. CASSIAN. conl. praef. 1, 4. 24, 26, 3 maior. *cf.* Nest. 7, 31, 7. conl. 7, 23, 2 *daemones* ab impugnatione pristina lentiores. CAEL. AVR. *passim.* PELAG. 427 melius. CASS. FELIX *passim.* PAVL. PETR. 1, 126 quattuor a lustris geminos minus egerat annos. BOET. herm. pr. 2, 14 p. 215, 26 Meis.: ea opinio ... mendacior iuste videbitur ab ea. ar. 2, 2 p. 80, 24 Friedl. ab eo deminutior. ENNOD. epist. 3, 15 posterior. *ibid.* plus (CASSIOD. chron. 1022). 9, 32 clarior. op. 10 praestantior. dict. 5 sublimior. CASSIOD. var. 9, 6, 5 *etc. v. index Traubii p. 510.* NOVELL. 3, 1, 1 multa plurium ... ab his (παρά). 6, 6 minorem. 123, 3 plus. VEN. FORT. vit. Mart. 3, 291 gravius. BENED. reg. 55 tunicae aliquanto a solito modice meliores. GREG. TVR. hist. Franc. 3, 15 melius. 4, 28 senior. *adde verba cum vi comparativa*: VVLG. psalm. 8, 6 minuisti eum paulo minus ab angelis (Hebr. 2, 7 FILASTR. 126, 2). *cf.* ITALA (Ambr. fid. 2, 8, 63) Hebr. 2, 7 minorasti eum paulo minus ab angelis. BREVIAR. fidei 13, 659ª M. ab angelis minoratus est. CASSIAN. conl. 1, 20, 1 ne quid a legitimo pondere deminutum est. ENNOD. epist. 3, 32 p. 94, 24 apud vos a sinceritate debita facundiam posthaberi. ITALA (Lucif. Athan. 1, 7) deut. 17, 20 ut non extollatur cor eius a fratribus (ἀπό, VVLG. super fratres). *post positivum*: SERM. antiq. relig. 10. (Migne 13, 636) quemadmodum sis, o homo, pretiosus ab angelis *pro* pretiosior a; *tale quid sane hebraico simile.*

II *de constructione notanda*: **a** *cum accusativo.* CORP. VI 4355 (*lib. Drusi*) ab conservas. 1537 *al.* IV 1940 a muthunium. 2155 a pulvinar. X 6954 (*p. Chr. 242*) a Nuceriam. XI 3281—3283 a Gades. INSCR. christ. Rossi I 653 (*a. 426*) a fossoribus Burdone et Micinum. 662 (*a. 430*) ab Epolytum fossore. *cf. Diehl, Jahrb. Philol. suppl. 25 p. 12 ss.* ITALA (*cf. Rönsch p. 409*) *ut* Brix. Ioan. 5, 13 declinavit a turbam. 21, 8 non enim longe erant a terram. Hebr. 8, 11 a minorem usque ad maiorem. GROMAT. p. 3, 24 a meridianum. 313, 20 ab orientales partes. 344, 1 a tres pedes. PS. CYPR. aleat. 8 a dei servos. 11 ab illos tuos mores. mont. 8 a Babylones. SILVIA 25, 12 a presbyteris et ab omni clero ... et a monazontes. FVLG. serm. ant. 52 ab alucitas. DIOSCOR. *passim.* NOT. prov. Num. 86 a (ad *cod.*, de *ibid.* 105) Turres Concordi. *apud recentioris aetatis scriptores passim legitur.* **b** *cum genetivo; est graecismus.* GLOSS. II 253, 46 a cuius ἀφ' οὗ. CORP. VI 18846 Galatae filio ab Danahes. ITALA Lugd. Luc. 7, 21 ab (ἀπό) infirmitatibus et plagis et iniquorum spirituum (VVLG. spiritibus malis) *cf.* 24, 27 incipiens a Mosen et omnium prophetarum. Cant. Luc. 20, 4 adtendite a scribis ... amantium salutationes [*cf.* VVLG. sap. 16, 9 ab huiusmodi (ὑπὸ τοιούτων) exterminari (CYPR. epist. 43, 6) *per ellipsin ut* CORP. VI 2234 fanatico ab Isis Serapis. CIC. epist. 14, 2, 2 a Vestae. LIV. 10, 47, 4 a Martis *aede. cf. Vahlen, ind. Berol. 1899 hib. p. 5*].

c *cum adverbiis.* VITR. 5, 6, 8 una a foro, altera a peregre aditus in saenam. ITALA Matth. 26, 58 sequebatur a longe. Marc. 5, 6 videns. Luc. 18, 13 stans. gen. 22, 4 vidit (VVLG. procul, μακρόθεν). deut. 28, 49 adducet a longe (VVLG. de longinquo). exod. 2, 4 observabat. COMM. apol. 428 audient ergo gentes a longe. VVLG. Sir. 21, 8 notus a longe potens lingua. Hebr. 11, 13 a longe eas aspicientes *al.* (*invenitur etiam* de longe). CASSIAN. conl. 2, 6, 2. PROSP. promiss. 2, 6, 2 a longe illi dimissi foris remaneant. HIST. Apoll. 37ª a longe perrexit prior. GREG. TVR. hist. Franc. 3, 14. SILVIA 15, 2 fons qui a semel integrum fluvium dimittebat. 19, 12 fontes a semel eruperunt. 23, 7 ab olim michi notum. IORD. Get. 1, 1 actus Getarum ab olim et usque nunc. PELAGON. 387 a pridie eos diligenter discoque. ITALA Boern. II Cor. 5, 16 nos ex hoc vel a nunc neminem novimus (ἀπὸ τοῦ νῦν). Luc. 1, 48. SOR. gyn. 2, 27 (19) a contra sedere (*cf.* AVG. civ. 1, 35 alienis a contrario comparatis. 17, 11 comparationem duarum inter se a contrario civitatum. 11, 22 a contrario ... noxia sentiantur. 18, 1 sine interpellatione a contrario alterius civitatis). SIDON. epist. 7, 14, 3 ab adverso. ITALA *passim* a modo (ἀπ' ἄρτι) *Rönsch p. 232.* ALC. AVIT. hom. 26 sinat ... vel a modo me huic culpare. GREG. TVR. hist. Franc. 3, 5. 5, 18 a modo. ORIB. syn. 6, 26 a sursum. BOET. herm. sec. 5, 12 *al.* a quando *i.* ex quo.

III *varia de vi praepositionis mutata*: **a** *ponitur pro genetivo*: ITALA (Aug. epist. 164, 9) apoc. 1, 5 primogenitus a mortuis (νεκρῶν, VVLG. mortuorum). prov. 2, 17 derelinquit disciplinam a iuventute (τῆς νεότητος, VVLG. ducem pubertatis suae). THEOD. terr. sanct. 23 ipso tempore metropolis erat Sidona a Saraptha. ALC. AVIT. hom. 1, 4 heredis ab his quae largiebantur. **b** *i. q.* περί: IREN. 4, 36, 1 neque ab altero dicere prophetas nisi a patre eius neque ab alia substantia, sed ab uno et eodem Patre. *cf. similia p. 16, 68.* **c** a se *pro* inter se: VVLG. exod. 28, 28 a se invicem separari. SOR. gyn. 2, 4 (27) separantur *valitudines* a se ab eo quod .... BOET. herm. sec. 2, 6 diversae a se erunt adfirmatio et negatio. **d** *pro* absque *vel* sine: CORIPP. Iustin. 4, 367 mentis non a gravitate benignus. *cf.* DRAC. carm. 5, 44 nullus ab insidiis locus est, qui fraude vacabit. **e** *id quod* apud: COMMOD. instr. 1, 30, 20 expiate malum vestrum benefactis a Summo. VICT. VIT. 2, 6 ab omnibus gratus. ITALA (Bened. reg. 7, 49 p. 611 Traube) prov. 14, 12 viae quae videntur ab hominibus rectae (παρά, VVLG. hominibus). **f** *ex* VVLGATA *inter graecismos vel hebraismos haec fere numeranda*: a facie *alicuius* (ἀπὸ προσώπου, מִפְּנֵי) *saepissime, velut* gen. 3, 8 abscondit se a facie domini. 6, 13 repleta est iniquitate ... a facie eorum (ἀπ' αὐτῶν). I reg. 7, 7 timuerunt a facie Philisthim. Sir. 19, 11 a facie verbi parturit fa-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tuus. II Thess. 1, 9 poenas dabunt a facie domini. *cf.* TERT. scorp. 3 subsistere a facie inimicorum suorum. PAVL. NOL. carm. 27, 520 Iordanis ... a facie divinae restitit arcae. AVELL. p. 125, 6 eiectus a facie dei. VVLG. II reg. 22, 22 non egi impie a deo meo (ἠσέβησα ἀπό). psalm. 17, 22. Iob 20, 29 haec est pars hominis impii a deo. *verba*: VVLG. Os. 4, 12 *al.* fornicati sunt a (ἐξεπόρνευσαν ἀπό) deo suo (CASSIAN. conl. 14, 11, 4 moechatus a Christo). Is. 40, 27 a deo me iudicium meum transivit. Marc. 14, 35 transiret ab eo (παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ) hora. Rom. 6, 7 iustificatus est a (ἀπό) peccato suo. Col. 2, 20 si ergo mortui estis cum Christo ab (ἀπό) elementis huius mundi. Zach. 6, 10 sume a transmigratione ab Holdai (τὰ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας). ITALA Cant. Luc. 24, 31 ipse non comparuit ab eis (VVLG. evanescit ex oculis eorum, ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν). ITALA (Aug. epist. 78, 7) *et* VVLG. psalm. 93, 13 ut mitiges ei a diebus malis. *attractio relativi*: ITALA (Aug. civ. 17, 8) II reg. 7, 15 misericordiam ... non amoveam (VVLG. auferam) ab eo sicut amovi a quibus amovi a facie mea (ἀφ' ὧν ἀπέστησα ἐκ προσώπου, VVLG. *ex hebr.* a Saul, quem a.). CASSIAN. 33, 6 ut ab idolorum cultu immolentur *i. liberentur.* **g** a *saepius scribitur pro* ad: *velut* CARM. epigr. 1580, 4 usque a(p)pubertate(m). VITA S. VEDASTI (script. Merov. III) 8 a cursum, a celos. GREG. TVR. (*v. index*).

synonyma: de *p. 13, 37. 17, 39. 18, 24. 22, 79. 28, 62. 30, 81. 33, 35.* ex *p. 13, 37. 17, 45. 22, 79. 28, 62. 34, 34.* in *p. 22, 79. 36, 28.* per *p. 30, 84.* post *p. 39, 36.* sub *p. 22, 79.* *opposita*: ad *p. 16, 35. 24, 24. 37, 42.* in *p. 37, 42.* ante *p. 39, 36.* contra *p. 22, 80. 32, 57.*

composita: *de verbis v. p. 3, 25.* *adverbia et praepositiones*: absque. abante, acontra, abextra, aforas, aforis, abinfra, abintra, abintro, abintus, aretro, asuper, asupra, abultra, *v. et supra p. 40, 42.* abhinc, abinde, abistinc, abinvicem, abusque. deab. *Lommatzsch.*

Aarōn, אַהֲרֹן, Ἀαρών, *nom. vir. hebr., fere semper scriptum* Aaron, *sed* Aharon *secundum hebraeum* OPTAT. 1, 21. 2, 23 *cod. Petropolit. saec. V vel VI,* SIDON. epist. 8, 14, 3 *cod. Laudian.,* CASSIAN. inst. 9, 3 *cod. Augustodun. saec. VII,* Aron PAVL. NOL. carm. 25, 238 ITALA Lugd. (*semper*) NOT. Tir. 131, 58. Āăron: PRVD. psych. 548. 884 VEN. FORT. carm. 2, 9, 31 (*ed. Parisina* ab Aron); *vide* Aaroneus. Aaron *anapaestum efficit* CARM. adv. Marc. 4, 117 VEN. FORT. carm. 9, 2, 25, *spondeum* PAVL. NOL. carm. 25, 238. Ārōnus CYPR. GALL. exod. 232 num. 519, *sed vide declinationem. solet indeclinabile esse, at* Aaroni PS. CYPR. dupl. mart. 3, Aaronem TERT. ieiun. 9 monog. 6 (*sed idem duobus locis* Aaron) SALV. gub. 1, 53. 54, Aarone IREN. frg. 33. CYPR. GALL. *per omnes casus flectit.* ARS Bern. gramm. suppl. 113 indeclinabilia ut hic Aaron. HIER. nom. hebr. p. 12 Aaron mons fortitudinis sive mons fortis. CASSIOD. in psalm. 17, 20 GREG. M. hom. 2, 23, 8 ISID. orig. 7, 6, 47 LIB. geneal. 485. 488a. *adi.* **Aaroneus.** PAVL. NOL. carm. 25, 28 foedus Āărōnēïs pignoribus geritur. **Aaronītae,** -ārum *tribules,* אַהֲרֹן *tribus,* Ἀαρών· VVLG. I par. 27, 17 Aaronitis (*dat.*).

Aasbai, אַחַסְבַּי, τοῦ Ἀσβίτου, *nom. vir. hebr.* VVLG. II reg. 23, 34.

Ab אב. GLOSS. Ab apud Hebraeos dicitur quem nos Augustum mensem vocamus. Syrorum lingua Augustus mensis nominatur. *Otto.*

Ababa, -ae *al.* Hababa. IORD. Rom. 281 Maximinus genere Gothico, patre Micca Ababaque Alana genitus matre (Get. 83). CAPITOL. Maximin. 1, 6 Hababa *nomin.* *Diehl.*

ababalsamum *vulgariter pro* opobalsamum. PROBI app. gramm. IV 198, 29 opobalsamum, non ababalsamum, *cf Heraeus, Archiv 11 (1890) 323.* CHIRON 68 et collirium inungebis ababalsamu. *V.*

Abacaris, Abagaris *v.* **Abgarus.**

? **abacinus** *adi. v.* abacus.

abāctio, -ōnis *f.* HIER. in Ierem. 1, 5, 15 simulque describit vastitatem terrae Iudaeae interfectionemque multorum, abactionem pecorum, subversionem urbium atque murorum. [GLOSS. II 302, 50 *ad* ἐξέλασις abiectio *ed. Steph. add.* abactio.]

abāctīus *i.* abāctīvus, -a, -um (*cf. exempla* v *omissae in* CORP. IX *ind. gramm.*). CORP. IX 3438, 18 (*a. 166 vel sqq.*) ⟨cum⟩ conductores gregum oviaricorum ... mihi quererentur per itinera callium frequenter iniuria(m) se accipere a stationaris et mag(istratibus) Saepino et Boviano eo, quod in tra(n)situ iumenta et pastores ... — dicentes fugitivos esse et iumenta abactia habere — ⟨retineant⟩.

abāctor, -ōris *m.* GLOSS. fur minator; abig⟨e⟩ator: abactor ἀπελάτης; abigeus: abactor qui seducit servum alienum vel pecus. ISID. orig. 10, 14 est fur iumentorum et pecorum quem vulgo abigeum vocant. *Hauler, Archiv 1 (1884) 428. Hartmann, PW. I 97 s. v.* abigeatus.

APVL. met. 7, 26 meum vero Bellerophontem (*sc. vectorem*) abactorem indubitatum cruentumque percussorem criminantes ad casas interim suas vinctum perducunt. PAVL. sent. 5, 18, 1 (= coll. Mos. 11, 3) abactores (abegeatores *var. l.*) sunt, qui unum equum vel duas equas totidemque boves, ⟨oves⟩ vel capras decem, porcos quinque abegerint. 5, 18, 2 (= coll. Mos. 11, 2) atroces pecorum abactores (FIRM. math. 6, 31 p. 174 pecorum abactores. err. 5, 2 bovum. CASSIOD. var. 4, 49 animalium). 5, 18, 4 (= coll. Mos. 11, 5) abactorem (abigeatorem *var. l.*). COD. Theod. 9, 30, 3 assiduis abactorum rapinis. 9, 30, 1. 2 SVLP. SEV. chron. 1, 18, 6 MAX. TAVR. hom. 88 CASSIOD. var 7, 1, 3. COD. Iust. 5, 17, 8, 2 latronem ... vel abactorem. SERV. georg. 3, 408 IORD. Get. 58, 301. *hominum*: HIER. in Zach. 9, 5 (Migne 25, 1553 C.) nequaquam superveniat eis ultra abactor et eminans (VVLG. Zach. 9, 8 exactor). MAR. VICT. ad Iust. Man. 16 (Migne 8, 1008) quod si hoc honore viduaris ... Christus non salvator hominis venit, sed abactor, quod quidem dicere prohibet fas divinum. *depulsor*: HIER. epist. 78, 24 *Abraham* abactis corvis, qui hominum frumenta vastabant, abactoris vel depulsoris sortitus est nomen.

abāctus, -ūs *m.* PLIN. paneg. 20 si tamen transitus ille, non populatio fuit, cum abactus hospitum exerceret *Domitianus. cf. supra*: nullus in exigendis vehiculis tumultus. LEX Rom. Visig. epit. Guelph. 4, 8, 13 p. 407 de aburso vel abactu ventris partum non conpo⟨r⟩tari (*cf.* PAVL. sent. 4, 8, 13 aborsus vel abactus venter partum efficere non videtur). *v. Mess.*

Abacuc *v.* Habacuc.

? **abaculus.** PLIN. nat. 36, 199 veluti cum calculi fiunt, quos quidam ab oculis appellant (abaculos *edit. vet.*).

abacus, -ī *m.* [abacus abax *a gr.* ἄβαξ *tractum Th.*] PRISC. gramm. II 216 'hic abacus huius abaci' a genetivo graeco ἄβακος, 322 'hic abax huius abacis', quod tamen et 'hic abacus huius abaci' frequens invenitur. *Hauler, Archiv 1 (1884) 430.* SCHOL. Iuv. 3, 204 man. 1 cod. Pithoean: abagi. GLOSS. II 215, 2 ἄβαξ abagus. *de re v. Mau et Hultsch, PW. I 5.*

I 1 *mensa simplex, cui urceoli vel vasa imponebantur*: CATO rust. 10, 4 *et* 11, 3 *inter instrumenta molae oleti et vineae recenset.* IVV. 3, 204 urceoli sex ornamentum abaci. TERT. idol. 8 qui signum describit, quanto facilius abacum linit? **2** *mensa pretiosa ad cenas lautas et sim. adhibita*: SCHOL. Iuv. 3, 204 abagi, quod nos delficam appellamus. GLOSS. Iuv. *ibid.* abacus mensa, in qua calices ponuntur (GLOSS. V 652, 2). GLOSS. II 3, 19 abaci, delfica, μινιστέριον, ὡς Ἰουβενάλιος. V 615, 45 ab⟨a⟩cus et abax est ... mensa marmorea, in qua antiqui mittebant calices. VARRO ling. 9, 46 sicut abacum argento ornari ut alia ⟨paria sint, alia⟩ disparia, sic orationem. CIC. Verr. 4, 35 ab hoc abaci vasa omnia ... abstulit. 4, 57 cum aliquot abacorum faceret vasa aurea. Tusc. 5, 61 abacos ... compluris ornavit argento auroque caelato. LIV. 39, 6 ii (*exercitus Asiaticus*) primum ..., quae tum magnificae supellectilis habebantur, monopodia et abacos Romam advexerunt. PLIN. nat. 34, 14 triclinia aerata abacosque et monopodia Cn. Manlium Asia devicta primum invexisse triumpho suo, quem duxit anno urbis DLXVII, L. Piso auctor est. CORP. VI 10237 (*a. 16*) T(itii) Coccei Gaa et Patiens quaest(ores) tertium mensam quadratam in trichil(a), abacum cum basi ... d(e) d(ecurionum) s(ententia) posuerunt. PLIN. nat. 37, 13 transtulit ... lectos tricliniares tres, vasa ex auro et gemmis abacorum novem. 37, 18 quae (*murrina*) protinus ad hominum usum transiere abacis etiam escariisque vasis expetitis. 21. AVSON. epigr. 2, 1, 2 *Agathoclea* abacum Samio saepe onerasse luto. SIDON. epist. 2, 2, 11 in hac stibadium et nitens abacus. 9, 13, 5, 40 sertis abacum torosque pingant. carm. 17, 7 nec per multiplices abaco splendente cavernas argenti nigri pondera defodiam (*i. nec pondera argenti nigri ornandi causa in abaci cavernas infundenda curabo*). MART. DVM. refect. 3 (ALC. AVIT. carm. p. 195 *et* INSCR. christ. Rossi II p. 270) nec per multiplices abaco splendente gavessas (cavernas *Sirmond*) ponentur nitidae codicis arte dapes. VEN. FORT. vit. Mart. 2, 86 hic abacum picto bombycina flore decorant arte laborata et vel qualia pensat Aragne. CORP. V 3312 C. Amurrii Tacitinus et Hermes lib. VI vir. Aug. sign(um), abacum cum signis II Hercule et Amphale colleg. dendrofor. d. d. VI 16801 Dellia ... Primigeniae matri suae et suis abac(um) d. d. **II** *tabula lusoria et aleatoria, alias* alveus (alveolus): GLOSS. V 615, 45 ab⟨a⟩cus et abax ... est ... tabula lusoria. SVET. Nero 22 cum inter initia imperii eburneis quadrigis cotidie in abaco luderet. MACR. sat. 1, 5, 11 *diem* plerique abaco et latrunculis conterunt. **III** *tabula geometrica, astronomica, geographica*: COD. Harl. 3376 (*v. Archiv 1 (1884) 150*) abacus i. e. mensa pingentis ... tabula ... geometricalis. PERS. 1, 131 nec qui abaco numeros et secto in pulvere metas scit risisse vafer. APVL. apol. 16 si ... non modo campo et glebis, verum etiam abaco et pulvisculo te dedisses. AMBR. Abrah. 2, 11, 80 nec mundum radio formamus nec caelum in pulvere quaerimus nec intra angustos abacos orbem concludimus. HIER. in Ezech. 1, 43 pro latere Symmachus manifestius interpretatus est πλινθίον, quem nos laterculum et abacum appellare possumus, in cuius pulvere solent geometrae γραμμάς, i. e. lineas radiosque, describere. MART. CAP. 6, 579 abacus nuncupatur res depingendis ... opportuna formis, quippe ibi vel lineares ductus vel circulares flexus vel triangulares arraduntur anfractus. 582. 586. 724. 7, 725. 729. [BOET.] geom. p. 395, 24 tit. de ratione abaci. 396, 13 Pythagorici ... descripserunt sibi quandam formulam, quam mensam Pythagoream nominabant; a posterioribus appellabatur abacus. 426, 25 *characteres* supra in deformatione abaci depinximus. CARM. epigr. 434, 5 (*add. p. 855*) scivi quit Euclides abaco praescripta tulisset. *falso explicant stilum vel virgam geometricalem*: COD. Harl. *l. l.* abacus, i. e. stilus ... vel virga geometricalis. SCHOL. Pers. 1, 131. **IV 1** *tabula quadrata in columnarum capitellis*: GLOSS. V 645, 45 ab⟨a⟩cus et abax ... est pars capitelli. VITR. 4, 1, 11 uti quanta fuerit crassitudo imae columnae, tanta sit altitudo capituli cum abaco. abaci latitudo ita habeat rationem, ut quanta fuerit altitudo, tanta duo sint diagonia ab angulo ad angulum ... frontes sinuentur introrsus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ab extremis angulis abaci suae frontis latitudinis nona ... abaci crassitudo septima capituli altitudinis. 3, 5, 5 (*quater*). 3, 5, 6 (*bis*). 3, 5, 7. 4, 1, 12 (*bis*). 4, 7, 3. **2** *crusta marmorea vel marmoreae similis parietibus ornandi vestiendique causa applicata*: VITR. 7, 3, 10 veteribus parietibus nonnulli crustas excidentes pro abacis utuntur ipsaque tectoria abacorum et speculorum divisionibus circa se prominentes habent expressiones. 7, 4, 4 *in cameris* supra podia abaci ex atramento sunt subigendi et poliendi. *huc pertinere videntur*: PLIN. nat. 33, 159 hoc (*Gallico sile*) ... et Attico ad lumina utuntur, ad abacos nonnisi marmoroso, quoniam marmor in eo resistit amaritudini calcis. 35, 3 non placent iam abaci nec (abacina *Voss.*) spatia montis in cubiculo dilatantia. 35, 31, 32 *species Sinopidis* magis ceteris rubet, utilior abacis ... et eius, quae pressior vocatur ... usus ad bases abacorum. APVL. met. 2, 7 *coniecit Eyssenhardt*: abacum pascuae iurulentae (ambacupascuę iurulenta *cod.*) *vix recte*. *Bannier.*

abaddir. [*vocabulum peregrinum inc. orig. incipit fortasse a nomine semitico, quod hebraice sonat* אֶבֶן 'lapis'. *Th.*] PRISC. gramm. II 234, 16 abaddir ... (a b a d d i e r ὁ βαίτυλος) declinatum non legi. 47, 9. 153, 19 in 'ir' masculina sunt, ut hic vir ... abaddir. 313, 24 in 'ir' unum femininum, 'haec Gaddir, huius Gaddiris'. quidam addunt 'hic abaddir' ὁ βαίτυλος, 'huius abaddiris', lapis quem pro Iove devoravit Saturnus, sed in usu hoc non inveni. *similia in* GLOSS. AVG. epist. 17, 2 miror quod nominum absurditate commoto in mentem non venerit habere tuos et in sacerdotibus eucaddires (-ares *pars codd.*) et in numinibus abaddires. MYTHOGR. Vat. 1, 104 *Iovis* mater misit Saturno gemmam in similitudinem pueri celsam, quam a b i d i r vocant, cuius natura semper movetur. *item* 3, 15, 10. GLOSS. Pap. abaddir deus dicitur, quo nomine lapis vocatur, quem devoravit Saturnus pro Iove. dicitur quoque abaddir vel Abdira vel Abderites, quem Graeci badelion vocant. GLOSS. Salom. abderites id est Saturnus. *V.*

Abaddōn, *m.* Ἀβαδδών, *ex vocabulo* אֲבַדּוֹן *i. perditio. angelus malus.* VVLG. apoc. 9, **11** angelum abyssi, cui nomen hebraice Abaddon, graece autem Apollyon, latine habens nomen Exterminans. PRISCILL. tract. 1 p. 18 sive Abaddon hebreice sive Apolleon grece sive latine Exterminans nuncupetur *diabolus*.

(**Abaenāria**) *nom. ficticium.* MART. CAP. 6, 644 Pandataria, Prochyta, Abaenaria (Abeneria *codd.*) Inarime a Graecis dicta, *quae neglegenter exscripta sunt ex* PLIN. nat. 3, 82 Prochyta ... quia profusa ab Aenaria erat. *Otto.*

Abaesamis, -idis. *opp. Arabiae septentrionalis.* PLIN. nat. 6, 145 oppidis ... ab Samiramide conditis, Abaesamide et Soractia (*v. l.* Besamnis). *Diehl.*

(**abaestumo**) *vox ficta.* NIGID. Gell. 15, 3, 4 dictumque intercise 'autumo' quasi 'abaestumo'. MACR. gramm. V 600, **19.**

ābaeto, ābīto *ab* a *praepositione et* baeto, bito: GLOSS. Plac. V 6, 28 = V 43, 13 abiteres (abstiteres *codd.*) abires. bitere (abire sibitere *G*) enim ambulare significat, *cf. Nettleship, Journ. of Phil. 17, 119.* PLAVT. Truc. 95 *metro incerto* adservate aedis, | ne quis adventor gravior abaetat (abeat *C*, PRISC. gramm. III 425) quam adveniat. PLAVT. Epid. 304 ne abitas prius quam ego ad te venero. Rud. 777 adserva ipsum ne quo abitat. LVCIL. 330 d *lectio plane incerta, licet haec sint verba* VELII gramm. VII 62, 18 abbitere etiam quidam geminata b maluerunt et dicere et scribere intermissa d. *V.*

Abaeus, -ī, Ἀβαῖος*?*, *cogn. vir.* CORP. VIII 6218 M. Iulius Abaeus. 17903 f, 3 Innocentius Aba⟨eus*?*⟩, *an* Aba⟨ei⟩*? potest* Abaianus *cognatum videri.* *Otto.*

? **Abagathiānus.** *cogn. vir.* CORP. VIII 3186 (*Lambaesi*) P. Magnius Abagatinus, *sed in suppl. dicitur*: *est fortasse* Abagat(h)i⟨a⟩nus; *quamquam* Magnius Abagalianus, *ut cum Cagnat communicavit Gsell, redit in titulo ab eo reperto à la Mafouna. Renier legerat olim* Abagalinus. *Diehl.*

abago *v.* abigo.

Abaianus, -ī. *nom. vir.* CORP. VII 1336, 2 (*in vase*) *scriptum est* Abaianis, *estne* Abaiani S ...*? v.* Abaeus. *Otto.*

Abala *opp. Aegypti.* PLIN. nat. 6, 179. *Diehl.*

abalbus. DIOSC. 1, 6 haec ita agnoscitur, quia abalba est aut ... fragilior. *i. magis alba. v. sub* abangustus *et sub* ab *p. 40, 18.* *V.*

Abalcia, -ae, *insula.* SOL. 19, 6 auctor est Xenophon Lampsacenus a litore Scytharum in insulam Abalciam triduo navigari: *ex* PLIN. nat. 4, 95 *sumpta, ubi traditur* Balciam. *v. Ihm, PW. 1, 12 et* Abalus.

Abalī, -ōrum, *gens Indica.* PLIN. nat. 6, 67. *Diehl.*

? **Abalica** *f. nom. gent. barbaricum.* CORP. V 431 (*periit*) Abali⟨ca*?*⟩ Hosti l. Quinta. *traditur* Abalig. *et* Abalio. *v.* Abalus 3. *Otto*

abaliēnātio, -ōnis *f.* **I** *alteri traditio*: CIC. top. 5, 28 abalienatio est eius rei, quae mancipi est, aut traditio alteri nexu aut in iure cessio, inter quos ea iure civili fieri possunt (*cf.* IVL. VICT. rhet. 3, 3). FRONTIN. grom. p. 45, 13 si iam excessit memoria abalienationis, solet iuris formula ... inhibere mensores ne ..., neque quietem tam longae possessionis inrepere sinit (*cf.* AGENN. grom. p. 76, 5). *cf.* BOET. top. Cic. 3, 5, 28. **II** *quasi translatio*: *repudiatio*: ITALA cod. Mai. Monast. Iob 31, 3 nonne ... erit ... abalienatio (VVLG. alienatio) facientibus iniquitatem? (ἀπαλλοτρίωσις τοῖς ποιοῦσιν ἀνομίαν). *aversio*: AVG. in psalm. IV 9 speratur ... omnimoda mentis abalienatio a mortalibus rebus et miseriarum saeculi huius oblivio. *de sensuum obtusione*: MARC. med. 11, 35 medicamentum quod facit ... ad abalienationes auditus. *de corporis partibus tabidis*: MARC. med. 27, 30 quae ... a putore atque abalienatione corporis vindicant. abalienatio *et activa vi usurpatur et passiva. synonyma*: oblivio, putor. *Otto.*

abaliēno, -āvī, -ātum, -āre. *v.* alieno. GLOSS. ἀπαλλοτριῶ, ἐκποιῶ, ἀποπλανῶ. *Hauler, Archiv 1 (1884) 565.* ab alieno LEX agr. (Corp. I 200) 11. 15 (*ter*). 16 (abalieno 15). abaleno CORP. VI 14027 (*saec. p. Chr. I*). 14930 (b).

I *transferre*: **1** *proprie*: PLAVT. Mil. **1321** istuc crucior a viro me tali abalienarier. Pseud. 95 illa a me abalienatur atque abducitur. Curc. **174** nisi mors meum animum aps te abalienaverit. Trin. 557 hic ... cupit illum (*agrum*) ab se abalienari (513). Asin. 765 eam (*picturam*) vendat: ni in quadriduo abalienarit. TERT. nat. 2, 12 nato mox et abalienato Iove (*sc. a Saturno*). ITALA cod. Sangerm. psalm. 57, 4 abalienati sunt peccatores ab utero (ἀπηλλοτριώθησαν, VVLG. alienati). Eph. 2, 12 (Theod. Mops.). PS. AVG. de dilig. deo 10 a memetipso abalienari et nescio quo abstrahi. **2** *translate*: CIC. epist. **1**, **7**, **7** nos, quos favendo in communi causa retinere potuerunt, invidendo abalienarunt. inv. 1, 25 sin auditoris studium defatigatio abalienaverit a causa. CYPR. domin. orat. 31 abalienari et capi ineptis cogitationibus et profanis cum dominum deprecaris. VVLG. Is. **1**, **4** dereliquerunt dominum ... abalienati sunt (נָזֹרוּ *i. se averterunt*) retrorsum, *cf.* HIER. comm. in Is. 1, 1, 14 (Migne 24, 28). AVG. in psalm. 7 (8) peccatis suis a se lumen veritatis abalienantem. c. Iul. **3**, **107** parvuli abalienabuntur ab hac vita dei. THEOD. MOPS. ad Tim. 1, 1, 20. LIV. 5, 42, 8 velut adsueti malis abalienaverant ab sensu rerum suarum animos. AVG. lib. arb. 1, **1** se a discendo avertit atque abalienat. *privari aliqua re*: LIV. 22, 60, 15 abalienati iure civium, servi ... facti. SCRIB. LARG. 181 altercum ... qui biberunt ... mente abaliena[bu]ntur. *morbo abalienati sensus vel mens*: SCRIB. LARG. 180 opium ... mentem soporat sensusque abalienat (192). ITALA cod. Wirceb. Ier. 23, 9 factus sum sicut ... abalienatus homo a vino (συνεχόμενος ἀπὸ οἴνου, VVLG. madidus a vino). *corporis partes ex viva cum corpore coniunctione solutae*: SCRIB. LARG. 227 sensim temptare movere abalienatas (*haemorrhoidas*) oportet. QVINT. inst. 8, 3, 75 medici abalienata morbis membra praecidunt. MARC. med. 11, 38 ulcera abalienata in veretris. *avertere*: PS. APVL. Ascl. 22 per quae (*sc. rationem disciplinamque*) vitia corporum homines avertere atque abalienare potuissent. *alienum iudicare*: AVG. c. epist. fund. 31 quarum (*naturarum*) speciem ... nemo prudens abalienat ab auctore omnium bonorum deo.

II *inimicum reddere*: **1** *hominibus*: PAVL. FEST. 25 abalienatus dicitur quem quis a se removerit, alienatus qui alienus est factus. RHET. Her. 4, 15, 22 animos sociorum ab re publica removebas et abalienabas (*haec om. codd. mutili*). CIC. inv. 1, 21 (*auditores*) erunt vehementer abalienati. de orat. 2, 182 quae proborum ... sunt, valde benivolentiam conciliant abalienantque ab iis, in quibus haec ⟨non⟩ sunt. Verr. 5, 60 abalienati ... a nobis omnes reges amicissimi. 3, 155 aratorum ... maximum numerum abs te abalienasti. de orat. 2, 199 animos equitum Romanorum ... ad Q. Caepionis odium, [a (*om. codd. plerique*)] quo erant ipsi propter iudicia abalienati, renovabam. Att. 1, 3, 3 mirandum in modum est animo abalienato. 16, 15, 1 me ab illo abalienatum. (epist. 1, 7, 3.) Q. CIC. pet. 48 sin autem *id* neges, et certe abalienes et statim et pluris. NEP. Ham. 2, 2 primo mercennarii milites ... desciverant ...; ii totam abalienarunt Africam. 2, 4. LIV. 3, 4, 4 sua sponte iam infidos colonos Romanis abalienavit. 8, 2, 12 *et* 3, 1; 26, 38, 4; 35, 31, 7; 45, 6, 1. VICTORIN. in rhet. Cic. 1, **17** si iudices videntur abalienati, tribus modis benivolentiam comparamus. HIER. nom. hebr. p. 59, 11 Zarda abalienatus valde. comm. in Ezech. 4 (Migne 25, 117). VVLG. I Macc. 11, 53 abalienavit se a Ionatha (ἠλλοτριώθη τῷ *'I.*) et non retribuit ei secundum beneficia. CIC. Att. 14, 18, 1 sed totum se a te abalienavit Dolabella eadem causa qua me quoque sibi inimicissimum reddidit. VVLG. Sirach 11, 36 admitte ad te alienigenam ... et abalienabit (ἀπαλλοτριώσει) te a tuis propriis. **2** *rebus*: CIC. frg. A 7, 47 ut omnino ⟨a defensio⟩ne illius potestatis (*tribuniciae*) abalienentur. de orat. 3, 98 cur ... ab iis celerrime fastidio quodam et satietate abalienemur. NEP. Ages. 2, 5 quod Tissaphernes periurio suo et homines suis rebus abalienaret et deos sibi iratos redderet. *ab alienarum rerum cura se recipere ad meditandum*: AMBR. Is. 3, 6 sicut Isaac in campo vel abalienabat vel, ut alii habent, deambulabat. (1, 1.) fug. saec. 8, 51 I. deambulabat in campo, immo abalienabatur, *ex* genes. 24, 63 *ubi LXX* ἀδολεσχῆσαι (*Philo leg. alleg. 3, 14* ὅταν ἀδολεσχῇ καὶ ἰδιάζῃ τῷ θεῷ), *Vulg. ex* לָשׂוּחַ ad meditandum

III *eximere e dominio*: PLAVT. Merc. 457 nescio ... velit ille illam necne abalienarier. LEX agr. (Corp. I 200) 15 ⟨quod eius agri neque is abalie⟩navit ab alienaveritve neque heres eius ab alienavit ab alienav⟨eritve⟩. LEX Anton. de Term. (Corp. I 204) 1, 32 quod eius ipsei sua voluntate ab se non abalienarunt (II 27). CIC. Verr. 4, 119 excisis arboribus ac venditis, demptis tegulis, instrumento, pecore abalienato ... eas res quibus fundi fructus et cultura continetur amotas ac venditas. 5, 134 pretio adductam civitatem ... quae accepisset a maioribus vendidisse atque abalienasse. agr. 2, 64 agros

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vectigalis populi Romani abalienaret (*cf.* 62 postremo etiam vectigalia vestra venierint). VAL. MAX. 4, 4, 3 qui cum hereditatis nomine ea accepisset, religionis causa abalienanda non putavit. SEN. epist. 117,15 ager iure possidetur, sapientia natura; ille abalienari potest et alteri tradi, haec non discedit a domino. *cf.* BOET. top. Cic. 3, 5, 28. FRONTIN. grom. p. 55, 1 (*et ex eo* AGENN. grom. p. 86, 2) neque ullo modo abalienari (*opponitur* vendi) posse a re publica (HYG. grom. p. 197,21). TRYPH. dig. 32, 38, 7 praedia ... nulla ex causa abalienent, sed conservent successioni suae. VLP. reg. 2,4 etsi ab herede abalienatus sit, emptori dando pecuniam ad libertatem perveniet; idque lex duodecim tabularum iubet. PAVL. dig. 4, 7, 8, 5 qui venditori suo redhibet, non videtur iudicii mutandi causa abalienare. 41, 1, 48 si *ea res* ... abalienata sit bonae fidei emptori. COD. Theod. 3, 8, 2 (LEG. Visig., COD. Iust. 5, 9, 3) (*exeunte saec. IIII*) nec quicquam eaedem feminae ex iisdem facultatibus abalienandi in quamlibet extraneam personam ... praesumant atque habeant potestatem ... nam si quid ex iisdem rebus in alium quemlibet fuerit a possidente translatum .... 16, 2, 27 de quibus (*sc. praediorum reditibus*) servandi abalienandi, donandi distrahendi relinquendi ... integra sit potestas. ITALA (Hier. in Os., Migne 25, 896) Os. 9, 10 ipsi autem ingressi sunt Beelphegor et abalienati sunt in confusionem (*sic etiam* VVLG.; ἀπηλλοτριώθησαν εἰς αἰσχύνην; וַיִּנָּזְרוּ לַבֹּשֶׁת *i. e. idolo* [*turpitudini*] *se tradiderunt*; HIER. *addit*: abalienati sunt a deo confusioni suae id est idolo mancipati). cod. Wirceb. Ier. 19, 4 abalienaverunt (VVLG. alienum fecerint) locum istum (ἀπηλλοτρίωσαν τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐθυμίασαν ἐν αὐτῷ θεοῖς ἀλλοτρίοις). CORP. VI 14027 (*saec. p. Chr. I*) quisque mi heres erit, h(oc) m(onumentum) ne liceat abalenare (*sic*) ei. 13014 si quis hanc memoriam ... de nomine voluerit ... a⟨b⟩alienare intereat. 14930(b) siquis hanc aram vendere aut abalenare (*sic*) volt. X 1804, 6—7. 3037. III 191 ut ne liceret ulli eorum abalienare ullo modo id monumentum (ἀπαλλοτριῶσαι κατ' οὐδένα τρόπον τὸ αὐτὸ μνημεῖον).

dolo malo: CORP. VIII 14683 si q(u)is at vinu(m) (*quod multae nomine dare debebat*) inferend(um) ierit et abalienaverit, ... *demere aliquid alicui*: PELAGON. 283 (*in praecantatione*) ictu (*sc. equi quem vipera percussit*), Sol divine calide et frigide, tantum mihi abalienasti (*anonym. graecus* τοσοῦτόν με ἀπηλλοτρίωσας).

synonyma: *ad I* abduco, averto; *ad II* (odium), inimicissimum reddo, removeo, irascor Q. CIC. pet. 48; *ad III* a possidente transfero, abalienor: veneo. *opposita*: *ad I* retineo; *ad II* benivolentiam comparo, voluptate impello CIC. de orat. 3, 98, restituo NEP. Ham. 2, 4; *ad III* servo, conservo *alicui*. *coniungitur cum abl. sine* a: *apud* CIC., NEP., LIV., SCRIB. LARG. *aliquid de nomine*: INSCR. *alicui aliquid* (*i. demere*): PELAGON. *aliquid in aliquem* (*aliquid*): COD. Theod., ITALA, VVLG. *adi.* **abaliēnātus**: CIC., HIER. in ep. ad Eph. II 4 (Migne 26, 506), MARC. med. *Otto.*

Abalitu, ὁ Αὐαλίτης. *ex sinu Avalite intramus sinum Arabicum.* PLIN. nat. 6, 174 sinus Abalitu. *v. Tomaschek, PW. II 2263 sub* Aualites. *Diehl.*

[**abaliud**] *traditur cod. Agob.* TERT. nat. 1, 9 p. 74, 9, *at recte emendavit Oehler* ⟨si⟩ ab ⟨alio⟩ aliud. *V.*

Aballava *statio Britannica haud procul a vallo Hadriani sita.* CORP. VII 1291 a Mais Aballava Vxel⟨l⟩odu⟨no⟩ Amboglan⟨ni⟩s Banna (RAVENN. 433, 2 A v a l a n a). NOT. dign. occ. 40 (dux Britanniarum) 47 praefectus numeri Maurorum Aurelianorum A b a l l a b a. *adi.* **Aballavēnsis**, -e. CORP. VII 415 (*a. 241. 242*) num(eri) Frisionum Aballavensium (416). *v. Huebner p. 104 et PW. I 13.* *Diehl.*

Aballēnius, -ī, *patronymicum hebr.* CYPR GALL. iud. 477 princeps Aballenius Abdon (*claudunt haec hexametrum*). *pertinent ad* iud. 12, 13 עַבְדּוֹן בֶּן־הִלֵּל, VVLG. Abdon filius Illel, LXX Ἀβδὼν υἱὸς Ἐλλήλ. HIER. nom. hebr. p. 31, 19 *patrem nominat* Allel. *Otto.*

Aballo, -ōnis *opp. Aeduorum Galliae Lugudunensis, hodie* Avallon. TAB. Peut. 1, 5 Aballo. ITIN. Anton. 360 Aballone. VEN. FORT. vita Germ. 2, 5 A v a l l o n e castro. 30, 85 castello Avallone. *Diehl.*

abalterutrum *adv.* HYGIN. mun. castr. 43 *milites* non plus quam tripertiti esse debebunt nec longe abalterutrum, ut viva(?) tessera suo vocabulo citationis audiant. ACTA Arval. (*a. 218*) A 28 *fruges* ab alterutrum sibi redd(iderunt). GREG. TVR. hist. Franc. 6, 31 p. 271, 5 pacem fecerunt pollicentes alter ab (adq. *cod. Lauriss.*) alterutrum, ut. glor. conf. 31 non coitu ..., non sunt ab (ad *cod. Clarom.*) alterutrum polluti in voluptate carnali. SCHOL. Arat. p. 189, 17. *V.*

abambulo, -āre. PAVL. FEST. 26 abambulantes abscedentes. GLOSS. abambulo κατ' ἰδίαν περιπατῶ. διακινῶ. *Klotz.*

Abalus, -ī 1 *insula Oceani, prope Britanniam.* PLIN. nat. 37, 35 insulam Abalum. *cf.* Abalcia *et v. Ihm, PW. I 13.* 2 *pontifex Tyrius* IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 157. *graece* Ἄββαρος. 3 *nom. barbar.* CORP. VII 1336, 3 (*in vase Britannico*) of(ficina) Abali. *v. Holder, altcelt. Sprachsch. I 5. cf.* Abalica. *Diehl.*

abamita, -ae *f.* [*cf. c.* abavus abnepos *Th.*] *Hauler, Archiv 2 (1885) 108.* GAIVS dig. 38, 10, 3 (*item* ANON. de grad. 8 INST. 3, 6, 6) sexto gradu sunt supra ... abpatruus abamita, id est abavi frater et soror. PAVL. dig. 38, 10, 10, 17 avunculus maximus: is est abaviae frater, patris vel matri avunculus maior ... amita maxima: ea est abavi soror, patris vel matris amita maior. *quos quidam dicunt*: abavunculus abamita ... itaque et nos indifferenter hos ponemus. *ego autem eis sum* fratris sororisque *abnepos.* 38, 10, 10, 18 atavi ataviae frater sororve: hi sunt ... patris vel matris abpatruus abavunculus abamita abmatertera. *falso*: ISID. orig. 9, 6, 25 amitae meae proavia mihi abamita est; *est abavia paterna.* *angustiore vi*: PAVL. sent. 4, 11, 6 sexto gradu veniunt supra ... abpatruus abamita, hi sunt abavi p a t e r n i frater et soror (*cf.* 5 propatruus proamita, hi sunt proavi paterni frater et soror. *et Huschke adn. in ed.*). *latiore vi*: GLOSS. IV 301, 5 abamita soror avi *i. amita magna.* *v. Mess.*

?**Abana** *nom. barbaricum.* CORP. II 2527 (*periit*) Calpurnia Abana, *nisi erravit qui descripsit.* *non magis certum est quod legitur in vase* CORP. VIII 10479, 3 (*periit*) of. Aban.

Abana, אֲבָנָה, Ἀβανά, *fluv. Syriae.* VVLG. IV reg. 5, 13 Abana et Pharphar fluvii Damasci. HIER. nom. hebr. p. 44, 11 Abana: lapides eius. sit. et nom. p. 97, 26 Abana fluvius Damasci. *v.* Chrysorrhoas. *Otto.*

abanēt. [*ab hebr.* אַבְנֵט *tractum Th.*] HIER. epist. 64, 12 tertium genus est vestimenti *sacerdotum Hebraeorum*, quod illi appellant abanet, nos cingulum vel balteum vel zonam possumus dicere. Babylonii novo vocabulo hemian vocant. *iam describitur. inde* ISID. orig. 19, 21, 2 abaneth (*varia codd.*) cingulum sacerdotale rotundum.

abangustus, -a, -um. DIOSC. 4, 71 *mandragora herba* folia habet abangusta (στενώτερα) a lactuca et minora. *nimirum praepositio* ab *comparationis initium indicans bis ponitur, cf.* abalbus. *V.*

Abannī *vel* **Abannae**, *Mauretaniae gens.* AMM. 29, 5, 37 Theodosius ... Caprariensibus Abannisque eorum vicinis proelio levi sublatis. HONOR. geogr. 48 p. 54 A Abenna gens. B Avennei vel Obbenses. *Diehl.*

abante, *praep. et adv.* ab ab *et* ante. *a grammaticis impugnatur.* SERG. gramm. IV 517, 24 nemo ... dicit 'de post forum', nemo enim 'ab ante'. GLOSS. V 47, 24 ante me fugimus, dicimus, non 'abante me'... nam ut non possum dicere 'inante cedit', 'inante vadit' ita et 'abante me fugit'. *cf.* adante, inante, exante, subante. *Wölfflin, Archiv 1 (1884) 437.* [*ital.* avanti, *francog.* avant *M.-L.*]

***praepositio** de loco*: ITALA (Aug. gen. c. Manich. Migne 34, 196) gen. 3, 8 absconderunt se abante faciem domini (ἀπὸ προσώπου). cod. Lugd. levit. 10, 4 tollite fratres vestros abante faciem sanctorum (ἐκ προσώπου). cod. Wirceb. levit. 19, 32 abante faciem senicis exsurges (ἀπὸ προσώπου). cod. Lugd. deut. 2, 12 exstirpaverunt eos abante faciem suam (ἀπὸ προσώπου). deut. 2, 21. 9, 5. deut. 7, 20 qui latitaverunt abante te (ἀπὸ σοῦ). cod. Lugd. *et* Monac. deut. 9, 3 avertit illos abante faciem tuam (ἀπὸ προσώπου). Nah. 1, 5 (Ps. Aug. speculum 121) petrae confractae sunt abante eum (ἀπ' αὐτοῦ). Primas. apoc. 12, 14 abante faciem illius serpentis (ἀπὸ προσώπου). Ps. CYPR. orat. 2, 2 me absconsurus sum abante virtutem tuam ... tege me abante metum domini mei. VVLG. III Esdr. 9, 1 exsurgens Esdra abante templum abiit (ἀπὸ τῆς αὐλῆς). ITALA cod. Lugd. exod. 34, 11 eicio abante faciem vestram Amorreum (περὶ προσώπου). deut. 2, 21 perdidit illos dominus abante faciem illorum (*it.*). cod. Monac. deut. 9, 4.

***adverbium** loci*: ITALA cod. Cant. Luc. 19, 4 antecedens abante (προλαβὼν ἔμπροσθεν) ascendit in morum. FAV. epit. Vitr. 29 horologium ... quattuor partibus sursum latioribus infra angustioribus, ita ut abante et a tergo latiores partes habeat. FIRM. math. 2, 22, 4 dextrum trigonum est, quod ab eo signo, a quo incipimus, retro est, sinistrum vero, quod abante. 6 quod retro fuerit, dextrum est; quod abante fuerit, sinistrum. 8. HIER. epist. 18 Myrmicoleon abante leo, retro formica. VVLG. Bar. 6, 5 visa ... turba deretro et abante. CORP. VI 2899 in agro pedes XVI cum terrula pura abante et dextra laevaque. 8931 abante longum pedes XI. XI 147 petimus, ne quis nos inquietet ex arca nostra neque aliam ponat. *Bannier.*

abantes mortui ⟨quos Graeci elibantes (*i.* ἠλίβαντες) appellant *add. ab*⟩ GLOSS. IV 201, 5 *cf.* V 435, 4. [*inc. orig. cf. c. gr.* Ἄβαντες· οἱ Εὐβοεῖς καὶ κολοσσοί, νεκροί Hesych. *Th.*] *v. sub* Abas. *V.*

Abantes Abantēus Abantias *sim. v.* **Abas.**

abantonia, *cf. c. germ.* ambaht, 'Amt'? *ancilla operaria ut videtur.* LEX Sal. capit. VI 5 (Eq.) de servo si alienam occiserit ancillam ... certe si abantonia(m) vel porcarios sive artificis fuerit inputatum *occidisse.*

Abara *opp. Persidis.* TAB. Peut. 11, 5. NOT. Tir. 84, 82 Abaram *cf.* Abarim.

Abaradirēnsis *Abaradirae provinciae Byzacenae oppidi incola.* VICT. VIT. not. Byz. 23 Praefectianus Abaradirensis pr(es)b(y)t(er).

Abarara *statio viae a* Cyrro Edissa (*Asiae*): ITIN. Anton. 190, 1. *var. lect.* Abarraza. *Diehl.*

abarceo, -ēre. FEST. PAVL. 15 arcere prohibere est. similiter abarcet prohibet. 25, 16 abercet prohibet[ur]. GLOSS. abarcet prohibet. V 435, 6 prohibet vitat. CORP. XIII 485 heredum meo⟨rum ...⟩ di habeant abarcere usq(ue) ad monimentum meum latum p(edes) X. *V.*

Abarēs *plur.* ISID. orig. 9, 2, 66 Vgnos antea Hunnos vocatos, postremo a rege suo Abares appellatos dicunt. *medio aevo appellantur* Avares Αὔαροι. *Diehl.*

Abareus, -a *nom. gent., cf.* Abarus. CORP. VII 393 (*periit*) L. Abareus Ge⟨nialis?⟩.

abarguo ἀπελέγχω GLOSS. II 234, 22.

Abārīm, עֲבָרִים, Ἀβαρίμ, *mons Palaestinae.* VVLG. num. 27, 12 in montem istum Abarim. 33, 47 ad montes Abarim. 48. deut. 32, 49.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HIER. nom. hebr. p. 16,5 Abarim: in transitu. sit. et nom. p. 89,8 Abarim mons in quo mortuus est Moyses. PS. AMBR. mans. 41.

Abarimon *regio Scythica.* PLIN. nat. 7,11 super alios autem Anthropophagos Scythas in quadam convalle magna Imavi montis regio est quae vocatur Abarimon. *Otto.*

Abaris, -is, *Ἄβαρις, nomen barbarum.* VERG. Aen. 9, 342 OV. met. 5,86 VAL. FL. 3,152. SIL. 10,134: *semper* Abarim. *magus celeberrimus.* FIRM. err. 15, 1 *Palladium* Abaris Scytha fecisse perhibetur. 15, 2 Abari *vocat.* HIER. chron. a. Abrah. 1446 Habaris de Scythia venit in Graeciam. a. Abrah. 1568 Habaris Hyperboranus hariolus agnoscitur. *v. Bethe, PW. I 16.*

Abaritānus, -a, -um, *adi.* PLIN. nat. 16,172 *harundo* piscatoria Abaritana ex Africa. VICT. VIT. 1, 13 *Geisericus* provincias sibi Bizacenam, Abaritanam . . . reservavit. *cf.* not. prov. proc. 2 Felix Abaritanus, *ubi* Aboritanus *coni. Ruinart.* CORP. VIII 17202 Abari⟨t⟩ana ⟨·⟩ Iamaiitheu ⟨· · ·⟩.

Abarne *opp. Mesopotamiae, ubi thermae.* AMM. 18, 9, 2. *Diehl.*

Abarōn, *Ἀναρών, cogn. vir. hebr.* VVLG. I Macc. 2, 5 Eleazarum qui cognominabatur Abaron. *Otto.*

? **abartenum** inhonestum GLOSS. IV 404,12. V 591, 22; aparthenum *exc. Pithoei.*

abarticulāmentum, -ī *n.* PLACIT. 23, 2 aquilae abarticulamenta exorta ex femoribus (*totum caput deest in cod. Casinensi*). *V.*

? **Abarus,** -ī *nom. vir.* CORP. VII 1336, 4 (*in vase*) of(ficina) Abari. *male lecta videtur Huebnero.* *Otto.*

Abās, -antis, *Ἄβας.* **1** *barbari multi, inprimis* Abantum, *Thraciae populi, heros.* VERG. Aen. 1, 121 et qua vectus Abas et qua grandaevus Aletes (10, 170 OV. met. 5, 126. 12, 306. 14, 505 VAL. FL. 1, 453 STAT. Theb. 2, 220. 4, 589. 7, 647 Ach. 1, 702 HYG. fab. 157 p. 14, 2). *cf.* SERV. *ad l.* 'Abantes' aliquot tradunt. HIER. chron. a. Abrah. 634 Argis... Abas. SCHOL. Dan. Verg. Aen. 3, 286 A b a n s (*contra* SERV. Aen. 1, 359 'n' non habet). VERG. Aen. 3, 286 Abantis (HYG. fab. 14 p. 46, 11). HYG. fab. 170 p. 34, 7 Abanti. HOMER. 445 Abantaque (STAT. Theb. 8, 446). **2** ab Abante, qui Troica scripsit, relatum est SCHOL. Dan. Verg. Aen. 9, 262. *v. Toepffer et Schwartz, PW. I 18.* **3** *cogn. vir.* CORP. IX 3465 Domitius Abas Salonina paren(tes). *al.* A b a. CORP. VI 6302 Aba lectic(arius). XII 4693 (*Narbone, periit*) Aba sibi et Celso. IV 2051 Aba *nominis cuiusdam fuerit principium.*

Abantes, -um, *Ἄβαντες. vetustissima Graecorum gens, quae e Chalcidice profecta Euboeam occupavit.* AVIEN. orb. terr. 678 caespes Abantum. 698 limes Abantum. PRISC. perieg. 534 Abantas supra sunt Salamis nec non Aegina. *v. Toepffer, PW. I 13.* *adi.* **Abantēus,** -a, -um, *Ἀβάντειος.* OV. met. 15, 164 Abanteis . . . in Argis.

Abantiadēs, -is *vel* -ae, *Ἀβαντιάδης. patronymicum ab* Abas *derivatum. Acrisius*: OV. met. 4, 607. *Perseus*: OV. am. 3, 12, 24 victor Abantiades alite fertur equo (met. 5, 236). met. 5, 138 ultor Abantiades. Ib. 463 met. 4, 673. *Euboeae incola*: STAT. Theb. 9, 758 addit Abantiadas, insignem crinibus Argum. 7, 370 in terga comantes . . . Abantiadas. **Abantias,** -adis, *Ἀβαντιάς. Euboea.* PLIN. nat. 4, 64 (PRISC. perieg. 544). *adi.* **Abantius,** -a, -um. STAT. silv. 4, 8, 46 litus ad Ausonium devexit Abantia classis. ? **Abantus,** -ī *nom. vir.* CORP. III 2137 (*Salonis, extat*) d. m. Abanto defunto coserva p. s. '*debuit esse opinor* Abascanto' *Mommsen.*

Abascantus, -ī, *Ἀβάσκαντος. nom. graec. s e r v., cogn. lib. passim in titulis, raro in Africa. in usu erat inde a prima aetate imperatoria (in columbariis) ad medium saec. III.* CORP. VI 2844 Abascantus Caes(aris) n(ostri) ser(vus) vern(a) disp(ensator) annon(ae). XV 569 (*aevi Traiani vel Hadriani*) d(e) f(iglinis) Abasc(anti) Aug(usti) l(iberti). 18408 M. Vlpius Aug. l. Abascantus. VI 6158 C. Corneli C. l. Abascanti. IV suppl. 19, 21 M. Alfi Abascanti (22, 21). 25, 17 T. Iuli Abascanti. 92, 7 L. Sextilí Aba⟨sc⟩antí. VIII 14861 Ti. Claudius Abascantus. 5234. 12659. STAT. silv. 5 praef. Statius Abascanto suo salutem. PLIN. epist. 11, 2 L. Satrio Abascanto. TERT. scorp. 10 apud . . . Teletos . . . et Acinetos et A b a s c a n t o s Valentini. COD. Iust. 7, 71, 2 (*a. 245*). CORP. XIV 869 (*Ostiae, ubi maxime hoc nomen legitur*) C. Cornelius A b a s c a n t h u s. XII 3189 (*Nemausi*) A b e s c a n t u s *Sex. Aeli Stratonis lib.* *nota*: VI 5028 (*primae aetatis imperatoriae*) L. Tacitius A b a s c a n i t u s (*sic*). *equus*: CORP. VI 10053 d 10 Abasc(anto).

Abascantis, -idis, *Ἀβασκαντίς. cogn. mul.* CORP. VI 21546 d. m. Lucceia Abascantis Lathymo vernae suo b. m. f. **Abascantius,** -ī *cogn. vir.* CORP. VIII 1970 (*Theveste*) d. m. s. P. Paetio Abascantio pio . . . P. Paetius Abascantius pater. **Abascantiānus,** -ī *cogn. vir.* CORP. VI 158 (*a. p. Chr. 131 et 140*) *et* 159 (*a. 140*) L. Pompeius Abascantianus. 14894 Ti. Claudio Abascantian(o). *idem* 14895. 17976 T. Flavi Abascantiani. 25596 C. Rupilio Abascantiano C. Rupili Abascanti filio. XIV 324 (*Ostiae*) P. Cl. P. f. Horat(io) Abascantiano fil. dulcissimo P. Cl. Abascantus pater (326). **Abascantio,** -ōnis *cogn. vir.* CORP. VIII 7738 M. Sittius Abascantio (*Cirtae*). **Abascantilla,** -ae *cogn. mul.* CORP. X 1884 (*Puteolis*) Corneliae Abascan⟨t⟩il⟨l⟩ae uxori. **Abascantulus** *pupi nomen.* CORP. VIII 12658 Abascantulus Aug(usti) pius vixit anno uno . . . Abascantus Aug(usti) pater.

Abasgī, -ōrum, *Ἀβασκοί. gens Caucasia.* NOT. dign. or. 31, 41 ala prima Abasgorum (55). NOV. 28 praef. **Abasgia,** *Ἀβασγία. regio quam incolunt Abasgi.* RAVENN. 167, 7 patria . . . Abasgia. 38, 3 A u a s g i a. *v. Tomaschek, PW. I 20.* *Diehl.*

abaso infirma domus GLOSS. (infima *et* infama *hic illic codd.*). GLOSS. Scalig. V 591, 32 infirma domus quasi sine base. GLOSS. Aelfrici 185, 21 abaso infirmatorium, seoccra manna hus. *cf.* HESYCH. ἀβὰς εὐήθης καὶ ἱερὰ νόσος. [*inc. orig. Th.*] *V.*

Abaticī *v.* Avatici.

Abātius *v.* Abbius.

Abaton SEN. nat. 4, 7 *Ἄβατον, petra* (*in Nilo*). LVCAN. 10, 323 Abaton quam nostra vocat veneranda vetustas. SERV. Verg. Aen. 6, 154 A b a t o s. *Diehl.*

abatto, abatī, abattere. *Hauler, Archiv 2 (1885) 450.* LEX. Sal. 41 add. 1 si quis hominem de bargo ('galgen') vel de furca abattere presumpserit (dimittere pres. *vel* abbatiderit *vel* dimiserit *al. codd.*) sine voluntate iudicis. capit. I 2 si quis hominem de furcas abaterit (descenderit *var. lectio*). *cf. ital.* abbattere, *francog.* abattre.

abaudio, -īre. ITALA cod. Lugd. exod. 7, 4 non abaudiet (*εἰσακούσεται,* VVLG. audiet) vos Farao. *V.*

abavia, -ae *f.* [*cf. c.* abavus *Th.*] GLOSS. προ[σ]γόνη μάμμη προμάμμη (*versione lib.*). *Hauler, Archiv 2 (1885) 289.* PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 *abavia* octies numeratur: est enim proavi paterni aut materni, item proaviae paternae aut maternae mater. GAIVS dig. 38, 10, 3 abavunculus abmatertera, id est abaviae frater et soror. *al. cf.* abavus. *latiore vi*: GLOSS. II 3, 9 abavia quinta: προμάμμη (*est* atavia).

abavunculus, -ī *m.* [*cf. c.* abavus abnepos *Th.*] *Hauler, Archiv 2 (1885) 290.* GAIVS dig. 38, 10, 3 pr. (*item* ANON. de grad. 8 *ex suppl.* INST. 3, 6, 6) sexto gradu sunt supra . . . abavunculus abmatertera, id est abaviae frater et soror. PAVL. dig. 38, 10, 10, 17. 18 *cf.* abamita. ISID. orig. 9, 6, 26 avunculi mei proavus mihi abavunculus est; *errore, est* abavus maternus. *latius patet*: PAVL. sent. 4, 11, 6 = LEX Visig. Recc. 4, 1, 6 abavunculus abmatertera: hi sunt abaviae paternae maternaeque frater et soror, a b a v i q u e m a t e r n i. GLOSS. Vatic. 1471 (add.) abavunculus frater aviae (*i.* avunculus magnus). *cf. B. Delbrück, Abh. sächs. Ges. 25 p. 489.*

abavus, -ī *m.* [*ex* ab *et* avus *compositum esse videtur, sicut Persis fuit* nyāka '*avus*' apa-nyāka '*abavus*' *Th.*] *Hauler, Archiv 2 (1885) 290.* PAVL. FEST. 13 abavus dicitur, quia abest ab avo et est avus avi. GLOSS. προπάππου πατήρ, ἀπόπαππος; pater proavi, id est avus avi. *B. Delbrück, Die indog. Verwandtschaftsnamen, Abh. sächs. Ges. 25 p. 475.* ababus CORP. VI 1743 Munatio Planco Paulino v(iro) c(larissimo) praesidi Pann(oniae) per ann(os) XVII . . . ababo suo.

PLAVT. Persa 57 pater avos proavos abavos atavos tritavos. Mil. 373 ibi mei sunt maiores siti, pater avos proavos abavos. CIC. Brut. 213 (*post avos et proavos*) duorum abavorum. VELL. 1, 2, 1 Temenus Cresphontes Aristodemus quorum abavus (atavus *P*) fuerat *Hercules.* SEN. clem. 1, 10, 1 abavus tuus (*Augustus Neronis. cf.* TAC. ann. 13, 34. 14, 53. 55). TAC. ann. 15, 35 Torquatus Silanus . . . divum Augustum abavum ferebat (atavum *M*, *cf. Prosopogr. imp. Rom. II n. 558*). PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 abavus, cuius intellectus in octo personas porrigitur: est enim proavi paterni aut materni pater, quos singulos duplici modo intellegendos diximus, aut proaviae paternae aut maternae pater. GAIVS dig. 38, 10, 1, 6 quarto gradu sunt supra abavus abavia (PAVL. *l. l. al.*). 38, 10, 3. PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 atavus est abavi vel abaviae pater . . . patris vel matris abavus. *al.* SERV. Aen. 8, 268 patris avi proavi abavi atavique vocabulum. SIDON. carm. 15, 152 doceatque nepotes non abavi solum sed avi quoque iungere fasces. abavus patris (*pro* atavus): CORP. I 1198 = X 4780 Mess⟨ius . . .⟩ f. Stichus ⟨me⟩nsor(?) abavos patris mei ⟨Iu⟩noni Populona⟨e⟩ sacrum. *latiore vi*: CIC. har. 38 *de Clodio*: coniventis illos oculos abavi tui (*App. Claudi Caeci*). 22 te, Cn. Lentule, cuius abavi (ab avia *codd.*) manibus esset accepta *mater Idaea* (*pro* atavi, *sed cf. Drumann II 405 adn. 5*). SEN. Ag. 406 abavusque tuam . . . respice prolem (*sc. Iuppiter Argivos*). PLIN. nat. 18, 39 defendi aequum est abavos, qui praeceptis suis prospexere vitae. GLOSS. II 563, 41 tertius pater. IV 3, 14 pater avi. IV 201, 2 tritavi pater. II 564, 4 abaus (*Loewe, gloss. nom. 4, 15,* abans *cod.*) avus. *in codd.* abavus, -ia *et* atavus, -ia *saepe confunduntur, ut* TAC. ann. 14, 53. 15, 35. *v. Mess.*

abax *v.* abacus.

abba pater. [*reddit vocem* ἀββᾶ ὁ πατήρ, *qua Iesus et christiani deum patrem appellare consuerant sec.* Marc. 14, 36 Rom. 8, 15 Gal. 4, 6. *Th.*] AVG. serm. 156, 15 abba enim hebraice pater dicitur. HIER. ad Gal. 4, 6: cum abba pater hebraeo Syroque sermone dicatur et dominus noster in evangelio praecipiat, nullum patrem vocandum nisi deum, nescio qua licentia in monasteriis vel vocemus hoc nomine alios vel vocari nos acquiescamus. GLOSS. IV 3, 1 abba syrum, graece πατήρ, latine genitor, in vocativo amittit s sicut Pallas et cetera nomina graeca in as exeuntia *cf.* ISID. orig. 7, 13, 5. PAVL. NOL. epist. 26, 5 PROSP. c. coll. 18, 3 psalm. 118, 45. 48. *Klotz.*

Abbaitae, -ārum *Abbaitis Mysiae regionis incolae.* CORP. XIV 2218 (*in columna*) C. Salluio C. f. Nasoni leg(ato) pro pr(aetore) Mysei Ab⟨b⟩aitae et Epict⟨ete⟩s, quod eos bello Mitrhida⟨ti⟩s conservavit, virtutis ergo. *in gemino titulo graeco* Ἀββαιεῖται. *Diehl.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abbās *vel* **abba**. [*'abt' ex Aegypto tractum esse videtur, ubi ut alios viros venerandos ita monachos voce 'ἄββα pater' appellabant. Th.*] *Hauler, Archiv 2 (1885) 292—314.* *nom.* abbă *passim*, Ven. Fort. carm. 4, 4, 10. Greg. Tvr. *solam hanc formam nominativi agnoscit (Bonnet, le Latin de Grég. p. 365) quae etiam in titulis christianis regnat. gen.* abbate Greg. Tvr. hist. Franc. 10, 29, abbix Carm. epigr. 720, 1 *(an voc.?). dat.* abbae Novell. 133, 6 pr. *vir venerandus, pater*: Hier. ad Gal. 4, 6 *(cf. p. 48, 74).* Cassian. conl. 1, 1 una cum sancto abbate Germano. *al.* *monasterio praefectus*: Hier. epist. 51, 2 per sanctum presbyterum et abbatem monachorum Gregorium. Avg. vit. erem. 9 abbas scilicet vel prior. 10 episcopum aut abbatem vel magni nominis priorem. Ps. Avg. serm. 307, 1 vitis significat servos dei, abbates, monachos. Cassian. inst. 2, 3, 5 monasteriis praeesse audemus et abbates nos ... statuimus. Avell. p. 441, 6 presbyterum et abbatem Constantinopolitanae civitatis. 703, 27 clericis et abbatibus. Sidon. epist. 7, 17, 4 abbas sit ... supra congregationem, tu vero et supra abbatem. carm. 16, 113 urbem ... monachosque antistes et abbas ... regis. Greg. Tvr. glor. conf. 80 ut abba ordinaretur. vit. patr. 12, 3 stabilitisque abbatibus. hist. Franc. 4, 4 in cuius loco Guntharius abba subrogatur. Greg. M. epist. 2, 4, 1 constituto abbate. Alc. Avit. carm. 6, 506 *Eugenia* fieret abbas *in coenobio monachorum.* *Klotz.*

Abbās, -ātis *m. nom. originis semiticae, cf.* abbas. Corp. VI 15926 Cocceia Herais M. Helbio Abbati coniugi. XV 6269 *(in lucerna)* Abbas. *fem.* Abba: Corp. XIII 2191 *(Luguduni, saec. III)* Centusmia Abba *Iuventiniae Auspiciae avia.* *cognatum sine dubio* **Abbeus**, -ī. Corp. III 10307 *(in Pannonia inf.)* Barsemis Abbei ... d(omo) Carris. *Otto.*

Abbassium, -ī *opp. Phrygiae.* Liv. 38, 15, 15 ad Abbassium posuit castra *Cn. Manlius.* *Diehl.*

abbatia. [*ab* abbas *Th.*] *Hauler, Archiv 2 (1885) 444.* Agath. epist. 2 *et postea.*

abbatissa. [*ab* abbas *Th.*] *Hauler, Archiv 2 (1885) 445—449.* habbat(issa) Corp. XII 5352 *(saec. VI).* abtissa III 9551 *(saec. VII).* Greg. Tvr. hist. Franc. 10, 16 abbatissa etiam in monasterio restituta. 10, 26 neptem suam abbatissam instituit. Greg. M. epist. 6, 11 iuvenculas abbatissas fieri vehementissime prohibemus. 7, 12 vitam actusque ancillarum dei sive abbatissae. 9, 7 abbatissa est constituta. *ibid.* abbatissa ab episcopo ordinata est. *al.* *Klotz.*

Abbi *scriptum est in signaculo* Corp. XV 4927.

Abbir *indecl., n. et f. oppida Africae proconsularis cognominibus distincta, cf. Wilmanns, Corp. VIII p. 102, J. Schmidt, PW. I 21.* Corp. VIII 12344 (= 814, *imperante Philippo*) municipium Iulium ⟨Phi⟩l⟨ippianu⟩m Abbir Cellense. 893 ⟨civita⟩s Abb⟨ir⟩cellens⟨is⟩. Cypr. sent. episc. 16 Successus ab Abbir Germaniciana. **Abbiritānus.** Coll. Carth. a. 411 (Mansi IV 109) Felix episcopus Abbiritanorum maiorum. Conc. Carth. a. 419 (Mansi IV 438) Candidus Abbiritanus alias Germanicianorum. Vict. Vit. 2, 26 Felix Abbiritanus episcopus. Not. procons. 2 Felix Ab⟨bi⟩ritanus. *duo tantum oppida fuisse statuit Wilmanns, alterum* Abbir maius *sive* Cellense, *alterum* Abbir minus *sive* Germanicianorum. Cyprianus Cellensis *nominatur in* Not. procons. 45.

Abbius, -a *nom. gent. prognatum ex voce quam infantium lingua creavisse videtur, cf.* Ἄββας, Ἄβας *al. (Kretschmer, Einleit. in d. Gesch. d. griech. Spr. p. 336).* Corp. X 8042, 3 *(in tegulis Campanis)* L. Abbi Verul. *idem videtur esse quod legitur* Corp. II 5862 Abia C. f. Aminicum ⟨V⟩xsamens., *nisi est* Avia. **Abiēnus**, -a *nom. gent.* Corp. IX 4800 add. C. Abieni C. f. Iucundini ... C. Abienus Eutychus ... Abienae Heliodorae. Amm. 28, 1, 48—50 Abienus *senator. sed potest etiam* Avienus *esse.* **Abēiēnus**, -a *nom. gent.* Inscr. Orell. 82 *(Pisauri)* Abeienae C. f. Balbinae flaminicae Pisauri et Arimini. *nisi est* Aveiena. **Abātius**, -a *nom. gent., cf.* Atatinus *al.* Corp. VI 7662 C. Abati Iusti, ... Abatia Felicitas. **Abenna**, -ae *m. nom. gent. Etruscorum more fictum.* Corp. VI 7663 M. Abenna Zabda. 10447 M. Abenna M. l. Euphemus. 10448 M. Abenna Probus. 22893 M. Abenna Hilarus. XIV 3311 *(Praeneste)* M. Abenna M. l. Princeps ... M. Abennae Sabinaeo ... M. Abennae M. l. Fausto ... M. Abennae M. l. Lathmo. *mulieres, ut fieri solet, distinguuntur suffixo*: Abennia, -ae: Corp. VI 4557 Abennia L. l. Clara. 10449 Abennia Symposio, Iulia Ti. Caesar. Aug. l. Iconio. XIV 3311 *(Praeneste)* M. Abennae Sabinaeo patri, Abenniae M. l. Hilarae matri. *hinc videtur natum esse* **Abenius** *nom. gent.*: Corp. XIV 493 *(Ostiae)* Sex. Abenio Agapeto ... Sex. Abenius Aprilis. *derivatum* **Abennaeus** *nom. serv.* Corp. V 704 *(in agro Tergestino)* Abennaeus Catti M. s(ervus). *idem* **Abinnaeus** *nom. serv. non coniungendum cum* Habinnas, *quamquam in* Corp. VI 22100 *scriptum est* Q. Marcius Q. l. Habinnaeus. Corp. VI 10330 Abinnaeus Perpernae ser. minist. 10454 Abinnaeus Caesaris Aug. p. 19794 C. Iulius C. l. Abinnaeus. 21156 C. Laterninius C. l. Abínnaeus. XIV 1443 *(Ostiae)* Cn. Pacilius Abinnaeus. IX 5664 *(Treiae)* Q. Fabius Abinnaeus. X 8059, 185 *(in signaculo)* C. Grai Abinnei. VI 28665 *(periit)* C. Vetiu⟨s⟩ Abinaei⟨us⟩. **Abinnius** *nom. gent.* Corp. VI 10455 M. Abinnius Victor. **Abinnericus**, -ī *et* **Abennericus**, -ī *nom. serv.* Corp. IV 2585. 2599. 2600. 2601 *(in vasis)* M. Valeri Abinnerici *et* Abennerici. XV 4900 *(in operculo amphorae)* Abinner(ici). VI 29329 *(saec. II)* Abinnerichus *cf.* Ioseph. ant. iud. 20, 2, 1 Ἀβιννήριγος *vel* Ἀβενν-. **Abidius**, -a *nom. gent.* Corp. IX 4798 *(Fori Novi)* C. Abidio T. f. Ste., L. Abidio T. f. Ste. 4799 *(ibid.)* L. Abidius L. l. Dama, Abidia L. l. Salvia, Abidia Polla, Abidia Bassa. V 2187 *(Altini)* Abidia Crescentilla. 3403 *(Veronae)* Abidia Maxima. 4031 *(prope Sirmionem)* P. P. Abidii P. P. f. f. Tilicus Atilianus et Vrbicus. VIII 1451 L. Abidius Faustus Lucilianus. 17722 Abidius Bassus. **Abidiānus**, -ī *cogn.* Corp. V 3662 *(Veronae)* M. Manilius M. f. Pob. Silo Abidianus. VIII 1454 C. Herculeius Abidianus. *vide ne quaedam ex his ad* Avidius *referenda sint.* **Abilius**, -a *nom. gent.* Corp. VI 10452 Sex. Abilius Trophimus. 10453 Abiliae Paulae. 16713 Abiliae Vener. Hier. chron. a. Abr. 2100 secundus Alexandrinae ecclesiae constituitur episcopus Abilius (Sync. *ex Eusebio* Αἰμίλιος). Prosp. chron. 507. Abbilius *v. sub* Abbula. Abillius: Corp. XII 4541 *(Narbone)* M. Abillíus M. lib. Gal. Silvanus. Ἀβίλλιον *Romuli ex Hersilia fuisse filium ex Zenodoto Troezenio tradit* Plvt. Rom. 14. *cogn.* Abilleus: Corp. VI 14491 L. Cassi Abillei. **Abiliāna** *cogn. mul.* Corp. II 4149 *(periit)* Abiliana uxor. *vide ne sint quaedam ex his cum* Av- *coniungenda aut pro barbaricis habenda, cf.* Abilus. **Abinius**, -a *nom. gent.* Corp. VIII 1227 Abinia Secunda. **Abīrius**, -a *nom. gent.* Corp. V 2183 *(Altini, periit)* Abiriae L. l. Maximae. *v. etiam* Abisinius.

Abbōnius *nom. gent.* Corp. VIII 15273 Q. Abbonius Iunianus. Corp. V 3120 *(cf.* add. p. 1074, *Vicetiae)* M. Abonius Acanthus ... adcensus cos. in memoriam Aboni ⟨...⟩rici patroni sui. VIII 14791 *(a. 182)* Q. Abonius ⟨.⟩ fil. Secundus. Corp. VI 15191 Diadumenus Aboni f. qui et Marinus vocitatus est. **Abōniānus** *adi. et cogn.* Corp. VI 1671 hortis Abonianis. IX 1263 *(Aeclani)* C. Flavio Marciano Aboniano.

Abullius, -a *nom. gent.* Corp. VI 10464 M. Abullius Melito. IX 2524 Abull⟨iae⟩ C. fil. Iu⟨stae⟩. 2655 *(Aeserniae, saec. II)* L. Abullio De⟨xtro⟩. 2653. 2653 a. 2654. 2656 *(ibid.)* L. Abullio L. f. Tro. Hym⟨no?⟩. 2690 *(ibid.)* ⟨L. A⟩bullius L. l. Philomusus. 2691 *(ibid.)* Abulliae Vtiae Q. f. Tarentinae. II 2255 *(a. u. c. 735)* Abulliam N. l. Nigellam. 2254 *(periit)* N. Abul⟨l⟩ius Chr⟨e⟩st⟨us⟩. VIII 18794 M. Abullius Arabus. 18915 Abullia Q. f. Maxima. **Abulēnus**, -a *nom. gent.* Corp. X 3766 *(Suessulae)* Abulene ⟨... ine⟩. **Abuccius**, -a *nom. gent.* Varro rust. 3, 2, 17 L. Abuccius homo, ut scitis, adprime doctus. 3, 6, 6 ut quidem Abuccius aiebat. *monumenti Abucciorum titulos habes* Corp. VI 8117—8172. *ibid.* 200 col. 3, 8 *(a. 70)* L. Abuccius Crescens. 10460 L. Abuccius Trophimus. 10462 Abuccia Polla. 14149 L. Abuccius Ianuari l. Calpurnius Silvester. X 1991 *(Puteolis)* L. Abuccius L. f. Rufus. 6128 *(Formiis)* L. Abuccio Nereo. XIII 2038 *(Luguduni)* Abuccia Euterpe. III 8016 *(in Dacia)* Abuccia Claudiana. VI 10463 Abuciae Trofimen. II 2626 Respecto Abucie servo. *Abucii omnes Luci praenomen habent.* **Aburius**, -a *nom. gent.* M. Aburius *trib. pl. a. u. c. 567* Liv. 39, 4, 3. 39. 5, 11. 41, 14, 5. 41, 15, 5; *idem potest esse* M. Aburius M. f. Gem(inus) *nummorum* Corp. I 306. C. Aburius *legatus ad Masinissam Carthaginiensesque missus a. u. c. 583* Liv. 42, 35, 7; *idem fortasse* C. Aburius Gem(inus) *nummorum* Corp. I 305. D. Aburius Bassus *cos. suff. a. 85* Corp. III p. 855. Corp. VI 10465 Aburiae Genesi. XIV 2457 *(Castrimoenii)* Aburius Genialis. IX 6083 *(Aeclani, in signaculo)* T. Aburi. XI 872 *(Mutinae)* Q. Aburius Q. f. 1331 *(Lunae, imperante Nerone)* Q. Aburio Nepote. 3393 *(Tarquiniis)* C. Aburius Achoristus. 3628 *(Caere)* Aburia C. f. Rufa. 3693 *(ibid.).* II 3669 C. Aburio ⟨. f.⟩ Vel. Monta⟨no⟩. 5849. VIII 18356 L. Aburius Secundin. III † 7582 *(in Moesia inf.)* Nazarini⟨...⟩ fili Aburi⟨...⟩. IX 3726 *(Marruvii)* Aburria N. f. VIII 12491 C. Aburrius Felix Aburrianus. **Aburiānus** *cogn.* Corp. VI 3517 P. Cutio P. f. Pal. Aburiano ... P. Aelius Vlpianus amico. VIII 12491 C. Aburrius Felix Aburrianus. **Aburcius** *nom. gent.* Corp. VI 127 *(a. 86)* L. Aburcius Eutychus. **Aburnius**, -a *nom. gent.* Corp. VI 1421 *(imperante Hadriano)* L. Fulvio C. fil. Popín(ia) Aburnio Valenti, *est nobilis iurisconsultus, quem nominant* Dig. 1, 2, 2, 53. 4, 4, 33. 32, 78, 6 Aburnius Valens. Q. Aburnius Caedicianus leg. Aug. *Daciae nominatur in tegulis aetatis Hadrianae* Corp. XV 227—234. 603—611. III 1089. VI 10466 L. Aburnius .... 10467 Aburnia Primigenia Aburniae Antiochidi fil. **Aburniānus** *cogn.* Corp. VI 2080, 33 *(a. 120)* C. Sentius Aburnianus *senatoris filius.*

Aburtidius *nom. gent.* Corp. VI 1056, 3, 102 *(a. 205)* Aburtidi Cogitate *vigil.* **Abursidius** *nom. gent.* Corp. VI 2375 a 15 *(imperante Hadriano)* C. Abursidius Severus. **Aburtennius** *et* **Abortennius**, -a *nom. gent.* Corp. IX 4952 *(Curibus)* P. Aburtennio Prisco, P. Aburtennio Restituto IIII vir. VI 10456 *(periit)* Abortennia Festa fecit Villio Maximo. **Abuttius**, -a *nom. gent. deminutive fictum.* Corp. VI 4505 Abuttia Hilara. 10468 Abuttia Galla mater Abuttiae Romeni filiae. 18954 Graptus Abutti. X 5906 *(Anagniae, a. u. c. 743)* L. Abuttio Laconí. 5914 *(ibid.)* C. Abuttio L. f. Lacon⟨...⟩ aid(ili) sen(atori) cop(tato). *cogn.* Corp. VI 11446 ...⟩us Abuttius. *Otto.*

abbo. Gloss. II 472, 8 φιλῶ στόματι ὃ λέγεται ἐπὶ βρέφους: abbo basio. *V.*

Abbo, -nis *m. nom. barbaricum.* Corp. III 12014, 1 *(ad* 6010, 1, *in Illyrico, vasorum inscriptio)* Abbo f(ecit). Ven. Fort. vita Germ. 61 ab Abbone *Rotagiacensi.* Bavdon. vita Radeg. 26 de Burgundia ... veniens ... abbas nomine Abbo. *vide etiam Holder, Altcelt. Sprachsch. I, 6.* *gentilicium* Abbonius, *quod nomini* Abbius *subieci, ab hoc nomine seiungendum puto.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Abboiocum *(genet. plur.) gens Hispana.* CORP. II 6294 *(in Hispan. Tarrac.)* Attia Abboiocum ⟨R⟩ectug⟨e⟩ni f⟨i⟩l(ia) Vx(amensis). *Otto.*

abbreviātio, -ōnis *f. ab* abbrevio, *cf. Hauler, Archiv 2 (1885) 452. scripti alicuius redactio in breve vel scriptum in breve redactum:* FAVSTIN. trin. Migne 13, 76 *has quaestiones* ... non ut librum ... scribere coeperam, sed ut quasi cuiusdam abbreviationis de fide quaedam taxatio signaretur. AMBROSIAST. Rom. praef. Migne 17, 49 quia abbreviatio facta legis est, quae compendio daret salutem. PS. HIER. Migne 24, 974 in Isaiam parvula abbreviatio de capitulis paucis *(tit.)*. IORD. Get. praef. opusculo, quod intra manus habeo, i. e. de abbreviatione chronicorum. ISID. sent. 1, 21, 2 *ad* Is. 28, 22 haec abbreviatio *scripturae sanctae.* *rerum imminutio:* VVLG. Is. 10, 23 consummationem ... et abbreviationem dominus deus exercituum faciet in medio omnis terrae (ISID. fid. cath. 1, 61, 8). Is. 28, 22 *et* HIER. comm. Is. Migne 24, 335 consummationem ... et abbreviationem audivi a domino deo exercituum super universam terram (ISID. sent. 1, 21, 1). ISID. fid. cath. 1, 61, 9 *ad* Is. 10, 23 quae consummatio et abbreviatio praecessura, quae potest esse nisi iudicii futuri?

abbreviātor, -ōris *m.* ISID. prooem. nov. et vet. test. 89 Marcus abbreviator Matthaei.

abbrevio, -āvī, -ātum, -āre *i.* ad-brevio. *Hauler, Archiv 2 (1885) 450. [francog.* abréger *M.-L.]*

1 *in brevius redigere:* FAVENT. architect. tit. M. Ceti Faventini artis architectonicae privatis usibus adbreviatus liber. AVR. VICT. Caes. tit. Sextus Aurelius Victor de Caesaribus sive historiae abbreviatae pars altera. VEG. mil. 3 praef. quae *(Martii operis praecepta)* per diversos auctores librosque dispersa ... mediocritatem meam abbreviare iussisti. RVFIN. Orig. Rom. praef. hoc quindecim voluminum corpus ... adbreviem et ad media ... spatia coartem. AVG. hypomn. c. Pelag. praef. 2 tamquam hypomnesticon abbreviatum hunc facere libellum curavi. ISID. orig. 2, 29 tit. de divisione definitionum ex Marii Victorini libro abbreviata. AMBROSIAST. Rom. Migne 17, 47 multa in veteribus tradita sunt, quae misericordia dei abbreviavit. 17, 146 quae *(salus)* abbreviata ex lege est ... abbreviata ... lege reliquiae Iudaeorum salvantur. 2 *praecidere, interrumpere:* ITALA (Hier. comm. Ezech. 7, 10 Migne 25, 69) I Cor. 7, 29 tempus ... abbreviatum est (ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν). ITALA (Hier. comm. Dan. 7, 25 Migne 25, 558) Matth. 24, 22 *seu* Marc. 13, 20 *(cf.* AVG. epist. 198, 5 fuissent) nisi abbreviati essent dies illi, nequaquam salva esset omnis caro (εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι VVLG. nisi breviasset dominus dies). AMBR. in psalm. 38, 22 abbreviavisti dies vitae humanae, qua vivimus. Iob 1, 5, 14 abbreviabo horas, ubi ascenderit crucem. HIER. comm. Is. 28, 22 (Migne 24, 336) siquidem quod dominus tempore differebat vincula captivitatem atque supplicia sive ultimum iudicii diem iam rebus expleturus est et consummaturus et abbreviaturus (ISID. fid. cath. 1, 61, 9 quae consummatio et adbreviatio praecessura, quae potest esse, nisi iudicii futuri?). comm. Ezech. 7, 10 (Migne 25, 68) 'contracta est', inquit, 'dies et abbreviata instatque vicina captivitas'. VVLG. Dan. 9, 24 septuaginta hebdomades abbreviatae sunt. HIER. comm. Matth. 24, 22 (Migne 26, 185) 'nisi breviati fuissent dies' ... abbreviatos dies non secundum deliramenta quorundam, qui putant temporum momenta mutari ..., sed iuxta temporum qualitatem sentire debemus, i. e. abbreviatos non mensura, sed numero, ut quomodo in benedictione dicitur 'longitudine dierum replebo eum' (ps. 90, 16), sic et nunc abbreviati dies intelligantur, ne temporum mora fides concutiatur credentium. OROS. apol. 28, 9. FAVST. symb. 2 (Caspari anecd. I 332) vere post hoc adbreviatum triduum resurrexit *Christus,* adbreviatum utique, ut .... CANON. 4, 3 conversio et fides eorum tempus abbreviabunt. CORIPP. Ioh. 4, 231 abbreviata dies infanda et pessima regni est *(sic Partsch,* alii breviata *cod. T).* PS. AVG. serm. 280, 5 cogunt presbyterum, ut abbreviet missam. ITALA (Gaudent. Migne 20, 953) Is. 10, 23 quoniam verbum abbreviatum faciet dominus super terram (ὅτι λόγον συντετμημένον κύριος ποιήσει ἐν τῇ οἰκουμένῃ). ITALA (Hier. comm. Is. Migne 24, 335) Is. 28, 22 vos nolite laetari ne confortentur vincula vestra, quia consummatas et abbreviatas res audivi a domino deo Sabaoth (διότι συντετελεσμένα καὶ συντετμημένα πράγματα ἤκουσα). AMBR. Tob. 20, 79 'verbum consummans et brevians faciet dominus super terram' (Rom. 9, 28 *secundum* Is. 10, 23), hoc est ex multis ratiociniis abbreviata tibi summa conveniat. VVLG. Is. 10, 22 *et* HIER. comm. Is. (Migne 24, 143) consummatio abbreviata inundabit iustitiam. Rom. 9, 28 verbum ... consummans et abbrevians in aequitate, quia verbum breviatum faciet dominus super terram *(cf.* LXX Is. 10, 23; Hier. Migne 24, 243; Cassian. Nestor. 6, 3). 3 *debilitare, imminuere:* VVLG. Is. 50, 2 numquid abbreviata est et parvula facta est manus mea? Is. 59, 1 ecce non est abbreviata manus domini ut salvare nequeat *(cf.* HIER. *ad loc.* Migne 24, 597). Micha 2, 7 numquid abbreviatus est spiritus domini? *(cf.* HIER. *ad loc.* Migne 25, 1169 num larga eius misericordia et clementissimus spiritus, qui late et abundanter ortus est omnibus, tantum in nobis abbreviabitur et severus erit?) ISID. expos. gen. 5, 31, 7 (Migne 83, 277) quia populus ... valde imminutus atque abbreviatus est. 4 *coercere minutionibus:* NOVELL. 42, 48 competens est eos *(parentes)* imitantes legem non vehementer magnis eos *(filios)* adbreviare minutionibus (συστέλλειν ταῖς ἐλαττώσεσιν). 8, 1 subiecimus descriptionem huic nostrae sacrae legi declarantem, quid competat unamquamque administrationem nostram praebere ... occasione codicillorum aut praeceptorum. unde et illud abbreviatum est, ne praestet ille maximum damnum (ὥστε ἐκεῖνό τε συνεστάλθαι *i. ut exiguum sit).* 73, 1 ut abbreviemus probationes (ἵνα συστέλλωμεν τὰς ἀποδείξεις). 105, 4 ab eis faciendas expensas adbreviantes, a nobis autem largitatem non minorantes. 3, 2 *verba* φυλαξόμεθα τοιοῦτό τι πράττειν καὶ χειροτονηθησομένους ... στέλλειν *interpres falso vertit* 'cavemus tale aliquid agere, et ordinandos adbreviamus' *pro* 'nos ipsi cavebimus tale quid facere et ordinandos mittere'. *Bannier.*

Abbula, -ae *cogn. mul. barbaricae, ut videtur, originis.* CORP. XIII 1877 *(Luguduni)* d. m. ... ⟨P⟩lacidi Pervinci ⟨v⟩et. leg. XXII et Tiburiae Abbulae, Pervincia Placid⟨i⟩ana filia. **Abbilius** *officinatoris nomen adfert Holder, Altcelt. Sprachsch. I 6.* *Otto.*

abbundio, -īvī, -īre. LEX Sal. 14, 4 si quis hominem, qui migrare voluerit et de rege habuerit praeceptum et abbundivit (abmundivit, abundivit, *sim. alii codd.)* in malum *(i.* mallum) publico et aliquis contra ordinationem regis testare praesumpserit *'der einwandernde öffnet das praeceptum regis feierlich in öffentlicher versammlung' Müllenhoff apud Waitz, das alte Recht d. sal. Franken p. 276.* *V.*

Abda *indecl. m.,* עַבְדָּא, Αὐδών, Ἀβδᾶς, *nom. vir. hebr.* VVLG. III reg. 4, 6. II Esdr. 11, 17. HIER. nom. hebr. p. 40, 21 Abda: servus eius. *cf.* Obdia.

Abdacus *m. nom. semiticum, cf.* Abda. CORP. VIII 10533 *(Carthagine)* C. Fidiculanius C. l. Abdacus.

Abdaeus *m.,* Ἀβδαῖος, *nom. semiticum, cf.* Abda. CORP. X 1990 *(Puteolis)* Abdaeus Caes. n. ser. Ulpiae maritus. Abdaes *m.* CORP. VI 19521 (= I 1058) C. Sepulli(us) C. l. Abdaes, Hordionia C. l. Marta. *Otto.*

Abdagaeses, *Iosepho* Ἀβδαγάσης, *Parthus nobilis.* TAC. ann. 6, 37 *et* 44 Abdagaeses. 36 *et* 43 Abdagaesen *acc.* *Diehl.*

Abdalgulla *f. nom. semiticum, cf.* Abda. CORP. VI 27316 d. m. Thabibu matri optimae Abdalgulla f. *Otto.*

Abdalonymus, -ī, Ἀβδαλώνυμος, *nom. semiticae linguae accommodatum graecae, cf.* Abda *al.* rex ab Alexandro Sidoniae constitutus IVST. 11, 10, 8. CVRT. 4, 1, 19 Abdalonymum. 4, 1, 21. 23. 26. *Diehl.*

Abdara *v.* Abdera.

Abdaretās, -ae, עבדחרתת, *nom. vir. semiticum.* CORP. inscr. semit. II 1, 159 *(Romae, titulus aramaicus latinus)* Abgarus Eutychi f. Petraeus Abdaretae cognato suo Estechi f.

Abdās, -ātis *et* -ae *m.,* עבדאס, *nom. semiticum.* CORP. IX 6083, 6 *(in signaculo)* P. Aemili Abdatis. XV 4928 *(in vasculo)* Abd(as?). CASSIOD. hist. 10, 30 (Αὐδᾶς) de virtutibus Abdae apud Persas episcopi. Abdas quidam. eyocavit Abdam. *Otto.*

Abdatratus, -ī, Ἀβδάστρατος, *rex Tyrius.* IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 122. *v. l.* Abdatractus. *Diehl.*

Abdeae *statio in Mesopotamia.* TAB. Peut. 11, 5. *Otto.*

abdecet non decet GLOSS. PELAG. 2 *de equis:* cauda longa et non setosa ... abdecet. *V.*

Abdeēl *indecl. m.,* עַבְדְּאֵל. VVLG. Ier. 36, 26. HIER. nom. hebr. p. 53, 12 Abdihel: serviens deo. *Otto.*

[**Abdelum,** -ī] *opp. Pari.* SOL. 11, 26 marmore Paros nobilis, Abdelo oppido frequentissima. *perperam sumpsit ex* PLIN. nat. 4, 67 Parus cum oppido, ab Delo XXXVIII, marmore nobilis. *Diehl.*

Abdemelech *indecl. m.,* עֶבֶד־מֶלֶךְ, Ἀβδεμέλεχ, *nom. semiticum.* HIER. nom. hebr. p. 53, 13 Abdemelech: servus regis. VVLG. Ier. 38, 7 Abdemelech Aethiops. 8. 10. 11. 12. 39, 16. PS. AMBR. spir. sanct. 2, 111. 114 eris igitur et tu Abdemelech, hoc est assumptus a domino, si de profundo gentilis imprudentiae levaveris dei verbum. THEOD. terr. sanct. 6 Abdimelech *(codd. male* Abimelech). *Otto.*

Abdemonus, -ī, Ἀβδήμουνος, *al.* Ἀβδήμων, *vir Tyrius.* IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 120 Abdemonus. 115 Abdemonum. *Diehl.*

Abdenago *indecl. m.,* עבד נגו, Ἀβδεναγώ, *nom. chaldaicum.* HIER. nom. hebr. p. 55, 29 Abdenago: serviens taceo. VVLG. Dan. 1, 7. 3, 12. 14 *al.* NOT. Tir. 128, 11. *Otto.*

Abdēra, -ae, Ἄβδηρα. 1 *opp. Thraciae Democriti Protagoraeque patria, opp. Baeticae Hispaniae.* *nomin.* Abdera: Ov. Ib. 467 aut te devoveat certis Abdera diebus. *nota* MARC. med. 382, 5 *hexametri pedem quintum:* Abdĕra *v. i.* (MARC. *licentiose graecorum nominum prosodiam tractat).* CIC. Att. 4, 17, 3 hic *(Romae)* Abdera *(propter senatorum stupiditatem).* PLIN. nat. 4, 42. 73 AMM. 22, 8, 3 HIER. chron. a. Abr. 1364. Abdere MELA 2, 29 urbs quam soror *Diomedis* suo nomine nominavit Abdere *(Thraciae. idem narrat* MART. CAP. 6, 657). *acc.* Abderam: PLIN. nat. 6, 217. 25, 94 IVL. VAL. 1, 49 ITIN. Alex. 8. LIV. 45, 29, 6 praeter ... Maroneam et Abdera. cis ... (abderati *V).* *voc.* ARNOB. nat. 5, 12 o Abdera, Abdera ⟨dares⟩ quantas vias mortalibus irridendi. *ad Baeticae oppidum nota:* MELA 2, 94 Abdera *(Straboni* Ἄβδηρα). PLIN. nat. 3, 8 Abdara *(Ptolemaeo* Ἄβδαρα). RAVENN. p. 305, 3 Abdera. p. 343, 10 Aderia. 2 *translate:* MARC. med. 382, 5 quod Cous docuit senior quodque Abdera suasit: *Hippocrates subintellegitur et Democritus. cf.* ARNOB. nat. 5, 12. *adi.* **Abdērītēs,** -ae, Ἀβδηρίτης. *Abdera ortus.* *nomin.:* LABER. mim. 71 Democritus Abderites physicus philosophus (VITR. 9, 6, 3). CIC. Brut. 30

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Protagoras Abderites (Qvint. inst. 3, 1, 10). *gen.*: Mart. Cap. 2, 110 quoddam Abderitae senis alimma. *acc.*: Sol. 3, 5 Democritum Abderiten (Min. Fel. 8, 3). *abl.* Cic. de orat. 3, 128 de Protagora Abderita. *plur.* Liv. 43, 4, 8 Abderitae legati. *plur. subst.* Abderitae, -arum. *Abderae (Thraciae) incolae.* Ivl. Val. 1, 48 Abderitae. Liv. 38, 41, 9 Abderitarum (Ivl. Val. 1, 48). 43, 4, 13 Abderitis. 12 Abderitas (Vitr. 7, 5, 6). 43, 4, 11 de Abderitis. *adi.* **Abdērītānus,** -a, -um. Mart. 10, 25, 4 Abderitanae pectora plebis habes (*stupidus es*).

Abderus, -ī, Ἄβδηρος. *Diomedis, Thraciae regis, servus.* Hyg. fab. 30 p. 64, 17 cum Abdero famulo. *v. Hirschfeld, Hübner, Tümpel, PW. I 22.* *Diehl.*

Abdī *indecl. m.*, עַבְדִּי, Ἀβαΐ, Ἀβδί, Ἀβδία, *nom. hebr.* Vvlg. I par. 6, 44. II par. 29, 12. I Esdr. 10, 26.

Abdias, -ae *m.*, עבדיהו Ἀβδιού *et* Ἀβδίας, עובדיה *et* עבדיה Ὀβδιού (*sic propheta*), *nom. vir. hebr.* *propheta*: Abdiu Lib. gener. 333, 20. Abdeus Chron. Alex. 271. Abdia Hier. nom. hebr. p. 52, 7. Gramm. suppl. 97 hebraica nomina in as desinentia primae sunt declinationis ut hic Elias huius Eliae, sic ... Abdias. Hier. nom. hebr. p. 52, 7 Abdia: servus domini. comm. Tit. 1, 1 Vvlg. Abd. 1, 1 Hier. epist. 108, 13 Avg. civ. 18, 31 Hier. chron. a. Abr. 1086 Prosp. chron. 125 Isid. orig. 7, 8, 17 Not. Tir. 121, 98 *al.* Abdiae *alii*: Vvlg. III reg. 18, 3. 5. I par. 27, 19. II par. 34, 12. *Otto.*

abdicātio, -ōnis *f.* Gloss. ἀποκήρυξις. abdicatione: excisione (*num* exclusione?). *v. Neumann, PW. I 24.*

I *depositio muneris*: Liv. 6, 16, 8 abdicatione dictaturae. **II** *expulsio filii vel exheredatio*: Sen. contr. 1, 8, 6 ille abdicationem virtute delevit. 2, 1, 15 haec est divitis quarta abdicatio. 2, 1, 17 abdicationem filius meus non timet. 2, 1, 28 quos abdicatione non potuit terrere. 7, 1, 26. 3, 3. 7. 10, 2, 4. 11. Val. Max. 6, 9 ext. 2 patrem ... abdicationis iniungentem notam. Plin. nat. 7, 150 abdicatio Postumi Agrippae post adoptionem. Qvint. inst. 3, 6, 77 abdicatio actio non est. 7, 1, 15. 7, 4, 10. 24. 27. 29. 9, 2, 88 decl. 256 p. 47. 257 p. 49. 258 p. 52. 259 p. 55 in omnibus ... abdicationis controversiis. p. 59. 271 p. 109 communis omnibus ex abdicatione pendentibus controversiis quaestio. p. 112. 275 p. 124. 279 p. 136 illa omnibus fere abdicationum iudiciis vulgata. 281 p. 145. 283 p. 149. 286 p. 151. 290 p. 158 *al.* Ps. Qvint. decl. 2, 14 *al.* Calp. decl. 30 *al.* Sol. 1, 49 abdicatio (ablegatio Plin. nat. 7, 149) Agrippae post adoptionem. Svlp. Vict. rhet. p. 350. Zeno tract. 2, 23 *deus nos* filios vocat, ut abdicatio timeatur. Ambr. exam. 5, 4, 10 tu, o homo, docuisti abdicationes patrum in filios, separationes odio offensas. Prosp. voc. omn. gent. 2, 20 quales reprobat abdicatio, tales adoptat electio. resp. ad cap. Gall. 1, 8 in parvulorum adoptione aut abdicatione. Sidon. epist. 4, 23, 1 dignum abdicatione, cruce, culleo *filium.* Cod. Iust. 8, 46 (47), 6 abdicatio, quae Graeco more ad alienandos liberos usurpabatur et apoceryxis dicebatur. Cassiod. hist. 6, 44. Isid. syn. 1, 12 *me* repudiant omnes, abdicationem intendunt. **III** *renuntiatio sive abiectio*: Tert. spect. 1 abdicatione voluptatum. 3 abdicationem spectaculorum. 14. Zeno tract. 1, 12, 6 mundum abdicatione calcandum. Ambr. fug. saec. 2, 7 haec ... vera est sacerdotis fuga, abdicatio domesticorum. Pavl. Nol. epist. 3, 2 abdicatione saeculi et repulsa carnis. Avg. epist. 34, 2. Ps. Avg. serm. 99 mala est eius rei possessio, cuius abdicatio fructuosa est. Leo M. serm. 72, 5 declinatio vanitatis et abdicatio omnis erroris. Cassiod. hist. 2, 5 tit. de abdicatione Arii. Cod. Iust. 6, 31, 6, 2 suam abdicationem *hereditatis* revocare.

abdicātīvus, -a, -um. *t. t. dialect. negativus* (ἀποφατικός). Ps. Apvl. herm. p. 266 aliae *propositiones* dedicativae sunt (καταφατικαί) ..., aliae abdicativae, quae abdicant aliquid de quopiam. *ibid. passim.* Mart. Cap. 4, 411 secundus modus *syllogismorum* est, in quo conficitur ex universali dedicativo et universali abdicativo universale abdicativum directum. *passim.* *adv.* **abdicātīvē:** Mart. Cap. 4, 409 et dedicative et abdicative concludi potest.

abdicātrīx *f.* Salv. eccl. 2, 52 *puniuntur* sola ... avaritia et abdicatrix misericordiae inhumanitas.

abdico, -āvī, -ātum, -āre. Gramm. IV 569 abdico (abduco *codd.*) filium domo ἐξωθῶ τὸν παῖδα τῆς οἰκίας, ἀρνοῦμαι τὴν οἴκησιν τῷ παιδί, abdico me praetura παραιτοῦμαι τὴν ἀρχήν, ἀπαγορεύω τῇ ἀρχῇ. Gloss. ἀποκηρύσσει denegat, abominat; exheredat, filium pellit de suo iure; alienat, abicit, repellit, expellit; respuit, repudiat, derogat, detrahit. abdicatus refutatus. -um exclusum vel foedatum. *Hauler, Archiv 3 (1886) 92.* *vetustioris usus ex sermone publico sumpta de liberis* (II) *et magistratu* (III), *illud rhetoribus et ex poetis Pacuvio, Ovidio, Senecae tragico, Martiali, hoc historicis frequentatum. latior Plini usus* (IV. V), *recentiora alia* (VI. VII). abdīcor, abdīcas Drac. *v. p. 54, 21 et p. 55, 69.* abdicare *et* abdicere *miscent recentiores*: Gloss. abdixit: avertit, amovit. *cf.* abdīco *p. 56, 28.*

I *i. q. negare*: Non. 450 abdicare non solum de patris facto potest dici, quod est familia abicere, sed rem quamlibet negare. Pacuvius Atalanta (trag. 55): mortem ostentant, regno expellunt, consanguineam esse abdicant. Ps. Apvl. herm. p. 266 aliae propositiones sunt abdicativae, quae abdicant aliquid. *ibid.* abdicat enim voluptati inesse bonitatem.

II *de patre*: Pacvv. trag. 343 te repudio nec recipio, natum abdico (naturam dico *codd.*). Ov. epist. 4, 128 *Hippolytum Theseus* fugit et factis abdicat ipse suis. Sen. contr. 1, 1, 1. 2. 4. 6. 8. 9. 10. 11 adoptavi te, cum abdicatus es: cum adoptas (abdicas *codd.*), abdico. 13 an abdicatus non desinat esse filius. 14 an adoptatus abdicari possit. 18 ne abdicarer a patre. 20. 23. 1, 4, 1. 6 *al.* Val. Max. 5, 7, 2 cum abdicare filium suum iuberetur. Sen. Med. 507 placare natis :: abdico, eiuro, abnuo. Qvint. inst. 3, 6, 77 non licet abdicare filium. 97. 102 abdicatum quoque inter liberos esse. 4, 2, 95. 98. 7, 1, 14. 21. 7, 2, 17. 7, 4, 4. 11 quae in scholis abdicatorum, haec in foro exheredatorum. 26. 27. 9, 2, 88. 89. 11, 1, 59. 82. decl. 256 p. 47. 257 p. 48. 49 cum abdicetur filius. 258 p. 52. 54. 259 p. 55. 59 filiam abdicas. p. 61. 260 p. 63 *al.* Ps. Qvint. decl. 1, 16 quasi abdicaret, quasi expelleret. 3, 18. 17, 13 *al.* Calp. decl. 14 tit. abdicatus patrem liberans. 30 qui et suos abdicat et adoptat alienos. *al.* Svet. Aug. 65 *Augustus* Agrippam ... abdicavit seposuitque Surrentum. Tib. 15 Tert. apol. 3. Iren. 4, 8, 3 fratres suos non agnovit et filios suos abdicavit. 4, 41, 3. Lact. inst. 2, 14, 6 pater abdicavit atque expulit filium. 4, 4, 5. 11, 7. 20, 5 *al.* Non. 450 *cf. p. 53, 77.* Fortvn. rhet. p. 88. 103. Svlp. Vict. rhet. p. 350 an patres ex lege habeant abdicandi potestatem. Vir. Ill. 17, 1 filium Caesonem ... abdicavit. Ambr. exam. 5, 18, 58 quis docuit nisi homo filios abdicare? 6, 4, 22 Cain et Ab. 2, 9, 38 Hier. in II Cor. 6 Mart. Cap. 5, 470. Drac. carm. 8, 96 abdīcor crimine nullo (*Paris*). Ennod. dict. 23. Cassiod. hist. 6, 44 expulit eum (*filium*) sua domo et coram omnibus abdicavit. *addito unde*: Char. gramm. I 295 abdico filium domo. *cf.* Diom. gramm. I 315 *et* Gramm. IV 569, *v. p. 53, 66.* Dict. 3, 26 filium suum ... abdicandum a penatibus suis decrevit. Ps. Cypr. adv. Iud. 3 fugari de regno, abdicari hereditate. *nota*: Qvint. decl. 298 p. 177 abdicent me licet boni mores. Qverol. 4, 2 exheredasti nos, thesaure: quonam (quoniam *codd.*) redituri sumus tot abdicati? Ambr. patr. 3, 10 *iustus* abdicat posteritatem, quae patrium non servaret affectum. *de filio*: Liv. 40, 11, 2 *Quinctium* sibi *Demetrium* abdicato patre in locum tuum (*Philippi patris*) substituit. Cvrt. 4, 10, 3 fastidio esse *Alexandro* patriam, abdicari Philippum patrem. *de marito*: Firm. math. 5, 14, 4 proprias abdicabunt uxores. Serv. Aen. 2, 156 prius se abdicaret ab ea (*familia*), in qua fuerat. Salv. eccl. 3, 25 cur eos a natura expellitis et quasi a iure sanguinis abdicatis? *de avibus*: Ambr. exam. 5, 18, 60 *aves* magis a tenero pullos suos instituere ... ad praedam, quam pastus abdicare conpendiis. *ibid.* quod *aquila* suos abdicet fetus. *cf.* 61. *translate de natura vel deo homines abiciente*: Plin. nat. 2, 154 *terra nos* novissime complexa gremio iam a reliqua natura abdicatos, tum maxime ut mater operiens. Tert. haer. 37 ego sum heres apostolorum ... vos certe exheredaverunt semper et abdicaverunt. Ps. Cypr. dupl. mart. 40 adv. Iud. 3. 6. Lact. inst. 4, 20, 5 abdicato et exheredato populo Iudaeorum. Ambr. vid. 3, 20 Ambrosiast. Rom. 4, 23. 9, 25. Salv. gub. 5, 61 abdicare (abdica te *Halm*) ... a te ipso, ne abdiceris a Christo. Cassiod. in psalm. 68, 9.

III *magistratu sim. cedere*: *reflexive*: Piso hist. 27 Cn. Flavius ... dicitur ... scriptu se abdicasse (*cf.* Liv. 9, 46, 2 iurasse se scriptum non facturum). Cic. Att. 6, 1, 4 tutela cogito me abdicare. *cf.* Vlp. reg. 11, 17 si abdicaverit se tutela, desinit esse tutor; abdicare autem est dicere nolle se tutorem esse. Modestin. dig. 1, 5, 21 homo liber, qui se vendidit, manu missus non ad suum statum revertitur, quo se abdicavit. magistratu: Cic. Cat. 3, 15 div. 2, 74 rep. 2, 61 leg. 2, 31 Liv. 4, 47, 6. 5, 9, 8. 5, 11, 11. 5, 17, 3. 5, 31, 9. 3, 27, 5. 6, 38, 6. 8, 3, 4. 8, 15, 6. 8, 17, 4. 8, 18, 13 *al.* consulatu: Fast. Cap. a. 731 Liv. 2, 2, 10. 2, 21, 3. 3, 29, 3. 6. 3, 54, 5. 6. 4, 15, 4 Vell. 2, 22, 2 Val. Max. 1, 1, 3. praetura: Cic. Cat. 3, 14. 4, 5 Svet. Claud. 29 Capitol. Aur. 12, 4. censura: Liv. 9, 42, 3. 27, 6, 18 Frontin. aq. 5. dictatura: Caes. civ. 3, 2, 1 Liv. 2, 31, 10. 3, 29, 7. 4, 24, 6. 5, 23, 7. 6, 1, 4. 6, 29, 10. 7, 11, 9. 8, 40, 3. 9, 26, 18. 9, 34, 13. 14. 27, 6, 12. Liv. 4, 34, 5 iussoque magistro equitum abdicare se magistratu. 9, 34, 21 censores post mortem collegae se magistratu abdicarunt. 30, 39, 8 aediles plebis vitio creati magistratu se abdicaverunt. 37, 51, 6 praetorem magistratu abdicare se conantem. 39, 39, 9 aedilitate se abdicaturum. 40, 42, 8 duumvirum navalem ... pontifex magistratu sese abdicare iubebat. Flor. 3, 14, 5 ut *tribunus pl.* abdicare se magistratu cogeretur. Pomp. dig. 1, 2, 2, 24 omnes *quaestores parricidi* magistratu se abdicarent. Avr. Vict. Caes. 12, 2 *Nerva* semet eo (*imperio*) abdicavit. Paneg. 9, 16 se abdicasset imperio. Vir. Ill. 21 decemviros abdicare se magistratu coegerunt. Avg. civ. 2, 17. Svlp. Sev. chron. 2, 51, 6 sponte se episcopatu abdicaverat. *active*: Sall. Cat. 47, 3 abdicato magistratu. Liv. 2, 28, 9 abdicare consulatum iubentes. 5, 49, 9 causa ... non abdicandae post triumphum dictaturae. 6, 18, 4 vinculorum suorum invidiam non dictator modo abdicando dictaturam fugisset. 6, 39, 1 inter priorem dictaturam abdicatam novamque a Manlio initam. 28, 10, 4 dictator magistratu abdicato ... in Etruriam ... est profectus. Lampr. Alex. 48, 5 abdicantem ... imperium et mori paratum. *absolute*: Fast. Cap. a. 303 *consules* abdicarunt, ut decemviri consular⟨i imperio fierent⟩. a. 731 ⟨imp.⟩ Caesar Divi f. C. n. Augustus XI. abd(icavit) in eius loc(um) factus est ⟨L. Sestius⟩. Lex rep. (Corp. I 198) 72 = 79 sei is praetor ... ⟨eo magistratu⟩ ioudiciove inperiove abierit, abdicaverit mortuosve erit. Cic. nat. deor. 2, 11 augures rem ad senatum; senatus, ut abdicarent consules; abdicaverunt. Liv. 4, 34, 5 ipse deinde abdicat ... reddito in pace imperio. 8, 37, 1 *dictator* priusquam ab-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dicaret, consules creavit. 9, 33, 4 nulla vi compelli, ut abdicaret, potuit. INSCR. christ. Rossi II p. 69, 38, 31: postquam et cenobia quatuor construxit ac abdicavit. *item reflexive*: PAPIN. dig. 1, 18, 20 legatus Caesaris ... abdicando se non amittit imperium. VLP. reg. 11, 47 in iure cedere ... tutela testamento datus non potest, nam et legitimus in iure cedere non potest, abdicare se non potest.

transitive: expellere aliquem magistratu: PLIN. nat. 6, 89 eligi regem liberos non habentem et, si postea gignat, abdicari. DIOM. gramm. I 316 abdicor praetura. SCHOL. Iuv. 11, 91 minitatus abdicaturum se eum magistratu. HEGES. 1, 43, 7 ut ... regno abdicaretur *Herodes*. PS. CYPR. adv. Iud. 6 ipsi abdicaverunt regem modestissimum. MARC. COM. p. 84, 6 episcopus ... ab ... patribus sacerdotio abdicatus est. p. 92, 11 quem ... Orestes imperio abdicavit. *cum dativo*: VIR. ILL. 64, 4 Octavio ... magistratum abdicavit (*sic solus Bruxell.; rel.* abrogavit).

IV *i. q. abicere, excludere*: PLIN. nat. 2, 82 a sidere caelestis ignis expuitur praescita secum adferens, ne abdicata quidem sui parte in divinis cessante operibus. 4, 31 *Penius* accipit amnem Horcon, nec recipit, sed olei modo supernatantem ... brevi spatio portatum abdicat. 10, 16 Marius in totum ea (*signa*) abdicavit (*i. sustulit*). 33, 6 utinam quo posset *aurum* e vita in totum abdicari. ITALA (Iren. 3, 21, 9 Ambr. ev. Luc. 3, 40 Hier. epist. 96, 12) Ier. 22, 29 scribe virum hunc abdicatum (ἐκκήρυκτον). TERT. apol. 6 Serapidem et Isidem et Arpocratem ... Piso et Gabinius consules ... eversis etiam aris eorum abdicaverunt. IREN. 2, 20, 2 Iudas ... abdicatus est et eiectus *e numero duodecim*. AMBR. fid. 5, 14, 182 vitiis abdicatis. ev. Luc. 7, 140 delicias abdicandas. 145 intemperans motus temperantia corporis abdicatur. FVLG. myth. 1, 5 hunc (*Plutonem*) etiam tenebris (*i. ad tenebras*) abdicatum dixerunt. HEGES. 4, 8, 9 nobis solis *civitas* intercluditur, soli abdicamur, soli expellimur. PAVL. NOL. carm. 10, 49. AVG. ad fratr. erem. 69 carnalia abdicantes. epist. 181, 9 remotis abdicatisque omnibus, quibus ... caligabat aspectus. SVLP. SEV. dial. 18, 2 COD. Theod. 6, 22, 1. CASSIAN. inst. 4, 36, 1 tollere aliquid praesumas ex his quae renuntians abdicasti (*cf. ibid.* ne quid aliquando eorum resumas, quae renuntians abiecisti). 5, 11, 2. 7, 12 conl. 10, 4. LEO M. serm. 16, 5 hos ... homines ab amicitia vestra penitus abdicate. epist. 35, 3 sententiam abdicare. 120, 3 abdicata veritate atque approbata falsitate. app. cod. can. eccl. 59, 11 hunc abdicari et eici debere. SALV. gub. 2, 4, 19 gemmas regias abdicat, crispantia auro ... indumenta deponit. eccl. 3, 15, 61. ENNOD. epist. 2, 19 tropaei gustus abdicari imperat lucis affectum (*i. vitae amorem*). 4, 14. CASSIOD. hist. 4, 24 abdicamus ... illos et extra terminos ecclesiae abicimus. 2, 5 Arium abdicarunt. 4, 20. 5, 20. 35. 36 *al.* GREG. TVR. glor. mart. 106 carnalibus desideriis abdicatis. LEG. Visig. 12, 3, 1 *lex* de omnium haeresum erroribus abdicandis promulgata. 5, 7, 17. GREG. M. hom. in Ez. 1, 4, 5. ISID. Goth. 53 abdicans ... perfidiam (*i. fidem Arii*).

V *i. q. prohibere, aspernari*: PLIN. nat. 5, 73 *gens* praeter ceteras mira, sine ulla femina, omni venere abdicata. 7, 117 te (*Cicerone*) dicente legem agrariam ... abdicarunt tribus. 15, 135 laurus ... abdicat ignes crepitu. 16, 226 *ligna* crispa ... glutinum abdica⟨n⟩t. 17, 170 plerique austros optant, Cato abdicat. 20, 19 Democritus ... ea (*rapa*) abdicavit in cibis. 23, 18. 25, 147 antiqui (aliqui *codd.*) et mandragora utebantur, postea abdicatus est in hac curatione. 26, 12. 28, 172. 30, 96. 37, 26 *crystallus* caloris inpatiens, nisi in frigido potu, abdicatur. 37, 91. MART. 5, 56, 7 si versus facit, abdices poetam. SVLP. AP. perioch. Ter. Andr. 10 Chremes recusat nuptias, generum abdicat. TERT. castit. 13 *feminae quaedam* sponte matrimonio abdicato assenescunt. PANEG. 12, 15 abdicandis vitiis adoptandisque virtutibus. CHAR. gramm. I 91 quam vocem tametsi novitas abdicavit, declinatio eius tamen manet. FVLG. myth. 1 praef. litterarios mercatos (*i.* -tus) abdicare. AMBR. epist. 18, 12 non exquisita, sed abdicata lenocinia. de virg. 17, 110 PAVL. NOL. carm. 31, 391 AVG. epist. 181, 6. BACHIAR. prof. fid. 1 cuius (*gentis Moab*) origo ... ab ecclesiae foribus abdicatur. MACR. somn. 1, 2, 6 quae ex his (*fabulis*) a se abdicet *philosophia* ac ... excludat. COD. Theod. nov. 22, 1, 9 abdicando donationes. LEO M. epist. 15, 16 quod illi abdicando impugnant, isti recipiendo corrumpunt. SIDON. epist. 9, 9, 13. DRAC. carm. 9, 128 prostratis ... busta negas (*Achilles*) mortesque sepulchris abdīcas. CASSIOD. var. 11, 40 hist. 9, 14 LEG. Visig. 12, 2, 2. NOVELL. 42, 1, 1 quod commune quoddam et abdicandum sanctissimis ecclesiis immitteret bellum.

VI *privare vel liberare*: *cum abl.*: CIC. Phil. 3, 12 eo die se non modo consulatu, sed etiam libertate abdicavit. SOL. 35, 9 venere se penitus abdicaverunt. LACT. inst. 2, 1, 16 ipsi ... se ... hominum nomine abdicant. 3, 10, 14 vitam pecudum secutus humanitate se abdicat. 5, 19, 3 seque ipsos sensibus spoliant, ratione abdicant. PANEG. 10, 7 terrarum se curis abdicaverit. PANEG. 12, 28 vita sese abdicare compulsus est. DON. Ter. Phorm. 367 multi ... tales fiunt, ut cognitione abdicandi sint. AMBR. exam. 3, 5, 23 qui se abdicant intemperantiae saecularis illecebris. Cain et Ab. 2, 4, 14 fug. saec. 2, 7 poen. 1, 2, 5. 2, 11, 106. AMBROSIAST. II Cor. 12, 7 ne laborum suorum fructibus abdicentur. LEO M. serm. 33, 3 benedictionem ... qua se filii carnis abdicant. COD. Theod. 10, 21, 2 quisquis vetito se ... non abdicavit indutu. *cf.* COD. Iust. 11, 9 (8), 2. *cum* ab: SOL. 31, 3 a divitiis paupertate se abdicaverunt voluntaria. LEO M. serm. 26, 4 qui ... a generatione Christi non metuunt abdicari. PROSP. voc. omn. gent. 2, 4, 1 SALV. eccl. 3, 5, 22. *cum* ex: SALV. eccl. 2, 15, 72 ubi e facultatibus suis spiritus abdicatur. *absolute*: AMBR. in psalm. 1, 9 *psalmus* ab iracundia mitigat, a sollicitudine abdicat, a maerore allevat.

VII *interdicere vel detrahere alicui aliquid*: HIER. in psalm. 41, 20 durum est praesentia sibi abdicare. PAVL. NOL. epist. 34, 3 *vidua pauper* sibi totum eius substantiae ... abdicavit. PRVD. perist. 13, 52 *antra* abdicata soli. NOVELL. 65 praef. omnibus abdicavimus, ne cui liceat, sacrosancta vasa ... venumdare. AMBR. ev. Luc. 7, 220 qui recedit a Christo, se sibi abdicat, qui ad dominum regreditur, se sibi reddit. PAVL. NOL. epist. 40, 11 se ... ipsum vincit ... qui renuntiat moribus suis et se sibi abdicat.

synonyma: *ad II*: abnuo, exheredo, expello. *ad IV*: eicio, expello, removeo, abicio, excludo, nego. *opposita*: *ad II*: adopto, recipio. *ad IV*: recipio, approbo, opto, adopto, exquiro.

abdīco, -dīxī, -dictum, -dīcere. CHAR. gramm. I 256 abdico abdic. GLOSS. abdico ἀπαγορεύω, abdixi destiti, abdixit ἀπεῖπεν, ἀπηρνήσατο, negavit, abnegavit, abnuit; avertit, amovit *cf.* abdico *p. 53, 75.* **I** *abnuo, nego*: CIC. div. 1, 31 cumque *Attus Navius* in quattuor partis vineam divisisset trisque partis aves abdixissent. POMP. dig. 1, 2, 2, 26 cum animadvertisset *Verginius* Appium Claudium ... vindicias filiae suae a se abdixisse et secundum eum ... dixisse (*h. e. filiam Vergini dimisisse Appium aliique tradidisse*). TERT. adv. Marc. 4, 15 totum quod ab homine captatur, abdixit creator, nedum benedictionem. AVG. vis. inf. 2, 8 nemini imponendum est, quod aut impossibilitas ei abdicat aut tempus evanescens adimplere prohibeat. **II** *abusive pro* abdicare: APVL. Plat. 2, 12 si quis ea *bona* possidens usu se abdicet, ea illi inutilia erunt (abdĭco *an* abdīco?). ITALA II Cor. 4, 1 (Tert. pudic. 15 = VVLG.) abdicamus (abiciamus ITALAE frg. Monac.) occulta dedecoris (*quamquam cf.* ἀπειπάμεθα *et* AMBR. inst. virg. 1, 7). PETR. CHRYS. serm. 12 nec sic lassescit fame deus, ut ... quod est suae potestatis abdicat (addicat *codd.*). DRAC. laud. dei 1, 430 abdicet (addicet *cod. Brux.*) nec plasma suum *deus* (*cf.* carm. 8, 96 *sub* abdico *p. 54, 21*). CASSIOD. var. 11, 40, 1 poenas abdicimus, tormenta damnamus. *Klotz.*

Abdigidus, -ī. AMM. 18, 6, 12 Abdigidum quendam tribunum (*a. p. Chr. 359*). *Diehl.*

Abdiēl *indecl. m.*, עַבְדִּיאֵל, Ἀβδιήλ, *nom. hebr.* VVLG. I par. 5, 15. *O.*

Abdilimus, -ī, עבדאלם, Ἀβδήλεμος. *Tyrius.* IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 157 Mittinus et Gerastartus Abdilimi (*sc. filii*) iudices. *Diehl.*

abdiscit NOT. Tir. 53, 75 a.

Abdismun, -is *m.*, עבדאשמן, *nom. semiticum.* CORP. VIII 1562 Macer Imilconis Abdismunis f(ilii). *Otto.*

abditīvus, -a, -um PAVL. FEST. 17 abditivi abortivi. [PLAVT. Poen. prol. 65 *ex coni., male.*]

abditūdo, -inis *f.* VIRG. GRAMM. p. 83, 4 caelum quia celat et ... celatur, abditudine (obtitudine *Neap.*, altitudinem *exc. Med.*) sua rectissime nomen accipit.

abdo, -didī, -ditum, -dere. [*i. q. gr.* ἀποτίθημι, *ind.* apa-dadhāti 'amovet, abdit'; *conf. c.* condo credo *et c.* facio. *Th.*] *Thielmann, Archiv 3 (1886) 471—494.* GLOSS. abscondo ἀποκρύπτω. *usitatum aevo christiano subst.* abditum, *pro verbo potius* abscondo; *hoc, non* abdo, *Tert. ed. Vindob. I, Aug. civ., Vulgata; cf. Thielmann p. 471. in linguas romanicas non abiit. proprie abdi dicitur quod occultandi includendi recondendi causa loco movetur, inde a Cic. etiam quod loco manens contegitur.* GREG. TVR. hist. Franc. 3, 36 abdire. absdo *nusquam legitur. in mss. saepius cum* addo *confunditur (Thielmann l. l.).*

I *removere*: GLOSS. abstulit, occultavit. PLAVT. Merc. 360 nequiquam abdidi, abscondidi, abstrusam habebam (*sc. puellam*). CIC. Verr. 2, 7 simulacra deorum ... non modo ex suis templis ablata sunt, sed etiam iacent in tenebris ab isto retrusa atque abdita. Pis. 93 an amici tui tabellas abdiderint. CAES. Gall. 7, 18, 3 carros in artiores silvas abdiderunt. VERG. georg. 3, 96 hunc (*equum segniorem annis*) ... abde domo. GRATT. 279 abdita ... in latebras unique inclusa marito (*canis*) femina (NEMES. 139). LIV. 2, 52, 1 frumento, quod abditum fuerat, prolato. 1, 51, 8 cum gladii abditi protraherentur. 40, 7, 6 ferrum veste (*cf.* MELA 3, 92). GLOSS. clausit, ἀπέκλεισεν; abditae pecuniae i. e. repositae. VARRO Non. 334 Scipio cum aurum abderet in cista. SALL. hist. 3, 98 C 11 abdita a dominis ... trahebantur ex occulto *cf.* TAC. Germ. 16; hist. 3, 33 dominorum abdita scrutari defossa eruere. HOR. carm. 2, 2, 1 nullus argento color est avaris abdito terris (PORPH.: argentum abditum pro pecunia recondita in thesauris); sat. 1, 8, 43. PHAEDR. 4, 20, 4 *draco* custodiebat thesauros abditos. IVL. VAL. 2, 17 thesauros suffossos humi abditosque latebris. QVINT. decl. 269 p. 100, 20 secreta pecunia et abdita adfert securitatem. LIV. 45, 39, 5 quonam abdentur tot milia armorum? SCRIB. LARG. 132 *lienosis* proderit ... acetum vesica abditum et extra impositum. VERG. Aen. 1, 60 *ventos* pater speluncis abdidit. HOR. carm. 3, 4, 38 Caesar ... fessas cohortes abdidit (addidit *al.*) oppidis (PS. ACRO: interius recondidit). 2, 16, 5 Acrisium, virginis abditae custodem (*cf. ibid.* 1 inclusam Danaen). TAC. ann. 15, 10 coniunx ac filius castello abditi. AMM. 29, 1, 23. VELL. 2, 91, 4 *Egnatius* abditus carceri (carcere *aliq. edd.*). TAC. ann. 2, 85 *Vistilia* in insulam Seri-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

phon abdita est (*sc. relegata*). CAES. Gall. 7, 79, 2 copias paulum ab eo loco abditas (VELL. 2, 110, 3 IVL. VAL. 1, 53). CIC. carm. 22, 19 draconem ... qui luci ediderat, ... Saturnius ... abdidit et duro formavit tegmine saxi. Tusc. 2, 10 audísne haec Amphiaráe sub terram ábdite? *cf.* SEN. Phaedr. 1203 torpentes lacus, impium abdite (rapite *codd.*) atque mersum premite. FLOR. 2, 30, 38 consulis corpus, quod militum pietas humi abdiderat, effossum. PRVD. perist. 2, 541 vix fama nota est, abditis quam plena sanctis Roma sit, quam dives urbanum solum sacris sepulcris floreat. LVCR. 4, 419 corpora mirando (-de *codd.*) sub terras abdita caelo (*sc. in conlectu aquae*). 4, 945 pars ... animai eiciatur et introrsum pars abdita cedat. TIB. 2, 1, 82 procul ardentes hinc precor abde faces (*Amor*). FRONTO p. 252 N. securim Tenediam abde aliquo ac reconde. PRIAP. 70, 3 partibus abditis in ignem. *de siderum occasu*: GERM. 699 (*Hydrochoos*) ... Hydram plus mediam condit, pars tertia lucet: hanc Pisces abdunt orti (*cf. l. 57, 67*). SEN. Phoen. 498 hic ferrum abdidit (*in vaginam*). VERG. Aen. 2, 553 lateri capulo tenus abdidit ensem. SEN. Tro. 48 vulneri ferrum. 1155. OV. met. 4, 720 dextro ... in armo Inachides ferrum curvo tenus abdidit hamo. 10, 716 aper ... sub inguine dentes. VERG. Aen. 9, 576 sagitta ... abdita ... intus spiramenta animae letali vulnere rupit (LIV. 38, 21, 11) *cf.* SEN. suas. 6, 2. CIC. Att. 2, 9, 1 dialogos cum eos de quibus scribis tum illum quem abdis. OV. met. 11, 73 laqueis ... quos callidus abdidit auceps (BOET. cons. 3, 8 vers. 5).

II *contegere*: GLOSS. texit. CIC. off. 1, 126 eas *partes corporis* contexit atque abdidit *natura*. TIB. 1, 2, 22 compositis abdere verba notis (OV. ars 1, 490). OV. epist. 6, 82 *Medea* nititur ... tenebris abdere Solis equos. ars 3, 262 occule mendas ... vitium corporis abde. met. 8, 25 caput abdiderat casside. FRONTO p. 216 N. abietes ... caput aemulum nubibus abdere. OV. met. 6, 599 vultus hederarum frondibus abdit. TAC. ann. 15, 3 *Corbulo* rivos congestu harenae abdidit. TIB. 2, 6, 24 tenues hamos abdidit ... cibus. PRIAP. 83, 28 latet ... pantice abditus specu⟨s⟩ vagaque pelle tectus. OV. met. 8, 718 abdita texit ora frutex. SEN. Oed. 327 *fumus* nube ... lucem abdidit; *cf.* PRVD. cath. 12, 19. SEN. epist. 90, 17 vetustas multa loca. SIL. 1, 84 sacrum taxi umbris. *hinc* a b d i t u s *adiectivum*.

III *translate de affectibus et cogitationibus; celare*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 9 temperantiam non latere in tenebris neque esse abditam. LIV. 2, 45, 7 *consules* pugnare cupiebant, sed retro revocanda et abdenda (add- *codd.*) cupiditas erat. OV. fast. 3, 328 *deus* verum ambage ... abdidit. SEN. dial. 12, 5, 5 si potes, proice omnem ex toto dolorem, si minus, introrsus abde et contine, ne appareat. clem. 1, 1, 4 severitatem abditam, clementiam in procinctu habeo. epist. 83, 16 quidquid in imo *animo* iacet abditum, effertur et prodit. TAC. hist. 1, 88 occultare et abdere pavorem *cf.* PLIN. epist. 3, 16, 6 abdere lacrimas, operire luctum. APVL. met. 5, 14 *sorores* thensaurum penitus abditae fraudis vultu laeto tegentes. SIDON. epist. 9, 16, 3 vers. 44. TAC. ann. 3, 64 id credebatur gravi et dissimulata offensione abdidisse (*i. in tempus ultionis reservasse, v. Nipperdey*).

IV *reflexive*: **1** *c. pron.*: GLOSS. ⟨se⟩ recepit. PLAVT. Ps. 1106 ex conspectu eri se abdiderunt *servi*. TER. Hec. 175 senex rus abdidit se. CAES. Gall. 1, 12, 3 *al.* in silvas; 6, 5, 5 in Menapios (-iis *β*); 7, 30, 1 ipse se in occultum abdiderat et conspectum multitudinis fugerat *cf.* CIC. off. 3, 3. CIC. Att. 11, 6, 1 me Arpinum; epist. 7, 28, 2 in bibliothecam; 7, 33, 2 me totum in litteras; Arch. 12 se litteris (*de casu Thielmann p. 475, Draeger Synt. I² 551*). CIC. Mil. 40 in scalarum tenebris (*Teg.*; -bras *rell.*). SALL. Iug. 38, 5 LIV. 1, 31, 8 SEN. dial. 6, 2, 5 Octavia ... defodit se et abdidit. CIC. Arat. 411 se ... Equus abdit in umbras; Phil. 14, 27 sol. LACT. op. 16, 7 mens in altum. **2** *nomen pronomini substituitur*: CVLEX 48 vallibus abdunt corpora *capellae*. HOMER. 708 abdiderant occultentes sua corpora furtim post densos frutices. PHAEDR. 2, 6, 5. VERG. georg. 3, 422 *vipera* fuga timidum caput abdidit alte. OV. met. 15, 30 Sol. SEN. suas. 4, 2 LVCAN. 2, 70 PRVD. psych. 91. GREG. TVR. vit. pat. 11, 1 *al.* abde caput (*i. apage; cf. Thielm. p. 480*). OV. rem. 588 tenebris vultus abde. GERM. 640 abdit (ardet *codd.*) et Andromede vultus et maxima Pristis occasu sequitur. CIC. carm. 3, 19 claram speciem concreto lumine luna abdidit. **3** *passive*: CIC. Arat. 463 Canis cedit ... abditur Orion, † obiit (Lepus et *coni.*) simul abditus umbra est. GERM. 475 (*opp.* fulgere). AVIEN. Arat. 686. SEN. dial. 7, 20, 6 nocturna animalia abduntur in rimas. PLIN. nat. 9, 20 *delphini* abduntur occultanturque. 25. SIL. 15, 488 TAC. hist. 1, 79 MART. CAP. 6, 591. a b d i t u s: *qui se abdidit; Nölting depon. lat. p. 24.* CIC. inv. 1, 2 homines in tectis abditos. Rab. perd. 21 inclusum et abditum latere. Pis. 21. CAES. Gall. 1, 39, 4 abditi in tabernaculis. 2, 19, 6 HOR. epist. 1, 1, 5 OV. am. 1, 10, 3. LIV. 40, 27, 13 abditum et latentem. SEN. Phaedr. 933. IVV. 6, 237 abditus et secretus *adulter*. PLIN. paneg. 63 abstrusus atque abditus. AMM. 14, 7, 10 OROS. 5, 19, 4.

***structurae*: I** *ubi, quo*: in *c. acc.*: *passim, velut* CIC. Att. 16, 11, 6 in Pompeianum (TER. Hec. 175 rus). in *c. abl.*: CIC. Mil. 40(?) CAES. Gall. 1, 39, 4; *saepe.* inter: VAL. MAX. 6, 7, 2 Lucretium inter cameram et tectum cubiculi abditum. 7, 4 ext. 2 TAC. hist. 3, 73 SVET. Claud. 10. intra: CAES. civ. 2, 9, 6 intra tegimenta abditi atque muniti. LIV. 2, 12, 15. 4, 56, 5 GREG. TVR. vit. pat. 12, 1. per: TAC. hist. 2, 92 abditis pecuniis per occultos sinus. 4, 72 AMM. 21, 3, 3. post: LIV. 28, 13, 6 abditi post tumulum. 42, 15, 3 HOMER. 708. sub *c. acc.*: CIC. Tusc. 2, 60 (carm.) Amphiarae sub terram abdite. LVCR. 4, 419. sub *c. abl.*: OV. met. 10, 716 aper ... sub inguine dentes abdidit. rem. 210(?). LIV. 1, 58, 11. *abl.* (*sive instrumenti sive loci*): VERG. georg. 3, 96 *equum* abde domo. Aen. 1, 60 HOR. carm. 3, 4, 38. 2, 2, 2 sat. 1, 8, 43 TAC. ann. 15, 10; *saepe. dat.*: VERG. Aen. 2, 553 SEN. Tro. 48; *cf. 56, 83. 57, 54.* SIL. 13, 406 reclusae abdere (add- *codd.*) terrae cruorem. *locativ.* (*cf. dat.*): FLOR. 4, 12, 4. *adv.*: PETRON. 89, 8 huc. LIV. 38, 21, 11 SEN. dial. 12, 5, 5 introrsus. LIV. 45, 39, 5 quonam. **II** *unde*: PLAVT. Pseud. 1106 ex conspectu. CAES. Gall 7, 79, 4 ab eo loco. TIB. 2, 1, 82 hinc. VEN. FORT. carm. 11, 2, 1 oculis. **III** *quomodo, quam longe*: VERG. georg. 3, 422 fugâ. TAC. ann. 3, 64 gravi offensione. VERG. Aen. 2, 553 OV. met. 4, 720 capulo, hamo tenus. NEP. Alc. 9, 1, *alii* penitus. VERG. georg. 3, 422 alte. TIB. 2, 1, 82 APVL. met. 7, 2 procul. CIC. off. 3, 3 quantum licet. *partic. tamquam nomen c. gen.* TAC. hist. 3, 33 (*v. p. 56, 71*).

s y n o n y m a: *ad I*: abscondo, abstrudo (SEN. Phoen. 251), abstrusum habeo, penitus ago (SEN. Tro. 49), claudo (AMM. 29, 1, 23), condo, defodio, includo, occulo (SEN. Ag. 980), recondo (*v. s. et* GREG. TVR. hist. Franc. 4, 46), retrudo, secerno, suffodio. *ad II*: contego, occulo, tego (MART. CAP. 7, 729). *ad III*: contineo, occulto, operio, revoco, taceo (SIDON. epist. 9, 16, 3 vers. 44), tego (SEN. Med. 153). lateo. *ad IV*: cado (CIC. Arat. 464), cedo, me defodio, conspectum fugio (conloquium OV. rem. 587), includor, lateo (abditus lateo *passim*), obeo (CIC. Arat. 464), occultor. abstrusus, conditus (PHAEDR. 2, 6, 5), inclusus, latens, secretus. *o p p o s i t a*: *ad I*: luci edo, effodio, eruo (SVET. Ner. 31), extraho (VELL. 2, 19, 2), in conspectum propello (LIV. 10, 4, 7), profero, protraho (*v. s. et* TAC. hist. 4, 1), traho ex occulto. *ad III*: effero, in procinctu habeo, proicio. appareo, prodeo. *ad IV*: me effero (CIC. Arat. 460), caput effero (OV. met. 15, 21), emergo (CIC. Arat. 460), exorior (*ib.* 407 GERM. 644). fulgeo, luceo.

adiect. **abditus,** -a, um. GLOSS. ἀπόκρυφος, absconditus, absconsus, occultus. *usitatum inde a Cic. et Lucr. v.* abdo *p. 57, 35.* abditior: AMBR. off. min. 1, 50 AVG. conf. 5, 5, 8. 10, 10, 17 *al.* abditissimus: AVG. ench. 16 GREG. TVR. hist. Franc. 4, 12 glor. mart. 7, *al.* (PLIN. nat. 6, 30 *lege* obditae.) **I** *proprie*: **1** *res*: CIC. Tusc. 5, 38 bestias abditas terraque tectas (*i. in abdito degentes*). TRAG. inc. 154 ferrum aes aurum argentum penitus abditum, *cf.* LAVS Pis. 225. CIC. de orat. 1, 12 reconditis atque abditis e fontibus. har. 57 abditos ac penetralis focos. orat. 36 in picturis alios horrida inculta, abdita et opaca, alios nitida laeta conlustrata *forma* delectat. PVBLIL. M 33 malivolus animus abditos dentes habet. PLIN. epist. 4, 30, 10 nescio quod libramentum abditum et caecum. SEN. Med. 679 *venefica* omnem explicat turbam malorum, arcana secreta abdita. VAL. MAX. 9, 2 ext. 8 quo (*tauro Phalaridis*) inclusi longo et abdito cruciatu mugitus resonantem spiritum edere cogebantur. **2** *loca*: LVCR. 4, 607 ergo replentur loca vocibus abdita retro omnia quae circum fervunt. LIV. 10, 14, 14 ascensu abdito a conspectu. CIC. *passim, velut* Manil. 31, SEN. frg. 14 SVET. Aug. 90 locus; *passim.* CIC. Att. 15, 16ᵇ loca abdita et ab arbitris libera. CYPR. dom. or. 4 in abditis et semotis locis. LEX Visig. Recc. 8, 6, 2. CIC. nat. deor. 2, 95 sedes. CAES. Gall. 6, 34, 2 valles. SEN. Phaedr. 778 nemus. PLIN. nat. 25, 3 solitudines. TAC. ann. 2, 34 in abdito et longinquo rure. TERT. Iud. 7 gentes. SOL. pr. 4. SALL. Cat. 20, 1 pars aedium. OV. fast. 1, 156 spelunca. SEN. Herc. f. 1335 latebra longinqua. SEN. dial. 8, 5, 2 labores peregrinationis mercede perpetiuntur cognoscendi aliquid abditum remotumque. **II** *translate* (*secretus*): CIC. de orat. 1, 87 haec esse penitus retrusa atque abdita. or. 30 sententiae. LVCR. 5, 1233 vis. Q. CIC. pet. 44 voluntatem abditam ac retrusam; MART. CAP. 9, 893. TIB. 2, 5, 16 abdita fata. LIV. 40, 21, 11 sensus. VAL. MAX. 2, 5, 2 ius inter sacra abditum; *cf.* SEN. Herc. f. 660 iura abdita et operta terris. COLVM. 1, 4, 1 vitia ... virtutes. PLIN. nat. 2, 101 naturae maiestas. TAC. ann. 6, 46 ambages. PLIN. epist. 2, 17, 22 alti abditique secreti. APVL. apol. 16 humilitate abdita et lucifuga. FIRM. MAT. math. 1 pr. 76 abditis ac subtilibus disputationibus. CLAVDIAN. MAM. 2, 2 p. 101 divinitas. CELS. 1 pr. p. 3 necessaria esse abditarum et morbos continentium causarum notitiam, deinde evidentium; ... abditas causas vocant, in quibus requiritur, ex quibus principiis nostra corpora sint, quid secundam, quid adversam valetudinem faciat *cf.* 3, 3 p. 78 *structurae verbales*: LIV. 10, 14, 14 a conspectu. VAL. MAX. 2, 5, 2 inter sacra. TRAG. inc. 154 penitus. LVCR. 4, 607 retro. FIRM. MAT. math. 5, 5 res arduas ceteris penitus abditas. *s y n o n y m a*: *ad I*: arcanus, avius (SEN. Phaedr. 777), caecus, devius (OV. met. 4, 777), inclusus (SEN. nat. 2, 9, 4), longinquus, opacus, penetralis, reconditus, remotus (*v. s. et* APVL. met. 4, 18), secretus, semotus, tectus. *ad II*: arcanus (LIV. 40, 21, 11), caligine involutus naturae (ARN. nat. 2, 56), lucifugus, obscurus (CIC. orat. 30 *al.*), occultus (CIC. nat. deor. 1, 49), opertus, retrusus, submotus (ARN. nat. 2, 56), subtilis. *o p p o s i t a*: *ad I*: apertus (SEN. nat. 2, 9, 4 *al.*), conlustratus. *ad II*: evidens, notus (VAL. MAX. 2, 5, 2). *adv.* **abditē**: AMBR. Iob 1, 9, 29 quis abdite occulta penetravit (abdita et *Paris. alter*). GREG. TVR. hist. Franc. 9, 6 de eo procul et abdite quicquam locutus mali.

abditum, -i (*et* a b d i t a, -orum), *cf. 56, 71.* **I** *c. gen.* (abdita): LVCR. 6, 809 terrai penitus scrutantes abdita. SEN. nat. 6, 7, 5 in abdita terrae. VAL. MAX. 1, 6, 12 sonum abditis delubri[s] editum. AVG. civ. 19, 23 infernorum. FEST. 148 occulta et abdita religionis (*sic ex Paulo*;

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

occulte et abdita ea r. *cod. Festi*; occultae et abditae r. *Scal. Urs.*). Cypr. eleem. 13 secreta et abdita mentis exprome; *cf.* 57, 3 de arcanis cordis atque abditis. Prvd. apoth. 744 abdita leti. Hier. epist. 30, 13 in abdita eius (*dei*) intrare. Hor. ars 49 abdita rerum (*i. res adhuc sine nomine*). **II** *absolute*: **1** *sing.*: ex abdito: Cic. orat. 79 sententiae nescio unde ex abdito erutae. Sen. epist. 41, 3. 56, 10. benef. 4, 32, 1 illis scientia in aperto semper est; nobis ex abdito subit; nat. 3, 30, 5 *al.* Physiogn. 5 ex abdito et concavo. in abdito: Sen. dial. 3, 1, 5 *vitia* abscondere et in abdito alere. epist. 91, 12. 95, 64 *praecepta* aperta sunt, decreta sapientiae in abdito. Plin. nat. 8, 13 Tert. haer. 26 Sen. nat. 6, 27, 3 Lact. inst. 5, 17, 9 latere. Cod. Theod. 14, 3, 1. in abditum: Tert. orat. 1 dei ... et conspectum et auditum sub tectis et in abditum adesse (in abditis *Gel.*, in abdito *Thielm.*). **2** *plur.*: Firm. Mat. err. 15, 4 ignis *caelestis* scrutatur abdita, quaerit absconsa. Cypr. laps. 27 *deus* perspicit abdita et secreta atque occulta considerat. Vvlg. I reg. 13, 6 in speluncis et in abditis. psalm. 16, 12 I Macc. 1, 56 Oros. 7, 39, 9. Avg. civ. 22, 24 diligentia anatomicorum abdita cuncta rimata est. *synon., oppos.*: absconsa, arcana, occulta, remota (Amm. 26, 6, 4), secreta. apertum. (Cypr. eleem. 13 expromo. Val. Fl. 4, 481 prodo. Sen. dial. 3, 1, 5 profero. Avg. civ. 22, 24 rimor. Lvcr. 6, 809 *et* Tac. hist. 4, 1 scrutor.) *Hey.*

abdōmen, -inis *n.* [*fortasse cf. c. theodisc.* intuoma '*exta*' *Th.*] Char. gramm. I 38, 9 λαπάρα. Gloss. λαπάρα, ὑπογάστριον, ὑποκοίλιον, λίπος, pinguedo carnium, ilium, veretrum, *cf. l. 58. Wölfflin, Archiv 4 (1887) 101.* abdumen Char. gramm. I 38, 9 Gramm. IV 582, 30 *saepe* Gloss.

suis: Plavt. Curc. 323 pernam abdomen sumen sueris glandium. Pompon. Atell. 180 tamquam frater mihi sis, medium abdomen ⟨te⟩cum dividam. Val. Max. 3, 5, 3 avide . . . abdomine devorato. Plin. nat. 8, 209 interdicta . . . cenis *suum* abdomina glandia testiculi vulvae sincipita verrina, . . . Publi . . . cena . . . nulla . . . sine abdomine, etiam vocabulo suminis ab eo inposito. 11, 211 *suis* sumen optimum, si modo fetum non hauserit. eiecticiae deterrimum. antiqui abdomen vocabant priusquam calleret, incientes occidere non adsueti. Ivv. 2, 86 atque bonam *deam* tenerae placant abdomine porcae. Prvd. perist. 10, 916 reponit aras . . . denuo et tus et ignem vividum in carbonibus taurina et exta vel suilla abdomina. Apic. 5, 194 *coques* abdomen et mittis in caccabum. *ibid.* ius abdominis. 7, 266 de abdomine . . . ofellas facere. *piscis*: Lvcil. 21 ad cenam adducam et primum hisce abdomina thynni advenientibus priva dabo. Plin. nat. 9, 48 *thynni* membratim caesi cervice et abdomine commendantur atque clidio. *cf.* Corp. XV 4782 abd(omina) m(embratim) c(aesa). Avson. Mos. 102 *salmo* facturus fercula cenae . . . cui prodiga nutat alvus opimatoque fluens abdomine venter. Sidon. epist. 2, 2, 17 *pisces* carnes rubras albis abdominibus extendunt. *cf. Athen. 7, 302 d—f. 9, 399 c d.* *hominis*: Plavt. Mil. 1398 *v. l. 59.* Cels. 4, 1 p. 122 ilia inter coxas et pubem imo ventre posita sunt. a quibus ac pube abdomen sursum versus ad praecordia pervenit, ab exteriore parte evidenti cute, ab interiore levi membrana inclusum, quae omento iungitur, περιτόναιος autem a Graecis nominatur (8, 1 p. 326). 7, 4, 3 p. 267 venter saepe etiam telo perforatur . . . et oras vulneris suturae comprehendunt . . . itaque etiam ubi tenuis fistula abdomen perrupit, excidere eam licet suturaque oras coniungere. 7, 17 p. 294. 7, 15 p. 292. 7, 19 p. 298. 7, 26, 2 p. 308. 7, 18 p. 296. Ivv. 4, 107 Montani quoque venter adest abdomine tardus. *inde* Gloss. V 652, 3 abdumine id est pinguedine. Mar. Vict. ad Iust. Man. 16 ipsorum abdominum mole praegravari. Sidon. epist. 3, 13, 9 tota . . . haec ossium ramosa compago sub uno velut exundantis abdominis pelago latet. *αἰδοῖον*: Plavt. Mil. 1398 quin iamdudum gestit *culter* moecho hoc abdomen adimere, ut ea iam (faciam *codd.*) quasi puero in collo pendeant crepundia (*cf.* 1416. 1420). Gloss. V 632, 2 abdomen veretrum. Don. Ter. Eun. 424 abdomen in corpore feminarum patiens iniuriae coitus scortum dicitur, et dicitur scortum, quia tunc aperiuntur dura coria dicta scorta. a parte ergo meretrices sui scorta dicuntur. *de gulosis, libidinosis*: Cic. Sest. 110 manebat insaturabile abdomen. Pis. 41 ille gurges atque helluo, natus abdomini suo (Treb. Gall. 16, 1 natus abdomini et voluptatibus dies ac noctes vino et stupris perdidit. Gloss. V 660, 4. 662, 15 abdomini natus gulae deditus). 66 solet . . . in disputationibus suis oculorum et aurium delectationi abdominis voluptates anteferre. Sen. benef. 7, 26, 4 alius libidine insanit, alius abdomini servit, alius lucri totus est. Apvl. Plat. 1, 13 *pronuntiat* cupidinem atque adpetitus, postremam mentis portionem, infernas abdominis sedes tenere ut popinas quasdam et latrinarum latebras, diversoria nequitiae atque luxuriae. Symm. epist. 1, 2, 1 gratulor non magis ostreis et peloridibus abdomen, quam pectus tibi eloquio esse satiatum. Lvcil. 971 abdominis taetri impulsu *Baehrens, Rhein. Mus. 29, 361*; ab hominis *et sim. codd.* *v. Mess.*

Abdōn *indecl. m.*, עַבְדּוֹן, Ἀβδών (Ἀβδόμ), *nom. hebr.* Abdon *iudex Israelitarum*: Vvlg. iud. 12, 13 (LXX *cod. Alex.* Λαβδώμ). Hier. nom. hebr. p. 31, 19 Abdon: servus maeroris. sit. et nom. p. 123, 32 Abdon iudex populi Israhel. Svlp. Sev. chron. 1, 26 Chron. Alex. 250. Isid. orig. 7, 6, 55 Abdo: servus eius. *idem* Labdon (Λαβδών): Avg. civ. 18, 19 Hier. chron. a. Abr. 833 Prosp. chron. 93. 95, *chronographi posteriores.* Abdom: Lib. chron. p. 430, 11. Hebron: Lib. gener. p. 119. *eiusdem nominis alii*: Vvlg. I par. 8, 23. 30. 9, 36. II par. 34, 20. **Abdōn** *indecl.*, עַבְדּוֹן, Δαββών *et* Ἀβδών, *opp. Palaestinae.* Vvlg. Ios. 21, 30. I par. 6, 74. Hier. nom. hebr. p. 25, 1 Abdo: servus eius. sit. et nom. p. 95, 3 Abdon.

Abdoneus *propheta*, Chron. pasch. Ἀβδαναί, Clem. Alex. Ἀβδαδωναῖος. Chron. Alex. 273 sub isto (*Ochozia*) prophetavit Heliseus et Abdoneus. *idem appellatur in chronicis* Abladone, Labdonae, Blancona, Addon. *Otto.*

abdormio ἀφυπνῶ Gloss. II 254, 9. III 399, 32. ἀποκοιμᾶται abdormit. *item explicantur in* Gloss. *formae* abdormivi, abdormisti, abdormivimus. *cf.* abnocto. *V.*

Abdus, -ī. **1** *Parthus.* Tac. ann. 6, 31 Abdus. 6, 32 Abdum. **2** *martyr christianus.* Chronogr. a. 354 p. 71, 23 Abdos. *Diehl.*

abdūco, -dūxī, -ductum, -dūcere. [*got.* af-tiuhan 'abducere' *Th.*] Don. Ter. Eun. 377 abducimur, unde volumus, ducimur, quo volumus. Ad. 359 ducimus volentes, abducimus invitos. Gloss. ἀπάγω, abscondo, abstraho, asporto, aufero, separo. IV 5, 22 abductus: ab isto loco ductus. *Archiv 2 (1885) 454.* abdoucit Elog. Scip. (Corp. VI 1285 *et* 31588). abduce Plavt. Bacch. 1031. Ter. Ad. 482. *ante vocalem vel* h: Plavt. Curc. 693 Poen. 1173 Stich. 435 (*cf.* 418) Truc. 541. 847 Ter. Phorm. 410. abduc *ante consonam* Ter. Eun. 377. abducier Lex rep. (Corp. I 198) 71. abduxti *velut* Plavt. Curc. 614.

I ***proprie***: **1** *aliquem*: Plavt. Bacch. 90. Merc. 616 iam addicta atque abducta erat. Mil. 1208 Ter. Eun. 377. Phorm. 410 abduce hanc. 437. Lex rep. (Corp. I 198) 71 neive abducito, neive abducier iubeto. Cic. Tusc. 2, 39 Att. 7, 15, 2. 12, 28, 3 Caes. civ. 1, 74, 4. Verg. georg. 1, 507 squalent abductis arva colonis. Lygd. 3, 14, 7. Ov. fast. 1, 451 suo coniunx abducta marito. Liv. 9, 4, 4 si agro Samnitium decederetur, coloniae abducerentur. 38, 34, 2 eos prendendi abducendi vendendi Achaeis ius esset. 43, 1, 8. Manil. 3, 354 *signa* abducent (addu- *codd.*) simul Phoebum texentque tenebras. Sen. contr. 7, 6, 14 Sen. benef. 7, 5, 3 dial. 9, 1, 10. nat. 1, 6, 4 nihil aliud ad ista efficienda vel removenda opus est quam ostendi et abduci. Cvrt. 7, 1, 34. 8, 1, 40. Calp. decl. 23 cum me necessitas peregrinationis abduceret. Stat. Theb. 10, 816 Qvint. decl. 289 p. 157. Ps. Qvint. decl. 17, 5 *pater* me repente interrogatione subita avocavit, abduxit. 18, 4. Pavl. dig. 18, 1, 56 ei qui primus vendit, abducendi potestas fit. Vlp. dig. 47, 8, 2, 20. Sen. dial. 10, 5, 1 Cicero . . . iactatus inter manifestos inimicos . . . novissime abductus. Gell. 3, 9, 4 eundem equum abduxisse. *addito* ***unde***: Plavt. Bacch. 1031 abduce me hinc ab hac quantum potest. Men. 332 Merc. 799. Avg. civ. 22, 19 duces itineris, a quibus inde abducerentur. Naev. com. 110 eum pater cum pallio uno ab amica abduxit. Plavt. Most. 854 Pers. 164 Pseud. 95 Ter. Ad. 645. 669 Verg. ecl. 2, 43 a me illos *duos capreolos* abducere Thestylis orat. Tib. 2, 3, 61 Nemesin qui abducis ab urbe. Sen. dial. 2, 4, 1 a contactu inferiorum. Frontin. strat. 2, 8, 13 equum abduci a conspectu iussit. Ps. Qvint. decl. 3, 9 ab adsignata statione miles abducitur. Spart. Hadr. 2, 2. Cic. Flacc. 51 abduxisti Temno Apollonidem. Plavt. Capt. 749 periistis, nisi hunc iam e conspectu abducitis. Truc. 541. 847 ex aedibus. Cic. Brut. 222 ex acie. Liv. 5, 1, 5 servos ex medio ludicro. Vop. Aur. 39, 5 ex terra. Plavt. Rud. 723 mihi non liceat meas ancillas Veneris de ara abducere. Varro Men. 11 virgo de convivio abducatur. Cic. agr. 2, 34. Liv. 23, 23, 8 ne deducendi sui causa populum de foro abduceret. Fronto p. 103, 8 N. puerum de gremio sibi abductum. Pavl. Nol. carm. 24, 288 lectorem sui de mortis abduxit manu. Diom. gramm. I 313, 3 abduco tibi illum. Plavt. Merc. 994 ut illam amanti abducerem. Verg. Aen. 10, 79 gremiis abducere pactas (*i. sponsas*) *cf.* Val. Fl. 6, 298. Sen. contr. 1 praef. 14 se blandienti otio abduxerat. 10, 3, 15 iterum illam nobis vir abduxit. Lvcan. 6, 451 abducet superos alienis Thessalis aris. 9, 648. 10, 153 sordidus Etruscis abductus consul aratris (*Cincinnatus*). Petron. 114 Tryphaenam abducere certissimae morti. Val. Fl. 6, 298 durae abducere pugnae. Stat. Theb. 11, 729 coetibus. Qvint. decl. 321 p. 261 amicos carissimis pignoribus. Clavd. carm. 15, 144 si mihi Gildonem nequeant abducere fata, me rape Gildoni. *addito* ***quo***: Plavt. Merc. 858 me usque quaerere illam, quoquo hinc abductast gentium. Ter. Eun. 350. Tib. 3, 9, 5 procul abducit venandi Delia cura. Plavt. Stich. 418 abduce hasce intro quas mecum adduxi. Bacch. 1177 Epid. 398 Poen. 1147 Acc. trag. 187. Plavt. Asin. 70 domum. Trin. 853 Ter. Eun. 576. 628 Cic. Verr. 6, 73 Sen. contr. 9, 5, 4 Petron. 92. Plavt. Bacch. 356 siquidem hic relinquet neque secum abducet senex. Cas. 199 quando ego eam mecum rus uxorem abduxero. Rud. 760 Ter. Eun. 581 Cic. epist. 7, 16, 2 Qvint. decl. 335 p. 319. Plavt. Cas. 881. Men. 436 abduc istos in tabernam deversoriam. Ter. Phorm. 548 Ad. 359. Sall. Iug. 8, 2 in praetorium. Liv. 1, 39, 3. 30, 14, 4 in secretum. Ivst. 18, 7, 9 (*cf.* Vir. Ill. 21, 3 in secreto). Liv. 39, 12, 3 in interiorem partem aedium. Sen. nat. 6, 28 in inmensam altitudinem. Plin. nat. 10, 103 in diversum a nidis *perdix.* Sen. contr. exc. 4, 1 in vicinos hortos. contr. 7, 6, 13 in lupanaria. Ps. Qvint. decl. 18, 12 in abditam semotamque partem. Cic. Flacc. 51 (*v. l. 48*). Verg. Aen. 3, 601 quascunque abducite terras. Plavt. Capt. 733 ad Hippolytum fabrum. Vvlg. II Esdr. 1, 9 ad extrema caeli. Sen. contr. 9, 24 servum extra convivium. Itala (Lucif. de non parc. 7) IV reg. 22, 20 propter hoc ego abduco te apud patres (Vvlg. col-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ligam te ad patres. LXX προστίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου). PLAVT. Pseud. 520 servitum tibi me abducito ni fecero.

2 *de matrimonio dirimendo*: PLAVT. Stich. 17 pater nos (*mulieres*) ab eis (*viris*) abducere volt. TER. Hec. 545. 748 Ad. 661 AFRAN. com. 301 SEN. contr. 2, 2, 10 APVL. apol. 77 VLP. dig. 43, 30, 1, 5. 3 *de mulieribus*: PLAVT. Asin. 70 quam amabam abduxit ab lenone mulierem. Bacch. 948 Curc. 348. 569. 614 Mil. 769 Merc. 251 Most. 696 Pers. 522 Pseud. 754. 1015. 1055 TER. Eun. 145. 172 Phorm. 829 Hec. 644 Ad. 198. 628. CAT. 68, 103 Paris abducta gavisus ... moecha. CIC. Flacc. 72 Verr. 4, 78. 6, 33. 6, 87 VERG. Aen. 7, 362 (*cf.* poet. min. IV 204, 34) PROP. 2, 20, 1. OV. am. 1, 9, 33 ardet in abducta Briseide magnus Achilles. ars 2, 403 epist. 9, 86. 15, 341 SEN. contr. exc. 4, 1 VAL. FL. 8, 156 QVINT. decl. 280 p. 144. 286 p. 153. 335 p. 319 SVET. Aug. 62 Cal. 24 Dom. 10 Otho 3 TAC. ann. 1, 10. COD. Theod. 9, 24, 1 si quis *puellam* volentem abduxerit. Abducta *titulus fabulae Afranii* FEST. 339. *de iuvenibus*: LIV. 39, 42, 9. PS. QVINT. decl. 18, 4 iuvenem ... in partem domus qua ... nullus poterat gemitus audiri, rapuit, abduxit. *de servis, pecore, praeda*: PLAVT. Poen. 786 dum me videatis servom ab hoc abducere. CIC. div. in Caec. 55 symphoniacos servos per iniuriam. Verr. 2, 65. 4, 57 familiam. 6, 63 navem piratarum. Quinct. 27. 61 Deiot. 30 APVL. met. 7, 25 VOPISC. IV tyr. 12, 1. COD. Iust. 6, 2, 10 abducta mancipia furto. GAIVS dig. 21, 2, 57 VLP. dig. 47, 14, 1. 47, 14, 2. VLP. dig. 47, 10, 9 ... comite abducto vel convicio dicto. 47, 10, 15—17 PAVL. dig. 37, 11, 1, 2. PLAVT. Pseud. 1198 abduxisse aliam praedam. CIC. Verr. 6, 125 navis a praedonibus abducta. CAES. civ. 3, 23, 2. 3, 40, 4. BELL. Afr. 68, 4 camelos. OV. epist. 15, 357 caesis abducta armenta ... hostibus. LIV. 31, 40, 4 servitia. 31, 37, 12. 45, 34, 5 quinquaginta milia capitum humanorum. FEST. 237 SEN. dial. 4, 9, 4 CVRT. 6, 6, 15 PLIN. nat. 4, 120 SIL. 16, 371. MART. 8, 56, 8 flebat et abductas Tityrus aeger oves. DICT. 2, 44 VVLG. I Macc. 2, 9 vasa gloriae abducta sunt. PANEG. 3, 9 spolia. CAPITOL. Maximin. 12, 6 greges. *de obsidibus, captivis, saepissime*: ELOG. Scip. (Corp. VI 1285) subigit omne Loucanam opsidesque abdoucit. CIC. Pis. 84 CAES. Gall. 1, 11, 3 BELL. Hisp. 21, 2. LIV. 9, 5, 12 primi traditi obsides et in custodiam abducti. 39, 33, 6. 45, 35, 1 *passim*. VITR. 1, 1, 5 matronas in servitutem. FRONTIN. strat. 1, 11, 6 LACT. inst. 5, 9, 3 AMM. 27, 12, 12 VVLG. Iudith 5, 22. II par. 36, 4 Ioachez tulit secum et abducit in Aegyptum. *passim*. SVLP. SEV. chron. 1, 49, 4. 1, 50, 1 *passim*. SALV. gub. 1, 17 AVG. civ. 1, 7. 1, 15. COD. Theod. 5, 5, 1 si quos necessitas captivitatis abduxit. 4 *de damnatis*: PLAVT. Capt. 761 illic est abductus recta in phylacam. Curc. 693 in malam crucem. Poen. 1399 in nervom. TER. Ad. 482. CIC. Verr. 6, 146 in lautumias. LIV. 2, 56, 15 collegam vi de foro. SEN. contr. 8, 3 CVRT. 6, 10, 37. PLIN. nat. 21, 8 in carcerem. PS. QVINT. decl. 7, 7. ITALA cod. Bobb. Marc. 15, 20 abduxerunt (eduxerunt VVLG.) ad figendum. CYPR. adv. Iud. 58, 8. PAVL. dig. 18, 1, 56 abducendi potestas fit. 5 *de hospitaliter exceptis*: PLAVT. Men. 1141 meretrix huc ad prandium me abduxit. Mil. 712 Poen. 1282 TER. Eun. 407 Haut. 183. CIC. Tusc. 5, 91 Xenocrates abduxit legatos ad cenam in academiam. ITALA Matth. 35, 38 quando te vidimus hospitem et abduximus (συνάγειν; VVLG. collegimus). 6 *de exercitu saepissime*: SCIP. MIN. (FEST. 261) ut posses partem exercitus abducere. CIC. epist. 2, 10, 3 abduxi exercitum ad infestissimam Ciliciae partem. CAES. civ. 1, 15, 3 SALL. Cat. 57, 1 LIV. 2, 22, 2. 4, 10, 1. 27, 20, 10. 35, 27, 2. 39, 28, 3 *passim*. CVRT. 10, 7, 21 SIL. 15, 655 SVET. Nero 34. VITR. 2, 8, 14 classem inanem abduxit in altum. LIV. 37, 17, 9 abduci classem ab Epheso. FRONT. strat. 1, 4, 13. 7 *de morientibus*: CARM. epigr. 542, 1 manes ... miseram me abducerent coniugem. 997, 1 abductas Phoebi d⟨e limine patris⟩ Nicen et Phoeben arcula a⟨cerba tenet⟩. *cf.* ARNOB. nat. 2, 33 PRVD. ham. 899. 8 *apud christianos de vita solitaria*: VVLG. Ezech. 23, 42 in viris qui de multitudine hominum abducebantur et veniebant de deserto. LVCIF. Athan. 3, 24, 12 ut ego me longius abducerem.

9 *de rebus* (*inde a Cicerone*): CIC. Quinct. 184 *edictum* quod non poterunt *custodire* id auferre et abducere licebit. OV. trist. 3, 10, 65 LIV. 3, 10, 1. CORP. X 4842, 35 aquae ductum corrumpere, abducere, avertere. LIV. 40, 51, 7. VLP. dig. 39, 2, 26 aquam. OV. fast. 5, 477 secum fugiens somnos abduxit imago. CELS. 3, 22 inposita resina et abducta. SEN. epist. 71, 15 omnes hos fertiles campos in subitam cavernam considentis soli lapsus abducet. dial. 6, 26, 6 omnia sternet abducetque vetustas. epist. 123, 14 si ascendas, *pondus corporis* retro abducere cum vitio consentire est. nat. 7, 17, 3 abducant se longius *cometae*. nat. 3, 27, 7. SCRIB. LARG. 37 membranas innatantes. VAL. FL. 4, 677 abductis montibus. 5, 162 abducta flumina ponto. 5, 159. SIL. 10, 18 in terga relatos gradus. PLIN. nat. 11, 146 abducto intus visu. STAT. Theb. 9, 140 cadaver. 12, 671 abducto vitantem cornua *Minotauri* vultu. MART. 8, 21, 5. AVG. epist. 26, 3 abducto velamine. POTAM. tract. 1 limum liquor abducit. PROP. 1, 13, 28 nec tibi praeteritos passa est succedere fastus nec sinet abduci. SEN. dial. 11, 17, 2 *dolor* voluptatibus aut occupationibus abductus. CLAVD. rapt. Pros. 3, 19 abduxere meas iterum mortalia curas. CIC. div. 2, 13 ab coniecturis et ab iis rebus quae sensibus percipiuntur abducere divinationem. VERG. Aen. 5, 428 abduxere retro longe capita ardua ab ictu. CELS. 7, 19 scrotum ab inguinibus. 5, 1 a scalpello. 7, 7, 8. SEN. dial. 11, 8, 6 oculi mei ab illo spectaculo non abducuntur. nat. 1, 13, 2 specula ... procul a nobis abducta sunt. epist. 88, 34 corpori abductus *animus*. QVINT. inst. 11, 3, 145 laeva a faucibus ac summo pectore. PS. QVINT. decl. 14, 12 a luminibus suis animus abducitur. CAES. civ. 2, 9, 5 pluteos ad alia opera. ITALA Luc. 5, 11 abductis ad terram navibus. SEN. nat. 1, 1, 10 in diversum videantur abduci *stellae*. 6, 25, 2 paludes siccavit abductis in se ... aquis *Peneos*. LICENT. carm. 35 abducto velamine. 10 *de fluminibus et oris a recta linea declinantibus*: MELA 1, 16 semel iterumque grandi recessu abducitur *ora Europae*. 2, 79 *Rhodanus* post cursu in meridiem abducto hac intrat. 3, 6 Lusitania se magis etiam quam Baetica abducit. 3, 3. 3, 46. 3, 50. 11 *cum notione distandi*: MELA 2, 104 Pharos ... olim ab eisdem oris *Alexandriae* cursu diei totius abducta. 3, 61 *India* multum a nostris abducta regionibus. SIDON. epist. 2, 2, 3 quattuor a se circiter iugerum latitudine abductos.

II *translate*: 1 *a negotiis, cogitationibus, sim.*: PLAVT. Rud. 89 vos a vestris abduxi negotiis (CIC. Flacc. 92 AMBR. off. 3, 1, 6). CIC. off. 1, 19 a rebus gerendis abduci. SEN. epist. 78, 20. TER. Hec. 19 ne illum ab studio abducerem (*cf.* CIC. epist. 4, 4, 5 RHET. Her. 3, 40 SEN. benef. 2, 27, 2). LVCIL. 781 quae me ab ullo commodo abducat tuo. CIC. Phil. 2, 44 a meretricio quaestu. Lael. 8 ab isto officio abduci incommodo meo. CIC. Verr. 4, 159 a paternis vitiis atque a generis similitudine. SEN. contr. 2, 7 a vitiis aetatis. AMBR. Is. 3, 6. CIC. Tusc. 1, 83 a malis mors abducit, non a bonis. PS. QVINT. decl. 14, 2. CIC. epist. 4, 3, 4. 12, 23, 4 me ab sollicitudine. Att. 9, 4, 3 animum molestiis. div. in Caec. 46 ab institutis cogitationibusque. leg. 1, 47. fin. 3, 72 a vero. SEN. epist. 90, 20 AMM. 29, 9, 9 CASSIOD. in psalm. 118, 120. CIC. epist. 5, 12 nec domesticus dolor nec cuiusquam iniuria ab republica abducet. SEN. dial. 11, 6, 5 epist. 123, 12 CIC. ac. 2, 142. de orat. 2, 293 abducere animos a contraria defensione et ad nostram deducere. ISID. orig. 3, 71, 41 CIC. Tusc. 1, 38. nat. deor. 2, 45 a consuetudine oculorum aciem mentis. part. 108 a verbis voluntatem et sententiam scriptoris. QVINT. decl. 306 p. 203 ab hac te voluntate. CIC. Tusc. 1, 75 animum a corpore. rep. 5, 3 *reges* nulla privati negotii cura a populorum rebus. SEN. contr. 1 praef. 22 ab illis *sententiis*. CELS. 3, 18 cum ab eo statu mens, in quo fuerat, abducta est. SEN. epist. 110, 9. 123, 6. SEN. benef. 2, 14, 5 ambitionis calor abducit a tutis. dial. 6, 13, 2. OV. trist. 4, 10, 119 tu dux et comes es; tu nos abducis ab Histro. LVCAN. 7, 311 di, quorum curas abduxit ab aethere tellus Romanusque labor. VAL. MAX. 3, 4, 1 ab his indoctis erroribus. QVINT. inst. 12, 9, 1. MARC. AVR. Front. p. 40, 22 N. si te ab accusatione eius propria tua abducant. GELL. 4, 1, 19 sermones a rebus parvis et frigidis ad ea quae magis utile esset audire. 10, 19, 2. TERT. anim. 46 ab inquisitione verae divinitatis. CYPR. testim. 8 a tenebris erroris. PS. QVINT. decl. 11, 8 non est quod vos a gravitate iustitiae dolor ultionis abducat. 17, 1. 17, 16 frangit animum, quisquis intervenit; abducit, avocat, quisquis adloquitur. 19, 5. AMBR. inst. virg. 16, 103 ab huius saeculi conversatione. bon. mort. 3, 9 a communione carnis. PS. ASCON. div. in Caec. p. 105 B. AVG. spir. et an. 2 animus per sensibiles formas extra semet ipsum abductus. PAVL. dig. 48, 8, 5 valetudo propter quam abducatur homo a generandi facultate. AMBR. poen. 2, 8, 72 de vanitate saeculi huius. PAVL. NOL. epist. 38, 7 de complexu huius nocentis et vipereae generationis. *cf. Archiv 2, 464*. SEN. nat. 4 praef. 21 longe te ab ista provincia abducam. epist. 65, 19 a toto abductum redigis in partem. QVINT. inst. 9, 2, 39 aversio quae a proposita quaestione abducit. 6, 2, 5. CENS. 13, 6 quoniam me longius dulcedo musicae abduxit, ad propositum revertor. 2 *de studio hominum ad se ab alio avocando*: CIC. de orat. 2, 40 hos a te discipulos abducerem. fin. 5, 75 ad Q. fr. 3, 9, 9. Cael. 22 vos abducam a testibus. 29 abduci a reo. SEN. epist. 62, 2 cum me amicis dedi, non tamen mihi abduco. dial. 10, 7, 7. QVINT. inst. 2, 1, 12 tamquam eum, qui sit rhetori traditus, abducendum protinus a grammaticis putem. decl. 334 p. 316. SVET. Aug. 91 cultores sibi (*Iovi*) abduci. VVLG. act. 20, 30 viri loquentes perversa, ut abducant discipulos post se. CIC. Phil. 11, 27 equitatum ad se abduxit Dolabellae. 10, 6. 10, 9. CAES. civ. 1, 9 retineri legiones II, quae ab se simulatione Parthici belli sint abductae. CVRT. 5, 9, 16. 3 *de studio hominum transferendo ad aliquid*: CIC. Tusc. 4, 74 abducendus est nonnunquam ad alia studia. 3, 76. div. 1, 92 ne ars tanta ... a religionis auctoritate abduceretur ad mercedem atque quaestum. Cluent. 89 Verr. 4, 210. SEN. epist. 24, 16 abduc illam a privata causa ad publicam. clem. 2, 3, 1 in contrarium. nat. 4 praef. 11 dial. 5, 7, 1. 9, 9, 2 GELL. 4, 1, 19 *v. l. 42*. CLAVDIAN. MAM. 50, 14 ab incorporeis ad corporea rationalem *animum* conaris abducere. 4 *cum notione seductionis*: ISID. diff. 1, 27 abducitur (*add. Agroecius*) quis ad rem inhonestam, perducitur ad studia, deducitur ad honorem. SEN. ben. 1, 9, 4 nemo uxorem duxit nisi qui abduxit. epist. 97, 12 animis in pessima abductis. PS. QVINT. decl. 16, 6 iuvenis abducitur amore meretricis. IVST. 21, 2, 10 virgines ante nuptias abducebat. AMBR. Abrah. 2, 82 HIER. in Mal. 2, 13. VVLG. Hebr. 13, 9 doctrinis variis et peregrinis ne abducite. sap. 14, 20. IREN. 1, 94 multi abducuntur per compositam consequentiam versuum. ITALA cod. Lugd. deut. 7, 4 abducis filium tuum a me et serviet deis alienis (LXX ἀποστήσει. VVLG. seducet).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

synonyma: avoco (Ps. Qvint. decl. 17, 5), deduco (Plavt. Cas. 881 Rhet. Her. 3, 24, 20 Apvl. met. 10, 1 Isid. diff. 1, 27 *v. p. 62, 75*), aufero (Plavt. Curc. 569 Cic. Quinct. 84), abalieno (Plavt. Pseud. 95), aveho (Plavt. Rud. 862), eripio (Ter. Ad. 669), perduco (Cic. Verr. 6, 33 Isid. diff. 1, 27 *v. p. 62, 75*), removeo (Cic. Verr. 6, 71), abigo (Cic. Verr. 4, 57), transfero (Cic. epist. 5, 13, 5), fero (Ov. trist. 3, 10, 65), prendo, vendo (Liv. 38, 34, 3), uxorem ducere (Sen. benef. *v. p. 62, 77*), abscedo (Sil. 10, 18), mecum fero (Vvlg. II par. 36, 4), averto (Corp. X 4842). *opposita*: abducor: asto (Plavt. Men. 332), adduco (Plavt. Stich. 418), relinquo (Plavt. Bacch. 356), retineo (Caes. civ. 1, 9), impello (Ps. Qvint. decl. 17, 1), inpono (Cels. 3, 22), abducor: redeo (Cels. 7, 7, 8), ostendo (Sen. nat. 1, 6, 4), abducor: eo (Sen. epist. 18, 4).

abductio, -ōnis *f.* Gloss. oppressio, ἀπαγωγή. *ante saeculum IV p. Chr. non invenitur.* **I** *proprie*: Ambr. in psalm. 98 eos qui in abductione erant, non solvit. Vvlg. III Esdr. 8, 27. Svlp. Sev. chron. 1, 50, 3 post abductionem decem tribuum Israel. Cod. Theod. 11, 10, 1 perdat urbes tristis abductio rusticorum. Greg. Tvr. hist. Franc. 10, 24 sacerdotis abductionem. Dar. 4 abductione Hesionae. Cod. Theod. 4, 8, 5, 5 servi abductione (addictione *Beck et Gothofr.*). **II** *translate*: *corruptio, illecebrae* (*cf.* abduco *p. 62, 75*): Ambrosiast. Rom. 8, 38 omnia quae ad abductionem nostram a diabolo inferuntur. Itala cod. Sessor. Sir. 2, 2 ne festines in tempus abductionis (Vvlg. in tempore obductionis). *solitudo* (*cf.* abduco *p. 61, 60*): Vvlg. Sir. 38, 20 in abductione permanet tristitia. *motus abducentis*: Cael. Avr. chron. 5, 1, 1 vehemens abductio vel raptus (*causa passionum ischiadicarum et psoadicarum*). *Lehnert.*

Abeatae, -ārum *Abeae (Abiae) Achaiae oppidi incolae.* Plin. nat. 4, 22. *v. Hirschfeld, PW. I 96 Abia.* *Diehl.*

abecedārius, -a, -um. Fvlg. myth. 3, 10 in puerilibus litteris prima *ars est* abecedaria (abecetaria *plur. codd.*), secunda nota. Avg. retract. 1, 20 psalmum ... per litteras latinas feci, sed usque ad V litteram: tales autem abecedarios appellant. in psalm. 118, 32, 8 quos abecedarios vocant psalmos. *de neutro v. Wölfflin, Archiv 4 (1887) 103.* Gloss. II 578, 14 elementarius: qui discit abicitale (*vel* abicitarium). *V.*

Abed, עֶבֶד, Ὠβήθ, *nom. vir. hebr.* Vvlg. I Esdr. 8, 6 Abed filius Ionathan. *idem nomen legitur* iud. 9, 26, *quod* Hier. *in* Vulg. *interpretatur* Obed, *sed* nom. hebr. p. 31, 16 Abed: servus.

Abeddarat *v.* Obededom.

Abeddea *nom. christ. originis semiticae.* Corp. X † 7744 (*Caralibus*).

Abedecalla, -ae *homo christianus interfectus iussu Saporis regis Persarum.* Cassiod. hist. 3, 2 ad Symeonem et Abedecallam (Ἀβεδεχαλάαν) et Ananiam. *Otto.*

abedo. Diom. gramm. I 362, 21 derivantur comedo ambedo abedo circumedo. Char. gramm. I 261, 32 comedo abedo circumedo. *cf.* 384, 28. 387, 2. 8. *V.*

Abedo, -ōnis, עבדא, *nom. vir. semiticum.* Corp. VIII 10475, 4 (*Carthagine, in tegula*) ex oficina Abedonis. *Otto.*

[**abegato**] venenato Gloss. V 341, 42. *V.*

Abel, הֶבֶל, הָבֶל, Ἄβελ, *nom. vir. hebr.* Vvlg. gen. 4 Matth. 23, 25 Luc. 11, 51 Hebr. 11, 4. 12, 24. *indecl. praeter* Cypr. Gall. gen. 193 Tert. adv. Marc. 2, 25. Prvd. perist. 10, 829 sancti Abelis ferculo. Ven. Fort. vita Marc. 15 Abelis sacrificium. *prosodia*: Ābēl Prvd. perist. 5, 375. Ābel *in fine hexametri* Prvd. ditt. 7 Mar. Vict. carm. 2, 209. 323 Alc. Avit. carm. 6, 31. Ābēlis *gen.* Cypr. Gall. gen. 193 Prvd. perist. 10, 829. Abēl *in fine pentametri* Carm. adv. Marc. 3, 14 Ven. Fort. carm. 3, 20, 6. 9, 2, 13. 15. Ábel *initio hexametri* Comm. instr. 2, 21, 2. 1, 36, 16. Ēt Abel 1, 39, 9. Hier. nom. hebr. p. 2, 18 Abel luctus sive vanitas aut vapor vel miserabilis (p. 60, 17). p. 31, 15 Abel luctus vel committens. p. 77, 26 Abel luctus (Avg. civ. 15, 18 Max. Tavr. tract. 5). Isid. orig. 7, 6, 8 Abel luctus ... idem et vanitas quia cito solutus est atque subtractus. Lib. geneal. 39ᵃ Christianos vestigia Abel sequentes. Max. Tavr. tract. 5 Abel populum Christianum ostendebat. hom. 55 in *Christi* typo Abel iustus occiditur (Ambr. Cain et Ab. 1, 5 Abel *i. q.* Christianus adhaerens deo. 1, 4. 1, 10 exhort. virg. 36). Cassiod. expos. in psalm. 118, 152 a iusto Abel nomen coepit esse sanctorum (Evgipp. vita Sev. epist. Pasc. 4). Prvd. ditt. 7 in Abel forma animae exprimitur, caro nostra in munere Cain. *cf.* Favst. Rei. grat. 2, 9 p. 80, 5. *epitheta*: iustus (*inde a* Vvlg. Matth. 23, 35 *usitatissimum velut* Cypr. *passim*, Filastr. 3, 2 Pavl. Nol. epist. 12, 2 Avg. civ. 18, 51 Zeno tract. 1, 7, 4 Max. Tavr. hom. 55). beatus (Prvd. perist. 5, 375. beatissimus Filastr. 2, 2. 3, 1. 131, 2). sanctus (Prvd. perist. 10, 829). pastor (Vvlg. gen. 4, 2 Comm. instr. 1, 39, 9 Ven. Fort. carm. 3, 20, 6). *forma*: **Habel** Lib. geneal. 23 Firm. err. 25, 3. **Abēlus**, Ἄβελος, Cypr. Gall. gen. 138. 157 *in fine hexametri*. **Abelōnii** *haeresis in campo Hipponensi* Avg. haer. 87 Abelonii vocabantur punica declinatione nominis: hos nonnulli dicunt ex filio Adae fuisse nominatos qui est vocatus Abel: unde Abelianos vel Abeloitas eos nos possumus dicere. *Lommatzsch.*

Abel *indecl. f.*, אָבֵל כְּרָמִים (*i.* Abel vinearum), Ἐβελχαρμίμ, *opp. Palaestinense.* Vvlg. iud. 11, 33 usque ad Abel quae est vineis consita. Hier. sit. et nom. p. 96, 10 Abel vinearum (Evseb. Ἄβελ ἀμπελών) . . . nam et usque in praesentem diem in septimo lapide Filadelfiae villa Abela (*codd.* Abella, Evseb. Ἀβελ) cernitur vinetis consita. Vvlg. I reg. 6, 18 usque ad Abel magnum, super quem posuerunt arcam domini. *sed* Abel magnus *interpretatio est verborum* אָבֵל הַגְּדוֹלָה, *quorum prius inepte positum est pro* אֶבֶן *i.* λίθος, *sicut habent* LXX. Greg. M. comm. reg. 3, 29 Abel quippe interpretatur luctus. quo nimirum nomine lapis, in quo arcam dei posuerunt, vocabatur.

Abela, -ae, אָבֵל, Ἀβέλ, *opp. Palaestinae.* Vvlg. II reg. 20, 18 in Abela. *distinguitur* II reg. 20, 14. 15 *vocabulo* אָבֵלָה (וּ)בֵית מַעֲכָה, *quod* Vvlg. *male pro duarum urbium nominibus habet vertens* in Abelam et Bethmacha (εἰς Ἀβὲλ καὶ εἰς Βεθμαχά) *et* in Abela et in Bethmacha (ἐν Ἀβὲλ καὶ Φερμαχά); *item* III reg. 15, 20. IV reg. 15, 29 *appellatione* אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה, *quam* Vvlg. *interpretatur* **Abel domum Maacha** (τὴν Ἀβὲλ οἶκον Μααχά, τὴν Ἀβὲλ καὶ τὴν Θαμααχά); *item* II par. 16, 4 *appellatione* אָבֵל מָיִם, *quam* Vvlg. *interpretatur* **Abelmaim** (τὴν Ἀβελμαΐν). *alia eiusdem nominis oppida*: Hier. sit. et nom. p. 96, 12 alia quoque est civitas nomine Abela (Evseb. Ἀβελά, *dixit de ea Benzinger, PW. I 98*) vini fertilis in duodecimo a Gadaris miliario contra orientalem plagam. nec non et tertia in Foenice Abela (*codd.* Abilla, Evseb. Ἀβελά) inter Damascum et Paneadem. *v.* Abila.

Abelās *cogn. vir.* Corp. VIII 9394 (*in Mauretania*) M. Vlpius Abelas veteranus. *Otto.*

Abelāsius *v.* Abellius.

Abelēse *v.* Abella.

Abella, -ae [*cf. esse videtur c.* aper *Th.*] *opp. Campanum tribu Galeria, hodie* Avella. *cf.* Corp. X p. 136. *recensetur inter nomina pluralia* Char. gramm. I 35, 8 Abellae, *fortasse etiam* Phocae gramm. V 427, 13. *pluralis formae in titulis nullum vestigium; habemus loc.* Abellae Corp. X 1208 (*a. 155 p. Chr.*), civitatem ⟨A⟩bellam 1199. Verg. Aen. 7, 740 et quos maliferae despectant moenia Abellae (bellae *codd., de qua lectione nugatur* Serv. *ad l.*). Sil. 8, 543 pauper sulci cerealis Abella. Pavl. Nol. carm. 21, 705 devotae nomen Abellae indere versiculis. 726 Abellam. 816 ergo et tu mecum parvam quasi mater Abellam, Nola, fove. *belle describitur inde a v. 711. mythus cum duplici originatione legitur* Schol. Dan. Verg. Aen. 7, 740 quidam hanc civitatem a rege Murano conditam Moeram nomine vocatam ferunt, sed Graecos primum eam incoluisse. quae ab nucibus Abellanis Abella nomen accepit. alii quod inbelle vulgus et otiosum ibi fuerit, ideo Abellam appellatam *et plura.* *adi. et incolarum nomen*: **Abellānus**, -a, -um [*osc.* Abellanús *Th.*]. Corp. X 1199 patrono et cur(atore) Abellanorum (*non extat*; Abellianorum *tradit Remondini*). 1201 universus populus Abellanus. 1207 sacerdoti Ioviae V⟨e⟩ner⟨iae⟩ Abellanor⟨um⟩. 1217. Sall. hist. frg. III 97 colonos Abellanos. Plin. nat. 3, 63 *ubi* avellani *codd.* Ivstin. 20, 1, 13 Falisci, Nolani, Abellani nonne Chalcidensium coloni sunt? *cogn.* Corp. VI 1057 (*a. 210*) tit. 2, 134 L. Ponti(us) Abellan(us *an* -ius?). *gent.* Corp. VI 10446 C. Abellani Felicis. *in titulo Falisco* Corp. I 1313 = XI 3160 L. Vecilio Vo. f. et Polae Abelese lectu(s) I datus *nescio an* Abelese *sit* Abelensi *pro* Abellanae. nux Abellana. *in forma admodum variant scriptores recentiores et codices; legitur persaepe* avellana, *interdum* avallana, aballana, *etiam* avolana Oribas. syn. 2, 58 cod. Paris. Gloss. III 358, 53. *cf.* Caper gramm. VII 107, 6 Abellanae (av- *codd.*) nuces et abellinae (abillinae *B C*). Gloss. III 567, 13 abelina. V 338, 48 abilina. *genus neutrum solae testantur* Glossae; V 340, 18 avellanus *adscripto anglosax.* haesl *corylum indicat, cf.* V 278, 52 corylus arbor avellanus. IV 224, 14 corilus avellanus. nucleus abellanus *nominatur* Plin. nat. 37, 56, *inde* Solin. 52, 54. Gloss. λεπτοκάρυον, ποντικόν, pontica, glandis (*i.* glans) pontica, nux (*vel* nucis) minor. Gramm. IV 581, 10 avellana ποντικόν. Isid. orig. 17, 7, 24. [*val.* aluna, *ital.* avellana, *francog.* aveline, *hisp.* avellana. *M.-L.*] Cato rust. 8, 2 nuces calvas, abellanas, praenestinas, graecas. 133, 2. Cels. 3, 27, 4 graecae nuces vel avellanae. Plin. nat. 15, 88 in abellanis, et ipso nucum genere, quas antea Abellinas patriae nomine appellabant. in Asiam Graeciamque e Ponto venere ideoque et Ponticae nuces vocantur (*cf.* Serv. Verg. georg. 2, 65 sane coryli proprie dicuntur, nam abellanae ab Abellino (Av. *codd. recc.*) Campaniae oppido, ubi abundant, nominatae sunt. *vice versa de Abella* ad Aen. 7, 740), *iam describuntur.* 15, 90. 16, 120 ferunt et abellanae iulos compactili callo, ad nihil utiles. 16, 121. 17, 96. 17, 136 nucibus iuglandi et pineae et abellanae. Serv. Verg. ecl. 2, 52 Macr. sat. 3, 18, 5. Cael. Avr. chron. 2, 1, 42 nuces, avellanae primo, tum etiam glandes. Oribas. eup. 2, 1, 9. *de satione v.* Colvm. 5, 10, 14 de arb. 22, 3 Plin. nat. 17, 136 Pallad. 3, 25, 31. Plin. nat. 16, 69 *staphylodendri* nucleos sapore nucis abellanae. Plin. nat. 25, 138 radice ad nucis abellanae figuram fimbriata. *forma parva varie dat modulos*: Scrib. Larg. 120 datur ex hoc medicamento, quantum nux abellana media patet. 135 resina terebinthina avellanae nucis magnitudine. Plin. nat. 12, 32 *saccharon* amplissimum nucis abellanae magnitudine, *item* 12, 100. 22, 152. 23, 145. 25, 148. 29, 44. 30, 87. 30, 105 Veget. mul. 5, 11, 3. 5, 51, 2 Marc. med. 20, 73. 27, 76. 36, 16. 29, 11 potio. 30, 2 Pelagon. 23. 288 Oribas. syn. 5, 33. *similiter* Plin. nat. 37, 56 magnitudine . . . abellani nuclei (Solin. 52, 54).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

37, 81 magnitudo abellanam nucem aequat. MARC. med. 1, 106 ad modum nucis avellanae (20, 74. 20, 92. 25, 38. 26, 31. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 99 medicamen in avellanae modum sumptum. MARC. med. 17, 14 sucus, quantum nux avellana recipit (30, 15). 20, 115 quantum avellanae est magnitudo. 27, 37 quantum avellana grandis est. 33, 46 ad formam nucis avellanae. 20, 90 quantum sit magnitudo avellanae maioris. PELAG. 77 iuxta modum magnitudinis avellanae minoris. ORIBAS. syn. 2, 58 avolana habit obolus ς. *de vi nociva:* PLIN. nat. 23, 150 nuces abellanae capitis dolorem faciunt et inflationem stomachi, corpori et pinguetudinis conferunt plus quam sit veri simile (GARG. MART. 54). *usus in medicina:* PS. PLIN. med. 2, 6 flores vel cincinnos de avellana colligis et mittis in furno. MARC. med. 26, 33 avellanae purgatae et excaldatae. EDICT. Diocl. 6, 53 nucium abellanarum purgatarum. THEOD. PRISC. eup. 54 avellana ... contrita pro electario ... adhibenda. log. 110. APICIVS 7, 303 concisas nuces, avellanas tostas. ORIBAS. syn. 4, 13. 4, 18. 4, 36. 4, 16 de pomis digestibiliora sunt nuces ab aballanis (*sic*). ANTHIM. 89 PS. PLIN. med. 83 CASS. FEL. 68 p. 167. *in re magica:* PETRON. 137 abellanas nuces cum precatione mersit in vinum. **Abellīnum,** -ī *n. opp. agri Hirpini, non longe ab Abella et Nola, tribu Galeria, hodie* Atripalda *prope* Avellino. *Ptolemaeo* 3, 1, 71 *dicitur* Ἀβέλλινον, *pleno nomine* CORP. X 1117 (*a. 240*) col(onia) Ven(eria) Livia Aug(usta) Alexandrian(a) Abellinatium. PLIN. nat. 3, 63 Abellinum. TAB. Peut. 6 d Abellino. CORP. IX 2118 (*agri Beneventani*) Q. Vinius Q. f. Gal. II vir i. d. Abellin⟨i⟩. *adi.* **Abellīnus** *v. p. 64, 65.* PAVL. NOL. carm. 20, 68 urbis Abellinae de finibus. *incola:* **Abellīnās,** -ātis. PLIN. nat. 3, 105 Abellinates, *paulo post* Abellinates cognominati Marsi. CORP. X 1120 coloniae Abellinatum (-ium *plurimi testes*). **1125** ordo ... et populus Abellinatium (Abellinorum *trad. Maffei*). **1126. 1143.** COD. Theod. **12**, 1, 68 (*a. 364*) Avellinatium. ACTA synh. Rom. a. 499 (Mon. Germ. auct. antiqu. XII p. 401, 53) Timotheo Abellinati (*abl.*). *ibid.* p. 409, 58 Timotheus episcopus ecclesiae Abellinatis. *cf.* CORP. IX 1199 A⟩eclan(i) et Abellinatis. IV 2159 Lucceius Albanus Abellinas. *V.*

Abellio *et* **Abelio** *deus Pyrenaeus.* CORP. XIII (*in salt. Pyren.*) 30 Abelioni. 39 Abellioni deo. 40 Abelioni deo. 77 Abellionn(i) deo. 148 Abelioni. 166 Abellionni deo. 171 Abellionni. 333 Abelíonn(i) deo. 337 Abellionni.

Abellius *v.* Abrius.

abellus *v.* avillus.

Abelmehūla *indecl.*, אָבֵל מְחוֹלָה, *Ἀβελμεουλά* (*Σαβελμαουλά*), *opp. Palaestinense.* VVLG. iud. 7, 23 usque ad ... crepidinem Abelmehula. III reg. 4, 12. 19, 16. HIER. nom. hebr. p. 31, 15 Abelmeola: luctus parturientis. sit. et nom. p. 97, 11 Abelmaula (EVSEB. *Ἀβελμαελαί*) urbs unius ex principibus Salomonis, unde fuit Elissaeus propheta. est autem nunc vicus in Aulone ... in decimo a Scythopoli miliario contra australem plagam nomine Bethaula. sed et A b e l m e a villula nuncupatur inter Neapolim et Scythopolim.

Abelonii *v.* Abel.

Abelsatīm *indecl.*, אָבֵל הַשִּׁטִּים, *Βελσᾶ* (*Βελσαττίμ*), *Iosepho Ἀβίλη, opp. Palaestinense.* VVLG. num. 33, 49 usque ad Abelsatim. ITALA cod. Lugd. num. 33, 49 Belsattun. HIER. nom. hebr. p. 16, 12 Abelsattim: luctus litorum vel riparum. sit. et nom. p. 86, 20 Abelsattim locus in deserto ad meridiem Moabitarum. *Otto.*

Abelteriō. *abl.* ITIN. Anton. 418. 419 itinere ab Olisipone Emeritam. RAVENN. 316, 6 Abelterion.

Abelux, *Polybio* 3, 98, 99 *Ἀβίλυξ.* LIV. 22, 22, 6 Abelux erat Sagunti nobilis Hispanus (22, 22, 21). *Diehl.*

abemo. PAVL. FEST. 4 abemito significat demito vel auferto. GLOSS. II 3, 29 abemit: ab eam accepit ἔλαβεν. [*francog.* aveindre *M.-L.*] *Klotz.*

Aben Boen, אֶבֶן בֹּהַן, *λίθος Βαιών, lapis Bohani Beniamitarum terminus.* VVLG. Ios. 18, 18 ad Aben Boen, id est lapidem Boen, filii Ruben (id est lapidem Boen *Hieronymi sunt*). HIER. sit. et nom. p. 135, 30 lapis Boen filiorum Ruben. est autem terminus tribus Iudae. *Otto.*

Abenius *v.* Abbius.

Abenna *gens v.* Abanni. *promunturium v.* Abila.

Abenna *nom. gent.*, **Abennericus, Abennius** *v.* Abbius.

Abenner *v.* Abner.

Abennezer, אֶבֶן הָעֵזֶר, *Ἀβενέζερ* (*Ἀβεννέζερ*), *lapis auxilii, unde locus Palaestinensis nomen habuit.* ITALA (Aug. civ. 17, 7) I reg. 7, 12 adsumpsit lapidem unum ... et vocavit nomen eius Abennezer (VVLG. lapis adiutorii). HIER. sit et nom. p. 96, 20 Abenezer, quod interpretatur lapis adiutorii sive lapis auxiliator. GLOSS. Abennezer (*cod.* Abenneger) lapis adiutorii. *Otto.*

Abensa, -ae *opp. prov. Afr. Zeugitanae.* VICT. VIT. 1, 40 sanctus Valerianus, Abensae civitatis episcopus. *adi.* **Abensēnsis,** -e. ACTA conc. Carthag. a. 411 (Mansi 4, 110) Fortunatus episcopus plebis Abensensis. *Diehl.*

abeo, -iī, -itum, -īre *v.* eo. [*i. q. gr.* ἄπειμι, *ind.* apa-ēti 'abit', *cf. c. got.* afiddja 'abii', *fortasse c. paelign.* afđed 'abiit?' *Th.*] CHAR. gramm. I 173, 11 *ἀπέρχομαι.* GLOSS. *ἄπειμι ὅ ἐστιν ἀπέρχομαι, ὑπάγεις, ἐπορεύθη, saepe* discedere, *interdum* recedere, excedere, ambulavit, vadunt vel veniunt. *Menrad, Archiv 4 (1887) 467 sqq.* *deest apud Vitruvium* (*adsunt* discedo, recedo), *Celsum* (*aliquoties* discedo, recedo), *Scribonium* (*desunt et* abscedo, discedo, recedo), *Frontinum de aquis* (*semel* recedo, *desunt* abscedo, discedo), *Florum, Persium, nec pervenisse videtur ad linguas romanicas.*

PRISC. gramm. II 7, 11 'a' sine aspiratione acuitur vel gravatur ... ábeo, àbimus. PROBI app. gramm. IV 200, 11 inter 'habeo' et 'abeo' hoc interest, quod 'habeo' 'retineo' significat, 'abeo' autem 'eo' demonstrat. ANECD. Helv. gramm. suppl. 298, 33 'abiit' ... sine h littera scribendum. LEX Salp. (Corp. II 1963) II 41 *et* 42 habeat *pro* abeat, PLAVT. Amph. 668 Curc. 553 habeo *codd. pro* abeo, Men. 333 habit *pro* abiit B¹C, Poen. 71 habiit BCD, PASS. VII dorm. Anal. Boll. XII 3 habire, APVL. met. I 25 Florent. habirem, ITALA cod. Rehdiger. Ioh. 16,7 habiero, HIL. Athan. 1, 25 habieris, INSCR. Le Blant, Inscr. chrét. de la Gaule 641, 16 habeuntes; *in codd. passim confunduntur formae verborum* adeo (*cf.* PAVL. FEST. 26, 9 abisse pro adisse dicebant), habeo, aveo, adsum, obeo, ambio. *formae perfecti in* v *nusquam traduntur* (AVG. princ. dial. 1413 abiit, non abivit); DAMAS. Carm. epigr. 670, 7 genitoris abīit *v. p. 68, 11. cf.* 520, 6, COMM. apol. 323 (?), DRAC. laud. dei 2, 570; *contractae passim in Plauti codd., vix perfectum est* Capt. 887 abit *in fine versus (cf. Fleckeisen, exercit. Plaut. Gött. 1842, Engelbrecht, Wien. Stud. 6, 1884, 232 sqq.), postea* CAT. 68, 85 OV. Pont. 3, 4, 60. 4, 13, 26 STAT. Theb. 8, 173. 12, 231 MART. 1, 93, 2 (?) abisse, *cf.* COMIN. gramm. I 265, 10 barbarismus fit ... adiectione ... syllabae ut 'nos abiisse rati' pro abisse (VERG. Aen. 2, 25); SORS Praen. (Corp. I 1450) *v. p. 69, 82* PRIAP. 70, 4 OV. fast. 3, 664 (?) met. 7, 487. 11, 194 EPIC. Drusi 238 GERM. 128 *et inde a Seneca passim* abit, *cf. Friedländer ad* MART. epigr. 16, 1; STAT. Ach. 2, 152 abi; Theb. 6, 490 abisset, *cf. Lachmann ad Lucr. p. 23 et 207 sqq.* CORP. I 1007, 8 *imp.* abei (*cf.* PLAVT. Merc. 749 C, Poen. 1283 A). PLAVT. Amph. frg. III abiendi, *cf.* PRISC. gramm. II 564, 16. ITALA cod. Cantabr. Luc. 8, 14 *et* 22, 13 abientes. *impers.* PLAVT. Merc. 776 PAVL. dig. 18, 2, 14, 3 abibitur, LIV. 9, 32, 6. 24, 19, 7 abiretur, VLP. dig. 17, 2, 14 *ter* abeatur, VLP. dig. 2, 14, 7, 6 POMP. dig. 18, 1, 6, 2 abiri, RHET. Her. 2, 2, 3 ventum aut abitum (AFRIC. dig. 39, 6, 24 PAVL. dig. 18, 2, 14, 2).

I ***proprie:* 1 *absolute:*** NAEV. ep. 4 uxores noctu Troiad exibant ... abeuntes lacrimis cum multis. PLAVT. Epid. 63 asta, abire hinc non sinam (*cf. l. 57* Merc. 773). Mil. 1087 quid hic nunc stas? quin abis? Curc. 589 maneam an abeam. Aul. 730 abeam an maneam, an adeam an fugiam. Truc. 115 manedum ... priusquam abis (*item* LIV. 2, 32, 5, *cf.* 7, 35, 8. 10, 19, 11 TAC. hist. 4, 17). CVRT. 4, 3, 11 nec perseveraret an abiret satis certo *Alexandro.* SALV. epist. 1, 6 ei nec residendi nec abeundi facultas suppetat. PLAVT. Amph. 1037 quaeso ut advocatus mi adsis neve abeas, *cf.* Rud. 1328 Capt. 573. TER. Phorm. 471 te absentem ... qui abieris. PLAVT. Amph. 514 heri venisti, ... nunc abis (*cf.* 532. 695. 758 TER. Andr. 84). Rud. **1243** ut cum maiore dote abeat quam advenerit. TER. Eun. 791 nunquam accedo quin abs te abeam doctior. CIC. Caec. 20 abiturum eum non esse, si accessisset (*cf.* 46 OV. ars 2, 529). CIC. Flacc. 87 venientis praetores exspectant, praesentibus inserviunt, abeuntis deserunt. fin. 4, 7 iidem abeunt qui venerant. LVCR. 2, 72 quae decedunt corpora cuique, unde abeunt, minuunt, quo venere a⟨u⟩gmine donant. 1, 680 quaedam decedere abire atque alia adtribui. OV. met. 13, 769 veniuntque abeuntque carinae. PAVL. NOL. carm. 16, 1 abit et venit aetas. PLAVT. Truc. 824 neque ut hinc abeam neque ut hunc adeam scio. Capt. 487 abeo ab illis ... pergo ad alios, venio ad alios. NAEV. *v. p. 70, 65.* PLAVT. Mil. 864 abi, actutum redi. Aul. 444 quo abis? redi rursum. Men. prol. 56 illuc redeo unde abii, atque uno asto in loco (*lusus cf. l. 37 et p. 70, 67*). CIC. Phil. 10, 8 in eandem urbem redire, ex qua illi abirent, *cf.* Mur. 26. HOR. sat. 1, 1, 108 illuc unde abii redeo (*cf. p. 70, 66*). ars 201 ut redeat miseris, abeat Fortuna superbis. OV. met. 2, 697 simulat Iove natus abire, mox redit. PAVL. NOL. carm. 27, 3 dies ... aegra redire, | ales abire. PLAVT. Amph. 358 auferere, non abibis. CIC. Caec. 46 qui abierit, facilius sibi vim factam probabit quam qui effugerit? Phil. 2, 100 quemadmodum illinc abieris vel potius non abieris, scimus. Catil. 2, 1 abiit excessit, evasit erupit. OV. fast. 5, 201 Zephyrus conspexit: abibam; insequitur: fugio. PLAVT. Amph. 543 abi prae, iam ego sequar, *cf.* TER. Ad. 167 Haut. 489 Phorm. 777 Eun. 499 ('praecede' GLOSS. V 530, 41 *et* 531, 14). *proverbium:* CIC. fin. 4, 80 scrupulum, inquam, abeunti (*scil. inicis*). *de e x e r c i t u:* PLAVT. Amph. 208 abituros agro Argivos. ACC. trag. 127 Danai abeuntes. SALL. Iug. 87, 4 reges ... divorsi in locos difficiles abeunt. LIV. 1, 27, 9 abeuntis Albani exercitus. 2, 64, 9 Romanos nocte abituros. 2, 63, 4 hostes ... citato agmine abeunt. 32, 24, 7 si inermes abire vellent, *cf.* 10, 36, 3. 9, 23, 6 ne infecta re abiretur. FRONTIN. strat. 2, 13, 7 abeuntium agmen. LIV. 3, 28, 10 *Aequis* licere abire, sed ... sub iugum abituros. SIL. 16, 636 tu consul abire a victore paras hoste. ***formulae in comoedia tritae:*** abi (*cf.* CARM. epigr. 52, 8 dixi, abei), abite, abeas, abi hinc, abi intro, abi modo, abi dum (TER. Haut. 249), i abi (*?* PLAVT. Epid. 164), non abis?, potin abeas?, iamne abis?, quin abis? (*etiam* APVL. met. 2, 25), ne abi (Truc. 366); *cumulatae* Mil. 857 abi, abi intro iam. Most. 1180 age abi, abi inpune, *vel sic repetitae* Poen. 426—32 propera atque abi ... i modo ... abi modo ... i modo ... abi modo ... etiamne abis ... abiturun es?, *cf.* Merc. 749 Most. 578. 849. Cas. 712 abi et cura, 421 abi et ... fac accures. 229 abi atque abstine

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

manum, 295 abi atque evoca, 491 abi atque obsona. Cas. 213 abi, adpropera, Curc. 255 abi, deprome, Mil. 761 abi aufer. *cum devotione*: Poen. 309 abi domum ac suspende te, *cf.* TER. Andr. 255. PLAVT. Capt. 877 abi in malam rem, ludis me, *cf.* Pers. 288. TER. Andr. 317 abin hinc in malam rem. PLAVT. Epid. 78 abi in malam rem maxumam a me. Aul. 459 abi in malum cruciatum ab aedibus. Pers. 856 abi intro, in crucem. Most. 850 abin hinc in malam crucem, *cf.* Men. 1017. Poen. 799 utinam hinc abierit malam crucem (*sine* in). Epid. 513 malo cruciatu ut pereas atque abeas cito. TER. Andr. 317 abin hinc in malam rem cum suspicione istac, scelus. CAT. 14, 21 vos hinc interea valete abite illuc, unde malum pedem attulistis. 27, 5 at vos quo lubet hinc abite lymphae. CIC. Phil. 13, 48 quin tu abis in malam pestem malumque cruciatum. LIV. 6, 40, 12 abi hinc cum tribunatibus ac rogationibus tuis. 1, 26, 4 abi hinc cum inmaturo amore ad sponsum. *cum improbatione*: PLAVT. Mil. 291 abi, non veri simile dicis, 324, Most. 1080 abi, ludis me. Capt. 870 abi, stultu's. Truc. 972 abi sis, nugator. 756 mendax es, abi. TER. Eun. 221 abi, nihil dicis, *cf.* Ad. 220. APVL. met. 2, 24 abi ... fatue. PLAVT. Aul. 826 abi, ere, scio quam rem geras. Pers. 490 abi, ne iura, satis credo. (QVEROL. p. 10, 20.) *cum laude*: PLAVT. Pers. 215 iam abi, vicisti. Asin. 704 abi laudo, *vel in carmine ad deum*: Trin. 830 abi, laudo, scis ordine ut aequomst tractare homines. TER. Ad. 564 laudo, Ctesipho, patrissas: abi, virum te iudico, *cf.* 765. HOR. epist. 2, 2, 205 non es avarus, abi. STAT. Theb. 6, 816 vincis, abi.

2 ***indicato statu abeuntis***: PLAVT. Mil. 456 abeo missa. HOR. sat. 2, 1, 86 tu missus abibis *cf. p. 70, 61.* PLAVT. Mil. 1084 abeam ... viva a vobis. Capt. 332 alio pacto abire non potes. Men. 1044 ut a me abeat liber quo volet, *cf.* 1028. 1058. Most. 1180 abi impune (VARRO rust. 1, 16, 5). TER. Eun. 716 alio pacto honeste quomodo hinc abeam nescio. CATO or. frg. 40, 7 incolumis abii (LIV. 9, 12, 7 AETNA 641 VAL. MAX. 7, 2 ext. 3 CVRT. 4, 5, 22). SALL. Iug. 53, 3 collis aut noctis ... auxilio integri abeunt. TIB. 3, 9, 17 inlaesus abibit ... aper. OV. met. 12, 92 indestrictus abibo. 13, 279 Hector abit violatus vulnere nullo. LIV. 10, 12, 2 haud inviolatos abituros. SEN. Med. 186 abeatque tuta (ARNOB. nat. 1, 3 ab his ... immunem abisse). *de pugna, sim.*: VERG. *v. p. 69, 27.* OV. ars 2, 197 victor abibis (1, 394). LIV. 34, 19, 2 victores ex ... certamine abire. 2, 7, 3 inde abiere Romani ut victores, Etrusci pro victis. MANIL. 5, 162 ille prius victor stadio quam missus abibit. VAL. MAX. 1, 7, 3 victricem abituram. LIV. 1, 2, 2 neutra acies laeta ex eo certamine abiit. CVRT. 8, 3, 15 abire cum gloria poterant. STAT. Theb. 1, 461 spoliis gavisus abibis. SALL. Iug. 79, 7 victi abire (VERG. georg. 3, 225). SALL. Iug. 60, 7 pauci integri, magna pars volneribus confecti abeunt. 58, 5 inultos abire (VAL. MAX. 9, 7 Mil. Rom. 2. VVLG. Iob 24, 12). VERG. Aen. 3, 452 inconsulti abeunt. OV. met. 8, 870 elususque abiit. LIV. 27, 12, 13 si uno proelio haud incruentus abeat. 9, 5, 6 foedius inde quam venissent abituri. 3, 11, 8 mulcatus nudatusque abibat, *cf.* SEN. nat. 3, 25, 3. VAL. MAX. 9, 15 ext. 1 inrita nefarii propositi abiit. CVRT. 6, 5, 31 inritam spei abire ... *cf. p. 70, 44 et 71, 23.* CLAVD. in Eutr. 2, 4 vanas luget abisse minas. AMM. 20, 5, 9 abiere nec offensi nec tristes. VVLG. deut. 15, 13 vacuum abire. *de iudicio*: CIC. Q. Rosc. 41 ab iudicio abeas turpissime victus. HOR. epist. 1, 9, 5 multa quidem dixi, cur excusatus abirem. sat. 2, 3, 246 quorsum abeant? sani ut creta an carbone notati? SALL. Iug. 110, 8 haud repulsus abibis. VERG. Aen. 5, 314 tertius Argolica hac galea contentus abito, *cf.* 305. LIV. 22, 59, 19 ne a vobis damnati ac repulsi abeamus. VAL. MAX. 7, 5, 1 repulsa inde abiret notatus. CALP. ecl. 6, 30 praedamnatus abire. AMM. 15, 5, 14 abiit innoxius (21, 12, 20. 22, 3, 5. 29, 2, 17. 29, 3, 9). VVLG. deut. 25, 3 ne foeda laceratus ante oculos tuos abeat frater tuus. VERG. Aen. 7, 733 nec tu carminibus nostris indictus abibis. PLIN. epist. 8, 2, 8 tanto mihi obligatior abiit. APVL. Socr. 113 ut neutra pars vestrum ... dictionis huius expertes abiretis. *ex vinculis, e periculo*: PLAVT. Capt. 678 fallaciis abiisse eum abs te mea opera atque astutia, *cf.* 260 Merc. 662. VERG. Aen. 10, 799 dum genitor nati parma protectus abiret. OV. rem. 529 neque abire potes vinctusque teneris. VAL. FL. 7, 20 sed sic quoque, talis, abito. ANTH. 473, 2 *aurae* cum rursus abire laborant, verberibus rimantur iter.

3 ***indicato loco unde abeatur***: CARM. evocationis Macr. sat. 3, 9, 7 ut populum ... Carthaginiensem deseratis, loca templa sacra urbemque eorum relinquatis absque his abeatis. *additur*: hinc, inde, illinc, istinc, unde, domo, navi (PLAVT. Merc. 110), urbe, agro; a me, abs te, a se, ab aedibus, a portu, ab his regionibus, ab his locis lenoniis (Men. 553), a legione (Amph. 523), de foro (Men. 599), de provincia (CIC. Verr. 2, 55) *cf. Ulrich de verborum compos. ap. Plaut. structura p. 20,* undique (LIV. 23, 28, 4), exinde (VICT. VIT. 3, 16). PLAVT. Mil. 1312 ubi pulcherrime egi aetatem, abeo (Stich. 142). Vidul. 71 eoque ab opere ... te abire iussi. *de magistratu*: LEX rep. (Corp. I 198) 72 = 79 sei is praetor ... sei⟨ve is quaestor ...⟩ ... ⟨eo magistratu⟩ ioudiciove inperiove abierit abdicaverit, *ibid.* 9 ⟨quei eorum e⟩x eo mag(istratu) inperiove abierit (CORP. II 1963, I 1. CIC. Pis. 6 abiens magistratu *et saepius, etiam* VLP. dig. 47, 10, 32), *item* dictatura (FAST. Capit. a. 474), consulatu, decemviratu (LIV. 3, 34, 5), honore, interregno (LIV. 7, 22, 3), flamonio (CORP. XII 6038, 11 LIV. 26, 23, 8 VAL. MAX. 1, 1, 4), potestate (SVET. Iul. 20), sacerdotio (GELL. 7, 2, 4), tribunatu (TAC. ann. 13, 44). LIV. 30, 39, 5 cum ... veteres magistratus abissent, novi suffecti non essent. AMM. 16, 7, 1 sacramento solutum abire iussit in larem. 28, 2, 9 sacramento exutus abiit ad lares (28, 4, 20). POMP. dig. 17, 2, 18 abire a societate. VLP. dig. 17, 2, 14 *bis* ne societate abeatur, dig. 26, 4, 3, 8 abierunt tutelā (26, 10, 3, 18 *et* 4, 1 tutelā vel curā abeat, *cf. p. 71, 72*). *de visu*: PLAVT. Cas. 302 Trin. 989 abin hinc ab oculis (Truc. 477). Amph. 518 abin e conspectu meo (Men. 876). PORC. LIC. 4, 7 ítaque ex conspectu ómnium abit in Gráeciam. SALL. Iug. 68, 1 maestus ex conspectu abiit (CAES. Gall. 6, 43, 4 civ. 2, 22, 4 LIV. 22, 12, 7. 25, 16, 2 VAL. MAX. 5, 8. 3). SEN. epist. 36, 10 quae ab oculis abeunt et in rerum naturam ... reconduntur. CVRT. 8, 3, 5 abire conspectu iubet (*sine* ex). DAMAS. carm. epigr. 670, 7 (*anni 383*) erepta ex oculis Flori genitoris abīit. AMM. 25, 8, 11 ut dux meriti celsioris abiret e medio (31, 15, 12). AVG. civ. 22, 8 de conspectu populi eos abire iussi. VVLG. Os. 11, 2 abierunt a facie eorum (ἀπῴχοντο ἐκ προσώπου μου). *de matrimonio vel amore*: PLAVT. Mil. 970 ab illo cupit abire: odit senem. Men. 723 an sis abitura a tuo viro. 979 a te ut abeat per gratiam. 1125 quin potius per gratiam bonam abeat abs te. 1164 ex hoc matrimonio abierim. 1167 senem aps te abiisse, postquam feceris divortium (TER. Eun. 733). PROP. 1, 4, 2 quid ..., Basse, mutatum domina cogis abire mea.

4 ***indicato loco quo abeatur***: *additur*: intro, alio, aliquo, huc, illuc, istoc (TER. Ad. 169 istuc *Bemb.*), nusquam (PLAVT. Cist. 702, TER. Ad. 246), quo, ne quo, quovis gentium (TER. Haut. 928), domum, foras, rus, obviam (TER. Haut. 249), istorsum (TER. Haut. 588), dextrorsum, sinistrorsum (HOR. sat. 2, 3, 50), introrsus (SEN. Herc. O. 1674), diversum (STAT. Theb. 11, 113), laevorsum (APVL. met. 1, 21), sursum (CATO agr. 61, 1 *v. p. 69, 62*), retrorsum (VVLG.), retro (CVRT. LIV. *cf. p. 69, 41 et 71, 83 et 72, 15*), ulterius (OV. met. 2, 872), ultra (ITALA), uspiam (ARNOB. nat. 6, 18) intus (QVEROL. p. 3, 1), huc ad meam sororem, ad nos, ad forum, ad navem, ad portum, ad praetorem, ad legiones (PLAVT. Amph. 691, 737 *cf.* Epid. 46. VARRO Men. 223 ad turbam abii, fera militia munera belli ut praestarem, LIV. 22, 15, 16 nocte ad exercitum abiit, *at* prol. Amph. 102 *et* 125 in exercitum), in arcem, in tuam provinciam (Cas. 103, *cf.* LIV. 3, 60, 1. 21, 63, 5. 41, 10, 5), in angulum aliquo (TER. Ad. 786), Tarentum ad mercatum (Men. 1112), in Ephesum (Bacch. 171, 388); TITIN. com. 18 legatus abiit peregre publice, *cf.* Mil. arg. 3. LEX rep. (Corp. I 198) 29 ⟨quei mortuos e⟩rit aut in exilium abierit (LIV. 3, 50, 11. 3, 13, 9. 3, 29, 7 SEN. contr. exc. 4, 3) *v.* SERV. Aen. 4, 106 *de* abeo *et* eo. VERG. Aen. 11, 855 cur ... diversus abis?, *cf.* 5, 166. 5, 162 quo tantum mihi dexter abis?, *cf. p. 69, 37.* LIV. 1, 16, 7 *Romulus in somnio visus* haec ... locutus sublimis abiit, *cf.* 1, 34, 9. VARRO rust. 2, 5, 13 in dexteriorem partem abit *taurus cum iniit.* SEN. nat. 6, 13, 2 frigidum et calidum semper in contraria abeunt, unā esse non possunt. dial. 5, 27, 1 abire in diversum *translate, item* 4, 12, 2 abire in partem alteram. *cf. p. 69, 39.* LVCR. 3, 1065 abit in somnum gravis atque oblivia quaerit (*abit in cubiculum ut dormiat*), *cf.* AMM. 16, 8, 10 in somnum abiens. PLAVT. Curc. 109 hac abiit, hac persequar (Men. 556, 566). Most. 1045 abii illac per angiportum (illa AP *cf. Brix ad Mil. 63 app.* Pers. 444). TER. Haut. 588 abi sane istac istorsum quovis. RHET. Her. 4, 63 si ad me domum recta abissetis (recte *det.*). *euphemismus de morte*: PLAVT. Poen. 71 abiit ad Acheruntem, *cf.* Trin. 535. Cas. prol. 19 abierunt hinc in communem locum. LVCIL. 864 insperato abiit, quem unā angina sustulit horā. CIC. Tusc. 1, 32 abiit ad deos Hercules. 74 abiit e vita. Cato 80 abeunt ... illuc omnia, unde orta sunt (*cf.* XENOPH. Cyrop. 8, 7, 20 ἕκαστα ἀπιόντα πρὸς τὸ ὁμόφυλον). SEPT. SER. frg. 16 ('Catullus' Non. 517) animula miserula properiter abiit (obit Diomed. p. 513). 17 perit abit avipedis animula leporis. HADRIAN. frg. 3 animula ... quae nunc abibis in loca pallidula. OV. Pont. 4, 13, 25 in aetherias numen abisse domos. LIV. 2, 46, 4 telo extracto praeceps Fabius in vulnus abiit (cadit *Müller*). PHAEDR. 4, 20, 16 abiturus illuc quo priores abierunt. PETRON. 42 abiit ad plures. SEN. Herc. O. 751 decus illud orbis (*Hercules*) ... abiit. Med. 428 mecum omnia abeant. trahere cum pereas libet. SEN. benef. 4, 22, 1 abire e rebus humanis. TERT. ux. 1, 6 maritus de rebus abiit. SEN. benef. 7, 20, 3 optimumque est abire (obire *det.*) ei, qui ad se nunquam rediturus est. dial. 10, 7, 4 vita abierunt. epist. 30, 4 aequo animo abire. LVCAN. 7, 687 iam pondere fati deposito securus abis. PETRON. 37 in caelum abiit et Trimalchionis topanta est. MART. epigr. 16 raptus abit media ... ad aethera taurus harena. 1, 93, 2 Elysias gaudet adisse domos (abisse *pars codd.*). STAT. silv. 2, 2, 127 deprendet suprema dies ... abire paratum. Theb. 9, 559 laetus abi multumque aliis iactantior umbris. PLIN. epist. 5, 21, 5 quae nunc omnia cum ipso sine fructu posteritatis abierunt (aruerunt *vulg.*). 2, 1, 7 plenus annis abiit. APVL. flor. p. 68 ante letum abire (adire *Stewech*) quam lectum. CENS. 15, 2 ut vita abiret, *cf.* AMM. 21, 15, 3. 22, 14, 7. 25, 3, 15 e vita. TERT. test. 4 de aliquo iam pridem defuncto ... dicere: abiit (habet *codd.*) iam et reverti debet. anim. 28 quod (*animae*) hinc abeuntes eant illuc et rursus huc veniant et vivant et dehinc e vita abeant, *cf.* AVG. civ. 10, 30. AMM. 25, 3, 18 gaudensque abeo. 26, 6, 3 inter abeuntis anhelitus animae. CLAVD. bell. Gild. 292 cum divus abirem, res incompositas ... reliqui. LACT. inst. 1, 15, 33 Romulum ad deos abisse. PS. QVINT. decl. 4, 5 quid moraris abeuntem? INSCR. christ. Rossi II p. 170, 26 hinc digressus abiit superis iungendus ad astra | coetibus. CARM. epigr. 1089, 2 (*cf.* 1090, 2) et subito tempore raptus abit. DRAC. sat. 178 abit dignus honore dei.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5 *coniungitur*: *c. supino*: PLAVT. Most. 486 abimus omnes cubitum; *sic* dormitum, comissatum, accersitum, ambulatum, exulatum (*v. p. 69,54*), libidinatum (TERT. scorp. 3c) *alia*. Rud. 707 vos in aram abite sessum. 898 abiit piscatum ad mare. Rud. 395 eum cum navi scilicet abiisse pessum in altum. Truc. 36 rete (Aul. 598. LACT. inst. 3, 20,14 navis. HYG. fab. 125 *Ulixes*). *c. inf.*: PLAVT. Bacch. 900 abiit aedem visere. Trin. 535 Cist. 502 abi quaerere (alibi quaere *A*). VVLG. Marc. 6,46 abiit in montem orare (ἀπῆλθε προσεύξασθαι) (PS. PROSP. promiss. dei 1, 20). HIER. epist. 29, 3 abierant considerare terram. BENED. reg. 27 pastor in montibus abiit unam ovem quaerere. *cum* ut: PLAVT. Poen. 194 abeamus intro, ut ... perdoceamus. Amph. 970 abeam iam intro, ut apparentur quibus opust. *c. part. fut.*: VERG. Aen. 2, 675 si periturus abis, et nos rape in omnia tecum, *cf.* OV. met. 11, 696. *cum* ad *c. ger.*: LIV. 9, 45, 13 ut ... e castris ad deportanda omnia abirent. 43, 5, 4 ad aliud bellum gerendum abisse. VVLG. deut. 19, 5 abiisse ... in silvam ad ligna caedenda. *c. acc.*: PLAVT. Rud. 1027 sine me hinc abire, tu abi tacitus tuam viam. HIL. Athan. 1, 25 ne abieris vias cum illis (proverb. 1, 15; ne ambules cum eis VVLG.). VVLG. I Macc. 5, 24 abierunt viam trium dierum (ἐπορεύθησαν ὁδόν). 8, 19 abierunt Romam, viam multam valde. 9, 2 abierunt viam quae ducit in Galgala. CYPR. de rebapt. 4 abibat viam suam gaudens.

alia: PLAVT. Rud. 855 abi sane ad litus curriculo, *cf.* frg. inc. 4. Truc. 286 abire hinc ni properas grandi gradu, *cf.* LIV. 25, 37, 15. GERM. 131 *Virgo* super montis abit alite cursu. LIV. 8, 1, 5 agmine trepido abierunt. SIL. 13, 751 inde citato celsus abit gressu. CIC. Att. 9, 7, 5 abeamus igitur inde qualibet navigatione. VERG. Aen. 10, 859 bellis hoc (*equo*) victor abibat. PLAVT. Men. 327 ne quo abeas longius ab aedibus. TER. Ad. 169 nimium istoc abisti: hic propter hunc adsiste. Eun. 633 longe iam abieram, cum sensi. 662 longius (Haut. 212 Ad. 882 SALL. Iug. 98, 5 LIV. 36, 3, 3 OV. met. 2, 718 QVINT. decl. 320 p. 256,8 SYMM. epist. 3, 55, 2 VVLG. exod. 8, 28 *cf. p. 70,70 et 76*). SEN. epist. 122, 5 *a recto* quam longissime abire. PRIAP. 8, 1 procul hinc abite castae (LIV. 7, 5, 5 SEN. epist. 94, 69 MELA 3, 65 STAT. Theb. 11, 669 AMM. 20, 4, 13).

II *translate*: 1 *absolute*: *de aqua*: PLAVT. Truc. 564 aqua abeat in mare. CATO frg. or. inc. 9 aqua de via abiret. OV. fast. 4, 329 fluminis ad flexum veniunt ... unde sinister abit (*cf. p. 68, 39*). LVCAN. 3, 550 huc abeunt fluctus, illo mare. MELA 3, 41 Cyrus et Cambyses. ... vicinis fontibus editi in diversa abeunt (*cf. p. 68,43*). SEN. epist. 74, 25 aqua decurrens intercipiatur atque abeat (habetat *trad.*). STAT. Theb. 7, 553 Inachus ante retro ... abibit. *cf. p. 68, 26.* silv. 1, 5, 50 unda ... abire recusat. *de sole, stellis*: PLAVT. Merc. 873 sol abit. CIC. div. 1, 46 cum se convolvens sol elaberetur et abiret (*in somnio*), *cf.* LIV. 1, 39, 3 mox cum somno et flammam abiisse. OV. fast. 2, 73 Hesperias Titan abiturus in undas. 6, 727 sol abit a Geminis. am. 1, 8, 30 Mars abiit, signo nunc Venus apta suo. PLIN. nat. 2, 109 heliotropium abeuntem solem intueri semper. MELA 1, 53 sol, hieme terris propior ... tunc altius abit. MANIL. 1, 307 ne coeant abeantve suis a sedibus umquam *stellae.* GERM. 688 tum Procyon obscurus abit, redit ... Ales. PLIN. nat. 2, 62 *stellae errantes* ad septentrionem accedunt abeuntque ad austrum. GERM. 667 illa (*Cassiepia*) abit oceano, totius serta Coronae in caelum redeunt, *cf.* 606; 598 Bootes in terras abit. HYG. astr. p. 116, 18 cum abierit sol sub terram (p. 112, 23). *de re familiari*: PLAVT. Merc. 43 res exsulatum ad illam ... abibat patris *cf. l. 3.* 593 exsulatum abiit salus, *cf.* 594. *Langen, Jahrb. Phil. 1882, 674 sq.* CIC. Verr. 1, 191 si res abiret ab eo mancipe (3, 148). 2, 55 ut sibi id, quod ab ipsis abisset pecuniae, curet. PS. ASCON. Verr. 2, 1 p. 194 abisse a se pecuniam certis nominibus inscriptis. PAVL. formula dig. 18, 2, 1 nisi ... condicionem fecerit, quo res a domino abeat. POMP. dig. 50, 17, 205 quae nobis abire possint (a nobis *Mommsen*). PAVL. dig. 6, 1, 66 quod abire a nobis dominium speratur. *de falsa via*: CATO agr. 61, 1 si male arabit, radices sursum abibunt (adibunt *cod., at cf.* PLIN. nat. 17, 127). SALL. Cat. 25, 4 *Sempronia* luxuriā atque inopiā praeceps abierat. PROP. 1, 13, 7 primo lapsus abire gradu (adire *codd.*). SEN. contr. exc. 2, 7 patientia saeculi nostri abiit. dial. 10, 10, 5 abit igitur vita eorum in profundum. MART. 1, 99, 9 abisti in tantam miser esuritionem. TERT. carn. Christ. 17 quod per eiusmodi sexum abierat in perditionem, per eundem sexum redigeretur in salutem. MART. CAP. 8, 805 cessimque formidantes | abeunt pedes tremore | titubansque moliensque | haeret redit recurrit. VVLG. Is. 45, 16 abierunt in confusionem fabricatores errorum (πορεύσονται ἐν αἰσχύνῃ). Ier. 7, 24 abierunt (ἐπορεύθησαν) in voluntatibus et in pravitate cordis sui mali. thren. 1, 18 iuvenes mei abierunt (ἐπορεύθησαν) in captivitatem.

de mensura: CATO agr. 135, 4 in commissura abibunt pedes III, reliqui erunt pedes XLVI. *imperson.*: TER. Andr. 175 mirabar hoc si sic abiret ('transigeretur' GLOSS. V 529, 3). CIC. fin. 5, 7 hoc ... non poterit sic abire. Att. 14, 1, 1 non posse istaec sic abire. *cf.* CAT. 14, 16. SEN. Herc. f. 27 non sic abibunt odia. epist. 3, 1 si ... illo verbo quasi publico usus es, ... hac abierit. *de tempore*: TER. Eun. 341 dum haec dicit, abiit hora. Ad. 691 menses. MART. 5, 84, 9 December. VARRO rust. 1, 2, 5 nox et dies modice redit et abit (STAT. Theb. 12, 231). SORS Praen. (Corp. I 1450) tempus abit iam. CIC. Sest. 72 annus. Cael. 74 tempus querellae. Mur. 7 abiit illud tempus, mutata ratio est (SALV. eccl. 2, 15). BRVT. Cic. epist. 11, 13, 1 hic dies hoc modo abiit (CAT. 61, 109 PROP. 2, 16, 33). OV. epist. 15, 312 si tam securum tempus abibit iners (Pont. 4, 2, 42). SEN. epist. 36, 11 aestas abiit. STAT. Theb. 4, 39 rex tristis propiorque abeuntibus annis. VLP. dig. 38, 5, 1, 7 si passus esset actionis diem abire. VVLG. cant. 2, 11 hiems transiit (παρῆλθεν), imber abiit (ἀπῆλθεν) et recessit. SEN. dial. 12, 2 in praeteritis adquiescit et ea iudicat certiora quae abierunt. *de rebus cum tempore evanescentibus*: CIC. epist. 9, 20 illa mea quae solebas antea laudare ... abierunt. CAT. 68, 84 coniugio, | quod scibant Parcae non longo tempore abisse. LIV. 2, 2, 7 cum gente Tarquinia regnum hinc abiturum. CVLEX 225 in vanas abiere vices. EPICED. Drusi 238 auctor abit operis, sed tamen exstat opus. OV. fast. 4, 709 factum abiit, monimenta manent. Pont. 4, 5, 44 gratia ... posset abire. LIV. 2, 4, 2 quorum vetustate memoria abiit (QVINT. decl. 347 p. 368, 14.). 3, 10, 11 Aequos movere ... arma posse iam fides abierit. SEN. epist. 74, 11 incerta et abitura contingant (*cf.* 18). PETRON. 64 heu heu abistis, dulces caricae. MART. 11, 7, 4 iam stropha talis abit *cum regno Domitiani.* TERT. adv. Herm. 34 caelum et terra abierunt. AVG. civ. 20, 17 et mors iam non erit, quia priora abierunt (apoc. 21, 4 τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν). VVLG. eccl. 3, 15 deus instaurat quod abiit, *cf.* apoc. 21, 1 PLIN. nat. 21, 67 *aestivi flores* abeunt et hi marcescuntque, alii rursus subeunt autumno. 20, 262 *carduus* florem ... emittit ... celeriter canescentem et abeuntem cum aura. TIB. 2, 1, 43 tum victus abiere feri. OV. met. 11, 14 crescunt bella modusque abiit. GERM. 128 *Astraea* cuius abit usus. ANTH. 21, 3 ecce abiit damnum. CLAVD. carm. min. 22, 4 quo sensus abiere pii? VVLG. Is. 26, 3 vetus error abiit. OV. trist. 3, 5, 20 signa favoris pectoribus teneo non abitura meis. TERT. nat. 1, 15 si de memoria abierunt, quae ... transegisse ⟨recognoscimini⟩. *de affectibus, sensibus, somno, sim.*: CATO orat. 5, 1 voluptas cito abibit, nequiter factum illud apud vos semper manebit (*antecedunt eadem vi* recedet *et* abscedet, *Musonius ap. Gell. bis* οἴχεται). TER. Phorm. 1019 e medio abiit qui fuit in hac re scrupulus. 731 praesens quod fuerat malum, in diem abiit. CIC. Att. 14, 10, 2 nausea. 13, 28, 3 abiit illud quod tum me stimulabat. epist. 14, 1, 3 abiit pestilentia. LVCR. 4, 949 ergo sensus abit mutatis motibus alte. CIC. Tusc. 1, 109 quamquam ... sensus abierit. CAT. 63, 38 abit ... furor animi. SEN. dial. 5, 32, 2 (*ira*). STAT. Theb. 10, 641 abiit honorque vigorque ex oculis. TIB. 1, 6, 13 livor abiret (OV. trist. 2, 455). OV. trist. 4, 3, 22 lenis ab admonito pectore somnus abit, *hoc saepissime.* am. 3, 14, 37 mens abit et morior (fast. 2, 573). PAVL. FEST. p. 159, 4 mente captus dicitur, cum mens ex hominis potestate abit *cf. p. 71, 1.* SIL. 10, 624 mens abiit (*i. consilium mutavit*). OV. epist. 3, 141 abiit corpusque colorque. 14, 37 sanguis abit. trist. 2, 153 sic abeunt redeuntque mei variantque timores. LIV. 23, 45, 3 abisse illam vim vigoremque. OV. met. 7, 565 salutis spes abiit. am. 3, 6, 55 quo cultus abiere tui? epist. 16, 204 cum ventis noster abibit amor (rem. 64). VAL. MAX. 5, 6, 7 pietatem ... ex pectoribus aliorum abeuntem revocavit. 7, 2 ext. 11 voluptates abeuntes consideremus. PLIN. nat. 30, 26 dolorem abire (SER. SAMM. 413). MART. 12, 17, 1 quare ... a te ... non abeat febris. AVG. civ. 15, 16 ne ipsa proximitas se paulatim propaginum ordinibus dirimens longius abiret et propinquitas esse desisteret. VAL. AEDIT. 1, 2 verba labris abeunt. OV. ars 1, 551 et color et Theseus et vox abiere puellae. CLAVD. VI cons. Hon. 258 *dux Getarum* sua membra suasque cernit abire manus (*i. milites*) *cf. p. 71,4.* OV. Pont. 2, 8, 65 fossis lumen abire genis. PLIN. nat. 8, 114 *cervae* fugiunt ... secundā semper aurā, ut vestigia cum ipsis abeant. *de neglectis*: OV. trist. 1, 9, 13 mobile sic sequitur Fortunae lumina vulgus: quae simul inducta nube teguntur, abit. SIL. 2, 206 divumque abeunte favore. MART. 11, 6, 1 potes hinc iam lector abire (GELL. praef. 19). SEN. benef. 6, 1, 1 ⟨quae⟩ abire protinus iusseris (controv. 10 pr. 13). *de carceribus*: VERG. Aen. 5, 318 primus abit ... Nisus. MANIL. 5, 162 ille prius victor stadio quam missus abibit. STAT. Theb. 6, 481 luctantur abire iugales. *de avibus migrantibus*: PLIN. nat. 10, 28 milvi ... non ... ante hirundinem abeuntes. 10, 20 ceteri *accipitres* hieme abeunt (10, 70 *et* 71 *et* 1, ind. 34 de avibus nostris quae discedunt et quo abeant).

2 *indicato loco unde abeatur*: NAEV. com. 92 ad virtutem ut redeatis, abeatis ab ignavia. *ab argumento disputationis* CIC. de orat. 2, 259 sed abeo a mimis (*cf.* PLAVT. Men. prol. 56 *v. p. 66, 57*). orat. 112 sed ab hoc parumper abeamus. ac. 2, 90 sed abeo a sensibus. div. 2, 22 abeamus a fabulis, propiora videamus. rep. 3, 38 nec vero longius abibo. fin. 2, 96 ne longius abeam (S. Rosc. 47 Caec. 95 epist. 7, 19, 1). S. Rosc. 47 quid ad istas ineptias abis? VAL. MAX. 4, 1, 2 vix iuvat abire a Publicola, sed venire ad Furium Camillum libet. (4, 5, 2). SEN. benef. 4, 9, 1 sed ne ⟨ad⟩ aliam disputationem ex obliquo abeam. PLIN. nat. 17, 243 ne ⟨in⟩ infinitum abeamus. QVINT. inst. 9, 2, 55 in quo est et illa ... digressio: abit enim causa in laudes Cn. Pompei. TAC. ann. 6, 22 ne nunc incepto longius abierim (PLIN. epist. 4, 22, 7 SYMM. epist. 1, 32, 5). OV. met. 9, 152 in cursus animus varios abit. SEN. contr. 7, 3 in has (alias *codd. praeter* exc.) cogitationes abii. VLP. dig. 32, 1, 15, 7 non puto eos ultra procedere, ceterum res longe abibit *cf. p. 69,28.* *ab iure sim.*: CIC. Verr. 2, 114 de suis bonis ita dat, ut ab iure non abeat. AFRIC. dig. 39, 6, 24 abitum ab iure pristinae obligationis. POMP. dig. 18, 1, 6, 2 abiri a tota emptione potest (18, 5, 1 VLP. dig. 2, 14, 7, 6 PAVL. dig. 18, 2, 14, 2 *et* 3). POMP. dig. 18, 5, 1 ut abeatur ab ea venditione. *a mente*: PAVL. FEST. 153 mente captus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dicitur ... et ⟨amens⟩ quod a mente abierit *cf. p. 70, 40.* CENS. 14, 6 post annos LXXXIV a mente sua homines abire. *a foedere, sim.*: LIV. 24, 45, 6 quod si abire *socios* a Romanis liceat, redire ad eos non liceat. 28, 24, 8 ab signis abibant, *cf.* TER. Phorm. 542. SALL. Iug. 62, 7 perfugarum pauci ad regem Bocchum in Mauretaniam abierant. LIV. 33, 16, 6 Corcyram ad Romanos abirent. VELL. 2, 50, 1 qui venerant abire ad Pompeium.

3 ***indicato loco quo abeatur***: *in res tegentes et abscondentes*: LVCIL. 1078 terra abit in nimbos imbremque. LVCR. 1, 1106 terraque se pedibus raptim subducat et omnis ... abeat per inane profundum. OBSEQ. 27 terra IV iugerum spatio in profundum abiit. STAT. silv. 4, 4, 83 rura abiisse mari. LVCAN. 2, 626 in nubes abiere Ceraunia (SIL. 3, 493). SEN. Oed. 320 *Iridis pars* ultima in tenebras abit. OV. met. 11, 741 furit Aesacus inque profundum pronus abit. LVCAN. 5, 135 in inmensas cineres abiere cavernas. PLIN. nat. 13, 109 *loti herbae* caput ipsum et florem vespera mergi *fluvio* totumque abire in altum. VAL. FL. 8, 365 *Styrus* iam tamen exstat iamque abiit fundoque iterum violentus ab imo erigitur. TERT. anim. 52 nihilo refert integram abire corporis navem an dissipatam, cum animae navigatio evertatur. CIC. Att. 11, 1, 2 in quos ... sumptus abeunt fructus praediorum. IVV. 14, 148 tota novalia saevos in ventres abeant. LVCAN. 7, 841 populus *in pugna occisus* ... inque feras discerptus abit. OV. trist. 1, 8, 35 cunctane in aequoreos abierunt irrita ventos (*cf. p. 67, 48*). SEN. epist. 94, 17 alioqui abibunt in vanum monentium verba. 21, 5 in idem quandoque silentium abitura (obitura *trad.*) oblivioni resistent *pauca.* GAIVS inst. 2, 103 duo genera testamentorum in desuetudinem abierunt (3, 107 CALLISTR. dig. 11, 1, 1 VLP. dig. 9, 2, 27, 4). *penetrare, sedem mutare, sim.*: LVCR. 4, 1110 abire in corpus corpore toto *de actu venereo.* VERG. Aen. 9, 695 cornus ... sub altum pectus abit. STAT. Theb. 8, 495 hasta viri trans pectus abit. 11, 631 num totum abiit in corpora ferrum? (VAL. FL. 6, 654 *et* 705 CORIPP. Ioh. 4, 756). OV. met. 8, 254 sed vigor ingenii quondam velocis in alas inque pedes abiit. 10, 701 in pectora totum pondus abit. SEN. nat. 6, 6, 2 *navigia* si inclinata sunt et abierunt in latus. OV. Ib. 605 ut cruor *Nessi* Herculeos abiit diffusus in artus (met. 9, 161). LVCAN. 6, 96 in voltus ... pestis abit. PETRON. 41 vinus mihi in cerebrum abiit. LIV. 2, 36, 3 ne in ora hominum pro ludibrio abiret *T. Latinius.* LVCAN. 8, 320 quas magis in terras nostrum felicibus actis nomen abit aut unde redit maiore triumpho? VVLG. Matth. 4, 24 et abiit opinio eius per totam Syriam (ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ εἰς). OV. met. 15, 111 longius inde nefas abiit. SEN. Herc. O. 1615 inter labores ignis Herculeos abit. dial. 6, 12, 6 istud inter res nondum iudicatas abeat. PS. QVINT. decl. 17, 4 abiit per tacitas conquestiones mens in obitus. *mutari in* (*sublucente interdum notione priore*): VERG. georg. 4, 409 *Proteus* aut acrem flammae sonitum dabit atque ita vinclis excidet aut in aquas tenuis dilapsus abibit. OV. met. 5, 434 pectora ... in tenues abeunt evanida rivos, *cf.* 8, 873. VARRO ling. 5, 91 e in u abiit. AVCT. de praen. 4 Volero in praenomen abiit. SEN. contr. 4, 10 res in iocos abiit. PLIN. nat. 35, 85 quod et ipsum in proverbium abiit. OV. met. 1, 236 in villos abeunt vestes, in crura lacerti. 4, 396 pars abit in vites et quae modo fila fuerunt palmite mutantur (2, 673. 4, 658. 13, 674. 14, 499 *et* 551). met. 11, 653 *Morpheus* in faciem Ceycis abit. met. 1, 495 sic deus in flammas abiit. trist. 5, 14, 6 nec potes in maestos omnis abire rogos. SEN. Thy. 772 piceos (piceus *A*) ignis in fumos abit. Oed. 67 pars quota in cineres abit? Herc. O. 1760 o quanta ... ad nihil moles abit. SIL. 14, 314 ceu fulminis ictu correptae rapido in cineres abiere ruinae. HOMER. 1062 inque leves abiit tantus dux ille favillas (STAT. Theb. 7, 180). CATO agr. 61, 1 in radices vires oleae abibunt. PRIAP. 77, 12 in semenque abeo. PLIN. nat. 15, 10 cum sucus omnis in corpus abeat. 16, 60 *laricem* decoctam ... minus picis reddere quoniam in serum abeat. 24, 56 salicis fructus ante maturitatem in araneam abit. 31, 73 totumque stagnum in salem abit. 3, 70 Stabiae oppidum ... quod nunc in villam abiit. MELA 1, 89 promunturium ... abit in paene insulae faciem. LVCAN. 9, 416 maior in unam orbis abit Asiam. EPICED. Drusi 117 in vires abiit flendi mora. EPIST. Sapph. 83 sive abeunt studia in mores artisque magistra ingenium nobis molle Thalia facit, *cf.* LIV. 1, 32, 2 facta spes, in avi mores atque instituta regem abiturum. SEN. epist. 23, 6 voluptates, breves ... in contraria abituras. 71, 5 quae ceteris videntur mala ... in bonum abibunt. LVCAN. 4, 490 conferta iacent cum corpora campo, in medium mors omnis abit, perit obruta virtus. APVL. Socr. 175 pernix est, abibit in senectutem. TERT. nat. 2, 2 ⟨in⟩ incertum abiit etiam quod invenerant. *de tutela*: HOR. sat. 2, 3, 218 ad sanos abeat tutela propinquos. LEX Salp. (Corp. II 1963) II 41 quo ne ab iusto tutore tutela abeat (*bis*). *cf. p. 68, 4.* NEP. Thras. 4 in proelii concursu abit res a consilio ad vices ⟨rerum⟩ virtutemque pugnantium. *de terrarum vel montium formis*: MELA 2, 58 *Italia* ubi longe abit, in duo cornua finditur. 2, 73 Alpes ... ubi Germaniam adtigerunt, verso impetu in orientem abeunt. 2, 86 ipsa Hispania ... magisque et magis latior ad occidentem abit. 3, 33 Sarmatia ... qua retro abit. MELA 1, 61 Arabia ... qua in altum abit adeo edita, ut. 2, 17 Haemus in tantum altitudinis abit, ut ... Hadriam ... ostendat. VAL. FL. 4, 202 scopuli, qui montibus altis summus abit longeque iugo stat solus ab omni (6, 613). *retro abire i. minui*: SEN. frg. 105 *patris* historias ab initio bellorum civilium, unde primum veritas abiit retro. PLIN. epist. 3, 19, 7 ut reditus agrorum sic etiam pretium retro abiit *cf. p. 68, 26.* *nota*: SEN. Thy. 996 omnis in vile hoc caput abeat procella. dial. 6, 9, 4 quis non ... in capita inimicorum ... abire illa *mala* iubeat. VLP. dig. 14, 6, 3, 3 etsi in creditum abii filio familias ... licet coeperit esse mutua pecunia (14, 4, 5, 18. 42, 8, 10, 10).

4 ***novicia ex Graeco vel vi praepositionis deminuta***: ITALA (Tert. scorp. 2) deut. 13, 4 post dominum deum vestrum abibitis et hunc timebitis (ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πορεύσεσθε, VVLG.: sequimini). TERT. scorp. 3 abeundo post deos aliorum et serviendo et adorando eos. *sic saepius eodem sensu* sequi, abire post, ambulare post, *cf.* HIL. de non. conv. 8 de non. parc. 2 HIER. epist. 46, 7. 48, 8 VVLG. I reg. 17, 13. III reg. 13, 14. IV reg. 7, 15 *alia.* TERT. scorp. 2 ut abeuntes serviatis deis aliis, *cf.* VVLG. III reg. 9, 6. II paralip. 7, 19. HIER. epist. 48, 8 multae abierunt retrorsum post Satanam (123, 3 *et* 4). TERT. pudic. 18 beatum virum, qui non abierit in consilio inpiorum (psalm. 1, 1 ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, VVLG.: abiit in consilio, *cf.* FILASTR. 129, 4). spect. 3 felix vir ... qui non abiit in concilium impiorum. COMM. apol. 1055 in umbra mortis abibunt. VVLG. III reg. 18, 16 abiit ergo Abdias in occursum Achab (IV reg. 23, 29). HIL. de reg. apost. 2 abii in via quam misit me deus (I reg. 15, 20; VVLG.: ambulavi) *et sic saepius, cf. Hagen, sprachl. Erört. z. Vulgata p. 83, Thielmann, Sprache und Kritik d. Apolloniusromans p. 34.* VVLG. psalm. 104, 41 dirupit petram et fluxerunt aquae; abierunt (ἐπορεύθησαν) in sicco flumina. *at cf. p. 69, 36.* DAMAS. 46, 9 ipse tuis precibus meruit confessus abire *fidem christianam, cf. p. 67, 25.*

synonyma v. p. 65, 83. opposita v. p. 66, 36 sqq. derivata: abitus, abitio, Abeona. transabeo. *Vollmer.*

Abeōna, -ae *f.* [Abeona *ab* abire *Th.*] *dea abitui praefecta.* TERT. nat. 2, 11 ⟨ab abeun⟩do Abeona e⟨s⟩t. AVG. civ. 4, 21 commendare ... deae Adeonae adeuntes, Abeonae abeuntes. 7, 3 Iuno ... Iterduca est pueris et opus facit cum deabus ignobilissimis Abeona et Adeona. *Otto.*

abequito, -āvī, -āre. LIV. 24, 31, 10 tanto clamore ad arma discursum est, ut praetores inter tumultum pavidi abequitaverint Syracusas.

abercet *v.* abarceo. *V.*

? **abēripio**, -reptum, -ripere, *v.* ab *et* eripio. AMM. 20, 3, 1 (*de solis defectu*:) e mundi conspectu penitus lance aberepta (*sic trad.,* abrepta *edd.*). *Dittmann.*

Abero, -ōnis *cogn. vir.* CORP. V 7961 (*Cemeneli, periit*) C. Vippio Vippi f. Aberon. Tertia Vippia Vippi f. fratri. **Aber(ius?)** *nom. gent.* CORP. III 10282 (*in Pannonia inf.*) pro salute Aber(iorum?) Vigoris et Vigoriani ⟨et⟩ Lucani et Lucaniani Aber(ius?) Acutus pater. **Aberra** *cogn. vir.* CORP. XI 2640 (*Clusii*) L. Titius C. f. Aberra. *cognatum fortasse* **Aberrīnus** *nom. gent.* CORP. VI 10450 M. Aberrino Philadespoto ... fecit eí M. Aberrinus Fortunatus. *Aberēnus*, -a *nom. gent.* CORP. VI 14696 (*periit*) Cestio C⟨l⟩adeo coiug. b. m. Aberena Helias. *Otto.*

aberrātio, -ōnis *f.* CIC. Att. 12, 38, 3 hanc aberrationem a dolore (*de scribendo*). epist. 15, 18, 1 'ridere igitur', inquies, 'possumus'. non mercule facillime; verum tamen aliam aberrationem a molestiis nullam habemus. *v. Mess.*

Aberrīginēs *v.* Aborigines.

aberro, -āvī, -ātum, -āre *v.* erro. GLOSS. ἀποπλανῶ, ἀποπλανῶμαι. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 104.* [*sard.* aerrare *M.-L.*]

I ***proprie***: *coniungitur cum* a, ex, extra, in (*cum abl. et acc.*), inter, per, super, ultra; apud (I 2); *cum abl. et dat.* **1** *de hominibus et animalibus*: PLAVT. Men. 31 puer aberravit inter homines a patre (PETRON. 97 puer in balneo). LIV. 31, 37, 2 dispersi equites per agros quidam aberrarunt decepti clamoribus. *cf.* 37, 13, 1 aberrantes ex agmine naves. VEG. mil. 2, 18 milites ... a suis contubernalibus (2, 13. *cf.* MAX. TAVR. Migne 57, 313). HYG. fab. 191 p. 122 Silenus. 141 p. 22 Sirenes ... Proserpinae raptu aberrantes (PS. DOSITH. p. 72 διὰ τὴν ἁρπαγὴν Περσεφόνης θρηνοῦσαι, *lat.* lamentantes. *sed cf.* MYTHOGR. I 186 II 101). MYTHOGR. III 11, 19 a ... litore *Leander.* LACT. inst. 6, 17, 13 si ... aberraverit *rector currus* (*in figura*). IVL. VAL. 2, 39 nec vagum quemquam a regione vel sedibus suis aberrasse quopiam probaturus sum. COD. Iust. 12, 17, 3, 1 (*edictum Theod. II*) desides ac propriis tam diu muniis aberrantes, quos esse convenit adsiduos. *cf. de sideribus*: MART. CAP. 1, 8 neque eum (*Mercurium*) sine Apollinis consilio quicquam debere decernere aut fas ab eius congressibus aberrare. 8, 880 ultra XXII partes. 8, 881. 882.
LIV. 41, 13, 2 *taurus* pecore. PLIN. nat. 11, 54 *si apis* lassata defecit aut forte aberravit. PAVL. dig. 41, 3, 13 pecus. VLP. dig. 47, 14, 1 bovem aberrantem. PORPH. Hor. carm. 1, 23, 1 inuleus qui matri aberravit. PS. CYPR. dupl. mart. 21 *ovis* a grege (HIER. epist. 2. AVG. serm. script. 46, 10). PS. AMBR. serm. 22, 6 (Migne 17, 648) cum una ovicula de centum ovibus aberrasset (MERCAT. subnot. 8, 10 Migne 48, 155. *cf.* VVLG. Matth. 18, 12 quae erravit. Luc. 15, 4 perierat τὸ πλανώμενον *et* τὸ ἀπολωλός). IVVENC. 2, 621 quisque meis gregibus ... liber aberrat. AVG. lib. arb. 3, 15 (Migne 32, 1278) aberrans equus. MAX. TAVR. hom. 96 (Migne 57, 478) lupos ... non longe ab eorum (*leonum*) venatibus aberrare. **2** *de rebus inanimatis*: SEN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 3, 27, 7 *torrens* vulsis ... minoribus tectis ... tandem in maiora violentus aberrat. PETRON. 67 aberrante tunica super genua. 126 incessus arte compositus et ne vestigia quidem extra mensuram aberrantia. *de epistulis et sim.*: AVG. epist. 159, 1 una *epistula* nescio quomodo aberravit et diu quaesita non potuit reperiri (162, 9 apud nos aberrans. 164, 22). 237, 1 codex. conf. 4, 13 *libri* a nobis nescio quomodo. serm. script. 37, 3 *lapides pretiosi* ab ornamentis mulieris huius (*sc. ecclesiae*).

II *translate*: *coniungitur cum* a, ad, in (*cum acc. et abl.*); *cum abl.*; *cum* circa, per ECCL. **1** *a proposito*: RHET. Her. 4, 15 in hoc genus plerique cum declinantur et ab eo, quo profecti sunt, aberrarunt. Q. CIC. pet. 49 ne videar aberrasse a distributione mea. CIC. de orat. 1, 145 ab eo, quodcumque sibi proposuerit, minus aberret. fin. 5, 83 a proposito ... aberramus (5, 85 Tusc. 1, 81 AMM. 23, 6, 74 *al.*; *cf. l. 20*). SEN. contr. 2, 37 ad Othonem redeo, a quo longius aberravi. DON. Ter. Phorm. 124 ut rediret ad nominativum casum, unde aberraverat. VARRO ling. 5, 13 non ..., si ab agro ad agrestem hominem ... pervenero, aberraro. SEN. dial. 5, 19, 1 aberrare alicui possimus videri et in devium exire. *cf.* AVSON. 217 praef. CIC. Caec. 55 ne ab eo, quod propositum est, longius aberret oratio (Tusc. 3, 80). de orat. 2, 152 a quo ... homine ... non aberrat oratio tua. Tusc. 5, 66 redeat, unde aberravit oratio. off. 1, 135 etiamsi aberrare ad alia coeperit *oratio*. **2** *de animo, mente, sim.*: CIC. de orat. 3, 160 alio ducitur cogitatione neque tamen aberrat. Phil. 7, 1 animus aberrat a sententia, suspensus curis maioribus. CLAVD. 10, 6 mens omnis aberrat in vulnus, quod fixit amor. OV. rem. 661 ubi nulla simultas incidit, admonitu liber aberrat amor. SVET. Claud. 4 (*epist. Aug.*) ἐν τοῖς σπουδαίοις, ubi non aberravit eius animus. SEN. nat. 6, 29, 1 animos inter dolorem et metum destitutos aberrasse. *cf.* FIRM. *l. 40*. *a miseria, curis*: CIC. Att. 12, 45, 1 nullo ... alio modo a miseria quasi aberrare possum. 12, 38 scribendo dies totos nihil equidem levor, sed tamen aberro. SEN. clem. 1, 8, 2 a fortuna. epist. 104, 8 o quam bene cum quibusdam ageretur, si a se aberrarent! CIC. frg. F 5, 72 timor, qui si quando paululum aberravit. IVVENC. 2, 479 pectoribus vestris semper timor omnis aberret. **3** *a recto, a natura*: CIC. Ligar. 19 partim consilii, partim studiis a communi utilitate aberrantibus. ac. 2, 140 hanc praescriptionem esse naturae, a qua qui aberravisset (SEN. epist. 98, 14). benef. 6, 32, 2 ab optimis. ARNOB. nat. 1, 1 suis mundus aberravit a legibus. FIRM. math. 3, 7, 10 a recto vivendi ordine praeposteris dementiae casibus aberrasse. AMM. 22, 10 a quo (*iudicio recto*) ne aberrasset (*cf. supra* ab aequitatis recto tramite deviasse). CIC. off. 1, 100 *naturam* si sequemur ducem, numquam aberrabimus. SEN. epist. 37, 4 non aberrabis. benef. 5, 22, 4 uxor maritum aberrantem ad se reduxit. **4** *ab exemplo quodam et sim.*: CIC. de orat. 2, 160 a cuius (*Aristotelis*) inventis tibi ego videor non longe aberrare. fin. 4, 40 non multum ab Erilli levitate. 4, 53 si a falsis principiis profecta congruunt ipsa sibi et a proposito non aberrant. SEN. benef. 4, 25, 3 ab exemplari suo *ratio*. PLIN. epist. 4, 28, 3 imitationis imitatio, a qua ... artificem ... ne in melius quidem sinas aberrare. ARNOB. nat. 7, 48 fatalia ... carmina multum veris ... praesagiis. AVG. spir. et an. 35 a similitudine conditoris degener aberrat. civ. 15, 26 ab eius sensu, qui ista conscripsit, ... longe aberrare. *al.* SEN. contr. 3 praef. 10 Pylades in comoedia, Bathyllus in tragoedia multum a se aberrant. SEN. epist. 120, 21 numquam eundem, ne similem quidem sibi: adeo in diversum aberrat. CIC. fin. 5, 90 venio ad inconstantiae crimen, ne saepius dicas me aberrare. 5, 80 cur tantum aberret (habeat *codd.*, abeat *Madvig*) in natura boni *Epicurus*. **5** *errando*: CIC. har. 23 si aedilis verbo aut simpuvio aberravit. Att. 14, 22, 1 vereor ne nihil coniectura aberrem: minime enim obscurum est (nat. deor. 1, 100. *cf. Schoemann et Mayor in edd.*). Phil. 12, 23 attendite num aberret [a] coniectura suspicio periculi mei. PETRON. 54 nec longe aberravit suspicio mea. APVL. apol. 68 longe a vero. LACT. inst. 3, 24, 10 qui cum semel aberraverint constanter in stultitia perseverant (ep. 64, 5 HIER. epist. 82, 7 AVG. serm. 74, 1 [Migne 38, 472] *al.*). DON. Ter. Andr. 86 putare est eius, qui simplicitate pectoris aberravit. SEN. epist. 81, 2 nemo habet in beneficiis tam certam manum, ut non saepe fallatur: aberrent, ut aliquando haereant (*cf.* PLIN. nat. 28, 100 iaculantium ictus deerraturos. TAC. ann. 13, 29 sors deerrabat ad parum idoneos). **6** *de tempore*: SEN. nat. 3, 16, 3 hiems numquam aberravit. CENSOR. 20, 8 adeo aberratum est, ut C. Caesar ... duos menses intercalarios ... interponeret. **7** *in sermone ecclesiastico* (*cf. II 3 et 5*): *absolute*: LACT. inst. 6, 24, 9 quicumque aberraverit, referat pedem. *cf. etiam l. 42.* FILASTR. 127, 2 suspicantur aberrantes. 153, 3 praedicant aberrantes. *et passim.* *cum* a: LACT. inst. 1, 6, 17 aberrantes a veritate falsis religionibus serviunt (AVG. civ. 8, 24 *al.*). 2, 13, 12 a notitia dei. 3, 28, 1 unde (*a dei agnitione et cultu*) ... philosophi. 5, 22, 14 a disciplina. 6, 11, 12 a vera iustitia. AVG. civ. 9, 2 a vero Deo. LACT. inst. 4, 4, 4 fons ... sapientiae et religionis deus est, a quo hi duo rivi si aberraverint. HIER. epist. 18, 9 diverso tramite ab apostolorum legibus aberravit. AVG. serm. 56, 6 ne aberremus a via. *cum* in: LACT. inst. 6, 12, 26 in ceteris ..., quamvis verum limitem non tenuerint, ... quasi odore quodam veritatis retenti propius aberrarunt. ep. 64, 5 hic Plato aberravit. AVG. bapt. 1, 7, 9 (Migne 43, 115, 12) in quo aberraverat. *cum* circa: FILASTR. 69, 1 circa incorporationem aberrant. AVG. bapt. 4, 19, 26 (Migne 43, 152, 18) circa veritatem. *al.* *cum* ad: LACT. inst. 4, 11, 1 aberrantes ad inpios cultus deorum. ep. 38, 4. *cum* per: COMM. instr. 2, 22, 5 vino copioso parce, ne per illum aberres. AVG. conf. 5, 13, 23 (Migne 32, 717) per Manichaeas fallacias aberrabat.

synonyma: deerrare. *ad I 1*: (declinare), decedere (CAES. civ. 3, 112 *de navi*), (deviare); digredi (CIC. nat. deor. 2, 103 *de luna*). *ad I 2*: (evagari) *al.* *ad II 1*: declinari, in devium exire (digredi, abire, egredi a proposito, evagari). *ad II 2*: (abduci). *ad II 3* (*et 7*): deviare (decedere, discedere, recedere). *ad II 4*: deviare (MACR. sat. 5, 15, 1 a gravitate Homerica). *al.* *v. Mess.*

?**abes** βληχρός GLOSS. III 129, 20. *V.*

Abesan, אִבְצָן, Ἀβαισσάν, *iudex Israelitarum.* VVLG. iud. 12, 8 BEDA chron. 65. Absan (*codd.* Abgam *et* Adgam) HIER. nom. hebr. p. 31, 19. Abessa ISID. chron. 92. *idem nominatur* Esebon: HIER. chron. a. Abr. 826 PROSP. chron. 90. Usbon: LIB. geneal. 516. Esbal: CHRON. Alex. 249. *Otto.*

Abessa *v.* Abisai.

Abessālōm *v.* Absalom.

Abessinii *v.* Habessinii.

?**Abeulone** *civitas prov. Byzacenae.* RAVENN. p. 144, 8 (*v. l.* Abenlone). *Ioh. Schmidt corruptum esse coniecit ex* Aviduvicus TAB. Peut. 6, 3. *v. PW. I 29.* *Diehl.*

abextrā *adv.* HIER. reg. monach. 28 (Migne 11, 415) *feminae* dealbatae ab extra ut monumenta quae extra auro relucent. *V.*

[**abfero, abfugio**] *v.* aufero, aufugio.

Abgabes *v.* Archabis.

Abgarus, -ī, *al.* Abgar, -is, Αὔγαρος. *nom. semiticum.* **1** *nomen multorum Osrhoenae regum aetatis imperatoriae, e quibus notissimo, quem laudat* TAC. *Christus epistulam dedisse traditur. alii apud scriptores historiae Augustae.* Abgarus, -i: CAPITOL. Pius 9, 6 Abgarum (SPART. Sev. 18, 1). FVLG. aet. mund. 13 p. 175, 13. HIER. chron. a. Abr. 2235 Abgarus rex sanctus regnavit Edessae (BEDA chron. p. 289, 351). THEOD. terr. sanct. 32. Abgar, -is CORP. VI 1797 (*Severi aetatis*) Abgar Prahates filius rex ... Orrhenoru. Abcar, -is LEG. Burg. const. praef. 14 signum Abcaris comitis (*v. l.* Abgaris). *estne nomen semiticum?* Acbarus, -i TAC. ann. 12, 12. 12, 14. Aggarus, -i SILVIA 17 *et* 19 *saepe.* **2** *nom. vir.* CORP. inscr. semit. II 1, 159 (*Romae titulus Aramaicus latinus*) Abgarus Eutychi Petraeus. **3** *cogn. vir.* CORP. VI 12991 M. Aur. Abga⟨rus et Aelia Capi⟩tolina coniux. *Diehl.*

Abgatha *indecl.*, אֲבַגְתָא, *nom. vir. hebr.* VVLG. Esth. 1, 10. *Otto.*

abgistinus. SEV. MINOR. Migne 20, 742 d grando minutissima, quam incolae insulae illius (*Minorcae*) gentili sermone abgistinum vocant.

abgrego, -āre. PAVL. FEST. 23 abgregare est a grege ducere, adgregare ad gregem ducere, segregare ex pluribus gregibus partes seducere. GLOSS. ἀπαγελάζω, ἀποχωρίζω, διαχωρίζω, διαζευγνύω, segrego, separo.

abhibeo, -ēre. PLAVT. Trin. 263 mille modis, Amor, ignorandu's, procul abhibendu's (adhibendus *AP*) atque abstandu's.

abhinc *adv.* PRISC. gramm. II 46, 28 integra manet b ut abdo ... abhinc. III 28, 10 *praepositio* adverbiis praeponitur per compositionem ut ... abhinc. AVG. gramm. V 519, 36 *abhinc, exinde, dehinc, sim.* placuit contra regulam accentuum proferri, ne separatim additae praepositiones videantur adverbiis. CHAR. gramm. I 116, 22 praecipue et hoc observandum est quod numquam adverbium praepositionem recipiat praeter hoc 'adprime' ... et quae dixerunt veteres '⟨a⟩ mane' et 'abhinc annos decem natus est' quod est 'ante annos decem natus est'. *cf.* CAPER *ibid.* 195, 1 (*de* PLAVT. Most. 494 abhinc sexaginta annis) utroque casu recte dicimus, quamvis ut sordidum et vulgare quidam improbent. PRISC. gramm. III 156, 10 *Ter. in Andria* 'abhinc triennium', pro 'hinc'. *Ploen, Archiv 4 (1887) 109—115.*

I *de tempore praeterito comparato cum praesenti*: *quasi praepositio cum acc.*: PLAVT. Bacch. 388 ut in Ephesum hinc abii (hoc factumst ferme abhinc biennium). Cas. 39 is servos, sed abhinc annos factum est sedecim, quom conspicatust. Most. 494 qui abhinc sexaginta annos (-is *codd.*) occisus foret, *cf.* CAPER *l. 61 et Abraham, studia Plaut. p. 232.* Stich. 137 qui abhinc iam abierunt triennium. Truc. 341 quasi ⟨ab⟩hinc ducentos annos fuerim mortuos. TER. Andr. 69. Hec. 822 menses decem. Phorm. 1017 TVRP. 133. LABER. 13 menses duos. CIC. Q. Rosc. 37 triennium. Verr. 2, 34. 3, 25 Balb. 16 Phil. 2, 119. div. 2, 118 *Demosthenes* abhinc annos prope trecentos fuit. HOR. epist. 2, 1, 36 scriptor abhinc annos centum qui decidit. VELL. 1, 6, 2 imperium Asiaticum ... translatum est ad Medos abhinc annos ferme octingentos septuaginta, *et sic 24ies in summa apud* VELL., *interdum sic auctum*: 1, 8, 2 abhinc annos ferme MCCL ... cum ... funebres ludos faceret. 1, 12, 5 abhinc annos CLXXIII Cn. Cornelio Lentulo L. Mummio consulibus (*sic saepe*). 2, 93, 1 ante triennium fere quam Egnatianum scelus erumperet, circa Murenae Caepionisque coniurationis tempus, abhinc annos L. 2, 103, 3 Aelio Cato C. Sentio consulibus V kal. Iulias, post urbem conditam annis septingentis quinquaginta quattuor, abhinc annos septem et viginti. 2,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

128, 1 ante bellum Punicum abhinc annos trecentos. SVET. Aug. 69 nunc coepi an abhinc annos novem? APVL. apol. 55 nec hoc ad tempus compono, sed abhinc ferme triennium est, cum ... veneram ..., eadem ista prae me tuli. SVLP. SEV. chron. 1, 2, 1 mundus a deo constitutus est abhinc annos iam paene sex milia. 2, 9, 7. 2, 30, 8. 2, 33, 1. 2, 39, 8. *cum abl.*: CIC. Q. Rosc. 37 quo tempore? abhinc annis XV. Verr. 3, 130 comitiis iam abhinc diebus triginta factis (*refertur ad tempus rei narratae*). Att. 12, 17 quod pro Cornificio me abhinc amplius annis XXV spopondisse dicit Flavius. GELL. 1, 10, 2 sermone abhinc multis annis iam desito uteris. ALFEN. dig. 5, 1, 76 populum eundem hoc tempore putari, qui abhinc centum annis fuisse[n]t. *ibid.* ut ... nos ipsi non idem essemus qui abhinc anno fuissemus. COD. Theod. 7, 11, 2 abhinc triennio (*opp. tempus tum praesens et* in posterum). 8, 7, 15 qui abhinc quinquennio ... in ordines indebitos evolarunt, pristinis officiis reddantur. SIDON. epist. 9, 9, 3 venisti ... talis, qualem abhinc longo iam diu tempore desideria nostra praestolabantur. *cum numeris ordinalibus, sim.*: IMP. AVREL. Fronto p. 35, 2 N. anno abhinc tertio me commemini ... in agrum Pompei Falconis devertere. GELL. 14, 1, 20 ut ... centesimo usque abhinc saeculo vel magis primo caeli atque mundi exordio atque inde iam deinceps ... stellae istae praemonstrare debuerint, qualis ... futurus sit, quisquis hodie natus est. OROS. 7, 43, 11 superiore abhinc anno. APVL. apol. 1 dies abhinc quintus an sextus est, cum me ... incessere. *varie iungitur*: AMM. 30, 4, 12 leges ignotas cum Euandri matre abhinc saeculis obrutas multis. NOVELL. Theod. 23, 1, 1 intra triginta annos abhinc retro numerandos. NOVELL. Maior. 7, 1, 1 intra triginta abhinc retro annos. SIDON. epist. 4, 4, 1 cumque abhinc retro iuvenes eramus, *quibus locis additum* retro *probat usum de futuro tempore tunc iam praevaluisse. idem* superius *de ordine orationis*: CLAVDIAN. MAM. stat. anim. 1, 3 post subicit ... abhinc superius etiam ... obicit.

II *de tempore futuro*: *absolute*: *refertur ad tempus praesens*: PACVV. trag. 22 seque ad ludos iam inde abhinc exerceant. TERT. adv. Marc. 3, 5 causas ... agnoscendas abhinc. 4, 9 abhinc (Luc. 5, 10 ἀπὸ τοῦ νῦν, VVLG. ex hoc iam) ... homines eris capiens. 4, 41 abhinc (Luc. 22, 69 ἀπὸ τοῦ νῦν, VVLG. ex hoc) ... erit filius hominis sedens ad dextram virtutis dei. *cf.* AMBR. in psalm. 40, 26 abhinc (Marc. 14, 62 *om. graecus textus et* VVLG.). TERT. adv. Prax. 24 abhinc nostis illum (Ioh. 14, 7 ἀπ' ἄρτι, VVLG. amodo). ITALA apoc. 14, 13 felices illi mortui qui in domino mortui sunt abhinc (ἀπ' ἄρτι, cod. Gig. iam ex hoc, VVLG. amodo). AMBR. bon. mort. 11, 49 (AVG. c. Pelag. 4, 11, 31) abhinc induamus huiusmodi studium. SIDON. epist. 4, 16, 2 abhinc uberi praeconio non carebis. 7, 9, 16 Simplicius, hactenus vestri iamque abhinc nostri ... ordinis comes *et passim* (COD. Theod. 16, 2, 40 *lege* ab hac, *cf.* Iust. 1, 2, 5). *comparatur tempus narrationis, plerumque praeteritum*: TERT. anim. 38 iura civilia abhinc (*i. a pubertate*) agendis rebus adtemperant. adv. Val. 17. AVSON. Caes. tetr. 276, 65 Antoninus abhinc regimen capit. AVR. VICT. Caes. 13, 12 abhinc (*ascito ad imperium Hadriano*) divisa nomina Caesarum atque Augusti. 24, 9. 37, 5. PALLAD. 4, 13 latent abhinc (*a septimo equi anno*) aetatis notae. AMBR. de XLII mans. 12 (Migne 17, 24 B) iam abhinc promoventur filii Israel de monte Sina. OROS. 3, 23, 68 finis Macedonici belli finis etiam libri fiat, praesertim cum iam abhinc Pyrrhi bella incipiant et mox Punica consequantur. 5, 19, 2 de Mithridatici belli spatio varie traditum est, utrum abhinc primum coeperit, an tunc praecipue exarserit. HILAR. epist. 3, 7 (p. 134 Thiel) Eusebius chronicorum abhinc (*a Nino*) exorsus est historiam, *antecedit* a cuius tempore. *passim. paene causaliter*: EMPOR. rhet. min. p. 566, 11 quae autem abhinc bona etiam in posteros propagata conspicio! *cum casu vel numeris*: *a tempore praesenti*: APVL. flor. p. 77 Oud. libro mandabo, uti per omnis provincias eat totoque abhinc orbe (*cf. l.* 71) totoque abhinc tempore laudes benefacti tui ubique gentium semper annorum repraesentet. SYMM. epist. 4, 59, 2 pretium proxima abhinc aestate mittemus. *a tempore praeterito*: PS. AMBR. sermo 14, 1 (Migne 17, 652 B) *non dicitur* quinquagesima nisi abhinc tertia, nec quadragesima nisi abhinc quarta dominica. OROS. 3, 22, 6 altero abhinc anno. 4, 4, 5 sequenti abhinc anno. 7, 27, 12 intra sex abhinc menses. HIL. c. Const. 2 (Migne 10, 579) quinto abhinc anno (*vide ne sit retro numerandum*). AVR. VICT. Caes. 41, 15 abhinc consumpto fere biennio.

III *de loco*: LVCR. 3, 954 aufer abhinc lacrimas. APVL. flor. *v. l. 60.* ITIN. Ant. p. 296 huc usque Italia, abhinc Gallia. AVG. civ. 22, 11 terra abhinc sursum versus est prima, secunda aqua super terram, tertius aer super aquam. OROS. 3, 16, 2 Illyrios quoque et Thracas translato mox abhinc (*a Graecia*) bello domuit. CLAVDIAN. MAM. stat. anim. 2, 10 p. 141, 10 estne aliquid, quo abhinc locorum uspiam progrediaris. 2, 12 p. 144, 19 abhinc (*a luna*) ignium aetheriorum spatia usque in extima transmundana. 2, 12 p. 150, 15. PATRICIVS Migne 53, 824 monachus et virgo, unus ab hinc et alia ab aliunde, in uno hospitio non commaneant. IORD. Get. 17, 94 abhinc (*a Marcianopoli*) ... post longam obsidionem ... Geta recessit ad propria.

de ordine disputationis: TERT. resurr. 42 abhinc enim definimus carnem resurrecturam. adv. Val. 14 Euthymesis sive iam Achamoth, quod abhinc scriptum. AMBR. par. 5, 28 facilis abhinc praeceptorum caelestium series videretur. in ps. 36, 64. PAVL. NOL. carm. 26, 114 recolamus abhinc signata sacratis gesta patrum libris. CLAVDIAN. MAM. stat. anim. praef. p. 19, 13 primus liber in suo primordio ... post ... abhinc. 2, 9 tit. p. 131, 2. CASSIAN. Nest. 5, 5, 2 ut libello abhinc proximo instituimus. DOSITH. gramm. VII 402, 21 trigena abhinc *sc. post uniformia.*

synonyma: *ad I*: (ante hos ... annos), (iam). *ad II*: (in posterum), ex hoc, amodo; (inde), (deinde), a tempore. *ad III*: (hinc), (inde), (deinde, tum), (postea). *opposita*: *ad I*: nunc, ad tempus, hoc tempore, hodie. *ad II*: hactenus. *ad III*: hucusque, ab aliunde; (supra, prius). *Vollmer.*

abhorreo, -horruī, -horrēre. *cf.* ab *et* horreo. GLOSS. ἀποφρίσσω, διαφωνῶ; abhorret: ἀπάδει, ἀπῳδόν ἐστι; abhorreo: abhorresco, discrepo, dissentio, dissono; abhorret: discrepat, dissonat, longe est, obtorpuit; abhorrere: adversum esse; abhorrens: ἀπάδων, ἀσύμφωνος, discrepans *v.* abhorris. *verbum in deliciis habent Cicero (85ies) et Livius (23ies), non exhibent poetae praeter Plautum (bis), Terentium (bis), Titinium (semel), Catullum (semel), Lucretium (semel); propria intransitivi significatione deposita inde a Suetonio transitive usurpatur, passivi nulla praeter gerundivum forma extat. cf. Ploen, Archiv 4 (1887) 276.* [*hisp.* aburrir, *prov.* aorrir *M.-L.*]

I ***proprie***: *adduntur*: multum, plus, quam plurimum, adeo, usque adeo, tantopere, quantopere, quam, sic, valde, plane, aeque quam, ineffabiliter, omnino, prorsus, penitus, retro (*v. l. 72*), procul (*v. p. 77, 53. 79, 31 et 68*), quantum liceat ... (*v. l. 64 et 65*); non, nihil; naturā, iudicio, animo, studio ac voluntate.

A *cum praepositione* **ab**: *cf.* DIOM. gramm. I 315, 31 abhorreo ab illo (*cf.* SERG. expl. in Don. gramm. IV 556, 30 ARVS. gramm. VII 452, 17). SERG. gramm. IV 553, 32 abhorreo a stulto. CHAR. gramm. I 231, 10 ab arce abhorreo. **a** *de hominibus, qui abhorrent* **1** *a rebus* **α** *abstractis*: TER. Andr. 828 adulescentulo in alio occupato amore, abhorrenti ab re uxoria (*cf.* CIC. Cluent. 27 se ab eis nuptiis abhorrere. GELL. 15, 20, 6 *Euripides* natura abhorruit a mulierum coetu). CIC. fin. 3, 62 perspicuum est natura nos a dolore abhorrere (*cf.* GELL. 12, 5, 7 ut *unusquisque nostrum* omnibus scilicet corporis sui commodis gauderet, ab incommodis omnibus abhorreret). Cael. 48 abhorret *ille* non modo ab huius saeculi licentia, verum etiam a maiorum consuetudine atque concessis. (*cf.* CVRT. 6, 36 dum memineritis aeque illum (*Philotam*) a nostro more quam a sermone abhorrere). fat. 8 *ut* alii a (*add. recte Lambin.*) talibus vitiis abhorreant (*cf.* Sest. 112 cum ipse lator nihil ab horum turpitudine, audacia, sordibus abhorreret. SEN. epist. 97, 15 natura nos a scelere abhorrere. GELL. 1, 3, 7 metus, ne a perfidia et culpa non abhorreat. AVG. civ. 1, 9 qui dissimiliter vivunt et a malorum factis abhorrent. conf. 3, 3 amicitiis eorum delectabar aliquando, a quorum semper factis abhorrebam. c. Gaud. 2, 9 a factis eorum abhorrendo). CIC. Arch. 1 a qua (*disciplina*) ego nullum confiteor aetatis meae tempus abhorruisse. ac. 1, 4 *qui* a Graecorum artibus et disciplinis abhorrerent. fin. 1, 8 ut *quidam* abhorreant a latinis (*litteris*), quod inciderint in inculta quaedam et horrida. GELL. 13, 20 (19), 3 adulescens ... non abhorrens a litteris.

CIC. de orat. 1, 179 homo neque meo iudicio stultus et suo valde sapiens et ab iuris studio non abhorrens. Planc. 58 ego ipse non abhorrens a studio antiquitatis. de orat. 2, 14 me ... ne ipsum quidem a studio audiendi abhorrentem. epist. 13, 12, 2 est *Fufidius* a nostris studiis non abhorrens (*cf.* epist. 13, 22, 1 AVG. retract. 1, 6). CIC. Pis. 62 cupiditas triumphandi, a qua te longe dixisti abhorrere. de orat. 3, 59 cum ipsi doctrina et ingeniis abundarent, a re autem civili et a negotiis animi quodam iudicio abhorrerent. fin. 3, 37 ut a rebus cognitione dignis abhorreat. Arch. 27 non debent togati iudices a Musarum honore et a poetarum salute abhorrere (*cf.* HIER. adv. Lucif. 2, 18 se Arianum non esse et penitus ab eorum blasphemiis abhorrere). Phil. 7, 4 animo illos abhorruisse semper ab optimo civitatis statu. epist. 7, 3, 2 cum ab ea sententia Pompeius valde abhorreret. off. 2, 64 conveniet ... a litibus ..., quantum liceat et nescio an paulo plus etiam, quam liceat, abhorrentem *esse* (*cf.* AMBR. off. 2, 21, 106 [Migne 16, 131] decet ... esse ... fugitantem litium, abhorrentem a iurgiis). Sest. 132 C. Caesarem, mitem hominem et a caede abhorrentem. (TAC. hist. 3, 65 mitem virum abhorrere a sanguine et caedibus. SVET. Dom. 9 usque adeo ab omni caede abhorrebat. LACT. inst. 5, 9, 14 ipsi ... ab humano sanguine abhorrentes). LVCR. 1, 943 (= 4, 18) quoniam haec ratio plerumque videtur tristior esse quibus non est tractata, retroque volgus abhorret ab hac. CAES. civ. 1, 85, 3 ipsos duces a pace abhorruisse (*cf.* LIV. 22, 18, 1 ab nocturno utique abhorrens certamine). NEP. Milt. 3, 5 adeo se abhorrere a ceterorum consilio (*cf.* LIV. 25, 23, 4 *aliqui* quia ab novis consiliis abhorrebant). PLIN. epist. 1, 2, 5 confitebor et ipsum me et contubernales ab editione non abhorrere. GELL. 9, 14, 8 inperitiores 'dei' legunt (*pro* 'dii') ab insolentia scilicet vocis istius abhorrentes. AVG. civ. 22, 8 vir ... multum abhorrens a religione Christiana. gen. ad litt. 1, 20 a segetis asperitate abhorrentes et spinarum floribus inhiantes. in psalm. 132, 8 (Migne 37, 1734) illi abhorrentes a verbo tamquam tenebrae fugientes a lumine. epist. 127, 9 (Migne 33, 487) noli ... vir abhorrere a virtute quam mulier parata est suscipere. SALV. gub. 7, 17, 72 ut etiam qui ab hac re (*ab impudi-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

citia vel lupanari*) penitus abhorrerent, tamen vitare vix possent.
β concretis: PLAVT. Merc. 837 ab Atticis abhorreo. TITIN. com. 39 ab hac domo (*vel* hac domo *Ribb.*², hanc domo *codd.*) abhorres. CIC. Att. 12, 38, 4 de Drusi hortis, quamvis ab iis abhorreas. APVL. apol. 88 miror, quod tu a villa tantopere abhorreas. PS. CYPR. dupl. mart. 29 oportet ... illud considerare quantopere Christiani abhorrent ab idolothytis et ab ingressu fanorum atque ab ipsis etiam simulacris. LACT. inst. 5, 22, 1 necesse sit sapientem ac iustum virum longe ab illis bonis (*velut opibus, honoribus, imperiis*) abhorrere. **2** *ab hominibus*: CIC. Flacc. 9 si quis unquam de nostris hominibus a genere isto (*a Graecis*) studio ac voluntate non abhorrens fuit. TAC. ann. 13, 12 uxore ab Octavia ... fato quodam ... abhorrebat *Nero*. MERCAT. Cyrilli apol. (Migne 48, 955) nos ab ita credentibus abhorrere.

b *de animo, de similibus aliisve abstractis*: TER. Hec. 714 omnino abhorrere animum huic video a (*omittit* A) nuptiis. CIC. inv. uti a tali culpa non videatur abhorruisse *animus*. SEST. 71 animum Caesaris a causa non abhorrere. Att. 2, 6, 1 a scribendo prorsus abhorret animus. Ligar. 28 animi a causa abhorrebant. LIV. 2, 57, 2 eo plus abhorrebant a certatione animi. 30, 30, 9 animo tantum nobis opus est non abhorrente a quietis consiliis. 28, 24, 3 quem (*animum captivae*) cum abhorrentem a voluntario videret stupro. 42, 62, 7 numquam ab talibus consiliis abhorrebat regis animus (*opp.* comprobo). SEN. contr. 2 praef. 3 video animum tuum a civilibus officiis abhorrentem et ab omni ambitu aversum. CVRT. 5, 8, 10 a qua (*fuga*) multum abhorret animus. SVLP. SEV. chron. 1, 10, 7 Ruben, cui a tanto facinore abhorrebat animus. *cf.* GELAS. tract. 3, 4 (*v. p. 78, 56*). FLOR. Verg. or. an poeta (p. 184, 19 R.) tota mens, totus animus resiliit atque abhorruit ab illa civitate. CIC. epist. 16, 21, 2 ut non solum animus a factis, sed aures quoque a commemoratione abhorreant. CVRT. 4, 6, 3 sunt Bactriani ... horridis ingeniis multumque a Persarum luxu abhorrentibus. CIC. Cluent. 78 huius Staieni persona ... ab nulla turpi suspicione abhorrebat. CIC. prov. 43 voluntatem Caesaris a salute mea non abhorrere. epist. 2, 17, 6 quam valde Bibuli voluntas a me sine causa abhorreret. CIC. Verr. 3, 10 ut ego istum accusarem, a quo mea longissime ratio voluntasque abhorrebat. CIC. Att. 14, 19, 1 adsentiris ... nostram aetatem a castris, praesertim civilibus, abhorrere. CIC. Lael. 50 si *virtus* a caritate vulgi abhorreret. LIV. 6, 6, 7 Quinctiorum Cincinnatique et Capitolini sententiae abhorrebant a caede. LACT. inst. 3, 25, 2 non est ergo sapientia, si ab hominum coetu abhorret. AVG. epist. 138, 1, 1 (Migne 33, 525) multa sunt, a quibus sensus eorum si adhuc abhorret et resilit. *cf.* mend. 9, 15 (*v. p. 78, 70*). *cum gerundio sive gerundivo*: CIC. Att. 7, 13a, 23 dilectus adhuc quidem invitorum est et a pugnando abhorrentium. 2, 6, 1 a scribendo prorsus abhorret animus. CIC. epist. 2, 16, 3 vidisti quam abhorrerem ab urbe relinquenda. Att. 14, 13, 5 *Quintus* a ducenda uxore sic abhorret. LIV. 9, 26, 4 longinquitas quoque abhorrere *Romanos* a relegandis tam procul ab domo civibus inter tam infestas gentes cogebat. 44, 25, 4 Romanos ..., et ipsos duces et senatum, non abhorrere a finiendo tam incommodo ac difficili bello. GELL. 12, 5, 14 esse quaedam intolerabilia, a quibus viri aut obeundis abhorreant aut sustinendis.

B ***cum ablativo*****:** *v.* TER. Hec. 714 *A* (*v. l. 15*) CVRT. 6, 7, 11 *Dymnus* versabat *Nicomachi* animum tanto facinore procul abhorrentem. TAC. ann. 1, 54 neque ipse abhorrebat talibus studiis. HEGES. 1, 30 eos ... abhorrentes studio. TAC. ann. 14, 21 maiores quoque non abhorruisse spectaculorum oblectamentis. TAC. hist. 4, 55 publice civitas talibus inceptis abhorrebat.

C ***cum accusativo*****:** *cf.* ARVS. gramm. VII 452, 14 abhorrere illum, Cic. pro Cluentio (*41*). **1** *personae*: (*in zeugmate*: CIC. Cluent. 41 omnes illum aspernabantur, omnes abhorrebant, omnes ... fugiebant.) SVET. Aug. 83 pumilos atque distortos et omnis generis eiusdem, ut ludibria naturae malique ominis abhorrebat. SED. op. pasch. 2 dominus ... abhorrens divinis monitis non parentes. GREG. TVR. virt. Mart. 2, 25 *Martinus*, qui vos abhorrens Romae mirabilia fecit. **2** *rei*: **a** *abstractae*: SVET. Galb. 4 ceterisque ut obscenum ostentum abhorrentibus. Vit. 10 abhorrentis quosdam cadaverum tabem. PS. ACRO Hor. carm. 2, 4, 19 *ancillam* abhorrentem fraudem et pecuniam. PORPH. Hor. carm. 1, 3, 17 quam mortem abhorrere potest, qui ... videre potuit. 2, 16, 13 paterna re familiari contentus, victum angustum abhorret. epod. 16, 35 quippe cum abhorre⟨a⟩nt eos (*reditus*). sat. 1, 6, 98 *Maecenas* abhorrens senatoriam dignitatem .... LACT. ep. 46 (51), 2 scio ... multos, dum abhorrent nomen crucis, refugere a veritate. DON. Ter. Ad. 349 ut alii facinora abhorreant. HIER. epist. 32, 5 (Migne 30, 241) tantum scelus abhorremus omnes. AVG. poen. 7, 18 temerarius est, qui peccatum non abhorret. CYRILL. in Aug. epist. append. 19, 8 (Migne 33, 1139) sanctimonialis domina ..., quae illud vitium quam plurimum abhorrebat. DICT. 2, 23 exemplum huiusmodi abhorrentes. 25 Polymestorem exemplum admissi abhorrentem. HERM. mand. 5, 2, 6 quia spiritus *tenerrimus* (*sc. sanctus*) consuetudinem eius (*sc. spiritus magni i. e. mali*) abhorret (*τὸ τρυφερὸν πνεῦμα ... μὴ ἔχον συνήθειαν μετὰ πονηροῦ πνεύματος*). AMBR. epist. 19, 13 (Migne 16, 986) quod vagam ac familiarem adolescentulis abhorreret animo lubricae libidinis consuetudinem. HEGES. 5, 16 quod *deus* abhorreat tantorum contagia flagitiorum et funestorum scelerum

aversetur atrocitatem. ISID. reg. mon. 3, 3 (Migne 83, 871) *monachus* philargyriae contagium ut letiferam pestem abhorreat. HIER. expos. interl. Iob (Migne 23, 1416) sicut mortiferum omnis abhorret, ita .... PAVL. NOL. carm. 10, 168 de vanis libera curis otia amant strepitusque fori rerumque tumultus cunctaque divinis inimica negotia donis et Christi imperiis et amore salutis abhorrent. CASSIAN. conl. 20, 12, 4 nec ... a fetidis criminum sordibus, quae abhorret dominus, quemquam abstinuisse sufficiet. AVG. civ. 5, 9 fati nomine ..., quod nos abhorremus praecipue propter vocabulum. poen. 8, 21 (Migne 40, 1120) qui eius (*sc. hominis*) fragilitatem non abhorruerit. ad fratr. erem. 35 (Migne 40, 1297) decet iudicis calcare superbiam, abominari luxuriam, abhorrere falsitatem, despicere avaritiam. 46 humilitas ... primatus et cathedras omnes fugit, omne dominicum abhorret. CYRILL. in Aug. epist. append. 19, 20 (Migne 33, 1147) hic (*monachus*) ... mulierum visus ineffabiliter abhorrebat, ita ut earum memoriam formidaret. ZENO tract. 2, 71, 1 (Migne 11, 467) cuius (*populi Iudaici*) abhorrens infelicitatem dominus. MAX. TAVR. hom. 16 (Migne 57, 258) vos autem ... abhorrete vana, refugite falsa, impia declinate. CASSIOD. var. 1, 41 *collega de vena nobilium* qui se promittat abhorrere moribus, quam refugit sanguine, vilitatem. hist. 11, 10 cuius (*Sabatii*) mores cum populus abhorruisset. FRVCTVOS. reg. monast. 8 (Migne 87, 1116) habent *novicii senes* consuetudinem mores pristinos nunquam abhorrere. DION. EXIG. cod. can. Eccl. 53 (Migne 67, 197) nonnulli, dominatu quodam adepto, communionem fratrum abhorrent. 68 (Migne 67, 58) si quis ... velut abhorrens nuptias (*βδελύττων τῶν γάμων, βδελυττόμενος τὸν γάμον*). 73 (Migne 67, 58) si qua mulier ... nuptias abhorrens (*βδελυττομένη τὸν γάμον*). 57 (Migne 67, 200) agnita veritate falsitatem eorum (*Donatistarum*) abhorrentes. AVG. civ. 6, 6 quae (*sc. quae aut poetae aut philosophi scribunt*) sic abhorrent *populi*, ut .... ANTH. 730, 12 non deus hoc recipit, quod homuncio sanus abhorret. GREG. TVR. hist. Franc. 5, 11 unus Iudaeorum super caput conversi Iudaei oleum fetidum ... diffudit. quod cum cunctus aborrens populus voluissent eum urguere lapidibus .... *nota*: PS. AMBR. prec. 2, 3 humilitas vera ... novitatum praesumptionem abhorret .... EPIST. Conc. 11 (Migne 13, 584) tormenta abhorreat religio sacerdotis. *passive*: a b h o r r e n d u s, a, um: CYRILL. in Aug. epist. append. 19, 5 (Migne 33, 1134) talia coepit et tam abhorrenda verba fari. 19, 19 (Migne 33, 1146) tot et tanta vitia abhorrenda. 19, 20 (Migne 33, 1147) *monachus* paene eam ad illicita et omnino ab hominibus abhorrenda ... invitabat. NOVELL. Valent. 13, 1 ne abhorrenda usurpatio ab omni honesta conversatione vires diutius obtineret. **b** *concretae*: MIN. FEL. 12, 5 praecerptos cibos et delibatos altaribus potus abhorretis (*cf.* GREG. TVR. hist. Franc. 5, 5 *Pappolus* abhorret cibum potumque). ZENO tract. 2, 66 (Migne 11, 521) tauros hircos, arietes et agnos abhorret dominus. ALEX. c. Dind. p. 176, 17 sanguinis fluenta manantia abhorremus. VVLG. Sirach 38, 4 vir prudens non abhorrebit illa (*sc. medicamenta, οὐ προσοχθιεῖ αὐτοῖς*). SED. hymn. 2, 22 praesepe non abhorruit. AVG. ad fratr. erem. 36 (Migne 40, 1300) divitias abhorrens. EVGEN. carm. 85, 25 (Migne 87, 400) felix ... qui terrae fragiles semper abhorret opes. GREG. TVR. vit. patr. 1, 4 *Lupicinus* non abhorrens luridae maculam leprae.

D *cum infinitivo*: PORPH. Hor. carm. 1, 1, 16 mercator ... abhorret navigare. AVG. civ. 2, 5 qualia viri optimi abhorrent suis adhibere conviviis. propr. nat. 2, 1 (Migne 46, 961) laudari a male viventibus nolo, abhorreo, detestor, dolori mihi est, non voluptati. GELAS. tract. 3, 4 quod abhorret animus dicere, sed cogit necessitas non tacere. PETR. CHRYS. sermo 54 (Migne 52, 351) eam (*margaritam*) inter stercora ipsa perquirere non abhorret. BAVDON. vita Radeg. 6 cuius voluntatem ... facere abhorruit.

E *absolute*: CAT. 22, 11 tantum abhorret ac mutat. CIC. de orat. 2, 85 sin plane abhorrebit et erit absurdus *orator*. 2, 185 ut *iudices* aut cupiant aut abhorreant. BELL. Afr. 73, 4 *Caesar* aequo loco *hostes* invitat ad dimicandum. postquam abhorrere eos videt .... LIV. 29, 12, 10 Epirotae ... legatos de pace communi ad Philippum misere ... ne ipsius quidem regis abhorrebat animus. AVG. serm. app. 22, 3 (Migne 46, 917) quae est ergo res, quam speramus? ... terra est? non .... aliquid quod in aere volitet? abhorret anima. SALV. gub. 6, 3, 18 sacrilegio non pollueris, quia mente dissentis, et si intervenias latrocinio, non inquinaris actu, quia abhorres animo. AVG. mend. 9, 15 (Migne 40, 499) si fimo perfundatur ... patiaturve muliebria, omnium fere sensus abhorret. AMBR. apol. Dav. 2, 4, 25 lex prohibet, repugnat religio, abhorret fides, ut ad dexteram dei omnipotentis mortalem hominem loces. civ. 7, 13 sequitur ut sit omnis viri animus deus; quod si et ipsos abhorrere absurditas ipsa compellit.

II ***translate*****:** *discrepo, sum alienus, remotus. adduntur*: multum, non multum, haud multum, plurimum, nimium, paulum, parum, tantum, potissimum, adeo, usque adeo, tam, ita, omnino, penitus, longe, longius, procul, non procul; non, haud, haud sane; colore, lingua, moribus, animo, mente.

A *finito subiecto*: **1** *cum praepositione* **ab. a** *de rebus abhorrentibus* **α** *a rebus*. CIC. leg. 2, 16 mentes h a u d s a n e abhorrebunt ab utili aut a vera sententia. Tusc. 4, 35 quorum mens abhorret a ratione. CIC. Sest. 96 nec ab utilitate eorum, qui audient, nec ab

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

officio vestro nec ab ipsa causa P. Sestii abhorrebit oratio mea (*cf.* rep. 1, 24 oratio abhorrens a persona hominis gravissimi. Att. 11, 17, 2 quod Oppium tecum scribis locutum, non abhorret a mea suspicione eius oratio. de orat. 1, 83 haec erit spinosa quaedam et exilis oratio longeque ab nostris sensibus abhorrebat). Planc. 78 nam hoc quidem abhorret a virtute verbum. opt. gen. 23 verba persequens eatenus, ut ea non abhorreant a more nostro. part. 20 verba... ab ipsa actione. 53 verba..., quae vim habeant inlustrandi nec ab usu sint abhorrentia. Verr. 4, 52 cum huius iudicii discrimen ab opinione tua non abhorreret. Scaur. 9 hic opinio fuit... duplex, una non abhorrens a statu naturaque rerum (*cf.* AVG. civ. 6, 6 *opiniones populorum* quas ab deorum natura abhorrere... sentio). Flacc. 69 istorum (*Iudaeorum*) religio sacrorum a splendore huius imperii, gravitate nominis nostri, maiorum institutis abhorrebat. CIC. Sest. 98 otium, quod abhorreat a dignitate. Scaur. 33 res non modo non abhorrens a consuetudine, sed usitata etiam; *cf.* Deiot. 17 etsi a veritate longe, tamen a consuetudine criminandi non multum res abhorrebat. DON. Ter. Hec. praef. 27 ut res novae fiant, nec tamen abhorreant a consuetudine. AVG. util. cred. 17 (Migne 42, 77) res abhorrentes a sensu qualiumcumque hominum. CIC. S. Rosc. 68 tanta temeritas, ut non procul abhorreat ab insania. Arch. 3 genere dicendi, quod non modo a consuetudine iudiciorum, verum etiam a forensi sermone abhorreat. Pis. 71 ne hoc ipsum genus orationis ... ab huius loci more abhorreret (*cf.* de orat. 3, 66 genus orationis ... abhorrens ab auribus vulgi. Brut. 31 quod genus *philosophiae* ab hoc, quod proposuimus, abhorret). epist. 1, 9, 23 *libri de oratore* abhorrent a communibus praeceptis. ad Q. fr. 1, 1, 39 nullae tuae vehementiores animi concitationes, nulla maledicta ad nos, nullae contumeliae perferuntur, quae cum abhorrent a litteris, ab humanitate tum vero contraria sunt imperio ac dignitati. Att. 1, 20, 2 a meis consiliis ratio tua non abhorret (*cf.* QVINT. inst. 9, 2, 78 ratio sententiarum non procul a ratione iocandi abhorret). opt. gen. 20 causa ipsa abhorret illa quidem a (*om. Sangall. al.*) formula consuetudinis nostrae, sed est magna. de orat. 3, 202 inlusio a praeceptis Caesaris non abhorrens (*cf.* QVINT. inst. 9, 1, 28). rep. 2, 11 civitatem ... praeclaram ..., sed a vita hominum abhorrentem et moribus. par. 1 locos graves ex philosophia tractare abhorrentes ab hoc usu forensi et publico (*cf.* LACT. inst. 5, 12, 5 est apud Ciceronem non abhorrens a vero locus). fin. 3, 4 agri cultura, quae abhorret ab omni politiore elegantia. 5, 31 ab interitu naturam abhorrere (*cf.* TAC. ann. 13, 47 maxime despecta et nullius ausi capax natura eius *Sullae* a crimine abhorrebat). Cat. 1, 18 consilium, quod a tuo scelere abhorreat (*cf.* LIV. 9, 30, 7 consilio haud abhorrente ab ingeniis hominum. AMBR. ev. Luc. 3, 36 (Migne 15, 1604) sancti Matthaei consilium a rationis iustitia non abhorret). NEP. Att. 14, 2 eos vocabat, quorum mores a suis non abhorrerent. LIV. 1, 48, 5 quia *scelus* non abhorret a cetero scelere. 22, 13, 6 Punicum abhorrens ab Latinorum nominum ⟨pronuntiatione *add. Haupt*, os *add. Gron.*⟩. 29, 6, 8 spem ab effectu haud abhorrentem. SEN. epist. 103, 5 *philosophia* non abhorreat a publicis moribus. CVRT. 3, 6, 19 cultus habitusque paulum a privato abhorrens. COLVM. 8, 8, 1 horum (*columborum*) possessio non abhorret a cura boni rustici. TAC. dial. 35 ut materiae abhorrenti a veritate declamatio adhibeatur. PLIN. epist. 2, 11, 23 qui titulus a vita hominis compti semper et pumicati non abhorrebat. MAR. VICT. gramm. VI 151, 19 priapeum metrum ..., quod genus hexametri adeo abhorret ab heroi lege, ut .... gramm. VI 16, 8 mediam vocem, quae non abhorreat ab utraque littera (*sc.* m *et* n). IVLIAN. dig. 50, 17, 66 exceptionem iustam nec ab aequitate naturali abhorrentem. VLP. dig. 42, 4, 7, 11 *furiosi* status et habitus a pupilli condicione non multum abhorret. GELL. 4, 15, 6 verborum significatio a sententia Sallustii ... non abhorret. 10, 4, 4 cum adnuimus et abnuimus, motus quidam ille vel capitis vel oculorum a natura rei, quam significat, non abhorret, *cf.* MERCAT. Cyrill. apol. (Migne 48, 951) humanus sensus ... a veritatis dogmatibus abhorrentem habeat motum. GELL. 18, 11, 2 vocum fictionibus, quae mihi neque abhorrere a poetica facultate visae sunt neque dictu profatuque ipso taetrae aut insuaves esse. 19, 8, 2 sermocinatio ... a Latinae linguae studio non abhorrens. APVL. apol. 90 vitam suam procul ab huiusmodi sceleribus abhorrere. Plat. 2, 13 ille alius abhorrens ab humanitatis clementia, qui vulgo amor dicitur. 2, 22 paria a similibus non abhorrent. CAPITOL. Ver. 10, 2 fabula ... abhorrens a talis viri vita (*cf.* MACR. sat. 1, 17, 51 fabula non abhorret ab intellectu naturalis arcani). LAMPR. Diad. 4, 4 quamvis non multum abhorruerit ab illo signo Diademati nomen Diadumeni. LACT. inst. 3, 25, 12 Tullius ait abhorrere a multitudine philosophiam. CHALC. comm. 315 non erit omnino abhorrens a ratione vel inconveniens praesumptio. AQVILA rhet. p. 36 quorum ordo ab humili, fortuna a sordida, natura a turpi oratione abhorret (*cf.* MART. Cap. 5, 537. AVG. civ. 21, 1 nec a divinis ordo iste abhorret eloquiis). HIER. in Mich. 1, 69 (Migne 25, 1175) non abhorrebit a veritate expositio tractatoris. AVG. gen. ad litt. 3, 18, 28 ille sensus non abhorret ab his verbis (*cf.* c. Iul. 6, 24, 75 [Migne 44, 868] frustra sensum alium novum atque distortum et a vero abhorrentem moliris exsculpere). civ. 11, 32 a fidei regula non abhorrentes ... sententias (*cf.* CASSIAN. inst. 3, 9, 2 secundum Ecclesiastis sententiam, quae licet habeat et alium mysticum sensum, tamen ab hoc [*sensu*] quoque non abhorret). epist. 120, 20 non eam (*sc. trinitatem*) a nostro intellectu omnino abhorrere apostolus testis est. 104, 17 sine tormentis corporalibus a proposito nostro abhorrentibus. civ. 22, 19 deformitates humanorum corporum ..., quae huic miserae vitae congruunt, abhorrent autem ab illa futura felicitate sanctorum. 12, 11 epistula Alexandri multum abhorret in spatiis temporum a probabili fide rerum. epist. 167, 2, 6 (Migne 33, 736) ab hac (*sc. constantia*) longe abhorret et indubie contrasistit. c. Iul. 2, 5, 10 diversis modis, ab una tamen regula fidei non abhorrentibus. retract. 2, 37 (Migne 32, 646) origo nominis, quae abhorret a vera religione. quaest. Dulc. 8 (Migne 40, 154) non abhorret ... a ratione veritatis iste intellectus huiusce sententiae. SIDON. epist. 4, 22, 5 scriptio historica videtur ordine a nostro multum abhorrere. BOET. Porph. p. 86 C ab hominum mentibus doctrinae secretum altioris abhorreat. CASSIOD. in psalm. 123 (Migne 70, 915) ne discrepantia sexus aliquibus abhorreat. orthogr. 7 (gramm. VII 188, 1) 'bam' et 'ban' syllabas cum aliis vocalibus in nominativo casu a latino sermone abhorrere cognovimus. GREG. moral. 22, 7, 14 (Migne 76, 221) ab huius significationis ordine haec ... suspicio non abhorrebit. CIC. Mur. 69 si etiam illud addam, quod a consuetudine non abhorret (*cf.* SEN. benef. 2, 35, 2 a consuetudine quaedam quae dicimus abhorrent, deinde alia via ad consuetudinem redeunt. DON. Ter. Hec. 756 in omnibus, quae minus pervulgata sunt quaeque abhorrent a consuetudine. Hec. alt. prol. 31 hoc abhorret a nostra consuetudine. AVG. quaest. hept. [Migne 34, 730] nonnulli ... aliud opinantes 'in phantasmate' interpretari volunt, quod omnino sic abhorret a consuetudine locutionis nostrae, ut .... doctr. christ. 3, 22 [Migne 34, 78] sed ea tamen abhorrent a consuetudine bonorum, qui .... 3, 10, 5 [Migne 34, 71] si quid scriptura vel praeceperit, quod abhorret a consuetudine audientium, vel quod non abhorret culpaverit). CIC. off. 1, 128 nos autem naturam sequamur et ab omni, quod abhorret ab oculorum auriumque approbatione, fugiamus. inv. 1, 77 verum illa nobis abhorrere ab usu oratoris visa sunt (*opp.* pertinere). de orat. 3, 224 sed illud videtur ab huius nostri sermonis officio non abhorrere. Cat. 1, 20 id quod abhorret a meis moribus (*cf.* de orat. 1, 219 satis est ea de moribus hominum et scire et dicere, quae non abhorrent ab hominum moribus. 1, 224 usque eo illa, quae dicenda de iustitia putabat *Plato*, a vitae consuetudine et a civitatum moribus abhorrebant. CVRT. 7, 8, 11 quae *legatos* locutos esse apud regem memoriae proditum est, abhorrent forsitan moribus ⟨hominibus⟩que nostris). CIC. div. 2, 125 nec frustra ac sine causa quid facere dignum deo est, quod abhorret etiam ab hominis constantia. de orat. 3, 65 sed utrumque est in his, quod ab hoc quem instruimus oratore valde abhorreat. fin. 5, 66 quicquid aget quaeque virtus, id a communitate et ea, quam exposui, caritate ac societate humana non abhorrebit. CELS. 1 prooem. (p. 8, 16) ea neque addicta alterutri opinioni sunt neque ab utraque nimium abhorrentia. QVINT. inst. 8, 3, 43 ⟨ab ipsa actione atque *suppl. edd. vett.*⟩ imitatione rerum non abhorrentia. 5, 12, 1 quae adiecta fuerint, non multum ab his abhorrebunt. SVET. Nero 43 multa et inmania, verum non abhorrentia a natura sua creditur destinasse. VLP. (IVLIAN.?) dig. 19, 5, 13, 1 abhorrere haec ab area. VLP. dig. 8, 4, 6, 3a a quo non abhorret, quod Marcellus ... scribit. VICTORIN. schol. Cic. p. 207, 15 si id, quod dicimus, a natura nostra non abhorreat. 207, 18 ut id, quod agimus, a populi more non abhorreat. AMM. 15, 7, 8 alia ... a proposito legis abhorrentia. 22, 10, 5 sufficit pro multis hoc unum ponere nec abhorrens a proposito nec absurdum. 28, 4, 32 quae longe abhorrent a studiis et voluntate ... plebis. AMBR. exam. 4, 4, 15 si hoc abhorret a vero (Cain et Ab. 2, 4, 14 etiam illud non abhorret a vero, quod ... in se manus iniecit. spir. 2, 5, 34 meliorem operationem spiritus sancti quam patris et filii, qui cupient separare, defendent: quod abhorret a vero, *cf.* AVG. c. Iul. 4, 8, 43. AVG. quaest. hept. 4, 33 quamquam et illud non abhorret a vero, ut ideo additum intelligatur 'quae habet in se vitium ...'. epist. 82, 3 quod a vero non abhorreat, persuadere potuerunt. gen. ad litt. 8, 9, 18 quid ergo abhorret a vero, si credamus hominem ita in paradiso constitutum ...? retract. 2, 54 aliquid, quod a veritate non abhorreat). AMBR. off. 3, 9, 158 hinc nascuntur ... hereditates ... quod abhorret a proposito Christiani viri. HIER. transl. Orig. hom. 11 in Ierem. (Migne 25, 673) etiamsi Christus hoc dicit, non abhorret ab intellectu. *ibid.* (Migne 25, 675) hoc ... sive de cruce domini praedicatum, sive de iustis sive specialiter de Ieremia volueris accipere, non abhorrebit a sensu (*cf.* AVG. persev. 9, 22 quod ita abhorret a sensibus christianis aut prorsus humanis, ut ...). adv. Lucif. 2, 18 (Migne 23, 171) Muzonius ita locutus est: ... quae sunt mala, et ab auribus et a corde nostro abhorrere debent. AVG. acad. 3, 1 (Migne 32, 933) pauca ... de spe ... non ab re abhorrentia ... audiatis (*cf.* dial. 6 [Migne 32, 1412] si quis dicat homines piscibus similes natando fieri, et inde piscinae nomen esse natum, stultum est hoc refutare, cum ab re neutrum abhorreat, et utrumque lateat). serm. script. 7, 3 (Migne 38, 63 *et* 64) hoc ... quod abhorret a regula fidei, a regula veritatis (*cf.* epist. 147, 14, 34, Migne 33, 612). anim. 3, 4, 6 quod abhorret ab ista similitudine. c. Iul. op. imp. 2, 53 (Migne 45, 1165) ostende per Adam solum sine muliere generationem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exstitisse; nec hoc enim ab elegantia tui abhorret ingenii. CASSIAN. conl. 23, 12, 4 (*v. l. 21*). SALV. eccl. 3, 15, 62 (*v. p. 82, 63*). GREG. M. epist. 1, 36 (Migne 77, 490) quod mihi tantum displicet, quantum a veritatis iudicio abhorret. hom. in Ezech. 2, 5, 8 (Migne 76, 989) si quis utraque haec ostia in hac vita velit accipere, neque hoc a salubri intelligentia abhorret. 2, 4, 18 sin vero utraque hoc loco marginem ac thalamos memorat, neque hoc ab hac sententia abhorret. ISID. orig. 2, 12, 4 si quis abhorrens aliquid ab sanctimonia et nomine suo fecisse dicatur. *de concretis*: CVRT. 3, 1, 14 vehiculum ... cultu haud sane a vilioribus vulgatisque usu abhorrens. 8, 9, 4 *Indus* aquas vehit a colore maris haud multum abhorrentes. 8, 9, 14 mare *rubrum* ... ne colore quidem abhorret a ceteris. QVINT. inst. 12, 10, 41 athletarum corpora non esse naturalia atque ab illa specie, quae sit concessa hominibus, abhorrere. *β ab hominibus*: CIC. de orat. 3, 65 sed utrumque est in his, quod ab hoc, quem instruimus, oratore valde abhorreat. Cluent. 167 quid unquam Avitus in se admisit, ut hoc tantum ab eo facinus non abhorrere videatur? LIV. 10, 3, 7 qui terror non eo tantum a Fabio abhorret, quod .... CVRT. 5, 6, 17 Mardorum gentem bellicosam et multum a ceteris Persis cultu vitae abhorrentem. TAC. hist. 2, 2 neque abhorrebat a Berenice iuvenilis animus. CASSIAN. conl. 23, 12, 4 abhorret ab illo iustitiae ac pietatis auctore, quidquid bonitati aequitatique contrarium est.

b *de hominibus ab aliqua re alienis, remotis*: CIC. de orat. 1, 12 in dicundo ... vitium sit a vulgari genere orationis atque a consuetudine communis sensus abhorrere *oratorem* (*cf.* QVINT. inst. 8 prooem. 25). opt. gen. 16 si quis erit, qui se Thucydidis genere causas in foro dicturum esse profiteatur, is abhorrebit etiam a suspicione eius, quod versatur in re civili et forensi. LIV. 4, 44, 11 Postumia virgo Vestalis de incestu causam dixit, crimine innoxia, ab suspicione propter cultum amoeniorem ingeniumque liberius, quam virginem decet, parum abhorrens. QVINT. inst. 9, 2, 30 adversariorum cogitationes velut secum loquentium protrahimus, qui tamen ita demum a fide non abhorreant, si ea locutos finxerimus, quae cogitasse eos non sit absurdum. PLIN. epist. 5, 7, 3 scio te ... a iudicio meo non abhorrere. SERV. Verg. Aen. 8, 294 alii Pholum non abhorrere a vera historia tradunt. HEGES. 4, 7 Idumaeos ... tantum abhorrentes ab eorum proposito. 1, 40 ubi advertit regem a sua sententia non abhorrere (*cf.* AVG. c. Iul. op. imp. 2, 133 [Migne 45, 1197] Paulum ... ab hac constabit abhorrere sententia). 5, 46 ut *Titus* ab indulgentia non abhorreret. AVG. civ. 11, 33 a regula ... fidei ... non abhorruimus. c. Faust. 22, 44 (Vind. 25, 636) ab illo opere patrem abhorrere sentiebant *filiae Lot.* enchir. 103 ut oraretur pro regibus et iis, qui in sublimitate sunt, qui putari poterant fastu et superbia saeculari a fidei Christianae humilitate abhorrere. c. Pelag. 3, 7, 17 (Migne 44, 601) quis ... ita non solum a divino, sed a sensu quoque abhorret humano? c. Iul. 5, 2, 5 (Migne 44, 785) inverecundi erant ... et a pudoris sensu abhorrebant. pecc. orig. (Migne 44, 363) quod si diceret, non abhorrere a doctrina apostolica videretur. epist. 138, 2, 9 (Migne 33, 529) quid est ... non reddere malum pro malo nisi abhorrere ab ulciscendi libidine? 155, 3, 9 (Migne 33, 670) abhorrentes vel a tali philosophia. 258, 2 (Migne 33, 1072) a quibus (*rebus divinis*) tu longe abhorrebas. c. Iul. 4, 15, 77 (Migne 44, 778) dogmata hominum a sacris litteris nostris abhorrentium. MERCAT. Cyrill. apol. (Migne 48, 995) hi a rectis dogmatibus abhorrentes et adversus sacras litteras durum sensum insolentemque opponentes (*cf. ibid.* Migne 48, 945 procul a recta semita videtur errare et a pietatis dogmatibus abhorrere). *ibid.* Migne 48, 936 quod ab huiuscemodi opinione abhorreamus. COD. Iust. 12, 32 (33), 1 si abhorreant a condicione servili.

2 *cum dativo*: LIV. 2, 14, 1 huic tam pacatae profectioni ab urbe regis Etrusci abhorrens mos traditus ... manet bona Porsennae regis vendendi. ZACCH. consult. 1, 1 (Migne 20, 1073) quidquam ex divinis vestrae sapientiae congruum talique (talisque *codd.*) iustitiae abhorrens. BONIF. epist. 1, 3 (Migne 20, 752) invenietis ..., quod non solum divinis legibus abhorreat verum etiam displicere possit humanis.

3 *cum ablativo: hic illic dubites, utrum sit ablativus an dativus* (*cf. Archiv 4, 1887, 287*): PLAVT. Cist. 54 quid, cedo, te obsecro tam abhorret hilaritudo? CVRT. 6, 2, 5 inconditum et abhorrens peregrinis auribus carmen. 8, 6, 2 munia haud multum servilibus ministeriis abhorrentia. APVL. met. 10, 16 quid potissimum abhorreret asino excogitantes scrupulose. BOET. herm. sec. 2, 7 (p. 159, 27) dicimus non quidem Alexandri sententiam abhorrere ratione, sed hanc (*sc. Porphyrii*) esse meliorem. FLOR. epit. 1, 1, 7, 2 non abhorrebat moribus uxor Tullia. CYPR. epist. 67, 9, 6 abhorrentes deo (VVLG. Rom. 1, 30 deo odibiles, ϑεοστυγεῖς). COD. Iust. 2, 17, 3 (*v. p. 82, 42*). DOSITH. gramm. VII 426, 17 usu forensi abhorret, μισεῖ τὴν ἀγοραῖον.

4 *reciproce* **inter se:** LIV. 38, 56, 5 nec inter scriptores rerum discrepat solum, sed orationes quoque ... P. Scipionis et Ti. Gracchi abhorrent inter se. CELS. 6, 18, 7 anus ... neque inter se multum abhorrentes curationes habet. MAR. VICTOR. gramm. VI 102, 31 dactylica cum trochaicis semper dissentientia inter se atque abhorrentia. **5** *cum praepositione* **in:** PLIN. nat. 37, 195 mellis ... Corsici in omni alio usu acrimonia abhorrentis. PS. BOET. geom. p. 393, 3 lector ... si in aliquibus superius propositis vacillando abhorreat.

6 *absolute*: LIV. 21, 32, 10 Gallos haud sane multum lingua moribusque abhorrentes (*sc. ab incolis Alpium*). 40, 57, 7 facile Bastanis Scordiscos iter daturos — nec enim aut lingua aut moribus [aequales *del. Duker*] abhorrere. GELL. 6, 8, 4 delphini amantis et pueri non abhorrentis (*sc. ab amore delphini*) consuetudines. AVG. mus. 6, 2, 3 (Migne 32, 1164) aut annuimus aut abhorremus. 6, 4, 5 vel annuendo vel abhorrendo. PLAVT. Cist. 54 (*v. p. 81, 66*). LIV. 27, 37, 13 carmen in Iunonem ..., illa tempestate forsitan laudabile rudibus ingeniis, nunc abhorrens et inconditum, si referatur. 30, 44, 6 *risus* qui tamen nequaquam adeo est intempestivus, quam vestrae istae absurdae atque abhorrentes lacrimae sunt. PLIN. nat. 37, 113 prasius, cuius alterum genus sanguineis punctis abhorret, tertium (*genus*) virgulis tribus distinctum candidis. MAR. VICT. gramm. VI 103, 4 ipso sensu abhorrentium aurium percipis duo metrorum cola dissidentia inter se ita confragose atque aspere coisse in unitatem conexionemque. CYPR. epist. 34, 2 dum salubres cibos et utiles potus quasi amaros et abhorrentes respuunt. GELL. 7, 12, 4 non abhorrens neque inconcinna quasi mentis quaedam in hoc vocabulo (*sc.* testamentum) significatio. AVG. civ. 18, 43 sensum ... etiam ipsum non abhorrentem. CONSTANTII epist. ad Euseb. (Migne 13, 565) quod ad utilitatem ecclesiae non abhorret. AMBR. ev. Luc. 6, 62 (Migne 15, 1770) nec abhorret illud Matthaei .... INNOC. epist. 31, 2 (Migne 20, 594) aliqui ... sperantes hoc ad catholicam pertinere doctrinam, quod abhorrens longius et penitus approbatur adversum. EVGEN. epist. 2, 6 (Migne 87, 408) ad ceteras interrogationes, si hoc non abhorret, transeamus. AMBR. ev. Luc. 6, 38 (*v. l. 44*). CLAVDIAN. MAM. p. 149, 21 (*v. l. 45*).

B ***infinitivus*** *subiecti vice fungitur*: CIC. div. 2, 125 nec frustra ac sine causa quid facere dignum deo est, quod abhorret etiam ab hominis constantia. ac. 2, 29 haec ... habere dubia nec iis ... confidere, abhorrere a sapientia plurimum *dicebat Antiochus.* CELS. 6, 6, 1 neque a ratione abhorret etiam penicillo ... uti. DON. Ter. Ad. 196 non abhorret a persona et plebeii et lenonis et vim passi Iovem ipsum convicio persequi. *cum acc. c. inf.*: LIV. 9, 36, 6 abhorrebat a fide quemquam externum Ciminios saltus intraturum. SVET. Cal. 12 nec abhorrebat a veritate ... ipsum postea ... de ... parricidio professum *esse.* SCHOL. Cic. Bob. p. 339, 22 B. non abhorret a fide hoc dixisse Clodium. AVG. quant. an. 14, 24 (Migne 32, 1048) non abhorret a vero animum carere omni corporea magnitudine. MACR. somn. 1, 18, 2 solem ac lunam et stellas quinque, quibus ab errore nomen est, ... suo motu in orientem ab occidente procedere non solis profanis sed multis quoque doctrina initiatis abhorrere a fide ac monstro simile iudicatum est. COD. Iust. 2, 17, 3 abhorret saeculo nostro sub praetextu debiti procurationem contra privatos fiscum praestare. AMBR. ev. Luc. 6, 38 (Migne 15, 1764) illud quoque intellegere non abhorret .... CLAVDIAN. MAM. p. 149, 21 non abhorret aliquid illic esse terrenum.

C ***enuntiatum*** *subiecti vice fungitur*: CIC. Cael. 10 quod Catilinae familiaritas obiecta Caelio est, longe ab ista suspicione abhorrere debet. AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 14 (*v. p. 80, 60*). AVG. c. Iul. 6, 19, 59 (Migne 44, 858) cur putamus ab eius (*sc. dei*) operibus abhorrere, quod origine vitiata damnabiles illo creante nascuntur? quaest. hept. 7, 49 nec abhorret a vero, quod filiae nomine eadem significatur ecclesia. GREG. M. moral. 35, 20, 48 (Migne 76, 779) nec abhorret a vero, quod per generationes dicimus tempora designari. 22, 4, 7 (Migne 76, 216) nec abhorret a rationis ordine, quod auro dicimus ingenium designari. AVG. civ. 20, 9 non ... abhorret a fide recta, ut ipsa impia civitas intellegatur et populus infidelium contrarius populo fideli et civitati dei. 22, 8 *medicus persuasit* valde abhorrere a suis moribus, ut hominibus ... palmam tanti laboris auferret. epist. append. 20, 15 (Migne 33, 1161) si licet uti graeca lingua ..., cur abhorret, ut substantia eius, qua deus est aequalis cum patre, graeco vocabulo approbetur ostensa? (*paulo supra synonymum*: absurdum est, ut ...). SALV. eccl. 3, 15, 62 abhorrere hoc videlicet a Christiano nomine videtur, ut dicatur futura non credere. COD. Theod. 11, 27, 2 abhorret ... nostris moribus, ut quemquam fame confici vel ad indignum facinus prorumpere concedamus. *subiectum ex antecedentibus assumendum est*: TAC. hist. 5, 24 .... neque abhorret vero. SVET. Tib. 62 .... nec abhorret a vero. AMBR. apol. Dav. II 8, 40 .... distat a vero, abhorret a sensu.

synonyma ad I: horreo, abhorresco, fugio, refugio, dissentio, detestor, reicio, respuo, resilio, abominor, aversor, odi; sum alienus, absurdus, aversus, remotus, infensus. *opposita*: annuo, cupio, comprobo, consentio, delector, gaudeo, inhio; sum concors, paratus. *synonyma ad II*: abnuo, abludo, abscedo, discedo, recedo, discrepo, discordo, disconvenio, disto, differo, dissideo, displiceo, dissentio, contrasisto; sum absonus, adversus, alienus, absurdus, contrarius, discors, discordans, dissonus, dissimilis, diiunctus, distinctus, inconveniens, inconditus, inconcinnus, remotus, oppositus. *opposita*: annuo, congruo, consentio, convenio, pertineo; sum addictus, concors, congruus.

abhorrēsco, -ere; *cf.* abhorreo. *fere idem valet quod* abhorreo; *exemplum, quo incohativa vis verbi plane perspiciatur, nullum legitur.* GLOSS. ἀποστρέφομαι, διαφωνῶ, abhorreo, discrepo, dissentio, dissono, avertor, devertor; abhorrescens discrepans. [*hisp.* aborrecer *M.-L.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

absolute: VVLG. II Macc. 6,12 obsecro eos, qui hunc librum lecturi sunt, ne abhorrescant propter adversos casus (*μὴ συστέλλεσθαι διὰ τὰς συμφοράς*). *cum acc.*: RVFIN. Orig. comm. in epist. ad Rom. 1,19 quomodo deus tradere dicitur eos, quorum actus et animum a se declinantem et indulgentem vitiis abhorrescit et deserit. 10,6 ut ... non spernant eos, abiciant, abhorrescant.

abhorridus, -a, -um [*cf. cum* abhorreo *et cum* horridus *Th.*] *idem quod* abhorrens: SEN. epist. 86,19 *rami* cum tamquam a planta processerint, nihil habent in se abhorridum aut triste. *adv.* **abhorridē**. CHAR. gramm. I 57,5 canitia an canities dicenda sit quaeritur. canitia nec inrationabiliter nec abhorride dicitur.

? **abhorris** *vel* aborris. GLOSS. V 161,11 abhorris (V 591,48 aborris) scandalosus (*an* abhorrens?). *Oertel.*

abhortor *ἀποτρέπομαι* GLOSS. II 242,2.

? **abhumus** *ἀπὸ τοῦ χαμαί, ἄκαιρος* GLOSS. *V.*

Abi, Abia *indecl.*, אֲבִי *et* אֲבִיָּה, *Ἄβου et Ἀβιά, nom. mul. hebr.* VVLG. IV reg. 18,2. HIER. nom. hebr. p. 44,20 Abisa: voluntas mea in ea. VVLG. I par. 2,24. II par. 29,1.

Abia *indecl.*, אֲבִיָּה *et* אֲבִיָּהוּ, *Ἀβιά, rex Iudaeorum.* VVLG. I par. 3,10. II par. 11,20. 12,16. 13,1. 3—22. 14,1 HIER. chron. a. Abr. 1038 PROSP. chron. 118 GREG. TVR. hist. Franc. 1,15. *acc.* Abiam: VVLG. II par. 11,22 Abiam filium. 13,2 inter Abiam et Ierobeam. *idem* Abias: VVLG. Matth. 1,7 LIB. gener. 272. *acc.* Abiam: VVLG. *ibid.* LIB. gener. 273. *idem* Abiam *indecl.*, אֲבִיָּם, *Ἀβιού.* VVLG. III reg. 14,31. 15,1. 7. 8 LIB. gener. 332,36. Abiu: CHRON. Alex. 269. 270. Abiud (*Ἀβιούδ*) SVLP. SEV. chron. 1,42 LIB. geneal. 383. 385. Abdias: ITALA (Priscill. tract. 3 p. 50) II par. 13,22 sermones Abdiae. *alii eiusdem fere nominis viri*: **Abia** אֲבִיָּה, *Ἀβιά, filius Samuel et ipse iudex.* VVLG. I reg. 8,2. I par. 6,28. HIER. nom. hebr. p. 34,12 Abia: pater dominus vel pater fuit. *idem* Habia: LIB. gener. 358. Abiathar: LIB. geneal. 530. **Abia** *indecl.*, אֲבִיָּה, *Ἀβιά, princeps sacerdotum.* VVLG. I par. 24,10 Luc. 1,5 LIB. geneal. 536. *alii*: VVLG. I par. 7,8 (*Ἀβιούδ*) *et* III reg. 14,1 (*Ἀβιά*). *vide etiam* Iabes. *Otto.*

Abia felaesurafro sacrum CORP. II 2524. *nom. dei fuit fere* Abiafelaesuraecus. *V.*

Abialbōn, אֲבִי־עַלְבוֹן, *nom. vir. hebr.* VVLG. II reg. 23,31 Abialbon Arbathites. HIER nom. hebr. p. 37,23 Abialbon: pater meus superintellegens. *vide* Abiel. *Otto.*

Abiamarcae *deae Matronae.* CORP. inscr. Rhen. 635 Matronis Abiamarc(is). *cf.* 646 Marti Herc⟨u⟩l⟨i⟩ Mercurio Ambiomarcis. *Ihm, PW. I 96.* *V.*

Abianius, -ī *nom. divinum, cf.* Abinius. CORP. XII 6034 (*Aptae*) deo Abianio.

Abiāsāph *indecl.*, אֲבִיאָסָף *et* אֶבְיָסָף, *Ἀβιασάρ et Ἀβιασάφ, filius Core.* VVLG. exod. 6,24. I par. 9,19. Abiasar: ITALA Lugd. exod. 6,24. LIB. geneal. 483 Abiasar qui dicitur pater meus. Abiasap: LIB. gener. 360. אֶבְיָסָף, *Ἀβιασάφ, filius Elcanae.* VVLG. I par. 6,23. 37. HIER. nom. hebr. p. 12,12 Abiasaf: patris mei conlectio.

Abiāthār *indecl.*, אֶבְיָתָר, *Ἀβιάθαρ, nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 23,9 ad Abiathar sacerdotem. 22,20. 22. 30,7. II reg. 8,17. Marc. 2,26 *al.* AVG. civ. 17,5 sacerdotes ... Sadoc et Abiathar. HIER. nom. hebr. p. 34,21 Abiathar: pater superfluus. chron. a. Abr. 947 Hebraeorum pontifex Abiathar clarus habetur. PROSP. chron. 108. Habiathar: LIB. gener. 357. Abiathas: LIB. gener. a. 334 114.

Abibalus, -ī, *cf.* אבבעל, *Ἀβίβαλος, rex Tyriorum.* IOS. Cassiod. c. Ap. 1,112. 117. *Otto.*

? **Abicelia** *nom. gent.* CORP. XII 215 ⟨Abi⟩celia Secundi⟨na⟩. *Arazi testatur de parte nunc deperdita se legisse* Fabicella. *V.*

abicio, -iēcī, -iectum, -icere, *v.* iacio. MACR. sat. 6,4,14 proiecta, si secundum consuetudinem dicatur, intellegitur abiecta, si secundum veteres, porro iacta. *cf.* PS. QVINT. decl. 5,9 proice quod rapiam, abice quod colligam. GLOSS. *ἀποβάλλω, ἀπορίπτω, παραρίπτω*, proicio, expello. ābicit CIC. carm. 19,7 STAT. Ach. 1,172 Theb. 2,479 PAVL. PETR. 3,240, ābicito HOR. epist. 1,13,7, ābiciet IVVENC. 3,156, ābice CAT. 24,9 SER. SAMM. 113. ăbiciam NAEV. com. 94, ăbicit MORET. 94 IVV. 15,17 PRVD. psych. 149. *non liquet de* PLAVT. Merc. 851 Men. 555 TER. Ad. 744. *cf. Thielmann, Archiv 4 (1887) 532. invenitur inde a Naevio.* CIC. *habet (addito adi.* abiectus) *164 locis*, LIV. *29*, VAL. MAX. *40*, SEN. *philosophus 33*, PLIN. *mai. 37*, APVL. *27*, VVLG. *53. legitur semel apud* TER., VERG., VAL. FL., MART., IVV.; *non invenitur apud* LVCR., LVCAN., PERS., SIL. *ad litteras romanicas non pervenisse videtur.*

I ***proicio, deicio*: 1** *proprie in universum*: NAEV. com. 94 immo quos scicidi minus, conscindam atque abiciam. CATO agr. 108,2 VARRO rust. 1,68. CIC. Brut. 192 tibias (*cf.* OV. fast. 6,702). Tusc. 3,44 ea ... tollenda de libro vel totus liber potius abiciendus (QVINT. inst. 10,3,28 abiciendi codices. FILASTR. 142,3). 2,37 ut ... *milites* abiectis oneribus expeditis armis ... pugnare possint. SALL. Iug. 91,2 omnibus sarcinis abiectis. HOR. epist. 1,13,6 si te forte meae gravis uret sarcina chartae, abicito potius. SVET. Galb. 20 AMM. 29,5,36 (*cf.* LACT. inst. 6,12,36 abiectis oneribus quae te premunt. AMBR. Noe 29,113 alia est denudatio animae qua velut quandam sarcinam corporis abicit atque exuit). MORET. 93 contemptaque passim *coria* spargit humi atque abicit. OV. am. 1,7,58 qualiter abiecta de nive manat aqua. SEN. Herc. O. 727 abiectus horret sanguis. benef. 4,29,2 stipem aeris abiecti. CVRT. 8,1,44 ne positis quidem sed abiectis poculis. SCRIB. LARG. 156. COLVM. 12,8,3 abiecto caule. 12,58,1 PLIN. nat. 7,65. 16,239. 15,67 ramentisve abiectis. 28,116. 30,59 membrana, quae abici solet. 31,93 intestinis piscium ceterisque, quae abicienda essent. 32,113 abiectis carnibus. 33,104 faecem. GRAN. LIC. p. 22a,16 videt asellum forte abiectis cibariis aquam petere. SVET. Ner. 6 APVL. met. 7,21 stramentis abiectis. 7,21 ligno quod devehebat, abiecto. 9,40 eaque (*spatha*) longissime abiecta. VLP. dig. 17,2,7,2 abiecto furto (*cf.* AFRIC. dig. 38,5,10 si pecuniam in fraudem abiecisset). ITALA cod. Lugd. num. 5,18. HERM. sim. 3,1 ostendit mihi arbores abiectis foliis. CAEL. AVR. acut. 2,316 negligenter abiectis cruribus atque conversis. IVVENC. 1,429 retibus abiectis. INST. 2,1,47 quod dominus ea mente abiecerit, ut id rerum suarum esse nollet. ISID. orig. 15,13,15. HIER. Os. 1,4,15 vacca lasciviens et abiciens iugum. MAX. TAVR. serm. 30 iugum Aegyptiae servitutis. PLIN. nat. 25,108 haec (*herba*) abiecta blattas in se contrahit. PLIN. epist. 6,16,18 ibi super abiectum linteum recubans. AVSON. 325,32 respicit abiectas desperans Phaedra tabellas. CIC. carm. 19,7 *aquila* abicit efflantem *serpentem* et laceratum adfligit in unda. BELL. Afr. 84,4 elephans milite abiecto ... ad reliquas bestias se recepit. PLIN. nat. 8,66 raptor ... abicit unum ex catulis. STAT. Ach. 1,172. HIER. Hab. 1,1,6 *equi* equites abiecerint. PRVD. Symm. 1 praef. 38 abiectus coluber. AVG. epist. 185,27. SEN. epist. 121,18 producit fetus suos natura, non abicit. IVST. 11,12,6 uxorem eius ex collisione abiecti partus decessisse (*abortum facere*). PAVL. dig. 25,3,4 necare videtur ... is qui abicit *partum*. AMM. 16,10,18 ut quotiescumque concepisset, immaturum abiceret *partum*. PETRON. 74 aliquis in vicinia animam abiciet. *addito quo*: PLAVT. Men. 555 demam hanc coronam atque abiciam ad laevam manum. CIC. Verr. 6,140 C. Servilium ... ad tribunal ante pedes tuos ad terram virgis et verberibus abiectum. SEN. clem. 1,21,2 ex alto ad inimici pedes abiectus. PLIN. nat. 28,86. VARRO ling. 5,23 in sepulcrum eius abiecta gleba. CIC. Verr. 5,26 *crucem* in profundum abiecistis (VAL. MAX. 6,9 ext. 5. VLP. dig. 19,5,14,2 calicem argenteum ... in profundum). VAL. MAX. 1,1,13 *Tarquinius M. Atilium* culleo insutum in mare abici iussit. PLIN. nat. 33,27 anulus in mare abiectus (FRONTO p. 219,10N. IVV. 15,16). VAL. MAX. 9,3,7 arcus sagittasque Cretensium frangi atque in amnem abici iussit. SEN. clem. 1,18,2 eos qui se aliquid offenderant in vivarium ... abici iubebat. nat. 3,20,4 res abiectae in eundem lacum. COLVM. arb. 17,2 oportet ... in imum scrobem lapidem glareamque abicere. PLIN. nat. 15,136 (*v. l. 76*). 22,135 omnia in ignem abiciat. PLIN. epist. 7,29,3. SVET. Cal. 5 lares a quibusdam familiares in publicum abiecti. Nero 24 subverti et unco trahi abicique in latrinas omnium *hieronicarum* statuas et imagines imperavit. IVLIAN. dig. 14,2,8 si quis onere pressus in viam rem abiecerit. TERT. pudic. 9 abici in tenebras. 20 in locum immundum. SOL. 54,14 coemunt *aurum* et abiciunt in terrarum profunda (*cf.* PLIN. nat. 6,133 defodiunt). LAMPR. Hel. 8,3 in populum non nummos ... vel minuta animalia sed boves opimos et camelos et asinos et servos (cervos *Salmasius*) populo diripiendos abiecit. IVST. 44,4,6. AMM. 31,13,13 equi lapsu prostratum abiectumque in paludem. PS. CYPR. abus. 8 velut in terram abiectus. *cf.* VAL. MAX. 2,10,6 Marius in profundum ultimarum miseriarum abiectus. ITALA (AVG. Adim. p. 123,22) psalm. 54,23 abice in dominum sollicitudinem tuam (VVLG. iacta super dominum). CIC. off. 3,58 ante pedes Pythi pisces abiciebantur. LIV. 38,24,9 caput centurionis ante pedes eius abiecit (VAL. MAX. 6,1 ext. 2. FORTVN. rhet. p. 90,24 cereum ardentem ante fores meretricis abiecit. CAES. Gall. 5,48,5 ut tragulam cum epistula ... intra munitionem castrorum abiciat. LIV. 23,9,13 gladium in publicum trans maceriam horti abiecit. PETRON. 34 hanc (*larvam argenteam*) cum super mensam semel iterumque abiecisset. VVLG. Ezech. 32,4 super faciem agri abiciam te. PLIN. nat. 22,149 grana ... post se abiciunt. TAC. ann. 14,7 gladium abicit inter pedes eius. HYG. fab. 22 p. 53 lapidem inter eos (*armatos*) abiecit. APVL. apol. 101 hasce tabulas hic ibidem pro pedibus tuis abicio. TERT. pud. 20 abicitur *homo tanquam lapis* extra civitatem in locum immundum. SOL. 27,37 *gemma heliotropium* extra ... aquam splendorem eius (*solis*) abicit et avertit. CASSIOD. var. 3,51,9 mappam ... iussit abici per fenestram. VVLG. gen. 21,15 abiecit puerum subter unam arborum. APVL. met. 9,28 his et pluribus verbis compellatum et insuper adfatim plagis castigatum forinsecus abicit. apol. 58 hunc ... puerum nullum habuisse, qui pinnas converreret et foras abiceret. *cf.* ITALA (TERT. scorp. 12) I Ioan. 4,18 perfecta ... dilectio foras abicit (VVLG. mittit) timorem. *cum dativo*: BELL. Hisp. 18,7 quorum (*tabellariorum*) litteras Caesar oppidanis abiecit. PLIN. nat. 32,50 iocur ranae ... abici formicis oportere. 15,136 *Liviae Drusillae* gallinam ... sedenti aquila ex alto abiecit in gremium inlaesam. APVL. met. 4,12 verens, ne et ea quae prius miserat ... non sociis suis sed in alienos lares ... abiceret. PORPH. Hor. epist. 1,7,14 quae (*pira*) si non edisset, subus abiceret. CASSIOD. var. 2,24,2 pro sua quisque voluntate aliquid exigentibus dignetur abicere. *addito unde*: CIC. Sest. 58 (*p. 85,49*). AMBR. serm. 37,7 quin etiam huiusmodi (*τοὺς τοιούτους*) abiciamus de nostra navicula. AVG. serm. 62,12 ut abiciant lutum de manibus. LIV. 9,13,9 abiecto ex equo frumento.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VAL. MAX. 1, 8 ext. 11 quem (*remigem*) cum e navi fluctus abiecisset. PLIN. nat. 10, 60 abici lapillos e pedibus. PANEG. 3, 10 pensa e manibus. SEN. clem. 1, 21, 2 (*p. 84, 31*). PLIN. nat. 15, 136 (*p. 84, 76*). *cf.* VAL. MAX. 7, 6, 1 imperii sui gubernacula e manibus abiecit (CIC. Att. 2, 7, 4 non abiectis sed ereptis gubernaculis). ITALA (PACIAN. epist. 3, 17) Matth. 5, 29 abice eum (*pedem*) abs te (ἔκκοψον ... καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ VVLG. proice). *cum abl.*: AVSON. 170, 10 occidis emissae percussus pondere testae, abiecit tecto quam manus artificis. AVG. civ. 22, 8 iratus ... illum domo abiecerat. *addito ubi*: CIC. fin. 5, 92 *Polycrates* anulum ... in mari abiecerat. IVST. 14, 1, 9 epistulae totis castris abiectae. NEP. Hann. 9, 3 eas (*statuas aeneas*) in propatulo domi abicit. VAL. MAX. 9, 6 ext. 2. CVRT. 10, 9, 12 ut discissae canis viscera ultimo in campo ... abicerent. PLIN. nat. 24, 171 cribro in limite abiecto (*codd.* adiecto). 32, 17 in mari panem abiectum. HYG. fab. 165 p. 19 tibias ibi abiecit. ITALA cod. Lugd. lev. 1, 16 abiciat eas (*pinnas*) secus altare ad orientem in loco cineris (VVLG. proiciet in loco). VEG. mil. 3, 24 repente toto campo Romani tribulos abiecerunt. *cf.* PLIN. nat. 7, 2 *natura* hominem ... in nuda humo natali die abicit.

2 *saepissime usurpatur* **a** *de armis*: QVADRIG. hist. 22 arma plerique abiciunt atque inermes inlatebrant sese. CIC. Deiot. 29 suasor armorum non deponendorum sed abiciendorum. Phil. 8, 12 tu arma abicienda censes? (Att. 10, 8, 4 CAES. Gall. 5, 37, 1 LIV. 4, 29, 4. 34, 15, 7 SEN. benef. 5, 16, 5 TAC. hist. 4, 2 DIOM. gramm. I 467, 4. ITIN. Alex. 9 pauci studio fugae arma pro onere abiecerant). epist. 6, 2, 2 armis aut condicione positis aut defatigatione abiectis (CAES. Gall. 4, 15, 1 BELL. Afr. 85, 4 NEP. Chabr. 4, 3 LIV. 5, 38, 8). CAES. Gall. 4, 37, 4 abiectis armis. 7, 28, 2 (SALL. Iug. 38, 7 OV. Pont. 2, 2, 79. LIV. 4, 34, 3 *passim*. VAL. MAX. 2, 10, 2 STAT. Theb. 9, 46 IVST. 8, 2, 4. AMM. 17, 13, 28 armorum abiecto munimine). LIV. 28, 3, 11 dextras nudas ostentantes, ut gladios abiecisse appareret (*cf.* LIV. 23, 9, 13 (*p. 84, 59*) TAC. ann. 14, 7). VELL. 2, 19, 3. SVET. Nero 34 abiecto clam iuxta pugione. CIC. Tusc. 2, 54 ut ignavus miles ... abiecto scuto fugiat. de orat. 2, 294 ut non modo non abiecto sed ne reiecto quidem scuto fugere videar. VAL. MAX. 2, 10, 6 abiecto ferro. SVET. Cal. 12. FLOR. 1, 41 abiectis ... telis (PAVL. PETR. 1, 161). STAT. Theb. 8, 164 clipeos. VVLG. II reg. 1, 21. CIC. Mur. 45 iacet, diffidit, abiecit hastas. Att. 15, 29, 1 Sextum scutum abicere nolebam. **b** *de vestimentis et insignibus*: CIC. red. 1, 12. Att. 4, 2, 4 abiecta toga se ad generi pedes abiecit. CAT. 88, 2 abiectis pervigilat tunicis. VAL. MAX. 4, 5, 3. CVRT. 3, 12, 5 amiculum ... abiecerat in manibus eius qui repertum ferebat (APVL. met. 3, 20). SVET. Iul. 16 abiecta praetexta. APVL. met. 3, 24 abiectis propere laciniis totis. 7, 9 abiecto centunculo. VVLG. Ez. 26, 16 vestimenta sua varia abicient. Ion. 3, 6 abiecit vestimentum suum a se. HIER. epist. 48, 4 pallium. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 1 miles quidam cingulum in ecclesia abiecerat. CASSIAN. conl. 6, 10, 7 indumentum ... rescindens atque abiciens. *cf.* AMBR. in psalm. 38, 22 quod exspoliamur abicimus, quod supervestimur induimus. CIC. Sest. 58 insigne regium, quod ille de suo capite abiecerat, reposuit. Planc. 98 (CVRT. 3, 11, 11 FRONTIN. strat. 2, 1, 14. TAC. hist. 1, 82 militiae insignia. APVL. apol. 75 omnia insignia dignitatis abiecit). Phil. 2, 85 unde diadema? non enim abiectum sustuleras. VAL. MAX. 5, 1, 9. OROS. hist. 6, 3, 7 aufugit diademate et tiara, ne agnosceretur, abiectis. TAC. ann. 2, 57 coronam. VAL. MAX. 7, 3, 8 abiecto honoris praetexto. SEN. Phoen. 275 abieci necis pretium paternae sceptrum. PRVD. psych. 148 ebur infelix decorisque pudendi perfida signa abicit. CIC. Pis. 74 detractam e cruentis fascibus lauream. Pis. 97. STAT. Theb. 2, 478 *legatus* ... ramumque precantis olivae abiecit. 3, 566 ergo manu vittas damnataque vertice serta deripit abiectaque inhonorus fronde sacerdos inviso de monte redit. VAL. MAX. 9, 3, 3 *nobiles* anulos aureos sibimet ipsis et phaleras equis suis detractas abiecerunt. PLIN. nat. 33, 18. OROS. hist. 7, 29, 10 purpuras. **c** *de cadaveribus*: CIC. Pis. 82 abiectum hoc cadaver. Mil. 86 ut ... ambureretur abiectus. SEN. dial. 5, 16, 3 occisos *liberos* in conspectu parentis abiecit. QVINT. decl. 299 arg. p. 180, 10 eius quoque qui sepultus fuerat, ossa eruit et abiecit. PS. QVINT. decl. 6, 11 ut pater ... filium suum efferat, mater ... abiciat. SVLP. VICT. rhet. p. 347, 22. AVG. Cresc. 3, 46 semivivos. PS. QVINT. decl. 6, 11 qui parentes in calamitate deseruerit, insepultus abiciatur. SERV. Aen. 12, 603 sciendum, quia cautum fuerat in pontificalibus libris, ut qui laqueo vitam finisset, insepultus abiceretur. SEN. contr. exc. 8, 4 homicida insepultus abiciatur (QVINT. decl. 299 p. 180 *passim*. PS. QVINT. decl. 4 arg. 4, 9 *passim*). LACT. inst. 6, 12, 27 iacere inhumatum et abiectum. AVSON. epigr. 24, 1 abiecta inhumati testa hominis.

addito quo: CIC. Mil. 33 cruentum cadaver eiecisti domo, tu in publicum abiecisti (QVINT. decl. 379 p. 423). Mil. 90 in curiam ... abiecit *mortuum*. Phil. 11, 5 reliquum corpus abiecit in mare. IVST. 3, 3, 12 PS. QVINT. decl. 6 arg. MODESTIN. dig. 28, 7, 27 si reliquias eius in mare abiciat. PLIN. nat. 8, 145 cadavere in Tiberim abiecto. TAC. ann. 5, 9 corpora in Gemonias abiecta. SVET. Tib. 53. 61. PLIN. epist. 3, 14, 2 cum exanimem putarent, abiciunt in fervens pavimentum. CAPITOL. Alb. 9, 5 *filios* cum matre percussit et in profluentem abici iussit. SPART. Sev. 11, 9 LAMPR. Hel. 17, 2. IVST. 3, 3, 12 abici ... in mare ossa sua moriens iussit. TAC. ann. 1, 29 corpora extra vallum abiecta ostentui. QVINT. decl. 273 p. 120 tyranni corpus extra fines abiciatur. ITALA cod. Sangerm. II Macc. 9, 15 laceratos avibus abicere feris, bestiis. CASSIOD. in psalm. 78, 3 ut feris abicerent insepultos. *ibid.* si sepelire est pietatis officium, volatilibus caeli abicere magnae crudelitatis constat exemplum. *addito ubi*: TAC. ann. 1, 22 responde, Blaese, ubi cadaver abieceris. PLIN. nat. 8, 145 a corpore abiecti in gradibus gemitoriis. SVET. Nero 48 ex odore abiecti in via cadaveris. PS. QVINT. decl. 6, 9 si parum celebri loco videtur abiectum *corpus*. CASSIOD. var. 3, 19, 2 dilecta corpora vilissimis foveis potius dolentes abicere. APVL. met. 9, 36 abiecta per agros cadavera. **d** *de infantibus et catulis* (*expono*): SEN. contr. 10, 4, 16 aliqui vernulas aut omine infausto editos aut corpore invalidos abiciunt. PLIN. nat. 7, 2 STAT. Theb. 6, 153. SVET. Claud. 27 Claudiam ... exponi ad matris ianuam et nudam iussit abici. ARNOB. nat. 4, 3 quod abiectis infantibus pepercit lupa. AMBR. exam. 5, 18, 58 pauperiores abiciunt parvulos et exponunt. COD. Theod. 5, 7, 1 qui servos aut liberos ... domo recens natos abiecerint. QVINT. inst. 3, 7, 5 *Romulus* abiectus in profluentem (FLOR. 1, 1, 2 *ubi Bamb.* iactatus *cf.* GLOSS. IV 5, 20 abiectus, iactatus. VIR. ill. 1, 2). TAC. ann. 15, 47 bicipites partus abiecti in publicum. VARRO rust. 2, 9, 12 statim eligere oportet quos habere velis (*catulos*), reliquos abicere.

e *de litteris vel syllabis*: *in fine verborum*: CHAR. gramm. I 172, 38 si secundae personae abicias novissimam litteram et adicias 're', facis infinitiva. PRISC. gramm. II 21, 4 quae (*consonantes*) solent mutari vel abici per casus. II 133, 16 abiciunt extremam s genetivi. II 539, 9 abiecta finali s. 364, 5 *passim*. GRAMM. suppl. 66, 20.

in mediis verbis: PRISC. gramm. II 488, 2 finxi fictum et pinxi pictum euphoniae causa n in supino abiciunt. II 507, 26 *passim*. ALBINVS gramm. VII 307, 12 *et* 29.

3 *reflexive*: RHET. Her. 4, 65 uxor illius infelicissimi cum maximo fletu ad istius pedes abiecit sese. CIC. Phil. 2, 86 supplex te ad pedes abiciebas. p. red. 1, 12 epist. 4, 4, 3. Att. 4, 2, 4 abiecta toga se ad generi pedes abiecit. VAL. MAX. 6, 1 ext. 2. CIC. Att. 8, 9, 1 cui tali in re lubenter me ad pedes abiecissem. prov. 6 nobilissimas virgines se in puteos abiecisse. Tusc. 1, 84 ait ... e muro se in mare abiecisse. VAL. MAX. 6, 1 ext. 1 in mare se abiecit. PLIN. epist. 6, 24, 4 se cum marito ligavit *femina* abiecitque in lacum. PS. AVR. VICT. epit. 39, 4 in ignem se abiecit. PS. CYPR. dupl. mart. 14 abiecit sese in terram. OROS. hist. 5, 19, 13 super fraternum sese cadaver abiecit. PS. AVR. VICT. 24, 2 epist. Taurinus ... ipse se Euphrate (*an* Euphrati?) fluvio abiecit. *cf.* CVRT. 5, 12, 8 *Dareus* in humum pronum corpus abiecit. 10, 5, 19 laceratis crinibus humi corpus abiecit. PLIN. nat. 21, 75. VAL. MAX. 3, 1, 2 inde (*ex excelsa aedium parte*) abiecturum se minatus est. CIC. de orat. 1, 28 ut *Socrates* se abiceret in herba. PHAEDR. 4, 2, 13 mustela ... involvit se farina et obscuro loco abiecit. APVL. met. 7, 20 ibi memet inprovido saltu totum abicio. 4, 4 cogitabam totum memet flexis scite cruribus pronum abicere. CIC. Sest. 79 se abiecit exanimatus. VAL. MAX. 7, 3, 2 Brutus perinde atque casu prolapsus de industria se abiecit. 8, 1 abs. 6 abiecere se tam suppliciter aut attollere tam deformiter. CIC. Sest. 74 socer ad pedes abiectus. 79 hunc Cn. Pompeius cum in suis castris supplicem abiectumque vidisset, erexit (*cf.* Cael. 79 quem vos ... abiectum non tam ad pedes quam ad mores sensusque vestros ... sustentate). SEN. clem. 1, 21, 2. OV. epist. 7, 1 udis abiectus in herbis. PETRON. 26 abiecti in lectis. APVL. met. 3, 13 abiectus in lectulo. 9, 2 super constratum lectum abiectus. PROP. 1, 14, 1 tu licet abiectus Tiberina molliter unda Lesbia Mentoreo vina bibas opere.

4 *varia*: *emitto*: CAES. civ. 2, 34, 6 priusquam telum abici posset aut nostri propius accederent, omnis Vari acies terga vertit. LIV. 9, 13, 2 pila. 9, 35, 3 abiectis missilibus. 2, 46, 3 pilis inter primam trepidationem abiectis temere magis quam emissis. STAT. Theb. 8, 585 iaculum. CAES. civ. 3, 56, 2 telis ex vallo abiectis. *prosterno*: *de luctatoribus, gladiatoribus*: CIC. Tusc. 2, 36 inpelluntur, feriuntur, abiciuntur, cadunt. FEST. 62 in corpore gladiatoris abiecti occisique. VAL. MAX. 1, 7, 8 compulso murmillone et abiecto (PARIS deiecto). 3, 2 ext. 5 unum ex his (*magis*) obscuro loco abiectum. SEN. benef. 5, 3, 1 luctator ter abiectus perdidit palmam. ISID. orig. 18, 24.

de hostibus: VERG. Aen. 10, 735 super abiectum *Oroden* posito pede nixus et hasta. *de bestiis*: CIC. carm. 33, 39 Erymanthiam haec (*dextra*) vastificam abiecit beluam. ACC. trag. 594 a fortuna opibusque omnibus desertum abiectum afflictum ex animo expectorant. CIC. Verr. 4, 103 Cetarinos, Acherinos ... omnino abiectos esse ac perditos. Cat. 2, 2 iacet ille nunc prostratus et se perculsum atque abiectum esse sentit. Mur. 58 Mil. 56 epist. 10, 12, 4. 11, 18, 3 velim ... ut plane abiectus et fractus sit Antonius. NEP. Att. 8, 6. VAL. MAX. 1, 5, 1. 3, 2 ext. 5 civitas Spartana iacet nostris armis abiecta. 5, 1, 8. 5, 6 ext. 5. 8, 1 abs. 7 inimicum. LEO M. epist. 158. VVLG. prov. 11, 17 qui crudelis est, etiam propinquos abicit (ἐξολλύει). CIC. Verr. 3, 160 hi tamen istius evertere statuam non dubitaverunt; qua abiecta, basim tamen in foro manere voluerunt. VAL. MAX. 1, 5, 1 abiectae urbis *Veiorum* ruinis. 5, 10 ext. 2 altaria. OROS. hist. 2, 19, 15 ictu fulminum forum cum imaginibus vanis abiectum est. *deorsum derigo*: CIC. leg. 1, 26 cum ceteras animantes *natura* abiecisset

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad partum, solum hominem erexit. LACT. inst. 2, 18, 6 homo quem suus parens non ... ad terram more quadrupedum abiectum, sed stantem potius ac rectum ... agnoverit. 7, 9, 11. op. 10, 26 illis (*bestiis*) angustum pectus ... et ad terram versus abiectum. PS. CYPR. carm. 1, 112 vertice ut abiecto serperet *draco*. ISID. diff. 2, 23 deposita facie, maesto ore, abiecto vultu. *cf.* VVLG. thren. 2, 10 abiecerunt in terram capita sua virgines (LXX κατήγαγον εἰς γῆν). CIC. Lael. 32 qui suas omnes cogitationes abiecerunt in rem tam humilem tamque contemptam. COD. Theod. 9, 42, 5 si per egestatem abiecti sunt in faecem vilitatemque plebeiam. BOET. cons. 3, 9 quem vilitas abicit. CIC. parad. 14 sic te ipse abicies atque prosternes, ut nihil inter te atque inter quadripedem aliquam putes interesse? AVG. in ev. Ioann. 4, 9 quantum se abiecit, et ideo multum elevatus est. quaest. hept. 7, 37. in psalm. 21, II 7 quare ... sic se abiecit, ut diceret 'vermis'.

removeo, expello: PROP. 4, 7, 90 errat et abiecta Cerberus ipse sera. SEN. Herc. O. 551 fulmine abiecto deus cum fronte subita tumuit et ... mare ... scidit. PS. ENN. sat. 8 ut primum tenebris abiectis inalbabat dies (*cf.* APVL. met. 7, 1). APVL. met. 9, 27 repulso et abiecto alveo. MARC. med. 1 p. 36, 1 *magnetes lapis* qui ferrum trahit et abicit. SEN. benef. 3, 2, 1. GRAMM. suppl. 87, 1 alii quinque aestimant *casus* ablativum abicientes. HOR. epist. 2, 2, 141 abiectis nugis. SEN. Troad. 200 ventus abiecit minas. HYG. fab. 120 p. 103, 24 *Iphigenia* abiectis ministeriis ipsa coepit signum Dianae avellere. VVLG. Iudith 1, 11 remiserunt eos (*nuntios*) vacuos et sine honore abiecerunt. COD. Theod. 16, 7, 4 quos praecepissemus procul abici ac longius amandari (COD. Iust. 1, 7, 31). 6, 27, 18 *et* 23. *cf. p. 89, 56.* PS. QVINT. decl. 14, 11 a lupanari deducebat *me* pudor, abiciebat occursus. ITALA cod. Cantabr. act. 18, 16 abiecit eos a tribunali (LXX ἀπήλασεν, VVLG. minavit). GREG. TVR. hist. Franc. 7, 22. IREN. 4, 20, 12 leprosi ... abicientur iustorum castris. COD. Theod. 14, 9, 1 abiciatur urbe domumque redeat. NOVELL. 123, 2 pr. provincia in qua habitat abiciatur (ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἐκβαλλέσθω). AVELL. p. 144, 3 Petrum in exteriores terras abici. VVLG. Ezech. 34, 4 quod abiectum est (LXX τὸ πλανώμενον), non reduxistis. CASSIOD. hist. 4, 36 eratis sicut oves abiectae et fatigatae. VVLG. Sir. 27, 25 annuens oculo fabricat iniqua et nemo eum abiciet (LXX ἀποστήσει). HIER. epist. 54, 9 quod foris est, facile abicitur (*opponitur libido insita*). PS. QVINT. decl. 17, 10 a caritate exclusus, abiectus sum. ARNOB. nat. 1, 59 abiciamus ex usibus nostris quorundam fructuum genera. AVG. c. Iul. op. imp. 5, 6, 24 abicerent ab auribus suis libidinis vituperationem. AMBR. poen. 1, 11, 52 qui penitus deum ex suo corde abecit. ECCL. *talia passim cf. Thielmann p. 548.* *cum contemptu dare*: SEN. benef. 1, 1, 7 qui beneficium aut superbe abiecit aut iratus inpegit. clem. 2, 6, 2 dabit stipem, non hanc contumeliosam, quam pars maior ... abicit.

verbis vel oratione extenuo (ταπεινῶ): CIC. de orat. 3, 104 ... quod valet non solum ad augendum aliquid et tollendum altius dicendo sed etiam ad extenuandum atque abiciendum. orat. 127 augendis rebus et contra abiciendis. Tusc. 5, 51 Xenocratem ... exaggerantem tantopere virtutem, extenuantem cetera et abicientem. CAT. 24, 9 hoc tu quamlubet abice elevaque. SEN. epist. 75, 2 quos (*sensus meos*) nec exornassem nec abiecissem. FORTVN. rhet. p. 127, 5 opera figurarum ... ut augeas, ut abicias .... SCHOL. Cic. Bob. p. 265 B. quae ... quam eleganter elevet et abiciat Tullius, consideremus. p. 363. *neglegenter profero vel dicendo vel scribendo*: CIC. de orat. 3, 102 nunquam agit hunc versum Roscius eo gestu, quo potest ... sed abicit prorsus. orat. 199 ponendus est ille ambitus, non abiciendus. SEN. epist. 114, 7 haec verba tam improbe structa, tam neglegenter abiecta. SCHOL. Cic. Bob. p. 265, 12. *cf.* abiectus I.

de re familiari (*dissipo, decoquo*): PLAVT. Most. 901 aedes. TER. Ad. 744 quae (*psaltria*) quantum potest aliquo abiciundast, si non pretio, grati⟨i⟩s. CIC. Tull. 15 pecuniam ... dum vult in praedio ponere, non posuit, sed abicit. HOR. sat. 1, 130 ut Alfenus vafer omni abiecto instrumento artis clausaque taberna tonsor erat (*cf.* PORPH. omne instrumentum sutrinae vendiderit). VITR. 10 praef. 2 inpensa abiecta, fractis rebus. VAL. MAX. 9, 1, 2 amplissimum patrimonium tamquam amaram aliquam sarcinam quam celerrime abicere cupientem (APVL. flor. p. 47 Oud.). PHAEDR. 4, 5, 42 agros abiciet moecha, ut ornatum gerat. AFRIC. dig. 38, 5, 10. IAV. dig. 17, 1, 36, 1 si exiguo pretio hi, cum quibus tibi communis fundus erat, rem abicere cogerentur. LACT. inst. 6, 12, 20 illa largitio hominum patrimonia sua in munera abicientium.

II ***contemno, repudio*: 1** *de rebus*: AVG. quaest. hept. 7, 49, 25 abicientes id est contemnentes. ISID. diff. 1, 18 abicitur quod in despectione est et neglectum (*cf.* CIC. Tusc. 3, 44 QVINT. inst. 10, 3, 28 *p. 83, 75*). TVRP. com. 164 nuptias abieci. CIC. Verr. 4, 95 dignitatem ordinis contemptam et abiectam. Mur. 45 molestiam omnem. Sull. 65 quae (*lex*) tota a me reprehensa et abiecta est. Planc. 9 labores tuos fractos esse et abiectos et repudiatos putas? Att. 6, 1, 8 PLIN. nat. 33, 5. PLIN. paneg. 76 omnia consularia officia abicere (abigere *codd.*), neglegere, contemnere solebat. SVET. Dom. 2 poeticae studium. GELL. 12, 5, 10. 19, 1, 18. VLP. dig. 18, 2, 9 meliorem condicionem oblatam (*cf.* VAL. MAX. 6, 9 pr.). IREN. 4, 37, 1 abicientes bonum et quasi respuentes. ARNOB. nat. 1, 59. RHET. min. p. 61, 28 cum adversarium gestu et pronuntiatione extollimus vel abicimus et spernimus. AVIEN. or. mar. 445 litus hic rursum patet vacuum incolarum nunc et abiecti soli (*i. derelicti*), *cf.* orb. terr. 1387. DAR. 24 Hector muliebria verba abicit. SCHOL. Iuv. 3, 56 quae praemia deponere debeas, id est abicere et neglegere. VVLG. Sir. 4, 4 HIER. epist. 51, 5. AVG. civ. 6, 8 theologia fabulosa ... reprehenditur, abicitur, inprobatur. 6, 9. epist. 120, 13 quicquid tibi ... occurrerit abige, abnue, nega, respue, abice, fuga. CASSIOD. in psalm. 73, 22 ne abiciat *dominus* preces eorum qui .... ALC. AVIT. carm. 6, 457 tandem sponsus adest, nocturnus corpore torpor cedat et abiecto vegetentur membra cubili. CIC. Att. 7, 3, 2 rem tantam. Rab. Post. 26. epist. 8, 6, 1 triumphi postulationem abiecerat. Att. 6, 9, 2 in quo (*in apparatu triumphi*) nec me κενὸν in expetendo cognosces nec ἄτυφον in abiciendo. Att. 9, 7, 5. epist. 8, 11, 3 ceteras actiones. SVET. Claud. 5 Messalinae amorem flagrantissimum .... abiecit (*cf.* SEN. epist. 26, 10). APVL. apol. 22 ultro divitiis abiectis (CYPR. domin. orat. 19 LACT. inst. 1, 1, 4). CENS. 1, 2 eorum possessionem ... atque usum a te omnino abieceris. SVLP. SEV. Mart. 25, 4 summis opibus abiectis. PLIN. paneg. 65 pauculis diebus gestum consulatum ... abiciebant per edictum. SVLP. SEV. chron. 2, 5, 5 potestate regia abiecta. *cf.* SALV. gub. 2, 4, 19 gemmas regias abdicat, crispantia auro textili indumenta deponit, purpura exuitur, diademate exhonoratur, cultu et corpore mutatur, totum regem cum ornatibus suis abicit. ACC. trag. 547 abiecta gloria. CIC. de orat. 2, 110 totamque *gloriam* abicere atque deponere. epist. 9, 16, 3 fama ingenii est mihi abicienda. agr. 3, 2. Mil. 94 bonis viris qui omnem auctoritatem Clodianis armis abiecerant. Planc. 79 ... meam salutem pro te abiecero. Phil. 8, 32 ut omnem populi Romani beneficiorum memoriam abiecerint. LACT. inst. 6, 21, 7 qui veritati studet, abiciat inimicas ac noxias voluptates. PS. AMBR. serm. Sess. 3, 6. HIER. epist. 39, 4 abiectis calcatisque deliciis. CIC. Cat. 2, 14 si ... consilium belli abiecerit. Phil. 13, 19 abiecit consilium referendi ad senatum de Caesare. Att. 5, 11, 16 aedificandi consilium. 16, 7, 1 consilium profectionis. LIV. 28, 34, 3 abiectis belli consiliis. 35, 43, 1 APVL. met. 9, 11. CIC. Att. 8, 12, 5 ad illos calculos revertamur quos tum abiecimus (*cf.* CIC. Att. 9, 11, 4 in Hispaniam abiecisse. epist. 9, 15, 5 domum Sullanam desperabam iam ... sed tamen non abieci. 13, 1, 3 te abiecisse illam aedificationem constabat. VOP. Tac. 19, 5 abice Baianos Puteolanosque secessus, da te urbi, da te curiae). epist. 9, 20, 1 omnem nostram de re p. curam cogitationem de dicenda in senatu sententia, commentationem causarum abiecimus. 9, 24, 4 SEN. benef. 7, 14, 6 PLIN. nat. 21, 80. SVET. Tib. 41 rei p. curam usque adeo abiecit, ut .... AVR. VICT. Caes. 39, 48. CIC. Verr. 2, 59 socii ... spem omnem tum primum abiecerunt rerum ac fortunarum suarum. BALBVS Cic. Att. 9, 7 b, 2 D. BRVTVS Cic. epist. 11, 11, 1. LIV. 9, 21, 6 spe abiecta. TAC. ann. 16, 11 SVET. Claud. 5. AMM. 29, 6, 16 abiecta pugnandi fiducia. CIC. epist. 4, 7, 2 cum spe vincendi simul abiecisti certandi etiam cupiditatem. QVINT. decl. 267 p. 90 AMM. 19, 6, 2. CIC. de orat. 2, 142 voluntatem discendi. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 177 si non laudatur *poeta*, et animum et artem abicit. PS. AMBR. serm. 57, 1 depositio, in qua concupiscere abicimus, cessamus delinquere, peccare desinimus. CIC. fin. 5, 93 ut *sapiens* ... virtutem in perpetuum abiciat, ut dolore omni liberetur. Lig. 16 suam citius abiciet humanitatem quam extorquebit tuam (*cf.* SEN. clem. 1, 25, 1 abiecto homine in silvestre animal transire). off. 1, 102 relinquunt et ... abiciunt oboedientiam. SEN. dial. 5, 6, 2 quidquid in se verecundi habuit, abiecit (LEO M. epist. 22 a, 3). LACT. inst. 4, 11, 7 iustitiam. 5, 6, 9 pietatem. AVG. c. Iul. op. imp. 5, 3, 9 pudicitiam. VAL. MAX. 2, 2, 1 abiecta privata caritate publicam induebant. PLAVT. Merc. 851 abicio superbiam. SEN. contr. 2 praef. 2 luxuriam. SEN. Thy. 431 ira frater abiecta redit (ARNOB. nat. 7, 36). epist. 37, 4 stultitia abiecta. PETRON. 23 lassitudine abiecta. APVL. met. 4, 5 dolis abiectis et fraudibus. LVCIF. Athan. 1, 39 malitias. VVLG. Iac. 1, 21 propter quod abicientes omnem immunditiam. HERM. mand. 1, 2 abicies a te omnem nequitiam. PS. CYPR. aleat. 11 abice abs te furaces mores. ARNOB. nat. 6, 24 asperitatem. LVCIF. Athan. 1, 39. CASSIAN. conl. 5, 18, 2 gulae et carnis concupiscentiam. FILASTR. 62, 2 carnem. LEO M. serm. 32, 4 mendacia. CASSIOD. var. 1, 31, 1 nolite vitia turbulenta contrahere, quae videtis alios abicere. 1, 31, 4 abicite furores laete, iram gaudentes excludite. 4, 37, 1 a te abicias omne vitiosum. *cf. Thielmann p. 544.* CIC. Tusc. 3, 27 hanc (*aegritudinem*) nisi exuimus sic, ut abiciamus. 3, 66 dolorem. Att. 11, 21, 1 epist. 5, 13, 3. 3, 19, 1 hanc miserrimam vitam vel sustentabo vel ... abiecero. VAL. MAX. 2, 6, 14 in luctibus abiciendis. SEN. dial. 9, 15, 1. APVL. met. 8, 13 abicite importunas lacrimas, abicite luctum. CASSIAN. conl. 19, 5, 2 abiecta crastinae diei penitus sollicitudine. CIC. epist. 10, 6, 3 in abiecto armorum et servitutis metu. epist. 11, 21, 4 omnem timorem abiceremus. VAL. MAX. 8, 11, 2. ENNOD. carm. 1, 5, 46 risit et abiecti restantia signa pavoris. CIC. off. 1, 72 abiecta omni cunctatione. CASSIOD. hist. 2, 17 suspicionem abicientes haereseos. ITALA (Iren. 4, 15, 1) cui (*deo*) noluerunt oboedire patres vestri sed abiecerunt. VVLG. I reg. 8, 7 non te abiecerunt sed me (*dominum*), ne regnem super eos. AVG. quaest. hept. 7, 49, 19 qui abiecerunt Christum. CASSIOD. in psalm. 21, 6. CYPR. laps. 21 legem dei. VVLG. Is. 5, 24. IV reg. 17, 15

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

legitima eius (*domini*) et pactum. prov. 3, 11 disciplinam domini ... ne abicias. 6, 24 consilium meum. I reg. 15, 23 sermonem domini. VVLG. gen. 35, 2 deos alienos. AVG. civ. 2, 29 noli deos falsos fallacesque requirere; abice potius atque contemne. VVLG. Is. 31, 7 in die illa abiciet vir idola argenti sui (*cf.* IORD. Rom. 55). SVLP. SEV. chron. 1, 26, 4. LACT. inst. 1, 7, 12 abiectis religionibus pravis. AVG. civ. 2, 29 de abiciendo cultu deorum. epist. 144, 2 abiectis superstitionibus gentium. ZENO 2, 14, 4 sordidos ritus. LACT. inst. 7, 27, 1 contemptis terrestribus et abiectis erroribus quibus antea tenebamur. AMBR. exam. 1, 10, 38 abiciamus opera tenebrarum. PAVL. NOL. epist. 40, 5. IREN. 3, 22, 1 errant, qui dicunt eum (*Iesum*) nihil ex virgine accepisse, ut abiciant carnis hereditatem. HIER. epist. 48, 9 Tatianus abicit matrimonia. 48, 11. 51, 6 multae haereses abiectae sunt ab ecclesia. AVG. Cresc. 2, 32 baptismum. CASSIOD. hist. 5, 34. 7, 25 blasphemias Arii universas abicere easque anathematizare. CIC. S. Rosc. 10 opprimi me onere officii malo quam id, quod mihi cum fide semel impositum est, ... propter perfidiam abicere. Cael. 42. Att. 13, 47a ea quae in manibus habebam, abieci. 16, 5, 2. Verr. 3, 87 haec et alia Scipio non neglegenter abiecerat. SEN. contr. 2, 4, 10 hoc per transitum abicere coepit. CIC. Att. 13, 31, 3 obsecro abiciamus ista. off. 1, 154 ut ... non illa omnia relinquat atque abiciat. fin. 4, 42 MART. 12 praef.

2 *de personis* (*contemno, sperno, removeo, excludo*): CIC. agr. 2, 93 quem hominem ... Romae contemptum, abiectum videbamus. Pis. 99 abiectum, contemptum, despectum a ceteris. fin. 2, 35. ac. 2, 130 hos si contemnimus et iam abiectos putamus. VAL. MAX. 8, 5, 5 M. Cicero ... nonne in ipsis eloquentiae suae castris testis abiectus est? VVLG. Is. 66, 5 fratres vestri odientes vos et abicientes. AVG. civ. 10, 28 spretis atque abiectis infimis. conf. 10, 2, 2 ut ... abiciam me atque eligam te. BOET. cons. 3, 8. PS. CYPR. laud. mart. 28 Christus, abiectus est saeculo, sicut et saeculum Christo. CIC. leg. 1, 49 qui (*amicus*) etiam deserendus et abiciendus est. epist. 1, 5b, 1. Q. fr. 3, 8, 3 Scaurum ... Pompeius abiecit. QVINT. decl. 296 p. 169 parasitum.

NON. 450 abdicare ... de patris facto ..., quod est familia abicere. SEN. Phoen. 258 quem deus damnavit, abicit pater. PS. QVINT. decl. 17, 6 osculor illas expellentis *patris* manus, ego abicientis genua teneo. LACT. inst. 6, 24, 3 liberos nostros ... abdicatos abiectosque. SCHOL. Cic. Gron. p. 428, 4B. *cf.* ISID. orig. 12, 7, 11 si quos (*pullos*) *aquila* inflectere obtutum *viderit,* quasi degeneres abicit. LAMPR. Alex. 49, 4. PS. AVR. VICT. epit. 1, 23 abiecta uxore Scribonia. 39, 2. VVLG. Is. 54, 6 uxorem ab adolescentia abiectam. AVG. quaest. hept. 4, 59, 2. OROS. hist. 5, 10, 6 sororem suam ... in matrimonium receptam novissime turpius quam duxit abiecit. LEO M. epist. 167, 6 a toro.
PS. CYPR. singul. cler. 33 de abiciendis parentibus dubitantes indigni sunt Christo. AVG. quaest. hept. 7, 49, 21 quem (*Ioseph*) fratres vendentes abiecerunt. SIRICIVS epist. 2 abiectum clericum. AMM. 15, 7, 9 hunc (*Athanasium*) abiecere sede sacerdotali. LEO M. epist. 113, 1 Andreas qui ob haereticorum societatem fuerat abiectus. COD. Theod. 16, 2, 35 (*a. 400*) omnibus abiectis per culpam sacerdotio. CASSIOD. hist. 11, 8. CAPITOL. Ver. 9, 6 habuit et alios libertos Verus inprobos ..., quos omnes Marcus post mortem Veri specie honoris abiecit (GREG. TVR. hist. Franc. 10, 26). LAMPR. Comm. 3, 1 patris ministeria seniora summovit, amicos senes abiecit. 3, 3. Alex 15, 2 abiectis e x aulico ministerio cunctis obscenis et infamibus. 18, 1. 23, 4 eunuchos d e ministerio suo abiecit. AVG. civ. 17, 4 Saule abiecto rex David fundatus in regno. LAMPR. Alex. 59, 4 cum ibi quoque seditiosas legiones conperisset, abici eas praecepit. AVR. VICT. Caes. 24, 3 tumultuantes legionum plerasque constantissime abiecit. AMM. 25, 1, 9 abiecti sunt sacramento alii quattuor ob flagitium simile vexillationum tribuni. COD. Theod. 8, 8, 9 (*a. 416*) absolutus cingulo militia abicietur. COD. Iust. 12, 60 (61), 3, 1 *Honorius* militia abicietur. COD. Theod. 6, 30, 15 pr. (*a. 399*) his abiectis d e officio palatino.
PS. TERT. catal. haer. 6 Marcion ... propter stuprum cuiusdam virginis ab ecclesiae communicatione abiectus. LVCIF. de non conv. 3 cum ... domini ecclesia et vos atque omnium sectarum haereticos foras abiecerit. 10 sic excisus est atque abiectus Paullus Samosatenus e corpore ecclesiae. FILASTR. 54 ita sentientes abiecti sunt ab ecclesia catholica. 60, 2. 82, 8 Paulus quem abiecerat eum suscipi post tempus iubet. 91, 3. HIER. epist. 123, 9 abicimus de ecclesia digamos? AVG. c. Iul. op. imp. 3, 31. CANON. 1, 42 ab episcopo suo abiectum. 1, 43. 4, 1 extra ecclesiam abiciatur (CASSIOD. hist. 4, 24 abdicamus illos et extra terminos ecclesiae catholicae procul abicimus). constit. 794 omnes abicit ecclesia. 707 abiciatur a sancta synodo. interpr. ant. 817 oportet eum a loco abici. VVLG. I Esdr. 10, 8 ipse abicietur de coetu transmigrationis. Dan. 4, 30 ex hominibus abiectus est. AVG. in psalm. 10, 11 ut a coetu beatorum abiciantur. VICT. VIT. 3, 53 quos abiecistis a facie omnium populorum. TERT. carn. 17 *Eva* ut abiecta (*sc. a deo*) pareret. PS. CYPR. adv. Iud. 7 *Iudaei* caelesti *regno* abiecti sunt. HIER. Os. 1, 2, 2 haeretici qui abiecti sunt a domino. VVLG. I reg. 15, 23 pro eo ergo quod abiecisti sermonem domini, abiecit te dominus, ne sis rex. Ies. 41, 9 servus meus es tu, elegi te et non abieci te. HIER. in Is. 9, 7 angelus ... nuntiavit nobis abiciendum pro tempore Israel et gentes esse salvandas. HIER. epist. 120, 10 Esau et Iacob quorum alter abiectus, alter electus est.

III *frango, debilito* (*animum*): CIC. Cat. 3, 10 Cethegus ... recitatis litteris debilitatus atque abiectus ... conticuit. 4, 3 exanimata uxor et abiecta metu filia. dom. 25 civitatem ... abiectam metu. rep. 2, 68. SEN. clem. 2, 5, 5 maeror contundit mentes, abicit, contrahit. benef. 3, 28, 6 neque enim ulli magis abiciunt animos quam qui inprobe tollunt. PS. SEN. mon. 16 ne abiciat te calamitas. QVINT. inst. 1, 3, 17 pudor frangit animum et abicit. CIC. Tusc. 2, 54 qui doloris speciem ferre non possunt, abiciunt se atque ita adflicti et exanimati iacent. AVG. anim. 3, 14, 21 te abiciendo ac desperando. epist. 130, 26.

synonyma: *ad I*: affligo, deduco, eicio, emitto, everto, excludo, frango, perdo, prosterno. effero, sepelio. elevo, extenuo. *ad II*: abdico, abigo, abnuo, amitto, anathematizo, cesso, calco, contemno, damno, depono, desero, desino, despicio, excīdo, expello, exuo, frango, fugo, improbo, neglego, nego, odi, relinquo, reprehendo, repudio, respuo, summoveo. *ad III*: adfligo, contraho, contundo, debilito, despero, frango. *opposita*: *ad I*: adicio, deicio, depono, eripio, induo, pono, repono. erigo, elevo. traho. augeo, exaggero. *ad II*: contraho, duco, eligo, expeto, induo, minuo, requiro.

adi. **abiectus**, -a, -um GLOSS. ἀπεῤῥιμμένος, ἀπόβλητος, humilis. III 272, 47 abiecta λιτά. *comp.*: CIC. Lael. 59 leg. 1, 51 epist. 1, 9, 16 Liv. 9, 6, 11 VAL. MAX. 3, 5, 4 *saepius*. *superl.*: VAL. MAX. 3, 7 ext. 5. 9, 2, 2 QVINT. inst. 11, 1, 13 PLIN. epist. 1, 5, 8 *passim*. I *de oratione tenui atque incompta* (ταπεινός) *v.* abicio *p. 87, 47.* CIC. Brut. 221 fortis actor et vehemens et verbis nec inops nec abiectus. 227 verbis non ille quidem ornatis utebatur sed tamen non abiectis. 233. 295. de orat. 3, 150 in propriis est *verbis* illa laus oratoris, ut abiecta aut obsoleta fugiat, lectis atque illustribus utatur (ALBIN. rhet. p. 544, 33). orat. 192 neque humilem et abiectam orationem nec nimis altam et exaggeratam probat. 235. 184 comicorum senarii propter similitudinem sermonis sic saepe sunt abiecti, ut non nunquam vix in eis numerus et versus intellegi possit. 230 quoddam genus abiectum ⟨ver⟩siculorum simillimum. opt. gen. 3, 7. QVINT. inst. 2, 12, 7 cum omnia circa illas (*sententias*) sordida et abiecta sunt. TAC. dial. 36 nihil humile vel abiectum eloqui poterat. *cf.* ENNOD. dict. 5.

II *humilis, ignobilis, contemptus, vilis, parvi pretii. v.* abicio II. 1 *de rebus*: CASSIOD. gramm. VII 173, 3 si abiectum aliquid ac parvi pretii *significat*, per v scribetur *bilis*. CIC. Deiot. 30 familiam abiectam et obscuram (AVG. conf. 7, 6, 9 RHET. min. p. 72, 10). Cluent. 94 non quo illi ... causam pecuniae publicae contemptam atque abiectam putarent. leg. 1, 51 quid contemptius timiditate, quid abiectius tarditate et stultitia dici potest? (SEN. epist. 37, 4.) SEN. dial. 5, 32, 3 haec propter quae litigamus ... quam humilia et abiecta sint (AVG. epist. 140, 21 abiectissimum quiddam et contemptissimum). AMBR. par. 3, 16 quid abiectius nostro corpore? AVG. civ. 6, 1 hoc quiddam parvum et abiectum. 7, 2. CASSIOD. var. 8, 11 nemo gentilium in vobis putavit abiectum quod in me respicit honoratum. in psalm. 41 pr. totum abiectum est, quicquid in humanis rebus putatur eximium. APVL. apol. 93 pretii. GARG. MART. 59 non abiecti vigoris xerocollyrium. PANEG. 10, 35 populi Romani vis .... non abiecta languide iacet. AMBR. fid. 1, 4 praesaepia. PS. AMBR. serm. 40, 7 aurum et argentum vilis est et abiecta materies. PS. HIER. regula monach. 1 abiecta et nigra vestis. HIST. Apoll. 14 abiecto habitu. AVG. gen. ad litt. 5, 21, 42 vilissimas eius (*mundi*) abiectissimasque particulas. 38, 229 Mi. lapidem vilem et abiectum. GREG. M. mor. 30, 66 rebus tam abiectis et vilibus. BOET. cons. 3, 4 nunc ea praefectura quid abiectius? NOVELL. 74, 4, 3 vita. VICTORIN. rhet. p. 196, 19 humile causae genus est, si de re abiecta sit controversia. VAL. MAX. 3, 7 ext. 5 abiectissimum negotium. VEGET. mul. praef.: ipsa opera mulomedicorum videtur abiectior. AMBR. exam. 6, 9, 54 vilis et abiecta pauxillitas. SIDON. epist. 8, 11, 4 o necessitas abiecta nascendi. CASSIOD. in psalm. 39, 22 ne istam paupertatem vilem abiectamque aestimares. 43, 14 contemptus significat abiectissimam vilitatem. BOET. cons. 3, 9. COD. Iust. 12, 1, 6 officiis. SVET. Cal. 35 tam abiectae condicionis tamque extremae sortis. SCHOL. Iuv. 8, 175 sutores ac per hoc abiectae sortis homines. VEN. FORT. carm. 8, 1, 36 loco. FIRM. math. 2, 25, 2. 2, 26, 34 signum ... pigrum et abiectum (*de signis effectu carentibus*). 2 *de bestiis*: PS. ACRO Hor. sat. 1, 7, 30 cuculus avis est abiecta. AVG. lib. arb. 3, 29 a vilissimis et abiectissimis bestiis. 3 *de hominibus*: CIC. Phil. 2, 82 quis unquam apparitor tam humilis, tam abiectus? Cat. 4, 20 eam (*inimicorum multitudinem*) iudico esse turpem et infirmam et abiectam. Ov. trist. 5, 8, 1 non adeo cecidi, quamvis abiectus, ut infra te quoque sim, inferius quo nihil esse potest. SEN. suas. 1, 13 Menestrati declamatoris non abiecti suis temporibus. QVINT. inst. 4, 1, 14 et potentes sequitur invidia et humiles abiectosque contemptus. PS. QVINT. decl. 11, 2. VLP. dig. 47, 10, 17, 13 si patris persona vilis abiectaque sit, filii honesta. APVL. met. 7, 5 nec me putetis egenum vel abiectum (NOVAT. trin. 8, 56). LACT. inst. 5, 18, 8 deo humilis et abiectus est qui fuerit conspicuus et sublimis in terra. 6, 12, 6 non ... domus illustribus debet patere sed humilibus et abiectis. CYPR. epist. 59, 18 PANEG. 10, 6. AMM. 23, 6, 5 regibus Parthicis abiectis et ignobilibus antea. FIRM.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

math. 5,9 humiles erunt et abiecti, pauperes, despecti. SCHOL. Hor. sat. 1, 10, 22 Pitholeon abiectus poeta. SCHOL. Iuv. 7, 114 nomen abiectae aurigae. AMBR. Tob. 19, 66 ille erit primus, tu ultimus et abiectus (*cf.* CASSIOD. in psalm. 83, 12). AVG. epist. 137, 16. COD. Theod. 4, 6, 3 ex tabernaria vel humili vel abiecta. SALV. gub. 6, 99 quid potest esse nobis vel abiectius vel miserius? 7, 93. SIDON. epist. 3, 9, 2 solus inermis, abiectus, rusticus. 7, 9, 10 ALC. AVIT. hom. 16 p. 125, 15 DRAC. laud. Dei 2, 697. BOET. cons. 4, 1 potentes esse bonos, malos vero abiectos semper atque inbecillos.

III *perditus, corruptus, sordidus. cf.* abicio *p. 89, 24 sqq.* **1** *de rebus*: VAL. MAX. 3, 5, 4 omnibus scortis abiectiorem et obsceniorem vitam exegit. TAC. ann. 13, 46 Neronem ... nihil e contubernio servili nisi abiectum et sordidum traxisse. COD. Theod. 8, 13, 1, 1. COD. Iust. 8, 55 (56) 7, 4 *matres* quae portentuosae vilitatis abiectaeque pudicitiae sunt. AVG. c. Petil. 3, 43 Sodomitarum crimen abiectum. GREG. M. mor. 23, 49 abiecta desideria terrenae conversationis. **2** *de hominibus*: SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 94 nequior abiectior. CIC. Pis. 31 voce et clamore abiecti hominis ac semivivi (semiviri *Dräger*) furorem petulantiamque fregistis. Mil. 47 abiecti hominis et perditi. SCHOL. Cic. Bob. p. 324, 32 B. PLANC. Cic. epist. 10, 15, 1 perditum abiectumque latronem (IVL. VAL. 1, 46). VAL. MAX. 9, 2, 2. LAMPR. Alex. 65, 1 inprobi, inpuri, crudeles, abiecti, iniusti, libidinosi. AVG. civ. 4, 26 Iupiter quovis Romano ... homine abiectior. COD. Theod. 6, 27, 18 remotis abiectis, pessimis, criminosis. COD. Iust. 2, 6, 6, 5 veluti abiecti atque degeneres. AMM. 14, 9, 6 cum abiecto consorte est morte multatus.

IV *de animi constitutione*: **1** *de animo fracto*: CIC. Lael. 59 saepe in quibusdam animus abiectior est. parad. 35 si servitus sit ... oboedientia fracti animi et abiecti et arbitrio carentis suo. Att. 3, 2 ita sum animo perculso et abiecto (LIV. 25, 37, 7. TAC. hist. 4, 85 nequaquam abiecto animo). epist. 1, 9, 16 abiectiore animo me futurum. GRACCH. apud Cic. de orat. 3, 214 matremne ut miseram lamentantem videam et abiectam? CIC. Cluent. 68 promissis suis eum excitavit abiectum (Att. 1, 16, 8. 5, 20, 6 PS. CYPR. laud. Mart. 23 VEN. FORT. carm. 6, 2, 109). Phil. 13, 17 quam abiectus, quam confectus esset *Lepidus*. Tusc. 3, 26 tamne ... abiectus tamque fractus. LIV. 9, 6, 11 *eos* multo sibi maestiores et abiectiores animi visos. SEN. Thy. 197 numquid abiectus iacet? CVRT. 6, 2, 21 nunquam infractos et abiectos recessisse. VAL. FL. 4, 654 corripit abiecti remumque locumque Phaleri. PETRON. 80. CIC. Tusc. 2, 57 sin erit ille gemitus elamentabilis, si inbecillus, si abiectus, si flebilis. 4, 64 ne quid humile summissum, molle ecfeminatum, fractum abiectumque faciamus. AMM. 31, 8, 8 ore abiecto flens ducebatur. **2** *de animo submisso*: CIC. off. 1, 124 privatum oportet aequo ... cum civibus iure vivere neque submissum et abiectum, neque se efferentem. QVINT. inst. 11, 1, 16 abiectos aut submittentes se. PLIN. epist. 1, 5, 8 huic suppliciter, ut est cum timet abiectissimus, 'rogo' inquit .... GREG. M. comm. reg. 1, 1, 9 VEN. FORT. Mart. 4, 542. CIC. de orat. 3, 218 aliud *vocis genus* metus *sibi sumat* demissum et haesitans et abiectum. DON. Ter. Eun. 1054 abiecta nimis supplicatio. AMBR. off. 3, 22. **3** *de cogitationibus humilibus*: QVINT. inst. 11, 1, 13 parva illa quae abiectissimus quisque animus utilia credit. PANEG. 4, 18 quis nunc sit animo tam humili, tam abiecto, tam ab omni appetitione laudis alieno? PS. QVINT. decl. 4, 9 humiles prorsus abiectaeque mentes. GELL. 18, 7, 4 ... intemperiem istam quae μελαγχολία dicitur non parvis nec abiectis ingeniis accidere. IVL. VAL. 2, 16 o rem ridiculam et puerilis ... abiectaeque sententiae. CASSIOD. hist. 4, 24 intellectum eorum fatuum et abiectum. CIC. fin. 5, 57 nihil abiectum, nihil humile cogitant. PANEG. 11, 31 quicquam abiectum et humile cogitare. HIER. epist. 123, 10 abiecta ne cogites. GREG. M. mor. 10, 49 qui de se tam abiecta sentiret.

synonyma: *ad I*: humilis, inops, obsoletus, sordidus. *ad II*: contemptus, despectus, egenus, extremus, humilis, ignobilis, imbecillus, infirmus, miser, obscurus, parvus, sordidus, turpis, ultimus, vilis. piger. *ad III*: criminosus, crudelis, degener, improbus, impurus, iniustus, libidinosus, nequam, obscenus, perditus, pessimus, sordidus. *ad IV*: confectus, demissus, effeminatus, elamentabilis, fatuus, flebilis, fractus, haesitans, humilis, imbecillus, maestus, miser, mollis, parvus, perculsus, submissus. *opposita*: *ad I*: altus, exaggeratus, fortis, illustris, lectus, ornatus, vehemens. *ad II*: conspicuus, eximius, honoratus, honestus, illustris, potens, primus, sublimis. *ad IV*: se efferens, infractus.

adv. **abiectē**. *comp.* abiectius TAC. dial. 8 AMM. 15, 2, 3. 30, 8, 11. *superl.* abiectissime AVG. epist. 118, 32. *timide, ignave, submisse*: CIC. Phil. 3, 28 nec abiecte nec sine aliqua dignitate casum illum temporum et dolorum tuli. Tusc. 2, 55 ne quid abiecte, ne quid timide ... faciamus. AMM. 24, 5, 10 qui abiecte sustinuerant impetum. VICT. VIT. 3, 20 quare ita abiecte ambulas. *humiliter, turpiter*: TAC. dial. 8 quo sordidius et abiectius nati sunt. AMM. 15, 13, 3 Prosper ... abiecte ignavus. 31, 14, 8 *Valens* abiecte etiam timidus. 15, 2, 3 ne se proiceret abiectius cavens. 30, 8, 11 ad pavores inritos aliquotiens abiectius pallens. AVG. epist. 118, 32 iacere se abiectissime sentiunt. AMBR. Nab. 2, 4 quam misere egeat, mendicet abiecte. SIDON. epist. 1, 11, 16 ille ... crebro et abiecte miserantibus cunctis humiliari. 2, 1, 2 abiecte fingit. *neglegenter*: GELL. 2, 6 *titulus* quibus verbis ignaviter et abiecte Vergilius usus esse dicatur. 2, 6, 1 reprehendunt quasi incuriose et abiecte verbum positum in his versibus (MACR. sat. 6, 7, 4). AVG. doctr. christ. 4, 4, 26 quamvis abiecte inculteque dicantur. *synonyma*: timide, sordide, inculte, incuriose. *Lehnert.*

Abīdā, אֲבִידָע, *Ἀβιδά, nom. vir. hebr.* VVLG. gen. 25, 4. I par. 1, 33. HIER. nom. hebr. 3, 6 Abidahe: pater meus sciens. *idem* LIB. geneal. 261 Abira.

Abīdān *indecl.*, אֲבִידָן, *Ἀβιδάν, nom. vir. hebr.* VVLG. num. 1, 11. 2, 22. 7, 60. 65. 10, 24. HIER. nom. hebr. p. 15, 15 Abidan: pater meus iudex. *Otto.*

Abidda *v.* Obededom.

Abiddēnsis *v.* Avidda Avitta Aviddensis Avittensis.

abiectio, ōnis *f.* GLOSS. ἀποβολή, ἐξέλασις, ἐξουδένησις, disperatio, proiectio. *cf. Wölfflin, Archiv 4 (1887) 288.*

1 *actus abiciendi* (*cf.* abicio I 1): OPTATVS p. 54, 5 cum casum adiuvaret abiecto. GREG. M. in euang. 40, 3 abiecto vilis indumenti. CAEL AVR. acut. 2, 10, 59 manuum neglecta atque distensa abiectio. PRISC. gramm. III 421, 11 omnes *comici* ... abiectionibus s litterae sunt usi scandendo suos versus. **2** *de animo fracto* (*cf.* abicio III): CIC. Pis. 88 quid debilitatio atque abiectio animi tui? **3** *remotio* (*cf.* abicio *p. 89, 46*): CONC. Aquil. epist. 5 (Migne 13, 590 B) importunissimi hominis abiectione. EVSEB. Leo M. epist. 97, 3 quamvis se ipsos dignos abiectione fecerint. SISEB. vita Desid. 4 cuius abiectio fuit summa felicitas. AMBR. off. 1, 41 abiectio discipuli detrimentum est magisterii. **4** *reiectio* (*cf.* abicio *p. 87, 77*): TERT. patient. 7 per abiectionem divitiarum. AMBR. bon. mort. 7, 28 quid est ipsa scientia nisi cotidiani doloris abiectio? ALC. AVIT. epist. 5 p. 32, 21 neque cadit in regiam quidem sed philosophicam mentem macroris abiectio. CASSIAN. conl. 1, 6, 3 dignitatum abiectione. AVG. serm. app. 14, 1 voluptatis abiectio. ENNOD. op. 2 p. 300, 24 nos, quos dei servitium post istarum rerum abiectionem fecit ingenuos. p. 317, 21 nolo occasione personae innumeris datura dignitatem fiat in abiectione possessio. **5** *reprobatio* (*cf.* abicio II): HIER. epist. 120, 10 electio eorum atque abiectio non merita singulorum sed voluntatem eligentis et abicientis ostendit. 53, 8 de abiectione Israhel et vocatione gentium. 129, 6. Os. 1, 1, 10 AVELL. p. 289, 13 post abiectionem capitulorum. p. 661, 19 praefatorum abiectio intoleranda. p. 661, 23. ITALA *et* VVLGATA psalm. 21, 7 ego sum vermis ... et abiectio plebis (LXX *ἐξουδένημα*). TERT. adv. Iud. 14 ignominiam hominis et abiectionem populi. AVG. serm. 157, 3 quaest. hept. 4, 33 p. 344, 8 contumelia et abiectio plebis. VVLG. thren. 3, 45 abiectionem posuisti me in medio populorum. *inde* **6** *contemptio, condicio humilis*: (*cf.* abicio II): AGROEC. gramm. VII 119, 5 'iste' abiectionis est. PS. AMBR. epist. 1, 7 eris publicae abiectionis scortum. Iac. 1, 6, 23 ignobilitatis abiectio. VVLG. Ezech. 16, 5 proiecta es super faciem terrae in abiectione. PAVL. NOL. epist. 12, 4 *dominus* invisibilem magnitudinem suam visibili abiectione contexit. AVG. conf. 1, 20, 31 fugiebam dolorem, abiectionem, ignorantiam. PS. AVG. serm. 155, 6 non cogitavit visibilem abiectionem eius qui crucifigebatur. SALV. gub. 1, 2 bonos in miseria et abiectione. GREG. M. moral. 31, 95 non vult per abiectionem in infimis habitare. 31, 36 damna, contumeliae, egestas, abiectio. QVEROL. p. 41, 4 P. post iudulgentiam sordidior est abiectio. ENNOD. epist. 6, 3 aliud nobilitat caelestis adfinitas, aliud abiectio terrena summittit. **7** *animi submissio, humilitas*: CASSIAN. conl. 18, 11, 2 cum quidam ad eum summam sui abiectionem habitu ac verbis praeferens advenisset. SALV. gub. 5, 44 iugo se inquilinae abiectionis addicunt. LEO M. serm. 58, 3 ut facilius corrigeret poenitudo quem nulla deformasset abiectio. de humil. tract. 2 omnem illam abiectionem repellamus. ENNOD. dict. 5 p. 440, 16 sub pio principe nulla militem decolorat abiectio. epist. 4, 15 a religioso aliquid exigit abiectio deprecantis, *cf. p. 91, 43.* *nota locum corruptum*: SEN. nat. 4, 2, 30 in ceteris quoque terris aliqua fluminibus fiat abiectio (adi. *cod. Berol. Paris.*).

synonyma: *ad 2*: debilitatio. *ad 5*: contumelia, ignominia. *ad 6*: contumelia, egestas, damnum, miseria. *opposita*: *ad 5*: adsumptio, electio, vocatio. *ad 6*: magnitudo, caelestis adfinitas.

abiectito, -āre. GRAMM. suppl. 48, 24 frequentativa a frequentando, ut lectito, abiectito, rogito.

abiectīvus, -a, -um *iactivus*. LEX Sal. 50, 3 homo ille qui mihi fidem fecit quem legitime habeo abiectivum et admallatum. *Lehnert.*

abiēgneus, -a, -um *ex abiete factus.* *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 289.* abiegineas LEX par. fac. Put. (CORP. I 577 = X 1781) 1, 18. abiegnieis *ibid.* 2, 1. ⟨a⟩bi⟨eg⟩nia (abigenia *Straton.*) EDICT. Diocl. 12, 1. VITR. 7, 3, 1 hi *asseres* maxime cupress⟨e⟩i, quod abiegnei ab carie et ab vetustate celeriter vitiantur. LEX par. fac. Put. (CORP. I 577 = X 1781) 1, 18 trabiculas abiegineas II. 2, 1 asseribus abiegnieis. 2, 3 operculaque abiegnea. 2, 4 antepagmenta abiegnea. EDICT. Diocl. 12, 1 materia ⟨a⟩bi⟨eg⟩nia.

abiēgnus, -a, -um *ex abiete factus.* *prosodia usitata velut* ENN. PLAVT., CAT. Ov. ars 3, 469, *trisyllabum* PROP. 3, 19, 12. 4, 1, 42, *cf.* 3, 1, 25. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 289.* PRISC. gramm. II 70 inveniuntur enim pauca sine e, ut 'quernus', 'colurnus', 'abiegnus', 'oleaginus', 'faginus'. II 82 *testatur* e *longam.* PLAVT. Cas. 384 num ista aut populna sors aut abiegnast tua? ENN. trag. 205 utinam ne

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in nemore Pelio securibus caesa (*var.* -ae) accidisset abiegna (*var.* -ae) ad terram trabes (*cf.* QVINT. inst. 5, 10, 84). ACC. trag. 261 (*Fest. suppl.*) ⟨stipitem abi⟩eg⟨n⟩um aut al⟨neum⟩. CAT. 64, 7 caerula verrentes abiegnis aequora palmis. PROP. 3, 1, 25 equo pulsas abiegno ... arces *Troiae.* 3, 19, 12 *Pasiphae* induit abiegnae (-o *codd.*) cornua falsa bovi⟨s⟩. 4, 1, 42 abiegni venter apertus equi. OV. ars 3, 469 verba vadum temptent abiegnis (*var.* alienis) scripta tabellis. LIV. 21, 8, 10 phalarica erat Saguntinis missile telum hastili abiegno (ab ligneo *codd.*). 42, 65, 10 huic (*spiculo*) abiegnae (ab lege *Vind.*) breves pinnae tres. VITR. 2, 9, 14 abiegnas rates (abiegneas?). VVLG. III reg. 5, 8 in lignis cedrinis et abiegnis. 5, 10. 6, 15 tabulis. 6, 34. 9, 11. II par. 3, 5. SIDON. epist. 8, 12, 5 abiegnarum trabium. *Klotz.*

Abiēl *indecl.*, אֲבִיאֵל, Ἀβιήλ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 9, 1. 14, 51. I par. 11, 32. HIER. nom. hebr. p. 34, 13 Abihel: pater meus deus. *vide* Abialbon.

Abienus, -ī *nom. barbaricum ut videtur* (*non par* Avieno). CORP. II 2633 (*a. p. Chr. 27*) per Abienum Pentilí. *Otto.*

abiēs, -etis *f.* [*cf. c. gr.* ἄβιν· ἐλάτην, οἱ δὲ πεύκην (Hesych.), *nisi hoc a Romanis vel Italis tractum est. Th.*] *stulte* ISID. orig. 17, 7, 32 dicta, quod prae ceteris arboribus longe eat (*cf. abiens*) et in excelsum promineat. GLOSS. ἐλάτη, κέδρος, sappinus, genus palmae fructiferae. [*prosodia*: ENN. trag. 80 déformati atque ăbĭĕtĕ crispa *in trochaeis* (?). *item* PLAVT. Pers. 248 opsígnatam ăbĭĕtém, VARRO Men. 392 ăbĭĕtém *pro cretico, similiter* ACC. trag. 332. 407 PETRON. 89, 34. i *consona* VERG. Aen. 2, 16 abiete costas, *cf.* 5, 663. 8, 599. 11, 667 SIL. 6, 352. 3, 442. VERG. Aen. 9, 674 abietibus iuvenes *cf.* VAL. FL. 7, 405. *postea* ē *an* abíĕte *nescio* AVIEN. 4, 104 *in iambis*: non abiete ut usus est. *nominativum* abiĕs *testatur* PRISC. gramm. II 158, 9, *cf.* II 241, 8, *pro* abiēs *recte stant* PS. PRISC. gramm. III 524, 22, *cf.* VERG. ecl. 7, 66 abiés in, *et* VAL. FL. 6, 197. 236 STAT. Theb. 6, 104 IVV. 3, 255 CLAVD. rapt. Pros. 3, 349; *ceteroquin inde ab* ENN. ann. 6, 11, 3 *ponitur ante consonam. formam nominativi vulgarem dare videtur* GLOSS. III 300, 66 abietis (-es) ἐλάτης. *V.*] [*ital. mer.* apitu, *ital. sept.* avei, *ven.* albeo. *M.-L.*] *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 290.*

I *arbor.* PLIN. nat. 12, 134 quam alii elaten vocant, nos abietem. VARRO rust. 1, 6, 4 in montanis nascuntur. VERG. ecl. 7, 66 abies in montibus altis. georg. 2, 68 nascitur et casus abies visura marinos. COLVM. 11, 2, 13 sexagenum pedum. PLIN. nat. 16, 38 pinus atque abies omnesque, quae picem gignunt. 16, 74 montes et valles diligit. 16, 106 floret croci colore. 16, 125 in longitudinem excrescit. 16, 127 radices singulares abieti. 16, 187 lignum proximum medullae in abiete Graeci leuson vocant. 17, 91 umbra abietis venenum. FRONTO p. 7, 18 N. abies et alnus ventis atque imbribus educantur. AMBR. exam. 3, 11 non contenta terrenis radicibus. VVLG. Is. 55, 13 pro saliunca ascendet abies. 60, 13 gloria Libani abies et buxus. Ezech. 27, 5 abietibus de Sanir. IV reg. 19, 23 cedros *Libani* et electas abietes. CASSIOD. var. 5, 17 fluentis amnicis nutrita. VEN. FORT. carm. 4, 9, 24 myrta salix abies corylus. AETHICVS 1, 21 cedrorum et abietum magnitudinem. 6, 72 comantia innectunt aves pulcherrimae surcula abietibus et platanis. *epitheta* (*cf. Murr, Epitheta der Pflanzen bei röm. Dichtern p. 31*): ENN. ann. 6, 11, 3 consternitur alta. ACC. trag. 407 ego me extollo in abietem, alte ex tuto prospectum aucupo. CLAVD. 36, 349 altior cunctis. PLIN. nat. 16, 48 amplissima. STAT. Theb. 6, 104 audax. PLIN. nat. 16, 48 folio pinnato densa, ut imbres non tramittat. OV. met. 10, 94 enodis (PLIN. nat. 16, 196). AMM. 23, 4, 8 abies vel ornus excelsa. PLIN. nat. 16, 225 firmissima in rectum. 16, 48 hilarior in totum. 16, 128 hirsuta. PALLAD. 12, 15, 1 quam Gallicam vocant VITR. 2, 9, 17 infernas (*i. maris inferi*). 2, 9, 17 supernas (*i. maris superi*). FRONTO p. 216 N. intonsa. IVV. 3, 255 longa. COR. Iustin. 4, 45 montana. VERG. Aen. 8, 599 nigra. LIV. 24, 3, 4 procera (PLIN. nat. 17, 26 FRONTO p. 148, 5 N. AMBR. exam. 3, 12). AVIAN. 19, 1 pulcherrima. PLIN. nat. 16, 48 rotunda. VAL. FL. 7, 405 tacita. VARRO Men. 392 tenera. VITR. 5, 1, 3 teres. CLAVD. 39, 349 umbrosa late. VVLG. Os. 14, 9 virens. *numero singulari collective*: VERG. Aen. 8, 599 nigra nemus abiete cingunt. VITR. 1, 2, 8 nec abietis nec sappinorum. PLIN. nat. 5, 67 uvas in ramentis abietis, populi. VAL. FL. 3, 165 iamque abies piceaeque ruunt. SIL. 3, 442 densos abiete lucos. VVLG. Is. 41, 19 ponam in deserto abietem. Zach. 11, 2 ulula, abies, quia cecidit cedrus. PS. CASSIOD. ad cant. cant. 5, 11 abietem hic non magnam illam arborem, sed speciem aromaticae arboris debemus accipere.

II *materia, lignum.* GLOSS. genus ligni. ENN. trag. 80 tosti alti stant parietes | deformati atque abiete crispa. CAES. Gall. 5, 12 materia cuiusque generis praeter fagum atque abietem. VARRO rust. 3, 3, 13 columnas ex abiete tenues. VERG. Aen. 2, 16 sectaque intexunt abiete costas. 5, 663 pictas abiete puppis. LIV. 28, 45, 18 in fabricandas naves ... abiete ex publicis silvis est usus. VITR. 2, 9, 5 non potest id robur, quod abies. 2, 9, 6 non flectitur ab onere. PLIN. nat. 16, 41 expetita navigiis. 16, 41 lignum abieti similius. 16, 195 larici et magis abieti succisis umor diu defluit. 16, 221 abietem aquis non corrumpi. SIL. 6, 352 aut abiete secta transtra novant. ITALA (cod. Weing.) Ezech. 27, 5 ut facerent tibi vela (VVLG. malum) de abiete. VEG. mil. 4, 34 ex abiete liburna contexitur. AMBR. Migne 3, 746 bonae ex abiete naves Tharsis. AMM. 23, 4, 8 (*de ariete*) eligitur abies vel ornus. PRVD. apoth. 520 quod nulla abies pinusve dolata texuit. MEROB. paneg. 168 texitur in turres abies. *res inde confectae. de tabellis*: PLAVT. Pers. 248 at ego hanc ad tuam eram opsignatam abietem *fero.* QVINT. inst. 8, 6, 20 prosa ut mucronem pro gladio recipiet, ita non abietem pro tabellis. *de navibus*: ACC. trag. 331 lucifera lampade abietem exurat Iovis. *de remis*: PETR. 89, 34 pulsumque abiete imposita gemit. *de hasta*: VERG. Aen. 11, 667 transverberat abiete pectus. VAL. FL. 6, 197 levis ast abies elusit utrumque. 6, 236 fert abies ingentem umbram. Sil. 4, 2, 254 fata extrema ferens. STAT. Theb. 9, 552 it tremebunda abies clipeum per et aerea terga loricae. *de lectorio manuali* (ἀναλογεῖον): MART. 14, 84, 2 haec abies chartis tempora longa dabit. *Wölfflin.*

abietālis, -e *adi.* SERV. Aen. 11, 667 longa abiete: hasta abietali (abetata *A*). *V.*

abietārius, -iī *m. faber lignarius.* CORP. VI 9104 C. Roius C. l. Eros abietarius. VVLG. exod. 35, 35 ambos erudivit sapientia, ut faciant opera abietarii. *adi.* PAVL. FEST. 27, 11 abietaria negotia dicebantur, quam materi⟨ari⟩am nunc dicimus, videlicet ab abietibus coemendis (*sc.* negotiationem, *nisi forte emendandum* quae materiaria). *Wölfflin.*

Abiezer *indecl.*, אֲבִיעֶזֶר, Ἀβιέζερ, *nom. vir. hebr.* VVLG. Ios. 17, 2 (Ἰεζί). iud. 6, 34. 8, 2. II reg. 23, 27. I par. 7, 18. 11, 28. 27, 12. HIER. nom. hebr. p. 37, 21 Abiezri dei mei auxilium. *Lommatzsch.*

abiga, -ae *f.* [*ab* abigere *Th.*] *arbuscula medicinalis.* PLIN. nat. 24, 29 chamaepitys latine abiga vocatur propter abortus, ab aliis tus terrae, cubitalibus ramis, flore pinus et odore. PS. APVL. 27 Graeci chamaepityn, ... Itali abigam, alii cypressum nigram. *Bickel.*

[Abigabaon] VVLG. I par. 8, 29 *tanquam nom. vir., sed* I par. 9, 35 *recte* pater Gabaon (πατὴρ Γαβαών) Iehiel.

Abigail *indecl.*, אֲבִיגַיִל *et* אֲבִיגַל, Ἀβιγαία, *mulier David.* VVLG. I reg. 25. 27, 3. 30, 5 II reg. 2, 2. 3, 3 I par. 3, 2 AVG. serm. 308, 2 CASSIAN. conl. 17, 25, 6. HIER. nom. hebr. p. 34, 22 Abigal pater exultationis sive pater roris. 34, 23 Abigail patris mei exultatio. *eadem* A b i g e a LIB. geneal. 380. *soror David* VVLG. II reg. 17, 25. I par. 2, 16. 17. *eadem* Abigea LIB. geneal. 370. 377. *Lommatzsch.*

abigeātor, -ōris *m.* *formae*: abigeator GLOSS. V 321, 37 COLL. Mos. 11 tit. *alias.* **abigātor** [*transformatum ex* abigeator *Th.*] GLOSS. II 3, 38 (abieator IV 377, 35). abigeiator V 234, 7. GLOSS. abactor, ἀπελάτης. COLL. Mos. 11, 3 abigeatores sunt qui unum equum vel duas equas totidemque boves, oves vel capras decem, porcos quinque abegerint (PAVL. sent. 5, 18, 1). GLOSS. V 321, 37 plagiarius abigeator qui inducit pueros et sollicitat servos. V 234, 7 plagiarius abigeiator qui mancipium ... distrahit (IV 144, 34).

abigeātus, ūs *m.* CALL. dig. 47, 14, 3, 1 porcos etiam quinque vel quattuor abactos, equum bovem vel unum, abigeatus crimen facere. MACER dig. 47, 14, 2 abigeatus crimen publici iudicii non est quia furtum magis est. VLP. dig. 47, 14, 1, 4 si non color abigeatus quaesitus est. MEN. dig. 49, 16, 5, 2 qui desertioni aliud crimen adiungit, gravius puniendus est: et si furtum factum sit, veluti alia desertio habebitur: ut si plagium factum vel adgressura abigeatus vel quid simile accesserit. *v. Hartmann, P.-W. I 97.* *Bickel.*

Abigēius, -ī *nom. equi.* CORP. VI 10048 (*saec. II*) Abigeio (*abl.*) *quater.* *Otto.*

abigeo, -āvī, -ātum, -āre *vel* **abigo,** -āre [*transformatum ex* abigeare *Th.*]. GLOSS. abigeata involata. CYPR. epist. 71, 2 ovem abigeatam et errabundam in ovile suum pastor recipiat. LVCIF. de non parc. 3 redi ad dei ecclesiam a qua te per Arrianos abigavit coluber ille refuga qui verterit Adam quoque et Evam.

abigeus, -ī *m.* [*ab* abigere *Th.*] *forma recentior*: **abigēius** GLOSS. II 234, 20. IV 3, 15. 201, 14. 478, 31. 38. V 259, 31. 343, 23. 492, 15. 632, 3. *Goetz, Archiv 1 (1884) 561.* GLOSS. ἀπελάτης, abigens, abactor qui seducit servum alienum vel pecus, qui abigit (*cf.* abigere *p. 96, 49*) qui tollit aliena, qui tollit rem alienam, qui abducit, qui tollit aliena, avarus, latro. VLP. dig. 47, 14, 1, 1 (coll. 11, 8, 1. 2) abigei autem proprie hi habentur qui pecora ex pascuis vel ex armentis subtrahunt et quodammodo depraedantur et abigendi studium quasi artem exercent, equos de gregibus vel boves de armentis abducentes. ceterum si quis bovem aberrantem vel equos in solitudine relictos abduxerit non est abigeus, sed fur potius. *ibid.* (coll. 11, 7, 1) de abigeis puniendis ita divus Hadrianus consilio Baeticae rescripsit: abigei cum durissime puniuntur, ad gladium damnari solent. CLAVD. dig. 48, 19, 16, 7 quantitas discernit furem ab abigeo; nam qui unum suem subripuerit ut fur coercebitur, qui gregem ut abigeus. CALL. dig. 47, 14, 3, 1 oves pro numero abactarum aut furem aut abigeum faciunt. *ibid.* 2 *et* 3. MACER dig. 47, 14, 2 quia plerumque abigei et ferro utuntur. PAVL. coll. 11, 6, 1. 12, 6, 1. NOVELL. 22, 15, 1 unum eorum qui appellantur abigei (quibus est cura alienis insidiari animalibus aut iumentis et ea transponere alibi). ISID. orig. 10, 14 abactor est fur iumentorum et pecorum, quem vulgo abigeum vocant, ab abigendo scilicet. CORP. VI 218 *in titulo de aedicula restituta etiam hoc incertum an litterae* ... abigei *plenum verbum faciant.* GLOSS. V 259, 43 abigei ipsum quod supra (*antecedit* abactor) templum (?). *Bickel.*

Abigeus *cogn. vir.* CORP. VIII 16586 Cl(audius) Abigeus libertus.

Abiginaeus, -ī *cogn. vir.* CORP. VIII 9799 Aurel(ius) Abiginaeus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Abigeneus: Corp. III 10316 (= 3334, *in Pannon. inf.*) Marcus Aurel(ius) Deisan domo Hemes<a> .... Aurelis Monimo et Re<g>i<ll>iano ... et Aur(elio) Abigeneo. *Otto.*

abigo, -ēgī, -āctum, -ere. [ab-ago *gr.* ἀπάγω, *ind.* apa-ajati '*abigit*'. *Th.*] *de praepositione* ab *in* abigo *v.* Cic. orat. 158 Prisc. gramm. III 47, 15. 468, 29. *forma* abago Gloss. II 234, 21. 240, 6. *perf.* abigit Gloss. IV 478, 36. abigerunt Iord. Get. 7, 49. *sup.* abactum Prisc. gramm. II 525, 19. Gloss. abigo ἀπελαύνω. abigit minat, expellit, proicit, ab illa re agit. abige appelle (asp.), amove, abiuga. *aliud subest glossae* ἀποπράττω abago. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 293. 314.* Cic. *ponit* abigere *de animalibus fugandis aut abducendis, praeterea dicit* partum abigere. *apud* Caes. *verbum non extat neque in titulis ante a. 710 scriptis.* homines abigere *sermoni pedestri minus convenit* (*cf.* Don. Ter. Ad. 401 ut pecudem dixit abigam, non ut hominem mittam). *ad linguas romanicas non pervenisse videtur. in libris manu scriptis confunduntur cum* abigere *potissimum* adigere, *v.* Verg. Aen. 11, 261 Lucan. 6, 150, *et* abicere, *v.* Ov. Pont. 2, 3, 37 Sen. dial. 12, 2, 3 epist. 91, 8 Stat. Theb. 4, 603 Cod. Iust. 8, 51, 3, 2.

I *homines*: 1 Gloss. II 240, 42. 434, 54 abigo ἀποσοβῶ. *unde*: Plaut. Amph. 979 fac Amphitruonem advenientem ab aedibus ut abigas (prol. 150). Curc. 186 te edentem hic a cibo abigat. Men. 127 iurgio ... uxorem abegi ab ianua (Varro ling. 7, 93). Truc. 620 hunc a te abigo. Prop. 3, 15, 30 stabulis mater abacta suis. Liv. 2, 37, 9 se ... ab ludis, festis diebus coetu quodammodo hominum deorumque abactos esse. 2, 38, 4. Lucan. 735 abigam vos omnibus urnis teque deis. Val. Fl. 5, 627 Pallada caelo non abigis. Sil. 2, 230 muro tectisque Sagunti hac abigam Poenos dextra. 17, 466 socioque abigat me frater Averno. Stat. Theb. 2, 54 Letique triformis ianitor agricolas campis auditus abegit. 11, 725 hunc abigis tectis. Apul. met. 4, 3 nisi ... alvus ... fimo fistulatim excusso ... alios putore nidoris foetidi a meis iam quassis scapulis abegisset. Sidon. 9, 13, 5 v. 100 procul hinc et Hippocrenen ... abigamus et Minervam. Cassiod. var. 1, 18, 4 huiusmodi portenta (*qui fratrem percusserunt*) provinciae finibus abigantur. *loci significatione non adposita*: Plaut. Asin. 446 hic me abegerit suo odio. Hor. epod. 5, 29 abacta nulla Veia conscientia ... exhauriebat. carm. 3, 24, 40 nives mercatorem abigunt. Ov. fast. 3, 344 vir conloquio non abigende deum. Plin. nat. 8, 104 a scolopendris abactos Rhoetiensis. Sil. 2, 230. Mart. 1, 34, 5 meretrix abigit testem veloque seraque. 9, 98, 16 lictoris abiget virga basiatorem. Ps. Quint. decl. 19, 11 quis te ... adfectus abegit. Plin. paneg. 41 te ... delatores abegisse. Suet. Tib. 7 Agrippinam ... abegisse ... doluit. Cal. 26 omnis fustibus abegit. Vesp. 5 tertiam (*aquilam*) ... victricem abegisse. 8 classiarios ... sine responso abegisse. Apul. met. 8, 13 gladioque fulgenti singulos abigens. Sol. 5, 21 Gelonium stagnum taetro odore abigit proximantes. Hyg. fab. 169 p. 32 Neptunus ... Satyrum abegit. Hier. epist. 78, 25 abegisti insidiatores. Vulg. num. 22, 11 pugnans abigere eum (*populum Iudaicum*). iud. 16, 19 abigere eum et a se repellere. Sidon. 12, 9 barbaricis abacta plectris ... Thalia. Iord. Get. 7, 49 feminae ... hostes cum magna verecundia abigerent. *obiectum subauditur*: Plaut. Persa 297 abigis facile. Truc. 252 ut de frumento anseres clamore absterret abigit. *cf.* 597. Plin. nat. 7, 113 eandemque linguam ex duobus Catonibus in illo abegisse (*scil. homines*), in hoc importasse. Stat. Theb. 12, 44 nec serus abegit vesper. silv. 3, 3, 70 nec proximus heres ... abegit.

2 Gloss. IV 478, 36 abigit ... abstulit, abduxit. *quo*: Plaut. Capt. 815 odos subbasilicanos omnes abigit in forum. Ter. Ad. 401 abigam tunc rus. Paneg. 11, 25 optimus quisque abigebatur procul. 12, 21 tum longe populus abigebatur. *fine abigendi non significato*: Culex 125 lotos ... socios ... abegit. Val. Fl. 8, 51 ne quis abactam huc referat me ... dies. Ven. Fort. carm. 10, 12 b, 7 genitam sibi luget abactam. Vulg. gen. 31, 26 clam me abigeres filias meas quasi captivas gladio. *reflexive*: Ven. Fort. Mart. 3, 421 die qua se conventus abegit. 4, 362 hinc se proripiens propere Martinus abegit. Isid. orig. 18, 24 modo complexu abigere sese (*ursos*) more luctantium. Querol. 42, 17 celeriter hunc abege (hinc te abige *Canneg.*).

proprie: Paul. Fest. 23 abacti magistratus dicebantur qui coacti deposuerant imperium. Isid. orig. 10, 20 abactus ab actu remotus. *actus 'administratio' an 'Uebertrift' (sic Goetz, Archiv 1, 1884, 560)?*

II *animalia*: 1 ἀποσοβεῖν minare. *muscas*: Cic. de orat. 2, 247 puer abige muscas. Phaedr. 4, 24, 12 Plin. nat. 8, 30 Tert. anim. 10, 15. Aug. civ. 14, 24 si quid in quocumque loco eius (*corporis*) senserint abigendum ... insidentes muscas ... haerentes hastas ... discutiant. *canes*: Plin. nat. 8, 145 canem nec in carcere abigi potuisse. Apul. met. 9, 37. *volucres*: Plin. nat. 8, 142 canem ... accepimus ... a corpore non recessisse volucres ac feras abigentem. Stat. Theb. 8, 256. Mart. 10, 5, 12 abigatque moto noxias aves panno. Hier. epist. 78, 24 abactis corvis. Vulg. gen. 15, 11. Claud. Pros. 3, 190 volucres quae vis Sirenas abegit. *serpentes*: Plin. nat. 20, 50 alium serpentes abigit et scorpiones odore. 20, 29. *formicas*: Plin. nat. 17, 266 has abigunt rubrica ac pice liquida perunctis caudicibus. Pallad. 1, 35, 8 formicas abiges origano. *alia*: Val. Max. 9, 12, 6 puerum ut illum (*asellum*) abigeret inclamavit. Plin. nat. 9, 181 ne palpitatio ulla aut sonus ceteros (*pisces*) abigat. 10, 102 ut rixando abigant eum (*perdicem perdices*). 11, 45 apes abigi fumo utilissimum. 57 tunc et fucos abigunt *apes. cf. ibid.* 28. 18, 160 mures abiguntur cinere mustelae. 39, 62 suffitu ... abigere sanguisugas adhaerentes. Salv. gub. 8, 22 non aliquem hominem ludificari sed novum inauditumque monstrum abigi atque exterminari. *unde*: Plin. nat. 8, 24 solitarium abactumve a grege *elephantem*. 18, 160 postem a milio atque panico sturnorum passerumve agmina scio abigi herba cuius nomen ignotum est. 27, 52 *absinthium* culices ex oleo perunctis abigit et fumo si uratur. Stat. Theb. 3, 47 erile pecus silvis inopinus abegit imber. Apul. met. 3, 26 abigor quam procul ab hordeo. Hyg. astr. p. 72 vix denique eos (*lepores*) ex insula abegisse dicuntur. Vulg. exod. 8, 9 ut abigantur ranae a te et a domo tuo et a servis tuis et a populo tuo. Aug. civ. 2, 22 ab urbis altaribus tam multos ac minutos deos tanquam muscas abegerunt. *absolute*: Cic. Tusc. 1, 104 bacillum propter me quo abigam (*sc. volucres et feras*) ponitote. Ov. met. 14, 62 (*de Scylla*) credens non corporis illas esse sui partes refugitque abigitque timetque. Priap. 2, 11 abegimusque voce saepe, cum tibi ... corvus ... feriret ... caput. Plin. nat. 10, 9 aquila inde ictu abigente alae (*sc. avem*). Apul. met. 9, 2 Vulg. deut. 28, 26 Ierem. 7, 33.

2 abducere. **a** *in pascua, stabula*: Varro rust. 2, 1, 16 greges ovium longe abiguntur ex Apulia in Samnium aestivatum. 2, 5, 11 armenta aestu abiguntur in montes frondosos. 2, 10, 11 in stabula solent equas abigere. **b** *vi rapiendo*: *pecus*: Cic. Verr. 3, 5, 7 familiam abduxit, pecus abegit. Pis. 84 familias abripuerunt, pecus abegerunt. Liv. 2, 23, 5 direpta omnia, pecora abacta. 28, 8, 10. 39, 47, 2. 42, 41, 12. Sen. benef. 6, 4, 5 pecus abegisti, servum eius occidisti. Frontin. strat. 3, 10, 6 paucos misit qui abigerent pecora. *ibid.* 7. *greges*: Cic. Verr. 1, 28 praeterea greges equorum eius istum abigendos curasse. 2, 20 praeterea greges nobilissimorum equorum abactos. Liv. 24, 20, 16 equorum greges maxime abacti. Capitol. Maximin. 12, 1 greges abegit, praedas sustulit. Hier. epist. 118, 2 abactos armentorum ac pecorum greges. *iumenta*: Liv. 7, 14, 4 iumenta forte pascentia extra vallum Gallo abigenti duo milites Romani ademerunt. Curt. 5, 13, 25 miratusque confossa potius quam abacta esse. Vulg. I reg. 23, 5. *boves*: Liv. 1, 7, 4 Herculem in ea loca Geryone interempto boves mira specie abegisse memorant. Apul. met. 9, 35 pecua trucidando, boves abigendo. *equos*: Curt. 7, 9, 16. Itala cod. Wirceb. exod. 22, 10 si quis dederit proximo suo subiugium ... aut abactum erit (Vulg. captum ab hostibus, LXX αἰχμάλωτον γένηται). *praedam*: Liv. 3, 68, 2 ex muris visite agros vestros ferro ignique vastatos, praedam abigi. 4, 21, 2 praedae abactae hominum pecorumque. 6, 31, 8 hominum pecudumque praeda abacta. 8, 19, 9. 9, 36, 12. 38, 47, 12. Plin. nat. 8, 90 delphini abigentes eos (*crocodilos*) praedam. Lact. de mort. pers. 27, 6 Amm. 24, 4, 9. *absolute*: Stat. Theb. 6, 116 ducunt sternuntque abiguntque feruntque. **c** *furto*: Gloss. abacta involata (*cf.* Gloss. II 350, 31 κλέπτω furo, involo). Serv. Aen. 8, 208 quattuor a stabulis ... tauros avertit: erat proprium 'abegit'. Ov. met. 2, 686 videt has (*boves*) ... Maia natus et arte sua silvis occultat abactas. Phaedr. append. 19, 2 equum e quadriga ... abegit quidam et in pistrinum vendidit. Calp. ecl. 1, 41 laxis abiget iumenta capistris *praedator*. Plin. nat. 8, 208 agnitam vocem suarii furto abactis (*subus*). Stat. silv. 2, 1, 8 citius me tigris abactis fetibus orbatique velint audire leones. Ulp. dig. 19, 2, 9, 4 Antoninus ... cum grex esset abactus, quem quis conduxerat, ita rescripsit: si capras latrones citra tuam fraudem abegisse probari potest. 47, 14, 1, 2 (coll. 11, 8, 2) qui porcam vel capram vel vervicem abduxit, non tam graviter quam qui maiora animalia abigunt plecti debent. *ibid.* 4. Call. dig. 47, 14, 3, 1 oves pro numero abactarum. *ibid.* porcos etiam quinque vel quattuor abactos. *ibid.* a stabulo abegit domitum pecus, non a silva nec grege. Paul. sent. 5, 18, 2 (coll. 11, 2, 1) atroces autem sunt qui equos et greges ovium de stabulo vel de pascuis abigunt. *ibid.* 3 (coll. 11, 4, 1. 6, 2) si ea pecora de quibus quis litigat abegerit. Apul. met. 8, 29 iuvenes abactum sibi noctu perquirentes asellum. Cassiod. var. 8, 32, 4 insidiis rusticorum abactos sibi asserit caballos. *omisso obiecto*: Ulp. dig. 47, 14, 1, 1 qui pecora ex pascuis vel ex armentis subtrahunt et quodammodo depraedantur et abigendi studium quasi artem exercent. Hadr. Ulp. coll. 11, 7, 2 si quis tam notus et tam gravis in abigendo fuit. Ulp. dig. 47, 14, 1, 3 (coll. 11, 8, 4) qui cum gladio abigunt non inique bestiis obiciuntur. Call. dig. 47, 14, 3, 2 qui saepius abegerunt, licet semper unum vel alterum pecus subripuerint. Arnob. nat. 2, 42 animas misit ... domos ut effringerent noctibus sollicitarent abigerent praevaricarentur et proderent. **d** *generaliter dictum*: Paul. Fest. 237 Hercules ... decimam bovum, quos a Geryone abductos abigebat Argos in patriam. Colum. 6, 37, 9 equa veneris patiens confestim abacto viliore pretioso mari iungitur. Pomp. dig. 9, 2, 39, 1 qui pecus alienum in agro suo deprehenderit ..., vel abigere debet sine damno vel admonere dominum ut suum recipiat. Macr. sat. 3, 7, 6 veteres nullum animal sacrum in finibus suis esse patiebantur, sed abigebant ad fines deorum.

III *partum*: Gloss. II 3, 34 abigit ... ἐκτιτρώσκει. Cic. Cluent.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

32 partum sibi medicamentis abigere. TRYPH. dig. 48, 19, 39. COLVM. 6, 22, 2 fluvialis aqua ... partum abigit. 27, 11 haec omnia incommoda fetum abigunt. PLIN. nat. 14, 116 in Achaia maxime circa Ceryniam abigi partum vino. TAC. ann. 14, 63 abactos partus conscientia libidinum. SVET. Dom. 22 causa mortis exstiterit coactae conceptum a se abigere. VLP. dig. 48, 8, 8 si mulierem visceribus suis vim intulisse quo partum abigeret. PAVL. sent. 4, 9, 6 aborsus et abactus venter partum efficere non videtur. SVLP. SEV. chron. 2, 48, 3 Priscilliani stupro gravidam partum sibi graminibus abegisse. MARC. med. 30, 19 datur interdum vel ex aceto vel ex melle vel ex aqua sola; abigit etiam conceptum feminis praegnantibus datum. *absolute*: MARCIAN. dig. 47, 11, 4 eam quae data opera abegit, a praeside in temporale exilium dandam. SERV. georg. 3, 139 tunc enim diligentius tractandae sunt *equae* ne abigant.

IV ***sensus cogitationes*** ab animo alicuius, aliquem (*i.* animum alicuius) abigere: PLAVT. Merc. 113 abige abs te lassitudinem. PLIN. nat. 12, 81 acri odore eius (*styracis*) in focis abigentes suorum (*odorum*) fastidium. 23, 161 *sucus seminis myrti* fastidium abigit. PLIN. med. 2, 3 ut fastidium abigatur. APVL. Plat. 2, 22 nec deformitas corporis talem abigere poterit adpetitum. SEN. epist. 65, 15 nullam cupiditatem abigunt. 88, 29 temperantia voluptatibus imperat, alias odit atque abigit. 11, 5 haec (*mobilitatem animi*) ut dixi nulla sapientia abigit. CASSIAN. inst. 8, 8, 1 hanc (*iram*) e suis abegerat sensibus. HOR. epist. 1, 15, 19 quod curas abigat. SEN. epist. 94, 55 aurem subinde pervellat abigatque rumores (*opiniones vulgi circumsonantes*). SIL. 8, 124 quae dum abigo menti et sub lucem ut visa secundent oro. STAT. Theb. 8, 245 abacta prius solacia. AVG. serm. Migne 38, 356 abigatur *haec cogitatio* a sensu devotorum. SEN. epist. 19, 2 usque eo te abigam generis humani furore damnato. 124, 1 nec ulla te subtilitas abigit. HERM. mand. 5, 2, 1 *nequitia* illos ab iustitia abigat. sed non abigit eos qui pleni sunt fidei (*graece* ἀποπλανᾷ, *cui tertium usurpato respondet* avertit). LACT. inst. 3, 18, 9 execrabilis ... doctrina, si abigit homines a vita. COMM. instr. 2, 23, 2 exstinguis te ipsum quando te incendis abactus. PAVL. NOL. carm. 15, 79 Hermiam mundus abegit, Felicem Christus sibi sustulit. *terrores, morbos animi abigere*: ENN. Cic. ac. 2, 89 pestem abige a me flammiferam hanc vim quae me excruciat. PLIN. nat. 27, 107 hac in Piceno feminis abigunt quos mira persuasione Fatuos vocant. 37, 61 adamas ... lymphationes abigit. SOL. 52, 53. VEG. mul. 6, 12, 4 *suffimentum* daemones abigit et larvas.

V ***res:*** *naves*: LIV. 8, 14, 8 naves inde longae abactae. *morbos*: PLIN. nat. 25, 106 febres abigere. 30, 104 recidivas frequenter abigi. 32, 115 tertianas abigi. 28, 111 quartanas abigere. 20, 38 *inula* arteriis medetur. venenatorum morsus abigit. SER. SAMM. 946 letalesque abiget miranda potentia morbos. MARC. med. 8, 109 hygra mirifica ... caligines abigit. 26, 99 violae ... dolores vessicae cito abigunt. *ventos*: OV. met. 7, 202 nubilaque induco, ventos abigoque vocoque. STAT. Theb. 10, 92 abiguntque truces a culmine ventos. 3, 257 abacto flamine. *nubes*: PLIN. nat. 2, 126 nubes abigunt *venti*. SEN. nat. 5, 9, 5 calor omnis abigit nebulas et a se repellit. PLIN. nat. 28, 77 abigi grandines turbinesque. *faces*: SEN. Thy. 80 immissas faces semiustus abigis. APVL. flor. p. 95 Oud. procul igitur faces abigerent, procul ignes amolirentur. *lacrimas*: PETRON. 89, 18 quas metus abegit. EVAGR. sent. Migne 20, 1183 B spiritus taedii abigit lacrimas. *ferrum*: PLIN. nat. 20, 2 ferrum ad se trahente magnete lapide et alio rursus abigente a sese. 36, 130 magnes (mons *codd.*) ferrum omne abigit respuitque. *cibum*: PLIN. nat. 31, 22 responsa ab his (*piscibus*) petunt incolae cibo, quem rapiunt adnuentes, si vero eventum negent, caudis abigunt. 32, 17 diripere eos carnes abiectas laetum est consultantibus, caudis abigere dirum. MELA 1, 6 *mare* longe lateque diffusum abigit vaste cedentia litora. PETRON. 109 vernantesque comas tristis abegit hiemps. PLIN. nat. 16, 4 omni procul abacto frutice. STAT. Theb. 1, 104 sedet intus abactis ferrea lux oculis. TAC. hist. 5, 19 velut abacto amne. ITALA cod. Monac. lev. 14, 40 abigunt eos (*lapides*) foras extra civitatem (VVLG. proici eos). AMM. 17, 7, 13 *urbes* ad Erebi profundos hiatus abactae aeternis tenebris occultantur. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 120 fomentum ... abactum ... cutibus ad cerebrum. *noctem*: VERG. Aen. 8, 407 medio iam noctis abactae curriculo. SEN. epist. 36, 11 solem nox obruit, sed ipsam statim dies abiget. STAT. Theb. 1, 231 vix lucis spatio, vix noctis abactae enumerare queam. HOR. sat. 2, 2, 44 necdum omnis abacta pauperies epulis regum. PETRON. 46 famem a labris non abigeret. ANTH. 465, 1 iam nunc ardentes autumnus abegerat umbras. VAL. MAX. 3, 8, 7 an abigi debet Titius ab horum exemplorum contextu. SEN. Phoen. 496 mater insidias et hinc et rursus illinc abiget. dial. 1, 5, 2 nullo modo magis potest deus concupita traducere, quam si illa ad turpissimos defert, ab optimis abigit. 7, 21, 2 non abigit illa a se, sed abeuntia securus prosequitur. STAT. Theb. 6, 919 abigant hoc numina. MART. 10, 33, 7 a nobis abigas (*sc. versus*). CARM. epigr. 218, 4 aetate abacta virgini. CARM. de Iona 105 non erat exitii set mortis testis abactae (caeli gloria factus *codicum pars*). TERT. cult. 2, 2 *temptationes* non numquam quod deus a suis abigat instando perficiunt. adv. Marc. 1, 25 negatis sensibus et affectibus quos Marcionitae a deo suo abigunt in creatorem. IVVENC. 3, 449 precibusque locum ... abegit. PRVD. psych. 632 pax inde fugatis hostibus alma abigit bellum. PAVL. NOL. epist. 8, 3, 92 tua fraternae vota preces abigent.

structurae: abigo ab *per totam latinitatem trita constructio est; pro* ab *comparet saepius inde a* VARR. ex, *raro in* DIG. de. *nudum ablativum pro praepositionibus ante* PROP. *usus respuisse videtur nisi iure Mommsen scripsit* FEST. 23 abacti magistratu (magistrus *cod.*). sibi abactum asellum *habet* APVL. (met. 8, 29), sibi abactam genitam VEN. FORT. (10, 12 b, 7). SIL. 8, 124 *v. p. 97, 26. quo abigitur, significatur praepositionibus* in, ad, *adverbiis* rus, procul, longe, foras. *obiecto omisso* abigere *varias significationes pro re praebet, intransitive* (*ut* apage) *usurpatum non est. neque enim* abige ἄπαγε GLOSS. II 3, 43. 554, 36 *ita interpretari aequum est.*

synonyma: repellere, expellere, minare, proicere, amovere, amoliri, abiugare, abducere, auferre, avertere, involare (abortire). *opposita*: trahere ad, deferre ad, rapere, diripere, inducere. *Bickel.*

abigus *v.* abigeus.

Abīhail *indecl.*, אֲבִיהַיִל, *nom. hebr. vir.* VVLG. I par. 5, 14 (Ἀβιχαία). Esth. 2, 15. 9, 29 (Ἀμιναδάβ). num. 3, 35 Abihaiel (Ἀβιχαΐλ). *nom. mul.* I par. 2, 29 (Ἀβιχαία). II par. 11, 18 (Ἀβιγαίαν). *Lommatzsch.*

Abiī, -ōrum, Ἄβιοι, *Scytharum gens.* CVRT. 7, 6, 11 legati ... Abiorum (aulorum *codd.*) Scytharum superveniunt. PLIN. nat. 6, 77 Abi. ITIN. Alex. 36 Abii Scythae *alias.* AMM. 23, 6, 53. *hucine pertinet* TAB. Peut. 12, 3 abyos. cythae? *adi.* **Abius,** -a, -um *ab* Abii *derivatum.* ITIN. Alex. 42 mores Abios et munditias paupertatis. *Diehl.*

Abila, -ae *f.* **1** *nom. oppidorum*: **a** *Syriae* Ἄβελα, Ἀβέλλα, Ἄβιλα. ITIN. Anton. 198. 199 TAB. Peut. 10, 3. *idem ut videtur nominatur* NOT. dign. or. 32, 9 Abira *castellum Phoeniciae, ibid.* 24 Abina. *derivata*: **Abileni** CORP. III 199 *p. Chr. 163—165* inpendiis Abilenorum. **Abiline** *regio* Ἀβιληνή VVLG. Luc. 3, 1 Lysania Abilinae tetrarcha. *cf.* HIER. nom. hebr. p. 64, 3 Abiline lugentes *ex hebraico interpretatus.* **b** *Batanaeae* HIER. sit. et nom. p. 84, 8 castella in Batanaea ... inter Adaram et Abilam civitates. **c** *Arabiae v.* Elath. **d** *Lusitaniae* CHRON. min. I p. 573 *ex cod. Laur.* PS. ISID. hist. 8 (Chron. min. II p. 382) Abela. *derivatum*: **Abilēnsis** SVLP. SEV. chron. 2, 47, 4 episcopum in Abilensi oppido constituunt. *cf.* Abilici. **2** *promunturium Mauretaniae* Ἀβίλη, Ἄβιλος, Ἄβιλιξ, Ἀβίλυξ, Ἀβύλη. MELA 1, 27 hunc *montem* Abilam, illum Calpen vocant, columnas Herculis utrumque. 2, 95. AVIEN. orb. terr. 111 Maura Abila. or. mar. 87. 88. 344. 345 Abilam vocant gens Punicorum, mons quod altus barbaro est id est Latino. SOL. 23, 13. *idem* Abyla PLIN. nat. 3, 4. 5, 18. MART. CAP. 6, 624. ad Abilem *inter loca Mauretaniae enumerat* ITIN. Anton. 3, 4. Abinna, Ἄβιννα. POL. SILV. 4, 7 fretum inter Calpem et Abinnam (*v. l.* Abinam, Abennam, Abiennam). AMPEL. 7, 2. Avena, Ἄβεννα. OROS. hist. 1, 2, 47 fretum Gaditanum quod inter Avenae et Calpis duo contraria sibi promuntoria coartatur. *Lommatzsch.*

Abilicī, -ōrum *m.*, *gens Hispana.* CORP. II 2698 (*in Hispan. Tarracon., periit*) Vianeglo Segei ex gente Abilicorum. *cf.* Abliqum *et* Abila.

Abillahas *nom. barbaricum.* CORP. VIII 9198 Abillahas ⟨.⟩ Rummeí ... Sextia Prima coiugi p. f.

Abilus *nom. vir. barbaricum.* CORP. III 4227 (*in Pannon. sup.*) Abilus Turanci f. dom(o) Lucocadiacus. *alia apud Holder, Altcelt. Sprachsch. I 7. corruptum videtur quod traditur ex titulo Lugudunensi* CORP. XIII 2278 Magusatia Abillus (*vel* Abilius). *Otto.*

Abīmāēl *indecl.*, אֲבִימָאֵל, Ἀβιμαέλ, *nom. vir. hebr.* VVLG. gen. 10, 28 I par. 1, 22. LIB. gener. 182 Abimeel. CHRON. Alex. 150 Abimeil. HIER. nom. hebr. p. 2, 28 Abimahel pater meus a deo. *idem* Abimelech LIB. gener. a. 334 73. LIB. geneal. 108. *ibid.* 214 Abimelech est nubilum.

Abīmelech *indecl.*, אֲבִימֶלֶךְ, Ἀβιμέλεχ, *nom. vir. hebr.* HIER. nom. hebr. p. 3, 5 Abimelech pater meus rex (ISID. orig. 7, 6, 55). GLOSS. V 339, 3 Abimelech patris mei regnum (AVG. in psalm. 33. 1, 4. 2, 2). HIL. in psalm. 51, 3 Abimelech fratris mei imperium. *hoc vocabulo apud Philisthiim demonstrari regiam dignitatem observat* HIER. in Ezech. 29, 1. **1** *rex Gerarae temporibus Abrahae* VVLG. gen. 20—21 GAVDENT. praef. AVG. civ. 16, 30 nupt. et concup. 2, 30 c. Iul. 3, 36 SALV. gub. 1, 35. *idem* CYPR. GALL. gen. 682 Hic Ābīmelechus *initio hexametri.* 733 ductor Ābīmĕlĕchus. **2** *eius filius* VVLG. gen. 26 AVG. civ. 16, 36 SVLP. SEV. chron. 1, 8, 2 CASSIAN. conl. 13, 11, 2. *idem* CYPR. GALL. gen. 860 Ābīmĕlus. 816 Ābīmĕlĕchă. **3** *iudex, filius Gedeonis* VVLG. iud. 8—9. 10, 1. II reg. 11, 21 HIER. chron. a. Abr. 772 SVLP. SEV. chron. 1, 26, 1 SALV. gub. 7, 30 PROSP. chron. 77 (Abimelec) *al.* IORD. Rom. 36 ISID. orig. 5, 39, 11. **4** VVLG. psalm. 33, 1 (*cf.* AVG. in psalm. 33, 1) Abimelech (LXX *et hebr., v. l.* Achimelech) *nominatur is qui* I reg. 21, 10 Achis. **5** *sacerdos* Achimelech (*cf.* VVLG. I reg. 21—22) *nominatur* Abimelech HIL. in psalm. 51 SVLP. SEV. chron. 1, 35, 4—5 AMBR. off. 3, 21 CASSIAN. conl. 17, 18, 1. 17, 19, 3 *cf.* AVG. in psalm. 51, 5. **6** *pontifex sub Abia rege Iudae* HIER. chron. a. Abr. 1042 ISID. orig. 5, 39, 14. *cf.* Abimael. *Lommatzsch.*

Abina *nom. mul. christ. vix recte traditum* CORP. V 6302 (*Mediolani, periit*). *Otto.*

Abīnādāb *indecl.*, אֲבִינָדָב, Ἀμιναδάβ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 16, 8. 17, 13. I par. 2, 13; I reg. 7, 1. II reg. 6, 3; I reg. 31, 2. I par. 9, 39. 10, 2. 13, 7. *Lommatzsch.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abinde *adv.* *de loco*: COMM. apol. 330 quasi sumat abinde (*de cruce*). 496 descendat abinde. THEOD. terr. sanct. 2 abinde accepit nomen Iordanis (*cf.* 13 inde). PAVL. NOL. carm. 23, 365 abinde navis (ad inde navi *codd.*) promovenda longius. *de tempore*: PAVL. NOL. epist. 6, 2 iam abinde ..., ex quo te cognovimus. *corruptus locus*: AMPEL. 9, 1, *ubi* abide *cod. Mon.*

abinfrā *adv.* LEX Langob. edict. Roth. 304 *caballus* si ab infra (ab intus *vel* de intus *codd. recc.*) in foris salierit.

abingruentēs abinminentes (-mitt- *bis*) GLOSS. *ter.* *V.*

Abininus *cogn. vir. vix sanum.* CORP. VIII 11236 (*ex Cagnat*) Frontonius Fortis Abininus.

Abinius, -ī *deus.* CORP. V 7865 (*prope Cemenelum*) M. Eniboudius Montanus (centurio) leg. III Italicae, ordinatus ⟨e⟩x eq. Rom. ab domino imp. M. Aur. Antonino Aug. aram posuit deo Abinio l. m. *Otto.*

Abinna *v.* Abila.

Abinnaeus *v.* Abbius.

Abīnoem *indecl.*, אֲבִינֹעַם, *Ἀβινεέμ*, *nom. vir. hebr.* VVLG. iud. 4—5. HIER. nom. hebr. p. 31, 13 Abinoem patris mei decor. *Lommatzsch.*

abintellegentēs *ἀπονενοημένοι* GLOSS. III 45, 35.

abinterius *adv.* CHIRON 19 quae venae positae sunt in brachiolis dextra sinistra abinterius.

abintro *adv.* CHIRON 610 sanguinis emissionem facies ab ipsis claviculis abintro aut foras. 7, 647 dextra sinistra abintro et deforas tumorem eminentem. *sic saepe apud eundem.* MARC. med. 15, 9 digito lotum synanches ab intro continges. (NOVAT.) tract. 11 (126, 3).

abintus *adv.* *unde*: ITALA Marc. 7, 21 ab intus (*ἔσωθεν*, ab intus VVLG. *hic et in sequentibus*) ... de corde hominum malae cogitationes procedunt. 7, 23 omnia haec mala ab intus procedunt. PAVL. NOL. carm. 24, 437 ab intus eius emicabat gratia sermone mentis nuntio. *ubi*: ITALA Matth. 7, 15 ab intus (intrinsecus VVLG.) ... sunt lupi rapaces. VVLG. psalm. 44, 14 omnis gloria eius filiae regis ab intus (*cf.* HIER. epist. 65, 19 quod in LXX scriptum est *ἔσωθεν* et nos vel 'abintus' vel 'intrinsecus' interpretati sumus). VVLG. sap. 17, 12 dum ab intus (*ἔνδοθεν*) minor est exspectatio. ITALA cod. Cantabrig. Matth. 23, 28 abintus (intus VVLG.) ... pleni estis hypocrisi. ITIN. Anton. 40 illi qui sunt ab intus. IREN. 4, 39, 2 liniet te ab intus et a foris. MARC. med. 8, 23 concham aeream de melle albo abintus perunge. 20, 88. GREG. TVR. hist. Franc. 6, 14 domus ... sanguine respersa ab intus apparuit. 1, 32 paries duplex ... ab intus ... de minuto lapide. glor. mart. 104 obseratis ostiis se ab intus (*i. in basilica*) cum rebus incluserat. *quasi subst.*: ANTHIM. 58 *melonum* abintus maxime cum semine quod est mixtum melius est quam si purum manducetur.

abinundāns *adi.* ITALA cod. Taurin. Marc. 12, 40 hi accipient abinundantius iudicium (*περισσότερον*, VVLG. prolixius).

abinvicem *adv.* CYPR. Demetr. 19 nec separari generi humano ab invicem datur, nisi istinc de saeculo recedatur. epist. 4, 4 perseverant nec se ab invicem separant *diaconus et paelex* (*paulo ante* ab se invicem recesserint). epist. 63, 13 separari. 75, 1 separamur. 75, 2 separatis et divisis ab invicem. PS. CYPR. epist. 4 (p. 278, 17) nolunt ab invicem ... discerni. mont. 1 latina interpretatio nominum differet ab invicem ostendens aliud esse Sina montem et aliud montem Sion. singul. cler. 12 tunc vero ab invicem liberi sumus, si nihil apud nos de re alterius reservetur. OPTATVS 3, 9 de una radice venientes ab invicem divisi sunt rami. *ibid.* inimicus nos voluit ab invicem excidere. 3, 10 matris ecclesiae membra ab invicem distracta sunt. 4, 2 separatos. VVLG. Dan. 13, 14 sciscitantes ab invicem causam. 13, 51 separate illos ab invicem (*ἀπ' ἀλλήλων*) procul (*cf.* exod. 28, 28 a se invicem rationale et superhumerale nequeant separari. 39, 19). Matth. 25, 32 separabit eos ab invicem. act. 15, 39 facta est ... dissensio, ita ut discederent ab invicem. Ioh. 5, 44 qui gloriam ab invicem (*παρ' ἀλλήλων*) accipitis (AVG. civ. 5, 14 p. 219, 1). Gal. 5, 15 quod si invicem (*ἀλλήλους*) mordetis ... videte ne ab invicem (*ὑπ' ἀλλήλων*) consumamini (*cf.* HIER. epist. 43, 2 Aug. epist. 95, 4). PAVL. NOL. carm. 21, 167 separata ab invicem substantia animae volavit ad deum, in terram caro reversa ... conquievit. MART. CAP. 4, 388 haec ab invicem separata. CLAVDIAN. MAM. 3, 9 Abraham in paradiso et dives in inferno ... ab invicem disparati sunt. AVG. epist. 44, 2 aliqua ab invicem ad tabulas dicta sunt. 44, 12 violenta facta malorum hominum nobis ab invicem obici non debere. 60, 1 ex quo ab invicem corporaliter digressi sumus. mus. 4, 2, 2 plausu istos numeros ab invicem distinguendos comperimus. divers. quaest. 83, 71, 2 in ambobus enim ab invicem ira portatur. IORD. Get. 5, 35 a Danastro ... ad Danaprum, quae flumina multis mansionibus ab invicem absunt. *Vollmer.*

Abionnus, -ī *nom. vir. barbaricum.* CORP. II 5708 Abionno Taurino Doideri f. Vad(iniensi). *Otto.*

Abira *v.* Abila.

Abīrām *indecl.*, אֲבִירָם, *Ἀβιρών*, *nom. vir. hebr.* VVLG. III reg. 16, 34. HIER. nom. hebr. p. 44, 8 Abiram patri excelso. *Lommatzsch.*

Abirenēs *numina* INSCR. Rhein. Jahrb. 81, 207 (*Divitiae*) ⟨Herc⟩uli Magusan⟨o et ...⟩is Abirenibus. *Otto.*

Abīrōn *indecl.*, *Ἀβειρών* (*hebr.* אֲבִירָם *i.* Abiram *cf.* HIER. nom. hebr. p. 15, 23 Abiram pater meus excelsus). *nom. vir. hebr.*, *inter socios Core* VVLG. num. 16 deut. 11, 6 psalm. 105, 17 Sir. 45, 22 PS. CYPR. adv. Iud. 2 OPTATVS 1, 21. 6, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 21, 1 OROS. apol. 9, 2. LIB. geneal. 326 Abyron. CYPR. GALL. num. 437 Abĭrus.

Abīsag *indecl.*, אֲבִישַׁג, *Ἀβισάγ*, *nom. mul. hebr.* VVLG. III reg. 1—2. LIB. geneal. 542 Abisac. HIER. epist. 52, 2. 52, 3 *interpretatur* pater superfluus vel patris mei rugitus. *idem* nom. hebr. p. 40, 17 Abisai.

Abīsai *indecl.*, אֲבִישַׁי, *Ἀβεσσά*, *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 26. II reg. 2, 18. 2, 24 *etc.* I par. 2, 16. 11, 20 *al.* CASSIAN. inst. 8, 8, 3. LIB. geneal. 371 Abessa. HIER. nom. hebr. p. 34, 23 Abisa patris mei incensum vel sacrificium. p. 37, 3 Abisa patris mei incendium sive sacrificium vel holocaustum. p. 37, 11 Abisai pater sacrificii. *Lommatzsch.*

Abisarēs, -is *vel* -ae, *Ἀβισάρης*, *Indiae princeps, socius Pori. nomin.* CVRT. 9, 1, 7 Abisares (8, 12, 13). *gen.* 8, 13, 1 Abisarae. 10, 1, 21 Abisaris. *acc.* 8, 14, 1 Abisaren (10, 1, 20). *Diehl.*

? **Abisinius** *nom. gent. dubiae lectionis.* CORP. V 8128 M. Abisinio M. f. ⟨P⟩rocesso. *cf.* Abirius *subiectum nomini* Abbius. *Otto.*

Abissēnsis. CONC. Carth. a. 411 (Mansi 4, 131) Victorianus episc. A.

Abistamenēs, -is. CVRT. 3, 4, 1 Alexander Abistamene Cappadociae praeposito Ciliciam petens. *Diehl.*

? **abistinc** *adv.* QVEROL. p. 9, 1 praemonueram de tridente: cave abistinc, *ubi* abstinc *codd. meliores et fortasse* abstine *legendum.* *V.*

Abīsūe *indecl.*, אֲבִישׁוּעַ, *Ἀβισού*, *Ἀβεσσουέ*, *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 6. I Esdr. 7, 5; I par. 8, 4.

Abīsūr *indecl.*, אֲבִישׁוּר, *Ἀβισούρ*, *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 2, 28. 2, 29. *Lommatzsch.*

Abita *nom. mul.* VITA Vedast. 8 Schub. una ancillarum fidelissima nomine Abita. *vita vetustior* Habita Habitta Havita Abita. *v.* Abitta. *Diehl.*

Abītāl *indecl.*, אֲבִיטַל, *Ἀβιτάλ*, *nom. mul. hebr.* VVLG. II reg. 3, 4. I par. 3, 3. HIER. nom. hebr. p. 37, 8 Abital pater meus ros. *Lommatzsch.*

Abitinae, -ārum *opp. Africae proconsularis.* AVG. bapt. 7, 54 Saturninus ab Abitinis dixit. *adi.* **Abitinēnsis,** -e *ab* Abitinae *derivatum. plur. subst.* Abitinarum *incolae.* AVG. c. Parm. Ben. 3, 29 p. 77b Abitinenses. *al.* ACTA conc. Carthag. a. 411 (Mansi 4, 152) Maximus episcopus Abitinensis. *eiusdem oppidi episcopi saepius commemorantur in actis conciliorum. v. Joh. Schmidt, PW. I 101.* *Diehl.*

abitio, -ōnis *f.* *v.* abeo. GLOSS. *ἀπέλευσις.* abitione: discessione. PLAVT. Rud. 503 hinc abitio. TER. Haut. 190 haec turba atque abitio evenit. SYMM. epist. 1, 90, 1 abitio fratris. IVL. VAL. 3, 18 classico signum abitioni praecipio. ENNOD. paneg. Theod. 12 p. 211, 17 Sabiniani ducis abitionem turpissimam. IVL. VAL. 3, 26 solis occasus et abitio. ENNOD. opusc. 5, 2 p. 301, 1 abitione sospitatis. PAVL. FEST. 380 abitionem antiqui dicebant mortem. *V.*

ābīto *v.* abaeto.

Abītōb *indecl.*, אֲבִיטוּב, *Ἀβιτώλ*, *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 8, 11. *L.*

Abitta *cogn. vir.* CORP. VI 7096 (*e columbariis*) C. Iulius C. l. Abitta. *Diehl.*

Abiturae *v.* Abutucense oppidum.

abitus, -ūs *m.* *v.* abeo. GLOSS. *ἀπαλλαγή, ἀπουσία, ἀπόστασις.* AGROEC. gramm. VII 114, 17 abitum sine aspiratione de abscessu scribis, habitum de vestitu vel gestu membrisque dicimus. *dativus sing. non legitur nec magis plurales casus praeter accusativum. Wölfflin, Archiv 4 (1887) 303.* *actus abeundi*: PLAVT. Amph. 529 lacrimantem ex abitu concinnas tu tuam uxorem. 640 plus aegri ex abitu viri quam ex adventu voluptatis cepi. 646. 662. Cist. 33 eas si adeas, abitum quam aditum malis. Most. 711 abitus tuos tibi, senex, fecerit male. TER. Haut. 413 excruciarier eius abitu. 746 sperabit sumptum sibi senex levatum esse harunc abitu. CIC. Verr. 4, 125 post abitum ... huius importunissimae pestis *i. Verris.* CAT. 64, 287 Thessala pubes ... discedebant. quorum post abitum ... advenit Chiron (*cf.* AMM. 18, 2, 18 barbari post abitum recreati nostrorum. 20, 8, 22. 31, 8, 6. 31, 16, 2). VERG. Aen. 8, 214 *cum* abitumque pararet *Hercules.* STAT. silv. 2, 1, 63 abitusque *eri* morabitur artis nexibus *puer.* APVL. met. 7, 8 concedebant liberos abitus (ad- *codd.*). IVVENC. 2, 450 vestrumque (*o apostoli*) abitum pax vestra sequetur. AVSON. 448 postquam de abitu Telemachi compererunt. AMM. 29, 5, 35 cuius abitu clandestino multitudo dispersa. *de militibus* (*cf. sub* abeo *p. 66, 71*): SIL. 7, 136 retroque abitum (ad- *codd.*) ... assimulat *Poenus.* 13, 14 abitūs causas. 13, 82 maniplis optato laetis abitu. 15, 633 deponunt abitūs curam. PANEG. 12, 37 hic (*chorus*) perpetuum victis abitum, ille victoribus crebrum optabat adventum. AMM. *v. l. 68.* *de morte* (*v.* abeo *p. 68, 50*): VITA Caes. Arel. 12 monasterium ... destitutum abitu rectoris. *de bestiis*: GRATT. cyn. 242 accessus abitusque notare ferarum. PLIN. nat. 18, 311 hirundinum abitus (*nom. sing.*), *v.* abeo *p. 70, 61.* *de rebus*: LVCR. 1, 456 libertas bellum concordia, cetera quorum adventu manet incolumis natura abituque. 1, 677 corpora ... quorum abitu aut aditu mutatoque ordine mutant naturam res. *via qua abeatur*: VERG. Aen. 9, 378 omnemque abitum (aditum *Serv. et codd. praeter M*[1]). TAC. ann. 14, 37 circumiecta vehicula saepserant abitus.

synonyma: abscessus (discessus, discessio, abitio); (obitus). *opposita*: adventus, aditus. accessus. *Vollmer.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Abīū *indecl.*, אֲבִיהוּא, Ἀβιούδ, *nom. vir. hebr.*, *filius Aaronis.* Vvlg. exod. 6, 23. 24, 1. 28, 1 lev. 10, 1 num. 3, 2. 4. 26, 60—61. I par. 6, 3. 24, 1—2 Svlp. Sev. chron. 1, 19, 2 Sidon. epist. 8, 14, 3. Hier. nom. hebr. p. 12, 11 Abiu pater meus est sive ipse pater. *idem* Abiud Lib. gener. 359. 487. 486 qui dictus est amicus dei. Hier. nom. hebr. 12, 13 Abiud patris robur sive pater eorum. Abaia Hier. nom. hebr. p. 15, 18 Abaia pater meus iste vel patris mei abundantia. Cypr. Gall. lev. 12 Nabdus et Abĭūdus (*an* i *consona?*).

Abīūd *indecl.*, אֲבִיהוּד, Ἀβιούδ, *nom. vir. hebr.* Vvlg. I par. 8, 3. *filius Zorobabel* Vvlg. Matth. 1, 13. Lib. geneal. 463. 462 qui appellatur pater confessionis. Greg. Tvr. hist. Franc. 1, 16. *idem* Abiut Lib. gener. 332, 53. Abiuth Lib. gener. a. 334 167, 53 [Abiuth *ibid.* 167, 52 *falso pro Iosedech*]. Abiu Hier. nom. hebr. p. 60, 13 pater meus iste vel pater meus est. *cf.* Abia. *Lommatzsch.*

abiūdico, -āvī, -ātum, -āre. Lex agr. 62 abioudicari. Gloss. ἀποδικάζω, ἀποκρίνω. abiudicas: negas. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 304.*

cum ab: Plavt. Rud. 1283 abiudicata a me modo est Palaestra. Cic. agr. 2, 43 iudicabit Alexandriam regis esse, a populo Romano abiudicabit. Verr. 1, 13 nulla res cuiusquam ... fuit, quae non ab eo imperio istius (*Verris*) abiudicaretur. Lact. Plac. met. 13, 1 ab Aiace arma abiudicata sunt. *v. sub* abiurgo. *cum dat.*: Vlp. dig. 30, 50, 2 ut ei hereditas abiudicetur (ad- *cod. Flor. m. 2*). *absolute*: Lex agr. (Corp. I 200) 62 ⟨quod eiu⟩s agri ex h(ac) l(ege) abioudicari licebit .. id ei heredeive eius adsignatum (-to *trad.*) esse iudicato. Liv. 4, 1, 4 Ardeatum populum ob iniuriam agri abiudicati descisse. Schol. Cic. Gron. p. 402, 17 B. noluit dicere (*cf.* Verr. 3, 4) transferri iudicia, quasi omen fugiens iudicia abalienari, quod est abiudicari. Sen. benef. 6, 3 id quoque, quod tamquam alienum abiudicatur, aliter illius est. Tac. ann. 14, 18 abiudicatis agris orta adversus iudicem invidia. *translate*: Plavt. Asin. 607 me ... a vita abiudicabo. Rud. 1039 abiudicabit ab suo triobolum. Cic. de orat. 2, 102 (*servata imagine*) ubi plus mali quam boni reperio, id totum abiudico (abdico *pars codd.*) atque eicio. Caecin. 99 eum, qui cum liber esset, censeri noluerit, ipsum sibi libertatem abiudicavisse. Verr. 2, 4 opinione populi Romani rationem veritatis ... ab hoc ordine abiudicari. Arnob. nat. 2, 24 fidem rebus abiudicare. Avg. de quant. anim. 21, 35 numquam ab anima eas (*vires corporis*) abiudicaverim. *ibid.* 33, 75 ab ea (*anima*) nomen veritatis abiudicent. *Vollmer.*

abiugo, -āre. Gloss. ἀπολύει, separat, a iugo solvit, dissociat, a iugo removet, non convenit, dissolvit, abice (a iugo *Hildebrand*) alienasse. Pacvv. trag. 222 quae res te ab stabulis abiugat (Non. 73 separat, abalienat). abiugassere. Gloss. ἀποζεῦξαι, disiungere, abnegare (*abiugare?*), dissolvere, abiungere, abducere. V 43, 5 *trad.* abingassi. V 435, 21 abiurgastere.

abiugus, -a, -um. Gloss IV 201, 18 abiuga: a iugo semota vel dissociata. II 4, 1 abiugus θυσιαι ζωγεαι (θοσίαι ἄζυγες *d*, θοός, ἀζύγιος *h*). abiuges θυσιαι ἀζυγεῖς *Vulc. glossa obscura.*

abiungo, -iūnxī, -iūnctum, -iungere. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 305.* *iugo exuere, seiungere, separare*: Gloss. seiungit, dissociare. Verg. georg. 3, 517 arator abiungens ... iuvencum. Cat. 66, 51 abiunctae paulo ante comae ... sorores. Caes. Gall. 7, 56, 2 abiuncto Labieno ... vehementer timebat (Paneg. 5, 17 milites ... per errorem nebulosi ... maris abiuncti). Stat. Theb. 5, 389 abiunctis regemunt *navis* tabulata cavernis (Schol. abiunctis quidam hyphen legunt: divisis. sic in Olympio 1 [Nemes. frg. 1] 'abiungere luna iunices', cui contrarium est iungere). silv. 1, 3, 76 haec domus Egeriae ... abiungere Phoeben ... possit. Paneg. 12, 22 quas (*gentes*) ... continua hieme separatas aut interfusis aequoribus abiunctas natura disterminat. Pavl. Nol. carm. 17, 291 abiuncto ... orbe remoti. epist. 32, 10 quae ... construximus, diversis abiuncta regionibus. Sidon. epist. 2, 2, 15 conexis frondibus, fomitibus abiunctis. 9, 8, 2 ⟨animis⟩ iunctis abiunctisque regionibus. Pavl. Petr. visit. nepot. 65 longe abiuncta sepulcro cellula. Alc. Avit. carm. 3, 294 non sinit abiunctas misceri foedere partes. Boet. cons. 5, 1 *Tigris et Euphrates* mox abiunctis dissociantur aquis. Cic. Att. 2, 1, 3 quod se ab hoc refractariolo iudiciali dicendi genere abiunxerat. Ps. Qvint. decl. 14, 6 iuvenum mentes abiungas a meretricibus. Gell. 12, 5, 8 *homo* a dolore ... quasi a gravi quodam inimico abiunctus alienatusque est. Tert. carm. 7 figura est synagogae in matre (*sc. a Christo*) abiuncta. Avg. c. Iul. op. imp. 4, 109 cur non ambos a Manichaeis dignaris abiungere? Carm. de fig. 55 abiunctum ... est si nullis singula necto. Avg. civ. 7, 5 quid opus erat ab ea civilem tanta cura distinctionis abiungere? Boet. top. Cic. Migne 64, 1059 ne a iure civile quidem propriam diffinitionem posse abiungi. 1060. herm. pr. 2, 10 p. 132 M. aliquid ab eo, cui privationem copulat, abiungit. sec. 2, 6 p. 131 M. id quod adfirmatio praedicavit et iunxit negatio dividat et abiungat. *part.* **abiūnctus,** -a, -um *adiectivi vice fungens i. q. diversus*: Arnob. nat. 3, 10 o sancta atque ab omni turpitudinis labe disparata atque abiuncta divinitas. 2, 40. Prvd. Symm. 2, 816 tantum distant Romana et barbara, quantum quadrupes abiuncta est bipedi. Pavl. Nol. carm. 20, 389 genere abiunctam ... iuvencam quidam ... nutrierant. Alc. Avit. carm. 4, 634 abiunctis quae constant haec elementis. *Bannier.*

abiūrātio, -ōnis *f.* *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 305. Wlassak, PW. I 102.* Isid. orig. 5, 26, 24 idem (*quod infitiatio*) et abiuratio, id est rei creditae abnegatio. Ennod. epist. 5, 2 ne potioris dignatio ad paenitentiam redeat de abiuratione fastidii. Anon. de Prosp. ex Manich. conv. Migne 65, 26 abiuratio et professio Prosperi. Itin. Alex. 41 a diis posse puniri abiurationis qui sibi ad eos faverant honore iactantiae (*corrupte?*).

abiūrātor, -ōris *m.* Cassiod. var. 3, 23, 3 abiurator alieni furtum, non animam reddat. 11, 3, 7 non sum callidus abiurator. Ennod. dict. 18 privatae abiuratorem dulcedinis. *Bannier.*

abiūrgo, -ātum, -āre. Hyg. fab. 107 p. 97, 18 arma Achillis *Aiaci* ira Minervae abiurgata (abiudicata *Micyllus*) sunt ab Agamemnone et Menelao et Vlixi data. *v. sub* abiudico. *V.*

abiūro, -āvī, ātum, āre. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 306.* **1** *periurio negare*: Gloss. ἐπιορκῶ, abiurat et periurat ἐπιορκεῖ, ἀπόμνυνται, intercepisse periurio. Serv. Aen. 8, 263 abiurare est rem creditam negare periurio (Gloss. V 161, 3). Plavt. Rud. 14 qui ... in iure abiurant pecuniam. Cic. Att. 1, 8, 3 mihi ... abiurare *munusculum* certius est quam dependere. Lex Iul. mun. (Corp. I 206) 113 quei ... in iure ⟨bonam copiam abiuravit⟩ abiuraverit. Sall. Cat. 25, 4 fidem prodiderat, creditum abiuraverat (obiuraverat *P*). Verg. Aen. 8, 263 abiurataeque rapinae caelo ostenduntur (Serv. contra ius retentas. Schol. Dan. alii 'abiuratas' abductas atque alieni iuris factas, alii fraude et furto abductas tradunt. Gloss. abiuratae: fraude subreptae, furatae). Comm. Bern. Lucan. p. 67, 18 debitum abiuratum. Plavt. Curc. 496 qui abiurant si quid creditum est. Persa 478 nec metuo, quibus credidi hodie, ne quis mi in iure abiurassit. Lact. 6, 1, 8 rapiunt, spoliant, insidiantur, abiurant. **2** *praestare nolle, retinere*: Paneg. 12, 41 nec tu debitam gratiam beneficii infitiator abiuras. Symm. epist. 2, 87 partem pretii emptor abiurat. Novell. Theod. 2, 3, 8 unde ... ver solitam gratiam abiuravit? Maior. 5 praef. caduca bona ... quibusdam fraudibus aerarii nostri commodis abiurantur. Cod. Theod. 10, 8, 3 ne ... petentibus aliquid abiuretur. 10, 21, 3 ut quisquam de abiurato pretio conqueratur (Cod. Iust. 11, 9 (8), 4, 2). Sed. op. pasch. 2, 17 deo quae sua sunt infitiatus abiurat. **3** *non agnoscere, spernere, abdicare, respuere*: Gloss. negat, abnuunt, negare. Isid. diff. 1, 56 abiuro ... nego. Stat. Theb. 6, 150 quam ferale putemus abiurasse sacrum. Apvl. Socr. 152 animus humanus emeritis stipendiis vitae corpori suo abiurans. Hil. in psalm. 145, 6 quia patrem sibi diabolum abiuraverat. Symm. epist. 1, 55 qui abiuratas amicitias ... adfectat (Ennod. epist. 3, 7). Ambr. fid. 2, 5, 44 qui sacramentum incarnationis abiurant. 3, 4, 27 divinitas ... similitudinem collationis abiurat. 3, 5, 38 quia causam salutis abiurant. Iac. 2, 10, 44 non abiurabo vos, sancta instituta maiorum. Pavl. Nol. carm. 21, 425 abiurante fide mundum. epist. 3, 4 abiurata carnis et sanguinis stirpe. Avg. vit. erem. 18 omnes confabulationes abiuret. vid. 4, 26 virgo calumniam integritate corporis abiurat. Iob 1, 5, 13 centurio agnoscit alienum ... gentilis veneratur, Hebraeus abiurat. in psalm. 40 Migne 14, 1129 temporis superioris abiuravit lucra. Max. Tavr. hom. 28 (Migne 57, 287) hunc regem ... Iudaea infidelis abiurat. serm. 76 (57, 685) tristitiam maritus abiurat. Ennod. epist. 2, 13 diademata simplex conloquii cultus abiurat. 2, 15 abiurans Italiae communionem. 2, 17. 3, 8. 12. 24. 4, 13. *passim.* **4** *detrahere, furari*: Clavd. 28, 110 abiurata palam Libyae possederat arva. Cassiod. var. 2, 34, 1 pecunia quae fuerat ... deputata ... et nunc ... constitit abiuratam ... resumatur (*cf.* Schol. Dan. Gloss. *cf. l. 22. 23*). *Bannier.*

Ablabius, -ī, Ἀβλάβιος. *cogn. vir. nom. graec. Cretensis, Constantini Magni amici, cos a. 331. rerum Gothicarum scriptor.* Ablabius, -i. Corp. III 7000 (= 352) *a. 331* 1, 8 *et* 12 *et* 2, 15 *voc.* Ablabi. 2, 32 ⟨B⟩asso et Abla⟨bio⟩ cons. (Sidon. 5, 8, 2). Hier. chron. a. Abr. 2354 Amm. 20, 11, 3. Corp. X 1125 C. Iulio Rufiniano Ablabio Tatiano c. v. Iord. Get. 82 Ablabius storicus. Ablavius, -ī. Inscr. christ. Rossi I 39 (*a. 331*) Basso et Ablavio conss. Cod. Theod. 11, 27, 1 (*a. 315*) imp. Constantinus A. ad Ablavium. Treb. Claud. 15, 1 ad Ablavium Murenam praef. praetori. Iord. Get. 28 Ablavius descriptor Gothicorum. 117 Ablavio istorico referente. Cassiod. var. 10, 22 Ablavi (*W. Meyer*, abavi *codd.*, Ablabi *Mommsen*) vestri historica monimenta recolite. *Diehl.*

ablacta id est purgaturia simulae Gloss. III 586, 10; *item* III 607, 8 *ubi* simulat, *et* III 616, 11 id est quod p. simulat. *an* simila, *ut sit i. q. fermentum?*

ablactātio, -ōnis *f.* Vvlg. gen. 21, 8 fecit Abraham grande convivium in die ablactationis eius (ῇ ἡμέρᾳ ἀπεγαλακτίσθη), *unde* Hier. quaest. hebr. in gen. 21, 14 post ablactationem eius. *ibid.* quinto anno ablactationis tempus statutum. Greg. M. in I reg. 1, 41 ab ablactationis loco. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 308.*

ablacto, -āvī, -ātum, -āre. Cassiod. expos. in psalm. 40, 4 ablactati ... dicuntur qui sunt a lacte prohibiti. *ibid.* lac *parvulo* a pia matre denegari. *suo ex more* Isid. orig. 10, 11 ablactatus, quod sit a lacte ablatus (*cf.* Avg. p. 103, 10). Gloss. V 620, 51 ablacto est a lacte separo. *active*: Ambr. exam. 5, 18, 58 feminae nostri generis cito ablactant illos quos diligunt. Abrah. 1, 7, 65 pepererat Sarra, ablactaverat filium. epist. 63, 108 matres ablactate filios. Hier. epist. 107, 13 postquam ablactaveris eam cum Isaac. Vvlg. I reg. 1, 23 donec ablactes (ἀπογαλακτίσῃς) eum. 1, 24 adduxit eum secum postquam ablactaverat. Os. 1, 8

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. c. Faust. 22,89. *passive*: ITALA (Hil. in psalm. 130,5) psalm. 130,2 sicut ablactatum super matrem suam (τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τὴν μητέρα) ita retribues in animam meam. HIL. in psalm. 130,5 ablactatus iam puerili aetati proximus cibum lactis excederet. AMBR. patr. 4,25 tamquam ablactati esca solidiore firmantur. exhort. virg. 8,53 ablactatum suum. expos. psalm. 118,19,21. VVLG. gen. 21,8 crevit ergo puer et ablactatus est. I reg. 1,22 donec ablactetur infans. psalm. 130,2 sicut ablactatus est super matre sua. Is. 11,8 (*cf.* HIER. in Is. 11,6 epist. 108,29 PAVL. NOL. epist. 22,8, *at* AVG. enarr. psalm. 130,13 ablatus a lacte). 28,9 ablactatos a lacte, avulsos ab uberibus (HIER. epist. 130,7. 108,18a). AVG. civ. 17,4 enarr. psalm. 130,13 *multis, et passim. haec omnia interdum spiritaliter intelleguntur, aperte transfert solus*: PETR. CHRYS. Migne 53,407 *sollemnitas paschalis* novae regenerationis ablactat infantiam. *V.*

Ablaidacī, -ōrum *gens Hispana.* CORP. II 5731 Avopate ... ex gente Ablaidacoru(m). *Diehl.*

ablaqueātio, -ōnis *f.* *actus ablaqueandi*: COLVM. 4,4,2 dum exaltare ... orbem ablaqueationis fossor studet. 4,8,2 in lacusculis ablaqueationis. 4,9,1 ablaqueationem ... sequitur talis putatio, ut .... 4,14,2 autumnalis ablaqueatio (4,17,2). 5,9,16 si haec (*arbor*) ablaqueatione adiuvanda est. 5,10,17 adobruta *piro* ablaqueatione cinerem ... inicito. PLIN. nat. 12,66 *murra* gaudet rastris atque ablaqueationibus (SOL. 33,9). 17,194 ne impedimentum sentiat ablaqueatio. 17,246 communia ablaqueatio, adcumulatio ....

ablaqueo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab et* lacus *derivatum esse videtur; fortasse transformatum ex* ablacuo (VARRO rust. 1,29,1), *nisi cf. est c.* laqueatus, laquear *Th.*] *v. Wölfflin, Archiv 4 (1887) 309. nisi a scriptoribus rei rusticae non usurpatur.* GLOSS. II 4,3 ablaqueata διορυχθέντα. CATO agr. 27 arbores ablaqueato. 36 ablaqueato *arbores* prius non alte. COLVM. 5,9,12 sunt arbores ablaqueandae. 11,2,40 arbores ... ablaqueatas circumfodere. 11,2,79. 82. PLIN. nat. 17,140 alibi ablaqueant *arbores.* CATO agr. 5,8 (PLIN. nat. 17,127) circum oleas autumnitate ablaqueato. 29 si ibi olea erit, simul ablaqueato. 37,2 circum oleas ablaqueatas. 93 olea si fructum non feret, ablaqueato. COLVM. 5,9,17 altis gyris ablaqueabimus eas (*oleas*). 11, 2,87 tum ... convenit oleas ablaqueare. 5,10,17 alte eam (*pirum*) ablaqueato. arb. 24. GARG. MART. pom. 2,8 ablaqueare *persicum* omnibus annis oportet novissimo autumno. PLIN. nat. 17,259 ablaqueatis radicibus *malorum punicorum.* 17,263 ablaqueatis prius radicibus *olearum.* PALLAD. 2,15,11 radicibus ablaqueatis *amygdali.* PALLAD. 2,1 ablaqueandae sunt vites, quod Itali excodicare appellant (ISID. orig. 17,5,31). CATO agr. 33,1 capita vitium ... ablaqueato (PLIN. nat. 17,195). 114 secundum vindemiam, ubi vites ablaqueantur, quantum putabis ei rei satis esse vini, tot vites ablaqueato. 115,2 vites cum ablaqueabuntur. VARRO rust. 1,29,1 circum vites ablacuari. COLVM. 4,4,2 posteaquam ablaqueatur *vitis.* 4,8,1 vitis ablaqueanda est. 4,8,2. 4,8,4. 4,22,3. 4,29,10. 5,5,5. 5,5,6. arb. 10,3. 4. 5. PLIN. nat. 17,194 facilius ablaqueantur *vites (bis).* COLVM. 5,22,6 cum est ... vinea recidenda, prius ablaqueare. 11,2,87 vineis ablaqueatis (*bis*). PLIN. nat. 19,131 *radices* seri ... interest et repleri ablaqueatas humo. PLIN. nat. ind. 17,31 de ablaqueandis et adcumulandis. 16,116 quae subarantur aut quae ablaqueantur. *Bannier.*

[**Ablatem**] Persidis episcopum CASSIOD. hist. 11,8, *qui male intellexit* SOCRAT. hist. eccl. 7,8 σὺν Ἀβδᾷ (*vel* Ἀβλᾷ) τῷ ἐπισκόπῳ. *Diehl.*

ablātio, -ōnis *f.* AVG. quaest. hept. 3,34 ablationis sive demptionis quod Graece dicitur ἀφαίρεμα. GLOSS. ἀφαίρεσις, apocope. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 562.*

actus auferendi: DIOM. gramm. I 441,22 aphaeresis est ablatio de principio dictionis. 441,27 syncope est ablatio de media dictione. 441,31 apocope est ablatio de fine dictionis (DON. gramm. IV 396,8 *et* 10 *et* 12). TERT. adv. Marc. 4,19 *Christus* comminatur ablationem (*cf.* Luc. 8,18 quicumque non habet etiam quod putat se habere, auferetur ab illo). IREN. 4,33,8 ecclesia pervenit ad nos neque additamentum neque ablationem recipiens. FEL. II epist. 1,19 ad quam (*Romanam sedem*) absque ulla ... suarum rerum ablatione libere ire liceat. SYMM. rel. 3,13 facultatum (SALV. gub. 6,52). CANON. 1,17 praevaricati sine ablatione patrimonii. 3,7 bonorum ablatione territi. ZACCH. consult. 1,36 (Migne 20,1105) dilectorum ablatione probantur boni, puniuntur iniusti. HIER. in Ier. 2,10 ablatio tabernaculi atque tentorii. in Ioel 1,19 AVG. c. Iul. op. imp. 2,152. HIER. adv. Iovin. 2,11 Hippocrates docet crassa corpora, nisi cito ablatione sanguinis imminuantur, in paralysim erumpere. CAEL. AVR. chron. 3,8,132 humori interiecti ablatione. BOET. top. Arist. 8,2 eandem ablationem habent loca et lineae. CASSIOD. art. 7 ablatio computi est in qua astronomi secundum astronomicas regulas computantes computum a computo iudicant auferendum (*oppositum*: augmentum computi). *remissio*: HIL. in psalm. 140,14 ablatio animae non abolitio eius. AVG. c. Iul. op. imp. 2,93 ablationem mortis amotio peccati debet operari. c. Iul. 6,5,12 eius (*reatus*) ablatio fide creditur. in psalm. 118 per legem cognitio peccati; non ergo ablatio, sed cognitio. *in* ITALAE *codicibus dicitur de carnibus ad sacrificium destinatis* (VVLG. *semper* primitiae *vel* oblatio, LXX ἀφαίρεμα). AVG. quaest. hept. 3,34 *nomen inde explicatur*: quia utrumque demitur et aufertur eis pro quibus offertur, ut detur sacerdoti. ITALA cod. Lugd. lev. 8,27 imposuit ea ablationem ante deum. 10,14 bracchium ablationis manducabitis. 15,20 ablationem areae offeretis. 14,21 accipiet agnum anniculum unum ... in ablationem. cod. Wirceb. Ezech. 45,15 ovem unam ablationem segregabis. *passim.* AVG. gen. ad litt. 3,18.

ablātor, -ōris *m. qui aufert*: PS. TERT. exsecr. ablatorem bonorum ... datorem sibi esse praedicent. AVG. civ. 19,13 sentientes eorum (*bonorum*) ablatorem iustissimum deum. serm. 225,2 non ablator sed custos pudoris. SED. carm. pasch. 5,344 beati corporis ablator.

ablātīvus, -ī *m. sc.* casus, *quam vocem scriptores, maxime I et II saeculi p. Chr., hic illic addunt.* GLOSS. ἀφαιρετικός, ἀφαιρετική, ἀποκομιστικός. GRAMM. suppl. 243,19 ablativus dicitur ab auferendo. PS. SERG. gramm. IV 535,1 ablativus *dictus*, quod per eum auferre nos ab aliquo aliquid significemus, ut 'ab hoc magistro' (ISID. orig. 1,6,42). DIOM. gramm. I 302,4 ablativum Graeci non habent. hunc tamen Varro sextum (*ex. gr.* ling. 10,62), interdum latinum appellat, quia latinae linguae proprius est, cuius vis apud Graecos per genetivum explicabitur (QVINT. inst. 1,5,59 PRISC. gramm. II 187,7 DON. gramm. IV 377,17 POMP. in Don. gramm. V 171,12). GRAMM. suppl. 163,20 antiqui doctores, quod non habebant ablativum casum, a dativo ducebant regulam. PRISC. gramm. II 186,2 ablativus etiam comparativus ut 'aufero ab Hectore' et 'fortior Hectore'. II 94,10. QVINT. inst. 1,4,26 quaerat, sitne apud Graecos vis quaedam sexti casus et apud nos quoque septimi. nam cum dico 'hasta percussi', non utor ablativi natura nec, si idem graece dicam, dativi. SERV. gramm. IV 433,15 POMP. gramm. V 183,11. GRAMM. suppl. 87,2 alii septimum casum adiciunt in forma ablativi, qui vocatur septimus casus, ut 'dignus munere', 'mactus virtute'. 145,2 dicit *Donatus* conparativum tres casus habere: aut ablativum, aut septimum casum, aut nominativum; aut ablativum, ut 'doctior ab illo', aut septimum, ut 'doctior illo'. inter ablativum et septimum (*casum*) hoc interest quod ablativus habet praepositionem, septimus non habet, ut 'melior a te' ablativus, 'melior te' septimus. AVG. loc. hept. 1,2,16 ablativum vel quem appellant septimum .... QVINT. inst. 7,9,10 ablativo ipsi ... inest naturalis amphibolia. DIOM. gramm. I 316,35 multa sunt quae Romani per ablativum casum solent efferre. immensa est huius casus licentia et utimur eo saepissime pro duobus casibus genetivo et dativo (PRISC. gramm. II 190,16 POMP. gramm. V 171,12 suppl. 86,25). GRAMM. suppl. 88,10 ablativus non ablator vel ablatus (*cf.* CARM. de alph. 10 ablati casus vox sum). *cf. Wölfflin, Archiv 4 (1887) 309 et indices in Grammaticis latinis ed. Keil.* CHAR. gramm. I 122,16 'ar' litteris nomina neutralia terminata item non minus ait Caesar, quia dativo et ablativo pari iure funguntur, ut idem Plinius scribit. FEST. 282 PAVL. FEST. 140 NON. 502. AVG. c. Iul. op. imp. 4,97 utinam tu potius istorum Christi piscatorum retibus tenaciter salubriterque capiaris: tunc accusativum casum, quo ipse a te ipso es accusatus, et ablativum, quo de ecclesia catholica es ablatus, correctus melius declinabis. BOET. herm. pr. 1,3 p. 62,23 M. MAX. VICTOR. gramm. VI 235,5 ablativus singularis ... producitur. MART. CAP. 3,280. 3,282 ablativus singularis longus est. PORPH. HOR. epod. 14,9 per ablativum dictum 'arsisse Bathyllo'. DIOM. gramm. I 316,35 (*l. 36*). MACR. sat. 3,2,16 legendum per ablativum. PRISC. gramm. III 215,18. 216,4 nos comparativa ablativo adiungamus. *passim.* MART. CAP. 4,390. PRISC. gramm. III 232,6 ut ablativum assumant. III 287,14. GELL. 1,16,13 'mille' casum etiam capere ablativum. PRISC. gramm. III 158,22 ... ablativo vel dativo more passivorum coniunguntur. III 161,24. III 277,6 *passim.* AVG. categ. Migne 32 p. 1431 ablativo copulari. DONATIAN. gramm. VI 276,27 ... casum genetivum et ablativum habeant. PRISC. gramm. III 222,4 illa nomina ... ablativo iunguntur. *passim.* MART. CAP. 3,324. MAR. VICTOR. gramm. VI 203,20 aliae *praepositiones* regunt ablativum. AVD. gramm. VII 352,21 ... praepositiones ubi et ablativo casui respondere inveniuntur. DOSITH. gramm. VII 413,21 praepositiones ... ablativo casui serviant. VII 401,5 comparativum gradum casum ablativum trahere. PRISC. gramm. III 214,15 ablativo ... utuntur. III 377,4. SERV. gramm. IV 408,28 ablativus singularis regit genetivum, dativum et ablativum pluralem. PROB. gramm. IV 75,1 ablativus casus numeri singularis septem ... litteris definitur .... PRISC. gramm. III 290,11 ablativus in a productam desinit. MAR. PLOT. gramm. VI 427,5 quae ... dativum et ablativum non 'is' finiant sed 'bus'. VEL. gramm. VII 77,7. PROB. gramm. IV 123,8 ablativo casu ... a vel o littera terminantur. *gramm. passim.* MART. CAP. 3,280. BEDA gramm. VII 276,5 ignis ablativum casum et in e et in i mittit. 282,2 navis ablativum per e et per i effert. AVG. c. Iul. op. imp. 4,97 quae (*sententia*) ablativi casus praepositione munitur. GRAMM. suppl. 58,26 praepositiones casus ablativi hae sunt. 158,11 praepositio casus tenet accusativum et ablativum. RHET. min. p. 55,31 figura per ablativum, si quis de quopiam dicat, 'magnus virtute', 'bonus bello' pro 'in bello' et 'erectus capite incedit' .... *adi.* **ablātīvus,** -a, -um. POMP. in Don. gramm. V 274,33 semper Donatus 'clam' conputat inter ablativas praepositiones. MART. CAP. 3,287. ISID. orig. 1,13,1 accusativae et ablativae praepositiones a casibus quibus serviunt, dictae. PRISC. gramm. III 93,14 species *coniunctionum* ... disiunctiva ... ablativa. BOET. herm. pr. 1,3 p. 63,5 M. tamquam si diceremus ablativo modo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

'ab hoc ambulare' GREG. TVR. glor. conf. pr. ablativis accusativa et rursum accusativis ablativa praeponis. *Lehnert.*

ablava minor, *herba.* GLOSS. III 588, 11 camola i. ablava minor. 610, 1 camimola idest ablava minor. *v.* chamaemelon. *V.*

ablavo *v.* abluo.

ablēgātio, -ōnis *f. remotio.* GLOSS. ἀποπομπή, legatio. LIV. 6, 39, 7 primo intercessione collegarum in leges suas pugnatum esse, deinde ablegatione iuventutis ad Veliternum bellum. PLIN. nat. 7, 149 pudenda Agrippae ablegatio. SYMM. epist. 8, 19, 2 si obsessam a morbo coniugem vacuo secessu et intuta ablegatione maceraveris. *Klotz.*

ablegmina partes extorum quae dis immolabant PAVL. FEST. 21, 7. *cf.* GLOSS. Scal. V 589, 28 ablegmina partes extorum, quae prosegmina dicuntur. [*inc. orig. Th.*] *V.*

ablēgo, -āvī, -ātum, -āre. *v.* lēgo. GLOSS. ἀποπέμπομαι (-ω), ἀποποιοῦμαι (-ῶ), abrogat, a suo loco commendare, a loco ali⟨e⟩nare, unde et legati et legatio dicta, condemnatur. NON. 31 ablegare est proprie alio mittere, dictum a legatis, qui cum legationibus mittuntur. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 311—313. vox rara apud comicos et apud* CIC. (*quater in Verrinis, semel Att. a. 695*), *familiaris soli* LIV., *deinde hic illic apud scriptores legitur; e poetis soli* STAT. (*semel*) *et* IVV. (*semel*) *ea utuntur.* **I** ***proprie:*** PLAVT. Cas. 62 hinc adulescentem peregre ablegavit pater. Mil. 868 hu⟨n⟩c subcustodem suum foras (-is *codd.*) ablegavit. TER. Hec. 413 aliquo mihist hinc ablegandus. CIC. Verr. 3, 73 causam sese dimisso atque ablegato consilio defensurum negavit. 3, 74. 3, 79 homines ... ableget a consilioque dimittat. 6, 82 remoto atque ablegato viro. Att. 2, 18, 3 a fratris adventu me ablegat. LIV. 1, 35, 2 pueros venatum ablegavit. 4, 58, 12 *plebem* procul urbe haberi atque ablegari. 5, 2, 4 remotam in perpetuum et ablegatam ab urbe et ab re publica iuventutem (7, 13, 8). 7, 39, 2 per speciem etiam militarium usuum, cum alii alio mitterentur, magna pars ablegati. 21, 10, 12. 22, 25, 5 alterum *consulum* specie classis Punicae persequendae procul ab Italia ablegatum. 23, 31, 7 *eas* ablegarent ergo procul ab Syracusis Siciliaque et asportari Alexandriam iuberent (24, 29, 5). 24, 29, 1. 25, 41, 3. 35, 15, 5 ut procul ab urbe honore eum quoque ablegaret. 39, 13, 6 (*ubi* amandarent *Mog.*). 39, 14, 1 preces easdem, ut se ablegaret, repetivit. 40, 21, 7 ablegari se, ne adesset consilio. 44, 45, 8 GRAN. LIC. p. 36, 16. SEN. exc. contr. 4, 6 *filius* rus ablegatus a patre. contr. 7, 1 (16), 13. ASCON. p. 93 B. missus a senatu per honorem legationis, ut ab urbe (auus suus *codd.*) ablegaretur. SVET. Cat. 9 ablegari eum ... et in proximam civitatem demandari. GELL. 12, 1, 21 quae partus suos ablegant a sese et aliis nutriendos dedunt. 16, 19, 19 ablegato Arione. APVL. apol. 44. CAPITOL. Opil. 4, 7 collega ablegato. IVST. 1, 5, 8 ut ablegatus ab avo in Persas fuerit. VIR. ILL. 64, 9. HEGES. 2, 12, 2 si ablegaret coniugem. *de exilio:* LIV. 27, 9, 3 extra Italiam in exilium verius quam in militiam ablegari. AMM. 28, 1, 21 ablegatus est in exilium ad Britannos. COD. Theod. 16, 5, 57, 1 in exsilium se vehementer coercitos non ambigant ablegandos. *de bestiis:* VARRO rust. 1, 47, 1 pecus ab prato. COLVM. 6, 5, 2 cum *boves morbidi* ablegabuntur, in ea loca perducendi sunt. 6, 22, 1 taurae ... ablegandae. 6, 27, 8 in longinqua pascua marem. STAT. Theb. 5, 63 *Venus* Idalias procul ablegasse volucres fertur. FLOR. 2, 13, 82 ablegato equo *aliquid:* IVV. 14, 201 nec te fastidia mercis ullius subeant ablegandae Tiberim ultra. APVL. met. 2, 15 ut arbitrio nocturni gannitus ablegarentur. **II** ***translate:*** SEN. epist. 94, 47 *praecepta philosophorum* adfectus nostros velut edicto coercent et ablegant. FRONTO p. 78 N. unum verbum de oratione ablega. TERT. adv. Marc. 5, 2 ablegandae legis. AMBR. Noe 24, 87 ableget a se vir sapiens huiusmodi passiones. bon. mort. 3, 10 absolvit animam suam corpore et eius ablegat contubernium. Ios. 13, 78 iracundia locum non habet, ablegatur discordia, fugatur dissensio. Cain et Ab. 2, 6, 22 *fides* defectum senescentis devotionis ableget. poen. 2, 10, 92 usus enim doloris ablegat luxuriam criminis. OROS. hist. 2, 13, 15 ablegata religione consulum. SALV. gub. 1, 20 removit a se cunctam terrestrium rerum curam et ablegavit. AMM. 29, 2, 11 ablegatosque ab omni huiusmodi. *nota:* MART. CAP. 1, 67 *zona* nunc perfulgido resplendebat orbe nunc vanescentis gratiae tenuata varietas ita penitus ablegabat (*sic cod. Bern. 56ᵇ*, abligat *cod. Bern. 331*, obliquabat *vulgo*), tamquam nihil habuisset ante discolorum.

synonyma: ad I: dimittere, procul habere, demandare, removere. *ad II:* removere. *derivatum:* ablegatio. *Klotz.*

ablepsia, -ae, ἀβλεψία. SERV. Aen. 7, 647 scienda est poetae adfectatio — nam ablepsiam nefas est dicere (id est oblivionem vel neglegentiam *superscr. l.*). *cf.* MACR. sat. 5, 15, 6. SVET. Claud. 39 inter cetera in eo mirati sunt homines et oblivionem et inconsiderantiam, vel ut graece dicam μετεωρίαν et ἀβλεψίαν. *Diehl.*

ablevo, -āre. *cf.* adlevare. AMBR. Iacob 2, 11, 51 nos ablevamus aerumnam dum fidei passionibus delectamur. virg. 3, 7, 33 facinus fidem ablevat. vid. 6, 36 fletus oculorum ... laborem minuit, dolorem ablevat. 6, 34 si ablevet virginitas onera condicionis. HEGES. 5, 2 misericordia quae solet ablevare miserias (all. *vulgo*). AMBR. bon. mort. 5, 16 ablevemus (*sic codd.*, adl. *Schenkl*) animam ex istius carnis cubili. AMBR. exhort. virg. 4, 26 excusare patrem, ablevare matrem. AMBR. exhort. virg. 4, 19 a mundanae cogitationis ableventur contagio. fug. saec. 7, 38 ablevare se a saeculo, ablevare a corpore. Is. 3, 6 abducebat se et ablevabat vitiis saeculi huius. bon. mort. 3, 10 qui se voluptatibus exuit et a terrenis delectationibus adtollit atque ablevat (adlevat *codd. recc.*).

abligur⟨r⟩īgine voracitate GLOSS. V 161, 6.

abligurrio, -īvī *vel* -iī, -īre *v.* ligurrio. *imperf.* abligurribam APVL. *proprie non legitur nisi* ARNOB. nat. 7, 3 ab canibus abligurritur sanguis. *edere, devorare, de cibo:* APVL. met. 10, 14 partes opimas quasque devorabam et iucundiora eligens abligurribam dulcia. AVG. c. Faust. 16, 30 *et* 16, 6 Moyses helluonis in modum disceptator sedet iubetque alia quidem abligurriri pro mundis, alia vero pro immundis ne contingi quidem; *huc spectat* GLOSS. V 161, 7 abliguriri: gluttire, sorbere vel devorare. *translate:* NON. 134 ligurrire, unde abligurrire, multa avide consumere. GLOSS. abligurrio κατεσθίω, abligurrit (ableg- *vel* alleg- *passim*) degustat. IV 201, 42 abligurrire plurima consumere id ⟨est⟩ suspensis digitis leviter cibum tangere (*pars posterior spectat ad* TER. Eun. 936 ligurriunt *de meretricibus, cf.* SCHOL.). TER. Eun. 235 patria qui abligurrierat bona (GLOSS. V 531, 10 abligurrierat: devoraverat. SCHOL. eleganter ex persona parasiti non culpatur quod comederit bona. DONAT. suavibus escis consumpserat. nam ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ est ligurire). APVL. apol. 59 patrimonium omne iam pridem abligurrivit nec quicquam ei de bonis paternis superest nisi una domus. HEGES. 4, 7 nullus rapiendi finis, quia nullus abligurriendi modus. 4, 32 *Vitellius* si diutius vixisset, luxuriae sumptibus et pretio mensarum Romani imperii opes abligurisset (*sic edd.*). SIDON. epist. 9, 6, 2 quantum de bonusculis avitis paternisque sumptuositas domesticae Charybdis abligurrisset. *libidinose basiare:* SVET. gramm. 23 vis tu ... quotiens festinantem (?) aliquem vides, abligurrire?

abligurrītio, -ōnis *f.* CAPITOL. Macrin. 15, 2 luxuria, turpitudine, abligurritione.

abligurrītor, -ōris *m.* AMBR. epist. 45, 10 *serpentis dentibus* unusquisque se eviscerat luxuriosus, helluo internecat, abligurritor perimit. CASSIOD. in psalm. 9, 36 sunt blasphemi, abligurritores et luxuriosi.

? **ablinda** (*nom.*) *enumerat inter* nomina insectorum sive reptantium POLEM. SILV. (chron. min. I 544, 1), *ibidem* 18 *inter* nomina natantium: abelindeas (*nom.*).

abling(u)o, -ere. MARC. med. 8, 137 eorumque suco cotidie ieiunus oculos ablingito vel inlinito per linguam. *nota:* ITALA (Aug. hept. 4, 46) num. 22, 4 nunc ablinguet (ablinget *codd. recc.* ἐκλείξει, delebit VVLG.) synagoga haec omnes, qui in circuitu nostro sunt. *eadem sententia sic legitur in* cod. Lugud.: et nunc elinget sinagoga haec omnis quae est in circuitu nostro, velut elingat vitulus viridia de campo.

[**ablinio.**] ENN. (?) sat. 6, 1 quom alterius ablinias bona, *ubi Itali* abligurrias, *Goetz* ablingas. *V.*

Abliqum *genet., gens Hispana.* CORP. II 2817 (*in Hispan. Tarracon., periit*) ⟨ ⟩ Valerius Sangeni f. Calidus Abliq(um). 5783 (*ibid.*) Q. Curio Pa⟨...⟩ Q. Abliqu⟨m ...⟩. *cf.* Abilici *et* Abila. *Otto.*

abloco, -ātum, -āre. SVET. Vit. 7 tanta egestate rei familiaris, ut ... domum in reliquam partem anni ablocaret *i. alii habitandam locaret.* Iul. 26 ea quae ad epulum pertinerent, quamvis macellariis ablocata, etiam domesticatim apparabat. NOT. Tir. 37, 89 ablocat. *V.*

Ablonius *nom. vir.* CORP. II 2940 (*in Hispania Tarr., periit*) Ablonius Lici⟨ni⟩ae (?) serv⟨u⟩s. *Otto.*

ablūdo, -ere. HOR. sat. 2, 3, 320 haec a te non multum abludit imago *scil. ranae se inflantis. cf.* ἀπάδει. *V.*

ablūmentum κάθαρσις GLOSS. II 528, 45.

abluo, -uī, -ūtum, -uere. [abluo *ex* ab-lavo, *i. q. gr.* ἀπολούω *Th.*] *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 563.* abluiti ITALA cod. Clar. Hebr. 10, 22. abluitura PRVD. apoth. 684. SEDVL. carm. pasch. 4, 269 fontibus ablūta sacris. GLOSS. ἀπολούω, ἀποκλύζω, ἀπονίζω, ἀποπλύνω, emundat, mundat vel lavat, expiat, purgat, detersit, abluta diligenter lota. GRAMM. suppl. 113, 21 luo lumen, quo omnia abluuntur, id est purgantur a tenebris. SCHOL. Dan. Verg. Aen. 4, 687 siccabat: exprimebat vel abluebat. ISID. orig. 11, 1, 133 vocatur alvus, quod abluatur, id est purgatur. CHAR. exc. gramm. I 564, 14 lavo lavi, ablavo ablavi. GLOSS. II 239, 25 ablavo ἀπονίπτω.

I ***proprie:*** **1** *lavando tollere: cf.* FRONTO p. 64, 16 N. sudorem ... et pulverem abluere, non lavare (65, 2). PACVV. trag. 244 lymphis ... ut pulverem manibus ... abluam. VERG. Aen. 9, 815 sociis abluta caede (*i. cruore*) remisit *fluvius.* VAL. MAX. 1, 8, 1 ad lacum Iuturnae suum equorumque sudorem abluentis visi sunt *Castor et Pollux* (FLOR. 1, 28, 15 pulverem et cruorem. PANEG. 12, 39 LACT. inst. 2, 7, 9). SEN. epist. 86, 11 ut sudorem illic ablueret. COLVM. 7, 5, 5 si ... sudorem mari vel flumine non abluas. PLIN. nat. 27, 72 ne sudor abluatur. QVINT. decl. 278 p. 135 sanguinem quis abluit? TAC. hist. 3, 22 balineas abluendo cruori ... petit. HYG. fab. 88 p. 85 dum ad flumen exit sanguinem abluere. CVRT. 4, 1, 23 ut cunctanti squalor ablutus est. CYPR. epist. 69, 12 ut in lavacro carnali et saeculari sordes cutis et corporis abluuntur. 75, 13. ARNOB. nat. 3, 34 puris in fontibus abluentem membrorum sordes. CASSIAN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Nest. 7, 3 oculi abluto eo (*luto*) nati sunt. VARRO rust. 3, 9, 12 *ova* perfricant ... muria ... eaque abluta condunt in furfures aut acus. COLVM. arb. 2, 1 vites ... rubrica cum aceto, ne pluviis abluatur, permixta denotat. MELA 2, 10 isdem omnes notis *ora artusque pingunt* et sic ut ablui nequeant. PLIN. nat. 22, 4 culpant *colorem herbarum* ablui usu. 28, 66 hac (*puerorum urina*) atramenti liturae abluuntur. 35, 150 nec postea *colos in veste* ablui potest. CLAVD. 19, 13 abluto penitus respirant nomine fasti. FRONTO p. 64, 16 N. maculam elegantius eluere quam abluere. PLIN. nat. 28, 44 maculas ... e veste eas (*sanguinis menstrualis*) non nisi eiusdem (*canis rabiosi*) urina ablui. PRVD. apoth. 684 membrorum maculas ... abluitura. PLIN. nat. 18, 154 cum salsilaginem eius (*ciceris*) abluendo imber dulcius id faciat. TAC. ann. 11, 2 quibus (*lacrimis*) abluendis cubiculo egrediens. *in medicaminibus*: PLIN. nat. 17, 267 quoniam abluatur ita virus medicaminis (33, 84 MARC. med. 19, 10). 21, 125 dein frigida abluantur *diapasmata rosarum*. 23, 24 nisi frigida abluatur *radix tunsa*. 28, 244 abluto cinere lixivo. 29, 109 neque ante quadriduum abluendum *ovum corvi*. 30, 38 triduo non abluunt *iocur talpae*. 30, 39. 32, 35. 33, 85. 33, 108. 109 (*bis*). 34, 113. 35, 195. MARC. med. 4, 29 sucus eius (*mali punici*) capiti porriginoso inponitur et frequenter abluitur. 19, 38 sanguine ... caprino maculae corporis ... abluuntur. MARC. med. 34, 59 mox ubi siccaverit *sanguis*, statim abluat. SERV. georg. 3, 560 caro corrupta morbo quendam habet mucorem, qui non potest ablui. *auferre, rapere*: VARRO rust. 1, 35, 1 terra adruenda pulvinos fieri, quos inrigationes et pluviae tempestates abluunt. SEN. nat. 3, 27, 7 devolutus torrens altissimis montibus ... abluit villas. 4, 2, 10 quod cum ceteri amnes abluant terras et eviscerent, Nilus ... adeo nihil exedit nec abradit, ut contra adiciat vires. COLVM. 5, 10, 4 ut ... terra ... pluviis non abluatur. arb. 19, 2. MELA 2, 31 quia de aris, quas in vertice sustinet *Atho*, non abluitur cinis *imbribus*. LVCAN. 6, 810 quem tumulum Nili, quem Thybridis abluat unda. HYG. fab. 30 p. 64, 15 flumine ammisso *Hercules* totum stercus abluit. AMBR. Migne 17, 105 sicut aqua sordes corporis abluit.

2 *lavare, purgare*: CIC. S. Rosc. 72 ita iactantur fluctibus *parricidae insuti in culeum*, ut nunquam abluantur. VERG. Aen. 2, 719 donec me flumine vivo abluero. VAL. MAX. 7, 3, 1 prius ... quam proximi am⟨nis se a⟩qua abluisset. COLVM. 12, 4, 3 debere eos flumine aut perenni aqua ... ablui. STAT. Theb. 10, 336 tibi exuvias ... nondum ablutus aquis ... trado. MART. 2, 70, 4 primus te licet abluas *in solio*. APVL. met. 11, 23 me ... sueto lavacro traditum ... circumrorans abluit. ITALA Cassian. conl. 22, 5 abluatur aqua. ARNOB. nat. 4, 24 Saturnum ... ablui diebus statis. SERV. Aen. 3, 694 dum se in Alpheo post laborem ablueret. 4, 635 superis *sacrificantes* abluebantur. 6, 218 (*bis*). 141. 8, 610. HYG. fab. 191 p. 122 quem Liber iussit in flumine Pactolo se abluere. CLAVD. carm. min. 25, 99 illa fontibus abluitur gelidis. MACR. sat. 3, 1, 2 fluviali unda ablutus. 7, 13, 22. MART. Cap. 1, 14 nec deerant, qui eadem ... ablui ... lympha ... cupiebant. GREG. TVR. hist. Franc. 2, 5 ablutus ... a fidelibus ... est sepultus. *passim*. COLVM. 2, 21, 2 flumine abluere gregem. SOL. 25 *elephanti* non prius ... reversuri quam vivis aquis abluantur (PLIN. nat. 8, 13 perfundantur amne). AVG. civ. 22, 8 cum ... equum ablueret in fluminis gurgite. SEN. epist. 86, 5 abluebat corpus laboribus rusticis fessum. CVRT. 3, 5, 2 ut calidum adhuc corpus ablueret. 3, 5, 4 abluentem aqua corpus. 4, 1, 22 ablue corpus inluvie ... squalidum. APVL. met. 8, 14 corpus ablutum. CYPR. epist. 69, 12 quibus (*adiumentis*) ablui et mundari corpusculum possit. LACT. inst. 6, 23, 16 corpus ... cito ablui potest. SERV. Aen. 3, 420 in quo (*fonte*) illa consueverat corpus abluere. HYG. astr. p. 56, 10 cum Venus in Acheloo flumine corpus ablueret. MARC. med. p. 23, 47 nonnullam corporibus abluendis sanitatem praestant. GREG. TVR. hist. Franc. 6, 29 corpus aquis ablutum. *passim*. OV. met. 6, 352 non ego nostros abluere hic artus lassataque membra parabam. RVF. hist. monach. 1 corpora nitro vel aliiscemodi lenimentis abluuntur a sordibus. CIC. Tusc. 5, 46 Anticlea ... Ulixi pedes abluens. PS. HIER. reg. monach. 4 (Migne 30, 397) *Christus* discipulorum abluens pedes. AVG. ad fratr. erem. 46 (Migne 40) ablue pedes, lava eorum capita. SVLP. SEV. Mart. 25, 3 pedes ipse nobis abluit. CASSIAN. inst. 4, 19 omnibus ... pedes abluant. GREG. TVR. hist. Franc. 4, 33 hospitum pedes ipse abluebat. glor. mart. 84 vas ..., in quo pedes ablueres. 29. VEN. FORT. Mart. 2, 359 non solum abluere alterius, sed lambere plantas. OV. met. 4, 740 manus ... abluit unda. SEN. contr. 9, 2, 3 carnifices cenaturi manus abluunt. exc. 9, 2. SEN. Ag. 977 obsoletam sanguine ... dextram ablue. Herc. O. 908 dextram abluit *cf. II 2*. epist. 86, 12 bracchia et crura cotidie abluebant. PLIN. nat. 28, 32 remedio est ablui prius manus eorum. TERT. orat. 13 manibus quidem ablutis, spiritu vero sordente. *ibid*. Pilatum manus abluisse (*bis*). HIL. in psalm. 1, 10. CYPR. eleem. 2 quod ederent nec prius manus abluissent. VIR. ILL. 7, 12 eum ... flumine manus abluere debere. AVSON. eph. 29 da rore fontano abluam manus. SERV. Aen. 4, 56 lacum, in quo manus abluuntur. AMBR. in psalm. 48, 8 (Migne 14, 1215) manus obtulit abluendas. GREG. TVR. hist. Franc. 8, 2 ablutis ... manibus. vit. patr. 5, 2. IVVENC. 4, 620 a crimine palmas abluit *Pilatus*. SCRIB. LARG. 8 aqua frigida nares diutius abluere pura oportet. LVCAN. 6, 668 taboque medullas abluit. PLIN. nat. 32, 85 sic inlita facies post IV horas abluitur. (HIL. in psalm. 140, 9. GREG. TVR. virt. Iul. 41 mir. Andr. 28). IVV. 6, 524 verticibus *Tiberis* timidum caput abluet. SER. SAMM. 36 caput permixtis ablue cunctis (GREG. TVR. glor. conf. 5 (*bis*). virt. Iul. 3). VEG. mul. 1, 38 tepida os ablues. 1, 56. PLIN. nat. 29, 127 oculos abluere suadent. CYPR. laps. 30 lacrimis oculos tuos ablue. SPART. Hadr. 25, 2 cum aqua ... oculos abluisset. PLIN. nat. 33, 110 abluendum capillum. VEG. mul. 3, 8 testes animalium ablutos canino felle sanari. VERG. Aen. 4, 683 date volnera lymphis abluam. OV. met. 13, 531 quid moror ... crudelia vulnera lymphis abluere? PAVL. PETR. 2, 716. AMM. 23, 6, 37 si aqua voluerit abluere *vulnus* quisquam. GREG. TVR. Andr. 15. MACR. sat. 3, 3, 11 si curatione scabies *ovium* abluenda sit. COLVM. 7, 8, 5 *caseus* aqua dulci abluitur. 12, 7, 2 si tantum remiserint humoris, ut suo ... iure ablui possint. 12, 7, 5 rutam ... aqua vel etiam vino abluant. PLIN. nat. 12, 45 Gallicum *nardum* et cum radice vellitur abluiturque vino. SERV. Aen. 6, 253 quae (*exta*) nonnumquam abluta ... ipsa reddebantur. COLVM. 9, 14, 7 si quid *alvei* ablui non poterit. ISID. orig. 11, 1, 133 vocatur alvus, quod abluatur. PLIN. nat. 33, 120 *minium* pingentium furto opportunum, plenos subinde abluentium penicillos. VAL. FL. 5, 75 his Bacchus in undis abluit ... thyrsos. PRVD. psych. 99 gladium Iordanis in undis abluit. FRONTIN. aq. 111 ad utilitatem cloacarum abluendarum. AMM. 23, 3, 7 carpentum *Matris deorum* ... Almonis undis abluitur. SCHOL. Dan. Verg. Aen. 4, 56 delubrum ... dictum ... propter tectum coniunctum, quia una opera abluitur. GREG. TVR. hist. Franc. 9, 6 abluto pavimento. glor. mart. 12 aqua, in qua gemma abluitur. Mart. 2, 51 aqua, unde sepulchrum ablutum est. 3, 34. glor. conf. 83. 90 cellulam ... ablutam aqua. PLIN. nat. 35, 198 abluitur vestis Sarda *creta*. MACR. sat. 7, 13, 18 aqua dulci ablutum *pallium*. *ibid*. in fluvio ablue pallium tuum. 7, 13, 25 abluentem vestes. GREG. TVR. hist. Franc. 2, 1 ad quam ... vestimenta deferebant ad abluendum. glor. mart. 5 praesumpsi eam (*pallam*) abluere. TIB. 2, 5, 59 qua fluitantibus undis Solis anhelantes abluit amnis equos. PROP. 2, 19, 25 qua ... niveos abluit unda boves. OV. met. 2, 324 excipit Eridanus fumantiaque abluit ora. PLIN. nat. 8, 112 rostra eorum (*cervorum*) nigrescunt, donec aliqui abluant imbres. 16, 172 inmensum quantum praelatis *harundinibus*, quas ipse Cephisus abluisset. VAL. FL. 8, 239 ubi Mygdonios planctus sacer abluit Almo. PANEG. 12, 28 quod (*aurum*) hominum lacrimae, non amnium aquae abluissent. OPTATVS 6, 6 eadem nos et vos lavacra abluerunt. MACR. sat. 7, 13, 22 ut aqua crassior facta celerius possit abluere nec ideo aqua quia salsa est minus abluit. SIDON. carm. 5, 207 rigidis hunc abluit undis Rhenus. *intransitive*: ITALA cod. Cantabr. Ioan. 9, 7 ablue in natatoriam Siloam .... abiit ergo et abluit (νίψαι — ἐνίψατο). 9, 11, 15. GREG. TVR. glor. conf. 73 abluunt ex hoc pulvere aegroti.

II ***translate*: 1** *lavando tollere*: CIC. Tusc. 4, 60 omnis ... perturbatio animi placatione abluatur (MEROB. carm. 4, 19 quae non ut Thetis ... pavorem ... Stygos abluit sub undis). LVCR. 4, 875 sic ... sitis de corpore nostro abluitur. OV. met. 14, 600 hunc iubet Aeneae quaecunque obnoxia morti abluere. CAT. 88, 6 suscipit *scelus* ... quantum non ultima Tethys nec genitor nympharum abluit Oceanus. OV. fast. 5, 681 ablue praeteriti periuria temporis, *laure rorans*, ablue praeteritae perfida verba die. PLIN. nat. 8, 43 ea culpa (*adulterii*) flumine abluitur. PLIN. epist. 3, 7, 3 maculam veteris industriae laudabili otio abluerat. ALEX. c. Dind. p. 172, 4 culpas nostras aliorum remittendo peccata non abluimus. **2** *purgare*: SEN. Herc. f. 1323 quis Tanais aut quis Nilus ... abluere dextram poterit?

christiane: **a** *lavando tollere*: TERT. scorp. 12 sordes quidem baptismate abluuntur, maculae vero martyrio candidantur. monog. 17 quae (*Lucretia*) ... maculam carnis suo sanguine abluit (castit. 13). IREN. 4, 22, 1 verbum ... sordes abluit filiarum Sion (VVLG. Is. 4, 4). CYPR. eleem. 1 ut sordes ... eleemosynis abluamus (AVG. c. Pelag. 4, 8, 21). epist. 75, 17 per baptismi sacramentum sordes veteris hominis abluere. 75, 21. 76, 2 spiritaliter intus abluitur, quod foris carnaliter sordidatur. IVVENC. 1, 312 quis animae species abluta sorde niteret. PS. DAMAS. carm. 101, 5 ablue fonte sacro veteris contagia vitae. HIER. comm. Zach. 3, 13 huius ... sordes Christi abluentur baptismate. hom. Orig. in Ezech. 6 (Migne 25, 741) abluat sanguinem ab animabus nostris. HIER. epist. 3, 3 puritate morum maculam servitutis abluerat. 130, 9 ut ... maculas pristinae foeditatis ... abluat. adv. Iovin. 1, 26 (Migne 23, 247). comm. Os. 14, 1 (Migne 25, 941) poenitudo, quae sordes abluit peccatorum. CASSIAN. conl. 17, 17, 6 mendacii ... maculam abluendam. 18, 15, 5. 22, 13, 5. AVG. epist. 36, 9 maculas erroris abluere. ITALA cod. Gigas act. 22, 16 ablue peccata tua. cod. Sessor. prov. 24, 35 filius malus ... exitum (*i. errorem*) suum non abluet (AVG. epist. 108, 12 *et* 20). TERT. bapt. 7, 1 ablutis delictis pristinae caecitatis. CYPR. domin. orat. 24 quod (*delictum*) nec baptismo sanguinis potest ablui. 34 peccata nostra sanguine suo abluit. epist. 24. 25. 43, 5 quibus (*lacrimis*) commissi delicti crimen abluitis. 55, 28. RVFIN. hist. monach. 21 (Migne 21) peccata hominum ... abluenda. HIL. in psalm. 63, 10 hunc (*deum*) prima mundi crimina diluvio abluisse. AMBR. exam. 5, 2, 6 praedonum abluta nequitia. *passim*. HIER. epist. 122, 1 Petrus trinam negationem amaritudine abluit lacrimarum (comm. Matth. 2, 15 Migne 26, 103). comm. Marc. 1 (Migne 30, 592) ubi peccata abluuntur.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

30, 732. 837. Vvlg. act. 22, 16 ablue peccata tua. 25, 16 locum ... defendendi accipiat ad abluenda crimina. Prvd. ham. 668 nec quod (*malum*) post abluit ante probare. Avg. epist. 36, 10 si uniuscuiusque diei ... error ... solvitur vel abluitur. 36, 12. 93, 42 exitum vestrum (*i. errorem*) non abluitis. 108, 20. epist. 118, 2 quod aqua marina dedecus abluatur. *sim. saepe.* Greg. Tvr. glor. mart. 69 ablue nunc aquis fornicationes. 87 abluere tam vulnera corporis quam animae cicatrices. Ven. Fort. carm. 5, 5, 109 abluitur Iudaeus odor baptismate. Cypr. sent. episc. 18 in quantum aqua sanctificata ... abluit delicta. Ambr. exam. 3, 5, 23 quid dicam quod unda peccatum abluit? paenit. 2, 2, 12 (Migne 16, 520). Avg. bapt. 25, 46 (Migne 43, 213) aqua sacerdotis abluit delicta. **b** *purgare, i. plerumque baptizare*: Itala I Cor. 6, 11 (*quacum consentit* Vvlg.) sed abluti estis, sed sanctificati estis in nomine domini Iesu Christi. Tert. paenit. 6 non ideo abluimur, ut delinquere desinamus. adv. Marc. 1, 14. 4, 21 carn. 4. Iren. 4, 22, 1 abluti quae sunt mortis. 27, 1 domini ..., qui abluit et emundat eum hominem, qui peccato fuerat obstrictus. 5, 11, 2 (*bis*). Cypr. epist. 69, 2 quomodo qui in ecclesia non est aut diligi a Christo aut ablui et purgari lavacro eius potest? 69, 3. 71, 1. 73, 1. Ambr. exam. 1, 4, 14 deserit qui abluitur intellegibilem illum Pharaonem. Iob 2, 1 apol. Dav. 1, 12, 59. *saepius.* Hier. hom. Orig. in Ier. 7 (Migne 25, 642) abluimur, ut fiamus candidi. Prvd. perist. 13, 58 quem ... criminibus variis tinctum ... abluisti. Avg. civ. 1, 27 lavacro sanctae regenerationis abluti. 13, 7 si abluerentur sacro fonte baptismatis. 21, 19. 25. 22, 8. c. Iul. 3, 3, 8 (Migne 44, 705) lavantur sed non abluuntur. 3, 3, 9. 3, 5, 11. *passim.* Mercat. 2, 9 qui ... ablutus est baptismo fit illius domesticus. Cod. Theod. 16, 6, 4 ut homines semel munere divinitatis ablutos contagione profanae repetitionis infecerint. Leo M. serm. 49, 3 (Migne 54) lapsos poenitentiae lacrimis ablui. *sim.* Cassiod. *et* Greg. Tvr. Corp. VI 1756 Iordane ablutus. Itala cod. Clar. Hebr. 10, 22 abluiti corpus aqua munda (Vvlg. *ibid.* abluti corpus aqua munda, *quod laudatur e. g.* Ps. Ambr. mans. 17). Carm. adv. Marc. 2, 256 ablutum corpus iam non de carne vocari. Cypr. bon. pat. 6 lavacro regenerationis corpus abluere. epist. 69, 12 aliter pectus credentis abluitur, aliter mens hominis per fidei merita mundatur. Hil. in psalm. 65, 11 abluendorum corporum. Ivvenc. 1, 340 abluat ... sancto spiramine mentem. Ambr. myst. 7, 37 (Migne 16, 418) animam regenerationis lavacro mundam atque ablutam. Hier. epist. 35, 8 *anima* abluta aqua baptismatis. Isid. orig. 7, 3, 28 ista (*aqua sacramenti*) abluit corpus et significat quod fit in anima. Tert. bapt. 15 felix aqua, quae semel abluit. Ambr. spir. sanct. 3, 10, 68 (Migne 16, 825) sacri fontis unda nos abluit. apol. Dav. II 4, 25 ut quos taurorum sanguis lavare non poterat Christi sanguis ablueret. parad. 3, 16 ut *Geon* abluat corpus abiectum. fid. 2, 11, 95 (Migne 16, 580) fletus illi nos abluunt. Ven. Fort. carm. 9, 5, 9 te ... abluit unda lavacri. *addito a qua re*: Itala cod. Sessor. Ier. 4, 14 ablue a malitia cor tuum. Herm. sim. 7 abluant se ab omni cupiditate. Ambr. Iac. 2, 7, 34 cum quis fuerit ablutus a vitiis. *passim.* Avg. epist. 185, 43 non baptizas, ut abluas a peccatis? Alc. Avit. c. Arr. 19 crebro se lavacro a peccatis ablui Iudaeus credit. *Bannier.*

Abluppius, -ī *m. nom. barbaricum.* Corp. III 10679 (= 3765; *in tegulis Pannon. inf.*) Apluppi, *nisi rectius legitur* Ap. L., *ut habet pars tegularum.* *Otto.*

ablūtio, -ōnis *f. v.* abluo. *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 571.* Gloss. V 161, 8 emundatione. Isid. diff. 2, 124 ablutio cordis et corporis (Hier. comm. Marc. Migne 30, 561). **I** ***proprie***: *lavatio*: **1** *passive*: Serv. Aen. 6, 724 *species* ablutionem requirit, ut in pristinum nitorem possit redire. Ambr. off. 1, 248 (Migne 16, 106) si populus sine ablutione vestimentorum suorum prohibebatur accedere ad hostiam suam. Macr. sat. 7, 13, 18 eaedem in ipso *pallio* post ablutionem maculae sordium visebantur. Avg. quaest. hept. 4, 33 quod post ablutionem *corporis* de singulis quibusque dicitur. c. Iul. 2, 156 (Migne 45, 1207) nec eam (*promissionem*) ablutionibus *corporum* tributam fuisse, sed moribus. Macr. sat. 3, 1, 6 constat dis superis sacra facturum corporis ablutione purgari. 7, 13, 27. Cassian. conl. 8, 23, 3 unde ... Abraham, unde Loth transeuntibus ac peregrinis humanitatis iura et ablutionem pedum necdum evangelico coruscante mandato suppliciter obtulerunt? 18, 11; 3. Macr. sat. 3, 3, 12 causam concessae ablutionis *ovium* expressit *Vergilius.* Isid. orig. 20, 6, 8 alveum, quod in eo ablutionem fieri solitum sit. **2** *active*: Macr. sat. 7, 13, 23 cur aqua marina non sit ablutioni apta. Cael. Avr. acut. 2, 9, 52 quid prodest frigidae ablutio? 3, 8, 85. **II** ***translate*** *similiter*: **1** *cum gen. obi. et absolute*: Tert. bapt. 5 deleta morte per ablutionem delictorum. 6. Hil. in psalm. 119, 7 non est ... dubium peccatorum eum ablutionem ... attulisse. Ambr. exam. 5, 24, 92 peccatorum ablutione renovata (sacr. 4, 2, 7). sacr. 1, 5, 16 (Migne 16, 440) non ... ablutio peccatorum suorum Christo necessaria erat. in psalm. 45, 3 (Migne 14, 1190) verbum tuum nostrae colluvionis ablutio est. serm. 46, 15 (Migne 17, 722) ablutionem et criminis accepit et nominis. Hier. epist. 64, 21 nec nobis sufficit priorum ablutio peccatorum. Cassian. conl. 20, 8, 2 per lacrimarum profusionem conquiritur ablutio delictorum. 3. Isid. orig. 15, 4, 9 *delubra* sunt ... in ablutionem peccatorum. Vvlg. Zach. 13, 1 erit fons ... in ablutionem peccatoris. Ambr. poen. 2, 9, 88 (Migne 16, 539) quia vestem illam ablutionis et gratiae sordidarunt. 2, 11, 98 omnes ad senectutem different ablutionis gratiam. Ps. Avg. scal. parad. 6 (Migne 40, 1000) ad interioris ablutionis indicium exterioris hominis purgamentum, ut sicut in baptismo puerorum per exteriorem ablutionem significatur et figuratur interior animae ablutio, ita .... **2** *cum gen. subi. et absolute*: Hil. in psalm. 118, 3, 4 nisi per ablutionem caelestis misericordiae emundationem consequamur (Avg. c. Iul. 2, 8, 26 Migne 44, 691). Avson. p. 20 (Peiper) ut nova Iordanis ablutio sanctificavit. Cassian. conl. 20, 8, 1 martyrii donum sanguinis ablutione conquiritur. 23, 7, 2 nec pollutionem turpium somniorum larga fletuum ablutione purgamus. Isid. expos. num. 15, 25 ablutio aeterni fontis. *de baptismo*: Avg. poen. 17, 33 (Migne 40, 1127) sanat et liberat in ablutione baptismi. ad fratr. erem. 28 de ablutione baptismatis. Leo M. epist. 159, 7 cuius ablutio nulla iteratione temeranda est. serm. 24, 3 ut peccatum ... mystica tollat ablutio. 44, 1 regenerationis ablutio. Prosp. vocat. gent. 1, 17 perituri, si cessaverit ablutio. 2, 14 ablutio regenerationis. Fvlg. Rvsp. (Migne 65, 603) ver. praed. 1, 1, 2 ut absque sacrae ablutionis gratia rapiantur ad poenam. 1, 9, 18. 1, 10, 22. Greg. Tvr. virt. Iul. 46 a baptismi ablutione mundatus.

ablūtor, -ōris *m. v.* abluo. Carm. adv. Marc. 3, 221 *Ioannes,* ablutor carnis ... ablutor Christi. Orient. carm. trin. 55 *Christus* errorum ablutor.

abluvio, -ōnis *f. v.* abluo. Hyg. grom. p. 123, 18 sunt ... haec (*genera controversiarum*) de alluvione adque abluvione. Sic. Flacc. grom. p. 150, 25 qui (*rivus finem agri faciens*) si alicuius terras minutatim ex alia parte abstrahat et alii contrario relinquat, quod vocant abluvionem et alluvionem, repetitio finium non datur. Gloss. abluvione inundatione sordium *pro* ablutione. *cf.* Macr. *p. 109, 60).*

abluvium, -ī *n. v.* abluo. Gell. 16, 7, 1 Laberius (com. 151) ... dixit ... abluvium pro diluvio. Agenn. grom. p. 82, 19? *Bannier.*

abmātertera, -ae *f.* [*cf. c.* abavus, abavunculus. *Th.*] Gaivs dig. 38, 10, 3 sexto gradu sunt ... abavunculus abmatertera (id est abaviae frater et soror). Pavl. dig. 38, 10, 10, 17 *et* 18 sent. 4, 11, 6 Anon. de grad. cogn. 8 Inst. 3, 6, 6 Lex Vis. Recc. 4, 1, 6. *perperam* Isid. orig. 9, 6, 27 *et* Gloss. IV 301, 4 aviae soror. *V.*

Abnatius, -a *nom. gent.* Corp. IX 5863 (*Auximi*) Amerimnus Abnatiaes Cypare servus. Apnatius: Corp. VI 7581 a T. Apnati Dioclis. *Otto.*

abnato, -āre. Gloss. II 4, 13 abnatare ἐκκολυμβῆσαι. Stat. Ach. 1, 382 excepta freto ... abnatat *Thetis Scyro.*

abnegantia, -ae *f.* Herm. past. mand. 8 oportet abstineri ... ab abnegantia (abnegatione *vulgo*, ψεύσματος) et mendacio (καταλαλιᾶς); *versio recentior*: a mendacio et a detractione.

abnegātio, -ōnis *f.* Gloss. II 233, 25 ἀπάρνησις. II 240, 55 ἀποστέρησις. Arnob. nat. 1, 32 in eadem culpa sit et adsertio talis rei et abnegatio refutatoris increduli. Hier. epist. 121, 3 quae est sui abnegatio? (*cf.* Vvlg. Matth. 16, 24). Don. Ter. Phorm. 303 *ad verba* non, non ... non potest: moralis abnegatio frequenti repetitione firmata. Ios. Cassiod. c. Ap. 2, 276 de abnegatione pietatis. Cassian. Nest. 4, 11, 3 unitatis abnegatione (*om. cod. Mus. Brit.*). Canon. eccl. 54 (Migne 56, 679) *haeretici* a sancta virgine partum processisse divinum vocis abnegatione dissimulant. Isid. orig. 5, 26, 20 abiuratio id est rei creditae abnegatio. Herm. past. mand. 8 abstinere oportet servum dei a furto, ab abnegatione (ἀποστέρησις), a falso testimonio. Nov. Iust. 18, 10 suarum litterarum abnegationibus (ἀρνήσεσιν). *in arte grammatica* ἀπόφασις: Prisc. gramm. III 35, 23 est quando *praepositio* privationem id est abnegationem significat ut 'impius, expers'. III 23, 10. 38, 14. III 337, 9 οὐδέ ... οὐκ ... ponunt Attici ex supervacuo duplicantes abnegationem. III 340, 14 duplici abnegatione. III 22, 21 'alius' ... abnegationem habet tam primae quam secundae *personae.* 25 abnegationem habet finitarum. III 96, 7 'neque' ... sub una abnegatione copulat res. III 157, 4 ad omnium abnegationem (ἀναίρεσιν *Apollon. 118, 23*) dicimus 'nullus ambulat'. III 236, 8 per abnegationem Vergilius *ponit indicativum.* III 340, 5 abundat altera abnegatio; *nusquam igitur pro ipso adverbio negativo.* Cassiod. in psalm. 26, 3 (Migne 70, 188) tales ... interrogationes pro abnegationibus accipiendas esse.

abnegātīvus, -a, -um. Prisc. gramm. III 13, 29 *vocativum non habent* nomina nec infinita nec abnegativa. III 57, 13 'se' ... est etiam abnegativa *praepositio* ut 'securus'. III 61, 14 significatio. III 84, 23 'ne' ... abnegativum est. III 93, 15 *coniunctio* (III 100, 5 *v.* ablativus, *gr.* ἀναιρετικός. III 236, 3). Schol. Hor. carm. 1, 1, 20 particulae. III 119, 21 post masculinum et femininum eorum abnegativum (ἀποφατικόν *Apollon. 16, 5*) neutrum *accipiebatur.* III 136, 9 'nusquam' omnium locorum est abnegativum et 'numquam' omnium temporum. *usitatius apud technicos* negativus *sim.*; *opponitur* affirmativus, confirmativus. Cassiod. art. (Migne 70, 1192) *syllogismi* secundus modus figurae primae conficitur ex universali abnegativa et universali affirmativa, *et saepius similiter in eodem capite ponitur mixtim cum* negativus.

abnegātor, -ōris *m.* Gloss. ἀπαρνητής, ἀποστερητής, negator. Tert. fug. 12 quis tamen abnegatorem spernat? Avell. p. 210, 17 orthodoxi Sabelliani constituuntur abnegatores. [*Vollmer.*

abnegito (abnegotio *vel* abnegatio *codd.*) abnego saepius Gloss.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abnego, -āvī, -ātum, -āre. GLOSS. pernegat, infitiatur, plus quam negat; ἀπαρνοῦμαι, ἀποστερῶ. CORP. VI 14672, 10 amnegaverit. *verbum a Vergilio primo positum, spretum Ovidio, scriptoribus argenteae aetatis pedestribus raro usurpatum, receptum a ICtis, maxime adamatum ecclesiasticis, qui pendent a libris Novi Testamenti (ἀπαρνεῖσθαι, ἀρνεῖσθαι) et versionibus Antehieronymianis. Wölfflin, Archiv 4 (1887) 574.*

I *cum infinitivo i. q. aspernor*: VERG. georg. 3, 456 dum medicas adhibere manus ad volnera pastor abnegat, *initio hexametri, ut constanter apud* VERG. *et* VAL. FL. VERG. Aen. 2, 637 abnegat excisa vitam producere Troia. *omisso infinitivo*: VERG. Aen. 2, 654 abnegat. DARES 30 abnegat Achilles *sc. in bellum prodire.*
II *aliquid*: **1** *i. q. recuso, non praebeo*: VERG. Aen. 7, 424 rex tibi coniugium ... abnegat (OV. met. 10, 634 coniugium negare). COLVM. 10 v. 51 ingeniumque loci vel Iupiter abnegat imbrem. LVCAN. 3, 263 (*de Tigride*) tellus ... flumen pelagi non abnegat undis (OV. trist. 3, 10, 73 poma negat regio). HEGES. 1, 38, 4 cum fructus terra abnegaret. VAL. FL. 5, 668 quod sin ea Mavors abnegat. QVINT. inst. 11, 2, 11 abnegatam ei pecuniae partem. PS. FRONT. strat. 4, 7, 31 adiutorium. GRAN. LIC. ap. Arnob. 6, 7 abnegata patriae telluris sepultura. TERT. fug. 12 Caesari reddens, quae sunt Caesaris, deo vero, quae sunt dei, abnegans. PAVL. FEST. 108, 4 cum censores equiti aes abnegabant ob equum male curatum. ITALA exod. 2, 10 vestem non abnegabit (VVLG. negabit). SED. op. pasch. 3, 23 OROS. 2, 13, 9. 5, 14, 6. SALV. eccl. 2, 27 et delicias sibi ob deum et divitias. GREG. hist. Fr. 3, 13 glor. mart. 4, 11. **2** *i. q. infitiari, abiurare, negare*: IVV. 13, 94 dummodo ... teneam, quos abnego nummos (SCHOL. dummodo magnum sit, quod negetur). PLIN. epist. 10, 96 (*de christianis*) se sacramento obstringere, ne fidem fallerent, depositum appellati abnegarent. PAVL. dig. 47, 2, 1 depositum (CELS. dig. 47, 2, 67 princ.: infitiari depositum). VLP. dig. 12, 3, 3. 16, 3, 11 TERT. scap. 4. IREN. 2, 32, 1 non abnegare quae sunt aliena. LACT. epit. 59 quod spoponderat. HIER. comm. Ephes. 1, 1 si quis reddat depositum, si quis commendata non abneget. FIRM. math. *passim.* COD. Theod. 11, 1, 32 ne cui sit facultas apochas abnegare (9, 40, 21 deposita denegare). LACT. inst. 6, 20, 19 lucem. HIL. trin. 1, 16 nativitatem, *sc. Christum esse dei filium.* 4, 1 divinitatem. in psalm. 63, 9 resurrectionem. 131, 1 Iudaei adventum domini. **3** *i. q. vetare*: MART. CAP. 9, 893 nefas ... certe litare penitus abnegatum. LEX Vis. 12, 3, 13 omnes Iudaicos errores. 12, 3, 14 Iudaicam sectam. 12, 3, 15 omnes ritus Iudaicae observationis.
III *aliquem*: HOR. carm. 1, 35, 24 te ... nec comitem abnegat Fides (OV. ars 1, 127 comitemque negabat). VAL. FL. 3, 695 an sese comitem tam tristibus actis abneget. ANTH. 743, 3 tu (*Isis*) nostra dea es, nec te deus ipse tacendi abnegat. CORP. VI 14672, 10 parentem sibi amnegaverit. ITALA Marc. 14, 31 non te abnegabo (VVLG. negabo, ἀπαρνήσομαι). Luc. 12 abnegabitur (VVLG. negabitur) coram angelis. act. 3, 13 abnegastis (VVLG. negastis) eum ante faciem Pilati. TERT. Marc. 4, 9. LACT. inst. 5, 8, 11 communem omnium patrem. 7, 26, 6 dominum mundi vel nesciverunt vel abnegaverunt. CYPR. sing. cler. 32 parentes proprios. HERM. past. sim. 8, 8, 2 *dominum* abnegaverunt (ἀπηρνήσαντο). AMBR. Ios. patr. 14 Moysen, quem laudant, abnegant.

se, semetipsum, se sibi, *i. contemptis rebus humanis unum Christum sequi*: ITALA Matth. 16, 24 si quis vult venire post me, abneget se sibi (VVLG. semet ipsum, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν). Marc. 8, 34 abneget se sibi (VVLG. deneget semet ipsum). Luc. 9, 23, *quod dictum certatim laudatur, velut* AMBR. epist. 7, 15. **IV** *constructiones minus probatae*: *cum dat.*: ITALA levit. 19, 11 non abnegabitis unusquisque proximo (VVLG. non mentiemini nec decipiet unusquisque proximum suum). *cum* ab: MAR. VICTOR. in epist. ad Ephes. 1 cap. 3, 1 (Migne 8, 1262 C) non est abnegandus a Christi gratia. GREG. hom. evang. 32, 3 iam se a vitiis abnegat. *seq. acc. c. inf.* (*i. q.* negare): MACR. sat. 7, 5, 4 nec abnego potuisse me palinodiam canere. 7, 5, 16. 7, 9, 13. SALV. gub. 4, 64 nec ipse abnegat esse meliores. epist. 4, 8. ARNOB. nat. 2, 51 regias suboles esse animas. 2, 56. 7, 35. AVG. epist. 121, 13 veritatem religioni inesse. SIDON. carm. 22, 28 te abnegat esse deum. HIL. in psalm. 122, 7 quod deus est abnegantes. PS. AVG. visit. inf. 2, 4 non abnegamus, quin sit ad deum frequenter referenda peccatorum confessio. *Wölfflin.*

abnepōs, -ōtis *m.* [*cf. c.* abavus *Th.*] *forma vulgaris* abnepus *passim in* GLOSS. PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 abnepos abneptis: hi sunt pronepotis proneptis filius filia, nepotis neptisve nepos neptis, filii filiaeve pronepos proneptis, nepote vel ex filio nato vel ex filia, nepte vel ex filio nata vel ex filia acceptis. GAIVS dig. 38, 10, 1, 6 quarto gradu sunt ... infra abnepos abneptis (PAVL. sent. 4, 11, 4 ANON. de grad. 6 INST. Iust. 3, 6, 4 LEX Vis. Recc. 4, 1, 4). ISID. orig. 9, 5, 29 abnepos quia seiungitur ab nepote. GLOSS. *falso vel generaliter*: ἀπέγγονος, ἀπόγονος, filius nepotis, *recte*: qui nascitur de pronepote *sim. mire*: IV 404, 9 extra nepus. SEN. apoc. 10 *Augusti* abnepotem L. Silanum, *cf.* TAC. ann. 13, 1. SVET. Tib. 3. Claud. 24 non lecturum se senatorem nisi civis Romani abnepotem. FRONTO p. 15, 1 N. HIER. epist. 73, 5 Sem abnepoti suo decimi gradus Abrabam. 73, 6. PRVD. perist. 10, 179 natos nepotes abnepotes editos. AVG. civ. 16, 3. 16, 11. SVLP. SEV. chron. 1, 42, 2 Asab ... a David quintus fere, quippe abnepos eius. SERV. Aen. 8, 268 filius nepos pronepos abnepos adnepos. *passim in* DIG. IORD. Rom. 38 *pro* pronepos. 57. GREG. TVR. vit. patr. 2, 4 ISID. orig. 9, 6, 23. *in nominibus imperatorum velut* CORP. VI 32327, 15 ⟨divi Hadriani pronepos, divi T⟩raiani ab⟨nepos, divi Nervae adnepos L. Septimius Severus⟩. 32330, 6. 32332, 10. V 28, 10. 4318, 6. 2153, 10. III p. 1993 n. 76 (*a. 178*) divi Traiani ... abnepos, divi Nervae adnepos. VI 992. 1009. 1053 *passim.* *generaliter*: STAT. silv. 4, 3, 147 magnus te (*Domitiane*) manet ordo saeculorum natis longior abnepotibusque.

abneptis, -is *f. v. sub* abnepos. SVET. Nero 35 Messalinam Tauri bis consulis ac triumphalis abneptem. *V.*

Abnēr *indecl.*, אַבְנֵר, אֲבִינֵר, Ἀβεννήρ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 14, 50—51. 17, 55. 20, 25. 26, 2—15. II reg. 2—4. III reg. 2, 5. 2, 32. I par. 26, 28. 27, 21. LIB. gener. 269. HIER. nom. hebr. p. 34, 16 Abner pater meus lucerna vel pater lucernae (GREG. M. in I reg. 14, 10. reg. past. 40). *idem* Abenner HIER. sit. et nom. p. 157, 21. SVLP. SEV. chron. 1, 37. *Lommatzsch.*

?**abniso** *v.* abnuo *p. 113, 24.*

Abnoba, -ae *f.*, τὰ Ἄβνοβα *vel* Ἀβνοβαῖα ὄρη, *mons Germaniae.* PLIN. nat. 4, 79 ortus hic (*Hister*) in Germania iugis montis Abnobae *unde* MART. CAP. 6, 662 de cacumine montis Abnobae (*codd.* ad novem). TAC. Germ. 1 montis Abnobae (*codd.* Arnobae *vel* Arbonae) iugo. AVIEN. orb. terr. 437 Abnoba mons Histro pater est: cadit Abnobae hiatu flumen. *montis numen*: INSCR. Rhen. 1626 Abnobae Q. Antonius Silo (centurio) leg. I adiutricis ... v. s. l. m. 1680 deae Abnobe. 1654 Dianae Abnob⟨ae⟩. 1683 (*a. 193*) Deanae Abnobae. *Otto.*

abnocto, -āre *noctem non domi degere.* SEN. dial. 7, 26, 6 *poeta* alius adulterum illum (*Iovem*) induxit et abnoctantem. MARCIAN. dig. 1, 18, 15 qui provinciam regit ... abnoctare ei non liceat. GELL. 13, 12, 9 *tribunis plebis* ius abnoctandi ademptum. TERT. anim. 57 Celtas apud virorum fortium busta *ut oracula captent* abnoctare. uxor. 2, 4 quis denique sollemnibus paschae abnoctantem securus sustinebit?

abnormis, -e. [*ab* ab norma *Th.*] GLOSS. ἄρυθμος, innumerabilis. *translate*: HOR. sat. 2, 2, 2 quae praecepit Ofellus rusticus, abnormis (abnormi *αγ*) sapiens crassaque Minerva, *ubi* SCHOL. ultra normam philosophiae peritus. *cf.* CIC. Lael. 18 ad istorum normam fuisse sapientes.

abnormitās, -tātis *f.* GLOSS. ἀρυθμία. *V.*

abnuentia, -ae *f.* AVG. rhet. p. 144, 2 quod autem illi apophasin nos abnuentiam criminis eius quod accusator intenderit, veluti 'non pulsavi non occidi non prodidi'. *Diehl.*

abnueo, -ēre. DIOM. gramm. I 382, 11 apud veteres et abnueo dictum annotamus, ut Ennius octavo annalium (*frg. 10*): certare abnueo, metuo legionibus labem. idem in Telamone (*frg. 284*) ex eo futurum: abnuebunt. *cf.* abnuo.

abnuitio, -ōnis *f.* PAVL. FEST. 108, 7 'in' non semper abnuitionem significat, sed interdum etiam pro adnuendo ponitur.

(abnumero), -āre. GLOSS. II 233, 21 ἀπαριθμῶ. GELL. 15, 3, 4 (*ex Nigidio*) 'autumo' quasi 'abaestumo' ... tamquam 'abnumero'. *item* MACR. gramm. V 600, 21 *et* 637, 30; *addit tamen* sicut 'abnumero' idem est et 'numero'. *V.*

abnuo, -nuī, -nuitūrus, -nuere *v.* nuo. DIOM. gramm. I 382, 10 cui ... in dubium cadit, quin 'abnuo' 'abnuis' dicamus? verum apud veteres et 'abnueo' dictum annotamus. *v.* abnueo. PLAVT. Capt. 481 abnuont (Truc. prol. 6). LIV. 10, 10, 8 abnuunt (SEN. Thy. 328) *al.* SALL. frg. 1, 50 abnuituros. *rari sunt imperativi formaeque passivae*: LIV. 3, 72, 7 abnuitur. AMBROSIAST. I Timoth. 4, 7 *et* 8 abnue. SIDON. epist. 4, 2, 2 amnuis *L.* 4, 3, 5 amnuis *L.* abnuis *rell.* GLOSS. IV 308, 44 amnuit (324, 39). V 345, 24 amnuere. IV 16, 36 amnueram. PRISC. gramm. II 42, 17 'bn': abnuo ... 'b' magis superioris est syllabae. NOT. Tir. 78, 3 abnuit. GLOSS. *singulis supra scribentur capitibus. verbi significationem in universum inlustrant cum synonyma*: negitare (PLAVT. Merc. 50). CIC. Mil. 100 non recuso non abnuo (APVL. apol. 100 FIRM. err. 3, 5 HIER. epist. 18, 12 *al.*). AVG. Cresc. 4, 47, 57 non abnuo non refello. PAVL. FEST. 27 abnutare saepe abnuere. *tum opposita*: *proprie de motu oculorum vel capitis*: PLAVT. Truc. prol. 6 abnuont (abduont *codd.*) ... adnuont (OV. trist. 5, 10, 42 NIGID. Gell. 10, 4, 4 *cf.* GLOSS. Plac. V 3, 4. 43, 7). PROBI app. gramm. IV 202, 16 inter annuit et abnuit hoc interest quod annuit (*cetera perierunt*). TERT. pudic. 19. LIV. 30, 23, 4 accipiendam. 10, 18, 7 adfirmante (26, 19, 8). TAC. ann. 6, 8 crimen adgnoscere (hist. 3, 52). SALL. Iug. 83, 3 probare partim, alia abnuere (MAR. VICT. gramm. VI 159, 16). AMBR. Ios. 5, 25 adseruit. CIC. fin. 2, 3 concedat (QVINT. inst. 6, 2, 11 GLOSS. Plac. V 3, 4. 43, 7). TAC. hist. 4, 41 fateri. ann. 2, 38 indulserint. 6, 1 promptos ... abnuentes. *nota*: HIER. nom. hebr. p. 57, 16 ad Ezech. 30, 14 Diospolis abnuens. sed melius graece Iovis civitas. Διόσπολις ἐν ἀνανεύσει. *adamarunt hoc verbum ex veteribus auctoribus* LIV. *et* TAC., *ex recentioribus* AMBR. AVG. HIER., *hi quidem praecipue negative*: non (nec) abnuo, *ut* ARNOB. HEGES. *semper fere (12iens). apud vetustiores* LIV. COL. SIL. QVINT. TAC. *frequentatur in negatione* haud abnuo, *quod post* TAC. *cessit* non abnuo *formulae, ne ipsi quidem a* LIV. QVINT. TAC. *alienae. primi saeculi auctores* haud abnuerim *sim. saepius adhibuere, ecclesiastici scriptores in primis* AVG. quis abnuat *frequentarunt.* *Wölfflin, Archiv 4 (1887) 578. 586.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I *proprie:* A GLOSS. II 239, 23 ἀπονεύω. II 4, 10 ἀνανεύει. *contrarium:* GLOSS. IV 17, 28 annuet oculo, oculo ostendet. PLAVT. Capt. 480 'quis ait "hoc" aut quis profitetur?' inquam. quasi muti silent. ... 'ubi cenamus?' inquam. atque illi abnuont. Truc. prol. 4 *sqq. per parvam partem loci* daturin estis an non? adnuont. ... quid si de vostro quippiam orem? abnuont (abduont *codd.*). OV. trist. 5, 10, 41 *Getae* in se aliquid dici, dicentibus illis abnuerim quotiens adnuerimque, putant. NIGID. Gell. 10, 4, 4 cum adnuimus et abnuimus, motus quidam ille vel capitis vel oculorum a natura rei, quam significat, non abhorret. OV. met. 10, 220 si forte roges ... abnuet. AVSON. epigr. 75, 5 'quis tu?' 'Gaius' ait. 'vivisne?' hic abnuit. PELAG. epist. ad Demetr. 19. (PS. HIER. Migne 30 p. 34 A) si avertat aures et vultum contrahat ac oculos abnuendo contineat. *nota structuram:* LIV. 36, 34, 6 manu ... abnuit quicquam opis in se esse. θεὸς (Ζεὺς) ἀνανεύει: VERG. Aen. 10, 8 *Iuppiter incipit:* abnueram bello Italiam concurrere Teucris. LACT. inst. 1, 17, 13 Iuppiter optimus maximus ... abnuere non potuit. *nota:* CALP. ecl. 4, 70 nec mihi Phoebus forsitan abnuerit, tu tantum commodus audi: scimus enim quam te non aspernetur Apollo.

B GLOSS. II 233, 24 *al.* ἀπαρνοῦμαι ἀπαρνεῖται. II 4, 16. 554, 43 ἀπείπῃ. IV 3, 19 negat vel recusat. Plac. V 3, 4. 43, 7 recusare abnegare (*a c post* IV 301, 38). IV 486, 55 refutare. 202, 10 rennuit. 4, 42. 487, 2 non receperam. V 439, 35 abominatus est ... nollet. IV 427, 20 abnuat recusat (*sic*), nolit (VERG. Aen. 4, 108). *huc traxit Goetz* IV 202, 11 abniso nolo veto. *nota:* V 345, 24 refugere. 1 *aliquid: oblata:* LIV. 30, 23, 4 accipiendam abnuendamve pacem esse (30, 16, 9 HEGES. 3, 8, 2). 21, 12, 6 pacis leges. TAC. ann. 12, 46 pacem et condiciones (hist. 3, 66). LIV. 30, 13, 9 societatem ... Romanam (29, 23, 9). 33, 16, 11 amicitiam. SEN. Thy. 536 dona fortunae. SIL. 4, 805 sortem. VERG. Aen. 5, 530 nec ... omen abnuit Aeneas (CAPITOL. Alb. 5, 8). *cf.* SERV. *ad l.* amplexus est et probavit. TAC. ann. 6, 27 id munus (IVST. 38, 2, 8 IVL. VAL. 3, 27). 11, 8 dominationem. 4, 26 triumphalia. hist. 2, 90 nomen Augusti. 3, 27 inritas exhortationes. ann. 2, 38 largitionem. CYPR. ep. 65, 3 consilia nostra aut Domini praecepta. IREN. 4, 17, 1 holocaustomata et sacrificia et oblationes (4, 17, 2). GELAS. tract. 5, 16 gratiam. CASSIAN. conl. 21, 18, 1 escarum genera. COD. Theod. 14, 4, 5 *ius.* *petita:* LIV. 30, 29, 8 conloquium. TAC. ann. 2, 28 congressus. SVET. Tib. 21 adoptionem. VOP. Aur. 20, 7 quemlibet sumptum, ... quaelibet animalia regia non abnuo, sed libens offero (*scil. dis*). *mandata:* LIV. 8, 2, 11 Latinos Campanosque ... sin imperium abnuerent, armis coercerent (31, 40, 2. 35, 13, 9. 35, 51, 10. SEN. Thy. 471 *dei.* PANEG. 9, 6 p. 197, 6 AVG. civ. 8, 13). 28, 27, 4 imperium auspiciumque. TAC. ann. 14, 37 iussa (SVLP. SEV. chron. 2, 12, 4). HEGES. 2, 16, 1 postulata. GELAS. epist. 5, 2 regulam. LIV. 7, 10, 1 certamen (27, 4, 1). SEN. Thy. 328 bella (SCHOL. Luc. 7, 87). TAC. hist. 4, 75 *proelium.* *contra* SVLP. SEV. chron. 1, 26, 5 proelium non abnuens aciem instruxit *agitur de re oblata.* chron. 2, 2, 2 tantam molem. LIV. 3, 38, 10 si ... plebs abnuat dilectum (TAC. hist. 4, 14). SALL. orat. Cott. 14 labores (LIV. 27, 49, 3). LIV. 4, 53, 10 militiam. TAC. ann. 13, 35 duritiam caeli militiaeque abnuebant deserebantque. hist. 3, 52 adversa. 4, 19 obsequium. IVST. 16, 3, 9 collationem *tributi.* AMBR. off. 1, 28, 136 officia (PS. HIER. reg. mon. 4 Migne 30, 397 A). COLVM. 2, 21, 6 docendi curam. 6 praef. 1 pecoris ... curam. PANEG. 9, 11 p. 201, 18 milites ... custodiae curam. *turpia:* SEN. Oed. 661 tori iugalis abnuit Merope nefas (*i. nunquam commisit*). TAC. ann. 1, 23 caedem. ENNOD. op. 5, 17 foeditates. LIV. 1, 56, 8 Bruti ... cognomen. AVSON. 197, 7 nomen indignum probitate vitae (*i. Lascivi*). *cf.* AVR. VICT. Caes. 2, 1 *imperii* nomen astu abnuebat *et* GELAS. epist. (*a. 490—493*) 3, 11 Eutychis nomen. *ea quae pro turpibus malis ineptis habentur:* SEN. Herc. 501 coniugia. TAC. hist. 4, 44 nuptias (TERT. ux. 1, 2 coniunctionem viri ac feminae). SEN. Phaedr. 386 solitos amictus. STAT. silv. 4, 3, 158 laudum cumulo beatus ... scandes belliger abnuesque currus. TAC. Agr. 21 *Britanni* linguam Romanam. SOL. 50, 4 Seres ... ceterarum gentium commercia (ISID. orig. 14, 3, 29). ISID. sentent. 3, 48, 1 *apostolus* licita. *quae abnuuntur pronominibus sim. expressa sunt:* CIC. fin. 2, 3 quid. LIV. 36, 9, 14 quod (SEN. Herc. f. 350 TAC. hist. 2, 57 ann. 3, 10. 3, 14. 12, 31). 3, 54, 2 haud quicquam. SVLP. SEV. chron. 2, 45, 4 id ... Arriani maximo opere abnuere. SALL. frg. 1, 137 ea (SVLP. SEV. chron. 2, 45, 4 id). LIV. 30, 3, 7 eadem illa (IREN. 4, 71, 1). IVVENC. 1, 110 hoc (SIDON. ep. 9, 9, 3). SALL. Iug. 83, 3 alia (TAC. ann. 4, 3). VERG. Aen. 4, 107 talia. SALL. Iug. 68, 3 omnia. (IVST. 9, 2, 8 totum). LIV. 23, 35, 4 nihil (TAC. ann. 2, 22. 6, 45). LIV. 27, 34, 12 eam rem. 2 *alicui rei:* APVL. met. 6, 6 Venus terrenis remediis inquisitionis abnuens. 4, 13 Thebanis conatibus abnuentes. apol. 76 uxor ... contumeliis abnuit. PANEG. 6, 9 (p. 155, 17) tibi rei publicae curis non erat abnuendum. 3 *aliquem:* VOP. Aur. 20, 7 cuiuslibet gentis captos (*scil. dis sacrificandos*) ... non abnuo. SIL. 3, 109 mene ... abnuis inceptis comitem? AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 29 si me testem abnuis. 4 *ab aliquo:* ITALA cod. Lugud. num. 30, 9 quoniam vir abnuit ab ea (AVG. quaest. hept. 4, 59). VVLG contradixerit.

5 *alicui aliquid:* SALL. Iug. 47, 4 regi pacem ... neque abnuere neque polliceri. frg. 1, 50 nihil ... sibi abnuituros. SYMM. epist. 3, 36 non abnui operam meam ... iusta poscenti. 5, 14 cui non abnuo redditam vicem. rel. 40, 4 quinque milia et septingentos modios Puteolani municipes Tarracinensibus abnuerunt. 6 *alicui de re:* SALL. Iug. 84, 3 neque illi senatus ... de ullo negotio abnuere audebat. 7 *aliquid facere:* LIV. 22, 13, 11 nec abnuebant ... melioribus parere. 8, 18, 9 haud abnuentibus et illis bibere. 22, 37, 4. 29, 5, 7 Ligures haud abnuere tempus ... petere ad dilectus habendos. *saepius.* SEN. Phoen. 489 quid strictum abnuis recondere ensem? Tro. 573 coacta dices sponte quod fari abnuis (Phaedr. 883). VAL. FL. 3, 678 nostris ferri comes abnuit actis. 1, 520. SIL. 2, 102 venatu extendere vitam abnuit. STAT. Ach. 1, 917 genero se iungere tali. Theb. 2, 189. IVV. 15, 103 quisnam hominum veniam dare quisve deorum urbibus abnueret? TAC. hist. 4, 35 redire in castra. 2, 40 militem ... obicere hosti. ann. 1, 13. 4, 56. SCHOL. Cic. Gron. 383, 14 accusationem suscipere. SVLP. SEV. chron. 1, 14, 3 parere imperio (1, 33, 2). dial. 3, 17, 5. COD. Theod. 5, 13, 34 (*a. 394*) suscipere et tenere non abnuant. CLAVDIAN. MAM. 199, 2 nobilitari. 24, 7 inspicere. ENNOD. dict. 8, 2 diem laudare quis abnuat? epist. 4, 29, 2 ut mei corona vestra meminisse non abnuat. 5, 7, 1 oboedire (op. 1, 13). VITA Vedast. 1 imitatoribus supplimentum perficiendi prebere non abnuat (*B* nuat). 8 *me facturum:* LIV. 10, 38, 11 id ... quidam abnuentes iuraturos se. 30, 20, 6 in Africam secuturos abnuentes (*scil. milites*). HYG. fab. 2 p. 38, 20 quod cum Athamas se facturum abnuisset. SVLP. SEV. chron. 1, 25, 4 ille ... abnuere se ... tantum onus suscipere. 9 *aliquem facere aliquid:* CLAVD. carm. min. 30, 14 *Alcestis* in ... suos migrare virum non abnuit annos.

10 *aliquid fieri:* SVET. Iul. 19 ne Catone quidem abnuente ... largitionem e re publica fieri. DICT. 4, 15 a se ... perfici. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 2 *Martinus* vehementer abnuere feminam viro rursus ... misceri. 11 *non abnuo quin:* TAC. ann. 13, 14 non abnuere se quin cuncta infelicis domus mala patefierent. 12 *absolute:* SALL. epist. Mithr. 13 HOR. sat. 2, 5, 52 LIV. 3, 66, 3. 4, 13, 12. 6, 24, 9 *al.* 28, 24, 12 propalam. SEN. Med. 507 abdico eiuro abnuo. Phoen. 62 regam abnuentem, dirigam inviti gradum (441). TAC. Agr. 4 hist. 1, 61. 2, 85 *al.* ann. 2, 29 *al.* FLOR. epit. 2, 4 (3, 16, 2). APVL. apol. 100 quid abnuis, quid recusas? Socr. 18, 159 taedio. IVST. 39, 3, 10 AMM. 17, 13, 3 HYG. fab. 14 p. 49, 7 SVLP. SEV. chron. 2, 7, 2 multum. 2, 33, 2. 2, 45, 2 HIL. ITALA cod. Lugud. num. 30, 6 si autem abnuens abnuerit pater eius (ἀνανεύων ἀνανεύσῃ), *cf.* 30, 9. VVLG. contradixerit. HIER. epist. 130, 14 non reprendo non abnuo. AVG. civ. 22, 8 prorsus. PAVL. PETR. 1, 187. CARM. epigr. 1097, 4 abnuis et refugis f⟨ru⟩s⟨tra⟩ *scil. mortem.* DIOM. gramm. I 488, 21. LIV. 40, 13, 6 ut ... invitatus ad cenam abnueres (APVL. met. 1, 24 MACR. sat. 1, 6, 2). *cf.* SIL. 6, 460.

quasi dissuadeo, resisto: SALL. frg. 2, 92, 10 *mulieres* nihil ab⟨nu⟩endo proficiunt (*Hartel* ad⟨mon⟩endo). AVSON. perioch. Od. 21, 12 dat Telemachus Vlixi ceteris abnuentibus experiendi potestatem.

haud abnuo *sim.*: LIV. 28, 18, 4. 28, 21, 4 *al.* non abnuo *sim.*: CIC. Milo 100 non recuso non abnuo. *cf.* FLOR. epit. 2, 8 (3, 20, 8). 2, 13 (4, 2, 15). APVL. apol. 86 VVLG. III reg. 20, 7.

C GLOSS. IV 487, 1 denegat, contradicit, negat, non sentit (!). *cf.* 4, 22. 301, 40. V 259, 40 negavit infitiatur. IV 308, 44 contradicit (*cf.* IV 16, 36. V 439, 35. IV 324, 39 contradicit contendit amnuit).

1 *aliquid: turpia:* PS. QVINT. decl. 3, 8 crimen (TAC. ann. 6, 8 HIER. epist. 57, 13). FRONTO p. 116, 12 N. culpam. APVL. met. 2, 27 scelus. *aliquid boni:* SIL. 8, 297 *Assaraci* genus (*a Iove orti*). TERT. adv. Marc. 5, 15 salutem carnis. AMBR. incarn. dom. 8, 82 (Migne 16, 839 A) naturam ... divinam quis abnuat? *nota:* AMBR. fid. 3, 3, 18 'potens' (*dei attributum*) abnui non potest. *obiectum pronomine exprimitur:* LIV. 26, 19, 8 nec abnuendi tale quicquam nec palam adfirmandi. 45, 5, 10 nihil (AVG. c. Iul. op. imp. 3, 199. 5, 55). SIDON. ep. 3, 9, 3 hoc nimis abnuis. PS. HIER. sept. ord. eccl. 6 (Migne 30, 156 B) ista. CYPR. laps. 27 contestatio est christiani quod fuerat abnuentis (CASSIOD. in psalm. 73, 21). 2 *de aliqua re:* LIV. 10, 10, 8 de societate haud abnuunt barbari. 3 *aliquem, in primis apud christianos:* APVL. apol. 27 deos (TERT. nat. 1, 4 *ter*). FASTID. vit. christ. 13 Migne 50, 399 C illum ore quem factis abnuunt confitentur. CYPR. laps. 35 *deum* verbis perfidis abnuisti. AMBR. fid. 3, 5, 39 deum ... et deum verum ... abnuunt. *passive:* AMBR. epist. cl. 1, 46, 8 (Migne 16, 1148 B) non abnuitur unigenitus dei filius. 4 *aliquid de aliquo:* AMBR. fid. 2, 9, 76 de patre quod de filio abnuunt fatebuntur (1, 11, 71).

5 *aliquem facere vel fecisse aliquid:* CVRT. 6, 7, 7 se ... fidem in parricidio dedisse constanter abnuit. TERT. pud. 19 delinquere filios dei nunc adnuit, nunc abnuit. DAMAS. carm. 1, 3 sanctos Christum laudasse prophetas. PLIN. nat. 10, 137 Melampodi ... dedisse intellectum avium sermonis dracones non abnuat *Dinon.* 6 *aliquid factum esse, esse:* CIC. leg. 1, 40 a se commissum esse facinus. LIV. 10, 18, 7 Appio abnuente missas, Volumnio adfirmante Appi se litteris accitum. 24, 29, 12 Syracusani ... abnuentes Leontinos in sua potestate esse. 42, 55, 3 ne Romani quidem abnuunt magna sua cum clade fuisse pugnaturos. *al.* TAC. dial. 33 facultate et ⟨usu⟩ eloquentiam contineri nec tu puto abnues. CVRT. 6, 11, 35 multa adfirmatione animique pariter [et] constantia et vultus abnuens, quicquam sibi in regem cogitatum esse. SIL. 5, 27 cum minus abnuerit noctem desisse viator quam coepisse diem. TAC. hist. 3, 54 abnuenti vera esse quae adferret. SVLP. VICT. rhet. p. 339, 21 accusator occidi illam oportuisse non abnuit. *al.* *omisso verbo* esse: PLAVT. Merc. 50 abnuere negitare (-ri *codd.*) adeo me natum suom. TAC. hist. 2, 66 qui se victos abnuebant. ann. 15, 22 abnuentibus consulibus ea de re relatum. 2, 78.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IVST. 31, 1, 4 bellum denuntiatum. AMBR. Ios. 5, 25 scriptura illum nudum adseruit, hunc abnuit. LIV. 5, 33, 4 haud abnuerim Clusium Gallos ab Arrunte ... adductos (9, 17, 5. 9, 26, 9). SIL. 14, 173 haud equidem indignum memet ... abnuerim. TAC. hist. 1, 1 dignitatem nostram ... a Domitiano longius provectam non abnuerim. VVLG. Ruth 3, 12 nec abnuo me propinquum (ὁ ἀληθῶς ἀγχιστεὺς ἐγώ εἰμι). CLAVD. Rufin. II 72 carumque sibi non abnuit hostem. LACT. ep. 36, 1 Epicurus ... deos esse non abnuit. CLAVD. rapt. Proserp. 2, 79 Hybla ... vinci ... suos non abnuat hortos. AVG. civ. 5, 9 non ... abnuere possumus esse scriptum in litteris sanctis. c. Iul. op. imp. 4, 108 hoc Ambrosium dixisse non abnuis. *al.* ENNOD. op. 3, 13 (p. 334, 1) illud ... libandum esse non abnuo. AVG. c. Iul. op. imp. 4, 98 non abnuitur primum hominem aliquod incurrisse peccatum. QVINT. inst. 5, 8, 3 nec abnuerim esse aliquid in delectatione (1, 6, 33 *cf.* 6, 2, 11).
LIV. 3, 72, 7 nec abnuitur ita fuisse. **7** *aliquid fieri*: AVIEN. or. mar. 36 *Sallustii* dicta ... praeiudicatae auctoritatis ducier non abnuebam. AMM. 19, 12, 17 nec ... abnuimus salutem ... muniri debere (27, 3, 14). MAR. VICT. gramm. VI 159, 16 neque abnuo sed magis adprobo ... omne ingenium in maius tolli. *nota structuram graecam*: CVRT. 5, 3, 13 abnuens deprecationem pro illis non convenire fortunae: *deprecatio non convenit fortunae supplicum.* **8** quod *ad analogiam verborum sentiendi et declarandi*: AVG. c. Iul. op. imp. 4, 103 (Migne 45, 1398) quod ... fiat ... ex voluntate necessitas plerumque contraria voluntati, prorsus insipienter abnuitur. LEO M. ep. 35, 1 (Migne 54, 805 B) *Christus* quod crucifixus est et mortuus ac sepultus ... abnuitur. **9** ut: SALV. eccl. 2, 31 nec ego abnuo ut, si ita ratio est, ita credatur. **10** *pendente enuntiato interrogativo*: TAC. ann. 14, 9 adspexeritne matrem exanimem sunt qui tradiderint, sunt qui abnuant. **11** *absolute*: OV. met. 12, 523 alii sub inania corpus (*Caenei*) Tartara detrusum silvarum mole ferebant; abnuit Ampycides. TAC. ann. 4, 17. 15, 56 Lucanus ... et Senecio diu abnuere. hist. 4, 41 neque fateri audebat neque abnuere poterat. FRONTO p. 143, 12 N. APVL. apol. 48. SOL. 4, 7 si perfidiā abnuit, detegitur facinus caecitate. FIRM. err. 3, 5 nec abnuimus aut recusamus (HIER. epist. 18, 12). AMM. 14, 9, 1 abnuens et reclamans. PRVD. apoth. 824. abnuo *pro* nego (*opposito verbi* aio) *praecipue sumendum est*: TAC. hist. 3, 20 rogitabat *milites*; cum abnuerent. GREG. TVR. hist. Franc. 2, 9 cumque consultaretur ... an in Franciam transire deberint, Nannenus abnuit.

II ***translate*: A** *sensu recusandi*: **1** *abnuo alicui rei*: IVV. 6, 540 ut veniam culpae (*an gen.?*) non abnuat. **2** *res abnuit aliquid*: VAL. MAX. 9, 12 ext. 10 abnuente natura utriusque boni largitionem. TAC. hist. 5, 13 quando inpetus et subita belli *locus* abnueret. ann. 1, 2 neque provinciae illum statum rerum abnuebant. HEGES. 3, 17 Tiberias ... remedium non abnuit, sanitatem invenit. FVLG. myth. praef. p. 6, 14 tellus Triptolemicum ... abnueret dentem. EVSTATH. metaphr. hexaem. 8, 6 (Migne 53, 951 D) turturem ferunt ... contractum secundae copulationis abnuere (*Basilius in homilia*: μηκέτι ... καταδέχεσθαι τὴν κοινωνίαν). CLAVD. 28, 594 fucati sermonis opem mens conscia laudis abnuit. MACR. somn. 1, 6, 24 *terra et ignis* tam controversa sibi ac repugnantia et naturae communionem abnuentia. **3** *res rei abnuit aliquid*: CIC. fat. 3 nihil ... umquam abnuit meo studio voluntas tua. SED. op. pasch. 4, 3 virtus illa pietati nil abnuens.
4 *res abnuit facere*: SIDON. ep. 4, 3 *doctrina* tenere non abnuit cum Orpheo plectrum. **5** *res abnuit fieri*: LVCR. 3, 640 quod scinditur et partis discedit in ullas ... aeternam sibi naturam abnuit esse. SIL. 14, 599 descendere fauces abnuerant siccae iussorum alimenta ciborum. SCHOL. Hor. sat. 1, 3, 97 sensus et mores abnuunt paria esse peccata (HOR. repugnant). SOL. 33, 22 Arabica (*gemma*) ... radi abnuit. *cf.* PLIN. nat. 37, 145. **6** *absolute*: PLIN. nat. 37, 145 Arabica ebori simillima est et hoc videretur, nisi abnueret duritia (radi *adi. Urlichs ex* SOL. *l. c.*). **B** *negandi*: **1** *aliquid*: PRISC. gramm. III 236, 4 abnegativis (*adverbiis*) quae eam (*substantiam rei*) abnuunt. BOET. herm. pr. 7 p. 92, 7 universalem adfirmationem particularis abnuit negatio. top. Arist. 4 (Migne 64, 1003 C) abnuentes prius dant posterius. *saepe passive*: BOET. syll. hyp. 1 l. c. p. 853 C si posito A termino B terminus abnuatur. *paulo post* si animato posito animal abnuatur. p. 854 B si A terminus abnuatur. 2 p. 860 C. 865 B. 866 B. 867 A. 867 B. 871 C evenit ... ut si A quidem negato negabitur B, denegato C terminus D abnuatur. BOET. top. Cic. 5 (l. c. p. 1142 B) sequitur ut id etiam quod primum est abnuatur (1179 D).
BOET. syll. cat. intr. 770 D *si*, quae universaliter affirmativa est, universaliter abnuatur. 782 C. **2** *res negat aliquid esse*: PAVL. FEST. 228 'pro' ponitur ... privandi facultate, ut in 'propudio', 'prohibendo', quia utrumque abnuit in his esse pudorem, potestatem. *nota*: PANEG. Messall. 25 quod (*me tibi parem vel etiam te superiorem esse*) spes abnuit. **3** *sequente* ut: BOET. top. Cic. 5 Migne 64, 1134 D *propositio* abnuatur ut sit vera. **4** *absolute*: DIOM. gramm. I 453, 33 *soloecismus fit* per geminationem abnuendi (455, 12 MAR. PLOT. gramm. VI 450, 21). BOET. herm. pr. 7 p. 83, 9 omnis ... propositio aut singulare habet aut universale subiectum, sive adfirmatione adnuat sive abnuat negatione (top. Arist. Migne 64, 995 B). herm. sec. p. 122, 11 tota vis *negationis* est abnuere atque disiungere. *synonyma et contraria praemissa sunt.* *Diehl.*

abnurus, -ūs *f.* [*cf. c.* abavus *Th.*] GLOSS. II 4, 17 ἐκγόνου νυός (*εκγονονος cod.*).

abnūtīvus, -a, -um. GLOSS. II 4, 14 abnutium (*sic*) ἀπωμοτικόν. 554, 42. PAVL. dig. 45, 1, 83 non simplex abnutivum spondet. CAPER gramm. VII 105, 9 confessiva fit vox ex duplici voce abnutiva (abnegativa *B.*) DIOM. gramm. I 455, 11 *soloecismi* duodecimus modus fit per geminationem abnuendi ... quoniam duae abnutivae *particulae* unam confirmativam faciunt, *ubi* abnuativae, abnativae, abnuotivae *codd.*, abnegativae *edd.*

abnūto, -āre. PAVL. FEST. 27 abnutare saepe abnuere. *cf. Wölfflin, Archiv 4 (1887) 211.* ENN. trag. 306 quid te adiri abnutas? PLAVT. Capt. 611 quid mi abnutas? :: tibi ego abnuto? ARNOB. nat. 2, 78 argumenta ..., quibus esse videatur falsum id quod esse nolimus atque abnutemus verum, *ubi* adnitimur *cod.*

Abobriga *v.* Avobriga.

abobsiti ἀποσκοτηθέντες GLOSS. II 4, 30.

abobsum ἀποσκοτῶ GLOSS. II 4, 34 *cf. sub* a ab *p. 22, 7.* *V.*

Abobus, -i *m.* Ἄβουβος. VVLG. I Macc. 16, 11—15 Ptolemaeus filius Abobi. *Lommatzsch.*

Abocedo. NOT. dign. or. 31, 53 ala octava ... Abydum — Abocedo (sub dispositione viri spectabilis ducis Thebaidos).

Abodlas nomen barbarum PRISC. gramm. II 42, 15. *Diehl.*

Abolānī, -ōrum *m. populus veteris Latii.* PLIN. nat. 3, 69 Abolani, Bubetiani, Bolani ... ita ex antiquo Latio LIII populi interiere sine vestigiis. *Otto.*

abolēfacio, -fēcī, -factum, -facere. [*ab* abolescere *et* facere *Th.*] *proprie*: TERT. apol. 35 civitatem tabernae habitu abolefacere (*i. civitatem mutando in tabernam quasi abolere*). cult. 1, 3 abolefactam eam (*scripturam*) violentia cataclysmi. *translate*: TERT. cast. 6 compescens concubitum ... abolefecit 'crescite' illud 'et multiplicamini'. AMBR. bon. mort. 5, 20 si quis ... sepeliat atque abolefaciat iniquitates suas. in psalm. 118. 2, 4 ut abolefaciat ... inveterata atque diuturna.

aboleo, abolēvī, abolitum, abolēre. [*fortasse cf. c. gr.* ἀπόλλυμι *et c.* letum, delere *Th.*] PRISC. gramm. II 490 'aboleo' vero velut 'redoleo' et 'abolui' et 'abolevi' facit praeteritum, unde et 'aboletum' et 'abolitum' et 'abolitio' dicitur. DIOM. gramm. I 373 aboleo abolevi et passiva declinatione abolitus. GLOSS. ἀπαλείφω; tollit, delet, abstergere, extinguitur; oblivisci, neglegere, de memoria excludere, oblivioni datur, remota vel ⟨in⟩ oblivione⟨m⟩ perducta; sepulturae reposita. aboluerit CORP. VI 10407c. *Wölfflin, Archiv 5 (1888) 107—115.* *verbum extat inde a* VERG. (*quater*) *et* LIV. (*sexies*), *raro legitur apud auctores primi saeculi* (*nota* SEN. philos. *octies*, PLIN. nat. *decies*), *saepius apud* SVET. *et* PLIN. epist. *poetae plerumque praesentis infinitivum exhibent.*

I ***proprie*:** *consumere, tollere, delere aliquid*: VERG. Aen. 4, 497 abolere nefandi cuncta viri monumenta (*i. arma, exuvias, al.*) iuvat (SCHOL. Dan. *falso*: a memoria tollere). SEN. epist. 87, 41 lex de abolendis divitiis fertur. INSCR. numm. Cohen II^2 p. 208, 1210 reliqua vetera HS. novies mill. abolita (*lictor tabulas comburens*). AMM. 24, 7, 6 classe abolita. *scripta*: OV. met. 15, 872 quod (*opus*) nec poterit ferrum nec edax abolere vetustas. TAC. hist. 2, 48 libellos epistulasque abolet. PLIN. epist. 7, 19, 6 libros quamquam ex necessitate et metu temporum abolitos ... servavit. SVET. Aug. 85 tragoediam magno impetu exorsus ... abolevit. Tib. 61 scripta (Cat. 16 Dom. 8). Cal. 34 cogitavit etiam de Homeri carminibus abolendis. PROB. vit. Persi R. p. 75. FRONTO p. 111 *et* 137 N. curavi equidem abolere orationem: sed iam pervaserat in manus plurium, quam ut aboleri posset. APVL. apol. 99 elogium. ARNOB. nat. 3, 7 scripta. 4, 18. 5, 43. LACT. inst. 1, 22, 6 libri. AVR. VICT. Caes. 20, 1 scripta et facta. AVG. civ. 7, 34 flammis abolere nefanda monumenta (*i. Numae libros*). OROS. 6, 20, 6. SIDON. epist. 8, 2, 1 quod aboleri tu litteras distulisti. COD. Theod. 9, 34, 3 *et* 5 libellos. VELL. 2, 58, 2 cum ... censuisset Cassius testamentum ... Caesaris abolendum. SVET. Col. 16 ex testamento Tiberi quamquam abolito. MARCELL. dig. 48, 10, 26 si quis patris sui testamentum aboleverit. COD. Iust. 6, 33, 3 pr. testamentum ... non cancellatum neque abolitum. 11, 28, 6 chartis abolitis, quibus debita publica continentur. FRONTIN. strat. 4, 1, 43 ne signa eius (*legionis*) summitteret nomenque aboleret. SVET. Aug. 32 diuturnorum reorum. ... nomina abolevit (PAVL. dig. 48, 2, 3 *bis.* 48, 16, 16). ACT. lud. saec. sept. (CORP. VI 32327) 20 ⟨reorum⟩ nomina abolenda. CORP. VI 10407c quei haec nomina ... aboluerit. COD. Theod. 9, 38, 11 *eos* soluto cingulo matricula convenit aboleri (COD. Iust. 2, 7, 29).
SEN. nat. 1, 4, 2 (*de arcu*) ingens ... variumque corpus intra momentum subtexitur caelo et aeque celeriter aboletur. 1, 6, 4 aeque cito omnis imago aboletur in illo (*speculo*) quam ponitur. TAC. ann. 4, 35 imaginibus *Cassii et Bruti* ..., quas ne victor quidem abolevit. 11, 35 effigiem patris. LAMPR. Comm. 20, 4 censeo ... abolendas statuas quae undique sunt abolendae. COD. Theod. 9, 40, 17 omnes statuas, omnia simulacra ... praecipimus aboleri. PLIN. nat. 36, 195 totam officinam artificis eius abolitam. TAC. ann. 2, 49 deum aedes vetustate aut igni abolitas. ITIN. Alex. 29 regia igni abolita.
SEN. nat. 3, 29, 5 cum partes eius (*terrae*) interire debuerint abolerive. TERT. nat. 1, 9 cum totum orbem cataclysmus abolevit. adv. Marc. 2,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

24 qui (*creator*) iniquissimam civitatem ... decreverat abolendam. ITIN. Alex. 33 quidquid suppet⟨i⟩le insequentibus foret corrumpens *Bessus* abolensque incendio. VERG. georg. 3, 559 nec viscera quisquam aut undis abolere potest aut vincere flamma. SOL. 4, 6 *fontes salubres* abolent a solifugis insertum venenum. PALLAD. 4, 9, 17 ut *olus* vix possit aboleri. *aliquem sive corpus, sim.*: SEN. Med. 183 abolere propere pessimam ferro luem (*i. Medeam*) equidem parabam. epist. 102, 27 *corpus* scindetur obruetur abolebitur. PLIN. nat. 7, 4 multi exstitere, qui non nasci optimum censerent aut quam ocissime aboleri. STAT. Theb. 3, 270 ferroque tuos abolere nepotes (7, 207). TAC. ann. 16, 6 Poppaeae corpus non igni abolitum. TERT. apol. 48 quaecumque te materia ... aboleverit. adv. Marc. 5, 9 corpora aut ignibus ... aut feris aut ... temporibus ... aboleri. anim. 51 corporis scenam. COMM. apol. 704 ut possis abolitus ⟨re⟩surgere saeclo novato. AMM. 15, 5, 19 Ursicinum exulceratum iam penitus aboleri. 14, 11, 23. 19, 10, 3. 19, 12, 16. 27, 9, 5. 29, 3, 5. PLIN. epist 5, 5, 8 enitamur, ut mors quam paucissima, quae abolere possit, inveniat. PRVD. praef. 30 cum iam quidquid id est, quod fueram, mors aboleverit. AMM. 23, 5, 19 abolenda nobis natio molestissima. 29, 5, 4 ⟨ad⟩ abolendum *hostem* Theodosius mittitur. AVSON. 26, 99 nec tanti nomen stirpemque abolere Getarum ... fuit. OROS. hist. 2, 17, 1 cum plurimi populum infestissimum cum ipso nomine abolendum pronuntiarent. TAC. hist. 4, 39 vires *Antonii* abolet dimissa in hiberna legione septima. *de morbis, sim.*: COLVM. 7, 13, 2 eadem pestis (*scabies*) si fuerit vehementior, cedrino liquore aboletur. PLIN. nat. 21, 142 halitus oris commanducata *iris* abolet alarumque vitia. 28, 48 verrucas. 28, 244 scabiem hominis asininae medullae maxime abolent. 30, 90 anginas. 30, 107 carbunculus fimo columbino aboletur. 31, 8 sterilitatem feminarum et virorum insaniam. VEG. mul. 5, 67 tussis. MARC. med. 19, 130 de facie maculas. 19, 132 sanat et abolet verrucas. *passim.* PLIN. nat. 28, 143 coquitur *sebum*, donec odor omnis aboleatur. AMBR. exam. 5, 23, 79 ubi odoribus gratis factor funeris possit aboleri.

II ***translate***: *in oblivionem perducere, desuescere, tollere*: **A** *addita vel facile subintellegenda nota longioris temporis*: VERG. Aen. 1, 720 *Amor* paulatim abolere Sychaeum incipit. STAT. Theb. 11, 659 iam *Fortuna* ... incipit ... datis abolere Menoecea regnis. SVET. gramm. 24 durante adhuc ... antiquorum memoria necdum omnino abolita. OROS. hist. 6, 15, 16 si Apollo ... Pythius paulatim .... contemptus relictus atque abolitus est. 11. 13. 14. SEN. contr. 2, 1, 17 abolita saeculis nomina *Fabriciorum, al.* per successores novos fulgent. AMM. 15, 2, 2 Constantini nomine per orientis tractus abolito. PLIN. nat. 14, 44 quarundam ex his (*vitibus*) iam etiam nominibus abolitis.

LIV. 25, 1, 7 nec in secreto modo atque intra parietes abolebantur Romani ritus. MELA 3, 18 manent *gentibus Galliae* vestigia feritatis iam abolitae. TAC. ann. 14, 20 abolitos paulatim patrios mores funditus everti. SVET. Aug. 31 nonnulla ... ex antiquis caerimonis paulatim abolita restituit. CAPITOL. Aur. 4, 10 non ... prorsus abolita in eo (*M. Aurelio*) comitate. AVG. civ. 3, 18 renovarunt ... pontifices ludos sacros inferis et ipsos abolitos annis retrorsum melioribus. MACR. sat. 1, 16, 35 haec ... (*mos leges promulgandi, al.*) neglegentius haberi coepta et post abolita. TAC. ann. 3, 36 abolitas leges et funditus versas. 3, 54 leges ... illae oblivione, hae ... contemptu abolitae securiorem luxum fecere. VLP. reg. 20, 2 his duobus testamentis abolitis hodie solum in usu est, quod .... CAPITOL. Max. Balb. 17, 4 leges Romanas aequitatemque abolitam. SIL. 17, 608 non ullo Cannas abolebis, Iuppiter, aevo. GELL. 12, 1, 23 oblitteratis et abolitis nativae pietatis elementis. EVTR. 7, 23 ut merita et patris et fratris aboleret. COELEST. epist. 23, 2 (Migne 50) ut nulla illum (*gloriae titulum*) aetas aboleat. SEN. dial. 10, 15, 4 quae consecravit sapientia ... nulla abolebit aetas. ITALA (Tert. pudic. 18) prov. 6, 32 ignominia eius non abolebitur in aevum. CYPR. epist. 49, 1 cum haec et cetera eis fuissent exprobrata, ut abolerentur et de memoria tollerentur deprecati sunt. LACT. inst. 6, 13, 10 debent largitione perpetua peccata carnis aboleri. AVR. VICT. Caes. 9, 5 *Vespasianus* vitae specie vitiorum plura aboleverat. AMBR. par. 3, 16 castitas omnes corporis passiones abolere consuevit. SYMM. epist. 9, 10, 1 cum tanti vulneris dolor nulla temporis diuturnitate possit aboleri. VLP. dig. 47, 10, 6 extingui iniuriarum actionem non minus quam si tempore abolita fuerit iniuria. GAIVS dig. 41, 3, 38 abolita est ... quorundam veterum sententia. AMM. 30, 4, 11 iuris scientiam repugnantium sibi legum abolevere discidia. SYMM. 9, 13 quod (*negotium*) ratio amicitia tempus abolere debuerat. QVINT. inst. 1, 6, 20 abolita atque abrogata retinere insolentiae cuiusdam est. HIER. epist. 77, 4 quid ego in abolitis et antiquis moror?

B *brevi tempore vel momento temporis*: *ignominiam cladis, sim. victoria*: VERG. Aen. 11, 789 da, pater, hoc nostris aboleri dedecus armis. LIV. 7, 13, 4 ut nos virtute culpam nostram corrigere et abolere flagitii memoriam nova gloria patereris. 10, 4, 4 exercitum avidum pugnae, quo maturius ignominia aboleretur. 25, 6, 18 ne qua occasio abolendae ignominiae ... sit. LIV. perioch. 9 pudor flagitii prioris abolitus est. SIL. 1, 61 havet Aegatis abolere, parentum dedecus. TAC. hist. 3, 24 in quibus (*campis*) abolere labem prioris ignominiae, ubi reciperare gloriam possent. 5, 15 Cerealis abolere ignominiam. ann. 1, 3 bellum ... abolendae magis infamiae ... quam cupidine proferendi imperii. CAPITOL. Opil. 8, 1 studens sordes generis et prioris vitae infamiam victoriae magnitudine abolere. IVST. 31, 6, 8 sperans cladem ... nova posse victoriae gloria aboleri. CLAVD. 26, 563 Alpinum gladiis abolete pudorem. 15, 430. OROS. hist. 5, 4, 3 Vnimammus ... contra Viriatum missus quasi pro abolenda superiore macula turpiorem ipse auxit infamiam. SIL. 7, 548 sanguine Poenorum ... tam tristia dicta sunt abolenda tibi. *dedecora alia, vitia*: PLIN. nat. 33, 41 quae (*crimina*) ... salutaris exortus Vespasiani abolevit. TAC. ann. 1, 78 seditionis male consulta ... abolita in posterum. 15, 44 abolendo rumori *iussi incendii* Nero subdidit reos. hist. 1, 47 adnitentibus cunctis abolere convicia ac probra. 84. FRONTO p. 197 N. seni ... insignem maculam infligis, quando ... abolendam? VLP. dig. 23, 2, 43, 4 neque enim aboletur turpitudo, quae postea intermissa est. MODEST. dig. 48, 16, 17 indulgentia reorum crimina abolita sunt. VLP. dig. 48, 5, 14, 9 abolevit ... prioris matrimonii delicta. INST. 8, 3, 7 ad abolendam invidiae †famam. 36, 1, 2 ad abolendam segnitiae maculam. 42, 3, 1. AMM. 19, 11, 6 ut simultate abolita ... ad eum venire permitterentur. 26, 3, 5 non abolendae incubuit maculae. HIER. epist. 123, 17 ignominiam. AVIAN. fab. 14, 12 generis crimen ... abolere cupit *simia*. OROS. hist. 3, 13 ut ... infamiam adulterae matris aboleret. SIDON. carm. 7, 504 abolere, quae ... peccavit avus. CARM. epigr. 311 peccatorum sordes. *saepissime apud ecclesiasticos.* AMM. 22, 5, 2 quibus (*quae in fastis fallebant*) abolitis. *honores*: LIV. 3, 38, 7 temptationem ... eam fore abolendi sibi magistratus. SVET. Claud. 45 quem honorem a Nerone destitutum abolitumque. *animi affectus*: SEN. nat. 2, 34, 1 quidquid exta, ... aves minabuntur, secundo fulmine abolebitur. STAT. Ach. 1, 135 hos abolere metus magici iubet ordine sacri. VLP. dig. 47, 10, 11, 1 aequitas actionis omnem metum eius abolere videtur. AMM. 22, 5, 2 abolitis, quae verebatur. 31, 15, 10 abolito praeteritorum vulnerum metu (SYMM. 6, 8 nec abolebitur metus. 6, 58, 1). PLIN. nat. 21, 159 quod tristitia omnis *helenio* aboleretur. VAL. FL. 3, 448 ite perempti ac memores abolete animas. STAT. Theb. 6, 221 hic luctus abolere ... iubet. TAC. hist. 4, 44 de abolendo dolore iraque. PANEG. 10, 12 aboleri vultus hic non potest. AMM. 17, 9, 4 quo trahimur spe meliorum abolita. COLVM. 8, 2, 3 cum *galli* sunt castrati libidinis abolendae causa. DICT. 2, 34 abolito amore, quem circa Graecos habuerat. PETRON. 109 praeterita aboleri osculis placet. STAT. Theb. 1, 268 quo tempore ... terrarum furias abolere ... sat est? TAC. hist. 2, 5 prava certamina communi utilitate aboleverat. OROS. hist. 3, 8, 5 positis armis abolitisque discordiis. COD. Iust. 1, 17, 2, 23 bella Parthica abolita sunt. LIV. 8, 27, 5 quem ... impelli ... ad abolendam societatem Romanam posse. AMM. 27, 12, 1 velut placitorum abolita firmitate. *memoriam, sim.*: VAL. MAX. 8, 14 ext. 5 consuluerant Ephesii decreto memoriam taeterrimi hominis in ⟨aeternum⟩ abolendo. STAT. Theb. 8, 384 bellipotens ... abolet ... domos conubia natos. SVET. Cal. 60 abolendam Caesarum memoriam. LAMPR. Comm. 19, 1 parricidae gladiatoris *Commodi* memoria aboleatur (*bis*). SVLP. SEV. dial. 1, 12, 4 tota istorum commemoratio ... abolenda est. *nomen*: PLIN. nat. 3, 65 optima ... et salutari fide abolitum *nomen arcanum Romae* (SOL. 1, 4 ut ... notitiam eius aboleret fides placitae taciturnitatis). SVET. Dom. 15 abolito priore nomine alterum Vespasianum appellari iusserat, alterum Domitianum (SPART. Sev. 7, 9 LAMPR. Diad. 6, 5 *et* 6 Hel. 18, 2). FLOR. 2, 19, 1 quamvis ... in Pompeio totum partium nomen abolevisset *Caesar*. AVR. VICT Caes. 20, 1 Salvii nomen ... aboleri iubet. AMM. 23, 6, 40 cui (*Cyro flumini*) ... Cyrus ... abolito vetere id vocabulum dedit. SVLP. SEV. chron. 2, 43, 2 *fides* usiae verbum ... abolebat. *mores, sim.*: LIV. 39, 16, 8 uti ... omnem disciplinam sacrificandi praeterquam more Romano abolerent. PLIN. epist. 4, 22, 1 hunc (*agonem*) Trebonius Rufinus ... tollendum abolendumque curavit. SVET. Claud. 25 Dryidarum religionem ... penitus abolevit. AVG. civ. 4, 10 quam totam vanitatem (*de Vesta*) aboleri et extingui ... oportuit. QVINT. inst. 1, 5, 29 vetus lex sermonis abolebitur. SIDON. epist. 2, 10, 1 eam (*latinae linguae proprietatem*) brevi abolitam defleamus interemptamque. COLVM. 8, 16, 3 mox istam curam *piscium genera procreandi* sequens aetas abolevit.

SVET. Cal. 34 quasi scientiae eorum (*iuris consultorum*) omnem usum aboliturus. TAC. ann. 4, 30 actum de praemiis accusatorum abolendis. PLIN. epist. 7, 6, 6 causas abolitae accusationis exposuit. VLP. dig. 38, 2, 14, 2 potuit ... deserere abolitam accusationem (MARCIAN. 48, 16, 1, 10). 47, 11, 1 iniuriarum actio ... dissimulatione aboletur. MODEST. 48, 5, 36 ne causa *adulterii* aboleatur. PANEG. 9, 4 te ... abolitarum calumniarum ... gratulatio *sequebatur*. IVL. VICT. rhet. 3, 13 petunt alter, ut aboleatur iudicium, alter, ut agatur. SIDON. epist. 8, 6, 7 cuius (*legis de praescriptione*) peremptoriis abolita rubricis lis. LEX Burg. lib. const. 17, 1 omnes ... causae, quae ... non sunt finitae ... habeantur abolitae. LIV. perioch. 34 ne ea lex (*Oppia*) aboleretur. VAL. MAX. 9, 1, 3 ut ius per continuos XX annos servatum aboleretur. SVET. Tib. 37 abolevit et ius moremque asylorum. HIER. epist. 53, 8 Samuhel ... veterem legem abolitam monstrat. 112, 17. 121, 6. 9. VVLG. II Macc. 2, 23 leges, quae abolitae erant. TERT. ieiun. 2 abolitis legalibus et propheticis vetustatibus. CARM. de fig. 162 fas abolet, laedit leges. SVET. Aug. 42 impetum se cepisse ... frumentationes publicas in perpetuum abolendi. Nero 10 graviora vectigalia aut

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abolevit aut minuit. Tac. ann. 14, 48 carnificem et laqueum pridem abolita *esse*. Agr. 2 illo igne vocem populi Romani et libertatem senatus ... aboleri. Tac. ann. 2, 69 cuncta, quae ... iusserat, abolita vel in contrarium versa cognoscit. 3, 28 quae triumviratu iusserat abolevit. Svet. Claud. 6 quod decretum *senatus* abolitum est. Galba 23. Spart. Sev. 17, 5 Salvii Iuliani decreta iussit aboleri.

adi. **abolitus,** -a, -um. Fortvn. rhet. 3, 6 quae (*verba*) non adeo sunt abolita, ut sunt in XII tabulis et saliari carmine. 9 ut *verba* splendida sint, non dura ... non abolita. *Bannier.*

aboleo. Gloss. II 239, 60 ἀποπνέω aboleo redoleo. *ibid.* IV 404, 10 abolet non olet. II 4, 19 *in glossa mixta* abolevit ἐξέπνευσεν (-πευ- *cod.*). [*ex* ab *et* olere *Th.*] *V.*

abolēsco, -ēvī, -ere. [*cps. ex* ab *et* alescere, *cf. c.* adolescere. *Th.*] *v. Wölfflin, Archiv 5 (1888) 115.* *proprie*: Gloss. ἀπακμάζει. Colvm. 3, 2, 4 eadem (*vitis*) nec imbribus putrescit nec siccitatibus abolescit. *translate*: Gloss. de memoria excedit, e memoria excidit, in oblivionem vadit, ἐξελάθετο. Verg. Aen. 7, 231 (= Anth. 1, 15, 151) nec ... tanti ... abolescet gratia facti (Serv. *ibid.* abolescet abolebitur. et usus est inchoativa forma, cum opus non esset). Liv. 1, 23, 3 donec cum re nomen quoque vetustate abolevit. 3, 55, 6 cuius rei ... iam memoria aboleverat. 8, 11, 1. 9, 36, 1. Gell. 20, 1, 13 praetores postea hanc (*legem*) abolescere et relinqui censuerunt. 20, 1, 53 si non illa etiam ... poena abolevisset. Serv. Aen. 8, 423 antea 'hoc' adverbium loci fuit, quod nunc abolevit. Gloss. II 232, 45 ἀπαλείφω aboleo deleo abolesco elido; *qui usus exemplo nullo probatur.*

abolitio, -ōnis, *f. v.* aboleo. *Wölfflin, Archiv 5 (1888) 115.* Prisc. gramm. II 490, 2 'aboleo' ..., velut 'redoleo', et 'abolui' et 'abolevi' facit praeteritum, unde et ... abolitio dicitur. Gloss. ἀπαλοιφή, ἀμνηστία, ἀλήθεια (*an* λήθη?), ἐκλείανσις; deletio gestorum, res deleta, res semota et in oblivionem perducta, deletio, oblivio.

I *proprie*: *deletio, destructio, interfectio*: Apvl. mund. 8 cui (*nebulae*) serenitas abolitionem infert. Ambrosiast. II Thess. prol. (Migne 17) significat ... de abolitione regni Romani. Hier. comm. Matth. 24, 35 (Migne 26, 180) caelum et terra transibunt immutatione, non abolitione sui. Hier. comm. Micha 2, 5, 7 (Migne 25, 1203) haec interfectio (*sc. quem Iesus interficiet*) non abolitionem significat, sed cessationem pessimae vitae. Tert. carn. 52 corpus non abolitione, sed ampliatione mutatur. Hil. trin. 1, 5 (Migne 10, 28) divinum omne neque abolitioni neque exordio obnoxium est. Hier. epist. 120, 12 quis possit credere, quod ... spiritus sanctus ... sustineat abolitionem sui. 124, 14 μετεμψύχωσιν ... et abolitionem corporum ... sentire. Pavl. Nol. epist. 12, 10 ut domino ... oblationem suae (*Moysis*) ... abolitionis opponeret. Arnob. nat. 2, 14 illa *mors* quae sub oculis cernitur animarum est a corporibus diiugatio, non finis abolitionis extremus. 2, 36 quamvis eas (*animas*) mors saeva posse videatur extinguere et ad nihilum redactas inremeabili abolitione delere. Hil. in psalm. 140, 14 ablatio animae non abolitio eius est. Avg. c. Faust. 13, 14 de abolitione idolorum. Avg. mor. eccl. 1, 29, 60 (Migne 32) omnium qui memoriae mandati sunt librorum abolitio.

II *translate*: *oblivio*: Oros. hist. 2, 17, 15 quod pactionis genus (*sc. uti discordiae animositatesque praeteritae in oblivionem ... deducantur*) ... amnestiam vocaverunt, id est abolitionem malorum. *absolute*: Sen. contr. exc. 5, 8 tit. tyrannus post abolitionem candidatus: ... 1 tyrannus dominationem sub abolitione deposuit. Qvint. inst. 9, 2, 97 tyrannum qui sub pacto abolitionis dominationem deposuerat (decl. 267 p. 88 Fortvn. rhet. 1, 6. Ivl. Rvf. rhet. schem. dian. praef. sub condicione abolitionis. Mart. Cap. 5, 470 sub abolitione). Flor. 2, 17, 2 Ciceronis consiliis *Bruto et Cassio* abolitione decreta. Arnob. nat. 7, 9 nec innoxii sanguine abolitionem dissignationibus comparari. Avr. Vict. Caes. 35, 7 ad Graeciae morem decreta abolitione. Avson. 439 Achilles ... iracundiam sub abolitione deposuit. Zacch. consult. Migne 20, 1083 sicut semper longa prosperitas ... ex securitate abolitionem, ex abolitione abusionem creavit. Cassiod. in psalm. Migne 70, 618 quia paene in nullam utilitatem putatur esse narratum, quidquid fuerit in abolitionem transmissum. *cum genetivo*: Svet. Tib. 4 Caesare occiso cunctis ... abolitionem facti decernentibus. Capitol. Gord. 10, 3 abolitionem praeteritorum spondentes. Avson. 468. Minerva ... studia et motus partium rerum gestarum abolitione componit. *finitio*: *in rebus iudiciariis* (*v. P.-W. I 105*): Papin. dig. 48, 16, 8—10 abolitio aut publice fit ob diem insignem aut publicam gratulationem ⟨vel ob rem prospere gestam Macer⟩ aut privatim actore postulante. tertio genere fit ex lege abolitio accusatore mortuo vel ex iusta causa impedito quominus accusare possit. Vlp. dig. 38, 2, 14, 2 abolitione publice data. Papin. 48, 3, 2, 1 abolitiones ex senatus consulto factas. Vlp. 48, 16, 7 *et* 12 publica abolitione interveniente. Pavl. sent. 5, 17 post abolitionem publicam. Vlp. dig. 48, 16, 12 ex qua senatus censuit abolitionem reorum fieri. Modest. 48, 16, 17 abolitionem reorum, quae publice indulgetur. Macer dig. 48, 2, 11, 2 abolitione privata interveniente aut desistente accusatore. Marcian. 48, 16, 1, 8 si quis ... ab accusatione citra abolitionem destiterit punitur. abolitio privatim a praesidibus postulari ac impetrari solet (*quater*). Mavric. 48, 14, 15, 1 si delator abolitionem petat. Papir. 48, 16, 18, 2 Clem. 37, 14, 10 Vlp. 38, 2, 14, 2. Cod. Iust. 9, 4, 3 fallaciter incusantibus accusationis abolitio non dabitur. Cod. Theod. 9, 36 *et* 37 *saepius*. *contra ius petente accusato vel cognato eius*: Qvint. decl. 249 p. 19 petit *qui accusabatur* ... iudicii abolitionem. p. 20 petitur altera abolitio: ille optavit, haec praescribit. p. 22 sed abolitionem petit ... tum ... cum abolitio petebatur. p. 23 (*quinquies*). p. 24. 287 p. 153 petit pater (*proditionis reus*) a filio, ut abolitionem iudicii peteret (Fortvn. rhet. 1, 9). 294 p. 165 (*bis*). 166. 371 p. 407. 408 (*quater*). 375 p. 415 (*ter*). Macer dig. 48, 2, 11, 2 abolitione privata interveniente aut desistente accusatore. *in institutionibus publicis*: Tac. ann. 13, 50 ut tributorum abolitio expostularetur. 13, 51 abolitio quadragesimae quinquagesimaeque et quae alia exactionibus inlicitis nomina publicani invenerant. Svet. Aug. 34 abolitionem eius (*legis de maritandis ordinibus*) ... pertinaciter postulante equite. Hier. epist. 112, 9 ostendimus Petrum bene ... sensisse de abolitione legis Mosaicae. Papin. 48, 19, 33 quia temporaria coercitio, quae descendit ex sententia, poenae est abolitio. Cod. Iust. 6, 56, 4, 1 infamiae abolitionem permittimus et ceterarum poenarum antiquationem. Tac. ann. 6, 2 ut ... abolitionem sententiae suaderet. Apvl. Plat. 2, 4 quae (*indocilitas*) non abolitionem infert scientiae. Oros. 7, 2, 16 una pax omnium non cessatione sed abolitione bellorum. *peccatorum sim. apud christianos saepe*: Tert. paen. 2 criminum pristinorum abolitione praemissa. Ambrosiast. Rom. 3, 20 per fidem abolitio *peccati*. bon. mort. 4, 15 mortificatio ... Christi ..., abolitio criminum. Avg. epist. 153, 15 quidquid post abolitionem peccati peccamus. 193, 7. Ps. Avg. serm. 148. Cassian. conl. 20, 11 tit. Leo M. *passim.* Cassiod. in psalm. Migne 70, 421. *absolute*: Zacch. Migne 20, 1142 donari delicta ... permissum est, si tantum in abolitionem missa non redeant.

abolitor, -ōris *m. v.* aboleo. Tert. cult. 1, 3 post eum casum orbis (*cataclysmum*) omnium rerum abolitorem. Avson. 419, 4 somnus, abolitor omnium.

abolitus, -ūs *m.* Cassiod. var. 4, 41, 2 in abolitum missa sententia, quae a vicario urbis Romae super hac parte cognoscitur promulgata (*cf.* in psalt. Migne 70, 618 in abolitionem transmissum). *Bannier.*

abolla, -ae *f.* [*inc. orig.* *vocabulum gr.* ἄβολλαι (ἄβολοι?) *a Romanis tractum esse videtur. Th.*] Gloss. (*ubi passim* abulla) τόγα, ἱμάτιον; μαλλωτή; ἱμάτια (?); genus vestimenti rustici. *Madvig, opusc. I² 41. Mau, P.-W. I 105.* Non. 538 abolla vestis militaris. Varro Men. 223 toga tracta est et abolla data est *militi*. *philosophi cynici vel stoici*: Mart. 4, 53, 5 cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati. Ivv. 3, 115 audi facinus maioris abollae *pro ipso homine* (Schol. species est maioris vestis quasi pallii maioris *insufficienter*). Serv. Aen. 5, 421 duplicem amictum: id est abollam, quae duplex est sicut chlamys; Horatius (epist. 1, 17, 25) contra quem duplici panno patientia velat. Mart. Cap. 7, 802 rite in veterem cultum replicantur abollae *i. iam desino philosophari.* *vestis splendida*: Mart. 8, 48, 1 nescit cui dederit Tyriam Crispinus abollam, dum mutat cultus induiturque togam. 8, 48, 4. Ivv. 4, 76 rapta properabat abolla Pegasus. Svet. Cal. 35 *regem* Ptolemaeum ... ingressum spectacula convertisse hominum oculos fulgore purpureae abollae. Testam. Galli (Bruns fontes⁶ p. 275) aboll⟨ae⟩ II ⟨et⟩ tunica. Corp. VIII 4508 *in lege portorii a. 202* lex vestis peregrinae: abollam cenatori(a)m. Ven. Fort. vit. Mart. 3, 45 mihi tegmen defer abollae (*opp.* tegimen vile). Prvd. Symm. 1, 555 *Olybrius consul* palmata insignis abolla martyris. *V.*

Abolus (?) *nom. vir. christ.* Corp. XII † 4313 ⟨bonemo⟩merius Abolu⟨s?⟩. *Otto.*

? **abomathon** balneum est ex ortigo (ordeo *cod. Bern.*) fervente factum Gloss. III 597, 21. *latet gr.* ἀπό *cum gen. plur.* *V.*

abōminābilis, -e. Gloss. abominabilis: βδελυκτός. *legitur hic illic in manu scriptis forma* abhominabilis *veluti* Schol. Hor. carm. 3, 10, 9. *v. p. 123, 78.* *comparativus*: magis abominabilis; *superlativi exemplum non repperi.* *Ploen, Archiv 5 (1888) 89.*

Itala cod. Gig. apoc. 21, 8 et infidelibus et abominabilibus pars erit in stagno (Primas. abominatis, Vvlg. exsecratis, LXX τοῖς ἐβδελυγμένοις). deut. 25, 16 (Lucif. Athan. 1, 8) quoniam abominabilis est domino deo tuo omnis (Vvlg. abominatur enim dominus deus tuus eum). Lact. inst. 7, 25, 8 tyrannus ille abominabilis. Hil. psalm. 2, 19 inprobabiles esse hostias, abominabiles sollemnitates, pertaesa ieiunia. Lvcif. Athan. 1, 26 abominabiles sine dubio essemus, si te iustum pronuntiaremus (1, 8). Filastr. 12, 2 vanum et abominabile hoc esse quod ab universis contemnitur et modis omnibus deridetur. Schol. Hor. carm. 3, 10, 9 'ingratam superbiam' ... abhominabilem. Hier. comm. Is. 1, 14 (21) omnis conventus ... abominabilis est deo. ep. Philem. 1, 4 (Migne 26, 610 A) qui sanctum dicit esse non sanctum ... abominabilis apud deum est (Vvlg. deut. 22, 5 prov. 15, 8. 17, 15). Vvlg. levit. 11, 20 omne de volucribus, quod graditur super quatuor pedes, abominabile erit vobis (LXX βδελύγματά ἐστιν ὑμῖν). deut. 24, 4 polluta est et abominabilis facta est coram domino (LXX βδέλυγμά ἐστιν). Iob 15, 16 quanto m a g i s abominabilis et inutilis homo (LXX ἐβδελυγμένος καὶ ἀκάθαρτος). 33, 20 abominabilis ei fit in vita sua panis. psalm. 52, 2 corrupti sunt et abominabiles facti sunt (LXX ἐβδελύχθησαν) in iniquitatibus (*et sic saepius in* Vvlg.). Avg. persev. 61 (Migne 45, 1030) res enim non optabilis, sed abominabilis dicitur. mor. Manich. 2, 19, 67 omnia repugnantia, abominabilia, absurda.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. Iul. op. imp. 3, 95 o abominabilem et damnabilem vocem! quaest. hept. 2, 28 pastores, qui erant Aegyptiis abominabiles. Ps. Avg. serm. 258, 1 qui in peccatis perseveraverit, odibilis et abominabilis deo erit. 269, 2 quae res quam exsecranda et abominabilis sit. Leo M. epist. 11 (Migne 54, 637) abominabilis tumultus. Avell. p. 58, 6 abominabile esse ... damnatos restitui. Salv. gub. 5, 22 nec vile tantum sed etiam abominabile videtur *nomen Romanum*. Cassiod. var. 3, 3, 1 in abominabili certamine superare. 11, 7, 3 aliud m a g i s pondus abominabilis nundinationis imponunt. in psalm. 30, 14 (Migne 70, 211) opprobrium ... significat valde abominabile facinus. *et passim apud christianos.* *adv.* **abōminābiliter** horribiliter Gloss. V 559, 10.

synonyma: abominatus (abominandus), exsecratus, exsecrandus, damnabilis, odibilis, repugnans, ingratus, pertaesus. *oppositum*: optabilis.

abōmināmentum, -ī *n. res abominanda, βδέλυγμα. Ploen, Archiv 5 (1888) 90.* *concretum*: Itala (Tert. adv. Iud. 13) Is. 2, 20 proiecit homo abominamenta sua aurea et argentea (*βδελύγματα.* Vvlg. idola). Itala (Aug. quaest. hept. 7, 49 p. 482, 19 Vind.) deut. 12, 31 abominamenta enim, quae dominus odit, fecerunt diis suis (*τὰ βδελύγματα.* Vvlg. abominationes). Itala (Ruf. hom. Orig. in lev. V 10) lev. 7, 21 ab omni abominamento (*βδελύγματος.* Vvlg. omnis rei, quae polluere potest). Oros. hist. 2, 19, 15 forum cum imaginibus vanis, quae superstitione miserabili vel deum vel hominem mentiuntur, abiectum est: horumque omnium abominamentorum, quod ... flamma non adiit, missus e caelo ignis evertit. Gavdent. 4 med.: ut omnia abominamenta gentilium et omnes idolatriae tramites diffugiat *christianus*.

abstractum: Oros. hist. 2, 5, 6 duo vel maxima omnium malorum abominamenta, fames et pestilentia. 2, 16, 18 post omnia miseriarum abominamenta.

abōminanter *adv., modo abominabili*: Cod. Theod. 3, 12, 1 (*anni 342*) si quis filiam fratris sororisve faciendam crediderit abominanter uxorem. *cf.* 3, 12, 3 (*a. 396*) incestis ... sororis aut fratris filiae ... sese nuptiis funestarit. Cassiod. var. 3, 23, 3 remove consuetudines abominanter inolitas.

abōminātio, -ōnis *f.* Avg. retract. 1, 1, 2 fin.: quamvis abominatio inde (*ab* omen) sit dicta. *Ploen, Archiv 5 (1888) 91. Burkitt, Texts and Studies vol. III p. LXIX.*

I Gloss. ***βδέλυγμα.*** **1** *abstractum*: Vvlg. lev. 18, 22 cum masculo non commiscearis coitu femineo, quia abominatio est (*βδέλυγμα γάρ ἐστι*). Itala cod. Monac. lev. 11, 13 ista abominabimini a volucribus et non edetis, quia abominationi sunt (LXX *βδέλυγμα.* Vvlg. abominabile). Itala (Aug. epist. 47, 3) deut. 7, 26 offensione offendes et coinquinatione inquinaberis abominatione illa. Vvlg. deut. 7, 26 spurcitiam detestaberis et velut inquinamentum ac sordes abominationi habebis. Ier. 2, 7 hereditatem meam posuistis in abominationem (LXX *ἔθεσθε εἰς βδέλυγμα*). Avg. epist. 47, 3 tunc est abominatio et exsecratio. Vvlg. deut. 17, 1 non immolabis ... bovem, in quo est macula ... quia abominatio est domino. psalm. 87, 9 posuerunt me abominationem sibi. prov. 12, 22 Sirach 13, 24 Is. 1, 13. *et saepius.* Hier. in Amos 2, 5, 10 (Migne 25, 1045) abominatio enim peccatori est pietas. *al.* Vvlg. deut. 7, 25 abominatio est domini dei tui (LXX *βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σού ἐστιν*). 27, 15 qui facit sculptile ... abominationem domini. prov. 24, 9 et abominatio hominum detractor. *et saepius.* Zeno Migne 11, 517, 16 omnis ... sollemnitas abominatio est apud deum. Vvlg. deut. 23, 18 prov. 11, 1. 20, 23 *et saepius.* Itala cod. Sess. prov. 11, 1 statera iniqua abominatio est coram domino. Vvlg. Luc. 16, 15 quod hominibus altum est, abominatio est ante deum. Itala cod. Lugud. lev. 11, 10 ab omni anima viva, quae est in aquis, abominatio est. et abominationes vobis erunt a carnibus eorum (LXX *ἀπὸ πάντων ... βδέλυγμά ἐστιν.* Vvlg. abominabile vobis exsecrandumque erit). Vvlg. deut. 12, 31 omnes enim abominationes ... fecerunt diis. 17, 4 abominatio facta est in Israel. IV reg. 21, 11 fecit Manasses ... abominationes istas pessimas. *et saepius.* deut. 13, 14 si inveneris ... abominationem hanc perpetratam. orat. Man.: statui abominationes et multiplicavi offensiones. Leo M. lib. sacr. 18, 37 cunctis abominationibus abdicatis. Itala cod. Sess. Is. 41, 24 de terra abominationis eligerunt vos (*ἐκ γῆς βδέλυγμα ἐξελέξαντο ὑμᾶς.* Vvlg. abominatio est, qui elegit vos). Vvlg. Ezech. 16, 36 super idola abominationum tuarum (*πάντα τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνομιῶν*). Vvlg. Dan. 9, 27 erit in templo abominatio desolationis (*βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων. verba hebraea, quae sensu carent, corrupta esse videntur*). *cf.* Heges. 5, 31, 52 Hier. epist. 121, 4. 121, 11 Avg. epist. 199, 29 *et saepius.* Tycon. reg. 1 p. 5, 24 Burkitt: in loco sancto, abominationem vastationis. Vvlg. apoc. 17, 4 *mulier* habens poculum ... plenum abominatione et immunditia fornicationis eius. Sirach 49, 3 et tulit abominationes impietatis Hier. epist. 121, 4 de hac abominatione haereticae perversaeque doctrinae dicebat apostolus. Avg. civ. 1, 9 ad facinorum inmanitatem et gurgitem flagitiorum atque impietatis abominationem. Svlp. Sev. app. epist. 2, 18 quicquid illud est, quod post factum paenitentiam ingerit, velut proximi criminis abominationem declina. Oros. apol. 1, 5 haec venenatissimorum dogmatum abominatio. Avell. p. 140, 17 leprae abominatione percussus. **2** *concretum*: *de rebus personisve abominandis*: Itala cod. Monac. lev. 11, 41 omnis serpens quod repit in terram, abominatio est. cod. Lugud. gen. 43, 32 abominatio est ... Aegyptiis omnis pastor pecorum (*cf.* 46, 34 *et inde saepius apud christianos*). Vvlg. exod. 8, 26 abominationes enim Aegyptiorum immolabimus. Is. 66, 17 qui comedebant ... abominationem (*τὰ βδελύγματα*) et murem. Vvlg. Nah. 3, 6 proiciam super te abominationes (LXX *βδελυγμόν*). *de idolis*: Hier. in Matth. 4, 24, 16 (Migne 26, 177) abominatio ... secundum veterem scripturam idolum nominatur. Itala (Lucif. de reg. apost. 9) IV reg. 21, 2 et fecit quod malignum est ante conspectum domini secundum abominationes gentium (Vvlg. iuxta idola gentium). Itala (Lucif. de non parc. 12) I Macc. 1, 57 et aedificaverunt abominationem desolationis (LXX *βδέλυγμα ἐρημώσεως.* Vvlg. abominandum idolum desolationis). Iren. 5, 25, 1 ut hi, qui per multas abominationes adorant diabolum, hi per hoc unum idolum serviant ipsi. Filastr. 17, 1 qui Asthar hominem et Camoth abominationem Cananeorum et Sidoniorum id est idola hominum ac mulierum venerabantur. Vvlg. deut. 29, 17 vidistis abominationes et sordes, id est idola (*cf.* IV reg. 23, 13). Ezech. 7, 20 imagines abominationum suarum et simulacrorum fecerunt ex eo (*ornamento*). I Macc. 6, 7 diruerunt abominationem, quam aedificaverat (*et saepius in* Vvlg.). Avg. serm. 62, 17 permulti pagani habent istas abominationes in fundis suis (*cf. paulo infra*: prius enim agimus, ut idola in eorum corde frangamus). c. Faust. 13, 9 proiciet homo abominationes aureas et argenteas, quas fecerunt. quaest. hept. 7, 42 in. Greg. Tvr. hist. Franc. 1, 16 post idola conruentes vel abominationes.

II *mali ominis* ***deprecatio***: Gloss. *ἀποτροπιασμός, ἀπευχή.* Serv. Aen. 12, 41 fors dicta refutet: parenthesis, quasi dissimulatio vel remotio, plena abominationis. *inde exsecratio, detestatio*: Tert. testim. 3 ea (*daemonia*) et esse [se] et abominationem sustinere exsecrationes tuae respondent. Itala cod. Sess. deut. 7, 26 odio odietis et abominatione abominabitis illa. Hil. in psalm. 52, 3 quia iniquitas corruptionem adferat, corruptio autem abominationem meretur. Hier. in Zach. 3, 14, 9 (Migne 25, 1531 D) Ierusalem, in qua anathema ultra non erit, maledictio videlicet et abominatio. *cum genetivo obiectivo*: Lact. inst. 1, 17, 16 quid *sibi vult* equorum tam pertinax abominatio? Svlp. Sev. app. epist. 2, 6 non tantum in malorum actuum abominatione, sed et in bonorum perfectione completur *lex*. Oros. hist. 3, 7, 3 locorum infamia et abominatio dierum, quibus ea gesta sunt. *singulariter*: Vvlg. Iob 11, 20 spes illorum abominatio animae (מַפַּח־נָפֶשׁ. LXX *ἐλπὶς αὐτῶν ἀπώλεια*).

synonyma: *ad I 1*: immanitas, exsecratio. abominationi esse *idem quod* abominabile esse, abominationi habere *idem quod* detestari. *ad I 2*: idolum, simulacrum. *ad II*: (deprecatio). *ad III*: anathema, exsecratio, maledictio, (detestatio).

abōmino, -āvī, -ātum, -āre. Gloss. abominat: repudiat; dispectui habet vel dispicit *lib. gloss.*; negat quod suum est. abominabitur: alienabitur, damnabitur *gloss. Abav. mai.* abominatus: execratus, detestatus, abiectus, demissus, anathematus. *de participio* abominans *vide etiam propter significationem* ʻdeprecans, *ἀπευχόμενος*ʼ *s. v.* abominor *p. 123, 80. Ploen, Archiv 5 (1888) 93.*

I ***valde aspernor, detestor*****: 1** *formae activae*: Itala cod. Wirceb. lev. 11, 13 haec abominabitis a volatilibus et non edetis, quia abominatio est (codd. Monac. et Lugud. abominamini. LXX *βδελύξεσθε.* Vvlg. comedere non debetis et vitanda sunt vobis). cod. Sess. deut. 7, 26 odio odietis et abominatione abominabitis illa, quia anathema est (LXX *βδελύγματι βδελύξῃ.* Vvlg. abominationi habebis). Iudith 9, 3 (Lucif. de non parc. 10) qui zelaverunt zelum tuum et abominaverunt coinquinationem generis tui (LXX *οἳ ... ἐβδελύξαντο μίασμα αἵματος αὐτῶν. in* Vvlg. *nihil est quod his verbis respondeat*). Ambrosiast. Eph. 2, 14 neque gentilis fidus de praeputio, id est de paganitate abominaret (abominaretur *Maurini*) Iudaeum. *sequente infinitivo*: Corp. IX 2229 Telesiniae Crispinillae ... quae ob desiderium ... filii sui piissimi vivere abominavit. **2** *formae passivae*: **a** *verbum finitum*: *formae a praesenti tempore derivatae*: Verr. Fl. Prisc. gramm. II 380, 11 Verrius ʻsaevitiaque eorum abominaretur ab omnibusʼ passive dixit. Hier. in Is. 13, 49 (Migne 24, 485 A) haec autem omnia ad eum refert, ... qui abominatur a gente, qui servus est principum. Cassian. conl. 7, 28 non debere eos abominari vel despici, quos videmus diversis temptationibus tradi.

perfectum: Liv. 31, 12, 8 ante omnia abominati (*scil. sunt*) semimares iussique in mare ... deportari. **b** *participia*: *praesentis*: Itala cod. Sess. Is. 66, 5 his qui nos oderunt et abominantibus vos (LXX *τοῖς μισοῦσι ὑμᾶς καὶ βδελυσσομένοις.* Vvlg. odientes vos).

perfecti: Hor. epod. 16, 8 parentibus ... abominatus (abominandus *A L*) Hannibal. Plin. nat. 10, 34 bubo funebris et maxime abominatus publicis praecipue auspiciis. Tycon. reg. 7 p. 76, 27 Burkitt: diabolus ipse in suis inculcatur, ipse abominatus confringitur. Vvlg. Is. 49, 7 dicit dominus ... ad abominatam gentem (LXX *τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν*). Cassiod. in psalm. 144, 12 (Migne 70, 1019 C) primis versibus de malis disputans impiorum, eos detestabiles reddit: nunc etiam bona ipsorum, quae videntur, accusat; ut ubique dedecus habeant, cum et ipsa gloria abominata respuitur. *aperte in adiectivi usum abiit ita ut paulo differat ab adiectivo* abominabilis: Plin. nat. 18, 4 nec ullum aliud abominati spiritus praemium. Itala

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cod. Monac. lev. 11, 12 abominata erunt ista vobis (LXX βδέλυγμα τοῦτό ἐστιν ὑμῖν. VVLG. polluta erunt). apoc. 21, 8 abominatis et homicidis (cod. Gig. abominabilibus LXX τοῖς ἐβδελυγμένοις. VVLG. exsecratis). PORPH. Hor. epod. 16, 9 'devoti sanguinis' pro 'abominati atque execrati' dictum est. 16, 38 'inominati' numquid sic dictum est, ut 'abominata' solet dici, an quasi 'nullo omine ac nulla religione condita et ideo infelicia'. AMBR. in psalm. 37, 58 (Migne 14, 1088, 3) proiecerunt me sicut mortuum abominatum. VVLG. II Macc. 1, 27 contemptos et abominatos respice (LXX βδελυκτούς). Tit. 1, 16 cum sint abominati et incredibiles (LXX βδελυκτοί). AVG. in psalm. 5, 8 (Migne 36, 86) apto verbo usus est, quod ait 'abominabitur'; solent enim abominati dici exheredati. MAX. TAVR. serm. 67 (Migne 57, 667 B) nonnumquam a fidelibus viris regum praemia renuuntur, quod eis abominatae sunt omnes saeculi dignitates. *sequente infinitivo*: VVLG. act. 10, 28 scitis quomodo abominatum (LXX ἀθέμιτον) sit viro Iudaeo coniungi aut accedere ad alienigenam. *part. fut.* **abōminandus,** -a, -um: LIV. 23, 3, 5 aut rex, quod abominandum (*scil. est*), aut quod unum liberae civitatis consilium est, senatus habendus est. FEST. 310 Tarquitias scalas, quas rex Tarquinius Superbus fecerit, abominandi eius nominis gratia ita appellatas esse. SEN. clem. 1, 25, 2 hoc est, quare vel maxime abominanda sit saevitia, quod excedit fines ... solitos. benef. 1, 9, 3 inter matronas abominandus convicio (abhominanda condicio N^1) est, si quis coniugem suam ... prostare vetuit. QVINT. inst. 12, 5, 2 nam ut abominanda sunt contraria his vitia confidentiae, temeritatis ..., ita .... 12, 7, 11 imponentium periculis pretia procul abominanda negotiatio. TERT. haer. 44 de saevis et perversis doctrinis futuris pronuntiatum et de cavendis abominandisque praeceptum. HIER. adv. Iov. 2, 16 (Migne 23, 309 D) ad destruenda et contemnenda et abominanda opera creatoris. in Matth. 15, 12 (Migne 26, 107 B) qui (*Iudaei*) in cibis sumendis abominandisque religionem suam sitam arbitrabantur. OROS. hist. 4, 21, 6 nec blasphemandum deum ..., sed abominandos deos. *similiter saepe apud christianos.* *inde adiectivi in modum usurpatum: detestabilis, dirus, inauditus.* GLOSS. abominandus: δυσοιωνιστός, ἀπευκταῖος. sine nomine, famosus. ἀνώνυμος; abominandum: ἀποτρόπαιον, ἀπευκταῖον, ἀπευκτόν, ἀπεστον (*ubi* ἀπευκτόν *Vulc., Heraldus,* ἀπωστόν *g.*). LIV. 8, 24, 11 miles increpans nomen abominandum fluminis (28, 28, 4). 9, 38, 16 Macer Licinius tertia etiam clade, quae ad Cremeram accepta est, abominandam eam curiam facit. VAL. MAX. 7, 6 pr. abominandae ... necessitatis ... leges. SEN. Phaedr. 948 fer abominandam nunc opem nato. 1120 abominanda casus optanda efficit. Tro. 609 abominandae mortis auspicium. dial. 1, 3, 1 adversa et abominanda. 3, 12, 6 abominandum remedii genus est sanitatem debere morbo. 3, 20, 4 illa dira et abominanda *vox*. epist. 67, 5 tolerantiam non esse optabilem, sed ne abominandam quidem. PLIN. nat. 22, 7 abominando ... exitu. QVINT. inst. 8, 6, 40 o scelus abominandum, o deformem libidinem. 9, 2, 80 abominanda crimina. 8 prooem. 27 infelicitas. 8, 4, 22 faciem ... invisam atque abominandam. PS. QVINT. decl. 12, 4 nova et inaudita et abominanda lues. 12, 9 nunc mihi illa foeda videntur, nunc abominanda. POMP. dig. 1, 8, 11 cum illud hostile et abominandum sit. PORPH. Hor. carm. 2, 13, 1 'nefasto' ... non fasto et abominando. LACT. inst. 6, 23, 11 abominandam non libidinem, sed insaniam potius exercent. 7, 16, 5 detestabile atque abominandum tempus. SYMM. epist. 9, 147 eos, qui caerimonias publicas abominando scelere polluerant. AMM. 23, 6, 81 abominandae aliae *leges*. AVG. in psalm. 80, 19 (Migne 37, 1043) adulteriis, sacrilegiis, sacris abominandis. OROS. hist. 5, 19, 22 tam abominanda gesserunt. CORP. VI 1716 (*anni 508?*) quae (*arenam et podium*) abominandi terrae motus ruina prostravit *et saepius.*

II *aliquid abominabile reddo*: ITALA cod. Sess. Is. 30, 22 abominabis simulacra (LXX μιανεῖς. VVLG. contaminabis). cod. Lugud. lev. 11, 43 non abominabitis animas vestras in omnibus repentibus (LXX οὐ μὴ βδελύξητε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. VVLG. nolite contaminare animas vestras). cod. Sess. Mich. 3, 9 qui abominatis aequitatem (LXX πάντα τὰ ὀρθὰ διαστρέφοντες. VVLG. omnia recta pervertitis).

synonyma: *ad I*: abomino: abominationi habeo, respuo, contemno, despicio, odi, caveo, vito, (detestor, aspernor). *ad* abominatus: exsecratus, devotus, inominatus, detestabilis. *ad* abominandus: detestabilis, dirus, nefastus, invisus, hostilis, deformis, inauditus, foedus, (abominabilis, nefandus, *sim.*). *ad II*: contamino. *opposita*: *ad I*: abomino: opto. abominandus: optabilis.

abōminor, -ātus sum, -ārī. GRAMM. suppl. 51, 3 verba communia haec sunt: ulciscor, aemulor, praedor, abominor, obliviscor *etc.* PRISC. gramm. II 379, 5 multa antiqui tam activa quam passiva significatione protulisse inveniuntur, et maxime ea, quae apud Graecos activa habentur et passiva: 'auxilior te' et 'a te' ... apiscor, abominor *etc.* DOSITH. gramm. VII 430, 10 abominor, ἀποιωνίζομαι. GLOSS. ἀποιωνίζομαι, ἀπεύχομαι, βδελύσσομαι. *ad scripturam* abhominor *et eius originationem adludit* AVG. *p. 124, 59.* *de participio* abominandus *vide s.* abomino. *ibid. p. 122, 71 v. de participio* abominans, *quod utrum sit verbi* abomino *an* abominor *erui non potest.* *Ploen, Archiv 5 (1888) 95.*

I *malum omen amoveo, deprecor*: **1** *absolute*: LIV. 6, 18, 9 an exitum Cassi Maeliique expectem? bene facitis, quod abominamini. 30, 25, 12 cum *nauta* dixisset sepulcrum dirutum proram spectare, abominatus *Hannibal iussit* ... praetervehi. QVINT. inst. 11, 3, 114 aversis in sinistrum palmis abominamur (*cf.* 11, 3, 86). SVET. Claud. 46 quamquam abominantibus qui audiebant ... pronuntiavit. **2** *cum accusativo*: *in formula* quod abominor: OV. Pont. 3, 1, 105 si mea mors redimenda tua, quod abominor, esset. met. 9, 677. LIV. 6, 40, 11 hoc portenti non fiat ..., uti L. Sextium atque hunc Gaium Licinium, quod indignaris, quod abominaris, videas. CVRT. 7, 4, 12 CALP. ecl. 3, 86 PLIN. epist. 6, 22, 7 SCAEV. dig. 28, 5, 86. 31, 88, 9 PAP. dig. 28, 6, 41, 8 AVG. c. Iul. 1, 7, 35 *saepius.* CORP. VIII 2557 item quod abom(inamur) si q(ui) locu(m) su⟨um⟩ amis(erit) .... COD. Iust. 1, 2, 21. *rem*: LIV. 39, 22, 5 id prodigium abominantes ⟨aruspices⟩. OROS. hist. 4, 19, 1 abominatus dictum Hannibal deflexo cursu ad Leptim oppidum copias exposuit (*cf.* LIV. *supra l. 1*). *addito ablativo instrumenti*: PLIN. nat. 28, 26 incendia ... aquis sub mensam profusis abominamur. *addito dativo rei personaeve, cui malum quoddam avertatur*: PLIN. nat. 37, 142 hyaenae *iubae* additae *achatae* abominantur discordiam domibus (*ubi dubites, sitne dativus an ablativus*). COD. Iust. 10, 32, 8 infamia, quae tibi abominanda est.

II *valde aspernor, abhorreo, detestor*: **1** *cum accusativo rei*: LIV. 30, 30, 9 quod igitur nos maxime abominaremur (anominamur *P*), vos ante omnia optaretis (TERT. spect. 1, 16). 32, 38, 5 non aspernatos modo, sed abominatos etiam nomen tyranni. 40, 4, 8 Poris abominatus mentionem tam foedi facinoris. SEN. Phaedr. 1004 patrium solum abominatus. benef. 6, 37, 1 Callistratum aiunt .. abominatum talem reditum. COLVM. 6 praef. 1 cum ... arator abominetur, at contra pastor optet herbarum proventum. PLIN. nat. 17, 34 illa, quae in tantum abominatur *Cato*, vitia. PLIN. epist. 6, 4, 4 ea maxime mihi, quae maxime abominor, fingo. TERT. testim. 4, 6 daemonia abominabaris et illa adorabas. *et saepius.* PS. CYPR. dupl. mart. 27 merito fidelium aures abominantur apostatae vocabulum. ITALA cod. Lugud. lev. 11, 11 de escis volatilium non manducabitis et sibi mortua abominamini (LXX βδελύξεσθε. VVLG. vitabitis). *cf.* cod. Lugud. *et* Monac. lev. 11, 13. cod. Weing. Amos 6, 8 quoniam ego abominor omnem iniuriam (LXX βδελύσσομαι. VVLG. detestor). SERV. Aen. 12, 259 refutet et abominetur *augurium*. AMBROSIAST. I Cor. 10, 32 idola, quae illi abominantur. VVLG. deut. 18, 12 omnia enim haec abominatur dominus (LXX ἔστι γὰρ βδέλυγμα). psalm. 105, 40 hereditatem. 106, 18 omnem escam. 118, 163 iniquitatem odio habui et abominatus sum. Mich. 3, 9 iudicium. I Macc. 1, 57 idolum (Rom. 2, 22). AVG. conf. 4, 2, 3 me ... foeda illa sacramenta detestatum et abominatum respondisse .... de dilig. deo 12 ut penitus abominarer ea. OROS. hist. 2, 8, 2 cunctam Aegypti religionem. *et sic saepissime apud christianos.* **2** *cum accusativo personae*: SEN. contr. 2, 5, 13 matres etiam editos partus abominatae sunt. QVINT. decl. 277 p. 131 ut filios velut indices aetatis suae abominentur. HIL. in psalm. 51, 6 deum. AMBROSIAST. Rom. 9, 5 peiores gentilibus facti, quos prius ... abominabantur. HIER. epist. 121, 8 ne abominemur Aegyptium. VVLG. lev. 20, 23 abominatus sum eas (*nationes*). 26, 30 cadetis ... et abominabitur vos anima mea. deut. 23, 7 Idumaeum. Iob 9, 31 me (12, 19. 30, 10). psalm. 5, 7 virum (prov. 29, 27). Amos 5, 10 loquentem perfecte abominati sunt. *et sic saepius apud christianos.* **3** *cum infinitivo*: SEN. benef. 7, 8, 2 haec universa habere ... abominabitur sapiens. AVSON. 78, 9 casta modesta pudenter agens, dicere abominor, uxor erit. PRVD. perist. 5, 180 pulvinar ... nostrum manu abomineris (abhomineris *codd. a b m q*) tangere. **4** *absolute*: QVINT. inst. 4, 1, 33 faciunt favorem et illa paene communia ...: optare, abominari, rogare .... AVG. serm. 9, 9, 12 si quis dicat falsum testimonium, abominamini nec vobis homo videtur. epist. 226, 4 et ipsi abominari se et damnare testantur, si quis ... existimet.

III *malum alicui imprecor*: APVL. met. 9, 23 diras devotiones in eum (*maritum*) deprecata et crurum ei fragium abominata (adominata *Lipsius*) uxor.

IV *aliquid abominabile reddo*: ITALA cod. Monac. lev. 11, 43 non abominamini animas vestras in omnibus quae repunt in terram (LXX καὶ οὐ μὴ βδελύξητε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς. VVLG. nolite contaminare animas vestras). *coniungitur cum adverbiis*: magnopere, maxime, penitus, perfecte, procul, in tantum.

synonyma: *ad II*: indignor, detestor, odi, odio habeo, refuto, (aversor, abhorreo); *cf. etiam l. 22; coniunctum cum verbo* damno: AVG. epist. 226, 4. *opposita*: *ad II*: opto, adoro.

abōminōsus, -a, -um. DIOM. gramm. I 476, 9 ⟨ut⟩ libantes sonum vocis abominosae audire non possent. *Prinz.*

Abona *fl. Britanniae, nunc* Avon, *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 9, Huebner, PW. II 2424.* RAVENN. p. 437, 14 Abona. **Abone** *statio ad hunc fluvium fortasse sita*: ITIN. Anton. p. 486, 1. *alius eiusdem nominis fluvius latere putatur sub corrupto* Antonam TAC. ann. 12, 31, *cf. Huebner l. c.* *Otto.*

abonnis *genus mitellae.* LEX Sal. capit. 1, 11, 1 si quis mulierem excapillaverit, ut ei abonnis ad terra cadat. *cf. germ.* bônît, *francog.* bonnet. *V.*

Abonutichus, Ἀβώνου τεῖχος, *opp. Paphlagoniae.* CORP. III 7532 (*Moesiae inferioris*) 5 Gaius Licinius Clemens n(atione) Abonutichu(s) 7 Cludius Secundus n. Abonutichus. *Diehl.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Abora *v.* Chabura.

[**abōrdinātio**, -ōnis *f.* IREN. 5, 36, 2 hanc esse abordinationem et dispositionem eorum qui salvantur.] *V.*

Aboriēnsis, -e *adi.* PLIN. nat. 5, 29 *Africae proconsularis* oppida civium Romanorum XV, ex quibus in mediterraneo ... Aboriense. ACT. Conc. Carthag. a. 411 (Mansi 4, 110) Trifolius episcopus plebis A b o r e n s i s. *adi.* **Aboritānus**, -a, -um. VICT. VIT. not. prov. proc. 2 Felix Aboritanus (*coni. Ruinart, traditur* abaritanus). *v.* Abora. *Diehl.*

aborīginēs, -um *m.* *sing. non extat nisi in* GLOSS. [*ab* ab origine *Th.*] FEST. 266 eosque multo errore nominatos Aborigines. PAVL. FEST. 19 Aborigines appellati sunt quod errantes convenerint in agrum qui nunc est populi Romani. fuit enim gens antiquissima Italiae. AVR. VICT. orig. 4, 2 alii volunt eos quod errando illo venerint, primo A b e r r i g i n e s, post ... Aborigines cognominatos. SCHOL. Dan. Verg. Aen. 1, 6 Cascei ... quos posteri aborigines cognominarunt, quoniam ab iis (aliis *codd.*) ortos ⟨se⟩esse recognoscebant. *cf.* HERODIAN. I p. 17, 20 *sqq.* II 720, 4 *sqq.* LYDVS magistr. 1, 22 τῶν λεγομένων Ἀβοριγίνων καὶ αὐτοχθόνων τῆς χώρας. GLOSS. aborigo: αὐτόχθων. aborigines: αὐτόχθονες; convenae originis (*v.* PAVL. *l. 11*); originis (-es *cod.*) oblitae. CATO hist. 7 agrum quem Volsci habuerunt, campestris plerus Aboriginum fuit. VARRO *tit. saturae Menippeae.* ling. 5, 53. SALL. Cat. 6, 1 urbem Romam ... condidere atque habuere initio Troiani ... cumque eis Aborigines, genus hominum agreste, sine legibus, sine imperio, liberum atque solutum. LIV. 1, 1, 5 Latinus rex Aboriginesque. 1, 2, 1. 1, 2, 2. 1, 2, 4. 1, 2, 5. FEST. 209 a Pico rege Aboriginum. PLIN. nat. 3, 56 Aborigines, Pelasgi, Arcades, Siculi (SOL. 2, 3). IVST. 38, 6, 7 pastores Aboriginum. 43, 1, 3 Italiae cultores primi Aborigines fuere, quorum rex Saturnus. SVET. Vit. 1 Vitellios Fauno Aboriginum rege et Vitellia ... ortos. SOL. 1, 14. SERV. Aen. 7, 657. 795. 8, 51. 72. 328. SCHOL. Dan. Verg. Aen. 3, 170. 4, 620. 8, 345. *in aliis terris*: PLIN. nat. 4, 120 Erythea dicta est, quoniam Tyri, aborigines earum (ab origine eurum *codd.*), orti ab Erythro mari ferebantur. TERT. anim. 30 aborigines (ab origine *cod. Agob.*) vel vagi vel extorres vel gloriosi quique occupant terras ut Scythae Parthicas, ut Temenidae Peloponnesum, ut Athenienses Asiam, ut Phryges Italiam, ut Phoenices Africam. AMM. 15, 9, 3 *de Celtis in Gallia.* *proverbialiter*: GELL. 16, 10, 7 si ius Faunorum et Aboriginum didicissem. SYMM. epist. 4, 27, 4 mallem Aboriginum more dictionem salutis alternae ligno aut corticibus scribere, *cf.* CALP. ecl. 1, 20. *adi.* **aborīgineus**, -a, -um. SEPT. SER. 23 Iane pater ... tibi vetus ara caluit Aborigineo sacello.

aborior, -orsus (-ortus) sum, -orīrī. *v. Ploen, Archiv 5 (1888) 98 sqq.* *perire, occidere*: VARRO ling. 5, 66 Diespater dicitur infimus, qui est coniunctus terrae, ubi omnia oriuntur vel (ui *cod.*, ut *Spengel*) aboriuntur. LVCR. 3, 155 *timore* linguam vocemque aboriri, caligare oculos, sonere auris. PLIN. nat. 8, 205 propter facilitatem aboriendi. GELL. 12, 1, 8 ut fetus ... in corpore suo concepti aboriantur. PS. HIER. epist. 37, 4 (Migne 30, 262 D) qui imperfecti adhuc et de ventre aborsi sunt. ISID. orig. 10, 20 abortivus eo quod non oriatur sed aboriatur et excidat. *de muliere i. q. abortum facere*: DON. Ter. Hec. 398 non est latinum 'aborsa est', sed 'abortum fecit'. VARRO logist. frg. Non. 71 vinum quod ibi natum sit in quodam loco, si praegnans biberit, fieri ut aboriatur, *ubi Non. addit* aboriatur pro abortum ⟨faciat⟩. *cf.* GLOSS. V 637, 22 aboriatur pro abortet. ARNOB. nat. 3, 10 ut deas quoque credamus ... fastidiosos ducere et habere conceptus, aboriri praeferre (perf. *cod.*) et praepropero partu septimanas edere aliquando feturas. PS. HIER. expos. interl. in Iob 21, 10 (Migne 23, 1436 B) *ad verba*: bos eorum concepit et non abortivit *haec*: enixa est, non est vitulis aborta. *translate*: FVLG. de aet. mundi p. 164, 9 Babylonia cum alienis etiam suas aborsa est pereundo divitias. *neutr. participii pro subst.* **abortum** *vel* **aborsum**. PAVL. FEST. 29 abortum gravidae mulieris dicitur quod non sit tempestive ortum. GLOSS. a b o r t u m: ἔκτρωσις; ἔκτρωμα; ἔκτρωμα καὶ ἔκτρωσις; ἐκβόλιον; conceptus immaturi partus effusus. a b o r s u m: ἔκτρωμα; abiectio infantis. VLP. dig. 28, 2, 30, 4 abortum factum est. TERT. adv. Val. 14 (*de Achamoth*) aborsum ut illud informet *Christus.* IREN. 2, 30, 4 velut abortum (abortivum *pars codd.*) proiecti sunt.

aborīscor, -ī. [*cf. c.* aboriri *Th.*] *occidere.* LVCR. 5, 731 cur nequeat semper nova luna creari ... inque dies privos aborisci (abolisci *codd. obl. et quadr.*) quaeque creata atque alia illius reparari in parte locoque.

aborsōrius, -a, -um. SORAN. 1, 57 oportet nos rebus aborsoriis uti? *ibid.* rebus *non addito*: uti aborsoriis. *ibid.* aborsoriis exterminare quod conceptum est. *Vollmer.*

aborsus, -ūs *m. v.* abortus.

Abortae *gens Indica* PLIN. nat. 6, 77. *Diehl.*

abortīciōsus ἐκτρωματιαῖος GLOSS. II 293, 29.

abortīcium ἐκτρωματιαῖον, ἐκτρωματικόν GLOSS. II 4, 28. *ibid.* II 293, 28 ἔκτρωμα avorticiu abortus.

abortio, -īvī, -īre. [*sard.* aortire, *pedem.* aortí. *M.-L.*] ITALA (Ambr. Iob 2, 4, 15) Iob 21, 10 si non abortit bucula sua. AMBR. Iob 2, 4, 15 bucula eorum non abortit sed parit. VVLG. Iob 21, 10 bos eorum concepit et non abortivit *cf.* GLOSS. III 142, 8 abortivit ἐξέτρωσεν. AVG. in psalm. 129, 8 (Migne 37, 1701) non abortiret non solum aliqua mulier in domo eius, sed nec pecus eius. PLAC. med. 1, 19 ne mulier abortiat. *translate*: AVG. in psalm. 57, 5 (Migne 36, 678) generet te mater, non abortiat. serm. 216, 7 enitere ut salubriter pariaris, ne feraliter abortiaris. FVLG. myth. 2, 1 p. 38, 21 divitiae semper praegnaces sint et nonnunquam abortiant (abortiantur *cod. Montep.*). FVLG. de aet. mundi p. 164, 4 statim cum propriis abortivit (abortuit *cod. Reg.*) quicquid ex sacratissima praeda avidior transvoravit.

abortio, -ōnis *f. actus aboriendi.* *Hartmann, PW. I 108.* PLAVT. Truc. 201 ut abortioni operam daret puerumque ut enicaret. CIC. Cluent. 34 merces abortionis. *ibid.* 125 pecuniam pro abortione dederit. PAVL. dig. 48, 19, 38, 5 qui abortionis aut amatorium poculum dant (AVG. serm. 10, 5). GELL. 3, 16, 21 cum abortio quibusdam, non partus videretur mensis octavi intempestivitas. IREN. 1, 8, 2 *Achamoth virgini* manifestavit semet ipsum salvator exsistenti extra Pleroma in abortionis partu (*lege* parte; ἐν ἐκτρώματος μοίρᾳ). CYPR. epist. 52, 2 uterus uxoris calce percussus et abortione properante in parricidium partus expressus. LACT. op. 12, 6 abortionibus (ISID. orig. 11, 1, 143). RVF. bell. Iud. 6, 19 servos se et convenas et degeneris gentis abortiones confessi sunt. CASS. FEL. 9 p. 16 maculas nigras in vultu feminis ex abortione praecedenti factas. 82 p. 193. *translate*: IREN. 3, 25, 6 collectio eorum (*perversa docentium*) abortio facta est informis et sine specie.

abortium, -ī *n. i. q.* abortio, *cf.* abortivum. HIER. epist. 48, 18 infantium vagitus, filiorum mortes, uxorum abortia (divortia *var. l.*), damna domus. 121, 4 sensus ... cito abortio perit. *ibid.* ea quae concepta sunt, facit perire abortio. 66, 3 crebris abortiis. 22, 13 abortii venena meditantur.

abortīvus, -a, -um. I *intempestive natus*: ISID. orig. 10, 20 abortivus eo quod non oriatur sed aboriatur et excidat. GLOSS. abortivus ἔκτρωμα. abortivis: subito natis. abortivum (*acc. an subst.?*) qui sine tempore nascitur et inlegitimus. HOR. sat. 1, 3, 45 male parvus si cui filius est, ut abortivus fuit olim Sisyphus. MART. 6, 93, 5 pullus abortivo nec cum putrescit in ovo. VVLG. eccles. 6, 3 melior illo sit abortivus. PAVL. NOL. epist. 29, 8 in fetibus abortivis. AVG. civ. 22, 12 utrum fetus abortivi resurgant. *ibid.* illi abortivi. 22, 13 *bis.* enchir. 85 (Migne 40, 272) c. Faust. 21, 12 GENNAD. vir. ill. 18. 39. PAVL. FEST. 22 abditivi abortivi. *translate*: TERT. adv. Marc. 3, 8 praecoquos et abortivos quodammodo Marcionitas. adv. Val. 14 nec forma nec facies ulla, intempestiva scilicet et abortiva genitura. ITALA (Iren. 1, 8, 2) *et* VVLG. I Cor. 15, 8 *verba Pauli* novissime ... tamquam abortivo (ἐκτρώματι) visus est mihi, *locus saepe laudatus velut* AMBROSIAST. I Cor. 15, 8. HIER. epist. 120, 9 Montanum et insanas feminas eius, abortivos prophetas. 47, 3 me quoque in calce voluminis quasi abortivum et minimum omnium Christianorum posui. PS. ATHAN. ad monach. 5 (Migne 18, 77) mei semper, quem in opere et scientia abortivum omnium sacerdotum, praeceptorem vobis tanti habuistis eligere, mementote. AVG. epist. 243, 8 *ecclesiae* abortivi ... filii ... adversus eam ... belligerare non dubitent. mor. Manich. 2, 19, 73 Adam ... a parentibus suis genitum, abortivis illis principibus tenebrarum. in psalm. 39, 28 certus erit partus tuus, non erit abortivus, non temporalis. INSCR. christ. Rossi II p. 274, 4 v. 3 fidei a b u r t i b u s.
II *ad abortum pertinens*: EMPOR. rhet. p. 567, 12 nomen hoc (*Caesar*) totum falsum, ferum, abortivum, cum et ipsi qui defunctarum matrum uteris exsecantur, caesares nominentur. SOL. 1, 69 abortivo fluxu. *abortum efficiens*: PLIN. nat. 7, 42 oscitatio ... in enixu letalis est, sicut sternuisse a coitu abortivum. 24, 18 *cedrium* abortivum fieri in venere ante perfusa virilitate. 20, 226 *malvas* abortivas esse. SOL. 53, 25 conchae ... clausae subita formidine vitia contrahunt abortiva. AMM. 23, 6, 86 (*cf.* abortus *p. 127, 49*) *testae marinae* vitiis diffluunt abortivis. *subst.* **abortīvum**, -ī *n. fetus*: VVLG. num. 12, 12 abortivum quod proicitur de vulva matris suae. Iob 3, 16 aut sicut abortivum absconditum non subsisterem vel qui concepti non viderunt lucem. exod. 21, 22 *si mulier percussa* abortivum quidem fecerit, sed ipsa vixerit. *actus aboriendi*: PS. AMBR. serm. 24, 8 (Migne 17, 675) nulla mulier potione abortivum procuret. *translate*: *fetus*: ITALA (Hil. in psalm. 149, 4) I Cor. 4, 13 existimati purgamenta mundi et vel abortiva gentium (πάντων περίψημα. VVLG. omnium peripsema). *cf.* IREN. 4, 35, 3 informis et infigurata, quasi abortivum proiecta foras. *medicamentum quo abortus efficitur*: PLIN. nat. 25, 25 nec abortiva dico ac ne amatoria quidem. 28, 81 de abortivo. IVV. 2, 32 cum tot abortivis fecundam Iulia vulvam solveret. 6, 368 quod abortivo non est opus. THEOD. PRISC. gyn. 23 abortivum dare nulli umquam fas est. addit. p. 337 abortivorum ratio.

aborto, -āvī, -āre. GLOSS. V 637, 22 aboriatur pro abortet. [*tosc.* aortare '*inquinare*', *francog.* avorter. *M.-L.*] VARRO rust. 2, 4, 14 ne dum exilire velit praegnas *sus*, abortet. ITALA cod. Wirzeb. Os. 4, 16 sicut vacca avortans avortabit (παροιστρῶσα παροίστρησεν. VVLG. lasciviens declinavit). FIRM. math. 3, 6, 12 abortabit frequenter aut difficile edit partum *mulier.* PS. THEOD. PRISC. X p. 350 R. de muliere quae saepius abortat. LEX Vis. Recc. 6, 3, 2 si ingenuus ingenuam abortare fecerit, *item* 6, 3, 3. 6, 3, 6. 8, 4, 6 vaccam. ITALA (Lucifer Athan. 2, 5) exod. 21, 22 si percusserint mulierem in utero habentem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et abortaverit non deformatum (ἐξέλθῃ τὸ παιδίον μὴ ἐξεικονισμένον, cod. Lugud.: abortaverit inmaturum, VVLG. abortivum fecerit).

abortus, -ūs *et inde a* TERT. *et* PAVLO *saepe* **aborsus**, -ūs *m.* GLOSS. *perperam* aborsus ab eo quod est ordior, *recte* abortus ex eo quod est orior. *differentiam statutam a* NON. 448 aborsus et abortus significationes varias habent: aborsus enim ille dicendus est, qui ⟨eiectus⟩ est in primis mensibus, cum conceptui exordium factum est; abortus ⟨qui⟩ prope tempus pariendi: tunc enim moritur quod nascitur. in plurimis haec reconditis invenimus *umquam fuisse probatam scriptoribus vix credibile, at cf.* SOR. *l. 37.*

actus aboriendi: GLOSS. διαφθορά, ἐπὶ ἀμβλώσεως. CIC. Att. 14,20,2 Tertullae nollem abortum. LVCR. 4,1243 *nimis tenue semen* revocatum cedit (credit *codd.*) abortu. CELS. 2,1 p. 30 feminae ... abortu periclitantur. 2,8 p. 51 abortus periculum est. SCRIB. LARG. 121 ex partu abortuve ... dolores. PLIN. nat. 7,40 letales ... abortus *quarto et octavo mense.* 7,43 abortus causa odor a lucernarum fiat exstinctu. 7,47 altero *gemino* interempto abortu (AVCT. de praen. 4). 7,48 uno abortu duodecim puerperia egesta. 10,172. 20,44 ex abortu profluvia. 21,133 haec potio mulieres ex abortu purgat. 21,146 fieri. 23,48 a partu abortuve ... aegrotantibus. 24,29 chamaepitys latine abiga vocatur propter abortus. 25,115 si praegnans radicem eam transgrediatur, abortum fieri. 28,139 partus in abortus vergentes. 28,251 partum maturat, ut vel abortus evocetur. 30,124 custodit partus contra abortus (30,130 contra omnes abortuum insidias). 31,10 Linus ... abortus fieri non patitur. 34,165 feminas quasdam fecundiores facere abortus. QVINT. inst. 8,4,11 pro abortu pecuniam accepisse. PLIN. epist. 4,11,6 vidua abortu periit. 8,11,2 inde abortus et ignorati uteri triste experimentum. PAVL. sent. 4,9,6 aborsus vel abactus venter partum efficere non videtur. TERT. anim. 37 aborsūs reum. fug. 9 in aborsibus ... exire. AMBR. bon. mort. 2,4 quem abortu eiecit mater sua. Iob 2,4,15 melior ... abortus quam partus est saecularium. AVG. serm. 126,2 ante ortum quaerunt abortum. PS. AVG. serm. 75,4 certus erit partus tuus, non erit aborsus. 267,3 mulier ... potiones diabolicas ... ad aborsum accepit. SCHOL. Iuv. 6,594 sterilitatis aut abortus poculum sumit. MARC med. 20,33 aborsu. 20,128 abortu. SOR. gyn. 56 signa occurrentis aborsus. 2,2,17. 2,6,31. 2,10,40. 2,4,26 de frequenti aborsu. 2,13,47 est ... aborsus ut secundo vel tertio mense *matrix* iam formatum sed sine anima et gracile pecus emittat. PS. APVL. herb. 113,2 ad abortum. PLAC. med. 1,18 ad aborsum. THEOD. PRISC. gyn. 23 *totum caput* de aborsu (auorso, aruoso, abortivo *pars codd.*). DIOSC. 5,88 de bino aborto apto. LEX Vis. Recc. 6,3,1 qui potionem ad aborsum dederint. *translate*: TERT. adv. Val. 30 abortui deputamur. AVG. c. Faust. 12,47 ne ante per abortum labamur ex utero matris ecclesiae, quam per stabilem conceptum formati perfectique nascamur. *de bestiis*: COLVM. 6,27,11 partu aut abortu equa laboravit. PLIN. nat. 8,172 conceptum ex equo secutus asini coitus abortu perimit. 8,201 *caprae* abortus frigori obnoxius. 25,112 *omnia haec* intacta quadripedi nisi post abortus. 28,32 pecorum fetus abortu vitiant. PLIN. nat. 11,50 abortus apium. 9,108 concharum abortus. *de plantis*: PLIN. nat. 12,13 arborum. 16,95 in ficis mirabiles sunt et abortus, qui numquam maturescunt. 18,150 granum ... in spica evanescit quodam abortu (abortivo *cod. Paris.*). AMM. 24,3,13 *palma* abortus vitio fetus amittit intempestivos. *cf.* abortivus *p. 126, 61.* *de muliere*: abortum facio ἐκτιτρώσκω GLOSS. II 293,6. abortum fecit ἐξέτρωσεν II 4,29. CELS. 2,10 mulierem ... abortum esse facturam. PLIN. nat. 27,110 praegnas ... abortum facere dicitur. 30,128. 32,8. PLIN. epist. 8,10,1 neptem tuam abortum fecisse. GAIVS inst. 2,131. SCHOL. Iuv. *passim.* DIG. NON. 71. PLAC. 1,19. *translate per ludibrium*: PLIN. nat. praef. 28 audis et Stoicos et dialecticos ... parturire adversus libellos quos de grammatica edidi et subinde abortus facere iam decem annis. *de puero*: AVG. serm. 97,3 conceptus est puer, forte nascitur, forte aborsum facit. abortum pati: PLIN. nat. 28,79 equas ... tactas abortum pati. ORIBAS. syn. 1,29 quae frequenter avorsum patiuntur. LEX Vis. Recc. 6,3,4 tit. abortum facere *de materiis vel medicamentis, abortus causis*: PLIN. nat. 14,110 vinum pthorium vocatur, quoniam abortus facit. 14,117. 20,9. 21,116 feminis ... abortus facere. 27,80 gravidis abortum, ceteris sterilitatem facit. 28,80 abortus facit inlitu. 30,129. 30,130 transgressis abortum per os faciat. DIOSC. *passim.* PLIN. nat. 24,143 olfactum gravidis abortum inferret. 8,188 tonitrua solitariis ovibus abortus inferunt. COLVM. 7,6,5 *frigus et aestus* creant abortus.

fetus intempestive natus: GLOSS. ἔκτρωμα; *anglos.* misbyrd. TER. Hec. 398 dicam abortum esse. PLIN. nat. 24,22 abortus non exeuntes trahit *galbanum.* 28,70 divisa (-so *codd.*) membratim [in] scelera abortus. 28,248 abortus mortuos expellit. IREN. 1,4,1 informis et sine specie quasi abortus (ἔκτρωμα). 2,30,4. ITALA cod. Monac. num. 12,12 sicut abortus exiens de vulva matricis. OROS. hist. 4,2,2 extorti abortus. *translate*: PS. AVG. serm. 267,4 ne ante legitimum partum velut aborsum eos mater sancta proiciat.

abōsus, -a, -um. *v.* odi, *cf.* perosus, exosus. COMM. instr. 2,30,7 piget ire ad pauperem semper abosum (abusum *codd.*).

abpatruus, -ī *m.* [*cf. c.* abavus, abnepos. *Th.*] GAIVS dig. 38,10,3 sexto gradu sunt ... abpatruus abamita (id est abavi frater et soror). *cf.* PAVL. sent. 4,11,6 INST. 3,6,6. PAVL. dig. 38,10,10,18 patris vel matris abpatruus. *ceteros locos v. sub* abamita. *falso* GLOSS. IV 302,6 abpatruus frater avi.

?**abpōno**, -posuī, -ere. NOT. Tir. 23,69ª abposuit. APIC. 3,65 cum semel fervuerit, abpones (appones *cod.*). GLOSS. II 237,4 ἀπόθου adpone, *ubi vix recte* abpone *legit Denk, Archiv 11 (1900) 274. cf.* appono.

abra, -ae *f.* [*a gr.* ἅβρα, ἄβρα *tractum. Th.*] *delicata.* VVLG. Iudith 8,32 ego exeam cum abra mea (μετὰ τῆς ἅβρας μου). 10,2. 10,5. 10,10. 16,28 dimisit abram suam liberam. *Vollmer.*

Abra, -ae *Hilarii Pictavii episcopi filia. v.* ἅβρα. VEN. FORT. vita Hil. 6,20 Abra. 13,49 Abrae. 6,18 Abram (13,46). HIL. epist. ad fil. inscr.: dilectissimae filiae Abrae Hilarius in domino salutem. *Diehl.*

abracadabra *indecl.* [*vox inanis magica. Th.*] [*ficta videtur tinnula interpolatione* abecedari. *Buecheler.*] SER. SAMM. 935 inscribis cartae quod dicitur abracadabra, *sequitur descriptio figurae. V.*

Abradas *cogn. vir. barb.* CORP. VI 1057 (*a. 210*) 1,79 L. Aelius Abradas (*cohortis V vigilum*). 1058 (*a. 210*) 1,20 L. Aelius Habradas. **Abradatēs**, -is, Ἀβραδάτας, *cogn. lib.* CORP. VI 19795 (*extat*) ⟨C. Iuli⟩us Polybii l. Abradates. HIER. adv. Iov. 2,45 occiso Abradote viro. *Xenophonti* Ἀβραδάτας. *Diehl.*

abrādo, -rāsī, -rāsum, -rādere. *Wölfflin, Archiv 5 (1888) 121.* ***proprie***: CIC. Q. Rosc. 20 caput et supercilia illa penitus abrasa (PLIN. 6,162 barba abraditur). HIL. in psalm. 51,8 novacula ... acuitur, ut abradens hirsutam atque horrentem faciem levificet. MAX. TAVR. hom. 110 (Migne 57, 510) abrasos capillos demere. LVCR. 4,1103 nec manibus quicquam teneris abradere membris possunt *amantes coitu.* SEN. nat. 1,1,9 stultissimum existimare aut decidere stellas aut transilire aut aliquid illis auferri et abradi. 4,2,10 Nilus ... nihil exedit nec abradit. CASSIOD. var. 3,52,2 indicia finium *Nili* gurges abradit. SEN. nat. 6,22,3 adsiduus humor commissuras lapidis extenuat et ... illam, ut ita dicam, glutem (cutem *codd.*) qua continetur abradit. COLVM. 5,6,9 *ulmus* acuta falce abraditur (ablanditur *cod. Sangerm.*). 5,7,2 virgae ... abraduntur. arb. 5,3. 10,2 arida et vetera, quae amputari non possunt, acuta dolabra abradito. PALLAD. 6,4 *oleis* muscus abraditur (10,10,3). 11,12,7 medullam partis utriusque (*cerasi fissae*) ferro curabis abradere. SCRIB. LARG. 215 emplastrum ... facit ad tenera corpora mediocriter laesa et abrasa, quae ἀποσύρματα Graeci dicunt. LVCAN. 6,115 quaeque per abrasas utero demittere fauces *queunt milites esurientes.* FRONTO p. 89,20 N. genum (*sic*) mihi simul abrasum et ambustum est. SOL. 37,8 abrasa parte ligni.

CAPITOL. Gord. 31,7 neque imagines eius tollere neque statuas deponere neque nomen abradere. CASSIAN. conl. 17,16,1 neque enim abicienda sunt testimonia scripturarum ac de suo corpore penitus abradenda. CASSIOD. var. 9,4,2 filios ... de albo curiae suae faciat diligenter abradi. 7,45,2 tot solidos ... faciatis de vasariis publicis diligenter abradi. IORD. Get. 37,196 venas in abrasis ossibus intuentes *aruspices.* PAVL. PETR. 6,305 abrasus propere benedicto e marmore pulvis. GREG. TVR. Mart. 2,51 abrasum a beato tumulo pulverem. PRVD. perist. 10,499 recens cruor scalpella tingit, dum putredo abraditur. *audacter*: LVCAN. 6,545 pendentia corpora carpsit abrasitque cruces *maga. aliter*: STAT. silv. 2,7,105 decidentes abrasit lacrimas nitente plectro (*cf.* ἀποψῆν δάκρυ). *de locustis*: OROS. hist. 5,11,2 cum ... immensae lucustarum multitudines ... cunctam spem frugum abrasissent. EVGIPP. cap. 12 abrasa mirabiliter segete. comm. 12,5 agrum suum ... locustarum pernicie funditus invenit abrasum (abrosum *vel* ambrosum *codd. dett.*). ***translate***: *auferre, demere, tollere*: GLOSS. abrasa ablata. TER. Phorm. 333 aliis aliunde est periclum, unde aliquid abradi potest: mihi sciunt nihil esse. CIC. Caec. 19 videt nihil se ab A. Caecina posse litium terrore abradere. SEN. epist. 88,11 tristem me facit vicinus inpotens et aliquid ex meo abradens. PLIN. paneg. 37 destringi aliquid et abradi bonis. GAVDENT. 1 superstitionum dies ... quos abradit cum reprehendit apostolus. OROS. 6,1,21 si ... Christianum nomen et cultus universo mundo posset abradi. MACR. sat. 1,21,15 velut abrasis incrementis *diei.* INSCR. christ. Rossi II p. 24,28 abrasa vetustatis mole. CASSIOD. var. 9,16 senatus amplissimus a splendore suo cupiens maculas foedissimae suspicionis abradere. VEN. FORT. vita Germ. 73,197 abrasis maculis sinceritate dogmatis. ISID. quaest. deut. 14,8 verbi dei novacula ... omne peccatum ... abraditur. *rapere*: CAECIL. mort. pers. 37,3 abrasit sine ullo pudore auferens omnia. PRVD. psych. 462 velox nam dextra *Avaritiae* rapinas abradit. OROS. hist. 5,18,28 abrasae undique opes congerebantur. CASSIOD. var. 1,19 aliena cupiditas turpis abradat. EVGIPP. 44,3 abrasis omnibus monasterii rebus.

OROS. hist. 6,15,7 Caesar Massiliam rediens, obsidione domitam ... ceteris rebus abrasit. 7,22,7 abrasa potiuntur Hispania. OROS. hist. 3,18,4 Zopyrion ... cum omnibus copiis suis abrasus est. 5,11,4 triginta milia militum ... extincta atque abrasa sunt. 7,12,6 vacua penitus terra abraso habitatore mansisset. *Vollmer.*

Abraham, אַבְרָהָם, Ἀβραάμ, *nom. vir. hebr.* **1** *patriarcha. de declinatione cf.* CHAR. gramm. I 118,14 Abraham adaeque *atque Adam* monoptoton esse censeto. *sed* ANON. Bern. gramm. suppl. 93,25 nomina hebraica quae nominativo et accusativo et vocativo et ablativo in -am terminantur, ut ... hic Abraham *etc.*, sed ideo primae declinationis sunt propter genetivum et dativum in -ae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dipthongon desinentes, ut ... huius Abrahae. *cf.* 164, 6. *aliud proponit* PRISC. gramm. II 148, 9 *de nominibus barbaris indeclinabilibus*: haec nomina nulla regula Latina vel Graeca sunt moderanda, nisi si transferantur in aliquam declinabilem formam, quod quidam historici fecerunt, ut 'Abrahamus Abrahami' *v. infra p. 130, 23.* *apud scriptores in usu erat declinare gen. et dat.* Abrahae; *ablat. ubique* Abraham. *genetivus* Abraham TERT. paenit. 2 (Habrahae *cod. Flor.*). PAVL. NOL. epist. 23, 1 Abraham sinus. 50, 7 generis Abraham (*cf.* VVLG. act. 13, 26). HIER. sit. et nom. p. 84, 18 quercus Abraham quae et Mamre (p. 92, 24. 114, 22. 136, 30. 31). chron. a. Abr. 110. 120 *etc.* annus Abraham (a. Abr. 75 a LXXV anno Abrahae [-ham *AP*] usque ad Moysen). PS. ORIENT. carm. 3, 166 et deus Abraham sancti patris et deus Isaac (*cf. l. 57*). SED. op. pasch. 5, 17 inter Abraham filios. SVLP. SEV. chron. 1, 5, 1 uxor. *dativus* Abraham AVG. civ. 17, 2 p. 199. ALC. AVIT. c. Eut. 1 p. 21, 15 se Abraham anteponit. VVLG. testam. vet. *longe saepissime legitur* Abraham *indecl.; gen.* Abrahae: gen. 19, 29. 20, 18. 22, 23. 25, 7. 25, 12. 28, 4 Tob. 6, 22. *dat.* gen. 22, 20. 23, 18. 23, 20. VVLG. testam. nov. *dativus ponitur* Abrahae (*cf.* Luc. 1, 55), *genetivus* Abraham: deus A. Matth. 22, 32 (Marc. 12, 26 act. 3, 13. 7, 32). Luc. 3, 34 qui fuit *filius* Abraham. 13, 26 filii generis Abraham. Rom. 11, 1 ex semine Abraham, *sed genetivus* Abrahae: Ioan. 8, 33 semen Abrahae (Rom. 9, 7 II Cor. 11, 22 Gal. 3, 29 Hebr. 2, 16). Luc. 16, 22 sinus Abrahae. 19, 9 filius Abrahae (Ioan. 8, 37. 8, 39 Gal. 3, 7 *cf.* Luc. 13, 16). Rom. 4, 12 in praeputio patris nostri Abrahae. Gal. 3, 14 benedictio Abrahae. Hebr. 7, 5 de lumbis Abrahae. ITALA *non declinat*: *gen.* gen. 28, 4 (Aug. civ. 16, 38) det tibi benedictionem Abraham (-hae *cod. R et* VVLG.). gen. 26, 24 (Aug. civ. 16, 36) deus Abraham (VVLG. *cf.* PRISCILL. tract. 2 p. 37, 15). *dativus* gen. 28, 3 (Aug. civ. 16, 38) dedit deus Abraham (avo tuo VVLG.). *declinat* cod. Lugud. *praeter* exod. 2, 24. 3, 6. 3, 15. 3, 16. 4, 5. 6, 3. Mich. 7, 20 Weingart. huic Habrahae (Abraham VVLG.). gen. 12, 7 (Aug. civ. 16, 18) apparuit dominus Abrahae (Abram VVLG.). *codices novi testamenti consentiunt fere cum* VVLG., nisi Palat. Luc. 1, 55. 1, 73 Abrahae; Cantabr. Luc. 19, 9 Ioan. 8, 33—39 act. 7, 3 Abraham. *prosodia*: Ābrāhām PRVD. apoth. 363. 609 PAVL. NOL. carm. 15, 61. 27, 218 MAR. VICTOR carm. 3, 646 SIDON. epist. 7, 17 v. 28 DRAC. laud. dei 3, 144. *gen.* Ābrāhāē PRVD. apoth. 364 PAVL. NOL. 15, 70. 24, 491 ALC. AVIT. carm. 2, 260 DRAC. laud. dei 3, 56. 3, 101 VEN. FORT. carm. 5, 3, 31. *dat.* PRVD. cath. 12, 43. PAVL. NOL. carm. 31, 488 in Ābrāhām. Ābrăham *claudit hexametrum* PAVL. NOL. carm. 31, 583 ARATOR 2, 283 VEN. FORT. carm. 2, 5. 5, 45. Ăbrāhām PS. ORIENT. carm. 3, 166 HIL. carm. de Mac. 167 VEN. FORT. carm. 9, 2, 21 Ăbrăhāē VEN. FORT. carm. 8, 2, 12. 9, 2, 131 *cf.* COMM. apol. 48. 622 Abrahám.

VVLG. gen. 17, 5 appellaberis Abraham quia patrem multarum gentium constitui te (*cf.* Sir. 44, 24 PS. CYPR. mont. 5 ITALA Aug. civ. 20, 23 ISID. orig. 7, 7, 2). HIER. nom. hebr. p. 3, 3 Abraham pater videns populum (p. 60, 8. 73, 23). p. 72, 13 pater videns multitudinem (p. 76, 2. 14. 72, 25. 81, 9). in epist. ad Gal. 2, 5, 25 Abraham pater electus cum sonitu (Ἀβραὰμ πατὴρ ἐκλεκτὸς ἤχοῦς PHILO). AMBR. Abr. 1, 27 Abraham pater sublimis. *de* Abraham *v.* VVLG. gen. 17, 5 *etc.* SVLP. SEV. chron. 1, 5—7. LAMPR. Alex. 29, 2 in larario suo ... animas sanctiores, in quis Apollonium et Christum, Abraham et Orfeum ... habebat. *epitheta* fidelis (AVG. civ. 10, 32 OROS. apol. 23, 3). pius (PAVL. NOL. carm. 27, 218). almus (*ibid.* 31, 583). iustus (ALC. AVIT. carm. 3, 260). sanctus (FVLG. RVSP. epist. 17, 31 SILVIA 20, 3—8. PS. ORIENT. carm. 3, 166 s. patris). beatus (GREG. TVR. vit. patr. 6, 1 beatus patriarcha. FILASTR. 112, 1). beatissimus (FILASTR. 147, 2. beatissimus patriarcha 110, 6. 138, 2. 148, 1 LEO M. serm. 33, 2). patriarcha (PASS. sept. mon. 3 PS. CYPR. Iud. incred. 7 VEN. FORT. carm. 5, 5, 45). pater (VVLG. Iac. 2, 21 AVG. civ. 15, 15 FVLG. RVSP. praedest. 2, 39 epist. 17, 6. 17, 31 PRISCILL. tract. 1 p. 17, 19 PAVL. NOL. epist. 23, 40. 25, 2. 13, 21 PRVD. cath. 12, 43. pater fidei TERT. resurr. 18 cult. 2, 2 PS. CYPR. pasch. 12). propheta (*cf.* VVLG. gen. 20, 7 AVG. civ. 18, 37 PRISCILL. tract. 1 p. 32, 22. 3 p. 45, 27. 55, 4 *cf.* p. 46, 3 ALC. AVIT. c. Arr. 4). *laudatur* fides Abrahae (AVG. civ. 16, 32 FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 3 VEN. FORT. carm. 8, 3, 12. *cf.* PS. CYPR. Iud. incred. 7 Abrahae patriarchae fidelis credulitas). obtemperantia (FVLG. de aet. mundi p. 143, 8). sinus Abrahae (VVLG. Luc. 16, 22 TERT. adv. Marc. 4, 34 idol. 13 anim. 7. 9. 55 FIRM. err. 18, 6 GAVDENT. praef. PRISCILL. tract. 9 p. 91, 2 requietio Abrahae sinus dicitur et Finees. 3 p. 46, 14 AMBR. exc. fratr. 2, 101 PETR. CHRYSOL. serm. 8 PAVL. NOL. carm. 24, 491 epist. 1, 10. 34, 6. 23, 1 ille Abraham sinus, in quo operum mercede requiescimus. *cf.* GREG. M. hom. in evang. 2, 40 FAVST. REI. epist. 5 p. 189, 12 AVG. epist. 164, 7. 8 gen. ad litt. 12, 63 anim. 4, 24. SED. op. pasch. 2, 17 iustorum in Abrahae patriarchae sinu laetantium. GREG. TVR. hist. Franc. 10, 13). gremium (AVG. civ. 1, 12 PAVL. NOL. carm. 31, 583 VEN. FORT. 5, 3, 31). Abrahae filii *de Iudaeis* TERT. pudic. 20. AVG. civ. 18, 28. 16, 37 ipse *Christus* filius est Abrahae secundum carnem. *cf.* HIER. in Zach. 2, 10, 8 AMBR. in psalm. 36, 61. semen Abrahae VVLG. psalm. 104, 6 *al.* AVG. civ. 17, 2 semen Abrahae id est populus Israel (OPTATVS 5, 1 prosapia Abrahae). 16, 41 si carnem Christi in Abrahae semine requiramus. 16, 32. 16, 21 non tantum gens Israelitica sed universum semen Abrahae. BOET. c. Eut. 5. *cf.* VEN. FORT. carm. 9, 2, 131. TERT. patient. 6 semen Abrahae quod est Christus (PS. CYPR. pasch. 18 AMBR. Cain et Ab. 1, 24). *idem* Habraham ITALA cod. Weingart. Mich. 7, 20 huic Habrahae. cod. Monac. Ioan. 8, 39 LIB. gener. 237 LIB. geneal. 266 *al.* Abraam CHRONOGR. a. 354 175. 176 LIB. gener. a. 334 141. 142. 167. 168 LIB. gener. 333 SILVIA 14, 2. 3. 20, 1—10. Abrahames Ἀβράμης IVST. 36, 2, 3 post Damascum Azelus, mox Adores et Abrahames et Israhel reges fuere. *antea dictus* Abram, אַבְרָם Ἄβραμ. VVLG. gen. 11, 26 — 17, 5 nec ultra vocabitur nomen tuum Abram: sed appellaberis Abraham (PRVD. psych. praef. 4 AVG. civ. 16, 26. 16, 28 MAR. VICTOR carm. 3, 609). *declinatur* Abrae (PRVD. apoth. 373 CYPR. GALL. gen. 412. 1087). *indeclinabile* VVLG. *passim* (*excepto* gen. 16, 15 peperitque Agar Abrae filium *cum* ITALA Lugd.) *et* ITALA (Aug. civ. 16, 12. 16, 34 *genet. ibid. dat.*). *prosodia* Ābrām (MAR. VICTOR carm. 3, 326 *etc.* PRVD. apoth. 28 *cf.* 373 psych. praef. 2. 4. 19. 34 PS. PROSP. de prov. 347 epigr. 66, 11 ARATOR 2, 292 CYPR. GALL. gen. 403. 680 *cf.* 412. 1087). *interpretatur* HIER. nom. hebr. p. 2, 28 Abram pater excelsus. *cf.* AVG. civ. 16, 28 p. 171 D. AMBR. Abr. 1, 27 Abram pater vanus (ISID. orig. 7, 7, 2 Abram primum vocatus est pater videns populum *cf. supra p. 129, 47*). PRVD. apoth. 373 Abrae prima fides. PS. PROSP. de prov. 347 credulus Abram. MAR. VICTOR carm. 3, 568 vir iustissimus Abram. FIRM. math. 4, 17, 2 divinus ille Abram. PROSP. chron. 361 IORD. Rom. 10. 14. 15. *forma* **Abramus** Ἄβραμος CYPR. GALL. gen. 666 exod. 122. Abrami gen. 496. Abramo *dat.* exod. 1186. *abl.* 408, *ubique* Ābrām-. *derivata*: **Abramida** HEGES. 5, 53, 1 quid agimus Abramidae? AMBR. epist. 37, 37 haud degener Abrahamidarum. **Abramius** PAVL. NOL. carm. 24, 503 Abramiae caritatis aemulus. *subst.* Abramium *i. locus ubi A. sepultus est.* EVGIPP. exc. op. Aug. 89 (Abramiri PETR. DIAC. p. 110). *idem* **Abrahamium** AVG. quaest. hept. 1, 161. 1, 171. **Abrahaeus** AVG. civ. 16, 3 ut ex Abraham tanquam Abrahaei dicti esse videantur *Hebraei.* quaest. hept. 1, 24 quid ergo probabilius sit Hebraeos tanquam Heberaeos dictos an tanquam Abrahaeos merito quaeritur. *cf.* PS. PROSP. de promiss. et praedict. dei 1, 9 a quo (*Abraham*) Abraei sicut a Heber Hebraei appellati sunt. HIER. in Ezech. 2, 7, 6 Abraham Hebraeus i. περάτης memoratur.

2 *alii*: *episcopus Aegyptius* LEO M. epist. 173 (Avell. p. 123, 2) Abrahae *dat.* 52, 7 Abrahamus. *presbyteri Syriae* AVELL. p. 570, 21. 22 Habraam. 571, 26 Abraam. *abbas cognomine* ἁπλοῦς CASSIAN. conl. 15, 4—5. *alius* conl. 24, 1, 1 (Abraham *gen.*). 24, 1 tit. (Abrahae *dat.*). *clericus Gallicus* SIDON. epist. 7, 17, 1 sancto Abrahae. 7, 17, 2 v. 1 Ābrāhām. GREG. TVR. hist. Franc. 2, 21 abbas Abraham nomine. vit. patr. 3. *derivatum nom. propr.* **Abramius** AVELL. p. 570, 3. GREG. M. epist. 10, 39. Habramius AVELL. p. 570, 17. 25. 571, 16.

Abran, עֶבְרֹן, Ἐλβών, *opp. Palaestinae.* VVLG. Ios. 19, 28. *idem videtur esse quod* Abdon. *Lommatzsch.*

abrāsio, -ōnis *f.* PS. AVG. sermo de contemptu mundi 3 capillorum minimam partem in capitibus retinent ... per eorum abrasionem. *V.*

Abraxarēs. ITIN. Alex. 31 victori se dedunt Abraxares una Phrataphérne satrape.

Abraxās, -ae. PS. TERT. catal. haer. 1 p. 755 Basilides ... dicit summum deum nomine Abraxan *v. l.* Abraxen (HIER. c. Lucif. 23). GENNAD. vir. ill. 21 deum maximum ..., Abraxas, qui quasi annum continens iuxta Graecorum nomina supputetur (AVG. haeres. 4 Migne 42, 26). PROSP. chron. 617 Basilides ... CCCLXV caelos esse credebat, quo numero dierum annus includitur. unde etiam quasi sanctum nomen commendabat, quod est Abraxas, quia huius nominis litterae secundum Graecam supputationem eundem numerum complent. HIER. epist. 75, 3 Armagil Barbelon Abraxas Balsamum. CORP. III 10188, 29 (*in gemma Dalmatica*) Iao Adonis Abraxas. *v. Dieterich, Abraxas p. 45.* *v.* Araxes. *Diehl.*

abrelēgo, -āvī, āre. IVL. VAL. 2, 17 Alcibiadem ... curiae consortio abrelegastis.

abrelinquo, -līquī, -lictum, -ere *v.* relinquo. ITALA II Macc. 10, 13 quod Cyprum creditam sibi a Philometore abreliquisset (ἐκλιπεῖν, VVLG. deseruisset). cod. Sess. II Petr. 2, 15 cupidi et maledicti, fili abrelicti, qui a via veritatis exerraverunt. TERT. Iud. 1 populus Iudaeorum ... derelicto deo idolis deservivit et divinitate abrelicta (relicta *codd. Leid. Laur.*) simulacris fuit deditus. *ibid.* huic figmento universus Israel abrelicto deo honorem dederunt. GLOSS. V 435, 35 abrelictorum (-ctum) reliquum, quod restat.

abremissa *n. plur. et f.* FAVST. REI. de spir. sancto 1, 2 p. 104, 25 Vind. *in clausula symboli*: sanctorum communionem, abremissa (-ionem *Paris. man. 3*) peccatorum, carnis resurrectionem. 2, 4 p. 143, 11 in baptismo peccatorum abremissa donantur. 2, 7 p. 150, 7 deus est qui per abremissa peccatorum dei filios facit. sermo de symb. (Caspari, kirchenhist. Anecd. I 337) abremissionem (abremissam *cod. Matr.*, remissionem *edd.*) peccatorum. *ibid.* p. 338 abremissam (remissionem *edd.*) peccatorum. *ibid.* peccatorum abremissio (remissio *edd.*) vel resurrectio necessaria non fuisset. *V.*

abrenūntiātio, -ōnis *f. v.* abrenuntio. *actus abrenuntiandi, plerumque de baptismate vel exorcismo. v. Hauck, Realencykl. f. prot. Theologie I (1896) p. 119 et Wetzer-Welte, Kirchenlexikon IV² (1886)*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1141. CASSIOD. inst. 4, 34 abrenuntiatio nihil est aliud quam crucis ac mortificationis iudicium. *cf.* CASSIAN. conl. 3 tit. de tribus abrenuntiationibus. 3, 6 nunc de abrenuntiationibus disserendum est, quas tres esse patrum traditio et scripturarum sacrarum demonstrat auctoritas, quasque unumquemque nostrum omni studio oportet inplere. prima est qua corporaliter universas divitias mundi facultatesque contemnimus, secunda qua mores ac vitia affectusque pristinos animi carnisque respuimus, tertia qua mentem nostram de praesentibus universis ac visibilibus evocantes futura tantum modo contemplamur et ea quae sunt invisibilia concupiscimus. *cf.* REGVLA monach. (Migne 66, 990) 15. *Wölfflin, Archiv 5 (1888) 123.* AMBROSIAST. Col. 2, 12 (Migne 17, 454) ut perseverent in abrenuntiatione pompae et praestigiis Satanae. 2, 20 (Migne 17, 456) per inimicitiam abrenuntiationis. AVG. ad fratr. erem. 4 (Migne 40, 1241) post abrenuntiationem mundanae conversationis. c. Iul. op. imp. 2, 224 (Migne 45, 1241) nisi quia ... ostendit mortem hic abrenuntiationem vocare .... mors abrenuntiatio appellatur. PS. AVG. sermo 99, 1 (ed. Bened. V 2 p. 175) ne mirareris possessorem virtutum, ante professus est abrenuntiationem divitiarum. CASSIAN. inst. 4, 33 causam abrenuntiationis debes ... agnoscere. 8, 22 abrenuntiatione omnium facultatum ... divitiarum contemptu. 12, 32, 2 nisi abrenuntiatio vera, quae in expoliatione omnium facultatum et nuditate consistit. *passim et saepe apud christianos.* *hinc t. t. ICtorum*: NOVELL. 94, 2 sancimus ... sufficere abrenuntiationem solam et aliorum omnium et de secundis nuptiis (τῇ ἀποτάξει μόνῃ).

abrenūntio, -āvī, -ātum, -āre. ἀποτάττεσθαι, *plerumque t. t. in baptismatis vel exorcismi formulis, v.* abrenuntiatio. GRAMM. suppl. 185, 26 inter 'abrenuntiare' et 'renuntiare' hoc interest, quod abrenuntiamus inlicitis, renuntiamus licitis. abrenuntiamus diabolo et omnibus operibus eius et omnibus pompis eius, renuntiamus divitiis et propriis facultatibus. *cf.* CASSIAN. conl. 3, 6 (*v. l. 3*).

cum dat.: AMBR. sacr. 1, 2, 5 (Migne 16, 437) quando te interrogavit: abrenuntias diabolo et operibus eius, quid respondisti? abrenuntio. abrenuntias saeculo et voluptatibus eius, quid respondisti? abrenuntio. exam. 1, 4, 14 abrenuntio tibi, diabole, et operibus tuis et imperiis tuis. PS. AMBR. acta Seb. 17, 61 (Migne 17, 1139) interrogatus, utrum abrenuntiaret omnibus idolis, respondit: abrenuntio. prosecuta est interrogatio sacerdotis, utrum renuntiaret omnibus peccatis ... promittam renuntiaturum me omnibus peccatis diabolicis et voluptatibus mundi. SALV. gub. 6, 32 abrenuntio ... diabolo, pompis, spectaculis et operibus eius (*syn.*: renuntiasti diabolo et spectaculis eius ... renuntiatur diabolo). *cf.* PS. AVG. serm. 264, 3 *et* 267, 5 (ed. Bened. V 2 p. 434 *et* 441). FAVSTIN. trin. 5, 5 (Migne 13, 73) cum ... peccato et mammonae quis abrenuntiaverit faciens iustitiam habendique cupiditatem respuens (*cf.* AVG. c. Iul. op. imp. 2, 224 [Migne 45, 1241] peccato *et saepe*). prec. 29 (Migne 13, 103) qui se saeculo et concupiscentiae carnis abrenuntiasse gloriantur (*cf.* AVELL. p. 37, 3). AMBR. sacr. 1, 2, 7 (Migne 16, 438) abrenuntiasti mundo, abrenuntiasti saeculo (*cf.* AVG. vit. erem. 21 [Migne 32, 1458] abrenuntians mundo *et apud alios*). AMBROSIAST. I Cor. 3, 1 (Migne 17, 208) post baptismum statim ad veterem hominem fuerant reversi, cui abrenuntiaverant. Col. 2, 12 (Migne 17, 453) elementis abrenuntiat *homo.* 2, 20 (Migne 17, 456) cunctis superstitionum erroribus abrenuntiat *qui baptizatur.* HIER. reg. Pachom. 84 (Migne 23, 86) abrenuntiemus huic vitae. PELAG. Aug. epist. 186, 32 (Migne 33, 828) divites baptizatos, nisi omnibus abrenuntient (*codd.*, renuntient *Migne*). *cf.* AVG. gest. Pelag. 33 (Migne 44, 353) nisi omnibus abrenuntiaverint *et saepius.* PS. AVG. serm. 164, 4 (ed. Bened. V 2 p. 290) mortuis operibus abrenuntiantes. VALERIAN. hom. 3, 4 (Migne 52, 701) terrenis actibus abrenuntiare. ARNOB. praedest. (Migne 53, 659) si abrenuntiet omnibus amoribus mundi. CASSIAN. conl. 3, 7, 9 etiamsi perfecte abrenuntiavero divitiis istis terrenis. MAX. TAVR. tract. 2 (Migne 57, 775) vos abrenuntiare omnibus pompis et operibus eius et omni fornicationi diabolicae spopondistis. CASSIOD. hist. 1, 11 (Migne 69, 897) cedere omnibus sibi competentibus rebus cunctisque abrenuntiare permixtionibus. 6, 2 (Migne 69, 1032) abrenuntiare ecclesiasticae confessioni. BENED. reg. prol. abrenuntians propriis voluntatibus. MAX. TAVR. tract. 2 (Migne 57, 775) vos ex toto corde abrenuntiandum diabolo esse commonitos (*cf.* SALV. gub. 6, 32 *v. l. 42*). *cum acc. vel passive*: PS. AMBR. act. Seb. 17, 63 (Migne 17, 1140) omnibus rite abrenuntiatis a Chromatio mundi negotiis. CASSIAN. conl. 16, 6, 1 post abrenuntiatam mundi et omnium quae in eo sunt vanitatem. *absolute*: ITALA cod. Cantabr. Luc. 9, 61 permitte ... mihi ... abrenuntiare qui sunt in domum meam (παρατάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. VVLG. renuntiare his, quae domi sunt). AVG. c. Iul. op. imp. 2, 224 (Migne 45, 1241) invenies quod abrenuntient et parvuli per ora gestantium ... non debere abrenuntiare parvulum baptizandum. CASSIAN. conl. 2, 26, 4 abrenuntiandi rationem ... demonstrans. 3, 7, 10 ita ... abrenuntians, ut ... (*cf.* 4, 20, 1). 4, 20 tit. de male abrenuntiantibus. 5, 8, 3 in unoquoque nostrum recte abrenuntiante. 5, 22 abrenuntians quis (*cf.* ISID. in deuteron. 17, 2 Migne 83, 367). DION. EXIG. cod. can. eccl. tit. (Migne 67, 150) de his qui abrenuntiaverunt et iterum ad saeculum sunt regressi. *hinc t. t. ICtorum*: NOVELL. 1, 1, 4 finitis primum omnibus secundum testamenta personis, deinde abrenuntiantibus (ἀπειπόντων). 18, 8 probationibus actor abrenuntians (περὶ τὰς ἀποδείξεις ὁ διώκων ἀπειπών). 94, 2 *sancimus* abrenuntiare eas (*matres*) et Velleiano senatusconsulto et omni auxilio (ἀποτάττεσθαι αὐτὰς καὶ τῷ Βελλιανείῳ δόγματι καὶ ἁπάσῃ βοηθείᾳ).

synonyma: renuntio, abnuo, renuo, repudio, contemno, respuo, detrecto, dimitto, remitto, cedo, decedo, desisto, abicio, reicio, depono. *opposita*: concupisco, redeo ad ..., regredior ad ..., peto, repeto, mei iuris est. *Oertel.*

?**abrēptābat** ire incipiebat GLOSS. IV 476, 43; *cf.* abire coeptabat GLOSS. VI 4.

?**abreptīcius** furiosus, ariolus *passim in* GLOSS. *v.* adrepticius.

abreptio, -ōnis *f.* GLOSS. II 252, 32 ἀφαρπαγή. CORP. VI 142 b *sub Plutonis imagine mulierem rapientis* abreptio Vibies et discensio. ISID. quaest. reg. I 8 tit. de abreptione Saulis a spiritu nequam (*in contextu* arreptus est maligno spiritu). *alia v. Archiv 5 (1888) 243.*

abreptus, -ūs *m.* SCHOL. Germ. Basil. p. 74, 17 (*ex Nigidio*) *taurus Europam* repentino abreptu (arreptu SCHOL. Strozz. p. 135, 11) ... devexit ad Iovem. *V.*

Abrettēnus *v.* Abrittus.

?**Abricus,** -ī *nom. dei.* CORP. II 5561 A·brico Flaus Apili Valabricensis votum s. l. m. merito. *Otto.*

Abrincatuī, -ōrum *m. populus Gallicus qui sedes habuit ubi hodie est* Avranches. PLIN. nat. 4, 107 Lugdunensis Gallia habet ... Abrincatuos. *eidem* **Abrincatēs,** -um. NOT. Gall. 2, 4 civitas Abrincatum. *horum opp.* **Abrincae,** -ārum. VEN. FORT. vita Pat. 10. 12. 13. 16 Abrincas. **Abrincatae,** -ārum, *ablativo positae* Abrincatis, *ut saepe oppidorum nomina,* GREG. TVR. hist. Franc. 9, 20 (Abrincatas *et* Abrincatus *duo codd.*) *et* NOT. dign. oc. 37, 11 = 22, *accusativo* NOT. Tir. 87, 67. *incolae* **Abrincatēnī** NOT. dign. oc. 5, 116 = 266 = 7, 92. *adi.* **Abrincatīnus,** -a, -um. GREG. TVR. Mart. 2, 30 Leodovaldus Abrincatinae civitatis episcopus. 3, 19 Abrincatinus ... incola. *nummorum Merovingicorum inscriptiones collegit Holder, Altcelt. Sprachsch. I 10.* *Otto.*

abripio, -ripuī, -reptum, -ripere *v.* rapio. GLOSS. ἀφαρπάζω. TERT. ux. 2, 7 abrapiant *A.* ITALA Wirceb. Ier. 22, 24 abrapiam. CORP. VIII 15880 ⟨a⟩bra⟨ptae⟩. *vocabulum septies a* PLAVTO, *sexies a* TER., *quindecies a* CIC., *undecies a* LIV., *decies a* TAC., *sedecies a* STAT. *positum raro legitur apud* VERG. (*bis*), OV. (*ter*), PLIN. nat. (*ter*), QVINT. (*semel*), *in oratione pedestri non ante* RHET. Her., *neque apud* LVCIL. CAT. PVBL. LVCR. CAES. SALL. HOR. TIB. VITR. SEN. rhet. PETRON. MART. VVLG. *non abiit in linguas romanicas.*

in libris scriptis saepe abr- *in* arr- *mutatum legitur, cf.* PRISC. gramm. II 34, 8 b transit in ... r: surripio, arripio. III 47, 26 arripio, in quo b in r convertitur. PRISC. Cassiod. gramm. VII 208, 19 SCAVR. gramm. VII 25, 19 sqq. *Ploen, Archiv 5 (1888) 243 sqq.*

I *separando* ***auferre.*** **A** *avellere*: *membra, al.*: PLAVT. Men. 193 meretrix tantisper blanditur, dum illud quod rapiat videt; nam si amabas, iam oportebat nasum abreptum mordicus (*cf.* CIC. ad Q. fr. 3, 4, 2 auriculam fortasse mordicus abstulisset). PHAEDR. app. 28, 5 fiber ... abripere morsu fertur testiculos sibi. IVST. 15, 3, 8 abrepta ... lingua *leonem* exanimavit. PS. QVINT. decl. 12, 9 abrepta cute intus cavum pectus. CLAVD. Pros. 2, 341 abreptas (arr- *al.*) *a vulture* fibras *Tityi.* PERS. 5, 159 luctata canis nodum abripit. SER. SAMM. 771 abreptum (arr- *al.*) salicis frondemque librumque. BOET. consol. 8, 24 abreptis ... ab ea (*veste philosophiae*) panniculis. *indumenta, ornamenta*: STAT. Theb. 1, 83 indue quod ... diadema cruentis unguibus abripui (-rupi *al.*). APVL. met. 3, 9 abrepto pallio retexi corpora *mortuorum.* AMM. 28, 1, 28 indumento *mulieris* abrepto *ab carnifice.* ITALA cod. Wirceb. Ier. 22, 24 inde (*e manu*) abrapiam *anulum* (LXX ἐκσπάσω, VVLG. evellam). PAVL. PETR. vita Mart. 6, 626 *Chunus* abripuit (arr- *al.*) sanctam dextra vellente coronam (*ab altari*, violenter eripuit GREG. TVR. Mart. 1, 2). *homines ab hominibus, locis al., a quibus separari non debent*: SCHOL. Dan. Verg. Aen. 2, 761 asylum ideo dictum, quod nullus inde tolleretur, id est quod συλᾶσθαι, hoc est abripi, nullus inde poterat. PLAVT. Rud. 690 signum in fano ... Veneris, quod amplexae modo, unde abreptae (arr- *codd.*) per vim miserae. CIC. dom. 109 inde (*a perfugio*) abripi neminem fas. SVET. Aug. 17 Antonium ... simulacro divi Iuli, ad quod ... confugerat, abreptum. HYG. fab. 116 p. 101 Cassandram Aiax ... a signo palladio abripuerat. COD. Theod. 9, 45, 5 (*a. 432*) = COD. Iust. 1, 12, 4 abstrahendi abripiendique (erip- COD. Iust. *R*) *ab altaribus servum* domino *copia* concedatur. CIC. Verr. 6, 17 hominem abripi a tribunali et in carcerem conici iubet. CIC. Verr. 2, 7 complexu parentum (⟨e⟩ c. *Garat.*) abreptos filios. LIV. 3, 57, 3 virginem ... ab complexu patris abreptam. STAT. Theb. 1, 603 *liberos* altricum gremiis. AMM. 20, 7, 15 abrepti ... sinibus matrum parvuli (*in imagine*: AVG. in psalm. 10, 1 qui ... ab ... ecclesiae verae matris uberibus nos avertere atque abripere moliuntur). VLP. dig. 27, 1, 18 *liberi* per causam belli parentibus abrepti. STAT. Theb. 10, 820 tigris fetibus abreptis ... deserta ... accubat. *nota*: CIC. Verr. 6, 30 *Verris filium* etiam si natura a parentis similitudine abriperet, consuetudo tamen ac disciplina patris similem esse cogeret. PROP. 2, 8, 29 abrepta desertus coniuge Achilles (*cf.* 36 tantus in erepto saevit amore dolor. 1, 13, 2 quod abrepto solus amore vacem). OV. met. 7,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

732 desiderio ... calebat coniugis abrepti. SIL. 3, 154 abripitur divulsa marito. STAT. Ach. 1, 939 abripitur miserae (*Deidamiae*) permissus Achilles. STAT. Ach. 2, 21 *Achilles* penitus ... noto stridente propinquis abripitur terris (*cf. p. 135, 3*). Theb. 1, 122 *Ino sibilo Tisiphones perterrita* curvo delphine vagantem abripuit frenis gremioque Palaemona pressit. 12, 104 abreptum (*a rogo filii Creontem*) comites in tecta ferebant. TERT. ux. 2, 7 ut *Christianas* exterminent, ut abrapiant (arri- *al.*), ut a fide (ἀπὸ κοινοῦ) excludant. AVG. conf. 7, 20 *Platonis* volumina abripuissent (arr- *al.*) me a solidamento pietatis. *e congregatione eximere*: CIC. p. red. 1, 14 elinguem, tardum, inhumanum negotium, Cappadocem modo abreptum de grege venalium diceres.

B *abrumpere*: *translate*: SEN. nat. 6, 17, 1 *aer* insanit et moras suas abripit (abrumpit *codd. altera classis*), non aliter quam ille 'pontem indignatus Araxes'. Tro. 813 abripite propere classis Argolicae moram.

C *abstrahere*: AVG. epist. 118, 1 vellem te abripere de medio deliciosarum inquisitionum tuarum. PAVL. PETR. vita Mart. 5, 693 quos ... medii abreptos penitus de turbine mundi ad dominum traheret ... doctrina fidei.

II *rapere*. GLOSS. raptus. **A** *rapiunt homines* (*dei*): **1** *homines*: *virgines, mulieres*: PLAVT. Cas. 784 ne quis eam (*Casinam*) abripiat. TER. Eun. 108 parvolam puellam ... ex Attica hinc abreptam. 156 hinc. 115 e Sunio. CIC. Verr. 5, 107 Ditem patrem ... abreptam ex eo loco virginem asportasse. Verr. 5, 111 ut Verres alter Orcus ... non Proserpinam asportasse, sed ipsam abripuisse Cererem videretur. STAT. Theb. 5, 498 me (*Hypsipylen*) praedonum manus abripit (arr- *al.*). DARES 10 Helenam abreptam. SCHOL. Dan. Verg. Aen. 3, 23. CASSIOD. hist. 7, 4 qui sacram virginem nuptiali toro violare praesumeret vel impudico aspectu respiceret, ne dicam abripere (διαρπάζειν) forte temptaret. TAC. ann. 12, 6 abripi (arr- *codd.*) coniuges ad libita Caesarum. LACT. epit. 10, 2 *Iuppiter Ganymeden* ad femineos usus violenter abripuit (inst. 1, 10, 12 rapuit ad stuprum). *mancipia*: COD. Iust. 6, 2, 9 (*a. 293*) subtracto furto vel vi abrepto mancipio. 8, 13, 26. 9, 20, 1 per violentiam. ITALA cod. Wirceb. gen. 40, 15 furto abreptus sum (*Ioseph*, LXX κλοπῇ ἐκλάπην, VVLG. furto sublatus) ex terra Hebraeorum. **2** *res*: **a** *mobiles*: VLP. dig. 13, 3, 1 vi ⟨re⟩ mobili abrepta. 39, 4, 1, 4 restituendi facultas publicano vi abreptum datur (*cf.* 1 vi ademit. 2 vi raptis. 3 vi raptorum). COD. Iust. 8, 4, 9 (*a. 477*) rebus abreptis vel invasis. 9, 33, 2 si res mobiles, quarum in te fuerat dominium perfecta donatione translatum, violenter heres donatricis abripuit, vi bonorum raptorum actionem ... intendere non vetaris. TER. Phorm. 43 quod ille unciatim vix ... compersit, id illa universum abripiet. NEP. Dat. 4, 2 Aspis ... quae regi portarentur abripiebat (arr- *A*). APVL. met. 3, 16 e mediis papillis meis ... capillos absconditos iratus abripuit (arr- *F*, abr- *mg.*). HIL. in psalm. 123, 2 cui (*diviti*) *opes* fur, praedo, tyrannus abripiet. c. Const. 26 violenter. MAX. TAVR. tract. 14 (Migne 57, 782) fures. DICT. 1, 4 Helenam et quae cum ea abrepta erant. 1, 12. 2, 20. 2, 22. 1, 5. AVSON. 420 (arr- *cod.*). ENNOD. dict. 16 p. 473, 14 unde (*a delubris*) praedam ... certas abripere. CASSIOD. hist. 11, 9 barbari pecunias ... abripuerunt (δι' ἁρπαγῆς ἔλαβον). 6, 1 eos ... recipere quae male ab eis fuerant abrepta (κακῶς ἀφαιρεθέντα). *spolia*: TAC. hist. 3, 17 spoliare, capere, arma equosque abripere (SIL. 2, 261 quadrupedes spolia abreptos a moenibus ipsis). 22 signa. ann. 15, 45 spoliatis templis non dona tantum sed simulacra numinum. hist. 5, 22 praetoriam navem. 4, 27 (arr- M^1). **b** *immobiles*: COD. Theod. 16, 5, 65 (*a. 428*) quas *haeretici* ab orthodoxis abreptas tenent ... ecclesias (*ibid.* invasas detineant). CASSIOD. hist. 5, 3 orphanorum et viduarum domus abripiebantur (ἡρπάζοντο). **c** *abstractas*: HIL. in psalm. 134, 6 *Esaum* abripientem benedictionem. IREN. 1, 31, 1 Sophia (*aeon*) illud quod proprium ex ea erat, abripiebat ex eis (ἀνήρπασεν ἐξ αὐτῶν) ad semet ipsam.

B *rapiunt ferae, volucres*: COLVM. 8, 2, 8 *albae gallinae* propter insigne candoris ab accipitribus et aquilis saepius abripiuntur (*cf.* OV. met. 10, 160 *Iuppiter in aquilam conversus* abripit [arr- *al.*] Iliaden). PLIN. nat. 11, 62 *apium* statio *ex apiario provolans* confestim ... abripitur *a rana rubeta*. IREN. 1 praef. 2 ne ... forte abripiantur (συναρπάζωνται) quidam quasi oves a lupis. CASSIOD. hist. 9, 14 lupi ... ex ipsis pascuis oves abripiunt (διαρπάζοντες). VEN. FORT. carm. 3, 11, 19 carm. Mart. 2, 151 ovili. HYG. fab. 125 p. 108 *Scylla* sex socios Ulyssis nave abreptos consumpsit. CASSIOD. hist. 9, 46 draco ... capras, equos et homines abripiens devorabat (ἐξήρπαζεν). SERV. Aen. 3, 209 *harpyiae* cum ei (*Phineo*) diu cibos abriperent.

C *rapiunt res rapidae*: HYG. grom. p. 125, 2 (*ex Cassio Longino, de abluvione*) non possessoris neglegentia sed tempestatis violentia abreptum. OBSEQ. 64 cum ... coorta tempestas signifero signum abreptum mersisset gurgiti (*cf.* FLOR. 3, 11 rapta subitis signa turbinibus). *nota*: MANIL. 4, 642 pontus sibi ... reclusit (-sus *codd.*, *corr. Bentley*) faucibus abreptis orbem.

nota: abripio *fere id quod* vi arripio: LIV. 2, 33, 7 ignem temere abreptum ... aedificiis iniecit. PLIN. nat. 8, 20 *elephantus* abrepta scuta iaciens in sublime. STAT. Theb. 6, 659 abreptum *discum Hippomedon* nullo conamine iecit in latus. APVL. met. 4, 27 saxo grandi pro pedibus abrepto. 7, 28 pertica, qua stabuli fores offirmari solebant, abrepta. 9, 38 abrepto ferro, quo ... prandii partes diviserat, ... iugulum sibi ... contrucidat. OV. her. 13, 15 incubuit Boreas abreptaque vela tetendit.

III *eripere*. GLOSS. eripit. *addito unde*: SPART. Hadr. 24, 4 senatores Hadriano iam saevienti. ENNOD. op. 1 p. 274, 8 voracibus aliquid bestiis. PAVL. PETR. vita Mart. 6, 200 puellam auctori vitae abripuit ... diroque latroni dedidit. ANTH. 1, 1, 8 abreptos (arr- *al.*) undis socios. AVG. conf. 4, 4 ille abreptus (arr- *al.*) *a deo* dementiae meae. 9, 2 placuit mihi ... non tumultuose abripere, sed leniter subtrahere ministerium linguae meae nundinis loquacitatis. NOVELL. 17, 7, 1 nullum horum qui fiscalia tributa exiguntur abripientes exactioni (eri- *v. l.*, ἀφαιρούμενοι τῆς εἰσπράξεως). ITALA Lucif. Athan. 1, 15 p. 93, 32 abripiat me et eruat me (LXX σκεπάσαι με καὶ ἐξέλοιτό με, VVLG. liberet me) ex omnibus tribulationibus.

IV *raptim abducere*. GLOSS. abductus. **A** *abducunt vel asportant homines* (*homines, pecora*): *addito unde quo*: TER. Andr. 786 hanc iam oportet in cruciatum hinc abripi. CIC. Verr. 5, 21 quem obtorta gula de convivio in vincula atque in tenebras abripi iussit. LIV. 39, 13, 13 raptos a diis homines dici (*a Bacchis*), quos machinae inligatos ex conspectu in abditos specus abripiant. 43, 5, 2 Cassium ... inde multa milia hominum in servitutem abripuisse (*cf. l. 28 sq.*). *addito unde*: LIV. 35, 27, 10 magna vi pecorum hominumque inde abrepta. HEGES. 2, 18 abreptum e medio patrem gladio transverberat. PRVD. perist. 10, 816 cum foro abriperent virum truces ministri. *addito quo*: PLAVT. Most. 385 abripite hunc (*ebrium*) intro actutum inter manus. TER. Ad. 181 iam intro abripiere atque ibi usque ad necem operiere loris. RHET. Her. 4, 8, 12 aliis abreptis in servitutem. BELL. Afr. 26, 5 (arr- *codd.*). LIV. 43, 7, 10 (*cf. l. 21*). CIC. Mil. 60 *servi* subito abrepti in quaestionem. PANEG. 7, 16 in carcerem. *nota*: VAL. FL. 1, 154 in casus eademque pericula. CIC. Cluent. 89 quo tempore illum a quaestione ad nullum aliud reipublicae munus abduci licebat, eo tempore ad quaestionem ipse abreptus est. VAL. MAX. 7, 3 ext. 1 ad mortem. *non addito unde aut quo*: PLAVT. Curc. 693 collum obstringe, abduce istum in malam crucem :: pro deum atque hominum fidem, hocine pacto indemnatum atque intestatum me abripi (arr- *codd.*)? CIC. Phil. 3, 31 matres familiae, virgines, pueri ingenui abripiuntur, militibus traduntur. VATIN. Cic. epist. 5, 10a, 1 tot ingenuos, matresfamilias, civis R. occidit, abripuit (arr- ς), disperdidit. POLIO Cic. epist. 10, 32, 3 cum abriperetur (arr- ς) Fadius (*ibid.* abstractum). CIC. Pis. 84 socios nostros in servitutem abduxerunt, familias abripuerunt, pecus abegerunt. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 3 ergastula solvendo omneque genus hominum abripiendo (arr- ς) satis magnum numerum videtur effecisse. 11, 13, 2. NEP. Milt. 4, 2 *barbari* omnes ... *Eretriae* cives abreptos in Asiam ad regem miserunt. VERG. Aen. 4, 600 abreptum divellere corpus (*Aeneam*). ASCON. Mil. p. 38 B. quattuor liberos homines ... abreptos et ... in villa[m] Milonis praeclusos. VAL. MAX. 2, 7, 6 filium ... abripi ab lictore ... iussisti, *Torquate* (*cf.* MANIL. 5, 107 abreptum [*Bentley*, -ruptum *trad.*] ... patri Torquatum). SEN. Ag. 997 abripite, famuli, monstrum (*Electram*) et avectam procul ... vincite. Tro. 1003 (*Hecuba Pyrrho*:) abreptam trahe. SIL. 6, 583 dum non vinctum Carthago catenis abripiat poenaeque instauret monstra paternae (*Reguli*). IVV. 13, 175 abreptum (affectum *v. l.*) crede hunc graviore catena protinus et nostro ... necari arbitrio. TAC. ann. 15, 35 intimus quisque libertorum vincti abreptique. hist. 1, 56 (-recti *trad.*). ann. 14, 8 obvios servorum. VAL. FL. 4, 144 *Dymas Echiona* abripit (*i. nolentem secum abducit*). SVET. Aug. 99 *Augustus moriens* a quadraginta se iuvenibus abripi questus est. IVVENC. 3, 439 servum debentem multa talenta praecipit abreptum ... venali nomine sisti. COD. Theod. 11, 7, 5 (*a. 345*) (= COD. Iust. 10, 19, 3) quoties quis et privati debitor ... et fisci ... abreptus ab uno officio teneatur (*ibid.* qui eum abstulit ... qui eundem avellendum abstrahendumque [subtr- COD. Iust.] credidit). CASSIOD. hist. 2, 22 ut abrepti (ἁρπαγέντας) procul deportarentur exilio. 5, 16. *e periculo, sim.*: CVRT. 4, 4, 5 Neptunum ... abripuisse beluam *a mole ruitura*. STAT. silv. 5, 3, 268 *Aeneas* patrem *ex Elysio* vellet abripere. *res*: STAT. silv. 3, 1, 77 tempestate coorta festasque dapes redimitaque vina abripiunt famuli. AVG. civ. 3, 18 pontifex ... *sacra ex templo ardente* semiustus abripuit. *nota*: AVG. anim. 4, 27 quomodo anima partes suas abripiat (arr- *al.*) et recondat introrsus, ne ubi praeciditur ... corporis membrum, amputetur et ipsa (*cf. ibid.* anima se subtraxerit). *addito quo*: LIV. 26, 39, 18 aliae (*naves*) in terram remis abreptae.

B *avehunt equi*: LIV. 22, 49, 12 Lentulum inter tumultum (*Gron.*, in tumulum *P*) abripuit equus (AMM. 28, 2, 13 nec interficere ... potuerunt tenebrarum equorumque adiumento, quo dubius impetus trusit, abreptos). STAT. Theb. 6, 506 abripitur longe moderamine liber currus.

C *abducunt vel asportant res rapidae*: GLOSS. cum impetu ablatas (ambulatas, *corr. Goetz*). GRAMM. VII 434, 16 πλανῶ. **1** *venti, tempestates*. *naves*: VERG. Aen. 1, 108 Notus. LIV. 29, 27, 14 ab Africa ... ad insulam Aeginam. MELA 3, 45 Indos ... vi tempestatium ex Indicis aequoribus abreptos (PLIN. nat. 2, 170 ex India ... in Germaniam). QVINT. inst. 9, 2, 58 gubernator ... tempestate ... abreptus. AVG. in psalm. 10, 11

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MAX. TAVR. hom. 79 (Migne 57, 420) PAVL. PETR. vita Mart. 6, 419 ARATOR 2, 1075. PLIN. epist. 8, 20, 8 (*de insulis natantibus*:) pecora ... litori abrepta (*sequitur* quo tulerit ventus) *cf. p. 133, 3.* OROS. hist. 5, 11, 2 *lucustae* repentino abreptae (adr- *al.*) vento *in imagine*: CIC. Ligar. 34 voluntate ... omnes *Ligarii* tecum fuerunt: tempestate abreptus est unus. *hinc translate*: VAL. MAX. 3, 8 ext. 3 tam bene meritos ... impetu invidiae abripi (*cf.* TAC. hist. 1, 56 impetu militum). 8, 1 damn. 5 quos leves ob causas damnationis incursus abripuit. TAC. hist. 2, 26 cum dispersos nec usquam validos pavor fugientium abriperet.

2 *aestus fluviorum, maris*: SEN. dial. 5, 21, 2 *equus amnem transiens* abreptus (OROS. hist. 2, 6, 3). epist. 79, 1 quicquid illo freti turbine **abreptum** (adr- ς) est, per multa milia trahi. STAT. Theb. 7, 315 Asopos ... abreptis (-ruptis *al.*) cum torrentissimus exit pontibus. *nota*: 9, 179 abreptas (*sc. gurgitis impetu*, -ruptas *al.*) undas. GRAN. LIC. p. 8ᵇ, 9 corpus in fluvium abreptum non comparuit. AMM. 25, 6, 14 HEGES. 4, 15. *inde translato sermone*: *aestus animi*: CIC. de orat. 3, 145 repente te quasi quidam aestus ingeni tui procul a terra abripuit atque in altum a conspectu paene omnium abstraxit. *cf.* LVCAN. 1, 688 (*loquitur saga*:) desuper Alpis nubiferae colles atque aeriam Pyrenen abripimur (687 feror). LIV. 39, 16, 5 si quem libido, si furor in illum gurgitem (*Bacchanalium*) abripuit. SIL. 5, 229 pulchro caedum ... amore. 6, 332 abripuit traxitque virum fax mentis honestae gloria. HIER. adv. Iov. 1, 3 in medium me ... quaestionum pelagus subitus loquendi aestus abripuit. AVG. conf. 8, 8 abripuit me ab Alypio aestus meus (*ibid.* me abstulerat tumultus pectoris). doctr. Christ. 3, 31 *in mulierem irruit David* aestu quodam aetatis et temporalium rerum prosperitatibus abreptus. in psalm. 140, 18 cogitationibus ... tamquam aestu maris. *de ecstasi*: AVG. gen. ad litt. 12, 12 quando ... penitus avertitur atque abripitur animi intentio a sensibus corporis, tunc magis dici ecstasis solet. 12, 28 mens ... ab omni corpore et similitudine corporis alienata et abrepta. 12, 34 mente ... ita secreta et remota et omnino abrepta a sensibus carnis atque mundata, ut .... 12, 5 mens eius ad videnda vel audienda ineffabilia illius visionis abrepta (arr- *al.*). 12, 35 *mens* abripienda ... ab ... carnis sensibus. 12, 17 *puer* abripiebatur ab omnibus sensibus. *ibid.* cum puer abriperetur. 12, 36 abrepto apostolo a carnis sensibus in tertium caelum. in psalm. 30 enarr. 2, 2 se ... abreptum esse et ablatum in tertium caelum. serm. 52, 6, 16 hoc in ecstasi fecerat, abreptus a sensibus corporis et subreptus in deum.

D *abducunt (seducunt) illecebrae*: ITALA (Ambr. Abr. 2, 11, 82 apol. Dav. 2, 3, 12 in psalm. 118, 5, 29) prov. 6, 23 ne capiaris oculis meretricis et abripiaris (LXX συναρπασθῇς, VVLG. capiaris) palpebris eius. IREN. 1, 9, 4 quis non ex simplicibus abripiatur (συναρπαγείη) ab huius modi versibus (*centone Homerico*) et putet sic illos Homerum fecisse (*cf. ibid.* multi abducuntur [συναρπάζεσθαι] per compositam consequentiam versuum, ne forte haec Homerus fecerit). CASSIOD. hist. 1, 14 abripere (συναρπάσαι) quosdam ad pestem propriam per boniloquia ficta festinabant.

V *e conspectu abducere, **tollere*** (*absorbere, sim.*): GLOSS. sublatus. *e conspectu* (*cf. p. 134, 20*): AMM. 20, 3, 1 e mundi conspectu penitus lance (*solis*) abrepta (aberepta *trad.*). AVG. catech. rud. 3, 5 (Migne 40, 313) a conspectu. STAT. Ach. 1, 234 abreptos (*Thetim et filium per mare avectos*) subito iam iamque latentes *Chiron* prospectat. *nota*: PROP. 4, 8, 5 sacer abripitur caeco descensus hiatu. STAT. Ach. 1, 500 sordent *ductores post Achillem habiti*: sed Mavors et Troia abrepta (*neutr. pl. i. e Graecorum numero sublata*) probabunt. *vivos, imprimis ἀώρους, morte*: CIC. rep. 1, 25 Romulum ... etiamsi natura ad humanum exitum abripuit, virtus tamen in caelum dicitur sustulisse (AVG. in psalm. 83, 2 abrepta est ... illorum infantia in exitum vitae de hoc saeculo; mortui sunt pueri, senes quandoque morituri). HYG. astr. p. 55 eam a Proserpina vivam ad inferos abreptam esse. SEN. Thy. 1007 non ad infernam Styga ... ad chaos inane regna cum rege abripis *o Tellus*? CARM. epigr. 1534 B, 3 abreptam aetate (*cf. Buecheleri adn.*) in inferi Ditis specus. IVVENC. 2, 4 morte ... abreptam ... puellam. CORP. VI 10220 fatis abreptus hic iaceo. AVG. c. Iul. op. imp. 5, 64 qui si ex hac vita abriperentur infantes. VEN. FORT. carm. 9, 5, 10 hinc. CARM. epigr. 1119, 1 CORP. VI 14810. VIII 15880. CORP. V 7437 *filiorum* quorum labor humanitatis et status pietatis in matrem suam abreptus est. VEN. FORT. carm. 4, 26, 47 abripuit teneram subito mors invida formam. CLAVD. carm. min. 27, 35 abripuit (arr- *al.*) partem *pinus* vitiosa vetustas.

reflexive: PLAVT. Curc. 597 vix foras me abripui (arr- *codd.*) atque effugi. Mil. 177 abripuit (arr- *A*) repente sese subito (178 abit). LIV. 22, 6, 10 quam citatissimo poterant agmine. SVET. Tib. 45 domum. HIL. in psalm. 143, 9 deus ... iniquorum manibus per gloriam resurrectionis. AVG. conf. 8, 11 me abripere atque excutere ab eis *nugis*. SVLP. SEV. dial. 3, 12, 4 de conspectu eius *rex iratus*. VEN. FORT. carm. Mart. 4, 355 ex oculis.

structurae: *indicatur unde abripiatur*: *per adverbia*: **unde** IA PLAVT., IIA2a ENNOD. **hinc** IIA1 TER., IVA TER., V VEN. FORT. **inde** IA CIC. ITALA SCHOL. Verg., IVA LIV. *per praepositiones*: **e** IIA1 TER. CIC. ITALA, IIA2a APVL., IIA2c IREN., IIB CASSIOD., IVA LIV. ex conspectu. HEGES. e medio, IVC1 MELA (PLIN. nat.), III ITALA, V AMM. e conspectu. *refl.* VEN. FORT. ex oculis. **a** IA CIC. LIV. (TERT.) HYG. AVG. BOET., IVC1 LIV., IVC2 CIC. procul a. AVG., IIA2a SIL. CASSIOD., IIA2b COD. Theod., V AVG. a conspectu. *refl.* AVG. **de** IA CIC., IVA CIC., IC AVG. PAVL. PETR., V AVG., *refl.* SVLP. SEV. de conspectu. *per **dativum***: CHAR. gramm. I 293, 21 abripio tibi. DIOM. gramm. I 313, 1. IA PHAEDR. SIL. STAT. SVET. (?) VLP. AMM., IVC1 PLIN. epist., IVA PRVD. (?), III SPART. AVG. ANTH. PAVL. PETR. ENNOD. NOVELL., IIA2a HIL., IIB SERV. VEN. FORT., IIC OBSEQ. *per **ablativum***: IA CIC. (?) SVET. (?), IIB HYG., IVA PRVD. (?). *quo abripiatur*: *per adverbia*: **intro** IVA PLAVT. TER. **foras** *refl.* PLAVT. *per praepositiones*: **in** IVA TER. RHET. Her. CIC. BELL. Afr. LIV. VAL. FL. PANEG., IVC2 LIV. GRAN. LIC. HIER. AVG., IVC1 PLIN. nat., V CARM. epigr. AVG. **ad** IVA CIC. VAL. MAX., V CIC. SEN. HYG., IVC1 LIV., IIA1 TAC. LACT., IVC2 AVG., IVD CASSIOD., IIA2c IREN. **desuper** IVC2 LVCAN.

coniunguntur: IA abstraho COD. Theod. (averto AVG.) divello SIL. extermino, excludo TERT. IIA1 asporto CIC. IIA2a spolio, capio TAC. III eruo ITALA. IVA abduco, abigo CIC. divello VERG. traho SEN. IVC2 abstraho CIC. traho SEN. SIL. averto AVG. alieno AVG. secerno, removeo AVG. aufero AVG. *refl.* effugio PLAVT. me excutio AVG.

adduntur: IA mordicus PLAVT. morsu PHAEDR. dextra vellente PAVL. PETR. per vim PLAVT. penitus STAT. IB propere SEN. IC penitus PAVL. PETR. IIA1 violenter LACT. vi (*opp.* subtraho furto) COD. Iust. furto ITALA. IIA2a violenter HIL. COD. Iust. per violentiam COD. Iust. III tumultuose (*opp.* leniter subtraho) AVG. IVA actutum PLAVT. subito CIC. IVC2 repente CIC. penitus AVG. V subito STAT. VEN. FORT. penitus AMM. *refl.* repente subito PLAVT. citatissimo agmine LIV.

opponitur: IIA2a restituo VLP. *Dittmann.*

Abrius *nom. gent. declinatum ab* aper, *cf. umbr.* abrof *i.* apros *et nomen* Aper. INSCR. Revue archéol. III s. 16 p. 32 (*in Lingonibus*) T. Abrius Candidus. **Abrēnus,** -a *nom. gent.* CORP. VI 10457 L. Abrenus Hera, Abrena Iliona. **Abro,** -ōnis *cogn. vir.*, *cf.* Apro. INSCR. Bull. soc. des antiq. de France 1881 p. 245 Abronis (*Durocortori in vase*). *sed barbaricum potius crediderim esse.* **Abrōnius** *cogn.*, *cf.* Apronius. INSCR. Mogunt. Becker 245 a Norbani Abroni. *nisi est barbaricum* Abronus. **Abrūtēius** *nom. gent.*, *cf.* aprūgnus. CORP. VI 975 b II 58 (*a. 136*) Q. Abruteius Q. l. Anoptes. **Abrōsus** *cogn.* INSCR. Rhen. 1336 (*a. 236*) Tertinius Abrosus *hastifer civitatis Mattiacorum. adiungo* Aprosus, *quod sub* Aper *ponere per officinatores iam non licet.* INSCR. Rhen. 1793 Pat. Aprosus. **Abellius** *nom. gent. deminutive fictum*, *cf.* Abella *oppidum.* CORP. III 633 n. II 1, 6. 1, 17. 3, 11 (*Philippis Maced.*) C. Abellius Anteros. C. Abellius Agathopus. C. Abellius Secundus. Ἀβέλλιος τοῦ τῆς πόλεως ὑπάρχου τόπον ἐπέχων *interfectus a. 306* ZOSIM. 2, 9, 3. **Abelāsius** *nom. gent.*, *cf.* Aprarius. CORP. IX 4891 (*Trebulae Mutuescae*) C. Abelasio Proculeiano ... C. Abelasi C. f. Sabiniani ... C. Abelasi C. f. Castoris .... **Abellio,** -ōnis *cogn. vir.* CORP. III 2169 (*Salonis*) T. Anchario Abellioni. *sed vide etiam* Abellionem *deum.* *Otto.*

Abrittus, -ī, Ἔβραιττος *Hierocli*, Ἄβριττος *Procopio*, Ἄβρυτος *Dexippo.* *opp. Moesiae.* CHRONOGR. a. 354 p. 147 Decius ... occisus praetorio Abrypto. HIER. chron. a. Abrah. 2268 in Abrito. IORD. Rom. 284 *Decius* cum filio suo crudeli morte occubuit Abritto. Get. 103 ad Abritto Moesiae civitatem circumseptus. PROSP. chron. 850 in Abito. CASSIOD. chron. 147 (*a. 252*) in Abritto Thraciae loco. AVR. VICT. Caes. 29 *refert Decium perisse* trans Danuvium Bruti (*immo* Abrutti: *Mommsen*). LANDOLF. Eutr. p. 319, 14 Abrytum. *adi.* **Abritānus,** -a, -um. *plur. subst.* *Abritti incolae.* CORP. V 942 (*Aquileiae*) natus in M⟨oe⟩si⟨a⟩ infer(iore), castell(o) Abritanor(um). RAVENN. p. 172, 18 Abritani. 368, 15 Britani. RAVENN. Guido p. 533, 6 Bitam. TAB. Peut. 9, 2 *ut videtur* Beruani. *adi.* **Abrettēnus,** -a, -um. *substantive*: **1** *Abritti Moesiae inferioris incola.* CORP. III p. 1971 (*in diplomate militari a. 99*) M. Antonio M. f. Rufo Abretten(o). *v. Mommsen ad l.* **2** *Mysiae oppidi.* PLIN. nat. 5, 123 in Mysia Abretteni. *Diehl.*

Abrochius, -a *nom. gent.* CORP. XI 2729 (*Volsiniis*) Abrochiae Vrsae coniug. ... C. Muttius Onesim. fecit. *Otto.*

Abrocoma, -ae, Ἀβροκόμας; *cogn. vir. graec.* CORP. II 4593 d. m. Vmidi Abrocomae Vmidius Agathonicus pa⟨t⟩ri b. ⟨m.⟩. EPHEM. epigr. 8, 269 p. 499 (*Hispaniae*) Aiatio Apr⟨o⟩come. *Diehl.*

abrōdo, -rōsum, -rōdere. *v.* rodo. VARRO rust. 2, 9, 13 si abrodere conantur *catuli vincla.* PLIN. nat. 37, 82 cum etiam ferae abrosa parte corporis propter quam periclitari se sciant et relicta redimere se credantur. 10, 169 viperae mas caput inserit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine. AVIEN. orb. terr. 1146 *gens fera Arabiae* glaebas abrodunt more ferarum ieiunas herbae. *translate*: AMBR. in psalm. 61, 21 (Migne 14, 1233) simplicitas ... sicut bonus pater familias satis sibi abundat ... non quaerit alienum nec abrodit, *ubi vereor ne* abradit *sit legendum.* *V.*

abrogantia detractio GLOSS. V 435, 37.

abrogātio, -ōnis *f.* GLOSS. ἀκυρωσία, ἀποκύρωσις. *legis*: CIC. Att. 3, 23, 2 neque enim ulla *lex* est, quae non ipsa se saepiat difficultate abrogationis. VAL. MAX. 9, 1, 3 matronae Brutorum domum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ausae sunt obsidere qui abrogationi legis Oppiae intercedere parati erant, quam feminae tolli cupiebant. PS. QVINT. decl. 3, 17 abrogatione legis. *episcopatus*: CONCIL. Mansi I 709 A 13 quemadmodum vero ipse pater potestatum patriarcha ius habet ad ordinationem metropolitarum et episcoporum ... similiter ius habet ad sententias iudiciales et absolutiones atque abrogationes et reservationes.

abrogātor, -ōris *m.* *cf.* abrogare IV 2. ARNOB. nat. 1, 50 nam cum videret *Christus* futuros vos esse gestarum ab se rerum divinique operis abrogatores (*sic Ursinus*, adrogatores *cod.*, derogatores *Gelenius*).

abrogo, -āvī, -ātum, -āre. GRAMM. VII 523, 14 abrogat qui alii aufert vel qui legem tollit. PAVL. FEST. 12 abrogare infirmare. GLOSS. abrogo ἐλαττῶ, ἀποβάλλω, ἀποκηρύσσω. abrogant detrahunt, deducunt. CIC. Pis. 15 abrogastis. Mur. 5 abrogarim. LIV. 34, 7, 11 abrogaritis. CIC. Verr. 3, 140 QVINT. decl. 263 p. 76, 31 ASCON. Corn. p. 78 B. abrogasset. *de littera* b *in* abrogo *cf.* GRAMM. II 46, 25. *in libris manu scriptis confunditur cum* obrogo *velut* SVET. Iul. 28. *vide etiam l. 56. 84. p. 138, 23.* *Schmalz, Archiv 5 (1888) 254. 261.*

I ***fidem*** *alicui* (*alicui rei*): PLAVT. Trin. 1048 male fidem servando illis quoque abrogant (*mali*) etiam fidem, qui nil meriti. RHET. Her. 1, 10, 17 quae res fidem abrogat orationi. 2, 8, 12 si rumor vehementer probabilis esse videtur, argumentando famae fidem poterimus abrogare. CIC. Q. Rosc. 44 si iam tibi deliberatum est quibus abroges fidem iuris iurandi, responde. ac. 2, 36 iis visis, inter quae nihil interest, aequaliter omnibus abrogatur fides. LIV. 3, 16, 3 cui (*servo suo*) nec credere nec non credendo ... fidem abrogare satis erat tutum. 8, 18, 3 ne cui auctorum fidem abrogaverim. 42, 13, 2 vana ad vos adferendo fidem abrogarem mihi. VAL. MAX. 8, 5, 1 Metellis Quinto et Lucio consularibus et censoriis, altero etiam triumphali, in Q. Pompeium A. f. repetundarum reum acerrime dicentibus testimonium non abrogata fides absoluto Pompeio. SEN. benef. 6, 8, 2 veris testibus abrogavit fidem. PLIN. nat. 26, 18 abrogare herbis fidem cunctis. SVET. Tib. 61 nemini delatorum fides abrogata. AVG. Rustic. (Migne 43, 756) omnem eis (*aquis*) fidem abrogant. *dativo non addito*: ARNOB. nat. 3, 1 ad fidem illius (*religionis christianae*) abrogandam.

II ***legem***, *sim.* GRAMM. VII 435, 13 (GLOSS. II 224, 29) ἀκυρῶ. GLOSS. II 242, 51 ἀποψηφίζομαι. IV 3, 5 *al.* legem tollere. *etiam* ἀποκυρῶ (II 238, 16) *videtur huc pertinere.* *cf. Mommsen, Staatsrecht III 360.* (CATO) Char. gramm. I 104 sed Cato de abrogandis legibus 'bovile' dixit. VARRO ling. 9, 20 an non saepe veteres leges abrogatae novis cedunt? CIC. inv. 2, 134 indignum esse de lege aliquid derogari aut legem abrogari aut aliqua ex parte commutari. Brut. 222 tantum auctoritate dicendoque valuit, ut legem Semproniam frumentariam populi frequentis subfragiis abrogaverit. part. 135 aut iniqua lex aut inutilis futura dicetur aut alia causa optemperandi alia abrogandi. Mur. 5 quod legem de ambitu tuli, certe ita tuli ..., ut eam ... non abrogarim. prov. 46 legem Fufiam non esse abrogatam. Phil. 5, 16 eiusmodi leges ... censerem tamen abrogandas: nunc vero cur abrogandas censeam, quas iudico non rogatas. 8, 27 lex abrogetur. frg. A 7, 18 Cottam de suis legibus abrogandis ipsum ad senatum rettulisse. 19 eiusdem Cottae legem ... a fratre eius ⟨abrogatam *add. Sigon.*⟩. 22 unum est eiusmodi, placere legem abrogari, ut Q. Caecilio M. Iunio cos. quae leges rem militarem impedirent, ut abrogarentur. rep. 2, 63 inhumanissima lege ... quae postea plebei scito Canuleio abrogata est. 3, 33 huic legi nec obrogari fas est neque derogari ex hac aliquid licet neque tota abrogari potest. leg. 2, 14 lex autem illa ... neque tolli neque abrogari potest. *ibid.* eas tu igitur leges rogabis videlicet quae numquam abrogentur. Att. 3, 23, 2 vides numquam esse observatas sanctiones earum legum quae abrogarentur: nam si id esset, nulla fere abrogari posset; neque enim ulla est, quae non ipsa se saepiat difficultate abrogationis. sed cum lex abrogatur, illud ipsum abrogatur quo modo (non *coni. Malasp.*) eam abrogari oporteat. LIV. 3, 32, 7 sacratae leges abrogarentur. 4, 35, 11 lex quoque abrogetur. 34, 1, 2 de Oppia lege abroganda. *ibid.* 4. 7. 34, 2, 10. 12. 34, 3, 4 iussistis suffragiis vestris legem quam usu tot annorum et experiendo comprobastis, hanc ut abrogetis, id est, ut unam tollendo legem ceteras infirmetis. *ibid.* 5. 9 velut triumphantes de lege victa et abrogata. 34, 4, 20. 34, 5, 5. 34, 6, 1. 4. 6. 9. 10. 34, 7, 11 si legem Oppiam abrogaritis. 34, 8, 3 nulla deinde dubitatio fuit, quin omnes tribus leges abrogarent. viginti annis post abrogata est quam lata. *ibid.* 4. 38, 34, 3 Lycurgi leges moresque abrogarent. *ibid.* 36, 4. SEN. contr. exc. 3, 1 o legem si excaecat homines abrogandam. VAL. MAX. 2, 9, 5 legem de coercendis conviviorum sumptibus latam tribunus plebi abrogaverat. 7, 2 ext. 15 leges Lycurgi continuo abrogavit. 7, 5, 5 leges vetustas abrogavit, novas tulit. ASCON. Corn. p. 66 B. rettulit de eis (*legibus*) abrogandis ad senatum. *ibid.* Cottae legem abrogatam esse. *ibid.* 68 plures leges ... abrogavit. PLIN. nat. 26, 15 leges ... quas tamen postea abrogavere multi. QVINT. decl. 263 p. 76, 31 abrogasset potius hanc legem. TAC. ann. 16, 22 spernit religiones, abrogat leges. VLP. reg. prooem. 3 lex aut rogatur, id est fertur, aut abrogatur, id est prior lex tollitur, aut derogatur, id est pars primae legis tollitur, aut subrogatur, id est adicitur aliquid primae legi, aut obrogatur, id est mutatur aliquid ex prima lege. MODESTIN. dig. 50, 16, 102 derogatur legi aut abrogatur. derogatur legi, cum pars detrahitur: abrogatur [legi], cum prorsus tollitur. IVLIAN. dig. 1, 3, 32, 1 leges non solum suffragio legis latoris, sed etiam tacito consensu omnium per desuetudinem abrogentur. OROS. hist. 4, 20, 14 lex ... abrogata est. ISID. orig. 10, 238 hi rei maiestatis dicti sunt ... qui leges inutiles rei publicae detulerant, vel utiles abrogaverant. *absolute*: CIC. Pis. 15 voluit ille ... leges incendere: vos abrogastis. Att. 3, 23 tamen in lege nulla esse eiusmodi caput te non fallit, quo si opus esset omnes in abrogando uterentur. *ibid.* in abrogando tam cauti fuerint. FEST. 314 in sanctione legum adscribitur: 'neve per saturam abrogato aut derogato'. MACR. sat. 3, 17, 13 legem ... obstinatio tamen luxuriae et vitiorum firma concordia nullo abrogante irritam fecit. *non de lege*: CIC. Att. 3, 15, 5 quod te cum Culleone scribis de privilegio locutum, est aliquid, sed multo est melius abrogari ... nec quicquam aliud opus est abrogari. LIV. 22, 30, 4 plebei scitum quo oneratus magis quam honoratus sum primus antiquo abrogoque. SEN. dial. 11, 5, 6 populi scita ex magna parte sapientes abrogant. QVINT. inst. 7, 7, 2 manifestum est numquam esse legem legi contrariam iure ipso, quia si diversum ius esset, alterum altero abrogaretur. *quae legi insunt*: CIC. Att. 3, 23, 3 si quid in hac rogatione scriptum est quod per leges plebisve scita ... promulgare abrogare derogare obrogare sine fraude sua non liceat. LIV. 3, 20, 6 quidquid Romae vi tribunicia rogatum esset, id comitiis ibi abrogaretur. 34, 6, 6 quos tempora aliqua desiderarunt leges, mortales ut ita dicam et temporibus ipsis mutabiles esse video. quae in pace lata sunt plerumque bellum abrogat, quae in bello pax, ut in navis administratione alia in secunda, alia in adversa tempestate usui sunt. TAC. ann. 12, 41, 15 sperni quippe adoptionem quaeque censuerint patres, iusserit populus intra penates abrogari. *cum lege fidem, sim.*: LIV. 6, 41, 11 altera lege solitudines vastas in agris fieri pellendo finibus dominos, altera fidem abrogari. 34, 6, 8 nobis quoque verendum sit, ne cum ea (*lege*) pudorem sanctitatemque feminarum abrogemus.

III ***honores***. *de re cf. Mommsen, Staatsrecht I³ 629. Neumann, PW. I 111. ante Ti. Gracchum non abrogabantur magistratus. v. sub* abeo *et* abdico. GLOSS. IV 302, 10 abrogat ablegat, abdicat, derogat, detrahit. **1** *imperium*: ANNIVS Fest. 314 imperium quod plebes per saturam dederat id abrogatum est. LIV. 8, 7, 19 aut morte tua sancienda sint consulum imperia aut inpunitate in perpetuum abroganda. 22, 25, 10 de abrogando Q. Fabi imperio. 27, 20, 11 de imperio abrogando eius. *ibid.* 21, 4. 29, 19, 6 agique cum tribunis plebis, ut de imperio eius abrogando ferrent ad populum. VAL. MAX. 2, 9, 5 lex enim lata est, quae vos esse frugi iubet. abrogemus igitur istud horridae vetustatis rubigine obsitum imperium. *alicui*: CIC. Brut. 53 qui (*Brutus*) conlegae suo imperium abrogaverit. dom. 83 eique imperium est abrogatum. off. 3, 40 Collatino collegae Brutus imperium abrogabat. ad Q. fr. 2, 3, 1 C. Cato legem promulgavit de imperio Lentulo abrogando. NEP. Epam. 7, 3 imperium iis esset abrogatum. LIV. 1, 59, 11 ut imperium regi abrogaret *multitudo*. 5, 11, 13 collegis abrogatum imperium. 32, 16, 6 Zeuxidae praetori ... imperium abrogaretur. VELL. 2, 2, 3 Octavioque collegae ... imperium abrogavit. 2, 18, 6 legemque ad populum tulit qua Sullae imperium abrogaretur. SEN. dial. 5, 12, 7 aliquis vult irato committi ultionem, cum Plato sibi ipse imperium abrogaverit. ASCON. Corn. p. 78 B. quem populus damnasset cuive imperium abrogasset in senatu ne esset. *ibid.* Servilio ... populus ... abrogavit imperium. PLIN. paneg. 63 quasi illic tibi non consulatus detur, sed abrogetur imperium. FLOR. 1, 1 (7) imperium regibus abrogatum. SPART. Did. 8, 7 ut Iuliano senatus auctoritate abrogaretur imperium. et abrogatum est. CAPITOL. Gord. 30, 1 sperans posse imperium Philippo abrogari. VOP. Car. 7 habuisse in animo Carum, ut Carino Caesareanum abrogaret imperium. **2** *magistratum alicui*: CIC. Verr. 3, 140 si tibi magistratum abrogasset, minore ignominia te adfecisset. Mil. 72 Ti. Gracchum qui conlegae magistratum per seditionem abrogavit. frg. A 7, 30 ipsi collegae magistratum abrogare. NEP. Alc. 7, 3 ut absenti magistratum abrogarent. ASCON. Corn. p. 71 B. Trebellio magistratum abrogaret. SVET. Cal. 26 consulibus ... abrogavit magistratum. VLP. dig. 26, 5, 8, 2 quamvis enim praetor vel praeses sit nec furor ei magistratum abroget, attamen datio nullius erit momenti. *dativo non addito*: TAC. hist. 3, 37 adnotabant periti numquam antea non abrogato magistratu neque lege lata alium subfectum. **3** *potestatem alicui*: CIC. leg. 3, 24 potestatem intercedendi collegae abrogavit. AMM. 21, 6, 9 aequo animo abrogari sibi potestatem oraret. *absolute*: AMM. 15, 5, 13 (16, 11, 7) abrogata potestate. **4** *consulatum* (*fasces*): LIV. 21, 63, 2 quae (*certamina*) tribunus plebis et quae postea consul prius de consulatu, qui abrogabatur, dein de triumpho habuerat. TAC. hist. 4, 47 abrogati inde legem ferente Domitiano consulatus. FLOR. 1, 3 (9, 3) alterumque ex consulibus Lucretiae maritum ... fascibus abrogatis urbe dimitterent. *alicui*: VELL. 2, 20, 3 ex auctoritate senatus consulatus ei abrogatus est. **5** *alios honores*: LIV. 45, 39, 4 Macedonicae legiones suo abrogato triumpho alienos spectabunt. LAMPR. Hel. 13, 1 mandavitque ad senatum ut Caesaris ei nomen abrogaretur. *ibid.* 6 ut abrogaretur nomen Caesaris Ale-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

xandro. SALV. gub. 3, 60 nihil enim omnino prodest nomen sanctum habere sine moribus, quia vita a professione discordans abrogat inlustris tituli honorem per indignorum actuum vilitatem. CASSIOD. var. 8, 13, 3 palatio deesse non sineres iudicem cuius ad tempus abrogatam cognovimus dignitatem.

IV *latiore sensu*: **1** *auferre aliquid alicui*. GLOSS. IV 483, 54 abrogat vindicat, adimit, aufert. IV 3, 21 abrogatur aufertur. VAL. MAX. 7, 7, 3 Tettius in proprio lare procreato filio summa cum iniquitate paternum nomen abrogaverat. SEN. Herc. O. 899 nemo nocens sibi ipse poenas abrogat. PLIN. nat. 2, (141) 42 nec minus hebetis *est credere* veneficiis abrogari vires. SYMM. orat. 4, 13 abrogata est externis moribus vis nocendi. CASSIOD. var. 2, 26, 4 hunc titulum negotiatoribus iudicat abrogandum. 3, 51, 7 spectandi voluptatem ... populis abrogare. 4, 13, 1 locus iniustis praesumptionibus abrogetur. 12, 8, 3 utinam possessor ultroneus et nobis necessitatem morarum tolleret et sibi damna competentibus illationibus abrogaret. COD. Iust. 1, 17, 1, 7 quid possit antiquitas nostris legibus abrogare.
dativo non adiecto: CASSIOD. in psalm. 77, 42 (Migne 70, 565 B) si confestim fuisset eorum spiritus abrogatus, locum poenitentiae perdidissent. var. 9, 3, 5 honesta sunt lucra per quae nemo laeditur et bene adquiritur quod a nullis adhuc dominis abrogatur. COD. Iust. 9, 12, 7, 1 in insulam deportetur bonis omnibus abrogatis. **2** *abolere aliquid*: GLOSS. IV 484, 2 (V 260, 5) abrogandas evertendas. V 343, 19 abrogata deleta. VAL. MAX. 7, 7, 6 Mamercus *consul* ... praetoriam iurisdictionem abrogavit (*i. iudicium praetoris inritum fecit*). PLIN. nat. 28, 20 parietes incendiorum deprecationibus conscribuntur. neque est facile dictu externa verba atque ineffabilia abrogent (*i. deleant*) fidem validius an Latina et inopinata. QVINT. inst. 1, 6, 20 abolita atque abrogata retinere insolentiae cuiusdam est. HEGES. 4, 6, 9 Ananum Romanis urbem tradere quo solemnitas veterum dissolveretur, legis abrogarentur praecepta. 2, 13, 1 defunctus nec successorem habere meruit, quia abrogaverat legitimae successionis solemnitatem. CASSIOD. var. 5, 39, 5 ut totius fraudis abrogetur occasio. 10, 26, 2 quicquid gravaminis potest habere possessio *praedii* rationabiliter abrogetur. *aliquem*: PS. CYPR. rebapt. 3, 12 Christum id est salutem suam abrogare. CASSIOD. var. 7, 28, 1 si praesulem ademeris, militem non relinquis: apparitio enim tollitur, quotiens qui iubere poterat, abrogatur. 8, 6, 1 plus enim quaeritur dum dominus desiderabilis abrogatur (*i. moritur: Traube*). *structura* abrogare rem alicuius *pro trita* alicui rem *inde a* LIV. *comparet*.
part. pro adi. **abrogāns**, -antis. GRAMM. IV 202, 9 inter abrogantem et adrogantem hoc interest quod abrogantem aliis auferentem significat, adrogantem autem multum sibi praesumentem ostentat. *ibid.* VII 523, 13. GLOSS. IV 404, 11 abrogans qui aliquid tollit. GLOSS. IV 202, 13 (302, 8. V 589, 3) humilis. IV 484, 1 humilis; abiectus. ISID. diff. 1, 3 (Migne 83, 9) inter arrogantem et abrogantem. arrogans superbus, abrogans humilis. arrogans assumit sibi fiduciam, abrogans demit, id est negans. *codices habent perperam* abroganter BRVT. Cic. epist. 11, 13 a, 4, abrogans GLOSS. II 564, 6. III 333, 59.
synonyma: *ad I*: (fidem derogare). *ad II*: legem tollere. *ad III*: (demere), auferre, detrahere. *opposita*: *ad I*: (fidem dare). *ad II*: legem rogare, ferre. *ad III*: (deferre). *Bickel.*

Abrōnius *v.* Abrius.

Abrostola, *Ptolemaeo* Ἀβρόστολα, -ων, *opp. Phrygiae*. TAB. Peut. 9, 4 *et* 9, 415. RAVENN. p. 111, 11. *Diehl.*

Abrōsus *v.* Abrius.

abrotonum *v.* habrotonum.

abrumpo, -rūpī, -ruptum, -ere. *v.* rumpo. GLOSS. ἀπορήσσει, incidit vel rumpit, interrumpit, contemnit, a se separare et relinquere. *Wölfflin, Archiv 5 (1888) p. 264—270. vox ab* ENN. *primo usurpata deest apud scaenicos (praeter* SEN.*) et apud* CAES., *raro usurpatur a scriptoribus* (CIC. *semel*, LIV. *octies, item* VAL. MAX., *ter* SEN. rhet., *saepius* SEN. phil., CVRT. *decies*, COLVM. *ter*, PLIN. nat. *undecies*, QVINT. inst. *octies, saepe apud* TAC. *et* PLIN. epist.), *paulo saepius a poetis, inter quos* SIL. *undevicies*, STAT. *vicies ea utuntur*.

I ***proprie***: **1** *rumpendo avellere*: *cf.* SEN. epist. 22, 3 ut quod male inplicuisti, solvas potius quam abrumpas, dummodo si alia solvendi ratio non erit, vel abrumpas. benef. 7, 30, 1 saepe quod explicari pertinacia ⟨potuit⟩, violentia trahentis abruptum est.
de vinculis, sim.: ENN. ann. 458 equos qui de praesepibus fartus vincla suis magnis animis abrupit (HOM. Il. 6, 507 δεσμὸν ἀπορρήξας). VERG. Aen. 11, 492 ubi abruptis fugit praesepia vinclis tandem liber equus. 9, 116 sua quaeque continuo puppes abrumpunt vincula ripis. HOR. carm. 4, 7, 27 nec Lethaea valet Theseus abrumpere caro vincula Pirithoo. OV. met. 2, 315 lora. LIV. 26, 6, 10 abrumpentium vincula iumentorum (37, 20, 11). SEN. Herc. O. 1311 abrumpat Erebi claustra *Bellona*. Herc. f. 279 emerge coniunx (*Hercules*) atque dispulsas manu abrumpe tenebras. 1602 *Cerberus* abruptis trepidus catenis. benef. 1, 10, 2 abrumpetque frenos inpudicitia (clem. 1, 4, 2). epist. 70, 12 vincula servitutis abrumpat. COLVM. 6, 37, 1. LVCAN. 6, 793 abruptis Catilina minax fractisque catenis. PETRON. 124 vers. 258 Furor abruptis ceu liber habenis. SIL. 14, 523 catenas hortatur socios et vincla abrumpere ferri adparat. 16, 264 abruptis ... taurus ... vinclis. TAC. ann. 1, 66. PLIN. epist. 2, 8, 2 numquamne hos artissimos laqueos, si solvere negatur, abrumpam? APVL. met. 6, 27. 11, 24 abruptis ardentissimi desiderii retinaculis. AMM. 19, 8, 7. *cf.* SIDON. epist. 3, 2, 3. *de corporis partibus*: VARRO rust. 3, 10, 5 *anseres* si radicem prenderent, quam educere velint e terra, abrumpunt collum (COLVM. 8, 14, 8 PLIN. nat. 10, 163). OV. am. 1, 14, 16 non acus abrupit, non vallum pectinis *capillos* (HOMER. 1052 manibusque decoros abrumpunt crines. VEN. FORT. vita Amant. 10, 72 abrumpit caesariem). met. 4, 495 duos mediis abrumpit crinibus angues (VAL. FL. 4, 413). am. 2, 1, 25 carmine dissiliunt abruptis faucibus angues. met. 8, 764 abrupta ... e cervice (VAL. MAX. 1, 6, 10 abrupto capite. SEN. dial. 1, 6, 3 tenui ferro commissura cervicis abrumpitur. VVLG. lev. 5, 8 ut collo haereat *caput* et non totum abrumpatur). trist. 1, 3, 74 et pars abrumpi corpore visa suo est (CVRT. 6, 9, 19 videbar ... mihi partem viscerum meorum abrumpere). SEN. contr. 2, 5, 4 verberibus corpus abrumpitur (SEN. Phaedra 1265 multo vulnere abruptum undique *corpus*. LVCAN. 6, 490 abrupto corpore. TAC. ann. 4, 62 abrupta parte corporis). CELS. 5, 26, 23 cutem. 7, 18 pondere abrumpitur *tunica*. 7, 29 infans *a vulva*. *ibid.* medicus de sinistra manu leniter trahere umbilicum debet ita, ne abrumpat. 8, 4. 8, 10, 7 os. CVRT. 5, 6, 5 simulacrorum membra (TAC. hist. 2, 28 non abrumpendos ut corpori validissimos artus. COLVM. 7, 12, 14 nervus mordicus comprensus [modice compressus *codd.*] et aliquatenus eductus abrumpitur. FRONTIN. strat. 1, 10, 1. 4, 7, 6 PAVL. dig. 6, 1, 23, 5). STAT. silv. 2, 1, 3 abruptis ... venis vulnus hiat (TAC. ann. 6, 29 per abruptas venas sanguinem effudit. 15, 59. 15, 63. 16, 9). IVV. 2, 116 supervacuam cultris abrumpere (abscidere *v. l.*) carnem. APVL. flor. p. 20 Oud. tenacissimorum serpentium squameas pedicas. VVLG. lev. 13, 56, *cf.* SEN. clem. 1, 2, 3 si in hostile nomen cives et e x ⟨e⟩odem corpore abrupti transierint.
de rupibus, terris, sim.: LIV. 21, 36, 2 natura locus iam ante praeceps recenti lapsu terrae in pedum mille admodum altitudinem abruptus erat. 36, 24, 8 *rupes* media valle velut abrupta ab arce erat. SEN. Herc. O. 1048 abrumpit scopulos Athos. nat. 6, 22, 2 petra e latere montis abrupta. COLVM. 10, 66 nos abruptae tum montibus altis Deucalioneae cautes peperere. LVCAN. 6, 57 Pelopis latis Ephyren abrumpere regnis. 6, 360. 8, 293 abruptum nostro mare. 9, 308. PLIN. nat. 2, 191 montis magna pars ad formam puppis eminens abrupta. 2, 206. 5, 134 Nisyron abruptam illi (*Coo*) putant. 5, 141 *Hellespontus* Asiam abrumpat Europae. VAL. FL. 6, 84 abruptus pelago Tyra. SIL. 17, 249. STAT. Theb. 1, 276 abruptis etiamnum inhumata procorum reliquiis. 3, 597 sperat tellus abrupta reverti. 5, 338 abruptam ... radicibus ... Ortygiam. 11, 72. IVV. 6, 649 saxa iugis abrupta. *cf.* VAL. MAX. 2, 8, 5 Karthaginis imperio abrupta Hispania et Siciliae caput abscisum. LVCAN. 9, 861 dubiis hinc Syrtibus orbem abrumpens. HIER. epist. 77, 8 Tyrus se volens a terra abrumpere. *de ponte*: VAL. MAX. 3, 2, 1 donec post tergum suum pons abrumperetur. [SEN. nat. 6, 17, 1 moras suas *fluvius* abripit (abrumpit *dett.*).] SIL. 4, 486 abruptus ... pons vinclis. TAC. hist. 3, 14 abrupto ponte (*cf.* 5, 26). FRONTIN. strat. 2, 13, 5. *alia*: OV. met. 2, 359 teneros manibus ramos. LIV. 40, 2, 3 fastigia aliquot templorum a culminibus abrupta. SEN. Oed. 535 huius (*cupressi*) abrupit latus edax vetustas. PLIN. nat. 11, 39 abrumpi statim et resilire guttas *mellis* vilitatis indicium habetur. 16, 129 nec totam refossam *plantam abietis transferendam*, sed abruptam (25, 27). 36, 199. SIL. 12, 241 galeam atque insignia magni consulis abrumpunt. MART. 5, 62, 6 abrupta ... reste. TAC. hist. 2, 36 proelium abruptis (arr- *M*, abreptis *Gronov*) quae supererant navibus fuga diremptum. PLIN. paneg. 39 neminem hoc necessitudinis abruptum velut truncum amputatumque destituet. SVET. Aug. 25 *hami* abrupti damnum nulla captura pensari posset. PAVL. coll. 16, 3, 1 linum *testamenti*. AMM. 23, 4, 12 ut quicquid petierit aculeis exsertis abrumpat *machina* ἑλέπολις. *nota*: LVCR. 2, 214 abrupti nubibus ignes (*fulmina*). AVIEN. Arat. 1532 *circulus lunae* abruptus (-os *codd.*) subito praenuntiat euros. AMM. 14, 5, 8 abrupto ferro (*scil. e vagina*). ENNOD. carm. 1, 11, 13 ferino e gutture ... abrumpis cibum. **2** *dirumpere, scindere, divellere, de nubibus, sim.*: VERG. Aen. 3, 199 ingeminant abruptis nubibus ignes (ANTH. 207, 319). SIL. 6, 608 *Iuppiter* abrupto fregit caelo super agmina nubem. STAT. Theb. 1, 353 abrupta tremescunt fulgura. AVIEN. Arat. 1706 plurimus abruptis fundetur nubibus imber. OV. fast. 2, 495 abrumpitur ignibus aether. VERG. georg. 3, 259 abruptis turbata procellis ... freta. Aen. 12, 451 ubi ad terras abrupto sidere nimbus it mare per medium. PLIN. nat. 2, 132 defert hic (*typhon*) secum aliquid abruptum e nube gelida (calidi *Detlefsen*). APVL. mund. 34 abruptis ... imbribus prolutas totas esse regiones. FLOR. 2, 4, 6 cum abruptis fistulis (*aquariis scil.*) obsideretur *Capitolium*. PALLAD. 1, 18, 1 ne possit abrumpi *solum*. SVLP. SEV. dial. 1, 18, 4 exundabat abruptis flamma fornacibus. STAT. Theb. 1, 325 caligantes abrupto sole Mycenas (SCHOL. subducto lumine et a cursu suo revocato).
separare, de exercitus, populi partibus, sim.: LIV. 3, 19, 9 partem velut abruptam a cetero populo. 28, 14, 20 ut abrumperent cornua a cetera acie. VAL. MAX. 7, 4 ext. 2 a reliquo exercitu abrupta[m] legio Romana. CVRT. 3, 11, 18. 4, 15, 22 abrupta a ceteris agmina. 10, 7, 21. SIL. 13, 682 *cohortes Hispanae* abrupto liquerunt agmine signa. *cf.* CVRT. 3, 5, 8 commilitonem divelli a se et abrumpi. HIER. epist. 17, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abruperunt a me partem animae meae (*fratres*). TAC. hist. 3, 25 laxati ordines abrumpuntur.

II ***translate*: 1** *interrumpere, incidere*: *de somno*: VERG. georg. 3, 530 nec somnos abrumpit cura salubres. OV. am. 2, 10, 19 mihi saevus amor somnos abrumpat inertes. SIL. 7, 150 abrupta ... quiete. 15, 48 abrumpet bucina somnos. STAT. silv. 2, 1, 62. Theb. 9, 600 abrupere oculi noctem. MART. 12, 26, 7. CYPR. unit. eccl. 27 somno inertiae veteris abrupto. SER. SAMM. 57 AMM. 16, 5, 4. CLAVD. Ruf. 1, 212 soporem. *de sermone, sim.*: VERG. Aen. 4, 388 his medium dictis sermonem abrupit. SEN. dial. 4, 24, 1 incohatum sermonem (TAC. ann. 4, 60). epist. 100, 6 clausulas. VAL. FL. 7, 388 vocesque abrumpit inanes. SIL. 2, 329 turbando abrumpere vocem. STAT. Theb. 6, 185 abruptis ... querellis. QVINT. inst. 4, 3, 13 abrupto ... sermone. PLIN. epist. 2, 11, 18 huius actionem vespera inclusit, non tamen sic ut abrumperet. 2, 14, 10 ubi silentium factum est, repeti⟨i⟩t quod abruperat. 6, 20, 1. SVET. Tib. 21 sermones. CLAVD. Pros. 3, 160 querellas. MART. CAP. 9, 927 conprobatum infantibus crepitacula vagitus abrumpere. *de vita*: VERG. Aen 4, 631 invisam quaerens quam primum abrumpere lucem. 8, 579 liceat crudelem abrumpere vitam (9, 495). SEN. Herc. O. 895 fataque abrumpes tua. Tro. 939 abrumpere ense lucis invisae moras. epist. 30, 15 vitam (78, 2). apocol. 4 tempora vitae. LVCAN. 4, 483 extremae momentum ... lucis. 6, 610 medios herbis abrumpimus (prae- *M*) annos. VAL. FL. 6, 310 ultro segnes abrumpere metas. SIL. 2, 597 vitam. 9, 649 abrumpere cuncta ... cum luce libet. STAT. silv. 1, 3, 63 annos (Theb. 10, 357). IVV. 14, 244 stamine nondum abrupto. TAC. hist. 2, 53 abruptis vitae blandimentis. ann. 16, 28. PLIN. epist. 1, 12, 8 multa illa vitae sed minora retinacula abrupit. AMBR. Iac. 2, 11, 49 suum abrupit spiritum animamque victor effudit. CARM. epigr. 1219, 3 abrupit (*scil. annos*) dirae sortis iniqua dies. *cf.* LVCAN. 5, 659 ingentes abruperit actus festinata dies fatis. SIL. 3, 79 ut nostro abrumpat leto *deus* primordia rerum. *nota*: ENNOD. epist. 2, 1 inmaturus abruptus est, *cf.* abripio. STAT. Theb. 11, 201 abrumpe moras, celeremus (Ach. 1, 872). SCHOL. Dan. Verg. Aen. 8, 1 ALC. AVIT. carm. 5, 421. ENNOD. op. 5 abrumpere moras cupiebam. *cf.* PLIN. epist. 6, 6, 9 abrumpe si qua te retinent. FRONTO p. 4, 4 N. *de itinere, sim.*: CVRT. 5, 5, 1 *fossae* abruperant iter. STAT. Theb. 10, 523 *equi* abruptum minantur iter (agi *dett. codd.*). CORP. III 199 viam fluminis vi abruptam interciso monte restituerunt.

varia: OV. rem. 495 medias abrumpere curas. LVCAN. 6, 87 tremulo medios abrumpit poplite gyros. VAL. FL. 3, 250 abrumpere pugnas. STAT. silv. 3, 3, 126 media cecidere abrupta iuventa gaudia. SIL. 3, 79 ut nostro abrumpet leto primordia rerum. QVINT. inst. 6 pr. 14 quis enim dilata studia miretur, quae potius non abrupta esse mirandum est? PS. QVINT. decl. 2, 9 *caeco* quicquid ante se est, donec exploretur, abruptum est. PLIN. epist. 5, 5, 4 *mors* semper inchoatum aliquid abrumpat. FLOR. 1, 18, 1 *ignis* populatus incendio silvas interveniente flumine abrumpitur. *nota*: QVINT. inst. 9, 3, 125 membrum autem est sensus numeris (membris *codd.*) conclusus, sed a toto corpore abruptus et per se nihil efficiens. **2** *finem imponere, evertere, tollere*: CAT. 68, 84 posset ut abrupto vivere coniugio (SIDON. epist. 9, 6, 1 abrupto contubernio ancillae). VERG. Aen. 3, 55 fas omne abrumpit (SIL. 2, 293 fas omne abrumpitur armis. CARM. de fig. 54 ne fas abrumpere temptet (*sic Quicherat*, -eret ire *C*). LIV. 21, 44, 8 omnibus inter victoriam mortemve certa desperatione abruptis. VAL. MAX. 2, 3, 1 hanc ... consuetudinem C. Marius ... abrupit. SEN. epist. 75, 16 si occupationes nostras et mala tenacissima abrumpimus. CVRT. 10, 8, 17 spem gratiae (SIL. 8, 51 spes abrupta e medio. TAC. hist. 6, 63 abrupta undique spe. ann. 4, 50 spes ac metus). SIL. 1, 296 abrupto ... foedere (2, 451 STAT. Theb. 3, 655). TAC. hist. 4, 60 tamquam fidem per scelus abrumperent. 4, 64 abruptis voluptatibus. ann. 11, 26 dissimulationem. 12, 50 quamvis servitio sueti patientiam abrumpunt. 15, 2 pacem. PLIN. epist. 7, 3, 4 *otium* ego non abrumpi, sed intermitti volo. SVET. Aug. 17 M. Antonii societatem. FLOR. 1, 1 pr. rerumque diversitas aciem intentionis abrumpit. GAIVS dig. 28, 5, 32, 1 iura civitatis in personam eius in suspenso retinentur, non abrumpuntur. VLP. dig. 44, 5, 1, 4 lucrum. APVL. apol. 98 tacitas omnium suspiciones palam abrumpere. TERT. idol. 23 abrumpendae omnis necessitatis. IVVENC. 1, 128 mortisque tenebras abrumpent. AVELL. p. 378, 20 sententiam apostolicae sedis abrumpere. SIDON. epist. 3, 2, 3 abrupisti tot repagula, tot obiectas ... difficultates. ACTA Montani Lucii etc. 14 lapsorum abrupta festinantia. **3** se abrumpere (*ab*) *aliqua re*: CIC. Phil. 14, 31 *legio* se prima latrocinio abrupit Antonii. VAL. MAX. 1, 8, 10 quo (*bello civili*) se Cn. Pompeius a Caesaris concordia ... abruperat. 7, 7, 7 qui se ab omni honesto vitae genere abruperat. PAVL. NOL. carm. 24, 157 potuisset ille ⟨se⟩ periclo abrumpere. **4** *rara*: *aliquem*: AVG. civ. 18, 41 quos a suis doctoribus ... amor veritatis abruperit. *intransitive*: *desciscere*: TERT. pudic. 7 extra gregem datus est ... et abrupit. apol. 37 si in aliquem orbis remoti sinum abrupissemus a vobis. adv. Marc. 5, 1 *apostolus* a lege creatoris abrupit. adv. Val. 4 *Valentinus* de ecclesia ... abrupit. FAVSTIN. trin. 1, 1 a piis ecclesiae catholicae sensibus abrumpit (*var.* -itur). *singulariter*: AMBR. serm. Sess. 1, 5 *devotio* in propheticum illud canticum congrue et conpetenter abrumpat (*an i. q.* erumpat?).

synonymum: amputare. *oppositum*: solvere.

adi. **abruptus**, -a, -um. *compar.* PLIN. nat. 11, 138 FRONTIN. strat. 1, 4, 7 TERT. adv. Marc. 1, 1 AMBR. ev. Luc. 4, 3. *superl.* PLIN. epist. 9, 35, 5 VVLG. I reg. 24, 3. GLOSS. ἀπόκρημνος, praeceps (princeps *cod.*), per (pro *codd.*) vim ruptus. inmoderatus vel infrenatus, inconsideratus.

I ***proprie*:** *praeceps*: CAT. 68, 107 te ... amoris aestus in abruptum detulerat barathrum. SEN. nat. 3, 16, 4 abrupti in infinitum hiatus. LVCAN. 7, 173 multis visus ... abruptis mergi convallibus Haemus. SIL. 7, 419 immanis in antro conditur abrupto Proteus. IVVENC. 2, 591 pecus abrupto tolletis vile profundo. AVG. civ. 5, 18 *Curtius* in abruptum hiatum terrae se praecipitem dedit (*cf.* 4, 20 in abruptam terram). conf. 13, 7 in abruptam abyssum. CIRIS 465 praeterit abruptas Scironis protinus arces. SEN. Herc. f. 1209 Caucasi abruptum latus. Herc. O. 863 abrupta cautes. dial. 11, 6, 5 quid tam abruptum undique quam hoc saxum? CVRT. 7, 11, 2 *petra* undique abscisa et abrupta semita perangusta aditur. 8, 11, 3 praeceps et abrupta rupes. LVCAN. 2, 450 abrupto ... vallo. 4, 739 super ardua ducit saxa, super cautes abrupto limite signa. 6, 800 saxa. 8, 46 rupis in abruptae scopulos. PLIN. nat. 3, 67 *Roma* munita erat praecelsis muris aut abruptis montibus. STAT. Theb. 1, 114 abrupta qua plurimus arce Cithaeron occurrit caelo. FRONTIN. strat. 1, 5, 8 inter duos montes abruptos longum et angustum iter ingressus. TAC. ann. 2, 23 insulas saxis abruptis ... infestas. 15, 42. hist. 5, 11 extrema rupis abrupta. TERT. pudic. 9 ovem per aspera quaeque et abrupta fugitivam. AMM. 22, 10, 3 scopulos. 31, 10, 12 rupibus (HIER. epist. 3, 4). VVLG. I reg. 24, 3 super abruptissimas petras. SVLP. SEV. epist. 2, 10 praecisis rupibus abruptisque montibus. SIDON. epist. 3, 3, 4 supercilium collis abrupti. *cf.* STAT. Theb. 10, 262 per abruptas castrorum et aggere pinnas ... praecipitant saltu. VAL. FL. 2, 615 abruptis Europa inmanior oris. PLIN. epist. 9, 39, 5 abruptissimis ripis. [FLOR. 1, 45, 24 cum octoginta milia muro et arce et abruptis ripis (ripis *om. cod. Naz. haud scio an recte*) defenderent maximam civitatem. *cf.* SIDON. carm. 7, 151.] ITIN. Alex. 8 torrentis profundi abruptis utrimque ripis. PLIN. nat. 11, 138 hic (*in corde*) pendet *superbia*, nihil altius simul abruptiusque invenit in corpore.

II ***translate*: 1** *de oratione, sim.*: SEN. contr. 2 pr. 2 quaedam tam subito desinunt, ut non brevia sint, sed abrupta. SEN. epist. 114, 1 sententiae. QVINT. inst. 2, 11, 6 abrupta quaedam ut forte ad manum venere, iaculantur. 3, 8, 58 principia. 3, 8, 68 initia. 4, 2, 45 vitanda est etiam illa Sallustiana ... brevitas et abruptum sermonis genus. 9, 4, 62 non igitur durum sit neque abruptum. 10, 2, 19 ne cui tenue ingenium erit, sola velit fortia et abrupta. 12, 10, 80 magna, non nimia, sublimia, non abrupta. TERT. idol. 12 plenius illi abruptae propositioni respondebo. adv. Marc. 4, 12 adhibendam ... abruptam defensionem adversus abruptam provocationem. FORTVN. rhet. p. 124, 28 si quando audentius verbum aliquod transferemus, ne omnino praeceps abruptumque videatur. SEN. Aen. 11, 532 abruptus est et vituperabilis transitus. georg. 2, 458. MACR. sat. 4, 2, 1 initium. CASSIAN. conl. 17, 25, 11 minax et abrupta sententia. 20, 12, 3 definitione. ISID. orig. 2, 14, 1 cum piratae persona suscipitur, audax, abrupta, temeraria erit oratio. *cf.* GLOSS. V 43, 9 abrupta sanctio aperta lex dicitur.

PLIN. nat. 11, 267 ova parientibus sibilus serpentibus longus, testudini abruptus. **2** *de cursu, i. q. rapidus*: GERM. 48 abrupti fluminis instar. VAL. FL. 8, 330 vasto rursus desidit hiatu abrupta revolutus aqua. FRONTIN. strat. 1, 4, 7 praecepit, abruptiora tranārent. FLOR. 2, 23, 6 torrentibus. CLAVD. carm. min. 26, 40 discolor abruptum flumen hiatus agit. *cf.* APVL. mund. 34 abruptis imbribus prolutas totas esse regiones. STAT. Theb. 5, 423 abrupto quatiunt nova litora saltu (*cf.* TERT. adv. Marc. 5, 14). APVL. met. 9, 1 abrupto cursu me proripio totis pedibus. VITA Cypr. 9 abrupto impetu *populos* rapiens. STAT. Theb. 12, 432 alternosque apices *flammae rogi* abrupta luce coruscant. **3** *de hominis natura et moribus*: VAL. Max. 8, 1 abs. 3 Gabinius ... abruptae esse spei videbatur. SIL. 7, 219 fervida si nobis corda abruptumque putassent ingenium patres. TAC. ann. 4, 20 inter abruptam contumaciam et deforme obsequium pergere iter. TERT. adv. Marc. 1, 1 *Marcion* Caucaso abruptior. CYPR. unit. eccl. 17 nimia et abrupta perfidia. epist. 16, 1 inmoderata et abrupta praesumptio. ad Demetr. 11 abruptae cupiditatis arma prostituit. cor. 1 de abrupto et praecipiti et mŏri cupido. HIL. in psalm. 118, 1, 8 in sese abruptam humanae petulantiae naturam. ALC. AVIT. c. Eut. 2 p. 22, 3 praesenti tempore in abruptam diversitatem letabundum virus erupit. **4** *de periculis, sim.*: AMM. 14, 5, 8 exitio urgente abrupto. 15, 7, 3 in periculum festinantem abruptum (19, 8, 3. 19, 12, 13. 20, 7. 12. 27, 10, 11). 24, 4, 30 in perniciem *prodire* coegit abruptam (26, 10, 10). 16, 2, 1 solet abrupta discrimina desperatio propulsare (26, 8, 12. 31, 12, 5). 18, 7, 10 pro abrupto rerum praesentium statu. COD. Theod. 10, 10, 28 periculo. CASSIAN. praef. conl. 2, 2 tam abruptum scribendi periculum non vitarem. conl. 17, 5, 2 abrupta mendacii atque periurii pericula. LEO M. epist. 123, 1 periculum. PROSP. epist. ad Ruf. 4 perniciem. *nota*: SEN. dial. 2, 1, 2 'at ardua, per quae vocamur *Stoicorum praeceptis*, et confragosa sunt'. quid enim? plano aditur excelsum? sed ne tam abrupta quidem sunt, quam quidam putant. IVVENC. 4, 56 abrupta imponunt umeris nam pondera vestris.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

synonyma: *ad I*: praeceps, abscisum. *ad II*: praeceps.
subst. **abruptum,** -ī *n. locus abruptus vel praeceps.* GLOSS. ἀπερρωγός, ἀπόκρημνον. **I *proprie*:** 1 *pluraliter*: LVCAN. 10, 317 abrupta viarum. PLIN. nat. 2, 1, 6 ne lacerum corpus abrupta dispergerent. STAT. Theb. 3, 262 iamque iter extremum caelique abrupta tenebat. 9, 656 terraeque abrupta. TAC. hist. 5, 26 scinditur ... pons, in cuius abrupta progressi duces. FRONTIN. strat. 1, 5, 10 *locus* undique abruptis cinctus. PLIN. epist. 8, 4, 2 insessa castris montium abrupta. 9, 26, 2 plerumque altis et excelsis adiacent abrupta. VEG. mil. 2, 1 colles, urbes plana et abrupta. 3, 2 in planis ... in abruptis. 3, 8 in abruptis ac deviis. SIDON. epist. 4, 21, 5 *agros cingunt* concava fontibus, abrupta fluminibus. CLAVDIAN. MAM. 2, 9 in devia abrupta. ENNOD. op. 4 itineris ... abrupta. 2 *singulariter*: PS. QVINT. decl. 5, 16 sub ... rupis abrupto. TERT. adv. Marc. 5, 14 salio amplissimum abruptum intercisae scripturae (*i. lacunam*). IVST. 4, 1, 7 promuntorium R⟨h⟩egium dicitur quia Graece abruptum hoc nomine pronuntiatur. VEG. mil. 4, 1 urbes muniuntur ... locorum edito vel abrupto. ENNOD. op. 1 in abruptum te pendere didicisses (carm. 1, 6 epist. 1, 20). **II *translate*:** PS. QVINT. decl. 4, 5 in novissimo fati stamus abrupto. AMM. 16, 8, 6 in abrupto necessitatis mulier confitetur (25, 8, 2. 30, 1, 8). 19, 11, 13 quod in abrupto staret imperator. VEG. mil. 3, 9 ante ... quam ad ultimum veniatur abruptum. PAVL. NOL. carm. 24, 71 abrupta mortis incidentes. AVG. c. Iul. 5, 15, 22 impietatis abruptum (FVLG. RVSP. epist. 17, 11, 22). AVELL. p. 420, 21 ne incidet mortiferae praecipitationis abruptum. p. 434, 13 temeritatis abruptum. p. 475, 14 meae infelicitatis abruptum. SIDON. epist. 2, 13, 3 venit omnibus viribus ad principalis apicis abruptum. ENNOD. dict. 18 inter virtutum tuarum ... abrupta. **III *formulae*:** GLOSS. in abruptum in praeceps, in profundum, praecipitatus periculo. VERG. Aen. 3, 422 *Charybdis* sorbet in abruptum fluctus. 12, 687 fertur in abruptum magno mons improbus actu. SEN. nat. 6, 1, 8 in abruptum ... eunt. STAT. silv. 3, 2, 69 imus in abruptum. TAC. hist. 1, 48 Galbae amicitia in abruptum tractus. LACT. inst. 7, 3, 8 CLAVD. 20, 424. AVG. c. Secund. 6 itane praecipitabis cor tuum in hoc impietatis abruptum? AVELL. p. 101, 21 in illius erroris abruptum necessitate coguntur. PLIN. nat. 8, 158 *equum* praecipitem in abrupta isse. TAC. ann. 2, 55 cum orta tempestas raperet in abrupta. PLIN. nat. 6, 65 deiectumque *Gangen* per scopulosa et abrupta. TAC. Agr. 42 per abrupta ... ambitiosa morte inclaruerunt. FLOR. 1, 23, 10 amnem per abrupta vadentem. 1, 28, 4 positis per abrupta castris. SOL. 19, 11 *teneros cervi* adsuescunt salire per abrupta (*cf.* PLIN. nat. 8, 113 ad praerupta ducunt saltumque demonstrant). PANEG. 9, 17 per abrupta ripae ulterioris evadere. 12, 34. FIRM. err. 19, 1. 28, 13. AVG. conf. 2, 2, 2 per abrupta cupiditatum. SIDON. epist. 3, 12, 2 tam per aequata quam per abrupta. CYPR. epist. 65, 2 a recto limite veri itineris aversi per praeceps et abruptum ... rapiantur. SIDON. epist. 9, 16, 3 v. 73 per abruptum bove concitato. SIDON. epist. 2, 13, 3 venit ... ad principalis apicis abruptum.
opposita: plana, concava.
adv. **abruptē.** *compar.* abruptius CYPR. epist. 74, 2 AMM. 20, 5, 5 AMBR. virg. 1, 11, 66. QVINT. inst. 3, 8, 6 neque enim abrupte nec unde libuit incipiendum. 4, 1, 79 non abrupte cadere in narrationem. CYPR. epist. 15, 3 si quid abrupte et indigne vel a vobis promissum vel a nobis factum est. 74, 2 inpudentius ceteris et abruptius in deum ... blasphemare instituit. IVST. 2, 15, 4 non existimans abrupte agendum. FORTVN. rhet. p. 113, 14 ne quaestiones abrupte incohemus. SVLP. VICT. rhet. p. 332, 13 tam abrupte responderit. AMBR. virg. 1, 11, 66 silentibus ceteris, unus abruptius ... inquit. CASSIAN. conl. 13, 4 cuius pietas abrupte a nobis non potest inprobari. 17, 8, 1 nihil oportet abrupte monachum definire (17, 30, 1). 4, 10, 3. AVELL. p. 481, 12 non abrupte et sine exceptione propositum. ZENO tract. 1, 3, 2 (34) fortitudo delet abrupte igni ferroque ... incolas. AMM. 14, 1, 8 abrupte mariti fortunas trudebat. 15, 2, 9 damnabantur abrupte (28, 1, 56). 17, 7, 8 palantes abrupte *ignes*. 18, 2, 7 ne foedera abrupte frangerentur. 20, 5, 5 velut incitatos torrentes hostes abruptius inundantes. 26, 6, 12 aleam periculorum omnium iecit abrupte. AVELL. p. 415, 20 ut non abrupte divina potentia diabolus, sed ipsius hominis etiam iustitia vinceretur. LEO M. epist. 149, 2 quod ... abrupte inimicum est fidei Christianae. *quasi adv.* **abruptō:** PS. QVINT. decl. 5, 4 abrupto ad aegrum ... properaverim. AVR. VICT. Caes. 24, 9 Romanum statum quasi abrupto praecipitavere *qui post Alexandrum Severum fuere imperatores.* *Klotz.*

abrunco *v.* averrunco.

Abrunus *nom. barbaricum.* CORP. II 678 Abrunus Camali f. 676 (*periit*) Abru⟨n⟩us Luce divinae v. s. a. l. *Otto.*

Abrupolis, -is, Ἀβρούπολις, *Persei aetate Thraciae rex.* LIV. 42, 41, 11 Abrupolis. 42, 41, 10 Abrupolim (42, 13, 6. 42, 40, 5). *Diehl.*

abruptio, -ōnis *f.* *proprie*: CIC. div. 2, 84 abruptio corrigiae et sternutamenta erunt observanda. FEST. 270 rumentum in augur⟩alibus significare vi⟨detur interruptio abrupti⟩ove (*cf.* PAVL. 271 rumentum abruptio). FVLG. de aet. mundi 11 terrenae abruptionis hiatum. *translate*: CIC. Att. 11, 3, 1 ista quam scribis abruptio (*matrimonii scil.*). ITALA cod. Lugud. exod. 30, 12 dabunt singuli abruptionem (λύτρα, VVLG. pretium) animae suae domino. SERV. Aen. 4, 653 vitae. *Klotz.*

Abrutio *opp. situm inter Asculum et Pinnas*: RAVENN. p. 259, 9; *intellege* Interamnia Praetuttianorum, *cf. Huelsen, PW. I 116.* *Otto.*

abryzum *v.* obryzum.

abs *v. sub* ab.

sub **abs-** *quae desunt v. sub* aps-.

Absālōm *nom. vir. hebr.* **1** *filius David*, אַבְשָׁלוֹם, אֲבִישָׁלוֹם, Ἀβεσσαλώμ, *indecl.* VVLG. II reg. 3, 3. 13—20 *etc.* psalm. 3, 1. 142, 1 CASSIAN. conl. 17, 19, 5. **Absalon** *indecl.* FVLG. RVSP. verit. praed. 1, 26 AVG. c. Gaud. 1, 25 GREG. TVR. comm. psalm. p. 874, 20. SALV. gub. 2, 21 ab Absalone. GREG. TVR. hist. Franc. 4, 20 inter Absalonem. *ibid.* contra Absolonem (Absal- *et* Abissal- *v. l.*). *multo usitatiores apud scriptores formae* Abessalom *et* Abessalon *indecl.* HIER. nom. hebr. p. 37, 6 Abessalom pater pacis (p. 48, 8 AVG. in psalm. 3, 1. GREG. M. expos. in psalm. poen. 7. ISID. orig. 7, 6, 67 per antiphrasin). sit. et nom. p. 107, 5 VVLG. III reg. 15, 2. 15, 10 CASSIOD. in psalm. 3. EPIPH. metrol. p. 104 capillus Abessalom. PRISCILL. tract. 8 p. 86, 6 a facie Abessalon fili. p. 88, 18. PAVL. NOL. epist. 13, 7. 23, 19. 23, 20. SVLP. SEV. chron. 1, 38, 3 AVELL. p. 258, 29. 259, 8 LIB. geneal. 541 *bis.* 543. PRVD. ham. 563 Abessālōn (576. 579 DRAC. satisf. 163). Abisalon ANTON. PLAC. itin. 10 monumentum A. **2** *alii*: VVLG. I Macc. 13, 11 misit Ionatham filium Absalomi (τοῦ Ἀβεσσαλώμου). I Macc. 11, 70 Mathatias filius Absolomi (ὁ τοῦ Ἀβεσσαλώμου). II Macc. 11, 17 Abesalom (Ἀβεσσαλώμ). *Lommatzsch.*

Absarrum, -ī, *vel* **Absarus,** -ī, Ἄψαρος, *fluv. Pontum influens cum castello.* PLIN. nat. 6, 12 flumen Absarrum cum castello cognomine. 6, 13 in ore *Phasis* insulae sine nomine, ab Absarro LXX (*olim* Absyrto. *v.* Absyrtus). 6, 25 Absarro amne in Pontum defluente. 6, 29 ad flumen Absarrum. CORP. X 1202 praepositum numerorum tendentium in Ponto Absaro. *contulit Mommsen* ARRIAN. peripl. c. 7 *ἤλθομεν εἰς Ἄψαρον ἵναπερ αἱ πέντε σπεῖραί εἰσιν ἱδρυμέναι, καὶ τὴν μισθοφορίαν τῇ στρατιᾷ ἔδωκα καὶ τὰ ὅπλα εἶδον κτἑ.* LIB. gener. a. 334 p. 111, 227 usque Pontum ... ubi est accessus Absariis (*v. l.* absarus) et Sebastopolis. CHRON. Alex. p. 111, 199 usque Pontum ... ubi est congregatio Apsari et Sebastopolis et Causo limin et Fasis fluvius. TAB. Peut. 10, 5 Apsaro. RAVENN. p. 367, 4 Apsaron (Guido p. 532, 3). 75, 20 Absanon. 409, 4 Absarus *insula maris Veneti, cf.* Apsoros. *Diehl.*

abscēdo, -cessī (-ē-?), -cessum (-ē-?), -ere. VARRO ling. 6, 38 antepositis praeverbiis paucis immanis verborum accedit numerus: ut ... processit et recessit, sic accessit et abscessit. PAVL. FEST. 26, 10 abambulantes abscedentes. GLOSS. ἀποχωρῶ, ἀφίσταμαι; discedit, recessit, abiit, evolavit, facessant, procul esto, absiste, abesto. *Miodoński, Archiv 5 (1888) 277—285. 500—504.* *deest apud Catullum, Lucretium, Caesarem* (BELL. Afr. *semel*), *Sallustium, Vergilium* (*semel* abscessus), *Horatium, Tibullum, Velleium, Curtium, Lucanum, Persium, Petronium, Martialem, Quintilianum, Frontinum, Iuvenalem, Apuleium; devitant Terentius (bis), Cicero (semel), Propertius (semel), Plinius min. (semel), scriptores hist. Aug. (semel), Hieronymus in Vulgata (ter); frequentant Silius et Tacitus in annalibus (sed in historiis bis, script. min. nusquam). apud Livium, Tacitum, Ammianum legitur potissimum de re militari.* *scribitur* apsc- PLAVT. Cas. 627 Poen. 364. 376. 799. 801. 1243 Trin. 625. 710 LIV. 26, 1, 2 (*cod. P*) PLIN. nat. 20, 95. *cf.* CASSIOD. gramm. VII 157, 5. *contradicit* MAR. VICTOR. gramm. VI 21, 21. abscessem SIL. 8, 109.

I *proprie*: a *absolute.* *de hominibus*: PLAVT. Aul. 55 abscede (Asin. 420 Poen. 1243 SEN. Med. 514 Phaedra 713). Mil. 1198 agite abscedite (Most. 468 PACVV. trag. 265). Amph. 984 concedite atque abscedite omnes, de via decedite. Poen. 801 apscedas. Cas. 835 iamne abscessit uxor? Poen. 798 quicum litigas apscessit. TER. Eun. 578 mihi ne abscedam imperat. OV. met. 5, 630. STAT. Theb. 7, 556 abscedo (HIER. epist. 17, 3). 12, 756 abscedunt comites. VAL. FL. 8, 374 *Absyrtus* abscessit tandem vanaque recedit ab ira. SIL. 15, 558 his dictis abit atque abscedens visa ... (STAT. Theb. 2, 120. 12, 592 AVG. civ. 22, 8). SEN. epist. 94, 69 ubi testis ac spectator abscessit. PS. QVINT. decl. 6, 14 non reliqui, non abscessi neque ... a parente discessi. LACT. inst. 6, 18, 33 ne furoris nostri testis abscedat. FLOR. 2, 13, 72. AVG. civ. 3, 15 p. 118 D. di ... non abscedentes sed praesentes manentesque viderunt. 2, 22 abscesserant ... omnes adytis arisque relictis di (*ex* VERG. Aen. 2, 351 *qui* excessere ...) *cf.* 2, 25. 3, 7. 10, 8 abscedentes Hebraeos consequi. AMM. 25, 9, 2 ne imponeretur sibi necessitas abscedendi. 29, 5, 16 propinquis suis relictis abscessit. 17, 12, 12. 27, 3, 8 VVLG. Iudith 9, 1. SVLP. SEV. dial. 3, 6, 3 ceteros iubebat abscedere. *de re militari*: NEP. Epam. 9, 1 neque prius abscesserunt quam ... (OV. Pont. 1, 8, 19 LIV. 5, 4, 10. 29, 2, 16). LIV. 45, 11, 1 Antiochus frustra temptatis moenibus Alexandreae abscesserat. 45, 6, 7 ea cohors persecuta regem ... ne tum quidem abscedebat. 38, 29, 8. 21, 26, 2 abscesserant enim metu hostes. *al.* TAC. ann. 1, 36 abscedentis legiones (1, 37. 2, 9. 2, 88. 12, 44 cum exercitu. 13, 40. 6, 36. 12, 45). STAT. Theb. 10, 784 abscesserat ultro Tantalidum cohors. FLOR. 2, 63 *Caesar* eodem momento venit percussit abscessit. AMM. 14, 2, 20. 19, 7, 8. 24, 4, 31. 29, 5, 29. 31, 4, 13. *de bestiis*: SVLP. SEV. dial. 1, 13, 8 *bestia* cum comedisset abscessit. *cf.* AMM. 16, 5, 17. *de navibus*: LIV. 37, 24, 6 contemplatus naves ... viginti paulo amplius integras abscedentes.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

de vento: SIL. 17, 208 *Auster* abscedens reddit mare nautis. *de crustis*: PLIN. nat. 20, 95 crustae si brassica in his *vasis* decoquatur, apscedunt. *de stellis*: PLIN. nat. 2, 221 *lunae sidus* terras saturet accedensque corpora impleat, abscedens inaniat (2, 52. 18, 277). MART. CAP. 8, 819 ad quem (*circulum*) sol aestivus accedens solstitii fine repulsus abscedit. *de imagine visa*: PLIN. epist. 7, 27, 6 interdiu quoque quamquam abscesserat imago, memoria imaginis oculis inerrabat. *de somno*: OV. fast. 3, 307 somnus ut abscessit. **b** *indicato statu abscedentis*: PLAVT. Trin. 710 eodem pacto quo huc accessi, apscessero (absc- *CD*). TER. Haut. 672 si licet me latere tecto abscedere. SIL. 17, 205 quod sponte abscedat *Hannibal*. LIV. 26, 7, 1 abscedere inrito incepto (29, 35, 12. 38, 6, 4. AMM. 20, 7, 18 omisso vano incepto). 5, 44, 5 obsidionis taedio victi abscedunt (LACT. inst. 3, 8, 9. CAPITOL. Gord. 34, 4 victus abscesserat. AMM. 24, 2, 17 repulsus abscessit. 28, 6, 10. 20, 5, 10 tanquam repudiatus. 18, 8, 10. HIER. epist. 6 meis sceleribus fugatus abscessit. 50, 4 quotiens conspuit et consputus abscessit. AVG. civ. 2, 23 cur *di* tanquam offensi abscesserint. 5, 18). VAL. FL. 7, 653 ambo truces, ambo abscessere minantes. TAC. ann. 1, 63 manibus aequis. AMM. 14, 7, 11 subiratus abscessit. 16, 12, 52 nec quisquam ... miseratus supplicantem abscessit. 20, 7, 2 densitate opertus armorum abscessit innoxius. AVG. civ. 4, 26 recepta valetudine pedibus suis sanus abscessit (22, 8 salvus). 3, 17 nisi ... Romani abscederent superiores. **c** *indicato loco* u n d e *abscedatur*. *adverbia*: PLAVT. Capt. 214 abscedite hinc (Mil. 586 Poen. 376 Asin. 939. 469 aufer te domum, abscede hinc. Truc. 884 ille quidem hinc abiit, abscessit. Mil. 200 ego hinc abscessero abs te. Poen. 805 hinc intro. ANON. Vales. 62 aut nega ... aut vero abscede hinc). Most. 467 illinc. LIV. 42, 56, 3 abscedere eum inde (37, 15, 1. 32, 4, 7. 22, 25, 9. 23, 20, 1. 27, 1, 14. 24, 19, 6. 7, 7, 2 turbatis inde ordinibus abscessere. 35, 6, 2 abscedi inde sine pernicie sociorum. 29, 35, 12 inde inrito incepto. 44, 7, 6 procul inde). *ablativus*: *nomina urbium* NEP. Iph. 2, 5 non prius Thebani Sparta abscessissent (LIV. 24, 1, 12 Regio. 36, 12, 11 Thyrreo). *cf. l. 56*. TAC. ann. 13, 7 abscessere Armenia Parthi (15, 6). *alia*: PROP. 4, 9, 53 lucoque abscede verendo. LIV. 37, 25, 2 abscedere custodia Ioniae. VAL. FL. 4, 636 abscedunt terris. SIL. 8, 109 nec abscessem thalamo. 9, 552 Martem ... abscedere pugna. SVET. Claud. 33 nec temere unquam triclinio abscessit. AVIEN. Arat. 1843. 583 Electram caelo abscessisse profundo. AMM. 16, 12, 3 ut terris abscederet virtute sibi quaesitis. 19, 9, 5 castris hostilibus. MART. CAP. 9, 899 homines ... abscedens orbe terrisque damnavit *Harmonia*. HIL. in psalm. 1, 9 hac via ad quam ferimur abscedere. *praepositio*: ab: PLAVT. Epid. 237 ab illis. Cas. 627 ab ista. Poen. 364 a me. Most. 512 ab ianua. 460 ab aedibus. 7 abscede ab aedibus, abi rus ..., abscede ab ianua (SVLP. SEV. dial. 2, 12, 4 ab illius foribus). 857 a pedibus tuis. Men. 849 ni a meis oculis abscedat in malam magnam crucem. BELL. Afr. 39, 5 Labienus ab suis copiis longius iam abscessisse. LIV. 3, 8, 8 quanto longius ab urbe hostium abscederent. 39, 23, 9 a moenibus (42, 56, 4. 44, 19, 11. 45, 11, 7). 42, 62, 1 ab ripa Penei. 27, 47, 11 a mari. 24, 37, 4 nec ab armis aut loco suo miles abscedebat (TAC. ann. 12, 48 a finibus Armeniis). 22, 33, 10 ab hoste. 37, 53, 18 a consule. 45, 44, 17 ab eo *rege*. 36, 42, 6 an nusquam abscederet ab Romanis. 27, 4, 1 ab Hannibale (27, 47, 5). 27, 50, 4 numquam ... senator quisquam a curia atque ab magistratibus abscessit aut populus e foro. TAC. ann. 1, 7 a corpore *Augusti*. 3, 5. ENNOD. op. 3 p. 380, 6 a quo valedicens abscessit. GREG. TVR. pass. sept. dorm. 3 abscedite ... a nostri praesentia. *ab urbibus*: LIV. 26, 1, 2 a Capua (26, 3, 11. 26, 8, 3). 44, 13, 6 a Meliboea. 44, 13, 9 ab Demetriade. *cf.* 27, 43, 1 a Placentiae obsidione. PLIN. nat. 2, 72 cur Veneris stella numquam longius XLVI partibus, Mercuri XXIII ab sole abscedant. ex: PLAVT. Capt. 434 quom ... meo e conspectu abscesseris (Persa 727 SVLP. SEV. dial. 1, 22, 4 vix e conspectu abscesserat. AMM. 18, 8, 6 e medio prospectu). LIV. 27, 50, 4 e foro. VVLG. Tob. 14, 14 ex Ninive. COD. Theod. 11, 16, 14 (*a. 382*) e palatio nostro. AVG. quaest. hept. 1, 119 abscessisse de terra Chanaan. 3, 32 de tabernaculo. ENNOD. dict. 21 de solo barbarico. EVGIPP. vita Sev. 1, 3 de contumaci oppido *al.* **d** *indicato loco* q u o *abscedatur*: PLAVT. Trin. 625 huc. Persa 727 illuc. Asin. 925 istuc. Rud. 66 navis longe in altum abscesserat. ENNOD. epist. 3, 28 quocumque abscesseris. TAC. ann. 1, 53 cur Rhodum abscederet (AMM. 20, 10, 3 Viennam). 14, 3 in hortos. 15, 63 in aliud cubiculum. 13, 38 in castra. 13, 54 veteres in locos. 6, 41 in iuga Tauri montis. 14, 26 in Suriam. hist. 4, 70 in Mediomatricos. PLIN. nat. 2, 68 cum abscedant *stellae* in altitudinem, minui *motum*. **e** *accedunt*: procul (OV. met. 6, 362). TAC. ann. 2, 67 quanto longius abscedebatur (CENS. 3, 5 ut ne puncto quidem temporis longius abscedat *genius*). retro (SIL. 10, 17. AMM. 20, 10, 16 mare retro fluctibus evolutis abscessit). *cum partic. futuri*: SVET. Otho 6 quasi venalem domum inspecturus abscessit. Vit. 15. AMM. 16, 3, 3 hiematurus. 20, 10, 3.

II ***translate*: a** *absolute*. *de affectibus*: PLAVT. Merc. 140 aegritudo abscesserit. 389 nausea (*cf.* 372). PLAVT. Trin. 745 huic ducendi interea abscesserit lubido. TAC. hist. 4, 76 ubi metus abscesserit. TERT. idol. 11 si cupiditas abscedat. *in computatione*: PLAVT. Persa 669 pro vestimentis huc decem accedent minae :: abscedent enim, non accedent. TAC. ann. 2, 34 nec aut Vrgulania obtemperavit ... aut ille abscessit (abscissit *M*; *cf.* GLOSS. V 535, 39 abscedito absiste). *de possessione cf. l. 65*: SVET. Nero 34 ne quid abscederet. AFR. dig. 28, 6, 35 quemadmodum portio quae ... accesserit auget legata, ita et hic quae abscesserit minuat *cf.* 30, 108, 5. PAP. dig. 35, 2, 11, 3 aeris alieni loco pars dimidia abscederet. GAIVS dig. 7, 1, 3 semper abscedente usufructu (7, 1, 56. 33, 2, 8). SEN. nat. 6, 10, 1 propter quod aliquid *terrae* abscedat aut revellatur *cf.* 6, 10, 2. epist. 14, 25 quamdiu virtus salva fuerit, non senties ⟨quid⟩quid abscesserit. VAL. FL. 4, 37 sis memor et cari comitis ne abscedat imago. STAT. Theb. 9, 833 vires paulatim abscedere sensit. AVG. civ. 13, 11 cum vero anima abscesserit. retract. 1, 81 cum ad corpus venerit *anima* qualis efficiatur, qualis cum abscesserit. civ. 13, 9 quia nondum abscessit *anima* a corpore *morientis*). BOET. mus. 1, 9 nulla veri est conprehensio, si arbitrium rationis abscedat. *term. techn. pictorum de lineis*: VITR. 1, 2 scaenographia est frontis et laterum abscedentium adumbratio. 7 praef. 11 uti ... quae in directis planisque frontibus sint figurata, alia abscedentia alia prominentia esse videantur. *medicorum de particula ossis fracti*: CELS. 6, 13 p. 251 D. testa ossis si qua abscessit recipienda est. 8, 3 p. 332 D. caruncula ... quod abscessit expellit. 7, 7, 7 quo crassior squama abscedat. *sim.* PLIN. nat. 29, 114 fracto capiti aranei tela ... imposita non nisi vulnere sanato abscedit. *cf.* CIC. div. 2, 37 cor in extis iam abscedet. *de apostematis*: CELS. 2, 7 in inferioribus partibus aliquid abscedet. 2, 5 quod inter febres aliqua parte abscessit. 2, 7 si quid etiam abscessit et antequam suppuraret ... subsedit. 7, 2. 7, 12, 5. 8, 9, 1. 5, 18, 21 omnia abscedentia digerit murex combustus. *de moriente*: CYPR. epist. 55, 11 cum Trofimo pars maxima plebis abscesserat. 55, 17 cum solacio pacis ... abscessit. LACT. inst. 7, 27, 8 cogitet quam purus abscedat. AVG. civ. 1, 27 cum manet in hac vita cui abscedere licitum est. CORP. VI 1884 (*p. Chr. 117*) abscessit Selinunte. *cf.* AMM. 30, 2, 3 aliquos vita didicerat abscessisse. AVG. epist. 155, 2 ex hac vita. **b** *indicato statu abscedentis*: SEN. Phoen. 215 turba fortunae prior abscessit a te iussa. AVG. civ. 4, 23 pavor et pallor non propitiatus abscederet sed pulsus aufugeret. SIDON. epist. 9, 11, 5 unius epistulae forma contentus abscessit. *de crimine*: AMM. 17, 12, 16 Araharium impune abscessisse. 29, 1, 36 arcessitus in crimen abscessit innocuus. *cf.* 15, 2, 10 periculo evolutus abscessit. AVR. VICT. Caes. 9, 3 coniurationum multas scelere inulto abscedere patiebatur. **c** *indicato* u n d e *abscedatur* (*cf. p. 145, 23*): *adverbium*: AVG. civ. 10, 28 atque utinam hoc ... abs te audiant et inde ... abscedant aut eo penitus non accedant. *de hereditate*: AFR. dig. 30, 108, 5 si in priore testamento Falcidiae locus sit, quod inde abscedit (abscidit *codd.*) ratione Falcidiae. *ablativus* PLAVT. Epid. 285 haec te qui abscedat suspicio. LIV. 9, 3, 5 is ... non militaribus solum sed civilibus quoque abscesserat muneribus. 36, 35, 1 si irrito incepto abscederet obsidione (37, 31, 3). COMM. instr. 2, 18, 12 lex dei testatur tales abscedere lege. NOVELL. 119, 6 huiusmodi hereditate abscedere (ἀναχωρεῖν κληρονομίας). *praepositio* ab: *de aetate* NAEV. com. 26 [1] neque admodum a pueris abscessit neque admodum adulescentulust. PLAVT. Rud. 1190 dum abscedat haec a me aegrimonia. TER. Hec. 781 cito ab eo haec ira (VVLG. Iudith 6, 5 pallor ... abscedat a te). CATO orat. 5, 1 labor ille a vobis cito recedet, bene factum a vobis ... non abscedet. MELA 1, 54 ne illud quidem a vero nimium abscesserit. SEN. epist. 44, 7 ita longius ab effectu eius quod petunt semper abscedunt. SCAEV. dig. 33, 1, 21, 3 a pristina obligatione. AVREL. Fronto p. 9, 9 N. paulisper a me abscedat somnus *de insomni*. OPTATVS 1, 11 a radice matris ecclesiae ... rebelles abscedunt. a deo *sim.*: TERT. testim. 2 homo malus ... quia a deo bono abscesserit. ITALA (Tert. ieiun. 6) deut. 32, 15 abscessit (VVLG. rec-), a domino salutificatore suo. ITALA (Tert. ieiun. 2) I Tim. 4, 1 abscedentes a fide (VVLG. disc-). TERT. idol. 11 ut non ab his *delictis* tantum abscedamus sed et ab iis per quae fiunt. AVG. civ. 16, 4 cum quisque ab eo quem non intellegebat abscederet nec se nisi ei ... adgregaret. *de possessione*: TRYPH. dig. 37, 7, 9 abscessit enim *dos* a bonis patris. *cf.* ITALA (Aug. loc. hept. 4, 47) num. 14, 31 hereditate possidebunt terram quam vos abscessistis ab ea (κληρονομήσουσι τὴν γῆν ἣν ὑμεῖς ἀπέστητε ἀπ' αὐτῆς, VVLG. quae vobis displicuit), *recte* AVG. *ibid.* usitatum esset 'a qua vos abscessistis'. *eodem sensu cum* d a t i v o: LIV. 38, 38, 6 *urbes* quae regno abscedunt. SEN. benef. 4, 40, 5 si ille non erit sensurus ullam accessionem recepto eo, quo reddito mihi multum abscessurum erit. epist. 72, 7 cui aliquid abscedere potest, id inperpetuum est. *cf.* 35, 2 quicquid aetati meae vigoris abscessit. 55, 2 cum harenis ... sucus abscessit. SIL. 12, 560 credens abscedere vitae, quod sopor eripiat, tempus. *adde querelam Veneris* OV. met. 5, 375 Pallada nonne vides ... abscessisse mihi?

d *indicato loco quo abscedatur. de finibus*: extendi: MELA 1, 102 Pontus ... contra minus quam ad laevam et dextram abscessit. 3, 16 Gallicae latus alterum ... tantundem paene in pelagus excedens quantum retro Hispania abscesserat. *synonyma*: abeo (*p. 145, 25*), concedo (*p. 144, 58*), discedo (*p. 144, 66*), recedo (*l. 52*), revellor (*l. 7*). *opposita*: accedo (*p. 145, 3. 84 al.*), adeo (TER. Eun. 578), promineo (*l. 17*), me adgrego (*l. 64*). redeo (SEN. epist. 35, 2).

abscessio (-ē-?), -ōnis *f. vocabulum a Cicerone ut videtur formatum, ab ecclesiasticis receptum pro graeco ἀποστασία*. CIC. Tim.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

44 cum ... ad corpora tum accessio fieret, tum abscessio (PLATO Tim. 42a τὸ μὲν προσίοι, τὸ δ' ἀπίοι τοῦ σώματος αὐτῶν). *proprie de abeundo*: FAVST. REI. epist. 1, 2 quem abscessio reum fecerat, regressio fecit insontem. SEVER. MINOR. Migne 20, 745 B inde abscessionem moliremur. DONAT. Ter. Hec. 610 revocare vult causam abscessionis suae. GREG. TVR. vit. patr. 19, 1 quintus ... iam fluxerat abscessionis illius dies. *translate de separatione*: IREN. 2, 12, 3 necesse est et reliquas coniugationes abscessionem et separationem a semet ipsis accipere. *de defectione*: ITALA (Iren. 4, 37, 7) Ierem. 2, 19 emendabit te abscessio tua (ἀποστασία, VVLG. arguet te malitia tua). *cf.* HIER. in Is. 13, 50. ITALA (Iren. 5, 25, 1 Tert. resurr. carn. 24) II Thess. 2, 3 nisi venerit abscessio primum (ἀποστασία, discessio VVLG. ITALA codd. Boern. Fuld., refuga cod. Clar.). TERT. resurr. carn. 24 Romanus status cuius abscessio in decem reges dispersa antichristum superducet. IREN. 3, 23, 3 ei ... qui princeps apostasiae est principi abscessionis. 4, 41, 2 diabolus sibimet ipsi et reliquis factus est abscessionis causa. *al.* LEO M. serm. 47, 2 totus eius cursus abscessio est.

abscessus (-ē-?), -ūs *m.* 1 *proprie* a *actus abeundi*: *absolute* VAL. FL. 3, 9 Cyzicus abscessu lacrimans. SYMM. epist. 6, 61 modo abscessu modo reditu variamus locorum distinctionem. HIER. epist. 107, 4 illas desideret, ad illas tibi minitetur abscessum. DONAT. Ter. Eun. 190 nunc 'vale' abscessum significat, non salutationem. ALC. AVIT. carm. 6, 302 dixit *Christus* et abscessu caelestia regna petivit. COD. Theod. 9, 9, 1, 1 (*a. 326*) amati abscessum defleat relegati *servi*. *alicuius*: *solis*: CIC. nat. deor. 1, 24 quod pars earum *regionum* adpulsu solis exarserit, pars obriguerit nive ... longinquo solis abscessu (PLIN. nat. 18, 218 *solis* abscessu proferunt se *stellae*. CARM. de vent. poet. min. V 70, 22 abscessum solis Zephyri tuba florea servat. CLAVDIAN. MAM. 1, 9 p. 49, 20 solis abscessus ... solis adventus). VERG. Aen. 10, 144 Rutulum abscessu. PLIN. nat. 10, 444 indutias habet gens Pygmaea abscessu gruum. SIL. 9, 486 remeantis in aethera divae Pallados abscessu. TAC. ann. 12, 49 abscessu suorum ... praesidii egens. 15, 17 Armeniam abscessu Vologesis infirmatam. AVR. VICT. vir. ill. 59, 3 abscessum Romanorum cognoscunt. DICT. 5, 16 post abscessum Vlixi. 6, 12. HIER. vita Pauli 10 post cuius (*corvi*) abscessum. SYMM. epist. 5, 35 sequuntur abscessum tuum litterarum cohortes. LEO M. serm. 77, 5 qui denuntiato sibi domini turbabantur abscessu. SERV. Verg. Aen. 1, 683 aut abscessum Cupidinis aut adventum Ascanii. ALC. AVIT. epist. 45 p. 74, 12 laetificandus ... reditu vestro, immodice tamen attonitus reddor abscessu. *unde*: MERCAT. Theod. expos. praef. 3 agnoscat ... se post de Cilicia abscessum ... anathemate esse damnatum. *accedit* longius: SOL. 9, 4 Mycenis profugus matricida cum abscessus longius destinasset. LACT. de ira 13, 4 sol ... tum abscessu longius ad meridiem tum accessu propius ad septentrionem hiemis et aestatis vicissitudines facit. b *de absentia*: TAC. ann. 4, 57 causam abscessus ad Seiani artes rettuli. 6, 38 ipsi ... continuo abscessu velut exilium obiectando. ALC. AVIT. epist. 67 p. 89, 7. 2 *translate*: *via qua abscedatur*: TAC. ann. 12, 33 sumpto ad proelium loco ut aditus abscessus cuncta suis in melius esset. *de loco*: COD. Theod. 7, 16, 2 (*a. 410*) omnes stationes navium, portus, litora, omnes abscessus provinciarum, abdita quin etiam loca et insulae ... custodiantur. *de aqua*: SOL. 32, 12 omnem *fontis Nili* abscessus originem de sole concipi. VVLG. Ruth 3, 14 dormivit ... usque ad noctis abscessum (ἕως πρωί). *de morte*: AVG. quant. an. 31, 62 post animae abscessum ad superna evadunt. epist. 92, 2 coniux tuus cuius abscessu vidua diceris. COD. Theod. 8, 12, 1, 2. AVELL. p. 60, 24 post abscessum Zosimi. 63, 19. LEO M. lib. sacr. 10, 2 sponsi filios usque ad eius abscessum non posse ieiunare. *al.* *de defectione*: CASSIAN. conl. 4, 6, 1 illum quem diximus abscessum et ut ita loquar desertionem dei. *term. techn. medicorum de ulceribus*: CELS. 2, 1 p. 28 D. tunc lippitudines, pusulae, profusio sanguinis, abscessus, quae ἀποστήματα Graeci nominant ... oriri solent. 2, 7. 2, 8 p. 47 D. minuti abscessus quos φύματα Graeci vocant. 5, 18, 2. 5, 18, 7. 5, 28, 11. 5, 28, 12 nonnunquam ex eiusmodi abscessibus et ex aliis ulcerum generibus fistulae oriuntur. 6, 16. 7, 2. 7, 4, 4 ORIB. syn. 3, 30.

opposita: accessus (*l. 44*), aditus (*l. 49*), adpulsus (*l. 25*), adventus (*l. 29. 38*), reditus (*l. 20*); *synonymum*: abdita loca (*l. 51*). *Lommatzsch.*

abscīdio, -ōnis *f.* GLOSS. II 237, 51 ἀποκοπή. II 241, 48 ἀποτομή.

abscidit de memoria: exit GLOSS. V 161, 15.

abscīdo, -cīdī, -cīsum, -cīdere *v.* abs *et* caedo. GLOSS. ἀποτέμνω, ἀποκόπτω. V 161, 14 abscidens abrumpens. Vergilius: 'hic plantas tenero abscidens de corpore matrum' (georg. 2, 23, *ubi codd.* abscindens). [*verbo raro ante* LIV. *usi sunt* PLAVT. *semel,* VARRO *semel,* CIC. *semel,* LVCR. *ter,* CAES. *ter,* VERG. HOR. OV. *semel quisque. deest apud* TER. PROP. *saepe confunduntur formae verborum* abscido *et* abscindo, *praecipue participia* abscisus *et* abscissus, *praesertim cum videatur usque ad aetatem Neroneam vel a Plinio illud scriptum esse* abscīsus, *cf.* ASCON. tog. cand. p. 84 B LVCAN. 3, 167 PETRON. 108 PLIN. nat. 26, 130. 28, 220. 30, 98. 37, 158, *ubi codices optimi aut certe boni* s *geminant. V.*] *cf. Fürtner, Archiv 5 (1888) 520.*

I *proprie*: *separo, amputo, decīdo* 1 *de partibus corporis*: PLAVT. Amph. 556 iam quidem hercle ego tibi istam scelestam, scelus, linguam abscidam. VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 dentibus abscisam et commanducatam linguam. SEN. contr. 10, 4 exc. abscisa est ei lingua (SEN. praecidatur). MART. 2, 82, 1 SVET. Cal. 27 VLP. dig. 21, 1, 8 AMM. 28, 6, 28. SERV. Aen. 3, 51 Philomelae linguam abscidit. AMBR. de virg. 1, 4, 17 morsu linguam abscidisse. SVLP. SEV. dial. 3, 3, 7 linguam abscisam putares. CIC. Phil. 11, 5 cervicibus fractis caput abscidit. LVCR. 3, 654. VERG. Aen. 12, 511 curru abscisa duorum suspendit capita. HOR. sat. 2, 3, 303 LIV. 4, 19, 5. 24, 15, 4. SEN. contr. 7, 2, 1 abscidit caput, amputavit manum. VELL. 2, 27, 3. 2, 66, 3. VAL. MAX. 4, 7, 4 caput quod abscisum iacebat. 5, 1, 10 caput ... abscisum a corpore. 9, 13, 2. SEN. Thy. 1038 abscisa cerno capita et avulsas manus. OCTAVIA 439 Sullae caesi referat abscisum caput. LVCAN. 7, 628 PLIN. nat. 30, 88. 33, 98 SIL. 10, 52. 147. TAC. hist. 3, 74. AMM. 14, 11, 33 quot capita carnifices absciderunt. VVLG. Iudith 13, 10. ANTH. 709, 4 abscidit iugulo lubrica testa caput. STAT. Theb. 10, 452 tendit abscisos sociorum ostendere vultus. MART. 3, 66, 2 SERV. Aen. 9, 470. OROS. hist. 5, 16, 17 abscisis cum crine verticibus. *in imagine*: AMM. 26, 9, 9 abscisa cervice discordiarum civilium. BELL. Hisp. 20, 5 militi cervices abscisae. SEN. contr. 7, 2, 2. VAL. MAX. 6, 8, 3 quas (*cervices*) cum celeri ictu abscidisset. LVCAN. 8, 674. AMM. 26, 3, 3 abscisa cervice consumptus est. *passim.* SIL. 15, 470 absciso durabant murmura collo. APVL. met. 5, 20 ancipiti telo ... serpentis nodum cervicis et capitis abscide. LIV. 4, 28, 8 brachium abscisum. 31, 34, 5 brachiis cum umero abscisis. VAL. MAX. 1, 1, 18 sacrilegae manus ... abscisae. 2, 7, 11. PLIN. nat. 9, 110 concha ... manum ... acie sua abscidat. SVET. Cal. 32 FLOR. 1, 34 (2, 18, 4). ITALA cod. Cantabr. *et* VVLGATA Marc. 9, 42 abscide illam (*manum*). VVLG. deut. 25, 12. VAL. MAX. 3, 2, 22 abscisa dextra. LVCAN. 3, 617 haec quoque cum toto manus est abscisa lacerto. STAT. Theb. 9, 260 abscisae redeunt in pectora dextrae. SVET. Iul. 68. AMM. 30, 5, 19. 31, 13, 4 abscisa ferro dextera. HEGES. 3, 17 dexteram manum abscidunt (-ind- *pass. codd.*) defunctis. 3, 3 arripiens dextera gladium laevam abscidit. VAL. MAX. 6, 3, 3 sinistrae manus digitos ... absciderat (VLP. dig. 21, 1, 10). 9, 2 ext. 8 Aeginensium iuventuti pollices abscidit. SEN. Phaedra 1182 accipe abscisam comam. LVCAN. 6, 563 illa comam laeva morienti abscidit ephebo. TAC. Germ. 19 abscisis (acc- *L.* adsc- *V.*) crinibus. VEG. mil. 4, 9 matronae abscisos crines viris suis obtulere pugnantibus. SERV. ecl. 6, 74 MACR. sat. 5, 19, 1 COD. Theod. 16, 2, 27, 1. CLAVDIAN. MAM. 1, 21 haec talibus non inesse vel de ossuum sectione et capillorum atque unguium praecisione cognoscimus quae sine ullo sensu doloris abscidimus. SEN. dial. 5, 17, 3 cum aures illi nasumque abscidisset. MART. 3, 85, 1 quis tibi persuasit nares abscidere moecho? IORD. Get. 36, 184 naribus abscisam truncatamque auribus. FLOR. 1, 13 (18, 9) unius proboscide abscisa mori posse beluas (*elephantos*) ostenderat. VEG. mil. 3, 24 IVST. 15, 3, 4. HEGES. 1, 29, 7 aures eius dentibus suis abscidit. VVLG. Ioan. 18, 10 Petrus ... abscidit auriculam eius dextram. 18, 26. AVG. quaest. hept. 4, 26 oculos hominum illorum abscidisses. PLIN. nat. 28, 220 pede leporis viventi absciso (-sso *codd. dett.*). VVLG. Matth. 18, 8.

OV. met. 12, 361 Crantoris alti abscidit iugulo pectusque umerumque sinistrum *pinus* (PRVD. perist. 4, 123?). ITALA cod. Lugud. lev. 9, 21 pectusculum et brachium dextrum abscidit (separavit VVLG.) Aron abscisionem ante dominum. LVCR. 3, 642 falciferos memorant currus abscidere membra. PAVL. FEST. 148 membrum abscidi mortuo dicebatur, cum digitus eius decidebatur. SEN. dial. 3, 15, 2 clem. 1, 14, 2. CASSIAN. conl. 1, 20, 6 membrum ... proici atque abscidi. FRONTIN. strat. 4, 7, 37 si partem aegram corporis haberem, absciderem potius quam curarem. APVL. met. 4, 11 antesignani partem, qua manus umerum subit, ictu per articulum medium tem⟨p⟩erato prorsus abscidimus. CLAVDIAN. MAM. 1, 17 quotam partem quisque corporis viventis absciderit. LIV. 37, 41, 7 ut quidquid ab latere obiceretur abscideret *falx*. CELS. 7, 29. CASSIAN. Nest. 1, 1 quidquid ferrum secantis abscideret. *cf.* AVIEN. Arat. 474 sub absciso ... ventre Cornipedis. *cf.* SEN. dial. 10, 4, 6. CELS. 8, 10, 7 os. PLIN. nat. 30, 115 ut nervos ... abscisos inlitis *vermibus* solidari intra septimum diem persuasio sit. IORD. Get. 39, 205 abscisa nervis membra relabuntur. ITALA cod. Lugud. lev. 4, 9 abscidit illud *omentum* sicut absciditur a vitulo. *in imagine*: SALV. gub. 6, 68 eversis Sardinia ac Sicilia atque abscisis velut vitalibus venis. CASSIOD. var. 7, 47, 3 si civitatum nervi videantur abscidi? PHYSIOGN. 87 nates tamquam abscisas malignitatis esse signa (ὅσοι δὲ ἔχουσιν ὀλίγην σάρκα, οἷον ἀπωμοργμένην πῦγα). PLIN. nat. 29, 99 caudam mustelae quae abscisa ea dimissa sit. 29, 101. PAVL. NOL. epist. 11, 7 ut vellera a corporalibus vitiis tamquam a morbidis et mollibus ovium corporibus abscidens. CELS. 7, 22 totum testiculum PETRON. 108 Giton ad virilia sua admovit novaculam, minatus se abscisurum (-iss- *codd.*) tot miseriarum causam. MART. 3, 81, 3 abscisa est quare Samia tibi mentula testa? ARNOB. nat. 5, 11 ut ... virilibus spoliaretur abscisis. QVINT. inst. 1, 6, 36. LACT. inst. 1, 12, 2 cuius (*patris*) dicitur abscidisse genitalia. PS. CYPR. singul. cler. 33. COMM. instr. 1, 12, 7 absciso (-sso *BA*) utero. PS. AVR. VICT. epit. 23, 3 SERV. Verg. Aen. 9, 617. MACR. sat. 1, 8, 6 hunc aiunt abscidisse Caeli patris pudenda. ARNOB. nat. 5, 13. PAVL. NOL. carm. 19, 186 abscisa colant. CLAVD. Eutrop. 1, 280 inguinis et reliquum Phrygiis abscidere cultris.

2 *inde de castratis*: GLOSS. abscisum ἀποκεκομμένον. abscisos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gallos eunuchos (Isid. orig. 12, 7, 50). Arnob. nat. 1, 41 illum Attin Phrygem abscisum (Avg. civ. 7, 25). 5, 31. 5, 42. Lact. inst. 1, 13, 1 credamus hominem ab homine abscisum *esse*. *passim*. Siricivs epist. 10, 13. Itala cod. Monac. deut. 23, 1 non introibit spado abscisus in ecclesiam domini dei (Aug. conf. 8, 1, 2). Matth. 19, 12 spadones qui se ipsos absciderunt propter regnum caelorum (εὐνούχισαν, Vvlg. castraverunt). Ps. Cypr. singul. cler. 40 Ambr. exhort. virg. 3, 17. Hier. epist. 41, 4 plenitudinem ... abscisum et semivirum habuisse Montanum. Avg. civ. 6, 7 hominum abscisorum quos Gallos vocant. *ibid.* Attis muliebri zelo abscisus. *ibid.* per abscisos et molles. 7, 26. 7, 28 Mater Magna apud quam mollium et abscisorum seseque secantium atque iactantium insuper perstrepit turpitudo. quaest. hept. 1, 136. Canon. 1, 2 si quis semet ipsum sanus abscidit (*opp.* a barbaris castratus).

3 *de plantis*: Varro ling. 5, 152 quae (*arbores*) abscisae loco reliquerunt nomen (Colvm. 5, 11, 7 si pusillam arborem inserere voles imam abscidito, ita ut sesquipedem e terra extet. arb. 26, 6. Macr. sat. 5, 11, 9 difficultatem abscidendae arboreae molis). Caes. Gall. 7, 73, 2 truncis arborum aut admodum firmis ramis abscisis. Pavl. Fest. 323 virgulae abscisae sarmenta. Colvm. 3, 10, 22 flagellum translatum et abscisum a sua stirpe. 3, 19, 2 circa plagam qua matri abscisus est *malleolus*. Plin. nat. 17, 68 surculos abscisos serere. 17, 98 abscisa propagine. 17, 138. 17, 206 tertio *anno* totus mergus absciditur. Pallad. 4, 10, 16. 7, 2, 2 nunc ... tritici messis absciditur. 17, 238 abscisis *radicibus*. Amm. 30, 8, 5 fruticem iussit abscidi. Vvlg. num. 13, 24 absciderunt palmitem cum uva sua. Schol. Hor. carm. 2, 19, 6 Lycurgus legum lator abscidi iussit vineta. *in imagine*: Optatvs 2, 9 vos esse abscisos palmites a vite. 7, 1 p. 158 Vind. invidiae silvam falce veritatis abscidere. Vvlg. Zach. 11, 10.

4 *de aliis rebus*: Caes. Gall. 3, 14, 7 quibus (*funibus*) abscisis antemnae necessario concidebant (Vvlg. act. 27, 32 tunc absciderunt milites funes scaphae). Cvrt. 9, 5, 22 lignum sagittae corpori infixae (-um *codd.*) abscidunt (Cassiod. var. 5, 17, 5). Sen. clem. 1, 19, 6 latera montium abscidere. Pass. coron. 1, 1 ad metalla diversa de montibus abscidenda. Plin. nat. 4, 5 paeninsula quondam Neritis appellata opere accolarum abscisa continenti. Petron. 80 partem meam ... vel hoc gladio abscidam. Plin. nat. 31, 124 nec avelli *spongeas* petris posse, ideo abscidi. Tac. hist. 2, 88 abscisis furtim balteis. 3, 23 ni vincla ac libramenta tormento abscidissent. Cens. 8, 8 linea illa quartam partem orbis abscidit. Avien. Arat. 1041 id quod contenti visus absciditur. Ps. Boet. geom. p. 380, 6 a maiore minori aequam rectam lineam abscidere. Avson. 326 praef. Alexander ... fatalis iugi lora ... abscidit. Amm. 14, 2, 6 hoste rupium abscisa volvente. 18, 8, 1 pontium iuncturis abscisis. 26, 8, 9 hanc (*catenam ferream*) Aliso tribunus abscidit *cf.* 10 concidens. Vvlg. I reg. 24, 6 eo quod abscidisset oram chlamidis Saul. Avg. civ. 17, 6. Sen. contr. 7, 1, 27 si secundi versus ultima pars abscideretur. Mar. Victor. gramm. VI 54, 17. Atil. gramm. VI 283, 1 colon dictum quasi a corpore abscisum integrum membrum. Prisc. gramm. III 147, 5 genera omnia non abscisa (abscissa *DG*) propriis terminationibus (*cf.* Apollonivs περὶ συντ. p. 104 B. τὰ γένη οὐκ ἐκκοπτόμενα ἰδίοις τέλεσιν). Liv. 45, 37, 9 illa tibi tota abscisa oratio esset. Qvint. inst. 8, 3, 23 ... sibi magnam partem orationis absciderit. 8, 3, 85 sequens positum in voce aut omnino subpressa aut etiam abscisa. *ibid.* absciditur per ἀποσιώπησιν. Sen. nat. 6, 10, 2 nihil magnum sine motu eius, cui haesit, absciditur. Qvint. inst. 12, 1, 20. Val. Max. 2, 8, 5 Karthaginis imperio abrupta Hispania et Siciliae caput abscisum Syracusae. Lvcan. 3, 33 abscidis frustra ferro tua pignora. Iren. 1, 27, 2 apostoli Pauli epistolas abscidit auferens quaecunque manifesta dicta sunt. Fest. 242 antiqui offam vocabant abscisum globi forma, ut manu glomeratam pultem. Heges. 3, 1, 1 urbs Gamala ... a fronte absciditur profundo hiatu.

II ***translate***: 1 *separo*: Caes. civ. 3, 72 abscisum in duas partes exercitum. Liv. 8, 25, 5 intersaeptis munimentis hostium pars parti abscisa erat. Tert. anim. 17 absciderunt opinionem a sensu et sensum ab anima. Avg. civ. 19, 23 a sapientia abscisa semper errat *anima*. Cassian. inst. 10, 13 ut humanitatem non abscidant ab eis. Cypr. epist. 75, 25 abscidere a caritatis unitate et alienum per omnia fratribus facere. Comm. apol. 204 abscisos in totum a saeculo praemonet esse. Ambr. Noe 20, 71 a dei abscisum gratia (Cassian. conl. 17, 9). Itala (Aug. c. Faust. 16, 22) Gal. 5, 12 abscidantur qui vos conturbant (Vvlg. abscindantur). Ambrosiast. I Cor. 16, 22 si quis ... Iesum non amat, abscidatur. Avell. p. 291, 2 abscidi ab ecclesia. 373, 5. 425, 15. 738, 4 melius est, si ecclesiastico corpori iungantur abscisi, quam ad abscisos transeant, qui .... Canon. 24 abscidatur a clero. Cassiod. in psalm. 118, 165. Corp. VIII 1863 post abscisos ex Africa Vandalos. Ps. Cypr. singul. cler. 9 qui se omni parte femineis affectibus ostendat abscisum. Gennad. 8 dissensione facta a coetu semet ipsos absciderant unitatis. Leo M. epist. 104, 5 ne se abscidat ab ecclesia.

2 *abicio, removeo*: Liv. 4, 10, 4 exiguam spem in armis, alia undique abscisa. 34, 30, 12 spe undique abscisa. 24, 30, 12 45, 25, 9 quam ne spem regibus absciderent auxilii sui. Sen. contr. 8, 1, 14 Frontin. strat. 2, 7, 4 Pavl. dig. 21, 2, 35. Amm. 19, 8, 4 defendendi vel fugiendi spes esset abscisa. Corp. III 567, 12 utrorumque spei aliquid apscisum est. Liv. 9, 23, 12 nos omnium rerum respectum praeterquam victoriae nobis abscidamus. Sen. contr. 9, 6, 2 abscisa missione. Sen. Phoen. 194 vitae bona proiecit atque abscidit. dial. 3, 7, 4 consilium omne et paenitentiam inrevocabilis praecipitatio abscidit. Lvcan. 4, 504 abscidit nostrae multum fors invida laudi. Tac. hist. 3, 78 abscisis omnibus praesidiis cessurus imperio videbatur. Pavl. dig. 28, 2, 9, 2 rumpit his casibus nepos testamentum, quod moriente avo filii ius pependerit, non abscisum ut superiore casu fuerit. Cypr. mort. 4 invidia concordiam rumpit, amicitiam abscidit. Sen. epist. 108, 16 quoniam quidem absciduntur facilius *vitia* animo quam temperantur. Clem. ad Cor. 63 si abscidatis iracundiam. Cypr. epist. 55, 29 praecludere est atque abscidere iter doloris ac paenitendi viam. Iren. 2, 26, 1 abscidens eorum ob huiusmodi scientiam supercilium. 2, 17, 11 ignorantiam. Arnob. nat. 6, 26 neque ullis remediis audacia possit abscidi. 1, 63 non ... omnia seminaria totius vitiositatis abscidit? Lact. inst. 6, 15, 3. Hier. epist. 19 abscisis opinionibus ambiguitatibusque supplosis. Cassian. conl. 5, 19, 2 curam. Avell. p. 218, 14 cognosce et abscidere in quibus inique locutus es. Pavl. Nol. epist. 11, 7 Cassian. inst. 6, 20 Sed. op. pasch. 5, 8. Cassiod. var. 3, 52, 4 ut contentionum protervitas abscidatur. 6, 19, 7 si contentiones eorum (*aegrorum*) noxias prudenter abscidas. hist. 10, 2 nefandum spectaculum prorsus abscidit. 12, 2 superstitionem. in psalm. 64, 7 haereticorum prava dogmata falce veritatis abscidit. Schol. Germ. Bas. p. 86, 14 ut venti ... pestilentiae vim absciderent. Arator 1, 1051 gentibus abscidens durae feritatis acumen. Cassiod. var. 3, 52, 8 ut contentionum protervitas abscidatur.
Sen. benef. 7, 19, 8 quidquid erat, quo mihi cohaereret, intercisa iuris humani societas abscidit. Val. Fl. 7, 324 abscisum quidquid pudor ante monebat. Ambr. Iac. 2, 48 abscide linguam, sed non abscides constantiam. Canon. 21 placuit abscidi istam consuetudinem. Cassiod. gramm. VII 213, 5 isti tamen ... omnem vobis caliginem ignorationis abscidunt. var. 3, 2, 3 quatenus causa quae inter vos vertitur amicis mediis rationabiliter abscidatur.

synonyma: *ad I*: amputo, avello, castro, decido, proicio, subprimo, trunco. *ad II*: praecludo, proicio, rumpo, supplodo. *opposita*: *ad II*: iungo, pendeo, tempero.

part. et adi. **abscīsus**, -a, -um *cf.* abscissus. *comp.* abscisior Val. Max. 6, 5 ext. 4. 1 *praeceps, abruptus*: *cf.* Liv. 32, 5, 12 qua abscisae rupes erant. 44, 6, 8 rupes utrimque ita abscisae sunt, ut despici vix sine vertigine quadam simul oculorum animique possit. 44, 5, 5 Sen. epist. 70, 21. Cvrt. 5, 3, 17 rupes abscisas et undique praeruptas. Lvcan. 6, 473 de rupe pependit abscisa (-ssa *V.*) fixus torrens, amnisque cucurrit. Amm. 19, 5, 4. Liv. 25, 36, 6 nec natura quicquam satis arduum aut apscisum erat, quod hosti aditum ascensumve difficilem praeberet. 32, 4, 5 saxo undique absciso. Sen. dial. 2, 1, 2 pleraque ex longinquo speculantibus abscisa et conexa videri solent. Sen. contr. 1, 3, 3 stat moles abscisa in profundum frequentibus exasperata saxis. Cvrt. 7, 11, 2 *petra* undique abscisa et abrupta. Stat. Theb. 2, 556 abscisis infringens cautibus uncas. Frontin. strat. 1, 4, 7 abscisi montes. Schol. Hor. sat. 2, 6, 91 nemoris praerupti, abscisi, alti montis. Amm. 31, 7, 3 ultra Haemi montis abscisos scopulos.
2 *de moribus et oratione* (*acerbus, asper, gravis, abruptus*): Sen. clem. 1, 2, 2 nec promiscuam habere ac vulgarem clementiam oportet nec abscisam. Val. Max. 2, 7, 14 aspero et absciso castigationis genere militaris disciplina indiget. 3, 8, 3 responso. 6, 3, 10 uxorem dimisit quod eam capite aperto foris versatam cognoverat abscisa sententia. 6, 5, 4 aliquando Charondae ... praefractior et abscisior iustitia. 6, 4, 3 quam efficax est animi sermonisque abscisa gravitas. Did. apost. 19, 20 non potens nec austerus nec durus nec abscisus nec sine misericordia noli inludere populo. Qvint. inst. 9, 4, 118 cur alia paucioribus verbis satis plena vel nimium, alia pluribus brevia et abscisa sint? Plin. epist. 1, 20, 19 non amputata oratio et abscisa, sed lata et magnifica et excelsa tonat, fulgurat, omnia denique perturbat ac miscet. 3 *de sonu vocis* (*i. q. raucus, tenuis*): Scrib. Larg. 74 altera arteriace ad fluorem et ad raucitatem arteriae, item ad tussim et abscisum (-ss- *ed. princ.*) sonum vocis.

synonyma: *ad 1*: abruptus, arduus, praeruptus. *ad 2*: amputatus, asper, austerus, durus, horridus (Val. Max. 6, 3, 10), praefractus, sine misericordia. *opposita*: *ad 2*: vulgaris. excelsus, latus, magnificus. *adv.* **abscīsē**: Val. Max. 3, 7 ext. 6 si verba numeres, breviter et abscise, si sensum aestimes, copiose et valenter. Call. dig. 50, 6, 6, 5 demonstratur varie nec abscise ... ex rescriptis divi Helvii Pertinacis.

abscindo, -scidī, -scissum, -scindere. [ab-scindo *Th.*] Gloss. ἀποσχίζω. II 237, 46 ἀποκοιτῶ, abscindo, amaneo (*erratum est pro* abscedo absideo *aut contaminatum cum* ἀποκόπτω). Gramm. suppl. 295, 27 abscindo corripit paenultimam in praeterito. [*deest ante* Cic., *postea non legitur apud* Cat. Lvcr. Caes. Sall. Nep. Liv. Manil. *alios. V.*]. *cf. sub* abscido *p.* 147, 74. *Fürtner, Archiv 5 (1888) 527.*

I ***proprie*** *scindendo abrumpo, deseco, evello*: 1 *de vestibus*: Cic. Verr. 6, 3 tunicam eius a pectore abscidit. Verg. Aen. 5, 685 umeris abscindere (exc. *Med.*) vestem. Ov. epist. 12, 153 Cvrt. 3, 11, 25 (-isa *codd.*). 10, 5, 19 abscissa veste qua induta erat, lugubrem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sumpsit. Prop. 4, 4, 72 Strymonis abscisso (absciso *N et pars dett.*) pectus aperta sinu. Ov. fast. 4, 448. Val. Max. 2, 7, 9 laciniis abscissis (-isis A^2 *et* Paris). 2 *de corporis partibus* (*ubi haud raro abscīdo expectas*). Verg. Aen. 4, 590 flaventisque abscissa comas. Aegr. Perd. 56 pinnam de propriis ardentibus abscidit alis. Cels. 5, 26, 5 caro ... abscissa. 7, 7, 4 ex angulo caruncula abscindatur. 5, 26, 28 quamvis ... non abscissus nervus est. Sen. Thy. 1062 membra nervosque abscidi viventibus. Sil. 3, 552 abscissa relinquunt membra gelu. Cels. 5, 26, 34. 7, 7, 6 neque ex palpebra quicquam abscindatur. 7, 10 ubi abscissus est *polypus.* 7, 19 membranulas ... si digito diducere non potest, scalpello abscindat (abscidat *Vat.*). 7, 21, 2. 7, 22 venae et arteriae ... infra vinculum abscindendae sunt. Tac. ann. 15, 69. 16, 11 eodem ferro abscindunt venas. Cels. 8, 25 si nudum os eminet, impedimento semper futurum est; ideo quod excedit, abscindendum est (Cassiod. hist. 10, 13 crus.). Stat. Theb. 3, 87 et iam media orsa loquentis absciderat (abstulerat *BM*) plenum capulo latus. Cod. Iust. 1, 27, 1 abscissis radicitus linguis. Itala (Lucif. Athan. 2, 17) Matth. 18, 10 si manus tua vel pes tuus scandalizat te, abscinde (ἔκκοψον, Vvlg. abscide). Hier. adv. Pelag. 2, 11 epist. 60, 16 Vvlg. deut. 25, 12 (?) Matth. 5, 30. I reg. 5, 4 duae palmae eius (*Dagon*) manuum abscissae erant. Ps. Hier. epist. 18 femina (*vipera*) in ipso coitu ... caput masculi abscidit. Vvlg. II reg. 20, 22 abscissum caput Seba. II Macc. 15, 30. Hier. in Nahum 2, 8 oculum ... eruamus, abscindamus a nobis. Avian. apol. 30 aurem sibi abscindens inde eum (*aprum*) fugavit. Cassiod. hist. 6, 12 ut subtilibus restibus eius aures abscinderent. Avian. apol. 28 tauro ... dominus cornua fecit abscindi. Vvlg. Ier. 48, 25. Ps. Max. Tavr. serm. 22 linguam ... protulit ... abscindendam. Cassiod. hist. 5, 31 Ambrosiast. I Cor. 4, 4. Cels. 6, 18, 2. Porph. Hor. sat. 1, 2, 42 ne testes ei abscinderentur, poenam pecunia redemit. Ps. Acro *ibid.* 46 demeteret: abscinderet. multis, inquit, etiam virilia amputata sunt. Ambr. vid. 13, 77 nemo se debet abscindere. Vvlg. deut. 23, 1 non intrabit ... abscisso veretro ecclesiam domini. Avg. civ. 2, 7 in templis daemonum Galli abscinderentur. *in imagine*: Ps. Mercat. Nest. epist. 3, 1 Christum ... habebat caput *Iohannes Baptista* quod non posset abscindi. Zeno tract. 2, 7, 1 argumentationis totius uno ictu omnes nervos abscindet. Sev. Minor. epist. Migne 20, 736. Hier. Galat. 5, 13 spiritu praeputium carnis abscindant. epist. 21, 20. 3 *de plantis*, *cf.* abscido: Verg. georg. 2, 23 hic plantas tenero abscindens de corpore matrum deposuit sulcis. Colvm. 4, 15, 3 abscisum (*sic codd.*). Iren. 4, 4, 1 sarmenta vineae ... nunquam a botris destituta abscinderentur. Cassiod. in psalm. 48, 14 herbas non radicitus evellunt, sed abscindunt ipsas potius summitates. *in imagine*: Pelagivs epist. 15 (Migne 30, 29) iuxta hanc intelligentiam abscindet pater omnem palmitem fructum non ferentem in filio. Ps. Hier. in Matth. Migne 30, 556 doctrinam patrum quasi surculos abscindunt. Ps. Avg. salut. doc. 34 abscindamus virgulta spinarum de agro cordis nostri. Ambr. in I Cor. 4, 14 medicus salutaris ... putamina abscindens. 4 *de terris diremptis*: Verg. Aen. 3, 417 venit medio vi pontus et undis Hesperium Siculo latus abscidit. Mela 2, 7, 115. Val. Fl. 2, 616 has ... terras ... Neptunia quondam cuspis et adversi longus labor abscidit aevi. Flor. 1, 18, 2 (2, 2, 2) cum videret opulentissimam in proximo praedam quodammodo Italiae suae abscissam (-isam *codd.*) et quasi revolsam. Sol. 2, 22 quos (*Reginos*) fretum medium a Siculis vi abscidit. Tert. apol. 40 vis undarum Lucaniam abscissam (*v. l.* abscisam) in Siciliae nomen relegavit. Mela 3, 46 Gades ... angusto spatio et veluti flumine a continenti abscissa. 2, 82 media pars eius (*campi*) quae abscissa proximis velut insula natat. Flor. 1, 24 (2, 8, 9) Euboeam insulam continenti adhaerentem tenui freto reciprocantibus aquis Euripus abscindit (-idit *codd.*). Oros. hist. 2, 18, 7 (-isa $PR^{a}D$). Plin. nat. 5, 85 primo hunc (*Euphraten*) illic in pugna Taurus aufert victusque et abscissus sibimet alio modo vinxit ac fractum expellit in meridiem. Stat. Theb. 10, 866 tanto violentior ille (*amnis*) ... maiore salo quassatque trahitque molem aegram, nexus donec celer alveus omnes abscidit et cursu victor respirat aperto. Sen. nat. 6, 22, 3. *cf.* Lvcan. 3, 471 rupes, quam vertice montis abscidit inpulsu ventorum adiuta vetustas. Hor. carm. 1, 3, 21 nequiquam deus abscidit prudens Oceano dissociabili terras (Schol. separavit). Ov. met. 1, 22 caelo terras et terris abscidit undas. Plin. nat. 4, 37 fretum quo montem Atho Xerxes ... continenti abscidit (Sol. 9, 3 Mart. Cap. 6, 655). Val. Fl. 2, 529 quantum ventis adiuta impulerat pontive fragor, tantum abscidit imi concutiens a sede maris *Hercules.* Clavd. Pros. 1, 144 rupit confinia Nereus victor et abscissos interluit aequore montes. *nota*: Stat. silv. 3, 2, 61 rude et abscissum (*abscisum M*) miseris animantibus aequor. 5 *de aliis rebus*: Prop. 3, 11, 63 Coclitis abscissos testatur semita pontes. Petron. 122 vs. 123 intremuit nubes elisosque abscidit ignes. Val. Fl. 1, 488 retinacula ferro abscidit. Stat. Theb. 5, 274 absciderunt tristes crudelia Parcae stamina. Tac. hist. 5, 6 bitumen influit ... donec abscindas. nec abscindere aere ferrove possis. Pallad. 4, 1, 3 vincula. Vvlg. Dan. 2, 34 *et* 45 de monte abscissus est lapis sine manibus. Hier. epist. 22, 19. 61, 4 Svlp. Sev. 2, 3, 7. Arator 2, 182 cum templa dicarent abscissis de rupe deis. Ter. Mavr. 1135 ubi sola manet verbi vocalis in imo et brevis haec abscissa etiam comitemque requirens nullaque consona iuncta parat dare temporis auctum .... Val. Max. 8, 3, 3 Hortensianae eloquentiae tanta hereditas una feminae actione abscissa non esset. Val. Fl. 2, 161 sic fata querellas abscidit. Vvlg. Hab. 3, 17 abscindetur de ovili pecus.

II ***translate*: 1** *separo*: Hor. sat. 1, 2, 113 inane abscindere soldo. *cf.* Ov. met. 1, 22 (*p. 151, 69*). 2 *abicio, respuo, tollo*: Hor. epod. 16, 35 quae poterunt reditus abscindere dulcis. Iren. 3, 16, 9 occasionem dissensionis volens abscindere. 5, 10, 2 concupiscentias carnis abscindere. Itin. Alex. 30 ille labor erat pretium morae abscindendae. Hil. in psalm. 129, 11 spem nobis evangelicae mercedis abscindere. Vvlg. Iudith 7, 24 forsitan ... indignationem suam abscindet. psalm. 76, 9. Cassiod. hist. 7, 4 ut ... discordantium contentiones abscinderet. Bachiar. laps. 16 (Migne 20, 1053) abscinde a te putrem consuetudinis voluntatem. Leo M. epist. 111, 3 eiusque a se consortium ... abscindat. Greg. M. dial. 4, 11 a se etiam licita abscindunt. epist. 9, 106. Hier. adv. Ruf. 3, 39 fuganda sunt omnibus modis et abscindenda languor a corpore (περικοπτέον) luxuria a ventre, ... Acta syn. Rom. a. 501 (Mon. Germ. auct. antiqu. XII p. 427, 15) causa ergo de sacerdotum animis ... abscissa est. Itala (Aug. quaest. hept. 4, 27) num. 16, 21 abscindite (*Zycha,* ascendite *cod.*) vos de medio synagogae istius. Iren. 4 praef. 3 abscindentes et dividentes Iesum a Christo et Christum a salvatore. Ambrosiast. Gal. 5, 10 abscindantur a misericordia domini, qui .... Hil. hist. frg. 2, 21 Photius a communione unitatis abscissus. Vvlg. Gal. 5, 12 utinam et abscindantur, qui vos conturbant. Ezech. 37, 11. Canon. 5, 19 non abscindentes eos qui sanctum propositum continentiae eligunt. Iren. 3, 11, 9 se ipsum abscindens ab evangelio. Hil. trin. 7, 4 ecclesia ... ex qua se diversarum impietatum furens error absciderit. Hier. in I Cor. 7 abscindit se a corpore Christi. Cassiod. in psalm. 6, 1 ipsi se a regno domini ... probentur abscindere. Vvlg. Is. 53, 8 abscissus est de terra viventium.

synonyma: *ad I*: amputo, demeto. revello. *Lehnert.*

[Abscintilla] *nom. mul.* Corp. X 6496 (*periit, corrupta*) A. Calphurnio L. f. Men. Abscintilla mater filio piissimo m. f. *latetne* Abascantilla? *Diehl.*

abscīsio, -ōnis *f. actus abscidendi*: Itala cod. Lugud. lev. 9, 21 pectusculum et brachium dextrum abscidit Aaron abscisionem ante deum (LXX ἀφαίρεμα, Vvlg. ablatio). Ignat. ad Rom. 5, 3 ossium (ἀνατομαί). Cassian. conl. 12, 1, 3 manuum aut pedum aut genitalium. Comm. Bern. Lucan. p. 210, 28 truncavit caput abscisione linguae. Theod. Prisc. 3, 9 sicut arboribus arescentium ramorum accommodatur salutaris abscisio. Cassian. inst. 1, 4 abscisio (-ss- *Paris. Laud.*) manicarum. Tert. adv. Iud. 8 hebdomades ... sunt subdivisae in abscisione priorum hebdomadarum. Schol. Germ. Bas. *cf. l. 66.* Zacch. consult. 2, 8 (Migne 20, 1121) in abscisionibus petrinis evangelicae conveniunt disciplinae. Avg. Cresc. 4, 5 solaminis. *eviratio* (*cf. p. 148, 84*): Arnob. nat. 4, 28 abscisione foedissima privatum *deum* his *genitalibus* esse. Hier. in Gal. 5, 12 tam detestanda abscisionis passio. Avg. civ. 7, 25 de abscisione Attidis. 7, 27 sectione membrorum, abscisione genitalium. *excommunicatio*: Bened. reg. 28 ... iam utatur abbas ferro abscisionis. Avell. p. 118, 4 in persona de cuius abscisione agitur. *apud rhetores*: Rhet. Her. 4, 53, 67 significatio fit ... per abscisionem .... per abscisionem, si cum incipimus aliquid dicere, deinde praecidamus, ut ex eo quod iam diximus satis relinquitur suspicionis, sic: ‘qui ista forma et aetate nuper alienae domi — nolo plura dicere’. *v.* interruptio, praecisio ἀποσιώπησις. *apocope*: Ter. Scavr. gramm. VII 12, 9 ... per abscisionem coniunctionis pars remanserit. Diom. gramm. I 452, 26 per apocopen id est abscisionem. Prisc. gramm. II 20, 2. 147, 15. 302, 5. 455, 5. Isid. orig. 1, 34, 3 apocope abscisio in fine, *translatio rara, v.* elisio. *de voce rauca* (*cf. p. 150, 65*): Scrib. Larg. 100 facit bene haec compositio ad suspirium et ad vocis abscisionem. Marc. med. 20, 4. *morum asperitas*: Did. apost. 20, 2 per tuam abscisionem is, qui expulsus est, ad gentiles revertetur.

? **abscissio**, -ōnis *f. num re vera extiterit, dubium, cf.* abscisio. Schol. Germ. Bas. p. 76, 5 reliquae *stellae* XIII ab abscissione (abscisione *P.* ἀποτομή) Tauri usque ad rachin vocantur Pliades. p. 76, 18 ⟨ab⟩ abscissione (abscisione schol. Strozz. p. 137, 6) Tauri ad id quod vocatur rachis. Ambr. poen. 10 non erat perditionis abscissio sed conversionis oratio. Leo M. epist. 155, 2 ita ut his quibus prodesse non potuerit correctio, non parcat abscissio. epist. 169, 12 de cuius abscissione agitur.

abscissūra intervalla Gloss. IV 302, 14. *Lehnert.*

? **abscito** absentio Gloss. V 435, 38. *cf. Löwe, Gloss. nom. p. 173. Stowasser, Archiv 1 (1884) 271.* *V.*

absconditio, -ōnis *f. v.* abscondo. *actus abscondendi vel se abscondendi. v. et* absconsio. Avg. Iob 7 absconditio Adae a facie domini et tectio foliorum.

absconditor, -ōris *m. v.* abscondo. *is, qui abscondit vel celat*: Tert. adv. Marc. 4, 25 iam nec revelator ipse erit, qui absconditor non fuit. Firm. math. 5, 15 Mercurius ... faciet ... secretos, simulatores, multae cogitationis ac rerum humanarum absconditores.

abscondo, -didī *et* -dī, -conditum *et* -cōnsum. [abs-condo *Th.*] Gloss. ἀποκρύπτω, κρύβω; obculto, abdo, recondo; abscondi κρυ-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

βῆναι. *verbum inde a* Plavto *per totam Latinitatem in usu fuit, postea vocem* abdo *paene abolevit. significatio et in usu proprio et in translato omni tempore admodum varia est et tangit fines verborum* condere, tegere, servare, delere. *non probantur exemplis, quae dicit* Isid. diff. 1, 9 (Migne 83, 11) absconsum est cuiuslibet arte celatum, absconditum vero naturaliter abditum. conditum est enim non consum. *Thielmann, Archiv 6 (1889) 151. 5 (1888) 535. 8 (1893) 255 et 258.* [*val.* ascunde, *it.* ascondere, *fr.-gall. vet.* escondre, *hisp.* escondir. *M.-L.*] apscondo: Cic. dom. 138 (*v. p. 165, 82*) Sen. dial. 5, 13, 1 (*v. p. 161, 77*). Cassiod. gramm. VII 157, 6 apscondo, aps et condo; *formae vero* abscundo, abcondo, ascondo *aut mendosae aut novellae esse videntur.* Prisc. gramm. II 516, 10 a 'do' verbo, quod simplex primae est coniugationis, composita cum praepositione tertiae sunt et primitivi servant perfectum duplicantia 'di' ... et 'condo' compositum a 'do' et ex eo 'abscondo'. itaque omnia idem praeteritum perfectum servant: 'credidi', 'vendidi', 'condidi', 'abscondidi'. *contra* Non. 75, 25 abscondidit, pro abscondit. Caper gramm. VII 94, 16 abscondi, non absconsi (*sic*, Exc. Montepess. abscondi, non abscondidi) sic et absconditus, non absconsus dicendum. Not. Tir. 12, 88 abscondit (abscondidit *V*). 12, 90 absconditum. Serv. georg. 1, 135 sane 'absconditum' dicitur, non 'absconsum', quia 'conditum' facit, non 'consum'. Diff. Suet. p. 307, 12 Roth: absconsum, si quicquam et sublata praepositione posset esse consum; nunc cum sit conditum, melius est, quod etiam nunc servat originem suam, absconditum. Diom. gramm. I 375, 25 abscondor absconsus et absconditus; melius absconditus, quia simplex condor conditus, item abscondor absconditus. Beda gramm. VII 264, 8. Diff. serm. p. 28, 1 Beck absconditum rationis est, absconsum consuetudinis. *forma perfecti* abscondidi *in usu erat inde a* Plavto *usque ad Augusteam aetatem, imitati sunt posteriores, velut* Sil. *et* Tert., Avg. *bis* in psalm. 30, 20 civ. 21, 18; abscondi *legitur inde a* Sen. rhet. *per totam Latinitatem; forma participii* absconditum *utuntur auctores omnium saeculorum,* absconsum *legitur apud* Ps. Qvint. *et inde a* Tert.

I ***proprie*: A *abscondo auferendo, abstrudo, removeo ex conspectu.***
1 *cum accusativo rei, absolute*: Qvint. decl. 269 p. 100, 1 pecuniam si defodi, si abscondi. Gell. 17, 9, 16 ... virum ... inlustrem ... epistulam ... hoc modo abscondisse. Serv. Aen. 2, 81 invento auro, quod ipse (*Vlixes*) ... absconderat. Apvl. met. 3, 16 *tonsor* e mediis papillis meis iam capillos absconditos iratus abripuit. 5, 11 muneribus absconditis. 9, 20 clavem curiose absconditam. Filastr. 130, 6 si quis abscondisset de psalmis aliquid, postmodum requirebantur. Fvlg. myth. 2, 3 boves ... cauda in speluncam tractas abscondidit. Vvlg. II Macc. 1, 20 sacerdotum ... qui absconderant *ignem* (ἀποκρυψάντων). Heges. 5, 18, 1 abscondebatur cibus. *ibid. fruges* diligentius absconditae. 5, 18, 2 fraus ... alimenti absconditi. Vvlg. prov. 11, 26 abscondit frumenta (ὁ συνέχων σῖτον), maledicetur in populis; benedictio autem super caput vendentium. Vvlg. Matth. 13, 44 quem (*thesaurum*) qui invenit homo, abscondit (ὃν ... ἔκρυψεν). Plin. nat. 9, 59 mugilum natura ridetur in metu capite abscondito totos se occultari credentium. Ambr. in psalm. 118, 20, 2 (Migne 15, 560) fertur coluber, cum urguetur periculo, caput semper abscondere. Ps. Hier. expos. Matth. (Migne 30, 550). Greg. M. moral. 33, 29, 53 (Migne 76, 708) hericius ... pedes introrsus subtrahit, caput abscondit. expos. I reg. 6, 2, 18 (Migne 79, 428) velut angues ... caudam proferunt, caput abscondunt. Avg. gen. ad litt. 12, 22 interiectis obstaculis nostra corpora, ne aliorum oculis videantur, abscondimus (*oppos.* ostendere cogitationes). *nota de igni*: Flor. 1, 7, 13, 18 pastorum casas ignis ille et flamma paupertatem Romuli abscondit.

indicato loco quo quid abscondatur: Plavt. Cist. 65 (*in imagine*) *stultitiam tuam* in latebras abscondas pectore penitissimo. Colvm. arb. 7, 3 quae (*gemmae*) in terram absconduntur. 22, 3 in medullam eius (*ferulae*) sine putamine nucem Graecam vel Avellanam abscondito et ita adobruito (*at* rust. 5, 10, 14 in medulla). Plin. nat. 17, 214 facilius abscondere et detorquere quo velis, plagas. Apvl. met. 9, 21 sublatis iis (*soleis*) et in sinum furtim absconditis. Tert. adv. Val. 31 ad molas delatum et defarinatum *semen* in consparsionis alvearia absconderit. Itala cod. Lugd. gen. 31, 34 Rachel ... accepit idola et abscondit illa in stratum cameli (ἐνέβαλεν εἰς τὰ σάγματα; *v. p. 154, 32*). Vvlg. Luc. 13, 21 simile est regnum caelorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinae sata tria (ἔκρυψεν εἰς σάτα τρία; *at* Matth. 13, 33 in farinae satis tribus). Sen. Herc. f. 826 sub Herculeas caput abscondit umbras *Stygius canis.* Fvlg. myth. 3, 6 novaculam sub pulvinal abscondit *Psyche* (*at* Mythogr. 1, 231 sub pulvinari). *nota*: Sen. clem. 1, 9, 1 iam pugiones in sinum amicorum absconderat.

ubi quid abscondatur: Plavt. Aul. 63 neu persentiscat aurum ubi est absconditum. Sen. benef. 7, 10, 4 quod *natura* aurum argentumque non interius absconderit. Apvl. met. 5, 19 novaculam ... tori qua parte cubare consuesti latenter absconde. Vvlg. Ier. 13, 6 tolle inde lumbare ... ut absconderes illud ibi (κατακρύψαι ἐκεῖ). 13, 7 fodi et tuli lumbare de loco, ubi absconderam illud (οὗ κατώρυξα αὐτὸ ἐκεῖ). 4 ibi in foramine petrae. Marc. med. 14, 31 ovum ... loco clauso si abscondatur ab eo. Plavt. Carb. frg. 3 secundum ipsam aram aurum abscondidi. Pompon. com. 68 numquid abscondidisti inter nates? Vvlg. Ios. 7, 11 tulerunt de mathemate ... furati sunt ... et absconderunt inter vasa sua (κλέψαντες ... ἐνέβαλον εἰς τὰ σκεύη). Mythogr. 1, 40 simulacrum ... a Troianis absconditum fuisse intra extructum parietem. *nota*: Soran. 2 (19), 27 p. 91, 6 adprehensa curvedine embryulci ... intra digitos abscondere debet. Colvm. 5, 10, 14 (*v. p. 153, 64*). Lvcan. 4, 457 rates *et* corpora saepe tulit caecisque abscondit in antris *praedo Cilix.* Frontin. strat. 2, 5, 31 in vicina silva nocte praedictas copias abscondunt. Vvlg. Ios. 7, 21 (*v. l. 22*) *cf.* Matth. 25, 25 abscondi talentum tuum in terra, ἔκρυψα τὸ τάλαντον ἐν τῇ γῇ). 7, 22 repererunt cuncta abscondita in eodem loco (ταῦτα ἦν κεκρυμμένα εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ). prov. 6, 27 numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo? (ἀποδήσει τις πῦρ ἐν κόλπῳ;) Ier. 13, 5 abscondi illud in Euphrate (ἔκρυψα). 43, 9 sume lapides ... et abscondes eos in crypta (κατάκρυψον ἐν προθύροις). Iob 36, 32 in manibus abscondit lucem (ἐπὶ χειρῶν ἐκάλυψε φῶς). II Macc. 1, 19 acceptum ignem de altari occulte absconderunt in valle (κατέκρυψαν). 1, 33 in quo (*loco*) ignem absconderunt (ἀπέκρυψαν). Matth. 13, 33 (*v. p. 153, 72*). 13, 44 simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro (θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν ἀγρῷ).

Vvlg. Ios. 7, 21 vidi inter spolia pallium ... et ducentos siclos argenti regulamque auream ... et concupiscens abstuli, et abscondi in terra contra medium tabernaculi mei argentumque fossa humo operui (αὐτὰ ἐγκέκρυπται ἐν τῇ σκηνῇ μου καὶ τὸ ἀργύριον κέκρυπται ὑποκάτω αὐτῶν). Itala cod. Lugd. exod. 26, 12 dimidiam partem veli ... abscondes post tabernaculum (ὑποκαλύψεις ὀπίσω τῆς σκηνῆς). Mythogr. 1, 231 (*v. p. 153, 75*). Vvlg. prov. 19, 24 *et* 26, 15 abscondit piger manum suam sub ascella (19, 24 ὁ ἐγκρύπτων εἰς τὸν κόλπον. 26, 15 κρύψας ... ἐν τῷ κόλπῳ). Sir. 29, 13 non abscondas illam (*pecuniam*) sub lapide in perditionem (μὴ ἰωθήτω ὑπὸ τὸν λίθον). Hyg. fab. 88 p. 85, 7 *Pelopia* gladium ... sub acropodio Minervae abscondit.

Vvlg. gen. 31, 34 illa (*Rachel*) festinans abscondit idola subter stramenta cameli (*v. p. 153, 69*). Avg. in psalm. 38, 12 (Migne 36, 424) si quaereres, ubi absconderes vel servares fructus tuos. Cod. Iust. 1, 12, 6, 6 si *res mobiles* apud quemlibet ex clericis absconditae sive depositae fuisse firmantur. *translate*: Itala (Tert. adv. Marc. 3, 6) Is. 29, 14 auferam sapientiam sapientium illorum et prudentiam prudentium eorum abscondam (ἀπολῶ ... σοφίαν ... σύνεσιν κρύψω. Vvlg. peribit sapientia a sapientibus eius et intellectus prudentium eius abscondetur). *nota*: Sen. Thy. 722 in vulnere ensem abscondit. Apvl. met. 5, 22 Psyche ... ferrum quaerit abscondere, sed in suo pectore. Sil. 1, 316 *hic* permissum ventis abscondit in aere telum.

condo: Vvlg. Is. 49, 2 posuit me sicut sagittam electam: in pharetra sua abscondit me (κρύψαι, *cf.* Hier. epist. 65, 12 Migne 22, 655). Avg. in psalm. 7, 13 (Migne 36, 105) framea quam non vibravit ..., sed tamquam in vagina humilitatis abscondit. *translate*: Vvlg. psalm. 118, 11 in corde meo abscondi eloquia tua (ἔκρυψα). prov. 2, 1 si susceperis sermones meos et mandata mea absconderis penes te (κρύψῃς). Iob 23, 12 in sinu meo abscondi verba oris eius (ἔκρυψα).

2 *cum accusativo animantis, absolute*: Plavt. Merc. 360 nequiquam abdidi, abscondidi, abstrusam habebam *puellam.* Rhet. Her. 4, 65 Gorgia, pediseque puerorum, absconde pueros, defende. Cic. nat. deor. 2, 66 quam (*Proserpinam*) ... absconditam (*a Plutone*) ... quaeri a matre fingunt. Sen. benef. 3, 25, 1 bello civili proscriptum dominum servus abscondit. Petron. 107 ut quos tuebaris, absconderes. Qvint. decl. 364 p. 396, 12 apparet illum noctem expectasse, quo facilius comites absconderet. Vlp. dig. 11, 3, 1, 2 est proprie refugium abscondendi causa servo praestare. Lact. inst. 1, 14, 4 Iunonem Saturno in conspectum dedere atque Iovem clam abscondunt. 1, 14, 5 Neptunum ... Ops ... clanculum abscondit ... filiam Glaucam Saturno ostendunt at filium Plutonem celant atque abscondunt. Firm. err. 7, 7 quis lunam (*i. Proserpinam*) rapuit? quis abscondit? quis Plutonis coniugem fecit? Dar. 43 Polyxenam ab eis (*Troianis*) absconsam invenit *Antenor* ... quod Polyxenam absconderat *Aeneas.* Schol. Hor. carm. 1, 8, 13 Achillem dicit a Thetide absconditum. Vvlg. Ios. 2, 4 tollensque mulier viros abscondit (λαβοῦσα τοὺς ἄνδρας ἔκρυψεν αὐτούς). 6, 25 quod *Rahab* absconderit nuntios (ἔκρυψε). IV reg. 6, 29 quae (*mulier*) abscondit filium suum (ἔκρυψε). II par. 22, 11 Iosabeth, quae absconderat eum (*filium Ochoziae,* ἔκρυψεν). Is. 16, 3 absconde fugientes et vagos ne prodas. Ier. 36, 26 ut comprehenderent Baruch scribam et Ieremiam; abscondit autem eos dominus (κατεκρύβησαν). Greg. M. dial. 3, 11 transeuntes milites hospitio suscepit *Cerbonius episcopus*, quos Gothis supervenientibus abscondit (κατέκρυψεν) eorumque vitam ab illorum nequitia abscondendo servavit (τὴν αὐτῶν ζωὴν ἐκ τῆς ἐκείνων πονηρίας τῇ ἀποκρυβῇ διεφύλαξεν). *nota i. q. absconditum habeo*: Vvlg. exod. 2, 2 eum (*filium*) abscondit tribus mensibus (ἐσκέπασαν). Cassiod. hist. 7, 27 (*v. p. 155, 77*). *indicato loco quo quis abscondatur*: Symm. papa epist. 12, 4 (Thiel, epist. pontif. p. 712) suscipiens explorantes in stuppam lini suae domus abscondit. Fvlg. myth. 2, 11 quem Minerva in cistam (cista Schol. Germ. Strozz. p. 133, 6 *V* Mythogr. 2, 37) abscondidit (-dit *H* Schol. Germ. Mythogr.). Schol. Germ. Bas. p. 93, 4 qui (*Oenopion*) cum a civibus ⟨sub *Robert*⟩ terram absconderetur (ὑπὸ γῆν ἐκέκρυπτο). *nota*: Flor. 2, 13, 87 Sextum fortuna in Celtiberia in-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terim abscondit aliisque post Caesarem bellis reservavit. *u b i quis abscondatur*: PARIS 6, 7, 2 Lucretium proscriptum . . . uxor Turia i n t e r cameram et tectum cubiculi . . . abscondit. CVRT. 6, 7, 23 Cebalino in armentario *a Metrone* abscondito. 7, 1, 37 meministi . . . dixisse te multos integros iuvenes in domo tuae matris abscondi. FIRM. err. 6, 5 praefertur cista, in qua cor soror latenter absconderat. *cf.* MYTHOGR. 2, 40 quod (*certamen invidiae*) sapientia, id est Minerva, abscondit in cista, id est in corde celat. AMM. 29, 1, 14 quo (*Theodoro*) in devia territorii parte abscondito. SERV. georg. 1, 19 cum Ceres vellet puerum (*Triptolemum*) in cinere et in igne abscondere. HEGES. 5, 53, 2 *mulier* quae filios quinque in aquae ductu abscondit. VVLG. III reg. 18, 13 absconderim de prophetis domini centum viros . . . in speluncis (*ἔκρυψα ἐν σπηλαίῳ*). II par. 22, 11 Iosabeth . . . tulit Ioas, filium Ochoziae, et furata est eum . . . absconditque eum cum nutrice sua in cubiculo lectorum (*ἔλαβεν . . . καὶ ἔκλεψεν . . . καὶ ἔδωκεν αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ εἰς ταμεῖον τῶν κλινῶν*). psalm. 26, 5 quoniam abscondit me in tabernaculo suo: in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui (*ἔκρυψέ με ἐν σκηνῇ αὐτοῦ . . ., ἐσκέπασέ με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ*). Is. 42, 22 in domibus carcerum absconditi sunt (*ἐν οἴκοις, ὅπου ἔκρυψαν αὐτούς*). Tob. 12, 12 mortuos abscondebas per diem in domo tua (*περιστείλῃς τὸν νεκρόν*). IREN. 4, 20, 12 Raab . . . suscepit tres speculatores . . . et a p u d se abscondit. DAR. 41 quam (*Polyxenam*) Aeneas a d patrem Anchisen abscondit. VVLG. I Macc. 16, 15 filius Abobi . . . fecit eis convivium magnum . . . et abscondit illic viros (*ἐνέκρυψεν ἐκεῖ*). CASSIOD. hist. 11, 8 (Migne 69, 1191) magi s u b terra hominem quemquam abscondentes. *cf.* GREG. TVR. hist. Franc. 4, 4.

a quo: VVLG. IV reg. 11, 2 Iosaba abscondit eum (*Ioas*) a facie Athaliae (*ἔκρυψεν ἀπὸ προσώπου*). apoc. 6, 16 dicunt montibus et petris: cadite super nos et abscondite nos a facie sedentis super thronum et ab ira agni (*κρύψατε*).

reflexive. absolute: RHET. Her. 4, 62 iste qui tamquam coclea abscondens (*del. Orelli*) ⟨et *C d*⟩ retentans sese tacitus quom domo totus . . . aufertur. POMPON. Vlp. dig. 47, 2, 7, 1 si, cum tibi furtum facerem de domo tua, abscondisti te, ne te occidam. TERT. adv. Val. 3 abscondat . . . se serpens quantum potest. AMBR. in psalm. 39, 20 (Migne 14, 1116) qui se abscondit, absconditur, quoniam qui ignorat, ignoratur. Cain et Ab. 2, 9, 32 abscondit se . . . qui velare vult culpam et tegere peccatum. 2, 9, 33 merito . . . se abscondit male conscius. VVLG. gen. 3, 10 timui eo quod nudus essem et abscondi me (*ἐκρύβην*). I par. 21, 20 Ornan . . . quatuorque filii eius cum eo absconderunt se. prov. 22, 3 callidus vidit malum et abscondit se (*aliter* LXX *αὐτὸς παιδεύεται*). Ioan. 8, 59 Iesus . . . abscondit se, et exivit de templo (*ἐκρύβη*). GREG. M. moral. 31, 28, 59 (Migne 76, 607) valde praeceps est qui semper se adversis obicit, et valde pavidus qui semper abscondit (*se*). CYPR. laps. 30 non te vel pudore criminis vel continuatione lamentationis abscondis? AVG. civ. 13, 15 quando *deus* timore dementi sese abscondenti homini dixit . . . . *nota*: CAEL. AVR. acut. 1, 3, 35 ut metu se abscondendum existimet *phreneticus*. *indicato loco q u o quis se abscondat*: HIER. in Zach. 1, 5, 5 (Migne 25, 1450) *mulier* ipsa se proicit et abscondit i n medium amphorae. GREG. TVR. glor. conf. 12 monachi . . . fugam ineunt et se in insulam maris abscondunt. ISID. orig. 12, 3, 10 *formicoleon* est animal . . ., quod se in pulverem (pulvere *vulg.*) abscondit (*v. p. 156, 10*). *in imagine*: GREG. M. moral. 22, 15, 31 (Migne 76, 231) cum de vitio suo quisque arguitur, s u b defensionum verba quasi s u b quaedam se arborum folia abscondat. *u b i quis se abscondat*: CAECIL. com. 40 hic i n tenebris i n t u s sese abscondidit. ITALA cod. Wirceb. Ier. 23, 24 si abscondat se homo in abdito (*εἰ κρυβήσεταί τις ἐν κρυφαίοις*. VVLG. *v. p. 168, 37*). AMBR. exam. 6, 8, 48 vulpis se abscondit in fovea, aves se tuentur in nido, homo non absconditur in fovea, sed decipitur. *cf.* GREG. M. moral. 19, 1, 2 (Migne 76, 96) vulpes . . . in fossis vel specubus se abscondunt; cumque apparuerint . . . . VVLG. gen. 3, 8 (*v. p. 156, 33*). Ios. 10, 16 fugerant . . . quinque reges, et se absconderant in spelunca (*κατεκρύβησαν εἰς τὸ σπήλαιον*). I reg. 13, 6 *viri Israel* absconderunt se in speluncis et in abditis, in petris quoque, et in antris et in cisternis (*ἐκρύβη ὁ λαὸς ἐν σπηλαίοις . . .*). 14, 22 Israelitae qui se absconderant in monte Ephraim (*οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει*). apoc. 6, 15 et reges terrae et principes et tribuni, et divites et fortes, et omnis servus et liber absconderunt se in speluncis et in petris montium (*ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια*). AVIAN. fab. prol. 31 mus . . . in caverna sua protinus se abscondit. AVG. c. Iul. 4, 16, 82 (Migne 44, 780 *et* 781) in paradiso se absconderunt Adam et mulier eius . . . . ubi se absconderunt in medio paradisi. VICT. VIT. 2, 20 cum se in quodam cubiculo abscondisset. CASSIOD. hist. 7, 27 (Migne 69, 1090) Athanasius . . . quatuor mensibus semetipsum in sepulcro patris abscondit (*v. p. 154, 76*). GREG. M. dial. 3, 29 (Migne 77, 285) se . . . in interioribus *ecclesiae* abscondidit *ecclesiae* custos (*ἑαυτὸν ἐν τοῖς ναοῦ ἐνδοτάτοις κατέκρυψεν*). ISID. orig. 12, 3, 10 (*v. l. 54*). *translate*: SEN. epist. 68, 1 absconde te in otio. sed et ipsum otium absconde. GREG. M. moral. 33, 29, 53 (Migne 76, 708) malitiosa mens sese intra se colligens in tenebris defensionis abscondit. 20, 14, 35 *et* 5, 6, 9 (*v. p. 156, 46 et 60*). SERV. Aen. 2, 45 p o s t quem (*montem Hippium*) se absconderant Graeci. AVG. gen. c. Manich. 2, 16, 24 (Migne 34, 208) a d arborem se dicuntur abscondere, quae erat in medio paradisi, id est ad se ipsos . . . ergo ad se ipsos absconderunt se. PS. AVG. serm. 69 (Migne 39, 1878) i n t e r ipsos flores serpentes venenosi frequenter se abscondunt. GREG. M. moral. 22, 15, 30 (Migne 76, 231) abscondit se a facie domini inter ligna paradisi. VVLG. I Macc. 9, 38 absconderunt se s u b tegumento montis (*ἐκρύβησαν ὑπὸ τὴν σκέπην*). GREG. M. moral. 5, 20, 40 (Migne 75, 700) myrmicoleon . . . est animal . . ., quod se sub pulvere abscondit (*v. p. 155, 55*). *cum* intra *translate*: GREG. M. moral. 5, 6, 9 *et* 29, 8, 17 (*v. l. 55 et 62*). VVLG. Bar. 6, 48 cogitant sacerdotes apud se, ubi se abscondant cum illis (*deis*; *ποῦ συναποκρυβῶσι μετ' αὐτῶν*). SIDON. epist. 8, 7, 1 ubinam se nunc . . . abscondunt, qui . . . blandiebantur? HEGES. 5, 27 fugient aut ad inferiora se conferent aut latibulis abscondent. VEN. FORT. carm. app. 30, 5 diffugiens vacuis me abscondo cavernis. *nota dativum*: PORPH. Hor. carm. 1, 9, 21 puellae solent verecundiam sexus cum libidine miscentes abscondere se quaerentibus (sequentibus *trad., corr. Buecheler*) amatoribus et rursus ut inveniantur risu se prodere. GREG. M. moral. 22, 15, 31 (Migne 76, 231) in qua . . . occultatione non se domino, sed dominum abscondit sibi. *a q u o*: AMBR. in psalm. 39, 20 (Migne 14, 1117) utinam tu, homo, non fugias et te ipse a Christo non abscondas. Cain et Ab. 2, 9, 32 iustus non abscondere se a domino deo suo, sed ipse se magis offerre consuevit. VVLG. psalm. 54, 13 abscondissem me . . . ab eo, qui oderat me (*ἐκρύβην ἄν*). Ioan. 12, 36 Iesus . . . abiit, et abscondit se ab eis (*ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ αὐτῶν*). GREG. M. dial. 4, 18 (Migne 77, 344) qui (*puer*) clamans declinabat faciem, ut se ab eis (*malignis spiritibus*) i n sinu patris absconderet (*εἰς τὸν κόλπον θέλων . . . κρύψαι*). GREG. M. moral. 31, 28, 58 (Migne 76, 606) *equus* se ab armatis hostibus quasi trepidus abscondit (*synon.* declino). ITALA (Ambr. Cain et Ab. 2, 9, 32) gen. 4, 14 a facie tua abscondam me (*ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσομαι*, VVLG. abscondar). VVLG. gen. 3, 8 abscondit se Adam et uxor eius a facie domini i n medio ligni paradisi (*ἐκρύβησαν . . . ἀπὸ προσώπου κυρίου . . . ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου*) (*v. l. 59. cf.* AVG. gen. c. Man. 2, 16, 24 [Migne 34, 208] absconderunt se a conspectu eius). GREG. M. moral. 22, 15, 30 (Migne 76, 231) (*v. l. 20*). VVLG. Sir. 6, 12 amicus . . . si humiliaverit se contra te et a facie tua absconderit se (*ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσεται*). 22, 31 a facie illius (*amici*) non me abscondam (*οὐ μὴ κρυβῶ*). LACT. inst. 2, 12, 18 *homo* abscondat se a facie dei. HIER. hom. Orig. in Jer. 12 (Migne 25, 680) iusti super quas iustitias non se absconderunt a facie dei? *ibid.* p. 679 *v. l. 69*. CASSIAN. conl. 5, 20 quae (*aquila*) cum . . . ultra nubium fuerit altitudines sublimata seseque ab oculis cunctorum mortalium ac facie terrae totius absconderit. GREG. M. moral. 20, 14, 35 (Migne 76, 158) cavernae terrae sunt cogitationes pravae, i n quibus se ab humanis oculis abscondunt *pravi* (*ibid. synon.* me subtraho). ITALA cod. Sessor. Is. 32, 2 Ps. Aug. spec. 144 erit homo abscondens sermones et abscondet se sicut ab aquae ictu (*κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφ' ὕδατος φερομένου* VVLG. *aliter v. p. 157, 41*). VVLG. psalm. 18, 7 nec est qui se abscondat a calore eius (*solis, ἀποκρυβήσεται τὴν θέρμην αὐτοῦ*). *cf.* GAVDENT. sermo 3. GREG. M. moral. 5, 6, 9 (Migne 75, 684) gaudet dum sepulcrum invenit . . ., ut extinctus mundo lateat, et a cunctis exteriorum rerum perturbationibus i n t r a sinum se intimi amoris abscondat. *translate*: VVLG. Sir. 42, 20 non praeterit illum (*deum*) omnis cogitatus et non abscondit se ab eo ullus sermo (*οὐκ ἐκρύβη ἀπ' αὐτοῦ . . . λόγος*). PS. CYPR. orat. 2, 2 sub qua fissura petrarum me absconsurus sum a b a n t e virtutem tuam? ITALA (Aug. gen. c. Manich. 2, 2 Migne 34, 196) gen. 3, 8 absconderunt se . . . ab ante faciem domini (*v. l. 33*). GREG. M. moral. 5, 6, 9 (Migne 75, 684) sancti viri . . . semetipsos . . . i n t u s a n t e dei faciem i n sinu mentis abscondunt. 29, 8, 17 (Migne 76, 486) *qui tacuit* ante potentis faciem i n t r a sui se latebras silentii abscondit.

cum dativo: GREG. M. moral. 5, 7, 12 (Migne 75, 688) auctor . . . noster, quia nobis in hoc exilium deiectis lucem suae visionis abstulit, sese nostris oculis quasi in tenebrarum latibulo abscondit.

abscondor i. q. me abscondo cf. AMBR. parad. 14, 68 tunc erubescimus, tunc nos gestimus abscondere *et* 14, 70 qui absconditur erubescit. HIER. hom. Orig. in Ier. 12 (Migne 25, 679) qui sancti sunt, non se abscondunt a facie dei, qui autem iniusti, absconduntur a facie eius. CASSIOD. var. 5, 42, 8 *et* GREG. M. moral. 33, 29, 53 (*v. p. 157, 30 et 155, 83*). ITALA *et* VVLG. gen. 4, 14 (*v. l. 32 et 33*). *absolute*: PLIN. nat. 9, 84 ambo (*saepiae mas et femina*) ubi sensere se adprehendi, effuso atramento . . . infuscata aqua absconduntur. 9, 147 *urtica* tacta . . . paulum si fuit intervalli absconditur. TERT. fug. 9 qui lucere nos iubet . . . non iubet fuga abscondi. IREN. 3, 23, 5 *Adam* timore corripitur et absconditur, . . . indignus est venire in conspectum et colloquium dei. HIER. epist. 36, 2 (Migne 22, 454) abscondar, ut latitem. 120, 7 (Migne 22, 991) qui (*discipuli*) propter metum Iudaeorum absconditi erant. VVLG. I reg. 19, 2 manebis clam et absconderis (*κρύβηθι καὶ κάθισον κρυφῇ*). III reg. 22, 25 ingredieris cubiculum intra cubiculum, ut abscondaris (*ὅταν εἰσέλθῃς ταμεῖον τοῦ ταμείου τοῦ κρυβῆναι ἐκεῖ. cf.* II par. 18, 24 *τοῦ κατακρυβῆναι*). iud. 9, 5 remansitque Ioatham . . . et absconditus est (*κατελείφθη . . . ὅτι ἐκρύβη*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Is. 26, 20 vade, populus meus, intra in cubicula tua, claude ostia tua super te, abscondere modicum ad momentum (ἀποκρύβηθι *cf.* HIER. epist. 22, 26 Migne 22, 411). Ier. 36, 19 vade et abscondere, tu (*Baruch*) et Ieremias, (κατακρύβηθι). Soph. 2, 3 si quomodo abscondamini in die furoris (ὅπως σκεπασθῆτε). prov. 27, 12 astutus videns malum absconditus est (ἀπεκρύβη). 28, 28 cum surrexerint impii, abscondentur homines (ἐν τόποις ἀσεβῶν στένουσι δίκαιοι). Iob 29, 8 videbant me iuvenes et abscondebantur (ἐκρύβησαν). GREG. M. moral. 16, 44, 73 (Migne 75, 1156) qui ... contra egenum et pauperem homicida est, per noctem quasi fur absconditur. *translate*: VVLG. Is. 29, 14 peribit sapientia a sapientibus eius (*populi*) et intellectus prudentium eius absconditur (τὴν σύνεσιν ... κρύψω). *indicato loco quo quis se abscondat*: ANTH. 481, 211 (*de croco*) parvulus aestivas latens abscondor in umbras. *ubi quis se abscondat*: FIRM. err. 12, 8 Saturnus ... filium fugiens in Italia fugitivus absconditur. FVLG. myth. 2, 3 *Cacus* in spelunca absconditur. VVLG. I reg. 14, 11 Hebraei egrediuntur de cavernis, in quibus absconditi fuerant (οὗ ἐκρύβησαν ἐκεῖ). 20, 5 dimitte ... me, ut abscondar in agro usque ad vesperam (κρυβήσομαι ἐν τῷ πεδίῳ). 20, 24 absconditus est David in agro (κρύπτεται ἐν ἀγρῷ). 23, 23 latibula ..., in quibus absconditur *David*. 26, 1 David absconditus est in colle Hachila (σκεπάζεται μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ βουνῷ). II reg. 15, 28 ego abscondar in campestribus deserti. III reg. 17, 3 recede hinc ... et abscondere in torrente Carith (κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρρῳ). Is. 2, 10 (*v. l. 48*). Am. 9, 3 si absconditi fuerint in vertice Carmeli (ἐγκατακρυβῶσιν εἰς τὴν κορυφήν), inde scrutans auferam eos, et si celaverint se (καταδύσωσι) ab oculis meis in profundo maris .... AVELL. 186, 5 p. 643, 19 cum in baptisterio absconsi essemus. VVLG. psalm. 53, 2 nonne David absconditus est apud nos? (κέκρυπται παρ' ἡμῖν). HIER. epist. 121, 8 (Migne 22, 1025) *Adam et Eva* absconditi sunt sub ligno vitae. CASSIOD. var. 5, 42, 8 qui (*ericius*) subito in tergus suum refugiens intra se collectus absconditur et cum nusquam discesserit, eius corpusculum non videtur. VVLG. I reg. 10, 22 *Saul* absconditus est domi (κέκρυπται ἐν τοῖς σκεύεσι). VVLG. Iob 34, 22 non sunt tenebrae et non est umbra mortis, ut abscondantur ibi, qui operantur iniquitatem (οὐδὲ ἔσται τόπος τοῦ κρυβῆναι). Dan. 13, 37 venit ad eam (*Susannam*) adolescens qui ibi (*in pomario*) erat absconditus (ὃς ἦν κεκρυμμένος). CASSIOD. hist. 4, 19 (Migne 69, 966) locum, ubi erat absconsus *Athanasius*. VVLG. Dan. 13, 18 nesciebant *puellae* senes intus (*in pomario*) esse absconditos (ὅτι ἦσαν κεκρυμμένοι). *a quo*: VVLG. Is. 32, 2 erit vir sicut qui absconditur a vento et celat se a tempestate (*v. p. 156, 48 et 164, 57*). Sir. 16, 16 a deo abscondar. VVLG. gen. 4, 14 a facie tua abscondar (*v. p. 156, 32. cf.* HIER. epist. 36, 2 Migne 22, 452). Iob 13, 20 tunc a facie tua non abscondar (ἀπὸ τοῦ προσώπου σου οὐ κρυβήσομαι). HIER. hom. Orig. in Ier. 12 (*v. p. 156, 69*). *ibid.* Migne 679 *et* 680 *Adam* absconsus (absconditus *alii*) est a facie dei ... melius est abscondi a facie dei quam fugere eum. VVLG. Is. 2, 10 abscondere in fossa humo a facie timoris domini (κρύπτεσθε εἰς τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου). *translate*: Ps. AVG. spir. et anim. 63 (Migne 40, 827) fuge ... paululum occupationes tuas, et abscondere modicum a tumultuosis cogitationibus tuis. *cum* ante: GREG. M. moral. 31, 16, 30 (Migne 76, 590) omnis ante illum (*rhinocerotem*) venator absconditur. *nota*: absconditus *i. qui se abscondidit*: PLIN. nat. 18, 364 *apes* contra industriam suam absconditae. AMM. 22, 7, 5 hominem mortis metu absconditum. AMBR. in psalm. 39, 20 (Migne 14, 1117) *Christus* etiam fugientes requirit et absconditos non vult perire. VVLG. Dan. 13, 16 non erat ibi (*in pomario*) quisquam praeter duos senes absconditos (κεκρυμμένοι). PAVL. NOL. epist. 29, 11 *cum* ille celebretur, qui absconditos ab ira ... regis centum viros dei pavit. IREN. 1, 31, 4 bestiae alicuius in silva absconditae. *translate*: GREG. M. moral. 33, 26, 46 (Migne 76, 703) ego qui electis meis magistros errorum sub specie sanctitatis absconditos perspicua cognitione manifesto.

abscondo *intransitive i. q. me abscondo*: APVL. met. 6, 12 poteris sub illa procerissima platano ... latenter abscondere. 8, 5 nos quidem cuncti pavore deterriti et alioquin innoxiis venationibus consueti, tunc etiam inermes atque immuniti, tegumentis frondis vel arboribus latenter abscondimus. VVLG. psalm. 55, 7 inhabitabunt et abscondent *inimici mei* (παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν αὐτοί). *de fluviis: demergi, mergi*: MELA 1, 74 ibi (*in specu*) ingens amnis ingenti fonte se extollens tantummodo se ostendit et ... iterum demersus absconditur (*cf.* 3, 97 *de Nilo*). PLIN. nat. 5, 55 mergi ... in cuniculos ipsum amnem (*Nilum*) vapore anhelantem fumidis cautibus, ubi conditur, verum ... extrahi ardoris vi ... ac, ne devoretur, abscondi. SOL. 32, 4 *Nilus* cuniculis caecis absconditur. 37, 6 *Tigris* mox Tauro resistente in profundum specum mergitur, quem subterlabens in altero eius latere apud Zomade emicat ... deinde identidem absconditur rursusque redditur.

B *abscondo tegendo, velando, vestiendo; occulto.* **1** *rem, absolute*: SEN. benef. 6, 6, 2 si quis scriptis nostris alios superne inprimit versus, priores litteras non tollit sed abscondit. epist. 90, 40 nondum avarus abscondendo quod sibi iaceret, alium necessariis quoque excluserat. 94, 57 *natura* aurum ... et argentum et propter ista numquam pacem agens ferrum, quasi male nobis committerentur, abscondit. 110, 10 ea, quibus periremus, nolente rerum natura et abscondente protulimus .... 115, 9 miramur parietes tenui marmore inductos, cum sciamus, quale sit quod absconditur. CVRT. 7, 4, 24 quos (*siros*) ita sollertes abscondunt *barbari*, ut nisi qui defoderunt, invenire non possint. COLVM. arb. 3, 5 in terram ... rectum sarmentum defigito, ita ut ne minus quattuor gemmae abscondantur. LVCAN. 3, 47 ut emissas venti rapuere carinas, absconditque fretum classes. VVLG. Matth. 5, 14 non potest civitas abscondi supra montem posita (κρυβῆναι) (*cf.* SED. carm. pasch. 3, 275 non absconditur ... urbs in monte sedens). AVG. civ. 8, 5 ea, quae Numa Pompilius re vera ad sacra eius modi pertinentia secum sepeliendo curavit abscondi et aratro eruta senatus iussit incendi. *indicato loco ubi quid abscondatur*: LVCR. 1, 904 si facta foret silvis abscondita flamma. HOR. sat. 2, 3, 173 te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem *nuces vidi*. SEN. exc. contr. 8, 6 matrimonii celebritatem remoti angulo ruris abscondis (*cf.* SIL. 15, 597 *Livius Salinator* secretis ruris tristes absconderat annos). SEN. Phaedra 1205 vastum mare, ultimo quodcumque Proteus aequorum abscondit sinu (*cf.* IVST. 31, 2, 4 *Hannibal* habebat ibi navem cum remigibus occulto sinu litoris absconditam). APVL. met. 8, 29 praedam absconditam latibulis aedium rati. SIDON. epist. 8, 8, 1 quousque prati comantis exuvias hibernis novalibus non ut eques, sed ut bubulcus abscondis? HEGES. 3, 9, 5 civitas ipso in montis supercilio sita septo genitali abscondita. *qua re*: SEN. epist. 16, 8 ut terram marmoribus abscondas. 86, 6 nisi vitro absconditur camera. SIDON. carm. 22, 147 tecta ... fulvo nimis abscondenda metallo. PLIN. nat. 7, 85 *quadrigā* quam musca integeret alis fabricata et nave quam apicula pinnis absconderet. HYG. fab. 261 p. 144 *Orestes* simulacrum sustulit absconditum fasce lignorum. *de re tegente*: SEN. Oed. 361 utrumque caesum tenuis abscondit caput membrana. CASSIOD. in psalm. 138, 4 (Migne 70, 989) quis ossa in homine videat, dum et caro illa vestiat et superducta cutis abscondat? COMM. Bern. Lucan. p. 41, 5 omenta ipsa sunt tomacula, quae intestina abscondunt. LVCAN. 10, 113 crassum ... trabes absconderat aurum. SIL. 11, 519 hic fluvium et campos abscondit caede (*i. corporibus*) virorum ductor. 17, 48 Scipio ... abscondit late propulsis puppibus aequor. SIDON. carm. 5, 457 nec sic Leucadio classis Mareotica portu Actiacas abscondit aquas. CORIPP. Ioh. 1, 165 abscondunt (ascondunt *T*) alta carinae et latet angustum centum sub puppibus aequor. *nota*: *miscendo tegere*: SEN. Thy. 915 veteris hunc (*cruorem*) Bacchi color abscondat. *cum dativo*: *cui quid abscondatur*: SEN. dial. 11, 9, 2 plus erit, quod illis caelum abscondat. ALBIN. carm. 1 (frg. poet. p. 406, 3) ille ... cui freta nulla repostos | abscondere sinus, non tutae moenibus urbes. *in imagine*: PAVL. NOL. epist. 23, 23 quae (*gloria dei*) infidelibus velamine legis absconditur, fidelibus evangelii revelatione detegitur. *nota locutiones hebraeas*: VVLG. psalm. 9, 16 in laqueo isto, quem absconderunt. 63, 6 (κρύψαι παγίδας). Ier. 18, 22 laqueos absconderant pedibus meis. psalm. 30, 5. 139, 6. psalm. 114, 4 in via hac absconderunt laqueum mihi. AMBR. exam. 6, 8, 48 in superioribus ... nemo tendit retia, laqueum nullus abscondit. HIER. vers. psalm. iuxta Hebr. 9 (Migne 28, 1133) in reti, quod absconderunt. VVLG. psalm. 34, 7 gratis absconderunt mihi interitum laquei sui (δωρεὰν ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν). prov. 1, 11 abscondamus tendiculas contra insontem frustra (*v. p. 160, 7*). Iob 18, 10 abscondita est in terra pedica eius et decipula illius super semitam (κέκρυπται). psalm. 34, 8 captio, quam abscondit (ἔκρυψαν).

2 *animantia*: SIL. 8, 190 harenoso ... Numicius illam (*Annam*) suscepit gremio vitreisque abscondidit antris. APVL. met. 9, 5 mulier callida ... hominem dolio ... dissimulanter abscondit. 9, 23 uxor ... adulterum alveo ligneo temere propter iacenti suppositum abscondit. AMBR. exam. 5, 3, 7 phocae ... quo tueantur eos (*catulos*) interno quoque recipere corpore et genitali feruntur alvo abscondere. 5, 13, 42 illa (*avis alcyon*) teneros fetus non latibulis aliquibus abscondit aut tectis nec includit cavernis. HEGES. 3, 15, 1 siqui resistere parabant, inruentibus supra se aliis bello abscondebantur. *nota*: OV. met. 12, 16 quas (*bis quattuor volucres*) simul et matrem ... corripuit serpens avidoque abscondidit ore [*sic coni. Merkel*, udo quas condidit ore *M*, avidoque recondidit ore *aliquot* ς, avidaque (a *ex* us *N*) r. alvo (alvo *in ras.* m. 2) *N* ς]. *de re tegente*: SEN. suas. 6, 5 non te (*Cicero*) ignobilis tumulus abscondet. ANTH. 437, 4 aspice Alexandri positum memorabile corpus, abscondit tantum putris harena virum. SEN. nat. 6, 1, 9 *nihil interest* utrum supra me domus unius onus veniat et sub exiguo eius cumulo ac pulvere exspirem an totus caput meum terrarum orbis abscondat. HEGES. 5, 53, 1 si cadant super nos montes et concavis specubus abscondant. SEN. Phoen. 593 regia frater meus habitet superba, parva me abscondat casa. Herc. f. 1340 ille me abscondet locus. nat. 3, 3 si altitudo illas (*anguillas*) luti penitus abscondit. epist. 43, 3 cum te parietes tui tegent, non abscondent. 6, 24, 5 totas nonnumquam urbes et recipit hiatus ille et abscondit. CVRT. 8, 13, 17 fossa ... non pedites modo, sed etiam cum equis viros poterat abscondere. MART. 1, 34, 8 abscondunt spurcas et monumenta lupas. APVL. 4, 1 frutectis absconditus. TERT. adv. Marc. 1, 9 deus, si ignotus fuit latuitque, illum regio latebrarum obumbravit ... certe immensa aliqua et maior indubitate eo, quem abscondit. AVSON. epist. 11 (15), 22

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 237, 22 Peip. Iculisma cum te absconderet. CASSIOD. var. 5, 17, 2 trireme vehiculum remorum tantum numerum prodens, sed hominum facies diligenter abscondens. *translate*: APVL. met. 9, 18 fide tenebrarum contectus atque absconditus. AVG. civ. 20, 2 *nescimus quo iudicio dei* plenus criminibus sublimetur honoribus, et hominem sine querella tenebrae ignobilitatis abscondant. *cf.* GREG. M. moral. 15, 7, 8 (Migne 75, 1044).

tego vestimentis, velo: *cf.* TERT. virg. vel. 2 plures ecclesiae virgines suas abscondunt. AMBR. virg. 2, 4, 29 (Migne 16, 226) sume habitum, qui abscondat feminam. SEN. dial. 11, 16, 3 numquam more aliarum, quibus omnis commendatio ex forma petitur, tumescentem uterum abscondisti quasi indecens onus. TERT. orat. 22 quod *virgo* propter deum abscondit, plane obumbret ... quid denudas ante deum quod ante homines tegis? PETRON. 124, 250 Pax ... abscondit galea (palla *Schrader*) victum caput. SIL. 14, 636 *Romani* tenuata iacendo et macie ⟨in⟩ (maciem *codd., corr. Barth*) galeis abscondunt ora, malusque, ne sit spes hosti, velatur casside pallor. IVV. 8, 203 *gladiator* nec galea faciem abscondit. AMM. 16, 12, 22 tegminibus ferreis abscondito bellatori. IVV. 9, 32 fatum est et partibus illis quas sinus abscondit. ARNOB. nat. 5, 27 (p. 198, 18) propudiosa corporum monstratur obscenitas obiectanturque partes illae quas pudor communis abscondere, quas naturalis verecundiae lex iubet. IVV. 6, 120 nigrum flavo crinem abscondente galero. SEN. epist. 80, 9 mangones quicquid est quod displiceat aliquo lenocinio abscondunt. PS. CYPR. bon. pudic. 12 cum cervices peregrinis lapidibus urgentur et absconduntur.

abscondere vultum, faciem signum est indignationis: OV. fast. 6, 615 vox audita est *Tulli* 'voltus abscondite nostros, ne natae videant ora nefanda meae'. veste data tegitur (*signum*). GERM. 122 *Virgo* descendens montibus ore velato tristisque genas abscondita rica (*coni. Scal. et Salm.*, vitta *Grotius*, ripa *codd.*). VVLG. deut. 31, 18 ego ... abscondam et celabo faciem meam (ἀποστροφῇ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ᾽ αὐτῶν). Iob 13, 24 cur faciem tuam abscondis, et arbitraris me inimicum tuum? (ἀπ᾽ ἐμοῦ κρύπτῃ). 34, 29 ex quo absconderit vultum, quis est qui contempletur eum? (κρύψει πρόσωπον). VVLG. deut. 31, 17 derelinquam eum (*populum*) et abscondam faciem meam ab eo et erit in devorationem (ἀποστρέψω τὸ πρόσωπον ἀπ᾽ αὐτῶν). Is. 8, 17 qui (*dominus*) abscondit faciem suam a domo Iacob (τὸν ϑεὸν τὸν ἀποστρέψαντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου). 54, 8 in momento indignationis abscondi faciem meam parumper a te (ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ). 57, 17 abscondi a te faciem meam et indignatus sum. 64, 7 abscondisti faciem tuam a nobis et allisisti nos in manu iniquitatis nostrae. Ier. 33, 5 quos percussi in furore meo et in indignatione mea, abscondens faciem meam a civitate hac propter omnem malitiam eorum. Ezech. 39, 23. 24. 29 Mich. 3, 4. AMBR. in psalm. 43, 90 (Migne 14, 1186) quare faciem tuam avertis? ... noli vultum tuum mihi abscondere, sed magis demonstra videre cupienti. *verecundiae vel metus*: VVLG. exod. 3, 6 abscondit Moyses faciem suam: non enim audebat aspicere contra deum (ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ). *pudoris*: PETRON. 67 extr. *Fortunata* composita ... in gremio Scintillae incensissimam rubore faciem sudario abscondit. 110 abscondebam ... frequentius vultum. LICENT. Aug. epist. 26 vers. 111 et mea Calliope quamvis te comminus altum horreat et vultus abscondat inutile tractans. VVLG. Is. 53, 3 et quasi absconditus vultus eius et despectus (ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ). *mortis i. q. abeo, decedo*: PAVL. PETR. Mart. 5, 865 vix solum a nobis potuisti abscondere vultum nobiscum pietate manens. me abscondo, abscondor *i. dissimulo, quis sim*: APVL. met. 7, 8 sumpta veste muliebri florida ... mitellaque textili contecto capite, calceis femininis albis illis et tenuibus indutus in sequiorem sexum incertus atque absconditus. CAPITOL. Ver. 4, 6 ut vagaretur nocte per tabernas ac lupanaria obtecto capite cucullione vulgari viatorio et comissaretur cum triconibus, committeret rixas, dissimulans quis esset, saepeque efflictum livida facie redisse et in tabernis agnitum, cum sese absconderet. HIER. epist. 96, 3 (Migne 22, 777) filius patris ... invisibilis deus et visibilis homo forma servi absconditus est. ENNOD. carm. 1, 16, 19 Christe ... veste servi absconditus nos ad triumphum provehis.

tego, humo tego sepeliendi causa, sepelio: *cf.* SVLP. VICT. rhet. p. 327, 21 *quidam reus* inventus est ... corpus sepeliens, id est ex oculis hominum eripiens et abscondens. GREG. M. moral. 4, 27, 52 (Migne 75, 663) quid enim aliud est peccare quam occumbere, et sepelire quam abscondere. 5, 6, 9 (*v. p. 160, 4*). *ibid.* (Migne 75, 684) mortui in sepulcrum abscondimur, cum mortificati exterius, in secreto internae contemplationis celamur .... hinc est quod Paulus per contemplationem mortuos et quasi in sepulcro absconditos discipulos viderat. VERG. georg. 3, 558 donec *cadavera* humo tegere ac foveis abscondere discunt. SEN. Phaedra 1245 absconde ocius dispersa foede membra laniatu effero. benef. 5, 20, 5 ut quodlibet cadaver absconderem. VVLG. Iob 3, 16 sicut abortivum absconditum non subsisterem. exod. 2, 12 *Moses* percussum Aegyptium abscondit sabulo. AVG. serm. 96, 4 (Migne 39, 1930) *Lazarus* absconditur saxo cavato. PRVD. cath. 9, 46 iam sepulcro absconditum Lazarum iubet vigere. CASSIOD. hist. 12, 2 (Migne 69, 1202) *Atticus* in aliud sepulcrum corpus Sabbatii iussit abscondi. *in imagine*: GREG. M. moral. 4, 27, 52 (Migne 75, 663) qui peccantem laudibus prosequuntur, exstinctum sub verborum suorum aggere abscondunt. 5, 6, 9 (Migne 75, 684) sicut ... sepulcrum locus est, quo absconditur corpus, ita divina contemplatio quoddam sepulcrum mentis est, quo absconditur anima. *nota*: *i. q. interficio et sepelio*: ITALA (Lucif. Athanas. 1, 25) prov. 1, 11 abscondamus ... in terra virum iustum iniuste (κρύψωμεν εἰς γῆν, *cf.* AVG. civ. 17, 20, *aliter* VVLG. *v. p. 158, 47*). VVLG. Iob 40, 8 absconde eos (*impios*) in pulvere simul et facies eorum demerge in foveam (κρύψον).

reflexive: APVL. met. 9, 41 placuit ut ipse quidem contubernio se tantisper absconderet. AVG. Iob 27 sicut tineae folliculus, quo se abscondit *tinea*. VEN. FORT. vita Mart. 2, 137 nam quamvis varia tegeretur larva figura, sancto nuda fuit, cum non se absconderet umbră. *passive*: SEN. Phoen. 112 funebri abscondar strue (*sic Leo*, funebre escendam struem *E*, funebrem ascendam struem *A*).

absconditus, a, um i. qui se abscondidit: APVL. met. 6, 5 quibus ... tectis vel etiam tenebris abscondita magnae Veneris inevitabiles oculos effugiam (*Psyche*)? 8, 7 inedia denique misera et incuria squalida tenebris imis abscondita iam cum luce transegerat *Charite*. 8, 16 inter conferta iumenta latenter absconditur.

e visu perdo: *cf.* SERV. Aen. 3, 291 'abscondimus' nauticus sermo est (PLAT. Prot. 338 A ἀποκρύπτειν γῆν). VERG. Aen. 3, 291 protinus aerias Phaeacum abscondimus arces. CLAVD. Pros. 3, 140 *Cybebe* Sicaniam quaerit, cum necdum absconderit Iden. PRVD. perist. 5, 461 at tu per undas emices ... palmula, donec relictum longior abscondat adspectus solum. *in imagine*: SEN. epist. 70, 2 praenavigavimus ... vitam et quemadmodum in mari, ut ait Vergilius (*Aen. 3, 72*) ... 'terraeque urbesque recedunt', sic in hoc cursu rapidissimi temporis primum pueritiam abscondimus, deinde adulescentiam, deinde ... illud inter iuvenem et senem medium ... deinde ipsius senectutis optimos annos. *nota*: *de sideribus*: AMBR. exam. 3, 4, 16 ferunt ... non aequales esse omnium motus, sed aliorum celeriores, aliorum tardiores esse circuitus, ut in eadem hora et videant se frequenter et frequenter abscondant, dum aliud ab alio praeteritur.

lucem demo: *inumbro*: AETNA 138 iugera pessum intercepta licet densaque abscondita nocte prospectare. PANEG. Messall. 154 illic et densa tellus absconditur umbra. PLIN. epist. 6, 20, 11 nubes descendere in terras, operire maria: cinxerat Capreas et absconderat. FIRM. err. 24, 2 obscurioribus tenebris orbem terrarum caligo noctis abscondit. *obscuro*: SEN. contr. 7, 1 (16), 4 terribili fragore horridae tempestates absconderant diem. SEN. Phoen. 394 atra nubes pulvere abscondit diem. ANTH. 239, 4 caelum (solem *V*) texere sagittae, abscondunt clarum Persica tela diem. AMBR. hymn. gramm. VII 256, 5 obduxere polum nubila caeli absconduntque diem sole fugato. PS. HIER. epist. 19, 6 (Migne 30, 194) cum in passione sol fugit, dies absconditur, terra concutitur. CVRT. 6, 6, 30 fumus ingens velut quadam nube absconderat caelum. IVV. 12, 18 densae caelum abscondere tenebrae. LACT. inst. 2, 9, 5 occidens ... conturbatae illi pravaeque menti adscribitur, quod lumen abscondat. *translate*: HIER. exc. comm. Iob prooem. (Migne 23, 1469) qui sensum litterae negligit, veritatis lumen sibi abscondit. GREG. M. moral. 25, 12, 30 (Migne 76, 341) lumen intelligentiae humilitas aperit, superbia abscondit. 4, 25, 46 (Migne 75, 660) quantalibet ... intentione adhuc peregrina mens satagat videre lucem sicut est, non valet, quia hanc ei damnationis caecitas abscondit. CVRT. 7, 4, 29 nitor siderum caligine absconditur (*hanc paragraphum Vogel inclusit ut glossema*). SERV. Verg. Aen. 1, 125 cum cori nubibus abscondunt et obruunt sidera. SEN. benef. 5, 6, 4 cum luna humiliore currens via infra ipsum solem orbem suum posuit et illum obiectu sui abscondit. nat. 1, 12, 1 tunc solemus notare, quemadmodum luna soli se opponat et illum tanto maiorem subiecto corpore abscondat. AMBR. exam. 4, 1, 202 illum (*solem*) terra abscondit. SERV. Verg. georg. 2, 478 potest fieri, ut aliquod eum (*solem*) corpus abscondat. GREG. M. moral. 30, 1, 2 (Migne 76, 523) quia auditorum mentes infidelitatis caligo repleverat, quasi emissum solis radium nebula interiacens abscondebat. CORIPP. Ioh. 6 (5), 458 abscondunt (ascondunt *T*) nubila cursus solis obscuratque diem squalenti lumine Phoebus. IVVENC. 4, 149 abscondet furvis rutilos umbris radios sol. SED. carm. pasch. 5, 234 sol nube coruscos abscondens radios. VEN. FORT. carm. spur. 1, 154 infra arcum abscondens fulgida luna iubar. COMM. Bern. Lucan. p. 36, 2 quod nefas ne sol aspiceret, nubibus se abscondit hoc est eclipsin passus est Mycenisque nox fuit. CASSIOD. in psalm. 21, 17 (Migne 70, 161) petrae scissae sunt, terra tremuit, sol amictu se tenebroso abscondit. *passive de sideribus*: FIRM. math. 1, 4, 11 qui (*siderum cursus*) ... nunc decedunt, nunc absconduntur. *occĭdo*: *cum dativo*: VERG. georg. 1, 221 ante tibi Eoae Atlantides abscondantur (COLVM. 2, 8, 1. SCHOL. Dan. Verg. georg. 1, 219 *Vergiliae* 'eoae' mane abscondantur ... id est spectando, nec occidunt. *cf.* SERV. nobis incipiunt non videri). PLIN. nat. 18, 246 III non. April in Attica Vergiliae vesperi occultantur, eaedem postridie in Boeotia, Caesari autem et Chaldaeis nonis, Aegypto Orion et gladius eius incipiunt abscondi. 18, 248 VII kal. Aegypto Haedi exoriuntur, VI Boeotiae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et Atticae Canis vesperi occultatur, Fidicula mane oritur. V kal. Assyriae Orion totus absconditur, IIII autem Canis. *cum ab*: PLIN. nat. 2, 179 idem (*septentrio*) a Rhodo absconditur. GERM. 618 tum caput abscondet Sonipes, tum tota latebit cervix. 638 Pegasus abscondit toto nunc pectore pennas. 681 tum Canis abscondit totius corporis ignis et latet Orion. LVCAN. 8, 159 iam pelago medios Titan (*sol*) demissus ad ignes nec quibus abscondit, nec si quibus exerit orbem, totus erat. *nota*: *poetice*: GERM. 686 Aurigam totum abscondit veniens Capricornus atque omnem ornatum venerandae numine Puppis (ARAT. 684 Αἰγοκέρως ἀνιὼν κατάγει).

praefulgendo obumbro: SEN. nat. 1, 1, 11 quid si dicas stellas interdiu non esse, quia non adparent? quemadmodum illae latent et solis fulgore obumbrantur, sic faces quoque transcurrunt et interdiu, sed abscondit illas diurni luminis claritas. SEN. epist. 92, 17 claritate ... eius (*solis*) quidquid sine illo luceret, absconditur. nat. 7, 1, 3 quod *sol* sidera abscondit. AMBR. exam. 4, 3, 9 per diem fulgorem illum lunarem stellarumque omnium sol exortus abscondit. off. 2, 1, 1 (Migne 16, 109) sicut exortus sol lunae globum et cetera stellarum abscondit lumina, fulgor honestatis ... cetera quae putantur bona ... obumbrat. HIER. hom. Orig. in Ezech. 9 (Migne 25, 757) ut splendor lunae et micantia caeli sidera, priusquam sol oriatur, in stationibus suis rutilat, orto vero sole absconduntur. in eccles. 1 (Migne 23, 1014) quomodo, si igniculum lucernae videns, contentus essem eius lumine, et postea, orto sole, non cernerem, quod lucebat, stellarum quoque lumina iubare viderem solis abscondi .... PLIN. nat. 2, 80 fugisse miremur *stellas* plenilunio abscondente *eas* aut cum solis suprave dictarum radii visus perstrinxere nostros. *nota*: FIRM. math. 4, 1 diligenter debemus inspicere ..., quando eam (*lunam*) in isdem partibus collocatam sol orbe suo rapiat et abscondat. *cf.* err. 7, 7 (*v. p. 154, 62*). AMBR. exam. 1, 9, 35 lux ... diem monstrat, tenebras abscondit.

de aqua: *inundo*: GERM. progn. frg. IV 53 *Venus* imbribus atris (astros *codd.*) et tonitru crebraque abscondit grandine terras. SEN. nat. 3, 28, 3 non exedi terrae debent, sed abscondi *imbribus*. SEN. nat. 7, 5, 3 antequam Burin et Helicen mare absconderet. epist. 71, 15 omnes hos fertiles campos repentina maris inundatio abscondet. AMBR. exam. 3, 3, 14 si diluvium Noe tempore abscondit et montes. CYPR. GALL. gen. 2 namque erat informis fluctuque abscondita tellus.

II *translate*: **A** ***celo, taceo, reticeo***: *cf.* BEDA gramm. VII 286, 27 celo celas, id est abscondo. **1** *cum accusativo rei*: CIC. S. Rosc. 121 est quiddam, quod occultatur, quod quo studiosius ab ipsis opprimitur et absconditur, eo magis eminet et apparet. SEN. dial. 7, 12, 3 effusus in voluptates ... abscondenda profitetur. benef. 2, 10, 4 quod praestamus offendit, nisi absconditur. epist. 83, 1 bene de me iudicas, si nihil esse in illis (*diebus*) putas, quod abscondam. 84, 7 *animus noster* omnia, quibus est adiutus, abscondat, ipsum tamen ostendat, quod efficit (*cf.* MACR. sat. praef. 1, 8). PLIN. nat. 25, 1 nihil intemptatum ... illis (*priscis*) fuit, nihil occultatum ... at nos elaborata iis abscondere ac supprimere cupimus. SEN. nat. 1, 16, 6 *Hostius Quadra* ea sibi ostentabat, quibus abscondendis nulla satis alta nox est. frg. 14 Haase: quid abscondis? FRONTO p. 114, 18 N. nequid Heraclitus absconderet. MIN. FEL. 10, 2 cur ... occultare et abscondere quicquid illud colunt magnopere nituntur, cum honesta semper publico gaudeant, scelera secreta sint. HIER. epist. 40, 3 (Migne 22, 474) dabo ... consilium, quibus absconditis possis pulchrior apparere. HORMISDA epist. 98, 3 (Thiel, epist. pontif. p. 895) non tacui, non abscondi. SEN. contr. 7, 7 (22), 2 plus accepit *pater* auri, quam quod posset abscondi. 9, 1, 3 vis tu divitias tuas abscondere (ostendere *coni. Faber*), cum in eos incideris, qui mendicitate censentur? SEN. dial. 7, 23, 3 nec iactabit illas (*opes sapiens*) nec abscondet. *proverbialiter*: EXC. Vales. 12, 61 aurum et daemonem, qui eum habet, non potest abscondere. SEN. dial. 11, 16, 3 (*v. p. 159, 10*).

CAT. 61, 205 bonum non abscondis amorem. LVCAN. 9, 1106 abscondunt gemitus et pectora laeta fronte tegunt. TAC. ann. 13, 16 dolorem, caritatem, omnis adfectus abscondere didicerat. HEGES. 3, 12, 3 victoriae studio abscondebant iniuriam (*i. dolorem*). MAXIM. eleg. 4, 27 certe difficile est abscondere pectoris aestus, panditur et clauso saepius ore furor. PVBLIL. N 11 naturam abscondit cum improbus recte facit. SEN. contr. 1 praef. 21 cum orationis cursus audientis iudicium impediat, dicentis abscondat (*oppos.*: propono) (*cf.* 4 praef. 9). SEN. epist. 19, 2 quod (*otium*) nec iactare debes nec abscondere (*cf.* 68, 1 *v. p. 155, 82*). dial. 3, 1, 5 cetera *vitia* licet abscondere et in abdito alere. epist. 94, 71 sanabis ista (*ambitionem, luxuriam, inpotentiam*) si absconderis. TAC. Germ. 12 tamquam scelera ostendi oporteat, flagitia abscondi. SEN. dial. 5, 13, 1 incipis vincere *iram*, si apsconditur (*cf.* dial. 5, 15, 2). MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 1 praevaricari *est* vera crimina abscondere (*cf.* GREG. M. expos. I reg. 6, 2, 18 Migne 79, 428 crimen immunditiae hominibus quidem absconditur, sed videnti omnia non celatur). FIRM. math. 5, 2 facinus nunquam poterit abscondi. VVLG. Iob 31, 33 si abscondi quasi homo peccatum meum (ἔκρυψα) et celavi in sinu meo iniquitatem meam (*cf.* GREG. M. moral. 22, 14, 32 (Migne 76, 230) et latendo peccatum committere et commissum negando abscondere). TERT. orat. 18 ubicumque ... operationem tuam abscondere potes. VVLG. I Tim. 5, 25 facta bona manifesta sunt; et quae aliter se habent, abscondi non possunt (κρυβῆναι; *cf.* HIER. epist. 54, 8, *oppositum*: in propatulo sum). VVLG. prov. 28, 13 qui abscondit scelera sua (*oppositum*: confiteor, ἐπικαλύπτων ἀσέβειαν; *cf.* HIER. epist. 122, 3 Migne 22, 1043 iniquitatem). Is. 3, 9 peccatum suum ... praedicaverunt nec absconderunt (ἀπήγγειλαν καὶ ἐφάνισαν). AVG. civ. 14, 19 irae opera aliarumque affectionum in quibusque dictis atque factis non sic abscondit verecundia ut opera libidinis. SEN. dial. 1, 6, 4 cum aliquid incidit, quod disturbet ac detegat, tunc apparet quantum altae ac verae foeditatis alienus splendor absconderit. 2, 17, 2 quam (*paupertatem*) sibi obiecit quisquis abscondit. FLOR. 1, 7, 13, 18 pastorum casas ignis ille et flamma paupertatem Romuli abscondit. CVRT. 5, 5, 11 optime miserias ferunt qui abscondunt. SERV. Aen. 12, 659 ut laquei absconderet dedecus. VVLG. sap. 7, 13 honestatem illius (*sapientiae*) non abscondo (τὸν πλοῦτον αὐτῆς οὐκ ἀποκρύπτομαι). SEN. contr. 10 praef. 14 Gavius Silo ... partem esse eloquentiae putabat eloquentiam abscondere. SEN. dial. 9, 5, 4 vir qui ... non alliserit virtutem nec absconderit. TERT. adv. Val. 3 nihil veritas erubescit, nisi solummodo abscondi. VVLG. Sir. 41, 18 melior est homo qui abscondit stultitiam suam quam homo qui abscondit sapientiam suam (ἀποκρύπτων *cf.* prov. 10, 14 Sir. 4, 28. 20, 33). LACT. inst. 7, 26, 9 abscondi ... tegique mysterium quam fidelissime oportet. VVLG. Tob. 12, 7 sacramentum regis abscondere bonum est (κρύψαι). Soph. 3, 5 iudicium suum dabit in lucem et non abscondetur (οὐκ ἀπεκρύβη). SER. SAMM. 44 cupiunt properos abscondere canos. FILASTR. 121, 10 temporalitatem ... obumbrare atque abscondere. HEGES. 3, 5, 2 zephyris ... civitas refrigeratur, ut orientis in partibus orientem abscondat. ITALA (Hier. epist. 129, 2). Is. 32, 2 vir abscondens sermones suos (*cf.* PS. AVG. spec. 144 *v. p. 156, 48*). VVLG. Sir. 1, 30 bonus sensus ... abscondet verba illius, et labia multorum enarrabant sensum illius (κρύψει). sap. 1, 10 tumultus murmurationum non abscondetur (ἀποκρύπτεται).

indicato loco: SEN. dial. 9, 3, 3 ubicumque otium suum absconderit *animus magnus*. SEN. dial. 7, 12, 4 non ab Epicuro inpulsi luxuriantur, sed vitiis dediti luxuriam suam in philosophiae sinu abscondunt. LVCAN. 2, 734 procul hoc et in orbe remoto abscondat fortuna nefas. FVLG. myth. 3, 6 desiderii flammam in pectore absconsam depalat. GREG. M. hom. in ev. 2, 26, 6 (Migne 76, 1201) omnis peccator dum culpam suam intra conscientiam abscondit, introrsus latet, in suis penetralibus occultatur. SEN. benef. 4, 23, 3 adspice ista tanto superne coetu labentia, quemadmodum velocitatem suam sub specie stantis atque inmoti operis abscondant. GREG. M. moral. 32, 2, 2 (*v. p. 163, 35*). TERT. apol. 21 quasi sub umbraculo insignissimae religionis, certe licitae, aliquid propriae praesumptionis abscondat *secta*. VVLG. Iob 20, 12 abscondet illud (*malum*) sub lingua sua (κρύψει ὑπὸ τὴν γλῶσσαν) ... et celabit in gutture suo. psalm. 39, 11 iustitiam tuam non abscondi in corde meo (ἔκρυψα, *oppositum*: dixi).

qua re: VERG. Aen. 4, 337 neque ego hanc abscondere furto speravi ... fugam. SEN. dial. 5, 26, 4 quid lenioribus verbis ulcus publicum abscondo? 12, 5, 4 ut hilaritatem de industria simulent et adversus res adumbrata laetitia abscondant *duces magni*. Phaedra 597 forsan iugali crimen abscondam face. LVCAN. 9, 1040 non aliter manifesta potens abscondere mentis gaudia quam lacrimis. SEN. dial. 5, 19, 2 cum latrocinia tenebris abscondi soleant. QVINT. decl. 335 p. 319, 7 *adulterium* tenebris absconderunt tamquam nefas. FIRM. math. 8, 33 celari ... et abscondi plurimis tegumentis natura divinitatis ab initio voluit. LACT. inst. 4, 2, 3 apparet ibi potissimum *sapientiam* esse quaerendam, ubi stultitiae titulus apparet: cuius velamento deus, ne arcanum sui divini operis in propatulo esset, thensaurum sapientiae ac veritatis abscondit. AVG. c. Iul. 1, 7, 35 (Migne 44, 666) stilum ... contumeliosum, non tanquam pallio pudoris absconderes, sed tanquam manu emendatiore confringeres. *de re celante*: SEN. Phaedra 159 ut secundus numinum abscondat favor coitus nefandos. CVRT. 4, 14, 14 hi ... campi deprehendere paucitatem, quam Ciliciae montes absconderant. PLIN. nat. 8, 50 velut abscondente turpitudinem loco. TAC. hist. 3, 68 nox et ignotum rus fugam Neronis absconderant. VVLG. prov. 10, 18 abscondunt odium labia mendacia (καλύπτουσιν). *cum* per: IREN. 5, 21, 2 *diabolus* mendacium abscondens per scripturam. ALC. AVIT. carm. 4, 276 *serpens* abscondens per dulcia sibila ... immortale odium. *cum dativo*: SEN. dial. 5, 36, 3 nihil mihi ipse abscondo, nihil transeo. GREG. M. in ev. 2, 39, 3 (Migne 76, 1296) perversa ... anima ... abscondit sibi mala sequentia. TERT. adv. Marc. 4, 25 illis traduxisse debuerat, quibus creator abscondidit (abscondit *c*), sapientibus et prudentibus (*v. p. 163, 16*). VVLG. psalm. 30, 20 quam (*dulcedinem*) abscondisti timentibus te (ἔκρυψας, *cf.* AVG. civ. 21, 18 *et* 24. *v. p. 164, 39*). 31, 5 delictum meum cognitum tibi feci, et iniustitiam meam non abscondi (*sc.* tibi, οὐκ ἐκάλυψα; *cf.* HIER. epist. 121, 8 *et* 122, 2 Migne 22, 1027 *et* 1042, *oppositum*: notum feci). GREG. M. moral. 17, 22, 32 (Migne 76, 25) divinae irae non absconditur quidquid illicitum perpetratur. AVG. in psalm. 34, 14 (Migne 36, 332) diem nobis novissimum mortis nostrae abscondis. CASSIOD. var. 12, 18, 1 cui (*domino*) nec culpa celari nec bonum possit abscondi. VEN. FORT. carm. 8, 3, 207

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abscondens aliis, nullis confessa dolores *virgo.* vita Mart. 3, 427 nihil absconsurus amico. CASSIOD. in psalm. 44, 9 (Migne 70, 323) sicut vestibus cooperiuntur membra mortalium, ita et maiestas verbi infidelium oculis velamine videbatur abscondi. *cum* ab: TERT. bapt. 17 domini sermo non debet abscondi ab ullo. IREN. 1, 19, 2 angelum abscondentem ab eo magnum mysterium (ἀποκρυπτόμενον ἀπ' αὐτοῦ τὸ μυστήριον). 4, 32, 1 hi qui alias doctrinas inferunt, abscondunt a nobis quam habent ipsi de deo sententiam. VVLG. Sir. 37, 7 a zelantibus te absconde consilium (ἀπὸ τῶν ζηλούντων σε κρύψον βουλήν). sap. 6, 24 non abscondam a vobis sacramenta dei (οὐκ ἀποκρύψω ὑμῖν μυστήρια). psalm. 39, 11 non abscondi misericordiam tuam et veritatem tuam a concilio multo (οὐκ ἔκρυψα ... ἀπὸ συναγωγῆς). 118, 19 non abscondas a me mandata tua (μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντολάς, *cf.* PROSP. in psalm. 118, 19 Migne 51, 339 *opposita*: in medio constituo, scio. *ibid.* ut ab eo non abscondantur, quae paene neminem latent). Matth. 11, 25 confiteor tibi ... domine, quia abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et revelavisti a parvulis (ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν ... καὶ ἀπεκάλυψας *cf.* Luc. 10, 21 ἀπέκρυψας). TERT. adv. Marc. 4, 25 *v. p. 162, 74.* SERM. Arian. frg. 10 Migne 13, 615 AVG. epist. 140, 24, 60 Migne 33, 563). I reg. 3, 17 si absconderis a me sermonem (κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα *cf.* 3, 18 *oppositum*: iudico. II reg. 14, 18 verbum). Ier. 38, 14 interrogo ego te sermonem, ne abscondas a me aliquid (μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα). Tob. 12, 11 manifesto volui veritatem, et non abscondam a vobis occultum sermonem. Is. 29, 15 vae qui profundi estis corde, ut a domino abscondatis consilium (οἱ ἐν κρυφῇ βουλὴν ποιοῦντες).
AVG. serm. 70, 2 (Migne 38, 442) ubi mala facta tua abscondis ab oculis dei? GREG. M. hom. in Ezech. 1, 4, 5 (Migne 76, 818) duae *pennae* corpora contegunt, quia timor et paenitentia ab omnipotentis dei oculis eorum mala praeterita abscondunt ... duae autem pennae tegunt corpora, quando eorum mala praeterita a conspectu aeterni iudicis timor et paenitentia abscondunt. *cum* ante: GREG. M. moral. 32, 2, 2 (Migne 76, 634) sancti viri ante dei oculos student culpas linguae tegere meritis vitae ... hoc quod districto iudici de sermone meo in me displicuisse considero, ante eius oculos sub velamine recti operis abscondo. *sequitur enuntiatum*: SEN. nat. 7, 8, 2 *cursus* cometarum lenis et qui per diem noctemque quantum transierit abscondat. GREG. M. moral. 22, 16, 39 (Migne 76, 236) fit, ut *sancti viri* ... abscondunt, quantae virtutis sint. CASSIOD. in psalm. 7, 16 (Migne 70, 72) sed quantum sit profundus *lacus*, absconditur. GREG. M. moral. 11, 24, 35 (Migne 75, 970) plerumque stultus, si tacuerit, utrum sapiens sit an stultus absconditur. VVLG. Ios. 7, 19 confitere atque indica mihi, quid feceris: ne abscondas (μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ). Iob 27, 11 docebo vos per manum dei, quae omnipotens habeat, nec abscondam (ἅ ἐστι παρὰ παντοκράτορι οὐ ψεύσομαι). AVG. Iob 8 (Migne 34, 834) si absconderit, quod filius dei est. HIER. epist. 36, 15 (Migne 22, 459) dimitte eam (*Sunamitim*), quia anima eius in amaritudine est, et dominus abscondit a me et non nuntiavit mihi (*cf.* IV reg. 4, 27 anima enim eius i. a. e., et dominus celavit a me, et non indicavit mihi).

2 *cum accusativo personae*: EXC. Vales. 12, 61 (*v. p. 161, 62 proverbialiter*). HIER. in Is. 6, 2 (Migne 24, 96) cum et apostoli salvatorem credentibus aperiant, infidelibus abscondant. VVLG. exod. 2, 2 *uxor* videns eum (*filium*) elegantem, abscondit tribus mensibus (ἐσκέπασαν. *synonym.* 2, 3: cum iam celare non possent, κρύπτειν). Iob 15, 18 sapientes confitentur et non abscondunt patres suos (ἃ σοφοὶ ἐροῦσιν, καὶ οὐκ ἔκρυψαν πατέρας αὐτῶν). AVG. conf. 10, 2 te enim mihi absconderem, non me tibi. GREG. M. moral. 25, 6, 11 (*v. l. 76*). AVG. Iob 15 per adipem, id est per exaltationem superbiae suae abscondit a se deum. CASSIOD. hist. 7, 2 (Migne 69, 1067) qui (*Alexander Magnus*) corpore mortali supernum abscondis regem. *passive*: *ignotus sum, latito*: SALV. epist. 9, 16 scriptor ille abscondi ac latitare omnibus modis voluit. VVLG. Sir. 12, 8 non agnoscetur in bonis amicus, et non abscondetur in malis inimicus. ENNOD. opusc. 1 p. 281, 18 numquam absconditur, quem prodiderit innocentia. ENNOD. epist. 9, 19 p. 242, 12 illi nec mores suggerunt fiduciam nec natura, qui in arce locatis absconditur, vobis praecipue. GREG. M. moral. 20, 17, 43 (Migne 76, 163) *plerique* a cognitione hominum abiectione vilitatis suae quasi quadam superductione velaminis absconduntur. *reflexive*: GREG. M. moral. 19, 23, 17 (Migne 76, 121) illos (*falsos apostolos*) commendaret *Paulus*, si se absconderet; cumque se non ostenderet, errori locum dedisset. CASSIOD. in psalm. 51, 3 (Migne 70, 374) plerumque homines, qui peccata faciunt, per decorem se compositae locutionis abscondunt. AVG. quaest. hept. 7, 49 (28, 3 p. 494, 4 Vind.) fugit, quoniam se quantus esset, abscondit. conf. 10, 2 (*v. l. 57*). GREG. M. moral. 25, 6, 11 (Migne 76, 325) illum (*deum*) nobis abscondimus, non nos illi.
translate: *de rebus*: GREG. M. moral. 26, 20, 35 (Migne 76, 369) si *concussa mens* ante dei oculos omne quod agit examinans semetipsam sibimet non abscondit. ENNOD. epist. 9, 33 ego sum, cui postquam meritum vestrum patuit, nequaquam se felicitas actionis abscondit. CASSIOD. in psalm. 113 (Migne 70, 817) *psalmorum virtutes* se et fidelibus aperiunt, et incredulis semper abscondunt.
VVLG. Sir. 42, 20 non abscondit se ab eo ullus sermo. GREG. M. hom. in Ezech. 1, 7, 2 (Migne 76, 841) sanctorum mens vehementer invigilat, ne se ante eorum oculos mala sub bonorum specie abscondant.

B ***oblivione tego***: SEN. benef. 3, 32, 5 illum (*Octavii patrem*) umbra adoptivi patris abscondit. fragm. 79 Haase: illum (*Tarquinium*) inter multa regum nomina iam abscondit antiquitas. SOL. 38, 3 quem (*Cilicem*) aestas pristina paene ultra aevum memoriae abscondit. HEGES. 5, 27 ut et languore commaceratos oblivio abscondat, et adversum pectus in hostem referentes, si mors convenerit, sequatur gloria. SEN. Herc. f. 291 quidquid avida tot per annorum gradus abscondit aetas redde. PS. CYPR. spect. 6 p. 9, 16 ut quae etiam aetas absconderat, sub oculos memoria reducat. AMBR. Iob 3, 11, 29 ut terrena omnia abscondat oblivio. HIER. in eccles. 1 (Migne 23, 1020) quomodo praeterita apud nos abscondit oblivio ... quasi non fuerint abscondentur. HORMISDA epist. 18, 2 (Thiel, epist. pontif. p. 778) cuius rei memoriam non potest tempus abscondere.
AMBR. Noe 31, 117 apostolus superiora obliviscebatur, priora appetebat, sed obliviscebatur, ut absconderet persecutionis errores, ut tegeret superiora delicta bonisque operibus obumbraret. apol. Dav. I 6, 24 crux domini omnes abolet atque abscondit errores. RVT. NAM. 1, 119 abscondat tristem deleta iniuria casum. *similiter*: GREG. M. in psalm. 39, 20 (Migne 14, 1116) omnes videt Christus: sed qui se abscondit, absconditur; quoniam qui ignorat, ignoratur.

C ***servo, protego,*** *tueor, defendo*: COLVM. 5, 5, 19 alii negant esse nudandam vitem, quo melius contra iniuriam ventorum ferarumque fructum abscondat ... ut ... tamen fructum vestire aut protegere possit. AMBR. exam. 5, 23, 80 theca tua, vagina tua Christus est, qui te protegat et abscondat in die malo. VVLG. Soph. 2, 3 quaerite dominum ... si quomodo abscondamini in die furoris domini (σκεπασθῆτε). Is. 49, 2 in umbra manus suae protexit me, et posuit me sicut sagittam electam: in pharetra sua abscondit me (κρύψει, *cf.* HIER. epist. 65, 12 Migne 22, 655 *et saepius*). Iob 14, 13 ut in inferno protegas me et abscondas me (εἰ γὰρ ... με ἐφύλαξας, ἔκρυψας δὲ ...). GREG. M. moral. 4, 11 (15), 19 (Migne 75, 648) electus quisque in iudicio per internum visum in vultu divinitatis absconditur. VVLG. psalm. 118, 11 in corde meo abscondi eloquia tua, ut non peccem tibi (ἔκρυψα, *cf.* HIER. epist. 84, 3 *et* 127, 4 Migne 22, 746 *et* 1089). GREG. M. moral. 16, 36, 44 (Migne 75, 1143) in sinu ... cordis verba eius abscondimus. VVLG. psalm. 30, 20 (*v. p. 162, 76, ambigua est enim sententia*). Os. 13, 12 colligata est iniquitas Ephraim, absconditum peccatum eius (ἐγκεκρυμμένη). HIER. vers. psalm. iuxta Hebr. 64, 3 (Migne 28, 1174) absconde me a consilio malignorum (ἐσκέπασάς με ἀπὸ συστροφῆς. VVLG. psalm. 63, 3 protexisti me). VVLG. psalm. 30, 21 abscondes eos in abscondito faciei tuae a conturbatione hominum (κατακρύψεις ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου). Iob 5, 21 a flagello linguae absconderis (ἀπὸ μάστιγος γλώσσης σε κρύψει). GREG. M. moral. 9, 27, 44 (Migne 75, 755) electos suos dominus et in fame a morte eripit et in bello a gladio abscondit. 9, 26, 40 (Migne 75, 880) a superni examinis acumine abscondor. 11, 41, 55 (Migne 75, 978) quia a districtione tui examinis non abscondar. hom. in Ezech. 1, 4, 5 (Migne 76, 818) qui facta carnalia per superducta bona opera a districto examine abscondunt. 12, 9, 13 (Migne 75, 993) beatus Iob ad infernum se descendere sciens, conditoris sui illic profectionem postulat, ut a locis poenalibus alienus existat, ubi ... a suppliciis abscondatur. hom. in Ezech. 2, 2, 23 (Migne 76, 972) in scriptura sacra et sub miraculis patrum a iaculis adversitatis abscondimur (*synonym.*: protego). VVLG. Is. 32, 2 erit vir, qui absconditur a vento et celat se a tempestate (*v. p. 156, 48 et 157, 41*).

addita sunt: curiose, diligentius, dissimulanter, furtim, latenter, occulte, secreto, clam, clanculum. late, penitus, pectore penitissimo, *alia*. *nota*: VVLG. psalm. 30, 21 in abscondito faciei tuae (ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου σου, *similiter in hebraico, v. l. 44*).

phrases: absconditum habeo *cf. Archiv 2 (1885) 396.* IVST. 31, 2, 4 habebat ibi navem cum remigibus occulto sinu litoris absconditam. AVG. in psalm 38, 12 (Migne 36, 423) nescio quos thesauros habes absconditos in terra. SCHOL. Pers. 1, 49 cum excussum fuerit *vestimentum*, quicquid habet absconditum, proicit. AVG. civ. 19, 4 ubi habent absconditam vel obrutam intelligentiam suam? absconditum (absconsum) teneo *cf.* teneo abscondito ENNOD. dict. 8 (*v. p. 167, 71*), contineo in abscondito IREN. 1, 24, 6 (*v. p. 169, 1*). AMBR. fid. 5 prol. 14 (Migne 16, 678) nos ... non intra latibula carnis absconditam domini teneamus pecuniam. Cain et Ab. 1, 9, 35 abscondita teneamus mysteria. serm. 46, 2 omnia ... quae in arcanis abditarum dispositionum tenebantur absconsa. CASSIOD. in psalm. 80, 3 (Migne 70, 587) *doctrinabilis lectio* quae in rerum natura prius tenebatur abscondita. 118, 30 manifesta sunt facta, quae sacris litteris tenebantur abscondita. absconditus (absconsus) lateo: FIRM. math. 1, 4, 8 scimus, quando *stellae quaedam* ... Solis orbe absconsae lateant. GREG. M. moral. 16, 36, 44 (Migne 75, 1143) verba, et cum ad operationem prodeunt, in sinu cordis absconsa latent. absconditus (absconsus) iaceo: ARNOB. nat. 6, 6 p. 219, 12 qui publicasset quibus (*neutr.*) Apis iaceret absconditus. GREG. M. moral. 22, 15, 31 (Migne 76, 231) quia intra conscientiam suam absconsus iacet.

synonyma: *ad I*: condo, recondo, abdo, aufero, subtraho, re-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

moveo, celo, occulo, occulto, averto, tego, intego, obtego, contego, claudo, includo, aboleo, deleo, sumo, capesso, velo, vestio, operio, cooperio, obduco, obruo, sepelio, abstrudo, fodio, defodio, obumbro, inumbro, obscuro, opaco, obcaeco; praetereo, praeternavigo; tenebris — umbris — latebris abdo — condo — claudo — includo — premo — obruo, umbris involvo, adspectu subtraho, oculis submoveo, ab oculis — a luminibus removeo — amoveo — arceo, removeo ex conspectu, caecis latebris committo — credo, terra — humo tego; laqueum — rete tendo. *ad II*: celo, occulto, supprimo, taceo, reticeo, praetereo, obumbro; oblivione tego; servo, tueor, defendo, protego. *abscondor* (*reflexive*): condor, abdor, occultor, tegor, fugio, lateo, latito, delitesco, (tenebris — umbris) me abdo — condo — occulo — occulto, me subtraho — celo, tenebras — latebras quaero, lucem fugio — vito, oculos fugio, sum occultus — invisus — inadspectus. *de sideribus*: occĭdo, occultor. *de fluviis*: mergor, demergor, condor. *opposita*: *ad I*: prodo, ostendo, ostento, profero, fodio, effodio, eruo, revelo, patefacio, aperio, monstro, demonstro obiecto, detego, nudo, denudo, in conspectum do, sub oculos reduco. *ad II*: prodo, ostendo, narro, enarro, fateor, confiteor, profiteor, pando, nuntio, nudo, denudo, revelo, aperio, patefacio, loquor, publico, manifesto, deprehendo, praedĭco, indĭco, disturbo, detego, allido, depălo, reddo, iacto, doceo, inlumino, cognitum — notum facio, in medium profero, in abdito alo. *abscondor*: videor, invenior, appareo, surgo, me obicio — prodo. *ad II passive*: pateo, emineo, appareo, publico gaudeo, sum manifestus — in propatulo. *de sideribus*: orior, exorior, appareo, mico, luceo, rutilo, fulgeo, exsero orbem. *de fluviis*: reddor, emico, extrahor. *compositum*: inabscondo.

?abscondor *deponens*. ITALA Tolet. Is. 16,3 *in verbis a* LXX *recedentibus, concinentibus tamen cum hebraicis*: coge consilium, abscondere fugientes (VVLG. absconde fugientes).

adiect. **absconditus** *et* **abscōnsus**. GLOSS. II 238,9 ἀπόκρυφος absconsus obcultus abditus. ἀπόκρυφον, κρυπτόν, absconditum, absconsum, abditum, secretum, abstrusum, celatum, latens, occultum. *de differentia et significatione formarum participii v. p. 153,5 et 19. nec comparativus nec superlativus leguntur. cf. Thielmann, Archiv 5 (1888) 535.*

I ***proprie***: *de loco*: RHET. Her. 4,9 fontes maximos penitus absconditos aperuisse. CIC. top. 27 earum rerum, quae absconditae sunt, demonstrato et notato loco facilis inventio est. Phil. 2,108 erant fortasse gladii, sed absconditi CVRT. 7,10,2 cursus absconditi indicium est aquae meantis sonus. SEN. nat. 6,8,1 subterraneos amnes et mare absconditum. APVL. mund. 11 cum de abscondito polo flatus adveniunt, notus est. ITALA (Tert. adv. Iud. 11) Ezech. 8,12 in cubiculo absconso (κρυπτῷ, VVLG. *v. p. 168, 1*). SIDON. epist. 9,11,9 solet aquam terrae visceribus absconditam per atomos bibulas radius extrahere solaris. FIRM. math. 3,5,16 ganeones et qui sordida et absconsa loca sectentur. 4,19,8 in locis ... absconsis et incognitis. HIER. comm. Matth. 4,24,27 (Migne 26,179) stultum est ... eum in parvo loco vel abscondito quaerere qui totius mundi lumen sit. VVLG. I Macc. 1,56 in abditis et in absconsis fugitivorum locis. FILASTR. 14 in speluncis abditis ... in speluncis absconditis *cf.* 24,1. SCHOL. Hor. sat. 2,3,173 'cavis' hoc est locis absconditis. FILASTR. 133,1 de thesauris locisque absconditis. VVLG. deut. 33,19 thesauros absconditos arenarum (*aliter* LXX. *cf.* Is. 45,3 dabo tibi thesauros absconditos et arcana secretorum, θησαυροὺς σκοτεινοὺς ἀποκρύφους. HIER. epist. 71,4). FIRM. math. 3,7,17 absconsas inveniant facultates. VVLG. Dan. 14,12 fecerant sub mensa absconditum introitum. 14,20 abscondita ostiola. *in imagine*: PS. AMBR. serm. 46,11 (Migne 17,721) absconsa perfidiae saxa. *de corpore*: FIRM. math. 5,3 absconsorum ac latentium dolores assiduos locorum. VVLG. Sir. 23,28 oculi domini ... hominum corda intuentes in absconditas partes (εἰς ἀπόκρυφα μέρη). SORAN. 2 (19), 29 si ... gravedine sua caput interioris parte vulvae absconsum est. *nota*: COMM. instr. 2,1 *tit. et* 1 de populo absconso sancto ... desideretur absconsus ultimus sanctus. *de stellis*: FIRM. math. 2,8,1 stellae ... aut occiduales aut absconsae ... absconsae (*sunt*) quas ⟨solis⟩ orbis tegit. IREN. 1,18,1 ogdoadem ... inenarrabilem et invisibilem, in visceribus absconditam intelligi (κρυβομένην).

II ***translate***: **1** *de rebus*: *arcanus, obscurus, ignotus, tacitus, invisibilis. cf.* SCHOL. Cic. Gron. p. 396,25 B. 'obscurum' est quod difficile (*adv.*) invenitur, 'absconditum' quod penitus ignoratur. CIC. Verr. 1,32 quid est ... quod fieri possit? non obscurum opinor neque absconditum. VVLG. sap. 7,21 quaecumque sunt absconsa et improvisa, didici (κρυπτὰ καὶ ἐμφανῆ). PS. AMBR. poen. 1 absconsum putas esse posse, quod sine teste commiseris. FIRM. math. 4,7,3 qui res sibi creditas abnegent vel absconsas publicare desiderent 4,14,20 qui res absconsas et abditas facile ratione perdiscant. HIL. in psalm. 118,17,1 rerum absconditarum diligens exquisitio. CIC. Catil. 3,3 quemadmodum in tantis et tam absconditis insidiis salvi esse possemus. epist. 3,12,1 eo mirandum est magis, nullam ne in tabellae quidem latebra fuisse absconditam malevolentiam. dom. 138 me nihil de apscondito iure pontificum dicturum. de orat. 2,278 salsa sunt ... quae habent suspicionem ridiculi absconditam. FIRM. math. 3,7,7 aurifices aut fossores aut absconsarum quarundam artium magistros (*cf.* 3,8,4. 3,9,4). 4,12,3 absconsarum aut inlicitarum litterarum actibus inhaerescunt. *cf.* 3,12,6. FIRM. math. 3,4,19 *Mars* facit absconsos corporum et immensos dolores. 3,12,1 absconsarum valetudinum vitia. 5,3 (Bas. 1551 p. 126) absconsa vitia. 7,10 p. 202 absconsis ... et latentibus aegritudinibus. COMM. apol. 672 quibus absconsa verebantur aurea saecla. IREN. 3 praef. ut ... sententias absconditas ut ipsi putant in manifestum proderem. HIER. reg. Pachom. praef. 9 (Migne 23, 65) alphabetum speciale, signis et symbolis absconditos sensus involvens. FILASTR. 88,5 scripturae absconditae, id est apokryfa (*cf.* HIER. epist. 96,20 Migne 72,789). VVLG. prov. 27,5 melior est manifesta correptio quam amor absconditus (κρυπτομένης φιλίας). 21,14 munus absconditum (δόσις λάθριος). Sir. 11,4 gloriosa et absconsa et invisa opera *altissimi solius* (κρυπτά). 20,32 sapientia absconsa (κεκρυμμένη). 42,9 filia patris abscondita est vigilia (ἀπόκρυφος). 17,17 absconsa testamenta per iniquitatem (ἐκρύβησαν). Iob 4,12 ad me dictum est verbum absconditum. Sir. 42,1 de revelatione sermonis absconditi (λόγων κρυφίων). CASSIOD. hist. 7,21 (Migne 79,1085) *responsum* olim quidem absconsum, tunc quidem manifestum. HIL. in psalm. 14,7 arcanum secreti consilii et absconditi. CASSIOD. in psalm. 10,3 (Migne 70,94) in abscondito consilio. AVG. epist. 149,1,4 (Migne 33,632) occulta dei iudicia ... de absconditis dei iudiciis. COD. Iust. 8,36(37),5(4),1 propter dolosam mentem et absconditam machinationem. GREG. M. moral. 31,30,62 (Migne 76,608) clandestina pravorum machinatio ... ex absconsa machinatione ... apertis congressionibus ... occultae machinationis. APVL. flor. p. 101 Oud. nec erat patris familias tam absconditum secretum. IREN. 1,1,3 magna et abscondita mysteria (ἀπόρρητα μυστήρια) (*cf.* 1,31,4 cum in manifestum redegimus eorum abscondita et apud se tacita mysteria. GREG. M. moral. 28,4,13 Migne 76,454). 3,14,1 abscondita et inenarrabilia didicisse gloriantur sacramenta. HIER. comm. Ezech. 1,1 (Migne 25,30) abscondita atque secreta et incomprehensibilia dei sacramenta monstrantur. CASSIAN. conl. 14,9,7 profunda et abscondita sacramenta. FIRM. math. 5,1 absconsarum religionum decreta. HIER. in Zach. 3,12,5 (Migne 25,1511) vota facient in abscondito mentis arcano. epist. 64,21 (Migne 22,620) hoc ... rationale duplex est: apertum et absconditum, simplex et mysticum. VVLG. Iob 3,23 *viri* abscondita est via (θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυμα). HIER. epist. 18,12 (Migne 22,368) non sunt in scripturis verba simplicia, plurimum in his absconditum est. 106,7 (Migne 22,840) Origenes ... signum ponit asterisci, id est stellam, quae quod prius absconditum erat, inluminet et in medium proferat. *cf.* AVG. civ. 30,30. AMBR. exam. 3,15,64. CASSIOD. hist. 1,14 (Migne 69,910) plantationes absconsas pullulare fecerunt. *nota*: VVLG. prov. 9,17 aquae furtivae dulciores sunt, et panis absconditus suavior (ἄρτων κρυφίων).

de voce: *depressus*: PRISC. gramm. II 48,25 abscondita voce solent interiectiones et huiuscemodi voces proferri. *cf.* II 20,4. III 91,21 (*secundum Donatum:*) *accentus interiectionum* non sunt certi, ... cum ... abscondita voce, id est non plane expressa, proferantur (*cf.* DON. gramm. IV 392,3 vocibus quas inconditas esse invenimus).

coniunctum cum dativo: AETNA 87 *poetae* norunt abscondita nobis coniugia *deorum*. COMM. apol. 101 est honor absconsus nobis et angelis ipsis. LACT. inst. 6,24,11 *deus* cui nihil absconditum, nihil potest esse secretum. FIRM. math. 7,10 invenire quod multis est absconsum. SERV. Aen. 10,176 quasi nihil ei absconditum vel abstrusum sit. HIER. comm. Eph. 3,4,30 (Migne 26,513) abscondita saeculis sacramenta. epist. 120,8,2 ut omnia, quae nunc nobis abscondita sunt, domus dei sacramenta videamus. AVG. civ. 15,7 quibus absconditum est cor alterius. ENNOD. op. 4 p. 385,14 cuius meritis nihil esset absconditum. CASSIOD. in psalm. 31,3 (Migne 70,2) ne quis domino putet absconditum in conscientiae penetralibus, quod ... recondit occultum. GREG. M. in I reg. 2,1,18 caelestia eis (*divitibus*) bona abscondita sunt. ISID. syn. 1,49 (Migne 83,835) finis noster nobis absconditus est. PS. CYPR. Iud. incred. 3 p. 122,12 ne aliquibus, quis ille (*Iesus puer*) esset, absconsum. *cum* ab: VVLG. Os. 5,3 ego scio Ephraim, et Israel non est absconditus a me (οὐκ ἐπέστη ἀπ' ἐμοῦ). Iob 24,1 ab omni potenti non sunt abscondita tempora (κύριον ἔλαθον ὧραι). psalm. 37,10 ante te *est* omne desiderium, et gemitus meus a te non est absconditus (ἀπεκρύβη ἀπὸ σοῦ *cf.* AVG. civ. 20,17). psalm. 68,6 tu scis insipientiam meam, et delicta mea a te non sunt abscondita (ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβησαν). Ezech. 28,3. Eph. 3,9 (*cf.* HIER. epist. 37,4 Migne 22,463). Col. 1,26 *verbum dei* mysterium, quod absconditum fuit a saeculis et generationibus, nunc autem manifestatum est sanctis eius (τὸ ἀποκεκρυμμένον). Luc. 18,34 erat verbum istud absconditum ab eis, et non intellegebant, quae dicebantur (ἦν κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν). PROSP. in psalm. 103,5 (Migne 51,290) quae (*vis*) licet abscondita a nobis sit, esse tamen recte creditur in sapientia et virtute creatoris. VVLG. Sir. 39,24 non est quidquam absconditum ab oculis eius (οὐκ ἔστι κρυβῆναι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν). Luc. 19,42 (AVG. epist. 198,3 *et* 199,4,12 Migne 33,902 *et* 908). Iob 28,21 sapientia abscondita est ab oculis omnium viventium (λέληθε): volucres quoque caeli latet (ἀπὸ πετεινῶν ... ἐκρύβη). Os. 13,14 consolatio abscondita est ab oculis meis (κέκρυπται). Is. 65,16 quia oblivioni traditae sunt angustiae priores et quia absconditae sunt ab oculis meis (οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

καρδίαν). Sir. 17, 13 viae illorum coram ipso sunt semper, non sunt absconsae ab oculis ipsius (οὐ κρυβήσονται *cf.* Is. 40, 27). Ier. 16, 17 non sunt absconditae *viae eorum* a facie mea (οὐκ ἐκρύβη ... ἀπενάντι τῶν ὀφθαλμῶν μου). AVG. civ. 17, 19 quae claritas in Christi corpore, cum resurrexit, ab oculis discipulorum potius abscondita fuisse quam defuisse credenda est.

2 *de deo sive homine*: *ignotus*: VVLG. Is. 45, 15 tu es dominus absconditus (εἶ θεὸς καὶ οὐκ ᾔδειμεν). *arcanus*: HIER. in Is. 7, 14 (Migne 24, 110) 'alma' apud eos (*Hebraeos*) verbum ambiguum est; dictus enim et adulescentula, et abscondita, id est ἀπόκρυφος. *ignobilis, humilis*: FIRM. math. 3, 2, 6 ipsos vero absconsos, latentes et animo pauperes reddit *Saturnus*. 3, 8, 1 erunt ... absconsi et miseri. 4, 9, 8 *Luna* facit obscuros et absconsos et tacitos. 3, 7, 26 *Mercurius* faciet delatores absconsos subdolos malitiosos maleficos. *nota*: VVLG. I Petr. 3, 4 qui absconditus est cordis homo (ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος).

synonyma: abditus, latens, latitans, latescens, caecus, obscurus, arcanus, secretus, occultus, tacitus, tectus, obtectus, contectus, conditus, reconditus, abstrusus, retrusus, opertus, adopertus, opacus, latebrosus, obductus, furtivus, celatus, invisus, reductus, avius, remotus, submotus, inadspectus, ignotus, subtilis; ignobilis, miser, humilis. *opposita*: notus, cognitus, apertus, manifestus, clarus, perspicuus.

adv. **absconditē** *et* **absconsē**. NON. 38 clandestino est abscondite. GLOSS. II 5, 7 absconse λάθρα. *cf. Thielmann, Archiv 6 (1888) 535 et 538; 8 (1893) 240.* *translate*: *de argumentatione*: *implicite*: CIC. inv. 2, 69 absoluta est, quae ipsa in se, non ut negotialis implicite et abscondite, sed patentius et expeditius recti et non recti quaestionem continet. *subtiliter*: CIC. fin. 3, 2 quae ... de voluptate dicuntur, ea nec acutissime nec abscondite disseruntur. *proprie*: *clam, furtim, sine testibus, v.* in abscondito (*p. 168, 75*): IREN. 4, 40, 3 qui a semetipso zizania absconse seminavit. ITALA cod. Lugd. gen. 31, 26 quid fecisti istud et quare absconse recessisti et furatus es et abduxisti filias meas (κρυφῇ, VVLG. quare ita egisti, ut clam me abigeres filias). cod. Wirceb. deut. 28, 57 comedit ... ea ⟨pr⟩o⟨p⟩ter inopiam abscons⟨e⟩ in angustia (κρυφῇ, VVLG. clam). codd. Cantabr. Vercell. Ioan. 7, 10 ascendit ... non palam, sed absconse (οὐ φανερῶς, ἀλλ' ἐν κρυπτῷ, VVLG. non manifeste, sed quasi occulto). psalt. Veron. Hab. 3, 14 adaperiens frenos suos quasi manducans egenus absconse (λάθρα, VVLG. in abscondito (*v. p. 168, 28*) *cf.* HIER. in Hab. 2, 3 Migne 25, 1330 abscondite; *at* AVG. civ. 18, 32 absconse). HYG. fab. 137 p. 116, 14 filium eius ... Merope mater absconse ad hospitem ... mandavit. VVLG. IV Esdra 14, 26 quaedam palam facies, quaedam sapientibus absconse trades. sap. 18, 9 absconse ... sacrificabant iusti pueri bonorum (κρυφῇ). iud. 4, 21 Iahel ... ingressa abscondite (ἐν κρυφῇ) et cum silentio. Ruth 3, 7 venit abscondite (ἐν κρυφῇ, *cf.* HIER. hom. Orig. in Ezech. 6 Migne 25, 741). II reg. 12, 12 tu ... fecisti abscondite (κρυβῇ): ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis Israel. Ier. 37, 16 interrogavit eum in domo sua abscondite (κρυφαίως). HIER. epist. 119, 5 (Migne 22, 969) abscondite fac misericordiam et in secreto. in Matth. 1, 10, 27 (Migne 26, 66) quod audistis in mysterio, apertius praedicate: quod didicistis abscondite (absconse *al.*), publice loquimini. in Hab. 2, 3 (Migne 25, 1330) vescentes abscondite. AVG. civ. 18, 32 potentes Iudaeorum ... esurientes panem doctrinae manducabant absconse. PS. AVG. serm. 63, 1 qui eleemosynam pro solo amore dei facit ... absconse facit. PAVL. PETR. vita Mart. 6, 6 quaerenti adsistens et nunquam absconse precanti. HIST. Apoll. 31 (Riese[1] p. 36, 10) *cod. γ* absconse ex occulto veniens. LEX Visig. app. 8 si *naturales* de ingenua absconse nati fuerint. *ibid.* 18 si quis ingenuus absconse peculium ad custodiendum acceperit. ENNOD. op. 3 p. 333, 24 quod soli deo exhibebat abscondite. VEN. FORT. vita Radeg. 21 (51) quem (*panem*) absconse (*E*, absconso *L*, absconsum *cett.*) sub fladone sumebat, ne quis perciperet. BENED. reg. 7 si *monachus* mala a se absconse commissa ... abbati non celaverit. ANTH. 481, 338 (Riese I[2] p. 368) absconse ducor longe per avia fugiens (*ignis*). ACTA Tarachi 11 ubi corpora ... martyrum absconse sepeliremus. *saepius*.

synonyma: clam, clandestino, in mysterio, occulto, ex occulto, in occulto, in occultis, in secreto, in abscondito, in absconditis. *opposita*: manifeste, aperte, apertius, publice, in publico, palam, in conspectu.

vix pro adv. habere licet **absconditō**: ENNOD. dict. 8 p. 446, 8 Vind. decus clari sanguinis non tenetur abscondito (*v. p. 164, 69*).

subst. **absconditum,** -ī *et* **absconsum,** -ī; *plur.* abscondita *et* absconsa, -orum.

I *proprie*: *de rebus*: VVLG. Iob 28, 11 profunda ... fluviorum scrutatus est, et abscondita in lucem produxit. VVLG. IV Esdra 16, 63 *deus* qui ... scrutinat omnia absconsa in absconsis terrae. VVLG. psalm. 16, 14 de absconditis tuis adimpletus est venter eorum (*inimicorum*, τῶν κεκρυμμένων σου). *nota*: IREN. 1, 18, 1 et invisibile ... et absconditum eius (*terrae*, τὸ ἀόρατον καὶ τὸ ἀπόκρυφον αὐτῆς) manifestantem dicere *Moysen*: terra autem erat invisibilis et incomposita. *de loco*: in abscondito *c. gen.*: SEN. nat. 6, 7, 5 non credit esse in abscondito (*E λ*, in abdito *meliores*, *cf.* nat. 2, 13, 2) sinus maris vasti. VVLG. psalm. 26, 5 protexit me in abscondito tabernaculi sui (ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς). Ezech. 8, 12 vides ..., quae seniores ... faciunt in tenebris, unusquisque in abscondito cubiculi sui (ἐν τῷ κοιτῶνι τῷ κρυπτῷ αὐτῶν). psalm. 80, 8 exaudivi te in abscondito tempestatis (ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος). *cf.* AMBR. in psalm. 45, 3 *et* 4 (Migne 14, 1190) quia de abscondito tempestatis ... ductus est sermo. abscondita *c. gen.*: VVLG. Abd. 6 investigaverunt abscondita eius (*Esau*, τὰ κεκρυμμένα αὐτοῦ). HIER. in Soph. 1, 11 (Migne 25, 1350) scrutabitur dominus cum lucerna omnia abscondita Ierusalem. *nota*: ex abscondito *c. gen*: GREG. M. moral. 30, 2, 8 (Migne 76, 527) *sancti viri* mittuntur et vadunt cum ex abscondito speculationis intimae in activae vitae latitudinem diffunduntur. in absconsis *c. gen.*: VVLG. IV Esdra 16, 63 (*v. p. 167, 77*). in absconditum: VVLG. Dan. 10, 7 fugerunt in absconditum. in abscondito: *absolute*: ITALA (Tert. scorp. 2) deut. 27, 15 maledictus homo, qui ... collocaverit illud (*opus manuum artificis*) in abscondito (ἐν ἀποκρύφῳ). psalm. 10, 9 Lucif. Athan. 1, 13 *impius* insidiatur in absconso (ἐν ἀποκρύφῳ, VVLG. in abscondito ut leo in spelunca). AMBR. off. 2, 1, 3 (Migne 16, 110) honestatis est vel misericordiam facere vel ieiunium deferre in abscondito (*cf.* VVLG. Matth. 6, 4 sit eleemosyne tua in abscondito, ἐν τῷ κρυπτῷ). HIER. in Dan. 4, 11 Daniel non in foro, non in plateis faciebat regis imperium, sed in abscondito. VVLG. Matth. 6, 6 intra in cubiculum tuum et clauso ostio ora patrem in abscondito, et pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi (ἐν τῷ κρυπτῷ) (*cf.* AMBR. psalm. 118, 55 Migne 15, 578. GREG. TVR. vit. patr. 14, 1 qui videt in absconso. CASSIAN. conl. 9, 35, 2 in abscondito oramus). Is. 48, 16 non a principio in abscondito locutus sum; ex tempore ... ibi eram (ἐν κρυφῇ). Ioan. 18, 20 in occulto locutus sum (ἐν κρυπτῷ) (*cf.* HIER. epist. 96, 20 Migne 22, 789 AVG. civ. 28, 30). Hab. 3, 14 qui devorat pauperem in abscondito (*v. p. 167, 39*). Matth. 6, 18 *pater* qui est in abscondito (βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ). Luc. 11, 33 nemo lucernam accendit et in abscondito ponit (εἰς κρυπτήν). CASSIOD. in psalm. 76, 2 (Migne 70, 547) coram eo (*deo*), id est non ad faciem hominum, sed in abscondito. ACTA Tarachi 10 cum essemus in absconso exspectantes. sub absconso: ITALA cod. Palat. Luc. 11, 33 ponit sub absconso (*v. l. 30*). ex absconso: GLOSS. II 578, 28 clandor (clandarius *a et b*) ex absconso (ab exconso *codd.*) alterum lapidans. in absconditis: *absolute*: VVLG. Ier. 23, 24 si occultabitur vir in absconditis (εἰ κρυβήσεται ἐν κρυφαίοις). thren. 3, 10 ursus insidians factus est mihi: leo in absconditis (ἐν κρυφαίοις). GREG. M. moral. 8, 35, 58 (Migne 75, 837) *aqua* plerumque in absconditis oritur ... plerumque vero ampla in absconditis surgit. *de corporis partibus*: HEGES. 1, 45, 19 abscondita corporis scatebant vermibus. VVLG. Sirach 39, 10 in absconditis suis consiliabitur *sapiens* (ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτοῦ). 14, 23 beatus vir ..., qui excogitat vias illius (*sapientiae*) in corde suo, et in absconditis suis intelligens. *nota*: VVLG. Rom. 2, 28 *et* 29 non ..., qui in manifesto, Iudaeus est, neque quae in manifesto, in carne, est circumcisio; sed qui in abscondito, Iudaeus est (ἐν τῷ κρυπτῷ, *cf.* AVG. epist. 196, 3, 9 Migne 33, 894).

II *translate*. (*synonyma*: abditum, arcanum, secretum.) *absolute*: IREN. 4, 18, 3 deum eum, qui absconsa manifestat. VVLG. Dan. 13, 42 deus aeterne, qui absconditorum es cognitor (*cf.* IREN. 4, 21, 2 absconsorum). Sir. 48, 28 *Isaias* ostendit futura et abscondita, antequam evenirent (τὰ ἀπόκρυφα). Dan. 2, 22 ipse revelat profunda et abscondita (σκοτεινά). *cum genitivo*: IREN. 5, 6, 1 fratres absconsa hominum in manifestum producentes ... et mysteria enarrantes. PS. CYPR. rebapt. 13 (*cf.* VVLG. Rom. 2, 16 occulta hominum τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, *at* HIER. epist. 98, 20 Migne 22, 809 abscondita hominum). AMBR. apol. Dav. I 10, 51 quem solum abscondita cogitationum et mentis occulta non fallunt. GREG. M. moral. 33, 26, 46 (Migne 76, 702) abscondita supernae contemplationis intramus. 8, 30, 49 (Migne 75, 832) cuncta ... mentis nostrae nobis absconsa manifestat. ITALA (Lucif. moriend. 11) psalm. 43, 22 novit absconsa cordis (abscondita *V. item* VVLG. *et* HIER. epist. 108, 18 Migne 22, 895). VVLG. Sir. 39, 3 occulta proverbiorum exquiret, et in absconditis parabolarum conversabitur (ἀπόκρυφα παροιμιῶν ἐκζητήσει καὶ ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν ἀναστραφήσεται). VVLG. I Cor. 4, 5 dominus qui illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium (τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους *cf.* HIER. epist. 148, 17 Migne 22, 1213). PAVL. NOL. epist. app. 2, 17 AVG. civ. 22, 29. *cum pronomine*: VVLG. Sir. 1, 39 revelet deus absconsa tua (ἀποκαλύψει τὰ κρυπτά σου). 4, 21 *sapientia* denudabit absconsa sua illi (ἀποκαλύψει αὐτῷ τὰ κρυπτὰ αὐτῆς). 13, 14 subsidens interrogabit te de absconditis tuis. IREN. 4, 19, 2 manus eius (*dei*) ... in absconsis inest et in secretis nostris et in manifesto alit et conservat nos.

in abscondito *et* in absconditis *et* in absconditum: *absolute i. q.* abscondite, clam: TERT. praescr. 26 si quid in tenebris et in abscondito audissent. ITALA cod. Palat. Ioh. 7, 4 nemo in absconso aliquid facit (ἐν κρυπτῷ, VVLG. in occulto). IREN. 4, 35, 4 abeunt ... tantas de uno gestantes sententias, in abscondito ferentes secum sua acumina. 3, 15, 1 doctrina apostolorum ... neque alia quidem in abscondito, alia vero ... in manifesto docentium. 5, 15, 3 verbum ... eum, qui in abscondito plasmator noster est, in manifesto ostendens quoniam ipsum verbum manifestum hominibus factum fuerat. 2, 27, 2 dicentes in absconso haec eadem salvatorem docuisse.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 24, 6 non oportere omnino mysteria effari, sed in abscondito continere per silentium (σιγῇ ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς). FILASTR. 136, 5 lex Moysi aliud in sono vocis, aliud in abscondito, salutare Christi mysterium continens, nuntiabat. PS. AMBR. vit. virt. 4 (Migne 17, 1153) in abscondito nihil boni facies. 8 (Migne 17, 1156) amo quem ita in abscondito diiudicans reprehendo (*v. l. 21*). VVLG. deut. 27, 15 ponet illud (*opus manuum artificum*) in abscondito (ἐν ἀποκρύφῳ *cf.* TERT. scorp. 2). Ios. 2, 1 misit Iosue ... exploratores in abscondito. Ier. 13, 17 in abscondito plorabit anima mea a facie superbiae (κεκρυμμένως). Iob 13, 10 ipse vos arguet, quoniam in abscondito faciem eius accipitis (κρυφῇ). 31, 27 laetatum est in abscondito cor meum (λάθρα). Is. 45, 19 non in abscondito locutus sum in loco terrae tenebroso (οὐκ ἐν κρυφῇ οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκοτεινῷ). Sir. 16, 22 plurima opera illius sunt in absconsis (ἐν ἀποκρύφοις). AMBROSIAST. Rom. 13, 11 (Migne 17, 173) illicitā nocte, id est, in abscondito fiunt (*oppos.*: in die, hoc est palam). PROSP. voc. gent. 1, 16 (Migne 51, 669) in abscondito est consilium, sed non latet dominum. BOET. top. Arist. 8, 1 (Migne 64, 946) in absconso proponentes ea quae per se proposita non ponerentur. IREN. 4, 26, 3 qui ... crediti sunt ... esse presbyteri ... in absconsis agunt mala. PS. AVG. confl. vit. 8 (Migne 40, 1096) amo quem ita in absconditis diiudicans reprehendo (*v. l. 5*).
COMM. instr. 2, 25, 9 bellum in absconsum geritur.

absconsio, -ōnis *f. v.* absconditio. *proprie: actus abscondendi, velandi*: HIER. in Hab. 3, 4 nos diximus 'ibi (*in cornibus*) abscondita est fortitudo eius': Aquila transtulit 'et posuit absconsionem fortitudinis suae': Symmachus 'et posuit absconditam fortitudinem suam'; solus Theodotio nostrae translationi congruens ait 'et ibi absconsio fortitudinis eius'. *actus se abscondendi*: GREG. M. moral. 22, 15, 30 (Migne 76, 231) in qua absconsione *primi hominis* non latendi effectus, sed affectus notatur. *de stellis: obscuratio*, κρύψις: CHALC. comm. 124 stellarum errantium opera ... perspicue videntur ... in coetibus ... et effulsionibus et absconsionibus. *translate: actus celandi*: GREG. M. moral. 5, 7, 12 (Migne 75, 685) est autem et alia vitae nostrae absconsio. 25, 14, 32 tamquam rationem quandam absconsionis ac revelationis adiungens. *perfugium, defensio, protectio*: VVLG. Is. 4, 6 et tabernaculum erit in umbraculum diei ab aestu, et in securitatem et absconsionem a turbine et a pluvia (ἐν σκέπῃ καὶ ἐν ἀποκρύφῳ). HIER. nom. hebr. p. 14, 8 Lag. Sethri, exactor meus, vel absconsio mea. *ibid.* p. 18, 8 Elisafath, deus congregavit, vel dei mei protectio sive absconsio.

absconsor, -ōris *m. v.* absconditor. FIRM. math. 3, 7, 8 absconsores auri et divitiarum faciet *Mercurius* (*opp.* 3, 7, 7 fossores auri). *item* 3, 9, 1. *Oertel.*

absectus, -a, -um. *v.* seco. PRISC. gramm. II 34, 5 ut diceremus 'obssessus, abssectus', quod minime licet. COD. Iust. 12, 33, 5 pr. singulis non coniunctis ..., sed absectis atque discrepantibus. *dubia lectio est* AVELL. p. 702, 9 *ubi codd.* adsectas *vel* abseptas.

absegmen, -inis *n.* [*cf. c.* absectus *Th.*] FEST. 242 penitam offam Naevius appellat absegmen carnis cum coda: antiqui autem offam vocabant abscisum globi forma. *V.*

Absēns *cogn. vir.* CORP. VI 12510 Apsens. V 2362 (*Atriae*) M. Sabinius Apsens. VIII 12638 T. Flavius Apsens. 2048 M. Vlpius Absens. *hinc* **Absentius,** -a. AVG. c. Petil. 1, 1 cum essem in ecclesia Constantiniensi, Absentio praesente. *Otto.*

absentātio, -ōnis *f.* DESIDER. epist. 1, 11 (Migne 87, 254) ut post diutinam corporis absentationem refocillemur mutua confabulatione. GLOSS. ἀποστήθισις, ἀπὸ στόματος (*var.* σώματος; abstentatio *Scaliger*).

absentia, -ae *f.* GLOSS. ἀπουσία. *Leonhard et Wlassak, PW. I 115—121. vox rara apud scriptores inde a* CIC. *deest apud* CAES., SALL., NEP., LIV., VELL., CELS., SCRIB. LARG., MELAM, ASC., PLIN. nat. *Wölfflin, Archiv 5 (1888) 508.*

de hominibus: CIC. Piso 37 confer si audes absentiam tuam cum mea. 63 et digressum meum et absentiam et reditum ita longe tuo praestitisse. Att. 14, 13 a, 1 vereor ne absentia mea levior sit apud te. SEN. contr. 2, 7 (15), 2 in absentia viri nimium liberae mulieris. *ibid.* 5. 10, 1, 8 Macerio qua violentia in absentiam Metelli strepit. VAL. MAX. 8, 5, 5 illo sacrilegum flagitium uno argumento absentiae tuente. SEN. dial. 11, 15, 3 aliquot annorum absentia. *ibid.* ut nec fortunae meae interesses nec absentiae adsuesceres. epist. 40, 1 *imagines amicorum absentium* desiderium absentiae falso atque inani solacio levant (HIER. epist. 60, 7). 55, 10. CVRT. 4, 13, 9 gloriae semper aut absentiam Darei aut angustias locorum aut furtum noctis obstare non patiar. 6, 3, 1 qui praesentes metuunt in absentia hostes erunt. COLVM. 9, 1, 23 absentia sua familiae cessandi ... spatium dare. PETRON. 94 iramque meam prudenti absentia extinxit. QVINT. inst. 4, 2, 70 occasione et absentia custodum corruptus (AMM. 28, 6, 27). decl. 278 p. 133 etiamsi te peregrinatio detinuit, etiamsi absentia in causa fuit (246 p. 8). TAC. Agr. 15 absentia legati. 45 longae absentiae condicione. ann. 3, 71 annuam absentiam *flaminis dialis.* 3, 31 longam et continuam absentiam paulatim meditans (4, 64. 15, 36). 6, 15 PLIN. epist. 6, 4, 4. 6, 7, 1 scribis te absentia mea non mediocriter adfici. 7, 3, 1. paneg. 87 nemo in taedium praesentia, nemo in oblivionem absentia veniat. SVET. Iul. 23 Tib. 10. FRONTO p. 71 N. in nobis quantum molestiae absentia, tantum commodi adfert desiderium inritatum. p. 135, 11. VLP. dig. 4, 8, 21, 9 valetudine vel rei publicae causa absentia impeditus. TRYPH. dig. 27, 1, 45, 1. 27, 2, 6 quod per absentiam eius deserta derelictaque sunt pupilli negotia. GELL. 15, 2, 8 ut adversum eas non fuga simus tuti nec absentia. APVL. met. 6, 21 diutinam suae Psyches absentiam. flor. p. 39. 78 Oud. TERT. scorp. 3 anim. 43 OPTATVS p. 140, 9. AMM. 14, 6, 11 cum nobilitas florem adultae virginis diuturnum absentia pauperis erubesceret patris. 17, 13, 17 absentiam nostram despiciens. 20, 4, 6. HIER. epist. 127, 8 absentiam nostri mutuis solabamur adloquiis. 76, 1 absentiam corporum crebro vince sermone. VVLG. Phil. 2, 12. AVG. serm. 235, 3 absentia domini non est absentia. epist. 22, 9. SIDON. epist. 2, 1, 1 praesentiam Seronati et absentiam tuam. 6, 6, 1. 7, 14, 2. LEX Burg. lib. const. 81, 1 occupationes et absentias deputatorum iudicum. CVRT. 3, 8, 10 terribilem antea regem et absentia sua ad vanam fiduciam elatum. AVG. ord. 2, 7, 21 absentiam a sermone nostro animi tui non aegre tuli.

de rebus: TERT. resurr. 12 reducuntur siderum absentiae. HIER. epist. 78, 1 absentiam terrae sanctae non sustinens. CLAVDIAN. MAM. 1, 9 omnis aer solis praesentia clarescit et tenebrascit absentia. epil. absentias rerum et imagines memoriae retentas ... cogitamus. *defectus*: QVINT. inst. 5, 7, 1 pro diffidentia premitur absentia *testimoniorum*. APVL. Plat. 2, 21 egestatem namque non absentia (abstinentia *codd.*) pecuniae, sed praesentia inmoderatarum cupidinum gignit. 2, 22 virtutis. AVG. c. Iul. op. imp. 5, 44 absentia luminis remanere obscuritatem. nat. boni 15 sunt tenebrae lucis absentia sicut silentium vocis absentia. *pluralis numerus*: VLP. dig. 4, 6, 28, 3 TERT. resurr. 12 CLAVDIAN. MAM. epil. LEX Burg. lib. const. 81, 1.

synonyma: peregrinatio, fuga. *oppositum*: praesentia.

absentio, -āre. *cf.* absento. PETR. CHRYS. serm. 71 (Migne 52, 402 B) Christi regnum prolongat et absentiat a nobis *i. nimis diu abest.*

absentīvus, -a, -um. PETRON. 33 ne diutius absentivŏs morae vobis essem.

absento, -āvī, -ātum, -āre. *transitive: absentem facere, removere*: CYPR. sing. cler. 30 optanda semper cognatis absentatur adfinitas proximorum. 32 quibus ... semota unanimitate absentari caritas persuasit. COD. Theod. 12, 1, 84 quos aut obiectus debilitatis alienat ... aut crimen desertionis absentat. AVG. gen. ad litt. 12, 23 altius quam somno absentato spiritu. PS. LEO M. serm. 13, 3 si personam quae se spreverat, absentaret. PROSP. in psalm. 119, 6 corpus enim absentatur loco, anima peregrinatur affectu. *reflexive*: PS. AMBR. acta Seb. 60 non potes temet ipsum nec a spectaculis tollere neque iudicandis negotiis absentare. AVG. serm. 235, 4 dominus absentavit se corpore ab omni ecclesia. psalm. 44, 23. *intransitive*: SIDON. epist. 9, 13, 6 pari tempore absentans *Vlixes.* ALC. AVIT. epist. 72 me ... severitate simili absentasse. 74 habitaculo civitatis absento. *ibid.* optabilis absentandi causa. 81. *translate*: PRISCILL. canon. 29 caro ... a deo atque ab omni bono semper absentet. FAVST. REI. epist. 3 p. 177, 11 vita de habitaculo corporis exulavit et rursus intra ... corpus illo, unde absentaverat, evocata remeavit. p. 177, 13. p. 178, 21 vadit redit, absentat ascendit *angelus.* *Klotz.*

? **abserātio,** -ōnis. PRISCILL. 1 p. 33, 8 damnatis heresibus et dogmatibus et fidei expedita abseratione (*an* adsertione? *Schepss*).

absideo, -sēdī, -ere. GLOSS. II 4, 54 absidet ἀποκαθέζεται, μακράν ἐστι. II 4, 49 absideto διάστηθι. IV 402, 21 absedeto longe sedeto. BOET. c. Eut. praef. p. 187, 20 P. absederam (obsederam, adsederam, abscederam *sim. codd.*) ego ab eo quem maxime intueri cupiebam longius. *potest redire ad* absīdo.

absīgno ἀποσφραγίζω GLOSS. *V.*

Absilae, -ārum, Ἀψίλαι, *Caucasia gens.* PLIN. nat. 6, 15 gens Absilae (Nov. 28 praef.) RAVENN. p. 169, 5 Absilia. 38, 3 Azilia. Absilis *illius regionis fluvius, vulgo* Korax. RAVENN. p. 109, 4. *Diehl.*

absilio quod est discedo: absilui et absilivi GLOSS. Pap. [*i. q. gr.* ἀφάλλομαι. *Th.*] GLOSS. II 5, 8 absilit ἀποπηδᾷ. LVCR. 6, 1216 alituum genus atque ferarum aut procul apsiliebat *ab corporibus inhumatis.* STAT. Theb. 10, 879 absiliunt pontes *i. trabes vinclaque murorum sub impetu Capanei.* 10, 373 sic ubi nocturnum tonitru malus aethera frangit Iuppiter, absiliunt nubes et fulgure claro astra patent (*falso* GLOSS. V 161, 16 *ad h. l.* descendunt, *puto* discedunt; *rectius* crepitant SCHOL.). *c. acc.*: STAT. Theb. 6, 97 fugere ferae nidosque tepentes absiliunt (metus urget) aves.

absimilis, -e. GLOSS. ἀνόμοιος. dissimilis. *non fere legitur nisi cum negatione per litoteta. sequitur dativus. Wölfflin, Archiv 5 (1888) 512 et 518.* CAES. Gall. 3, 14, 5 falces ... non absimili forma muralium falcium *sc. formae.* COLVM. 3, 2, 11 materiam fructumque, nisi quod duplicem, non absimilem minori germanae gerit *vitis.* 4, 29, 8 temperatur ita surculus, ut calamo non absimilis sit. 6, 17, 2. SCRIB. LARG. 186 leporis marini gustus non absimilis illotis piscibus. PLIN. nat. 8, 121 rostrum ... haud absimile (-i *codd.*) suillo. 8, 124. 8, 199. 12, 29. 13, 118. 16, 28. 27, 26. 36, 58. SVET. Otho 1 L. Otho ... non absimilis facie Tiberio principi fuit. Dom. 10 arte formaque non absimilis magistro. GAIVS dig. 2, 13, 10, 1 argentarios tantum neque alios ullos absimiles eis. VLP. dig. 4, 8, 25, 2 alios non

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

absimiles. MARC. dig. 17, 1, 38, 1 est . . . earum specierum *quaestioni* iudicialis quaestio . . . non absimilis illa. PAP. dig. 30, 90 quaestio . . . non absimilis est prioris casus *quaestioni*. EVTR. 10, 9. 10, 16. ARNOB. nat. 2, 57 non alia neque absimili ratione (3, 29). MAR. VICTOR. gramm. VI 157, 17 modulatione. COD. Iust. 8, 56, 4 nec ex quacunque parte absimiles. *sine negatione*: MAR. VICTOR. gramm. VI 55, 2 compositio pedum trium vel quattuor vel complurium similium atque absimilium.

absisto, -stitī, -ere. [*i. q. gr.* ἀφίστημι *Th.*] GLOSS. ἀφίσταμαι; ἐξίσταμαι. absistens ἀφιστάμενος. PRISC. gramm. II 472, 8 Ovidius . . . 'abstit' pro 'abstitit' protulit in XI metamorphoseon (473) 'Alcyonae lacrimis et quae pars admonet abstit' (absit *codd. Ovidi*). et 'absisto' enim et 'absto' 'abstiti' facit. *Wölfflin, Archiv 5 (1888) 516 et 519.*

I *proprie, i. q. abscedo*: GLOSS. absistant: recedant, discedant. CAES. Gall. 5, 17, 2 advolaverunt, sic uti ab signis legionibusque non absisterent (abstinerent *Madvig*). VERG. Aen. 6, 258 procul o procul este profani, conclamat vates, totoque absistite luco (GREG. TVR. glor. conf. 90 absistite . . . procul a tumulo. 110 ab his). 7, 610 nec custos absistit limine Ianus (GLOSS. IV 202, 17 *et passim*: longe est). LIV. 27, 42, 17 numquam Nero vestigiis hostis abstiterat. SIL. 2, 568 nec adhuc oculis absistit imago (GLOSS. V 259, 47 recessit, abiit). 2, 371 toto absistite ponto. STAT. Theb. 5, 23 tuis alacres absistimus undis. MART. 7, 15, 2 quis puer hic nitidis absistit Ianthidos undis et fugitat dominam Naida? TERT. anim. 47 temptatio mali in sanctos, a quibus nec interdiu absistit. *absolute*: VERG. Aen. 8, 39 certi (ne absiste) penates (GLOSS. absiste: recede. secede, recede). OV. met. 3, 557 modo vos absistite. LIV. 22, 18, 6 Fabius medius inter hostium agmen urbemque Romam ducebat nec absistens nec congrediens. STAT. Theb. 6, 660 absistunt procul attonitique fatentur cedere. 8, 130 absistunt turmae suspectaque tellus omnibus. 9, 45 absistunt socii. TAC. ann. 2, 31 caede visa miles abstitit (adst- *Med.*). 13, 56 absistentibus his. SVET. vit. Verg. p. 62 R. cum . . . Athenis occurrisset Augusto . . . destinaretque non absistere atque etiam una redire. AVSON. 322, 85 absistat Nemesis ferat et Fortuna iocantem. PRVD. perist. 1, 64 ite signorum magistri et vos tribuni absistite. GREG. TVR. hist. Franc. 7, 6 absistite . . . et haec regi vestro referte. *non de hominibus*: VERG. Aen. 12, 101 totoque ardentis ab ore scintillae absistunt (exsistunt *cod. Rom.*), oculis micat acribus ignis (ANTH. 7, 7). GRATT. cyn. 352 licet alti vulneris ora⟨e⟩ abstiterint (*sc. inter se hient*). PLIN. nat. 2, 38 *Venus* a sole numquam absistens partibus sex atque quadraginta longius (SCHOL. Germ. Strozz. p. 184, 3). MART. CAP. 8, 880 Stilbon . . . ab eo (*a sole*) . . . numquam . . . poterit aberrare nec duobus signis absistere. BOET. mus. 1, 2 p. 188, 7 non potest ab hac caelesti vertigine ratus ordo modulationis absistere. ALC. AVIT. epist. 6 p. 34, 32 si persecutionis tempus absistat. PS. ORIENT. trin. 171 da dolor absistat, cura et formido facessat. PS. HIER. epist. 6 (Migne 30, 90) absistet formido de lapsu. ENNOD. dict. 11 absiste procul, debilis timor (*cf. l. 17*), *cf.* dict. 4 absit formido debilis. PETR. CHRYS. sermo 127 (Migne 52, 552) luxus absistat, fugetur effusio. VAL. FL. 4, 404 absistunt fluctus et . . . dant pavidae alta viam. PAVL. NOL. carm. 26, 426 manus impia sacris finibus absistat. *abesse*: TERT. nat. 1, 17 ne istae quidem (*praesumptiones*) ad communionem comparationis absistunt. IREN. 2, 22, 6 qui . . . quinquagesimum . . . annum nondum attigit, non tamen multum a quinquagesimo anno absistat. ALC. AVIT. hom. 21 p. 137, 13 absistente aedif⟨icandi⟩ materia. *differre*: PRISC. gramm. III 146, 23 naturaliter abstitit ab eis (*pronominibus*) nominum consequens declinatio (ἀφέστηκεν APOLLON. περὶ συντάξεως p. 104, 20 Bk.). *ibid.* 140, 15 utraque declinatio . . . ad proprias partes absistens. BOET. herm. sec. 6, 14 (p. 484, 4 M.) longissime a se absistentes opiniones. *christiane*: *desciscere*: TERT. scorp. 3 an digne a se non patiatur *deus* absistere, quos sibi adlegit. adv. Marc. 3, 6 corde longe absistentes ab eo (*deo*). IREN. 1, 28, 1 absistens ab ecclesia (ἀποστάς). COD. Theod. 16, 6, 2 miseris erroribus. ITALA deut. 13, 10 (Lucif. de non parc. 2) absistere a domino deo tuo (*errore ut videtur nisi addendum est* te; ἀποστῆσαί σε, VVLG. te abstrahere). AVG. epist. 140, 70 *animam* non fieri beatam, nisi a proprio suo mutabili ad incommutabile bonum idemque commune quod deus est, a quo superba impietate abstitit, humili pietate conversa subsistat. *nota*: TERT. coron. 12 deo absistere *sine* a. *dubius locus* ALC. AVIT. epist. 31 p. 62, 12.

II *translate, i. q. desisto, cesso ab*: *cum abl.*: VERG. Aen. 11, 307 nec victi possunt absistere ferro (STAT. Theb. 5, 669 absistite ferro). HOR. sat. 1, 3, 104 absistere bello, oppida coeperunt munire et ponere leges. LIV. 21, 6, 8 si non absisteretur bello (44, 19, 14). 30, 7, 7 ne bello absisteret (32, 8, 16. 37, 36, 6. 42, 52, 16 CVRT. 10, 7, 18. VAL. FL. 3, 451 cunctisque absistite bellis. TAC. hist. 4, 32). 37, 60, 4 armis. 23, 15, 13 pugna (31, 17, 10 SIL. 7, 394 HYG. fab. 168 p. 31, 20). *cf. Wölfflin, Antiochus und Caelius p. 86.* SIL. 9, 481 campo. LIV. 44, 12, 7 oppugnatione (24, 34, 16. 36, 25, 7. 37, 17, 7). 9, 15, 3 obsidione (LIV. per. 45 ab obsidione). SIL. 12, 51 incepta . . . si absisteret urbe. LIV. 25, 5, 6 incepto (28, 6, 12. 31, 26, 5. 32, 4, 2. 32, 4, 6. 42, 67, 7). 25, 14, 2 temerario incepto. 26, 38, 10 tam audaci. 37, 27, 9 vano. SIL. 11, 334 absiste inceptis. LIV. 33, 5, 3 conatu. SIL. 11, 338 vanis. LIV. 24, 20, 15 spe labefactandae fidei. SIL. 16, 223 vanique absistere coepti spe. LIV. 37, 32, 9 furore. SIL. 13, 512 cura. 15, 190 labore ancipiti (PAVL. PETR. 5, 829). LIV. 38, 16, 14 non tamen ita infregit animos eorum, ut absisterent imperio. 9, 34, 2 continuando abstitit magistratu. LIV. 36, 27, 5 parantibus iis (*Aetolis*) antiqua iura foederum ordiri . . . absistere iis (*sc. dicendis*) Flaccus iussit quae ipsi violassent ac rupissent. LIV. 23, 9, 9 non ante precibus abstitit quam pervicit ut gladium poneret. TAC. hist. 3, 74 preces parantem pervicere ut absisteret *sc. precibus*. SIL. 6, 342 gemitu. 6, 545 lacrimis. *cum* ab (*v. p. 171, 16*): HIL. in psalm 118 Ain 12 a servitutis suae officiis. AVG. gen. ad litt. 11, 14 ab illa societate et caritate. COD. Theod. 3, 5, 11 *pater* a fide *sponsionis* absistens. *cum inf.*: GLOSS. desistit, degreditur, desinit. VERG. Aen. 6, 399 absiste moveri (11, 408). 8, 403 indubitare. 12, 676 morari. CIRIS 9 coeptum detexere munus. OV. met. 11, 531 nec prius absistit . . . oppugnare, quam (12, 534). LIV. 7, 25, 5 imperare. 32, 35, 7 petere. 36, 35, 4 bene facere. VAL. MAX. 7, 4, 5 istud quaerere. PHAEDR. 3, 2, 18 timere. COLVM. 12, 19, 4 nec absistat id facere donec videbitur. SIL. 6, 448 patrios damnare (*i. spernere*) penatis. PS. HIER. epist. 36, 4 (Migne 30, 255) expugnare feminas. *cum abl. ger.*: LIV. 29, 33, 8 absistere sequendo coegit. HOS. GETA Medea (Anth. I p. 75) 360 absiste precando. *absolute*: VERG. Aen. 1, 192 nec prius absistit, quam . . . fundat. LIV. 34, 8, 2 nec prius abstiterunt, quam remissa intercessio . . . est. 44, 39, 9 ALC. AVIT. carm. 4, 121. VEN. FORT. carm. Mart. 4, 449 nec prius absistit, nisi . . . daret. VERG. Aen. 9, 353 absistamus, ait (HOMER. 627). LIV. 36, 45, 3 tandem abstiterunt. SEN. Phoen. 241 absiste. epist. 59, 12 coactus apsistere (CVRT. 8, 11, 2). SIL. 2, 181 STAT. Theb. 6, 797. 11, 415. HIL. in psalm. 122, 9 non decidit (desinit *codd. recc.*), non absistit (*sc. precando pius*).

synonyma: *ad I*: recedere, abire, cedere, fugitare; aberrare, viam dare; fugari, (abesse), facessere, (differre); (desciscere). *ad II*: (desistere), (cessare a), (se abdicare a); (desino), decido. *opposita*: *ad I*: (accedere), (adire); (redire ad), subsistere ad. *ad II*: (pergere).

? **Absitanum** εἶδος χρυσοῦ GLOSS. II 5, 6.

absitus, -a, -um. PAVL. NOL. carm. 21, 405 alio colerem procul absitus orbe. 712 *urbs* nostrae hinc sex milibus absita Nolae . . . iacet.

absocer, -erī *m.* [*cf. c.* abavus *Th.*] CAPITOL. Gord. 2, 2 Gordianus senior . . . natus est patre Maecio Marullo . . . socero, prosocero et item alio prosocero et duobus absoceris consulibus.

absoleo inquino sordido GLOSS. V 548, 2 *vulgariter ut videtur pro* obsoleo. *Vollmer.*

absolūbilis, -e. AMBR. in psalm. 118, 12, 7 verum nec sic absolubile *verbum*, quia nec in hoc potest permanere quod praeterit nec illud potest dici mansisse quod coeperit. *Lehnert.*

absolvo, -solvī, -solūtum, -solvere. *Ploen, Archiv 5 (1888) 540.* [*it.* asciolvere 'solvere ieiunia' *M.-L.*] GLOSS. ἀπολύω, ἀπολύει, ἀπολελυμένος, ἀπόλυτος, ἀπολυτικόν, ἀπολελυμένων. *poetae raro utuntur.*

I *proprie*: *solvere, exsolvere*: TAC. ann. 12, 37 illi vinclis absoluti Agrippinam . . . venerati sunt. PAPIN. dig. 48, 3, 2, 1 lex . . . prohibet eum absolvi *vinculis publicis*. IOS. Cassiod. c. Ap. 2, 45 si qui fuerunt captivi omnes absolvit. GREG. TVR. hist. 5, 46 rex . . . absolutos a vinculo libera custodia reservat. 6, 6 quia iam absolvor ab his vinculis. 6, 23ᵃ. LEX Visig. Recc. 9, 1, 2 si fugitivus vinctus quocumque ligamine absolvatur (*bis*). APVL. met. 9, 30 eum (*dominum*) nodo cervicis absolutum . . . procurant. APVL. met. 6, 27 ubi me conspexit absolutum *loro*. 9, 22 helcio tandem absolutus. HIL. in Matth. 21, 1 ut asinam ligatam cum pullo eius absolvant. AMM. 29, 3, 3 canem . . . absolvit. AVIAN. fab. 20, 13 captum . . . absolvere piscem. AVIEN. Arat. 1150 tria totum *Nixum* . . . signa absolvunt pelago. 1277. AMM. 15, 4, 4 vocabulo et viribus *Rhenus Brigantia lacu* absolvitur integris. 23, 4, 6. PLIN. nat. 9, 139 non est satis abstulisse gemmae nomen amethystum, rursum absolutum inebriatur Tyrio. APVL. Plat. 1, 9 cum corpore fuerit absoluta *anima*. HEGES. 3, 17 quis animam suam nolit ex isto corpore mortis absolvi? PHYSIOGN. 5 p. 8 nodis et articulis . . . pedum et . . . manuum . . . absolutis. *ibid.* iugulis absolutis. GREG. TVR. Mart. 1, 18 absolutis gressibus *paralyticus* . . . incolomes exilivit. 2, 25 in pedes constetit absolutus. 2, 39 absoluta lingua. 3, 54. patr. 19, 4. PLIN. nat. 11, 172 ranis . . . intima *lingua* absoluta a gutture. 11, 174. FRONTO p. 149 N. vox expedita, vox absoluta, vox facilis. ORIBAS. syn. 9, 73 interdum *secundae* absolutus in fondo matricis interdum adpraehinsus invenitur. MART. 1, 82, 3 en quanto iacet *porticus* absoluta casu. APVL. met. 1, 15 valvas stabuli absolve. 11, 16 navis absoluta strophiis ancoralibus. GREG. TVR. Andr. 15 absolve prius miserorum catenam. SER. SAMM. 359 haerescant *papavera in mammis* multis post absolvenda diebus.

II *translate*: *i. q. solvere, expedire*: 1 *debitis vel propositis factis a se dimittere*: PLAVT. Amph. 1097 quaeso absolvito hinc me extemplo, quando satis deluseris. Aul. 517. 520 iam hosce absolutos censeas. Curc. 454 te absolvam qua advenisti gratia. Epid. 466 te absolvam brevi. 631 absolve ⟨me⟩ atque argentum numera. Most. 652 absolve hunc quaeso, vomitu ne hic nos enecet. 839 ut te absolvam, nullam pictam conspicio hic avem. Pseud. 1231 peregrinos absolvam, cras agam cum civibus. TER. Ad. 277 ego ad forum ibo, ut hunc (*Sannionem lenonem*) absolvam (GLOSS. V 530, 45 expediam). 281. AMM.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

17, 1, 1 absolutis legatis ... ad Tres tabernas revertit. 17, 8. 3. 17, 10, 8. 20, 9, 4 *al.* LEX Burg. lib. const. 40, 2 heredes eius, a quo mancipium fuerit absolutum. **2** *aliquem aliqua re ingrata molesta*: PLAVT. Men. 780 nusquam equidem quicquam deliqui: hoc primum te absolvo. SALL. orat. Macri 19 sic neque absolvit cura familiari tam parva res. LIV. 1, 26, 6 qui (*duumviri*) se absolvere non rebantur ea lege ne innoxium quidem posse. TAC. Germ. 31 anulum velut vinculum gestat, donec se caede hostis absolvat. APVL. met. 11, 7 somno protinus absolutus. 11, 15 pristinis aerumnis absolutus. flor. p. 89 Oud. pacto absolvoi. PS. APVL. Ascl. 11 nexibus mortalitatis absolutos. TERT. testim. 2 dum *deum* curis observationis et molestiis animadversionis absolvunt. pudic. 21 debilem pedibus absolvit vitio valetudinis. PANEG. 11, 31 qui te omnibus humanis vitiis absolutum et liberum sciam. VOP. Car. 18, 1 quasi iam liber a frenis domesticae pietatis suorum mortibus absolutus. SCHOL. Hor. carm. 4, 2, 54 absolvet votorum debito. DON. Ter. Hec. 288 quo modo his aerumnis te absolvas (TER. expedias). HIER. epist. 21, 2 ut nos a maledicto legis absolveret. 77, 11 ut ... se gravi onere laborantem absolverent. VVLG. Tob. 3, 15 de vinculo improperii ... absolvas me. I Macc. 10, 29 absolvo vos et omnes Iudaeos a tributis. SVLP. SEV. Mart. 6, 3 matrem a gentilitatis absolvit errore; *passim.* MARC. med. 11, 32 facile te absolvas ... omni molestia gingivarum. 26, 44 renium dolore. 26, 78. 30, 75. CASSIAN. conl. 5, 14, 2 cum ... se ab ea *sollicitudine* senserit absolutum; *passim.* CAEL. AVR. chron. 1, 4, 95 cum signis passionem minantibus fuerint absoluti. SEN. epist. 75, 18 expulsis erroribus absoluta libertas. MART. 12 pr. scio me patrocinium debere ... desidiae, quo absolvenda non esset inter illas quoque urbicas occupationes. GELL. 1, 7, 15 verbo usus est ab omni necessitate generum absoluto. APVL. Socr. 123 promptu facili, simplici, libero, absoluto. AVG. epist. 108, 2 causam nostram ab omni calumnia vestrae causationis absolvit. ALC. AVIT. carm. 6, 10 fatigatam meditando absolvere mentem. CARM. epigr. 311 terrenis ... optas maculis absolvere vitam. COD. Iust. 1, 17, 1, 1 discordia absolutae *constitutiones.* SEN. contr. 7, 1 (16), 24 perditam ratem, quae vel punire fratrem posset vel absolvere. TAC. hist. 2, 60 Vitellius ... fidem absolvit (*i. fidei in Othonem veniam dedit*). ann. 1, 44 gaudebat caedibus miles, tamquam semet absolveret *culpa.* APVL. met. 1, 10 totam civitatem absolvit. TERT. pudic. 22 ut moechos et fornicatores martyr absolvat. ANON. Vales. 10, 47 Ambrosium ... exulantem rogat absolvi. SERV. Aen. 5, 237 unde vota solventes dicimus absolutos. AMBR. bon. mort. 2, 3 quae (*mors*) cum absolvat omnes, paucos delectat. CASSIOD. var. 3, 14 nec se ... absolvit. 11, 35, 2 gravamina nulla metuant absoluti *militia.* ENNOD. epist. 4, 32 si ab scriptionis adsiduitate temperet absolutus. dict. 18. 21. LEX Sal. capit. 2, 8, 11 (*bis*). *nota:* AMM. 25, 3, 23 vita facilius est absolutus. 27, 11, 1 Vulcatio ... absoluto vita. COD. Iust. 12, 60 (61), 3, 1 absolutus cingulo militia abicietur.

in re iudiciaria liberare, solvere (*Leonhard et Wlassak, PW. I 121*): AVG. serm. 22, 6 absolvere est innocentem iudicare. **a** *in causa publica.* *de suffragantibus:* CIC. Att. 4, 15, 4 absolverunt *Procilium* XXII, condemnarunt XXVIII. 4, 18, 1 XXXII condemnarunt *Lentulum,* XXXVIII absolverunt. ASCON. Scaur. p. 21 B. ut a tribus tribubus *Scaurus* damnaretur, a XXXII absolveretur. Mil. p. 53 B. senatores condemnaverunt *Milonem* XII, absolverunt VI, equites condemnaverunt XIII, absolverunt IV, tribuni aerarii condemnaverunt XIII, absolverunt III. p. 54 condemnaverunt *Saufeium* senatores X, absolverunt VIII, condemnaverunt equites Romani VIIII, absolverunt VIII, sed ex tribunis aerariis X absolverunt, VI damnaverunt. CIC. Cluent. 105 illi quinque *iudices,* qui ... illum absolverunt .... *ibid. C. Fabricium* nemo ... absolvit. 107 non absolvit *Balbus Oppianicum* ... ne is (*Considius*) quidem absolvit ... quorum nullius sententiae est Oppianicus absolutus. 108 quo in reo, qui absolvit ambitiosus ... existimatur. ad Q. fr. 3, 4, 1 Domitius Calvinus ... aperte absolvit, ut omnes viderent. Ov. met. 15, 41 mos erat antiquus niveis atrisque lapillis his damnare reos, illis absolvere. VELL. 2, 47, 5 quem (*Milonem*) M. Cato palam lata absolvit sententia. SEN. epist. 97, 9 qui damnabatur uni adulterio, absolutus est multis. QVINT. decl. 305 p. 197 nemo ut opinor absolvet. 314 p. 255 ego illos (*partem iudicum*) et probo et miror, qui absolverunt. PLIN. epist. 2, 12, 4 damnatum ... sordium vel damnare alios vel absolvere. 8, 14, 13—24. *de summa suffragii:* ASCON. Scaur. p. 21 B. quo crimine absolutus est Scaurus quidem sed ita ut ... (*v. l. 51*). Mil. p. 54 obtinuerunt ... ut una sententia absolveretur. condemnaverunt ... (*v. l. 55*). LEX repet. (CORP. I 198) 56 ⟨quei ex h. l. condemnatus⟩ aut absolutus erit. LEX vicana Furf. (CORP. I 603 *et* IX 3513) 15 sei apsolvere volent sive condemnare liceto. RHET. Her. 4, 13 cum ... ut absolvant te, rogas, ut peiurent, rogas. CIC. S. Rosc. 56 quod innocens, si accusatus sit, absolvi potest, nocens, nisi accusatus fuerit, condemnari non potest; utilius est autem absolvi innocentem quam nocentem causam non dicere. Verr. 2, 25 causa cognita possunt multi absolvi, incognita quidem nemo condemnari potest. 3, 74 eisdem testibus Sopatrum condemnarent ... qui antea absolvissent. 3, 155 cum ... condemnati sint complures ... duo soli absoluti. *sic saepissime in orationibus.* Brut. 113 Scaurus ... absolutus Rutilium in iudicium vocavit. 128 L. Opimium ... a populo absolutum. de orat. 1, 233 qui (*Socrates*) ... si absolutus esset. 2, 281 absoluto Scaevola. Tusc. 1, 98 iudices ii, qui me absolvistis. Att. 1, 2, 1 si absolutus erit *Catilina.* 1, 4, 2. 1, 16, 9 bis absolutum esse Lentulum, bis Catilinam. 2, 3, 1 Valerius absolutus est Hortensio defendente. 4, 16, 6. 17, 4. 18, 1. 3. 4. 19, 1, epist. 3, 12, 1 vehementer gratulor ... absolutum esse te. ad Q. fr. 2, 4, 6 senatorum ... urna copiose absolvit, equitum adaequavit, tribuni aerarii condemnarunt (ASCON. tog. cand. p. 90 B.). PVBLIL. I 28 iudex damnatur ubi nocens absolvitur. LIV. 1, 26, 12 absolverunt *populus Horatium* ... admiratione magis virtutis quam iure causae. 2, 35, 5 si innocentem absolvere nollent. 4, 44, 12 eam (*virginem Vestalem*) ampliatam deinde absolutam ... pontifex ... coli ... iussit (43, 2, 6). 9, 26, 20 rei facti ... absolvuntur. 9, 26, 21. *Philo* causam dixit absolutusque est. 34, 4, 19 hominem improbum non accusari tutius est quam absolvi. 38, 55, 5. 43, 16, 16. SEN. contr. 1, 2 thema: accusata *virgo* et absoluta ... est. 1, 2, 14. 20. 1, 3, 2. 6. 7. exc. 1, 2. 1, 3, 4. 12. exc. 3, 2. exc. 6, 2 *al.* VAL. MAX. 6, 5, 3 Claudium ... populus absolvit. 8, 1 absol. 1 Horatius ... a Tullio rege damnatus ad populum provocato iudicio absolutus est. 7 subnectam duos accusatorum ... culpa absolutos. 10 (*bis*). 13 hoc uno nomine absoluti sunt, quia .... amb. 1. qui in discrimen capitis adducti neque damnati neque absoluti sunt. amb. 2. damnandi atque absolvendi inexplicabilem cunctationem vitabant. 8, 5, 1. SEN. Herc. O. 934 inferi absolvent ream. dial. 5, 29, 2 multos absolvemus, si coeperimus ante iudicare quam irasci. benef. 6, 28, 2 quantum tormentum existimas ... etiamsi absolutus fuero, causam dixisse? epist. 97, 6 absoluto reo. CVRT. 8, 2, 9 cogitate neminem absolvi posse, nisi qui dixerit causam. 10, 1, 41 humiliores ... reos, quia ceteris videbantur insontes, passus absolvi. ASCON. Scaur. p. 19 B. *Cato* erat absolutus a. d. IIII Nonas Quint. (*bis*). Mil. p. 46 quod (*collegium pontificum*) absolverat ... duas Marciam et Liciniam. 55 equites ... ac senatores eum absolverunt, tribuni aerarii damnaverunt. Corn. p. 81 plenissime Silanus absolutus est; nam duae solae tribus eum ... damnaverunt. *ibid.* magno numero sententiarum Cornelius absolutus est. tog. cand. p. 87. 93. PLIN. nat. 7, 100 sit proprium Catonis quater et quadragies causam dixisse ... et semper absolutum. MART. 4, 16, 6 te defendat Regulus ... licet, non potes absolvi. QVINT. inst. 2, 15, 7 quem (*populum*) illo ... adspectu ... motum in hoc, ut absolveret reum, creditum est. 3, 5, 11 an Orestes recte sit absolutus. 4, 2, 95. 5, 2, 4 damnatum Rutilium, absolutos Clodium atque Catilinam. 5, 10, 107. 7, 2, 42. 9, 2, 88. QVINT. decl. 246 p. 6 causam dixit ... absolutus accusat novercam (*ter*). p. 9. 249 p. 21 (*ter*). 254 p. 41 absolutus est quidem reus, sed innocentem se esse accusatori nondum persuasit. 254 p. 42 evasit *reus,* absolutus est. 331 p. 300 bis damnatus iniuriarum tertio ... absolutus est. *sic passim.* Ps. QVINT. decl. 17, 2 fortior sum reus quam absolutus. TAC. Agr. 41 absens accusatus, absens absolutus est. ann. 3, 18 pudore absolutae Plancinae. 4, 36 Capito absolvitur. 14, 49. 15, 71. PLIN. epist. 4, 9, 1 causam ... dixit ... Bassus ... absolutus vindicatusque *est* (6, 31, 3). 3, 9, 18. 22. 34. 9, 13, 17 (*bis*). SVET. Iul. 4 absoluto *Dolabella.* Dom. 8 Corneliam ... absolutam olim, dein ... repetitam atque convictam. FRONTO p. 57 N. Cato quid dicat de Galba absoluto, tu melius scis; ego memini propter fratris filios eum absolutum. MACER dig. 48, 11, 7 ob hominem condemnandum absolvendumve. PAPIN. 3, 6, 9 quo (*servo*) absoluto. SPART. Did. 2, 2 *Didius* absolutus ... ad regendam provinciam missus est. Sev. 4, 3 a praefectis praetor ... absolutus est. AMM. 15, 5, 14 omnes sunt absoluti, quos exhiberi delatio conpulit criminosa. 19, 12, 11 Andronicus ... in iudicium introductus ... absolutus est. *passim.* *de praeside sive confirmatore iudicii:* RHET. Her. 2, 13, 19 C. Caelius iudex absolvit ... eum. CIC. Verr. 3, 75 hominem innocentem a C. Sacerdote absolutum. 81. 3, 113 a Cn. Pompeio absolutus est. 4, 148 poteritne te ipse Alba ... absolvere? CVRT. 6, 10, 3 cum illi (*regi*) tam damnare me liceat quam absolvere. 6, 10, 12 si credidisti, absolutus sum. 9, 8, 10 Oxyartes ... non absolutus modo, sed etiam .... PLIN. nat. 14, 79. QVINT. decl. 300 p. 182 matrem absolvit adulescens. TAC. ann. 13, 33 Celerem ..., quia absolvere nequibat Caesar, traxit. 13, 52 reos ex provincia Africa ... absolvit Caesar. hist. 4, 13. FRONTO p. 227 N. sive condemnes sive absolvas (*imperator*) mendax futurus. SPART. Sev. 2, 2 adulterii causam dixit absolutusque est a Iuliano proconsule. AMM. 26, 6, 7 si quemquam *Petronius* absolvisset indemnem. 10, 8 absoluto Euphrasio *a Valentiniano; passim.* LEX Visig. Recc. 7, 4, 5 si iudex criminibus favens criminosum absolvat (*bis*). *addito qua re:* QVINT. inst. 7, 1, 32 ut absolvatur reus aut innocentia ipsius fit aut interveniente aliqua potestate aut vi aut correpto iudicio aut difficultate probationis aut praevaricatione. RHET. Her. 4, 14, 20 quem omnium existimatio damnarit, eum vos sententiis vestris absolvatis? CIC. de orat. 1, 231 quibus (*primis sententiis*) ... statuebant iudices damnarent an absolverent. Att. 4, 16, 5 lege Iunia et Licinia scis *Catonem* absolutum; Fufia ego tibi nuntio absolutum iri. LEX Vrson. (CORP. II 5439) 123, 3 is ... h(ac) l(ege) absolutus esto. NEP. Lys. 3, 4 iudicum absolutus sententiis. VAL. MAX. 5, 9, 1 absolvit eum cum consilii tum etiam sua sententia. PLIN. epist. 5, 13, 4 absolutus est sententia designati consulis. CIC. Cael. 78 ne patiamini illum absolutum muliebri gratia. Verr. 1, 2 pecuniae magnitudine absolutus. 3, 180 is a vobis ulla vi aut ratione absolvi potest? part. 36, 124 in reo pecunia absoluto. QVINT. decl. 304 p. 192 in adul-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terio damnatum ... praemio absolvit. AMBR. Tob. 3, 9 non absolveris periurio, sed ligaris. CIC. epist. 9, 21, 2 sutorio atramento absolutus. HIER. epist. 1, 9 a iudice damnata absoluta per gladium est. SEN. epist. 81, 26 quemadmodum reus sententiis paribus absolvitur. QVINT. decl. 254 p. 42 lex iubet eos absolvi, qui pares sententias tulerint. SEN. exc. contr. 3, 2 aequis sententiis *filium* absolutum abdicat. QVINT. decl. 253 p. 37 aequis sententiis absolutus est. 314 p. 232 paribus sententiis absolutus. p. 234 *et* 236. AVG. civ. 18, 10 sex sententiis *Mars* absolutus est, quia ubi paris numeri sententiae fuissent, praeponi absolutio damnationi solebat. CIC. Verr. 5, 100 servus ille innocens omnibus sententiis absolvitur. ad Q. fr. 2, 4, 1 *Sestius* omnibus sententiis absolutus est. LIV. 4, 41, 11 T. Quinctium ... omnes tribus absolverunt. PLIN. nat. 18, 43 omnium sententiis absolutus ... est *Furius*. *addito cuius rei*: LEX repet. (CORP. I 198) 54 ex hac lege eius rei absolutus esto. RHET. Her. 2, 13, 19 C. Caelius iudex absolvit iniuriarum eum. CIC. Cluent. 116 maiestatis absoluti sunt permulti. Verr. 2, 72 non te absolutum esse improbitatis. ASCON. tog. cand. p. 86 B. si ... Catilina repetundarum absolutus esset. Pis. p. 10. PLIN. nat. 14, 79 eum ... caedis a Romulo absolutum. QVINT. decl. 254 p. 43 an ... adfectatae tyrannidis reus absolvatur. 300 p. 183 non dico quam ream *absolvi*, nec cuius criminis. 325 p. 277 delatus lenocinii reus ... et absolutus est. 328 p. 290 cum te absolverunt dementiae. 347 p. 367 etiamsi caedis absolvar. TAC. ann. 3, 38 Antistium ... absolutum adulterii. 4, 13 eiusdem criminis C. Gracchus *absolvitur*. 13, 30 absolutus Cestius Proculus repetundarum. PAPIN. dig. 28, 5, 22 illatae caedis absolutis heredibus. OV. met. 15, 42 illis (*niveis lapillis*) absolvere culpa. LIV. 2, 8, 1 quae (*leges*) regni suspicione consulem absolverent. 8, 22, 3 quod eum ... crimine stupratae matris familiae absolvisset. VAL. MAX. 9, 1, 7 ut evidenter incesti crimine ... absolveretur. ASCON. Scaur. p. 21 B. quo crimine absolutus est. TAC. ann. 1, 74 tulit absolvi reum criminibus maiestatis. 13, 21 quibus *criminibus* ... absolvi non possim. GLOSS. capite absolutae, capitis periculo liveratus, *sim.* NEP. Milt. 7, 6 capitis absolutus pecunia multatus est. PAUS. 2, 6 capitis absolvitur. **b** *in causa privata*: GAIVS inst. 4, 43 condemnatio est ea pars formulae qua iudici condemnandi absolvendive potestas permittitur velut haec pars formulae 'iudex N. Nigidium A. Agerio sestertium X milia condemna. si non paret absolvito (*bis*). 46 (*bis*). 51 (*ter*). 86, 114 LEX Rubria (CORP. I 205 *et* XI 1146) 1, 26 *et* 31. GAIVS dig. 4, 3, 39 si te Titio optuleris de ea re quam non possidebas in hoc ut alius usucapiat et iudicatum solvi satisdederis, quamvis absolutus sis de dolo malo tamen teneberis. POMP. 7, 1, 65 cum fructuarius debeat quod suo suorumque facto deterius factum est reficere, non est absolvendus. LABEO 18, 2, 60, 3 quoniam ex voluntate locatoris permutatum esset, redemptorem absolvi debere. *similia multa apud ICtos et oratores.*

in aliis rebus quasi iudiciariis: LIV. 45, 24, 9 Philippum Antiochum Persea tamquam tris sententias ponite; duae nos absolvunt, una dubia est. VAL. MAX. 9, 8 ext. 1 postea diligentius inspecta veritate tunc absolvit *Hannibal interemptum gubernatorem*. PHAEDR. 3, 9, 4 cedo invidiae, dummodo absolvar cinis. SEN. Oed. 662 sospes absolvit manus Polybus meas (SIL. 9, 149 da, nate, ... iungere pectus. absolvo pater ipse manum). SEN. dial. 3, 14, 3 nemo ... invenietur qui se possit absolvere et innocentem quisque se dicit respiciens testem, non conscientiam. benef. 6, 5, 1 nec illi gratiam debeo nec ille mihi poenam; alter ab altero absolvitur. epist. 81, 4. clem. 2, 7, 3 absolvere illi (*clementiae*) licet. PS. SEN. mon. 40 cum ignoscis, ita beneficium tuum tempera, ut non ignoscere videaris, sed absolvere. IVV. 13, 2 quod se iudice nemo nocens absolvitur. TERT. nat. 1, 20 ut gnari ab ignaris, absoluti a reis iudicemur. bapt. 5 perditor liberat, damnatus absolvit. pudic. 14 ut aut damnaverit temere quem mox esset absoluturus aut temere absolverit quem non temere damnasset. LAMPR. Hel. 35, 3 absolvar contra livorem improborum. HIER. epist. 13 epistola me haec mea ... absolvet. 36, 2 plus peccavi, quam ut merear absolvi. 77, 3. CLAVD. 3, 21 Rufini poena ... absolvit ... deos. PAVL. NOL. carm. 6, 290 cum se damnaverit ipse, absolvi meruit. AVG. serm. 196, 4 ego me absolvo, *passim*. SED. op. pasch. 2, 17 in aliorum personis aut absolvimur aut ligamur. CONCIL. Epaon. 28 (Mon. Germ. ant. VI 171) si episcopus ante damnati absolutionem obitu rapiatur, correctum aut paenitentem successori licebit absolvere. SEN. contr. 2, 7 (15), 9 utrum *testamentum* secuturi estis? quo ab adultero absolvitur? SIL. 17, 33, 40 facili me absolve carina. TAC. hist. 3, 11 velut absolverentur aliorum seditione. TERT. pudic. 13 cum perinde ... speciali venia absolvisset, quem speciali ira damnasset? HOR. sat. 2, 3, 278 an commotae crimine mentis absolves hominem? LIV. 1, 58, 10 ego me etsi peccato absolvo, supplicio non libero. FEST. 297 quamquam a patre absolutus sceleri⟨s⟩ erat. SEN. benef. 4, 27, 2 ne audacem quidem timoris absolvimus. VVLG. II Macc. 4, 47 Menelaum ... reum criminibus absolvit. SEN. dial. 6, 1, 1 nec spem concepissem ... posse me efficere, ut fortunam tuam absolveres. benef. 3, 6, 2 neque absolvimus illud (*maleficium ingratiae*), sed ... tantum odio damnavimus. PLIN. nat. 13, 25 quo dedecore (*unguenti usu prodigo*) tota absoluta proscriptio est. SIL. 15, 655 temere ... liquisti ... castra, ni factum absolvit victoria. MART. 12, 52, 10 absolvit Phrygium vestra rapina Parim. QVINT. decl. 306 p. 205 vix absolvi nuptiae possent. 369 p. 405 si utcumque *sepulcrum* attingitur violatur, bis ego peccavi ... sed non ita est; et mens absolvitur (*sic codd. ut videtur recte*). HIER. epist. 148, 14 latentem hominum conscientiam secreto animi iudicio aut absolvit aut damnat. AVG. civ. 7, 33 ubi non theatra delubrorum similitudine absolvit, sed theatrorum potius similitudine delubra damnavit. SIDON. epist. 3, 11, 2 si exemplo recursantis alloquii impudentiam paginae praesentis absolveris. 4, 6, 3 *al.* SERV. Aen. 5, 237 'voti reus' ⟨voti⟩ debitor, unde vota solventes dicimus absolutos.

3 *perficere, ad finem perducere (i. quasi a se resolvendo)*: *labores*: PLAVT. Amph. 488 *proverbialiter*: uno ut labore absolvat aerumnas duas VARRO rust. 1, 30, 1 quae superiore tempore fieri oportuerit et non sunt absoluta. 1, 32, 1 arationes absolvi. LIV. 2, 2, 7 absolve beneficium tuum LVCAN. 2, 250 cladibus immixtum civile absolvere bellum. PLAVT. Persa 264 diu quo bene erit die uno absolvam. CIC. epist. 4, 12, 1 ut ab Athenis in Boeotiam irem reliquamque iurisdictionem absolverem. Att. 3, 14, 1 quibus (*comitiis*) absolutis. SVET. Tit. 10 spectaculis absolutis. SILV. 27, 9 ut citius absolvant ⟨eb⟩domadarios. 47, 2 ita misteria omnia absolve⟨n⟩t, ut .... AMM. 17, 13, 31 quadruplex praemium unus procinctus absolvit. CLAVD. 28, 406 iustis ... spoliis sontes absolve triumphos. COD. Theod. 4, 18, 2 post absolutum dimissumque iudicium. CIC. Tim. 33 absoluto perfectoque numero temporis. *solvere, pendere*: LIV. 5, 32, 8 quanti damnatus esset absolvere eum non posse. MELA 1, 1 pretium operae attendentium absolvat. *homines et res*: VARRO rust. 2, 8, 1 qui dicat liba absoluta esse. Gell. 3, 10, 7 septima ... fere hebdomade ... totus ... homo in utero absolvitur. MART. CAP. 2, 108 septimo mense absoluta mortalitas (*i. homo*). 7, 739 principio septimani partus hominem absolutum perfectumque dimittunt. PLIN. nat. 9, 10 toto corpore absoluta similitudine. 10, 96 cui nidus ex musco arido ita absoluta perficitur pila, ut .... 18, 56 Varro quater novenis diebus fruges absolvi tradit. SVET. Claud. 3 portentum ... hominis ... nec absolutum a natura, sed tantum incohatum. TERT. bapt. 3 non ... homini figurandi opus sociantibus aquis absolutum est? PALLAD. 4, 13, 4 equarum natura est partum spatio duodecimi mensis absolvere. *opera, aedificia, sim.*: CIC. off. 3, 33 quoniam operi incohato, prope tamen absoluto tamquam fastigium imponimus. Tim. 17. leg. 2, 68 extrui ... vetat *Plato* sepulchrum altius, quam quod quinque homines quinque diebus absolverint. Att. 12, 19, 1 ut hac aestate fanum absolutum sit. 12, 41, 4. 13, 26, 1 quam ut non *Tusculanum* hac aestate absolvatur. ad Q. fr. 3, 1, 14 absolutum offendi in aedibus tuis tectum. HIRT. 8, 15, 3 absolutis operibus. VITR. 4, 7, 5 stillicidium tecti absoluti. 7, 1, 3 pinsum absolutum. 7, 1, 6. 10 praef. 1. CVRT. 7, 6, 26 ut tecta ... urbis absolverentur. 8, 10, 31. PLIN. nat. 36, 31 non ... recesserunt nisi absoluto *Mausoleo*. TAC. ann. 13, 53 incohatum ... a Druso aggerem coercendo Rheno absolvit. SVET. Iul. 46 villam. Cal. 21 templum Augusti theatrumque Pompei. Nero 31. LABEO dig. 18, 2, 58, 1 ut eo spatio *opus* absolveretur sine quo fieri non possit. AVR. VICT. Caes. 11, 4 Capitolium. AMM. 29, 6, 11 opere velociter absoluto. CORP. VI 255 porticu a fundamento absoluta. CARM. epigr. 89, 2 monumentum absolvi. CIC. Att. 1, 1, 2 quae (*via Flaminia*) cum erit absoluta. SVET. Claud. 20 canalem absolvit. MAR. VICTOR aleth. 1, 18 ditem absolventia mundum cuncta simul genuit. *signa*: CIC. fin. 4, 34 ut Phidias ... potest ab alio inchoatum *signum* accipere et absolvere. off. 3, 10 qui (*pictor*) in Coa Venere eam partem, quam Apelles incohatam reliquisset, absolveret. SEN. benef. 2, 33, 2 triplex illi (*Phidiae*) fructus est operis sui; unus conscientiae; hunc absoluto opere percipit. PLIN. nat. 35, 156 Venerem ... priusquam absolveretur ... positam. 36, 9 quae (*deorum simulacra*) priusquam absolverentur. praef. 26. *tabulas*: CIC. leg. 2, 45 formae ab uno pictore uno absolutae die. PLIN. nat. 35, 97 absoluta opera atramento inlinebat *Apelles*. 35, 109. 35, 124 absolvit uno die tabellam. *libros, sim.*: VARRO ling. 9, 115 cum hic liber id quod pollicitus est demonstraturum absolverit. rust. 2, 2, 1 quoniam ... nostrum pensum absolvimus. 2, 11, 1. RHET. Her. 1, 17, 27 si qua tardius haec quam studes absolventur. 2, 1, 1 id (*iudiciale*) primum absolvemus hoc et priore libro (*bis*). 3, 1, 1 quem tibi librum celeriter absolutum mittemus. 3, 8, 12 absoluta a nobis difficillima parte rhetoricae. 3, 16, 29. 4, 32, 44. 4, 40, 52. CIC. off. 3, 9 qui e divisione tripertita duas partes absolverit, huic necesse est restare tertiam. leg. 1, 9 instituta. inv. 1, 33 omnibus absolutis *partibus* finem dicendi facit. orat. 35 hoc sum aggressus statim Catone absoluto. Att. 1, 16, 18 tibi aliquid de meis scriptis mittam: nihil erat absoluti. 12, 45, 1 συντάγματα. 13, 9, 3. 16, 11, 4. ad Q. fr. 3, 1, 11 orationes. 3, 6, 7 tragoedias. 3, 9, 6 ἔπος. LIV. 3, 34, 7 corpus omnis Romani iuris. MART. 11, 20, 9 absolvis lepidos nimirum ... libellos. PLIN. epist. 3, 5, 7 miraris quod tot volumina ... absolverit? 4, 3, 4 neuter utrumque aut absolvit aut attigit. 4, 13, 1 opusculum. 5, 5, 3 tres libros. 7, 4, 8 volumen. 8, 4, 6 prima quaeque ut absolveris mittito, immo etiam antequam absolvas. 9, 1, 4. 9, 22, 2. 9, 35, 2. SVET. gramm. 21 C et L libellos. rell. 80 XXXVII libros. AVG. civ. 7, 1 sextus liber, quem proxime absolvimus, *passim*. SVET. Nero 20 quam incohatum absolveret nomon. AVSON. 169, 3 murmura ... absolvere. AMM. 15, 1, 1 residua absolvemus. 21, 5, 2. CIC. leg. 1, 9 ... nec exiguo tempore *historia* absolvi potest. Tusc. 3, 69 brevi tempore philosophiam plane absolutam fore. PLIN. nat. 35, 17 iam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

absoluta erat pictura etiam in Italia. Tac. ann. 11,13 Graecam litteraturam non simul coeptam absolutamque. Cic. Tim. 33 absoluto perfectoque numero temporis. Avien. Arat. 1052 *sol* absolvit totos reparabilis annos. *cum nota laudis*: Cic. ac. 1,20 in qua (*philosophia*) quod incohatum est neque absolutum, progressio quaedam ad virtutem appellatur; quod autem absolutum, virtus, id est quasi perfectio naturae. fin. 2,105 nec ... absolvi beata vita sapientis poterit. 4,58. 4,35 quid est quod ab ea (*sapientia*) absolvi et perfici debeat? Tim. 46 ut ... id omne et quae consequentia essent, perpolirent et absolverent. Tert. adv. Marc. 4,20 cum ad minas eius(*Christi*) eliditur mare, Nahum ... absolvitur (*i. adimpletur*). Symm. epist. 2,8,2 quod adeuntium preces indefesso absolvis adfatu. 2,22,2 cuius (*uxoris*) expectationem maturus partus absolvit.

4 *explicare, exponere*: Plavt. Rud. 653 uno verbo absolvam, lenost. Pacvv. trag. 182 paucis absolvit, ne moraret diutius. Rhet. Her. 4,19,26 membrum orationis appellatur res breviter absoluta. Sall. Cat. 4,2,3 de Catilinae coniuratione quam verissume potero paucis absolvam (*cf.* Iord. Get. 2,10. 17,94). 38,3 uti paucis verum absolvam. Iug. 17,2. frg. hist. 1,4. Liv. 33,12,2 paucis sententiam absolvit. Plin. nat. 8,162 forma equorum, qualis ... legi oporteat, pulcherrime ... Vergilio vate absoluta est. Fronto p. 130,5 N. ut breviter absolvam. Apvl. mund. 19 quod sentio breviter absolvam. Censor. 18,1 quod quale sit, iam hinc conabor absolvere. Sol. 2,11 a Zanclensibus Metaurum locatum ... Bocchus absolvit. 3,2 Corsicam plurimi ... plenissima narrandi absolverunt diligentia. 11,3 pronius est Cretam dicere quam absolvere, in quo mari iaceat. Ivvenc. 3,159 petit absolvi Petrus, quid quaestio vellet. Hil. in psalm. 52,13 hanc ... intellegentiae nostrae rationem ea quae consecuntur absolvunt. Avien. orb. terr. 1332 nunc multae ... gentis absolvam populos. Avson. 350,5 cento quid sit absolvam. Ambr. Iob 1,5,13 sententia ... superiora solet absolvere, non futura. Avg. civ. 2,13 summam quaestionis absolvit. 4,2. Svlp. Sev. chron. 2,2,4 visa regis ... absolvit. 1,11,6. 2,14,8. Macr. sat. 1,6,15 puer qui ambiguitatem sortis absolverat. 1,19,10. 3,11,9. Prosp. collat. 5,1 quae explicari non poterant, absoluta *sunt*. Hist. Apoll. 41 si ... parabolarum mearum nodos absolveris. *apud grammaticos λύειν ζητήματα, rarum quidem, frequens* solvo: Svlp. Sev. Mart. 25,6 Macr. sat. 7,3,13. 1,19,18. Boet. geom. p. 401,8 hic liber omnium quaestionum scrupulositates absolvet enodando. *cf.* Scaev. dig. 40,4,59,1 Claudius videtur absolvisse ... id de quo quaeritur.

5 *de medio tollere*: Val. Max. 8,1 absol. 11 septies ampliata *causa* ... octavo iudicio absoluta est. Qvint. decl. 388 p. 439 causa cognita, excussa et absoluta est. Gell. 12,7,7 sic neque absolutum mulieris veneficium est. Liv. 8,13,17 vestram ... de eis curam quam primum absolvi. Sen. contr. 2,6,1 cupit reum damnari, crimen absolvi (exc. 2,6). Qvint. decl. 267 p. 90 simul omnia ista absoluta esse credo. Iav. dig. 18,2,19 prioris emptoris causa absoluta est. Ter. Mavr. 1798 tantam nostra nequit mensura absolvere litem (Symm. epist. 1,69 molestiam litis). Ambr. Isaac 4,18 patientia sua nodum sterilitatis absolvit. Iacob 2,11,52. Heges. 1,30,15 qui potuerant ... bellum ... absolvere. 3,26,1 errorem. Vvlg. act. 19,39 in legitima ecclesia poterit absolvi. Clavd. carm. min. 30,30 absolvens puppisque moras crimenque pudoris. Pavl. Nol. carm. 6,273 *Iohannes* absolvit ... metus hominum. epist. 13,7 morbum vitae finis absolvit. Cass. Fel. 78 *pessarium* universas matricis indignationes ... absolvet. Leo M. epist. 131,2 ut ... omnium ... suspicio ... possit absolvi. Alc. Avit. hom. 16,2 si ... diei ... iracundiam limes occidui solis absolvit. Avien. orb. terr. 545 *Harmonia et Cadmus* hic absolvere diem.

part. pro adi. **absolūtus**, -a, -um. **1** *perfectus, ad finem perductus, nulla re indigens*: *simpliciter*: Varro Men. 335 convivium constat ex rebus quattuor et tum denique omnibus suis numeris absolutum est. Rhet. Her. 1,14,24 eius (*iuridicialis*) constitutionis partes duae sunt, quarum una absoluta, altera adsumptiva nominatur. absoluta est cum id ipsum, quod factum est ut aliud nihil foris adsumatur, recte factum esse dicemus (Cic. inv. 1,15. 2,69). Qvint. inst. 7,4,9 ut in absoluta quaestione. Rhet. Her. 2,10,15 de iu⟨ri⟩dic⟨i⟩ali absoluta sumemus rationem iuris. 2,12,17. 13,19,20. Cic. inv. 2,100.151. Ivl. Vict. rhet. 3,6,7 (qualitas). Fortvn. rhet. 1,14 Schol. Cic. Bob. p. 238, 15B. 259,24. Rhet. Her. 2,18,28 absolutissima et perfectissima est argumentatio ea, quae in quinque partes est distributa (2,19,30). 2,24, 37 in huiusmodi rationibus non universa neque absoluta, sed extenuata ratione expositio confirmatur. 4,18,26 propter brevem et absolutam conclusionem. Cic. de orat. 3,190 conversiones. inv. 1,60 neque propositionem absolutam neque assumptionem sibi perfectam videri. 1,17 simplex *causa* est, quae absolutam in se continet unam quaestionem. part. 94. inv. 2,171 esse quasdam cum adiunctione necessitudines, quasdam simplices et absolutas. Qvint. inst. 7,4,4 hanc partem (*κατ᾽ ἀντίληψιν*) ... latine ad verbum translatam non invenio, absoluta appellatur. Apvl. apol. 95 ita illa (*oratio*) erit undique sui perfecte absoluta, ut .... Prisc. gramm. II 377,21 cum absolutam *verba neutra nominata* et plenam per se prolata sententiam monstrent. Cod. Iust. 4,38,15,1 pactum ... per omnia completum et absolutum sit. Cic. orat. 207 quoad insistat in singulis perfectis absolutisque sententiis. Don. vita Verg. p. 64 Reiff. quod omnia fere apud eum hemistichia absoluto perfectoque sunt sensu. Mart. Cap. 9,954 absoluta et perfecta systemata. Sen. epist. 113,5 quia quod aliud est, suum oportet esse et proprium et totum et intra se absolutum. Cic. inv. 1, 36 absolutam aliqua in re perfectionem. Hil. in psalm. 9,4 Hier. epist. 64,21. Sen. epist. 66,46 apsolutum ... illud humanae naturae bonum corporis (Gloss. V 5,28 *et* 43,10 absolutum bonum id est perfectum). dial. 7,15,2 quamvis bonum sit, absoluti tamen boni pars est. Hier. epist. 123,5 absolutum bonum est Plin. nat. 2,5 in speciem orbis absoluti. 160 (*bis*). 2,163 absoluta rotunditate. 37,190. 36,161 *lapis specularis* absolutus in se caementi modo. 10,56 absoluta nigritia. 37,122 absolutum ... purpurae colorem. Apvl. Plat. 1,5 de principiis et absolutis elementis. *cum nota laudis*: Gloss. αὐτοτελές. Cic. fin. 4,37 quod eos qui sapientes sunt, absolutos et perfectos putamus. div. 2,150 qui (*philosophi*) prope iam absoluti et perfecti putantur. Tim. 12 ut hic mundus esset animanti absoluto simillimus. Sen. epist. 34,3 quem bonum dicam? perfectum, absolutum. Tac. dial. 5 Bassum cum optimum virum, tum absolutissimum poetam. Qvint. inst. 7,1,56 numquid ... lex ad absolutos tantum patres pertinet? Apvl. Plat. 2,20 *sapiens* artibus et prudentiae partibus absolutus. Cic. nat. 2,35 ut pictura ... ceteraeque artes habent quendam absoluti operis effectum. Plin. nat. 22,117 naturae ... opera absoluta atque perfecta gignuntur. 34,55 hoc opere (*astragalizontibus*) nullum absolutius plerique iudicant. 35,74 heroa absolutissimi operis. 35,82. Mart. 12,63,2 Histra nec minus absoluta testa. Plin. epist. 6,17,2 recitabatur liber absolutissimus. 9,38,1 legi ... librum omnibus numeris absolutum. 5,10,3. 3,10,6 quae (*effigies*) hoc diuturnior erit, quo verior melior absolutior fuerit. 5,15,1 ut ... pictores pulchram absolutamque faciem raro nisi in peius effingunt. Plin. nat. 33,66 nec ullum absolutius aurum est. Cic. fin. 4,18 seminibus a natura datis temperantia modestia iustitia et omnis honestas perfecte absoluta est. 5,69. nat. deor. 2,34 in quo (*mundo*) necesse est perfectam illam atque absolutam inesse rationem. off. 3,14 illud ... officium, quod rectum idem (*Stoici*) appellant, perfectum atque absolutum est. de orat. 3,84 quacumque de arte aut facultate quaeritur, de absoluta et perfecta quaeri solet. orat. 17 veram illam et absolutam eloquentiam. Sen. benef. 17,1 absolutum et verum beneficium. Plin. nat. 2,8 a perfecta absolutaque elegantia. 17,9 veram colendi rationem absolutamque. 37,1 ad summam absolutamque naturae rerum contemplationem. 37,26 laterum levor. Plin. epist. 1,20,10 sequitur ..., ut actio sit absolutissima, quae maxime orationis similitudinem expresserit. Pavl. dig. 39,6,35,2 vera et absoluta donatio. Gell. 2,6,10 inculpatus ... instar est absolutae virtutis. Avr. Vict. Caes. 15,3 absoluta ingenia. Avg. civ. 13,23 inmortalitate. Boet. arithm. praef.: scientia. Cic. fin. 3,33 qui (*Diogenes*) bonum definierit id, quod esset natura absolutum. *ibid.* motum aut statum ... e natura absoluto. nat. 2,38 in perfecto aliquo atque absoluto. Tim. 11 imperfecto ... nec absoluto simile pulchrum esse nihil potest. 12 quod ex omni parte absolutissimum est. 20 *mundum* absolutum ex absolutis atque perfectis. orat. 182 quod moderatione absolutum *est*. Plin. epist. 2, 5,2 quae absolutiora mihi videbantur non fuit alienum iudicio tuo tradi. 5,3,7 quam ut satis absolutum putem quod a me probetur. 8,3,2 volo ... proxima quaeque absolutissima videri. 9,11,2.

2 *certus, clarus*: Tert. adv. Marc. 2,5 quod si evenit, absolutum est deum ... bonum ... credendum. nat. 1,9 absolutum est de infirmitate et mediocritate eorum (*deorum*). anim. 21 absolutum est ceterorum omnium natorum atque factorum convertibilem et demutabilem esse naturam. Iren. 2,7,6 absolutum est ea non esse spiritalia. Hil. psalm. instr. 4 absolutum ... est non potuisse nisi prophetis prophetantibus prophetari. 1,20. 52,21 *al.* Avg. quaest. hept. 1,70 multo est absolutius. Cod. Iust. 4,39,1 certum et absolutum est. 11,59 (58),13 in absoluto est, ut debeat dominium commutari. Hil. trin. 2,34 in absoluto est et causa et ratio et potestas. 10,70 *al.* Tert. resurr. 33 si nomina absoluta sunt rerum ..., ut nihil eorum in parabolam comprimi possit. Hil. in psalm. 9,1 quorundam psalmorum absoluta intellegentia est, quorundam obscurior sensus est. 53,7 ut absolutissimum nobis humanae humilitatis esset exemplum. Amm. 21,16,18 Christianam religionem absolutam et simplicem (Avg. Faust. 12,1 quia simplex sit et absoluta christiana credulitas). 22,5,2 planis absolutisque decretis. 28,6,1 textus aperiet absolutus. 30,2,4 responsum absolutum (Avg. gen. ad litt. 3,18 absolutior potest esse reponsio). Avg. serm. 242,1 resurrexit Christus, absoluta res est. 181,1. Sev. Minor. Migne 20,734 inenarrabilibus et absolutissimis somniis. Macr. sat. 1,18,18 is versus absolutior, ille operosior. Physiogn. 37 totius vultus aperta atque absoluta laetitia. Cassian. conl. 5,18,1 cunctorum absoluta sententia est. 13,16,1. 17,25,7 Avell. p. 61,12 absoluta decernimus iussione. Cael. Avr. acut. 2,3,19 absolutam phrenitim incurrunt. Cod. Iust. 4,17,1 iuris absolutissimi est.

3 *in sermone technico grammaticorum* (*cf. sub* absolute 3): *τὸ ἀπολελυμένον, τὸ ἀπόλυτον, ὃ καθ᾽ ἑαυτὸ νοεῖται, ὃ οὐκ ἀπῄτησεν πρὸς ὃ ἀπετάθη.* **a** *de ipsa vocabulorum natura*: *nomen* absolutum *numerat* Prisc. gramm. II 59,24 *inter species nominum, cf.* 62,5 *sub voce* absolutivus *p. 182,46 et* III 135,23 *sub* absolute. *verbum*: Prisc. gramm. II 375,10 *verba* neutra proprie vocantur vel absoluta ut est 'vivo' ... 'sedeo'. *cf.* 377,19. III 147,24. 154,27 sunt abso-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

luta, non egent obliquis casibus (APOLLON. p. 116, 11 Bk. αὐτοτελῆ). II 393, 22 sqq. III 232, 3. *neutralium igitur una tantum species, proprie neutrorum, Prisciano est* absolutorum. *cf. etiam* II 397, 5 neutra absoluta. II 425, 14. 427, 18 MACR. gramm. V 652, 27. 627, 14. 27. *similiter* DIOM. gramm. I 337, 7 AVDAX VII 346, 16. *de verborum qualitate*: DIOM. gramm. I 343, 29 qualitates verborum sunt hae: absoluta sive perfecta, incohativa, iterativa . . ., meditativa. 351, 19. 353, 9 *passim*. 401, 20 SERG. IV 506, 11. 505, 20. 548, 18. *pronomina, opp.* discretiva: PRISC. gramm. III 141, 8 apud Graecos alia sunt demonstrativorum pronominum absoluta, alia discretiva. absoluta dicuntur quae non egent alterius adiunctione personae . . . ut εἶδέν με . . ., discretiva sunt quae egent adiunctione aliarum personarum . . . ut εἶδεν ἐμέ, οὐκ ἐκεῖνον (APOLLON. p. 97, 13 Bk. ἀπόλυτος . . . ἀντιδιασταλτική). III 14, 7 omnia pronomina apud Latinos absoluta sunt . . . solet tamen 'met' addita plerumque . . . discretionem ostendere. 118, 14. 157, 6. *pronomen finitum vel* absolutum: CHAR. gramm. I 158, 3 DIOM. I 329, 32 *cf.* CLEDON. V 49, 13, *quod a propria vi τοῦ ἀπολελυμένου deflectit.* **b** *in vocabulorum formatione seu flexione*: *nomina primitiva, opp.* derivativa: CHAR. gramm. I 268, 20 absolutum pro derivativo, *cf.* SCHOL. Dionys. Thr. p. 879, 21 Bk. *rarum.* *nomina et adverbia positiva, opp.* comparativa superlativa: QVINT. inst. 9, 3, 19 utimur vulgo et comparativis pro absolutis. GELL. 5, 21, 13 absolutum . . . et simplex, non . . . comparativum. CHAR. gramm. I 200, 5 (*ex Romano*) *nomina* quae nec absolutum nec comparativum *gradum*, sed tantum superlativum ferunt. 232, 12 (*ex Palaemone*). 112, 15 est primus gradus absolutus, quem et primitivum dixerunt. DIOM. gramm. I 324, 16 DOSITH. gramm. VII 398, 12 CONSENT. V 342, 3 PS. PROB. IV 56, 34. PRISC. III 141, 14 in comparativis nominibus necesse est ad alias ea fieri personas, absoluta vero eorum id est positiva per se proferuntur (APOLLON. p. 97, 19 Bk. ἀπολελυμένην . . . ποιότητα, ἐπιτεταμένην δέ). SCHOL. Dan. Verg. Aen. 5, 68. 3, 321. DON. gramm. IV 374, 26 positivus perfectus et absolutus est. DIOM. I 325, 1 DOSITH. VII 399, 1 CONS. V 342, 3 PRISC. II 374, 7, *cf.* 101, 6 sqq. *verborum tempus perfectum*: PS. PROB. gramm. IV 159, 39 species verborum sunt tres: imperfecta . . ., perfecta quae est et absoluta, plusquamperfecta. CHAR. gramm. I 176, 31 tempore praeterito specie absoluta et exacta, *saepius*. DIOM. I 348, 23 *et passim.*

verbi modus impersonalis: SERG. gramm. IV 550, 2 'scribendi, scribendo, . . . scriptu' . . . apparet . . . magis absolutae locutionis esse quam ullam declinationem pati posse. *carent enim* significatione, tempore, modo, numero (*cf.* GELL. 1, 7, 15). *genus impersonale*: *v.* absolute. *qualitas finitiva, v.* absolutive. **c** *in syntaxi*: *nomina adiectiva vel participia sine substantia*: PS. PROB. gramm. IV 52, 28 absolutorum nominum conicienda sunt genera, scilicet quoniam non semper omnia nomina absolute posita, hoc est sine genere vel casu et numero posita . . . *cf.* 19. 39. 53, 8. SERV. Verg. Aen. 2, 26 omnis Teucria: subaudis 'gens' et absoluta est elocutio. *v. et sub* absolute. *verba sine casu*: PRISC. gramm. II 389, 14 alia quae si ablativo iunguntur, passiva sunt vel communia, sin per se proferantur, absoluta *ut 'videor'*. III 270, 11. II 391, 15 *timeo, metuo* verba absoluta, cum non iunguntur casui accusativo sed dativo ut 'eius vitae timeo'. *v. et sub* absolute. *varia*: SERV. Verg. Aen. 11, 15 'quod superest' id est de reliquo: et est absoluta elocutio (9, 155). DON. Ter. Phorm. 233 'non pudere' hoc absolutum est et nulli adnexum. DON. Ter. Hec. 286 *de anacolutho*: hoc genus locutionis absolutum dicitur. *cf. et sub* absolute. SERV. Aen. 4, 106 absolutior quidem est haec lectio, sed verior et figuratior illa est.

4 *solutus, occupatorius apud agri mensores* (*v. Rudorff, gromat. Instit. p. 252*). LIB. col. grom. p. 220, 1 colonia Graviscos ab Augusto deduci iussa est. nam ager eius in absoluto tenebatur. 224, 15. 234, 12. 236, 2. 238, 13.

adv. **absolūtē** **1** *perfecte, plene*: *simpliciter*: RHET. Her. 1, 10, 17 expositio est, cum res . . . exponimus breviter et absolute (4, 25, 35 definitio). 1, 10, 18 cum adiumenta nostra exposuerimus contrariaque dissolverimus, absolute nimirum munus oratorium confecerimus. 2, 18, 27 quemadmodum ipsas argumentationes ornate et absolute tractare possimus. 2, 18, 28. CIC. top. 8, 34 quot eius formae sint (*partium distributionis*), subiungitur absolute. orat. 171 audivi . . . non nullos, quorum prope modum absolute concluderetur oratio. SEN. epist. 52, 1 nihil absolute *volumus*. VLP. dig. 24, 3, 21, 12 si filio data sit *dos*, si quidem iussu soceri, . . . absolute socer tenebitur. IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 12 quoniam apud Graecos nulla invenitur absolute conscriptio poema Homeri vetustior. AVG. epist. 225, 2 tam plene absoluteque responsum est. MACR. somn. 2, 15, 16 ut absolutius liqueat. MART. CAP. 5, 454 quia cum absolute factum tueri non possit, confugit ad causas. CIC. ac. 2, 55 mundos . . . undique perfecte et absolute ita pares, ut . . . . Tusc. 4, 38 his (*perturbationibus*) . . . vacuus animus perfecte atque absolute beatos efficit. SEN. epist. 124, 20 sed nec bonum absolute *erit in muto animali*. SVET. gramm. 4 illum quidem absolute, hunc mediocriter doctum. APVL. Plat. 2, 3 hominem . . . neque absolute malum nec bonum. 2, 10, 12. HIER. epist. 148, 7 multi . . . illum absolute atque integre definiunt innocentem, qui . . . . Ezech. 16, 48, 49. AVG. civ. 14, 10 absolute beatus. *cum laude aliqua*: CIC. fin. 3, 26 sequitur omnes sapientes semper feliciter absolute fortunate vivere. Tusc. 5, 53 sequitur, ut nihil paeniteat, nihil desit . . . ergo omnia profluenter absolute prospere, igitur beate. orat. 227 nec sententia ulla est, quae fructum oratori ferat, nisi apte exposita atque absolute. PLIN. epist. 4, 27, 2 aliquot annis puto nihil generis eiusdem absolutius scriptum.

2 *generaliter*: SCAEV. dig. 33, 1, 13, 1 respondi non posse absolute responderi. TERT. scorp. 9 hoc quidem absolute ad omnes, dehinc proprie ad apostolos ipsos. orat. 21 si sexum nominasset feminas dicendo, absolute definisset de omni muliere. ux. 2, 2. HIER. in Zach. 1, 2, 13 non absolute hominum et bestiarum et volatilium et piscium, sed specialiter hominum. in Is. 6, 1 non absolute dominum, sed dominum Sabaoth. SCHOL. Pers. 5, 189 varicosos centuriones dicit absolute milites. CHAR. gramm. I 156, 3 DIOM. I 323, 17. PAPIN. dig. 39, 6, 42, 1 eum . . . qui absolute (*i. sine ulla condicione redhibendi*) donaret, non tam mortis causa quam morientem donare. MARCELL. dig. 40, 1, 15.

3 *in sermone grammatico* GLOSS. ἀπολύτως (*cf. sub* absolutus 3): *de pronomine*: PRISC. gramm. III 135, 23 'aliquis' et 'alicubi' . . . absolute proferuntur . . ., sin autem dicam 'ullus', pendet ex infinito omnium numero. *cf. sub* absolutus *p. 179, 16*. *de verbi tempore perfecto*: PLIN. nat. praef. 27 *opera* tria . . . absolute traduntur inscripta 'ille fecit' (*reliqua* 'ille faciebat'), *cf.* absolutus *p. 179, 34*. *verborum genus impersonale*: DON. Ter. Hec. 398 'abortum esse' deest 'natum' vel 'factum', vel absolute. Ad. 28. *in syntaxi*: *adiectiva sim. sine substantia*: DON. Ter. Andr. 817 'antiquum' absolute dixit ut aequum aut bonum . . . aut certe per ἔλλειψιν id est 'morem et ingenium'. Eun. 1066. Ad. 352. *aliter*: PORPH. Hor. carm. 1, 29, 16 'meliora' autem absolute dictum est; 'studia' subaudiendum. DON. Ter. Ad. 584. Hec. 372 'rectā consequor': absolute et sine adiectione. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 116. DON. Ter. Eun. 459 'alterum' non respective sed absolute posuit. *passim*. *adiectivum relativum sine relatione*: DON. Ter. Hec. 170 (*ad verba* par ingenium) an sibi par an absolute. *pronomina demonstrativa et relativa neutralia sine legitima certi verbi relatione*: DON. Ter. Ad. 49 (*ad verba*: *filium* amavi pro meo. in eo me oblecto, solum id est carum mihi) absolute utrumque et 'in eo' et 'solum' . . . . Hec. 421 SERV. Verg. Aen. 10, 42 georg. 2, 338 PORPH. Hor. serm. 1, 10, 16 DON. Ter. Eun. 185. 202. 980 Hec. 578. Eun. 445 (*ad verba*: par pro pari referto, quod) 'quod' par, aut absolute 'quod' quae res. *ibid.* 211 Hec. 609 CHAR. gramm. I 76, 18. *verba sine casu*: PRISC. gramm. II 389, 8 absolute dicta non egent . . . casibus. II 390, 1. III 270, 14. *varia*: DON. Ter. Phorm. 52 'conabar' absolute, an ἔλλειψις est ut desit 'ire'. Andr. 482 (*ad verba* signa ad salutem) deest 'haerentia' aut 'pertinentia' . . . ergo absolute dixit ut desit aliquid. Hec. 625 absolute, deest enim 'nam' (*cf.* AQVILA rhet. 35, 6 solutum, ἀσύνδετον). SCHOL. Hor. epod. 4, 3.

4 *perspicue, aperte*: GLOSS. IV 3, 24 manifeste. PAVL. sent. 4, 12, 5 humanae rationis est . . . innocentes dicere, quos absolute nocentes pronuntiare non possunt. TERT. anim. 29 quasi et haec tam absolute in contrarietatibus posita sint quam et illa, quae . . . . adv. Marc. 5, 8 illa promissio spiritus absolute facta per Ioelem. resurr. 46 quid ego nodosius, cum apostolus absolutius? IREN. 3, 6, 1 neque apostoli eum qui non esset deus definitive et absolute deum nominassent aliquando, nisi esset vere deus. AQVILA rhet. 18 membrum . . . est pars orationis ex pluribus verbis absolute aliquid significans . . . caesum est pars orationis nondum quicquam absolute significans (MART. CAP. 5, 528). HIL. psalm. instr. 9 absolutissime in gestorum et temporum historia edocemur. 1, 24 absolute . . . dominus ostendit. 2, 15 *al.* FILASTR. 149, 2 sic absolute praedicavit, ut . . . . AVSON. 406, 7 possem absolute dicere, sed dulcius circumloquar. AMM. 23, 6, 31 ut absolute dicatur. 25, 4, 20 iura absolute quaedam iubentia fieri vel arcentia. 29, 1, 7 absolute confessus. AMBROSIAST. Rom. 1, 20 ut absolutius doceat, quia . . . . HIER. adv. Ioann. 6 (Migne 23, 359) si ad septem absolutissime respondisses. AVG. civ. 5, 12 quod ut absolutius disserere possimus. 21, 18 absolute ac definite eorum eversionem futuram esse dixit. *passim*. PS. AVG. serm. 239, 1 de quo certe beatus Petrus apostolus absolutissime pronuntiavit dicens. MACR. somn. 1, 6, 15 quam (*rationem*) breviter absoluteque dicemus. CASSIAN. conl. 17, 12 ut absolute de illo pronuntietur. 17, 21, 3. 19, 18, 1 *al.* SIDON. epist. 4, 12, 1 quo . . . absolutius rhythmos . . . sequeretur. 9, 15, 1, 12. CASSIOD. var. 1, 13, 3 hunc . . . tot meritis absolute relucentem, *passim*. IORD. Get. 5, 44 quem cum Amazonarum viris absolute pugnasse cognoscimus. COD. Iust. 10, 48 (47), 15 praef. evidenter atque absolute iubemus. *Bannier.*

absolūtio, -ōnis *f.* GLOSS. ἀπόλυσις, ἀπόδοσις. *cf. Ploen, Archiv 6 (1889) 173.*

I *separatio*: AMBR. bon. mort. 8, 33 mors . . . absolutio est et separatio animae et corporis. Isaac 8, 79.

II *actus liberandi.* **1** *in universum*: TERT. adv. Marc. 1, 28 baptisma si absolutio mortis est (AVG. civ. 13, 8). AMBR. bon. mort. 14 si vita oneri, mors absolutioni. Ios. 64 vinculum eius perfidia erat, absolutio eius fides facta est. ev. Luc. 7, 133 in certamine passionis mors corporis absolutio anxietatis, non coacervatio. MACR. sat. 5, 11, 7 ad sperandam praesentis mali absolutionem. SYMM. epist. 9, 142 curae. CASSIOD. in psalm. 17 praef. membrorum absolutio de potestate diabolica. **2** *apud iudices, cf. Wlassak PW. I 121*: CIC. Cluent.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

74 sententiis XVI absolutio confici poterat. 103. frg. A 9, 4 si aut illud iudicium aut illa absolutio nominanda est. Font. 36 magna ... causa absolutionis. Att. 1, 16, 2. 1, 16, 6. SEN. contr. exc. 3, 2 lex absolutionem et paribus tabulis dat (AVG. civ. 18, 10). *ibid.* absolutionem legi, non innocentiae debes. contr. 7, 1, 16. 7, 1, 24 spem absolutionis. VAL. MAX. 3, 7, 9 absolutionem celerem consecutus est. 6, 9, 14 aegre absolutionem ab iudicibus impetravit. 8, 1 ambust. 1 quorum alterum ultione, alterum absolutione non dignum iudicatum est. SEN. epist. 97, 3 minus crimine quam absolutione peccatum est. ASCON. Scaur. p. 21 B. et in his pauca punita inter damnationem et absolutionem interessent. QVINT. inst. 6, 1, 12. 7, 4, 31. 11, 1, 9 *et* 11. decl. 314 p. 234 R. mihi in argumentum sufficit genus absolutionis. 328 p. 290 R. TAC. ann. 3, 15 quod neque convictum noxae reo neque defensum absolutioni erat. 11, 3. 15, 71 Acilia ... sine absolutione, sine supplicio dissimulata. PLIN. epist. 4, 9, 5 non absolutionem modo, verum etiam laudem merebatur. SVET. Vesp. 16 reis tam innoxiis quam nocentibus absolutiones venditare cunctatus est. IVLIAN. dig. 13, 1, 14 absolutio sequi debebit. COD. Iust. 2, 11 (12), 18. PAPIN. dig. 24, 3, 42, 3 nec officio iudicis absolutio continetur. VLP. dig. 4, 2, 14, 5 ... arbitrium absolutionem adfert. 24, 1, 5, 7 facta a iudice absolutione. MODESTIN. dig. 42, 1, 1 res iudicata dicitur quae finem controversiarum pronuntiatione iudicis accipit, quod vel condemnatione vel absolutione contingit. IVST. 9, 4, 10 contemnunt absolutionem. 32, 2, 7 nota absolutionis causa offensae fuit. AMM. 15, 2, 9. 30, 4, 12 suffragari absolutionem. CIC. Verr. 2, 6 de absolutione istius neque ipse iam sperat .... 3, 113. Cat. 3, 9 virginum. ad Q. fr. 3, 7, 1 cadit in absolutionem Gabini. CAEL. Cic. epist. 8, 2, 1 postridie eius absolutionem. SEN. contr. 1, 36 eamus ad absolutionem tuam. AVG. coll. c. Don. 14 de purgatione et absolutione Caeciliani. SVLP. SEV. chron. 2, 36, 7. PS. QVINT. decl. 17, 14 victus sum absolutionibus meis. AVG. coll. c. Don. 25 adversus Caeciliani et Felicis sic evidentissimas absolutiones. CIC. epist. 3, 11, 1 de apsolutione maiestatis. PS. QVINT. decl. 13, 7 non absolutionem sceleris petit sed licentiam. AMBR. epist. 51, 6 facti tui. AVG. bon. discipl. 4 criminis. HEGES. 1, 26, 3 iudicii. ENNOD. dict. 23 manifesti facinoris. COD. Theod. 10, 20, 16 freti dexterae triumphalis absolutione. 3 *servorum, captivorum, mortuorum*: AMM. 15, 3, 11 attineri poenalibus claustris sub absolutionis aliqua spe. ZACCH. consult. 2, 7 (Migne 20, 1120) diuturnae absolutio servitutis et exoptata olim libertas. COD. Theod. 11, 7 21 si qui perfuncti sacramento militiae absolutione potiuntur. 14, 3, 18. 15, 7, 8. ENNOD. op. 3 captivorum. op. 8 cuius ego absolutionis non tam largitor quam testis existo. dict. 21 p. 490, 5 paribus absolutionem inplorasse lacrimis. LEX Visig. Recc. 7, 4, 4. 7, 4, 5. CASSIOD. var. 5, 21, 3 ibi absolutiones sunt hominum, vincla causarum. DICT. 3, 24 Polyxena ... sponte servitium sui pro absolutione cadaveris pollicetur.

4 *de pecunia*: MODESTIN. dig. 46, 4, 1 acceptilatio est liberatio per mutuam interrogationem, qua utriusque contingit ab eodem nexu absolutio. PALLAD. 1, 6, 8 gravem tributis creditorem patitur, cui sine spe absolutionis obstrictus est. AMBR. epist. 41, 7 novum genus absolutionis mihi detulit. 5 *remissio*: FILASTR. 125, 7 absolutio plena peccatorum atque impiorum. AMBR. exam. 6, 8, 50 epist. 37, 45. 81, 10 perfecta absolutio aestimata est sub Christo degere. in psalm. 39, 6 eam (*mortem*) pro totius humani generis absolutione suscipiunt. 40, 7 angeli in unius peccatoris absolutione laetantur. CASSIAN. conl. 6, 6, 4 iusto requies et absolutio fit malorum. 17, 7, 1. 20, 5, 3 ENNOD. epist. 3, 7. op. 3 p. 377, 14 quibus ... absolutionem deus dederat. GREG. M. epist. 12, 7. COD. Theod. 9, 35, 5 sacratis quadragesimae diebus nulla supplicia sint corporis quibus absolutio exspectatur animarum. GREG. M. dial. 4, 57 pro absolutione eius animae; ad absolutionem prodesse etiam mortuis victima sacrae oblationis possit. 6 *venia, excusatio*: AMBR. Cain et Ab. 2, 24 sit saltem verecundia, ubi non est absolutio. HEGES. 1, 40, 160 ut stomacho magis indulserit et ultione potius, quam absolutioni intenderit. ALC. AVIT. hom. 6 p. 110, 8.

III *solutio*, λύσις (*t. t.*): SERV. Aen. 1, 6 prima est iucunda absolutio, ut 'unde' non referas ad personam sed ad locum. IREN. 1, 19, 2 absolutiones parabolarum. 2, 10, 1 ea quae sunt talia, ex manifestis et consonantibus et claris accipiunt absolutiones. 2, 22, 3. HIL. in psalm. 13, 2 eorum quae in toto psalmo erunt dicta absolutionem psalmi finis impertiet. 9, 1. 9, 20. 53, 14 reddidit singulis propositionibus proprias absolutiones. trin. 9, 2. 9, 20. AMBR. Iac. 2, 27 haereret absolutio, nisi illud occurreret, quod Petro ... respondit. par. 6, 32 quae quaestio de his absolutionem habet quae ante memoravimus. epist. 19, 16 VVLG. IV Esdr. 10, 43 AVG. quaest. hept. 1, 162. 4, 18 facilior est absolutio quaestionis, quia .... SEV. MINOR. Migne 20, 735 licet absolutionem eius (*somnii*) ignoraremus. MACR. somn. 1, 10, 8. MACR. gramm. VI (diff. 18, 3) haec et quaestio et absolutio cum latinitate communis est. *hoc rarum, usitatius*: solutio, *v.* absolvo *II 3*. *diiudicatio, responsio*: FRONTIN. grom. p. 37, 2 cui postulationi absolutio proxima sit, ne ... (AGENN. p. 63, 30). SVLP. SEV. chron. 1, 39, 3 difficilis iudicii absolutio inter negantes, ubi testis deerat. HEGES. 1, 26, 3.

IV *perfectio*: 1 *in universum*: CIC. inv. 2, 30 habitus ... in aliqua perfecta et constanti animi aut corporis absolutione consistit. de orat. 1, 130 hanc ego absolutionem perfectionemque in oratore desiderans. Brut. 137. fin. 5, 38 virtus quae rationis absolutio definitur. Tim. 41 caeli. PLIN. nat. 35, 55. HIL. trin. 1, 27 veritatis absolutionem nuncupatio filii obtinet. 11, 6 habens perfecti hominis absolutionem. MACR. somn. 1, 6, 40 ex quattuor elementis absolutionem corporum constare. IVL. VAL. 1, 17 veluti caedis absolutione securus. CASSIAN. inst. 3, 9 tit. absolutio ieiunii. 3, 9, 3 conl. 21, 14, 4. inst. 3, 10 sabbati. 5, 23, 1 legitimum tempus absolutionis. COD. Theod. 1, 1, 6, 3 codicis. LEO M. epist. 39 ut nos ... de totius causae absolutione facias certiores. SIDON. epist. 1, 2, 8 tunc petitionibus diu ante per patrociniorum naufragia iactatis absolutionis subitae portus aperitur. BOET. arithm. praef. nostri laboris absolutio longe ad faciliorem currit eventum. ALC. AVIT. epist. 74 colloquii. AMBR. exam. 5, 40 cum absolutio fetuum tam paucorum dierum sit. HEGES. 5, 53, 1 post huius absolutionem certaminis (*i. vitae*). MACR. somn. 1, 9, 4 anima ... absolutionem corporis perhorrescit. ENNOD. op. 3 p. 388, 9 absolutionis eius (*senis*) tempore. 2 *rhetorum usus*: RHET. Her. 4, 27 continuatio est et densa et continens frequentatio verborum cum absolutione sententiarum. CIC. inv. 1, 32 partitio ... habere debet: brevitatem, absolutionem, paucitatem ... absolutio est per quam omnia quae incidunt in causam genera de quibus dicendum est amplectimur (FORTVN. rhet. p. 114, 7 FAB. VICT. rhet. p. 211, 4 IVL. VICT. rhet. p. 419, 34). COD. Iust. 1, 4, 3, 4 (?) CIC. de orat. 3, 192 in eis (*clausulis*) maxime perfectio et absolutio indicatur. 3 *perspicuitas*: HIL. trin. 7, 22 nativitatis proprie inenarrabile sacramentum quanta potest verborum absolutione significat.

V *gradus positivus*: CHAR. gramm. I 115, 11 illud ('valde') enim in absolutione solet adici. I 115, 16 comparatio absolutionis. DIOM. gramm. I 324, 17 absolutio est elatio sine comparatione ut 'fortis'.

synonyma: *ad I*: separatio. *ad II*: purgatio, libertas. *ad IV*: perfectio. *opposita*: *ad II*: coacervatio, vinculum, condemnatio, crimen, damnatio, laus, licentia, noxa, stomachus, supplicium, ultio.

absolūtīvus, -a, -um. *raro legitur apud grammaticos et rhetores; frequens* absolutus. CHAR. gramm. I 234, 5 item 'per' accipitur etiam pro eo quod est valde, velut cum dicimus perdoctus id est valde doctus quod est doctissimus. praeponitur autem absolutivis. *cf.* absolutio V. *de verbis neutris*: DIOM. gramm. I 337, 13 verba in quibus nec agentis nec patientis significatio plene dinoscitur. ut 'sedeo, sudo ... sitio, esurio'. nescis enim agat quis an patiatur. quae quidam supina dixerunt, alii absolutiva appellant, non nulli depositiva nominant. 373, 14 'ego pendeo' absolutivum, 'suspendo alium' activum. 398, 31 passiva inpersonalium declinatio ... figuratur ex verbis quae absolutiva sunt, id est neutralia quae ... tertiam personam passivam admittunt ... quasi 'pugnatur a me, a te, ab illo'. *de nomine*: PRISC. gramm. II 62, 5 absolutivum est, quod per se intellegitur et non eget alterius coniunctione nominis, ut 'deus ratio' *cf.* GRAMM. suppl. p. XXVI; *sed* absolutum p. 59, 24 (ἀπολελυμένον DIONYS. THRAX 44, 6). *rhetorice*: SERV. Aen. 10, 18 dicentes Venerem agere statu absolutivo, ... Iunonem vero niti statu relativo. GLOSS. II 563, 40 absolutivum voluntaria dimissio famuli. *adv.* **absolūtīvē** CHAR. gramm. I 114, 32. *de verborum qualitate finitiva ibid.* 263, 8 DIOM. I 388, 20 *cf.* 338, 17 *sqq.*

absolūtor, -ōris *m.* CASSIOD. var. 11 praef. 3 facile enim absolutor est alieni conscius sui. GREG. TVR. Mart. 4, 26 ego sum Martinus, miles Christi, absolutor vestri. LEX Burg. lib. const. 40, 1 nisi forte talia in damnum et contumeliam absolutoris sui admisisse in iudicio convincatur, ut ....

absolūtōrius, -a, -um. 1 *cf. sub* absolutio *II 2*. SEN. contr. exc. 6, 5 iudices ... palam absolutorias tulerunt sententias. ASCON. Mil. p. 55 B. graves habuit XVIII, absolutorias duas et XXX *sententias*. *ibid.* absolutorias quinque omnino habuit. SVET. Aug. 33 duas tabellas damnatoriam et absolutoriam simul cognoscentibus dedit. GAIVS inst. 4, 114 hoc est quod vulgo dicitur Sabino et Cassio placere omnia iudicia absolutoria esse. 2 *cf. sub* absolutio *II 1*. PLIN. nat. 28, 63 clavum ferreum defigere in quo loco primum caput fixerit corruens morbo comitiali, absolutorium eius mali dicitur. *opposita*: damnatorius, gravis. *Lehnert.*

absono, -sonuī, -sonāre. *absonum esse*. GLOSS. absono: ἀπηχῶ. absonu⟨i⟩ ἀπήχησα. TER. MAVR. 2024 cernis pariter quattuor absonare longas. *participium* absonans: *absonus, abhorrens*: INST. 2, 25 in. quaesisse, an possit hoc recipi nec absonans a iuris ratione codicillorum usus esset.

absonus, -a, -um. [*ab* ab *et* sonare. *Th.*] *Wölfflin, Archiv 6 (1889) 185.*

I ***proprie***: *a sono iusto ac recto alienum*. GLOSS. absonum: ἀπηχές, ἀμαυρόν, sine sono. NON. 72 absonum: sine sono. GLOSS. absono: non simili sono. *de voce*: CIC. de orat. 3, 41 mollis vox aut muliebris aut quasi extra modum absona atque absurda. AVSON. 76 tit. in hominem vocis absonae (*cf. ibid.* 6 non potes humanae vocis habere sonum). CASSIOD. gramm. VII 212, 10 ne articulatae vocis pulchra modulatio peregrinis litteris maculata absona potius et indecora reddatur. *de voce balbutientis*: FRONTO p. 149, 10 N. balbutientium ⟨vitium⟩ his ferme verbis significatur: vox impedita ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vox imperfecta, vox absona. APVL. apol. 59 animadvertisses ... vocem absonam, manuum tremorem (*de ebrio*). *inde de sermone libri balbutiente*: PRVD. perist. 10, 11 noster haerens sermo lingua debili balbutit et modis laborat absonis. *inde de homine ipso*: CIC. de orat. 1, 115 sed sunt quidam aut ita lingua haesitantes aut ita voce absoni aut ita voltu motuque corporis vasti atque agrestes, ut ....
de litteris, verbis, clamoribus, cantibus, sim.: QVINT. inst. 12, 10, 32 syllabae nostrae in b litteram et d innituntur adeo aspere, ut plerique .... mollire temptaverint non solum 'aversa' pro 'abversis' (adversis *B*) dicendo, sed et in praepositione b litterae absonam et ipsam s subiciendo (*graece* δύσφωνος). FRONTO p. 202, 16 N. cantibus et modis absonum quid modulatu et cantu cecinerim. GELL. 13, 21, 12 in illo ... Vergilii versu 'haec finis Priami fatorum' si mutes 'haec' et 'hic finis' dicas, durum atque absonum erit respuentque aures quod mutaveris. APVL. met. 1, 17 absono clamore experrectus (3, 29). 8, 26 rauca et effeminata voce clamores absonos intollunt. 8, 27 absonis ululatibus. 9, 36 latratibus. TER. MAVR. 642 perdere u quia sic videtur usque vocalem sonum, alteri cum praelocatur, ... sordidum quiddam videmur absonumque excludere. 1353 quicquid istis discrepabit, absonum reddet melum. FAVON. EVLOG. somn. Scip. p. 412, 25 O. sic diversis temperetur vocibus cantilena, ut ipsa fiat rata diversitas et concentum perficiat, quidquid absonum canere videbatur. PRISC. gramm. II 371, 6 si velimus ab eo, quod est 'cursor' ... feminina facere secundum analogiam mutatione 'or' in 'rix', absonum fit et incongruum naturae litterarum. CASSIOD. in psalm. 147 (Migne 70, 1038 C) nulli absonum, nulli videtur absurdum *verbum alleluia*, sed omnes celebrant gaudia sua huius nominis suavitate prolata.

II ***translate***: *inconcinnus*. GLOSS. absonum: ἀνάρμοστον. absono: praepostero, absurdo. *cum dativo*: LIV. 1, 15, 6 haec ... gesta, quorum nihil absonum fidei divinae originis .... fuit. *dativus an ablativus?*: HOR. ars 112 si dicentis erunt fortunis absona dicta. TER. MAVR. 1584 additur haec gemino (*hexametrorum*) non absona fabula metro. *cum* ab: LIV. 7, 2, 5 nec absoni a voce motus erant. SOL. 38, 1 absonum est a contemplatione rerum praesentium.
absolute: LVCR. 4, 517 omnia mendose fieri atque obstipa necesse est prava cubantia prona supina atque absona tecta. QVINT. inst. 6, 3, 107 illa est urbanitas, in qua nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum, nihil peregrinum. GELL. 19, 9, 7 Cinna inlepida et Memmius dura ac deinceps omnes rudia fecerunt atque absona *carmina*. 7, 15, 5 ut absona inauditaque diceret. AMM. 17, 5, 13 est enim absonum et insipiens. MACR. sat. 7, 1, 13 in laetitia convivali quod videtur absonum, in unam concordiam soni redigendum est. ENNOD. epist. 6, 23 fluxit sermo non absonus. PRISC. gramm. II 442, 7 nec incongruum vel absonum mihi videtur, posse verba ... proferre. AVD. gramm. VII 347, 20 confido, confisus sum; nam absonum erat dicere confidi. CASSIOD. var. 9, 21 haec (*grammatica*) in cursu orationis sic errorem cognoscit absonum.

adv. **absonē.** *proprie*: *de voce*: APVL. apol. 5 quod eos (*versus*) absone et indocte pronuntiaret. *translate*: GELL. 15, 25, 1 Matius ... non absurde neque absone finxit 'recentatur'. ARNOB. nat. 2, 14 non est tamen absone suspicatus. 2, 53 non absone neque inaniter credimus. MAR. VICTOR. gramm. VI 123, 9 epodos ... non absone metro heroo respondens. *ibid.* 127, 20 satis absone choriambo clauditur *versus*.

synonyma: *ad I*: absurdus, dissonus, durus, indecorus, incongruus; sordidus. *ad II*: durus, incongruus, (inconcinnus), inconditus, inlepidus, insipiens, agrestis. *opposita*: *ad I*: dulcis, (suavis; *cf.* CASSIOD. in psalm. 147 suavitas).

absorbeo, -uī, -ptum, -ēre. *perf.* absorbsi: LVCAN. 4, 100 MACR. sat. 5, 1, 8 (*at* 3, 17, 17 absorbuit) NOT. Tir. 103, 86. absorbi: ITALA codd. Germ., Corb., Mozarab. psalm. 33, 25 absorbimus (VVLG. devoravimus). GREG. TVR. hist. Franc. 4, 46 absorberit. VEL. gramm. VII 73, 13 nascuntur quaestiones ... utrum absorbui an absorpsi dicamus, ... utrum per b ⟨absorbsi⟩ an per p absorpsi scribi debeat. CAPER gramm. VII 94, 14 non est sorbo, sed sorbeo nec sorbsi, sed sorbui, sic et absorbui, non absorbsi, ut Lucanus. absorsi GLOSS. *v. l. 74*. absortus: GLOSS. *v. l. 75* VVLG. cod. Amiat. I Cor. 15, 54 LIB. gener. 68, 16 AVG. conf. 9, 4, 11 OROS. apol. 32, 9 CASSIAN. Nest. 3, 3, 5 PROSP. expos. psalm. 140, 6 *bis* VEN. FORT. carm. 3, 9, 83. absorptus: CYPR. epist. 3, 1 SCHOL. Hor. carm. 3, 16, 13 VVLG. num. 11, 2 psalm. 140, 6 Is. 28, 7 HIER. vit. Hil. 6 AVG. in psalm. 63, 2 MARC. med. 23, 27 MAX. TAVR. serm. 34 app. serm. 30. CORIPP. Ioh. 6, 134 (absortas *T*) *et saepius*. SER. SAMM. 460 absorbitur (*sic B tutante metro*); *infinitivus* absorbi: IREN. 4, 38, 3. GLOSS. absorbuit: assumpsit (abs.?), deglutivit; absorsit: exposuit, exegit vel eiecit; absorbetur: devoratur, manducatur *lib. gloss.*; absorta est: gluttita est aut devorata est. CASSIOD. in psalm. 34, 28 (Migne 70, 250) absorberi est in corpus alterius subita celeritate transmitti.
Wölfflin, Archiv 6 (1889) 187.

I *hauriendo sorbere, bibere*: **1** *subiecta sunt animalia*: HOR. sat. 2, 3, 240 ut deciens solidum absorberet aceto diluit insignem bacam. PLIN. nat. 9, 122 singulos uniones convivis ... absorbendos dedit (MACR. sat. 3, 17, 17). 11, 117 sitit enim *araneus* et omnem umorem absorbens ariditatem ampliat. SIL. 15, 788 absorbet late permixtum piscibus aequor *belua ponti*. 6, 237 *serpens* absorbet saniem *equi*. VVLG. Iob 40, 18 absorbebit fluvium *belua*. Abd. 16 bibent et absorbebunt. HIER. in Abd. 16 bibent et absorbebunt sanguinem tuum. *t. t. medicinae*: SER. SAMM. 460 fertur amygdalinae sucus nucis esse bibendus: pinsitur haec tepidoque absorbitur indita fonti. MARC. med. 23, 27 porri sectivi sucus ... absorptus a lienoso prodest. *cf.* 16, 96 *et saepius apud med.* *cum obiecto rei abstractae*: TERT. anim. 1 ut ... mortem non de poculo per habitum iucunditatis absorbeat. **2** *subiecta sunt res*: CELS. 6, 6, 1 si quid lacrimae processit, absorbet *panis interior pars ex vino subacta*. CVRT. 7, 5, 5 omnem ... naturalem absorbet humorem siccitas. PLIN. nat. 15, 81 namque et pulveri vis siccandi sucumque lactis absorbendi. 22, 142 lens optima ..., quae maxime aquam absorbet. 27, 15 pavimentandum ... censent, ut lacrima non absorbeatur. PLIN. epist. 5, 6, 11 terra, quidquid liquoris accepit nec absorbuit, effundit in Tiberim. LACT. opif. 11, 20 eum (*umorem*) vesica absorbet et colligit. *inde idem quod* siccare: CASSIOD. var. 2, 32, 2 paludem ... promisit absorbere.
3 *de spiritum ducentibus*: SVET. frg. 153 Reiff. cum spirantes trahimus auras, illa quoque (*semina*) in corpus absorbemus. PAVL. PETR. 4, 440 infectas absorbet anhelitus auras.

II *devorare*: **1** *proprie*: *devorant*: **a** *animalia*: HOR. sat. 2, 8, 24 totas simul absorbere placentas. MELA 1, 99 supervolantes aves ... absorbent *angues* (*cf.* PLIN. nat. 8, 36). 3, 91 grana singula frugum ... absorbere dicuntur *homines*. VVLG. Is. 14, 29 et semen eius (*reguli*) absorbens volucrem. Ier. 51, 34 Nabuchodonosor ... absorbuit me quasi draco. HIER. epist. 24, 11 praedam, quam absorbuit *bestia*. MAX. TAVR. serm. 34 quem (*Ionam*) absorptum piscis evomuit. GREG. TVR. hist. Franc. 10, 13 quidquid humani corporis piscis absorbuit, alis rapuit, bestia degluttivit. VEN. FORT. carm. 3, 9, 83 evomit absortam ... fera belua plebem. *absolute*: VVLG. Is. 42, 14 dissipabo et absorbebo simul. **b** *res*: *aqua*: CIC. Phil. 2, 67 Oceanus ... vix videtur tot res ... tam cito absorbere potuisse (rep. 2, 10 absorberet. *locus corruptus*). *cf.* SEN. suas. 3, 5 QVINT. inst. 8, 6, 70. CVRT. 4, 2, 22 quo longius moles agebatur a litore, hoc magis quidquid ingerebatur, praealtum absorbebat mare. LVCAN. 4, 100 *palus* absorbsit penitus rupes ac tecta ferarum detulit atque ipsas hausit. PLIN. nat. 6, 1 non fuerat satis oceano ... tanto maiora absorbuisse quam relinqueret spatia. 2, 231 alter (*fons*) omnia respuens, alter absorbens. PANEG. 12, 34 *fluvius* vexillarium ... avidis gurgitibus absorbuit. AMM. 25, 8, 1 gurgite fluminis absorbebantur (adorbibantur *V*). COMM. Bern. Lucan. 4, 461 quicquid absorbuerit mare, restituit. SCHOL. Pers. 3, 34 quos vorago caenosa absorbet. AMBR. Noe 3, 6 quam (*generationem*) diluvia absorbuerunt. VVLG. psalm. 68, 16 neque absorbeat me profundum (123, 4). HIER. epist. 60, 18 alios absorberi fluctibus (SVLP. SEV. epist. 1, 6). CASSIOD. var. 2, 21, 2 aquarum vasta profunditas terrenam gratiam in nullos usus profuturos absorbuerat.
terra: SEN. suas. 1, 9 absorberi terras et maria siccari. nat. 3, 4 Tigris ... absorbetur et desideratus diu, tandem ... emergit. LVCAN. 3, 261 Tigrim subito tellus absorbet hiatu. PLIN. epist. 5, 6, 37 *aqua* expulsa in altum ... et absorbetur et tollitur. CYPR. epist. 3, 1 Chore Dathan Abiron ... hiatu terrae absorpti ac devorati. IVST. 30, 4, 3 *terrae motus* quasdam (*civitates*) solidas absorbuit. LIB. gener. 68, 16 chao absortus est. OPTATVS 24, 15 contemptores ... dei avido hiatu absorbuit terra (148, 17). AMM. 17, 7, 13 chasmatiae qui terrarum partes absorbent. SCHOL. Hor. carm. 3, 16, 13 *Amphiaraus* in bello Thebano absorptus fuit a terra. AMBR. exam. 3, 3, 14 quae receptacula eam (*aquarum redundantiam*) ... absorbere potuerunt. parad. 3, 16 sicut ... terram et quaecumque ... in ea sunt, hiatus absorbet. HIER. vit. Hil. 6 pompa omnis ... terrae hiatu absorpta est (AVG. epist. 93, 15, 52, *ubi* absumpti *codd.*). SVLP. SEV. dial. 2, 3, 9 ipsos vivos terra absorbere potuisset. CORIPP. Ioh. 6, 134 absorptas ... telluris hiatu. *sic saepius apud christianos.* *ignis*: SIL. 4, 685 flamma vorax ... absorbet latices. AMBR. exam. 2, 3, 13 multum est quod ignis absorbet. HIER. I Amos 1, 6 (Migne 25, 998 B) ignem ... qui universa devoret et absorbeat. SVLP. SEV. chron. 2, 5, 3 ministros infandi operis ... flamma absorbuit. GREG. TVR. hist. Franc. 4, 46 donec totam domum adustam ipsus pariter ignis absorberit. ISID. sent. 1, 29, 7 illos ... infernus absorbebit.

2 *translate*: *devorant*: **a** *animalia*: PLAVT. Bacch. 471 *meretricem* acerrume aestuosam: absorbet ubi quemque attigit (*ut Charybdis*) [IVV. 6, 126 resupina iacens multorum absorbuit ictus]. LVCIF. Athan. 1, 36 dilatans animam tuam tamquam inferus ad nos devorandos pariter et absorbendos. AMBR. Iac. 1, 6, 24 forti mente abscondit dispendia, absorbet dolorem. HEGES. 5, 40, 13 *mulier* dolorem absorbuit, furorem assumsit. MACR. sat. 5, 1, 8 paucissimis verbis maximam civitatem hausit et absorbsit *Vergilius dicendo brevissime 'et campos, ubi Troia fuit'*. **b** *res*: CIC. Sest. 13 *tribunatus* ad sese iam dudum vocat et quodam modo absorbet orationem meam. Brut. 282 hunc quoque absorbuit aestus quidam ... gloriae. leg. 2, 9 ne aestus nos consuetudinis absorbeat et ad sermonis morem usitati trahat. CAT. 68, 107 tanto te absorbens vertice amoris aestus in abruptum detulerat barathrum. ITALA (Pacian. epist. 3, 18) *et* VVLG. II Cor. 2, 7 ne ... tristia absorbeatur (TERT. pudic. 13 devoretur. LXX καταποθῇ). *cf.* AMBR. poen. 1, 17, 92 HIER. epist. 125, 13 AVG. civ. 22, 23 epist. 145, 7 *et saepius*. IREN. 4, 38, 3 oportuerat ... absorbi mortale ab im-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mortalitate et corruptibile ab incorruptibilitate. HIL. in psalm. 1, 18 cum ... forma dei formam terrenae carnis absorbuerit. AMBR. parad. 3, 16 per legem absorbetur carnale peccatum. HEGES. 2, 3, 1 quae (*mutatio*) devoret atque absorbeat merita superiora (*explicatio somnii Archelai*). VVLG. II Cor. 5, 4 ut absorbeatur quod mortale est a vita (*laudatur saepe a christianis veluti ab* AMBR. in psalm. 43, 72 HIER. epist. 59, 3 AVG. civ. 14, 3. 20, 17 c. Iul. op. imp. 2, 186 *aliis*). IV Esdr. 8, 4 absorbe ergo anima sensum et devora quod sapit. HIER. in II Cor. 2 (Migne 30, 776) absorbeatur gurgite vitiorum. AVG. in psalm. 34. serm. 2, 15 vult te mundus absorbere: tu absorbe mundum. serm. 81, 3 non te absorbebunt dies maligni. ord. 1, 7, 23 ne tanta bona tua ... absorbeat oblivio. civ. 10, 28 utinam hoc saltem abs te miseri audiant et inde, ne illic absorbeantur (*scil. periculis*), abscedant. CASSIOD. in psalm. 20 extr. (Migne 70, 151) restat ut vos Arianus error absorbeat. CARM. epigr. 1390, 1 mors quae perpetuo cunctos absorbet hiatu. BEDA gramm. VII 247, 10 scanditur namque ita ... absorpta 'im' per synalipham, *sollemne* absumo. *inde iam nihil fere discrepat a significatione* conficere, devincere, delere: IREN. 5, 9, 4 ut absorbeatur infirmitas carnis a fortitudine spiritus (*cf.* CASSIAN. Nest. 3, 3, 5 *et sic saepius*). AMBR. fug. saec. 7, 44 ut benedictio absorberet maledictionem. VVLG. num. 11, 2 absorptus est ignis (ἐκόπασε τὸ πῦρ). II reg. 17, 16 ne forte absorbeatur rex et omnis populus. Iob 8, 18 si absorbuerit eum de loco suo. psalm. 140, 6 absorpti sunt iuncti petrae iudices (PROSP. expos. psalm. 140, 6). Is. 28, 7 sacerdos et propheta ... absorpti sunt a vino. 49, 19 longe fugabuntur qui absorbebant te. I Cor. 15, 54 absorpta est mors in victoria (*qui locus saepe laudatur a christianis nisi quod hic illic* in victoriam *exhibent; cf. ex. gr.* HIER. epist. 124, 5 AVG. civ. 14, 9 de mor. eccl. 1, 30, 64 conf. 9, 4, 11. 10, 30, 42 retract. 1, 23, 1. 1, 26 fin. OROS. apol. 32, 9 *ubi* absorta *codd. omnes*). AVG. in psalm. 63, 2 absorpti quia mortui, mortui quia absorpti.

synonyma: *ad I 1*: bibo, haurio, (sorbeo). *ad I 2*: colligo; sicco. *ad II 1*: devoro, haurio, (degluttio). *ad II 2*: aufero, (absumo, conficio, devinco). *opposita*: *ad II 1*: relinquo, respuo, tollo.

absorbitio, -ōnis *f.* AMBROSIAST. I Cor. 6, 18 ipsa submersio et absorbitio libidinis et concupiscentiae carnalis. *totus hic locus idem qui* AVG. serm. 162, 2.

absorptio, -ōnis *f.* HIER. brev. in psalm. 140 absorptio pro victoria dicitur, sicut apostolus dicit 'absorpta est mors in victoria' ... victoriam autem dicit ipsam absorptionem, quam victoriam habebat in absorbendo. *Prinz.*

Absoros, Ἄψορος, *Constantino Porphyrogenneto* Ὄψαρος, *nunc* Ossero, *Adriae insula, una ex Apsyrtidibus, saepe confusa cum Absyrtide.* MELA 2, 114 in Hadria Apsoros, Dyscelados, Absyrtis, Issa. *aliter alii scriptores eandem insulam appellaverunt*: **1 Absoris,** -is *vel* -idis. HYG. fab. 23 p. 54, 12 Colchi qui cum Absyrto venerant timentes Ae⟨e⟩tam illic remanserunt oppidumque condiderunt, quod ab Absyrti nomine Absorin appellarunt. 26 p. 55, 16 Medea ... ab Athenis Colchos redit: quae in itinere Absoridem venit, ubi frater Absyrtus sepultus erat. *adi.* **Absoritānus,** -ī, *pl.* -ī, -ōrum, *illius insulae incolae.* HYG. fab. 26 p. 55, 18 Absoritani serpentium multitudini resistere non poterant. **2 Absortium,** -ī. PLIN. nat. 3, 140 insulae ... Absortium, Arba, Crexi, Gissa. **3 Absarus.** RAVENN. p. 409, 4. *v. Mommsen, Corp. III p. 399. Tomaschek, PW. II 283.* *Diehl.*

absque. [absque *compositum esse videtur ex* abs *et* que. *alterum membrum minus clarum, fortasse cf. cum ind.* ca 'si': *cf. Wackernagel, Indog. Forsch. 1, 417; Lindsay, Lat. Lang. chap. IX § 12. Th.*] *Praun, Archiv 6 (1889) 196—212. de compositione cf.* PRISC. gramm. III 28, 8 nec non etiam coniunctioni invenitur praeposita *praep. ab*, sed non servat vim suam ut 'absque', unde ... additio magis putatur 'que'. ergo a praepositione 'abs' derivatum est adverbium 'absque' (*cf.* 48, 25. 52, 25 DIOM. I 408, 29 DONAT. IV 389, 24. 391, 22 CLED. V 75, 26 GRAMM. suppl. 265, 16). 52, 16 'sine' etiam et 'absque' apud Graecos adverbia ... sunt quae praedicta ratio fecit apud Latinos praepositiones putari. *cf. O. Brugmann, Rhein. Mus. 32, 485; Skutsch, Jahrb. f. Philol. suppl. 27, 89.* absque *i. q. et* abs *v. p. 186, 83; adde* FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 86, 15. *de constructione*: PRISC. gramm. III 45, 10 'sine' tamen et 'absque' et 'tenus' non inveni nisi cum ablativo et semper transitive (CHARIS. gramm. I 230, 24 DIOM. I 410, 14 PROB. IV 147, 19). GRAMM. suppl. 58, 27 absque *inter* praepositiones casus ablativi *enumeratur. legitur cum accusativo* DID. apost. 26, 8 absque sacerdotem. 34, 4 absque dispositionem (4, 29 absque illo). PRISCILL. tract. 1 p. 5, 18 absque eum (p. 30, 5. 3 p. 49, 11. 5 p. 67, 4; *semel* tract. 2 p. 37, 28 absque eo: VVLG. Bar. 3, 36 adversus eum, πρὸς αὐτόν). THEODOS. terr. sanct. 1 absque posticia. BENED. reg. 53 *al. scribitur* apsque *velut* PLAVT. Trin. 832. 1127 FRONTO p. 85, 24 N. *particula peculiari usu a* PLAVT. *et* TER. *adhibita, pro praepositione in sermonem urbanum recepta non ante alterum p. Chr. saeculum* (FRONTO, PS. SALL. in Tull. APVL. GELL.; *at* CIC. Att. 1, 19, 1 *recte nunc legitur* sine, *semel* QVINT. inst. 7, 2, 44 *sed A in ras.*), *non prorsus evanuit.* [*langob.* asca *M.-L.*]

I *pro coniunctione cum pronomine et verbo subst. impersonali i. q.* si sine: PLAVT. Bacch. 412 absque te esset, ego illum haberem. Capt. 754 quod absque hoc esset, qui mihi hoc fecit, ... ductarent. Men. 1022 absque te esset, hodie nusquam ... viverem. Persa 836 absque me foret et meo praesidio, hic faceret. *nota positionem* Trin. 832 nam apsque foret te, scio ... distraxissent. 1127 exaedificavisset ..., apsque te foret. TER. Phorm. 188 nam absque eo esset, recte ego mihi vidissem. Hec. 601 quam fortunatus ceteris sum rebus, absque una hac foret. *cf.* DON. *in h. l.* 'absque' extra, ut sit adverbium magis quam praepositio ..., vel certe 'absque foret' pro 'abesset'. alii 'hac' de uxore dici putant, ut absque sit praepositio.

II *praepositio*: GLOSS. ἄνευ, δίχα, χωρίς, παρά; sine. absque foedere sine amicitia. **A** *i. q. sine*: **1** *cum personis*: PLAC. gloss. V 43, 11 absque me sine me, absente me. FRONTO p. 85, 24 N. apsque te satis superque et aetatis et laboris. GELL. 2, 26, 20 absque te uno ... lingua Graeca longe anteisset. MIN. FEL. 24, 3 nonnulla absque feminis sacra sunt. 12, 5 non pompis interestis, convivia publica absque vobis. VVLG. gen. 43, 5 non videbitis faciem meam absque fratre vestro minimo. 41, 16 absque me deus respondebit prospera Pharaoni. 39, 11 ut Ioseph ... operis quippiam absque arbitris faceret (καὶ οὐδεὶς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω). HIER. epist. 130, 3 secreto et absque arbitris (127, 3. 130, 19 nonnullae separatae et absque arbitris hospitia). 107, 7 nunquam absque te procedat in publicum. 140, 5 ut absque deo nihil esse se noverit *arbitrium* (10, 29 si parva animalia absque deo auctore non decidunt [*ibid.* sine dei scientia]. PRVD. ham. 182 nil ... absque deo factum, sed cuncta per ipsum). 96, 6 absque nobis regnatis (χωρίς, VVLG. I Cor. 4, 8 sine nobis regnatis: et utinam regnetis ut et nos vobiscum regnemus). 125, 15 nulla ars absque magistro discitur. in Am. 3, 3 absque aucupe cadet aves in laqueum. DID. apost. 26, 8 non decet absque sacerdote aliquid facere (26, 5 sine episcopo). MART. CAP. 1, 39 absque te Iovis non erat formare consilium. SYMM. epist. 2, 59, 1 dulce otium — si quid absque te dulce est. PRISC. gramm. III 45, 41 absque consule egit praetor. *cf.* CANON. constit. 798 episcopum non ordinari absque synodo.

2 *cum rebus, abstractis et concretis*: GLOSS. absque foedere (VVLG. Rom. 1, 31) sine amicitia, absque amicitia, sine pactione. PS. SALL. in Tull. 3 *Ciceronem* missum huic urbi civibusque custodem absque carnificis nomine (SVLP. SEV. chron. 1, 54, 7 Godoliam praeposuit absque ullo insigni regio aut imperii nomine). PS. LVCAN. 6, 152 absque cruore (*om. hunc versum codices, add. in margine cod. M man. s. XIII*) terga datis morti? APVL. Plat. 2, 23 cum absque hac *virtute* ex aliis prosperis non possit felicitas inveniri. MIN. FEL. 27, 3 vates et ipsi absque templo. 37, 8 absque notitia dei quae potest esse felicitas? TERT. anim. 43 somnum ... tam necessarium ut absque illo nulla anima sufficiat. AMM. 16, 5, 5 Iulianus absque instrumento evigilavit. 16, 10, 1 absque nomine ex sanguine Romano triumphaturus. *al.* VEG. mil. 3, 24 absque vulneribus capiebantur. HIER. epist. 98, 10 si melius est absque corporibus quam cum corporibus vivere. 108, 26 ut ... sermonem *hebraicum* absque ulla latinae linguae proprietate personaret. 141 absque tui nominis rogatu. 69, 8 res ipsas absque personis definiunt. in Matth. 6, 26 volatilia absque cura et aerumnis dei aluntur providentia. epist. 82, 2 ignoramus absque caritate pacem, sine pace communionem. 69, 8 quis est ille qui absque peccato, id est sine reprehensione, versetur in hoc mundo? (VVLG. deut. 23, 22 iud. 9, 16 *al. cf.* HIER. epist. 133, 3 si 'absque peccato' dicis et ἀναμάρτητον dicere te diffiteris). 118, 1 extemporalis est epistula, absque ordine sensuum, sine lenocinio et compositione verborum. in Gal. 1, 8 angelum nominatim posuit, alios vero absque nomine. adv. Ruf. 2, 3 quasi exilia absque iudicum sententiis irrogentur. vir. ill. 53 numquam Cyprianum absque Tertulliani lectione unam diem praeterisse (SYMM. epist. 6, 76 absque litteris). 42 absque negatione non dimitti christianos. reg. Pachom. 47 aegrotantem absque concessione maioris nullus audeat visitare. 112. 96 absque maioris arbitrio. 184 sine macula et absque contemptu. VVLG. gen. 41, 44 absque tuo imperio (ἄνευ σοῦ) non movebit manum. lev. 9, 17 absque caeremoniis (χωρὶς τοῦ ...). num. 27, 17 sicut oves absque pastore (II par. 18, 16). 35, 22 fortuitu et absque odio (οὐ δι' ἔχθραν). deut. 14, 10 quae absque pinnulis et squamis sunt. 23, 20 fratri tuo absque usura ... commodabis. iud. 19, 22 Belial, id est absque iugo. II reg. 23, 4 lux aurorae ... mane absque nubibus rutilat. III reg. 22, 1 transierunt tres anni absque bello. II par. 15, 3 transibunt multi dies ... absque deo vero, absque sacerdote, doctore et absque lege (ἐν οὐ θεῷ καὶ οὐχ ὑποδεικνύντος ἱερέως καὶ ἐν οὐ νόμῳ). Esth. 9, 27 absque sollemnitate. Is. 6, 11 desolentur civitates absque habitatore (*cf.* 5, 9 Iob 38, 26 Ier. 4, 7. 33, 10). AMBR. parad. 12, 59 ne absque ceteris solum lignum scientiae boni et mali gustaretur. DID. apost. 34, 4 nec absque dispositionem aliquid facientes et citra consilium aut imperium episcopi. PRVD. apoth. 43 quid apertius absque aliena ... facie verbum (*i. Christum*) non posse videri? PAVL. NOL. carm. 23, 260 uncus ex oculo cadit absque oculo. AVG. pecc. orig. 17, 19 neque absque redemptione Christi aliquibus caelorum regna promittunt. HEGES. 2, 13, 5 praesidere absque diademate. SVLP. SEV. chron. 1, 22, 5 caesi sunt absque ullius effugio. Mart. 14, 3 ut non absque iniuria sit repulsus. AVIAN. fab. prol. 7 cani nequam et absque latratu mordenti. LEO M. epist. 45, 2 absque vulnere fidei, absque religionis iniuria. AVELL. p. 360, 8 absque contagio illius mali, *al.* PROSP. carm.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

de ingr. 511 absque deo (*id est* sine gratia dei) placuisse *multos* deo. epigr. 45, 8. 22, 6. 23, 3 absque dei nutu non fit. 85, 3 absque iugo posita est dicionis amica voluntas. in psalm. 101, 25 licet absque commutatione sit deus omnia in omnibus. ORIENT. 1, 158 ibis longinquas absque labore vias. OROS. hist. 7, 26, 7 quod absque ulla hactenus mortalium notitia est. 7, 1, 1 documenta quibus absque ullo arcano ... probari de medio queat. MERCAT. subn. 6, 2 tot milia infantium absque vitio ullo secundum vos nascuntur. SIDON. epist. 4, 16, 1 quid tu facias absque virtute. 2, 9, 9 trahebantur horae non absque sermonibus. 2, 8, 1 decessit non absque iustitio. EVGIPP. vita Sever. 32, 6 absque ullo libertatis migraturos incommodo 35, 2. 40, 4 omnes ... emigrantes ... absque ulla sui captivitate pervenient. IVS canon. (Migne 56, 885) irrita erit donatio absque coniventia et subscriptione clericorum. VICT. VIT. 2, 14 filium ... absque solacio servuli ... exilio delegavit. 3, 31 alios sine manibus ..., alios absque pedibus intendas (ACTA Firmi 3 sine visu, absque sensu et gressu). CASSIOD. hist. 5, 32 eos ... absque honore deseruit. 5, 31. 7, 40. 10, 12 absque regulis ... ordinationem fecerit. var. 8, 10, 8. 9, 3, 3. 12, 9, 1. IORD. Get. 15, 88 absque senatus consulto effectus est imperator. BENED. reg. 41. IVL. dig. 39, 5, 2 si pecuniam dederit absque ulla stipulatione. TER. MAVR. 1300 nulla vox humana constat absque septem litteris *vocalibus*. PRISC. gramm. II 57, 17 ut nemo Romanus sit absque praenomine. 513, 7 nactum absque 'n', ut ... Pollioni placet. *saepius ponitur* absque *cum substantivo suo pro adiectivo.* 4, 2 Sardinia est absque serpentibus. IVL. VAL. 3, 5, 1 homines absque capitibus (VVLG. Iudith 14, 14 videns cadaver absque capite Holofernis). HIER. in Matth. 5, 22 κενὸς id est inanis aut vacuus quem nos possumus vulgata iniuria 'absque cerebro' nuncupare. epist. 50, 2 si ... me et absentem iam diu et absque usu Latinae linguae vincat. 69, 8 innocens .... et absque sermone conversatio. 133, 4 homines absque Christo atque ethnici, *cf. p. 186, 22.* VVLG. gen. 15, 2 ego vado absque liberis (ἄτεκνος; 42, 36. 43, 14 quasi orbatus absque liberis ero. lev. 20, 20. 22, 13. num. 3, 4 deut. 25, 5 iud. 13, 3 sterilis es et absque liberis. num. 27, 8 absque filio). exod. 12, 5 erit autem agnus absque macula (τέλειον; lev. 1, 10 *al.*). 29, 2 crustulam absque fermento (ἄζυμος; lev. 2 *al.*). num. 5, 31 maritus absque culpa (ἀθῷος) erit (deut. 24, 5 I reg. 19, 5. num. 35, 27 absque noxa. deut. 23, 22 peccato. Ier. 2, 35 iud. 9, 16 PROSP. in psalm. 105, 18 resp. ad Vicent. 1 Gall. 9. VVLG. iud. 9, 19 vitio. Iob 33, 9 delicto. LEO M. serm. 96, 2. 64, 2). 13, 20 urbes ... muratae an absque muris (ἀτείχιστος; I reg. 6, 18. III reg. 9, 19 prov. 25, 28). 13, 21 humus ... nemorosa an absque arboribus. deut. 32, 4 deus fidelis et absque ulla iniquitate. 32, 28 gens absque consilio est et sine prudentia. I reg. 17, 25 domum eius faciet absque tributo (ἐλεύθερον). III reg. 8, 5 boves absque aestimatione et numero (ἀναρίθμητα; II par. 5, 6 Iob 5, 9. I Esdr. 7, 22 absque mensura). AVG. civ. 4, 4 quam similia sint latrociniis regna absque iustitia. SCHOL. Iuv. 13, 121 cynici absque pallio (8, 1 absque naso in statua Corvinus erat). *certae formulae*: [QVINT. inst. 7, 2, 44 an ... impetu raptus sit et absque sententia]. GELL. 2, 2, 7 absque praeiudicio ... tu interim sede (COSMOGR. anon. 2, 1 [geogr. 90, 13] absque illorum *virorum doctorum* praeiudicio). APVL. met. 9, 25 absque noxa. PS. APVL. Ascl. 25 dei ... absque invidia suffragantis. VVLG. Ezech. 30, 9 absque dubio (SALV. *passim.* FAVST. REI. *totiens* absque dubio *quotiens* sine dubio. ALC. AVIT. hom. 15 LEO M. brev. fidei Migne 13, 664c HIER. epist. 133, 13). HIER. epist. 121, 7 absque ulla dubietate (VVLG. Ruth 3, 13 BEDA gramm. VII 234, 18 LEX Burg. lib. const. 47, 2. DAMAS. epist. 3 absque aliqua ambiguitate suscipere. VEG. mul. 6 praef. 4). FAVST. REI. epist. 5 p. 192, 16 absque dubitatione (serm. 21 p. 306, 13 sine). VEG. mul. 5, 27, 7 HIER. reg. Pachom. 194. VVLG. exod. 21, 11 gratis absque pecunia (ἄνευ ἀργυρίου; Iob 35, 16. Is. 55, 1 absque argento. HIER. in Matth. 10, 7 absque pretio, *ibid.* sine pretio). lev. 26, 5 absque pavore. 25, 18. iud. 18, 7 absque ullo timore (III reg. 4, 25 eccles. 8, 11 Ezech. 34, 27). Ruth 2, 16 absque rubore. Esth. 13, 2 absque ullo terrore (prov. 1, 33 Ezech. 34, 28). II reg. 17, 16 absque dilatione. Is. 5, 14 absque ullo termino (AVG. civ. 12, 22). Is. 52, 4 absque ulla causa (Iob 52, 4). HIER. epist. 120, 10 absque merito et operibus. AMBR. exam. 4, 4, 19 ut ei divitiae absque opera affluant. *in titulis* cum qua vixit absque ulla querela (Corp. IX 4763b *al.*). VOPISC. Aurel. 33, 1 non absque re est cognoscere. *cf. p. 24, 65.* *accedunt ad substantivum* ullus, aliquis (*supra l. 57,* CANON. interpr. [Migne 56, 828] absque necessitate aliqua. IORD. Get. 10, 64 absque aliquo certamine recessit. 30, 200 absque aliqua murmuratione. CASSIOD. sine aliqua, *sed* absque ulla *v. index Traubii p. 514*). nullus (ITIN. Alex. 23 nulla absque eius gratia).

B *praeter*: **1** *significat aliquid ex multitudine excipi; legitur potissimum in enuntiato negativo*: GELL. 13, 19, 4 apud Euripidem ... eundem esse versum absque paucis syllabis. SOL. 33, 11 phoenix postica parte purpureus absque cauda. AVR. VICT. Caes. 3, 3 quorum immaturo, absque Octaviani, interitu. 14, 12 anno imperii absque mense XXII. epit. 9, 17. DIOM. gramm. I 428, 20. CLEDON. V 74, 3 longae sunt absque duabus (75, 23). SERV. IV 410, 29 *al.* POMP. V 118, 3. CASSIOD. VII 199, 17. 201, 5 omnis vocalis l sequente absque e leviter enuntiatum. *al.* PRISC. II 8, 11 semivocales ab e incipientes absque x. ITALA (Tert. idol. 4) Is. 44, 8 si est deus absque me. (Priscill. tract. 1 p. 5, 18 *al.*) Bar. 3, 8 hic deus noster est et non deputabitur alius absque illo (πρὸς αὐτόν, VVLG. adversus). TERT. adv. Marc. 2, 26 alium absque se omnino non esse. LACT. inst. 4, 13, 8. AMM. 27, 10, 9 montem invium absque septentrionali latere. *al.* HIER. epist. 78, 18 nusquam alibi ... invenisse me novi absque libro apocrypho. 65, 12 in Hebraeo absque 'potentissime' reliqua similiter. 121, 8 ut omnium misereatur absque eo solo. 58, 5. 57, 3 *al.* VVLG. gen. 31, 50 nullus sermonis nostri testis est absque deo. 47, 18 absque corporibus et terra nihil habeamus. Is. 43, 11 non est absque (παρέξ) me salvator. 44, 8 numquid est deus absque (πλήν) me? Os. 13, 4 deum absque me nescies. I reg. 21, 9 neque enim his est alius absque eo. I par. 17, 30 (DID. apost. 4, 29 absque illo alium ne timeas). III reg. 8, 60 ipse est deus et non est ultra absque eo (καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι). GARG. MART. 2 p. 135 absque his similibus causis dati in contrarium incendunt. MARC. med. 28, 64. PANEG. 3, 8 absque paucissimis (SYMM. epist. 2, 36, 2). MART. CAP. 3, 253 eius *litterae k* effectus c integrare non dubium est absque his. 8, 867. 3, 277 absque his nulla dipthongus memoratur. 6, 608 illae duae regiones ... nullos ... ortus siderum absque planetis utrimque noverunt. *al.* CLAVDIAN. MAM. epist. 2 p. 204, 2 ne ad dediscendum quidem absque te uno disciplinae nobilis ullus adspirat. CASSIOD. hist. 4, 10 neque aliam quampiam fidem absque exposita antiquitus suscepimus. NOVELL. 56 praef. in sanctissimis ecclesiis, absque tamen sanctissima maiore ecclesia.

2 *significat aliquid multitudini adici, i. q.* et praeterea: THEODOS. terr. sanct. 1 civitas Hierusalem habens portas maiores VI absque posticia. VVLG. gen. 28, 9 duxit uxorem absque iis quas prius habebat. 50, 8 domus Ioseph cum fratribus suis absque parvulis. exod. 12, 37 sexcenta fere milia ... absque parvulis. num. 16, 49. 17, 6 fuerunt virgae duodecim absque virga Aaron. iud. 20, 17. I par. 3, 9. OROS. hist. 5, 16, 21 CXL milia capta sunt absque innumera mulierum multitudine, *et passim.* absque eo quod: VVLG. cant. 4, 1 AVR. VICT. epit. 48, 8 SYMM. epist. 6, 37. *al.* absque illo quod: MERCAT. subnot. 6, 1.

C *de loco, idem fere ac* procul a, clam, extra *sim.*: APVL. apol. 55 qui ... absque omnibus profanis tacite veneremini. HIER. epist. 46, 1 nunc nos libere absque matre volitare patieris. 46, 9 cur putamus absque Athenis nostris quemquam ad studiorum fastigia pervenisse? 52, 10 haec absque templo fieri lege prohibentur. reg. Pachom. 64 si absque monasterio vescentur. 137 si una nocte absque fratribus dormierit. in Mich. 7, 14 absque grege domini pascebantur. epist. 24, 3 aurum colli sui absque parentibus vendidit. VVLG. Ioan. 16, 2 absque synagogis (ἀποσυναγώγους) facient vos. ORIBAS. syn. 7, 47 uteris in balneo et absque balneis.

III *adverbium*: MAX. VICTOR. gramm. VI 235, 5 ablativus singularis semper producitur absque cum e terminatus fuerit. MART. CAP. 3, 280. ORIBAS. syn. 9 (6 p. 400 Buss.) *podagricus* sumen assum manducit et vulva absque de porcastras.

synonyma: sine, citra (*p. 186, 75*); *opposita*: cum (*p. 186, 46*), in (*l. 43*). *Lommatzsch.*

abstantia, -ae *f. distantia.* VITR. 9, 1, 11 solem, cum longius absit abstantia quadam.

abstēmius, -a, -um. [abs-temius, *cf. c.* temulentus, temetum. *Th.*] QVINT. inst. 1, 7, 9 abstemius quia ex abstinentia temeti composita vox est, primae *syllabae* relinquit *s litteram.* GELL. 10, 23, 1 qui de victu atque cultu populi Romani scripserunt, mulieres Romae ... aetatem abstemias egisse, hoc est vino semper, quod temetum prisca lingua appellabatur, abstinuisse dicunt. DON. Ter. Andr. 229. PORPH. Hor. epist. 1, 12, 7 abstemius: qui abstinet. an, ut quidam putant, abs temeto id est siccus ac sine vino et sobrius. ISID. orig. 10, 11. GLOSS. abstemius (*hic illic* abstemus, *saepius etiam* abstemis): ὁ μὴ μετέχων οἴνου, νηφαλέος, ὁ ἀπεχόμενος οἴνου; abstinens, vino parcens, servans se a vino; ὑδροπότης aquae potor *vel* potator; sobrius vel vigil, strenuus. *transfertur etiam ad cibi abstinentiam.* *Wölfflin, Archiv 6 (1889) 192.*

LVCIL. 201 sororem lanificam dici siccam atque abstemiam. VARRO vit. pop. Rom. Non. 68, 26 quantopere abstemias mulieres voluerint esse. [VARRO?] Non. 68 abstemius est, immo scit quo rete leporem teneat lupum non teneri. OV. met. 15, 323 vina fugit gaudetque meris abstemius undis. VITR. 8, 3, 21 *prope Clitorium Arcadiae* est spelunca profluens aquae, qua qui biberint fiunt abstemii. FRONTO p. 226, 20 N. neque esuriens quisquam neque abstemius animum induxisset virgines adultas ... rapere. APVL. met. 7, 12. apol. 58 ante horam diei secundam ieiunus adhuc et abstemius. CAPITOL. Opil. 13, 5 ut loquens de studiis liberalibus necessario abstemius. ARNOB. nat. 2, 67 ut sobrias comprobent atque abstemias se esse. AVSON. 335 iniurium est de poeta male sobrio lectorem abstemium iudicare. *ibid.* comparet se atque me ... pransum cum abstemio. 205, 9 parce frugi abstemie. 214, 9. APVL. frg. carm. 1 sed fuisti quondam Athenis parcus atque abstemius. SERV. Aen. 3, 14. FVLG. serm. ant. 58 abstemius dicitur observans sicut Rabirius (?) in satira ait: abstĕmium merule(n)ta fugit Mettenia nomen. AMBR. exc. fratr. 2, 96 fidelis in bello, abstemius in triumpho. PAVL. NOL. carm. 6, 68 vesano servans abstemia pectora vino. SIDON. epist. 2, 2, 12 granditer abstemio. 6, 1, 5 quis esculentus abstemium competenter arguerit? 6, 12, 3. 8, 3, 5 inter

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epulas abstemium. carm. 16, 107. VEN. Fort. carm. 8, 1, 41. GELL. 13, 31, 16 prandium abstemium. AMBR. Hel. 3, 4 hereditatem sobrietatis abstemiae. LONGIN. Aug. epist. 234, 2 abstemiis observationibus decocti. *cum casu*: GLOSS. V 161, 20 abstemios cibi: abstinentes cibo. HOR. epist. 1, 12, 7 si forte in medio positorum abstemius herbis vivis et urtica (PS. ACRO *ad l.* hic abstemium sobrium abstinentem et in omnibus contentum significat). PLIN. nat. 22, 115 mulieribus vini abstemiis. AVSON. 194, 20 vini cibique abstemius. PAVL. NOL. epist. 22, 2 non mane ebrii sed vespere ieiuni, nec hesterno inflati vino sed hodierno abstemii. *de pecunia, quasi abstinens*: APVL. Plat. 2, 15 culpabilium ... virorum quattuor formae sunt ..., sequens abstemiorum (φειδωλῶν). AMBR. in psalm. 118, 20, 4 Pharisaeus ... cum abstemius et parcus esset alieni, liberalis sui. SIDON. epist. 7, 9, 10 si abstemium producimus, avarus accipitur.

abstēnsus, -ūs *m. v.* abstineo. PLAC. med. 30, 3 abstensus ... a vino diebus decem caducis remedium est.

abstentātio ἀποκατάσχεσις GLOSS. II 5, 48 *et* 555, 3. *v. p. 169, 57.*

abstentio, -ōnis *f. v.* abstineo. HIL. in psalm. 1, 11 abstentio superiorum *vitiorum* inutilis est, nisi consequentia adhibeatur intentio. AVG. epist. 196, 1, 3 a quibusdam escis abstentio. CAEL. AVR. acut. 3, 11, 103 officii ventris abstentio. 3, 18, 176 stercorum. chron. 4, 3, 63 perfecta passionis fiet abstentio. *cf.* abstinentia *p. 192, 84.*

abstergeo *et* **abstergo**, -tersī, -tersum, -ēre *et* -ĕre. *antiquioris aevi est* abstergeo, *cuius certae formae leguntur hae*: PLAVT. Asin. 797 abstergeas. TER. Eun. 779 abstergērem (*cf.* PRISC. gramm. II 486, 7). LVCIL. 166 abstergē. 271 absterget (*praes.*). TITIN. com. 36 abstergete. CIC. ad Q. fr. 2, 8, 3 abstergebo. CVRT. 9, 9, 16 abstergeri. PLIN. nat. 20, 34 absterget (27, 48). 26, 41 abstergent. 17, 252 abstergeatur. 30, 90 abstergeant. APVL. Plat. 1, 15 abstergeat (SYMM. epist. 2, 83). PAVL. NOL. carm. 10, 59 absterget. MARC. med. 34, 76 abstergeri. 34, 100 abstergeas (*at* 8, 22 absterges *fut.*). PLAC. med. 4, 9 absterget. *prima tertiae quae dicitur coniugationis forma est* SCRIB. LARG. 228 abstergetur; *plurimae vel deinde formae sunt dubiae*; abstergĕre *metro fulcitur* ALC. AVIT. carm. 5, 557; *legitur* abstergo AMBR. paenit. 8, 71, abstergat AVG. epist. 119, 6. 120, 2. *alia apud Neue, III^3 p. 275 sq.* *nota*: abstersti CAT. 99, 8. *verbum deest apud* VARR. CAES. SALL. TAC., *in hexametris a* LVCR. *usque ad christianos.* *Weinhold, Archiv 6 (1890) 213 sqq.*

GLOSS. abstergo ἀπομάσσω. abstersit κατέμαξεν. **I** *cum obiecto rei quae tollitur*: [PLAVT. Merc. 126 absterge sudorem tibi, *versus falsus*]. LVCIL. 116 absterge lacrimas (VAL. MAX. 1, 1, 15 abstersis lacrimis. SEN. dial. 9, 16, 4. 4, 21, 6. 11, 1, 1 CVRT. 5, 5, 8 ITALA *et* VVLG. apoc. 7, 17 *et* 21, 4 absterget deus omnem lacrimam ab oculis. *inde passim* ECCL. *velut* AVG. civ. 20, 17 *ter*). 271 a, laeva lacrimas muttoni absterget amicā. TITIN. com. 36 everrite aedis, abstergete araneas. CIC. Phil. 14, 34 abstergere fletum sententiis nostris (ALC. AV. carm. 5, 557 fletusque abstergere dictis). LIV. 1, 41, 5 inspectum vulnus absterso cruore (APVL. met. 8, 18). 3, 26, 10 absterso pulvere ac sudore (HIER. in Micha 1, 3, 9, Migne 25, 1184 ad abstergendos sudores linteolum non habere). PLIN. nat. 12, 73 sucum ... villo. 17, 252 defluens *ex amygdala* pituita abstergeatur. 35, 103 *Protogenes colores* absterserat saepius mutaveratque penicillum. APVL. Plat. 1, 15 *lien* abstergeatque ea, quae sordium fuerint. ITIN. Alex. 20 alites ... abstersisse (aspergine *codd.*) lineamenta *urbes designatae*. AMM. 15, 5, 4 peniculo serie litterarum abstersa. VVLG. III reg. 20, 41 abstersit pulverem de facie sua. MARC. med. 34, 76 non poni medicamentum, immo etiam abstergeri (*cf.* SCRIB. LARG. 228). 34, 100 ut abstergeas *verrucas minores*. 19, 53 sugillationes atque livores (19, 56). 8, 22 caliginem et infusum sanguinem absterges clarioremque visum restitues. PS. APVL. herb. 4 putredines. VEG. mul. 4, 27, 1 ad album ... de oculis tollendum et abstergendum. PELAG. 414 omnem absterget alborem, *de medicamento ut plura ex antecedentibus.* MACR. sat. 7, 12, 12 mucore ... absterso. *phrasis de Pilato translata*: MAX. TAVR. hom. 46 (Migne 57, 334 B) quamvis abstergere se putaverit iusti sanguinem de suis membris, eo tamen sanguine mens eius tenetur infecta. *translate*: PLAVT. Poen. 969 creta est profecto horum hominum oratio, ut mi apsterserunt omnem sorditudinem (*sc. animi*). CIC. Phil. 2, 91 quasi fuligine abstersa. top. 22, 86 tum exultantem laetitiam comprimens, tum aegritudinem abstergens. Tusc. 3, 43 luctum. Cato 2 omnes absterserit senectutis molestias *huius libri confectio*. ad Q. fr. 2, 8, 3 consolabor te et omnem abstergebo dolorem. epist. 9, 16, 9 animi tui metum (11, 24, 1 AMM. 29, 6, 18. ALC. AVIT. epist. 28 trepidationem). PLIN. nat. 20, 34 siser ... fastidium absterget (26, 41. 27, 48. 30, 91). AMM. 14, 11, 6 abstergendae causa suspicionis. FVLG. myth. praef. p. 6, 16 pavores. AMBR. paenit. 2, 8, 66 fetorem ... erroris. 2, 8, 71 fetorem ... delictorum. HIER. vita Malchi 1 veluti quandam rubiginem linguae. epist. 61, 4 tantum scelus iugibus absterge lacrimis. VVLG. prov. 20, 30 livor vulneris absterget mala. PRVD. perist. 2, 453 absterge, Christe, hoc dedecus. PAVL. NOL. carm. 10, 59 *deus* absterget aegrum corporis pigri situm. 21, 5 abstersa dira caligine belli. AVG. epist. 120, 2 ingenii serenitas nebulam vestrae mentis abstergat (119, 6). mus. 6, 4, 6 oblivione ... plures simul numeri ... absterguntur. PS. AVG. serm. 15, 4 omnes maculas peccatorum. 95, 2 lacrimarum ... fusione propria peccata. *christiana plura affert Weinhold p. 216 sq.* SYMM. epist. 2, 83 nubem ... invidiae. COD. Theod. 8, 18, 1 interpr.: suspicionem. OROS. hist. 2, 17, 17 *Athenienses* domi abstersere odia et foris bella presserunt. BOET. mus. 1, 1 Ismenias Thebanus pluribus modis fertur cunctas abstersisse molestias. *i. q. vi deterere*: CVRT. 9, 9, 16 conlidi inter se naves abstergerique invicem remi (*cf. sub* detergere). ALC. AVIT. carm. 4, 129 quantas tempore prisco pressa giganteas tellus produxerit arces (*qualis turris Babylonica*) abstergente deo sat nostra silentia damnent. OROS. hist. 7, 7, 8 negotiatorum ... omnem penitus censum abstersit.

II *de re mundata*: PLAVT. Asin. 797 tu labellum abstergeas (CAT. 99, 7 multis diluta labella abstersti guttis). TER. Eun. 779 qui abstergerem volnera? AMBR. paenit. 2, 8, 66 absterge lacrimis cicatrices tuas. INNOC. Aug. epist. 181, 3 cum tardius abstergitur *vulnus.* PETR. CHRYS. sermo 36 (Migne 52, 301) deus abstergit vulnera humana, non despicit. VAL. MAX. 2, 8, 7 abstersos gladios in castra rettulit. SEN. dial. 5, 38, 2 abstersit faciem (11, 13, 7). CVRT. 6, 9, 33 abstersisque amiculo eius oculis (GREG. TVR. Mart. 2, 54 de palla ... oculos. Andr. 15 genas). SCRIB. LARG. 228 quod destinatum erit tollere, id ipsum specillo oblinetur crassius, ex intervallo penicillo abstergetur. *ibid.* desinere oportebit inponere res et abstergere. VEG. mul. 1, 42, 3 renes animalis ... ciliciis diligenter absterges. 3, 47, 11 malagma ... sabanis validioribus abstergetur. PLAC. med. 4, 9 eam (*faciem*) absterget *medicamentum.* *christiano sensu*: VALERIAN. epist. ad mon. (Migne 52, 758 A) summam abstersi corporis purificationem. PS. HIER. in Ioh. (Migne 30, 586 C) abstersit se de immunditia peccatorum. PLIN. nat. 14, 134 *dolia* cinere e sarmentis aspergi vel argillā, abstersa murrā suffiri.

synonyma: *ad I*: (detergere), (abradere), tollere, (fugare). *ad II*: (abluere), (mundare). *opposita*: *ad I*: ponere. *ad II*: oblinere, aspergere.

absterreo, -uī, -itum, -ēre. GLOSS. absterreo est minor. absterro deterro, ἀποπτύρω. absterret φοβεῖ, πτοεῖ. CIC. de orat. 3, 164 'quid te adirier abnutas?' melius esset: vetas, prohibes, absterres. *Wölfflin, Archiv 6 (1889) 193.* *addito unde* (a, de, *abl.*): PLAVT. Men. 832 ut illos a me absterream. Truc. 251 qui ubi quamque nostrarum videt prope ⟨hasce⟩ aedis adgrediri, item ut de frumento anseres, clamore absterret abigit. TITIN. com. 45 parasitos amovi, lenonem aedibus absterrui (*cf.* 47 virum aspellit domo). CIC. Planc. 66 neminem a congressu meo neque ianitor meus neque somnus absterruit. HOR. sat. 2, 5, 83 ut canis a corio numquam absterrebitur uncto. LIV. 3, 61, 9 plerosque a castris avertunt praeterequitantesque absterrent. 23, 1, 11 ab urbe oppugnanda Poenum absterruere conspecta moenia. MACR. sat. 1, 24, 12 introspexisse in aedem deae, a qua mares absterrentur. *translate*: CIC. Verr. 3, 142 a pecuniis capiendis homines absterrere. HOR. sat. 1, 4, 128 sic teneros animos aliena opprobria saepe absterrent vitiis. LIV. 27, 9, 8 eos a tam detestabili consilio. VAL. MAX. 1, 1, 15 ab eorum cultu. 2, 10, 6 a conservando Mario. LVCAN. 5, 129 absterrere ducem noscendi ardore futura. PLIN. nat. 8, 47 ceteri metu poenae similis absterrentur eādem noxā. TAC. ann. 12, 45 bello. SVET. Iul. 59 ne religione quidem ulla a quoquam incepto absterritus umquam vel retardatus est. APVL. apol. 12 a contumelia eorum procul. *cum dat. commodi*: LVCR. 4, 1064 sed fugitare decet simulacra et pabula amoris absterrere sibi atque alio convertere mentem. 4, 1233 *v. l. 70.* *absolute*: TER. Andr. 472 quo Chremetem absterreant. VARRO rust. 3, 16 ne asperitate absterreantur *apes.* LIV. 2, 35, 5 absterrendo singulos. 27, 28, 12 saxis sudibus pilis absterrent hostem. 27, 47, 7 clade. 30, 11, 9 VAL. MAX. 5, 4, 5 SIL. 15, 10. TAC. ann. 13, 44 accurrentem ancillam vulnere absterret. 13, 57 ictu fustium ... ut feras absterrebant. *translate*: LVCR. 5, 846 natura abs⟨t⟩erruit auctum. SEN. dial. 6, 17, 5 quid te invitare possit, quid absterrere. benef. 4, 1, 2 cum virtus nec lucro (-um *Naz.*) invitet nec absterreat damno. LVCAN. 8, 649 et per castra comes nullis absterrita fatis. SVET. Iul. 20 contradicente nullo, ac si conaretur quis, absterrito. Nero 43. GELL. 1, 6, 3 neque id hortari magis esse quam dissuadere absterrereque. APVL. apol. 68 filio suo ... ceteros procos absterrebat. AMM. 31, 3, 6 veriti ne index procul agentes absterreat. AVG. in psalm. 99, 12 (Migne 37, 1279) ructat indignationis malum odorem, unde absterreat intraturos. *sequente enuntiato*: PLAVT. Most. 421 ut patrem aliquo absterreres modo, ne intro iret. LVCR. 4, 1233 nec divina satum genitalem numina cuiquam (*v. l. 54*) absterrent, pater (praeter *codd.*) a gnatis ne dulcibus umquam appelletur. LIV. 5, 41, 6 ipsa solitudine absterriti, ne qua fraus hostilis vagos exciperet, in forum ... redibant. VAL. MAX. 4, 5, 6 ne tribus quidem et viginti vulneribus quin verecundiae obsequeretur absterreri potuit.

synonyma (*cf. l. 32*): (deterrere), abigere, amovere, (aspellere), avertere, retardare, fugitare, dissuadere, (prohibere). *oppositum*: invitare.

abstersio, -ōnis *f. v.* abstergeo. VINDIC. epist. (Marc. med. p. 22) 3 sudoris eius abstersionibus laboravi.

abstināx, -ācis *adi.* PETRON. 42 quid si non abstinax fuisset! quinque dies aquam in os suum non coniecit, non micam panis. *V.*

Abstinēns *f. nom. servae.* CORP. V 4678 (*Brixiae*) C. Popilio Iucundo et Fulviae Apstinenti contubernali. *Otto.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abstinentia, -ae *f.* GLOSS. *ἀποχή, ἀπόσχεσις; ἐγκράτεια, ἀνοχή, ἔνδεια.* apstinentia *passim legitur*, abstenentia *traditur in melioribus codd.* GREG. TVR. hist. Franc. 10, 1. *Wölfflin, Archiv 6 (1889) 532 sqq.*

I *de eo, qui nihil sibi ab alio petit nec accipit*: VARRO vit. pop. Rom. Non. 532 qua abstinentia viri mulieresque Romae fuerint, quod a rege munera eorum noluerit nemo accipere. CIC. Verr. 1, 34 qui innocentiae abstinentiaeque fecissent *periculum*. Q. Rosc. 17 ut dignissimus sit curia propter abstinentiam. Sest. 7 de provinciali in eo magistratu abstinentia. Verr. 5, 48. 5, 46 fuit hac abstinentia. Tusc. 3, 16 abstinentia ... innocentia ... frugalitas. off. 2, 76 laus abstinentiae non hominis est solum, sed etiam temporum illorum. 2, 77 abstinentia et continentia. epist. 13, 54 fidem, apstinentiam modestiamque. Att. 5, 9, 1 summa modestia et summa abstinentia. 5, 16, 3 iustitia abstinentia clementia tui Ciceronis. 5, 17, 5. 5, 18, 2 mansuetudo et abstinentia. 5, 21, 5 cum abstinentia, tum iustitia facilitate clementia. SALL. Cat. 54, 6 cum innocente abstinentia certabat. NEP. Arist. 1, 2 excellebat Aristides abstinentia. 3, 2. Epam. 4, 1 temptata ... eius est abstinentia. 4, 6 SEN. contr. 9, 2, 19. VAL. MAX. 2, 2, 8 *magistratuum* quemadmodum maiestas amplificabatur, ita abstinentia artissime constringebatur. 4, 3 *titulus*: de abstinentia et continentia. 4, 3, 2. 4, 3, 9 Ptolomaei liberalitas, legatorum abstinentia. 4, 3, 14 abstinentia populi Romani. SEN. dial. 12, 3, 5 nihil ergo prodest innocentia ..., nihil antiqua frugalitas, nihil felicitatis summae potentia summā conservata abstinentiā? benef. 4, 32, 2. QVINT. inst. 12, 2, 17 de iustitia fortitudine abstinentia temperantia pietate. 12, 2, 3 abstinens erit qui id ipsum quid sit abstinentia ignoret? 5, 10, 89 si abstinentia virtus, et continentia. 5, 10, 73. decl. 268 p. 93, 20 non ... ex istorum scholis abstinentiam didicere Fabricii Curii. TAC. Agr. 9 integritatem atque abstinentiam. PLIN. epist. 7, 31, 3 promotus ad amplissimas procurationes nulla occasione corruptus ab insito abstinentiae amore deflexit. 8, 6, 9 ut illi superbissimae abstinentiae Caesar ipse advocatus esset, ne sestertium centies quinquagies sperneret. paneg. 2 pietatem abstinentiam mansuetudinem. SVET. Iul. 54 abstinentiam neque in imperiis neque in magistratibus praestitit ... et a sociis pecunias accepit ... et ... oppida ... diripuit. Otho 3 moderatione atque abstinentia singulari (Domit. 23). Domit. 9 magna saepe non abstinentiae modo sed etiam liberalitatis experimenta. 10. TERT. nat. 1, 4 abstinentiam, qua ab alieno temperamus. cult. 2, 5 appetere quod tuum non sit, quibus alieni abstinentia traditur? SPART. Sev. 4, 1 a Gallis ob severitatem et honorificentiam et abstinentiam ... dilectus est. IVST. 2, 2, 11 moderatio abstinentiaque alieni. RVTIL. LVP. 2, 9 prodigam (pergam *codd.*) in multos largitionem abstinentiae testimonium ne (non *codd.*) credideris. LIV. per. 46 *Paulli* tanta abstinentia fuit, ut ... vix ex auctione eius redactum sit unde uxori eius dos solveretur. MART. CAP. 2, 129 contemptis muneribus atque abstinentia. CORP. XIII 1900 ob eius erga rem p(ublicam) ... insignem ⟨a⟩bstinentiam. XIV 170, 11 ob insignem eius erga se benivolentiam ac singularem abstinentiam (VI 1624). V 4499 ob insi⟨gnem⟩ abstin⟨entiam⟩ fidem pr⟨aecipuam i⟩nnocentia⟨m singularem⟩. VI 1511 propter humanitatem abstinentiam (V 7251. VI 1512). VI 1769 constantiae abstinentiae testimonium sempiternum. *de eo qui sua non profundit*: CIC. Att. 5, 15, 2 maximos sumptus facio ... admirabilis abstinentia ex praeceptis tuis. 5, 17, 2 sic in provincia nos gerimus, quod ad abstinentiam attinet, ut nullus teruncius (terentius *Med.*) insumatur in quemquam. SALL. Cat. 3, 3 pro pudore, pro abstinentia, pro virtute audacia largitio avaritia vigebant. NEP. Ages. 7, 4 *in Agesilai domo* nullum signum libidinis, nullum luxuriae ..., contra ea plurima patientiae et abstinentiae. FRONTIN. strat. 4, 3, 6 Epaminondas tantae abstinentiae fuit, ut in supellectili eius praeter stoream et unicum veru nihil inveniretur. APVL. met. 1, 26 Milonis abstinentiae cognitor. PS. ACRO Hor. epist. 1, 4, 5 quod (*sc. recte bonis uti*) aut luxurioso per incontinentiam aut avaro per nimiam abstinentiam inscitia denegavit.

II *de eo qui modicum aut nihil comedit*: CELS. 1, 2 ubi ad cibum ventum est, numquam utilis est nimia satietas, saepe inutilis nimia abstinentia. 2, 9 exercitatione corporis, abstinentia, sudore. 2, 16 abstinentiae vero duo genera sunt: alterum ubi nihil adsumit aeger, alterum ubi non nisi quod oportet. 2, 16 tempestiva. 2, 17 abstinentia utendum est (5, 26, 34. 6, 6, 1 CAEL. AVR. acut. 3, 21, 219). 3, 2 quies et abstinentia (4, 12. 6, 6, 1. 7, 7, 14 QVINT. inst. 2, 17, 9 CAEL. AVR. chron. 4, 7, 94). *ibid.* proximeque abstinentiam sumendus est cibus exiguus. 3, 4. 3, 7, 1 opportunam. 3, 15. 3, 17. 3, 18. 3, 21 abstinentia bidui (7, 7, 4 post abstinentiam unius diei. 7, 20 tridui. 8, 6 primi temporis. PLIN. nat. 27, 79 FRONTO p. 133, 4 N.). 3, 22 interdum abstinentia, interdum ... tempestivis cibis (7, 26, 5). 4, 12 interponenda abstinentia est (SORAN. 43). 4, 31. 5, 28, 4. 6, 6, 1. 6, 11 fames et abstinentia, quanta maxima imperari potest. 6, 14. 8, 4. SEN. dial. 3, 6, 2 interdicit cibis et abstinentia corpus exonerat. 4, 27, 3 scalpellum et abstinentia et alia, quae profutura torquent. epist. 70, 9 Socrates potuit abstinentia finire vitam et inedia potius quam veneno mori. 78, 11 carere adsuetis voluptatibus, abstinere cibo, sitire esurire. haec primā abstinentiā gravia sunt. 78, 22 quicquid ex abstinentia contigit, avidius excipitur. 108, 22 inter argumenta superstitionis ponebatur quorundam animalium abstinentia. SCRIB. LARG. 22. 52 quies unius diei et ab omni re abstinentia. PETRON. 111 mulier aliquot dierum abstinentiā sicca. PLIN. nat. 26, 13 abstinentiam cibi, alias vini. 25, 59 cenae. FRONTO p. 4, 12 N. omni temperantia apstinentia. p. 133, 19 N. TAC. ann. 4, 35 vitam abstinentia finivit. 6, 26 cibi. APVL. met. 10, 34 abstinentia frugi (*de fera*). CAEL. AVR. chron. 1, 5, 158 cibi (acut. 3, 4, 27 ORIBAS. syn. 6, 6. 6, 40). 3, 21, 205 abstinentiam cibi adhibemus una die (acut. 3, 17, 146. chron. 4, 3, 22) *et passim apud medicos.* TERT. scorp. 5 *in imagine de medicina sumpta*: abstinentiam rupit. bapt. 20 temptationes plenitudini et immoderantiae ventris appositas abstinentia elidi. PS. ACRO Hor. epist. 1, 12, 7 si per hanc abstinentiam Stoicen sequeris. *de potu*: CELS. 8, 10, 7 longa a vino abstinentia. PLIN. nat. 28, 224 praecedente vini abstinentia et sequente continuis ⟨quinis⟩ diebus. 25, 59. 30, 92. QVINT. inst. 1, 7, 9 abstemius ... ex abstinentia temeti composita vox. TERT. ieiun. 9 vini. *christiana*: TERT. ieiun. 2 fides libera in Christo ne Iudaicae quidem legi abstinentiam quorundam ciborum debeat. *ibid.* 2 'non tale ieiunium dominus elegit' id est non abstinentiam cibi, 'sed opera iustitiae' (Isai. 59, 4). 4 onerari hominem aliqua adhuc abstinentiae lege. 12 ne nova abstinentiae lege scandalizentur. 13 ad exercendam sobrietatis et abstinentiae disciplinam. 16 fidem abstinentiae adfectant. *et passim in eodem libello.* IREN. 1, 28, 1 eorum quae dicuntur apud eos 'animalia', abstinentiam induerunt. GAVDENT. serm. 15 (Migne 20, 950) abstinentiam gulae vel continentiam inmundorum actuum. *ibid.* p. 953 Iudaico populo abstinentiam vel porcinae carnis vel similium quadrupedum nec non et quorundam volatilium atque piscium fuisse indictam. HERM. mand. 8. FILASTR. 84, 1 abstinentiam escarum promittentes. AMBR. Iac. 1, 2, 5 deliciarum abstinentia restringit habenas corporalis ferocitatis. Abr. 2, 11, 78 et animi et corporis quaeritur abstinentia. HIER. epist. 130, 11 immoderata ... ieiunia et enormem ciborum abstinentiam. 130, 17 per nimiam abstinentiam cerebri sanitatem ... fuisse vexatam. 127, 4 carnium abstinentia (54, 10). 52, 12. 108, 1. 125, 13. 148, 22. 107, 10 qui gulosa abstinentia Phasidis aves ac fumantes turtures vorant. AVG. vit. erem. 38 corpus per abstinentiam maceratum. c. Faust. 30, 3 carnalium ciborum. SVLP. SEV. Mart. 26, 2 in abstinentia et in ieiuniis. dial. 1, 5, 1 CASSIOD. var. 12, 3, 1. BENED. reg. 40. 49 ciborum et potus. GREG. TVR. hist. Franc. 10, 1 abstenentia in cibis. *exempla plura apud Wölfflin p. 536 sq.* *pluralis*: FILASTR. 72, 1 abstinentiis vacant. AVG. fratr. in erem. 44 licet carnem dure maceremus ieiuniis et abstinentiis. quaest. hept. 4, 59 (*v. p. 192, 66*). PS. HIER. reg. mon. 40 (Migne 30, 424).

III *de eo qui abstinet rebus venereis*: SEN. contr. 1, 2, 13 obscenarum rerum abstinentiam (aestimationem *codd.*). 1, 2, 22 maritorum. 7, 6, 3 cui detraxit abstinentiae gloriam. 7, 6, 16. VAL. MAX. 4, 3 ext. 3 Phryne pulchritudine sua nulla parte constantissimam eius (*Xenocratis*) abstinentiam labefecit; *antecedit* continentia *eadem vi.* SEN. epist. 49, 12 alieni corporis. QVINT. inst. 2, 2, 4 suam praestare abstinentiam. 11, 3, 19 veneris. PS. FRONTIN. strat. 2, 11, 6 virgini ... summa abstinentia ita pepercisse. PLIN. epist. 1, 12, 5 abstinentia sanctitate. APVL. Plat. 2, 3. 2, 6. 2, 20. met. 11, 19 castimoniorum abstinentiam satis arduam. IREN. 1, 28, 1 qui vocantur continentes, abstinentiam a nuptiis (*ἀγαμίαν*) annuntiaverunt. AMBR. Noe 21, 76 in ingressu abstinentiam generationis, in egressu generationis usum. TERT. pudic. 20 in abstinentiae tenore *i. in loco de castitate.* ux. 1, 3 apostolo permittente quidem nubere, sed abstinentiam praeferente. adv. Marc. 1, 29 vacat enim abstinentiae testimonium, cum licentia eripitur. *ibid.* nubendi. LACT. inst. 7, 11, 8 abstinentia cupiditatum ac libidinum. AVG. quaest. hept. 4, 59 ad vota continentiae et a concubitu abstinentiae. *ibid.* abstinentia concubitus. *ibid.* de abstinentia concumbendi. ISID. orig. 10, 33 perpetuam libidinis abstinentiam pollicebantur.

IV *vi generali vel translativa*: *nota*: LACT. inst. 6, 23, 3 gloria in coercendis voluptatibus et abstinentia sui. AVG. quaest. hept. 4, 59 in aliquarum rerum licitarum atque concessarum abstinentia. *ibid.* quae abstinentiae causa voverit. *ibid.* sunt multae abstinentiae cerimoniarum inrationabiles (*de plurali cf. p. 192, 38*). VVLG. num. 30, 14 per ieiunium vel ceterarum rerum abstinentiam. II Petr. 1, 6 in scientia ... abstinentiam (*ἐγκράτειαν*), in abstinentia ... patientiam. SIDON. epist. 4, 21, 4 summae abstinentiae puella, summi rigoris. *translate*: SEN. contr. 2, 1, 24 qui sibi abstinentiam conviciorum imperaverant. SEN. epist. 108, 16 cetera (*vitia*) proiecta redierunt, ita tamen ut quorum abstinentiam interrupi, modum servem et quidem abstinentiae proximiorem. AVG. fratr. in erem. 44 peccatorum. PLIN. epist. 7, 1, 6 ad abstinentiam (*sc. balinei*) rursus, non secus ac modo ad balineum animum vultumque composui. TERT. ieiun. 1 lavacri. TERT. orat. 18 osculi. spect. 3. 14. 20 abstinentia *dicitur de vitando spectacula.* AVG. c. Iul. op. imp. 6, 12 omnium lignorum *i. fructuum.* SYMM. epist. 4, 58, 2 hanc abstinentiam *sc. iuris electionis.* *audacter*: ENNOD. opusc. 2 p. 324, 23 Vind. de abstinentia teli (*medici*) invitetur exitium. ENNOD. epist. 1, 11 per paginarum abstinentiam intercipitur vis amoris. 2, 2 sermonis. 2, 5 stili abstinentiam effusa loquacitate pensavi. 2, 6. 2, 18 scriptionis. 4, 16 agitis epistolari abstinentia. 4, 19 tabellarum *et passim.*

V *in sermone medicinali i. q. retentio*: CAEL. AVR. acut. 2, 11, 80

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ob abstinentiam urinae solvendam. chron. 3, 8, 106 stercorum vel urinae. 5, 4, 72 difficultatem vel abstinentiam mictus. acut. 3, 14, 117 abstinentia vel retentio egerendorum. 3, 5, 68 ventris (4, 7, 92. 5, 3, 56). acut. 2, 37, 214 sudoris. chron. 1, 5, 147 in feminis solitae purgationis. ORIBAS. syn. 9, 74 menstruorum. chron. 2, 9, 919 haemorrhoidarum veterum. syn. 9, 82 suffocationem faciat laboranti cum abstinentia vocis. *cf.* abstentio.

structura verbalis cum ab *v. p. 192, 1 et 12 et 52 et 58, cum* in *p. 192, 37.* *synonyma*: *ad I*: innocentia, integritas, continentia, modestia, temperantia, moderatio, humanitas. *ad II*: fames, inedia, temperantia, sobrietas, ieiunium. *ad III*: continentia, sanctitas. *ad IV*: rigor, modus. *ad V*: retentio, difficultas. *opposita*: *ad I*: (avaritia, cupiditas), incontinentia, sumptus, (luxuria), largitio. *ad II*: satietas, (voracitas), plenitudo et immoderantia ventris; (ebrietas). *ad III*: (libido), licentia, usus. *ad IV*: (voluptas), (usus), loquacitas.

abstineo, -uī, -tentum, -ēre. *v.* abs *et* teneo, VEL. LONG. gramm. VII 61, 3 CASSIOD. VII 162, 4. aptineant *B* PLAVT. Trin. 290. apst. *scribitur passim velut* CORP. X 1401. 1, 8 *bis.* XI 1421, 24. FRONTO p. 161, 2 *et* 206, 9 N. *pro* abst. MAR. VICTOR. gramm. VI 21, 11. abstenendi ORIBAS. syn. 4, 1. abstenuit GREG. TVR. mart. 86 *et passim, cf. Kruschii indicem p. 923.* *perf.* abstini PLAVT. Amph. 926 *v. Leo ad l.* *praes. tertiae coniug.* abstinit: DIOSCOR. 1, 128 abstinit *cod. Paris.* abstinunt *ibid.* 1, 132. 2, 90. 2, 98. abstino GLOSS. II 238, 26. *de structuris multa sed nota* PRISC. gramm. III 299, 9 sqq. *et* II 374, 13. *cf.* CHAR. gramm. I 295, 5 (DIOM. 315, 28). 295, 19 PS. SERG. IV 553, 25. 556, 28. IV 570, 2 abstineo me pulmento *ἀπέχομαι ὄψων.* BEDA VII 262, 23 ARVS. VII 457, 2. *de dat. v. l. 47 sqq. et* GRAMM. suppl. 173, 7. *Weinhold, Archiv 6 (1889) 509—527.*

I ***transitive:*** GLOSS. II 5, 46. 551, 1 *ἀπέχει ἀπέχε⟨ται⟩.* PLAVT. Men. 983 metum [id] mihi adhibeam, culpam (-a *B²*) abstineam. Most. 897 abstine iam sermonem de istis rebus. TER. Haut. 373 gemitus screatus tussis risus abstine. AVG. epist. 29, 7 eorum fletu praeventus meum abstinere non potui. ITALA II Macc. 6, 16 numquam abstinet (*ἀφίστησι*, VVLG. amovet) misericordiam a nobis. AVG. c. Iul. 3, 9, 19 suam non abstinet ab eius (*generationis*) condicione bonitatem. PETRON. 112 ne hanc quidem partem corporis mulier abstinuit (*i. amari se passa est*). *vim, bellum alicui non inferre*: VERG. priap. 2, 19 hinc, o pueri, malas abstinete rapinas. HOR. sat. 2, 3, 200 abstinuit vim uxore et gnato. OV. met. 8, 751 ferrum Triopeius [ab] illa abstinuit. LIV. 8, 19, 3 ut eorum populorum finibus vim abstinerent. 7, 27, 8 ab aede ... abstinuere ignem. 8, 19, 12 bellum ab innoxio populo. 22, 23, 4 ab uno eo ferrum ignemque et vim omnem hostilem. 26, 24, 12 arma ab Romanis. PETRON. 108 a Gitone iniuriam. GRAN. LIC. p. 24 A, 6 nec Pompeius a Sertorio bell⟨um a⟩bstinuit. CASSIOD. var. 11, 40, 3 abstine ..., lictor, securem. *singulariter*: LVCAN. 9, 1010 abstinuit tellure rates. *cum dat.*: LIV. 1, 1, 1 duobus Aeneae Antenorique ... omne ius belli Achivos abstinuisse. *cf.* CHAR. gramm. I 293, 30 abstineo illi. *defendere, arcere aliquid ab aliquo*: LIV. 42, 26, 6 non aecum eum facere, qui ab sociis suis non abstineret iniuriam. 5, 47, 9 culpam a ceteris. LACT. inst. 7, 17, 2 deus claudet caelum et abstinebit imbres. BENED. reg. 39 carnium ... ab omnibus abstineatur comestio. *in medicina*: DIOSC. 1, 6 *nardi genera* fluxu(m) matricis abstinent (2, 61. 2, 98). 1, 29 *oleum* sudorem aegris abstinet. 2, 84 facit ad abstinenda reuma oculorum. 2, 164 *anagallis* pascentia vulnera abstinet. 1, 128 *lotus* ventrem abstinet (-it *cod. Paris.*). 1, 132 *coccimela cocta* plus ventrem abstinunt. *item* 2, 90. PS. APVL. herb. 41 sanguinem. CAEL. AVR. acut. 1, 12, 103 *sanguinis* fluor abstineri difficile potest. 2, 5, 24 abstentas ... egestiones. 2, 37, 196. 3, 4, 26. 3, 20, 217 ventrem. 1, 15, 151 nunc abstineat vinum sudores, nunc faciat. chron. 1, 5, 159 spiritum abstentum. 5, 4, 66 digitorum impressione magis abstinetur sanguis. 2, 1, 13 urina abstinetur. 1, 4, 171 abstentis denique naturalibus officiis. PELAG. 63 sanguis. CASS. FEL. 48 p. 123 ptisana ... abstinet ventrem. 42 p. 100 ad vomitum abstinendum. *retinere aliquem (ab) aliqua re, ne ea utatur fruatur*: SALL. epist. Mithr. 12 quos ignavia ... armis abstinuit (*sc. ut non sumerent*). LIV. 8, 24, 18 Romano bello Fortuna eum abstinuit. 38, 23, 2 consul ... direptione praedaque [quibus] abstinet militem. 40, 14, 5 non temperassem vino in unum diem, non milites meos abstinuissem. VLP. dig. 10, 1, 8 praeses provinciae alieno eos abstinere et domino suum restitui ... iubet. *cum* ab: LIV. 2, 22, 4 accepta clades Latinos ... ne ab legatis quidem violandis abstinuit. 4, 59, 9 a cetera praeda Fabius militem abstinuit. 34, 55, 10 seque ipse suosque ab iis (*civitatibus*) abstineret. *de diaeta*: COLVM. 6, 7, 3 cibo abstinendus *bos.* 6, 9, 1. 6, 6, 1 uno die abstinendum est alio cibo *pecus.* 6, 30, 5 cibo. 6, 30, 7 hordeo. 7, 10, 5 potione et pabulo. 8, 5, 15 aqua ciboque. 8, 5, 23 quibus ... cibis abstinendae sunt aves. PLIN. nat. 28, 72 si vino ipsa (*mater recens a partu*) cibisque acrioribus abstineatur. 30, 58 abstineri autem frugibus ante et gallinam et hominem oporteat. SVLP. SEV. chron. 1, 48, 5 cibo potuque. PELAG. 185. *cum* ab: CELS. 3, 4 abstinendus a cibo aeger. 3, 18 a cibo potione somno. COLVM. 6, 26, 3 abstinendusque eo die ab humore *bos.* VEG. mul. 3, 6, 2 PELAG. 34. MAX. TAVR. sermo 25 abstinetur corpus ab epulis. ORIBAS. syn. 4, 1 abstenendi sunt. 4, 40 ab omnibus cibis. 6, 10. 6, 11 a lavacris. *transitive*: GREG. TVR. Mart. 2, 18 abstento imbre *i. vino.* *absolute*: CELS. 3, 4. 3, 12. SEN. epist. 75, 7 urendus secandus abstinendus sum. COLVM. 8, 5, 17 PLIN. nat. 29, 113. MART. 9, 85, 2 non se, convivas abstinet ille suos *avarus aeger.* PS. PROB. gramm. IV 88, 12 spes a genetivo casu numeri pluralis abstinetur. *ibid.* 13 *eadem sine* a. *absolute*: OPTATVS p. 180, 14 *Moysen* deus non contemnendo abstinuit, sed ut secum loqueretur iterum invitavit. *in iure*: AFRIC. dig. 16, 1, 19, 1 eum paterna hereditate abstinere. TRYPH. dig. 23, 2, 67, 6 pupillam abstinet bonis patris sui. PAPIN. dig. 26, 7, 39, 4 tutorem, qui pupillum hereditate patris abstinuit. SCAEV. dig. 36, 1, 81 abstinetur paterna hereditate, *et passim.* SCAEV. dig. 2, 14, 44 pupillus ut ab hereditate patris abstineretur. 26, 7, 59 *passim.* *absolute*: 12, 6, 61 *et passim.* *nota usum posteriorem*: COD. Iust. 6, 30, 22, 1 respuendam vel abstinendam esse ... hereditatem. *christiane i. q. excommunico*: CYPR. epist. 3, 3 ut eum (*diaconum*) vel deponas vel abstineas. *ibid.* hunc vel coercere poteris vel abstinere. 74, 8 sacerdotes ... abstinendos. 75, 24 dum putas omnes a te abstineri posse, solum te ab omnibus abstinuisti. 41, 2 ut abstentum se a nobis sciat. 59, 1 abstentum et ... reiectum a te illic esse. OPTATVS p. 178, 18 ALC. AVIT. epist. 16 p. 48, 19. *inde saepius* a b s t e n t u s *i. excommunicatus*: CYPR. domin. orat. 18 abstenti et non communicantes a caelesti pane prohibemur (AVG. c. Pelag. 4, 9, 25 *et* 26). *ibid.* abstentus separatus a Christi corpore. epist. 59, 9. 59, 10. 59, 11. 68, 2 abstentus et hostis ecclesiae.

reflexive: *(ab) re, i. rem non facere, non curare, re non uti frui*: PLAVT. Amph. 926 quando factis me impudicis abstini (-nes *codd.*), ab impudicis dictis avorti volo. Mil. 644 incommoditate abstinere me apud convivas ... memini. CIC. Phil. 2, 5 quod te abstinueris nefario scelere. 13, 17 flagitiis et sceleribus se (*om. Teg. Ital.*) abstinere. fin. 3, 38 nullo dedecore. div. 1, 102 litibus et iurgiis. ad Brut. 1, 17, 1 maledictis. QVINT. inst. 7, 2, 34 omni se ante actae vitae abstinere convicio. PLAVT. Cas. 101 urbanis rebus te apstines. LIV. 22, 25, 12 dictator contione se abstinuit in actione minime popularis. 24, 18, 10 censores ... se iam locationibus. 34, 3, 6 foro se et contione. CORP. XI 1421, 24 *mortuo C. Caesare* cunctos ... templisqu⟨e d⟩eorum ... balneisque publicis et ... co⟨nv⟩ictibus sese apstinere. VAL. MAX. 1, 7, 2 curia. *absolute*: LIV. 3, 11, 4 nec fere seniores rei intererant ... multum et consules se abstinebant. LIV. 8, 2, 7 ne Campani quidem ... his se armis abstinuere. VAL. MAX. 6, 4, 3 bello. 7, 2, 2 proelio. FEST. 249 ut homines abstineant se opere (*at* PAVL. 224 manus abstinerent ab opere). CORP. X 1401 (*a. 45 p. Chr.*) 1, 8 deberentque apstinere se omnes cruentissimo genere negotiationis (*at* 41 ut apstinerent se a tam foedo genere negotiation⟨is⟩). VLP. dig. 26, 7, 5, 2 tutor se gestu *tutelae* abstinuit. VENVL. dig. 38, 11, 6, 2 urbani magistratus ab omni sorde *repetundarum* se abstineant. VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 omni matrimonio. PLIN. nat. 8, 81 homine (*sc. induendo versipellis*). LIV. 21, 49, 11 portu se abstinuerunt. PLAVT. Curc. 37 dum ted abstineas nupta vidua virgine ... ama quid lubet. TER. Hec. 138 sese illa abstinere. 411. TVRP. com. 163. OV. ars 1, 327 Cressa Thyesteo si se abstinuisset amore. SEN. contr. 9, 2, 11 cuius (*meretricis*) osculo nemo se abstinuit nisi qui pepercit suo. PAVL. sent. 2, 21 a, 14 contubernio. CIC. epist. 7, 26, 2 me ostreis et murenis facile abstinebam. HIRT. 8, 44, 3 cibo. NEP. Att. 22, 3 PLIN. nat. 28, 53 cibo omni aut potu (se *om.* Paris). 28, 76. PLAC. med. 16, 5 vino. *absolute de cibo*: VARRO rust. 2, 9, 10 CELS. 3, 15. *in iure*: EDICT. Vlp. dig. 14, 5, 2 abstinuit se hereditate. IVLIAN. dig. 29, 2, 41 paterna hereditate. PAPIN. dig. 28, 3, 17 bonis se patris. VLP. dig. 29, 4, 1, 6 abstinuerint quidem se testamento, verum ab intestato petierint bonorum possessionem. *similia passim.* *opp.* agnoscere, *synon.* recedere a. MARCIAN. dig. 29, 2, 55 alterius parte abstinere se creditores debent. *cum* ab: CIC. Verr. 4, 4 ut ab eis se abstineant vitiis. fin. 2, 71 ab iniuria. ac. 2, 55 *a physicis.* HIER. epist. 118, 3 ab omni malo. VVLG. sap. 2, 16 a vitiis nostris. eccles. 3, 32 a peccatis. 28, 10 a lite. act. 15, 20 a contaminationibus. I Thess. 5, 22 ab omni specie mala. I Petr. 2, 11 a carnalibus. AVG. civ. 18, 14 a fabuloso deorum suorum dedecore. 20, 21. CORP. V 6286, 5 (*p. Chr. 487*) abstinens se ab omni maligna re. VAL. MAX. 1, 6 ext. 1 ab incepto proposito. 5, 6 ext. 3 ab ea (*patria*) oppugnanda. 4, 3, 14 ab his perinde ac si a sacris aedibus. SEN. contr. 1, 2, 9 a sacerdote ... pirata (*antecedit* te inviolatam servaverunt). SEN. dial. 5, 8, 8 facilius est se a certamine abstinere quam abducere. PLIN. nat. 10, 155 a cantu *galli.* TAC. dial. 40 cum se plurimi disertorum ne a P. quidem Scipione *vexando* ... abstinerent. AVG. civ. 1, 6 a simulacrorum depraedatione. 1, 9 ab eorum reprehensione. 1, 17 a sua nece. PAVL. dig. 4, 4, 32 ab administratione.

LVCIL. 678 utrum anno an horno te abstinueris (abstuleris *codd.*) a viro. CAT. 61, 141 diceris male te a tuis ... glabris ... abstinere; sed abstine. TERT. pudic. 17 a fornicatione (VVLG. I Thess. 4, 3). HIER. epist. 48, 15 ab uxoris amplexu. 22, 19. 122, 4 ab opere nuptiarum. AVG. civ. 15, 20 ab opere generandi. VAL. MAX. 1, 4, 2 abstinuit se ab (*om.* Paris) eius tecti usu. SVLP. SEV. dial. 3, 11, 6 ab eorum communione. VVLG. act. 21, 25 ab idolis. AVG. civ. 17, 20 a viis nostris. CASSIOD. hist. 4, 1 p. 957 ab eo ... concilio. PETRON. 90 toto die me ab hoc cibo abstinebo. SERMO Arianus (Migne 13, 641) 1 a cibos. HIER. epist. 22, 13 a cibis. *ibid.* a Christi sanguine. 148, 20

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

una pars se etiam a licitis abstinet, altera ad inlicita delapsa est. VVLG. act. 15, 29 ab immolatis. AVG. civ. 22, 22 a carnibus hominum. PLAC. med. 2, 18 ab omni acrimonia, a fungis, balneo. GAIVS inst. 2, 158 abstinere se ab heredi⟨tate⟩. 2, 224. 3, 67. SCAEV. dig. 18, 1, 52, 1 *et passim, absolute quoque. de re vide Leonhard, PW. I 124.*
de loco: SVLP. SEV. Mart. 11, 3 cum ... a loco illo se abstinuisset (*opp.* ad locum pergit). COMM. apol. 488 abstinet et sese a nobis et in altera vadit. CAPITOL. Gord. 11, 3 praefectus urbi ... a conventu se abstinuit. VVLG. III Esdr. 6, 27 ab eodem loco.

manum, manus abstineo: PLAVT. Poen. 282 deos quoque ... et amo et metuo, quibus tamen abstineo manus. Rud. 424 potin ut me abstineas manum? Trin. 290 quod manu non queunt tangere tantum fas habent quo manus abstineant (apt. *B*). Truc. 926 apstine hoc mulier manum. 944 istac. CATO agr. 5, 1 alieno manum abstineat, sua servet diligenter. HOMER. 84 armis abstineat dextram et congress⟨ib⟩us. AVIAN. fab. 30, 18 peccatis. *cum* ab: PLAVT. Amph. 340 a me ut abstineat manum. LVCIL. 786 manus abstinere ⟨te⟩ a muliere melius est. VARRO rust. 2, 5, 4 ab hoc (*a tauro italo*) antiqui manus ita abstineri voluerunt, ut capite sanxerint, si quis occidisset. CIC. Verr. 2, 93 manus a tutela, manus a pupillo, manus a sodalis filio abstinere non potuisti? 5, 71 a Capitolio. 5, 146 ab illo appellatore. 6, 4 ab alienis pecuniis. Vatin. 10 Phil. 12, 26. Tusc. 4, 79 a se. Att. 3, 7, 2 a me. LIV. 9, 5, 6 ab iis. SEN. contr. 1, 2, 18 a sacro corpore. 7, 2, 4 a mortuo. SEN. Phoen. 329 sanguine a caro. dial. 12, 13, 1 abstine ab hoc manus tuas, Fortuna. 12, 17, 1. *translate*: SEN. contr. 10, 4, 18 multa ab illis (*Graecis*) pulcre dicta sunt, a quibus non abstinuerunt nostri manus. *absolute*: PLAVT. Amph. 903 potin ut abstineas manum. Cas. 229 abi atque abstine manum (-u *codd.*). Pseud. 981. TER. Ad. 781 non manum abstines? Haut. 565 CIC. Verr. 5, 48. TIB. 1, 3, 4 abstineas avidas mors modo nigra manus. LIV. 29, 18, 16. *nota*: CIC. Verr. 1, 36 abstineant ... manus animosque ab hoc scelere nefario. 5, 34 a Siculorum argento cupiditatem aut manus abstinere. de orat. 1, 194 nostra tueri, ab alienis mentes oculos manus abstinere. LIV. 39, 16, 1 a facinoribus manus, mentem a fraudibus abstinuissent. TERT. spect. 13 aures et oculos ab idolothytis et necrothytis voluptatibus abstinemus. LAMPR. Comm. 11, 1 abstinuisse gustum ... irrisis. QVINT. decl. 333 p. 312, 18 ab hac (*asperitate verborum*) ego ... me ... abstinuisse animum confiteor. PLAVT. Persa 11 me erus meus manum apstinere hau quit tamen, q u i n mi imperet, quin me suis negotiis praefulciat.

II ***intransitive*:** GLOSS. ἀπέχομαι. **a** *cum abl. i. q. non facere, non uti*: PLAVT. Men. 768 haud abstinent ... culpa. Rud. 1108 abstine maledictis (CIC. Phil. 2, 6). CIC. rep. 1, 6 meo nomine *reprendendo.* off. 3, 72 proposita ... iniuria. SALL. Iug. 64, 5 neque facto ullo neque dicto. VERG. Aen. 7, 618 abstinuit tactu pater aversusque refugit foeda ministeria. OV. trist. 1, 9, 59 scis artibus illis auctoris mores abstinuisse sui. LIV. 2, 56, 7 insectatione abstinens consulum (SVET. gramm. 9). 5, 3, 8 in iis beneficio ac maleficio abstineri. 4, 44, 12 iocis (SVET. Vesp. 23). 40, 7, 3 iocosa dicta in adversarios, ita ut ne ipsis quidem ducibus abstineretur, iactabantur. SVET. Aug. 98 nullo genere ... hilaritatis. SEN. contr. 1, 2, 7 coram sacerdote obsceni⟨s⟩. 7, 4, 6 verbis ... horridioribus. 8, 6, 13 scelere. SEN. dial. 9, 6, 2 quidam urbanitatem nesciunt continere nec periculosis apstinent salibus. epist. 14, 7 offensis. 83, 19 prohibitis. 95, 66 temperans est, qui illa facit, qui illis abstinet. TAC. (*qui nusquam* ab *ponit*) hist. 1, 90 contumeliis. 2, 30. 4, 68 convicio. 2, 44 non probris, non manibus. ann. 2, 46 neque iactantia neque probris. 4, 70 verbis ... profanis. 13, 49 inanibus. IVV. 14, 38 damnandis. 11, 172 verbis ..., mancipium quibus abstinet. PLIN. epist. 4, 14, 4 non modo lascivia rerum, sed ne verbis quidem nudis. 6, 27, 2 specie adulationis. 8, 22, 2 peccatis. 9, 26, 11 Aeschines ipse his, quae in Demosthene carpebat, *non* abstinuit. SVET. Vesp. 22 ne praetextatis quidem verbis. TERT. spect. 13 utraque idololatria. VICT. VIT. 3, 12 universis rebus praedictis et contractibus. CAES. Gall. 1, 22, 3 proelio (LIV. 8, 38, 5. 21, 5, 9. 44, 35, 23). LIV. 1, 14, 3 bello (10, 31, 14. 38, 32, 4. 45, 5, 11). 2, 45, 8 pugna (23, 44, 9. 40, 30, 5. 44, 36, 13). 2, 51, 4 acie. 4, 5, 3 certamine (33, 7, 5). 24, 40, 11 caede (28, 3, 14 OCTAVIA 474). 31, 21, 33 ut quiesceretis abstineretisque armis (42, 29, 3 CVRT. 7, 6, 11 TAC. hist. 4, 69 *cf.* HOR. ars 379). 3, 10, 7 seditionibus. SEN. Herc. f. 745 sanguine humano (epist. 114, 7 VAL. FL. 6, 23). benef. 7, 27, 1 non igni, non ferro abstinetur. CVRT. 3, 12, 19 caedibus amicorum (5, 13, 19. 8, 10, 10). SIL. 14, 265 Marte infido. TAC. hist. 1, 7 cogitatione rerum novarum. SVET. Iul. 24 belli occasione. LIV. 1, 15, 4 urbe *sc. oppugnanda.* 6, 22, 3 oppugnatione (7, 8, 5). 7, 31, 10 Capua urbe. 21, 10, 8 Tarento *et* Sagunto. 29, 23, 10 Africa. 32, 8, 16 si regno Attali abstineat belloque absistat (33, 34, 3. 34, 58, 2. 34, 58, 6. 36, 5, 6). 37, 21, 4 ea quidem urbe abstinuit depopulatus agros Peraeam inde. 37, 45, 14 Europa abstinete, Asia omni ... decedite. 38, 31, 32. 39, 36, 9. 42, 12, 8. LIV. 7, 37, 13 praeda (27, 16, 8). 29, 8, 9 sacrorum ... spoliatione. 37, 21, 7 quibus ante abstinuerant templis signisque ... cum hostiliter diripuissent. CVRT. 5, 6, 8. 9, 10, 12 iumenta caedere aggressi ne equis quidem abstinebant. 10, 1, 3 sacris *spoliandis.* TAC. hist. 2, 56 non sacro non profano. 3, 70 ne Capitolio quidem. ann. 1, 10. FRONTIN. strat. 1, 8, 2 agris eius abstinuit, ceteros populatus. ANTH. 410, 10 sacrilegae bustis abstinuere manus. AMM. 29, 4, 5 rapinis et incendiis. 19, 2, 2 furtis. LIV. 2, 54, 4 honoribus et administratione rei publicae (MARCELL. dig. 26, 7, 28, 1). 5, 43, 8 conciliis. 8, 15, 8 sacris. CELS. 3, 27 curis. CVRT. 8, 3, 6 tali consilio. COLVM. 11, 2, 6 operibus. 11, 2, 98 terrenis operibus. TAC. ann. 2, 43 petitione honorum (16, 17 MARCIAN. dig. 50, 4, 7, 1). 3, 3 publico (SVET. Claud. 36). 4, 2 ambitu. PLIN. epist. 1, 23, 2 causis agendis. 7, 21, 1 non stilo modo verum etiam lectionibus (FRONTO p. 161, 2 N.). 8, 21, 3 foro et negotiis. TRAIAN. Plin. epist. 10, 48, 1 inspectatione rationum suarum. PLIN. paneg. 63 comitiis. SVET. Iul. 14 curia. Aug. 65 congressu hominum. Tib. 51 negotiis. Cal. 5 exercitatione venandi et convictu. VLP. dig. 27, 9, 1, 3 abstinendum erit venditione. DICT. 2, 34 publico consilio.
HOR. ars 170 *senex* quaerit et inventis miser abstinet ac timet uti. LIV. 27, 19, 5 vocis usurpatione. 29, 25, 3 Caelius ut abstinet numero *indicando.* 29, 29, 11 regio ... nomine *adsumendo.* 39, 50, 9 omnibus humanis congestis honoribus *in Philopoemenem,* ut ne divinis quidem abstineretur. 40, 8, 15 ne Romanis quidem exemplis abstinui *proferendis.* CVRT. 6, 9, 3 nominibus *nominandis.* SVET. Tib. 6 nomine *portando.* 71 sermone Graeco. Claud. 12 praenomine imperatoris. PLIN. paneg. 58 expetito ... honore (SVET. Aug. 52). FRONTO p. 144, 14 N. quorum usu. SALL. orat. Macri 26 tergis abstinetur *i. non caedimini* (LIV. 3, 37, 8). SEN. dial. 4, 8, 3 morsu ... similium *ferae abstinent.* 4, 34, 1 ira. CVRT. 5, 4, 25 lacrimis. 9, 1, 31 latratu. TAC. ann. 2, 82 insignibus lugentium. 13, 42 neque questu aut exprobratione. COLVM. 5, 6, 22 ferro *in putatione.* 6, 3, 5 grano *in pascendo.* ENNOD. opusc. 6 p. 406, 19 abstinens manu pudorem aure et ore verbero. TAC. ann. 15, 15 visu fugientium legionum. TERT. orat. 23 qui sabbato abstinent genibus *i. genua non flectunt.*
non capere, non frui: CIC. div. 2, 119 faba Pythagorei utique abstinere. OV. fast. 1, 354 palmite debueras abstinuisse caper. LIV. 5, 47, 4 *anseribus* abstinebatur. 23, 19, 13 muribus aliove animali. SEN. clem. 1, 26, 4 abstinent suis *ferae.* epist. 108, 17 animalibus (108, 21 *et* 22). COLVM. 9, 14, 3 omnibus redolentibus esculentis. PLIN. nat. 26, 22 hortensiis. 26, 124 cetero olere. 32, 102 reliqua carne. STAT. Theb. 2, 520 damnatis avidum pecus abstinet herbis. TAC. hist. 5, 4 *Iudaei* sue. IVV. 14, 98 suillam *carnem,* qua pater abstinuit. 15, 11 lanatis animalibus (15, 173 TERT. anim. 31). SVET. Nero 20 pomis cibisque officientibus. Domit. 14 fungis. CAPITOL. Maximin. 4, 2 holeribus semper abstinuit, a frigidis prope semper. HOR. ars 414 abstinuit venere et vino. SEN. epist. 18, 3 voluptatibus. 68, 7 aut vino aut balineo. 70, 6 cibo (CVRT. 4, 10, 23 PLIN. nat. 20, 143 PLIN. epist. 1, 12, 9 SVET. Tib. 10 Dom. 30). 78, 11 abstinere cibo, sitire·esurire. CVRT. 10, 5, 24 cibo ... et luce. SEN. epist. 108, 16 unguento. TAC. ann. 1, 76 spectaculo. FRONTIN. strat. 4, 1, 26 convivio et balneo. SVET. Iul. 81 *equi* pabulo. Aug. 94 publicis balineis. Nero 51 neque vino neque consuetudine reliqua. FRONTO p. 74, 11 N. nec theatris ... necdum conviviis. TERT. ieiun. 2 cibis abstinere a deo conditis (15 *cf.* VVLG. I Tim. 4, 3). AMM. 27, 4, 14 conluvione ciborum. HIER. epist. 48, 2 voluptatis inlecebris, *passim. vulgariter acc.*: ORIBAS. syn. 6, 46 cibos ... et vinum. TIB. 1, 2, 57 tu tamen abstineas aliis *sc. amatoribus.* TAC. hist. 5, 5 alienarum concubitu. IVV. 6, 535 non abstinet uxor concubitu. SVET. Iul. 51 provincialibus matrimoniis. Cal. 36 non temere ulla inlustriore femina. CIC. Att. 9, 17, 4 pecuniis locupletum. LIV. 5, 50, 7 ut sacro auro abstineretur. SEN. dial. 11, 14, 3 *patrimoniis nostris* tamquam alienis. QVINT. decl. 261 p. 70, 16 suum quisque habeat et alieno abstineat. SVET. Tit. 7 nulli civium quicquam ademit, abstinuit alieno. ELEG. Maec. 1, 32 maior res magnis abstinuisse fuit. OV. epist. 16, 98 placitis abstinuisse bonis. PLIN. epist. 5, 13, 8 non modo pactione dono munere verum etiam xeniis semper abstinui (VLP. dig. 1, 16, 6, 3). *in iure*: GLOSS. II 238, 26 ἀπολείπω κληρονομίαν abstino. AFRIC. dig. 48, 10, 6, 3 legato. CALL. dig. 48, 10, 5 eo quod relictum est. MARCELL. dig. 30, 123 fideicommisso. SCAEV. dig. 33, 2, 16 bonis. *idem* 42, 8, 24 hereditate paterna. *talia passim in* DIG. *de loco*: OV. rem. 626 finitimis abstinuisse locis. met. 10, 532 *Venus* abstinet et caelo; caelo praefertur Adonis. LIV. 35, 39, 6 portu. MARCIAN. dig. 1, 8, 4 dum tamen villis et aedificiis et monumentis abstineatur *sc. ne quis accedat ibique piscetur.* VLP. dig. 47, 18, 1, 2 abstinere ... provincia Africa, unde erat, et urbe et Italia. 48, 22, 7, 13 ut relegatus iste tribus provinciis praeter Italiam debeat abstinere. *nota sensum passivum*: PLAVT. Aul. 601 abstinebit censione bubula *i. non vapulabit.* AVG. civ. 14, 19 rationis tamquam frenis regentibus abstinere.

b *cum* ab: CIC. Sulla 80 qui a ceteris coniurationis causis abstinuimus. de orat. 3, 171 quae cum dixisset in Albucium inludens, ne a me quidem abstinuit. CAES. Gall. 7, 47, 5 ut sibi parcerent neu ... ne a (*om. codd. sec. classis*) mulieribus quidem atque infantibus abstinerent. OV. met. 10, 539 a fortibus abstinet apris, ... lupos ... vitat *Adonis venando.* LIV. 2, 16, 9 ne ab obsidibus quidem *trucidandis* ... ira belli abstinuit. 3, 36, 7 abstinebatur a patribus; in humiliores lubidinose crudeliterque consulebatur. 5, 21, 13 ut ab inermi abstineatur. 5, 25, 3 ab horum aetatibus ... et honoribus violandis. 21, 6, 4 ab Saguntinis. 23, 30, 10 ab defectione. 24, 26, 11. 32, 34, 5 a sociis. 39, 25, 10 a legatis ... violandis. 39, 36, 10 urbes a quibus abstinere iussi erant ... occupaverunt. LVCAN. 4, 242 a trepido vix abstinet ira

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ferae magistro. Liv. 40, 20, 6 ab omni mentione et contagione Romanorum. Cels. 3, 2 ab omni motu corporis. 3, 21 in hac frictione a ventre abstinendum est (4, 11). 3, 22 a negotiis (4, 5). 5, 28, 19 ab hoc (*ab insanabili*). 6, 6, 1 a sermone. Sen. dial. 3, 8, 7 a nocendo. Colvm. 5, 9, 5 a putatione. Tert. pudic. 12 a sacrificiis et a fornicationibus et sanguine. Vvlg. Tob. 1, 10 ab omni peccato. Hier. epist. 148, 6. Avg. civ. 14, 2 a voluptatibus carnis. 14, 10. Cic. part. 77 ea quae absunt non expetendo et ab iis quae in potestate sunt abstinendo. Tusc. 5, 94 ab iis *voluptatibus*. Cels. 1, 3 a cibo (4, 2. 5, 28, 1. 5, 28, 3. 6, 9. 6, 10. 6, 18, 2. 6, 18, 6 *passim*). 3, 2 a vino (3, 26. 4, 14. 6, 7, 8). 3, 22 a vino balneo venere. 4, 5 a sole balneo vino venere. 4, 5 a potione (4, 18). 4, 14 ab omnibus praeterquam aqua egelida. 3, 21 ab omnibus inflantibus. 4, 15 ab omnibus frigidis. 4, 17 ab omnibus salsis acribus acidis pomis. 5, 28, 15. Sen. dial. 6, 22, 6 a cena. Scrib. Larg. 105 ab aqua. 122 ab omni re. Pavl. sent. 1, 21, 14 qui luget, abstinere debet a conviviis ornamentis purpura et alba veste. Tert. ieiun. 4 a sanguine. 15. Vvlg. num. 6, 3 a vino et omni quod inebriare potest. Avg. civ. 4, 10 a veneris operibus. Dict. 1, 21 a corpore virginis. Hier. epist. 22, 19 a complexibus. 48, 15 ab uxoribus. 22, 11 a vino et esculentioribus cibis (100, 8). 112, 15. Gaivs inst. 1, 59 a quarundam nuptiis. Pavl. Fest. 222 a sordibus nesciant abstinere *pueri*.

c *aliae structurae*: *cum gen.*: Hor. carm. 3, 27, 69 abstineto ... irarum calidaeque rixae (*cf.* Prisc. gramm. II 374, 16). Apvl. apol. 10 abstinens nominum *indicandorum*. Sidon. carm. 23, 225 sollemnis ... abstinens lucelli. *cum* de: Vlp. dig. 5, 1, 10 desistere ... est de negotio abstinere. Oribas. syn. 9, 6 de pingui cibo. *posteriora apud Weinhold p. 526.* *cum* super: Ps. Avg. fratr. in erem. 64 super omnia turpiloquia abstinentes. *cum inf.*: Plavt. Curc. 180 dum mi abstineant invidere. Mil. 1309 si abstinuissem amare (amorem *codd. per iocum subintellegendum* a mare). Lvcan. 7, 151 non ... abstinuit venturos prodere casus. Sil. 12, 44 ire. Svet. Tib. 23 ita praefari non abstinuerit. Arnob. 2, 78 Prosp. carm. provid. 312 Cassiod. hist. 1, 14 Isid. orig. 19, 32, 4. *cum* quin *vel* quominus: Plavt. Bacch. 915 abstinere quin attingas non queas. Liv. 2, 45, 10 aegre abstinent quin castra oppugnent. Svet. Tib. 44 nequisse abstinere quin ... seductum constupraret. 72 nec abstinuit consuetudine quin ... singulos appellaret. Tac. ann. 13, 14 neque principis auribus abstinere, quominus testaretur. Svet. gramm. 3 ne clarissimi quidem viri abstinuerint quominus et ipsi aliquid de ea (*arte grammatica*) scriberent. *usus absolutus*: Plavt. Aul. 344. Men. 166 apstines? *i. non odoraris?* Afran. com. 129. Verg. Aen. 2, 534 Priamus ... non tamen abstinuit nec voci iraeque pepercit. Ov. ars 1, 380 fast. 4, 547. Liv. 40, 21, 4 utrum perseverandum sit in incepto an abstinendum. Fronto p. 206, 9 N. *Hadrianus* apstinendo uni ... Numae regi aequiperandus. Gaivs inst. 2, 160 abstinendi potestas *in hereditate* (2, 163). Vlp. dig. 29, 2, 71, 4 beneficium. Pap. dig. 29, 2, 87 consilium. Gaivs dig. 29, 2, 57 facultatem. Maec. dig. 28, 5, 87, 1 ius. Apvl. Socr. 179 Solis boves vidit sed abstinuit. *scil.* cibo: Gloss. ἀπέχεται, ἐγκρατεύεται. observat. Cels. 1, 3 alios ... cibum adsumpsisse, alios ... abstinuisse (*ter ibid.*). 1, 10 *bis*. 2, 12. 3, 7, 1. 3, 13 magnopere. 3, 15 *ter*. 3, 16 *et passim apud med.* 6, 7, 1 abstinere et continere se debet. Sen. epist. 77, 9 triduo. Avson. 439, 3. Maxim. eleg. 1, 160 esse libet saturum ... praestat ut abstineam. Filastr. 154, 1. Hier. epist. 148, 22 ieiunare aut abstinere. Sidon. epist. 7, 13, 3.

nota: Cato orat. 11 in parsimonia atque in duritia atque industria omnem adulescentiam meam abstinui *i. abstinendo degi.* Comm. instr. 2, 20, 10 abstinere vides fratrem *i. inopia premi.* Cass. Fel. 1 p. 3 si venter abstinuerit (*cf.* 49 p. 129 si venter non fuerit).

synonyma: *ad I*: amoveo, (contineo), (defendo), retineo. me a.: non intersum, tempero. *in iure*: (cedo), (recedo). *ad II*: timeo uti, parco, vito. me contineo, ieiuno. *opposita*: *ad I*: adhibeo, facio, invito. *in iure*: me a.: agnosco. *ad II*: occupo, persevero. adsumo.

part. pro adi.: **abstinēns**, -tis. *Wölfflin, Archiv 6 (1889) 529.* abstenens Inscr. christ. Gall. 708. *comp.* abstinentior Lact. epit. 10, 3 Avson. 419, 66. *superl.* abstinentissimus Colvm. 11, 1, 13. 12, 4, 3 Plin. epist. 6, 8, 5. 8, 6, 7 Paneg. 10, 34 Hier. epist. 108, 17 Alc. Av. epist. 4 p. 29, 28 Ps. Qvint. decl. 5, 7 Corp. XIII 1680. XIV 1826 abstenentissimae. *innocens, cf.* abstinentia I: Cic. off. 2, 76 laudat Africanum Panaetius quod fuerit abstinens. Verr. 3, 28. Planc. 64 negotiatoribus comis ... sociis abstinens ... eram visus. ad Q. fr. 1, 1, 32 esse abstinentem, continere omnes cupiditates. epist. 13, 64, 2 adulescentis nobilis, ingeniosi, abstinentis. Att. 5, 21, 5. 5, 21, 6 certum hominem sed mirifice etiam abstinentem. Ascon. Scaur. p. 18 B. M. Scaurus ... ita abstinens fuit, ut nihil neque donari sibi voluerit neque ab hasta emerit. Qvint. inst. 1, 6, 29 *comparatur cum* frugi. 12, 2, 3 abstinens erit, qui id ipsum quid sit abstinentia ignoret? Plin. epist. 8, 6, 7 abstinentissimi fidelissimique custodis principalium opum. Tert. nat. 1, 5 cur ille ... fraudator, si abstinentes Christiani? Paneg. 10, 34 sub abstinentissimo imperatore. Corp. XIII 1680 integerrim(o) abstinentissimoque procur(atori). V 7375, 15. VIII 1165. Inscr. christ. Gall. 708 (*saec. VI*) quae fuit sibi abstenens, in paupere meseroque profusa. Cic. off. 1, 144 praetorem ... decet non solum manus sed etiam oculos abstinentes habere. Ps. Qvint. decl. 5, 7 abstinentissimae iuventutis. Gloss. II 470, 27 φειδωλός parcus, tenax, abstinens (*cf.* abstinentia *p. 191, 51 sqq.*). *c. gen.*: Hor. carm. 4, 9, 37 pecuniae. Plin. epist. 6, 8, 5 alieni abstinentissimus, sui diligens. Sen. benef. 4, 11, 1. Capitol. Pius 2, 1 largus, alieni abstinens. Cassiod. var. 6, 20, 2 proximus ... habetur donanti, de quo potest dici 'abstinens est iugiter alieni'. *c. abl.*: Tryph. dig. 3, 5, 38 integram et abstinentem omni lucro praestare fidem. Ps. Athan. exhort. monach. Migne 18, 75 D muneribus cunctis. *de venere*: Hor. carm. 3, 7, 18 Hippolyten dum fugit abstinens. Priap. 77, 13 nunc vitam perago ... ut clusus citharoedus abstinentem. Val. Max. 4, 3 ext. 3 abstinentis senectae Xenocraten fuisse. *ibid.* factum. Lact. epit. 10, 3 in una Thetide abstinentior fuit Iuppiter. Corp. XIV 1826 pudicissimae adque abstenentissimae puellae. *c. gen.*: Qvint. apud Lact. inst. 6, 23, 20 neque alieni matrimonii abstinens neque sui custos. *cum abl.* Colvm. 12, 4, 3 abstinentissimo rebus venereis.

de cibo, potui, sim.: Colvm. 11, 1, 13 somni et vini sit abstinentissimus. Petron. 115 cibus avidum strangulavit, abstinentem frugalitas. Capitol. Alb. 13, 1 saepe adpetens vini, frequenter abstinens (Gallic. Avid. 3, 4). Filastr. 154, 1 abstinendo voluntate contempserat omnem escam Helias. Heges. 5, 1, 3 luxuriosos cum abstinentibus. Avson. 419, 66 in cibis ... cuius sacerdotis abstinentior caerimonia? Amm. 23, 6, 68 *Seres.* *cum abl.*: Ps. Acro Hor. carm. 1, 18, 3 vino. *cum* ab: Greg. Tvr. hist. Franc. 5, 46 a cibis vel a concupiscentiis carnis. 9, 6 a cibis et potu. *passim.* *christiane*: Filastr. 72, 1 qui et Encratitae dicuntur id est abstinentes (Cassiod. hist. 6, 13). 84, 1. Ambrosiast. in epist. Rom. 14, 6 qui semper abstinens est, deo placere se putat. Vvlg. eccl. 37, 34 propter crapulam multi obierunt, qui autem abstinens est, adiciet vitam. Hier. epist. 108, 17. Alc. Avit. epist. 4 p. 29, 28 quasi abstinentissimam vitam professus. Isid. in num. 12, 5 abstinentium continentiumque vita. *c. gen.*: Ambr. Iac. 2, 1, 3 peccati. *adv.* **abstinenter**. Gloss. ἐγκρατῶς. Cic. Sest. 37 homine ... in causa populari si non moderate, at certe populariter abstinenterque versato. Ascon. Scaur. p. 18 B. se gessisse *in praetura.* Sen. dial. 10, 18, 3 rationes administras tam abstinenter quam alienas. Ps. Cic. in Sall. 7, 19. *comp.* abstinentius: Avg. mor. Manich. 2, 13, 29 abstinentius vitam ducere.

synonyma: (innocens), integer, frugi, fidelis. pudicus, continens. *opposita*: fraudator. profusus. (mollis, libidinosus). avidus, adpetens, luxuriosus.

abstirpat aberruncat Gloss. IV 302, 27.

abstlātāta navis piratica Gloss. IV 472, 37. *v.* stlata.

absto, -āre. Gloss. absto ἀφίσταμαι (*cf.* absisto). abstat distat. abstitit ἀπέστη (*v.* absisto); longe est vel longe stetit. abstans distans. *trans.* (?) Plavt. Trin. 263 mille modis, Amor, ignorandu's, procul abhibendu's atque abstandu's (abstandust *A*, aptinendus *P*). *intr.* Hor. ars 360 ut pictura poesis. erit quae, si propius stes, te capiat magis, et quaedam, si longius abstes. Cypr. Gall. gen. 1440 Iosepumque docet haut longe abstare parentem.

abstollo, -ere. Ps. Ambr. (Max. Tavr.? serm. 27) serm. 18, 3 abstollantur detestanda vitia. *recentiora v. Archiv 2 (1885) 110.* Itala cod. Sang. I Macc. 4, 58 abstulitum (Vvlg. aversum) est opprobium gentium. *v.* abstulo *et* aufero.

abstrāctio, -ōnis *f.* Dict. 1, 4 abstractio coniugis *i. raptus.* Cass. Fel. 36 ne abstractione violenti emeatus emorroidis sequatur. *t. t. philosophicus*: Boet. anal. post. 1, 14 (Migne 64, 730) quae ex abstractione dicuntur, est per inductionem nota facere. *Wölfflin, Archiv 6 (1889) 539.*

abstrāctōrius, -a, -um. Oribas. eup. 2, 1, 21 *s. voce* coprus: stercus bobum desiccativa virtute sunt, habent autem abstraturiam (*sic*) partem (extrahendi maximam partem *cod. Lips.*). *Vollmer.*

abstraho, -trāxī, -trāctum, -trahere. *v.* traho. Palaem. Char. gramm. I 231, 11 abs, abs te, abstraho. Mar. Victor. gramm. VI 21, 10 ea vero quae ψ sonant et non declinantur, ... per 'bs' scribite, ut abscedit ... abstrahit. *cf.* Max. Victor. gramm. VI 204, 7. Caes. Gall. 7, 42, 3 abstraunt (*A Q*). Lex Visig. Recc. 4, 5, 1 abstraere *et similia saepe in codd.* Liv. 26, 7, 7 apstractura *P*. Sen. dial. 9, 2, 11 apstrahendi. Lvcr. 3, 650 abstraxe. Greg. Tvr. vit. patr. 16, 3 abstrahit caeciditque. *neque tamen* abstraxit *ab eo alienum. cf.* hist. Franc. 8, 31. *nota ibidem coni. imperf.* abstraheris. Ov. epist. 15, 154 abstraherere. *ceteris auctoribus hoc verbum saepius usurpaverunt* Cic. Liv. Sen. *Wölfflin, Archiv 6 (1889) 539 sqq.*

I *in universum* **avello**: A Gloss. ἀποσύρω ἀφέλκω, abstraxit ἀφείλκυσεν, abstractum ἀποσπασθέν. sequestravit separavit. **1** *aliquid, aliquem*: Lvcr. 3, 649 nec tenet *mens* amissam laevam cum tegmine saepe inter equos abstraxe rotas falcesque rapaces. Polio Cic. epist. 10, 32, 3 *Fadius* ad populum confugerat ... *quaestor* Gallos equites immisit in populum — coniecti ... lapides sunt in eum, cum abriperetur Fadius — abstractum defodit in ludo. Amm. 16, 7, 5 abstractis geminis. Vvlg. II Macc. 7, 7 cute capitis ... cum capillis abstracta (τῆς κεφαλῆς δέρμα σὺν ταῖς θριξὶ περισύραντες). *ibid.* 4. Avian. fab. 5, 15 abstracto denudans corpora tergo. Hil. hist. frg. 3, 9 abstractis vestibus horrenda foeditate nudavit *virgines.* *cf.* Homer. 311 abstrahit auro fulgentem galeam *Paridis* secum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Menelaus. *ubi* aufero *et* avello *coniuncta sunt.* PLIN. nat. 9, 148 *spongeae* ubi avulsorem sensere, multo difficilius abstrahuntur. 37, 61 adamas dissidet cum magnete in tantum ut iuxta positus ferrum non patiatur abstrahi (ISID. orig. 16, 13, 3). *cf.* SOL. 52, 57 rapere. GREG. TVR. vit. patr. 15, 3 abstracto ramo. LIV. 37, 35, 7 Asiae ... partem aliquam. SIL. 6, 194 *serpens* spiris ingentibus artae arboris abstraxit molem penitusque revulsam evertit fundo et radicibus eruit imis: *evulsit potius quam avulsit.* CAES. civ. 2, 23, 5 *navem* remulco abstraxit (*scil. a litore*). SERV. Verg. Aen. 6, 617 *Theseum* ita abstraxit *Hercules*, ut illic corporis eius relinqueret partem. PS. AVG. serm. 160, 1 ex eo ... quod mordemus partem abstrahimus partemque relinquimus (*ad* VVLG. Os. 13, 14). OV. epist. 6, 57 abstrahor, Hypsipyle, sed dent modo fata recursus, *ait Iaso in Argon conscendens.* PAVL. NOL. carm. 11, 46 toto licet abstrahar orbe vel aevo, numquam animo divisus agam. *nota de abrepto morte*: HIER. epist. 3, 3 Innocentium ... repentinus febrium ardor abstraxit. CYPR. epist. 55, 11 Trofimo ... fraternitatem quam nuper abstraxerat ... revocante. ARATOR 1, 579 (Migne 68, 142) ne fulcra beata deserat abstractus quisquis deformis ad illam (*mensam*) ... venit. *nota*: SIL. 12, 726 *Iuno Hannibalem* sic affata ... indocilem pacisque modique ..... abstrahit (*scil. a bellis*). *cf. I 2 b δ.* *res rem*: VEG. mul. 2, 14, 6 quae res omnem spurcitiem umoris intus stantem abstrahit (obstantem *P*). *cf. I 3.* CHIRON 223. MACR. sat. 7, 13, 20 aquam dulcem ... secum sordium maculas abstrahere. *v.* ARISTOT. problem. 23, 8. 13. 39. 40.

2 *unde*: a *alicui*: AMM. 20, 4, 18 abstractum sibi torquem capiti Iuliani inposuit. *cf.* 31, 10, 21 torquem ... collo abstractam. 30, 7, 2 *Miloni* mala ... manu retinenti nulla virium fortitudo abstraxit. 14, 8, 10 provincias ... regnis Armeniorum abstractas. NOVELL. 30, 11 pr. speravit se abstrahere illius manibus (ἐξαρπάζειν). MARC. med. 29, 35 lepori vivo talum abstrahes. *familiae, amicis, sim.*: OV. met. 13, 658 invitas gremio genitoris. SEN. Med. 144 genetricem ... natis. OCTAVIA 853 nostris coniugem ..... toris. TAC. ann. 2, 5 Germanicum suetis legionibus. FRONTO p. 176, 4 N. aegre abstractum contubernio meo. OROS. hist. 7, 41, 9 quid damni est Christiano ... huic saeculo ... abstrahi? *officio*: LVCAN. 6, 80 maior cura duces miscendis abstrahit armis. COD. Theod. 12, 1, 167 (*a. 406*) ne quis ... muneribus se patriae, quibus natus est, abstrahat. COD. Iust. 12, 16, 4 ne ad diversa tracti viri devoti silentiarii iudicia sacris abstrahi videantur obsequiis (*cf.* 12, 17, 3 nulla negotii publici abstrahente sollicitudine *obsequiis*). *nota*: TAC. ann. 2, 26 per invidiam parto iam decori abstrahi. *loco*: SIL. 12, 494 *Hannibal* astu quaerit tot milia portis abstrahere artatis. NOVELL. 123, 27 monastriam ... monasterio abstrahi (ἀφέλκεσθαι). CHIRON 38 ⟨rieni⟩ enim se morbus abstrahit (morbos *codd., em. Lommatzsch*). *nota*: *dativusne accedat an ablativus saepe vix discerni potest.* **b** *cum* **ab**: *α* OV. epist. 14, 83 a patriis pedibus. ITALA cod. Corb. Esth. 8, 2 *anulum* abstraxerat rex ab Aman (VVLG. recipi iusserat, ἀφείλετο). AMM. 15, 5, 16 cultu purpureo a draconum et vexillorum insignibus abstracto. 31, 6, 7 abstractis ab ipso uberum suctu parvulis. HIER. epist. 108, 18[a] ablactati ... a lacte, ... abstracti ab ubere (HIER. in Ezech. 9, 20 *sqq.* Migne 25, 276 B). *cf.* VVLG. Is. 28, 9 avulsos ab uberibus, ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαστοῦ. *cf.* HIER. epist. 108, 29 Eustochium ... quasi ablactata super matrem suam, abstrahi a parente non poterat. AVG. civ. 10, 17 a iuvencis vitulos sugentes. ISID. alleg. 80 favum ab ore ... leonis. CIC. div. 1, 66 a corpore animus abstractus. rep. 6, 29 si *animus* ... quam maxime se a corpore abstrahit. GREG. M. moral. 19, 29, 52 perfectae animae a corporibus abstractae. *cf.* 18, 43, 68. CIC. Tusc. 4, 38 *animus* concitatus et abstractus ab integra certaque ratione. *β a loco*: PROP. 1, 19, 21 vereor ne te contempto, Cynthia, busto abstrahat a nostro pulvere iniquus Amor. LIV. 42, 56, 9 a castris (*cf.* 40, 31, 7 LEO M. epist. 4, 1). ISID. orig. 24, 26, 12 abstractam a penetralibus. 23, 8, 3 a ... latere. SEN. contr. 4 praef. 6 a sepulchris. ISID. orig. 12, 4, 4 draco ... ab speluncis abstractus. GREG. TVR. hist. Franc. 6, 16 ab oraturio puellam.

nota: PAVL. PETR. Mart. 5, 870 si corpore paulum a visu abstraheris praesens virtute videris. *γ ab aliquo*: TER. Hec. 298 em, nova res ortast porro ab hac (*muliere*) quae me abstrahat. SEN. contr. 10, 5, 1 senex ... abstractus a coniuge. contr. exc. 10, 5 a liberis. IREN. 1, 6, 3 mulieres ... a viris suis abstrahentes (γυναῖκας ἀπ' ἀνδρῶν ἀποσπάσαντες). HIL. in psalm. 118 beth 1 a familiaribus. GREG. M. epist. 14, 2 puellas ... abstrahi ab *Pomponiana.* PLANC. Cic. epist. 10, 18, 3 copias a Lepido. VVLG. act. 21, 1 abstracti ab eis, ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν. CASSIOD. hist. 4, 29 licet corpore ad tempus a vobis sit abstractus. IREN. 4, 33, 2 alienos homines ... ab eo qui fecit. VVLG. deut. 13, 10 voluit te abstrahere a domino deo tuo (ἀποστῆσαί σε ἀπὸ κυρίου). AMM. 14, 8, 3 a conmilitio. *nota antithetum*: AVG. c. Iul. op. imp. 4, 109 cur ergo ut dicis 'episcopum ... in consortium meum conor attrahere'; cum me ab eius consortio tu frustra coneris abstrahere? ISID. sent. 3, 17, 3 (Migne 83, 693 B) a consortio mundi. COD. Theod. 14, 3, 10 (*a. 365?*) ab *corporibus pistorum* incunctanter abstracti. *δ ab officio, mandato, consilio*: CIC. de orat. 1, 81 ne abstrahamur ab hac exercitatione et consuetudine dicendi populari et forensi. ac. 1, 2, 114 quae ... ea est disciplina, ad quam me deducas, si ab hac abstraxeris? Cato 15 a rebus gerendis senectus abstrahit. div. 1, 80 ut *Aesopum familiarem tuum* vis quaedam abstraxisse a sensu mentis videretur. Sull. 11 me ambitio et forensis labor ab omni illa cogitatione abstrahebat. Arch. 12 a nullius umquam me tempore ... otium meum abstraxerit. LIV. 28, 12, 8 a cultu agrorum. SEN. epist. 81, 28 abstrahunt a recto divitiae honores potentia. AMBROSIAST. Rom. 1, 11 ut ab illa *Iudaeos* traditione abstraheret. CASSIOD. in psalm. 17, 31 (Migne 70, 132 B) ut a bona conversatione nos abstrahat *diabolus.* GREG. TVR. vit. patr. 6 a dei cultu abstrahere non potuit ... splendor generis. CIC. Phil. 3, 31 ab ... impetu abstractus consilio et copiis Caesaris. NEP. Dat. 4, 3 a maiore re. LIV. 26, 12, 12 a Capua obsidenda (40, 16, 8 nulla vi ... ab obsidione).

nota: 26, 7, 7 profectionem suam ... abstracturam ad defendendam Romam ab oppugnanda Capua duces. 38, 27, 5 ab direptione. SCHOL. Dan. Verg. Aen. 12, 387 a bellis. VAL. MAX. 4, 7, 5 ab incepto consilio. SEN. contr. 7, 1 (16), 2 ab omni foedere vitae communis. COD. Theod. 1, 1, 6, 3 ab iniuncto negotio. PANEG. 10, 4 p. 217, 3 B. si quid secus fieret, a spectandi cura prudentes oculos abstrahebas. DIONYS. EXIG. interpr. Greg. Nyss. creat. hom. 14 (Migne 67, 368 A) non enim ab hac .... operatione (*concoctionis*) potentia illa sensualis abstrahitur (οὔτε παντελῶς διασπᾶται ταύτης ἡ κατ' αἴσθησιν δύναμις). AMBROSIAST. Col. 2, 45 ut ratione mundanarum rerum abstrahant eos a spe quae est in Christo. IREN. 3, 16, 1 ubi quorundam fidem everterent et abstraherent eos a vita. **c** *cum* **de**: CIC. Font. 46 num etiam de matris hunc amplexu ... avellet atque abstrahet? OV. epist. 15, 154 de thalamis abstrahere meis. ITALA psalm. 21, 10 tu es qui abstraxisti me de ventre (VVLG. extraxisti, ἐκσπάσας με ἐκ γαστρός). VVLG. iudic. 20, 32 ut abstraherent eos de civitate (ἐκκενώσωμεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως), *quasi 'elicerent'.* AVG. epist. 250, 2 si de ecclesia homines innocentes violenter abstrahantur (GREG. TVR. hist. Franc. 4, 3 GREG. M. epist. 13, 45, Migne 77, 1301). ENNOD. dict. 1, 20 captivitas quae te ... de longae sinu quietis abstraheret. LEX Visig. Recc. 9, 3, 3 si quis de altaribus servum suum ... violenter abstraxerit.

nota: HIER. hom. Orig. in Ier. 12 (Migne 25, 682 B) prophetatum est de his qui a peccatoribus et venatoribus de profundo in montibus sunt abstracti. (Origen. in Ier. 16, 7 τὰ περὶ τῶν ἁλιευομένων καὶ ἀποληψομένων.) VEN. FORT. carm. 10, 7, 51 percusso homini abstraxit de carne venenum. GREG. M. dial. 4, 55 qui sibi de pedibus calceamenta abstraheret. **d** *cum* **ex**: CIC. Cael. 59 cum Q. Metellus abstraheretur e sinu gremioque patriae (ENNOD. op. 10, 4 possessorem ex propriis abstractum sinibus). AMM. 28, 1, 49 apparitores indicatos e latebris abstraxerunt. DICT. 5, 12 Cassandram ... e sacro Minervae captivam abstrahit. LIV. 37, 27, 6 se e portu ratus abstracturum naves. *nota*: CASSIOD. hist. 9, 14 (Migne 69, 1132 C) ecclesiam velut ex ore leonis haereticis suffossam blasphemiis abstraximus. CIC. Sull. 9 nihil est quod ex tanto comitatu virorum amplissimorum me unum abstrahas. *cf.* 3 cur me a ceteris clarissimis viris ... secernas. AMM. 20, 4, 7 abstrahendos e Galliarum defensione pugnaces numeros. **e** *cum ablativo*: ENNOD. epist. 1, 3 piscis aqua abstractus. *cf.* GREG. TVR. glor. mart. 69 missoque unco abstraxerunt eam *mulierem aqua.* CAES. civ. 3, 78, 3 frumento ac commeatu abstractum. COD. Theod. 12, 1, 168 (*a. 409*) abstractus militia: *id est revocatus a militia.* COD. Iust. 1, 51, 14, 1 cum uni iudicio adfuerit altero abstrahi necesse est *quasi prohiberi arceri.* **f** inde, exinde: LIV. 31, 46, 4 inde (*ab urendis sacris profanisque*). IREN. 3, 21, 9 inde. AMM. 20, 4, 2 auxiliares milites exinde abstracturum. 26, 3, 3 confugit ad sacrarium, abstractusque exinde.

3 *quo*: LIV. 30, 10, 20 *naves* onerariae puppibus abstractae Carthaginem sunt. AVR. VICT. orig. 7, 2 boves ... in speluncam caudis abstraxisse *nota*: SALL. Iug. 41, 5 omnia in duas partis abstracta sunt, res publica, quae media fuerat, dilacerata. *nota reflexivum*: CHIRON 223 incipiet humor *hydropis fistula subiecta* se foris abstrahere. *cf.* VEG. mul. 2, 14, 6 *et I 1 sub fin.*

B *tollo, demo*: ARNOB. nat. 7, 28 quicquid autem caeli sustinetur e pastu si recursus abstuleris, quibus alternatio redditur abstrahiturque vitalis, oblidi eius necesse est animam. ARATOR 1, 911 abstrahe quod sunt (*sc. gentiles*) et tibi fac similes. GREG. TVR. hist. Franc. 9, 34 cumque illa inmisso brachio res de arca abstraheret.

furto: GREG. TVR. hist. Franc. 7, 22 res ... sub specie emptionis abstraxit. ISID. orig. 15, 3, 13 Hircanus princeps Iudaeorum reserato David sepulcro tria milia auri talenta inde abstraxit. *nota*: VAL. MAX. 2, 10, 7 cum *Cato* ... adversus publicanos dicendo in curia diem abstraheret (PARIS traheret, *edd. vett.* extraheret). *cf.* PLVT. Cato 31 ὅλην κατανάλωσε τὴν ἡμέραν. *v.* absumo. COD. Iust. 7, 2, 15, 7 (*a. 531—532*) licet res ab eo (*servo*) abstrahantur. BOET. herm. sec. 4, 10 (333, 2) ab omni potius id est determinatione voluisse nos abstrahere sapientiam (*dicentes*: *non omnis homo sapiens est*). MART. CAP. 2, 141 quae quidem omnia (*mortalia*) eidem (*Philologiae*) mater abstraxit. MAR. VICTOR. gramm. VI 156, 30 secundus trochaeus ab ultimo pari ratione positus capitique versus abstractus. *ibid.* 155, 28 ex tribus trochaeis unus abstractus. GELAS. tract. 3, 12 aliquid de iis quibus integer (*Christus*) constat conantur abstrahere. ENNOD. epist. 9, 32 domni Fausti filii tui abstractam de solacio meo partem maximam tu tenebis. *quasi denego*: ISID. sent. 3, 1, 5 (Migne 83, 653 C) neque iusto neque reprobo deus misericordiam et iustitiam abstrahit.

gravissimum quasi prohibeo aliquid fieri: LVCR. 3, 258 nunc ea quo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pacto inter sese mixta quibusque compta modis vigeant rationem reddere aventem abstrahit invitum patrii sermonis egestas. *huc videtur pertinere*: COD. Iust. 3, 28, 36, 1 c (1) omnem dilationem, omnem moram ... esse abstrahendam.

C *excipio*: CASSIOD. gramm. VII 181, 8 'Virbius' etiam abstractus a regula quoniam 'virum bis' factum esse memorant.

D *deduco*: MANIL. 3, 605 *trigonum* ter vicenos geminat, tris abstrahit (abstrahet *al.*) annos. IREN. 1, 16, 2 incipiens ... quis ab α et perfiniens in η per numeros litterarum, abstrahens autem episemum et insuper coniungens incrementum litterarum inveniet tricenarium numerum (ἀρξάμενος ... ἀπὸ τοῦ ἄλφα καὶ τελευτῶν εἰς τὸ η τῷ ἀριθμῷ τῶν στοιχείων, ὑπερεξαιρούμενος δὲ τὸ ἐπίσημον κτλ.).

E *minuo*: ISID. orig. 16, 16, 6 ne ... aurum pro luto haberetur et omnium metallorum pretia abstraherentur.

F *retraho*: IREN. 4, 25, 2 cum ... abstraxisset manum suam, prior exivit frater eius Phares (VVLG. gen. 38, 29 retrahente manum, ἐπισυνήγαγε τὴν χεῖρα). DIONYS. EXIG. invent. cap. Ioann. (Migne 67, 432 fin.) vix tandem quidem manum potuit abstrahere (*ex hydria*) τὴν μὲν χεῖρα ἀπέσπασε. TAC. ann. 12, 48 abscederet a finibus Armeniis filiumque abstraheret. *nota*: MELA 3, 50 *Britannia* obliqua retro latera abstrahit, altero Galliam altero Germaniam spectans.

G *quasi* attraho: *significationes huius verbi et verbi* abstraho *qua sunt simillimae coeunt. cf. II 1 f ad* VVLG. Iac. 1, 14. *cf.* abripio. AETNA 283 terra minutis rara foraminibus tenues in se abstrahat auras. PLIN. nat. 9, 46 *pisces* elephantos ad potus venientes mordicus comprehensa manu eorum abstrahant. ITALA psalm. 10 sec. Hebr. 9 rapere pauperem dum abstrahit illum (VVLG. attrahit. ἁρπάσαι πτωχὸν ἐν τῷ ἑλκύσαι αὐτόν). IREN. 1, 13, 6 magnitudines semper videntes faciem patris ... abstrahunt sursum suas formas (ἀνασπῶσιν ἄνω τὰς ... μορφάς). AMBROSIAST. Col. 2, 8 *et* 9 *traditio ista* nec ad Christum, sed a Christo abstrahit. CASSIOD. hist. 11, 10 etiam Novatianorum abstraxit ecclesias. GREG. M. moral. 20, 14, 27 blandis ... sermonibus et quasi mollitie dulcedinis concupita abstrahere.

II ***vi abduco, abripio***: GLOSS. abiectae vel abductae, eiectae. **1** ***aliquem, aliquid absolute***: ACC. trag. 382 vos istum ... ocius abstrahite. SEN. nat. 7, 12, 4 *sidera* idem cursus qui admoverat, abstrahit. **a** *victoriae praedam*: TAC. Agr. 15 eripi domos, abstrahi liberos, iniungi dilectus. ann. 15, 15 captiva ... mancipia aut iumenta adgnoscentes abstrahentesque (GREG. M. epist. 1, 39 a Mon. Germ. Epist. I 53). CAPITOL. Maximin. 12, 6 greges abduximus, captivos abstraximus. ISID. gen. 26, 3 *filiam* de domo patris abstrahit. *cf.* VVLG. gen. 31, 26 ut clam me abigeres filias meas quasi captivas gladio. CASSIOD. hist. 4, 25 domos impudenter invadens viros ac mulieres honestissimas abstrahebat. VERG. Aen. 8, 263 boves (COD. Theod. 8, 5, 1 *a. 315 bis*). LIV. 38, 40, 10 iumenta. STAT. Ach. 1, 154 armenta. OV. met. 7, 412 nexis adamante catenis Cerberon abstraxit. SEN. Phaedra 844 cum revulsum Tartaro abstraheret canem. FVLG. myth. 1, 22 Tricerberum canem (MYTHOGR. 1, 92. 2, 154). OV. fast. 5, 649 victor abit s e c u m q u e boves, Erytheida praedam, abstrahit. **b** *mulierem ad seducendum*: PLAVT. Merc. 353 illam abstrahat, trans mare hinc venum asportet. LIV. 3, 44, 6 cunctantem *virginem* vi abstracturum. CORIPP. Ioh. 2, 483 praedo superbus crinibus abstractam *coniugem* silvis rapiebat ab ipsis. SIDON. epist. 6, 4, 1 *feminam* Vargorum ... superventus abstraxerat. *cf.* LEX Visig. Recc. 4, 5, 1 sive per pedem vel per capillos ... vel quocumque inhonesto casu abstraere *patres* ... presumant *filii*. DICT. 1, 22. 2, 33. 2, 51. DAR. 11 *Cassandram* Priamus abstrahi et includi iussit. GELAS. frg. 40 (Thiel, epist. pontif. p. 504) hominem in sanctuariis constitutum ... reluctantem ... violenter. **c** *ad puniendum*: CIC. Tusc. carm. 2, 8, 10 huc adripe ad me manibus abstractam piis (*matrem*); *cf.* SOPH. Trach. 1066 δός μοι χεροῖν σαῖν αὐτὸς ἐξ οἴκου λαβὼν ἐς χεῖρα τὴν τεκοῦσαν. CVRT. 8, 1, 41 SVET. Iul. 71. FLOR. epit. 2, 7 (3, 19, 7) per fugitivarios abstrahi debuissent. COD. Theod. 9, 45, 4, 3 (*a. 431*) armatis ... intromissis trahendos se abstrahendosque esse cognoscant. 9, 45, 5 (*a. 432*) abstrahendi abripiendique eum domino concedatur. 11, 7, 5 (*a. 345*) *debitorem* avellendum abstrahendumque. CASSIOD. hist. 7, 37 GREG. TVR. vit. patr. 16, 3 servum abstrahit caeciditque. glor. conf. 61 violatorem sepulchri iubet abstrahi et legalis poenae sententia condemnari. DIONYS. EXIG. can. eccl. 56 (Migne 67, 200 A) ne quis *confugientes ad ecclesiam* audeat abstrahere (LEX Visig. Recc. 6, 5, 16). **d** *ad mortem, interitum*: OV. met. 3, 696. RVT. rhet. 1, 13 expugnata vi domo familiam abstraxit. abstractam tormentis omnibus excruciavit. IREN. 1, 13, 2 exterminavit multos et abstraxit post se (ἐξηπάτησε πολλοὺς καὶ ἀπαγήοχεν ὀπίσω). OROS. hist. 3, 12, 20 abstractos ... fratres ... neci dedit. MARC. COM. 99, 2 dormientem ... abstractum ... iugulavit. GREG. TVR. vit. Mart. 1, 2 cum in puteum inpulsu demonis iactarentur abstracti. **e** *passive: affectibus animi abripi*: SEN. epist. 88, 19 adfectibus effrenatissimis abstrahi. AVG. c. Iul. op. imp. 3, 178 *concupiscentia carnis* victus abstrahitur. VAL. MAX. 5, 9, 1 impetu irae abstractus. *nota*: SEN. dial. 9, 2, 11 grata ... *animo* excitandi se apstrahendique materia est. **f** *perdo, seduco, praecipue part. perf. pass. in perniciem abductus*: SEN. dial. 2, 2, 2 *Cato* cadentem rempublicam ... tenuit, donec abstractus comitem se diu sustentatae ruinae dedit. TAC. ann. 4, 13 claritudine infausti generis et paternis adversis ... abstractus. SEN. dial. 6, 24, 5 *animae* cum hac gravi carne certamen est, ne abstrahatur et sidat. IREN. 1 praef. 3 ut non iam abstrahantur homines ab illorum suadela (εἰς τὸ μηκέτι παρασύρεσθαι τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ τῆς ἐκείνων πιθανολογίας). *cf.* 1, 31, 3. 2, 14, 8 *gentiles philosophi* nisi sunt abstrahere quosdam attrahentes per ea quae assueti sunt in eum qui est de omnibus sermonem. VVLG. Iac. 1, 14 a concupiscentia sua abstractus et electus (*v. l.* illectus) ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος (HIER. adv. Iov. 2, 3 AVG. c. Iul. op. imp. 1, 106 *al. nota ibid.* 1, 57 attractus et illectus. *cf. sub I G.* persev. 12 GELAS. tract. 5, 3). AMBR. sacr. 2, 7, 23 ne te diabolus possit abstrahere. AVG. c. Iul. op. imp. 1, 83 ne homo ... a peccato abstrahatur voluntate captiva. c. Iul. 6, 90 abstrahendo et illiciendo mentem (*cf.* VVLG. Iac. 1, 14). OROS. hist. 7, 33, 3 milites dei. ISID. alleg. 174 animam diaboli laqueis abstractam et perditam.

2 ***unde***: *cum* ab: CAES. Gall. 3, 2, 5 suos ab se liberos abstractos obsidum nomine. COD. Iust. 7, 24, 1, 1 *servum* abstrahere a tali muliere (11, 48, 22). 9, 20, 7 vel servos vel liberos ab urbe abstrahere atque alienare. *cum* de: COD. Theod. 2, 30, 1 (*a. 315*) servos aratores aut boves aratorios pignoris causa de possessionibus abstrahunt (COD. Iust. 8, 16 (17), 7) *cf.* 3, 1, 5. *cum* e, ex: CIC. Tusc. carm. 2, 8, 10 e Tartarea tenebrica abstractum plaga tricipitem ... canem. LIV. 38, 49, 8 ne quod iumentum ex tanto agmine abstraheretur. 39, 49, 12 *Philopoemenem* ex oculis hominum abstraxerunt. *cum abl.*: VAL. MAX. 5, 8, 5 medio itinere abstractum supplicio mortis adfecit. COD. Theod. 9, 45, 5 (*a. 432*) armatus ... exinde protinus abstrahatur.

3 ***unde quo***: TER. Ad. 842 istam psaltriam una illuc mecum hinc abstraham. CIC. de orat. 3, 145 te ... aestus ingenii tui procul a terra abripuit atque in altum a conspectu paene omnium (hominum *Kayser*) abstraxit. CLAVDIAN. MAM. p. 130, 7 a corporeis ad incorporea ... abstrahat (*Varro*) animum et in corpora hoc est in adversa sibi dilapsum sui compotem faciat. SALL. Iug. 29, 2 magnitudine pecuniae a bono honestoque in pravom abstractus est. *cf.* AVR. VICT. Caes. 4, 5 *et II 1 e*.

4 ***quo***: **a** *cum* ad: CVRT. 3, 2, 17 abstrahi ... ad capitale supplicium. TERT. anim. 56 ad inferos *anima*. 35 abstrahat te ad suum iudicem (VVLG. Matth. 5, 25 tradat te ... iudici, παραδῷ). SED. op. pasch. 4, 19 IREN. 5, 24, 3 diabolus ... hoc tantum potest ... seducere et abstrahere mentem hominis ad transgredienda praecepta dei. *v. II 1 f. cf.* IREN. 2, 14, 8 *piscatores* captiva ducunt per vim abstrahentes quocumque ipsi voluerint. LACT. de ira. 19, 3 abstrahuntur plurimi ad suavitatem *voluptatum*. CIC. Brut. 239 nisi eum ... gloriae cupiditas ad bellicas laudes abstraxisset. *v. II 1 e*. PS. HIER. epist. 18, 3 (Migne 30, 185 C) ad speciosas quasque formas oculus ... invitus abstrahitur. MACR. sat. 3, 14, 12 quae res ad hanc artis suae fiduciam Roscium abstraxit. *nota*: AVG. in psalm. 41, 7 abstrahit se ad se. *cf.* GLOSS. IV 4, 37 abstraxit se revocavit se. **b** *cum* in: PLAVT. Men. 66 abstraxitque hominem in maximam malam crucem. AVR. VICT. Caes. 4, 5 *Claudius* Messalinae ... delinimentis ... in pravum abstractus. *cf.* SALL. Iug. 29, 2. CAES. Gall. 7, 14, 10 in servitutem (7, 42, 3). LIV. 38, 43, 4 in servitium. OV. met. 1, 665 diversa in pascua natam abstrahit. 5, 93 in partes ... abstrahor ... Phineu. SEN. nat. 4, 1, 1 in diversum cogitationes tuas abstraham. *nota*: VVLG. prov. 7, 25 ne abstrahatur in viis illius mens tua (μὴ ἐκκλινάτω εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἡ καρδία σου). LIV. 29, 6, 4 Locrenses circumventi Regiumque abstracti fuerant. AVR. VICT. orig. 22, 3 Albam abstractum *scil. esse Remum*.

III ***eripio, abripio, libero***, **1** *aliquem absolute*: SEN. Phaedra 95 solio ut revulsam regis inferni abstrahat. TERT. paenit. 6 nec oculos a stupri concupiscentiis refrenemus, nisi a custodibus corporum abstracti (*v. l.* astructi, abstructi). PETR. CHRYS. serm. 155 (Migne 52, 611 B) abstrahamus eos qui sic ad perditionem currunt. *ibid.* abstrahat ... pater filium, servum dominus. GREG. TVR. hist. Franc. 3, 15 voluitque puerum clam abstrahere (*e vinculis*). **2** *alicui*: SYMM. epist. 5, 54, 1 qua lege procurator elicuit ut civilis petitio urbano abstrahat possidentem matronam. **3** ***cum* ab**: *ab aliquo*: TER. Andr. 243 ut me a Glycerio miserum abstrahat (519. ITALA Cassiod. in psalm. 29, 3 abstraxisti ab inferis animam meam (Cypr. testim. 2, 24 extraxisti *Wirceb.* VVLG. eduxisti. ἀνήγαγες ἐξ ᾅδου)). HIER. epist. 123, 4 a Satana, *ubi Goetz contulit* GLOSS. V 530, 24 separavit. *ab aliqua re*: CIC. off. 3, 4 cogitatione tacita a solitudine abstrahamur. Tusc. 3, 33 ratio ... abstrahit ab acerbis cogitationibus. HIER. epist. 130, 17 ab hominum frequentia. PS. BRVT. Cic. epist. 1, 16, 9 abstrahere a servitio civitatem. CIC. Tusc. 1, 84 mors nos a malis, non a bonis abstraxisset. SEN. epist. 51, 5 indurandus est animus et a blandimentis voluptatum procul abstrahendus. HIER. in Is. 11, 40 (Migne 25, 488 B) ab idololatria. AMBROSIAST. Rom. 1, 11 a carnali sensu (GREG. M. moral. 23, 20, 38 a carnalibus motibus). PS. AVG. serm. 196, 7 (Migne 39, 2112) ab his quae ... decipiunt sensum abstrahere. CASSIOD. in psalm. 142, 14 (Migne 70, 1014 A) compunctionis studio ab sceleratis cogitationibus abstrahuntur (118, 101 p. 870 B). HORMISDA epist. 10, 2 (Thiel, epist. pontif. p. 763) quatenus a superfluo anathemate eosdem possimus abstrahere. ISID. sent. 3, 8, 4 (Migne 83, 679 B) a mundi vanitatibus abstractum hominem. syn. 1, 51 *l. c.* 838 D retrahat te a peccato impiorum interitus, abstrahat te a culpa pereuntium poena. *reflexive*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cic. Deiot. 38 tuis litteris ... se ... ab omni ... sollicitudine abstraxerit. Brut. 259 se valde dilatandis litteris a similitudine Graecae locutionis abstraxerat. Avg. in psalm. 41, 9 (Migne 36, 470) abstrahens se ab omni strepitu carnis et sanguinis. quant. anim. 73 (Migne 32, 1075) sese abstrahere a sordibus. Lvcif. non conv. 5 qui se abstraxerint a vobis unici filii dei negatoribus. 12. 15. Oros. hist. 1, 7, 2 se penitus a congressu totius humanae habitationis abstraherent. Cassiod. in psalm. 68, 17 se a vitiosa voluntate non abstrahunt *peccatores*. Greg. Tvr. hist. Franc. 8, 31 ut ab hac iactantia *te* abstraheris (*imperf.*). *ibid.* se a conspectu eius ... abstraxit. Greg. M. moral. 18, 43, 68 ab omni se abstrahere actionum carnalium fluctuatione. Isid. sent. 2, 1, 4 (Migne 83, 599 B) se ab omni abstrahere actionum cura. **4** *cum* **de:** Hier. in Os. 3, 11, 10 abstracti de mari huius saeculi. Greg. Tvr. Mart. 2, 60 ille me de medio hedorum sacrosancta dextera dignetur abstrahere. *reflexive*: Isid. sent. 3, 9, 4 (Migne 83, 681 B) ille ... sese de exterioribus saeculi curis abstrahit. *nota*: Isid. in gen. 5, 13 de carnalibus sensibus abstractae voluptates. **5** *aliquem rei* (*re?*): Tac. hist. 4, 2 nec perinde prosperis socius quam adversis abstractus. Dict. 3, 10 *Patrocli corpus* abstrahere proelio. **6** *inde*: Ov. met. 3, 437 non illum (*Narcissum*) Cereris, non illum cura quietis abstrahere inde potest. Vir. Ill. 12, 4 unde (*a supplicio*) cum misericordia regis abstraheretur. *reflexive*: Ter. Hec. 297 vix me illim (illi *A*, illinc *Call.*) abstraxi atque inpeditum in ea expedivi animum meum.

IV *singulariter*: **repeto ex**: Aetna 145 occultamque fidem manifestis abstrahe rebus. Ennod. epist. 4, 6 novam lucem de domesticis abstractam sinibus palatinus sibi fulgor adiecit. dict. 15 quaesivit de exstinctorum visceribus pretium mortis alienae ... abstrahere.

adi. **abstrāctus,** -a, -um *ad incorporeum abductus, incorporeus*: *v.* Clavdian. Mam. p. 130, 7 a corporeis ad incorporea ... abstrahat (*Varro*) animum *et* Isid. diff. 1, 216 figurata phantasmata nihil aliud sunt quam ... de specie corporis corporeo sensu abstracta. Cassiod. gramm. VII 214, 3 mathematica vero est scientia quae abstractam considerat quantitatem. abstracta ... quantitas dicitur, quam intellectu a materia separantes vel ab aliis accidentibus sola ratiocinatione tractamus (Isid. orig. 2, 24, 14). art. 4 (Migne 70, 1204 D) intentio arithmeticae est docere nos naturam abstracti numeri.

synonyma: abripio (Cic. de orat. 3, 145 Polio Cic. epist. 10, 32, 3 Cod. Theod. 9, 45, 5). avello (Cic. Font. 46 Cod. Theod. 11, 7, 5). Porph. Hor. sat. 2, 4, 37 'averrere' abstrahere, auferre. traho (Cod. Theod. 9, 45, 4, 3 *a. 431*. Cod. Iust. 12, 16, 4). retraho (Isid. syn. 1, 51). *opp.*: attraho (Avg. c. Iul. op. imp. 4, 109). deduco (Cic. ac. 2, 114). *Diehl.*

abstrepitus signum quod cum pavore solemus audire Gloss.

? **abstringo,** -strictum, -ere. Germ. 405 tunc mihi siccentur abstricto (subcricto *codd. recc.*) cornua velo *in loco difficili*. Soran. epit. 44 *mulier gravida* neque mammas aut pectus fasciis abstrictas obsignet (facit abtrictas obsiges *cod.*). 45 si venter forte nimius et quasi prominens, suspende eam fasciis (facies *cod.*) leviter abstrictis. 66 ut omne quodcumque abstrictum fuit et alligatum fluat. 84 si *cibus* nimium coctu erit, abstringit. *videtur neglegenter poni pro* astringo.

abstrūdo, -trūsī, -trūsum, -ere. Gloss. ἀπωθῶ. abstrudit ἀπωθεῖ; abstrusit ἐξώθησεν. *at scriptorum in usu vis* trudendi *plane fracta est, ita ut recte interpretari videantur* Gloss. abstrusurus occultaturus aut absconsurus *et* Schol. Dan. Verg. Aen. 6, 7 abstrudere enim est de industria celare. *posteriore demum aevo compositionis reminiscebantur velut* Tert. apol. 11 illuc (*in imum tartarum*) abstrudi solent impii, *ubi antecedit* in imum tartarum merserint, *opposito* in caelum extulerint. *Wölfflin, Archiv 6 (1889) 547.*

de hominibus: Plavt. Curc. 606 sub gemmane abstrusos habeo tuam matrem et patrem? Merc. 190 abstrudebas ne eam conspiceret pater? 360 nequiquam abdidi abscondidi abstrusam habebam (*cf. p. 204, 19. Thielmann, Archiv 2, 1885, 395*). Sen. Ag. 988 abstrusa caeco carcere et saxo exigat aevum. Phoen. 251 abstrusum abditum dubiumque an essem ... deus egit. Plin. paneg. 63 abstineas ... comitiis, abstrusus atque abditus. Svet. Vit. 10 abstrusus gestatoria sella. Apvl. met. 3, 20 in solitudinem semper abstrusa. 4, 35 clausae domus abstrusi tenebris perpetuae nocti se dedidere. Pavl. Nol. carm. 21, 587 super ipsum martyris abstrusi (*i. sepulti*) solium. Cic. Att. 12, 15 cumque mane ⟨me⟩ in silvam abstrusi ..., non exeo inde ante vesperum. Tac. ann. 4, 69 tectum inter et laquearia tres senatores sese abstrudunt. Vvlg. I reg. 23, 23 quod si etiam in terram se abstruserit, perscrutabor eum. Sen. Phoen. 359 latebo rupis exesae cavo aut saepe densa corpus abstrusum tegam. Anth. 198, 65 abstrudamque toris iam debita pectora castris. Tert. virg. vel. 17 caput solum plane totum in condensum abstrudere, reliquam se in aperto relinquere. *de rebus*: Plavt. Aul. arg. 1, 9 *aulam* variis abstrudit locis. 2, 6. 577. 583. 617 se aulam onustam auri abstrusisse hic intus in fano Fide. 663 nam hic iam non audebit aurum abstrudere. 673. 679. 707. Rud. 1185 *vidulum* alicubi in solo abstrusi loco. Trin. arg. 1 thensaurum abstrusum. Titin. com. 44. Cic. agr. 1, 11 tam abstrusus nummus ... quem non architecti huius legis olfecerint. Verg. Aen. 6, 6 quaerit pars semina flammae abstrusa in venis silicis. georg. 1, 135 ut silicis venis abstrusum excuderet ignem (Arnob. nat. 7, 50). Vitr. 2, 8, 14 in eo portu abstrusam classem. 3, 3, 3 valvarum aspectus abstruditur columnarum crebritate. Vell. 2, 129, 3 serpentem abstrusam terra[e] ... coegit egredi. Lvcan. 4, 293 occultos latices abstrusaque flumina quaerunt. 5, 604 abstrusas penitus vada fecit harenas *aquilo*. 9, 778 cavumque pectus et abstrusum fibris vitalibus. Sen. nat. 5, 15, 2 avaritiam ... in tenebris male abstrusa quaesisse. Apvl. apol. 47 *magia* est occulta ... plerumque noctibus vigilata et tenebris abstrusa. Tert. anim. 55 in ipsis visceribus *terrae* abstrusa profunditas *inferorum*. Itala (Tert. haer. 26) Matth. 5, 15 lucernam non sub modium abstrudi solere (τιθέασιν, Vvlg. ponunt). *item* Tert. cult. 2, 13. adv. Marc. 4, 27. virg. vel. 13 foris quidem bonum suum abstrudunt, in ecclesia vero provulgant (*ibid.* certe in ecclesia virginitatem suam abscondant, quam extra ecclesiam celant). Fronto p. 26, 5 N. ut laudatio mea non in actis senatus abstrusa lateat, sed in manibus hominum oculisque versetur. Amm. 24, 1, 13. Mart. Cap. 7, 739 septem ... natura abstrusit membra vitalia. Drac. laud. dei 2, 460 abstrusa nimis nec gemma lateret, omnia sed passim facies telluris haberet. Salv. eccl. 1, 2, 8 aurum ... in terra non habent et tamen ubicunque abstrusas habent. Merob. paneg. 38. Ps. Cypr. carm. de resurr. 319 densis abstrusa luce tenebris. *translate*: Cic. ac. 2, 32 naturam accusa, quae in profundo veritatem ... penitus abstruserit. Tac. ann. 3, 6 ut ... ereptis nepotibus abstruserint tristitiam. 15, 5 metu abstruso mitiora obtendens. Plin. paneg. 45 bonos ... otio ac (aut *codd.*) situ abstrusos et quasi sepultos. *ioculanter*: Plavt. Rud. 1007 in cerebro colaphos apstrudam tuo. *absolute*: Apvl. mund. 18 *terrae motus* qui abstrudere videntur, chasmatiae dicti sunt (*corrupta codd.*). *part. pro adi.* **abstrūsus,** -a, -um. *comp.* abstrusior Cic. ac. 2, 30. abstrusius Cic. frg. A 5, 6. Avg. trin. 14, 3, 5. abstrusiores Avg. in psalm. 118, 22, 7 *et* 27, 1 conf. 10, 8, 12 Cass. conl. 24, 19, 2. *de locis*: Pacvv. trag. 394 abstrusos sinus (Clavd. carm. min. 26, 42). Acc. trag. 462 abstruso in flumine. Ov. epist. 7, 147 *terra*. Lvcan. 9, 994 templo. Avien. ora 242 penetral abstrusi cavi. Amm. 19, 8, 5 parte oppidi. 29, 5, 39 munimento. Schol. Cic. Gron. p. 423, 30 O. loco. Heges. 5, 50 loca. Clavd. 8, 375 recessus. Avg. conf. 10, 8, 12 de abstrusioribus quibusdam receptaculis eruuntur. Alc. Avit. carm. 3, 255 Averno. Coripp. Ioh. 3, 177 saxis (abstructis *cod.*). Cassian. conl. 24, 19, 2 abstrusiores ... ac vastiores solitudines. Sidon. epist. 9, 9, 13. Coripp. Ioh. 3, 46 tenebris (abstructis *cod.*). *translate*: Varro ling. 9, 109 abstrusa est dissimilitudo. Cic. ac. 2, 14 physici ... exclamant ... abstrusa esse omnia. 2, 30 disputatio copiosa illa quidem sed paulo abstrusior. frg. A 5, 6 quid enim illo inertius ... quid abstrusius? Brut. 44 exercitationem mentis a reconditis abstrusisque rebus ad causas forenses ... facile traduxerat. Manil. 2, 766 obrutaque (er. *codd.*) abstrusa penitus caligine fata. Stat. Theb. 3, 658 causas abstrusaque nomina (semina *codd. recc.*) rerum. Tert. nat. 1, 18 crucis ... novitatem numerosae abstrusae. Lact. opif. 1, 15 ea quae abstrusa prorsus atque abdita deus esse voluit. Clavd. 17, 148 in abstrusa rerum ratione morari. Cypr. ad Donat. 11 calamitatis abstrusae inlecebrosa fallacia *blandientis*. zel. 9 zeli vulnera abstrusa sunt et occulta. Ps. Cypr. dupl. mart. 20 *dei* oculis nihil esset abstrusum. Arnob. nat. 2, 24 non abstrusum aliquid, non involutum, non de triangulis, non de quadratis. Opt. Porf. carm. 22, 18 legibus. Avg. civ. 19, 23 non perquirere, non enim abstrusa vel rara sunt, sed aperta et crebra colligere. psalm. 105, 9 valde occulta et abstrusa vis est, qua deus agit. in psalm. 118, 22, 7 de abstrusioribus sacramentis. poenit. 1 cogitationis. *ibid.* 27, 1 quanto enim quaeque res abstrusiores habet causas, tanto est mirabilior. Macr. sat. 1, 24, 13 abstrusa esse adyta sacri poematis. Schol. Dan. Verg. Aen. 6, 176 quasi nihil ei absconditum vel abstrusum sit. Mart. Cap. 3, 227 abstrusa nosse carmina. Clavdian. Mam. p. 129, 16 abstrusas rerum rationes. Cic. dom. 25 nimium diu reconditus et penitus abstrusus animi dolor. agr. 2, 49 penitus abstrusas insidias. Vell. 2, 130, 4 abstruso ... pectus eius flagravit incendio. Arnob. nat. 5, 19 Cypriae Veneris abstrusa illa initia. 7, 19 abstrusa et interior ratio est vulgique a cognitione remota. Amm. 29, 2, 6 conloquiis praepigneratus abstrusis. Fvlg. myth. 1 praef. p. 14, 5 H. mentes ... penitus abstrusas. Cassiod. inst. 3 prophetarum abstrusos ac latebrosos sermones. *audacter*: Tac. ann. 1, 24 abstrusum et tristissima quaeque maxime occultantem Tiberium. *neutr. pro subst.* **abstrūsum,** -ī. Gloss. ἀποκεκρυμμένον. ἀπόκρυφον. absconditum. inclusum aut occultum. remotum vel latens. remotum, latens, absconsum. abstrusa: abscondita. in abstrusa: in secreta. V 660, 28 abstrusum involutumque (*v.* Arnob. *l. 52*) *sine explicatione*. Plavt. Poen. 342 proba mers facile emptorem reperit, tam etsi in abstruso (occulto *A*) sitast. Oros. hist. 6, 11, 28 repertos in abstruso aquarum meatus. *translate*: Amm. 17, 7, 10 cum qui (*deus*) eorum terram concutiat, sit in abstruso. *pluralis*: Sen. Phaedra 939 longinqua clausa abstrusa diversa invia emetiemur. nat. 6, 7, 6 abstrusa ... et iam sine possessore deserta liberius undis vacant ... et ventis. Macr. sat. 1, 21, 17 tanta est vis solis, ut abstrusa quoque penetrando vivificet. Sidon. epist. 1, 5, 8 abstrusa puteorum. *translate*: Sen. epist. 68, 4 multi aperta transeunt, condita et apstrusa rimantur. Pavl. Nol. carm. 6, 172 sanctis abstrusa patent nec visa profanis. Mart. Cap. 4, 423 sat est profundae fons decens scientiae, quae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abstrusa promit. CLAVDIAN. MAM. p. 101, 4 abstrusa . . . quaerat. *adv.* (**abstrūsē**). AMM. 28, 1, 49 semet abstrusius amendarunt. AVG. mus. 1, 22 (Migne 32, 1096) subtilius ista quaeruntur atque abstrusius in ea disciplina quae est de numeris. quant. anim. 63 (Migne 32, 1070) quae subtilissime atque abstrusissime . . . disseruntur.

synonyma: abdere, abscondere, occulere, celare, quasi sepelire. reconditus, abditus, involutus, occultus, interior vulgique a cognitione remotus, latebrosus. condita, non visa, *alia vide in* GLOSS. *p. 204, 50.* subtiliter. *opposita*: in aperto relinquere; cogo egredi; provulgare; obtendere. apertus.

abstrūsio, -ōnis *f.* ARNOB. nat. 5, 37 seminis . . . abstrusio[r] raptione in Proserpinae nuncupatur.

abstulo. GLOSS. II 252, 20 ἀφαιρῶ abstulo (aufero *cod. Laud.*), adimo, demo, eximo, amputo. DIOM. gramm. I 380, 19 *post* attulas *Naevii*: Plautus pluraliter (?) compositum efficit in Rudente (p. 365 *Leo*) 'aullas abstulas' ut sit instans (*i. praesens*) abstulo. *v.* abstollo *et* aufero.

(**abstulus**) *vox ficta.* ISID. orig. 17, 6, 26 hastula a tollendo nuncupata (quasi abstula *addunt vulgo*). *Vollmer.*

absum, āfuī, āfutūrus, abesse. [*i. q. gr.* ἄπειμι. *Th.*] GLOSS. ἄπειμι ἐπὶ τοῦ ἀπών εἰμι, absens est, abstitisse, discedit, ἀπολιμπάνομαι, deest. absit μὴ γένοιτο μηδαμῶς, longe sit. absiet CATO agr. 19, 1. abfuat FRONTO p. 184, 4 N. afore *ex. gr.* CAT. 66, 75 LIV. 43, 10, 3 HOR. sat. 1, 4, 101 VAL. FL. 3, 629 STAT. Theb. 7, 229. apsum, apsens PLAVT. CIC. *al. codd. nonnunquam. de formis* afui *et* abfui *cf. Fleckeisen, 50 Artikel p. 7, Neue II³ 836,* abfui *passim in codd.*

confunditur in codd. saepe cum similibus formis verborum abire, habere *nec non cum verbo* adesse. *verbum ipsum non abiisse videtur in linguas romanicas, ne participium quidem* absens, *licet saepe apud posteriores auctores legatur* absens sum. *Cramer, Archiv 7 (1892) 147—183.* *vocem prosae orationi familiarem inter poetas* OV. *deamat, praesertim translata notione, ceteri praeter* PLAVT. *et* TER. *raro ea utuntur.*

I *proprie*: **A** ***non adesse,*** *non praesto esse, alio loco esse*: **1** *de hominibus*: **a** *absolute, temporis locive nota non addita*: PLAVT. Amph. 542 ut quom absim me ames, me tuam te absente[m] tamen. 644 absit (*apud exercitum*) dum modo laude parta domum recipiat se. frg. 10 Men. 968. Bacch. 193 animast amica amanti: si abest nullus est. Cas. 882 dum senex abest. Curc. 164 assum; nam si absim, haud recusem quin mihi male sit. Mil. 595. Pseud. 1113 etsi abest, hic adesse erum arbitror. Trin. 167. TER. Eun. 600 domini ubi absunt. Hec. 619 quando haec aberit. RHET. Her. 4, 15, 21 ades, abesse vis; abes, reverti cupis. CIC. Quint. 3. Verr. 6, 135 nullum propugnatorem afuisse. Catil. 4, 10. dom. 10, 62 non adesse eram iussus, non citatus afueram. p. red. 1, 5 ut corpus abesset meum. Tull. 16. Phil. 1, 5 quae nisi conlega afuisset, credo eis futura fuisse communia. 14, 37 consules . . . alter ambove aut si aberunt . . . praetor urbanus. 10, 8 corpus aberat liberatoris, libertatis memoria aderat. 12, 12 Brut. 308. 328 leg. 2, 3. off. 3, 121 et praesens tecum propediem . . . et dum aberis, absens loquar. Att. 1, 18, 1. 4, 8b, 3 eum quia non videbam abesse putabam. 5, 18, 2 sin abes aut etiam si ades. 16, 13c, 1 timeo ne absim, cum adesse me sit honestius. epist. 2, 7, 2. 9, 2, 2 cur cum haec in urbe sint non absim. 16, 12, 3 neque se iam velle apsente se rationem haberi suam. CAES. Gall. 4, 11, 4 equites, qui abessent, reverterentur. NEP. Eum. 2, 2 aberat enim Craterus et Antipater. VERG. Aen. 1, 584 unus abest, medio in fluctu quem vidimus ipsi submersum. 4, 680. 10, 85 Aeneas ignarus abest, ignarus et absit. HOR. epist. 1, 18, 58 ac ne te retrahas et inexcusabilis absis. PROP. 4, 3, 2 cum totiens absis. OV. her. 1, 50 virque mihi dempto fine carendus abest. 9, 43 mater abest. am. 2, 16, 11. met. 1, 582. 7, 718. 8, 309 nec Telamon aberat. trist. 2, 376. 3, 4, 73 quamvis longa regione remotus absim, vos animo semper adesse meo. Pont. 2, 10, 43 absim licet. fast. 2, 627 Tantalidae fratres absint et Iasonis uxor. LIV. 1, 54, 4 quod auctor consilii afuerat. 3, 44, 5 quod pater puellae abesset. 8, 36, 2 adesset an abesset *dictator* parvi facientes. 22, 9, 6 ne abesset in discrimine extremo. SEN. Phaedra 91 profugus en coniunx abest. 975 nimium securus abes. dial. 6, 19, 1 absentis enim ⟨a⟩futurosque dum vivent, non flemus. 11, 18, 9. epist. 65, 18 sapiens . . . optima sui parte abest. CVRT. 6, 10, 3 abest quidem optimus causae meae iudex. LAVS Pis. 251 et deus ultor abest. CALP. ecl. 7, 11 dum lentus abes. QVINT. inst. 7, 1, 50 et qui aberat et qui militabat et qui in legatione erat. decl. 280 p. 145 istum raptorem puta abesse. PS. QVINT. decl. 10, 8 si peregrinaretur et abesset. TAC. hist. 3, 13 abesse . . . exercitus robur. ann. 2, 35. 4, 62. PLIN. epist. 4, 11, 15. 6, 9, 1 si te Romae morante ipse afuissem. SVET. Iul. 76 qui apsente se res urbanas administrarent. SVET. (?) vita Verg. p. 61 Reiff. forte expeditione Cantabrica aberat. VLP. dig. 50, 16, 173 qui extra continentia urbis est, abest; ceterum usque ad continentia abesse non videbitur. MARCIAN. dig. 40, 5, 51, 5 abesse . . . is intellegitur, qui a tribunali abest. VLP. dig. 39, 2, 4, 5 abesse autem videtur et qui in iure non est. APVL. met. 6, 26 dum latrones absunt. AMBR. Is. 5, 47 adest mihi qui abfuerit sibi, abest mihi qui se negaverit. VVLG. sap. 14, 11 ut illum qui aberat, tamquam praesentem coleret. AVG. civ. 1, 29 qui (*deus*) possit adesse secretus, abesse non motus. SIDON. epist. 1, 2, 4 turba satellitum ne absit, admittitur. 2, 2, 6 absunt . . . histriones . . . absunt . . . palaestritae. ALC. AVIT. epist. 93 qui corpore absumus, animo praesentamur (*cf.* SIDON. epist. 4, 1, 5). ARATOR 2, 394 nec iussa moratus hostis abest. APVL. met. 6, 14 Psyche quamvis praesenti corpore, sensibus tamen aberat. CIC. Caecin. 57 qui in Italia non sit absitve rei publicae causa. LIV. 3, 44, 11 Verginium rei publicae causa abesse. 43, 4, 6. 43, 5, 5. 43, 11, 4 VAL. MAX. 3, 7, 9 QVINT. inst. 5, 10, 97 SVET. Iul. 23 VLP. dig. 48, 5, 16, 4 SCAEV. dig. 34, 2, 40 CORP. I 206 (lex Iulia munic.) 116 *etc.* PAVL. dig. 4, 6, 35, 3 rei publicae gratia. *in exilio esse*: CIC. dom. 84 cum ego aberam. 87 afui simul cum re publica, redii cum maxima dignitate. Sest. 73 qui lege nulla abessem. SEN. Phoen. 462 hic afuit, sed pacta si fratrum valent, nunc alter aberit. QVINT. decl. 280 p. 144 sed exulavit, sed abfuit. *cf.* CIC. Tusc. 5, 106 OV. trist. 2, 188 Pont. 3, 1, 4 FEST. 278.

b *addito loco, unde quis abest*: *cum adverbiis loci*: PLAVT. Amph. 640 sola hic mihi nunc videor, quia ille hinc abest, quem ego amo praeter omnes. 811 me hinc absente. 826. Most. 79 triennium qui iam hinc abest. 1018. Persa 811 erus dum hinc abest. Stich. 4. 131 CIC. Att. 9, 19, 1. 10, 1, 2 epist. 7, 28, 1 OV. epist. 16, 165. LIV. 27, 5, 4 qui . . . inde afuerint. 41, 5, 6 cum consul inde abesset. DON. Ter. Hec. 175 commeare est abesse inde ubi te esse oporteat. *cum praepositione* ab *de locis*: PLAVT. Bacch. 22 qui annis viginti errans a patria afuit. Epid. 681 ab domo. CIC. Verr. 4, 39 ut ille non solum abesset a domo. 6, 31 a foro. Sest. 49 cum abesse ab rea (*patria*) . . . non possem. Phil. 2, 31. epist. 6, 2, 1 ab urbe. 7, 6, 1 a patria. 9, 17, 2. 13, 29, 4 a castris. 15, 4, 7 cur abesset a regno *Deiotarus*. SALL. Cat. 40, 6 Brutus ab Roma aberat. NEP. Att. 20, 1 cum ab urbe abesset. LIV. 4, 30, 6 cur per eos dies a Fidenis afuissent. 5, 6, 4 ab domo. 44, 45, 4 ne amplius duabus noctibus a castris abessent. FEST. 278 ab urbe Roma aliove quo loco. SVET. Iul. 42 plus triennio continuo Italia. MARCIAN. dig. 40, 5, 51, 5 qui a tribunali abest *cf. p. 205, 78.* ACTA lud. saec. Aug. (CORP. VI 32323) 27 si qui a contione afuissent. SALL. Iug. 44, 5 uti cuique lubebat, ab signis aberat. LIV. 27, 48, 16 pars magna ab signis aberant (43, 15, 7). TRAI. Plin. epist. 10, 22 curandum ne milites a signis absint. COD. Iust. 12, 45, 1, 3. LIV. 28, 44, 11 ne a sacris absit pontifex maximus. *de personis*: PLAVT. Cist. 237 tot qui ab amica abesse potuerim (auderem *A?*) dies. TER. Andr. 299 cur tu abis (abes GLOSS. Terent.) ab illa? Haut. 399 dum abs te absum. CIC. Planc. 13 quo plus intererat, eo plus aberat a me. Att. 4, 15, 1 tam longe a tot tuis et hominibus et rebus carissimis . . . abesse voluisses. 5, 17, 5 quam invitus a vobis absim. epist. 4, 3, 2 a tuis. 6, 12, 3. OV. epist. 18, 70 cur totiens a me . . . abes?

CIC. Sulla 74 ab oculis vestris. Att. 13, 21, 5 numquam . . . ab oculis meis afuerunt. CAT. 66, 31 amantes non longe a caro corpore abesse volunt. *cf.* PLAVT. Bacch. 1138ᵃ ne balant quidem *senes* quom a pecu cetero absunt. *cum praepositione* ex: CIC. p. red. 1, 34 me non diutius quam ipsam rem publicam ex hac urbe afuturum. Balb. 67 numquam ex urbe. Att. 15, 5, 3 abesse ex ea urbe. BELL. Afr. 54, 4 hodieque ex Africa abesse et . . . proficisci iubeo. SEN. contr. 1, 2, 1 absint ex hoc foro lenones. *cum ablativo*: PLAVT. Cas. 484 vir ab[i]erit faxo domo. Stich. 523 ubi diu afueris domo. CIC. orat. 146 cum afuissem domo. nat. deor. 2, 69 quod Diana . . . afuisset domo. Tusc. 5, 106 patria. leg. 2, 2 quom Roma absis. epist. 4, 6, 2 domo . . . et foro. 5, 15, 4 urbe. 14, 18, 1 Roma. CAT. 63, 59 patria, bonis, amicis, genitoribus abero? abero foro, palaestra, stadio et guminasiis? PVBLIL. V 7 patria. NEP. Chabr. 3, 4 Athenis. COPA 5 quid iuvat . . . abesse . . . toro. EPIST. Sapph. 125 OV. epist. 16, 179. rem. 774 poteras nupta lentus abesse tua. met. 7, 162 abest gratantibus Aeson. trist. 1, 5, 68 poena quibus non est grandis abesse locis. 5, 11, 18 patriis . . . focis. LIV. 26, 13, 1 publicis consiliis. 26, 41, 11 omnibus aut ipse adfui cladibus aut, quibus afui, maximus unus omnium eas sensi. VAL. FL. 3, 629 unum tanto afore coetu. *cum dativo*: OV. epist. 14, 80 summae criminis unus abes. AMBR. in Luc. 10, 159 nec patri . . . afuisti. GREG. TVR. vit. patr. 17, 2 communioni.

c *addito loco, ubi quis moratur*: PLAVT. Merc. 924 dum ruri ipsa abest. TER. Ad. 28 si absis uspiam aut ibi si cesses. SVLP. APOLL. Ter. Phorm. 1 aberat peregre Demipho. VERG. Aen. 6, 90 nec Teucris addita Iuno usquam aberit (*cf.* 2, 620). OV. epist. 1, 66 ubi lentus abes? Pont. 3, 1, 4 in minus hostili iussus abesse loco. LIV. 6, 39, 9 Velitris in exercitu plebis magnam partem abesse. 22, 31, 9 qui tum procul in Gallia provincia aberat. 38, 59, 9 P. Scipio Elaeae dierum aliquot via abesset. 40, 56, 7 *cf.* 42, 8, 4. SVET. Tib. 28 et cum longissime, Antio tenus nusquam afuit. VLP. dig. 48, 5, 16, 4 in alia provincia. 37, 10, 3, 12 trans mare. TERT. scorp. 3 aberat apud deum in monte Moyses. HERM. sim. 5, 1, 2 peregre afuturus. AMPEL. 15, 15 dum in Italiam abest.

d *addita temporis notione*: PLAVT. Stich. 523 ubi diu afueris domo. TER. Haut. 425 quanto diutius abest. CIC. Muren. 21 tam diu. dom. 59 quam diu. Att. 2, 1, 4 nimis abes diu. 13, 2, 3 diutius afuturus. 13, 39, 2. HOR. carm. 4, 5, 2 abes iam nimium diu. OV. epist. 9, 33 vir mihi semper abest. 4, 109. LIV. 5, 4, 6 se paulo diutius abesse. 29, 6, 6. SEN. benef. 4, 11, 2 afuturo semper. STAT. silv. 3, 2, 100 numquam abero. QVINT. inst. 5, 13, 27 tam diu. PLIN. epist. 3, 6, 7 diutius. MART. CAP. 1, 8 numquam. PLAVT. Most. 79 triennium

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qui iam hinc abest. TER. Haut. 118 mensis ⌈tris⌉ abest. CIC. leg. 2, 3 pluris dies. Phil. 2, 31 plus quam decem dies. epist. 4, 3, 1 afui magnam partem consulatus tui. TAC. ann. 3, 71 plus quam binoctium. GELL. 3, 2, 13 trinoctium. PRISC. gramm. III 283 absum tertium diem. GAIVS inst. 1, 111 lege XII tabularum cautum est, ut … *mulier* quotannis trinoctio abesset. PLAVT. Bacch. 22 annis viginti. OV. epist. 3, 21 tot noctibus absum. LIV. 44, 45, 4 ne amplius duabus noctibus. 36, 3, 3 neve uno tempore quinque senatores ab urbe Roma abessent. SEN. contr. 2, 5, 14 toto paene quinquennio. LEX Salpens. (CORP. II 1963) 39 ne plus quam singulis diebus abesto. SIL. 13, 655 cur ulla fuere adeo quibus a te saevus abessem momenta? SVET. Tib. 51 triennio. PAPIN. dig. 50, 1, 12 toto anno. LIV. 38, 12, 6 haud in tempore. SCAEV. dig. 34, 2, 40 in diversis temporibus. VLP. dig. 50, 1, 2, 6 qui ultra commeatum abest. COD. Iust. 12, 7, 3 quadriennio tenus.

2 *de rebus bestiisque*: LVCIL. 438 tintinnabulum abest hinc surpiculique holerorum. CIC. Verr. 5, 140 quod ex aede Minervae hoc et illud abesset. CAES. Gall. 7, 84, 5 omnia … quae absunt, vehementius hominum mentes perturbant. VERG. georg. 4, 13 absint et picti squalentia terga lacerti … a stabulis. OV. rem. 184 queritur vitulum mater abesse suum. fast. 1, 548 de numero tauros sentit abesse duos. *cf.* LIV. 1, 7, 6 partem numero abesse. VAL. MAX. 5, 3, 2 aerario abesse … querebatur XV milia aeris. PLIN. nat. 15, 33 ut formicae rimaeque absint. 27, 145. MART. 6, 19, 3 vicini queror has (*capellas*) abesse furto. PAVL. dig. 12, 1, 31, 1 si quid mihi abesset ex negotio quod is gessisset. IVL. dig. 27, 4, 4 si quid ei aberit.

B ***distare*: 1** ***de loco*: a** *de hominibus*: CIC. rep. 2, 4, 8 Dolopes soli absunt a mari. *addita spatii significatione*: PLAVT. Amph. 322 haud longe abesse oportet. Capt. 611 quid agat si absit longius? Curc. 165 ⟨me⟩ procul amantem abesse haud consentaneumst. CIC. Sull. 53 num Romae fuit? immo longe afuit. Pis. 54. Balb. 64 longissime. Att. 1, 1, 2 propius abes. 3, 19, 1 abesse longe nolebam. 4, 16, 9 tam longe. 6, 2, 7. 6, 3, 1 abes longe gentium (epist. 12, 22, 2). epist. 13, 58 cum longissime apsim. 13, 59 cum procul apsim. CAES. Gall. 2, 21, 3 non longius hostes aberant, quam quo telum adigi posset. 3, 9, 1 ipse aberat longius. 7, 63, 7 Treviri ab hoc concilio afuerunt quod aberant longius. SALL. Cat. 57, 4 procul. Iug. 106, 2 haud procul. NEP. Alc. 8, 1 longe. Chabr. 3, 3 plurimum. TIB. 1, 6, 39 procul. 2, 1, 11. OV. met. 8, 811. trist. 5, 5, 13 quamvis procul absumus (Pont. 2, 10, 19). LIV. 1, 25, 10 qui nec procul aberat. 8, 32, 2. 10, 5, 5 nec se procul abesse. CVRT. 6, 6, 25 longius. 7, 8, 23. TAC. hist. 4, 28 *cohortes*, quia procul ripa aberant. 4, 57. VLP. dig. 3, 3, 44 longinquo … afuturus. CIC. Planc. 98 cum … abessent aliquot dierum viam. CAES. Gall. 2, 17, 2 legiones magnum spatium abessent. OV. rem. 247 quicquid et afueris. LIV. 10, 2, 11 regemque Cleonymum tria milia abesse. 25, 8, 12 tridui viam. 28, 2, 3 mille passum. 38, 58, 9 aeger Scipio Elaeae dierum aliquot via abesset. CVRT. 5, 13, 9 stadia D abesse Persas. 5, 13, 11 Bessum haud amplius quam CC stadia abesse. FRONTIN. strat. 2, 2, 5 quingentis non amplius passibus. *addito loco, unde quis abest*: PLAVT. Amph. 322 longe hinc afuit. Merc. 894 non longe hinc. Rud. 267. Truc. 657 nam oves illius hau longe absunt a lupis. CIC. Att. 5, 20, 2 Parthos ab illo aditu Cappadociae longe abesse. 6, 3, 5 aberamque ab eo ita longe. epist. 3, 5, 4 procul … aberam ab re ipsa et a locis. CAES. Gall. 1, 10, 1 non longe a Tolosatium finibus. 7, 82, 1. civ. 1, 81, 3 tanto aberant ab aqua longius. BELL. Afr. 69, 1 non longe a castris Scipionis. NEP. Ages. 4, 5 haud ita longe a Peloponneso. Dat. 4, 3. TIB. 1, 9, 51 tu procul hinc absis. OV. met. 8, 695 tantum aberant summo quantum semel ire sagitta missa potest (STAT. Theb. 5, 361). 10, 55. trist. 1, 7, 10 quam procul a nobis Naso sodalis abest. 2, 188 nec quisquam patria longius exul abest. LIV. 1, 25, 9 unum haud procul ab sese abesse. 5, 18, 10 haud procul inde. 8, 24, 3 ut quam maxime procul abesset urbe Pandosia. 10, 26, 11 haud procul a Clusio aberant. 28, 15, 11 nec procul vallo. 38, 25, 11 nec multum a constituto loco abesset. 39, 27, 6 cum tam procul a finibus Macedoniae absint. CVRT. 9, 6, 20 haud procul absum fine mundi. STAT. Theb. 7, 229 nec iam Aoniis procul afore campis. CIC. Sest. 29 ut ab urbe abesset milia passuum ducenta. epist. 12, 15, 1 quadridui iter Laodicea. 15, 4, 8 ab Amano iter unius diei. PLANC. Cic. epist. 10, 17, 1 bidui spatio … ab eo. CAES. Gall. 6, 7, 2 non longius bidui via. 4, 7, 2. 2, 6, 1. 1, 41, 5 ab nostris milibus passuum quattuor et viginti. LIV. 8, 7, 1 ita ut vix teli iactu ab statione proxima abesset. 22, 16, 1 duo inde milia. 27, 46, 4 quingentos ferme inde passus. 28, 1, 7 decem circiter milia ab hoste. VELL. 2, 100, 1. CVRT. 4, 10, 15. CL stadiis … a se. MELA 3, 51 longius a continenti. PLIN. nat. 6, 198 abesse a mari dicuntur dierum V itinere. TAC. ann. 12, 17 exercitum . . tridui itinere afuisse ab amne Tanai. CIC. Att. 5, 17, 1 a quibus (*castris*) aberam bidui (*scil. itinere*). VERG. Aen. 11, 907 nec longis inter se passibus absunt. LIV. 28, 14, 13 haud plus quingentos passus acies inter sese aberant *cf.* COLVM. 5, 6, 12.

b *de rebus bestiisque*: TER. Ad. 524 quod (*rus*) si abesset longius. CATO agr. 22, 1 si plus intererit atque orbes nimium aberunt. CIC. Att. 9, 15, 2 haec longius absunt. LVCR. 4, 251 quam procul absit res quaeque. CAES. civ. 1, 78, 3 Tarraco aberat longius. 3, 42, 3. NVX 51 quae longius absunt. VITR. 9, 1, 14 quo maiore absunt spatio *stellae*. CVRT. 9, 9, 3 haud procul videri sibi Oceanum abesse. 9, 9, 6. PLIN. nat. 2, 70 quoniam altissime absunt *stellae*. 14, 133. *cf.* CIC. top. 8 extrinsecus autem ea ducuntur quae absunt longeque disiuncta sunt. CATO agr. 19, 1 pedem quaeque uti absiet *fibula*. orat. Prisc. gramm. II 208 non minus XV milia Anien abest. VARRO ling. 6, 90 quod abest mille passus. CIC. ac. 2, 81 mille et octoginta stadia quod abesset videbat. Att. 5, 16, 4 quae (*castra*) aberant bidui. LIV. 29, 27, 8 non paulo plus quinque milia passuum Africam abesse. 44, 33, 1 *mare* minus trecentos passus aberat. CVRT. 4, 3, 8 ut turres … procul teli i⟨a⟩ctu abessent. EVTR. 1, 19 ut Fidenae sexto, Vei octavo decimo miliario absint. *cf.* OV. met. 12, 41 quamvis regionibus absint. *addita notione loci, unde quid abest*: PLAVT. Rud. 267 verum longe hinc abest *locus*, unde advectae sumus. CATO agr. 105, 1 ager longe a mari. VARRO ling. 9, 24 quantum polus superior abest a septentrionali circulo, tantundem abest inferior ab eo. rust. 1, 16, 4 si a fundo longius absunt oppida. 2, 2, 9 oves, quae a tectis absunt longe. CIC. Cael. 28 cum domus patris a foro longe abesset. nat. deor. 2, 47 ut … a medio … tantundem absit extremum. 2, 52 quae (*stella*) a terra abest plurimum. Cato 56 abest … *villa* non longe a me. div. 2, 91. quantum *luna* absit a proxima Mercurii stella. 2, 135 Att. 3, 7, 1 oppidum ab Italia non satis abesse. 8, 14, 1 quae (*loca*) a Brundisio absunt propius quam tu biduum aut triduum. epist. 14, 7, 3 quae (*villae*) longissime aberunt a militibus. LVCR. 5, 629. CAES. civ. 3, 49, 4 fontes a quibusdam praesidiis aberant longius. 3, 51, 7 *tumulus* tantum aberat a nostro castello, ut …. Gall. 5, 21, 2 non longe ex eo loco oppidum Cassivellauni abesse. OV. epist. 17, 50 hinc prope litus abest. met. 2, 292 aequora … ab aethere longius absunt. 4, 709 tantum aberat scopulis *cetus*, quantum …. LIV. 28, 37, 1 haud procul a (*om. Σ*) Gadibus is locus abest. 32, 18, 4 nec procul Thessalia hostiumque locis aberat. 45, 34, 1 haud procul inde Anici castra aberant. VITR. 6, 1, 3 quod absunt *regiones* a meridie longe. SEN. nat. 6, 26, 1 tantum … aberat a continenti Pharos, quantum …. CVRT. 9, 9, 2 quantum inde abesset mare. LVCAN. 9, 413 nec enim plus littora Nili quam Scythicus Tanais primis a Gadibus absunt. PLIN. nat. 2, 74 *stellae* a terra altissime absunt. 6, 148 *insulas* a Perside longius abesse. 23, 36 ab his Statana non longo intervallo afuerint. VARRO rust. 2, 2, 9 ut multa milia absint saepe hibernae pastiones ab aestivis. CIC. Cluent. 27 Teani quod abest a Larino XVIII milia passuum. Caecin. 28 quot milia fundus suus abesset ab urbe. PLANC. Cic. epist. 10, 17, 1 qui locus a Foro Iulio quattuor et viginti milia passuum abest. LVCR. 4, 408 vix absunt nobis missus bis mille sagittae. CAES. Gall. 1, 49, 3 locus ab hoste passus sexcentos aberat. civ. 3, 67, 1. 1, 18, 1 quod oppidum a Corfinio VII milium intervallo abest. BELL. Alex. 29, 1 aberat … *flumen* ab regis castris milia passuum circiter VII. SALL. Iug. 48, 3 a quo (*fluvio*) mons ferme milia passuum viginti. LIV. 6, 32, 9 *oppidum* duo milia inde. 10, 2, 9 *statio navium* milia … quattuordecim ab oppido. 10, 39, 7 *castra* viginti milium spatio. 22, 24, 8 exiguum spati vallum a vallo aberat. 23, 25, 13. 30, 29, 2 Zama quinque dierum iter ab Carthagine. 45, 10, 4. frg. 60 *villa* paulo plus mille passibus a mari. VITR. 9, 2, 4 spatio totius mundi ab sole. CVRT. 3, 4, 2 *regio* quinquaginta stadia ab aditu. 5, 1, 26 *aedificia* spatium iugeri unius. COLVM. 4, 29, 4 *nodus* si quatuor digitis a resectione abfuerit. 5, 6, 12 tabulata inter se ne minus ternis pedibus absint. 5, 6, 18 minus sesquipedali spatio. 5, 10, 13 minime palmo. MELA 2, 4 quinque milium passuum spatio (PLIN. nat. 4, 84). PLIN. nat. 4, 94. 6, 146 dierum X navigatione. 6, 173. 2, 40 *sidera quaedam* quarta parte caeli a solo abesse. 17, 194 cubito non amplius (16, 57). VVLG. II Macc. 12, 29 *civitas* ab Ierosolymis sexcentis stadiis. *passim.*

2 ***de tempore*: a** *de hominibus*: CIC. Cato 77 ab ea (*morte*) propius absum. Tusc. 1, 26 *antiquitas* quo propius aberat ab ortu et divina origine. Att. 3, 17, 2 non longe ab eo tempore absumus. VERG. georg. 3, 48 Tithoni prima quot *annos* abest ab origine Caesar. PAVL. FEST. 13 abavus dicitur quia abest ab avo. VELL. 1, 5, 3 *Homerus* longius a temporibus belli … Troici … abfuit. APVL. apol. 64 a quibus aevo et merito haud longe abes. PS. ASCON. p. 176, 17 B. quamvis a praesenti tempore non longe abest. MAECIAN. dig. 29, 5, 14 puer nec multum a puberi aetate aberat. HIL. trin. 3, 14ᵃ *cf.* SEN. epist. 122, 10 GERM. 305. **b** *de rebus*: TER. Haut. 668 haud multum a me aberit infortunium. 984 non aberit longius *consilium*. CIC. Manil. 61 cuius aetas a senatorio gradu longe abesset. Sulla 54 cum longe tempus muneris abesset. Cato 15 quod *senectus* haud procul absit a morte. Tusc. 1, 91 *mors* numquam potest longe abesse. Att. 16, 7, 8 abesse hanc aetatem non longe a sepulcro. CAES. civ. 1, 48, 5 *frumenta* multum a maturitate aberant. SALL. Iug. 36, 1 quod tempus haud longe aberat. OV. epist. 17, 191 neve putes in (*sic Dilthey, coniungendum cum* tempus: id *codd.*) me quod abest, promittere tempus. met. 7, 179 tres aberant noctes, ut cornua tota coirent *lunae*. SEN. benef. 7, 4, 34 et quae praeterierunt et quae futura sunt, absunt. epist. 124, 10 tantum abest ⟨ab⟩ infantia, quantum a primo ultimum. CALP. ecl. 4, 93 cui tu iam proximus ecce (esse *codd.*), Caesar, abes. APVL. met. 1, 15 non longe lux abest. AVG. in psalm. 36, 10 tuus certe dies ultimus longe abesse non potest.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II ***translate*: A *de hominibus*: 1 *mentis non compotem esse*:** APVL. met. 6, 14 *Psyche* sensibus aberat. SEN. epist. 65, 18 *sapiens* adhaeret quidem in corpore suo, sed optima sui parte abest. *cf.* SALL. Cat. 20, 16 *et* PLAVT. Amph. 1081 ita mihi animus etiam nunc abest. **2** abesse *alicui (ab aliquo) i. q. non adiuvare aliquem, deserere aliquem*: CIC. Sull. 7 quid est quod mirere, si cum isdem me in hac causa vides adesse, cum quibus in ceteris intellegis afuisse? VERG. Aen. 2, 620 nusquam abero et tutum patrio te limine sistam. 6, 90 nec Teucris addita Iuno usquam aberit. 7, 498 nec dextrae erranti deus afuit. OV. met. 4, 649 longe tibi Iuppiter absit. SIL. 16, 260 nec votis superi concordibus absint. STAT. Theb. 10, 282 nec numen abest. PAVL. NOL. carm. 18, 461 si languente acie praesens praesentibus absim. HIL. trin. 12, 6 deus non aberit a creatura. SALV. gub. 2, 11 quia a nobis praesentia non abesset *deus. cf. absens B 1 c.* **3** abesse *(ab) aliqua re i. q. liberum esse ab aliqua re, carere aliqua re*: RHET. Her. 2, 2, 3 ab simili turpitudine hominem numquam afuisse. 4, 37, 49 ut et illi . . . a culpa absint (CIC. S. Rosc. 55 inv. 2, 101). 4, 40, 52 a quo tamen abest iste vitio? (CIC. fin. 1, 62). CIC. S. Rosc. 94 longe absum ab eiusmodi crimine. Verr. 3, 60 a qua suspicione ille aberat plurimum (Cael. 23). Cat. 1, 19 quam longe videtur a carcere atque a vinculis abesse debere, qui se ipsum iam dignum custodia iudicarit. Cael. 8 quantum a rerum turpitudine abes. Tusc. 4, 29 non longe a sapientia. 5, 104 qui glorietur a gloria se afuisse. orat. 39 a talibus deliciis afuerunt. 171. nat. deor. 2, 68 nec longe absunt ab hac vi di Penates. off. 3, 79 cum a spe consulatus longe *Marius* abesset. fin. 1, 62 ab istis vitiis . . . *sapiens* abest plurimum. Att. 3, 15, 2 ab isto scelere. 7, 24 ego ⟨a⟩ consilio fugiendi . . . absum. 8, 11 d, 8 ab ista laude non absim. CAES. *ibid.* 10, 8 b, 2. CIC. epist. 4, 3, 2 a multis et magnis molestiis. 6, 4, 2. 15, 15, 1. 16, 8, 2 ab iniuria temporum. PLANC. Cic. epist. 10, 23, 1 a reprehensione temeritatis apsim. CAES. Gall. 6, 14, 1 Druides a bello abesse consuerunt. SALL. Cat. 6, 4 a periculis. NEP. Chabr. 3, 4 tantum se ab invidia . . . afuturos quantum a conspectu suorum recesserint. OV. Pont. 4, 10, 69 afuimus solito . . . dolore. LIV. 3, 38, 11 tantum ab iniuria se abesse rati, quantum . . . . GERM. 305 tantum a leto quantum rate fluctibus absunt (SIL. 8, 306). SEN. contr. exc. 5, 6 quam longe ab his moribus aberant. SEN. dial. 7, 12, 1 illos ab omni molestia abesse. benef. 5, 1, 4 abes ab omni iactatione. clem. 1, 4, 2. epist. 30, 7 a quorum metu aberant. rem. fort. frg. 16, 6 non multum abest a contemptu viri quae se nimis suspicit. SIL. 7, 247 nostra haud laude afuerit *Hannibal.* QVINT. inst. 1, 10, 21 a Musis atque Gratiis. 2, 2, 15 ab ultimis vitiis. 2, 13, 10 ab intellectu artis. decl. 298 p. 177 quantum absum ab orbitate. 267 p. 89 a suspicione adfectatae tyrannidis. TAC. dial. 23 prope abest ab infirmitate. ann. 1, 23 haud multum ab exitio. FRONTO p. 31 N. a Graeca litteratura. AVG. civ. 3, 10 a periculis. 8, 14 a quibus (*affectibus*) dii longe absunt. COD. Theod. 9, 42, 15 tam longe enim unusquisque a metu ac poena abesse debet, quam alienus a crimine est. PS. HIER. epist. 19, 5 ut cum localiter perspiceretur in homine *Christus*, ex divinitate nusquam abesse crederetur. VVLG. eccles. 15, 7 longe . . . abest a superbia et dolo. SIDON. epist. 9, 2, 3 ut . . . persona mea nec tunc abesset risui iudicantum, cum defuisset obtutui. *cf.* VAL. MAX. 6, 3, 12 mens earum a delictis aberat. **4** abesse *ab aliqua re i. q. abhorrere, neglegere aliquid*: PLAVT. Trin. 1012 si ab[i]eris ab eri quaestione. CIC. inv. 2, 106 omni tempore a tali ratione afuturum. Brut. 318 unde longe absum. orat. 171 cum a bonis absint longissime. div. Caec. 40 quam longe tu te ab his rebus abesse arbitraris. Tusc. 5, 89 off. 2, 85 ab hoc . . . genere largitionis . . . aberunt ii qui rem publicam tuebuntur. Att. 10, 9, 1 ab omni contentione. 7, 24 a consilio fugiendi. epist. 9, 15, 3. SALL. Iug. 101, 8 paulum a fuga aberant (-at *Jordan*). CAES. Gall. 1, 1, 3 a cultu atque humanitate provinciae. Cic. Att. 10, 8 b, 1 ab eorum consilio. *ibid.* 2 a civilibus controversiis. LIV. 8, 32, 13 nec procul a seditione aberant (TAC. hist. 1, 54). SEN. dial. 4, 5, 3 plurimumque ab iratorum voltu absunt. 11, 16, 5 tantum debes a feminarum lacrimis abesse quantum vitiis. QVINT. inst. 8, 3, 64 an quisquam tam procul a concipiendis imaginibus rerum abest? TAC. hist. 3, 32 nec procul caede aberant. FRONTO p. 63 N. *Cicero* mihi videtur a quaerendis scrupulosius verbis procul afuisse. AVG. civ. 2, 24 unde longe aberat (4, 16). *cf.* CIC. Tusc. 3, 4 ut *animi* non multum absint ab insania. ANTON. Cic. Att. 14, 13 a, 3 tuam fortunam . . . ab omni periculo abesse certum habeo. **5** abesse *ab aliquo vel (ab) aliqua re comparative i. q. distare ab aliquo, inferiorem esse aliquo*: CIC. har. 53 *Clodius* tantum abest a principibus, quantum a puris. de orat. 1, 130 a qua (*perfectione*) ipse longe absum (Marc. 25). 3, 63 procul abest tamen ab eo viro. Brut. 222 multum ab his aberat L. Fufius. 228 quantum absit a summo. 171. opt. gen. 1, 3 a quo (*genere*) qui absunt. off. 1, 50 neque ulla re longius absumus a natura ferarum. LIV. 37, 54, 20 nisi quod longius a vobis absumus, nulla vincimur alia re. SEN. contr. 3 pr. 8 a quibus multum abesse me scio. 10 pr. 10 ab eloquentia multum aberat. exc. contr. 10, 6 non multum abest a proditore. suas. 7, 1 multum a Cicerone absum. SEN. benef. 6, 35, 4 multum abesse videreris a grato. 7, 19, 6 tantumque a placidissimis absunt, quantum a veris feris. epist. 57, 3 qui multum ab homine tolerabili . . . absum. 116, 5. QVINT. inst. 2, 15, 12 non multum ab hoc fine abest Apollodorus. 1, 11, 3. 2, 15, 11. 10, 1, 113 a nitore . . . Ciceronis ita longe abest. 11, 3, 89 abesse enim plurimum a saltatore debet orator. 1, 3, 2. TAC. dial. 15 ut longius absit ⟨ab⟩ Aeschine et Demosthene ille Nicetes . . . quam vos ipsi a Cicerone . . . recessistis. FRONTO p. 184 N. nostrum mediocre ingenium quantum ab illo eximiae eloquentiae viro abfuat. POMPON. dig. 50, 16, 166 non multum abest a vilico insularius. MIN. FEL. 5, 5 cum tantum absit ab exploratione divina humana mediocritas. TERT. paenit. 1 a ratione eius tantum absunt, quantum ab ipso rationis auctore. SALV. gub. 7, 17 haud multo enim matrona abest a vilitate servarum. HOR. ars 370 consultus iuris et actor causarum mediocris abest virtute diserti Messallae.

B *de rebus*: **1** *absolute*: PLAVT. Capt. 615 ornamenta absunt. Persa 78 quierintne recte necne, num afuerit febris (*cf.* CELS. 2, 8 dum febris ceteraeque accessiones huiusmodi absint. 4, 11. 4, 26. PLIN. nat. 26, 120. 30, 50). Pseud. 502 quia illud malum aderat, istuc aberat longius. [Stich. 711 modo nostra huc amica accedat: id abest, aliud nil abest.] Most. 609[a] ENN. trag. 271 quod nunc abest (*i. non fit*). TER. Haut. 1039 quaeris id quod habes, parentes; quod abest non quaeris, patri quomodo obsequare. CATO agr. 103 et morbus aberit. CORN. SEV. 13, 23 ludibria cuncta . . . afuerunt (-at *codd.*) VARRO ling. 5, 109 ubi id (*uvidum*) non est, sucus abest. 8, 76 alias ut duo prima absint, ut ab optimum, optius, optum. 9, 78 sic in vocabulis casuum possunt item fieri ac reponi quod aberit. CIC. Verr. 4, 176 cum poena afuit. Balb. 35 Flacc. 97 vis absit, ferrum ac lapides removeantur. Deiot. 35 quod abest longissime. Phil. 2, 90 dum timor abest. de orat. 2, 83 in quo (*genere*) et deesse aliquam partem et superare mendosum est; tum verborum omnium definitiones in quibus neque abesse quicquam decet neque redundare. 2, 108 ut neque absit quicquam neque supersit. 2, 196 si dolor afuisset meus. Brut. 79 unum aberit quod quartum numerat Theophrastus. 197. 276 aberat illa tertia laus. part. 119 si aut vires aut animum aut copias aut opes afuisse demonstrabit. div. 1, 118 ut aut absit aliquid aut supersit. fin. 2, 64 aberat omnis dolor (2, 75). rep. 1, 67 ut . . . absit omnis pudor. leg. 1, 55 ceteras res omnis plane paris ac ne minimum quidem utrum adessent an abessent interesse. 3, 11 vis in populo abesto. off. 3, 87 si gloriae causa imperium expetundum est, scelus absit. 1, 136 ira procul absit! Cato 33 isto bono utare dum adsit, cum absit ne requiras. Lael. 44 studium semper adsit, cunctatio absit. ad Q. fr. 1, 1, 38 cum absit iracundia. 1, 4, 5. epist. 6, 18, 4 et si abest maturitas aetatis. ad Brut. 1, 18, 2 quid enim abesse censes mali in eo bello? LVCR. 2, 17 dolor. SALL. orat. Phil. 8 praeter idoneum ducem nihil abest ad subvortundum imperium. orat. Macri 18. VERG. georg. 2, 470 mugitusque boum mollesque sub arbore somni non absunt. 3, 384 Aen. 11, 14. HOR. carm. 1, 35, 19 nec severus uncus abest liquidumque plumbum. 3, 16, 17 pauperies (*cf.* epist. 2, 2, 199). epist. 1, 18, 57 nunc et si quid abest, Italis adiudicet armis *Augustus.* TIB. 1, 2, 63 non ego totus abesset amor . . . orabam. 3, 19, 7 procul absit gloria vulgi. PROP. 2, 5, 10 dolor (2, 16, 32). OV. epist. 13, 135 revocaminis omen abesto (am. 1, 14, 41). am. 1, 10, 9 timor (fast. 2, 419. 3, 617). 3, 8, 31 dum merces abest. 3, 14, 19 lascivia protinus omnis absit. ars 1, 642 fraus. 2, 590 pudor. 3, 398 fructus. 3, 692 nec tenues cytisi cultaque pinus abest (met. 10, 90 Chaonis arbor). met. 1, 91 poena metusque. 2, 446 sensit abesse dolos. 2, 778 risus. 6, 715. 9, 22. 9, 481 nec abest imitata voluptas. 9, 633 finis. trist. 3, 8, 32 causa doloris. 4, 1, 48 temporis adversi si mihi sensus abest (5, 12, 18). 4, 3, 62 pudor. Pont. 1, 5, 60 causa laboris. 1, 6, 15 tecum tunc aberant aegrae solacia mentis. 4, 2, 25 impetus ille sacer, . . . qui prius in nobis esse solebat, abest. fast. 1, 73 insanaque protinus absint iurgia. 2, 777 quamvis aberat placitae praesentia formae. 3, 152 Pompilius menses sensit abesse duos. 3, 378 angulus omnis abest *in ancilibus* (6, 272). 4, 100 nec coeant pecudes, si levis absit amor. 4, 411 tura. 4, 620 pulli velleris usus. 4, 657 usus abest Veneris. 4, 767. LIV. 3, 38, 13 vis (26, 48, 11. frg. 61). 3, 60, 6 quid abesset virium. 4, 9, 10 species cladesque belli. 4, 12, 7 bellum externum. 21, 10, 6 ut publica fraus absit. 22, 39, 6 absit C. Flamini memoria. 30, 37, 12 cetera quae abessent. 38, 50, 12. SEN. contr. 1, 3, 4 absit nefas. 10 pr. 15 etiamsi ars abesset. VAL. MAX. 8, 10 ext. 1. 9, 6, 1 absit reprehensio! SEN. Oed. 87 abest pavoris crimen ac probrum procul. Tro. 854 Sparte procul absit, absit Argos! OCTAVIA 659 absint tantum tristes poenae letique metus. 461 hoc absit nefas! SEN. dial. 11, 13, 1 si ignominia absit. epist. 4, 8 ut potestas maior absit. 77, 15 vita si moriendi virtus abest, servitus est. CVRT. 4, 10, 28 istud quidem procul abest. 5, 5, 22 calamitas. 9, 2, 29 invidia *deorum* (10, 2, 24. 10, 9, 6). LVCAN. 7, 767 capuloque manus absente moventur. 9, 435 temperies vitalis abest. 10, 525 procul absit ut . . . . PLIN. nat. 9, 34 lascivia. 14, 58 si modus absit. 18, 122 genicula. 21, 54 colos tantum delectat, odor abest (21, 59). 36, 162 si modo iniuria absit. VAL. FL. 5, 324 rebus semper pudor absit in artis. SIL. 15, 51 aberunt sitis aspera et haustus sub galea pulvis. STAT. Theb. 4, 190 nec coniugis absunt insidiae. silv. 3, 4, 34 procul absit! MART. 10, 87, 5 absit cereus aridi clientis. QVINT. inst. 1, 5, 5 soloecismi foeditas absit. 4, 1, 8 suspicio. 6, 3, 28 longeque absit illud propositum. 9, 3, 102 ubicumque ars ostendatur, veritas abesse videatur. 11, 1, 64 culpa. 12, 10, 12 quod procul absit! IVV. 6, 294 nullum crimen abest facinus-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

que libidinis. TAC. Agr. 12 asperitas frigorum abest. 13 iniuriae. hist. 2, 5 avaritia. ann. 2, 65 fraus. 2, 73 temeritas. 3, 2 adulatio. 4, 6 corporum verbera, ademptiones bonorum. 11, 28 excidium. 12, 65 impudicitiam. PLIN. epist. 8, 24, 6 absit superbia asperitas! SVET. Aug. 67 fraus. FLOR. 1, 7, 10 libido. VLP. dig. 21, 1, 4, 4 nisi dictum est hoc (*vitium*) abesse et non abest. APVL. met. 2, 3 absit, ... ut Milonem ... deseram (8, 12). 5, 16 quod absit (ALC. AVIT. epist. 42 quod absit!) *cf. Traube in ind. Cassiod. sub* abesse. 11, 27 nec fides afuit. Plat. 2, 12 cum abest tristitia nec tamen laetitiam adesse sentimus. TERT. spect. 19 absit, ut ... discat Christianus. orat. 8. pudic. 19 sed absit! anim. 57. ITALA (Tert. pudic. 5) Rom. 3, 31 legem ergo evacuemus per fidem? absit! (μὴ γένοιτο). CYPR. sing. cler. 13 absit absit ut ubique feminae praescribantur! VITA Cypr. 15 COMM. apol. 638 VOPISC. Aur. 45, 5. AMBROSIAST. Rom. 3, 6 'absit' hoc est absit ne deus iniquus dicatur. HIER. epist. 57, 7 absit hoc de pedisequo Christi dicere. VVLG. eccles. 27, 22 non dixeris 'per deum abest'. CORP. VI 1756a, 11 absit credas! *saepissime apud* ECCL. absit *vel absolute vel sequente* infinitivo *enuntiatove consecutivo. cf.* GLOSS. μὴ γένοιτο μηδαμῶς, longe sit.

2 *cum praepositione* ab: **a** *ab hominibus*: TER. Haut. 668 haud multum a me aberit infortunium. RHET. Her. 2, 3, 5 ab eo maleficium. 4, 36, 48 quae (*vituperatio*) longe a vobis erat afutura. 4, 56, 69 quae a nobis absunt omnes difficultates. CIC. Sull. 26 longe abest a me regni suspicio. Phil. 11, 3 a quo victore si cruciatus absit. de orat. 3, 63 procul abest *philosophia* ... ab eo viro. Brut. 203 ab hoc vis aberat Antoni. off. 3, 75 ab hoc fraus nulla aberit. fin. 4, 65 illud a quo abesse velis. Tusc. 3, 18 aberit a sapiente aegritudo. Att. 9, 16, 2 nihil a me abesse longius crudelitate. CAT. 23, 16 a te sudor abest, abest saliva. OV. ars 3, 539 insidiae sacris a vatibus absunt. met. 12, 87 quid a nobis vulnus miraris abesse? LIV. 38, 33, 3 a legatis vim abfuturam. VELL. 2, 79, 4 neque ab ipso periculum afuit. SEN. Med. 931 istud facinus ... a me quoque absit. dial. 11, 16, 2 a qua omnia muliebria vitia afuerunt. clem. 1, 9, 9 procul hanc ab se abesse dementiam. epist. 67, 4 tormenta abesse a me velim. PLIN. nat. 28, 8 procul a nobis nostrisque litteris absint ista! 35, 111 cothurnus et gravitas artis multum a Zeuxide et Apelle abest. QVINT. inst. 2, 3, 11 id a me procul aberit. 2, 15, 37. 12, 7, 11 mos ... a mediocriter improbis aberi†. IVV. 4, 130 absit ab illo dedecus hoc. APVL. flor. p. 77 Oud. utrumque ... a me ... longe abest. TERT. pudic. 1 absit absit a sponsa Christi tale praeconium! *sic saepe apud* ECCL. VVLG. eccles. 9, 18 longe abesto ab homine potestatem habere occidendi! NEP. Epam. 1, 2 musicen nostris moribus abesse a principis persona. QVINT. decl. 278 p. 133 quod longe ab eius animo et moribus abest.

b *ab rebus*: PLAVT. Epid. 27 unum a praetura tua, Epidice, abest. AFRAN. tog. 242 scias abesse ab lustris ingenium procul. VARRO rust. 2, 11, 2 quod (*lac*) neque nimium (enim cum *cod.*) longe abest a mulso. CIC. S. Rosc. 30 quid ab his tot maleficiis sceleris abesse videtur? Manil. 61 cuius aetas a senatorio gradu longe abest. Cat. 1, 13 quae libido ab oculis, quod facinus a manibus umquam tuis, quod flagitium a toto corpore afuit? Arch. 30 *memoria* sive a meo sensu post mortem afutura est sive ... ad aliquam mei partem pertinebit. Rab. perd. 16 carnifex vero et obductio capitis et nomen ipsum crucis absit non modo a corpore civium Romanorum, sed etiam a cogitatione, oculis, auribus. Phil. 12, 24 *conloquium* a vi tamen periculoque afuit. inv. 2, 35 voluntas a faciendo. de orat. 2, 213 abest *genus* totum a causa. Brut. 313. orat. 37 quae *res* absunt a forensi contentione. 67 etiamsi abest a versu *numerus*. 231 a forma veritatis et ab Atticorum regula absunt. ac. 2, 36 quod et veri simile videatur et absit longissime a vero. fin. 4, 26 quae absint a nostra potestate. off. 2, 87 a quibus (*rebus*) abest turpitudo. 3, 71 abest *malitia* ab ea (*prudentia*) distatque plurimum. div. 1, 42 haec ... non absunt ... a consuetudine somniorum. Tusc. 4, 72 qui (*amor*) nihil absit aut non multum ab insania. 4, 47. 2, 44 longe abest *Philoctetae dolor* a summo dolore. 5, 101 a qua (*vita*) absit prudentia, absit moderatio. leg. 1, 11 oratio tua non multum a philosophorum lenitate. Att. 13, 30, 2 κολακεῖαι non longe absunt a scelere. epist. 5, 16, 1 cum longius a summi luctus acerbitate meus abesset dolor. 5, 21, 3. 6, 2, 3. 11, 2, 2 quod certe abest ab tua virtute et fide. OV. epist. 15, 234 (236) dolor a facie. 19, 68. Ib. 452 cuius ab inferiis culter abesse solet. trist. 1, 2, 98 a culpa facinus scitis abesse mea. 3, 12, 14 procul a Getico litore vitis abest. Pont. 3, 3, 73 quidquid id est ... non potes a culpa dicere abesse tua. LIV. 1 pr. 12 querellae ... ab initio absint. 3, 3, 4. 7, 7, 2 multum ab spe adeundi valli res Hernicis afuit. 29, 17, 2. VAL. MAX. 3, 2, 20 absit illud dedecus a sanguine nostro. SEN. dial. 3, 3, 3 Aristotelis finitio non multum a nostra abest. 3, 10, 2 tantumque *ira* abest a magnitudine animi. 6, 21, 2. 12, 7, 4 quod longe a sensibus tuis ... abest. epist. 35, 2 non multum abest *aetas tua a mea*. OCTAVIA 107. CELS. 2, 19 aliae *res stomachum* inflant, aliae ab hoc absunt. PLIN. nat. 2, 166 tantum a periculo decidendi abest *aqua*. 7, 9 *immolare homines* paulum a mandendo abest. 25, 2 ab excogitandis novis ac iuvanda vita mores absunt. 35, 179 natura *bituminis* procul ab omni usu abest. QVINT. inst. 8, 3, 47 quae longissime ab obscenitate absunt. 9, 2, 51. 6, 3, 7 a derisu non procul abest risus. PLIN. paneg. 1 tantumque a specie adulationis absit gratiarum actio mea quantum abest a necessitate. 71. ALFEN. dig. 44, 7, 20 ab his rebus facinus abesset. GELL. 10, 3, 6 haec ... oratio nihil ... abest a cotidianis sermonibus. 18, 1, 9 cum abesset ab ea unus congius. TREB. trig. tyr. 12, 4 mea et aetas et professio et voluntas longe ab imperio absunt. AVG. civ. 4, 27 quod ... ab deorum natura longe absit. 8, 24 quam longe absunt a virtutibus vitia. BOET. mus. 325, 23 trite diezeugmenon diatonos a nete diezeugmenon duos tonos abest.

3 *cum dativo*: *de hominibus*: PLAVT. Cist. 223 neque ... mihi ulla abest perdito permities. VARRO rust. 2, 2, 5 si quoi (quae *cod.*) vetustate dentes absunt. CIC. Balb. 9 quid enim abest huic homini, quod si adesset, iure haec ei ... concedi putaremus? de orat. 1, 48 quid huic abesse poterit de maximarum rerum scientia? 2, 281. Brut. 277 hoc unum illi afuit. nat. deor. 2, 37 cui nihil absit. BELL. Hisp. 40, 3 huic etsi non aberat diligentia. HOR. carm. 1, 9, 17 donec virenti canities abest. TIB. 1, 5, 2 mihi nunc longe gloria fortis abest. OV. trist. 5, 4, 28 plurima cum patria sentit abesse sibi. Pont. 1, 7, 40 facinus nemo nescit abesse mihi. EPICED. Drusi 2 iam tibi dimidium nominis huius abest. 455 nec meritis ... afuit illis ... honos. VAL. MAX. 3, 2, 16 postquam abesse sibi gladium animadvertit. SEN. benef. 6, 29, 2 ut non ille eo magis amicus desit, quia nihil absit. LVCAN. 5, 387 sibi ne ferri ius ullum ... abesset. SIL. 13, 268 nec mihi poscendi vigor afuit. STAT. Theb. 3, 666 procul haec tibi infula ... Phoebi. MART. 7, 25, 6 nec grata est facies, cui gelasinus abest. QVINT. inst. 6, 3, 84 quid huic abest nisi res et virtus? PAVL. dig. 21, 11 cui dens abest, is non est morbosus. VLP. dig. 16, 1, 8, 2. LVCAN. 4, 399 sollicitus menti quod abest favor. *de rebus*: HOR. carm. 3, 24, 64 curtae nescio quid semper abest rei. LIV. 25, 16, 15 Gracchus fraudem et sermoni et rei abesse ratus (43, 10, 3). 34, 3, 7 procul absit absitque semper talis fortuna rei publicae. VAL. MAX. 9, 11, 7 cui (*sceleri*) tantum modo manus abest. SEN. Herc. f. 1025 corpori trunco caput abest nec usquam est.

4 *cum ablativo*: HOR. carm. 2, 20, 21 absint inani funere neniae. (OV. am. 1, 8, 26 dignus corpore cultus abest *abl. ex adi.* dignus *videtur pendere*). *saepe incertum est uter casus sit intellegendus; videntur tamen dat. habere loci hi*: PACVV. trag. 358 *feris* abest ad praecavendum intellegendi astutia. CIC. par. 7 ista omnia talia videmus ut et improbi habeant et absint probis. CAES. Gall. 1, 36, 5 longe iis fraternum nomen populi Romani afuturum. OV. fast. 4, 134 quis (*meretricibus*) vittae longaque vestis abest. VAL. MAX. 1 pr. ut documenta sumere volentibus longae inquisitionis labor absit. CVRT. 3, 2, 1 ratus pluribus curam, omnibus afuisse fortunam. MELA 1, 48 Blemyis capita absunt (PLIN. nat. 5, 46). STAT. Theb. 4, 142 non ipsis fratribus horror afuit. QVINT. inst. 1, 12, 10 pondus illis abest. 2, 5, 13. decl. 268 p. 97. TAC. Agr. 12 artem abesse legentibus *margaritas*. *plane incerta res est alibi, velut*: CIC. leg. 1, 5 abest enim historia litteris nostris. VERG. Aen. 8, 89 remo ut luctamen abesset. HOR. sat. 1, 4, 101 quod vitium procul afore chartis atque animo. PROP. 2, 16, 32. OV. epist. 5, 11 absit reverentia vero! am. 3, 12, 20. met. 3, 563 iussis mora segnis abesto (Ib. 105). 13, 127. trist. 1, 7, 28 his summam ... abesse manum. Pont. 3, 4, 52. 4, 12, 38 fast. 1, 484. 3, 310 si scelus ingenio scitis abesse meo (*cf. l. 23*). LIV. 9, 19, 15 absit invidia verbo (28, 39, 11. 36, 7, 7). SEN. Oed. 357 magna pars fibris abest. Med. 264 Phaedr. 1261. CVRT. 4, 15, 17 calidis adhuc vulneribus aberat dolor (*an est abl. abs.?*). LVCAN. 5, 664 nulla meis aberit titulis Romana potestas. VAL. FL. 2, 23 scopulis sed maximus illis horror abest (*nempe Typhoeus*). STAT. Theb. 6, 630 fraus cursibus omnis abesto (*cf. l. 27*). TAC. ann. 4, 41. SPART. Pesc. 9, 6 nec abfuit (ad- *codd.*) responsis veritas.

5 *cum adverbiis*: PLAVT. Persa 559 haec unde aberunt, ea urbs moenita muro sat erit simplici. TER. Andr. 848 id enimvero hinc nunc abest. CAECIL. com. 47 facile aerumnam ferre possum, si inde abest iniuria. CATO agr. 14, 4 unde quarta pars aberit. CVLEX 408 non illinc narcissus abest. LIV. 1, 58, 9 unde consilium afuerit, culpam abesse. PHAEDR. 3 pr. 60 hinc abesto livor. PLIN. nat. 16, 142 unde numquam nives absunt.

III ***formulae*:** non (multum) abest quin *sim.*: GRACCH. orat. Gell. 11, 13, 3 abesse non potest, quin ... dicamini. CIC. orat. 233 abesse non potest quin eiusdem hominis sit probos improbare. Att. 9, 9, 3 aberit non longe quin hoc a me decerni velit. 11, 15, 3 prorsus nihil abest quin sim deterrimus. CAES. civ. 2, 35, 4 neque multum afuit, quin etiam castris expellerentur. 2, 35, 2 paulum afuit quin Varum interficeret. Gall. 5, 2, 2 neque multum abesse ab eo quin paucis diebus deduci *naves* possint. 3, 18, 4 neque longius abesse, quin ... exercitum educat. VERG. Aen. 8, 147 nihil afore credunt quin omnem Hesperiam penitus sua sub iuga mittant. LIV. 3, 13, 3 ut haud multum afuerit, quin ... interiret (39, 49, 3. 42, 44, 2. 5, 4, 14 haud procul. 9, 2, 3. 25, 1, 10. 44, 19, 9). 8, 4, 2 quid abest, quin ... pareamus (35, 16, 11. 36, 17, 15 VAL. MAX. 5, 3 ext. 3. 6, 9 pr.). 9, 22, 9. 10, 16, 7 nihil abesse, ... quin ... cogant. 21, 7, 10. 31, 37, 9 praeceps ad terram datus haud multum afuit quin iacens opprimeretur. 34, 29, 8. frg. 47. SEN. contr. 2, 4, 9 paulum abest quin noverca sit. SEN. epist. 90, 23. SVET. Aug. 14 minimum afuit, quin periret. Tib. 19 Cal. 22. 34 paulum afuit, quin amoveret. Nero 28 Galba 11 SVET. (?) vit. Verg. p. 59 Reiff. NERAT. dig. 40, 7, 17. GELL. 13, 26 (25), 3 non aberit quin rideatur. APVL. apol. 37. TERT. nat. 2, 17 ut parum absit, quin ... praevaleant.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AMM. 29,6,7 paulo afuit, quin ... caperetur. 18,6,11 SVLP. SEV. dial. 3, 12, 2. *nota*: CAES. Gall. 1,4,4 neque abest suspicio ... quin ipse sibi mortem consciverit. APVL. flor. p. 67 Oud. ut minimum afuerim, quin ... defringerem. APVL. flor. p. 55 Oud. multum abest Pythagorae philosophi statuam esse. tantum abest (absum) *sim.*: CIC. Cael. 75 tantumque abest ab illius familiaritatis infamia, ut ... propulset. Marc. 25 tantum abes a perfectione maximorum operum, ut fundamenta nondum ... ieceris. Planc. 8 tantum afuturam esse orationem meam a minima suspicione offensionis tuae, ... ut .... Phil. 10, 14. de orat. 1,255 tantum absum ab ista sententia, ut ... arbitrer. Brut. 156. 172. off. 1,43 id tantum abest ab officio, ut nihil magis officio possit esse contrarium. epist. 6, 4, 2. NEP. Ages. 5, 2 tantum afuit ab insolentia gloriae, ut commiseratus sit fortunam Graeciae. Timol. 1,3 Att. 12,2. VAL. MAX. 6,2,2 tantumque a paenitentia dicti afuit, ut ... iuberet. 6,7,1 tantumque a vindicta mens eius afuit, ut ... daret. SVET. Aug. 21 Nero 25. APVL. met. 2,6 tantumque a cautela Pamphiles a[f]fui, ut ... gestirem. CIC. Manil. 71 tantum ... abest, ut ... gratiam quaesisse videar, ut ... simultates ... intellegam suscepisse. Phil. 10,17. 11, 36. orat. 104 tantum abest ut nostra miremur ..., ut nobis non satis faciat ipse Demosthenes. 229 ac. 2, 28 fin. 2, 54. Tusc. 1, 76 tantum ... abest ab eo ut malum mors sit, ... ut verear. 2, 4. 5, 6 Lael. 51 nat. deor. 2,158 Att. 7, 3, 6. 15,5,2 BRVT. Cic. epist. 11, 10, 5 LENT. Cic. epist. 12, 15, 2. BELL. Alex. 22,1 milites nostri tantum afuerunt, ut perturbarentur, ut ... accessiones fecerint. NEP. frg. 46 tantum abest ut ego magistram esse putem vitae philosophiam ... ut ... existimem. LIV. 6, 15, 5 cui rei ego tantum abest ut impedimento sim, ut contra te ... adhorter. 6, 31, 4. 22, 5, 3. 25, 6, 11 tantum afuit ab eo ut ulla ignominia iis exercitibus quaereretur, ut et urbs Roma ... reciperaretur. 26, 26, 6. 39, 28, 6. 44, 38, 4 SVET. Tib. 50. Vesp. 14 ut suspicione ... compelleretur, tantum afuit, ut ... consulem fecerit. AMM. 15,3,6 HIER. epist. 147,10. MART. CAP. 1,38 tam vero abest, ut sub hac possit pigrescere, ... ut ... urgeatur. AMM. 15,5,36 tantum abfuit laudare gesta, ut ... scriberet. CIC. Brut. 278 tantum afuit, ut inflammares nostros animos: somnum isto loco vix tenebamus. fin. 5, 57 tantum abest ut voluptates consectentur: etiam curas ... perferunt. tantum *retro spectat*: CIC. Att. 6, 2, 1 tantum abest, ut ego ... laxari aliquid velim. 13, 21, 5 tantum ... aberat, ut binos scriberent. LIV. 4, 58, 2 tantum afuit, ut ex incommodo alieno sua occasio peteretur. 26, 31, 5 SEN. epist. 90,45. TER. MAVR. 936 tantum abest ut praelocetur consonis. LIV. 6, 32, 1 tantum abesse spes veteris levandi faenoris, ut tributo novum faenus contraheretur. TERT. testim. 1 tanto abest, ut nostris litteris annuant. pudic. 17 tanto abest ut excusetur. adv. Marc. 1, 23. dolus malus abesto *sim.*: VLP. dig. 7, 9, 5 dolum malum abesse afuturumque esse. PROCVL. dig. 18, 1, 68 non solum ut a te dolus malus absit, sed etiam ut culpa. CORP. VI 10239 ab hac re d. m. ⟨absit⟩. 10241. XIV 2112 dolus malus abesto. I 1091 = VI 9933 M(onumento) D(olus) M(alus) A(besto). *passim in titulis et apud ICtos.*

part. pro adi. **absēns**, -tis. GLOSS. ἀπών, absistens. absentior GREG. M. lib. reg. 6, 3, 30. absentissimus AVG. conf. 4, 4, 8 FERRAND. Fulg. Rusp. epist. 11, 2. *abl.* absenti PLAVT. Amph. 826 (*cf.* 542) Men. 492 Mil. 1341 SEN. contr. 10,4,14(?) SIL. 17,151 LICENT. carm. 143 *al.* *gen.* absentum PLAVT. Stich. 5 CLAVD. 22,147 SIDON. epist. 7, 14, 2 *al.* absente nobis TER. Eun. 649 (nobis *est pluralis qui dicitur maiestatis*) AFRAN. tog. 6. *cf.* NON. 76 absente nobis pro absentibus nobis. ARVS. MESS. gramm. VII 454, 5. *in ablativo absoluto plerumque antecedit pronomen, succedit* CIC. Att. 15,11,2 NEP. Timoth. 3, 3 LIV. 8,30,2 *al.* SERV. Aen. 10, 661 absens dicitur qui recedit.

A *proprie* **1** *de hominibus*: PLAVT. Asin. 500 absente ero (583 Aul. 98. 248 Cist. 108 Men. 492. 628. 968). Cas. 62 adulescentem peregre ablegavit pater; sciens ei mater dat operam absenti tamen. Epid. 509. Most. 12 sine modo venire salvom quem absentem comes. Rud. 742 o filia ... mearum me absens miseriarum commones. Persa 9 quae ero placere censeat praesenti atque apsenti suo. Stich. 15. 99 apsentis viros. Trin. 617 quam absenti (-te te *codd.*) hic tua res contrahitur tibi! 904 haeret haec res, siquidem ego apsens sum quam praesens longior. TVRPIL. com. 213 *epistula* homines absentes praesentes facit (CIC. epist. 15, 14, 3 HIER. epist. 29, 1). TER. Eun. 192 cum milite isto praesens absens ut sies. 649 nescio quid profecto absente nobis turbatumst domi. 1058 ut mihi tua domus te praesente absente pateat. Phorm. 372 ero absenti male loqui. Ad. 73 praesens absensque idem erit. VARRO ling. 9, 101 cum aut (et *F*) praesenti aut absenti imperamus. rust. 3, 2, 14. SERV. Aen. 1, 595 coram praesentibus nobis, palam etiam de absentibus. CIC. Verr. 2, 101 absens non in oblivione iacuisset. 5, 89. 6, 109 neque praesens filius ... neque absens pater. 6, 144 populi Romani absentis dignitas. Sest. 73. 130 mecum absens beneficio suo rediit in gratiam. Mil. 97 *gloria* efficeret ut absentes adessemus, mortui viveremus. Phil. 1, 6 multa et magna per populum sed absente populo et invito. 1, 31 M. Antoni — absentem enim appello. Pis. 25 me et praesentem ... defenderant et absentem ... revocarant. Phil. 2, 95 semper enim absenti adfui Deiotaro. Cael. 5 dom. 96. 131 cum praesentibus copiis perditorum, absentis exercitus terrore et minis ... oppressam civitatem teneres (LIV. 8, 34, 1). off. 3, 121 et praesens tecum ... et dum aberis absens loquar (Att. 7, 15, 1. 12, 39, 2 epist. 2, 9, 2). Cato 24 *rusticis* absentibus numquam fere ullo in agro maiora opera fiunt. epist. 1, 1, 4 amorem tui absentis praesentes tui cognoscent. 1, 5a, 3. 3, 11, 2 complexus ... sum cogitatione te absentem. 7, 23, 4 illo absente et insciente. 11, 27, 4. LENT. Cic. epist. 12, 14, 5 mihi promiserunt Pansa et Hirtius coram et absenti mihi scripserunt. CIC. epist. 15, 3, 2 nos absentis diligas et defendas (15, 7. 15, 8. 15, 9, 2). PVBLIL. P 27 praesens est semper, absens qui ⟨se⟩ ulciscitur. BELL. Afr. 48, 3 quam antea absens habuerat auctoritatem, eam omnem praesens dimiserat. SALL. Iug. 46, 8 absens an praesens ... perniciosior esset, ⟨in⟩ incerto haberetur. NEP. Dat. 10, 2 absens amicitiam cum Datame fecit. Hann. 5, 3 consulem in Lucanis absens in insidias inductum sustulit *Hannibal*. Att. 3, 2 quamdiu affuit ... restitit, absens prohibere non potuit. 8, 6 in Epiro absens. 12, 5. VERG. Aen. 4, 384 sequar atris ignibus absens *Dido*. 4, 83 illum absens absentem auditque videtque. 9, 213 absenti ferat inferias. 9, 387. 10, 660. HOR. sat. 1, 4, 81 absentem qui rodit amicum. 2, 5, 72 lauderis ut absens. epod. 1, 18 *metus* maior absentis habet. epist. 1, 7, 37 rexque paterque audisti coram nec verbo parcius absens. TIB. 1, 6, 76 mutuus absenti te mihi servat amor. 2, 1, 32 OV. met. 11, 700. trist. 5, 2, 45 adloquar en absens absentia numina supplex. Pont. 2, 10, 49 ades celeberrimus absens. 4, 4, 45 quod licet, absentem, qua possum, mente videbo. EPICED. Drusi 393 est absens functus *Drusus*. LIV. 1, 50, 3 ferociter in absentem Tarquinium est invectus (5, 25, 12. 28, 34, 8. 41, 6, 2. 44, 38, 2). 3, 9, 6 ne absentibus consulibus iugum acciperent. 4, 29, 7 aedem Apollinis absente collega sine sorte dedicavit. 8, 30, 7. 9, 25, 9 absentibus ducibus (10, 27, 6. 38, 25, 6). 27, 46, 11 abutendumque errore hostium absentium praesentiumque. 29, 22, 8 absentis Scipionis favorem. 30, 23, 2 absente consulum altero ambobusve. 31, 49, 1 victa est praesentis gratia praetoris absentis consulis maiestas (42, 22, 7). 35, 23, 11. 36, 10, 4 fluctuarentur animi ... inter metum praesentem hostium et verecundiam absentium (-tē *B*) sociorum. 43, 8, 2. SEN. contr. 1, 5, 5 datur enim optio et in absentem. 2, 5, 3. VELL. 2, 83, 3. 2, 107, 2 cum vestrum numen absentium colat, praesentium potius arma metuit. PHAEDR. 4, 22, 21. SEN. Herc. f. 273 servit absens *Hercules*. epist. 22, 2 tale consilium non tantum absentibus, ⟨sed⟩ etiam posteris datur. CVRT. 4, 1, 11 ut absens quoque *Graeciam* popularetur. MELA 3, 60 *Serum genus commercium* rebus in solitudine relictis absens peragit. LVCAN. 9, 1018 absenti bellum civile peractum est (SVET. Dom. 6). PETRON. 123 vers. 228 absentem votis interficit hostem (VAL. FL. 3, 589 *cf.* STAT. Theb. 2, 133). PLIN. nat. 28, 24 absentes tinnitu aurium praesentire. VAL. FL. 4, 188 monstri subiit absentis (*Amyci*) imago. SIL. 11, 608 absentique *Hannibali* suum iactant ... favorem *Carthaginienses*. STAT. Theb. 5, 501 immemor absentis ... alumni. MART. 11, 60, 8 *Chionen* absentem marmoreamve putes. 10, 92, 17 IVV. 1, 123. TAC. ann. 16, 21 sponte absens funeri non interfuit. dial. 36 ann. 6, 36. PLIN. epist. 2, 7, 3 *filium* amisit absens. 6, 28, 1 quamquam absens, totus huc migrasti. paneg. 9 absens et ignarus. 19. 59. 87. SVET. Cal. 45 absentem senatum populumque gravissimo obiurgavit edicto. Claud. 15. Galba 16 in verba absentis iurantibus (Vit. 15). Vesp. 6. Dom. 9 absente adhuc patre. FLOR. 1, 22, 43 absens simul praesensque pugnabat. FRONTO p. 188 N. qui pro filio nostro praesens trepidaveris ... qui trepidaverim absens. POMP. dig. 12, 2, 41 absenti et ignoranti iuris iurandi gratiam fieri posse. AMM. 25, 7, 1 et procul absens et cum prope venisset. HIER. epist. 81, 1 ne magis coram doleres quod absens vix ferre poteras. 5, 1 etsi corpore absens, amore tamen et spiritu venio (122, 4 VVLG. Col. 2, 5). 14, 1. 60, 14 desiderandus est tibi quasi absens, non quasi mortuus. 60, 19. 79, 7 VVLG. deut. 29, 15. PAVL. NOL. epist. 6, 2 si ... absentes adsumus vobis. 29, 9. AVG. civ. 3, 15 non solum nesciente sed etiam absente. 22, 29. SVLP. SEV. dial. 1, 20, 2 SIDON. epist. 1, 7, 13. *cf.* OV. Pont. 2, 7, 54 obruit hoc absens vasta procella caput. STAT. Theb. 12, 162 absentesque animas (TERT. anim. 54). 12, 319 animumque per oscula quaerit absentem. AVG. civ. 11, 5 substantiam dei ... a tantis ... spatiis absentem esse. SIDON. carm. 5, 415 absentem passus dextram *sagittarii*. DRAC. carm. 8, 610 absenti tumulum formabat inanem *i. cenotaphium*. *in re iudiciaria*: CIC. Verr. 3, 42 putabant absentis damnationem ... multo invidiosiorem fore quam si praesens damnatus esset. 2, 4. 3, 110. 1, 13 honestissimi atque integerrimi absentes rei facti. 4, 45 ut absens accusaretur ab eis palam. 5, 40 istum absentis nomen recepisse. Att. 4, 1, 8 qui nos absentis defenderunt (epist. 3, 8, 6. 5, 9, 1). epist. 13, 19, 1 ut eius rem et fortunas apsentis tuerere (13, 27, 2). 13, 44 tibi ... Egnatii ... absentis negotia commendo. PVBLIL. A 12 absentem laedit cum ebrio qui litigat. Q 71. SALL. Iug. 14, 20 ne quid de absente incognita causa statuatis. NEP. Them. 8, 2 *et* 3 Alc. 4, 1. Hann. 8, 2 absentem affecerunt poena. LIV. 2, 35, 6. 38, 52, 3 citarique absens est coeptus. 42, 43, 9 capitalis poenae absentis eos decreto damnat. PAVL. FEST. 57 procurator autem absentis nomine actor fit. VAL. MAX. 4, 2, 7 pertinacissime absenti adfuit. CVRT. 6, 9, 27 absens diceret causam. TAC. Agr. 41 absens accusatus, absens absolutus est. PLIN. epist. 4, 11, 6 absentem inauditamque damnavit incesti. 4, 17, 1 suscipiam causam Corelliae absentis. SVET. Aug. 10 reosque caedis absentis deferre statuit. Cal. 39 quod occurrere absentes ad vadimonium non possent. VLP. dig. 4, 6, 1, 1 cum absens non defenderetur. PAVL. dig. 13, 6, 17, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qui absentis negotia gerere inchoavit. GAIVS inst. 3,78.136 verborum obligatio inter absentes fieri non possit. 4,83 nec interest praesens an absens cognitor detur. 4,84 absente et ignorante adversario. inst. 3,5,2 si quis absentis negotio gesserit. *v. sub* absum *p. 205, 78.* AMM. 15,5,15 ⟨ne⟩ trucidaretur absens et indemnatus. 22,3,6. HIER. epist. 127,10 ut magis absentes damnari, quam praesentes coargui maluerint. AVG. civ. 2,17. *de magistratibus*: PISO hist. 27,6 consules M. Aemilius M. filius Lepidus C. Popilius II absens. CIC. ac. 2,1 absens factus aedilis. rep. 6,11 deligere iterum consul absens. Att. 7,1,4 ne ratio absentis habeatur (7,6,2. 7,7,6 epist. 6,6,5 CAES. civ. 1,9,2 SVET. Iul. 28 *al.*). 15,11,2 ut ludi absente se fierent (15,12,1). CAES. civ. 1,85,8 duas bellicosissimas provincias absens tot annis obtineat. SALL. Iug. 114,3 Marius consul absens factus est. NEP. Alc. 5,4 parique absens imperio praeficitur. 7,3 ut absenti magistratum abrogarent. LIV. 4,42,1 plebs tribunos plebi absentes Sex. Tempanium ⟨M.⟩ Asellium ... fecit. 4,48,1 ambo absentes creati. 5,46,11 dictatorque absens dictus. 6,20,8 magistrum equitum. 7,26,12 absentem M. Valerium ... consulem renuntiavit. 10,22,9 consules creati Q. Fabius et P. Decius, Ap. Claudius praetor, omnes absentes. 24,23,2. 26,26,4 consulem eum absentem declaratum. 29,11,13 absens creatus absens eum honorem gessit. 39,23,1 Q. Marcius absens magistratu abiturus erat. MON. Ancyr. 1,31 ⟨dictatur⟩am et apsent⟨i et praesenti mihi datam⟩. VELL. 2,3,1 primus omnium absens pontifex maximus factus est. 2,48,1 absens ipse *Pompeius* ac praesidens urbi per Afranium et Petreium. PETRON. 71 huic seviratus absenti decretus est. TAC. hist. 4,38. 2,65 Hispaniam rexit absens. PLIN. paneg. 57,60 SVET. Iul. 26,28. Tib. 7 dedit et ludos, sed absens. 26 Claud. 25 FLOR. 2,13,16. COD. Iust. 2,50(51),2 qui rei publicae causa absentes sunt. 2 *de bestiis*: VARVS frg. 4 *canis* saevit in absentem *cervam*. HOR. sat. 2,3,314 absentis ranae pullis vituli pede pressis. VAL. FL. 7,466 iamque sui tauris languent absentibus ignes. MART. 8,78,11 absens sortitur dominos ... avis *in sparsione*. *de rebus*: CIC. Tusc. 4,8 earum rerum est absentium metus quarum praesentium est aegritudo (QVINT. inst. 6,2,29. SERV. Aen. 4,170 species rerum praesentium est, quod quasi aspicitur, fama autem rerum absentium. 6,366). HOR. sat. 2,7,28 absentem rusticus urbem tollis ad astra levis. epist. 1,11,21 Romae laudetur Samos et Chios et Rhodos absens. Tib. 1,6,35 absentes alios suspirat amores. PROP. 3,22,31 nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes. OV. fast. 5,305 flammis absentibus arsit *Meleager* (MANIL. 5,176). VAL. FL. 1,242 Phrixi promittitur absens vellus. STAT. Theb. 2,687 absentes cui dudum vincere Thebas annuimus (3,569). MART. 9,76,8 absentemque patri rettulit urna rogum. 7,51,7 tenet *memoria* absentes nostros cantatque libellos. PAVL. dig. 6,1,47 haec, si res praesens sit; si absens sit .... GAIVS inst. 1,121 praedia vero absentia solent mancipari. APVL. apol. 63 ut possetis in rem absentem libere mentiri. AVS. 334,194 tremit absens pampinus et vitreis vindemia turget in undis. ALC. AVIT. epist. 10 cum etiam interveniendi viribus absentia vobis saxa sic frangitis. carm. 6,241 super absentes possessor navigat agros. GELL. 20,10,4 tum ego hos versus ex octavo annali *Enni* absentes (*i. memoriter*) dixi. EVGIPP. vita Sev. 29,4 mirabantur virum dei referre id quod in absenti (absentia *codd. recc.*) provenerat.

B *translate* 1 *de hominibus*: **a** *i. q. mortuus, cf. Loewe, Glossae nom. p. 213*: PLAVT. Cas. 20 prol. sed tamen absentes *poetae* prosunt et praesentibus. LVCIL. 523 primum Pacilius tesorofilax pater abzet (absens *Marxius cl.* SERV. Aen. 4,384). VITR. 7 pr. 8 cum animadvertisset ... *Homerum* absentem vexari. 9 pr. 17 sapientium scriptorum sententiae corporibus absentibus vetustate florentes. *cf.* STAT. Theb. 12,320. HIER. epist. 60,14. *cf. etiam* SIDON. carm. 7,278 absens in cuncto sibi vulnere iam cadit Hector *ab Achille tractus*.

b *mentis non compos*: STAT. Theb. 11,63 terraeque immurmurat absens *Megaera* nomen. Ach. 1,517 nec socios nec castra videt *Calchas*, sed caecus et absens (amens *dett. codd.*) nunc superum magnos deprendit in aethere coetus, nunc sagas adfatur aves. PS. QVINT. decl. 10,5 cum vanae absenti animo cogitationes finguntur. AVG. conf. 4,4,8 *baptismum* acceperat mente atque sensu absentissimus. FERRAND. Fulg. Rusp. epist. 11,2 mente absentissimus accepit baptismum.

c *de deo non adiuvante* (*opp.* praesens): *cf.* OV. trist. 5,2,45 adloquor en absens absentia numina supplex. STAT. Theb. 1,471 non haec incassum divisque absentibus acta. 8,335 tuique, *Amphiarae*, numinis interpres te Phoebo absente vocabo. 10,629. 11,126 absentibus ausint ista deis. COMM. instr. 1,15. 2,20 quasi sit deus absens. *cf.* CIC. ac. 2,36 facile etiam absentibus nobis veritas se ipsa defendit. *cf. p. 209, 5sq.* 2 *de rebus*: [LIV. 36,10,4 fluctuarentur animi magnae partis Larisaeorum inter metum praesentem hostium et verecundiam absentem (*sic. cod. Bamb.*; absentium *Mog., edd.*) sociorum.] VITR. 9 pr. 2 mores aequa iura leges quibus absentibus nulla potest esse civitas incolumis. SEN. dial. 7,20,3 divitias et praesentes et absentes aeque contemnam. epist. 74,12 praesentibus gaudet *virtus*, non concupiscit absentia. 82,7 facile provocabas mala absentia. SIL. 17,150 tantoque fragore ruentem Hannibal absenti retinebat nomine molem. STAT. Theb. 5,88 ventisque absentibus Aegon motus. MART. 9,37,2 fiant absentes et tibi, Galla, comae. 9,99,6 i, liber, absentis pignus amicitiae. FILASTR. 92,4 non absente tamen divinitate, sed coniuncta cum corpore (*cf.* 92,6. 154,2). SIDON. carm. 2,248 oculis absentibus. DRAC. carm. 7,94 *equus* vulnera despiciens absentibus ora lupatis ingerit. ALC. AVIT. hom. 18 pavimento absente. *cf.* STAT. Theb. 6,401 absentemque ferit gravis ungula campum (*de equo, qui rapido cursu fertur*).

absentem esse *occurrit inde a* TERT. *saepissime non solum apud christianos auctores, sed etiam apud posteriores Ictos. non huc spectant loci quales* TER. Eun. 192. SCAEV. dig. 41,4,14 quorum alter absens erat, alter praesens.

synonyma: *ad I*: peregrinari, exulare. *ad II*: alienum esse, deesse, vinci. *opposita*: *ad I*: adesse, praesens, praesentari. *ad II*: adesse, redundare, superesse, superare, distare. *derivata*: absentia, absentatio, absentivus, absentio -are, absento. *Klotz.*

absūmēdo, -inis, *f.* [*vox per iocum ficta ab* absumere. *Th.*] PLAVT. Capt. 904 quanta sumini absumedo (-endo *codd.*), quanta callo calamitas *veniet*.

absūmo, -sūmpsī, -sūmptum, -ere. *Wölfflin, Archiv 7 (1892) 185—196. verbum deest apud* CAES. (*semel* BELL. Alex.), NEP., TIB., LVCAN., PERS., PETRON., MART., *vitatur a* TER. (*semel*), CIC. (*semel* Quinct., *bis* carm.), SALL. (*semel*), PROP. (*semel*), QVINT. (*semel*), *qui omnes praeferunt* consumo; *adamant* PLAVT. (*nusquam* cons.) *et* TAC. (*septies decies* abs., *duodecies* cons.). *in codicibus* PLAVTI *et* LIVI *scribitur nonnusquam* apsumo.

I ***proprie***: **A** GLOSS. ἀπαναλίσκω, δαπανῶ; ἀναλώσῃ. absumptum ἀφειλάμενον. *de pecunia, re familiari, patrimonio*: *profundere, dissipare*: PLAVT. Poen. 715 propere hosce *Philippeos* apsumi volo. Curc. 600 quam habui *rem* absumpsi celeriter. Most. 235 iam ista quidem absumpta res erit (*cf.* argum. 2). 1140 *argentum* id esse absumptum praedico. HOR. epist. 1,15,26 rebus maternis atque paternis fortiter absumptis. OV. am. 1,12,26 absumptas fleret avarus opes. SEN. contr. exc. 3,3 senex ... cuius patrimonium alter diviserat, alter absumpserat. VAL. MAX. 8,6,1 hereditatem absumere quam heredem maluit tollere. PLIN. nat. 9,119 una se cena ⟨centiens HS⟩ absumpturam. PLIN. paneg. 20 edicat imperator quantum absumpserit: ita fiet ut non absumat quod pudeat dicere. SVET. Cal. 37 immensas opes ... non toto vertente anno absumpsit. Nero 26. Galba 15 quando illi pretio absumpto solvere nequirent. LACT. epit. 57,6 rem familiarem. AMBR. exam. 6,52 paupertas mercedem suam reservat, census absumit. *indicatur ad quam rem*: SCIP. min. orat. Gell. 6,11,9 tu in uno scorto maiorem pecuniam absumpsisti ... tu plus tertia parte pecuniae paternae perdidisti atque absumpsisti in flagitiis. LIV. 45,40,2 alterum tantum *auri argentique* aut in bellum proxumum absumptum aut in fuga ... dissipatum. CVRT. 6,2,10 e quis duodecim milia *talentum* in congiarium militum absumpta (ads- *codd.*) sunt. ASCON. Scaur. p. 18B. ut in *aedilitatis* impensas opes suas absumpserit. SVET. Aug. 98 non alio datam summam quam in emptionem Alexandrinarum mercium absumpturos. 101 quod paene omne ... in rem publicam absumpsisset .... COD. Iust. 5,62,14 (*p. Chr. 239*) quod in eam rem absumptum fuerit. *cf.* 6,37,15 universae facultates ... debito fiscali aut privato absumuntur (*sed* ICti *hoc sensu longe saepius* consumo). *cf.* TAC. ann. 15,44 tanquam *Christiani* non utilitate publica sed in saevitiam unius absumerentur. *absolute ponitur*: OV. fast. 1,213 quaerere ut absumant, absumpta requirere certant. SVET. Nero 30 quare nec largiendi nec absumendi modum tenuit. AMM. 22,4,3 nec largiendi nec rapiendi nec absumendi tenuere aliquem modum. PAP. dig. 31,72 non absumitur quod in corpore patrimonii retinetur. 34,4,23.

B *edendo vel bibendo consumere; de hominibus et bestiis*: VARRO rust. 3,17,6 pisciculos minutos qui ⟨a⟩ maioribus absumerentur. VERG. Aen. 3,257 ambesas ... malis absumere mensas. georg. 3,268 Glauci ... malis membra absumpsere quadrigae. HOR. carm. 2,14,25 absumet heres Caecuba dignior. LIV. 41,4,4 praeterquam quod vini cibique absumptum erat. 23,30,3 absumptis frugum alimentis carnisque omnis generis. COLVM. 7,8,6 *caseus* qui recens intra paucos dies absumi debet. 9,14,15 si sunt absumpta cibaria. 9,15,3 cum fuci aliquam partem cibariorum absumunt. 9,14,19 vernis pastionibus absumptis. 12,26,2 mustum. 2,3,2 boves cibum cum absumpserint. 2,10,16 *satio* ne curculionibus absumatur. PLIN. nat. 8,29 iacentium *palmarum elephanti* absumunt fructum. 9,121 eum *unionem* parante *Cleopatra* simili modo absumere. 9,165 ne absumantur *ova* ab aliis. 15,80 mox lacteum umorem, hoc est infantiam pomi, absumunt *culices*. HOMER. 991 *Hectorem* possem discerptum more ferarum ... meis absumere malis. TAC. hist. 5,18 absumptis iumentis equisque. IVV. 15,91 absumpto iam toto corpore. SVET. Nero 37 polyphago cuidam ... vivos homines laniandos absumendosque obicere. SER. SAMM. 821 vettonicam ex duro prodest absumere (ads- *B*) Baccho. 873 absumi debebit origanus herba. PALLAD. 11,14,4 omne mustum decoqui iubent, donec pars eius vicesima possit absumi. SOL. 1,76 taurum ... solidum absumpsit *Milo* solus non gravatim. VEG. mil. 4,44 absumenda piscibus insepulta sunt corpora. HEGES. 5,40 mulier quae absumeret epulas virorum. AVG. civ. 1,12 nec absumentes bestias resurrecturis corporibus offuturas. 22,22 ut ... etiam filios matres ... absumerent. SVLP. SEV.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

chron. 2, 8, 3 cum diuturnam pensitationem ... clam ipsi absumerent (2, 8, 4—7). dial. 1, 14, 3 panis absumpti fragmenta (2, 6, 6). chron. 1, 43, 4 pugillum farris et pusillum olei quo absumpto ... expectaret Cassiod. var. 5, 42, 2 antequam cadaver efficiatur *homo*, truculenter absumitur *a bestiis*.

C *delere, facere ut aliquid evanescat*: 1 *de rebus*: *utendo consumere, abuti*: Cod. Iust. (*p. Chr. 293*) 3, 36, 19 quas *res* ex coheredibus quidam de communibus absumpserunt vel deteriores fecerunt. Ter. Haut. 458 pytisando modo mihi quid vini absumpsit. Cato agr. 70, 2 ita dividito *potionem* cum ter uni cuique dederis, omnem absumas. Liv. 23, 12, 4 magnam vim frumenti, pecuniae absumi. 26, 20, 9 quantum frumenti classis ... absumebat. Tac. hist. 4, 22 ita paucis diebus per licentiam absumpta sunt, quae ... in longum suffecissent. Frontin. strat. 3, 4, 5 ut alimenta inter multos celerius absumerentur. Amm. 24, 8, 2 pabulo absumpto et frugibus. 25, 7, 4 absumptis omnibus quae mandi poterant. 25, 8, 15 absumptis commeatibus paucis. 31, 2, 18. Papin. dig. 24, 3, 42 fructus ex praedio ... mulieris oneribus ante causam liberalem absumptos. *cf.* 31, 77, 19. 49, 14, 38 Pavl. sent. 3, 6, 42. *de veste*: Liv. 34, 7, 4 in purpura quae teritur absumitur (que *add. codd. recc.*). Itala cod. Sessor. Is. 51, 8 sicut vestimentum per tempus absumentur (ads- *cod.*, Vvlg. comedet eos vermis). Cassiod. var. 1, 2, 3. *de aedificio*: Corp. VIII 2388 porticus ... seriae vetustatis absumptas. *de armis*: Stat. Theb. 1, 567 absumptis numerosa in vulnera telis (Bell. Hisp. 11, 2 *add. Novak*). Tac. hist. 5, 18 absumptis quae iaciuntur. Val. Max. 3, 2, 23 scuto crebris foraminibus absumpto. Stat. Theb. 12, 676 absumpto pallentem Gnosida filo. (*similiter de hominibus dictum*: Vell. 2, 90, 3 illa *Hispania* tot consulares, tot praetorios absumpserat duces. Colvm. arb. 1, 6 quae res quot operas absumat parum certum est. 2, 10, 1 *lupinum* minimum operarum absumit.) *de semine*: Tert. resurr. 12 exhibere eadem quae absumpta sint, semina, nec prius exhibere quam absumpta. Cypr. epist. 69, 14. *de legatis*: Vlp. dig. 29, 4, 6 si legata absumant (ads- *F*) dodrantem.

vi conficere: Liv. 28, 22, 10 amicae ac fideles potius ea quae peritura forent, absumerent manus. 24, 30, 7 nisi quae primus tumultus captae urbis absumpserat, restituebantur. *de navibus*: Cic. Arat. frg. 25 navibus absumptis fluitantia quaerere aplustra. Liv. 37, 26, 4 classis Rhodia ad Samum per occasionem ... absumpta. Tac. ann. 15, 18 quamvis naves ... violentia tempestatis ... et fortuitus ignis absumpsisset. Svet. Iul. 25 classe vi tempestatis prope absumpta. Ivst. 4, 1, 16 solida intercipi absumique navigia. *dissolvendo, hauriendo consumere, absorbere*: Apvl. mund. 36 omnium animalium natura gignitur, nutritur, absumitur parens. *de alimentis*: Colvm. 2, 13, 2 radices ... vim terrae absument. 2, 13, 3 ut ... absumptas vires hoc velut pabulo refoveas. 4, 16, 1. 5, 5, 13 omnia alimenta pampini absumant. Plin. nat. 15, 12 haerendo enim ultra suum tempus absumunt *olivae* venientibus *fructibus* alimentum. 17, 214 *rami* qui sint supervacui et absumant alimenta. 17, 229 est etiam peculiare olivis et vitibus ... cum veluti telae involvunt fructum et absumunt. 17, 13 ut absumpto partu arborum sequatur protinus conceptus. 17, 73 tantuli animalis (*formicae*) cibo absumi natalem tantarum arborum.

sim. 14, 33 *vites* fertilitate sua absumi. *cf.* Pallad. 6, 3, 3 filicem, si saepe fabam conseras ..., intra exiguum tempus absumes. Ambr. off. 2, 83 septem annos steriles ... quorum sterilitas absumptura foret ubertatem superiorem. *de umoribus*: Colvm. 4, 24, 9 ea vena cuius omnis umor absumitur. Cels. 5, 28, 4 febris quae umorem noxium absumat. Sen. nat. 3, 7, 2 exiguum imbris est quod sorbeat terra: aut enim arida est et absumit in se. Plin. nat. 2, 45 umorem ..., quem solis radii absumant (Svet. frg. p. 241, 1 Reiff. Ambr. exam. 2, 14). 15, 81 ne decidant *fici* absumpto umore tenero. 15, 10 oleum absumitur. 11, 225 morbi omnes morsque sanguinem absumunt. 11, 223 obesis minus copiosus *sanguis*, quoniam absumitur pingui. Mart. Cap. 6, 662 Hister fluvius ... ad novem sexaginta amnes absumens etiam Danuvius vocitatur. Oros. hist. 1, 2, 32 *Nilus* ... immenso lacu acceptus absumitur. *term. techn. medicorum de partibus excrescentibus per medicamenta dissolutis*: Cels. 6, 18, 9 solent imposita medicamenta adurentia ea capitula absumere. Plin. nat. 25, 57 absumi carnes si coquatur una *helleborum*. 30, 115 cinis eorum margines ulcerum duriores absumit. 34, 122 *misy* sistit et sanguinem ulceraque ... absumit. 20, 93 item *brassicam* excrescentia absumere. 32, 24 eodem medicamine saepius poto tradunt lienem quoque absumi. 22, 151. 27, 34. 27, 141. 27, 120. 22, 98 minuunt eas *excrescentes carnes* et tempore absumunt. *cf.* 21, 169 sanguinem concretum ventris aut vesicae absumit *heliochrysum* cum mulso. Veg. mul. 6, 19 absumpta putredine vivam carnem ad sanitatem reducit *medicamentum*.

sim. 34, 111 alii delimatam aeris scobem aceto spargunt ... donec absumatur. 23, 4 et pilos absumit *cinis*. *cf.* Sen. nat. 5, 9, 2 calor ... evocat exeuntia, deinde non tantum habet virium ut quod evocavit absumat. *de corporis putredine*: Cic. carm. 33, 10 sic corpus clade horribili absumptum extabuit (Soph. Trach. 1056 διέφθαρμαι δέμας τὸ πᾶν ἀφράστῳ τῇδε χειρωθεὶς πέδῃ). Liv. 40, 29, 5 sine vestigio ullo corporis humani aut ullius rei, per tabem tot annorum omnibus absumptis. 41, 15, 2 iocur omne inenarrabili tabe absumptum. 41, 21, 6 cadavera intacta a canibus ... tabes absumebat. Plin. nat. 36, 131 corpora defunctorum condita in eo *sarcophago lapide* absumi constat intra XL diem. 36, 132 mitiores ... servandis corporibus nec absumendis. *cf.* Carm. epigr. 1136, 8 absumet tecum singula sarcophagus. Tert. anim. 30 cum ... in totum absumi periclitetur *mortuus*. *de umbris minutis*: Plin. nat. 6, 171 sexta hora umbrae in totum absumantur. 2, 184. 5, 56. Amm. 22, 15, 31 si quisquam ... arborem viderit stantem, circa lineamentorum ipsas extremitates contemplabitur umbras absumi. *de spatio*: Flor. 2, 19, 6 donec *dux* absumpto iactus spatio adimeret usum sagittarum.

2 *potissimum de rebus igni deletis*: Liv. 5, 54, 1 flamma magnam partem urbis absumat. 24, 47, 16 ignis sacra profanaque multa absumpsit. 30, 7, 9 ne isdem flammis Carthaginem quibus castra conflagrassent, absumi sinerent. 5, 43, 4. 6, 2, 11. 28, 23, 5 Astapa sine praeda militum ferro ignique absumpta est. 35, 27, 8 ferro flammaque omnia absumpta. 28, 20, 7 diruunt quae incendio absumi nequeunt. Ov. trist. 5, 12, 61 scribimus et scriptos absumimus igne libellos. Sen. contr. exc. 5, 5 quemadmodum totas absumat urbes *ignium potentia*. Vell. 2, 130, 1 Pompei munera absumpta igni restituit. Sen. Tro. 1176 non hostis aut ruina, non ignis meos absumpsit artus. benef. 7, 31, 5 cum penates ignis absumpsit. Plin. nat. 19, 19 inventum ... est etiam *linum* quod ignibus non absumeretur. 36, 203 *de igni*: immensa, improba rerum naturae portio et in qua dubium sit plura absumat an pariat (*cf.* Tert. apol. 48 non absumit *ignis* quod exurit, sed dum erogat reparat). Plin. epist. 10, 33, 1. Svet. Aug. 57 domus incendio absumptae. 30 aedes sacras vetustate conlapsas aut incendio absumptas. Nero 30 Dom. 5. 20. Gell. 15, 31, 2 aedes ... aggredi et vastare atque absumere igni parabat. Papin. dig. 18, 1, 58 arboribus ... vento deiectis vel absumptis igne. Sol. 2, 17 *liber Sibyllae* una cum Capitolio igni absumptus est. 15, 9 Lysimachi canis ... pariter igni absumptus est. Capitol. Pius 9, 1. Itala cod. Wirceb. Ier. 21, 14 succendam ignem et absumentur omnia (Vvlg. devorabit). Min. Fel. 35, 3 ignes fulminum corpora tangunt nec absumunt. Lact. inst. 1, 12, 5 ignis quippe qui omnia quae arripuerit absumat. Avien. orb. terr. 1198 muros non absumere flammae possunt. Amm. 17, 13, 14 igni peribat absumptus. 29, 1, 39. 28, 6, 3 supplicio flammarum absumptus est. 29, 5, 43 alios flammis absumpsit. 31, 13, 17 Scipionum alterum ... absumptum incendio hostili. Hier. epist. 121, 5 Heliam ad cuius vocem duas pentecontadas militum ignis absumpserat (Svlp. Sev. chron. 1, 45, 2). Vvlg. lev. 7, 17. 8, 32 quidquid reliquum fuerit ... ignis absumet. Avg. civ. 22, 12 sint quos bestiae, sint quos ignis absumit. 20, 19 tantam familiam cum tantis gregibus pecorum sancti Iob uno impetu absumpsit. 22, 20. 21, 5 non enim admittit ulla ratio ut caro ardeat nec absumatur. 21, 4 Siliciae montes ... satis idonei testes sunt non omne quod ardet absumi. Svlp. Sev. chron. 1, 43, 7. 1, 43, 8 ignis panem cum hostia absumpsit. epist. 1, 12 vestem. Mart. Cap. 6, 699 insula Solis ... in qua omne animal vi fervoris absumitur. Sidon. epist. 6, 12, 5 segetes incendio absumptas. Cassiod. var. 3, 47, 2 flamma si non absumit, extinguitur. Corp. V 5795 speleum vi ignis absumtum. VI 1718 secretarium ... quod fatalis ignis absumpsit. Ov. Pont. 3, 2, 28 cum cinis absumpto corpore factus ero. Sil. 13, 447 cui datur ante atros absumpti corporis ignes ... effundere voces.

3 *de animalibus*: *interimere, interficere; pass.*: *perire, mori*. *absolute*: Cat. 65, 14 Daulias absumpti fata gemens Itylei. Prop. 3, 10, 10 increpet absumptum nec sua mater Ityn. Val. Max. 4, 7, 4 absumpto illo superesse. 8, 15, 9. 6, 2 ext. 2. 6, 8, 4 ut ne corpus quidem eius absumpti inveniretur. 9, 10 ext. 2 Iasonem an satis iusta ultio absumpserit. 9, 12, 8. 9, 12 ext. 8. Liv. 9, 17, 17 ubi avunculus eius nuper ... absumptus erat. 29, 32, 10 auctor absumpti Masinissae. 5, 13, 12 populatores ... reliquias pugnae absumpsere. 21, 58, 11 multi homines, multa iumenta, elephanti quoque ... septem absumpti. 44, 28, 14 equi pars in mari ... absumpti. Plin. nat. 9, 153. 8, 78 non equitem modo sed equum quoque absumptum. 6, 97 nullum non animal absumitur incertis causis. 10, 25 *coccyx* absumitur ab accipitre ..., sola omnium avis a suo genere interempta. 10, 27 suos *pullos* absumi ... patitur. Val. Fl. 6, 5 Graiam absumere pubem. Sil. 4, 798 me vestris absumite votis. 13, 718 absumptus Cannis ... Servilius. Svet. Tib. 53 Apvl. met. 9, 2. Tert. ieiun. 7 *tot* milia de exercitu eius per angelum absumpsit (ass- *cod.*). Ser. Samm. 257 sic est Hortensius olim absumptus. Ivst. 2, 4, 32 interfecta ... Penthesilea exercituque eius absumpto. Capitol. Aur. 6, 1 Vopisc. Prob. 10, 1. Car. 3, 7 sic Aurelianus occisus, sic Tacitus absumptus, sic Probus caesus. Avr. Vict. epit. 41, 1 his omnibus absumptis. Amm. 17, 13, 19 post absumptos paene diffusosque Amicenses. 24, 4, 25. 22, 15, 25 rarescant mortiferae pestes (*i. serpentes*) absumptae. Avg. civ. 20, 8 *diabolo* hic eam (*ecclesiam*) vel non inveniente ... vel absumente. Mart. Cap. 7, 731 *monas* quae est ante extantia et post absumpta non absconditur. *additur causa interitus*: *arma*: Verg. Aen. 4, 601 absumere ferro Ascanium (9, 492). Liv. 5, 7, 3 multi mortales ferro ignique absumpti sunt (Svet. Claud. 21). 35, 27, 7 multi ... incendio absumpti sunt. 30, 6, 6 quos non oppresserat ignis, ferro absumpti. 30, 6, 9 elephanti ... octo ferro flammaque absumpti. 22, 39, 14 plures fame quam ferro absumpti. 23, 19, 17 minus dimidium ferrum famesque absumpsit. Val. Max. 2, 7, 15 reliquias duorum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exercituum ... quos arma Punica in Hispania absumpserant. VAL. FL. 3, 322 occidit arcana genetrix absumpta sagitta. *bellum, proelium*: LIV. 28, 28, 12 tot ... imperatoribus uno bello absumptis. 28, 11, 9 cultoribus bello absumptis. 33, 3, 2 absumpserant ... continua bella Macedonas. 31, 7, 10. 31, 27, 3. TAC. hist. 4, 65 eos bellum absumpsit. ann. 12, 39 tanquam ducem etsi non proelium at certe bellum absumpsisset. CAPITOL. Gord. 4, 2 bello absumptus est. SVLP. SEV. chron. 2, 11, 6 tantum ex illo immani numero frequentibus bellis absumptum. LIV. 42, 7, 8 pugna tam pervicax multos absumpserat Ligurum. 2, 42, 4 plus tamen hostium fuga quam proelium absumpsit. 9, 32, 7. SPART. Sev. 14, 1 quos vis proelii absumpsit. VELL. 2, 119, 4 cum longe maximam partem absumpsisset acies. *fames*: LIV. 21, 37, 4 iumentis prope fame absumptis. TAC. ann. 2, 24 AMM. 25, 7, 4. OROS. hist. 6, 19, 5 partem remigum fame absumptam. *cf.* LIV. 9, 13, 8 regio ... penuria rerum omnium exclusos a commeatibus absumpsisset. *mors*: LIV. 23, 30, 12 nisi mors ... *eum* absumpsisset. 40, 4, 15 alii alio leto absumpti (VERG. Aen. 3, 654 vos animam hanc potius quocumque absumite leto *cf.* GLOSS. IV 485, 25 absumite finite). VAL. MAX. 3, 2 ext. 7 cum tam forti lege mortis omnis absumpsisset. 4, 6, 5 novo genere mortis (9, 12 praef. non vulgari genere mortis). 3, 5, 1 voluntaria morte. COLVM. 6, 27, 7 *fetus* ... morte absumitur. TAC. ann. 2, 4 Ariobarzane morte fortuita absumpto. AMM. 14, 11, 24 ambo cruciabili morte absumpti sunt. VAL. MAX. 4, 6 ext. 1 fato (AMM. 19, 11, 15 quos ... ordo fatalis absumpsit). LIV. 40, 10, 6 si me scelus fratris, te senectus absumpserit. COD. Theod. 16, 2, 43 ex naturali sorte absumptus. *morbus*: SALL. Iug. 5, 6 fratribus morbo absumptis. LIV. 27, 9, 3 alios in acie occidi, alios morbo absumi. 3, 9, 12. 4, 26, 5. 2, 52, 5. 44, 50, 6. 37, 46, 10 aliis belli casibus, aliis morbo absumptis (23, 22, 3 cum ... sui quemque casus ... absumpsissent. 43, 19, 10 crebris proeliis ... multitudo variis casibus absumpta est). TAC. ann. 6, 32 HYG. fab. 14 p. 48, 13 AVG. civ. 3, 16. *genera morbi*: LIV. 25, 19, 17 alii alia peste absumpti sint. 25, 26, 15. 40, 42, 6 quos pestilentia eius anni absumpsit. 41, 6, 6 (MACR. sat. 1, 1, 6 quos infamis illa pestilentia absumpserat). 4, 30, 8 scabie alia *pecora* absumpta. CELS. 2, 8 p. 49 D. is morbus *comitialis* maxime pueros absumit. PLIN. nat. 36, 203 carbunculum genus morbi quo duos consulares nuper absumptos indicavimus. 7, 76 absumptum contractione membrorum subita (CELS. 5, 27, 2 ne infirmum corpus in aqua frigida vexatum nervorum distentio absumat). AMM. 14, 11, 6 vi febrium. *venenum*: LIV. 8, 18, 2 venenis absumptos. 26, 33, 2. 39, 52, 8. SPART. Did. 8, 7 quod veneno se absumpsisset. *fulmen*: VOPISC. Car. 9, 1. 18, 1 AVG. civ. 3, 15. *varia*: LIV. 10, 1, 6 fumo ac vapore ad duo milia armatorum ... absumpta. 21, 56, 6 imber ... et vis frigoris et homines multos et iumenta et elephantos ... absumpsit (TAC. hist. 1, 79 saevitia hiemis aut volnerum absumpti. IVST. 24, 8, 10 tempestas grandine et frigore saucios ex vulneribus absumpsit. PALLAD. 8, 4, 5). 21, 5, 15 pars magna flumine absumpta. 21, 56, 4 gurgitibus absumpti. IVST. 2, 6, 10 aquarum illuvies maiorem partem populorum ... absumpsit (OROS. hist. 1, 9, 1 ISID. orig. 13, 22, 4). AVG. civ. 15, 20 *diluvio* illud genus terrenae civitatis absumptum est, sed reparatum ex filiis Noe (SVLP. SEV. chron. 1, 3, 2 reliqua omnia diluvio absumpta). LIV. 37, 25, 12 eum suus primum furor deinde fraus Aetolorum absumpsisset (24, 22, 15 quoniam eum ... suus furor absumpsisset). VAL. MAX. 9, 12 ext. 3 dolore absumptus (AMM. 27, 2, 8 dolorum magnitudo). AMM. 28, 2, 10 quos absumpserunt insidiae tales. 29, 3, 8 vi tormentorum. VOPISC. Car. 8, 7 aegritudine absumptum.

II ***translate***: A *de hominibus, absolute*: PLAVT. Epid. 82 nisi quid tibi in tete auxili est, absumptus es. Mil. 409 absumptus paene. Most. 365 absumpti sumus. Amph. 1058 corrupta sum atque absumpta sum. ACC. trag. 564 iam iam absumor: conficit animam vis volneris. *accedit causa*: TER. Phorm. 340 ille et cura et sumptu absumitur. VAL. MAX. 8, 6, 4 sua lex eum domesticis laqueis constrictum absumpsit. VAL. FL. 4, 169 lacrimis potius luctuque absumor inerti.

adde: VVLG. deut. 29, 19 et absumat ebria sitientem (ἵνα μὴ συναπολέσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν ἀναμάρτητον). *de poena*: COD. Iust. 1, 40, 3 (*Constantini*) damus omnibus potestatem ... iniustos *iudices* ... accusandi ut censurae nostrae vigor eos absumat.

B *de abstractis*: TER. Phorm. 834 quo pacto satietatem amoris ait se velle absumere. VERG. Aen. 1, 555 sin absumpta salus. AMM. 25, 3, 9 spe deinceps vivendi absumpta. 31, 13, 8. CAEL. AVR. acut. 2, 216 si omnis spes fuerit absumpta. COD. Iust. 6, 30, 11 (*Diocletiani*) spem delatae tibi legitimae quaerendae successionis absumere. 7, 30, 3 (*Alexandri*) intentionem tuam (*i. ius accusandi*) ... usucapio non absumpsit. 3, 32, 24. AVG. civ. 21, 27 *delictis* etiam permanentibus nec provectu vitae melioris absumptis. c. Iul. 6, 19, 61 error absumptus est. TERT. anim. 53 dum *anima* absumi videtur. PLIN. nat. 11, 169 absumpta hac observatione *i. finita*. STAT. Theb. 11, 646 questibus absumptis *i. finitis*. COD. Iust. 9, 8, 5, 5 (*p. Chr. 397*) tempore quo usus fructus absumitur. TERT. anim. 17 caelum mari unitur ubi visio absumitur. *de litteris et syllabis*: BEDA gramm. VII 246, 29 *al.* ultima verbi syllaba vel particula syllabae videtur absumi, unde synalipha dicitur. 232, 19. 251, 13 *et saepius pro illis quae in sermone grammaticorum sollemnia sunt*: aufero, elido, excludo, intercipio, subtraho. *de re mathematica*: MANIL. 2, 394 tertius absumpto (ads- *codd.*) ductus non sufficit orbe (*i. non tantum superest orbis, ut tertia linea trigoni duabus alteris par sit*).

C *de viribus*: LVCR. 4, 1121 absumunt viris. VERG. Aen. 7, 301 absumptae in Teucros vires caelique marisque. OV. ars 2, 439 ut levis absumptis paulatim viribus ignis ipse latet. met. 1, 543 viribus absumptis expalluit *Daphne*. 3, 693 ut ira mora vires absumere posset. 15, 353 terra ... non dabit absumptis per longum viribus aevum. COLVM. 2, 13, 2 radices sucum solo auferent vimque terrae absument. 2, 13, 3 ut absumptas vires refoveas. 4, 16, 1 ne *malleolus* soli vires absumat. STAT. silv. 5, 5, 49 absumptae vires et copia fandi nulla mihi. AMM. 19, 2, 14 exiguas vires continuus cum insomnia labor absumpsit. HEGES. 1, 12, 1 comminuit omnem suae vigorem salutis viresque absumpsit et ita mortuus est. CAEL. AVR. acut. 1, 78 sanguinis detractio quae necessario vires absumat. 2, 156 immoderata abstinentia vires absumens. COD. Theod. 8, 5, 2 plerique ... fustibus animalia cogunt quidquid virium habent absumere. *adde similia*: VAL. MAX. 7, 7, 1 florem iuventae pro re publica absumpserat. 8, 11 ext. 5 omni impetu cogitationis in superiore opere absumpto. BELL. Afr. 7, 2 multa oratio frustra absumeretur. CAT. 64, 242 anxia in assiduos absumens lumina fletus.

D *de tempore*: 1 *absolute*: OV. am. 1, 6, 70 temporis absumpti tam male testis eris. LIV. 42, 10, 8 aliquantum temporis. SEN. dial. 5, 27, 1 multum temporis ultio absumit. PLIN. nat. 5, 58 hae *aquae ampliores* serendi tempora absumunt. SYMM. epist. 1, 10, 1 tempus quod in Campania paramus absumere. OV. trist. 4, 10, 114 sic tamen absumo decipioque diem. LIV. 24, 1, 2 dies aliquot ibi nequiquam absumpti. 24, 20, 14. 26, 17, 11 aliquot dies noctesque. MACR. sat. 1, 12, 39 tantum dierum. STAT. silv. 4, 6, 13 nobis verus amor ... hilaresque ioci brumalem absumere noctem suaserunt. 2 *accedit ablativus: gerundii vel gerundivi*: CIC. Quinct. 34 ne dicendo tempus absumam. OV. met. 2, 575 precando tempora cum blandis absumpsit inania verbis. LIV. 2, 4, 3 omne id tempus consultando. 6, 32, 11 aliquot dies vastando agro. 10, 39, 6 comminandoque magis quam inferendo pugnam dies. 21, 49, 11. 22, 22, 16. 22, 49, 9 cave frustra miserando exiguum tempus ... evadendi absumas. 26, 17, 11. 26, 51, 3 exercendis copiis. 27, 13, 3 *hostes* vincendo ... priorem aestatem. 27, 17, 1 hiemem totam reconciliandis barbarorum animis. 27, 20, 2 relicum aestatis recipiendis ... populis. 27, 32, 1 primum diem ... populando. 30, 8, 3 succedendo lacessendoque diem. 31, 45, 9 dies aliquot oppugnanda urbe nequiquam absumpti. 32, 28, 5 quaerendo regem ... maiorem partem anni absumpsisse. 33, 48, 8 aliquot horas referendis ... armamentis. 35, 30, 12 insequentes dies prope triginta vastandis agris. 38, 26, 1 biduum natura montis ... exploranda. 45, 37, 6 quattuor horas ... dicendo. TAC. hist. 2, 21 nox parandis operibus absumpta. ann. 2, 8 plures dies efficiendis pontibus (Agr. 23 insumpta). AMM. 31, 15, 6 parandis operibus dies et nox omnis absumpta. *substantivi*: LIV. 28, 6, 1 id tempus occultis cum Platore ... conloquiis absumptum est. 30, 10, 9 die segni navigatione absumpto. 32, 19, 13 perpetuis orationibus. 37, 11, 4 non tam apparatu quam quod .... 38, 44, 1 certamine consulum biduum. PLIN. nat. 6, 91 festa venatione absumi. 6, 103 stativis dies absumuntur. SIL. 13, 393 dies iterumque dies absumpta querellis. TAC. Agr. 21 hiems saluberrimis consiliis absumpta. Germ. 11 et alter et tertius dies cunctatione coeuntium absumitur. PLIN. epist. 1, 9, 3 quot dies quam frigidis rebus absumpsi. *sim.*: PALLAD. 6, 7, 4 uno ictu moram doloris beneficio celeritatis absumit. 7, 2, 2 pars *Galliarum* unius bovis opera spatium totius messis absumit. 3 *participium*: LIV. 32, 10, 1 dies XL sine ullo conatu sedentes in conspectu hostium absumpserant. TAC. ann. 5, 7 singulos retinens aut dimittens partem diei absumpsit. 4 *praepositio*: LIV. 31, 42, 7 die per proelium, deinde per direptionem castrorum absumpto. CVRT. 4, 7, 15 quadriduum per vastas solitudines absumptum est. SVET. Iul. 23 triduo per inritas altercationes absumpto. LIV. 35, 36, 6 dux ... diem ac noctem in scrutandis thesauris tyranni absumpsit (cons- *edd. vet.*). CVRT. 8, 6, 11 in permutandis stationum vicibus XXXII dies. SVET. Aug. 84 ne ... in ediscendo tempus absumeret. COLVM. 2, 12, 9 dies quos absumamus aut in satione ... aut in vecturis. 3, 9, 5 quidquid morae est, in exploratione surculi absumitur. QVINT. inst. 12, 11, 15 magna in hoc pars aetatis absumitur. CVRT. 6, 5, 32 XIII dies in obsequium desiderii eius absumpti. VAL. FL. 4, 25 quid ... in vanos absumis tempora questus? CVRT. 3, 6, 8 inter has cogitationes biduo absumpto. OROS. hist. 7, 16, 6 inter Pertinacem et Iulianum unus annus absumptus est. TAC. ann. 3, 17 biduum super hac imagine cognitionis absumptum. 5 AMM. 23, 5, 20 plures absumptae sunt maioribus nostris aetates ut interirent ... quae vexabant.

E *in mutatione*: absumi *abeundo in novam formam*: OV. met. 1, 742 ungulaque in quinos dilapsa absumitur ungues. 5, 427 Cyane ... lacrimis absumitur omnis et ... in illas extenuatur aquas. PLIN. nat. 11, 128 putant eos (*primores dentes*) in cornua absumi. 22, 93 *tunica boleti* in pediculi corpus absumitur. *cf.* HIL. trin. 10, 52 non absumit *Christus* filium dei in filium hominis ut ... rursum deum Verbum et in animam et in corpus absumat.

synonyma: consumo, insumo; aufero (*l. 8*), conficio (*p. 219, 60*), decipio (*l. 26*), interficio (*p. 218, 70*), interimo (*p. 218, 65*), occido (*p. 218,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

72), perdo (*p. 216, 41*); *pass.* pereo (*p. 217, 34*). *opp.*: pario (*p. 218, 23*), servo (*p. 218, 2*), reparo (*p. 218, 24*). *deriv.*: absumedo, absumptio.

absūmptio, -ōnis *f.* *de abusu*: VLP. dig. 7, 5, 5, 1 pecunia ... vel ceterae res quae in absumptione sunt (*ibid.* quae in abusu consistunt). *de interitu*: AMBR. poen. 1, 17, 95 quod interitus non consummatam absumptionem carnis significet sed castigationem. MACR. somn. 2, 12, 14 Plotinus cum de corporum absumptione dissereret et hoc dissolvi posse pronuntiaret quidquid effluit. *de synalipha*: BEDA gramm. VII 253, 30. *Lommatzsch.*

absungia *v.* axungia.

absurditās, -ātis *f.* *plur.* absurditates AVG. mor. Manich. 2, 51 (Migne 32, 1366). **1** *inconcinnitas*: PRISC. gramm. III 494, 32 absurditas soni minuit syllabam. AVG. mus. 4, 16, 33 (Migne 32, 1145) nec absurdum minus est, si quolibet loco alium (*pedem*) conectas, veluti molossum hoc modo ... cuius absurditatis causa est. *ibid.* 6, 2, 3 (Migne 32, 1164) non facile dixerim carere sensum numeris talibus in se constitutis, etiam antequam aliquid sonet. non enim aliter aut eorum mulceretur concinnitate aut absurditate offenderetur. **2** *perversitas, repugnantia, vanitas*: AVG. civ. 6, 1 ne absurditate turpissima, qualis iocul ariter in mimo fieri solet, peteretur a Libero aqua, a Lymphis vinum ... quid hac absurditate monstrosius? 6, 9 quia sunt ambae (*theologiae*) similis turpitudinis, absurditatis, indignitatis, falsitatis. 7, 13 sequitur, ut sit omnis viri animus deus; quod si et ipsos abhorrere absurditas ipsa compellit. 7, 33 offensionem, quam non intellecta in sacris aliqua, velut turpitudo aut absurditas fecerat. 8, 21 absurditatis et indignitatis. *ibid.* 11, 4. 14, 22 magnae absurditatis est reluctari. 15, 14 hanc absurditatem et vanitatem. *ibid.* 20, 2. gen. ad litt. 5, 8 (28, 2 p. 152, 12 Vind.) ne aliqua absurditas vel repugnantia putetur esse in scripturis sanctis. pecc. mer. 2, 25, 41 (Migne 44, 176) hanc absurditatem talia ingenia non videre quis credat? CLAVDIAN. MAM. p. 179, 18 hanc utramque absurditatem sententia sana respuit. BOET. top. Arist. (Migne 64, 1001 A) ad devitationem absurditatis. FVLG. RVSP. ad Mon. 3, 3 (Migne 65, 197 C) cum subsequenter absurditas teneret innexum. ad Thras. 2, 7 (Migne 253 D). *ibid.* 19 p. 267 C hanc cogitationis ineptiam deterior consequetur absurditas. epist. 17, 15, 30 p. 470 B. c. serm. Fast. 11 p. 518 D eos sua perversitas consequenter ad hanc absurditatem praecipitat, ut nativitatem quidem divinam nullatenus credant. de ver. praed. 1, 1, 2 p. 603 B illam quoque absurditatem quibusdam irrepsisse multum miror. *ibid.* 2, 23, 44 p. 650 D talia sentientes illa statim sequetur absurditas, ut ipsos apostolos ... vasa contumelia appellare cogantur. *ibid.* 3, 19, 29 *et* 30 p. 666 D *et* 667 A.

absurdus, -a, -um. [*fortasse cf. c.* susurrus, surdus. *Th.*] GLOSS. absurdus *ἀσύφηλος, ὅ ἐστιν ἀδόκιμος.* absurdum dispar, quod non sic aut turpe. *ἀμαυρόν.* infirmum. GLOSS. IV 4, 44 absono absurdo vel praepostero. DIOM. gramm. I 403, 15 sermo absurdus videtur, quia sensum non admittit. DON. Ter. Ad. 376 ineptum est stultum tantum, absurdum, quod et stultum est et in ipsa stultitia diversum et quasi repugnans sibi. GLOSS. II 249, 40 *ἄτεγκτος* absurdus *et* V 660, 24 absurdum et absentium videtur *obscura.* *de signifiatione cf. in universum* absonus. *fortasse iam apud* CIC. absurdus *hic illic sine reprehensione dictum* alienus *significat.* *superlativum* CIC. *in libris cum arte scriptis evitavit, utitur* perabsurdus *et adverbiis, tamen* Att. 7, 13, 6 *legitur* cum absurdissimis mandatis. PAVL. dig. 22, 3, 25 per etenim absurdum est (*locus interpolatus*). *Wölfflin, Archiv 7 (1892) 199. 206.*

I GLOSS. II 5, 34 absurdum *ἀνάρμοστον, ἀπηχές.* CIC. Arat. progn. frg. 5 (*de ranis*) vos quoque signa videtis, aquai dulcis alumnae, cum clamore paratis inanis fundere voces absurdoque sono fontis et stagna cietis. de orat. 3, 41 sunt enim certa vitia quae nemo est quin effugere cupiat: mollis vox, aut muliebris, aut quasi extra modum absona atque absurda. CIC. Q. Rosc. 19 fraudavit Roscius: est hoc quidem primum auribus animisque omnium absurdum. CHAR. gramm. I 185, 14 consuetudine quidem obtinuit, ut fortasse libentius diceretur, quam fortassis, quoniam fortassis auribus nostris absurdius videtur. AVSON. 340 a et hi versiculi monosyllabis terminantur, exordio tamen libero, quamquam fine legitimo. set laboravi ut, quantum eius possent aput aures indulgentissimas, absurda concinerent, insulsa resiperent. AMM. 15, 5, 37 versus absurdos et inconcinnos. 28, 4, 32 qui si defuerit strepitus, ad imitationem Tauricae gentis peregrinos vociferantur pelli debere ... et taetris vocibus et absurdis (*in theatro*). DON. Ter. Eun. 374 'illarum ... quisquam': quisquam, quia quaequam dicere absurdum est. AVG. mus. 6, 2, 3 (Migne 32, 1164) ut ergo *versus* ipso suo genere aures mulceat, illa vis facit, qua concinna adsciscimus et absurda respuimus. *ibid.* 4, 16, 33. ISID. orig. 10, 26 benivolus, quia bene vult. non tamen dicimus benevolus ... benevolentia absurdum sonat.

II GLOSS. II 215, 12 absurdus *ἀβέλτερος.* II 250, 21 *ἄτοπος.* V 259, 17 rusticus. II 5, 34 absurdum *ἀσύφηλον.* IV 202, 18 turpe. IV 5, 21 stultum. IV 302, 22 indignum. V 259, 44 ineptum.

1 ***de sententiis, dictis, sim.***: TER. Ad. 376 vostram nequeo mirari satis rationem :: est hercle inepta, ne dicam dolo absurda. CIC. Mur. 26 carmen ... absurdum. Tusc. 5, 112 illud Antipatri Cyrenaici, est id quidem paulo obscenius, sed non absurda sententia est. Att. 7, 13 b, 6 cum absurdissimis mandatis. TAC. ann. 3, 47 absurdam in adulationem progressus. APVL. apol. 87 tam absurdis tamque tabernariis blanditiis. FRONTO p. 52, 9 N. ego sine istis artibus omnem orationem absurdam et agrestem et incognitam, denique inertem atque inutilem puto. AVREL. Fronto p. 61, 11 N. si quod verbum absurdius aut inconsultior sensus aut infirmior littera. FRONTO p. 107, 25 N. paronomasia etiam non absurda nec fribola, sed proba et eleganti. APVL. met. 1, 17 absurdo ioco. *ibid.* 20 nihil isto mendacio absurdius. AMM. 31, 8, 5 digredi parabat consilio non absurdo. CIC. inv. 2, 129 quam absurdum non negare contra legem fecisse, sed, quare fecerit, causam aliquam invenire. orat. 160 et cum Phrygum et Phrygibus dicendum esset, absurdum erat aut etiam in barbaris casibus Graecam litteram adhibere aut recto casu solum Graece loqui. Att. 2, 9, 1 erit absurdum in nos invehi. 2, 22, 4 absurdum est singula explicare. QVINT. inst. 1, 5, 16 absurdum forsitan videatur dicere barbarismum ... fieri per numeros et genera. GAIVS dig. 38, 1, 22 absurdum est credere alio die deberi officium quam quo is vellet, cui praestandum est. VLP. dig. 39, 4, 1, 4 est enim absurdum meliorem esse publicanorum causam quam ceterorum effectam opinari. 43, 26, 8, 7 absurdum est dicere interdictum locum non habere post annum. AVG. civ. 15, 13 hoc in illa quaestione de vita Mathusalae non absurdum est suspicari. 16, 14 absurdum est existimare in ista serie generationum ... huius solius numerum annorum vitae non commendatum esse memoriae. CIC. Sull. 37 esset absurdum ... mentionem facere Sullae nisi admonitum et interrogatum. LIV. 37, 52, 10 absurdum esse ... ignorare regem, quid sperans aut petens venerit. SEN. contr. 9, 6, 11 quid enim est tam absurdum quam matrem sic locutam cum puella. QVINT. inst. 9, 2, 30 quae cogitasse eos non sit absurdum. CIC. Sull. 31 in quo primum erat illud absurdum, quod ... non intellegebat. CIC. off. 3, 55 quid autem tam absurdum, quam si domini iussu ita praeco praedicet. VARRO Macr. sat. 1, 3, 5 Vmbros vero unum et eundem diem esse dicere a meridie ad insequentem meridiem. quod quidem, inquit Varro, nimis absurdum est. CIC. ac. 2, 132 modo ne quis illud tam ineruditum absurdumque respondeat. fat. 5 quaedam etiam Posidonius ... comminisci videtur. sunt quidem absurda. Phil. 8, 4 necesse est tumultum, si belli non sit, pacis esse, quo quid absurdius dici aut existimari potest? div. 2, 98 si ad rem pertinet, quo modo caelo adfecto ... quodque animal oriatur, valeat id necesse est ... in bestiis etiam; quo quid potest dici absurdius? SEN. dial. 2, 17, 1 adversus hoc (*maledictum*) tam absurdum lacrimae prociderunt. QVINT. inst. 6, 3, 99 sed illa similia absurdis sunt acria, quae tamquam sine ratione dicta feruntur. FRONTO p. 152, 11 N. nam quae nova et inopinata audientibus sunt, periculum est, nisi ornentur et figurentur, ne videantur absurda. AFRIC. dig. 15, 1, 38, 3 ipse nihil in peculio habere intellegatur, quod certe est absurdum. TRYPH. dig. 49, 17, 19, 5 dicetur a patre ad eum transisse proprietatem, quod absurdum est. GELL. 11, 16, 4 nihil erat prorsus, quod aut meminissem legere me aut, si etiam vellem fingere, quod non insigniter asperum absurdumque esset, si ex multitudine et negotio verbum unum compingerem. APVL. met. 1, 2 haec tam absurda tamque immania mentiendo. AVG. civ. 19, 4 phrenetici multa absurda cum dicunt vel faciunt. *de interpretatione*: GELL. 12, 13, 14 nescio quo autem pacto recepta vulgo interpretatio est absurdissima. FEST. 351 satis verbum Verrio melius fuit praeterire, ... quam tam absurdas opiniones suas de eo recitare. HIER. epist. 106, 17 in *κακοστηλίαν* interpretationis incurrimus et fit absurda translatio. HIER. epist. 46, 7 cum ergo haec non possint carnaliter accipi (absurdum quippe est per duodecim milia stadiorum tantam civitatis longitudinem et latitudinem, quantam et altitudinem praedicari). *de placitis philosophis et theologicis*: CIC. off. 3, 28 illud quidem absurdum est quod quidam dicunt, parenti se aut fratri nihil detracturos sine commodi causa. ac. 2, 58 illud absurdum sit, quod interdum soletis dicere, cum visa in animos imprimantur non vos id dicere inter ipsas impressiones nihil interesse. nat. deor. 1, 42 nec enim multo absurdiora sunt ea, quae poetarum vocibus fusa ipsa suavitate nocuerunt. SEN. epist. 85, 19 illud autem absurdum est quod dicitur beatum quidem futurum vel sola virtute, non futurum autem perfecte beatum. AVG. civ. 13, 19 cur eis videtur absurdum, quod fides Christiana praedicat. CIC. nat. deor. 2, 31 absurdum igitur est dicere ... mundum esse sine sensu. *ibid.* 42 absurdum esse Aristoteli videtur in ea parte ... animal gigni nullum putare. TERT. anim. 8 abruptum alioquin et absurdum idcirco quid de corporalium eximere censu, quia ceteris corporalibus exemplis non adaequat. AVG. civ. 7, 8 quid est porro absurdius, quam in ipso mundo non invenire duas ianuas? 10, 30 quod si absurdissimum et stultissimum est dicere, Porphyrii profecto est praeferenda sententia his, qui animarum circulos alternante semper beatitate et miseria suspicati sunt. 21, 17 quod si absurdissimum atque insanissimum est dicere, profecto si quaeratur, quae dignae sint pro peccatis elemosynae. 12, 6 erit enim, si ita est, bona voluntas causa peccati, quo absurdius putari nihil potest. 14, 23 necessarium peccatum fuit. quod si credere absurdum est. 21, 23 dicere autem in hoc uno eodemque sensu: 'vita aeterna sine fine erit, supplicium aeternum finem habebit', multum absurdum est. FAVSTIN. trin. 1, 3 (Migne 13, 40)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vanum est et absurdum, ut et ipse (*Iesus*), cum non exstaret, factus per se esse dicatur. AVG. civ. 13, 11 absurdum est, ut hominem, antequam ad mortem perveniat, iam esse dicamus in morte. 16, 9 nimisque absurdum est, ut dicatur aliquos homines ex hac in illam partem ... navigare ac pervenire potuisse, ut etiam illic ex uno illo primo homine genus institueretur humanum. 22, 20 absurdum est, ut putemus ... tantas carnes fame depastas atque consumptas perire potuisse. *ibid.* non est absurdum, ut aliquid inde etiam staturae corporis addi posse credamus. CIC. Tusc. 1, 61 utrum capacitatem aliquam in animo putamus esse ...? absurdum id quidem. nat. deor. 1, 81 falsum illud omnino est nullam aliam nobis de deo cogitantibus speciem nisi hominis occurrere? tamne ista tam absurda defendes? AVG. civ. 19, 4 non itaque propterea, quoniam brevis est *vita*, nulla miseria debet videri, aut quod est absurdius, quia brevis miseria est, ideo etiam beatitudo appellari. 21, 27 si dicerent ... elemosynas ... misericordiam posse impetrare divinam, ... viderent se rem dicere absurdam atque ridiculam. c. Iul. op. imp. 6, 9 (Migne 45, 1516) rem absurdissimam et detestabilissimam cogeris dicere, mala scilicet ista nascentium etiam in paradiso exortura fuisse. MART. CAP. 4, 372 cogimur confiteri, quod valde absurdum est, posse alicui rei uno tempore simul evenire contraria. rursus aliud absurdum cogimur intellegere unam eandemque rem sibimet esse contrariam.

2 ***de aliis rebus*:** CIC. de orat. 3, 62 discidium illud exstitit quasi linguae atque cordis, absurdum sane et inutile et reprehendendum. part. 128 absurda causa. rep. 4, 4 iuventutis vero exercitatio quam absurda in gymnasiis. TAC. hist. 5, 5 Iudaeorum mos absurdus sordidusque. ann. 3, 14 absurdum videbatur ... id ausum. FRONTO p. 66, 8 N. indiligentiam autem quaesiti verbi, quod esset absurda, reprehendi. PANEG. 12, 4 absurdae sinistraeque iactantiae. MERCAT. append. 5 impietatis ... absurdissimae. CIC. prov. 37 absurdum est ... quod sortitus sis non habere. Balb. 37 absurda res est caveri foedere. de orat. 3, 65 valde autem est absurdum ... committere. nat. deor. 1, 38 quo quid absurdius quam aut res sordidas ... deorum honore adficere aut homines reponere in deos. Cato 66 potest enim quicquam esse absurdius quam quo viae minus restet, eo plus viatici quaerere? Lael. 49 quid enim tam absurdum quam delectari multis inanimis rebus? Att. 15, 11, 4 erat absurdum ... illa vota dis solvere. TAC. hist. 2, 77 absurdum fuerit non cedere imperio ei. VLP. dig. 1, 16, 4, 6 est enim perquam absurdum ... alii eam (*iurisdictionem*) mandare. CAPITOL. Alb. 10, 5 unam (*epistulam*) inserere ... absurdum non fuit. HIER. epist. 31, 3 valde absurdum est ... velle honorare martyrem. AVG. civ. 19, 18 testes quibus non credere absurdum est. SIDON. epist. 4, 6, 1 absurdum consurgere in querimonias. IVST. inst. 3, 23, 1 quod ius cum in venditionibus vobis placuit, non est absurdum et in locationibus ... trahere. CIC. Sull. 57 illud quam incredibile, quam absurdum ... eum familiarissimum suum dimittere ab se. Phil. 11, 11 quam absurdum autem qui praetor fieri non potuerit petere eum consulatum. ac. 2, 39 maxime autem absurdum vitia in ipsorum esse potestate. VELL. 2, 121, 1 absurdum erat non esse sub illo, quae ab illo vindicabantur. SEN. epist. 92, 20 quid autem tam absurdum quam sapientis vitam adpetendam non esse? TAC. ann. 15, 53 absurdum videretur aut inanem ad spem Antoniam nomen et periculum commodavisse. AVG. civ. 21, 9 utique absurdum est ibi dolorem aut corporis aut animi defuturum. absurdum est aliquid fieri *saepissime occurrit in argumentatione iuris consultorum*: GAIVS dig. 3, 5, 21 absurdum est eum istarum rerum nomine, quae ita (*incendio*) consumptae sunt, quicquam consequi. 9, 4, 13. 22, 1, 28, 1. 36, 1, 65, 7 plus enim tribui a praetore ei ... absurdum est. 38, 2, 7. inst. 2, 244. 3, 141. VLP. dig. 2, 13, 6, 9 absurdum est, cum ipse in ea sit causa ut edere debeat, ipsum petere ut edatur ei. 25, 1, 5 absurdum est deminutionem corporis fieri propter pecuniam. 27, 3, 9, 4. 28, 8, 7, 2. 37, 8, 1, 4. 38, 2, 12, 5. 43, 21, 3, 8. 45, 1, 29. 50, 17, 160, 2. PAVL. dig. 6, 1, 27, 3 non est absurdum per consequentias et in speciali in rem actione dolum praeteritum deduci. 22, 3, 25 per etenim absurdum est eum ... probationem non debiti ab adversario exigere. 35, 1, 46. 37, 5, 15. 37, 5, 15, 4. 37, 8, 2. 40, 7, 4, 2. 46, 3, 86. AFRIC. dig. 30, 108, 9 absurdum esse per eam (*libertatem*) legatum infirmari. CELS. dig. 4, 8, 21, 12 absurdum enim esse iussum in alterius persona ratum esse, in alterius non. IAV. dig. 38, 2, 36 sane absurdum est ius patroni ... non iudicio ipsius patroni aestimari. IVLIAN. dig. 7, 6, 3 est enim absurdum plus iuris habere eos. MARCIAN. dig. 30, 114, 4 absurdum enim est de suo eum praestare centum. PAPIN. dig. 5, 2, 15, 2 absurdum videtur pro parte intestatum videri. 36, 1, 59, 1. PEDIVS Paul. dig. 35, 2, 63 est enim absurdum ipsum me heredem institutum non esse locupletiorem. CIC. Lael. 90 illud absurdum, quod ... molestiam ... non capiunt. APVL. Plat. 2, 11 illud absurdius, si quis sanitatem corporis spernat eligens morbos. GAIVS inst. 1, 45 erat enim sane absurdum, ut X servorum domino quinque liberare liceret. VLP. dig. 5, 3, 25, 19 ne res absurda sit, ut quae peti possint, dividi non possint. MARCELL. dig. 9, 2, 36, 1 nam sane absurdum accidet, ut heres pretium quasi occisi consequatur. AVG. civ. 16, 8 non itaque nobis videri debet absurdum, ut ... in universo genere humano quaedam monstra sint gentium. c. Pelag. 1, 10, 17 neque enim absurdum est, ut sit in illa vita etiam caro spiritualis. TER. Ad. 944 hoc (*filium virginem in matrimonium ducere*) mihi pravom, ineptum, absurdum atque alienum a vita mea videtur. CIC. nat. deor. 2, 36 quod (*mundum homine esse deteriorem*) quoniam absurdum est. *ibid.* 133 id quidem (*arborum vel herbarum causa molitionem tantam rerum factam esse*) absurdum est. fin. 2, 40 ad procreandi voluptatem hoc divinum animal ortum esse voluerunt. quo nihil mihi videtur absurdius. fin. 2, 93 id ipsum absurdum maximum malum neglegi. div. 2, 106 fac dare deos *vias*, quod absurdum est. Att. 7, 11, 3 ego enim ἀπορῶ. tum nihil absurdius. 14, 21, 3 quis enim hoc non vidit, regni heredem relictum? quid autem absurdius? FRONTO p. 162, 5 N. verbum aliquod adquiras non fictum a te, nam id quidem absurdum est. VLP. dig. 11, 3, 1, 1 eveniet, ut duobus actio servi corrupti competat, quod est absurdum. AFRIC. dig. 46, 8, 24, 1 sed illud consequens futurum etiam si paeniteat illum petisse, ratum haberi non posse, quod utique sit absurdum. HIER. epist. 73, 7 nomen *Ierusalem* ex Graeco Hebraicoque compositum, quod absurdum esse peregrinae linguae mixtura demonstrat. AVG. civ. 7, 14 Mercurius ... ipsi quoque regi deorum dominatur ...; quod utique absurdum est. 20, 13 ipsi regnum Christi non erant, quos Christus excellentius possidebat. absurdissimum id quidem et omni modo aversandum. *ibid.* 15 aut, quod est absurdius, mare habebat bonos mortuos. 22, 25 hoc, quod istis videtur absurdum (*resurrectio carnis*). c. Iul. op. imp. 1, 96 (Migne 45, 1113) quaero utrum vitio careat natura peccatrix. quod si absurdissimum est, habet ergo vitium. MACR. sat. 6, 8, 1 si enim nihil deesse concedimus, restat ut fiat: 'lituo et trabea succinctus', quod est absurdissimum. CLAVDIAN. MAM. p. 57, 20 homo angelo ... dignitate spiritus praeeminebit. quod si, ut est utique, videtur absurdum.

3 ***de homine*** *eiusque ingenio*: TAC. hist. 3, 62 Valens ... procax moribus neque absurdus ingenio. SALL. Cat. 25, 5 verum ingenium eius (*Semproniae*) haud absurdum: posse versus facere, iocum movere, sermone uti vel modesto vel molli vel procaci. TAC. ann. 13, 45 sermo comis nec absurdum ingenium. AVR. VICT. Caes. 4, 13 quae (*filia*) quamvis superiore absurdior haberetur. AVG. civ. 1, 12 nisi forte quispiam sic absurdus est, ut contendat. 20, 17 quis vero tam sit absurdus et obstinatissima contentione vesanus, qui audeat adfirmare. 22, 26 si non solum absurdi, sed surdi non sunt, qui haec audiunt. serm. 16, 2 (Migne 38, 122) vide autem quam sis absurdus atque perversus. serm. 351, 11 tam sunt autem isti absurdi et praeposteri et miseri.

III GLOSS. IV 4, 31 absurdum dispar. IV 486, 40. (V 412, 32) inconveniens. IV 302, 22 incongruum. V 259, 44 dissonantem. CIC. de orat. 2, 85 sin plane abhorrebit *adulescens* et erit absurdus, ut se contineat aut ad aliud studium transferat monebo. part. 132 uterque id, quod adversarius ex ambigue scripto intellegendum esse dicet, aut absurdum aut inutile aut iniquum aut turpe esse defendet. opt. gen. 7 est enim vitiosum in sententia, si quid absurdum aut alienum aut non acutum aut subinsulsum est. LIV. 30, 44, 6 vestrae istae absurdae atque abhorrentes lacrimae. AMM. 15, 11, 16 silere super Rhodano, maximi nomines flumine, incongruum est et absurdum. AVG. civ. 6, 1 ut, si id, quod sub alterius tutela ac potestate est, petatur ab altero, tam sit inconveniens et absurdum. 8, 24 quam sit inconveniens absurdumque monstravimus. *qua ab re*: TAC. hist. 4, 48 ea de caede quam verissime expediam, si pauca supra repetiero ab initio causisque talium facinorum non absurda. AMM. 22, 10, 5 hoc unum ponere nec abhorrens a proposito nec absurdum. AVG. civ. 11, 19 non mihi videtur ab operibus dei absurda sententia. 12, 16 ne sit absurdum et a luce veritatis alienum. CASSIOD. hist. 1, 3 p. 887 A non autem absurdum erit ab historia ecclesiastica si in hoc opere etiam illi referantur. *cui rei*: VELL. 2, 38, 1 haud absurdum videtur propositi operis regulae paucis percurrere. TAC. ann. 12, 9 oraretur Claudius despondere Octaviam Domitio, quod aetati utriusque non absurdum et maiora patefacturum erat. IAV. dig. 41, 3, 23 quod absurdum et minime iuri civili conveniens est, ut una res diversis temporibus capiatur. AVG. serm. 47, 29 (Migne 38, 315) quamquam absurdus est nimis humano sensui, qui ista cogitaverit. civ. 5, 9 haec ergo (*frustra leges dari*) ne consequantur indigna et absurda et perniciosa rebus humanis. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 177 et est impium atque absurdum passioni adiutoriorum in id ipsum probare, quod curas (*tamen dubium an* absurdum *et* passioni *coniungenda sint. sensus flagitat: absurdum est, id ipsum, quod curas — nempe furorem vel amorem qui furor est — quasi adiutorium passionis usurpare*). TAC. ann. 6, 28 plura ambigua, sed cognitu non absurda *de avis phoenicis fatis* promere libet. haud absurdum *i. alienum est cum infinitivo*: SALL. Cat. 3, 1 pulchrum est bene facere rei publicae, etiam bene dicere haud absurdum est. VAL. MAX. 2, 4, 5 non absurdum videtur saecularibus initium suum ... reddere. TAC. ann. 4, 65 haud fuerit absurdum tradere. 12, 24 sed initium condendi et quod pomerium Romulus posuerit noscere haud absurdum reor. SOL. 2, 4 in ea quae minus trita sunt animum intendere haud absurdum videtur. SVLP. SEV. chron. 1, 1, 3 visum autem mihi est non absurdum, cum usque ad Christi crucem ... cucurrissem, etiam post gesta conectere.

neutr. pro subst. **absurdum**, -I. SCHOL. Cic. Bob. p. 243, 5 B. suspen-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dit . . . responsionem, ne absurdum faceret copiosius exsequendo eam rem, quae non erat ab teste prolata. AVG. civ. 13, 23 quapropter etiamsi mortem istam manifestam, qua fit animae a corpore separatio, intellegamus simul significatam in eo quod deus dixerat: ‘qua die ederitis ex illo, morte moriemini’, non ideo debet absurdum videri, quia non eo die prorsus a corpore sunt soluti, quo cibum interdictum . . . sumpserunt.

structurae: apud CIC. absurdum est *cum infinitivo et accusativo cum infinitivo, praeterea cum coniunctionibus* quod *et* si *coniungitur.* absurdum est, ut *inde a* GAIO *comparet.* *dativum ab* absurdus *pendentem habet primus* VELL., absurdus ab aliqua re *inde a* TAC. *tritum est.* TAC. *praebet etiam* cognitu non absurda.

synonyma: ad I: absonus, inconcinnus. *ad II*: ineptus, iners, ineruditus, stultus, insanus, vanus, sinister, pravus, perversus, praeposterus. *ad III*: abhorrens, alienus. *opposita: ad I*: aures mulcens, mollis, concinnus. *ad II*: (salsus), acutus, acer. *ad III*: (conveniens, congruus).

adv. **absurdē**. absurdius *legitur apud* CIC., absurdissime *non ante scriptores ecclesiasticos.* haud absurde *saepe a vetustioribus usurpatur, a recentioribus inde a* SVET. *adamatur* non absurde. *cum praepositione* ab *aut cum dativo adverbium non coniungitur.* apsurde PS. SALL. rep. 2, 8, 1. *Wölfflin, Archiv 7 (1892) 196.*

I GLOSS. II 5, 29 absurde ἀσυμφώνως: CIC. Tusc. 2, 12 si absurde canat is, qui se haberi velit musicum. LIV. 31, 14, 8 facile eos sermo prodidit absurde quaedam percunctantes. AMM. 21, 1, 13 sufficiet dici, quod et grammaticus locutus interdum est barbare, et absurde cecinit musicus, et ignoravit remedium medicus. HIER. chron. praef. p. 1 Sch. (epist. 57, 5 Migne 22, 572) si ad verbum interpretor, absurde resonant. AVG. in psalm. 118, 31, 5 (Migne 37, 1592) qui enim diligit dei legem, etiam quod in ea non intellegit, honorat; et quod ei sonare videtur absurde, se potius non intellegere et aliquid magnum latere ibi iudicat. loc. hept. 2, 25 (Vind. 28, 2 p. 545) ‘terram quam incoluerunt, in qua et incoluerunt in ea’. sic enim habet graecus, quod utique et in graeca lingua absurde videtur sonare.

II GLOSS. II 5, 29 (554, 62) absurde . . . δειλῶς, μωρῶς. **1** *apud verba dicendi*: PLAVT. Capt. 71 scio absurde dictum hoc derisores dicere. at ego aio recte. CIC. ac. 2, 36 quid autem tam absurde dici potest, quam cum ita loquuntur. fin. 2, 21 si ita dicit non esse reprendendos luxuriosos, si sapientes sint, dicit absurde. div. 2, 119 nescio quo modo nihil tam absurde dici potest, quod non dicatur ab aliquo philosophorum. ac. 2, 53 non enim proferremus . . . tam absurde. Tusc. 3, 12 nec absurde Crantor . . . ‘minime’, inquit, ‘adsentior iis, qui istam nescio quam indolentiam magno opere laudant’. Att. 5, 1, 4 sic absurde et aspere verbis voltuque responderat. LIV. 35, 50, 1 nec absurde adversus utrosque respondisse visus et. VELL. 2, 77, 1 qui haud absurde . . . dixit in carinis suis se cenam dare. 2, 83, 3 haud absurde Coponius . . . inquit. TAC. ann. 13, 14 ferebaturque . . . non absurde dixisse. hist. 3, 51 haec aliaque ex vetere memoria petita, quotiens res locusque exempla recti aut solacia mali poscet, haud absurde memorabimus. SVET. Claud. 28 non absurde dictum. Dom. 3 non absurde responsum. vita Verg. p. 59 Reiff. non absurde carmen se ⟨informe⟩ more ursae parere dicens. AFRIC. dig. 28, 5, 47 non absurde dici possit mandati actionem futuram. MAEC. dig. 40, 4, 55, 2 PAVL. 24, 3, 44, 1. CELS. dig. 43, 24, 18, 1 non absurde responsum est. GELL. 1, 21, 3 videtur absurde dici. 7, 13, 6 utrum enim horum dices, absurde atque ridicule dixeris, multoque absurdius videbitur, si . . . dicas. APVL. Socr. 14, 148 quae (*animalia, daemones*) propterea passiva non absurde, ut arbitror, nominavi met. 10, 10 ‘non adeo’, respondit, ‘absurde locutus es’. BACHIAR. fid. 3 (Migne 20, 1029 A) neque, ut quidam absurdissime, aliam (*carnem*) pro hac resurrecturam dicimus. AVG. civ. 5, 6 non usquequaque absurde dici posset. 13, 8 non absurde dicitur *mors* et malis mala et bonis bona. 14, 9 potest ergo non absurde dici. 19, 20 non absurde dici etiam nunc beatus potest. 19, 24 coetus . . . non absurde populus nuncupatur. 20, 21 non absurde . . . dici possunt. retract. 1, 13, 5 quod in parvulis dicitur originale peccatum . . . non absurde vocatur etiam voluntarium.

2 *apud verba sentiendi*: CIC. rep. 2, 28 falsum est . . . id totum, neque solum fictum, sed etiam imperite absurdeque fictum. off. 2, 56 miror quid in mentem venerit Theophrasto in eo libro, quem de divitiis scripsit; in quo multa praeclare, illud absurde: est enim multus in laudanda magnificentia. ad Q. fratr. 1, 2, 9 epistularum . . . absurde et inusitate scriptarum. FEST. 297 ‘secus’ Valgius putat ex Graeco quod est ἑκὰς dictum. absurde scilicet. MARCELL. dig. 16, 3, 22 nec tamen absurde sentiet, qui hoc putaverit. GELL. 15, 25, 1 Matius . . . non absurde neque absone finxit ‘recentatur’ pro eo, quod Graeci dicunt, ἀνανεοῦται. APVL. apol. 34 ad hunc vestrum locum non minus insulse quam absurde commentum. AVG. civ. 7, 24 sic alias deas . . . non absurde ad hanc (*Tellurem*) revocant. 16, 2 qui Christiano vocabulo gloriantur et perdite vivunt, non absurde possunt videri medio Noe filio figurati. 16, 27 quo non absurde possit intellegi. 20, 15 si enim non absurde credi videtur. 20, 19 illud tamen, quod ait apostolus . . . non absurde de ipso Romano imperio creditur dictum. mus. 5, 2, 2 (Migne 32, 1148) quod ex dividuis pedibus constat, absurdissime individuum putetur. gen. ad. litt. 12, 24 (Vind. 28, 2 p. 417) non absurde neque inconvenienter arbitror spiritalem visionem inter intellectualem et corporalem tamquam medietatem quandam obtinere. puto enim non incongruenter medium dici. c. Iul. op. imp. 1, 136 (Migne 45, 1135) absurdissime autem argumentari soles. CAEL. AVR. chron. 3, 8, 117 alii vero non absurde etiam aquae marinae vaporationem probant adhibendam.

3 *apud alia verba*: PLAVT. Epid. 326 absurde facis qui angas te animi. CIC. agr. 2, 28 praetori imperat. quam id ipsum absurde nihil ad me attinet. Q. CIC. pet. 25 potes honeste . . . quoscumque velis, adiungere ad amicitiam, quibuscum si alio tempore agas, absurde facere videare. VAL. MAX. 1, 5 ext. 1 adici nostris duo eiusdem generis alienigena exempla non absurde possunt. 3, 8, 6 itaque te, Sempronia . . ., non ut absurde ⟨te⟩ gravissimis virorum operibus inserentem (te *addidit et* inserentem *pro tradito* inserens *scripsit Madvig*) maligna relatione comprehendam, sed quia . . . producta . . . nihil a tuorum amplitudine degenerasti, honorata memoria prosequar. PLIN. nat. 11, 79 (*de vestibus*) araneorum his non absurde iungatur natura. SVET. gramm. 6 non absurde et fecisse et scripsisse se ait. MODESTIN. dig. 50, 16, 101, 1 quod et in uxoris personam non absurde cadit. CELS. dig. 8, 6, 6, 1^b nec video, quid absurde (*sic codd.*, absurdi *edd.*) consecuturum sit eam sententiam fundo altero manente servo. IVLIAN. dig. 9, 2, 51, 2 quod si quis absurde a nobis haec constitui putaverit, cogitet longe absurdius constitui. CELS. dig. 37, 6, 6 existimo non absurde etiam in exheredato filio idem posse defendi. GELL. 16, 12 tit. de his vocabulis, quae Cloatius Verus aut satis commode aut nimis absurde et inlepide ad origines linguae Graecae redigit. 18, 14, 2 qui de numeris Latine scripserunt, Graeca ipsa dixerunt, fingere autem nostra, quoniam id absurde futurum erat, noluerunt. APVL. apol. 80 absurde facit, qui tacere se dicit. Plat. 1, 7 tesserarum figura . . . terrae constantiam non absurde sortita est. AVG. civ. 11, 34 ibi enim sedes est phlegmatis, secundum dei opus utique aptissime, secundum istorum autem coniecturam tam absurde.

syn. ad II: insulse, inlepide, ridicule, inconvenienter, incongruenter, inusitate, absone. *opp. ad II*: recte, apte, commode. *Bickel.*

Absuritānus, -a, -um *adi.* PLIN. nat. 5, 29 *Africae proconsularis* oppida civium Romanorum XV, ex quibus in mediterraneo dicenda Absuritanum, Abutucense, Aboriense. VICT. VIT. not. prov. proc. 19 Peregrinus Assuritanus.

Absynthus, -ī (*cf. Herodoti Ἀψίνθιοι, Thraciae gens*) *fluv. Thraciae.* AVIEN. orb. terr. 755 Absynthi prope flumina Thracis alumnae Bistonides.

Absyrtus, -ī *al.* Apsyrtus, Ἄψυρτος. **1** *Aeetae filius, frater Medeae.* CIC. nat. deor. 3, 48 Absyrto fratri, qui est apud Pacuvium Aegialeus. OV. trist. 3, 9, 6 PLIN. nat. 3, 151 VAL. FL. 5, 457. 6, 171. 517. 8, 261. 369 PRISC. rhet. p. 552, 27 AVIEN. orb. terr. 655 HYG. fab. 23 p. 53 MYTHOGR. 1, 204 SIDON. carm. 5, 134. **2** *fluv. Illyriae?* LVCAN. 3, 190 Adriacas spumans Absyrtos in undas. **3** *nom. graec. et cogn.*: *medicus veterinarius.* PELAGON. 151 Apsyrti *al.* *in titulis*: Apsyrtus. CORP. VI 9108 Apsyrto horr(eario) Apsyrtus act(arius). CORP. V 8112, 14 (*in urna*) Apsyrtus. VI 6663 (*e columbario*) Q. Cornelio Apsyrto. 29418 L. Mammius Apsyrtus. XIV (*Ostiae*) M. Manlius Apsyrtus. XI 1062 *et* 1098 (*Parmae*) Q. Munatius Apsyrtus. **Apsyrtiānus**, -ī *cogn. vir.* CORP. XIV 2259 ⟨A⟩esopo Caesaris Augusti disp. Apsyrtiano. **Absyrtis** *maris Adriatici insula ab* Absyrtus *ut fertur appellata. v.* Apsyrtides. MELA 2, 114 in Hadria Apsoros, Dyscelados, Absyrtis, Issa, Titana. **Apsyrtides**, -um *f. plur.*, Ἀψυρτίδες. *eadem insula cum circumiacentibus. v.* Apsoros. PLIN. nat. 3, 151 iuxta Histrorum agrum Cissa, Pullaria et Absyrtides Grais dictae a fratre Medeae ibi interfecto Absyrto. PRISC. perieg. 515 Ionium pergens Absyrtidas aequor ad ortus circuit. *Diehl.*

abterminātus (-tum *codd.*) ἀφορισθεὶς ἤτοι ἐξοστρακισθεὶς GLOSS. II 5, 51. 555, 5. *V.*

Abthartius, -ī. Ἀφθάρτιος Apthartius. *cf.* Aphthorus. COD. Theod. 6, 28, 8 (*a. 435*) *eiusdem rescripti exemplum* Abthartio comiti Orientis. *Diehl.*

Abua *nom. mul. barbaricum.* CORP. III 11302 (*in Pannon. sup.*) Abua Tap⟨p⟩onis f(ilia). *Otto*

Abucinī portus *v.* Bucini portus.

Abuda *cogn. mul. barbaricum.* CORP. VIII 19956 Modia L. fil. Abuda.

Abudius, -a *nom. gent. barbaricae fortasse originis, cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 11, nisi coniungendum est cum* Abbius, *ut* Tamudius *cum* Taminius *al.* TAC. ann. 6, 30 Abudius Ruso functus aedilitate, dum Lentulo Gaetulico, sub quo legioni praefuerat, periculum facessit. CORP. VI 9683 Abudiae M. l. Megiste . . . M. Abudius Luminaris. 12752 *et* 12753 M. Abudius Seleucus. XIV 2809 (*Gabiis, a. 220*) Abudio Prisco Cassidario Demetrio. V 216 (*Polae*) ⟨A⟩budia Publia. 328 (*Parentii*) T. Abudius Verus. 329 (*ibid.*) P. Abudius Verus. 8322 (*Aquileiae*) M. Abudius Vitalis. 8110, 34 (*in tegulis*) P. Abud. Rusiculen. XII 1303 (*Vasione*) P. Abudius Frontonis l. Theodotus. 1388 (*ibid.*) L. Abudius L. f. ⟨Volt. . . .⟩. III 2938 (*in Dalmatia*) Abudia Maxima. *hinc declinatum* **Abudiācum**, -ī *n.*, Ἀβουδίακον, *opp. Vindeliciae, hodie, ut videtur,* Epfach, *cf. Mommsen, Corp. III p. 710.* ITIN. Anton. p. 275, 1 Abuzaco. TAB. Peut. 4, 2 Avodiaco *et* Abodiaco.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Abulcī, -ōrum *m. populus.* NOT. dign. occ. 7, 109 intra Gallias cum viro illustri magistro equitum Galliarum . . . Abulci. 28, 20 sub dispositione viri spectabilis comitis litoris Saxonici per Britanniam . . . praepositus numeri Abulcorum. *Otto.*

Abulītēs, -ae, Ἀβουλίτης *vel* Ἀβουλήτης, *Persa.* CVRT. 5, 2, 17 satrapea regionis Susianae restituta Abulitae. 5, 2, 8 *et* 10 Abulites *nomin.* *Diehl.*

abultrā (-ū-?) *adv. v.* ultra. CORP. VI 9493 taber(na) ab ultr(a) vic(um) Triari. *V.*

abundābilis, -e. CASS. FEL. 38 p. 84 plethoricum corpus . . . quod nos latino sermone abundabile dicimus.

abundantia, -ae *f.* GRAMM. suppl. 298, 33 abundantia . . . sine h littera scribendum. 300, 26. *scriptura cum* h *haud raro in codicibus legitur. Stöcklein, Archiv 7 (1892) 409.*

I *actus abundandi, superfluendi* (*cf.* abundo *p. 231, 15*): VITR. 5, 9, 7 excipientur aquarum abundantiae. PLIN. paneg. 30 *Nilus* isdem ubertatem eius anni angustiis quibus abundantiam suam cohibuisset. SIDON. epist. 9, 14, 5 *rivulus* qui . . . subdita viae culta inundaverat, quamquam depositurus insanam mox abundantiam. PLIN. nat. 27, 32 sanguinis abundantiam ex vulneribus. 93. MARC. med. 10, 8 cum per utrasque nares fluxerit sanguinis abundantia. 10, 45 lana . . . naribus indita sanguinis abundantiam reprimit. PLIN. nat. 27, 19 haemorrhoidum . . . abundantiam (abundationem *al.*) (*cf.* SORAN. 2, 30, 82). 23, 138 mensum. 24, 107 *et* 110. 27, 142. 24, 72 abundantiam mulierum sistit. 24, 93 feminarum. 27, 104. CAEL. AVR. acut. 1, 2, 31 urinae flavae. 3, 16, 134 Aristoxenus ad correptionem atque abundantiam liquoris intentus praedandum dicit potum atque clysteribus utendum. PLIN. nat. 28, 251 *asini* lien . . . inlitus mammis abundantiam facit. *cf.* VVLG. Matth. 12, 34 ex abundantia (περισσεύματος) cordis os loquitur. AMBR. fug. saec. 34 ubi (*ad torrentem*) abundantiam profluentem divinae cognitionis hauriret.

II *copia, ubertas*: **1** *alicuius rei*: GLOSS. εὐθηνία, περιουσία, περίττευμα, πλεονασμός, περίσσευσις, πλησμονή, copia, exuberantia. HIER. hebr. quaest. in gen. 41, 29 verbum hebraicum saba quod nos supra abundantiam sive satietatem . . . interpretati sumus. CIC. agr. 2, 97 hi ex summa egestate in eandem rerum abundantiam traducti. 1, 18 propter ubertatem agrorum abundantiamque rerum omnium. de orat. 3, 125 Brut. 320. parad. 47 satietas rerum atque abundantia. Tusc. 5, 61. Lael. 87 deus . . . suppeditans omnium rerum abundantiam et copiam. SALL. Iug. 41, 1. TAC. dial. 6 in summa rerum omnium abundantia. GELL. 11, 15, 8 particulam istam postremam (*sc.* '-bundus') vim et copiam et quasi abundantiam rei, cuius id verbum esset, demonstrare *cf. p. 230, 78.* CIC. inv. 2, 166 amplitudo potentiae aut maiestatis aut aliquarum copiarum magna abundantia. VITR. 2 pr. 3 cibi. 10, 1, 5. CELS. 1 pr. cibi vinique abundantia. PLIN. nat. 21, 86 tanta est ciborum ex herbis abundantia. ARNOB. nat. 1, 13 vilitas aut abundantia rerum. 1, 14. HIER. epist. 31, 3 ut sollemnem diem non tam ciborum abundantia quam spiritus exultatione celebremus. SORAN. 1, 33 ut neque abundantia cibi plenum habeat corpus neque paucitate inane. VITR. 2, 1, 4 silvarum. 2, 9, 12 eae (*cupressus et pinus*) habentes umoris abundantiam. 6, 1, 8. CELS. 3, 21 humoris nimia abundantia. COLVM. 2, 2, 9 abundantia uliginis . . . siccetur. SEN. dial. 3, 20, 1 nec corporibus copia vitiosi umoris intentis morbus incrementum est, sed pestilens abundantia. VITR. 2, 10, 1 liquoris. 5, 9, 6 palustris abundantia. 6, 1, 4 corpora . . . sanguinis abundantia ferro resistunt sine timore (*oppositum* exiguitas). VAL. MAX. 1, 6 ext. 2 Midas cunctorum paene regum opes abundantia pecuniae antecessit. PLIN. nat. 33, 138. VAL. MAX. 2, 5, 6 nimiae vini abundantiae. AMM. 24, 3, 12 quorum ex fructu mellis et vini conficitur abundantia. VAL. MAX. 7, 4, 3 infinitam frumenti abundantiam nostris superesse credentes. TAC. Agr. 33 commeatuum abundantia. AMM. 23, 6, 15 inter bacarum vulgariumque abundantiam frugum. VVLG. gen. 27, 28. 41, 48 frugum abundantia in singulis urbibus condita est. 41, 49 tanta fuit abundantia tritici ut arenae maris. VAL. MAX. 9, 1, 4 transmarinorum stipendiorum. COLVM. 3, 2, 23 melior est nigrior *helvola* abundantia vini. 2, 16, 5 aquarum abundantia atque penuria aeque est exitio. PLIN. nat. 4, 65. 7, 21 ubertas soli, temperies caeli, aquarum abundantia. 36, 123 abundantiam aquarum in publico, balineis, . . . domibus, hortis. PALLAD. 9, 8, 1 ut possis vel de tenuitate vel de abundantia *aquae* iudicare. EVTR. 6, 14, 2 delectatus loci amoenitate et aquarum abundantia (*cf.* FRONTIN. aq. 9 ignari cui causae insolitam abundantiam debeant). COLVM. 2, 2, 12 lapidum. 5, 12, 2 si ipsae (*mulieres*) valebunt et pueri abundantia lactis confirmabuntur. 7, 6, 7 PLIN. nat. 27, 141. COLVM. 7, 2, 1 casei lactisque. PLIN. nat. 20, 3 ad coercendam suci abundantiam. ITALA cod. Lugd. num. 31, 32 facta est abundantia praedationis. TERT. adv. Marc. 4, 15 filias Sionis . . . divitiarum abundantia inflatas. CAPITOL. Max. Balb. 7, 4 quem adiuvabat divitiarum habundantia. VVLG. III reg. 10, 27 ut tanta esset abundantia argenti in Ierusalem. Ezech. 16, 49 saturitas panis et abundantia (SIDON. epist. 6, 12, 9). AVG. civ. 12, 4 illa animalia quorum abundantia Aegyptiorum superbia vapulavit. in psalm. 127, 3 filiorum et nepotum. SORAN. 2, 22 sucum ptisanae cum abundantia mellis. SIDON. epist. 2, 2, 4 intra conclave succensum solidus dies et haec abundantia lucis inclusae, ut . . . . MACR. sat. 7, 6, 21 . . . ut laborent *senes* abundantia loquendi. ENNOD. op. 4 p. 392, 14 sub verborum abundantia et relationis ubertate. COD. Iust. 11, 43 (42), 5 pro abundantia civium. CIC. de orat. 2, 242 propter abundantiam fortunae. fin. 3, 65 cum infinita voluptatum abundantia. epist. 7, 1, 6 non otii abundantia, sed amoris erga te. 1, 9, 1. VELL. 1, 4, 3 virium. VAL. MAX. 7, 1, 1 omnis gratulationis summa abundantia. VVLG. psalm. 71, 7 pacis. PAVL. NOL. epist. 34, 6 mendicitatem perpetuam cum abundantia poenarum. HIST. Apoll. 20 habundantia horum studiorum docta (πολυμαθία). CIC. parad. 7 potest quisquam in abundantia bonorum ipse esse non bonus. ac. 1, 18 abundantia quadam ingenii praestabat . . . Aristoteles (VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 ingenii divina instructus abundantia). VITR. 9 pr. 2 qui a teneris aetatibus doctrinarum abundantia satiantur. HIST. Apoll. 4a fidus habundantia litterarum. APVL. Plat. 2, 5 audacia confidentiae fit abundantia. VVLG. psalm. 32, 17 virtutis (AMBR. bon. mort. 19 diversarum virtutum). 144, 7 suavitatis. Rom. 5, 17 abundantiam gratiae et donationis et iustitiae accipientes (AVG. civ. 13, 7). 15, 29 veniens ad vos in abundantia benedictionis. II Cor. 8, 2 gaudii. TERT. idol. 2 iniustitiae. *ibid.* idololatriae. pudic. 13 maeroris. VVLG. Iac. 1, 21 malitiae. HIER. epist. 21, 13 vitiorum. AVG. civ. 26, 43 peccatorum. 22, 22 vanae cupiditatis.

2 *absolute*: **a** *divitiae, opulentia*: CIC. Catil. 2, 10 eadem tamen illa quae erat in abundantia, libido permanet. nat. deor. 2, 130 magnae . . . opportunitates ad cultum hominum atque abundantiam aliae aliis in locis repeniuntur. VITR. 6 pr. 5 potius tenuitatem cum bona fama quam abundantiam cum infamia sequendam probavi. TAC. hist. 2, 94 tanquam in summa abundantia pecuniae inludere. PLIN. paneg. 31 in suis navibus vel abundantia nostra vel fames esset. APVL. Plat. 2, 4 eandem malitiam de diversis abundantia inopiaque constare. ITALA cod. Cantabr. Luc. 21, 4. CYPR. eleem. 17 nec de abundantia portio sed de modico totum datur. PANEG. 11, 14 usque ad opulentiam abundantiamque urbem refercit. VVLG. deut. 33, 23 Nephthali abundantia perfruetur et plenus erit. prov. 1, 31. psalm. 121, 7 fiat pax in virtute tua et abundantia in turribus tuis. 14, 23. 21, 5 cogitationes robusti semper in abundantia; omnis autem piger semper in egestate est. Sir. 18, 25 memento paupertatis in tempore abundantiae. HIER. epist. 130, 4 inter . . . exquisitas epulas quas amplae domus praebebat abundantia. 120, 1. 79, 4 aliorum inopiae suam abundantiam communicabat. 100, 15 divitiarum cupidinem . . . nec ulla satiat abundantia. PAVL. NOL. epist. 25 a quibus . . . istic abundantia infructuosa fuerit, his in inferno poenarum dives inopia rependatur. 32, 21 si nostra istic abundantia ad illorum indigentiam commodaverit. AVG. civ. 7, 12. ad fratr. in eremo 40 abundantes et in suis abundantiis deum non cognoscentes. OROS. hist. 1, 5, 8 ex abundantia luxuria. SALV. gub. 1, 2, 6. SIDON. epist. 1, 2, 6 videas ibi elegantiam Graecam, abundantiam Gallicanam, celeritatem Italam. INSCR. christ. Rossi II p. 294 parcus in abundantia locuplex (*sic*) egentibus vixit. **b** *de frugum ubertate*: PLIN. epist. 4, 6, 1 in regione Transpadana summa abundantia, sed par vilitas nuntiatur. 6, 4, 2. ARNOB. nat. 1, 15 fuerunt nonnulla in necessitatibus tempora et relaxata sunt abundantiis rursus. AMBR. off. 3, 6, 39 Ioseph frumenta in abundantia collegit, in caritate vendidit. HIER. hom. Orig. in Ezech. 4 cur fames, cur fertilitas, cur abundantia, cur egestas terrae accidant? hebr. quaest. in gen. 41, 29 septem anni venient abundantiae magnae in omni terra. COD. Iust. 12, 37 (38), 7 propter anni abundantiam. *cf.* EDICT. Diocl. 1, 22 ut qui detrimentum sui existiment caeli ipsius temperamentis abundantiam rebus provenire. COLVM. 3, 2, 31 feracitatem *vitis* potius sequemur quae non eadem portione vincitur pretio qua vincit abundantia. PALLAD. 3, 10, 4 si agro subpetit abundantia his utatur . . . . 3, 25, 16 ut sucus . . . generosis *pomis* abundantiam ministret. **c** *varia*: SVET. Claud. 40 descripsit abundantiam veterum tabernarum, unde solitus esset vinum olim et ipse petere. GLOSS. ex abundantia ἐκ περιουσίας, ἐκ περισσοῦ. TERT. adv. Iud. 14 discite ex abundantia. adv. Prax. 23. GREG. TVR. vit. patr. 3 ne deficiat de hoc vasculo vinum, donec cunctis ministretur in abundantiam. *passim.* AMBR. Isaac 4, 25 qui vidit nullam abundantiam esse sub sole, sed, si quis abundare velit, in Christo abundet. VVLG. Iob 5, 26 ingredieris in abundantia (בְּכֶלַח) sepulcrum (LXX ἐλεύσῃ δὲ ἐν τάφῳ ὥσπερ σῖτος ὥριμος κατὰ καιρὸν θεριζόμενος). psalm. 29, 7 ego dixi in abundantia mea: non movebor in aeternum. AVG. civ. 20, 3 cum sit abundantia sapientiae super insipientiam sicut abundantia . . . lucis super tenebras. BOET. arithm. 1, 19 numerus perfectus nec crassatur abundantia nec eget inopia. SIDON. epist. 5, 10, 3 tua tam clara, tam spectabilis dictio est ut . . . abundantia Delphidii.

III *de copia nimia* (*cf.* abundo *p. 233, 52*): SEN. contr. 9, 2, 26 illi qui tument, illi qui abundantia laborant, plus habent furoris. SEN. nat. 6, 32, 3 humoris in nobis corrupti. COLVM. 4, 33, 3 aut siccitatibus nux inarescit aut aquarum abundantia putrescit. SVET. Claud. 44 . . . per clystera, ut quasi abundantia laboranti etiam hoc genere egestionis subveniretur. PLIN. nat. 2, 29 illa *sidera* nimio alimento tracti umoris . . . abundantiam reddunt, cum decidere creduntur. 2, 82 idque (*fulmen ex sideribus*) maxime turbato fit aere, quia collectus umor abundantiam stimulat. FLOR. 1, 47, 10 bella servilia unde nobis nisi ex abundantia familiarum? COD. Theod. 7, 4, 20 (*anno 393*) si quis propter anni abundantiam suscipere oblata neglexerit. PE-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LAGON. 11 causa morbi ex abundantia fellis ... evenit. GREG. TVR. Mart. 4, 2 credo mihi haec ex abundantia sanguinis evenisse. *profusio*: TAC. ann. 4, 62 ut qui non abundantia pecuniae nec municipali ambitione, sed in sordidam mercedem id negotium quaesivisset. Agr. 6 ludos medio rationis atque abundantiae duxit, uti longe a luxuria ita famae proprior. *in sermone technico gramm. et rhet.* πλεονασμός *de litteris syllabis vocabulis*: DIOM. gramm. I 494, 24 exceptis pauculis versibus qui hypermetri dicuntur, quorum abundantiam excipiunt hi versus qui secuntur .... PRISC. gramm. III 194, 9 nostri quoque ... hac utuntur abundantia praepositionis. 170, 11 discretionis ... causa vel abundantiae solet cum genetivo possessoris addi nominativus possessivi, ut 'suus est Homeri mos'. 374, 9 inveniuntur et nostri abundantia utentes ut 'loquere dicens' et 'stude properans'. *de genere dicendi*: CIC. opt. gen. 8 eos quorum vitiosa abundantia est, qualis Asia multos tulit. QVINT. inst. 12, 1, 20 se ipse multa ex illa iuvenili abundantia coercuisse testatur. PRISC. gramm. III 374, 9 FORTVN. rhet. p. 99, 29.

ad II: **Abundantia** *dea ex nummis tantum nota, cf. Aust, PW. I 125.* INSCR. numm. Cohen IV² p. 323, 1 (*Heliogabali*) Abundantia Aug. p. 489, 1 (*Mammaeae*) Abundantia temporum. VI² p. 91, 1 (*Tetrici patris*) Abundantia Aug. et Caes. *loci nomen*: VVLG. gen. 26, 32 servi Isaac annuntiantes ei de puteo quem foderant atque dicentes: invenimus aquam; unde appellavit eum Abundantiam (שִׁבְעָה); et nomen urbi impositum est Bersabee usque in praesentem diem. *cf.* Abundans terra.

synonyma: *ad I*: diluvium (SIDON. epist. 9, 14, 5). *ad II*: copia, fertilitas, satietas, saturitas. *opposita*: *ad I*: correptio. *ad II*: caritas, egestas, exiguitas, indigentia, inopia, modicum, necessitas, paucitas, paupertas, penuria, tenuitas, vilitas.

abundātio, -ōnis *f.* PLIN. nat. 3, 121 ex Philistinae fossae abundatione. FLOR. 2, 13, 26 abundatione verni fluminis. GLOSS. II 409, 26 ⟨ab⟩undatio πλεονασμός.

abunde (ē *an* e *non liquet et dissentiunt grammatici*) *adv.* [*a verbo* abundare *ductum esse videtur. Th.*] GLOSS. ἀποχρώντως, περισσῶς, πολυτελῶς, πεπληρωμένως, δαψιλῶς, ἄφθονον τὸ πολύ, αὐτάρκως, ἱκανῶς, satis. PRISC. gramm. III 75, 7 affatim ἀφάτως id est abunde. PS. SERG. gramm. IV 559, 10 haec sunt adverbia quantitatis 'quantum fecisti?': multum, parum, satis abundeque. DOSITH. gramm. VII 409, 22 adverbia quantitatis ... abunde δαψιλῶς, πλημμυρόντως. 412, 28 sunt alia *adverbia* in 'e' vel 'ter' sine prototypo velut ... abunde πολυτελῶς. PRISC. gramm. III 71, 5 dicitur etiam 'abunde' ab 'abundo' et 'abundanter' ab 'abundans'. CHAR. (*i.* Romanus) gramm. I 213, 21: 'propere' produci debet ut 'abunde, honeste'. quod an possit esse rationis vix specto, quoniam 'nec abunde' ut 'nec propere' putant quidam dici debere. PRISC. gramm. III 67, 20 in e correptam sunt ... vel *adverbia* derivata ... 'abundo' 'abunde'. ARVS. gramm. VII 449, 8 abunde est huius rei: Verg. Aen. VII 'terrorum et fraudis abunde est'. *rarissime legitur apud poetas.* [*raetor.* avunda *M.-L.*] *cf. Hand, Tursellinus I 71. Stöcklein, Archiv 7 (1892) 244.*

I *cum verbis*: **1** *praeter* esse: SIS. hist. 101 profuse atque abunde semper usi magnum pondus auri argentique. CIC. Cato 48 quibus (*rebus*) senectus etiamsi non abunde potitur, non omnino caret. OV. met. 15, 759 humano generi, superi, favistis abunde. trist. 1, 7, 31 laudatus abunde. LIV. 35, 44, 5 eorum quoque se ... spem abunde expleturum. SEN. contr. 2, 7, 5 abunde te in argumentum pudicitiae profecturam putas, si .... VELL. 2, 103, 4. 2, 116, 3 in hoc quoque genere abunde agnosci vis eius potest. VAL. MAX. 2, 7, 5. 4, 3, 6 sine usu familiae abunde comitatus. 5, 1 ext. 2 his tamen factis abunde se posteritati commendasset. CELS. 2, 12, 1 abunde purgat. 5, 17, 2. 7, 12, 4. 7, 22 membrana ... filo conprehensa illas (*venas*) abunde tenet. 8, 4 abundeque exitus datur intus laedentibus. SEN. nat. 5, 1, 3 ille abunde sibi caverit. epist. 88, 16 satis abundeque provisum est. CVRT. 5, 2, 21 quae tui moris esse cognovi, ... abunde servata sunt. PLIN. nat. 10, 100 ut contra feram abunde vallentur *receptaculo perdices* (AMM. 20, 6, 1). 31, 129 abunde subinde umectandae *spongeae*. 37, 3. VLP. dig. 11, 6, 1, 1 visum est abunde coerceri mensorem. GELL. 1, 10, 2 ut quod vis abunde consequaris. 5, 10, 7 in studio facundiae abunde promovisset. APVL. apol. 92 virgo ... abunde dotata est. PS. QVINT. decl. 1, 15 *vestigia* quibus te satis abundeque pressimus. 5, 16 non possunt humani metus ... satis abundeque concipere quae vidi. ITIN. Alex. 42 carne altis abunde vel lacte. ITIN. Theod. 20 abunde domnus baptizatus est. AMM. 14, 6, 10 se abunde possidere *culta*. 14, 10, 5 cibo abunde perlato. 14, 11, 15 abunde per stationes locati confines. 19, 2, 2 missis abunde qui vastarent. 20, 3, 10 abunde nitens *luna*. 22, 9, 5 abunde praestitis plurimis. 23, 6, 83 gentes quas abunde perdomuit. 24, 1, 14. 25, 7, 2 diffusum abunde militem per provincias. 29, 1, 1. VVLG. I Tim. 6, 17 qui praestat nobis omnia abunde ad fruendum. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 56. SIDON. epist. 5, 17, 6 lusimus abunde. CARM. epigr. 1186, 1 ille ego Demetrius vero libratus abunde. SYMM. epist. 8, 24 uni alveo abunde influunt duplicata principia. AMM. 17, 13, 15 abunde cruore diffuso. 22, 15, 13 abunde luxurians *Nilus*. VVLG. Tit. 3, 6 *spiritum* quem effudit in nos abunde per Iesum Christum. CIC. div. 2, 3 erit abunde satis factum toti huic quaestioni. epist. 10, 23, 6 omnibus rebus abunde rei p. satis faciam. VITR. 1, 1, 16 satis abunde videtur fecisse, qui .... SALL. Iug. 86, 1 strenuis abunde dictum puto. COLVM. arb. 15 PLIN. nat. 18, 34. 23, 78 *passim*. VAL. MAX. 1, 6 ext. 1 abunde monitum. SEN. Thy. 101 actum est abunde. epist. 102, 20 cavillatoribus istis abunde responderimus (HIER. de virgin. 9). COLVM. 4, 33, 6 haec ... non inutiliter et abunde disserui. arb. 1, 1 de cultu agrorum abunde primo libro praecepisse videmur. PLIN. nat. 9, 141 abunde tractata est ratio (17, 200). 7, 141 abunde uno casu refutante (*sc. falsam opinionem*). 17, 58 abunde praedicta ratione caeli et terrae. 18, 44 execratio Catonis abunde indicata est. APVL. apol. 65 omnem suspicionem criminis abunde confutatam. 90 hoc uno se abunde defendisse. *ibid.* me ... abunde purgavi. VELL. 1, 16, 1 quis abunde mirari potest, quod .... 2, 17, 1 vir qui neque ad finem victoriae satis laudari neque post victoriam abunde vituperari potest. SEN. benef. 4, 1, 3 per se expetendum esse honestum saepe et abunde probatum est. MACR. sat. 1, 10, 23 abunde iam probasse nos aestimo. INST. 3, 23, 1 satis abundeque hoc dubitatur. PLIN. nat. 17, 112 abunde arbitrantur.... VAL. MAX. 3, 2, 21 abunde tamen duobus factis ... cognoscetur. 3, 4, 4 abunde testatur servili cognomine. 3, 5, 2. 4, 4, 1 abunde patet quid vivus possederit. 8, 1 amb. 1 abunde constabat .... PLIN. nat. 29, 9 aestimari vel uno argumento abunde potest. 35, 126 abunde intelligitur amplitudo. HOR. epist. 1, 4, 10 cui gratia, fama, valetudo contingat abunde. GALLICAN. Avid. 5, 8 adsint legionibus abunde commeatus. CASSIOD. var. 12, 26, 3 quoniam in Histria vinum abunde natum esse comperimus. SALL. Iug. 102, 7 quia parentis abunde habemus, amicorum neque nobis neque cuiquam omnium satis fuit. PLIN. nat. 16, 250. AMM. 14, 6, 10 quae se abunde iactitant possidere. LIV. 4, 22, 3 frumentum non necessitati modo satis sed copiae quoque abunde ... sufficiebat. 29, 31, 9. SEN. dial. 10, 11, 2 quantulacumque *vita* abunde sufficit. CVRT. 3, 6, 19. COLVM. 2, 2, 7. 2, 10, 25 iugerum tribus equis abunde sufficit. QVINT. inst. 10, 3, 27 PLIN. epist. 1, 24, 4. OPT. PORF. epist. 1 cui satis abundeque suffecerat carmen. CHALC. transl. 48. COD. Theod. 10, 1, 13 duos menses satis abundeque sufficere censemus. CASSIOD. var. 12, 6 quamvis abunde sufficiant quae .... in psalm. 43, 11 expositio superior et hic abunde sufficiat. PLIN. epist. 4, 12, 5 quamvis ... abunde sufficiat illi quod est ... probatus. SALV. gub. 3, 3. PLIN. paneg. 88, 2 abunde sufficere his credis, si .... SCAEV. dig. 31, 89, 1 abunde patrimonium reliquit (*Mommsen*: ⟨auctum⟩ abunde).

2 *coniunctum cum* esse: CIC. Att. 16, 1, 5. SALL. Iug. 63, 2 ad quem (*consulatum*) capiundum ... alia omnia abunde erant. orat. Macri 26 abunde libertatem (*sc. esse*) rati, quia .... TAC. hist. 2, 95 ipse abunde ratus, si praesentibus frueretur. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3. 9, 14, 5 abunde sint haec ⟨de⟩ domesticis. SEN. Thy. 279 bene est, abunde est. Phoen. 289 haec una *causa* abunde est, ut .... Herc. O. 859 quidquid ad mortem trahit telum est abunde. COLVM. 5, 5, 2 scrobis ... tripedaneus abunde est. AVR. VICT. Caes. 1, 5 doctorum qui abunde erant, ... percultor. SALL. Cat. 21, 1 homines quibus mala abunde omnia erant. 58, 9 omnia nobis tuta erunt, commeatus abunde. 85, 26. PHAEDR. app. 30, 6 quasi non abunde sit mihi in prato cibus. COLVM. 2, 10, 20 iugero modii tres abunde sunt. 5, 9, 16 arbori ... urna abunde erit. 8, 17, 3. 12, 46, 1 nobis abunde sunt ea quae. AVR. VICT. Caes. 4, 9 abunde ei pecuniam fore. SEN. epist. 95, 6 ad beatam vitam praecepta abunde sunt. VAL. MAX. 4, 3, 14 abunde erit ex his duo exempla ... retulisse. 5, 3 ext. 3. 6, 8, 7 cumque abunde foret iram remittere. CELS. 1, 3 abunde est ... demittere se inguinibus tenus in aquam calidam. 5, 25, 2. 7, 14 abunde est iubere spiritum continere. 8, 9, 1 SEN. benef. 7, 25, 2. epist. 40, 6 abunde est semel audisse. COLVM. 4, 19, 1 de positione iugi ... hoc dixisse abunde est. 4, 30, 5. 5, 1, 2 ita nobis abunde est, tam diffusae materiae ... maximam partem tradidisse. 5, 12, 5. 6, 24, 3 unum marem quindecim vaccis sufficere abunde est. PLIN. epist. 5, 8, 7. SEN. contr. 10, 5, 15 satis abundeque est, si opifex rerum imperitus ad legem innocens est. PLIN. epist. 4, 30, 11 mihi abunde est, si satis expressi quod efficitur. 7, 2, 3 interim abunde est, si epistulae non sunt molestae. paneg. 44.

II *cum adiectivis*: SALL. Iug. 1, 3 *animus* abunde pollens potensque et clarus est. 14, 18 abunde magna praesidia. OV. Pont. 4, 8, 37 sed qui, quam potuit, dat maxima, gratus abunde est. LIV. 8, 29, 4 erat genus omne abunde bello Samnitibus par. VAL. MAX. 4, 1, 10 ita abunde felix. SEN. dial. 11, 10, 11 nullum tam inops exilium est quod non alendo homini abunde fertile sit. SEN. clem. 1, 13, 4 felix abunde sibi visus. CVRT. 6, 7, 13 abunde constantis animi. PLIN. nat. praef. 15 nobis ... voluisse abunde pulchrum atque magnificum est. QVINT. inst. 10, 1, 25 accidit his ... ut ... se abunde similes putent, si .... 10, 1, 104 elatum abunde spiritum. 11, 1, 35 Pompeius abunde disertus. 12, 11, 13 abunde multos ad discendum annos habent. GELL. 4, 1, 4 abunde multa docuisti. 11, 15, 8 ut 'laetabundus' is dicatur qui abunde laetus sit *cf. p. 227, 41.* SOL. 5, 16 fluminum miracula abunde varia sunt. SYMM. epist. 1, 56 abunde seduli. CASSIOD. in psalm. 101 praef. abunde ditissimus. COD. Iust. 7, 7, 2, 3 sat abundeque imperiale est .... *cum adverbiis*: HOR. sat. 1, 2, 59 an tibi abunde personam satis est ... evitare? QVINT. inst. 12, 11, 19 iam nobis longa aetas et abunde satis ad discendum spatii. PALLAD. 11, 14, 18 QVINT. inst. 12, 9, 7 abunde dixit bene, quisquis rei satis fecit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

III *cum genetivo*: VERG. Aen. 7, 552 terrorum et fraudis abunde est. PLIN. nat. 25, 25 satis operae fuerit abundeque praestatum. QVINT. inst. 10, 1, 94 eruditio in eo mira . . . atque inde acerbitas et abunde salis. SVET. Iul. 86 se iam pridem potentiae gloriaeque abunde adeptum. FRONTO p. 261, 27 N. satis abundeque honorum est quos mihi . . . tribuis. GELL. 7, 8, 4 quibus abunde et ingenii et verborum est.
synonyma: bene, profuse, saepe, satis. *Lehnert.*

abundō, -āvī, -ātum, -āre. [*cps. ex* ab *et* undare. *Th.*] GLOSS. πλεονάζω, εὐπορῶ, περισσεύω, τρυφῶ; πλημμυρεῖ, crescit, pollet. *Stöcklein, Archiv 7* (*1892*) *220.* GRAMM. suppl. 300, 26 abiit, abundat, abundanter sine 'h' *quae scriptura in codicibus non raro invenitur. deest apud poetas potissimum* (CAT., PROP., LVCAN., PERS., VAL. FL., MART.; VERG. *bis*, HOR. *semel* sat., MANIL. *semel*), *devitat* TAC. (*semel* dial.). [*it.* abbondare, *prov.* aondar. *M.-L.*]

I ***superfluere,*** *afluere*: A *proprie*: NON. 41 abundare, supra modum ali, adcrescere . . . tractum ab amnibus qui quotiens augentur e crebris imbribus maioribus undis eriguntur. PLAVT. Truc. 569 meretricem ego item esse reor mare ut est: quod des devorat ⟨nec dat⟩is umquam abundat. Stich. 279 ripisque superat mi atque abundat pectus laetitia meum. 1 *de aqua*: VARRO rust. 3, 5, 2 ex eis *canalibus* caduca quae abundat per fistulam exire (FRONTIN. aq. 94 quae ex lacu abundavit, eam nos caducam vocamus). LIV. 5, 15, 11 quando aqua Albana abundasset. VITR. 8, 3, 3 *aqua* . . . crescens abundat. 8, 6, 1 uti cum *aqua* abundaverit ab extremis, in medium receptaculum redundet. *de flumine*: LVCR. 6, 267 flumina abundare ut facerent *nubes* camposque natare (5, 261 umore novo mare flumina fontes semper abundare). VERG. georg. 1, 115 si . . . amnis abundans exit. Aen. 11, 547 summis Amasenus abundans spumabat ripis. LIV. 30, 38, 10 abundavit Tiberis (VLP. dig. 39, 2, 9). SEN. nat. 3, 28, 2 nubes et amnes abundare. 4, 1, 1 quid ita Nilus aestivis mensibus abundet (TIB. 1, 7, 22 qualis . . . fertilis aestiva Nilus abundet aqua). PLIN. nat. 5, 55. SIL. 13, 759 nullo non tempore abundans umbrarum huc agitur torrens. STAT. Ach. 1, 102 lateque deae Sperchius abundat obvius. *de fonte et umore*: SEN. nat. 4, 2, 27 aestate flumina crescerent omnia, putei aestate abundarent. PLIN. nat. 18, 188 in omnem partem fons abundat (AMM. 22, 13, 4 fontes antehac aquarum copiosis pulsibus abundantes. 29, 6, 17). LVCR. 5, 265 fit ut nil umor abundet. VERG. georg. 3, 484 rursus abundabat fluvidus liquor. SEN. nat. 3, 14, 1 si abundat humor ad flumina profundenda. PLIN. nat. 19, 138 si abundavere *umor fimumque*, laetior fertilitas. COLVM. arb. 8, 3 ut ex his potius plagis humor defluat quam ex insitione ipsa abundet. SCRIB. LARG. 47 cum per utrasque nares sanguis abundavit. PLIN. nat. 13, 57 multo lacte abundante. CELS. 2, 7 p. 39 D. si sanguis aut calor abundat. 2, 10 p. 52 D. tenuioribus magis sanguis, plenioribus magis caro abundat (FRONTO p. 133, 14 N. sanguinem, ubi abundet, detrahendum). 3, 21 p. 109 D. si per talia auxilia venter non siccatur, sed humor nihilo minus abundat. PLIN. nat. 15, 53 quoniam tanta vis suci abundat. *cf.* AVREL. Fronto p. 67, 25 N. mihi sic ut mustum in dolio in pectore tuum desiderium scatere et abundare et spumas facere. VVLG. Sir. 21, 16 scientia . . . tanquam inundatio abundabit. 24, 43 ecce factus est mihi trames abundans (διῶρυξ εἰς ποταμόν).
2 *de igni*: LVCR. 6, 669 unde repente queat ignis abundare Aetnaeus. VITR. 2, 6, 2 non minus etiam memorantur antiquitus crevisse ardores et abundavisse sub Vesuvio monte et inde evomuisse circa agros flammam. *cf.* SEN. nat. 2, 30, 1 Aetna . . . multo igne abundavit. SCHOL. Pers. 6, 1. 3 *accedit*: *unde?* LVCR. 4, 91 omnis odor fumus vapor atque aliae res consimiles ideo diffusae ⟨e⟩ rebus abundant. 4, 145 semper enim summum quidquid de rebus abundat quod iaculentur. 5, 920 quae de terris nunc quoque abundant herbarum genera ac fruges. VVLG. Sir. 24, 39 a mari enim abundavit cogitatio eius.
B *de copia cuiuslibet rei*: 1 LIV. 2, 41, 9 velut abundarent omnia. 5, 34, 5 quod eius ex populis abundabat. VITR. 2, 8, 2 cum autem superarit et abundarit copia calcis et harenae (PLIN. nat. 15, 82. SVET. Iul. 10. AMM. 14, 4, 6 lactis abundans copia. 20, 11, 4. AVG. civ. 19, 7). 1, 4, 7 quod abundant umidae partes. PHAEDR. 3 epil. 6 quamvis materiae tanta abundet copia. 4 epil. 2 supersunt multa . . . et copiosa abundat rerum varietas. COLVM. 7, 1, 1 paleis vero quae paene omnibus regionibus abundant. 9, 8, 14 quibus *locis* abundant apes. SEN. dial. 4, 19, 1 prout alicuius elementi maior vis abundavit. TEST. porcelli p. 241, 10 B. ubi abundant cymae. PLIN. nat. 9, 52 conchylia desunt, cum ostreae abundent. 10, 37 cum abundent etiam quae gula humana populatur. 11, 92 opibus abundantibus. 14, 4 quare abundabant et praemia et opera vitae. 15, 25 at in Aegypto ubi abundat *cici arbor*. 16, 137 cum teporis arbores abundent ibi. 17, 53 abundante geniali copia pecudum. 17, 228 si necessariis temporibus imbres aut tepores vel adflatus defuere aut contra abundavere. 22, 21 mulierum mensibus sive subsidant sive abundent (22, 147). 37, 41 in ea re quae cotidie invehatur atque abundet. QVINT. inst. 5, 7, 23 si deficietur pars diversa, paucitatem, si abundabit, conspirationem . . . oportebit incessere. decl. 345 p. 362 cum alioqui abundaret *patrimonium.* FRONTIN. strat. 3 praef. ut abundare videantur quae deerunt. SVET. Aug. 2 avus . . . abundante patrimonio tranquillissime senuit. VLP. dig. 7, 8, 12 si abundent *poma* in fundo. CYPR. hab. virg. 11 abundant pecudum greges in agris tuis. AMM. 21, 12, 24 hoc administrante alimentaria res abundavit. 22, 15, 15 crocodilus per eos tractus abundat. 31, 14, 3 cuius rei licet abundent exempla (AVSON. 419, 75 abundant in te . . . bonitatis et virtutis exempla). VVLG. III Esdr. 8, 22 amphoras . . . et alia quaecunque abundant sine taxatione. Sir. 23, 3 ne . . . multiplicentur delicta mea et peccata mea abundent (πλεονάσωσι). act. 16, 5 ecclesiae abundabant (ἐπερίσσευον) numero quotidie. EXPOS. tot. mundi geogr. p. 114, 8 *in Aegypto* aruspices et adoratores et divini obtimi habundant. p. 111, 4 *in Palaestina invenies* palmulam . . . et psittatium et omne genus pomorum habundantem. *passim ibidem.* AVG. civ. 2, 20 p. 78 D. abundent publica scorta. 5, 12 p. 214 D. undique tales iam morum labes superabant atque abundabant. retract. 2, 43, 1 mala ista exoriri atque abundare. SORAN. 95 ut lac abundet nutricis. SVLP. SEV. chron. 1, 2, 7 cum iam humanum genus abundaret. 1, 13, 2. 2, 29, 1 abundante iam Christianorum multitudine. 1, 11, 8 abundantibus frumentis. COD. Theod. 6, 4, 9 (*a. 356*) hoc numero large abundare substantiam virtutis honorandae. PROSP. in psalm. 147, 19 quia abundarent etiam circa iustos causae ultionum. 2 SEN. dial. 12, 18, 6 si id unum ex dolore, quod et superest et abundat, exciderit. 6, 33, 3 *amicitia* quae non aliubi magis deest quam ubi creditur abundare. CAEL. AVR. acut. 2, 166 utrum . . . abundent solutiones.
accedit: *cui?* VAL. MAX. 6, 4 praef. quod magis desiderio satisfaciat quam satietati abundet. LACT. Phoen. 124 tantus avi decor est, tantus abundat honor. VEG. mul. 1 praef. 2 licet . . . Pelagonio non defuerit et Columellae abundaverit dicendi facultas. AVG. civ. 17, 20 p. 250 D. vitia . . . huic aetati adsolent abundare. AMM. 24, 3, 6. 27, 5, 6 *manus* quam sibi crediderit abundare. 20, 11, 5 cui *militi* ut abundare stipendium possit. SCHOL. Iuv. 10, 30 lacrimae Heraclito. PALLAD. 1, 21 octo pedes ad spatium standi singulis boum paribus abundant. VVLG. Marc. 12, 44 ex eo quod abundabat illis, miserunt. ALC. AVIT. hom. 24 quae mihi gratulor sufficere, vobis arbitror abundare. CASSIOD. var. 2, 14. *in sermone ecclesiastico*: VVLG. Matth. 5, 20 nisi abundaverit iustitia vestra plus (ἐὰν μὴ περισσεύσῃ . . . πλεῖον τῶν γ.) quam scribarum (prov. 15, 5 in abundanti [πλεοναζούσῃ] iustitia virtus maxima est). *cf.* TERT. idol. 2 quomodo abundabit iustitia nostra super scribas . . . nisi abundantiam . . . iniustitiae perspexerimus (LVCIF. Athan. 2, 4 AVG. civ. 20, 9. 21, 27. LEO M. serm. 92, 2). FILASTR. 82, 7 in Christo . . . eius clementia . . . abundat. LVCIF. Athan. 2, 22 per abundantem iniquitatem tuam recessisse ab apostolica fide. VVLG. Matth. 24, 12 quoniam abundavit iniquitas, refrigescet caritas (AVG. civ. 14, 9. 19, 8. 20, 8). Rom. 3, 7 si enim veritas dei in meo mendacio abundavit in gloriam ipsius (AVG. civ. 14, 4). 5, 15 gratia dei et donum . . . in plures abundavit. 5, 20 lex subintravit ut abundaret (πλεονάσῃ) delictum, ubi autem abundavit delictum superabundavit gratia (6, 1. II Cor. 4, 15 ut gratia abundans . . . abundet [πλεονάσασα . . . περισσεύσῃ] in gloriam dei. 9, 8). II Cor. 1, 5 sicut abundant passiones Christi in nobis, ita et per Christum abundat consolatio. 3, 9 multo magis abundat ministerium iustitiae in gloria. 8, 2 paupertas . . . abundavit in divitias simplicitatis. 9, 12 ministerium huius officii non solum supplet ea quae desunt sanctis, sed etiam abundat per multas gratiarum actiones. Phil. 1, 9 ut caritas vestra magis ac magis abundet (I Thess. 3, 12. II Thess. 1, 3). 1, 26.
PAVL. NOL. epist. 32, 21 gloria. AVG. civ. 10, 25 terrenas promissiones cum eas impiis abundare perspiceret. *ibid.* cuncta illa . . . quae abundare apud impios cum vidisset . . . . *de veste*: APVL. met. 7, 8 veste muliebri . . . in sinus flaccidos abundante. *de numero excedente*: CENS. 20, 4 ut dies unus abundaret *anni lunaris*. SOL. 1, 39 solis meatum non ante 365um diem abundante insuper quadrantis particula zodiacum conficere cursum. MACR. sat. 1, 13, 12 intercalares octo afluebant dies . . . quibus numerum apud Romanos super Graecum abundasse iam diximus. *de litteris*: SVET. Aug. 87 nec ab extrema parte versuum abundantis litteras in alterum transfert.
term. techn. grammaticorum de verbis syllabis litteris superfluis i. q. πλεονάζει, παρέλκει: PRISC. gramm. III 109, 15 abundat litera . . . abundat etiam syllaba . . . nec non etiam dictio (APOLLON. 4, 22 *ter* πλεονάζει). PORPH. Hor. epod. 1, 5 bis posuit particulam 'si', sed semel abundat, *et saepius.* PS. ASCON. p. 190 B. abundare enim videtur 'non'. DON. Ad. 887 'atqui' abundat per παρέλκον. Andr. 579 παρέλκεται 'adeo' . . . et abundat. Hec. 83 'me' . . . adiectio est et abundat. *passim.* PRISC. gramm. III 155, 11 cui licet et deficere et abundare. 341, 8. 359, 10. *et passim.* MAR. VICTOR. gramm. VI 61, 14 hypercatalecticum contra, cum metrum in postrema parte una syllaba abundat. *ibid.* 62, 2 cum ad integram coniugationem una abundat syllaba. *al.* PRISC. gramm. III 35, 11 abundant syllabice *praepositiones.* VLP. dig. 28, 5, 1, 3 nam et 'mihi' et 'Titius' abundat. *cf.* 50, 17, 94.
in declinatione pro sollemnibus crescere, accrescere: PRISC. gramm. II 230, 10 genetivum una syllaba abundantem ut 'aer, aeris'. 296, 23. 352, 21. 295, 24. DIOM. gramm. I 364, 17 abundat syllabă, cum maior pars ita cadet, quasi sospito, sospitavi. PRISC. II 459, 4 abundat praeteritum unā syllabā (*at* 12 crescit). 465, 10. 468, 9. *vide* adiectio, supervacuus, vaco. *de usu et ratione abundantiae v.* parelcon, pleonasmus.

II ***aliquid abunde habere***: *ponitur cum ablativo* (ASPER gramm. suppl. 60, 27 abundo bonitate et bonitatibus, non bonitatem et bonitates, *sed cf. p. 235, 32*); *cum genetivo apud* LVCIL. 272 ISID. orig. 19, 17, 7. MANIL. 2, 600. *cf.* abundans.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A *de hominibus*: *in possessione*: TER. Haut. 527 at quasi is non ditiis abundet. ACC. trag. 685 neque tam abundans fortunis (QVINT. inst. 6, 1, 50 fortuna). LVCIL. 272 quarum et abundemus rerum et quarum indigeamus. RHET. Her. 4, 60 si quis . . . muneribus et naturae commodis omnibus abundabit. CIC. parad. 6 cum viderem rebus his circumfluentis ea tamen desiderare maxime quibus abundarent. Tusc. 5, 44. rep. 2, 26 posse *cives* colendis agris abundare commodis omnibus. off. 2, 13. 3, 25 vivere . . . abundantem omnibus copiis (SEN. clem. 1, 19, 8 copia bonorum omnium. PLIN. nat. 26, 18. FLOR. 2, 13, 39). nat. 2, 95. Font. 43 eorum hominum copia populum Romanum abundare. Sull. 7. Marc. 8 gentes . . . omni copiarum genere abundantes (*cf.* CAES. civ. 1, 49, 1. 3, 47, 3 NEP. Eum. 5, 2. AVG. civ. 1, 30 p. 47 D. cupitis habere pacem et omni genere copiarum abundare). Verr. 4, 9 istum rebus omnibus undique ereptis impune eludentem circumfluere atque abundare. 5, 62 ea quibus abundabat, plurima vasa. parad. 13. ad Brut. 1, 2, 1 copiis abundat. epist. 7, 10, 2 qui sagis non abundares. CAES. Gall. 7, 14, 3 equitatu ipsi abundent (7, 64, 2 BELL. Afr. 5. *cf.* LIV. 30, 11, 3 viris equisque. FLOR. 2, 13, 47). civ. 3, 49, 6 commeatus omni genere (*cf.* FRONTIN. strat. 3, 15, 1). 1, 52, 3 ut nostri magna inopia necessariarum rerum conflictarentur, illi omnibus abundarent rebus. VERG. georg. 4, 139 apibus. OV. epist. 15, 354 *Asia* viris dives, dives abundat equis. Ib. 180 *Tantalus* semper eget, liquidis semper abundat aquis. LIV. 4, 18, 4 Veiens multitudine abundans (21, 8, 3. 24, 48, 7. CVRT. 4, 16, 2). 35, 3, 5 militum numero. 25, 40, 1 signa tabulasque quibus abundabant Syracusae. 35, 48, 7 abundasse auro semper regna Asiae (SVET. Iul. 54). PAVL. FEST. 3 gloriosum putabant esse, qui farris copia abundaret. VAL. MAX. 2, 2, 5 opum quibus ad invidiam diu abundaveras. 5, 6, 8 pecunia. 7, 2. ext. 12 non erit ille divitiis et honoribus abundans (9, 14, 5 AMM. 29, 5, 28 AVG. civ. 10, 18 p. 431 D.). 9, 14, 3 Scipio cum plurimis et clarissimis familiae suae cognominibus abundaret. SEN. dial. 2, 18, 1 vitia quibus abundabat (SVLP. SEV. chron. 1, 48, 1). benef. 1, 12, 3 quanto acceptius est si id damus quod quis non habet quam cuius copia abundat? epist. 66, 22 pone ex alia parte virum bonum divitiis abundantem, ex altera nihil habentem, sed in se omnia. CVRT. 4, 2, 12 opifices quorum copia urbs abundabat. COLVM. 10, 308 mercibus ut vernis dives Vortumnus abundat. QVINT. inst. 5, 10, 26 in divite ac paupere, propinquis amicis clientibus abundante et his omnibus destituto. 11, 1, 21 abundans opibus. decl. 276 p. 129 omnibus quibuscunque antea abundaverunt destituta. PLIN. epist. 7, 22, 2 facultatibus. FLOR. 1, 41, 5 *urbes* diutina praeda abundantes. TERT. pudic. 9 abundantes pane caelesti. VOPISC. Aur. 13, 2 abundamus per te praeda, abundamus gloria. AMM. 23, 6, 84 margaritis quibus abundant *Persae*. 21, 12, 15 vastantes agros omnibus congruentibus abundabant. VVLG. deut. 28, 11 omnibus bonis (II Esdr. 9, 25 deliciis). iud. 1, 19 falcatis curribus. LUC. 15, 17 abundant panibus. HIER. epist. 5, 2 multis sacrae bibliothecae codicibus abundamus. 58, 2 possessionum reditibus abundare. PAVL. NOL. carm. 1 praef. patri familias maritimis deliciis abundanti. AVG. civ. 10, 16 p. 426 D. quibuslibet aliis bonis praeditum atque abundantem. 10, 25 p. 440 D. ea . . . quibus *impios* cum abundare cernerem. 18, 35 p. 309 D. 22, 29 p. 626 D. quanto amplius tunc omnes munere isto abundabunt. *de morbosa abundantia* SCRIB. LARG. 104 qui . . . saliva abundant. CAEL. AVR. acut. 1, 100 sanguine (CASS. FEL. 6 p. 13).

translate: CIC. Tusc. 2, 26 abundare otio. parad. 12 domesticis exemplis abundamus (div. 2, 48 non pugno; abundas enim similibus. QVINT. inst. 12, 4, 1 exemplorum copia). off. 1, 1 abundare praeceptis institutisque philosophiae. 1, 78 vir abundans bellicis laudibus. epist. 10, 10, 2 omnibus amplissimis honoribus abundabis. Tusc. 5, 58 abundaret . . . et aequalium familiaritatibus et consuetudine propinquorum. Planc. 87 numquam quo ceteri saepe abundarunt, id mihi ipsi auxilium meum defuisset. de orat. 2, 93 breves sententiisque magis quam verbis abundantes (Brut. 234 nec abundans verbis. Tusc. 2, 35. Att. 12, 52, 3 verba tantum adfero quibus abundo. SEN. epist. 100, 12. AMM. 23, 6, 80 inanibus verbis). 1, 22 Graecos homines non solum ingenio et doctrina sed etiam otio studioque abundantis (3, 59 cum ipsi doctrina et ingeniis abundarent. 3, 122 homines . . . abundantes otio nobis occupatis involaverunt. epist. 4, 8, 1 non ita abundo ingenio, ut te consoler cum ipse me non possim). 1, 85 homo promptus atque omni abundans doctrina. 2, 151 orationis . . . copia . . . ut abundant philosophi (*cf.* STAT. silv. 1, 4, 35 fandique opibus sublimis abundas). Att. 3, 15, 4 me quo tu abundabas egere consilio (epist. 10, 16, 2 quamquam consilio non eges vel abundas potius). fin. 2, 63 voluptate. CVLEX 92 requie . . . abundet. SEN. contr. 7, 1, 27 Cestium Latinorum inopia . . . laborasse, sensibus abundasse. PLIN. nat. 11, 154 *palpebras* defluere venere abundantibus tradunt. QVINT. inst. 10, 5, 3 rerum copia Graeci auctores abundant (11, 2, 1). 2, 7, 4 copia verborum optimorum et compositione. PLIN. epist. 1, 17, 4 virtutibus (7, 8, 3 CAPITOL. Ver. 1, 4). FRONTO p. 152, 15 N. sententiis autem gravissimis . . . abun⟨dare⟩. AMM. 28, 4, 10 abundare omni cultu humanitatis. 28, 2, 11 numero et exquisitis fallaciis. VVLG. Sir. 19, 21 melior est homo . . . deficiens sensu quam qui abundat sensu. II Cor. 8, 7 sicut in omnibus abundatis fide et sermone . . ., ut et in hac gratia abundetis. PAVL. NOL. epist. 24, 23 ut iustitia qua indigemus abundemus et iniquitate qua abundamus egeamus. carm. 19, 439 *sacrilegus* vivit inops fructu sed vulnere fraudis abundans. AVG. civ. 3, 11 p. 109 D. Numa Pompilius pace abundans. 19, 5 p. 363 D. quot et quantis abundet malis humana societas. *de animo*: TER. Phorm. 163 amore abundas (DON. abundare dicitur qui successu prospero afluit). TVRPIL. 190 mira lenitudine ac suavitate abundat. CIC. Cluent. 184 mulier abundat audacia. VAL. MAX. 8, 3, 2 verba fecit . . . quod impudentia abundabat.

B *de terra vel regione i. q. feracem, plenam esse alicuius rei*: SIS. hist. Non. 113 et partim fera vite, partim lauro et arbusto ac multa pinu ac myrtetis abundant. VARRO rust. 2, 4, 7 cum pabulo abundat terra. CIC. Cato 56 villa . . . abundat porco . . . lacte, caseo, melle. rep. 2, 11 locum . . . fontibus abundantem (COLVM. 9, 1, 4 FRONTIN. strat. 3, 7, 2). ad Q. fr. 1, 1, 8 nullum vas, nulla vestis . . . quibus rebus abundat ista provincia. LIV. 22, 9, 3 in agrum Picenum . . . non copia solum omnis generis frugum abundantem, sed refertum praeda. 23, 49, 12 ex provincia . . . tum iuventute abundante (CVRT. 4, 4, 20). SEN. nat. 3, 6, 2 Italiam abundare rivis et fluminibus (3, 8 interiora terrarum abundare aquis dulcibus. 4, 2, 28. 5, 7, 2). CVRT. 5, 1, 4 urbes agrosque omni copia rerum abundantes (6, 4, 21. 5, 2, 1 fertilis terra copia rerum et omni commeatu abundans). 8, 6, 3 regionem . . . frumento et pecoribus abundantem. 10, 1, 11 insulam . . . auro abundare, inopem equorum esse. COLVM. 6, 27, 2 pascua . . . mollibus potius quam proceris herbis abundantia. 9, 1, 5 saltus . . . terrenis fetibus et arboribus abundant. 9, 13, 14 et prata et arva floribus. 9, 15, 8 rura pastionibus. MELA 1, 61 Arabia . . . ture atque odoribus abundat. 2, 86 *Hispania* . . . viris equis ferro . . . auroque etiam abundans (3, 47 insulae plumbo). 3, 58 Talge . . . sine cultu fertilis, omni fruge ac fructibus abundans. 3, 102. 3, 104 saltus citro terebintho ebore. PLIN. nat. 6, 91 agros . . . pomis abundare. 6, 104 *emporium* . . . neque est abundans mercibus. 6, 205 cum omnes *insulae* copia pomorum et avium . . . abundent, hanc et palmetis . . . ac nuce pinea abundare. *al.* FRONTIN. strat. 3, 45. IVV. 2, 8 quis enim non vicus abundat tristibus obscaenis? PLIN. epist. 2, 17, 28 mare . . . piscibus. FLOR. 1, 43, 2. SOL. 52, 41 vermibus Gangen. 52, 49 Tylos . . . vineis abundat. TREB. trig. tyr. 18, 8 Galatia frumentis. SILVIA 13, 2 vallem . . . habundantem vineis et arboribus. 19, 1 civitas habundans multitudine hominum. 18, 1 civitas valde pulchra et opulenta est atque abundans omnibus. AMM. 14, 8, 11 Palaestina cultis abundans terris et civitates habens egregias. 14, 8, 14 fertilitate abundat rerum omnium Cyprus. 22, 10, 1 voluptatis inlecebris . . . abundant Syriae omnes. 23, 6, 31 civitatibus Media (23, 6, 47. 23, 6, 69). 18, 3, 9 montem Taurum aquilis abundantem. 18, 7, 5. VVLG. psalm. 64, 14 valles abundabunt frumento. HIER. c. Vigil. 1 Gallia . . . viris semper fortibus et eloquentissimis abundavit. ISID. orig. 19, 17, 7 pigmenti Hispania ceteris regionibus plus abundat.

adde: *de saeculo*: TAC. dial. 12 aureum saeculum, et oratorum et criminum inops, poetis et vatibus abundabat. *de arboribus*: VITR. 2, 9, 8 quercus terrenis principiorum satietatibus abundans. PLIN. nat. 23, 134 mora . . . largo suco abundant. 17, 252 *ulmi* cum alimento nimio abundare sentiuntur. HIER. epist. 129, 2 arbores . . . novis frugibus abundantes. *de fructibus*: PLIN. nat. 13, 45 *patetae* nimio liquore abundant. 15, 109 cum praesertim duracina suco abundent.

alia: OV. met. 2, 764 *domus* igne vacet semper, caligine semper abundet. VAL. MAX. 9, 1, 1 Oratae mensae varietate fericulorum abundarent. SIL. 6, 51 sanguine abundat hiatus. STAT. silv. 1, 4, 102 anguis abundat spumatu. SVET. Cal. 57 cruore scaena abundavit. APVL. met. 2, 11 ut . . . et oleo lucerna et vino calix abundet. 4, 3 alvus . . . crudis illis oleribus abundans. RVT. rhet. 2, 1 ornatus eius *mulieris* opibus abundabat.

C *de rebus abstractis*: CIC. inv. 2, 143 cum aequitate causa abundabit. orat. 134 lumina quibus sic abundabit *forma*. Balb. 17 oratio omnibus ornamentis. Tusc. 5, 44 ad illam abundantem bonis vitam. Att. 7, 3, 5 causa ceteris rebus abundat. OV. ars 2, 552 barbaria noster abundat amor. epist. 6, 76 ira. MANIL. 2, 600 abundant cuncta furoris. SEN. contr. 1 praef. 23 ingenium eius et hac dote abundaverit. VAL. MAX. 3, 3, 1 patientiam . . . minus generoso spiritu abundantem. 4, 4 pr. cum huius horridior aspectus solidis et certis bonis abundet. 9, 1, 17 P. Clodii iudicium quanta luxuria et libidine abundavit. SEN. dial. 7, 10, 2 nequitiam abundare iucundis. 11, 11, 5 *animus* ipse bonis suis abundat et fruitur. QVINT. inst. 9, 3, 50 schema πολυσύνδετον coniunctionibus abundat. 5, 7, 23. 10, 1, 129 corrupta pleraque atque eo perniciosissima quod abundant dulcibus vitiis. PLIN. epist. 3, 12, 1 *cena* Socraticis tantum sermonibus abundet. AVREL. Fronto p. 27, 14 N. litterae tanta benignitate scatentes, tanta adfectione abundantes. VVLG. psalm. 49, 19 os tuum abundavit malitia.

D *absolute ponitur*: *de pecunia*: CIC. Att. 15, 15, 3 cum ex reliquis . . . abundare debeam, cogor mutuari. 1, 4, 3 Caietam si quando abundare coepero, ornabo. SVET. Claud. 28 abundaturum si a duobus libertis in consortium reciperetur. *cf.* VVLG. Matth. 25, 29 omni enim habenti dabitur et abundabit (περισσευθήσεται). 13, 12. Phil. 4, 12 scio et humiliari, scio et abundare . . . et abundare et penuriam pati. I Macc. 3, 30 abundaverat super reges qui ante eum fuerant.

CIC. frg. inc. 16 αὐτάρκεια est quae parvo contenta omne id respuit quod abundat. Lael. 23 et absentes adsunt et egentes abundant

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parad. 49 uter est divitior? ... qui eget an qui abundat? 43. div. 1, 61 sive deest naturae quippiam sive abundat atque afluit. HOR. sat. 2, 5, 89 neu desis operae neve immoderatus abundes *scil. opera.* VAL. MAX. 5, 10, 2 qui ad donandos usque liberos abundaverat. SEN. nat. 6, 16, 3 necesse est abundet ac plena sit *terra.* QVINT. inst. 10, 5, 12 qui haec tractaverit utique in illis ... magis abundabit eritque in omnes causas paratus. CARM. de fig. 171 cur ita abundas? VVLG. Iob 12, 6 abundant tabernacula praedonum. psalm. 72, 12 abundantes (εὐθηνοῦντες) in saeculo obtinuerunt divitias. *cf.* 143, 13 oves ... abundantes (πληθύνοντα) in egressibus suis. sap. 11, 5 cum abundarent filii Israel. Sir. 6, 5 lingua eucharis in bono homine abundat. 10, 30 melior est qui operatur et abundat in omnibus. 11, 11 dolens impius et tanto magis non abundabit (ὑστερεῖται). 11, 12 plus deficiens virtute et abundans paupertate. Rom. 14, 5 unusquisque in suo sensu abundet (HIER. epist. 71, 6 unaquaeque provincia). 15, 13 in spe. I Cor. 15, 58 in opere domini (deut. 30, 9). 8, 8 nec si manducaverimus, abundabimus (περισσεύομεν) neque si non manducaverimus deficiemus (ὑστερούμεθα). *cf.* TERT. ieiun. 2. 15. VVLG. II Cor. 8, 15 qui multum *collegerat,* non abundavit (ἐπλεόνασεν) et qui modicum, non minoravit (ἠλαττόνησεν). Phil. 4, 18 habeo autem omnia et abundo. I Thess. 4, 1 sic et ambuletis ut abundetis magis (4, 10). AVG. pat. 15, 12 error iste eorum est qui abundant. *accedit* ad: AMBR. off. 2, 119 ad omnia abundat animi simplicitas. HEGES. 5, 23 abundat unius vestimentum ad sepulturam duorum. VVLG. I Cor. 14, 12 ad aedificationem ecclesiae quaerite ut abundetis. AVG. epist. 135, 1 nullam ad perdiscendum abundare credit aetatem. in: VVLG. II Cor. 9, 11 ut abundetis in omnem simplicitatem. *enuntiatum:* ALC. AVIT. epist. 40 p. 69, 4 per duos ecclesiae principes abundabit Gallias erudiri. VVLG. psalm. 77, 38 et abundavit ut (πληθυνεῖ τοῦ) averteret iram suam. POMP. gramm. V 294, 15 abundabat ... dicere *i. satis erat.*

E *cum accusativo: cf. p. 232, 81.* **1** *abunde habere:* ITALA (Clem. ad Cor. 35) psalm. 49, 19 os tuum abundavit malitiam (VVLG. malitia). ALC. AVIT. epist. 83 p. 94, 28 ut mutentur praesentiae vices, quod Vienna abundat, Cabillonus obtineat. COMM. Bern. Lucan. 1, 166 unaquaeque gens habundat, ut una aurum, alia argentum. **2** GLOSS. V 649, 12 abundare abunde dare: ITALA cod. Clarom. Rom. 15, 13 ad abundandam vobis spem nostram (VVLG. ut abundetis in spe). II Cor. 9, 8 potens est deus omnem gratiam abundare (περισσεῦσαι, VVLG. abundare facere) in vobis. 4, 15 ut gratia abundans per multos gratiarum actionem abundet (περισσεύσῃ, VVLG. in gratiarum actione) in vobis. **3** *excedere:* NERAT. dig. 17, 1, 35 sic et tua pars coartabitur, ut non abundet mandati quantitatem *in loco ut videtur interpolato.*

synonyma: ad I: afluo, satisfacio, supero. *ad II:* circumfluo, plenus sum. *opposita: ad I:* desum, vaco. *ad II:* careo, egeo, indigeo, deficior, destituor; nihil habeo, inops sum.

part. pro adi. **abundāns,** -tis. *comp.* abundantior *inde a* CIC. (Pis. 69), *item superl.* CIC. rep. 2, 34 de orat. 2, 58. *de constructione non sat accurate* PRISC. gramm. III 216, 22 'abundans illius rei' nomen est, nam participium ablativo quomodo et verbum eius coniungitur. VII 449, 5. **1** *de rebus fluentibus:* ACC. trag. 297 apud abundantem antiquam amnem et rapidas undas Inachi. LVCR. 1, 282 flumine abundanti. VITR. 5, 9, 6 ex umidis et abundantibus. COLVM. 7, 6, 4 lactis abundantissimi. SCRIB. LARG. 24 cum tenuis abundansque fluit lacrima. PLIN. nat. 2, 227 fluvius ... abundantior aestate. 11, 223 hostiae abundantiorem *sanguinem* fundunt, si prius bibere. FRONTIN. aq. 117 praesidium aquarum abundantium (-ius *cod.*). 72 Claudia (-iae *cod.*) abundantior. 91 novus Anio ... cum editissimus veniat et inprimis abundans. SILVIA 4, 7. AMM. 23, 6, 43 Choatres fluviis ceteris abundantior. 24, 3, 10 (31, 2, 13?). HEGES. 4, 17 fons abundans atque uberior ad potum. AVG. civ. 10, 8 p. 414 D. petram ... multitudini abundantia fluenta fudisse. COLVM. 4, 30, 3 riguus ager vel uliginis abundans. 6, 24, 5 *vaccae* lactis abundantes. *in imagine:* CIC. rep. 2, 34 influit ... abundantissimus amnis illarum disciplinarum et artium. Tusc. 1, 64 eloquentiam ... fluere abundantem sonantibus verbis. VAL. MAX. 2, 2, 3 litterarum ... abundantissimum fontem *i. Ciceronem.* OROS. apol. 26, 5 abundantiora de pectore tuo venena suxerunt. **2** *translate de rebus large paratis vel usurpatis:* GLOSS. ὑπερπλεονάζων, affluens. abundantior περισσότερος, περιουσιώτερος. ENN. ann. 454 abundantes hastas. LVCR. 2, 1089 genus omne quod hic generatim⟨st⟩ rebus abundans. CIC. Quinct. 40 non adesa iam sed abundanti etiam pecunia. fin. 2, 111 terra fundit ex sese pastus varios atque abundantes. LIV. 1 praef. 12 voluptates. VITR. 2, 1, 7 abundantem copiam ad aedificationes ab ea (*natura*) comparatam. VELL. 2, 106 abundantissima rerum omnium copia (VAL. MAX. 6, 4 pr. VITR. 7 pr. 10 QVINT. inst. 7 pr. 1 AMM. 14, 4, 6. 20, 11, 4. 30, 1, 9). VAL. MAX. 9, 1 ext. 1 dapibus largis, abundanti vino. 2, 1, 5 auro. 4, 7, 7 opibus (BOET. cons. 3, 3 p. 56, 15 *cf.* LIV. 9, 39, 11). 6, 9, 5 bonis. 6, 9 ext. 4 divitias. QVINT. decl. 345 p. 363, 11 luxuriae. PLIN. nat. 31, 109 *nitrum* multo abundantius, sed deterius. ITALA (Tert. pudic. 13) II Cor. 2, 7 abundantiore (VVLG. -i, περισσοτέρᾳ) tristitia (HIER. epist. 122, 3. 125, 3). SOL. 11, 12 proventus. AMM. 15, 4, 8 numerus armatorum. 17, 4, 15 flamma (SORAN. 2, 10 ignis). 22, 4, 5. 28, 6, 5 commeatu. 31, 11, 2 milite. VVLG. Esth. 1, 7 vinum abundans et praecipuum. Matth. 5, 37 quod autem his abundantius (περισσόν) est, a malo est. I Cor. 12, 23 honorem. 24. Phil. 4, 17 fructum. CAEL. AVR. acut. 3, 5, 52 vehemens et in senibus abundans *passio.* CASSIAN. inst. 7, 24 fomitem cupiditatis. SEV. MINOR. Migne 20, 732 eloquio. SALV. gub. 7, 9 beneficiorum ... dote. CASSIOD. var. 7, 13, 1 greges ... equorum. BOET. cons. 4, 2 p. 91, 9 fides. ENNOD. epist. 7, 33 salutem. *superfluus, inutilis:* AVG. ord. 2, 19, 51 optans habere filios non habeat, alius abundantes exponat. SIDON. epist. 9, 11, 10 blateratus. COD. Iust. 6, 23, 17 cautela. *acceptus:* ITALA (Lucif. Athan. 2, 28) Tit. 2, 14 mundet sibi populum abundantem (περιούσιον, VVLG. acceptabilem). *ibid.* 1, 3. exod. 19, 5 eritis mihi populus abundans (VVLG. in peculium) prae omnibus gentibus.

3 *de rebus large instructis:* LVCR. 4, 1199 subat ardet abundans natura. VAL. MAX. 4, 4, 91 ut non abundantibus, ita fidis uberibus. PETRON. 29 Fortuna cornu abundanti copiosa. SVET. Cal. 17 epulum. Nero 42 cenam. IVL. VAL. 2, 15 urbs ... opulens et abundans. VVLG. Dan. 11, 24 abundantes et uberes urbes. psalm. 127, 3 vitis. SORAN. 1, 128 dentibus iam abundantibus et firmis. ITALA (Lucif. non parc. 25) Matth. 12, 34 ex abundanti corde (περισσεύματος τῆς καρδίας, VVLG. abundantia cordis) unusquisque loquitur de ore suo.

4 *de hominibus (synonymum* dives, *oppositum* inops): CIC. Phil. 2, 66 non illa (*supellex*) quidem luxuriosi hominis, sed tamen abundantis. Brut. 238 non erat abundans *verbis,* non inops tamen. QVINT. decl. 301 p. 186, 6 abundans et locuples. PAVL. NOL. epist. 32, 21. *triumphans, superbus:* LVCIL. 104 abundans ... redit. VVLG. psalm. 122, 4 opprobium abundantibus et despectio superbis. CLAVD. 26, 110 fatum.

5 *additur casus:* LVCR. 5, 817 cubile ... multa et molli lanugine abundans. NEP. Eum. 8, 5 *via* copiosa omniumque rerum abundans. LIV. 29, 25, 12 fertilissimus ager eoque abundans omnium copia rerum est regio. MANIL. 1, 858 ignibus usque adeo natura est omnis abundans. VAL. MAX. 7, 1, 2 regno Lydiae armis et divitiis abundantissimo. PLIN. nat. 16, 44 taeda ... abundantior suco quam reliqua *laricis genera.* SOL. 5, 27 *achatae* qui sunt facie cerea abundantes, trivialiter neglegantur. 56, 18 amnes siluris piscibus abundantes. IVL. VAL. 3, 22 oppidum opulens sane et abundans omnibus necessariis. HEGES. 3, 6, 4 regio ... abundans lactis. 4, 27 frugum regio ferax ceterorumque terrae munerum vel negotiorum abundans. 5, 50 regio populis frequens et pecoris abundans. SIDON. epist. 4, 8, 2 ager herbis. *de hominibus:* RHET. Her. 5, 28 hominem laudem egentem virtutis, abundantem felicitatis. CIC. Pis. 69 consilio, ingenio, sapientia. frg. B 8, 16 copiis. de orat. 2, 58 longe eruditissimus et rerum copia et sententiarum varietate abundantissimus. VERG. ecl. 2, 20 quam dives pecoris, nivei quam lactis abundans. CVRT. 9, 2, 10 abundantes onustosque praeda. TERT. adv. Marc. 2, 24 misericordiae. AMBR. Abr. 1, 67 dives pecoris atque abundans servitiorum. 2, 24. MAR. VICTOR carm. 3, 116 ut mihi non solus *homo* pendat rationis abundans supplicium, sed bruta quoque. CLAVD. 8, 113 mitis precibus, pietatis abundans, poenae parcus. 20, 380 abundans corporis exiguusque animi. LEO M. serm. 10, 2 abundantes temporalium, inopes aeternorum. SIDON. carm. 2, 239 turba ... feritatis abundans. **6** *in eloquentia:* QVINT. inst. 12, 10, 18 neque enim *Rhodii* Attice pressi neque Asiane sunt abundantes. 9, 3, 46 hoc ... pleonasmus videtur, id est abundans super necessitatem oratio. 8, 3, 56 et tumida ... et abundantia sub idem nomen (κακόζηλον) cadunt. SEN. epist. 40, 3 vim dicendi rapidam atque abundantem. HIER. epist. 52, 3 abundantissimum et ultra humanam vocem divini sermonis in senibus tonitruum commorari. QVINT. inst. 12, 2, 28 materia ad graviter copioseque dicendum magis abundans. 2, 4, 7 materiam ... vel abundantiorem atque ultra quam oporteat fusam. *impiger, acer:* HIER. epist. 123, 11 quarum tibi abundans imitatio atque doctrina et praecepta vivendi norma virtutum est. SIDON. epist. 4, 17, 3 doctrina.

GLOSS. ex abundanti ἐκ περισσοῦ. SEN. dial. 10, 3, 4 velut ex pleno et abundanti perditis *tempus.* benef. 1, 11, 5 cetera ex abundanti veniunt delicatos factura. SYMM. epist. 3, 91 ex abundanti promptam fore ... adfectionem. VVLG. Luc. 21, 4 hi ex abundanti (ἐκ τοῦ περισσεύοντος) sibi miserunt. *rhetorice i.* ἐκ περιουσίας: QVINT. inst. 8, 3, 88 ἐπεξεργασία ... cumulus ex abundanti. 4, 5, 15 tum addidit ex abundanti (5, 6, 2 adiecit. VLP. dig. 33, 7, 12, 46 AVG. civ. 14, 8 p. 18 D.). PAP. dig. 33, 10, 9 cum species ex abundanti per imperitiam enumerentur. 40, 1, 20 probat. VLP. dig. 3, 5, 5, 3 TERT. apol. 16. adv. Prax. 15 superdicit ex abundanti. *grammatice:* DIOM. gramm. I 341, 16. 437, 27 DON. Ter. Ad. 476 Phorm. 88 *passim.* SERG. gramm. IV 516, 14. NOVELL. 16, 1 si quis est ex abundanti eiusdem ordinis clericus. *sequitur infinitivus:* ITALA II Macc. 12, 44 ex habundanti esset orare (VVLG. superfluum et vanum). VVLG. II Cor. 9, 1 ex abundanti est mihi scribere vobis. CLAVDIAN. MAM. anim. 2, 3 p. 104, 17. *satis superque, accurate:* TERT. anim. 7 quantum ad philosophos satis haec, quia quantum ad nostros ex abundanti. ux. 1, 8 ex abundanti pertractata. spect. 14. adv. Marc. 4, 19 ex abundanti causas expostulo. PACIAN. epist. 2, 8 respondebo ad singula ex abundanti. ARNOB. conflict. 1, 9 ex abundanti de ... maiestate ... dictum sit.

adv. **abundanter.** PRISC. gramm. III 71, 6. ASPER gramm. suppl. 55, 20. abundantius *inde a* CIC., abundantissime *inde a* PLIN. nat. *inter poetas solus* SIL. *usurpat.* GLOSS. abundanter πλεοναζόν-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

τως, περισσῶς. PAVL. FEST. 11 affatim dictum a copia fatendi, sive abundanter. **1** *de copia*: COLVM. 8, 8, 11 quo *cibo* et se et eos abundantius alant. SCRIB. LARG. 22 illud enim cum magno labore exiguum conficitur, hoc sine molestia et abundanter. 46 qui *sanguis* cum abundanter fluxit. 193 abundantius eundem *cruorem* deiciunt. PLIN. nat. 24, 69 fert . . . abundanter lignosum fructum. SIL. 5, 453 abundanter defuso sanguine. SVET. Aug. 74 cenam ternis ferculis, aut cum abundantissime, senis praebebat. APVL. met. 9, 11 cibariis abundanter instruxit praesepium. EPIST. Alex. p. 212 Kuebl. opobalsamo abundantissime manante. AMM. 27, 3, 3 urbs otio copiisque abundantius solito fruebatur. ITALA (Hier. epist. 79, 3 Aug. civ. 1, 10) I Tim. 6, 17 praestat nobis omnia abundanter (VVLG. abunde) ad fruendum. VVLG. I par. 29, 2 praeparavi . . . marmor Parium abundantissime (πολύν). 29, 21. Tob. 4, 9 tribue. Esth. 5, 6 vinum biberat abundanter. psalm. 30, 24 retribuet abundanter facientibus superbiam. II Cor. 1, 12 abundantius autem ad vos. 2, 4. Col. 3, 16 verbum Christi habitet in vobis abundanter. APIC. 4, 132 pulpas . . . facies ita abundanter. SIDON. epist. 2, 9, 6 sancte pulchre abundanter accipiebamur. 3, 10, 2. GREG. TVR. hist. Franc. 5, 19 aurum pauperibus adhuc habundantius subministrat. **2** *in oratione*: *copiose*: RHET. Her. 3, 1 satis abundanter arbitror demonstratum. CIC. de orat. 2, 151 copiose et abundanter (AVG. civ. 20, 21 p. 457 D). 3, 53 qui distincte, qui explicate, qui abundanter . . . dicunt. top. 41 *loci* aliis disputationibus abundantius occurrunt, aliis angustius. SEN. contr. 2 praef. 3 nemo descripsit abundantius. QVINT. inst. 8, 3, 40 abundanter *dicere* an presse. FIRM. math. 2 praef. quae Graecorum libris abundantissime continentur. SCHOL. Cic. Bob. p. 251, 23 B. abundantissime dilatavit sententiam. SALV. eccl. 3, 41 haec non mediocriter sed abundanter esse completa. **3** *valde, magnopere*: POMP. gramm. V 156 'abundanter doctus' augmentum habet. non debemus dicere 'abundanter doctior, abundanter doctissimus'. PLIN. nat. 5, 57 *Nilus* incipit crescere . . . abundantissime leonem *sole transeunte*. 18, 168 tanto tardius decedit, quando abundantius crevit *Nilus* (SOL. 32, 14). IREN. 1, 81 abundantius gloriantur. VVLG. II Cor. 7, 13 abundantius (περισσοτέρως) magis gavisi sumus. 11, 23 plus ego in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter (*cf.* TERT. scorp. 13). Gal. 1, 14 abundantius aemulator existens pater. Phil. 1, 14 auderent. I Thess. 2, 17 festinavimus. 3, 10 orantes. Hebr. 2, 1 observare. 6, 17 ostendere. II Petr. 1, 11 ministrabitur. HERM. mand. 4, 2, 2 abundanter bonum. AVG. epist. 112, 1 abundanter idoneum. gen. ad litt. 11, 24 multo abundantius in paradiso quam sancti in his terris beatus esse. ORIBAS. syn. 2 add. 845 habundantius utilius. 5, 35 ut dormiat abundantius.

syn.: copiose. *opp.*: anguste, parce, presse. *Lommatzsch.*

Abundāns terra *nomen putei*. CYPR. GALL. gen. 851 nomen Habundantis studuit transcribere terrae, *respiciens ad* gen. 26, 22 *ubi* VVLG. fodit alium puteum . . . vocavit nomen eius Latitudo (רְחֹבֹת, Εὐρυχωρία). *cf.* Abundantia. *Otto.*

abundus, -a, -um. [*ab adverbio* abunde *ductum esse videtur. Th.*] GELL. 1, 2, 2 lavacris nitidis et abundis et collucentibus. PAVL. NOL. carm. 21, 787 fluxit abunda tuis aqua potibus atque lavacris. *Lehn.*

Abundus, -ī *cogn. vir.* CORP. XII 4394 (*Narbone*) G. Trebonio Abundo IIIIII ⟨vir.⟩ Aug. N(arbone) M(artio). **Abundius,** -a *nom. gent.* CORP. V 1053 (*Aquileiae*) L. Abundi Crispi. *nom. christ.* CORP. XI † 4076 (*Capenae*) Abundio pbr. martyri sanct. NOT. Num. 24 Abundius *episcopus* Tididitanus. LEO M. epist. 69, 2 coepiscopos meos Abundium et Asterium; *idem est* coepiscopus noster Abundantius: epist. 107, 2, Abundantius episcopus ecclesiae Comensis: 107, 3. CORP. V † 5402 (*Comi*) Abundius episcop⟨us⟩. **Abundantius,** -a *nom. christ.* AMBR. epist. 8 (gest. conc. Aquileiensis a. 381 1. 57. 76) Abundantius episcopus Tridentinus. CLAVD. 18, 154 Abundanti (*genet.*), *est cos. a. 393.* AVG. epist. 65, 1 Abundantium quendam in fundo Strabonianensi pertinente ad curam nostram ordinatum fuisse presbyterum. INSCR. christ. Rossi I 61 (*a. 341*) Abundantiae coniugi. 288 (*a. 380*) Abumdantius. CORP. XV † 1676 oficina Abundanti. X † 3303 (*Puteolis*) Benus filia rebbitis Abundanti. V † 6175 (*Mediolani*) Abundantiae coniugi. 6202 (*ibid.*) Cervia quae idem . . . Abundantia. *v. etiam* Abundius. *Otto.*

Abus *nom. vir. barb.* VICT. VIT. not. Maur. Sitif. 22 Abus Ficensis. *Diehl.*

Abusina *opp. Raetiae. in Danuvium influit hodie* Abens. NOT. dign. occ. 35, 25 *sub duce Raetiae.* ITIN. Anton. 250, 2. TAB. Peut. 4, 3/4 Arusena. *Diehl.*

abūsio, -ōnis *f. v.* abutor. *Wölfflin, Archiv 7 (1892) 421.* abutio *nonnulli codd. in* LEGE Burg. 49, 2 *et* 89, 1.

usus pravus: GLOSS. παράχρησις, ἀπόχρησις. AVG. doctr. christ. 1, 4, 4 usus illicitus abusus potius vel abusio nominandus est. IVL. VAL. 1, 40 si superna caelitum (*i. Darei*) vis abusione huiusmodi in ultionem . . . consurgit. HIER. in Ezech. 9, 28, 11 (Migne 25, 272 D) per superbiam et abusionem potestatis. PAVL. NOL. epist. 37, 4 de abusione licitorum et abstinentia commodorum. PS. AVG. serm. 22, 6 vulnus . . . putrescere longa abusione non sinitur (257, 1). ALC. AVIT. epist. 4 p. 30, 25 abusione remedii. COD. Iust. 10, 16, 12, 3 rem publicam ecclesiastici nominis abusione laedendam. PS. CYPR. 12 tit. de duodecim abusivis saeculi. 2—12 secundus — duodecimus abusionis gradus est. *contemptus, derisio*: ITALA cod. Bob. II Macc. 7, 39 acerbe portans abusionem ipsius (ἐπὶ τῷ μυκτηρισμῷ). VVLG. psalm. 30, 19 labia, quae loquuntur adversus iustum iniquitatem in superbia et in abusione. SALV. gub. 3, 27 nulli servorum licet insolentissima abusione, quod placuerit adsumere, quod displicuerit repudiare. 29. ZACCH. consult. Migne 20, 1083 sicut semper longa prosperitas ex abundantia securitatem, ex securitate abolitionem, ex abolitione abusionem creavit. 1097 ut praesentes pro abusione castigent. 1126. 1158. 1159. *neglegentia*: SALV. gub. 8, 3 quid aliud utique deum quam inertiae et abusionis et iniquitatis accusant? ALC. AVIT. epist. 19 p. 52, 14 simplicitate magis . . . quam abusionis animo . . . ab eis cura vestrae ordinationis ambitur. 38 p. 67, 26 quod nec itineris dissipat longitudo nec oblivionis frustratur abusio. 75 p. 91, 27. 90 p. 98, 28 post hoc longum abusionis nostrae silentium. LEX Burg. lib. const. 49, 2 si id facere (*animalia recipere*) . . . inconsulta abusione tardaverit. 89, 1 quod praetermissum omnium abutione cognoscimus.

t. t. in arte rhetorica: κατάχρησις translatio, *duplici sensu, generaliter i. q.* translatio (*cf.* CHAR. gramm. I 285, 5 omnis . . . tropus quid est nisi alienae rei abusio) *specialiter* translatio necessaria. RHET. Her. 4, 33, 45 abusio est, quae verbo simili et propinquo pro certo et proprio abutitur, hoc modo: vires hominis breves sunt . . . hic facile est intellectu finitima verba rerum dissimilium ratione abusionis esse traducta. CIC. orat. 94 abusionem quam κατάχρησιν vocat *Aristoteles* . . . et abutimur verbis propinquis . . . vel quod delectat vel quod decet. MART. CAP. 5, 512 ex parte totum . . . hunc tropum metonymian grammatici memorarunt. catachresin etiam Graeci, quam nos abusionem dicimus, ut cum perhibemus naturam deorum pro substantia. QVINT. inst. 3, 3, 9 quae (*oeconomia*) . . . per abusionem posita nomine Latino caret. 10, 1, 12 alia *verba* . . . , etiamsi propria rerum aliquarum sint nomina, τροπικῶς quasi tamen ad eundem intellectum feruntur . . . nam per abusionem sicarios etiam omnes vocamus qui caedem telo quocumque commiserunt. IVL. dig. 38, 16, 8 quod . . . nepotes cognati appellantur etiam eorum, post quorum mortem concepti sunt, non proprie, sed per abusionem vel potius ἀναφορικῶς accidit. 46, 1, 4 licet minus proprie debere dicantur naturales debitores, per abusionem intellegi possunt debitores. HIER. comm. in eccl. Migne 23, 1055 paulatim . . . per abusionem nomen (*sc.* 'peculium') ad aliud devolutum est. in Gal. 2, 4, 24 (Migne 26, 389). AVG. mus. 3, 3, 4 (Migne 32, 1149) non iam versus nisi nominis abusione dicetur. dialect. 6 (Migne 32, 1412) inde ad abusionem ventum est, ut usurpetur non tam rei similis, sed quasi vicinae *nomen. ibid.* minutum pro parvo: haec abusio vocabuli in potestate loquentis est. *ibid.* p. 1413. in psalm. 26, 2, 6 (Migne 36, 202) tabernaculum interdum per abusionem vicinitatis dicitur domus. serm. 46, 12, 28 (Migne 38, 286) abusione verbi, non proprietate. gen. ad litt. 11, 2 c. Faust. 11, 7. 22, 18 SERV. Aen. 3, 26. 10, 409. ISID. orig. 3, 21, 4 tibias per abusionem ita coeptas vocari, quae non de cruribus essent. BOET. in top. Cic. Migne 64, 1096 reliqui *definitionis modi* per abusionem definitiones vocantur. *necessaria*: PAVL. FEST. 58 catachresin tropum nos abusionem dicimus cum alienis utimur perinde ac si propriis cum propria deficiunt. QVINT. inst. 8, 2, 5 unde (*nomine proprio deficiente*) abusio, quae κατάχρησις dicitur, necessaria. 8, 6, 34 eo magis necessaria κατάχρησις, quam recte dicimus abusionem, quae non habentibus nomen suum accommodat, quod in proximo est. 8, 6, 35 abusio est, ubi nomen defuit, translatio ubi aliud fuit. DIOM. gramm. I 458 (*ex Scauro*) catachresis est necessaria similium pro propriis abusio et usurpatio nominis alieni. BEDA rhet. p. 612, 12 catachresis est abusio nominis aut verbi ad significandam rem, quae propria appellatione deficitur. *? usus, usurpatio*: BOET. dial. in Porph. 1 (Migne 64, 43) flexus . . . hic sermo (*sc.* 'entia') est ab eo, quod est esse et in participii abusione tractum (?) est propter angustationem Latinae linguae. *Bannier.*

abūsitātus minus instructus scientia (*vel* in scientia *vel* scientiae) GLOSS.

abūsīvus, -a, -um. *corrupta videtur* GLOSSA V 638, 5 abusiva nimis usu *ex* NON. 76, 27. *Wölfflin, Archiv 7 (1892) p. 423 sq.*
quo prave quis utitur: PANEG. 9, 4 nomine ipso (*Maximiani*) abusiva appellatione (*Maxenti*) mutilato. POMP. gramm. V 155, 20 haec non est vera conparatio sed abusiva. *praecipue de terminis technicis non accurate positis*: CAEL. AVR. acut. praef. 14 propriis uti sermonibus et non abusivis, neque sumptionibus. chron. 2, 9, 119 nominatur autem sanguinis fluor duplici significatione, propria et abusiva. CLAVDIAN. MAM. p. 145, 9 nomine. AVG. c. Iul. op. imp. 3, 92 si dogma . . . aliquis relinquens propria abusivis verbis condere ambiguisque conetur. *ibid.* de verbis abusivis et propriis. 3, 88 graviter peccatur, si proprio eius nomine ad manum posito, emendicata abusivi appellatione signetur. BOET. in top. Cic. 3 (Migne 64, 1098 D) definitionum enim aliae proprie definitiones sunt, aliae abusivo nuncupantur modo. CONSENT. gramm. V 341, 2 *nomina* sunt alia ctetica, quae abusiva vel possessiva dicuntur ut 'Euandrius ensis'. PS. CYPR. 12 *titulus*: de duodecim abusivis saeculi. *opus incipit*: duodecim abusiva sunt saeculi. hoc est: sapiens sine operibus, senex sine reli-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gione *eqs.* 12 abusivum ergo in temporibus evangelii populum fieri sine Christo. *transfertur ad hominem*: *ibid.* 7 ne abusivus in ecclesia Christianus existas.

adv. **abūsīvē.** *usu non solito*: CLAVDIAN. MAM. anim. 1, 6 p. 42, 13 praeeminentior ceteris sensibus visus quae inferiorum sunt abusive sibi vindicat (*cum dicitur velut* vide quid sonat). ZACCH. consult. 1, 1 (Migne 20, 1073 A) quae olim abusive praeloquebamur, nunc libere proferre liceat et probare. AMM. 24, 4, 19 abusive incusso ariete *i. vehementius solito.* *praecipue in artibus*: GLOSS. καταχρηστικῶς. dispecte. ab usu tractum (*vel* tracta)? *non solum in translatione necessaria, de qua* QVINT. inst. 8, 6, 34 (*vide sub* abusio *p. 238, 54*), *sed de variis nominum translationibus.* QVINT. inst. 8, 6, 35 poetae solent abusive etiam in his rebus quibus nomina sua sunt, vicinis potius uti, quod rarum in prosa est. *saepe etiam de non accurato usu terminorum technicorum*: 9, 2, 36 παρῳδή, quod nomen ductum a canticis ad aliorum similitudinem modulatis abusive etiam in versificationis ac sermonum imitatione servatur. *plerumque opponitur* proprie: VLP. dig. 29, 3, 2, 1 testamentum ... proprie illud dicitur quod iure perfectum est; sed abusive testamenta ea quoque appellamus quae falsa sunt vel irrita. MARCELL. dig. 32, 69, 1 cum *ii qui testamenta faciunt* plerumque abusive loquantur nec propriis nominibus ac vocabulis semper utantur. VLP. dig. 47, 10, 40. 50, 1, 1. 50, 16, 15. CENS. 10, 7 huiusmodi intervallum Plato abusive hemitonion, proprie autem διάλειμμα appellat. MACR. somn. 1, 14, 3 hoc loco animum et ut proprie et ut abusive dicitur posuit. MART. CAP. 4, 373. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 79 levibus cucurbitarum raptibus utemur, quos Graeci abusive κούφας vocant. 3, 21, 217 cum vino ultimae expressionis, ὑδατώδη Graeci vocant, nos abusive tortivum. PRISC. gramm. II 7, 1 abusive tamen et elementa pro litteris et litterae pro elementis vocantur. ISID. orig. 16, 24, 3 abusive pondus libra una est. *similia passim apud omnis generis technicos.* *de translatione poetica*: SCHOL. Hor. carm. 1, 2, 39 'Maurum' abusive posuit pro quocumque hoste. Pers. 4, 8 'Quirites' abusive pro civibus. SERV. Aen. 1, 43 'rates' abusive naves; nam proprie rates sunt conexae invicem trabes. *et passim in* SCHOL. *de sermone vulgari*: COSMOGR. anon. geogr. p. 83, 10 pontem Lepidi, qui nunc abusive a plebe Lapideus dicitur. CAEL. AVR. chron. 5, 2, 27 omne quod inmite fuerit abusive agreste vocamus. *de intellegenda Sacra Scriptura*: AMBR. exam. 5, 22, 73 non proprie firmamentum hic posuit sed abusive. AVG. quaest. hept. 4, 3 mirum est ..., quomodo abusive alienigena dicitur ... quo nomine magis utitur scriptura in aliarum gentium hominibus. *et passim.*

opponitur aliud: HIER. in Gal. 1, 2 fortis et prudens ... interdum plene interdum abusive accipiantur.

abūsor, -ōris *m. qui abutitur.* SALV. gub. 8, 4 perditorum hoc adulescentium speciale convicium est, ut abusores (abuxores *cod. Aman. prima*) scilicet et incuriosi ac neglegentes rerum suarum esse dicantur. *V.*

abūsque. *Thielmann, Archiv 6 (1889) 80—84.* DON. gramm. IV 387, 13 praepositio separatim adverbiis non adplicabitur quamvis legerimus de repente, de sursum ... ab usque. sed haec tanquam unam partem orationis sub uno accentu pronuntiabimus. *cf.* 442, 15. 517, 28. 564, 13 DIOM. I 406, 1 CLEDON. V 69, 32 DON. Ter. Andr. 303 Eun. 471. SERV. Verg. Aen. 7, 289 ab usque et ad usque usurpative dicimus. 11, 262. **A** *praepositio* **1** *de loco*: VERG. Aen. 7, 289 classem ... longe prospexit abusque Pachyno. TAC. ann. 15, 37 animalia maris Oceano abusque petiverat. APVL. apol. 57 cui cani ... Alexandrini caeli quicquam abusque Oeensium finibus oboleat? AVIEN. Arat. 214 *Aesculapius* ... algentis artus *Hippolyti* Erebo procul intimo abusque suscitat. ora 83 qua profundum semel insinuat salum Oceano abusque. AVSON. 406, 75 apologos en misit tibi abusque Rheni limite. AMM. 19, 4, 4 clades illa abusque ferventi Aethiopiae plaga proserpens. 22, 7, 10 nationibus optimates mittentibus abusque Divis. AVG. conf. 7, 3 quod iam diu abusque Carthagine a Nebridio proponi solebat. *respondet quo?*: SOL. 1, 98 Alexandri Magni cursores Elin abusque Sicyone ... uno die transierunt. 4, 1 abusque Tartesso Hispaniae in hosce fines *permeavit.* AVR. VICT. Caes. 13, 3 iter quo facile abusque Pontico mari in Galliam permeatur. AVIEN. Arat. 169 pruinoso si lumen abusque dracone in convexa feras. 714 quae rursum limite abusque sese Hyperionio pluvialis concava in austri demittunt. AVR. VICT. Caes. 16, 13 nationes quae abusque urbe Pannoniae ad media Gallorum protendebantur. *cf.* AVSON. grat. act. 82 abusque Thracia per totum ... latus Illyrici. **2** *de tempore*: STAT. Theb. 4, 243 ea gloria ... fractis durat abusque axibus Oenomai. TAC. ann. 13, 47 usu et senecta Tiberio abusque (avo usque *M*) domum principum edoctus. CLAVDIAN. MAM. 2, 2 ut philosophi ... longis saeculis de ... veritate quaerentes abusque Pythagora ... semper extiterint. SED. carm. pasch. 1, 103 primus abusque chao ... Enoch ... contigit. CENS. 17, 14 abusque (*Lachm.*, adq, *D*, atq. *V*) anno quinquagesimo decedere binas *dragmas.* AVG. conf. 11, 3 abusque principio. **3** *de origine*: PRVD. cath. 3, 25 liquor influit ambrosius ... fusus abusque patris gremio. MACR. sat. 3, 15, 7 accersebantur murenae ... abusque freto Siculo. SIDON. epist. 8, 16, 4 illa verba saliaria ... vel Sabinis abusque Curibus accita. **B** *coniunctio i. q.* ex quo tempore: AVG. mus. 1, 11 nunquam equidem ... remissior in audiendo fui abusque sermo iste sumpsit exordium. *Lommatzsch.*

abūsus, -ūs *m.* *Wölfflin, Archiv 7 (1892) 424.* *usus pravus*: GLOSS. ἀπόχρησις, παράχρησις. in abusum εἰς παράχρησιν. AVG. *v. sub* abusio *p. 237, 76.* *usus qui rem consumit*: CIC. top. 17 non debet ea mulier, cui vir bonorum suorum usum fructum legavit, cellis vinariis et oleariis plenis relictis, putare id ad se pertinere. usus enim, non abusus legatus est. VLP. reg. 24, 27 earum rerum, quae in abusu continentur, ut puta vini olei tritici usus fructus. dig. 7, 5, 5, 1 rerum quae in abusu consistunt. 7, 5, 5, 2 quae sunt in abusu. 7, 8, 12, 1 ad usum scilicet, non usque ad abusum. 12, 2, 11, 2 rerum in quibus usus fructus propter abusum constitui non potest. DON. Ter. Andr. prol. 5 usui est ager domus, abusui vinum oleum et cetera huiusmodi. BOET. in top. Cic. 2 (Migne 64, 1073 C). *ibid.* p. 1086 D non potest esse usus earum rerum quae utendo pereunt, sed potius abusus. *V.*

Abuta *nom. mul. barbaricum.* INSCR. Rhen. 1986 Abutae matri Appianus Severus. *Otto.*

abūtor, -ūsus sum, -ūti. *Wölfflin, Archiv 7 (1892) 425.* CHAR. gramm. I 295, 1 *idiomata* ablativi casus ... abutor servo. DIOM. I 316, 17 charta. GRAMM. IV 569, 25. ARVS. VII 451, 1 illa re. CHAR. I 296, 11 abutor miserum et misero. ARVS. VII 451, 2 abutor illam rem. *accusativus ante Ciceronis tempus paene solus usurpatus longo demum tempore interiecto rursus hic illic apparet.* PRISC. gramm. II 379, 2 multa *verba* antiqui tam activa quam passiva significatione protulisse inveniuntur ... abutor. *passiva*: PLAVT. Asin. 196 VARRO Prisc. gramm. II 381, 11 HORTENS. *ibid.* 10 SVET. Galba 14 VEN. FORT. carm. 5, 6, 1. *poetae verbo raro utuntur.*

1 *utendo absumere, consumere*: *simpliciter*: DON. Ter. Andr. prol. 5 utimur fructibus rei, quae ... salvo usu nobis subministratur: abutimur, quando deperdimus et rem et fructum. PLAVT. Asin. 196 ubi illaec quae dedi ante? :: abusa (NON. 76 utendo vel in usum consumpta). CATO agr. 76, 4 *linito tracta* donec omne caseum cum melle abusus eris. FRONTIN. strat. 3, 4, 6 eos ... proprio tritico abusos ... adgressus inopia conpulit ad deditionem. grom. p. 43 in quo (*loco*) sacrificium abuti commode possint. PANEG. 12, 26 latro raptis abutitur. HIER. adv. Iovin. 1, 47 (Migne 23, 278) dum advivis bene abuti substantia tua. MACR. sat. 7, 12, 13 ceteris eius partibus *vini dolii* ad satietatem ... abutendum. PLAVT. Poen. 1199 sapientiam tuam haec ... abusa est. HORTENS. Prisc. gramm. II 381, 10 abusis iam omnibus locis. TERT. ieiun. 12 abusus (*sc. se?*) nihil habens carnis. ITIN. Alex. 53 suadere regi, ne sese ulterius in proeliis abuteretur. *cum nota vituperationis*: PLAVT. Bacch. 359 cum ... sciverit nos aurum abusos. Pers. 262 hoc argentum alibi abutar. Trin. 682 qui abusus sum tantam rem patriam. CIC. epist. 16, 18, 2 calface hominem, ut ego Mothonem; itaque abutor coronis. SALL. Cat. 13, 2 quippe quas (*divitias*) honeste habere licebat, abuti per turpitudinem properabant. QVINT. decl. 261 p. 70 cur ... quisquam servet *hereditatem* ... cur ... non quisque abutatur? SVET. Nero 30 praelautos vereque magnificos, qui abuterentur *divitiis* ac perderent. VLP. dig. 24, 3, 22, 8 nullam ... ei (*uxori furenti*) competentem curam inferre manifestissimus est, sed abutitur dotem. TRYPH. dig. 26, 7, 54 quia hic sibi non consumit *pecuniam pupilli* ... nec quasi sua pecunia licenter abutitur. VLP. dig. 27, 9, 5, 13. 48, 20, 6. PORPH. Hor. carm. 2, 14, 25 quod heres prodige sit abusurus. COMMOD. inst. 2, 36, 6 subministra magis quod amplius quaeris abuti infimo pauperclo. TER. Andr. prol. 5 in prologis scribundis operam abutitur.

2 *uti*: *simpliciter*: GLOSS. V 3, 2 *et* 43, 16 abuti et bene uti est et male uti. CIC. Att. 12, 6, 2 pro isto asso sole, quo tu abusus es in nostro pratulo, a te nitidum solem unctumque repetemus. COL. 7, 9, 7 quin etiam aquis *sues* abuti possint. TERT. cult. 2, 9 secundum apostolum, qui nos uti monet mundo isto, quasi non abutamur (I Cor. 7, 31, VVLG. tamquam non utantur). IVL. VAL. 3, 24 tergis *bestiarum* ... ad operimenta abuti. ARNOB. nat. 1, 30 cuius abutamini fontibus. SCHOL. Dan. Verg. georg. 4, 39 fucus est genus cerae, qua pro glutine *apes* abutuntur. VVLG. sap. 13, 12 ad praeparationem escae *reliquiis ligni* abutatur. CIC. inv. 2, 24 quas ad defensionem rationes reo dabimus, iis accusator ad alios ex culpa eximendos abutetur. de orat. 3, 171 iste Crassus, quoniam eius abuteris nomine, quid efficit? Verr. 2, 25 nisi omni tempore quod mihi lege concessum est abusus ero. rep. 1, 14 sumus ... parati ... abuti tecum hoc otio (VELL. 2, 105, 2). nat. deor. 2, 151 elephantorum acutissimis sensibus, nos sagacitate canum ad utilitatem nostram abutimur. fat. 24 communi consuetudine sermonis abutimur. Att. 16, 6, 4 qui non meminissem ... me abusum *in Academicis* isto prooemio. epist. 9, 6, 5 quae ... studia ... vacationem habent quandam publici muneris, eis ... cur non abutamur? PLANC. *ibid.* 10. 15, 1 obsequio ... meo ... ad omnis res abuteretur. LVCR. 5, 1033 sentit ... vim quisque suam quo⟨a⟩d possit abuti. SEN. nat. 6, 26, 1 poteram ad hoc probandum abuti auctoritate magnorum virorum. MART. 1 praef. ut nominibus non tantum veris abusi sint *antiqui auctores*, sed et magnis. SVET. Nero 42 cuidam scaenico placenti nuntium *Nero* misit, abuti eum occupationibus suis. CHAR. gramm. I 262, 19 abutuntur veteres activo pro passivo *in participio praesentis.* 93, 10. TERT. apol. 27 datis consilium, quo ... abutamur. orat. 22 abuti ... conscientiae apud deum securitate. APVL. met. 4, 16 provecta vespera abusi praesidio tenebrarum. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 52 mira urbani-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tate et amaritudine Pomponi persona abusus est, quasi argumenti loco. PANEG. 10, 30 adhiberem omnes flosculos et abuterer exquisito quodam lepore. SERV. auct. Verg. Aen. 9, 87 abutitur eo quod posterius est pro eo quod est prius. HIER. epist. 54, 13 cum fragilis sexus et imbecilla aetas suo arbitrio abutitur et putat licere quod libet. 133, 6. 64, 11 pro legentis facilitate abuti sermone vulgato. 70, 2. 79, 2. 124, 10. 129, 3. 121, 8 hominem male libertate sua abutentem. SIDON. epist. 8, 9, 1 munificentia regia satis abutens. GREG. TVR. hist. Franc. 1, 9 per Ioseph Faraonis gratiam abutuntur. 1, 10 illud testimonium psaltirii abutentes. 3, 2 *episcopatum* quattuor abutens minsebus. LVCAN. 9, 263 potuit vestro Pompeius abuti sanguine. AMM. 14, 8, 6 abusus multitudine hominum ... urbes construxit. *de vitiis*: CIC. orat. 176 his festivitatibus ... *Gorgias* insolentius abutitur. Att. 3, 13, 2 ut omni suo scelere et perfidia abuterentur ad exitium meum. SALL. orat. Phil. 11 abutitur vostra socordia. LIV. 27, 46, 11 exeundum in aciem abutendumque errore hostium. 35, 12, 17 de Philippo et Nabide libero mendacio abutebatur. TAC. ann. 15, 73 publicis malis abuti ad occasionem privati otii. SVET. Cal. 8 abusum ... audentius mendacio. HERM. sim. 6, 4, 1 per quantum *tempus* abusi fuerint dulcedinem ac voluptatem seculi. AVSON. perioch. Il. 14 cuius (*Iovis*) ignoratione Neptunus abutitur. SIDON. epist. 1, 11, 2 qui ... abusi nominum nuditate carpebant plurimum vitia, plus homines. 6, 2, 2 abutens inbecillitate matronae. CASSIOD hist. 7, 35 (Migne 69, 1095) crudelitate Valentis abusus. *similia apud alios christianos.* CLAVD. 15, 267 plerique in tempus abusi (*genere proditorum*), mox odere tamen. *de tropis, sim.*: RHET. Her. 2, 25, 39 vitiosa confirmatio est, cum ea re, quae plures res significat, abutimur pro certo unius rei signo. 4, 33, 45 abusio est, quae verbo simili et propinquo pro certo et proprio abutitur. CIC. de orat. 3, 169 abutimur etiam saepe verbo non tam eleganter quam in transferendo, sed etiam si licentius, tamen interdum non impudenter. orat. 94 abutimur *in catachresi* verbis propinquis, si opus est vel quod delectat vel quod decet. part. 6, 17 qualia sunt ea, quae transferuntur aut inmutantur, aut ea, quibus tamquam abutimur. PAVL. FEST. 58 catachresin tropum nos abusionem dicimus, cum alienis abutimur perinde ac si propriis, cum propria deficiunt. TERT. adv. Marc. 3, 15 quibus (*proprietatibus appellationum*) deficientibus, si quando, nunc Graeca *κατάχρησις* de alieno abutendo succurrit. CIC. leg. 1, 45 arboris virtus, in quo abutimur nomine. LVCR. 2, 656 Bacchi nomine abuti mavult quam laticis proprium proferre vocamen. SEN. benef. 5, 11, 2 cum hoc dicimus (*sc. ago gratias mihi*) ..., gratias agentium verbis abutimur. QVINT. inst. 5, 10, 6 quoniam est quaedam inter syllogismum et epichirema vicinitas, potest videri hoc nomine (*ratiocinatione*) recte abusus. SVET. Tib. 43 nomine insulae abutentes Caprineum dictitabant. VLP. dig. 15, 1, 41 nec servus quicquam debere potest nec servo potest deberi, sed cum eo verbo abutimur, factum magis demonstramus quam ad ius civile referimus obligationem. SERV. auct. Verg. georg. 1, 315 stipulae nomine pro culmo abutitur. 2, 80 plantis abutitur pro surculis. Aen. 4, 27 pudore pro pudicitia abutimur. SCHOL. Pers. 4, 10 regula pro norma abusus est. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 37 urbane abutitur Ennianis versibus.

cum nota vituperationis et iniuriae: GLOSS. male utitur vel abusive utitur. abuti et bene uti est et male uti, male usus, male usi; *ἀποχρῶμαι, ἀποχρησάμενος, ἀποχρώμενοι, ἀποκέχρημαι, παραχρῶμαι, παραχρᾶται, παραχρώμενοι, παραχροῦ, παρακέχρημαι.* DON. Ter. Phorm. 413 utimur cum honore, abutimur cum iniuria. RHET. Her. 4, 29, 39 me vestro quo pacto vobis videbitur utamini atque abutamini. SEN. clem. 1, 18, 1 parcere ... captivis et pretio paratis ..., non ut mancipiis abuti. epist. 47, 5 quod *servis* ne tamquam hominibus quidem, sed tamquam iumentis abutimur. MART. 7, 93, 7 nec abutere, Narnia, Quinto. SVET. Galba 14 his ... adeo *Galba* se abutendum permisit et tradidit, ut vix sibi ipse constaret. ARNOB. nat. 4, 35 nonne ad usum quaestus sui abutuntur *mimi* dis? VVLG. thren. 5, 13 adolescentibus impudice abusi sunt. AVG. civ. 2, 20 divites pauperibus ... ad ministerium sui fastus abutantur. 14, 11 *diabolus serpente* tamquam instrumento abutens. ITALA (Aug. in Iob 23) Iob 23, 6 in terrore non abutatur me. (*ibid.* 30) Iob 30, 13 abusus est me sicut voluit. VVLG. Ier. 18, 23 in tempore furoris tui abutere eis. Dan. 11, 7. *libidinose*: TER. Phorm. 413 meretricem ubi abusus sis ... amittere? VVLG. gen. 19, 8 habeo duas filias ... abutimini eis sicut vobis placuerit. 34, 31 numquid ut scorto abuti debuere sorore nostra? iud. 19, 25 qua (*concubina*) cum tota nocte abusi essent, dimiserunt eam. SVLP. SEV. chron. 2, 16, 3 dediticiae corpore abuti. VVLG. iud. 19, 22 educ virum ... ut abutamur eo. Sir. 25, 36 a carnibus tuis abscinde illam (*mulierem*), ne semper te abutatur. CAES. civ. 3, 90, 2 neque se umquam abuti militum sanguine. LIV. 2, 42, 9 abutebantur ... iis (*viribus*). SEN. dial. 6, 10, 6 corporibus nostris inpotenter, contumeliose, crudeliter abutetur. clem. 1, 12, 5 incurrere in pericula iuvat et ⟨ut⟩ aliena anima abuti. CVRT. 8, 7, 11 quorum (*Macedonum*) ut supervacuo et sordido abuteris sanguine. PLIN. epist. 7, 30, 3 accedunt querellae rusticorum, qui auribus meis post longum tempus suo iure abutuntur. CIC. inv. 1, 2 cupiditas ad se explendam viribus corporis abutebatur. 1, 5 etsi ea (*eloquentia*) quidam et privatim et publice abutuntur. Catil. 1, 1 quo usque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? (*locus saepe laudatus*). SVET. Claud. 15 Domit. 11. CIC. Sull. 47 noli hac lenitate nova abuti mea. dom. 104 non vestra, pontifices, gravitate abutitur? epist. 12, 1, 2 immoderate ... et ingrate nostra facilitate abutuntur. LIV. 39, 26, 7 insolenter et immodice abuti Thessalos indulgentia populi Romani. SEN. dial. 3, 16, 6. VAL. MAX. 7, 3, 5 pro periclitantium ... capite non solum eloquentia sua uti, sed etiam verecundia abuti erat paratus. TERT. coron. 10 perinde uti ea re, cuius careant sensu, atque si abuti ea vellent, si sensu non carerent (*quater*). castit. 9 abuteris indulgentia, cum sine modestia uteris. pudic. 10. LAMPR. Hel. 10, 3 hoc familiaritatis genere abutens. SCHOL. Iuv. 4, 53 abusus familiaritate Domitiani. HIER. epist. 72, 2 simplicitate parvuli ... abutebatur. 130, 10 aetatis ardore. OROS. hist. 7, 1, 3 humanum genus ... abusum bonitate creatoris. CIC. Ligar. 1 ut ignoratione tua ad hominis ... salutem abuterer. dom. 125 abuti deorum ... numine ad hominum metum timoremque. CAT. 76, 4 divum ad fallendos numine abusum homines. FRONTIN. aq. 128 quantulicumque beneficii occasione ad expugnandos rivos abutuntur. VVLG. Esth. 16, 2 multi bonitate principis ... abusi sunt in superbiam. Iob 24, 23 ille abutitur eo (*loco paenitentiae*) in superbiam. CIC. Quinct. 99 ne ornamentis eius omnibus Sex. Naevius pro spoliis abutatur. TERT. cult. 1, 8 parietes ... velis ... pro pictura abutuntur. HIER. epist. 92, 8 cur nomine sanctitudinis tuae contra nos pro terrore abutuntur? CIC. agr. 2, 45 quod vestro, non suo nomine ... abutuntur. ac. 2, 143 an abutimur gloria nominis? ad Brut. 2, 3. AMPEL. 30, 2 Smerdes abutens nomine. PS. CYPR. rebapt. 6 abutentes nomen Iesu. CIC. Verr. 3, 107 an te ad Sthenii periculum inimici eius nomine abusum credemus? 4, 61. CVRT. 10, 9, 21 cum eius nomine ... in perniciem suam abutentes videret. CIC. Tusc. 1, 6 hominis est intemperanter abutentis et otio et litteris. epist. 11, 12, 2 est ... populi ... nostri, in eo potissimum abuti libertate, per quem eam consecutus sit. CVRT. 8, 2, 2 immodica libertate abusum. MATIVS Cic. epist. 11, 28, 2 quibus praemiis reliqui ... immoderate sunt abusi. VAL. MAX. 8, 1 absol. 3 neque secundarum rerum proventu insolenter abuti. SVET. Iul. 76 abusus dominatione et iure caesus. PS. SEN. mon. 49 utendum est divitiis, non abutendum. PS. CATO dist. 3, 21 utere quaesitis, sed ne videaris abuti. VLP. dig. 7, 1, 15, 1 si librarium rus mittat ... abuti videbitur proprietate. GAVDENT. sermo 15 (Migne 20, 954) utendum est ciborum licentia, non abutendum. VVLG. Esth. 13, 2 volui nequaquam abuti potentiae magnitudine. ARNOB. in psalm. 143 qui servientium deo paupertatem ridicule abutuntur. INST. 2, 10, 10 hoc iure minime abuti. CIC. S. Rosc. 54 quid est aliud iudicio ac legibus ac maiestate vestra abuti ad quaestum atque ad libidinem? Verr. 6, 142 sic fortunis hominum abutebatur ad nocturna vota cupiditatum suarum. Mil. 6 T. Annii tribunatu rebusque omnibus pro salute rei publicae gestis ad huius criminis defensionem non abutemur. CIC. Verr. 6, 114 hac (*libertate*) ille in acerbissimo supplicio miserrimae servitutis abusus est. LIV. 39, 25, 8 opera eorum in servilibus abusi ministeriis. QVINT. inst. 1, 3, 17 pudet dicere, in quae probra nefandi homines isto caedendi iure abutantur. CIC. S. Rosc. 59 ut vestro consessu et hoc conventu pro summa solitudine abuteretur. CIC. inv. 1, 76 non semper a propositione incipere nec semper quinque partibus abuti. CHALC. comm. 252. QVINT. decl. 306 p. 201 si ... isto verbo immodice abuteris. COMM. instr. 2, 15, 9 abuteris domini mandata. VVLG. IV Esdr. 9, 9 tunc miserebuntur qui nunc abusi sunt vias meas. VEN. FORT. carm. 5, 6, 1 cum videretur ... tam neglegi quam usus abuti. CIC. Att. 7, 13, 6 sermone aliquo arrepto pro mandatis abusus est. CIC. nat. deor. 1, 65 abuteris ad omnia atomorum regno et licentia. SEN. clem. 2, 1, 4 vitia diu⟨tu⟩rno abusa regno dare tandem felici ac puro saeculo locum. TERT. idol. 9 non potest regna caelorum sperare, cuius digitus aut radius abutitur caelo.

3 *nullum usum facere*: GLOSS. recusat, contemnit, renuntiat, aspernit, recusamus. ITALA cod. Cantabr. Luc. 7, 30 Pharisaei consilium dei abusi sunt. COMM. instr. 2, 22, 4 luxuria suadet: abutere. SVLP. SEV. chron. 1, 44, 6 cur abusus divino munere hosti sibi tradito pepercisset. MAX. TAVR. hom. 28 (Migne 57, 288) mortuos suscitantem contumaciter abusa contempsit. *Bannier.*

Abutucēnsis, -e *adi.* PLIN. nat. 5, 29 *Africae proconsularis* oppida civium Romanorum XV, ex quibus in mediterraneo dicenda Absuritanum Abutucense Aboriense. **Abutucae.** AVG. gramm. V 406, 22 habitudine (*v. l.* abiturae) *quasi oppidum ut videtur Africae numeri pluralis traditur*, Abitucae (Abutucae) *coni. Rabbow. v.* Aptugni. *Diehl.*

Abuxellius *nom. gent.* CORP. VI 33037 L. Abuxellius Severus. *Otto.*

Abȳdus, -ī *f. vel* **Abȳdum,** -ī *n.*, *Ἄβυδος*. **1** *opp. Mysiae ad Hellespontum inde ab* ENN. (hedyph. 2 ostrea plurima Abydi) *passim apud poetas et scriptores.* ISID. orig. 14, 6, 17 Abydos insula in Europa super Hellespontum posita, angusto et periculoso mari separata et *Ἄβυδος* graece dicta, quod sit introitus Hellesponti maris (*pars hausta ex* SERV. georg. 1, 207). *declinatio*: *nom.*: Abydos: OV. epist. 17, 12. 17, 127 PLIN. nat. 6, 216 SOL. 10, 21 MART. CAP. 6, 658 RAVENN. p. 108, 12. Guido p. 528, 24 Abidos. Abydus: LIV. 37, 12, 1 AVIEN. orb. terr. 693. Abydum: PLIN. nat. 5, 141. *acc.*: Abydon: OV. epist. 18, 29 si quis Abydo venerit, ... si quis Abydon eat. PLIN. nat. 4, 49 AMM. 22, 8, 4 MYTHOGR. 2, 218. RAVENN. p. 363, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Habidon. Abydum: LIV. 31, 14, 4. 31, 18, 2. 37, 9, 8. 37, 9, 11 ITIN. Alex. 8 IVST. 13, 5, 8 DICT. 5, 16 OROS. 2, 10, 8. *plur.*: AVELL. p. 200, 2 *et* 204, 25 Abydorum episcopus. *genus*: *fem.*: OV. epist. 17, 127 vel tua me Sestus, vel te mea sumat Abydos. VAL. FL. 1, 285 coeperat a gemina discedere Sestos Abydo. ISID. orig. 14, 6, 17. *neutr.*: VERG. georg. 1, 207 ostriferi ... Abydi (COLVM. 11, 1, 31). PLIN. nat. 5, 141. AVSON. 396, 29 Hellespontiaci ... Abydi. *nota*: OV. epist. 17, 12 in speculis omnis Abydos erat. **2** *opp. Aegypti superioris.* PLIN. nat. 5, 60 *est oppidum Aegypti* Abydus, Memnonis regia et Osiris templo inclutum. *inde* SOL. 32, 41 Aboedos et ipsa nobilis, olim Memnonis regia, nunc Osiris fano exculta. AMM. 19, 12, 3 oppidum est Abydum in Thebaidis parte situm extrema. NOT. dign. or. 31, 53 *acc. ut videtur.* ITIN. Anton. 158 Abydo. **3** *cogn. vir.* CORP. XIV 157 (*Ostiae; saec. V.*) ⟨Ac⟩holius Abydus *praefectus annonae.* *adi.*: **Abȳdēnus,** -a, -um *ad* Abydus *Mysiae.* OV. epist. 18, 100 Abydeno ... toro. trist. 1, 10, 28 urbe. Ib. 590 aquā. STAT. Ach. 1, 204 Sestos Abydenique sinus (*unde* SIDON. carm. 2, 506). 1, 411 litore. silv. 1, 2, 87 iuvenis *Leandri* (AVSON. 334, 288 ephebi) *cf.* MYTHOGR. 2, 218. CORIPP. Ioh. 1, 172 arvis. *subst. absolute pro Leandro* OV. epist. 17, 1. *plur. Abydi incolae* LIV. 31 *passim.* 32, 21, 22. *v. Weyman, Archiv 7 (1892) 529.*

abyssus, -ī *f.*, ἄβυσσος. *non legitur ante christianos.* [*it.* abisso, *prov.* abis *M.-L.*] *orthographia*: NOT. Tir. 120, 37 abysus. 120, 38 abysum. *v. infra v. 41 sq.* GRAMM. suppl. 299, 7 abyssum pèr y scribitur. *genus*: ARS Bern. *ibid.* 103, 26 haec abyssus, huius abyssi, huic abysso *sqq.* VVLG. gen. 7, 11 abyssi magnae. exod. 15, 8 congregatae sunt abyssi. psalm. 76, 17 turbatae sunt abyssi. 35, 7 abyssus multa (77, 15 Am. 7, 4 HIER. epist. 108, 24. 149, 6). HIER. epist. 120 praef. abyssum evangelicam. CASSIAN. *genere feminino passim.* ALC. AVIT. carm. 4, 238 relaxata ... abysso. 4, 535 constricta abyssus. *al.* *genus masculinum*: COMM. instr. 1, 27, 19 abyssus noster. SED. op. pasch. 1, 9 p. 184, 2 inmensum ... abyssum. DRAC. laud. dei 2, 400 diluviumque nocens altus suscepit abyssus. ISID. orig. 13, 20, 1 abissus dictus, *sed ibidem* matricem abyssum. *declinatio*: abyssus, -ī *passim. nota*: HIL. in psalm. 2, 32 infernae huius regionis vastaeque abyssūs. *numerus cum singularis, tum pluralis. huius exempla* VVLG. psalm. 105, 9 in abyssis. prov. 8, 24 abyssi (HIER. epist. 140, 6). Is. 63, 13 *et* Dan. 3, 55 abyssos. *al.* *prosodiaca et metrica*: GRAMM. suppl. 177, 4 abyssus ... *cuius* paenultima positione cognoscitur esse longa, sed acuitur antepaenultima. PAVL. NOL. carm. 19, 651 *Christus* effractis ... ăbȳsís caelos penetravit apertos. 31, 330 suum revocans ex ăbȳsís hominem. CYPR. GALL. gen. 288 atque ăbȳssús riguos dimisit in aequora fontes. COMM. instr. 1, 27, 19 sic habet ábyssús noster.

I ***proprie*: A** *spatium ingens in quo universam terram haerentem cernit deus de caelo*: VVLG. gen. 1, 2 tenebrae erant super faciem abyssi (TERT. bapt. 3 IREN. 1, 18, 1 AVG. *passim.*). prov. 8, 24 nondum erant abyssi et ego iam concepta eram (LACT. inst. 4, 6, 6). Am. 7, 4 Dan. 3, 55 benedictus es qui intueris abyssos (CLEM. ad Cor. 59 *cf.* 20) TERT. adv. Prax. 23 deum ... intra abyssos esse. HIL. in psalm. 2, 32 *terram* infernae vastitudinis demersa et immensa abyssus sustentat .... *terra* subiecta sibi abysso suspensa. CLAVDIAN. MAM. 92, 8 abyssi profunda. *quid sit* abyssus *intellexeris ex oppositis*: VVLG. gen. 49, 25 benedictionibus caeli desuper, benedictionibus abyssi iacentis deorsum (deut. 33, 13) prov. 8, 27 quando praeparabat caelos aderam; quando certa lege et gyro vallabat abyssos. *ex gradatione*: VVLG. psalm. 134, 6 omnia ... dominus fecit in caelo in terra in mari et in omnibus abyssis (PAVL. NOL. epist. 25, 3. 36, 2) Sir. 24, 8 gyrum caeli ... profundum abyssi ... in fluctibus maris. 16, 18 caelum et caeli caelorum, abyssus et universa terra et quae in eis sunt. TERT. bapt. 3 tenebrae totae adhuc sine cultu siderum informes et tristis abyssus et terra inparata et caelum rude. *alii aliter interpretati sunt hanc abyssum*: HIL. in psalm. 2, 32 immensam atque infinitam vastitatem, *in qua terra suspensa est*, abyssum scriptura solita est nuncupare. *paullo post* infinita inmensitas. AVG. civ. 11, 9 abyssum ... quandam terrae et aquae indistinctam confusionem. *sed idem ad eundem locum* c. Faust. 6, 22, 11 abyssus namque est aquarum inaestimabilis profunditas. TERT. adv. Herm. 32 aut materiam tunc significavit Moyses scribens: et tenebrae super abyssum et spiritus dei super aquas ferebatur, aut cum hae species alibi postea demonstrantur factae a deo, debuerunt aeque demonstrari ex materia quam Moyses praemiserat, factae, aut si species istas, et non materiam significavit Moyses, ubi materia demonstrata sit quaero. AMBR. exam. 1, 8, 28 erant ... tenebrae super abyssos aquarum. CASSIOD. in psalm. 134, 6 abyssus vero oceanum designat. **B** *profundum maris bibliorum sacrorum*: GLOSS. IV 201, 19. 302, 38. 479, 47 profundum. CASSIOD. in psalm. 35, 7 abyssus est enim profunditas aquarum, quam nec metiri nec intrinsecus ex toto videre praevalemus (in psalm. 32, 7). ISID. orig. 13, 20, 1 abyssus est profunditas aquarum impenetrabilis, sive speluncae aquarum latentium, e quibus fontes et flumina procedunt, vel quae occulte subtereunt, unde et abyssus (*scribe* abissus) dictus. nam omnes aquas sive torrentes per occultas venas ad matricem abyssum (abissum) revertuntur. VVLG. gen. 7, 11 rupti sunt omnes fontes abyssi magnae (PS. CYPR. ad Novat. 4 HIER. epist. 51, 5 ALC. AVIT. carm. 4, 238 PAVL. NOL. epist. 49, 10). exod. 15, 5 abyssi operuerunt eos (Ezech. 31, 15). 15, 8 congregatae sunt abyssi in medio mari (psalm. 105, 9 Is. 63, 13 *cf.* exod. 8, 2 ALC. AVIT. carm. 4, 535 CASSIOD. in psalm. 73, 12 DRAC. laud. dei 2, 400). Iudith 9, 8. Iob 38, 30 superficies abyssi constringitur (*cf.* Sir. 43, 25). 41, 23. psalm. 41, 8 abyssus abyssum invocat (*cf.* HIER. epist. 120 praef.). 77, 15. 103, 6 (CASSIOD. *ad l.* aquarum copiosissima multitudo). 106, 26. 148, 7 (CASSIOD. *ad l.* marinorum fluctuum considerata profunditas). Sir. 1, 2 profundum abyssi quis dimensus est? *haec significatio, quae est usitatissima, confirmatur dictionibus ut ita dicam parallelis*: VVLG. Iob 28, 14 abyssus dicit ... mare loquitur. 38, 16 ingressus es profunda maris ... in novissimis abyssi deambulasti. IV Esdr. 4, 7 in corde maris ... in principio abyssi. Sir. 24, 39 a mari ... ab abysso magna (Is. 51, 10 psalm. 32, 7). Ion. 2, 6 abyssus vallavit me, pelagus operuit me (TERT. orat. 17). exod. 15, 5 abyssi operuerunt eos, descenderunt in profundum. psalm. 76, 17 aquae ... abyssi (Ezech. 26, 19. 31, 4). Habac. 3, 10 abyssus ... altitudo (AVG. civ. 18, 32). *vel gradatione*: CLEM. ad Cor. 28 in caelo ... in fundamenta terrae ... in abysso *cf.* VVLG. psalm. 138, 9. AVG. serm. 165, 3 per latitudinem terrae ... altitudinem caeli, profunditatem abyssi. *vel oppositis*: VVLG. gen. 8, 2 fontes abyssi ... cataractae caeli. prov. 3, 20 eruperunt abyssi ... nubes rore concrescunt. psalm. 35, 7 montes ... abyssus multa (AVG. c. Iul. 5, 4, 14 conf. 7, 6, 10) *nisi interpretandum terrae abyssus.* *nota*: deut. 8, 7 fluviorum abyssi. *singulariter pro mari*: AVG. conf. 6, 1, 1 rudes abyssi viatores. 13, 21, 30 in arida (*terra*) discreta a gurgitibus abyssi. **C** *profundum terrae*: VVLG. psalm. 70, 20 de abyssis terrae ... reduxisti me. *mortuorum sedes*: VVLG. Rom. 10, 7 quis descendet in abyssum? *damnatorum sedes*: VVLG. Luc. 8, 31 ut in abyssum irent *diaboli* (apoc. 20, 3 AVG. civ. 20, 7 *ter. cf.* 20, 8. 20, 11). apoc. 9, 2 aperuit puteum abyssi. 9, 1 data est ei clavis putei abyssi (20, 1 AVG. civ. 20, 7 *bis*). 9, 11 regem Angelum abyssi, cui nomen hebraïce Abaddon, graece autem Apollyon, latine habens nomen Exterminans. 11, 7 bestia quae ascendit de abysso (17, 8 HIER. epist. 46, 6). TERT. adv. Marc. 4, 20 *daemones dei* tormenta et abyssum noverant. PRVD. ham. 833 puteo ferventis abyssi. ditt. 170 *Christus* calcavit abyssum. apoth. 781 *Christus corpus redimit* tumulis, *animam* abysso. psych. 91 tristi ... abysso. HIL. in psalm. 2, 32 infernae huius regionis vastaeque abyssus incolas. AMBR. serm. 30, 4 suos inimicos ... poterat in abyssum demergere (VICT. VIT. 3, 36). SED. pasch. carm. 1, 146 *Christus* veterem patefecit abyssum. PAVL. NOL. carm. 19, 651 *Christus* effractis ... abysis caelos penetravit. 31, 330 suum revocans ex abysis hominem. FVLG. RVSP. c. Fabian. frg. 34 nec filio ... nec spiritui sancto abyssorum visio denegatur. serm. dub. 22 p. 889 B *Christum* neque ... abyssus refrenat. ALC. AVIT. carm. 5, 210 (*de tenebris Aegyptiacis*) credas ... revulsa obice terrarum patriam sordentis abyssi migrasse in superos. *nota oppositum*: GREG. TVR. hist. Franc. 1, 47 debui sorte mereri polos, hodie dimergar in abyssos. - *ad situm cf.* TERT. anim. 55 siquidem Christo in corde terrae triduum mortis legimus expunctum, id est in recessu intimo et interno et ex ipsa terra operto et intra ipsam clauso et inferioribus adhuc abyssis superstructo.

II ***translate*: A** *profundum animi cogitantis.* GLOSS. *cod. Cassin.* IV 4, 5 corda hominum. *haec significatio orta sit ex* VVLG. Sir. 23, 28 *oculi domini* circumspicientes omnes vias hominum et profundum abyssi et hominum corda intuentes in absconditas partes. 42, 18 abyssum et cor hominum investigavit. *unde* CASSIAN. conl. 14, 13, 5 de quadam abysso ... cordis. *ut profundum cordis, ita mentis, cogitationis sim. ex comparationibus*: VVLG. psalm. 35, 7 iustitia tua sicut montes dei, iudicia tua abyssus multa (HIER. epist. 39, 2) *unde* AVG. conf. 7, 6, 10 ex abysso iusti iudicii tui. VVLG. Sir. 24, 39 a mari enim abundavit cogitatio eius, et consilium illius ab abysso magna. CASSIAN. conl. 13, 17, 3 *sapientiae dei* inaestimabilis abyssi profunditatem. AVG. conf. 10, 2, 2 abyssus humanae conscientiae. CLAVDIAN. MAM. p. 80, 26 memoriae ... abyssos. *contra* GREG. M. moral. 17, 21, 30 ignorantiae. GLOSS. IV 4, 4 profunditas scripturarum *cod. Cassin.* HIER. epist. 120 praef. ut abyssus veteris testamenti invocet abyssum evangelicam (VVLG. psalm. 41, 8). CASSIOD. inst. 18 altas ... divinarum scripturarum abyssos. in psalm. conclus. Migne 70, 1054 B psalmorum spiritualis abyssus. CASSIAN. conl. 23, 1, 1 apostolicae quaestionis. SED. op. pasch. 1, 9 p. 184, 2 inmensum primae legis abyssum. *singulariter*: AVG. serm. 165, 5 abyssus est, profundum crucis est. **B** *profundum animi concupiscentis*: AVG. conf. 9, 1 corruptionis. c. Iul. op. imp. 1, 122 impietatis. CASSIAN. conl. 22, 14 inaestimabilem abyssum puritatis. **C** *humilitas secundum Dombarti interpretationem*: COMM. instr. 1, 27, 19 sic habet abyssus noster. **D** AVG. civ. 18, 23 piscis ... intellegitur Christus, eo quod in huius mortalitatis abysso velut in aquarum profunditate vivus, hoc est sine peccato, esse potuerit. *nota*: AVG. conf. 13, 21, 30 *filii Adam obliti tui* se abscondunt a facie tua et fiunt abyssus. **E** *ingens multitudo*: HIER. epist. 149, 6 haec pauca in abysso multa legis praecepta disserens. CASSIAN. conl. 13, 15, 5 immensa illa beneficiorum Christi abyssus. praef. conl. 1, 4 ne ... materiae abyssis obruatur nostra rusticitas. *an est profunditas?* *Diehl.*

?**abzet** extincta est vel mortua. Lucilius in XXII: primum Pa-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cilius tesorofilax pater abzet. GLOSS. cod. Vatic. 1469, IV praef. XVIII. *verbum nondum explicatum.* absens *corrigit Marx,* afded *contulit Bücheler ex* CARM. epigr. 17. *V.*

Abzirītānus, -a, -um *adi. derivatum ab oppido Africae proconsularis* PLIN. nat. 5, 30.

Abzoae, -ārum *Scythica gens* PLIN. nat. 6, 38.

ac *v.* atque.

acacia, -ae *f.*, ἀκακία. [*it.* gaggio *M.-L.*] GLOSS. acacia agazea agazia agatze agaza. III 571, 36 agatio *quocum conferendum sit Italorum* gaggio. *hucine pertinet* II 12, 52 acactum (*i.* acacium) ἄκανθα? *ad prosodiam nota*: MARC. med. carm. p. 384 v. 57 *ab* ˊcaciam *incipit. metro indulsisse potest ut* v. 50 ăgaricumque. *v. Weyman, Archiv 7 (1892) 531.* *deſcriptio et interpretatio*: CAEL. AVR. chron. 2, 165 Aegyptia spina quam acaciam vocant. *contra* acut. 2, 197 acantha Aegyptia quam nos latine spinam Aegyptiam dicere poterimus. *cf.* PLIN. nat. 13, 63 *et* 66 SERV. georg. 2, 119 LACT. Phoen. 85 (CLAVD. epith. Honor. 95). PLIN. nat. 24, 109 ex acaciae spina *cummi* fit in Aegypto, alba nigraque arbore, item viridi, sed longe melior e prioribus. 110 Galaticae acaciae. acaciae sucus *medicamentis (collyriis) praeparandis passim apud* CELS. 5 *et* 6. SCRIB. LARG. 41. 85. 23 acaciae chylismatis (MARC. med. 60, 28). GLOSS. III 586, 5. 607, 4 agazea id est sucus prunellae ex nigra spina (580, 33 agazia. 616, 6 agatze). *obscurum* III 535, 13 agaza id est agaras. CELS. 6, 6, 1 SCRIB. LARG. 113. PLIN. nat. 27, 16 *aloe* cummi adulterata et acaciā. PETRON. 23 acaciae rivi. THEOD. PRISC. log. 33 unguo ... ex acacia. CAEL. AVR. acut. 2, 107. 2, 197 chron. 4, 37 *et* 38. 4, 65 PELAGON. 65 CASS. FEL. 29 p. 52. 29 p. 54. *arboris semen*: PLIN. nat. 20, 233 adiecta acacia lentis magnitudine. 30, 57 fabae magnitudine. CELS. 4, 25 acacia ex aceto liquata. SCRIB. LARG. 248 acacia aceto ... macerata nocte et die admiscetur et una teritur (256). THEOD. PRISC. log. 44 acaciae pulvis. eup. 86 acacia trita. 80 anetum cum acacia tritum. ORIBAS. syn. 1, 19. 2 (843) *al.* GLOSS. III 487, 5 *al.* acacia sucus siliquae. ISID. orig. 17, 7, 29 *siliquae* sucus expressus acacia a Graecis dicitur. *usus*: *variis variorum diversorumque morborum medicamentis, collyriis, pastillis praeparandis acaciae semen vel sucus in usu fuit medicis*: acaciae sucus *passim ad oculorum morbos apud* CELS. 5 *et* 6. *quantis malis acacia salubris fuerit docet* PLIN. nat. 24, 110 purpurea aut leucophaea *cummi acaciae* ... oculorum medicamentis ante alia utiles .... sanant ignem sacrum, ulcera quae serpunt, et umida vitia corporis, collectiones, articulos contusos, perniones, pterygia. abundantiam mensum in feminis sistunt, vulvamque et sedem procidentes. item oculos, oris ulcera et genitalium. *ex his morbis* CELS., SCRIB. LARG., PLIN. nat., MARC. med., SORAN., ORIBAS., *alii alios acacia sanari volunt. mulomedicis*: VEG. mul. 3, 34, 3 *ad narium cartilaginem* acaciam nigram et turis pollinem ... temperabis. PELAGON. 65 sanguinem de palato cum ... supprimere ... non potes, acaciam nigram ... capiti superimponis. CASS. FEL. 29 p. 54 oculis ulceratis et tumentibus ... acaciae nigellae modicum (p. 52). *ad usum domesticum*: PLIN. nat. 24, 109 ad coria perficienda semine *acaciae* pro galla utuntur (*cf.* 13, 63). 23, 65 *vini faex* lavandis corporibus et vestibus utilis, ... usum acaciae habet. PETRON. 23 profluebant per frontem sudantis (*cinaedi*) acaciae rivi et inter rugas malarum tantum erat cretae, ut putares detectum parietem nimbo laborare. *cf.* PLIN. nat. 24, 110.

acactum GLOSS. II 12, 52 ἄκανθα ὡς Λουκιανός (*ubi* Λουκίλλιος *c*: *cf. Loewe, Prodr. 304*) *v.* LVCIL. 939 Bähr. acactum *in* cactum *mutaverunt Vulcanius et Salmasius, in* acantum *vel* acantus *vel* acantium *Osannus. v.* acacia.

Acacus, -ī, Ἄκακος *signum.* CORP. VI 406 M. Aurel(ium) Oenopione⟨m⟩ Onesimum signum Acaci notarium. 408 per Acacum notarium. **Acacius,** -ī, Ἀκάκιος *nom. graec.* CORP. VI 32961 (*periit, christ.*) Paccius (P. Accius?) Acacius Palatinus. IX 410 add. (*christ. a. 519*) depositio s(an)c(tae)? m(emoriae?) Acaci. COD. Theod. 11, 3, 2 (*a. 327*) Acacio comiti Macedoniae. 6, 26, 18 (*a. 426*) comiti s(acrarum) l(argitionum) (8, 7, 23. 10, 20, 16). NOVELL. 31, 1 pr. *Armeniae inferiori* Acacius praefuit (*a. 536*). *huius nominis sunt varii episcopi Caesareae Palaestinensis, Beroeae Syriae, Constantinopolis apud varios* CHRIST. *nominati.*

Acadama *Syriae castellum.* NOT. dign. or. 33, 12. 21 equites sagittarii Acadama.

Acadēmus, -ī, Ἀκάδημος. *heros Atticus.* HOR. epist. 2, 2, 45 inter silvas Academi quaerere verum. **Acadēmīa,** -ae, Ἀκαδήμεια. NOT. Tir. 88, 83 Acadimia. TERT. testim. 1 *et* 6 Academiis et porticibus Atticis. RHET. min. p. 598, 36 Academiae tres. *prosodiaca*: CIC. div. 1, 22 (*carm.*) inque Academia umbrifera nitidoque Lyceo (*v. Lachmann in Lucr. 3, 374*). LAVREA v. 3 (Plin. nat. 31, 7) Academiae celebratam nomine villam. *cf.* CARM. de fig. 122? *contra* CLAVD. paneg. Manl. Theod. 94 in Latium spretis Academia migrat Athenis. SIDON. carm. 2, 169 *exit in* Academia duplex. 15, 120. **1** GLOSS. *saepius* Academia locus (villa) ubi Plato tractabat *sim.* (ISID. orig. 8, 6, 11). LAVREA v. 3 *l. c.* CIC. ac. 1, 2, 55 Tusc. 5, 91 nat. deor. 1, 72 VAL. MAX. 4, 3 ext. 3 SEN. benef. 6, 11, 1 PS. APVL. Plat. 1, 1. SERV. Cic. epist. 4, 12, 3 in ... gymnasio Academiae (LIV. 31, 24, 10). TERT. testim. 1 *et* 6. HIER. epist. 53, 1 Academiae gymnasia. PLIN. nat. 12, 9 in ambulatione Academiae. CIC. orat. 11 fateor me ... non ex rhetorum officinis, sed ex Academiae spatiis exstitisse (TAC. dial. 32 QVINT. inst. 12, 2, 23). fin. 5, 1 Academiae ... nobilitata spatia. AVG. civ. 12, 14 Plato ... in ea schola quae Academia dicta est, discipulos docuit (8, 12. 19, 1). *gymnasium in Ciceronis Tusculano*: CIC. de orat. 1, 98 Tusc. 2, 9. 3, 7 Att. 1, 4, 3. 1, 9, 2. 1, 11, 3 PLIN. nat. 31, 6 villa est ab Averno lacu Puteolos tendentibus inposita litori ..., quam vocabat M. Cicero Academiam ab exemplo Athenarum. **2** *ab loco ipsa disciplina et doctrina tam Platonis quam Ciceronis* Academia *nuncupata est. laudatur inde a* CIC. *neque tamen ita crebro.* CIC. Brut. 149 vetus Academia (315. 332 GELL. 9, 5, 4 CENS. 15, 2 ARNOB. nat. 2, 9 AVG. civ. 19, 3). CENS. 4, 3 antiquae Academiae. CIC. epist. 9, 8, 1 adulescentioris. leg. 1, 39 recentem. de orat. 3, 68 recentior (ARNOB. nat. 2, 9). AVG. civ. 19, 18 novae. RHET. min. p. 598, 36 Academiae tres .... prima ... secunda. CENS. 15, 3 tertia. SIDON. carm. 2, 169 duplex. CIC. epist. 9, 22, 1 Academiae nostrae (part. 139). MELA 1, 90 nihil adfirmantis Academiae. CIC. Att. 13, 25, 3 Academiam volaticam et sui similem. TERT. anim. 17 Academia procacissima. MART. CAP. 5, 429 Academiae altercationibus. LACT. inst. 3, 28, 17 disciplina. AMM. 16, 1, 5 quietis. LACT. opif. 1, 15, 5 sententiam. **3** *academici libri(?)*: CIC. Att. 13, 13, 1 totam Academiam ... ex duobus libris contuli in quattuor. *cf. ibid.* 13, 16, 1 Ἀκαδημικὴν σύνταξιν totam.

Acadēmēa, -ae *cogn. lib.* CORP. VI 22499 (*periit*) Minatia M. l. Academea. **Acadēmicus,** -ī, GLOSS. philosophus. ISID. orig. 8, 6, 11 Academici appellati a villa Platonis Academia Athenarum. NOT. Tir. 88, 84 Acadimicus. **1** *subst. plur.* **a** *qui ab Academiae parte stant*: CIC. SEN. QVINT. inst. 12, 1, 35 TERT. anim. 17 TAC. dial. 31 AVG. HIER. CIC. fin. 2, 34 veterum Academicorum (Tusc. 5, 75 off. 3, 20 *al.* SEN. epist. 71, 18 AVG. civ. 19, 1. 19, 3. 19, 4). CLAVDIAN. MAM. p. 180, 17 Academicorum seniorum more. HIER. epist. 133, 1 Academici novi (AVG. civ. 19 *saepe*). **b** *Ciceronis quos de Academia scripsit libri*: CIC. Att. 16, 6, 4 cum ... in navi legerem Academicos. (*nota ibid.* in Academico tertio). 13, 13, 1 quae habes de Academicis. *sed cf.* Academica *n. pl.* CIC. Att. 13, 19, 5. **2** *subst. sing.* SEN. epist. 88, 5 Academicum omnia incerta dicentem (LACT. inst. 3, 7 de ira 11 AVG. civ. 4, 30. 6, 2). AVG. civ. 19, 3 veterem. CLAVDIAN. MAM. p. 158, 3 novus. **3** *adi.* Academicus, -a, -um. TERT. nat. 2, 2 Xenocrates Academicus. LACT. inst. 1, 1, 2 disciplinae. CIC. Tusc. 2, 4 in Academicis quattuor libris (AVG. civ. 6, 2). APVL. flor. p. 60 Oud. meditationibus. QVEROL. p. 3, 13 more. AVG. trin. 15, 21 philosophia. CIC. Att. 13, 19, 3 quaestionem. LACT. inst. 5, 14 sectae. FVLG. Virg. cont. p. 103, 3 H. Academicum quippiam ... ais. **Acadēmius,** -ī. PATR. Nicaen. 2, 151 Academius a Papo. *sim.* 3, 149. 4, 141. *nota* 1, 154 Acumedios Panon.

Acadira *Indicum oppidum.* CVRT. 8, 10, 19. *Diehl.*

Acadius, -a *nom. gent.* CORP. XI 5070 (*Mevaniae, periit*) Acadiae Q ⟨...⟩ Q. Acadio Q⟨...⟩ *Otto.*

Acaino *nom. barbarum.* CORP. III 4595 (*Pannoniae superioris, periit*) Acaino Summoti f(ilius?) ... Dibugius f. p.

Acalandrus *an* **-der**? *Straboni acc.* Ἀκάλανδρον. *fluv. Lucaniae.* PLIN. nat. 3, 97 Acalandrum *acc. traditur* chalandrum. talandrum.

acalanthis, -idis, ἀκαλανθίς *Aristophani, avis.* VERG. georg. 3, 338 litoraque alcyonem resonant, acalanthida dumi. *cf.* SERV. *ad l.* *acalanthida* alii lusciniam esse volunt, alii ... carduelim, quae spinis et carduis pascitur, ut inde etiam apud Graecos acalanthis dicta sit ab acanthis, id est spinis, quibus pascitur. GLOSS. V 339, 11 acalanthis vel luscinia, vel roscina, nectęgela. V 161, 26 acalantia avis vepribus adsueta. 27 cardellus alibi carduelis (IV 5, 36). *v. Goetz, comm. Woelffl. 127 sq. et* acanthis. *Diehl.*

acalephē, -ēs, ἀκαλήφη. DIOSC. 4, 89 de agalife (acalife *Paris. cod.*). duo sunt genera, quam multi urticam dicunt, agrestis vero aspriora et latiora et nigra folia habet. ORIBAS. eup. 2, 19 acalifi (agalfis *codd. recc.*) id est cnidin (*i.* κνίδιον). syn. 4, 23 lapatius et acalifis extenuandi habent virtutem. 4, 1 pastinaca acalisfes fenuculus ... fortiter subtiliant. *V.*

Acalla *v.* Chalanne.

Acalus, -ī *nom. vir. barbarum?* CORP. III 2792 (*Dalmatiae, exſtat*) Tritano (*nomin. masc.*) Acali.

Acamās, -antis, Ἀκάμας. **1** *Graeci varii*: *Troianorum dux, Thracum, Cyclops, praeter ceteros Thesei et Phaedrae filius Atheniensis Acamantidos phyles eponymus.* *nomin.*: VERG. Aen. 2, 262 Acamasque Thoasque (*v. l.* Achamas). VAL. FL. 1, 583 illam Acamas habitat nudusque Pyragmon (HOMER. 237. 245. 788 STAT. Theb. 8, 445 DAR. 22, 19 DICT. 1, 14 *al.* HYG. fab. 108. 115). HYG. fab. 181 *canis.* *acc.* Acamanta: STAT. Theb. 3, 173. 7, 589 DICT. 3, 4 MYTHOGR. 1, 204. Acamantem: HOMER. 538 magnis Acamantem viribus Aiax interimit. DAR. 26 *cf.* 19. **2** *Cypri promunturium, Ptolemaeo et Straboni* Ἀκάμας, Ἀκάμαντον *Hesychio.* PLIN. nat. 5, 129 inter duo promunturia Clidas et Acamanta. 36, 137 circa Acamanta. **3** *cogn. liberti.* CORP. VI 29128 (*periit*) M. Vlpio Acamant(i?) Aug(usti) lib(erto) fec(it) coiux Lucceia ⟨...⟩ Aga⟨...⟩. **Acamantis,** -idis, Ἀκαμαντίς. PLIN. nat. 5, 129 *Cyprum* vocatam antea Acamantida Philonides *tradit.* *hucine pertinet* HYG. fab. 170 p. 33, 13 *ex filiabus Danai* Achamantis?

Acame *nom. mul. barb.* †CORP. III 9605 (*Salonis*) Acame oxsor.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Acamp⟨?⟩. CORP. VIII 18848 (*Numidiae, extat*) Bacaci Aug. sac. ACAMP IIII E ⟨. . .⟩.

Acampseon, *Arriano Ἄκαμψις, Ἄκαψις Suidae, fluv. influens Pontum.* PLIN. nat. 6, 12 flumina Acampseon, Isis, Mogrus, Bathys. RAVENN. p. 78, 15 Acapsis. *Diehl.*

Acan *indecl.*, עָקָן, *Ἰουκάμ, nom. vir. hebr.* VVLG. gen. 36, 27. filii Eser: Balaan et Zavan et Acan. HIER. nom. hebr. p. 3, 9 Acan necessitas vel labor eorum. *cf.* Iacan. *Lommatzsch.*

. . **Acanavus,** -ī *cogn. vir.* CORP. VI 10470 (*extat*) d. m. (A)el(ii?) Acanavi c(ui?) v(ixit) an(nos) VII.

acantha, -ae *f.*, *ἄκανθα, planta, v.* acanthus 3 *et* acacia. CAEL. AVR. acut. 2, 197 acantha Aegyptia quam nos latine spinam Aegyptiam dicere poterimus (*cf.* chron. 2, 165). DIOSCOR. 3, 12 de acanta alba (*ubi plantae ususque radicis elixaturae seminis datur descriptio*) *cf.* 3, 19 de leucacantu. GLOSS. III 553, 4 acanta leuce. 535, 39 agate lucu. DIOSCOR. 3, 14 acantis *gen. ut videtur pro* acantes (*ἀκάνθης*). *v.* GLOSS. *sub* spina alba. GLOSS. acanta (aganta *codd.*) pigmenta Aegyptiaca. CASS. FEL. 32 p. 66 gallae et acanthae Aegyptiae. DIOSCOR. 3, 13 de acanta Arabica (PLIN. nat. 24, 107 spina arabica). *nota*: PS. APVL. herb. 85 acantha hiera *i.* sabina (*Koebert*). *v. Stadler, Archiv 10 (1898) 112.*

acantheus, -a, -um *adi.*, *ἀκάνθειος. substantive ut videtur*: *masc.*: GLOSS. III 549, 5 aganteos sive politrisco (*πολύτριχος*) id est leucis (*contaminata?*). *neutr.*: GLOSS. III 543, 48 agantea poma de alba sp⟨ina⟩. *fem.*: DIOSCOR. 3, 16 acanteae albe. *v.* acantha.

acanthicē, -ēs, *ἀκανθική.* PLIN. nat. 21, 96 *helxines* vertex . . . lacrimam continet iucundi saporis, acanthicen mastichen appellatam. ind. 21, 56 acanthice.

acanthinus, -a, -um, *ἀκάνθινος, adi. ab ἄκανθος.* CELS. 5, 2 glutinant vulnus myrrha, tus, gummi . . . acanthinum (MARC. med. 14, 6. 20, 19). *v.* acanthus 2 a. COLVM. 9, 4, 4 *amicissimi* apibus . . . caules acanthini. PLIN. nat. 25, 78 foliis. VARRO Serv. auct. Verg. Aen. 1, 649 Onesicritos ait in India esse arbores, quae lanam ferant . . ., vestimenta *ex floribus vel foliis confecta* acanthina appellata. *aliter* SERV. *ad l.* in *acanthi herbae* imitationem arte vestis ornatur, (*addit* ISID. orig. 17, 9, 21 quae acanthina dicitur. *item* GLOSS. IV 6, 38 *cod. Cassin.*). *v.* acanthus 2 b.

acanthion *n.*, *ἀκάνθιον.* PLIN. nat. 24, 108 *spinae albae* similis quam Graeci acanthion vocant, minoribus multo foliis, aculeatis per extremitates et araneosa lanugine obductis, qua collecta etiam vestes quaedam bombycinis similes fiunt in oriente. ipsa folia vel radices ad remedia opisthotoni bibuntur (DIOSCOR. 3, 16). ind. 24, 66 *abl.* acanthio. PS. APVL. herb. 68 Graeci cirsion, alii acanthion, Latini spinam mollem appellant.

acanthis, -idis *f.*, *ἀκανθίς.* 1 *avis v.* acalanthis. CALP. ecl. 6, 7 si vincat acanthida cornix. PLIN. nat. 10, 175 acanthis duodenos *gignit.* 205 in spinis vivit. 2 *planta.* PLIN. nat. 25, 167 erigeron a nostris vocatur senecio . . . caput eius numerose dividitur lanugine, qualis est spinae, inter divisuras exeunte; quare Callimachus eam acanthida appellavit, alii pappum (ind. 25, 106). DIOSCOR. Vindob. cod. Const. f. 72ʳ Neap. f. 23 *ἀκανθὶς τοπι⟨αρί⟩α* *v.* acanthus 2 a *et* acantha. ISID. orig. 17, 9, 21 acanthus et acanthis dicta. *nom. mul. v. sub* Acanthus.

acanthus, -ī *m.* *ἄκανθος, planta.* VERG. georg. 4, 123 flexi . . acanthi. PROB. gramm. IV 30, 22 hic acanthus, huius acanthi (MAR. PLOT. gramm. VI 482, 3) CVLEX 398 acanthos *nom.* VITR. 4, 1, 9 *traditur* acanthi. *ibid. et* 2, 7, 4 achanti *et* achantos *vel* achanthos. SERV. Aen. 1, 649 achanto *omn. codd.* GLOSS. III 540, 55 acantu. 568, 38 agantus. 569, 1 agantum. 573, 37 agantu. 616, 2 achantus. ORIBAS. syn. 2 (844) aganthes *et* aganthen.

1 *descriptio*: GLOSS. IV 1, 21 flos. PLIN. nat. 22, 76 acanthi topiariae et urbanae herbae lato longoque folio . . . duo genera sunt: aculeatum et crispum, quod brevius, alterum leve, quod aliqui paederota vocant (GLOSS. III 573, 37 pedoron. DIOSCOR. 3, 17) alii melamphyllum (GLOSS. III 540, 55. 568, 38. 569, 1. DIOSCOR. *l. c.*). ind. 22, 34. nat. 25, 62 *herbae Mithridatiae* folia . . . acantho similia. *nota*: SERV. georg. 3, 338 acalanthis dicta . . . ab acanthis id est spinis, quibus pascitur. *epitheta plantae*: VERG. georg. 4, 123 flexi . . . vimen acanthi. COLVM. 10, 241 tortus. PLIN. epist. 5, 6, 36 lubricus et flexuosus. *cf.* CHALC. trans. 39 sinuosum acanthi volumen (comm. 116, 14 *et* 26. 20). PLIN. epist. 5, 6, 16 acanthus . . . mollis et paene dixerim liquidus (NEM. ecl. 2, 5 *ubi vel de flore cogitaveris*). *cf.* VERG. ecl. 3, 45. LACT. Phoen. 85 olentis vimen acanthi. VERG. ecl. 4, 20 ridenti. *epitheta floris*: VERG. Aen. 1, 649 croceo *v.* SERV. *ad l.* (PS. AMBR. mor. Brachm. Migne 17 p. 1171 B *Indiae* arbor). CALP. ecl. 4, 68 rutilo.

2 *usus* **a** *plantae vivae vel floris. in hortis*: PLIN. nat. 22, 76 acanthi topiariae et urbanae herbae (*cf.* DIOSCOR. Vindob. cod. Const. f. 72ʳ. cod. Neap. f. 23 *ἀκανθὶς τοπι⟨αρί⟩α*). PLIN. epist. 5, 6, 36. *ad sepulcrum ornandum*: CVLEX 398. *folia et flores festo die in terra sparsa*: VERG. ecl. 4, 20 PLIN. epist. 5, 6, 16. CALP. ecl. 4, 68 cantantem rutilo spargebat acantho. VELL. 2, 56, 2 *Caesar* quinque egit triumphos: Gallici apparatus ex citro, Pontici ex acantho *sqq.* *apud medicos*: PLIN. nat. 22, 76 radices *acanthi* ustis luxatisque mire prosunt, item ruptis, convulsis et phthisin metuentibus . . . . podagris . . . inlinuntur tritae et calefactae (DIOSCOR. 3, 17). *cf.* 26, 137. VEG. mul. 1, 20, 1. MARC. med. carm. p. 384 v. 57. **b** *folii florisque in architectura, arte toreutica, textilibus. corinthium quod dicitur capitulum calatho tegula tecto fortuito superimposito acanthi radici, folia circum vernum tempus profundenti et cauliculos secundum calathi latera crescentes ortum esse narrat* VITR. 4, 1, 9 *et* 10. 2, 7, 4 minora sigilla floresque et acanthos (*v. p. 247, 57*) eleganter scalptos. *nota*: PASS. coron. 3 coeperunt cavare concas ex lapide porphyretico cum sigillis et herba cantis 4 perfecta est conca porphyretica cum malis et herba cantis (*passionis prioris v. l.* erbacantis *bis, alterius* herba acantu *vel* acanto). *cf.* SERV. Aen. 1, 649 *acanthus* genus virgulti flexuosum quod vulgo herbacanthum dicunt (*graeci ἑρπάκανθα*).

VERG. ecl. 3, 45 molli . . . ansas (*poculi*) amplexus acantho. OV. met. 13, 701 summus inaurato crater erat asper acantho. PROP. 3, 9, 14 Myos exiguum flectit acanthus iter. GLOSS. genus floris, quo vestes inficiuntur. ISID. orig. 17, 9, 21 in *acanthi* (*Aegyptii*) imitatione arte vestis ornatur, quae acanthina dicitur (GLOSS. IV 6, 38 *cod. Cassin.*). *v. p. 247, 36.* VERG. Aen. 1, 649 circumtextum croceo velamen acantho (711 AVSON. 355, 4). STAT. silv. 3, 1, 37 hic tibi Sidonio celsum pulvinar acantho texitur. **3** ISID. orig. 17, 9, 20 acanthus herba Aegyptia semper frondens, spinis plena (17, 8, 4). *cum acacia confusa iam ab* ENN. ann. 10, 21 *teste* GNIPHON. schol. Bern. in Verg. georg. 2, 119 (bacas semper frondentis acanthi). ORIBAS. syn. 2 (844) aganthes Aegyptias *et* aganthen Aegyptiam *al.* *v. Weyman, Archiv 7 (1892) 533 et Wagler, PW. I 1148.*

Acanthus, -ī, *Ἄκανθος.* 1 *Macedoniae oppidum* LIV. 31, 45, 16. 45, 30, 4. MELA 2, 30 Acanthos. PLIN. nat. 4, 38. HIER. chron. a. Abr. 1362 Acanthus condita et Stagira. *Chersonesi Cnidicae* PLIN. nat. 5, 104 alio nomine Dulopolis. 5, 151 *insula* in Propontide. 2 *nom. vir. graec., cogn. lib., haud ita frequentatum, praecipue Romae, primum in columbariis.* CORP. VI 4140. 4147. 22781 (*periit*) dis manibus Mutil⟨i⟩ae Acanthidis Acanthus pater. 9653 Acanthus l(ibertus) Volusi Heleni l(iberti). IX 4809 Ɔ. (mulieris) l. Acanthus. V 964 (*Aquileiae*) Q. Acellius Q. l. Acanthus. VI 6811 P. Vssienus Acanthus minor. 10229, 24 (*p. Chr. 108*). XV 1271 (*Vespasianae aetatis*) St(atius) Marcius Acanthus. IX 3526. XI 3593 (*Caere*) A. Avillius Acanthus dictator. XII 4465 (*Narbone*) M. Fonteio Acantho aurifici. Acantus: CORP. VI 15875. XI 4899 (*Spoleti*) Acanto. 5441 (*Asisii*) C. Seienus C. l. Acantus medicus ocularius. XII 4620 (*Narbone*). *nota*: VI 18504 Acantus v(ixit) a(nnis) V: *pater fuit* L. Folius L. l. . . . Clarus, *alter frater* Cissus. IV 1233 *et* II 4974, 2 Acan(thus?). *adi.* **Acanthius,** -a, -um, *Ἀκάνθιος.* PLIN. nat. 31, 85 *sal* Acanthius ab oppido (*Macedoniae*) appellatus. **Acanthis,** -idis, *Ἀκανθίς, nom. mul. graec.* PROP. 4, 5, 63 *lena malefica* (CALP. ecl. 6, 76 Acanthida). CORP. VI 10471 Acanthidi an(norum) X. *cogn. mul.* CORP. VI 22781 Mutil⟨i⟩ae Acanthidis. 19352 Herenuleiae Acanthidis. III 4386 (*Pannon. sup.*). *nota*: X 8269 (*Tarracinae*) Furia (mulieris) l(iberta) Acantis. **Acanthio,** *Ἀκανθίων, Atheniensis, servus* PLAVT. Merc. 112 *voc. ad finem.* 132 ecce me, Acanthio, quem quaeris. 149 *voc. in synaloepha.* **Acantho,** *Ἀκανθώ.* CIC. nat. deor. 3, 54 *quartum Solem* heroicis temporibus Acantho Rhodi peperisse dicitur (ARNOB. nat. 4, 14). *v. Crusius, PW. I 1147.*

acanthyllis, -idis. 1 *avis, Aristoteli ἀκανθυλλίς. v.* acanthis 1. PLIN. nat. 10, 96 acanthyllis (*codd.* agatillis, *em. Herm. Barb.*) eadem figura *atque vitiparrae nidum* ex lino intexens. ind. 10, 50 acanthyllis. 2 *planta.* PS. APVL. herb. 84 *asparagum agrestem* Graeci myacantha, alii acanthillida appellavere.

Acanticī *v.* **Avanticī.**

acanus, -ī, *ἄκανος.* PLIN. nat. 22, 23 sunt qui et acanum (*sic edd. vett.*, arcanum *vel* canum *codd.*) ery⟨n⟩gio adscribant, spinosam brevemque et latam herbam, spinisque latioribus. hanc inpositam sanguinem mire sistere. ind. 22, 10 acanos.

Acapa. CORP. VII 1336, 7 (*in vasculo*) Acapa f(ecit). *nom. vir. videtur esse barbarum, vix latet* Agape.

acapnus, -ī, *ἄκαπνος.* PS. APVL. herb. 31, 1 melle acapno, quod sine fumo collectum est (COLVM. 6, 33, 2 PLIN. 23, 82. PELAGON. 437: *inunctione oculorum dolor et caligo sanantur*). PLIN. nat. 11, 45 iniuriam *fumi* celerrime sentiunt mella vel minimo contactu roris acescentia. et ob id inter genera servatur quod acapnum vocant. MART. 13, 15 *titulus* ligna acapna. PELAGON. 288 pulei acapni (VEG. mul. 5, 51, 2). *v. Weyman, Archiv 7 (1892) 534.*

Acarasseī, -ōrum. *secundum Steph. Byzant. Lyciae oppidum Ἀκαρασσός.* LEO M. p. 964 (ep. 98, 4 syn. Chalced.) Nicolaus . . . episcopus Acarasseorum. *Diehl.*

Acarcelinio *nom. faliscum prognatum fortasse ex* anc-, *ut latine sit* Ancarcellinius. CORP. XI 3159 (*Faleriis, in tegulis*), 1 Tito Acarcelinio (*nom.*) Ma. f. Pop. 5 Vipia Zertenea loferta, Marci Acarcelini mate. 2 b Marcio Acarcelinio (*nom.*). a (*earundem tegularum prior inscriptio*) Cav⟨ia⟩ Vecin⟨e⟩a Votilia Maci Acacelini uxo. *Otto.*

Acarius *nom. vir.* CORP. II 5710 Acarius Concordie posuit.

acarizo, -āre, *ab ἄχαρις?* ORIBAS. syn. 4, 28 mitti *sero lactis* . . . oportet mel, tantum ut suabe sit ad bibendum et non subbertat stomachum neque in gustu acarizet (*ὥστε μὴ λυπῆσαι τὴν γεῦσιν*).

Acarnān, -is, *Ἀκαρνάν. Graecis Acarnaniae heros eponymus* (*cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ov. met. 9, 414), *Latinis adiective vel substantive Acarnaniae incola.* Acarnan *nomin. hexametrum claudit* Verg. Aen. 5, 298 Gratt. 183 Sil. 3, 42. 15, 288 Stat. Theb. 6, 652. 7, 417 Ach. 1, 418. Ov. met. 8, 570 amnis Acarnanum (*Achelous*). Gratt. 184 sicut Acarnanes subierunt proelia furto. *nom. sing. praeterea* Liv. Cvrt. 3, 6, 1. Acarnana: Liv. 36, 11, 6. 37, 45, 17. Acarnane *abl.* Liv. 31, 23, 8 (38, 38, 18). Acarnanes *nom. plur.*: Gratt. *l. c.* Liv. *saepe.* Cvrt. 3, 2, 16. Acarnanum: Ov. *l. c.* Liv. *saepe.* Plin. nat. 4, 5. *acc. plur.* Acarnanas Liv. Sol. 1, 34 Ivst. 26, 3, 1. 28, 1, 5 Avg. civ. 15, 12. Pol. Silv. p. 519, 1 apud Acarnanes. **1** *sing.* **a** *subst.*: Verg. Aen. 5, 298 alter Acarnan, alter ab Arcadio ... sanguine (Stat. Theb. 6, 652). *collective pro plur.*: Sil. 15, 288 proximus hinc hosti (*Macedoni Philippo*) dextras iungebat Acarnan. Stat. Ach. 1, 418 asper. Gratt. 183 clandestinus. Stat. Theb. 7, 417 vagus. **b** *adi.* Liv. *Acarnanes varii*: Alexander Philippus Sopater Mnasilochus. Liv. 31, 14, 7 Acarnanes duo iuvenes. Sil. 3, 42 amnis Acarnan (Ov. *l. c.* amnis Acarnanum) *i. Achelous.* **2** *plur. Acarnaniae incolae* Liv. *passim, alii.* Avg. civ. 15, 12 Aegyptios habuisse annum quattuor mensum, Acarnanas sex mensum (Pol. Silv. p. 519, 1).

Acarnānia, -ae, Ἀκαρνανία, *Graeciae regio mari Ionio, Ambracio sinu, flumine Acheloo discripta.* Not. Tir. 86, 13 Acarrania. Gloss. V 549, 1 Acarnania pars Epiri. Mela 2, 39 ultra *Peloponnesum* Aetolia Acarnania et Epiros usque in Hadrian. Plin. nat. 4, 5 amnis Achelous ... Acarnaniam ab Aetolia dirimens. 2, 205 videmus ... mersam Acarnaniam Ambracio sinu. 4, 5 *Acarnania* antea Curetis vocabatur. *nota*: Ivl. Val. 1, 11 ex A c e r n a n i a *et* Acernaniae. Lib. gener. 88, 28 A c a r n e a. Chron. Alex. 62, 29 A c a r n i a. Acarnania: Liv. *passim.* Cic. Pis. 96. Caes. civ. 3, 55, 1. 3, 58, 4. Mela. Plin. nat. *alii.* *adi.* **Acarnānicus,** -a, -um *ab* Acarnania *derivatum.* Liv. 26, 25, 16 coniurationis fama Acarnanicae. *subst. plur.*: **Acarnāniī,** -ōrum. Vib. Seq. geogr. p. 157, 18 Acarnanii Epirotae Europae. Isid. orig. 9, 2, 4 Acarnanii sive Curiae (*cf.* Plin. nat. 4, 5). *adi.* **Acarnānus,** -a, -um. Nep. Them. 1, 2 Neocles (*Themistoclis pater*) uxorem Acarnanam civem duxit.

Acasan, -is *nom. vir.* (*punicum?*). Corp. VIII 16992 M. Axonia Varthigalis fil. coniux Acasanis ... Acasan Bali⟨a⟩thoni⟨s⟩ filius. 17277 Ala(?) Acasa⟨nis⟩ vix(it) a(nnis) ....

Acascomarcī, -ōrum *gens Caucasia.* Plin. nat. 6, 21 Acascomarcos.

Acastus, -ī, Ἄκαστος. **1** *Peliae Iolci regis filius, Argonauta.* Ov., Sen. Med., Plin. nat., Val. Fl., Dict., Hyg. fab. Ov. met. 8, 306 iaculoque insignis Acastus (Val. Fl. 1, 486 horrentem iaculis). epist. 13, 25 grandaevus. **2** Hier. chron. a. Abr. 968 Atheniensium II Acastus a. XXVI. **3** *nom. graec. vulg. Ciceronis servus* Cic. Att. 6, 9, 1. 7, 1, 1 epist. 16, 5, 2 *al.* Corp. IV 2449. 2925. *in vasculis, sim.*: Corp. XV 5651 Acas(tus) C. Tit(i). 5694 (= XI 6700, 737[1]) Acast(us) Tura(ni) s(ervus). 5724 Vale(rio) Acast(o). 5708. III 12013, 3. 12014, 96. 12027. VI 6363 (*e columb.*) Acasti fabri tignuari. 7602 coc⟨us⟩ 9980 conservus. *ut servi, ita liberti, haud multi, praecipue Romani et Aquileienses (huius oppidi decem fere) non pauci innotuere ex vasculis, tesseris, sim. Africani hoc nomine non inveniuntur.* Corp. VI 5849 (*e columb., periit*) Acastus (*trad.* Agastus) Caesaris Aug. l. ostiarius. 11699 P. Anni (mulieris) l. Acasti. 13164 *al.* X 6081 (*Formiis*) Acasto Aug. lib. procuratori provinciae Mauretaniae et tractu(s) Campan(iae). V 1418 (*rei publ. lib. aet.*) L. Treblano L. l. Acasto. XI 3782 (*Veiis*) M. Numicius (mulieris) l. Acastus. XII 4538 (*periit, Narbone*) C. Minicius C. l. A g a s t u s (Acastus *Hirschfeld, an* Ἀγαστός*?*). VI 13747 D. Caecilio Acasto. 27553 P. Tonnius Acastus. XV 1447 (*saec. I ex.*) C. Seteri Acasti. XIV. IX. XI 4927. 5839. 6700, 767 (*in vase Arretino*). II. XII. III 12014, 734 (*in vasculo*) Veturi Acasti. *v.* Agastus. **Acastē,** -ēs, Ἀκάστη. Stat. Theb. 1, 529 *exit in* Acasten (natarum haec altrix ...). *v. l.* Acesten. **Acastinus,** -ī, *nom. vir.* Corp. V 903 (*extat, Aquileiae*) A. Caecilio A. f. Vel. Acastino.

Acataerus, -ī, *cogn. vir.* Corp. VI 28943 (*extat*) d. m. Victorio Acataero liberto.

acatalectus, -a, -um *adi.*, ἀκατάληκτος. Gloss. IV 22, 44 acatalecton ubi versus legitimo fine concluditur (Atil. gramm. VI 281, 11 ἀκατάληκτον est quando plenum metrum sive versus est). Diom. gramm. I 502, 8 *species* acatalecta est integer versus singulorum metrorum (Mar. Plot. gramm. VI 533, 23). Mar. Victor. gramm. VI 61, 8 *metrum* acatalectum ... quod novissimum pedem integrum pro condicione sui metri obtinet, cui nihil abundat aut deest (16. 35 Mar. Plot. gramm. VI 501, 7). Diom. gramm. I 505, 17 heccedecasyllabon ... Sapphicum ... acatalectum. Mar. Victor. gramm. VI 52, 31 iambici trimetri. 53, 4 choriambici tetrametri. Atil. gramm. VI 288, 29 *tetrameter.* Mar. Plot. *ibid.* 502, 8 acatalectam pentametram integram *speciem.* 524, 6 tetrametrum plenum acatalectum (15 integrum *cf.* 528, 12. 525, 15 clodum). 527, 7 dimetrum ... archilochium. *al.* *nota*: *libri aut omnes aut pars saepe exhibent pro* acatalectus **acatalecticus** *ad analogiam* catalecticus *formatum, veluti* Diom. gramm. I 504, 16 catalecticum et acatalecticum. Mar. Victor. gramm. VI 52, 31. 53, 4. 61, 4 *al.* *v. Weyman, Arch. 7 (1892) 534.*

Acataleptos, ἀκατάληπτος, *aeon Valentinianorum.* Tert adv. Val. 35 Acatalepton.

acatalexis, *debuit* ἀκαταληξία. Avd. gramm. VII 333, 18 acatalexis ... est cum versus legitimo fine, id est pleno temporum numero terminatur.

Acatapara. Corp. VI 2807 (*extat*) Valeri(us) Maximus ... cives Vsdicensis vico Acatapara (*Thraciae*).

acatium, -ī *n.* **1** Gloss. II 222, 35 ἀκάτιον cumba. (*deminutive ab* ἄκατος). Plin. nat. 9, 94 concham ... acatii modo carinatam inflexa puppe, prora rostrata. **2** ἀκάτιον, *adi. pro subst.* Fest. 340 ⟨supparum ap⟩pellant dolonem ⟨velum minus in navi, ut⟩ acation maius. Isid. orig. 19, 3, 2 acatium velum maximum et in media nave constitutum. Gloss. Scal. V 613, 2 acateon velum maximum in medio nāvis. *cf.* III 506, 12 achatto bonum velum. *v. Weyman, Archiv 7 (1892) 534.*

Acatius, -ī, *nom. vir.* Svlp. Sev. chron. 2, 38, 3 *Arrianus* Acatius a Caesaria (42, 6). Avg. c. Iul. op. imp. 3, 162 Acatius quidam Damas. (?) carm. 5 Acatius votum solvit. *an omnes Acacii?*

Acatucci *opp. Hispanum.* Itin. Anton. 402 Acci Acatucci ... Castulone.

acatus, -ī *f.*, ἄκατος. Gloss. IV 5, 43 acatus navicula vel arca (IV 471, 38). *huc rettulit Goetz* III 205, 27 κάραβος acutus (*i.* acatus). Not. Tir. 110, 56 agatus. Tert. adv. Marc. 5, 1 furtivas merces in acatos tuas recepisti. Avson. 415, 31 acatis phaselis lintribus stlattis rate. Mar. Victor. gramm. VI 87, 11 (*vers. choriamb.*) superagit aura mare ferens procul acatos biremis. *v. Weyman, Archiv 7 (1892) 534.* *Diehl.*

Acatzirī, -ōrum *m.*, Ἀκάτζιροι, *gens Sarmatiae.* Iord. Get. 5, 36 gens Acatzirorum fortissima, frugum ignara, quae pecoribus et venationibus victitat. Ravenn. p. 168 quos Chazaros supra scriptus Iordanis Agaziros (Agazaros Gvido) vocat. *Otto.*

Acavatha *castellum Syriae.* Not. dign. or. 33, 13. 22 equites sagittarii, Acavatha.

Acauco, -onis, *nom. mul. barb.* Corp. III 11732 (*Norici*) L. Memmio L. lib. Andriae ... et Acauconi con(iugi). *Diehl.*

acaunumarga, *f.* [*vocabulum gallicum, cps. ex* acaunus *'saxum' et* marga. *Th.*] *genus terrae.* Plin. nat. 17, 44 *terra* rufa, quae vocatur acaunumarga (acaunom. *codd. aliquot*), intermixto lapide terrae minutae harenosae. *V.*

Acaunus, -ī *locus Nantuatium ubi nunc est* Saint-Maurice. *posteriore aetate* c *abiit in* g. Acaunum *non appellatum est nisi rarissime. cf. Mommsen Corp. XII p. 24, Holder Altcelt. Sprachsch. I 13, Krusch Mon. Germ. Merov. III p. 20 not. 1.* Evcherivs pass. Acaun. mart. 5 Acaunus sexaginta ferme milibus a Genavensi urbe abest. 1 qui (*martyres*) Acaunum glorioso sanguine inlustrant. Mar. Avent. chron. a. 515 monasterium Acauno a Sigismundo conditum est. Greg. Tvr. glor. mart. 74 Agauno dirigit. Vita patr. Iurens. prol. (Mon. Germ. Merov. III p. 131) Agaunus vester Gallico priscoque sermone tam primitus per naturam quam nunc quoque per eclesiam ... Petri petra esse dignoscitur. **Acaunēnsis,** *posterius* **Agaunēnsis** *adi., incolarum vocabulum.* Evcherivs pass. Acaun. mart. 1 sacer ille Acaunensium locus. 4 in Acaunensibus angustiis. 16 beatissimorum Acaunensium martyrum. Alc. Avit. hom. 20 *inscr.* Acaunensium. 25 *inscr.* sanctorum Acaunensium. Mar. Avent. chron. a. 574 in monasterium sanctorum Acaunensium. a. 565 monachi Agaunensi (*sic, nomin. plur.*). Ven. Fort. carm. 2, 14 *tit.* de sanctis Agaunensibus (Ac. *cod. Ambr.*). Greg. Tvr. hist. Franc. 3, 5 Sigismundus ... monastiriumque Acaunensim ... aedificavit. ad sanctus Acaunenses abiens. glor. mart. 75 sanctis Agaunensibus. Corp. XII †4083 (*a. 521*) mar(tyr)um A⟨c⟩animsium. *hi martyres, quoniam christianorum legio interfecta ferebatur esse,* martyrum legio felix *sim. nominabantur, ut habent* Ven. Fort. carm. 8, 3, 172 et legio felix Acăūnensis (Ag. *codd. dett.*) adest. Greg. Tvr. glor. mart. 74 Alc. Avit. hom. 25 *al.* **Acaunī,** -ōrum *m. idem quod* Acaunenses. Greg. Tvr. hist. Franc. 3, 6 ad sanctos Acaunos fugire nititur. *Otto.*

acaustos, -on *adi.* Gloss. II 222, 36 ἄκαυστος inustus. Plin. nat. 37, 92 principatum habent carbunculi (*gemmae*) a similitudine ignium appellati, cum ipsi non sentiant ignes, a quibusdam ob hoc acaustoe appellati. *Diehl.*

Acbatana *v.* Ecbatana.

Acc- *permulta generavit nomina cf.* Ἀκκώ, Ἄκκα *Lydium, al. (Kretschmer, Einleit. in d. Gesch. d. griech. Spr. p. 351), adfinia sunt* Atta, Tat-. **Acca,** -ae *praen. mul.* (*nom. gent.* Acca(v)a *paelignum est*). Acca Larentia *vel* Larentina *scortum et Romuli nutrix.* Varro ling. 6, 23 ab Acca Larentia. *corrupta sunt quae secuntur* cui sacerdotes nostri publice parentant sexto die, qui Atra dicitur; diem Tarentum Accas Tarentinas. 24 ad sepulcrum Accae. Fast. Praen. dec. 23 Accae Larentin⟨ae⟩. Ov. fast. 4, 854. 5, 453 Plin. nat. 18, 6 Stat. silv 2, 1, 100 Gell. 7, 7. Cypr. idol. 4 Acca et Flora meretrices *a nescio quo dedicatae sunt.* Avg. civ. 18, 21 Hier. chron. a. Abr. 1221 Fvlg. serm. ant. 9. Macr. sat. 1, 10, 3 Accam Larentiam nobilissimum id temporis scortum. 17 Macer ... Faustuli coniugem Accam Larentiam Romuli et Remi nutricem fuisse confirmat. Iord. Rom. 51. *v.* Larentina. Acca *Camillae aequalis*: Verg. Aen. 11, 820. 823. 897. Acca *Satrici Sulmonensis uxor*: Sil. 9, 117. *postea cognominis locum habuit*: Corp. VI 5189 (*aetate Tiberi*) Iulia Acca *libertina.* II 2808 C. Vatricus C. f. Naevos ..., Acca mater. 5771 Semproniae Accae. **Acānius,** -a

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nom. gent. CORP. VI 2201 Acaniae Q. l. Lepidae. XII 4378 (*Narbone*) Q. Akanius Q. f. Rufus. **Accāsius** *nom. gent.* CORP. VI 9273 ⟨L.⟩ Accasius L. l. Corinth⟨us⟩. **Accaus, -ava** *vel* Acca *nom. gent. paelignum, cf.* Annaus. Accaus *olim fuit* Accavos, *sed omnia huius formae vestigia perierunt. paelign.* Saluta Acca L. Zvet. inf. 16 (*Corfinii*). Acchava, *cf. etrusc.* aχa *al.*: CORP. VI 10476 Acchava M. l. Appia. Vibius Accaus *praefectus cohortis Paelignae bello Hannibalico* LIV. 25, 14, 4 *ubi Puteaneus* Acaus. 13 Accaus Paelignus. VAL. MAX. 3, 2, 20. CORP. IX 3163 (*Corfinii*) L. Accau⟨s⟩ ... fac. coer⟨avit⟩. 3164 (*ibid.*) L. Accaus L. f. Flaccus. 3188 (*ibid.*) C. Accaus Philadespotus. 3396 (*in Vestinis*) T. Accaus Iustus. 63 (*Brundisii*) L. Accaus Clario. X 1403 b 4 (*Herculanei*) M. Acca⟨us ...⟩. IX 3146 (*Corfinii*) Acca L. f. Prima. 3166 (*ibid.*) Acca Q. f. VI 4484 (*initiis aetatis imperatoriae*) Acca L. l. Helpis. IX 3059 (*Interpromii*) Mulio Accavi. 3194 (*Corfinii*) Accav⟨i⟩ Philemonis. XII 5975 (*Narbone*) Accavi. *sed* IX 5367 (*Firmi Piceni*) T. Accai T. l. Philadel⟨phi⟩. VI 4459 (*initiis aetatis imperatoriae*) Accae Helpidis. IX 3165 (*Corfinii*) C. Accavo C. f. Ser. Frentioni ... Sentia P. f. mater. 3189 (*ibid.*) L. Accavo L. l. Phileroti. 5371 (*Firmi Piceni*) ⟨A⟩ccavae Salvilla⟨e⟩ coniugi. 3197 (*Corfinii*) ⟨A⟩ccae L. l. Trypherae. *cogn.* SEN. contr. 7, 6, 20 Accaus Postumius. **Accavia** *nom. gent.* CORP. XIII 3038 (*Parisiis*) Accaviae Martiolae. **Accavo, -ōnis** *nom. gent.* CORP. VI 10476 Acchava M. l. Appia ... L. Acchavoni M. l. Stabilioni viro suo. **Accavōnia** *nom. gent.* CORP. VI 10472 Accavonia L. l. Felicula.

Accaeus *et* **Accēus, -a** *nom. gent.* CORP. VI 7947 Q. Accaeo Alethino et Q. Accaeo Perseo ... Q. Acceus Perseus. 10473 Acceae Calliope. XI 4363 (*Ameriae*) Accaea Ius⟨t⟩a. **Accēius** *nom. gent.* CORP. VI 18034 Cn. Acceíus Legitimus. XI 3303 (*Fori Clodi, a. 18*) Cn. Acceio Cn. f. Arn. Rufo Lutatio IIvir. **Accēiānus** *agnom.* CORP. X 3674 (*Miseni*) L. Aemil. Pertinaci Acceiano L. f. eq. R. **Accēiēnus** *nom. gent.* CORP. XI 5293 (*Hispelli*) C. Acceienus C. f. Ste. **Acaenius** *nom. gent.* CORP. VI 1056, 4, 40 (*a. 205*) Acaeni Crispiniane *vigil.*

Accaedius *nom. gent.* CORP. V 7459 (*Vadargate*) L. Accaedius Clemens. **Accenna, -ae** *nom. gent. Etruscorum more fictum.* CORP. XV 7367 (*saec. II*) M. Accennae Cesillani. XIV 3585 (*Tibure*) M. Accennae L. f. Gal. Saturnino procos. provinc. Baetic. ... II 1262 (*prope Hispalim*) M. Accennae M. f. Gal. Helvius Agrippa praetorius ..., M. Accenna Helvius Agrippa ⟨fil.⟩ patri. **Accius, -a** *nom. gent. satis rarum, nisi quod Italiae mediae et inferioris tituli exemplorum haud exiguam copiam dederunt. nobilissimus est* L. Accius *poeta et grammaticus.* Accius *in codicibus fere semper scriptum legitur, perraro* Attius *velut* VARRO ling. 6, 80 CIC. fin. 4, 68. 5, 32 PLIN. nat. 18, 200. *sed apud eosdem passim* Accius; Attius QVINT. inst. *semper, scil.* 1, 7, 14. 1, 8, 11. 5, 13, 43. 10, 1, 97. *pessimum neque ullius auctoritatis est* Actius *quod* CIC. deor. nat. 2, 89 *omnes codd. exhibent; ceterum vide L. Mueller, Lucilius p. 320.* L. Accius: RHET. Her. 2, 13, 19 CIC. Brut. 107 ASCON. Pis. p. 16 B. PLIN. nat. 34, 19 GELL. 6, 9, 16 MACR. sat. 1, 7, 36 *al.* HIER. chron. a. Abr. 1878 L. Accius tragoediarum scribtor clarus habetur natus Mancino et Serrano conss. parentibus libertinis ... a quo et fundus Accianus iuxta Pisaurum dicitur quia illuc inter colonos fuerat ex urbe deductus. *nominatur velut* LVCIL. 827 VAL. SOR. Varro ling. 10, 70 RHET. Her. 1, 14, 24 VARRO ling. 5, 21. 98 *et passim.* CIC. de orat. 3, 27 *et saepissime.* HOR. sat. 1, 10, 53 epist. 2, 1, 56 ars 258 OV. am. 1, 15, 19 trist. 2, 339 VITR. 9 praef. 16 FEST. p. 145 *et saepe.* VELL. 1, 17, 1 VAL. MAX. 3, 7, 11. 8, 14, 2 SEN. epist. 58, 5 PERS. 1, 76 MART. 11, 90, 6 TAC. dial. 20. 21 PLIN. epist. 5, 3, 6 APVL. Socr. 24 FRONTO p. 62, 20 N. *al.* GELL. NON. *al. proverbium quod est* idem Acci (*rectius* Atti) quod Tetti *vide in* Attius. *alii*: T. Accius Pisaurensis CIC. Cluent. 62. 65. 84. 156 Brut. 271. Accius Iulianus c. v. cos. (*suff. anno inc. primi fere saec. exeuntis, ut dicitur in Prosopographia imp. R.*). L. Accius Iulianus Asclepianus c. v. cos. CORP. VIII 1181 (*saec. III*). CORP. XIV 2964, 1, 4 (*Praeneste, initiis aetatis imperatoriae*) ⟨.⟩ Accius ⟨...⟩us IX 828 (*Luceriae*) M. Accio A. f. Pup. 985 (*Compsae*) P. Accio Marcano. 2530 (*Saepini*) L. Acci L. f. Vol. Taur⟨i⟩. 2559 (*Fagifulis*) N. Accius N. l. Philonicus. 3167. 3187. 3198. 4702. 5363. 6406. X 411 (*Volceis*) M. Accius M. f. 1084 (*Nuceriae Alafat.*) Acciae Maximae. 4162 (*Capuae*) Acciae M. et (mulieris) l. Faustae. 4921. 5142. 8071, 24. 25. XI 5071 (*Mevaniae*) C. Accius C. l. V 963 (*Aquileiae*) Q. Accius P. lib. Athictus. 1827 (*Gemonae*) L. Acci Libelli. 2551 (*Ateste*) C. Acci Boeth. XII 4520 (*Narbone*) M. Accius M. l. Primus. III 3492 (*in Pannon. inf.*) Acc(ius) Maximus. 4830. 5758 (*in tegula Norica*) T. Acci. II 697 M. Accius Crescens. 871. 1541 G. Acc(ius) Balb⟨i⟩n⟨u⟩s. 1744. 4969, 4 (*in lucerna*) P. Accí. VIII 5449 Acciae Rogatae. 7161 L. Accius Mascel. *cogn.* CORP. VI 10479 ...⟩ L. l. Accius. V 601 (*Tergeste*) L. Gavilli L. l. Acci. 7508 (*Aquis Statiellis*) M. Fl. Accius. II 2678 Aponia Accia. *una* c: CORP. VI 25477 L. Roscio Acio. V *8579. III 10184, 9 (*in lucerna*) Acius f. **Acciānus, -a, -um** *adi. quod Acci poetae est.* CIC. Tusc. 3, 62 Agamemno ... Accianus. epist. 9, 16, 4 versus Accianos. GELL. 14, 1, 34 Accianum illud. HIER. chron. a. Abr. 1878 fundus Accianus. *ad alios Accios pertinens*: CORP. VIII 18916 (= 5656) memoriae gentis Accianae. *agnomen*: CORP. V 876 (*Aquileiae*) Q. Mutill⟨io⟩ Surae Acciano nepoti Xviro stlit. iud. **Aculius** *nom. gent. aut huc pertinet aut prognatum est ex* ac- (acus, aquila, Aquilius). CORP. XII 5686, 69 (*in vasculo*) C. Aqulius Felix. Aclius: CORP. V 5816 (*Mediolanii*) M. Aclius Maximianus. **Accolēius** *et* **Acculēius, -a** *nom. gent.* curia Acculeia: VARRO ling. 6, 23 Angeronalia ab Angerona cui sacrificium fit in curia Acculeia. P. Accoleius Lariscolus *in denariis a. u. c. 711, cf. Mommsen-Blacas II 549.* CORP. XIV 4196 (*Nemore Dianae*) M. Accoleius M. f. aed. 2185 (*Ariciae*) Q. Accoleio Q. l. A⟨...⟩ VI 10481 L. Accolei M ⟨...⟩ XIV 4197 (*Nemore Dianae, titulus satis vetustus*) L. Acculei⟨us⟩. 246, 5, 1 (*Ostiae, a. 140*) P. Acculeius Euhemer. VI 200, 3, 9 (*a. 70*) L. Acculeius Abascantus. 10482 L. Acculeius L. l. Salvius. *una* c: CORP. II 589 Aculeia Bacchis. **Aculēnus** *nom. gent.* CORP. IX 3351 (*Pinnae*) C. Aculenus Q. f. ⟨...⟩ Acclenus: CORP. II 2215 T. Acclenus T. f. Quir. **Aclēnius** *nom. gent.* CORP. IX 6084, 2 (*in gemma*) Q. Aclenius Q. f. **Aculīnus** *cogn.* CORP. VIII 7973 (*a. 215*) Graniis Aculino et Satullo et Festo. VIII 16048. *cf.* X 8071, 39. VII 1336, 6 (*in patella*) Accil⟨i⟩nus f(ecit). *potest quidem esse pro* Aquilinus. **Accellus** *cogn.* GREG. M. epist. 12, 44 ab Accello seniore. **Accellius** *et* **Acellius, -a** *nom. gent.* CORP. IX 2781 (*Boviani vet.*) Accelli⟨...⟩ V 6598 (*in agro Novariensi*) T. Accellio Cla(udia) Ingenui f. ... et T. Accellio T. f. Claud(ia) Iulio ... et T. Accellio T. f. Clau(dia) Vero ... et Accelliae T. f. Iuliae ... T. Accellius Verinus. VI 1057, 6, 107 (*a. 210*) Q. Acell(ius) Verinus. 10483 Acellia Fausta. IX 2128 (*in agro Beneventano*) C. Acellius C. et L. l. Syneros. 2270 (*Telesiae*) Acelliae Colonice. X 7368 (*in Sicilia*) P. Acellius Eyporistus. XI 3394 (*Tarquiniis*) T. Acell⟨i⟩us Capito. V 964 (*Aquileiae*) Q. Acellius Q. l. Acanthus. 2188 (*Altini*) Acellio Ianuario. PHLEG. macrob. 1 Μᾶρκος Ἀκκέλιος Μάρκου υἱὸς πόλεως Βονωνίας. **Acellāsius, -a** *nom. gent.* CORP. V 2634 (*Ateste*) Acellasiae L. f. Maximae. **Acōnius, -a** *nom. gent. Perusiae scriptum legitur more Etruscorum* Achonius, *cf. etrusc.* aχu, aχuna, aχunie. *fuit et aliud nomen* Ac(c)onius *natum ex nomine gentilicio celtico quod est* Acco, *quod quibus locis adsit aut non adsit certa ratione dispicere non licet. quare hic ea ponam exempla quae ad Italiam pertinere videntur, cetera in nomine* Acco *recensebo.* CORP. VI 10543 C. Aconi Successi. 10544 C. Aconio An. Tuendo. 13175 Aconius Paramythius. XV 7108 (*in lamellis*) Caelius Aconius Probianus praef. praet. (*a. 461—463*). XIV 3313 (*Praeneste*) Aconia Numeriana Tuschi filia Caere. IX 5660 (*Treiae*) Q. Aconius T. f., Aconia Q. l. Mus(a). IV 3340 n. XCV 8 (*in tab. cer.*) Sal. Aconi Primi. XI 1965 (*Perusiae*) Thania Achonia Casceli. 1970 (*ibid.*) Aconia L. l. Lais. 1979 (*ibid.*) L. Aconius L. f. Medicus. 1980 (*ibid.*) Achonius C. f. Medicus. 1981—1984 (*ibid.*). 2026 (*ibid.*) Achonia (mulieris) l. Phile⟨m⟩atio. 3119 (*Faleriis*) C. Aconius L. f. Porrus q(uaestor). 2700 (*Volsiniis*) L. Aconio Callisto c. m. v. 5766 (*Sentini*) Q. Aconius T. f. **Acīlius, -a** *nom. gent. originis plebeiae. praeter eos qui in rerum gestarum memoria clari fuerunt permultos tituli exhibent, ei maxime qui in Latio, in Italia inferiore, in Hispania prodierunt.* Achilius, *cf.* Achonius: CORP. I 782 (= XI 6673, 6, *Veleiae*) cos. M'. Achi(lio) (*a. u. c. 687*). XIV 2165 (*Ariciae*) Anicio Achilio Glabrioni Fausto clarissimo viro (*cos. a. 438*). XII 133 Rufius Achilius Sividius v. c. et inl. ... consul ordinarius (*a. 488*). LYDVS ost. prooem. 6 ἐπὶ ... Ἀκελίου Μάρκου καὶ Πορκίου τῶν ὑπάτων (PLIN. nat. 2, 147 M'. Acilio C. Porcio cos). Actilius *male* NOT. Tir. 114, 96. STAT. bell. Germ. 4 Caesareae confinis Acilius aulae. IVV. 4, 94 proximus eiusdem properabat Acilius aevi. *in titulis persaepe prior* i *apice ornata est.* M'. Acilius *legatus a. u. c. 544 Alexandream missus.* M'. Acilius Glabrio *cos. a. u. c. 563.* C. Acilius *senator et rerum scriptor medio saec. a. Chr. secundo.* L. Acilius Sapiens *iuris consultus aetate M. Catonis.* Acilii Glabriones. Acilii Aviolae *al.* CORP. VI 10509 M'. Acílius Salvius. XIV 3046 (*in cippo Praenestino*) ⟨.⟩ Acilio(s) L. l. IX 1601 (*Beneventi*) L. Acílio A. f. Ste. X 6108 (*Formiis*) C. Acilius M. f. ... aid. V 1772 (*Fori Iuli*) Sex. Acilius C. f. 2166 (*Altini*) L. Acilius P. f. Sca. 4073 (*Mantuae*) M. Acilio L. f. XI 2134 (*Clusii*) C. Acilius L. f. 3635 (*Caere*) C. Acilius L. l. Acilius Glabrio grammaticus iun. Burdigalensis *cui* AVSON. *inscripsit carmen* 214 (*cod.* Atilio), *versu* 4 *nominatur vocativo* Glabrio Acilini (*cod.* Aquilinus). leges Aciliae. Acili compitum *Romae*: FAST. Arval. Oct. 1 (CORP. VI 2295) Tigillo soror(io) ad compitum Acili. PLIN. nat. 29, 12 in compito Acilio. *cogn.* CORP. III 2478 (*cf.* 8636, *Salonis*) Flav(iae) Acilie⟨?⟩ **Acīliānus, -a, -um** *adi.* LIV. 25, 39, 12 annales Acilianos. 35, 14, 5 Graecos Acilianos libros *scil. C. Acili qui graece historiam scripsit.* CORP. XV 2224 (*Tusculi*) de fig(linis) Acilianis. XI 1147, 1, 37 (*Veleiae, imperante Traiano*) fund(um) Acilianum Albonianum Caninianum. *cogn.* Minicius Acilianus *Minici Macrini et Aciliae filius Brixianus, quaestor, tribunus plebis, praetor* PLIN. epist. 1, 14. *alius* PLIN. epist. 2, 16. L. Fabius M. f. Gal. Cilo Septiminus Catinius Acilianus Lepidus Fulcinianus *cos. ord. a. 204* CORP. VI 1408. 10493 (*in principio hexametri*) no⟩mine Acilianus. XIV 2484 add. (*Castrimoenii, saec. II*) ⟨...⟩cilla Aciliana; *filia videtur esse M'. Acili Glabrionis Cn. Corneli Severi cos. a. 152.* X 3698, 6 (*Cumis, a. 289*) Q. Claudius Acilianus *praetor.* 8397, 2, 24 (*Tarracinae*) P. Acilius Acil⟨i⟩anus. XII 234 L. Vibius Acilianus. II 2213 (*in Hisp. Baet.*) ⟨.⟩ Postumius A. f. Pap. Acílianus ... proc. provinc. Achaiae. 2060 (*ibid., saec. II*) Postumia M. f. Aciliana Baxo. 111. VII 400 (*saec. II*) Paulus P. f. Palatina Postumius Acilianus praef. coh. I Delmatar. *cf.* 367.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Acuvius, -a *nom. gent. cf. osc.* Vibiiai Akviiai Zvet. inf. 129 (*Capuae*). CORP. VI 10565 Acuviae Feliculae. IX 591 (*Venusiae*) Acuviae Licinianae. X 812 (*Pompeiis*) Aquvia M. ⟨f.⟩ Quarta. XI 3805 (*Veiis, a. 26*) P. Acuvius P. f. Tro. III 8852 (*Salonis*) Acubio Maximo ... Acubio Valentino ... Acubius Sabidian. VIII 3320 (*Lambaesi*) L. Acuvius Proculus. Acuius: CORP. VI 3148 C. Acui Claudiani. VI 10566 Acuiá Polla. XII 1782 (*inter Valentiam et Viennam, a. 184*) Q. Aquius Antonianus. **Acuvilius** *nom. gent.* CORP. VI 10564 P. Acuvili Dimi.

Aquēius *nom. gent.* CORP. IX 2108 (*in agro Beneventano*) Q. Aquei Q. f. Bur(ri). **Acuitius** *nom. gent.* INSCR. Orelli 1196 (*Pisauri*) L. Acuitio Artemidori f. Tryphoni rhetori. **Acūsius**, -a *nom. gent.* CORP. IX 5120 (*Interamniae*) Acusia T. l. Tyrannis, L. Acusius L. l. Philologus. *unde factum* **Acūrius**, -a *nom. gent.* CORP. IX 4505 (*in agro Amiternino*) Acuriae C. l. Philemae. *agnomen*: CORP. IX 1305 (*Aeclani*) C. Rufinius ⟨S⟩i⟨l⟩vester (?) qui et Acurius. **Acūsānius** *nom. gent.* CORP. VI 10556 M. Acusani Aprionis, Flavia Surisca coniu⟨g⟩i. **Acūsēnius** *nom. gent.* CORP. VI 1058, 1, 34 (*a. 210*) M. Acusenius Vrsinus. **Acestius**, -a *nom. gent., cf.* Antestius *al.* CORP. VI 10486 L. Acestius ⟨...⟩ 27253 Primus Acesti. XIV 2202 (*Ariciae*) Tyriae Quíntíllae ... parentes fecerunt Optatus ét Acestia. 2620 (*Tusculi*) L. Acestius ⟨...⟩ IX 959 (*in Apulia*) Potesta Acestiaes delicias sita (*sic*). 3966 (*in Aequis*) Acestia (mulieris) l. Icon⟨ium⟩. 4751 (*in Sabinis*) pro reditu L. Acesti ex Africa. V 965 (*Aquileiae*) L. Acestio L. l. Saturnino. *Otto.*

accado, accano v. accido, accino.

Accae, -ārum *Indica gens.* ITIN. Alex. 47 gentes Accas. 48 Accarum. *Diehl.*

Accain *indecl.*, הַקַּיִן, Ζακαναΐμ, *opp. Iudaeorum.* VVLG. Ios. 15, 57. HIER. nom. hebr. p. 24, 14 Accen nidus.

accanto, -āre. *canto apud*: STAT. silv. 4, 4, 54 Maroneique sedens in margine templi sumo animum et magni tumulis accanto magistri.

accantus v. accentus. *V.*

Accaritānus v. Aggar.

Accarōn *indecl.*, עֶקְרוֹן, Ἀκκαρών, *opp. Philistaeorum.* VVLG. Ios. 13, 3. 15 iud. 1, 18 I reg. 5—7. 17, 52 IV reg. 1 Ier. 25, 20 Am. 1, 8 Soph. 2, 4 Zach. 9 I Macc. 10, 89. HIER. nom. hebr. p. 24, 1 Accaron eruditio tristitiae vel sterilitas (GREG. M. in I reg. 6, 16. 7, 14 Accaron nostro eloquio sterilis dicitur). p. 51, 21 Accaron gregis pascua sive in pascuis quod graece dicitur ἐν ποιμνιοτροφίοις. FILASTR. 13, 1 alii sunt qui muscam Accaron colunt in civitate ita dicta. CASSIAN. inst. 1, 1, 2 ITIN. Eucher. p. 129, 14 HIER. sit. et nom. p. 91, 6—13. 129, 11. CYPR. GALL. iud. 47 Accărōn. *derivatum* **Accaronita**, עֶקְרֹנִי, Ἀκκαρωνίτης. VVLG. Ios. 13, 3 I reg. 5, 10. GREG. M. in I reg. 5, 10 Accaronitae interpretantur steriles. *Lommatzsch.*

Accaus v. Acc-.

accēdentia, -ae *f. facultas accedendi i. mutandi ad exemplum?* PLIN. nat. 32, 19 esse vero illam naturae accedentiam (accid. *cod. Voss.*) *sc. pisces hic amaros, illic dulces esse.* *V.*

accēdo, -ssī, -ssum, -ere *ab* ad *et* cedere. VERG. Aen. 1, 201 (*cf.* GRAMM. II 514, 19) accestis. TVRP. com. 59 accesset. *perf.* accedi ITALA cod. Rehd. Marc. 6, 21 *cf. Roensch It. und V. p. 286.*

CASS. gramm. VII 162, 9 (160, 10) ad praepositio interdum retinet d litteram ... interdum variat ... accedo duo c. *scriptura* accedo *vetustior videtur, scriptura etymologica* adcedo *apud* SALL. *fere ubique legitur, praeterea post* SALL. *hic illic.* GLOSS. προσέρχομαι (*cf.* LYD. mens. 1, 25), προσπελάζω, πλησιάζω. accedit προσέρχεται, ingreditur. accedere προσιέναι. *trita invenis* VARRO ling. 6, 38 GRAMM. VI 432, 6 VII 265, 3 suppl. 297, 15. *inde a* MACR. accedere *saepe plane idem atque* procedere *significat, usurpatur non solum de motu hominum (cf. p. 258, 62) et stellarum (cf. p. 259, 43), sed etiam in flosculis* eo temeritatis accessi *sim. cf. p. 264, 25.*

sensum verbi accrescere *praebet* accedere *non ante aetatem Traiani (cf. p. 270, 6)*; febris accedit NEP. Att. 21 *et apud* CELS. *est i. q.* febris incipit *aut* ad alia morbi signa additur, *nusquam* febris accrescit (*cf. etiam* CELS. 7, 27 augetur) *apud scriptores inferioris aetatis* accedere *et* accidere *maxime inter se confundebantur, ita ut modo formis verbi* accidere *vim verbi* accedere *insitam esse (cf.* VVLG. Marc. 6, 21 cum dies opportunus accidisset. *v. p. 260, 14)*, *modo* accessi, accessit ut *idem atque* accidi, accidit ut *valere videas (cf. p. 271, 35).*

saepe in membranis accedere *pro* accidere *substituendum est. cf.* VARRO ling. 8, 28 CIC. Brut. 313 Cael. 25 epist. 2, 13, 2 *et* 19, 1 SEN. epist. 66, 45 GAIVS inst. 4, 151 TERT. orat. 10 AMM. 25, 4, 1 AVG. civ. 15, 7; *item hic illic* accedere *pro* accedere *scribendum cf.* VARRO Men. 263 CAES. Gall. 3, 12, 1 LIV. 2, 50, 7 SEN. nat. 3, 26, 2 *et* 6, 26, 2 QVINT. decl. 270 p. 106, 7 COMM. apol. 955. *praeterea* accedere *aliquotiens confunditur cum* accendere, *cf.* ENN. ann. 519 SIL. 14, 26 STAT. silv. 2, 6, 3 QVINT. decl. 382 p. 427, 14 PLIN. epist. 6, 16, 11 *et cum* accersere, *cf.* CIC. Att. 12, 31, 2 SEN. nat. 3, 28, 2 PETRON. 101 APVL. met. 7, 20. *falsae coniecturae debetur* SEN. nat. 7, 8, 3 numquis nostrum accederet (crederet *codd.*) lunam ... rapi vento.

Weyman, Archiv 7 (1892) 535.

I *de motu animalium*: **ad homines**: FEST. 19 adeo ... idem significat, quod accedo, cum dicimus: adeo praetorem. PLAVT. Mil. 494 accedam ad hominem. TER. Haut. 809 metuo ... ne ... aliquo extrudar hinc, ne accedam ad Bacchidem. TITIN. com. 106 ad sponsum. CIC. de orat. 2, 277 ad famosas. Cato 63 ad Lacedaemonios. SEN. epist. 42, 8 ad institorem alicuius mercis accessimus. PLIN. nat. 10, 102 feminam aucupis accedentem ad marem. PLAVT. Persa 764 accede ad me atque amplectere. Rud. 242 accede ad me atque adi contra. LVCIL. 990 te cum ad me accedis saluto. AVG. civ. 20, 30 accedite ad me et audite haec. PLAVT. Rud. 787 ad te accedent. AFRAN. com. 414 accedo ad te. PLAVT. Epid. 248 coepi rursum vorsum ad illas pauxillatim accedere. TER. Haut. 583 accedam ad illos? :: ... una accedundi viast. AVG. civ. 22, 29 accedite ad eum et illuminamini. CIC. epist. 11, 1, 4 satis tempore ad eos accedemus. VVLG. I Macc. 2, 16 multi ... consentientes accesserunt ad eos (*missos ab Antiocho*). PLAVT. Persa 605 ea hoc accedat ad me. TER. Ad. 970 accede huc ad me. Phorm. 864 intro ad eram accedere. *cum acc.*: SALL. Iug. 97, 3 Bocchus cum magna multitudine Iugurtham adcedit. STAT. Theb. 2, 189 soceros accedere tales. FRONTO p. 237, 24 N. Periandrum ... accedit *Arion.* APVL. apol. 48 qui me accessere. TERT. adv. Iud. 11 parvulos ... interficite, ... omnes autem super quos est Tau signum ne accesseritis. HEGES. 5, 4, 4 cedebant itaque quos accesserat *hostes.* VAL. FL. 3, 186 accessere ... Tyndaridae in sese.

adiecto prope: PLAVT. Men. 857 me quidem si attigeris aut si propius ad me accesseris. Mil. 1270 prope ad te. CIC. Att. 11, 13, 2 utinam vel nocturnis ... itineribus propius te accessissem. *de lictoribus*: LIV. 24, 9, 1 lictores ad eum accedere consul iussit. 1, 26, 8 accesserat lictor iniciebatque laqueum. *cf.* 3, 41, 3. 8, 32, 8.

de medicis, sim.: CELS. 3, 1 (3, 23) si inter initia medicus accessit. MART. 11, 71, 7 protinus accedunt medici medicaeque recedunt. VITR. 1, 1, 15 non accedet musicus, sed id opus proprium erit medici.

ficta persona inducitur: VARRO Men. 141 de improviso ad nos accedit cana Veritas. *cf. p. 255, 15.* *conveniendi causa*: MART. 7, 26, 2 Apollinarem conveni meum ... et si vocabit — ne molestus accedas. CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1 multos saepe dies ad te, cum hic eras, non accedebam. CIC. Att. 5, 2, 2 ad me non accessit. *ibid.* 7, 4, 2 *Hirtium* ad se non accessisse. AVG. civ. 22, 8 abire illos iussit et ad se amplius non accedere. NEP. Con. 3, 2 *Conon* primum ex more Persarum ad chiliarchum ... accessit. SEN. contr. 9, 5, 9 qui ad sanos nepotes numquam dignatus esset accedere. SCAEV. dig. 34, 1, 18, 5 qui (*libertus*) a die mortis neque ad heredes accesserit neque ad sepulchrum morari voluerit. SILVIA 5, 10 ipsa die accessimus et ad ceteros monachos ... qui ... nos dignati sunt ... advenientes valde humane suscipere. CIC. Att. 12, 16 te tuis negotiis relictis nolo ad me venire; ego potius accedam. HOR. sat. 2, 3, 263 nec nunc cum me vocet ultro, accedam? *conloquendi, rogandi causa*: FEST. 21 adulari est compositum ex accedendo et ludendo. TER. Andr. 123 accedo ad pedisequas, quae sit rogo. SEN. contr. 1, 1, 17 accessit ... ad me pater ... non rogavit. *ibid.* 18. CIC. S. Rosc. 25 et ipse ad eos accedit et homines nobiles adlegat ab eis qui peterent. SEN. dial. 2, 14, 2 ad dominum accessit et petiit. PLAVT. Pseud. 312 semper tu ad me cum argentata accedito querimonia. TER. Hec. 181 ad eam accesserat confabulatum. CIC. de orat. 1, 239 accessisse ad Crassum consulendi causa quendam rusticanum. Flacc. 50 satisne vobis, iudices, videor ad singulos testis accedere neque ... tantum modo cum universo genere confligere. *ibid.* 22 bene testem interrogavit; callide accessit. Phil. 5, 14 quemadmodum ad hunc reus adleget, quomodo accedat? Ps. QVINT. decl. 8, 11 ad desperantes (*medicos*) ... accedere. AVG. civ. 20, 23 accessi ... ad unum de stantibus et veritatem quaerebam ab eo. PLAVT. Most. 689 tum accedam hunc, quando quid agam invenero. TAC. hist. 3, 24 haec ut quosque accesserat *Antonius dixit.* ann. 14, 35 ut quamque nationem accesserat *Boudicca.* *absolute*: PLAVT. Most. 717 accedam: di te ament. Poen. 1387 accedam: per ego tua te genua obsecro. TER. Hec. 803 accedebam: adulescens dic dum. PLAVT. Cas. 577 accedam propius: quid agis? TER. Ad. 619 accedo, rogito. CIC. off. 1, 88 irascamur aut intempestive accedentibus aut inpudenter rogantibus. OV. trist. 5, 2, 37 accede rogaque. SVET. Iul. 82 aliquid rogaturus propius accessit. OV. met. 3, 375 blandis accedere dictis et molles adhibere preces. CAES. civ. 1, 11, 3 tempus conloquio non dare neque accessurum polliceri. *verba dicendi sequuntur*: PLAVT. Capt. 478 uti dudum hinc abii, accessi ad adulescentes in foro ... inquam. VARRO rust. 3, 2, 2 ad quem cum accessissemus ... inquit. CIC. Tusc. 1, 111 *Laco* accessit ad senem et gratulatus ... inquit. *praeterea* accessit *cum* inquit SEN. contr. exc. 8, 6 SEN. dial. 5, 22, 3 benef. 3, 24, 1 *copulatum est.* RHET. Her. 4, 11, 16 istic in balineis accessit ad hunc; postea dicit. QVINT. decl. 281 p. 146, 5 accedit ad patrem ... 'rogo' dicit. VVLG. Matth. 26, 49 confestim accedens ad Iesum dixit. SEN. contr. exc. 5, 3 accessit ad pugnantes pater et ait. QVINT. decl. 330 p. 296, 25 accessit ad patrem et ait. SEN. contr. 1, 1, 19 ad patrem accessi; sed aiebam. VVLG. Marc. 14, 45 statim accedens ad eum ait. CIC. de orat. 2, 299 ad quem ... accessisse ... pollicitus esse. PETRON. 8 accessit ad me ... promisit. CIC. Verr. 6, 116 accedit ad hominem: ... negat. NEP. Them. 7, 2 ad ephoros ... accessit ... contendit. VAL. MAX. 4, 3 ext. 4 ad quem cum in sole sedentem accessisset hortareturque. SILVIA 21, 3 accessi ... ad sanctos monachos ... et deo gratias agens et ipsis. VVLG. gen. 43, 19 in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem do-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mus locuti sunt. Mal. 3, 5 (Avg. civ. 20, 25) accedam ad vos in iudicio et ero testis. Petron. 6 accedo aniculam ... inquam. Apvl. met. 2, 23 accedens praeconem ... inquam. Sall. Iug. 71, 5 Iugurtham placandi gratia adcedit; dicit. 62, 1 Iugurtham ... adcedit. monet atque lacrumans obtestatur. Apvl. met. 2, 2 parentem tuam accedis et salutas. *absolute*: Plavt. Amph. 515 (Most. 543) accedam atque hanc appellabo. Ter. And. 76 amans accessit pretium pollicens. Rhet. Her. 51, 64 accedit servulus, dicit. *deinde* accedere *et* dicere Ov. ars 709 Sen. contr. 2, 17 *coniuncta sunt*. Vvlg. num. 32, 16 illi prope accedentes dixerunt. Cic. Verr. 3, 94 hic tum repente ... accedit, ait. *cf.* Sen. apocol. 5 *et* 12. Apvl. met. 1, 21 accessi ... inquam. *ibid.* 1, 6 propius accessi ... inquam. Amm. 21, 12, 18 prope ... accessit multaque locutus. Ov. met. 6, 624 accessit natus matrique salutem attulit. *status accedentis per nomen indicatur*: Cic. epist. 4, 4, 3 ad Caesarem supplex accederet. Rvt. rhet. 2, 6 rem publicam hic adesse et ... supplicem vobis accedere. Sen. nat. 4 praef. 13 ad te adulator accesserit. Evgipp. 31, 4 pro quo (*populo*) benivolus precator accedis (Rvric. eptst. 2, 12, 4). Sen. dial. 5, 28, 1 nisi deprecator animus accessit. *coeundi causa*: Vvlg. lev. 18, 19 ad mulierem quae patitur menstrua non accedes. Is. 8, 3 accessi ad prophetissam et concepit. Sor. 90 *nutrix* ad virum suum in totum non accedat. Avg. civ. 16, 26 *Abraham ancillam* accessisse nec haesisse.

personae ad quas acceditur describuntur per partes: Cic. ad Q. fr. 3, 2, 2 (div. 2, 23) consurrexit senatus ... sic ut ad corpus eius accederet. Pompon. com. 170 simul intro veni, accessi ad patrem, prendi manum. Silvia 24, 2 omnes ad manum ei (*episcopo*) accedunt (*osculantes dicit ut etiam* 24, 3. 43, 9 *al.*). Val. Fl. 4, 635 (Stat. silv. 5, 1, 84) date tangere vultus, dem sinite amplexus, propiusque accedite dextrae. Cic. Verr. 4, 133 si tibi aliquis ad aurem accessisset et dixisset. Petron. 25 ad aurem eius Psyche ridens accessit. *ibid.* 52. Mart. 12, 26, 12 accedit gelidam servus ad auriculam. *cf.* Sen. apocol. 9 ad hunc belle accessit et auriculam illi tetigit. Petron. 28 ad caput eius symphoniacus cum minimis tibiis accessit et tanquam in aurem aliquid secreto diceret (*cf.* ad aures *p. 263, 5*). Pavl. Nol. carm. 11, 13 cumque tua (*Ausoni*) accessi venerans, mea cautius ora composui.

ad deum: Tert. pudic. 2 ne adoraveris pro populo isto ... et ne accesseris pro his ad me. Vvlg. num. 16, 10 ad se fecit accedere te et omnes fratres tuos filios Levi. exod. 19, 22 sacerdotes quoque qui accedunt ad dominum. Ezech. 40, 46 qui accedunt ... ad dominum, ut ministrent ei. *ad bestias*: Lvcil. 250 ad catulos. Varro rust. 3, 16, 6 iis (*apibus*) unctus qui accessit, pungunt. Colvm. 9, 14, 3 nec nisi lotus ad eos (*apes*) accedat. Prop. 1, 9, 19 tigres.

ad loca: Bell. Alex. 10, 2 ad eum locum. Pomp. dig. 8, 4, 11 accedendi ad ea loca ... facultas. Marc. dig. 8, 2, 10 ad quem locum accedi nisi per alienum non potest. Silvia 4, 4 ad alium locum. 13, 1 usque ad illa loca. Q. Cic. pet. 10 qui nullum in locum tam sanctum ac tam religiosum accessit. Cic. leg. 2, 6 ad multa *flumina*. Vitr. 8, 3, 16 ad rivum. Cic. ad Q. fr. 3, 1, 25 ad mare.

Varro rust. 1, 45, 3 silvestria ad quae sator non accessit. Pan. Mess. 64 Cimmerion etiam obscuras accessit ad arcis. Cvrt. 5, 13, 24 fons ad quem .. accessit. Lvcr. 1, 927 (4, 2) integros accedere fontis.

Sall. Iug. 25, 5 ad provinciam. Cic. Att. 5, 16, 4 in provinciam suam. Val. Max. 9, 14 ext. 3 in eam provinciam. Cic. Caec. 48 in fundum. Pavl. sent. 5, 6 ad fundum. Cic. Piso 50 in regnum. Call. dig. 1, 19, 3, 1 in praedia. 49, 4, 1, 9 in hortos. Vvlg. deut. 2, 19 in vicina filiorum Ammon. Lvcil. 77 ut Setinum accessimus finem. Sall. frg. 3, 92 radicem montis accessit. Verg. Aen. 1, 201 scopulos (*cf.* Avg. locut in hept. 4, 47 p. 588, 6 Vind. non ait: ad scopulos). Val. Fl. 2, 283 saltus (Pavl. Nol. carm. 19, 562). Sil. 6, 604 Tarpeium accedere collem murisque aspirare. Apvl. met. 8, 22 itinere confecto pagum quendam accedimus. 11, 23 accessi confinium mortis et calcato Proserpinae limine ... remeavi. Tac. ann. 12, 33 si qua clementer accedi poterant (*aut* montes *intellegendum aut* poterat *scribendum*). Sil. 17, 570 quaenam te silvis accedere causa subegit armatum nostris? *ad oppida*: Cic. Mil. 49 illum ad urbem nocte accessurum. epist. 3, 9, 1 (16, 11, 2 *et* 12, 4) ad urbem (Liv. 3, 63, 6 *et* 28, 9, 4). Verg. Aen. 3, 293 urbem. Bell. Afr. 91, 10 in regnum pervenit atque ad oppidum Zamam ... accedit. Cic. Verr. 4, 51 in oppidum. Cic. Att. 8, 3, 6 armatum ad patriae moenia accedere. Apvl. met. 5, 26 (11, 26) civitatem. 7, 13 quam (*patriam*) simul accessimus. Cic. Planc. 97 Brundisium veni, vel potius ad moenia accessi. Verr. 6, 129 cum ego ad Heracliam noctu accederem, ... obviam venit. Phil. 2, 106 cum inde Romam proficiscens ad Aquinum accederet, obviam ei processit ... multitudo. Varro frg. Charis. p. 99, 15 Olympiam. S. Rosc. 92 qui multis annis Romam omnino non accesserit. Att. 15, 26, 1 (Val. Max. 9, 14 ext. 3) Romam. Verr. 5, 3 Messanam. 5, 109 Hennam. Phil. 12, 23 Ariminum. Att. 5, 9, 1 Patras. Bell. Alex. 56, 6 Hispalim. Pers. 6, 55 accedo Bovillas clivumque ad Virbi. Plin. epist. 7, 27, 3 accedenti Carthaginem egredientique nave. Apvl. met. 1, 7 Larissam. 4, 9 Thebas heptapylos. 10, 19 maritimo itinere confecto Corinthum accessimus. Liv. 21, 24, 3 propius Iliberrim. *in terras*: Carm. epigr. 1533, 3 terras conplures. Svlp. Sev. chron. 1, 15, 2 terram Chananaeorum. Stat. silv. 1, 2, 216 Thetin Haemoniis ... accedere terris. Varro rust. 1, 7, 8 aliquot regiones. Sen. nat. 6, 1, 10 in illam regionem. Silvia 13, 1 ad regionem Ausitidem. Cic. Phil. 10, 13 in Macedoniam. epist. 1, 10 in Apuliam tuam. Att. 3, 7 in Epirum. Val. Max. 2, 7, 15 in Italiam. Apvl. met. 10, 18 Thessaliam. Min. Fel. 21, 5 Saturnus ... Italiam ... accesserat. Silvia 10, 1 voluntas accedendi usque ad Arabiam. 17, 1 ad Mesopotamiam Syriae accedere ad visendos sanctos monachos. 23, 10 ad Asiam.

ad res locales: Plavt. Amph. 264 neque ego huc hominem hodie ad aedis has sinam umquam accedere. Cic. inv. 1, 28 ad aedes. Plavt. Most. 446 nostras aedis accessit prope. Cic. Caec. 36 in aedis. Verg. Aen. 5, 732 infernas accede domos. Apvl. met. 6, 26 domum nostram. Sen. contr. 2, 4, 6 in domum meretricis. Apvl. met. 2, 3 accede itaque hospitium fiducia, immo vero iam tuum proprium larem. Ennod. epist. 8, 10 (p. 207, 12) Tobiae penetralia nurus accessit.

Plavt. Rud. 1202 (Truc. 289 Ter. Ad. 632 Sen. dial. 2, 14, 2) ad fores. Rud. 480 huc ad fores. Ter. Hec. 316 ad fores accedo propius. Apvl. met. 2, 7 fores Milonis accedo. 2, 7 fores meas. Plavt. Aul. 442 ad ianuam huc. Sen. contr. 10, 4, 7 ad illud limen accedes. Silvia 24, 10 ad ostium. Apvl. met. 1, 22 ostium. Silvia 12, 3 accedite foras ostium ecclesiae. Sil. 10, 613 accedere portis. Ter. Andr. 130 ad flammam accessit inprudentius. Cic. Caec. 22 ad eas (*oleas*) cum accederetur. Verr. 5, 33 accessit ad argentum, contemplari ... coepit. 6, 96 ad illa aestiva praetoris. fin. 5, 5 ad Pericli sepulcrum. Qvint. decl. 299 p. 182, 6 ad tumulum. Cic. fin. 5, 55 philosophi ... ad incunabula accedunt. Tusc. 1, 113 ad iugum. 5, 66 ad adversam basim. Cat. 2, 12 ad quam (*partem subselliorum*) ille accesserat. Vell. 2, 82, 2 accessit nocte ad stationem Romanam praedixitque. Val. Max. 9, 12 ext. 9 accesserit ad eam (*fissam quercum*). Phaedr. 2, 8, 22 dominus ... accedit ad praesepe. 3, 10, 26 ad lectum. Sen. epist. 47, 8 ad eandem mensam cum servo suo accedere. Colvm. 12, 3, 8 ad telam. Petron. 40 ad sportellas. Plin. nat. 10, 103 ad nidum. Stat. Theb. 4, 608 non ille (*Laius*) aut sanguinis haustus cetera ceu plebes aliumve accedit ad imbrem. Vvlg. Iudith 14, 14 accessit proximans ad cortinam. Amm. 20, 7, 7 usque ad tentoria regis. Cic. leg. 2, 65 in funus aliorum. Stat. silv. 3, 3, 29 horrendum ... domini solium. Apvl. met. 10, 24 laqueos insidiarum.

Vitr. 2, 1, 1 requietam *flammam* propius. Petron. 27 iocari magis et circulis accedere. Svlp. Sev. chron. 1, 14, 2 rubo (*ardenti*) propius accessit Moyses. *statu accedentis indicato*: Verg. Aen. 5, 813 tutus ... portus accedet Averni. Qvint. decl. 301 p. 186, 6 ad cuius mensae quoque societatem abundans et locuples accederet. *sacrificandi, iurandi causa*: Afran. com. 170 nullam profecto accessi ad aram, quin deos ... nequiquam defetigarem. Lvcr. 5, 1199 omnis accedere ad aras. Cic. Balb. 12 iurandi causa ad aras. Val. Max. 2, 10 ext. 2 cum testimonium dicere coactus ad aram accessisset. Plin. nat. 2, 235 sacrificatura ad aras accesserat. Sen. nat. 7, 30, 1 ad sacrificium accessuri vultum submittimus. Vvlg. lev. 9, 8 Aaron accedens ad altare immolavit vitulum. Silvia 46, 1 ad baptismum. Mart. 8, 15 non nisi ... lustratos accedere ad templa debere. Vvlg. num. 18, 22 ad tabernaculum. Cic. parad. 32 in opertum Bonae Deae. *emendi causa*: Nep. Att. 6, 3 ad hastam publicam numquam accessit. Liv. 43, 16, 2 ad hastam suam. Cic. Verr. 4, 40 emptores accessissent. Petron. 12 tanquam emptor propius accessit. Cic. Verr. 2, 150 redemptor. Ennod. op. 3 p. 367, 14 ad terras illas talis redemptor.

absolute: Cic. Verr. 4, 99 Venuleio dantur, ne accedat, tritici mod. VII. *cf. p. 260, 66*. *rem agendi causa*: Cael. Cic. epist. 8, 6, 1 ad tribunal. Liv. 8, 32, 3 ex inferiore loco ad tribunal. 26, 48, 10 ad tribunal ad Scipionem. Cvrt. 9, 3, 3 propius tribunal. *cf. p. 260, 47*.

alia notabilia: Cic. Phil. 2, 85 sedebat in rostris conlega tuus ... escendis, accedis ad sellam. Plin. paneg. 64 ad consulis sellam. Cic. inv. 2, 154 (rep. 1, 11 *et* 51) hic ille naufragus ad gubernaculum accessit. Cic. Brut. 2, 19 (Att. 7, 4, 2) in senatum accedere. Cic. Pis. 65 accedere ad ludos. Sen. epist. 122, 11 accedendum ad recitationes eius. Val. Fl. 3, 413 coetus accedere vestros. Sen. contr. 10, 1, 13 in lupanar. Herm. mand. 11, 13 nec in concilio hominum proborum accedit pseudopropheta.

adverbia loci adiecta sunt: Plavt. Amph. 1001 huc. Bacch. 834 accede huc (Cas. 965 Curc. 623. 627. 702 Men. 432 Rud. 785. 1148 Truc. 620 Ter. Haut. 762 Eun. 472). Rud. 1332 accede dum huc. Stich. 711 modo nostra huc amica accedat. Trin. 710 eodem pacto quo huc accessi, apscessero. Cic. Verr. 6, 130 lacrimis ego huc, non gloria inductus accessi. Sen. contr. 2, 4, 1 accede hoc. *cf.* Donat. Ter. Phorm. 635 huc se faciat, huc accedat significat. Ter. Ad. 168 accede illuc. Cass. Sev. Quint. inst. 6, 3, 79 quid ergo illuc accedo. Cic. Att. 4, 2 illuc non accedere. Val. Max. 1, 7, 7 (Qvint. inst. 6, 3, 79) illuc. Plavt. Persa 575 illo (Vvlg. act. 7, 31). Petron. 57 istoc (*cf. p. 257, 70*). Cic. Quinct. 78 eo (Vitr. 6, 10, 5 Plin. nat. 2, 117 Apvl. apol. 53). Liv. 39, 10, 5 (*syn.* intrare). Sen. dial. 9, 6, 4 nec accedendum eo, unde liber regressus non sit. Avg. civ. 10, 28 inde ... abscedant aut eo penitus non accedant. Cic. Att. 1, 14, 5 accedit eodem (*in rostra*) etiam noster Hortensius. Sall. Iug. 113, 6 eodem ... inermis. Enn. trag. 77 arce et urbe orba sum, quo accedam, quo applicem? Cic. Verr. 5, 103 oppidum, quo iste numquam accessit. Sall. Iug. 14, 15 (*ibid.* 17). Nep. praef. 7 in ... parte aedium ... quo nemo accedit. Avg. civ. 1, 10 in caelo, quo fur non accedit. Cic. Att. 11, 20, 2 eo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

protinus iturum Caesarem Patris. quod si faciet ego ... aliquo propius accedam. VAL. MAX. 9, 14, 1 quocumque.

absolute: ENN. Cic. Tusc. 2, 38 non potest accedi. PLAVT. Bacch. 774 accessero. Capt. prol. 11 accedito. TER. Andr. 285 accessi. Eun. 1088 accede. Hec. 622 accedamus. RHET. Her. 4, 21, 29 acceditur. CIC. inv. 2, 14 accessit et ... gladium eduxit. Caec. 48 cui ... per homines coactos licitum non sit accedere. Att. 2, 6, 1 si Tyrannio accesserit? VERG. Aen. 1, 509 concursu accedere magno. OV. met. 6, 346. fast. 4, 431 comites accedite. 6, 327 furtim. VITR. 2 pr. 2 locum dari ut accederet. PHAEDR. append. 12, 2 accessit et temptavit chordas ungula. SEN. epist. 111, 3 *montium* proceritas minus apparet, longe intuentibus; cum accesseris, tunc manifestum fit. SCRIB. LARG. 75 plures accedant et pilulas faciant. PERS. 1, 6 non ... accedas examenve improbum in illa castiges trutina. PETRON. 33. QVINT. decl. 372 p. 410, 11 accessi miti vultu. PLIN. paneg. 24 haeret lateri tuo quisquis accessit. ALF. dig. 8, 3, 30 per eum locum accedere. POMP. dig. 8, 4, 11 qua accederetur. APVL. met. 2, 13 negotiator accessit. ITALA cod. Lugd. gen. 33, 6 accesserunt ancillae. VVLG. Ios. 7, 14 acceditisque mane singuli per tribus vestras. *usum illustrant synonyma et coniuncta*: PLAVT. Rud. 836 accedam potius :: illic astato ilico. TER. Phorm. 867 accessi, astiti. CIC. Tusc. 2, 21 accede, nate, adsiste. TER. Andr. 365 accessi; intro aspexi. PLAVT. Truc. 478 accede, adiuta. VERG. Aen. 8, 165 accessi et cupidus Phenei sub moenia duxi *Anchisen*. OV. epist. 17, 91 quo magis accedo propioraque litora fiunt. QVINT. inst. 9, 3, 86 qui scaenam introeat ... qui non accedat. VVLG. act. 8, 29 accede et adiunge te ad currum istum. *opposita*: *cf. sub* abeo *p. 66, 40 sqq.* CIC. Caec. 24 ne accederes obstiti. 64 non deieci, non eum sivi accedere. PRIAP. 17, 3 accedat, sine: laxior redibit. OV. Pont. 1, 1, 9 non tamen accedunt, sed ut aspicis ipse latere ... putant. SEN. suas. 6, 18 'ego vero consisto' ait; 'accede'. APVL. met. 10, 22 nates recellebam, *illa* accedens ... inhaerebat. MACR. sat. 2, 2, 11 accessit ... discessit. *adverbiis* prope *sim. adiectis*: PLAVT. Cas. 697 prope (Rud. 708). PLAVT. Merc. 708 propius. VARRO Men. 574 accedit propius atque intro it domum. CIC. epist. 4, 1, 2 cogitabam ab urbe discedere ... tamen propius accedam. COMM. apol. 562 accede propius et contange corpus (PLAVT. Rud. 788 TER. Ad. 309 CIC. Att. 16, 10, 2 BELL. Hisp. 18, 8 VERG. Aen. 10, 711 OV. met. 2, 41 *et* 503 VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 SEN. Phoen. 467 epist. 56, 7 CVRT. 6, 11, 36 *et* 7, 5, 40 PETRON. 12 STAT. Ach. 1, 864 *passim*). CIC. Caec. 21 proxime accedi. VVLG. deut. 5, 27 tu magis accede et audi cuncta. OV. met. 8, 809 iuxta (STAT. Ach. 1, 695). VVLG. II reg. 11, 21 iuxta murum. VVLG. Matth. 9, 20 mulier ... accessit retro (*προσελθοῦσα ὄπισθεν*). SVLP. SEV. Mart. 12, 4 ultra accedere non valentes. *nota*: comminus accedere: CIC. Att. 2, 2, 2 qui me epistula petivit, ad te ... comminus accessit. STAT. Theb. 9, 539 adstrictis ... armis. 12, 180 comminus infandi leges accedere regni (*Thraciae*). FRONTIN. strat. 2, 5, 33. *statu accedentis indicato*: CIC. de orat. 2, 29 Catulus auditor accessit. Q. CIC. pet. 49 amiciores abs te discedant quam accesserint. PETRON. 140 temptaturus. QVINT. decl. 301 p. 186, 14 conviva serus (SVET. Aug. 71). APVL. met. 3, 29 his (*rosis*) ... alacer ac laetus propius accessi. 4, 32 petitor. VVLG. I Macc. 2, 18 prior. AVG. civ. 18, 45 non ut venerator, sed ut profanator. COD. Iust. 2, 12 (13) 7 quasi suffragatorem. *participium in formulam abiit*: VITR. 1, 5, 2 dextrum latus accedentibus, quod scuto non erit tectum, proximum erit muro. 4, 3, 4 sine impeditionibus aditus accedentibus erit ad deorum simulacra. SEN. nat. 1, 5, 11 argumentum falsi coloris, quod adparere accedentibus desinit. SEN. contr. 2, 5, 4 quae pars accedenti maxime vacat? COLVM. 6, 2, 5 ut accedentem consuescant *boves* (*cf.* 7, 12, 7 advenientem). MELA 1, 72 mentes accedentium primo aspectu consternat *specus*. PLIN. nat. 5, 7 subire tacitam religionem animos propius accedentium.

notabilia: *in imagine*: SEN. clem. 2, 6, 2 succurret alienis lacrimis, non accedet. epist. 92, 27 accedimus ad illa (*bona*), non pervenimus. VVLG. Hebr. 10, 22 quam initiavit nobis viam novam *Christus* ... accedamus cum vero corde in plenitudine fidei. *paene proverbialiter dicta videntur*: PLAVT. Mil. 1025 quo pacto hoc Ilium accedi velis. TER. Eun. 85 accede ad ignem hunc, iam calesces plus satis (QVINT. inst. 9, 18). VARRO Non. p. 545 ad obbam accedas. HOR. epist. 1, 17, 12 accedes siccus ad unctum. PETRON. 57 ingenuum nasci tam facile est quam 'accede istoc'. 127 ad hoc templum Amoris gratis accedere. *raro locus unde acceditur indicatur*: CIC. epist. 16, 2, 1 tertio die abs te ad Alyziam accesseramus. SILVIA 12, 8 de dextra parte ecclesiae, a foras tamen, accessimus. VVLG. Matth. 15, 1.

de exercitu: *ad homines*: POMP. Cic. Att. 8, 12c, 1 pars *copiarum* ad te accedat, ut non pugnet sed locis suis repugnet. *ibid.* 8, 12a, 3 ad has XIIII cohortis ... hostis accedere possit. BELL. Afr. 75, 3 *Labienus* propius ... ad legiones. LIV. 38, 41, 13 hostes ad peditum agmen non accessisse. 3, 2, 7 (35, 4, 7) ad hostem. BELL. Afr. 51, 4 propius hostem (HIRT. 8, 36, 4). 30, 2 propius ... copias. 58, 2 adversarios ... propius ... se accessuros. GREG. TVR. hist. Franc. 4, 23 contra Chilpericum. MARC. COM. Chron. min. II p. 65, 37 contra Gildonem ... infestus accedit. *loca*: SALL. Iug. 20, 3 pleraque loca hostiliter cum equitatu adcedit. SIL. 3, 446 Rhodani ... ripas (TAC. ann. 2, 58). FLOR. 1, 28 (2, 12, 5) illa ... invia. CAES. Gall. 1, 46, 1 propius tumulum accedere et ad nostros adequitare. BELL. Alex. 34, 3 propius eas regiones. 67, 1 propius Pontum. SIL. 4, 824 propior colles accede. SALL. Iug. 46, 7 velites, quocumque adcederent.

ad oppida: CIC. Cat. 3, 8 ad urbem *Catilina* quam primum cum exercitu accederet (Phil. 13, 18 BELL. Afr. 33, 5 SALL. Cat. 32, 2 *et* 48, 4 LIV. 1, 15, 3. 5, 39, 6. 27, 28, 9 *et* 32, 1 FEST. 283). VVLG. Ios. 8, 5 ex adverso contra urbem. CIC. epist. 15, 4, 7 ad oppidum Antiocheam (BELL. Afr. 23, 1). LIV. 40, 33, 4 hostes ... ad oppidum. BELL. Afr. 42, 1 propius ... ad oppidum. NEP. Them. 4, 1 astu. LIV. 5, 8, 6 ad Veios. 29, 3, 7 ad Hipponem Regium. 32, 16, 8 ad Eretriam. 37, 18, 3 ad Elaeam. CIC. Att. 8, 14, 1 Brundisium. LIV. 23, 41, 10 Locros. 27, 16, 13 Metapontum. 37, 20, 1 Elaeam ex Achaia. BELL. Alex. 37, 3 propius Nicopolim. 38, 1 propiusque ipse Alexandriam per Syriam accederet. AMM. 28, 6, 4 prope Leptim. *ad muros, sim.*: BELL. Hisp. 3, 7 ad murum. LIV. 10, 45, 10 ad muros (33, 17, 3). NEP. Milt. 7, 2 propius muros. LIV. 3, 66, 5 ad moenia ipsa Romae. 9, 40, 19 ad moenia victor (23, 18, 2. 24, 20, 12. 45, 10, 3). SALL. frg. 2, 87 moenia. CIC. Phil. 14, 37 ad castra (LIV. 8, 36, 3. 10, 20, 8). CAES. Gall. 1, 51, 1 usque ad castra. BELL. Alex. 62, 2 ad exteriores Marcelli munitiones (VITR. 2, 9, 15). CIC. Phil. 13, 46 ad munitiones propius. BELL. Afr. 41, 2 propius munitiones. LIV. 22, 60, 24 ad vallum (39, 30, 5 *et* 41, 3, 8). LIV. 32, 40, 5 ad portam (*cf.* 26, 13, 11). TAC. hist. 2, 27 tentoria. *cum gerund.*: BELL. Afr. 39, 2 ad impediendos milites ... propius. Hisp. 13, 3 ad oppidum capiundum. LIV. 4, 59, 3 ad Anxur oppugnandum. AMM. 24, 5, 6 ad quod (*castellum*) explorandum. AVG. civ. 17, 7 accedentibus alienigenis ad pugnam contra populum. *absolute*: SEMPR. As. frg. 14 triarium quartum signum accedebat. CLAVD. QVADR. 81 Sulla ... venit, accessit, ligna subdidit, submovit Graecos, ignem admovit. CIC. epist. 10, 23, 2 celeriter accedere vel salutariter recipere me. LIV. 37, 20, 2 accederent reciperentque sese. HIRT. 8, 9, 1 legiones ... certo gradu accedere. 28, 5. LIV. 27, 1, 6 ad Herdoneam contendit et ... acie instructa accessit. 44, 36, 2. FEST. 344 serra proeliari dicitur, cum assidue accedit*u*r receditur*que*. FLOR. 2, 13 (4, 2, 65) accessit copiis ... Iuba. CIC. epist. 15, 1, 3 non modo non cedere ... sed etiam propius accedere (CAES. civ. 2, 34, 6. 3, 86, 3). BELL. Afr. 23, 2 Pompeio adveniente oppidani usque eo passi propius accedere, donec ad ipsas portas ... adpropinquaret. 31, 2 propius accederetur. *deinde* HIRT. 8, 14, 1 *et* 19, 4 LIV. 26, 9, 12. SEN. contr. 7, 2, 7 propius *appositum*. *addito unde*: LIV. 24, 14, 1 ab Luceria. 31, 24, 8 ab Dipylo. 33, 15, 7 ab Cleonis. STAT. Theb. 12, 782 accedunt utrimque ... permiscentque manus. *nota*: NEP. Eum. 5, 2 hunc persequens Antigonus ... vexabatur neque umquam ad manum accedere licebat.

de bestiis: VARRO rust. 2, 2, 16 ad matris mammam non accedet *agnus*. *ibid.* 7, 13 cum iam *pulli* ad manus accedere consuerint. CIC. Att. 2, 1, 7 mulli barbati ... ad manum accedant. nat. deor. 2, 122 gradiendo *vel* serpendo ad pastum. 2, 125 ad escam pisces. PLIN. nat. 32, 17 ad nullum cibum. OV. met. 5, 674 volucresque novas accedere silvis. SIL. 13, 120 docilisque accedere mensis *cerva*. PLIN. nat. 28, 266 lupos in agrum non accedere. VAL. FL. 6, 258 in latus accedit sonipes. VARRO rust. 3, 6, 4 quo neque serpens neque bestia accedere ulla possit. *ibid.* 10, 4 eo. *absolute*: VARRO rust. 1, 2, 25 cimices ... nulli accedent. 2, 4, 20. 3, 9, 14. GRATT. 208 taciti*que* accedere *canes*. PLIN. nat. 9, 181. 10, 96. PLIN. epist. 9, 33, 6 *delphini* accedunt et adludunt et appellant. PLIN. nat. 9, 143 tam prope *pisciculi*. VITR. 8, 3, 15 propius (PLIN. nat. 8, 114). SOL. 2, 49.

varia: *de deis*: SIL. 14, 4 modo Sicanios accedere portus *Heliconis numina*. AVG. civ. 4, 21 dea Robigo ut non accederet rogaretur. *de mortuis*: OV. met. 15, 870 caput Augustum ... accedat caelo. CARM. epigr. 1535b, 2 accessit astris, T⟨artari fugit domos⟩. CLAVD. MAM. p. 180, 5 animus non accedit inferna.

ceterum nota: ITALA cod. Lugd. gen. 44, 4 exeuntibus autem illis civitatem nondum accesserant longe (VVLG. processerant). MACR. sat. 7, 14, 16 et si ulterius qui intuetur accesserit, seu retrorsum recesserit, similem circa orbem videbit. *cf. p. 259, 43.*

II *de motu rerum*: *de navibus*: CIC. Verr. 6, 85 qua naves accedere possent. VITR. 10, 22, 9 naves nec ad murum accedere nec retrorsus se recipere potuerunt. LIV. 25, 22, 5 naves ex Etruria ... accessissent. 29, 5, 2 naves ... inter ... Ligures Genuamque accesserunt. 29, 14, 11 ad ostium amnis Tiberini. 37, 27, 9 Teum. QVINT. inst. 10, 7, 1 *ad* portum. VVLG. I Macc. 15, 14 a mari. CIC. Verr. 6, 97 piraticus myoparo usque ad forum Syracusanum et ad omnis crepidines urbis accessit. CIC. Verr. 5, 104 quem in locum classes hostium saepe accesserint. LIV. 22, 37, 1 Ostia. 24, 27, 7 Pachynum. 29, 7, 7 ab Messana Locros. DARES 19 tota classis ad latitudinem accedit ad Troiae litora. *de hominibus stantibus in navi*: navi, classi *sim. apposita sunt*: ENN. ann. 14, 3 hostes accedere ventis navibus velivolis. CIC. Verr. 6, 5 *copiae* aut ratibus aut navibus conarentur accedere. epist. 3, 5, 3 si ad illam maritimam partem provinciae navibus accessissem. *ibid.* 12, 4 ad Sidam navi accederem. CAES. Gall. 5, 8, 5 accessum est ad Britanniam omnibus navibus. NEP. Hann. 8, 1 cum quinque navibus Africam accessit in finibus Cyrenaeorum. LIV. 27, 5, 8 Valerius quinquaginta navibus ... ad Africam. 42, 55, 7 ad Chalcidem navibus. COEL. ANT. frg. 41 terram cum classi. CIC. Att.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

10, 8, 4 maximis classibus et ad Italiam accedet. Liv. 28, 30, 3 freto in Oceanum evectus ad Carteiam classe accessit. Liv. 30, 36, 2 cum quinquaginta rostratis ... ad Uticam (35, 37, 3). Avien. or. mar. 167 hanc (*insulam*) innavigando. Cic. Caec. 88 ex alto ... ad patriam (*opp.* reiectus). Liv. 22, 31, 2 ad litora Africae. 30, 36, 5 ad puppim praetoriae navis. Apvl. Socr. 24, 179 ad Lotophagos. Cic. Verr. 6, 138 in portum. Verg. Aen. 1, 307 quas vento accesserit oras. 3, 441 Cymaeam accessimus urbem. Cic. Verr. 6, 6 ad Peloridem. *ibid.* 146 ad Siciliam. ad Brut. 2, 4, 3 ad Rhodum. Bell. Afr. 3, 1 ⟨ad⟩ Hadrumetum. Nep. Milt. 4, 2 ad Atticam. Bell. Alex. 45, 2 propius Tauridem. Pacvv. trag. 218 Aeaeam. Cic. Verr. 6, 95 Syracusas. epist. 2, 17, 1 Rhodum. Att. 16, 7, 8 haec scripsi navigans, cum Pompeianum accederem. Bell. Afr. 63, 5 Hadrumetum. Nep. Milt. 1, 4 Lemnum. Liv. 21, 49, 9 Lilybaeum. *absolute*: Vitr. 10, 22, 9 cum accedere voluissent, naves ... sederunt. Val. Fl. 4, 433 Minyas ... accedere Phineus sentit. 8, 320 rates hostemque accedere.

***de variis rebus naturalibus*:** Cato agr. 106, 1 ex alto ... quo aqua dulcis non accedit. 113, 2 amphoras operito, ne aqua accedat. Ov. epist. 2, 129 quo magis accedunt *aquae*. Plin. nat. 2, 165 in litore ullo accessisse eas (*aquas*). Cic. nat. deor. 2, 132 aestus maritimi [multum] accedentes et recedentes (Plin. nat. ind. 2, 99). Sen. benef. 1, 10, 1 fluctus, quos aestus accedens longius extulit. Plin. nat. 2, 212 aestus maris accedere et reciprocare. 6, 141 aestu longe ultra id (*oppidum*) accedente. Svet. rell. p. 157 R. mare vicissim tum accedit tum recedit. *cum dat.*: Cels. 8, 2 accedere etiam cruoris aliquid integro *ossi*. Lvcan. 8, 228 Ganges et ... Hydaspes accedunt pelago. Stat. Theb. 5, 343 maria ipsa carinae accedunt. *cum acc.*: Avien. or. mar. 910 Mardus fluit et procul ipsos accedit Bactros. Cato agr. 38, 4 ventus ad praefurnium caveto ne accedat. Cels. 3, 19 perflatus ... accedit. Sen. dial. 7, 28, 1 tempestates ... propius accesserint. Plin. nat. 15, 9 (16, 248) imbres accessere. Cic. de orat. 3, 178 sol ... accedat ad brumale signum. nat. deor. 2, 102 sol ... accedens, tum autem recedens. 3, 27 nisi vero loqui solem cum luna putamus, cum propius accesserit. Scrib. Larg. 13 quo neque sol neque luna accedit. Plin. nat. 2, 186 accedente sole propius verticem mundi. Tert. ieiun. 10 sol ... accedebat in occasum. Mart. Cap. 8, 828 quo (*in partem Cancri octavam*) sol accesserat solstitio. Plin. nat. 18, 277 *luna* hieme ... ad nos per aestivum circulum accedat. 2, 221 *luna* accedens ... corpora impleat, abscedens inaniat. 2, 212 *mundo cum luna* ab occasu subter ad caeli ima ... accedente. Sen. nat. 7, 18, 1 quo propius accederent *cometae*. Plin. nat. 2, 62 *stellae errantes* ad septentrionem accedunt abeuntque ad austrum. Macr. somn. 1, 17, 10 accedere eius (*caeli*) revolvi est. 1, 21, 10 rursus ex his (*stellis*) alias accedere, retroagi alias viderique stare nonnumquam. 1, 6, 49 de loco in quo eum reliquit *luna*, accesserat *sol*. 1, 6, 50 *sol* et ipse progressionis suae lege ulterius accessit ... *cf. p. 258, 62.* *in imagine*: Cic. Arch. 14 litterarum lumen accederet. Planc. 15 *comitiorum undae* ad alios accedant, ab aliis ... recedant. Alf. dig. 5, 1, 76 *partes* cottidie ex nostro corpore decederent aliaeque extrinsecus in earum locum accederent. Cassian. inst. 1, 11, 3 continentiae pruina extrinsecus accedente. ***de aliis rebus*:** Lvcan. 8, 201 inoffensae currus accedere metae. Vitr. 10, 22, 3 helepolim ad moenia accedentem. *ibid.* 7 qua machina accessura erat ... helepolis accedens, antequam adpropinquaret ad murum. *ibid.* 12 testudo ... arietaria ad murum pulsandum. Cic. Sest. 24 sin *gladius* ad nudum vel fortissimi viri corpus accesserit. Cels. 1 prooem.: ferrum ad praecordia accessit. Vitr. 10, 8, 7 *lora tetraphororum* cum ... extra finem centri promoventur, premunt eum locum, ad quem propius accesserunt. Stat. Theb. 11, 235 Oetaeas membris accedere vestes. Stat. Theb. 1, 10 quo carmine muris iusserit Amphion Tyrios accedere montes. *de pecunia*: Plavt. Persa 669. 670 (*cf.* Curc. 344) pro vestimentis huc decem accedent minae :: abscedent enim, non accedent. Varro rust. 2, 10, 5 in horum emptione solet accedere peculium. ***translate etiam de rebus re vera non motis, quae tamen prope videantur*:** Varro Men. 156 ad frontem superficies accedebat. Cic. dom. 116 vix pars aedium mearum decima ad Catuli porticum accessit. Manil. 2, 356 propius terras accedit visus eorum (*trigonorum*). *ibid.* 671 *gemini* affines signant, gradibusque propinquis accedunt Lvcan. 2, 398 tellus altius intumuit propiusque accessit Olympo. Sen. nat. 4, 11, 4 nihil in illa (*terra*) posse ita eminere, ut caelestia magis sentiat, velut in propinquum illis accesserit. 6, 26, 4 urbes ..., quo propius ad mare accesserint. Plin. nat. 6, 70 *populi* quantum ad Indum accedunt. *ibid.* 125 ubi desiit *Euphrates* alveo munire, ad confinium Characis accedente tractu. Frontin. aq. 12 cuius (*Augustae*) ductus donec Marciae accedat (*cf. ibid.* 19 *et p. 259, 17*). Val. Fl. 2, 443 proraeque accesserat Imbros. 7, 86 videt ... saevas accedere Syrtes. Stat. Theb. 7, 440 visaeque accedere ripae. Pavl. dig. 39, 3, 2, 2 partem quae tibi (*agro tuo*) accedat. Avien. orb. terr. 704 Cyclades accedunt Asiam. Svlp. Sev. chron. 1, 4, 5 ita turrim facere, quae caelo accederet. *cum imagine*: Sil. 13, 436 accedentia cerno Tartara et ante oculos assistere tertia regna. Tert. pudic. 6 sermo caro factus est ne nuptiis quidem resignanda, quae ad lignum non incontinentiae sed tolerantiae accederet. Vvlg. Is. 41, 5 extrema terrae ... appropinquaverunt et accesserunt. Claudian. Mam. 1, 21 (p. 73, 17 Vind.) constat igitur omnem vitam nec localiter abscedere a corpore nec in corpore velut in loco esse nec localiter corpus accedere.

III ***de progressu temporis*:** *de personis*: Cic. Cato 71 propius ad mortem. Hier. epist. 100, 11 ad mortem intrepidus accedens. Avg. civ. 13, 9 morti accedens, vita cedens. Sen. dial. 6, 21, 6 iter mortis ingressus est accessitque fato propior. Svet. Claud. 46 ad finem mortalitatis. *absolute*: Sen. epist. 77, 11 cum prope accessit *ad moriendum*, tergiversatur. Fest. 101 ad virilitatem. Cvrt. 4, 14, 24 propius discrimen. Plin. epist. 6, 1, 1 ad spem fruendi. Vlp. dig. 43, 30, 3, 6 proxime praetextati aetatem. Mar. Victor aleth. 3, 227 vix ter centenos ... accedimus annos. *absolute*: Qvint. decl. 341 p. 347, 14 quidquid est, de futuro lucro est; praeter id quod non potest videri iniquum, ad quod acceditur. *de rebus*: Sor. 2, 9 (37) accedente tempore (Cod. Greg. 14, 4, 1, 4 accedenti). Plavt. Amph. 550 et dies e nocte accedat. Sen. epist. 120, 18 ad mortem dies extremus pervenit, accedit omnis. Veg. mil. 3, 14 accedente die Sor. 90 accedentibus diebus et mensibus. *cf. p. 270, 12.* Sen. epist. 122, 9 lux propius. Apvl. met. 2, 11 meridies. Sen. nat. 3 pr. 2 nox ad diem accedat. Tvrp. com. 59 cum aetas accesset. Cato agr. 3, 1 ubi aetas accessit ad annos XXXVI. Varro rust. 1, 65 antequam accesserit ⟨annus⟩ Hor. sat. 2, 2, 85 accedent anni. Stat. Ach. 2, 88 valida mox accedente iuventa. Hor. epist. 2, 2, 211 lenior et melior fis accedente senecta? Sen. dial. 10, 9, 4 accedere eam (*senectutem*) cotidie non sentiebant. Sen. epist. 78, 27 si mors accedit et vocat. 82, 7 mors propius accessit (98, 17). Oed. 860 fata iam accedunt prope. dial. 5, 42, 4 fatum ... propiusque ac propius accedit. Sen. epist. 30, 16 causa moriendi videtur accedere. 103, 2 quo *pernicies* propius accedit. Qvint. decl. 306, p. 200, 21 exequiae. Cic. epist. 8, 12, 2 quo propius ea contentio ... accedit. Sen. Phoen. 323 non sunt minae, iam propius accessit malum. epist. 13, 1 difficultates ... apparuerunt, aliquando vero et propius accesserunt. Avg. civ. 22, 15 perfectione membrorum. serm. 117, 7 (Migne 38, 666) in aeternitate omnia stant, in tempore alia accedunt, alia succedunt.

IV ***de consilio hominum*: 1** ***de suscipientibus aliquam rem*:** Ps. Ascon. div. Caec. p. 107 B. accedere est ... aspirare, in eam partem, qua quid quaesitum est, vultum et oculos ac spiritum oris advertere. *ad honores*: Cic. top. 21, 82 ad rem publicam (S. Rosc. 3 Phil. 5, 50 rep. 1, 9 off. 1, 28 *et* 155 ad Q. fr. 1, 2, 2 Nep. Con. 1, 1 Sen. dial. 8, 3, 2 *et* 8, 8, 1 *ibid.* 9, 1, 10 Aqvila rhet. 16). div. Caec. 9 ad eam partem accessisse rei publicae sublevandae. inv. 1, 4 (Liv. 4, 3, 17) ad gubernacula rei publicae. Cic. Flacc. 105 ad honores. Verr. 2, 33 ad magistratus remque publicam. Val. Max. 8, 13 ext. 4 ad imperium. Cic. Brut. 103 *ad* tribunatum. Verr. 4, 86 servi publici ad vectigalia. Qvint. decl. 252 p. 32, 23 ad comitia. Greg. Tvr. hist. Franc. 4, 18 ad clericatum. Cassiod. var. 11, 17, 2 ut quem loci ordo postulat, gradibus promotionis accedat. *ibid.* 22 *absolute*. *ad causam*: Cic. de orat. 3, 74 (Verr. 4, 164 Sest. 67) ad publicas causas. inv. 1, 4 (*opp.* in publicis rebus versari) ad privatas causas. Rhet. Her. 1, 6, 9 ad nostram causam pedetemptim accedemus. Cic. de orat. 1, 175 ad eas causas sine ulla scientia iuris audet accedere. div. Caec. 20 ad alienam causam ... accedere aut aspirare. *ibid.* 63 ab Sardis rogatus ad causam accesserat. ibid. 10 *et* 12 Verr. 3, 94 *et* 192 Cluent. 7. leg. 1, 12 ad illam causarum operam, ad quam ego numquam nisi paratus et meditatus accedo. Verr. 1, 2 huic ... causae ... actor accessi. Cic. Verr. 2, 21 meum fuit cum causa accedere ad accusandum. Corp. V 2781 ad accusationem. *cf. p. 256, 55.* *ad negotia, sim.*: Cic. fin. 5, 7 ad ullam rem illustriorem satis ornatus possit accedere. Tac. hist. 1, 16 ad securas res. Cic. Verr. 2, 148 poterat aliquis ad id negotium de populo accedere. Val. Max. 4, 1, 10 Gaivs inst. 4, 84. Cic. Quinct. 76 cur ex tot creditoribus alius ad istam rationem nemo accesserit. Caec. 70 ad legum defensionem. epist. 10, 8, 3 ad auxilium patriae. Sen. dial. 8, 3, 4 ad iter, quod inhabile sciet, non accedet. epist. 101, 4 ad publica quoque nullum relinquens inexpertum genus quaestus accesserat. Apvl. met. 2, 23 ad custodiam mariti tui fidenter accessit.

ad res iuris: Vlp. dig. 48, 19, 9, 9 ad conductionem eorum, quae publice locantur, accedere. 4, 4, 8 nemo accedet ad emptionem rerum pupillarium. 17, 1, 6, 7 mercede pacta accesserat ad talem redemptionem. 26, 7, 5, 3 quod si non accessit (*ad tutelam*) is, cui mandatum est. Pomp. dig. 29, 2, 99 quae ad hereditatem patris accesserat. Lex Sal. 44, 9 hereditatem. *ibid.* 59, 3 accedant in hereditate. Vlp. frg. Vat. 88 ⟨ne sine liberis ad usum fructum mater⟩ accederet. dig. 39, 2, 15, 35 qui missus in possessionem non accesserit. *cf. p. 256, 49.* *ad facinus*: Rhet. Her. 2, 19, 30 *et* 4, 38, 50 (Cic. inv. 2, 44 S. Rosc. 84) ad maleficium. Cic. Cluent. 31 ut ad hoc nefarium facinus accederet, aditum sibi aliis sceleribus ante munivit. Sulla 60 ad istam coniurationem atque ad hoc nefarium facinus. inv. 2, 19 quod ad facinus tali perturbatione commotus animus accesserit. Phil. 2, 64 ad illud scelus sectionis. off. 1, 89 ad poenam. Mart. 7, 18, 5 (*obscene*) ad opus. Sen. epist. 107, 4 nemo non fortius ad id, cui se diu conposuerant, accessit. Cael. Avr. acut. 3, 17, 165 si ad hoc (*ad protervam chirurgiam*) accedendum necessitas imperabat. *ad aliquid faciendum*: Cato Suet. Iul. 53 ad evertendam rem publicam (Qvint. inst. 8, 2, 9 decl. 268

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 96,14). CIC. epist. 11,10,5 ad rem publicam liberandam. QVINT. inst. 3,5,6 ad rem publicam administrandam. CIC. Verr. 2,5 ad invidiam iudiciorum levandam. 2,142 ad meas fortunas defendendas. Phil. 10,23 ad has pestis opprimendas ... accessit exercitus? off. 1,73 ad rem gerendam. SEN. nat. 4,2,17 ad inspiciendas causas. PETRON. 40 ad scindendum aprum. FRONTIN. strat. 1 *praef.* ad instruendam rei militaris scientiam. HERM. dig. 40,16,5,1 ad collusionem detegendam. CIC. de orat. 2,197 ad id restinguendum. SEN. epist. 65,14 propositum ... artificis, propter quod ad faciendum aliquid accedit. CIC. de orat. 1,73 *et* 119 ad dicendum. HOR. sat. 2,3,149 accedere pluris ad numerandum. QVINT. inst. 10,3,15 ad scribendum. *ibid.* 4,1,7 ad agendum. *cum inf.*: APVL. met. 4,3 cunctanter accedo decerpere. ITALA cod. Lugd. gen. 19,9 accesserunt confringere ostium. AMBR. off. 2,22,114 cum accederent adorare eum. VVLG. lev. 21,21 non accedat offerre (οὐκ ἐγγιεῖ τοῦ προσενεγκεῖν) hostias domino. I Macc. 2,23 accessit quidam Iudaeus in omnium oculis sacrificare idolis super aram in civitate. CASSIOD. hist. trip. 2,3 p. 923 accessit ... proferre sermonem. CORIPP. Ioh. 8,101 accessit ... sedare. PASS. Perp. p. 122,2 accessit de aqua ludere (ἤρξατο παίζειν).

ad pericula: PLAVT. Epid. 149 istuc ... periclum (RHET. Her. 4,44,57). CIC. Balb. 26 ad ... pericula (div. Caec. 63). epist. 10,8,7 ad societatem ... periculorum. Caec. 46 periculo decedere cogit aut prohibet accedere. VVLG. Philipp. 2,30 usque ad mortem (*mortis periculum*) accessit. ad studia, sim.: CIC. de orat. 3,89 senes ad eas (*artes*) accesserunt. SEN. dial. 12,8,3 ad haec hilariora studia. nat. 3 pr. 4 ad rem seriam. epist. 108,24 quo proposito ad quamquam rem. *ibid.* 39 ad rem spinosam. dial. 10,19,1 ad haec sacra et sublimia accedas sciturus. epist. 108,17 ad philosophiam. AVG. civ. 14,23 ad has litteras impudicus. SEN. epist. 6,5 ad ipsa protinus, quae probo et miror, accedas. ad cognitionem, sim.: CIC. nat. 2,153 animus ... ad cognitionem deorum. ac. 2,29 ad istum locum pressius. 2,86 sine magnis artificiis, ad quae pauci accedunt, ... nec videre nec audire possimus. VERG. georg. 2,483 has ... naturae ... partes (SEN. dial. 8,5,8). SEN. nat. 3,12,1 ad veram omnium originem. epist. 110,5 ad id, quo perturbabatur, accedere et ... nosse. *absolute*: CIC. fin. 4,74 quid autem habent admirationis, cum prope accesseris? Sest. 22 qui paulo propius accesserant, intuebantur. SEN. dial. 7,13,1 sancta Epicurum et recta praecipere, et si, propius accesseris, tristia. IVL. dig. 34,5,13,2 ut propius accedamus, fingamus ita stipulationem factam. SEN. epist. 20,12 meditatus accesseris. ad virtutem, sim.: SEN. dial. 7,13,4 quisquis ad virtutem accessit, dedit generosae indolis specimen. nat. 7,32,1 ad sapientiam. epist. 50,8 ad emendationem nostri. TERT. idol. 24 haec (*lex*) accedentibus ad fidem proponenda et ingredientibus in fidem inculcanda est. AVG. civ. 20,8 accessurus ad fidem. TERT. orat. 11 ad pacem dei. ad malum, sim.: SEN. epist. 82,17 ut aliquis magno animo accedat ad id, quod malum indicat. *ibid.* 18 ubi autem ad malum acceditur. TERT. anim. 28 quam non accesserit temeritatem. CIC. ad Q. fr. 2,15,2 ad nullam medicinam rei publicae. *translate de re*: ENNOD. epist. 7,8 cicatrix quae ad medicinam pii amoris accesserat. SEN. dial. 6,1,8 ad istam curationem. FRONTO p. 103,11 N. ad curam cultumque ingenii tui.

ad disputationem: CIC. de orat. 1,106 disputationem, ad quam ... cupiunt accedere. 2,190 inflammatus ad eam (*materiem*) et ardens. SEN. epist. 79,6 utrum ad comsumptam materiam an ad subactam accedas. dial. 3,19,8 ad rem ... tractandam. nat. 5,1,5 ad ipsam rem. QVINT. decl. 274 p. 122,14 ad tractatum huius invidiae. RHET. Her. 4,26,36 ad electius verbum. 4,29 adnominatio est, cum ad idem verbum et nomen acceditur. CIC. inv. 1,33 ad primam quamque partem. de orat. 2,364 ad hoc genus sermonis (PETRON. 2). nat. deor. 1,89 a ratione ad humanam figuram quomodo accedis. Scaur. 22 ad hoc horribile ... crimen. Flacc. 27 ad singulas querellas. SEN. contr. 9,2 (25) 22 ad hanc descriptionem (7,1,26). SEN. dial. 4,18,1 ad remedia eius. clem. 1,14,1 ad decretorium stilum. epist. 108,30 ad hanc eandem lectionem philologus accessit. PLIN. nat. 28,1 ad reputationem. *cum acc.*: APVL. met. 1,1 stilo, quem accessimus. TER. MAVR. 1358 pedes accedo primos. CLAVDIAN. MAM. p. 29,14 legendi progressu reliquum lectionis accessi. CIC. fin. 2,44 ad omnia tua. top. 1,5 ad id quod instituimus accedere. fin. 4,24 ut propius ad ea ... accedam, quae a te dicta sunt. *absolute*: CIC. Flacc. 12 propius (*ibid.* 23 Planc. 48 SEN. epist. 96,3). ad bona occupanda: CIC. S. Rosc. 107 ad haec bona. Verr. 2,142 quisquam ad meam pecuniam ... aspirat, quisquam accedit. SEN. benef. 4,9,1 ad hanc (*utilitatem*). epist. 9,12 ad illam (*amicitiam*). dial. 6,18,8 ad id non accedes, ex quo tibi aliquid decuti doles. benef. 4,33,2 ad ea ... de quibus bene sperandum. *translate de re*: SEN. epist. 9,10 negotiatio est, non amicitia, quae ad commodum accedit. ad cibum sim.: PLAVT. Asin. 799 nec mater lena ad vinum accedat interim. PETRON. 35 ad tam viles accessimus cibos. PLIN. nat. 17,51 ad virus illud vini. HIER. epist. 14,8 ad calicem domini. CAEL. AVR. acut. 1,17,176 per profectum ad usum panis accedere.

2 de adiungentibus sese et de adsentientibus: GLOSS. II 423,48 προσχωρῶ accedo. II 13,13 accesseritis πεισθῆτε. GRAMM. I 315,5 accedo autem tibi, eadem tibi sentio. III 571,13 τὰ αὐτά σοι συναινῶ. DON. Ter. Ad. 350 accedo (cedo *Bentley*) ut melius dicas: idest ut consentiam. *hoc in usu post* CIC. *saepius sequitur dativus quam praepositio, exemplo verborum* adsentio(r) *sim.*

ad homines: CIC. Cael. 10 ad quem si accessit aut si a me discessit unquam. epist. 4,14,2 ad quos ego pacis spe ... adductus accesseram. CAELIVS Cic. epist. 8,14,3 ad Caesarem. 8,16,2 ad eos fugatos. *ibid.* 3 ad desperatos. VITR. 7,5,6 accedemus et nos his civitatibus. SEN. contr. 2,5,15 Blando accedebat. QVINT. inst. 8,3,35 (9,4,132) Celso. 9,2,102 Rutilio. 9,4,2 Ciceroni. 6,4,8 aliis subicientibus ... accedendum. decl. 263 p. 75,28 ignominiosis. Ps. QVINT. decl. 8,9 non credo renuntiantibus, non accedo. *ibid.* 14 accessit uni. TAC. hist. 1,34 suadentibus. PLIN. epist. 8,14,24 releganti. VELL. PAT. 1,8,5 (QVINT. inst. 4,2,83 *et* 12,2,2) iis. QVINT. inst. 9,2,24 illis. *ibid.* 3,6,14 cui. decl. 268 p. 94,25 quibus? PLIN. epist. 1,20,25 mihi. FRONTIN. strat. 1,5,14 (4,5,9) incolumis cum militibus consuli accessit. AVSON. 393 43 ne ... accedas ... iterum Veneri plorandus Adonis. SYMM. epist. 1,17,1 huic ... fautor. STAT. Theb. 8,366 cohortes ... accessere regenti. TAC. hist. 2,86 exercitus Vitellio. SVET. Galb. 12 quae (*civitates*) cunctantius sibi accesserant. *de deis*: VAL. FL. 5,199 adnue diva maris numeroque accede tuorum. STAT. Theb. 10,186 nec accedit domino tutela minori. ad res: CIC. Att. 8,15,3 ad ... condicionem (Verr. 4,69 QVINT. decl. 323 p. 271,20 GAIVS inst. 1,67). GAIVS inst. 1,78 *et* 80 condicioni. NEP. Milt. 3,5 ad hoc consilium. SEN. epist. 68,1 consilio (STAT. silv. 4 pr. QVINT. decl. 271 p. 112,14). CIC. inv. 1,4 (*opp.* recedere) ad vitia eius quoque accedere. Phil. 5,44 Pompeius ad L. Sullae maximum imperium ... accessit: Caesar se ad neminem adiunxit. CAES. civ. 1,48,4 ad ... amicitiam (NEP. Eum. 1,4 BELL. Afr. 37,2 FRONTO p. 165,8 N.). *translate etiam de re*: QVINT. decl. 332 p. 307,13 paupertas ... quotiens ad amicitiam superioris accessit. TERT. idol. 11 redemptor ad fidem. OV. am. 2,9,53 regno ... puellae. met. 3,691 sacris (STAT. Ach. 1,370). 13,297 me ... arguit incepto serum accessisse labori. LVCAN. 8,531 nullis accessimus armis. VAL. FL. 2,378 tuis accessimus actis. LVCAN. 8,486 fatis accede deisque et cole felices, miseros fuge. SIL. 8,326 velox accede secundis. *cf. p. 262,81.* SEN. epist. 48,4 in diversum ecce sapientia et stultitia discedunt: cui accedo? PETRON. 106 iustissimae ultioni. QVINT. inst. 12,11,11 huic quoque parti *institutionis meae extremae* facilius accedent. SVET. Otho 4 conatibus Galbae primus accessit. GAIVS inst. 3,119 *fidepromissores* nullis obligationibus accedere possunt nisi verborum. VEN. dig. 14,6,18 obligatio ... cui fideiussor accedat. Ps. CYPR. adv. Iud. 5 imperiis. ITIN. Alex. 47 commilitio. PANEG. 12,12 qui ... *te* cognoverit, fidei incunctanter accedet (*dubium an posteritas fidem habitura sit*). IVL. VAL. 1,6 votis educationis. 2,37 voto eius et precibus (ITIN. Alex. 2). AMM. 26,10,11 quisque regiae prope accedens (*imperatori familiaris*). CLAVDIAN. MAM. p. 96,25 (*opp.* recede) accede formatrici formae. PLIN. epist. 4,15,13 precibus meis tu potissimum adiutor. SIDON. epist. 8,3,6 fors fuat an ... scriptor aequalis maiorum temporibus accesserit. *cum acc.*: TAC. ann. 12,31 societatem nostram volentes accesserant Iceni. CASSIAN. Conl. 8,11,1 Adam ... in exitiabilem ... consensum. *de iudicio*: PLAVT. Aul. 383 accessit animus ad meam sententiam. VLP. dig. 42,1,4,3 ad Labeonis sententiam. Ps. SEN. mon. 69 sententiae (QVINT. inst. 2,15,1 PLIN. epist. 4,10,3 TRAIAN. Plin. epist. 10,40,1 VLP. dig. 36,2,12,6 APVL. met. 7,10). QVINT. decl. 270 p. 102,19 ad finitionem partis adversae. *ibid.* p. 103,6 finitioni partis adversae. SEN. epist. 13,8 opinioni (PLIN. nat. 9,17 QVINT. inst. 2,15,29). QVINT. inst. 1,5,37 huic opinioni neque omnino accedo neque plane dissentio. SEN. dial. 4,22,2 apertis. nat. 1,8,4 proposito accedo, argumento non consentio. 2,47 divisioni. STAT. Ach. 1,363 dictis. APVL. met. 1,20 huic fabulae. QVINT. inst. 8,3,15 *iudex* nisi ipsi rei accesserit, tacitus dissentiet. COMM. instr. 1,8,12 accedite legis ⟨edictis⟩. LACT. inst. 2,3,3 erroribus. PACIAN. epist. 2,7 operi meo blandus accederes (*si non diversa sentires*). *translate de re*: QVINT. inst. 12,2,18 non utique accedit parti quod universum est. ad deum: VVLG. Hebr. 7,25 unde et salvare in perpetuum potest *Iesus* accedentes per semet ipsum ad deum. I Petr. 2,4 ad quem (*deum*) accedentes. AVG. civ. 11,8 ad illum. 21,27 hoc animo ... quo accedit ad Christum (*opp.* recedere). PROSP. sent. Aug. delib. 127 homo quippe deo accessit, non deus a se recessit. Ps. DAMAS. carm. 77,7 accessit summo sancta caterva deo. LACT. inst. 6,21,4 homines litterati cum ad religionem dei accesserint. HIER. epist. 118,4 (Sir. 2,1) ad servitutem dei. AVG. civ. 20,8 ecclesiae. absolute: SEN. dial. 4,1,3 utrum *ira* ... non accedente animo excurrat an illo adsentiente moveatur. TAC. hist. 4,56 vulgus ... facile accessurum. VLP. dig. 2,8,5 melius est ut in veram quantitatem fideiussor teneatur, nisi pro certa quantitate accessit.

socius (comes) accedo: HOR. sat. 2,5,72 illis (*liberto et mulieri*) accedas socius. SIL. 16,251 coniunge Latinis unanimum pectus sociusque accede secundis. *cf. p. 262,37.* VAL. MAX. 4,7,3 etiam fugae eius comes accessit. SIL. 6,129 (*ibid.* 371) accessi comes atque omnis sociavimus annos. *translate de re*: MART. 7,53,4 his comes accessit spongea mappa calix.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

V ***de affectibus** animi corporisque, **de sensibus**:* TER. Hec. 482 haud invito ad auris sermo mihi accessit tuos (mihi accidit sermo *Fleckeisen*). STAT. Theb. 12,363 erectas ... aures accessit sonus. APVL. met. 5,4 sonus aures eius accedit. RVT. rhet. 1,17 *schema* iucundum auribus accedere consuevit (*cf.* ad aurem *p. 255, 34*). HIER. epist. 36,11 vox ad me aurae lenioris accederet. CLAVDIAN. MAM. 1, 26 p. 95, 3 verbum vero inlocaliter ad animam permeat, quia sic ad illum, cui loqueris, accedit. TERT. anim. 6 quorum (*sensuum corporalium*) exemplo etiam anima corpori accedit, *vide sequentia.* CASSIAN. conl. 9,8,2 status in quo vel ex accedentibus inclinatur *mens.* *de opinionibus, sim.*: CIC. nat. deor. 1, 77 accessit . . . ista opinio (*formae deorum humanae*). ac. 2, 93 error ita manat ut non videam quo non possit accedere. AVG. civ. 11, 13 illis certa scientia suae sempiternae felicitatis accesserit. *de affectibus animi*: CIC. Att. 1, 16, 9 dolor accessit bonis viris. 10, 10, 3 dolor (SCRIB. LARG. 162 QVINT. decl. 335 p. 318, 25). LACT. inst. 6, 17, 11 dolor visceribus. CAEL. AVR. acut. 2, 17, 101 dolores accedentes. SIL. 16, 62 cui telum ingens accesserat ira. APVL. apol. 77 iram quoque sua ex postulatione accessisse. HERM. mand. 6, 2, 5 cum tibi iracundia accesserit (προσπέσῃ).

CIC. fin. 5,40 videsne accessuram ei (*viti*) curam. OV. ars 1,715 si tamen a precibus tumidos accedere fastus senseris. PLIN. paneg. 19 quin etiam plerisque ex eo reverentia accesserat. CASSIAN. conl. 5, 9 tit.: de ira (*corrupte*) et tristitia, quod inter accedentia (*cf.* 5,9 accedente extrinsecus provocatione) vitia plerumque non inveniantur. CATO Isid. diff. 5 accessit ilico alter (*amor*), ubi alter (*cupido*) recessit. CAES. civ. 3, 72, 1 tantum fiduciae ac spiritus Pompeianis accessit. Gall. 2, 7, 2 Remis cum spe defensionis studium propugnandi accessit et hostibus . . . spes potiundi oppidi discessit. SALL. Iug. 44, 2 imperatori ... plus ex malis moribus sollicitudinis quam ex copia militum auxili aut spei bonae adcedebat (FRONTO p. 109, 21 N.). TAC. hist. 2,4 exercituum mentibus ingens rerum fiducia accessit. 3,2 plus socordiae quam fiduciae accessisse victoribus. TERT. nat. 2, 2 accedente libidine gloriae. AVG. civ. 14, 21 cui libidinis morbus accesserit. SEN. dial. 7,12,2 (*de voluptatibus*) quamvis per se accesserint. PLIN. paneg. 11 tibi ex inmortalitate patris aliquid adrogantiae accessit. TAC. hist. 2, 69 tantum ... adrogantiae legionariis accessisse. *cf. p. 270, 54.* FRONTO p. 85, 13 N. accedit et mihi firmitas ad deligendum. TERT. anim. 45 ecstasis animae accessit. QVINT. inst. 1, 2, 22 accedunt omnia haec (*laudes, aemulatio*) animos. *nota*: animus (*vel* -i) accedit (*vel* -unt) alicui: CIC. Att. 5, 20, 3 et Cassio . . . animus accessit. NEP. Milt. 4, 5 et civibus animum accessurum. LIV. 4, 18, 3 dictatori ac Romanis . . . animi accessere. 24, 27, 8 quo suae partis hominibus animus accederet. 44, 29, 7. 40, 39, 9 scelus et perfidiam illis, non virtutem nec animum accessisse. IVSTIN. 1, 6, 12 ingens animus exercitui eius accessit *cf. sub* animus *IV 4 p. 102,45.*

de affectibus corporis: *de somno*: LACT. inst. 7, 16, 12 nec ad oculos somnus accedet. CELS. 2, 4 interdiu somnus accedit (*cf.* 2, 7. 3, 18. 4, 22). 8, 4 satisque somni accedet. *de morbis*: PLIN. nat. 7, 170 quosdam *in senio* non accedere, alios pubertate deponi. 28, 225 accedente morbo. *de febri*: NEP. Att. 21, 4 in dies dolores accrescere febresque accessisse. CELS. 3, 3 cum aliter aliterque in eodem morbo febres accedunt, non easdem inordinate redire sed alias aliasque subinde oriri dicunt. *ibid.* 5 si semel tantum accessit, deinde desiit (*ibid.* 15. 16). *cf.* CELS. 2, 7 *et* 17 *et* 3 *passim.* 5, 26, 26. GELL. 18, 10, 2. *ibid.* 3 quibus intervallis accederet febris decederetque. CELS. 5, 28, 4 febricula accessit. CIC. Att. 7, 2, 2 quartanam . . . decessisse et alteram leviorem accedere. CELS. 3, 3 donec altera accessio accedat. *cf. p. 268, 63.* *de aliis morbis*: HOR. sat. 2, 1, 25 icto accessit fervor capiti. CAEL. AVR. chron. 2, 5, 89 fervor accedit cutis. CELS. 3, 22 huic (*pulmoni*) exulceratio accedit. 5, 26, 31 (*et* 14) quibusdam etiam delirium accedit. 5, 28, 12 quibus multum mali accedit (*intestinis*). VLP. dig. 26, 1, 3, 1 furor eis accesserit. *absolute*: CELS. 3, 20 torpor. *ibid.* 23 si nulla nervorum distentio accessit. 7, 30, 1 inflammationis multum accedit. SEN. dial. 7, 17, 4 contentus si rarius accedit *podagra.*

VI ***latiore significatione*: 1 accedere *aequandi causa*:** *homines ad homines*: CIC. epist. 12, 27 Aufidius et opservantia, qua me colit, accedit ad proximos et splendore equiti Romano nemini cedit. Brut. 173 duobus igitur summis . . . Philippus proxumus accedebat. QVINT. inst. 10, 1, 86 quem Homero crederet maxime accedere. AVG. civ. 8, 5 nulli nobis quam isti propius accesserunt. *absolute*: SEN. contr. exc. 4, 6 eo crudelius filio caret quo propius accessit. CIC. Cluent. 94 proxime *ad sapientissimum* accedere illum. *ad deos*: CIC. Ligar. 38 (QVINT. inst. 12, 2, 2) homines enim ad deos nulla re propius accedunt. Mil. 59 proxime deos accessit Clodius. PS. APVL. Ascl. 5 prope deos. TERT. spect. 1 maxime ad deum. MANIL. 4, 885 genitique accedimus astris. *ad rem*: CIC. de orat. 1, 220 ad veritatem vitae propius accedere. AVG. civ. 8, 9 philosophia quae ad veritatem fidei Christianae propius accessit. QVINT. inst. 12, 10, 9 ad veritatem Lysippum ac Praxitelen accessisse optime. CIC. ac. 2, 36 ad verum ipsum aut quam maxime accedant. *nota*: AVG. civ. 14, 19 philosophi qui veritati propius accesserunt. *de interpretatione*: CIC. div. 1, 34 interpretes . . . proxime ad eorum quos interpretantur divinationem videntur accedere. inv. 2, 128 (*et* 140) multo propius ad scriptoris voluntatem. QVINT. decl. 317 p. 248, 3 propius ... ad interpretationem legis. VARRO ling. 10, 5 qui proxume accedunt ad id, ut omnia habeant eadem, vocantur gemini. CIC. Lael. 38 ad sapientiam proxume. epist. 11, 21, 4 huic tuae virtuti proxime. CENS. 14, 7 (p. 25, 22) proxime . . . adcessisse naturam. CIC. ac. 2, 131 huc proxime. *absolute*: CIC. Lael. 19 ut quisque proxime accederet. off. 3, 1 si minus imitatione tantam ingenii praestantiam consequi possumus, voluntate certe proxime accedimus. CIC. part. 36, 123 ad communem verbi vim . . . magis et propius accesserit. leg. 2, 48 persona quae ad vicem eius, qui e vita emigravit, propius accedat. QVINT. inst. 12, 1, 20 ad quam (*summam*) nemo propius accessit. decl. 340 p. 344, 11 ut propius ad verba legis accedam. APVL. mund. 17 qui audeant propius accedere ad superna semper sua ora tollentes. *absolute*: CIC. epist. 6, 4, 1 interdum coniectura possis propius accedere. SEN. epist. 18, 6 paupertatem imitati prope ad inopiam accesserunt.

sine adverbiis: PLAVT. Trin. 121 in eandem tute accederes infamiam (HIL. in psalm. 118 Lamed 1 in caelestem gloriam). CIC. orat. 109 *poetae* non nunquam etiam ad cotidianum genus sermonis accederent. SEN. benef. 2, 25, 1 ad spem quidem exaequandi umquam beneficii accedere. epist. 114, 11 usque ad vitium. PLIN. epist. 26, 2 debet . . . orator . . . saepe accedere ad praeceps. SIDON. epist. 5, 3, 3 vi febrium nuper extremum salutis accessi. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 9, 29 edacitatis culpa usque ad divinitatis ambitum et usque ad crimen maiestatis accessit. CARM. epigr. 116 at cuius sectam numquam accedi potest. *cum adv.*: GLOSS. V 662, 19 hucusque temeritatis accessit. SIDON. epist. 3, 3, 6 eo condicionis accesseras . . . ut. 6, 1, 5 eo necessitatis accessi, ut. 6, 4, 2 eo facinoris accessit ... ut. *res ad rem*: RHET. Her. 4, 22, 30 haec adnominatio magis accedit ad similitudinem quam superior. CIC. nat. deor. 1, 96 *virtus* ad similitudinem deorum propius. Att. 7, 2, 3 *manus* prope accedebat ad similitudinem tuae litterae. SEN. nat. 1, 11, 2 *parhelia* accedunt ad aliquam similitudinem solis. PLIN. nat. 37, 29 mire his (*calicibus crystallinis*) ad similitudinem accessere vitrea. 31, 37 illud . . . ad viciniam lactis accedens. HIER. epist. 39, 5 lacrimae . . . quae usque ad viciniam mortis accedunt. COD. Iust. 5, 72, 2 ad instar enim praesidialis decreti concessio principalis accedit. CIC. Rab. perd. 6 potestas proxime ad deorum immortalium numen accedit. rep. 1, 12 propius ad deorum numen virtus accedat. div. 1, 1 proxime ad deorum vim. leg. 2, 27 antiquitas proxime accedit ad deos. APVL. Plat. 2, 23 ad deorum actus. CENS. 1, 4 (p. 3, 17) quae (*opes*) ad deorum immortalium aeternitatem penitus accedant. CIC. ac. 2, 7 quod aut verum sit aut ad id quam proxime accedat. *ibid.* 47 plane proxume ad verum. SEN. clem. 2, 3, 2 finitio . . . maxime ad verum accedat. CIC. de orat. 1, 263 utrius oratio propius ad veritatem videretur accedere. TAC. dial. 31 fictis nec ullo modo ad veritatem accedentibus controversiis. CIC. inv. 2, 146 *lex* propius ad causam accedere videtur. 2, 147 *causa* ad utram potius legem accedere oporteat. *adverbiis proxime propius prope magis maxime adiectis*: VARRO ling. 8, 52 de nominatibus qui accedunt proxime ad infinitam naturam articulorum. CIC. orat. 198 id . . . ad numeros proxime accedit. Cato 51 *voluptates agricolarum* ad sapientis vitam proxime videntur accedere. Verr. 3, 7 virtus frugalitasque . . . proxime ad nostram disciplinam illam veterem . . . videantur accedere. QVINT. inst. 12, 2, 25 mos . . . ad exercitationem forensium causarum proxime accedat. decl. 255 p. 44, 18 proxime ad suasorias accedit hoc genus. *cum acc.*: PLIN. nat. 16, 204 *cytisus* proxime accedere hebenum videtur. HYG. astr. p. 26, 1 quamvis proxime eum (*circulus circulum*) accedat. *cum dat.*: PLIN. nat. 34, 8 *aeris genus* argento nitore quam proxime accedens.

CIC. part. 124 si propius accedat ad consuetudinem mentemque sermonis defensoris definitio. PLIN. nat. 37, 13 magnitudine hodie prope ad hanc amplitudinem accedente. QVINT. decl. 267 p. 91, 21 hae lacrimae cotidianae accesserunt prope ad vota mortis. VLP. dig. 19, 5, 17, 2 quia prope depositum hoc accedit. PLIN. nat. 22, 111 corpusculis . . . magis aut minus ad aliorum naturam accedentibus. QVINT. inst. 10, 1, 68 *sonus Sophoclis* magis accedit oratorio generi. PLIN. nat. 34, 171 quae (σκωρία) maxime ad luteum colorem accedit. *sine adverbiis*: PLIN. nat. 16, 145 flore ad purpuram accedente. 25, 172 foliis . . . ad latitudinem malvae accedentibus. 28, 70 quae ex mulierum corporum traduntur, ad portentorum miracula accedunt. MODESTIN. dig. 38,10,4,4 altera (*cognatio*) ad alterius finem accedit. VLP. dig. 48, 13, 8 quod (*furtum*) ad peculatus crimen accedit. HIER. epist. 121, 1 cum ad fastigium prophetale baptistae accesserit privilegium. AVG. civ. 11, 27 ad huius sensus officium . . . non ullus corporeus tactus accedit. *cum acc.*: SIDON. epist. 2, 10, 2 ecclesia nuper exstructa . . . summum coepti operis accessit. CLAVDIAN. MAM. p. 119, 5 quo tale pondus accesserit *spiritus sanctus.* PLIN. nat. 37, 121 usque ad vini colorem accedens fulgor. *sequitur* ut: VARRO rust. 1, 9, 6 quo propius accedit (*terra*) ut non sit macra, quam ut sit ieiuna. CIC. fin. 3, 53 quorum ordo proxime accedit, ut secundus sit.

2 accedere *augendi causa.* *adduntur personae personis et per prosopopoeiam rebus, deinde res rebus. res personis accedentes adnotatae sunt in VII.* *homines ad homines*: CIC. epist. 8, 11, 2 tertius ad hos Favonius accessit. 10, 24, 4 ad hoc robur nostrorum exerci-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tuum ... Africanus exercitus ... accessisset. Liv. 25, 32, 3 ad id virium credebant accessisse viginti milia Celtiberorum. Ov. met. 2, 446 *Callisto* sensit abesse dolos numerumque accessit ad harum. Sen. dial. 5, 14, 6 accessit ... ad numerum eorum. *cum dat.*: Sall. Iug. 18, 9 Medis ... adcessere Libyes. Hor. sat. 2, 7, 118 accedes opera agro nona Sabino (*familiae rusticae meae*). Ov. trist. 5, 5, 61 (*ibid.* 8, 29) Caesar dis accessure. Sen. epist. 84, 9 accedunt viris feminae (*in choro*). 90, 6 *Lycurgus* sacro illi numero accessisset octavus. Ps. Tert. adv. haer. 8 est his omnibus Blastus accedens. Clavd. 21, 79 et gener Augustis olim socer ipse futurus accedis *Stilicho*. Avg. civ. 16, 3 *filii* gentibus aliis nascendo accesserunt. 20, 8 neminem accessurum esse populo Christiano. *adverbia* huc eo eodem *apposita sunt*: Cic. Phil. 13, 3 huc accedunt Alaudae ceterique veterani. epist. 11, 10, 3 hoc accessit manus Ventidii. Caes. civ. 3, 110, 3 milia XX in armis habebat ...; huc accedebant collecti ex praedonibus. Ov. trist. 2, 406 huc accedat Hylas Iliacusque puer. Cic. off. 3, 10 eodem testis. Tusc. 3, 3 accedunt etiam poetae ... eodem quasi maxumus quidam magister populus accessit. Liv. 42, 52, 9 eo ut accedant regum auxilia. Liv. 6, 12, 6 ad hoc Latini Hernicique accesserant. 1, 6, 3 ad id. *absolute*: Cic. Phil. 11, 12 accedit Saxa nescio quis. div. 1, 6 Chrysippus. Att. 4, 18, 3 Gabinius. Varro ling. 5, 90 auxilium appellatum ab auctu, cum accesserant ei. Cic. orat. 184 tibicen. Verr. 6, 133 non modo plures, sed ne singuli quidem possint accedere. Att. 4, 15, 9 consules designati. 9, 1, 4 frater accedet. Sall. Iug. 17, 7 qui mortales initio Africam habuerint, quique postea adcesserint. Priap. 52, 6 accedunt duo *satyrisci*. Ov. met. 4, 442 *Tartarus non* turbam ... accedere (*i. novam adici*) sentit. Lvcan. 3, 214 populi. Cels. 1 prooem.: Asclepiadis aemuli. Plin. nat. 36, 31 et quintus artifex. Val. Fl. 5, 118 nova dux accedere gaudet nomina. Pavl. dig. 38, 10, 15 aliae octo (*personae*) accedunt ex sorore natorum nepotes neptesque. Avg. civ. 15, 5 accedente seu permanente consorte. *de militibus*: Bell. Afr. 72, 2 si legiones ... accessissent. Hisp. 30, 1 praeterea auxiliares. Liv. 10, 21, 14 Vmbros et ingentem exercitum Gallorum. 33, 4, 6. 42, 65, 12 nova auxilia. *statu accedentium indicato*: Cic. Phil. 12, 2 (Att. 1, 11, 1) accessit consul hortator. epist. 8, 8, 1 reus. Sall. Iug. 82, 1 novos hostis. Liv. 43, 8, 2 graviores potentioresque accessere accusatores duo tribuni plebis. Phaedr. 2, 6, 2 consiliator maleficus. Sen. epist. 108, 8 inritator. Tac. ann. 2, 30 accesserant praeter Trionem ... accusatores Fonteius ... et C. Vibius. Flor. 2, 16 (4, 6, 1) quasi ignis incendio Lepidus accessit. Ennod. op. 3 p. 348, 19 si in his omnibus reverentia tua et vadis et mediator accedit. Carm. epigr. 719, 7 accessit obsis. *animalia animalibus*: Varro rust. 2, 9, 6 (*in emptione*) quibus gregibus sine pastoribus canes accessissent *ibid.* 7 ut accedant canes. *cf. p. 268, 15.*

personae ad res: Cic. dom. 18 ad causam caritatis accederet iste speculator communium miseriarum. Phil. 3, 36 ad ea enim praesidia, quae habemus, iam accedunt consules. 11, 34 ad has copias accedent alii reges. Tusc. 2, 27 ad malum domesticum ... accesserunt etiam poetae. Att. 11, 15, 3 ad quae gener accedit. Svlp. Sev. dial. 2, 5, 5 ad animum illius immitem ac superbum uxor accesserat Arriana. *cum dat.*: Ov. epist. 7, 135 accedet fatis matris miserabilis infans. met. 14, 804 decertare placet Tatiumque accedere regno. 15, 745 hic tamen accessit delubris advena nostris. Lvcan. 2, 555 titulis ... nostris. Apvl. met. 6, 29 antiquis ... miraculis. Clavd. carm. min. 41, 14 et Latiae accessit Graia Thalia togae. Ov. epist. 1, 96 Irus ... Melanthius ... ultimus accedunt in tua damna pudor. epist. Sapph. 71 ultima tu nostris accedis causa querelis. met. 14, 390 seque novam ... accedere silvis ... avem. 15, 818 deus ... caelo. trist. 1, 3, 84 profugae sarcina parva rati. Lvcan. 2, 139 cladibus ultor. Amm. 14, 1, 2 (22, 11, 5 *et* 29, 3, 1) acerbitati uxor grave accesserat incentivum.

res ad res: *res adduntur eaedem*: Plavt. Men. 82 homini misero si ad malum accedit malum. Ter. Andr. 215 ad haec mala hoc mihi accedit etiam (Cic. Mur. 81 Cels. 3, 10 Svet. Nero 39). Atta com. 15 ad hanc fortunam accessit fortuna ei paris. Varro ling. 10, 33 accedunt ad has *aliae* species a copulis divisionum quadrinis. Cic. Brut. 91 (ad Brut. 1, 18, 4) domesticus etiam labor accederet ad forensem. Pis. 97 ad ... iudicia ... iudicium. Tusc. 3, 61 ad hanc opinionem ... illa etiam opinio. epist. 15, 9, 2 quid accedat temporis ad id. Sen. epist. 15, 9 unum graecum ad haec beneficia. *cum dat.*: Ov. epist. 15, 204 tua vota meis. Pont. 4, 1, 4 meritis haec quoque summa. Liv. 45, 29, 6 accessurum huic parti trans Nessum ... qua Perseus habuisset vicos. Plin. nat. 3, 58 quicquid ergo terrarum est ... accessit Italiae. Plin. epist. 5, 8, 9 huic oneri novum. Plin. nat. 33, 161 his *generibus caerulei* Puteolanum et Hispaniense. Tert. pudic. 5 lex *legi*. Amm. 26, 8, 1 prosperitati laetior *alia*. *secundum numerum*: Varro ling. 10, 73 ad quas (*species*) accedere potest quarta mixta. Cic. Verr. 3, 61 ad illa HS IↃ milia hereditaria accessit ipsius antiqua HS quindeciens pecunia. Cvrt. 5, 6, 10 ad hanc pecuniae summam ... sex milia talentum. Cic. epist. 16, 10, 1 ad id biduum ... dies quinque. Caes. civ. 2, 5, 1 ad eas (*naves*) ... captivae ... sex. Plin. nat. 18, 67 tertia portio ad grani pondus. Cato agr. 144 accessiones in modios ∞CC accedent oleae salsae modii V. Ov. fast. 3, 165 in lustrum accedere debet quae consummatur partibus una dies. *cum dat.*: Liv. 35, 1, 7 huic nocturno itineri tres diurnae horae. Sen. nat. 5, 17, 2 his *ventis* sextus. epist. 65, 4 quarta *causa* his. Mart. 10, 103, 7 quattuor accessit tricesima messibus aestas. Qvint. inst. 3, 3, 8 his quinta pars. Cens. 7, 3 (p. 12, 24) ut septem mensibus annisve tres aut menses aut anni ad consummationem accedant. *absolute*: Cato agr. 146, 1 amplius quam quanti emerit omnis pecuniae centesima accedet. *ibid.* 135, 3 accedent p(edes) V. Varro rust. 2, 1, 28 extraordinariae fructum species duae. ling. 6, 38 immanis verborum accedit numerus. Cic. rep. 2, 39 octo solae si accesserunt *centuriae*. epist. 13, 10, 2 duae causae accesserunt, quae ... benevolentiam augerent (Liv. 22, 23, 4). Manil. 4, 463 et quinta accedens *pars*. Cels. 7, 7, 4 id quoque tertium periculum. Plin. nat. 6, 213 accedente bis quinta parte unius horae. 11, 184 augeri id per singulos annos in homine et binas drachmas ponderis ad quinquagensimum annum accedere, ab eo (*anno*) detrahi tantundem. 35, 149 hoc tertium accessit resolutis igni ceris. Qvint. inst. 1 prooem. 22 unus *liber* accedet. Gaivs inst. 2, 102 deinde tertium genus testamenti. Avg. civ. 13, 8 secunda insuper mors accedat. 21, 4 (*de magnete*) accessit eodem modo tertius *anulus*. *gradatio alicuius rei significatur*: Cic. Verr. 4, 43 ut populo nescio quid te praetore ad decumas accederet. *ibid.* 51 ad tuum quaestum multum posset accedere. har. resp. 5 non multum mihi sane post ad odium accessit. Prop. 4, 11, 95 quod mihi detractum est vestros accedat ad annos. Ov. ars 2, 113 quantumque accedit ad annos. Sen. epist. 19, 8 quantum ad successus accesserit, accedet ad metus. Phoen. 88 ut ad miserias aliquid accedat meas. Liv. 24, 2, 3 plurimum accessurum opibus. Colvm. 3, 21, 2 plurimum pretio. Svet. Aug. 41 plurimum agrorum pretiis. Cels. dig. 6, 1, 38 si plus pretio fundi accessit. Sen. nat. 3, 29, 5 aliquid oportet alteri accedat ... accedet umori. epist. 72, 7 cui aliquid accedere potest id imperfectum est. Avg. civ. 22, 12 accedet ergo aliis (*corporibus*) aliquid, aliis minuetur. Liv. 6, 23, 6 quid accessurum suis decessurumve hostium viribus. 35, 17, 1 quantumcumque virium Antiocho decessisset, suo id accessurum regno. Vell. 2, 26, 3 quantum huius gloriae famaeque accessit. Sen. epist. 95, 32 quantum *virium* iis adversus quae parabatur *philosophia*, accesserat. Plin. nat. 37, 101 quantum numero stellarum (*in lapide pretioso apparentium*) accedat, tantum et pretio accedere. *absolute*: Cic. epist. 9, 14, 5 tantum *amoris* accessit. rep. 3, 24 nisi aliquid de alieno accessisset. Vitr. 4, 3, 8 quantum dimidiati est spatium et hemitriglyphi id accedit. *cum negatione perfectio alicuius rei significatur*: Cic. fin. 2, 96 nihil ad eorum magnitudinem posset accedere. 4, 67 ad virtutis autem summam accedere nihil potest. Att. 7, 3, 5 (epist. 10, 9, 2). epist. 15, 21, 1 (Att. 14, 17A, 5) ad amorem quidem nihil poterat accedere. fin. 2, 28 neget accedere quicquam posse ad voluptatem. 4, 68 ne ad finem quidem bonorum eum, quem vos facitis, quicquam potest accedere. Sen. epist. 66, 45 quid ad hanc accedere indolentiam potest? Sen. clem. 1, 1, 7 nihil iam his accedere bonis posse. Gaivs inst. 4, 151 ei quod nullum est nihil accedere potest. Sen. epist. 66, 9 quid accedere perfecto potest? Cels. 7, 2 neque per alimenta quicquam corpori accedit. *absolute*: Cic. Lael. 12 ut nihil posset accedere. Sen. contr. 1, 3, 2 quid postea accessit, quod illam virginem faceret? *res adduntur similes*: Cic. epist. 9, 15, 2 ad hos lepores ... amor. 14, 9 ad ceteras meas miserias ... dolor. Liv. 42, 54, 11 ad has opportunitates accedit summa salubritas. Sen. contr. exc. 7, 3 ad haec supplicia mea venenum. Lvcan. 1, 469 ad veros accessit fama timores. Svet. Galba 11 ad tanta discrimina mors Vindicis. Qvint. decl. 298 p. 178, 26 haec ... accessit nova elegantia inter perversas delicias. (Plavt. Persa 347 *secundum* Non. 177 ad paupertatem accessit infamia). Tvrp. com. 176 istuc ad malam aetatem accessit mali. Varro ling. 5, 183 a quo usura quod in sorte accedebat, impendium appellatum; quae cum accederet ad sortem usu, usura dicta. Cic. inv. 2, 46 accedunt autem saepe ad coniecturam quaestiones, testimonia. Cluent. 167 ad causam novum crimen. fin. 5, 40 si ad vitam sensus accesserit *viti*. Att. 16, 16, 11 ad senatus consultum lex. Nep. Ep. 3, 1 ad hanc corporis firmitatem plura etiam animi bona. Liv. 8, 37, 3 ad defectionem Samnitium Apulum novum bellum. 34, 25, 6 ad externum terrorem intestina etiam seditio. Plin. paneg. 91 ad summum honorem gloria celeritatis. Qvint. inst. 3, 8, 49 ad reliquum ... laborem accedit etiam personae difficultas. Qvint. decl. 252 p. 33, 1 ad securitates et indignationes accedit metus. Tac. dial. 16 ad cuius summam eruditionem ... meditatio accessit. Svet. Cal. 14 ad immensum civium amorem notabilis etiam externorum favor. Cic. epist. 13, 28, 3 ad id quod mea causa fecisti hoc etiam accedere. Liv. 42, 18, 1 haec ad ea quae ab Eumene delata erant, accessere. *nota*: Liv. 42, 55, 4 praeter gaudium periculosi saltus superati comtemptus quoque hostium ... accessit. *cum dat.*: Ov. epist. 9, 1 gratulor Oechaliam titulis accedere nostris. fast. 3, 420 accessit titulis pontificalis honor. Nvx 55 odium damnis accedere nostris. Sen. nat. 4, 9 accedit his (*tribus causis iam dictis*) ratio Democriti. Lvcan. 3, 197 fatisque per illam accessit mors una ratem. Plin. nat. 32, 143 his (*terris*) Taprobane. Qvint. inst. 1, 4, 19 superioribus interiectio. Tac. ann. 4, 50 rebus turbatis malum extremum discordia accessit. Ivst. 7, 3, 1 quibus (*regnis*) pro ignobili momento erat accessura Macedonia. Cic. Att. 7, 1, 9 cura dolori. Ov. trist. 5, 2, 12 grandibus accedunt tempore damna malis. Ib. 119 lacrimis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

odium. Liv. 7, 30, 10 Capuam ... Samnitium viribus. Cels. 2, 8 (4, 13 *et* 29) quibus *doloribus* oculorum caligo. 5, 25, 4 paulum his (*catapotiis*) croci quoque. 5, 26, 10 quibus (*notis*) nonnumquam etiam bilis vomitus. 5, 28, 2 iisdem omnibus (*carcinomatis notis*) ulcus. 5, 26, 23 nihil ei (*vulneri*) praeterea mali. 6, 2 huic quoque (*loco exulcerato*) modo malo odore, modo nullo accedente. 7, 7, 4 ei (*ungui*) crassitudo quoque. 7, 16 quibus (*glutinantibus*) ... spongiam ... accedere. 8, 5 (8, 10, 7 *et* 8, 25) ossi ... fractae cutis quoque vulnus accessit. Stat. Theb. 6, 623 accessit lacrimarum gratia formae. silv. 4, 1, 1 laeta bis octonis accedit purpura fastis. 5, 1, 167 mortalibus annis ... morae. Avg. civ. 3, 14 aliud ... pugnae ... malum. in Iob 16 p. 544, 4 Vind. ne ... accedat cumulus terrae super vinculum mortalitatis (Iob 16, 19 terra ne operias sanguinem meum).

res adduntur disparatae: Cic. inv. 2, 172 ad quas (*res*) similis adiunctio non accedit. de orat. 1, 79 si ad alicuius ingenium vel maius illa, quae ego non attigi, accesserint. top. 100 ad id quod quasi mancipio dare debuimus, ornamenta quaedam voluimus non debita accedere. Arch. 15 ad naturam ... ratio. Cato 35 ad ... magnitudinem animi ... doctrina. Cic. ad Q. fr. 1, 1, 45 ad tuam summam prudentiam tantus usus. Liv. 25, 37, 3 ad summam indolem ... disciplina. Cic. Phil. 6, 15 boni tamen aliquid accessit ad causam. Marcell. 23 ad humanos casus ... sceleris etiam accedit ... consensio. Phil. 9, 2 ad gravem valetudinem labor. Lael. 94 (epist. 1, 1, 18 ad vanitatem accessit auctoritas. Liv. 42, 11, 9 ad vires ... auctoritatem. Cic. nat. deor. 2, 130 accedit ad non nullorum animantium ... conservationem et salutem hominum etiam sollertia et diligentia. fin. 4, 30 ad illam vitam ... ampulla aut strigilis accedat (*syn.* adiecta sint). 5, 45 *ad* prima naturae ... si voluptas accesserit. epist. 6, 5, 3. 10, 5, 2. 10, 10, 2. 12, 29, 1. 15, 12, 2 ad Q. fr. 1, 1, 30. 3, 5, 4 ad Brut. 1, 15, 9 Att. 11, 10, 1. 11, 12, 4. Nep. Timol. 5, 1 ad hanc hominis excellentem bonitatem mirabiles accesserant casus. Ov. met. 3, 72 solitas accessit ad iras causa recens. Liv. 36, 29, 2 ad iram accedebat et difficultas. 2, 42, 10 ad aegras iam omnium mentes prodigia caelestia. 7, 15, 11 ad eam cladem et vastatio. Sen. dial. 6, 3, 1 accedebat ad hanc mortem ... ingens ... Italiae desiderium. Plin. nat. 2, 14 innumeros quidem credere *deos esse* ... maiorem ad socordiam accedit. Flor. 1, 39 (3, 4, 3) calliditas quoque ad robur accesserat. Tert. spect. 6 accedit ad testimonium antiquitatis subsecuta posteritas. Hier. epist. 102, 1 accessit ad moram ... infirmitas. Cato agr. 107, 1 nequid viti in vinum accedat. Cic. Att. 16, 1, 5 id ille annus habeat in quem itineris sumptus accessit. *cum dat.*: Plavt. Merc. 24 sed amori accedunt etiam haec. Lvcil. sat. 866 culcitulae accedunt privae centonibus binis. Varro ling. 6, 12 naturali discrimini civilia vocabula dierum accesserunt. Cic. Brut. 126 manus extrema non accessit operibus eius. 317 lateribusque vires et corpori mediocris habitus accesserat. Cael. 73 cum ... paulum iam roboris accessisset aetati, in Africam profectus est. div. 1, 33 haruspicum disciplinae magna accessit auctoritas. ad Q. fr. 1, 1, 1 annum tertium accessisse desiderio nostro et labori tuo. Hor. sat. 2, 3, 154 ingens accedit stomacho fultura ruenti. ars 211 accessit numerisque modisque licentia maior. 243 tantum de medio sumptis *verbis* accedit honoris. Prop. 4, 7, 86 accessit ripae laus, Aniene, tuae. Epist. Sapph. 24 accedunt capiti cornua, Bacchus eris. Ov. Ib. 249 carminibusque meis accedant pondera rerum. met. 10, 646 templisque accedere dotem hanc iussere meis. fast. 6, 565 exitus accessit verbis. trist. 3, 4, 58 acceduntque suis singula facta locis. 4, 6, 40 Pont. 1, 8, 26. 4, 7, 5 fides. Liv. 24, 27, 9 criminibus vanis accesserat fides. 1, 36, 6 auguriis ... tantus honos. 25, 29, 5 quidquid ... gessimus, id tui triumphi titulo accedit. 45, 19, 12. Manil. 3, 80 atque alias alii sors quaeque accederet astro. 406 tertia *pars* ut accedat Geminis. 5, 497 et si forte bonis accesserit impetus ausis, improbitas fiet virtus. Val. Max. 1 praef. multum caerimoniis ... claritatis accessit. 4, 8, 1 accedit enim pretio rei inaestimabile momentum occasionis. 5, 2, 1 vitio ac virtuti iusta merces. Val. Max. 7, 3, 4 improbo tamen praestigiarum genere novum civitati nostrae vectigal accessit. 8, 7 ext. 8. 8, 14, 1 si tamen litterarum quoque illis (*operibus suis*) lumen accessisset. Cels. 2, 11 iis (*morbis*) spatium aliquod accessit. 8, 10, 5 fortunae neglegentia. Sen. Herc. O. 1615 *flamma* ... feris. dial. 7, 12, 5 honestus turpi desidiae titulus. 9, 1, 3 tempore illis (*virtutibus*) duramentum et robur accedere. nat. 4, 9 aeneo citius calor accedet, diutius haerebit. 5, 12, 4. epist. 117, 5 expetibile ... petito bono accedit. 121, 4 unam illi (*felicitati*) syllabam facillime accedere. Lvcan. 1, 42 his Caesar *et* labores accedant fatis. 5, 621 regnoque accessit terra secundo. 9, 753 accessit morti Libye (*periculum ex terra perusta oriens*). Petron. 117 tristitiae proximum naufragium. Plin. nat. 15, 14 ratio pravitati. 17, 178 quidquid materiae adimitur fructui accedit. Val. Fl. 1, 829 Tartarei sedet aula patris, non illa ruenti accessura polo. Qvint. inst. 1, 8, 12 *voluptatibus* utilitas. 5, 2, 3 causae. 8 prooem. 9 suasoriis accedere tertiam partem ex coniectura. 10, 1, 1 *praeceptis* facilitas. 11, 3, 175 vis et proprietas rebus. decl. 259 p. 55, 23 quantum causae nostrae oneris accedat ex persona abdicantis. 343 p. 356, 15 aliquid ponderis huic merito meo. 332 p. 310, 2 testamento ... opes. 337 p. 389, 27 amori ... sacramentum. Tac. ann. 1, 73 effigies ... venditionibus. Plin. epist. 1, 20, 3 plerisque (*dicendis*) longiore tractatu vis quaedam et pondus accedit. 2, 17, 29 villulae ... commendatio. 5, 1, 13 iis quae honeste fecisse me credo, testificatio et quasi praemium accedat. *ibid.* 6, 45 quod ipsum salubritati regionis ut purius caelum ut aer liquidior accedit. Svet. Cal. 38 quibus .... quicquam incrementi accessisset. Vlp. dig. 3, 1, 3, 2 *ulterioribus adfinibus* pro praepositio solet accedere. Pavl. dig. 8, 1, 14 servitutes ... corporibus. 32, 31 (Vlp. dig. 33, 8, 8, 2) eo modo alteris aedibus id accedet, alteris decedet. Tert. adv. Marc. 2, 9 quod substantiae. anim. 17 mundo instructio. Carm. poet. min. V p. 391 alba ligustra tuae nequeunt accedere laudi. Clavd. 15, 453. Avg. civ. 1, 28 divinae gratiae ... accessit auxilium. 18, 2 accedit huic civitati ... gloria. 22, 18 eidem corpori accedunt *membra*. 22, 19 ea ... massae ipsi accessura. Mart. Cap. 1, 19 pestem fugari posse ... si voces primis vestigiis eius accederent. 5, 449 *facto* accedit lex. Cod. Iust. 5, 13, 1, 13 accedit ei (*ex stipulatu actioni*) et alia species a rei uxoriae actione. *proprie de servis vel rebus in emptione accedentibus*: Gaivs dig. 21, 1, 32 cum accedat alii rei homo. *ibid.* fundo ... Stichum. *ibid.* mancipia ... venditioni. Vlp. dig. 21, 1, 33, 1 servus ... qui ei rei accessit.

Plavt. Epid. 474 fides ei (*fidicinae*) quae accessere. *cf. p. 265, 43 et 270, 36.* *adverbia* huc, illuc, eo, eodem, istuc, quo, utro *et simili modo* his, quibus, ad hoc, ad haec *apposita sunt*: Cic. Lael. 66 accedat huc suavitas. S. Rosc. 9 huc ... summus timor. 68 huc ... odium. leg. 2, 53 habeo ius pontificium; quid huc accessit ex iure civili? fin. 1, 41 quid est, quod huc possit, quo melius sit, accedere? Phil. 1, 38 huc si quid accesserit, non tam mihi quam vobis reique publicae accesserit. epist. 1, 9, 18 huc (Att. 12, 6, 1 Sall. Iug. 7, 7 Ov. am. 3, 7, 37 Vitr. 7, 5, 8 Sen. benef. 7, 26, 5 Petron. 79 Plin. epist. 4, 17, 3 Rvt. rhet. 1, 14). Plin. epist. 5, 12, 4 huc vel illuc auctoritas tua. Cic. fin. 5, 81 quod autem satis est, eo quicquid accessit, nimium est. S. Rosc. 46 eo accessit studium doctrinae. Verr. 4, 116 eo (agr. 2, 36 rep. 3, 3 ac. 2, 30 Liv. 29, 14, 5 Fronto p. 90, 6 N.). Plavt. Merc. 674 et eodem accedit servitus sudor sitis (Ter. Hec. 34 Cic. de orat. 1, 17 Phil. 13, 7 epist. 4, 13, 5 Ov. met. 6, 181). Cic. Mur. 60 accessit istuc doctrina. Plavt. Merc. 148 ego bonum, malum quo accedit, mihi dari haud desidero. Varro ling. 5, 119 quo. (Cic. leg. 3, 17. nat. deor. 2, 35). Cic. parad. 24 causa ... utro accessit.

Mart. 12 praef. his (Qvint. inst. 1, 8, 18. 2, 7, 4. 7, 2, 46. 11, 3, 120 Plin. epist. 4, 19, 2 Flor. 2, 12, 4). Qvint. inst. 5, 9, 10 quibus (Plin. epist. 4, 5. Amm. 25, 7, 12). Cic. epist. 3, 8, 9 ne quid mihi ad hoc negotii aut oneris accedat aut temporis (Liv. 34, 34, 6). Cels. 4, 8 ad haec tussicula accedit. Ov. met. 8, 678 super omnia vultus accessere boni (Plin. nat. 36, 69). *absolute*: Plavt. Vid. 88 sed quin accedat faenus id non postulo. Pers. 6, 67 faenoris accedat merces. Ter. Ad. 816 de summa nihil decedet. quod hinc accesserit. Cato agr. 145, 3 oleum. orat. frg. 64, 3 ager. Varro ling. 8, 17 declinationum genus. 9, 66 incrementum Cic. de orat. 1, 193 in cognoscendo suavitas. Brut. 272 ut ars etiam ... et e disciplina motus quidam videretur accedere. de orat. 2, 73 (orat. 86 Brut. 276) actio. har. 40 diminutioque accedat. fin. 1, 59 (Tusc. 4, 40) accedunt aegritudines. fin. 5, 40 quae postea accesserint. fin. 1, 60 (Tusc. 4, 40) mors. off. 2, 12 (Plin. nat. 33, 4) ars. Tusc. 3, 72 (leg. 2, 45) superstitio. fat. 24 nulla causa accedat extrinsecus. Qvint. inst. 3, 8, 19 (Svet. Tib. 12) causae. Cic. epist. 1, 7, 9 cum aliquantum ex provincia atque ex imperio laudis accesserit. epist. 6, 3, 2 (Cels. 3, 4) nihil novi. Att. 2, 21, 6 plurimum consilii. Pvblil. D 19 celeritas. Lvcr. 2, 1129 plura *corpora*. Hor. carm. 4, 2, 46 vocis accedet bona pars. sat. 2, 6, 9 angulus ille proxumus. Ov. trist. 2, 129 (Manil. 4, 523) insuper accedunt te non adimente paternae ... opes. Liv. 6, 2, 3 novus ... terror. 25, 26, 7 ab pestilentia commune malum. 32, 17, 16 (Qvint. inst. 5, 10, 34) accessit etiam fortuita res ad animos eorum firmandos. Manil. 3, 456 summa prioris accedat numeri. Germ. 28 et rigor accedit. Cels. 1, 3 aliquid densiori cibo, cum hic (*fluidus*) accedit, necessarium est demi. 2, 6 (3, 2) alia quoque signa. 3, 18 (5, 28, 1 *et* 8, 11) febris quoque. *cf. p. 263, 50.* 7, 1 tumor quoque. 7, 5, 4 aliquid difficultatis. 8, 2 *ossi* ubi iniuria accessit. Sen. nat. 2, 24, 1 aliqua vis. epist. 15, 3 mancipia. 65, 16 nisi accessit philosophia. Lvcan. 5, 63 Magni iugulus. Plin. nat. 7, 212 tertius consensus. 15, 128 postea accessere genera. 130 in topiario opere Thasia *laurus*. 21, 6 accesseruntque et lemnisci (*syn.* adici). 25, 16 (Qvint. inst. 8 prooem. 12) ratio inventionis. 33, 14 quod accessit, ex ... praeda fuit detractum. 37, 100 religio (*scandastro gemmae*). Qvint. inst. 2, 3, 6 illa ... quae in ornamentum operis eius accedunt. 8, 5, 34 aliquis citra reprehensionem nitor. 9, 4, 93 videtur aliquid vacantis temporis ex eo quod insequitur accedere. 11, 3, 125 varicare et in stando deforme est et accedente motu prope obscenum. decl. 323 p. 273, 5 familiaris sacris animus. Ivv. sat. 11, 86 nova ... carne. Tac. ann. 4, 14 meritum ex loco. Svet. Vesp. 10 accedentibus novis *litibus* ex condicione tumultuque temporum. Flor. 1, 45 (3, 10, 6) diversitates pro gentium ... natura. Afr. dig. 28, 6, 35 portio quae per bonorum possessionem accesserit. Venvl. dig. 21, 2, 75 quod (*ius*) tacite soleat accedere. Pap. dig. 36, 2, 26, 2 annua tot ex fructu bonorum ... accessura. Vlp. dig. 21, 133 quod in venditione accessurum. Pavl. dig. 12, 1, 40 usurae ex eo tempore, quo moram fecit, accedant. 13, 4, 10 pecunia. Venvl. dig. 44, 3, 15, 4 id quoque temporis accedit *cf. p. 270, 35.* Apvl. Plat. 1, 14 osculi venustas. Tert. anim. 20

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fortasse an et de corpore et de valetudine aliquid accedat (*praeter loca*). TER. MAVR. 1158 si post dactylon accedat *graecum nomen*. CAPITOL. Opil. 5, 5 si unius numeri (*cohortis*) concessus accederet. AVR. VICT. Caes. 24, 4 unde etiam Severi cognomentum accesserat. AMM. 28, 6, 29 HEGES. 1, 35, 6. HIER. epist. 118, 5 *bona* accedere ... et recedere. AVG. civ. 14, 23 (APVL. Plat. 2, 6). 14, 11. 19, 2 quod accesserat, similiter auferatur. MART. CAP. 5, 467 finis accessit (*definitio adiecta est*). CASSIAN. conl. 14, 12 inpedimentum salutis. FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 84, 2 ex accedenti largitate. CARM. epigr. 1035, 2 annus ut accedat, ter mihi quintus erat. *in certam formulam abiit*: *res ad rem* cumulus accedit *vel*: ad cumulum *res* accedit. CIC. S. Rosc. 8 ad illam ... praedam damnatio Sex. Roscii velut cumulus accedat. OV. Pont. 2, 5, 36 hoc tibi facturo ... accedat cumulus gratia nostra levis. HIER. epist. 3, 3 cui (*colenti aegrotum me*) ego semper infirmus ad laborem cumulus accessi. *cf.* CIC. Marc. 34 epist. 6, 9, 2 *ibid.* 12, 26, 2 *ibid.* 13, 17, 2 *et* 55, 1 *ibid.* 15, 12, 2 Att. 4, 19, 2 *et* 16, 3, 3 PLIN. epist. 2, 1, 6 SVET. TIB. 17 SIDON. 1, 7, 1. CIC. Cluent. 74 ad cumulum spe maiorum praemiorum ipsius Staieni sententia septima decima accederet. *cf.* agr. 2, 62 AMM. 22, 8, 49 *et* 27, 2, 10. CIC. epist. 9, 14, 5 tantum accessit ad amorem, ut mirarer locum fuisse augendi in eo, quod mihi iam pridem cumulatum etiam videbatur. LIV. 42, 20, 5 accesserunt quae cumularent religiones animis. *quod additur, toto enuntiato expressum est*: CIC. Att. 8, 3, 2 (*cf.* SEN. epist. 110, 16 QVINT. decl. 335 p. 318, 13) accedet illud: ... cadendum est. Att. 13, 21, 7 accedit si quid hoc ad rem: εὐγενέστερος est. CVRT. 4, 13, 10 ad haec illud quoque accedit: ... compertum habeo. NEP. Pelop. 3, 2 accessit quod ... aperiret. allata est ... epistula. *saepe*: **accedit, quod**: CAES. Gall. 1, 19, 1 cum ad has suspiciones certissimae res accederent, quod per fines Sequanorum Helvetios traduxisset, quod ..., quod. CIC. Att. 11, 2, 3 ad ceteras miserias accessit etiam id, quod ... dixit. LIV. 1, 48, 8 id quoque ad gloriam accessit, quod. QVINT. decl. 348 p. 370, 3 ad hanc rationem accedit illud quoque, quod. LIV. 2, 18, 3 super ... metum id quoque accesserat, quod. SEN. nat. 6, 18, 6 illud accedit his argumentis ... quod. PLIN. nat. praef. 12 (*cf.* QVINT. decl. 333 p. 312, 24 PLIN. epist. 3, 18, 7) temeritati accessit hoc quoque, quod. AMM. 20, 8, 8 iracundiae ... id quoque inopinum accessit, quod. CIC. Att. 1, 19, 1 ad ... occupationes meas accedit, quod. BELL. Afr. 47, 2 ad hoc autem incommodum accesserat, quod. 51, 5 ad reliquas causas, quod. LIV. 33, 9, 9 ad ... trepidationem accessit, quod. 41, 16, 2 ad religionem, quod. QVINT. inst. 6, 3, 14 difficultati, quod. PLIN. epist. 1, 8, 10 his causis, quod. 8, 23, 8 lacrimis meis, quod. CAPITOL. Maxim. 4, 9 famae accederet, quod. 20, 3, 1 hisque terroribus accedebat, quod. *adverbia* huc, eo, eodem *et adverbii instar* his *sim. adiecta sunt*: CIC. S. Rosc. 22 huc accedit, quod (*cf. ibid.* 104 epist. 8, 2, 1 *et* 5, 2 LVCR. 6, 1022 SALL. Cat. 11, 5 VAL. MAX. 4, 7 pr. SEN. dial. 5, 8, 3 COLVM. 1 praef. 32 PETRON. 113 *et* 141 QVINT. decl. 335 p. 320, 10 AVR. VICT. Caes. 12, 4 AVG. civ. 3, 13 *et* 12, 18). Att. 1, 13, 1 accedit eo, quod (*cf.* Verr. 3, 42 epist. 13, 22, 1 VLP. dig. 33, 7, 12 IAV. dig. 41, 3, 23 PAVL. dig. 34, 2, 8). Verr. 4, 142 eodem accedit, quod. SEN. nat. 7, 7, 1 his accedit illud quoque, quod (QVINT. decl. 300 p. 184, 4). VAL. MAX. 2, 9, 1 accedit his, quod (PETRON. 101 QVINT. inst. 2, 12, 6 PLIN. epist. 2, 19, 5 *et* 4, 12, 7 VLP. dig. 43, 20, 1, 13 *et* 43, 24, 13, 5 CORP. XIII 3162 III). CELS. 1 prooem. accedit ad haec, quod (CVRT. 7, 1, 15). CELS. 5, 28, 7 quibus id quoque accedit, quod. CVRT. 10, 3, 8 ad illa hoc quoque accessit, quod video. *absolute*: CIC. S. Rosc. 4 accedit illa quoque causa, quod (BELL. Afr. 72, 3 TAC. ann. 15, 68). epist. 15, 11, 2 accedit ... maximum vinculum, quod. Att. 3, 24, 2 accedit aliud ... incommodum, quod (CAES. civ. 3, 79, 3). QVINT. inst. 8, 5, 30 hoc quoque accedit, quod. CIC. div. 2, 58 accedit illud etiam, quod (*cf.* Att. 1, 16, 11 LIV. 4, 20, 9 SEN. contr. 9 praef. 2 SEN. nat. 1, 4, 1 QVINT. decl. 250 p. 25, 18). CIC. de orat. 3, 66 accedit, quod (epist. 6, 6, 8 Att. 13, 21, 7 PLIN. epist. 8, 24, 8). har. resp. 6 accedit etiam, quod (epist. 7, 5, 3 CELS. 7, 26, 3). LIV. 35, 10, 6 accedebat, quod. QVINT. decl. 287 p. 154, 6 accedit, quod qui semel delatus est reus, non potest absolvi. *cum* **ut**: CIC. Cato 16 ad ... senectutem accedebat etiam, ut. CAES. civ. 3, 24, 4 ad hoc detrimentum accessit, ut. LIV. 23, 4, 6 ad contemptum ... accessit ... ut. OV. trist. 1, 8, 47 accedit fatalibus hoc quoque damnis, ut. LVCR. 1, 192 *et* 215 *et* 565 huc accedit, uti (2, 398. 3, 459. 6, 959). *ibid.* 2, 1077 huc accedit, ut. *ibid.* 1, 753 huc accedit ... utqui. SEN. epist. 31, 8 huc et illud accedat, ut. BELL. Hisp. 8, 1 hoc accedebat, ut (*cf. ibid.* 29, 4 *et* 38, 2 *et* 41, 4). CIC. epist. 10, 21, 4 accessit eo, ut (*cf.* LIV. 1, 49, 4 LAMPR. Alex. 12, 5). CIC. S. Rosc. 86 accedit eodem, ut (Muren. 45). fin. 1, 41 ad ea cum accedit, ut. LIV. 28, 12, 7 ad cetera id quoque accesserat, ut. CELS. 7, 7, 13 quibus ut ... bibatur, necessario accedit. 7, 16 quibus illud quoque necessario accedit, ut sensu careat. *absolute*: VARRO ling. 10, 19 etiam illud accedit, ut (CIC. Balb. 65 CELS. 7, 7, 6). CIC. Verr. 3, 31 illud quoque ... ut (CELS. 3, 22). VELL. 2, 22, 5 id quoque accessit, ut (PLIN. nat. 36, 51). CIC. Deiot. 2 accedit, ut (Tusc. 1, 43 Att. 14, 13 B, 3). epist. 5, 12, 8 accedit etiam, ut. de orat. 2, 198 accedebat, ut. Phil. 2, 62 accessit, ut (Att. 3, 8, 1 LIV. 8, 29, 1). *subiunctum est* **ne**: CELS. 4, 8 cum accessit id quoque, ne nisi recta cervice spiritus trahatur, ὀρθόπνοια. *subiunctus est* **acc. cum inf.**: PLIN. nat. 8, 146 quod superest nescio morum gloriae an indignationis dolori accedat inter tot Metellos iam sceleratam C. Atini audaciam semper fuisse inultam. *sequitur* **quia, quoniam**: AVG. civ. 6, 1 hoc accedit quia (mus. 5, 10, 21 *et saepe in* epist.). 3, 5 huc accedit, quoniam (epist. 108, 3, 9). ***nota***: accedere *i. q. augeri*. PLIN. epist. 6, 19, 1 scis tu accessisse pretium agris. AVG. pecc. mer. 1, 35 (Migne 44, 148) ingenii lumen accessurum creditur aetatis accessu (*liberis*). MACR. sat. 1, 15, 2 at hic non a primo in ultimum mensis diem ad incrementum continuum numerus accedit. CAEL. AVR. acut. 2, 24, 139 declinante passione gobiones pisces dandos, accedente profectu etiam carnem. *similiter* dies accedit *non solum* appropinquat dies, *sed apud* VEG. SOR. *etiam* dies crescit *significat. cf. p. 260, 16.*

persona adiecta est cuius ad usum res rei accedit: CIC. Cluent. 94 adversario eius ad ius accusationis summa vis potestatis accederet. Verr. 4, 43 hac. resp. 5 *cf. p. 266, 19 et 21.* HOR. sat. 2, 2, 86 tibi quidnam accedet ad istam ... mollitiem? LIV. 3, 29, 7 ad vastatos agros ea quoque clades accessit Sabinis. 26, 50, 12 super dotem ... haec tibi a me dotalia dona accedent. VAL. MAX. 4, 3, 9 scilicet de publico ministerio nihil cuiquam praeter laudem bene administrati officii accedere debere iudicantes. QVINT. decl. 270 p. 105, 10 mihi accedit supra haec unum adhuc patrocinium. HIER. epist. 3, 3 *cf. p. 269, 14.* QVINT. decl. 328 p. 288, 22 huic vero etiam ad causas metuendi sceleris accessit, quod. SEN. contr. 7 praef. 4 hoc illi (*Albucio*) accedebat inconstantia iudicii. *res, ad quam alia accedit, subaudienda est*: VARRO rust. 1, 38, 2 qui aviaria conducunt, si cavet dominus stercus ut in fundo maneat, minoris conducunt, quam ii quibus id accedit. CIC. Verr. 4, 38 hic quoque Apronio ... calumniandi quaestus accederet. epist. 11, 29, 1 dubitanti mihi ... magnum pondus accessit ad tollendam dubitationem iudicium et consilium tuum. Phil. 1, 38 *cf. p. 268, 25.* OV. am. 2, 4, 37 non est culta: subit, quid cultae accedere possit. LIV. 8, 25, 2. 35, 13, 8 multa illi detracta, sibi accessura. QVINT. inst. 4 pr. 1 VLP. dig. 44, 2, 11, 4. VENVL. dig. 44, 3, 15, 1 nec ei qui non possidet auctoris possessio accedere potest. IAV. dig. 41, 3, 19 tempus, quo apud emptorem fuit, accedere venditori debere existimo. *cf. p. 268, 83 et* accessio *p. 287, 12.* AVG. civ. 22, 14 quod eis tardius accessurum erat tempore. CIC. Verr. 1, 29 accedet etiam nobis illud: iudex est. Quinct. 3 illud quoque nobis accedit incommodum, quod M. Iunius ... abest. QVINT. decl. 338 p. 332, 11 huic (*feminae*) etiam proprium illud accessit, quod.

VII ***praeponderante effectu iungendi***, *fere i. q. contingere, attribui*: PLAVT. Amph. 709 num tibi aut stultitia accessit aut superat superbia? TER. Hec. 506 paulum vobis accessit pecuniae. CATO agr. 14, 5 bono domino pars quarta preti accedat. CIC. epist. 13, 42, 2 nobis et voluntatem et auctoritatem et imperium tuum accedere. 15, 14, 6 accessit post tuum discessum familiaritas mihi cum Bruto tuo maxima. PRIAP. 63, 13 accedit istis impudentiae signum ... pyramis. MANIL. 2, 463 Centauro femina accedunt. VAL. MAX. 5, 5 postea cognitis nulla benevolentia accedere debet. SEN. benef. 5, 20, 4 nec filio *profui*, quid enim per hoc commodi accessit ⟨illi⟩? epist. 74, 18 omnia ista nobis accedant, non haereant, ut si abducentur, sine ulla nostri laceratione discedant. LVCAN. 6, 278 his rura colonis accedunt donante Pado. PLIN. nat. 15, 136 intrepideque miranti accessit miraculum. TAC. hist. 2, 69 tantum impunitatis ... legionariis. *cf. p. 263, 36.* QVINT. decl. 294 p. 166, 16 accessit tibi magna pars patrocinii. CELS. dig. 8, 6, 6, 1 d illud commodum accessisse ei, cui via debebatur. IMP. MARC. VLP. dig. 17, 2, 23, 1 commodum quod servum societati accessit. PROC. dig. 4, 3, 31 si quid damni mihi accesserit. NER. dig. 23, 3, 53 si quid debitori ad solvendum facultatis accesserit. PAVL. dig. 20, 4, 12, 13 prioris anni pensionem mihi, sequentium tibi accessuram. (PAVL.) dig. 41, 1, 38 id autem quod publicum fuisset nemini accessisset (homini cessisset? *Mommsen*). 19, 2, 58 emptori mercedes inquilinorum accederent. *saepe* emptori accedere *in* DIG. *legitur*. VLP. dig. 5, 3, 20, 3 *augmenta* personae possessoris accedunt. APVL. met. 11, 12 promissa nobis accedunt beneficia. HERM. sim. 6, 5, 3 cum vero homini accesserit cruciatus atque poena. RVT. rhet. 1, 1 nobis autem si nihil accedit mali, satis ac nimium boni videtur. MACR. sat. 2, 2, 8 Mucio ... nescio quid incommodi accessit. VVLG. Sir. 32, 9 pro reverentia accedet tibi bona gratia. AVG. civ. 22, 12 *quaestio* unde illis (*parvulis*) mensura corporis, quam nunc defuisse videmus, accedat. SVLP. SEV. chron. 2, 36, 3 maximeque ei (*Marcello*) a studiis partium innocentia accesserat (*sic Halm*). CASSIAN. conl. 6, 6, 4 id quod ei (*viro iusto*) accessurum fuerat necessitate naturae. SIDON. epist. 7, 1, 6 quae omnia (*res adversas*) sciens populus iste Viennensibus tuis et accidisse prius et non accessisse posterius. 8, 6, 2 quod mihi quoque ... accessit. COD. Iust. 5, 27, 12, 5 haec ... eis (*nepotibus*) accedere ... a substantia avi. BENED. reg. 28 acrior ei accedat correptio. GREG. TVR. passio VII dorm. anall. Boll. XII 10 sancti ... narraverunt ... quae eis tempore Decii accessissent. *de aetate*: CIC. de orat. 1, 254 quo plus sibi aetatis accederet (acceleret *Madvig*). CELS. 2, 26 cui nihil adhuc aetatis accessit. SEN. epist. 93, 6 nec ideo mihi plures annos accedere recusaverim. OV. trist. 3, 3, 42 accedunt animae tempora parva meae. TERT. anim. 10 animae humanae spiritum accedere. AVG. civ

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

10, 9 intellectuali animae nil purgationis accedere. SEN. epist. 2, 3 (90, 22) non prodest cibus, nec corpori accedit, qui statim sumptus emittitur. 101, 12 monstroso et distorto (*corpori*) temporis aliquid accedat. PAVL. NOL. carm. 6, 219 postquam robur membris accessit ab aevo. AVG. civ. 22, 15 accessuram corpori eius eam magnitudinem.

VELL. 2, 126, 2 accessit magistratibus auctoritas, senatui maiestas, iudiciis gravitas. PLIN. nat. 11, 258 araneis quibusdam praelongi accedunt bini *pedes*. *res* accedit *ad (in) aliquem*: TER. Phorm. 29 voluntas vestra si ad poetam accesserit. CIC. rep. 4, 9 ad quos (*poetas*) cum accessit ... clamor et adprobatio populi. Cluent. 83 ab eo invidiam discedere aliquando, ad quem numquam accessisse culpam videtis. SEN. dial. 9, 11, 7 mirer ad me aliquando pericula accessisse, quae circa me semper erraverint? VVLG. IV Esdr. 13, 13 accedebat ad eum vultus hominum. CIC. frg. A 7, 40 ambitum, nisi poena accessisset in divisores, exstingui ... nullo modo posse.
absolute: CIC. fin. 5, 42 cum autem paulum firmitatis accessit *parvis*. SEN. epist. 78, 29 quicquid expectatum est diu, lenius accedit *exspectantibus*. 22, 16 cum periculum accessit *nobis*. VLP. dig. 50, 16, 135 neque id quod fataliter accessit, matri damnum iniungere debet. AVG. civ. 22, 14 perfectio magnitudinis corporalis, quae cum accesserit *infanti*. CASSIAN. inst. 4, 32 puto ex hac (*exhortatione*) posse aliquid instructionis accedere *legentibus hoc opusculum*. FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 60, 1 Pharao accedentibus mitescit flagellis, recedentibus insolescit. epist. 9 p. 213, 11 cum ... accedentia in contrarium (*virtuti statum*) non movebant. CLAVDIAN. MAM. 2, 4 localis mensura, ubi locus nullus est, non accedit. ENNOD. epist. 1, 13 p. 23, 16 bona melioris saeculi quae accesserunt de profectu honorum tuorum. 1, 19 p. 31, 14 quicquid corporalis accessit incommodi. op. 3 p. 359, 17 si qua necessitas inter undas certaminum adcesserit. op. 5 p. 396, 15 ita quicquid contra ipsos (*morbos*) providebatur, accessit. dict. 15 p. 471, 6 saepe tamen sub hoc vocabulo *novercae* mater accedit. epist. 5, 14 p. 137, 22 divina beneficia gradibus semper (*gradatim*) accedunt. epist. 6, 4 p. 175, 4 haec si per neglegentiam contigerunt ...; ferenda sunt acerbius, si intelleguntur accessisse per studium. COD. Iust. 5, 27, 9, 5 quo accedente. *sequitur* **ut** (*cf.* accidere): ENNOD. epist. 7, 11 p. 180, 3 numquam tamen accessit, ut aliquid caritati reservet, qui in perpetua taciturnitate perdurat. dict. 24 p. 499, 6 aliquando optata contigit non amari? aut accessit, ut hominem laederet fuga discriminis? *nota*: GLOSS. V 260, 23 accedunt mala (GRAMM. VII 264, 20). GRAMM. suppl. 64, 26. *proverbium est*: HIER. epist. 7, 5 accessit huic patellae, iuxta tritum populi sermone proverbium, dignum operculum. *conferunt*: VARRO Men. p. 179 εὗρεν ἡ λοπὰς τὸ πῶμα.

structurae: accedere ad homines, ad res, in terras, ad *vel* in loca *semper maxime erat in usu. etiam* homines accedere *per totam latinitatem vulgatum erat, tamen a* CIC. *sedulo vitatum. dativus legitur* RVT. rhet. 2, 6 *et* AVG. loc. hept. 109 p. 599, 10 'et accesserunt ei et dicebant'. non ait quod usitatum est: accesserunt ad eum. *apud* VAL. FL. *reperis praepositionem* in, *apud* GREG. TVR. contra *cum* accedere *coniunctam. v. p. 254, 20 et 257, 80.* accedere ad terras *non nisi apud* SILVIAM *occurrit, cf. p. 256, 5; inde ab* APVL. accedo Thessaliam *sim. in usu sunt, cf. p. 256, 3.* loca accedere *quamquam eodem modo atque* homines accedere *a* CIC. *et* CAES. *non usurpatum, tamen tritum est* (*v.* GRAMM. VII 454, 17 *cf. p. 255, 57*). *apud* VARR. (*cf. p. 255, 41*), PETRON. (*cf. p. 256, 36*), OV. (*cf. p. 258, 59*), LVCAN., VAL. FL., SIL., STAT., AVG. *dativus animalium rerum locorum, ad quae acceditur reperitur. quod discrimen intercedat inter* ad Romam *et* Romam accedere *vide p. 255, 71 sq. et 258, 10 sq.* prope accedere *apud* PLAVT., propius accedere (*translate etiam* proxime accedere) *apud* CIC. *cum accusativo copulatum est. cf. p. 254, 23 et 263, 75,* propius alicui rei accedere *praebent* LVCAN., VAL. FL., STAT., SVLP. SEV. *cf.* GRAMM. I 410 propius grammatico accessi. *usitatissimum est* prope ad, propius ad. *translate a* PLAVT. *et in* RHET. Her. *dictum est* periculum accedere, *cf. p. 261, 20 et 21, apud* CIC. *nil nisi* ad pericula accedere *sim. reperitur.* *subiunguntur potissimum* ut *et* quod; *hoc apud scriptores posteriores, illud apud vetustiores saepius. apud* AVG. quia *et* quoniam, *semel* PLIN. nat. 8, 146 *acc. cum inf. subnexa vides.* prodius accedere *quasi Varronianum* NON. p. 47, 11 *tradidit.*

synonyma: adire, propiorem fieri, adpropinquare, proximare, intrare, adsistere, pervenire. *ad IV 1*: aspirare. *ad IV 2*: adnuere, se adiungere, credere, consentire, adsentire. *ad VI 1*: (similem fieri, aequare), imitari. *ad VI 2*: adici, (addi).

opposita: recedere, abscedere, discedere, decedere, cedere, remeare, se recipere, abire. *ad IV 2*: dissentire, diversa sentire. *ad VI 2*: detrahi, minui, adimi, demi. *Bickel.*

acceia, -ae *f.* [*inc. orig. Th.*]. ITALA cod. Ashb. Lugd. lev. 11, 17 bubonem et catirecten et acceiam (ἶβιν. VVLG. ibin). GLOSS. acceia (accia, accela, accega) *ἀσκαλάφη, ἀσκαλώπη*, *anglos.* holthana. [*ital.* acceggia, *franeog.* acie, *hisp.* arcea. *M.-L.*] *V.*

? **accelebro** *v. sub* accelero *p. 272, 65.*

accelerātio, -ōnis *f.* RHET. Her. 3, 13, 23 continuatio est orationis enuntiandae acceleratio clamosa. PS. AMBR. mans. 26 (Migne 17, 30) Esmona latine dicitur acceleratio. HIL. in psalm. 119, 18 dominus in evangeliis docuit accelerationem regni caelestis orandam.

accelero, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* celerare. *Wölfflin, Archiv 7 (1892) 569.*

1 *intransitive*: GLOSS. appropinquant, celeriter venit, properat, adpropiat vel festinat. TVRP. com. 98 lembi redeuntes domum duae ad nostram adcelerarunt ratem. SIL. 14, 485 accelerant puppes utrimque. TAC. hist. 2, 14 ne vacuo mari classis adceleraret. VERG. Aen. 5, 675 adcelerat simul Aeneas, simul agmina Teucrum. 9, 503 adcelerant acta ... testudine Volsci. 12, 157 adcelera et fratrem ... eripe morti. LIV. 27, 47, 8 consulem ad sese opprimendum adcelerasse. SEN. Oed. 289 Tiresia tremulo tardus accelerat genu. VAL. FL. 5, 555 armatos dux ... omnes adcelerare iubet. SIL. 15, 243 citati a tergo accelerant. 617 per rura tacentia ... accelerant. STAT. Theb. 1, 376 talis ... Cadmeius heros adcelerat. FRONTIN. strat. 2, 5, 19 Illyrii velut ad praedam festinantes ... adcelerare coeperunt. TAC. hist. 2, 100 adcelerare legiones Cremonam ... iussae. 3, 15 Fabium Valentem ... adceleraturum ... coniectabat. AVR. VICT. Caes. 44 a Perside ... Constantinopolim accelerans. AMM. 26, 7, 14 Procopius Mygdum adceleravit. CLAVD. 24, 275 acceleret divisa manus. 26, 589 citatis acceleravit equis. VVLG. psalm. 15, 4 multiplicatae sunt infirmitates eorum; postea accelerarunt (AVG. epist. 121, 5 quo accelerarunt? forte in crucem domini conclamandam). CYRILL. Aug. epist. app. 19, 6 (Migne 33, 1136) accelerant latrones, ut transeuntes mactent VAL. FL. 1, 542 adcelerat ... summa dies. CYPR. mort. 18 ut adceleret dies regni. CARM. laud. dom. 5 accelerare diem ... testatur gloria. PS. HIER. epist 5 (Migne 30, 74) dies pronis lapsibus accelerat in occasum. VEN. FORT. carm. 9, 4, 10 accelerante die sors inimica tulit. AMM. 28, 1, 57 adcelerarunt ultimae dirae caesorum. *c. inf.*: STAT. Theb. 1, 515 dictis parere ministri certatim adcelerant. ITALA cod. Lugd. exod. 2, 18 quid accelerastis venire hodie? SYMM. epist. 9, 114, 2 pecuniae fenus accelero persolvere. AMM. 20, 4, 8 ut venire adceleraret. VVLG. II par. 26, 20 acceleravit egredi. Sirach 43, 14 accelerat coruscationes emittere iudicii. Is. 8, 3 spolia detrahere. I Macc. 13, 10 consummare ... muros. VICT. VIT. 3, 18 adceleraverunt ... scripturae eis propalare tenorem. ENNOD. epist. 3, 16 paribus me accelera relevare sermonibus. CORIPP. Ioh. 6, 599 accelerant relevare viros. 7, 46 reparare ruinam. *al.* *properare, festinare, fine non indicato*: GLOSS. ταχύνω, properat, festinat. CIC. Cat. 2, 6 si accelerare volent, ad vesperam consequentur *Catilinam*. CAES. Gall. 7, 87, 3 accelerat Caesar *ad Labienum contendens*, ut proelio intersit. VERG. Aen. 6, 629 iam age, carpe viam et susceptum perfice munus. adceleremus. 9, 219. LIV. 3, 27, 8 accelera, signifer. SEN. epist. 32, 3 accelera et evade. SIL. 12, 513 arduus accelera. STAT. Theb. 10, 671 i, precor, accelera, ne proximus occupet Haemon. HERM. sim. 9, 26 si quis acturus est paenitentiam, accelerare debet. CAPITOL. Gord. 14, 6 ad filium scripsit, qui longe post sequebatur, ut adceleraret. AMM. 20, 4, 2 hac specie iussos adcelerare. VEG. mil. 3, 6 qui ... pigrius incedentes adcelerare compellant. HIER. epist. 140, 10 pro eo, quod nos diximus 'turbati sumus', Symmachus et Aquila transtulerunt 'acceleravimus'. *ibid.* pulchre ... non ut in septuaginta habetur 'turbati sumus', sed iuxta Hebraicum 'acceleravimus' dicitur (*leg. secundo loco*: acceleravimus — turbati sumus). VVLG. gen. 18, 6 accelera, tria sata similae commisce. psalm. 30, 3 accelera, ut eruas me. PS. AVG. serm. 5, 3 puer accelerat. MART. CAP. 1, 34 faciendum ... accelerandumque persuadet. SIDON. epist. 1, 2, 4 si quid expedietur, accelerat. GREG. TVR. hist. 2, 5 accelera velociter. 9, 9. VEN. FORT. carm. 5, 2, 15 ne morer accelerans. PLIN. nat. 2, 74 sicut in illis propinquitas centri adcelerat, ita in his extremitas circuli. LIV. 3, 46, 5 quantum adcelerari posset, Verginium acciri. 23, 28, 3 quantum maxime adcelerare poterat. 27, 28, 15. 36, 43, 3. 37, 20, 10 *et* 22, 5. 42, 65, 2. 43, 1, 10.

2 *transitive*: *solito celerius movere vel perficere*: GLOSS. ταχύνω, ἐπιταχύνω; accelerans hoc est celeriter exequens. SERV. Aen. 1, 137 si maturent fugam, hoc est accelerent. 2, 619 eripe *fugam*: accelera, raptim fac. ACC. trag. 23 celebri gradu gressum adcelerasse (adcelebrasse *Nonius*). LIV. 2, 43, 8 gradum adcelerare. APVL. met. 2, 2 gradientem adcelerato vestigio comprehendo. OREST. 664 gradus. CLAVD. carm. min. 17, 6. PHYSIOGN. 6 p. 11 brevibus passibus et acceleratis. 75 p. 99. CAES. civ. 2, 39, 6 iter accelerat (LIV. 31, 29, 1 OREST. 666 PS. AMBR. mans. 26 (Migne 17, 31) COD. Theod. 7, 8, 10, 2 GREG. TVR. hist. 2, 5 virt. Iul. 7). VAL. FL. 8, 265 adcelerate viam (GREG. virt. Iul. 7). PLIN. nat. 2, 64 non quia adcelerent tardentve naturales motus. STAT. Theb. 5, 278 adcelerate fugam (SERV. Aen. 1, 137. 2, 619). SIL. 9, 388 auxilium ... dum temere accelerat. 10, 527 munera iussa ... accelerant. QVINT. inst. 1, 1, 31 non properare ad continuandam eam (*lectionem*) vel accelerandam. TAC. hist. 2, 85 adcelerata Vespasiani coepta. ann. 1, 50 delecta longiore via cetera adcelerantur. SILVIA 43, 2 adceleratur missa. HIL. in psalm. 119, 8 spei communis ... accelerata properatio. SYMM. epist. 9, 43 ut suspensa diu vota novi hortatoris impulsus acceleret. VVLG. II Macc. 9, 7 accelerari negotium. CLAVD. 36, 229 praecepta. PS. AVG. serm. 59, 1 iussa. MART. CAP. 9, 898 consilium. COD. Theod. 6, 4, 22 accelerandae cognitionis terminus. 13, 5, 38. 16, 5, 8. 11, 28, 3 solutionem ... debitorum. 11, 1, 15 necessitatibus. FAVST. REI. grat. 1, 17 supplicia. CAEL. AVR. acut. 2, 6, 28 erit acceleranda alicuius

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cibi transvoratio. 3, 3, 19 praefocationem magis accelerat *humor.* CASSIOD. var. 3, 14 remediale bonum est . . . accelerata correctio. TAC. Agr. 43 nullo credente sic adcelerari, quae tristis audiret (*i. morbum*). PLIN. paneg. 26 occasum rei publicae adcelerat. AVG. serm. 84 (Migne 38, 519) accelera dies meos. CASSIOD. var. 11, 1, 2 acceleratum est, ne traheret diutius, quod gravabat. STAT. Theb. 6, 242 mirum opus adcelerasse manus. AVIAN. apol. 33 tardum cupiens accelerare thesaurum. GREG. TVR. hist. 2, 9 adceleratis muris. GREG. TVR. hist. 4, 13 acceleratus est de mundo *Chramnus.* *solito celerius ut eveniat vel appropinquet efficere:* SERV. auct. Verg. georg. 1, 260 maturare . . . significat . . . adcelerata et ante tempus acta. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 27 maturos *honores*: adceleratos . . . aliis seri honores dati sunt. LVCR. 6, 772 mortem quae possint adcelerare. NEP. Att. 22, 2 ne id, quod natura cogeret (*i. mortem*), ipse quoque sibi acceleraret (PLIN. nat. 16, 159. 17, 5 TAC. ann. 11, 35 SERV. ecl. 5, 23 AVG. epist. 127, 2 gen. litt. 10, 15 quaest. hept. 6, 9). TAC. ann. 4, 12 perniciem adceleravere. EMPOR. rhet. p. 574, 10 ultimum malum. SCHOL. Hor. carm. 1, 3, 33 periculum. SERV. auct. Aen. 4, 696 interitum. HEGES. 1, 40, 7 finem. 2, 3, 3 exitium. 5, 22 excidium. TAC. ann. 1, 18 iugulatus paenitentiam adcelerabo. HEGES. 1, 45, 6 quamquam vis divina ultionem acceleraret. 2, 5, 3 poena. PANEG. 5, 13 adventum divinitatis tuae accelerare dignatus. TAC. ann. 3, 75 consulatum ⟨ei⟩ adceleraverat Augustus. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 15. HEGES. 1, 37, 3 accelerasse Aristobulo sacerdotii conlationem. AVG. civ. 3, 28 non ut acceleraretur obtinenda victoria. PAVL. PETR. 1, 367 adcelerat clarum nova gloria factum. CASSIOD. in psalm. 108, 20 (Migne 70, 788) ut gloriam resurrectionis acceleret. SYMM. epist. 7, 79 ut accelerata securitas desiderii vestri inpatientiam mitigaret. 9, 35 acceleratum gratiae recursum voluntatis signa praeferre, serum necessitatis. HEGES. 3, 17 accelerare potuit, non poterit auferre, quae . . . desidero (*i. paradisum*). VVLG. Esth. 2, 9 ut eunuchus acceleraret mundum muliebrem. Sirach 43, 14 acceleravit nivem. AVG. epist. 187, 24 acceleratus usus rationis et voluntatis. MAR. VICTOR Aleth. 3, 625 pactum. PLIN. nat. 24, 171 cribro in limite abiecto herbae intus extantes . . . gravidis partus adcelerant (26, 161. 28, 42. 30, 126). MAR. VICTOR Aleth. 3, 556 accelerare patrem cupit Abram. SORAN. 2, 21 (69) adcelerare . . . debemus et maturitatem et ruptionem collectionis illius. STAT. silv. 1, 2, 268 acceleret partu decimum . . . mensem. AMBR. Ios. 10, 52 acceleravit meridiem fides Pauli.

part. adv. **accelerātē.** IVL. RVF. rhet. 12 p. 42 quod schema (ἀποδίωξις) mire facit ⟨ad⟩ accelerate fugiendum. *Bannier.*

Accellius, Acellius *v. sub* Acc-.

accendium, -ī *n. cf.* incendium. SOL. 5, 23 sarmenta . . . sponte concipiunt, et nullo inflagrante halitu ab ipso numine fit accendium.

accendo, -dī, -sum, -ere. [*cf. c.* in- suc-cendere *et c.* candēre, candor. *Th.*] GLOSS. ἅπτω, ἐκκαίω, ἐξάπτω. *Wölfflin, Archiv 7 (1892) 572. deest apud* TER. (*5es* incendo) *et* CAES. (*saepe* incendo); *devitat* PLAVT. (*semel,* incendo *6es*). [*it.* accendere *M.-L.*]

I *proprie:* A *inflammare, incendere aliquid ut luceat vel ardeat:* CIC. top. 58 ignis accendit. SEN. nat. 2, 40, 4 *fulmen igneum* tribus modis urit: aut adflat . . . aut comburit aut accendit. FEST. 129 manubiae quae aut adurant . . . aut accendant. PLIN. nat. 37, 101 flamma allucens magis quam accendens *de sandarastro gemma.* LIV. 42, 63, 8 tantus . . . imber, ut nec accendi facile pateretur et extingueret accensa. **1** *de rebus lucentibus: lampade, lucerna, sim.:* PLAVT. Condal. frg. 1 lampades accendite. *cf.* OV. fast. 4, 493 illic accendit geminas pro lampade pinus. MART. CAP. 1, 29 laurus . . . in lampadem mundani splendoris accenditur. VVLG. Is. 62, 1 salvator eius ut lampas accendatur. LVCR. 6, 881 taeda . . . accensa per undas conlucet (PLIN. nat. 36, 174 mirum aliquid, postquam arserit, accendi aquis. MELA 2, 43). CVLEX 246 quibus taedas accendit tristis Erinys (CIRIS 439 pronuba nec castos accendet pinus honores *de face nuptiali, cf.* CLAVD. carm. min. 30, 189). PROP. 2, 32, 9. OV. fast. 4, 411 unctas accendite taedas. STAT. silv. 3, 5, 70. TAC. Germ. 45 sucinum in modum taedae accenditur. CIC. Pis. 5 faces accensas. Att. 4, 3, 3 OV. am. 1, 8, 8 PROP. 3, 16, 16. OCTAVIA 153 dira cui genetrix facem accendit. 822 non cruor civilis accensas faces extinguit in nos. CVRT. 8, 11, 21 PLIN. nat. 2, 228 AVG. civ. 21, 5. 7. *cf.* AMM. 31, 5, 4 faces furiales. VITR. 8, 1, 5 lucerna . . . plena et accensa. 8, 6, 13 PHAEDR. 3, 19, 4. SEN. epist. 95, 47 lucernas sabbatis. 54, 5 lucernae peius esse, cum extincta est, quam antequam accenditur: nos quoque extinguimur et accendimur. CARM. epigr. 48, 1. MOD. dig. 40, 4, 44 ut monumento meo . . . lucernam accendant. APVL. met. 9, 7 TERT. idol. 15 VVLG. II par. 13, 11 Matth. 5, 15 Luc. 8, 16. 11, 33. AMM. 22, 13, 3 accensis cereis. HIER. epist. 44. 109, 1. CORP. VIII 9052, 18 ⟨cer⟩eos II accendat. **2** *de rebus flagrantibus vel igne delendis:* LVCR. 6, 223 accendunt *fulmina* quoque tecta domorum. 6, 317. 6, 901 ad lumina linum . . . ubi extinctum admoveas, accendier ante quam tetigit flammam (PLIN. nat. 2, 228). VERG. georg. 3, 414 odoratam stabulis accendere cedrum. AETNA 456 materiam (418). 467 accensae moles. TIB. 2, 5, 89 levis . . . acervos accendet (SIL. 5, 177). PROP. 4, 1, 19 accenso faeno. OV. met. 15, 311 lignum (LIV. 1, 37, 1 accensa ligna . . . pontem incendunt. PLIN. nat. 24, 162). epist. Sapph. 10 fertilis accensis messibus ardet ager. LIV. 1, 37, 3 silvis montibusque. 29, 14, 13 accenso ture. MANIL. 5, 745 accenso mundus flagraret Olympo. 1, 860 aeraque accensum flammis lucere coruscis (LVCR. 5, 607 SEN. nat. 2, 15. 7, 6, 2. PLIN. nat. 2, 113 illum quisquis est spiritum accendi). VITR. 2, 9, 6 *abies* celeriter accenditur. VAL. MAX. 6, 6 ext. 1 accensis ignis nutrimentis. SEN. nat. 7, 4, 1 videri illos *cometas* accendi turbine quodam aeris. 7, 8, 1 illa vis venti . . . quicquid intra se comprehendit cursu suo accendit. 1, 15, 1 cum late fusus sit ignis, inferiora aliquando, si accendi sunt idonea, corripit. 7, 23, 2 omne, quod causa temporalis accendit cito intercidit. CVRT. 4, 3, 3 prora eius accensa. 8, 4, 11 acervos struesque accenderunt (LVCAN. 6, 826). PLIN. nat. 12, 78 arborem . . . iucundi odoris accensam. 12, 20 *hebenum* accendi negat, uritur tamen odore iucundo. 28, 152 caprarum cornu vel pilis accensis fugari serpentes. 28, 99 adipe. 2, 237. 33, 94 calx aqua accenditur (36, 174 AVG. civ. 21, 4). 34, 134 carbonibus paulatim . . . accensis. 12, 93 austros ibi tam ardentes flare, ut aestatibus silvas accendant. *al.* 2, 145 nullum animal nisi exanimatum fulmine accenditur. 20, 203 *opium* accenditur difficilius et crebro extinguitur. 36, 141. 5, 35 mons adusto similis aut solis repercussu accenso. 18, 300 sunt qui accendant in arvo et stipulas, magno Vergili praeconio (VERG. georg. 1, 85 urere). VAL. FL. 3, 134 spiculo. 8, 115 nubibus accensis similem *pellem.* SIL. 1, 676 accensae tecta Saguntī. 8, 631 accensa Ceraunia. STAT. Theb. 10, 926 hinc renovare faces lassamque accendere quercum. FRONTIN. strat. 4, 7, 14 onerarias naves accensas. APVL. apol. 16 cur cava specula . . . appositum fomitem accendant. HIER. epist. 128, 2 cera contempta . . . oleum accenditur in templo dei. CLAVD. carm. min. 26, 74 seu decidit amnis accensusque fluit. *saepe de rogo:* VERG. Aen. 11, 188 circum accensos rogos. OV. Pont. 3, 1, 112 trist. 5, 14, 38 LIV. 26, 13, 18 MANIL. 5, 626 LVCAN. 3, 760. 9, 26. PLIN. nat. 6, 66 vitam accenso prius rogo finit. 8, 143. 10, 18. OV. Ib. 36 accensa . . . pyra (VVLG. act. 28, 2). LVCAN. 3, 11 accenso . . . sepulchro. 6, 526. *nota:* VERG. Aen. 7, 75 Lavinia . . . regalis accensa comas, accensa coronam. *de sensibus:* LVCR. 3, 336 communibus inter eas conflatur utrimque motibus accensus nobis per viscera sensus. 2, 943. 2, 959. **3** *de ipso igni, lumine, flamma, sim.:* ENN. *v. p. 274, 78.* CORP. III 12013, 3 (*in poculo*) ⟨ven⟩ite, accensust (*i.* accensum est *lumen*); dum lucet, bibamus, sodales. VERG. Aen. 5, 4 quae tantum accenderit ignem, causa latet. OV. met. 12, 12 accensis incanduit ignibus ara. fast. 4, 824. epist. 12, 138 accenso lampades igne micant. LIV. 36, 10, 12. SEN. contr. 2, 5, 5 accenduntur extincti ignes. SEN. benef. 4, 29, 2. nat. 2, 12, 6 ignis levi impetu accensus. *al.* 2, 15 ipse enim *ignis* se movendo accendit. 2, 58, 1. CVRT. 4, 2, 13 admotis follibus ignem flatu. PLIN. nat. 2, 181. 2, 236 ignem eius *montis* accendi aqua *etc.* SIL. 16, 99 letiferos accendens Sirius ignes. QVINT. decl. 291 p. 161 maiores habet vires ignis, qui legitimis facibus accenditur. FRONTO p. 7, 7 N. CAEL. AVR. acut. 3, 92. VVLG. num. 11, 1 accensus in eos ignis. psalm. 77, 21. BELL. Afr. 56, 3 luminibus accensis. 89, 5 (CENS. 24, 6 post *crepusculum* sequitur tempus, quod dicimus 'luminibus accensis', antiqui 'prima face' dicebant). CVRT. 10, 5, 6 PLIN. nat. 2, 29. 11, 65 papilio luminibus accensis advolitans. FRONTO p. 51, 10 N. CAPITOL. Gord. 23, 2 SYMM. epist. 1, 13, 2 HIER. epist. 21, 2 MACR. sat. 1, 7, 31. *cf.* LVCR. 1, 1117 ita res accendunt lumina rebus. OV. met. 10, 279 flamma ter accensa est. SEN. nat. 5, 14, 4 *spiritus* accendat flammam ipso adfrictu necesse est. PLIN. nat. 14, 63 solo vinorum flamma accenditur. 2, 240 SIL. 9, 614. 12, 700 accensis imitari fulmina flammis. *adde:* LVCR. 6, 279 *fulmen* duplici ratione accenditur. LIV. 38, 7, 12 scintillam . . . accenderunt. **4** *de sideribus:* CIC. Tim. 31 deus ipse solem quasi lumen accendit. rep. 6, 17 in infimo . . . orbe luna radiis solis accensa convertitur. MANIL. 2, 941 Phoebus . . . fulvo paulatim accenditur igne (5, 725 nocte accenditur atra) 1, 872 accenso cum ducit *sol* vespere noctem. *cf.* VERG. georg. 1, 251 (SEN. epist. 122, 2) illic sera rubens accendit lumina Vesper. MANIL. 1, 833 diversas quoque per facies accensa feruntur lumina. LVCAN. 1, 652 si . . . stella nocens nigros Saturni accenderet ignes. PLIN. nat. 18, 270 *Canis ortus* accendit solem et magnam aestus obtinet causam. VAL. FL. 5, 369 saevo cum nox accenditur auro luciferas crinita faces. MANIL. 1, 828 nisi . . . tam parva forent accensis tempora flammis *cometarum. cf.* SIL. 11, 515 late fulgentibus armis accendunt ultro lucem surgentis Eoi (CLAVD. 17, 78 *philosophus* accendit diem praerupti turbine saxi). STAT. Theb. 12, 408 accenso flebitis igne *i. sole orto.* AVG. civ. 11, 7 lux corporea . . . unde sol postmodum accensus est. PS. QVINT. decl. 4, 16 ardens nascentis horam sidus accendit. *de aestu:* VERG. georg. 4, 401 medios cum sol accenderit aestus. PLIN. nat. 2, 107 caniculae exortu accendi solis vapores. GERM. 336 cum tetigit solis radios *Sirius,* accenditur aestas (*cf.* 151). GRATT. 158 ante . . . quam maturis accenderit annum ignibus. *cf.* PLIN. epist. 2, 17, 7 angulus qui purissimum solem continet et accendit. **5** *additur unde:* ENN. trag. 367 homo qui erranti comiter monstrat viam, quasi lumen de suo lumine accendat facit: nilo minus ipsi lucet, cum illi accenderit. PHAEDR. 4, 11, 13 hodie nec lucernam de flamma deum nec de lucerna fas est accendi sacrum (*ibid.* 1 lucernam fur accendit ex ara Iovis). FRONTO p. 21, 5 N. ignem de rogo et ara accensum. SOL. 1, 35 ut . . . de aris Vestalibus ignes accenderent. AMBR. exam. 2, 14 si de igne accendas facem.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. OROS. hist. 5, 24, 15 de Mariana face rogus Sullanae cladis accensus est. TIB. 4, 1, 5 illius ex oculis ... accendit geminas lampadas acer Amor. VAL. MAX. 9, 1, 9 protinus ex rogo eius maritalem facem accendit. *cf.* CIC. fin. 5, 43 virtutum scintillas e quibus accendi philosophi ratio debet. PETRON. 89 v. 64 ab aris alius accendit faces. STAT. Theb. 12, 270 ab Aetnaeis accensa lampade saxis. IREN. 2, 17, 4 velut a lumine lumina accensa. OV. met. 7, 260 faces ... geminis accendit in aris. SIL. 12, 714 ut *Diana* accensas quatiat Phlegethontis gurgite taedas. **6** *i. q. ignem imponere*: OV. fast. 1, 76 accensis focis. med. 84. LIV. 2, 12, 13 accenso ad sacrificium foculo. PLIN. nat. 15, 135 ut ne in propitiandis quidem numinibus accendi ex his *lauro et olea* altaria araeve debeant. SIL. 13, 620 virgo accenderet aras. QVINT. inst. 6, 3, 77 quam saepe *aram* accendatis. TAC. ann. 15, 30 structam aram subdita face accendi. *cf.* STAT. Theb. 12, 67 in accensa iacuit Tirynthius Oeta. LIV. 22, 16, 8 ut nocte id armentum accensibus cornibus ad montis ageret. 22, 17, 2 SIL. 12, 504. 7, 333 accensa immittere silvis armenta. *ignem supponere*: SEN. Med. 666 ustus accenso Pelias aeno arsit ... inter undas. *inde* LVCAN. 9, 798 spumeus accenso non sic exundat aeno undarum cumulus. PS. QVINT. decl. 18, 11 laminas accendis, eculeos moves.

B *per ignem delere, conflagrare*: LIV. ANDR. trag. 3 nam ut Pergama accensa et praeda ... partita est. HOR. epod. 14, 14 quodsi non pulchrior ignis accendat obsessam Ilion. PLIN. nat. 28, 113 caput eius *chamaeleonis* et guttur si roboreis lignis accendantur. 29, 34 alii *lanam sucidam* oleo adspersam accendunt cineremque ... confricant. VAL. FL. 7, 28 captasque deis accendere praedas (*cf.* LIV. 1, 37, 5 spoliis hostium — id votum Vulcano erat — ingenti cumulo accensis) STAT. Theb. 9, 398 non hic solum accensure nepotem *mortuum*. silv. 2, 6, 3 surgentes ... accendere natos.

C *calefacere*: VARRO Men. 481 qui se in ganeum accensum coniecit amicae. AETNA 530 lapides ardescere ... interius furere accensos (437). CVRT. 7, 5, 3 harenas vapor aestivi solis accendit. 4, 7, 6. 3, 5, 1 aestas cuius calor non aliam magis quam Ciliciae oram vapore solis accendit. COLVM. 9, 6, 2 deterrima est condicio fictilium, quae et accenduntur aestatis vaporibus et gelantur hiemis frigoribus. PLIN. nat. 34, 149 ferrum accensum igni nisi duretur, ictibus corrumpitur. 33, 60 primum bonitatis *auri* argumentum quam difficillime accendi. 33, 65 aes ... accensum restinguitur sale (*cf.* SER. SAMM. 389 accensum tinguens lapidem stridentibus undis). 2, 234 marinas *aquas* tardius gelare, celerius accendi (SIL. 5, 605 ut multo accensis fervore exuberat undis ... liquor). 14, 58 vino natura est hausto accendendi calore viscera intus, foris infuso refrigerandi. 2, 133 *ventus* ardentior accensusque ... prester vocatur. SIL. 1, 285 accensis sole venenis *serpentis*. 3, 671 *lympha* riget medius cum sol accendit Olympum. 14, 589 *sol* tempora autumni ... foedavit rapidoque accendit fulminis ictu. 3, 641 rapidisque accensus in orbem excoquitur flammis scopulus. CAEL. AVR. chron. 2, 92 decoctione ptisanae ut ex eorum vaporatione sive exhalatione accensum spiritum rapiant aegrotantes.

D *candefacere*: LVCR. 5, 659 sol ... anticipat caelum radiis accendere temptans. SIL. 15, 678 ut ... et gemmis galeam clipeumque accenderet auro. CLAVD. rapt. Pros. 1, 254 stellas accendit in auro *Proserpina texens*. 3, 446 accenso resplendent aequore Syrtes. *de vultu*: STAT. silv. 3, 4, 51 quae vestis roseos accendere vultus apta. *de capillis tinctis*: MART. 14, 26 Chattica Teutonicos accendit spuma capillos.

II *translate* **A** *inflammare, incitare, commovere aliquem vel aliquid*: GLOSS. accensi irati vel concitati, incitati, irritati, conciti. *ambiguum* CARM. epigr. 47 accensum qui pedicat urit mentulam.

1 *aliquem*: ACC. carm. 9 placare hostem ferocem inimiciterque accensum. SALL. Cat. 51, 10 quem res tanta et tam atrox non permovit, eum oratio accendet. Iug. 34, 1 multitudo ... vehementer accensa (LIV. 2, 27, 12. CVRT. 6, 11, 8 contio). Iug. 73, 6 plebes sic accensa. hist. 2, 92. VERG. Aen. 4, 364. 12, 9 accenso gliscit violentia Turno. OV. met. 3, 426 pariter accendit et ardet *amore*. LIV. 2, 47, 6 accendunt insuper hostes ferocius multo (AVR. VICT. Caes. 4, 7 atrocius) SEN. suas. 7, 1 nihil cupientis magis accendit quam ... conscientia. SEN. epist. 58, 26 omnia ista ... quae nos accendunt et inritant. benef. 37, 1. CVRT. 6, 1, 10 clamore suos. LVCAN. 1, 293 (*Curio*) ... accendit ducem. PETRON. 126 harena alias accendit *feminas*. 108 accenditur audacia mea iratior Lichas. PLIN. nat. 10, 173 mares olfactus accendit *ad coitum*. VAL. FL. 7, 637 haud secus accensas ... Medea cohortes implicat (SIL. 4, 58). 4, 747 illuc cunctis accensus in armis tunc aderam. SIL. 5, 211 accensa iuventus. STAT. Theb. 9, 12 accendit rex ipse super. 7, 14 Inachias acies. 10, 220 proceres. 11, 436 non verba ... frangunt accensos. QVINT. inst. 1 prooem. 2 hac *ex causa* accendebantur illi magis. 11, 3, 166 accendendi iudicis gradus. 1, 10, 14 exercitus ... musicis accensos modis. decl. 382 p. 427 illum sororis raptus accendit. TAC. Agr. 33 militem accendendum adhuc ratus. hist. 1, 36 quos singulos exstimulaverat, accendendos in commune ratus. 4, 32. ann. 2, 16. 2, 2 accendebat dedignantes. 12, 40 inde accensi hostes, stimulante ignominia. Agr. 32 nullae Romanos coniuges accendunt. PS. QVINT. decl. 14, 9 in amore contentio semper accendit. 18, 3. 18, 6. 19, 5. PLIN. epist. 6, 5, 5 quasi stimularent et accenderent. VOPISC. Car. 1, 3 accensis fataliter militibus. AVR. VICT. Caes. 6, 2 accensas cohortes armatasque. AMM. 15, 8, 13 pugnantes accendens *al.* 27, 10, 12 tubarum accendente clangore. HEGES. 1, 1, 7 iuvenis quotiens patrem cogitabat accendebatur. HIER. epist. 130, 2 paratas ad proelium acies ... sermo imperatoris accendit. AVG. civ. 1, 27 baptizatos adloquendo studemus accendere. OROS. hist. 1, 21, 8.

PHAEDR. 3, 16, 8 admota prece accensa magis est *cicada*.
bestias: LIV. 25, 13, 7 quod ne fames quidem, quae mutas accenderet bestias, curam eorum stimulare posset. STAT. silv. 1, 1, 39 ceu stimulis *Minerva* accendit equum. Theb. 9, 218 audisse accensumque *equum* putes. *singulariter* STAT. Theb. 6, 43 integratoque resultant accensae clamore fores. *aliqua re*: SALL. Iug. 20, 1 illorum pollicitationibus accensus. hist. 3, 49 eum ... laudatum accensumque praemiorum spe (LIV. 9, 31, 5. AMM. 15, 5, 31 exspectatione). VERG. Aen. 4, 697 (*Dido*) subito accensa furore (*cf. p. 276, 55*). 4, 203 amens animi et rumore accensus amaro. 8, 501 quos ... merita accendit Mezentius ira (CVRT. 4, 6, 24. 5, 13, 16 VAL. MAX. 6, 5, 3 SIL. 4, 272 VVLG. II Macc. 7, 39 SVLP. SEV. dial. 3, 12, 4). 7, 392 furiis accensas pectore matres (12, 946. HOMER. 854 *cf.* VAL. FL. 3, 590 furiis accensa gerens Tirynthius ora). VERG. Aen. 12, 277 phalanx ... accensa luctu. 11, 709 illa furens acrique accensa dolore (VAL. MAX. 9, 3, 2 TAC. hist. 2, 43 *al.*). 9, 785 talibus *dictis* accensi (LIV. 2, 54, 7. 9, 31, 14. 39, 41, 4 VAL. MAX. 6, 2 ext. 3 SIL. 16, 698 QVINT. decl. 352 p. 383). VERG. Aen. 1, 29 his accensa (GLOSS. his rebus concitata). PROP. 1, 20, 45 accensae Dryades candore puellae. OV. trist. 4, 10, 67 cum ... minimo accenderer igni *amoris* (AVG. civ. 21, 15 igne divini amoris. 10, 6. 10, 17). met. 11, 527 laudis accensus amore (STAT. Theb. 1, 425 odio nullaque cupidine laudis). LIV. 1, 12, 9 Romana acies audacia regis accensa. 3, 50, 3 indignitate rei. *et saepius*. VAL. MAX. 3, 2, 12 vi doloris. 5, 1 ext. 2 amore filiae. 5, 4, 6. 7, 3, 10 *filium* inconcessis ac periculosis facibus accensum. 8, 11 ext. 7 indignatione (PLIN. nat. 8, 158). 6, 2, 1 *al.* PHAEDR. append. 4, 7 studio accensus. SEN. epist. 116, 5 humanitate eius *sapientis* inritamur, ... superbia accendimur. CVRT. 5, 10, 1 regni cupiditate. 6, 5, 25 cupidine visendi regis (CLAVD. 28, 332 visendi principis ardor accendit ... patres). 10, 1, 16. LVCAN. 7, 49 maxima pars volgi ... magno accensa tumultu. PETRON. 26 Quartilla iocantium libidine accensa (PLIN. nat. 35, 18). 108 Tryphaena contumelia ... accensa. PLIN. nat. 17, 3 odio. VAL. FL. 2, 385 Aesonides monitis accensus amaris. 4, 354 Iuno ... cura accensa iugali. STAT. Theb. 6, 428 accensum laudibus. silv. 2, 1, 48 accensum ... bile fera famulisque tumentem. QVINT. inst. 6, 2, 35 sola pronuntiatio ita falsis accendit adfectibus. TAC. hist. 2, 2 desiderio Berenices. 3, 45 propriis in reginam stimulis. ann. 15, 4 ira magis quam metu *al.* PLIN. epist. 8, 14, 3 *libertatis* dulcedine accensi. paneg. 13. VLP. dig. 48, 5, 16, 6 fervore aetatis accensus. APVL. Plat. 2, 22. CAPITOL. Alb. 6, 4 quibus rebus accensus (SVLP. SEV. chron. 1, 8, 4). AMM. 15, 5, 16. 26, 6, 17 populus ... accendebatur novitatis repentina iucunditate. 16, 4, 1 oppidi rapiundi spe in maius accensa *multitudo*. *cf.* 28, 1, 51. AMBR. Noe 93 studio virtutis. COD. Theod. 9, 14, 3, 7 (*p. Chr. 397*) studio verae laudis. OROS. hist. 7, 29, 10 ultione fratris. VVLG. II Macc. 10, 35 accensi animis (πυρωθέντες τοῖς θυμοῖς). 14, 45. CLAVD. rapt. Pros. 3, 256 Acheloides ... accensae malo. 357 religione loci. carm. min. 9, 26 stimulis accensa tubarum agmina.
LIV. 4, 25, 13 ingenti certamine accendit. *cf.* VERG. Aen. 7, 482. SIL. 5, 339 furiata cohors ausisque accensa superbis. *active*: VERG. Aen. 4, 232 si nulla accendit tantarum gloria rerum (LIV. 2, 20, 1). 15, 560 *Aeneam* pugnae accendit maioris imago. SIL. 16, 329 hos accendit nobile nomen antiqui stabuli. COD. Iust. 5, 70, 1, 6 furor stimulis suis ... eum accenderit. *ad aliquid*: *praepositiones*: ad: [CIC. Tusc. 1, 4 omnes accenduntur ad studia, *sic* AVG. civ. 5, 13 *sed* inc- *codices Ciceronis, cf. p. 277, 60.*] SALL. Iug. 31, 16 quam illi ad dominationem accensi sunt. LIV. 4, 6, 5 ad certamen. 6, 39, 5 ad id. 29, 6, 1 ad traiciendum *al.* VELL. 1, 17, 7 ad consequendos. CVRT. 4, 15, 28 ad pugnam. 8, 13, 13 ad spernendum omne periculum. VAL. MAX. 7, 3 ext. 10 ad bellum inferendum maxima cupiditate accensus. QVINT. inst. 5, 11, 10 ad fortiter faciendum (AMM. 16, 12, 29). TAC. ann. 15, 66. hist. 2, 68 ad certamen luctandi. 2, 77. 3, 54. 4, 26 ann. 16, 1. PLIN. epist. 6, 7, 2 eo magis ad desiderium tui accendor. paneg. 33 ad pulchra vulnera contemptumque mortis. 70 accensa est iuventus ... ad aemulandum. APVL. met. 9, 29 illa ... ad familiares feminarum artes accenditur. AMM. 14, 7, 4 ad nocendum. 21, 3, 3 ad ducis vindictam. AMBR. Noe 85 ad gloriam. patr. 56 tuba quae bonos milites Christi accendit ad proelium (apol. David. 1, 75 in proelium). AVG. civ. 10, 17 nos ad eum colendum eique cohaerendum igne amoris eius accensi. 18, 54 ad cultum nominis Christi. SIDON. epist. 8, 4, 4 ad cuius exercitia virtutis. *cum* in: LIV. 29, 9, 6 in multo impotentiorem subito rabiem accensi (CAEL. AVR. chron. 1, 176 accendat aliquos in furorem *cantilenae sonus*). VELL. 2, 98, 1 nationibus in arma accensis (FLOR. 2, 6, 4. PS. CYPR. laud. mart. 19 nec se in arma miles accendit. OROS. hist. 6, 7, 3). VAL. MAX. 5, 1 ext. 2 in vindictam sui ... accendere *Pisistratum* (PLIN. nat. 35, 109 tyranno in poenam accenso). 7, 2 ext. 17 in perniciem suam. LVCAN. 3, 133 his magnam *Caesar* in iram vocibus accensus (SIL. 5, 558). STAT. Theb. 12, 611 in pugnas ... accensa iuventus (AMM. 19, 6, 8 in proelia). TAC. hist. 4, 36 in exitium dirum (AVG. civ. 15, 7 *invidia* Cain stimulabatur et ac-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cendebatur in fratris exitium). AMM. 22, 9, 1 in laudes eius. 21, 12, 5 partes accensae in clades mutuas (*cf.* SIL. 5, 258 accensis in mutua funera dextris). *sequ. enuntiata*: HOR. sat. 1, 9, 53 accendis quare cupiam. PLIN. epist. 10, 41, 5 hoc ipso incitor et accendor ut cupiam. AVG. civ. 14, 13 ut amaret. *infinitivi*: MART. CAP. 5, 437 ni ... fiducia me perennitatis accendat exequi. VICT. VIT. 2, 13 accenditur adhuc crudelius aliquid perpetrare. GREG. TVR. hist. Franc. 8, 15 ex hoc mihi miraculi lumine animus magis accendit (*pro* accenditur *an* accedit?) ... defigere. *in aliquem*: SALL. Iug. 64, 4 quae res Marium ... contra Metellum vehementer accenderat. LIV. 32, 38, 9 ad plebem in optimates accendendam. 40, 5, 6 in Romanos accendi regem impellique ad consilia belli. ASCON. Mil. p. 43 B. plebem in Milonem. TAC. ann. 1, 53 contumacia et odiis in maritum accendebat. 11, 8 in quos ... ira magis quam ex usu praesenti accensus. hist. 3, 45. SIL. 8, 608 hortando notum accendebat in hostem (OROS. hist. 1, 15, 2).

2 *animum, mentem, studia alicuius*: SALL. Cat. 20, 6 mihi animus accenditur. Iug. 4, 5 vehementissime sibi animum ad virtutem accendi. 8, 1 Iugurthae non mediocrem animum. 81, 1 Bocchi animum oratione. LIV. 33, 20, 6 ea legatio quae accendere regium animum posset. CVRT. 7, 11, 6 regi sic accendere animum. SEN. nat. 4, 13, 6 intemperantia quicquid animi decoxerat efferavit et in desiderium semper novi rigoris accendit. FILASTR. 135, 4 lucis veritas quae corpus et animum hominis accenderet atque amore caelesti sensum hominis excitaret. SALL. Cat. 59, 6 ea commemoranda militum animos accendebat (VERG. Aen. 7, 482 belloque animos accendit agrestis. 7, 550 insani Martis amore. 12, 426 in hostem). LIV. 6, 14, 10 id vero ita accendit animos ut. 21, 44, 4 accendit praeterea et stimulat animos dolor iniuria indignitas. 6, 18, 5 per se accensos incitabat plebis animos *al.* SEN. suas. 5, 6 ut ... animi militum accenderentur, hostium frangerentur. epist. 9, 11 animos in cupiditatem formae. SIL. 5, 305 HOMER. 473 TAC. hist. 1, 54. AMM. 30, 6, 2 ad ferociam animos agrestes. SVLP. SEV. chron. 2, 30, 8. BOET. mus. 1, 1 p. 186, 30 pugnantium animos tubarum carmine. VVLG. II Macc. 4, 38 accensis animis (πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς). SALL. Cat. 23, 5 ea res inprimis studia hominum accendit ad consulatum mandandum. Iug. 6, 3 studia Numidarum in Iugurtham accensa (TAC. ann. 3, 4 studia hominum accensa in Agrippinam. LIV. 29, 19, 10 accensis studiis pro Scipione et adversus Scipionem). SIL. 1, 185 studia accendit patriae virtutis imago. SALL. Iug. 82, 3 bonum ingenium contumelia accensum esse. 102, 3 ut ingenium aut avorsum flecterent aut cupidum pacis vehementius accenderent. LIV. 3, 45, 6 placidum quoque ingenium tam atrox iniuria accendisset. 3, 11, 9 atrox ingenium accenderat eo facto magis quam conterruerat. MANIL. 1, 49 *sacerdotibus* ipsa potentis numinis accendit castam praestantia mentem. SIL. 1, 493 pudor accendit mentem. PETRON. 124 v. 283 sumite nunc, gentes, accensis mentibus arma. SIL. 1, 345 accensae exultant mentes. 4, 169 stimulas cornu atque in proelia mentes accendis. *similia*: SEN. dial. 3, 9, 2 nisi illa *ira* implet animum et spiritum accendit (VVLG. I Macc. 13, 7 accensus est spiritus populi. ἀνεζωοπύρησε τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ). 9, 1, 7 *mensa* nullius convivae oculos nec voluptate moretur nec accendat invidia. SIL. 16, 458 positis accendit pectora donis. 17, 292 dux ... scitus accendere corda (CORIPP. Iohann. 1, 503 barbara corda tument insano accensa furore). MAR. VICTOR carm. 3, 479 dulcis alumni accendit patrios stimulans infantia sensus. HOMER. 506 virtus clara ducis vires accendit Achivum. *adde* SALL. Iug. 89, 5 natura serpentium ipsa perniciosa siti magis quam alia re accenditur.

3 *affectus*: [TER. Andr. 308 quo magis libido frustra accendatur tua, *sic* AVG. civ. 14, 8 *sed* inc- *codices Terenti, cf. p. 276, 60.*] SALL. Cat. 20, 3 lubido sic accensa, ut ... peteret. COLVM. 6, 27, 10 quae res accendit libidinem. LIV. 2, 42, 1 accensa ea cupiditas est. PLIN. nat. 22, 78. 32, 34. TAC. hist. 1, 66 accensis egestate longa cupidinibus. AVG. civ. 2, 14. VAL. MAX. 7, 5, 3 ipsa nota accensam cupiditatem. LVCR. 5, 173 quid potuit novitatis amorem accendere tali. CVRT. 8, 3, 6 penitus haerens amor fastidio ... accensus est. 10, 1, 29 amorem regis in se. COLVM. 6, 27, 3. PLIN. epist. 5, 19, 5 nihil aeque amorem incitet et accendat. APVL. apol. 30 amoris ardorem. TAC. hist. 1, 83 ut adfectus vestros in amorem mei accenderem. SIDON. epist. 3, 3, 3 illud in te affectum ... universitatis accendit. OV. am. 1, 2, 9. COLVM. 8, 11, 6 accendenda venus est. PLIN. nat. 29, 78. 28, 119 cupiditates veneris. SALL. Iug. 15, 5 ne polluta licentia invidiam accenderet (LIV. 2, 23, 2. SIL. 8, 258 Varro ... accendere sollers invidiam. SVLP. SEV. chron. 1, 34, 6). VERG. Aen. 5, 183 laeta extremis spes est accensa duobus (LIV. 24, 35, 6 spes ad pellendos Romanos. 26, 4, 2 spem Campanis. TAC. ann. 12, 34). 10, 367 dictis virtutem accendit amaris (VAL. MAX. 8, 15, 7. STAT. Theb. 6, 4 quo Martia ... paret sese accendere virtus). OV. rem. 133 quin etiam accendas vitia irritesque vetando (AVG. civ. 5, 13 huic vitio non solum non resistebant, verum etiam id excitandum et accendendum esse censebant). met. 9, 28 accensae non ... imperat irae (LIV. 6, 18, 5 CVRT. 7, 6, 21 SIL. 4, 642. 5, 105. 17, 442. STAT. Theb. 11, 497 accensae stimulis maioribus irae. 12, 93. SED. carm. pasch. 1, 200 *tyranni* Achaemeniam rabies accenderat iram plus fornace sua. AMM. 26, 9, 3 VVLG. psalm. 77, 38). LIV. 2, 47, 6 ea desperatio Tuscis rabiem magis quam audaciam accendit. 28, 46, 12 curam ingentem patribus (SIL. 7, 526 sagacis in subitum curas). 44, 30, 5 violentiam insitam ingenio. 41, 20, 12 armorum studium plerisque iuvenum. 4, 58, 11 haec sua sponte agitata ... tribuni plebis accendunt. VAL. MAX. 8, 7 praef.: *industriae* alacri spiritu ... forensis gloria accenditur. OCTAVIA 486 equitis accensus favor (TAC. ann. 14, 13 morte *Agrippinae* accensum populi favorem. RVT. NAM. 1, 202 nuntiat accensus plena theatra favor). CVRT. 4, 2, 10 res Tyriorum fiduciam accendit. 4, 2, 20 alacritatem militum. 7, 5, 7 desiderium umoris (PETRON. 126 desiderium aestuantis. PLIN. nat. 19, 58. FRONTO p. 253, 13 N. id desiderio hoc anno tu mihi accendis). LVCAN. 6, 282 accendit pax ipsa loci movitque furorem ... quies (VVLG. Iudith 8, 12 qui iram excitet et furorem accendat). PS. QVINT. decl. 4, 7 ego communem hanc impatientiam senis accendo pietate. PLIN. epist. 4, 5, 2 intentionem eorum ... nullum quasi certamen accenderet. TAC. hist. 1, 60 odium (SVLP. SEV. chron. 2, 13, 2 odia Persae in se). 4, 56 pertinaciam. ann. 15, 1 dolorem (SEN. dial. 11, 1, 2 ne *dolorem* ipsa solacia inritarent et accenderent). ENNOD. epist. 8, 10 p. 235, 9 ut maerores accenderes. AMM. 14, 5, 5 obstinatum eius propositum accendente adulatorum cohorte. VVLG. psalm. 78, 5 accendetur velut ignis zelus tuus. OROS. hist. 1, 5, 11 tantum de rebus ... parvis divinae indignationis accensum est. *adde*: TERT. idol. 6 illis sudorem tuum libas, illis prudentiam tuam accendis. *de discordia*: SALL. or. Phil. 14 tribuniciam potestatem, ex qua omnes discordiae accensae. VAL. MAX. 2, 29, 8 accendi magis discordiam quam sedari. PLIN. nat. 2, 104 mundi celeritate discordia accenditur. TAC. hist. 1, 65. VELL. 2, 121, 1 accensas plebis Viennensium dissensiones. VAL. MAX. 2, 2, 9 *seditionem* comitia accenderant. LIV. 22, 14, 1 de integro seditio accensa. MART. CAP. 9, 926 Asclepiades quoque medicus ... seditiones accensas crebriore cantu inhibuit. *cf.* TAC. ann. 2, 57 amici accendendis offensionibus callidi.

4 *bellum, proelium, sim.*: LVCR. 1, 475 nunquam *amor Alexandri* clara accendisset saevi certamina belli. LIV. 1, 57, 7 certamine accenso. 4, 46, 2. 22, 13, 1. 35, 10, 5. *cf.* FLOR. 2, 2, 1 primam certaminum facem ⟨Ti.⟩ Gracchus accendit. SALL. hist. 2, 59 proelium accendere. LIV. 6, 3, 8 proelium ... quod accensum ab desperatione hostium fuisset. 21, 59, 8. 25, 13, 14 luce prima proelium ingens accensum est. 30, 11, 8. CVRT. 4, 15, 19 proelium quod iam elanguerat solus accendere. 4, 15, 23. 5, 2, 5 omissum ... a iunioribus proelium unus maxime accenderat. CLAVD. 3, 300 accendit proelia: vincis. VERG. Aen. 12, 804 infandum accendere bellum. TAC. hist. 4, 1 duces partium accendendo bello acres. HEGES. 5, 8, 2 Iohannes ... bellum accendebat. *cf.* CLAVD. 5, 9 infandis iterum terras accendere bello. LIV. 9, 39, 6 pugna ... ipso certamine accensa est. 27, 32, 5 atrox pugna utrimque accensa est. SIL. 8, 488 pugnas accendere ... aere. AQVILA rhet. 30 hae figurae ... ad accendendam pugnam dicendi valent. CASSIAN. conl. 7, 20, 1 gradatim semper adversus athletam Christi robustiorum pugnas accendi. *cf.* LIV. 23, 46, 2 Nolanis per clamorem ... accendentibus ardorem pugnae. VERG. Aen. 6, 165 Martemque accendere cantu. *cf.* SVET. vita Verg. p. 62 Reiff. SIL. 15, 594 scitusque accendere Martem ... pugnator. *cf.* AMM. 29, 2, 20 caesorum ultimae dirae Bellonae accenderant faces.

B *excitare, movere aliquid, causam esse rei*: LIV. 39, 39, 12 tantum ei favorem accendit. CELS. med. 3, 6 p. 85 D. haec enim sitim accendit (CVRT. 7, 5, 2 aquarum penuria prius desperatione quam desiderio bibendi sitim accendit). SEN. Thy. 165 famem. STAT. Theb. 10, 321 accensusque mero sopor aestuat. LIV. 3, 51, 7 non minore motu animorum quam quem nova fama ... accenderat. CIC. de orat. 1, 114 praeclare enim res se habeat, si haec (*natura et ingenium*) accendi et commoveri arte possint. VELL. 1, 17, 5 alit aemulatio ingenia et nunc invidia nunc admiratio imitationem accendit. PLIN. epist. 2, 19, 2 actiones ... quas soleant commendare simul et accendere iudicum consessus. HIER. epist. 120, 12 gratias *spiritus sancti* donationesque accipimus quae nostra vel virtute vel vitio et accenduntur et extinguuntur. OROS. hist. 7, 25, 3 accendens suspicionem. *augere*: LIV. 21, 58, 6 cum eo magis accensa vis venti esset. SEN. Med. 671 immane quantum augescit et semet dolor accendit ipse. TAC. ann. 1, 69 accendebat haec onerabatque Seianus. Agr. 15 conferre iniurias et interpretando accendere. ann. 12, 54 intempestivis remediis delicta accendebat. APVL. apol. 25 crimen magiae quod ingenti tumultu ad invidiam mei accensum ... deflagravit. IVVENC. 2, 71 famam accendunt. OROS. hist. 7, 26, 7 accensa persecutio. *de pretio*: SEN. benef. 7, 9, 3 crystallina quorum accendit fragilitas pretium. PLIN. nat. 18, 225 negotiatores avari ... augent lacernarum pretia ... et reliquarum vestium accendunt. *adde*: 21, 4 mixtura versicolori florum quae invicem odores coloresque accenderet.

C *term. techn. medicorum*: accendere vulnus: CELS. med. 7, 27 p. 315 D. si parum bibitur, accenditur vulnus. 6, 6, 8 p. 229 D. haec enim (*balneum et vinum*) ... in recentibus malis aliena sunt, quia concitare ea possunt et accendere. *tumores*: CAEL. AVR. acut. 2, 160 amygdalis amaris quae ob amaritudinem tumores vehementius accendunt. 2, 54 cum omni modo tumentia acrioribus virtutibus accensa graventur. *os*: PLIN. nat. 25, 93 dictamnum enim minima potione

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

accendit os. 25, 79. 15, 132 folio cuius gustatu accenditur os. 27, 22 alypon ... acre gustu ac lentum mordensque vehementer et accendens. *cf.* 23, 57 *acetum* mitigatur usto pane ... vel accenditur pipere ac lasere. *morbis*: CELS. med. 3, 9 p. 91 D. febres accendere. 3, 21 p. 108 D. ne febriculam accendat (inc- *codd.*). GRATT. 389 accensi⟨s⟩ febribus. CAEL. AVR. acut. 1, 20 oportebat magis ac vehementius febrem accendi. *cf.* 1, 18 quae corpori minimum accendere fervorem possint. 1, 19 obstrusio ... qua totum corpus accendatur. ORIBAS. syn. 1, 8 quando fervens sanguinis plenitudo adcendit acutissimam febrem. OROS. hist. 6, 12, 3 lues quae tanto gravius accenditur. CAEL. AVR. acut. 3, 99 accendens.... causa passionis *hydrophobiae* est canis rabidi morsus. 2, 85 siquidem laxamentum passio *lethargia* deposcat quam necessario accendit thapsia. ORIBAS. syn. 5, 47 communia ... accendentia sunt nauseam.

synonyma ad II: concito, excito, incendo (DIOM. gramm. I 315, 36), incito, irrito, stimulo. ENN. ann. Fest. 201 omnes occisi obcensique. id est accensi.

opposita ad I: extinguo, gelo, refrigero, restinguo. *ad II*: extinguo, mitigo, placo, sedo.

accendo, -ōnis *m. tortor.* TERT. pall. 6 accendones et omnis gladiatorum ignominia togata producitur.

Accenna *v. sub* Acc-.

accēnseo, -sum, -ēre. *ab* ad *et* censeo. *Wölfflin, Archiv 8 (1893) 115. adnumerare, addere*: Ov. met. 15, 546 de dis minoribus unus numine sub *Dianae* lateo atque accenseor (assentior, acceptior *v. l.*) illi. LIV. 1, 43, 7 his *centuriis* accensi cornicines tubicinesque. LACT. inst. 2, 9, 5 oriens deo adcensetur. 5, 2, 15 religionis cui fuerat accensus. SYMM. epist. 9, 37 siquidem maior adfectio falsis accenset dubia rumorum. SALVIAN gub. 8, 1, 3 a plurimis nostrae iniquitates dis adcensentur. CARM. anon. poet. min. V 109, 5 nox accensetur soli ceu luna diei. *part.* **accēnsus,** -ī *m. v. Cichorius et Kubitschek, PW. I 135.* CORP. III 7134 accénsó. X 3865 ad.censo. IX 5823. 5833 *al.* adcensus. VARRO antiq. Non. 59 consules ac praetores qui secuntur in castra accensi dicti quod ad necessarias res saepius acciantur (GLOSS. V 649, 24 accensi deputati, ab acciendo dicti. VARRO ling. 6, 89) velut accensiti. PAVL. FEST. 14 adscripticios ... et accensos dicebant quod ad legionum censum essent adscripti (*cf.* 18). GLOSS. V 436, 16 accensi qui magistratibus praesto sunt aut militibus tributi. 1 *in re militari*: VARRO vit. pop. Rom. Non. 520 accensi ⟨qui⟩ quidem ascribtivi, cum erant adtributi decurionibus et centurionibus, quia eorum augebant numerum, accensi vocabantur (FEST. 198). PAVL. FEST. 18 accensi ... qui in locum mortuorum militum subito subrogabantur. 14 qui supplendis legionibus adscribebantur (VEG. mil. 2, 19 quos nunc supernumerarios vocant. 3, 14). NON. 58 accensi genus militiae est administrantibus proximum. PLAVT. Frivol. frg. 4 ubi rorarii estis? :: adsunt. :: ubi sunt accensi? :: ecce ⟨nos⟩ VARRO ling. 5, 82 magister equitum quod summa potestas huius in equites et accensos. CIC. rep. 2, 40 accensis velatis (VLP. Vat. 138. CORP. VI 1969 accensus velatus de via sacra. X 3865, 6. 6094) LIV. 8, 88 accensos minimae fiduciae manum. 8, 10, 2. 2 *ministri magistratuum*: VARRO ling. 7, 58 accensos ministratores Cato esse scribit. 6, 88. 89 in aliquot rebus item ut praeco accensus (ad censum *cod.*) acci[pi]ebat a quo accensus quoque dictus. *cf.* LIV. 45, 29, 2. LEX VRS. (Corp. II 5439) 1, 3, 23 *apparitores duumvirum* scribas lictores accensos viatorem tibicinem haruspicem praeconem. *al.* FRONTIN. aq. 100 eos qui aquis publicis praeessent ... lictores binos ... architectos ... set scribas [et] librarios, accensos praeconesque ... habere. PLAVT. Boeot. frg. 2 accensus clamarat meridiem (PLIN. nat. 7, 21, 2 accenso consulum *meridiem* pronuntiante). CIC. leg. 2, 61 accenso atque lictoribus (ad Q. fr. 1, 1, 21). Verr. 3, 74. 4, 157 libertus et accensus eius (3, 69. Att. 4, 18, 4 epist. 3, 7, 4 *cf.* ad Q. fr. 1, 1, 13). Verr. 4, 154 hoc esse commune accensorum lictorum viatorum. 2, 71 accensus C. Neroni (Ps. ASCON. p. 179 B. ut nunc dicitur princeps vel commentariensis aut cornicularius) LIV. 3, 33, 8 collegis novem singuli accensi apparebant (SVET. Iul. 20) 8, 31, 4 se ... magistrum equitum ac non accensum dictatoris. 38, 55, 5 scribae duo et accensus. CORP. X 531 accensus consuli (1889) 5185 accensi divi .... 6657 accensus equit(um) Roman(orum). IX 5823 (*p. Chr. 159*) adcensus patroni. 5833. V 3354 accenso a patron(o) LYD. mag. 1, 13 ἀττήνσους.

accēnsibilis, -e *adi.* VVLG. Hebr. 12, 18 non accessistis ad tractabilem montem et accensibilem ignem (κεκαυμένῳ πυρί)

accēnsio, -ōnis *f.* GLOSS. lucernarum accensio λυχναψία. ITALA Lugd. exod. 39, 17 lucernas accensionis (λύχνους τῆς καύσεως). 39, 36. IREN. 2, 17, 4 secundum accensionem *facularum.* HIER. in Ezech. 45, 10 vix eam *drachmam mulier* lucernae accensione reperit. PAVL. NOL. epist. 44, 6 altaribus domini quae non recipiunt nisi illius ignis accensionem. ISID. in levit. 8, 2. *translate*: Ps. HIER. in epist. ad Tit. 2, 8 (Migne 30, 898) verbum sanum irreprehensibile: nullius adulationis accensione languens. AVG. c. Iul. op. imp. 5, 11 impuberes stimulat quidem praecoqua voluptas, sed suis annorum legibus sterilis scintillat accensio. CASSIOD. in psalm. 6, 1 furor repentina mentis accensio. 24, 8 furoris. *munus*: LYD. mag. 1, 13 ἀττηνσίονας, *cf. ind. Tl.* *in* GLOSS. *confunditur cum* accessio, *item* accensiuncula *cum* access.

accēnsor, -ōris *m.* AVG. in ev. Ioh. tract. 23, 3 apostolos non dicit lucernam sed accensores lucernae. *translate*: *auctor consilii*: GLOSS. II 12, 43 εἰσαγωγεύς, εἰσηγητής, βούλαρχος. *Lommatzsch.*

accēnsus vel **-tus,** -ūs *m.* GLOSS. II 290, 29 accensus ἔκκαυσις. PLIN. nat. 34, 88 lampadum accensu. 37, 103 lychnites appellatur ab lucernarum accensu. SYMM. epist. 3, 48 accensu luminum claritudinem diei adiuvare. *translate*: *cf.* GLOSS. IV 5, 40 accentus sonus, inflammatio vel vociferatio, *ubi* inflammatio *pertinet ad hanc vocis vim. de febri*: FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 133, 1 febrium. GREG. TVR. vit. patr. 2, 4 gravissime incommodi accensu afficiebatur *forma heteroclitica* virt. Iul. 3 tertianorum quartanariorum febrium accensi... conquiescunt. *Krusch, index p. 931. saepissime apud Gallos forma* accentus (*cf. Geyer, Archiv 8, 1893, 472*). SVLP. SEV. Mart. 19, 1 epistulam Martini ... pectori puellae in ipso accentu (accensu *AFV*: accessu *BM*) ardoris (*sc. febris*) inseruit. MARC. med. 36, 5 hoc ... medicamen et in accentu placat dolores et in declinatione confirmat sanitatem. GREG. TVR. Mart. 4, 10 in accentu febrium ... positus. vit. patr. 14, 3 ab illo tertianarum accentu febrium occupatur. AVELL. p. 55, 1 quam (*patientiam*) dum despicitis excitatis ut longae tolerantiae desperatos sumat accentus. SIDON. epist. 4, 6, 4 in maximo hiemis accentu. 5, 17, 7 ludi ab accentu sese removit.

accentio, -ōnis *f. Wölfflin, Archiv 8 (1893) 117.* EVLOG. in Cic. somn. Scip. p. 15, 15 Hold. et acuti quidem soni vehementius et citius percusso aere excitantur, graviores autem, quotiens lenius tardiusque pulsantur et ubi nimius incitatiorque pulsus est, accentio vocitatur, succentio vero, cum lenior tardiorque pulsatio est. ex accentionibus ratione musicae cantio temperata symphonia dicitur. *cf.* accentus *2.*

accentiuncula, -ae *f.* GELL. 13, 6, 1 quas Graeci προσῳδίας dicunt, eas veteres docti tum 'notas vocum' tum 'moderamenta' tum 'accentiunculas' tum 'voculationes' appellabant.

τονίζω **accento** GLOSS. II 457, 10. *diversum ab* accanto.

accentor, -ōris *m. minister quidam ecclesiasticus.* ISID. orig. 6, 19, 13 tres gradus sunt in cantando: primus succentoris, secundus incentoris, tertius accentoris.

accentus, -ūs *m.* [*ab* accinere *ad exemplum vocabuli graeci* προσῳδία *formatum. Th.*] *Wölfflin, Archiv 8 (1893) 117.* DIOM. gramm. I 431, 1 accentus est dictus ab accinendo, quod sit quasi quidam cuiusque syllabae cantus. apud Graecos quoque ideo προσῳδία dicitur, quia προσᾴδεται ταῖς συλλαβαῖς (SERV. gramm. IV 426, 6 MART. CAP. 3, 268 ISID. orig. 1, 17, 1). CLEDON. gramm. V 32, 5 tria habet cognomenta accentus: aut toni sunt aut tenores aut accentus, toni a sono, accentus ab acuendo (accinendo?), tenores ab intentione. GLOSS. προσῳδία, ἄρσις, τόνος, sonus productus, sonus acutus, vox acuta sive producta, sonus vocis correptae vel productae, ratio metrica, inflammatio (*spectat ad* accentus *ab accendendo*) vel vociferatio; impetu.

1 *apud grammaticos de sono cf. FSchoell, acta soc. Lips. VI (1876), 73—215*: PAVL. FEST. 259 'quando' cum gravi voce ... idem, quod 'quoniam'... coniunctio; quando acuto accentu, est temporis adverbium. QVINT. inst. 1, 5, 22 adhuc difficilior observatio est per tenores ... vel accentus, quas Graeci προσῳδίας vocant. 1, 5, 25 *et* 28 ut metri quoque condicio mutet accentum. 12, 10, 33 accentus quoque cum rigore quodam, tum similitudine ipsa minus suaves habemus *quam Graeci.* GELL. 4, 7 epistula ... super accentu nominum quorundam Punicorum. 13, 26, 3 quem accentum nos dicimus, voculationem appellat *Nigidius.* 17, 3, 5 voces diversitate accentuum separantur. TER. MAVR. 1433 Italum si quando mutet Graius accentus sonum. DIOM. gramm. I 431, 3 accentus quidam fastigia vocaverunt, quod capitibus litterarum ⟨ap⟩ponerentur; alii tenores vel sonos appellant, nonnulli cacumina retinere maluerunt (*cf.* MART. CAP. 3, 273 ISID. orig. 1, 17, 1). PRISC. gramm. II 44, 2 syllaba est comprehensio literarum consequens sub uno accentu et uno spiritu prolata. 130, 3 qui de accentu scripserunt. 298, 21 accentuum mutationes. PS. PRISC. gramm. III 519, 25 accentus namque est certa lex et regula ad elevandam et deprimendam syllabam uniuscuiusque particulae orationis. *passim apud grammaticos.* AVSON. 322, 47 tu flexu et acumine vocis innumeros numeros doctis accentibus effer. 409, 22 haec ... iuxta naturam Romanorum accentuum enuntiasti. HIER. epist. 73, 8 cum ... pro voluntate lectorum ac varietate regionum eadem verba diversis sonis atque accentibus proferantur. AVG. epist. 149, 4 diligentiora exemplaria per accentus notam eiusdem verbi ambiguitatem Graeco scribendi more dissolvunt. MART. CAP. 3, 268 est accentus, ut quidam putaverunt, anima vocis et seminarium musices (cf. DIOM. gramm. I 430, 31 POMP. gramm. V 126, 27). SED. pasch. carm. 1, 186 si sermonis Achivi una per accentum mutetur littera, sol est *Heliae nomen.* CASSIOD. var. 9, 21, 3 dispositis congruenter accentibus metrum novit decantare grammaticus. *de nominibus signisque accentuum cf.* DIOM. gramm. I 431, 6 PS. PRISC. gramm. III 519, 27 DON. gramm. IV 371, 21 SERV. *ibid.* 426, 10 SERG. *ibid.* 528, 22 (*qui Varronis doctrinam exhibere videtur*) POMP. gramm. V 125, 34 GRAMM. VI 274, 21 VII 539, 16 MART. CAP. 3, 273. ISID. orig. 1, 18 *quorum plerique* acutum (*quem* rectum *dicit* PRISC. gramm. II 14, 8), gravem, circumflexum *enumerant, hunc* flexum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vocat CHAR. gramm. I 64, 15, inflexum SERG. gramm. IV 528, 30 MART. CAP. 3, 273. *de quantitate*: CHAR. gramm. I 35, 24 correpta o littera dicamus duŏ milia; in accentu longo duō homines (*cf.* DIOM. *ibid.* 434 PS. PRISC. gramm. III 520, 7 CLEDON. gramm. V 33, 31 ISID. orig. 1, 18). NON. 503 ab eo quod est fervit breviato accentu fervĕre facit. 2 *in re musica*: FRONTO p. 158, 17 N. isti autem tam oratores quam poetae consimile faciunt atque citharoedi solent, unam aliquam vocalem litteram de Henone(?) vel de Aedone multis et variis accentibus ⟨iter⟩are. SOL. 5, 19 *tibias* milvinas quae in accentus exeunt acutissimos. CHALC. comm. 40 per accentum ad acuminis postremi sonum pervenitur. 44 et accentus quidem existunt ex nimio incitatoque pulsu, succentus vero leni et tardiore. ex accentibus et succentibus variata ratione musicae cantilena symphonia dicitur. AMM. 16, 12, 36 dato aeneatorum accentu (ancentu *Nettleship*) sollemniter signo. 24, 4, 22. GREG. TVR. hist. Franc. 10, 19 p. 449 Kr. in armoniis sonorum modulationes suavium accentuum carminibus concrepare. SIDON. epist. 7, 12, 3 cum plausuum maximo accentu. *Klotz.*

accentus, ūs *m. ab* accendere *vide sub* accensus.

accepta, -ae *f.* (*sc. sors agri*). *agrimensorum vocabulum. Wölfflin, Archiv 8 (1893) 120. Kubitschek, PW. I 137.* FRONTIN. grom. 51, 16 quo pertica cecidit, eatenus acceptae designantur. 45, 8. HYG. limit. grom. 113, 3 sortes dividi debent ... et in forma secari denum hominum acceptae, ut quot singuli accipere debent in unum coniungantur. 199, 12 agro limitato accepturorum comparationem faciemus ad modum acceptarum. 201, 18 acceptas acceperunt. 204, 5 primum agrum ... centuriabimus, deinde acceptas terminabimus. 204, 8 sortes sic inscribes, ut, si una accepta duas ... pluresve centurias continebit, has centurias et quantum ex accepta habeant, in una sorte inscribemus. 293, 21 *al. v. ind. Lachm.* *forma dubia*: HYG. limit. grom. 132, 1 *veterani* vendentes ex acceptis suis aut ... adicientes ... ad accepta sua (*sic Arcer., Lachm.;* -tas suas *Gudian.*).

acceptābilis, -e. *ab* accepto. *inferioris aevi vox. Wölfflin, Archiv 8 (1893) 120.* GLOSS. acceptus, εὐπρόσδεκτος. *probabilis, credibilis*: TERT. nat. 1, 19 quanto acceptabilior nostra praesumptio est. IREN. 2, 10, 4 attribuere substantiam *rerum* ... virtuti *dei* ... et credibile et acceptabile et constans. AMBROSIAST. in Rom. 1, 5 doctrinam ... acceptabilem facerent *cf.* I Cor. 1, 17. 2, 4. AVG. civ. 5, 2 p. 192 acceptabilior et de proximo credibilior coniectura. quaest. hept. 5, 39 sensus (*syn.* credibilius est). epist. 228, 4 (*coniunct.* verum). NOVELL. 36, 1 *testium* gravitas iudicibus acceptabilis sit. *gratus*: 1 *de rebus, praecipue eis quae deo offeruntur*: ITALA codd. Boern. Fuld. Rom. 15, 31 oblatio (εὐπρόσδεκτος; accepta *Vulg.*). Phil. 4, 18 hostia (δεκτή) *cf.* VVLG. lev. 1, 4, *ubi synon.* in expiationem hominis proficiens. *quasi subst. ibid.* 22, 20 *bos* si maculam habuerit, non offeretis neque erit acceptabile (*cf.* 21). 23, 11 *sacerdos* elevabit fasciculum ..., ut acceptabile (δεκτόν) sit pro vobis. *cum dat.*: VVLG. Agg. 1, 8 *domus* acceptabilis mihi (*deo*) I Petr. 2, 5 spirituales hostias acceptabiles deo per ... Christum (TERT. orat. 28 AMBR. exhort. virg. 14, 94 *al.*). Is. 58, 5 ieiunium et diem acceptabilem domino (*cf.* MAX. TAVR. hom. 43). II Cor. 6, 2 tempus. TERT. Iud. 5 sacrificium (HIER. in Is. 11, 6, 168). LACT. epit. 53 (58), 3 victima *cf.* AVG. civ. 2, 11 p. 65 victimas diis acceptabiles. SIRIC. epist. 1, 9 (Migne 13, 1138) munus. AMBR. Cain et Ab. 2, 1, 2. 2, 5, 17 CORIPP. Ioh. 8, 368. AMBROSIAST. in II Cor. 2, 15 odor (*synon.* bonus). GREG. TVR. hist. Franc. 10, 29. AVG. civ. 10, 5 p. 408 sacrificia ... ne ipsi deo desiderabilia vel certe in nobis acceptabilia ... crederentur, *v. sub* delectabilis. CASSIAN. conl. 21, 26, 6 placitas et acceptabiles deo primitias. PS. AVG. serm. 78, 6 quidquid bono animo obtuleris, quam sit acceptabile deo. PAVL. NOL. epist. 11, 10 extr.: aut acceptabilis deo aut refutabilis similago (*de interiore homine*). TERT. orat. 7 paenitentia. NOVELL. 37, 7. AVG. serm. 227 extr.: fides. PS. AVG. serm. 16, 2 cogitationes (*synon.* sanctae). CASSIAN. conl. 9, 22, 1 morum disciplina. BENED. reg. 5 oboedientia. AVELL. 113, 3 voluntas. 66, 1 ut imperialis auctoritas iuncta Christianae devotioni acceptabilior deo fieret. AVG. epist. 21, 1 nihil esse hominibus acceptabilius episcopi officio. GREG. TVR. vit. patr. 4, 1 sancto ... hoc opus. glor. mart. 64. CLEM. ad Cor. 7 videamus quod est bonum et suave et acceptabile coram deo. PS. AVG. serm. 107, 4 si castigas et flagellas, acceptabile est. 2 *de hominibus*: VVLG. Esth. 10, 3 Mardochaeus ... acceptabilis (δεδοξασμένος) plebi fratrum. Tit. 2, 14 mundaret sibi populum acceptabilem (περιούσιον). PS. CYPR. abus. 5 proximis amabilem hominem ... deo acceptabilem. SALV. gub. 6, 29. GREG. TVR. hist. Franc. 5, 7 magnum ... et deo acceptabilem ..., qui ... collocavit. HEGES. 5, 33, 1 lin. 118 Web. ubi est civitas (*Hierusalem*) ... acceptabilis deo. AVG. conf. 10, 8 quid amo, cum te (*deum*) amo? ... non membra acceptabilia carnis amplexibus. *adv.* **acceptābiliter**. AVG. medit. 33 suscipe benigne et acceptabiliter ... sacrificium.
synonyma: amabilis, credibilis, delectabilis, desiderabilis, placitus *cf.* acceptus. *oppositum*: refutabilis.

[**acceptābulum**] *v.* acetabulum.

acceptāculum, -ī *n.* GREG. M. epist. 7, 29 suadeo, ut magnitudo vestra in suo proposito quondam in pauco tempore delectabili acceptaculo (*codd. mel.*, receptaculo *dett.*) peregrinationis vivere studeat.

[**acceptālis**], -e. ITALA cod. Clar. Rom. 15, 31 remuneratio mea, quae in Hierusalem, acceptalis fiat sanctis (acceptabilis *Roensch*, accepta *Vulg.*).

acceptātio, -ōnis *f.* GLOSS. *v.* acceptilatio. TERT. pudic. 5 extr. idololatren ... et homicidam semel damnas, moechum ... excipis? ... personae acceptatio est *cf.* acceptio (LVCIF. Athan. 2, 19 LEO M. epist. 85, 1). adv. Marc. 5, 9 Abrahae gentem ... acceptatione et benedictione dignabitur *Christus*. FVLG. RVSP. epist. 18, 4, 8 *Christum* verae ... mortis acceptatione pro nobis animam suam propria potestate posuisse. *v.* acceptio.

acceptātor, -ōris *m.* GLOSS. auctor (actor? *Goetz*), conscriptor. TERT. iei. 11 votum cum a deo acceptatum est, legem in posterum facit per auctoritatem acceptatoris. LVCIF. Athan. 1, 4 acceptatores personae ... tuae. LIB. gener. (retractator Latinus) 66, 24 munerum acceptatores. *aditus?* CORP. XIV 16, 6 (*II p. Chr. saec.*) Herculi numini sancto cum basi marmorata acceptatoribus et terraris C. Sentius Portesis s(ua) p(ecunia) d(e)d(icavit). *Habel, PW. I 138.*

acceptilātio, -ōnis *f.* [*ex* accepti latio *coaluit. Th.*] *vocabulum ICtorum. M. Voigt, Abhdlg. d. Sächs. Ges. d. Wiss. phil.-hist. Kl. 10 (1887) 547. Wölfflin, Archiv 8 (1893) 121. Leonhard, PW. I 138.* GLOSS. II 238, 43 ἀπολοιπογραφία. 341, 60 καταλογισμός inputatio. 13, 2 acceptilatio et acceptatio ἄποχον γραμμάτιον *cf.* 555, 30. *vocabulum usurpatur de solutione tam per scriptum quam per verba facta, cf. Leonhard l. l. vers. 23. 38.* GAIVS inst. 3, 169 per acceptilationem tollitur obligatio. acceptilatio autem est veluti imaginaria solutio; quod enim ex verborum obligatione tibi debeam, id si velis mihi remittere, ut patiaris haec verba me dicere 'quod ego tibi promisi, habesne acceptum?' et tu respondeas 'habeo'. *cf.* 2, 85. 3, 171. DIG. 46, 4 *inscribitur*: de acceptilatione. MODEST. dig. 46, 4, 1 acceptilatio est liberatio per mutuam interrogationem qua utriusque contingit ab eodem nexu absolutio. VLP. (IVL.?) dig. 34, 3, 7, 1 acceptilatio solutioni comparatur *cf.* VLP. 46, 4, 5. 46, 4, 19, 1 inter acceptilationem et apocham hoc interest, quod acceptilatione omni modo liberatio contingit, licet pecunia soluta non sit, apocha non alias quam si pecunia soluta sit. PAPIN. dig. 50, 17, 77 (*bis*) POMP. 46, 4, 4 IVL. 12, 2, 40 PAVL. 4, 2, 21, 4 *et* 5 VLP. 46, 4, 8, 4. *iuncturae usitatiores*: acceptilatio valet (IVL. 18, 5, 5 pr. *al.*). acceptilatione libero *sc. debitorem* (GAIVS dig. 4, 2, 10 *al.*), per acceptilationem libero (GAIVS inst. 2, 85 *al.*). *plura v. vocab. iurispr. rom. et Archiv. l. l.* *servatur tmesis*: GAIVS dig. 39, 6, 31, 4 per accepti quoque lationem egens debitor liberatus. PAVL. dig. 23, 3, 41, 2 accepti quoque latione dos constituitur.

acceptio, -ōnis *f. ab* accipio. *Wölfflin, Archiv 8 (1893) 121.* *actus accipiendi.* GLOSS. λῆμψις. CIC. top. 37 *Mancinum* deditum non esse, quoniam non sit receptus; nam neque deditionem neque donationem sine acceptione intellegi posse. DON. Ter. Andr. 951 datio ab acceptione confirmatur. SALL. Iug. 29, 4 mittitur ... quaestor in oppidum Iugurthae Vagam. cuius rei species erat acceptio frumenti, quod ... imperaverat. PAVL. sent. 5, 34, 1 *litterarum dimissoriarum* quae vulgo apostoli appellantur ... postulatio et acceptio intra quintum diem ... facienda est. LVCIF. Athan. 1, 21 munerum acceptio (*cf.* VVLG. II par. 19, 7 cupido munerum). HIER. in Mich. 3, 9 (471). AVG. civ. 8, 17 p. 347 donorum. in psalm. 134, 11 mercedis. LEX Visig. Recc. 5, 7, 8 muneris. NOVELL. 8 pr. 1 quicumque civiles administrationes provinciarum habent, puris ... uti manibus et omni abstinere acceptione (λήμματος) pro illis. 28, 5 pr. 124, 2 mittatur in exilium qui propter acceptionem (λῆψιν) alienum crimen in se transponi festinavit. *ratio assignandi agros*: SIC. FLACC. grom. 156, 18 acceptiones in centuriis ... explicandae sunt *cf.* accepta. CORP. VI 751 tradidit hierocoracica ... filio suo ... anno tricensimo acceptionis suae. ARNOB. nat. 7, 12 intellegant (*di*) suas gratias sacrorum acceptionibus obligatas. 5, 26 *Eleusiniorum* sacrorum in acceptionibus. MERCAT. Cael. 2, 10 in baptismi acceptione. HIER. epist. 36, 16 quod maior filius vocatur *Esau*, acceptio legis est Iudaeorum. LEO M. epist. 124, 7 formae servilis acceptio 165, 8 FVLG. RVSP. serm. Fast. 13 (*bis*). 14 non semper ad communionem acceptionis refertur quidquid in communione operis invenitur. 19 *in legendo* simul est carnis et animae operatio, ubi est animae solius acceptio. *acceptio per os* (*vocabulum medicorum*): THEOD. PRISC. eup. 95 lactis (log. 45). log. 21 butyri. 49 ellebori. gyn. 31 radicum. ORIBAS. syn. 6, 24 superflua ciborum acceptio. *ibid.* per singulas cibi acceptiones. 40. *praemissa in syllogismo*: PS. APVL. Plat. 3 p. 271 dico illationem ... quod ex acceptionibus colligitur et infertur. porro acceptio est propositio quae conceditur a respondente, *vide sequentia.* CHALC. comm. 302 praecedunt quippe acceptiones quae elementa (lemmata? *Koehler*) vocantur conclusionem. BOET. anal. post. 1, 26 acceptio immediatae propositionis et non necessariae. *cf.* sumptum. *personarum acceptio*: GLOSS. προσωποληψία. VVLG. II par. 19, 7 non est ... apud dominum ... personarum acceptio (Rom. 2, 11 Eph. 6, 9 I Petr. 1, 17 *al.*). AMBROSIAST. in Rom. 2, 3. 9, 13 DID. apost. 29, 25 AVG. c. Pelag. 2, 6, 11 in his est acceptio a domino personarum. c. Iul. op. imp. 1, 39 *et passim.* OROS. apol. 31, 6 LEO M. serm. 11, 2 *al.* VVLG. Sirach 20, 24 personae autem acceptione perdet se. TERT. adv. Marc. 4. 35 ex acceptione (acceptatione *Leid.*) personae parcens ei. IREN. 3, 5. 2 CYPR. epist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

69, 14. Avg. c. Iul. op. imp. 1, 131 *al.* Fvlg. Rvsp. ver. praed. 1, 4, 9 nec in illo ... personalis acceptio. Vvlg. I Tim. 1, 15 fidelis sermo et omni acceptione dignus (ἀποδοχῆς ἄξιος). 4, 9 Hier. epist. 27, 3 Avg. serm. 174, 1 *al.* Cod. Theod. 1, 9, 2 (*a. 386 ad magistrum officiorum:*) nemo a nobis postulet agentium in rebus militiae sociari, nisi quem tua acceptio (*i. tu accipiendo; vg. interpr.* tua dignatio) probari debere significat. Flor. dig. 46, 4, 18, 1 stipulatio, quam acceptio (acceptilatio *al.*) sequatur. satisacceptio *v. suo loco.*

acceptito, -āre. Non. 134 *sub* latrocinari (*auctor incertus*) apud regem in latrocinio fuisti, stipendium acceptitasti.

accepto, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* accipere acceptus *Th.*] *ab accipere significatione plerumque non differt. inde a* Plavto; *usitatum magis christiano aevo.* **1** *de animantibus: datum sibi capere.* Plavt. Pseud. 627 rationes ... eri Ballionis curo, argentum [expenso] accepto et quoi debet dato. Qvint. inst. 12, 7, 9 cum ... Zeno Cleanthes Chrysippus mercedes a discipulis acceptaverint. Apvl. met. 10, 19 *praepositus* stipes acceptans *cf.* 23. Papin. dig. 2, 14, 40, 2 usuras acceptaverunt *cf.* Pavl. dig. 26, 7, 44, 1. Papin. 33, 1, 10, 3 nec sumptum medicamentorum medicus libertus recte petet, quem ut patronum ... curaret acceptabat. 34, 1, 9, 1 libertum ... qui annuos viginti aureos et menstruum frumentum atque vinum acceptavit. Char. dig. 50, 4, 18, 16 qui acceptandis sive suscipiendis censualibus professionibus destinantur. Tert. anim. 17 unguenti ... quod in sepulturam suam acceptavit. Corp. XIV 3593 electo iud(icio) sacro ad ⟨census⟩ accept(andos). Colvm. 8, 8, 2 *columbae* tribus mensibus acceptant conditiva cibaria. Vvlg. psalm. 50, 21 acceptabis, *deus,* sacrificium. Avg. Iob 11 ut acceptet opera tua. bapt. 1, 14, 22 baptismum (Cresc. 4, 66, 83). Avell. 2, 61 acceptandam pacem talium episcoporum. *pati vel non dedignari:* Sil. 7, 41 Veientum populi violata pace negabant acceptare iugum. Itala cod. Wirceb. lev 22, 25 non acceptabuntur (δεχθήσεται) ista vobis. Zeno tract. 1, 4, 7 acceptantur preces (*i. exaudiuntur*). Pavl. Nol. epist. 20, 2 extr. *papa* officium sermonis nostri ... acceptans. *adprehendere sensibus vel animo:* Leo M. 62, 4 impiis acceptaverat auribus domini verba. Manil. 3, 439 quod bene cum propriis simul acceptaveris (*i. didiceris*) horis, in nulla fallet regione horoscopus unquam. Arnob. nat. 2, 57 acceptare pro vero id quod forsitan non sit. Avg. c. Fel. 1, 17 et acceptavi, et tu sic mihi accepta, quicquid dixero. Oros. hist. 7, 27, 2 fide non acceptatum, exitu tamen probandum. **2** *de inanimis:* Varro Men. 92, 6 limbus pictus ... altus in obliquo aethere Lunae bigas acceptat. Cvrt. 4, 6, 8 agi cuniculos iussit facili ac levi humo acceptante occultum opus. Mela 1, 7 *mare* alia aliis locis cognomina acceptat. *structum singulariter:* Itala (Avg. civ. 10, 5 p. 409) Mich. 6, 7 si acceptaverit dominus in milibus arietum (εἰ προσδέξεται κύριος ἐν χιλιάσι κριῶν). *part. adi.* **acceptātus,** -a, -um. Sen. benef. 2, 7, 3 omni genere, quod des, quo sit acceptatius, adornandum est.

acceptor, -oris *m. qui accipit.* Gloss. λημπτής, δοχεύς. [*hisp.* azor *M.-L.*] *Wölfflin, Archiv 8 (1893) 123. Habel, PW. I 138.* Plavt. Trin. 204 qui illorum verbis falsis acceptor fui. Tert. pat. 4 *patientiam* dominus omnium bonorum et demonstrator et acceptor deus in semetipso circumtulit (acceptator *ed. Rigalt. ex cod. Pithoeano?*). Corp. VI 32328 (acta lud. saec. sept.) 3, 74 acceptor sis bo⟨....⟩. *magistratus:* Corp. XIV 2, 6 puteus factus ... sumptu ... N. Treboni Eutychetis q(uin)q(uennalis) ... acceptorum. 150, 1 acceptores (*sequuntur nomina*). 154, 12 corpus me(n)sorum frument(ariorum) adiutorum et acceptorum Ost(iensium). *v. adnot. edit. ad XIV 2.* Corp. VI 5181 Ti. Iuli Donati acceptoris a subscr(iptionibus). Cod. Iust. 8, 55 (56), 10 pr. *et* 1 donationis acceptor. Ps. Hier. quaest. hebr. in I paral. 6, 21. Corp. VI 9212 Septicius ... de sacra via auri acceptor (*sic*). Boet. cons. 4, 4 miserior ... iniuriae inlator quam acceptor. Plac. gloss. V 7, 8 *et* 44, 3 acceptorem salutis qui salutatus est. προσωπολήπτης: Itala (codd. Cantabr. Gig.) *et* Vvlg. act. 10, 34 non est personarum acceptor deus. *locus saepe laudatus.* *f.* **acceptrix,** -icis. Plavt. Truc. 571 des quantumvis, nusquam apparet, neque datori neque acceptrici. Corp. VI 32323 (act. lud. saec. Aug.) 97 ⟨huius⟩ sacrifici acceptrices sitis *cf.* 32328, 3, 46. *Hey.*

acceptor, -ōris *m. avis. v.* accipiter.

Acceptor, -ōris *nom. equorum.* Corp. VI 10050 (*a. 115*) equis his: Circio, Acceptore, Delicato, Cotyno. 10056, 20 *equis* Hisp(anis): ... Acceptore. *Otto.*

acceptōrārius, -ī *m. accipitrum custos.* Anth. 300 (*tit.*:) in acceptorarium obesum et infelicem.

acceptōrius, -a, -um. Frontin. aq. 34 extr.: alioqui cum in erogatorio modulo minus invenitur, in acceptorio plus (*sc. aquae*), adparet non errorem esse, sed fraudem. *Hey.*

acceptus, ūs *m.* Gloss. II 287, 19 εἴσοδος ἢ λῆψις acceptus obventio. *V.*

[acceris] *v.* acieris.

Acceptus, -a *nomen servorum humillimorumque.* Corp. VI 20263 C. Iulius Secundus Iuliae Acceptae coniugi. 19797 Tib. Iulio Accepto. 200 III 5 (*a. 70*) L. Atilius Acceptus. 10475 d. m. Accepte Syrillae, T. Flavius Hedonicus coniugí. 27035 Tettia P. l. Accepta. XV 1534 (*a. 123*) ex pra(edis) Vlpiae Accepta(e). IX 5498 (*Falerione*) Praesentia Accepta mate(r) fecit. X 1169 (*Abellini*) C. Rubrius C. l. Acceptus. 1989 (*Venafri*) Q. Sattius Q. l. Acceptus. XI 1057 (*Parmae*) Titius Acceptus veteran(us) ex praet(orio). V 4501 (*Brixiae*) Accepto Chiae servo. 4513 (*ibid.*) Accepto C. Iulí Tapponis. XII 1964 (*Viennae*) L. Iul(i) Accepti ... M. Iul(ius) Euplus et Iulia Accepta parentes. Inscr. Rhen. add. 2037 Acceptiae Accepta⟨e⟩ ... T. Aelius Viperinus ... coniugi. 632 (*a. 238*) Maceri Acce⟨p⟩ti. Corp. III 4871 (*Viruni*) C. Acisonio Accepto. VIII 9350 (*in Maur. Caes.*) Laetus Accepti regis Iubae l(iberti) f(ilius). 3729 (*Lambaesi*) C. Iulí Olympí ... Herennia Accepta coníugí. 18065, 5, 15 (*castr. Lambaes., a. 162*) Iulius Acceptus. *una* c: Corp. V 6645. III 8076, 1 (*in Dacia, in lucerna*) Acptus (*sic*). *in Hispania non inventum est.* Acceptus *nom. gent.* Inscr. Rhen. 155 T. Altius Ianuariu⟨s⟩ et L. Acceptus Retoma⟨r(us)?⟩, *nisi legendum* Accept⟨i⟩us. **Acceptius,** -a *nom. gent. inventum in Gallia, ad Rhenum, in Pannonia.* Corp. XIII 1907 (*Luguduni*) Acceptia Accepta. 1910 (*ibid.*) Q. Accepti Venusti. † 1058 (*in Aquitania*) Marcus Acceptiu(s) Mascellio. Inscr. Rhen. 845 Acceptia Tasgilla. 857 Acceptius Varusius. add. 2037 Acceptiae Accepta⟨e⟩ ... T. Aelius Viperinus ... coniugi. 1088 (*periit*) Aceptia (*sic*) Aerepta. Corp. III 4433 (*Carnunti*) ⟨P.⟩ Acceptius Victorinus. **Acceptiānus** *cogn.* Corp. III 5071 (*in Norico*) Acceptus Ac⟨cep⟩tiani. 5443 (*ibid.*) Acceptian⟨o⟩. 6493 (*ibid.*) Acceptiano Accepti fil. Corp. III p. 947 (*in tab. cer. Dac., a. 159*) Platorem Acceptianum (*i. q.* Platorem Accepti filium). **Acceptīnus,** -a *cogn.* Corp. III 4795 (*in Norico, periit*) Helvius Accep⟨t⟩inu⟨s⟩(?). Inscr. Rhen. 827 Iulius Victor ... Acceptinae coniugi. **Acceptīnius** *nom. gent.* Inscr. Rhen. 1837 Acceptinius Festinus. **Acceptīlla** *cogn. mul.* Corp. XII 2971 (*inter Ucetiam et Nemausum*) Licinia P. fil. Acceptilla. **Acceptissima** *nom. mul.* Inscr. Murat. † 1819, 5 (*Romae, ex Boldetto*) Acceptissime co⟨g⟩iugi benemerente. *Otto.*

accersibilis, accerso *sim. v. sub* arcessibilis, arcesso.

Acces *indecl.*, עַכֵּס, *nom. vir. hebr.* Vvlg. II reg. 23, 26 (Ἴσκα). I par. 27, 9 (Ἐκκής). *Lommatzsch.*

Acces *nom. vir. Hispanum.* Corp. II 5763 (*Pallantiae, a. u. c. 752*) Acces Licirni (*sc. filius*) tesseram hospitalem fecit cum civitate Palantina. *Otto.*

accessa, -ae *f. v.* accedere. *i. q. accessus maris.* Consvl. Ital. chron. min. I p. 295 ad a. 365: his cons. maris actessa (*sic*) et accessa fuit XII kl. Augustas (*sic Vind. prior.*, maris accessa recessa fecit per omne litus *Vind. post.*) (*cf.* Consvl. Const. chron. min. I p. 240 mare ultra terminos suos egressum est). Itin. Burd. p. 3, 8 fluvius Garonna per quem facit mare Oceanum accessa et recessa per leugas plus minus centum. Anton. 41 culfus exit de pelago, qui accessa recessa habet. Serv. auct. Aen. 1, 246 tanta est in illis locis accessa quae dicitur maris, ut per ora Timavi id est usque ad initium fontis mare accedat. *ibid.* constat ... et in illo loco accessa⟨m⟩ maris usque ad montem pervenire et per omne litus Venetiarum mare certis horis et accedere per infinitum et recedere. Gloss. III 599, 34 accessa deceroma *corrupte.* *Usener, Götternamen p. 374.*

accessibilis, -e *adi. ab* accedere, accessum. Gloss. II 319, 14 εὐπρόσιτος accessibilis. *proprie:* Cassiod. hist. 6, 32 sublatis ... ianuis ecclesiae maioris fit cunctis accessibile sanctuarium. *translate:* Tert. Prax. 15 a se novissime visum *Christum* per accessibilem utique lucem (*cf.* Vvlg. I Tim. 6, 16 lucem inhabitat inaccessibilem). Avg. epist. 137, 18 modus ... dicendi *in S. Scriptura* ... omnibus accessibilis, quamvis paucissimis penetrabilis. Cassiod. hist. 2, 23 clementiam accessibilem suis fallaciis. Novell. Iust. 105 praef.: quatenus omnibus ... bonis viris existat accessibilis (βατή) *consularis dignitas.* *adv.* **accessibiliter** *i. per accidentiam.* Clavdian. Mam. anim. 27, 13 quod illic (*in deo*) substantialiter, hic (*in homine*) accessibiliter *virtus est.* *cf.* 35, 2. 28, 12 essentialiter, non accessibiliter.

accessibilitās, -ātis *f.* Tert. Prax. 15 contraria ... filio adscriberemus, mortalitatem, accessibilitatem (*opp.* immortalitatem, lucem inaccessibilem). *V.*

accessio, -ōnis *f.* Gloss. accessio εἰσβολή. *apud* Macr. accessio *idem valet atque* progressio, *cf.* accedere *p. 253, 58.* *Wölfflin, Archiv 9 (1896) 126.* accessio, *licet antiquius sit verbum, non tam firme lateve servavit proprium sensum quam* accessus: *in capitibus I II saepius invenitur* accessus, *de facultate non dicitur nisi* accessus, *de morbis longe usitatius* accessio, *item de incremento.*

I *de motu hominum, cf.* accessus *I:* Plavt. Truc. 258 quid tibi ad hasce accessio aedis est prope? Trin. 709 quid tibi interpellatio aut in consilium huc accessio est? Avg. c. Secund. p. 933, 24 Vind. nihil noceret cuius libet corruptoris accessio. c. Pelag. 3, 7, 19 sicut possumus dicere perfectum esse viatorem, cuius bene promovetur accessio, quamvis non perficiatur intentio, nisi fuerit facta perventio. Macr. somn. 1, 6, 81 septem motibus omne corpus agitatur: aut enim accessio est aut recessio aut in laevam dextramve deflexio aut sursum quis seu deorsum movetur aut in orbem rotatur.

II *de motu rerum, cf.* accessus *II:* Macr. somn. 1, 12, 1 in utraque (*porta*) obviante solstitio ulterius solis inhibetur accessio, et fit ei regressus ad zonae viam. 1, 17, 10 quo se tendat accessio *caeli.* 1, 18, 4 *stellas erraticas* moveri sua quoque accessione. *ibid.* 8 a Tauro in Arietem recta ... accessione prodirent. 2, 9, 3 ex ipsa aquarum collisione nascetur illa famosa oceani accessio pariter et recessio.

III Gloss. II 310, 47 ἐπισημασία ἡ ἐπὶ πυρετῷ accessio. II 12, 56

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

accessiones ἐπίληψις ἐπισημασία. CASS. FEL. 55 p. 142 accessiones, quas Graeci episemasias vocant. GLOSS. V 268, 55 accessio febris accidit. *cf.* accessus *p. 288, 57.* CELS. 2, 8 accessiones huius morbi (SEN. dial. 5, 33, 3). 2, 10 febris accessio. 2, 4 *febres* per accessiones increscant. 2, 17 recessit accessio. 3, 20 ea (*accessio*) decessit. 3, 3 aliae *febres* diem noctemque accessione et decessione implent. 3, 8 accessiones decessionesque. 3, 12 *opp.* sub decessu febris. 3, 3 accessiones remissionesque. 3, 7, 2 inclinata iam accessione. CELS. 2 *et* 3 *sim. saepe recurrunt.* SEN. dial. 5, 3, 4 in quas (*vires*) aegrum morbus et accessio erexit. nat. 6, 18, 6 cum frigore *spiritus* inhibetur aut sub accessionem cursu suo deicitur. epist. 72, 6 sanitatis loco est levior accessio. 85, 12 minima ... accessio. SCRIB. LARG. 99 ex longo intervallo accessionibus vexabuntur (*opp.* in remissione dolorum). 170 ante accessionem febrium. PLIN. nat. 27, 114 in febribus ante accessiones (32, 114). 23, 50 *opp.* in remissione. *saepe* accessio *hoc sensu apud* PLIN. *in libris* 20—32 *legitur.* SVET. Vesp. 23 prima ... morbi accessione. GARG. MART. 4 tria ... grana tertianas excludere, ante accessionem si fuerint devorata. HEGES. 5, 8, 2 remissior erat exteriorum morborum accessio. AVG. conf. 6, 1, 1 quasi per accessionem, quam criticam medici vocant. SORAN. 2, 30 (83) in accessione si dolor minus fuerit. 2, 23 (74) habet ... haec valitudo accessiones et dialimmata. 2, 1 (11). MARC. med. 20, 128 periodicis febribus qui laborant, id est accessionibus diurnis et nocturnis. PS. APVL. 1, 19 sub accessionem. PLAC. med. 16, 13 caprae lac ... leviores facit accessiones. DIOSC. 4, 4 ante una hora accessionis. CASSIAN. inst. 10, 1 aestus accessionum. CAEL. AVR. acut. 2, 29, 159 declinante accessione. *ibid.* augmenti ... atque accessionis tempore. 2, 10, 63 in statu accessionis. 2, 36, 189 in statu totius passionis atque temporalis accessionis. 3, 17, 147 cum statum sumpserit accessio. 2, 5, 24 in declinatione et accessione vel dimissione. CASS. FEL. 77 p. 187 quae in accessione senserint, dimissionis tempore recordentur. ORIBAS. syn. 6, 3 quanto increscunt et antecedunt accessiones. 8, 8 *opp.* in declinatione. *in imagine*: SEN. benef. 2, 14, 3 accessio illa quae animum inflammabat. AVG. in psalm. 43, 20 (Migne 36, 490) venit accessio temptationis.

IV GLOSS. II 13, 3 accessio προσθήκη. *ibid.* 10 accessiones προσθῆκαι. *cf.* accessus *IV.* **1** *actus accedendi*: CIC. fin. 3, 45 recta igitur effectio ... crescendi accessionem nullam habet. 1, 51 quae autem tanta ex improbis factis ad minuendas vitae molestias accessio potest fieri quanta ad augendas? *ibid.* 55 fieri tamen permagna accessio *dolendi* potest. Tusc. 4, 40. *ibid.* 3, 69 paucis annis magna accessio *philosophiae* facta esset. Tim. 18 neque enim ulla decessio fieri poterat neque accessio, nec vero erat unde. fin. 3, 34 ipsum bonum non accessione neque crescendo ... appellamus bonum. epist. 2, 1, 2 tibi accessiones fient et fortunae et dignitatis. 2, 11, 1 non tam accessio *famae* quaerenda. 7, 6, 1 est accessio commendationis. PLANC. Cic. epist. 10, 9, 1 in dies vero meritorum meorum fieri accessiones. *ibid.* 18, 3 magnam ... hostes accessionem sibi fecisse, si quas copias a Lepido abstraxissent. CIC. epist. 13, 18, 2 tantum velim addas, quantum ex nostro amore accessionis fieri potest. *ibid.* 22, 1 mea commendatione aliquid accessionis fore. BELL. Alex. 48, 1 magnas odii sui fecerat accessiones. NEP. Att. 14, 2 tanta pecuniae facta esset accessio. LIV. 39, 28, 2 non quia magna accessio ea regni futura esset (*si civitates ad regnum adicerentur*). 44, 11, 1 virium accessione animus crevit praetori. SEN. contr. 2, 7 (15), 1 in accessionem patrimoni peregrinando. VELL. 2, 130, 5 *feminae* potentiam nemo sensit nisi aut levatione periculi aut accessione dignitatis. VAL. MAX. 5, 10, 3 calamitatis. 9, 8, 3 indignitationis. SEN. dial. 3, 1, 6 novae feritatis accessio. 3, 13, 2 ullius boni. 6, 18, 2 lunae successionem ... accessionibus damnisque mutabilem. benef. 4, 40, 5 ille non erit sensurus ullam accessionem recepto eo, quo reddito mihi multum abscessurum erit. nat. 4, 2, 21 *Nilo* aequalis accessio est. epist. 66, 9 honestum quoque nullam accessionem recipit ... crescere posse inperfectae rei signum est. 66, 47 ulteriorem doloris accessionem. PLIN. nat. 18, 221 horae nunc in omni accessione (*lucis vel noctis*) aequinoctiales, non cuiuscumque diei significantur. QVINT. decl. 361 p. 393 meae pecuniae accessio ad me pertinet. ... an iacturam debeo sentire, accessionem non debeo? ALF. dig. 39, 3, 24, 3 lacus cum aut crescerent aut decrescerent, numquam neque accessionem neque decessionem in eos vicinis facere licet. VLP. dig. 50, 16, 178, 1 'hereditas' iuris nomen est, quod et accessionem et decessionem in se recipit. 10, 3, 6, 5 et accessionem et decessionem hoc iudicium accipere. POMP. dig. 15, 2, 3 et accessionem et decessionem quasi peculii recipiendam. IAV. dig. 40, 7, 28, 1 cum peculium et accessionem et decessionem habeat. CHALC. transl. 33 caloris accessione vel contra frigoris. SYMM. epist. 1, 20, 3 accessiones frigorum. PALLAD. 4, 11, 3 laborum ... accessio. HIL. in psalm. 2, 25 non ... cum divinitatis decessione fit humilitatis accessio. AMM. 22, 2, 5 accessione opum et virium (AVG. civ. 4, 6). MACR. somn. 1, 13, 15 non est praecipitandus vitae finis cum adhuc proficiendi (*ad perfectionem*) esse possit accessio. CIC. rep. 2, 37 quanta in singulos reges rerum bonarum ... fiat accessio. HIL. in psalm. 118 Koph 7 p. 526 quanta ... fit in sanctos iniuriae accessio, tanta fit ex dei lege decessio. accessiones facere (*progressus facere*) *in formulam abiit*: BELL. Alex. 22, 1 *milites* magnas accessiones fecerint in operibus hostium expugnandis. *cf. p. 285, 47 et 51.*

2 *persona vel res quae accedit. de hominibus*: CIC. Pis. 84 tibi etiam accessio fuit ad necem Platoris Pleuratus eius comes quem necasti. LIV. 7, 30, 6 Campani ... accessio bonis rebus vestris in amicitiam venimus vestram. 30, 12, 22 utrius regum duorum fortunae accessio Sophonisba esset. 38, 54, 10 nisi ... frater insuper accessio invidiae mactetur. 45, 7, 2 Syphax ... accessio Punici belli fuerat (*ibid.* 39, 3 *et* 7). 45, 26, 7 duorum hominum noxae civitatem accessionem facitis. SEN. suas. 7, 6, 7 Lepidus ... alienae semper dementiae accessio ... est. VAL. MAX. 5, 7, 1 nec accessio gloriosae illius pompae (*triumphator*), sed auctor spectatus est. 9, 1 ext. 5 Ptolomaeus rex accessio vitiorum suorum vixit. SEN. dial. 6, 26, 7 ipsae (*animae*) parva ruinae ingentis accessio in antiqua elementa vertemur. epist. 87, 18 *domini* accessiones illorum (*patrimoniorum*) et appendices sunt. PLIN. nat. 29, 11 nullo idem censente, ne videatur accessio alterius. PS. QVINT. decl. 9, 20 ille quidem (*Terentius*), maioris momenti accessio, publicam senserat felicitatem. TAC. hist. 3, 13 octo nimirum legiones unius classis accessionem fore. FLOR. 1, 25 (2, 9, 4) Aetoli belli accessio fuerunt. 1, 36 (3, 1, 16) Bocchus ... alienae cladis accessio fieri. 1, 41 (3, 6, 7) Cilix ... Mithridaticae provinciae factus accessio. MIN. FEL. 24, 2 fieri malunt alieni erroris accessio. CORP. VI act. Arv. a. 120 v. 47 cum calator accessio sit sacerdotis. HIL. in psalm. 67, 20 per populi credentis accessionem benedictionis multiplicatur augeturque confessio. *de rebus*: *res, ad quam accessio accedit, adnexa est per praepositionem* ad *vel dativo significata est*: CIC. orat. 124 quanta ad rem, tanta ad orationem fiat accessio. Pis. 91 cum tibi ad pristinas cladis accessio fuisset Aetoliae ... interitus. fin. 4, 67 ad id (*summum bonum*) ecquaenam fieri possit accessio. Tim. 44 ad corpora tum accessio fieret, tum abscessio (ὁπότε ... τὸ μὲν πρόσιοι, τὸ δ' ἄπιοι τοῦ σώματος). Att. 12, 23, 2 ad maximas aegritudines 16, 16, 3 ad paternas ... necessitudines magnam attulit accessionem tua voluntas. LIV. 36, 7, 6 quae (*vires Philippi*) non accessio tantum ad Romanum esse bellum ... potuerint. LIV. 31, 7, 9 minima accessio ... Epirus regno ... fuit. QVINT. inst. 11, 2, 41 cotidie adicere singulos versus, quorum accessio labori sensum incrementi non adferat. *genetivus rei, quae additur, aut eius, ad quam* accessio *accedit, appositus est* (*hic illic etiam subintellegendus*): CIC. fin. 4, 30 momentum aliquod habeat ad iucundum accessio *unius mensis.* 3, 45 *interit* in divitiis Croesi teruncii accessio. Lael. 11 paucorum annorum (SEN. dial. 10, 11, 1). fin. 5, 71 accessiones bonorum. off. 1, 138 hanc (*domum*) Scaurus demolitus accessionem adiunxit aedibus. div. 2, 36 haec decessio capitis aut accessio subitone fieri potest? nat. 1, 105 neque deficiat umquam ex infinitis corporibus similium accessio. off. 3, 12 eorum (*utilium rerum*) neque accessione meliorem vitam fieri nec decessione peiorem. fin. 3, 30 mancam fore putaverunt sine aliqua accessione virtutem. LIV. 30, 40, 3 quae parva bene gestae rei accessio erat. SEN. contr. 7 praef. 2 non omnis quaestio per numeros suos implenda est? ... sed tamquam accessio non tamquam summa (*quaestio pars tantum controversiae habenda est.*). VAL. MAX. 8, 7 ext. 8 quantula Socrati accessio illa futura scientia erat? SEN. dial. 7, 9, 2 voluptas ... virtutis accessio. 8, 7, 2 propositum ... an propositi alterius accessio. benef. 4, 1, 3 inter accessiones numerabis. nat. 3, 4 accessionem fluminum maria non sentiant. 6, 8, 5 sive caput illa (*vis fluminis*) sive accessio est Nili. epist. 87, 18 fiscus tanti est, quantum habet: immo in accessionem eius venit, quod habet. dial. 11, 7, 5 *nominibus* in accessionem validioris *nominis* conversis. epist. 89, 11 eum (*locum*) accessionem esse naturalis partis existimant. 116, 3 *voluptatis* accessio. *etiam stoicorum* ἀδιάφορα SEN. epist. 66, 25 *et* 35. 92, 24 accessiones *vocantur.* PS. QVINT. decl. 9, 15 pars haec causae, quae confessione longi silentii absoluta hodie in accessionem criminis alterius deducitur, potest apud vos impetrare veniam. GELL. 18, 1, 14 virtus ... non accessio neque supplementum. TERT. anim. 25 valetudo *est* animae accessio. *ibid.* 18 ceterum accessioni deputandum, quod aut deus postea aut diabolus adspirarit. ieiun. 7 laetitia accessio saginae. adv. Marc. 1, 22 natura bonus et non accessione. SOL. 2, 25 auctus ... Padus aquarum accessione triginta flumina in Adriaticum defert mare. IVST. 6, 1, 1 accessione Atheniensium opum vires duplicatas. HIL. in psalm. 52, 4 *versus* inferius etiam cum accessione subiectus est. 68, 25 non proprietas interior ..., sed exterior accessio. SYMM. epist. 6, 14, 2 novae frugis accessio. AMBR. Iob 2, 5, 18 *granum* quod cecidit et resurrexit plurimorum fructuum accessione cumulatum. AVG. c. Iul. 1, 5, 16 (Migne 44, 650) si autem accessit *malitia* ... et principium accessionis non substantiam habuit, sed voluntatem. SALV. gub. 4, 31 illos (*divites*) ut decessio etiam minimarum functionum locupletaret, istos (*pauperes*) ut accessio maximarum adfligeret. CLAVDIAN. MAM. 28, 13 adfectio accessio *animi* est (*non ad substantiam animi pertinet*). *proprie in argumentatione philosopha*: CIC. ac. 2, 112 diceret ... neque adderet illam magnam accessionem. fin. 2, 42 qui ad virtutem adiungunt ... vacuitatem doloris ..., accessione utuntur non ita probabili. 2, 35 tres *fines sunt*, in quibus honestas cum aliqua accessione. *in re pecuniaria*: CATO agr. 144 accessiones in M. ∞CC accedent oleae salsae M. V, olei puri P. VIIII. CIC. Cluent. 87 quadraginta istorum accessio milium.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Verr. 4, 118 in vendundis decumis nummorum faciebat accessiones ad singulas decumas. *ibid.* 83 quas (*decumas*) cum addixisset eidem ... tritici mod. V̄ et accessionem ascripsisset HS MD. *cf. ibid.* 76. 116. 117 *et* 3, 133. Rab. Post. 30 utrum accessionem decumae, ut nostri facere coactores solent in centesima, an decessionem de summa fecerit. *ibid.* 31. COLVM. 1, 7, 2 in ... lignis et ceteris parvis accessionibus exigendis. SEN. epist. 97, 5 non vacat de pretio queri, plus in accessionibus fuit. PLIN. nat. 34, 11 accessio candelabri talis fuit ... iussu praeconis ... fullo gibber ... emente id Gegania. 33, 5 aurum iam accessio est. CORP. IV suppl. 1, XXIII 12 arbitria s⟨estertio⟩s viginti et acc⟨e⟩ss⟨ione⟩s HS XIII (*cf. adn.*). SCHOL. Pers. 2, 50 decepta exspectatione et spe accessionis quae erat. *apud iuris consultos proprie* accessio *opponitur principali rei*: GAIVS inst. 3, 126 horum obligatio accessio est principalis obligationis, nec plus in accessione esse potest, quam in principali re. PAVL. sent. 3, 6, 22 accessio ab alluvione ad fructuarium fundum, quia fructus fundi non est, non pertinet. POMP. dig. 41, 1, 27, 2 si neutra (*pars*) alteri accessioni est. PAVL. dig. 6, 1, 23, 5 quaecumque aliis iuncta sive adiecta accessionis loco cedunt. EDICT. aed. Vlp. dig. 21, 1, 25, 9 quanta pecunia pro eo homine soluta accessionisve nomine data erit. *ibid.* 21, 1, 1, 1 si quas accessiones ipse praestiterit. GAIVS dig. 21, 1, 45 si neque pretium neque accessionem solvat. *temporis*: AFR. dig. 44, 3, 6, 1 convenit ut *servus*, nisi certa die pecunia soluta esset, inemptus esset. quod cum evenerit, quaesitum est, quid de accessione tui temporis putares. GAIVS inst. 4, 151 nullam autem propriam possessionem habenti accessio temporis nec datur nec dari potest. *possessionis*: SCAEV. dig. 44, 3, 14 de accessionibus possessionum nihil ... definire possumus. PAVL. dig. 41, 4, 2, 16 accessio possessionis. *negotiationis*: VLP. dig. 3, 2, 4, 2 sive autem principaliter hoc negotium gerat, sive alterius negotiationis accessione utatur. *cf. PW. I 139.*

synonyma (*cf.* accessus): *ad III*: augmentum. *ad IV 1*: incrementum, crescere. *ad IV 2*: (additamentum), supplementum, appendix. *opposita*: decessio, abscessio. *ad II*: regressus, recessio. *ad III*: remissio, decessus, declinatio, dimissio. *ad IV 1*: levatio, iactura, damnum. *ad IV 2*: summa, principalis res, proprietas interior. *Bickel.*

accessito, -āre. *ab* accedere, accessum. CATO orig. 1 frg. 20 eodem convenae conplures ex agro accessitavere.

accessiuncula, -ae *f. ab* accessio *deminutive.* GLOSS. II 309, 23 ἐπιλημψία ἡ νόσος accensi uncula.

πρόσθετος **accessīvus** GLOSS. II 421, 39.

accessus, -ūs *m. ab* accedere. *verbum inde a* CIC. *non ita rarum crebrescit apud christianos. plur. primum apud* OV. *legitur, saepe apud* AVG. *dat.* accessu: APVL. mund. 34 AMM. 29, 1, 20. *gen. plur. deest. Hey, Archiv 9 (1896) 453. 459. cf.* accessio.

I *actus accedendi, de singulis hominibus, de exercitu, de navibus sim., cf.* accessio *I*: GLOSS. ἐπίβασις, προσέλευσις, προσαγωγή. CIC. Mil. 52 accessum ad urbem nocturnum. Sest. 131 ad urbem accessus ... hominum multitudine et gratulatione florebat. BELL. Afr. 58, 3 accessum hostium aucupabatur. BELL. Hisp. 29, 2 rivus, qui ad eorum accessum summam efficiebat loci iniquitatem. 30, 6. 38, 5 tardabant ab accessu. OV. epist. 10, 64 accessus terra paterna negat. LIV. 28, 7, 1 haud facilis erat in insulam classi accessus. 28, 43, 17 tamquam M. Atilius primo accessu ad Africam offenderit. VITR. 10, 14, 1 testudo ... e qua etiam accessus ad murum potest haberi. FEST. 371 quo itinere habitatores ad suam quisque habitationem habeat accessum. PHAEDR. 2, 1, 10 silvas petivit, homini ut accessum daret. SEN. Med. 188 arcete ... tactu et accessu procul *Medeam.* COLVM. 4, 30, 5 ut sit facilis accessus colentibus. 6, 19, 1 tutus accessus ad pecudem medenti (*cf.* AVG. civ. 3, 23 *animalia* dominorum aversabantur accessum). LVCAN. 3, 424 pavet ipse sacerdos accessus *Phoebi.* 3, 43 obtulit hospita tellus puppibus accessus faciles. PLIN. nat. 12, 33 *planta* difficili accessu propter aculeos. 37, 201 Italia ... accessu cunctarum gentium facili. 19, 176 *hortensiae* accessu mulieris menstrualis flavescunt. 19, 60 qua detur accessus homini scatebrisque decursus. VAL. FL. 4, 27 in arces nunc Iovis accessus *est.* STAT. silv. 2, 1, 196 vestigia iungit accessu tacito. Theb. 12, 438 quis enim accessus ferus hospitis umbrae pelleret? 12, 152 procul usque fugati accessus hominum. QVINT. inst. 12, 10, 37 (*in imagine*) illis facilis per quaelibet vada accessus. FRONT. aq. 124 ne accessu ad reficiendos rivos redemptores ... prohiberentur (VEG. mil. 4, 10 ut aquatoribus liber praestetur accessus *ad aquam*). CORP. IX 5894 (*a. 115*) quod accessum Italiae ... addito . . portu tutiorem navigantibus reddiderit APVL. mund. 34 regiones ... desidia maris pedestri accessu (*dat.*) pervias factas (AVG. civ. 4, 2). TERT. adv. Herm. 45 solo visu et solo accessu (*cf. ibid.* appropinquante) substantias protulisse *deum.* SOL. 5, 3. 29, 5. 15, 22 advenis accessus rarus est. 47, 2 accessum negat. IVST. 2, 8, 2 in accessu hostium. 9, 2, 11 pacatum accessum ad religionem dei petens. NON. 64 pedatu positum pro repetitu vel accessu. HIL. in psalm. 60, 6 ad patrem (AVG. c. Fortun. 16, Vind. 25, 6 p. 93, 13). ITIN. Silv. 20, 12 ibi accessus Romanorum non est. AVR. VICT. epit. 12, 4 ne *Nerva* accessu malevolorum terreretur. OPTATVS 6, 10 accessum prohibent. ZENO Migne 11, 425, 19 non illum accessus infecerat urbium. AMM. 29, 1, 20 erat expositus accessu (*dat.*) insidiantium. AVSON. 334, 240 accessus faciles qua ripa ministrat. HEGES. 1, 16, 4 propiore Magni accessu. 1, 17, 2 sollemni. 2, 10, 4. 4, 1, 1. 4, 3, 3. 5, 23. 5, 34, 2. VVLG. II Macc. 14, 3 ad altare. Rom. 5, 2 habemus accessum per fidem in gratiam (Eph. 2, 18. 3, 12). RVFIN. Iud. 1, 20. AVG. civ. 4, 4 perditorum hominum accessibus. 8, 21 a suo accessu non arceant. 22, 29 *corporis spiritalis.* SVLP. SEV. dial. 2, 12, 7 ne ad se improbis sit liber accessus. MART. CAP. 6, 602 animantum. 6, 614. CANON. 2, 24 ad huiusmodi feminas. CLAVDIAN. MAM. p. 186, 22 *tit.* de accessu et recessu *hominis ad deum.* ENNOD. op. 1 p. 263, 6 ut negaret accessum *callis tuus.* COD. Theod. 1, 15, 10 ei ... in Thebestina civitate accessus (ascessus *cod. Ambr.*) pateat (*opp.* aditus provinciae). COD. Iust. 1, 11, 1 pr. 10, 32, 51 pr. GREG. TVR. Franc. 5, 20 in monasteriis a se longiori accessu (accensu *alii codd.*) remotis. *nota*: DIOM. gramm. I 477, 8 qui iaculentur, ex brevi accessu in extensum passum proferuntur (ἐξ ὀλίγου διαβὰς προφόρῳ ποδὶ) *i. ex ipso corporis statu, qui fit gressum paranti.* *supina aequant*: MELA 2, 66 sinus ... asper accessu. PLIN. nat. 7, 39 noxia accessu. PS. QVINT. decl. 19, 3 tristis accessu. HEGES. 4, 27 v. 3 *et* 24 difficilis accessu *alia.*

translate: CIC. epist. 9, 14, 7 tum accessus a te ad causam facti, tum recessus. APVL. met. 8, 2 cruento facinori quaerebat accessum. PS. BOET. grom. 392, 9 intellegentiae. *de amore*: OV. ars 1, 352 accessus molliet illa tuos. 604 ipsa tibi accessus turba locumque dabit. met. 14, 636 accessus prohibet refugitque viriles. GRATT. 163. *de bestiis*: GRATT. 242 accessus abitusque notare ferarum. COLVM. 8, 3, 6 ne ad aves feles habeant ... accessum. 7, 12, 4 tectus tenebris canis tutiorem accessum habet ad insidiantem. AMM. 25, 6, 2 fremitum accessumque *elephantorum.* LEX Vis. Recc. 8, 4, 23 pecodum. VITA Caes. Arel. 1, 48 ne in loco illo ultra apri accessum habeant. PALLAD. 1, 28, 2 ab aquae prohibeantur accessu *phasiani.*

CIC. nat. 2, 34 bestiis *natura* ... dedit ... cum quodam adpetitu accessum ad res salutares, a pestiferis recessum.

II *de rebus, cf.* accessio *II*: *de sideribus*: CIC. de orat. 3, 178 ut luna accessu et recessu ⟨suo⟩ solis lumen accipiat. nat. 2, 50. 2, 49. 2, 19 solis accessus discessusque (AVG. civ. 5, 6 solaribus accessibus et decessibus). div. 2, 89 accessu stellarum et recessu. PLIN. nat. 2, 106 errantium. APVL. mund. 13. LACT. ira 13, 4 sol ... tum abscessu longius ad meridiem, tum accessu propius ad septentrionem hiemis et aestatis vicissitudines facit. inst. 2, 5, 18. *de ventis, solis luce*: VERG. Aen. 3, 570 portus ab accessu ventorum immotus. GARG. MART. pom. 2, 2 ut accessum neque sol neque ventus inveniat. APIC. 1, 17 ubi sol accessum non habet. *de maris motu continuo*: CIC. nat. deor. 3, 24 *aestuum* certis temporibus vel accessu vel recessu. MELA 3, 1 alternis accessibus. 3, 21 oceani exaestuantis accessibus. 3, 55 ob alternos accessus recursusque pelagi. APVL. mund. 19 menstruis cursibus lunae detrimenta et accessus fretorum atque aestuum deprehenduntur (*cf. sub IV*). IREN. 2, 28, 2. ITIN. Euch. 127, 8 alternante aquarum accessu. HIL. in psalm. 144, 15 non mare in accessus ac decessus movisse *deum.* *de motu aquarum inexpectato*: SEN. nat. 6, 7, 6 multa quae procul a mari fuerant, subito eius accessu vapulaverunt. PLIN. nat. 2, 173 oceanus ... vicino accessu interna maria adlatrat. SOLIN. 2, 21 accessum insinuati freti recipit *Italia.* *de variis rebus*: OV. Pont. 2, 2, 41 da ... accessum lacrimis. GRATT. 410 in primo accessu tristis medicina. SEN. dial. 5, 1, 5 alia *vitia* accessus lenes habent et incrementa fallentia. 12, 8, 1 *tristitia* nullum ... ad te invenit accessum. epist. 30, 9 mortis. 70, 27 fati varios esse accessus. 82, 16 ut conspectum eius (*mortis*) accessumque patiatur *animus.* PLIN. nat. 28, 46 accessu febrium (*cf. sub* accessio *III.* SVLP. SEV. Mart. 19, 1 ardoris. ORIBAS. syn. 6, 16). GELL. 4, 2, 13 morbum et vitium distare, quod vitium perpetuum sit, morbus cum accessu decessuque sit. SIRIC. epist. 1, 13 adolescentiae (CANON. 29, 9). AVG. epist. 166, 3 nullius rei. serm. 356, 3 legitimae aetatis. MACR. somn. 1, 12, 13 luminosi corporis. THEOD. PRISC. log. 18 crassioris aeris (*lectio non certa*). *cf.* CAEL. AVR. acut. 2, 37, 192 miti accessu *aeris.* SALV. gub. 1, 43 accessus et decessus humanorum corporum. ENNOD. op. 3 (p. 365, 1). 7 (p. 413, 19).

III *facultas, occasio accedendi* (*non sic* accessio): *cf.* GLOSS. V 484, 13 sub accessu: qui potest accedi. CIC. ad Q. fr. 1, 1, 25 nullius inopiam ... non modo illo populari accessu ac tribunali, sed ne domo quidem ... esse exclusam tuo. BELL. Alex. 30, 5 liberum accessum habere. 38, 3 facillimum. BELL. Hisp. 38, 3 erat accessus loci difficilis. BELL. Afr. 5 difficilis ad oppugnandum erat accessus (ascensus *Ashb.*). VITR. 1, 5, 6 FRONT. strat. 3, 15, 5. GRATT. 334 accessus et agendi tempora belli. SEN. clem. 1, 13, 4 sermone adfabilis, aditu (aduti *codd.*) accessuque facilis. STAT. silv. 5, 1, 19 cum ... miseram ... accessus ad aurem coniugis orbati *erat.* Theb. 5, 732 placidas ... accessus (-it *Put.*) ad aures *est* (AVG. epist. 220, 1). GELL. 16, 5, 3 per quem (*locum*) a via aditus accessusque ad aedis est. CORP. VI 11027 quem (*Hermetem*) veto ... aditum ambitum ne ullum accessum habeat in hoc monumento. X 1579 is accessus iusque esto per ianuas itineraque eius agri. HYG. grom. p. 134, 7 de via et actu et itinere et ambitu et accessu ... moventur contentiones. HEGES. 1, 30, 9 impossibili. VICT. VIT. 1, 50 interdicitur ei prodeundi accessus. 3, 33.

praecipue corporaliter via, qua acceditur, cf. aditus: VARRO rust. 3, 5, 12 accessus semita in tholum. BELL. Alex. 26, 2 tota Aegyp-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tus maritumo accessu Pharo ... munita. VERG. Aen. 8, 228 omnemque accessum lustrans *Hercules*. LIV. 44, 28, 13 propius urbem lembi accessuque commodiore cum exposuissent armatos (*cf.* GLOSS. III 29, 25 ὅρμος). 29, 27, 9 alium ... navibus accessum petere. MANIL. 2, 50 (*in imagine*) omnis ad accessus Heliconis semita trita est. PLIN. nat. 6, 39 oram ... accessu carere. 35, 117 nobiles palustri accessu villae. PS. QVINT. decl. 6, 10 (*in imagine*) angustus *humanitati*. FRONT. strat. 3, 9, 9 castellum, in quod duo omnino erant accessus. SVET. Iul. 58 portus et navigationem et accessum ad insulam explorasset (FLOR. 1, 12, 4. 1, 28, 4 AMM. 27, 10, 7). MARC. dig. 8, 2, 10 usu fructu loci legato etiam accessus dandus est (*ibid.* praestare). HERM. vulg. sim 9, 12 porta vero filius dei est, qui solus est accessus (εἴσοδος, *Pal.* introitus) ad dominum. CYPR. cath. ecl. 1 inimicus (*diabolus*) ... occultis accessibus serpit. SOLIN. 2, 48 nidos ... bifori accessu. 32, 43 Alexandria insidioso accessu aditur. AMM. 22, 16, 9 fallacibus *litoris*. 24, 4, 10 undique discissis rupibus. CORP. V 3072 ut habeat ea area et a latere accessum suum. HEGES. 3, 9, 5 unus ad urbem accessus arduo ascensu patebat. 4, 1, 1. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 16 in accessu *stomachi* tumor. *nota singularia*: VITR. 10, 13, 8 de accessu quae ἐπιβάθρα graece dicitur, *genus machinae*. LIBER generat. 34, 10 ubi est accessus (παρεμβολή) Absarus *i. castellum*.

IV *i. q. additio, adiectio, cf. sub* accedere *p. 264, 81 et* accessio *IV*: SEN. nat. 3, 27, 10 mare ... auctum fluminum accessu. MELA 2, 79 *Rhodanus* accessu ... aliorum amnium iam grandis. PLIN. nat. 2, 166 quare tot fluminum cotidiano accessu maria non crescant. APVL. Plat. 1, 15 ut retenta *esculenta* ... utilitatem sui accessu (ac sensum *sim. pars codd.*) animantibus exhiberent. TER. MAVR. 1104 syllaba ... temporis accessu ... reddita longa. 1115. CHALC. comm. 313 quod augetur accessu magnitudinis crescit. 208 aetatis ... accessu (CORP. VI 1759 *a. 389* AVG. civ. 22, 14 tit. 22, 24 conf. 1, 7 epist. 147, 2). SERV. Aen. 11, 463 licet in his rebus accessu temporis ducum varietas semper mutaverit ... disciplinam (9, 279. SIRIC. epist. 1, 10, 14 temporum. AVG. civ. 22, 14 LEO M. sacr. 29, 6 p. 121 AVELL. p. 737, 10 CANON. 29, 10 CASSIOD. var. 11, 1, 5. 12, 25, 6). AVR. VICT. Caes. 21, 4 aucta urbs magno accessu viae novae. POMP. gramm. 5, 267, 1 quia illud, quod minus dictum erat, accessu huius expletur. HILARIAN. de die paschae (Migne 13, 1111) 9 per accessus quattuor annorum efficiens assem. AMM. 15, 5, 25 virium. SYMM. epist. 10, 46, 1 senatorum novorum. AMBR. hexam. 4, 7, 30 dierum. AVG. civ. 5, 7 accessibus modicis. 10, 14 eruditio .. temporum tamquam aetatum profecit accessibus. 13, 10 pari motu nec diverso ... accessu *temporis*. 18, 54 credentium. MART. CAP. 1, 81 puellam accessibus gratulantem. 2, 122 vers. COD. Theod. 6, 35, 7 (*a. 367*) splendoris. LEO M. sacr. 43 p. 153 devotionis. SALV. eccl. 1, 4 ecclesia ... accessu relabens. ALC. AV. c. Eut. 2 p. 29, 7 *Christum* cum accessu corporis revertentem *in caelum*. BOET. trin. 5 (p. 160, 16) servorum.

synonyma: ad I: (aditus). *ad III*: aditus; porta (*p. 289, 12*). *iuxta posita*: tactus (*p. 287, 58*), visus (*p. 287, 75*), conspectus (*p. 288, 56*), sensus, contactus (TERT. carn. Chr. 5), incrementum (*p. 288, 54*).

opposita: ad I: recessus, discessus, decessus, abscessus, recursus; abitus. *ad III*: detrimentum (*cf. p. 288, 45*). *Vollmer.*

Accho *indecl.*, עַכּוֹ, *Ἀκχώ. opp. Palaestinae* VVLG. iud. 1, 31. HIER. nom. hebr. p. 31, 11 Accho usque huc aut hamus vel humilitas eius. sit. et nom. p. 95, 10 Accho quae nunc Ptolomais adpellatur. *eadem* PLIN. nat. 5, 75 Ptolemais quae quondam Acce. NEP. Dat. 5, 1. 5, 5 *accus.* Acen. *Lommatzsch.*

Acci, *aetate posteriore* **Accis,** *opp. Hispaniae conventus Carthaginiensis, pleno nomine* Colonia Iulia Gemella Acci. *Ἄκκι. hodie* Guadix. *cf. Huebner, Corp. II p. 458, PW. I 139.* ITIN. Ant. p. 402 *in via Carthagine Castulonem, et* 404 *in via Castulone Malacam* Acci. *in nummis inde ab Augusti aetate cusis* (*Eckhel I 34*) col(onia) Acci, col(onia) Gem(ella) Acci, col(onia) Iul(ia) Gem(ella) Acci. *sed* CORP. II 3391 (*Acci, a. 147—161*) col(onia) Iul(ia) Gem(ella) Accis. 3392 (*ibid., a. 141—161*) colon⟨ia⟩ Accis. 3393 (*ibid., imperante Severo Alexandro*) col(onia) Iuli⟨a⟩ Gem(ella) Accis. 3394 (*ibid., imperante Carino*) col(onia) Iul(ia) G(emella) Accis. **Accitānus,** -a, -um *adi. et incolarum vocabulum.* PLIN. nat. 3, 25 Carthaginem conveniunt ... ex colonia Accitana Gemellenses et ..., quibus duabus ius Italiae datum. MACR. sat. 1, 19, 5 Accitani etiam, Hispana gens, simulacrum Martis radiis ornatum maxima religione celebrant, Neton vocantes. CORP. II 1692 (*Tucci*) Cr⟨i⟩spina Cr⟨i⟩spi f. ... Accitana *traditur ab uno Vilalta; ceteri habent* Galacitana *et* Calacitana. *Otto.*

Acciānus *v. sub* Acc-.

Acciatus *m. nomen equi.* CORP. VI 10070 (*periit*) *quadrigae* Nicef|oru(s) Aerope|tes Botrocalen|es Acci|at|u(s). *Otto.*

accidentālis, -e *ab* accidens. *quod ad accidens pertinet.* VICTORIN. rhet. p. 211, 40 rem aut substantialem ... aut accidentalem (accidentem, accidens *al.*). AVG. cogn. ver. vit. 19 illa *vocabula* sunt ei (*deo*) secundum se substantialia, ista ... secundum nos ei accidentalia. *cf. ibid.* 3. spir. et anim. 13 habet accidentalia *anima* et ipsa non est. BOET. Porph. B. Migne 64, 118 *ibid.* 129. *adv.* **accidentāliter** BOET. Porph. B. Migne 64, 88 quidquid loco vel tempore natum factumve fuerit, eum locum vel id tempus accidentaliter dicitur habere principium. 99 qualitas ... corpori accidentaliter insita.

accidentia, -ae *f. ab* accidens. GLOSS. II 422, 11 προσκύρωσις. 441, 49 σύμβασις. **1** *impetus* (*cf.* accido *I 2 a γ*): TERT. anim. 11 Adam accidentiam spiritus passus est. cecidit enim ecstasis super illum. **2** *cf.* accidens *I 2*: TERT. anim. 22 animam ... accidenti⟨i⟩s obnoxiam. AMBROSIAST. I Cor. 10, 25 licet ... aliquid pollutum sit per accidentiam. **3** *cf.* accidens *I 3*: TERT. anim. 21 ex mutatione accidentiae, non ex institutione naturae. 52 a nativitate ex accidentia adhaesisse. IVL. VICT. rhet. 4, 3 accidentiam rei dispiciamus. *ibid.* non solum rerum qualitates, sed et personarum inspiciendas per accidentiam suam. AVG. cogn. ver. vit. 38 in proprietate substantiae, abstractis accidentiis colorum. CLAVDIAN. MAM. p. 86 quaecumque illi velle accidentia est, ipsum vero velle substantia (*ibid.* accidens ... substantia). p. 27 iustitiam et misericordiam, quia in homine accidentiae sint, adfectus esse *e. q. s.* p. 29 accidentias deo non obicit. BOET. herm. sec. 4, 10 p. 270 dixit autem communem istis quattuor *propositionibus* accidentiam. *ibid.* hanc his propositionibus accidentiam ... demonstrabo. **4** *cf.* accidens *I 5*: CAEL. AVR. chron. 3, 2, 16 hoc accidentiae genus stomaticam synanchen vocaverunt. ORIBAS. syn. 5, 47 haec fiat accidentia. 7, 51 putredo cotis ex quadam corruptione et laxati corporis accidentia. VICTORIN. rhet. p. 264, 15 ἔκβασις, id est eventus, accidentia (*an* accidens *plur.?*), effectus, casus. *cf.* accedentia.

accido, -cidī, -cidere. [*ab* ad *et* cadere. *Th.*] MART. CAP. 3, 250: d ... transit in c, ut accidit. PRISC. gramm. II 35, 1. 47, 21 haec tamen ipsa consonans in 'ad' praepositione mutatur sequente c ... ut ... 'accido'. QVADRIG. hist. 10ᵇ (Gell. 9, 13, 13) *cod. N* adcidere. SVET. Claud. 10? SEN. suas. 6, 3 accadens genibus [*it.* accadere, *hisp.* acaecer. *M.-L.*] *prisc. lat.* accēdere *v. p. 291, 6 et 42.* BEDA gramm. VII 265, 3 accedit per e ab ambulando, accidit per i ab eventu. *in codd.* accid- *in* acced- *corruptum interdum legimus, v. infra et* accedo. *sed et plane* accedo *confusum est apud infimos scriptores cum hoc verbo, v.* accedo *sub VII et* GRAMM. suppl. p. 64, 26 (accedo *p. 271, 40*). CARM. epigr. 971, 15 accidĕrunt. *de deficiente supino* PRISC. gramm. II 561, 12 *et* 13. *de deficiente passivo* PRISC. gramm. II 432, 16. GLOSS. II 398, 12 παρέ⟨πε⟩ται. 313 ἕπονται (*ad* accedo?). *ab altiore stilo poetarum verbum fere alienum est: invenitur his locis: sensu proprio*: LVCR. 2, 1025. 4, 215. 236. 882. 5, 98. 285. 609, OV. fast. 5, 360, SEN. Phaedr. 585 Tro. 691 VAL. FL. 2, 452; *sensu translato*: CAT. 74, 3. 96, 2, PVBLIL. C 34 G 6, LVCR. 3, 841. 863. 4, 151. 5, 171. 6, 585, VERG. Aen. 12, 593, HOR. epod. 5, 61 sat. 1, 2, 45, OV. epist. 20, 49 trist. 1, 5, 50, PHAEDR. 3 pr. 24. 4, 18, 18, SEN. *5es*, MART. *ter*, IVV. 12, 29; *nullum extat exemplum in appendice Vergiliana et Ovidiana, neque apud* TIB. PROP. LVCAN. PERS. CALP. SIL. STAT. *alios.* *Hey, Archiv 9 (1896) 454—7.*

I ***proprie*:** (*de motu*) **1** *cadere, praecipitari ad sive in aliquid*: **a** *de rebus*: LIV. ANDR. trag. 37 quo Castalia per struices saxeas lapsu accidit. LEX vetus ap. Front. aq. 94 ne quis privatus aliam ⟨aquam⟩ ducat quam quae ex lacu humum accidit (-ced- *cod.*), *ad quod* FRONT.: id est quae ex lacu abundavit; eam nos caducam vocamus. ENN. trag. 206 utinam ne in nemore Pelio securibus caesa accidisset (-ced- *cod. Herbip.*) ... ad terram trabes. VARRO Men. 391 alia traps pronis (*nom.*) in humum accidens proxumae frangit ramos cadens. PLAVT. Rud. 8 etiam alia signa de caelo ad terram accidunt. LVCR. 4, 214 vides ... quam puncto tempore imago aetheris ex oris in terrarum accidat oras. 5, 284 quicquid fulgoris disperit ei (*soli*), quocumque accidit. PLIN. nat. 37, 165 fulgore solis accidente (-ced- *L*). OV. trist. 5, 360 accidere in mensas ut rosa missa solet. PETRON. 60 placentae ... coeperunt effundere crocum et usque ad os (nos *cod.*) molestus umor accidere. SEN. Phaedr. 585 terrae repente corpus exanimum accidit. epist. 117, 7 nihil accidere sine tactu potest. *de telis*: CAES. Gall. 3, 14, 4 ut neque ex inferiore loco satis commode tela adigi possent et missa ab Gallis gravius acciderent. 3, 25, 1 (*β*; -ced- *α*). LIV. 2, 50, 7 tela ab omni parte accidebant (-ced- *codd.*). *tropice*: PLAVT. Pseud. 681 bene ubi quoi scimus consilium accidisse (*i. quasi telum ad scopum pervenisse*), hominem catum eum esse declaramus. TER. Andr. 264 incertumst quid agam :: misera timeo, incertum hoc quorsum accidat (PS. SALL. ad Caes. 2, 11, 4). 885 eodem die istuc verbum vere in te accidit. PAVL. FEST. 296 sors ... quod cuique accidit in sortiendo. **b** *de personis*: ENN. com. 3 mulier lacrimans ... ad genua accidit [trag. 77 *v. sub* accedo]. TER. Hec. 378 ad genua accidit lacrimans misera (DON. accidere est gestu corporis ostendere humilitatem cadentis propter 'ad' quod est 'iuxta' et 'cadere'; SALL. Iug. 14, 17, *quem locum hic subiungit Donatus, v. sub* accedo). CIC. Att. 1, 14, 5 ad pedes omnium singillatim accidente (-ced- *M*) Clodio. LIV. 44, 31, 23 ad preces ... effusus, genibus praetoris accidens. SEN. suas. 6, 3 supplex accadens genibus deprecaberis. SEN. Tro. 691 ad genua accido supplex. CVRT. 10, 5, 24 accidentes genibus suis neptem nepotemque. TAC. hist. 3, 38 ann. 15, 53. SVET. Iul. 20 ad genua sibi (Claud. 10). ENN. trag. 371 quanto e loco ... quibus de rebus lapsa fortuna accidat (occidat *Ribb.*). PLAVT. Poen. 484 *homines volatici* tam crebri ad terram accidebant quam pira. SEN. apocol. 7 vers. 2 hoc ne peremptus stipite ad terram accidas. **2** *celerius vel vehementius accedere*: **a** *de rebus*: **α** *ad aures* (*audiri*): ACC. trag. 449 eliminor clamore, simul ac nota vox ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

auris accidit. PLAVT. Stich. 88 mihi paternae vocis sonitus auris accidit *cf.* LVCR. 4,568. VAL. FL. 2,452 vox accidit aures (*cod.*; attigit *edd.*). CARM. epigr. 227,3 (*a. 136*) meas quoque auris Memnonis vox accidit. CIC. de orat. 3,29 quid iucundius auribus nostris unquam accidit huius oratione? Sest. 107 nihil ... tam populare ad populi R. auris. Vatin. 4. LVCR. 2,1024 nova res molitur ad auris accedere (*sic codd.*). LIV. 8,24,11 '... vocaris' inquit. quod ubi ad aures accidit regis. 26,40,9 clamor. 24,46,5 lentior ... aequaliorque accidens (-ced- *P*) auribus *sonitus imbris.* QVINT. inst. 12,10,75 exquisitius dictum accidit auribus imperitorum. TAC. ann. 15,67 nihil gravius auribus Neronis. PLIN. paneg. 92 maior ... clamor. FRONTO p. 73,6 N. quae ad aures prius accidunt. 173,23. TER. MAVR. 1922 auribus ... novitas inopina. RVT. rhet. 1,17 *schema* vehementer iucundum auribus accidere (-ced- *codd.*) consuevit. PRISC. gramm. II 5,2 vocem esse aerem tenuissimum ictum vel suum sensibile aurium, id est quod proprie auribus accidit. PACVV. trag. 34 nihilne ad te de iudicio armorum accidit. LIV. 10,41,7 consul ... clamitans ... ita ut vox etiam ad hostes accideret. 21,10,12 ablegandum eo unde nec ad nos nomen famaque eius accidere (-ced- *codd.*) posset. TER. Hec. 362 *v. sub β.* LIV. 27,50,6 civitati fama ... accidit ... venisse.

TAC. ann. 4,70 quo verba acciderent *clamitantis Sabini.* LIV. 10,5,2 accidens clamor ab increscente certamine. 10,43,11 utrimque. 27,15,16 unde maxime terribilis accidebat (-ced- *P*) sonus. *ibid.* 17 inde nulla accidebat (-ced- *P*) vox. 29,6,13 clamor. 28,7,10 fama. CVRT. 4,4,6 suorum clamore audito Alexander classem litori, a quo fremitus acciderant, admovit. TAC. hist. 4,29 unde clamor acciderat.

LIV. 4,33,9 clamor deinde accidit novus (8,39,4 *al.*). 21,61,1 priusquam ... cladis fama accideret. 27,29,7 fama accidit classem ... adventare. *β ad alios sensus*: CIC. Verr. 5,2 nihil quod ad oculos animumque acciderit. PETRON. 105 ut notae ... litterarum ... ad oculos legentium acciderent (-ced- *cod.*). FRONTO p. 74,23 N. imago ... ad oculos meos. LVCR. 4,235 in luci quae poterit res accidere ad speciem quadrata nisi eius imago? HIRT. Gall. 8,8,4 ne maioris multitudinis species accidere hostibus posset. CIC. Att. 3,20,3 quicquam ... accidisse ad animum tuum. LVCR. 4,881 animo nostro primum simulacra meandi accidere atque animum pulsare. 5,97 res nova ... menti accidat exitium caeli ... futurum. PLAVT. Amph. 171 quodcumque homini accidit libere, posse retur. ACC. trag. 30 quae in vita usurpant homines, ea si cui in somno accidunt. SEN. dial. 9,1,4 dicam quae accidant mihi: tu morbo nomen invenies. 6,3,2 levius (lenius *al.*) accidunt familiaria, ex insolito formido maior est.

γ ad rem (*c. acc.*): LVCR. 5,608 segetes stipulamque videmus accedere (*sic A; de est B; cf. Munro ad h. l.*) ex una scintilla incendia passim. SEN. nat. 6,24,4 terras ... spiritus extrinsecus accidens quassat. **b** *de personis*: SALL. Iug. 88,6 *Bocchus* quo improvisus gravior accideret (-ced- *al.*). 107,6 profecti quia de improviso acciderant *Volux et Sulla.* hist. 2,87 C, 17 iuniores ... uti quisque acciderat ... maximo clamore tumultum faciunt.

II ***translate*:** GLOSS. συμβαίνω, συμβαίνει, evenit. **A** *fieri, existere, evenire, nasci, sine opera consiliove eius qui patitur*: PLAVT. Most. 197 insperata accidunt magis saepe quam quae speres. *itaque maxime de novis et inopinatis, cf.* CIC. Verr. 3,69 Tusc. 4,37. 5,81 SEN. dial. 7,8,1 QVINT. inst. 9,2,24. *alia infra, praesertim sub c.* PAVL. FEST. 58 casus dicimus ... quae fortuita hominibus accidunt.

1 *subiecta sunt nomina vel nominum vicem obtinentia*: **a** ***mala*:** *passim; itaque* CAPER gramm. VII 98,8 accidere aliquid adversi dicito, contingere aliquid pulchri. AGROEC. *ibid.* 118,22 contingunt bona, accidunt mala, eveniunt utraque (BEDA *ibid.* 264,20 GLOSS. V 260,23). *sed cf.* b. *addito dativo*: TER. Phorm. 250 horum (*sc. incommodorum*: *cf.* 248) nihil quicquam accidet animo novom. quidquid praeter spem eveniet, omne id deputabo esse in lucro *cf.* CIC. Tusc. 3,30. *aliter* animo accidere *v. l. 35. 37.* TER. Hec. 362 quae necopinanti accidunt ..., quae perspexi ... oculis. QVADRIG. hist. 10b,13 flagitium civitati adcidere. HELV. Val. Max. 6,2,8 vidi ... Brutum ... laceratum, querentem id sibi ... crudelitate tua accidisse. CIC. de orat. 2,200 nihil mihi ad existimationem turpius, nihil ad dolorem acerbius accidere posse. 2,56. Verr. 2,70 vivus exustus est; idque illi merito accidisse existimatum est. 6,141 iure. Cat. 4,3 mors forti viro. Tusc. 1,84 ei ... nihil adversi. 4,37. leg. 2,57 quod ... timens ⟨ne⟩ suo corpori posset accidere (*sc. ut reliquiae dissiparentur*). epist. 1,9,5 non ... acerba mihi haec accidebant, quam erant illa grata. 2,16,5 nihil accidet ei (*filio*) separatim a reliquis civibus. 13,7,2 huic municipio calamitates. LVCR. 5,171 cui nil accidit aegri. CAES. Cic. Att. 10,8b,1 mihi gravius abs te nil accidere potest. Gall. 6,34,3 universis ab perterritis ... periculum. SALL. Cat. 51,9 quae belli saevitia esset, quae victis acciderent (LIV. 26,31,7. 42,41,12). NEP. Ages. 6,1 calamitas ... Lacedaemoniis. VERG. Aen. 12,593 accidit haec ... fortuna Latinis, quae ... luctu concussit ... urbem (IVV. 12,29). VAL. MAX. 5,3,2e talia passo ... quae fratri acciderunt, solacio esse potuerunt (SEN. dial. 12,1,4). SEN. dial. 1,1,1 multa bonis viris mala acciderent (7,15,6). *sim. saepe.* benef. 2,14,5 quidquid illi (*hosti*) accidere optant. 110,3 scies plura mala contingere nobis quam accidere (*v. quae sequuntur*). COLVM. 8,17,2 si rabie vexantur, quod huic generi (*sc. muraenis*) ... solet accidere. 9,11,3 incommodum iuniori examini. SCRIB. LARG. 231 indignis multis haec calamitas ex transverso. MART. 2,65,6 (*ironice*:) nollem accidisset hoc tibi, Saleiane (*ut uxorem divitem efferres*). 6,82,11. 7,14,1. QVINT. inst. 1,3,16 multa vapulantibus dictu deformia ... dolore vel metu acciderunt. 10,2,23 hoc solet incommodi accidere iis qui .... TAC. ann. 2,69 *aegritudo* rursum Germanico. 13,3 nihil ... triste rei publicae ab externis. PLIN. epist. 3,17,3 timentem ... quidquid accidere homini potest. 5,1,7. 6,10,6. 8,17,6. paneg. 54 quibuscumque censendi necessitas accidisset. SVET. Nero 42 aliis quoque iam principibus similia accidisse. TERT. nat. 2,12 cataclysmus prioribus *hominibus* accidit. anim. 51 mortem indivisibilem ... indivisibili animae indivisibiliter accidentem. VVLG. exod. 18,8 laborem qui accidisset eis in itinere. num. 5,6 *peccata* quae solent hominibus accidere. act. 20,19 quae mihi acciderunt ex insidiis Iudaeorum. AVG. civ. 1,15 p. 26 urbi accidisse ... calamitatem. 5,20 p. 231 dolor corpori. 9,3 p. 371 perturbationes animo. 13,2 p. 557 de ea morte quae animae ... accidere potest, et ea cui corpus obnoxium est. CLAVDIAN. MAM. 1,21 p. 75,20 corpori adimitur serviendi possibilitas et animo dominandi accidit (*i. iniungitur, existit*) difficultas. CIC. Verr. 2,4 neque tanta fortunis omnium potest pernicies accidere. SEN. epist. 7,7 quid tu accidere his moribus credis in quos publice factus est impetus? COLVM. 11,2,67 immaturis uvis ... eadem. QVINT. inst. 8,3,47 scripto ... id (*vitium*) accidit. CAEL. AVR. acut. 3,18,176 *passio* solet accidere aetatibus mediis. *absolute*: QVADRIG. hist. 41 ne quid eius modi, si accidisset, nostro consilio civitates putarent factum (*sc. interfectionem Pyrrhi*). CIC. inv. 1,22 quae incommoda acciderint ... quae instent difficultates (2,26). 2,101 calamitatis ... quae non culpa, sed vi maiore ... acciderit. Pis. 46 illud (*sc. ut exercitum amitteretis*) ... accidit praeter optatum meum, sed valde ex voluntate. Tusc. 3,34 posse accidere *adversos casus* diu cogitavit. Font. 43 Manil. 10. p. red. 1,15 vos ... eloquentia, quod in multis saepe accidit, ... decepit. Sest. 143 quod acciderit, feramus. *cf.* Planc. 97 Tusc. 3,67. 4,63 SEN. nat. 3 pr. 12 (*iunctum cum* fero). CAES. civ. 1,75,1 quicumque accidisset casus, hunc ... aequo animo ferret (3,73,2. Gall. 1,14,1). CIC. off. 1,27 (*de iniuriis*:) leviora sunt ea quae repentino aliquo motu accidunt *quam meditata et praeparata.* ad Q. fr. 2,4,6 unum accidit imprudentia Milonis incommode de Sexto Clodio. *cf. p. 294, 5.* PVBLIL. G 6 gravius nocet quodcumque inexpertum accidit. CAES. Gall. 7,52,2 ne parvum modo detrimentum in contentione propter iniquitatem loci accideret. 3,3,2. civ. 1,45,1 acie perterrita, quod praeter opinionem consuetudinemque acciderat (3,61,1). LIV. 3,26,5 nihil tam inopinatum nec tam insperatum accidere potuit. 42,49,5 clades. SEN. contr. 7,6,7 quid ... miserius. CELS. 7,20 p. 301 dolor et vomitus ... quae ex stercore, ex cruditate fere accidunt. PHAEDR. 4,18,18 timentes ... aliquid ne simile accidat. SEN. dial. 2,9,1 fervores morbosque et cetera forte accidentia. epist. 71,11. 87,1 naufragium. 96,1 decernuntur ista (*sc. vulnera, labores, metus, al.*), non accidunt. SCRIB. LARG. 171 aquae timor. PLIN. nat. 22,59 contractionibus *medentur folia,* si id comitialiter accidat. 26,7 elephantiasim ... non accidisse in Italia. QVINT. inst. 1,5,32 illa per sonos accidunt ... vitia oris. 34 complexu orationis accidere *soloecismum.* 9,3,2 schema. 11,3,56 vitia ... propter vocem. 117. decl. 321 p. 264 haec omnia accidere etiam ex innocenti convivio possunt. TAC. hist. 4,19 quae acciderant aut metuebantur ... fraude ducum evenire. 2,21 amphitheatri opus ... conflagravit ... quocumque casu accidit, dum atrociora metuebantur, in levi habitum *cf.* ann. 16,30. SVET. Tib. 17 cladem ... temeritate ... ducis accidisse. Tit. 8. GAIVS inst. 2,154 ignominia ... ex venditione bonorum. PAVL. dig. 3,5,21 ruina vel incendium sine vitio *alicuius.* 35,2,63,2 ex ea quae raro accidat caritate (*sc. olei*). APVL. Plat. 2,10 quae accidere ex his possunt (*sc. miseria, infelicitas*). TERT. anim. 29 quia de visualitate caecitas accidat (*ibid.* provenire *et* fiat). AMM. 31,11,3 quale per Actum acciderat comitem (20,7,3). HIER. epist. 123,14. VVLG. gen. 24,67 *dolor* ex morte matris. AVG. civ. 1,7 p. 11 aspere gesta ... de consuetudine ... belli. 5,1 p. 191. 15,1 p. 63. 19,4 p. 361 *mors* quae accidit aliunde (*opp. quam sibi ipse aliquis infert*). 22,12 p. 589 foeditates et vitia sive accidant sive nascantur. *de symptomatibus* (*cf.* accidens *et p. 291, 39*). CAEL. AVR. chron. 1,5,152 accidunt vigiliae iuges. acut. 3,1,10 humectatio faucium ... ex capite accidens. *cf.* 2,10,73 vel parva accidente humiditate relevantur.

subi. aliquid *sim.*: CIC. S. Rosc. 16 calamitatis aliquid. Brut. 5 acerbitatis aliquid. Flacc. 103 si quid gravius acciderit. CAES. Gall. 1,20,4 si quid ei a Caesare gravius accidisset. 5,30,2 gravius quid (civ. 2,30,2 *cf.* 3,94,6 *et p. 291, 73*). BELL. Alex. 11,2. CIC. ac. 2,121 si quid adversi acciderit (CAES. civ. 2,5,5). NEP. Alc. 8,4 si quid secundi evenisset ... si quid adversi accidisset. Dat. 5,3 LIV. 32,38,2. VVLG. gen. 42,38 si quid ei adversi acciderit. VEGET. mil. 3,25 si quid pro varietate bellorum ... secus acciderit. CIC. inv. 1,109 animum nostrum ... excelsum et patientem incommodorum esse, si quid acciderit. Att. 10,2,2 ad Q. fr. 3,2,2. LIV. 22,44,7 si quid ... legionibus accideret. SVET. Claud. 18 suscepto in se damno, si cui quid per tempestatem accidisset. ALF. dig. 18,6,12 IVL. dig. 19,2,9,2. VLP. dig. 39,2,24,3 si quid terrae motu ... aliove quo casu fortuito acciderit. 39,2,40,1 *al.* *de morte*: POMP. dig. 50,16,162 si quis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ita in testamento scripserit: si quid filio meo acciderit, Dama liber esto, mortuo filio Dama liber erit; licet enim 'accidunt' et vivis, sed vulgi sermone etiam (*sic*) mors significatur. *cf.* IVL. dig. 36, 1, 26 pr. CIC. inv. 2, 64 heres non . . . scriptus erat, si quid pupillo accidisset. Mil. 58 si quid ipsi accidat (99). Phil. 1, 10 si quid mihi humanitus accidisset, . . . testem . . . relinquerem (FRONTO p. 134, 21 N.). Att. 10, 8, 8 PLANC. Cic. epist. 10, 23, 1. SEN. contr. 2, 2, 4 si quid acciderit viro. 2, 2, 7. exc. 2, 2 si quid alteri accidisset (obtigisset SEN.), alter moreretur. exc. 4, 5 *et* 8, 3 VELL. 2, 32, 1. 93, 1 VAL. MAX. 8, 15, 7. TAC. hist. 3, 38 vivere Vitellium . . . et, si quid fato accidat, filium habere. SVET. Aug. 101 (Cal. 4. 23) vit. Vergil. p. 64 Reiff. SPART. Pesc. Nig. 4, 7. CORP. XIV 2112, 22 (*a. 136*) quisquis . . . non pariaverit et ei humanitus acciderit. *similiter de morte*: CIC. epist. 11, 2, 3 cum accidere nobis n i h i l possit sine . . . confusione omnium rerum. **b** ***bona***: TER. Andr. 398 alia otiosus quaeret; interea aliquid acciderit boni (DON. nota acciderit etiam pro bono et ab hoc et apud veteres frequentatum). CIC. Manil. 25 non fuit eo contentus quod ei praeter spem acciderat. *cf.* Catil. 2, 16. Pis. 33 ut omnes . . . cives salutem . . . precentur, quod mihi accidit, an quod tibi proficiscenti evenit, ut omnes exsecrarentur. p. red. 1, 24 quid praeclarius mihi accidere potuit? Pis. 46 Vatin. 8 Phil. 3, 17. 5, 39 Tusc. 1, 85 leg. 2, 42 div. 2, 56. Att. 1, 5, 1 iucunda ex humanitate alterius . . . ex illo. 7, 2, 5. 8, 6, 3. epist. 10, 16, 1. 11, 15, 1 concordia vestra . . . senatui . . . gratissima accidit. CAT. 96, 1 si quicquam . . . gratum . . . sepulcris accidere a nostro, Calve, dolore potest. CAES. Gall. 4, 13, 4 opportunissima res (opportunissime *α*; *sic*, res *deleto*, *Nipperdey*) accidit, quod . . . venerunt. 2, 35, 4 supplicatio decreta est, quod ante id tempus accidit nulli. BELL. Alex. 77, 1 victoria facilis ex difficillimis rebus acciderat. PS. SALL. ad Caes. 2, 4, 3 insperantibus dominatio. NEP. Alc. 6, 2 et adversas superiores et praesentes secundas res accidisse eius opera. Timoth. 4, 6. LIV. 3, 38, 12 laetius id decemviris. 42, 12, 2 felicitate id quadam. SEN. epist. 66, 47 alia *bona* sunt quae quamvis nolit accidere *sapiens*, nihilominus laudat. AMM. 26, 6, 10 ubi felicius acciderit fatum. AVG. civ. 2, 23 p. 85 temporalis felicitas. 3, 10 p. 108. MART. CAP. 4, 327 vers. 18 nullus apex tot prole virum par accidit umquam nec tibi (*dialecticae*) tam felix sortis honos cecidit. ENNOD. epist. 5, 20 saepe mihi . . . inde aegrescere contigit, unde opinabar quod prodesset accidere. **c** ***adiaphora***: RHET. Her. 3, 15 genus causae . . . raro accidit in vita (*cf.* CIC. inv. 1, 15. 33). RHET. Her. 3, 36 *solis eclipses* raro accidunt. 37. CIC. rep. 6, 23 eluviones exustionesque terrarum. PLIN. nat. 18, 288 interlunio accidente (*antecedit*: si plenilunium incidat) *cf.* 2, 57 nunc ab occasus parte hoc (*hebetari*) ei (*lunae*) accidere, nunc ab exortus. AVG. civ. 3, 15 p. 116 solis defectio. AMM. 17, 7, 11 *terrae pulsus* in cavernis. CIC. inv. 1, 40 commune *genus*, quod accidit omnibus . . ., ut messis vindemia calor frigus. 2, 78 si sibi illa res atque ea . . . causa per idem tempus accidisset. leg. 2, 46 nova causa consultatiove. CAES. Gall. 5, 33, 4 quod consilium . . . incommode accidit. VVLG. exod. 18, 16 cum acciderit eis aliqua disceptatio. CIC. Verr. 6, 173 si res aliter acciderit. CIC. Mil. 69 motus temporum. epist. 3, 10, 2 nollem accidisset tempus, in quo . . . . CAES. civ. 3, 72, 4 commutatio rerum. VVLG. Marc. 6, 21 dies opportunus (γενομένης; ITALA cod. Rehdig. accedisset). BELL. Alex. 35, 3 impetus repentinus. VVLG. I par. 20, 6 bellum (II Macc. 2, 14). VAL. MAX. 1, 6 pr. prodigiorum . . . quae aut secunda aut adversa acciderunt. 1, 6, 5. 7. 1, 8, 1 miracula. VVLG. I reg. 14, 15 quasi miraculum a deo. CIC. Planc. 58 aculei *orationis* . . . non ingrati. DIOM. gramm. I 403, 9 cum verbum accidit quod tantum passivam admittat declinationem . . . si vero tale inciderit quod . . . . VENVL. dig. 46, 5, 9 si ambiguus sermo acciderit, praetoris erit interpretatio. GELL. 2, 22, 19 ex alia qua causa quae ad faciendum vocabulum acciderat. CIC. inv. 2, 4 quod quoniam nobis . . . voluntatis accidit, ut artem . . . perscriberemus. AVG. civ. 9, 4 p. 465 accidisse illi voluntatem novam. QVINT. inst. 10, 7, 2 innumerabiles accidunt subitae necessitates (AVG. retr. 2, 30 accidit mihi . . . necessitas, ut . . . scriberem. *cf. p. 292, 8*). AVG. civ. 15, 13 p. 82 scriptoris error. HEGES. 1, 13, 1 causa accidit, ut . . . iuventus dirigeretur. GAIVS inst. 1, 159 *capitis deminutio* tribus modis accidit. *ibid.* quae (*deminutio*) accidit incensis. TRYPH. dig. 27, 2, 6 necessaria absentia tutoris et inprovisa. TERT. anim. 27 disiunctio . . . utrique substantiae accidit per mortem. adv. Marc. 2, 9 *afflatus* de spiritu accidit. AVG. civ. 1, 15 p. 27 quae extrinsecus homini accidunt. 2, 2 p. 55 utraque (*munera* · *clades*) bene ac male viventibus permixte . . . accidunt. SVLP. VICT. rhet. 53 potest in exemplum illius (*sc. relationis*) accidere actio illa Ciceronis . . . pro Milone. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 6 Pyrrha questa est nova monstra mundo accidisse. ENNOD. epist. 3, 31, 3 gaudeo . . . mihi vel causas scribendi vel perlatores accidisse. VARRO ling. 10, 58 si figura corrupta erit, id quod accidit raro. rust. 2, 9, 16 debent esse plures *canes*, quod accidit his qui . . . solent. RHET. Her. 3, 10 rerum externarum sunt ea quae casu aut fortuna secunda aut adversa accidere possunt. 3, 35 quae acciderunt in pueritia, meminimus. CIC. inv. 1, 36 quid fecerit, quid ipsi acciderit, quid dixerit . . . quid faciat, quid ipsi accidat . . . quid facturus sit, quid ipsi casurum sit. 2, 49 si, quod saepe summis viris accidit, mandata sint exponenda. 2, 93 hoc accidit novi, quod accusator . . . conficit. Brut. 188 irascitur mitigatur, sperat timet; haec perinde accidunt, ut . . . . part. 82 si quid cui magnum aut incredibile acciderit maximeque si id divinitus accidisse potuerit videri. Tusc. 3, 34 *init.* div. 2, 67 quod acciderat casu, vim habuit ostenti. off. 2, 80 regem, quod numquam antea apud eos acciderat, necaverunt. Att. 1, 16, 1 quid acciderit . . . de iudicio. LVCR. 3, 840 haud nobis (*mortuis*) quicquam . . . accidere omnino poterit sensumque movere. CAES. Gall. 7, 20, 2 fortuito aut sine consilio. BELL. Afr. 61, 1 quod forsitan . . . ante id tempus acciderit numquam . . ., a mane . . . perstiterunt. LIV. 34, 28, 10 id quod futurum erat ne inopinatum accideret. SEN. benef. 4, 15, 2 causa est iterum dandi beneficii semel dedisse. quod non accideret, nisi . . . (4, 16, 2 nat. 1, 2, 9. 1, 3, 2 *al.*). nat. 6, 4, 1 haec ex quibus causis. epist. 117, 7 quod accidit alicui, utrum extra id cui accidit est an in eo cui accidit. PLIN. nat. 2, 5 *mundus ut orbis* convexus . . . quacumque cernatur, cum id accidere in alia non possit figura (2, 179). 16, 143 imbres . . . fluunt genere . . . incognito, quod accidit Cyrenaicae regioni. 35, 81 scitum, inter Protogenem et eum (*Apellem*) quod accidit. PLIN. epist. 4, 30, 6 spiritus . . . os fontis modo laxat modo includit . . . quod in ampullis videmus accidere. GAIVS dig. 41, 1, 5, 1 multa accidere possunt, ut *bestiam* non capiamus. TERT. idol. 5 omnia tunc figurate populo accidisse. anim. 47 quae neque a deo neque a daemonio neque ab anima videbuntur accidere. 52 non erit natura quod ex exorbitationis potestate accidit per voluntatem. *interdum sensu eminentiore i. q.* *v e r u m f i e r i, evadere, velut* CIC. fat. 19 semper verum fuit 'morietur Epicurus, cum . . .' neque tamen erant causae fatales, cur ita accideret, sed quod ita cecidit, . . . fuit. div. 2, 110 ut quodcumque accidisset praedictum videretur (NEP. Att. 16, 4). 2, 116. 1, 58 fore eos eventus rerum qui acciderunt *cf.* RHET. Her. 2, 23 Att. 3, 9, 1. 8, 9, 1. epist. 7, 3, 4 quae acciderunt, omnia dixi futura. CAES. Gall. 4, 31, 1 fore id, quod accidit, suspicabatur. civ. 1, 40, 7 BELL. Alex. 21, 2 NEP. Dat. 4, 3. LIV. 36, 34, 3 quae tum maxime accidebant, casura praemonens. 42, 64, 5. SEN. exc. contr. 9, 5 auspicans quidquid accidit. SEN. benef. 6, 31, 11. PLIN. nat. 16, 199 fuit arbor fatalis, excidio urbis praemonitae oraculo, cum arbor arma peperisset, quod succisae accidit ocreis . . . intus repertis. TAC. hist. 3, 16 PLIN. epist. 5, 5, 5. AMM. 29, 4, 5 id quod acciderat suspicati (25, 5, 6). VVLG. Ier. 32, 24 quaecumque locutus es acciderunt. *similiter*: OV. trist. 1, 5, 50 multa . . . tulimus . . . quamvis acciderint, non habitura fidem.

2 accidit *impersonale*: *a subiecta sunt enuntiata cum coniunctionibus*: **ut**: CIC. Brut. 333 si mihi accidisset, ut numerarer in multis. Mur. 17 mihi ipsi accidit, ut peterem. epist. 10, 18, 1 accidit mihi . . ., ut consilium sequerer periculosum. CAES. Gall. 5, 39, 2 huic quoque accidit, quod fuit necesse, ut . . . milites . . . interciperentur. civ. 1, 85, 4 accidisse . . . his, quod . . . accidere soleat, uti . . . recurrant. NEP. Con. 5, 1 accidit huic, quod ceteris mortalibus, ut inconsideratior . . . esset. SEN. contr. 2, 1, 25 cui hoc accidisse uni scio, ut in insaniam non casu incideret. PLIN. nat. 7, 177 *fratri* maiori accidisse, ut videretur exspirasse. 36, 40 accidit ei . . ., ut . . . panthera erumperet. QVINT. inst. 1, 8, 20 Didymo . . . accidisse . . ., ut . . . proferretur liber. LACT. inst. 7, 13, 11 plerisque hoc philosophis accidit, ut putarent. HIER. epist. 140, 1. AVG. civ. 18, 18 p. 278 sibi . . . accidisse, ut accepto veneno . . . asinus fieret. VARRO ling. 8, 23 cum utrumque nonnunquam accidat, et ut in voluntaria declinatione animadvertatur natura et in naturali voluntas (CIC. orat. 221). 9, 103 si . . . acciderit in formula, ut . . . sit. rust. 3, 2, 16 neque accidit (-ced- *cod.*) his moribus (*abl.*) nisi raro, ut decipiaris (3, 16, 37). RHET. Her. 3, 8 si acciderit, ut . . . sententia sit. 35 solet accidere. CIC. de orat. 1, 181 potest. 2, 93. 2, 330 ne illud quod Crassus . . . fieri putat, ut causae noceamus, accidat. Brut. 85. Verr. 4, 120 neque id solum accidit, uti . . . ararent. ac. 2, 34 fin. 3, 8. CAES. Gall. 4, 29, 1 eadem nocte accidit, ut esset luna plena. NEP. Milt. 1, 1 accidit, ut Athenienses . . . vellent mittere. SEN. epist. 83, 17 accidere . . . illud solet, ut . . . deliberemus. QVINT. inst. 1, 6, 25 cum illud etiam accidat, ut quaedam pluraliter non dicantur. 2, 17, 31 admirabili . . . casu . . . accidere, ut . . . vir bonus dicat. 4, 1, 18. 9, 3, 89 in personae fictione accidere . . . idem . . ., ut in verbis esset . . . figura. PLIN. paneg. 61 SVET. Iul. 28 *al.* NERAT. dig. 27, 10, 9 cum accidere possit, ut . . . habilis non sit. POMP. dig. 30, 45, 1 evenit quo minus . . . liceat, sicuti . . . accidere possit, ut . . . non liceat. GAIVS dig. 47, 2, 49 pr. inst. 2, 62. AMM. 15, 2, 9 accidebat nonnumquam, ut . . . absolutionem mercarentur. HIER. epist. 72, 2 *al.* VVLG. gen. 37, 5. 39, 11 Ruth 2, 3 I reg. 14, 1 *al.* SALV. gub. 1, 47 accidit illud, quod generale . . . est . . . homini, ut . . . ingratus sit. CIC. S. Rosc. 96 c a s u accidit, ut . . . nuntiaret. CAES. Gall. 6, 30, 2 magno . . . casu. NEP. Hann. 12, 1 PLIN. nat. 25, 17 GAIVS inst. 2, 218.

CIC. Lael. 61 etiamsi qua fortunā acciderit, ut . . . adiuvandae sint. LIV. 8, 5, 7 forte ita accidit, ut . . . haberent. QVINT. inst. 6 pr. 3 TAC. ann. 12, 27 PLIN. epist. 8, 21, 3 AVG. civ. 22, 8 p. 572. CAES. Gall. 3, 2, 2 id aliquot de causis acciderat, ut subito . . . consilium caperent. civ. 2, 44, 1 quibus rebus accidit, ut. NEP. Att. 20, 3 ex quo. VAL. MAX. 8, 7 ext. 7 quo accidit, ut. QVINT. inst. 2, 1, 3 hinc. 10, 5, 23 propter quod. CIC. ad Q. fr. 1, 1, 2 ita accidit, ut . . . possemus. CAES. Gall. 5, 23, 3 sic accidit, uti . . . desiderarentur (LIV. 8, 5, 7 *v. l. 76*). CIC. epist. 3, 2, 1 contra voluntatem meam et praeter opinionem. PLIN. epist. 2, 6, 1 quemadmodum. GAIVS inst. 2, 50 aliis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

modis. CENS. 20, 4 ut dies unus abundaret, ... per inprudentiam accidit. AVG. civ. 13, 11 p. 570 incongrue. PLIN. epist. 3, 9, 34 accidit res contraria et nova, ut ... rea absolveretur. MARCELL. dig. 9, 2, 36, 1 absurdum accidet, ut heres pretium consequatur.
ne: CIC. div. 2, 21 nihil est pro certo futurum, quod potest aliqua procuratione accidere ne fiat (*i. procurari ne*). SEN. epist. 76, 19 virtus, cui ... accidere, ne sit bonum, non potest. PROC. dig. 18, 1, 68, 2 multis modis accidere poterit, ne tradere possit. POMP. dig. 26, 7, 61 si quid ne in rerum natura esset, per furorem eius accidisset. IVL. dig. 24, 3, 30, 1 culpa viri accidit ne dos ... exigeretur. PAPIN. dig. 46, 3, 95, 11 PAVL. dig. 35, 2, 63 pr. **quominus:** VLP. dig. 4, 3, 24 si dolo acciderit eius (*i. impedierit is*), qui verba faciebat, quominus ... pronuntietur. **quod:** CIC. Caecin. 77 percommode accidit, quod non adest is qui *cf.* Tusc. 4, 64 sive casu accidit sive consilio, percommode factum est quod. Att. 1, 17, 2 accidit perincommode, quod ... vidisti. CAES. Gall. 4, 13, 4 *v. p. 293, 25.* ap. Gell. 19, 8, 7 num tu harum rerum natura accidere arbitraris, quod ... dicamus. PLIN. epist. 9, 13, 24 accidit fortuitum ..., quod ... Certus ... morbo decessit. IVL. dig. 38, 16, 8 pr. quod ... appellantur ..., non proprie sed per abusionem ... accidit. CLAVDIAN. MAM. p. 191, 6 hinc accidit, quod ... editio ... me fecit cautum.

b *subiecta sunt infinitivi* (*c. acc.*): CIC. Caecin. 8 videte quam inique accidat, quia res indigna sit, ideo turpem existimationem sequi (*i. iniquum sit, vitatum propter sequens* sit). epist. 3, 10, 5 illud mihi permirum accidit (*i. miratus sum*), tantam temeritatem fuisse in eo adulescente. 6, 11, 1 obligatus ei nihil eram — nec enim acciderat mihi opus esse. TAC. ann. 2, 5 haud ingratum Tiberio accidit turbari res Orientis. TERT. pudic. 19 cui non accidet (-ced- *cod.*) aut irasci inique ... aut ... maledicere. IVL. VAL. 1, 54 acciderat ... certamen ... agitari. EPIST. Alex. ad Arist. p. 195, 9 K. accidit nobis siti laborare. LACT. op. 6, 12 numquam fortuito accidit sic coire ... principia. HEGES 5, 51, 3 incendio acciderat ... porticus ... cremari. AVG. civ. 16, 38 unde illi acciderit quattuor habere feminas. EVGIPP. Sev. 14, 1 accidit mulierem langore vexatam iacere. ISID. orig. 9, 3, 20. *aliter* PLAVT. Amph. 171, *v. p. 291, 37.*

c *subiecta sunt enuntiata absoluta*: VARRO rust. 2, 10, 11 in quibus *regionibus* in stabula solent equas abigere, ut in Apulia et in Lucania accidit saepe. RHET. Her. 3, 21 quam saepe ... gratia ... debetur. velut accidit in hac re. CIC. top. 75 multi ... inciderunt, ut Staieno nuper accidit. Pis. 14 ostendis qualis tu, si ita forte accidisset, fueris ... consul futurus. 44. epist. 1, 9, 11. CAES. Gall. 7, 74, 1 ut ne magna quidem multitudine, si ita accidat eius discessu, ... praesidia circumfundi possent. civ. 2, 14, 2. Gall. 5, 58, 4 sicut accidit (NEP. Alc. 7, 2). civ. 3, 41, 3 BELL. Alex. 62, 2. PLIN. nat. 2, 106 exstimulata sunt. qualiter in suculis sentimus accidere. 16, 46 non repullulat, ut in Lesbo accidit. QVINT. inst. 6, 1, 24 IVL. dig. 38, 1, 23, 1 *al.* CIC. epist. 2, 10, 2 ergo ita accidit: nam ... bello nuntiato ... exercitum adduxi. SEN. contr. 4 pr. 1 hoc ... videmus accidere: ad nova homines concurrunt. TERT. Iud. 1 proxime accidit: disputatio habita est (*cf.* coron. 1). anim. 50 lymphaticos efficit Colophonis scaturrigo daemonica aut — Alexandro accidit — Nonacris Arcadiae venenata. VVLG. Ezech. 16, 23 et accidit (ἐγένετο) post omnem malitiam ... et aedificasti.

d *subiectum grammaticum latet*: VARRO ling. 9, 61 cum item accidisset feminis. CIC. inv. 2, 23 eventus ... fallit, cum aliter accidit (*noli supplere* eventus) atque ... arbitrati esse dicuntur. rep. 1, 7 si aliter accidisset, qui possem queri? epist. 6, 21, 2 etiam si secus acciderit (PS. SALL. ad Caes. 2, 13, 6). AMM. 15, 5, 19 si secus accidisset. CIC. orat. 191 celeritate syllabarum labi ... verba proclivius contraque accidere in spondio. 38, 2, 51 contra accidet, si ... CIC. div. 1, 38 potest vis illa terrae ... evanuisse ...; sed, ut vis, acciderit. *cf.* fat. 19. LVCR. 3, 862 debet ... ipse ... esse ... cui male possit accidere. CAES. Gall. 1, 31, 10 peius victoribus ... quam ... victis accidisse. VVLG. gen. 31, 35 (*Rahel:*) assurgere nequeo quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi. I reg. 6, 9 nequaquam manus eius tetigit nos, sed casu accidit. POMP. dig. 50, 16, 162 *v. 292, 84.* CORP. XIV 2112, 22 *v. 293, 12.*

B *adiungi, proprium fieri vel esse, adici, inhaerescere (vocabulum inprimis in logica et grammatica frequentatum) cf.* accedo *et* contingo: **1** *subi. nomina*: CIC. nat. deor. 2, 82 omnium ... naturam esse corpora et inane, quaeque his accidant. SEN. clem. 2, 5, 1 misericordia non causam sed fortunam spectat; clementia rationi accidit (accedit *vulg.*). nat. 6, 26, 2 cum solido liquidum ac molle semper accideret (-ced- *al.*) *cf.* APVL. mund. 29. QVINT. inst. 2, 17, 30 nullam artem destruere quod effecerit; accidere hoc rhetorices operi. 3, 8, 57 quod genus accidere etiam veritati potest. 5, 13, 19 an inhonesta *sint*, iniqua, ... et cetera quae ei generi accidunt. 5, 10, 17. 29. 58 proprium est aut quod soli accidit, ut homini sermo risus, aut quidquid utique accidit, sed non soli, ut igni calfacere. MART. CAP. 4, 347 rhetorica non nisi homini accidit, sed ei potest et non accidere. TERT. Prax. 26 virtus spiritui accidit nec ipsa erit spiritus. IVL. VICT. rhet. 6, 1 quae illi *personae* accidunt. INC. rhet. p. 306, 2 *qualitas* accidit ... mari vel feminae. VICTORIN. rhet. p. 183, 27 *v.* accidens. AVG. cat. 10 sunt ... quaedam quae accidentibus ipsis accidunt. MACR. sat. 7, 6, 5 aliud indicium accidentis vino quam ingeniti caloris. MART. CAP. 4, 361 subiectum est prima substantia, quod ipsum nulli accidit alii inseparabiliter, ei tamen alia accidunt. 4, 363 (*opponitur* substantia). CLAVDIAN. MAM. p. 193, 20 accidit ... corpori quantitas. 194, 20 animo disciplinae ... iustitia. CHALC. comm. 284 cui (*rei*) plus accidit quam a natura tributum est, ut si ex informi massa aeris simulacrum fiat (158 *cf. sub* accidens II 3). BOET. herm. pr. 2, 13 illi utraque contingit accidere. sec. 6, 14 quidquid substantiae accidere potest *cf. l. 22.* *apud grammaticos*: QVINT. inst. 1, 5, 41 *immutationem deprehendimus* frequentissime in verbo. quia plurima huic accidunt. 7, 9, 1 *amphibolia* vocibus accidit. CHAR. gramm. I 180, 26 participiis accidunt genus figura numerus casus tempus qualitas. 181, 2. 224, 25 *al.* DIOM. *ibid.* 329, 2 *al.* PRISC. gramm. II 57, 8 accidunt nomini quinque: species, genus *etc.* DON. gramm. IV 369, 16 accidunt unicuique pedi arsis et thesis. 373, 3. 379, 24. 380, 10. 13. 25. 390, 1 *et passim.* PLIN. nat. 7, 29 feminas septimo aetatis anno parere, senectam quadragesimo accidere (accedere?). TERT. anim. 16 inrationale posterius intellegendum est, ut quod acciderit ex serpentis instinctu. SIC. FLACC. grom. p. 135, 7 haec vocabula (*sc. colonia, municipium*) non sine causa acciderunt. **2** *subi. enuntiatum*: QVINT. inst. 3, 6, 56 an illi accidat viro bono esse vel malo (*cf.* accidens *p. 297, 46*). *i. q. insuper accedere?* BOET. herm. sec. 6, 14 quod dixit bono accidere, ut malum non sit, non ita intellegendum est, quemadmodum solemus dicere substantiae aliquid accidere ... accidere hic intellegendum est: secundo loco dici *e. q. s. cf. p. 298, 68. 70* (*aliter* SEN. epist. 76, 19 *v. 295, 6*).

structurae: *obi. dativus passim; acc. v. sub I 2 a γ.* *quo? (proprie de loco et persona, translate de effectu) dativ.*, ad, in (*acc.*), quorsum, humum, aures, *v. sub I.* *nota*: in exemplum (*p. 293, 72*), in usum ISID. orig. 9, 3, 20. *unde? (proprie de loco, translate de auctore vel causa)*, a, ab (*v. s. et* SEN. epist. 11, 5 TERT. anim. 47 HIER. epist. 1, 6), de (*v. s. et* TERT. Marc. 2, 9 HIER. epist. 79, 11), ex (*v. s. et* QVINT. decl. 321 p. 264 TERT. anim. 16 AMBR. exam. 1, 8, 32 HIER. epist. 96, 17 AVG. civ. 14, 3 p. 7. 14, 26 p. 53 OROS. hist. 7, 22, 2 CAEL. AVR. acut. 3, 1, 5). aliunde (AVG. civ. 19, 4 p. 361), inde (SOL. 12, 13), unde (AVG. civ. 11, 4 p. 465), utrimque, divinitus (*cf.* humanitus), extra (QVINT. decl. 270 p. 104). extrinsecus (*v. s. et* VLP. dig. 21, 1, 14, 2). *ubi? (de personis et rebus)*: in (*abl.*) *passim*, apud, inter (*p. 294, 16*). *quomodo? frequentiora sunt*: praeter (contra) opinionem (exspectationem, spem, voluntatem) *et sim.* (*v. s. et* CIC. Planc. 15 epist. 2, 9, 2. 8, 2, 1 ad Q. fr. 1, 1, 40 CAES. Gall. 3, 3, 2. 3, 9, 6 civ. 3, 70, 1 SEN. contr. 2, 1, 1 SEN. dial. 7, 16, 2. 9, 13, 3 benef. 4, 34, 4 AMM. 31, 3, 4), casu (*v. s. et* OV. epist. 20, 49 PLIN. nat. 36, 100 AVG. civ. 15, 13 p. 84 SIDON. epist. 1, 11, 3 *cf.* GAIVS inst. 4, 77), culpa, vitio alicuius (*v. s. et* CIC. Cato 7 epist. 6, 20 LIV. 4, 2, 1 GAIVS inst 3, 211 HIER. epist. 40, 5. 80, 1). male, peius (*p. 295, 62. 63*). *notabiliora*: per inprudentiam ... aut ea superstitione (CENS. 20, 4), per vim (SEN. epist. 74, 4). comitialiter, figurate, incommode (percommode), incongrue, incredibiliter, indivisibiliter, inseparabiliter, inique, permixte atque indiscrete, separatim. *comparativi (sive adiectivi sive adverbii)*: acerbius, gravius, laetius, optatius, praeclarius, tristius, (*cf. II A 1*).

synonyma: ad I: accedo, cado, incido, verto (me abicio, proicio, procumbo, advolvor). *ad II*: cado (*v. s. et* BELL. Alex. 11, 2 SEN. epist. 88, 17), contingo (CIC. Phil. 2, 17 AMM. 31, 11, 3), copulor (APVL. Plat. 2, 2), (evado), evenio (*passim, v. s. et* CIC. parad. 17 Planc. 15 div. 2, 7 epist. 6, 1, 4 *et* 5. 6, 21, 1 SALL. Cat. 51, 25. 52, 4 NEP. Eum. 11, 5 VAL. MAX. 6, 6, 2 SEN. dial. 4, 2, 2 nat. 3, 11, 2 epist. 2, 2. 24, 13 CVRT. 3, 6, 6 COL. 4, 24, 21 QVINT. inst. 1, 5, 27 PLIN. epist. 10, 37, 3 SPART. Hadr. 20, 3 *al. cf.* RHET. Her. 4, 13), fio (*v. s. et* CIC. div. 2. 7 LIV. 3, 37, 2 PLIN. nat. 2, 97 APVL. mund. 32 TERT. anim. 29), incido, obtingo (*v. s. et* DON. Ter. Phorm. 239 obtigit pro accidit, cuius reciprocum est *e. q. s.*), patior, provenio (TERT. anim. 29 AVG. civ. 1, 7 p. 11. 5, 1 p. 191. 15, 1 p. 63), sum (LVCR. 6, 585 *al.*), venio (APVL. Plat. 2, 12 AVG. civ. 5, 2 p. 193), usu venio (*v. s. et* CIC. inv. 1, 80. 104 S. Rosc. 42 NEP. Hann. 12, 3). *opposita*: *ad I*: recedo (SEN. epist. 117, 7), (recido). *ad II*: ago (CIC. Att. 11, 4, 1), committo (CIC. epist. 7, 26, 2), contingo (SEN. epist. 66, 6. 110, 3 *cf. p. 291, 82*), decerno, evenio (LIV. 23, 42, 7. 8), facio (SALL. Iug. 31, 18), gero (CIC. div. 1, 43), insto (CIC. inv. 1, 22), impendeo (CIC. Att. 8, 9, 1), nascor (AVG. civ. 22, 12 p. 589), peto (QVINT. inst. 9, 3, 2), recido (POMP. gramm. V 201, 10).

part. subst. et adi. **accidēns,** -tis. *non ante* SEN. phil. *abl. subst. in* -i *passim, in* -e PRISC. gramm. III 25, 3. 149, 6. 150, 21. *adiect. in* -e AVG. op. imp. c. Iulian. 3, 160 *bis.* 6, 6. hypomn. 4, 1, 1. *Hey, Archiv 9 (1896) 575—577.*

I *subst. neutrum*: **1** *quod ad sensus accidit*: SEN. epist. 56, 12 leve illud ingenium ad vocem et accidentia erigitur. **2** *quod evenit, usu venit, fit (maxime mala)*: GLOSS. II 13, 17 accidentia συμβλήματα (?) καὶ συμβαίνοντα. *pluralis*: SEN. dial. 5, 26, 3 ad condicionem rerum humanarum respiciendum est, ut omnium accidentium aequi iudices simus. epist. 90, 34 accidentia non aliter excipere quam imperata. 120, 12 vir ... perfectus ... numquam accidentia tristis excepit. PS. QVINT. decl. 4, 11 inter accidentia fragilesque casus. 5, 1 ex accidentium meorum novitate. 5, 9 ultra quod accidentium mensura

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

non exit: in orbitate mendicum. 5, 23 humanorum accidentium casus. 17, 12. GAIVS inst. 3, 146 id (*sc. locatio an venditio gladiatorum facta sit*) . . . ex accidentibus apparet (*prout aut integri exierunt aut occisi sunt*). APVL. Plat. 2, 20 sapiens . . . quod . . . omnia accidentia reputet. CYPR. Demetr. 18 accidentium incursione perstringi *Christianos*. CHALC. comm. 149 infinita varietate accidentium. AMM. 14, 11, 26 *Nemesis* accidentium vices alternans. 15, 2, 3 contra accidentia vir magnanimus stabat immobilis. 19, 9, 4. 20, 4, 20 accidentium varietate perterritus. 26, 2, 8. 21, 1, 10 extis attenti fatidicis . . . accidentia sciunt. 22, 1, 1. 30, 4, 22 *al.* AMBR. fid. 3, 3, 20 omnis rationabilis creatura accidentia recipit (*agitur de morte*). HEGES. 5, 16 lin. 154 Web. ex accidentibus colligamus divinae motum sententiae. VVLG. III Esdr. 2, 17 Rathimus ab accidentibus (*i. qui acta diurna scribebat*) et Sabellius scriba *cf.* 25. PAVL. NOL. epist. 25, 7 miser est qui . . ., miserior qui . . .; inter haec duo accidentia satis felicior est qui . . . . SVET. diff. p. 289 (*lemma* perpetuitas:) perpeti accidentia. GRAMM. suppl. 64, 26 *cf.* accedo *sub VII.* *singularis*: AMM. 31, 5, 6 quod accidens (*i. calamitatem*) Lupicinus . . . nuntio doctus. *nota*: ex accidenti: IAVOL. dig. 35, 1, 56 scindi ex accidenti condicio non debet. IVL. dig. 35, 2, 51 nec interest utrum ab initio quasi inutile fuerit an ex accidenti postea in eum casum pervenisset legatum. AVG. c. Iul. 1, 5, 16 conversationem ex accidenti venientem. ENNOD. opusc. 3 (p. 367, 18) ex accidenti aurum tibi commodatur (*i. ex eo quod hoc tempore paratum est: Hartel*). *ibid.* (380, 1) nihil tu quasi ex accidenti depreceris. PRISC. gramm. III 149, 6 ex accidente hoc fit (*quod ignoratis nominibus dicimus* 'ego' *et* 'tu'). 150, 21. *aliter sub 3.* **3** συμβεβηκός, *i. q. fortuito alicui substantiae inhaeret ac vere de ea praedicatur, cf. accido II B. Bonitz, index Aristotel. p. 714. passim.* *definitiones*: TERT. Marc. 5, 11 accidens est quod adscribitur, accidentia autem antecedit ipsius rei ostensio cui accidunt. VICTORIN. rhet. p. 211, 37 substantia . . . aliis rebus subest capax accidentium qualitatum: deinde accidens est id quod in substantiam cadit *cf.* 216, 6 *sq.* AVG. cat. 5 id quod dignoscitur sensibus . . . dici οὐσίαν, illud autem quod animi tractatu colligitur ac saepe mutatur συμβεβηκός, id est accidens, nominare voluerunt *cf.* 8. MART. CAP. 4, 347 accidens est quod non nisi eidem formae, sed non semper evenit (ut rhetorica . . . homini). 5, 480. CLAVDIAN. MAM. p. 193, 19 accidentia in substantia sunt. BOET. in Porph. Vict. 2 (Migne 64, 55 *et* 56) *agit* 'de accidenti'. *profert tres definitiones*: 1. accidens est quod infertur et aufertur sine eius in quo est interitu. 2. accidens est quod contingit alicui et inesse et non inesse. 3. accidens est illud quod neque genus sit neque species neque differentia neque proprium (*c.* MART. CAP. 4, 398). *cf. ibid.* 1 (p. 10) videns quod omnis omnium disparilitas in gemina secaretur, in substantiam atque accidens *e. q. s.* POMP. gramm. V 201, 10 dicitur accidens quod potest et recidere. PRISC. gramm. II 60, 10 accidens . . . id est suum uniuscuiusque, ut 'niger corvus' et 'altum mare'. *pluralis*: QVINT. inst. 3, 6, 36 Theodorus . . . de eo an sit et de accidentibus ei, quod esse constat, id est περὶ οὐσίας καὶ συμβεβηκότων existimat quaeri. 3, 6, 56 Hermagoras . . . quattuor *status putavit esse*, coniecturam, proprietatem, translationem, qualitatem, quam 'per accidentia' id est κατὰ συμβεβηκός vocat hac interpretatione: an illi accidat viro bono esse vel malo. 4, 2, 130 hae (*personae*) interim cum suis accidentibus ponendae. 5, 10, 23. TERT. anim. 9. 20. 24. 38. 45 Prax. 26. INC. rhet. p. 589, 5 in epistolis . . . personarum accidentia (accedentium *cod.*) spectanda sunt (*sc.* genus, sexus, aetas *etc.*). FORTVN. rhet. 2, 14 res (*unde principium ducimus*) multiformis est quae habet in se et ἐλάττωσιν et accidentia (*corruptum?*). VICTORIN. rhet. p. 183, 42 *substantia* patet omnibus accidentibus. AMBR. exam. 3, 4, 19 ex principalibus, non ex accidentibus terrae debuit proprietas definiri. Iac. 1, 8, 35 non minuunt accidentia beatitudinem. AVG. spir. et anim. 11 ratio . . . rerum corporearum naturas formas differentias propria et accidentia percipit. MART. CAP. 8, 854 *motus septem siderum* temporum diversitatibus atque accidentibus variantur. BOET. trin. 4 quae aliquid esse designant, secundum rem praedicationes vocentur. quae cum de rebus subiectis dicuntur, vocantur accidentia secundum rem. PRISC. gramm. III 160, 14 *participium* pro utroque (*nomine et verbo*) fungi, cum utrique accidentia possideat. GRAMM. suppl. 64, 25. *ibid.* 135, 5 (*ex Plinio*). *singularis*: TERT. Hermog. 28 initii accidens est rudimentum. AVG. c. Iul. 6, 6, 16 factum . . . sit proli naturale quod parenti accidens fuit. hypomn. c. Pelag. 6, 2, 2 deus cui praescientia non accidens est, sed essentia fuit semper. MART. CAP. 4, 398. 7, 731. LEO M. serm. 25, 3 non est ei (*filio*) accidens (*sc. in principio esse*; *opp.* proprium). CLAVDIAN. MAM. p. 193, 18 corpus substantia est, non accidens. 1, 3 p. 28, 18 sentire accidens eius est qui ante non sensit. 1, 24 p. 86, 7 quod cogitat, accidens eius est, substantia vero, qua cogitat. BOET. herm. pr. 1, 1 p. 42. *ibid.* p. 43. *opponitur passim* '*substantiae*'. 1, 3, 56 aliquod accidens. in Porph. Vict. 2 (Migne 64, 51 B). *cum praepositionibus*: CHAR. gramm. I 273, 20 antonomasia est dictio per accidens proprium significans. BOET. c. Eut. 1 natura est motus principium per se, non per accidens. herm. pr. 2, 14 p. 215 secundum se . . . secundum accidens. 2, 11 p. 158 *al.* TERT. Marc. 4, 10 appellatio quod est filius hominis . . . ex accidenti obvenit. IREN. 1, 23, 3 non esse naturaliter operationes iustas, sed ex accidenti. CHALC. comm. 284 omnia quae fiunt vel secundum naturam suam fiunt vel ex aliquo accidenti *v. sequentia. ibid.* 120. 223 res per semet immobilis . . . ex accidenti vero aliquo mobilis *cf.* 286 (*opp.* existens quid *et* ex natura). 288 ex accidenti esse (*opp.* proprie et principaliter existens). 305 compositum ex materia et accidenti. MACR. somn. 2, 14, 8 *Aristoteles inquit* alia per se moventur, alia ex accidenti *v. sequentia.* AQVILA rhet. 16 status quem qualitatis aut ex accidenti appellant secundum Hermagoram. AMBR. fid. 5, 16, 194 utrum ex substantia an ex accidenti habuerint scientiam. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 9, 15 (adcedenti *cod.*). ENNOD. dict. 17 p. 475, 8 non est ex accidenti bonum debita complere. *cf.* 2. *hinc* **4** *i. q. adiectivum* (GLOSS. II 308, 14 ἐπίθετον): QVINT. inst. 8, 3, 70 contingit eadem claritas etiam ex accidentibus (*ut* frigidus horror . . . trepidae matres). MACR. sat. 1, 4, 11 'viridia' quasi positivum ponitur, non accidens. *cf. ibid.* 9 positivum . . . adiectivum. PRISC. gramm. II 83, 18 derivantur comparativa a nominibus adiectivis quae sumuntur ex accidentibus substantiae nominum. accidentia autem sunt, quae ex qualitate vel quantitate animi vel corporis vel extrinsecus forte evenientium trahuntur *etc.* . . . itaque adiectiva iure sunt appellata. II 553, 22 accidentia sive adiectiva. PS. PRISC. gramm. III 524, 23 GRAMM. suppl. 24, 24. 32, 6 PHOC. gramm. V 421, 9 *cf.* 420, 24 *et* PRISC. gramm. II 60, 17 extrinsecus accidentium, ut 'dives' 'felix'. **5** σύμπτωμα, *signum morbi* (*cf.* insigne, signum): THEOD. PRISC. eup. 16 est . . . utriusque accidentibus vitii manifesta . . . origo nascendi. *ibid.* licet diversa cognomenta sortita sint *vitia* pro sui accidentium qualitate. 17. 81. 94 log. 1. 4 quae accidentia licet . . . cum aliis signis . . . misceantur. 8. 9. 10. 96. eup. 69 si aliquod adhuc ex superioribus accidentibus perseveraverit symptoma. *passim.* CAEL. AVR. acut. 2, 6, 30 passionum accidentia quae symptomata Graeci vocaverunt (2, 35, 184. 3, 18, 177 *al.*). 1, 10, 71 symptoma vocant (chron. 4, 2, 17). 1, 7, 52 ex accidentium proprietate. 2, 10, 60 quod saepe est accidens pueris. *ibid.* 62. 64 passionum . . . accidentia atque signa. 2, 10, 56 nomen ab accidenti sumpsit (3, 9, 98 chron. 3, 1, 1). *synonyma*: *ad 4*: adiectivum, *ad 5*: signum, symptoma. *opposita*: *ad 3*: essentia, exsistens, exstans, materia, natura, naturale, proprium, substantia.

II *adiectivum*: *ad I 2*: CHALC. comm. 76 ex accidenti quodam et aliquatenus consentienti cum illis consortio imitari . . . divinam felicitatem. VICTORIN. rhet. p. 177, 18 officium *oratoris* hoc verum est, ut ex arte dicat, illud autem accidens, ut artem dicendi tradat. INC. rhet. p. 586, 14. FORTVN. rhet. 2, 3 *tempore* accidenti, ut fame lue. AMBR. fug. saec. 2, 13 voluntariorum et accidentium delictorum. EMPOR. rhet. p. 562, 13 quod accidens alter affectus naturalem illum morem saepe subvertat. FAVST. REI. grat. 2, 9 p. 81, 2 error. epist. 6 p. 198, 21 nihil in eo erat dubium, nil duplex, nil accidens. *ad 3*: SEN. epist. 117, 3 sapere . . . incorporale est et accidens alteri (*sapientiae*). *ibid.* 10 APVL. Plat. 2, 2. TERT. anim. 11 malus spiritus accidens res est (*sc. animae*). adv. Herm. 36 cum substantiva res non sit, sed accidens. adv. Marc. 2, 11 illa (*bonitas dei*) ingenita, haec (*severitas*) accidens. CHALC. comm. 158 causarum altera principalis est, altera accidens. *structura verbalis ibid.* communiter tam fortunam quam casum principali causae accidentes causas esse dicimus, ut sit causa quidem principalis in fato, in fortuna . . . causa accidens. VICTORIN. rhet. p. 183, 38 prima *res* . . . substantia vocatur. reliquae . . . in substantia sunt, quae accidentes vocantur. INC. rhet. p. 305, 8 natura accidens res est. 305, 22 natura accidens qualitas est, ut animae vel corpori vel extrinsecus et accidens ab ortu ac natali. AMBR. exam. 1, 8, 28 cum . . . non substantialis, sed accidens sit malitia. 2, 3, 14 non naturalis ignis . . . sed accidens causa. fid. 3, 6, 45 Christus . . . dei sapientia . . . non accidens utique, sed subsistens et permanens in aeternum. HIER. interpr. Didym. 25 in animabus . . . disciplinas non . . . ut substantivas, sed ut accidentes. AVG. hypomn. 4, 1, 1 (*opp.* naturale) *cf.* 3, 4, 4. BOET. trin. 4 qualitatem *significare videmur* . . . sed non accidentem, sed eam quae sit substantia. FORTVN. rhet. 2, 26 species quaestionum . . . octo: generalis, specialis, . . . accidens. *hinc adv.* **accidenter** συμβεβηκότως. BOET. herm. pr. 2, 14 p. 215 bonum . . . et bonum est et non malum, . . . unum secundum se et proxime et naturaliter . . . , alterum . . . accidenter. p. 216. sec. 1, 1 p. 46 non . . . accidenter, sed substantialiter intellegitur. *ibid. saepius.* 4, 10 p. 266 secundo loco et quodammodo accidenter praedicatur. 5, 11 p. 368 accidenter id quod musicum est album est. 6, 14 p. 480 per naturam . . . secundo loco et quasi accidenter. *cf.* accidentaliter. *ad 4*: TERT. Prax. 28 'unctus' (Χριστός) non magis nomen est quam 'vestitus', quam 'calceatus', accidens nomini res. *cf. ibid.* quorum nominum (Iesus Christus) alterum est proprium . . . , alterum accidens. *structurae*: *cum dativo et cum genetivo, v. s. et* SERV. gramm. IV 446, 22 *et* 30 per accidentia partibus orationis . . . per accidentia partium orationis. *opposita*: naturalis, permanens, principalis, proprius, subsistens, substantialis (-tivus), verus. *compositum*: praeaccidens.

accīdo, -cīdī, -cīsum, -cīdere. [*ab* ad *et* caedere. *Th.*] *legitur* adcisae LIV. 8, 11, 8. TAC. Germ. 19 *et* VAL. FL. 1, 827 *v. sub* abscido. GLOSS. circumcido. *Wölfflin, Archiv 10 (1896) 579.* *proprie*: *ferro*: GLOSS. IV 7, 6 accisa ex omni parte praecisa (ancisa *Nettleship*). V 262, 17 adcisum ab imo caesum (censum *cod.*). IV 427, 28 succisam, caesam (succensam ceram *codd.*). CAES. Gall. 6, 27, 4 omnes

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eo loco aut ab radicibus subruunt aut accidunt (abscidunt *β*; incidunt *N*) arbores tantum, ut summa species earum stantium relinquatur. VERG. Aen. 2, 627 ornum ... ferro accisam crebrisque bipennibus instant eruere agricolae. OV. met. 8, 329 silva frequens trabibus, quam nulla acciderat (*vulg.;* excid- *N*) aetas. LIV. 26, 41, 22 favete Scipionibus, suboli imperatorum ... velut accisis recrescente stirpibus.. SIL. 10, 531 populus alba ... validis accisa lacertis. STAT. Theb. 6, 88 his labor accisam Nemeen umbrosaque tempe praecipitare solo (*versus om. PB*[1]). GLOSS. II 13, 19 accisus ἐψιλωμένος. PAVL. NOL. carm. 24, 590 *Samuel non* accisus comam. *cf.* SIDON. carm. 16, 88 Samuel crinitus. SVLP. SEV. chron. 1, 28, 4 *Samsoni* accisus crinis crescere ... occeperat. SIDON. epist. 4, 13, 1 crinis in rotae specimen accisus. *dentibus*: VERG. Aen. 7, 122 cum ... fames ... accisis coget dapibus consumere mensas (*cf.* 3, 257 *et* ambesus). ARNOB. nat. 1, 3 ab locustis, a muribus genus omne acciditur atque adroditur frugum. *aliter*: *ibid.* casus frequentissimi grandinis accidunt (*i. laedunt*) atque adterunt cuncta. *translate* (*debilitare, imminuere, frangere*): GLOSS. V 162, 10 accisis consumptis. *copias, sim.* (*significatio propria pellucet*): HIRT. 8, 31, 1 eo proelio ... copias esse accisas. LIV. 8, 11, 8 Latinorum etsi ... adcisae copiae sint. 7, 29, 7 robore iuventutis ... acciso. SIL. 8, 588 vos etiam, accisae desolataeque virorum Eridani gentes. TAC. ann. 1, 61 humili fossa accisae iam reliquiae (*exercitus Variani*) consedisse. CYPR. GALL. gen. 1353 accisi ... cibi adfectaque farra (*i. victus paene consumptus*). exod. 596. *res*: CIC. prov. 34 impolitae ... res et asperae si erunt relictae, quamquam sunt accisae, tamen efferent se. LIV. 3, 10, 8 Volscos ..., etsi accisae (abscisae *codd.*) res sint, reficere exercitus. 6, 5, 2 post accisas a Camillo Volscorum res. 6, 12, 6. 8, 11, 12. 8, 29, 12 proelio uno accidit Vestinorum res. HOR. sat. 2, 2, 113 Ofellum integris opibus novi non latius usum quam nunc accisis. QVINT. decl. 268 p. 96 accisas eius (*civitatis Atheniensium*) vires ... vitio contionantium. *de continenti*: AVIEN. orb. 16 matutino qua caelum sole rubescit, latior (*orbis*), accisi (*i. angustati*) curva[n]tur caespitis arvo (-va *codd.*).

acciduus, -a, -um, *v.* accido. PAVL. NOL. epist. 17, 2 med. moram accidua carnaliter aegritudo obtulit. *pro subst.*: carm. 20, 137 neque quisquam erat index accidui. *cf. Paucker suppl. p. 7.* *Hey.*

Accīēnsēs *pop. in antiquo Latio.* PLIN. nat. 3, 69 Accienses ... *cum LIII populis* interiere sine vestigiis. *Otto.*

accieo *et* **accio,** -īvī, -ītum, -īre. [*cf. c.* cieo *et c.* con- ex- per-cio *Th.*] *Wölfflin, Archiv 9 (1896) 582.* DIOM. gramm. I 366, 33 secunda forma *secundae coniugationis* est, qua prima syllaba ex correpta perfecto producitur ... accieo accivi. GLOSS. II 421, 46 accieo. PLAVT. Mil. 935 acciebo (aciebo, acibo *codd.*). Asin. 360(?) SIL. 13, 368 sontes acciet ... punit commissa securi. APVL. flor. p. 65 Oud. accierent (acciperent *var. lect.*). CHAR. gramm. I 236, 14 omne verbum, quodcumque praepositionem recipit, eiusdem ordinis declinationem facit ... exceptis his ... cieo ciere, accio accire. PHOC. gramm. V 435, 1 quarta coniugatio ... perfectum in vi syllabam mittit vel in i duplicem, ut ... accio accivi vel accii. GLOSS. accio, accire (-i), accitur. PRISC. gramm. II 35, 6 arcesso dici ab 'arcio' verbo, quod nunc 'accio' dicimus, quod est ex 'ad' et 'cio' compositum. CAPER gramm. VII 107, 7 accersere ab acciendo. GRAMM. suppl. 297, 1. CIC. Att. 5, 1, 3 tu invita mulieres, ego accivero viros (*sic vulgo,* ascivero *M,* arcivero *Lambinus*). SIL. 16, 626 arcitus *OV.* accĭtum *non videtur exstare.* *adamatum Livio. confunditur in libris manu scriptis saepius cum* accipere, *vide et* ascire, asciscere.

I *i. q. arcessere*: **a** *simpliciter*: GLOSS. accerso, voco, advoco, accersivi, evocato, convocaverat, adducti, accersiti *sim.*, προσκαλοῦμαι, μετακλητέος. VARRO ling. 6, 89 in aliquot rebus item ut praeco accensus acci[pi]ebat. Gell. 12, 13, 6 sive adsunt ... sive acciri iusserunt. VERG. Aen. 9, 190 Aenean acciri omnes ... exposcunt. 11, 234 primos ... suorum imperio accitos alta intra limina cogit. LIV. 3, 38, 13 iubent acciri omnes. 7, 39, 13. 8, 18, 8 matronis ... per viatorem accitis. 10, 18, 7 litteris accitum (22, 31, 7 TAC. ann. 1, 5 HIER. epist. 127, 10. *cf. p. 300, 10*). 10, 18, 12. 10, 25, 12 senatus consulto accitus. 10, 38, 7 per viatorem imperator acciri iubebat nobilissimum quemque. SEN. Thy. 980 CVRT. 5, 12, 7. SIL. 6, 453 consul ... acciri ... iubet Libyas. STAT. Theb. 1, 529 rex ... Acasten ... imperat acciri. TAC. hist. 2, 9 qui trierarchos nomine Neronis accirent. ann. 2, 2. 14, 6. 15, 55 acciri ... reum iussit. SVET. Claud. 15 carnificem statim acciri ... flagitavit. APVL. flor. p. 65 Oud. missi ex promptioribus qui accierent (acciperent *var. lect.*) *cum.* OREST. 257 CYPR. GALL. iud. 711. IVVENC. 1, 235 imperio accitos. AVSON. epigr. 4, ⟨75⟩, 6 ut ... accirem medicos. monost. Caes. 15 fato ... accitus Vespasianus. AMM. 14, 11, 1 acciri mollioribus scriptis ... placuerat Gallum. 15, 5, 18 per admissionum magistrum ... accito eodem (*Constantio*). 19, 8, 4 accitis ... regis imperio praedatoribus. 22, 4, 9 non rationalem iussi, sed tonsorem acciri. 30, 10, 2 ut ... Valentiniani mandato Merobaudes protinus acciretur. HIER. epist. 147, 9 si accitus ab eo sordida vestimenta proicias. AVG. civ. 22, 8 concurrerant alii vocibus eius acciti. SVLP. SEV. chron. 2, 8, 5 acciri ... rex sacerdotes iubet. 2, 41, 2 missis ... officialibus acciti aut coacti ... episcopi. MART. CAP. 7, 725 vers. 5 altera ... accire iubetur germanam. SIDON. epist. 1, 5, 2 publicus cursus usui fuit utpote sacris apicibus accito. LIV. 10, 42, 3 accire, quas receperat, copias ... iussit. 42, 66, 6 phalanx abs trepido nuntio accita. OREST. 382 imperat acciri populos. AMM. 14, 2, 12 omne iuventutis robur ... *latrones* acciverunt. 31, 7, 7 per diversa ... diffusas accivere vastatorias manus. TAC. hist. 3, 52 Antonio ... placuit ... acciri aquilas signaque et quidquid Veronae militum foret. *addito loco: quo*: PLAVT. Mil. 935 ego illum probe iam oneratum huc acciebo (*v. p. 299, 43*). SIL. 16, 187 Syphax acciri in tecta ... *Scipionem* imperat. TAC. hist. 1, 71 consulem acciri in Capitolium iussit. SVET. Claud. 10 accitus ... per tr. pl. in curiam. AMM. 26, 7, 5 Nebridii litteris ... accitus Constantinopolim (*cf. p. 299, 65*). *unde*: TAC. hist. 5, 1 quos urbe atque Italia sua quemque spes acciverat. ann. 15, 33 quos e municipiis eius rei fama acciverat. CORIPP. Ioh. 1, 113 iussit ab extremis acciri partibus orbis ductorem. TAC. hist. 1, 80 cohortem e colonia Ostiensi in urbem acciri Otho iusserat. CLAVD. 20, 152 non per Caucasias accito turbine valles est opus. *addito ad quem finem*: LIV. 10, 20, 15 acciti ... edicto domini ad res suas noscendas recipiendasque. 36, 27, 2

b *i. q. μεταπέμπομαι* (GLOSS. II 369, 28). ACC. trag. 485 cuius vos tumulti causa accierim ... advortite. CIC. de orat. 3, 141 Philippum, qui hunc (*Aristotelem*) Alexandro filio doctorem accierit. Att. 13, 48, 1 is ... si accierit *me*, accurram. LIV. 23, 15, 2 M. Iunius Silanus ... ab ipsis Neapolitanis accitus. 24, 13, 9 Marcellus ... a primoribus accitus. 24, 39, 10 acciti a proditoribus. 29, 18, 11 ni accitus ab nobis (*Locrensibus*) Scipio intervenisset. 32, 40, 1 ille (*Attalus*) ab ipsis Argivis se defenderet accitum. 35, 50, 4. 41, 19, 5 nec accitos ab eo (*Perseo*) Bastarnas nec .... PLIN. nat. 35, 105 accitus a rege. SIL. 13, 367 sontes procerum meritosque piacula prima acciet. TAC. hist. 4, 83 ut fidissimis amicorum in Pontum missis effigiem suam acciret. ann. 4, 64 quia ... ignotos etiam et ultro accitos *Tiberius* munificentia iuvaret. 11, 36. 11, 8 accivere Vardanen. 14, 7 quos (*Burrum et Senecam*) statim acciverat *Nero*. 14, 61 libens quam coactus acciret dominam. SYMM. epist. 6, 21 liberos impatientia paterni amoris acciverat. AMM. 14, 7, 9 Gallum, quem crebro acciverat. AVG. civ. 3, 17 accitus ... a Tarentinis Pyrrhus. *addito loco*: *quo*: LIV. 8, 24, 2 accito *Alexandro* ab Tarentinis in Italiam. 9, 3, 8 ut ipsum (*patrem*) in consilium acciret. 23, 1, 1. VELL. 2, 20, 3 ingentem totius Italiae frequentiam in urbem acciverat *Cinna*. PLIN. nat. 34, 45 Romam accitus a Nerone *Zenodorus*. TAC. hist. 3, 69 suos liberos Sabinus et Domitianum ... in Capitolium accivit. SVET. Cal. 10 accitus Capreas *Caligula* a Tiberio. *unde*: SALL. Iug. 84, 2 ex Latio fortissumum quemque ... accire. LIV. 22, 3, 10 nec ante ... quam ... C. Flaminium ab Arretio patres acciverint. 24, 19, 4 se Ti. Gracchum proconsulem a Benevento acciturum. VELL. 2, 80, 1 SIL. 8, 335. SVET. Galba 10 quem exulantem e proxima Baleari insula ... acciverat. FRONTO p. 169 N. propinquos et amicos meos ... domo accivi. CAPITOL. Ant. 10, 4 Apollonium, quem e Calchide acciverat *Antoninus*. Aur. 13, 1 undique. CVRT. 5, 2, 10 XII elephanti a Dareo ex India acciti. CLAVD. carm. min. 30, 112 non ante ... quam te ... litus ad Eoum terris acciret Hiberis. *addito ad quem finem*: LIV. 21, 52, 4 ab Gallis accitum se venisse ad liberandos eos dictitans. SVET. Aug. 94 ad sacrificandum. IVST. 12, 6, 17 Callisthenis ... ab ipso rege ad prodenda memoriae acta eius acciti. SYMM. epist. 5, 5 ut me in consortium festorum tuorum consul accires. rel. 5, 1 nonnullos *philosophos* ... auctoritas publica in usum nostrae urbis accivit. AMM. 17, 10, 9 *Iulianus* ad colloquium accitus a Caesare. 26, 8, 15. OROS. hist. 6, 11, 9 equitum, quos sibi ... in auxilium acciverant. CIC. rep. 2, 25 populus ... eum (*Numam*) ... ad regnandum ... Romam Curibus accivit. LIV. 1, 55, 6 ad eam rem consultandam. **c** *utrum simpliciter arcessere an μεταπέμπεσθαι sit, non liquet*: VARRO Men. 493 acciti sumus, ut depontaremur. SALL. Iug. 102, 3 qui (*Sulla et Manlius*) quamquam acciti ibant. 108, 1 postquam Sullam accitum audierat. PS. SALL. in Tull. 1 quasi unus reliquus e familia .... Scipionis Africani ac non reperticius. accitus (*del. Wassius vix iure*) ac paullo ante insitus huic urbi civis? LIV. 1, 18, 6 *Numa* accitus ... deos consuli iussit. 1, 41, 2 Servio ... accito. 4, 46, 12 accitis, qui Tusculi erant. 4, 50, 4 ad hunc tumultum accitus Postumius asperiora omnia fecit. 8, 3, 10. 8, 38, 14. 9, 14, 2. 23, 24, 2. 24, 30, 1. 30, 15, 9. 39, 11, 6. VELL. 2, 68, 2 accito ... Milone. CVRT. 3, 2, 9 Bactrianos et Sogdianos et Indos ... acciri. LVCAN. 1, 584 placuit Tuscos ... acciri vates. SIL. 15, 268 accitus populi regnator Hiberi. 16, 452 postremo munere Atlanta ... accitum donat ductor. HOMER. 278 protinus accitur Priamus. TAC. hist. 2, 18 accitum Caecinam. 2, 23 fratrem accitum bello praeposuit. 3, 23 accitis praetorianis. 4, 15 accitis Frisiis. ann. 1, 28 accitur centurio Clemens. 3, 36 donec accitam ... attineri publica custodia iussit. 4, 17. 73. 6, 20. 33. 11, 15. 17. 36. 14, 62. 15, 51. 56. PLIN. paneg. 6 inploratus adoptione et accitus es. SVET. Aug. 34 accitos Germanici liberos. ITIN. Alex. 19 quem (*militem*) ... viritim accitum ... ducit. SOL. 9, 17 acciti tibicines. SYMM. orat. 5, 2 ille sic accitus est tamquam posset negare. AMM. 14, 6, 18 in locum oratoris doctor artium ludicrarum accitur. 14, 9, 1. 14, 11, 6 Caesar ... accitus. 15, 8, 4 cum venisset accitus praedicto die. 18, 4, 6. 18, 6, 1 acciri eum magnitudo rerum ratione probabili flagitabat. 20, 8, 20. 20, 11, 1. 21, 9, 5. 26, 1, 7. 26, 8, 13. 27, 2, 1. 27, 3, 6. 27, 10, 6. 30, 3, 4. HIER. epist. 36, 1 accito notario, ut exciperet, imperavi. 57, 2. 68, 2. 112, 4. VVLG. iud. 4, 10 accitis Zabulon et Nephtali. Esth. 4, 5. 8, 9 II Macc. 3, 7. RVF. b. Iud. 1, 22 (Migne 21)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nequaquam paratus oboedire, si denuo fuisset accitus. CLAVD. 15, 170 accitus conviva. AVG. civ. 3, 11 velut peritiores acciti. SVLP. SEV. chron. 1, 43, 6 accitis idolorum ac lucorum sacerdotibus. 2, 6, 5. COD Theod. 4, 8, 8 si ... alius in iudicium acciri petiverit. OROS. hist. 4, 9, 2 Xanthippum ... cum auxiliis accitum. MARC. COM. chron. p. 101 M. Vitalianus ... urbem data acceptaque fide accitus ingreditur. ARATOR 1, 931 comperit accitus, quae sit sua visio Petrus. LIV. 2, 53, 1 accitis Latinorum Hernicorumque auxiliis. 4, 21, 8 Veientium exercitu accito. 10, 4, 12 auxilia accitum mittit. 10, 19, 1 ne collegae auxilium, quod acciendum ultro fuerit, ... sperneretur. 24, 17, 2 exercitu ... accito. 25, 14, 3. 27, 21, 7. SIL. 2, 392 accitis ... populis. TAC. hist. 2, 26 Caecina ... singulas *cohortes* acciverat. 2, 39 copias. 3, 45 accitis auxiliis. 4, 13. 33. 5, 14. 25. ann. 15, 10 accitur legio duodecima. IVVENC. 4, 52 ille ... accita credentum plebe profatur. AMM. 31, 12, 12 quoniam pars eorum (*barbarorum*) ... accita nondum venerat. LIV. 28, 7, 17 accitam *classem*. SIL. 17, 10 obvius accitis properabat Scipio sacris. ITIN. Alex. 31 concurrunt impedimenta agminis ... accita. SYMM. rel. 9, 5 *munera principum* accita veniunt. TAC. hist. 2, 3 scientiam artemque haruspicum accitam ... Tamiram intulisse. ann. 3, 27 accitis quae usquam egregia compositae duodecim tabulae. 14, 20 patrios mores funditus everti per accitam lasciviam. MEROB. paneg. 43 Pax armis accita. *addito loco*: *quo*: LIV. 1, 51, 3 accitis ad se principibus. 3, 64, 6 consules ad subsellia accitos. 5, 32, 8 accitis domum tribulibus et clientibus. 6, 14, 1 Romam. 9, 30, 7 in curiam. 23, 15, 10 ad se. 23, 22, 10 ad dictatorem. 24, 45, 14 in castra. 32, 14, 7 eodem. 43, 20, 2 eo. TAC. ann. 16, 30 in senatum. SVET. Iul. 16 in curiam. 52 in urbem. Cal. 54 in Palatium. AVSON. perioch. Odyss. 8 accito ad convivium Ulixe. LIV. 29, 15, 11 accitis Romam magistratibus. LIV. 27, 31, 9 praesidium Aetolorum quod ab Eleis adcitum acceptumque in urbem erat. SEN. benef. 5, 16, 1 trans Alpes accitus hostis. STAT. silv. 3, 1, 108 mensis ... accita deorum turba. SVET. Aug. 28 magistratibus ac senatu domum accitis. *unde*: CIC. har. 25 haruspices acciendos ex Etruria putaremus. LIV. 1, 35, 9 equi pugilesque ex Etruria maxime acciti. 1, 56, 1 fabris undique ex Etruria accitis. 3, 56, 5 Verginium acciri e castris. 5, 8, 12. 4, 3, 10 *Numam* ex Sabino agro accitum. 4, 33, 3 ex montibus Quinctio accito. 5, 46, 7 ab Ardea Camillum acciri. 6, 15, 1 dictator accitus ab exercitu in urbem venit. 7, 2, 4 ludiones ex Etruria acciti. 9, 22, 2 ab domo. 26, 50, 3. 27, 37, 6 ex Etruria. 28, 19, 4 ab Tarracone. 30, 35, 10 inde. 37, 19, 1 a Pergamo. 38, 29, 3 ab Aegio et Patris et Dymis. MON. Ancyr. (CORP. III 2) 4, 33 ⟨at⟩hletarum undique accitorum. VAL. MAX. 2, 4, 4 atellani ... ab Oscis acciti sunt. PLIN. nat. 35, 157 Vulcam Veis accitum. SIL. 4, 494 (*v. l. 71*) 7, 27 accitum captivo ex agmine. 8, 28 accitam stagnis Laurentibus Annam. 16, 626 Capua ... accitus ab alta Fulvius. TAC. hist. 4, 84 Seleucia urbe Suriae accitum *deum*. ann. 2, 54 certis e familiis et ferme Mileto accitus sacerdos. 14, 21 a Tuscis accitos histriones, a Thuriis equorum certamina. 15, 53 unde (*ab aede Cereris*) eum ... accitum ferrent in castra. SVET. Claud. 34 *carnificem* accitum ab urbe. GELL. 4, 5, 2 aruspices ex Etruria acciti. LACT. inst. 2, 7, 13 Aesculapius Epidauro accitus (2, 16, 11 accersitus). AMM. 17, 12, 16 accitos ex intimis regnis (regni *codd.*) procerum filios. 15, 8, 1. AVG. civ. 3, 11 suis ... terris, unde accitus esset. COD. Theod. 9, 2, 3 ex longinquo si quis est acciendus. OROS. hist. 4, 8, 16. BELL. Afr. 26, 3 e stativis castris ... cunctis copiis auxiliisque accitis. LIV. 1, 27, 4 Mettio exercituque eius ab Alba accito. 2, 49, 10 accito ex Etruria exercitu. 4, 31, 9 a Veiis. 7, 37, 4 domo. 9, 33, 2. 23, 25, 10 legiones ex Sicilia. VELL. 2, 51, 1. SIL. 4, 217 accitas ... castris in proelia consul raptabat turmas. 8, 401 accita pube Venafro. 17, 110. TAC. hist. 3, 15 ex Britannia auxilia Vitellius acciverat. 3, 40 accitis ex urbe cohortibus. 4, 68. 4, 72. 76. ann. 4, 5 quae (*legiones*) haud procul accirentur. 13, 38 accita ... aliis ex castris tria milia tertianorum. FRONTO p. 120 N. multa ... armatorum milia undique gentium accita. AMM. 29, 6, 11. LIV. 35, 32, 4 ex India elephantos accitos. MACR. sat. 3, 15, 10 ut peregre accitus *piscis*. LIV. 25, 11, 15 Punicas ... naves ex Sicilia accitas. 27, 25, 11 indidem. CVRT. 4, 1, 36 classis Macedonum ex Graecia accita. *translate*: MACR. sat. 5, 16, 5 singulos libros acciti extrinsecus argumenti interpositione conclusit. SIDON. epist. 8, 16, 4 verba ... Sabinis abusque Curibus accita. ISID. orig. 2, 20, 1 vocabulis ... non ... longe accitis. LIV. 29, 38, 2 Cornelium ... ex Etruria ... Romam acciri placuit. 45, 28, 11 a Samothrace accitos Amphipolim. SIL. 4, 494 Trinacrio accitus per caerula longa Peloro ... consul. *addito ad quem finem*: VARRO Non. 59, 1 accensi dicti, quod ad necessarias res saepius acciantur. LIV. 1, 35, 3 Numam ... non petentem in regnum ultro accitum. 2, 6, 2. 7, 12, 9 consul ad id (*dictatorem dicendum*) accitus. 36, 6, 7 Amynander accitus ad consultandum ex Athamania. 38, 32, 3 Lacedaemonii ad disceptandum acciti. SEN. clem. 2, 7, 2 si *hostes* ... in bellum acciti sunt. TAC. hist. 2, 1 accitum *Titum* in adoptionem. 4, 73 acciti auxilio Germani. ann. 6, 42 accitus *Parthus* in partem. 12, 14 accitus ... in regnum Vonones. SYMM. epist. 3, 50 quem ... gratulor in spem sui honoris accitum. CLAVD. 28, 90 bello ... secundo ... Eoa ... accitus ab aula. LIV. 2, 11, 2 navibus undique accitis et ad custodiam ... et ut. 26, 20, 7 Punica classis ex Sicilia Tarentum accita ⟨ad⟩ arcendos commeatus. ITIN. Alex. 17 in ... id (*adgestum iaciendum*) ... e Sidone naves acciuntur. *de morte*: PAVL. NOL. epist. 13, 6 illam in hoc saeculo non moratam et ad Christum citius accitam. 13, 8 accito ... divinitus. *cf. sub* accitus.

II *i. q.* *adsciscere, legere*: TAC. ann. 11, 24 neque ... ignoro Iulios Alba, Coruncanios Camerio, Porcios Tusculo et ... Etruria Lucaniaque et omni Italia in senatum accitos. AMM. 28, 1, 41 ad principis comitatum Maximinus accitus. 28, 3, 9.

III *i. q. vocare, advocare*: SOL. 27, 23 ut in hominem astu accitum nocte saeviat *hyaena* (*cf.* PLIN. nat. 8, 106 quem evocatum foris laceret). LVCR. 5, 996 horriferis accibant vocibus Orcum. ARNOB. nat. 4, 11 *dei* invocati ab haruspicibus parent, suis acciti nominibus veniunt. 12 si magi ... memorant antitheos saepius obrepere pro accitis (*sic Stewech*: actis *P*). PRVD. apoth. 474 accitas video longe dispergier umbras. MART. CAP. 1, 53 Iunonis ... Sospitae genius accitus ex nona *regione*. 1, 58. COD. Theod. 9, 16, 5 multi ... manibus accitis audent ventilare (COD. Iust. 9, 18, 6. ISID. orig. 8, 9, 10 daemonibus).

IV *i. q. consciscere*: VELL. 2, 38, 6 regis morte, quam ille conscientia acciverat. FLOR. 2, 13, 71 mortem sibi ... accivit *Cato*. [*Bannier.*

Accila *v.* Optila.

accīnctio, -ōnis *f.* *Wölfflin, Archiv 9 (1896) 579.* ITALA (Hier. epist. 122, 1 *et* 147, 3) Is. 22, 12 accinctionem ciliciorum (cingulum sacci VVLG.). HIER. epist. 78, 29 vicesima nona mansio interpretatur 'nuntius' sive 'expeditio' et 'accinctio' .... AVG. in psalm. 92, 3 quid est accinctio gladii circa femur? CASSIAN. inst. 1, 11, 2 accinctio ... lumborum.

accīnctus, -ūs *m.* HIL. in psalm. 64, 8 dehinc memoratorum montium praeparatio in accinctu potentiae atque virtute (-is?) est. HIER. in Ezech. hom. 10 ut ... in expeditionis accinctu manifestemus caritatem nostram. PELAG. ad Demetr. epist. (Migne 30, 29) 15 haec itaque tibi in hoc agone subeundo praecipua cura sit: hic primus accinctus, internecionis bellum virtute devincere. HIER. nom. hebr. (Lagarde, onom. sacra p. 25) Baalgad habuit adcinctum vel vir adcinctus ....

accingo, -cinxī, -cīnctum, -cingere. GLOSS. περιζώννυμι, adparant, muniunt, praeparant, παρεσκευάσατο, parari, adgredi. *Wölfflin, Archiv 9 (1896) 580—581.* accingier VERG. Aen. 4, 493. *translata notione verbum invenitur inde a* TER., *propria a* VARR. ATAC., *apud poetas potissimum, sed raro, inter scriptores apud* LIV. *sexies,* QVINT. *bis,* TAC. *saepe,* PLIN. paneg. *bis,* APVL *quinquies,* HIER. *saepe, recentiores hic illic eo utuntur.*

I *proprie*: *cingulo alligare, circumdare*: **a** *aliquid*: VERG. Aen. 11, 189 laterique accinxerat ensem. STAT. Theb. 1, 428 accinctos lateri ... enses. GREG. TVR. hist. Franc. 7, 38 tuum accinge gladium. VVLG. act. 27, 17 accingentes navem (ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον). *medialiter* VVLG. psalm. 44, 5 accingere (περίζωσαι) gladium tuum circa femur. *de corporis partibus*: STAT. Theb. 12, 108 deiecti in pectora crines accinctique sinus. silv. 4, 2, 34 sinus accincta Ceres. HIER. epist. 130, 19 accinctis lumbis calciatisque pedibus. 65, 10 accinxit et Petrus lumbos suos (VVLG. III reg. 20, 32 accinxerunt saccis lumbos suos). 125, 6 renibus (VVLG. exod. 12, 11 *al.*). VVLG. Ezech. 23, 15 accinctos balteis renes (Dan. 10, 5 renes eius accincti auro obrizo). **b** *aliquem*: MARC. med. 29, 34 inde virum ad corpus accingat ... puella virgo cingulum faciat et mulierem circa corpus accingat. VVLG. lev. 8, 7 accingens eum balteo et induens tunica hyacinthina. Ier. 4, 8 accingite vos ciliciis. *medialiter*: VARRO ATAC. Suet. p. 191 Reiff. quinque aethereis zonis accingitur orbis. VERG. Aen. 2, 614 ferro accincta *Iuno* (2, 671. STAT. Theb. 3, 610 ferro accinctae gentes. 5, 281 TAC. ann. 6, 2. 11, 22 SVLP. SEV. Mart. 3, 2). VERG. Aen. 6, 184 paribusque accingitur armis. 6, 570 accincta flagello Tisiphone. 7, 640 fidoque accingitur ense (OV. am. 3, 3, 27 met. 4, 119. 6, 551). 9, 73 facibus pubes accingitur atris. OV. met. 4, 666 teloque accingitur unco. LIV. 40, 13, 2 gladiis (TAC. ann. 4, 21 APVL. mund. 30. HIER. epist. 65, 10 Christi gladio. VVLG. iud. 3, 16 I reg. 17, 39. 25, 13 MACR. sat. 2, 3, 3). STAT. Theb. 10, 80 suamque orbibus accingi solitis iubet *Iuno* Irin. TAC. ann. 11, 18 pugione. 11, 31 feminae pellibus accinctae. hist. 4, 62 quidam expedire arma telisque tamquam in aciem accingi. VVLG. lev. 16, 4 accingetur zona linea (I reg. 2, 18 ephod lineo. IV reg. 1, 8 zona pellicea accinctus renibus). iud. 18, 11 accincti (ἐζωσμένοι) armis bellicis. II reg. 3, 31 accingimini saccis et plangite ante exequias Abner. Ier. 6, 26 cilicio. II Macc. 3, 19 accinctae mulieres ciliciis pectus. CASSIAN. inst. 2, 1 duplici ... cingulo Christi miles accinctus. SIDON. carm. 7, 11 duplicique accingere lauro. SED. pasch. carm. 5, 24 linteolo. OREST. 816 capulo. *nota rei militaris usum*: TAC. hist. 2, 88 abscisis furtim balteis an accincti forent rogitantes. 2, 89 *Vitellius* paludatus accinctusque. ann. 3, 34 bella plane accinctis obeunda (HIER. epist. 78, 29 VVLG. num. 32, 17). 11, 18 militem, quia vallum non accinctus, atque alium, quia pugione tantum accinctus foderet, morte punitos. PLIN. paneg. 20 adhuc comitatus adcinctus et pārens. AMM. 31, 8, 10 prorupit cum promptis adcinctisque ad proelium. VVLG. gen. 49, 19 Gad accinctus proeliabitur ante eum et ipse accingetur retrorsum. II reg. 22, 30 in te enim curram accinctus. I par. 7, 4 accincti ad proelium. AMM. 27, 2, 1 Iovinus magister equitum accingitur (*h. e.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

insignibus huius magistratus induitur). 27, 6, 12 accingere ... ut patris patruique collega.

II *translate*: 1 *intransitive i. q. se praeparare*: POMPON. atell. 66 accinge (pro accingere NON. 469) ad molas. VERG. Aen. 2, 235 accingunt omnes operi (pro accinguntur vel se accingunt PRISC. gramm. III 390, 17; praeparant se ad opus SERV.). 11, 706 te ... aequo ... credo solo pugnaeque accinge pedestri (*ubi ex antecedentibus* te *possis supplere*). MACR. somn. 2, 15, 1 contra has ... argumentationes accingendum est (*potest hic medialiter intellegi*). 2 *aliquem (se) circumdare, instruere, exornare*: STAT. Theb. 5, 160 accingunt sese. TAC. ann. 12, 25 se quoque accingeret iuvene partem curarum capessituro. VVLG. Ioel 1, 13 accingite vos et plangite. Is. 45, 5 accinxi te (ἐνίσχυσά σε) et non cognovisti me. PAVL. NOL. epist. 27, 4 sacrae pubis accinge delectum. *alicui rei*: VERG. Aen. 1, 210 illi se praedae accingunt. PANEG. Mess. 179 qui possit magnis se accingere rebus. APVL. met. 8, 30 accingunt se meo funeri. VAL. FL. 4, 593 animos accinge futuris (-os *cod.*). *ad aliquid*: TAC. ann. 6, 32 ornat Phraaten accingitque paternum ad fastigium. 12, 31 turmas quoque peditum ad munia accingit. QVINT. inst. 12, 1, 5 spectabit id solum *mens*, ad quod accingitur. GREG. M. epist. 1 mentem ad operis studia accingo. *aliqua re*: TERT. anim. 38 sinus (*Hartel*: fines *codd.*) suos ad instar ficulneae contagionis p⟨r⟩urigine accingit *concupiscentia*. ITALA (Aug. c. Faust. 12, 36) psalm. 29, 12 accinxisti (circumdedisti VVLG.) me laetitia. VVLG. II reg. 22, 33 *deus* accinxit me fortitudine (40 FILASTR. 141, 5). VVLG. prov. 31, 17 fortitudine lumbos suos (*cf.* HIER. epist. 78, 1. HIL. in psalm. 64, 9 hominem potentia accingens). MAR. VICTOR aleth. 2, 202 quod vitam instrueret, quod rerum accingeret usu. 3 *medialiter i. q. se praeparare*: *absolute*: TER. Phorm. 318 tute hoc intristi, tibi omnest exedendum: accingere (appara te atque expedi DON.). Eun. 1060 accingar. LVCR. 2, 1043 dede manus aut, si falsum est, accingere contra. LIV. 1, 47, 3 quin accingeris? OV. met. 7, 47 accingere et omnem pelle moram. SEN. Agam. 192 accingere, anime! SIL. 7, 321 accingamur. TAC. hist. 4, 68 simul Domitianus Mucianusque accingebantur. APVL. met. 9, 18 totis accingitur viribus. SYMM. epist. 4, 59 (66), 2 quapropter accingere, ut quaestoriam quondam filii mei magnificentiam ... secundus eiusdem superet magistratus. DAMAS. Hier. epist. 35, 2 accingere igitur et dissere. HIER. epist. 58, 11 accingere, quaeso te, accingere. VVLG. Ezech. 44, 18. I Macc. 3, 58 accingimini ... et estote parati. CLAVD. 3, 337 accingere mecum et Thracas defende tuos. 10, 141 accingere nostram vecturus *Triton* dominam. *cum praepositionibus*: **in**: LIV. 2, 12, 10 in hoc discrimen ... accingere. STAT. silv. 4, 4, 48 magnos accinctus in usus *animus*. TAC. dial. 16 in contrarium accingi. hist. 3, 21 in proelium. 3, 35 tamquam in auxilium Vitellii adcingeretur *Germania*. 3, 66 in audaciam. PLIN. paneg. 30 in omnia pariter intenta bonitas et accincta. **ad**: LIV. 4, 2, 7 iam ad consulatum vulgi turbatores accingi. 6, 35, 2 accingendum ad eam cogitationem esse. 28, 41, 8 quin igitur ad hoc accingeris? QVINT. inst. 1, 12, 16 ad venalem usum et sordidum lucrum accingimur. TAC. hist. 4, 79 priusquam hostes ... ad spem vel ad ultionem accingerentur. ann. 4, 66 plura ad flagitia. 11, 28 *iuvenem* maiorem ad spem accingi. APVL. Socr. 176 ad studium sapientiae ⟨acc⟩ingeris. SIDON. epist. 1, 11, 6 ad Gallias administrandas. AMM. 30, 2, 7 ad expeditionem accingi rectorem compererat nostrum. *cf. p. 302, 83.* *cum dativo*: VAL. FL. 2, 197 pugnaeque adcincta *Venus*. APVL. met. 8, 2 sceleri quod diu cogitarat accingitur. TERT. coron. 1 fugae. adv. Marc. 3, 22 huic negotio. PANEG. 12, 43 duces instruendo accinguntur triumpho. SYMM. epist. 9, 84 huiusmodi operi frequenter accingere. PRVD. cath. 10, 75 studioque accinctus humandi. PAVL. NOL. carm. app. 1 (= PROSP. poem. coni.), 115 mecum isti accingere pugnae. MART. CAP. 6, 578 illa ... parili quam accinctam cernis officio Παιδεία vocitatur. *cum infinitivo*: VERG. georg. 3, 46 ardentis accingar dicere pugnas. TAC. ann. 15, 51 accingeretur modo navare operam. CARM. Sodom. 76 quin ergo accingeris istinc festinare fugam. NEMES. cyn. 63 memorare triumphos accingar. PRVD. perist. 10, 421 accingere ... pro principali ... orare vita. CLAVD. Pros. 3, 316 accingar lustrare diem. MART. CAP. 5, 437 accingar ... haec aridiora percurrere. *aliquid*: VERG. Aen. 4, 493 magicas invitam *Didonem* accingier (accedere GLOSS. IV 162, 6) artis (pro 'ad magicas' SCHOL.). [CIRIS 6 aliud studium atque alios accincta labores *mens*?]. ITIN. Alex. 1 orso feliciter iam accinctoque (ad *add. Letronne*) Persicam expeditionem. *cum ablativo instrumentali*: SEN. Med. 51 accingere ira teque in exitium para furore toto. AMM. 20, 7, 16 Romani viribus magnis accingerentur (17, 5, 8). VVLG. I reg. 2, 4 infirmi accincti sunt robore (virtute CYPR. testim. 3, 4). psalm. 64, 13 exultatione colles accingentur. 4 *brevi comprehendere*: BOET. herm. sec. 6. 13 p. 455, 6 M. ut igitur tota ratio breviter accingatur.

part. et adi. **accinctus**, -a, -um *exornatus, praeditus aliqua re*: GLOSS. III 352, 37. 502, 72 πρόσζωστος. *compar.* accinctior AVSON. 419, 64. VAL. FL. 5, 513 accinctum gemmis fulgentibus ensem. PANEG. 5, 11 *terra* tot accincta portibus (7, 19). AMM. 18, 4, 1 rex Persidis ferarum gentium adiumentis accinctus. HEGES. 5, 5 proeliari accinctus munimine. RENAT. PROFVT. ap. Greg. Tur. hist. Franc. 2, 9 cometatu gentium barbararum accinctum. TAC. dial. 5 qua (*eloquentia*) accinctus. ann. 12, 44 *iuvenem* studio popularium accinctum. VVLG. psalm. 64, 7 accinctus potentia. OROS. hist. 7, 26, 9 plurima cura pietatis accinctum. PAVL. PETR. Mart. 5, 579 accincta ... gravibus nigrantia nubila ventis. COD. Iust. 9, 18, 4 pr. magicis adcincti artibus. *i. q. paratus*: PLIN. paneg. 20, 3 *cf. supra p. 302, 80.* ENNOD. carm. 2, 88, 5 accinctus ... amicus. *nota*: AVSON. 419, 64 cuius ... aut familiaris habitus condecentior aut militaris accinctior? HIER. epist. 123, 4 in quo brevi accinctoque praecepto multa simul monita continentur.

accino, accinuī, accinere. [*ab* ad *et* canere, *cf. c. umbr.* a d k a n i *acc. sg. neutr.* '*quod accinitur, cantus flaminis*'. *Th.*] GLOSS. II 420, 23 accano προσᾴδω. accano: VARRO ling. 6, 75. PRISC. gramm. II 571, 11 similiter a canendo composita absque i faciunt participia secundum primitivi formam: canor cantus, occinor occentus, accinor accentus, quamvis occinui, accinui facit praeteritum. *Weyman, Archiv 7 (1892) 535. Wölfflin, ibid. 9 (1896) 581.* VARRO ling. 6, 75 canere, accanit et succanit ut canto et cantatio ex Camena permutato pro m n. DIOM. gramm. I 485, 6 carmen quod cum lamentatione extremum atque ultimum mortuo accinitur, nenia dicitur. DIOM. gramm. I 485, 29 *epodoe*, quae legitimis et integris versibus ἐπᾴδονται, id est accinuntur. *cf.* MAR. VICTOR. gramm. VI 58, 3 ISID. orig. 1, 39, 23. DIOM. gramm. I 431, 1 accentus est dictus ab accinendo. *Klotz.*

Accion *accus.* AVIEN. or. mar. 682 (*de lacu Lemanno*) vasta⟨m⟩ in paludem quam vetus mos Graeciae vocitavit Accion. *ubi C. Mueller, Ptolem I 1 p. 235 legendum censet* Acin *vel* Acida. **Accio**, -onis *deus.* CORP. III 3428 (*Aquinci*) Iovi Accioni ⟨Pa⟩trio Suetius ⟨Sabi⟩nus leg(atus) ⟨Aug(usti) pr(o) pr(aetore)⟩.

Accip ... *pagani ignoti quorum ager confinis fuit agro publico Cirtensium.* CORP. VIII 7084 (*Cirtae in termino*) ex auct(oritate) imp(eratoris) Caesaris Traiani Hadr⟨iani⟩ Aug(usti) agri Accip(...) Cirt(ensium) separati riv⟨o⟩. 10821 (*Tigisi*) a(gri) A(ccip...) C(irtensium). *Otto.*

accipetrīna *ab* accipiter. PLAVT. Bacch. 274 em accipetrina (accipe trina *codd.* accipitrina *Hermann, edd.*) haec nunc erit, *quod vulgo de pecunia perdita quasi accipitris rapina interpretantur. vide tamen ne iungendum sit* accipetrina *cum* pugna *et intellegendum de lembo navim auro oneratam persequente.* *V.*

accipio, -cēpī, -ceptum, -cipere. [*ab* ad *et* capere. *Th.*] VARRO ling. 7, 90 cape, unde accipe. GRAMM. suppl. 297, 14 accepit ... per duas c. CORP. III 4421 adcepit. 10934. ORIBAS. syn. 1 adcipiatur. 2 *al. et sic interdum in codd. scriptorum inferioris aetatis.* SENT. Minuc. (Corp. I 199) 26 acipiant. CORP. V 894. X 876. (aciptus *v.* acceptus). GLOSS. V 339, 42 accape. CORP. V 6731, 21 accepient. INSCR. Eph. epigr. V 329 acceperent. LEX Burg. l. r. 26, 1 accepere (*inf.*). ITALA cod. Lugd. gen. 43, 15 acciperunt. cod. Ashburn. levit. 9, 5 acciperitis. num. 17, 9. cod. Rehd. Luc. 18, 17 acciperit. LEX Sal. 44, 2 GLOSS. III 399, 39. 41. *cf. Bonnet, Latin de Grégoire de Tours p. 108. 120.* LEX Corn. (Corp. I 202) 2, 29 accipei (*inf.*) PACVV. 325 accepso (GLOSS. V 638, 18). GLOSS. λαμβάνω, δέχομαι. CAPER gramm. VII 99, 22 sumimus ipsi, accipimus ab alio (BEDA *ibid.* 291, 27 ALBIN. *ibid.* 310, 15). PS. FRONTO diff. gramm. VII 525, 2 sumimus quae posita sunt, accipimus quae porriguntur (GRAMM. suppl. 279, 4 DIFF. Suet. p. 293 Reiff.). NON. 239 accipere est datum sumere. *re vera semper fere dans, tradens, sese offerens, obviam veniens aliquis (aliquid) vel diserte additur (per* ab, ex *sim.) vel subauditur, cf. praesertim* SEN. benef. 5, 10, 2. *exeunte demum II p. Chr. saeculo plura et certa exempla existunt, ubi accipere is dicitur qui sponte proprioque motu aliquid sibi capit vel sumit, in prisca latinitate huius usus perexigua et perincerta vestigia extant; v. p. 305, 22. 74. 306, 36. 310, 1. 312, 47. 316, 77. Rönsch, Itala u. Vulg. p. 347. Kaulen, Handb. z. Vulg. p. 149. Hagen, Sprachl. Erläut. z. Vulg. p. 78. Bonnet, Latin de Grég. de Tours p. 263. Thielmann, Spr. u. Kritik d. Apolloniusromans p. 14. Klebs, Erzählung des Apollonius p. 238. Paucker, de lat. scriptt. hist. Aug. p. 55.* *nota iuris definitionem*: VLP. dig. 50, 16, 71 aliud est capere, aliud accipere. capere cum effectu accipitur: accipere, et si quis non sic accepit ut habeat. *Hey, Archiv 10 (1898) 125—130.*

I *de ipso actu capiendi (adprehendere, capere, excipere, recipere)*: **A** ***aliquid***: **1** ***manibus***: ENN. trag. 236 cette manus vestras measque accipite (QVINT. inst. 9, 2, 42). PLAVT. Epid. 559. Amph. 764 ex tua accepi manu pateram. Cist. 675 quam in manibus tenui atque accepi ... cistellam. Pseud. 1148 iamdudum, si des, porrexi manum :: accipe (BELL. Afr. 4, 3). Bacch. 753 cedo tabellas :: accipe. *cf.* 802 Trin. 902 Cas. 379 Pers. 776 Pseud. 987 Rud. 243 Truc. 910. Bacch. 1059 cape hoc tibi aurum ... fer filio :: non equidem accipiam ... :: cape vero ... :: non equidem capiam. TER. Haut. 531 cape hoc argentum ac defer ... quin accipis? :: cedo sane. Eun. 595 'cape hoc flagellum' ... accipio tristis. Phorm. 52 accipe, em, *argentum*. 858. Andr. 297 hanc (*filiam*) mihi in manum dat ... accepi: acceptam servabo. 724. CIC. har. 22 mater Idaea ... abavi manibus ... accepta. *cf.* LIV. 29, 14, 10 SIL. 17, 13. VERG. ecl. 6, 69 hos tibi dant calamos, en accipe, Musae. HOR. sat. 1, 4, 14 accipe, si vis, accipiam tabulas. IVV. 14, 191. OV. met. 4, 584 me tange manumque accipe. fast. 3, 226 dant soceri generis accipiuntque manus. SEN. contr. 10, 4, 8 serva manus ..., ut habeat quibus stipem accipiat. VAL. MAX.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7, 2 ext. 1 potionem veneni e manu carnificis. CVRT. 7, 5, 11 vas ... inplet porrigens regi. ille accipit *cf.* 10, 8, 20 (*opp.* portendo). LVCAN. 3, 311 dextras. PETRON. 37 de manu panem. PLIN. nat. 8, 25 argumentum *domiti elephanti* ramus homine porrigente clementer acceptus (*sc. manu vel proboscide*) *cf.* 8, 6. VAL. FL. 8, 157 vellus habe et nostris si quid super accipe templis (IVV. 3, 187). *figurate* SIL. 2, 388 'accipite infaustum Libyae ...' inquit 'bellum' et laxos effundit amictus *Fabius* (FLOR. 1, 22, 7). MART. 12, 82 *Menogenes* captabit tepidum dextra laevaque trigonem, imputet acceptas (exceptas *dett.*) ut tibi saepe pilas. 13, 9 accipe Niliacam, Pelusia munera, lentem *cf.* 13, 11. 45. 102. 14, 1, 5. 14, 27. 28 *al. sic passim apud poetas et oratores* accipe (accipite) *vox est porrigentis, dantis, donantis aliquid; usurpatur etiam de eis quae manu capi nequeunt*: MART. 11, 29, 7 accipe vina domum pueros chrysendeta mensas. *nota lusum*: MART. 14, 219. MART. CAP. 3, 129 'hoc tibi accipe sorbillandum' ac ... rotunditatem sumit ac virgini porrigit. TERT. idol. 7 ab aliis manibus accipiant quod contaminent. AVG. civ. 22, 29 p. 627 cum infantem Christum accepisset in manus suas. ITALA cod. Lugd. exod. 4, 20 virgam, quam acceperat a deo in manu sua. AMBR. sacr. 4, 4, 21 in ... manibus suis acceperat panem. OV. Pont. 3, 5, 36 tui monimenta laboris (*sc. epistulas*) accipiant nostrae ... manus (*aliter* PROP. 4, 11, 52 Romula vincla). *sumere*: GLOSS. IV 302, 45 sumit. 52 cape sume. PLAVT. Poen. 1022 palas vendundas sibi ait *Poenulus Punice loquens* et mergas datas ... :: quid istuc ad me? :: certiorem te esse volt, ne quid clam furtim se accepisse (*i. furatum esse?*) censeas. NOV. com. 34 sonarium accepit, abdidit. ENN. trag. 355 extemplo acceptum me necato et filium. ITALA cod. Lugd. gen. 30, 37 accepit sibi virgam Iacob (VVLG. tollens). 43, 15 pecuniam duplam acceperunt in manibus suis. cod. Cant. Ioh. 13, 5 accipiens aquam misit in pelvem (*cf.* VVLG. Matth. 27, 24). codd. Cant. Ver. Sang. Matth. 5, 40 *ei qui vult* tunicam tuam accipere (VVLG. tollere). ITALA *multi codd. et* VVLG. Matth. 16, 5 *obliti sunt* panes accipere. cod. Cant. Luc. 5, 5 nihil accepimus *piscando* (VVLG. cepimus). ITALA VVLG. Luc. 13, 19 *granum sinapis* acceptum homo misit in hortum. VVLG. Matth. 13, 31. 33. ITALA cod. Lugd. gen. 28, 11 accepit lapidem ex lapidibus loci illius (31, 45 *cf.* HIER. epist. 112, 2). 31, 34. *sim. passim.* AMBR. off. 2, 8, 44 accepit filium de meo sinu. DRAC. carm. 10, 365 accipiunt natos et ... portant. GREG. TVR. vit. Mart. 2, 16 acceptis contis. hist. Franc. 1, 24. APIC. 1, 14 accipies ... πηγίον (nechon *codd.*) et facies farinam. 1, 17. 2, 44. 3, 105. 7, 313 *al.* THEOD. PRISC. eup. 7. 11. 15. 42. 53 *al.* SORAN. 2, 34 (94) accipies fasciam longam. CASS. FEL. 7 p. 14 *al.* VVLG. levit. 24, 5 accipies ... similam et coques ... panes. ACTA ARV. A 14 (*a. 218*) unguenta et coronas acceperunt *fratres*.

2 ***ore***: CIC. nat. deor. 2, 135 stomacho illabuntur ea quae accepta sunt ore. OV. trist. 1, 2, 36 ore necaturas accipiemus aquas. met. 3, 686 acceptum (*sc. ore*) mare naribus efflant *delphini*. 7, 288. LVCAN. 9, 756 fluctus ore. PLIN. nat. 9, 69. VEG. mul. 6, 10, 2 per os cornu. SVLP. SEV. vit. Mart. 17, 7 candens ferrum faucibus. OV. met. 8, 841 epulas omnes Erysichthonis ora ... accipiunt poscuntque simul. LIV. 2, 32, 10 ne manus ad os cibum ferrent nec os acciperet datum. *cf. p. 310, 12.* IVV. sat. 10, 229 labra cibum. PLAVT. Truc. 43 si semel amoris poculum accepit meri (*i. hausit*). VVLG. act. 27, 33 ieiuni permanetis, nihil accipientes. DICTYS 5, 5 acceptis epulis. *translate*: VVLG. II Macc. 13, 18 rex accepto gustu audaciae Iudaeorum. *apud medicos (al.) praesertim de medicamentis sumendis, cf.* CIC. Att. 12, 21, 5 erat fortis aegroti accipere medicinam: CELS. 2, 13 p. 58 ut accepturi *veratrum* corpus humidius sit. 3, 21 p. 108 *lactucae semen cum aqua potui datum* qui ... accipit. 3, 4 p. 80 cibum. SEN. epist. 84, 6 alimenta. 83, 27 veneno poto ... sopore sumpto ... elleboro accepto. AVG. civ. 18, 18 p. 278 veneno. SCRIB. LARG. 16 terna coclearia. 190. 200 GARG. MART. 33. 57. IVST. 12, 10, 3 herba in potu accepta. MARC. med. 23, 73 ammoniaci ... singulis diebus singulas dragmas *bibendas* accipiat. SORAN. 43. 64. CAEL. AVR. acut. 3, 81 olera ... et omne quod facile accipi ac digeri potest. chron. 4, 30 medicamen erit impavide accipiendum. 3, 75. ORIBAS. syn. 1, 2 cibus adcipiatur. CLED. gramm. V 66, 26 multum vini bibi, infinitum carnis accepi. TERT. orat. 19 accepto corpore domini. FAVST. REI. serm. 1 p. 223. 226 eucharistiam. VVLG. Ioh. 19, 30 spongiam ... obtulerunt ori eius. cum ergo accepisset Iesus acetum. FAVST. REI. serm. 25 p. 323 in domu sua praeparet, quod accipiat *cf. ibid.* ad manducandum. *hinc* accepta, -orum *de cibis, sim.*: CAEL. AVR. acut. 2, 215 cum accepta non tenuissent. 2, 170 chron. 3, 95. acut. 2, 92 acceptorum per vomitum recursio. chron. 3, 16 corruptio. acut. 2, 170 accipienda recusare. *sumere*: APVL. flor. p. 103 Oud. dives ... panem non accipit. LAMPR. Alex. 61, 2 pranderat ... cibo militari accepto. ITALA cod. Gig. *et* VVLG. act. 27, 34 hortor vos accipere escam. *eloqui*: ITALA (Cypr. testim. 3, 12) exod. 20, 7 non accipies nomen domini in vano (TERT. idol. 20 sumes. VVLG. assumes). **3** ***aliis corporis partibus***: CATO orat. 77 accipite hoc onus in vestros collos. OV. trist. 4, 1, 84 vincula collo. LVCIL. 141 in os ... accipiam gladium (*i. ictum adversarii*). VARRO Men. 570 caliandrum (*sc. capite*). SIL. 15, 666 galea capite accepta. CIC. nat. deor. 2, 159 terga ... ad onus accipiendum figurata. Verr. 6, 3 volnere quod ille in capite ab hostium duce acceperat *cf.* ARVS. gramm. VII 456, 12. Att. 5, 20, 3 volnus. SALL. Iug. 101, 11 volnera. NEP. Milt. 7, 5 *al.* VERG. Aen. 2, 278. 3, 243 volnera tergo (VAL. FL. 6, 521). LIV. 3, 5, 7 *al.* vulnus. 4, 58, 13 quid iam integri esset in corpore loci ad nova vulnera accipienda. 44, 4, 3 (*opp.* infero). SEN. dial. 10, 6, 2 volnus per inguen. CVRT. 3, 11, 8. AMM. 27, 5, 4 (*opp.* infero). 20, 7, 18 VVLG. exod. 22, 2. CIC. Rabir. perd. 36 ore adverso cicatrices (LIV. 2, 27, 2). Tusc. 2, 41 plagam (Att. 1, 16, 9). PETRON. 28 VVLG. II paral. 22, 6. AVG. civ. 18, 23 p. 278 colaphos. LVCR. 4, 1053 ictus *cf.* EPICED. Drus. 396. VERG. Aen. 10, 907 iugulo ... ensem. OV. met. 12, 315 inter duo lumina ferrum. SIL. 7, 626 lateri ferrum. 10, 7. 242. VAL. FL. 6, 202 Pyliam latere ... hastam. *sim.* SIL. 5, 529 manantem in viscera mortem. *translate*: LIV. 28, 30, 10 *navis* cum ... peteret ... navem, ... ipsa ictum alterius rostri accipiebat. LVCAN. 3, 628 ratis ... per obliquum crebros latus accipit ictus. VAL. FL. 1, 619. LVCR. 6, 656 si quis in artus accepit ... febrim. VERG. Aen. 4, 531 non ... solvitur in somnos oculisve aut pectore noctem accipit *Dido*. STAT. Theb. 3, 3 otia somni. CORIPP. Ioh. 3, 2 per membra soporem. 8, 281. OV. met. 2, 410 accepti sub ossibus ignes. ars 3, 776 Milanion umeris Atalantes crura ferebat: si bona sunt, hoc sunt accipienda modo. QVINT. decl. 289 p. 57. MELA 1, 57 onera illae umeris, hi capitibus accipiunt. OV. met. 14, 743 accipit illa sinu ... nati membra *cf.* VERG. Aen. 1, 685 (*p. 311, 46*). ars 3, 698 accipienda sinu, mobilis aura, veni. 3, 302 haec ... tunicis fluentibus auras accipit. MANIL. 5, 392 sinibus ... peploque. ITALA cod. Lugd. num. 11, 12 accipe eos in sinu tuo (VVLG. portare). cod. Sess. prov. 17, 23 munera in sinum. PRIAP. 2, 11 quod ... notavi, in partem accipias bonam rogamus (*i. in mentulam; lusus, cf. sub 5b*). STAT. Theb. 10, 376 accepit radios et eadem percitus Hopleus Tydea luce *lunae* videt. ITALA cod. Lugd. levit. 16, 10 accipiet hircus supra se iniustitias. VVLG. Luc. 2, 28 accepit eum in ulnas suas. *sine obiecto*: ITALA (CYPR. epist. 10, 4 *al.*) Is. 7, 14 virgo in utero accipiet (VVLG. concipiet). *translate*: LIV. 4, 12, 6 regno (*quasi iugo*) ... in cervices accepto. PLAVT. Most. 1144 sine me ... iudicare ... :: maxime, accipito hanc ad te litem. PS. QVINT. decl. 16, 8 *quid voluisti* adversis tuis praestare faciem et in oculos tuos accipere nuntium (*i. flendo de rebus adversis nuntiatis caecum fieri*). EPIST. Sapph. 130 oscula. 13, 154 amplexus. LIV. 2, 40, 5 conplexum. *sumere* (*induere*): PLIN. nat. 7, 185 *Ofilius histrio* personam eius diei acceptam intuens. LAMPR. Hadr. 10, 5 ut vestem humillimam acciperet, balteum sumeret. IVL. VAL. 2, 26 accepto habitu. VEG. mil. 1, 20 ocreas. ITALA cod. Sess. Iudith 10, 3 accepit soleas in pedes. VVLG. Iudith 16, 10 stolam novam. Esth. 4, 4. ITALA cod. Wirc. Is. 13, 4 accipe cinctum decirca lumbo tuo. VVLG. Esth. 6, 8 accipere ... diadema super caput. *translate* ITALA codd. Clar. Boern. Sess. *et* VVLG. Philipp. 2, 7 formam servi *cf.* adsumo (FAVST. REI. grat. 2, 9 p. 77, 30).

4 ***sensibus,*** *praesertim auditu* (NON. 240 audire): *de structuris v. H. S. Anton, Stud. z. lat. Gramm. u. Stil. I p. 11.* CIC. div. 2, 9 rerum quae sensu accipiuntur. ac. 1, 40. PLAVT. Cas. 879 operam date, dum mea facta itero: est operae pretium auribus accipere (*AVE*; percipere *B*), ita ridicula auditu. Men. prol. 4 benignis accipiatis auribus *comoediam*. Trin. 828 tuam gloriam iam ante auribus acceperam. Amph. 588 quae ... neque fando umquam accepit quisquam, profers (APVL. flor. p. 10 Oud.). CIC. Phil. 8, 28 *mandata* auribus accipere potuistis. de orat. 1, 218. LVCR. 4, 982 carmen ... auribus (6, 164). NEP. Timol. 2, 2 ut non solum auribus acciperetur, sed etiam oculis cerneretur. OV. met. 10, 62 supremumque 'vale' quod iam vix auribus ille acciperet dixit. Pont. 2, 8, 44 accipe non dura supplicis aure preces. trist. 4, 1, 90 auribus accipiat verba latina suis. LIV. 27, 50, 7 magis auribus quam animis id acceptum erat. 6, 40, 15 secundis auribus ... adversis. 33, 46, 5. 45, 27, 5. SEN. suas. 1, 12 propitiis auribus. CALP. ecl. 6, 76 nos illis ... auribus accipias, quibus hunc ... diceris ... audisse. QVINT. inst. 2, 6, 3 emendationem auribus modo. TAC. hist. 1, 66 aequis auribus (PLIN. epist. 1, 8, 6). ann. 4, 69 plurium auditu. PS. APVL. Ascl. 19 si non attentiore aurium obsequio verba ... acceperit. APVL. met. 6, 32 *sententiam* meis tam magnis auribus accipiens (*loquitur asinus*). AMM. 26, 2, 7 pacatis auribus.

CIC. nat. deor. 2, 144 a quo (*auditu*) sonus est acceptus. Verr. 3, 24 aures tuae hoc crimen accipiunt. CELS. 6, 7, 8 p. 243 *aures* ne externum sonum accipiant. SEN. dial. 5, 35, 3. LVCAN. 2, 274 Caesaris aures accipient ... venisse ... civem. TAC. hist. 3, 56 ita formatis principis auribus, ut aspere quae utilia ... acciperet. *absolute*: GLOSS. II 555, 31 ἀκούει. IV 6, 26 *al.* audi. ENN. ann. 6, 14, 5 et hoc simul accipe dictum (OV. epist. 15, 42). *sic passim apud plerosque scriptores, praesertim modo imperativo, adiunctis vel simplici obiecto per accusativum vel infinitivo c. acc. vel interrogatione obliqua* (*sive enuntiato relativo*). PLAVT. Capt. prol. 16 accipite relicuom. Asin. 605 sermonem (CIC. Att. 5, 6, 1). Men. prol. 5 argumentum. Poen. prol. 56 rationes ceteras. Truc. 738 rem. TER. Hec. 55 causam. LIV. 35, 16, 6 causam ab Antiocho. FRONTO p. 130, 4 N. (*aliter v. sub III B*). VARRO Men. 521 'ire licet cubitum' accepto sussilimus *cf.* PETRON. 45. CIC. epist. 8, 1, 2 auditionem. SALL. Iug. 22, 2 orationem. 58, 4 clamorem (LIV. 37, 42, 6). LVCR. 4, 611 voces (CVRT. 7, 1, 22 LVCAN. 9, 1009 SIL. 5, 171 STAT. Ach. 1, 897 FLOR. 2, 13, 50 APVL. met. 5, 2). 6, 171 tonitrum. VERG. Aen. 2, 308 sonitum (LIV. 38, 7, 9). TAC. ann. 4, 48 sonorem proelii. APVL. met. 9, 25. VERG. Aen. 10, 674

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gemitum (STAT. Theb. 9, 408). SEN. Tro. 132 planctus ... fletus. APVL. met. 5, 5. LIV. 1, 7, 10 ubi nomen patremque accepit. 26, 49, 9 nomina. 22, 13, 6 Punicum abhorrens ab Latinorum nominum ⟨pronuntiatione os Casilinum⟩ pro Casino dux ut acciperet fecit. OV. met. 14, 11 dicta acceptaque salute (*aliter* salutem accipere *sub II A 2 a*). 271. MACR. sat. 1, 6, 4 salutationem (*opp.* reddo). LVCAN. 8, 142 votorum extrema. PLIN. nat. 10, 117 *psittacus* quae accipit verba pronuntiat. STAT. Theb. 10, 618 grandem ... fulminis ictum (*i. verba vatis*) ... accipit exanimis. MART. 2, 27, 1 laudantem Selium ... accipe: (*sequuntur verba*). IVV. 7, 36 accipe nunc artes (SCHOL. audi). PLAVT. Amph. 1101 haec quae dicam accipe. PACVV. trag. 35 quod indaudivi accipite. LVCIL. 896 accipe quod dico. CAT. 64, 325 accipe quod ... pandunt ... sorores. LVCR. 1, 269 *et sic saepissime in capite versus dactylici, cf. Kuttner, de Propert. elocutione p. 23 et l. 19. 20.* SEN. nat. 4, 6, 2 accipe quod magis rideas. epist. 4, 10 accipe quod placuit.

PLAVT. Trin. 11 *Inopia* huc quid introierit ... accipite. TER. Hec. 607 quem ... sermonem habueris procul hinc stans accepi. RHET. Her. 4, 35 quomodo mihi gratiam rettulerit, accipite. CIC. Verr. 5, 71 accipite nunc quid imperarit. CAT. 68, 13 accipe quis merser fortunae fluctibus. 4, 722 quae moveant animum res accipe. HOR. sat. 2, 3, 233 accipe quid iuvenis contra responderit (SCHOL. Acr. audi). 2, 2, 70 *al.* PROP. 1, 10, 12. 2, 13, 18 *al.* OV. rem. 292 *al.* LIV. 34, 5, 8 accipe quotiens ... fecerint. MART. 6, 26, 4 IVV. 13, 120 PLIN. epist. 4, 20, 1 *al.* VAL. FL. 5, 680 illum etiam talis rerum manet, accipite, ordo. *sine obiecto*: TER. Eun. 116 mater ut accepit (*sc. verba praecedentia*). *cf.* VAL. FL. 1, 91. VARRO rust. 2, 3, 1 accipe a me nunc ... de capellis et ... disce. CAES. civ. 2, 17 de angustiis ... rei frumentariae accepit. SALL. Iug. 10, 6 de re publica paucis accipe. CIC. ad Brut. 1, 9, 2 quae didiceram, legeram, acceperam. Quir. 16 oratio fuit quem ad modum accepi tripertita. fin. 3, 66 ut de Hercule et de Libero accepimus. nat. deor. 1, 83 *al.* TERT. spect. 5. *hinc usus paulatim transit ad significandam perceptionem eorum quae quis audivit, legit, vidit*: *cognoscere, discere*: CAES. civ. 3, 86 rationem consilii mei accipite. CIC. epist. 3, 7, 3 accipe et cognosce aequitatem. VERG. Aen. 1, 676 nostram nunc accipe mentem. 2, 65 accipe nunc Danaum insidias et ... disce. OV. am. 2, 4, 1 conloquium. LIV. 38, 3, 5 fugam Philippi. VITR. 8, 3, 21 mirabiliorem virtutem ea habet terra, quam ego sic accepi. SEN. nat. 4, 2, 6 inter miracula audaciam accepi. TAC. ann. 1, 8 qui ipsi viderant quique a parentibus acceperant diem illum. AVG. civ. 4, 30 p. 184 perturbatis animis inducuntur *dei*. accepimus ... deorum cupiditates aegritudines. CATO orat. 51 ego a maioribus memoria sic accepi: si ... peterent ... credendum esse. VARRO ling. 7, 3. 107 in Nagidone clucidatus 'suavis', tametsi a magistris accepimus 'mansuetum'. 8, 6. TVBERO hist. 1 quod a parentibus acceptum ... memoriae tradiderunt. CIC. Verr. 2, 47 potuisti accipere id quod est proditum memoria ac litteris. Sest. 139 haec audivimus de ... factis, haec accepimus, haec legimus. *cf.* Pis. 24. Cato 78 homines scire pleraque ante quam nati sint, quod iam pueri cum artes difficiles discant, ita celeriter res innumerabiles arripiant, ut eas non tum primum accipere videantur, sed reminisci et recordari. de orat. 3, 140 doctrinam. *cf.* 141. Brut. 205 scientiam. epist. 6, 6, 3 disciplinam a patre. de orat. 2, 85 audierit aliquid, legerit, ista ipsa praecepta acceperit. 1, 143 illa cognoram et acceperam. Verr. 5, 149. Mil. 10 lex quam non didicimus accepimus legimus, verum ex natura ipsa adripuimus hausimus expressimus. part. 23 accepi ista didicique. VVLG. Philipp. 4, 9 didicistis et accepistis et audivistis. CAES. Gall. 6, 20, 1 si quis quid de re publica a finitimis rumore aut fama acceperit, uti ad magistrum deferat. 6, 21, 2. LIV. 39, 15, 6 HEGES. 1, 32, 1. NEP. Att. 1, 3 ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur (QVINT. inst. 1, 3, 3). VERG. Aen. 5, 601 Albani docuere suos *ludum*; hinc maxima porro accepit Roma. OV. met. 9, 719 primasque magistris accepere artes ... ab isdem (PLIN. nat. 29, 11). PLIN. epist. 3, 3, 2. VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 *Platonem* in Italiam transgressum, ut ab Archyta ... praecepta ... acciperet. *cf.* CAPITOL. Marc. Aur. 16, 5 *philosophiam* per optimos ... magistros. VAL. MAX. 8, 11 ext. 1. 8, 15 ext. 1 CELS. 5, 17, 1 MELA 1, 2. CVRT. 9, 1, 34 nec adfirmare sustineo de quibus dubito nec subducere quae accepi. PLIN. nat. 27, 143 de herbis ... memoria digna ... accepimus aut comperimus. QVINT. inst. 2, 4, 2 narrationum ... tres accepimus species. 6, 3, 101 (*opp.* inveni). 6, 2, 25 quae non aliquo tradente, sed ... natura ipsa duce accepi. 10, 5, 19. 12, 8, 3 inter ipsa subsellia didicisse se gloriantur ... ut res cito accepisse videantur. TERT. scorp. 5 acceperat a domino suo, ut a medico, satis utilem disciplinam. PLIN. epist. 8, 14, 3 difficile est tenere quae acceperis, nisi exerceas. TAC. Germ. 27 haec ... de Germanorum origine ac moribus accepimus (hist. 3, 38 *al.*). AVG. civ. 7, 30 p. 313 Varro ... quae aliunde accepit ... quae ipse coniecit. SEN. contr. 1 pr. 3 velox ... memoria ... ad continenda quae acceperat. *inf. c. acc.*: PLAVT. Mil. 1287 quom multos multa admisse acceperim. TER. Andr. 397 si te aequo animo ferre accipiet. CATO orat. 51 *v. l. 41.* CIC. div. Caec. 61 sic a maioribus nostris accepimus, praetorem ... esse oportere (*ibid.* 66 Verr. 3, 8 Arch. 18 Tusc. 4, 44 nat. deor. 3, 42 *al.*). nat. deor. 2, 95 si ... accepissent ... fama et auditione esse quoddam numen. SALL. Iug. 52, 6 postquam Rutilium consedisse ... et animo vacuom accepit. LIV. 1, 38, 1 deditos Collatinos ita accipio eamque formulam esse. 4, 54, 4. 5, 22, 6 *al.* CELS. 1 pr. p. 2 multos ... fuisse accepimus. PLIN. nat. 8, 136. 36, 73 SIL. 16, 239 STAT. Theb. 1, 465. 3, 474 QVINT. inst. 1, 1, 6 *al.* *omisso infinitivo verbi substantivi*: CIC. Tusc. 5, 57 de hoc homine ... sic scriptum accepimus. nat. deor. 3, 58 div. 1, 33. Lael. 7 *al.* (accepimus). Cato 41 locutum Archytam Nearchus ... se a maioribus natu accepisse dicebat. CIC. fat. 10 Stilponem ... acutum sane hominem ... accepimus. off. 1, 108 Cato 13. LIV. 1, 24, 4 ita factum accepimus. 3, 39, 1. 6, 39, 3 id aegre patres passos accipio. VAL. MAX. 7, 2, 1 Appium Claudium solitum dicere accepimus. SEN. benef. 4, 26, 2 duos ex constitutione Stoica accipe ingratos. PLIN. nat. 2, 144 Sullae ... ostentum datum accepimus. 148. 7, 91 *al.* 8, 195 trabeis usos accipio reges. 6, 34 ibi Arimphaeos quosdam accepimus. 7, 175. QVINT. inst. 3, 7, 19 Nirea imbellem ... a poetis accepimus. 5, 10, 10. TAC. dial. 12 hist. 3, 40 *al.* AVG. civ. 4, 10 p. 157 Iovem ... in aethere accipimus. *nom. c. inf.*: AVG. c. Faust. 13, 1 quomodo Christum colitis prophetas repudiantes quorum ex praesagiis accipitur fuisse venturus. praedest. 8, 14 ut ipse dixisse accipiatur. PROSP. expos. psalm. 127, 3. LAEV. carm. 22 etsi ne utiquam, quid foret ... famultas, potui dominio accipere. VARRO ling. 5, 54 Veliae unde essent, plures accepi causas. AVG. civ. 3, 17 p. 122 ex ipsis quae diceremus accepimus. *absolute*: CIC. Lael. 38 quos (*amicos*) vidimus aut de quibus memoria accepimus. LIV. 4, 34, 7 ut a veteribus accepimus. *simil. saepe.* VVLG. prov. 9, 9 doce iustum et festinabit accipere. CIC. Verr. 4, 46 quem ipse accepi *oculis* animoque sensum. VERG. Aen. 8, 154 ut te, fortissime Teucrum, accipio adgnoscoque libens (NON. 239 *ad h. l.* videre; *nisi simpliciter interpretandum est* excipio). 12, 260 accipio adgnoscoque deos. OV. ars 3, 514 *puella* innuet: acceptas tu quoque redde notas. SIL. 5, 573 *advenientem hostem* postquam accepit (aspexit *Burm.*) patrio monstrante superbus armigero Poenum ductor. VVLG. iud. 16, 19 odorem ignis. AVG. serm. 4, 23 (24) odorem vestimenti. **5 *animo*:** LVCR. 3, 115 est aliud tamen in nobis quod ... multimodis agitatur et omnis accipit in se laetitiae motus et curas cordis inanis, *cf.* CIC. Tusc. 5, 111 LIV. 40, 5, 14 QVINT. inst. 2, 7, 4. VERG. 3, 250 accipite ergo animis atque haec mea figite dicta (10, 104). 5, 304. **a** *intellectu* (*intellegere, interpretari*): PLAVT. Cas. 188 hau satis meo corde accepi querellas tuas *cf.* BVCOL. Einsidl. 2, 4. PLAVT. Merc. 655 si id ... sat animo acceptum est. QVINT. inst. 7, 10, 12 quid iudicis animus accipere possit statim dictum. 8, 3, 71. TER. Andr. 367 'opinor' narras? non recte accipis. certa res est. AVG. civ. 14, 2 p. 5 quod non recte accipientes quidam putaverunt .... VARRO ling. 7, 18 a parte (aperte *cod.*) totam accipi Aetoliam. AVG. civ. 20, 24 p. 469 a toto pars accipiatur. VARRO ling. 7, 46 'cata dicta' accipienda acuta dicta. 7, 88. rust. 3, 3, 2 leporaria te accipere volo non ea quae ... sed omnia saepta. SEN. nat. 1, 9, 1 *virgas* pluviarum signa solemus accipere. QVINT. inst. 5, 10, 29 'commotionem' accipi volunt temporarium animi motum. 8, 2, 8 'urbem' Romam accipimus et 'venales' novicios. PAVL. FEST. 99 '*hettam*' accipi rem nullius pretii. FEST. 246 'pro censu' ... accipi debet 'in censu'. QVINT. inst. 3, 6, 46 συλλογισμὸν accipimus ratiocinationem. AMBR. exam. 1, 4, 14 per interpretationem Amalech rex accipitur iniquorum. *cf.* GAIVS inst. 1, 165. AVG. civ. 17, 4 p. 210 dominus Iesus accipiatur deus. GELL. 3, 16, 11 Mortam quasi nomen. RHET. Her. 4, 67 verbum potest in duas sententias accipi, sed accipitur ... in eam partem quam vult is qui dixit. CIC. inv. 2, 116 uti ... verbo in eam sententiam, in quam is qui dicet accipiendum esse demonstrabit. LIV. 21, 63, 14 id ... in omen magni terroris acceptum. TERT. bapt. 8 hoc in signum admonitionis ... debeat accipi. HIER. in Is. 5, 24 (84) potest radix in malis cogitationibus accipi. AVG. civ. 14, 7 p. 14 dilectionem accipiendam esse in bono, amorem in malo. 20, 21 p. 459. epist. 149, 10 non semper in malo accipiendi sunt 'canes' LIV. 44, 37, 5 ne quis id pro portento acciperet. VAL. MAX. 4, 3, 6 pro monstro eam vocem accepit. CVRT. 4, 8, 6 omen pro tristi. SVET. Iul. 33 *contio* pro dicto accepit quod visu suspicabatur. Galb. 4 ostentum ... pro laetissimo. *alio sensu* omen accipere *v. sub III B.* SEN. epist. 45, 7 moderatio vocatur ignavia, pro cauto timidus accipitur. QVINT. inst. 1, 5, 57 gurdos quos pro stolidis accipit vulgus *cf.* 1, 4, 10. 2, 17, 6 pro vero. TERT. bapt. 11. AMM. 14, 5, 1 falsum pro liquido. 29, 1, 20 AMBR. exam. 1, 8, 29 MART. CAP. 4, 354. PRISC. gramm. III 71, 11 sanus pro validus. *passim.* PAVL. FEST. 78 alii eccere pro ecce positum accipiunt. AVG. civ. 22, 18 p. 597 ut virum pro homine positum acciperemus. TAC. hist. 2, 91 ominis loco. 4, 46 prodigii loco. PLIN. paneg. 5.

PLIN. nat. 13, 100 deam volebat intelligi, magno errore eorum qui odoramenta in eo vocabulo accipiunt. AVG. mus. 5, 4, 6 temporis differentiam in sola brevitate et longitudine. QVINT. inst. 5, 11, 21 παροιμίας genus ... per allegoriam. AVG. categ. 18 habitum ex habendo. IVVENC. 3, 5 mundum sub nomine ruris. satis, recte accipio *v. l. 37. 40.* QVINT. inst. 1, 5, 2 verba generaliter. 1, 5, 7 pluribus modis. 3, 11, 1. 2 quaestio ... latius intellegitur ... in iudiciali materia dupliciter accipienda est. 5, 10, 42 duplex significatio est *temporis*: generaliter ... et specialiter accipitur. VLP. dig. 2, 2, 1, 2 verbotenus. 50, 16, 99 *al.* *Kalb, Archiv 1 (1884) 89.* MART. CAP. 3, 360 *verba* contra quam dicimus accipiuntur. HIER. in Matth. 3, 16 alii simpliciter ac-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cipiunt quod ... sit .... AVG. civ. 13, 24 p. 592 qualiter accipienda sit ... insufflatio. 15, 13 p. 85 quomodolibet istuc accipiatur, sive credatur ... sive non credatur. 17, 6 p. 218 oleum mystice accipiendum. 21, 11 p. 513 proprie. SERV. Aen. 2, 316 specialiter. PRISC. gramm. III 505, 21 'ea' pluraliter. *similia passim apud grammaticos scholiastas commentariorum scriptores, ubicumque de vocabulorum significatione agitur.* CIC. fin. 5, 26 cum dicimus ... non ita accipiendum est, quasi dicamus (VOPISC. Aurel. 23, 4). ASCON. Pis. p. 6 B. summatim tempus comprehensum est, ut proinde ⟨debeamus⟩ accipere ac si dixerit .... QVINT. inst. 2, 3, 10 quod sic accipi potest tamquam ... sit (PLIN. epist. 2, 5, 5). 2, 21, 1 ita accipitur ut sermo ... dicatur. 4, 5, 17 quod nemo sic accipiat ut ... credat. TERT. scorp. 11 haec *verba* ... ita accipiuntur quemadmodum pronuntiantur. AVG. civ. 11, 8 p. 471 cum ... requiescit deus ... nequaquam est accipiendum pueriliter tamquam ... laboraverit. 13, 21 p. 586 possunt haec etiam in ecclesia intellegi, ut ea melius accipiamus tamquam prophetica iudicia. 18, 31 p. 298. LIV. 1, 55, 5 id omen ... ita acceptum est non motam ... sedem ... firma ... cuncta portendere. AVG. categ. 2 accipere debemus omne nomen ... homonymon vocari. CIC. inv. 2, 118 quod nos accipimus (*opp.* quod adversarius intellegat). Quinct. 36 de orat. 2, 254. LIV. 38, 32, 9 responsum ita perplexum, ut Achaei sibi de Lacedaemone permissum acciperent, Lacedaemonii ... interpretarentur. SEN. epist. 9, 2 nos eum volumus dicere qui ...; accipietur is qui .... **b** *affectu* (*studio, iudicio*; NON. 239 sentire): TER. Haut. 264 aliter tuom amorem atque est accipis. RHET. Her. 4, 49 dicimus nos timere, quomodo accipiant *audientes verba nostra* (LIV. 42, 42, 7). CIC. Deiot. 26 ut volet quisque, accipiat: ego tamen frugalitatem ... virtutem maximam iudico *cf.* LIV. 3, 21, 7 AVG. civ. 11. 32 p. 507 (15, 11. p. 78). CIC. orat. 137 ut contra ac dicat accipi et sentiri velit. 2, 211 cum singuli casus humanarum miseriarum graviter accipiuntur, si dicuntur dolenter (LIV. 9, 4, 6 TAC. ann. 13, 36 PLIN. epist. 8, 10, 2). Att. 9, 2a, 1 hoc asperius (TAC. ann. 4, 31). 1, 1, 4 durius hoc (*cf.* CAES. civ. 2, 29). Cael. 54 facinus severe. BELL. Hisp. 30, 4 quod cum hominum auribus esset obiectum moleste et acerbe accipiebant se impediri. TAC. hist. 1, 7 caedes sinistre accepta. 1, 23 labores atrocius. ann. 4, 71 *Tiberius* aegrius accipiebat recludi quae premeret (SPART. Get. 6, 1 parricidium aegerrime. Carac. 2, 7). FRONTO p. 204, 21 N. haud ignarus fortia facinora viventium gravatius, mortuorum gratius accipi. AVR. VICT. epit. 10, 5 graviter. ENNOD. epist. 8, 5 (p. 203, 20 Vind.) nolite male accipere quod. VVLG. gen. 21, 11 dure accepit hoc Abraham pro filio suo. Iob 4, 2 moleste accipies *si loquemur*. CIC. Lael. 91 alterum (*sc. moneri*) patienter accipere, non repugnanter. Att. 15, 20, 2 itaque, mi Attice, fortiter hoc velim accipias, ut ego scribo. LVCR. 3, 313 tertius accipiat quaedam clementius aequo. LIV. 2, 3, 7 placide oratio accepta est. SEN. dial. 9, 15, 5 vitia placide. TAC. hist. 1, 12 quo seditio mollius acciperetur (ann. 2, 30). ann. 6, 10 laetius. hist. 1, 85 oratio ... grate accepta. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 5 verba aequanimiter.

CIC. epist. 6, 7, 1 *liber* non tam interest quo animo scribatur quam quo accipiatur. SALL. Cat. 3, 2 quae sibi quisque facilia factu putat, aequo animo accipit. HOR. ars 249 nec si quid ... probat ... nucis emptor, aequis accipiunt animis donantve corona *equites*. SEN. dial. 2, 8, 3. TAC. hist. 3, 80. 3, 6 laetis animis (ann. 3, 69). hist. 4, 8 diversis studiis. QVINT. inst. 4, 2, 74 omnia ... placidioribus animis accipientur. 9, 4, 119 ut audio hoc, animus accipit (*i. sentio*) plenum sine ... geminatione non esse. TER. Eun. 82 vereor ne illud gravius Phaedria tulerit, ne aliorsum atque ego feci acceperit. TER. Eun. 875 quid si ... voluit deus? :: equidem pol in eam partem accipioque et volo. RHET. Her. 2, 40 quod in aliam partem ac dictum sit potest accipi. CIC. S. Rosc. 45 hoc in bonam partem accipias. Arch. 32 quae locutus sum ... a vobis spero esse in bonam partem accepta. Att. 16, 6, 3. AMM. 16, 12, 12 consilio in bonam partem accepto. CIC. Phil. 7, 5 in optimam partem. PHAEDR. 2 pr. 11 bonas in partes. SEN. dial. 2, 19, 1 in partem bonam. 2, 13, 1 maledicta in malam partem. PLIN. epist. 5, 7, 2 quam in partem ... quod sum dicturus accipiant. *in maius aliquid accipere*: LIV. 4, 1, 5. 29, 3, 9 TAC. hist. 1, 52. 3, 7. PHAEDR. 3, 8, 8 accipiens ... cuncta in contumeliam. CVRT. 5, 2, 19 SVET. Aug. 68. TAC. ann. 1, 14 muliebre fastigium in deminutionem sui. 6, 13 *al.* AVR. VICT. Caes. 41, 21 *parva vitia* in virtutes. TER. Ad. 606 sunt ... suspiciosi: ad contumeliam omnia accipiunt magis. AMM. 24, 2, 21 ad sententiam suam cuncta. OV. met. 6, 481 *Tereus* circumdata bracchia cernens omnia pro stimulis facibusque ciboque furoris accipit. PLIN. nat. 7, 214 id munus inter censoria opera gratissima acceptum est. TAC. ann. 15, 23 natam sibi ... filiam Nero ultra mortale gaudium accepit. **c** *memoria. v. sub I A 4* (*p. 307, 31. 41*).

6 ***variis instrumentis, modis, locis***: **a** *subi. homines*: VERG. georg. 4, 172 (Aen. 8, 450) alii taurinis follibus auras accipiunt redduntque. OV. met. 11, 477 navita ... venientes accipit auras (*sc. velis*) *cf.* 12, 30 accipiunt ventos a tergo mille carinae. SEN. Herc. O. 790 accipe has ... focis ... messes. STAT. silv. 1, 4, 32 exuvias Diana tholo. VARRO rust. 2, 8, 3 stipulamur in emendo *asinos* ac facimus in accipiendo idem quod .... LIV. 26, 36, 11 ut nec triumviri accipiundo nec scribae referundo *nomina eorum qui in tabulis publicis esse volebant* sufficerent. *sumere*: GELL. 2, 22 lemma: de ... ventorum ... vocabulis ... accepta ex Favorini sermonibus. MACR. sat. 6, 2, 32 locus acceptus (31 sumptus) ex libro XV Enni. 1, 4, 26 Caelius verbum ex Originibus Catonis accepit. VVLG. psalm. 30, 14 accipere animam meam consiliati sunt. Tob. 4, 3. *hebraismus* VVLG. psalm. 23, 4 qui non accepit in vano animam suam. ITALA cod. Ver. Matth. 22, 15 consilium acceperunt (ἔλαβον; VVLG. inierunt), ut caperent eum. VVLG. Matth. 28, 12. **b** *subi. res* (*cf. p. 306, 11. 316, 82*): VARRO rust. 1, 27, 2 *glaebas* aptiores facere ad accipiendum imbrem. VERG. Aen. 1, 121 laxis lateris compagibus omnes *naves* accipiunt inimicum imbrem (*i. mare*): 6, 414 cumba ... multam ... paludem. LIV. 35, 26, 8 navis compagibus aquam *cf.* 24, 34, 11. ITALA (AMBR. Iob 1, 8, 27) gen. 4, 11 terra aperuit os suum accipere (VVLG. et suscepit) sanguinem fratris. PLIN. nat. 17, 138 scrobes aquam (*opp.* contineo). CVRT. 5, 1, 28 caverna ad accipiendum impetum fluminis. 7, 10, 1 MELA 1, 6. CVRT. 3, 10, 2 nemora accepere vocem. PLIN. nat. 36, 99 turres voces. STAT. Theb. 6, 29 acceptos ... nemora ... frangunt multiplicantque sonos. PLIN. nat. 15, 73 *fici* novos soles ... avide accipiunt. 18, 196 terra *semen* cum avidius accipiat (*supra*: recipere), esurire creditur et comesse semen. FRONTO p. 45, 17 N. CVRT. 8, 9, 3 quae (*regiones*) austrum accipiunt. PLIN. epist. 2, 17, 19 cryptoporticus ... patentibus fenestris favonios accipit transmittitque *cf. p. 309, 80.* VERG. Aen. 5, 491 deiectam ... aerea sortem accepit galea. PLIN. nat. 35, 150. OV. ars 2, 344 multas accipit amnis aquas. LIV. 5, 54, 4 *flumen* quo maritimi commeatus accipiantur. 8, 24, 2 *amnem* accipit Thesprotius sinus. MELA 2, 8 Hister amnes. 2, 27. 44 LVCAN. 2, 420 SIL. 1, 606. PLIN. nat. 3, 31 *lacus* acceptos amnes reddunt. 4, 78 Maeotis Tanain (5, 28). 4, 31 Penius accipit amnem Horcon nec recipit, sed olei modo supernatantem ... brevi spatio portatum abdicat ... aquas ... misceri recusans. CVRT. 5, 3, 2 Tigrim campi. MELA 1, 17 ora Europae mare primo sinu. 1, 35. 53. 2, 79 Lemanno lacu acceptus *Rhodanus*. 2, 81. 3, 31 mare ... gremio litorum accipitur. PLIN. nat. 4, 4 sinus ... faucibus ... aequor accipiens. 3, 88 LVCAN. 9, 625. FRONT. aq. 14 Claudia *aqua* fontem. TAC. hist. 5, 6 Iordanes pelago. SOL. 37, 6 *Tigris* Choaspen (PLIN. 6, 130 recipit). AMM. 22, 7, 10 per quas *regiones* in mare Phasis accipitur. VERG. Aen. 10, 138 cervix cui lactea crines accipit. PROP. 4, 11, 34 vinxit et acceptas altera vitta comas. OV. fast. 3, 562. SIL. 4, 299 immugit Nereus divisaque caerula pulsu illisum accipiunt irata sub aequora montem. MART. 13, 47 ut levis accepta spongea turget aqua. APIC. 7, 313 fungi ... pipere ... accipiuntur (*i. condiuntur*). *cf. II B 1.*

B ***aliquem***: **1** *subi.* **homines** (*res*): **a** *bene, praesertim hospitio* (NON. 240 pascere): *addito ablativo*: PLAVT. Amph. 162 adveniens hospitio publicitus accipiar. 296 hic me hospitio pugneo accepturus est. Mil. 676 te hospitio accipiam apud me comiter. Rud. 417. VARRO rust. 3, 2, 14. CIC. div. 2, 79 *a Deiotaro* magnificentissumo hospitio acceptus. Att. 2, 16, 4 hospitio agresti. OV. epist. 12, 29. LIV. 9, 36, 7 comi hospitio. NAEV. com. 22 suopte utrosque *hospites* decuit acceptos cibo, alteris ... bulbam dari, alteris nuces ... profundier. PLAVT. Bacch. 1074 accipientur mulso milites. Mil. 739 lepidis victibus. Pseud. 946 lepido victu, vino, unguentis. Pers. 31 basilico accipiere victu. Cist. 15 suavibus modis. OV. fast. 2, 726 Tarquinius socios dapibusque meroque. LIV. 23, 4, 2 plebem apparatis epulis. 37, 7, 15 regio apparatu. SEN. epist. 21, 10 te polenta excipiet ... et dicet: ecquid bene acceptus es? CVRT. 8, 4, 22 convivio regem. ITIN. Alex. 53 conviviis. GELL. 17, 8, 1 Taurus nos ... cena. FRONTO p. 115, 2 N. qui (*hospes*) te Falerno accipiat. ARNOB. nat. 7, 29 frequentissimo inrigant accipiuntque se vino. TAC. Germ. 21 domum non invitati adeunt: pari humanitate accipiuntur (*ib.* epulis). FRONTO p. 192, 6 N. tam comi amicitia accipias *Volumnium*. *ablativos locum significantes v. sub* c. *addito adverbio*: PLAVT. Bacch. 101 bene me accipies advenientem. 1181 Persa 758^a. Cas. 855 acceptae bene et commode eximus. Cist. 11 in prandio nos lepide ac nitide accepisti apud te. Merc. 99 decumbo acceptus hilare atque ampliter. Mil. 739 domi ... benigne, lepide (*cf. l. 45*). Stich. 685 lepide accipimur quom hoc recipimur in loco. Pseud. 267 magnifice. Rud. 408 ut lepide ... liberaliter ... honeste ... haud gravate timidos ... accepit ad sese. 800. LVCIL. 1147 pulchre invitati ... acceptique benigne. TER. Eun. 1082 accipit homo nemo melius prorsus neque prolixius (NON. *ad h. l. cf. l. 43.* *sim.* DON. EVGRAPH.). VARRO Men. 253 alterum bene acceptum dormire. CIC. Att. 13, 52, 2 tribus tricliniis accepti οἱ περὶ αὐτὸν valde copiose; ... lautiores eleganter accepti. 16, 6, 1 liberalius. Verr. 5, 86 leniter hominem clementerque accepit. 5, 62 honorifice. HOR. sat. 2, 8, 67 laute. LIV. 22, 54, 2 benigne (DICTYS 6, 6). 23, 33, 8 comiter. PAVL. FEST. 68 dapatice se acceptos dicebant antiqui. PETRON. 42 quid si non illam (*uxorem*) optime accepisset? CVRT. 8, 12, 15 hospitabiliter. HYG. astr. 2, 14 p. 50 hospitaliter. MART. 12, 40, 5 bene. SVET. Cal. 55 lautius. ITALA cod. Wirc. thren. 2, 17 iucunde accepit super te inimicum (VVLG. laetificavit). AMM. 26, 7, 9 blande ... et liberaliter. SIDON. epist. 2, 9, 6 abundanter. MARC. med. 20, 52 bene stomacho laborantem accipies. 20, 51 suavissime accipieris ad stomachum. 20, 60 optime adversum dolorem. 32, 37. 20, 64. *singulariter*: HIST. Apoll. 39^a bene nos accipies, domine (*i. debitores tuos nos habebis?*). *subi. res*: PETRON.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

115 tanquam melius ignis accipiat *corpus*. FRONTO p. 75, 22 N. Aristonis libri me ... bene accipiunt atque idem habent male *cf.* PS. SEN. ad Paul. 7. MARC. med. 20, 36 stomachum reumatizantem ... mansio lucida ... bene accipit. SORAN. 75 rebus ... calasticis tumor mammarum bene accipitur. AVG. civ. 5, 2 p. 192 ad corpus vel bene vel male accipiendum *vim aquarum valere*. CIC. top. 25 quoniam avidum hominem ad has discendi epulas recepi, sic accipiam ut reliquiarum sit potius aliquid quam te hinc patiar non satiatum discedere. SEN. dial. 5, 15, 1 quomodo esset acceptus interrogavit *Cambyses Harpagum*. *aliis structuris*: PLAVT. Stich. 492 oratores populi ... summi accubent, ego ... infimus? :: haud aequomst te inter oratores accipi. CIC. epist. 9, 26, 4 non multi cibi hospitem accipies. VERG. Aen. 3, 353 illos porticibus rex accipiebat in amplis (SERV. pascebat). *hinc ut videtur* acceptus *adi. de personis dictum, quod videsis infra.* **b** *male* (*cf.* NON. 239 tractare. increpare): PLAVT. Amph. 286 te istis tuis pro dictis et malefactis, furcifer, accipiam. 355 familiaris accipiere faxo haud familiariter. Aul. 630 miseris modis. Men. 707 hominem accipiam quibus dictis meret. TER. Ad. 166 indignis cum sim acceptus modis. CIC. Tusc. 2, 34 Spartae ... pueri ... sic verberibus accipiuntur, ut .... Verr. 2, 140 iste male accipit verbis Habonium. 3, 56. Att. 10, 7, 3 puerum vehementer. APVL. met. 9, 5 introeuntem maritum aspero sermone male accipit. ARNOB. nat. 7, 17 stercoribus vos accipi. CIC. epist. 7, 26, 1 Epicurum tuum Stoici male accipiunt. 11, 13, 2 *copiolae* inopia omnium rerum pessime acceptae. LENTVL. Cic. epist. 12, 14, 4 Dolabella ... in oppugnando male acceptus. VARRO ling. 5, 28 *oppidum* bello male acceptum consenuit. BELL. Afr. 18, 5. 41, 1 *militibus* male acceptis concisis convulneratisque. NEP. Eum. 8, 1 VOP. Aurel. 26, 1. DARES 30 male eos. ITALA cod. Legion. II reg. 11, 20 male accipiebamini de muro (*sc. telis, cf.* VVLG.). EVTR. 3, 10 nullo bello Romani gravius accepti sunt. LVCIL. 762 sic ... veteratorem illum, vetulum lupum Annibalem acceptum (NON. 240 decipere). STAT. Theb. 12, 691 en iterum qui moenia nostra lacessant. accipimus, veniant. VVLG. II Cor. 11, 16 velut insipientem accipite me. *subi. res*: LVCIL. 526 adeo male me accipiunt decimae. MARC. med. 30, 54 os ... male accipit *sucus*. 12, 1. SORAN. 30 si masculos frequens coitus male accipit, sic etiam et mulieres vexantur. CAEL. AVR. acut. 2, 129 peius acceptos esse pleuriticos. SORAN. 79 ne constrictio male eos (*infantes*) accipiat, *cf.* 44 *et* 91. 107 mamma ... male infantem accipit. ENNOD. epist. 6, 4 (p. 151, 14) male oculos meos labor accepit. ORIBAS. syn. 1, 29 sensibilia loca male accipit *bituminea aqua*. TREB. Claud. 17, 2 nihil me gravius accipit quam quod ... intimasti. PLIN. nat. 11, 170 morbi corpora infantium ⟨male?⟩ accipiunt (afficiunt *vulg.*). **c** *aliis modis*: *addito abl. loci*: hospitio *v. supra*. CAT. 64, 393 cum Delphi ... acciperent laeti fumantibus aris *Thyiadas*. VERG. Aen. 1, 290 hunc tu ... caelo ... accipies. 1, 685 cum te gremio accipiet ... Dido. 2, 267 portis ... patentibus omnes accipiunt socios. 4, 541 quis me ... ratibus invisam accipiet? 8, 178 villosi pelle leonis accipit Aenean *Euandrus*. AETNA 588 tu (*Procne*) tectis acciperis. HOR. sat. 2, 6, 81 murem mus paupere fertur accepisse cavo. LIV. 2, 10, 11 Tiberine pater ... hunc militem ... flumine accipias. 22, 52, 7 moenibus tantum tectisque a Canusinis acceptos *milites cf.* 9, 7, 9. 25, 10, 3 praefectus acceptus scapha. OV. met. 14, 743 accipit illa sinu *Iphin cf. p. 306, 20.* 10, 465 accipit obsceno genitor sua viscera lecto. SIL. 11, 274 accipitur ... toris. VAL. FL. 4, 488 mediis ... tapetibus. VOP. Aurel. 1, 1 vehiculo. *abl. modi*: Nov. com. 96 igni atque aqua accipere hunc volo. VARRO Serv. Aen. 4, 167 PAVL. FEST. 2 SCAEV. dig. 24, 1, 66. OV. epist. 4, 121 ne nupta quidem taedaque accepta iugali. 4, 263 *mater* cum veniet, casta est accipienda manu. *addito* in *cum acc.*: OV. ars 2, 458 inque tuos flens est accipienda sinus *cf. l. 53.* LIV. 1, 11, 6 armatos in arcem. 2, 3, 7 de accipiendis ... in urbem regibus (3, 6, 2 *al.*). 3, 53, 2 in castra. 8, 27, 10. 10, 33, 3. 6, 14, 6 in tumultuosam turbam. 30, 13, 11 matronam domum. VVLG. Ioh. 6, 21 voluerunt ... accipere eum in navim. *transl.* LIV. 27, 40, 6 duo bella in Italiam accepta (31, 7, 3). 2, 49, 3 consul acceptus in medium (21, 46, 5). 22, 48, 3 Numidas in mediam aciem. CVRT. 3, 9, 6. LVCAN. 8, 831 in templa ... Isin. SALL. Iug. 10, 1 te in regnum *cf.* LIV. 4, 3, 12 IVST. 11, 6, 9. CIC. Att. 2, 22, 7 Numerium ... libenter accepi in amicitiam (LIV. 7, 30, 4 *al.*). Arch. 31 ut eum ... in vestram accipiatis fidem (SALL. epist. Mithr. 7 LIV. 10, 11, 12 CVRT. 3, 10, 7. 4, 1, 6 *al.*). CAES. Gall. 1, 28, 2 reliquos ... in deditionem accepit. SALL. Iug. 29, 5 hist. 3, 58. LIV. 6, 29, 8 Praeneste in deditionem. CVRT. 7, 6, 7 FRONTO p. 221, 3 N. AMM. 29, 5, 35 SVLP. SEV. chron. 2, 15, 5 *al.* LIV. 33, 20, 5 in dicionem. CIC. off. 1, 35 Hernicos in civitatem. LIV. 26, 34, 3 in civitatem atque aequum ius *cf.* 1, 11, 2. 4, 3, 14 in patriciorum numerum (10, 8, 6). TAC. hist. 2, 64 in matrimonium. SVET. Aug. 62 Claud. 26 Ner. 35 AVG. civ. 15, 16 p. 92 SVLP. SEV. chron. 1, 13, 5. 1, 39, 8 in matrimonio (1, 43, 1 *al.* GREG. TVR. hist. Franc. 4, 3 *al.*). HEGES. 1, 23, 1 alteram ... accepit sibi in coniugii societatem. ITALA (Tert. orat. 22) gen. 6, 2 acceperunt sibi in uxores (a. s. uxores VVLG.). VVLG. I Macc. 3, 41 ut acciperent filios Israel in servos. *additis aliis praepositionibus*: PLAVT. Poen. 179 leno ad se accipiet *peregrinum* auri cupidus. LIV. 32, 14, 8 inter auxilia. 33, 9, 1 inter signa. PLIN. nat. 30, 95. LIV. 10, 10, 2 intra moenia praesidium (*translate* 5, 5, 3 bellum intra fines). 21, 57, 13. QVINT. decl. 255 p. 46 intra viscera hostem. LIV. 23, 29, 3 pars ... post signa accepta. TAC. ann. 1, 1 cuncta sub imperium. VVLG. Ioh. 14, 3 accipiam vos ad me ipsum. CORP. V 1686 qui (*sic*) est accepta ad spirita sancta. XI 4968 accipite, sancti, vobis ... ministrum Tullium ..., qui vixit. *absolute*: CORP. VIII 9733 (saec. V) accepta est die III kal. April. 20410. *nihil additur*: CIC. Cat. 4, 4 qui ... ad Catilinam accipiendum Romae restiterant. AVG. civ. 22, 8 p. 575 Christe, accipe spiritum meum. *de bestiarum coitu*: CALP. ecl. 5, 23 lascivum ... pecus salientes accipit hircos. EVCHERIA 20 iungatur ... cum vulpe leaena: perspicuam lyncem simius accipiat.

2 *subi. loca*: CIC. Sest. 131 cum ... me domus ... laetissima accepisset, quae proximo anno maerens receperat. dom. 75 me patria *cf.* Pis. 52 Deiot. 8 Verr. 6, 157. VARRO rust. 3, 2, 8 nullam se accepisse villam qua magis delectatus esset. LVCR. 3, 894 domus accipiet te laeta. CIC. Att. 5, 14, 2 nos Asia admirabiliter. VERG. georg. 1, 28 te (*Caesarem*) maxumus orbis auctorem frugum accipiat. Aen. 2, 70 quae tellus, quae me aequora possunt accipere (VAL. FL. 3, 304). 3, 97 *Delus* fessos ... portu accipit (3, 96. 708 CIRIS 512 HOR. sat. 1, 5, 1 PROP. 1, 8, 20. 4, 9, 66). *similiter* VERG. georg. 4, 362 unda accepit sinu vasto *iuvenem* (Aen. 9, 814 VAL. FL. 1, 203. *cf. p. 311, 50*). OV. fast. 2, 785 accipit aerata iuvenem Collatia porta. epist. 10, 51 torum ... qui nos acceperat ambos *cf.* ars 2, 703. trist. 1, 9, 8 aspicis, ut ... accipiat nullas sordida turris aves. fast. 2, 610 accepit lucus euntes (MELA 1, 113). 3, 522 Caelius ... equos (PLIN. paneg. 16 Capitolium non mimicos currus, ... sed imperatorem. 92). 4, 177. met. 4, 441 animas locus accipit ille (MART. 12, 52, 11). EPIC. Drusi 214 te ... accipiet regia ... Iovis. LIV. 1, 60, 2 liberatorem urbis castra. 4, 31, 3. 9, 40, 14. 5, 21, 3 te (*Iunonem*) templum accipiat. 21, 44, 8 quos sua terra, suus ager ... fugientes accipient *cf.* 29, 32, 8. 28, 6, 11 classem statio (LVCAN. 9, 117). 28, 36, 11 *al.* SEN. contr. 1, 3, 4 saxum damnatas. SEN. Herc. O. 1484 Herculem accipiat rogus (MART. 8, 75, 10). LVCAN. 8, 758 Magnum ignis (STAT. Theb. 6, 220). 2, 519 viros classis. SIL. 16, 1 Bruttia ... Hannibalem ... tellus (STAT. silv. 5, 2, 140). MART. 12, 18, 7 me Bilbilis. IVV. 7, 147 te Gallia. 8, 87. TAC. ann. 2, 6 insula accipiendis copiis opportuna. 13, 38. 15, 39 aedificia multitudinem. PLIN. paneg. 62 non alia nos pagina quam te consulem accipiet. *similiter* SVET. Otho 4 cena principem. VOP. Aurel. 23, 5 solum *proditorem* ... campus. COMM. apol. 1014 non navis accipiet hominem. AVG. civ. 21, 23 p. 529 eos aeternus ignis accipiet. LVCIF. non parc. 21 ne aeterna te accipiat poena. *obi. res pro personis*: PROP. 3, 13, 32 accipiat manes parvola testa meos. SIL. 11, 384 tellus ... ossa sepulcro. STAT. Theb. 12, 57 accipit ... manes Eteoclis ... regalis honos. SEN. exc. contr. 8, 6 naufragum ... acceperunt hospitium et adfinitas. LVCAN. 8, 782 te fama loquax omnes accepit in annos. *translatio ad tempus*: VERG. ecl. 8, 39 alter ab undecimo tum me iam acceperat annus. georg. 3, 190 tribus exactis ubi quarta acceperit aestas *equum*. *sumere*: ITALA (Aug. loc. hept. 1, 123) gen. 32, 22 accepit duas uxores (VVLG. tulit. AVG.: notandum est quem ad modum dicatur consuetudine scripturarum 'accepit', non enim eas tunc duxit aut tunc a socero accepit). cod. Lugd. gen. 19, 15 surge et accipe uxorem tuam (VVLG. tolle) *cf.* 29, 23. 30, 9. (uxorem accipere *i. q.* in matrimonium ducere *v. sub II A 3*). 42, 36 Beniamin accipietis (VVLG. auferetis). codd. Colb. Corb. Marc. 7, 33 accipiens eum a turba secreto (VVLG. apprehendens). VVLG. II Cor. 11, 20 si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit (λαμβάνει). *cf.* ISID. orig. 12, 7, 55 'ab accipiendo' id est a capiendo (rapiendo?) ... unde ... Paulus apostolus ... ut ... diceret 'si quis rapit' dixit 'si quis accipit'. ITALA *multi codd.* VVLG. Luc. 7, 16 accepit ... omnes timor. ITALA cod. Cant. Luc. 9, 39 *spiritus* accipit ... illum (VVLG. apprehendit). VVLG. sap. 11, 23 duplex illos acceperat taedium. ALC. AVIT. carm. 6, 617. 5, 124 melior spes accipit illos. PS. AMBR. mans. 33 tunc ... Mariam finis vitae accepit (*ex Iosephi antiq. Iud. 4, 6, ubi* Μαριάμμην τελευτὴ τοῦ βίου καταλαμβάνει).

II *de effectu capiendi (sc. possessione vel perpetua vel temporali): acquirere, habere incipere, participem fieri, affici.* **A** *subi. homines*: **1** *obi. res corporales*: **a** *pecuniam, sim.* (*cf. Voigt, Abhdlg. Sächs. Ges. d. Wiss. 10, 1888, 532*): PLAVT. Asin. 87 argentum accepi, dote imperium vendidi (765 abs te). *cf.* 168. 396 Bacch. 104. 250 *al.* fr. 14 mercedem annuam (CIC. S. Rosc. 80 SALL. Iug. 85, 8 LIV. 2, 24, 5. AMM. 14, 6, 15 *al.* mercede accepta. 30, 4, 9. FAVST. REI. serm. 17 p. 290 *mercedem* ab ieiunio. *passim*). Truc. 73 aera ... usuraria. accepta dico, expensa ne qui censeat (VARRO Gell. 6, 10, 2 aes a tribuno aerario miles. LIV. 5, 10, 9 aera faenore). C. GRACCH. Gell. 11, 10, 4 pretium (CAT. 110, 2 CIC. Verr. 2, 118 *al.* MART. 14, 175 VVLG. num. 18, 15 *al.*). *ibid.* 11, 10, 6 decem talenta a rege accepi. idem nunc isti pretia maxima ob tacendum accipiunt. *ibid.* 15, 12, 3 assem ... in muneribus me accepisse. CIC. Verr. 2, 36. 3, 70 *al.* nummos. Att. 1, 16, 6 nummulis acceptis. NEP. Epam. 4, 2 orbis terrarum divitias. LIV. 4, 59, 11 stipendium. 37, 53, 8 hereditatem a patre. SEN. epist. 19, 10 nec voles, quod debeo, in aspero et improbo accipere. dial. 11, 12, 6 aes grave in dotem. VVLG. deut. 28, 12 faenus. LEX Tarent. (Mon. ant. VI 411) 17 quod satis sit. *similia usquequaque.* pecuniam accipere (*saepe i. q.* corrumpi; *cf. III A 1*): PLAVT. Truc. 760 adversum legem accepisti a plurimis pecuniam.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cic. Verr. 4, 169 pecuniam faenore (Plavt. Curc. 480 qui dant quique accipiunt faenore). 4, 173 ex aerario. 4, 202 (*opp.* refero). ad Q. fr. 1, 3, 7. Caecin. 17 tabulas, in quibus ... expensa pecunia lata sit acceptaque relata (Val. Max. 3, 7, 1 d). epist. 3, 5, 4 dum pecunia accipitur, quae mihi ... debetur. Liv. 25, 31, 8 *al.* Tac. hist. 1, 30. 4, 47 Ivlian. dig. 12, 4, 11. Vvlg. III reg. 21, 6 accepta pecunia.

Cic. Verr. 1, 88 suspicio acceptae pecuniae ob rem iudicandam (Att. 2, 1, 8 Val. Max. 3, 7, 8 Qvint. inst. 5, 10, 87). 6, 64 ob hunc archipiratam. Cluent. 135 ob Oppianici condemnationem. Pis. 83. *omisso obiecto*: Att. 1, 17, 8 qui ob iudicandum accepissent (pecuniam *add. dett.*). Cluent. 75 qui accipere in campo consuerunt (103?). *cf.* Mart. 1, 95, 2 non facis hoc gratis, accipis ut taceas *et* 2, 56, 3 non solet illa accipere omnino. quid solet ergo? dare. Porph. Hor. ars 323 Ps. Ascon. Verr. a. pr. p. 145 B. Sall. Iug. 40, 1 qui in legationibus ... pecunias accepissent. Val. Max. 8, 1 damn. 1 perinde ac pecuniam ab eo accepisset, damnatus est. Ascon. Corn. p. 60 B. infamiam acceptae pecuniae. Qvint. inst. 4, 4, 5 obicitur Aeschini ... quod munera acceperit. Vvlg. psalm. 14, 5 munera super innocentem non accepit. 8, 4, 11 pro abortu pecuniam. Cic. Font. 3 acceptas populo R. pecunias omnes isti rettulerunt: si ... aliis aeque magnas aut solverunt aut dederunt, ut quod acceptum populo Romano est, id expensum cuiquam sit, certe nihil potest esse detractum. *hinc* **acceptum, -i**, *quod v. suo loco.* Lex Iulia (Corp. I 206) 155 eos libros census, quei ab ieis legateis dabuntur, accipito. Liv. 29, 37, 7 duodecim coloniarum ... deferentibus ipsarum coloniarum censoribus censum acceperunt. Tac. ann. 1, 33 Germanico per Gallias ... census accipienti. *Mommsen, Staatsr. II³ 388, 3.* Vvlg. I Macc. 3, 31 tributa. Matth. 17, 24. Lex Iulia (Corp. I 206) 148 rationem pecuniae. Sen. dial. 10, 20, 2 *al.* rationes. epist. 14, 18. 122, 15 Petron. 30. Colvm. 11, 2, 44 rationem. Amm. 26, 6, 8 Lex Malac. (Corp. II 1963) 31. Gaivs inst. 3, 92 mutuum. Vvlg. IV reg. 6, 5 mutuo. b *agros, sim.*: Plavt. Trin. 695 te dictatorem censes fore, si aps te agrum acceperim. 421 aedis mancipio abs te accepit. Lex Tarent. (Mon. ant. VI 411) 30. Cic. agr. 3, 9 mancipio fundum. epist. 13, 8, 2 praedia in aestimationem. Ov. am. 2, 9, 19 in acceptos miles deducitur agros. Liv. 3, 1, 6 *al.* Val. Max. 8, 13 ext. 1 terram. Tac. hist. 3, 65 agros pignori. Front. strat. 4, 3, 12 modus agri, quem consummati milites accipiebant. Svet. Tib. 1. *hinc* **accepta, -ae**, *quod v. suo loco.* Vvlg. deut. 19, 14 terram acceperis possidendam. Ios. 14, 3. Avg. civ. 17, 2 p. 198 Chanaan ... in possessionem. 17, 13 p. 234 terram promissionis. c *alias res*: Lex Vrs. (Corp. II 5439) 3, 23 neve ab redemptore ... donum munus mercedem aliutve quid kapito neve accipito. Pacvv. trag. 325 prius quam accepso quod peto. Cato agr. 59 quotiens cuique tunicam ... dabis, prius veterem accipito (*aliter v. p. 305, 30*). Plavt. Rud. 581 accepto pignore. 861 arrabonem ob mulierem. Truc. 274 mancupio *anulos.* Curc. 495. Varro rust. 2, 10, 4 si ... mancipio ab eo accepit *rem* (Cic. Att. 1, 1, 3). Rhet. Her. 2, 45 frumentum (Cic. Verr. 2, 100 *al.* Mon. Ancyr. 3, 20 Svet. Iul. 41; *passim*). Mon. Ancyr. 3, 17 congiarium. Sen. dial. 10, 8, 2 congiaria carissime. Corp. XI 5393 ex liberalitate ... principis alimenta. *absolute*: Svet. Aug. 41 quamvis nonnisi ab undecimo ... anno accipere consuessent (*sc. congiaria*). Cic. inv. 1, 84 equum oportet aut hereditate possideas aut munere acceperis. top. 42 fiduciam (*i. rem fiduciariam*). Deiot. 19 dona. nat. deor. 3, 84 *Dionysius* pateras coronasque quae simulacrorum porrectis manibus sustinebantur ... tollebat eaque se accipere, non auferre dicebat; esse enim stultitiam, a quibus bona precaremur, ab iis porrigentibus et dantibus nolle sumere (Val. Max. 1, 1 ext. 3). Sen. dial. 1, 5, 6. *cf.* Liv. 22, 37, 5 *Romani statuam Victoriae* acciperent tenerentque et haberent. Sall. orat. Cott. 5 dono datur atque accipitur. *cf.* Iug. 85, 38. Verg. Aen. 5, 309 tres praemia primi accipient (472 Amm. 15, 15, 16). Liv. 23, 23, 6 civicam coronam. Verg. Aen. 6, 820 saevas secures. Ivv. 6, 113 accepta rude *Sergius dimissus.* Veg. mil. 2, 19 commeatum. Gaivs inst. 3, 144 aliam rem utendam (196. 197). 3, 205 sarcienda vestimenta. Avg. civ. 15, 13 p. 83 de bibliotheca ... codicem describendum. Tac. ann. 14, 9 Agrippina *mortua* levem tumulum. Vvlg. Ruth 1, 17 locum sepulturae. *epistulam, litteras*: Cic. epist. 1, 9, 26 15, 21, 5 Att. 1, 13, 1 Phil. 2, 49 *et saepe, opp.* do, mitto. Sen. epist. 19, 1 *al.* Amm. 14, 11, 5. *passim. aliter* Itin. Silv. 19, 19 ut epistulas ... Aggari ad dominum ... acciperem michi (*sc. describendas?*) ab ipso sancto. *hinc subscriptiones magistratuum ad constitutiones imperatorum*: Cod. Iust. 8, 37 (38), 1 (*Severus*:) accepta XVII k. Mai. Severo ... conss. 7, 59, 1 *al.* 7, 33, 6 (*Diocletianus*:) accepta. 12, 61 (62), 1 d(ata) VI id. Nov. ... acc. XV k. Mart. Karthagine. *loca, urbes etc.*: Ter. Andr. 681 restitue quem a me accepisti locum. Sen. contr. 1, 2, 1. Liv. 42, 26, 5 loca lautia. Cic. Verr. 5, 115 ab illo qui cepit conditas, ab hoc qui constitutas accepit captas dicetis Syracusas. Nep. Timoth. 1, 3. Verg. Aen. 6, 770 Silvius ... si ... regnandam acceperit Albam. Liv. 6, 9, 12 Nepete ... quod per deditionem acceptum iam totum Etrusci habebant (Svlp. Sev. chron. 1, 24, 1). 34, 31, 7 urbem accepi, non occupavi. Cic. epist. 2, 10, 2 provinciam. 3, 2, 1 neque ... ab ullo provinciam accipere, qui mallet ... tradere. Spart. Did. Iul. 1, 9 Dalmatiam regendam. Vvlg. deut. 20, 15 *urbes* in possessionem (*cf. l. 40*). Tac. ann. 16, 23 regnum. Heges. 2, 1, 1 cum iste assumserit regnum, ille acceperit. *sumere*: Vvlg. I Macc. 1, 3 accepit spolia. *passim.* Luc. 19, 12 abiit ... accipere sibi ... regnum. *iuncturae*: **mancipio**: *v. p. 313, 33. 46.* Plavt. Curc. 494; *de personis cf. p. 316, 30. 36 et* Gaivs inst. 1, 119 is qui mancipio accipit, ... ita dicit. 2, 87. 2, 103 qui a testatore familiam accipiebat mancipio. *passim ap. Ictos.* **pignori**: *v. p. 313, 36.* Pavl. dig. 20, 1, 18 si ab eo qui ... potuit ... pignori accepi (*suppl.* rem?). Vlp. *ibid.* 19 qui pignori plures res accepit (*cf.* Scaev. dig. 42, 8, 22). *Voigt, Sitz.-Ber. Sächs. Ges. d. Wiss. 40 (1888) 240.* Vvlg. deut. 24, 6 loco pignoris ... molam. Svlp. Sev. chron. 1, 18, 8 vestimentum pro pignore. **muneri, dono** *al.*: *v. p. 312, 73. 313, 1. 52. 59.* Svet. Nero 56 icunculam ... cum ... muneri accepisset. Galb. 10. Hyg. astr. 2, 5. 7. 35 (munere *codd.*). **dotis nomine**: Gaivs inst. 4, 151 (Apvl. apol. 92 in dotem). **acceptum referre** aliquid, *sim.* (*proprie et translate; cf. E. Schulze, Philol. 37, 1877, 571*): Varro rust. 1, 2, 23 si quid ... in agro profectūs ... agri culturae acceptum referre. Cic. Verr. 2, 92 expensa Chrysogono ... HS sescenta milia accepta pupillo ... rettulit. 93. 100. Cluent. 162 aliquid ... liberalitati. Phil. 2, 40. 2, 55 hoc ... Antonio. 13, 27. Verr. 3, 170 quas pecunias ferebat eis expensas ..., eas ... scribae istius ... referebat acceptas. Font. 3 *cf. p. 313, 19.* Caecin. 17 *v. p. 313, 3.* Deiot. 38 quietem senectutis acceptam refert clementiae tuae. Phil. 2, 12. nat. deor. 3, 86 virtutem ... acceptam deo rettulit. epist. 10, 24, 6 quod vivit Antonius ..., quod sperant, quod audent, omne Caesari acceptum referre possunt. Att. 1, 14, 3. 11, 1, 2 salutem meam benevolentiae tuae acceptam referre. 15, 19, 1. Cato Vtic. (Cic. epist. 15, 5, 1). Caes. civ. 3, 57, 4 quietem Italiae ... uni omnes acceptam relaturos. Ov. trist. 2, 10 acceptum refero versibus esse nocens. Liv. 5, 22, 2 quod rettulere praedae ..., familiae ... acceptum referebant. 10, 19, 7 sibi acceptum referre ... quod ... consulem haberent. Sen. contr. 10, 4, 3 egregius educator plus acceptum crudelitati quam expensum misericordiae refert. Val. Max. 1, 5 ext. 2 successum ... omini acceptum referentes. 2, 2, 6 quidquid ... cogitur, exigenti magis quam praestanti acceptum refertur. 3, 7 ext. 2 *laudem* domestico ... acceptam iudicio refert. 4, 4, 10. 5, 7 ext. 1 fortunae acceptum referens, quod ... paratus esset. Sen. nat. 6, 5, 2. Plin. nat. 11, 198 *membranae praecordiorum* refertur accepta subtilitas mentis. 14, 59 annos vitae Pucino vino. Svet. Tib. 15 legata ... peculio. Val. Max. 8, 2, 3 quod dotem servasset, illius religioni acceptum ferri debere. Sen. epist. 78, 3 philosophiae acceptum fero quod surrexi. Plin. nat. 2, 22 *Fortunae* omnia expensa ... omnia feruntur accepta. 12, 82 Arabia hoc acceptum superis ferat, cum plus ... inferis debeat. 19, 37 *tubera* quibusdam locis accepta ... riguis feruntur. Cels. dig. 46, 3, 71, 2 confirmatur solutio, et quod acceptum latum sit, nullius momenti est. 46, 3, 16 *passim* (46, 4, 13, 5 *v. sub* acceptum). Apvl. apol. 96 quod a matre donatum acceperat, meo muneri acceptum ferebat. Cod. Iust. 10, 72 (70), 5 (*Valentin. I*:) in septuaginta duos solidos libra feratur accepta. 11, 6 (5), 6 (*Honor.*:) calculus ... feratur acceptus. **accepto ferre**, in acceptum ferre *sim.*, *v. sub* acceptum. Cic. Verr. 3, 139 Scandilium cogis ... sponsionem acceptam **facere**. Plin. nat. 8, 61 quae de infantibus ferarum lacte nutritis ... produntur ... magnitudini fatorum accepta fieri aequius quam ferarum naturae arbitror. 28, 10 quod si verum est, homini acceptum fieri oportere. 34, 139 culpa eius (*mortis*) non naturae fiat accepta. 142 aquae an terrae fiat acceptum *ferrum.* Plin. epist. 2, 4, 2 quidquid mihi pater tuus debuit, acceptum tibi fieri iubebo. 6, 34, 3. Gaivs inst. 3, 171 id quod debeatur ... mulier ... acceptum facere non potest. 3, 215 qui pecuniam in fraudem stipulatoris acceptam fecerit. Novat. Cypr. epist. 30, 3. Labeo dig. 28, 7, 20 pr. quominus acceptum faceret id quod ... deberetur (Ivl. dig. 39, 5, 2, 4 *v. p. 322, 8*). *passim ap. Ictos.* **acceptum habere** (*cf. Archiv 2, 1885, 418*): Gaivs inst. 3, 169 habesne acceptum. Vlp. dig. 46, 4, 6 Pomp. dig. 46, 4, 15 Florent. 46, 4, 18, 1. *aliter* Vlp. 37, 6, 1, 20. Vvlg. Tob. 12, 5. *cf.* Liv. 6, 9, 12 Cvrt. 4, 1, 18 *et* acceptus *adi.* (*ubi* Gloss.). **sat(is) accipio**: Plavt. Most. 224 si tibi sat acceptum est, fore tibi victum sempiternum. *cf.* 247. Persa 477 multis credidi nec satis a quiquam homine accepi. Stich. 508 satis abs te accipiam, nisi videam ...; nunc quia ... experior, credetur tibi. Truc. 240. 243. Cato agr. 2, 6 quae satis accipiunda sint, satis accipiantur. Cic. Quinct. 44 iudicatum solvi satis accipiat; quibus a me verbis satis accipiet, isdem ipse quod peto satis det. 45 Q. Rosc. 40. Verr. 2, 115 pro praede litis vindiciarum cum satis accepisset. Lex Rubr. (Corp. I 205) 1, 8 *quis* ex formula restipularei satisve accipere volet. Sen. benef. 7, 26, 3. Gaivs inst. 3, 123 de qua re satis accipiat. 124 (*bis*). *passim ap. Ictos.* Gaivs inst. 4, 169 actor iudicatum solvi satis accipit. *Schenkl, Sitz.-Ber. Wien. Akad. 98 (1881) 679.* *absolute*: Itala (Tert. orat. 10) Matth. 7, 7 petite et accipietis (Vvlg. dabitur vobis) *cf.* Vvlg. Matth. 7, 8 qui petit, accipit. 20, 35 beatius est magis dare quam accipere.

2 *obi. res incorporales*: a *commoda*: Enn. ann. 105 accipe daque **fidem** foedusque feri bene firmum. Sall. Cat. 44, 3 Verg. Aen. 8, 150 Bell. Afr. 93, 3. Liv. 23, 2, 9 in hoc fidem, quam voltis ipsi, accipite. 39, 12, 4. Cvrt. 4, 1, 9 fidem et dare ... et accipere. 8, 6, 8 data fide acceptaque. Petron. 108 data ... acceptaque ex more patrio fide. Amm. 17, 13, 22. 19, 9, 5 *al.* Marc. Com. chron. p. 101, 23. Ter. Ad. 254 abs quivis homine ... **beneficium** accipere gaudeas. Cic. Verr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 124. agr. 2, 19 ante acciperent a populo beneficium quam darent (PVBLIL. B 5 *al.* SALL. Cat. 6, 5). prov. 41 *al.* PROP. 1, 4, 16 LIV. 7, 30, 3. 45, 42, 11 VAL. MAX. 5, 1, 1ᵇ. SEN. benef. 1, 3, 7 dandi, accipiendi, reddendi beneficii. 2, 1, 3 accipiens (*sc. beneficium*). *passim.*

RHET. Her. 4, 57 commoda (VITR. 1 pr. 2 FRONTIN. aq. 118). *ib.* vitam a natura. CIC. Tusc. 1, 93 ad Brut. 1, 16, 5 PVBLIL. I 2. FAVST. REI. serm. 20 p. 304 accipit vitam et restituit mortem. VERG. ecl. 4, 15 ille deum vitam accipiet. OV. met. 6, 357 (14, 844 caelum *i. immortalitatem*). VELL. 2, 52, 6 SEN. Med. 504 CVRT. 7, 10, 9. PLIN. nat. 7, 160 vitae spatia. *cf.* VAL. MAX. 3, 3 ext. 7 a maioribus lucem (9, 12 pr.). CENS. 2, 2 lucem (*opp.* demerent). RHET. Her. 4, 57 patriam. SEN. epist. 102, 21. CIC. Phil. 12, 16 pacem. Sest. 122 salutem. ad Brut. 1, 16, 5. TAC. ann. 15, 12 qui adtulissent salutem et qui accepissent. *aliter* LIV. 7, 5, 4 (*i. q.* salutationem *cf. p. 307, 3*). CIC. Brut. 173 palmam. ad Brut. 1, 4, 5 honores. TAC. ann. 3, 49 PLIN. paneg. 71. CIC. Att. 15, 20, 2 *spem* ab Antonio. ad Brut. 1, 16, 5 libertatem (GAIVS inst. 1, 22). SALL. Iug. 31, 17 HOR. epist. 2, 1, 147 TAC. ann. 15, 54. CARM. epigr. 89, 7 lucem libertatis. CIC. ad Q. fr. 3, 8, 3 voluptatem. SALL. Iug. 102, 8 plura bona. OV. met. 11, 401 veniam (AVG. civ. 8, 19 p. 350). NEP. Timoth. 1, 1 a patre acceptam gloriam ... auxit. CVRT. 4, 14, 25 gloriam a maioribus. *cf.* MART. 14, 189 Cynthia ... accepit famam. TAC. ann. 16, 16 viri illustres ... in traditione supremorum accipiant habeantque propriam memoriam. LIV. 28, 34, 5 spiritum. VAL. MAX. 5, 10 ext. 3. TERT. bapt. 5 *homo* dei spiritum ... adflatu. LIV. 33, 32, 6 maius gaudium fuit quam quod universum homines acciperent (caperent *ed. Froben.*). LVCAN. 4, 642 hostis ... maior ... accepto robore surgit. HIER. in Is. 10, 15 (146) haeretici ... sensu quem a deo in bonam partem acceperunt, abutuntur in contrarium. *christiana*: ITALA cod. Gigas act. 13, 36 dormitionem. HERM. mand. 4, 4, 1 VVLG. II Macc. 12, 45. gen. 27, 35 benedictionem (I reg. 30, 26 Hebr. 6, 7). Ioh. 7, 39 spiritum (*sc. sanctum*). act. 2, 38 donum spiritus sancti. 10, 43 remissionem peccatorum. Rom. 1, 5 gratiam et apostolatum (I Petr. 4, 10). 5, 11 reconciliationem. I Cor. 11, 24 aedificationem. Coloss. 3, 24 retributionem. Hebr. 9, 15 repromissionem. Iacob. 1, 12 coronam vitae. II Petr. 1, 17 honorem et gloriam. apoc. 4, 11 *cf.* 4, 12. CORP. III 10934 requiem adcepit in deo. AVG. civ. 1, 27 p. 42 remissionem peccatorum. 12, 9 p. 525 gratiam. 18, 53 p. 341 vitam aeternam. 20, 21 p. 457 abundantiam pacis. ALC. AVIT. epist. 4 p. 30 (*bis*) paenitentiam. hom. 12 p. 122 contemplationem. TERT. bapt. 16 lavacrum. 17 baptismum. pudic. 9.

imperia, magistratus, iura, potestates, sim.: VARRO ling. 6, 61 iudex quod iudicat accepta potestate. rust. 3, 2, 17 Cato ... cum Luculli accepit tutelam. CIC. Manil. 26 bellum ... quod ... novus imperator noster accipiat. Att. 6, 3, 5 is a me tribunatum cum accepisset, quem ego ... detulissem. 8, 11ᵇ, 2 dilectum. 12, 21, 4 accipienda aliqua sit et danda aestimatio *rei familiaris.* epist. 12, 28, 2 societatem ... a patre acceptam. 13, 64, 2 clientelas a maioribus. SALL. Iug. 85, 25 mihi nova nobilitas est, quam certe peperisse melius est quam accepisse. NEP. Hann. 3, 3 Hannibal ab exercitu accepit imperium (GAIVS inst. 1, 5 *al.*). TAC. hist. 1, 15. NEP. Att. 1, 1 Atticus ... a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. VERG. Aen. 6, 820 consulis imperium. PROP. 1, 6, 34 accepti pars eris imperii. OV. met. 15, 481 accepisse Numam populi Latiaris habenas (*i. imperium*). LIV. 1, 3, 9 a patre accepto imperio. 4, 2, 4 quam maiestatem senatus ipsi a patribus accepissent, quam liberis tradituri essent. 4, 19, 1 memor generis, quod amplissimum acceptum maius ... reliquit. 8, 19, 11 civitatem (VAL. MAX. 1, 1, 1 GAIVS inst. 2, 135ᵃ). SEN. epist. 94, 66 *Marius* unum consulatum accepit, ceteros rapuit. PLIN. epist. 4, 8, 1 auguratum. 9, 13, 23 consulatum (SVET. Vesp. 4 AVG. civ. 2, 17 p. 73). 5, 14, 1 Aemiliae viae curam. SVET. Vesp. 4 sacerdotium. VVLG. psalm. 108, 8 episcopatum *cf. l. 33* act. 20, 24 ministerium verbi. TAC. ann. 13, 46 aditum. LIV. 7, 20, 3 sacra. FEST. 237 APVL. met. 11, 21. LAMPR. Heliog. 7 orgia *cf. p. 318, 30.* VVLG. I Cor. 4, 7 quid habes quod non accepisti. **b** *incommoda*: TER. Haut. 932 quot incommoditates in hac re accipies, nisi caves. Eun. 762 hunc ulcisci accepta iniuria. Phorm. 769 CIC. Quinct. 28 div. Caec. 60 Verr. 2, 82. Tusc. 5, 56 accipere quam facere praestat iniuriam. rep. 3, 23 Att. 11, 5 *al.* CAES. Gall. 2, 33, 1 *al.* SALL. Cat. 9, 5 LIV. 5, 35, 5. 7, 30, 13. 45, 31, 1 VELL. 2, 40, 4 VAL. MAX. 2, 2, 5 *al.* SEN. dial. 2, 2, 1 *passim.* QVINT. inst. 8, 5, 4 PLIN. epist. 6, 8, 3 AVG. civ. 1, 6 p. 10 DIG. 47, 10, 17, 10 *al.* *translate*: FRONT. aq. 65 iniuriam *aqua.* GLOSS. II 13, 18 accipientibus iniuriam τοῖς ἀδικουμένοις. RHET. Her. 4, 48 calamitates. CIC. Verr. 5, 132. 6, 93. Manil. 45 accepta ... calamitate ex eo proelio. off. 3, 47 *al.* CAES. Gall. 1, 31, 6 *al.* NEP. Con. 1, 3. CIC. Scaur. 34 acerbitatis aliquid. Verr. 3, 58 contumeliam. PVBLIL. Q 3 CAES. Gall. 5, 29, 4 *al.* SEN. dial. 2, 2, 1 PETRON. 106. CAES. Gall. 7, 17, 5 ignominiam. LIV. 3, 61, 12 SVET. Aug. 23. CIC. Manil. 15 detrimentum. inv. 1, 71 CAES. Gall. 5, 52, 6 *al.* civ. 3, 72, 3 maius attulisse detrimentum quam ab hoste accepissent *cf. p. 317, 54.* HOR. epist. 1, 10, 28 damnum. IVV. 13, 129. CIC. Verr. 5, 135 dolorem. Att. 2, 21, 4 Lael. 8 *al.* VAL. MAX. 9, 10 pr. *al.* CIC. Planc. 51 repulsam. CAES. Gall. 5, 10, 3 *al.* incommodum. LIV. 2, 22, 4 cladem. *passim.* VELL. 2, 4, 2 *al.* CVRT. 4, 12, 15 TAC. ann. 14, 29 *al.* AMM. 31, 5, 17 (*opp.* infero). 19, 11, 17. 25, 1, 15. LIV. 9, 24, 10 acceptum ab uno pavorem plures per urbem ferunt. STAT. Theb. 3, 344. LVCAN. 9, 818 mortem. SIL. 11, 577 exitium. QVINT. inst. 1, 2, 8 non accipiunt ex scholis mala ista, sed in scholas adferunt. PLIN. epist. 3, 9, 4 dedi malum et accepi. *christiana*: VVLG. Matth. 23, 14 iudicium (Marc. 12, 40). Luc. 20, 47 damnationem. AVG. civ. 15, 7 p. 70 damnationis sententias. DAMAS. epist. 5 schismata graviora. contumeliam, iniuriam (etc.) accipere *i. non propulsare, v. sub* III. **c** *indifferentia*: CAES. Gall. 3, 3, 1 *al.* nuntium (VAL. MAX. 7, 7, 1 CVRT. 3, 7, 1 AMM. 30, 3, 2 AVG. civ. 5, 26 p. 239 *et passim*). VARRO ling. 10, 15 acceptum nomen (*opp.* qui imposuit). CIC. Flacc. 5 cognomen. SALL. or. Pomp. 4 nomen. VAL. MAX. 9, 14, 4 cognomen a moribus. SEN. epist. 110, 8 notitiam. LIV. 3, 60, 9 signum pugnae. VAL. MAX. 2, 7 ext. 2 CVRT. 3, 8, 23 SEN. epist. 117, 25. VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 horam. PLIN. epist. 4, 9, 9. SEN. contr. 2, 3, 7 tempus. SEN. Med. 1017 dial. 8, 5, 7 epist. 1, 3 TAC. dial. 19 PLIN. epist. 1, 20, 10. ASCON. Scaur. p. 22 B. accepto respondendi loco. VVLG. act. 25, 16 locum defendendi. LVCAN. 7, 92 diem. AMM. 19, 6, 13 spatium ad respirandum. CIC. epist. 1, 9, 16 opinionem (QVINT. inst. 1, 10, 12). CELS. 3, 18 p. 98 imagines. CELS. 8, 3 p. 333 de quibus ... dicam, initio ab ... calvaria accepto. CLAVD. carm. min. 27, 53 (*Phoebus ad phoenicem*:) accipe principium rursus. SEN. epist. 70, 5 faciat finem an accipiat *sapiens.* 116, 4 *cf.* QVINT. inst. 2, 18, 2. TERT. ieiun. 3 acceperat Adam a deo legem. AVG. civ. 2, 14 p. 70 leges ... a diis ... Romani. 18, 11 p. 269 divinitus ... legem *Moyses.* 1, 20 p. 34 regulam diligendi ... a semetipso ... accepit. *aliter* legem (rogationem) accipere *sub* III. AVG. civ. 12, 5 p. 518 quae *creaturae* semper esse non acceperunt. 22, 30 p. 632 particeps ... dei ab illo accepit, ut peccare non posset. TERT. adv. Marc. 4, 34 nec accepisset Petrus dicere: tu es Christus.

3 *obi. personae*: PLAVT. Cist. 139 puellam a me accepit. Merc. 449 non ego illam mancupio accepi. Most. 1092 quaestioni accepi servos. Aul. 351 hos ut accipias coquos ... obsoniumque in nuptias. PACVV. trag. 192 depulsum mamma paedagogandum accipit ... Liber. TER. Eun. 140. 576. Hec. 151 *virginem* integram ... reddam, ut accepi a suis. CIC. Cluent. 60 bis condemnatum acceperant *iudices.* SEN. contr. 1, 4, 7 matrem occidendam *filius.* 7 pr. 9 fratrem ad supplicium. 7, 6, 22 generum socer mancipio. exc. 8, 2 Elii ab Atheniensibus Phidian. CELS. 1 pr. p. 4 nocentes homines a regibus ex carcere *medicus.* LIV. 30, 14, 2 captam hostem matrimonio. *cf. p. 311, 76.* CAT. 64, 373 accipiat coniunx felici foedere divam. OCTAVIA 707 Peleus coniugem accepit Thetin. SEN. Phaedr. 617. IVV. 6, 76 uxorem. TAC. Germ. 18. ann. 6, 20 filiam coniugio. ann. 12, 6 uxorem imperator ⟨a patribus⟩. Germ. 19 unum maritum (QVINT. decl. 357 p. 389). PLIN. epist. 1, 16, 6 uxorem virginem. APVL. met. 5, 27 me coniugem (*ibid.* suscipe). CLAVD. carm. min. 30, 180 te ... socerum ... Stilicho. VVLG. gen. 34, 9 filias vestras tradite nobis et filias nostras accipite. 38, 14 eum ... maritum. AVG. civ. 9, 5 p. 375 quos accipiunt *angeli* ... puniendos. LIV. 24, 4, 2 id ingenium (*i. talem hominem*) tutores ... acceperunt. RHET. Her. 4, 34 *milites* videbar ea accepisse condicione (CAES. civ. 1, 15). 59 imperator novus, qui accipit exercitum. CIC. Manil. 50 *al.* CAES. Gall. 7, 38, 1 *al.* LIV. 8, 16, 6 *al.* CVRT. 3, 3, 1 VAL. MAX. 2, 7, 2 VEG. mil. 3, 10. CIC. epist. 12, 12, 1 legiones. CAES. civ. 1, 14, 3 *al.* LIV. 22, 57, 10 ad milites ex formula accipiendos mittunt. MON. Ancyr. 6, 9 a me gentes ... reges acceperunt. CVRT. 10, 8, 22 Meleagrum ... ducem. SVET. Iul. 24 legiones ... a re publica. CAPITOL. Max. 6, 1. *obsides*: CAES. Gall. 1, 14, 7. 6, 12, 4. 2, 13, 1 obsidibus acceptis primis civitatis. CIC. Cluent. 188 nuptiarum ... obsides filios (VVLG. I Macc. 9, 53 filios principum obsides). Att. 4, 18, 5 ad Brut. 1, 18, 3 OV. met. 8, 47 LIV. 2, 16, 9 CVRT. 9, 1, 14 TAC. Germ. 20 *passim.* PLIN. paneg. 12 accipimus obsides, non emimus. AMM. 27, 5, 10 *al.* CORP. XIV 3608, 21. CIC. Cluent. 151 populum Romanum, quem ... liberum acceperat. de orat. 1, 38 civitatem ... florentissimam. Tusc. 2, 59 imperantem ... patriam ... relinquebat, quam acceperat servientem. LIV. 3, 15, 1 accipiunt civitatem placidiorem consules. 7, 21, 2 infestam patribus plebem interreges. 38, 48, 6 non acceperim, sed fecerim hostes Gallos. TAC. hist. 1, 84 sicut a maioribus accepimus, ita posteris tradamus *senatum.* SEN. contr. 2, 1, 3 accipe testem. epist. 82, 1 quem deorum ... sponsorem accepisti (PLIN. epist. 3, 3, 6). CVRT. 5, 4, 13 praedem me (GAIVS inst. 4, 16). PLIN. epist. 5, 20, 1 Varenum advocatum. 9, 13, 23 successorem (AMM. 15, 5, 21 VVLG. act. 24, 27). paneg. 7 successorem e sinu uxoris. AVR. VICT. Caes. 13, 1 *Nerva* Traianum ... arrogatum accepit dedit. VLP. dig. 26, 1, 3 pr. tutores (*opp.* habere). SCAEV. 26, 7, 59. LABEO 20, 6, 14 fideiussorem. GAIVS inst. 3, 117. LEX Corn. (Corp. I 202) 2, 28 viatores. FLOR. 2, 32, 43 rectores a nobis *Parthi.* GAIVS inst. 4, 15 iudicem. accipere in uxores, in servos *v. 311, 80. 81.* SIL. 17, 337 orbis dominum. TAC. Agr. 8 Britannia consularem ... Cerialem. VEG. mil. 2, 6 *cohors* bonos ... bellatores *cf.* 3, 7. *sumere*: ITALA cod. Lugd. gen. 38, 6 accepit Iudas uxorem ... filio suo (VVLG. dedit). *aliter v. 312, 47.* VVLG. gen. 4, 19 accepit duas uxores. 6, 2 acceperunt sibi uxores. 24, 3. 4. AVG. civ. 20, 21 p. 460 *deum* acceptum sibi sacerdotes.

B *subi. res*: **1** *obi. res corporales* (*cf. I A 6 b*): CIC. de orat. 3, 178 luna ... solis lumen (nat. deor. 2, 103 a sole *cf.* PLIN. nat. 2, 45 *luna* quoniam haustum omnem lucis illo regerat, unde acceperit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18, 275). off. 1, 48 *agri* plus efferunt quam acceperunt. LVCR. 6, 150 nubes ... ignem. MANIL. 1, 210. SEN. nat. 1, 8, 1 *al.* nubes solem. (*similia passim*). COLVM. 4, 24, 3 solem vitis. 5, 6, 10. CVRT. 8, 2, 21 aditu specus lucem. HOR. epist. 1, 10, 17 leniat et rabiem Canis et momenta Leonis, cum semel accepit solem furibundus acutum. LVCR. 6, 1063 ferri natura ... aeris ut accepit quaedam corpuscula. VERG. georg. 1, 170 curvi formam accipit ulmus aratri (2, 450). 1, 216. OV. epist. 15, 114 accipit ... puppis ... deos. am. 3, 13, 9 ara preces votivaque tura. ars 2, 471 silva feras, volucres aer accepit habendas. met. 14, 501 maiores bracchia *Icari* pennas accipiunt. MANIL. 1, 709 accipiuntque viam fluctus. CELS. 7, 5, 1 *telum* viam ... a scalpello *chirurgi* accipit *cf.* 7, 26, 2. 8, 4 p. 334. SEN. Herc. O. 86 novas ... Tanais ... vias. QVINT. inst. 5, 14, 31 *eloquentia* sibi viam, si quando non acceperit, faciat. COLVM. 2, 10, 5 veteretum ... a superiore parte sucum. CELS. 5, 17, 2 emplastrum liquati aliquid accipit. SCRIB. LARG. 23 *collyrium* accipit haec (*sequitur compositio*). 202 emplastrum ... conponitur similiter, accipit haec. SORAN. 2, 6 (32) pessaria ... accipiunt rutam nigram. APIC. 361 agnina ... trituram mortari. CELS. 5, 26, 36 cicatrix colorem. SEN. nat. 1, 3, 1. *cf.* PLIN. nat. 19, 22 linum vestium insaniam (*i. colorem*). 14, 24 vina ... austeritatem annis accipiunt. 14, 74 suavitatem. 15, 18 *oleum* odorem. MELA 3, 77 fluvius ... acceptis ripis celer. CYPR. GALL. gen. 9 litora pontus. SEN. epist. 52, 4 *aedificium* puram aream. LVCAN. 3, 456 agger turres. SIL. 2, 23 hinc tela accipiunt arces. 17, 629 rates ... flammiferam ... facem. VEG. mil. 4, 4 murus foramina. 14 testudo intrinsecus trabem *cf.* 17. MART. 2 pr. tragoedia atque comoedia epistolam accipiant ... epigrammata curione non egent. QVINT. inst. 9, 2, 31 *de προσωποποιίᾳ*: urbes etiam populique vocem accipiunt. 11, 3, 75 *sanguis* cum infirmam verecundia cutem accipit, effunditur in ruborem. FRONT. aq. 19 Tepula *aqua* ... a piscina ... Iuliae modum accipit. *cf.* 20. TAC. ann. 15, 43 ruderi accipiendo Ostienses paludes destinabat. AVG. civ. 15, 26 p. 115 *arca* ostium in latere accepit. 21, 7 p. 501 *lapis asbestus* accepto *igne* ... ardet. formam (*cf. p. 317, 6*): SEN. nat. 1, 2, 2 omne quod ex ictu formam accipit. epist. 50, 6 animus formam. STAT. Ach. 1, 333 cerae formas *cf.* QVINT. inst. 8 pr. 19 corpora speciem. AVG. civ. 12, 26 p. 552. TERT. orat. 29 vetus oratio ... non a Christo acceperat formam. nomen: CAES. civ. 3, 112 *turris* nomen ab insula accepit (cepit *pars codd.*). PAVL. FEST. 131 turris a Mamilio nomen accepit. PLIN. nat. 2, 36 sidus ... luciferi nomen accipit. 2, 60. 70 *al. passim.* QVINT. inst. 1, 6, 44 *consuetudo* ex eo quod plures faciunt nomen accipiat. TAC. ann. 6, 37 campi nomen. 15, 74 mensis Aprilis Neronis cognomentum. PLIN. epist. 2, 10, 8 ne *cunctatio* inertiae ... nomen accipiat (4, 23, 4). VEG. mil. 2, 1. 23. VVLG. iud. 9, 46 ex eo locus nomen acceperat. AVG. civ. 3, 17 p. 123 sacrilegium nomen. *cf.* 8, 24 p. 360 titulum psalmus. 21, 5 p. 496 *pyrites* ab igne nomen. *in rebus grammaticis*: FEST. 294 omnia vocabula x littera finita per declinationes ... syllabam accipiunt. 55 *clutus* accepta praepositione fit inclitus. QVINT. inst. 1, 7, 21 'optimus' 'maximus' ... i litteram ... acciperent. 9, 4, 86 syllaba unum tempus accommodat priori et unum accipit a sequente. DON. gramm. IV 388, 24 participia comparationem *cf. sub* III B. AVG. civ. 17, 6 p. 219 verbum accipit praepositionem.

personae: SEN. epist. 44, 3 Platonem non accepit nobilem philosophia, sed fecit. LVCAN. 2, 259 accipient alios, faciunt te bella nocentem. 2 *obi. res incorporales*: CIC. Phil. 5, 34 provideant consules ne quid res p. detrimenti accipiat (Att. 10, 8, 8). *cf.* epist. 10, 33, 1 non accepisset res p. hoc volnus. LVCR. 1, 819 quos inter se dent motus accipiantque *primordia*. 3, 245 calor motus. VAL. FL. 3, 73 intremuit domus et motus accepit inanes. OV. trist. 3, 2, 14 corpus ab illo (*malo*) accepit vires. MANIL. 2, 859 *astra* accipiunt vires caeloque remittunt (4, 504). 1, 85 lingua ... leges (*aliter cf. sub* III B). PLIN. nat. 2, 92 cuius stellae vires accipiat *cometes*. QVINT. inst. 8, 5, 5 *sententiae* maiorem vim. GAIVS dig. 45, 1, 141, 7 ad me vim obligatio. inst. 2, 229. IVL. dig. 30, 81, 9 libertas vires. CELS. 3, 22 p. 110 vitiata corpora ... refectionem. COLVM. 4, 3, 4 vinea iuvenile robur. 2, 9, 12. 4, 10, 2 SORAN. 2, 29. MELA 1, 108 finem tractus. QVINT. decl. 266 p. 87 scelera finem. VVLG. Dan. 9, 24 finem accipiat peccatum et deleatur iniquitas. III Esdr. 6, 20 accepit consummationem templum. COD. Iust. 3, 31, 12, 1ᵃ iudicium ... exitum suum. *ibid.* 1ᵇ finem. *cf.* 2ᵃ. AVG. civ. 1, 1 p. 4 limitem ... furor. 18, 21 p. 282 regnum finem. SCRIB. LARG. 99 impetus vitiorum et sedatur intervallaque maiora accipit. MART. 1, 105, 2 accepit ... tempora longa merum. 10, 36, 2 accipit aetatem ... ab igne cadus. QVINT. inst. 5, 11, 19 fabellae originem. AVIEN. orb. terr. 395 Europa ... ortum. PS. QVINT. decl. 18, 8 malignitas ortum. FRONT. aq. 25 modulus ... ab uncia ... originem accipiens. PAPIN. dig. 39, 6, 42 pr. donatio initium. TERT. spect. 5 ne bonum existimes quod initium a malo accepit. anim. 4 omne, quod ... accipit esse, generatur. SORAN. 20 *purgatio* a quarto decimo anno initium accipit. MART. CAP. 9, 981 proceleusmaticus exordium. MELA 3, 8 frons ... modico flexu accepto. STAT. silv. 2 pr. *carmina* a te publicum accipiant. HYG. mun. castr. 1 papilio ... incrementum tensurae. VLP. dig. 50, 4, 4, 1 patrimonium incrementum. GAIVS inst. 2, 40 dominium divisionem. QVINT. inst. 8, 2, 11 quae praecipua, proprii locum accipiunt. 12, 11, 26 poesis ab Homero ... fastigium accepit. PS. QVINT. decl. 17, 3 *non amare* cum frontem confessionis accipit. TERT. bapt. 2 virtus ... ex his causam accipit, a quibus provocatur. SOL. 1, 45 statum certum . . error. TAC. ann. 1, 54 annus novas caerimonias. MART. epigr. 5, 2 accepit fabula prisca fidem. MACR. sat. 7, 10, 7 senecta opinionem siccitatis.

III *de voluntate capientis* (*admittere, non recusare, probare, sinere*): NON. 240 admittere. GLOSS. IV 6, 27 adquiesco. *hinc* acceptus *adi., quod v. suo loco.* **A** *proprie de hominibus*: **1** *obi. res corporales*: ENN. ann. 195 quod dono, noli remorare, sed accipite. PLAVT. Epid. 8 cenam me accepturum, si dabis. Stich. 481 libens accipiam certo *cenam*, si promiseris. Truc. 653. 962. Stich. 763 dudum placuit potio: nunc minus gravate iam accipit. TER. Andr. 951 dos est decem talenta :: accipio. CATO orat. 56 praetores et consules vinum honorarium dabant. numquam accepi, ne privatus quidem. CIC. Att. 5, 16, 3 non modo nos faenum ... non accipere, sed ne ligna quidem. C. GRACCH. Gell. 11, 10, 4 ab omnibus pretium accipiunt et omnis fallunt. MON. Ancyr. 4, 29 aurum non accepi decernentibus municipiis. pecuniam accipere *i. q. corrumpi, v.* II A 1 a. TAC. Germ. 15 iam et pecuniam accipere docuimus *Germanos*. SVET. Galba 5. CIC. Verr. 6, 59 remisisti quod non oportebat et accepisti quod non licebat. dom. 53 ne populo necesse sit ... aut id quod nolit accipere aut id quod velit repudiare. fin. 2, 82 hoc etsi ... reprendi potest, tamen accipio quod dant. nat. deor. 3, 29 cum omne animal patibilem naturam habeat, nullum est eorum, quod effugiat accipiendi aliquid extrinsecus, id est quasi ferendi et patiendi necessitatem. ac. 2, 29 quae visa accipi oporteret, quae repudiari (1, 41). 2, 66. Att. 7, 17, 2 nihil Caesari negari omniaque ... dari, quae ille amentissimus fuerit nisi acceperit. 9, 2a, 1 accipiam *triumphum*? quid foedius? negem? repudiari se totum ... putabit *Caesar*. NEP. Epam. 4, 4 id ad me ereptum pervenisse, quod delatum accipere noluissem. OV. ars 1, 469 si non accipiet scriptum inlectumque remittet. met. 4, 1 at non Alcithoë ... orgia censet accipienda dei, sed ... negat. LIV. 2, 41, 5 agros ... servitutem iis qui acceperant laturos (*cf.* 4 fastidire munus). 6, 40, 8 quod petunt alii, nos adeo fastidimus, ut sine mercede ... non accipiamus (CVRT. 4, 1, 18 quanto maius esset regnum fastidire quam accipere). 22, 32, 9 legatis gratiae actae pro munificentia ... patera, quae ponderis minimi fuit, accepta. 34, 4, 10 data et oblata ultro non accipiebant (CVRT. 4, 5, 2). SEN. contr. 2, 1, 8 Fabricium Samnitium non accipientem munera *cf. p. 313, 17*. CELS. 3, 18, 101 *veratrum* si in potione non accipit *aeger*, pani adiciendum est, quo facilius fallat. SEN. 7, 18, 2 obligare ... non possum nisi accipientem. PLIN. nat. 16, 14 Africanus de patre accipere noluit coronam civicam. SVET. vit. Verg. p. 57 Reiff. bona ... offerente Augusto non sustinuit accipere. CORP. VI 30984 Numinibus Aug(ustis) tutelae optimae prout latum accipere Q. Iul. Optatus. *personas* (*cf.* II A 3): CALP. PISO hist. 27 eum ... aedilem ... renuntiaverunt. aedilis qui comitia habebat negat accipere (*sc. candidatum*). *cf.* accipere nomen *p. 319, 18*. LEX Tarent. (Mon. ant. VI 411) 13 IIII vir quoi ita praes dabitur ac⟨c⟩ipito. CIC. Brut. 55 cum de plebe consulem non accipiebat *Appius*. Att. 16, 5, 2 ut ... me sponsorem accipere noluerit. OV. met. 9, 12 accipe me generum. VAL. MAX. 9, 9, 2 accipe me ... comitem. *cf.* VAL. FL. 1, 764. LVCAN. 2, 346 me laetorum sociam. LEX VRS. (Corp. II 5439) 3, 19 quicumque comitia ... habebit, is ne quem eis comitis pro tribu accipito neve renuntiato. CLAVD. 18, 486 hunc accipit unum aula magistratum. accipere personam: *ap.* ECCL.: ITALA (Lucif. Athan. 1, 4) levit. 19, 15 non accipias (VVLG. consideres) personam pauperis. HIER. in Is. 11, 3 (157). VVLG. deut. 1, 17. 10, 17. 16, 19 Iob 32, 21 *al.* prov. 18, 5 Sirach 35, 16 Luc. 20, 21 *al.*; *passim ap. auctores christianos*, *cf.* acceptio, acceptor. VVLG. Sirach 4, 26 faciem. **2** *obi. res incorporales*: PLAVT. Aul. 237 condicionem hanc accipe. Bacch. 1041 Trin. 489 TER. Andr. 79 VARRO rust. 2, 1, 2 CIC. epist. 16, 12, 3 CAES. Gall. 2, 15, 5 *al.* NEP. Dat. 8, 6 LIV. 4, 10, 2 VELL. 2, 49, 3 SEN. epist. 26, 6 CVRT. 4, 11, 19. 7, 11, 27 APVL. flor. p. 48 Oud. *passim.* *cf.* HOR. sat. 1, 5, 58 Messius: 'accipio'. TAC. ann. 2, 65 nec ... dubitatum de condicionibus, cum alter facilitate alter fraude cuncta inter se concederent acciperentque. PLAVT. Bacch. 829 tum libertatem Chrysalo (*i. mihi*) largibere. ego adeo numquam accipiam. Cist. 456. Epid. 548 salva sis :: salutem accipio mi et meis. Pers. 762 improbus est homo qui beneficium scit accipere (sumere *CD*) et reddere nescit. *aliter sub II.* SEN. benef. 2, 21, 5 ab eo beneficium accipiam, a quo propinationem accepturus non sum. 2, 18, 2. TER. Haut. 337 nihil satis firmi video quam ob rem accipere hunc mihi expediat metum. COD. Iust. 7, 40, 1, 1ᶜ dubitationem. TAC. ann. 12, 4 Caesar accipiendis ... suspicionibus promptior. TER. Eun. 771 hancine ego ut contumeliam ... in me accipiam (AVG. civ. 7, 4 p. 279). Ad. 207 accipienda et mussitanda iniuria adulescentiumst. METELL. NVM. Gell. 12, 9, 4 probi iniuriam facilius accipiunt quam alteri tradunt (*cf. ib.* me iniuriam ferre, vos facere). SALL. Iug. 31, 21 flagitiosissimum ... inpune iniuriam accepisse. CIC. Lael. 40 excusationem. de orat. 2, 276 Phil. 5, 14 *passim.* CAES. Gall. 6, 4, 3 LIV. 38, 52, 4 SEN. contr. 1, 1, 13 SEN. benef. 7, 16, 3 CVRT. 8, 1, 19 SVLP. SEV. dial. 2, 12, 4 *saepe.* CIC. epist. 7, 13, 1 hic tu me ... insimulas nec satisfactionem meam accipis. CAES. Gall. 1, 41, 4. 6, 9, 8. CIC. inv. 2, 134 qui lator *legis* sit, qui sint accepturi. HOR. ars 283 LIV. 2, 57, 4. 21, 12, 6. 21, 41, 9 *Hamilcar* leges fremens maerensque accepit. VAL. MAX. 3, 7, 1ᵉ. SIL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

15, 319 supplex foedera sanxit Dardana nec legem regno accepisse refugit *Philippus*. PETRON. 25 muliebris patientiae legem... accipere. *aliter v. p. 316, 22.* CIC. Att. 1, 14, 5 consules populum cohortarentur ad rogationem accipiendam. LIV. 3, 63, 11 *al.* VERG. Aen. 12, 568 ni frenum accipere et victi parere fatentur. COMM. apol. 220 nollent accipere frenum disciplinae. HOR. epist. 1, 12, 28 ius imperiumque Phraates Caesaris accepit. LIV. 1, 50, 4 temptari patientiam, ut si iugum acceperint, obnoxios premat. 3, 9, 5 *al.* SEN. epist. 69, 5 TAC. ann. 12, 50. LIV. 21, 5, 4 metu perculsae civitates... imperium accepere. TAC. ann. 2, 45 *cf.* 4, 2. TAC. hist. 1, 36 legio sacramentum. 2, 6. 4, 21. AVG. civ. 21, 16 p. 519 sacramenta mediatoris. CIC. Quinct. 62 *sqq.* iudicium. Verr. 4, 55 *al.* part. 100 de ... accipiendis (capiendis *aliq. edd.*) subeundisve iudiciis. SEN. epist. 121, 1. PAVL. dig. 5, 1, 28, 2 non cogitur legatus iudicium accipere. *cf. Wlassak, P W. I 140.* LEX Rubr. (Corp. I 205) 1, 48 quos inter id iudicium accipietur. CIC. inv. 2, 58 cum venefici cuiusdam nomen esset delatum et... extra ordinem esset acceptum. *cf.* 2, 130 hanc ... causam accipi minime oportere. LIV. 9, 46, 2 cum ... fieri se pro tribu aedilem videret *Flavius scriba* neque accipi nomen, quia scriptum faceret. 27, 6, 5. *cf. Mommsen, Staatsr. I³ 471.* LIV. 26, 36, 11 *v. p. 309, 83. aliter*: CVRT. 4, 7, 25 *Alexander nomen filii Iovis* se ... accipere ait et adgnoscere. FRONTO p. 121, 15 N. tibi video nomen quod recusaveras accipiendum esse. AVG. mus. 1, 3 si modulationis nomen accipimus. PLIN. epist. 5, 10, 2 formulam. CIC. div. 1, 103 omen. 2, 83 OV. met. 7, 620 LIV. 1, 7, 11. 22, 37, 12 VAL. MAX. 1, 5, 1 TAC. ann. 2, 13 *al. aliter v. p. 308, 64.* VAL. FL. 1, 161 augurium. VVLG. Ioh. 12, 48 qui spernit me et non accipit verba mea. AVG. civ. 14, 21 p. 45 scripturas divinas ... non accipientes, sed inridentes. 17, 24 p. 254 prophetiam. CIC. Planc. 90 ne immortalitatem quidem contra rem publicam accipiendam putarem. prov. 41 me ille, ut V viratum acciperem, rogavit. CORP. II 1186 honore accepto impensam remisit. 1940 *al. sic passim in titulis, cf. sub* honos. CIC. off. 1, 68 nec vero imperia expetenda ac potius aut non accipienda ... aut deponenda. CAT. 36, 16 acceptum face redditumque votum *cf.* acceptus. LIV. 42, 30, 8 preces suas acceptas ab diis immortalibus. SALL. orat. Lep. 25 turbamenta rei publicae ... probate, adnuite legibus impositis, accipite otium cum servitio. LIV. 2, 9, 5 ne ... plebs ... receptis in urbem regibus vel cum servitute pacem acciperet. 30, 23, 4 accipiendam abnuendamve pacem. LVCAN. 1, 392 acceptum tam prono milite bellum. NEP. Alc. 6, 3 *Alcibiades* lacrimans talem benivolentiam civium suorum accipiebat. LIV. 6, 27, 5 tertios *censores* creari velut dis non accipientibus in eum annum censuram religiosum fuit. 9, 4, 1 neutra sententia accepta. 36, 12, 2. 24, 22, 11 consilia neque tota aspernatus est neque extemplo accepit. 22, 39, 2 mali nec mea verba auribus vestris nec consilia animis acciperetis. VITR. 6, 8, 10 cum ... patiatur accipere se consilia. SEN. epist. 85, 8 parere nescit, consilium non accipit. frg. 94 H. in accipiendo *consilio* facilis.
PERS. 5, 87 hoc reliquum accipio. 'licet' illud et 'ut volo' tolle.
VVLG. Ioh. 3, 11 testimonium nostrum non accipitis. VERG. Aen. 1, 302 ponunt ... ferocia Poeni corda volente deo; inprimis regina quietum accipit in Teucros animum mentemque benignam. TAC. ann. 14, 44 *servi* caritatem dominorum. PLIN. nat. 9, 41 accipiunt disciplinam *vituli marini*. STAT. Ach. 1, 859 leo ... mores. VVLG. sap. 6, 27 accipite disciplinam. 11, 10. Ier. 32, 33. *passim.* FAVST. REI. serm. 6 p. 245 si a domino accipio ⟨o⟩dio vitia mea (*corrupte?*). **B** *translate de rebus*: LIV. 21, 8, 2 vix accipientibus quibusdam opera locis. CVRT. 4, 2, 8 nec accipiendo operi, quo Macedones continenti insulam iungere parabant, quicquam magis quam ille ventus obstabat (*cf.* 4, 6, 8). COLVM. 4, 10, 1 surculus plagam ... accipit nec falci repugnat. SIL. 4, 3 saxa ... accepisse iugum. QVINT. inst. 9, 4, 103 accipiet ante se choreus et pyrrichium. CELS. 6, 18, 1 vocabula accepta iam usu sunt. SEN. dial. 3, 8, 2 *ira* (*tamquam hostis*) modum a captivis non accipit.

synonyma: *ad I*: adsumo, audio, capio, cognosco, comperio, concipio, credo, decipio, disco, excipio (VAL. MAX. 9, 15, 5), increpo, intellego, interpretor, iudico, manduco, pasco, recipio (*v. s. et* SEN. contr. exc. 8, 2), sentio, sumo, suscipio, tollo, tracto. *ad II*: adquiro (SEN. epist. 42, 8), habeo, teneo. *ad III*: adgnosco, admitto, adnuo, adquiesco, concedo, fero, mussito, patior, probo. *opposita*: *ad I*: arripio, cĕdo (cette), conicio, do, doceo, infero, invenio, offero, porrigo, reddo, trado. *ad II*: accommodo, adfero, aufero, credo, defero, demo, depono (*v. s. et* CIC. Att. 1, 17, 2), do, effero, emo, expendo, facio, impono, infero, mitto, pario, peto, posco (OV. met. 7, 466. 8, 841), rapio, reddo, refero, regero, relinquo, remitto, remuneror (CIC. epist. 2, 6, 2), restituo, suscipio, trado, tribuo (NEP. Att. 11, 5 SEN. benef. 2, 17, 1), vendo (CIC. agr. 2, 49 Phil. 8, 26). *ad III*: abnuo, aspernor, fastidio, inrideo, nego, recuso (*v. s. et* LIV. 42, 41, 6), remitto, repudio (*v. s. et* CIC. Att. 7, 18, 1), repugno, sperno. do, expeto, offero, peto, reddo, trado.

part. **acceptus,** -a, -um. GLOSS. *ἀποδεκτέος, εὐπρόσδεκτος, προσφιλής, προσηνής* (*λημφθείς*), *κεχαρισμένον, ἀπόδεκτον*, gratum, iucundum *cf.* acceptabilis. GRAMM. suppl. 263, 16 dilectus. [*it.* accetto 'gratus' *M.-L.*] CARM. epigr. 2 aciptum. SERV. gramm. IV 441, 21 comparativum gradum ... suscipiunt acceptior et incensior. PRISC. gramm. II 550, 25 acceptus ab illo participium, quia et accipior ab illo, acceptus illi nomen, ut amicus illi, ideoque tempore quidem caret, comparationem vero asciscit, ut acceptior acceptissimus. *cf.* GRAMM. suppl. 263, 16. *comp. et superl. iam inde a Plauto (p. 321, 39. 320, 78) usitati. Wölfflin, Archiv 8 (1893) 124.*

I ***de rebus*****:** **a** *alicui* (*apud aliquem, al.*): PLAVT. Rud. 25 nihil ei (*Iovi*) acceptumst a periuris supplici (CVRT. 4, 7, 29 *cf.* CARM. epigr. 873 tua templa... accepta ut tibi — *Iovi Poenino* — sint). Stich. 50 nam pol mihi grata acceptaque eiust benignitas. VARRO rust. 3, 16, 5 *apes* opus faciunt quod ... et deis et hominibus est acceptum. VAL. MAX. 5, 1, 6. PANEG. 3, 10 haec vestra ... acceptiora sunt. CIC. Phil. 13, 50 rem senatui populoque Romano gratam acceptamque. epist. 16, 21, 7 tuum studium et consilium gratum acceptumque est mihi. AVG. civ. 2, 9 p. 63 diis ... accepta et grata esse opprobria. CIC. Tusc. 5, 45. rep. 6, 13 nihil ... principi deo ... acceptius quam concilia coetusque hominum. VERG. georg. 2, 101 *Rhodia uva* dis et mensis accepta secundis. CIRIS 219. OV. met. 12, 153. LIV. 1, 19, 5 acceptissima diis ... sacra (LACT. inst. 1, 22, 2). 8, 9, 1 acceptam dis hostiam. APVL. apol. 26 artem. AVG. civ. 2, 11 p. 65 ludos. 7, 26 p. 308. 6, 7 p. 259 acceptissimum ... numinibus. MACR. sat. 3, 9, 8 (*carmen vetustissimum*:) nostra vobis (*dis*) loca templa sacra urbs acceptior probatiorque sit. GELL. 17, 14, 2 acceptiores et probatiores sibi esse Publilii ... mimos (*cf. p. 321, 24*). OV. met. 13, 467 acceptior illi ... liber erit sanguis. trist. 2, 121 Musis accepta ... domus. fast. 3, 58 acceptus geniis ... December. LIV. 3, 69, 1 raro alias tribuni popularis oratio acceptior plebi quam tunc ... consulis. VAL. MAX. 4, 4, 1 tres consulatus acceptissimos populo Romano gessit. 5, 2, 6 illorum ... salus dupliciter omnibus accepta fuit. CVRT. 8, 12, 11 tauros ..., pretiosum in ea regione acceptumque animis regnantium armentum. PETRON. 137 anserem omnibus matronis acceptissimum. STAT. silv. 2, 6, 92 *nullum donum* miseris acceptius umbris quam gemitus. TAC. ann. 6, 45 miliens sestertium ... conlocatum, tanto acceptius in vulgum, quanto.... APVL. apol. 92 virginitatis commendatio ... omnibus maritis acceptissima. SPART. Carac. 1, 3 pueritia ... populo accepta. IVL. VAL. 2, 27 imago ... Dario acceptissima. HEGES. 1, 41, 4 insidias ... acceptiores patri. MART. CAP. 1, 39 virginis ... labor tibi semper acceptus.
PHYSIOGN. 6 vox tenuis, moderata, acceptissima auribus. CARM. epigr. 2 gonlegium quod est aciptum aetatei age⟨n⟩d⟨ai⟩.
ITALA (Lucif. non conven. 14) Eph. 5, 10 quid sit acceptum deo (VVLG. bene placitum). prov. 11, 1 (Lucif. Athan. 1, 26) pondus. VVLG. Philipp. 4, 18 hostiam acceptam, placentem deo (*θυσίαν δεκτήν, εὐάρεστον τῷ θεῷ*). sap. 9, 10 ut sciam quid acceptum sit apud te. prov. 16, 5 *iustitia* accepta est ... apud deum magis quam immolare hostias. I Tim. 2, 3 hoc ... acceptum coram salvatore deo. 5, 4. ITALA (Lucif. Athan. 1, 15) I reg. 26, 21 anima mea accepta (VVLG. pretiosa) est ante oculos tuos. *hinc similia passim ap.* ECCL. AVG. civ. 15, 18 p. 97 cuius (*Abel*) sacrificium ... tam acceptum deo fuisse. 20, 25 p. 473 quid ... acceptius deo (SVLP. SEV. dial. 1, 22, 2 BENED. reg. 5). ITIN. Alex. 4 deo ... acceptiora sunt vota. neglegentia, verecundia *v. sub II a.*

b *absolute*: PLAVT. Truc. 894 ut illud acceptum sit, prius quod perdidi, hoc addam insuper. CAT. 90, 5 gratus ut accepto veneretur carmine divos. 96, 1 si quicquam mutis gratum acceptumve sepulcris accidere ... potest. NEP. Hann. 7, 3 munus eorum gratum acceptumque esse. OV. epist. 16, 71 acceptissima semper munera sunt auctor quae pretiosa facit. ars 3, 603 quae venit ex tuto, minus est accepta voluptas. SEN. benef. 1, 12, 3 quanto acceptius ... id ... quod. PLIN. paneg. 3 acceptius genus gratiarum. STAT. Theb. 2, 247 mens. TAC. ann. 15, 43 ea ex utilitate accepta decorem quoque ... attulere. TERT. spect. 27 diabolus letale quod conficit rebus dei gratissimis et acceptissimis imbuit. PANEG. 7, 16 quaecumque *dona* porrigis, manu tua fiunt acceptiora. VVLG. sap. 9, 12 erunt accepta opera mea. Sirach 35, 9 sacrificium iusti acceptum est. Ier. 6, 20. Luc. 4, 19 praedicare annum domini acceptum. Rom. 15, 16 ut fiat oblatio gentium accepta et sanctificata. 15, 31. II Cor. 6, 2 tempore accepto (*καιρῷ δεκτῷ*) exaudivi te. 8, 12 secundum id quod habet, accepta est *voluntas*. sap. 3, 14 sors in templo dei acceptissima. acceptum (-tam) habere (*aliter p. 314, 60*): GLOSS. II 319, 12 *εὐπρόσδεκτον ἡγοῦμαι*. II 236, 25 *ἀποδέχομαι* probo comprobo. PLAVT. Truc. 617 quorum mihi dona accepta et grata habeo tuaque ingrata, quae abs te accepi. 703 dona deamata acceptaque habita esse apud Phronesium. 582. FRONTO p. 219, 14 N. rex gratum acceptumque habuit *piscem dono datum*. CORP. I 819 hanc ⟨h⟩ostiam acceptam habeas et consumas. ITALA (Lact. inst. 4, 11, 8) Mal. 1, 10 sacrificium acceptum non habebo (VVLG. suscipiam). *Archiv 2 (1885) 385, cf.* acceptum.

II ***de personis*** (*deis*): **a** *alicui* (*apud aliquem, sim.*): PLAVT. Stich. 741 si amabilitas tibi nostra placet, si tibi (*amicae*) ambo (*rivales*) accepti sumus. Capt. 714 essetne apud te is servos acceptissimus. CIC. frg. orat. 15, 9 reginam ... caram acceptamque populo (HEGES. 1, 12, 2). SALL. Iug. 12, 3 lictor Iugurthae carus acceptusque ei semper. 108, 1 Mauro ob ingeni multa bona carus acceptusque *Dabar*. LIV. 35, 15, 4 carior acceptiorque omnibus. CVRT. 7, 2, 33 carus principibus, vulgo militum acceptior. TAC. ann. 12, 29 Vannius ... carus (*Wölfflin; clarus cod.*) acceptusque popularibus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gell. 6, 3, 25 *Rodienses* acceptiores carioresque ... populo Romano. Avr. Vict. Caes. 3, 4. Svlp. Sev. chron. 1, 2, 6 Noë ... deo carus acceptusque (1, 25, 2 *al.*). Carm. epigr. 974, 3 accepta et cara sueis. Capit. Gord. 18, 2 Sereno ... nimis acceptus et carus (*cf.* Carm. epigr. 1557, 2 acceptus ... nimis). Sall. Iug. 70, 2 Nabdalsam ... clarum (carum *Coler*) acceptumque popularibus. *cf.* Ps. Sall. ad Caes. 2, 7, 6 ubi bonus deteriorem magis clarum magisque acceptum videt. Svet. gramm. 21 cui cum se gratum et acceptum ... videret. Fronto p. 95, 17 N. *principem* tam gratum populo Romano et acceptum. Sall. Iug. 7, 1. Hor. carm. saec. 62 Phoebus acceptus ... novem Camenis. Ov. met. 15, 20 Myscelus, illius dis acceptissimus aevi. epist. 20, 50 Val. Max. 1, 8 ext. 7. Sen. dial. 1, 1, 6 bonos viros acceptosque dis. Tac. ann. 4, 64 acceptos ... numinibus Claudios. Apvl. Socr. 162 *Socrates* erat deo suo longe acceptior. Carm. epigr. 970, 2 vixi ... superis acceptior una (971, 3). Prop. 2, 9, 43 te nihil in vita nobis acceptius. Liv. 1, 15, 8 *Romulus* multitudini ... gratior fuit quam patribus, longe ante alios acceptissimus militum animis (Cvrt. 7, 2, 11). 3, 64, 11. 4, 11, 6. 35, 15, 4 spadones ... ministerio facinorum acceptos regibus (Vvlg. prov. 14, 35). Val. Max. 4, 5 pr.: verecundia (*tamquam persona*) cara proximis, accepta alienis, .. favorabilem prae se ferens vultum. Ivv. 3, 58 divitibus gens acceptissima nostris. Svet. Vit. 4 Claudio per aleae studium familiaris, sed aliquanto Neroni acceptior. Fronto p. 210, 4 N. pacis artibus vix quisquam Traiano (*abl.*) ad populum ... acceptior extitit. 88, 23 parentibus probatus, populo acceptus *M. Caesar.* 215, 15 *Neglegentia* bono genere nata, dis accepta, sapientibus probata (*cf. p. 320, 20*). 237, 25 *Periandro* per artem cognitus acceptusque diu fuerat *Arion.* Avr. Vict. Caes. 42, 17 Avien. or. mar. 279 Dares 1 Amm. 26, 10, 2 *et* 8. 29, 1, 8 altis humilibusque iuxta acceptus. Corp. X 8249 (*execratio:*) uti mortuos nec ad deos nec ad homines acceptus est, seic Rhodine aput M. Licinium accepta sit. VI 10407[c] ut is neque apud deos superos nec inferos accept. sit. Vvlg. Tob. 12, 13 acceptus eras deo (act. 10, 35). 14, 17 accepti ... tam deo quam hominibus. I reg. 18, 5 David ... acceptus erat in oculis universi populi, *cf.* Luc. 4, 24 nemo propheta acceptus est in patria sua. acceptus deo *passim ap.* Eccl. (Hier. epist. 79, 2 *al.* Sedvl. carm. pasch. 260). Amm. 27, 7, 6 martyras, id est divinitati acceptos. Inscr. christ. Rossi I 678 (*saec. V*) accepta apud deum. **b** *absolute:* Plavt. Pers. 648 quoius modi is in populo habitust? :: nemo quisquam acceptior. Sall. Iug. 71, 3 erat ei Numida quidam negotiorum curator fidus acceptusque (Ps. Sall. ad Caes. 2, 7, 6 *v. l. 6*). Val. Max. 5, 5 pr. cara est uxor, dulces liberi, iucundi amici, accepti adfines. 7, 2 ext. 11 Aristoteles ... Callisthenen ... monuit cum eo (*Alexandro*) aut quam rarissime aut quam iucundissime loqueretur, quo ... apud regias aures vel silentio tutior vel sermone esset acceptior. Svet. Aug. 67 Polum ex acceptissimis libertis. Apvl. met. 10, 17. Tert. spect. 22 acceptissimi actores. Lact. inst. 5, 19, 25 is ... acceptior fit et carior. Ivvenc. 4, 310 fuerat mulier meritis accepta benignis. Dares 13 Menelaum ... formosum acceptum gratum. *structurae: cum* ad: *p. 321, 23. 29.* apud: *p. 320, 42. 321, 30. 31. 36, cf. p. 321, 44.* coram: *p. 320, 44.* ante oculos: *p. 320, 45.* in oculis: *p. 321, 34.* in (*acc.*): *p. 320, 32.* in (*abl.*): *p. 321, 35.* acceptum habere *v. p. 320, 66.* *synonyma: ad I:* deamatus, gratus, placens, pretiosus, probatus. *ad II:* carus, clarus, dulcis, favorabilis, gratus, iucundus, probatus. *oppositum* (*I*): ingratus.

subst. **acceptum,** -ī *n. ab* acceptus. *id quod quis accepit, praesertim pecunia.* Gloss. λῆμμα. *Hey, Archiv 10 (1898) 128.* Plavt. Most. 304 bene ... ratio accepti atque expensi inter nos convenit. Truc. 749 hic ... ratio accepti scribitur. Cic. Lael. 58 par sit ratio acceptorum et datorum, *cf.* Sen. dial. 7, 23, 5 tam expensorum quam acceptorum rationem esse reddendam. benef. 4, 32, 4 Paneg. 4, 11. Vvlg. Philipp. 2, 15 in ratione dati et accepti. Cic. Q. Rosc. 8 in codicem acceptum et expensum referri debuit. 4 in codice accepti et expensi. 5 *et* 9. 2 tabulas ... accepti et expensi profert. Verr. 3, 186 orat. 158, *cf.* Font. 3 confectio tabularum habet hanc vim, ut ex acceptis et datis quicquid fingatur aut surripiatur aut non constet appareat. Avson. 419, 23. Sen. epist. 81, 18 cum conferentur accepta et expensa. dial. 5, 31, 3 data ... accepta. Vvlg. Sirach 41, 24 erubescite ... ab obfuscatione dati et accepti. 42, 7. *de aqua:* Front. aq. 64 plus *aquae* in distributione quam ⟨in⟩ accepto conputabatur. 69 est omne Iuliae *aquae* in acceptis: quinariae mille *etc.*

iuncturae, inprimis ap. ICtos: Cic. Verr. 2, 102 cum tot tibi nominibus acceptum Curtii referrent. Cic. parad. 5 hoc ... opus in acceptum ut referas, nihil postulo. Verr. 2, 149 Ps. Ascon. Verr. 2, 1 p. 198. Pavl. dig. 46, 3, 101, 1 pretium in acceptum referre. Cypr. laps. 36 (*syn.* ignoscere) *al.* epist. 74, 8 (*syn.* probo). Lampr. Alex. Sev. 11, 1. Marcell. dig. 46, 3, 73 in id, quod ... debebat reus, accepto referre. Dig. (Macer ?) 48, 11, 7, 2 ne in acceptum feratur opus publicum. Chalc. comm. 351 materiae ... huic (*i. silvae*) in acceptum feruntur. Amm. 17, 5, 6. Vlp. dig. 46, 4, 13, 5 clausulam acceptum ferre. (aliquid acceptum (re)ferre *v. sub* accipio.) Gloss. accepto tulit παρεδέξατο, ἀσμένως ἤνεγκεν, ἐλογίσατο, recepit. Stat. silv. 2 pr. 23 honorem eius (*carminis*) tibi laturus accepto. Tert. nat. 1, 7 tacent igitur et accepto ferunt *mysteria.* apol. 13 accepto ferent dei vestri, immo gratulabuntur, quod pares ... fiant. adv. Iud. 2 (*opp.* reprobans). Ambrosiast. Rom. 2, 11. 5, 12 *al.* Lvcif. Athan. 1, 43 si feceris eleemosynam, posse tibi ferri accepto. Pavl. Nol. epist. 11, 9 init. Pomp. dig. 46, 4, 15 *al.* Cod. Theod. 1, 27, 1 iudex ... integre habere debet arbitrium, ut omnibus accepto latis pronuntiet. Cod. Iust. 8, 40, 15 ut obligatio tibi accepto feratur. *cf.* acceptilatio. Gloss. II 394, 31 παραδέχομαι ἐπὶ δαπάνης. II 12, 50 προσεδέξατο. Ivl. dig. 39, 5, 2, 4 ut acceptum mihi faciat stipulationem. (acceptum facio aliquid *v. sub* accipio.) Gloss. II 12, 41 accepto sibi fecit ἀπέλαβεν, ἑαυτῷ ἐλογίσατο (555, 27). Ivl. dig. 12, 7, 3 tota stipulatio accepto fiat. 46, 4, 17. 32, 41, 11 *al.* Itala (Cypr. test. 3, 20) Mich. 6, 7 si accepto faciet dominus in milibus arietum (προσδέξεται). Tert. pudic. 16 *deus* delicta ... ante lavacrum accepto facit. adv. Marc. 4, 1 cast. 2. Itala cod. Wirc. exod. 22, 11 accepto habebit dominus eius (προσδέξεται; Vvlg. suscipiet). aliq. codd. Mal. 1, 10 sacrificium accepto non habebo *cf. p. 320, 73.* Papin. dig. 17, 2, 81 *uxor* accepto liberata est. *ibid.* si accepto a marito liberata esset. 19, 5, 9 *al.* Vlp. dig. 7, 1, 23 pr. si acceptum rogaverit. *saepe.* 46, 4, 6 si promissor ita accepto rogasset: quod ... promisi, habesne acceptum? acceptum *i.* accepta sors agri *v. sub* accepta. accepta, -ōrum *v. sub* accipio *I A 2.* *Hey.*

accipiter, -tris, *m.* [*fortasse cf. c. gr.* ὠκύπτερος ὠκυπέτης, *ind.* āśupátrā 'velociter volans' *et c.* acu(pedius) petere penna. *forma vocabuli mutata quasi sit avis quae 'accipit'. Th.*] *Funck, Archiv 9 (1896) 587.* Isid. orig. 12, 7, 55 accipiter ... ab accipiendo, id est a capiendo, nomen sumpsit. est enim avis rapiendis aliis avibus avida ideoque vocatur accipiter, hoc est raptor. Prisc. gramm. II 229, 7 inveniuntur ... apud vetustissimos haec ancipitis genetivi: 'hic accipiter huius accipiteris' et 'accipitris'. Char. I 121, 21 'er' finita numero ⟨singulari⟩ casu nominativo ablativum per varias vias ducunt, ut acre accipitre .... Mart. Cap. 3, 325 unde venit ut aliger frugifer accipiter habeant omnes casus ...? Non. 192 accipiter generis est masculini ... feminino Lucretius (4, 1009). Gramm. suppl. 40, 15 est epicoenon nomen ... ut ... accipiter ... nec accipitra ... dicere potueris. Char. gramm. I 98, 9 acceptor quoque et accipiter ... Lucilius (1130) *dicit:* exta acceptoris et unguis (VII 264, 33). Caper gramm. VII 107, 8 accipiter, non acceptor. acceptor: Gloss. Cypr. epist. 60, 2 (accepter *P*[1]) Lex Burg. lib. const. 98 Plac. med. 25. *gen.:* Lvcil. 1130. *acc.:* Gloss. V 44, 2 Itala cod. Monac levit. 11, 16. 19 Wirceb. levit. 11, 16. Lex Sal. 7, 1. 2. 3 acceptrem. sept. caus. 1 acceptorem. Lex Burg. lib. const. 98. *gen. plur.:* Dioscor. 4, 126. *abl. plur.:* Ps. Avg. serm. 43, 2 Lex Burg. lib. const. 98 tit. Gloss. accipitrem acceptorem *vel* acceptorem accipitrem. acepitrem IV 203, 1. acipitrem IV 477, 48. Gloss. ἱέραξ, ὀξυπτέριον (III 257, 43), [δοχεύς (II 12, 57)], avis ... rapiens (II 564, 16 sapiens *cod. Amplon.*). Serv. Aen. 11, 721 *accipiter* ἱέραξ dicitur, hoc est sacer. Ivst. 27, 2, 8 unde *Antiochus* Hierax est cognominatus, quia ... accipitris ritu ... vitam sectaretur. Plin. nat. 37, 187 hieracitis ab accipitris ... colore.

agitur de natura: Colvm. 8, 8, 7 genus accipitris tinnunculum (titiunculum *S A*) vocant rustici. Plin. nat. 10, 21 accipitrum genera sedecim invenimus. 24 nocturnus accipiter cybindis vocatur. 25 coccyx videtur ex accipitre fieri. 28 milvi ex eodem accipitrum genere magnitudine differunt. 135 buteo accipitrum generis. 25, 69 a triorche accipitrum genere (10, 204). 29, 127 accipitrum generis hanc (*cenchridem*) Graeci faciunt. 10, 22 in insula Africae Cerne in oceano accipitres totius Masaesyliae humi fetificant. 165 minores vicenis *diebus incubant* ... ut miluus et accipiter. Lvcil. 1130 exta acceptoris et unguis. Ov. trist. 1, 1, 75 columba unguibus, accipiter, saucia facta tuis. Plin. nat. 10, 25 est *coccyx* ... neque aduncis unguibus solus accipitrum nec .... Tac. ann. 12, 64 suis ..., cui accipitrum ungues inessent. Ambr. exam. 5, 14, 46 aliae volucres unguibus armantur ad raptum, ut accipitres et aquilae. Dioscor. 4, 126 *catanance* similis est unguibus acceptorum. Gild. excid. Brit. (chron. III) 34 rapidi harpagones accipitris. Lvcr. 5, 1079 accipitres ... longe alias alio iaciunt in tempore voces. Plin. nat. 10, 152 accipitris audita voce *ova gallinae* vitiantur. Svet. gramm. 161 accipitrum plipiare (*codd. variant inter* plipiare pipitare piplere pipare). Carm. de Philomela (poet. min. V p. 363) 24 accipitres pipant. de avium voc. (*ibid.* p. 367) 6 plipiant (piplunt *al.*). Ov. met. 6, 123 ut ... modo accipitris pennas ... gesserit. Vvlg. Iob 39, 13 penna struthionis similis est pennis ... accipitris. 26. Plin. nat. 10, 25 neque alio quam colore *coccyx accipitri similis.* 37, 187 *cognominatur* hieracitis ab accipitris ... colore. Plin. nat. 11, 194 quibusdam intestino tantum *fel iungitur,* ut in ... accipitre. 195. Avg. mor. Manich. 2, 12 accipitrem *panis* necat. *de consuetudinibus:* Plin. nat. 10, 24 accipitres avium non edunt corda. 20, 60 quoniam accipitres scalpendo eam (*hieracion*) ... obscuritatem *oculorum* ... discutiant. 23, 28 aiunt, si quis villam ea (*bryonia*) cinxerit, fugere accipitres. 30, 98 pulverem, in quo se accipiter volutaverit. Cassiod. var. 1, 24, 3 accipitres ... fetus suos novitate marcentes nidis proturbant. Ambr. exam. 5, 18, 58. Isid. orig. 12, 7, 56. *de impetu:* Gloss. V 5, 6 *et* 44, 7 accipitres equos celeres (?). Lvcr. 4, 1009 accipitres ... si proelia pugnas edere sunt persectantes visaeque volantes. Ov. ars 2, 147 odimus accipitrem, quia vivit semper in armis. Sen. dial. 4, 16, 1 adiuvat ... accipitrem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inpetus. CVRT. 3,3,17 pallam ... aurei accipitres, velut rostris inter se concurrerent, adornabant. CLAVD. carm. min. 27,81 non ferus accipiter ... bella movet. PHYSIOGN. 8 accipiter ad masculinum genus *refertur*. CASSIOD. var. 8, 31, 3 animosi accipitres. *raptor avium*: GLOSS. II 564,16 acceptor avis ... rapiens. ISID. orig. 12,7,55. VARRO Men. 289 ut avis enicat accipiter. OV. met. 11,344 accipiter ... in omnes saevit aves. Pont. 2,2,37 accipitrem ... timens ... ales. SEN. Oed. 903 quamvis accipitris minas fugit ... avis. HOMER. 417 sui cum corpora nati accipitrem laniare *volucer* videt. MART. 14,216 praedo ... volucrum. APVL. met. 6, 6 accipitres rapaces. LACT. inst. 7, 24, 8 accipitres non nocebunt. IVST. 27, 2, 8 quia *Hierax* ... accipitris ritu in alienis eripiendis vitam sectaretur. SERV. Aen. 11,721 *'sacer' vocatur* (*cf. l. 82*) *accipiter* avibus execrabilis. HIER. adv. Iov. 2,36 favent tibi, *Epicure*, ... quia carnem amas, ... accipitres. *inprimis columbarum*: VARRO rust. 3, 7, 6 redeunt *columbae*, nisi ... ab accipitre interceptae. VERG. Aen. 11, 721 quam facile accipiter ... consequitur ... in nube columbam. HOR. carm. 1, 37,16 volantem ... adurgens accipiter velut mollis columbas. OV. met. 5, 605 ut fugere accipitrem ... columbae, ut solet accipiter ... urgere columbas. trist. 1, 1, 76. COLVM. 8, 8, 4 habeat ... *fenestra columbarii* caveam retibus munitam, quae excludat accipitres. 8, 8, 9 quod eum (*album colorem columbarum*) facillime speculatur accipiter. PLIN. nat. 10, 108 speculatur occultus fronde latro (*accipiter*) et gaudentem *columbam* ... rapit. SIL. 4, 105 *vide infra l. 76*. 127. 5, 281 pennas colligit accipitrem cernens in nube columba. APVL. met. 6, 6 *v. supra l. 10* CYPR. epist. 60, 2 unum ... ut acceptor columbam ab agmine volantium separare temptaverat (HIER. epist. 130,19). HEGES. 5,15 AVG. vit. erem. 29. *nota proverbium*: LVCR. 3, 750 effugeret ... per auras ... accipiter fugiens veniente columba. OV. ars 2, 363 accipitri ... timidas credis ... columbas. *aliter*: fast. 2, 90 accipitri iuncta columba fuit *cantu Arionis*. LACT. epit. 67 columba cum accipitre congregabitur. CORIPP. Ioh. 4,387 ferus accipiter ... columbam *pavescat*. *aliarum avium*: VARRO rust. 3, 9, 15 rete quod prohibeat ... in eas (*caveas gallinarum*) involare ... accipitrem. COLVM. 8,4,6. SEN. epist. 121,19 quid est, quare ... gallina fugiat ... accipitrem? COLVM. 8, 2, 7 *albae gallinae* ... ab accipitribus ... saepius abripiuntur. OV. met. 11, 771 fugit nympha veluti ... accipitrem ... anas. COLVM. 8, 15, 1 *nessotrophium* retibus contegitur, ne ... sit potestas ... accipitribus involandi. PHAEDR. 1, 9, 6 dum loquitur *passer*, ipsum accipiter ... rapit. VICT. VIT. 1, 27. PLIN. nat. 10, 25 quin et absumitur *coccyx* ab accipitre. 10, 66 primam earum (*coturnicum*) terrae adpropinquantem accipiter rapit (SOL. 11, 22). HEGES. 5, 31 captivum ... velut ... accipiter fulicam ante pedes Caesaris ... deiecit. *ad venatum adhibetur*: ISID. orig. 12, 7, 1 aliae *aves* ad manum se subiciunt ut accipitres. PLIN. nat. ind. 10, 10 in quibus locis societate accipitres et homines aucupentur (10, 23). MART. 14, 216 accipiter ... famulus nunc aucupis idem decipit et captas non sibi maeret aves. AVG. mag. 32 (Migne 32,1213) auceps aviculam ... accipitre figeret, subigeret et caperet. ad fratr. erem. 38 (Migne 40,1306). SIDON. epist. 3, 2 omitto quod hic ... accipiter canis ... ludo fuere. 4, 9, 2 in equis canibus accipitribus instituendis. PAVL. PELL. 145. ACTA conc. Epaon. (Mon. Germ. VI 2) praef. 4 canes ad venandum et accipitres. GREG. TVR. hist. Franc. 5,14 virt. Iul. 16. LEX Burg. lib. const. 98 si quis acceptorem alienum involare praesumpserit. LEX Sal. 7, 1. 2. 3 sept. caus. 1,4. *infestatur*: PAVL. FEST. 32 qui (*buteo*) ex eo se alit quod accipitri eripuerit. PLIN. nat. 10, 39 auxiliatur *noctuis* accipiter ... bellumque partitur. 10, 109 terret ... *tinnunculus* accipitres ... in tantum, ut visum vocemque eius fugiant. 28, 113 vis eius (*chamaeleonis*) maxima contra accipitrum genus. detrahere enim supervolantem ad se traditur et voluntarium praebere lacerandum ceteris animalibus (GELL. 10, 12, 2). CASSIOD. var. 2,19 vultur ... accipitrem ... alis caedit, ore dilaniat.... *capitur*: VARRO rust. 3, 7 quos (*corvos et accipitres*) columbarii interficere solent duabus virgis viscatis defictis in terra inter se curvatis .... TER. Phorm. 330 quia non rete accipitri tennitur (*Don.*; tenditur *codd.*) neque miluo. HOR. epist. 1, 16, 50 metuit ... accipiter ... suspectos laqueos. *non editur*: ITALA cod. Wirceb. levit. 11,16 non edetis acceptorem. cod. Monac. levit. 11,16. 19 CYPR. GALL. levit. 32 VVLG. levit. 11,16. deut. 14, 15 HIER. adv. Iov. 2, 6 ARNOB. nat. 7, 16. *medicaminibus servit*: PLIN. nat. 29,125 accipiter decoctus in rosaceo efficacissimus ad inunctiones omnium vitiorum putatur. 30, 130 fimum accipitris in mulso potum videtur *mulieres* fecundas facere. HIER. adv. Iov. 2, 6 sanguis accipitris. MARC. med. 8, 66 accipitrem si decoquas in oleo susino ..., caliginem discuties. PLAC. med. 25. *prodigiosus*: CIC. nat. deor. 3, 47 accipitres ... in deorum numerum reponemus. OBSEQ. 58 sedenti accipiter super caput accesserat. SIL. 4, 104 augurium mentes oculosque ad sidera vertit. accipiter ... dilectas Veneri ... turbabat ... aves. 132. STAT. Theb. 3, 503 avis unca Minervae non venit auguriis melior; quin (*Bernartius*; qui *codd.*) ... accipitres exultavere rapinis. IVL. VAL. 1,4 Nectanabus sibi sacrum accipitrem parat eumque secretius monet ire ad Philippum. SERV. Aen. 11, 721 *accipiter* ἱέραξ dicitur hoc est 'sacer', ideo quia Marti est consecratus.

translate: *homo rapiens* (GLOSS. II 564, 16): PLAVT. Persa 406 lutum lenonium ... pecuniae accipiter avide atque invide ... accipin argentum? accipe sis argentum. APVL. Plat. 2,15 hunc talem Plautus lucricupidum [Plato lucricupidinem *codd.*; *corr. Skutsch, cf.* Trin. 100] atque accipitrem pecuniae nominavit. *plena imagine*: HIER. epist. 46, 1 nunc nos libere absque matre volitare patieris et accipitris pavere formidinem? PS. HIER. epist. 22, 4 securus erit ab accipitre diabolo. AVG. in psalm. 88 serm. 2, 14 (Migne 37, 1140) ne accipiter aereus rapiat implumes adhuc pullos. PS. AVG. serm. 43, 2 collige pullos tuos a malis acceptoribus Iudaeis.

accipiter *piscis*: APVL. apol. 34 quam si dicas ... quaesitum ... aucupandis volantibus piscem accipitrem. *Bannier.*

[accipitra *et* accipitrīna] *v. sub* accipiter *et* accipetrina.

accipitro, -āre. LAEV. ap. Gell. 19, 7, 11 accipitret posuit *Laevius* pro laceret. *V.*

Accis (*genet.*) *nom. vir. barbaricum.* CORP. III 5101 (*in Norico*) C. Iulio Accis f. Cisiaco. *opp. vide sub* Acci. *Otto.*

Accisī, -ōrum *Sarmatica gens.* PLIN. nat. 6, 21 Accisos. *Diehl.*

accīsio, -ōnis *f. ab* accīdo. PAVL. NOL. epist. 23, 10 *med.* peccata nostra, quibus super capillos capitis multiplicatis animam habemus inpexam, non accisione medii tondeantur, sed ad vivum quasi novacula radente perimantur. *Hey.*

Accissus *v.* Aegissus.

[accitābulum] *v. sub* acetabulum.

accītio, -ōnis *f.* GLOSS. vocatio, evocatio. ARNOB. nat. 4, 12 magi ... suis in actionibus (*sic P*, accitionibus *Salm.*) memorant antitheos saepius obrepere pro ac⟨ci⟩tis. [*nier.*

accito, -āre GLOSS. μετακαλοῦμαι, προσκαλῶ, μεταπέμπομαι. *Ban-*

accitula (actula *cod. Epin.*) hramsa (*anglos. i.* cepa) GLOSS. V 340, 28.

accitulium geaces surae (*anglos. i.* genus cepae) GLOSS. V 342, 32.

accitulum (acitelum *cod. Epin.*) hramsacrop (*anglos. i.* ceparum manipulus) GLOSS. V 340, 28. *V.*

accītus, -ū *m.* PROB. app. gramm. IV 193 accitu. GLOSS. μεταπομπή, μετάκλησις, τῇ προσκλήσει. *active*: CIC. Verr. 4, 68 Agyrio magistratus et quinque primi accitu istius evocantur. SALL. hist. 3, 5 Terentun⟨orum ac⟩citu quaestio fac⟨ta⟩. VERG. Aen. 1, 677 regius accitu cari genitoris ad urbem Sidoniam puer ire parat. TAC. ann. 2, 80 earum (*legionum*) quippe accitu venire. VOP. Tac. 13, 3 quasi accitu Aureliani ad bellum Persicum convenissent. AVSON. perioch. Odyss. 19 ad Penelopam ... accitu ipsius pergit *Vlixes*. DICT. 6, 4 *Orestes* accitu Idomenei Cretam venit. SYMM. epist. 1, 22 patr⟨u⟩inus accitu tuo iter adornans. 9, 94. 119. 121. 6, 7, 2 ceteri ... quos similis accitus exciverat. *passive*: PAVL. NOL. epist. 13, 9 gratulemur iusto eius accitu (*i. morte*) et fine maturo. *cf.* accieo *p. 302, 1.* *Bannier.*

Accius *v. sub* Acc-.

acclāmātio, -ōnis *f. Funck, Archiv 9 (1896) 589. Ioh. Schmidt, PW. I 147. actio acclamandi.*

I *de multitudine*: *addito attributo significante qualis generis sit*: CIC. de orat. 2, 339 vitanda est adclamatio adversa populi. SVET. Dom. 23 quin mortuum contumeliosissimo atque acerbissimo adclamationum genere laceraret. CALL. dig. 48, 19, 28, 3 turbulentis ... adclamationibus popularium. LAMPR. Comm. 18, 1 adclamationes senatus post mortem Commodi graves fuerunt. CAPITOL. Max. Balb. 12, 9 acriores *acclamationes* contra Maximum et Balbinum exstiterunt. HIER. transl. hom. Orig. Ierem. (Migne 25, 671) 11 propter crudeles contra filium dei acclamationes. SEN. epist. 59, 15 adclamationis secundae favor. SVET. Otho 6 faustas adclamationes. APVL. flor. p. 75 Oud. me ... honestissimis adclamationibus decoravere. ENNOD. carm. 1, 9 cum reboantibus efferri decuit adclamationibus. PLIN. paneg. 75 discant ... principes adclamationes veras falsasque discernere. *qualis generis incertum*: CIC. inv. 1, 25 non inutile est ab aliqua re nova aut ridicula incipere aut ex tempore quae nata sit, quod genus strepitu aut (*om. A*) acclamatione. MART. CAP. 5, 546 modi *insinuationis* sunt quattuor: ... *quartus* cum ... aut adclamatio vel inrisio ulla intervenit. SIDON. epist. 5, 6 bipertitis, erat ut aetas, acclamationibus efflagitata profertur his pila, his tabula. *inest nota indignationis*: CIC. Rab. perd. 18 quanto iam levior est adclamatio! quin continetis vocem, indicem stultitiae vestrae. Att. 1, 16, 4 ex acclamatione Clodi advocatorum. ad Q. fr. 2, 3, 2 non modo ut adclamatione, sed ut convicio et maledictis impediretur. 2, 1, 2. ASCON. Mil. p. 42 B. Cicero ... exceptus ⟨est⟩ acclamatione Clodianorum. QVINT. inst. 12, 5, 1 plurimum ... valet animi praestantia, quam nec metus frangat nec acclamatio terreat. PAVL. dig. 40, 9, 17 Marcus prohibuit ex adclamatione populi manumittere. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 214 moraliter repetitum 'satis', quod adclamationis est. CAPITOL. Pert. 5, 1 post vituperationem Commodi adclamationibus senatus ostensam. AMM. 28, 6, 23 adclamationibus iratorum militum impetuque cum conviciis paene confessus est. 29, 5, 22. SIDON. carm. 23, 315 iam te urna petit cietque raucae acclamatio sibilans coronae. GREG. TVR. hist. Franc. 5, 18 in adclamatione notaberis. HIER. contra Ioan. (Migne 23, 364) 11 qui risus omnium, quae adclamatio consecuta sit, puto quod retineas. *inest nota laudis, adsentationis, exhortationis, sim.*: LIV. 31, 15, 2 significationibus adclamationibusque multitudinis adsentatione immodica pudorem onerantis. CVRT. 7, 2, 7 neque la-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

crimis neque adclamationibus, quibus studia sua multitudo profitetur, temperaverunt. 9, 4, 23. 10, 7, 6. QVINT. inst. 8, 3, 3 ut populus Romanus admirationem suam non acclamatione tantum, sed etiam plausu confiteretur. 8, 5, 14 prope nefas ducunt respirare ullo loco, qui acclamationem non petierit. decl. 300 p. 183 absolutas publica illa acclamatio prosequitur. PLIN. epist. 1, 8, 17 cum in dicendo adsentationem vulgi adclamationemque defugerim. paneg. 3 genus gratiarum ..., quod illas acclamationes aemuletur, quae fingendi non habent tempus. 95 DICT. 3, 18. SYMM. rel. epist. 10 (23. 30), 2 populus ... memoriam ... eius inlustrem multa adclamatione testatus. AMM. 18, 6, 2 adclamationibus densis ... detinebant paene publicum defensorem. HEGES. 1, 46, 2 acclamatio facta est militum Archelao plaudentium. COD. Theod. 1, 16, 6 publicis acclamationibus (COD. Iust. 1, 40, 3). 6, 9, 2 (COD. Iust 12, 6, 1). AVELL. p. 48, 4 Siricium sic praeesse sacerdotio voluerunt, ut Ursinum acclamationibus violarent. 48, 7. 60, 16. 63, 8. 64, 7. 81, 14. ACTA synhod. Rom. (Mon. Germ. XII 405) 499 acclamationis vestras synhodique iudicium praesentia gesta suscipient. SIDON. epist. 1, 9, 8 undique omnium laudum convasatis acclamationibus. VEN. FORT. carm. 3, 4, 4 *vocem meam* adclamatione laudum superatam. *nota*: TAC. hist. 1, 32 tradito more quemcumque principem adulandi licentia adclamationum et studiis inanibus. PLIN. paneg. 71 quod factum tuum a cuncto senatu quam vera adclamatione celebratum est ...! 73 conprobasti et ipse adclamationum nostrarum fidem. 75. SVET. Iul. 79 revertente eo (*Caesare*) inter immodicas ac novas populi acclamationes. Aug. 58. CAPITOL. Ant. 3, 1 inter alias adclamationes dictum est 'Auguste di te servent'. GALLICAN. Avid. Cass. 13, 1 hanc eius clementiam senatus his adclamationibus prosecutus est: 'Antonine pie, di te servent ...'. CAPITOL. Gord. 11, 3 consul ante solitas adclamationes ... ait. *similia multa apud scriptores hist. Aug.* AMM. 16, 12, 64 Augustus adclamatione concordi totius exercitus appellatus. II *de singulis*: RHET. Her. 3, 12, 21 acutas vocis exclamationes vitare debemus: ictus enim fit et vulnus arteriae acuta atque attenuata nimis adclamatione. QVINT. inst. 8, 5, 11 est ... epiphonema rei narratae vel probatae summa acclamatio (*cf.* IVL. RVF. rhet. 45, 29. IVL. VICT. rhet. 437, 35 exclamatio). COLVM. 6, 2, 14 qui (*boves*) sunt verentes plagarum et acclamationum. 7, 3, 26 in agendis recipiendisque ovibus *pastor* adclamatione ac baculo minetur.

acclāmo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* clamare. *Funck, Archiv 9 (1896) 590.* GLOSS. ἐπιβοῶντος, προσβοῶ, proclamat.

I *de multitudine*: *inest nota indignationis gravis*: CIC. Verr. 3, 48 homo inimicus eis, qui recitassent, hostis omnibus, qui adclamassent. Piso 65 ne acclametur times? LIV. 34, 37, 3 cum graviora ... adfinxisset et *ad singula* nunc ab universis, nunc a partibus contionis acclamaretur. VELL. 2, 4, 4 cum omnis contio adclamasset, hostium, inquit ... totiens clamore non territus, qui possum vestro moveri? CVRT. 10, 2, 16 tam illos adclamantes video, qui abituri sunt, quam hos, cum quibus praemissos subsequi statui. TERT. Scap. 3 cum de areis sepulturarum nostrarum adclamassent: 'areae non sint'. LAMPR. Comm. 20, 2 per noctem Commodi cadaver sepultum est. senatus adclamavit: 'quo auctore sepelierunt?' HIL. in psalm. 139, 14 cum adclamatum est (clam- *al.*) 'crucifige, crucifige'. PHAEDR. 5, 5, 34 adclamat populus scurram multo similius imitatum. VVLG. act. 25, 24 acclamantes, non oportere eum vivere amplius. SIDON. epist. 1, 7, 10 acclamatur ab accusatoribus ... reum laesae maiestatis confitentem teneri. TAC. ann. 1, 44 si nocentem adclamaverant ..., trucidabatur. SEN. epist. 47, 13 hoc loco adclamabit mihi tota manus delicatorum: 'nihil hac re humilius, nihil turpius'. VVLG. act. 22, 24 ut sciret, propter quam causam sic acclamarent ei. *cum nota levioris indignationis, ludibrii, sim.*: CIC. Brut. 256 non metuo, ne mihi adclametis. Mur. 18 tu illam *provinciam habes*, cui, cum quaestores sortiuntur, etiam acclamari solet, Ostiensem. Caec. 28 cum dixisset minus ⅭⅠↃↃ *fundum abesse*, populus cum risu acclamavit, ipsa esse. FEST. 245 quod nubentibus depositis praetextis a multitudine puerorum obscena ⟨ac⟩clamentur (*Müller;* clamentur *cod.*). SVET. Galba 20 qui (*lixae calonesque*) hasta suffixum *caput Galbae* non sine ludibrio circum castra portarunt, adclamantes identidem: 'Galba Cupido, fruaris aetate tua!' IVST. 24, 5, 4 renuntiata legatione risere Galli, undique adclamantes brevi sensurum, sibi an illi consulentes pacem obtulerint. *inest nota terroris*: SPART. Sev. 1, 10 dormienti ... serpens caput cinxit et sine noxa expergefactis et adclamantibus familiaribus abiit. *praecedit interrogatio*: CAPITOL. Maximin. 16 'de amicis Maximini, quid videtur?' adclamatum est: 'hostes, hostes ...' (*paulo ante*: responsum est). IVST. 1, 6, 6 rogat: ... utrius vitae sortem legant ... 'praesentium' ut adclamavere omnes, ait .... *fere idem quod clamare, exclamare*: SVET. Aug. 70 auxit cenae rumorem ... penuria ac fames, adclamatumque est postridie, omne frumentum deos comedisse et .... SVET. Tib. 52 per noctes creberrime (celeberrime *codd.*) adclamatum est: 'redde Germanicum'. VEN. FORT. vita Maur. 20 (109) nonnulli ... iugulabantur et ... inevitabili fato fieri acclamabant. *inest nota laudis, adsentationis, adhortationis, sim.*: LIV. 34, 50, 4 omnes adclamaverunt gratias se ... agere, quod .... 34, 50, 9 prosequentibus cunctis, servatorem liberatorem *imperatorem* adclamantibus. 40, 40, 4. VAL. MAX. 6, 2, 6 cum ... adsensus ... ei clara voce universus populus esset, 'adclamate', inquit 'adclamate ..., dum licet'. SEN. epist. 95, 2 adclamatur 'recita, recita' ab iis, qui illum (*recitatorem*) obmutescere ... cupiunt. 108, 12. TAC. ann. 1, 19 decernerent legatos ... adclamavere, ut filius Blaesi ... legatione ea fungeretur. PLIN. epist. 4, 9, 18 consurgenti ei ad censendum adclamatum est, quod solet residentibus. 5, 13, 3. SVET. Claud. 27 Britannicum ... cum adclamantium turba prosequebatur. Vit. 15 quibusdam adclamantibus, ipsum esse Concordiam, rediit. APVL. apol. 73 'insigniter' adclamant petentes, ut remanerem. TERT. adv. Val. 8 scholastici statim familiae Phosphori φεῦ acclamant (*bis*). LVCIF. mor. esse 13 cui crebro sunt adclamantes ... episcopi, episcopum te esse episcoporum. AMM. 22, 9, 14 multitudinis salutare sidus inluxisse eois partibus adclamantis. HIER. comm. eccles. (Migne 23, 1089) 9 clamorem ... populi habeat acclamantis. VVLG. I Macc. 5, 64 convenerunt ad eos fausta acclamantes (εὐφημοῦντες). act. 12, 22. AVG. in psalm. 136 (Migne 37, 1767) acclamatis ad ista et gaudetis ad ista. MART. CAP. 1, 94 deorum senatus in suffragium concitatur adclamantque cuncti fieri protinus oportere. 6, 724. SIDON. epist. 4, 25, 4 acclamantibus bonis, reclamantibus nullis. 8, 6, 5. ACTA synhod. Rom. 499 (Mon. Germ. XII 402) acclamatum ab omnibus episcopis et presbyteris. VEN. FORT. vita Maur. 13, 61 una voce ... acclamantes Maurilium episcopatu esse dignissimum. SVLP. SEV. dial. 2, 4, 6 multitudo matris precibus adclamabat. PS. HIER. epist. 47, 2 (Migne 30, 295) 72 viri acclamantes laudes cantionum domino nostro. GREG. TVR. hist. Franc. 6, 30 acclamatis sibi laudibus. VEN. FORT. vita Germ. 63 (171) dum laudes adclamantur episcopo. EVTR. 8, 5, 3 ut a senatu non aliter principibus adclametur. TAC. hist. 1, 78 Othoni quibusdam diebus populus et miles ... Neroni Othoni adclamavit. SVET. Claud. 7 adclamante populo *Claudio*: feliciter ... patruo imperatoris ... Germanici fratri. Dom. 13. TERT. apol. 35 illa hora, qua adclamant 'de nostris annis augeat tibi Iuppiter annos' (ACTA Arval. Corp. VI 2086, 17. 2104, 36). LAMPR. Diad. 1, 6 adclamatum: 'Macrine imperator, di te servent'. Alex. 6, 2 adclamatum: 'Auguste innocens, di te servent. Alexander imperator, di te servent ...'. *similia multa apud scriptores historiae Augustae.* ACTA Arval. (Corp. VI 2086) 16 adclamaverunt: fe⟨li⟩cissime, felicissime. 2104 b 29. COD. Theod. 7, 20, 2. *praecedit interrogatio*: VAL. MAX. 7, 3 ext. 7 'consulit vos' ... 'Hannibal ... an ... confligere debeat'. adclamavit universus senatus non esse dubium quin oporteret (VIR. ILL. 38, 2). 8, 15, 9 cum ab eo (*Catulo*) ... *populus* interrogaretur ..., in quo spem esset habiturus, summo consensu adclamavit 'in te'. II *de singulis*: SEN. dial. 2, 3, 1 paras adclamare: 'haec sunt quae auctoritatem praeceptis vestris detrahant'. PLIN. nat. 10, 58 in extremo agmine *grues* per vices qui adclament dispositos habent et qui gregem voce contineant. COMM. instr. 2, 2, 4 adclamat *dominus* ..., ut audiant omnes in orbem. CLAVD. 5, 317 talibus adclamat *Rufinus* dictis infame nocentum consilium. *Bannier.*

acclāro, -āvī, -āre. *ab* ad *et* clarus. LIV. 1, 18, 9 (*in precatione de Numa*) uti tu (*Iuppiter*) signa nobis certa adclarassis.

acclīnātio, -ōnis *f.* ITALA cant. 1, 15 (Ambr. Isaac 4, 27 in psalm. 118 serm. 4, 18 Hier. hom. Orig. in cant. 2 [Migne 23, 1154 C]) adclinatio nostra opaca (umbrosa Hier.), *ubi* VVLG. lectulus noster floridus, κλίνη. AMBR. in psalm. 118 serm. 4, 19 opaca igitur adclinatio Christi et Ecclesiae. *ibid.* audeo dicere quod caro Christi adclinatio sit Ecclesiae.

acclīnātōrium, -ī *n.* ITALA cant. 3, 10 (Ambr. virg. 3, 5, 21) fecit sibi lectum Salomon ... columnae eius erant argenteae, adclinatorium (ἀνάκλιτον, VVLG. reclinatorium) eius aureum, dorsum eius gemmatum stratum.

acclīnis, -e *adi.* [*cf. c.* acclinare. *Th.*] *saepe confunditur in codd. cum* acclivis. *verbum a poetis mutuatur latinitas argentea. de forma* acclinus *v. p. 327, 6.* GLOSS. προσκλινής, προσκεκλιμένος, inclinatum iacens, resupinus, resupinus et incumbens. *Wölfflin, Archiv 9 (1896) 584.* *cum dativo*: VERG. Aen. 10, 834 arboris adclinis trunco. OV. met. 15, 737 erigitur serpens summoque acclinia (acclivia *plerique codd.*) malo colla movet. PLIN. nat. 8, 39 *alcen* non cubantem, sed acclinem arbori in somno. LVCAN. 2, 356 gradibusque adclinis eburnus stat torus. VAL. FL. 2, 92 adclinem scopulo *Vulcanum*. 3, 533 piceaeque adclinis opacae Iuno. STAT. Theb. 1, 388 adclinis postibus aulae *dormit Polynices*. 2, 578 adclinia monti fixerat *iacula*. 5, 344 acclinis malo ... Orpheus. 10, 280 acclines clipeis *dormientes*. Ach. 1, 854 acclinem ... hastae *clipeum*. silv. 5, 3, 36 adclinis tumulo *poeta cantans* (5, 5, 25). IVST. 28, 4. 9 acclinis parieti *Cleomenes*. CLAVD. IV cons. Hon. 139 adclinis genetrix auro. bell. Goth. 487 capuloque adclinis eburno. carm. min. 25, 4 adclinis florum cumulo. 27, 90 centum adcline columnis ... templum. AMM. 14, 8, 9 adclinis Libano monti Phoenice. 29, 5, 20 municipium ... monti adcline. 31, 2, 16 Halani sunt orienti adclines. *translate*: HOR. sat. 2, 1, 6 cum adclinis falsis animus meliora recusat. *cum* in: VAL. FL. 1, 147 adclinisque tapetis in mediis vacuo condit caput Hippasus auro. *cum abl.*: CYPR. GALL. iud. 211 adclinis caudice palmae. PASS. Acaunens. mart. 7 basilica ... latere *rupis* adclinis iacet. *nota*: COLVM. 12, 15, 1 crates pastorales ... inter se acclines testudineato tecto. *absolute*: OV. fast. 5, 154 templa ... leniter acclini constituere iugo *scil. Saxo.* MANIL. 3, 364 signa (*planetae*) ... teretem acclini circuitu mundum comitantia semper. SVLP. SEV. Mart. 13, 5 pinus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

unam in partem adclinis (Ven. Fort. Mart. 1,250 adclinem ... pinum *scil. fano*). Clavd. pan. Prob. 115 victor ... consederat arbore fultus adclines umeros. Pavl. Petr. Mart. 4,182 asinam ... elisam adclini pressantem corpore plantam. Ennod. epist. 5,8 tollitur adclini tellus subnixa tumore. Mart. Cap. 1,11 quicquid ... terrae confine ac propinquum ramis adclinibus fuerat. Ven. Fort. Mart. 3,349 auribus adclinis ... lepus, *ubi potest abl. plur. esse formae* adclinus. *de hominum habitu*: Arnob nat. 7,13 si quispiam ... salutet adclinis. Cassian. conl. 7,32,2 ut nunc quidem se in quosdam fastus gestusque sustollerent, nunc vero velut adclines ad quendam se tranquillitatis statum ... submitterent. Mart. Cap. 8,804 Silenus ... vietus atque adclinis adstabat. *inde translate*: Cassian. conl. 10,10,15 adclinis decantatio. Bachiar. rep. laps. 14 (Migne 20,1051) humilis esto et adclinis.

acclino, -āvī, -ātum, -āre. [*cf. c.* de-, in-, pro-, reclinare, clinatus, clinamen, *hibern.* cloin 'iniquus', *gr.* κλίνη, *got.* hlains 'collis', *theodisc.* hleinen 'applicare, fulcire' *et c. gr.* κλίνω, *theodisc.* hlinên 'fulciri, niti', *ind.* śráyatē 'annititur', *lituan.* szlěti 'applicare', szlyti 'inclinare', *lat.* cliens clivus. *Th.*] [*it.* acchinare *M.-L.*] *Wölfflin, Archiv 9 (1896) 584.* *transitive*: Gloss. προσκλίνω. adclinatur: incumbit vel inclinatur. Ov. met. 10,268 acclinataque colla *statuae* mollibus in plumis ... reponit *Pygmalion*. 14,666 vitis ... si non nupta foret *ulmo*, terrae acclinata iaceret. Liv. 44,3,7 castra tumulo ... sunt adclinata. Petron. 103 acclinatus lateri navis exonerabat stomachum. Stat. Theb. 3,265 pectora summo adclinata iugo. 6,105 adclinant ... cacumina terrae alnus ... *et* ulmus. 7,598 acclinant pectora muris. silv. 4,2,51 strato latus adclinare leoni. 5,4,6 terris maria adclinata quiescunt. Carm. de Sodoma 152 adclinantque leves ... lembos. Mart. Cap. 1,39 haec cum Iuno adfixa ... adclinatis eius (*Iovis*) auribus intimaret. *nota*: 8,804 senex baculum (baculo *corrector Bamb.*) adclinatus. *reflexive*: Ov. met. 5,72 circumspexit Athin seque acclinavit ad illum *moriens*. Front. strat. 4,5,5 saxo, cui se vulneratus adclinaverat. Itin. Silv. 37,2 acclinant⟨es⟩ se ad mensam osculentur sanctum lignum. 37,3 acclinantes se ... de fronte ... tangentes crucem. Bachiar. rep. laps. 9 (Migne 20,1045) acclina te et humilia te. *translate*: Liv. 4,48,9 adclinaturos se ad causam senatus. Cypr. Gall. exod. 1010 ne vetitis adclines colla sacellis. *aliter*: Sev. Minorc. epist. (Migne 20,734 A) Theodorus, in cuius se omnis synagoga viribus acclinabat *i. quem reverebatur*. *intrans.*: Mart. Cap. 8,826 Galaxeas ... in finitorem antarcticae regionis adclinans. Ven. Fort. Mart. 2,97 presbyter inde toro veneranda adclinat in ulna *i. accumbit*.

acclīvis, -e [*ab* ad clivum *derivatum. Th.*] *et* **adclivus**, -a, -um. *haec forma non legitur nisi* Pavl. Fest. 59 loca quaedam devexa subinde et adcliva. Heges. 5,46 Tauri montis adclivis collibus. *de* Ov. *v. p. 327,53. Wölfflin, Archiv 9 (1896) 585.* Gloss. προσάντης. arduum. adclive: ἐπιρρεπῶς, ἐπαρθέν, ὑψηλόν. oblique erectum. Lvcil. 256 stadiumque acclive tolutim. Cic. ad Q. fr. 3,1,4 ea viae pars valde adclivis est. Caes. Gall. 2,29,3 leniter acclivis aditus. 7,19,1 collis erat leniter ab infimo acclivis. 3,19,1 locus erat castrorum editus et paulatim ab imo acclivis circiter passus mille. Verg. georg. 2,276 tumulis adclive solum collesque supinos. Ov. met. 2,19 acclivi (*sic frg. Bern.*, -vo *cett. codd. vulg.*) ... limite. 9,334 est lacus acclivis devexo margine formam litoris efficiens. 10,53 acclivis ... trames, arduus. Liv. 38,20,4 terrenos et placide acclives ad quendam finem colles (*opp.* ardua et rectas prope rupes). Manil. 2,918 arce ... in caeli, qua summa acclivia finem inveniunt, qua principium declivia sumunt. 1,233 acclivis pariter declivia iungit *forma terrae*. Colvm. 2,16,4 *collis* mediocriter acclivis (*opp.* praeruptus). 3,13,8 regio (*opp.* praeruptior collis). 4,19,3 terra. Tac. Agr. 35 per adclive iugum (*opp.* in aequo). ann. 1,63 silvae paulatim adclives. Chalc. comm. 235 terrae superficies iniqua ... declivibus et item adclivibus impedimentis. 240 fracti radii per adclivia *speculi cavi*. Hier. reg. monachor. 12 (Migne 30,350 A) scabellum acclive ex una parte obliquum ... capiti supponebant. Symm. orat. 2,9 nec tardior nisus per adclive cunctatus est.

synonyma: devexus, supinus, obliquus. *opposita*: planus; declivis; arduus, rectus, praeruptus.

acclīvitās, -tātis *f. ab* acclivis. Caes. Gall. 2,18,2 ab eo flumine pari acclivitate (declivitate *altera codd. classis*) collis nascebatur. Colvm. 2,4,10 difficultas acclivitatis *in arando*. Amm. 17,7,4 adclivitate collium aedes pleraeque devehebantur *in terrae tremore*. *idem quod clivus, collis*: Amm. 14,2,13 cum neque adclivitas sine discrimine adiri posset. 16,10,14 intra septem montium culmina per adclivitates planitiemque posita urbis membra.

(**acclīvo**), -ātus. Gloss. acclivatum: obliquum; obliquum vel curvum; obliquum, erectum; oblicum, tortum, curvum.

acclūdo, -sī, -ere. Gloss. II 421,53 προσκλείω adcludo. Zeno tract. 2,40 (Migne 11,488 A) *claves* peccata non adimunt sed adcludunt (*sic cod. Rem.*, includunt *vulg.*). Itala cod. Vercell. Luc. 13,25 cum ... intraverit ... et ... adcluserit (ἀποκλείσῃ, Vvlg. clauserit) ostium. *V.*

Acco, -onis. *nom. vir. celticum.* Caes. Gall. 6,4 Acco (*codd.* α Acico). 6,44 Accone. 7,1 Acconis. Corp. II 2771 (*periit*) Madicenus Vailico Acconis f. *mulier*: Corp. III 4831 (*in Norico*) Fl(aviae) Acconi. Aco: Corp. XII 5686,6 (*in vase*) ⟨...⟩us Aco. V suppl. Pais 489 (*ad Adriam*) Q. Accius Aco P. f. Q. n. Auditus. *at etruscum est* Aco, Acco, -onis, *nom. gent.*, *cf. etr.* aχu, *lat.* Aconius *sub* Acc-. Corp. VI 2583 P. Acco Crescens. XI 5384 (*Asisii*) C. Aco L. f. Ser(gia) Maternus Asisio. III 12013,3 (*saec. I, in poculo*) Aco Acastus. 12013,4 C. Aco C. l. Eros. Aco Catullinus (Philomathius) *cos. a. 349*: Corp. VI 1780 Aconis Catullini v. c. II 2635 ⟨...⟩ Aco Catullinus vir consularis, praeses prov. Callaeciae. VIII 14453 ⟨proco⟩nsulatu Aconis Cat⟨ullini⟩. Chronogr. a. 354 p. 68 Aco Catulinus (Philomatius).

idem **Aconius** *nominatur* Cod. Theod. 6,22,2. 8,12,2. 12,1,24. *filia eius est* Aconia Fabia Paulina c. f.: Corp. VI 1779. 1780. Aconii *alii qui tam ex gallico quam ex latino sive etrusco accepisse nomen possunt*: Corp. VI 2762 Q. Aconius Q. f. Pup. Messor Laude. VI 2381c, 8 (*a. 154*) Q. Aconius Q. ⟨f. ...⟩. XI 5992 (*in Umbria, aetate Traiani*) L. Aconio L. f. Clu. Staturae. XII 287 add. ⟨.⟩ Aconius I⟨a⟩nua⟨rius?⟩. III 1825 (*in Dalmatia*) L. Aconio Agathopo. VIII 3319 Aconia. Acconius: Corp. V 7267 (*Segusione*) L. Accon⟨...⟩. Inscr. Rhen. 1797 Acconius. **Aconiānus**, -a, -um. *adi.* fundus Aconianus Corp. XI 1147, 4, 42. *v. etiam* Acc-. **Aculla** *cogn. mul.* Corp. V 2568 (*Ateste*) M. Arrii M. l. El⟨e⟩gantis, Acullae matri. *Otto.*

? **adcognōmen**, -inis *n.* Apvl. flor. p. 21 Oud. est apud illos genus, qui nihil amplius quam bubulcitare novere, id⟨eo⟩que adcognomen illis bubulcis inditum. *cf. Leo, Archiv 12 (1900) 99.*

adcognōsco, -ōvī, -itum, -ere. *Wölfflin, Archiv 10 (1898) 131.* Gloss. II 8, 9 adcognoscit ἐπιγιγνώσκει. V 436,33 accognita bene nota (nata *cod.*) seu cognita. Varro rust. 2,2,15 dum adcognoscunt matrem agni. Val. Max. 6,2,7 libenter adcognoscere (adgnoscere *codd. recc.*) potentiam. Sen. epist. 118,12 unde adcognoscitur bonum? Petron. 69 adcognosco ... Cappadocem. Tert. adv. Marc. 4,20 quem adcognoverunt daemones. 4,21 ut ... iudicem adcognoscas (*utrobique sic Montepess.*, cogn. *cett.*, *at* ad ux. 2,6 agnoscet *Agobard.*). Itala cod. Clarom. Phil. 1,22 quid eligam non adcognosco (γνωρίζω, Vvlg. ignoro). *V.*

accola, -ae *comm. ab* accolo. Gramm. suppl. 96,13 hic et haec accola, incola. *de femin. gen. cf. p. 329,10. 20.* adcola *codd. passim, velut* Liv. 21,57,10 Mela 2,112 Plin. nat. 2,175. abcola *v. p. 328,82.* accula *formam tradunt* Gloss. *multifariam*, Oros. hist. 1,2,31 *DB*, acola Exc. barb. *passim v. p. 329,49.* *bis legitur apud* Plavt., *singulis locis apud* Cic., Verg., Sall., *passim inde a* Liv. *apud geographos et historicos potissimum.* *Wölfflin, Archiv 10 (1898) 131.*

I Gloss. πάροικος ἢ πλησιόχωρος, πρόσοικος, vicinus, ἀγρογείτονες, finitimi. *paululum deflectunt interpretationes*: concives γεωργός cultator *et* Comm. Bern. Lucan. 4,398 accolae qui iuxta coloniam agros accolunt. Ambr. in psalm. 38,36: alius est incola, alius advena, alius accola. 1 *proprie*: A *appellativo usu*: a *sequente genet.*: Cic. Verr. 5,111 accolae atque antistites Cereris. Liv. 34,16,4 accolas ... eorum, *cf.* 45,26,15. Liv. 26,11,9 accolae *luci*. 43,9,6 accolas Illyrici. Epiced. Drusi 231 Mavors, templo vicinus et accola Campi. Mart. 5,3,1 ripae. Cvrt. 4,7,18 accolae sedis (*Iovis Ammonis*). Plin. nat. 6,213 Libani montis accolas (Mart. Cap. 2,114 Flor. 1,20,1). Liv. 21,22,3 accolae Oceani (Cvrt. 4,5,5. 3,2,9. 4,12,9. 10,10,4 Plin. nat. 6,212. Sil. 15,565 Flor. 2,31,40). Verg. Aen. 7,729 accola Volturni. Liv. 21,39,5 Padi (Plin. nat. 3,127. *cf.* Liv. 21,26,7. 39,35,4 Cvrt. 6,6,13 Plin. nat. 4,78. 6,177). Val. Max. 5,3,2b paludis accolam (Mela 2,7). Mart. 5,22,3 Tiburtinae ... proximus accola pilae. Sil. 11,25 Eridani tumidissimus accola. Stat. Theb. 3,479 rusticus accola Pisae. *cum adiectivo pro genet.*: Sil. 10,184 Athlanticus accola (*Phorcys*). Tac. hist. 5,2 accolas Idaeos ... Iudaeos vocitari. b *sequente dativo*: Sil. 1,414 fatidicis Garamanticus accola lucis. c *absolute*: *accolae locorum generaliter*: Plavt. Aul. 406 incolae, accolae, advenae. Rud. 616 agricolae, accolae, propinqui qui estis his regionibus. Apvl. met. 5,17 coloni quique circumsecus venantur et accolae (Amm. 31,13,12 Oros. hist. 1,2,9).

Sall. frg. 4,27 Scyllam accolae saxum ... appellant. Liv. 21,57,10 munitum ... locum frequentaverant adcolae (Amm. 29,6,2. 30,3,1). Mela 2,112 sepulcrum ... adcolae ostendunt. Amm. 22,8,17 specus, quod accolae μυχοπόντιον adpellant. *accolae rurum*: Plin. nat. 2,175 (Sol. 27,49). *paeninsulae*: 4,5. *urbis*: Cvrt. 5,7,9 Mela 1,64. Sen. epist. 102,21 frequentius accolis (oculis *codd.*) ... solum. *viae*: Liv. 21,37,6. 25,9,3 Ivl. Val. 1,33. 3,45 Amm. 15,10,11. *montis*: Plin. nat. 21,17 Sol. 8,5. *templi*: Tac. hist. 4,83 Ivl. Val. 1,30. *civitatum*: Liv. 1,2,3. 1,3,4. 10,10,11. 10,16,6. 37,53,25 nullos accolas nec finitimos habere. 37,54,22. 38,17,12. 17. 18 Sen. dial. 11,7,8 Plin. nat. 4,91. 6,35 Tac. hist. 4,50. 5,1 ann. 4,46. 12,29. 44 Ivl. Val. 1,17 Amm. 18,9,1. 23,6,4 Serv. Aen. 8,598. Liv. 5,17,8 novos accolas (*Etruscorum*). 26,24,5 (*Aetolorum*) gravis accolas (35,13,7. 39,46,8. 41,23,12 Cvrt. 6,2,13). Liv. 45,30,7 *Illyrios* ferociores ... accolae barbari faciunt (Sil. 15,170). Liv. 36,17,6 circa omnium accolarum (*Macedoniae*) bellis. Symm. or. 2,13 ulterior accola (*imperii Romani*). *accolae marium*: Mela 2,102 ex mari Venerem egressam accolae adfirmant. Plin. nat. 5,47. 6,23. 33 (abcola *codd.*). 36. 9,9 Sol. 23,16 Ennod. carm. 1,5,45. *fluminum*: Liv. 38,18,8 (*Sangarius*) piscium accolis ... vim praebet (Cvrt. 8,9,10 Mela 2,8 Plin.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 5, 71. 6, 130. 181 TAC. ann. 2, 6. 68. 4, 5. 6, 37 VLP. dig. 43, 13, 4. 7 SPART. Pesc. 7, 7 AMM. 14, 2, 9. 17, 13, 4 AMBR. exam. 2, 2, 7. TAC. hist. 5, 6 lacus accolis pestifer. OROS. hist. 1, 2, 31 accolae (*fontem*) Nuhul vocant. **B** *attributivo more* accolens *participii*: **a** *cum genet.*: LIV. 1, 7, 5 pastor accola eius loci. 31, 28, 1 reguli ac principes accolae Macedonum. SIL. 9, 224 gens accola Nili. *poetice*: SED. pasch. carm. 4, 225 accola gentis ... mulier *Samaritana*. **b** *absolute*: *intellegantur accolae civitatum*: LIV. 10, 2, 9 accolae Galli (28, 11, 10. 37, 46, 10). 41, 19, 7 Thracum accolarum. 42, 52, 2 TAC. ann. 2, 52. SIL. 14, 39 Cres. APVL. met. 6, 10 formicarum accolarum classem. AMM. 15, 4, 3 *lacum* Brigantium accola Raetius appellat. 22, 15, 9 Atos olim accolas (*cataractarum Nili*). **2** *translate*: TAC. ann. 1, 79 Tiberim ... accolis fluviis orbatum. **II** GLOSS. ἔνοικος, qui in eodem loco manet, habitatores. IV 482, 36 accola ero (accolero *cod.*) in tuo manens. MELA 1, 26 extat... parma..., quam locorum accolae ab *Hercule* gestatam ... tradunt. CAPITOL. Alb. 11, 1 *civitatum* accolas. ARNOB. nat. 5, 20 genetrix *Ceres* Iovis regionis eius ab accolis traditur. AMM. 14, 10, 14 plagarum accolas extimarum (31, 10, 3). VVLG. lev. 18, 27 execrationes istas fecerunt accolae terrae. CLAVD. 8, 450 accola silvae Bructerus Hercyniae. PAVL. NOL. carm. 12, 2 mens accola caeli. AVG. serm. 119, 5 caelestis regionis accolas. GAVDENT. 12 (*med.*) adcolas mundi. CASSIAN. conl. 7, 26, 3 solitudinis accola (19, 9, 2. 19, 14, 3). 11, 1 *oppidi* accolae ... mari ... circumluuntur. SCHOL. Iuv. 3, 70 *urbium* accolas ... Romam transisse. AVSON. 334, 279 Carpathium subiit novus accola pontum. AMM. 18, 6, 16 lapsis accolis. 29, 5, 5 *litus* appellant accolae Igilgitanum. HIER. epist. 2 desolata ab accolis loca. transl. Orig. hom. 4 in Ezech. (Migne 25, 724) *terra* plena ... accolis. OROS. hist. 6, 8, 2 mediam ... oppidi partem ... accolis concessisset. 7, 12, 8 Salaminam urbem ... interfectis ... accolis deleverunt. MAR. VICTOR carm. 1, 309 in *possessionem* deductus vita exultare perenni accola iussus erat (*homo*). *cf.* VEN. FORT. carm. 5, 1, 1 EVGIPP. Sev. 4, 7. 11, 2. 15, 2. **III** GLOSS. μέτοικος, alienus cultor vel novicius, qui alienam terram colit, adventicii: *imprimis in sermone ecclesiastico*: HIL. in psalm. 118 gim. 8 adcola sum in terra (VVLG. incola) ... adcola non iuris sui terram incolit, sed advena atque peregrinus fructum ex ea temporariae operationis expectat. AMBR. in psalm. 12, 38, 36 accola, qui aliunde venit; accola, qui ad tempus colit et mutatur annorum vicibus. Abrah. 2, 7, 41 qui est terrae accola, habitator caeli est. *ibid.* non habitatores, sed accolae sumus terrae huius. accola enim temporalis diversorii spem gerit (HIER. epist. 129, 3). in Is. 2, 7 alienigenae, qui de toto orbe diversarum gentium accolae sunt. HIER. in Ephes. 2, 19 nequaquam peregrini et accolae, sed cives (VVLG. non hospites et advenae). VVLG. psalm. 104, 23 Iacob accola fuit in terra Cham (Is. 54, 15 act. 7, 6). MAR. VICTOR carm. 2, 171 disceret ut speciem segetis novus accola cultae (3, 324). ISID. orig. 10, 16 accola eo, quod adveniens terram colat. LEG. Visig. 10, 1, 15 qui accolam in terra sua susceperit. *nota*: EXC. barb. *propter graecum* ἄποικος *cum* πάροικος *confusum* acola *ostendit colonum* p. 194, 27 *Thebani* Sidonii sunt acolae (212, 10 *cf.* 214. 216 *passim*: gentes et acolae). *iuxta habitantem*: 212, 14 Madianite acolae facti sunt Cinedocolpitas et Troglodytas..., *fortasse etiam* 212, 3. 8. 13. 18. *synonyma*: *ad I*: vicinus, finitimus, (confinis, conterminus, contiguus, affinis). *ad III*: peregrinus. *iuncturae verbales*: accolam esse alicui LIV. 39, 46, 8 SIL. 14, 39. alicuius CVRT. 4, 7, 18. accolam habere aliquem LIV. 10, 16, 6. 41, 23, 12. accolam loci facere aliquem VAL. MAX. 5, 3, 2 b.

accolātus, -ūs *m. actus accolendi*: AVG. in psalm. 104, 15 incolatus ... vel accolatus non indigenam, sed advenam ostendit.

Accolēius *v. sub* Acc-.

accolo, -luī, -ere. adcolo CIC. rep. 6, 19 TAC. hist. 3, 47 SPART. Did. 1, 7 *saepius*. GLOSS. προσοικῶ *cf. p. 330, 3 singulis locis apud* NAEV. PLAVT. ACC. CIC., *passim inde a* LIVIO *in oratione soluta, praecipue apud geographos. ad homines iuxta alios habitantes refertur a* STATIO *(v. p. 330, 5), a ceteris ad notiones locorum. Wölfflin, Archiv 10 (1898) 132.* [*cf. raet.* akla 'gut mit hof ausser dem dorfe', *cf. mlat.* acla *Ducange. M.-L.*]

iuxta colere: *de hominibus* (*rarissime de singulis, v. p. 330, 6. 10*): **a** *cum acc.*: NAEV. trag. 62 adcolitis Histrum. ACC. trag. 509 arcem Alpheumque (arcana asteumque *codd.*) accolunt. CIC. rep. 6, 19 *gens* illum locum (*cataractas Nili*) adcolit. VERG. georg. 4, 288 accolit ... Nilum (LIV. 4, 52, 5. 22, 20, 10 [incolunt *P*]. PLIN. nat. 3, 135. 6, 77. 99. 147. 9, 7 SIL. 8, 401 SPART. Did. 1, 7). PLIN. nat. 4, 106 Rhenum ... accolentes Germaniae gentium. LIV. 8, 22, 6 *mare* accolunt (PLIN. nat. 6, 115. 155 TAC. hist. 3, 47 ann. 1, 53 SOL. 45, 1 AMM. 31, 2, 1). AVIEN. orb. terr. 537 gens Hylli plurima (*freta*) ... accolit. PLIN. nat. 37, 35 Guionibus (*dat.*) ... accoli aestuarium oceani. PLIN. nat. 3, 108 Velinos accolunt lacus. SOL. 52, 36 fontem. SOL. 49, 1 lacu ..., cuius oram ... Oxistacae accolunt. AMM. 19, 4, 2 accolentes loca palustria. VERG. Aen. 9, 447 domus Aeneae Capitoli ... saxum accolet. LIV. 28, 13, 4 accolunt viam. 39, 25, 12 Graecis Macedoniam accolentibus (39, 46, 7 PLIN. nat. 3, 13. 4, 28. 4, 35). OV. fast. 1, 390 tuas accolit, Haeme, nives. LIV. 26, 16, 12 Campaniam circa accolunt populi. PLIN. nat. 3, 12 Maenubam amnem ... haut procul accolunt. PANEG. 7, 11 ne procul quidem Rhenum audetis accolere (attolere *codd.*). PLIN. nat. 4, 40 (SOL. 10, 6) Strymonem accolunt dextro latere ... laevo .... PLIN. nat. 3, 145 *coloniae* in finibus ... Nymphaeum. **b** *cum alio casu seu praepositione*: PRISC. gramm. III 356, 7 illi προσοικοῦσι 'τόπους' καὶ 'τόποις' ... nostri quoque accolunt 'fluvium' et 'fluvio' (*cf. p. 329, 67*). STAT. silv. 5, 3, 27 concilia heroum *iuxta* manesque beatos Maeonium Ascraeumque senem ... accolis (*cf. p. 329, 67*). AVIEN. orb. terr. 1288 flumen *ad* Indum auroraeque latus Scytha ... accolit. PLIN. nat. 4, 98 toto ... hoc mari ad Scaldim usque ... Germanicae accolunt gentes. **c** *obiecto omisso*: PLAVT. Bacch. 173 Apollo, qui aedibus propinquos nostris accolis. PLIN. nat. 6, 167 accolunt Arabes (*sc. viam*). PLIN. nat. 36, 77 numen (*i. sphinx*) accolentium. MELA 3, 13 inter accolentis (*sc. flumen*) (PLIN. nat. 4, 40 VLP. dig. 43, 13, 3). *supple mare, sim.*: PLIN. nat. 5, 27. 33. 6, 40 AVIEN. or. mar. 300. PLIN. nat. 6, 19 a Cimmerio accolunt Maeotici .... 6, 38 utrimque ... accolunt Scythae. AVG. in psalm. 30 s. 2, 11 multorum accolentium in circuitu (VVLG. commorantium). *de locis*: PLIN. nat. 3, 9 Baetis ... crebris dextra laevāque accolitur oppidis. 3, 54 Tiberis ... pluribus ... accolitur ... villis. 5, 144 *oppidum* ... fuit emporium non procul accolentis Phrygiae. TAC. hist. 1, 51 pars Galliarum, quae Rhenum accolit. AVSON. 292, 3 Arelas quam Narbo Martius et quam accolit ... Vienna. *nota*: *pro* incolere COMM. Bern. Lucan. p. 134, 5 accolae qui iuxta coloniam agros accolunt, *propter originationem.* *Kempf.*

accommodātio, -ōnis *f. proprie*: *actus accommodandi*: RHET. Her. 1, 2, 3 elocutio est idoneorum verborum et sententiarum ad inventionem accommodatio (*item apud* CIC. inv. 1, 9, *ubi verba* et sententiarum *om. cod. A*, IVL. VICT. rhet. p. 431, 13 *et* ALBIN. rhet. p. 526, 27 *omissis iisdem verbis*). ALBIN. rhet. p. 546, 12 pronuntiatio est † verborum dignitas vocis sensibus accommodatio et corporis moderatio. *translate*: *i. q. comitas, indulgentia*: CIC. Verr. 4, 189 *extr.* ex liberalitate et accommodatione magistratuum consuetudo aestimationis introducta est.

accommodātīvus, -a, -um. PRISC. gramm. III 37, 20 'ob' ... vel loco 'pro' vel κατά graecae, cum accommodativa sunt, intellegitur.

accommodātor, -ōris *m. operarius incertum cuius officinae.* CORP. VI 9105 Herma accommodator vixit annis XLVIII.

accommodo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad commodum *ductum.* PAVL. FEST. 160, 10 a modo fit commoditas ... accommodo. CAPER gramm. VII 99, 6 commoda χρῆσον, id est praesta; accommoda apta ἀπὸ τοῦ ἁρμόζειν, id est coaptare. PS. FRONTO gramm. VII 522, 23 commodat mutuam pecuniam, accommodat aptat. *verbum raro legitur apud poetas, deest apud historicos* SALL. NEP. VELL. FLOR., *adamatum* RHET. Her., CIC. (*saepe in libris rhetoricis*), QVINT. *apud ICtos t. t. de actionibus, quae certis quibusdam casibus adaptantur. scriptum est* acconmodat: NOT. TIR. p. 20, 8, accomodo: CARM. epigr. 213, 7. 449, 1, adcommodo: *saepe in codicibus, in quibus hic illic confunditur cum* commodo; *cf. ex. gr.* PVBLIL. B 14 RHET. Her. 4, 12, 17 LIV. 40, 57, 8 *al. de dubia apud* RHET. Her. *structura* 'res accommodatur rem' *cf. Marxii prolegg. p. 175. ad rem metricam nota*: CARM. epigr. 449, 1 accŏmodata (*at* 213, 7 accōmoda) *cf.* COMM. inst. 2, 22, 9 ádcommodá.

GLOSS. ἁρμόζω, ἐφαρμόζω, προσαρμόζω. **1** *proprie*: *convenienter* **adiungo, applico**: NON. 71 adcommodat: adiungit, adplicat. GLOSS. accommodat: adiungit. accom⟨moda⟩tur παρέχεται. *cum dativo*: ACC. trag. 687 frena ... ori equorum. 256 exuvias ... lateri. LVCIL. 144 dextrae gladium. CIC. Tim. 26 medio (*animo*) medium (*corporeum*) accommodans copulabat *deus* (24). frg. B 13, 5, 3 calautica capiti accommodaretur. VERG. Aen. 2, 393 lateri ... ensem (*cf. paulo ante* insignia nobis aptemus. SIL. 5, 146). OV. met. 8, 209 umeris ... alas (ars 2, 67. HYG. fab. 40 p. 69, 19 pennas sibi et filio suo). SEN. Herc. O. 1660 accommoda ignes et facem extremam mihi. TERT. idol. 16 his (*nuptiis*) accommodantur sacrificia. anim. 40 nisi ... qui sitit calicem sibi accommodarit. AMM. 31, 2, 22 pelles ... iumentis. CLAVD. 10, 285 flammea ... capillis. *t. t. medicinae*: CELS. 9, 3 p. 332 superimponenda sunt medicamenta non pinguia, quae recentibus vulneribus accommodantur (5, 27, 1 ext.). 5, 19, 11 ea, quae fracto capiti accommodantur (*cf. etiam l. 71*). *in imagine*: CIC. off. 1, 115 quam (*personam*) nobismet ... accommodamus. *cum* ad: PLAVT. Trin. 719 clupeum ad dorsum. CIC. Att. 16, 1, 5 ad HS. LXXX accommodetur *pecunia.* CELS. 7, 4, 2 quae (*medicamenta*) ad vulnera adcommodantur. *nota*: CIC. orat. 2, 250 Africano ... coronam sibi ... ad caput adcommodanti. *cum* in: VITR. 10, 2, 2 quorum (*forficum*) dentes in saxa forata accommodantur. *absolute*: CAES. Gall. 2, 21, 5 ad insignia accommodanda (*scil. corpori*) ... tempus defuerit. CELS. 8, 10, 1 ferulae ... super adcommodandae sunt (*scil. membro*). 7, 2 p. 264 cucurbitulam accommodare oportet (*scil. cuti.* 6, 6, 16). TERT. bapt. 8 spiritum in aquam arcessere et concorporationem eorum (aërum *Scalig.*) accommodatis desuper manibus ... animare (*de hydraulo*). CAEL. AVR. acut. 2, 37, 196 fovendum dicimus caput oleo frigido ... etiam aequali motu āeris accommodato. *reflexive*: DARES 3 multos adiutores futuros, si se accommodassent. **2** *translate*: *aliquid* (*aliquem*) **conveniens** (*-tem*) **facio**. **a** *rem*: *cum dativo*: RHET. Her. 2, 37 quae (*ratio*) vel alii

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

expositioni potest adcommodari. Cic. orat. 180 an dispares numeri cuique orationis generi accommodentur *quaestio est.* de orat. 2, 159 oratio multitudinis est auribus accommodanda. Liv. 8, 4, 2 rebus verba (Qvint. inst. 8, 2, 6. 9, 1, 15 *al.*). 40, 29, 7 vulgatae opinioni ... adcommodat⟨a⟩ fide. Manil. 3, 222 summam ... accommodet astris. Val. Max. 6, 4 ext. 2 defensionem ... inminenti procellae. Sen. epist. 88, 18 voluptatibus nostris ingenia. Colvm. 11, 2, 1 temporibus ... opera ruris. Sil. 9, 218 aciem ... curvis accommodat ordine ripis. Qvint. inst. 11, 3, 14 cui (*voci*) etiam gestus accommodatur (Tert. pudic. 8). 3, 8, 51 neque ... minus vitiosa est oratio, si ab homine, quam si ab re, cui accommodari debuit, dissidet (*cf.* 2, 12, 10. 9, 3, 28. 9, 4, 139. 11, 1, 39. 11, 3, 174). 6, 1, 27 *Cicero* accommodavit ei (*Miloni*) verba, convenientes etiam forti viro conquestiones. Apvl. met. 6, 4 nutum meum precibus tuis. apol. 35 istis quae commemoravi accommodari possunt similiter ex vocabulo suspiciones. Tert. orat. 6 cui rei parabolam quoque accommodavit illius hominis. Qverol. p. 10, 8 meritis ... sensum. Comm. Bern. Lucan. 3, 154 tunc vicinum Capitolium aerario vocem testimonii accommodat per echo. Avg. civ. 22, 16 ut ... mundus ... apte adcommodetur hominibus. Qvint. inst. 2, 11, 4 corporis motum non enuntiandis, sed quaerendis verbis accommodant. *reflexive*: Qvint. inst. 11, 3, 114 dextrae se frequenter accommodat *manus sinistra.* Fronto p. 72, 11 N. tibi valetudo an pro meo voto se adcommodet, fac sciam. *cum* ad: Varro ling. 9, 37 ad quam (*formam*) in declinando accommodari debeant verba. Rhet. Her. 1, 1, 1 rationem praeceptionis ad exercitationem. 1, 4, 6 exordiorum rationem ad causae genus. 4, 12, 17 soloecismus est, cum in verbis pluribus consequens verbum ⟨ad⟩ (*cf. p. 330, 49*) superius (*M*, superiori *P²B²E*) non accommodatur (commodatur *C*, commodatars *HΠΠB*). 4, 8, 11 verba ... ad (*ΠC*; *om. rell. cf. p. 330, 49*) unam quamque rem adcommodabuntur (*saepius*). Cic. inv. 1, 29 si res et ad eorum, qui agent, naturam et ad vulgi morem et ad eorum, qui audiunt, opinionem accommodabitur (2, 25 de orat. 2, 213. 3, 35 *saepius*). 2, 122 ad tempus id quod instituit accommodabitur (Cael. 17 Tusc. 3, 79 Att. 11, 24, 5 Oros. hist. 5, 17, 6). 1, 109 ut ad (*om. A*) equum, domum, vestem sermonem alicuius accommodes (1, 13 *et saepius*). Brut. 202 ad virium imbecillitatem dicendi ... genus. Manil. 60 ad novos casus temporum novorum consiliorum rationes (*cf.* Att. 10, 8, 2). Q. Rosc. 24 ad quas (*formulas*) privata lis accommodatur (*cf.* Att. 6, 1, 15). off. 1, 138 ad quem (*usum*) accommodanda est aedificandi descriptio. nat. deor. 2, 45 ad hanc praesensionem notionemque nostram nihil video quod potius accommodem quam ut .... nat. deor. 1, 41 fabellas ... ad ea quae ... dixerat. off. 2, 60 ratio talium largitionum ... ad facultates (*cf.* Att. 12, 32, 2). Tusc. 5, 108 ad omnem rationem Teucri vox accommodari potest. epist. 4, 6, 3 quod (*tempus*) est totum ad unius voluntatem accommodandum (*cf.* Q. Cic. pet. 42 Qvint. inst. 7, 3, 21). 4, 15, 2 ad id meas litteras. 9, 7, 2 meum consilium ... ad tuum (*et similiter saepius*). Liv. 3, 20, 5 mores ad ea (*iura*). 41, 24, 5 ad haec, quae palam geruntur, consilia. Qvint. inst. 10, 2, 11 imitatio ... ad alienum propositum accommodatur. 1, 11, 8 gestus ad vocem, vultus ad gestum. Svet. Iul. 40 annum ... ad cursum solis. Apvl. apol. 80 litteras ... ad iudicium istud praeparatas et accommodatas. *ad personam*: Iav. dig. 35, 1, 39 quae condicio ad certas personas accommodata fuerit, eam referre debemus. *cum gerundivo*: Cic. part. 71 ad animi motus leniter tractandos magis quam ad fidem faciendam aut confirmandam accommodatur *genus hoc dictionis.* de orat. 1, 131 magis ad eos deterrendos ... quam ad vos ... exacuendos accommodavi orationem meam. epist. 3, 8, 3 visum esse quibusdam edictum meum ... ad istas legationes impediendas esse accommodatum. *reflexive*: Cic. div. 2, 36 ut se exta ad immolatoris fortunam accommodent. *cum* in: Liv. 40, 57, 8 in omnem eventum consilia accommodabantur (commodabantur *Mogunt.*). Qvint. inst. 4, 2, 36 ipsa etiam pronuntiatione in hoc accommodata, ut iudex ... accipiat. *cum* secundum: Qvint. inst. 3, 8, 64 secundum condicionem ipsius, quae tractabitur, rei accommodandam dicendi credo rationem. 5, 13, 13 propositio ... secundum hanc utilitatem accommodabitur. *sequente enuntiato comparativo*: Tac. ann. 12, 6 morem accommodari, prout conducat. *absolute*: Cato agr. 22, 3 *trapetus* domi melius concinnatur et accommodatur (*scil. ad usum*). 21, 5. 22, 1. 135, 7 (*cf.* Empor. rhet. p. 561, 9 hinc *scil. ex tribus orationis figuris* aptam materiae, sensuum, sententiarum verborumque formam accommodare meditamur *scil. ad usum legentis*). Cic. off. 3, 43 ut orandae litis tempus, quoad per leges liceat, accommodet (*scil. utilitati amicorum*). Cels. 7, 12, 1 bene adcommodato plumbo (*scil. dentis foramini*) replendum est *foramen.* Plin. nat. 8, 58 *os* evellit praebenti (*leoni*) et qua maxime opus esset accommodanti (*scil. fauces evellenti*). Qvint. inst. 6, 2, 26 si verba vultumque tantum, non etiam animum accommodarimus (*scil. luctui, irae, indignationi*). Gaivs inst. 4, 118 exceptiones ... alias in edicto praetor habet propositas, alias causa cognita accommodat (*scil. causae*). Garg. Mart. 3 *ruta* digestionem adcommodat, alvum mollit. *adnexo ablativo rei, qua quid fiat conveniens*: Tert. pudic. 9 ut habitus requirentis drachmam in domo tam scoparum quam lucernae adminiculo adcommodaretur. **b** *hominem* (*animal*): *cum* ad: Cic. Verr. 1, 55 testis ad crimen accommodem. fin 1, 34 ad eam (*sententiam*) ... Torquatos. orat. 23 Demosthenem, quem velim accommodare ad eam quam sentiam eloquentiam. *reflexive*: *cum dativo*: Phaedr. 3, 16, 1 humanitati qui se non accommodat. Sen. epist. 17, 9 naturae ... se sapiens accommodat. Val. Fl. 3, 423 se ... horrificis accommodat actis *Mopsus.* Qvint. inst. 6, 1, 37 se dicenti qui excitatur accommodet. Svet. Tib. 48 quod Seiano se non accommodassent *praetoriani.* Callistr. dig. 48, 19, 28, 3 se adclamationibus popularium accommodare. Fronto p. 80, 15 N. se tam obtemperanter nobis accommodat *Faustina.* *cum* ad: Cic. off. 1, 11 haec (*belua*) tantum, quantum sensu movetur, ad id solum, quod adest ... se accommodet. orat. 24 ad eam (*voluntatem audientium*) ... et ad eorum arbitrium et nutum totos se fingunt et accommodant (*cf.* 28). Att. 11, 21, 3 me meaque ad tempus accommodem. *absolute*: Marcell. dig. 24, 3, 57 si se accommodavit dominus proprietatis (*sc. voluntati*), volente eo .... *singulariter usu neutro*: Symm. epist. 1, 17, 1 futurum reor, ut illi (*Ambrosio*) pro labore fructus accommodet (accommodent *ed.*[1] *Iureti*).

inde idem fere quod **adhibere:** Non. 244 accommodare: adhibere. *cum dativo*: Plin. nat. 36, 153 Arabus lapis ... dentifriciis adcommodatur. 36, 53 Thebaica *harena* polituris accommodatur. *cum* in: Rhet. Her. 1, 7, 11 vitiosum exordium est, quod in plures causas potest adcommodari (2, 1, 2. 2, 16, 24 Cic. inv. 1, 26 Qvint. inst. 4, 1, 71). Cic. inv. 2, 155 quae (*argumentationes*) in iudiciale causarum genus adcommodantur. div. 2, 111 ut iidem versus alias in aliam rem posse accommodari viderentur. *cum* super: Act. syn. Rom. 2, 6, 25 p. 432 super prodigum filium paternam liberalitatem caelestis medicator accommodat. *absolute*: Qvint. inst. 9, 3, 78 quocumque modo accommodari potest *scil.* ὁμοιόπτωτον. Fronto p. 97, 2 N. in qua (*oratione*) cum imagine utriculi ad exemplum adcommodandum usus esset (73, 11). Vlp. dig. 40, 5, 30, 4 accommodabimus mentem senatus consulti. Comm. instr. 2, 22, 9 terrorem adcommoda tantum et noli nocere. Cod. Iust. 4, 50, 5 cum ... uxoris ... nomen accommodasse dicas (*i. q.* 4, 50, 6 uxoris nomen scribi feceris). 8, 37, 3 cum tuam pecuniam crederes accommodato nomine Iuliani. 4, 56, 1 patientiam accommodasse. *sic saepius de animo, studio, opera, cura, sim. alicui rei adhibenda, tribuenda*: *cum dativo*: Homer. 642 neque ille aut animum praedae aut dictis accommodat aures (Svet. Aug. 98 extr. negotio animum. Hist. Apoll. 16 arti *v. etiam l. 50 et 51*). Qvint. inst. 1, 10, 15 nonnullam operam his studiis (1, 8, 19). 1, 12, 7 pratis et pecoribus et hortis et alvearibus avibusque ... curam. Plin. epist. 2, 5, 2 his tu rogo intentionem scribentis accommodes. Svet. Aug. 32 triginta amplius dies ... actui rerum. Symm. rel. 14 (10, 27. 34), 3 fabriles manus augustis operibus. Vvlg. eccl. 7, 22 cunctis sermonibus ... ne accommodes cor tuum (εἰς πάντας λόγους ... μὴ θῇς καρδίαν σου). Oros. hist. 7, 42, 11 animi vires tranquillis studiis. Ennod. dict. 9 p. 450, 21 nudum sollicitudine gubernaculis pectus adcommodat. *cum* ad: Val. Max. 2, 9, 4 ad tantam severitatem referendam ministerium adcommodare coguntur. Cassian. inst. 7, 9, 2 nec ad ullum opus manus suas adcommodare. *absolute*: Vlp. dig. 50, 14, 3 ministerium qualequale accommodaverunt. Fronto p. 84, 17 si, ut facis, animum et studium accommodaveris. Vvlg. Sirach 6, 33 fili, si attenderis mihi, disces: et si accommodaveris animum tuum, sapiens eris (*v. l. 36*). Hier. epist. 88 magis studium adcommodabimus, ut ... revocemus. *nota*: Cael. Avr. acut. 2, 10, 71 odoribus taetris delectationem non accommodant, sed aversa voluntate eorum fugiunt putorem. *inde reflexive de hominibus*: Svet. Dom. 8 ne se perfusoriis assertionibus accommodarent *reciperatores.* Vlp. dig. 48, 19, 9, 4 si ... huic omnino forensibus negotiis accommodare se non permittatur.

porro i. q. aliquid ad alicuius commodum praebere, **commodare:** Gloss. accommodentur: praestantur (reg. Bened.? *cf. p. 333, 38*). *cum dativo*: Sen. suas. 7, 2 adcommoda mihi paulisper eloquentiam ⟨tuam⟩. Val. Max. 5, 8, 3 extr. consulere se volentibus vacuas aures accommodavit (Ambr. exam. 1, 8, 31 Hier. epist. 20, 6. 52, 14. 125, 18. *v. etiam l. 36 et 80.* Cod. Iust. 1, 17, 2, 19 ei audientiam accommodabit *iudex*). 8, 3, 3 patrocinium eis accommodare. Sen. dial. 4, 23, 1 effecit ira, ut tyrannus tyrannicidae manus adcommodaret et praesidia sua gladio suo caederet (Apvl. met. 9, 6 *v. etiam l. 78*). epist. 113, 3 si mihi accommodaveris suptilitatem et intentionem tuam. Cvrt. 10, 6, 6 tantum virum (*Alexandrum*) deos accommodasse rebus humanis. Fronto p. 18, 16 N. qua in re et oculos mihi tuos utendos et vocem et gestum et in primis animum accommodasti. Marcell. dig. 17, 1, 38 quam (*domus partem*) obligandam filio suo accommodavit. Vlp. dig. 47, 2, 52 pr. uxori ... opem consiliumve. *absolute*: Ps. Qvint. decl. 2, 21 si numen aliquod paulisper accommodasset oculos (*scil. mihi*). Marcell. dig. 37, 15, 3 operam suam accommodare (*scil. servo in manumissione*). Vlp. dig. 47, 19, 2 praeses provinciae cognitionem suam accommodare debet (*scil. crimen intendenti*). Apvl. met. 6, 19 orabunt anus ... manus paulisper accommodes (*scil. sibi. v. etiam l. 66*). Qverol. p. 15, 8 paululum aurem accommoda (15, 10. Hier. epist. 22, 34 paulisper. Clavd. 15, 426. *v. etiam l. 36 et 63*). *inde reflexive de hominibus*: Svet. Galb. 9 ut humano generi assertorem ducemque se accommodaret. Avson. perioch. Iliad. 9 si ... se ... auxiliatorem fessis rebus adcommodet. *significatione angustiore*: *aliquid utendum ad*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tempus dare: GLOSS. accommodo: προσκιχρῶ. VAL. MAX. 1, 5, 4 puella rogavit materteram, ut sibi paulisper locum residendi accommodaret. SCAEV. dig. 20, 1, 32 *servi* ut ibi perpetuo essent, non temporis causa accommodarentur (commodarentur? *Mommsen*). AVG. quaest. evang. 2, 21 amicus ad quem venitur media nocte, ut accommodet tres panes (*ubi syn.* tribuit, dat. *at* VVLG. Luc. 11, 5 commodat). PRISC. gramm. III 98, 16 vel tunicam mihi accommoda vel etiam paenulam. *usu neutro*: *commodare, facilem se praebere alicui*: CIC. epist. 13, 2 peto ... ut ei de habitatione accommodes (commodes *S*).

iam idem quod attribuere, **dare**: *cum dativo*: OV. met. 4, 398 purpura fulgorem pictis accommodat uvis. CVRT. 4, 7, 23 quam (*effigiem*) vulgo diis artifices accommodaverunt. QVINT. inst. 9, 4, 86 nunc unum tempus accommodat priori (*syllabae*) *syllaba sequens* et unum accipit a sequente (*cf. ibid.* dat igitur illi aliquid ex suo tempore). 7, 2, 56 in epilogis quidam, quibus volunt, liberos, parentes, nutrices accommodant (commodant *T*). TER. CLEM. dig. 23, 2, 48 filio patroni ... idem iuris, quod ipsi patrono daretur, ex sententia legis accommodatur. GAIVS inst. 4, 144 interdictum accommodatur bonorum possessori. POMP. dig. 39, 3, 22 utilem aquae pluviae arcendae ei actionem accommodare *cf. ibid.* an utilis ei ... actio a. pl. a. dari debeat. (*similia saepius apud* ICT.). VLP. dig. 26, 8, 1 pupillo auctoritatem accommodare (*saepius apud* ICT. TERT. idol. 17 SVLP. SEV. vit. Mart. 11, 3). CELS. dig. 23, 3, 60 mulieri ... consensum accommodare (*sive* adsensum; OPTATVS p. 99, 11. 147, 19 THEOD. PRISC. log. 35 PROSP. chron. 1358[b] QVEROL. p. 20, 10 AVG. civ. 9, 4 *al.*). PAVL. dig. 48, 18, 18, 5 servo ... fides non accommodatur (TERT. apol. 2 OPTATVS p. 25, 10 QVEROL. p. 46, 21 HIER. epist. 61, 1. 82, 4 HEGES. 3, 20, 2 CASSIAN. Nest. 4, 2, 3). TERT. apol. 17 Graeci nomen mundo κόσμον accommodaverunt (40 bapt. 7 nat. 1, 3). anim. 1 cui spiritus sanctus accommodatus *scil. est.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 366 varium rudibus silvis accommodat usum (*de navem aedificante*). SIDON. epist. 5, 17, 1 mihi assignas, quae vix Maroni ... competenter accommodarentur. 9, 12, 1 facilitati posset accommodari, si me occupasset levitas versuum. GREG. TVR. virt. Mart. 1, 28 infirmis sanitatem accommodavit. hist. Franc. 3, 25 multa multis beneficia (*cf.* COD. Iust. 5, 13, 1, 2). IVST. inst. praef. 6 plenissimum ... robur eis accommodavimus (3, 19, 14). BENED. reg. 53 solacia accommodentur eis. *adiuncto* ab: PLIN. nat. 37, 119 reddetur et per se cyanos, accommodato paulo ante et iaspidi nomine a colore caeruleo. *absolute*: GAIVS inst. 4, 110 actiones, quae ex lege senatusve consultis proficiscuntur, perpetuo solere praetorem accommodare (*ibid.* eas vero ... intra annum dare). dig. 34, 9, 10 in fraudem iuris fidem accommodat qui.... PAPIN. dig. 34, 9, 11 qui tacitam fidem contra leges accommodavit (*saepe apud* ICT.). VLP. dig. 14, 1, 22 qui (*pater*) voluntatem non accommodavit. TERT. monog. 3 indulgentiam nubendi. LACT. mort. persec. 11, 7 flexus est imperator, ut accommodaret assensum. OPTATVS p. 30, 8 quod Felix ... neque praesens fuerit neque conscientiam adcommodaverit. SVLP. SEV. chron. 2, 1, 7 favore accommodato ... revertitur. ENNOD. op. 3 p. 371, 11 quod ille misericorditer postulat, tu clementer adcommodes. op. 9 p. 418, 15 supernae benedictionis munus adcommodes. CARM. epigr. 213, 7 (*s. p. Chr. II*) ut meretur anima, lacrimam accomoda.

coniunctum legitur cum adverbiis his: apte (AVG.), bene (CELS.), clementer (ENNOD.), competenter (SIDON.), confestim (CIC.), consulto (CIC.), non facile (TERT. THEOD. PRISC.), frequenter (QVINT.), maxime (RHET. Her. 3, 24, 40), obtemperanter (FRONTO), paulisper (VAL. MAX. PS. QVINT. APVL. HIER.), paululum (QVEROL.), potius (LIV.), potissimum (CIC. epist. 9, 7, 2), recte (CELS. 6, 6, 16), similiter (APVL.), statim (CIC.), vulgo (CVRT.) *synonyma*: *ad 1*: adiungo, applico, apto. *ad 2*: (apto), adhibeo, commodo, tribuo, (attribuo), assigno, do. concinno, (apto), (commodo). *opponitur* oratio accommodatur *et* oratio dissidet: QVINT. inst. 3, 8, 51.

part. **accommodātus**, -a, -um, *quod in adiectivi usum abiit; comparativus* accommodatior *apud* RHET. Her. CIC. CAES. PLIN. nat. QVINT. TAC. *al.* (*apud* CIC. QVINT. *etiam* magis accommodatus), *superlativus* accommodatissimus *apud* CIC. COLVM. PLIN. nat. PLIN. epist. *al.* peraccommodatus *in tmesi dixit* CIC. epist. 3, 5, 3. *Wölfflin, Archiv 10 (1898) 133.* *ad 1*: **convenienter adiunctus**: NON. 244 accommodatum dicitur adiunctum. *cum dativo*: CIC. frg. F V 95 corpora viva cum mortuis adversa adversis accommodata quam aptissime colligabantur (VAL. MAX. 9, 2 ext. 10). PAVL. FEST. 19 ad praepositio accusativis accommodata est. PLIN. nat. 14, 22 arbori accommodata *uva.* *ad 2*: **conveniens factus**, *conveniens, aptus, appositus, utilis, opportunus.* GLOSS. accommodata: utilis vel oportuna. adcommodatum: idoneum. accommodatissimum: ἐπιτηδειότατον. **1** *de rebus*: **a** *cum* **ad**: *res ad rem*: RHET. Her. 4, 7, 10 exempla tam esse adcommodata ad artem (*sic CEP²;* artem adcommodata *Marx cum H*). 4, 16, 24 exornatio ad sermonem vehementer accommodata est. 4, 22, 23 studia ad delectationem quam ad veritatem videntur adcommodatiora. 4, 43, 54 oratio adcommodata ad dignitatem (4, 52, 65. 4, 53, 66. 3, 12, 22. CIC. part. 90 ad veritatem ... ad opiniones eorum qui audiunt. QVINT. inst. 10, 5, 14). 2, 22, 34. 3, 9, 16. 3, 15, 26 (*et saepius*). CIC. Verr. 4, 175 nihil ad tempus accommodatum. de orat. 1, 239 responsum ... verum magis quam ad suam rem accommodatum (Verr. 1, 63 Q. CIC. pet. 45 QVINT. inst. 11, 3, 89). agr. 3, 13 legem ... ad Sullanae adsignationis rationes esse accommodatissimam. ac. 2, 38 id quod accommodatum ad naturam adpareat (off. 1, 100 fin. 4, 56. 4, 63 accommodatior. *saepius.* QVINT. inst. 9, 4, 135). div. 1, 121 rebus ad tranquillitatem adcommodatis. de orat. 1, 108 ad vulgarem popularemque sensum accommodata omnia genera ... dictionis (*cf.* orat. 128 part. 79 *et saepius similiter*). ad Q. fr. 1, 2, 11 monumentum aliquod decreti aut litterarum tuarum ... quod sit ad Flacci rem et ad causam accommodatum. CAES. Gall. 3, 13, 2 puppes ad magnitudinem fluctuum tempestatumque accommodatae. SEN. epist. 76, 15 ratio ... ad naturae suae voluntatem accommodata. QVINT. inst. 11, 3, 40 *vox* ad auditum accommodata non magnitudine, sed proprietate. TAC. ann. 14, 62 sermo ... ad metum atque iram accommodatus. SVET. Caes. 84 quaedam ad miserationem et invidiam caedis eius accommodata. ALF. dig. 33, 10, 6 res ad communem usum patris familias accommodatae (*cf.* MACR. sat. 2, 7, 10). PAVL. dig. 47, 10, 14 ad privatas ... causas accommodata interdicta sunt, non ad publicas. TERT. pudic. 9 ad hoc solum maioris fratris adcommodatus est livor. GARG. MART. 43 *oleum* vehementer adcommodatum ad ea corporis vitia. SOL. 52, 35 cornua ... ad obsequium ... accommodata. AVG. civ. 6, 5 prima ... theologia maxime accommodata est ad theatrum, secunda ad mundum, tertia ad urbem. *cum gerund.*: RHET. Her. 3, 13, 23 oratio ... ad confirmandum et ad confutandum adcommodata. CIC. epist. 9, 24, 3 nihil est aptius vitae, nihil ad beate vivendum accommodatius. fin. 2, 46. 4, 78 ac. 1, 32 de orat. 1, 213. 2, 326 part. 54 FRONTO p. 63, 24 N. AVG. civ. 8, 2. RHET. Her. 4, 29, 40 hoc genus ... ad misericordiam commovendam vehementissime est adcommodatum. CIC. Cluent. 36 arte ... ad libidines adulescentulorum excitandas accommodata. 79 Sull. 17 off. 1, 141. nat. deor. 2, 139 commissuras ... et ad stabilitatem aptas et ad artus finiendos (fingendos *al.*) adcommodatas. de orat. 2, 114 (*et saepius*). QVINT. inst. 1, 11, 13 idem (*loci comoediae*) ... non ad pronuntiandum modo utilissimi, verum ad augendam quoque eloquentiam maxime accommodati erunt. 2, 5, 18. CIC. off. 2, 65 opera grata multis et ad beneficiis obstringendos homines accommodata. Tusc. 3, 60 QVINT. inst. 11, 3, 170. **b** *cum dativo*: *res rei*: CIC. div. in Caec. 7 quid est quod ... saluti fortunisque omnium magis accommodatum sit. Cluent. 2 quae (*pars*) contionibus seditiose concitatis accommodatior est quam tranquillis moderatisque iudiciis. fin. 5, 17 id ... aptum et accommodatum naturae esse (4, 56. 5, 23. 5, 24 nat. 1, 104 ac. 2, 25 off. 1, 42 *saepius*). frg. B VI 7 exemplum disturbandorum iudiciorum ... temporibus suis accommodatissimum. Brut. 114 orationis genus ... nec satis populari adsensioni accommodatum (*sic saepius de oratione, dicendi genere, sim.; cf.* part. 98 iudiciis. de orat. 2, 271 urbanis sermonibus. 1, 54 hominum sensibus ac mentibus. orat. 191 hexametrorum magniloquentiae. QVINT. inst. 1, 5, 4. 3, 4, 10. 2, 4, 33. 10, 1, 101 cum rebus tum personis. TAC. dial. 21 auribus iudicum). LIV. 37, 52, 10 quae accommodata regno suo sint. VAL. MAX. 8, 10 ext. 1 adcommodatum singulis verbis sonum vocis. CELS. 1 prooem. venas, quae spiritui accommodatae sunt. PLIN. nat. 22, 30 debent adcommodatae esse et equorum naturae *herbae quaedam.* 15, 92 nuces vocamus et castaneas, quamquam adcommodatiores glandium generi. 15, 8 unguenta hanc palmam dedere (*sc. oleo Liciniano*) accommodato ipsis odore. 13, 26 Aegyptus accommodatissima unguentis. 36, 198 materia ... picturae accommodatior. 32, 96 suilli *fungi* venenis accommodatissimi. 35, 169 caespitum natura castrorum vallis accommodata. TAC. ann. 13, 3 fuit illi viro ingenium ... temporis eius auribus accommodatum. FRONTO p. 107, 21 N. ...⟩ tatem historiae aptam neque illam moderationem orationi accommodatam. CELS. dig. 30, 63 nec verbis nec voluntati defuncti accommodata haec sententia est. APVL. flor. 16 blandimenta ... luxuriae accommodata. SOL. 56, 15 aquas ... potui accommodatas. 30, 33 *hyacinthus* scalpturis recte minime adcommodatus. 2, 3 oras ... commercio orbis accommodatas. AVG. civ. 22, 24 membrum ... alicui operi accommodatum (19, 13. 22, 17). *t. t. medicorum*: CELS. 6, 18, 2 eadem ... compositio tonsillis, uvae madenti, oris nariumque ulceribus accommodata est. 6, 10 p. 248. 5, 17, 1. 5, 18, 1. 5, 19, 23. COLVM. 1, 5, 2 pluvialis aqua salubritati corporis est accommodatissima. PLIN. nat. 24, 117 *rubi* gingivis, tonsillis, genitalibus accommodatissimi (24, 124). 28, 124 stomacho accommodatissimum caprinum *lac* (GARG. MART. 12). PLIN. epist. 5, 19, 7 lac eiusmodi curationibus accommodatissimum. *cum dat. gerund.*: CIC. Cato 70 reliqua ... tempora demetendis fructibus et percipiendis accommodata sunt. CELS. 5, 28, 8 p. 211 COLVM. 3, 11, 7 PLIN. nat. 10, 98 QVINT. inst. 9, 2, 26 SOL. 1, 94. 49, 9 GARG. MART. 46 AVG. civ. 5, 7. 19, 3. 19, 17. *res homini*: RHET. Her. 4, 12, 17 quae (*elocutio*) maxime admodum oratori accommodata est. QVINT. inst. 12, 2, 15. CIC. agr. 2, 14 eam (*legem*) vobis accommodatam atque utilem esse. Arch. 3 veniam accommodatam huic reo, vobis ... non molestam. off. 1, 114 illi (*scaenici*) ... non optumas, sed sibi accommodatissumas fabulas eligunt. epist. 3, 3, 2 te ... esse facturum quae mihi intelleges maxime esse accommodata. CAES. Gall. 3, 13, 7 reliqua pro loci natura, pro vi tempestatum illis essent aptiora et accommodatiora. LIV. 38, 59, 1 leges ipsas pacis ut nimium accommodatas Antiocho. TAC. ann. 16, 30 proconsulatum Asiae Soranus pro claritate sibi po-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tius accommodatum quam ex utilitate communi egisset. TRAIAN. Plin. epist. 10, 60 meae naturae accommodatius est credere (*cf.* SYMM. epist. 1, 5, 1 mihi ... esset adcommodatius agitare vobiscum). FORTVN. rhet. 3, 4 aliena verba quae sunt? quae non sunt oratori accommodata, sed historico aut poetae. *adiuncto* ad: CIC. Att. 2, 4, 2 accommodatius enim nobis est ad liberam legationem tempus illud. PLIN. paneg. 83 tibi, Caesar, nihil accommodatius fuerit ad gloriam quam penitus inspici. **c** *cum* in: CIC. inv. 2, 48 pars autem (*argumentorum*) est ... aut in omnes eiusdem generis aut in plerasque causas accommodata. SOL. 5, 19 hae (*harundines*) accommodatissimae sunt in omnem sonum tibiarum. **d** *varia*: CELS. 5, 19, 20 in. sunt etiam adversus morsus quaedam accommodata. CELS. 6, 6, 30 ex. pyxinum quoque eodem accommodatum est (*cf.* 6, 6, 12 id quoque ... huc aptum est). **e** *absolute*: CIC. off. 1, 142 ordinem sic definiunt *Stoici*: compositionem rerum aptis et accommodatis locis. COLVM. 2, 2, 10 quam (*crassitudinem funis*) solum fossae possit anguste quasi accommodatam coartatamque capere. TRAIAN. Plin. epist. 10, 50 quae est accommodatior *loci positio*. SVET. Ner. 8 auspicandi tempus accommodatius. FRONTO p. 212, 12 N. versus congruentes et proverbia accommodata. TERT. adv. Marc. 2, 11 illa (*bonitas dei*) ingenita, haec (*severitas*) accidens; illa propria, haec accommodata; illa edita, haec adhibita. AVG. serm. dom. in monte 2, 5, 17 accommodatissima ista similitudo est. MACR. somn. 1, 19, 25 licet utraque (*stella Iovialis et Veneria*) benefica credatur, Iovis tamen stella cum sole accommodatior est (*scil. hominum fatis*) et Veneria cum luna atque ideo vitae nostrae magis accommodant. **2** *de hominibus*: **a** *cum* ad: *homo ad rem*: NON. 244 accommodatum: proclive, propensum (*ad* CIC. Verr. 1, 63). CIC. Verr. 1, 63 homines ... ad summum [Graecorum] otium potius quam ad ullam vim aut tumultum accommodati. agr. 3, 16 Verr. 4, 60 Att. 9, 11a, 3. epist. 13, 67, 1 eum (*Andronem*) ... habui ... vehementer ad meae vitae rationem et consuetudinem accommodatum. Q. CIC. pet. 54. AMM. 31, 2, 6 ad pedestres parum adcommodati sunt pugnas *Huni*. AVG. civ. 6, 6 *deos* fabulosos accommodatos esse ad theatrum, naturales ad mundum, civiles ad urbem. CIC. epist. 5, 16, 1 minime sum ad te consolandum accommodatus. TAC. ann. 2, 66 Flaccum ... accommodatiorem ad fallendum. **b** *cum dativo*: *homo rei*: CVRT. 8, 8, 21 Callisthenes ... haudquaquam aulae et adsentantium accommodato ingenio. QVINT. inst. 1, 9, 10 vir ille civilis et publicarum privatarumque rerum administrationi accommodatus. 6, 3, 110 Pollione Asinio seriis iocisque pariter accommodato. 4, 2, 80. 10, 1, 69. 10, 1, 79. TAC. dial. 29 *servus* vilissimus nec cuiquam serio ministerio accommodatus. AVR. VICT. Caes. 14, 1 eloquio togaeque studiis accommodatior *Hadrianus*. SIDON. epist. 5, 1, 2 virum ... leviticae dignitati ... accommodatissimum. *homo homini*: QVINT. inst. 4, 1, 5 *auditor* quo sit nobis in ceteris partibus accommodatior, praeparemus.

coniungitur cum adverbiis: admodum (RHET. Her.), anguste (COLVM.), bene (QVINT.), eodem (CELS.), magis (CIC. *al.*), maxime (CIC.), minime (FRONTO), nimium (LIV.), pariter (QVINT. inst. 6, 3, 111), potius (RHET. Her. CIC. *al.*), tam (RHET. Her. CIC.), vehementer (RHET. Her. CIC. *al.*), vehementissime (RHET. Her.). *synonyma*: *ad 1*: (aptus). *ad 2*: aptus, (appositus), (conveniens), (opportunus), utilis, *sim.* *oppositum*: *ad 2*: alienus (FORTVN. rhet. 3, 4). *compositum*: peraccommodatus.

adv. **accommodātē:** *ad 2b*: *convenienter*: *cum* ad: RHET. Her. 2, 12, 17 vocabuli sententia breviter et ad utilitatem causae adcommodate describitur. CIC. de orat. 1, 149 dicatis quam maxime ad veritatem accommodate. orat. 117 neque id faciat (*rem definire*) *eloquens* tam presse et anguste ..., sed ... ad commune iudicium popularemque intellegentiam accommodate. fin. 5, 24 ut optime affici possit ad naturamque accommodatissime. *cum gerund.*: CIC. de orat. 1, 138 dicere ad persuadendum accommodate (1, 260 *cf.* inv. 1, 5 apposite. QVINT. inst. 2, 15, 3 apte). AVG. civ. 18, 41 vivendum esset accommodate ad beatitudinem capessendam. *cum dativo*: AVG. civ. 9, 5 priorum sensibus accommodatius Cicero ... locutus est. serm. 41, 1 praecipit scriptura divina ... accommodatissime moribus hominum. *absolute*: RHET. Her. 3, 8, 15 id ... adcommodatissime posse facere. AQVILA rhet. 4 personis verba accommodate adfingimus. AVG. civ. 8, 9 Platonici accommodatius nuncupentur (14, 7 dicitur). in psalm. 82, 2 quod ego arbitror accommodatius accipi in Christo (in psalm. 77, 11).

accommodus, -a, -um *ab* accommodare *retrograde derivatum.* *comparativus* adcommodiora (*sic PB.* adcommodatiora *Peter*) *legitur apud* VOPISC. Car. 11, 1, *superlativus* accommodissimus *apud* SOL. AVG. *in poesi primum locum habet apud* VERG., *in prosa apud* TERT. *nota*: VOPISC. Car. 11, 1 magis ... adcommodiora *v. p. 336, 4.* *Uhdolph, de ling. lat. vocabul. compos., Breslau 1868 p. 29. Wölfflin, Archiv 10 (1898) 134.*

conveniens: GLOSS. ἐπιτήδειος, χρήσιμος. **a** *de rebus*: *cum dativo rei*: VERG. Aen. 11, 522 valles adcommoda fraudi armorumque dolis (STAT. Theb. 10, 192 nox. 6, 615 tempora). STAT. Theb. 4, 443 Stygiis adcommoda ... terra sacris. 7, 441 tutis ... accommoda castris arva. silv. 4, 4, 65 membra ... bellis. (CLAVD. rapt. Pros. 107 apta fretis abies, bellis accommoda cornus). CYPR. GALL. exod. 926 thalamis quae (*munera*) sunt accommoda (*cf.* 565 deut. 55). SOL. 45, 5 terra illa ... proventui equino accommodissima est (21, 1). LAMPR. Diad. 5, 3 quod multi ominosum putarunt et morti accommodum. VOPISC. Car. 11, 1 declamationi ... magis quam Tulliano adcommodiora stilo *scripta* (*v. p. 335, 73*). PALLAD. 8, 8, 2 acetum digestioni et saluti accommodum. SYMM. epist. 9, 40 quidquid rebus atque rationibus matronae ... adcommodum est (1, 100, 2 remedio). AMBR. exam. 1, 6, 23 motus ... qui levibus adcommodus est, fit incommodus gravioribus elementis (*et saepius*). HEGES. 3, 20, 1 quae (*navigia*) usui praedonum accommoda forent (COD. Theod. 15, 1, 41. ENNOD. epist. 2, 25 utilitati). CLAVD. 3, 112 vestrae res est accommoda turbae. PAVL. NOL. carm. 19, 99 nomina ... variis accommoda monstris. AVG. civ. 19, 16 ut sit paci adcommoda civitatis *domus*. epist. 167, 3, 13 haec similitudo non satis accommoda scripturarum auctoritati. ENNOD. epist. 2, 16 scripta ... praeceptis eius accommoda. CASSIOD. gramm. VII 145, 7 studium et humanis et divinis litteris ... accommodum (*cf.* 146, 22). CORP. III 7000 quibus omnibus publicis mansio ea me⟨di⟩alis adque accommoda esse dicatur (*ubi antecedit syn.* opportunus). *nota*: *i. q. convenienter adiunctus*: AVSON. 347, 10 tergora dic clipeis accommoda quae faciat? glus. *neutrum loco substantivi*: CYPR. GALL. num. 589 meritis accommoda quaeque precetur. AVSON. 446, 3 peregrinationi accommoda parat. SYMM. epist. 4, 70, 1 ut famae atque actibus tuis accommoda non silerem. *cum dativo personae animalisve*: CYPR. GALL. Ios. 552 quae sunt accommoda vobis. ARNOB. nat. 7, 22 ut his (*Mercurio, Libero*) ... adcommoda ... sit *natura capri*. HEGES. 1, 28, 7 quod civibus esset adcommodum. PAVL. NOL. carm. 18, 197 sibi quaeque accommoda votis poscentum. AVG. epist. 10, 1 accommodissimum tibi vehiculum. CASSIOD. var. 8, 30, 3 palus ... nec visu grata nec iumentis accommoda (*passim*). gramm. VII 214, 26 et pueris ... aptus et tironibus probatur accommodus *Donatus* (*scil. eius ars*). IORD. Get. 11, 69 Gothis hoc erat salubre, hoc adcommodum. SVLP. ALEX. ap. Greg. Tur. hist. Franc. 2, 9 cum quibus congressus Romanis adcommodus fuit. *adnexa praepositione* ad: CASSIAN. conl. 23, 3, 3 (= PS. AVG. serm. 102, 3) sunt enim re vera in hoc mundo commorantibus nobis aut ad usum vitae aut ad corporis medicinam aut ad aliquam causam ignotae nobis utilitatis accommoda vel certe in eo etiam valde bona, quod .... *cum* ad: AMBR. Noe 25, 90 reptile adcommodum ad usum epulandi (*praecedit syn.* habilis. off. min. 1, 19, 84 *v. etiam l. 34*). *cum* in: CASSIOD. var. 7, 23 prudentia ... in hac actione videtur accommoda. *absolute*: TERT. scorp. 2 qui negant bonum non suadeantur accom⟨m⟩odum *martyrium*. ARNOB. nat. 5, 35 si adcommodum ducitis. AMBR. exam. 5, 22, 74 usu accommodo (COD. Theod. 16, 10, 19, 2 usus accommodos). 5, 14, 46 usu ministerioque ... accommodo. HEGES. 4, 11 id quod ... accommodum aestimaret. BOET. top. Cic. Migne 64, 1048 D nunc explicandi locus non videtur accommodus. *sequente* ut: SYMM. rel. 25, 2 visum est igitur adcommodum, ut utriusque aedificationem fida aestimaret inspectio. **b** *de animantibus*: *cum dativo rei*: CYPR. GALL. levit. 117 genetrix cubili accommoda non est. SYMM. epist. 5, 76, 2 si ... ipse huic negotio videtur accommodus. VEG. mul. 3, 2, 12 labori potius quam velocitati accommodum *animal*. MACR. somn. 1, 2, 5 quae (*persona*) accommoda enuntiandis haberetur. *cum dativo personae*: SYMM. pater carm. 3 cunctisque accommodus idem hic et carus erat. MART. CAP. 9, 901 Phoebus ... virginem sibi prorsus adcommodam admissurus egreditur.

synonyma: *ad 2a*: (accommodatus), aptus, bonus, (conveniens), (commodus), habilis, (idoneus), (proficiens), opportunus, saluber, (utilis). *ad 2b*: carus. *oppositum ad 2a*: incommodus.

adv. **accommodē:** QVINT. inst. 9, 3, 82 cui (*contraposito*) accommodissime subiungitur et ea species, quam distinctionem diximus. RVF. interpr. Orig. princ. 1, 1, 7 quasi apte accommodeque formatum ad hoc, ut .... RVST. c. Acephal. Migne 67, 1219 accommode ad nostram salutem suam pensans intentionem. *Prinz.*

adcōpiōsus εὔπορος GLOSS. II 8, 3.

accorporo, -ātus, -āre. *proprie*: SOL. 37, 8 *sagda lapis* carinis ita tenaciter adcorporatur, ut nisi abrasa parte ligni aegre separetur. PHYSIOGNOM. 60 ungues qui impressi sunt et nimium accorporati (προσφυεῖς τῇ σαρκί). *translate*: CHALC. comm. 117 quarta illa portio *diei* quarto post anno in unum conlecta et adcorporata spatium diei noctisque compleret. 244 extimum lumen adcorporatum lumini quod ex oculis fluit confirmat illud. AMM. 16, 8, 11 ut damnatorum bona suis adcorporarent. COD. Theod. 16, 5, 30 pr. (*a. 396*) locis privatis fisco nostro accorporandis (*cf.* 16, 5, 33 necto, 16, 5, 34 socio, 16, 5, 36, 1 vindico). *christiane*: PAVL. NOL. epist. 4, 1 *fide* accorporamur in Christo. AMBROSIAST. Coloss. 1, 21 ut adcorporarentur creatori suo. PS. AMBR. serm. Sess. 3, 1 caritas ... cui adcorporata conexaque perdurant officia cuncta virtutum. *V.*

Accōrus *et* **Ăcōrus** *m. numen celticum.* CORP. XII 5783 (*Aquis Sextiis*) Accoro. 5798 (*in agro Arelatensi*) ⟨g⟩enio Ácóro. *Otto.*

Accos *indecl.*, הַקּוֹץ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 24, 10 (Κώς). I Esdr. 2, 61 (Ἀκκούς). II Esdr. 7, 63 (Ἀκώς). *Lommatzsch.*

accrēdo, -didī, -ere. *forma vetus* accreduas PLAVT. Asin. 854. PLAVT. Asin. 627 quisnam istuc adcredat tibi? 854 mi ... posthac quicquam accreduas. LVCR. 3, 856 facile hoc adcredere possis. HOR. epist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 15, 25 tibi nos adcredere par est. COLVM. 1, 1, 4 idque ... Saserna videtur adcredidisse. APVL. met. 1, 20 accredis (accedis *cod.*) huic fabulae? *absolute*: CIC. Att. 6, 2, 3 admirabar tamen et vix adcredens (adgredens *Med.*[1]) communicavi cum Dionysio. NEP. Dat. 3, 4 primo non adcredidit itaque ... misit exploratum. *V.*

accrēmentum, -ī- *n. quod rei aliunde accrescit.* BOET. elench. Migne 64, 1040 A quae ab initio comperiuntur parvum in primis sumere solent incrementum, attamen utilius multo eo (quod postea ab aliis fit) accremento. HILARIAN. pasch. (Migne 13, 1111) 10 ne ultimo mense initium accrementa luna prima mensis primi habere videatur. *ibid.* ut luna prima quae fuerit III Non. Mart. ex die IV Non. earundem initium habeat accrementum.

accrēsco, -ēvī, -ētum, -ēscere. *part.* accretus *v. l. 56. Funck, Archiv 10 (1898) 529.* [*it.* accrescere, *fr.-gall.* accroître, *hisp.* acrecer. *M.-L.*]

1 *augeri, crescere adiecta nova propria materia*: *de rebus incorporalibus*: PLAVT. Curc. 219 valetudo decrescit, adcrescit labor. TER. Andr. 539 quae (*amicitia*) incepta a parvis cum aetate adcrevit simul (DON. Ter. Andr. 539 'ad' praepositione utitur familiariter *non sat accurate*). NEP. Att. 21, 4 postquam in dies dolores accrescere ... sensit. HOR. sat. 1, 6, 26 invidia adcrevit, privato quae minor esset. SEN. contr. 1 praef. 16 ipsa actione *vox* adcrescebat. SEN. Thy. 306 malorum sensus accrescit die. benef. 1, 10, 4 sine quo (*ingrato*) vix ullum magnum facinus adcrevit. PS. QVINT. decl. 4, 8 ipsa cupiditas pereundi hoc ipso, quo vetamur, accrescit. ALEX. ad Arist. p. 208, 5 *Kübl.* frigus ingens accrescebat. TREB. Claud. 6, 3 ut Claudii gloria adcresceret. AMM. 14, 10, 25 *fama* excellenter adcrescens. 31, 13, 1. VEG. mil. 1, 14 robur. 3, 12 virtus. THEOD. PRISC. eup. faen. 96 morbus. MART. CAP. 8, 878 dies adcrescere. CASSIOD. var. 10, 25, 1 regni vestri felicitas semper accrescat. SVET. Nero 45 ex annonae quoque caritate lucranti[a] adcrevit invidia. PS. QVINT. decl. 18, 9 in vires caritatis accrescit miseratio. CHAR. gramm. I 44, 10 'or' litteris ... terminata masculina ... una littera in femininum accrescunt (PS. SERG. IV 538, 38). MAR. VICTOR. gramm. VI 43, 21 quo genere (*adiectione syllabarum*) trisyllabi et tetrasyllabi usque ad hexasyllabos ⟨adcrescunt⟩. *de rebus corporalibus*: *adolescere*: PAVL. FEST. 5 adolescit a Graeco ἀλδήσκω id est adcresco venit. CIC. inv. 2, 97 flumen ... subito accrevit. MELA 1, 54 hac re solstitio *Nilum* adcrescere. 2, 84. PLIN. nat. 5, 57. TAC. Agr. 10 nec *mare* litore tenus adcrescere. ann. 2, 8. VITR. 9, 1, 15 canales in rota *figuli* ... adcrescentes ad extremum. SEN. Herc. f. 514 dum cremandis trabibus accrescit rogus. TAC. ann. 1, 19 iam ... pectori usque *caespes* accreverat. PLIN. nat. 16, 238 *arbores*. COLVM. 3, 18, 6 *radices*. PLIN. nat. 7, 76 Euthymenis filium in tria cubita triennio adcrevisse. STAT. Theb. 4, 355 gremio miseros adcrescere natos. QVINT. inst. 1, 2, 1 nobis iam paulatim accrescere puer et exire de gremio ... incipiat. ITALA (evang. Palat.) Luc. 2, 20. HIL. trin. (Migne 10, 66) 2, 25 in corpusculi humani formam sanctae virginis utero insertus accrescit. VVLG. gen. 49, 22 filius accrescens Ioseph (ηὐξημένος). AMM. 27, 6, 13 ut adcrescentem imperatorem ... servetis. ENNOD. op. 3 p. 373, 13 in successione regni istius legitimus tibi heres adcrescat. CARM. epigr. 1196, 4 quod non adcrevi, nome⟨n (*Crescens*) inane fuit⟩. SEN. Phaedr. 1234 meum ... poenae semper accrescat iecur. FEST. 278 quibus (*gliribus*) corpus pinguitudine adcrescit. PLIN. nat. 9, 98 *pinotherae* sollertia est ... cum accreverit, migrare in capaciores *testas*. 11, 112 quae (*uruca*) adiectis diebus accrescit ... araneo accreta (*i. aucta*), quam chrysallidem appellant. 11, 117 si accrevere *tineae*, faciunt chrysallidem. 10, 15 in tantum superiore adcrescente rostro *aquilarum*, ut aduncitas aperiri non queat. *numero, multitudine*: AVG. civ. 16, 10 ut intellegamus, unde potuerint populi adcrescere. 20, 17 ex quo ... cives eius (*Christi*) adcrescunt. *proprie crescere aliquo*: CAPITOL. Ant. 3, 5 in viridiario taurus marmoreus cornibus ramis arboris adcrescentibus adpensus est. 2 *accedere, adiungi alii cui rei*: *de rebus*: CATO orig. frg. 93 mons ex sale mero magnus; quantum demas, tantum adcrescit. PS. SALL. in Tull. 4 redde rationem, quantum patrimonii acceperis, quid tibi litibus accreverit. FRONT. aq. 87 quicquid aut fraudibus aquariorum intercapiebatur aut inertia pervertebatur, quasi nova inventione fontium adcrevit. TAC. ann. 13, 31 in partem pretii *vectigal* emptoribus adcrescebat. VLP. dig. 19, 1, 13, 14 si ... decem iugera *fundo vendito* adcreverint (*bis*). PAPIN. 7, 1, 33, 1 (*bis*). PAVL. 12, 4, 12 fructus ... et partus et quod adcrevit rei donatae repetere potest. POMP. 41, 1, 30 insula (PROC. 41, 1, 56). VLP. reg. 1, 18 partem suam amittit eaque adcrescit socio. *de collegatariis et coheredibus*: PAVL. dig. 5, 2, 23, 2 pars eius (*non agentis*) alteri adcrescit. GAIVS inst. 2, 199 deficientis portionem collegatario adcrescere. VLP. dig. 28, 5, 13, 3 qui accedit quadrans, pro partibus hereditariis eis adcrescit. CELS. 28, 5, 60, 6 sextans. VLP. 37, 11, 2, 8 bonorum possessio. *similia multa apud ICtos.* SVLP. SEV. chron. 1, 43, 5 siquidem diurnis incrementis tantum accresceret, quantum cotidie detrahebat. SIDON. epist. 4, 24, 6 medietatem, quae per usurae nomen accrevit. SIDON. epist. 9, 1, 1 hic liber nonus octo superiorum voluminibus accrescat. HOR. ars 252 pes citus (*iambus*); unde etiam trimetris adcrescere iussit nomen iambeis. LIV. 1, 54, 2 cum ... dictis factisque omnibus ad fallendum instructis vana adcresceret fides. PHAEDR. app. 10, 14 ne querela maior accrescat domus. PLIN. epist. 2, 8, 3 veteribus negotiis nova adcrescunt. VLP. dig. 21, 1, 31, 3 si forte usus fructus proprietati adcreverit. PROC. 8, 6, 16 nihil iuris ... ceteris ... adcrevit, *sim.* EVGRAPH. Ter. Andr. 291 quo maior vis ad memoriam possit accrescere. PAVL. NOL. epist. 23, 4. MART. CAP. 1, 34 accrescebat votis, quod multa eam ... conciliatione devinxerat. CASSIAN. conl. 9, 18, 3. 10, 8, 1. CAEL. AVR. acut. 2, 1, 6. SIDON. epist. 3, 5, 1. ENNOD. op. 3 p. 367, 9 novus iste propriis insignibus titulis laudis accrescit, *al.* *de hominibus*: VAL. FL. 1, 178 fraternae ... *me* adcrescere famae. MIN. FEL. 31, 7 adcrescit alienus *numerus fidelium*. IVVENC. 3, 557 alios operi ... adcrescere iussit *iuvenes*. *de personis cum heredibus scriptis coniunctis*: GAIVS inst. 2, 124 istae personae scriptis heredibus in partem adcrescunt. *ibid.* filia adcrescendo pro quarta parte fit heres (*bis*). 126 *iure* adcrescendi, *al.* *in locum decedentis*: COD. Theod. 6, 35, 3, 1 nemo ... ex filiis praedictorum ... numero accrescentium ... subrogetur. 7, 1, 11 qui inter accrescentes matriculis attinentur. 7, 13, 7, 3. 10, 23, 1 (COD. Iust. 11, 13 [12], 1). CORP. XIV 3649. *simpliciter attribui, accidere, sim.*: PLIN. paneg. 62 sibi ... adcrescere putat, quod cuique adstruatur. PANEG. 6, 2 cum ... tibi ... nomen imperatoris accreverit. FILASTR. praef. 2 cum ... eis (*fetibus perdicis*) adcreverit tempus aetatis discernens. PAVL. NOL. epist. 6, 3 mentibus lumen adcresceret. EVOD. Aug. epist. 158, 2 mihi tantum gaudium accrevit, ut arbitrer, quod .... PAVL. PELL. 403 adcrescunt quae cuncta mihi ... ad referendas ... grates. IORD. Rom. 332 regnum sic reparavit, ut exultatio ingens cunctis adcresceret. EVGIPP. Sev. 36, 4 sancto viro reverentiae terror adcrevit.

accrētio, -ōnis *f. actio accrescendi.* CIC. Tusc. 1, 68 cum videmus ... lunam ... accretione et deminutione luminis quasi fastorum notantem et significantem dies. *Bannier.*

?**adcrustātē.** MARC. med. 31, 6 subinde inponente medico cumulate medicamentum et adcrustate imprimente, donec bene conbibant (*cf.* SCRIB. LARG. 227 adstruente inprimenteque). *an* ad crustatas? *V.*

Accub *indecl.*, עַקּוּב, Ἀκούβ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 3, 24. 9, 17. I Esdr. 2, 42. 45. II Esdr. 7, 46. 8, 7. 11, 19. 12, 25. *Lommatzsch.*

accuba (ancuba *cod.*) succuba GLOSS. V 589, 35.

accubitāle, -is *n.* TREB. Claud. 14, 10 *huic dabis* accubitalium (*sc. stragulorum*) Cypriorum paria duo. *adi.*: EDICT. Diocl. (Corp. III) 19, 23 τάπης ἀκκουβιτᾶρις μόνος σκεπάζων τὸν ἀκκούβιτον.

accubitātio, -ōnis *f. torus*: SPART. Ael. 5, 8 quod accubitationes ac mensas de rosis ac liliis fecerit. AMBR. Abr. 1, 5, 41 Abraham stabat et tu primam accubitationis (accubitionis *dett.*) partem occupas.

accubitio, -ōnis *f.* [*ab* accumbere accubare *Th.*] *actio accubandi*: CIC. nat. deor. 1, 94 ingressus cursus accubitio inclinatio sessio. off. 1, 128. Cato 45 bene ... maiores accubitionem epularem amicorum ... convivium nominaverunt (NON. 193, 25 accubitionem genere feminino M. Tullius de senectute). AMBR. ev. Luc. 7, 105 primatus accubitionis in conviviis appetunt. SCHOL. Stat. Ach. 1, 110 (ed. Mai Spic. Rom. IX) accubitu: id est geniali accubitione. *torus*: LAMPR. Alex. 34, 8 publica convivia ea simplicitate egit, qua privata, nisi quod numerus accubitionum (accumtionum *P*, *cf.* accumsimus ITIN. Anton. 4. *cod. G*) crescebat et multitudo convivarum.

accubito, -āre. [*ab* accubare *Th.*] SED. carm. pasch. praef. 2 dignatus nostris accubitare toris. op. pasch. praef.: nostris in toris.

accubitor, -ōris *m.* PORPH. Hor. epist. 1, 18, 10 imi lecti accubitor. INSCR. christ. Rossi II p. 258 adn. 3/4 sancte Iohannes accubitorque dei (*cf.* ev. Ioh. 13, 23).

accubitōrium, -ī *n. sepulcrum*: CORP. VIII 9586 in memoria⟨m⟩ eorum quorum corpora in accubitorio hoc sepulta sunt. *aedificium cum sepulcro*: CORP. XIV 1473 cessit ... libertae suae ... adcumbitorium cum conditibum ..., ut liceat ei itum aditum ambitum humandumve sacrificandum caussa habere. GLOSS. II 564, 9 accubitorium lectum regale⟨m⟩. *cf.* accubitum.

accubitum, -ī *n.* [*v. sub voce* accubitio.] *lectus convivalis semicirculatus.* ISID. orig. 20, 1, 2 accubitum a cibo vocatum, quasi 'ad cibatum' epularum. SCHOL. Iuv. 5, 17 apud veteres accubitorum usus non erat, sed in lectulis discumbentes manducabant. HIER. comm. Ezech. 14, 46 (Migne 25, 464) propter accubita, quae Aquila στιβάδας interpretatus est. LAMPR. Hel. 19, 9 nec cubuit in accubitis facile nisi is, quae pilum leporinum haberent aut plumas perdicum subalares. 25, 2. ITIN. Theod. 10 ibi sunt quattuor accubita, ubi domnus cum apostolis ipse melius accubuit, quae accubita ternos homines recipiunt. Anton. 17 tria accubita, in quibus ille (*Iesus*) accubuit.

accubitus, -ūs *m.* [*v. sub voce* accubitio.] PROB. app. gramm. IV 193, 2 nomina appellativa generis masculini, quae ablativo casu numeri singularis u littera terminantur ... accubitu (11). *neque vero sunt rarae formae secundae declinationis.* *actio adsidendi, accubandi, iacendi*: STAT. Theb. 1, 712 Megaera ieiunum Phlegyan subter cava saxa iacentem aeterno premit accubitu. STAT. Ach. 1, 109 tori et quem quisque *deorum* sacravit accubitu genioque locum monstrantur (SCHOL. ed. A. Mai Spic. Rom. IX accubitu: id est geniali accubitione). ISID. orig. 20, 11, 9 postea ... viri discumbere coeperunt, mulieres sedere, quia turpis visus est in muliere accubitus. AVG. ad fratr. erem. 39 (Migne 40, 1308) quatuor sunt ho-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

minum positiones: accubitus sessio statio et ambulatio. ITALA cod. Lugd. num. 5, 13 *si* dormierit aliquis cum ea accubitum (κοίτην) seminis. PROB. Verg. ecl. 10,18 *Adonis* ex Iove sine ullius feminae accubitu procreatus. *lectus*: ISID. orig. 15, 3, 8 κλίνη lectus vel accubitus dicitur. EDICT. Diocl. (Corp. III) 19, 23 τάπης ἀκκουβιτᾶρις μόνος σκεπάζων τὸν ἀκκούβιτον. ITIN. Anton. 4 accumsimus in ipso accubitu (-o *R*). VVLG. Tob. 2, 3 statim ... exiliens de accubitu suo relinquens prandium. cant. 1, 11. PRVD. apoth. 713 centenos simul accubitus iniere sodales. PAVL. NOL. epist. 13, 11 congregatos ita distincte per accubitus. CASSIOD. hist. 6, 33 (Migne 69, 1053) cum staret ... ante imperatoris accubitum. 6, 44 (Migne 69, 1060). GLOSS. IV 302, 56 accubitus tigmina. *locus, pars tori*: ITALA cod. Rehd. Matth. 23, 6 *amant* primos adcubitos (πρωτοκαθεδρίας). cod. Cant. Luc. 11, 43 *diligitis* primos adcubitos. codd. Cant. Veron. Rehd. Luc. 14, 7. cod. Cant. Luc. 20, 46. IVVENC. 4, 58 accubito primo cenae. VVLG. Luc. 14, 7 intendens, quomodo primos accubitus eligerent. *scamnum, ut videtur*: CORP. III 4441 porticum cum accubito vetustate conlabsum ... restituit. 7960 picturam porticus et accubitum ... fecerunt. *non semper dispici potest, utrum* accubitum, *an* accubitus *subsit.*

accubo, -āre. *Funck, Archiv 11 (1899) 115.* PRISC. gramm. II 507, 4 *alia* in bo desinentia verba ... o in i mutant in praeterito. *excipiuntur* omnia a 'cubo' composita, sive primae sive tertiae sint coniugationis, ut 'accumbo' vel 'accubo accubui'. GLOSS. προσανακλίνομαι. accubantes qui in pectore vel in ventre recumbunt, quod turpe est. *de formis praeteriti et supini v. sub* accumbo.

1 *epulandi causa, interdum fere idem quod epulari*: PLAVT. Bacch. 72 ubi mihi pro equo lectus detur, scortum pro scuto accubet? 454 in lupanari accubat. Mil. 656 venerem amoenitatemque accubans exerceo. Most. 341 accuba, Callidamates. 343. 368 Pseud. 1039. 1271 illos accubantis, potantis, amantis cum scortis reliqui. Asin. 878 Stich. 377. 569 Trin. 473. TER. Eun. 728 dum adcubabam, quam videbar mihi pulchre esse sobrius. CIC. Tusc. 4, 3 ut deinceps, qui accubarent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes. Att. 14, 12, 3 haec conscripsi ... accubans apud Vestorium. Cat. 2, 10 NEP. Pel. 3, 2 quae (*epistula*) cum iam accubanti (oc- *codd.*) in convivio esset data. Ages. 8, 3. LIV. 41, 2, 12 regulus accubans epulari coepit. PHAEDR. app. 14, 25 inter sodales ille paucos accubans. PLIN. nat. 9, 118. MART. 10, 27, 1 natali ... tuo conviva senatus accubat. 3, 82, 30. PLIN. epist. 3, 1, 8 lotus accubat et paulisper cibum differt. 6, 16, 12. ITIN. Alex. 40 qui epulo accubabat una blanditoribus regis. HIER. comm. Ezech. 14, 47 (Migne 25, 468) ubi sponsus convivas suos pascit et accubat. PRVD. cath. 9, 59 referta iam sunt adcubantium milia. VEN. FORT. Mart. 2, 96 accubat interea princeps. *nota*: *interesse*: CIC. Verr. 4, 23 cum accubante praetextato praetoris filio in convivio saltare nudus coeperat. PLIN. nat. 7, 185 donec accubantium proximus tepescere potionem admoneret. SVET. Iul. 49 pleno convivio, accubantibus nonnullis urbicis negotiatoribus. *additis sede, ordine, sim.*: PLAVT. Bacch. 938 non in busto Achilli, sed in lecto accubat. CAT. 61, 171 accubans vir tuus Tyrio in toro. SEN. contr. 9, 2 (25), 7 quicumque in eodem accubabant triclinio. APVL. met. 1, 22 accubantem exiguo admodum grabatulo ... invenio. PLAVT. Stich. 492 oratores populi summates viri summi accubent. 617 posse ... tibi opinor ... uni locum condi ... ubi accubes. VERG. Aen. 6, 605 furiarum maxima iuxta accubat (VAL. FL. 2, 193). LIV. 39, 43, 3 illam (*mulierem*) infra eum adcubantem. PAVL. FEST. 185 in ⟨conviviis⟩ solus rex supra omnis accu[m]bat. SVET. Aug. 98 Thrasylum ... contra accubantem. PLAVT. Asin. 830 haec nunc mecum accubat? 832. Bacch. 81 ubi ego tum accumbam? :: apud me ..., ut lepidus cum lepida accubet. 140. 851. 1192. Curc. 691 faciam cum catello ut accubes, ferreo ego dico (*per iocum*). Most. 309 quid opust *unguentis*? cum stacta accubo. Pseud. 1311 cum tuo filio libera accubat. **2** *quiescendi sim. causa, iacere: opponitur hic illic* stare, sedere, *sim.* LIV. 24, 16, 18 epulati sunt, alii accubantes, alii stantes. 25, 39, 8 milites ... aut humi sedentes accubantesque aut obambulantes ante vallum. COLVM. 11, 1, 19 nec nisi sacris diebus accubans cenet. PLIN. nat. 35, 37 accubantes effodiunt *melinum* ibi inter saxa venam scrutantes. MART. 5, 70, 6 quanto maior *gula* adhuc nec accubare. SVET. Nero 12 perraro praesidere, ceterum accubans ... spectare consuerat. VVLG. num. 23, 24 populus ... consurget et ... erigetur: non accubabit, donec devoret praedam. 24, 9 accubans *populus* dormivit ut leo. PLAVT. Most. 855 quin tu illam *canem* aspice, ut placide accubat. STAT. Theb. 5, 549 viridi ... accubat ... *serpens* collectus gyro. SOL. 15, 7 ut *canis* ... ignavo similis diu accubaret (PLIN. nat. 8, 149 iacente). VVLG. Is. 27, 10 ibi pascetur vitulus et ibi accubabit. Ier. 33, 12 Ezech. 34, 15 Soph. 2, 14. 3, 13. VERG. georg. 3, 333 sicubi ... sacra nemus accubet umbra. *addito loco*: *c. acc.* APVL. met. 5, 6 lectum maritus accubans. STAT. Theb. 12, 64 hostiles super ... acervos ... accubat. *aliter*: CAPITOL. Aur. 2, 6 lectulo. GILD. Brit. (chron. min. III) 3 in ripis accubantibus. SIDON. carm. 9, 138 praesepibus *Chironis* accubans *Achilles*. ISID. orig. 20, 11, 1 in iis (*stratibus*) solis antiqui ad dormiendum accubabant. COLVM. 9, 14, 17 ieiunae *apes* ... favis accubantes. STAT. Theb. 10, 820 tigris ... sub antro accubat. VVLG. gen. 49, 14 Issachar asinus fortis accubans inter terminos. HOR. carm. 4, 12, 18 qui (*cadus*) nunc ... accubat horreis. SVET. Iul. 44 theatrum ... Tarpeio monti accubans. CARM. epigr. 1512, 5 siquis adcubaret rivalis dominae. VVLG. gen. 29, 2 tres ... greges ovium accubantes iuxta eum. Is. 11, 6 pardus cum haedo accubabit. *concumbendi causa*: SVET. Vesp. 21 inde quieti vacabat accubante aliqua pallacarum.

accubuō, *adv.* [*vocabulum per iocum fictum ab* accubare *ad similitudinem vocabuli* adsiduo. *Th.*] PLAVT. Truc. 421 post id ... tecum ... usque ero assiduo :: immo hercle vero accubuo mavelim. *Bannier.*

accūdo, -ere. *cudendo addere*: PLAVT. Merc. 430 iam dantur septem et viginti minae ... tris minas accudere etiam possum, ut triginta sient. *corrupta videtur*: GLOSS. II 564, 13 accusus conlisus vulneratus. *cf.* accisus. *V.*

accumbo, -cubuī, -cubitum, -cumbere. *Funck, Archiv 11 (1899) 117.* [*cf. c.* con- de- dis- in- pro- re-cumbere *et c.* cubare. *Th.*] PRISC. gramm. II 507, 4 *de perfecto* accubui. *ibid.* 11 *de* accubitum *supino.* ITIN. Anton 4 accumsimus *cod. G.* GLOSS. recubat, ἀγκωνίσωμεν. *nimis argute* SCHOL. Hor. carm. 1, 27, 8 inter accumbere ... et discumbere et recumbere hoc interest: accumbere est deorum ... discumbere hominum ... recumbere ferarum. COD. Montepess. H 306 de differ. script. lat. ed. J. W. Beck p. 30: inter accumbere et discumbere et decumbere: accumbere est ad quietem reclinare; discumbere ad epulas; decumbere in infirmitate. *in formis praeteriti et supini saepe dubium est, an non ad praesens* accubo *referendae sint.* [*tarant.* akkommere '*ponere*'. *M.-L.*]

1 *recumbere epulandi causa*: *c. acc.* LVCIL. 384 cum accumbimus mensam. ACC. trag. 217 ne cum tyranno quisquam epulandi gratia accumbat mensam. APVL. met. 2, 11 Milonis ... mensulam ... adcubueram. 4, 7. 8, 8. 10, 17. 9, 22 cenam. *aliter*: APVL. met. 5, 3 propter instrumentum cenatorium ... libens accumbit. VVLG. Am. 2, 8 accubuerunt iuxta omne altare. ARNOB. nat. 4, 28 ad humanas adcubuisse deum mensas. IVVENC. 1, 757 cum patribus nostris vitali accumbere mensae. *absolute; interdum fere idem quod epulari*: PLAVT. Amph. 802 quid postquam lavi? :: accubuisti. 804 ego accubui simul. 1203 ite intro accubitum. Men. 225. 329. 368 (VARRO Men. 521) Pseud. 891. Mil. 753 solent, quando accubuere ... dicere. Most. 308 age accumbe. Stich. 648 Truc. 478 CIC. Vat. 30 in epulo ... cum toga pulla. 31. 32 quem accumbere atratum videras? Deiot. 17 huc te e balneo, priusquam accumberes, ducere volebant. de orat. 27 quom lauti accubuissent. Att. 13, 52, 1 unctus est, accubuit. SALL. hist. 2, 70 toga picta plerumque amiculo erat accumbenti. NEP. Ages. 8, 2 cum ... in acta cum suis accubuisset. OV. met. 8, 660 accubuere dei. fast. 3, 526. LIV. 36, 29, 6 accumbere eum epularique iussit. VITR. 8, 3, 16. MART. 2, 37, 9 nos accumbimus otiosa turba. 8, 50, 3 qua *nocte* ... accubuit genitor cum plebe deorum. SVET. Vesp. 5 procidit ad ipsos accumbentis pedes. vita Ter. 11 *dicitur* invitatus ut accumberet, cenasse una. APVL. met. 5, 3 libens accumbit. TREB. Gall. 20, 3 rogati ad convivium cincti accubuere. AVR. VICT. orig. 10 in litore accubuisse Aenean. VVLG. Iudith 12, 17 bibe nunc et accumbe in iucunditate. Marc. 2, 15 cum accumberet in domo illius (κατακεῖσθαι). Luc. 7, 37. 49. SVLP. SEV. Mart. 20, 4 medius inter hos (*cf.* PAVL. PETR. Mart. 3, 76). CARM. epigr. 1106, 3 hic accumbentem sculpi ... se iussit. ISID. orig. 20, 11, 9 apud veteres Romanos non erat usus accumbendi. PLIN. nat. 8, 5 *elephanti edocti* accubitum iere. LAMPR. Hel. 21, 1 quos (*leones et leopardos*) ad secundam et tertiam mensam iubebat accumbere. *interesse* (GLOSS. IV 427, 29): CIC. Verr. 2, 66 in convivio virorum accumberent mulieres. 6, 81 ut ... vir accumberet nemo praeter ipsum et praetextatum filium. VERG. Aen. 1, 79 tu das epulis *me* accumbere divum. VITR. 6, 7, 4 non enim fuerat institutum matres familiarum ... accumbere. SEN. contr. 9, 2, 2 meretrix uxoris loco accubuit, immo praetoris. CAPITOL. Ver. 5, 1 convivium, in quo primum duodecim accubuisse dicitur. *additis sede, ordine, sim.*: PLAVT. Stich. 488 hau postulo equidem med in lecto accumbere. Most. 326 cave modo, ne ... in via accumbas (*per iocum*). CIC. Mur. 74 Lacedaemonii ..., qui cotidianis epulis in robore accumbunt. OV. fast. 1, 402 gramine vestitis accubuere toris. LIV. 28, 18, 5 eodem ... lecto Scipio atque Hasdrubal ... accubuerunt. SIL. 13, 292 abdita nube accumbitque toris epulaturque ... Erinys. MART. 14, 135 pictis accubuisse toris. ITIN. Anton. 4 accumsimus (*v. l. 17*) in ipso accubitu. VEN. FORT. carm. 1, 19, 13 quo (*metallo*) super accumbens celebrat convivia pastor. PLAVT. Most. 42 non omnes possunt ... superiores accumbere. Persa 767 accumbe in summo. 792. Stich. 696 dice uter utrubi accumbamus? :: abi tu sane superior. SCIPIO Gell. 6, 12, 5 qui ... cum chiridota tunica inferior accubuerit. CIC. epist. 9, 26, 1 supra me Atticus, infra Verrius *accubuit* .... 2 infra Eutrapelum Cytheris accubuit. PETRON. 36 qui supra me accumbebat. SVET. Cal. 25 ad Pisonem contra accumbentem. GELL. 10, 15, 21 super flaminem Dialem in convivio nisi rex sacrificulus haut quisquam alius accumbit. *c. acc.* PORPH. Hor. epist. 1, 18, 10 qui in imo lecto accumbant. APVL. met. 6, 24 accumbebat summum torum maritus. PLAVT. Bacch. 1189 potesque et scortum accumbas. Men. 475 scortum accubui. 1142. OV. am. 1, 4, 15 cum ... ibis, ut accumbas *virum*. TREB. Gall. 17, 7 concubinae in eius tricliniis saepe accubuerunt. GREG. TVR. glor. mart. 29 super ipsum sacri corporis pectus accumbens. PLAVT. Bacch. 81 ubi ego

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum accumbam? :: apud me. 755 cum amica sua uterque accubitum eatis. 1192 tecum. Stich. 750 utrubi accumbo? :: utrubi tu vis? :: cum ambobus volo. 752. TER. Eun. 515 ipsa adcumbere mecum (DON. penes me). VAL. MAX. 4, 3 scortum iuxta eum vino gravem accubuit. MART. 10, 84, 2 accumbat cum qua, ... vides. VVLG. Sir. 9, 12 nec accumbas cum ea (*aliena muliere*) super cubitum. *cf. l. 28.*

2 *recumbere quiescendi, sim. causa, interdum fere i. q. quiescere, iacere, dormire.* *absolute*: PROP. 1, 3, 3 qualis ... accubuit primo ... somno ... Andromede. PROC. dig. 50, 16, 124 neutrum *facere* (*nec sedere nec ambulare*), veluti is qui accumbit. ITALA evang. Pal. Marc. 1, 30 accumbebat socrus febricitans (VVLG. decumbebat). HIER. bened. Iacob (Migne 23, 1313) manifestissime Christus in passione accubuit, quando inclinato capite tradidit spiritum. comm. Matth. 1, 9 (Migne 26, 52) cum quo (*Abraham*) accubiturae sunt nationes. VVLG. gen. 49, 9 requiescens accubuisti ut leo. deut. 11, 19 quando ... accubueris atque surrexeris. II reg. 13, 6 accubuit ... Amnon et quasi aegrotare coepit. Luc. 13, 29. VVLG. gen. 24, 11 cum ... camelos fecisset accumbere extra oppidum. *addito loco*: LYDIA 67 quos (*flores*) insuper accumbebat. PROP. 2, 30, 36 Bistoniis olim rupibus accubuit. MANIL. 5, 429 summis accumbet in undis. HIER. adv. Iov. 2, 14 (Migne 23, 305) *Diogenes* febri ... apprehensus accubuisse in crepidine terrae *dicitur*. FRONTO p. 79, 21 N. ipse cum cubitum irem, scorpionem in lecto offendi: occupavi ... eum occidere, priusquam supra accumberem. AMBR. exam. 6, 8, 52 eburneis lectis accumbere pretiosum putas. PROP. 4, 4, 67 incerto permisit brachia somno, nescia vae Furiis (nefariis *codd.*) accubuisse novis. MARC. med. 27, 132 catulus ... die ac nocte cum eo, qui laborat, accumbet. MART. CAP. 9, 907 impune accubuit rictibus agna lupi. *concumbendi causa*: TIB. 1, 9, 75 huic ... accubuit noster puer. PROP. 2, 3, 30 Romana accumbes prima puella Iovi. 3, 15, 12 Nycteos Antiopen accubuisse Lyco. PROP. 2, 32, 36 inter pecudes accubuisse deam. APVL. flor. 49 Oud. in loco celebri ... accubuit. VVLG. gen. 19, 33 ille non sensit nec quando accubuit filia (35 concubuerit). *cf. l. 1 sqq.* *Bannier.*

accumulātio, -ōnis *f. technice, v. sub* accumulo *p. 341, 63.* PLIN. nat. 17, 246 *arborum remedia* communia ablaqueatio, adcumulatio *eqs.* *proprie*: AMBR. de vit. virt. 16 divitiarum accumulatio acervatioque. *de sermone*: DONAT. Ter. Eun. 728 erroris ... ac vinolentiae accumulatio (*ad verba* pulcre sobrius). *cf. l. 78.*

accumulātor, -ōris *m.* TAC. ann. 3, 30 opum.

accumulo, -āvī, -ātum, -āre *ab* ad *et* cumulus. *verbum post* CIC. (*bis*) *poetis praecipue aptum transiit ad prosarios argenteae aetatis. de scriptura grammatici sequiores monent per duas* c *scribi oportere* ANON. gramm. suppl. 291, 10. 297, 14. 299, 13. **I** *res in cumulum congerere*: GLOSS. II 422, 60 προσσωρεύω adcumulo adaggero. CIC. agr. 2, 59 auget addit accumulat (*praecedit* tantos acervos pecuniae). LVCR. 6, 1263 confertos ita acervatim mors accumulabat. LIV. 9, 1, 9 quibus non suae redditae res, non alienae adcumulatae satis sint. SALVIAN. eccl. 1, 32 opes. PETRON. 89, 48 accumulat ecce liberûm funus parens *Laocoon*. TAC. dial. 8 quae ab ipso acceperint quaeque ipsi accumulent et in alios congerere promptum sit. PORPH. OPT. 8, 7 coetus. IVVENC. 2 praef. 8 accumulant quorum famam laudesque poetae. OROS. hist. 4, 20, 7. *i. q. addere*: SIL. 11, 143 his super excisam primori marte Saguntum ... iuratumque viro bellum ... accumulant Campani *de Hannibale ruminantes*. 11, 428. PAVL. NOL. carm. 33, 116 orbibus accumulans vix duo lustra tribus. CASSIAN. Nest. 4, 1, 1 accumulanda quaedam adhuc putavimus. GILD. (chron. min. III) 109 imperfecta est patrum castitas, si eidem non et filiorum adcumuletur. **II** *aliarum rerum cumulo operire*: VERG. Aen. 6, 884 spargam flores animamque nepotis his saltem adcumulem donis. VAL. FL. 4, 339 liba dapesque frondibus adcumulant. STAT. Theb. 10, 788. ARNOB. nat. 6, 2 eos laudibus adcumulamus humanis. PAVL. NOL. epist. 13, 27. PRVD. psych. 183 turritum tortis caput accumularat in altum crinibus. *technice in horticultura*: PLIN. nat. 17, 124 adcumulatur ... germinatio terra. 17, 139 adcumulant aestate radices operiuntque, ne solis ardor exurat. 18, 230 arbores stercorare, adcumulare ... vineas (18, 295. 19, 83. 84. 139. 1 ind. 17, 32). *translate i. q. augere*: GLOSS. IV 303, 3 accumulat ampliat. CARM. epigr. 958 (Corp. I 38) virtutes generis mieis moribus accumulavi. LVCR. 3, 71 caedem caede. MANIL. 4, 493. SIL. 11, 254 primordia tanta accumula paribus factis. 2, 336. 15, 654. PORPH. OPT. 8, 20 res Constanti ... aucta stirpe pia, voto accumulata perenni. IVVENC. 3, 42. SYMM. epist. 9, 5 amicitias ... inchoatas munere scriptionis adcumulo. PAVL. NOL. epist. 23, 1 sarcinam peccatorum pondere indebitae laudis accumulans. 36, 2. OROS. hist. 2, 14, 22 turpem ... vitam dedecore captivitatis. 4, 1, 16 belli cladem gravioribus monstris auctam accumulatamque. 4, 5, 2. 7, 28, 12. *nota*: PAVL. NOL. epist. 42, 5 adcumulo eandem de loquacitate mea sarcinam. *in dicendo*: GELL. 17, 10, 16 *ex Favorini sententia* quod ait *Vergilius* 'sidera lambit' vacanter hoc etiam accumulavit et inaniter (*cf.* 14 crasse et inmodice congessit). CARM. de fig. 139 est conductio conque gregatio, cum adcumulo res. *sine ablativo*: ALBINOV. (frg. poet. p. 351) 8 accumulat fragor ipse metus (SIL. 4, 598 clades. STAT. Theb. 4, 368 pavores). OV. epist. Sapph. 70 accumulat curas filia parva meas. fast. 2, 122 maximus his fastis accumulatur honos. MANIL. 3, 610 *locus horoscopi* dena quater revocat vertentis tempora solis accumulatque duos cursus. CYPR. epist. 75, 23 tenebras haereticae noctis. HIL. in psalm. 14, 15 ut ... miseriam inopis opem laturus adcumules. AMBR. Cain et Abel 2, 3, 12. PAVL. NOL. epist. 3, 5 accumulabitur haec mentis tuae merces. GAVDENT. *praef.* blasphemantis furor ... cruciatum mortis accumulat. HEGES. 3, 22, 2 Traianus fidem legationi accumulavit *eadem nuntians*. 2, 9, 1 dum libertas petitur, servitus accumulatur. MART. CAP. 9, 907 AVELL. p. 52, 1. 370, 1 SIDON. carm. 5, 6 FAVST. REI. spir. 1, 7. *adv. participii pass.* **accumulātē.** RHET. Her. 1, 17, 27 ut ... munus hoc accumulatissime tuae largiamur voluntati. CIC. Flacc. 89 id non solum fecit, sed etiam prolixe accumulateque (cumulate *codd. praeter S*) fecit. APVL. met. 10, 27 omnia prolixe adcumulateque pollicetur. *cf.* cumulate. *Vollmer.*

accūrātim GLOSS. IV 303, 4 adtentius. *cf. A. Funck, Archiv 7 (1892) 486.*

accūrātio, -ōnis *f. diligentia*: RHET. Her. 3, 20 magnitudinem vocis ... amplificat accuratio (*sic b l; cura sim. rell.*). CIC. Brut. 238 in inveniendis componendisque rebus mira accuratio. VEG. mul. 2, 28, 35 iuba ad omnem accurationem ... tondetur. AMBR. serm. 56, 4 esset *in monachis* contemptus rerum et accuratio levitarum. CASSIAN. inst. 1, 2, 1 operimenta corporis ... studiosis accurationibus aliena. ALC. AVIT. hom. 18 p. 126, 37 levi adcuratione (*agitur de opere fabrili*). *cf.* 22 p. 138, 36 accuratione (*item*).

? **accūrātus** cura, sanitas GLOSS. II 564, 10. *est igitur subst. masc. in* -us, -ūs, *nisi cum Loewe Prodr. 127 adn. 2 corrigendum est*: cura sanatus.

accūro, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* cura *vel* curare *ductum.* GLOSS. ἐπιμέλομαι, φροντίζω. adcuro *saepius in codd. velut* PLAVT. Men. 860 Mil. 165. 805 Persa 393 Trin. 68 TER. Hec. 738 QVINT. inst. 5, 14, 7. adcurassis *v. l. 34. 37.* accurarier *l. 38. 50.* *vitatur a plerisque scriptoribus; frequentissimum apud* PLAVT., *semel apud* TER. CIC. COLVM., *saepius inde a IV fere p. Chr. saeculo.* *cf. Thielmann, diss. Argent. II 354.*

I *diligenter et cum cura agere*: *c. acc.*: *apud* PLAVT. *saepe de mandatis*: Persa 393 si hoc adcurassis lepide, ... dabuntur dotis tibi ... sescenti logi (Bacch. 1152). Epid. 566 eam rem ... sobrie et frugaliter accuravit (Persa 449 *cf.* 451). Pseud. 939 *bona* dabo ..., si hanc sobrie rem accurassis. Cas. 588 quod factost opus, volo accurare (Men. 207). Most. 399 quae volo accurarier. Poen. 254 omnia accuravi. *obiectum supple*: Cas. 421 quamquam hoc tibi aegre est, tamen fac accures. Men. 860 illud praecavendumst atque adcurandumst mihi. CIC. inv. 1, 58 melius accurantur, quae consilio geruntur. *sequente* ut *vel coniunctivo nudo,* ne: PLAVT. Mil. 165 adcuratote, ut ... agitent convivium. Trin. 78 adcurare addecet, suspicionem ... ut ab se segregent. Bacch. 550 quod in se fuit, accuratum habuit quod posset mali faceret in me. TER. Hec. 738 res cautius ne temere faciam adcuro. *absolute*: PLAVT. Mil. 805 ergo adcura, sed propere (-am *B*, -as *CD*) opus est. Poen. 669 quo accures (-rres *AP*) magis, trecentos nummos ... portat. APVL. apol. 87 ut in re tali accurari (-sari *codd.*) solet. **II** *cum cura tractare, parare*: *de cibis*: PLAVT. Men. 208 nobis ... prandium accurarier. COLVM. 12 praef. 2 (*fortasse Ciceronis verba*) victus et cultus humanus ... domi ... accurandus erat. TERT. ieiun. 15 non ... de arida *esca* ..., sed potius de uncta et accurata. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 209 *avium* pectora ... cocta ac tenuiter accurata ex oleo. ZENO Migne 11, 485, 7 Tobias ... piscis interanea diligenter accurat et assat. APIC. 1, 24 *rapas* ante accuratas et conpositas. *de corporis ornatu*: LAMPR. Hel. 31, 7 barbam psilotro accurans ... eodem, quo mulieres accurabantur (SCHOL. Iuv. 9, 14). AVG. quaest. Dulc. 7, 2 aromatibus accurabantur earum corpora. quaest. hept. 1, 26 lomentis et unguentis diu prius accurato corpore (*sc. mulieris*). FVLG. serm. ant. 3 *pollinctores* funera morientia accurant. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 209 si quisquam delectatione affectūs accurari voluerit, erit primo coquenda, tunc assanda *caro*. *de hospitibus benigne excipiendis*: PLAVT. Epid. 662 accurentur advenientes hospites. Persa 523 eam te volo accurare (curare *A*). THEOD. PRISC. log. 25, 72 lectus ... adcurandus est.

synonyma: *ad I*: curo (PLAVT. Men. 207 Most. 401); gero, administro consilio. *ad II*: (apparo), (como).

part. adi. **accūrātus,** -a, -um. *compar. et superl. sollemnes sunt.* adcuratus *in codd. ex. gr.* RHET. Her. 2, 38 *PC.* CAPITOL. Max. 28, 5. accuratissuma CIC. Att. 7, 3, 1. GLOSS. nitidus, lenis (*an* lēvis?), πεφροντισμένος. *semel apud* PLAVT.; *raro apud* RHET. Her.; *terminus rhetoricus usitatissimus apud* CIC. *et posteros; de aliis rebus raro; hominum nusquam spectat diligentiam; vitatur a poetis.*

I *t. t. de oratione diligenter, disposite, copiose, dilucide confecta parateque dicta*: CIC. ac. 2, 44 natura accuratae orationis hoc profiteatur se aliquid patefacturam, quod non appareat, et quo id facilius adsequatur, adhibituram et sensus et ea, quae perspicua sint. Brut. 30 accurata et facta quodam modo oratio. 326 accurata et polita. LIV. 34, 5, 2 oratione ... longa et accurata. TAC. dial. 6 accuratam meditatamque (LIV. 35, 31, 4 VAL. MAX. 4, 3, 4. 8, 14, 3 PLIN. epist. 7, 6, 7). CIC. Brut. 305 accuratas contiones. Att. 7, 8, 4 multo et accurato sermone (de orat. 2, 233 LIV. 26, 50, 3 TAC. dial. 14 SIDON. epist. 4, 10, 2). HIER. vir. ill. 130 accurati limatique sermonis. CIC. de orat. 2, 315 principia ... dicendi ... accurata et acuta et in-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

structa sententiis (Brut. 158). Brut. 283 accuratius ... dicendi et exquisitius ... genus (de orat. 2, 49 QVINT. inst. 8, 3, 14). QVINT. inst. 8, 3, 49 tertium *genus* (*sc.* vilis oratio) ... accurato diversum est. 4, 1, 57 sollicitas et accuratas actiones. CIC. de orat. 1, 38 accurata ... orationis copia. 257 accuratae ac meditatae commentationes. Brut. 143 latine loquendi accurata et sine molestia diligens elegantia.
inde de litteris, sim: Att. 13, 45, 3 accuratissimas litteras (SEN. epist. 75, 1 SPART. Hadr. 6, 1). GELL. 1, 16, 15 libris minus accuratis. PLIN. paneg. 3 accuratis ... precibus. II *diligenter paratus*: *de cibis*: TERT. apol. 22 quae *Satanae* accuratior pascua est. CASSIAN. inst. 5, 23, 1 accuratioribus epulis et esculentioribus. conl. 5, 11, 1 accuratiores ac delicatissimos ... cibos. CAEL. AVR. chron. 4, 2, 11 lacte ... simplici vel accurato, quod ὀχιστὸν appellant. *de corporis cultu*: GELL. 1, 5, 1 vestitu ceteroque cultu corporis nitido venustoque nimisque accurato (TERT. spect. 25). AMBROSIAST. II Tim. 3, 7 mundum spernendum asserunt et ... accurati procedunt. *cum abl.*: CAPITOL. Max. 28, 5 vestibus tam adcuratus fuit (MAX. TAVR. hom. 1).
SIDON. epist. 1, 7, 11 quis ... super statu eius nimis inflecteretur, quem videret accuratum delibutumque .... SPART. Geta 7, 1 funus ... accuratius. III *diligenter factus cum variis abstractis*: PLAVT. Truc. 473 malitiam accuratam. RHET. Her. 2, 38 adcurata confirmatio rationis. 4, 35 diligentia est accurata conservatio suorum. CIC. opt. gen. 22 oratorum ... accurata ... contentio. ac. 2, 35 accurata consideratione. Att. 7, 3, 1 accuratissuma diligentia. 6, 1, 20 admonitio ... tam accurata. epist. 13, 17, 3 accurata commendatione. LIV. 5, 37, 3 dilectum ... accuratiorem. VAL. MAX. 5, 1, 1[f] accurata excusatione. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 127 accurata divisura.
synonyma: *ad I*: factus, meditatus, politus, sollicitus, exquisitus, limatus. *ad II*: diligens, delicatus. *oppositum*: *ad I*: vilis QVINT. inst. 8, 3, 49. *ad II*: simplex. *comp.*: peraccuratus.
adv. **accūrātē** *cum comp. et superl.* accuratissume CIC. div. 1, 22 SALL. Iug. 16, 3. GLOSS. diligenter, ἐπιμελῶς; accuratissime σπουδαιότατα. *raro ante* CIC.; *saepissime apud eum et posteros coniungitur cum verbis dicendi et scribendi, raro cum aliis; vitatur a poetis.*
1 *cum verbis agendi diligenter*: PLAVT. Capt. 226 hoc sobrie ... accurate agatur, docte et diligenter. Mil. 945 accurate (-rrate *codd.*) et commode hoc, quod agendumst, exsequamur. Truc. 462 rem ... astu totam (astute *codd.*) accurateque exsequare. CIC. Brut. 86 studiose accurateque fecisse. Manil. 49 accuratissime sit administrandum *bellum*. 2 *cum verbis dicendi, scribendi, sim.*: TER. Andr. 494 *fallere*. CIC. Brut. 46 dicere accurate ... et discripte. 86 accurate ... eleganterque. 271 adcurate ... et satis copiose. de orat. 1, 150 paratius atque accuratius. QVINT. inst. 4, 1, 58 accurate, non callide. *cf.* CIC. de orat. 2, 48. 291. 3, 3 Tusc. 4, 1 rep. 1, 65 Att. 4, 1, 6 PLIN. nat. 16, 168. CIC. ac. 2, 63 *oratio* est habita memoriter, accurate, copiose. loqui: CIC. Phil. 12, 6 tam accurate ... tam diu. *cf.* epist. 7, 5, 2 QVINT. inst. 3, 2, 2. SEN. epist. 75, 1 quis ... accurate loquitur, nisi qui vult putide loqui. CIC. part. 14 accuratius ... in singulis commoratur (*sc. dicens*). disputare: CIC. Brut. 277 adcurate et exquisite. nat. deor. 1, 15 accurate ... et diligenter. off. 1, 4 accurate copioseque. *cf.* orat. 204 div. 1, 8 off. 2, 6. 3, 7. APVL. flor. p. 31 Oud. diligentius et accuratius. disserere: CIC. fin. 1, 31 nat. deor. 3, 65 COLVM. 7, 11, 3. agere: CIC. div. in Caec. 71 non nimis accurate, non nimis diligenter. *cf.* rep. 1, 19 Att. 4, 2, 2. 14, 19, 4. 16, 5, 2 ad Q. fr. 2, 1, 1 epist. 2, 15, 1 NEP. Alc. 10, 2 LIV. 42, 45, 2. CIC. ac. 1, 3 accuratius tractare. fin. 1, 13 defendere (*verbis*). div. 2, 8 parad. 14. epist. 5, 17, 2 accuratissime te tuamque causam tutatus sum. NEP. Lys. 4, 2 accusarat. CIC. orat. 174 explicemus. fin. 1, 13 Tusc. 1, 57. 2, 4. litteras scribere: CIC. Att. 5, 11, 6. 6, 1, 21. 13, 25, 1 ad Brut. 1, 15, 1 epist. 13, 10, 1. 75, 1. 16, 1, 1 NEP. Lys. 4, 1. accuratius: CIC. Att. 6, 9, 3 epist. 13, 7, 1. accuratissime: CIC. Att. 9, 19, 4. 15, 3, 1. 16, 16, 15 epist. 2, 19, 2. 8, 8, 1. 13, 22, 1. CIC. Att. 11, 7, 1 accurate perscripsisti omnia (8, 12, 4. 5). *cf.* epist. 9, 16, 1. CIC. div. 1, 22 ea, quae pronuntiavi, accuratissume scripseris. *de libris sim. scribendis*: CIC. Arch. 18 quae ... accurate cogitateque scripsisset, ea ... vidi probari. *cf.* fin. 5, 12 Att. 13, 19, 3 Brut. 267 MACR. sat. 1, 5, 5. accuratius: CIC. leg. 1, 6 SEN. suas. 6, 15 QVINT. inst. 3, 1, 21. accuratissime: CIC. Brut. 253 Tusc. 5, 1. CIC. epist. 5, 12, 9 te accuratissime ... temporum consilia atque eventus litteris mandaturum. CIC. Verr. 3, 135 accuratissime (*sic Lag. 42 Nφ*, acutissime *rell.*) indagare et odorari. fin. 4, 17 accuratius exquirebant (APVL. apol. 40). NEP. Att. 20, 4 accurate ... certiorem facere. APVL. met. 1, 3 accuratius exploraris. 1, 26 percontatur. CIC. Att. 9, 10, 7 deliberationem evolvis accuratius .... orat. 172 sentit et praecipit ... accuratius. epist. 4, 3, 1 accuratissime monuisti. 3, 10, 11 diligentius et accuratius ... cogitanda. LIV. 44, 35, 3 accuratius celantur. PETRON. 34 accuratissime (*sic L*, curatissime *H*) lautitias mirantibus. APVL. apol. 42 virum accuratissime doctum atque eruditum. 3 *cum aliis verbis*: CIC. fin. 2, 101 quod ... tam accurate tamque diligenter caveat et sanciat .... frg. A 13, 24 cum strophio accurate praecingere. fin. 4, 1 accurate non modo fundatam, verum etiam exstructam disciplinam. CAES. Gall. 6, 22, 3 accuratius aedificent. BELL. Alex. 12, 2 accuratius ... rei studere atque inservire. BELL. Afr. 29, 3 scorpione accuratius misso. 73, 4 productas accuratius ... copias. SVET. Dom. 15 sepeliri ... accuratissime.

APVL. met. 3, 5 *claustra* accuratissime adfixa. 27 *simulacrum* accurate ... ornatum. 4, 17 cibum ... et potum accuratius offeramus. 8, 14 accuratissime corpus ablutum. 31 femus ... *asini* ... accuratius ... percoctum. 10, 34 torus ... accuratissime disternebatur. 11, 14 superstrictis accurate manibus. AMM. 30, 5, 3 vulnera ... accuratius vestigaret (*an cum V legendum est:* ut curatius?). *nota*: *i. fere q. comiter, benigne*: SALL. Iug. 16, 3 eum ..., tametsi Romae in inimicis habuerat, ... accuratissume recepit. 103, 5 eos ... non pro ... hostibus ..., sed accurate ac liberaliter habuit.
synonyma: *ad 1*: diligenter, commode, studiose. *ad 2*: parate, exquisite, diligenter, cogitate. *ad 3*: diligenter. *oppositum*: (neglegenter).
accurro, -currī *et* **-cucurrī, -currere.** *ab* ad *et* currere.
accurri *perfectum saepius usurpatur quam* accucurri; *v. Neue, Formenlehre III³ 353, ubi addas ad* accucurri *formas* IREN. 1, 27, 3 CYPR. epist. 60, 2 MART. CAP. 8, 804 NOT. Tir. 27, 24. LVCIL. 330[c] atque accurrere scribas ‘d’ ne an ‘c’, non est, quod quaeras eque labores. adcurrit NOT. Tir. 27, 14. 24. *valde variant codd. inter* adcurro *et* accurro, *frequentius* accurro. *passivum v. l. 76.* GLOSS. προστρέχω. [*it.* accorrere, *francog.* accourir, *hisp.* acorrer *M.-L.*].
I *plerumque proprie*: 1 *de hominibus*: *cum* ad: PLAVT. Cist. 710 accucurrimus (*codd.* accurrimus) ad Alcesimarchum, ne se vita interemeret. TER. Eun. 335 continuo adcurrit ad me (Phorm. 862). CAES. Gall. 1, 22, 2 equo admisso ad eum accurrit. 3, 5, 2 ad Galbam adcurrunt (occurrunt β). BELL. Afr. 85, 7 celeriter ad Caesarem adcucurrisset (CIC. Verr. 6, 7 epist. 9, 4, 1 Att. 8, 9, 4 SALL. Iug. 106, 2 LIV. 42, 59, 9 VVLG. Dan. 13, 19 MART. CAP. 8, 804). VLP. dig. 47, 2, 7, 2 ad comprehendendum *furem* accurrisses. CVRT. 9, 5, 11 ad spoliandum corpus ... accurrit. SVET. Nero 34 ad visendum ... cadaver accurrisse. BELL. Afr. 39, 2 turmae ... ad ... collem propere accurrerent. 74, 2 ad oppidum adcucurrisse. LVCAN. 10, 356 accurrere ... ad dominae thalamos. SVLP. SEV. dial. 3, 10, 4 ad monasterium ... accurrens. PLIN. epist. 2, 1, 8 ad omnes honores meos ex secessibus accucurrit. TAC. ann. 2, 31 ad gemitum conlabentis adcurrēre. COD. Theod. 9, 27, 7 ad iudicium spectabilitatis tuae quidquid dederit, repetiturus accurrat (COD. Iust. 9, 27, 5 occurrat).
cum in: CIC. Att. 15, 3, 1 accurres in Tusculanum. BELL. Alex. 53, 4 adcurrit ... in castra. LIV. 4, 33, 3 in sinistrum cornu ... accurrit. PETRON. 9 in conductum accucurrit. *cum dat.*: SALL. Iug. 101, 10 adcurrit auxilio suis. STAT. Theb. 3, 410 *Soli* turba ... Nereos et rapidis accurrunt passibus Horae. *propter graecum* προσδραμεῖν IREN. 1, 27, 3 accucurrissent ei (*domino*). *cf.* 1, 4, 5. *cum acc.*: TAC. ann. 15, 53 iacentem ... adcurrerent trucidarentque. APVL. met. 3, 21 me accurrit. 6, 21 Psychen accurrit suam. 8, 6 cadaver (2, 26). 4, 14 epulas accurrunt. PAVL. NOL. carm. 28, 112 contiguam paribus votis accurrimus aulam. CIC. off. 3, 112 accurrisse Romam ... dicitur. ASCON. Mil. p. 34 B. eodem ... accurrerunt. *absolute*: *intellegatur* a *ad homines*: PLAVT. Amph. 1069 accurro, ut sciscam, quid velit. Asin. arg. 8 accurrit uxor ac virum e lustris rapit (TER. Andr. 133 Haut. 124 CIC. Verr. 2, 141. 5, 32. 6, 106 Att. 2, 4, 4. 20, 5. 13, 48, 1 HOR. sat. 1, 9, 3 PHAEDR. 5, 2, 4 PETRON. 27. 105 STAT. Theb. 3, 367 silv. 3, 4, 88 TAC. hist. 2, 80 ann. 2, 10. 13, 44 APVL. met. 9, 35. 37. 10, 25 AVIEN. Arat. 323 VVLG. Marc. 9, 14 Luc. 15, 20 act. 8, 30 SVLP. SEV. Mart. 7, 2. 23, 8). CIC. Att. 9, 15, 4 subito accurrit. PETRON. 139. SEN. Tro. 999 citato ... accurrit gradu. TAC. hist. 3, 12 propere adcucurrit. SALL. frg. 71 ex Bithynia volentes accurrere falsum filium arguituri (AMM. 14, 11, 21). IVV. 3, 215 iam accurrit (occurrit *p*), qui marmora donet .... BELL. Hisp. 37, 3 classe accurrit. SVLP. SEV. dial. 1, 13, 8 adcurrit bestia. *saepe i. q. auxilio venire alicui* (*cf. francogall.* accourir): PLAVT. Cist. 643 accurrite, ne se interemat. Men. 1054 accurro teque eripio (TER. Phorm. 983 CIC. Rab. perd. 21 VERG. Aen. 5, 451. 10, 351 OV. fast. 6, 147 SEN. benef. 4, 37, 1 ASCON. Mil. p. 33 B. APVL. met. 7, 21. 9, 38 SPART. Hadr. 12, 5). LIV. 6, 14, 3 medio foro cum caterva sua accurrit. SIL. 10, 200 transfixus gladio propere accurrentis Amorgi. *cf.* VEG. mil. 4, 27. SIL. 14, 404 ad opem accurrit. SVET. Cal. 58 in auxilium accucurrerunt. Ner. 21 accurrisse ferendae opis gratia. PHAEDR. app. 17, 2 premente partu scrofa cum gemeret iacens, accurrit lupus.
de militum impetu: BELL. Afr. 69, 4 una ... cum equitibus accurrere (occurrere *Wölfflin*) et refugere consueverant. TAC. Agr. 37 quanto ferocius adcucurrerant, tanto acrius pulsos. b *ad loca*: CIC. Verr. 6, 16 exanimatus subito ... accurrit cum ... filio (*sc. ad tribunal praetoris*). epist. 16, 24, 2 vix teneor, quin accurram (*sc. Romam*). Att. 12, 18, 1 (*Antonium*) propter praedes suos accucurrisse (VAL. MAX. 1, 6, 11 TAC. hist. 1, 47. 2, 41). TAC. ann. 1, 21 adcurritur ab universis. APVL. met. 1, 5 festinus adcucurri id ... praestinaturus. 9, 31 filia ... accurrit e proxumo castello. DID. Apost. 65, 9 lector ordinetur ... in dominicis congregationibus primarius accurrens (πρῶτος σύνδρομος). 2 *de rebus*: CIC. div. 2, 138 *imagines* ... accurrant. STAT. Theb. 10, 915 accurrunt ... imbres. VVLG. Ier. 48, 16 malum ... velociter accurret nimis. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 32 spiritus ... quadam provocatione excitus et accurrens. *c. dat.*: CAEL. AVR. acut. 1, 15, 117 accurrit ... incisurae capillorum materies. IREN. 1, 30, 3 humectationi luminis ... omnia accurrisse et adhaesisse. II *translate i. q.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rem aggredi: Cic. epist. 9, 2, 5 non deesse ... ad aedificandam rem publicam et potius libenter accurrere. Cael. Avr. chron. 2, 4, 83 alii (*sc. medici*) statim ad auferendos dentes ... accurrunt.

accursus, -ūs *m. ferme* adcursus *codd.*, accursus *velut* Plin. nat. Sen. Sil. Sidon. *actus accurrendi*: *de appropinquatione generaliter*: Val. Max. 1, 7 ext. 10 celeri eius adcursu ... periculo subtrahi. Plin. nat. 11, 83 cum ... captura incidit (*in textum araneae*), quam vigilans et paratus accursus. Sen. Phaedr. 897 civium accursum timens. Stat. Theb. 6, 511 adcursu comitum. Tac. hist. 4, 43 amicorum. 2, 43 plurium (3, 16). ann. 1, 27 multitudinis (Trai. Plin. epist. 10, 34, 2). 4, 41 populi adcursūs ... increpat. Sidon. epist. 7, 2, 4 crebro accursu (occursu *Mohr*) excolere vicinos. Tac. hist. 4, 25 adcursu tot provinciarum exstingui ... perfidia potuerit. *de rapido et improviso impetu*: Val. Max. 6, 8, 6 subitum militum adcursum. Sil. 15, 604 properi signum accursus. Tac. hist. 4, 77 temeritate et fortissimi cuiusque adcursu reciperatum pontem. ann. 12, 40 adcursu Didii pellerentur. Amm. 14, 2, 9 inopino adcursu ... vastare. 17, 1, 7 hinc equitum adcursu, inde militum impetu repentino perterrefacti (24, 4, 2. 31, 8, 10. 31, 12, 17). 26, 9, 6 adcursu multitudinis ... subito circumsaeptus. 27, 10, 11 insidiatricis manus subito oppetisset adcursu. *Kempf.*

Accus *indecl.*, הַקּוֹץ, Ἀκκώς, *nom. vir. hebr.* Vvlg. II Esdr. 3, 3. *cf.* Accos. *Lommatzsch.*

accūsābilis, -e. Cic. Tusc. 4, 75 ipsa illa ... quorum omnium accusabilis est turpitudo. Salv. gub. 4, 68 Francorum perfidia. Cael. Avr. acut. 1, 11, 88 incauta vini dandi consuetudo ... accusabilis apud inertes, quos idiotas appellant, invenitur. Cael. Avr. acut. 3, 4, 40 est etiam hic (*Serapion*) facile accusabilis. Salv. gub. 8, 3 ne accusabiles ipsi esse videantur, deum accusare praesumunt. Liberat. brev. 24 (Migne 68, 1049) exosus ... et accusabilis *Theodorus Mopsuestenus*. *compositum*: inaccusabilis.

accūsātio, -ōnis *f. v.* accuso. *actus accusandi.* Gloss. κατηγορία, αἰτίασις, querella. accussatio: Vlp. dig. 43, 29, 3 pr. *codd.*, Spart. Carac. 2, 10 *cod. B, Peter* (*sed cf.* Capit. Maxim. 10, 6). Corp. XIII 3162, 3, 19. 26 (*bis*). *deest poetis excepto* Ivvenc. 4, 594 (*v. p. 346, 62*). *Leonhard, PW. I 151.*

I *absolute*: 1 *apud iudicem*: Rhet. Her. 1, 2 *genus* iudiciale est, quod positum est in controversia et quod habet accusationem aut petitionem cum defensione (Cic. inv. 1, 7 off. 2, 49 Sen. contr. 7, 5, 7). 1, 26 ex ratione defensionis et ex firmamento accusationis iudicii quaestio nascatur. Cic. inv. 2, 58 cum in accusatione alia quaedam crimina testibus et argumentis confirmarentur. Brut. 130 Brutus ... qui ... accusationem factitaverit. part. 110 possunt ... etiam sine accusatione in causis haec ... genera versari. Cael. 6 aliud est male dicere, aliud accusare: accusatio crimen desiderat, rem ut definiat ..., argumento probet, teste confirmet; maledictio ... nihil habet propositi praeter contumeliam. dom. 45 cum tam moderata iudicia populi sint a maioribus constituta..., ut ter ante magistratus accuset ... quam ... iudicet, quarta sit accusatio trinum nundinum prodicta die. Verr. 1, 56 haec primae actionis erit accusatio: dicimus C. Verrem ... abstulisse. Cael. 30 adulter, impudicus, sequester convicium est, non accusatio. Scaur. 1, 4 congesta fuit accusatio ... acervo quodam criminum. Sen. epist. 104, 30. Qvint. inst. 2, 4, 22 communes loci ..., quibus ... in ipsa vitia moris est perorare ..., si reum adicias, accusationes *sunt*. 7, 2, 23 sive crimen reus citra accusationem in adversarium vertit. Tac. ann. 2, 74 postulantibus Vitellio ac Veranio ..., qui crimina et accusationem tamquam adversus receptos iam reos instruebant. Apvl. apol. 25 em tibi illa accusatio iurgiis inita, verbis aucta, argumentis defecta. Capit. Maxim. 10, 6 sine iudicio, sine accusatione, sine delatore, sine defensore omnes interemit. Hier. epist. 84, 11 ipsum nomen apologetici ostendit accusationem. Boet. mus. 1, 1 p. 185 quod ... ille patrem accusatione damnasset. *accusatur res*: Optatvs 3, 9 p. 94, 15 *parieti* deus comminatus est tempestatem ... et accusationes (*i.* μετ' ἐλέγχων? Ezech. 13, 14). *de delationibus*: Tac. hist. 2, 10 Crispum easdem accusationes cum praemio exercuisse. 4, 10 ea cognitione renovari odia accusationum (ann. 2, 34. 4, 52 *al.*). ann. 11, 6 nunc inimicitias, accusationes, odia et iniurias foveri. *cf.* Apvl. apol. 102. *nota*: Marcian. dig. 48, 16, 1, 13 qui accusatorem summittit aut instigat, aut qui mandat alicui et instruit eum ad accusationem ... dando probationes, allegando accusationes (*i. causas accusandi: Gradenwitz*). *diserte de meditata accusatoris oratione*: Cic. de orat. 1, 121 initio accusationis exanimatus sum. Brut. 277 cum in accusatione sua ... crimini dedisset. Verr. 1, 55 qui perpetuam orationem accusationemque desideret, ... audiet (2, 29). Sest. 96 in accusatione quaesisti, quae esset nostra natio optimatium. off. 2, 49 Sulpici eloquentiam accusatio inlustravit. epist. 8, 9, 5 Calidius in defensione sua ... disertissimus, in accusatione ... frigidus. Val. Max. 8, 9, 3 dicendo in accusatione Cn. Dolabellae, quem reum egit, extorqueri sibi causam optimam. Plin. nat. 7, 110 Aeschines ... cum accusationem, qua fuerat usus, Rhodiis legisset. Qvint. inst. 3, 8, 65 in accusationibus et defensionibus (*opp.* sententiae — contiones). Apvl. apol. 4 audisti ... in principio accusationis ita dici: .... 28 quoniam mihi pro accusationis longitudine largiter aquae superest. Tert. nat. 1, 2 quod neque accusationi neque recusationi spatium commodetis. *accusationes scriptae*: Cic. orat. 103 in accusationis (*sc. in Verrem*) septem libris. 167. 210. Tac. dial. 21 in studiosorum manibus versantur accusationes quae in Vatinium inscribuntur. Vvlg. I Esdr. 4, 6 scripserunt accusationem adversus habitatores. *ib.* 7 epistula ... accusationis *cf.* 18. 2 *in re non iudiciali* (*vituperatio, reprehensio*): Hier. epist. 48, 12 si rusticani homines ... detraherent mihi, tribuerem veniam, imperitiae nec accusationem reprehenderem. Cael. Avr. acut. 3, 4, 39 ne tantum scelus (*sc. laryngotomiam Asclepiadis*) angusta oratione damnemus, ... respondebimus. Themison vero ... passiones recte curare Asclepiadem probans huic accusationi subicietur, *cf.* chron. 3, 8, 142 (*v. l. 30*).

II *addito genetivo*: 1 *subiectivo*: Cic. Mur. 7 Sulpicii conquestio ... Catonis accusatio. Cluent. 114 tu, cuius accusatio rebus iudicatis nitebatur (Cael. 19). Sull. 51 o patrem sapientem, qui, quod ... solet esse ... turpitudinis in confessione, id per accusationem filii susceperit (*praeced.*: accusat ... Cornelii filius). Liv. 38, 47, 8 eorum. Val. Max. 3, 7, 1[d] inimicorum (Avg. civ. 3, 21 p. 132). 8, 7, 1 Galbae. *pronomen vice genetivi*: Cic. div. Caec. 5 mea. Verr. 1, 54. 6, 189 *al.* 2 *obiectivo*: *hominum*: Cic. Brut. 222 Fufius ... ex accusatione M'. Aquili diligentiae fructum ceperat. Att. 7, 8, 5 *in Antonii contione* erat accusatio Pompei ..., querela de damnatis. Liv. 2, 42, 7 Sp. Cassi. 2, 56, 7. Sen. contr. 7, 2, 11 (*de Cicerone*:) Antoni accusationem. 9, 5, 6 accusatio novercae et insectatio patris. 10, 3, 8. Vell. 2, 43, 3 Dolabellae. Val. Max. 5, 4, 3 Qvint. inst. 6, 3, 44. 12, 7, 3 malorum civium. Tac. dial. 36 potentium reorum (Svet. Calig. 53). ann. 13, 43. Plin. epist. 3, 9, 6 defuncti (7, 6, 1). Svet. Iul. 55. Marcian. dig. 48, 16, 1, 11 suspecti tutoris (Vlp. dig. 26, 10, 3, 6). Macer dig. 47, 13, 2 innocentium. Apvl. apol. 1 mei (4. 99 Hier. epist. 82, 4). Ivvenc. 4, 594 iusti. Cael. Avr. chron. 3, 8, 142 ceterorum accusationi (*codd.* accessioni). *criminum* (*cf.* accuso *p. 353, 32*): Cic. Cael. 15 coniurationis. Liv. 44, 31, 13 ab accusatione stultitiae orsus suae. Sen. contr. 2, 5, 18 ingrati (*neutr.*). Val. Max. 9, 6, 4 perfidiae. Apvl. apol. 29 magiae. Tert. anim. 40 ministerii. Vvlg. Tit. 1, 5 luxuriae. Cod. Iust. 2, 15 (16), 2, 2 criminis. *apud Ictos*: Vlp. dig. 48, 5, 2, 1 adulterii. Marcian. ib. 48, 16, 1, 10 falsi *cf.* Modestin. 5, 3, 47. Vlp. dig. 5, 2, 27, 3 inofficiosi testamenti (*cf.* 5, 2, 6, 2 *et Leonhard, PW. I 151*). Macer dig. 48, 16, 15, 3 repetundarum. Pavl. 48, 10, 19, 1 suppositi partus. *elliptice*: Vlp. dig. 43, 29, 3 pr. poterit ... accusatio legis Fabiae (*sc. laesae*) institui. Clem. dig. 37, 14, 10 Labeo existimabat capitis accusationem eam esse, cuius poena mors aut exilium esset. *aliarum rerum*: Cic. Flacc. 6 *reus* bellum Cretense ... gessit ... atque ... sustinuit: muta est huius temporis accusatio. Qvint. inst. 2, 16, 1 orationis. 2, 17, 15. Tert. nat. 1, 3 si qui reatus est nominum, si qua accusatio vocabulorum, ... nullam esse vocabulo aut nomini querellam nisi cum .... Vvlg. Sirach 41, 7 non est ... in inferno accusatio vitae (ἐλεγμὸς ζωῆς).

Cels. 1, 8 p. 24 deliciarum patrocinium in accusationem non merentis stomachi habent. *pron.*: Fronto p. 9 N. cupio hac sua accusatione offensus ... abscedat *somnus*.

III *cum praepositionibus*: Qvint. inst. 5, 13, 18 petit accusationem in Verrem Q. Caecilius. Innoc. Hier. epist. 136 apertam manifestamque in homines aliquos accusationem. Vvlg. I Esdr. 4, 6 *cf. l. 5.* I Tim. 5, 19 adversus presbyterum accusationem noli recipere (Hier. epist. 27, 3 *al.*). Ioann. 18, 29 quam accusationem affertis adversus hominem hunc?

iuncturae verbales (*notabiliores*): **accusatio**: Cic. Font. 4 possit Alpes ... ascendere, ... defendat aerarium ..., ignotis ... utatur testibus, ... arbitretur. Cael. 6 crimen desiderat. div. Caec. 31 maximi criminis ... mentionem pertimescat. Val. Max. 8, 1 absol. 3 partes suas plene exhibebat. Vlp. dig. 26, 10, 3, 6 cessat (*alia v. in Vocab. iurispr.*). Ivvenc. 4, 594 exhinc terribilis iusti (*i. Christi*) accusatio surgens infremit et sanctum sceleratа facundia pressat. **accusationem**: Plin. epist. 7, 6, 6 abolere (Vlp. dig. 48, 2, 14, 2). Vvlg. Ioann. 18, 29 adferre. Cic. Mur. 46 adornare. Pavl. dig. 5, 2, 7 comminari (Optatvs 3, 9 p. 94, 15). Cic. Cluent. 50 concludere. inv. 2, 34 confirmare (2, 93). Verr. 2, 2 conparare. 3, 168 conprobare (Corp. V 2781, 8). 2, 2 constituere (Mur. 48 Cluent. 18). Rhet. Her. 1, 26 continere. Cic. div. Caec. 62 dare. Flacc. 81 deferre (Apvl. apol. 2). Pavl. dig. 48, 10, 19, 1 depellere. Innoc. Hier. epist. 136 deponere. Vlp. dig. 48, 2, 14, 2 deserere. Sen. contr. 10, 5, 12 dividere. Plin. epist. 3, 9, 29 exarmare. Tac. hist. 2, 10 exercere. ann. 4, 29 exsequi. Cic. Brut. 130 factitare. Rhet. Her. 1, 2 habere. Apvl. apol. 1 incipere. Cic. inv. 2, 59 infirmare. Plin. epist. 7, 33, 4 iniungere. Apvl. apol. 1 inpleo (Icti *cf. Vocab. iurispr.*). Scaev. dig. 34, 4, 31, 2 instituere (Tryph. *ib.* 34, 9, 22 Vlp. *ib.* 5, 2, 6, 2. *passim.* Corp. XIII 3162, 3, 19). Cic. Mur. 46 instruere (Val. Max. 6, 5, 5 criminibus *cf.* Papin. dig. 37, 1, 14). Tac. ann. 6, 4 intendere. Q. Cic. pet. 56 meditari. Qvint. inst. 4, 1, 21 minari *cf.* Tac. ann. 2, 34. Cic. frg. B 5, 6 munire (Vlp. dig. 48, 5, 2, 8). Apvl. apol. 28 obire. Plin. epist. 6, 31, 9 omittere (7, 6, 1). Liv. 10, 46, 16 peragere (Tac. ann. 2, 31 Plin. epist. 6, 31, 6). Qvint. inst. 5, 13, 18 petere. Vvlg. I Tim. 5, 19 recipere. Tac. ann. 3, 15 redintegrare. Cic. Cluent. 86 relinquere *cf.* Vlp. dig. 48, 5, 27, 1. Cic. Cluent. 48 suscipere (Flacc. 2. 13 Tac. ann. 6, 7 *al.* Apvl. apol. 66. 67). Apvl. apol. 2 sustinere.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cluent. 50 tractare. de orat. 2, 201 vincere. *cum* ad: CORP. V 2781, 5, 10 accedere. VLP. dig. 26, 10, 1, 7 *al.* admittere, *passim.* CIC. Cael. 2 descendere *cf.* Mur. 60 (QVINT. inst. 11, 1, 57). VLP. dig. 29, 5, 3, 14 *al.* prosilire. CIC. Q. fr. 2, 11, 2 venire (VLP. dig. 48, 5, 2, 8 *al.*). *cum* adversus: VVLG. I Esdr. 5, 5 satisfacere. accusationi: CIC. Planc. 1 fautorem esse. Cluent. 58 praevaricari? Brut. 271 respondere (Cluent. 8). CAEL. AVR. acut. 3, 4, 39 subicere *cf.* 3, 8, 192. accusatione: VLP. dig. 48, 5, 12 (11), 3 desistere *cf.* tergiversatio. *cum* ab: ASCON. Corn. p. 63 B. desistere (PAVL. dig. 48, 16, 6 pr. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 50, 2 CORP. XIII 3162, 3, 26). PAPIN. dig. 48, 16, 11 excludere. VLP. dig. 26, 10, 3, 1 repellere. PAVL. dig. 5, 2, 32, 1 *al.* summovere. *alia v. Vocab. iurispr.* *cum* in: VVLG. Tit. 1, 6 esse.

iuncturae nominales: *adduntur adiectiva* (*notabiliora*): CIC. Brut. 278 acris. INNOC. Hier. epist. 136 aperta, manifesta. VLP. dig. 38, 2, 14, 7 calumniosa. MARCIAN. *ib.* 48, 16, 1, 13 capitalis. QVINT. inst. 7, 2, 9 concertativa *cf.* mutua. CIC. Verr. 1, 31 defessa ac refrigerata. div. Caec. 73 diligens. APVL. apol. 67 frivola. CIC. off. 2, 47 gloriosa. div. Caec. 73 honesta. *ib.* inlustris. PAPIN. dig. 48, 5, 12, 9 legitima. CIC. S. Rosc. 42 mala. Flacc. 6 muta. QVINT. inst. 3, 6, 75 mutua *i.* ἀντικατηγορία (3, 10, 4. 7, 2, 9 *al. cf.* 7, 4, 8 ἀντέγκλημα. FORTVN. rhet. p. 91, 1 IVL. VICT. rhet. p. 388, 26 TAC. ann. 6, 4). CIC. off. 2, 47 nobilis (VELL. 2, 43, 3). S. Rosc. 42 nugatoria. Flacc. 81 opima. Verr. 6, 151 perniciosa. 2, 29 perpetua. TAC. ann. 13, 33 pervicax. LIV. 40, 12, 8 praeparata. PAPIN. dig. 48, 2, 2 pr. *al.* publica. CIC. dom. 45 quarta *cf. PW. I 152, 60.* LIV. 40, 12, 8 repentina (APVL. apol. 44). CIC. div. Caec. 73 severa. APVL. apol. 44 temeraria. IVVENC. 4, 594 terribilis. APVL. met. 3, 4 truculenta. LIV. 40, 12, 10 vana. CIC. Verr. 2, 17 vera (6, 151). TAC. dial. 41 voluntaria (PLIN. epist. 3, 4, 5). CIC. Verr. 1, 55 usitata. accusationis (-um) *additur substantivis*: TAC. ann. 13, 43 acerbitas. CIC. Verr. 4, 127 auctoritas (PLIN. epist. 3, 9, 20). Cael. 19 caput. Verr. 2, 34 distributio. RHET. Her. 1, 26 firmamentum (CIC. Mur. 58). VAL. MAX. 6, 2, 4 (*lect. dub.*) impetus, studium. CIC. Cluent. 94 ius (Flacc. 36). part. 119 membra. Mur. 11 *al.* pars (QVINT. inst. 4, 5, 12). TAC. ann. 16, 10 praemium. APVL. met. 10, 6 probatio. CIC. top. 99 refutatio. Cluent. 50 tela. QVINT. decl. 313 p. 228 temeritas. VAL. MAX. 6, 8, 1 vis. APVL. apol. 2 auctor, machinator, professor. 102 fautor.

synonyma: CIC. Verr. 2, 29 causa. 3, 162 crimen (Rabir. Post. 20 *al.*). LIV. 2, 56, 7 insectatio (SEN. contr. 9, 5, 6). CIC. Verr. 3, 116 iudicium. RHET. Her. 1, 2 petitio (CIC. inv. 1, 7). CIC. Att. 7, 8, 5 querela (TERT. nat. 1, 3; *ib.* reatus). *opposita*: RHET. Her. 1, 2 defensio (CIC. inv. 2, 88 top. 92 div. Caec. 5 Verr. 6, 151 LIV. 31, 31, 3 SEN. contr. 7, 2, 11 *al.* VAL. MAX. 8, 7, 1 QVINT. inst. 3, 2, 2 *al.* TAC. dial. 34 APVL. apol. 13 *al. et passim*). CIC. inv. 2, 90 culpae depulsio (top. 93 criminis). AVG. civ. 14, 14 p. 35 excusatio. LIV. 2, 61, 9 laudatio (FRONTO p. 9 N.). CIC. inv. 1, 7 recusatio (2, 11 TERT. nat. 1, 2). CIC. Cael. 30 convicium. 6 maledictio.

accūsātīvus, -a, -um. [*ab* accusare *ad exemplum vocabuli gr.* αἰτιατικός *fictum. Th.*] GLOSS. αἰτιατικός, -ή.

1 *de casu*: VARRO ling. 8, 67 casus patricus et accusativus *cf.* 8, 16. 66. ISID. orig. 1, 7, 32 accusativus quia per eum aliquem accusamus. GRAMM. suppl. XL accusativus de accusando. *adiective*: CHAR. gramm. I 26, 3 quaecumque ablativo casu in e venerint, necesse est m adquisita accusativum faciant, ut ab lege legem. BOET. herm. pr. 1, 2 p. 54, 4. PRISC. gramm. III 225, 10 et accusativis et ablativis casibus *cf.* 230, 5. PROB. gramm. IV 76, 19 accusativo casu. 81, 2 *al.* DON. *ibid.* 378, 28. 21 casum accusativum pluralem *cf.* 538, 26 *al.* BEDA gramm. VII 286, 20. AVG. op. imp. c. Iul. 4, 97 accusativum casum, quo ipse a te ipso es accusatus. *substantive* (*masc.*): PAVL. FEST. 19 ad praepositio accusativis accommodata est. QVINT. inst. 7, 9, 10 accusativi geminatione facta amphibolia (*velut*: Lachetem ... percussisse Demean). HIER. epist. 106, 41 nominativum posuit pro accusativo. PRISC. gramm. II 185, 25 quarto loco est accusativus sive causativus: accuso hominem. CHAR. gramm. I 126, 7 accusativus per i. PROB. *ibid.* IV 229, 9 m littera terminatus. MART. CAP. 3, 280. DIOM. *ibid.* I 306, 23 singularis (DON. *ibid.* IV 434, 19 *al., passim*). MART. CAP. 3, 280. 281. DON. gramm. IV 544, 2 pluralis. *passim.* PRISC. *ibid.* III 32, 25 accusativus ... et ablativus ... transitivi. PHOC. *ibid.* V 423, 13 graecus. MART. CAP. 3, 242 simplex. PRISC. gramm. III 224, 18 alterius nominis. 225, 19 *al.* PS. IVL. RVF. rhet. p. 55, 21 figura per accusativum, ut si quis dicat 'togam fusus' pro 'fusam togam habens'.

2 *de praepositionibus*: ISID. orig. 1, 13, 1 accusativae et ablativae praepositiones a casibus quibus serviunt dictae. GREG. TVR. glor. conf. prol. praepositiones ... loco debito plerumque non locas. nam ablativis accusativa (*sic*) et rursum accusativis ablativa praeponis. *synonyma*: causativus, incusativus.

accūsātor, -ōris *m. v.* accuso. *de ratione scribendi* (*per unam* s) VEL. gramm. VII 72, 13. accussator: SPART. Did. Iul. 2, 1 *cod. Palat.* GLOSS. κατήγορος appetitor (*videtur* petitor *legendum*) delator. *fere de eo qui apud iudices accusat.* ISID. orig. 18, 15, 7 accusator vocatus quasi adcausator, quia ad causam vocat. *apud poetas*: PHAEDR. 3, 10, 34 IVV. 1, 161. 13, 187.

I *absolute*: VARRO Men. 377 si et accusator et reus erunt tenebriones. RHET. Her. 1, 18 deprecatio defensoris cum accusatoris in-simulatione coniuncta. 2, 43 accusatoris criminatio ... defensoris purgatio. 4, 47 accusatoris officium est inferre crimina, defensoris diluere et propulsare. CIC. inv. 2, 75 oportet accusatorem ... quod ipse arguat ... separare. S. Rosc. 53 (LIV. 5, 11, 6 SEN. contr. 2, 5, 11) top. 92. Verr. 3, 99 absente accusatore condemnari. div. Caec. 29 accusatorem firmum verumque esse oportet. Verr. 5, 70 qui apud alium iudicem multo acrior ... actor accusatorque esse deberes. 6, 23 crimen sine accusatore. fin. 1, 50 improborum facta ... insequitur accusator. leg. 3, 47 in Graecia ... publice constitutis accusatoribus. ad Q. fr. 2, 4, 6 ab imbecillis accusatoribus ... accusari. 3, 4, 1 nihil accusatore Lentulo subscriptoribusque eius infantius. LIV. 3, 13, 8 tot vadibus accusator vadatus tribunis est. 3, 33, 10 Iulius ... diem Sestio dixit et accusator ad populum extitit. 6, 20, 4 quae ... ab accusatoribus obiecta sint reo. 39, 25, 1 cum ... Thessali Perrhaebique ... haud dubii accusatores, Philippus ad audienda crimina tamquam reus consedissent (*Romanorum legatis disceptatoribus*). 39, 35, 6. SEN. contr. 1, 2, 19 accusator in hoc ... premebat ream. 9, 4, 14 Montanus partem accusatoris declamavit (10, 3, 12). PHAEDR. 3, 10, 34 accusatores postularunt mulierem. ASCON. Mil. p. 37 B. ut duae horae accusatori, tres reo darentur *cf.* p. 42 B. PLIN. epist. 4, 9, 9. QVINT. inst. 4, 2, 8 calumniatur ... accusator actione sacrilegii. decl. 294 p. 165 accusator sic agere debet, ut manifestum sit, illum tantum rei publicae causa postulare. 302 p. 191 neque accusator *est* qui reum in iudicium non deduxit. TAC. ann. 3, 10 neque se accusatores, sed rerum indices et testes mandata Germanici perlaturos (3, 17). 11, 12 (*Messalina*) quo minus strueret crimina et accusatores ... distinebatur (11, 29. 12, 22. 15, 69 SVET. Domit. 12). APVL. mund. 35 reus purgandi se necessitate, insectandi studio accusator venit. PAPIN. dig. 48, 1, 9 inter accusatorem et reum cognitione suscepta. CALL. dig. 48, 2, 19, 1 non oportere compelli accusatorem plures reos facere ... Hadrianus rescripsit. MARC. dig. 48, 16, 1, 3 de accusatoris ... consilio quaerere, qua mente ductus ad accusationem processit. CHAR. dig. 48, 18, 10, 4 servos in testimonium vocat *cf.* VENVL. 22, 5, 20. MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 14 reus ... provocavit, ... accusator destitit (48, 2, 11, 2). MACER dig. 48, 16, 15, 3 VLP. 50, 4, 6, 2. VVLG. act. 25, 16 non est Romanis consuetudo damnare aliquem hominem prius quam is qui accusatur praesentes habeat accusatores *cf.* 18. OROS. 7, 22, 6 non ... de solo constitutore praecepti ... supplicium ... flagitabatur, sed etiam exsecutores delatores accusatores ... corripi iustum erat. LEX VRS. (Corp. II 5439) 3, 4, 27 IIvir in singul(os) accusatores qui eorum delator erit, ei h(oras) IIII, qui subscriptor erit h(oras) II accusandi potest(atem) facito. *sensu eminentiore de eo qui consuevit accusare*: CIC. de orat. 2, 220 contra Scaevolam vel contra accusatorem Brutum (Cluent. 141). Brut. 131. 135. S. Rosc. 28 aliquem accusatorem veterem compararent *cf.* 55. off. 2, 50. *hinc de delatoribus*: TAC. hist. 4, 44 accusatorum ingenia et opes et exercita malis artibus potentia timebantur *cf.* 2, 10. ann. 2, 28 celebre inter accusatores Trionis ingenium erat. hist. 4, 40. *cf. praecipue, quae* ann. 1, 74 *dicta sunt de Crispino.* ann 4, 21. 4, 36 ut quis destrictior accusator, sacrosanctus erat. PLIN. paneg. 42 omnes accusatore domestico liberasti (*i. servis delatoribus*). CAPITOL. Maxim. 13, 5 cum Romani eius crudelitatem ferre non possent, quod delatores evocaret, accusatores (-em *codd.*) immitteret (15, 1). *latiore significatione*: CIC. part. 110 accusatorem pro omni actore et petitore appello. Mil. 35 *Clodius* erat ut odisset ... accusatorem suum (*sc. Milonem*); reus enim Milonis lege Plotia fuit Clodius, quoad vixit. *translate*: VVLG. IV Esdr. 16, 66 confusi eritis, cum processerint peccata vestra coram hominibus, et iniquitates erunt, quae accusatores stabunt in die illo.

II *cum genetivo* (*vel pronominibus*): *hominum*: CIC. Verr. 3, 113 inimici et accusatores eius (*Sthenii*). *cf.* 3, 69. 3, 70. Verr. 2, 98 tabulas suas ab accusatoribus Dolabellae obsignatas. Att. 6, 6, 1. 11, 8, 2 Quintus misit filium non solum sui deprecatorem, sed etiam accusatorem mei. LIV. 22, 49, 11 collegae. 33, 47, 4. 38, 56, 7. 42, 44, 1. VAL. MAX. 3, 7, 1^{e} de ... accusatore Scipionis venerator factus est. QVINT. inst. 6, 1, 14. 3, 51 decl. 328 p. 291 TAC. hist. 4, 7 ann. 6, 7 PLIN. epist. 3, 9, 33. VVLG. prov. 18, 17 iustus ... est accusator sui. HIER. epist. 121, 8. VVLG. II Macc. 4, 5 *Simon* ad regem se contulit ... civium accusator. *de diabolo*: VVLG. apocal. 12, 10 proiectus est accusator fratrum nostrorum qui accusabat illos ante conspectum dei nostri die ac nocte (HIER. epist. 46, 7). AVG. op. imp. c. Iul. 4, 56 accusator sanctorum et patronus asinorum. *cf. ibid.* calumniator catholicorum et adiutor Manichaeorum. AVG. civ. 8, 3 p. 324. *cum pronomine*: CIC. Verr. 5, 82 non Siculorum defensor, non tuus accusator. Vatin. 34 Mil. 35 Font. 29. NEP. Lys. 4, 3 imprudens ipse suus fuit accusator. SEN. contr. 2, 6, 1. 7, 2, 3 VAL. MAX. 8, 1 absol. 7 SEN. dial. 4, 29, 3 QVINT. decl. 267 p. 89 APVL. met. 7, 22 apol. 33. FILASTR. 132, 4 suus accusator atque iudex ... Cain. VVLG. act. 23, 35 HIER. epist. 57, 13. *rerum*: LIV. 8, 32, 9 cum ... quereretur eundem accusatorem capitis sui ac iudicem esse. 40, 8, 7 accusatorem parricidii et reum. SEN. contr. exc. 10, 6 *tit.* fur accusator proditionis. PETRON. 88 antiquitatis. PAVL. dig. 50, 1, 21, 5 criminum capitalium. HIER. epist. 96, 9 sceleris sui *cf.* 98, 25. PAVL. NOL. epist. 29, 3 *extr.* COD. Iust. 6, 28, 4, 1 qui ... tales differentias (*sc. iuris masculorum et feminarum*) inducunt, quasi naturae accusatores existunt.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iuncturae verbales: accusatorem: VLP. dig. 48,5,18(17),6 admittere. SVLP. SEV. chron. 2,51,2 apponere. CIC. Verr. 3, 98 citare (ASCON. Corn. p. 59 B. APVL. met. 3,3). S. Rosc. 28 comparare (30 *cf.* div. Caec. 10 *et* Cluent. 18). QVINT. inst. 7, 4, 33 constituere (11,1,20 in Verrem; *cf.* divinatio. GELL. 2, 4, 1 Ps. ASCON. div. Caec. p. 99 B.). CIC. part. 125 corrumpere (MACER dig. 48, 21, 2 pr. *cf.* 48, 21 *tit.*). SEN. suas. 2, 4, 9 dare. GELL. 2, 4, 5 eligere. AMM. 14, 9, 6 flagitare. SEN. suas. 2, 1, 7 *al.* habere (SEN. benef. 3, 37, 4 VLP. dig. 50, 4, 6, 2). SPART. Hadr. 13, 10 immittere (CAPITOL. Maxim. 13, 5). CIC. Cluent. 192 instruere (*cf.* TAC. ann. 11, 12). TAC. ann. 12, 22 moliri. RHET. Her. 1, 22 mutare. TAC. ann. 13, 19 parare. CIC. epist. 8,12,3 ponere. SEN. benef. 6,27,6 removere. TAC. ann. 4,59 subdere. VAL. MAX. 7,8,7 subicere (VLP. dig. 38, 2, 14, 5). SEN. dial. 2, 9, 2 submittere (benef. 6, 27, 6 MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 13). MARCIAN. dig. 48,16,1,13 subornare (SVLP. SEV. chron. 2,35,5). accusatori: ASCON. Mil. p. 37B. duas horas dare *cf. 348,40.* PAVL. dig. 2,12,10 duas dilationes. S. C. ap. FRONT. aq. 127 praemium (TAC. ann. 6, 47 decernere. SVET. Tib. 61).

iuncturae nominales: *adiectiva* (*notabiliora*): CIC. Verr. 5,70 acer (Brut. 135. 168 APVL. met. 3,4). TAC. ann. 4,36 destrictior. PLIN. paneg. 42 domesticus. QVINT. inst. 7,4,9 extrarius. CIC. div. Caec. 29 falsus. *ib.* firmus (Verr. 3,1 Cluent. 190). ad Q. fr. 3, 3, 3 frigidissimus. Mur. 58 gravis (LIV. 43, 8, 2). VLP. dig. 48, 5, 2, 9 iustus. CIC. Brut. 130 molestus. SVET. Tib. 35 publicus (MACER dig. 47,15,3,1). SIDON. epist. 1, 7, 9 semipullatus. AMM. 14, 1, 5 subditicius *cf.* 14, 9, 1. VAL. MAX. 3, 8 ext. 4 truculentus. CIC. Mur. 13 *al.* vehemens (Flacc. 13 Brut. 130 *al.*). CIC. div. Caec. 29 verus (part. 98). accusatoris (*gen. subi.*): CIC. Flacc. 24 consessor. TAC. ann. 3, 44 libellus (GREG. M. epist. 9, 163 chartula). CIC. inv. 2, 110 praemium (GAIVS dig. 29, 5, 25 pr.). S. Rosc. 17 *al.* subsellium. CIC. Balb. 7 actio *cf.* QVINT. inst. 4, 2, 8. CIC. inv. 2, 51 calumnia (ASCON. Scaur. p. 30 B.). 2, 84 criminatio (Quinct. 33). Cael. 6 crimen (QVINT. decl. 316 p. 244 PAVL. dig. 48, 18, 18, 9). SVET. Aug. 66 denuntiatio. CIC. Brut. 164 factio (TAC. ann. 4, 31). CIC. part. 121 insidiae. QVINT. inst. 3, 6, 17 intentio (PAVL. dig. 34, 9, 5, 10 MART. CAP. 5, 468 *al.*). RHET. Her. 4, 47 ius (QVINT. inst. 7, 5, 2). 2, 3 narratio (CIC. part. 121). CIC. S. Rosc. 53 officium. MACER dig. 47, 15, 3, 1 praevaricatio. HIER. epist. 57, 13 querela. MARCIAN. dig. 48, 16, 1 pr. temeritas.

synonyma: CIC. part. 110 actor (Verr. 5, 70 QVINT. decl. 249 p. 22). Flacc. 23 adversarius. SCHOL. Cic. S. Rosc. 51 causator. CAPITOL. Maxim. 13,5 delator (OROS. chron. 7, 22, 6 LEX VRS. Corp. II 5439, 3, 4, 27). CIC. parad. 46 index. Verr. 3,167 *al.* inimicus. part. 110 petitor. Verr. 3, 135 quadruplator *cf.* TAC. ann. 4, 20. AMM. 14, 9, 1 quaesitor. LEX VRS. (Corp. II 5439, 3, 4, 28) subscriptor. MART. CAP. 5, 468 vituperator. *opposita*: RHET. Her. 2, 6 adversarius. PLIN. epist. 10, 81, 5 advocatus *cf.* QVINT. decl. 313 p. 228. RHET. Her. 1, 18 defensor (2, 4 *al.* CIC. inv. 1, 13 *al.* de orat. 2, 132 div. 2, 55 TRYPH. dig. 34, 9, 22 *fin.* MART. CAP. 5, 468 *al.*). CIC. Att. 11, 8, 2 deprecator. SEN. suas. 2, 1, 7 laudator (QVINT. decl. 377 p. 419 MART. CAP. 5, 468). CIC. Verr. 4, 4 obiurgator. Cael. 53 patronus (Flacc. 22 Att. 4, 16, 5 SEN. suas. 2, 1, 35 VAL. MAX. 5, 3, 3 *al.* PHAEDR. 3, 10, 37 QVINT. inst. 5, 13, 2 *al.* TAC. ann. 3, 12 APVL. met. 10, 7 TRYPH. dig. 34, 9, 22 *fin.* AVG. op. imp. c. Iul. 4, 56 *al.*). CIC. Quinct. 45 petitor. PAVL. NOL. epist. 29, 3 *ext.* praedicator. CIC. part. 126 praevaricator. VAL. MAX. 6, 3, 9 reprehensor. RHET. Her. 1, 22 reus (*passim*; VARRO Men. 377 CIC. inv. 2, 24 *al.* Verr. 1, 3 *al.* LIV. 3, 11, 10 *al.* SEN. contr. 1, 2, 19 *al.* VAL. MAX. 4, 2, 6 *al.* QVINT. inst. 3, 6, 13 *al.* TAC. ann. 2, 79 *al.* PLIN. epist. 4, 9, 9 *al.* SVET. Aug. 56 APVL. met. 10, 7 PAPIN. dig. 48, 1, 9 DIG. *passim* SVLP. SEV. chron. 2, 50, 2 MART. CAP. 5, 463 LEX VRS. Corp. II 5439, 3, 4, 36). *cf.* iudex *et* testis. *f.* **accūsātrix**, -īcis. CHAR. gramm. I 44, 6 accusator accusatrix (PRISC. gramm. III 494, 29). *de feminis*: PLAVT. Asin. 513 ego te volui castigare, tu mi accusatrix ades. PLIN. epist. 10, 59 accusatrici eius. TRAI. Plin. epist. 10, 60 libellos Furiae Primae accusatricis. HIER. in Tit. 2, 3 *mulierculas* vult esse non incentrices, id est non accusatrices *cf. ib. infra*: nec accusatrices nec aliis detrahentes. AVG. conf. 6, 2, 2 *mater ab ostiario prohibita* accusatrix potius consuetudinis suae quam disceptatrix illius prohibitionis. *de re*: SALV. gub. 4, 64 accusatrix nostri est lex. *adiect.* CANON. 15 (Migne 56, 493) sine accusatricis discretione personae.

accūsātōrius, -a, -um *adi.* CIC. Cluent. 11 accusatorio animo ... nomen Oppianici detulisse. LIV. 2, 61, 7 spiritu. PANEG. 11, 4 diritatem. SEN. contr. 1, 2, 16 accusatori⟨a⟩ usus pugnacitate. Ps. QVINT. decl. 15, 4 firmitate AVG. epist. 153, 10 cogitata infirmitate communi accusatorius dolor et iudicatorius rigor frangitur. CIC. S. Rosc. 49 artificium. Ps. ASCON. Verr. p. 167 B. CIC. Verr. 6, 19 consuetudo. Flacc. 14 ius et mos. Mur. 11 lex. QVINT. inst. 12, 7, 3 vita. Ps. ASCON. Verr. p. 186 B. accusatorium nomen ... viro bono fugiendum est. LIV. 45, 10, 8 voltu truci et accusatoria voce. AVG. c. Faust. 20, 17 haec vox accusatoria est, non deprecatoria. Ps. QVINT. decl. 15, 4 accusatoria fronte terribilem. VLP. dig. 48, 5, 18 (17), 1 libellos. 48, 5, 30 (29), 8. *adv.* **accūsātōriē**: CIC. Verr. 4, 164 non agam tecum accusatorie, nihil fingam. 3, 176 magis accusatorie quam libere dixisse. 5, 2 Latine ... non accusatorie loqui (RVF. b. Iud. pr. *synon.* calumniari). LIV. 40, 12, 6 iam illud quam accusatorie (*sc. egit*), quod ... crimen miscuit. SEN. contr. 2, 5, 20 Hispo ... maligne et accusatorie 'nihil' inquit. Ps. ASC. div. Caec. 19 Siculorum ... accusatorie vociferantium.

accūsito, -āre. PLAVT. Most. 712 nihil erit, quod deorum ullum accusites *in versu cretico-iambico*.

accūso, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ad *et* causa *derivatum. Th.*] CASSIOD. gramm. VII 149, 13 antiqua scriptura: ... accussare per duo s scripserunt. ALBIN. *ibid.* 295, 6 per duo c et per duo s scribi debet. adcuso *interdum in codd. cf. p. 354, 20 et* VEG. mil. 3, 22. ss *legitur* LEX Iulia (Corp. I 206) 120 LIV. 7, 5, 5 SPART. Carac. 8, 6 (*cod. Bamb.*) TREB. POLL. Claud. 6, 5 (*idem*). *deest fere poetis praeter comicos* (LVCIL. *1*, PROP. *1*, OV. *5*, EPIC. Drusi *1*, IVV. *3 exempla*). GLOSS. arguit, querellatur, capessere (arcessere? *Bücheler*; caput petere?), κατηγορῶ, αἰτιῶμαι, μέμφομαι, ἐγκαλεῖται.

I **aliquem**: 1 *apud iudices* (*vel publice*): VLP. dig. 38, 2, 14, 8 accusasse ... eum dicimus, qui crimina obiecit et causam perorari usque ad sententiam effecit: ceterum si ante quievit, non accusavit. CLEM. *ibid.* 37, 14, 10 qui nomen detulit, accusasse intelligendus est, nisi abolitionem petit. GLOSS. V 548, 4 accusare est parem vel inferiorem, incusare est superiorem arguere. **a** *non addito crimine*: PLAVT. Asin. 491 nemo me etiam accusavit merito meo. Aul. 550. MACER Iul. Sev. rhet. 366, 6 hominem nostrae civitatis audacissimum, de factione divitem, sordidum, maledicum accuso. LVCIL. 688 minitari aperte capitis dicturum diem ... timeo ne accuser *cf.* 691 nomen deferre hominis. RHET. Her. 1, 25. 2, 42 CIC. S. Rosc. 33. div. Caec. 22 a quo Verres minime se accusari velit. 1, 33. 3, 114 te ... civitates publice litteris legationibus testimoniis accusant queruntur arguunt. 5, 166 tua te accuso oratione. Font. 40 Fonteius ita duabus actionibus accusatus est, ut obiectum nihil sit, quo .... Cluent. 90 hac lege accusatum oportuit, qua accusatur Habitus. 104. 154. 108 si ... Fidiculanium accusare voluisset, respondendi Fidiculanio potestas facta non esset. dom. 45 ne improdicta die quis accusetur. 88 condemnari non potuerim, qui accusatus non sim *cf.* 26. S. Rosc. 56 innocens, si accusatus sit, absolvi potest, nocens, nisi accusatus fuerit, condemnari non potest. Verr. 4, 45 ut absens accusaretur ab eis palam quorum .... ad Q. fr. 2, 4, 6 *Clodium* ab imbecillis accusatoribus ... accusari. CAES. Gall. 1, 19, 1 cum ad has suspiciones certissimae res accederent, ... quod a magistratu Haeduorum accusaretur *Dumnorix*, satis esse causae arbitrabatur, quare in eum ... animadverteret. 7, 20, 1 Vercingetorix ... proditionis insimulatur, quod ... movisset; ... tali modo accusatus ... respondit. NEP. Att. 6, 3 neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit *cf.* SEN. contr. 7, 7, 3 SVET. gramm. 27. OV. met. 13, 198 interritus egi ... causam accusoque Parin. LIV. 35, 41, 9 iudicia in faeneratores ... sunt facta accusantibus privatos aedilibus curulibus. 35, 50, 4. 42, 41, 3 quid enim, si legibus vestris hodie reus sim aut index Brundisinus aut Eumenes mihi obiciat, ut accusare potius vere quam conviciari videantur? 44, 2, 9 consulem velut dicta die accusant *obtrectatores*. 45, 37, 6 diem integrum ... ⟨ad⟩ accusandum L. Paulum petiit. CVRT. 10, 1, 37 IVV. 2, 27 Clodius accuset moechos, Catilina Cethegum, in tabulam Sullae si dicant discipuli tres. 3, 53 Verrem. TAC. Agr. 41 absens accusatus, absens absolutus. SVET. Tib. 61 accusati damnatique multi (Vit. 2). Claud. 15 prout accusaretur defenderetur ve. VLP. dig. 40, 9, 30, 1 ingratum eum accusandi ius. 48, 2, 5 accusandi necessitas incumbet domino servum suum. 1, 21, 1, 8 quod ... dictum est, ut servos de dominis querentes praefectus audiat, sic accipiemus non accusantes dominos ... sed si verecunde expostulent, si saevitiam, si duritiam ... exponant. COLL. Mos. 4, 4, 2 qui alios accusare non possit, ut libertinus aut minor viginti quinque annorum aut infamis. *supple obiectum*: RHET. Her. 1, 22 utrum illi (*accusatori*) liceat accusare necne. 2, 42. CIC. Verr. 2, 21 accedere ad accusandum. div. Caec. 1 descendere *cf.* QVINT. inst. 11, 1, 68 venire. VLP. dig. 48, 5, 2, 9 prosilire. APVL. apol. 1 provocare. Verr. 4, 6 Cluent. 10 *al.* div. Caec. 30 non potest in accusando socios vere defendere is qui cum reo criminum societate coniunctus est. 32 grave est hoc crimen in Verrem, grave me agente; te accusante nullum. 54 provincia accusat. dom. 49 nomen Sex. Propertii detulit: accusare alienae dominationis ... socius ... non est ausus. inv. 2, 136 accusator omnibus partibus iustius et probabilius accusare videatur. PVBLIL. V 30 ubi iudicat qui accusat, ⟨vis⟩ non lex valet. LIV. 3, 9, 9 illi non licere ... diem dicere, accusare iis ipsis iudicibus, quorum .... 3, 56, 3. 38, 47, 7. SEN. contr. 2, 3, 7. 9, 6, 18 invenit quomodo damnata accusaret. 10, 5, 12 qui primo loco accusant *in foro*. QVINT. inst. 3, 2, 4 cum ... qui sunt in iis (*gentibus sine legibus*) nati, et legationibus fungantur et accusent aliquā atque defendant. 5, 13, 3 tanto est accusare quam defendere quanto facere quam sanare vulnera facilius. IVV. 6, 243 accusat Manilia, si rea non est. VENVL. dig. 48, 11, 6, 2 (*lex*:) neve quis ... pecuniam accipiat ... ob accusandum. VLP. dig. 48, 2, 4 MACER dig. 47, 13, 2. 48, 2, 8. 48, 16, 15 pr. PAVL. sent. 1, 6^b, 1. 5, 5^a, 9 in causa capitali absens nemo ... per alium accusare aut accusari potest. VLP. dig. 50, 16, 197 'arguisse' *est* accusasse et convicisse. VVLG. act. 19, 38 accusent invicem. 24, 2. 28, 19. CIC. Mur. 46 defendendi et accusandi molestiam *cf. ib.* in accusando laborem (SEN. dial. 10, 17, 5). Deiot. 29 licentia. div. Caec. 63 potestas (LEX VRS. Corp. II 5439, 3, 4, 29). Verr. 2, 25 tem-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pus. SEN. benef. 3, 26, 1 rabies. QVINT. inst. 11, 1, 57 voluptas. TAC. ann. 3, 10 minae. 12, 54 studia. PAVL. dig. 48, 16, 6, 1 affectum et animum. VLP. *ib.* 48, 5, 4, 1 extraneis ... qui accusare possunt, accusandi facultas ... conceditur (MARCIAN. *ib.* 48, 16, 1, 10). 48, 2, 4 qui ... damnatus est, ius accusandi non habet ... calumnia notatis ius accusandi ademptum est. PAVL. *ib.* 48, 5, 41 (40), 1 *al.* MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 7 munus. APVL. apol. 2 periculum. *translate*: VICTORIN. rhet. 175, 3 iudicialis *causa* est, quae ... aut accusat aut petit.

b *addita causa accusandi* (*vel instrumento*): *α per ablativum*: CIC. Verr. 2, 43 suis eum certis propriisque criminibus accusabo. 6, 117 obsoletis criminibus (QVINT. inst. 9, 4, 71). Cluent. 59 gravissimis (LIV. 43, 2, 10). 103 eadem fere lege et crimine. NEP. Milt. 8, 1 crimine Pario. Lys. 3, 4 Epam. 8, 1. OV. met. 13, 308 an falso Palameden crimine turpe est accusasse mihi, vobis damnare decorum? SEN. contr. 1, 5, 1 stupro accusatur, stuprum defendit (stupri *dett.* ⟨de⟩ stupro *H. J. Müller*). *cf.* AVG. epist. 108, 5 revocari tanto Maximiani sacrilegio accusatos. SEN. contr. 7, 6, 7 patrem tyranni criminibus accuso, tyrannum patris. VAL. MAX. 8, 1 damn. 4 *Claudium* insontem crimine, quo accusabatur. 8, 7, 1 capitali crimine. VVLG. gen. 37, 2 pessimo. SEN. contr. 7, 2, 9 possit eo nomine accusari, ⟨quo⟩ absolutus est. POMPON. dig. 1, 2, 46. VAL. MAX. 8, 5, 2 eadem lege. ASCON. Mil. p. 54 B. Pompeia. QVINT. inst. 3, 6, 19 theatrali. decl. 276 p. 104 *al.* PLIN. epist. 4, 9, 20 LEX Vrs. (Corp. II 5439) 4, 1, 5. *ellipsis*: AMBR. Iob 2, 2, 4 non erubescebant ... peccatores accusare falsis innocentem. VVLG. act. 26, 2 de omnibus, quibus accusor a Iudaeis ..., apud te defensurus *cf.* 7. CIC. Cluent. 105 num quo crimine is esset accusatus praeterquam veneni. NEP. Alc. 4, 1 potius de praesente quaestio haberetur quam absens invidiae crimine accusaretur. VAL. MAX. 4, 2, 5 incesti crimine. 8, 1 damn. 7 nimis sublime extructae villae. SCAEV. dig. 38, 2, 48 effracturae. PAVL. *ib.* 48, 5, 41 (40) pr. adulterii. HERM. *ib.* 48, 4, 10 maiestatis. VLP. *ib.* 26, 10, 3, 5 expilatae hereditatis ... furti. *hinc β per nudum genetivum*: SEN. contr. 2, 3, 14 adulteri (2, 7 *pr.* QVINT. inst. 7, 2, 52 PAPIN. dig. 48, 5, 11 (10), 2 *al.*). CIC. Cluent. 114 ambitus (Cael. 16 inv. 1, 94 de orat. 2, 280. Brut. 113 VAL. MAX. 6, 9, 14 *al.*). HIER. epist. 52, 3 amentiae. NEP. Thras. 3, 2 ante actarum rerum. SEN. contr. 1, 2, 20 *al.* caedis *cf.* QVINT. decl. 313 p. 227 qui caedis reum accusaverit neque damnaverit *ib.* p. 229. LEX Iulia (Corp. I 206) 120 calumniae. CIC. Verr. 3, 68 rei capitalis *cf.* VLP. dig. 38, 2, 14, 4 eo crimine, cuius poena non est capitis. VARRO ling. 6, 90 capitis (CIC. opt. gen. 21 fin. 2, 27 NEP. Paus. 2, 6 QVINT. decl. 331 p. 300. 303. VLP. dig. 38, 2, 14 pr. *et* 3 LABEO *ib.* 38, 2, 51 CLEM. *ib.* 37, 14, 10 *al.* APVL. apol. 100). SEN. contr. exc. 6, 3 circumscriptionis (QVINT. decl. 301 p. 185. 343 p. 353). CIC. Sull. 31 coniurationis. SCAEV. dig. 22, 1, 48 *v. l. 60.* SEN. contr. 2, 3, 1 dementiae (2, 4, 1. 2, 6 pr. QVINT. inst. 7, 4, 26 decl. 328 p. 287 *al.* APVL. apol. 37. MARCIAN. dig. 48, 10, 1, 6 falsi (*cf.* testamenti). VLP. dig. 5, 3, 6. QVINT. inst. 3, 10, 1 homicidii. SEN. contr. 1, 3, 6 incesti. QVINT. decl. 332 p. 310 ingrati (*neutr.*). SEN. contr. 2, 3, 14 iniuriarum (10, 1 pr. QVINT. decl. 331 p. 302 PAVL. sent. 5, 4, 12). VLP. dig. 48, 5, 27 (26) pr. lenocinii. APVL. apol. 47 magiae. CIC. inv. 2, 72 maiestatis (ad Q. fr. 3, 2, 3. SEN. contr. 9, 2 pr., *ubi* laesae *add. excerpta.* VLP. dig. 38, 2, 14, 6). QVINT. decl. 252 p. 29 inscripti maleficii. CIC. inv. 1, 18 matricidii. FEST. 297 parricidi (SEN. contr. exc. 3, 2. 7, 3 pr. QVINT. decl. 281 p. 145). RHET. Her. 1, 22 peculatus. VVLG. deut. 19, 16 praevaricationis. LIV. 25, 2, 9 aediles ... matronas aput populum probri accusarunt. NEP. Milt. 7, 5 proditionis *Miltiadem*, quod ... corruptus ... discessisset. ASCON. tog. p. 85 B. repetundarum (93 SVET. Domit. 8). QVINT. decl. 251 p. 27 iniusti repudii. inst. 3, 10, 1 sacrilegii. TAC. ann. 6, 19 societatis cum Seiano. VLP. dig. 48, 5, 14 (13), 10 stupri. QVINT. decl. 305 p. 104 iniusti supplicii. SCAEV. dig. 22, 1, 48 falsi testamenti et aliorum criminum. SEN. contr. exc. 5, 4 falsi testimonii. exc. 3, 7 malae tractationis (QVINT. inst. 4, 2, 30. 7, 4, 10). CIC. Cluent. 105 *cf. l. 26.* SEN. contr. 9, 6 pr. exc. 6, 6. veneficii (QVINT. decl. 246 p. 6 *al.* PAPIN. dig. 48, 1, 14 *al.*). *crimen per participium*: SEN. contr. 9, 2, 13 maiestatis laesae. LIV. 38, 51, 2 suspicionibus magis quam argumentis pecuniae captae reum accusarunt. 38, 56, 8 accusatus et damnatus ... pecuniae captae ab rege. SEN. contr. 10, 1, 13 rei publicae laesae (10, 4 pr. suas. 2, 21 *al.*). contr. exc. 4, 4 sepulcri violati. *cf.* QVINT. decl. 373 p. 412. 346 p. 365 tutelae male gestae. *γ cum* de: CIC. S. Rosc. 90 de veneficiis. Rab. Post. 9 de pecuniis repetundis. Cluent. 114. Balb. 52 de civitate. Sest. 90 de vi (95 ASCON. Mil. p. 49 B. SEN. contr. 9, 5 pr. exc. 5, 6. PAVL. dig. 47, 2, 21, 7 APVL. apol. 47). SEN. contr. 7, 2, 9 de moribus. MODEST. dig. 48, 10, 30, 1 de partu supposito. OREST. trag. 888 gemino de crimine. VVLG. act. 23, 29 de quaestionibus legis *Iudaicae.* 24, 8. FILASTR. 24, 4 de hac re populus accusatur. AVG. civ. 3, 31 p. 143 de tantis malis. 8, 19 p. 349 de magicis artibus. *δ cum aliis praepositionibus*: *cum* in: CIC. Verr. 4, 206 illud, in quo te gravissime accusavi. Font. 2 Sull. 63. Sest. 90 hoc in genere. SCHOL. Iuv. 10, 87 in quibuslibet criminibus. COD. Iust. 9, 9, 33 (34) pr. (*Theodos. I:*) facinus ... in quo fuerint accusati. VVLG. Marc. 15, 3 in multis *cf.* 4 Luc. 23, 14 ITIN. Silv. 45, 4 in aliquo. LEX Burg. lib. const. 44, 1. LEX Visig. Recc. 7, 4, 2 tit. *cum* ex: VLP. dig. 48, 5, 14 (13), 9 videndum est, an ex delicto, quod in priore matrimonio admisit, accusari possit *repudiata et mox reducta, cf. ib.* 8. *cum* ob: TER. Hec. 205 quam ob rem accuser nescio. CIC. div. Caec. 62 quam ob rem eum, cui quaestor fueris, accuses. SEN. contr. 2, 3, 12 ob dementiam 2, 4, 7 adoptionem (2, 6, 5 *al.*). 10, 5, 15 ob id ... quod ... licuit. suas. 2, 21 ASCON. Corn. p. 80 B. TAC. ann. 5, 6 ob amicitiam. VLP. dig. 26, 10, 1, 8 ob facta atrociora. VVLG. II Macc. 10, 13. *cum* propter: CIC. Verr. 3, 118 propter Aegritomari ... iniurias. PS. ASC. div. Caec. p. 124 B. iniquissimam aestimationem frumenti. VLP. dig. 38, 2, 14, 7. (pro *cf. p. 354, 46*). *cum* inter: CIC. S. Rosc. 90 inter sicarios. *cum acc. neutr. pronominis*: CIC. inv. 1, 94 id quod. orat. 166 nihil (Att. 10, 5, 3). Att. 13, 22, 5 illud. APVL. apol. 30 id te accusari quod nescis. VVLG. act. 25, 11 *cf.* 28, 19. *v. p. 353, 6.* *ε per enuntiata varia*: *cum* quod, quia: CIC. fin. 1, 24 legatis accusantibus *Torquati filium*, quod pecunias praetorem in provincia cepisse arguerent. Balb. 52 TIRO Gell. 6, 3, 15. NEP. Them. 8, 2 *Themistoclem* absentem accusarent, quod ... fecisset. Lys. 3, 3 Phoc. 3, 4. SEN. contr. 7, 1, 2 exc. 3, 8. 6, 2 *et* 5. VAL. MAX. 3, 7, 8. 8, 1 absol. 6 QVINT. inst. 1, 10, 33. 4, 4, 5. 5, 13, 31. 7, 1, 34 decl. 270 p. 102 *al.* SCAEV. dig. 34, 4, 31, 2 MACER *ib.* 47, 15, 3, 3 APVL. apol. 10 HIER. epist. 121, 6 VVLG. II Macc. 10, 21. *nota indicativum*: AMM. 29, 3, 7 Claudium et Sallustium ... accusabant quidam ..., quod aliqua pro eo (*Procopio*) locuti sunt bona. QVINT. inst. 9, 2, 80 qui accusetur, quia summum nefas suspicatus de uxore videatur. quasi *v. l. 33.* *cum infinitivo*: RHET. Her. 2, 43 cum accusetur *quis* ambitu magistratum petisse. TAC. ann. 4, 22 iniecisse carminibus ... vecordiam marito. 14, 18 violatum ... thesaurum. *sequitur* quasi, ut (*sim.*) *cum participio vel adiectivo*: VAL. MAX. 4, 1, 6 cum eum cives ... tamquam seditiones ... moventem accusarent. SCRIB. LARG. 114 *v. p. 354, 4.* VLP. dig. 34, 9, 4 heredem quasi per falsum adscriptum. SCAEV. dig. 29, 5, 26 heredes ut indignos. MARCELL. *ib.* 37, 15, 3 *libertum* ut ingratum. VLP. dig. 40, 9, 30, pr. 1. 4 *al. cf.* PAVL. sent. 5, 16, 11. APVL. apol. 52 ut nocentem. AMM. 18, 1, 4 ut furem. 28, 6, 29 ut inclinatos in provinciae partem (16, 6, 2). *nota*: VLP. dig. 38, 2, 14, 10 accusaretur libertus, quasi venenum sibi parasset.

2 *in re non iudiciali* (*reprehendere, culpare*): **a** *non addito crimine*: PLAVT. Asin. 173 quid me accusas, si facio officium meum? 514. Bacch. 678 nunc med accuses magis, si magis rem noveris. Curc. 175 nequeo durare quin ego erum accusem meum. Men. 800 multo tanta (*sic*) illum accusabo quam te accusavi amplius. TER. Andr. prol. 18 qui cum hunc (*sc. poetam*) accusant, Naevium Plautum Ennium accusant. Haut. 119. 975 nemo accusat, Syre, te. Hec. 208 me ... abs te inmerito esse accusatam. 267 numquidnam accusat virum? 276 Eun. 69 Phorm. 289. 360 VARRO Men. 505. CIC. Sest. 12 si ... non ... adiutor ei (*Petreio*) P. Sestius ad excitandum Antonium, cohortandum, accusandum, impellendum fuisset. 132 qui C. Caesarem ... saepe increpuit, saepe accusavit, cum adfirmaret illum numquam, dum haec natio (*sc. optimatium*) viveret, sine cura futurum. 122 cum ... senatum, equites Romanos, universum populum Romanum accusaret (Phil. 2, 19). de orat. 2, 245 'licet ... rogare?' ... 'modo breviter' ... 'non accusabis: perpusillum rogabo'. Tusc. 3, 69 Aristoteles veteres philosophos accusans ... ait ... stultissimos fuisse. Att. 7, 17, 2 accusavi mecum ipse Pompeium, qui ... tantas res ... Sestio scribendas dederit. CIC. ad Q. fr. 2, 1, 3 tamquam reum accusavi (*Clodium in senatu*). 2, 33 Cato ... Pompeium ... oratione perpetua tamquam reum. epist. 1, 1, 2 Pompeium et hortari et orare et iam liberius accusare et monere, ut magnam infamiam fugiat, non desistimus. OV. epist. 19, 71 quamlibet accuses (*sc. me*) et sis irata (*Cydippe*). LIV. 5, 43, 7 cum diis hominibusque accusandis senesceret *Camillus.* 28, 7, 8. 30, 20, 7. 27, 21, 2 accusavit tribunus plebis non Marcellum modo, sed omnem nobilitatem. 35, 39, 7 cum Romanus ... increparet Magnetas ..., multitudo obstreperet nunc senatum, nunc Quinctium accusando. SEN. contr. 10, 1, 11 committit ... iniuriam, si, quem non postulavit, accusat. SEN. benef. 4, 31, 3 me homines accusabunt. TAC. dial. 11 parantem me ... non minus diu accusare oratores quam Aper laudaverat. AVG. civ. 4, 28 p. 181 dii ... talibus placantur vel potius accusantur honoribus. FAVST. serm. 31 p. 347 divinitatem (*i. deum*). *supple obiectum*: TER. Haut. 102 non humanitus neque ut animum decuit aegrotum adulescentuli tractare, sed vi et via pervolgata patrum. cottidie accusabam: 'hem ... speras ...'. Hec. 716 meretricem ... adeundam censeo: oremus, accusemus, gravius denique minitemur. Phorm. 1034 quando accusando fieri infectum non potest *factum.* RHET. Her. 4, 64 vident hominem ..., narrant expostulant accusant. OV. trist. 5, 13, 15 pluribus accusem (*te de litteris non missis*) fieri nisi possit, ut ad me littera non veniat. LIV. 8, 32, 10 cum *Fabius* ... purgaret se invicem atque ultro accusaret (*sc. dictatorem*) *cf.* 30, 42, 2. CLAVD. carm. min. 23, 15. AMBROSIAST. Rom. 1, 27 mulieres inter se accusant. VARRO ling. 8, 16 declinati casus, uti is qui de altero diceret distinguere posset, cum vocaret, cum daret, cum accusaret (*male intellecto* 'αἰτιατική'). 8, 65 in accusandi *casu* 'hos montes'. *cf.* accusativus. **b** *addito crimine*: PLAVT. Amph. 870 *Alcumenam* vir insontem probri. CIC. Flacc. 83 avaritiae. LIV. 31, 38, 1 temeritatis ... segnitiae. TREB. POLL. Claud. 6, 5 adulationis. HIER. epist. 48, 12 militem ... formidinis. 57, 7 apostolum falsitatis, quod .. congruat. 71, 6 Manichaeae haereseos. 72, 3 scriptura ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Achaz voluptatis et impietatis. 133, 9 *deum* iniquitatis. Cic. Att. 1, 3, 3 is me accusare de te solebat. 1, 5, 3 de litterarum missione sine causa abs te accusor. 1, 6, 1 de epistolarum neglegentia. 4, 16, 1. epist. 10, 26, 3 hac de re. 14, 1, 4. Cic. Att. 7, 3, 7 in hoc genere . . . non accusabimur posthac. 14, 9, 3 ad Q. fr. 2, 2, 1 *cf.* epist. 3, 11, 5. Ter. Hec. 205 quam ob rem. Plavt. Trin. 95 si quid scis me fecisse inscite aut improbe, si id me non accusas, tute ipse obiurgandus es. Ter. Haut. 352 meum amorem et famam permitto tibi; tu es iudex: ne quid accusandus sis, vide. Cic. epist. 14, 1, 4. *cum* quod: Varro ling. 7, 109 ne plures sint futuri, qui de hoc genere me, quod nimium multa scripserim, reprehendant quam, quod reliquerim (quamquam reliquerit *cod.*) quaedam, accusent. Cic. Verr. 6, 102 accusat eos (*nauarchos*), quod eius modi sermones de se habuerint. dom. 104 accusando senatum, quod severe de religione decerneret. frg. A VII 25 (Ascon. p. 60 B) Africanus dicitur non solum a sapientissimis hominibus . . . , verum etiam a se ipso saepe accusatus esse, quod . . . passus esset . . . subsellia separari. fin. 5, 29. ac. 2, 125 sin . . . me accusas, non quod . . . adsentiar, sed quod . . . . nat. 1, 113 off. 2, 53. Att. 3, 12, 1. 16, 16, 5. epist. 3, 11, 5 te leviter accusans in eo, quod de me cito credidisses. Caes. Gall. 1, 16, 6 *Caesar* graviter eos (*principes Haeduorum*) accusat, quod . . . ab iis non sublevetur; . . . multo etiam gravius, quod sit destitutus, queritur. Sall. Cat. 40, 3 illos . . . queri de avaritia magistratuum, accusare senatum, quod in eo auxili nihil esset. Liv. 37, 24, 10 alius alium accusantes, quod . . . non omnis submersa . . . classis hostium foret. 43, 14, 2 consules plebem apud senatum accusabant, quod iuniores non responderent. Scrib. Larg. praef. p. 2 *medici* merito accusandi sunt, quod . . . neglegentes . . . fuerint. *varia*: Cic. Att. 3, 13, 1 quod me saepe accusas, cur hunc meum casum tam graviter feram. *cf.* Hier. epist. 133, 9. Mart. 3, 13, 3 accusas rumpisque cocum, tamquam omnia cruda attulerit.

II *aliquid*: Cic. Cael. 29 ut tibi reum neminem, sed vitia proponas, res tamen ipsa copiose et graviter accusari potest. Qvint. inst. 5, 13, 35 cum . . . hominum vitia rebus adsignent, ut si quis decemviratum accuset, non Appium. a *de personis*: 1 *obiecta sunt nomina*: Plavt. Epid. 549 quod credidisti, reddo :: haud accuso fidem (Merc. 420 Cic. Att. 3, 15, 7 Liv. 9, 11, 5). Merc. 523 operam (*cf.* Cic. epist. 2, 1, 1). Sis. hist. 108 virtutem eorum. Sen. dial. 9, 5, 6 beneficium. Avg. civ. 1, 26 p. 41 obsequium pietatis. Apvl. apol. 7 munditias oris. Sen. suas. 2, 13 id . . . quod erat optimum. Cic. S. Rosc. 57 fortunas vestras. Liv. 5, 11, 14 fortunam (25, 28, 6. 45, 6, 10 Sen. contr. 9, 5, 4 exc. 3, 6. Sen. dial. 11, 16, 6 *al.* Veg. mil. 3, 22). Plin. nat. 2, 22 Fortuna . . . una accusatur, una agitur rea. Cic. ac. 2, 32 naturam. Avg. civ. 14, 5 p. 11 carnis naturam. Cic. Cato 13 senectutem (Val. Max. 8, 13 ext. 2). Epiced. Drusi 104 accusatque annos ut diuturna suos. Petron. 134 aetatis longae moram. Tac. ann. 3, 10 priorem vitam. Cic. fin. 1, 2 *philosophia* esset accusata et vituperata ab Hortensio (Paneg. 11, 23). Ov. rem. 479 quod si quis factum hoc accusat (Liv. 28, 25, 5 Qvint. inst. 7, 4, 30). Liv. 38, 54, 6 Petillii nobilitatem et regnum in senatu Scipionum. Sen. dial. 12, 4, 1 fata. epist. 91, 20. Cic. Att. 14, 10, 1 Liberalia. Prop. 2, 30, 13 ista senes licet accusent convivia duri. Sen. contr. 1, 7, 6 epistulas. Qvint. inst. 5, 5, 1 tabulas (7, 2, 3). Tac. dial. 5 poeticam. Apvl. apol. 9 versus. Plin. epist. 6, 13, 2 senatus consultum. Scaev. dig. 44, 4, 17, 2 falsum testamentum (Papin. dig. 37, 1, 14 Pavl. dig. 34, 9, 5, 5). Tryph. dig. 5, 2, 22 pr. inofficiosum testamentum matris. Pavl. dig. 34, 9, 5, 3 *al.* *vitia, crimina, mala*: Cic. Mur. 67 ambitum. Planc. 9 populi culpam, non competitoris. Sest. 122 populi . . . temeritatem . . . errorem senatus. Petron. 16. Cic. Cael. 29 luxuriem (Val. Max. 9, 1 pr.). de orat. 1, 246 inertiam . . . adulescentium *cf.* Liv. 22, 60, 17 Petron. 135. Cic. inv. 1, 208 vestram iniquitatem (Favst. Rei. grat. 2, 1 p. 59, 3). Tusc. 4, 75 stupra . . . corruptelas . . . adulteria. nat. deor. 3, 76 gravitatem morbi . . . vim tempestatis. rep. 4, 3 nostrorum institutorum neglegentiam. Liv. 4, 12, 7 consulum. Cic. Tusc. 3, 73 stultitiam. fin. 1, 32 voluptatem. epist. 4, 4, 3 acerbitatem Marcelli. 6, 1, 5 desperationem (*sc. meam*). 7, 28, 2. 7, 16, 3 superbiam tuam. Sall. Iug. 1, 4 naturae infirmitas accusatur; suam . . . culpam . . . ad negotia transferunt. 70, 5 mollitiam socordiamque viri. 85, 28. Nep. Lys. 4, 2 avaritiam perfidiamque *Lysandri*. Hier. epist. 52, 7. Liv. 4, 12, 7 fraudem . . . consulum. 8, 34, 7 pravum populi iudicium *cf.* 36, 29, 8. 27, 34, 12 levitatem civitatis. 22, 60, 17 scelus. Sen. contr. 2, 6, 5 vitia patris. Tac. ann. 3, 54. Liv. 28, 34, 4 rabiem temporis eius. Avg. civ. 2, 29 p. 95. Val. Max. 5, 5, 3 iram. Sen. epist. 83, 17 ebrietatem (*ibid.* vitia eius exponere). Qvint. decl. 301 p. 188 paupertatem. 368 p. 404 crudelitatem. Apvl. apol. 25 *al.* crimen. Avian. fab. prol. 30 coci gulositatem. Favst. Rei. grat. 2, 9 p. 82 iniustitiam. Sen. dial. 4, 7, 3 iudicia patris (*sc. mala*). epist. 100, 1 compositionem *librorum Papiri*. Qvint. decl. 289 p. 156 animum. Papin. dig. 24, 3, 39 mores. Tert. scorp. 4 voluntatem (Fil. Str. 112, 8). Cic. Verr. 6, 83 quid (Font. 1 Mur. 67). inv. 2, 140 aliquid. ac. 2, 69 Liv. 30, 20, 9. Tert. nat. 1, 20 discite quid in nobis accusetis. scorp. 4 Hier. epist. 125, 18. *accusare rem tamquam personam in declamatione*: M. Avrel. (Fronto p. 9, 12. 14 N.) faciliorem . . . me materiam adsumpsisse accusandi somni quam te qui laudaveris somnum *cf.* 11, 14 bene accusato somno dormitum eo. *tota epistula 1, 4 est accusatio somni.* *additur crimen*: Cic. fin. 2, 27 *cupiditatem* tamquam capitis accuset. Tert. ieiun. 14 causam novitatis. *nota* Qvint. decl. 388 p. 439 testamentum . . dementiae. Scrib. Larg. 114 cauterii usus accusatur quasi nocuus. Tert. ieiun. 11 haec ut nova. Plin. nat. 20, 219 atriplex et silvestre est, accusatum Pythagora⟨e⟩ tamquam faceret hydropicos. 2 *obiecta sunt enuntiata*: Cic. Verr. 4, 16 primum illud reprehendo et accuso, cur in re tam vetere tam usitata quicquam novi feceris. 17 quod . . . iura . . . mutaveris, id reprehendo, id accuso. Qvint. decl. 368 p. 404 quid . . . obicis? . . . accusas, quod misereatur *cf. ibid.* misericors est: et hoc accusas. Ps. Qvint. decl. 11, 6 quod negari non potest, tu concionaris, accusas, tu crimen de fabula facis. Apvl. apol. 41 quod crudum *piscem proscidi*, id accusas. Avg. civ. 1, 28 p. 44.

b *de rebus*: Tert. ieiun. 1 ut *animalis fides* . . . spiritalem disciplinam . . . in hac quoque specie continentiae accuset. Vvlg. Rom. 2, 15 inter se invicem cogitationibus accusantibus aut etiam defendentibus (excusantibus Avg. civ. 20, 26 p. 476). Favst. Rei. epist. 7 p. 201, 8 testimonia confusissime . . . congesta temeritatem incauti cordis adcusant (*sic Sangall.*). Sidon. epist. 1, 2, 6 raras oblationes facilius est ut accuset sitis quam recuset ebrietas.

structurae: Vvlg. Rom. 8, 33 quis accusabit adversus electos dei (ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν). *modus accusandi*: *per adverbia*: Nep. Lys. 4, 2 accuratissime. Cic. epist. 1, 5^b, 1 acerbe. ac. 2, 69 acrius (Plin. epist. 4, 9, 1). Svet. Tib. 54 amarissime. Liv. 40, 15, 10 aperte. Cic. epist. 1, 5^b, 1 aspere (Apvl. apol. 7). Vvlg. Luc. 23, 10 constanter. Cic. Flacc. 83 copiose (Cael. 29 Tusc. 3, 73). div. Caec. 71 diligentissime. Verr. 5, 87 disposite. Mur. 7 falso (Qvint. decl. 331 p. 301). Verr. 4, 206 gravissime (Cael. 29 Att. 11, 13, 2. 12, 41, 3. 15, 11, 2 epist. 5, 15, 1 Caes. Gall. 1, 16, 6). Liv. 30, 42, 2 infestius. Cic. Att. 2, 1, 9 inhoneste. Qvint. decl. 328 p. 290 inpie. Pvblil. I 63 inprobe (Cic. epist 3, 11, 2 *et* 5). Cic. inv. 2, 136 iustius (Cluent. 42). div. Caec. laboriosissime. epist. 1, 1, 2 liberius. Sest. 95 moderate. Att. 2, 1, 9 modeste. Sest. 95 nefarie. Qvint. inst. 6, 3, 28 palam. Cic. Cluent. 42 pie. inv. 2, 136 probabilius. Verr. 3, 114 publice (Val. Max. 3, 8 ext. 4). Qvint. inst. 7, 2, 2 recte. Cic. Att. 14, 9, 2 severe. Apvl. apol. 26 temere (Marcian. dig. 48, 16, 1, 5). Cic. Catil. 2, 3 vehementer (Flacc. 83 de orat. 2, 35 Plin. epist. 6, 22, 5). Liv. 44, 16, 8 violenter. *per ablativos*: Cic. ad Q. fr. 2, 3, 3 oratione perpetua. Verr. 5, 166. ad Brut. 1, 9, 1 gravioribus verbis. Flacc. 57 gravissimis. Cluent. 58 paucis. 50 tribus. Bell. Afr. 90, 1 multis. Sen. apocol. 14 magnis clamoribus. Cic. Font. 40 duabus actionibus. Verr. 1, 33 tabulis testibus litteris. 3, 114 litteris legationibus testimoniis. Val. Max. 3, 8 ext. 4 sincera fide. Cic. inv. 1, 70 iure. Plin. epist. 7, 10, 3 merito. *per praepositiones*: Sen. contr. 2, 6, 10 per patronum. Vlp. dig. 3, 3, 35, 1 procuratorem. Svet. Tib. 54 litteras. *nota*: Ps. Asc. div. Caec. p. 124 B. Cato . . . accusavit . . . Galbam pro direptis Lusitanis (*i. Lusitanorum patronus*). *locus accusandi* (*iudicium*): *cum* apud: Cic. inv. 2, 69 Amphictyonas. Sen. contr. 7, 5, 12 Caesarem. Val. Max. 6, 2, 7 censores (Ascon. Pis. p. 9 B.). Tac. Germ. 12 concilium. Plin. nat. 33, 164 consules. Fest. 297 duumviros. Cic. S. Rosc. 72 bonorum emptores. inv. 2, 81 iudices (*cf.* Cluent. 59 Papin. dig. 48, 2, 22 Vlp. 1, 16, 6 pr.). Avg. civ. 8, 19 p. 349. Liv. 25, 2, 9 apud populum (Val. Max. 8, 1 absol. 11 Ascon. Corn. p. 80 B.). Vlp. dig. 1, 12, 1, 14 praefectum urbi. 48, 8, 2 praefectum praesidemve provinciae. Cic. Verr. 3, 68 praetorem (Vlp. dig. 26, 10, 1, 8). Vvlg. I Macc. 7, 6 regem (II Macc. 10, 13). Plin. epist. 6, 13, 2 senatum *cf.* Liv. 38, 47, 7. Cic. Deiot. 29 apud te (*Iulium Caesarem*). Verr. 2, 113 Pompeium. Apvl. apol. 4 te (*iudicem*). Vvlg. gen. 37, 2 patrem (*Isaac*). Ioan. 5, 45. *cum* ad, in (*abl.*), pro: Cic. Cluent. 93 ad subsellia. Liv. 40, 24, 1. 43, 8, 9 ad populum (45, 37, 4 *cf.* Cic. Mil. 40). Hier. epist. 121, 6 *cf.* Vvlg. II reg. 19, 27 prov. 30, 10. Cic. orat. 129 in senatu. Val. Max. 3, 7, 8 pro rostris (8, 1 damn. 2). Felix II epist. 1, 1 (Migne 13, 40) penes saeculares arbitros. *abl. loci*: Qvint. decl. 321 p. 258 condicio iudicii, quo accuso. Vlp. dig. 23, 2, 43, 10 publico iudicio (47, 15, 1, 1) *cf.* 48, 2, 16 in publico iudicio. *dativus*: Marc. Com. chron. 97, 22 Macedonius . . . pravorum consiliis eidem Caesari accusatus. Favst. Rei. serm. 12 p. 270, 7 nos accusemus . . . iudici nostro. *dubium* Greg. Tvr. hist. Franc. 5, 20 quod publice accusans clam inimicis percussisset absque consilio quibus accusaverat fratrum.

synonyma: *ad I 1*: Cic. div. Caec. 32 agere. Liv. 26, 3, 4 anquirere. Agroec. gramm. VII 114, 10 arcessere (*cf.* Cic. Verr. 3, 113 Rabir. perd. 26 Cael. 16) Cic. Verr. 3, 114 arguere (Ligar. 10 Liv. 40, 24, 1 Apvl. apol. 26). inv. 2, 93 criminationem conficere. Apvl. apol. 26 in discrimen capitis deducere. Liv. 1, 5, 3 crimini dare. Lvcil. 688 nomen deferre (Cic. Verr. 5, 100 Cael. 26 dom. 49 Val. Max. 3, 8 ext. 4 Clem. dig. 37, 14, 10. Corp. V 2781, 16 deferre). Qvint. decl. 287 p. 154 reum deferre *cf.* 328 p. 290 *al.* Macer dig. 47, 13, 2 denuntiare. Lvcil. 688 diem dicere (Cic. Sest. 95 Liv. 45, 37, 4 *cf.* 44, 22, 9). Cic. Verr. 1, 33 explicare crimina. Qvint. inst. 7, 2, 23 reum facere (Gallic. Avid. Cass. 2, 3). Nep. Alc. 4, 1 quaestionem habere. Cic. Verr. 5, 145 inquirere. Tac. Germ. 12 discrimen capitis intendere (Pavl. sent. 5, 4, 12 crimen). Val. Max. 6, 2, 4 in consilium iudices mittere. Cic. S. Rosc. 54 obicere (Font. 37 Liv. 42, 41, 3 Sen. contr. 7, 2, 8. 7, 5, 8. 9, 6, 14 *al.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

QVINT. decl. 249 p. 23 VLP. dig. 48, 16, 7 pr. APVL. apol. 25 obiectare). APVL. apol. 17 opprobrare. SEN. contr. 10, 1, 2 reum peragere. CIC. Verr. 2, 59 persequi (5, 3 SEN. contr. 10, 1, 5). QVINT. inst. 6, 3, 28 caput petere (SVET. Domit. 8 iudices in aliquem). SEN. contr. 1, 3, 6 postulare (1, 3, 7. 10, 1, 7 VAL. MAX. 6, 2, 4 QVINT inst. 11, 1, 57 decl. 331 p. 300 MARCIAN. dig. 28, 5, 49 (48), 2. VLP. dig. 24, 2, 11, 2 crimine). CIC. Verr. 3, 114 queri (Ligar. 25 QVINT. inst. 5, 13, 31). Cluent. 104 rationem repetere. inv. 2, 93 culpam transferre. QVINT. inst. 7, 2, 23 crimen in aliquem vertere. CIC. dom. 88 in iudicium vocare (APVL. apol. 26). (coarguere, criminari, culpare, incusare, insimulare.) *ad I 2*: PLIN. nat. 2, 22 ream agere. HIER. epist. 82, 4 arguere. LIV. 31, 31, 2 conqueri. HIER. epist. 57, 4 criminari. SCRIB. LARG. pr. p. 2 culpare (HIER. epist. 148, 28 PAVL. NOL. epist. app. 2, 28 *med.*). RHET. Her. 4, 64 expostulare. TERT. ieiun. 14 exprobrare. CIC. Sest. 132 increpare (LIV. 35, 39, 7). SEN. contr. 2, 4, 2 *al.* infamare. HIER. epist. 57, 4 insimulare. CIC. ad Q. fr. 2, 3, 3 invehi. PLAVT. Trin. 96 obiurgare. CIC. Att. 15, 11, 2 queri (CAES. Gall. 1, 16, 6 LIV. 38, 47, 10). VARRO ling. 7, 109 reprehendere (CIC. epist. 1, 9, 13). TER. Andr. prol. 15 vituperare (CIC. har. 51). *ad II*: CIC. Mur. 67 ad iudicium adferre, arguere. Verr. 6, 83 queri. 4, 16 reprehendere (Font. 1, 1). fin. 1, 2 vituperare. AVG. civ. 1, 26 p. 41 in crimen vocare. *opposita*: *ad I 1*: QVINT. decl. 328 p. 287 adesse (PLIN. epist. 2, 11, 2). CIC. div. Caec. 54 causam agere (VAL. MAX. 8, 7, 1). PLIN. epist. 5, 13, 1 agere pro. LIV. 42, 41, 3 conviciari. RHET. Her. 1, 25 defendere (CIC. Quinct. 33 S. Rosc. 91 Verr. 2, 31. 6, 175 Mur. 8. 46 SEN. contr. 1, 5, 1 QVINT. inst. 3, 2, 4 *et passim*). CIC. Brut. 81 dicere pro. S. Rosc. 13 causam dicere (Verr. 2, 26. 52 fin. 1, 24 LIV. 26, 31, 1. 38, 52, 10. 39, 36, 7. 39, 40, 8 *al.* QVINT. decl. 301 p. 185 SVET. Aug. 56 Claud. 15 *al.*). QVINT. inst. 6, 1, 35 eripere. VLP. dig. 1, 12, 18 expostulare. CIC. Verr. 6, 175 iudicare. S. Rosc. 33 laudare (Sull. 63 Sest. 90 MODEST. dig. 28, 7, 27 pr.). Cael. 6 maledicere. QVINT. decl. 331 p. 302 periclitari. VLP. dig. 48, 1, 5 pr. purgare. CIC. Verr. 2, 28 respondere (Cluent. 108 LIV. 39, 36, 7 QVINT. decl. 328 p. 290 VLP. dig. 3, 3, 35, 1). LIV. 42, 41, 3 reum esse (QVINT. inst. 5, 12, 10 decl. 250 p. 26). PAPIN. dig. 48, 5, 12 (11), 10 reum fieri. *cf. sub* absolvo, cado, damno, condemno, multo, obtineo. *ad I 2*: CIC. ad Q. fr. 2, 2, 1 excusare (HIER. epist. 84, 8). fin. 5, 61 laudare (LIV. 38, 54, 9 QVINT. inst. 9, 4, 128 TAC. dial. 11 HIER. epist. 48, 14 AVG. civ. 19, 12 p. 374). Att. 13, 22, 3 culpa liberare. epist. 3, 10, 7 purgare (LIV. 8, 32, 10. 30, 42, 2). HIER. epist. 82, 9 respondere. 69, 2 tueri. *ad II*: CIC. Mur. 67 defendere. AVG. civ. 20, 14 p. 440 excusare. CIC. epist. 4, 4, 3 laudare (AVG. civ. 14, 5 p. 11). VLP. dig. 48, 5, 14, 10 probare. *compositum*: subaccuso. *Hey.*

Ace *v.* Accho.

acedia, -ae *f.*, ἀκηδία. [*it.* accidia, *vet. francog.* acide, *hisp.* acidia. *M.-L.*] GLOSS. V 343, 10 acedium. IV 5, 32 accidiam. IV 202, 48 acidia. SCHOL. Hor. epist. 1, 8, 1 accidia. ITALA cod. Tolet. Sir. 29, 6 verba accidiae. GLOSS. taedium *vel* taedium animae (animi). SCHOL. Hor. *l. c.* lethargica sive accidia. PS. AVG. vit. et don. Migne 40, 1089 acedia est fastidium interni boni. AVG. vit. erem. (Migne 32) 14 otiositas ... fomentum acediae. CASSIAN. inst. 5, 1 sextum *vitium principale* acediae, quod est anxietas sive taedium cordis (conl. 5, 2). 10, 3, 1 acediae spiritu. HERMAS vulg. vis. 3, 11 tradidistis vos in acedias (accidias *aliquot codd.*, ἀκηδίας; anxietatibus *vers. Pal.*). ANTHIM. praef. p. 7, 13 *cibi* crudos humores generant et acedias (acedivas *sim. codd.*) carbunculos et ructus graves faciunt. *v.* acedior. *ad significationem cf.* acetum *et* acidus.

acedior, -ārī *ab* acedia. ITALA cod. Vercell. Marc. 14, 33 coepit obstupescere et acediari et deficere. psalt. Germ. 1 ps. 101, 1 cum acediaretur (ἀκηδιάσῃ). VVLG. Sir. 6, 26 ne acedieris vinculis. 22, 16 non acediaberis in stultitia eius (ἀκηδιάσῃς). GLOSS. V 162, 3 acidiari indignari. V 591, 7 aegret acidiatur (IV 405, 21 agnet *i.* angit?). *al.* acediatur *vel* acidiatur stomachatur *et* V 260, 60 stumachatur vel tristatur.

acediōsus, -a, -um *adi. ab* acedia. GLOSS. V 342, 7 acediosus (accidiosus) mente inquietus. V 412, 30 acidiosus otiosus, instabilis, tristis, vagus (BENED. reg. 48, 33 frater acediosus). PS. GREG. M. comm. I reg. 5, 4, 8 aliter ... lubrici, aliter salvandi sunt acediosi. *nota agnominationem*: PS. AVG. spec. pecc. 7 piger et acediosus ad opus divinum accedis. *huc traxit Goetz* IV 17, 4 *al.* anediosus taediosus.

Acedomopatis *v.* Agedomopatis. [*Diehl.*

acedonicus *v.* acidonicus.

Acellāsia *et* **Acellius** *vide sub* Acc-.

Acelum, -ī *opp. Venetiae, Ptolemaeo* Ἄκελον (Ὄκελον *unus cod., cett.* Ἄκεδον), *nunc* Asolo. *cf. Mommsen, Corp. V p. 198; Huelsen, PW. I 153.* PLIN. nat. 3, 130 in mediterraneo regionis decimae coloniae Cremona, Brixia Cenomanorum agro, Venetorum autem Ateste et oppida Acelum, Patavium .... PAVL. DIAC. hist. Lang. 3, 26 Agnellus *episcopus* de Acilo. *adi.* **Acelīnus** GREG. M. epist. 1, 16 a *subscr.* Agnellus episcopus sanctae Acelinae ecclesiae. *Otto.*

Acelus *nom. vir. Afric.* CORP. VIII 19526 d. m. Acelus Cuminus v. a. XXXX.

Acemās *nom. vir.* †CORP. V 6400 ic requiescit Acemas. *estne* Acamas?

Acemerus, -ī *nom. vir.* CORP. VI 33351 (*graphio exaratum, lectionis certae*) ACEMERVS.

? **acena** *v.* aceva.

Acencheridis *nom.*, Ἀκεγχήρης, *Aegypti rex.* IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 97. HIER. chron. a. Abr. 468 Aegypti Achencheres a. XII.

Acenchrēs, Ἀκεγχρής, *Aegypti regina.* IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 97.

Acensanae *vel* Accensonae *v.* Agesinae.

acentetus, -a, -um *adi.*, ἀκέντητος. FRONTO p. 224, 23 N. calicem ... sine delatoria nota cum dico, sine puncto dico. neque enim me decet, qui sim iam homo doctus, volgi verbis ... calicem acentetum appellare (19 calicibus perlucidis sine delatoria nota). PLIN. nat. 37, 28 quae *crystalla* vero sine vitio sint, pura esse malunt, acenteta appellantes. *Diehl.*

aceo, -uī, -ēre. [*cf. c.* acescere acor acidus *et c.* ācer acerbus acuere. *Th.*] GLOSS. amaricor. acet: curuat (*contaminata, ut videtur*). *de perfecto* acui *cf.* GRAMM. I 247, 23. 371, 27. V 437, 26. 606, 36. *ibid.* VII 435, 5 verba, quae ex diversa interpretatione in eundem perfectum cadunt: acuo ὀξύνω, aceo ὀξύνω. *proprie*: CATO agr. 148 quod (*sc. vinum*) neque aceat neque muceat, id dabitur. *translate*: SIDON. epist. 7, 6, 6 tantum ... ori, tantum pectori suo (*Euarigis regis*) catholici mentio nominis acet. *Oertel.*

acephalus, -um, *adi.* ἀκέφαλος. *cf.* MACR. sat. 5, 14, 1. GLOSS. V 342, 50 acephalon sine capite. DIOM. gramm. I 498, 29 *vertit* mutili. 500, 5 mutili vel trunci. MAR. VICTOR. gramm. VI 67, 16 cuius *versus* initium ... nequaquam integrum processerit, ἀκέφαλος dicitur veluti capite imminuto (137, 8 dimetrus ... acephalos). VEL. LONG. gramm. VII 54, 10 acephalus esset versus. GRAMM. VI 636, 28 non solum tunc dicitur, cum caput deest, sed ⟨etiam⟩ cum ⟨in⟩ capite aliquid superest. TER. MAVR. 2348 a magistris versus ... dicitur acephalus idem qui trochaicus quoque. 2419 trimetrus ... potest acephalos esse, prima quando demitur (MAR. VICTOR. *l. c.* 135, 33). GRAMM. VI 621, 17 acephalum ... iambicum. 631, 1 acephalos ... iambos aut hypercatalectos. MAR. PLOT. gramm. VI 452, 20 rēliquias Danaum *prima syllaba metri causa producta dicitur* versus acephalus. GENNAD. vir. ill. 80 librum unum acephalum.

Acephalī, -ōrum, Ἀκέφαλοι, *haeretici.* ISID. orig. 8, 5, 66 Acephali dicti, id est sine capite. nullus enim eorum reperitur auctor (chron. p. 473 a. 385). chron. p. 473 haeresis Acephalorum Calchedonense concilium inpugnantium. NOVELL. 115, 3, 14 Nestorianos et Acephalos (109 praef.). AVELL. p. 704, 20 Eutychianistas et Acefalos. GREG. M. epist. 2, 4 p. 151, 16 Acefalos. p. 151, 18. ISID. chron. p. 474 a. 389ᵃ *et* 475 a. 397ᵃ Acefalorum (BEDA chron. p. 312).

Acepsemās, *Sozomeno* Ἀκεψιμᾶς, *acc.* Ἀκεψιμᾶν. CASSIOD. hist. 8, 6 in Cyrestensium eremo famosissimus Acepsemas in cella reclusus. *Diehl.*

acer, -eris. [*cf. c. gr.* ἄκαστος (ἡ σφένδαμνος *Hes.*), *theodisc.* ahorn '*acer*'. *Th.*] *f.* (GRAMM. PLIN. nat. 16, 67 mascula). *n.* (OV. PLIN.). GLOSS. σφένδαμνος. PRISC. gramm. II 80, 22 acer ... de cuius declinatione dubitatur, arbos, huius aceris, quod Solinus (33, 8) protulit in memorabilibus. 151, 2 haec acer ... huius aceris. 233, 13 haec acer ... acri (aceri *m. 2*) dicit Servius in commento Vergilii (*gen. apud* SERV. *non extat. acc.* acerum Aen. 2, 16 *cod. Fuld.*, acerem *cett.* 9, 87 *abl.* acere *omnes*). FRG. Bob. gramm. V 559, 13 acer σφένδαμνος ... licet quibusdam haec acerus nominativo dici debere placeat. [*it.* acero, *hisp.* arce, *cf. francog.* érable ('*acer arbor*'). *M.-L.*]

arbor: OV. met. 10, 95 (*in arborum catalogo*) acerque coloribus impar. COR. Iust. 4, 44 cecidere securi ... aesculus, alnus, acer, terebinthus, populus, ornus. *natura*: PLIN. nat. 16, 66. 69 (aceris mares, *cf.* 67). 74. 97. 106. 119. 17, 200 Transpadana Italia ... acere ... arbustat agros. 16, 68 bruscum *et* molluscum, tuber utrumque arboris (185. 231). 24, 46 aceris radix (*in medicina adhibita, cf.* SER. SAMM. 390). SERV. Aen. 2, 16 acer ... in tutela Stuporis est. *genera* (*cf. Salmasius, exerc. Plin. p. 359*): PLIN. nat. 16, 66. 67. 12, 56 *turifera arbor* ramis aceris maxime Pontici (SOL. 33, 8). *materies*: OV. am. 1, 11, 28 nuper vile fuistis acer (*tabellae, iam fidae ministrae*), *cf.* PLIN. nat. 16, 68. PLIN. nat. 16, 66 operum elegantia ac subtilitate citro secundum, *cf.* 183. 231 quae in lamnas secantur, quorumque operimento vestiatur alia materies, praecipua sunt citrum, terebinthus, aceris genera. 233 sic terebinthum vinci iuvat, sic citrum pretiosius fieri, sic acer decipi, *sc. testudine fucata.* 33, 146 *triclinia* acere operta aut citro. *genera*: PLIN. nat. 16, 66 album (*cf.* 69) ... vocatur Gallicum, ... alterum ... crispo macularum discursu (*cf.* 67. 119. 206. 211), qui cum excellentior fuit, a similitudine caudae pavonum nomen accepit, ... e viliore genere crassivenium vocatur. 67 candidum ... crispius ... zygian rubentem. *Dittmann.*

Acer *mons Hispaniae Tarraconensis.* AVIEN. or. mar. 504 iuxta superbum mons Acer caput exerit. *Otto.*

ācer, -cris, -cre. [*cf. c. osc.* akrid '*acri*' *aut* '*acriter*', *gr.* ἄκρος, *lituan.* asztrus '*acutus*' *et c.* acies acus acuere acere. *Th.*] GLOSS. ὀξύ, δριμύ, πικρός, τραχύς. PRISC. gramm. II 152, 18 acer ... in utraque ... terminatione (-er, *cf.* PROB. inst. IV 63, 18 *sqq.* 64, 5. 92, 32 app. 194, 20 AVG. gramm. V 498, 14, *et* -is, *cf.* CHAR. I 82, 24 CAPER VII 94, 6. 107, 6) communis etiam generis, *cf.* 229, 19 (SERV. Aen. 6, 685). *idem adfert* II 153 (*cf.* 230) acer *fem. ex* NAEV. *et* ENN. (*v. p. 361, 24. 18*), acris *masc. ex* ENN. (*v. p. 361, 24*), *cf.* COLVM. 12, 17, 2 acris

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sapor. CELS. 8, 4 ORIBAS. GLOSS. acer *omnis generis* PROB. cath. IV 13, 8. acer -cra -crum (*cf.* CAPER VII 94, 6) *improbant* CHAR. I 82, 24. PROB. app. IV 197, 31 acre non acrum, *cf.* SORAN. 2, 4, (29) acrum acetum (PLIN. VAL. 2, 45 PS. GARG. curae boum 21 FVLG. myth. p. 48, 7 GLOSS. II 13, 54. III 215, 15. 467, 3. CATO agr. 157, 9 vinum acrum *falso pro* atrum *codd.*, *cf.* 156, 6). acrus ORIBAS. (*per omnes casus passim ita declinans*). acra DIOSC. 1, 119 GLOSS. III 603, 43. *acc.* acrum ... pro acrem Cn. Matius Iliados XV CHAR. (*ex Vindice*) I 117, 13 (*cf.* CIC. Att. 1, 10, 4 quam in sacrum amatorem *M*, quamvis acrem *mg.*). DIOSC. ignem acrum *passim*. *gen.* acri PELAGON. 85 VEG. mul. 4, 28, 16 PLIN. VAL. 2, 45. acrae GLOSS. IV 303, 22. *abl.* (*dat.*) acro SER. SAMM. 46 *B.* CHIRON 263 VEG. mul. 3, 7, 1 PLIN. VAL. 2, 45 CYPR. GALL. gen. 359. 377. acra PALLAD. rust. 9, 5, 3 GILD. Brit. (chron. III) 17. *pl. acc.* acros SORAN. 1, 97 PLIN. VAL. 5, 1. THEOD. PRISC. (*cf. ind. Ros.*). *abl.* acris CARM. epigr. 629, 2 (*in fine hexam.*). CHIRON 57 BENED. reg. 30. acrissimus CHIRON 77. 921 PELAGON. 240. 249 COD. Iust. 5, 5, 4, 1. CHAR. (*ex Romano*) gramm. I 122, 1 *abl.* acre, *cf.* 43, 15. *trad.* LVCIL. 944 (173 acri). [*val.* acru, *it.* agro, *francog.* aigre, *hisp.* agro. *M.-L.*] *devitant* CAES. (*semel, v. p. 362, 7, adv. passim*), ICTI (*bis in Vocab. iurispr.*: POMP. dig. 1, 2, 2, 18 acriora *bella*. PAVL. *v. p. 362, 4. bis adv.*). *non legitur apud* PETRON., *in* VVLG. (*semel* acriter). *amant* TAC. AMM. *apud* VERG. *4^ies^ claudit hexametrum, apud* SIL. *29^ies^*.

I ***de rebus acutis*** (*cf.* acutus *I*): TRAG. inc. 78 sapere ... id erit telum acerrimum (LIV. 3, 55, 3. 3, 69, 2. *nota*: PLIN. nat. 9, 20 *v. p. 359, 11*). LVCIL. 373 armis. SALL. hist. 4, 69, 20. PLIN. nat. 32, 22 ferramento. TAC. Germ. 6 ferro. IVST. 44, 3, 8. *cf.* PLIN. nat. 36, 165 *cotes* acerrimae effectu (*sed cf. p. 361, 49*). HORMISDA epist. 140, 5 (Thiel epist. pontif. I 970) iaculis. *nota*: VERG. Aen. 7, 164 acris tendunt arcus (9, 666 intendunt). VAL. FL. 3, 161. VARRO rust. 2, 9, 10 malae *canum* acriores fiunt. LVCR. 1, 922 acri | percussit thyrso laudis spes magna meum cor (CYPR. GALL. num. 605 virgaque everberat acri *equum*). VERG. Aen. 9, 715 stimulos (*in imagine, item* HOR. sat. 2, 7, 94 OV. ars 2, 444 LIV. 6, 11, 8 SEN. epist. 90, 41 LVCAN. 2, 323 TAC. hist. 1, 15 PLIN. epist. 5, 17, 4 QVINT. decl. 324 p. 277, 22 FRONTO p. 210, 11 N.). *cf.* TAC. hist. 2, 23 incitamenta (*de hominibus*). CASS. conl. 22, 2 incentivis. VAL. MAX. 9, 10 *pr.* ultionis ... aculei. PANEG. 10, 12 dolorum. AVG. quaest. hept. 6, 27 timoris. IVV. 11, 167 urticae (*in imagine*). APVL. met. 7, 18 spinas acerrimas et punctu venenato viriosas. PLIN. nat. 15, 89 nucleus ... acriore callo. STAT. Theb. 7, 345 acri ... scopulo. MART. 10, 103, 1 monte. ITIN. Silv. 11, 4. QVINT. inst. 1, 11, 4 quasdam *litteras* velut acriores parum efficimus (*opp.* quasi hebetioribus). CAT. 2, 4 acris ... incitare morsus. CIC. Arat. 158 OV. hal. 44 (doloris *al.*: CIC. Tusc. 2, 53. 3, 61 off. 2, 24, *cf. III B.* nasturcii: MORET. 83, *cf. p. 360, 5*). MANIL. 2, 213 acri Scorpios ictu, *cf.* 2, 236 (2, 513 *al.* Scorpion acrem, Scorpius acer. GERM. frg. 4, 61 SEN. Thy. 859 AVIEN. Arat. 1166. *cf.* ZENO 2, 43 *diabolus* vere ... acerrimus Sagittarius). SEN. dial. 3, 17, 6 primi *irae* ictus. FIRM. math. 8, 27, 69 qui acri plaga moriantur. RVRIC. epist. 2, 23 lapsantem acriore verbere coercere. BENED. reg. 30. PS. CYPR. abus. 1 acrioribus et gravioribus flagris vindictae vapulabit. HOR. sat. 1, 10, 14 ridiculum acri fortius ... secat res. ENN. ann. 400 (*v. p. 361, 23*).

II ***de animantium vi agendi*****: A** *de hominibus*: GLOSS. ἄλκιμος, δεινός, σφοδρός, argutus, asperior, crudelis, durus, fortis, intentus, perseverans, vehemens. SERV. auct. Aen. 1, 220 acrem in unamquamque rem vegetum ac nimium. SERV. Aen. 8, 614 proprie apud nos acer est, qui apud Graecos δεινός dicitur; nam fortem et vehementem et asperum et amarum potest significare.

PLAVT. Asin. 551 † indoctoresque acerrumos. Bacch. 371 Bacchides non Bacchides, sed bacchae sunt acerrumae. Asin. 134 mare haud est mare, vos (*meretrices*) mare (*v. p. 361, 13*) acerrumum (*cf.* C. GRACCH. Gell. 11, 10, 4 acerrimi sunt: nam ab omnibus pretium accipiunt et omnes fallunt). *item de puellis*: HOR. carm. 1, 33, 15 libertina fretis acrior Hadriae. *aliter* carm. 1, 6, 18 (*v. struct.*: *abl.*). OV. met. 13, 802 *Galathea* acrior igni. PLAVT. Merc. 796 concivit hostes domi, uxor acerrumast, *sc.* hostis; *item* CIC. Verr. 6, 76 acerrimum atque infestissimum, *et passim in orationibus*. epist. 12, 28, 3. HOR. epod. 6, 14 acer hostis Bupalo. *al.* SEN. dial. 7, 11, 1 *opp.* molli adversario. RHET. Her. 2, 28 inimicum (*cf.* 30). CIC. de orat. 1, 227 gravis atque acer (Verr. 6, 183). *cf.* Verr. 3, 166 acerrimi inimicissimique. AMM. 28, 1, 11. PLAVT. Trin. 723 credo ad summos bellatores acrem fugitorem fore (*παρὰ προσδοκίαν, sed cf. p. 362, 21 et p. 364, 23*). *item de bellica virtute*: ENN. trag. 325 aciem. VAL. MAX. 9, 1 ext. 1 exercitum. FLOR. 2, 13, 46 numquam acrior neque alacrior exercitus. VARRO Men. 479 miles acer (ac vir *codd.*). CIC. Catil. 2, 21 (*opp.* lentus). HOR. carm. 3, 5, 25 LIV. TAC. FRONT. strat. 2, 1, 9 acrem quidem, sed inexercitatum et in impetu tantum violentum. CIC. dom. 143 propugnator. ad Brut. 1, 11 (9, 20), 1. LIV. 6, 23, 5 bellator. APVL. flor. p. 25 Oud. AMM. CIC. Verr. 1, 30 acerrima ... equestri familia (SCHOL. Gron. fortissima). prov. cons. 33 nationibus. SEN. epist. 83, 22. VERG. (Mezentius acer) *et epici saepe de fortibus*. *coniungitur* fortis *sim.*: CIC. Verr. 6, 8 epist. 1, 9, 16 Brut. 135 SEN. contr. 7, 7 (22), 13 PLIN. epist. 4, 29, 2 PRVD. Symm. 2, 161.

CIC. Mur. 32 pugnax et acer ... imperator. rep. 5, 10 (*opp.* consideratus et lentus). POLIO Cic. epist. 10, 31, 5 *legio*. SALL. Iug. 30, 2 acer bellicosus (*opp.* quietus inbellis). FRONTO p. 109, 10 N. LIV. 21, 16, 3 SEN. epist. 83, 22. VAL. MAX. 2, 7, 1 acrem illam et animosam Numantiam. 9, 12, 6 (*v. p. 362, 37*). PLAVT. Men. 595 testes (*cf.* CIC. Caecin. 28). *item de intentis, strenuis in agendo* (*cf. struct.*: in *c. abl. ger.*): TER. Phorm. 262 lenem patrem illum factum me esse acerrimum (DON. nota ἀντίθετον: ... non asperrimum ... sed acerrimum). QVINT. decl. 316 p. 343, 24. *cf.* inst. 11, 3, 178 acres senes *comoediae*. LVCR. 5, 87 = 6, 63 dominos. CIC. Quinct. 37 (*et al. in orat.*) adversarius. Tusc. 5, 76 Att. 10, 8, 8 LIV. 2, 61, 2. ASCON. tog. cand. p. 83 B. refragatores. CIC. Verr. 5, 70 actor accusatorque. Brut. 136 accusatores acres atque acerbi. 168 acer et vehemens. *cf.* HOR. sat. 1, 4, 65 PLIN. epist. 6, 22, 6. CIC. epist. 1, 1, 2 *al.* defensorem. *cf.* Phil. 10, 16 patroni. CIC. S. Rosc. 85 iudice. off. 1, 114 GELL. 14, 2, 18. CIC. Catil. 3, 3 duces. Mur. 33 LIV. *al. cf.* LIV. 2, 56, 6 auctor. TAC. ann. 3, 40 exstimulator. hist. 4, 68 instinctor. 1, 51 instigatrix. 3, 2 concitator. CIC. ad Q. 1, 2, 16 cives. epist. 10, 28, 1. Flacc. 44 civitate. CIC. Brut. 18 flagitatorem. *cf.* SEN. dial. 4, 28, 7 fidei ... exactor. AMM. 22, 16, 23 controversi et reposcones acerrimi. *nota*: CIC. ad Att. 1, 10, 4 amatorem (*cf. p. 364, 36*). VERG. georg. 2, 405 rusticus (NON. 240 providus, diligens). *cf.* COLVM. 7, 6, 6 magister ... pecoris acer, durus, strenuus, laboris patientissimus, alacer atque audax esse debet. VERG. Aen. 5, 116 remige. *cf.* CLAVD. 24, 363. HOR. sat. 2, 8, 36 acris potores (*cf. p. 361, 52*). PROP. 2, 30, 9 custos. VAL. MAX. 2, 6, 7. 8, 1 absol. 2 FLOR. 1, 17, 6. TAC. ann. 1, 5 custodiis. APVL. met. 9, 17 secutorem. LIV. 2, 1, 8 vindex (VAL. MAX. 1, 1, 18 CVRT. 5, 12, 5 SEN. dial. 1, 2, 11). 2, 7, 4 ultor. AMM. 31, 11, 2. 23, 6, 7. 28, 4, 1 calumniarum insectator. VELL. 2, 45, 1 malorum propositorum executor acerrimus. VAL. MAX. 6, 1, 8 poenitor. SVET. Iul. 67 et inquisitor et punitor acerrimus. SVET. Iul. 7, 2, 3 aemulo. SIDON. epist. 9, 9, 15 medicorum. *cum ambiguitate*: MART. 5, 61, 10 *cf. P. I. R. A 1148*. *coniungitur* vehemens *sim.*: CIC. Caecin. 28 (*opp.* placidum mollemque). leg. agr. 3, 7 Brut. 113. 168 (*v. l. 13*). ad Att. 2, 21, 4 ad Brut. 1, 10 (9, 19), 1 VAL. MAX. 3, 7, 6 SEN. dial. 10, 6, 1 SVET. Galba 9 AMM. 30, 5, 3. HOR. ars 121 impiger, iracundus, inexorabilis, acer. LVCAN. 1, 146 acer et indomitus (IVV. sat. 2, 77). *in dicendo* (*cf. struct.*: in *c. abl. ger.*): CIC. Brut. 105 oratorem. 269 effrenatus et acer nimis. orat. 99 gravis acer ardens (Brut. 317 incensum, *opp.* remissus et lenis. *cf.* SIDON. epist. 1, 7, 6 acres et flammei viri). *cf.* opt. gen. 17 QVINT. inst. 9, 4, 133 GELL. 10, 3, 1 IVL. SEV. rhet. p. 356, 12. SEN. epist. 24, 21. *de poeta epico*: HOR. sat. 1, 10, 43. *in cogitando* (*cf. struct.*: in *c. abl. ger.*): CIC. off. 1, 146 acres ac diligentes animadversores[que] vitiorum. Tim. 1 acer investigator et diligens. Brut. 252 existimator. SEN. epist. 119, 5 quaesitor. QVINT. inst. 1, 4, 25 scrutabitur ... praeceptor acer atque subtilis origines nominum. PANEG. 10, 4 contemplator. DON. Ter. Hec. 135 reddit auditorem acriorem (*cf. p. 364, 56*). *de philosophis*: CIC. orat. 172. APVL. apol. 53 sollertissimi et acerrimi. GELL. 5, 3, 7 Protagoras ... acerrimus sophistarum (AMM. 16, 5, 8). LACT. inst. 1, 5, 26 HEGES. 2, 10, 6. *coniungitur* callidus: SVLP. SEV. chron. 2, 47, 4 STAT. Ach. 1, 866 Vlixes, *item* PRVD. Symm. 2, 544. *sed cf. p. 357, 82*. *virum ornat epitheton*: HOR. sat. 1, 3, 53 caldior est: acris inter numeretur (*cf.* ORIENT. carm. 2, 20 acris velatur nomine saevitia). sat. 2, 5, 43. epist. 2, 1, 165 sublimis et acer. LIV. 29, 32, 1 acer et impiger. IVV. sat. 7, 190. FRONTO p. 87, 5 N. frugi et sobrius et acer et diligens (GELL. 11, 18, 17). *similia* CARM. epigr. 488, 2 CLAVD. 21, 41 PAVL. PETR. Mart. 3, 416 SIDON. carm. 7, 115 ENNOD. carm. 2, 95, 5. SVLP. SEV. Mart. 25, 6 quam acer (alacer *al.*), quam efficax! *cum ironia*: APVL. met. 9, 7 acer et egregius ille maritus. VARRO Men. 416 Dionysius, homo garrulus et acer. *cf.* CIC. Brut. 128 vir et acer et non indisertus. LIV. 4, 49, 12 VELL. 2, 18, 5 PLIN. epist. 2, 11, 17 SVLP. SEV. chron. 2, 46, 3. *item de salsis acutisve*: NEP. Timoth. 3, 5 populus *Atheniensis*. HOR. sat. 2, 1, 1 sunt quibus in satira videor nimis acer. *cf.* MACR. sat. 3, 16, 17 Lucilius, acer et violentus poeta. PLIN. epist. 3, 21, 1 *Martialis* homo ... ingeniosus, acutus, acer. *cf.* AMM. 22, 16, 23 Aegyptii. *de asperis, ferocibus*: CIC. de orat. 2, 182 proborum, demissorum, non acrium, non pertinacium, non litigiosorum, non acerborum. Brut. 221 acer, acerbus (*cf. l. 13*), criminosus. SVET. Cal. 44 acrem ac severum. SVLP. SEV. chron. 2, 50, 7. CIC. Quinct. 30 acerrimus, bonorum possessor, expulsor, ereptor. leg. agr. 2, 82 acres, ad vim prompti. Catil. 3, 17 tam acrem, tam audacem (*Catilinam*). ad Att. 5, 20, 5 feri homines et acres (SEN. Thy. 546 Atreus). VERG. Aen. 3, 14 acri ... Lycurgo (SERV. auct. 'saevo et cruento'). LIV. 26, 26, 11 acres ... nimis et feroces. HOR. sat. 1, 2, 42 acrem praedonum ... turbam. AMM. 15, 5, 6 insidiatores. 28, 2, 11 grassatores. **B** *de bestiis*: NON. 241 vehemens, saevum. CATO agr. 124 canes ... acriores et vigilantiores. VARRO rust. 1, 21, 1. 2, 9, 12. 14. 16 CIC. S. Rosc. 56 VERG. georg. 3, 405 (SEN. Phaedra 32) HOR. epod. 12, 6 OV. met. 7, 806 (*v. struct.*: *abl.*). PHAEDR. 3, 7, 18. SEN. dial. 2, 14, 2 canem acrem ... leniet. 6, 22, 5 MART. 14, 200, 1 NEMES. cyn. 120. 229 VEG. mil. 4, 26. NON. 240 celer, velox. GLOSS. velox. VARRO rust. 2, 7, 15 *equi* (*v. struct.*: ad). LVCR. 4, 420 equus acer. VERG. Aen. 1, 144. 4, 156. 8, 3 (*v. etiam struct.*: *abl.*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ov. met. 3, 704. 7, 542. 14, 344. trist. 5, 9, 29 Pont. 2, 11, 21 GERM. 465 (*sidus, item* AVIEN. Arat. 1154). PLIN. nat. 8, 165 SIL. MART. STAT. Theb. 5, 3. RHET. Her. 4, 62 leonis acerrimi (NEP. Eum. 11, 1). LVCR. 5, 862 genus acre leonum (Ov. fast. 4, 215). SEN. epist. 41, 6 (*v. struct.*: *abl.*). SOL. 27, 13. VERG. ecl. 10, 56 apros. HOR. epod. 2, 31 Ov. met. 10, 550. VERG. georg. 3, 264 genus acre luporum. HOR. epist. 2, 2, 29 (*v. struct.*: *abl.*). epod. 12, 25 Ov. met. 11, 370 NEMES. cyn. 307. (*piscis*:) Ov. hal. 23 inmitis et acer. *alia*: Ov. trist. 4, 9, 29 taurus. PAVL. FEST. 301 solipugna genus bestiolae ... acrius concitatiusque fit fervore solis. SEN. dial. 4, 11, 4 acerrimas feras. OCTAVIA 409. PLIN. nat. 16, 183 animalium acerrimis. 9, 20 *delphinus* acrior telo. DRAC. satisf. 256 avis

C *de animo*: *cf.* CIC. de orat. 3, 124 acris acies in naturis hominum et ingeniis. GLOSS. acrae mentis validae mentis. PLAVT. Bacch. 405 c o r. LVCR. 3, 294 acria corda iracundaque mens (VAL. FL. 6, 1). MART. 6, 64, 16 cor limante Minerva acrius. AVSON. 341, 5 vegetum teres acre calens cor. CIC. Sest. 45 acris a n i m i magnique. Mil. 29. de orat. 2, 84 animus acer et praesens (QVINT. inst. 6, 4, 8) et acutus. fin. 1, 57 acri ... et attento. Tusc. 1, 52. FVR. BIBAC. carm. 15 acris ... animos. VERG. Aen. 11, 800. Ov. met. 2, 86 *equorum*. LIV. (*v. struct.*: *abl.*). SEN. contr. 2 praef. 2 magno magis quam acri. SEN. dial. 1, 5, 11. 9, 17, 5 *ex remissione* meliores acrioresque surgent (QVINT. inst. 1, 3, 9). epist. 114, 3 acer et ferox. VELL. 2, 41, 1 vigore animi acerrimus. TAC. ann. 3, 30. AMM. 27, 2, 7 animorum acri robore (*cf. p. 361, 49*). LVCR. 1, 69 acrem ... animi virtutem. SEN. clem. 1, 12, 5 dial. 6, 12, 6 epist. 24, 5 (*v. struct.*: ad *c. ger.*). *cf. p. 361, 47*. VEG. mil. 1, 20 audaciam. HEGES. 5, 12, 8 fortitudo.
CIC. fin. 2, 45 m e n t e m acrem et vigentem. nat. deor. 2, 18 div. 1, 61.
LVCR. 2, 1041 iudicio (CIC. de orat. 3, 183 ac. 2, 19. *cf.* epist. 9, 16, 3 peracre iudicium. QVINT. inst. 1, 6, 3. 8, 3, 24. 12, 10, 20 acre tersumque *Atticorum*. 12, 10, 76. PLIN. epist. 1, 22, 3 acri magnoque. GELL. 6, 3, 10 acri subtilique. *aliter*: CIC. S. Rosc. 11 acria ac severa). CIC. de orat. 3, 190 norma. QVINT. inst. 8, 6, 58 ratione. MART. CAP. 5, 441 acri admodum ac subtilissima. CIC. ad Att. 15, 6, 3 acerrimis consiliis. TAC. ann. 11, 29 *opp.* cautis. CIC. de orat. 2, 357 acri memoria (*opp.* hebeti). Flacc. 103 TAC. ann. 15, 68. FLOR. 1, 33, 15 calliditatis acerrimae. VAL. FL. 2, 555 acri lubricus astu.
NON. 240 austerum, acerbum, asperum. CIC. frg. F 5, 89 i n g e n i u m (*v. l. 79*). de orat. 2, 162. 3, 79 (*v. struct.*: ad *c. ger.*). Brut. 204 Theopompi, *opp.* lenissimo Ephori (*cf.* frg. F 5, 25). *al.* SALL. Iug. 7, 4 inpigro atque acri. 28, 5 LIV. COLVM. 7, 2, 4 STAT. Theb. 7, 116 (*i. q. ingenii inventum*). TAC. PLIN. epist. 3, 5, 8. 4, 2, 1. HIER. comm. Ephes. 4, 13 acuti et acris. vir. ill. 53 acris et vehementis. 125 acris et ferventis. MACR. sat. 1, 15, 5 acri quidem, sed agresti. *v. etiam struct.*: ad, in *c. abl. ger.*, *abl.* CIC. ad Q. fr. 1, 27 tua ... natura paulo acrior (SERV. Aen. 3, 14). HOR. sat. 2, 7, 47 acris ubi me natura (*i. pruritus*) intendit. SEN. epist. 24, 25 acerrimae indolis.

D *de sensibus*: CIC. Tusc. 5, 45 acerrimis integerrimisque sensibus. nat. deor. 2, 42. PS. QVINT. decl. 15, 5 acrior erectiorque *sensuum* vigor. **1** *videndi* (*opp.* hebes): CIC. fin. 2, 52 oculorum, inquit Plato (*Phaedr. 250 D*), est in nobis sensus acerrimus. de orat. 3, 160 (QVINT. inst. 11, 2, 34 acrior oculorum quam aurium. AVG. civ. 11, 27). 2, 357 videndi. CIC. Tusc. 4, 38 acrem ... aciem intendit. CELS. 7 praef. acie oculorum acri claraque. SEN. nat. 7, 11, 3 acrior ... aut hebetior. VAL. FL. 3, 571. CIC. Planc. 66 populi Romani ... oculos ... acris atque acutos. COLVM. 3, 8, 1 acrioribus mentis oculis. QVINT. inst. 2, 10, 6 TAC. hist. 2, 20 PLIN. epist. 7, 21, 4. 9, 37, 4. VAL. FL. 6, 580 acres ... oculos sensusque. Ov. met. 15, 579 lumen (= *oculum*). PS. CATO monost. 33. PLIN. nat. 8, 94 oculos ... acerrimi visus (*opp.* hebetes). MART. CAP. 4, 328 femina (*Dialectica*) ... acri admodum visu. PRVD. ham. 901 acrem ... intuitum (*syn.* acutis ... luminibus).
significat oculorum torvitatem: RHET. Her. 3, 27 acri aspectu utemur. *ib.* acri et defixo. LVCR. 3, 289 ex oculis micat acri⟨b⟩us ardor (VERG. Aen. 12, 102 SEN. dial. 4, 3, 2 FRONTO p. 44, 14 N. AMM. 15, 7, 4 PHYSIOGN. 34. VAL. MAX. 8, 10 ext. 1 acerrimum vigorem oculorum, terribile vultus pondus). *cf.* APVL. met. 10, 32 nunc mite coniventibus, nunc acre comminantibus ... pupulis. LVCR. 6, 1184 furiosus voltus et acer (HOR. carm. 1, 2, 39 Ov. met. 9, 788 LIV. 9, 6, 2 SEN. dial. 5, 4, 1 Herc. f. 953 Tro. 1092). SIL. 17, 342 obtutu. APVL. met. 2, 25. *cf.* CIC. Sull. 8 personam vehementem et acrem.
2 *audiendi*: PLIN. nat. 8, 114 acerrimi auditus.

III *de rerum vi afficiendi efficiendi.* **A** *respiciuntur sensus*: **1** *de sapore*: GLOSS. acetum acrum ὄξος δριμύ. PLIN. nat. 15, 106 saporum genera XIII: dulcis suavis pinguis amarus austerus acer acutus acerbus acidus salsus (COLVM. 11, 3, 22 acerrimi saporis PLIN. nat. sapor, gustus *passim*. 20, 113 sapore acri et fervido, *cf.* 25, 92 fervens et acre gustu). CELS. 2, 21 acria acida acerba. 4, 17 salsis acribus acidis. 2, 23. PLAVT. Bacch. 405 sitne aceto (-tum *codd.*) tibi cor acre in pectore. *cf.* CIC. frg. F 5, 89 alterius ingenium sic ut acetum Aegyptium, alterius sic acre, ut mel Hymettium (*v. p. 360, 11*). CATO agr. 104, 1 aceti acris. **2** acerrimum et pulcherrimum. VARRO Men. 484 alteram viam deformasse Carneadem virtutis e cupis acris aceti. HOR. sat. 2, 3, 117 COLVM. PLIN. *medici omnes frequenter*. VICT. VIT. 3, 44 asperum nimisque acerrimum. IVV. sat. 13, 216 acri ... Falerno. CATO agr. 157, 1 *brassica* dulcis et amara et acris. 2 acerrima ... tenui suco vehementissima. VARRO Cati frg. 16 acria, ut est sinapi, cepa, alium (CELS. 4, 4 acerrima, id est sinapi, alium, cepam). LVCIL. 173 lippus edenda acri assiduo ceparius cepa. PRIAP. 51, 22 PLIN. nat. 19, 105 PALLAD. 3, 24, 4. MORET. 83 nasturcia, *cf. p. 357, 45*. HOR. sat. 2, 8, 5 acria ... rapula, lactucae, radices, qualia lassum pervellunt stomachum. SEN. epist. 63, 6 haec acria ... et habentia austeritatis aliquid stomachum excitare (*syn.* acerbitas, in vino nimis veteri ... amaritudo). *cf. l. 18*. CELS. 2, 22 acria sunt omnia nimis austera, omnia acida, omnia salsa, et mel quidem (6, 6, 34. PLIN. nat. 11, 39 *mel* ex dulci acre, *cf. p. 359, 80. 364, 79*) quo melius est eo magis. item alium, cepa, eruca, *similia*. PLIN. nat. 19, 186. 13, 113 *malorum Punicorum* quinque species: dulcia acria mixta acida vinosa (PALLAD. 4, 10, 17 *citrea* acres medullas mutare dulcibus, si ...). 37, 70 oleum, *cf.* 23, 77. 31, 74 *et* 87 sal. CELS. 3, 16 a lenibus cibis ad acres, ab acribus ad lenes transire. 3, 22 *cf.* 2, 19. 4, 7 *et* 10 *opp.* mollis. PLIN. nat. *medici passim*. PLIN. epist. 7, 3, 5 dulcibus cibis acres acutosque miscerem, ut ... stomachus his excitaretur (*cf. l. 8*). CELS. *et medici*: medicamentum (SCRIB. 231 acrium et exulcerantium). *opp.* lenis: CELS. 7, 7, 3. *item* collyrium, unguentum, clyster, clysmus *al. cf. p. 361, 51*. PLIN. nat. sucus *passim*. 25, 102 acrem et acutum. Ov. met. 7, 265 *Medea* sucos incoquit acres (atros *opt.*). VITR. 8, 3, 18 acer et acidus sucus *terrae*, per quam egredientes venae intingunntur acritudine. *suci corporis*: LVCR. 3, 503 corrupti corporis umor. CIC. nat. deor. 2, 59 VEG. mul. 2, 32 MARC. med. p. 25, 18 CASS. FEL. 8. LVCR. 6, 1205 profluvium ... taetri sanguinis. GRATT. 356 sucus (355 virosam eluviem). CELS. 6, 6, 1 pituita tenuior atque acrior. 7, 7, 15. SCRIB. 27 tenui et acri lacrima. MARC. med. 8, 123. 127. PLIN. nat. 20, 161 urina. MART. 11, 98, 4 ulcus. HOR. sat. 2, 4, 59 acri | post vinum stomacho. PLIN. nat. 21, 174 acria corporis leniri (*cf.* CELS. 6, 6, 8 leniantur intus latentia acria). 19, 85 acria viscerum (SER. SAMM. 599 palumborum ... fimus acre). PERS. 2, 13 acri bile tumet (APVL. met. 10, 25 MARC. med. p. 8, 31 *al.*). AMM. 19, 12, 5 acri felle concaluit. *cf.* PERS. 4, 34 acre | despuat. **2** *de odore*: LVCR. 4, 124 odorem ... acrem. 6, 1217. PLIN. nat. 12, 81 *et passim*. APVL. met. 9, 24 acerrimo gravique odore sulpuris (LVCR. 6, 747 acri sulpure [ecri suiper *codd.*]). CAEL. AVR. acut. 1, 137 acerrimi atque gravabilis. LVCR. 6, 791 nidore. MORET. 105 spiritus. *cf.* LIV. 38, 7, 13. CIC. de orat. 3, 99 unguentis ... summa et acerrima suavitate conditis. **3** *de auditu*: LVCIL. 944 acre | inductum cantu. PLIN. nat. 22, 86 cicadas acerrimi cantus (ACC. trag. 238 acri⟨s⟩ crepantes melos: *correctum* aericrepantes). RHET. Her. 3, 21 clamore (LIV. 2, 55, 6 SIL. 9, 362). 23 vociferatione. LVCR. 3, 953 voce increpet acri (QVINT. inst. 11, 3, 162. 178 acrior *opp.* iucundior). 1, 275 fremitu. VERG. georg. 4, 409 flammae sonitum. HOR. carm. 1, 12, 1 tibia (QVINT. inst. 8, 2, 9 'proprie dictum'). SEN. Ag. 332 nil acre velim magnumque modis intonet altis. nat. 2, 27, 3 aliud genus (*sc. tonitrus*) est acre acerbum. VAL. FL. 2, 272 stridore. 6, 27 tubae (SIL. 9, 6 STAT. silv. 5, 3, 193). 107 lituos. SIL. 4, 96 hinnitus. 10, 458. **4** *de visu*: LVCR. 4, 709 acria visu (*cf.* 716). 4, 304 splendor ... acer adurit saepe oculos. SEN. nat. 1, 1, 7 acrior ... Caniculae rubor, Martis remissior. 1, 14, 2. 3, 18, 5 rubor omni acrior minio. COLVM. 7, 12, 4 *canum* oculis acri lumine radiantibus. GELL. 14, 4, 2. PLIN. nat. 37, 92 *carbunculi* masculi ... acriores (*opp.* feminae languidius refulgentes). PHYSIOGN. 90 color acrior magis quam pressior (I p. 409, 5 χρῶμα ὀξύτερον).

B *respiciuntur* ***affectus.*** NAEV. trag. 35 animi acrem acrimoniam (LAVS Pis. 129 mitis et acri asperitate carens. *cf.* SEN. dial. 5, 9, 3 quidquid in nobis mite placidumque est, *opp.* acria). PLAVT. Bacch. 538 a e g r i t u d o ... acerruma. CIC. Tusc. 3, 52. ACC. trag. 316 mors amici ... est senium multo acerrimum. SEN. epist. 63, 3 luctus. NON. 240 austerum, acerbum, asperum. VARRO Men. 394 demitis acris pectore c u r a s. LVCR. 3, 461. 5, 45 VERG. georg. 3, 538 VAL. FL. 5, 548 MART. 3, 20, 14. CIC. de orat. 3, 184 curam diligentiamque (*cf.* GELL. 15, 3, 7). QVINT. inst. 1, 1, 3. GELL. 17, 21, 1 acri subtilique. LVCR. 4, 716. 6, 658 d o l o r. CIC. ad Att. 4, 6, 2 Tusc. 5, 26. 117 VERG. Aen. 7, 291. 11, 709 PROP. 2, 22, 45 SEN. epist. 63, 3 APVL. met. 3, 13 SOL. 26, 9. *cf.* SER. SAMM. 223 dentis ... laborem (A^1, dolorem BA^2). RHET. Her. 2, 29 acerrimam f o r m i d i n e m. LVCR. 6, 1212 metus. VERG. Aen. 1, 362. 3, 682 VAL. FL. 1, 693 SIL. 2, 231 AVIEN. Arat. 1191 AMM. 24, 6, 5. SEN. clem. 1, 12, 4 timor (*opp.* temperatus). LEO M. epist. 132, 1 anxietas. LVCR. 3, 311 i r a. 5, 399. 6, 753 Ov. hal. 39 (VAL. MAX. 7, 3 ext. 6 procursum irae *cf. C 2*). SEN. dial. 4, 19, 4 *opp.* gravis. OCTAVIA 648 LVCAN. 3, 142 SIL. 9, 422 HOMER. 754. *cf.* CAT. 83, 5 quae multo acrior est res: iratast. PLIN. nat. 7, 5 rabies. SIL. 11, 516 furor. CIC. inv. 2, 108 o d i u m. S. Rosc. 52 VAL. MAX. 3, 7, 5 TAC. hist. 4, 70 ann. 14, 31. CIC. Arch. 28 a m o r e gloriae. VERG. Aen. 12, 392. TIB. 2, 6, 15 Amor (*item* 4, 2, 6). Ov. her. 4, 70 Pont. 4, 7, 40 LIV. 9, 18, 5 vini. VAL. FL. 3, 367 TAC. ann. 13, 46. *cf. C 1* ignis. LIV. 3, 41, 5 desiderium. FRONTO p. 133, 18 N. CIC. Verr. 5, 39 c u p i d i t a s ... acrior atque insanior. Phil. 12, 7 acerrimam et fortissimam. SEN. contr. 4 praef. 1 SEN. epist. 85, 11. LACT. inst. 6, 23, 3 cupiditas et adpetentia ... vehementior et acrior. Ov. ars 1, 342 *feminea libido* acrior ... nostra. AVG. c. Iul. op. imp. 4,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

49. CVRT. 6, 5, 32 cupido (*v. struct.*: ad). TAC. ann. 15, 33. SEN. benef. 1, 9, 5 avaritia (*lect. dub.*). GELL. 4, 8, 2. CIC. Mur. 46 studium. de orat. 1, 79. 95. 2, 11 Brut. 305. 327 VAL. MAX. SEN. epist. 15, 3 QVINT. inst. 10, 6, 4 TAC. dial. 33 ann. 2, 5. TAC. ann. 11, 11 favor. TAC. hist. 3, 51 tanto acrior apud maiores sicut virtutibus gloria, ita flagitii paenitentia fuit. TAC. Germ. 37 libertas. ann. 13, 50.

C *respiciuntur* **agentia**: 1 *de rebus gravibus, vehementibus*: GLOSS. acrior molestior. PLAVT. Bacch. 628 mala ... acria atque acerba. LVCR. 3, 252 IVV. 6, 109. PLAVT. Men. 872 morbum acrem ac durum. AVG. civ. 4, 26. GRATT. 464 pestis. CYPR. epist. 74, 2 CASSIAN. conl. 24, 5, 2. CVRT. 9, 10, 14 pestilentia. SEN. nat. 4, 13, 11 febris. AVR. VICT. epit. 42, 17 CARM. epigr. 629, 2. PLAVT. Asin. 134 mare (*v. p. 357, 61. cf.* HOR. carm. 1, 33, 15 *ibid.*). AVIEN. Arat. 1076 *Oceanus*. PLAVT. Rud. 70 Arcturus signum sum omnium acerrimum: vehemens sum exoriens, cum occido vehementior. GERM. frg. 4, 26 acre Leonis sidus. VAL. FL. 6, 608 Canis. STAT. silv. 3, 1, 54 Sirius. *cf. l. 61* sol *et II B*. VAL. FL. 3, 209 Vesvius. PLAVT. Trin. 398 suae senectuti is acriorem hiemem parat. ENN. ann. 471 acer hiems (HOR. carm. 1, 4, 1 acris). LVCR. 6, 373. CLAVD. 10, 54 pars acrior anni. HIER. comm. Zach. 1, 1, 7 in acerrimo tempore hiemis. *cf.* CIC. Sull. 52 nox omnium temporum coniurationis acerrima ... atque acerbissima. LVCR. 3, 20 pruina. 4, 261 frigus. LIV. 21, 54, 8. ENN. ann. 400 mortalis ... somnus ... mollissimus perculit acris (*i. q.* acer). NAEV. ep. 54 fames acer. TIB. 1, 3, 77 sitim. LVCR. 3, 65 egestas. TAC. ann. 4, 6 annona. *cf.* CIC. ad Q. 2, 5, 1 acriorem causam (TAC. ann. 1, 33) inopia pecuniae faciebat et annonae caritas. LVCR. 6, 72 poenas. SVET. Otho 3 SVLP. SEV. epist. 2, 7.

CIC. S. Rosc. 37 supplicium (Catil. 1, 3 AMM. 28, 1, 10 PRVD. perist. 6, 158). Cluent. 177 tormentorum (HIER. in Is. 10, 30). Vatin. 29 lex. GALLICAN. Avid. Cass. 12, 5 *vindicta*. COD. Iust. 9, 39, 2, 1ᵃ acerrima condemnatione ... ferientur. CIC. Balb. 14 bellum. 40 Brut. 76 SALL. or. Phil. 17 OV. Ib. 644 LIV. VELL. *al.* AMM. 20, 11, 12 obsidio. *cf. C 2* proelium, pugna *etc.* CIC. Verr. 1, 30 disciplina. TAC. hist. 2, 77. HOR. carm. 1, 29, 2 militiam. 3, 2, 2. PERS. sat. 3, 23 udum et molle lutum es, nunc ... acri fingendus sine fine rota. 5, 127 servitium. TAC. ann. 6, 48. 2, 43 ministerio. 3, 48. SIL. 3, 92 labor. QVINT. inst. 10, 3, 26. IVL. VICT. rhet. p. 443, 29 usu acri et exercitatione intentissima. CYPR. GALL. gen. 377 venatu.

LVCR. 6, 392 documen. IVV. sat. 14, 322 exemplis. LACT. inst. 2, 8, 12 argumentis (*cf. p. 362, 59*). COD. Iust. 5, 5, 4, 1 errore acrissimo ... decepti. CIC. Verr. 2, 77 testimonium. PVBLIL. M 23 maledictum interpretando facias acrius. *cf.* I 23 crimen. LVCR. 1, 246 vis. 3, 476. 5, 625 CIC. de orat. 2, 212 SALL. Iug. 89, 5. HOR. sat. 1, 4, 46 acer spiritus (SEN. dial. 4, 35, 4 AMM. 27, 10, 13. *cf. l. 68*) ac vis. epod. 7, 13 LIV. 21, 54, 8. 38, 7, 13 SEN. benef. 2, 27, 3 PLIN. nat. 34, 130. 154. 178 TAC. hist. 3, 60. 71 ann. 14, 61 GELL. 17, 2, 21 VEG. mil. 1, 24. *cf.* virtus *apud medicos passim, ex. gr.* CAEL. AVR. acut. 2, 11, 81. LVCR. 3, 741 violentia. PLIN. nat. 36, 33 vehementia. 34, 171 effectus (*cf. p. 357, 28*). GRATT. 464 robore (*cf. p. 359, 25*). LVCR. 4, 637. 640. 5, 900. 6, 974 venenum. SEN. nat. 3, 20, 5 virus. CIC. Cluent. 67 remediis. PLIN. nat. 22, 143 APVL. met. 5, 30 CAPITOL. Maximin. 14, 2. *cf. p. 360, 19.* HOR. sat. 2, 6, 69 acria...pocula, *opp.* modicis. *cf. p. 358, 25.* VARRO Men. 205 ignem (*translate de amore, item* CAT. 45, 16. APVL. met. 10, 3 incendium. *cf. III B* amor. *proprie* OV. met. 13, 802 SEN. Herc. f. 105 COLVM. 12, 19, 5). LVCR. 5, 906 flammam. AETNA 391 TIB. 1, 6, 45 SEN. Tro. 560. CHALC. comm. 184 amoris. QVINT. inst. 1, 2, 25 faces (*in imagine, item* TAC. hist. 2, 86. *cf. p. 357, 33. 36*). OV. met. 8, 667 favilla. SCRIB. 220 *et* 268 pruna. MARC. med. 8, 101 carbones. LVCR. 1, 650 ardor. 3, 477 CIC. nat. deor. 2, 31. SOL. 2, 54 calor. ENNOD. epist. 8, 24. AMM. 23, 4, 15 aestus incendiorum. 23, 6, 37. LVCR. 6, 850 sole. VERG. georg. 1, 93 potentia solis. HOR. sat. 1, 6, 125 COLVM. 11, 2, 54 PLIN. nat. 14, 77. 17, 229. 18, 275 FRONT. aq. 123 FLOR. 1, 22, 16 TERT. adv. Marc. 2, 2. RVT. NAM. 1, 483 Phoebum. HIRT. 8, 5, 2 tempestates. AVIAN. fab. prol. 4. LIV. 26, 45, 8 septentrio. 28, 17, 15 vento. GERM. frg. 3, 3. SEN. nat. 5, 12, 2 vehemens et acer. CVRT. 4, 3, 17 IVST. 4, 1, 6 AVIEN. Arat. 660. 956 PRISC. perieg. 116 CLAVD. 3, 90. VITR. 10, 3, 6 flatu. CVRT. 4, 2, 8. SEN. nat. 2, 18 spiritus. 6, 18, 2. 6, 21, 1 (6, 30, 3). AMM. 23, 5, 14. *cf. l. 44.* PLIN. epist. 5, 6, 14 auras...non...acres et immodicas, sed spatio ipso lassas et infractas. *de fluviis*: HOR. sat. 1, 1, 58 Aufidus. FLOR. 2, 24, 8 duobus acribus fluviis, Dravo Savoque. CLAVD. 17, 234 acrior ac rapidus...Danuvius. OV. rem. 651 flumine perpetuo torrens solet acrior (altior, acrius *codd.*) ire. GILD. Brit. (chron. III) 17 *torrens* fronte...acra mirabiliter spumans. 36 undis ac si acerrimis.
de rhythmo: QVINT. inst. 9, 4, 69 particulae (*sc. orationis*, κομμάτια) ... graves, acres, lentae, celeres. 92 *pedes* acres, quae ex brevibus (*syllabis*) ad longas insurgunt, leviores, quae a longis in breves descendunt. 135. 139. TER. MAVR. 1383 iambus, pes virilis acer et raptim citus. AVSON. 151, 24 acer iambe. *rara, singularia, notabilia*: VELL. 2, 6, 2 longe maiora et acriora (*cf.* CIC. nat. deor. 2, 30) [re]petens. VAL. FL. 6, 470 acre decus fecundaque monstris cingula (*Veneris*). SIL. 3, 463 acris ... moles (*sc. elephantos*). 4, 448 *Scipio* acri mole (*i. scuto*) retorquebat ... hastas. MART. 12, 65, 5 Baeticarum pondus acre lanarum. SIL. 9, 628 monstri (*elephanti*) manus abstulit acri implicitum nexu diroque ligamine torsit. TAC. ann. 3, 28 acriora ... vincla. TAC. hist. 2, 72 acribus initiis. ann. 6, 17. TAC. ann. 15, 3 acriore in discrimine. *cf.* PORPH. Hor. carm. 4, 14, 24 periculis. PAVL. dig. 8, 2, 20, 5 *stillicidium* lenius facere poterimus, acrius non. 2 *de actionibus*: PLAVT. Bacch. 449 acris postulatio haec est. TER. Phorm. 346 prima coitio est acerrima. CAES. civ. 3, 72, 3 concursu. NEP. Eum. 4, 1. LIV. 21, 59, 8 acrior concursus fuit quam caedes (OV. met. 11, 401 acri caede). 42, 53, 9. CIC. fin. 3, 2 contentio. orat. 109 VELL. 1, 11, 6. *cf.* CIC. Mur. 34 pugna (LIV. 22, 6, 2 acrior infestiorque. 23, 29, 5. *v. etiam struct.: abl.* VAL. MAX. SIL. TAC.). Balb. 5 acerrimis ... proeliis et maximis (BELL. Alex. 76, 1 CVRT. 5, 3, 10 LAVS Pis. 205 TAC. FRONTIN. AMM.).

HIRT. 8, 28, 4 certamine. TAC. *similia*: GELL. 14, 5, 1 AMM. 18, 5, 7 *al.* 19, 1, 9 Marte. TAC. hist. 4, 6 iurgium. ann. 14, 28 ambitu. ACC. trag. 320 incursio. LVCR. 6, 128 impetus. CIC. Verr. 3, 159 Phil. 14, 26 Att. 8, 3, 5 AETNA 381 LIV. SEN. epist. 89, 15 CVRT. 3, 13, 8. PLIN. nat. 23, 58 morbi. IVV. sat. 15, 62 TAC. ann. 12, 12. PLIN. epist. 2, 11, 6 acres et vehementes. FLOR. 2, 13, 66 AMM. 27, 1, 4. 31, 7, 10.

SIL. 7, 566 procursus (VAL. MAX. 7, 3 ext. 6 *v. p. 360, 73*). 5, 234 nisu. AMM. 20, 11, 19. 25, 1, 17. 19, 2, 6 occursatione acri intentaque. 22, 8, 14 adsultu. VERG. georg. 3, 141 acri ... fuga. STAT. silv. 4, 3, 103 velocior acriorque cursus. PLIN. nat. 8, 50 (CELS. 6, 6, 1. 14. 15 pituitae *cf. p. 360, 27*). AMM. 14, 7, 16 discursu. *cf.* CLAVD. 3, 330 mobilitas. MAR. VICTOR. gramm. VI 95 (*vers.*) choreas. CIC. inv. 2, 84 criminatio. de orat. 3, 106 incusationem. Brut. 273 accusationes. CIC. de orat. 2, 182 acri et vehementi incitatione. VAL. MAX. 3, 2, 19 adhortatione (GELL. 13, 25, 21 hortamentum). *cf.* QVINT. TAC. *p. 357, 36. 361, 57.* PS. SEN. monita 133 imperio. SIL. 11, 253 PRVD. ham. 712. VAL. FL. 1, 475 monitus. BENED. reg. 28 correptio. *cf.* QVINT. inst. 11, 3, 92 *gestus* in exprobrando et coarguendo acer atque instans. 146. CIC. de orat. 3, 17 in acerrima atque attentissima cogitatione. QVINT. inst. 8, 2, 23 intentionem. PLIN. nat. 18, 238 PLIN. epist. 9, 26, 6. *cf.* 2, 10, 7 silentium acre et intentum. CIC. Balb. 48 quaestio. AMM. 22, 13, 2. 16, 5, 8 inquisitione. COD. Iust. 9, 22, 22 *pr.* indago. *singularia*: LIV. 2, 28, 5 dilectum quam acerrimum (*cf. p. 364, 31*). APVL. met. 10, 14 acriorem custodelam (*cf. p. 358, 27*) et dinumerationem adhibebant partium. VAL. MAX. 9, 12, 6 acer ... et animosus vitae exitus. SIL. 7, 337 acris | incepti. GELL. 12, 5, 9 acres (*v. l.* aegros) anhelitus et robustos gemitus. *cf.* SERV. auct. Aen. 9, 811. AMM. 19, 5, 8 acri repulsa disiecti. *in sermone technico medicorum*: CELS. 6, 6, 1 curationem. SCRIB. 183. CELS. 2, 15 *gestatio* lenissima ... vehementior ... etiamnum acrior. 3, 27, 3 ambulatione. 4, 5. CELS. 8, 4 vomitus. GARG. MART. p. 163, 23 acres ructus. *cf.* GLOSS. III 603, 43 ὀξυρεγμία acra ructatio (agrarupt- *cod.*).

nota: RHET. Her. 3, 23 oratio (*opp.* remissa). 4, 52 gravior aut acrior aut criminosior. CIC. orat. 66 contorta et acris, *opp.* tracta et fluens (off. 1, 136 in *obiurgationibus* utendum est fortasse ... verborum gravitate acriore). QVINT. inst. 5, 13, 25 acri et vehementi, *opp.* verbis mitioribus. FRONTO p. 53, 8 N. acri violentaque. AMM. 21, 10, 7 acrem et invectivam. 22, 11, 11. SEN. contr. 2 praef. 1 *in oratione* nihil acre, nihil solidum, nihil horridum. HOR. sat. 1, 10, 14 (*v. p. 357, 52*). SEN. epist. 100, 10 sit aliquid oratorie acre, tragice grande, comice exile. PLIN. epist. 6, 33, 9 acribus illis et erectis (*syn.* elata, pugnacia). 4, 20, 2 (*laudans librum*:) opus pulchrum, validum, acre, sublime (SIDON. epist. 9, 9, 10). QVINT. inst. 9, 4, 133 sublimia ingredi, lenia duci, acria currere, delicata fluere. 9, 2, 6 *figuris* quibus acrior ac vehementior fit probatio. 54 *acervatio* acriora facit et instantiora quae dicimus. 11, 3, 164 argumentatio plerumque agilior et acrior et instantior. *cf.* 9, 4, 135 argumenta acria et citata (*cf. p. 361, 40*). 9, 3, 76 sententias. 74 sensus. 72 vehemens et acer. 4, 1, 64. 9, 3, 28 illud (*genus figurarum*) acrius (*cf.* 27 haec schemata ... habent quandam ex illa (2) vitii similitudine gratiam, ut in cibis interim acor ipse iucundus est). 6, 3, 57 acriora ... et elegantiora (*risus petendi genera*). 99. 8, 3, 89. 8, 5, 6. 9, 3, 71. 9, 2, 11 *interrogatio* interim acrius imperandi genus. PERS. sat. 5, 14 verba togae sequeris iunctura callidus acri. GELL. 6, 3, 12 principio nimis insolenti nimisque acri. DON. Ter. Andr. arg.: prologus ... acer inducitur. *i. q.* ἐναργής: RHET. Her. 3, 35 imagines partim firmae et acres (hae res *codd.*) ... partim imbecillae et infirmae. CIC. de orat. 2, 358 imaginibus ... agentibus, acribus, insignitis, *cf.* 3, 161. GELL. 2, 23, 19 motus affectionesque animi in Graeca ... comoedia mirabiliter acres et illustres (*opp.* pigra). *genus dicendi*: CIC. de orat. 3, 32 forte vehemens ... acre acutum. Brut. 271. QVINT. inst. 2, 8, 4 acri, gravi, dulci, aspero. TAC. ann. 16, 22 Eprium acri eloquentia.

structurae: *cum* **ad**: VARRO rust. 2, 7, 15 *equos* ad rem militarem acres. CIC. fr. A 15, 2 tam acres (adres *cod.* m^1, *corr.* m^2) ad pecuniam, tam attenti, tam avari. SEN. dial. 3, 11, 3 quid ad incursum acrius? CVRT. 6, 5, 32 acrior ad Venerem feminae cupido quam regis. PLIN. nat. 20, 131 ruta ... silvestris ... ad omnia acrior. TAC. hist. 3, 59 ad ... belli munia acres. AVR. VICT. Caes. 2, 1 ingenio ad repentina longe acriore. HEGES. 5, 20, 48 iuventa ... ad proelium acrior. ad *c. gerund.*: CIC. Cluent. 67 homine ad efficiendum acerrimo. frg. B 17 ad vexandos civis. de orat. 3, 79 ingeniis ... ad id ... eliciendum acutis atque acribus. 90 homini ad perdiscendum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

acerrimo. ad Att. 15, 13, 3 (?). SEN. epist. 24, 5 acrior ... ad occupanda pericula virtus quam crudelitas ad inroganda. AVR. VICT. epit. 14, 7 AMM. 14, 11, 2 AMBR. apol. Dav. 6 HEGES. 1, 25, 59. 1, 36, 57. 4, 4, 11. *cum* **contra:** CIC. Verr. 3, 12 *quaestores* non minus acres contra me fuerunt. Mur. 90 consulem ... acerrimum contra seditionem ... futurum. *cum* **pro:** FLOR. 1, 18, 26 p. R. multo acrior intentiorque pro ultione reguli quam pro victoria fuit. *cum* **in** *c. acc.*: LIV. 6, 22, 3 litterae ... acriores in Praenestinum quam in Veliternum hostem. SEN. dial. 6, 12, 6 *Sullae* acerrimam virtutem in hostes civesque. TAC. ann. 2, 5 acriora in eum studia militum. 11, 11. 14, 31 CLAVD. 20, 380 *v. gen.* in *c. abl. gerund.*: CIC. epist. 8, 15, 1 acriorem (NON. 240 fortem) in rebus gerendis (orat. 2, 201 FEST. PAVL. 273 AVR. VICT. epit. 1, 27). de orat. 1, 45 hominem ... in dicendo ... acerrimum (Brut. 86. 107). 2, 131 acrem et acutum in cogitando (201 orat. 172). APVL. Plat. 1, 2 acre in percipiendo ingenium. in *c. abl.*: CIC. ad Att. 2, 21, 4 *ext.* tam vehemens vir tamque acer in ferro. VERG. georg. 3, 346 patriis acer Romanus in armis. Aen. 12, 938. DARES 13 (*ibid.* in bello, *cf.* TREB. trig. tyr. 15, 7). *cum* **abl.:** VERG. georg. 3, 8 equis (Aen. 5, 669). 119 cursibus. Aen. 9, 174 armis (12, 226). 10, 410 bellis (HOMER. 167). ?AETNA 381 acrior ictu | impetus exoritur (*cf. Sudhaus*). HOR. carm. 1, 6, 18 virginum ... unguibus acrium. epist. 2, 2, 29 dentibus *lupus*. OV. met. 7, 806 naribus *canes*. LIV. 28, 22, 13 acrior impetu atque animis quam compositior ordine ... pugna. OCTAVIA 886 *Gracchi* pectore fortes, legibus acres. HOMER. 196 viribus. AVR. VICT. epit. 20, 5 ingenio. *cf.* OV. met. 11, 370. SEN. epist. 41, 6 impetu. *cum* **ab:** SYMM. pater carm. 3, 3 acer ab ingenio. *cum* **genet.:** VELL. 1, 3, 1 belli. TAC. hist. 2, 5 militiae. AVR. VICT. epit. 42, 7 sermonis. CLAVD. 20, 380 acer in absentes linguae iactator (linguae iactator *an* acer linguae?). *cum* **inf.:** SIL. 3, 338 Cydnus ... iuga Pyrenes venatibus acer metiri iaculove extendere proelia. CLAVD. 8, 541 quis tendere contum acrior? *cf.* LVCAN. 1, 146.

adverbialiter acre: SALL. hist. frg. 4, 76 invadunt (acres *Mercier*). PERS. 4, 127 despuat (*p. 360, 34*). CALP. ecl. 6, 53 *equo* micat acre caput (*cf.* VERG. georg. 3, 84 *et* STAT. silv. 1, 1, 47). APVL. met. 10, 32 (*p. 359, 66*).

adv. **ācriter**. *deest apud* TIB. LVCAN., *gradu positivo deest apud* VERG. PROP. VAL. FL. SIL. STAT. MART. SCRIPT. hist. Aug. CASSIAN., *semel* HOR. epist. 1, 18, 18 OV. epist. 18, 15. **1** *de vi rei acutae* (*v. I*): LVCR. 2, 954 minus oblato (-ta *codd.*) acriter ictu. CIC. Verr. 6, 142 caedunt acerrime virgis. TAC. ann. 15, 57 acrius torquentium (*cf. p. 364, 49*). LIV. 30, 44, 9 nec ... quicquam acrius quam pecuniae damnum stimulat (*cf. p. 364, 51*). PLIN. nat. 28, 148 ut ferramentorum subtilitas non aliter acrius induretur. PS. GREG. M. in I reg. 5, 4, 19 pungat. 6, 3, 19 acumen quo acrius feriantur. **2** *de actione*: PLAVT. Cas. 340 uxor acriter tua instat ne mihi detur. Merc. 177 TER. Hec. 120 CIC. ac. frg. 20 CAES. SEN. contr. 9, 6, 20 SEN. nat. 6, 11 VVLG. iud. 11, 5. SALL. Iug. 85, 6 acrius adnitendum. 60, 1 niti (*cf.* VERG. Aen. 12, 783 nititur acer et instat. georg. 3, 154 acrior instat, *id repetunt poetae*). HOR. sat. 1, 2, 15 acrius urget. OV. am. 1, 2, 17 (CIC. Att. 16, 1, 6 SALL. Iug. 24, 3 LIV.). PLAVT. Amph. 1113 tantoque angues acrius persequi. CIC. de orat. 2, 182. 330 LIV. *cf.* CIC. de orat. 3, 32 insequens. CAES. CIC. part. 90 sequitur. CAES. *item de motu* (*cf. 3*): VITR. 6, 1, 9 *serpentes aestate* acerrime moventur. PRIAP. 19, 3 clunem ... † extis (coxis *vel* sistris *prop. Bücheler*) acrius altiusque movit. LIV. 27, 14, 10 acrius pavor consternatam (*beluam, sc. elephantum*) agit. SEN. nat. 6, 14, 3 *spiritus* hoc acrius fertur quo angustius. CVRT. 5, 1, 30 *amnis* retentus acrius, quam si libero cursu mearet, inliditur. CIC. inv. 1, 103 acriter excitata indignatio. PLIN. nat. 37, 95 *carbunculos* igni vel sole et inclinatione acrius ... excitari. SEN. dial. 7, 25, 7 animum ... exhortamur incitamusque (*cf. p. 364, 51*) acerrime (-mus *cod. m*-, -mis *m*^{2}). TAC. hist. 1, 83 *tumultum* acrius excitavit *pietas*. AMM. 25, 10, 7 turbo militaris acerrime concitus. *cf.* TAC. ann. 4, 67 turbabat. PLAVT. Cist. 108 nolito acriter eum inclamare ... sed ... tranquille. CVRT. 4, 13, 8 increpitum. TAC. CVRT. 6, 9, 30 invectus. CIC. ad Att. 2, 24, 1 sic te ... evocabam, ut nihil acrius neque incitatius fieri posset *cf.* 5. de orat. 2, 35 a vitiis acrius revocare (*ibid.* cohortari ardentius, vituperare asperius, cupiditatem vehementius frangere). Att. 7, 5, 4 vituperarent (PLIN. epist. 9, 21, 4 acrius severiusque corripui). Lael. 44 ad monendum non modo aperte, sed etiam acriter (*aliter* Att. 5, 10, 1 acrius vestigiis tuis monitus. PLIN. epist. 6, 1, 1). SVET. Dom. 9 *cf.* VELL. 2, 63, 2 cum acerrime suasisset ... ne. CIC. Verr. 2, 70 acrius imperavi (*ibid.* nimis atrociter). CVRT. 8, 14, 20. CIC. Verr. 5, 66 minari. AMM. 20, 7, 5. AFRAN. com. 309 coniecere verba inter se⟨se⟩ acrius. CATO orig. frg. 95^d dicit (CIC. Flacc. 21 acriter et vehementer. *item* Tusc. 4, 55. SEN. contr. 1 praef. 15 acrius violentiusque. QVINT. inst. 9, 4, 126 acriter ... et instanter [9, 3, 30 PLIN. epist. 6, 20, 10] ⟨et⟩ pugnaciter. 12, 10, 71. TAC. dial. 11 acrius et intento ore, *opp.* remissus. PLIN. epist. 5, 20, 6). RHET. Her. 3, 24 *pronuntiare* modo acriter, tum clementer (PLIN. epist. 5, 19, 3). 2, 49 exponemus (-putamus *al.*) acriter et criminose et diligenter. HOR. epist. 1, 18, 18 elatrem. CIC. Sest. 61 dixit vehementer, egit acriter. *ibid.* 4 epist. 10, 28, 2 CAEL. Cic. epist. 8, 14, 4. PLIN. epist. 1, 16, 2 acriter et ardenter (GELL. 10, 3, 13 acriter atque inflammanter). *cf.* CIC. inv. 2, 126 acriter ad iudicem ... revertendo. ac. 2, 69 non acrius accusavit (PLIN. epist. 4, 9, 2) ... quam antea defensitaverat (epist. 3, 12, 3 *al.* defendissem. CAES. PLIN. nat. 20, 121) *cf.* ad Att. 3, 8, 2 ut acrius postularetur, *sc. de repetundis* (*opp.* mitiora). 2, 24, 3 quem in senatu acerrime nominarat. COM. inc. 46 (*non* SALL., *ut* CHAR.) aedes ignis cepit acriter. VITR. 2, 3, 2 corium sol acriter ... praecoquit. *similia translate* (*cf. 3*): CIC. Sull. 53 arderet (TAC. ann. 4, 40). div. 1, 66 exarsit. OV. ars 2, 354 TAC. ann. 12, 38. OV. met. 13, 867 exaestuat acrius (-ior *al.*) ignis. QVINT. decl. 286 p. 153, 9 incalescunt. FLOR. 2, 13, 53. OV. am. 2, 19, 3 urit. epist. 18, 15. LIV. 6, 39, 5 accenderent. 42, 54, 2. SIL. 5, 105 TAC. ann. 13, 13. 6, 45 fovebat. AMM. 15, 39 inflammavit. 21, 5, 12. GLOSS. fortiter. QVADRIG. hist. 96 pugna acriter commissa. *sic frequenter accedit ad verba pugnandi* (CIC. Verr. 6, 135 GALBA Cic. epist. 10, 30, 3. CAES. Gall. 5, 43, 4 acerrime fortissimeque. civ. 1, 57, 3. Gall. 1, 26, 1 diu atque acriter. 3, 21, 1 LIV. 24, 15, 3 *cf. l. 22 et 48* LIV. 22, 47, 3 acrius quam diutius. 41, 10, 3 quam perseverantius. *sim.*: CVRT. 4, 6, 13. 8, 11, 15. CIC. epist. 11, 16, 2 propugnaret. Tusc. 2, 65 ferro decertare, *opp.* aegrotare viriliter. Att. 1, 16, 1 acriter et vehementer proeliatus sum. 13, 37, 2 litigasse), *aggrediendi* (CAES. Gall. 1, 52, 3 impetum fecerunt. LIV. 4, 29, 3 quo milites acrius subirent. *cf.* PROP. 1, 9, 26), *resistendi* (CIC. leg. agr. 1, 22 vehementer atque acriter. epist. 15, 4, 8 acriter et diu repugnantibus), *alia, actiones bellicas significantia. nota*: LIV. 10, 2, 13 fugientes ... acrius quam repugnantes. CVRT. 8, 14, 37. CIC. Phil. 6, 2 acrius graviusque incumberent (VERG. georg. 4, 248 Aen. 9, 788 TAC.) ad ulciscendas iniurias. *cf.* LVCR. 5, 1148 ulcisci. TAC. ann. 3, 51. CIC. S. Rosc. 12 maleficium vindicetis. Verr. 2, 11 PAVL. sent. 5, 4, 16. CIC. ad Brut. 1, 2 (9, 9), 5 acrius prohibenda bella civilia esse, quam in superatos iracundiam exercendam (victoriam SALL. Iug. 16, 2; quaestiones LIV. 39, 43, 2 *cf.* 27, 3, 5). *incumbere negotio, studio*: CIC. Catil. 1, 8 vigilare. Att. 7, 18, 2 dilectum habere (LIV. 27, 38, 1 acrius intentiusque *cf.* 35, 8). Brut. 249 se ... acerrime exercuit. QVINT. inst. 2, 7, 3. PLIN. epist. 7, 17, 7 emendo *orationem*. CIC. rep. 1, 35 in *nulla* cogitatione acrius aut diligentius ... versari (Att. 11, 4, 2 in causa). SVET. vita Pers. p. 74, 2 *Reiff.* philosophantium *cf.* TAC. Agr. 4. *al.* **3** *de affectu* (*v. III BC*): PLAVT. Pseud. 273 amatur (MART. 8, 81, 7. CIC. epist. 15, 9, 1 acrius vehementiusque diligo. OV. rem. 771) atque egetur acriter. Stich. 180 esurio acrius. Trin. 169 adesurivit magis et inhiavit acrius lupus. 540 sues moriuntur angina acerrime (PROP. 2, 4, 2 acrius ut moriar). CIC. Pis. 50 acerrime fureret. CVRT. 4, 2, 16. 8, 14, 16. SEN. dial. 3, 3, 8 acerrime saevierunt. epist. 78, 8. 90, 7. 29, 7 eosdem intra exiguum tempus acerrime ridere et acerrime rabere. OV. trist. 1, 3, 17 flens acrius. TAC. ann. 2, 82 doluit. ITIN. Alex. 41. AMM. 25, 3, 21 ingemuit. CIC. fin. 5, 70 quae acerrime concupivisset. CVRT. 7, 8, 20 cuperes. 3, 10, 3 suspensi acrius. TAC. hist. 1, 13 spem ... rapiebat. AMM. 24, 5, 7 acriter ad resistendum intentis. *cf.* CIC. epist. 15, 4, 10 exspectarent. CAEL. Cic. epist. 8, 2, 2. CAEL. Cic. epist. 8, 11, 1 non diu, sed acriter nos tuae supplicationes torserunt (*cf. p. 363, 40*). PLIN. nat. 17, 28 solum ... bonis suis acrius ... quam vitiis ... adfligit agricolam. MIN. FEL. 4, 3 acriter angit et remordet oratio. HIRT. 8, 35, 5 acrius incitati (*cf. p. 363, 60*). AMM. 29, 5, 49. APVL. met. 3, 16 commoveri. apol. 1 motum. TAC. Germ. 29 acrius animantur. AMM. 14, 1, 10 acrius efferatus. 31, 5, 5. **4** *de animo* (*v. II C*): LVCR. 3, 54 acrius advertunt animos. *cf.* LIV. 1 praef. 9. CIC. Pis. 68 adulescenti non acriter intellegenti. Scaur. 18 attendam acriter. PLIN. epist. 7, 27, 5. *cf.* QVINT. inst. 1, 1, 5 se ... intendat. 4, 4, 9. CIC. fin. 5, 4 acrius ... et attentius ... cogitemus. QVINT. inst. 5, 13, 44 excogitavit. CIC. part. 14 concludit acriter. APVL. flor. p. 89 Oud. *cf.* QVINT. inst. 10, 1, 35 argumentantur. 11, 3, 95. 12, 2, 25 probare acrius aut concludere subtilius. CIC. Tusc. 1, 77 acerrime ... disseruit. VAL. MAX. 8, 7 ext. 5 ad ... refellendum acrius. HOR. sat. 2, 3, 92 cavit nihil acrius. APVL. flor. p. 29 Oud. examinatis. AMM. 26, 4, 4 causas investigandas. PLAVT. Pseud. 364 valide, *deinde* acerrime, *laudans maledicentium acritatem*. **5** *de sensu* (*v. II D*): CIC. Flacc. 26 causam quam maxime intentis oculis, ut aiunt, acerrime contemplemini (APVL. Socr. 121 acie mentis acrius contemplantes). de orat. 1, 116 acutius atque acrius vitia ... quam recta videat. ac. 2, 81. Tusc. 1, 73 cum acriter oculis ... solem intuerentur (*aliter* PHYSIOGN. 36). PLIN. nat. 25, 51 ad pervidenda acrius. TAC. hist. 3, 38 speculantur. SVET. Aug. 79 contuenti. APVL. Socr. 168 cernere. (*v. III A*): CIC. de orat. 3, 98 quae ... sensus nostros ... specie prima acerrime commovent. ac. 2, 66 visa ista cum acriter mentem sensumve pepulerunt. **6** *auget adiectivum*: PLAVT. Bacch. 471 meretricem acerrume aestuosam (-se *codd.*). LVCR. 6, 782 acriter infesto sensu *cf.* CIC. Sest. 15 hominis ... mihi irati, sed multo acrius otii ... inimici. PLIN. nat. 37, 69 acriter virides. AVG. de beata vita 14 (Migne 32, 966) contortum hoc et aculeatum, quod posuisti, ut ait ille de melle Hymettio (*cf. p. 359, 80*), acriter dulce est.

synonyma, coniuncta, opposita suis locis enotata: *adiectivo synonyma, coniuncta*: *ad I*: (acutus), gravis. *ad II A*: gravis, alacer, violentus, fortis, pugnax, bellicosus, animosus, acerbus, vehemens, strenuus, audax, indomitus, impiger, ardens, incensus, flammeus, diligens, subtilis, sollers, callidus, efficax, disertus, ingeniosus, acutus,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pertinax, litigiosus, criminosus, severus, ferus, ferox. *ad II B*: vigilans, inmitis, concitatus. *ad II C*: iracundus, magnus, praesens, acutus, attentus, ferox, vigens, subtilis, severus, impiger, vehemens, fervens. *ad II D*: integer, erectus, clarus, acutus, defixus, furiosus, vehemens. *ad III A*: fervidus, fervens, acidus, acerbus, asper, acutus, exulcerans, tenuis, gravis, gravabilis. *ad III B*: insanus, fortis, vehemens. *ad III C*: acerbus, durus, vehemens, fortis, immodicus, rapidus, animosus, robustus, violentus, erectus, acutus, gravis, asper, insignitus, illustris. *opposita ad II A*: mollis, lentus, quietus, lenis. *adde*: mansuetus CIC. de orat. 2, 201; quietus CIC. ad Att. 7, 17, 2; acres esse, non tristes volebamus PLIN. epist. 1, 2, 4. *ad II B*: lenio. *ad II C*: hebes, lenis. *ad II D*: hebes. *ad III A*: lenis, mollis, dulcis, lenio, iucundus, remissus, languidus. *ad III B*: mitis, placidus, temperatus, gravis. *ad III C*: mollis, lenis, remissus, mitis, lēvis. *adverbio synonyma, coniuncta*: *ad 2*: incitate, ardenter, inflammanter, aspere, vehementer, severe, atrociter, violenter, instanter, fortiter intente. *adde*: CIC. Tusc. 4, 51 nisi forte quae vehementer, acriter, animose fiunt, iracunde fieri suspicamur. *ad 3*: vehementer. *ad 4*: attente. *ad 5*: acute. *opposita ad 3*: tranquille, clementer, mitis. *adde*: CIC. de orat. 2, 317 omnia quae fiunt quaeque aguntur acerrime, lenioribus principiis natura ipsa praetexuit.

derivata: acredo, acrimonia, acritas, acritudo, ácror, acriculus. *comp.* peracer *v. p. 359, 30.* *Dittmann.*

Ăcer, -cris *cogn. vir.* CORP. IV 2087 Acer. V 1994 (*Opitergii*) T. Crutonius T. f. Acer Aper. Corp. V suppl. Pais 1079, 49 (*in lucerna, genetivo*) Acris. VII (*in vasculis*) 1136, 11 Acris o(fficina). 1336, 8 A·C·E·R·O (Acer o(fficinator)?) **Ācrius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 7794 Acria L. l. Prima. IX 2698 (*Aeserniae*) L. Acriu⟨s⟩ Rufus. 3011 (*Ortonae*) Acrium (*sic*) Maximinus. 3241 (*Corfinii*) Acriae T. l. Laudiceni. 3319 (*Superaequi*) L. Acrio L. f. Rustico, ... L. Acrius filio. **Ācrilīnus** *cogn.* CORP. XIV (*Ostiae*) 354 Hortensius Acrilinus. 357 Aurelius Acrilinus. **Ācricēdius,** -a *nom. gent.* CORP. X 6166 (*Formiis*) L. Acricedio L. f. A⟨...⟩, ... Acricediae L. f. M⟨...⟩. **Ācrāsius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 7947 Acrasia Lupercilla. *potest hinc deminutive fictum esse* Acellius, *quod tamen cum* Accellius *sub* Acc- *exhibui.* *Otto.*

acerabulus mapuldur (*anglosax. i. acer*) GLOSS. V 340, 1. [*francog.* érable. *M.-L.*] *Dittmann.*

acer[r]āle λαβῆς δακτύλου GLOSS. II 529, 3 *'ab acere, quantum digito prendas' Bücheler.* *V.*

Aceraeus, -ī, *cogn. vir.*, ἀκέραιος. CORP. VI 22095 Marciae Tyche Q. Marcius Aceraeus coniugi. 10484 Acereo P. Aelius Eumelus fratri. 21700 L. Luscius Acereus. *equi nomen*: CORP. VI 10056, 23 *equis* Hispanis ...: ... Acereo b(adio). *sed vide etiam* Acerius. *Otto.*

acerātus, -a, -um. *ab* acus, -eris *videtur ipse* LVCIL. *finxisse.* LVCIL. 291 laterem qui ducit, habet nihil amplius †nam quam commune lutum a paleis caenumque aceratum (aceroso *codd., corr. Dousa.* e *et* caenoque *Marx*). *cf.* PAVL. FEST. 20, 10 aceratum lutum cum paleis mixtum, *item* p. 187 *sub voce* obacerare. NON. 445 utrumque (acerosum *et* aceratum) nove positum ... aceratum ... est lutum paleis mixtum, ut laterariis usus est (*sequitur frg.* LVCILI). GLOSS. Plac. V 7, 39 (= 44, 4) acerata offula: furfuraceo pane. *V.*

Aceratus *v.* Acerius.

Aceraunus, -ī, ἀκέραυνος. MELA 3, 84 (*in Aegypto*) promunturium quo id mare cluditur Aceraunis saltibus invium est. *Diehl.*

Acerbās *v.* Acherbas.

acerbātio, -ōnis *f. ab* acerbare. CYPR. epist. 45, 2 ea, quae ex diverso in librum missum congesta fuerant, acerbationibus criminosis respuimus. *v. etiam* acerbitatio.

acerbātrīx, -īcis *f.* SALV. gub. 3, 44 ecclesia ... acerbatrix (exac. *man. rec. cod.*) dei (*opp.* placatrix).

acerbitās, -ātis *f. non legitur ante* CIC., *saepe apud* VAL. MAX. GELL. 13, 3, 2 nihil quicquam interest 'suavitudo' dicas an 'suavitas' .... 'acerbitudo' an 'acerbitas'. **1** *sapor acerbus*: CIC. Planc. 92 fructus ... ex sese non ... laetos et uberes, sed magna acerbitate permixtos. PLIN. nat. 15, 52 peculiare inprobae iis (*malis*) acerbitatis convicium. *in imagine*: ASCON. Mil. p. 45 B. cum pusillum edissent dulcedinis, largiter acerbitatis devorarent. *inde de ipsis fructibus acerbis, immaturis*: PALLAD. 3, 9, 12 nec parvo constabit, si legatur maturitas cum acerbitate. *in imagine*: AVELL. p. 200, 11 factus es ... eorum (*fidelium*) perditio et non vita, amaritudo et non suavitas, acerbitas et non matura esca (ὄμφαξ καὶ οὐ πέπειρος βότρυς). **2** *odor acerbus*: AMM. 23, 6, 17 *halitus* terras circumsitas inhabitabiles acerbitate fecisset. **3** *sonus acerbus*: SEN. epist. 24, 14 iube conticiscere gemitus et exclamationes et vocum inter lacerationem elisarum acerbitatem. **4** *generaliter iniucunditas*: *adiuncto genetivo substantivi*: CIC. epist. 5, 16, 1 luctus acerbitate (VAL. MAX. 4, 6, 2). dom. 64 casus (VAL. MAX. 6, 9, 13. 7, 6, 2). Att. 3, 9, 1 non videndi fratris. NEP. Alc. 6, 3 pristini temporis (COD. Theod. 6, 29, 12). SEN. suas. 6, 8 servitutis. VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 denuntiatae cladis. 9, 11, 6 fati. 5, 3, 2b exili. 5, 4, 7 fortunae. TAC. Agr. 45 parentis erepti. RVT. rhet. 2, 16 acerbitate laboris iucundos voluptatis fructus sibi parabat. HIL. in psalm. 68, 16 aliquid ex mortis acerbitate maereret. AMM. 20, 8, 17 rerum acerbitates (HEGES. 5, 16, l. 183 W.). 14, 6, 23 morborum acerbitates. HEGES. 5, 41, l. 68 W. malorum ... acerbitatibus (OROS. hist. 5, 1, 14 malorum acerbitate). INSCR. christ. Rossi I 816 (*inter a. 379—463*) ⟨fu⟩neris acervitate perculsi. *absolute*: *numero singulari*: CIC. Scaur. 2, 4 acerbitatis accepisset aliquid (Brut. 5 acciderit). Rab. Post. 2 ne quid ... addendum acerbitatis putet. Planc. 39 editio ... summam habeat acerbitatem. ad Q. fr. 1, 1, 33 illa causa ... quantam acerbitatem adferat sociis. Verr. 5, 68 nomen vestrum ... odio atque acerbitati scitote nationibus ... futurum (Flacc. 19. FRONTO p. 138, 10 N. quantae mihi acerbitati[s] sit tua ... tristitia). Sest. 47 an erat mihi in ... tanta acerbitate ... vita retinenda? Att. 9, 7, 1 nec ullam acerbitatem recuso (*cf.* epist. 2, 16, 4). epist. 6, 1, 1 est ei (*civi Romano*) ... acerbitas ex interitu rerum. SEN. dial. 6, 1, 7 acerbitate pascuntur et fit infelicis (finit felicis A^1 *ut vid.*) animi prava voluptas dolor. epist. 63, 6 eorum (*amicorum*) ... retractatio non sine acerbitate quadam iuvat (99, 23). SVET. Tib. 67 quanta se quandoque acerbitas et infamia maneret. RVT. rhet. 1, 14 praesens tempus acerbitatis erat plenum. CORP. XIV 3977 soror et mater acerbitate accepta fecerunt *monumentum.* VI 33696 quae reliquti (*sic*) acerbitatem suis. *numero plurali*: CIC. Cat. 4, 1 omnis acerbitates, omnis dolores cruciatusque perferrem (CAES. Gall. 7, 17, 7). Planc. 101 lacrimas ... in meis acerbitatibus ... effudisti. TAC. ann. 2, 71 acerbitatibus dilaceratus. 6, 4 ne curas imperatoris conquisitis insuper acerbitatibus augerent. LACT. inst. 4, 26, 18 acerbitates et amaritudines. 7, 27, 2 acerbitates ac miseriae. OROS. hist. 3, 12, 1 quibus hos omnes acerbitatum acervos cunctasque malorum moles struxit. AVELL. p. 220, 10 tantas acerbitates incommoditatesque mundanas.

5 GLOSS. σφοδρότης, δριμύτης, ἀποτομία, crudelitas. **a** *de rebus*: *adiuncto genet. subst.*: CIC. S. Rosc. 81 temporis illius acerbitatem iniquitatemque (dom. 43 epist. 13, 4, 1. COD. Theod. 6, 29, 12 acerbitate temporis cogente). Verr. 1, 81 nisi tanta acerbitas iniuriae, tanta vis sceleris fuisset (VAL. MAX. 1, 1, 15. 4, 2 praef. offensarum). epist. 15, 1, 5 propter acerbitatem atque iniurias imperii nostri (NEP. Cim. 2, 4). Planc. 64 legis acerbitatem mitigandam putavit. Cluent. 151 omnem illam acerbitatem proscriptionis suae ... in hanc unam quaestionem contulisset (LIV. 21, 11, 13 dilectus. TAC. ann. 13, 43 accusationis. PANEG. 8, 5 novi census. COD. Theod. 11, 1, 35 exactionis). Cat. 4, 7 suppliciorum omnis acerbitates amplectitur (Rab. perd. 10. 15. Sest. 83 *et* AMBR. Iacob 1, 6, 25 mortis. LIV. 34, 27, 3 *et* SALVIAN. gub. 4, 36 poenarum. SALVIAN. eccl. 2, 24 per ultimam poenarum acerbitatem). VAL. MAX. 5, 6 ext. 4 condicionis. 8, 11 ext. 6 maeroris (GELL. 12, 5, 4 doloris. SCHOL. Cic. Bob. p. 294, 4 O. oratio cum acerbitate stomachi concepta; *cf.* 271, 21. 295, 8). 1, 8 ext. 2 dirum malignumque vulnus ... acerbitate nocendi erupit (GELL. 20, 1, 53 acerbitas plerumque ulciscendi maleficii bene atque caute vivendi disciplina est. *cf. etiam p. 367, 15*). AMM. 28, 6, 16 vexatus acerbitate morborum (COD. Iust. 6, 23, 29, 1). VEG. mil. 4, 38 pelagi (4, 39 ventorum. OROS. hist. 4, 14, 8 frigoris). AMBR. Abrah. 2, 6, 36 mitem deum gravi peccatorum moveri acerbitate ad ulciscendum (Noe 4, 9 *et saepius*). *de verbis, versibus, sim.*: CIC. part. 137 aequitatis sententiis contra acerbitatem verborum deprecandum (SVET. Cal. 2). ad Q. fr. 1, 2, 7 orationis acerbitatem et iracundiam. fin. 4, 79 nec acerbitatem sententiarum nec disserendi spinas probavit. LIV. 42, 40, 3 orationis acerbitatem adversus hospitem ... subibo. QVINT. inst. 10, 1, 96 cuius (*iambi*) acerbitas in Catullo ... non reperietur. COD. Theod. 8, 14, 1 acerbitate convicii vel cuiuscunque atrocis iniuriae dolore. *sequente praepositione in cum abl.*: LIV. 7, 4, 2 acerbitas in dilectu. *absolute*: CIC. off. 1, 137 illud ipsum, quod acerbitatis habet obiurgatio. Lael. 89 monitio acerbitate ... careat. off. 1, 87 fuit ... sine acerbitate dissensio. TAC. ann. 4, 34 Bruti contiones falsa quidem in Augustum probra sed multa cum acerbitate habent. SVET. Iul. 73 cuius asperrimis orationibus non minore acerbitate rescripserat. HEGES. 5, 53, l. 71 W. acerbitatem minanti (*opp.* pacem offerenti). *de scriptorum libris*: QVINT. inst. 10, 1, 94 eruditio in eo (*Lucilio*) mira et libertas atque inde acerbitas et abunde salis (10, 1, 117). **b** *de hominibus*: *de animo*: CIC. Tusc. 3, 63 Hecubam ... propter animi acerbitatem quandam et rabiem ... in canem esse conversam. 4, 43 imperia severiora nulla esse ... sine aliqua acerbitate iracundiae. *de natura, moribus*: CIC. Phil. 12, 26 cuius acerbitas morum immanitasque naturae. ad Q. fr. 1, 1, 37 acerbitatem naturae (*de iracundo*). VAL. MAX. 6, 2 ext. 2 Dionysii ... nimiam morum acerbitatem. SVET. Tib. 51 acerbitate et intolerantia morum eius. AMM. 29, 2, 12 acerbitatem naturae (*de crudeli*). *de ipsis hominibus*: CIC. Verr. 4, 129 tantam acerbitatem istius, tantum scelus in aratores fuisse. epist. 4, 4, 3 Marcelli (*opp.* aequitas tua). CAES. civ. 1, 32, 5 inimicorum (CVET. 6, 8, 22). BELL. Afr. 26, 2 adversariorum eius crudelitate acerbitateque. LIV. 39, 25, 15 domini. 45, 10, 9 senatoris. QVINT. inst. 12, 10, 11 Cassi. SVET. Iul. 13 iudicis. TERT. scorp. 6 dei. *al.* CIC. Arch. 31 humanitate vestra levatus potius quam acerbitate violatus. LIV. 4, 24, 8 acerbitatis censoriae. 7, 5, 7 patria. FEST. 339 senilis. *adiuncta praepositione* in *c. abl.*: CIC. Phil. 11, 1 neque ullius horum in ulciscendo acerbitas progressa ultra mortem est. *absolute*: CIC. Cato 65 severitatem in senectute probo, sed eam ... modicam, acer-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bitatem nullo modo. Sull. 92 ab accusatoribus delecti ad spem acerbitatis *iudices*. Verr. 4, 48 tu in tanta inprobitate, in tanta acerbitate aliquid te populare putabis habere? 1, 68 in tanta vi atque acerbitate versari. Lael. 87 evomat virus acerbitatis (*et saepius*). NEP. Dion 6, 5 non lenire obsequio, sed acerbitate opprimere *invidiam*. LIV. 2, 58, 9 omni nequiquam acerbitate prompta. 27, 11, 14. 39, 44, 9. SVET. Ner. 44 exegit ... ingenti fastidio et acerbitate nummum asperum. Cal. 48 deflexa omni acerbitate in senatum. GELL. 20, 1, 30 quaenam tibi igitur acerbitas esse visa est, quod ... censuerunt? 10, 3, 7 invidiae atque acerbitatis fretum. LACT. inst. 5, 1, 28 qui neque vim persuadendi neque ullam prorsus acerbitatem ad revincendum habere potuerunt. EVTR. 10, 3 vir ad omnem acerbitatem saevitiamque proclivis (*cf.* AMM. 28, 6, 22. 30, 8, 2). AMM. 29, 3, 2 adulescente acerbitate. *al.* *nota*: AMM. 26, 10, 2 homo nocendi acerbitate conflagrans (*cf. etiam p. 366, 45*). *synonyma*: *ad 4*: amaritudo, cruciatus, dolor, incommoditas, (iniucunditas), miseriae. *ad 5*: crudelitas, immanitas, saevitia. *opposita*: *ad 1*: dulcedo. *ad 5*: lenitas (CIC. Rab. perd. 10), humanitas (CIC. Arch. 31). *quatenus differat a verbo* 'severitas' *v. p. 366, 84.*

acerbitātio, -ōnis *f.* GLOSS. σφοδρότης (*an* acerbatio?).

acerbitūdo, -inis *f. v. sub* acerbitas *p. 365, 64.*

acerbo, -āvī, -ātum, -āre. GLOSS. acerbo δεινοποιῶ, παροξύνω, παροτρύνω, χαλεπαίνω. *in codd. conflictatur cum* acervare. *corruptum legitur apud* ACC. 154 (Non. 72). VERG. Aen. 11, 407 vel cum se pavidum contra mea iurgia fingit, artificis scelus et formidine crimen acerbat (SERV. auct.: 'acerbat' nomen sine verbi origine: non enim facit 'acerbo'. CLAVD rapt. Pros. 2, 208. ENNOD. dict. 18 (p. 478, 3 Vind.) 9 argumentis acerbare commissum; *cf. etiam l. 44*). VAL. FL. 6, 655 mortem ... cadentis acerbat *Iason*. STAT. Theb. 9, 302 acerbat vulnera dictis (CLAVD. 3, 182. PAVL. NOL. epist. 13, 6 *in.* vulnus animae). 12, 75 gaudia et ingratum regni mihi munus acerbas. TERT. apol. 50 Laconum flagella sub oculis etiam hortantium propinquorum acerbata. AMBR. Cain et Abel 2, 8, 26 auget insolentiam, acerbat flagitium. 2, 9, 38 ne quis ... poenam acerbaret (HEGES. 1, 43, l. 67 W. acerbanda supplicia). epist. 82, 4 malui iurgium compositione caedere quod (*lege* quam) pronuntiatione acerbare. obit. Valent. 3 acerbant dolorem. in Is. 5, 26 'montes conturbati sunt' ... vel 'acerbati', ut LXX transtulerunt (παρωξύνθη τὰ ὄρη). HEGES. 1, 40, l. 15 W. acerbabat arte invidiam. 2, 9, l. 39 W. temperari, non exasperari iudicem decet, hostem caveri, ne alterum acerbes, alterum accersas, cum et ille delinimento mitior fiat, et iste .... 4, 13, 2 latrocinii saevitia bellum acerb⟨ab⟩ant. MART. CAP. 5, 524 ἐρώτημα est interrogatio, qua figura utimur, cum interrogando aliquid acerbamus et exaggeramus eius invidiam. *nota*: VEN. FORT. carm. 2, 16, 59 *tintinnabulum subreptum furem sonando* indicat accusat convincit damnat acerbat (*damnationem conviciis acerbiorem facit; cf. l. 28*). *composita*: exacerbo, obacerbo.

acerbus, -a, -um. [*cf. c.* acēre, ācer. *Th.*] *comp.* acerbior *inde a* PLAVTO, *superl.* acerbissimus *inde a* CATONE. *deest apud* LVCIL. GRATT. MANIL. VITR. FEST. GERM. VELL. LVCAN. PERS. PETRON. FRONTIN. acerbis (*pro* acerba) CORP. XI 6078 *v. p. 370, 27.* *in inscriptionibus et libris saepe scriptum est* aceruus. PROB. app. gramm. IV 200 inter acerbum et acervum hoc interest, quod acerbum immaturum significat, acervum vero acerum esse demonstrat. AGROEC. gramm. VII 114 acervus moles est, acerbus immaturus et asper. [*raet.* ušierv, *sard.* kervu, *it. sept.* serb. *M.-L.*]

I GLOSS. acerbum: **πικρόν**. *de sapore*: GLOSS. acerbum: acrius acetum. PLAVT. Truc. 179 aceto. LVCR. 4, 661 quibus est eadem res intus acerba, aspera nimirum penetrant hamataque fauces *corpora* (*opp.* suave). 2, 472 Neptuni corpus (*opp.* umor dulcis). Ov. medic. 5 sucos (SER. SAMM. 226). CELS. 2, 20 ex pomis quodcumque neque acerbum neque acidum est (2, 21 ex.). 2, 33 p. 73 D. oleum (3, 10. 3, 19. 5, 18, 35. 5, 19, 7. COLVM. 11, 2, 83 acerbum nisi ex alba olea fieri non debet *oleum*. SCRIB. LARG. 222). SEN. epist. 50, 9 medicina. PLIN. nat. 27, 74 elatine ... acerba gustu. 15, 106 *sunt sapores* dulcis, suavis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, salsus. SER. SAMM. 778 Baccho. *saepissime sic de fructibus immaturis*: NON. 247 acerbum: incoctum, praecocum, ut de pomis frequenter dicitur. GLOSS. acervus: ὄμφαξ. CATO agr. 65, 1 olea. 101 ea quae demissurus eris sumito paulo acerbiora (*de bacis; cf.* PLIN. nat. 16, 105 bacas acerbas et ingustabiles). 126 mala (PLIN. nat. 23, 100). VARRO rust. 1, 44, 4 pirum. 1, 68 sorbum (*opp.* maturum mite). Ov. am. 2, 14, 24 poma (PLIN. nat. 17, 242 CYPR. epist. 17, 3). PHAEDR. 4, 3, 4 *uva* nondum matura est; nolo acerbam sumere (COLVM. 4, 20, 4 SCRIB. LARG. 64. CLEM. ad Cor. 23 *ubi opp.* matura. VVLG. Ier. 31, 29. 31, 30 Ezech. 18, 2, *ubi in LXX* ὄμφαξ *respondet*). PLIN. nat. 15, 97 *mora* (*opp.* matura). VVLG. sap. 4, 5 *fructus* acerbi ad manducandum (ἄωρος). *neutrum loco substantivi positum*: TERT. adv. Herm. 34 fici arbor ... acerba sua amittit. *de odore*: VAL. FL. 4, 493 fragrat acerbus odor. SIL. 13, 425 eructat acerbam Cocyti laxo suspirans ore paludem. *de auditu*: RHET. Her. 4, 47, 60 *citharoedus* si ... vocem mittat acerbissimam (SEN. epist. 56, 5 QVINT. inst. 11, 3, 169. 11, 3, 32). LVCR. 2, 410 serrae stridentis acerbum horrorem. SEN. epist. 56, 1 sibilos et acerbissimas respirationes. MELA 2, 20 planctibus. CALP. ecl. 3, 60 acerbae stridor avenae. PLIN. nat. 29, 90 est enim hic (*colotes*) ... striodoris acerbi. IVV. 14, 19 plagarum strepitu. 14, 55 clamore. *adverbialiter*: VERG. georg. 3, 149 acerba sonans *oestrus*. MART. 2, 26, 1 acerbum Naevia tussit.

II GLOSS. acerbus: **immaturus**. acerbum: ἄωρον, ἀπέπειρον, στριφνόν. *subtilius quam verius* ISID. diff. 45 acerbum est longe a maturitate positum, immaturum vero proximum maturitati. *proprie de fructibus v. s. I.* *translate*: *de rebus quae nondum ad suam perfectionem pervenerunt*: CIC. prov. cons. 34 impolitae ... res et acerbae (asperae *Nipperdey*) si erunt relictae, quamquam sunt accisae, tamen efferent se aliquando et ... revirescent. PVBLIL. N 20 nihil non acerbum prius quam maturum fuit. QVINT. inst. 12, 6, 2 immatura frons et quidquid est illud adhuc acerbum proferatur (*de oratore praematuro*). CYPR. epist. 36, 1 tam immaturo atque acerbo tempore. COMM. apol. 174 mentes. CASSIOD. var. 7, 41 professio maturitatis acerbae (*de aetatis venia*). CORP. VIII 5001 Hymetiano iuveni pio acerbissimo flore iuventutis er⟨ep⟩to. *sic saepe de immatura morte, funere, sim.*: GLOSS. Verg. p. 454, 38 acerba mors, quae infantibus venit. PLAVT. Asin. 595 acerbum funus filiae faciet. VERG. Aen. 6, 429 quos (*infantes*) ... abstulit atra dies et funere mersit acerbo (SERV. acerbo: inmaturo; translatio a pomis. *cf.* 11, 28 CARM. epigr. 682, 7 CORP. X 4728 *ubi est* aceruo). CARM. epigr. 93, 5 (*saec. I in.*) me mors acerba ... ⟨aetate⟩ immatura abstulit. SEN. dial. 6, 17, 7 nullum non acerbum funus est, quod parens sequitur (6, 9, 2 epist. 122, 10). CVRT. 9, 6, 19 unicum bonum diuturnam vitam existimantes saepe acerba mors occupat. TAC. ann. 13, 17 acerba funera (*de Britannico; cf. ibid.* ut iam non praematura neque saeva mors videri queat). PLIN. epist. 5, 5, 4 videtur acerba semper et inmatura mors eorum, qui immortale aliquid parant. IVV. 11, 44 praematuri cineres nec funus acerbum. CARM. epigr. 588, 3 vite finis ... acerua fuit. 1337, 7 nil brevis ergo dies, nil mors detraxit acerua (1401, 5 CORP. VIII 2952). CORP. V 2013, 6 aceruo funere lapsus. CARM. epigr. 362, 1 ut acerbo es deditus fato. non aevo exsacto vitai es traditus morti (CORP. IX 5557). 404, 6 vivere qui debent, fato moriuntur acerbo (*in altera parte eiusdem monumenti*: frater inmatura eius morte deceptus) *et saepius. v. etiam l. 77 sqq. et p. 370, 27.* *de animantibus*: VARRO Men. 11 maiores nostri virginis acerbae auris veneriis vocabulis imbui noluerunt. RHET. Her. 4, 10, 14 ita petulans est atque acerba (*de pathico*). Ov. fast. 4, 647 pecus ante diem partus edebat acerbos. TERT. virg. vel. 11 *virgo* ante hunc iudicem acerba res est; si tam diu virgo, quamdiu acerba est, desinit virginem, cum matura cognoscitur. AVSON. parent. 14, 12 indole maturus, funere acerbus obis. CARM. epigr. 80, 1 aceruam Ditis rapuit infantem domus. 103 C 6 acerbos *natos* ... re⟨l⟩inqueres. *nota*: CORP. VI 20462 Felicitati spirito dulcissimo defuncto aceruo quae vixit anno uno mensibus XI dieb. tribus fecerunt ... parentes similiter acerui et infelicissimi.

III ***iniucundus,*** *tristis.* GLOSS. acerbum: dolore plenum; acerbus: amarus. *de vulneribus, morbis* (*sed cf. etiam p. 370, 49 sqq.*): VERG. Aen. 11, 823 vulnus (Ov. met. 5, 62. 12, 388). Ov. Pont. 1, 3, 7 acerbo saucius ictu (PLIN. nat. 29, 84). APVL. met. 7, 19 incursus *spinarum*. apol. 85 morsus. SER. SAMM. 731 papulis ... acerbis (*de carbone*). 493 hydrops. AMM. 19, 4, 4 acerbo genere morbi. THEOD. PRISC. eup. 81 quae (*loci natura, scil. anus*) ad omnes acerbos quam maxime contactus ... commoveatur. *de sensu*: CIC. Cluent. 10 cum ... nihil possit offensionis accipere sine acerbissimo animi sensu ac molestia. CYPR. GALL. num. 608. *de voce*: CIC. har. 39 non sunt illi eiulatus et gemitus Philoctetae tam miseri, quamquam sunt acerbi. Verr. 6, 163 acerba imploratio et vox miserabilis. VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 acerbam auditu vocem (*opp.* maturus et gratus auribus sonus). SEN. Oed. 56 fletu ... acerbo funera et questu carent. VAL. FL. 2, 458 gemitu. 5, 623 questu. *de vultu*: Ov. trist. 5, 8, 17 *Fortuna* modo laeta venit, vultus modo sumit acerbos. *de memoria, cogitatione, sim.*: CIC. Planc. 99 o acerbam mihi ... memoriam temporis illius et loci! (LIV. 25, 38, 5). Brut. 266 praeteritorum recordatio est acerba (de orat. 3, 1. SEN. contr. 1, 4, 1 *syn.* tristis. AMM. 25, 4, 25). Tusc. 3, 33 *ratio* abstrahit ab acerbis cogitationibus. *de actionibus*: PLAVT. Poen. 1096 acerba amatiost. CIC. Verr. 5, 134 acerbiorem ... esse civitatibus ... emptionem. 2, 50 expugnatio fani ... quam acerba toti Asiae! agr. 2, 48 huic ipsi luctuosam et acerbam praedicationem futuram. *de casu, fortuna, sorte, fato, morte, funere, sim.*: CIC. Flacc. 1 in ... gravissimo atque acerbissimo rei publicae casu. CAT. 68, 1 casu ... oppressus acerbo. VERG. Aen. 5, 700 VAL. MAX. 7, 6, 1 SEN. dial. 12, 5, 3 SIL. 6, 207. PLIN. epist. 4, 21, 1 tristem et acerbum casum. CIC. Verr. 6, 119 o gravem acerbamque fortunam! SEN. Phaedr. 991 o sors acerba et dura. Herc. O. 838 VAL. FL. 3, 285. CVLEX 210 acerbas cogor adire vices. VERG. Aen. 11, 587 fatis urgetur acerbis. HOR. epod. 7, 17. QVINT. inst. 6 prooem. 4 acerbissimis rapta fatis *mater*. CIC. Rab. perd. 14 tibi acerbior eius patrui mors est? epist. 11, 28, 4. 4, 12, 2 carm. 41. PVBLIL. M 52 mors infanti felix, iuveni acerba, nimis sera ⟨est⟩ seni. NEP. Cim. 4, 4. LIV. 7, 1, 9 mors quamvis matura, tamen acerba M. Furi. SEN. dial. 6, 16, 4 QVINT. inst. 6 prooem. 4 FRONTO p. 232, 21 N. APVL. met. 7, 27 *saepius.* SIL. 17, 457 leto stimulatus acerbo (SER. SAMM. 996). CIC. Tusc. 4, 18

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aegritudo ex eius ... interitu acerbo. LIV. frg. 61 filiae [morte] exitu tam tristi atque acerbo (VAL. MAX. 6, 6 ext. 1). PLAVT. Amph. 190 multa Thebano poplo acerba obiecit funera *oppidum*. CIC. dom. 42 id funus etsi miserum atque acerbum fuisset. Quinct. 50 rep. 2, 68. SEN. dial. 6, 4, 2 illo acerbo et defleto gentibus funere. 12, 17, 4 (*saepius*). SIL. 13, 387 tristis lacrimas et funera acerba suorum. STAT. Theb. 2, 690. 9, 8. PLIN. epist. 5, 16, 6 o triste plane acerbumque funus! VAL. MAX. 6, 1, 4 acerbas exequias duxit. CAT. 68, 90 Troia virum et virtutum omnium acerba cinis. STAT. silv. 5, 5, 40 solator acerbis auditus tumulis. CYPR. GALL. exod. 773 hinc semper acerbus *dies*. CARM. epigr. 1005, 8 fatalis venit acerba dies. 1076, 2 (*s. I*) mortis acerba dies (1355, 2). *cf. etiam l. 37 sqq.*

de variis rebus tristibus: ENN. ann. 418 me fortuna ... bello confecit acerbo (CIC. Phil. 11, 34 acerbissimum et calamitosissimum civile bellum. VAL. FL. 6, 678. CIC. rep. 1, 6 *et* SIL. 6, 589 clades. SIL. 5, 460 stragis. STAT. Theb. 6, 146 caedis). *cf. etiam p. 370, 84 sqq.* PLAVT. Mil. 1210 istuc mi acerbumst. CIC. Quinct. 49 quid viro miserius aut acerbius usu venire *potest*? (*cf.* S. Rosc. 78 Milo 90 Mur. 90). de orat. 3, 8 fuit hoc luctuosum suis, acerbum patriae, grave bonis omnibus (*cf.* CAES. Gall. 7, 14, 10 LIV. 21, 13, 8 QVINT. inst. 6, 2, 23). Att. 9, 19, 1 quae ... ipsa per se molesta sunt, quam censes acerba nunc esse. epist. 1, 9, 5 non tamen tam acerba mihi haec accidebant, quam erant illa grata, quae fecerant. 7, 30, 1 haec auditu acerba sunt (SEN. Ag. 416. APVL. Plat. 2, 21 acerba toleratu. *cf. etiam l. 54*). SEN. epist. 78, 14 quod acerbum fuit ⟨fer⟩re, tulisse iucundum est. TAC. hist. 2, 27 contumeliosum id militibus, acerbum duci (*cf.* ann. 2, 69). PLIN. epist. 8, 1, 2 quam triste hoc ipsi, quam acerbum mihi ...! SIDON. epist. 9, 3, 1 quod ... asperrimum ... atque acerbissimum est. ENNOD. dict. 20 (p. 481, 18 Vind.) fecisti religione tua acerbius quod delinquis.

CIC. S. Rosc. 141 o rem miseram atque acerbam! (Phil. 13, 10 Att. 7, 23, 1. 10, 4, 5 *saepius*. LVCR. 3, 53). Q. Rosc. 23 illa (*pecunia*) iucunda, haec acerba fuit. Verr. 2, 76 spectaculum acerbum et miserum et grave toti Asiae (Tusc. 3, 66 ad Q. fr. 2, 8, 3. LIV. 28, 29, 8 *ubi opp.* laetum. QVINT. inst. 11, 3, 162). Verr. 2, 58 ad speciem magnifico ornatu, ad sensum cogitationemque acerbo et lugubri (de orat. 2, 200 ad dolorem). Balb. 64 nuntium (VEN. FORT. carm. 1, 16, 7; *cf.* CIC. Rab. Post. 46 miserum acerbumque praeconium). Verr. 6, 92 o tempus miserum atque acerbum provinciae (SEN. dial. 6, 22, 4). Vat. 6 dies (frg. A 9, 25 *M.* epist. 2, 16, 5 VERG. Aen. 5, 49. SEN. Herc. O. 1419 lux *cf. etiam l. 11*). Planc. 101 o excubias tuas ... miseras! o flebiles vigilias! o noctes acerbas! (Att. 10, 8, 7 CALP. ecl. 3, 46 VAL. FL. 2, 291 APVL. met. 1, 18). fin. 3, 35 vitam ... miseram acerbamque (epist. 1, 1, 1. SEN. epist. 48, 9 *ubi opp.* iucunda). Att. 11, 5, 1 causae ... quam acerbae, quam graves. 3, 17 ex. ne aut diligentia tua mihi molesta aut veritas acerba sit. SALL. Iug. 41, 4 otium ... asperius acerbiusque fuit. 102, 5 necessitudinem. TIB. 3, 20, 4 rumor. PROP. 2, 8, 3 inimicitiae (LIV. 27, 35, 7). LIV. 3, 1, 4 consilio neutri parti acerbo. 5, 51, 1 mihi acerbae sunt ... contentiones. SEN. dial. 6, 18, 8 carissimorum acerba desideria. clem. 1, 10, 3 contumelias ... acerbiores principibus. Phaedr. 1275 patefacite acerbam caede funesta domum. VAL. FL. 8, 369 visu maeret defixus acerbo. QVINT. decl. 269 p. 100, 19 paupertatem. LACT. inst. 4, 26, 19 passio *Christi* acerba et amara. acerbum est (*sequitur infinitivus*): CIC. Quinct. 95 acerbum est ab aliquo circumveniri, acerbius a propinquo. Phil. 7, 8 erit ... acerbum auditu ... esse dictum. 13, 24 acerbissimum vero est te ... relictum (*ubi antecedit* ingemiscendum est). LVCR. 3, 889 torrescere flammis. SEN. contr. 1, 1, 12 supplicare exteros. benef. 2, 7, 1. 5, 6, 7. epist. 24, 5 uri. 24, 26 vivere. 78, 12 carere. PLIN. epist. 9, 15, 2 *retractare actiunculas* ... frigidum et acerbum est. *enuntiatum*: PLAVT. Epid. 718 acerbum est, pro bene factis cum mali messim metas. CIC. Mur. 56 illud acerbissimum est, quod habet eos accusatores. SEN. epist. 114, 25 nec illi tam gratum est abundare iucundis quam acerbum, quod non ... transmittit. benef. 2, 4, 1 nihil ... est acerbius quam ubi ⟨id⟩ quoque, quod inpetrasti, rogandum est.

neutr. **acerbum**, -ī. *loco substantivi*: PLAVT. Cist. 240 ei me ⟨tot tam⟩ acerba facere in corde. Rud. 186 eis datur acerbum. TER. Hec. 281 nemini plura acerba ... esse ... homini ... oblata. RHET. Her. 4, 36, 48 aliquid cotidie acerbi atque incommodi nuntiatur. CIC. Sest. 58 multa acerba ... habuit ille annus. VERG. Aen. 12, 500 tot acerba. 12, 678 quidquid acerbi est. OV. trist. 5, 2, 21 multum restabit acerbi. SEN. dial. 11, 6, 1 quid acerbi. epist. 66, 44 inter tristia et acerba (PRVD. Symm. 2, 149 *ubi opp.* suavia). VAL. FL. 3, 301 mens conscia vatum ... tot acerba canens. SIL. 14, 559 fessus acerbis. STAT. Theb. 4, 744 mersus acerbis. MART. 12, 34, 8 acerba quaedam (*cf.* 3 dulcia mixta sunt amaris). IVV. 7, 57 *animus* omnis acerbi inpatiens. FRONTO p. 219, 2 N. nihil ... duri aut acerbi. 232, 6 ut alia mea acerba omittam. TERT. scorp. 5 per ignes et gladios et acerba quaeque curare. AVIEN. Ar. 199 acerba laborum (AMBR. Iob 1, 1, 2). *adverbialiter*: VERG. Aen. 12, 398 stabat acerba fremens (CVLEX 325 VAL. FL. 3, 229 ARATOR 1, 708). OV. epist. 8, 107 ululantem et acerba gementem.

IV GLOSS. *δεινός, δριμύς, ἀπότομος, βλοσυρός, σφοδρός, τραχύς*; asper, iram movens. NON. 247 acerbum: horrendum, infandum, inmite. 1 *de hominibus deisve*: GLOSS. *ὠμὸς ἐπὶ ἀνθρώπου*; atrox; malus. CIC. Verr. 3, 192 quis acerbior? quis insidiosior? quis crudelior unquam fuit? 1, 36 odiosum, adsiduum, acerbum adversarium. Lael. 90 acerbos inimicos (*opp.* amici dulces). Cat. 1, 3 acerbissimum hostem (*saepius*). Cluent. 94 homo. Att. 6, 1, 6 faeneratoribus (SEN. benef. 6, 40, 2. 7, 14, 5 creditor. 7, 24, 2 exactor. VLP. dig. 22, 1, 33 non acerbum se exactorem nec contumeliosum praebeat, sed moderatum et cum efficacia benignum et cum instantia humanum). CIC. Lig. 30 legatus ... in eo ipso (*bello*) non acerbus. Brut. 221 Cn. Pomponius ... acer, acerbus, criminosus. 136 accusatores acres atque acerbi. epist. 1, 4, 1 eo die acerbum habuimus Curionem, Bibulum multo iustiorem, paene etiam amicum. rep. 2, 44 iniusto domino atque acerbo. nat. deor. 3, 77 posse ... asotos ex Aristippi, acerbos e Zenonis schola exire. PVBLIL. Q 68 acerbus, qui monet. HOR. epist. 1, 18, 95 taciturnus acerbi *speciem occupat*. sat. 1, 3, 85 acerbus odisti et fugis *amicum*. ars 474 recitator. LIV. 42, 23, 10 carnificis. SEN. dial. 3, 4, 2 amarum nos acerbumque dicimus, nec minus stomachosum, rabiosum, clamosum, difficilem, asperum, quae omnia irarum differentiae sunt. clem. 1, 13, 1 illum (*regem*) acerbum et sanguinarium. SIL. 17, 441 Amano. MART. 12, 47, 1 iucundus acerbus es idem. QVINT. inst. 6, 3, 53 Placidum nomine, quod is acerbus natura esset, 'Acidum' *dictum esse*. SVET. Claud. 35 scrutatores. Galb. 14 modo acerbior, ... modo remissior. GELL. 1, 17, 2 mulierem (*de Xanthippa*). TERT. anim. 32 non ideo ... fient ... pantherae ex acerbis (*hominibus*). RVT. rhet. 2, 3 acerbus atque iniquus es. EVTR. 8, 8 nulli acerbus, cunctis benignus. AMM. 14, 9, 2 Constantium ... acerbum et inplacabilem. HEGES. 4, 20 l. 18 W. parricida. CLAVD. 11, 25 quis ... acerbis horridior Scythis. *nota*: CORP. XI 6078 (*Vrvino Mataurensi*) nonleba(m) esse acerbis (*pro* acerba) at inferos (*scil. morte mea praematura*), quae at superos dulcis fui. VERG. Aen. 1, 668 odiis Iunonis acerbae (*FP*, iniquae *MR*). HOR. sat. 2, 6, 19 Libitinae quaestus acerbae. Tib. 1, 2, 98 quid messes uris acerba tuas, *Venus*? OV. epist. 20, 46 Persephone. STAT. Theb. 8, 344 Tisiphone. *cum dativo*: COM. inc. Cic. epist. 3, 8, 8 me⟨d⟩ esse acerbum sibi, ut⟨i⟩ sim dulcis mihi. TIB. 1, 6, 84 infidis quam sit acerba *Venus*. OV. epist. 6, 160 tam sit acerba viro *femina*. SEN. clem. 1, 13, 4 amabilis, ... iniquis ⟨non⟩ acerbus. *cum* in *et acc. personae*: CIC. Phil. 8, 18 in Massiliensis tam es acerbus. OV. fast. 2, 624 in partus mater acerba suos. *cum* in *et abl. actus*: CIC. Brut. 65 quis illo (*Catone*) gravior in laudando? acerbior in vituperando? off. 2, 64 in dando munificum esse, ... in exigendo non acerbum. QVINT. inst. 2, 2, 7 in emendando ... non acerbus minimeque contumeliosus *praeceptor*. TAC. Agr. 22 acerbior in conviciis *Agricola* (*cf. ibid.* comis bonis, adversus malos iniucundus). ann. 1, 75 in iis etiam, quae rite faceret, acerbus *Caesar*. *de hominis natura* (*cf. l. 20*): CIC. Cluent. 44 erat ipse inmani acerbaque natura Oppianicus. SVET. gramm. 9 fuit autem naturae acerbae ... in antisophistas. *de animo, corde*: ACC. trag. 201 illius acerbum cor contundam et comprimam. CIC. S. Rosc. 150 sin ... vestros quoque animos ... duriores acerbioresque reddidit. APVL. apol. 53 furor infelix animi acerbi. 2 *de affectibus et corporis et animi*: ACC. trag. 154 anxitudo (*ubi codd.* acerbat). MATIVS frg. 11 curas. CIC. Tusc. 4, 34 aegritudines anxias atque acerbas. Verr. 5, 47 magnum et acerbum dolorem (3, 163 epist. 14, 1, 1 Tusc. 5, 121 *saepius*. CVLEX 244. CELS. 2, 7 p. 40 capitis dolores. APVL. flor. p. 68 Oud. dolor intestinorum. SER. SAMM. 351 *al.*). Ligar. 15 acerbissimo luctu (Verr. 5, 110 *saepius*. TIB. 2, 6, 41 VAL. FL. 3, 585. HOMER. 45 luctibus. VVLG. sap. 14, 15 CARM. epigr. 708, 1). Lael. 77 offensione animi. Phil. 12, 21 odium (Mil. 52 de orat. 2, 208 Att. 10, 8, 6 *saepius*. VERG. Aen. 10, 903 odia. CYPR. GALL. exod. 281). LVCR. 5, 1195 iras. VERG. Aen. 5, 462 saevire animis ... acerbis. SIL. 11, 544 studio. APVL. Plat. 2, 17 morborum. SER. SAMM. 86 libido (*pruritus*). 3 *de actionibus*: CIC. Pis. 87 damnationes. agr. 1, 8 concursatio X viralis. Verr. 6, 31 bonorum acerba et indigna direptio. Planc. 41 editio. Cluent. 123 proscriptio. Cat. 4, 2 vexatione. epist. 3, 8, 5 exactionem ... capitum atque ostiorum. LIV. 4, 12, 10 inquisitione. 4, 50, 4 acerbis quaestionibus, crudelibus suppliciis (SVLP. VICT. rhet. 330, 28). 7, 3, 9 dilectu. PANEG. 10, 12 venerandarum imaginum acerba deiectio. SVLP. SEV. chron. 2, 32, 4 persecutio. 4 *de rebus*: PLAVT. Bacch. 628 mala ... acria atque acerba (SEN. contr. 7, 6, 10 GALLIC. Avid. Cass. 8, 5). Epid. 179 aerumna. CIC. epist. 5, 17, 1 incommoda. VERG. georg. 3, 419 *coluber* pestis acerba boum. VAL. MAX. 9, 11, 4 labes. SIL. 12, 184 lues. OROS. hist. 7, 27, 1 decem acerbissimis plagis. CIC. Att. 9, 14, 2 ecquid acerbius? ecquid crudelius? (*cf.* ad Q. fr. 1, 1, 25 *et saepius*). SALL. Cat. 51, 23 quid autem acerbum aut nimis grave est in homines tanti facinoris convictos? LIV. 3, 72, 7 id ... patribus Romanis foedius atque acerbius visum. COM. inc. 7 nulla poena acerbior excogitari potuit (CIC. agr. 2, 92 off. 3, 36 SALL. epist. Mithr. 12 STAT. Ach. 1, 666). CIC. Verr. 6, 123 cruciatus. 6, 152 mortem acerbam crudelemque (6, 147 Rab. 15). 3, 111 quod (*exemplum*) ... acerbum omnibus atque intolerandum videretur. 6, 114 supplicium (6, 150 Cat. 4, 12 BELL. Afr. 87, 2). epist. 15, 4, 2 acerbissimis tributis et gravissimis usuris. NOV. Theod. 2, 15, 2, 1 in quem oportuerat acerbioribus legum aculeis vindicari. CIC. Verr. 5, 68 iniuria (epist. 5, 2, 9. 6, 5, 3 Att. 10, 12 a, 1 *saepius*). Sest. 82 scelus (S. Rosc. 98). S. Rosc. 68 tantum facinus, tam immane, tam acerbum. CIC. dom. 61 acerbum ... internicivumque

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(innocivomque, intestinumque *al.*) bellum (Font. 12 Phil. 5, 40 Scaur. 45 VAL. MAX. 6, 9, 8 OROS. hist. 3, 23, 23 *al.*). QVINT. decl. 315 p. 241 proelio (OROS. hist. 3, 1, 9). AMM. 27, 8, 5 praedae. 31, 5, 15 strages. 15, 5, 2 caedes. OROS. hist. 5, 12, 4 seditiones. *cf. etiam p. 369, 14 sqq.* CATO orat. Gell. 6, 3, 37 lex (CIC. Verr. 4, 48 Balb. 54). CIC. Rab. perd. 35 iudicium (Planc. 42). NEP. Eum. 6, 2 imperio. HOMER. 38 crimine. CIC. epist. 16, 11, 2 minaces ... et acerbas litteras (Att. 14, 17, 3 APVL. apol. 101). SVET. Claud. 3 scripto. gramm. 15 satura. CIC. p. red. 1, 26 vocem acerbam atque inimicam (Phil. 2, 64). Rab. Post. 13 sententiae. Phil. 12, 19 contiones (LIV. 27, 13, 1 saevam atque acerbam). Verr. 4, 102 contumelias. LIV. 39, 40, 10 asperi ... animi et linguae acerbae et immodice liberae fuit. 39, 42, 6 orationes. VAL. MAX. 7, 2 ext. 18 execratione. PHAEDR. 3, 16, 3 convicium. VAL. FL. 5, 593 dictis. TAC. ann. 5, 2 facetiis. SVET. Tib. 57 cavillatione. Dom. 23 contumeliosissimo atque acerbissimo adclamationum genere. CIC. Balb. 11 acerbissima diligentia perpendere. ad Q. fr. 1, 1, 21 severitas acerba videretur, nisi multis condimentis humanitatis mitigaretur. PVBLIL. A 11 servitus. EPIST. Sapph. 59 fortuna. SEN. benef. 2, 5, 3 crudelitas. TAC. hist. 3, 83 captivitate. TERT. scorp. 1 acerba mediocritas et istis *est* (*de haereticis*; *cf.* 1, 1 de modico ... scorpio). LACT. inst. 6, 3, 4 amaritudines miseriasque. *nota*: RHET. Her. 4, 8, 12 urbs acerbissimo ... incendio conflagrata (CIC. leg. 2, 61). CIC. Sull. 52 quae nox omnium temporum coniurationis acerrima fuit atque acerbissima. HOR. epist. 1, 17, 53 queritur ... acerbum frigus et imbris (VEG. mil. 4, 39 tempestas). SEN. dial. 5, 30, 2 in quibus (*modicis beneficiis*) frequentissima, certe acerbissima iracundiae materia est. STAT. Theb. 11, 526 ignescentia cernunt per galeas odia et vultus rimantur acerbo lumine. *adiectivum ab homine translatum ad rem*: SIL. 6, 60 agit asper acerba nunc Mago attonitos, nunc ... Hannibal hasta. 6, 433 sedes Poenorum intravit acerbas. 17, 286 Carthago.

neutr. **acerbum,** -ī. *loco substantivi*: LIV. 32, 19, 13 tam acerba passi erant. TERT. nat. 1, 7 felicius in acerbis atrocibusque mentitur. AMM. 31, 9, 4 minantes acerba. 28, 1, 45 acerba meditabatur in multos. PAVL. NOL. carm. 10, 11 mihi mite patris plus quam censoris acerbum sedit. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 5 acerbiora evomuisset. *adverbialiter*: LVCR. 5, 33 asper, acerba tuens, immani corpore serpens (VERG. Aen. 9, 791 CHALC. comm. 266).

structurae: *aliquid* acerbum *est* ad sensum: CIC. Verr. 2, 58. ad dolorem: CIC. de orat. 2, 200. ad manducandum: VVLG. sap. 4, 5. *coniunctum cum supino*: *v. p. 367, 65. 368, 59. 369, 23. 54.* acerbus sum *alicui*: *v. p. 370, 33.* in aliquem: *v. p. 370, 36. 46. 73.* *in aliqua re*: *v. p. 370, 38.* *adverbialiter*: *v. p. 368, 3. 369, 79. 371, 35.*

synonyma: *ad II*: incoctus, praecocus, immaturus, praematurus. *ad III*: amarus, asper, defletus, durus, flebilis, gravis, incommodus, luctuosus, lugubris, maestus, miser, miserabilis, molestus, tristis. *ad IV 1*: acer, amarus, durus, iniquus, iniucundus, insuavis, immanis. *ad IV 2. 3. 4*: acer, atrox, crudelis, iniquus, immanis, saevus. *coniuncta*: *ad III*: calamitosus (CIC.), formidulosus (CIC.), frigidus (PLIN. epist.), indignus (CIC. LIV.), iniquus (CIC.); CIC. *saepe coniungit* acerbus, miser, luctuosus; acerbus, miser; acerbus, luctuosus. *ad IV 1*: criminosus (CIC.), iniustus (CIC.), inplacabilis (AMM.), sanguinarius (SEN.). *ad IV 2. 3. 4*: contumeliosus (QVINT. SVET.; *cf. etiam* TAC. hist. 2, 27 ann. 2, 69), foedus (LIV.), inimicus (CIC.), intolerandus (CIC.), magnus (CIC.). *opposita*: *ad I*: dulcis, suavis. *ad II*: maturus. *ad III*: dulcis, gratus, iucundus, laetus, suavis. *ad IV 1*: benignus, comis, dulcis, iucundus, remissus. *ad IV 2. 3. 4*: mitis; *verbis* acerbum et crudele *opponitur*: omnia plena clementiae, mansuetudinis, humanitatis (CIC. ad Q. fr. 1, 1, 25). *composita*: peracerbus, semiacerbus.

adv. **acerbē**. *adiunctum verbis*: *ad I 3*: CIC. Planc. 86 furialis illa vox ... secum et illos et consules facere acerbissime personabat. *ad III*: *i. q. cum dolore*: CIC. Cluent. 59 stomachari atque a c e r b e f e r r e. Planc. 1 dolebam ... et acerbe ferebam. div. in Caec. 4 tuli graviter et acerbe (Verr. 2, 152 *saepius.* CAES. Gall. 7, 17, 4. SEN. dial. 12, 17, 2 acerbe et aspere, *quibus opp.* molliter et effeminate. APVL. apol. 100 *al.*). Cluent. 42 ut aut iuste pieque accusaret aut acerbe indigneque moreretur. Pis. 86 Thessalonica sensit (AVG. civ. 4, 5). Att. 11, 1, 1 adflictor. BELL. Hisp. 30, 4 moleste et acerbe accipiebant, se impediri (AVG. serm. 166, 1). *ad IV*: *i. q. dure, aspere*: CIC. Verr. 6, 19 non agam tam acerbe (LIV. 39, 25, 2 acerbius leniusve. per. 7 censum acerbe actum. SVET. Dom. 12 fiscus acerbissime actus est. Cal. 43 dilectibus). Cat. 4, 10 de pernicie ... tam acerbe, tam crudeliter cogitarit. Phil. 1, 11 in senatum ... cogerer (MACR. sat. 1, 11, 22). Verr. 3, 46 bona direpta sunt. Phil. 12, 27 dissidentibus civibus. Cluent. 171 acerbe et penitus oderat (Phil. 10, 4). nat. deor. 3, 82 praedones necatos. off. 1, 38 bella ... minus acerbe gerenda sunt. Lael. 57 acerbius in aliquem invehi insectarique vehementius (de orat. 2, 304 acerbius et contumeliosius. TAC. ann. 2, 87 increpuit. GELL. 19, 3 *tit.* vituperari, *opp.* frigide laudari). rep. 3, 40 *mercedem* exigit (Tusc. 1, 93 LIV. 45, 36, 3 SEN. benef. 2, 17, 7). Att. 11, 15, 2 scripsit (11, 16, 5). epist. 13, 29, 4 nihil aspere, nihil acerbe dixit (Att. 11, 12, 1. CAES. civ. 1, 2, 8 acerbissime crudelissimeque. SCHOL. Iuv. 4, 107 SVLP. SEV. dial. 3, 18, 2. SVET. Iul. 75 loquentibus). epist. 1, 5b, 1 aspere et acerbe ... accusatus est. 5, 2, 10 si acerbe, si crudeliter ... sum ... oppugnatus. CAT. 73, 5 quem nemo gravius nec acerbius urget. CAES. civ. 1, 5, 4 gravissime acerbissimeque decernitur. 3, 32, 3 quid acerbissime crudelissimeque fecerat (GELL. 19, 3, 2). 3, 32, 1 imperatae pecuniae (LIV. 23, 32, 9 AVG. civ. 2, 8). SALL. Iug. 42, 4 ulcisci. LIV. 3, 69, 4 tuendo iura ordinis. 7, 19, 2 saevitum (39, 54, 9). 39, 25, 14 haec acerbe postremi, cum priores leniter permulsissent. 45, 37, 9 vigiliae acerbius et diligentius circumitae sunt. QVINT. inst. 1, 1, 20 instandum. TAC. hist. 3, 76 pecuniis ... conquirendis (*cf.* ann. 4, 45 pecunias acrius cogere). PLIN. epist. 9, 12, 2 filium tuum acerbius duriusque tractares (AQVILA rhet. p. 26). SVET. Aug. 27 *proscriptionem* exercuit (VLP. dig. 30, 1, 5 patriam potestatem. SCHOL. Iuv. 4, 53 partes delationis). Vit. 7 cuidam ... debitum reposcenti. EVTR. 9, 23 victoria ... usus est. AMM. 19, 6, 4 bestiae acerbius efferatae. 27, 7, 4 ira acerbius effervescens. 30, 8, 13 noxas leves acerbius vindicarent. MACR. sat. 2, 6, 4 inrisit. *adiunctum adiectivo*: CIC. off. 3, 112 *vir* perindulgens in patrem, idem acerbe severus in filium. *synonyma*: *ad III*: aspere, graviter, moleste. *ad IV*: acriter, aspere, crudeliter, dure, graviter. *opposita*: frigide, leniter, molliter.

adv. **acerbiter**. Ps. AVG. cogn. verae vitae 1 virus diu sub livido corde concretum in me acerbiter evomit. *Prinz.*

Acerd(o?), Ἀχέρδων? CORP. II 5927 (*extat, lib. rei publ. aetatis*) Acerd(o?) Sapo(nii) M(arci) s(ervus).

Acerdos, ἄχερδος? *oppidum prope sinum Thermaicum in via ab Olympo Beroeam et Thessalonicen versus.* TAB. Peut. 8, 2 RAVENN. p. 194, 17. 374, 3.

Acerentia *vel* **Aceruntia,** -ae. *Lucaniae opp. ad montem Vulturem prope Bantiam. nomen sic fere restituas ex hodierna* Acerenza *et ex adiectivis.* HOR. carm. 3, 4, 14 celsae nidum Acheruntiae saltusque Bantinos (Acheronthiae *ABCL*). *cf.* PORPH. *ad l.* Acheruntia oppidum est Lucaniae. *nota* RAVENN. Guido p. 487, 11 nidum corvi quae est A c e r r e n t i a. *Procopio* Ἀχεροντία *et* Ἀχεροντίς. *adi.* **Acerentīnus** *vel* **Aceruntīnus,** -a, -um. CORP. IX 947 numini Herculis Acheruntini. XV 7036 (IX p. 660, *in vasculo vitreo*) Orfitus et Constantia in nomine Herculis Acerentino (*scil. vinum*) felices bibatis. ACTA syn. Rom. a. 499 (Mon. Germ. ant. XII 400, 45) Iusto Acerontino. *ibid.* 407, 30 Iustus episcopus ecclesiae Acerontinae. *plur. subst.*: *illius oppidi incolae*: CORP. X 482 (*in titulo Paestano*) ⟨cur. r. p.⟩ Volceianor. ... Acerentino⟨rum Ve⟩liensium. IX 417 (*imp. Iuliani aetatis*) ordo Acerunt⟨inorum⟩. *minus recte* PLIN. nat. 3, 73 in paeninsula *Bruttia* fluvius Acheron (*vide* Acheron *F*), a quo oppidani Acheruntini. *v. Mommsen, Corp. IX p. 43. Hülsen, PW. I 155.* *Diehl.*

[**Accrilius**] *v.* Aegrilius.

Acerius *nom. gent. fortasse declinatum ab* acus, aceris. CORP. X 539 (*Salerni, periit*) Acerio Firmio Leontio primario viro. *potest huc* Acereus *pertinere, vide* Aceraeus. **Acerātus** *cogn. vir.* CORP. V 8116, 17a (*in signaculo*) P. Corneli Acerati. INSCR. Eph. epigr. VII p. 377 n. 1253 (*in agro Albano*) Tertullae Fl(aviae) Optatae ver(nae) fec(it) M. Ulp(ius) Aceratus contuber(nali). *an* Ἀκήρατος? *Otto.*

acerneus, -a, -um *adi. ab* acernus *subst.* VEN. FORT. carm. praef. 5 acernea pocula. CORP. XIV 2794 ... ⟩tile una cancellos acerneos pod⟨....

acernia *v.* acharne.

acernus, -a, -um *adi. ab* acer, aceris. GLOSS. σφενδάμνινος. PRISC. gramm. II 80, 22 acer ... acernus facit. *quod aceris est*: VERG. Aen. 9, 86 lucus ... trabibus ... obscurus acernis (*cf.* SERV.). Ov. fast. 1, 423 sub acernis ... ramis. met. 8, 346 trunco. SIDON. epist. 1, 5, 4 quernis acernisque nemoribus. *de materia*: VERG. Aen. 2, 112 trabibus contextus acernis *equus Troianus.* PROP. 4, 4, 7 vallo. 4, 2, 59 stipes acernus eram *Vertumnus.* VERG. Aen. 8, 178 solio. Ov. fast. 3, 359. HOR. sat. 2, 8, 11 mensam. Ov. met. 12, 254 MART. 14, 90 tit. Ov. Pont. 3, 3, 14 fulcra. met. 4, 487 fores (*loc. tempt.*). ars 1, 325 vacca *Daedali.* Ib. 569 in equo (*Troiano*) ... acerno (agenor, acerbo *codd.*). a c e r n u s *subst. acer arbor.* [*raet.* ašér, *ven.* acerno '*acer*'. *M.-L.*] VEN. FORT. 3, 9, 23 myrta salix abies corylus siler ulmus acernus. *Dittmann.*

? **Acero** *nom. propr.* CORP. VII 1336, 8 (*Londinii in vasculo*) A · C · E · R · O. *an* Acer o(fficinator)? *Otto.*

acerōsus, -a, -um *ab* acus, -eris LVCILIVS *duxisse videtur, cf.* aceratus. LVCIL. 420 quae gallam bibere ac rugas conducere ventris farre aceroso, olei⟨s⟩, decumano pane coegit. PAVL. FEST. 187 *s. voce* obacerare: frumentum et panis non sine paleis acerosus dicitur. NON. 445 acerosum et aceratum. utrumque nove positum sed distanti proprietate signatum. acerosum namque panem farre minus purgato nec sordibus a candido separatis dicendum veteres putaverunt (*sequitur frg.* LVCILI). hunc Graeci αὐτόπυρον vocant. *cf. Marx, stud. Lucil. p. 18 sqq.*

acerra, -ae *f.* [*inc. orig. Th.*] PAVL. FEST. 18, 7 acerra ara, quae ante mortuum poni solebat, in qua odores incendebant. alii dicunt arculam esse turariam, scilicet ubi tus reponebant. GLOSS. λιβανωτρίς, θυμιατήριον. arca (arcula) turaria, arca (arcula) turis, mensa vel turibulum; vas quod ⟨ad⟩ sacrificium adhibetur. *vocabulum religiosum stilo elato reservatum.* CIC. leg. 2, 60 secun-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dum XII tabulas: ne sumptuosa respersio, ne longae coronae nec acerrae, *ad quem locum spectare videtur prior pars glossae Paulinae. in litteris non valet nisi altera, scilicet de cultu deorum.* VERG. Aen. 5, 744 Pergameumque larem et canae penetralia Vestae farre pio et plena supplex veneratur acerra. HOR. carm. 3, 8, 2 quid velint flores et acerra turis plena *in honorem Liberi.* OV. met. 8, 266 acerris (acervis *codd. optimi*) turis. 13, 703 custodem turis acerram. fast. 4, 934 cumque meri patera turis acerra fuit. PERS. 2, 5 at bona pars procerum tacita libabit acerra. ACTA Arv. (Corp. VI 2104) a. 218 flam(en) et promag(ister) scyfos arg(enteos) cum sumpuis (*i.* simpuviis) vino repletis ante osteum ⟨et⟩ acerras ⟨ferentes⟩ ture et vino fecer(unt). PLIN. nat. 35, 70 *Parrhasius pinxit* sacerdotem adstante puero cum acerra et corona. SVET. Tib. 44 ministri acerram praeferentis. Galba 8. MART. 4, 45, 1 haec tibi pro nato plena dat laetus acerra, Phoebe, ... munera Parthenius. 10, 24, 4 *in die natali.* TERT. apol. 9 *sanguinem humanum* proinde examinatorem Christianorum adhiberi oportebat ut foculum, ut acerram. Marc. 1, 27 quid non et in persecutionibus statim oblata acerra animam negatione lucraris? PRVD. apoth. 197 nemo Cloacinae aut Eponae super astra deabus dat solium, quamvis olidam persolvat acerram. ARNOB. nat. 2, 76 acerras omnes turis plenas coniciatis (conf. *cod.*) altaribus. MART. CAP. 2, 115 acerra ... multo aromate gravidata. 2, 142. 168. 2, 215 olacem aromatis. *opponitur oblatum maius*: OV. Pont. 4, 8, 39 nec quae de parva pauper dis libat acerra tura minus grandi quam data lance valent. STAT. silv. 1, 4, 127 qua nunc tibi pauper acerra digna litem? *V.*

Acerra, -ae *cogn.* MART. 1, 28 hesterno fetere mero qui credit Acerram fallitur: in lucem semper Acerra bibit. *nominis gent. locum habet* CORP. XIV (*Ficuleae*) †4054 Sexto Acerrae Lupo *et* 4055 Sexto Acerre Vrso sancto; *sunt fratres.*

Acerrae, -ārum *f.* **1** *opp. Campaniae, Ἀχέρραι, nunc* Acerra. *cf. Mommsen, Corp. X p. 362; Hülsen, PW. I 154.* SERV. auct. georg. 2, 225 Acerrae est civitas Campaniae, ex parte a Campanis, ex parte a Sidicinis condi[c]ta. LIV. 23, 17, 1 Hannibal ... cum Acerras recessisset. 23, 17, 4 Poenus Acerras primum ad voluntariam deditionem conatus perlicere, postquam opstinatos [inde] videt, opsidere atque oppugnare parat. 23, 17, 7. 27, 3, 6 FEST. 233. VERG. georg. 2, 225 vacuis Clanius non aequos Acerris, *cf.* SERV. *et* PROB. *ad h. l.* VIB. SEQ. geogr. p. 152. SIL. 8, 535 Clanio contemptae semper Acerrae. 12, 422 miseras non aequi Martis Acerras. *accusativo profert* LIB. col. grom. p. 229 Acerras, muro ducta colonia. Acerra, -ae: BREV. EXP. Verg. georg. 2, 225 Acerrae civitas Campaniae ... pauci enim Acerram incolunt, quia in paludes magna ex parte versa est. **Acerrānī,** -ōrum *incolae, Ἀχερρανοί.* LIV. 8, 17, 12 Romani facti Acerrani lege ab L. Papirio praetore lata, qua civitas sine suffragio data. 23, 17, 5. 23, 19, 4. 27, 3, 6. 7 FEST. 142 FEST. PAVL. 131. 160 VELL. 1, 14, 4 VAL. MAX. 9, 6 ext. 2 PLIN. nat. 3, 63 SERV. auct. georg. 2, 225. **2** *opp. Vmbriae.* PLIN. nat. 3, 114 (*in Vmbria*) interiere ... Sarranates cum oppidis Acerris, quae Vafriae cognominabantur, Turocaelo, quod Vettiolum. **3** *opp. Galliae transpadanae, situm inter Laudem Pompeiam et Cremonam, Polybio Ἀχέρραι, Plutarcho Ἀκέρραι, unde hodie* Gera, *ἐθνικὸν Ἀχερραῖος. cf. Mommsen, Corp. V p. 696; Hülsen, PW. I 154. accusativo* TAB. Peut. 4, 2 Acerras. RAVENN. p. 252 Acerculas (GVIDO p. 458 Acerula). **Acerrōnia** *opp. Lucaniae, nunc* Acerna. TAB. Peut. 6, 5 Acerronia. RAVENN. p. 278 Aceronia. **Acerrātius,** -a *nom. gent., potest ab Acerris Campaniae ductum esse.* CORP. X 3822 (*Capuae*) L. Tampius IIvir, L. Acerratius aed(ilis). IX 64 (*Brundisii*) Q. Acerratius Artemidorus, Acerratia Trophime. **Acerrētīna** *nom. gent.* CORP. IX 65 (*Brundisii*) Acerretina Salvia. **Acerrōnius,** -a *nom. gent., potest ad Acerroniam oppidum pertinere.* Cn. Acerronius CIC. Tull. 16. 17. Cn. Acerronius Proculus *cos. a. p. Chr. 37*: CORP. II 172 SVET. Tib. 73 TAC. ann. 6, 45. INSCR. Papers of the Amer. school I p. 50 (*Assi*) Γναίου Ἀκερρωνίου Πρόκλου. Acerronia *familiaris Agrippinae* TAC. ann. 14, 5. 6. CORP. X 19 (*Locris*) Acerronia Selenium. 142 (*Potentiae*) N. Acerro⟨n⟩io Puteo⟨l⟩ano. 145 (*ibid.*) Acerronio Acerronius Celer filio. 5786 (*Cereatis Marianis*) Acerroniae (mulieris) l. Salviae. 5866 (*Ferentini*) Cn. Acerronius C⟨n. ...⟩. VI 7093 H⟨i⟩rtiae Ciratae ... Olus Aceronius. *loco cognominis* CORP. XII 3250 (*Nemausi*) IIIIIIviri Aug. Q. Magi Zosimi et Pompeiae Acerroniae uxoris. *Otto.*

acerrāle *v.* acerale.

acersecomēs, *ἀκερσεκόμης.* IVV. 8, 127 si nemo tribunal vendit acersecomes. *v.* SCHOL. *ad l.* ephebus intonsus. si non est puer pro quo sententia distrahatur. *ut Graeci* MACR. sat. 1, 17, 47 *Apollo Ἀκερσικόμης,* quod numquam radii possunt a fonte lucis avelli. *Diehl.*

? **ācertas,** -ātis *f. v.* ācer *et* acritas. CORP. II 6278 *de gladiatoribus*: exque his, qui gregari appellantur, qui meliori . acertatis erit. meliori⟨s⟩ acertatis *defendit Bücheler* (*cf.* CIC. Mil. 92 *gladiatores* fortes atque animosos et se acriter ipsos morti offerentes. SEN. epist. 13, 3). melior (melius) lacertatus *vel* melior lacertis *Mommsen cf. adn.* *Dittmann.*

acervālis *adi. ab* acervus. MAR. VICTOR. gramm. VI 51, 10 *metrum* accipietur ... per qualitatem acervalem, ut in modio. *pro substantivo*: CIC. div. 2, 11 quemadmodum soriti resistas (quem, si necesse sit, Latino verbo liceat acervalem appellare). *cf. P. Menge, Archiv 10 (1898) 279.*

acervātim *adv. cf.* acervare. GLOSS. σωρηδόν cumulatim. *cf. P. Menge, Archiv 10 (1898) 279.*

proprie: *de rebus*: VARRO rust. 1, 38, 1 *stercus* ... acervatim poni. 1, 55, 5 *olea* ... congeri ... acervatim. PLIN. nat. 17, 61 *bacae* vicenae fere acervatim seruntur (148. 19, 120). 19, 150 acervatim (acervatis *codd.*) ... scrobibus serunt. 12, 83 *tura* acervatim ... congesta. APVL. met. 6, 10 *frumentis* commixtis ... acervatim. 4, 8 pulmentis acervatim, panibus aggeratim, poculis agminatim ingestis. apol. 35 pleraque in litoribus ... congestim et acervatim iacent. SIC. FLACC. grom. p. 142, 25 congeries lapidum acervatim congestae. *de corporibus*: LVCR. 6, 1263 confertos ... acervatim mors accumulabat. HIER. in Ier. 4, 19 (v. 13) acervatim populus sepeliatur. VVLG. sap. 18, 23 acervatim cecidissent ... mortui. AVG. conf. 7, 7, 11 ipsa occurrebant undique acervatim et conglobatim. BELL. Alex. 31, 4 fugientes acervatim se de vallo praecipitarunt. GILD. (chron. III) 25 nonnulli miserarum reliquiarum in montibus deprehensi acervatim iugulabantur. COLVM. 9, 13, 4 *apes* ... sub favis acervatim enectae. CAEL. AVR. chron. 5, 4, 65 acervatim ... sanguis excluditur. acut. 3, 17, 164 acervatim exclusa. *translate*: *cumulatim* (*multitudinem ostendit*): APVL. met. 9, 11 plagas ingerentes acervatim. AVG. praed. gr. 6, 7 miraculis ... acervatim ... peractis. OROS. hist. 7, 7, 11 acervatim ... civitatem ... oppressere clades. BOET. arithm. 1, 1 *essentia* quasi acervatim in unum redacta concilium, ut grex, populus, ... acervus. *summatim* (*opp.* singillatim, ordine; *praecipue de oratione*): CIC. Cluent. 30 acervatim ... reliqua ... dicam (DON. Ter. Eun. 352). orat. 85 acervatim multa frequentans. PLIN. nat. 4, 69 acervatim ... ponentur reliquae *insulae.* TAC. ann. 6, 9 acervatim ... maiestatis postulantur. LACT. inst. 2, 5, 11 minutos deos acervatim colere. ZENO Migne 11, 488, 4 *claves* acervatim absolvunt. AVG. civ. 22, 24 velimus non acervatim cuncta congerere, sed in singulis inmorari (pecc. mer. 1, 28, 56. 1, 26, 39). VITR. 2, 8, 4 non acervatim, sed ordine structum opus. FLOR. 1, 12, 1 hactenus (*populus Romanus*) cum singulis gentibus, mox acervatim (*sc. belligerabat*).

synonyma: aggeratim, agminatim, catervatim, coacervatim, congestim, cumulatim, globatim, glomeratim, conglomeratim. *opposita*: singillatim, ordine.

acervātio, -ōnis *f. ab* acervare. SEN. nat. 2, 2, 3 *corpora* constant aut nexu aut acervatione (*sic codd. mel.,* cognatione *codd. det.*). PLIN. nat. 11, 282 acervatio saporum. PS. AMBR. vit. virt. 16 divitiarum accumulatio acervatioque. ISID. orig. 15, 9, 3 agger est cuiuslibet rei acervatio. QVINT. inst. 9, 3, 53 acervatio ... iuncta aut dissoluta (*sc. πολυσύνδετον et ἀσύνδετον*).

acervo, -āvī, -ātum, -āre *ab* acervus. MARTYR. gramm. VII 196, 11 acervo ἐπὶ τοῦ σωρεύω. GLOSS. σωρεύω, cumulo, congregat, condensat, constipat, coadunat. *cf. P. Menge, Archiv 10 (1898) 297.*

congerendo cumulare: *proprie*: LIV. 5, 48, 3 promiscue acervatos cumulos hominum. SEN. Herc. f. 1216 acervans nemore congesto aggerem. PLIN. nat. 18, 193 fimum in agro acervet (inarguet *codd.*). *mediali sensu*: 18, 53 panicum ... praedensis acervatur granis. 21, 109 LXXX simul acervatis ... bulbis. 32, 95 *myaces* acervantur muricum modo. SEN. benef. 2, 29, 5 rerum aliarum super alias acervatarum. TERT. fug. pers. 13 carbones acervabo super caput (VVLG. Rom. 12, 20 congeres). PALLAD. 2, 20 *grana* supra se acervata. HEGES. 5, 18, 2 sibi aliorum opes acervaverant. CAEL. AVR. chron. 5, 4, 65 acervatus sanguis excluditur. *translate*: LIV. 3, 34, 6 aliarum super alias acervatarum legum cumulo. *de oratione*: PLIN. nat. 1, 98 acervata terrarum miracula. 26, 21 plura undique acervabimus. 36, 101 *miraculorum* universitate acervata et in ... unum cumulum coniecta. SIL. 6, 117 cetera acervantem (acerbantem *vulgo*). STAT. Theb. 3, 214 haec ... multumque nefas Eteoclis acervat. QVINT. inst. 9, 3, 47 nec verba modo, sed sensus ... acervantur. FRONTO p. 139, 10 N. verborum strues acerventur. ENNOD. carm. 2, 88, 4 monstrat acervatis quem labor in studiis. *i. q. augere*: AMBR. Noe 26, 94 acervavit iniquitatem hominis ultra bestiarum feritatem. Abrah. 1, 6, 49 acervaretur crimen eorum. Iac. 1, 4, 13 peccati ... acervavit invidiam. *v.* acerbo *p. 367, 39.* Ios. 3, 18 acervavit errores, delicta cumulavit *haedus.* off. 3, 1, 5 belli molem ... consiliorum acervabat fraudibus. HEGES. 1, 45, 5 *aegritudinem* ... senectus suis incommoditatibus acervabat. MART. CAP. 5, 524 ἐρώτημα est interrogatio, qua figura utimur, cum interrogando aliquid acervamus (acerbamus *Halm*). *v.* acerbo *p. 367, 43.* PROSP. epigr. 88, 1 lingua ... vitium peccantis acervat.

synonyma: (aggero), (exaggero), (coacervo), congero, cumulo, (accumulo), (globo), (glomero). *composita*: coacervo, superacervo. *Kempf.*

Acervo, -ōnis *opp. in via Emona-Adpretorium*: TAB. Peut. 5, 1 Acervone. RAVENN. p. 220, 18 Acerbo. *cf. Corp. III p. 496.* *Diehl.*

Acerusa, -ae *locus in vicinia Capuae.* CORP. X 3792 (*Capuae, a. 387*) idus oct(obres) vendemia Acerusae. *Otto.*

acervus, -ī, *m.* [*fortasse derivatum ab* acus, -eris *Th.*] acervos *legitur* PLAVT. Cas. 126 VARRO rust. 1, 55, 5 VERG. georg. 1, 158. 185 Aen. 6, 504 LIV. 23, 12, 1 CORP. XI 1420, 29 (*in inscriptione Pisana a. u. 756*). COLVM. 2, 10, 14. PROB. app. gramm. IV 200, 22 *v. sub*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

acerbus *p. 367,53.* AGROEC. gramm. VII 114,16 acervus moles. ALBIN. gramm. VII 296, 3 acervus per v, cuiuslibet rei congeries est, forte lapidum vel frugum. GLOSS. σωρός θημών θίν. βουνός. cumulus vel tumulus vel coadunatio (condonatio *cod.*) frumenti vel terrae, id est tumultum turba. congregatio lapidum vel cuiuscumque rei, sed et congregatio manipulorum sic dicitur. *apud poetas dactylicos in fine hexametri, excepto* HOR. epist. 1,2,47. *glossema videtur* acervi PLAVT. Pseud. 189. *cf. P. Menge, Archiv 10 (1898) 280.*

I ***proprie*** *de rebus aliis super alias cumulatis*: **a** *inter se similibus*: CIC. Tusc. 5,45 ut acervus ex sui generis granis, sic beata vita ex sui similibus partibus effici debeat. *frumenti, palearum, sim.*: PLAVT. Cas. 126 ervi (ruri *codd.*) ... acervom. MORET. 16 frumenti pauper acervus. HOR. sat. 2,3,111 ingentem frumenti ... acervum (LIV. 2,5,4 CVRT. 4,10,12 PLIN. nat. 13,99 GAIVS dig. 47,9,9 VLP. dig. 47,2,21). VERG. georg. 1,185 ingentem farris acervom. Aen. 4,402. RHET. Her. 4,9 acervos ... tritici (CIC. ac. 2,92). MART. 7,27,7 ingentem piperis ... acervum. IVV. 13,57 maiores glandis acervos. TIB. 1,1,9 frugum ... acervos (PAVL. FEST. 124,1 VVLG. exod. 22,6 Ezech. 3,15. Sirach 20,30 inaltabit). 2,5,89 stipulae ... acervos. OV. fast. 4,781. PROP. 4,4,77 faeni. COLVM. 2,5,1 *et* 2 acervi stercoris (VLP. dig. 43,24,7,6). arb. 13 palearum (PLIN. nat. 18,293 AMM. 23,2,8). LIV. 42,64,3 ingentis acervos ... stramentorum fecisse. PLIN. nat. 18,308 leguminum acervos. STAT. Ach. 2,70 viles messis acervos (SIDON. carm. 22,173). VVLG. Ruth 3,7 acervum manipulorum. Agg. 2,17 modiorum. *absolute*: VARRO rust. 1,56 faenisiciae conduntur melius sub tecto quam in acervis. 55,6 olea ... diu fuit in acervis (1,55,5). 2,4,20 *hordeum* in acervo positum. CIC. Verr. 4,173 *frumentum sit* ex eo acervo (VERG. georg. 1,158. 263 HOR. sat. 1,1,34 TIB. 1,1,77 COLVM. 1,6,17 VLP. dig. 6,1,5. 47,2,21 PRVD. cath. 6,28). *cf.* VENVL. dig. 43,24,10. VLP. dig. 43,24, 9,3: *an stercoris?*). LVCR. 3,197 altus acervus (*sc. papaveris*). *cf.* PLIN. nat. 13,108. 17,60. APVL. met. 6,10. *de stramentis*: VARRO rust. 1,33,1 desecari et acervos constitui. 50,2 tollantur in acervum. COLVM. 6,3,1 extrui. 11,2,54 congeruntur. *cf* 2,10,13. COLVM. 2,10,14 acervos paleis granisque mixtus. arb. 13 acervos incendito (*sc. palearum*). *cf.* PLIN. nat. 19,28 APVL. met. 6,1 VVLG. II Esdr. 13,15. *comparative*: VVLG. Iob 5,26 ingredieris in abundantia sepulcrum, sicut infertur acervus tritici in tempore suo. cant. 7,2 venter ... sicut acervus tritici. *v. l. 69. 73.* *proverbialiter*: HOR. sat. 2,2,105 cur ... non aliquid patriae tanto emetiris acervo? OV. am. 1,8,90 multos si pauca rogabunt, postmodo de stipula grandis acervus erit (rem. 424). *v. l. 79.* *lignorum, sim.*: CATO agr. 50,2 acervum lignorum virgarumque facito. CORP. XI 1420,29 lignorum ... acervos ... ibi constituatur (IAV. dig. 41,2,51. *cf.* COLVM. 11,2,7 GELL. 5,3,5 SOL. 30,31). *absolute*: CATO agr. 37,5 codicillos ... in acervum compone (55). *cf.* CALP. PISO 5,113 CVRT. 8,4,11 acervos struesque. FRONTIN. strat. 3,10,5. *de rogo*: STAT. Theb. 4,469 tristes ... acervos. VAL. FL. 5,31 feralis acervus. *de strue carbonarii*: PLIN. nat. 16,23 acervi consertis taleis recentibus luto caminantur.

sacrorum: TIB. 3,12,1 cape turis acervos. OV. met. 5,131 tollebat (STAT. Theb. 11,222 silv. 2,1,21 MART. 7,54,5). *absolute*: VERG. Aen. 11,786 *Apollini* pineus ardor acervo pascitur. PANEG. Mess. 134 eluxit structos super ignis acervos. SIL. 5,177 *Apollo* accensis gaudet acervis. VVLG. II par. 31,6 fecerunt acervos plurimos (*primitiarum, sim.*). *armorum, sarcinarum, sim.*: CAES. Gall. 2,32,4 acervi armorum (SIL. 10,526). *cf.* VERG. Aen. 8,562 SIL. 2,370. *absolute*: LIV. 8,30,8 congesta in ingentem acervum ... arma. 10,29,18 spolia ... coniecta in acervum (41,12,6). 45,33,1 arma cumulata ⟨in⟩ ingentem acervum. SEN. benef. 7,9,2 in ... acervum dare. SIL. 10,547 constructus acervo ingenti mons armorum. STAT. Theb. 12, 64 hostiles ... acervos. BELL. Afr. 69,2 sarcinas ... in acervum ... comportare. LIV. 5,49,3 conicere (8,11,11. 29,7,5). AMM. 28,6,10 praedarum acervis. 16,11,12 residuum congestum in acervum. *lapidum, sim.*: HIER. epist. 106,51 λιθόριον, id est acervum et cumulum lapidum (78,38). VVLG. Ios. 7,26 congregaverunt super eum acervum magnum lapidum (II reg. 18,17). Ier. 26,18 Ierusalem in acervum lapidum erit (Is. 17,1 Mich. 1,6). 9,11 dabo Ierusalem in acervos arenae. II Esdr. 4,2 acervis pulveris. Iob 8,17 acervum petrarum. *absolute*: AETNA 105 qualis acervus exilit inparibus iactis ... saxis. *cf.* VVLG. Ier. 50,26 SIDON. epist. 3,12,1. VVLG. gen. 31,47 *tumulum lapidum* vocavit ... Iacob Acervum testimonii. prov. 26,8 sicut qui mittit lapidem in acervum Mercurii, *v.* Mercurius. Os. 12,11 altaria ... quasi acervi super sulcos agri. *pecuniae*: CIC. agr. 2,59 tantos acervos pecuniae (VLP. dig. 45,1,29). Phil. 2,97 tanti acervi nummorum ... construuntur. HOR. epist. 1,2,47 aeris acervus et auri (sat. 2,5,22 LIV. 26,11,9 MANIL. 4,925 numerosos. SEN. dial. 3,21,2). SVET. Aug. 57 summarum acervos. Cal. 42 aureorum. *absolute*: HOR. carm. 2,2,24 ingentis ... spectat acervos. *cf.* epist. 1,6,35 sat. 1,1,44 IVV. 8,100. *proverbialiter*: HOR. sat. 1,1,51 ex magno tollere acervo (epist. 2,2,190). IVV. 6,364 e pleno tollatur ... acervo. *aliarum rerum*: CINNA carm. 3 donorum ingentis ... acervos. PLIN. nat. 7,105 coronarum acervos constructurus. 31,81 construit acervos salis (VVLG. Soph. 2,9). 10,43 acervum ... pinnarum. CIC. Att. 2,2,2 magnum acervum Dicaearchi (AMM. 29,1,41). SEN. nat. 2,20,2 acervo nubium. AMM. 29,5,18 favillarum acervos (CARM. epigr. 1144,3 cineris). HIER. epist. 128,12 acervum praeputiorum. *absolute*: LIV. 23,12,1 tantus acervos (*sc. anulorum*) fuit (SIL. 11,535). PLIN. nat. 31,109 *nitrum* ... conditum in acervis. *cf.* 111,113. *corporum mortuorum*: CIC. Sest. 77 tantos acervos corporum exstructos (Cat. 3,24 LIV. 37,43,7. 22,48,4. 22,59,8. 23,15,8). VERG. Aen. 10,508 ingentis Rutulorum ... acervos (OV. met. 12,113). OV. met. 5,88 exstructos morientum calcat acervos. *v. l. 19. 22.* (HOMER. 402 *cf.* LIV. 22,2,9 SIL. 14,609 AMM. 16,12,53. 19,1,9. 31,13,6. 19,11,4). CLAVD. 20,114 Cappadocum tepidis Argaeus acervis aestuat. VVLG. Iob 24,11 inter acervos eorum meridiati sunt. FIRM. err. 20,7 acervos caesarum victimarum. VERG. Aen. 11,207 ingentem caedis acervum (10,245 VAL. FL. 3,274 SIL. 6,15. 5,665 STAT. Theb. 5,249 QVINT. inst. 9,2,49). VERG. Aen. 6,504 stragis acervom (LVCAN. 10,540 SIL. 8,659). *poetice*: CIC. Cat. 4,11 miseros atque insepultos acervos civium. CAT. 64,359 iter caesis angustans corporum acervis. VAL. FL. 6,523 gemitus ... premit spirantis acervi. SIL. 2, 688 laceros ... acervos. STAT. Theb. 10,655 exanimes ... cumulantur acervi. CLAVD. 8,472 exanguis ... proculcet acervos. *v. l. 8.* *absolute*: ACC. trag. 323 acervos ... in amni corpore explevi hostico. VARR. Men. 332 acies ... immanis acervos facit. OV. Pont. 4,7,47 ense tuo factos calcabas ... acervos. *cf.* LVC. 7,791 VAL. FL. 6,596 STAT. Theb. 9,430. VVLG. IV reg. 10,8 ponite *capita* ad duos acervos. **b** *dissimilibus*: LVCR. 1,775 suam quicque in coetu variantis acervi naturam ostendet. OV. fast. 1,106 ignis, aquae, tellus unus acervus erat. met. 1,24 caeco ... acervo. *v. l. 44.* AETNA 248 *miracula mundi* non congesta pati nec acervo condita rerum.

II ***translate***: *multitudo, moles generaliter*: *de hominibus*: SEN. benef. 3,38,1 e plebe acervoque ignobili. HIER. transl. hom. Orig. in Luc. 28 (Maur. 329) confuso credentium acervo. TERT. fug. 1 pala ... confusum acervum fidelium eventilans. *de rebus*: *corporalibus*: STAT. Theb. 1,40 ingenti venientem Ismenon acervo (*sc. sanguinis*). *in comparatione*: VAL. MAX. 8,7 ext. 9 quasi in unum acervum exempla redigamus. COLVM. 3,21,2 *disciplinae praecepta* passim abiecta et quodam acervo confusa. QVINT. inst. 8,4,26 *verba ac sententiae* velut acervo quodam adlevantur. FRONTIN. strat. 1 praef. ipso velut acervo rerum confuderunt legentem. MACR. sat. praef. 1,3 tamquam in acervum congessimus digna memoratu. *incorporalibus*: CIC. Scaur. 1,4 acervo quodam criminum. Sull. 76 quantos acervos scelerum. VAL. MAX. 1,8 *miraculorum* e magno acervo. 7,2 ext. 2 ex communi miseriarum acervo. PLIN. nat. 36,27 officiorum negotiorumque acervi. IVV. 13,10 e medio fortunae ... acervo. DON. Ter. Eun. 1079 acervo vitiorum. ZENO Migne 11,390,4 chaos ... congeriem acervo quodam magnitudinis suae ... manentem. AMM. 14,1,5 in ... malorum acervis. 26,2,8 curarum acervos. 28,1,24 acervi aerumnarum. AVG. in psalm. 129,1 acervis quibusdam et molibus ... iniquitatum. OROS. hist. 3,12,1 acerbitatum acervos cunctasque malorum moles. PORPH. Hor. epist. 2,1,47 acervo numeri. BOET. arithm. 1,3 numerus est ... quantitatis acervus ex unitatibus profusus. *terminus logicorum*, σωρείτης: CIC. ac. 2,49 soritas hoc vocant, quia acervum efficiunt uno addito grano. HOR. epist. 2,1,47 elusus ratione ruentis acervi. PERS. 6,80 Chrysippe tui finitor acervi. MART. CAP. 4,327 Chrysippus cumulet proprium ⟨et⟩ consummet acervum. SIDON. carm. 23,119 non hunc ... morari Chrysippus potuisset ex acervo. *cf.* sorites. [*Kempf.*

synonyma: *ad I*: congeries, cumulus, (grumulus), strages, strues. *ad II*: (globus, grex, turba, vulgus. copia, moles, multitudo, vis).

acēsco, acuī, acēscere [*cf. c.* acēre acor acidus. *Th.*]. GRAMM. II 398,18 *et* V 606,36 aceo, unde inchoativum acesco. GLOSS. amaresco, acescit ὀξίζει. *forma vulgaris* acisco GARG. MART. de pom. 5 *v. l. 84.* DIOSCOR. 5,25 *et* 53 *v. l. 74.* ORIBAS. syn. 4,19 *v. l. 81.* *legitur in codd. saepe* accessit *pro* acescit, *et* accesco *similia.* *proprie*: *de liquidis*: HOR. epist. 1,2,54 sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acescit. *de vino*: COLVM. 12,26,1 in quo agro vinum acescere solet. 12,20,1 quin etiam diligenter factum defrutum, sicut vinum, solet acescere. CALP. ecl. 3,52 acescunt vina bibenti. PLIN. nat. 14,128 ceram accipientibus vasis compertum *est* vina acescere. 7,64 acescunt superventu *mulierum profluvii* musta (*cf.* SOL. 1,55 *et* ISID. orig. 11,1,141). VLP. dig. 18,1,9,2 si vinum acuit (18,6,1 acuerit). PALLAD. 3,25 *vinum de piris* prima acescit aestate. AVG. epist. 247,3 (Migne 33,1063) acescere coeperat. in psalm. 8,2 (Migne 36,110) si *vinum* neglegentia non acuerit ... acuit namque in Iudaeis. DIOSCOR. 5,9 dulce vero vinum citius acescet (accessit *P*). 5,22. *ibid.* 25 *vinum* citius acescet (aciscit *P, item* 5,53). ORIBAS. syn. 4,19 vinus ... niger et austerus facile in stomaco acescit. *de aliis liquidis*: PLIN. nat. 20,147 ipsa (*sc. menta*) acescere aut coire densarique lac non patitur. 28,133 additur *lacti* paulum aquae, ut acescat. 28,135 oxygala fit ..., acido lacte addito in recens, quod velint acescere. CAEL. AVR. acut. 3,21,120 lac ... in eiusmodi passionibus facilius acescit (*cf.* chron. 1,4,128). ORIBAS. syn. 4,19 aciscit. 4,40. PLIN. nat. 22,94 *boletorum* origo prima causaque e limo et acescente suco madentis terrae aut radicis fere glandiferae. GARG. MART. virt. herb. 69 quod sucus eorum (*sc. persicorum*) acescat (med. ex ol. et pom. 44 inacescat, de pomis 5 aci-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scat). CAEL. AVR. acut. 1, 15, 156 poma ... suci maligni ac facile acescentis esse noscuntur. 2, 19, 123 quod ex initio acescere facile ptisanae sucus perspiciatur. PLIN. nat. 9, 160 sicut acescente umore culices proveniunt. *de cibis digerendis*: CELS. 2, 19 aliae *res* facile in stomacho acescunt. AMBR. in psalm. 118, 2, 25 manens in corpore, quod vomendum est, plus acescit. MACR. sat. 7, 4, 27 quod prius versum, dum alia tardius vertuntur, acescit. CAEL. AVR. acut. 2, 18, 109 in accessione omne, quod datum fuerit, corrumpi atque acescere necesse est, olera praecipue. CELS. 1, 8 cui ... cibus acescit. PLIN. nat. 23, 59 acescentibus cibis (*cf.* HIER. in Amos 2 praef. Migne 25, 1022). epist. 54, 4 acescentes et morbidos cibos. MACR. sat. 7, 5, 22 quod ... acescere vel non numquam fumare in stomacho cibum vis adsignare varietati. THEOD. PRISC. log. 92 quibus ... flegmate supernatante frequenter acescunt cibi (inacescunt *Gel.*). *de variis*: COLVM. 12, 44, 6 *uva* cum est exempta, nisi eo die consumitur, acescit. 45, 3 conspissata vinacea, si semel mota sunt, celeriter acescunt. HIER. in Is. 18, 65 uva, quae ad maturitatem pervenire non potuit et acescentes attulit fructus. PLIN. nat. 11, 45 mella vel minimo contactu acescentia. PLIN. nat. 18, 77 *triticum* emollitum priusquam acescat. PLIN. nat. 18, 104 donec acescat *farina.* AVG. in psalm. 39, 13 (Migne 36, 443) ostendit, quid sit vetus *fermentum*, vetus farina est, acuit. PLIN. nat. 18, 103 *offae* operiuntur in vasis, donec acescant. APIC. 3, 100 holus molle ne acescat (arescat *codd. recte, ut videtur*). *v. l. 9.* *de aëre*: TERT. apol. 39 tot tribubus et curiis et decuriis ructantibus acescit aër. SIDON. carm. 5, 340 ganeaque perenni pressus acescentem stomachus non explicat auram. *de stomacho aut vasis, quae acescentia continent*: MARC. med. 20, 45 ad stomachum nauseantem et acescentem. HERM. mand. vulg. 12, 5 cito ... semiplenae amphorae acescunt (ὀξίζουσιν, *at* 12, 5, 3 *Palat.* acetant). AVG. in psalm. 37, 13 (Migne 36, 404) quia cupa acuit (*cf.* 129, 8 *et* 136, 5 Migne 37, 1701 *et* 1764). *nota*: PLIN. nat. 11, 118 alia genera culicum acescens natura gignit. SIDON. epist. 3, 13, 8 alarum specubus hircosis atque acescentibus. *translate*: AVG. epist. 38, 2 inveterascens ira fit odium, dum quasi iusti doloris admixta dulcedo diutius eam in vase detinet, donec totum acescat vasque corrumpat. CLAVDIAN. MAM. p. 22, 6 accedit ad hoc etiam acescentis semper livoris intentio, invidentis animi crimen et poena. *synonyma*: aceto, acetasco, amaresco. *composita*: coacesco, exacesco, inacesco, peracesco. *Oertel.*

Acesīnēs, -is *m.*, Ἀκεσίνης, *amnis Indicus*, Hydaspi confunditur CVRT. 9, 4, 8. AVIEN. orb. terr. 1343 delapsum summa saxorum mole Acesinen (*sim.* PRISC. perieg. 1045 *eodem fonte usus Dionys. Perieg. descr. orb. 1138* λοξὸν ἀπὸ σκοπέλων Ἀκεσίνην). *nomin.*: CVRT. 8, 9, 8. 9, 4, 8. RAVENN. p. 48, 12 Accessinis. *dat.*: CVRT. 9, 4, 1 Acesini. *acc.*: CVRT. 9, 3, 20 flumen Acesinem (IVST. 12, 9, 1 amnem. PRISC. *l. c.* praecipitem). PLIN. nat. 12, 23 Acesinen amnem (16, 162. AVIEN. *l. c.*). OROS. hist. 3, 19, 6 amnem Agesinem.

Acesīnus, -ī, Ἀκεσῖνος. **1** *idem amnis.* MELA 3, 69 Agasinum. PLIN. nat. 6, 71 Acesinum. 37, 201 gemmiferi amnes sunt Acesinus et Ganges. **2** *Scythiae amnis.* PLIN. nat. 4, 83. *hinc adi. poeticum* **Acesīnus**, -a, um VAL. FL. 6, 69 Acesina ... agmina.

acesis, (-is), ἄκεσις, *planta.* PLIN. nat. 33, 92 chrysocollam medici acesim appellant, quae non est orobitis.

Acesius, -ī, Ἀκέσιος. CASSIOD. hist. 2, 13 Acesium ... episcopum. *ibid.* Acesius.

Acestēs, -ae. **1** Ἐγέστης. GLOSS. rex Siciliae. GLOSS. magn. lib. p. 454, 43 Acestes Siculorum rex. Acestes pro Acestis, nomen (VERG. Aen. 1, 195). SERV. auct. Aen. 1, 550 *Egesta* (*Troiana*) ad Siciliam ventis delata ... edidit Egestum, quem Vergilius Acestem vocat. CHAR. gramm. I 123, 5 (*agitur de nominibus graecis latinis regulis non alligatis*) ut in Aceste et in Anchise Maroni diximus placitum. *contra* CHAR. exc. gramm. I 544, 21 nominativum ... Latinum ... Pelida Atrida Acesta Achata. PROB. app. gramm. IV 194, 13 ablativo casu numeri singularis 'a' littera terminantur ... Anchises Acestes Achates. **a** *declinatio*: *nom.* Acestes: VERG. Aen. 1, 195. lib. 5 *passim.* SIL. 14, 45. IVV. sat. 7, 235 quot Acestes vixerit annis. *nota*: *hic tantum hoc nomen legitur in medio versu, saepissime ad finem.* LACT. inst. 1, 22, 25 HYG. fab. 273 p. 149, 1. *gen.* Acestae: VERG. Aen. 5, 106 *al.* 9, 284 LACT. inst. 1, 22, 25. *dat.* Acestae: VERG. Aen. 5, 771 SIL. 14, 205. *acc.* Acesten: VERG. Aen. 5, 30. 5, 531 *al.* SERV. Aen. 1, 550 OV. met. 14, 83 HYG. fab. 273 p. 148, 12. Acestem: VERG. Aen. 1, 558 (SERV. auct. *ad l.*) MYTHOGR. 1, 137. 2, 193. *abl.* Aceste: SERV. auct. Aen. 1, 550 CHAR. gramm. I 123, 5. Acesta PROB. *l. c.* **b** *epitheta*: VERG. Aen. 5, 105 clari (1, 550). 5, 711 Dardanius divinae stirpis (30). OV. met. 14, 83 fidum. VERG. Aen. 5, 387 gravis. SIL. 14, 205 Hectoreo. VERG. Aen. 1, 195 heros. 9, 216 magni. 1, 570 regem (9, 284. 1, 558). 5, 301 senioris (5, 573. 5, 73 aevi maturus. *cf.* IVV. 7, 235). 5, 757 Troianus (SIL. 14, 45 *cf.* VERG. Aen. 1, 550. 5, 61). **2** Ἀκέστης, *nom. graec. cogn. vir.* (*lib.*): CORP. VI 29464 Acestes contubernali ... fecit. VI 11941 L. Calpurnius L. l. Acestes. XIV 361 (*extat Ostiae*) dís manib(u)s A. Gráni Attici l. Acestis. V 7210 T. Iulius Prisci l. Acestes. VI 17978 Q. Flavio Acestae. **Acesta**, -ae *f.*, Ἔγεστα. **1** *opp. Siciliae ab* Aceste *appellatum.* VERG. Aen. 5, 718 *Aeneae socii relicti* urbem appellabunt permisso nomine Acestam (SERV. *ad l.* dicta autem Acesta Segesta *cf.* MYTHOGR. 1, 137. 1, 202. 2, 193). *cf.* 9, 284 moenia regis Acestae. 9, 216 OV. met. 14, 83. LACT. inst. 1, 22, 25 in Sicilia ... Aeneas ... conditae urbi Acestae hospitis nomen inposuit. *contra* SERV. auct. Aen. 1, 550 *Acestes* matris nomine (*Egestae*) civitatem Troianis condidit, quae ante Egesta, post Segesta nominata est. SIL. 14, 220 Troiana ... Acesta. *adi.* **Acestaeus**, -a, -um, Ἐγεσταῖος, *ab opp.* Acesta *derivatum.* PLIN. nat. 3, 91 stipendiarii ... Acestaei. *adi.* **Acestēnsis**, -e *pl. eiusdem oppidi incolae.* CIC. Verr. 4, 83 Acestensium *et* Acestensis *acc. pl.* **2** *Acestae mater.* MYTHOGR. 1, 137, *eadem quae aliis ut* SERV. auct. Aen. 1, 550 Egesta. **Aceste** *nom. mul. v.* Acastus. *Diehl.*

Acestius *v. sub* Acc-.

acētābulum, -ī *n. ab* acetum. GLOSS. ὀξυβάφιον, ὀξύβαφον (*cf. l. 53* oxifalum, *l. 57* oxifalon, *l. 54. 68* oxybaphon, oxybapha *pl. l. 55* oxifabum) acetabela (*pl.*) CORP. IV 2029 (*ibid.* acetabula). acitabulum MARC. med. (*v. l. 31. 72*), METROL. (*v. l. 52. 59*), PLIN. med. (*v. l. 51*), APIC. 7, 270 CASSIOD. (*v. p. 379, 3, at l. 5* acetabulorum), GLOSS. (*v. l. 33*). aceptabulum DIOSCOR. (*v. l. 48*), GLOSS. III 553, 15. acceptabulum DIOSCOR. (*v. l. 48*), GLOSS. III 612, 22. 586, 22. acettubula (*pl.*) SEN. (*v. l. 43*). ascitabulum GROM. 374, 25 *et* 375, 3. acetabula *f.* ITALA (*v. l. 38*). acetabulus APIC. 6, 241 acetabulum minorem (*at* 8, 387 minus). acitabulus METROL. (*v. l. 59*). *Hey, Archiv 10 (1898) 283. Hultsch et Graf, PW. I 1207.*

I *vas. cf.* ISID. orig. 20, 4, 12 acetabulum, quasi acetaferum, quod acetum ferat. QVINT. inst. 8, 6, 35 (*de catachresi*) 'acetabula' (*sc. dicuntur*) quidquid habent. VARRO Non. 546, 7 (*de catino*) dicuntur enim patellae, salini, acetabula, catini, patinae. VLP. dig. 34, 2, 19, 9 vasa argentea ... veluti parapsida, acetabula, trullas, pelves et his similia. MARC. med. 11, 4 cum *cera* in caccabo vel acitabulo conferbuerit. APIC. 8, 382 in acetabulum *porcellum* temperas et inferes. GLOSS. III 658, 18 adfer mel in acetabulo (ὀξόβαφον) *cf.* 288, 15 in acitabulo. 653, 11 mitte impensam ad acetabulum (ὀξυβάφιον) *cf.* 288, 29. PETRON. 56 'argentum sceleratum': allata est perna, super quam acetabula erant posita *cf. Funck, Philol. 53 (1894) 127.* GLOSS. acetabulum id est scrafia (*vel* scarfia) de ovo (*vel* ovi). *vas in sacrificio adhibitum*: VVLG. exod. 25, 29 parabis et acetabula (acetabulam ITALA cod. Tolet, τὰ τρυβλία), ... in quibus offerenda sunt libamina, ex auro purissimo *cf.* 37, 16 vasa ad diversos usus mensae. num. 7, 19 obtulit Nathanael ... acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos (*cf.* 7, 13. 25 *et saepius*). *instrumentum praestigiatorum*: SEN. epist. 45, 8 praestigiatorum acetabula (acettubula *cod.*) et cal⟨i⟩culi, in quibus me fallacia ipsa delectat. *forma apta comparationi*: PLIN. nat. 9, 85 *polypi* per bracchia velut acetabulis dispersis haustu quodam adhaerescunt (*cf. p. 379, 10*). *ibid.* 18, 245 cum folia *fici* pauca in cacumine acetabuli modo germinent (*cf. p. 379, 15*). DIOSCOR. 4, 84 cotilidona ... folia habet sicut aceptabulum (acceptabulum *al.*; *in margine*: cimbalum).

II *mensura*: PLIN. nat. 21, 185 cum acetabuli mensura dicitur, significat heminae quartam, id est drachmas XV. *cf.* PLIN. med. p. 9 acetabulum (acitabulum *codd. duo optimi*) drachmae XV. GROM. p. 374, 28 *cyatho* additis duabus dragmis acitabulum *completur*, additis adhuc tribus dragmis, quod sunt XV, oxifalum. MARC. med. p. 3, 3 cotyla [hemina] facit acetabula sive oxybapha IIII. DIOSCOR. 4, 59 oxifabum dicitur acitabulum. ISID. orig. 16, 26, 18 Ξ *Graecum* si o Latinum adiunctum habuerit (Ξ°), indicat acetabulum (accitabulum *metrol. p. 134, 23*), quod Graeci oxifalon vocant. CALVVS 12 (metrol. p. 145, 2) acetabula oxybaphave. MARC. med. 3, 17 METROL. Hultsch p. 116, 16 (*ex* ISID. orig. 16, 26, 5) acetabulum (acitabulus *aut* acitabulum *al.*). *de aridis*: CATO agr. 108, 1 polentam grandem dimidium acetabuli in caliculum novum indito. 102 melanthi acetabulum. CELS. med. 4, 24 piperis. 5, 18, 1 singulorum plenum acetabulum. 5, 18, 5. 5, 18, 15. 5, 18, 27. 5, 18, 28. 5, 28, 19. PLIN. nat. 18, 73 salis. 20, 10 semen *cucumerum sativorum* ... acetabuli mensurā (*sic saepe apud* PLIN. *v. l. 49*). 20, 80 sumptam acetabulis duobus. 20, 188 cum acetabulo anesi. 20, 193. 20, 205 *papaver* alvum purgat dimidio acetabulo in mulso (26, 69). 26, 67 ut sit totum acetabuli modus. 27, 43 *actaea* datur acetabulo pleno. 27, 139 modus sumendi *seminis thlaspi herbae* acetabuli mensura (30, 77 MARC. med. 27, 93). PLIN. med. praef. p. 8. VEG. mul. 1, 17, 7 semen cucurbitae ..., quantum acetabulum capiat. *et saepius.* *de liquidis*: CELS. 5, 24, 2 quam optimi mellis (*cf.* MARC. med. 30, 75 mellis acitabulum). PLIN. nat. 20, 46 sucus vel cibus ex porro cum tisanae suco acetabuli mensura (20, 133. 27, 119). *cf.* 20, 179 ut bibatur mensura acetabuli (24, 52). 26, 56 acetabuli parte dimidia. SOR. gyn. 2, 1 (11) oleum ... ad plenum acetabulum. APIC. 2, 48 ad unum liquaminis acetabulum aquae septem mittis (*cf.* 8, 333). 4, 162. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 99 electarium damus ... acetabulis singulis. PELAG. 13 porri suci acetabulum plenum faucibus infundito. *et saepius.*

III *res similes*: **1** *instrumentum musicum. cf. Crusius, Philol. 52 (1893) 515 et 53 (1894) 131.* BOET. mus. 1, 11 p. 198, 18 *Pythagoras* ... etiam pro mensurarum modo cyathos aequorum ponderum acetabulis immittens, saepe ipsa quoque acetabula diversis formata ponderibus virga vel aerea ferreave percutiens nihil sese diversum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

invenisse laetatus est. CASSIOD. art. 5 (Migne 70, 1209) instrumentorum musicorum genera sunt tria: ... percussionalia, ut sunt acitabula aenea et argentea, vel alia, quae metallico rigore percussa reddunt cum suavitate tinnitum (*cf.* ISID. orig. 3, 22, 1). var. 4, 51, 11 quid acetabulorum tinnitus? quid dulcissimi soni referam percussione modulamen? ISID. orig. 3, 22, 11 cymbala acetabula quaedam sunt, quae percussa invicem se tangunt et sonum faciunt. DIOSCOR. 4, 84 *v. p. 378, 47.* **2** *res naturales forma cava*: *in homine*: PLIN. nat. 28, 179 ossa ex acetabulis pernarum, circa quae coxendices vertuntur. *in bestiis*: PLIN. nat. 9, 85 (*v. p. 378, 44*). 9, 91 luctatur ... *polypus* complexu et sorbet acetabulis ac numeroso suctu trahit. 9, 93 ut ipsius Trebi verbis utar ... acetabulis sive caliculis urnalibus pelvium modo. 29, 53 vidi ... ovum *urinum* crusta cartilagineis velut acetabulis bracchiorum polypi crebris insigne. *in herbis*: PLIN. nat. 18, 245 (*v. p. 378, 47*). DIOSCOR. 4, 84 (*v. p. 378, 47*). PLIN. nat. 21, 92 urtica maxime noscitur acetabulis in flore purpuream lanuginem fundentibus. 26, 58 polypodi ... radix ... acetabulis cavernosa ceu polyporum cirri.

[acētaferum] *vox ficta v. sub* acetabulum *p. 378, 25.*

acētārium, -i *n. ab* acetum. GLOSS. II 384, 48 ὀξύγαρον acetarium bammum tinctorium. PLIN. nat. 19, 58 horti (*gen.*) maxime placebant quae (quia *codd.*) non egerent igni parcerentque ligno, expetita res et parata semper, unde et acetaria appellantur, facilia concoqui nec oneratura sensus cibo et quae minime accenderent desiderium panis (?). 20, 213 *porcillaca* stomachum in acetariis sumpta corroborat. GLOSS. II 563, 23 aceta⟨ria⟩ olera lac⟨h⟩ana (*cf. Bücheler, Jahrb. Phil. 111, 1875, 311 5*). II 13, 41 acetaria τρώξιμα (III 430, 35 acitaria). *mensura*: GLOSS. II 13, 36 acertarium (*sic*) ὀξύβαφον. APIC. 6, 241 olei acetarium maiorem, satis modice (modico *sc.* tempore post *Schuchius*) liquaminis acetabulum minorem (*nisi altero quoque loco legendum* acetabulum, *quod vide*).

acēto, -āvī, -ātum, -āre *ab* acetum. *intrans.*: *i. q.* acesco. GLOSS. ace⟨t⟩o ὀξίζω, acetat ὀξίζει. *Hey, Archiv 10 (1898) 284.* HERM. mand. 12, 5, 3 cito enim sema vasa acetant (ὀξίζουσι; *ed. Hilgenfeld*: acescunt semiplenae amphorae). PS. APVL. herb. 4, 8 herbae verbenacae ramulos ex aceto decoquito et conterito: deinde quod acetaverit (quoad cecaverit *cod.*) plagae imponito. ANTHIM. 78 oxygala ... quod latine vocant melca ⟨quod est lac⟩, quod acetavit. *trans.*: DIOSCOR. 5, 9 venenis quam maxime causticis cum oleo dandus est *vinus niger*, uti acetetur *venenum*. GLOSS. III 652, 10 ὀξυκνάμια fabas acetatas (*cf. ibid.* 185, 16. 217, 44. *cf.* 256, 19 *v. l. 45*).

? **aceto** *v.* agito.

(**acētonicus**) *v.* acidonicus.

acētōsus, -a, -um. GLOSS. III 256, 19 τὰ ὀξυκνάμια fabae acetosae. SCHOL. Pers. 6, 17 vapida dicit acetosa.

acētum, -ī *n.* [*ab* acere, acescere. *Th.*] *falso* ISID. orig. 20, 3, 9 acetum, vel quia acutum vel quia aquatum, *dictum est.* vinum enim aqua mixtum cito in hunc saporem redigitur. GLOSS. *et* LXX ὄξος. GLOSS. III 87, 51 *et* 314, 58 acitum. *de a brevi v.* LVCIL. 313 aridum acetum. *numerus pluralis deest, cf.* VARRO ling. 9, 66 *et* 67. GRAMM. I 34, 30. 550, 31. II 176, 1 suppl. 85, 3. acetus *masc.*: ORIBAS. eup. 2 O 1 (*bis*). *cf.* GREG. TVR. glor. conf. 64 ferventem acetum. *Hey, Archiv 10 (1898) 284.* [*it.* aceto, *fr.-gall. vet.* aisil. *M.-L.*]

I *proprie*: *de fabricatione et generibus*: CATO agr. 104 siquid superfuerit post solstitium, acetum acerrimum et pulcherrimum erit. COLVM. 12, 5, 1 quemadmodum ex vino vapido acetum fiat. MACR. sat. 7, 6, 12 *acetum* culpatum vinum est. VLP. dig. 9, 2, 27, 15 qui vinum spurcavit vel effudit vel acetum fecit vel alio modo vitiavit. *cf.* 18, 1, 9, 2. VVLG. num. 6, 3 acetum ex vino et ex qualibet alia potione (ὄξος ἐξ οἴνου καὶ ὄξος ἐκ σίκερα). PLIN. nat. 14, 103 e Cypria fico et acetum fit praecellens atque Alexandrino quoque melius *cf.* 23, 117. 21, 82 hac (*sc. aqua*) decocta fieri saluberrimum acetum. 25, 84 fit vinum ex ea (*sc. Vettonica herba*) et acetum stomacho et claritati oculorum, tantumque gloriae habet, ut .... PALLAD. 3, 25, 11 acetum sic fit de piris. 2, 15, 5 ex sorbis maturis sicut ex piris vinum fieri traditur et acetum. 3, 25, 19 vinum et acetum fit ex melis sicut ex piris ante praecepi. COLVM. 12, 17, 1 quicquid est aceti, diligenter colatur et in vasa picata bene olida diffunditur. *ibid.* hoc primae notae acerrimi aceti usum praebet. *ibid.* 12, 17, 2 donec satis acris aceti sapor fiat. CIC. fr. F 5, 89 M. acetum Aegyptium (*v. p. 381, 47*). PLIN. nat. 24, 102 Alexandrinum *v. l. 62.* MART. 13, 122 amphora Niliaci non sit tibi vilis aceti, esset cum vinum, vilior illa fuit. IVV. 13, 85 Pharium *v. p. 380, 18.* HOR. sat. 2, 8, 49 *ius* non sine aceto, quod Methymnaeam vitio mutaverit uvam. SCHOL. Iuv. 13, 216 Falernum. PLIN. nat. 34, 114 haec omnia trita aceto Thasio colliguntur in pilulas. CATO agr. 116 laserpicium aceto diluito, permisceto lentim aceto laserpiciato. 157, 6 aceto mulso spargito *brassicam.* PLIN. 14, 114 quin et acetum melle temperabatur *cf.* 29, 60 *et* 61. 14, 21. CELS. 5, 19 p. 179 aceti scillitici heminam (*cf.* PLIN. nat. 19, 93 scilla quamquam medicamini nata exacuendoque aceto). SCRIB. LARG. 76 ad suspirium facit bene inter simplicia quidem acetum scillites quod vocant. PLIN. nat. 23, 59 acetum scillinum inveteratum magis probatur *cf.* 20, 98. 23, 59. COLVM. 12, 59, 1 aceti piperati exiguum permisceto.

PLIN. nat. 24, 10 *gallae* crematae et aceto salso extinctae *cf.* 23, 61. 35, 177 *sulpur* aceto sandaracato admixtum. GLOSS. III 571, 7 oxigagaron (*i.* ὀξύγαρον) acetum garo mixtum. SEN. nat. 3, 21, 2 vini vis existit in aceto. PLIN. nat. 14, 131 proprium ... *est* inter liquores vino mucescere aut in acetum verti *cf.* HIER. vit. Hilar. 27 (Migne 23, 42). SYMPHOS. 83 *tit.* vinum in acetum conversum. SEN. contr. 7 praef. 3 idem (*sc. Albucius*) res dicebat omnium sordidissimas: acetum et puleium et .... VLP. dig. 33, 6, 19 vino legato acetum quoque continetur. PLIN. nat. 14, 64 Tiberius Caesar dicebat ... *vinum Surrentinum* esse generosum acetum.

de usu: PLIN. 14, 125 aceti ... nequitiae inest virtus magnos ad usus, et sine quis mitior vita degi non possit. *ad cibos*: PLAVT. Rud. 937 hic rex cum aceto pransurust et sale, sine bono pulmento. CATO agr. 58 ubi oleae comesae erunt, hallecem et acetum dato. MORET. 112 exiguique super vires infundit aceti. HOR. sat. 2, 2, 62 veteris non parcus aceti. 2, 8, 49 *v. p. 379, 74.* MART. 7, 25. 5 nec cibus ipse iuvat morsu fraudatus aceti. IVV. 13, 84 comedam ... flebile nati sinciput elixi Pharioque madentis aceto. CATO agr. 117 *oleas albas* exprimat et in aceto coiciat. 119 addito oleum, acetum. 156, 1 *brassicam* crudam si edes, in acetum intinguito ... ante cenam esto crudam ex aceto *cf.* VARRO rust. 1, 2, 28. VVLG. Ruth 2, 14 intinge buccellam tuam in aceto. CATO agr. 157, 5 voles eam ... aceto sparsam esse, salubrius nihil est *et* 6 quo libentius edis, aceto mulso spargito. 167 pernas ... perunguito oleo et aceto conmixto. PLIN. nat. 14, 119 vitis ipsa manditur decoctis caulibus summis, qui et condiuntur in aceto ac muria. *cf.* 19. 153 condiuntur *cardui* ... aceto melle diluto. *nota*: *i. q. sapor aceti* (?): PLIN. nat. 19, 188 apio eximunt coqui obsoniis acetum *cf. p. 398, 83.* *de potione*: HOR. sat. 2, 3, 116 acre potet acetum. PERS. 4, 32 *Vettidius* pannosam faecem morientis sorbet aceti. MART. 10, 45, 5 Vaticana *vina* bibas, si delectaris aceto. 11, 7 qui faece rubentis aceti ... carere potes. 12, 13 imputet ipse deus nectar mihi, fiet acetum. IVV. 3, 292 cuius aceto (*i. q. vinum acidum*), cuius conche tumes? SPART. Pesc. 10, 3 iussit vinum in expeditione neminem bibere, sed aceto (*i. q.* posca) universos contentos esse. GALLICAN. Avid. Cass. 5, 3 praeter laridum ac buccellatum atque acetum militem in expeditione portare prohibuit. CAPITOL. Gord. 28, 2 quae (*sc. civitas limitanea*) totius anni in aceto, frumento ... condita non haberet. VEG. mil. 70, 15 aceti ... omni tempore necessitas declinanda. 133, 4 aceti ... congerendae sunt copiae. TERT. spect. 30 hic est ille ... felle et aceto potatus. VVLG. psalm. 68, 22 dederunt in escam meam fel: et in siti mea potaverunt me aceto (ἐπότισάν με ὄξος). *cf.* AVG. in psalm. 8, 2 (Migne 36, 110) civ. 18, 23 p. 287/COMM. apol. 418. HILAR. in psalm. 61, 5 cum felle acetum. 68, 1 qui (*Ioannes apostolus*) in potatione aceti consistere consummationem scripturarum testatus est. VVLG. Ioan. 19, 29 *et* 30 *cf.* SIDON. carm. 16, 49 qui (*Christus*) etiam poenas suscepta in carne tulisti sustentans alapas ... fel, missile, acetum. FAVST. REI. serm. 2 p. 231, 29 iuvenis accipiat aceti potationem. CYPR. GALL. num. 78 laticem mordacis vitet aceti. VICT. VIT. 3, 44 *Arrianus* praecepit, ut acetum asperum nimisque acerrimum quaereretur. *in re domestica*: CATO agr. 117 feniculum et lentiscum condat in acetum. VARRO rust. 2, 11, 4 alii pro coagulo addunt de fici ramo lac et acetum. PLIN. nat. 23, 117 fici sucus lacteus aceti naturam habet, itaque coaguli modo lac contrahit. COLVM. 12, 4, 5 ad hoc (*sc. ad condiendum*) necessarium esse aceti et durae muriae usum. PLIN. nat. 14, 120 nonnusquam prioris vini faece acetove condiunt *mustum.* 14, 128. 17, 261 cinerem aceto conspergi ipsasque (*sc. vites*) inlini. 262 plagam fibrasque *vitium* aceto acri et urina madefacere 19, 112 ulpicum ... tritum in oleo et aceto mirum quantum increscit spuma.

PLIN. nat. 20, 43 Varro *cepam*, quae sale et aceto pista est ..., vermiculis non infestari auctor est *cf.* 18, 308. 20, 218 Varro coriandro subtrito et cumino acetoque carnem omnem incorruptam aestati servari putat. PLIN. nat. 33, 94 ignis ... aceto maxime restinguitur.

VARRO rust. 1, 2, 25 fel bubulum cum aceto mixtum, unguito lectum *adversus cimices.* *in medicina*: PLIN. nat. 23, 54 vini etiam vitium transit in remedia aceto. CATO agr. 157 edes ... brassicam ex aceto oxymeli et sale sparsam. PETRON. 47 profuit mihi tamen malicorium et taeda ex aceto. 136 vulnus cruris ... aceto diluo. PLIN. nat. 1 indices lib. 23, 27 *medicinae ex* aceto ... *et* 28 aceto scillino ... 32 faece aceti *cf.* 29, 30. 20, 65 addito dulci (*abl. abs.*) ad intinctum aceti. 24, 9 *gallae* inlinuntur adversus ... panos cum aceto. 24, 10 inmaturae ex iis aceto potae lienem consumunt, eaedem crematae et aceto salso extinctae menses sistunt. SER. SAMM. 241 cinerem dentis cervini extinguere aceto convenit. 84 pruritus ... salsos levat umor aceti. 135 bulbos et sulphura iungit aceto. 159 iungentur aceto mascula tura simul. 165 saepe chelidoniae rapidum sociatur acetum. 186 mixto totum fervescat acetum. 347 *mammae* faece igitur valida saevi (duri *al.*) reprimentur aceti. *de vario usu aceti in medicina cf.* CELS. COLVM. SCRIB. LARG. PLIN. nat. CAEL. AVR. PELAGON. *et ceteros medicinam tractantes passim.* *superstitiose*: PLIN. nat. 23, 56 nuper ab aspide calcata percussus utrem aceti ferens quotiens deposuisset, sentiebat ictum. 28, 49 cardinibus ostiorum aceto adfusis.

de vario usu et variis proprietatibus: PLIN. nat. 33, 64 contra salis et aceti sucos, domitores rerum, constantia superat omnia aurum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Sis. hist. 107 puppis aceto madefactis centonibus integuntur. Vitr. 10, 20 (14), 3 coriis ... fartis ... paleis in aceto maceratis circa tegatur machina. Liv. 21, 37, 2 ardentia ... saxa infuso aceto putrefaciunt. Plin. nat. 33, 71 hos (*sc. silices*) igni et aceto rumpunt. *cf.* Ivv. 10, 153 *Hannibal* diducit scopulos et montem rumpit aceto. Amm. 15, 10, 11 quam (*sc. rupem*) cremando ... acetoque infuso dissolvit *Hannibal*. Serv. Aen. 10, 13 (*cf.* Vitr. 8, 3, 19 Varro Men. 484 *v. l. 55*). Hor. sat. 2, 3, 240 filius Aesopi ... detractam ex aure Metellae, scilicet ut deciens solidum absorberet, aceto diluit insignem bacam. *cf.* Val. Max. 9, 2 *filium Aesopi constat* ... aceto ... liquatos magnae summae uniones potionibus aspergere solitum. Plin. nat. 9, 120 unum tantum vas ante eam (*sc. Cleopatram*) posuere aceti, cuius asperitas visque in tabem margaritas resolvit. 35, 37 omnis *cerussa* ex plumbo et aceto fit *cf.* 38 fit et ... sile ... restincto aceto. Vitr. 7, 12, 1. 8, 3, 18. Colvm. arb. 2, 1 rubrica cum aceto (acoeto *al. v.* acoetum), ne pluviis abluatur, permixta denotat. Plin. nat. 35, 43 *atramentum* quod aceto liquefactum est, aegre eluitur. 24, 110. 111. 116. 8, 192 lanae ... si addatur acetum, etiam ferro resistunt. 24, 3 cummis aceto facilius eluitur. 11, 242 *caseos* redire in musteum saporem aceto et thymo maceratos certum est. 16, 53 haec (*sc. pix*) ... aceto spissatur ut coagulo. 18, 82 glutinum ... temperatur fervente aqua, minimo aceti aspersu. 37, 98 aiunt hebetiores *carbunculos* in aceto maceratos XIIII diebus nitescere. 37, 134 fieri ... hebetes ceraunias *gemmas*, quas in nitro et aceto maceratas ... concipere stellam. Vitr. 7, 11, 2 *glaeba silis* aceto extinguitur et efficitur purpureo colore. Plin. nat. 33, 65 aes ... accensum ... restinguitur sale, aceto, alumine. 34, 129 haec (*sc. pompholyx*) aceto accepto odorem aeris praestat. 33, 123 fit *hydrargyrum* aereis mortariis pistillisque trito minio ex aceto. 34, 149 *ferrum* aceto aut alumine inlitum fit aeri simile. 33, 108 spuma *argenti* abluitur aceto aut vino simulque restinguitur. 33, 88 pulvis *chrysocollae* ... ex aceto maceratur. Vitr. 8, 3, 18 ovum in aceto si diutius positum fuerit ... *cf.* Plin. nat. 10, 167 ova macerata aceto. 29, 49 *ovorum* maceratorum in aceto molliri diximus putamen. 2, 132 tenui remedio aceti in advenientem *typhonem* effusi, cui frigidissima est natura. Gell. 17, 8, 14 acetum ... omnium maxime frigorificum est atque id numquam tamen concrescit. Macr. sat. 7, 6, 12 quid aceto frigidius, quod culpatum vinum est? solum enim hoc ex omnibus humoribus crescentem flammam violenter extinguit, dum per frigus suum calorem vincit elementi. Plin. nat. 9, 77 ferunt aceti gustu praecipue eas (*sc. murenas*) in rabiem agi. 10, 181 rabies ea *suis feminae* mitigatur naturae (*i. q. genitali*) adsperso. *nota*: *de quovis acido liquore*: Tac. hist. 5, 6 ater suapte natura liquor et sparso aceto concretus innatat (*de lacu asphaltico*). *proverbialiter*: Vvlg. prov. 10, 26 sicut acetum (ὄμφαξ) dentibus et fumum oculis, sic piger his, qui miserunt eum. 25, 20 acetum (ὄξος) in nitro, qui cantat carmina cordi pessimo. *per comparationem*: Cic. fr. F 5, 89 quod alterius ingenium sic (*dulce, acidum*) ut acetum Aegyptium, alterius sic acre ut mel Hymettium dicimus. *vide etiam* acoetum.

II *translate,* *cf. l. 46.* Plavt. Pseud. 739 ecquid is homo habet aceti in pectore? :: atque acidissumi. Bacch. 405 nunc experiar, sitne aceto tibi cor acre in pectore. Truc. 178 in melle sunt linguae sitae vostrae atque orationes, facta atque corda in felle sunt sita atque acerbo aceto: eo dicta lingua dulcia datis, corde amara facitis. Avg. in ep. Ioann. ad Parth. 4, 6 puta, quia melle te vult implere deus: si aceto plenus es, ubi mel pones? Varro Men. 484 alteram viam deformasse Carneadem virtutis e cupis acris aceti (*cf.* Liv. 21, 37, 2 *v. l. 3*). Hor. sat. 1, 7, 32 Graecus, postquam est Italo perfusus aceto, ... exclamat .... Pers. 5, 86 stoicus ... aurem mordaci lotus aceto. Pavl. Nol. carm. 10, 262 male dulces fermentare iocos satirae mordacis aceto saepe poetarum, numquam decet esse parentum.

adduntur adiectiva: Plavt. Pseud. 739 acidissumum. Cato agr. 104 acre. *ibid.* acerrimum et pulcherrimum (*cf.* Cels. 4, 9. 6, 13 Colvm. 12, 49, 6). Plavt. Truc. 179 acerbum (*cf.* Macr. sat. 7, 12, 30). Vict. Vit. 3, 44 asperum nimisque acerrimum. Pelagon. 252 austerum. Hor. sat. 2, 2, 62 vetus. Plin. nat. 23, 61 recens. Macr. sat. 7, 12, 30 liquidissimum inter ceteros umores ... acore tristificum. Plin. nat. 14, 64 generosum. 14, 102 praecellens atque Alexandrino quoque melius. 21, 82 saluberrimum. Pelagon. 456 optimum. Colvm. 6, 12, 4 calidum (*cf.* Plin. nat. 32, 91 caldum). Gell. 17, 18, 14 frigorificum (*v. l. 35*). Colvm. 12, 57, 1 album acre (*cf.* Plin. nat. 34, 116 album quam acerrimum). Pers. 5, 86 mordax (*cf.* Cypr. Gall. num. 78). Ser. Samm. 165 rapidum. 347 saevum (*al.* durum). 37 durum. 322 triste. 850 vehemens (*cf.* Greg. Tvr. glor. conf. 64). Pallad. 8, 8, 2 digestioni et saluti accommodum. Scrib. Larg. 2 residuum. *Oertel.*

aceua (*an acena?*) *inter nomina volucrum* Pol. Silv. p. 543, 22.

Ach *indecl.* Chalc. comm. 126 Aegyptiorum prophetae stellam quandam aliquot annis non visam verentur, quam vocant Ach. porro sidus hoc exoriens morbos populorum ... denuntiat.

Achāb *indecl.*, אַחְאָב, *nom. vir. hebr.* 1 *rex* Ἀχαάβ Vvlg. III reg. 16—22. IV reg. 1, 1. 3, 1. 3, 5. 8—10. 21, 3. 21, 13. II par. 18. 21—22 Mich. 6, 16. Hier. nom. hebr. p. 41, 3 Ahab frater patris (Isid. orig. 7, 6, 77). *proper Nabuthae necem infamis* Tert. pudic. 6 ieiun. 7 adv. Marc. 4, 10 Cypr. ad Fort. 11 p. 337, 5 Filastr. 16, 1. 26, 3 Fvlg. aet. mund. p. 159, 14 (Acab). Ambr. Nab. 9, 41—43 epist. 38, 8 poen. 14 Hier. epist. 77, 4 Avg. epist. 185, 41 in psalm. 77, 28 Svlp. Sev. chron. 1, 43, 1. 1, 44 Cassian. conl. 1, 19, 4. 2, 3, 2. 24, 17, 3 Greg. M. hom. in Ezech. 1, 10, 44 moral. 2, 38 Avell. 26, 1. 4. 40, 12 Itin. Ant. 586 Itin. Silv. 4, 2. 16, 3. Hier. chron. a. Abr. 1082 Iord. Rom. 46 Chron. Alex. 274 Lib. geneal. 144. 392 *al.* Lib. gener. 277 (Achaz). 342. 343 (Achap). Lib. gener. a. 334, 155 (Agab). 2 *pseudopropheta* Ἀχιάβ Vvlg. Ier. 29, 21—22.

[**Achabās**] *acc. plur.* Serv. Verg. Aen. 4, 146 *Agathyrsos Scythas* Melissus ab Homero Achabas appellari ait. *contulit Thilo Homeri Il. 13, 5 cum schol.* ἀγανῶν Ἱππημολγῶν.

Achad *indecl.*, אַכַּד, Ἀρχάδ, *opp. Babyloniae.* Vvlg. gen. 10, 10. Itala Aug. civ. 16, 3 Archad. Lib. geneal. 131 Archad (*codd. Florentini* Arcath, *Sangall.* Arcad). Hier. nom. hebr. p. 10, 21 Archath insidiae. sit. et nom. p. 83, 25 Archath urbs regni Nemroth in Babylone. porro Hebraei hanc esse dicunt Mesopotamiae civitatem, quae hodieque vocatur Nisibi. Cypr. Gall. gen. 382 hic Babylona locat Orichamque Archata et Acallam. *Lommatzsch.*

Achaea, Achaeī *v.* Achaia.

Achaemenēs, -is, Ἀχαιμένης, *nom. vir. Persicum, Graecae linguae accommodatum.* 1 *primus Persarum rex.* Hor. carm. 2, 12, 21 *exit in* dives Achaemenes. Tac. ann. 12, 18 Mithridates ... *proles* magni Achaemenis. Schol. Stat. Theb. 1, 719 ab Achaemene, Persei et Andromedae filio. 2 *Aegyptius v.* Achamenes. **Achaemeneus.** Avell. p. 755, 10 pater Cyri regis Achaemeneus vocabatur. **Achaemenis,** -idis, Ἀχαιμενίς. 1 Avell. p. 755, 6 sqq. chrysolithus lapis ... fit ... in puteali petra: sic appellatur locus ad litus Achaemenidis Babylonis. nominant autem et Babylona et puteum illum petrae Achaemenida. *nota: huc videtur pertinere* Not. Tir. 99, 95—97 achades achimenatis berillus. 2 *herba f.* Plin. nat. 24, 161 achaemenida colore electri sine folio ... *tradit Democritus*, qua pota in vino noxii per cruciatus confiteantur omnia ...; eandem hippophobada appellat, quoniam equae praecipue caveant eam. ind. 24, 102 achaemenide. nat. 26, 18 achaemenide coniecta in aciem hostium trepidare agmina ac terga verti. Ps. Apvl. herb. 58 Graeci polion, alii pheuxaspidion, alii achemenin ... vocant. **Achaemenē,** -ēs. Schol. Stat. Theb. 8, 286 Achaemene Parthorum seu Medorum civitas est. **Achaemenidae,** -ārum, *Ptolemaeo* Ἀχαιμενίδαι, *gens Persidis prope Carmaniam flumen.* Plin. nat. 6, 98 Achaemenidas. *unde* Sol. 54, 6 Achaemenidis *dat.* *adi.* **Achaemenius,** -a, -um, Ἀχαιμένιος, *Persicus.* Gratt. 315 Achaemenio ... Cyro: *Achaemenis filio.* Stat. silv. 5, 3, 187 Persen. Sidon. carm. 2, 51 Persa. Stat. Theb. 8, 286 puer. Clavd. rapt. Pros. 3, 265 regi. Lvcan. 2, 49 Susis. Clavd. epith. nupt. Honor. 224 de Tigride. Ov. met. 4, 212 urbes. Sil. 15, 570 arcu. Lvcan. 8, 224 campis. Hor. carm. 3, 1, 44 costum. Sed. op. pasch. 1, 17 furoris. Stat. Theb. 1, 718 gentis. Sed. carm. pasch. 1, 200 iram. Avien. orb. terr. 474 lucis. Symm. epist. 4, 34 more. Hor. epod. 13, 8 nardo. Sil. 15, 23 odorem. Avien. or. mar. 665 ortui. Sil. 7, 647 ritu. Prop. 2, 13, 1 sagittis (Merob. carm. 3, 7). Ven. Fort. 7, 18, 17 signis. Avson. epigr. 37, 1 telas. *subst. Persa*: Mar. Victor carm. 1, 238 quod Medus redolet vel crine soluto fragrat Achaemenius. Schol. Stat. Theb. 1, 719 Persae ab Achaemene ... nunc Achaemenii dicuntur. *al.* **Achaemenida,** -ae. Mythogr. 1, 72 Chimaera monstrum Chironis et Achemenidae filia. **Achaemenidēs,** -is, *Vlixis socius, ab Aenea servatus, quem Graeci non commemorant.* Verg. Aen. 3, 614. 691 Ov. Ib. 415 met. 14, 167. Macr. sat. 4, 3, 16. Ov. met. 14, 161 Achaemeniden (Pont. 2, 2, 25). *voc.* Ov. met. 14, 163 Achaemenide. *abl.* Fvlg. Virg. cont. p. 93, 22 Achemenide. Serv. auct. Verg. Aen. 3, 691 de Achaemenide.

Achaetus, -ī *Siciliae fluviolus prope Helorum.* Sil. 14, 267 *in partes Poenorum* venit ... Netum et Mutyce pubesque liquentis Achaeti (*v. l.* Archaeti, Areti).

Achāia, -ae, Ἀχαΐα. Corp. IX 4966 (*teste Sabino*) ...> cos Achaea capta: *vix genuina.* Pol. Silv. p. 539, 17 *codd. vett. exhibent* Acaia. *idem* Chron. Gall. p. 640, 327. Not. Tir. 86, 31 Achaia (-ia *post add.*). Corp. III 7271 (*Corintho, descr.*) *gen.* Achaiai. *in hexametris* Achāīa *ante ultimum trochaeum*: Prop. 2, 28, 53 Ov. met. 4, 606. 8, 268. 13, 325 epist. 8, 13. 15, 185. 16, 209 Gratt. 531 Avson. 386, 1. *contra in pentametris* ⏑–⏑: Ven. Fort. carm. 5, 2, 14 Andreae monitis extat Achaia seges. *item* 8, 3, 142 laud. Mar. 294. Vitr. 2, 6, 5 fossicia harenaria ... Achaiā Asiā omnino trans mare nec nominantur quidem. Vvlg. act. 18, 27 cum ... vellet ire Achaiam (εἰς τὴν Ἀχαΐαν). *contra* II Cor. 1, 1 in universa Achaia (I Thess. 1, 8). Hier. chron. a. Abr. 619 Achaia ab Achaeo condita. *unde* Isid. orig. 14, 4, 14. 15, 1, 48. *nota*: Hier. nom. hebr. p. 67, 4 Achaia soror laborans. p. 73, 24 Achaia frater quis aut frater eius vel frater domini vel frater meus dominus. *cf.* p. 75, 11. 77, 21. *v. Brandis, PW. I 156 sqq.*

A *provincia inter Pthiotidem et Thessaliam ad Pagasaeum sinum sita (Peloponnesiacae patria? cf.* Serv. Aen. 1, 242). Liv. 41, 22, 6 per Pthiotidem Achaiam. 42, 67, 9 in Achaiam Pthiotim. *cf.* Herodot. 7, 173.

B *una ex Peloponnesi regionibus, quas enumerant primi* Mela 2, 39 in Peloponneso Argolis Laconice Messenia Achaia Elis Arcadia

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(2, 42). PLIN. nat. 4, 1 Achaia Messenia Laconica Argolis. VITR. 4, 1, 3 Achaia Peloponnesoque tota (PLIN. nat. 18, 215). TAB. Peut. 7, 4/5 *in Peloponneso* Achaia Arcadia. PLIN. nat. 4, 12 Achaiae nomen provinciae ab Isthmo incipit. antea Aegialos vocabatur propter urbes in litore per ordinem dispositas (MART. CAP. 6, 652). *cf.* SVET. Cal. 21 Nero 19. *oppida sunt*: LIV. 36, 21, 5 *Patrae.* 27, 32, 11 *Dymae.* PLIN. nat. 4, 13 Panhormus ... Rhium ... *Phera al. cf.* 4, 22. 14, 116 *al.* SEN. epist. 91, 10. GREG. TVR. glor. mart. 30 p. 506, 3 apud provintiam Achaiam in civitate Patras (mir. Andr. 1. 21 *al.*). *nota*: PLIN. nat. 2, 205 mersam Acarnaniam Ambracio sinu, Achaiam Corinthio. *provinciae limites incertos fuisse Romanis scriptoribus atque a Graecorum vetusta diversos docet* PLIN. nat. 4, 12 *aliique inter Achaiae — sive provinciae sive concilii Achaici — oppida, flumina enumerantes*: LIV. 32, 37, 3 Corinthum *cf.* FLOR. epit. 1, 32, 1. CARM. epigr. 3 *L. Mummius* Achaia capt(a) Corinto deleto Romam redieit triumphans (PLIN. nat. 34, 12. 34, 36). *cf.* VELL. 2, 38, 5 VAL. MAX. 7, 5, 4. PLIN. nat. 19, 20 circa Elim in Achaia. FLOR. epist. 1, 23, 15 (PLIN. nat. 19, 158). SEN. quaest. 6, 8, 2 Alpheon ... in Achaia mergi et in Sicilia ... effundere amoenissimum fontem Arethusam (3, 26, 5). SOL. 7, 10 Inachus Achaiae amnis Argolicum secat tractum. OROS. 4, 2, 7 Argos Achaiae florentissimam urbem (*Pyrrhi aetate*). SVLP. SEV. dial. 2 (3), 17, 6 Achaiae sinum *puta Saronicum.* *totam intellexerunt Peloponnesum*: AMPEL. 7, 4 (*vetera compilans*) Achaiam id est Peloponnesum. OROS. 1, 2, 58 IORD. Rom. 151. 218 Get. 27, 140 RAVENN. p. 398, 18. *nota*: ISID. orig. 14, 4, 14 Achaia . . . urbs et provincia . . . undique septa est mari. *cf.* HIER. chron. a. Abr. 619. *provinciae Graecae mentio fit inde a* CIC. epist. 13, 26, 2 CAES. civ. 3, 56, 1. 3, 56, 2. 3, 4, 2 *al.* BELL. Alex. 44, 2 LIV. *saepe.* VITR. 4, 1, 5 VELL. 2, 38, 5 PLIN. nat. 4, 32. 6, 215 *al.* IVST. prol. 26, 6. 31, 4 SOL. 2, 54 LIB. gener. p. 98, 88, 27 CHRON. Alex. p. 98, 62, 27 EVTR. 4, 3 p. 66, 2. LIV. 25, 15, 7 movit *Thurinos* non Tarentinorum magis defectio Metapontinorumque, quibus indidem ex Achaia oriundi . . . cognatione iuncti erant. SEN. dial. 11, 7, 1 Scythia et totus ille ferarum indomitarumque gentium tractus civitates Achaiae Ponticis inpositas litoribus ostentat. LIV. 33, 15, 16 Achaia omnis magno liberata metu. 34, 41, 4 commune Achaiae concilium. VEN. FORT. carm. 8, 3, 142 nobilis Andream mittit Achaia suum. laud. Mar. 294.

C *haec provincia (an Peloponnesi?) universae Graeciae epicorum aetate nomen dedit*: GLOSS. III 487, 7. 506, 11 Graecia. PROP. 2, 28, 53 et quot Troia tulit vetus et quot Achaia formas. OV. met. 13, 325 auxilium promittet Achaia Troiae: *hic, ut fit,* Achaia *dicitur pro* Achaeis. epist. 15, 185 quam pauper Achaia nostrast. 16, 209 quid de me poterit Sparte, quid Achaia tota, quid gentes Asiae, quid tua Troia loqui *dicit Helene.* 8, 13 Achaia victrix. met. 4, 606. 8, 268 dives Achaia. GRATT. 531 *equos* meritā . . . signat Achaia palma. AVSON. 386, 1 quattuor antiquos celebravit Achaia ludos (*Anthol. gr. 9, 357 ἀν' Ἑλλάδα*). MYTHOGR. 1, 202, 3 DARES 5 p. 7, 14 DICT. prol. OROS. 1, 7, 3. *ut poetae et mythographi ita alii scriptores*: VITR. 2, 6, 5 *v. p. 382, 70.* CVRT. 4, 5, 14 insulas inter Achaiam atque Asiam. PLIN. nat. 13, 116 (*oppos.* Italia). *cf.* 13, 115. ITALA Filastr. 138, 6 in Achaiam verbum meum mittam (VVLG. Graeciam. εἰς τὴν Ἑλλάδα). CENS. 19, 5 in Achaia Arcades. FILASTR. 142, 8. *nota*: CORP. VIII 12331 (*prov. proc., Antonini aetate*) Saturno Achaiae Aug(usto) sacr. *contulit Schmidt* 10564 Cereri Graecae. *v. adi.* Achaeus *p. 385, 42 et* Achaicus *p. 384, 30.*

D *provincia Romana inde ab a. u. c. 609, Corintho a Mummio deleta*: PLIN. epist. 8, 24, 2 cogita te missum in provinciam Achaiam, illam veram et meram Graeciam, in qua primum humanitas, litterae etiam fruges inventae esse creduntur. *provinciae limites per tempora, in primis rei publicae liberae aetate et Augusti et imperatorum incertos fuisse constat (v. Brandis l. c. p. 193).* TAC. ann. 2, 53 apud urbem Achaiae Nicopolim (*in Acarnania*). APVL. met. 6, 18 Lacedaemo Achaiae nobilis civitas. 10, 18 patria Corintho, quod caput est totius Achaiae provinciae. EVTR. 5, 6, 1 Athenae civitas Achaiae. *inde a* CIC. (*in primis in epistulis*) *apud scriptores, historicos et geographos,* LIV. *excepto. coniuncta praecipue cum Asia*: CIC. epist. 15, 15, 2 SEN. suas. 6, 11 VELL. 2, 23, 3. 2, 101, 3 TAC. orat. 30 (ann. 5, 10. 15, 45) ann. 4, 13 *et Macedonia*: VAL. MAX. 7, 5, 4 SEN. nat. 6, 1, 13 SVET. Claud. 25 IVL. VAL. 1, 45 VVLG. act. 19, 21 Rom. 15, 26 I Thess. 1, 7 *al.* MON. Ancyr. 5, 35 *sq.* colonias in África Sicilia Macedoniá utráque Hispániá Achaia Asia Syria . . . militum dedúxi. CORP. VIII 7059 (*a. 138*) P. Pactumeio . . . Clementi . . . procos. in Achaia (7060. VI 1779 *ca. a. 384.* XIV 3900 procos. prov. Achaiae. IX 4965 X 4750. 3723. 5061 *ca. a. 323.* EPHEM. epigr. 8, 104 ad CORP. II. III 11208. VVLG. act. 18, 12). X 4864 (*Venafri*) quaest(ori) pro pr(aetore) prov. Achaiae (1122. *cf.* XIV 3595 *Tusculi*). VIII 18269. XIV 2609 quaestori provinciae Achaiae. *paulo ante* leg(ato) provinciae Achaiae (X 1254 *Nolae*). *multa contulit Ruggiero, Dizionario di Antichità Romane s. v.* *adamaverunt scriptores* tota (provincia) Achaia *sim., Peloponnesi provincia ne errore intellegeretur*: CIC. Flacc. 63 ex Achaia cuncta. VELL. 1, 12, 1 universa Achaia (PLIN. nat. 4, 22. VVLG. II Cor. 1, 1 ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ). APVL. met. 10, 18 totius Achaiae provinciae. *contra* OV. epist. 16, 209 *v. p. 383, 42.* *dicitur* provincia Achaia *tam Peloponnesiaca quam Romana inde a* VAL. MAX. 7, 5, 4 PLIN. nat. 4, 12 (*Graec.*) PLIN. epist. 8, 24, 2 SVET. Claud. 25. 42 APVL. met. 10, 18 ITIN. Anton. 487. 488 (*Graec.*) MART. CAP. 6, 652 (*Graec.*) GREG. TVR. glor. mart. 30 p. 506, 3 (*Graec.*) *al.* *semper fere in titulis v. s.* CIC. epist. 13, 28, 2 omnes Achaiae civitates. VITR. 4, 1, 3. SEN. dial. 11, 7, 2 *provinciae Graecae.* LIV. 32, 38, 1 de Achaiae urbibus (*Graec.*). *cf.* SEN. epist. 91, 9. PLIN. nat. 34, 12 Achaiae oppidis (*Graec.*). CAES. civ. 3, 3, 2 liberis Achaiae populis. COLVM. 9, 14, 19 Achaiae regionibus (VVLG. II Cor. 11, 10). *adi.* **Achāius,** -a, um, Ἀχαιός. *in codicibus pro* Achaicus *nonnumquam traditur v.* Achaicus *et* Achaeus. VERG. Aen. 2, 462 Achaica castra (Achaia *F*). catal. 5, 2 (*v. p. 384, 35*). HOMER. 790 assurgunt Troes ad Achaia bella (Achaica *codd. recc.*). **Achaius,** -ī *nom. graec.* CORP. VI 8324 (*in olla deperdita*) a. d. IIX K. Sep. Otacila Acai (Mai(or) *proposuit Mommsen,* Ac⟨h⟩ai *Garrucci*). *adi.* **Achāicus,** -a, -um, Ἀχαϊκός. *v. adi.* Achaius, *quod haud raro eodem loco atque* Achaicus *traditur.* LIV. 48, 17, 4 Acaico *V.* *saepe in versibus, semper* Achāicus *sim.*: VERG. Aen. 5, 623. 2, 462. HOR. carm. 1, 15, 35. 4, 3, 5 OV. met. 12, 70 MANIL. 4, 614 SEN. Thy. 122 COLVM. 10, 173 SIL. 15, 306 SIDON. carm. 2, 475.

A *ad* Achaia *B*: CIC. Att. 11, 14, 1 Achaici deprecatores. 1, 13, 1 hominibus. MANIL. 4, 614 arva. CIC. Phil. 11, 17 bello. *cf.* LIV. 27, 32, 10. 35, 35, 5 VAL. MAX. 7, 5, 4 SEN. nat. 7, 15, 1 FLOR. epit. 1, 32, 1 *et* 3. HYG. ap. Gell. 10, 16, 17 Argivum . . . bellum id est Achaicum. IVST. prol. 34, 2 IVST. 34, 2, 1. IVST. prol. 33, 3 civitates. LIV. 36, 31, 2 concilium. 36, 34, 1. *saepe per libros* 36 *ad* 43. HOR. carm. 4, 3, 5 curru. PANEG. p. 255, 26 litus. PLIN. nat. 33, 149 victoriae. *ad* Achaiae *situm*: AMM. 19, 12, 10 Patras, Achaicum oppidum. SEN. Thy. 122 Argos . . . Achaicum. SIL. 15, 306 Pelopis sedes et Achaica adire moenia (*Elidis*). ISID. orig. 13, 16, 7 *sinus Ionici* partes esse Adriaticum (*mare*), Achaicum et Epiroticum *cf.* GLOSS. III 246, 5 Achaicum mare ἡ Ἀχαικὴ θάλασσα. *nota*: TERT. monog. 16 p. 787 Iunonis Achaicae et Dianae Scythicae et Apollinis Pythici. *v.* Achaia *p. 383, 54 et* Achaeus *p. 385, 42.* **B** *ad* Achaia *C*: VERG. Aen. 5, 623 manus. 2, 462 et Danaum solitae naves et Achaica castra (*v. l.* Achaia). HOR. carm. 1, 15, 35 uret Achaicus ignis Iliacas domos. OV. met. 12, 70 dextera. *unde Graecus in universum*: VERG. catal. 5, 1 ite hinc, inanes, ite rhetorum ampullae, inflata rhoso non Achaico verba. COLVM. 10, 173 murra. SIL. 14, 5 rura (SIDON. carm. 2, 475). SIDON. epist. 6, 12, 7 Achaicis Eleusinae superstitionis exemplis. **C** *ad* Achaia *D*: CAES. civ. 3, 5, 3 classi. CIC. ad Brut. 1, 15, 5 cursu. Verr. 1, 6 ille Achaicus inquisitor *Verres.* epist. 4, 4, 2 negotium. SVET. Nero 51 peregrinatione (19 Vesp. 4). AMM. 15, 8, 1 tractu. TREB. Gall. 5, 5 urbibus. NOT. Tir. 86, 32. **Achāicus,** -ī, Ἀχαικός. *cogn. vir.* VELL. 1, 13, 2 uterque imperator devictae a se gentis nomine honoratus, alter (*Scipio*) Africanus, alter (*Mummius*) appellatus est Achaicus (PLIN. nat. 35, 24 PLIN. epist. 8, 6, 2 AVR. VICT. vir. ill. 60). 2, 128, 2 Mummiumque Achaicum. *in titulis*: CORP. VI 21223 P. Licinius P. et (mulieris) ⟨l.⟩ Achaicus. IX 5482. IX 44 (*Brundisii*) M. Antonius M. f. Maec. Achaicus (quattuor)vir aed. pot. X 2539 (*Puteolis*) Ti. Iulius Achaicus sibi et Iulio Corinto. XI 239 (*Ravennae*) Q. Venerius Q. f. Quir. Manlius Achaicus. III 11699 (*in Norico*) Aur. Achaicus. *nom. graec.*: VVLG. I Cor. 16, 15 Fortunati et Achaici . . . *primitiarum* Achaiae. CORP. VI 19649 (*e columbariis*) Ach⟨aicus C. Iuli⟩ Proculi ser(vus). *ibid.* Achaicus et Ianuaria. **Achāica,** -ae, Ἀχαική, *cogn. mul.* SVET. Galb. 3 *Galba uxorem* habuit Mummiam Achaicam . . . proneptem . . . L. Mummi. *cf. paulo post.* CORP. XIV 1305 (*Ostiae*) Manlia Achaica. VIII 8071 (*prov. Numidiae*) Horatia C. f. Achaica. **Achāis,** -idis *et* -idos *f.*, Ἀχαΐς. **1** *adi. ad Achaiam, Graeciam pertinens*: OV. met. 15, 293 Helicen et Burin, Achaidas urbes. 5, 306 perque tot Haemonias et per tot Achaides urbes (3, 511 Achaidas). **2** *subst. Graecia*: OV. met. 7, 504 imperiumque peti totius Achaidos. 5, 577 in Achaide. *opp. Margianae regionis*: PLIN. nat. 6, 48 oppidum Heraclea ab Alexandro conditum, quod deinde subversum ac restitutum Antiochus Achaida appellavit (SOL. 48, 4). *cogn. mul.* CORP. VI 15347 Claudia Achais. 20, 851 Iuniae Achaidi Domitius Echio uxori carissimae. *adi.* **Achāias,** -adis, Ἀχαιάς, *f.* OV. epist. 3, 71 inter Achaiadas longe pulcherrima matres (Acheiadas *P*, Achaiades *P²G*). **Achaeus,** -ī, Ἀχαιός. *Graeci varii. praeclarissimus Achaeorum eponymus*: SERV. Verg. Aen. 1, 242 'Achivis' ab Achaeo Iovis et Pithiae (Pthiae. *cf.* Achaeos Pthiotas) filio dicti (ISID. orig. 9, 2, 73. *cf.* Achaia *p. 382, 74*). *v. Töpffer, PW. I, 205.* OV. Ib. 541 vati . . . Achaeo. *Syriae rex*: OV. Ib. 299 *Achaeus* miser aurifera teste pependit aqua. IVST. prol. 30. *v. Wilcken, PW. I, 206.* COD. Iust. 4, 13, 4 (*a. 294*) AA. et CC. Achaeo. *cogn. vir.*: CORP. VIII 4719 (*Madaurae*) Fl. Emerita Flavi Achaei fil. *adi.* **Achaeus,** -a, um, Ἀχαιός. CIC. Att. 11, 16, 2 Achai *M¹.* LIB. gener. p. 107, 197, 46 Achai *cf.* NOT. Tir. 86, 31. CIC. Att. 11, 15, 1 Achei *M.* CHRON. Alex. p. 107, 167, 46. p. 119, 256 *et* p. 120, 262 ab Acheis: *hanc scripturam frequentant libri.* MELA 1, 93 Achaeon limen (*Ἀχαιῶν λιμήν*). *nota ad* Achaeos Ponticos: TAB. Peut. 10, 1 Achei. 10, 2 Acheon (*Ἀχαιῶν*). RAVENN. p. 77, 2 *et* p. 368, 6 Acbeon *libri* (Guido p. 532, 23), *editi* Acheon. p. 169, 15 *et* 170, 6 iuxta mare Ponticum . . . Agaeon. Achaeus (Achaei) *usque ad* TAC. *239iens* (LIV. *192iens*) *legitur, 21iens apud poetas, qui pro adiectivo usurpant praeter* PACVV. trag. 136 Achaeos (*emend. in* Achi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vos). STAT. silv. 5, 3, 222 *v. l. 34.* *restat* IVV. 3, 61 (Achaeae *P superscr.*, Achivi Achaei ω). OV. Pont. 4, 10, 27 *sunt* Achaei Pontici.

Achivus (Achivi) *usque ad* APVL. 62iens, *in oratione pedestri* 8iens. *omnibus locis agitur de Troianis et Achivis.* ISID. orig. 9, 2, 73 Achaei, qui et Achivi ab Achaeo Iovis filio dicti. *v.* Achaia *p. 383, 25.* **A** *ad* Achaia *A*: LIV. 33, 34, 7 Achaei Pthiotae (33, 32, 5. 36, 15, 7). **B 1** *plur. subst.*: *ad* Achaia *B*: CIC. Att. 11, 15, 1 Achaei *sunt* Achaici deprecatores *v. p. 384, 19* (11, 16, 2). LIV. *saepissime inde a. lib.* 27 *ad* 45. VELL. 1, 3, 1. 1, 11, 2 CVRT. 4, 13, 29. 6, 1, 20. 6, 3, 2. IVST. *et* IVST. prol. *saepe.* OROS. 5, 3, 2 *et* 3. TER. MAVR. 658 quamque ἴτυν dicunt Achaei, hanc vitym gens Aeoli. LIV. 27, 30, 6. 27, 30, 12. 28, 7, 17 *saepius* concilium Achaeorum (31, 25, 2 contioni). *totam fere amplectebatur Peloponnesum*: 32, 33, 8 Corinthum et Argos. 32, 5, 7 Orchomenon et Triphylian et Heraean. 38, 34, 9 *civitatem* Lacedaemoniorum. 35, 12, 7 Achaeos ... dominantes in Peloponneso. 35, 37, 2 societati Achaeorum. 32, 19, 1 *et* 4. 39, 35, 7 *saepius* Achaeorum gentem. VAL. FL. 3, 542 Nymphis ... Achaeis. PLIN. epist. 10, 65, 3 TAC. ann. 6, 18. AVG. civ. 3, 11. *nota*: AVR. VICT. Caes. 33, 3 ut Thraciam Gothi libere pergressi Macedonas Achaeosque et Asiae finitima occuparent. **2** *adiective de* Achaeis *ut* Achivis, *qui Thebas obsident*: STAT. Theb. 4, 721 ducibus ... Achaeis. 6, 651 gentis Achaeae. 3, 619 manus. 6, 549 famula. 10, 128 Achaeum | pervigil adversat vallum (*vix* Achaeûm Ἀχαιῶν *ad finem hexametri*). 5, 505 nemoris (*Nemeae*). 1, 116 omnis Achaei ora maris. LVCR. 6, 1116 Atthide temptantur gressus oculique in Achaeis finibus. LIV. 33, 18, 2 peditibus (33, 18, 5). 33, 18, 10 milites. 35, 22, 2 legati. LIV. 42, 51, 9 Lyco Achaeus. SOL. 2, 10 a Myscello Achaeo. **C 1** *plur. et substantive*: *ad* Achaia C: **a** PACVV. trag. 136 *v. p. 384, 84.* CATO orig. 3, 71 Achaei Troia domum redeuntes. PLIN. nat. 4, 28 *Hellenas* Homerus tribus nominibus appellavit: Myrmidonas et Hellenas et Achaeos. LIB. gener. p. 107, 197, 46. CHRON. Alex. p. 107, 167, 46 Grecique et Achei. p. 119, 256. p. 120, 262. **b** *ut mythographi ita alii per* Achaeos *omnes Graecos complexi sunt*: COLVM. 1, 3, 6 SEN. benef. 5, 16, 6 PLIN. nat. ind. 6, 5. STAT. silv. 5, 3, 222 (achates *codd.*). IVV. 3, 61 *v. p. 385, 1.* TREB. Gall. 6, 1. SOL. 27, 8 Achaei Tripolim lingua sua signant de urbium trium numero. *cf. sing. collective*: TER. MAVR. 458 sic et Αἰνείαν Achaeus, noster Aenean vocat. **2** *adiective ad 1a*: VAL. FL. 3, 697 terris (8, 147 STAT. Ach. 2, 62). 6, 46 urbes. STAT. Theb. 2, 164 oppida. VEN. FORT. carm. 7, 12, 11 Aiax in clipeo murus Achaeus (πύργος Ἀχαιῶν). *ad 1b*: LVCAN. 7, 635 sanguis ibi fluxit Achaeus Ponticus Assyrius. STAT. silv. 5, 3, 141 praemia (*v. Vollmer ad l.*). SVLPICIA sat. 25 stadio. AVSON. 294, 5 nomen. *nota*: TERT. ux. 1, 6 Achaeae Iunoni (*ibid.* Africanae Cereri). *v.* Achaia *p. 383, 53* et Achaicus *p. 384, 32.* **D** *ad* Achaia *D*: CIC. div. in Caec. 64 Sest. 94 Pis. 90 prov. 5. *cum nomine*: CIC. ap. Non. 225 pro negotiatoribus Achaeis. **E** *ad Caucasum*: SALL. frg. 3, 74 (SCHOL. Iuv. 15, 115) omnium ferocissimi ... Achaei atque Tauri sunt, quod ... locorum egestate rapto vivere coacti *cf.* OV. Pont. 4, 10, 27 nec potes infestis conferre Charybdin Achaeis. VELL. 2, 40, 1 Colchos Heniochosque et Achaeos. MELA 1, 13. 1, 110. PLIN. nat. 6, 16. 6, 30 ad Pontum usque Heniochorum plura genera, mox Achaeorum. AVIEN. orb. terr. 867 (*Dionys. Perieg. 682 cf.* AMM. 22, 8, 25 *et* PRISC. perieg. 665). TAB. Peut. *et* RAVENN. *et* Guido *v. p. 384, 80.* *v. Tomaschek, PW. I 204.*

portus Achaeōrum, Ἀχαιῶν λιμήν, *in Troade*: PLIN. nat. 5, 124 portus Achaeorum, in quem influit Xanthus Simoenti iunctus. MELA 1, 93 Achaeon limen non longe ab Ilio litora incurvat ... hic Achivorum fuit bellantium statio (*ad ultima cf.* PLIN. nat. 4, 49). *ab hoc diversus* PLIN. nat. 4, 82 sq. *prope Olbiopolin et Miletopolin* portus Achaeorum. insula Achillis, tumulo eius viri clara (*cf.* 4, 49 Cynos sema ... Hecubae tumulus statio Achaeorum). *v. Hirschfeld et Tomaschek, PW. I 205.* *adi.* **Achīvus,** -a, -um. [*tractum a gr.* Ἀχαιϝοί *Th.*] PRISC. gramm. II 74, 17 'ai' dipthongus conversa in 'i' longam interposita ... 'v' pro consonante ut 'Achīvus' pro Ἀχαιός. FRAG. inc. com. 140 VERG. Aen. 2, 318. 11, 266: Achivom *gen. plur.* SEN. Tro. 1119 VAL. FL. 3, 86 HOMER. 657 STAT. Theb. 1, 448. 11, 157: Achivûm (*item* 4, 118 *adiective*). APVL. met. 10, 33 AVSON. 429 OROS. 4, 20, 29: Achivorum. SERV. Aen. 1, 242 (*v. p. 384, 68*). ISID. orig. 9, 2, 73 Achaei, qui et Achivi ab Achaeo Iovis filio dicti. *ad usum cf. adi.* Achaeus. *adhibent substantive et adiective auctores Troicorum, Argonauticorum, Thebaicorum. raro poetae optimae aetatis usurpant pro universa Graecia vel parte, quod adamant* LAVD. SEDVL. *alii.*

A *de bello Troiano*: **1** *plur. subst.*: GLOSS. Achivis Graecis. PACVV. trag. 136 (*e corr.*). 217 (*e coni.*). ENN. trag. 142 ut hoc consilium Achivis auxili fuat. 165. ACC. trag. 358 PLAVT. Bacch. 936 CIC. carm. div. 2, 64 (*bis*). VERG. Aen. *saepe.* HOR. sat. 2, 3, 194. *nota*: HOR. epist. 2, 2, 14 *unde venit in proverbium*: quidquid delirant reges plectuntur Achivi. OV. met. *saepe.* rem. 479 LIV. 1, 1, 1 FEST. 269. 343 SEN. Tro. 853 epist. 27, 5 MELA 2, 33 HOMER. 100. 151. 387. 506. 661 STAT. Ach. 1, 774. 924 SOL. 1, 2. AVSON. 421, 4 quae mille dedit discrimina Achivis (ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν). 429. FRAG. inc. com. 140 classem Achivom. CIC. div. 1, 24 exercitus. VERG. Aen. 11, 266 ductor (*Agamemnon*) *cf.* APVL. met. 10, 33 duces. SEN. Tro. 1119 turba. HOMER. 657 casusque expendit Achivum *Iuppiter.* MELA 1, 93 Achivorum ... bellantium. AVSON. 243 discordes. CAT. 64, 366 fessis. PROP. 2, 8, 31 fractos in litore. 3, 18, 29 ignaros. HOMER. 638 invictis. HOR. carm. 3, 3, 27 pugnaces. STAT. silv. 1, 1, 14 saevos. HOR. epist. 2, 1, 33 unctis. **2** *adi.*: GLOSS. V 260, 28 Achivus Graecus *adi.?* OV. epist. 1, 21 castris. ACC. trag. 522 classibus. HOR. carm. 4, 6, 18 flammis. OV. met. 14, 191 gentem. 13, 113 populi (*gen.*). GLOSS. V 137, 3 principibus (*cf.* VERG. Aen. 1, 488). AVSON. 424 rebus. CLAVD. carm. min. 46, 7 reges. OV. fast. 5, 645 turba.

B *in Argonauticis*: **1** *plur. subst.*: OV. met. 7, 142 VAL. FL. 4, 737. 5, 434 *saepius.* 3, 86 sequitur vis omnis Achivûm. **2** *adi.*: VAL. FL. 6, 450 duci (*Iasoni*). SEN. Med. 227 gentis. VAL. FL. 6, 607 Virgo, iubae laetabile sidus Achivae. OV. met. 7, 56 servatae pubis Achivae. VAL. FL. 8, 347 semiviri (*Iasonis*). **C** *in Thebaicis*: **1** *plur. subst.*: STAT. Theb. 11, 21 pallentes. 10, 779 saevos. 10, 187 trepidos. 1, 448 rex o mitissime Achivum (*Adrastus*). 11, 157 sanguis Achivum. 3, 608 Inachidae vosque o socii de sanguine, Achivi (*clamat Amphiaraus*). **2** *adi.*: STAT. Theb. 7, 647 Abas cornu deprensus Achiva. 7, 488 duces. 4, 118 *Lyrcie* fluviorum ductor Achivum. 10, 235 turmae. **D** *ad Achaiae incolas vel Graecos in universum*: **1** *plur. subst.*: VERG. Aen. 6, 837 *Mummius* caesis insignis Achivis. OROS. 4, 20, 29 Philopoemenes dux Achivorum. IORD. Rom. 214. HIL. hist. fragm. 12, 1 Aegyptii omnes et Achivi. CLAVD. 5, 425. 10, 179. **2** *adi.*: OV. Pont. 1, 4, 33 telluris. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 91 Achivo ritu. ACT. lud. saec. sept. 4 (Corp. VI 32329) 6 Graeco Achivo rit⟨u⟩. CLAVD. 26, 564 campis. 20, 214 vastator Achivae gentis (28, 440 plagae). SEDVL. carm. pasch. 1, 186 sermonis. MARC. COM. chron. 88, 2 Iacobus natione Achivus. 75, 2 Eudociam Achivam. **Achīvia,** -ae *f. nom. gent. ab* Achivus? CORP. VI 10487 (*descr. Schmidt*) Áchívia P. f. Rufa.

Achaiachala, -ae, *Persarum* achhache, *graecae linguae adaptatum.* AMM. 24, 2, 2 ad munimentum ... Achaiachalam *ad Euphratem.* *Diehl.*

?**Achal** *tanquam nom. hebr. affert* HIER. nom. hebr. p. 56, 28 Achal omnia. *Lommatzsch.*

Achalē *insula Lusitaniae orae adiacens.* AVIEN. or. mar. 183 *sq.* insula | Achale vocata ab incolis. *Diehl.*

Achalgai *civitas.* HIER. sit. et nom. p. 86, 1 Ahie, quae et Achalgai. pro hac Symmachus interpretatur 'in collibus'. est autem e regione quondam Moab, nunc Areopoleos, ad orientalem plagam. *respicit ad* VVLG. num. 21, 11 Ieabarim עִיֵּי הָעֲבָרִים, LXX Ἀχαλγαὶ ἐκ τοῦ πέραν. *adiectivum* Achīnus: CYPR. GALL. num. 547 Achina ... arva. *Lommatzsch.*

Achamenēs, -is. *Aegyptius* IVST. prol. 3, 3 *ab Artaxerxe* dux ... Achamenes victus est. *sic Ruehl cum codd. recc. ad inscr. Behistan. codd. vett.* Acthamenes Acth(a)emens. *Diehl.*

Achamōth *indecl. f.*, Ἀχαμώθ. *aeon Valentinianorum*: TERT. adv. Val. 14 Euthymesis sive iam Achamoth quod abhinc scribitur hoc solo ininterpretabili nomine. *ibid.* Euthymesis de actu fuit, Achamoth unde, adhuc quaeritur. 15—32. 19 feminam Achamoth. PS. TERT. catal. haer. 4 IREN. 1, 4, 1 *et passim.* *derivatum*: Achamōthiānus: TERT. adv. Val. 27 spiritali *substantia* Achamothiana.

Āchān *indecl.*, עָכָן, Ἄχαρ, *nom. vir. hebr.* VVLG. Ios. 7. 22, 20. *propter furtum infamis* PS. CYPR. dupl. mart. 20 p. 233, 18 LIB. geneal. 337 HIER. sit. et nom. p. 89, 33. *idem* Achar, עָכָר, VVLG. I par. 2, 7 AVG. quaest. Ios. 7 SALV. gub. 6, 2. 7, 81. CASSIAN. conl. 1, 20, 3 Achor. PRVD. psych. 537 cum victor concidit Āchar (*v. l.* Acham, Achan) *in fine hexametri.* Acharus: CYPR. GALL. Ios. 173 Āchārus. 208 Āchārus. 502 Āchāri. *cf.* HIER. sit. et nom. p. 118, 19 cum ille Achan dictus sit et non Achor sive Achar. *Lommatzsch.*

achanum *vel* **-us,** -ī. VEG. mul. 4, 2, 1 *malleum morbum* plerumque achanum vulgus appellat (*cf.* ἀχανής). *Diehl.*

Achar *indecl.*, עָכָר, Ἀχόρ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 2, 27. *aliud v.* Achan.

Acharan *indecl., opp. Palaestinae.* HIER. nom. hebr. p. 24, 24 Acharan turbans eos *respicit ad* VVLG. Ios. 19, 28, *ubi* VVLG. Abran, LXX Ἐλβών, *sed cod. Alex. et* Euseb. p. 224, 73 Lag. Ἀχράν. *Lommatzsch.*

Achareus *pancratiastes ab Hercule Olympiae devictus*: HYG. fab. 273 p. 147, 5. *v. Tümpel, PW. I 209.*

acharis, ἄχαρις. *adi.* VVLG. Sir. 20, 21 homo acharis quasi fabula vana. *adv.* **achariter.** VVLG. Sir. 18, 18 stultus acriter improperabit (μωρὸς ἀχαρίστως ὀνειδιεῖ). acariter, achariter *em. Thielmann, Archiv 4 (1887) 600 ex* AVG. spec. p. 133, 16 stultus achariter inproperabit (*codd. opt.*). *cf.* acarizo.

Acharistio, -ōnis, Ἀχαριστίων. *deperditae fabulae Plautinae titulus*: PLIN. nat. 14, 92 *Plautus* in Acharistione. NON. 157 in Acaristione *sic libri.*

acharistion, ἀχαρίστιον. GLOSS. II p. XIV acharistion sine gratia. *antecedit* eucharistia bona gratia.

acharistum, -ī, ἀχάριστον, *n.* (CELS. 6, 6, 6). MARC. med. 8, 15 collyrium acharistum Theodotium (8, 214. *cf.* CELS. *l. c.*). 20, 92 antidotum acharistum *bis.*

acharnē, -ae *f. piscis genus.* [*a Graecis tractum, cf. c.* ἀχαρνός. *Th.*] LVCIL. 21. 22 abdomina thynni advenientibus priva dabo cephalaeaque acharnae. *an huc quoque pertinet* ENN. sat. Apul. apol. 39 calvaria pinguia tarne (*sic F*, carne φ, *vulgo* Atarne), *ubi* ⟨a⟩carnae *Vahlen?* PLIN. nat. 32, 145 peculiares ... maris: acipenser aurata asellus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

acharne aphye .... *huc videntur trahendae* GLOSS. II 22, 27 atharna ἰχθύος εἶδος. II 23, 13 attitarna εἶδος ἰχθύος. **acernia,** -ae. GLOSS. III 186, 60 ὄρφος (II 13, 40 acernum σφενδάμνινον ὄρφος *contaminata v.* acernus). CASSIOD. var. 12, 4, 1 Bruttiorum mare dulces mittat acernias. ORIBAS. syn. 4, 15 p. 17 scorpius dracuri treclae acernia glaucus ... in mari animalia. *ad acar- et acer- cf.* Acarnania *et* Acernania. *nota* PLIN. VAL. 5, 16 *pisces* duras habentes carnes, qualis est acernia (*trad.* acerma). POL. SILV. (chron. I) p. 544, 7 *inter nomina natantium* a c e r n a.

Acharnē, -ēs, Ἀχάρνη, *Magnesiae Thessalae oppidum.* PLIN. nat. 4, 32. **Acharnae,** -ārum, Ἀχαρναί, *pagus Atticus.* STAT. Theb. 12, 623 quaeque rudes thyrsos hederis vestistis, Acharnae. **Acharneus,** Ἀχαρνεύς. SEN. Phaedr. 21 tepidis subditus austris frigora mollit durus Acharneus (acharnan *codd.*).

Acharrae, -ārum. *Thessaliae meridionalis oppidum.* LIV. 32, 13, 13 Acharras per deditionem receperunt *Aetoli. v. Hirschfeld, PW. I 210.*

Acharus v. Achan.

achasius, -ī *m.* LEX Sal. capit. 1, 7 *mulier vidua* qui se ad alium maritum donare voluerit ... si in dotis XXV solidos accepit, III solidos achasium parentibus qui proximiores sunt marito defuncto donet. *ibid.* achasius debetur. *ibid.* achasium quem. *ibid.* solidi VI in achasium dentur *et* in achasium debentur. *ibid.* achasium dedi ut pacem habeam parentum. *singulis locis variae lectiones sunt* adesium, adhesium, hacesium.

Achatē *v.* Hecate.

achātēs, -ae, ὁ ἀχάτης, *c.* GLOSS. IV 302, 39 acate. IV 202, 27 acathe. CORIPP. Iustin. 4, 369 acat *Matr.*[1] NOT. Tir. 99, 95 achades. *gen.*: AVELL. p. 753, 1 amethysti et achati, berylli et chrysolithi. *dat.*: PLIN. nat. 37, 177 achatae. CYPR. GALL. exod. 1101 a c h a t i. *acc.*: PLIN. nat. 37, 5 achaten (SOL. 5, 25). AVELL. p. 754, 25 achatem. *abl.*: AVELL. p. 754, 18 achate. *al.* PLIN. nat. 37, 5 achaten (*intellege 'gemmam'*), in qua. 37, 139 achates ... reperta. ind. 37, 54 achatae, genera eorum. ISID. orig. 16, 11, 1 achates ... est ... nigra: *contra* SOL. 5, 25 achaten ... l a p i d e m ... repertum. *paulo post*: achates ... in quo. AVELL. p. 754, 18 *sqq.* CLAVD. 10, 91 *sq.* despectusque ... achates *cf.* GLOSS. V 4, 15. AVG. mus. 2, 8, 15 Bacchius ex brevi et duabus longis ut achates (Achates). **A** GLOSS. genus lapidis (lapidum) *cf.* SERV. Verg. Aen. 1, 174. *origo*: PLIN. nat. 37, 139 achates in magna fuit auctoritate, nunc in nulla est, reperta primum in Sicilia iuxta flumen eiusdem nominis (*v.* Achates A), postea plurimis in terris (SOL. 5, 25 GLOSS. V 4, 15 PRISC. perieg. 502 ISID. orig. 11, 6, 34. 16, 11, 1). AVELL. p. 754, 21 circa Scythias invenitur. *descriptio*: PLIN. nat. 37, 139 excellens amplitudine, numerosa varietatibus. *locus praeclarus*: AVELL. p. 754, 18 *sqq.* GLOSS. V 4, 15 veluti galbani coloris ... Veneri consecratus. ISID. orig. 16, 11, 1 nigra habens in medio circulos nigros et albos iunctos et variatos, similis haemathiti. PLIN. nat. 37, 5 *Pyrrhi* achaten, in qua novem Musae et Apollo citharam tenens spectarentur, non arte, sed naturae sponte ita discurrentibus maculis (SOL. 5, 25 MAR. VICTOR Aleth. 3, 130 PRISC. perieg. 504). *usus*: AVELL. p. 754, 22 cum aqua tritus et inlitus super loca, quae morsu contracta sunt viperae vel scorpii ceterorumque serpentium, venena depellit. SERV. Aen. 1, 174 si quis hunc lapidem in anulo habuerit, gratiosior est (*cf.* PLIN. nat. 37, 5). *v.* Achates. B. ISID. orig. 16, 11, 1 magi suffitu earum, si creditur, tempestates avertunt, flumina sistunt. LVCAN. 10, 114 nec summis crustata domus sectisque nitebat marmoribus, stabatque sibi non segnis achates purpureusque lapis. CLAVD. 10, 91 despectusque solo calcatur achates (*i. pavimenti loco*) *cf.* SIDON. carm. 11, 22. CORIPP. Iustin. 4, 369 pretiosus achates. *coniunguntur*: VVLG. exod. 28, 19 *et* 39, 12 in tertio *ordine* ligurius achates et amethystus (HIER. epist. 64, 16 AVELL. p. 745, 19. 757, 21). *multa composita adfert* PLIN. nat. 37, 139. AVELL. p. 746, 8 sardachates *v. Nies, PW. I 211.* **B** *pro magnete*: AVSON. 334, 316 spirat enim tecti testudine corus achates adflatamque trahit ferrato crine puellam (*Arsinoes Philadelphi simulacrum magnete in cori figuram formato adtractum. cf.* PLIN. nat. 34, 148).

Achātēs, -ae *vel* -is, Ἀχάτης. **A** *Siciliae amnis prope Selinuntem, achate qui iuxta reperiebatur praeclarus.* PLIN. nat. 3, 90 Achates (achate *codd.*) *cf.* 37, 139 (SOL. 5, 25 Achatae. PRISC. perieg. 502. ISID. orig. 14, 6, 34 ex Achate flumine. 16, 11, 1). SIL. 14, 228 perlucentem splendenti gurgite Achaten. *v.* VIB. SEQ. geogr. p. 145, 22 Achates Siciliae, qui pari nomine lapillos edit, unde gemmae fiunt. *v.* achates *A sub origine.* **B** *Aeneae comes apud* VERG. (*unde* OV.), *quem epici graeci non commemorant. semper in fine hexametri.* FVLG. Virg. cont. p. 91, 15 Acates (*sim.* p. 91, 2. 92, 13). *etymologia*: SERV. Verg. Aen. 1, 312 'uno graditur comitatus Achate': ... tractum nomen a graeca etymologia. ἄχος enim dicitur sollicitudo, quae regum semper est comes (*cf.* SERV. Verg. Aen. 6, 159. *ad* VERG. *nota* OV. fast. 3, 603). *aliter* FVLG. Virg. cont. p. 92, 15 Acates enim Grece quasi aconetus, id est tristitiae consuetudo. SERV. Verg. Aen. 1, 174 'silici scintillam excudit *Achates*': ... Achates adlusit ad nomen, nam achates lapidis species est. bene ergo ipsum dicit ignem excusisse. *v.* achates. *declinatio*: GRAMM. suppl. 97, 21 Achates ... primae *est* declinationis. *nom.*: CHAR. gramm. I 41, 9 possunt ... etiam Latinum habere nominativum velut ... Achata Achatae. *gen.*: VERG. Aen. 10, 343 Achatae. PRISC. gramm. II 245, 12 Ἀχάτης Ἀχάτου Achates Achatae (PROB. gramm. IV 29, 11 GRAMM. suppl. 132, 4). PROB. gramm. IV 125, 34 quaeritur, qua de causa 'huius Achatis' dicatur ..., cum dicat Vergilius 'uno comitatus Achate', utique iam 'huius Achatis' facere pronuntiavit. VERG. Aen. 1, 20 fortis Achati (PLIN. Char. gramm. I 132, 22 'fortis Achati' et 'acris Oronti'). *contra* PROB. gramm. IV 81, 12 fortis Achatae *ex Vergilio. acc.*: Achaten: VERG. Aen. 10, 331. 1, 644 (-tem *P*). FVLG. Virg. cont. p. 92, 13 Acaten *al. voc.*: VERG. Aen. 1, 459 Achate. SERV. Verg. Aen. 10, 332 omnia nomina, quae in 'tes' exeunt, vocativum in 'a' mittunt, ut 'Achates Achata'. *abl.*: VERG. Aen. 1, 312 Achate (1, 696). PROB. gramm. IV 194, 13 ablativo casu numeri singularis 'a' littera terminantur ... Anchises Acestes Achates, et ab Achate. VERG. Aen. 1, 188 fidus (6, 158. 8, 521 *al.*). 1, 120 fortis (1, 579). 10, 343 magni. 1, 644 rapidum. VERG. Aen. 8, 466 comes (SERV. Verg. Aen. 1, 174). 1, 696 duce. OV. fast. 3, 607. *v. Rossbach, PW. I 211.* **C** *cogn. vir.* CORP. VI 11941 Cn. Antius Calpurni Achatis f. Apollinaris (*ibid.* L. Calpurnius L. l. Acestes).

Achaton *nomin. Aetoliae mons.* PLIN. nat. 4, 6 (*v. l.* Acathon Agathon). *Diehl.*

Achax *v.* Aiax.

Āchāz *indecl.*, אָחָז, Ἄχαζ. *rex Iudae* VVLG. IV reg. 15, 38. 16—18 *al.* Matth. 1, 9. PS. CYPR. pasch. 11 Achas. HIER. chron. a. Abr. 1259 SVLP. SEV. chron. 1, 47, 5. 1, 49, 5 AVG. civ. 18, 22. 18, 27. IORD. Rom. 52. 53 Achas. GREG. TVR. hist. Franc. 1, 15 ISID. orig. 5, 39, 17 LIB. gener. a. 334 167, 45 LIB. geneal. 569. LIB. gener. 335, 11 Agaz. 332, 45 Acaz. CHRON. Alex. 282. 283 Achas *al.* HIER. nom. hebr. p. 60, 11 Aaz adprehendens (ISID. orig. 7, 6, 73). p. 51, 30 Achaz adprehendens vel tenens (p. 44, 18 Aaz continens aut adprehendens). *ad eundem respicit* p. 44, 10 Aazia adprehendens deum vel fortitudo domini sive fortitudo eius *cf.* p. 60, 10. GLOSS. V 338, 54 Achaz virtus.

Achazīb *indecl.*, אַכְזִיב, Ἀσχαζί. *opp. maritimum Palaestinae,* Ἐκδίππων, Ἔκδιππα, Ecdippa (PLIN. nat. 5, 17). VVLG. iud. 1, 31. *idem* Ios. 19, 29 Achziba, אַכְזִיבָה, Ἐχοζόβ. HIER. nom. hebr. p. 24, 13 Achazib mendacium sive stultitia. sit. et nom. p. 95, 12 Achzif in tribu Aser ... haec est Ecdippa in nono miliario Ptolomaidis pergentibus Tyrum. *Lommatzsch.*

Acheldemach *v.* Hacheldemach.

Acheli, Achillei *v.* Helchia.

Achelōus, -ī, Ἀχελῷος. LIB. gener. p. 111, 229, 26 Achelous (*v. l.* Achlelous. Acelbus *ut* FREDEG. chron. p. 25, 22). CHRON. Alex. p. 111, 201, 26 Achelmus. RAVENN. p. 207, 4 Acielous. *nom.*: CLAVD. carm. min. 30, 174 Acheloius iret (*formam graecam, exempli gr. Dionysii Periegetae, interpretatur Birt praef. VIII adn. 4.* achelous *A. idem* SIDON. carm. 2, 497: *Heinsius* Achelous abiret *ad* STAT. Theb. 7, 553). TAB. Peut. 7, 4 a c e l o v m fl. X, *quod* RAVENN. p. 378, 5 *pro oppido sumpsit.* p. 193, 8 A c h e l o i s. *gen.*: Acheloi SEN. Herc. O. 586 *al. acc.*: OV. am. 3, 6, 103 Acheloon (STAT. Theb. 7, 416). *contra* PLIN. nat. 8, 45 Acheloum (MACR. sat. 5, 18, 3. 5, 18, 4). ITIN. Anton. 325 A c h e l o u fluvium. *voc.*: OV. am. 3, 6, 35 Acheloe (met. 8, 560. 8, 614. 9, 68 fast. 5, 343). *abl.*: OV. fast. 2, 43 Naupăctoo Acheloo. *alii. commemoratur a poetis* (OV.) *et geographis.* **A** *amnis*: PLIN. nat. 4, 5 amnis Achelous e Pindo fluens atque Acarnaniam ab Aetolia dirimens (SOL. 7, 3). OV. am. 3, 6, 103 Acheloon et Inachon amnem (PLIN. nat. 2, 201. 8, 45. 11, 267. 37, 162 *cf.* SOL. 7, 4 MYTHOGR. 2, 165). MELA 2, 53 flumen (MYTHOGR. 1, 87. 2, 101). SERV. Verg. Aen. 8, 300 fluvius (ITIN. Anton. 325 MYTHOGR. 1, 186). PROP. 2, 34, 33 Aetoli *cf.* VIB. SEQ. geogr. p. 145, 15. STAT. Theb. 2, 731 turbidus. AVIEN. orb. terr. 667 pulcher (DIONYS. perieg. 497 δίνῃς ἀργυρέῃς). 593 virides sulcans terras (DIONYS. perieg. 433 ὁλκὸν ἄγων). LVCAN. 6, 363 tuus, Oeneu, paene gener (*Achelous*) crassis oblimat Echinadas undis. STAT. Theb. 7, 553 Inachus ante retro nosterque Achelous abibit. *v. Hirschfeld, PW. I 213.* **B** VIB. SEQ. geogr. p. 146, 26 Achelous ex Pindo monte ⟨per⟩ Perrhebiorum fines in Maliacum mare decurrit (*vix recte*). **C** *numen*: SERV. Verg. georg. 1, 8 Acheloos Terrae fuisse filius dicitur. *contra* HYG. fab. praef. *Ponti* (Ὠκεανοῦ) *et Maris* (Τηθύος) *filius dicitur.* MAECEN. frag. 6 hic nympha cingit omnis Acheloum senem. OV. fast. 2, 43 Naupactoo. SEN. Herc. O. 496 Achelous omnes facilis in species dari (*cf.* 300 *sqq.* OV. met. 8, 614. 9, 68 SERV. Verg. Aen. 8, 300 MYTHOGR. 1, 58). OV. met. 8, 549 imbre tumens ... ait (*tam fluvius quam deus*) *cf.* 560. STAT. Theb. 7, 416 Acheloon utroque deformem cornu. CLAVD. carm. min. 30, 174 Acheloius ... decolor *v. p. 388, 43* (*cf.* OV. met. 9, 96 epist. 9, 139 am. 3, 6, 35. SIDON. carm. 2, 497. 11, 87). *nota* MYTHOGR. 1, 58 Alpheus qui et Achelous. **D** *translate pro aqua*: OV. fast. 5, 343 donec eras mixtus nullis, Acheloe, racemis. SERV. Verg. georg. 1, 8 sicut Orpheus docet, generaliter aquam veteres Acheloum vocabant. *planius* (*v.* Acheloius) *idem docet* MACR. sat. 5, 18, 3—11. *cf. Callim. epigr. 29 Wil. v. Wentzel, PW. I 214.* **E** *nom. et cogn. vir.*: NOT. scav. 1885 p. 496. CARM. epigr. 1542 *in titulo Lucensi* Achelous et Heorte. CORP. X 740 (*Surrenti, bonae aetatis*) M. Lívií Acheloí. **Achelōē,** -ēs. HYG. fab. 14 p. 47, 15 harpyias ... Alopien Acheloen Ocypeten. **Achelōis,** -idis, Ἀχελωΐς. *nympha Ache-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

loi, plur. nymphae in universum: COPA 15 virgineo libata Achelois ab amne. COLVM. 10, 263 Pegasidum comites Acheloidas. *Sirenes*: Ov. met. 5, 552 vobis, Acheloides, unde pluma pedesque avium cum virginis ora geratis. CLAVD. rapt. Pros. 3, 254. *cogn. mul.*: CORP. VI 9447 Maria Achelois vivit. *adi.* **Achelōius,** -a, -um, Ἀχελῷος. 1 *ad* Achelous *A*: PRISC. perieg. 522 amnis. STAT. Theb. 2, 472 arbusta. 6, 832 litora. 9, 214 stagna. PRISC. perieg. 446 unda (*cf.* AVIEN. orb. terr. 593). *Aetolus*: STAT. Theb. 1, 453 arva (SIDON. carm. 2, 465). 2, 142 heros *i. Tydeus* (8, 522). 2 *ad* Achelous *C*: Ov. epist. 15, 265 cornua. met. 9, 413 Acheloia supplex ... Callirhoë. POET. min. 4, 153 Sirenes ... Acheloia proles. 3 *ad* Achelous *D*: VERG. georg. 1, 9 poculaque inventis Acheloia miscuit uvis *cf.* SERV. *ad l.* MACR. sat. 5, 18, 9 Vergilius ait vinum Acheloo Liberum patrem miscuisse. *adi.* **Achelōias,** -adis, Ἀχελωιάς. Ov met. 14, 87 Acheloiadum ... Sirenum scopulos (*codd. optimi* acheloidum). SIL. 12, 33 Sirenum ... una ... Parthenope ... Acheloias. *v. Wernicke, PW. I 212.*

achendrylla *v.* chondrylla.

flumen Achenum *influit sinum Persicum* PLIN. nat. 6, 147 voragini similius quam mari ... flumen Achenum (*v. l.* flumina chenum).

Acherbās, -ae *Herculis Tyri sacerdos, Elissae avunculus et coniunx, a Pygmalione propter opes occisus.* IVST. 18, 4, 5 *sqq.* 18, 6, 5. 18, 5, 13 Acherbam. *in universum* Acerbas, Aceruas *potius traditur quam* Acherbas. *cf.* VERG. Aen. 1, 343 *sqq. et* SERV. *ad l.*

Acherīnī, -ōrum *v.* Scherini.

Acherūns, -untis PLAVT. LVCR. NEP. FRONTO. *forma latina, vulgata* Acheron (*v. p. 389, 80*). PLIN. ap. Prisc. gramm. II 26, 16 sqq. 'o' aliquot Italiae gentes ... non habebant, sed loco eius ponebant 'u' et maxime Vmbri et Tusci ... *fretu* pro freto ... Acherunte (LVCR. 3, 978) ... pro Acheronte ... quae tamen a iunioribus repudiata sunt quasi rustico more dicta. *in* PLAVT. *libris formae cum* u *leguntur exceptis* Merc. 606 Poen. 71 Trin. 494 Truc. 749, *quibus, cod. A deficiente, CD (non B) exhibent* Acheronti *vel* Acherontem. NON. 191 Acherons (PLAVT. Capt. 999 *cod. E*). *inde ortus videtur* A c h e r o s: LIV. 8, 24, 11 *Bruttius fluvius v.* F. VIB. SEQ. geogr. p. 153, 4 *lacus*. GREG. TVR. virt. Iul. 46ª A c h a r o n. *v.* Acheronticus. *p r o s o d i a*: Acheruns, Acheruntis *sim.* PLAVT. 14^{iens}. TRAG. inc. 73. 77. *cf.* Acheruntícus. *contra* PLAVT. Poen. 831 quási Acherúntem veneris. *prima syllaba brevis ubique apud* LVCR. 8^{iens}, *dactylico metro adaptata. incerta prosodia* PLAVT. Capt. 998. PLAVT. Most. 509 ad cheruntem CD^1, ad acheruntem BD^2. Poen. 344 áb Acherunte *P*, Achaerunte *A*. PLAVT. Trin. 525 *B* Accheruntis. *d e c l i n a t i o*: *nom.* Acheruns: PLAVT. Capt. 999 Amph. 1029. *gen.* Acheruntis: PLAVT. Cas. 158 Trin. 525 TRAG. inc. 77 LVCR. 3, 37. 6, 763 FRONTO p. 229, 11 N. CARM. epigr. 434 MYTHOGR. 2, 12. *acc.* Acheruntem: PLAVT. Cas. 448 Poen. 831 Most. 499. 509 (*v. supra l. 39*): *quasi nomen oppidi pro* in Acheruntem. Poen. 71 *et* Trin. 494 ad Acheruntem. FRONTO p. 228, 25 N. Acherunta: LVCR. 4, 170 (6, 251). *abl.* Acherunte: PLAVT. Poen. 344 (*v. supra l. 40*) TRAG. inc. 73 LVCR. 4, 37: *pro* ex Acherunte. PLAVT. Amph. 1078 *et* NEP. Dion 10, 2 ab Acherunte. LVCR. 3, 628. 3, 978. 3, 984 *pro* in Acherunte. *locat.* Acherunti: PLAVT. Capt. 689. 998 Merc. 606 Truc. 749. *nota* PLAVT. Poen. 431 Acheruntest. *genus*: PLAVT. Capt. 999 nulla ... Acheruns *cf.* NON. 191 (*v. supra l. 32*). *contra* LVCR. 3, 978 Acherunte profundo.

1 *mortuorum sedes*: PLAVT. *omnibus locis velut* Most. 499 nam me Acheruntem recipere Orcus noluit. Poen. 344 quo die Orcus Acherunte mortuos amiserit. TRAG. inc. 73 adsum atque advenio Acherunte. LVCR. 3, 978 profundo *al. cf. l. 53.* NEP. Dion 10, 2 eum suo sanguine ab Acherunte ... redimere. *ad rem cf.* TRAG. frg. inc. 76 *sq.* PLAVT. Trin. 525 Acheruntis ostium in vostrost agro. LVCR. 3, 37 metus. FRONTO p. 229, 11 N. prateis. *nota convicia*: PLAVT. Cas. 157 Acheruntis pabulum. Amph. 1029 *Amphitruo Mercurio*: verbero, etiam quis ego sim me rogitas, ulmorum Acheruns. *cf.* Capt. 650. PLAVT. Poen. 430 non hercle meream ... quantum Acheruntest mortuorum ... neque quantum aquaist in mari *sequuntur alia.* 2 *fluvius inferorum*: LVCR. 6, 763 animas Acheruntis in oras ducere. CARM. epigr. 434 *cf.* add. p. 855 (*Pisauro*) ad infernas sedes Acheruntis ad undas. 3 VIB. SEQ. geogr. p. 153, 4 *inter lacus* Acheros, qua ad inferos creditur iri. 4 *deus*: MYTHOGR. 2, 12 Plutoni tres deserviunt Furiae, Noctis et Acheruntis filiae. *adi.* **Acherūnsius,** -a, -um *v.* Acherusius. **Acheruntia, Acheruntīnī** *v.* Acerentia. *adi.* **Ăcheruntĭcus,** -a, -um *ad* Acheruns, *ubi v. prosodiam et 1*: PLAVT. Bacch. 198 regiones colere mavellem Acheruntícas. *substantive*: τυμβογέρων: PLAVT. Merc. 290 quid tibi ego aetatis videor? :: Acheruntícus senex vetus decrepitus. *huc traho* PLAVT. Mil. 627 itane tibi ego videor oppido Acheruntícus? tam capularis, tamine tibi diu videor vitam vivere? (*ubi* NON. 4 Acheruntius). *adi.* **Acheruntius,** -a, -um *n. plur. subst.*: SERV. Verg. Aen. 8, 398 secundum aruspicinae libros et sacra Acheruntia, quae Tages conposuisse dicitur. *v.* Acheronticus.

forma **Acherōn,** -ontis. GLOSS. III 237, 42 Ἀχέρων. *ad vocalem* 'o' *cf.* PLIN. Prisc. gramm. II 26, 16 *sub* Acheruns *l. 26.* ENN. trag. 203 Acherontem *primus. item* CIC. VERG. OV. HOR. SEN. trag. VAL. FL. SIL. STAT. *alii, apud quos prima semper brevis. formam* Acharon *v. p. 389, 35 et p. 391, 11.* *d e c l i n a t i o*: *nom.* Acheron: CIC. nat. 3, 43 SEN. Thy. 17 Oed. 578 *al.* VAL. FL. 4, 595 SIL. 13, 571 PLIN. nat. 3, 73. 4, 4. NOT. Tir. 58, 91. GLOSS. III 290, 58 A c h e r o n t e s (acnerotes). *gen.* Acherontis: CIC. Tusc. 1, 10 VERG. PROP. 3, 5, 13 SEN. trag. SIL. LVCAN. 3, 16. *alii.* Acherontos: CARM. epigr. 1552 A 38 (*in colonia Cillitana Africae, Iuvenalis et Apulei aetatis*). *acc.* Acherontem: ENN. trag. 203 FVLG. Virg. cont. p. 98, 15 ARNOB. nat. 2, 14 MACR. somn. 1, 10, 11. Acheronta: VERG. Aen. 7, 91. 7, 312 HOR. carm. 1, 3, 36. 3, 3, 16 Ov. met. 11, 504 MANIL. 1, 93 SIL. 1, 94. 1, 536 *al.* *abl.* Acheronte: CIC. p. red. 2, 25 VERG. Aen. 6, 107. 7, 569 *al.* Ov. met. 5, 541 LIV. 8, 24, 3 SEN. Thy. 1017 Phaedr. 98. *pro* ex Acheronte: VERG. Aen. 5, 99 OCTAVIA 339 VAL. FL. 4, 73. *g e n u s*: NON. 191 Acherontem masculino genere dicunt [veteres] Vergilius lib. VI ..., feminino Plautus Captivis (*v.* Acheruns *p. 389, 52*). *masc. semper poetae et scriptores.* *e t y m o l o g i a*: SERV. Verg. Aen. 6, 107 Acheron fluvius dicitur inferorum quasi sine gaudio. MACR. somn. 1, 10, 11 Acherontem *interpretati sunt*, quicquid fecisse dixisseve usque ad tristitiam humanae varietatis more nos paenitet. *aliter* FVLG. Virg. cont. p. 98, 14 *sqq.* nauta Carone deportante transit Acherontem. ... Acheron enim Grece sine tempus dicitur, Caron vero quasi ceron, id est tempus. A *Thesprotiae amnis*: LIV. 8, 24, 2 urbe Pandosia in Epiro et Acheronte amni, quem ex Molosside fluentem in stagna inferna accipit Thesprotius sinus. PLIN. nat. 4, 4 *in Ambracium sinum* defertur amnis Acheron e lacu Thesprotiae Acherusia profluens (MART. CAP. 6, 651 *addit*: infernae fabulae errore famosus). *cf. B ad fin.* B GLOSS. fluvius apud inferos. fluvius inferni (VIB. SEQ. geogr. p. 145, 23). CIC. nat. deor. 3, 43 *dii* illi, qui fluere apud inferos dicuntur, Acheron Cocytus .... Tusc. 1, 10 travectio Acherontis. VERG. Aen. 6, 295 Acherontis ad undas (PROP. 3, 5, 13 SIL. 12, 126. 13, 271). CARM. epigr. 428, 11 (*Stabiis, aevi Hadriani*) in tenebris Acherontis labitur undis. *cf.* Acheruns *p. 390, 66.* SEN. Phaedr. 1200 plagis. STAT. Theb. 4, 522 liventis Acheron eiectat harenas. SERV. Verg. Aen. 6, 107 de Acherontis aestuariis. ARNOB. nat. 2, 14. VERG. Aen. 6, 295 Tartarei. SEN. Herc. f. 714 tumultu rapitur ingenti ferox et saxa fluctu volvit Acheron invius renavigari. Herc. O. 1951 pervius est Acheron iam languidus et remeare licet soli tibi. LVCAN. 3, 16 Acherontis adusti portitor (*Charon*). SIL. 11, 473 flammisque Acheronta sonantem *cf.* 13, 571. GLOSS. 476, 46 igneus. *cf.* SERV. Verg. Aen. 6, 107 quod ... dicitur ignibus plenus, haec ratio est: omnia vicina illic loca calidis et sulpuratis aquis scatent *v. i.* (*cf. ad* 6, 295 FVLG. Virg. cont. p. 98, 15). CLAVD. rapt. Pros. 1, 87 tacitisque Acheron obmutuit undis. *ad terrae superficiem perrupisse videbatur veteribus Graecis in Thesprotia v.* A, *in Campania prope Baias Romanis, aliis in Ponto* (*v.* E), *regionibus propter invia locorum famosis*: VERG. Aen. 6, 106 hic inferni ianua regis dicitur et tenebrosa palus Acheronte refuso (*cf.* SERV. *ad l.*) *cf.* 7, 568. C *fluvii inferni numen indeque inferni deus*: *locus praeclarus* CIC. nat. 3, 43 *v. l. 26.* Ov. met. 5, 539 *Ascalaphum* dicitur Orphne *nympha* ex Acheronte suo silvis peperisse sub atris (SERV. Verg. Aen. 4, 462). SEN. Ag. 607 qui vultus Acherontis atri, qui Styga tristem non tristis videt. STAT. silv. 2, 6, 80 litora duri ... senis durumque (dirumque *Markland*) Acheronta videbas. VERG. Aen. 7, 91 imis Acheronta adfatur Avernis. SIL. 1, 94. SEN. Oed. 577 temptari abditum Acheron profundum mente non aequa tulit. STAT. Theb. 4, 456 Hecatae *et* satis Acheronte nefasto virginibus. CLAVD. rapt. Pros. 1, 227 Acheron Ditisque severi ferrea ... corda. *nota* ITALA IV reg. 1, 16 (GREG. TVR. virt. Iul. 46ª) consoluisti deum Acharon (VVLG. ad consulendum Beelzebub). D GLOSS. Orcus, ᾍδης. ENN. trag. 203 Acherontem adibo, ubi mortis thesauri obiacent. CIC. p. red. 2, 25 civis ... ex Acheronte excitatos. VERG. Aen. 7, 568 saevi spiracula Ditis ... ruptoque ingens Acheronte vorago (STAT. Theb. 5, 156 Acheronte recluso. 11, 150 aperti). 5, 99 manis ... Acheronte remissos. HOR. carm. 1, 3, 36 perrupit Acheronta Herculeus labor. 3, 3, 15 hac *arte* Quirinus Martis equis Acheronta fugit. OCTAVIA 339. SEN. Thy. 1016 nosque defossos tege Acheronte toto. SIL. 2, 367. VERG. Aen. 7, 312 flectere si nequeo superos, Acheronta movebo (MANIL. 1, 93 SIL. 1, 536 CARM. c. pag. 119). VAL. FL. 4, 73 superas Acheronte auditus ad arces. STAT. Theb. 8, 513 ni superos Acheron excluderet. SIL. 13, 465 portas ... Acherontis. APVL. met. 11, 6 tenebris. CARM. epigr. 1552 A 38 (*in Africa, Apulei aetatis*) tacitis Acherontos in umbris. VERG. georg 2, 492 strepitumque Acherontis avari (SERV. *ad l.* 'Acherontis avari' omnem mundum in mortem trahentis et aliter 'strepitum Acherontis', id est opinionem formidulosam, quae vulgo sit de Acheronte). Aen. 11, 22 socios inhumataque corpora terrae mandemus, qui solus honos Acheronte sub imost *est Homeri* τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων *cf.* SERV. *ad l.* (Ov. met. 11, 504 MANIL. 1, 93 SEN. Phaedr. 98 STAT. Theb. 1, 597). SEN. Thy. 17 maestus (SIL. 14, 243). E *Pontum Euxinum influit*: VAL. FL. 4, 594 *vaticinatur Phineus Iasoni* illic pestiferas ... torquet alter aquas Acheron vastoque exundat hiatu fumeus. AMM. 22, 8, 17 *in Ponto et Paphlagonia* fluvii diversi, Acheron idemque Arcadius et Iris ... in mare ictu rapido decurrentes. *v.* Acherusius, Acherusia, Acherusis. F *in Bruttiis*: PLIN. nat. 3, 73 in paeninsula *Bruttia* fluvius Acheron, a quo oppidani Acheruntini, *hoc minus recte v.* Acerentia. IVST. 12, 2, 14 iuxta urbem Pandosiam et flumen Acheronta (*cf.* LIV. 8, 24, 3). LIV. 8, 24, 11 miles increpans

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nomen abominandum fluminis 'iure Acheros vocaris' inquit. *in illa regione nunc oppidum* Cerenzia. *adi.* **Acheronteus,** -a, -um, Ἀχερόντειος. *ad* Acheron *B*: CARM. epigr. 1109 (*Romae, Flaviorum aetatis*) non Acheronteis transvehar umbra vadis. CLAVD. rapt. Pros. 2, 351 fontes. *ad* Acheron *D*: OREST. 496 tortoribus. ISID. orig. 14, 9, 2 spiracula appellata omnia loca pestiferi spiritus, quae Graeci χαρωνεῖα appellant vel Acherontea. **Acherontia** *v.* **Acerentia.**

Acheronticus, -a, -um. ARNOB. nat. 2, 62 quod Etruria libris in Acheronticis pollice[n]tur (*v. p. 389, 77*). *apud christianos*: PRVD. cath. 5, 127 rediit deus stagnis ad superos ex Acheronticis. *unde* GREG. TVR. virt. Mart. 4, 1 ex Acharonticis stagnis (*v.* Acheruns *p. 389, 35*). *cf.* Acheruntius *et Wissowa, PW I 219.* **Acherōs** *v. p. 389, 33 et* F. **Acherōnius,** -ī *et* **Acherōnia,** -ae *nom. gentil. ab* Acheron, *cf.* Orchius, *an ad* Acerius? CORP. VI 4498 (*e monumento Marcellae*) Cn. Acheronius Cn. l. Philocrates v. Acheronia Cn. l. Salvia. *adi.* **Acherūsius,** -a, -um, Ἀχερούσιος. *in anapaestico* ENN. trag. 70 Acherusia templa alta Orci (*sic* VARRO ling. 7, 6, *contra* CIC. Tusc. 1, 48 Acherunsia). Ach- LVCR. SIL. **1** *ad* Acheron *B sub fin.*: SEN. epist. 55, 6 *prope Cumas* rivus et a mari et ab Acherusio lacu receptus. PLIN. nat. 3, 61 Acherusia palus Cumis vicina. SIL. 13, 397 signat Averni squalentem introitum stagnans Acherusius umor. TAB. Peut. 6, 3 lac. Acerusius. **2** *ad* Acheron *D*: ENN. trag. 70 templa (LVCR. 1, 120. 3, 25. 3, 86). CARM. epigr. 1535 (*Romae*) set non hic Manís nec templa Acherusia vísit. 395 (*in Britannia*) Manes, qui regna Acherusia Ditis incolitis. ARNOB. nat. 5, 28 ianuam Ditis atque Acherusios aditus (*traditur* Acerusios). *notanda*: LVCR. 3, 1023 hic Acherusia fit stultorum ... vita (*scil. eorum, qui pro male factis poenas metuunt*). SIL. 14, 613 Acherusia pestis (*quasi ex Acheronte orta, missa*). **3** *ad* Acheron *E*: MELA 2, 51 in ... Taenaro ... specus illi, quem in Ponto Acherusium diximus, facie et fabula consimilis (SOL. 43, 2 *ex* PLIN. nat. 6, 4. AMM. 22, 8, 17 MART. CAP. 6, 688). **4** *ad* Acheron *F*: LIV. 8, 24, 2 *tam in Italia quam in Epiro*: Acherusiam aquam Pandosiamque urbem (IVST. 12, 2, 3 amnem). *subst.* **Acherūsia,** -ae *ad* Acherusius *3*: MELA 1, 103 iuxta (*scil. Heracleam ad Pontum*) specus est Acherusia ad manes, ut aiunt, pervius, atque inde extractum Cerberum existimant. PLIN. nat. 6, 4. *ad* Acheron *A*: PLIN. nat. 4, 4 amnis Acheron e lacu Thesprotiae Acherusia profluens. NOT. Tir. 58, 92. **Acherūsis,** -idis, *Platoni* ἡ λίμνη ἡ Ἀχερουσίς. *ad* Acherusius *3*: VAL. FL. 5, 73 tristes Acherusidos oras.

Acherrās, -ae. *Hiarbae Mauretaniae regis filius*: SIL. 3, 299 Asbytes ... germanus, Acherras. 7, 338 ad tentoria Acherrae. 10, 76 Acherram (Acerram *Sang.*). *eiusdem fortasse radicis* HIER. chron. a. Abr. 505 Aegypti Acherres a. VIII. *cf.* a. Abr. 513 Aegypti Cherres.

acheta(s?), -ae *f.* [*a gr. (aeol. dor.)* ἀχέτας *tractum. Th.*] *insectum*: PLIN. nat. 11, 92 *cicadarum genus* achetae et, quae minores ex his sunt, tettigonia. 11, 93.

Achetās, -ae, Ἀχέτας? LVCIF. Athanas. 2, 22 p. 189, 10 apud Alexandriam Achetam et Dydimam ex presbyteris execraris, qui noscantur ex Christianis facti Arriani. *sim. paulo post.* *Diehl.*

Achīa *indecl.*, אֲחִיָּה, Ἀχιά. *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 14, 3. 14, 18. I par. 2, 25. 8, 7. 26, 20. GREG. M. expos. in I reg. 14, 3 Achias umbraculum nostro sermone dicitur. *v.* Ahia. *Lommatzsch.*

Achība *nom. servile originis semiticae.* CORP. VI 19798 D. Iulius D. l. Achiba. 27959 L. Valerius L. l. Baricha, L. Valerius L. l. Zabda, L. Valerius L. l. Achíba. V 1356 (*Aquileiae*) T. Rufellius T. l. Achíba.
Aciba: CORP. VI 5664 C. Iulius Aciba. 14613 P. Caulius Acibá. 16496 Cosinia Secunda Acibati prhatri (*sic*). 19250 L. Helvicius L. l. Aciba. X 2258 (*Pueteolis*) P. Claudius Aciba. 4229 (*Capuae*) Aciba l(ibertus). Acibas: CORP. X 1931 (*Puteolis*) P. Caulio Coerano ... Acibas lib(ertus) patrono. Aciva: CORP. VI 14903 Ti. Claudius Aciva. XIV 255, 1, 19 (*Ostiae*) Ost(iensis) Aciva *ex familia publica.* INSCR. Ephem. epigr. VII p. 376 n. 1248 (*in agro Albano*) Iuliae Fortunatae Aciva Caes(aris) n(ostri) servo (*sic*) subvil(icus) coniu(gi). *Otto.*

Achidēnus, ī- *cogn. vir.* CORP. XIV 256, 208 (*Ostiae, corporis fabrum navalium*) Claudius Achidenus.

Achillās *v. sub* Achilles *p. 395, 68.*

Achillēs, -is, Ἀχιλλεύς. ***orthographica*:** CORP. XIV 4109 (*Praeneste*) ACILES (4106. XI 6700, 450 *in vase Arretino.* VIII 17079). INSCR. christ. Rossi I 1186 Acili. FVLG. Virg. cont. p. 89, 3 Acilli. CORP. VIII 13436 (*christ.*) Acilles. CORP. VI 29522 Achili (V 5918. *cf.* XV 2675 *in amphora* ACHLIS *i.* Ach(i)lis? Acilis? Agilis?). SERV. gramm. IV 444, 23 littera detrahitur (*barbarismo*) ut Achiles pro Achilles. CORP. II 1658 (*in Baetica*) Acileus. VI 13191 Acilleus. VI 11554 Achileus (11445. VIII 16047). XI 2939 a (*Volcis, e cod.*) Lucret(ius) Hachilleus (*idem est* VI 21647, *ubi* Achilleus *traditur*).
***declinatio*:** *nomin.*: VARRO ling. 10, 69 nothum *similitudinis vocum genus ex peregrino hic natum* ... Achilles et Peles. CHAR. gramm. I 68, 23 nominativus Latinus ... non est Achilleus, sed Achilles (*cf.* 23, 4). PRISC. gramm. II 39, 13 'eu' transit in 'e' longam, 'Achillēs' pro 'Achilleus' (276, 3). GRAMM. suppl. 116, 27 *cf.* 132, 28. PLAVT. Mil. 61 Achilles *A*, Achillis *P*. 1289 Achillis *codd.* (*periit A*). Achilles: *passim apud poetas, praecipue in titulis v. i. p. 394, 66 sqq.* Achillis: CORP. XII 5681, 1 *in tegula* (*vix femin.*). *cf.* XV 2675 *l. 70.* INSCR. christ. Rossi I 1047 (*a. 534*). *cf.* II p. 113, 79, 1. NOT. Tir. 115, 10. Achilleus: CIC. ad Brut. 1, 6 (9, 15), 2 *trisyllabum* (*v. gen.*). *saepe in titulis* (*v. p. 394, 66 sqq.*) *quattuor ut videtur syllabarum. sed ad utrumque cf. prosodiaca. ad rem*: SERV. Aen. 3, 383 quae in 'eus' exeunt hodie, apud maiores in 'es' exibant. *eadem forma latet* NOT. Tir. 115, 11 Achillus. Achillaeus: CORP. VI 1058 (*a. 210*). 3, 123. 4, 35. VI 14901. V 735 (*Aquileiae*). XII 1759 (*Valentiae*). III 559 *Athenis.* *gen.* **1** *ad* Achilles: CHAR. gramm. I 41, 11 *veteres* et Aristidis et Aristidae et Aristidi etiam dixerunt, Achillis et Achillae (*v.* Achillas *p. 395, 73*) et Achillei *cf.* 23, 4 quidam dicunt hic Achilles (*sic NB*, Achilleus *p*) huius Achillei (*aliter iudicat* p. 68, 23 *v. l. 26*). 23, 6 alii vero tertii ordinis dicunt esse, velut hic Achilles huius Achillis (GRAMM. suppl. 132, 28). PRISC. gramm. II 185, 6 'Achillis' vel 'Achilli'. QVINT. inst. 1, 5, 63 genetivus 'Vlixi' et 'Achilli' fecit *sermo.* CHAR. gramm. I 23, 4 Achilles Achilli, Vlixes Vlixi (GRAMM. IV. 537, 4). Achilli: PLAVT. Bacch. 938 ACC. trag. 145. VERG. Aen. 1, 30 immitis Achilli (*sic M.* Achillis *R. cf.* PRISC. gramm. III 188, 16 PROB. gramm. IV 28, 20. SERV. *ad l.* propter ὁμοιοτέλευτον detraxit 's' litteram. *contra ad* 8, 383 plerumque 's' ... in latinitate detrahitur). PROP. 2, 9, 13 (*deter.* Achillis). 4, 11, 39 CARM. epigr. 1233, 3 (*saec. III*) AVSON. 417, 108 PRISC. perieg. 297. FVLG. Virg. cont. p. 89, 3 Acilli. Achillis: BELL. Hisp. 25, 4 VERG. Aen. 2, 476. 10, 580. 12, 352 OV. met. 13, 273. 13, 284 ars 1, 743 rem. 473 *al.* SEN. Tro. 194. 232. 292. 323 *al.* epist. 27, 5. 88, 6 SIL. 11, 450 IVV. 11, 30 QVINT. inst. 2, 17, 8. 7, 2, 7 *al.* FRONTO p. 158, 20 N. *alii.* CORP. VI 9243. V 8116, 51. III 11576. **2** *ad* Achilleus: CIC. ad Brut. 1, 6 (9, 15), 1 Achilleos. CHAR. gramm. I 68, 23 si esset nominativus Latinus Achilleus, merito faceret Achillei. Achillei: *trisyllabum*: VERG. Aen. 2, 275 *et* 3, 87 (*F*, Achilli *M; P legi nequit*). 6, 839 (*P*, Achilli *MR*). georg. 3, 91 (*PM²*, -es *M¹*, -is *R*). AVSON. 421, 1. *diiambus*: HOR. epod. 17, 14 carm. 1, 15, 34 CORP. VI 9122. 12993. V 8904. II 3596. XII 1600. 3435 *saec. II.* XIII 2098. AVELL. p. 75, 11 *cf. acc.* *dubium* FRONTO p. 143, 16 N. Achillaei: CORP. XII 924 *in vasculo.* *dat.*: **1** Achilli: ENN. trag. 149 CIC. de orat. 3, 57 nat. deor. 2, 166 div. 1, 65 epist. 5, 12, 7 VERG. Aen. 1, 475 OV. SEN. Ag. 186. 748 Tro. 244. 306. 1158 PETRON. 59 SVET. Tib. 70 APVL. Socr. 11, 145 *bis alii.* CORP. VI 10229, 63 (*a. 108*). 29522 Achili. INSCR. christ. Rossi I 1186 Acili. **2** Achilleo: CORP. VI 8735. 8874. 8937. 10489. 12992. 24591. 29130. 11445 Achileo. XIV 4010. 4038. IX 1781. II 4446. III 2204. VOP. Aur. 31, 2. COD. Iust. 2, 4, 36 (*a. 294*). Achillaeo: CORP. VI 24103. X 1712 *Puteolis.* *acc.* **1** Achillem: PLAVT. Merc. 488 Poen. 1 CIC. div. 2, 82 nat. deor. 3, 45 epist. 10, 13, 2 SALL. frg. 3, 69 VERG. Aen. 9, 739. 11, 438 PROP. 3, 18, 27 HOR. sat. 1, 7, 12 ars 120 carm. 2, 4, 4. 2, 16, 29 OV. *septiens.* SEN. Ag. 59 OCTAVIA 814 CVRT. 8, 4, 26 STAT. silv. 5, 2, 151 Ach. 1, 284. 1, 473. 1, 513 *al.* HOMER. 71. 77 GELL. 2, 10, 1 *alii.* Achillen: PROB. gramm. IV 95, 23 hunc Achillen. PROP. 2, 9, 9 SEN. Tro. 177 CVRT. 4, 6, 29 QVINT. inst. 3, 8, 53. 10, 1, 47. 10, 1, 50. 10, 1, 65 VAL. FL. 1, 256 IVV. 10, 256 SYMM. epist. 3, 74, 2 PORPH. Hor. *quinquiens.* CORP. VI 10229, 100 (*a. 108*). *variant codd.*: OV. am. 2, 18, 1 (Achillen *P*, -em *vulgo*). VAL. FL. 1, 133 STAT. silv. 2, 6, 31 Ach. 1, 228. 1, 322. *nota*: VERG. Aen. 1, 458 Achillem *libri, sed* SEN. epist. 104, 31 *et* NON. 388 Achillen. **2** LVCAN. 10, 523 transegit Achillea ferro (PRISC. gramm. II 277, 14). Achilleum: ACT. Arv. a. 121 v. 58. 61. SCHOL. Arat. lat. p. 265 *Chiron* correxit Asclepium et Achilleum (*interpolati* Achillem). EVTR. 9, 23 OROS. 7, 25, 8 AVELL. p. 68, 13 *et* 26 p. 69, 14. *vocativ.* **1** Achilles: PLAVT. Mil. 1054 HOMER. 818. 1028. Achille: PRISC. gramm. II 277, 1 Graeci ... vocativum in 'e' longam terminant: ... aliquando illos sequuntur Latini: Achillē Persē. Ovidius in XIII metamorphoseon (130). OV. met. 12, 363 epist. 3, 25. 3, 41. 3, 137. *variant codices*: OV. met. 12, 191. 12, 608. 13, 130. **2** CORP. VI 1056 (*a. 205*) 2, 43 Calpurni Achilleu. *ablat.* **1** Achille: CIC. Tusc. 4, 52 OV. met. 11, 265. 12, 81. 12, 615. 13, 30. 13, 597 trist. 3, 5, 37 *semper ad finem hexametri.* FEST. 242 *e corr.* SEN. contr. 10, 4, 25 SEN. Tro. 343. 344. 347. 447 QVINT. inst. 1, 10, 30. 3, 7, 12 TERT. anim. 46. 56 AVG. civ. 3, 2 *alii.* CORP. IX 5420 *a. 82.* *nota* OV. Pont. 3, 3, 43 ab Achillĕ talia cepit. *contra*: HOR. sat. 2, 3, 193 Aiax heros ab Achillĕ secundus. PROP. 4, 11, 40 tuas proavo fregit Achillĕ domos. **2** Achilleo: OROS. 7, 25, 4. *nota*: Achilleus *praevalet in titulis: 75ies;* Achilles *30ies. 60 fere exempla sunt Romana.* ***prosodiaca et metrica*:** Achilleus *trisyllabum adhibent*: CIC. ad Brut. 1, 6 (9, 15), 2 *v. l. 1 et l. 26.* LVCAN. 10, 523 (PRISC. gramm. II 277, 14 *cf.* 39, 13) *v. l. 52.* CORP. VI 1056 *v. l. 60. nominativum tetrasyllabum commendant cum genetivi in* -ēī *vel* -ĕī (*v. l. 61*) *titulorum et poetarum, qui tamen frequentabant* Achilles, *tum* Achillaei *inscriptionum. cf.* CHRON. Alex. p. 120, 262 Agamemnonus et Menelaus et Achilleus. Achillēī *et* Achillĕī *v. l. 30.* Achilleā *v. l. 52.* Achillĕ *v. l. 61 sqq.* *apud poetas dactylicos tam veteres quam recentiores* Achilles *semper fere ad* IVV. *ca. 150ies claudit hexametrum: apud* OV. *exempli gr. sexagiens. in medio versu ter*: met. 13, 107 Pont. 1, 3, 74. 3, 3, 43. *cf. l. 65 sqq. et* STAT. Ach. 1, 474 nomen Achillis amant et in Hectora solus Achilles poscitur. ***etymologica*:** CHALC. comm. 126 Homerus ... *sidus Aegyptiorum* 'Ach' *mortes denuntiare* latenter exequitur in Iliadis exordio, cum dicit propter iram Achillis ... morbum atque interitum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . extitisse. CASSIOD. gramm. VII 155, 13 chilones . . . a brevioribus labiis homines vocitantur . . . unde Achillem quoque ferunt esse nominatum.

A GLOSS. III 506, 13 Pelei filius. HYG. fab. 96 p. 90, 4 Pelei et Thetidis filius. SERV. Aen. 10, 470. AVSON. 421, 1 iram, diva, refer nati Peleos Achillei. *patronymica*: AVSON. 322, 20 Peliaden . . . Achillem *cf.* Ov. met. 15, 856 sic Pelea vincit Achilles (IVV. 14, 214) *et* Pelides. CARM. epigr. 1233, 3 (*saec. III, prope Philippos*) Aeacide laudavit corpus A⟨ch⟩illi clarus Homerus *cf.* VERG. Aen. 1, 99. 6, 58 Ov. Pont. 2, 3, 41. 2, 4, 22 ars 1, 691 MART. 8, 6, 12 IVV. 8, 270 *al. et* Aeacides. LAVS Pis. 176 *et* HOMER. 938 Nereius heros *i.* Achilles. SEN. Tro. 346 *Achilles tenet* Thetide aequor, umbras Aeaco, caelum Iove. *ad originem pertinentia*: VERG. Aen. 2, 197 neque Tydides neque Larisaeus Achilles. HOR. carm. 4, 6, 4 Pthius. Ov. met. 12, 81 Haemonio *cf.* STAT. silv. 2, 6, 33. AMM. 19, 1, 9 Thessali ducis *i.* Achillis (24, 6, 24). LVCAN. 6, 350 Emathis aequorei regnum Pharsalos Achillis (*v.* SCHOL. *ad l. et* SEN. Tro. 176. 346). *substantiva attributorum vice posita*: PLAVT. Mil. 1055 urbicape, occisor regum (πτολίπορθος). *cf. translate.* VERG. Aen. 12, 545 Priami regnorum eversor. Ov. met. 13, 500 exitium Troiae nostrique orbator (*Hecuba dicit*). 12, 593 operis nostri populator (EPICED. Drusi 433). 13, 281 Graium murus, ἕρκος Ἀχαιῶν. Ov. rem. 473 Calchas ope tutus Achillis *cf.* HOMER. 54. 211. VERG. Aen. 6, 168 victor . . . fortissimus heros. HOR. carm. 4, 6, 3 Troiae . . . victor. Ov. met. 12, 150 Cycni victor. 12, 608 victor (epist. 19, 70). HOMER. 585 Troum terror. VEN. FORT. carm. 7, 12, 11 ultor. *nota* Ov. met. 12, 612 timor ille Phrygum, decus et tutela Pelasgi nominis, Aeacides, caput insuperabile bello. *epitheta*: HOR. ars 120 honoratum si forte reponis Achillem, impiger iracundus inexorabilis acer, iura neget sibi nata, nihil non adroget armis. SEN. dial. 9, 2, 12 Homericus Achilles . . . modo pronus, modo supinus, in varios habitus se ipse componens. *multa* DARES 13 *in.* *ad corpus corporisque virtutes pertinentia*: VERG. Aen. 1, 468 cristatus. CLAVD. 8, 557 flavum *cf. l. 79.* BOET. herm. 1, 7 p. 95, 27 pulcher (*cf.* PLAVT. Mil. 61 sqq. 1037. 1054 CARM. epigr. 1233). Ov. am. 2, 1, 29 velox *i.* ποδώκης, πόδας ὠκύς (*cf.* MELA 2, 5 *v.* dromos Achilleos). SERV. Aen. 6, 57 a matre tinctus in Stygem paludem toto corpore invulnerabilis fuit (MYTHOGR. 1, 36. 2, 205. 1, 178 impenetrabilem). *cf.* STAT. Ach. 1, 267 HYG. fab. 107 p. 97 FVLG. myth. 3, 7. *tam ad corpus quam ad animum*: VERG. ecl. 4, 36 magnus (Aen. 11, 438 georg. 3, 91 Ov. met. 8, 309. 12, 163. 12, 615. 13, 30. 13, 133 *et* 134 trist. 1, 9, 29 *passim*). PROP. 2, 9, 13 tanti. VERG. Aen. 1, 752 quantus (Ov. met. 13, 441). VAL. FL. 1, 133 Iove maiorem. Ov. met. 11, 265 ingenti (πελωρίῳ). IVV. 7, 214 metuens virgae iam grandis Achilles cantabat patriis in montibus. *ad animum, fortitudinem, sim.*: HOR. sat. 1, 7, 12 animosum. *cf.* HOMER. 997 animi nondum satiatus Achilles. Ov. met. 13, 298 magnanimo (μεγαθύμῳ). 13, 597 forti κρατερῷ (Ib. 627 trist. 3, 5, 37 epist. 1, 137 PRISC. perieg. 297 CORIPP. Ioh. praef. 11. 1, 190 = 4, 514. 4, 802). HOMER. 1028 o Graiae gentis fortissime (818 SYMM. epist. 9, 72). *v. cognomen* Achillis *propter fortitudinem datum p. 394, 51.* AETNA 592 impiger (VERG. Aen. 5, 805). HOR. epod. 17, 14 pervicacis. CAT. 64, 338 expers terroris. SEN. Ag. 178 indomitus minis. *cf.* APVL. Socr. 11, 145 *Minerva* coetibus Graiûm cohibendo Achilli intervenit (AVG. civ. 9, 7) *et ibid.* moderando. VERG. Aen. 6, 839 armipotentis (STAT. Ach. 1, 548 armatum). APVL. Socr. 17, 158 Agamemnon regno pollens et Achilles bello potens. *ad saevitiam, ferocitatem animi*: VERG. Aen. 2, 29 saevus *cf.* QVINT. inst. 9, 2, 37 (1, 458 = SEN. epist. 104, 31 Ov. met. 12, 582 LAVS Pis. 173 HOMER. 957 CORIPP. Ioh. praef. 7. 1, 178). VERG. Aen. 1, 30 immitis (3, 87). HOR. epist. 2, 2, 42 iratus (Ov. am. 2, 18, 1 CLAVD. 21, 99 SERV. auct. Aen. 1, 483). HOR. carm. 2, 4, 2 insolentem (PORPH. *ad l.* superbum et arrogantem) *cf.* STAT. silv. 3, 4, 85 tumidus. Ov. epist. 3, 138 ferreus. OCTAVIA 814 ferocem. HOMER. 988 durus (STAT. Ach. 1, 564). 191 Graium durus comitator. STAT. Ach. 1, 717 gravem Priamo Phrygibusque (ὄβριμον). RHET. p. 562, 17 semper minax (Ov. met. 13, 442). CLAVD. carm. min. 22, 13 atrox. LVCAN. 10, 523 terribilem. STAT. Ach. 1, 956 inmotus (*cf.* PLAVT. Merc. 488 CIC. Tusc. 1, 105 VERG. Aen. 1, 484. 2, 540 Ov. trist. 5, 1, 55 ars 1, 441 HOMER. 1043. QVINT. inst. 3, 8, 53. 10, 1, 50). *ad famam*: SALL. frg. 3, 69 primum Graecorum. *cf.* HOR. sat. 2, 3, 193 Aiax heros ab Achille secundus. carm. 2, 16, 29 clarum κλυτόν (HOMER. 50). HOMER. 8 bello clarus. SIL. 14, 95 aeternus carmine. IVL. VAL. 1, 47 beatum ὄλβιον. *nota*: CIC. Arch. 24 *Alexander* ad Achillis tumulum 'o fortunate' inquit 'adulescens, qui tuae virtutis Homerum praeconem inveneris' (IVL. VAL. 1, 47 SYMM. epist. 9, 72 VOPISC. Prob. 1 HIER. vit. Hilar. prolog.). *cf.* CIC. epist. 5, 12, 7. *ad puerum a Chirone instruendum*: PLIN. nat. 25, 42 discipulus Chironis. STAT. Ach. 1, 196 blandus. silv. 2, 1, 88 tenero (CLAVD. in Rufin. 2, 180. 10, 16). *ad puellam in Lycomedis domo occultam*: HYG. fab. 96 p. 89, 14 *Achillem* virgines Pyrrham nominarunt quoniam capillis flavis fuit *v. l. 33* (*cf.* SVET. Tib. 70). STAT. Ach. 1, 396 virgo pii Lycomedis Achilles. silv. 2, 6, 30 bella caventem. Ach. 1, 894 quaesitum Danais. *contra Patroclus Achillis arma indutus dicitur* falsus Achilles SEN. Ag. 619 *cf.* HOMER. 824 *Patroclus* ut quem mentitur, verus credatur Achilles. SEN. Tro. 447 ex Achille . . . simulato (HOMER. 831). *huc pertinent*: Ov. met. 13, 273 *Patroclus* sub imagine tutus Achillis (HOMER. 813). HOMER. 806 falsa . . . imagine. AVSON. 436 Achillis specie. *res Achillis laudatae*: **1** *arma, sim.*: VERG. Aen. 2, 275 exuvias (AVSON. 437). ACC. trag. 145 Achilli inclutis armis (Ov. met. 13, 285 SEN. Tro. 987 HOMER. 806 PLIN. epist. 5, 6, 43 MYTHOGR. 1, 138. 2, 205. *cf.* ENN. trag. 148 Ov. ars 2, 741 met. 13, 1—398 *armorum iudicium*). Ov. met. 13, 107 casside. IVV. 11, 30 loricam. QVINT. inst. 2, 17, 8 clipei (7, 2, 7 FRONTO p. 158, 20 N. GELL. 14, 6, 4). PLIN. nat. 16, 62 hasta. QVINT. 8, 4, 24 pelias (*cf.* Ov. Pont. 1, 7, 51 met. 13, 109). AVSON. 417, 108 vibrabilis ornus. IORD. Get. 60 iaculo *cf.* VERG. Aen. 1, 99 Aeacidae telo iacet Hector. VERG. Aen. 10, 580 currum (georg. 3, 91. SERV. georg. 3, 25 'currus Achillis' . . . pro equis. HOMER. 719). *cf.* VERG. Aen. 1, 468. 12, 350 Ov. met. 12, 73. VERG. Aen. 12, 352 equis (2, 476 *cf.* Ov. Ib. 627). HOR. carm. 1, 15, 33 iracunda . . . classis Achillei. **2** *tumulus, sim.*: PLAVT. Bacch. 938 in busto (SEN. Tro. 940 ante busta). CIC. Arch. 24 in Sigeo ad Achillis tumulum (SEN. contr. 9, 5 (28), 17 SEN. Tro. 1121 PLIN. nat. 5, 125 HIER. vit. Hilar. prol. SERV. Aen. 2, 506). *v.* AMM. 22, 8, 4 Achillis Aiacisque sepulchra. PLIN. nat. 4, 83 insula Achillis tumulo eius viri clara *cf.* 10, 78 (SOL. 19, 1 MART. CAP. 6, 663). *v.* Achillea. **3** *varia*: VERG. Aen. 2, 476 Periphas . . . equorum agitator Achillis. GERM. 422 doctor (*Chiron*). PLIN. nat. 34, 77 interfector (*Paris*). MYTHOGR. 1, 209 armiger (*Patroclus*). LVCAN. 6, 350 regnum Pharsalos Achillis. PLIN. nat. 30, 7 populis. SEN. Tro. 194 iras (CHALC. comm. 126 MACR. sat. 5, 14, 12). AVSON. 421 ab iracundia Achillis ad sepulturam Hectoris. *v. p. 393, 59 et l. 14.* FRONTO p. 143, 16 N. pernicitatem *v. p. 393, 35.* QVINT. inst. 12, 11, 27 gloriam. GREG. TVR. glor. mart. praef. argutias. Achillis imago *sim. v. l. 1.* *nota* FVLG. Virg. cont. p. 89, 3 verticem Acilli detentum (*Homer. A* 197 ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα). BELL. Hisp. 25, 4 Achillis Memnonisque congressus. SERV. Aen. 4, 228 Diomedis et Achillis certamina. MACR. sat. 5, 2, 15 altercatio . . . Achillis et Agamemnonis. *heros apud poetas et artifices*: CIC. Tusc. 4, 52 Achille Homerico (SEN. dial. 9, 2, 12 APVL. Socr. 20, 166). PLAVT. Poen. prol. 1 Achillem Aristarchi mihi commentari lubet: inde mihi principium capiam ex ea tragoedia (ENN. *fabulae titulus cf.* FEST. 242). Achilles *tragoediae inscribuntur* ENN. (FEST. 305 GELL. 4, 17, 14). LIV. ANDR., ACC. CIC. rep. 1, 30 *Aelio Sexto* in ore semper erat ille de Iphigenia Achilles. Achilles *laudatur inter opera Silanionis* (PLIN. nat. 34, 82), *Parrhasii* (35, 71), *Athenionis* (35, 134), *Scopae* (36, 26), *incerti auctoris* (36, 29). LAMPR. Alex. 31, 4 imaginem . . . in . . . larario habuit . . . Achillis et magnorum virorum. SERV. auct. Aen. 1, 30 apud Sigeum Achillis statua fuisse dicitur. *v. l. 15 sqq.* *deus colitur*: CIC. nat. deor. 3, 45 Achillem Astypalaeenses insulani sanctissime colunt. *cf.* PLAVT. Merc. 488.

B *translate*: PLAVT. Mil. 1054 *compellatur miles tam propter fortitudinem quam pulchritudinem*: age, mi Achilles, . . . serva illam pulchram pulchre, . . . urbicape occisor regum. *cf.* 61 sqq. VERG. Aen. 6, 89 alius Latio iam partus Achilles (*Turnus*). FEST. 190 *L. Sicinius* (*e corr.*) *Dentatus* Achilles Romanus (Romae *codd.*) existimatus est (GELL. 2, 10, 1). VAL. MAX. 3, 2, 21 Q. Occius . . . propter fortitudinem Achilles cognominatus est. *v.* C. CAPIT. Maximin. 4, 9 *Maximinum* alii Herculem, alii Achillem, Aiacem alii vocabant. SERV. ecl. 3, 79 virum fortem plerumque Achillem, adulterum Parin vocamus (4, 34). VEN. FORT. carm. 6, 1, 49 alter Achilles, Sigibercthus amans. PETRON. 129 funerata est illa pars corporis (*mentula*), qua quondam Achilles eram. meus Achilles STATIO *est sua ipsius* Achilleis: silv. 4, 7, 23 primis meus ecce metis haeret Achilles (5, 2, 163. *cf.* 5, 5, 36 novumque Aeaciden *et Vollmer ad* 3, 2, 142).

C *nomen graecum*: CIC. ad Brut. 1, 6 (9, 15), 2 Achilleus (*ibid.* 1 Achilleos). VOP. Aur. 31, 2 cuidam parenti Zenobiae. HIER. chron. a. Abr. 2306 Aegyptum Achilleus obtinuit (EVTR. 9, 22 *et* 23 AVR. VICT. Caes. 39, 23 *et* 38 OROS. 7, 25, 4 *et* 8 POL. SILV. chron. I p. 522, 59 BEDA chron. III p. 294, 399 IORD. Rom. 297). *eundem dicit* IORD. Get. 110 Achillem. AVELL. p. 69, 14 Achilleum Spolitanum episcopum (p. 68, 13 *et* 26. p. 70, 11 *al.*). CORP. VI 5304 (*e columb.*). III 8243 (= 1697 *Moes. super. a. 216*) servus. VI 2252. 12101 *al.* XIV 262 *Ostiae.* V 8904 *Como.* IX 2195. X 7025 *Catina.* 4600. XI 5785. XII 1600. CARM. epigr. 304 *carmini Damasiano praescriptum* Nereus et Achilleus martyres. CORP. V 735 (*Aquileia*) Achillaeus pater. Achilles: CORP. VI 9243 ossa hic sita Achillis cell(arii). XI 6689, 10 (*in tegula*). III 11576 (*in Norico*). XII 5681, 1 (*in tegula*). XV 7016 (*in vasc. vitreo*). INSCR. christ. Rossi I 1047 (*a. 534*) Achillis. VIII 13436 *christ.* AVELL. p. 337, 19 *et* 25. *nota*: *astronomus qui dicitur* Achilleus *est* FIRM. math. 4, 17, 2 prudentissimus Achilles. *cogn. lib.*: Achilleus: CORP. VI 8874 M. Vlpio Aug. lib. Achilleo 8735. 8937 (= XIV 4010). 780 *Traianae aetat.* 11445. 11940. 13191. 22193. 26883. XIV 647 (*Ostia*). XI 2939 a (= VI 21647) Lucret(ius) Hachilleus . . . lib. *v. p. 391, 74.* VIII 3001. III 2204 (*Salonis*). III 559 (*Athenis*) M. Acilius Achillaeus ⟨l⟩ib. Achilles: CORP. VI 10229 (*a. 108*) 63 *et* 100. 8830. 1585 b (*a. 193*) 12 *et* 27 Aelius Achilles *rationalis Augusti.* 20750 M. Iunius M. l. Achilles. XIV 1215 (*Ostia*). IX 4445. X 5046. *cogn.*: ACT. Arv. a. 121 v. 58 calatorem . . . Hosidium Achilleum (61). CORP. XII 3435 (*saec. II, Nemauso*) C. Attii Achillei. VI 1060

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*a. 198—210*) 1, 16 Valerius Achilleus (1057 *a. 210* 6, 79. 1058 *a. 210* 7, 74). 1057 (*a. 210*) 1, 57 b. pr. Q. Vettius Achilleus. *cf. ibid.* 5, 22. 1058, 7, 35. 10489 P. Acilio Achilleo. 12992 M. Aur. Achilleo ... M. Aur. Achilleus. *saepe Romae.* XIV 963. 4038. IX 1781 (*Benevento*). VIII 8957. 16047. 16818. II 1658. 3596. 4446. XII 835. 3383 (*Nemauso*) Aemiliae Achilliae Aemilius Achilleus fil. amantissimae. XIII 2098 (*Lugud.*). III 2201 (*Salonis*). 10270 (*Pann. inf.*). VI 1058 (*a. 210*) 3, 123 P. Picentius Achillaeus (4, 35). 14901 Ti. Claudius Achillaeus. XII 1759 (*Valentia*). VI 7022 (*e columb.*) Anniena C. l. Chila C. Avidius Achilles. IX 5420 (*a. 82, Faleriis*) *legato* P. Petronio Achille. VI 3855 M. Aurelio Achilli eq. R. 29522. V 129 *Pola.* 5918 *Mediolanio.* 8116, 51 *in signaculo Patavino.* X 550 (*Salerno*). XI 5737, 2, 5 Carfan(ius) Achille(s) *e patronis cultorum Mithrae.* 5749 (*a. 261*) 26 Satrius Achilles. *equi nomen*: VI 10056, 23 Acereo b(adio) ... it(em) Achill(e). VIII 1998. 17079 III 5589. **dromos Achilleos,** δρόμος Ἀχιλλέως: MELA 2, 5 *ad mare Ponticum* (PLIN. nat. 4, 83 *cf.* AMM. 22, 8, 41). *cf.* PRISC. perieg. 297 dromon ... fortis Achilli. RAVENN. p. 170, 5 Achiallis *v.* Achillis insula *l. 22.* **thermae Achillis:** COD. Iust. 11, 43 (42), 6, 2 (*Theodos. II*) thermas quae Achillis nuncupantur. *v.* Achillēus *l. 37.* **Achillis,** Ἀχιλλίς. **1** *cogn. mul.* CORP. VI 13667 M. C. Achillas et C. Achillis patri suo ... fecerunt. **2** TAB. Peut. 9, 3 ins(ula) Achillis (*in Ponto*) *cf. p. 394, 19.* IORD. Get. 46 *in Ponto* ad *Danapris* ostia insula est ... Achillis nomine (*cf.* MELA 2, 98 Achillea cognomine). **Achillēnius,** -ī *nom. gentil.* (*nisi tuscae est originis*) CORP. IX 803 (*Luceriae*) ...⟩ Achillenius Sabellus ⟨IIII vi⟩r i. d. CORP. VI 17584 d. m. Fabiae Calliste con(iugi) Achill(enius?) Nicephorus Aug. lib. f(ecit). *adi.* **Achillēus,** -a, -um, Ἀχίλλειος. PRISC. gramm. II 41, 13 in masculinis ... 'ei' pura in 'e' longam convertitur Ἀχίλλειος Achillēus (*cf.* 71, 8. 73, 13). VERG. Aen. 3, 326 stirpis Achilleae. OV. met. 13, 580 cuspide. trist. 3, 4, 28 equos (5, 6, 9). Ib. 330 humo (*locus dubius*). met. 13, 448 manes. fast. 5, 396 manus. trist. 1, 1, 100 more. STAT. silv. 5, 1, 36 bustis (AVSON. 243, 1). MART. 12, 82, 10 comas. 2, 14, 4 pedes. ANTH. 431, 7 lacertis. CLAVD. carm. min. 22, 46 herbis *cf.* Achillium, Achilleos. SERV. Aen. 3, 332 'patrias aras' alii Achilleas intellegunt. PLIN. nat. 34, 18 *nudas effigies* tenentes hastam ab epheborum e gymnasiis exemplaribus ... Achilleas vocant. MARC. COM. 81, 11 (*Constantinopoli*) thermarum quae Achilleae dicuntur *cf.* thermae Achillis. *substantive*: OREST. trag. 891 surgit Achilleus (*i.* Molossus) stimulatus amore paterno. **Achillēon,** Ἀχίλλειον. PLIN. nat. 5, 125 *in Troade* Achilleon oppidum iuxta tumulum Achillis. *unde* SOL. 40, 17 Achillion. **Achillīum,** -ī *n.*, τὸ Ἀχίλλειον. PLIN. nat. 9, 148 spongearum ... *genus* tenue densumque, ex quo penicilli, Achillium. PS. APVL. herb. 88 Graeci ... Achillion ... dixere, Latini millefolium ... hanc herbam Achilles invenit. *multa hariolatur quae ineptius exscribit* DIOSCOR. herb. fem. 37 (4, 36). **Achillēa** *vel* **Achillīa,** -ae, Ἀχίλλεια. **1** *insulae*: MELA 2, 98 *insula* in Ponto Leuce Borysthenis ostio obiecta, ... et quod ibi Achilles situs est Achillea cognomine (PLIN. nat. 4, 93). PLIN. nat. 5, 135 *insula prope Samum.* **2** *herba* PLIN. nat. 25, 164 *medetur* aurium dolori ... sucus ... achilleae. ind. 25, 19. nat. 26, 51 alvum sistit et achillea. 26, 151 menses nimios sistit achillia. *cf.* 26, 131. DIOSCOR. herb. fem. 37 (4, 36) *v.* Achillion. **3** *cogn. mul.*: CORP. V 4410 (*Brixia*) Clodiae Achillee sive Cyryle. VI 19801 Iuliae Achilliae. XII 3383 (*Nemauso*) Aemiliae Achilliae Aemilius Achilleus. *cf.* 1764 *Valentia. nota*: III 5547 (*e Norico, alterius partis lectio minus certa*) L. Lol(lio) Achillae ϑ ... et A⟨gillia⟩e ⟨Gallae⟩. *in Aventinianis utrobique traditur Agilliae*: *num restituemus* Achilliae *nom. gent.?* **achillēos,** -ī *f.*, ἡ Ἀχίλλειος. PLIN. nat. 25, 42 invenisse *dicitur* Achilles discipulus Chironis qua vulneribus mederetur, quae ob id achilleos vocatur. 43 veram achilleon. DIOSCOR. 4, 33 de acilio. acilios quem multi dicunt sideriten. **Achillēis,** -idis, *f.*, Ἀχιλληΐς, *carmen Statii.* CAPITOL. Gord. 3, 3 Vergilius Aeneidos et Statius Achilleidos *libros perscribens.* **Achillīdēs,** -ae, Ἀχιλλείδης. OV. epist. 8, 3 Pyrrhus Achillides. Ib. 301 Achilliden. THEOD. terr. sanct. 26 *unus e septem dormientibus* Achellidis. *idem est* GREG. TVR. pass. VII dorm. 1 Achillidis, *appellatusque* regenerationis fonte Maximianus. *adi.* **Achilliacus,** -a, -um. VEN. FORT. carm. 7, 8, 64 Graecus Achilliaca (*acc. plur.*), crotta Britanna canat. **Achillās,** -ae *vel* -ātis, Ἀχιλλᾶς. AVSON. 72, 3 fletu non motus Achilas (*v. l.* Achilles, Achillas). *nom.* Achillas: CAES. civ. 3, 111, 1 LVCAN. 6, 618. 8, 538. 10, 398. 10, 419 MART. 3, 91, 3. CORP. VI 13667. 16149 *bis.* 24705. 28537. 33071 (*e columb.*). X 3515. XI 6316 *Pisauro.* IX 3279 Vlpiae Ephire ⟨...⟩ Achilla⟨s? ...⟩ bene merenti. *gen.* Achillae: CAES. civ. 3, 109, 2 VELL. 2, 53, 2. CORP. VI 14669 Achillatis. *cf.* PROB. gramm. IV 23, 12 primae declinationis non tertiae Achillas, huius Achillae. nomen lectum in Lucano. *dat.* Achillae: BELL. Alex. 26, 2 SEN. dial. 4, 2, 3 CORP. VI 17498. 29129. XI 449. III 5547. *acc.* Achillam: CAES. civ. 3, 104, 2. 3, 108, 2. 3, 109, 3. 3, 109, 4 LVCAN. 10, 350 CASSIOD. hist. 1, 12. CAES. civ. 3, 112, 9 *et* 11 Achillan *h.* Achillan: BELL. Alex. 4, 1 *bis* MART. 5, 57, 1. *abl.* Achilla: CAES. civ. 3, 104, 3. 3, 110, 1 CORP. VI 868 *a. 256.* CAES. civ. 3, 104, 2 Achillam praefectum regium *Ptolemaei. saepius. idem laudatur* BELL. Alex. 4, 1 *bis.* 26, 2 VELL. 2, 53, 2 SEN. dial. 4, 2, 3 LVCAN. *saepius v. l. 70* OROS. 6, 15, 30 *et* 33. MART. 3, 91, 3. 7, 57, 1 *amasii.* *in titulis inprimis Romanis nom. vir. et cogn.*: CORP. VI 28537 Achillas et Victor patrono. 16149 M. Cornelius Achillas *et* Cornelius Achillas *liberti.* 868 *a. 256* Aelio Achilla eq. 13667 M. C. Achillas et C. Achillis patri. 14669 M. Cerelli Achillatis. *saepius.* X 3515 (*Miseno*) *Aegyptii* Pison Achillas et Iulius Eudemon. XI 449 Q. Cassi(o) Achillae. III 5547 (*e Norico*) L. Lol(lio) Achillae. *christiani*: HIER. chron. a. Abr. 2327 Alexandrinae ecclesiae ... episcopus (PROSP. chron. 448, 993). c. Lucif. 20 Achillas lector. CASSIOD. hist. 1, 12 Achillas *et* Achillam (*Theodoreto* Ἀχιλλᾶς). *Diehl.*

Achīm *tamquam nomen loci* HIER. sit. et nom. p. 134, 32 (*cf.* EVSEB. p. 257, 15) in Achim sive in Bachim, pro quo Aquila et Symmachus transtulerunt 'in fletu'. meminit huius et Michaeas propheta (1, 10). הַבְּכִים, VVLG. iud. 2, 1. 2, 5 locus flentium, κλαυϑμών (CYPR. GALL. iud. 92). Mich. 1, 10 οἱ ἐν Ἀκείμ.

Achīm *indecl.*, Ἀχείμ, *nom. vir. hebr.* VVLG. Matth. 1, 14 GREG. TVR. hist. Franc. 1, 16 LIB. gener. 332, 57. LIB. geneal. 466 Achim id est paratus.

Achīmaas *indecl.*, אֲחִימַעַץ, Ἀχιμάας, *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 14, 50. 15—18. III reg. 4, 15. I par. 6. GREG. M. expos. in I reg. 14, 10 Achimaas fratris decor vel frater decor interpretatur. *pater Eliae prophetae* LIB. gener. 355 (Achimas). a. 334: 117.

Achimam *v.* Ahimam.

Achīmelech *indecl.*, אֲחִימֶלֶךְ, Ἀχιμέλεχ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 21—23. 30, 7. II reg. 8, 17 psalm. 33, 1. 51, 2. HIER. nom. hebr. p. 34, 20 Achimelech frater meus rex. *v.* Abimelech.

achimenatis *v. sub* Achaemenes.

Achīmōth *indecl.*, אֲחִימוֹת, Ἀχιμώϑ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 6, 25. *v.* Mahath. *Lommatzsch.*

Achina, -ae *oppidum Aethiopiae ad Nilum prope circulum solstitialem.* PLIN. nat. 6, 184 a Syene ... Acinam *CCCX.* CORP. VIII 16402 (*prov. procons.*) C. Iulius Ruf⟨u⟩s Achina. *hincine derivatum*

Achinapolus, -ī, Ἀχινάπωλος *an* Ἀχινάπολις? VITR. 9, 6, 2 Achinapolus (*Rose* Athenodorus) ... non e nascentia, sed ex conceptione genethlialogiae rationes explicatas reliquit. *Diehl.*

Achinoam *indecl.*, אֲחִינֹעַם, *nom. mul. hebr. uxor Saul*: VVLG. I reg. 14, 50 (Ἀχινοόμ). LIB. geneal. 534 Achima. HIER. nom. hebr. p. 34, 15 Ahinaam fratris decor. GREG. M. expos. I reg. 14, 50 Achinoe fratris requies interpretatur. *uxor David*: I reg. 25, 43. 27, 3. 30, 5. II reg. 2, 2. 3, 2. I par. 3, 1 (Ἀχινάαμ). LIB. geneal. 380 Achima.

Achīnus, -a, -um *v.* Achalgai.

Achiōr *indecl. nom. vir. hebr.* VVLG. Tob. 11, 20 Ἀχιάχαρος. Iudith 5—6. 11, 7. 13—14 Ἀχιώρ. AVG. civ. 16, 13 SVLP. SEV. chron. 2, 15.

Achirea *v.* Ochirea.

Achīs *indecl.*, אָכִישׁ, Ἀγχοῦς, *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 21. 27—29. III reg. 2, 39. AVG. in psalm. 33. CASSIAN. conl. 17, 18, 1. HIER. nom. hebr. p. 34, 19 Achis verumtamen vir sive frater meus aut frater vir. *v.* Abimelech.

Achīsāmāch *indecl.*, אֲחִיסָמָךְ, Ἀχισαμάχ, *nom. vir. hebr.* VVLG. exod. 31, 6 (ITALA Lugd. Achisamar). 35, 34. 38, 23. HIER. nom. hebr. p. 12, 14 Achisamech fratrem meum roborans. Achisamus: CYPR. GALL. exod. 1128 Achīsāmō *dat.*

Achītōb *indecl.*, אֲחִיטוּב, Ἀχιτώβ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 14, 3 LIB. geneal. 525. I reg. 22. II reg. 8, 17. I par. 6—9. 18, 16. I Esdr. 7, 2 LIB. geneal. 540. LIB. gener. a. 334: 117 Aytop. 355 Amittib (*v. l.* Amitob). VVLG. Iudith 8, 1. HIER. nom. hebr. p. 34, 15 Achitob frater meus bonus (GREG. M. expos. in I reg. 14, 3).

Achītophel *indecl.*, אֲחִיתֹפֶל, Ἀχιτόφελ, *nom. vir. hebr.* VVLG. II reg. 15—17. 23, 34. I par. 27, 33. AVG. in psalm. 7, 1 *interpretatur* 'fratris ruina'. *Lommatzsch.*

Achiulf *nom. vir. germanicum.* IORD. Get. 79 Achiulf *Amalus, Hermanarici pater.* '*nomen perperam litteris expressum est; requiritur* Agiulf *sive* Agivulf' *Muellenhoff in indice Mommseniano.* *Otto.*

Achīvus *v. sub* Achaia.

achlis, is *f.* [*fortasse leg.* aclis, *a graeco quodam scriptore pro alces positum, quasi coniungendum esset cum* ἀ- *privativo et* κλίνειν *Th.*] *fera.* PLIN. nat. 8, 39 *inter boves feros Germaniae post bisontes uros alces*: natam in Scadinavia insula nec umquam visam in hac urbe, multis tamen narratam achlin haud dissimilem illi (*alci*) sed nullo suffraginum flexu ideoque non cubantem, sed acclinem arbori in somno. *sequitur descriptio.* 1 ind. 8, 16 de ... achli. *V.*

achnē *v.* pyrosachne.

Achnē, -ēs, Ἄχνη. PLIN. nat. 5, 133 Rhodiorum *insula* ... Casos, Achne olim. *Diehl.*

Achoali *v.* Acitoali.

Achobōr *indecl.*, עַכְבּוֹר, Ἀχοβώρ, Ἀκχοβώρ, *nom. vir. hebr.* VVLG. gen. 36, 38. I par. 1, 49; IV reg. 22, 12. Ier. 26, 22. 36, 12. HIER. nom. hebr. p. 3, 11 Achobor mures. 53, 8 Achobor mus (44, 25 Achabor). *Lommatzsch.*

Acholius, -ī, Ἀχόλιος. *nom. vir.*: LAMPR. Alex. 64, 5 Acholium qui et itinera huius principis scripsit. *cf.* 14, 6. 48, 7. VOPISC. Aurel. 12, 4 ex libris Acholi, qui magister admissionum Valeriani principis fuit. *v. v. Rohden, PW. I 249.* SYMM. rel. 39 (52. 59) *a. 384/385* 2 *et* 4 Acholii curatoris. CORP. X 8059, 7 *in signaculo* Acholi. *episcopus Thessalonicensis* DAMAS. AMBR. GREG. M. IORD. Rom. 315

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ab Acolio (*Socr. hist. eccl. 5, 6* Ἀχολίου). *signum*: CORP. VI 29706 Aureli Symfori v. ⟨c.⟩ et Iuniaes Affianeti⟨s⟩ matris c. f. . . . *in margine dextro ut fit* Acholi. *nom. gent.*: CORP. XIV 157 (*Ostiae, aetatis Theodericianae?*) ⟨Ac⟩holius Abydus v. c. ⟨praefectus annonae urb⟩is Romae.

Acholla *v.* Achulla.

Achōnius *v. sub* Acc-.

achōr, -is *m. et* **achora,** -ae, *f. cf.* ἀχώρ, -ῶρος. THEOD. PRISC. eup. 13 de achoris. achoras papillas dicimus quae per cavernas brevissimas umorem pinguissimum mittunt (ORIBAS. syn. 8, 33 de acoras et cyrionas. acor papulas dicuntur . . . . *ibid. nom.* acora, *bis acc. plur.* acoras). *ibid. nom.* achor *v. l.* achora. 15 *acc. plur.* achoras *v. l.* acores (*libri* THEOD. *variant inter* ach- *et* ac-). GLOSS. III 597, 6 achoras ἰχώρ *cf.* icar. ALEX. TRALL. 1, 19 achora passio est in . . . cute capitis facta parva foramina habens, ex quibus fluit humor quem ycora Greci vocant, unde et ipsa passio acora appellatur, quam nos tabem dicimus. *aliter* CASS. FEL. 2 p. 10 tineas capitis Graeci achoras vocaverunt. DIOSCOR. 1, 34 ad acoras (*v. l.* achoras) et ad scavias. *eadem redit forma* 1, 52. 2, 102. 2, 138. 2, 156 *saepe.* herb. fem. 44 (43 H.) achoras. *nota* 14 achorum (acharum) de capite abstergit *et* DIOSCOR. 1, 141 scaviam ⟨a⟩curam limpidat. *Diehl.*

Āchōr *indecl.*, עכור, Ἀχώρ, *nom. vallis.* VVLG. Ios. 7, 24. 7, 26. 15, 7 Is. 65, 10 Os. 2, 15. HIER. epist. 108, 13. nom. hebr. p. 24, 5 Achor turbatio vel tumultus (GLOSS. V 338, 55). 49, 19 t. vel t. sive perversio *cf.* sit. et nom. p. 89, 31. 118, 14. *v. etiam* Achan. *Lommatzsch.*

Achoreus, Achoris *v. sub* Acoreus, Acoris.

Achoristus, -ī, Ἀχώριστος. *nom. serv. et cogn.* CORP. VI 21210 Achoristus conser(vus) fecit (*idem tit. atque* 13531, *ubi* conservos *traditur*). V suppl. ital. ed. Pais 1080, 57 (*in patellis*) Achorisi(us) *et* Achori(stus) *et* Achor(istus) IX 1223 (*Aeclano*). XV 899 (*saec. I*) C. Calpetani Achoristi. VI 21970 ⟨. . . M⟩anlius Achor⟨istus⟩. 14902 Ti. Claudius Achoristus. Atia Salvia Achoristi. IX 509 (*Venusia*). 4676 (*Reate*). XI 3393 (*Tarquiniis*) C. Alburius Achoristus. II 3342 (*Tarracone*) C. Sempronio Achoristo. 3152. *nota* XI 4268 (*Interamna, descr.*) L. Domitio Achoisto: *errore ut videtur pro* Achoristo. VI 4279 (*e monum. Liviae; periit*) C. Iuli Acoristi. XII 3764 (*Nemauso, extat*) C. Nonius Acoristus.

Achradina, -ae, Ἀχραδινή. CIC. Verr. 5, 119 altera (*ex quattuor*) . . . est urbs Syracusis cui nomen Achradina est. LIV. 24, 33, 9 ab Achradina. 25, 30, 7 ad Achradinam. 25, 31, 1 in Achradina. 24, 21, 7 in Achradinam (24, 21, 12. 24, 22, 1. 24, 32, 7. 25, 24, 10). *acc. ut in oppidis fit*: 24, 23, 4. 25, 24, 15. 25, 30, 4. 24, 22, 12 forum Achradinae. 25, 30, 8 moenia. 24, 34, 4 murum. 25, 24, 10 portas (25, 25, 1. 25, 31, 2). *v. Hülsen, PW. I 249 et* achras.

achras, -dis, ἀχράς. *f.* COL. 7, 9, 6 *inter pomiferas silvestres enumerantur* achrades piri (acades *S*). 10, 14 *terra* aspera silvis achradis. 10, 249 *malache* vepribus improba surgens achradas indomitasque bryonias alligat alnos.

Achrēstus, -ī, Ἄχρηστος. AVSON. 41 germani fratres sunt, Chrestos, Acindynos alter . . . alpha suum Chresto det Acindynos.

achromos, -on, ἄχρωμος. *adi.* FORTVN. rhet. p. 83, 20 quae est achromos *asystatarum species*? cum color facti non invenitur . . . quo differt monomeres ab achromo? quod monomeres in omnibus deficit, achromos in solo colore (RHET. p. 586, 22). *Diehl.*

Achsa, -ae, עכסה, Ἀχσά *et* Ἀσχά. *filia Caleb.* VVLG. I par. 2, 49 filia vero Caleb fuit Achsa. Ios. 15, 16. 17 *et* iud. 1, 12. 13 Axam filiam. *Otto.*

Achsāph *indecl.*, אכשף, *oppidum Palaestinae.* VVLG. Ios. 11, 1. 12, 20 (Ἀζίφ). 19, 25 Axaph (Κεάφ). HIER. sit. et nom. p. 91, 3 Acsaph adpellatur hodie villula Chasalus in octavo lapide Diocaesareae ad radicem montis Thabor in campestribus. 94, 32. *Lommatzsch.*

Achulla, -ae *prov. Byzacenae oppidum mari adiacens prope Ruspinam Leptim Thapsum, de cuius situ dissuerit Wilmanns, Corp. VIII p. 11.* Achulla *nummi aevi Augustei. cf. Mueller, Numism. de l'Afrique 2, 43 sq.* Acylla (*v. l.* Acilla, Ancylla): BELL. Afr. 33, 1 ex Acylla civitate libera. 33, 2 Acyllam (33, 3. 33, 4. 43 *bis*). 67, 1 Lepti Ruspinae Acyllae. LIV. 33, 48, 1 inter Acyllam et Thapsum. TAB. Peut. 6, 3 Aholla. RAVENN. p. 349, 16 Acola (Guido p. 520, 2 Accola). *cf. Strabonis al.* Ἀχόλλα, *Ptolemaei* Ἄχολα. *adi.* **Achollitānus,** -a, -um. PLIN. nat. 5, 30 *in Africa* oppida libera XXX, ex quibus dicenda intus Achollitanum Accaritanum . . . . VICT. VIT. not. Byz. 59. Restitutus Acolitanus. *plur. illius oppidi incolae*: LEX agr. (Corp. I 200), 79 intra finis populorum leiberorum Vticensium . . . Leptitanorum Aquillitanorum . . . . BELL. Afr. 33, 6 Acyllitanos. *v. Ioh. Schmidt, PW. I 250.*

Achus a Rathomum *v.* Chusan Rasathaim.

achynops, ἀχύνωψ. *herba.* PLIN. nat. 21, 89 *vulgares in cibis apud Aegyptios herbae* ab aequinoctio nascentes aphace achynops (*sic Salm. e Theophr. hist. plant. 7, 11, 2*; *traditur* achynopos, acynopos [*sic* index 52]). 21, 101 *ex spicatarum genere* est achynops (stanypsa *codd.*, index 61 stanyops). *utrubique Barbarus legit* cynops *coll. Theophr. l. c. 7, 7, 3.*

Achyro, -ōnis, *cf.* ἄχυρον *et* ἀχυρών? *an nomin. statuendus* Acyro, Acyrones? AVR. VICT. Caes. 41, 16 *Constantinus* rure proximo Nicomediae, Achyronam vocant, excessit. HIER. chron. a. Abr. 2353 Constantinus . . . in Acyrone villa publica iuxta Nicomediam moritur (PROSP. chron. p. 452, 1048 CASSIOD. chron. p. 151, 1069). LATERC. imp. ad Iustin. I. (chron. min. III) 422, 9 Ancirone. FREDEG. chron. p. 66, 24 Aquilone. *dele* Ancyron *sub* Ancyra. *Diehl.*

Achzīb *indecl.*, אכזיב, Ἀχιεζί, *oppidum Palaestinae.* VVLG. Ios. 15, 44. *v.* Achazib. *Lommatzsch.*

Acī, -ōrum *gens Caucasi.* PLIN. nat. 6, 17 in ora *Ponti* . . . iuxta Cercetas flumen Icarus, Aci cum (*trad.* incarusacicum, icarusacecum) oppido Hiero et flumine. *Diehl.*

acia, -ae *f.* [*cf. c.* acus *Th.*] GLOSS. ῥάμμα. CELS. 5, 26, 23 *sutura et fibula* utraque optima est ex acia molli non nimis torta, quo mitius corpori insidat (*sequitur syn.* vinculum). MARC. med. 2, 20 herba vel hedera . . . in panno rufo acia rufa vel lino rufo ligata. TITIN. 5 reliqui acus aciasque ero atque erae nostrae. *proverbium*: PETRON. 76 hic mihi dixit etiam ea quae oblitus eram; ab acia et acu mihi omnia exposuit. *cf. Bücheler, Rhein. Mus. 39 (1884) 426.* [*it.* accia, *val.* atsa *M.-L.*] *V.*

Acialicus, -ī *nom. vir.* INSCR. ap. Schuermans, Sigles figul. 36 (*in Pictavis*) Acialici o(fficina). *Otto.*

aciāmen *v.* aconitum.

aciārium, -ī *n. v.* acia. GLOSS. ῥαφιδοθήκη, βελονοθήκη. *cf.* acuclarium.

a[c]ciārium, -ī *n. v.* acies. GLOSS. στόμωμα (στόματα *cod.*), ferrum durum, V 340, 17 *anglos.* steli, *ubi* accearium. IV 6, 22 et V 162, 2 aciare *in lemmate.* II 43, 23 denticulum aciarium στομωμάτιον [*it.* acciajo, *francog.* acier, *hisp.* acero; *cum* aciare *cf. it.* acciale *M.-L.*] [*V.*

Acība, Acības, Acīva *v.* Achiba.

Acicia *nom. mul.* CORP. V suppl. ital. ed. Pais 1077, 19 (*Comi, in amphora*) Acicia. *Otto.*

acicula *v.* acucula.

acida *v.* acis.

Acīdalius, -a, -um. *adi. fem. substantive*: VERG. Aen. 1, 720 matris Acidaliae. *cf.* SERV. *ad l.* Acidalia Venus dicitur vel quia inicit curas quas Graeci ἀκίδας dicunt, vel certe a fonte Acidalio, qui est in Orchomeno Boeotiae civitate (MYTHOGR. 2, 36, 21 GLOSS. V 615, 49). VIB. SEQV. geogr. p. 152, 15 *fons* Acidalia in Orchomeno. LAVS Pis. 91 Acidalia . . . alite (*i. columba*). MART. 9, 13, 3 nomen Acidalia meruit quod harundine pingi, quod Cytherea sua scribere gaudet acu. 6, 13, 5 Acidalio . . . nodo (*i. Veneris cesto*). *v.* acis.

Acidanēs, -is. PLIN. nat. 37, 147 atizoen *gemmam* in India et Persidis Acidane monte nasci *tradit Democritus. v. Andreas, PW. I 1167.* *Diehl.*

Acidava *nom. duarum stationum Daciae sitarum in via Egeta Apulum.* TAB. Peut. 7, 5. 8, 1. *altera, quae ab Apulo abest m. p. XV, nominatur in* RAVENN. p. 188 Sacidaba. *Otto.*

acidia *v.* acedia.

Acidīnus *v.* Acidus.

aciditās, -ātis *f. ab* acidus. MARC. med. 20, 88 oxyporium, quod et aqualiculi corruptelas vel aciditates consumit *i. umores acidos.*

acido, -āre *vel* -ere. GLOSS. II 384, 43 ὀξίζει acidit acescit acetat. ALEX. TRALL. 2, 48 vinum acidat . . . in stomacho. *ibid.* de frigore frequenter acidat stomachus. *v.* aceto. *trans.*: SEN. contr. 10, 5, 22 cum Timagene confligere, homine acidatae (*sic codd. praeter V D, qui* eacide *habent*; acidae *edd.*) linguae. *V.*

acidonicus, -a, -um *ab* acetum *sive* acidum *hybride* (-ονικός) *formatum esse videtur.* GLOSS. III 315, 49 ὀξίνης acitonicus (*de potionibus*). ORIBAS. syn. 4, 2 lactes acidonica. 4, 6 melca acidonica. 4, 39 acidonica pocio. *ibid.* 4, 17 uva acedonica (*sic*) et austera. *ibid.* 5, 38 cibi qui acciebantur corrupti sunt, acidonicam ructacionem faciebant. acidonicum, -ī *n.* ORIBAS. syn. 5, 53 si acitonicum est in ventre per vomica aut catarcticum conponitur facile. *Oertel.*

Acidulae *aquae.* PLIN. nat. 2, 230 Lyncestis aqua, quae vocatur Acidula, vini modo temulentos facit. 31, 9 in Aenaria insula *aquae produntur* calculosis mederi et quae vocatur Acidula ab Teano Sidicino III p. — haec frigida —, idem in Stabiano quae Dimidia vocatur et in Venafrano ex fonte Acidulo. *cf.* VITR. 8, 3, 17 sunt nonnullae acidae venae fontium, uti Lyncesto et in . . . Campania T[h]eano . . . . *Otto.*

acidulus, -a, -um *ab* acidus *deminutive.* PLIN. nat. 15, 54 Aniciana *pira* postautumnalia acidulo sapore iucunda. 15, 55 *pira* acidula suci *i. a suco nomen habent.*

acidus, -a, -um. [*cf. c.* acere acescere acor *Th.*] *comp.* PETRON. 68, *superl.* PLAVT. Pseud. 739 [*it.* lazzo, *prov.* aine *M.-L.*]. **I propriе:** *de sapore*: GLOSS. ὀξύπικρος, ab acrore. *de fructuum suco*: PLAVT. Pseud. 739 ecquid is homo habet aceti in pectore? :: atque acidissumi (-um *A*). VERG. georg. 3, 380 sorbis. HOR. sat. 2, 2, 44 inulas. CELS. 2, 20 p. 67 ex pomis quodcunque neque acerbum neque acidum est (2, 21 p. 68. 4, 17 p. 143). 4, 12 p. 137 acidi punici mali (6, 9 p. 246 SCRIB. LARG. 41 PLIN. nat. 13, 113. 16, 241. 17, 258. 23, 108 PALLAD. 4, 10, 2 MARC. med. 9, 35). 4, 20 p. 147 sive quid vinolentum sive acidum est. COLVM. 5, 10, 15 acidum aut minus dulcem fructum (arb. 23, 1). PLIN. nat. 19, 188 apio eximunt coqui obsoniis acidum (acetum *codd.*). 26, 88 olus. COLVM. 11, 2, 68 sapor uvae (*opp.* dul-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cis). 12, 45, 2 acida (mucida *edd.*) vel vitiosa grana uvae. FRONTO p. 67, 17 N. acinos. POMP. dig. 18, 6, 6 si vina emeri⟨m⟩ exceptis acidis et mucidis. ITALA (Tert. Marc. 2, 15) Ier. 31, 29 uvam (VVLG. acerbam, ὄμφακα). SER. SAMM. 82 Baccho. NEM. cyn. 199 Bacchi latices. *de terrenis aquave*: VITR. 8, 3, 17 venae fontium. *ibid.* 18 acer et acidus sucus subest *fontibus*. *ibid.* 18 *et* 19 acidi *scil. fontes quasi subst.* PLIN. nat. 31, 4 *aquae* acida salsave mixtura. *generaliter de his utrisque in medicina*: CELS. 1, 3 p. 18 acidae res et austerae. 2, 21 p. 68 omnia acria acida acerba. 2, 22 p. 68 (*cf. sub* acer *p. 360, 9*). 2, 23 p. 68. 2, 24 p. 68. 4, 12 p. 136. 4, 16 p. 142 *opp.* dulcia. PLIN. nat. 15, 106 (*cf. sub* acer *p. 359, 74*). HIER. epist. 121 praef. SER. SAMM. 23 liquore (65. 672. 699). 144 laticem (231). 715 imbribus. 781 amne. 1001 fluentis. PLIN. nat. 10, 195 culices acida petunt, ad dulcia non advolant. BOET. herm. min. ed. 1, 2 (p. 46, 29) quae dulcia sunt apud Romanos, non eadem sunt apud Scythas amara nec acida. *nota*: APIC. 8, 395 leporem acidum *i. acidis conditum. proverbialiter*: PETRON. 56 ubicunque dulce est, ibi et acidum invenies. *de sucis animalium*: CATO agr. 76, 2 casei ovilli p(ondo) XIV ne acidum et bene recens in aquam indito. COLVM. 7, 8, 4 exsudet acidum liquorem *caseus formatus*. PLIN. nat. 28, 132. 135 lacte. APIC. 7, 308. SIDON. carm. 12, 7 butyro. ORIBAS. syn. 4, 2. 4, 5. 4, 17. CELS. 1, 3 p. 17 si pituitam acidam effudit *nauseans*. PLIN. nat. 20, 176 stomacho acida ructanti (rupt. *codd.*). MARC. med. p. 10, 1 bilis acida et amara. 20, 33 ad ... acidas ructationes. ALEX. TRALL. 2, 48 (*cf. sub* acide *p. 399, 39*). *odorem tangunt haec*: LVCIL. frg. 100 exhalas tum acidos ex pectore ructus. PLIN. nat. 30, 27 acidum halitum faciunt. *hinc pendere videtur translatio audax* CARM. adv. Marc. 1, 119 ah, acidi (tacidi *ed. princ.*) rictus funestave praeda draconis *de hominibus in faucibus diaboli. certe de odore*: MART. 6, 93, 9 *Thais ne male oleat* acida latet oblita creta. **II *translate*:** *de auditu*: PETRON. 31 potionem poposci ... puer non minus me acido cantico excepit. 68 sonus ... acidior. *de affectu*: HOR. epist. 2, 2, 64 invisum acidumque duobus. SEN. dial. 5, 43, 1 *hominem* humilem quidem et contemptum, sed superioribus acidum ac molestum. APVL. met. 5, 30 acidas et amaras istas nuptias. AMM. 18, 5, 4 feri et acidi *spadones*. AVG. conf. 8, 9, 21 conloquia. *adv.* **acidē**. VVLG. Sirach 4, 9 non acide feras in anima tua (μὴ ὀλιγοψυχήσῃς). *cf. p. 399, 25*. PETRON 92 negat sibi unquam acidius fuisse.

synonyma: *ad I*: acer, acerbus, austerus. *ad II*: invisus, molestus, amarus. ferus. *oppositum*: dulcis. *compositum*: subacidus.

Acidus *cogn.* CORP. II 2353 (*in Hisp. Baetica*) Acidus. *cf. iocose ficta quae adfert* QVINT. inst. 6, 3, 53 Acisculum, quia esset pactus, Pacisculum et Placidum, quod is acerbus natura esset, Acidum ... dictos invenio. **Acidius** *nom. gent.* CORP. XIV 3039 (*Praeneste, in fistula plumbea*) P. Acidi Attiani. III 6017, 6 (*in Illyrico, in strigili*) Acidius. A c i d i i *statio Lucaniae sita in via Potentia Grumentum, cf. Mommsen, Corp. X p. 25; Hülsen, PW. I 250.* ITIN. Anton. p. 104, 5 Acidios. **Acidīnus** *cogn.* Manlii Acidini *plebeii*: L. Manlius Acidinus *praet. urb. a. u. c. 544*: LIV. 26, 23, 1. 27, 50, 8 *al.* L. Manlius L. f. L. n. Acidinus Fulvianus *cos. a. u. c. 575*: FAST. Cap. L. Manlius L. f. L. n. Acidínus Fulvian(us). VELL. 2, 8, 2 adoptivus in Acidini Manli familiam datus. LIV. 38, 35, 1. 39, 21, 6 *al.* CORP. V 873 (*Aquileiae*). CIC. de orat. 2, 260 *Maluginensis Scipio* quom ex centuria sua renuntiaret Acidinum consulem praecoque dixisset 'dic de L. Manlio', 'virum bonum' inquit 'egregiumque civem esse arbitror'. agr. II 64 cum haberet haec res publica Luscinos, Calatinos, A c i d i n o s, homines non solum honoribus populi rebusque gestis verum etiam patientia paupertatis ornatos. Att. 4, 3, 3 *Clodius* omnis Catilinas Acidinos ... reddidit. Manlii Acidini *alii* LIV. 42, 49, 9. CORP. XIV 4269 (*Nemore Dianae*) C. Manlio(s) Aci(dinos) cosol *Arimini*. CIC. epist. 4, 12, 2 Att. 12, 32, 2. CORP. II 4120 (*Tarracone*) Q. Gar⟨g⟩ilio ... ⟨fil.⟩ Arn. Macro A⟨c⟩idino IIIvir. cap., trib. mil. ⟨l⟩e⟨g.⟩ X ⟨gem.⟩ .... VI 28874 Ti. Claudius Ti. l. Acidinus. *huc potest pertinere titulus fractus* CORP. III †9556 (*Salonis*) ⟨depo⟩sitio be⟨a⟩ti Acidi⟨...⟩. *Otto.*

acieris (-ē-?) securis aerea qua in sacrificiis utebantur sacerdotes FEST. 10, 1. GLOSS. II 13, 9 acceres ἀξίν⟨η⟩ ἱεροφάντου ὡς Πλαῦτος (frg. LVIII = LXXVI). IV 202, 39 (V 436, 15) acerlis (acersu) securis quam flamines seu pontifices habebant. IV 104, 15 (V 590, 63) acceries (acieres) genus securis. *cf. Bücheler, Rhein. Mus. 46 (1891) 233.* [*inc. orig., fortasse cf. c.* acies, acus *Th.*] *v.* acies. *V.*

aciēs, -ēī *f.* [= *gr.* ἀκίς, *theod.* ekka *saxon.* eggia 'mucro'; *cf. c.* acus acuere ăcer acēre. *Th.*] PAVL. FEST. 24 acies acumen acus et acuere dicuntur ab ἀκόνη. ISID. orig. 18, 6, 2 acies ... gladii ab acumine dicta. CHAR. gramm. I 156, 10 sunt ... quaedam homonyma ... ut ... acies .... acies ⟨et⟩ oculorum dicitur et ferri et exercitus. GLOSS. turba exercitus vel acumen gladii vel intuitionem. ordo militum et oculorum visus et ferri acumen. *ad I*: ἀκμή, ἀκμὴ σιδήρου, ὀξύτης, ὀξύτης σιδήρου, αἰχμή, acumen gladii, vim ferri. *ad II B 2*: ὀξυδορκία acumen oculorum. *5*: βολὴ ὀφθαλμοῦ. *ad II C*: acies animi ὀξύτης φρενῶν. *ad II D 1*: εἴλη, τάξις, παράταξις, παράταξις ἐν πολέμῳ, ordo vel prima pars exercitus, turba. *ad II D 2*: φάλαγξ. *ad II D 3*: extensa militum impugnatio. *sing. gen.*: acii MATIVS carm. 7. acie CAES. Gall. 2, 23, 1 (aciei *B²h*) SALL. frg. 1, 41. aciei BELL. Afr. 59, 5. 60, 3 PHYSIOGN. 38 GRAMM. suppl. 130, 27. *dat.*: aciei CAES. civ. 3, 89, 4. 93, 4 AVG. c. Iul. op. imp. 6, 6 (Migne 45, 1510). acie *traditur* FEST. 306. *plur. abl.*: aciebus IVL. VAL. 2, 28 Nov. Iust. 25 praef. SERV. Aen. 5, 581. *gen.* acierum FRG. Bob. gramm. V 563, 7 *nullo testimonio veterum firmatum.* [*hisp. ret.* az. *M.-L.*] *vide* acieris.

I *proprie*: *acumen instrumenti, sim.*: **A** *sequente genetivo*: PLAVT. Truc. 492 quorum lingua gladiorum aciem praestringat (*cf. l. 63.* PLIN. nat. 15, 52. *cf.* HEGES. 5, 21, 3 VVLG. Hebr. 11, 34). CIC. Verr. 6, 113 aciem securium (SEN. contr. 9, 2, 24. PLIN. nat. 37, 192 hebetari). CIC. Sest. 24 acie ipsa et ferri viribus volnerare. VERG. Aen. 2, 333 stat ferri acies mucrone ... stricta (11, 862 PLIN. nat. 7, 63. 64 praestringitur. 13, 142 hebetare. LACT. inst. 3, 17, 26). VERG. georg. 2, 365 acie ... falcis (PLIN. nat. 17, 192 exacutā. 251. VAL. FL. 6, 424). PLIN. nat. 18, 261 cotibus ... oleo aciem falcis excitantibus. OV. met. 3, 107 acies apparuit hastae. SVET. Nero 49 temptata ... utriusque *pugionis* acie (Otho 11). COLVM. 4, 24, 22 prolixet aciem ferramenti (CELS. 8, 3). PLIN. nat. 18, 172 acie laterum (*sc. vomeris*) ... secans. PALLAD. 1, 14 acies *asciae*. VVLG. I reg. 13, 21 retusae ... erant acies vomerum et ligonum. PLIN. nat. 8, 43 lacerato unguium acie utero. 11, 180 rostri. 17, 63 lateris *amygdalae*. **B** *absolute*: *intellege gladii*: VERG. 6, 291 strictam ... aciem ... offert. OV. met. 7, 142 civili ... cadunt acie. SEN. epist. 76, 14 subtilis acies. SVET. fr. 195 p. 345 Reiff. gladius curvatus ... ex acie recta. PANEG. 9, 13 *extr.* aciem retudit. CELS. 7, 29 *uncus* ... per totam aciem exacuitur. *falcis*: COLVM. 4, 24, 21 curvatur acies (7, 2. 25, 1 rectam). arb. 15 pelle aciem detergeto (PLIN. nat. 17, 116). *cultri*: COLVM. 9, 15, 4 acie lata. PLIN. nat. 28, 79 hebetari. *ferri*: 34, 145 neque alia genera ferri ex mera acie temperantur (*item de chalybe*: 144 ad indurandam aciem. 143. 154). *vitri*: 36, 193 acies tanta est ..., ut ... ad ossa consecet. *sagittae*: STAT. Theb. 9, 750 *Eurytionis oculo* acies se condidit uncis (APVL. met. 5, 23). QVINT. inst. 1, 4, 12 securis utrimque habens aciem 'bipennis'. IVST. 6, 8, 2 telo si primam aciem praefregerit. PLIN. nat. 9, 110 *concha* manum ... acie sua abscidat. 16, 157 *cartilago calamorum* ... fissilis praeacuta semper acie. *generatim ibid.* 34, 145 cum exacuendo oleariae cotes aquariaeque differant et oleo delicatior fiat acies. 36, 165 *cotes* trahentes aciem. *nota*: *apud gromaticos de terminorum partibus acutis, in quas latera concurrunt*: GROM. p. 306, 16 terminus si in tres acies constitutus fuerit, tres lineas auctoris ostendit, si in quattuor acies, quadrifinium facit. p. 345, 3 *terminus quadratus* acies extenduntur. p. 344, 15 obtunso angulo posuimus in trifinio, non reproba acie (*terminos*). GAIVS grom. 307, 7 terminus si una acie reproba habuerit hoc est non aequalem aciem, ipsum quoque reprobum reputamus.

II *translate*: A *variae figurae*: *de aestu ignis*: AETNA 409 *lapide molari* non tutior hausti (*ignis*) ulla domus servans aciem. GILD. (chron. III) exc. Brit. 5 non acies flammae (*sc. belli*) ... potuit ... extingui. *de nitore*: VERG. georg. 1, 395 stellis acies obtunsa. APVL. met. 2, 9 capillis ... nitor ... inlucet et contra solis aciem ... fulgurat. *sed v. p. 412, 56.* AVIEN. Arat. 514 aciem *astris* aurea luna retundit. *de extremo radio lucis*: PLIN. nat. 2, 150 radium solis inmissum ... nubi repulsa acie in solem refringi (37, 66). *de radio ipso*: OBSEQ. 14 ex speculo acie orta. *a notione gladii acuminis sumptae*: CIC. Cat. 1, 4 hebescere aciem ... auctoritatis. SEN. clem. 1, 11, 2 hebetare aciem imperii. TERT. pudic. 14 exerta acies machaerae spiritalis. ZENO (Migne 11, 428, 22) 13, 1 *gladius spiritus* contestans duas acies, id est duo testamenta gerens. AVG. civ. 20, 21 dicit ... gladium bis acutum propter aciem geminam testamentorum duorum. LACT. inst. 5, 19, 11 destringunt aciem ingeniorum suorum. *v. l. 56.* AVG. c. Iul. 1, 4, 12 argumentorum vel acies vitrea vel plumbei pugiones ... exseri. AMM. 18, 3, 7 vitae potestatem et necis in acie linguae portantem *regem* (*Aristotelis verba?*). *cf.* 29, 1, 19. PLAVT. *l. 9.* *de ardore appetitionis*: CAEL. AVR. chron. 5, 11, 135 obtunditur. *cupiditatis*: AMBR. in psalm. 1, 28 corporeis voluptatibus aciem ... cordis infodimus. *sed v. p. 402, 50.* *studii*: FLOR. praef. 3 rerum ... diversitas aciem intentionis abrumpit. AVG. civ. 4, 3 obtundamus. 14, 16 acies et quasi vigilia cogitationis obruatur. MART. CAP. 6, 577 aciem industriae ... obtudit. AMBR. serm. 8, 3 fidei acies ignorabat .... MART. CAP. 9, 932 dicitur ... acumen (*sc. soni*) ..., quod in aciem tenuatam gracilis et erectae modulationis extenditur.

B *de oculis*: 1 *i. q. obtutus acer*: CAES. Gall. 1, 39, 1 ne vultum quidem atque aciem oculorum ... ferre potuisse. **2** *vis videndi*: **a** *cum genetivo*: PLAVT. Mil. 4 praestringat o c u l o r u m aciem in acie hostibus (LVCIL. 863 LIV. 40, 58, 4). CIC. fin. 4, 65 hebes (PLIN. nat. 32, 70 hebetari. 20, 47). PAVL. FEST. 62, 3 'caecultant' caecis proximi sunt oculorum acie obtusa (PLIN. nat. 22, 142 PLIN. med. 3, 35. *cf.* SEN. contr. 1 praef. 2 retuderit. 17 contuderat). VAL. MAX. 8, 7, 4 acie oculorum defectus (AMM. 18, 6, 21). SEN. epist. 74, 23 acies oculorum exstincta caecitate nos adficit. AMBR. in psalm. 118, 3, 22 acies eius (*oculi*) ... praetexitur. PLIN. nat. 20, 28 excitare oculorum aciem. 249 adiuvat (25, 142). 20, 254 reficiendo (THEOD. PRISC. eup. 38 reformavit). 29, 128 restituta ... eorum acie. 23, 59 exacuit. 24, 99. PAVL. FEST. 67, 12

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

clarissimam (Plin. nat. 10, 8. 20, 98). Cels. 7 praef. acri claraque. Sen. epist. 124, 5 subtilior ... acies nulla quam oculorum et intentior. Gell. 14, 1, 5 longinqua. Comm. instr. 2, 23, 8. Lvcr. 1, 324 nulla potest oculorum acies contenta tueri. Vitr. 7 praef. 11 ad aciem oculorum ... lineas ... respondere. Sen. nat. 1, 5, 1 *in speculis* ipsa aspici corpora retorta oculorum acie et in se ... reflexa. *cf.* Plin. nat. 7, 85 Avg. civ. 9, 16. 12, 7 Svlp. Sev. epist. 2, 4. Lab. mim. 75 radiis solis aciem effodit luminis. Val. Max. 1, 8, ext. 14 certa acie luminum usum esse. Sen. Herc. f. 1042 errat acies luminum visusque marcor hebetat 652 torpet. benef. 2, 29, 1 nos ... vincant ... acie luminum aquilae. dial. 4, 36, 4 luminum suffudit aciem (Amm. 19, 4, 7 hebetat). Qvint. inst. 11, 2, 10 acies luminum a prospectu rerum, quas intuetur, non aversa. Lact. inst. 7, 9, 3 cernuntur acie luminum. Cels. 6, 6, 37 acies *pupillae* hebetescit (Avg. civ. 11, 27). Salv. gub. 8, 17 visus acies laederetur. Sed. op. pasch. 3, 24 *divinae maiestatis ... claritatem* nullius aspectus potest acies intueri. *nota*: Plin. nat. 10, 11 *haliaeti* acies firma ... stetit. Hier. epist. 68, 1 cuius (*Iacob*) caligaverat acies. **b** *absolute*: Cic. rep. 6, 19 *solis* ... radiis acies vestra sensusque vincitur (Manil. 1, 677). Hor. sat. 2, 2, 5 stupet insanis acies fulgoribus (*mensarum nitentium*). Sen. benef. 5, 25, 6 opertis oculis inest acies, sed sine usu, quam lumen d⟨iei⟩ iis inmissum ad ministeria sua evocat. Cels. 6, 6, 15 corrumpit. 7, 7, 14 eripi. Sen. dial. 11, 8, 6 praestringentes *stellas*. nat. 7, 20, 1. epist. 94, 5 moratur. 115, 6 aut ... repercutiunt aut ... retinent. Herc. f. 671 ludit. Plin. nat. 35, 97 offenderet (Apvl. Socr. 11, 144). Stat. Theb. 7, 372 obtusa. Ps. Apvl. Ascl. 33 acie obtunsi. Min. Fel. 32, 5 submovetur. Tert. anim. 17 tenuatur. Paneg. 10, 5 praestricta acie videndi facultate caruerunt. Sen. benef. 3, 17, 2 caruit acie. Stat. Theb. 10, 472 vox acies sanguisque perit. Paneg. 10, 13 crassam et caligantem. Avg. civ. 10, 29. Pavl. Nol. carm. 18, 461 languescente. Cic. Tusc. 1, 50 tanta sit *animi* tenuitas, ut fugiat aciem. Sen. dial. 2, 1, 2 longinquitas fallat (Cvrt. 7, 11, 21). nat. 1, 15, 6 decipiant. 6, 5 acies nostra ... labitur (3, 9 *cf.* 3, 10. 13, 2. 14, 3. 7, 18, 2). Sen. epist. 94, 18 purgetur *v. p. 402, 34.* Plin. nat. 37, 63 aspectu smaragdi recreatur. Qvint. inst. 10, 3, 31 iuvant aciem (*membranae*). Verg. Aen. 6, 200 quantum acie possent oculi servare sequentem. Sen. dial. 8, 5, 5 acies nostra aperit sibi investigandi viam et fundamenta vero iacit. *cf.* epist. 89, 2 Avg. civ. 22, 29. *cum adiectivis*: Cic. fin. 5, 84 incolumis acies (*opp.* caecitas). Vitr. 5, 9, 5 aciem tenuem et acutam speciem. Macr. sat. 1, 20, 3 serpentem acie acutissima et pervigili naturam sideris imitari. Evgipp. Sev. 35, 2 expedit corporeis luminibus aciem habere perspicuam. Cels. 7, 7, 14 hebetem (Svet. Dom. 18). Sen. nat. 7, 11, 3 acrior ... aut hebetior. dial. 5, 9, 2 infirma. nat. 1, 3, 7 hebes et infirma. 8 ad inbecillam aciem repellendam (epist. 94, 19). 7, 30, 4 quantam (*subtilitatem*) consequi acies humana non possit (Macr. somn. 1, 15, 17. *cf.* Lact. inst. 2, 3, 9 corporalis). benef. 4, 27, 3 nec ... omnes homines aciem habent Lynceo similem. Plin. nat. 8, 203 restitui vespertinam aciem iis, quos nyctalopas vocant. nostra *v. l. 32. 37. 18.* **3** *pupa*: Cic. nat. deor. 2, 142 acies ..., qua cernimus, quae pupula vocatur, ita parva est .... Lact. opif. 10, 3 acies ... id est membrana illa perlucens. Cic. nat. deor. 2, 142 palpebrae ... mollissimae tactu, ne laederent aciem. Lvcr. 4, 718 *semina* ... pupillas (*sc. leonum*) interfodiunt ...; cum tamen haec nostras acies nil laedere possint. 2, 420 *colores* conpungunt aciem. 3, 411 circum caedas. 4, 691 *res* feriunt oculorum aciem visumque lacessunt. Plin. nat. 7, 12 glauca oculorum acie. Apvl. Plat. 1, 14 oculorum acies gemellas perlucidas esse. Ps. Avr. Vict. epit. 1, 23 *oculorum* aciem ... vibrans. Physiogn. 93 non penetrabilem nec efficacem, sed patulam. 90 acies oculi velox humida. Sol. 27, 26 *corocotta* numquam cohibet aciem orbium. Cels. 6, 6, 39 horum (*animalium*) acies extrinsecus laesa ... in antiquum statum redeat. Drac. laud. dei 2, 662 reduces ... sereno lumine sunt acies ... micantes (*Tobiae*). Physiogn. 36 aciem ... intrinsecus amaram, trucem asperam ... oculi continuerint. *v.* 38. 41. 42. **4** *oculus*: Lact. opif. 10, 10 auditus in duas aures et visus in duas acies et odoratio in duas nares ... divisa est. Lvcr. 3, 362 sensus ... trahit atque acies detrudit ad ipsas. 4, 248 *aer* ... per nostras acies perlabitur (357. 280 Hyg. astr. 4, 14). Ov. epist. 17, 32 acies nostra videre putat. Manil. 2, 497 Leo cum Geminis aciem coniungit et aurem. Sen. Ag. 945 currus effugit aciem. dial. 9, 1, 9 titubat acies. nat. 1, 3, 7 radios ... replicat. Stat. Theb. 5, 95 genas aciemque offusa ... sanguine. 10, 168 huc errat et illuc. Tert. pall. 4 *med.* habitus (*indecoros*) ... acie figere. Schol. Germ. Bas. p. 101, 12 Corvus ... habet in acie stellam I (Schol. Germ. Sang. p. 269 M. in oculos). Prvd. perist. 5, 319 admota ... acies intrare potest. Pavl. Nol. epist. 32, 18 ipsa acie videbimus (*opp.* per fidem). *cum adiectivis*: Verg. Aen. 4, 643 sanguineam volvens aciem (7, 399). 6, 788 huc geminas ... flecte acies (Sed. op. pasch. 4, 20 acies gemellae fulserunt). Ov. met. 4, 464 omnes acie ... torva vidit (Stat. Theb. 10, 692). Sen. Herc. f. 954 turbidā. Phoen. 474 pavidā ... observas. Ag. 458 pervicax acies videt. Stat. silv. 2, 6, 41 nec petulans. Theb. 10, 598 sagaci. Ivv. 9, 65 Polyphemi lata acies. Sidon. carm. 5, 241 *monstris* ... lumine glauco albet aquosa acies. **5** *significationes 2 et 4 commiscentur notione* '*aspectus acris*': Cat. 63, 56 cupit ... pupula ad te ... dirigere aciem. 64, 127 unde aciem ⟨in⟩ pelagi ... protenderet aestus.

Cic. ac. 2, 80 intendi acies longius non poterit. Ov. met. 3, 381 aciem ... dimittit. Gratt. 97 egit. Manil. 2, 372 inclinant. Sen. Herc. f. 825 retro flexit (602). nat. 7, 26, 1 transmittimus. dial. 11, 8, 5 erigitur. Plin. nat. 4, 92 paulum ... deflexa acie. Stat. silv. 3, 4, 97 fige aciem et vultus hic (*in speculo*) usque relinque. Apvl. met. 2, 22 nec acies usquam devertenda, immo ne obliquanda quidem. Pavl. Nol. carm. 18, 369 inserit. Cic. Tusc. 4, 38 acrem in omnis partis aciem intendit (Val. Fl. 3, 572. *cf.* Manil. 2, 514 direxere). Lvcr. 2, 448 prima acie. Ov. met. 2, 776 nusquam recta acies (Manil. 3, 377. *v. l. 13*). Plin. nat. 11, 148 *pupillae* angustiae non sinunt vagari incertam aciem. *sequente genetivo*: Ov. met. 7, 584 quo se cumque acies oculorum flexerat. Plin. nat. 8, 51 oculorum aciem ... defigere in terram. Amm. 24, 2, 19 intentius conferentes. 16, 10, 10 rectam aciem luminum tendere. *cf.* Sen. nat. 2, 9, 1 oculi ... aciem suam mittunt. **6** *inde oculi notione ipsa translata de videndo animis*: Plavt. Mil. 1028 ad eam rem habeo omnem aciem (faciem *CD*, matiem *B*). Sen. epist. 88, 45 lumen, per quod acies derigatur ad verum. dial. 6, 25, 2 in profunda terrarum permittent aciem. *v. p. 401, 83 sqq.*

C *de facultate acriter et distincte* ***percipiendi animo***: Cic. ac. 2, 122 nulla acies humani ingenii tanta sit, quae penetrare in caelum, terram intrare possit. leg. 1, 60 animus ... exacuerit illam, ut oculorum, sic ingenii aciem ad bona seligenda. div. in Caec. 46 praestringat aciem ingenii (ad Brut. 1, 18, 4). epist. 2, 16, 1 cognovi. de orat. 1, 151 omni ... acie ingenii contemplantibus. 3, 20 quantum nostrorum ingeniorum acies intueri potest. *v. p. 401, 13.* 3, 124 neque tam est acris acies in naturis hominum et ingeniis. Cic. frg. F, 5, 97 M. acuentibus ... intellegentiam, quae est mentis acies, caventibusque, ne ... illa hebescat (Tusc. 1, 73). div. 1, 61 praestringere. Tert. anim. 57 interiorem mentis aciem excaecare. Cic. Tusc. 1, 45 cum ... circumfusi erant caligine, acie mentis dispicere. de orat. 2, 160 aspexit. Apvl. Socr. 2, 121 acrius contemplantes. flor. p. 6 Oud. non oculorum, sed mentis acie et animi obtutu considerandos. Plat. 1, 9 videtur. Macr. somn. 1, 8, 3 requirunt. Clavdian. Mam. stat. anim. 1, 25 p. 91, 8 purgata mentis intendas acie. *v. p. 401, 34.* Cic. fin. 5, 57 optima ... parte hominis ... ingenii et mentis acie fruuntur. nat. deor. 2, 45 a consuetudine oculorum aciem mentis abducere. *cf.* 2, 43 ac. 2, 129. Hier. epist. 149, 3 ad spiritalem intellegentiam mentis aciem conmutamus. Avg. trin. 4, 15, 20 transmittente. Mart. Cap. 2, 202 tota mentis acie coartata. Apvl. mund. 30 omnia ... curat ... vis nullis oculis obvia, nisi quibus mens aciem suae lucis intendit. *v. l. 1.* *absolute*: Pavl. Nol. carm. 19, 40 *nebulis* interiorem obducunt aciem mundi ... amores. *v. l. 29.* Cic. Tusc. 5, 114 impediri ... animi aciem aspectu oculorum. 39 ita curata est, ut ne caecaretur erroribus. Phil. 12, 3 praestrinxerat aciem animi (Rab. Post. 43. fin. 4, 37 animorum. Vell. 2, 118, 4). Tusc. 3, 33 hebetem ⟨facit⟩. Cato 83 obtusior sit. Manil. 4, 368 altius est ... mittenda. Sen. epist. 115, 6 liberare inpedimentis. Gell. 5, 3, 6 animi aciem sollertiamque hominis non docti. Ambr. Iac. 2, 12, 55 dicebant uno studio et quadam animorum acie. *v. l. 45.* Favstin. trin. 1, 9 (Migne 13, 44) intende cordis aciem et vide secundum fidei spiritualis obtutus. Ambr. spir. 1, 8, 93 aciem nostri cordis illuminet. *sed v. p. 400, 66.* Boet. Porph. B. 64, 9, 1 ad illuminandas acies intellectus.

D *in arte militari significat*: **1** *partem exercitus consilio quodam per ordines ad pugnandum dispositi*: **a** *angustiore usu artis tantum de certis partibus exercitus instructi*: **α** *absolute*: Liv. 8, 8, 5 prima acies hastati erant (44, 37, 2). *cf. de Germanis* Tac. ann. 2, 14 primam utcumque aciem hastatam. Sen. dial. 2, 19, 3 in prima acie altos ordines stare. Caes. Gall. 1, 24, 5 sub primam nostram aciem successerunt. Bell. Afr. 16, 1 versari in prima acie. Sall. Cat. 60, 4 Catilina cum expeditis. Liv. 30, 18, 2 praetoris legiones ... fuerunt (6, 23, 11). 4, 41, 4 pugnantem (25, 15, 12. 27, 14, 3. 31, 21, 12 *cf.* 30, 18, 4 Sen. contr. 1, 8, 4 Flor. 1, 38, 18 Vvlg. II Macc. 8, 23). 2, 19, 6 adhortantem. 27, 48, 5 elephantos locat (Frontin. strat. 2, 5, 4 habebat). 37, 41, 8 armatas quadrigas ... locaverat rex *Antiochus*. 38, 26, 4 locata levi armatura (Frontin. strat. 2, 3, 10). *cf.* 28, 2, 4. 31, 21, 7 Frontin. 2, 1, 8. 3, 21. 3, 13. Caes. Gall. 2, 25, 2 in primam aciem processit. Liv. 35, 5, 6 dextra ala ... subiit. Frontin. strat. 2, 4, 10 procucurrit (8, 12 Flor. 2, 15, 82). 8, 13 prosiluit. Flor. 1, 45, 4 volitans. Sall. Cat. 59, 3 optumum quemque armatum ... subducit. Liv. 9, 27, 9 subsidiarias cohortes ... emisit (9, 16, 17. 2, 20, 7. 29, 2, 9). 27, 13, 11 cohortes ... inducturum (12, 14. 29, 36, 8. 30, 18, 9). 27, 14, 6 elephantos ... induci (Flor. 1, 13, 12 provectis). 23, 16, 11 adparatum ... adferre. 6, 8, 4 terrorem non in primam tantum aciem, sed etiam ad subsidiarios perlatum. Verg. Aen. 9, 592 primam ante aciem ... vociferans. 7, 673 feruntur. 531 sternitur. Sil. 4, 355 proelia miscebant. 8, 466 radiabat in armis. Flor. 1, 9, 3 diis ... se devoverit. Verg. Aen. 12, 305 prima ... acie per tela ruentem. Sil. 17, 305 te siste. *obiectum*: Caes. civ. 1, 83, 2 primam aciem quaternae cohortes ... tenebant. Bell. Afr. 41, 2 prima equestri turmatim instructa. Verg. Aen. 8, 561 stravi. Liv. 6, 23, 12 instruit. 27, 18, 17 laxata. 30, 34, 13 prima acie pulsa in secundam. *subiectum*: Caes. civ. 1, 41, 5 prima et secunda acies, ut ... constituta erat, permanebat. *cf.* Verg. Aen. 10, 125 Liv. 9, 32, 9 Tac. Germ. 31. Liv. 22, 45, 7 iaculatores cum ceteris levium armorum auxiliis prima acies

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

facta. 9,39,9 fit ex secunda prima acies. SEN. dial. 6,20,4 senatus fuit (*in pugna Pharsalica*). SIL. 10,32 ruebat. 15,716 stabant.... *pluralis de acie utriusque exercitus*: LIV. 27,2,6 fessae... primae acies erant. TAC. hist. 3, 21 primore in acie versabantur. CAES. Gall. 1, 25, 7 signa bipertito intulerunt, prima et secunda acies, ut victis ... resisteret, tertia, ut venientes sustineret (civ. 1, 41, 5. *cf.* BELL. Afr. 60, 2). LIV. 9, 32, 7 secunda acies Romana ad prima signa, integri fessis successerunt (10, 14, 17). 34, 15, 1 ex secunda acie subsidiariis cohortibus in pugnam inductis. 21, 46, 6 iaculatores fugerunt inter subsidia ad secundam aciem. 4, 28, 2 subsidia et secundam aciem adortus. 2, 19, 8 *vulneratum* in secundam aciem recepere. *cf.* 27, 1, 11. 30, 33, 5. 34, 5. 6. 36, 18, 4. FRONTIN. strat. 2, 3, 17 postsignani in secunda acie erant (*sc. Sullae Archelaum vincentis*). *cf.* 2, 3, 16 TAC. hist. 5, 16 VEG. mil. 3, 14. LIV. 23, 29, 8 minus pertinaces viros habebat altera acies. FEST. 306, 10 subsid⟨i⟩um dic⟨ebatur, quando mi⟩lite⟨s⟩ subside⟨bant in extrema acie lab⟩entique acie ⟨succurrebant. quod⟩ genus militum ⟨constabat ex iis, qui⟩ emeruerant ⟨stipendia; locum t⟩amen retine⟨bant in exercitu⟩. quae erat tertia acies triariorum. FRONTIN. 2, 3, 17 locavit (*Archelaus*) ... in tertia (*acie*) Romanorum more armatos auxiliares. CAES. Gall. 1, 49, 4 duas acies hostem propulsare, tertiam opus perficere. 1, 52, 7 laborantibus ... subsidio misit. civ. 3, 94, 1 tertiam aciem ... procurrere. *cf.* 3, 89, 4. 3, 55, 2 BELL. Afr. 60, 3. CAES. civ. 3, 89, 3 ex tertia acie singulas cohortes detraxit atque ex his quartam instituit equitatuique opposuit (*Caesar in pugna Pharsalica*). 93, 5 quartae aciei, quam instituerat sex cohortium, dedit signum. *cf.* 94, 3. BELL. Afr. 81, 1 in quarta acie ad ... cornua quinis cohortibus contra bestias conlocatis. VEG. mil. 3, 14 in quinta acie ponebantur interdum carroballistae et manuballistarii, fundibulatores, funditores. LIV. 8, 8, 8 *accensi* in postremam aciem reiciebantur. 30, 32, 11 triariis postremam aciem clausit. 44, 37, 1 ex postrema acie triarios primos subducit. 30, 34, 11 sauciis in postremam aciem subductis. 10, 4 rostratis (*navibus*) ... receptis. *v.* 30, 35, 9. 42, 58, 14 FRONTIN. strat. 2, 5, 28 TAC. hist. 2, 41. LIV. 8, 10, 3 rati perventum.. ad extremam aciem. *v. l. 16.* AMM. 16, 12, 31 postsignanos in acie locatos extrema. LIV. 8, 10, 2 accensos ab novissima acie ante signa procedere. 10, 29, 5 cum subsidiis ex novissima acie ... missi. *v.* 3, 61, 9. CVRT. 4, 15, 17 paucae ... evasere quadrigae in ultimam aciem. VEG. mil. 3, 14 post ultimas acies. *ibid.* sex acies ordinaveris. BELL. Afr. 14, 2 acies ... mediae cum concurrere conarentur (LIV. 39, 31. 3. *cf.* 28, 14, 16). 59, 2 procul simplex esse acies media ... videretur. LIV. 23, 29, 9 rettulit pedem media acies. *v.* 33, 9, 4. 35, 35, 19. 39, 31, 3. 40, 32, 4. 5, 38, 2. 28, 14, 14. 38, 40, 1. CAES. civ. 1, 83, 2 sagittarii ... media continebantur acie. BELL. Afr. 41, 3 suam ... aciem mediam ... oppido texit. LIV. 3, 70, 2 Postumio datur media acies tuenda. 27, 48, 4. 23, 29, 4 mediam aciem Hispanis firmat (22, 46, 2. 27, 14, 4). 28, 14, 4 tenebant (37, 39, 8. 38, 26, 3. 39, 31, 18. 22, 46, 7. 42, 58, 13). 37, 41, 1 tribus permissa. 28, 14, 19 aperirent. 37, 42, 6 prostrata erat. *v.* 6, 29, 2. 39, 31, 6. 42, 7, 7 FRONTIN. strat. 2, 3, 7 TAC. hist. 2, 44. 4, 77. CVRT. 4, 14, 14 videtis ... mediam aciem vanam exhaustam. *v. p. 406, 56.* TAC. hist. 3, 22 complesse. BELL. Alex. 76, 1 sinistro cornu mediaque acie totae profligantur copiae (40, 3). CAES. civ. 3, 89, 2 Domitium praeposuerat. LIV. 22, 48, 5 subductos ex media acie Numidas. 10, 41, 4 instare ... a cornu utroque, a media acie. 3, 70, 9 in media ... acie vinci coepti. 35, 35, 11 satellites tyranni ... consistebant. FRONTIN. strat. 2, 3, 4 conlocavit ... levem armaturam (2, 3, 21. 5). CAES. Gall. 3, 24, 1 auxiliis in mediam aciem coniectis. LIV. 7, 33, 11 aperiunt viam. 22, 47, 6 inlati (28, 15, 5). 23, 16, 13 satis terroris ... intulerant. 28, 14, 9 sociis ... acceptis (22, 48, 3. 30, 8, 6). 42, 59, 4 invectus. CVRT. 8, 14, 15. FRONTIN. strat. 2, 3, 7 hostem ... recepit. LIV. 4, 18, 5 ante mediam aciem cum equitatu ... processit. 37, 42, 3 usque ad mediam aciem terror pervenit. 29, 2, 5 inter cornua et mediam aciem intervalla ... fecerant. 3, 70, 4 per mediam ... aciem perrupit. *cf.* 9, 43, 15. 13, 5. BELL. Afr. 59, 2 conlocarat ... post *legiones* ... Numidas in subsidiaria acie. *v. p. 404, 6. 32.* LIV. 27, 48, 8 dextra omnis acies extra proelium ... cessabat. SIL. 16, 53 laeva acies in bella vocaret. LIV. 3, 70, 4 in aversam incursando aciem (30, 35, 2). TAC. Agr. 37 invasere. FRONTIN. strat. 2, 2, 12 decursus ... ferebat. LIV. 9, 43, 13 transversam hostium aciem ... invadit. 1, 14, 9. *cf.* FLOR. 2, 13, 83. LIV. 8, 10, 5 nova ex improviso exorta acies. 9, 39, 8. 8, 8, 13. 4, 33, 1. 34, 15, 2. TAC. ann. 1, 63 nova acie turbatus eques. CAES. Gall. 7, 67, 1 duae se acies ab duobus lateribus ostendunt (BELL. Afr. 27, 1 FRONTIN. strat. 2, 5, 31). CVRT. 4, 15, 21 turbata erat utraque acies. LIV. 30, 34, 8 pavido ... milite sinceram et integram aciem miscerent (22, 29, 4). 30, 34, 11 vagam ante se cernendo aciem. 27, 1, 8 pedestres acies occupassent ... certamine oculos. CVRT. 3, 9, 4. 3 par Macedonicae phalangi acies. LIV. 30, 34, 8 non ... perculsos ... in aciem accepere. *v.* CVRT. 6, 1, 6 PLIN. nat. 8, 27. *β c. genetivo*: LIV. 2, 20, 1 in prima exulum acie (*cf.* 2, 20, 3). SEN. epist. 71, 9 prima acies Pompeianarum partium, senatus ferens arma. AMM. 24, 6, 11 laxata acies prima Persarum. *cf.* 16, 12, 42. CIC. fin. 2, 61 in mediam aciem Latinorum irruebat. LIV. 21, 56, 2 Afrorum. 26, 5, 11 Romanorum. 31, 21, 14 Gallorum. CVRT. 5, 4, 33 Macedonum. 8, 14, 18 Indorum. LIV. 2, 31, 2 mediam turbaverat hostium aciem (37, 30, 6. 44, 41, 2 VAL. MAX 1, 8, 6). 1, 37, 3 media peditum ... acies (21, 55, 9). 30, 34, 11 firmior ... media hastatorum acies. FRONTIN. strat. 2, 3, 5 suorum. *v. l. 43. 44.* SALL. Iug. 101, 5 postremam Romananorum aciem invadunt. FRONTIN. strat. 2, 4, 20 ad postremam hostium aciem admoveri. LIV. 30, 33, 6 subsidiariam aciem Italicorum militum. 28, 33, 14 duae peditum acies. 33, 15, 11 hostium. 30, 35, 7 ante Carthaginiensium aciem. LVCAN. 10, 450 aciem ... senatus. *v. p. 403, 81.* FRONTIN. 2, 3, 17 antesignanorum. 4, 1, 46 legio, in cuius acie consul erat occisus. TAC. hist. 5, 18 sociarum cohortium acies. LIV. 35, 35, 8 elephantorum aciem. 27, 14, 11 beluarum. STAT. Theb. 6, 298 alipedum. *nota*: LIV. 9, 46, 10 dextrum cornu, dictatoris acies, alienam pugnam sequetur.

b *ampliato sensu generaliter 'manus, caterva proeliaris' apud poetas potissimum atque id pluraliter*: *α cum adiectivis*: VERG. Aen. 7, 796 agmina densentur ... Auruncae ... manus, Rutuli ... et Sacranae acies. 1, 489 eoas. 7, 695 Fescenninas. 9, 636 Ausonias. 10, 690 concurrunt Tyrrhenae (7, 426 sterne). 359 Troianae ... *et* Latinae (9, 547 LVCAN. 4, 8). 2, 599 Graiae ... errant acies. 12, 861 Iliacas acies atque agmina Turni (HOMER. 655). SEN. contr. 10, 2, 3 Horatium Etruscas ... summoventem. *v.* SIL. 9, 223. 16, 459. 17, 80. STAT. Theb. 7, 15 accendere Inachias. 343. 8, 105. 186. 10, 714. 12, 196 silv. 1, 4, 89 AMM. 31, 4, 7. LVCAN. 5, 557 nostras. VAL. FL. 4, 756 tuas. STAT. Theb. 1, 184 fraternas. *nota*: LVCAN. 3, 264 inter Caesareas acies. VERG. Aen. 12, 548 totae ... conversae acies (11, 632). 9, 27 Messapus primas acies, postrema coercent Tyrrhidae iuvenes (10, 642 OV. met. 13, 207). 7, 296 medias acies mediosque per ignis invenere viam (SIL. 15, 41 APVL. met. 7, 8). 12, 227 in medias dat sese acies (12, 224 LVCAN. 3, 31 HOMER. 391. 442. 893). SIL. 5, 221 medias acies Bellona pererrat. STAT. Theb. 10, 778 se ... super medias acies ... iecit (*Menoecus*). VAL. FL. 6, 372 novas acies et virginis arma ... videt. VERG. Aen. 10, 363 acies inferre pedestris (STAT. Theb. 9, 208). AMM. 14, 6, 17 post iaculatores ultimasque subsidiales acies. VERG. Aen. 7, 703 aeratas acies ... misceri (9, 461). LVCAN. 4, 777 tantae. STAT. Theb. 2, 702 densas ... multiplicare acies. 10, 9 laceris insignibus aegras. OV. am. 3, 8, 26 trepidas acies et fera castra sequi. VAL. FL. 3, 539 domitas. HOMER. 678 adversas. AMM. 25, 1, 7. 19, 2, 5 acies immobiles stabant. 19, 7, 8 alternans regibiles acies. CARM. epigr. 1335, 17 tristes. QVINT. decl. 272 p. 116, 13 perdidimus ... aciem illam, quae circa filium ... iacet. CORIPP. Ioh. 1, 560 acies fugitiva cadit, ... firma resistat. *β cum genetivo*: VERG. Aen. 11, 898 deletas Volscorum acies. SIL. 10, 312 Picentum acies, ... Sicana procumbit pubes. HOMER. 493 deficiunt Graiorum acies. STAT. Theb. 10, 760 despexit ... acies hominum. AMM. 17, 13, 6 intra suorum acies. 25, 1, 7 hostium. VERG. Aen. 5, 563 una acies iuvenum. SVLP. SEV. chron. 2, 22, 3 validissimam suorum aciem. *γ nude*: VERG. georg. 2, 281 derectae ... acies. Aen. 7, 523 direxere. 10, 431 addensent. 12, 875 linquo. 7, 643 complerint campos. 12, 369 conversae ... ruunt (PROP. 3, 11, 69 AETNA 66 LVCAN. 2, 470). 12, 597 nusquam acies ... nulla agmina. 11, 618 turbatae (HOMER. 810. 815). PROP. 4, 2, 53 labentes. OV. met. 12, 75 per ... acies ... Cycnum ... quaerens. SEN. Tro. 185 inter acies ... furens. *cf.* LVCAN. 2, 566. 482. 3, 559. 4, 233 paras acies. 489. 781. 794. 6, 292. 7, 78 VAL. FL. 4, 237. 7, 56. 5, 607 SIL. 1, 375. 8, 495. 5, 382. 15, 634. 16, 64 intremuere acies. 17, 386. 539. HOMER. 474. 815 STAT. Theb. 7, 237. 8, 695. 9, 821. 10, 930 silv. 5, 2, 49. AMM. 20, 9, 3 moveri acies, quibus fidebat (27, 10, 12). *v.* 24, 6, 9. 25, 4, 11.

2 *totum exercitum dispositum*: VEG. mil. 3, 14 acies dicitur exercitus instructus. APVL. met. 3, 6 dirigitur proeliaris acies (8, 16). CIC. Balb. 49 in bello, in acie, in exercitu. 40 inter signa atque in acie. LIV. 31, 24, 12 ibi signa, ibi aciem esse (36, 34, 9. 24, 47, 7). 8, 8, 3 quod antea phalanges similes Macedonicis, hoc postea manipulatim structa acies coepit esse (44, 41, 9 VAL. FL. 6, 758). 33, 9, 5 *phalanx* venerat agmen magis quam acies aptiorque itineri quam pugnae. 8, 8, 6 haec prima frons in acie. SALL. Iug. 97, 4 non acie neque ullo more proeli, sed catervatim ... incurrunt. NEP. Eum. 8, 1 non acie instructa, sed in itinere. LIV. 25, 34, 9 agmina magis quam acies pugnabant (21, 57, 12 CVRT. 3, 8, 24 AMM. 26, 9, 3). CVRT. 4, 16, 24 non universae acies (*opp.* tumultuariae manus). **a** *sequente genetivo indicatur*: *α utrius sit partium proeliantium acies*: SIS. hist. frg. 32 p. 180 P. ecum ... ad hostium permittit aciem. *cf.* CIC. Rab. Post. 42 Phil. 14, 26 CAES. Gall. 7, 62, 1. 1, 52, 6 BELL. Alex. 75, 3 Afr. 39, 2 LIV. *passim.* VELL. 2, 27. 3, 111, 4 CVRT. 3, 10, 10. 4, 12, 19. 23. 4, 14, 24. 8, 14, 2 PLIN. nat. 26, 18 FRONTIN. strat. 2, 1, 14. 3, 16 TAC. Agr. 32 hist. 2, 26. 42. SALL. Iug. 49, 1 extenuata suorum acie. LIV. 31, 17, 7 caesam. *cf.* 22, 19, 12. 30, 18, 11 VELL. 2, 55, 3 CVRT. 4, 15, 30 FRONTIN. 2, 2, 8. 2, 8, 11 TAC. ann. 6, 34. TAC. hist. 4, 20 tenuem nostrorum aciem perfringunt. AMM. 17, 13, 16. 27, 1, 4 concussa. VERG. Aen. 12, 731 arrectae ... amborum acies. LIV. 31, 35, 2 aberat acies eorum (*sc. Romanorum*). *cf.* 34, 17, 2 VELL. 2, 112, 6. CIC. div. 1, 51 in aciem Latinorum inrumpit. VERG. Aen. 12, 137 aspectabat ... ambas Laurentum Troumque acies. 11, 498 Volscorum. LIV. 4, 9, 8 optumatium. 7, 11, 7 Gallorum (35, 5, 9. 38, 26, 7. 10, 28, 17. 10, 29, 11). 9, 19, 17 Macedonum (CVRT. 3, 3, 26). 9, 27, 10 Samnitium (10, 14, 16. 10, 36, 4). 25, 15, 12 Carthaginiensium. 35, 30, 3 Achaeorum. VELL. 2, 52, 4 Pompeianorum. 2, 112, 5 regiorum. VAL. MAX. 3, 2, 19 Nervio-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rum. CVRT. 6, 1, 11 Laconum. 7, 9, 10 barbarorum (TAC. hist. 4, 29). SEN. benef. 4, 7, 1 Romanorum (FRONTIN. strat. 2, 5, 27. 4, 18). FRONTIN. 2, 3, 3 Persarum. TAC. Agr. 35 Brittannorum. hist. 3, 25 Vitellianorum. *cf.* 2, 41. *cum nomine imperatoris*: CAES. civ. 2, 34, 3 tota Vari conversa acies. 3, 85, 3 Pompei progressam (88, 1 LVCAN. 7, 492). 2, 28, 2 Curionis. BELL. Afr. 58, 5 Scipionis. 60, 1 Caesaris. Hisp. 17, 2 neque in illius (*Pompei*) [prospera] acie primam fortunam neque in adversa secundam obtinuimus. LIV. 9, 19, 17 Alexandri. 38, 17, 13 Antiochi. FRONTIN. 2, 4, 4. TAC. hist. 3, 2 Vitellii. *inde* VVLG. I reg. 17, 26 quis ... est ..., qui exprobravit acies Dei viventis. *nota*: *de classe*: PLIN. nat. 9, 5 hostium acie. *β genus copiarum instructarum*: CIC. Catil. 2, 5 non modo ... aciem exercitus, verum etiam edictum praetoris (LIV. 22, 29, 5). Phil. 13, 40 unius corporis duas acies lanista Cicerone dimicantes. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 6 acies militum consistit. LIV. 3, 70, 6 conferta peditum acies cessisset. *cf.* 22, 28, 13. 4, 18, 7. 40, 31, 6. 4, 32, 10. 42, 58, 2 (TAC. ann. 2, 20). 3, 61, 10. 21, 34, 7. 28, 14, 12. 30, 18, 10. 44, 42, 3 TAC. ann. 4, 24. LIV. 22, 47, 2 hinc amnis, hinc peditum acies claudebant. 25, 6, 20 peditum equitum acies concurrunt (34, 14, 7). 6, 24, 8 restituente peditum aciem. CVRT. 4, 13, 29 peditum acies equitatu tegebatur. FRONTIN. strat. 2, 3, 14 consurrexit. *v. p. 406, 22.* TAC. ann. 3, 46 propinquabat legionum acies. *cf. p. 407, 54.* LIV. 4, 19, 5 equitum ... fusa acies (8, 39, 1 *v. l. 19*). TAC. hist. 4, 71 in collem erigeret. SEN. contr. 10, 5, 8 diversas virorum statuemus acies (*sc.* 'si bellum volueris pingere'). *nota*: LIV. 7, 12, 4 aciem subeuntium muros. NEP. Hann. 11, 1 quarum (*navium*) acie constituta. LIV. 37, 13, 8.

b *cum variis adiectivis*: *α indicatur, utrius sit partium proeliantium acies*: VARRO Men. 332 hostica acies puncto temporis immanis acervos (*sc. cadaverum*) facit. LIV. 28, 3, 12 adversa acies caesa (TAC. 11, 24). LIV. 32, 34, 5 contrariae ... acies (AMM. 26, 7, 15). TAC. hist. 3, 23 hostilem aciem proruebat. ann. 14, 30 stabat pro litore diversa acies (13, 57). *v. l. 24.* CIC. nat. deor. 2, 6 in nostra acie (CAES. Gall. 1, 52, 6 civ. 3, 93, 4 LIV. 4, 40, 7. 22, 59, 5 *v.* ENN. *p. 406, 59*). VERG. georg. 1, 490 Romanas acies ... videre Philippi (LVCAN. 1, 682). LIV. 23, 42, 12 fusas stratasque. 1, 12, 3 inclinatur (6, 24, 3 VAL. MAX. 5, 6, 5 *cf.* LIV. 3, 2, 12 *et passim, nusquam dicit.* LIV. *Romanorum aciem notione exercitus, sed v. p. 403, 83*). LIV. 22, 46, 4 Afros Romanam ... crederes aciem. VERG. Aen. 8, 504 Etrusca. 10, 634 Iliacam. LIV. 10, 28, 11 Gallica (29, 12). 28, 14, 4 Punicam (30, 34, 1 VAL. MAX. 3, 7, 1 PLIN. nat. 8, 11). VAL. MAX. 2, 7, ext. 2 accepto signo Spartanae acies dimicabant. SIL. 9, 540 Sidoniam. STAT. Theb. 8, 150 Thebana. TAC. ann. 2, 16 barbara. *adiectivo a nomine imperatoris ducto*: CAES. civ. 1, 83, 1 acies ... Afraniana. 3, 94, 4 Pompeiana. LIV. 22, 29, 3 Fabiana. LIV. 37, 40, 1 regia. *β magnitudo*: CAES. Gall. 5, 34, 1 tota acie pronuntiare. civ. 3, 88, 5 disperserat (CVRT. 8, 14, 9 dissipatos). LIV. 4, 19, 2 volitantem (TAC. ann. 2, 21). 31, 35, 5 dimicarent. VAL. MAX. 3, 8, 2 manum ... conserere. SVET. Claud. 1 insectatus. CAES. civ. 2, 41, 7 tota acies circumdata (LIV. 28, 33, 17 FRONTIN. strat. 2, 3, 3). VERG. Aen. 10, 308 rapit ... totam aciem in Teucros. LIV. 1, 27, 6 erigit. 2, 46, 7 moverunt secum. 7, 17, 5 averterunt (9, 21, 5). 24, 16, 2 inpulsa. 27, 12, 15 turbata est (CVRT. 4, 15, 29 FRONTIN. 2, 3, 2. 5, 4). LIV. 26, 5, 17 versa. 8, 19, 7 explicatā. 6, 24, 7 adhortatio totam ... pervasit aciem. CVRT. 4, 13, 31 orbe muniret. 12, 24 conspiciebatur. SIDON. epist. 3, 3, 4 subducta est. LIV. 8, 9, 12 pavor ... in totam ... aciem pervasit. 25, 34, 11 per totam aciem nuntiantes (5, 36, 7. 9, 41, 19. 40, 32, 1). 38, 6, 2 tota collucente flammis acie. 33, 18, 15 transgressa est. 5, 47, 5 prolapsa. CVRT. 3, 10, 6 fluctuantem. LVCAN. 6, 634 tollere totas ... campis acies. CAES. civ. 3, 34, 6 omnis Vari acies terga vertit. 1, 45, 1 omni acie perterrita. Gall. 1, 51, 2 circumdederunt. *cf.* LIV. 4, 29, 1. 7, 37, 9 TAC. hist. 3, 25. LIV. 9, 27, 10 universam ... avertit aciem. 44, 41, 9 universa acie in frontem adversus instructam phalangem concurrissent. VAL. MAX. 7, 3, 6 configere. LIV. 4, 33, 6 mota cuncta acies. LIV. 41, 2, 4 lux ... multo maiorem ... quam erat, hostium aciem ostendit (10, 4, 12). SEN. suas. 5, 1 nihil ex tanta acie relictum. *de exercitibus adversis*: LIV. 28, 14, 2 utraque acies pro vallo stetit instructa (33, 18, 12 PETRON. 108). *apud* LIV. *saepius. cf.* CVRT. 3, 10, 1. 4, 15, 21. 10, 9, 15 FRONTIN. strat. 1, 11, 10 TAC. hist. 3, 22. CVRT. 7, 4, 35 acies utraeque tela cohiberent (STAT. Theb. 10, 730). LVCAN. 2, 309 me geminae figant acies (SIL. 7, 602. 15, 442). SIL. 1, 163 volitabat ... acies ... per ambas (466. 9, 440 STAT. Theb. 11, 370). *passim* duae acies *velut* CAES. civ. 1, 46, 3. 2, 34, 1 LIV. 34, 5, 8 *etc. v. p. 407, 22.* LIV. 23, 45, 7 *Hannibalis milites* binae acies consulares nunquam sustinuerunt. 34, 39, 1 ternae ... acies tempore uno locis diversis pugnabant. 8, 6, 10 ex una imperatorem, ex altera exercitum deis ... deberi. *cf.* 5, 38, 5 VAL. MAX. 1, 7, 3 LVCAN. 7, 502. LIV. 9, 19, 17 mille. *nota*: QVINT. decl. 378 p. 422, 10 tertia (*i. tertium*) instructa acie. *γ genus copiarum instructarum*: LIV. 2, 20, 11 recipit ... animum pedestris acies (12). 26, 4, 7 incurrit. 9, 27, 10 commotā. 8, 39, 3 pedestrem aciem adoritur. 26, 39, 13 frontibus velut pedestris acies urgebant. 27, 1, 8 pedestres acies occupassent ... certamine oculos animosque (29, 2, 12). CVRT. 4, 12, 13 DC milia expleverat. 5, 13, 8. TAC. ann. 2, 17 infertur. hist. 5, 15 neque ut in pedestri acie comminus certabatur. CORIPP. Ioh. 2, 150 non pedes ... potest acies in bella venire. BELL. Afr. 38, 3 acie ... equestri instructa. *v. p. 402, 79.* VELL. 2, 112, 5 fugata regiorum equestris acies. *cf.* CVRT. 7, 9, 13. SIL. 11, 264 qualis frenata acies ... pedestris copia quanta. TAC. hist. 5, 23 cupido ... navalem aciem ostentandi. *δ forma et vis dispositionis*: BELL. Alex. 37, 4 in fronte ... simplici derecta acie cornua trinis firmabantur subsidiis. Afr. 13, 1 Caesar aciem dirigit simplicem, ut poterat propter paucitatem. *v. p. 403, 41.* DICT. 2, 32 simplici forma aciem composuere. VEG. mil. 1, 26 simplex et extenta. CAES. civ. 1, 83, 1 acies erat Afraniana duplex legionum quinque ..., Caesaris triplex. 3, 67, 3 cohortes ... duplici acie eduxit (*cf.* Gall. 3, 24, 1 BELL. Afr. 59, 2 *cf. p. 412, 28. 63. 67*). SALL. frg. 3, 106 duplici acie locum editum ... defensum. LIV. 23, 29, 3 triplex stetit Romana acies: velitum pars inter antesignanos locata, pars post signa accepta; equites cornua cinxere. CAES. Gall. 1, 24, 2 triplicem aciem instruxit legionum quattuor veteranarum. 1, 49, 1. 1, 51, 1. 4, 14, 1 civ. 1, 41, 2. 1, 64, 6 BELL. Afr. 81, 1. *v. l. 10.* FRONTIN. strat. 2, 3, 16 Scipio robur legionis triplici acie in fronte ordinatum per hastatos et principes et triarios opposuit. 22 Cn. Pompeius adversus C. Caesarem Palaepharsali triplicem instruxit aciem, quarum singulae denos ordines in latitudinem habuerunt. *ibid.* triplici acie dispositis in fronte legionibus (*a Caesare in pugna Pharsalica*). 2, 3, 17 *Sulla* triplicem ... peditum aciem ordinavit relictis intervallis .... 20 Paulus ... triplicem aciem cuneis instruxit. AMM. 20, 11, 21 triplex acies nostrorum instructa. BELL. Afr. 41, 2 quadruplici acie instructa (*a Scipione*). LIV. 35, 28, 3 instructos recta acie. 34, 28, 11 velut rectae acies concurrissent. CVRT. 4, 15, 15 vallo similis. STAT. Theb. 9, 677 cuneo defixa. FRONTIN. strat. 2, 3, 1 obliqua acie ... conflixit. 4 lunata acie adgressus. *v. p. 408, 4.* AMM. 25, 1, 16 lunari acie sinuatisque lateribus ... manipulos instruebat. 29, 5, 41 in rotundo habitu figuratam. 16, 2, 13 in bicornem figuram acie divisa. 31, 13, 2 conlisae in modum rostratarum navium acies. VEG. mil. 1, 26 quadratam ... constituant. VERG. Aen. 9, 506 ascendere muros, qua rara est acies (CVRT. 4, 15, 20 FRONTIN. strat. 3, 10, 4 TAC. hist. 3, 25). TAC. ann. 1, 64 tenuem. LIV. 3, 70, 6 conferta peditum acies cessisset (44, 41, 9. 10, 28, 18 SEN. epist. 67, 9. *v. p. 405, 15*). 22, 47, 5 acie ... densa inpulere hostium cuneum (HOMER. 746 FRONTIN. strat. 2, 3, 12 AMM. 31, 15, 12. 19, 5, 5. *cf.* 17, 13, 8 densiore contracta. VERG. Aen. 10, 178 densos acie. *v.* LVC. 7, 492). 26, 5, 14 condensam (AMM. 19, 7, 3 densitatae acies). 35, 1, 6 frequenti armatis ... concurrerat. 27, 48, 7 longior quam latior (33, 8, 14). 37, 41, 3 lata acie. SEN. Tro. 1079 collis patenti aciem liberam praebet loco. TAC. Agr. 35 diductis ordinibus ... porrectior. LIV. 9, 19, 17 graviores. LIV. 21, 8, 7 nihil tumultuariae pugnae simile erat, ..., sed iustae acies velut patenti campo ... constiterant. 22, 24, 11 iusta acie et collatis signis dimicatum (10, 14, 8. 22, 28, 11. 26, 46, 7. 28, 2, 3. 31, 37, 3. 37, 39, 9. *sed v. p. 409, 44*). 8, 39, 1 instructissima. 44, 39, 1 inconditam inordinatam. AMM. 31, 2, 8 incompositā. *v. p. 408, 5.* *ε habitus dispositorum*: LIV. 10, 40, 12 insequitur acies ornata armataque. 10, 39, 13 auream ... atque argenteam. *v. p. 404, 32.* CVRT. 7, 9, 8 clipeata. LIV. 9, 19, 8 illa phalanx inmobilis et unius generis, Romana acies distinctior ex pluribus partibus constans. CVRT. 3, 2, 13 torva sane et inculta. TAC. hist. 4, 46 velut aciem telis et armis trucem. ann. 6, 34 horridam. LIV. 9, 21, 4 utrimque tutam (9, 27, 7). 30, 34, 8 sinceram et integram aciem miscerent (28, 15, 6). 21, 5, 11 invicta. 21, 55, 10 immota (10, 14, 16). 30, 11, 9 stabilem. 9, 35, 6 instabilem. CVRT. 4, 13, 32 versabilem. 4, 14, 8 vanam (*v.* 4, 14, 14 *et p. 403, 51*). LIV. 21, 55, 9 improvida. 21, 28, 3 improvisa premente acie. 9, 22, 10 repentina. LVCAN. 4, 38 in monte supina haeret. TAC. hist. 4, 29 conspicuam. *ζ motus animi, sim.*: ENN. trag. 325 nostram acrem aciem inclinatam (HOMER. 575). TIB. 2, 3, 37 feras (SEN. Ag. 599). LIV. 1, 13, 1 dirimere infestas acies (4, 9, 8 TAC. hist. 3, 82). LIV. 4, 31, 2 incertam. LIV. 1, 2, 2 neutra acies laeta ... abiit. 22, 28, 13 impavida. 4, 43, 2 trepidam. SIL. 17, 503 formidinis huius plena. LIV. 9, 44, 11 defessam (SIL. 4, 479 fessas). SEN. contr. 1, 1, 6 inter funestas. LVCAN. 7, 217 infelix. *nota*: CIRIS 264 media ex acie mediisque ex hostibus. MANIL. 1, 915 Actia bella dotali commissa acie. VAL. MAX. 7, 4, ext. 2 Hannibal Cannensem populi Romani aciem ... astutiae copulatam laqueis ad tam miserabilem perduxit exitum.

c *iuncturae verbales*: *α cum praeposit.*: CAES. civ. 2, 41, 6 ab acie excludebant (LIV. 4, 40, 7 *cf.* 28, 14, 20). LIV. 6, 12, 8 procurri. 22, 47, 5 cuneum ... prominentem. BELL. Afr. 70, 4 ad aciem ... conversis equis. LIV. 22, 19, 12 confugerunt (22, 29, 4). PETRON. 122 (*v.* 158) ad has acies ... accersere Martem. HIRT. Gall. 8, 15, 5 fasces ... ante aciem conlocaverunt. BELL. Afr. 13, 2 sagittarios ... constituit (VAL. MAX. 7, 2, 5 *cf.* BELL. Afr. 30, 2 LIV. 44, 37, 3 CVRT. 3, 9, 9 SIL. 2, 86 TAC. Germ. 6. 7 FLOR. 2, 26, 15). LIV. 31, 24, 14 ante aciem cum equitibus ... evectus (VAL. FL. 6, 72). *cf.* FLOR. 2, 26, 14 VVLG. deut. 20, 2. CIC. Phil. 14, 32 Mars ... ex acie fortissimum quemque pignerari solet. Marc. 17 ex eadem acie conservat, quos potest. *cf.* LIV. 8, 6, 10. 22, 59, 5. 23, 29, 13. 8, 8, 16. BELL. Afr. 39, 4 ex acie instructa equitatus ... dextrum cornu avertit. LIV. 30, 33, 16 *elephanti* exacti. 22, 45, 1 reciperet copias. *cf.* 10, 14, 14 CVRT. 3, 11, 3. 4, 15, 8. CAES. civ. 2, 41, 6 procucurrissent. BELL. Hisp. 25, 4 progressus est. LIV. 25, 41, 2 advolant. AMM. 29, 5, 51 prorupit. 25, 3, 8 revectus. CAES. civ. 1, 55, 2 *cohors* ... ante ceteras extra aciem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

procurrerat. Liv. 5, 36, 7 evectus. 35, 5, 3 equites ... educere. *cf.* 37, 39, 9. Varro ling. 5, 89 *Triarii* in acie tertio ordine extremi[s] subsidio deponebantur. Cic. Phil. 11, 24 bellum gerit, in acie stat. Bell. Hisp. 28, 1 Pompeium de tertia vigilia in acie stetisse (16, 2 Liv. 3, 47, 2. 23, 16, 10. 37, 53, 19. 44, 36, 13 Sen. dial. 9, 3, 5 Cvrt. 4, 11, 4. 7, 2, 11. 9, 2, 25 Qvint. inst. 7, 2, 26 decl. 293 p. 164, 16 Tac. hist. 4, 85). Liv. 22, 46, 6 stetere in acie (24, 8, 18. 27, 2, 9 Cvrt. 4, 16, 19. 30. 8, 7, 4 Plin. epist. 2, 7, 1 Vvlg. I par. 12, 33). 22, 60, 25 stare ac pugnare. Caes. Gall. 1, 24, 3 in acie constiterant. Liv. 9, 45, 14 signis prolatis in acie consistunt. Bell. Afr. 75, 1. 78, 5 Frontin. strat. 4, 1. Hirt. Gall. 8, 15, 5 sedere (*glossema*). 15, 1 permanserunt. Liv. 32, 30, 8 aut quiescerent aut...adiuvarent Romanos. 40, 32, 1 erant (23, 45, 2). 1, 27, 5 tenuere dextrum cornu (3, 70, 2). 23, 35, 6 agnoscere ordines. 27, 45, 4 auditum (*sc. est*). 6, 24, 10 tradi equos. Val. Max. 1, 5, ext. 2 primum in acie locum ... adsignarunt. 7, 6, ext. 3 hortaretur. *v. p. 407, 75.* Cvrt. 7, 1, 3 alterum in acie cornu defenderent. *sed v. p. 406, 12.* Cic. Phil. 14, 26 in aciem hostium inrupisset. Liv. 6, 8, 3 signum ... inferunt (27, 14, 11). 6, 7, 3 obversus. 7, 33, 10 incessero. 9, 41, 18 milites ex acie in aciem transferri.

nota: Cic. epist. 15, 4, 16 philosophiam ... in forum atque in rem p. atque in ipsam aciem paene deduximus. Caes. Gall. 2, 9, 2 inter duas acies contendebatur (Liv. 2, 51, 9 occisi). civ. 1, 46, 3 perequitans. 2, 34, 1 erat vallis. 3, 92, 1 tantum erat relictum spatii (Liv. 10, 36, 2). Liv. 1, 25, 1 procedunt. 7, 10, 9 constitere. Liv. 9, 27, 10. 10, 27, 8. 10, 29, 6. 27, 48, 11. 37, 41, 12. Sen. Phoen. 426 proiciet raptam. *cf.* Stat. Theb. 9, 683. Liv. 6, 24, 2 inter aciem et castra (34, 14, 5). per *v. p. 405, 55.* Liv. 27, 48, 14 cohortis...post aciem circumducit. Amm. 26, 9, 3 *regem* infantem in cunis locavere post aciem. Verg. Aen. 12, 812 flammis cincta (*i. Iuno*) sub ipsa starem acie. Cic. epist. 10, 30, 3 ultra aciem ... processerit. Cvrt. 8, 14, 30 exigebantur.

β acies est obiectum: *de administrando aciem*: Bell. Alex. 1, 5 acies uno consilio atque imperio administraretur. Sen. Tro. 1071 arbiter belli ... regebat acies (*Priamus*). Sil. 9, 268 feras ... gentes aciemque ... temperat. *de ornando*: Sall. Iug. 52, 5 aciem exornat. Liv. 4, 33, 6 armatur igni. *v. p. 406, 48.* Val. Fl. 5, 285 apparat. *cf.* Liv. 37, 23, 9.

de ordinando: Cic. Mur. 22 tu actionem instituis, ille aciem instruit (Caes. Gall. 3, 24, 1. 4, 14, 1. 1, 22, 3. 1, 48, 3. 1, 50, 1. 2, 8, 3. 4. 2, 20, 1 civ. 1, 82, 2. 2, 26, 3. 3, 84, 2. 3, 88, 1. 3, 97, 3 Hirt. 8, 29, 1 Bell. Alex. 37, 3. 45, 4. 60, 3 75, 1. Afr. 30, 1 Sall. Iug. 49, 6. 101, 2 Liv. 1, 1, 7 *et passim. v. Fügner lex. Liv.* Cvrt. 4, 16, 28 Qvint. inst. 2, 13, 3 Frontin. strat. 2, 1, 2. 3. 2, 3, 12. 2, 5, 34 Tac. Agr. 33 hist. 4, 34. 5, 17. 4, 34 ann. 11, 24 Svet. Aug. 16 Flor. 1, 22, 16. 60 Gell. 10, 9 Dar. 36 Vvlg. I reg. 4, 2. II par. 13, 3). Cic. Sest. 48 instructa acie (Phil. 4, 11 Caes. Gall. 1, 49, 1. 51, 1. 7, 28, 1 civ. 1, 41, 2. 1, 83, 3. 3, 41, 1 Bell. Alex. 39, 2 Afr. 38, 3. 41, 2. 67, 1 Nep. Epam. 9, 1 Liv. 3, 2, 7. 3, 60, 3. 5. 8, 36, 2. 23, 27, 3. 25, 18, 1. 27, 1, 6. 32, 1. 32, 25, 5. 34, 14, 1. 36, 45, 6. 39, 30, 5. 42, 55, 3 Tac. hist. 2, 14 Amm. 16, 10, 4. 22, 2, 4). civ. 1, 70, 3 in *planitie* contra hostem aciem instruit. 1, 82, 1 aciem ... sub castris instruunt (1, 65, 1. 3, 85, 1 Liv. 9, 37, 7. 33, 17, 12. 34, 29, 11 Lvcan. 4, 711 Frontin. strat. 2, 2, 3. 3, 17, 9 Tac. ann. 3, 20). Caes. civ. 1, 43, 3 acie ... in locis idoneis instructa (Bell. Alex. 74, 2 Afr. 51, 6 Nep. Milt. 5, 3 Liv. 23, 44, 4. 31, 24, 10. 42, 58, 11). Galba Cic. epist. 10, 30, 2 acies est instructa ... XII cohortium *cf.* Caes. Gall. 1, 24, 2 civ. 1, 43, 3. Liv. 10, 27, 8 instructae acies starent (37, 38, 8). *sed cf.* Hirt. Gall. 8, 9, 1 instructas velut in acie ... legiones (Vitr. 1, 5, 7). Bell. Afr. 59, 1 exercitūs ... fuerint in aciem instructi. Verg. Aen. 11, 449 instructos acie ... Teucros. Liv. 35, 38, 3 recta acie. Verg. Aen. 9, 41 struere ... aciem (Liv. 9, 31, 10. 42, 7, 4 Tac. hist. 5, 11. 4, 26 Paneg. 9, 6 Amm. 31, 3, 5. 31, 12, 11). Bell. Afr. 60, 1 Caesaris ... acies ... fuit conlocata (81, 1 Frontin. strat. 2, 3, 9). *sed cf.* Caes. civ. 2, 33, 2 productos...in acie conlocat (Bell. Afr. 70, 7 *cf.* Frontin. strat. *p. 403, 56*). Caes. Gall. 2, 19, 6 intra silvas aciem ordinesque constituerant (civ. 1, 40, 5 Hirt. Gall. 8, 14, 5 Bell. Afr. 58, 1 Hisp. 30, 1 Nep. Hann. 11, 1 Frontin. strat. 2, 1, 12). *sed cf.* Caes. Gall. 2, 8, 5 legiones ... in acie constituit (4, 35, 1 civ. 3, 89, 2 Bell. Afr. 78, 2. 13, 1. 2. 38, 3). Caes. Gall. 3, 24, 1 institutā (4, 14, 1 Bell. Afr. 42, 2). 6, 8, 5 signa ad hostem converti aciemque dirigi (Liv. 22, 43, 11. 31, 43, 2 Sen. nat. 5, 18, 8 Plin. nat. 8, 9 Qvint. 2, 13, 4 Frontin. 1, 12, 3. 2, 1, 4. 2, 7. 2, 12. 3, 1. 3, 8. 4, 4. 5, 24. 5, 27. 12, 2 Svet. Cal. 46 Apvl. met. 5, 12 Amm. 16, 12, 27 Vvlg. iud. 20, 22 I par. 19, 17. 19, 9. I reg. 17, 21. II reg. 10, 17. 10, 8 gen. 14, 8 Ios. 8, 14. I reg. 17, 2. II reg. 10, 9. 10). Flor. 1, 22, 58 collatis comminus signis direxere aciem. Flor. 2, 4, 5 directae in foro acies. *v. p. 406, 7. sed cf.* Veg. mil. 1, 26 tirones in aciem dirigendi. *legitur* derigere: Bell. Alex. 37, 4 derecta acie (Liv. 34, 28, 6. 40, 30, 6 Vell. 2, 95, 2 47, 1. Bell. Afr. 59, 2 Hisp. 29, 3 Liv. 2, 49, 10. 21, 47, 8. 22, 44, 4. 27, 48, 4 (directa *P*). 31, 24, 9. 31, 27, 7 Vell. 2, 112, 3 Tac. hist. 4, 16. 25 ann. 6, 34). Liv. 28, 22, 13 robur legionum ... ad instruendum dato tempore aciem derexisset. Flor. 2, 4, 5. Tac. ann. 2, 45 deriguntur acies.

Bell. Hisp. 25, 5 acies sunt dispositae (Sen. contr. 7, 22, 14 Cvrt. 4, 12, 5. 13, 26 Tac. hist. 2, 41 Veg. mil. 3, 14). Sall. Iug. 52, 6 aciem, quam ... arte statuerat, latius porrigit. Sen. contr. 10, 5, 8). Liv. 40, 40, 2 ordinata acie et signis collatis (Cvrt. 3, 8, 24 Frontin. strat. 2 praef. 2, 1, 14. 2, 3, 16. 2, 2, 8. 2, 3, 19. 4, 1, 8 Tac. hist. 4, 34 Amm. 16, 12, 70). Ivl. Val. 2, 28 aciebus ordinatis. Liv. 7, 7, 6 in acie locati (22, 46, 1 Frontin. 2, 3, 17). Prop. 4, 6, 25 aciem ... lunarat. *v. p. 406, 28.* Cvrt. 4, 13, 32 posuit. *sed cf.* Frontin. strat. 2, 3, 13. Tac. Germ. 6 acies per cuneos componitur (Dict. 2, 32 Amm. 27, 2, 3. 5). *sed cf.* Tac. ann. 4, 73 acie compositi. Sil. 9, 219 aciem ... curvis accommodat ... ripis. Veg. mil. 3, 16 constructa acie peditum. Vvlg. iud. 20, 33 tetenderunt. Bell. Hisp. 23, 3 cum a nostris animadversum esset cedere, centuriones ... duo restituerunt aciem (Liv. 6, 24, 8. 2, 20, 5. 2, 47, 4. 5, 18, 8. 28, 2, 13 Vell. 2, 55, 4 Tac. Germ. 8, 1 Svet. Caes. 62 Svlp. Sev. chron. 1, 30, 4). Tac. hist. 4, 34 redintegrata acie (Amm. 16, 12, 39 integrandam). *nota de classe*: Liv. 36, 45, 6 ante ostium portus acie instructa steterunt.

de laxando, sim.: Caes. civ. 3, 92, 2 distenderetur. 1 distraheretur. Liv. 31, 21, 12 dilataret. *cf.* Amm. 27, 2, 5. Caes. civ. 1, 40, 5 diversam ... in duas partes. Cvrt. 8, 14, 21 alius iungere aciem, alius dividere ... iubebant. Bell. Afr. 17, 1 in longitudinem porrigi (Liv. 25, 21, 6. Sall. Iug. 52, 6 Amm. 25, 5, 6). Liv. 1, 27, 6 erigit totam aciem (2, 51, 7. 3, 18, 7. 9, 43, 20. 10, 26, 8. 28, 15, 10. 29, 33, 3 Tac. Agr. 18. 36 hist. 3, 71). 4, 27, 4 ad explicandas ... acies (6, 23, 2. 7, 23, 6. 8, 19, 7. 40, 25, 6. 44, 4, 4. 38, 5 Cvrt. 4, 14, 12 Amm. 14, 2, 6). 7, 14, 9 extendere (Cvrt. 3, 9, 12 *v. p. 406, 9*). 22, 20, 1 praetentam. 3, 62, 7 aequassent (*cf.* 41, 26, 4). 28, 33, 12 pandere (41, 26, 4 Tac. hist. 2, 25. 4, 33). 31, 21, 14 extenuatam (Cvrt. 4, 13, 34 exinanirent). 28, 14, 19 aperirent. *cf.* 28, 22, 15 Frontin. strat. 2, 5, 34. Liv. 27, 14, 8 nudarent (30, 8, 8. 33, 13. 34, 1). Frontin. strat. 2, 3, 20 solverunt. Amm. 19, 7, 4 laxarunt. *cf.* Sil. 5, 382 Tac. hist. 4, 78. *nota*: *de classe*: Liv. 37, 29, 7 aciem ... explicuit.

de firmando, sim.: Bell. Afr. 42, 1 oppido texisse. Verg. Aen. 9, 511 Cvrt. 4, 13, 29. 8, 2, 29). tueri, firmare *v. Fügner lex. Liv.* Cvrt. 4, 13, 31 orbe munivit. Sil. 9, 416 fulta viris. 7, 583 (*cf.* Liv. 9, 32, 9) circumvallaverat orbe. *cf.* Flor. 1, 24, 16. Liv. 23, 44, 9 auxerunt. Cvrt. 4, 15, 15 conpleverat. Frontin. 2, 6, 6 contraxit.

de vertendo, movendo loco: Hor. carm. 3, 4, 26 versa acies retro. Liv. 10, 36, 9 spatium...vertendi aciem (21, 34, 7. 26, 5, 17 *cf.* 6, 24, 7. 9, 21, 5 Flor. 1, 38, 15). Sall. Iug. 53, 1 movebatur (Verg. Aen. 11, 446 Liv. *saepius*). Liv. 2, 65, 5 commovent aciem (9, 27, 10. 30, 18, 12).

ad aggrediendum: *v. p. 406, 54.* Liv. 39, 33, 3 erectam aciem ducit (Dar. 36). Caes. 1, 58, 1 producta ... acie (Bell. Alex. 38, 3). Liv. 2, 30, 12 promovit (38, 26, 8 Lvcan. 7, 576 Svlp. Sev. chron. 1, 41, 4). Sall. Iug. 49, 6 deducit. Liv. 9, 37, 2 delata. *cf.* 28, 33, 9 Cvrt. 4, 13, 16 Lvcan. 4, 745. Liv. 35, 30, 3 admovebatur (Cvrt. 4, 13, 21. 14, 20 Val. Fl. 3, 502). Verg. Aen. 9, 467 opposuere (Frontin. strat. 2, 8, 11). Prop. 4, 4, 59 commissas acies ... solvere. Qvint. decl. 246 p. 8, 18 commissa utrimque acies (317 p. 249, 13). 317 p. 246, 6 acie commissa vicit hostes. Frontin. strat. 2, 1, 16 (Flor. 2, 17, 10. 1, 22, 14. 1, 34, 11. 2, 13, 46). Lvcan. 4, 743 effusam patulis aciem committeret arvis. *cf.* 6, 323. Sil. 6, 316 consertae campis acies. 1, 339. Tac. ann. 6, 35 conserta acies. *de aggrediendo, sim.*: Liv. 7, 12, 4 aciem ... aggrediuntur. 8, 39, 3 adoritur (3, 70, 8. 31, 21, 11. 33, 9, 8). 9, 44, 11 invadit (10, 29, 12. 9, 35, 6. 4, 31, 3). Tac. hist. 3, 18 incursat. Caes. civ. 3, 86, 3 circumventa a tergo acie (1, 40, 5 Liv. 25, 21, 10. 28, 33, 17 Cvrt. 4, 13, 30). 3, 93, 3 aciem ... nostram a latere aperto circumire (2, 28, 2. 2, 41, 5. 3, 94, 4). 2, 41, 7 circumdata. Liv. 9, 40, 13 circumvasisset. Cvrt. 4, 16, 2 circumvehi. *cf.* Sil. 7, 590.

de pellendo, caedendo aciem, sim.: Cic. Rab. Post. 42 expugnare urbis, aciem hostium profligare (Sil. 11, 398). Caes. Gall. 1, 52, 6 pulsa atque in fugam coniecta esset (Liv. 1, 37, 3 *cf.* 24, 16, 2 Cvrt. 3, 10, 6). Sall. Iug. 59, 3 inplicare ac perturbare (Liv. 37, 41, 5 Frontin. strat. 2, 4, 13). Liv. 7, 7, 7 turbare *et passim.* Cvrt. 4, 15, 14. 29 Frontin. strat. 2 praef. 2, 3, 16. 2, 4, 18. Liv. 35, 5, 9 dissipavit (Sil. 9, 363. Tac. hist. 3, 2 disiectam). 7, 11, 7 avertitur *saepius.* 2, 54, 9 funditur (*saepius*; Lvcan. 10, 540). 3, 70, 8 inclinatur (4, 29, 1. 6, 24, 3 Vell. 2, 52, 4 Val. Max. 3, 2, 8. 19. 5, 6, 5. 6, 5, 2 Tac. Germ. 8 Svet. Caes. 62 *v.* Enn. *p. 406, 59*). Amm. 27, 1, 4 concussa. Liv. 26, 5, 13 rupissent (*cf.* 11). 26, 5, 14 interrupta (40, 40, 3. 44, 41, 1. 8 Veg. mil. 1, 26). 33, 8, 14 perrumperetur (Vell. 2, 112, 6 Frontin. strat. 2, 4, 2. 4, 17. 8, 10). Cvrt. 7, 9, 10 perfregere. Liv. 31, 17, 7 caesam (25, 21, 10 Frontin. strat. 2, 5, 27). 22, 6, 9 stratam. Tac. hist. 2, 26 protritā. Qvint. inst. 7, 2, 26 victā.

de terrendo, exhortando: Caes. civ. 1, 45, 1 acie perterrita (Hirt. Gall. 8, 29, 2). Liv. 2, 20, 11 perculsa. Frontin. 2, 4, 17 consternatam. Tac. Agr. 34 novissimae res et...torpor defixere aciem in his vestigiis. Verg. *v. p. 404, 77.* Liv. 1, 12, 9 accensa (Hier. epist. 130, 2). Ov. ars 1, 207 hortabere (Liv. 6, 24, 7). Liv. 25, 37, 14 concitatam (2, 64, 6. 25, 19, 15). Liv. 2, 10, 9 pudor ... commovit aciem (Sil. 15, 442). Petron. 108 ne ancillarum quidem clamor aciem destituit.

varia: Caes. Gall. 7, 62, 1 cernebatur. Bell. Afr. 81, 1 animadvertit aciem pro vallo. *cf.* Cic. Lig. 28 Liv. 37, 45, 13 Frontin. strat. 1, 11, 10. Liv. 29, 2, 4 Romanis aciem ostendere (7, 5. 4, 43, 2. 34, 29, 11. 41, 2, 5 Cvrt. 4, 12, 23 Tac. ann. 6, 34. 13, 40 *cf.* Liv. 6, 8, 6 Flor. 2, 13, 38). Liv. 3, 2, 12 non sustinere (44, 41, 9 Tac. hist. 3, 23 Ivst. 6, 7, 7 *cf.* Tac. ann. 4, 24). 2, 65, 2 sistit (Sen. benef. 4, 7, 1). 25, 37, 14 repressisset. Frontin. strat. 2, 12, 2 recepit aciem.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

γ acies *subiectum est*: *acies loco se movet*: *ad impetum*: Caes. civ. 3, 86, 1 concurrerent acies (Bell. Afr. 59, 5 Paneg. Mess. 99 Liv. 40, 39, 9 *et saepius*. Tac. hist. 3, 82. 5, 13 *cf.* Liv. 1, 25, 3). Pavl. Fest. 14, 16 coirent (Sil. 15, 188). Caes. civ. 3, 85, 3 progressam. Liv. 4, 18, 3 procedunt (Amm. 29, 5, 47 *cf.* Sen. Phoen. 419). Sil. 9, 278 propinquabant. Frontin. strat. 2, 5, 34 procurrit. Liv. 26, 4, 7 incurrit (Sil. 4, 143 incurrunt). 6, 32, 8 se invexit. 9, 37, 9 erupit. Sen. dial. 4, 3, 3 arietarent. *generaliter*: Liv. 3, 70, 6 cessisset. 9, 16, 1 se contulerat. Liv. 3, 61, 10. 7, 24, 2. 21, 55, 9. 33, 18, 15. 23, 16, 12. 27, 42, 11. 35, 35, 19 Lvcan. 7, 329 Frontin. strat. 2, 3, 14 Amm. 31, 7, 11. *receptui, sim.*: Liv. 6, 13, 3 fluctuanti similis acies erat (6, 24, 10. 8, 39, 4 Cvrt. 3, 10, 6). 7, 15, 4 labantem. Cvrt. 6, 1, 7 effuse (-si *codd.*) fluentem. Tac. hist. 3, 18 nutantem. Liv. 2, 20, 11 inclinavit (7, 33, 7 Sil. 15, 735). Caes. civ. 2, 34, 6 se ... recepit (Vell. 2, 55, 3 recedentem). Val. Max. 1, 8, 1 Homer. 425. *parata est, sim.*: Ov. fast. 3, 209 stant acies. 215 Liv. 26, 44, 4 Sil. 7, 100 Homer. 252. Liv. 27, 18, 7 stantem. *et saepius*. Cvrt. 3, 9, 1 Petron. 108 Sil. 8, 309 Stat. Theb. 8, 150. 9, 677 Tac. hist. 2, 11. 14, 30. Liv. 3, 60, 9 constaret. 3, 2, 11. 6, 29, 3. Paneg. Mess. 99 consistat (Liv. 1, 1, 7. 10, 36, 11 Lvcan. 7, 492 Tac. Agr. 34. 35 Svlp. Sev. dial. 2, 11, 6). Verg. Aen. 8, 503 resedit. Aetna 474 prona iacet. Cvrt. 3, 11, 5 cohaerebant. *pugnat, sim.*: Liv. 4, 18, 7 conflixit (Amm. 19, 1, 9). 9, 22, 10. 22, 16, 2 Val. Max. 2, 7, ext. 2 Avg. civ. 2, 25. Lvcan. 7, 502 civilia bella una acies patitur, gerit altera. Liv. 6, 8, 6 vincentem (Manil. 4, 35). 1, 12, 9 fundit Sabinos. Liv. 4, 33, 10. 21, 28, 3 Lvcan. 7, 534 Sil. 16, 108 Stat. Theb. 8, 400 Tac. hist. 1, 79. 2, 42. Frontin. strat. 2, 3, 14 hostes ... cecidit. Flor. 2, 13, 80 acies ... occiderent. *acies pro militibus ipsis*: Caes. civ. 2, 34, 3 suos fugere ... videbat. Sall. hist. frg. 1, 41 dubitavit acie pars. Liv. 2, 46, 5 sensit utraque acies unius viri casum (9, 31, 15 Stat. Theb. 9, 150). 7, 26, 8 animis praeceperat. 10, 5, 7 sustulit clamorem (Sil. 1, 502 *v.* Tac. Germ. 3 sonuit. hist. 4, 18). 1, 23, 9 duas acies spectaculo fore. 6, 12, 10 haerere (Petron. 109). 25, 19, 3 laborabat (39, 31, 4). Vell. 2, 27, 3 respiravit. Cvrt. 6, 1, 11 languescere. Stat. Theb. 8, 400 suspiria fumant. Val. Fl. 6, 279 animos ... auget. Sil. 1, 466 trepidant. 9, 441 contremuere. *varia*: Mativs carm. 7 altera pars acii vitassent ... undas. Cic. Phil. 11, 26 subsidium haberet. Caes. Gall. 2, 8, 3 quantum loci acies ... occupare poterat (civ. 1, 82, 4). Liv. 9, 40, 1 fulgeret (10, 39, 12 Cvrt. 3, 10, 10). 8, 8, 10 vallo saepta inhorreret. Liv. 22, 47, 7 prominente. Frontin. strat. 2, 3, 16 intervalla ... implevit, ne interluceret acies. Veg. mil. 3, 14.

3 acies *i. q.* *proelium exercitu instructo in aperto campo commissum*: Cic. Deiot. 24 non solum ad hospitium, sed ad periculum etiam atque ad aciem praesto fuit. Qvint. inst. 2, 10, 8 ad verum discrimem aciemque iustam. Liv. 21, 53, 2 memoria vulneris aciem ac tela horrere. 40, 17, 3 haud minore certamine animorum, quam cum ferro et acie dimicarunt. 26, 3, 4 vi aperta armis acie victum. Sen. epist. 78, 21 non ... arma et acies dant argumenta alacris animi *cf.* Sil. 3, 117. 17, 408. Tac. hist. 4, 50. Liv. 8, 7, 6 acies vobis et conlata signa nobiscum cordi sint (28, 32, 9. 29, 33, 2). Verg. Aen. 6, 829 quantas acies stragemque ciebunt (Prisc. Anast. 112). Liv. 9, 5, 10 sine vulnere, sine ferro, sine acie victos. 22, 7, 3 D ... in acie, multi postea ex vulneribus periere. Sen. contr. 1, 8, 2 tot acies ... tot vulnera. Tib. 1, 3, 47 non acies, non ira fuit, non bella. Liv. 4, 32, 4 eundem in acie fore (*opp.* priore bello). 34, 58, 5 Lysimacho ... bello victo et in acie caeso. Lvcan. 7, 27 undique funestas acies feret, undique bellum. Sil. 15, 817 duplica ... bella et geminas accerse acies. *cf.* 17, 359. Stat. Theb. 3, 72. 11, 97. 12, 717. Val. Fl. 5, 617 aciem ... belligeros superare labores. Sall. Iug. 54, 5 non proeliis neque in acie, sed alio more bellum gerundum. Ov. Pont. 4, 16, 23 acies Libycas Romanaque proelia dixit. Liv. 2, 12, 11 nullam aciem, nullum proelium timueris. 30, 35, 4 ante aciem et in proelio. *cf.* 22, 39, 7 Lvcan. 3, 312 Homer. 925 Sil. 7, 249 Stat. Theb. 7, 169 Tac. ann. 3, 39. Liv. 23, 29, 1 nec sine levibus proeliis nec ut in aciem exirent. 40, 9 per procursationes levia certamina ... inita; postremo descensum in aciem (27, 1, 10). Cic. de orat. 2, 84 aliud ... pugna et acies, aliud ludus campusque. Tusc. 5, 114 quae species ... pugnae, quae acies. Liv. 28, 19, 11 in pugna et in acie. Sil. 15, 461. Svet. Caes. 39 pugna divisa in duas acies. Ps. Qvint. decl. 4, 20. Liv. 3, 12, 5 egregia facinora nunc in expeditionibus nunc in acie. Tac. hist. 1, 51 expeditionem et aciem ... malebat. Liv. 29, 36, 4 agminibus magis quam acie pugnatum est. 10. 45, 12 in acie ... in agmine ... pugnatum. 7, 15, 2 in castris feroces, in acie pavidi. 22, 60, 25 neque in acie neque in castris utiles. *v.* 9, 13, 4. 22, 59, 9. 10, 27, 11. 10, 44, 3. 37, 43, 10. 21, 59, 3. Cvrt. 9, 2, 10 in acie et in castris senes facti. Val. Fl. 6, 2 quas acies, quae castra sequatur. Liv. 3, 68, 6 in acie ... in contione. 3, 8, 10 in acie ac fuga. Vell. 2, 98, 2 gentes ... nunc acie nunc expugnationibus in pristinum pacis redegit modum. Cels. 1 pr. gladiatorem in arena vel militem in acie ... vulnerari. Sen. dial. 1, 4, 5 gubernatorem in tempestate, in acie militem intelleges. Sidon. epist. 5, 16, 1 suffragium dignitatis ineundae (*sc. honoris patricii*) non solvit in lance, sed in acie ....

cum additamentis: **a** *sequente genetivo*: Sen. suas. 2, 1 an repetam tot acies patrum totque excidia urbium. Tac. hist. 4, 17 Vindicis aciem. 4, 67 Sequanorum prospera acie. **b** *cum adiectivis, sim.*: *α indicatur locus proelii*: Cic. Lig. 9 destrictus in acie Pharsalica gladius. Phil. 2, 71 fueras ... antesignanus. Sen. contr. exc. 5, 1 Pompeius ... victus. Val. Max. 1, 5, 6. 4, 5, 5 (Vell. 2, 68, 1. 2, 52, 3 Sen. epist. 71, 8 Svet. Caes. 30. 75. 63 Nero 2 Vesp. 1). Sen. suas. 6, 6 post Italicas Pharsalicasque acies. Liv. 25, 6, 17 ex Cannensi acie ... superesset. 23, 18, 13. Val. Max. 1, 5, 7 '*Apollo*' Philippensi acie a Caesare ... signo datus (1, 8, 7 Svet. Aug. 91 Tac. ann. 3, 76). Lvcan. 8, 531 ante aciem Emathiam. 1, 688 *in Libyen* ... Enyo transtulit Emathias acies. 3, 454 Hispanas. Tac. hist. 2, 66 Bedriacensi acie. Svet. Vesp. 5. Aug. 12 Mutinensi acie interemptorum civium. *β nominantur proeliantes*: Lvcan. 1, 4 canimus ... cognatas ... acies. Stat. Theb. 1, 1 fraternas. 4, 436 consanguineas. Petron. 122 (*v.* 129) civiles (Avg. civ. 2, 25). Tac. ann. 4, 33 Punicas Romanasque. Ivv. 15, 60 puerilis exercere acies. Stat. silv. 4, 2, 66 modo Germanas acies modo Daca sonantem proelia. Tac. hist. 2, 62 acie Othoniana ceciderant. *γ indicatur eventus, genus, tempus, numerus*: Liv. 5, 41, 4 in acie ancipiti ... certaverant. Cvrt. 3, 7, 9 ancipiti acie opprimi. Flor. 2, 10, 6 pugnatum est. Lvcan. 4, 389 dubiae restant acies. *v. p. 409, 84.* Hier. epist. 107, 2 aequa pugnant acie. Liv. 38, 41, 6 acie aperta signis collatis dimicandum (38, 41, 6. 9, 19, 15). Mela 2, 26 navali acie decernentibus (Frontin strat. 2, 5, 47). Sen. suas. 5, 2 ⟨ex⟩ paenitenda acie ... fiduciam surgere. *v. p. 409, 55.* Stat. Theb. 11, 123 licitas. Liv. 7, 30, 15 per duas acies fusus sanguis. *v. p. 409, 68.* Vell. 2, 30, 6 ultima dimicavere acie. Lvcan. 7, 853 novae venient acies (Tac. hist. 4, 29). Sil. 9, 138 immensam ... propinqua stragem acie. Tac. hist. 3, 51 occisum ... proxima acie. 4, 21 priore acie. 4, 17 prima acie. 33. Qvint. decl. 339 p. 341, 13 ad secundam se aciem reservasse. 337 p. 325, 26 vicit tertia acie. Svet. Aug. 20 una acie ... genu lapide ictus, altera ... crus consauciatus. Ivst. 11, 12, 16 posteram.

iuncturae verbales: **a** *cum praeposit. vel ablat.*: *de pugnando, vincendo, interficiendo in acie vel acie, sim.*: Plavt. Curc. 575 bene iuvent pugnantem in acie. *v. p. 411, 21.* Cic. Balb. 23 cum hoste ... comminus in acie ... pugnavit (nat. deor. 3, 12 Sen. contr. 1, 4, 12 Svlp. Sev. dial. 2, 11, 4. 7). Liv. 7, 14, 5 acie pugnaturos (44, 39, 3 Sen. contr. 1, 4, 12). Pac. trag. 168 in acie ... obiectans vitam. Bell. Alex. 74, 3 *exercitum* ... in acie conflixisse. Liv. 8, 1, 3 acie conflixit (8, 30, 4. 26, 17, 15. 23, 11, 8. 30, 19, 11. 32, 6, 6. 34, 41, 9. 29, 30, 9. 30, 19, 11. 39, 21, 6 Frontin. strat. 2, 5, 6. 2, 6, 6 Svlp. Sev. chron. 1, 38, 3. 2, 15, 1. 2, 17, 1. 2, 24, 4). Caes. civ. 3, 93, 8 resistentibus in acie (Nep. Hann. 5, 4). Gall. 7, 64, 2 in acie dimicaturum (Bell. Afr. 81, 2 Plin. nat. 8, 143 Hier. epist. 60, 5). Liv. 2, 30, 10 dimicandum ... acie *et passim apud* Liv. Verg. Aen. 2, 30 classibus hic locus, hic acie certare solebant (Liv. 1, 23, 2. 22, 24, 9. 22, 39, 5 Tac. hist. 4, 27). Nep. Milt. 4, 4 acie ... decernerent (Liv. 1, 15, 3. 2, 14, 6. 31, 48, 4. 32, 38, 1. 33, 14, 5. 36, 17, 15. 42, 61, 7 Cvrt. 4, 13, 24). Frontin. strat. 2, 5, 47 decertaturus. 2, 7, 5. 3, 3, 4. Liv. 9, 39, 4 depugnatum est. 7, 28, 3 debellatum est. *cf.* 32, 33, 12. Caes. Gall. 7, 29, 2 non virtute neque in acie vicisse Romanos, sed artificio quodam et scientia oppugnationis (Bell. Alex. 56, 1 Sen. contr. 1, 4, 3). Liv. 1, 33, 5 Ancus acie ... vincit (4, 47, 3 *et saepius*). *cf.* Mon. Anc. 1, 12 Sen. contr. exc. 6, 5 suas. 1, 5 Vell. 2, 25, 2. 2, 70, 4 Val. Max. 4, 3, 5 Cvrt. 4, 15, 7. 4, 1, 13 Qvint. decl. 337 p. 325, 21 Frontin. strat. 3, 1, 1 Tac. ann. 3, 13. 14, 35 Paneg. 9, 7. *similia*: Liv. 6, 29, 8. 36, 39, 6 Sen. epist. 83, 22 Octavia 500. Cvrt. 3, 7, 4 superatos (Octavia 519 Frontin. strat. 2, 5, 2. 9, 6. 13, 9 superiores fuisse). Liv. 5, 28, 6 fusis acie hostibus (5, 34, 8. 8, 16, 10 Vell. 1, 11, 2. 2, 11, 2 Mela 1, 98 Sil. 11, 147. 13, 702 Frontin. strat. 2, 13, 1 Tac. ann. 2, 5 hist. 4, 17). Lvcan. 8, 206 fugato. Svet. Caes. 35 una profligavit acie. Flor. 1, 38 in acie succumberent. Cic. fin. 2, 63 in acie ... interfectus (Caes. Gall. 7, 1, 8 Val. Max. 5, 8, 4). Liv. 27, 49, 5 nunquam eo bello una acie tantum hostium interfectum est. 44, 42, 7. 6, 42, 8 multa milia ... in acie ... caesa (7, 19, 2. 9, 39, 11. 23, 46, 5. 30, 29, 7. 30, 35, 2. 41, 10, 4 Mon. Anc. 5, 21 Val. Max. 1, 6, 6 Cvrt. 3, 11, 27). 27, 9, 3 alios in acie occidi, alios morbo absumi (36, 40, 4. 40, 34, 12). Val. Max. 2, 7, 8 Vlp. dig. 27, 1, 18. Paneg. 11, 4 una acie Germania ... deleta. Corp. XI 705 in bello Thracico acie desideratus fuit. Liv. 7, 15, 10 in acie tantum ... cladis acceptum. 8, 1, 5 viros ... amissiset. *cf.* Sen. contr. exc. 4, 4 Svet. Tit. 4 Vlp. dig. 27, 1, 18 Frag. Vat. 199. Sen. contr. 7, 4, 9. Cic. Marc. 31 in acie cecidit (Liv. 2, 7, 2 *et passim*. Val. Max. 1, 8, ext. 1 Cvrt. 4, 1, 28. 16, 20. 6, 11, 22 Qvint. decl. 339 p. 341, 29 Svet. Otho 5 Pavl. dig. 4, 6, 35, 6 Amm. 14, 10, 14 Avg. civ. 3, 27). Ov. Pont. 3, 6, 31 pereant acie. Liv. 23, 5, 6 in acie ... perierunt. *v. p. 409, 51* (Tac. hist. 2, 44 Svet. Aug. 11). *similia*: Vell. 2, 61, 4 Val. Max. 6, 3, 3 Cvrt. 3, 5, 5. 6, 9, 23 Plin. nat. 7, 166 Frontin. strat. 4, 5, 17. Val. Max. 2, 8, 1 V milia ... una acie cecidissent. Tac. hist. 2, 76 legiones ... nulla acie exhaustae.

de movendo in proelium: Acc. praetext. 3 obduc ... in aciem exercitum. Galba Cic. epist. 10, 30, 3 in aciem ... copias ... produxit (Caes. civ. 3, 56, 1 Nep. Milt. 5, 4 Liv. 2, 59, 2. 65, 1. 26, 3, 1). Bell. Afr. 27, 2 elephanti. *cf.* 48, 5. Bell. Alex. 60, 5 legiones ... in aciem educit. 60, 1 (39, 1 Afr. 31, 9 Nep. Eum. 3, 6. Liv. *passim*. Val. Max. 2, 7, 8 Sen. epist. 82, 20 Cvrt. 4, 1, 35 Qvint. decl. 348 p. 370, 6 Frontin. strat. 2, 1, 5). Liv. 7, 13, 9 in aciem educat (*absolute*). 1, 23, 6. 8, 9, 1. 21, 39, 10. 21, 60, 5. 22, 12, 3. 27, 2, 5. 32, 30, 9. 40, 25, 10. Qvint. decl. 3, 15 p. 241, 22

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adulescentulum. CAES. civ. 2,41,2 equites in aciem mittit (LIV. 25,6,10. 16 VAL. MAX. 8,11,1). QVINT. decl. 377 p. 421,21 filium (375 p. 415,16). LIV. 3,62,5 se ... deducturum (SEN. clem. 1,4,1 TAC. hist. 1,89). VAL. MAX. 3,2,9 exercitum ducere. QVINT. decl. 348 p. 371,4. FRONTIN. strat. 2,8,6 reductis (11). GAIVS inst. 3,186 perduxisset. *nota*: LIV. 8,29,11 in aciem invitos extraxit. 24,42,5 Scipio ... inlatus *cf.* VAL. MAX. 1,7,1. PLIN. nat. 10,16. LIV. 23,11,10 se ... commiserit (7,26,11).

de proficiscendo in proelium: HIRT. Gall. 8,8,1 prodirent in aciem (FLOR. 2,17,7). LIV. 8,9,2 processere *et passim* (SEN. contr. 10,2,6. 16 exc. 3,4 FRONTIN. strat. 2,1,1. 15). 31,21,6 progressi (VAL. MAX. 3,1,1). 9,43,8 signa proferret. BELL. Hisp. 31,5 locus in aciem ad subsidium veniundi. (TAC. Germ. 14). LIV. 8,8,1 descensum ... est *et passim* (VAL. MAX. 3,2,3. 24. 7, ext. 8. 6,4,5. 9,3,1 QVINT. decl. 367 p. 402,25 FRONTIN. strat. 1,11,11 SVET. Aug. 96 SVLP. SEV. 2,21,7). 10,12,6 egressus. 35,29,12. 7,32,10 ire. VAL. MAX. 5,8,5 CVRT. 5,1,18 TAC. Agr. 32 QVINT. inst. 9,2,85. LIV. 25,21,1 signis convulsis in aciem exirent *et saepe* (SEN. contr. 1,8. 10,2,1 epist. 109,8 CVRT. 9,4,25). 3,2,9 redite. CVRT. 5,9,1 sequemur. FLOR. 1,5,13 profectus.

de amovendo ex proelio: PLAVT. Pseud. 655 hostis vivos rapere soleo ex acie (*sc. Harpax*). *cf.* SIL. 5,350. CIC. Tusc. 2,38 ex acie efferri ... saucios. NEP. Eum. 4,4 LIV. 23,44,9 (CVRT. 8,14,12). 23,11,7 ex ipsa acie ... missus (CVRT. 7,6,4 subductus. *cf.* TAC. ann. 2,21). 5,39,4 Veios petisset. VVLG. II par. 18,33 educ me de acie. CIC. S. Rosc. 151 ex acie fugerent (LIV. 10,38,10. 22,59,10. 26,2,14 FRONTIN. strat. 2,8,14 SVET. Otho 10). CAES. civ. 3,95,4 ⟨ex⟩ acie refugerant (LIV. 24,49,5 FRONTIN. strat. 2,8,11). LIV. 44,45,2 confugerant (CVRT. 5,1,17). 29,31,7 perfugit (44,42,7). *similia*: 25,34,13. 44,45,6 VELL. 2,78,3. BELL. Afr. 19,4 graviter ictus ex acie recessit (TAC. Germ. 14). CAES. civ. 2,41,7 qui vulnera acceperant, neque acie excedere neque in locum tutum referri poterant (3,94,5 Gall. 2,25,1 LIV. *saepius*. CVRT. 3,11,6). NEP. Hann. 6,4 ex acie excesserant. LIV. 2,47,2 vulnere ictus ex acie cessit (7,24,3). FRONTIN. strat. 2,6,10 acie cederet. LIV. 22,30,9 Hannibalem ... ex acie redeuntem (SEN. contr. 1,8,5 epist. 66,50). QVINT. decl. 278 p. 135,7 ab acie redeuntes. *similia*: LIV. 2,45,14. 24,16,15 SEN. dial. 1,4,4 FRONTIN. strat. 2,6,7. VAL. MAX 6,3,6. VAL. MAX. 3,7,4 ex acie ... sparsos ac palantes. SIL. 12,47 scandere ... acie ex ipsa ... moenia Romae.

varia: PLAVT. *v. p. 400,75*. ACC. trag. 12 mea facta in acie obliti. CIC. Planc. 72 protectum. Tusc. 4,50 *cf.* VAL. MAX. 5,4,2. CIC. off. 3,114 quos in acie cepisset *Hannibal* (LIV. 22,60,7). 1,81 versari. Deiot. 14 tecum ... fuit (epist. 9,18,2 Att. 10,7,1. *cf.* LIV. 4,19,8. 35,49,2 CVRT. 9,6,24). Font. 48 pertimuerit. Tusc. 2,58 sentiunt ... vulnera. PLANC. Cic. epist. 10,24,3 quantum ... in acie tironi sit committendum. NEP. Epam. 8,3 *Lacedaemonios* ... nemo ... ausus sit aspicere. LIV. 38,48,8 videritis in acie eos (SEN. contr. exc. 10,2). 22,59,3 non ... in acie per timorem arma tradidimus, sed *in castris*. 8,8,18 iuvenis ... oblatus. 9,17,12. 25,18,7 occurrerit (30,28,6 *cf.* VAL. MAX. 3,2,4. 5,6,1). 3,62,4 clamorem sublaturi. 26,2,10 eorum generis ac sanguinis sui memor in acie (28,26,15). 8,6,12 mors ... consulis exercitum ... terreret. VAL. MAX. 2,6,11 exultabant. 6,1, ext. 3 animum viris (*sc. Teutonis*) ... in acie non dederunt *dii*. 3,2,16 ab hoste ... peteretur. *cf.* 5,1,3. 7,4,1 societatis ... fidem ... in ipsa acie detexit. SEN. epist. 105,2 iacens praeteritur. CVRT. 7,1,22 periclitantis. 3,3,27 Alexandro ... miles non defuit. 4,16,28 in ipsa acie summae rei ... esse discrimen. PLIN. nat. 7,166 febri ... liberatus est. TAC. dial. 5 gladius in acie firmius munimentum quam eloquentia. hist. 2,13 nihil praedae. 3,32 praebiti ... cibi. QVINT. decl. 287 p. 154,6 domum nostram ... defendi. 297 p. 175,17 *debilitatem* passus esses. NOVELL. 25 praef. ostendens et in aciebus fortitudinem et in legibus disciplinam. VVLG. I par. 12,36 in acie provocantes. IORD. Get. 18,102 collecto ... exercitu futuri belli se parat in acie. CAES. Gall. 1,52,7 inter aciem versantur. LVCAN. 6,297 pulvere victus ante aciem. STAT. Theb. 6,918 FLOR. 2,13,79. VAL. FL. 5,77 post acies rubrique novissima claustra aequoris ... thiasos ... moventem (*Bacchum*). SIL. 3,507 post belli decus atque acies. TAC. ann. 1,2, per acies aut proscriptione cadere. 2,64 bellum per aciem confecisset. *nota*: *significat locum ipsum proelii* STAT. Theb. 12,400 tu ... ex ... arce dantem vexilla maniplis vidisti teque ille acie respexit ab ipsa. *c. ablativo*: LIV. 3,61,14 congrederentur acie, *sed v. l. 50* (7,22,4). 40,46,10 concurrerant (VELL. 2,70,1). 2,51,4 abstinuere acie. 25,6,22 vis tu mari ... terra ... acie ... urbibus oppugnandis experiri virtutem. LVCAN. 1,107 plus illa vobis acie quam creditis actum est.

b acies *obiectum est*: BELL. Afr. 82,3 Caesare ... aciem sustentante (TAC. hist. 2,15 ann. 1,65). VERG. Aen. 12,662 sustentant acies. hist. 4,58 proelium et acies parantur. SEN. suas. 5,1 nullam meminit aciem nisi qua fugerit. VAL. MAX. 5,1,8 proponatur ... acies, qua prostratus est Perses. VAL. FL. 3,55 tales ... metus ... non ... ab aethere Gorgo sparserit aut tantis aciem raptaverit Gorgo. TAC. hist. 4,58 pavetis. ann. 12,28 hosti ... aciem auso. 32. Agr. 33 quando dabitur hostis, quando acies? *nota*: VAL. MAX. 4,5,2 acies (*sc. Cannensis*) deorum irae ... imputaretur. VERG. Aen. 8,540 poscant acies et foedera rumpant (SIL. 7,249. STAT. Theb. 12,639 velle). 7,42 dicam. *cf.* SEN. suas. 2,1 STAT. silv. 4,6,65. 5,2,128. PLIN. nat. 10,49 *galli* ... iubent acies aut prohibent. VAL. FL. 2,657 refert. SIL. 15,519 duplicare. 12,680 integrare. STAT. Theb. 11,455 iterare.

VAL. FL. 3,300 talesne acies talesne triumphos sorte dabant? SIL. 4,417 spectat. 8,429 virgo lunatis acies imitatur Martia peltis.

c acies *subiectum est*: CIC. epist. 6,3,2 quem exitum acies habitura sit. CARM. bell. Aegypt. 38 ad instantis acies. LIV. 9,19,9 Romanum .... quae fregisset acies. 23,12,4 tot acies ... delesse ... copias. VELL. 2,55,4 Labienum ... acies abstulit. 119,4 absumpsisset. SIL. 16,101 tantum acies hominumque ... discordia ... ferro demetit. LVCAN. 7,260 haec acies victum factura nocentem est. 10,412 Thessaliae subducta acies in littore Nili ... furit. SIL. 15,199 nulla acies famae tantum ... paravit.

E *translationes ex usu sermonis militaris ductae*: **1** *ad* **D 1** *et* **2**: **a** *de bestiis pugnantibus vel homini nocentibus*: SEN. nat. 4,2,14 ceteri *crocodili* velut acie versa refugerunt. PLIN. nat. 8,23 (*elephantorum*) acie (ac *codd.*) velut imperio aut ratione per vices subeunte. 9,31 apparet acies (*delphinorum*), quae ... disponitur in loco. 11,58 *apes* contra dirigunt aciem ... duas acies contrarias ... instruunt. CYPR. Gall. num. 536 vipereas acies ... prompsit *deus*. GREG. TVR. Franc. 4,20 duae acies locustarum apparuerunt.

b *de hominibus*: *disputantibus*: *in foro*: CIC. Scaur. 20 non est unus mihi quisque ex illorum acie protrahendus ..., tota est acies illa ... prosternenda. LIV. 6,15,3 Manlius ... ad tribunal venit. hinc senatus hinc plebs suum quisque intuentes ducem velut in acie constiterant. QVINT. inst. 5,7,3 velut duplici contra eos (*sc. praesentes*) proque eis acie confligitur. 6,4,17 stat acies. TAC. dial. 37 quo saepius steterit tamquam in acie *eloquentia*. *generaliter*: TAC. dial. 26 quorum neminem Aper nominare et velut in aciem educere sustinuit. TERT. pud. 17 provoca[t] ad apostolicam aciem. HIER. epist. 48,12 patet campus, stat e contra acies, adversarii dogma manifestum est. 69,2 coeperunt mihi hinc inde cornua increscere et absconditae prius acies dilatari. AVG. c. Iul. op. imp. 6,6 (Migne 45,1510) aciei nostrae Numida quasi cetratus (*sc. Cyprianus*) occurrit. MACR. sat. 3,10,7 quem in acie contra Maronem locasti. PROSP. c. collat. 1,2 contra inimicos gratiae dei catholica acies ... pugnat et vincit. COD. Iust. 5,70,7,3a nos ... utramque aciem auctorum certo foedere compescentes. *christiane*: LACT. inst. voluit deus ... *nos* expeditos in acie stare. HIER. epist. 107,9 quasi bellatricem Christi. 130,8 quasi in procinctu et in acie stamus semper ad pugnam. *cf.* 96,16. CLAVDIAN. MAM. stat. anim. 2,12 p. 143,21 *Pauli pedisequi* ... intentam ... aciem ex imo caeli tergo sistentes redintegratis viribus omne incorporeum creatum ... tranaverint. BENED. reg. 1 fraterna ex acie (*sc. monachorum*) ad singularem pugnam eremi. *varia*: VAL. MAX. 2,4,1 proximus ⟨a⟩ militaribus institutis ad urbana castra, id est theatra, quoniam haec quoque ... animosas acies instruxerunt. STAT. Theb. 1,229 Eumenidum bellasse aciem. CLAVD. 24,258 exercitus ... nympharum ..., acies formosa Dianae. *nota*: VVLG. cant. 6,9 electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata (*sc. tu amica mea*). *cf.* 3.

c *de rebus*: LAVS Pis. 197 mille modis acies tua dimicat (*de ludo calculorum*). VERG. Aen. 10,407 extenditur una horrida per latos acies Vulcania campos. STAT. Theb. 8,425 stat caeli diversa acies (*de ventis*). TERT. nat. 2,4 sol aciem suam extendit. CLAVD. 1,23 haud secus ac ... Luna regnante per aethram sidereae cedunt acies. PANEG. 5,7 tota ... illa invicta fluctibus acies arborum. FIRM. math. 1,2,9 per aperta iuga olivarum (olivum *codd. vet.*) [in] aciem distinctis componis ordinibus. SEN. dial. 10,10,1 *dicebat* Fabianus ... contra adfectus inpetu, non suptilitate pugnandum nec minutis volneribus, sed incursu avertendam aciem. HIER. epist. 18,14 ignitum sermonem dei duplici praeceptorum acie conprehendit. MART. CAP. 5,445 ex ... duabus inter se concurrentibus vocibus (*cf. exemplum laudatum*) nascitur quaestio, quae dicitur 'status', quod ibi quasi ad pugnandum actionum acies ordinata consistat. FAVST. REI. serm. 13 p. 274,10 duplicem ... mundus aciem producit contra milites Christi: blanditur enim, ut decipiat, terret, ut frangat. *nota*: *relatio ad rem militarem non iam sentitur*: PAVL. Fest. 64,2 Cyparissiae appellantur acies quaedam igneae, quae noctu apparere solent ad similitudinem cupressi. SEN. Phoen. 434 stella ... binas ... diduxit acies. SCHOL. Arat. p. 260,2 *Fluvius* habet ... stellas in prima acie (καμπῇ) tres, in secunda tres .... PLIN. nat. 8,107 acies *corocottae* perpetua in utraque parte oris. AMM. 14,7,13 districta dentium acie stridens. TERT. anim. 14 tot acies tibiarum. COD. Theod. 15,1,50 porticus thermas Honorianas praecurrat acie columnarum. *cf.* ZENO Migne 11,357,8 acies validissima columnarum.

2 *ad* **D 3**: MANIL. 5,665 luctantur corpora *phocarum* nodis *retis* expectantque novas acies. COLVM. 9,9,7 *apes* acie dimicantis. *de disputatione generaliter*: PLAVT. Epid. 547 orationis aciem contra conferam. CIC. leg. 3,14 Democritus ... doctrinam ... in ipsum discrimen aciemque produxit. Tusc. 2,60 *philosophi* in aciem non saepe prodeunt. SEN. epist. 85,1 testor hoc me argumentorum genere non delectari. pudet in aciem descendere pro dis hominibusque susceptam. PROSP.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. collat. 21, 1 cum *haereticis* nova acie dimicandum est. SIDON. epist. 6, 1, 4 ex adversa acie sauciatos ... colligere et ... ad Christum a peccatis receptui canere. CLAVDIAN. MAM. stat. anim. praef. tertius *liber* ... saucios ex adversa acie palantes insequitur. *de actione in foro*: CIC. Brut. 222 Q. ... Catulum ... abducamus ex acie, id est a iudiciis. de orat. 1, 252 in ... acie cotidiani muneris (PANEG. 4, 2 aciem fori). 1, 157 educenda ... dictiost ex ... domestica exercitatione ... in castra atque in aciem forensem. 147 quae agenda sunt in foro tanquam in acie. 2, 94 partim in pompa partim in acie (*i. genus iudiciale*) inlustres (orat. 42). Cael. 47 in hac acie cotidie versaretur. SEN. contr. 10, 1, 7 inter cotidianas acies ... invicti. *cf.* 10, 5, 28 QVINT. inst. 10, 1, 29 TAC. dial. 32. *varia*: CIC. opt. gen. 17 non ... in acie versatur et ferro et quasi ruderibus *Isocratis* eludit oratio. epist. 6, 1, 5 eis ... rebus praestabamus, quae non prodeunt in aciem. LIV. 6, 39, 6 velut in acie adversus optumates ... stare (*de tribunorum actione*). SEN. benef. 3, 38, 3 certate ... et fessi quoque restituite aciem (*de beneficiis afferendis*). TERT. scorp. 4 depugno in acie. LVCIF. moriend. esse 13 nos ... ad aciem stare, quae per te, (*Constanti*), indicta est, dei ... milites interritos. HIER. epist. 39, 6 cotidie in acie proeliantes nunc ira nunc libido ... pertrahunt ad ruinam. MACR. sat. 2, 8, 9 tamquam in acie quadam cum voluptariis rebus decernendum. CLAVDIAN. MAM. stat. anim. praef. opusculum ... toto agmine sui in acie eductum. *v. p. 411, 64. 65.*

synonyma: *ad I:* acumen, mucro, (aculeus, cuspis). *ad II B 2*: visus. *ad II B 3*: pupa, pupilla. *ad II B 4*: oculus, lumen, orbis. *ad II B 5*: obtutus, (aspectus, conspectus, intuitus). *ad II C*: acumen animi, (sollertia, sagacitas, subtilitas, perspicacitas). *ad II D 1 et 2*: (ordo, manus), arma, exercitus, phalanx, classis. GELL. 10, 9: 'frons, subsidia, cuneus, orbis, globus, forfices, serra, alae, turres'. drungus. *ad II D 3*: bellum, pugna, proelium, certamen, dimicatio.

opposita: *ad II B 2*: caecitas, (hebetatio). *ad II C*: (hebetudo, stupor, stupiditas, obtusio). *ad II D 1 et 2*: agmen, caterva, (turba), tumultuaria manus. *ad II D 3*: procursatio, iter, castra. *Kempf.*

Acila *v.* Ocelis. **Acilius** *v. sub* Acc-.

Acimarius *cogn. barbaricum.* CORP. VIII 6093 (*Arsacal*) M. Iulius Acimariu(s). *agnomen videtur esse casu recto errore positum in* CORP. VIII 6276 (*prope Arsacal, periit*) r(es) p(ublica) P(huensis) mag(istro) Q. Iulio Martiale Aci⟨m⟩arius (*trad.* Acinarius), *nisi potius est* Aci⟨m⟩ari (filius) v(otum) s(olvit) *aut* Aci⟨m⟩ari(o) v. s., *ut dicitur in* 19254. *Otto.*

Acimē *v.* Acme.

Aciminicum *v.* Acumincum.

acina *v.* acinus. **Acina** *v.* Achina.

? **acina** *inter nomina insectorum sive reptantium* POL. SILV. (chron. min. I) p. 544, 3. *V.*

acinacēs, -is, *m.* ἀκινάκης. PORPH. Hor. carm. 1, 27, 5 gladius Parthicus, sed nunc pro omni gladio positum. GLOSS. IV 477, 33 pugio Part⟨h⟩icus. V 339, 26 acinaces gladii (*sic*). *hucine pertinet* IV 215, 32 canacem gladium (κάνακις *Hesych.*)? *cf.* V 494, 9 caucem gladium. POMP. gramm. V 284, 23 acinaces dicimus lingua Medorum gladium *cf.* CONSENT. gramm. V 386, 25 *et* HOR: *paullo infra.* *nomin.*: acinaces: FLOR. epit. 2, 21, 3 (IORD. Rom. 252) POMP. *l. c.* CONSENT. gramm. V 364, 9 GLOSS. *nota*: HOR. carm. 1, 27, 5 Medus acinaces *FL*, acinacis *cett.* PORPH. *ad l.* *gen.*: CVRT. 3, 3, 6 vaginam acinacis Persicam. *acc.*: acinacem: CVRT. 3, 3, 18. 7, 4, 19. 8, 3, 4. 10, 1, 31. ARNOB. nat. 6, 11 ridetis temporibus priscis ... coluisse ... acinacem Scythiae nationes. acinacen: TAC. ann. 12, 51 ITIN. Alex. 9 (anicen *cod.*). *abl.*: CVRT. 4, 15, 30 acinace stricto (5, 9, 10). VAL. FL. 6, 701 insignis manicis, insignis acinace dextro. *v. Droysen, PW. I 1168.* *Diehl.*

acinārius, -a, -um *ab* acinus. VARRO rust. 1, 22, 4 dolia ... acinaria viginti, frumentaria viginti. SCHOL. Pers. 6, 22 cognoscunt turdos, an cellarius, an acinarius (*i. acinis pastus*), an vivarius sit. *cf.* NOT. Tir. 105, 100 achinatis (*post* uva, achina) *lege* acinaris *forma vulgari.*

acinātīci(us), -um *ab* acinus. GLOSS. II 385, 5 ὀξῶδες acinaticium. CASSIOD. var. 12, 4, 2 *vinum* acinaticium, cui nomen ex acino est. VLP. dig. 33, 6, 9 *legato vino* acinaticium plane vino continebitur. PALLAD. 1, 6, 9 nigras vites omnino repudies nisi in provinciis et eius generis, quo acinaticium fieri consuevit. CORP. XV 4529 (*in amphora*) acin⟨aticium⟩ bonum. PLIN. VAL. med. 3, 14 vinum modicum bibat, nigrum vero acinaticum caroenum ne bibat, *nisi secundum ceteros locos corrigendum est.* *V.*

Acinātius *v.* Aginatius.

Acincum *v.* Aquincum.

Acind. *nom. gent.* CORP. VI 2057, 2, 20 (*a. 205*) Q. Acind. Alexand(er) *vigil.* *Otto.*

Acindynus, -ī, Ἀκίνδυνος. *nom. et cogn. graecum.* *celeberrimus consul a. 340*: SYMM. epist. 1, 1, 2. 1, 1, 5. COD. Theod. 9, 3, 3 (*cf.* 2, 6, 4. 8, 5, 3). CORP. II 4107 (*Tarracone*) Septimius Acindynus v. c. agens per Hispanias v(i)c(es) pr(aefec)t(orum) vice sacra cognoscens. INSCR. christ. Rossi. AVG. serm. dom. CASSIOD. chron. *huius pater* CHRONOGR. a. 354 p. 66, 293 *et* 294 praefectus urbis (*cf.* SYMM. epist. 1, 1, 2). CORP. VI 8609 Acindyno Aug. lib. ab epist. lat. *in titulis*: *nomen*: CORP. VI 10537. 10538. X 8061, 3 (*in gemma*). 1995 (*Puteolis*). *cogn.*: CORP. VI 238 L. Volusius Acindynus. 11538 Ambibius Acindynus. 11700 P. Annio Acindyno (*traditur* Acyndyno *vel* Acyndino). 19867. 22395. IX 6123 (*Brundisio*). X 4142 (*Capua*) ⟨T. Fl⟩avio ⟨Acin⟩dyno l(iberto). AVSON. 41, 1 germani fratres sunt, Chrestos, Acindȳnos alter (*cf.* 3). *consul ubi traditur eiusque pater orthographia nutat*: INSCR. christ. Rossi I 57 Acindino. *ibid.* 56 Acyndino (COD. Theod. 9, 3, 3 CHRONOGR. a. 354 p. 66, 293 AVG. serm. dom. 1, 50 CASSIOD. chron. p. 151, 340). *ibid.* 59 *a. 340* Aquindino (CHRONOGR. a. 354 p. 66, 294). *v. Seeck, PW. I 1169.*

acinetus, -um, ἀκίνητος. *adi.* CHIRON 491 *umor* acinetos facit nervos.

Acinetus, -ī. TERT. scorp. 10 confitendum apud veras potestates et veros homines, Teletos scilicet et Acinetos (aginetos *codd.*) et Abascantos Valentini. TERT. adv. Val. 8 Acinetum et Theletum. IREN. 1, 1, 2 aeonum nomina ... A c i n e t o s et Syncrasis. *Diehl.*

Acinippo *et* **Acinipo** *opp. Hispaniae Baeticae, Ptolemaeo* Ἀκινιππώ, *cf. Hübner, Corp. II p. 181, PW. I 1260.* PLIN. nat. 3, 14 in Celtica Acinippo (Acinipro *et* Acinibro *codd.*). Acinippo *nummi aetatis liberae rei publicae apud* Heiss, descr. p. 362. 363. **Acinippo-nēnsis** *et* **Aciniponēnsis** *adi.* CORP. II 1347 add. plebs Acinipponens(is). 1350 ordo Aciniponensis. 1351 decurion(um) Acinipon⟨en⟩sium (*periit*, decurionum Acinipponensium *in altero exemplo minoris fidei*). *cognatum* **Acinippius** *nom. vir.* CORP. II 3238 (*prope Mentesam Oretanorum, periit, imperite descripta videtur esse*) Acinippius.

Acinius, -a *nom. gent.* CORP. XI 2777 (*Volsiniis*) Acinia L. l. Hedo⟨ne⟩. *cogn. mul.* CORP. XI 2541 (*Clusii*) Gelliae Aciniae. *Otto.*

? **acinārī** tricari, in parvo morari GLOSS. IV 480, 38. V 590, 28. 260, 58. *ubi* aginari *probabiliter Vossius.* *V.*

acinos, *acc.* acinon, *f. herba.* PLIN. nat. 21, 174 acinon et coronarum causa et ciborum Aegyptii serunt, eademque erat quae ocimum, nisi hirsutior ramis ac foliis esset et admodum odorata. DIOSC. 3, 45 acinus herba est foliis et semine minuto. *num eadem?* *Diehl.*

acinōsus, -a, -um *ab* acinus. PLIN. nat. 12, 47 asarum ... est ... hederae foliis ... semine acinosum *i. forma acini.* 21, 109 *asphodelum* caulis acinosi, *hic de colore ut videtur.*

acinus *m. vel* **acinum** *n., rarius et* **acina** *f.* [*inc. orig. Th.*] *v. Lachmann ad Lucr. 6, 762.* NON. 193 'acina' genere neutro frequenter Varro posuit, 'acinus' masculino M. Tullius de senectute (52) ... Matius (et alii *codd.*) obscurae auctoritatis 'pressusque labris unus acinus arebat' (frg. 17 Baehr.). *formae certae neutri generis, quod* GELL. 6, 20, 6 *feminino usitatius dicit, leguntur* CATO rust. 112, 2 *et* 3 VARRO rust. 1, 54, 3 COLVM. 12, 39, 1. 3. 12, 44, 4. 8. ITALA cod. Monac. lev. 19, 10 *ubique plur.* acina, ORIB. syn. 1, 20 *et* GLOSS. acinum; *saepe invenitur* acinus *et plur.* acini (GLOSS. IV 203, 6 hic acinus et hi acini generis masculini), *pleraeque formae sunt ancipites. de genere feminino locus est conclamatus* GELL. 6, 20, 6 *de versu* CAT. 27, 4, *qui poetam cum hiatu scripsisse* ebriā acinā ebriosioris *testari videtur* (*cf. Haupt opusc. II 123*), *ipse deceptus ut probabile est. nos nunc fem. non legimus nisi his locis*: DIOSC. 4, 48. 4, 69. 5, 2. 5, 8 CAEL. AVR. chron. 4, 3, 61 CASS. FEL. 35 p. 75. NOT. Tir. 105, 99 achina. GLOSS. II 429, 17. ISID. orig. 17, 5, 14, *hic pro varia lectione.* *formae plebeiae*: azinia DIOSC. 4, 69. acenus GREG. TVR. virt. Iul. 36. [*it.* acino, *francog. vet.* aisne, *portug.* azea. acina: *sard.* agina. *M.-L.*] *nomen technicum abhorret ab elegantiore dicendi genere; post* CAT. HOR. sat. *nemo scripsit poeta praeter* CARM. mens., SER. SAMM., CYPR. *Gallum.*

1 *de vino*: GLOSS. ῥώξ, γίγαρτον (GRAMM. IV 578, 26), βότρυς, ὄμφαξ, folliculus botri. III 548, 27 acinus uvae ὀμφακῖτις. ISID. orig. 17, 5, 14 acinus (-a *varia lectio*) botrus. CATO agr. 112, 2 siqua acina corrupta erunt, depurgato. 112, 3 acina de uvis miscellis decarpito de scopione in idem dolium ... manu comprimito acina, ut conbibant aquam marinam. VARRO Men. 523 putidas uvas acinis electis et comestis extendit in lecti sponda. rust. 1, 54, 3 expressi acinorum folliculi. *ibid.* lota acina. 1, 68 uvae ... colore mutato et contractu acinorum ... descensurum se minitantur. frg. Non. 551, 7 cum expressissent ⟨ex⟩ acinis mustum et folliculos in dolium coniecissent. CIC. Cato 52 *terra* ex fici tantulo grano aut ex acini vinaceo ... tantos truncos ramosque procreet. CAT. 27, 3 ut lex Postumiae iubet magistrae ebrioso (-e *codd.*) acino ebriosioris (*cf. p. 414, 49*). HOR. sat. 2, 6, 85 aridum et ore ferens acinum *mus.* CARM. mens. (poet. min. I 12) 33 turgentes (surg. *codd.*) acinos varias et praesecat uvas September. COLVM. 4, 28, 1 dierum spatium, quo acini formantur. 11, 2, 69 vinacea, quae acinis celantur. *ibid.* cum ... *vinacea* in media parte acinorum sint. 12, 18, 2 dispersis acinis. 12, 45, 1 *uvas* maioris et duri et rari acini. 12, 16, 1 maximis acinis nec spissis. 12, 39, 1 acina mucida aut vitiosa reicere. *ibid.* cum ... exaruerint acina decerpere. 12, 39, 2 corrupta purgato et secernito. *ibid.* ubi satis corrugata erunt acina, demito et sine scopionibus in dolium conicito. 12, 44, 4 haec ratio rugosa facit acina. 12, 44, 8 huius modi halitus ... acina corrumpunt. *ibid.* crassa variaque. arb. 3, 1 semina ... grandi acino, tenui folliculo, paucis minutisque vinaceis. *ibid.* raris acinis. 3, 2 crebris. 8, 5 cum instar ad ervi amplitudinem acini

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

habuerint. 9, 1. PLIN. nat. 7, 44 Anacreon ... acino uvae passae ... strangulatus. 12, 130 cum sunt acini ciceris magnitudine. 14, 35 nigro acino (14, 39. 14, 43). 17, 188 nigrescente acino. 14, 42 *uva* uncialis, velut a pondere acini. *ibid.* acinos foliis intercursantibus. 14, 41 scripula *vitis* passo acino. *ibid.* conferta acino. *ibid.* acinum praegrandem unum alterumve habens. 14, 27 acino rarior. 14, 14. 15. 14, 15 praelongis dactyli porriguntur acinis. 14, 16. 17. 14, 21. 23. 25. 14, 29. 14, 30 duo genera ... unum oblongo acino, alterum rotundo. 14, 82. 14, 98 acini coria. 23, 13. 14. 17. 21 semen in uva raris acinis dependet. 18, 288 acini praecocuntur in callum (17, 226). 15, 62 demptis forfice corruptoribus acinis. 17, 161 uva ... fert omnium corporum suorum acinos. 162. 190 in tantum tenerescere acinos, ut rumpantur. 18, 309. 316 non augeri acinos. AVG. apud Suet. Aug. 76 panis unciam cum paucis acinis uvae duracinae comedi. FRONTO p. 67, 17 N. Signini ... isti nimis rancidos racemos et acidos acinos habent. CYPR. GALL. num. 75 horreat hic uvas acinum nec mordeat ullum. ITALA cod. Monac. lev. 19, 10 neque acina (ῥῶγας, VVLG. racemos et grana) vineae tuae colliges. PALLAD. 3, 9, 2. VVLG. Sirach 33, 16 quasi qui colligit acinos post vindemiatores (*proverbialiter*). num. 6, 4 quidquid ex vinea esse potest, ab uva passa usque ad acinum, non comedent. IV Esdr. 9, 21 *et* 22. HIER. comm. Is. 1, 25 (27) Theodotio γιγαρτῶδες id est acinum uvae interpretatus est. GAVDENT. 2 extr. PLIN. VAL. med. 1, 23 uvae passae purgatae sine grano acinos (accitos *trad.*) X. 2, 28 sarmenta, in quibus uvarum acini haerent et acinorum lapilli comburuntur. DIOSC. 4, 69 molle sicut azinia. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 61 acinae uvarum siccarum. 2, 7, 107 acinos. GREG. TVR. virt. Iul. 86 acerbus acenorum. **2** *de aliis herbis*: PLIN. nat. 13, 113 blandiores acini *mali Punici* (15, 39 acinus sub cortice intus. 27, 44 semen simile Punici mali acinis). 15, 84 setaniae ... acini molliore ligno. 16, 146 aliis (*hederis*) densus acinus et grandior (147. 152 amaritudo acini). 16, 154 *smilax* conplexa acinis maioribus nucleos ternos. 180 sabuci acinos habent nigros atque parvos. *sic de variis*: 16, 245. 248. 21, 177 acini coccini granosi in folliculis. 22, 29. 23, 106 nec carne acinorum utili nec suco. 108 acinis detracto cortice tunsis. 23, 113. 24, 11 commanducantes acinos expuunt cortices. 24, 52. 74. 77. 78. 80. 82. 83 comantibus acinorum corymbis. 121. 25, 116. 27, 68. SER. SAMM. 582 proderit ex parvis acinos potare sabucis. MARC. med. 28, 30 acini sive corymbi hederae tres contriti. DIOSC. 5, 2 (*bis*) acinas (4, 48. 4, 69). 5, 8 sucum acinarum. *generaliter de fructus forma*: PLIN. nat. 15, 96 alia acinis caro, alia moris, alia umedonibus et alia acinis inter cutem sucumque, alia myxis, alia bacis, alia olivis. 15, 100. 101 medio ... genere inter bacas acinosque cerasis. 13, 42 acinis quam balanis similiores *palmae*.

3 *in comparatione aliarum rerum*: PLIN. nat. 29, 86 *phalangiorum genus* vocatur et rhox acino (rhacino *codd.*) nigro similis. 11, 120 Hypanis fluvius ... defert acinorum effigie tenues membranas, quibus erumpit volucre. 34, 123 adhaerescens limus vitreis acinis imaginem quandam uvae reddit. CELS. 7, 11 in ipso ... oculo nonnumquam summa attollitur tunica ... et similis figura acino fit, unde id σταφύλωμα Graeci vocant. CASS. FEL. med. 35 p. 75 *tumor faucium* si fuerit rotunda in similitudinem acinae, stafyle a Graecis appellatur, quam nos uvam dicimus. *cf.* GLOSS. III 597, 34 acinestafele gargarion. *pro modulo?* (*cf.* granum): ORIB. syn. 1, 17 acinum salis in ore multum iuvat. 1, 20 infantibus acinum salis ano opponere.

aciola *v. sub* acucula.

acion *n.*, ἔχιον *herba*. DIOSC. 4, 26 de acion id est sibissono. acion aut dorida multi et istam alcibiadion dixerunt. *V.*

Acionna, -ae *f. dea Gallica*. CORP. XIII 3063 (*prope Cenabum ad fontem dictum hodie l'Étuvée; litteris saec. I*) Aug(ustae) Acionnae sacrum. Capillus Illiomari f. porticum cum suis ornamentis v. s. l. m. *Otto.*

acipēnser, *vetustius* **acupēnser** *vel* **aquipēnser,** -is *m.* [*inc. orig. Th.*] *rara forma* acipensis MART. 13, 91 tit. *et* v. 1 acipensem *acc. eadem latere videtur in corruptelis codicum* PORPH. Hor. serm. 2, 2, 47 *et* 48. ἀκκιπήσιος *Graeci* ATHEN. 7 p. 294 F, ἀκιπήσιν GLOSS., ἀκκηπησίον LYD. mag. ind. 2, 14, *idem tamen* mag. 3, 63 ἀκνϊπήνσερα. acopienser POL. SILV. (chron. min. I) p. 544, 8. c *geminatur passim male. quisnam piscis sit dubitatur (cf. A. Marx, PW. I 260); constat eum fere gloriam habuisse cibi pretiosissimi. multa de eo:* MACR. sat. 3, 16, 1 nec accipenser, quem maria prodigis nutriunt, illius saeculi delicias evasit et ut liqueat secundo Punico bello celebre nomen huius piscis fuisse, accipite ut meminerit eius PLAVTVS in fabula quae inscribitur Bacaria (bacch. *codd.*) ex persona parasiti ... 'haec ventri portatur pompa. ... qui mihi in mari acipenser (*prior* c *del. P*, ancipenser *B*) latuit antehac, cuius ego latus in latebras reddam meis dentibus et mandibulis (manibus *codd.*)'. ... haec sunt in dialogo de fato verba CICERONIS (frg. 5) ... 'adlatus est forte Scipioni accipenser (*prior* c *del. P*), qui admodum raro capitur, sed est piscis, ut ferunt, in primis nobilis (*hinc* GLOSS. Plac. 5, 4, 17 *et* 44, 6 accipenser [accipienser] genus piscis est raro inventum, id est nobile) .... Pontius "Scipio" inquit "vide quid agas (*i. noli multos in cenam vocare*), accipenser (acip. *P*) iste paucorum hominum est"'. nec infitias eo temporibus Traiani hunc piscem in magno pretio non fuisse teste PLINIO Secundo (9, 60) .... sed non diu stetit haec parsimonia, nam temporibus Severi ... SAMMONICVS SERENVS ... *scripsit* 'gratiam eius video ad epulas quasi postliminio redisse, quippe qui ... convivio sacro (*i. Caesareo*) animadvertam hunc piscem a coronatis ministris cum tibicine introferri. sed quod ait Plinius de accipenseris (acip. *P*) squamis, id verum esse ... NIGIDIVS FIGVLVS ostendit, in cuius libro de animalibus quarto ita positum est "cur alii pisces squama secunda, accipenser (acip. *P*) adversa sit"'. haec Sammonicus. PAVL. FEST. 22, 13 aquipenser genus piscis (*cf.* NON. 550 GLOSS. II 18, 44). PLIN. nat. 9, 60 apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser (acc. *nonnulli codd.*), unus omnium squamis ad os versis contra quam in nando meant, nullo nunc in honore est, quod quidem miror, cum sit rarus inventu. quidam eum elopem vocant (*scil. Apion cf.* Athen. 7 p. 294 F). GLOSS. II 18, 44 *et bis etiam*: aquippense γαλεός (γαλοιος *vel* galios *codd.*) *cf.* Archestr. apud Athen. 7 p. 294 E. GLOSS. III 186, 50 ἀκιπήσιν accipiens. LVCIL. 1003 omnia in ista consumis squilla atque acupensere (accubans aere *codd.*) cum decumano. CIC. fin. 2, 91 se acupenserem maenae non anteponere. 2, 25 nec lapathi suavitatem acupenseri Gallonii Laelius anteponebat. Tusc. 3, 43 si quem tuorum adflictum maerore videris, huic acupenserem (acip. *var. l.*) potius quam aliquem Socraticum libellum dabis? HOR. sat. 2, 2, 46 haud ita pridem Galloni praeconis erat acipensere mensa infamis. OV. hal. 134 tuque peregrinis acipenser nobilis undis (*cf.* PLIN. nat. 32, 145 *et* 153). MART. 13, 91 ad Palatinas acipensem mittite mensas, ambrosias ornent munera rara dapes. AMBR. hexam. 5, 1, 2 tibi suos fructus terra producit, tibi scaros et acipenseres. HIER. epist. 45, 5 de comeso acipensere gloriaris. *V.*

acipes *v.* agipes. [*Diehl.*

Acirap (?). CORP. VII 1336, 9 (*in vasculo*) of(ficina) Acirap(?).

Acirgi(ānae?) figlinae. CORP. XV (*sigilla amphorarum montis Testacei*) 2574 (ex) figlin(is) Acir⟨g⟩(ianis?) *et* (ex figlinis) Acirgi(anis?). 2575 (ex) Acirgi(anis?) f(iglinis) *et* Acirgi. *sim.* CORP. XII 5683, 17 (*Viennae et Narbone in amphoris*) Acirgi.

Aciris (-īr-?), -is *m. fluv. Lucaniae*, Ἄκιρις, *hodie* Agri. PLIN. nat. 3, 97 inter Sirim et Acirim (Agirim *et* Acrim *libri*) Heraclea. Acir: STAT. silv. 2, 6, 64 Lucanus Acir (ager *cod.*). *hinc potest nomen* habere Acíris Caesaris Aug. l. ministrat(or) CORP. VI 8918. *v. etiam* Acirus.

Acirrius, -ī *nom. vir. barbaricum.* CORP. III 2900 (*in Dalmatia*) C. Iulio Cenni f. Acirrio. *Otto.*

? **Acirtilla,** -ae *cogn. mul. peregrinum.* CORP. II 6027 (*Sagunto, extat*) Publicia M(arci) S(purii) l(iberta) ⟨...⟩ | Acirtilla, *nisi fuit* ...⟩a Cirtilla. *Diehl.*

Acirus, -ī *nom. vir.* CORP. VI 4022 a (*in monumento servorum libertorumque Liviae Augusti*) Livia Secunda Aciri soror. *v. etiam* Aciris. *Otto.*

(**acis,** -idis) *f.*, ἀκίς. SERV. Aen. 1, 720 Acidalia Venus dicitur vel quia inicit curas, quas Graeci acidas (ἀκίδας *editor*) dicunt, vel.... *hinc* GLOSS. V 615, 49 Acidalia hinc et Venus dicitur, quod acidas inmittat hominibus *et* MYTHOGR. 2, 36, 21.

Acis, -idis (-īdis-?), Ἀκίς. **1** *nom. mul. graec.* CORP. VI 3949 (*deser. e monum. Liviae*) Ati⟨metus?⟩ dat Acídi Lív⟨iae⟩. 4234 (*eiusd. orig.*) Homerus cub(icularius) dat Acidi conser(vae). **2** PLIN. nat. 4, 66 Siphnus *insula* ante Meropia et Acis appellata.

Ācis, -idis *m.*, Ἄκις. *gen.* Acidis: OV. met. 13, 757. 787. *acc.* Acin: OV. met. 13, 861 *bis*. 874. 884 CLAVD. rapt. Pros. 3, 332 ANTHOL. 151, 2 SERV. ecl. 9, 39 (MYTHOGR. 1, 5) SERV. auct. ecl. 7, 37. Acidem SOL. 5, 17. *voc.* OV. fast. 4, 468 Aci. *abl.* MYTHOGR. 1, 5 Acide (2, 174). PROB. cath. gramm. IV 20, 20 'cis' terminata, si non fuerint generis communis, Graeca sunt, hic Acis, nomen fluvii in Sicilia. Ācin CLAVD. rapt. Pros. 3, 332 ANTHOL. 151, 2. **1** *fluvius Siciliae, nunc* fiume di Iaci: OV. fast. 4, 468 herbifer Aci. SIL. 14, 221 quique per Aetnaeos Acis petit aequora fines. SOL. 5, 17 Acidem quamvis dimissum Aetna nullus frigore antevertit. VIB. SEQ. geogr. p. 146, 16. CLAVD. *l. c.* lucus erat prope flumen Acin. PROB. *l. c.* *nota* SERV. ecl. 9, 39 *Acis fons* hodieque †latine Acilius dicitur (*unde exscr.* MYTHOGR. 1, 5 *et* 2, 174 ab Acide Acis) *v. Hülsen, PW. I 1170.*

2 *pastor pulcher Siculus a Galatea amatus, necatus invidia a Cyclope, in amnem versus esse narratur* OV. met. 13, 750—897. *ibid.* 750 Fauno nymphaque Symaethide cretus. *cf.* SERV. *et* SERV. auct. *l. c. et* MYTHOGR. *l. c.* ANTHOL. 151, 2 custodem ut pecorum cernere possit Acin (*Galatea*). **Acium,** -ī *Siciliae oppidum ad Acidis fluvii os situm, nunc* Aci Reale. ITIN. Anton. 87 per Tauromenium Naxo ... Acio ... Catina. *v. Hülsen, PW. I 261.* *Diehl.*

acisco *v.* acesco.

acisculārius λατόμος GLOSS. II 13, 47. *ab* acisculus.

acisculus (*antique* ī?) *m.* (*vix* -um *n.*) [*cf. esse videtur c.* acies acuere. *Th.*] GLOSS. V 590, 25 asciculus: asciola, dolabra. II 514, 32 accisulus: axedonis. IV 481, 40 acisculus: malliolum structorium. V 260, 43 *et* 343, 53 quod habent [in]structores, quasi malleolus est ad caedendos lapides. III 23, 23 acisclum μυλοκόπον. V 353, 47 ⟨a⟩ciscillus heardheui (*anglos.*). BOET. mus. 5, 2 (p. 354, 14) singulae artes habent instrumenta quaedam, quibus partim confuse aliquid informent, ut acisculum (asciculum *cod. Mon. 367 saec. XII*),

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

partim vero quod est integrum deprehendant, ut circinum. *in horticultura*: GLOSS. II 432, 49 σκαφίον ἤτοι ὄρυξ, κηπουρικόν acisculum. *v. Mau, PW. I 260. cf.* acieris *et Bücheler, Rhein. Mus. 46 (1891) 234.* *V.*

Acisculus, -ī *cogn. vir.* L. Valerius Acisculus *in nummis aetatis Caesarianae, in quibus acisculus expressus est*: Babelon II p. 518 sqq. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 95 haec autem (*Catia*) adeo vilis fuit, ut in aede Veneris theatri Pompeiani adulterium cum Valerio Acisculo (acsitulo *Vat., Mon.*, ac siculo *Par., corr. Kiessling*) [colono] tribuno plebis obducto velo admiserit. CORP. IV 102 Aciscule. QVINT. inst. 6, 3, 53 haec tam frigida quam est nominum fictio adiectis, detractis, mutatis litteris, ut Acisculum, quia esset pactus, Pacisculum et Placidum ... Acidum ... dictos invenio. Acisclus *martyr Cordubensis*: PRVD. perist. 4, 19 Córduba Ácisclúm dabit (Acisdum, Asciscl um *sim. codd.*). ISID. hist. Goth. 45 adversus Cordubensem urbem proelium movens dum in contemptu catholicae religionis beatissimi martyris Aciscli (*sic unus cod.*, Acircli, Acisdo, Ascisceli *cett.*) iniuriam inferret.

Acisinus *nom. gent.* CORP. V 491 (*in Histria, periit*) P. Acisinus C. f. Venetus, Calla uxor. **Acisonius** *nom. gent.* CORP. III 4871 (*in Norico*) C. Acisonio Accepto Copponia Potentina sibi et con(iugi). *Otto.*

acitābulum *v.* acetabulum.

Acitavonēs *gens Alpium.* PLIN. nat. 3, 137 (*tropaeum Alpium*) Salassi, Acitavones (*sic Leidensis Voss.*, Agitabones *Parisinus, Leidensis Lips., Riccardianus*), Medulli. *cf. Mommsen, Corp. V p. 906.* *Otto.*

Acitoalī, -ōrum *Arabiae gens.* PLIN. nat. 6, 157 Acitoali (*v. l.* Achoali), oppidum Phoda, ac Minaei a rege Cretae Minoe. *v. D. H. Mueller, PW I 249 sub* Achoali. *Diehl.*

Acitodūnum *opp. Lemovicum in Aquitania, aetate posteriore* Agidunum, *nunc* Ahun. TAB. Peut. 2, 3.

Acitoriziāco *ablat., locus in Galatia, cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 20.* TAB. Peut. 9, 5. *Otto.*

aclassis tunica ab umeris non consuta PAVL. FEST. 20, 11. GLOSS. II 13, 49 aclassi λώματα (*an* -τε?). *V.*

Aclauros *v.* Aglauros.

aclēsia *v.* ecclesia.

aclēta *v.* athleta.

Aclisiānus *cogn. vir.* CORP. XIII † 2360 (*Luguduni, a. 466, titulus superne fractus, videtur fuisse:*) ...〉lius Aclisianus. *Otto.*

Aclissae, -ārum *gens Indica.* PLIN. nat. 6, 67. *Diehl.*

Aclus. GLOSS. V 162, 13 Aclus Tu〈s〉corum lingua Iunius mensis dicitur. III 506, 15 Aclus Iunius mensis. *confert Skutsch* fasciae mumiae Agramensis VI 14 eslem zaϑrumiś acale 'toto die Acli'.

Aclutius *nom. gent.* CORP. X 4876 (*Venafri*) C. Aclutius L. f. Ter. Gallus duovir urbis moeniundae bis, praefectus iure deicundo bis .... *cf.* Aculius, Aclius (*sub* Acc-)? *Otto.*

aclys, -dis *f.* [*vocabulum peregrinum esse videtur, fortasse cf. c. gr.* ἀγκυλίς. *Th.*] GLOSS. V 343, 50 tela arma gladia. V 436, 32 genus gladii rotundi. V 638, 9 iaculum rotundum (rotunde *cod.*), quod flagello ammenta〈tur〉 *ex* VERG. Aen. 7, 730 teretes sunt aclydes (acludes *P*) illis (*Oscis*) tela, set haec lento mos est aptare flagello (*describit* SERV. *ad l., ubi traditur* aclides). NON. 554 aclydes: iacula brevia. VAL. FL. 6, 99 albentes gemina ferit aclyde parmas. SIL. 8, 550 aclydis. 3, 363 aclyde (SIDON. carm. 5, 413). TREB. POLL. Claud. 14, 6 aclydes duas.

Acmē, Acumē, Ἀκμή, **Acumis,** Ἀκμίς, *nom. mul. graec. serv., cogn. lib. apud* CAT. 45 *Septimii* amores *et in titulis inde ab infima rei publ. lib. aetate. nota cogn. praepositum*: CORP. IX 2310 (*rei publ. lib. aet.*) Acumis Volusia Q. l. *declinata ab* Acme: *nom.*: CAT. 45, 2 *et* 10 *et* 23. CARM. epigr. 1563 (*Esquiliis, Caesarianae aetatis*). CORP. VI 10541. 11301/2 Albinia (mulieris) l(iberta) Acme. 18269. 23331. 22883. 25948. XIV 3977 (*Nomento*). IX 2490 (*Saepino*). *gen.*: CORP. IX 5750 (*Ricina, periit*) Octaviae (mulieris) l. Acma〈e〉. VI 7276 (*extat*) d. m. Passienaes Acmes. *dat.* Acme: CORP. VI 1891. 9625. 20353. 26609. XIV 2521 (*in agro Tusculano*). V 2614. 4096 (*Cremona*). XII 1634 (*Gall. Narb.*) d. m. Iuliae Acme (*an gen.?*). *acc.* Acmen: CAT. 45, 1 *et* 21. *ab* Acume: *nom.*: CORP. VI 4144 (*e monum. Liviae*) Iulia Acume. 7656. 10833 Aelia Q. et (mulieris) l. Acume. 23438. 26468. XI 4941 (*Spoletio*) Acume Prima Eros ... liberti. *gen.*: CORP. XI 6316 (*Teate Marrucinorum*) Egdechomeni Ateiae Acumenis. *dat.*: CORP. IX 5325 (*prope Picenos, descr.*) Nummiae Acume, *ibid. gen.* arbitr(io) Nummiae Acuminis. *nota*: CORP. VI 19920 (*periit*) Aqum〈e〉 M. Alf〈i ...〉 ancil〈la〉. *huc traho* X 6719 (*recogn. Henzen, Antio*) Caesonia (mulieris) l(iberta) Acome. *cf. adv.* ἀκόμη — *ex* ἀκμήν — *Graecorum posterioris aetatis. v. Krumbacher, K. Z. 27 (1885) 498.* XII 4650 = 4544 add. (*Narbone, periit*) Aufustia Acyme l(iberta). X 8050, 1—3 *in amphoris* Acime Ovin(i). V 3155 (*Vicetia*) Lepidiae C. l. Acime. *ab* Acumis: *nom.*: CORP. IX 2310 (*v. l. 57*). V 2686 (*Ateste*) Sempidien〈a〉 P. l. Acumis. *casus obliqui possunt non minus pertinere ad* Acme: *gen.*: Acuminis (*v. l. 71*). *dat.*: CORP. V 6096 (*Mediolanio*) Liciniae P. l. Acumini. X 3991 (*Capua*) ...〉nae M. l. Acumini. *ad vocalem insertam cf. Ritschl opusc. 2, 505.*

Acmaeus, -ī, *cf.* ἀκμαῖος. *cogn. vir.* CORP. VI 23229 P. Octani Acmaei (*lap.* Acmafi). **Acmazōn,** -ontis, ἀκμάζων. *nom. et cogn. vir. graecum* CORP. VI 5209 (*e columb.*) d. m. Acmazonti (8982). CORP. VI 383 Acmazon Aug. lib. 10540 (*periit*) Acmazon Caesaris n(ostri) servus *et* 25283 (*periit*) Acmazonti Caesaris nostri servo *utrobique traditur* Acmaszon (-onti). CORP. VI 26788 Istatilia Marcella Aelio Acmazonti suo fecit (z = Σ). V 5749 (*in agro Mediolaniensi*) Q. Audasius Acmazon VIvir Aug(ustalis). **Acmazusa,** -ae, ἀκμάζουσα. *cogn. mul.* CORP. IX 2084 (*in agro Beneventano, descr.*) 〈...〉ssaea Acmazusa.

Acmemeno *v.* Agamemno.

Acmetiānus, -ī, *cf.* ἄκμητος. *cogn. vir.* CORP. XIV 250, 4, 40 (*Ostia, a. 152*) L. Veius Acmetianus. *idem redit* 699 L. Iulius Veius Acmetianus. *Diehl.*

Acmodae *insulae Britannicae.* PLIN. nat. 4, 103 VII Acmodae (acmode *Leidens. Voss.*, accomode, haecmodae *sim. cett.*). *Otto.*

Acmōn, -onis, Ἄκμων. **1** *Aeneae socius*: VERG. Aen. 10, 127 fert ingens toto conixus corpore saxum ... Lyrnesius Acmon. **2** *Diomedis socius Cythereum spernens in avem mutatus est.* OV. met. 14, 494 Pleuronius Acmon. 484 Acmon fervidus ingenio. 497 Acmona. *cf.* PLIN. nat. 10, 126 *et* 127 Diomedias ... aves. **3** *nom. serv.*: CORP. VI 10542 (*extat*) Acmo C. Silani vixit annos XXXII. **Acmonidēs,** -ae, Ἀκμονίδης. *unus ex tribus Hephaesti ministris*: OV. fast. 4, 287 mare Trinacrium, candens ubi tinguere ferrum Brontes et Steropes Acmonidesque solent (*idem dicitur* VERG. Aen. 8, 425 Pyracmon. *cf.* SERV. *ad l. et* CLAVD. 7, 195). *cf.* Acamas. **Acmonia,** -ae, Ἀκμονία. **1** *Phrygiae oppidum Steph. Byz. teste Alexandro Polyhistore ab Acmone Manis filio conditum fert. Hierocl.* Ἀκμῶνα *acc. nummi saec. I ante Chr. ornati sunt aquila fulgure. et in his et saec. I p. Chr. scriptum est* Ἀκμονέων, *raro* Ἀκμονῶν, Ἀκμονεῖς. *nunc* Ahatkoi. RAVENN. p. 111, 2 Acmonia. TAB. Peut. 9, 3 Agmonia. *adi. ab hoc oppido derivatum* **Acmonēnsis,** -e. CIC. Flacc. 34 civitas Acmonensis. *ibid.* legatos Acmonenses. *plur. eius oppidi incolae*: CIC. Flacc. 34. 36. 38. PLIN. nat. 5, 106 ex ... conventu *Apameae Ciboti* ... Acmonenses. *v. Hirschfeld, PW. I 1174.* **2** *Daciae oppidum*: *Ptolemaeo* Ἀκμονία (*v. l.* Ἀκμωνία). RAVENN. p. 203, 14 Agmonia. p. 189, 7 Augmonia. TAB. Peut. 7, 5 Agnaviȩ. *v. Tomaschek, PW. I 283.* *Diehl.*

? **Acmonisa** *legitur in opere figlino Schuermans, Sigles figul. 41. an* Acmonis a.? *cf. p. 418, 19.* *Otto.*

acnafus, agnafus *adi.*, ἄγναφος. *inpolitus.* GREG. TVR. glor. conf. 20 pignora palleis acnafis exornata. *ibid.* 34 vestimentum agnafum (-rum *codd.*) erat inlaesumque. *V.*

Acne *v.* Hagne.

Acnia. CORP. III 12014, 97 (*in vase cretaceo*) ΛCNIΛ.

Acnon *nom. mul. Hispanum.* CORP. II 2968 (*periit, Hisp. Tarrac.*) Calaetus Equesi f(ilius) ... Acnon mater. *Diehl.*

acnua (agnua), -ae *f.* [*orig. inc. Th.*] *i. q.* actus *I 3. Hultsch, PW. I 283.* VARRO rust. 1, 10, 2 is modus (*actus quadratus*) acnua latine appellatur. COLVM. 5, 1, 5 hunc (*quadratum*) actum provinciae Baeticae rustici acnuam (agnuam *SA*) vocant (*cf.* ISID. orig. 15, 15, 5 actum provinciae Baeticae rustici agnam (agrum *codd.*) vocant). FRONT. grom. 30 ex actibus conicio acnuam (connicium locorum *vel sim. codd.*). GROM. 245 centuria habet ... agnas (*sic cod. Arcer.*, angua *Erfurt.*) DC per DC. 246 agnua habet pedes XIIIICCCC. CORP. II 3361 aqua perducta cum silvis agnuar(um) trecentarum. *corrupte* acina POL. SILV. chron. min. I p. 549, 3. *Klotz.*

Aco *v. sub* Acco.

acoemetēnsis, -e *adi. ab* acoemetus, ἀκοίμητοι *monachi insomnes. cf. Herzog-Hauck, protest. Realencyclop. s. v.* Akoimeten, *et Ducange, lat. et gr. s. voce. in libris scribitur* aquimetensis, ac(h)imitensis. AVELL. p. 326, 23 de acoemetensi monasterio fuit (COD. Iust. 1, 1, 8, 31). *sim.* VICT. TONN. chron. min. III p. 203, 552. *ibid.* p. 191, 487 per monachos monasteriorum acoemetensium. *huc traxerim* GLOSS. V 267, 12 aquimitti inrequieta, *quam Goetz interpretari vult* acimete, ἀκοιμήτη.

Acoemetus, -ī, Ἀκοίμητος. *cogn. vir.* CORP. VI 10175 A. Postumius Acoemetus doctor myrmillon(um).

acoenonoētus, -ī, ἀκοινονόητος. IVV. sat. 7, 216 ex hoc (*grammaticus quod meruit labor*) quodcumque est ... discipuli custos praemordet acoenonoetus (SCHOL. communi carens sensu). *cf. Friedländer ad l.* GLOSS. acnonitus *et* acononitus *pro* acoenonitus qui nulli communicat. CIC. Att. 6, 1, 7 contumaciter adroganter ἀκοινονοήτως (6, 3, 7). *cf.* PLIN. epist. 3, 9, 8. GELL. 12, 12, 4 ἀκοινονόητοι (*schema illustrat*). PAVL. PELL. euch. 65 ipsius alphabeti inter prope prima elementa nosse cavere decem specialia signa amathiae nec minus et vitia vitare ἀκοινονόητα (*libri* akoinonta *et* akinononta).

Acoetēs, -is, Ἀκοίτης. **1** *gubernator Maeonius qui Liberum infantem a remigibus abductum reducere socios frustra iussit. cuius sub specie sua Pentheo narrat fata Liber* OV. met. 3, 577 sqq. OV. met. 3, 582 nomen mihi ... Acoetes, patria Maeonia est. 696 Tyrrhenus Acoetes. HYG. fab. 134 p. 114, 12 Acoetes gubernator (21). HYG. fab. 135 p. 115, 1 Acoetis *gen.* *dat.*: SERV. auct. Aen. 4, 469 Acoeti. *acc. ibid.* Acoeten. MYTHOGR. 2, 83 Acetem. *v. Hoefer, PW I 1175.* **2** *Aeneae socius*: VERG. Aen. 11, 30 Acoetes ... senior, qui Parrhasio Euandro armiger ante fuit. 85 aevo confectus. STAT. silv. 2, 1, 93 fidus. **3** *Thebanus* STAT. Theb. 8, 444.

acoetis, -is *f.*, ἄκοιτις. LVCIL. 473 compernem aut varam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fuisse Amphitryonis acoetin Alcmenam. *cf. Homer. λ 266 Ἀμφιτρύωνος ἄκοιτιν.* *Diehl.*

?**acoetum,** -i. [*a gr. ἄκοιτον tractum. Th.*] GLOSS. 4,303,12 acetum: dulce. PLIN. nat. 11,38 in omni melle quod per se fluxit ut mustum oleumque appellatur acetum. APIC. 3,69 suffundes acetum (*i. ὄξος*), adicies cariotam, nucleum teres melle, acetum (*ἄκοιτον intellegit Schuch*), liquamen. 4,174 acoeto modico temperabis. 6,257 addis cariotam, mel acoetum, liquamen, oleum. COLVM. arb. 2,1 *v. p. 381,15.* GRAMM. VII 262,8 acetum ... et cera *est* liquida pretiosa. *vide tamen ne et his locis agnoscendum sit vocabulum latinum* acetum. *cf. p. 381,48.* *Oertel.*

Acohilarus *nom. figuli. Schuermans, Sigles figul. 42.* *Otto.*

Acolitānus *v.* Achulla.

acolūthus, -um, ἀκόλουθος. **1** CHAR. gramm. I 272,22 metaphorae quaedam sunt communes, quae a Graecis acoluthoe appellantur (DIOM. *ibid.* 457,24). **2** *substantive apud christianos, officium ecclesiasticum secundum ab imo lectoris*: GLOSS. V 260,63 calicem gestat, subsequens sub diacono (IV 7,17 subdiaconus). *cf.* CANON. 23,5 *presbyteri* fermentum ... per acolythos accipiunt. IOH. DIAC. epist. 10 acolythi ... sacramentorum portanda vasa suscipiunt et ministrandi sacerdotibus ordinem gerunt. IVS canon. veter. 3,94 (Migne 56,888) acolythus cum ordinatur ... ab archidiacono accipiat cereoforaleum cum cereis (PS. GERMAN. PARIS. liturg. Gall. 3 Migne 72, 301 *exscripsit* ceroferarium). ISID. orig. 7,12,29 acolythi graece, latine ceroferarii dicuntur. HIER. epist. 52,5 si lector, si acolythus, si psaltes te sequitur. *de ordinatione ecclesiae ministrorum agit* SIRIC. epist. 1,9,13. *v.* NOT. Tir. 55, 25—38 pontifex *ad* clericus. *cf. Harnack, Die Quellen der sogenannten apostolischen Kirchenordnung, Lipsiae 1886, p. 96.* *metrica*: INSCR. christ. Rossi II p. 56, 16 suscipe Chr(ist)e potens acoluthi v⟨o⟩ta Georgi(i). CARM. epigr. 758 (*Romae, omni fere caret prosodia*) acolothus *pro dactylo.* *orthographica*: *primum memorat* CYPR. epist. *quarum libri variant inter* acoluthum *et* acolythum (34,4. 52,1. 59,9), acolytum (52,1), acolitum (7,1. 45,4. 49,3. 78,1 acolitos), acholitum (59,9. 77,3 acholitos). GLOSS. IV 7,17 acoluthus. CORP. VIII 13426 (*Carthagine*) acolutus. *in libris praevalet omnino* acolythus: SIRIC. epist. 1,9,13 HIER. epist. 52,5 AVG. epist. 191,1. 193,1. 194,1 LEO M. epist. 7,2 CANON. 23,5 IVS canon. ISID. orig. 7,12,29. CASSIOD. var. 3,45,1 acolyto. GREG. M. epist. 4,19 acolitho. AVELL. p. 111,20 acolitum (p. 112,6. p. 112,19 NOV. Iust. 59,2 *sqq.* GREG. M. epist. 8,1. 8,6 GLOSS. V 260,63). NOT. Tir. 55,37 acoljtus. INSCR. christ. Rossi 1, 1199 ⟨a⟩colitus. CORP. IX 1394 acoliti *gen.* CORP. IX 1385 (*a. 529*) acoletus. CORP. XIII 2375 (*Lugud. a. 517*) Disderius agolitus (X 4528).

Acoluthus, -ī, Ἀκόλουθος. *nom. serv.* CORP. X 6493 (*Vlubris*) A. Sergius A. l. Acolutus. *nota christianum* CORP. IX 2079 (*Benevento, periit*) hic requiescit Acholitus senior. *Diehl.*

acolymbos, ἀκόλυμβος *herba.* PS. APVL. herb. 96 *sub titulo* cynoglossa. *V.*

?**Acomas.** RAVENN. p. 367,5 *in Ponto* Apsaron Acomas Apiside. Guido p. 532,5 Acomasin. RAVENN. p. 75,21 Camasim. *videtur latere fluvius Ἀκινάσης (-ις) Arrian. peripl. 7,5.* *Diehl.*

Acomē *v.* Acme.

Acomius *nom. gent.* CORP. III 633, 3, 10 (*Philippis*) Acomius Tertullius.

Acomn. *est in opere figlino Schuermans, Sigles figul. 40.* *Otto.*

aconē (-a), -ae *f.*, ἀκόνη. PLIN. nat. 27,10 *aconitum* nascitur in nudis cautibus, quas aconas nominant, et ideo aconitum aliqui dixere, nullo iuxta, ne pulvere quidem, nutriente. SERV. georg. 2,152 aconitum dicitur ἀπὸ τῆς ἀκόνης, id est a cote. *cf.* GLOSS. V 260,53 aconi populi (aconae scopuli *Loewe*, Aonii populi *Heraeus*).

Aconē, *Steph. Byz.* Ἀκόναι. PLIN. nat. 6,4 *in Mariandynis* sinus oppidumque Heraclea, ... portus Acone veneno aconito dirus (SOL. 43,1 = ISID. orig. 17,9,25 = GLOSS. IV 6,9 *cod. Cassin. cf.* V 260, 49 MART. CAP. 6,688). SCHOL. Luc. Bern. 4,323 Acone dicunt portum in Ponto, quae huic ⟨veneno⟩ *aconiti* nomen dedit. AMM. 22, 8,17 portus Acone. **Aconis,** Ἀκονίς? *nom. serv. mul.* CORP. XII 418 (*Massilia*) Cassiae Fortunat(ae) Aconis patronae.

aconītārius, -ī *m.* GLOSS. II 470,13 φαρμακοπώλης.

aconītum, -ī, **aconīta,** -ōrum, ἀκόνιτον. *acc. sing.* aconiton: OV. met. 7,407 (*ante voc.*) DIOSCOR. 4,73. DIOSCOR. 2,47 aconitu. *nota* DIOSCOR. 4,74 de aconitu altero. aconitu altero, quem licocto⟨n⟩on dicunt, nascitur .... GLOSS. aconita *singularem interpretantur ut* aconitum. *nota* IV 6,9 (*cod. Cassin.*) aconitas dicimus .... SERV. georg. 2,152 dicimus τὸ ἀκόνιτον καὶ τὰ ἀκόνιτα. *praeter* OV. met. 7,407 *sing. poetae non usurpant* VERG. OV. LVCAN. IVV. AVSON. PLIN. *tam plur.* (nat. 23,43. 22,18. 24,20. 28,161. 29,103 SOL. 43,1 SERV. georg. 2,152) *quam sing. adhibuit, quem posteriores frequentabant.* SCRIB. LARG. 188 aconiti *gen.* SOL. 17,10 TERT. pall. 2 MARCIAN. dig. 48,8,3 *al.* GLOSS. II 258,57 βοτάνης εἶδος φαρμακευτικῆς. *al.* genus herbae venenatae, venenosae, veneni. herba venenaria *sim. an huc spectat* V 260,47 acrinomium aciamen, id est herba venenosa? (acrimonium acumen *et* aconita h. v.) *cf. p. 432,38* V 339,8 aconita thungas. *de origine et etymologia*: OV. met. 7,415 *Cerberus* sparsit virides spumis albentibus agros. has concresse putant ..., quae quia nascuntur dura vivacia caute, agrestes aconita vocant. *cf.* LVCAN. 4,322 nascentia saxis. PLIN. nat. 27,10 nascitur in nudis cautibus, quas aconas nominant, et ideo aconitum aliqui dixere, nullo iuxta, ne pulvere quidem, nutriente ... alii quoniam vis eadem esset in morte, quae cotibus in ferri acie deterenda statimque admota velocitas sentiretur (*nota utramque ab ἀκονιτί etymologiam. cf.* 27, 4). *unde* SERV. georg. 2,152 in saxis et cotibus nascitur, aconitum dicitur ἀπὸ τῆς ἀκόνης, id est a cote *et ludit* AVSON. 345,10 unde Prometheo de corpore sanguineus ros aspargit cautes et dira aconita creat cos. *nota quartum*: PLIN. nat. 6,4 portus Acone veneno aconito dirus, specus Acherusia (SCHOL. Luc. Bern. 4,323 MART. CAP. 6,688). *unde* SOL. 43,1 ISID. orig. 17,9,25 GLOSS. IV 6,9 *cod. Cassin. cf.* IV 483,33. V 260,49 *et Landgraf, Archiv 9 (1896) 360.* *varia nomina*: PLIN. nat. ind. 27,2 aconitum sive thelyphonon sive cammaron sive pardalianches (nat. 20,50) sive scorpion (*haec male exscripsit* DIOSCOR. 4,73). *herbam praeterea commemorat* VERG. georg. 2,152 nec miseros fallunt aconita legentes. *duo genera describit* DIOSCOR. 4,73. 4,74. *ceteri venenum, radicis sucum, intellegunt*: OV. met. 1, 147 lurida terribiles miscent aconita novercae (*exscribit* SEN. dial. 4,9,2). 7,406 miscet Medea quod olim attulerat secum Scythicis aconiton ab oris. ars 3,465 dare mixta viro tritis aconita cicutis. LVCAN. 4,323 IVV. 1,158. 6,639. 8,219. 10,25. PLIN. nat. 27,4 constat omnium venenorum ocissimum esse aconitum *cf.* 27,10. 29,74. *quomodo corpus adficiat narrat* SCRIB. LARG. 188. *carnibus inlitum servit domando et necando* scorpiones (PLIN. nat. 27,6), pantheras (8,100. 27,7 SOL. 17,10). PLIN. nat. 27,9 maiores oculorum quoque medicamentis aconitum misceri saluberrime promulgavere. *antidota multa*: PLIN. nat. 20,50 alio. 20,132 ruta. 22,18 erynge, 23,43 merum (MACR. sat. 7,6,5). 23,92 balsaminum oleum. 23,134 sucus mori arboris. 24,20 cedrides. 25,163 maius aizoum. 28,161 omasi ius. 29,103 ius gallinacei veteris. 29,105 lac ovium calidum. 32,31 testes fibrorum. *cf. Wagler, PW. I 1178.* *translate*: TERT. pall. 2 *extr.* eradicato omni aconito hostilitatis.

Acōnius *v. sub* Acc-.

Aconteus, -i, Ἀκοντεύς. **1** *Graeci varii apud mythographos. trisyllabum*: VERG. Aen. 11,612 Tyrrhenus et acer Aconteus conixi incurrunt hastis (615). OV. met. 5,201 miles erat Persei ... Aconteus. SIL. 16,562 cuius numquam fugisse hastilia cervi praerapida potuere fuga, venator Aconteus; ... volucresque vagas deprendere nube assuetus iaculis (573 insignis). STAT. Theb. 7,590 flammatus Aconteus ... cui sueta feras prosternere virtus — Arcas erat ... insequitur *tigrides* telis multumque hastile resumens ter quater adducto per terga, per ilia telo transigit. 603 cultor Baccheus Acontea Phegeus iam vacuum telis ... comminus ense petit. *fere semper de etymologia adludentes.* **2** *cogn.*: CORP. III 6179,4,5 (*Troesmi*) P(ublius) Aconte⟨us?⟩. **Acontius,** -ī, Ἀκόντιος. **1** *mons Boeotiae* PLIN. nat. 4,25 (*Straboni 9,2,42* Ἀκόντιον ὄρος). **2** *iuvenis Cydippen amat et fraude (pomo scripto) nanciscitur uxorem*: OV. epist. 19 *et* 20. *voc.* Aconti 20,103 *et* 229. *ludit cum etymologia* 20,209 mirabar quare tibi nomen Acontius esset: quod faciat longe vulnus, acumen habes. ... ego convalui nondum ... ut iaculo scriptis eminus icta tuis. 229 durius et ferro cum sit tibi pectus, Aconti. trist. 3,10,73. PRIAP. 16,5 quale fuit malum quod littera pinxit Aconti. *in titulis tam nom. serv.*: CORP. VI 10545 dis manibus Acontius Sagittae fratrí suo. 16319 Acontius lib(ertus). XIV 261,6 (*Ostia* = X 1833) ... ⟩ntius Acontius. *quam nom. gent.*: IX 1700 (*Benevento, periit*) Acontio Apro. *nota signum* CORP. VI 1507 (*periit*) Aconti. L. Ranio Optato v. c. cos ..., *christiani*: CHRONOGR. a. 354 p. 72,7 *depositio* Aconti. ACT. synh. Rom. a. 499 mon. Germ. antiqu. XII 413,40 Acontius presbyter tituli Fasciolae subscripsi (AVELL. p. 474,20). GREG. M. dial. 3,25 custos ecclesiae Acontius (*in graecis* Ἀβοῦνδιος). **Acontiānus,** -ī *cogn. vir.* CORP. VI 3583 Ti. Claudius Acontianus. V 4124 (*inter Cremonam et Brixiam, descr. Mommsen*) Peculiari Anti Acont(iani?).

Acontisma *n.*, Ἀκόντισμα. AMM. 26,7,12 obstruxit tres aditus angustissimos ... tertium per Macedonas quem appellant Acontisma. 27,4,8 per artas praecipitesque vias, quae cognominantur Acontisma. TAB. Peut. 8,3 Neapolis ... Acontisma ... Topiro. ITIN. Anton. 321. 331. RAVENN. p. 183,9. p. 373,10 Guido 535,20 Vicontissima. ITIN. Burdig. 603 mansio Hercontroma. *v. Hirschfeld, PW. I 1185.*

acontiās, -ae *m.*, ἀκοντίας. **1** PLIN. nat. 2,89 in ... caelo stellae repente nascuntur. plura ... genera ... acontiae iaculi modo vibrantur ocissimo significatu. **2** AMM. 22,15,27 serpentes ... Aegyptus alit ... acontias (*Luciano al. ὁ ἀκοντίας*).

acontizo, -āre, ἀκοντίζω. CHIRON 1,9 ut possit manducando ... per venam melius acottidiare *sanguis.* VEG. mul. 1,22,5 quatenus agitatione maxillarum melius adcotidiet [id est erumpat sanguinis impetus]. *cf.* GLOSS. V 560,3 acotizet erumpat. VEG. mul. 1,26,4 ut possit sanguis aconticare (exire *P*). 1,27,2 ut acontizet sanguis (egrediatur *P*). CHIRON 1,24 ut possit sanguis acontidiare de ungula.

Acontizomenus, -ī, ἀκοντιζόμενος. *fabulae titulus* NAEV. com. 1 Acontizomenus fabula est prime proba. CHAR. gramm. I 199,21. 207,19. 211,7 Naevius in Acontizomeno.

acopos *f.*, ἄκοπος. PLIN. nat. 37,143 acopos *gemma* nitro co-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lore (*trad.* colori) similis est, pumicosa, guttis aureis stellata. cum hac oleum suffervefactum perunctis lassitudinem, si credimus, solvit (ind. 37, 54). *cf.* acopum. **acopon** *n.*, *ἄκοπον, herba.* PLIN. nat. 27, 30 anagyros quam alii acopon vocant, fruticosa est (ind. 27, 13 *nom.*). *utrobique codd.* acoton. *em. Barb. ad* DIOSCOR. 3, 160 anagiron aut . . . acopon vocant. PS. APVL. 41 malachen agrian Graece vocant . . . alii acopon . . . alii malvam erraticam. **acopum,** -ī *n.*, *ἄκοπον.* NOT. Tir. 98, 95 accopum. ORIBAS. syn. 5, 22 acobum. DIOSCOR. 1, 62. 4, 71 pro acopu. *unguenti mixturam exhibent* CELS. 5, 24, 1 SCRIB. LARG. 269. 270 CHIRON 9, 856. 3, 280 (VEG. mul. 3, 11, 2) MARC. med. 35, 25. CAEL. AVR. acut. 3, 8, 82 acopis utemur, quae fiunt ex amylo. chron. 3, 2, 41 ex euphorbio. 5, 2, 39 ex squilla. THEOD. PRISC. log. 31 ex oleo cyprino. SCRIB. LARG. 254 ut consummetur liber, malagmata et acopa adiciemus (MARC. med. 36, 5 CAEL. AVR. chron. 4, 1, 2). SOR. gyn. 2, 1 (14) acopum dia samsucu bene adponitur (DIOSCOR. 3, 41). *acopo proficiunt* PLIN. nat. 23, 89 *oleum* e lentisco factum, 31, 105 quicumque sal (92), 32, 140 calamochnus, 36, 152 lapis Samius, PLACIT. [26, 1] gruis adeps. SCRIB. LARG. 269 per vindemiam conponitur, antequam mustum defervescit. PLIN. nat. 29, 115 ad crassitudinem acopi (MARC. med. 32, 36). MARC. med. 35, 19 ad temperiem et lenitudinem acopi. VEG. mul. 2, 15, 5 acopo thermantico renes . . . totumque corpus perunges. ORIBAS. syn. 5, 22 acobum . . . calefacturium. THEOD. PRISC. log. 19 acopo calido. 31 calidiora (117). 54 bene olentibus. *de usu:* CELS. 4, 31 articuli perfricentur. 5, 24, 1 acopa . . . utilia nervis sunt (SCRIB. LARG. 206). SCRIB. LARG. 268 ad perfrictionem lassitudinem tensionem nervorum (270. 271 PLIN. nat. 23, 157. 29, 55 MARC. med. 35, 6 *sqq.*). 156 ad paralysin. PLIN. med. 1, 3 in acopi modo perunguatur. *Diehl.*

acor, -ōris *m.* [*cf. c.* acere acescere acidus *Th.*] *pluralis translate tantum, v. l. 49.* *de sapore acido: in fructibus:* COLVM. 5, 10, 15 *oblitio cacuminis arboris* emendavit acorem mālorum (arb. 23, 1). PLIN. nat. 12, 35 *bdellium* gustu amarum citra acorem. 14, 127 vitia *resinae* . . . acor aut fumidum virus. 15, 85 haec (*sorba*) obnoxia acori. *in lacte:* COLVM. 7, 8, 1 *lac* requietum vel aqua mixtum celeriter acorem concipit. 12, 13, 1 *casei* deportati per aestum acore vitiantur. PLIN. nat. 11, 239 densantes id (*lac*) alioqui in acorem iucundum et pingue butyrum. *in fermento:* PLIN. nat. 18, 104 acore fermentari. *hoc translate:* TERT. adv. Marc. 1, 2 modico fermento fidei massam haeretico acore (aerore *vel* actore *codd.*) desipuit. GAVDENT. 7 extr. *haeretici* fermento diaboli totam fidei massam perfidiae acore corrumpunt. *in vino:* VLP. dig. 18, 6, 4 periculum acoris et mucoris praestare *et bis similiter ibidem.* ARNOB. nat. 1, 21 in acoris perfidia vinum repente mutari. MACROB. sat. 7, 12, 11 vinum in acorem corrumpitur. 7, 12, 12 acore exasperatur. GARG. MART. 42 p. 184 sucus . . . facile transit in acorem. *in cibis:* QVINT. inst. 9, 3, 27 in cibis acor ipse iucundus est (*comparantur figurae oratoriae per schemata dispersae*). *et sic translate:* PLIN. epist. 7, 3, 5 ut . . . dulcibus cibis acres acutosque miscerem . . . ita . . . hortor, ut iucundissimum genus vitae nonnullis interdum quasi acoribus condias. CAEL. AVR. acut. 3, 3, 15 in acorem veniant (3, 3, 16). chron. 3, 2, 16 corruptio acceptorum cum acore. 3, 2, 35 si cibus in acorem transierit. *de odore:* COLVM. 12, 18, 3 cella . . . vinaria omni stercore liberanda et bonis odoribus suffi[ci]enda, nequem redoleat fetorem acoremve. *V.*

acōra *v.* achora.

Acoraba *v.* Occariba.

Acorēnus, -ī *nom. gent.* CORP. III 715 (*Samothrace*) μύσται piei L. Veneidius L. f. . . . Q. Acorenus Q. l. Alexander. *Otto.*

Acōreus, *Aegyptius quidam.* LVCAN. 8, 475 *exit in* Acoreus. 480 consilii vox prima fuit. 10, 193 sacer sic orsus Acoreus. 10, 175 *Caesar* linigerum placidis conpellat Acorea dictis. *nota: ubivis libri variant inter* Ac- *et* Ach-. *cf.* Achor *et* Acoris, -is.

Acoridos Comē. LIV. 38, 15, 12 *in Pisidis* ad vicum, quem Acoridos (*v. l.* Aporidos) Comen vocant, posuit castra.

acorion *n.*, *ἀκόριον herba.* PLIN. nat. 25, 158 inveniuntur qui oxymyrsinae radicem acoron vocant, ideoque quidam hanc *acoron modo descriptam* acorion vocare malunt *cf.* 15, 27. ind. 25, 100 acoron sive acorion. GLOSS. III 553, 8 achorium piper apium. *v.* acorum *p. 422, 5.*

Acoris, -is **1** [*Ἀκῶρις, Ἀκώρεως Spiegelberg*] *rex Aegypti:* HIER. chron. a. Abr. 1615 post *Amyntan* Aegypti Achoris a. XII. *in libris Ἄκωρις et Ἄχορις. v. Judeich, PW. I 1186.* **2** *oppidum Aegypti mediae.* TAB. Peut. 9, 3 Acori *abl.* RAVENN. p. 123, 7 Acorim.

acorna, -ae, *f. Theophrasto ἡ ἄκορνα.* PLIN. nat. ind. 21, 56 *inter aculeati generis herbas* acorna sive phonos (nat. 21, 94 *ubi codd.* acora *vel* machora). nat. 21, 95 acorna ⟨a cneco⟩ colore tantum rufo distinguitur et pinguiore suco (*e Theophr. hist. plant. 6, 4, 6*). *Diehl.*

acoroticus, -a, -um *hybride ab* acor *derivatum videtur.* DIOSC. 5, 84 de vino acorotico. *V.*

acorum *et* **acoron,** -ī, *n.*, *ἄκορον.* *ad orthographiam:* GLOSS. III 573, 64 agoro (586, 21). 607, 14 aguro. 618, 14 acuru. 616, 21 agaro (ORIBAS. eup. 2a *La* 12). 536, 17 arcu. DIOSCOR. 1, 2 de ahcoru. *ad declinationem: nomin.* acorum: CELS. 3, 21 p. 107 PLIN. nat. 26, 28 MARC. med. 12, 50. 20, 81 ISID. orig. 17, 9, 10 ORIBAS. eup. 2a, 11 GLOSS. III 576, 47. 579, 22. acoron: PLIN. nat. 25, 157. 26, 35 ind. 25, 92. 25, 100. acorus: GLOSS. III 550, 11. acoros: PS. APVL. herb. 7. acoru: DIOSCOR. 1, 2 GLOSS. III 553, 64. acoro: GLOSS. III 550, 53. 552, 3. 552, 54. *acc.* acorum: MARC. med. 11, 14. acoron: PLIN. nat. 15, 27. 25, 144. 25, 158. *ad nomina:* PLIN. nat. ind. 25, 92 anagallis sive acoron (nat. 25, 144). 25, 100 acoron sive acorion (*v.* acorion). nat. 15, 27 quidam oxymyrsinen vocant . . . aliqui acoron. PS. APVL. herb. 7 Graecis dicitur acoros . . . aphrodisias (GLOSS. III 550, 53. 552, 3 ORIBAS. eup. 2a, 11), Gallis piper apium (GLOSS. III 573, 64. *cf.* acorion), Italis venerea (GLOSS. III 553, 64. 579, 22 ORIBAS. *l. c.*), radix nautica (*cf.* GLOSS. III 575, 20 radix nociva), sigentiana (GLOSS. III 576, 47 singentiana). DIOSCOR. 1, 2 apud Galatas aspeion appellat⟨ur⟩ (*huc traho* GLOSS. III 552, 54 apegion — *corrige* aspegion — id est acoro) . . . spleneticis utilior est (*unde Sprengel intellegit σπλήνιον*). DIOSCOR. Vindob. Archiv 10 (1898) 89 ἄκορυμ σιλβάτικυμ (*cf.* PS. APVL. herb. 88 acorum — *v. l.* cereum — silvaticum) *i.* ἀχίλλειος. *ad descriptionem:* GLOSS. III 550, 11 spa[r]tilla radix quae in aqua nascitur (III 536, 17). *cf.* GLOSS. *sub* gladiolus paludensis. *describunt* PLIN. nat. 25, 157 (ISID. orig. 17, 9, 10) DIOSCOR. 1, 2 *cum usu.* *ad usum:* acori radix: PLIN. nat. 26, 74 tormina discutit. 80 urinam *ciet.* 91 testium tumores *sanat.* 45 tenesmo . . . bibitur. 127 *sanat* duritias et collectiones omnes. 137 *prodest contusis.* 163 *cutis* vitia omnia . . . emendat. acori sucus: PLIN. nat. 25, 164 *medetur aurium dolori.* 26, 77 lien . . . consumitur.
acorum Ponticum: MARC. med. 11, 14 ieiunus vice masticis mandat. 12, 50 adversus dolores dentium. 20, 81 stomachum reficit.
DIOSCOR. 1, 2 utilis et maxime Galaticus et Calcedonicus (*cf.* PLIN. nat. 25, 157). acorum: CELS. 3, 21 p. 107 *hydropicis urinam movet.* PLIN. nat. 26, 28 pectoris doloribus . . . subvenit. 35 iocineri medetur. *radix vel sucus multis immiscetur antidotis:* CELS. 5, 23, 1. 5, 23, 2. 5, 25, 3 SCRIB. LARG. 121. 126. 170. 176. 177 VEG. mul. 5, 56, 1. PELAGON. 94. 341 acori Pontici selibram. PLIN. nat. 14, 111 *vinum* fit et ex herbis . . . panace, acoro, thymo. *Diehl.*

acōrus, -a, -um *adi. ab* acor. EVG. TOL. carm. 1, 30, 15 corpora sudor madidans acora | fetidat unda. *V.*

Acorus, -ī, *ἄκορος? nom. serv.* CORP. X 691 (*Surrento, periit*) d. m. Acorus Aug(usti) ver(na).

Ācōrus *v.* Accorus.

Acosimus, -ī, *Ἀκόσμος? cf. Italorum* Cosimo. GREG. M. epist. 3, 18 puerum nomine Acosimum natione Sicula iuri . . . tuo dari . . . praecipimus.

acosmos, -on, *adi. ἄκοσμος.* LVCR. 4, 1157 Venerem . . . ut placent . . . *puella* nigra melichrus est, inmunda et fetida acosmos.

? **Acotis***? cogn. vir. celt.* CORP. V 3642 (*Veronae, descr. Mommsen*) C. Iul⟨. . .⟩ Acotis⟨. . . . *Diehl.*

acoton *v.* acopon.

Acpadi (athanin *Rühl*) Hebraeorum lingua november mensis dicitur GLOSS. V 162, 17. *Lommatzsch.*

acquiēsco *vel* **adquiēsco,** -ēvī, -ētum, -ere *ab* ad *et* quiescere. *legitur* adquiesco *semper in lapidibus ut videtur, item in codicibus vetustioribus velut* FRONTONIS, atquiesco *in codd.* LVCILI 1145 ARNOB. nat. 3, 4. acquierunt CIC. Mil. 102 nat. deor. 2, 125. *verbum rarum poetis* (PLAVT. *ter*, LVCIL. *semel*, CATVLL. *bis*) *hexametro non recipitur, deest igitur epicis omnibus.* ie *in unam syllabam posse coalescere docuit Bücheler, Jahrb. Phil. 77 (1858) 69, exemplo est* CARM. epigr. 90, 3 *senarius:* paravi tribus ube ossa nostra adquiescerent, *cum solita mensura servetur in iambis velut* 94, 2. 179, 1. 1538, 1. *passivum impers.* SOLIN. 53, 16 MACR. sat. 6, 3, 9 HEGES. 1, 30, 5 AVG. epist. 130, 10 LEO M. serm. 36, 4. *vis propria per saecula rarescit nec servatur nisi de mortuis.* **I** *proprie:* **1** *de animantibus: quieti se dare, quiete corpus recreare:* GLOSS. ἐπαναπαύομαι, προσαναπαύομαι. PLAVT. Asin. 326 placide . . . rogita, ut adquiescam. non vides me ex cursura anhelitum etiam ducere? Epid. 204 mane⟨dum⟩, sine respirem quaeso. :: immo adquiesce. Merc. 137. CIC. leg. 1, 15 in cupressetis . . . crebro insistens, interdum adquiescens. nat. deor. 2, 125 in eius locum succedit proxima ex iis (*gruibus*) quae adquierunt. Att. 14, 12, 2 qui etiam declamare me coegerunt, ut ne apud aquas quidem adquiescere liceret. 13, 34 vitandi . . . caloris causa Lanuvii tris horas acquieveram. ad Q. fr. 2, 13, 5 senescentis magis civitatis quam adquiescentis. CAT. 31, 9 labore fessi venimus larem ad nostrum desideratoque acquiescimus lecto. NEP. Dat. 11, 3 resedit ut si lassitudine cuperet acquiescere. LIV. 45, 37, 10 ⟨ne⟩ victorem quidem te adquiescere passus est. 5, 23, 12 ut fessa tam diutino bello adquiesceret civitas (CVRT. 4, 4, 21 *Tyrus* sub tutela Romanae mansuetudinis adquiescit). CELS. 4, 18 somno quisquis facile adquiescit. SEN. dial. 7, 25, 2 si lassa cervix mea in manipulo feni adquiescet. CVRT. 4, 13, 16 reliquum noctis adquieturus in tabernaculum rediit. 6, 10, 12 gravi sopore (9, 5, 30 somno. HYG. fab. 254 p. 141, 12). 8, 6, 3 aedis, in qua rex adquiescebat. 8, 6, 27 mero ac vigiliis gravis. 9, 4, 24 ululatu . . . adquiescentes Macedonas . . . terrere. 9, 8 lectum, in quo ipse adquiesceret. PLIN. nat. 8, 113 in fuga adquiescunt *cervae.* TAC. hist. 3, 22 *exercitui* adquiescere Cremonae . . . ratio fuit. ALF. dig. 38, 1, 26 meridiano tempore. APVL. met. 5, 17 serpentem . . . tecum (*o Psyche*) noctibus latenter adquiescere. 1, 7 cum illa (*caupona*) adquievi. 8, 8 nec mensam accumbas nec toro

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adquiescas. SOLIN. 32, 24 per diem humi *de corcodilo.* PANEG. 9, 22 sol ipse noctibus adquiescit. *de morte et sepultura*: GLOSS. IV 304, 59 adquiescit requiescit. NEP. Hann. 13, 1 variis ... perfunctus laboribus anno acquievit septuagesimo. VAL. MAX. 2, 7, 15 monumentum ... sub quo ... cineres eius adquiescunt. 9, 12 ext. 1 conpresso spiritu ... adquievit. TAC. ann. 14, 64 *Octavia* praesagio malorum iam vitae exempta, nondum tamen morte adquiescebat. CARM. epigr. 90, 3 (*vide p. 422, 55*). 94, 2 Ephesia Rufria ... hic adquiescit. 179, 2 bene adquiescas Hilara. 1538, 1. CORP. VIII 9350 ossa tibi bene adquiescant. V 7386, 6. 7392, 3. 4063, 5. IX 5331, 3. X 2354. XII 855ª. 3325. XIII 1820. 2059 *et passim.* *indicatur a quo labore quis requiescat*: VELL. 2, 99, 2 commeatum ab socero ... adquiescendi a continuatione laborum petiit. *cum dativo ethico*: SEN. epist. 9, 16 resoluto mundo ... *Iuppiter* acquiescit sibi cogitationibus suis traditus. 2 *de rebus*: *de sensibus*: RHET. Her. 3, 12, 21 recreatur enim spiritu vox et arteriae reticendo adquiescunt. CIC. orat. 199 cum aures extremum semper exspectent in eoque acquiescant. SEN. dial. 5, 9, 2 quibusdam coloribus infirma acies adquiescit, quorundam splendore praestringitur. PLIN. nat. 29, 132 gemmarum scalptores contuitu eorum (*scarabaeorum*) adquiescunt. SEN. epist. 7, 3 oculi ab humano cruore adquiescant. *de motu et sono i. q. finiri*: LVCIL. 1145 saxa et stridor ubi atquierunt (atque erunt *codd.*). BOET. arithm. 1, 1 p. 8, 31 quae mobili semper rotatione vertuntur nec ullis temporibus adquiescunt. *de affectibus i. q. cessare*: CIC. off. 1, 19 *agitatio mentis* numquam adquiescit. CAT. 2, 8 gravis ... ardor. PLIN. epist. 4, 21, 4 magno ... fomento dolor meus adquiescet. 5, 16, 11 animi dolor ... clementer admotis *consolationibus* adquiescit. *de enuntiatis i. q. desinere*: RVTIL. LVP. 1, 9 ab uno verbo omnes sententiae incipiunt et in uno novissimo acquiescunt. *nota*: LIV. 4, 60, 2 rem familiarem ... adquiescere *i. non turbari, tutam esse.* *de rebus fultis*: COLVM. 11, 3, 7 virgeam saepem interponere, quam super se pandant sentes ... et sit, quo ... quasi adminiculo ... acquiescant. 4, 12, 1 teneram vineam melius adminiculo modico quam vehementi adquiescere. TERT. pall. 1 pallii habitus ... cervicibus circumstrictus in fibulae morsu humeris adquiescebat. *hoc sensu translate*: SYMM. orat. 4, 6 dignitas, nisi meritis adquiescat *i. nitatur.*

II ***translate***: *motu animi liberari*: 1 *absolute*: *servata aliquatenus imagine*: CIC. fin. 1, 53 cuius in animo *improbitas* versatur, numquam sinit eum respirare, numquam adquiescere, *cf. supra p. 422, 63.* Att. 7, 12, 3 ignoscas quod ad te scribo tam multa totiens; acquiesco enim (*intellege*: *scribendo*). 10, 4, 11 acquievi, levata est enim suspicio. SEN. dial. 10, 18, 2 (*syn.* repositus et securus agites). IVL. VAL. 3, 9 ad haec dicta Alexandri ... adquieverat vis Indorum. HEGES. 3, 22, 2 adquievit Petrus, adorsus est Simon. 2 *servata imagine, addita praep.* **in**: CIC. Deiot. 5 in tuis oculis, in tuo ore voltuque acquiesco, te unum intueor. div. 2, 5 in nostris libris. fin. 3, 6 in nomine tuo. Lael. 101 senes in adulescentium caritate adquiescimus (*opp.* adulescentes ... senes illos ... dileximus). epist. 4, 3, 3 his ... temporibus habemus aliud nihil, in quo adquiescamus. 4, 3, 4 in hac *arte.* 4, 6, 2. 9, 3, 2. Att. 9, 10, 1 tecum ut quasi loquerer, in quo uno acquiesco. 9, 10, 10 perlegi omnis tuas *litteras* et in eo acquievi. 12, 18, 1. 13, 13, 3 regusto tuas litteras; in his acquiesco (FRONTO p. 106, 13 N.). VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 cuius in animo velut in parentum amantissimorum pectore laetior vitae meae status viguit, tristior adquievit. 5, 9, 2. SEN. dial. 12, 10, 2 in praeteritis (*cf.* CIC. Tusc. 5, 74 *l. 66*). 12, 12, 1. benef. 3, 12, 1 habere, in quo calamitas adquiescat. CVRT. 6, 10, 31 in unico filio. HIL. in psalm. 67, 7 viduarum, quae in se (*i. deo*) adquieverint *i. confisae sint.* *cognata haec*: CIC. Att. 11, 10, 2 quid est ubi acquiescam, nisi quamdiu tuas litteras lego? 12, 28, 2 erat ... ubi acquiescerem. *servata alio modo imagine*: CIC. de orat. 2, 290 qui hoc deversorio sermonis mei libenter adquieturum te esse dixisti. VAL. MAX. 2, 7, 1 militaris disciplinae ... in cuius sinu ac tutela ... pacis status adquiescit. 3 *detersa imagine, addita causa per abl.*: CIC. Mil. 102 qui ... P. Clodii morte acquierunt. Tusc. 5, 74 recordatione ... praeteritarum voluptatium (*cf.* SEN. dial. 12, 10, 2 *l. 56*). epist. 4, 6, 1 litteris lectis aliquantum adquievi. Att. 4, 18, 2 nulla est res publica, quae delectet, qua acquiescam. LIV. 34, 30, 1 parva spe. VAL. MAX. 4, 4, 11 his ... solaciis (PLIN. epist. 8, 16, 3 SVET. Cal. 51). 8, 8, 1 animi ... remissioni⟨bu⟩s. SEN. dial. 11, 18, 2 fili dignitate. epist. 54, 3 cogitationibus laetis ac fortibus. 78, 3. 99, 5. PLIN. epist. 6, 7, 2 his fomentis. FRONTO p. 230, 21 N. verbis tuis adquievi saepiusque legam, ut saepius adquiescam. de nep. amisso p. 234, 19 sapiet mea filia: viro suo acquiescet: is eam consolabitur. GELL. 19, 9, 5 ut ... labor hic vigiliarum ... suavitate ... vocum atque modulorum adquiesceret. ENNOD. epist. 6, 26 vix ... adquiescit obstaculis mens amantis: fervet ... potius cum vetatur.

hinc idem fere quod laetari, bene se habere, contentum esse: CVRT. 6, 10, 9 cum suo supplicio crucietur, adquiescit alieno. SVET. Tib. 56 *convictoribus Graeculis* vel maxime adquiescebat *Tiberius.* Tit. 7 *amicis.* PANEG. 3, 3 (p. 103, 14) otio (OROS. 3, 1, 4). 12, 14 (p. 283, 24) cibis. AMM. 18, 2, 18 inpetratis. MACR. sat. 1, 7, 9 epulis. SIDON. epist. 4, 9, 3 ferarum carnibus abstinet, cursibus adquiescit. *ex analogia* (*cf. sub 4*) *et hic sequitur dativus*: *rei se dare, operam dare, vacare*: MACR. sat. 6, 3, 9 ille enim stilus Enni saeculi auribus solus placebat et diu laboravit aetas secuta, ut magis huic molliori filo adquiesceretur. OROS. 3, 1, 25 ut ab armis discederent et paci acquiescerent (2, 4, 8). 5, 1, 10 vitae ... nostrae electionem, cui adquievimus. LEO M. serm. 36, 4 cito acquiescitur deceptoriae voluptati. PROSP. in psalm. 123, 2 idolorum culturae. ENNOD. opusc. 1 p. 270, 17 noverint quem petant aut cuius iugulis adquiescant.

4 *hinc natus est usus, quo* acquiescere *idem fere valet ac confidere, non obniti, conivere, adsentire, oboedire alicui*: BELL. Afr. 10, 4 huic (*imperatori*) adquiescebant homines et in eius scientia ... omnia sibi proclivia ... fore sperabant. SEN. epist. 24, 1 ut meliora tibi ... proponas et adquiescas spei blandae. SVET. Tib. 31 ut *magistratus* praesentes honori adquiescerent (adsuescerent *Bentley*). Vit. 14 Catha muliere, cui velut oraculo adquiescebat. VLP. dig. 23, 3, 22, 6 patri potius adquiescere debere praetorem dareque ei actionem. TERT. idol. 21 quid refert ... iures per idola, an ab alio adiuratus acquiescas. *sic apud Ictos et christianos* **a** *i. q. adsentiri*: VLP. dig. 38, 1, 7, 1 ego Celso adquiesco. 4, 4, 7, 3 Pomponius ... videtur acquiescere distinguentibus. *saepe* sententiae (*i. non appellare*). SCAEV. dig. 27, 1, 37. VLP. 49, 1, 3, 1 quasi adversus ipsos adquieverit sententiae. 49, 1, 6, *vel absolute* 27, 4, 1, 4 si reprobata est haec reputatio et adquievit *ille.* MARC. 49, 1, 5 licet emptor et venditor adquiescant. MAC. 42, 1, 63 si ex duobus petitoribus alter victus adquieverit. SOLIN. 53, 16 fertur sententia cui necessario adquiescitur. IVL. VAL. 3, 7 condicioni (3, 31 RVFVS 29). ARNOB. nat. 2, 12 *argumentis* (*syn.* audire). 3, 4 adstipulamur, atquiescimus. LVCIF. non conv. 9 tibi discipulo Arrii. Athan. 2, 7. 2, 28. FAVST. MARC. 7 p. 87 C impiis. FILASTR. 45, 3 veritati (57, 2. 26, 2 HIER. epist. 51, 8. 149, 1 AVG. civ. 10, 29). 121, 11. 151, 5. AMM. 20, 4, 4 conticuit hisque adquieverat Iulianus. 27, 12, 17. HEGES. 3, 18, 2 universorum assensus sorti adquievit. 5, 4, 4 Titus ... non adquievit, sed. VVLG. (*sic bis tantum*) exod. 23, 2 in iudicio plurimorum ... sententiae. II Macc. 12, 4. AVG. civ. 1, 20. 11, 13 *et passim apud christianos.* *nota propter synonyma vel opposita*: HIER. epist. 127, 7 nec ut statim adquiesceret, sed moveret e contrario quaestiones. SVLP. SEV. chron. 2, 35, 5 adquiescentes nec aliud sentientes. MACR. somn. 1, 2, 6 nec omnibus fabulis philosophia repugnat nec omnibus adquiescit. SIDON. epist. 4, 8, 2 nec si adquiescas nec si recuses. 5, 10, 3 non ambigo, sed potius adquiesco. *liberius iuncta*: VVLG. gen. 39, 8 *Ioseph* nequaquam acquiescens operi nefario (οὐκ ἤθελεν). ARNOB. iun. confl. 1, 4 acquiesco quidem rationi corporeae. *nec rarius* **b** *i. q. oboedire, concedere*: PS. SERG. gramm. IV 559, 31 adquiescere aliter in usu nostro est quam esse deberet. cum enim parere nos alicuius desiderio significare volumus aut sententiae, adquiescere nos dicimus. ITALA *et* VVLG. I Tim. 6, 3 non adquiescit sanis sermonibus domini (accedet vel adquiescat *cod. Boern.*, προσέρχεται). ITALA Hebr. 13, 17 (Orsies. de inst. monach. 19) adquiescite (πείθεσθε VVLG. oboedite) principibus vestris, *cf.* Daniel 13, 57 *et* AVG. quaest. hept. 2, 78. HERM. past. vulg. mand. 6, 2, 9 bonum est a nuntio nequitiae abstinere et nuntio bono acquiescere. ARNOB. nat. 2, 11 credimus et adquiescimus Christo. SYMM. epist. 7, 27 his monitis (2, 32, 2). AMM. 25, 4, 23 Metrodori mendaciis avidius adquiescit. HEGES. 1, 15, 1. 1, 30, 4 rupturos imperium, ni sibi adquietum foret. 2, 8, 1. 2, 9, 1 *passim.* HIER. in Is. 3, 7 (55) multitudinis ... iudicio. VVLG. *quinquagies fere hac vi pro graeco* ὑπακούω, ἀκούω *(bis i. q. adsentiri)*, *velut* gen. 16, 2 deprecanti (num. 20, 21). iud. 11, 17 precibus (13, 15 II reg. 13, 14 II par. 10, 15 prov. 6, 35). gen. 27, 8 consiliis (II par. 25, 16. 30, 11 prov. 1, 30). gen. 29, 28 placito. 34, 23 in hoc. 37, 27 sermonibus (exod. 5, 9 verbis. deut. 1, 45 voci. iud. 18, 20. 19, 10. 25 *passim*). prov. 5, 12 increpationibus (15, 32). exod. 6, 9 ei. num. 14, 43 domino, *passim, etiam absolute ut* iud. 11, 28. 17, 11 I reg. 15, 23. IV reg. 5, 16 cumque vim faceret, penitus non acquievit. *nota*: I Macc. 8, 1 *Romani* adquiescunt ad omnia quae postulantur ab eis, *perperam translatum ex* εὐδοκοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς προστιθεμένοις αὐτοῖς. *et compara* deut. 13, 8 non acquiescas ei nec audias *cum* ITALA (Luc. Cal. non parc. 2) ne velis ire cum illo. ARNOB. iun. comm. psalm. 50 desideriis propriis. ENNOD. epist. 4, 33 si amor pudori adquiesceret. opusc. 1 p. 281, 10 Vind. quae noverit ligonibus tellus adquiescere. 5 p. 397, 26 vocati adquiescimus. dict. 22 p. 494, 3 IORD. Get. 28, 143 HIST. Apollon. 14. *procedente tempore formantur* **c** ***structurae*** *relativae hae*: *cum* **ut**, *i. q. permittere, sinere*: CYPR. epist. 41, 2 fratres ... vobis adquiescere maluisse ut cum ecclesia matre remanerent. AVELL. 606, 19 hoc adquiescite, ut. ENNOD. opusc. 6 p. 406, 13 qui ut cogatur adquiescit. LEX Vis. Recc. 3, 4, 7 si parentes ut se habeant *amantes* adquiescant. SIDON. epist. 5, 19, 2 tuis votis ... hoc acquiesco ... ne constringat poena raptorem. HEGES. 5, 3 *cum* quo minus. *i. q. concedere c. inf.*: QVEROL. p. 56, 10 acquiescis ut bustum illic fuerit? :: acquiesco, quandoquidem ita ... se res habet. *similiter cum* quod BOET. cons. 4, 4 (p. 103, 107 P.), *cum* quia CASSIOD. hist. 1, 12. *cum* ***inf.*** *i. q. concedere, sinere, velle*: HEGES. 3, 16 si acquiescis mori (*opp.* recusas). OROS. 1, 16, 4 confiteri. CASSIAN. inst. 4, 4. 10, 7, 5. conl. 1, 1 aperire. 2, 16, 2 abduci. LEO M. epist. 59, 5 curari. 102, 1 sentire. AVELL. 204, 16. 699, 24. PAVL. PETR. Mart. prol. 16 oboedientiam subdere. CASSIOD. var. 10, 17, 2 facere (11, 39, 2). 12, 21, 5 COD. Iust. 1, 3, 32 (33) EVGIPP. Sev. 24, 3.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cum acc. c. inf.: AVG. epist. 157, 3, 12 adquiescant ideo sic esse dictum, quia. PROSP. Aug. epist. 225, 6 numerum nec augeri posse nec minui. contra coll. 5, 3. MARC. chron. min. I p. 93, 15 duas in Christo confitendas naturas. CASSIOD. var. 4, 50, 1 quod fieri debere. *cum praep. vel casu*: FAVST. MARC. 9 p. 89 C non acquievit... in eius nefariam communionem (AVELL. 15, 11). SVLP. SEV. chron. 2, 15, 4 ad deditionem adquiescentibus animis. IORD. Get. 26, 134 quid non auri sacra fames compellit adquiescere? GREG. TVR. glor. conf. 77 rem tam improbam. Franc. 5, 15 hoc.

synonyma: *ad I*: respiro, resido, (recumbo, requiesco). *ad II 4 a*: adstipulor. *ad II 4 b*: accedo, oboedio, eo cum. *opposita*: *ad I*: (anhelo). *ad II 1*: adorior. *ad II 3*: ferveo. crucior. *ad II 4 a*: aliud sentio, repugno, recuso, ambigo, moveo quaestiones. *ad II 4 b*: abstineo. *Vollmer.*

acquīro (adquīro), -quīsīvī (*vel* -iī), -quīsītum, -quīrere. [adquaero *Th.*] VARRO ling. 6, 79 acquirere est ad et quaerere. *cf.* AVG. civ. 17, 6. GLOSS. ποϱίζω, πϱοσποϱίζω, χϱηματίζω, πϱοσκτῶμαι. adipiscit⟨ur⟩. *formae perfecti*: -sivi SEN. contr. 2, 6 (14), 13 ITALA (Aug. civ. 15, 15 *et* 17) gen. 4, 1 VVLG. psalm. 118, 111. -sisti CIC. epist. 6, 11, 2 VVLG. Ezech. 28, 4. -sivit PHAEDR. 1, 14, 4 *et alii.* -siit MARC. dig. 15, 1, 40 PAVL. dig. 17, 1, 22, 9 VLP. dig. 24, 1, 17, 1 *al.* -siverunt AVG. civ. 5, 19. -sierim GELL. 15, 30, 5. -sieris QVINT. decl. 374 p. 413. -sierit VENVL. dig. 36, 2, 31, 1 GAIVS inst. 2, 155 *bis.* -sierint CIC. de orat. 3, 131. -siverat FLOR. 1, 1 (7), 2 OROS. hist. 1, 11, 1. -sierat IVLIAN. dig. 10, 3, 25 IVST. 16, 2, 2. 39, 2, 2 VVLG. gen. 31, 18 HIER. epist. 22, 33. 100, 10. -sierant BELL. Afr. 47, 4 OROS. hist. 3, 23, 26. -sisses QVINT. decl. 321 p. 262. -sisse SEN. contr. 1 pr. 14 ASCON. p. 20 B. FLOR. 1, 47, 4 VENVL. dig. 46, 8, 8, 2 VLP. dig. 43, 19, 1, 8. *vox non invenitur ante* CIC. (*16ies*), *post eum familiaris solis* SEN. phil. *et* QVINT., *usitatissima Ictis, fere spreta poetis. Leonhard, PW. I 281.*

I *cum notione augendi*: a *cum obiecto*: CIC. Verr. 4, 9 ut prorsus nihil acquirere velimus. Catil. 3, 28 quid est quod iam ad vitae fructum possit acquiri? Scaur. 3 ut... etiam nova posset acquirere potius bona quam quod habebat veniret. de orat. 3, 131 otio vero non diffluentes non modo nihil adquisierint, sed ne relictum quidem et traditum et suum conservarint. fin. 4, 16 ut *vivendi ars* tueatur, quod a natura datum sit, quod desit, acquirat. 4, 46 ut id ipsum, quod erat bonorum ultimum, aliud aliquid acquireret. Tusc. 5, 9 nihil sibi acquirentem. 1, 109 off. 1, 151. 3, 22. 2, 58 res maior atque utilior populari largitione adquiritur. Att. 1, 1, 4 gratias non modo retinendas, verum etiam acquirendas putemus. epist. 3, 7, 5 nihil neque ad honorem neque ad gloriam adquirendum putarem. 6, 11, 2 plus adquisisti dignitatis quam amisisti rei familiaris. 10, 3, 2. CAES. Gall. 7, 59, 4 neque iam ut aliquid adquireret... sed ut incolumem exercitum ... reduceret. BELL. Afr. 47, 4 non modo sibi quicquam non adquisierant aut paraverant, sed etiam propter annonae caritatem ante parta consumpserant. SALL. Iug. 13, 6 uti veteres amicos muneribus expleant, deinde novos adquirant. VERG. Aen. 4, 175 viresque adquirit eundo *Fama* (LVCAN. 2, 647 novas adquirite vires). HOR. ars 55 cur, adquirere pauca si possum, invideor? OV. ars 2, 343 nascitur exiguus *amnis*, sed opes adquirit eundo. met. 7, 459 bello vires adquirit amicas *sc. ad suas.* LIV. 1, 45, 1 ne semper armis opes adquirerentur, consilio augere imperium conatus est. 3, 72, 2 nequaquam tantum agro intercipiendo adquiratur, quantum amittatur alienandis ... sociorum animis. 32, 35, 12 plus ... amitti in iis quam adquiri. 37, 35, 6 parari singula adquirendo facilius potuisse quam universa teneri posse. MANIL. 5, 507 caraeque (canique *codd.*) adquirere dotem materiae *possunt auri artifices.* LAVD. Turiae (Corp. VI 1527) 1, 37 omne tuom patrimonium acceptum ab parentibus communi diligentia cons⟨ervavimus⟩: neque enim erat adquirendi tibi cura. SEN. contr. 1 pr. 14 ut non tantum nihil perdidisse, sed multum adquisisse desidia videretur. VAL. MAX. 3, 2, 4 Cosso quoque multum adquisitum est. SEN. dial. 10, 13, 8 *pomerium* Italico agro adquisito proferre moris apud antiquos fuit. 10, 14, 1 quidquid annorum ante illos actum est, illis adquisitum est. benef. 4, 20, 2 ut multa etiam ex reposito adquisitoque perdenda sint. 5, 8, 6 non potes quidquam amittere, quia quod detrahitur, nihilo minus tibi adquiritur. epist. 2, 6 si non adquisita, sed adquirenda computat. 77, 3 olim iam nec perit quicquam mihi nec adquiritur. 115, 16 ut illis (*avaris*) fortuna nihil detrahat, quidquid non adquiritur, damnum est. CVRT. 9, 2, 10 praeda magis parta frui velle, quam adquirenda fatigari. COLVM. 4, 24, 1 ut quam longissimam perennitatem stirpi acquirat. PALLAD. 12, 7, 6 *duracina amygdalis insita* tempus aetatis adquirunt. COLVM. 8, 11, 1 maioremque pabuli partem sibi *pavo* acquirit. 9, 12, 4 haec fere acquirendarum atque etiam retinendarum apium traditur cura. 12 pr. 2. LVCAN. 6, 586 tantosque adquirere manes *sperat saga.* PLIN. nat. 15, 63 *patinis fictilibus* vino odorem adquiri putant. QVINT. inst. 1, 1, 19 quantum in infantia praesumptum est temporis, adulescentiae adquiritur. FRONTIN. aq. 9 adquisit⟨ae⟩ aquae ab inventore nomen Iuliae datum est. 103 ut modus quem adquiri diximus, possit ad novos salientes ... pertinere. IVV. 14, 115 egregium populus putat adquirendi artificem *avarum.* 14, 125 adquirendi ... insatiabile votum. PLIN. epist. 9, 40, 3 ut nihil de die perdunt, ⟨ita⟩ de nocte parvulum adquirunt *ver autumnusque.* SVET. Iul. 60 nihilque se tantum adquisiturum victoria quantum auferre calamitas posset. FLOR. 1, 47, 4 Galliam, Thraciam, Ciliciam, Cappadociam ... adquisisse pulchrum. 2, 30, 21 *Germania* magis turpiter amissa est quam gloriose adquisita (*cf.* SPART. Hadr. 9, 1 provincias a Traiano adquisitas reliquit. RVFVS 9 sex Thraciarum provinciae sunt adquisitae. INSCR. numm. Cohen II² p. 21 n. 38 Arab. adquisit.). FRONTO p. 162 N. linguam communem reddas: verbum aliquid adquiras non fictum a te ... sed usurpatum concinnius. APVL. apol. 36 aut omissa adquirere aut defecta supplere. HIL. in psalm. 143, 7 adsumptioni potius servili formam dei rursus adquirens. HIER. epist. 100, 10 ut quicquid crescens adquisierat, perdat amittatque descrescens. VVLG. Luc. 19, 16 mna tua decem mnas acquisivit (πϱοσειϱγάσατο). MART. CAP. 9, 931 primus *sonus* dicitur apud Graecos πϱοσλαμβανόμενος, apud Romanos vero idem dicitur adquisitus. SIDON. carm. 2, 461 acquisita meo servit tibi Creta Metello. **b** *absolute*: CIC. Catil. 2, 18 dubites de possessione detrahere, acquirere ad fidem? SEN. contr. 2, 6 (14), 13 quod patrimonium servavi, quod acquisivi. SEN. dial. 5, 5, 4 avaritia adquirit et contrahit. QVINT. decl. 261 p. 70 aliqui negotiabuntur, aliqui adquirent, aliqui frugaliter vivent. 302 p. 192 quam frugaliter adquisivit.

II *neglecta augendi vi*, *i. q. sibi parare*: **a *aliquid*:** *de pecunia, bonis, sim.*: SEN. benef. 2, 17, 2 pecuniam sub gloria egestatis. epist. 95, 3 divitiae per summum adquisitae sudorem. PLIN. nat. 29, 22 *Alconti* adquisitum non minus HS |C| intra paucos annos. 35, 62 opes. QVINT. inst. 12, 7, 12 nihil ergo adquirere volet orator ultra quam satis erit. decl. 265 p. 81 non tam lucri gratia et adquirendae huius pecuniae. 302 p. 190 patrimonium statutum per leges equitibus. 321 p. 262. 324 p. 275 non adquirimus nobis, petimus bona templo. TAC. ann. 16, 17 adquirendae pecuniae ... iter. SVET. Claud. 28 tantum ... adquirere et rapere *libertos passus est*, ut .... PAPIN. dig. 49, 1, 23, 2 bona, quae per ipsum poterant adquiri. VLP. dig. 12, 4, 3, 8 *nummi* adquisiti ... post libertatem. 44, 4, 4, 22 dos ... intellegitur ... filiae adquiri. MAECIAN. dig. 49, 17, 18, 5 peculii quod in castris adquisiit. PAPIN. dig. 15, 1, 50, 3 quae *pecunia* ipsi esset adquisita. SCAEV. dig. 35, 2, 20 mihi adquiratur hereditas. GAIVS inst. 2, 87 legatum per eos nobis adquiritur. *passim.* APVL. apol. 85 hereditatem. HIER. epist. 22, 33 centum solidos. AVG. civ. 20, 3 vitae huius ... bona. 21, 27 *divitiae* male fuerant adquisitae. SVLP. SEV. chron. 1, 8, 5 decimas omnium, quae adquisita sibi forent. OROS. hist. 1, 8, 12 universam Pharaoni pecuniam et deo gloriam. *cf.* CORP. X 1401, 11 ut diruendo plus adquireret quam quanti emisset. *de regno, sim.*: SEN. epist. 17, 7 non est ergo prius adquirendum *regnum.* LVCAN. 9, 259 orbem ... nulli. SVET. Claud. 36 Silio adquiri imperium. FLOR. 1, 1 (7), 2 potestatem non melius egit quam adquisiverat. IVST. 1, 2, 8 adquisitos a viro regni terminos tueri. 7, 6, 12 regni incrementa. 25, 4, 3 melius studebat acquirere imperia quam retinere. AMM. 26, 7, 5 Thraciae gentes sine cruore adquisitae. AVG. civ. 4, 3 latitudo imperii. 4, 15. OROS. hist. 1, 11, 1 *regnum* tot flagitiis adquisiverat. 3, 13, 11. 3, 20, 11 regna (3, 23, 26). 3, 22, 11 magnitudinem adquisiti agri. GREG. TVR. hist. 4, 16 *urbem* obsedens adquisivit. *de fama, gloria, gratia, sim.*: VAL. MAX. 3, 3 ext. 6 his haud parva gloria. PHAEDR. 1, 14, 4 verbosis adquisivit sibi famam strophis. ASCON. p. 19 B. videbatur enim apud animum eius non minus offensionis contraxisse ... quam gratiae adquisisse. LVCAN. 9, 1063 fidem (QVINT. inst. 4, 1, 54 facie simplicis sumptique ex proximo sermonis fidem quoque adquirit. FRONTIN. strat. 2, 5, 30 TAC. ann. 15, 37). QVINT. inst. 3, 8, 7 acquirendae sibi ... eorum ... benevolentiae. 3, 11, 25 cupiditate laudis ... adquirendae. 9, 3, 74 gratiam dicendi ex paribus et contrariis. decl. 345 p. 363 gloriam. FRONTIN. strat. 2, 8, 14 victoriam (VVLG. prov. 22, 9 victoriam et honorem). TAC. dial. 18 si qua ex horum oratorum fama gloriaque laus temporibus adquiritur. hist. 1, 17 favorem. 2, 76 summum decus. ann. 12, 20 triumphos de populis regnisque integris. 12, 41 adquirendis vulgi studiis. PLIN. epist. 1, 10, 6 plurimum venerationis (8, 24, 6 veneratio). TRAI. Plin. epist. 10, 82, 1 non ex metu ... reverentiam nomini meo. SVET. Claud. 17 iusti triumphi decus. FLOR. 2, 1, 1 studium populi ac favorem. CORP. VI 15106 fide(m) et opinione(m). TERT. scorp. 13 cui de gaudio mutuo adquirit sollemnitatem. LACT. inst. 1, 22, 23 hospitibus suis perpetuum nomen. VVLG. I Macc. 6, 44 sibi nomen aeternum. AVG. civ. 5, 18 terrenam gloriam quaesierunt et adquisiverunt. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 178 etiamsi amor fuerit acquisitus. *de iure, sim.*: QVINT. decl. 374 p. 413 an aliquod ius postea adquisieris. VENVL. dig. 36, 2, 31, 1 quid iuris unus quisque sibi adquisierit. VLP. dig. 39, 2, 15, 27 dominium per longum tempus adquiri. IVL. dig. 44, 7, 16 proprietatem hereditati. *ibid.* possessio adquisita. POMP. dig. 12, 1, 12 ex quibus causis ... nobis actiones adquiruntur. VENVL. dig. 46, 8, 8, 2 *actionem* domino adquisisse intellegitur. POMP. dig. 44, 7, 24 condictio furioso adquiritur. MODEST. dig. 31, 19, 4, 8 fidei commissi persecutionem adquisitam per servum. VLP. dig. 36, 2, 12, 8 vindicationi semel adquisitae. PAVL. dig. 45, 1, 2, 2 per singulos adquiri servitus non potest. GAIVS inst. 2, 90 possessio. *de salute, morte, sim.*: ITALA (Tert. pudic. 18) prov. 6, 32 perditionem animae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

suae adquirit (ἀπώλειαν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ περιποιεῖται: perdet animam suam VVLG.). LACT. epit. 57 (62), 3 adpetentia ... mortem adquirit aeternam. FILASTR. 132, 2 mortem sibi (137, 2 AVG. retr. 1, 21, 2). VVLG. sap. 1, 12 perditionem. Rom. 13, 2 sibi damnationem acquirant (κρῖμα λήμψονται). I Tim. 3, 13 gradum bonum. PAVL. NOL. carm. 20, 291 damna salutis. AVG. civ. 5, 18 vita adquiritur aeterna. 13, 4 mors est adquisita peccando. 22, 6 salus autem civitatis dei talis est ut cum fide ac per fidem teneri vel potius adquiri possit. 22, 24 *veritate vita* inmortalis adquiritur. PRISC. de laude Anast. 156 cibum ... vitae. *de variis rebus*: SEN. dial. 4, 19, 4 non est paratus illis (*umidi temperamenti hominibus*) calor, sed motu adquiritur. epist. 42, 8 quae adquisita acceptaque libertatem nobis extorserint. 64, 7 mihi ista adquisita, mihi laborata sunt. 92, 1 externa corpori. COLVM. 8, 11, 1 agricolae captantis undique voluptates adquirere (*cf.* OROS. hist. 3, 2, 14 stipendia domesticae voluptatis). 9, 8, 14 plus est quod in repertis apibus acquiritur. 12 pr. 4 foris acquirerentur, quae domi custodiri oporteret. QVINT. inst. 2, 16, 13 *corpora* minus egere adquisitae extrinsecus opis. 8 pr. 29 opus est studio praecedente et adquisita facultate et quasi reposita. TAC. Germ. 14 iners videtur sudore adquirere quod possis sanguine parare. PLIN. epist. 7, 9, 2 intellegentia ex hoc et iudicium adquiritur. AMPEL. 7, 3 *mare* nomina adquirit, Balearicum, ... (MACR. sat. 3, 5, 7 hinc nomen hostiae adquisitum est. MART. CAP. 7, 801 ex eodem *numero* et mensurae nomen *numerus* adquirit). VLP. dig. 36, 1, 23, 3 aedes. 7, 1, 25, 5 non ... domino quicquam adquirit. GAIVS inst. 1, 53 quodcumque per servum adquiritur, id domino adquiritur. 2, 66 quae traditione nostra fiunt, naturali nobis ratione adquiruntur. GELL. 15, 30, 5 cum Probi multos admodum libros adquisierim. APVL. apol. 23 ut acquirerem mihi ... contemptum patrimonii. 32 qui omnium generum piscis arte adquirunt. Plat. 2, 9 pulchritudo animae et robur adquiritur. GARG. MART. med. 11 *lactucae* sanguinem adquirunt. 57 *nux viridis* potest ... stomacho aliquid vigoris adquirere. IVST. 5, 4, 17 *in ore sunt* non classes amissae, sed adquisitae. 11, 11, 6 cupiens opinionem divinitatis acquirere. PALLAD. 3, 25, 1 *piri* magnitudinem pomi turgentis adquirent. 6, 9, 1 acquisita soliditate. 12, 7, 21. VVLG. psalm. 77, 54 *montem* acquisivit dextera eius. 118, 111 hereditate acquisivi testimonia tua in aeternum. prov. 4, 7 acquire prudentiam. PAVL. NOL. epist. 1, 8 si vero hi ... rationem a te sancti operis adquirunt. AVG. civ. 7, 24 utrum enim sequendo hanc deam (*Magnam Matrem*), cum indigeant, semen adquirunt, an potius sequendo hanc deam, cum habeant, semen amittunt. 8, 11 unde Plato eam intellegentiam potuerit adquirere. 9, 10 si tamen adquirerent aliquid pietatis. THEOD. PRISC. eup. faen. 69 *vulnera* diversis ictibus acquiruntur. MART. CAP. 6, 707 linea in longitudinem ducta latitudinis nihil prorsus adquirit. 8, 862 *luna* pro parte etiam inferius lumen adquirit. 5, 508 facultas adquiritur *exercitatione*. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 95 ob acquirendam pinguedinem. 2, 9, 52. 1, 17, 174 fortitudine quoque acquisita. CORP. X 3310 basilica ... a parentibus adquisita. *nota*: IVLIAN. dig. 40, 7, 13, 1 *peculium* adquisitum habuerit. POMP. dig. 40, 14, 3, 1 quaecumque ... adquisita habeant. *non satis intellego* CASSIOD. var. 11, 14, 4 *Ad-dua* ideo tale nomen accepit, quia duobus fontibus adquisitus quasi in proprium mare devolvitur (*an i. q.* compositus, creatus?).

b *aliquem*: PAVL. dig. 40, 1, 23 ancillam emptam domino adquisitam. GAIVS dig. 30, 69 servus adquiritur legatario. 17, 2, 72 qui parum diligentem sibi socium adquirit. IVLIAN. dig. 10, 3, 25 si Stichus ... alium vicarium adquisierat. *apud christianos*: ITALA (Aug. civ. 15, 15 *et* 17) gen. 4, 1 adquisivi (ἐκτησάμην: possedi VVLG.) hominem per deum. AVG. civ. 13, 7 ut ad eum (*Christum*) adquirendum suam *vitam* non cunctarentur inpendere. FAVST. REI. grat. 1, 11 ne adquisitus (*sc. deo*) homo ... in vas contumeliae ... vertatur. 2, 4 in istos misericors est *deus*, quos adquirit. *nota*: SOL. 9, 18 quamlibet Olympias nobiliorem ei (*Alexandro*) patrem adquirere adfectaverit. IVST. 3, 6, 1 dummodo inimicis suis hostes acquirerent.

c *absolute*: SEN. dial. 9, 8, 3 tolerabilius ... est ... non adquirere quam amittere. 12, 2, 3 in tanta facilitate adquirendi. benef. 4, 14, 4 quid magnifici est se amare, sibi parcere, sibi adquirere. QVINT. inst. 1, 12, 17 dicant sine his in foro multi et adquirant. 12, 7, 10 iustior adquirendi ratio. SCAEV. dig. 45, 3, 19 si alienus servus ... ex unius ... re adquirat. VLP. dig. 45, 3, 5 omnibus *dominis servus* adquirit. PAVL. dig. 46, 4, 11 species adquirendi est liberare dominum obligatione. *passim*. APVL. apol. 20 cupido acquirendi (VVLG. sap. 14, 2 *cf.* TERT. idol. 11 si cupiditas abscedat, quae est causa adquirendi?). VVLG. eccles. 3, 6 tempus acquirendi et tempus perdendi. sap. 13, 19. 15, 12 oportere undecumque etiam ex malo acquirere. CASSIOD. var. 12, 8, 1 novum genus videtur esse compendii postulantes adquirere et praestantes nulla damna sentire. *nota*: SEN. contr. 2 pr. 1 cultus nimis adquisitus (nimius ac quaesitus *Haase*).

synonyma: *ad I*: augere. *ad II*: parare, suum facere, accipere.

acquīsītio (adqu-), -ōnis *f.* *ab* acquirere. GLOSS. πορισμός, προσποίησις, lucrum.

1 *actio adquirendi servata praepositionis vi* (*cf.* acquiro *I*), *augmentum, auctio*: FRONT. aq. 10 adiuvatur *Virgo* conpluribus aliis adquisitionibus. 69 quoniam ex pluribus adquisitionibus constat *Iulia*. 72. 73. 77 satis iam de modo cuiusque ⟨et⟩ velut nova quadam adquisitione aquarum ... dictum est. **2** *actio adquirendi neglecta praepositionis vi* (*cf.* acquiro *II*), *comparatio, quaestus*: SCAEV. dig. 33, 2, 36, 1 si ex alia causa adquisitio cessasset. VLP. dig. 44, 4, 4, 31 quae (*causa*) prope lucrativam habet adquisitionem. MAECIAN. dig. 36, 1, 67 quia hereditatis adquisitionis similis est haec restitutio. NERAT. dig. 24, 1, 44 dominii. VLP. dig. 4, 6, 23, 4 per usum adquisitio impleta. PORPH. Hor. carm. 1, 35, 21 adquisitio perfidia magis provenit (est quaestuosa perfidia SCHOL.). ITALA Cantabr. act. 19, 24 praestabat artificibus non modicam adquisitionem (ἐργασίαν: quaestum VVLG.). 25 ex hac operatione[m] adquisitio (εὐπορία) est nobis. ITALA (Aug. civ. 18, 35 *et* 20, 27) Mal. 3, 17 qua (*die*) facio in adquisitionem (peculium VVLG.). VVLG. Eph. 1, 14 in redemptionem acquisitionis (*cf.* HIER. in Eph. 1, 14 περιποίησιν quam nos acquisitionem sive possessionem possumus dicere). prov. 3, 14 melior est acquisitio eius (*dei*) negotiatione argenti. I Thess. 5, 9 posuit nos deus ... in acquisitionem salutis. Hebr. 10, 39 in acquisitionem (περιποίησιν) animae. I Petr. 2, 9 populus acquisitionis (LEO M. lib. sacr. 32, 4). PAVL. NOL. epist. 27, 2 qui lautae illius acquisitionis fuissemus auctores. 50, 11 *deus* capax non fuit adquisitionis utriusque. AVG. epist. 228, 8 malorum aeternorum. FAVST. REI. grat. 1, 3 qui in adquisitionis praedestinatione[s] est. COD. Iust. 6, 61, 7, 1 res omni adquisitione absolutas. INST. 3 tit. 10 de adquisitione per adrogationem. LEX Burg. Rom. 22, 2 remota patrum adquisitione (*h. e. iure possidendi*). **3** *id quod acquiritur vel possidetur*: CASSIAN. conl. 24, 13, 3 cum ... singulis diebus adquisitionem suam vidisset insumi. IVLIAN. epit. 22, 82 ex iustis adquisitionibus.

acquīsītīvus, -a, -um. PRISC. gramm. III 224 dativum quoque solent Romani adquisitivorum vel effectivorum *verborum* cum omni casu consociare. 268 sunt tamen tam ex his quaedam quam ex activis *verbis* quae cum accusativo etiam dativo adiunguntur, quae sunt acquisitiva. 271. 272. BOET. in Arist. top. 3, 1 p. 680 ed. Bas. illud enim natura *bonum* est, hoc autem acquisitivum.

acquīsītor, -ōris *m.* AVG. serm. 302, 8, 7 huius ergo *vitae* amatores martyres fuerunt, et huius vitae acquisitores sunt. *Klotz.*

Acquīsītus *nom. propr.* CORP. VI 1766 (*saec. IIII*) Adquisitus *vinarius*. *Otto.*

Acr-, Ἀκρ-, *haec radix graeca creavit multa nomina, multa cum* Acro- *priore parte composita.* **Acra**, -ae, Ἄκρα. **1** PLIN. nat. 3, 100 *in Calabria* promunturium, quod Acran Iapygiam vocant (SOL. 2, 54). *cf.* 3, 102. **2** *v.* Acrae 2. **Acra**, -ōrum, Ἄκρα. CORP. III 567 add. p. 1317 (*Delphis*) *prope Anticyram Locridis* ad monticul⟨os duos app⟩ellatos Acra Colo⟨pheia⟩ (*in gemino graeco* p. 987 Ἄκρα Κολώφεια). *cf.* acrocolefium. **Acrae**, -ārum, Ἄκραι. **1** *oppidum Siciliae meridionalis*: LIV. 24, 36, 1 Acras perfugit. SIL. 14, 206 non Thapsos, non e tumulis glacialibus Acrae defuerunt. RAVENN. p. 404, 4 Acris *abl.* ITIN. Anton. p. 89 Agris (TAB. Peut. 7, 2). *v. Hülsen, PW I 1192.* **2** *oppidum Panticapaeo ad Bosporum Tauricum vicinum*: PLIN. nat. 4, 86 Acrae. TAB. Peut. 9, 1 Ac⟨r⟩a. RAVENN. p. 172, 13 Acra (p. 369, 10). **3** *in Scythia minore*: MARC. COM. p. 99, 515, 4 apud Acres castellum (*Graecis* Ἄκραι, Ἀκρίς). *latetne ablativus non declinatus? v. Tomaschek, PW. I 1187.* **Acrēnsēs**, -ium, *Acrarum Siciliae incolae.* PLIN. nat. 3, 91. *adi.* **Acraeus**, -a, -um, Ἀκραῖος. *deriv. ab* Acra, Acrae. LIV. 38, 2, 5 templum Iovis Acraei *in Pindo.* 32, 23, 10 promunturium est adversus Sicyonem Iunonis quam vocant Acraeam. *v. Wentzel, PW. I 1193.* **Acrathon** *v.* Acrothoon.

Acris, -idis, -īnis, Ἀκρίς. *nom. serv., cogn. mul.* CORP. VI 7059 Cornificia (mulieris) l. Acris. 24853 Postumia C. l. Acris. XI 3321 Opicernia Q. l. Acris. CORP. VI 10548 Acridi coniugi. XI 921 (*Mutina*) Miniae Acridi. CORP. III 9709 (*Tragurio*) Acrini contubernali.

Acriae, -ārum *f.*, Ἀκριαί, *ad sinum Laconicum.* LIV. 35, 27, 2 parte copiarum ab obsidione Gythei abducta ad Pleias posuit ⟨castra⟩. imminet is locus et Leucis et Acriis. *v. Hirschfeld, PW. I 1195.*

Acrillae, -ārum *f.*, *Plut. Marc.* 18 πρὸς Ἀκρίλλαις. *Seph. Byz.* Ἄκριλλα ... οὐ πόρρω Συρακουσῶν. LIV. 24, 35, 8 castra circa Acrillas urbem ponebat. **Acritās**, -ae, ὁ Ἀκρίτας. **1** MELA 2, 49 *Peloponnesi* promunturia ... ad meridiem Malea Taenaros Acritas Ichthys (PLIN. nat. 4, 15). 2, 50 Acritan *acc. bis.* 2, 110 in Myrtoo *mari insulae* ... Oenussa et Theganusa contra Acritam. *v. Hirschfeld, PW. I 1197.* **2** TAB. Peut. 9, 2 *in sinu Nicomedico* ins. Acritas. *Steph. Byz. sub* Χαλκηδών *et* Χαλκῖτις *promunturium* Ἀκρίταν. *huc cf.* **Acrītēs**.

Acrōn, -ōnis, Ἄκρων, -ωνος. *nom.* Acron *ante voc.*: VERG. Aen. 10, 729 STAT. Theb. 10, 509 PROP. 4, 10, 9 (*ante h*). *in versus fine* VERG. Aen. 10, 719 PROP. 4, 10, 15. CHAR. gramm. I *saepius.* SCHOL. Pers. 2, 56. Acro INSCR. *dat.* Acroni: SOL. 1, 20 CORP. V 7043. *acc.*: PROP. 4, 10, 7 Acronta *codd.*, Acrōna *Itali.* AVR. VICT. vir. ill. 2, 4 Acronem (CHAR. gramm. I 210, 15 PORPH. Hor. sat. 1, 8, 25). *abl.* Acrone: CORP. X 809 FEST. 189 VAL. MAX. 3, 2, 3 *bis* PLIN. nat. 29, 5 FLOR. epit. 1, 1, 11. *nota*: IORD. Rom. 91 Agrone. *prior syllaba apud poetas producta excepto* STAT. *l. c.* **1** *Aeneae socius* VERG. Aen. 10, 719 venerat antiquis Corythi de finibus Acron, Graius homo (*cf.* SERV. *ad l.*). 728 sternitur infelix Acron. **2** CORP. X 809 (*Pompeis*) *Romulus* primus dux duce hostium Acrone rege Caeninensium interfecto spolia opi⟨ma⟩ Iovi Feretrio consecravit (PROP. 4, 10, 15 FEST. 189 VAL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MAX. 3,2,3 FLOR. epit. 1,1,11 SOL. 1,20 AVR. VICT. vir. ill. 2,4 SERV. Aen. 6,859 IORD. Rom. 91). PROP. 4,10,9 Acron Herculeus Caenina ductor ab arce. 4,10,7 Caeninum. *v. Cichorius, PW. I 1199.* **3** *Thebanus* STAT. Theb. 10,509. **4** PLIN. nat. 29,5 *factionis medicorum empirices* Acrone Agragantino Empedoclis physici auctoritate commendato. *v. M. Wellmann, PW. I 1199.* **5** Helenius Acro *grammaticus interpretatus est Terenti Adelphos* (CHAR. gramm. I 119,12. 126,17 *saepius*), *Eunuchum* (*l. c.* p. 216,9), *Horatium* (PORPH. Hor. sat. 1,8,25 SCHOL. Pers. 2,56) *alia.* **6** *nom. serv., cogn. lib.* CORP. VI 33822 (*extat*) d. m. Ti. Iulio Acroni acctario. X 1403 g 3,16 (*Herculaneo*) . . .⟩ C. l. Acro. II 321 (*Lusitaniae, periit*) Valerius Acro (889 ?). CORP. V 7043 (*Taurino*) Acron⟨i . . .⟩ medico *cf.* 4.

Acroathon *v.* Acrothoon. **Acroceraunium,** -ī, Ἀκροκεραύνιον. RAVENN. p. 378,13 Acroceaurion. TAB. Peut. 7,3 Ocrocenaurio *abl.* PLIN. nat. 3,97 a Lacinio promunturio secundus Europae sinus incipit, magno ambitu flexus et Acroceraunio Epiri finitus promunturio (3,150 MART. CAP. 6,650). *unde* SOL. 2,24 secundus *Europae sinus* a Lacinio auspicatus in Acroceraunio metas habet. MART. CAP. 6,613 Acroceraunium (*cf.* PLIN. nat. 2,244). RAVENN. Guido p. 539,22. *plur.* **Acroceraunia,** -ōrum. NOT. Tir. 88,85 Acrocaeranea. PLIN. nat. 3,145 montes Acroceraunia quibus . . . Europae determinavimus sinum (*cf.* 3,97). 2,244 *acc.* 4,1 tertius Europae sinus Acrocerauniis incipit montibus (MART. CAP. 6,651 *qui tamen masc. intellexerit*). HOR. carm. 1,3,20 infamis scopulos, Acroceraunia (Acrocerauniae *FL*) *cf.* AVIEN. orb. 539 *et* SERV. Aen. 3,506. SCHOL. Hor. *ad l.* Ceraunia *interpretantur.* PLIN. nat. 4,4 in Acrocerauniis. 4,52 ab Acrocerauniis. ITIN. Anton. 324 ad Acroceraunia. 489 super Acroceraunia. *nota translatum*: OV. rem. 738 tu loca, quae nimium grata fuere, cave: haec tibi sunt Syrtes, haec Acroceraunia vita. *plur. masc.*: **Acroceraunii,** -ōrum. OROS. 1,2,41 inter Armeniam et Iberiam montes Acrocerauni dicuntur. ISID. orig. 14,8,6 Acroceraunii montes propter altitudinem et fulminum iactus vocati sunt. *cetera fere ut* OROS. *cf.* Ceraunii 2. **Acroceraunia,** -ae. OROS. 1,2,57 Macedonia habet . . . a favonio montes Acrocerauniae in angustiis Hadriatici sinus. *adde v. l.* HOR. carm. 1,3,20. *hi montes Graecis sunt* Κεραύνια (ἄκρα Κεραύνια), *unde Latini* **Ceraunia,** -ōrum. GLOSS. IV 433,40 montes Epiri (SERV. Aen. 3,506 *addito* a crebris fulminibus. *sim.* georg. 1,332. SCHOL. Hor. carm. 1,3,20). *legitur solum apud poetas novatum a* VERG. *anteire solet ultimum trochaeum excepto* AVIEN. orb. 659. VERG. georg. 1,332 alta (STAT. Theb. 10,537). Aen. 3,506 Ceraunia . . . unde iter Italiam cursusque brevissimus undis. PROP. 1,8,19. OV. Pont. 2,6,10 fera . . . saxa. am. 2,11,19 violenta. LVCAN. 2,626 in nubes abiere. 5,457. 5,652 scopulosa . . . summa. VAL. FL. 3,465 summa. SIL. 5,386 mixta . . . caelo. 8,631 accensa. AVIEN. orb. 538 famosa. 659 dira. CLAVD. 5,221 Italo percussa . . . fluctu. 21,174 nullis succincta . . . nimbis. PRISC. perieg. 519 saeva. *masc. plur.* **Ceraunii,** -ōrum. **1** Ceraunia *poetarum*: MELA 2,54 Ceraunii montes (PLIN. nat. 4,2 SOL. 7,1). SVET. Aug. 17 circa montes Ceraunios. FLOR. epit. 1,25 (2,9),4 inter Ceraunios montes. ISID. orig. 14,8,12 Ceraunii sunt montes Epiri a crebris dicti fulminibus. *cf.* Acroceraunia, -orum. *incertum* CAES. civ. 3,6,3 *v.* Ceraunii *sub litt. C.* **2** *v.* Acroceraunii: MELA 1,109 *montes* qui altera parte in Euxinum et Maeotida et Tanain, altera in Caspium pelagus obversi, Cerauni dicuntur. 3,39 ex Ceraunis montibus. PLIN. nat. 6,20 ad Ceraunios montes. 6,27 montes . . . Ceraunii. *nota* 6,29 ad Ceraunios. *huc pertinet* PLIN. nat. 5,99 *Taurus mons* in universum . . . Graece C e r a u n i u s (SOL. 38,13 MART. CAP. 6,683). **saxum Ceraunum.** PROP. 2,16,3 non potuit saxo vitam posuisse Cerauno? **Acrocerus** *ab* ἀκρός *et* κέρας? TAB. Peut. 7,2 ins. Acrocerus *prope Melitam Adriae.* **Acrocorinthus** *v.* Corinthus. **Acronoma** *n. pl. locus ignotus prope Romam.* CIC. Att. 13,40,2 pater hodie ad Saxa Acronoma (Acrunoma *Cratander*, acrimonia *pars libr.*). **Acropolis,** Ἀκρόπολις. **1** SCHOL. Stat. Theb. 12,632 Acropolin . . . arcem Thebarum (*lege* Athenarum). **2** *oppidum ad sinum Salernitanum in Lucania situm, nunc* Agropoli. GREG. M. epist. 2,42 Gregorius Felici episcopo de Acropoli visitatori provinciae Lucaniae. **3** *nom. serv. mul.* CORP. VI 11850 Acropolis coniugi suo fecit. 2260 Claudia Acropolis Augusti lib. sacerdos Matris deum. *v.* acropolis. **Acropolistis,** -idis, *ab arce Acropolide?* PLAVT. Epid. 479 *miles Periphani Atheniensi*: quin tu huc producis fidicinam Acropolistidem? (503). *sic A utrobique,* cropolistidem *P.* **Acroteleutium,** -ī. *ab* ἀκρός *et* τελευτή. *meretrix Atheniensis in* PLAVT. Mil. 874 *voc.* 900 *acc.* 1132 *nom.* **Acrothoon,** *Thucydidi Straboni Steph. Byz. sunt Athois incolae* Ἀκρόθωοι. PLIN. nat. 4,37 oppidum in cacumine *montis Athonis* fuit Acrothoon (*trad.* agrathon, acrhoton, achroton). *unde* SOL. 11,34 Acroton. MELA 2,32 acro⟨ahon⟩ *A*, Acrothoon *Bursian. cf. Hirschfeld, PW. I 1208.* *Diehl.*

acra, -ōrum *v.* acrum.

Acrabās *et* **Acraba,** -ae *nom. vir. originis, ut videtur, Semiticae.* CORP. X 7984 (*in Sardinia*) Hospitae Acrabae coiugi . . . Ti. Claudius Actes lib. Acrabas. VI 8962 T. Flavius Aug. l. Acraba. **Acrabilla** *nom. mul.* CORP. VI 8962 T. Flavius Aug. l. Acraba . . . fecit sibi et Hadriae Acrabillae *filiae.* **Acrabanus** *et* **Acrabanis** *nom. vir.* CORP. III 1775 (*in Dalmatia*) L. Septimulenus Vitalis, Q. Lusius Acrabanus, Q. Iulius Daphnus, M. Curtius Sporus VI vir(i). 4367 (*in Pannonia super.*) Acrabanis Ababunis f. ala Augusta Ituraiorum . . ., Hanicus frater. *Otto.*

Acrabathana *v. sub* Acrabin.

Acrabīn *indecl.*, עַקְרַבִּים, Ἀκραβίν. *regiones Palaestinae* **1** *iuxta lacum asphaltitem*: ITALA Lugd. num. 34,4 ab africo ad ascensum Acrabin (πρὸς ἀνάβασιν Ἀκραβίν, VVLG. *ex verbo* contra ascensum scorpionis. Ios. 15,3 iud. 1,36). HIER. nom. hebr. p. 16,13 Acrabbim scorpiones vel decentem (24,4 scorpiones. 31,12). **2** *in finibus Samariae*: HIER. sit. et nom. p. 87,28 Acrabbi terminus Iudae provinciae ad orientem respiciens. est autem et vicus grandis nunc usque novem milibus a Neapoli contra orientem descendentibus ad Iordanem . . . per eam quae adpellatur Acrabbitene. sed et confinium Amorraeorum Acrabbim dicitur. *derivata*: **1 Acrabathanē,** Ἀκραβαττίνη *regio* VVLG. I Macc. 5,3. **2** Ἀκραβαττά (IOSEPH. bell. Iud. 3,55) *urbs, unde* **Acrabattēnus:** HEGES. 3,6,4 Samaritana regis . . . deficiens in terra Acrabattenorum. PLIN. nat. 5,70 A c r e b i t e n a, Ἀκραβατηνή, Ἀκραιβατηνή *toparchia.* HIER. sit. et nom. p. 119,23 in Acrabathene. 152,3 in regione Acrabbitena (153,19). 87,31 *supra l. 12.* *Lommatzsch.*

Acrae, Acrēnses, Acraeus *v. sub* Acr-.

Acraephia, -ae, Ἀκραιφία. PLIN. nat. 4,26 iuxta Cephisum amnem . . . Acraephia Coronea Chaeronea (*sic Barb., codd.* graephis). LIV. 33,29,6 Acraephiae et Coroneae. 33,29,9 Acraephiam ire. *v. Hirschfeld, PW. I 1194.* *Diehl.*

Acragās *v.* Agrigentum.

Acrai . . . *nom. gent.* CORP. XIV 497 (*Ostiae, aetatis posterioris*) Acrai⟨. . .⟩ntiane. *Otto.*

Acranus (?) CORP. IX 3713 (*periit, apud Marsos*) *nom. vir.* Cedro et Corinto Acranus et Ircinis coiuces et filis suis.

Ācrāsius *v. sub* Acer.

acratisma, τὸ ἀκράτισμα. GLOSS. V 165,4 agratisma iantaculum graece. *v. Mau, PW. I 1194.*

acratophoros *et* **acratophoron,** -ī, ἀκρατοφόρος. GLOSS. V 162,18 achratofors vas vinarium. VARRO frg. schol. Veron. Verg. buc. 7,33 ⟨lepestam di⟩cebant ubi erat vinum in mensa positum, aut galeolam aut sinum. tria enim haec similia sunt, pro quibus nunc ⟨acratophor⟩on ponitur. rust. 1,8,5 ea minus sumptuosa vinea, quae sine iugo ministrat acratophoro vinum. CIC. fin. 3,15 acratophoris. *v. Mau, PW. I 1194.*

Acrātus, -ī, Ἄκρατος. CORP. VI 29597 (*saec. I*) Acrátus. IV 1613 (*graphio inscr.*) AGGRATVS *prior* G *de industria fortasse erasa,* ACRATVS *Mommsen.* *nom. serv.*: TAC. ann. 16,23 Acratum Caesaris (*Neronis*) libertum. 15,45 cuique flagitio promptus. *in titulis praecipue primae aetat. imperat.*: CORP. VI 6703 (*e columb.*) Acrati et Molpes. CORP. VI 9741 Acratus l(ibertus) paedagogus. *idemne titulus redit an alterius fragm.*: X 6561 *et* 6562 (*Velitris, perierunt, Neroneae aetatis*)? CORP. IX 2671 (*Tusculo* = VI 10547) Acratus Ti. Iuli Aug. liberti Himeri lib. IX 301 Acrato. XI 3345. *cogn.*: CORP. VI 975 (*a. 136*) 4,60 C. Iulius C. l. Acratus. IX 4929 C. Plaetorius C. l. Acratus. X 6637 (*a. 48 Antio* = VI 8639). VI 9102 b D(ecius) Acratus. 27964 L. Valerio Acrato. XV 5786 (*vasc. Arret.*) Vmbric(ius) Acratus. V 6819 b (*in agro Eporediensi*) M. Titius Acratus. **Acrātīnē,** -ēs, Ἀκρατίνη, *cogn. mul.* CORP. VI 20983 (*periit*) C. Laberi Vereni Laberiae C. l. Acratines C. Mecenatis (uxoris) l(iberti).

Acraucelēs *plur. ad Syrtim maiorem incolunt.* PLIN. nat. 5,33. *Herodiano* περὶ μον. λέξεως *11,21* Ἀραραύκηλα, *acc. Ptolemaeo* Ἀραραύκηλες. *v. Pietschmann, PW. II 401. sub* Araurakel, Araurakeles. *Diehl.*

Acrazapes *rex Assyriorum.* HIER. chron. a. Abr. 1136 Acrazapes a. XLII (*Eusebius* Ἀκραγάνης). IORD. Rom. 46 Acrazapes ann. XLII. A c r a p a z u s EXC. lat. barb. p. 248. *Otto.*

Acrebitēna *v. sub* Acrabin.

ācrēdo, -inis *f.*, *ab.* ācer. GLOSS. acor. PRISC. gramm. II 122,13 e longam . . . habent ante 'do' ut 'acris acredo'. GRAMM. suppl. 111,5 (68,32). *v.* acer *III A 1*: PALLAD. rust. 2,15,19 *ceparum* acredinem (acri- *Laud.*). SORAN. 1,75 aquam salsam (*alia*) quae omnia acredine sua impetum fervurae duplicare possunt. PRISC. med. eup. faen. 56 si . . . exanthemata . . . ex umorum acredine (acritudine *Barb.*) . . . apparuerint. 69. CASS. FEL. 6 lac . . . acredinem umoris addulcat vel obtundit. 16. 29 p. 50 *al.* ORIBAS. syn. 4,15. 23. 30. 31. 6,6. 7. 9 (*passim scribitur* acri-). *v.* acer *III B*: FVLG. aet. mund. p. 151,9 doloris acredo. *Dittmann.*

acrēdula, -ae *f.* [*orig. inc. Th.*] *genus ranarum ut videtur. perperam* ISID. orig. 12,7,37 eadem *luscinia* et acredula *dicitur.* GLOSS. Plac. V 7,21 a g r e d u l a e ranae parvae multum in sicco morantes. ISID. orig. 12,6,59 agredulae ranae parvulae in sicco vel agro morantes, unde et nuncupatae. CIC. progn. frg. 6 (div. 1,44) pertriste canit de pectore carmen et matutinis acredula vocibus instat . . . et adsiduas iacit ore querellas (ὀλολυγών *Aratus*). CARM. philom. poet. min. V p. 364,15 vere calente novo componit acredula cantus matutinali tempore rurirulans. *Weynand.*

acremonum (-**us**), -ī *cf.* ἀκρεμών. THEOD. PRISC. log. 65 *ad sanguinis emissionem* ex decoctionibus . . . mollium vitium acremonorum . . . ingero potiones (*optt. codd.* acrimoniorum *vel* -iarum. *dett.* cimas

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ἀκρεμόνας *interpretati*). *cf.* Ps. GALEN. 14, 469 *al.* τῆς δάφνης οἱ ἀκρεμόνες. *Diehl.*

Acrēnsēs *v. sub* Acr-.

Acrepinus *nom. vir.* CORP. VIII 5435 M. Lelius Acrepinus M. Ac(repini) f(ilius) *estne* Agrippinus *an* Agrypnus *an* ἀκραιφνής? *Otto.*

Acriae *v. sub* Acr-.

Acribēs, *cf.* ἀκριβής. CORP. VI 164 (*a. 165*) Acribes Donati (servus). *Diehl.*

Ācricēdius, Ācrilīnus *v.* Acer.

ācriculus (-a, -um) *adi., ab* ācer. CIC. Tusc. 3, 38 ille acriculus ... senex Zeno, istorum (*Epicureorum*) acutissimus. *Dittmann.*

acridium, -ī *n. herba.* ISID. orig. 17, 9, 64 scammonia, quam Latini acridium vocant, herba suci plena ... venit ... ex Mysia Asiae. GREG. TVR. Mart. 3, 60 *pigmentum* mundat ventrem ut agridium. MIRAC. S. Fidis 21 valida ... agridia.

acrifolium, *antiquius* **aquifolium,** -ī *n.* [*membrum prius cum* acus acuere *conf. esse videtur. Th.*] GLOSS. σφένδαμνος, ἀπορρέον (?). PS. APVL. herb. 66 bryoniam ... Itali ... vitem albam, agrifolium, dentariam ... appellavere. MARC. med. 30, 65. GLOSS. *et in* PLIN. med. *codd. recc.* agrifolium. GLOSS. acrifolus holegn. NOT. Tir. 105, 18. [acrifolium *gask.* agreu, *hisp.* grévol. *M.-L.*]

MACR. sat. 3, 20, 3 Tarquitius ... Priscus in ostentario arborario sic ait: arbores, quae inferum deorum in tutela sunt, eas infelices nominant: ... acrifolium. *medicamentum*: PS. PLIN med. 3, 1 acrifolium tritum. MARC. med. 34, 64 cum ture ... subactum impositumque. 30, 65 bacae ... agrifoli tritae. PS. PLIN. med. 2, 6 bacae ... ex vino potantur. 2, 7 bacae ... tritae. 3, 14. 3, 31. MARC. med. 34, 39 radix contrita. *mire* DIOSC. 1, 128 de agrifolia id est loto. arbor est ingens. *forma* aquifolium, -ī *n. apud solum* PLIN. nat. 27, 63 Theophrastus arboris genus intellegi voluit crataegon sive crataegona, quam Itali aquifolium vocant. 16, 98 *germinat* vere coepturo. 16, 80 folia non decidunt ... aquifolio. 16, 91 *folia* pungentia ... aquifoliis. 15, 101 aquifolio ... *sunt bacae* ac spinae sine suco. 16, 231 in lamnas secantur ... aceris genera, buxum, palma, aquifolium. *inde adi.* aquifolius, -a, -um. CATO agr. 31, 1 vectes iligneos, acrufolios, laureos, ulmeos facito (*cf.* PLIN. nat. 16, 230 *ubi* aquifolios). PLIN. nat. 24, 116 aquifolia arbor. 16, 32 aquifoliae ilicis. 16, 19 ilicis duo genera: ... in provinciis aquifoliae sunt ilices. *subst.* aquifolia, -ae *f.* PLIN. nat. 1, 24 medicinae ex arboribus silvestribus: ... aquifoliā. 16, 73 montes amant ... aquifolia, buxus, ilex. 24, 116 aquifoliae (*sic Rose; codd.*: aliqui) folia contusa ... morbis prosunt. *Weynand.*

Acrillae *v. sub* Acr-.

Acriminī *genet., nom. propr.* CORP. VII 1336, 10 (*in vasculo*) Acrimini. *Otto.*

ācrimōnia, -ae *f., postea* **ācrimōnium,** -ī (*inde a* THEOD. PRISC. *cf. l. 50. 51. 66 sqq. p. 432, 3*). *ab* ācer. PRISC. gramm. II 120, 3 acer acri acrimonia. acre- *passim scribunt* GLOSS.

1 *rerum ad sensus pervenientium*: GLOSS. acremonia: δριμέα (δριμύ: acrimonia). acrimonium: πικρία, amaritudo (πικρία, δριμύτης: acrimonium). **a** *suci fervidi holerum, herbarum*: CATO agr. 157, 5 si ulcus acrimoniam eius (*brassicae*) ferre non poterit. PLIN. nat. 18, 128 *rapa* sinapis acrimonia domita. 19, 133 *betae* lenitas excitetur acrimonia sinapis. 19, 171 *sinapis* (*cf.* 19, 170 acerrimum sapore igneique effectus). 20, 96 *brassicae.* 20, 252 blitum iners ... ac sine sapore aut acrimonia ulla. 24, 128 sarcocollam ... cum quadam acrimonia dulcem. 37, 195 mellis ... Corsici. CAEL. AVR. acut. 1, 135 *aceti, al.* chron. 2, 188 *aceti* acrimoniam vel nimietatem temperandam. acut. 1, 138 *piperis, al.* (*ibid.* acre est ... atque ignitum). 2, 132 quae (*ruta, al.*) sunt vehementius ardentia ob suae qualitatis acrimoniam. 3, 57 quorum (*hederae, al.*) ... acrimonia atque constrictio. *pluraliter*: COLVM. 9, 14, 3 *curator apium* abstineat ... foetentibus acrimoniis alii vel ceparum. MIN. FEL. 28, 9 *et* ARNOB. nat. 7, 16 ceparum acrimonias. *pro ipso holere fervido*: PLAC. med. 2, 18 post concubitum abstinere se debent ab omni acrimonia. PLIN. VAL. 1, 25 si quis acrimoniam manducaverit, ut non oleat .... 5, 39. THEOD. PRISC. log. 90 salsamentis ... nutriantur, acrimoniis, sinapi et aceto, *al.* 91 acrimonia omnia concedo (totius acrimoniae omnia *Brux.*). 99 his ... omnia acrimonia profuerunt. 99 alium vel cetera acrimonia edant. 105. 106 (*cf. etiam ind. Rosii*). DIOSC. 3, 47 odore(m) acrimoni comesti (τὰς δὲ ἀπὸ σκόρδων καὶ κρομμύων ὀσμάς). ORIBAS. syn. 1, 18 de acrimoniis ... reprobati sunt *vomituri.* *terrenorum*: PLIN. nat. 31, 115 nitri. PS. AMBR. serm. 2, 2 saponis. *medicaminum*: CAEL. AVR. acut. 1, 129 *clysterum.* 2, 123 *medicaminum purgativorum, al.* acut. 2, 41 omnis acrimonia tumoribus incongrua. 2, 139 tussientibus inimica. chron. 1, 112 recorporationem *facit.* *animalium*: PLIN. nat. 22, 159 panos ... furunculos ... omnesque acrimonias. 23, 142 acrimoniam stomachi (28, 104). CAEL. AVR. acut. 1, 74 ex *intestinis* nascens ... capitis tumentiam asperabat. 2, 54 umorum. 3, 156 acrimoniam fellis atque mordicationem. 3, 213. chron. 4, 21 defluentium. 5, 54 urinae. *cf.* GLOSS. III 363, 60 εξεθηματον (ἐξάνθημα *Vulc.*). **b** *odoris*: PLIN. nat. 12, 91 lignum *cinnami* in fastidio propter origani acrimoniam. 27, 133 odore medicato cum quadam acrimonia iucundo (-de *codd.*). MYTH. 2, 184 fumi. **2** *animi aut rerum ad animum pervenientium*: SERV. Aen. 7, 164 acrimonia mentis est. GLOSS. acrimonia: acumen, saevitia, vivacitas. (ἀπο⟨το⟩μία, σφοδρότης: acrimonium.) QVEROL. 1, 2 (p. 13, 15 P.) patientia desidiae, acrimonia crudelitati adsignantur. NAEV. trag. 35 animi acrem acrimoniam (NON. 73 animi vivacitas). ACC. trag. 468 vim ferociam animum atrocitatem iram acrimoniam. *ornat cum virum tum oratorem*: QVADRIG. hist. 8 eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia pariter praecellebat. CIC. Verr. 1, 52 si patris (*ibid.* fortissimum) vim et acrimoniam (*v. l. 23*) ceperis ad resistendum hominibus audacissimis. RHET. Her. 3, 26 convenit ... in vultu *oratoris* pudorem et acrimoniam esse. 4, 26 acrimonia, voce, vultu adversarios perterruisti. PS. ASC. div. Caec. p. 111 B. suam (*Ciceronis*) acrimoniam ... in accusando. SIDON. epist. 5, 10, 3. 8, 6, 6. AVG. epist. 188, 13 acrimoniam et facundiam. *cogitandi*: AVG. c. Iul. op. imp. 4, 32 disputatoris acrimoniam (aci- *al.*). MAR. MERC. Cyr. apol. p. 269 sagacitatem ... acrimoniamque. MART. CAP. 4, 332 *Dialecticae.* COD. Theod. 11, 36, 7 qui veritatem audacia vel acrimonia superet. *in sermone technico rhetorum*: RHET. Her. 4, 19 *genus exornationis* habet ... gravitatis et acrimoniae plurimum. 4, 34. 41. 49 eiusmodi licentia (*genus exornationis*) si nimium videbitur acrimoniae habere, multis mitigationibus lenietur. 4, 50 haec exornatio ... tractabitur acrimonia, quae si nimium fuerit aspera, mitigabitur laude. CIC. inv. 2, 143 omnem eius (*argumenti*) illam vim et acrimoniam (*v. l. 9*) lenierit ac diluerit. VOLVS. Aug. epist. 135, 1 quid esset inventio, quae inventionis acrimonia (quid esset inventionis acrimoniae *codd. pars*). *genus eloquendi*: RHET. Her. 4, 54 cum in sermone, tum in acrimonia, tum in alio atque alio genere vocis atque gestus. *rerum gravium*: SYMM. rel. 49, 4 *principes* decet acrimoniam severi iuris inflectere. COD. Theod. 16, 2, 40 (= COD. Iust. 1, 2, 5) debitae ultionis acrimoniam. MAX. TAVR. serm. 82 si acrimoniam legis exercet. *i. q. cura*: AMBR. in psalm. 118, 4, 14 *Isaac* exivit in campum diffundens acrimoniam suae mentis (gen. 24, 63 ἀδολεσχῆσαι, VVLG. ad meditandum. AMBR. Is. 1, 1 abalienare, *cf. sub voce* abalieno *p. 44, 70*). **3** *sensuum*: AVG. civ. 8, 15 sensuum. 22, 29 *et* gen. ad litt. 12, 17 cernendi. CIC. Att. 13, 40, 2 *v. s. v.* Acronoma (*p. 429, 60*). [*Dittmann.*

ācrimōniōsus saevitiosus GLOSS. IV 6, 30. *cf.* IV 6, 29. V 162, 20.

?**acrinomium** aciamen id est herba venenosa GLOSS. V 260, 47. *cf.* [acrimonium *p. 431, 64 et p. 419, 82.* *V.*

Acrio *v.* Ario.

acrione *v.* laber.

Acrisius, -ī, Ἀκρίσιος. PRISC. gramm. II 68, 8 Acrisios. **1** *Argivorum rex.* GLOSS. V 263, 45 filius Gratiae (*sc.* Aglaiae). OV. met. 4, 607 Abantiades. HIER. chron. a. Abr. 674 *post Cecropem* Acrisius. 705 post Acrisium ... Euristheus. SERV. Aen. 7, 372 Danae Acrisii regis Argivorum filia (HYG. fab. 155 p. 13, 4. 63 p. 61, 23. 84 p. 83, 7. 273 p. 147, 2 MYTHOGR. 1, 157, 1. 1, 204 p. 64, 27. 2, 110. 111). VERG. Aen. 7, 371 Turno ... Inachus Acrisiusque patres (*hincine fluxit* GLOSS. IV 476, 11 Agresius fluvius [*om. cod. Carnot.*] grece?). HOR. carm. 3, 16, 5 virginis abditae custodem pavidum (OV. ars 3, 631 PETRON. 137). STAT. Theb. 2, 220 indignatus ... Tonantem (OV. met. 3, 559. 4, 612). 6, 286 gravis. IVL. VAL. 1, 7 p. 13, 6. PLIN. nat. 7, 200 clupeos invenerunt Proetus et Acrisius (acritus *codd.*) inter se bellantes. ARNOB. 6, 6 in templo *Minervae* ... esse conditus scribitur atque indicatur. *v. Toepffer, PW. I 1196. Roscher, Mythol. lex. I 213. Usener, Sintflutsagen p. 81 sqq.* **2** *cogn. vir.* CORP. VI 6935 (*e columb.*) C. Sulpicio C. l. Acrisio. IX 338, 3, 30 (*a. 223, Canusii*) M. Aurilius Acrisius *ex quaestoriciis.* *adi.* **Acrisius,** -a, -um. SVLP. LVPERC. Anth. 649, 7 Acrisiae ... puellae (*Danaes*). **Acrisiōnē,** -ēs, *Homero* Ἀκρισιώνη, *Acrisii filia, Danae.* PRISC. gramm. II 68, 8 'o' producta ante 'ne' invenitur, ut 'Acrisios, Acrisione' (*patronymicum Iadis linguae*). VERG. catal. 9, 33 regia non Semele, non Inachis Acrisione. *adi.* **Acrisiōnēus,** -a, -um, Ἀκρισιώνειος. PRISC. gramm. II 68, 8 ex *Acrisione* possessivum posuit Virgilius ... ab Acrisione, id est Danae. CHAR. gramm. I 12, 18 *syllaba positione longa fit* si excipiatur a duabus consonantibus, ut 'Acrisioneis Danae' (DIOM. *ibid.* 428, 4 PROB. gramm. IV 256, 31). **1** *ad Acrisium, Argivos pertinens*: OV. met. 5, 238 Acrisioneas Proteus possederat arces. VERG. Aen. 7, 410 *dicitur Ardeam* Acrisioneis Danae fundasse colonis. *unde* SIL. 1, 661 muris *i. Ardeatinis.* **2** *ad Danaen*: COLVM. 10, 205 Acrisioneos ... amores. *unde errore derivatum* [**Acrisiōnēis,** -idis]. SERV. Verg. Aen. 7, 410 'Acrisioneis Danae' patronymicon est, non 'Acrisioneis colonis': sola enim venerat, non cum colonis (*item verba videntur coniunxisse* CHAR. *et* DIOM. *l. c.*). **Acrisiōniadēs,** *Acrisiones (Danaes) filius i. Perseus.* OV. met. 5, 69. *Diehl.*

ācritās, (-ātis) *f. ab* ācer. GLOSS. II 564, 14 acritas (accr-) in bono et in malo sagacitas. ACC. Neoptolemo trag. 467 vis veritatis atque acritas. *cf.* GELL. 13, 3, 2 (*v. s.* acritudo). *Dittmann.*

Acritās *v. sub* Acr-. *eodem (v. p. 428, 66) fortasse referendum erat nomen*: **Acritēs,** Ἀκρείτης? PATR. Nicaen. 1, 108 Acrites *provinciae Armeniae maioris* (2, 105. 3, 106). *sim. armen. copt. syriac.* 'i' *producta. in laterculo graeco* 5, 104 Κρήτης. *Diehl.*

ācritūdo, -dinis *f. ab* ācer. GELL. 13, 3, 2 nihil quicquam interest, ... dicas ... 'acritudo' an, quod Accius in Neoptolemo scripsit, 'acritas'. ACC. Neoptolemo trag. 466 ⟨h⟩aut quisquam potis est

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tolerare acritudinem. *v.* acer *III A 1*: VITR. 2, 9, 12 *amari saporis*. 8, 3, 18 (*p. 360, 23*). 19 ex acidis propter acritudinem suci ... calculos ... posse curari. MARC. med. 8, 23 lotii. epist. Vindic. 10 ceparum acritudo ... oculis molesta. PS. THEOD. PRISC. p. 415, 11 *mellis*. p. 420, 27 *scillae*. MARC. epist. Vindic. 8, 43 acritudinem lippitudinis lenies. PS. THEOD. PRISC. p. 421, 8 umorum. *v.* acer *II A*: GELL. 10, 27, 1 vigor et acritudo amplitudoque populi Romani. APVL. met. 9, 17 decurionem, quem Scorpionem prae morum acritudine vulgus appellat. *v.* acer *III C 1*: GAVDENT. serm. 17 acritudo nimii frigoris.

?ācrivōcēs *plur. v.* ācer *et* vox. ARNOB. nat. 3, 14 *hominibus* dissimilitudines, ... ut singuli se possent differentium signorum proprietatibus noscitare. ergo esse ... nonnullos turgentibus malis aut buccarum cumulatione sacrivoces (acrivoces *Gelen.* saccibucces *Salm.*). *Dittmann.*

acroama, -atis *n.*, ἀκρόαμα. NOT. Tir. 106, 77 acroma. *cetera propter formam notabilia litteris dilatatis signavi.* **1** GLOSS. V 490, 16 sonus lyrarum. IV 483, 48. V 589, 6 acroamata auditio lyrarum vel tibiarum. IV 6, 37. V 162, 21 a c r o m a t a scenicorum carmina. *addendum suspiceris* V 364, 32 horomatis (*pro* acromatis) auditis *cf. Nettleship, Journ. of Phil. 17, 121. haec significatio rara apud Latinos*: PETRON. 78 novum acroama, cornicines. 53 petauristarios et cornicines *libentissime se spectare*, reliqua acroamata tricas meras esse. SIDON. epist. 1, 2, 9 sub phonasco vocalium concentus meditatum a c h r o a m a intonat. **2** *usitatius pro agente acroama*: CIC. Sest. 116 non solum spectator, sed actor et acroama. Verr. 5, 49 tamquam festivum acroama (*hinc* PRVD. perist. 2, 323 egon cachinnis venditus a c r ō m a festivum fui?). Arch. 20 quod acroama aut cuius vocem libentissime audiret? NEP. Att. 14, 1 nemo in convivio ... aliud acroama audivit quam anagnosten. PLIN. epist. 6, 31, 13 interdum acroamata audiebamus, interdum iucundissimis sermonibus nox ducebatur (*vide tamen ne pertineat ad 1*). AMBR. exam. 3, 1, 4 mortiferi cantus acroamatum scaenicorum (*oppos.* concentus ecclesiae). MACR. sat. 2, 4, 28 *Caesar Toronii symphoniacos* frumento donaverat, cum in alia acroamata fuisset nummis liberalis. CORP. X 1074 (*Pompeis, a. u. c. 751/2, periit*), 6 ludos omnibus a c r u a m a t i s pantomimisq(ue) omnibus et Pylade *edidit* (*cf.* LAMPR. Alex. 34, 2 omnia acroamata et pantomimos populo donavit). 15 ludos factione prima adiectis acruamatis. SVET. Aug. 74 aut acroamata (acromata *codd.*) et histriones aut ... triviales ex circo ludios ... ac ... aretalogos. Vesp. 19 ludis (*dat.*) ... vetera ... acroamata revocaverat. CORP. VI 1063 (*a. 212*) ludos edidit de⟨dicationis? cum⟩ suis acroamatis. 1064 (*eiusd. aetatis*) agentibus commilitonibus cum suis acroamatibus. *v. Mau, PW. I 1197. Ruggiero, dizion. epigr. di antich. rom. I 44.*

acroamaticus, -a, -um *adi.*, ἀκροαματικός. NOT. Tir. 106, 78 a c r o m a t i c u s. CORP. VI 8693 (*periit*) Demetriae Acts (*sic*) Aug. l. ser. acroamat. Graecae.

acroasis, -is *f.*, ἀκρόασις. VARRO Men. 517 Diogenem litteras scisse ... hunc (*Menippum*) quod etiam acroasi (acrosi *codd.*) bellorum hominum. CIC. Att. 15, 17, 2 ipsius *litteras* ... vel in acroasi (agro si *trad.*) audeam legere. VITR. 10, 22 (16), 3 architectus ... Callias *Rhodi* ... acroasin fecit. SVET. gramm. 2 Crates Mallotes ... plurimas acroasis ... fecit. *graec. scr.* SEN. contr. exc. 4 praef. 2.

Acroathon *v. sub* Acr-.

acroaticus, -a, -um *adi.*, ἀκροατικός. GELL. 20, 5, 6 *Aristoteles* libros ... suos ... seorsum divisit, ut alii exoterici dicerentur, partim acroatici. 20, 5, 9 acroaticos libros ... neque editos scito esse neque non editos, quoniam his solis cognobiles erunt, qui nos audiverunt. 20, 5, 7 libros generis acroatici. *ibid.* disciplinas acroaticas.

acrobustia, -ae *f.*, ἀκροβυστία. ZENO Migne 11, 348 A praemiumque *Abraham* non circumcisionis, sed in acrobustia meritae repromissionis accepit. *cf.* VVLG. Rom. 4, 9 *et* 10 in circumcisione ... in praeputio.

Acroceraunia *v. sub* Acr-.

Acrocerus *v. sub* Acr-.

acrochordōn, -onis *f.*, ἀκροχορδών. CELS. 2, 1 p. 30 ubi aetas ... processit, ... verrucarum quaedam genera dolentia, ἀκροχορδόνας Graeci appellant, ... oriuntur (5, 28, 14 p. 216). 5, 28, 14 p. 217 acrochordon si excisa est, nullam radiculam relinquit (*v. paulo ante*). CASS. FEL. 12 p. 19 *verrucae* dicuntur acrochordones, quae ... (GLOSS. V 560, 5 acrochordane *codd.*). DIOSCOR. 3, 105 a c r o c o r d o n a s. herb. fem. 53 (52 H.) preterea c r o c o d o n a s (*v. l.* grogodonas) i. e. excrementa corporum ... sanat.

acrocolefium, ī *n.* [*tractum esse videtur a vocabulo gr.* ἀκροκωλύφιον *vel* -κωλίφιον *non tradito; cf. c.* colyphium. *Th.*] CHIRON 1, 45 si quod iumentum coxam fregerit aut acrocolefia aut supragambam. VEG. mul. 3, 1, 2 ab acrocolefio ad gambam *ossa* duo. *v.* acrum, acrocolium, acron.

acrocolium, -ī, *n.* ἀκροκώλιον. VEG. mul. 3, 47, 1 si coxam fregerit aut acrocolia (atrocolli *G*, atrocola *Samb.*, acrocolefia CHIRON 1, 45) aut supragambam. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 94 crura porcina quae Graeci acrocolia vocaverunt. *v.* acron.

Acrocorinthus *v.* Corinthus.

acrolithus, -a, -um *adi.*, ἀκρόλιθος. VITR. 2, 8, 11 Martis fanum habens statuam colossicam a c r o l i t h o n nobili manu Leocharis factam. CORP. VIII 8309 (*Cuiculi a. 194 vel 195*) acrolithum *Telluris genetricis* simulacrum. TREB. trig. tyr. 32, 5 statuam ... acrolitham (acrolicam *cod.*) sed auratam. *v. Mau, PW. I 1198.*

acrōma, acrōmaticus *v.* acroama, acroamaticus.

acrōn, -ōnis *m.*, ἄκρων. *v.* acrocolefium, acrocolium. CHIRON 3, 201 adversus maleos a c r o n u m porcinum in ptisana decoctum ... potionare oportet. *unde* VEG. mul. 2, 28, 17 acronem salsum porci pinguis (PELAGON. 85). 18 donec acron ille vel certe caput haedi liquescat et dissolvatur ab ossibus. THEOD. PRISC. log. 61 acrones caprarum sive porcorum *concedo* (*i. capita et pedes*). *cf.* cephalopodes. PELAGON. 192 acrones berbecinos. APIC. 4, 179 *tisanam* collocas in caccabo super acronem colefium (5, 208) ... refundis in caccabum, sed colefium acronem (*scil. in fundo pones*). *Diehl.*

Acrōn, Acronoma *v. sub* Acr-.

Acronus lacus *pars lacus Brigantini, cf. Ihm, PW. I 285.* MELA 3, 24 Rhenus Alpibus decidens prope a capite duos lacus efficit, Venetum et Acronum. *Otto.*

acronychos *vel* -us, -um *adi.*, *Aristoteli* ἀκρόνυχος. PS. CENS. 3, 7 stella mane occidit, oritur simul nocte et vocatur acronychos (*trad.* acronicos, acronicus). *haec exscripserunt* SCHOL. Germ. Sang. p. 223, 4 *et* Strozz. p. 198, 19 *ubi* acronicus, achronicus *codd.* CHALC. comm. 71 tertia *effulsio stellarum* ... adpellatur acronychos, cum sole occidente astrum diametro distans in parte orientis videtur. *paulo post similiter de obscuratione* (*libri* acronicos, achronicos, achronichos).

acronyctae stellae, *gr.* ἀκρονύκτιος. FIRM. math. 2, 8, 1 stellae ... acronyctae ... acronyctae *sunt* quae tunc oriuntur, cum sol occidit (*unde* GLOSS. V 560, 1).

Acropatenē *v.* Atropatene.

acropodium, -ī *n.*, ἀκροπόδιον. HYG. fab. 88 p. 85, 7 gladium ... rediens in templum sub acropodio Minervae abscondit.

acropolis GLOSS. III 487, 12. 506, 22 acrapolis initium (munitio *coni. Leo*) civitatis. *v.* Acropolis *sub* Acr-. *Diehl.*

ācror, -ōris *m.*, *novicium pro* acor. *v.* ācer. FVLG. Virg. cont. p. 85, 3 Chrisippi ellebori rancidulo acrore postposito (*gloss. UE*: asperi ingenii acredine praetermisso) cum Musis aliquid blandius fabulabor. DIOSC. 1, 137 quae (*nux*) si oleo (alio *Paris.*) mixta fuerit, eius acrorem temperat. ISID. in exod. 17, 3 fermentum ... a naturali dulcedine recedens adulterino acrore corruptum est. *Dittmann.*

acrostichis, -idis *f.*, ἀκροστιχίς. HONOR. cosmogr. 1 propter aliquos anfractus ne intellectum forte legentis perturbet et vitio nobis acrostichis esset, hic excerpendam esse credidimus *Caesaris continentiam Oceani*. OPT. PORF. schol. 13 eadem pagina in acrostichide habet PIVS AVGVSTVS, in telestichide CONSTANTINVS. schol. 7 acrostichidis. *v. Graf, PW. I 1200.* CIC. div. 2, 111 ea quae ἀκροστιχίς (acrostichis *B*, acrothicis *A*[1], acrosthicis *V*) dicitur, cum deinceps ex primis ⟨primi cuiusque⟩ versus litteris aliquid conectitur, ut in quibusdam Ennianis 'Q. Ennius fecit'. *cf.* parastichis.

Acrota, -ae. *nom. vir. mythol.* OV. met. 14, 616 de *Tiberino e Capeto vel Capy orto* Remulusque feroxque Acrota sunt geniti (*unde minus recte* MYTHOGR. 1, 204, 20 Capetus *genuit* Remulum et Acrotam). 619 fratre suo sceptrum moderatior Acrota forti tradit Aventino.

acroteria, -ōrum *n. pl.*, ἀκρωτήρια. **1** VITR. 5, 12, 1 *portus* naturaliter si sint bene positi habeantque acroteria sive promunturia procurrentia. CIC. Att. 5, 12, 1 *graece scr.* ἀκρωτήρια οὐρία. LIB. geneal. (chron. min. I) p. 188, 510 fugerant a facie eius in a c h r o t e r i u m (VVLG. iud. 9, 51 turris excelsa. πύργος ἰσχυρός). **2** GLOSS. ligatura (*sic*), ligamenta, ligatio (*sic*) articulorum. VITR. 3, 5, 13 membra omnia, quae supra capitula columnarum sunt futura, id est ... tympana fastigia acroteria, inclinanda sunt in frontes suae cuiusque altitudinis parte XII. 3, 5, 12 acroteria angularia ..., mediana. *nota*: LIB. gloss. acrotilia articula. *v. Mau, PW. I 1208.*

acrotomus, -um *adi.* ἀκρότομος. EVCHERIVS p. 149, 10 *vetus translatio regum librorum habet* lapidibus acrotomis, *nova* dedolatis. *cf.* VVLG. III reg. 6, 7 de lapidibus dolatis (*v. l.* lapidibus dedolatis. λίθοις ἀκροτόμοις). *ex* EVCH. *fluxit* LIB. gloss. acrotomis lapidibus dedolatis. *Diehl.*

acrovaricius, -a, -um *ab* ἀκρο- *et* varix *hybride formatum videtur, nisi est* acruv-. CHIRON mul. 294 labra solent in novissimo acrovaricia fieri. *V.*

acrozymus, -ī, ἀκρόζυμος. ISID. orig. 20, 2, 15 acrozymus *panis* leviter fermentatus, quasi acroazymus (GLOSS. V 590, 50 *ubi* leniter).

?acrudus. SORAN. gyn. 2, 1, 14 cum ... mulier ... in balneo acrudo descenderit (*'ex* acroclo *pro* acrotolo, ἀκροθόλῳ?' *Rose*).

acrufolius *vide* acrifolius.

Acruium, -ī *opp.*, *Ptolemaeo 2, 16, 3* Ἀκρούιον (*Δαλματίας*). PLIN. nat. 3, 144 ab Epidauro sunt oppida civium Romanorum Rhizinium Acruium (*trad.* agrutum, caruium), Butuanum, Olcinium. *contulere iam priores* LIV. 45, 26, 15 tertiam *Illyrici partem* Agravonitas et Rhizonitas et Olciniatas. *v. Mommsen, Corp. III p. 284. Tomaschek, PW. I 285 et* Cattharenses.

acrum, -ī *n.*, ἄκρον. **1** CONST. Opt. Porf. epist. 8 ut hoc genere dicturis Heliconis aut Parnasi acra peterentur (*codd.* sacra, sacri, iuga. *hoc ex* PORF. epist. 8. *gloss. cod. Bern.*: acron summitas). **2** *extremae corporis partes*: SORAN. 2, 2 (23) manibus ... calidis acra ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

continenantur et lanis contegantur. *sim.* 2, 4 (28) universa acra (*oppos.* medianis partibus universis). *ibid. collective*: lanis ... mundis universo acro contecto. 2, 10 (41) acra ... universa strictius tenere aut fasciolis inligare. *ex his locis similibusve* GLOSS. III 506, 16 acra (achra *codd.*) pedes frigidi.

acrus, -a, -um *adi.*, ἄκρος. CASS. FEL. 36 p. 78 ulceratio ... quae inter acra oris spatia efficitur.

ācrus, -a, -um *adi. v.* ācer.

Acrunoma *v.* Acronoma *sub* Acr-.

ac sī *v. sub* atque.

acta, -ae. [*a gr.* ἀκτή *tractum. Th.*] SERV. Aen. 5, 613 acta mutato η in 'a' superiori accentum damus .... sed propter differentiam commutatur, ne ... participialiter acta significet. DON. Ter. Phorm. 329 acte acta, Calliope Calliopa.

1 *idem quod gr.* ἀκτή: CIC. Verr. 6, 63 in acta cum mulierculis iacebat ebrius. NEP. Ages. 8, 2 cum ... in acta ... accubuisset. VERG. Aen. 5, 613 in sola secretae Troades acta ... flebant. SEN. Herc. O. 102 acta (*codd.* ara) Cenaei Iovis (*Boeotiae*). VAL. FL. 5, 96 in prima ... acta. SEPT. SER. vers. 20 Picenae marginis actā. AVIEN. Arat. 1602 matutini ... litoris acta (orb. terr. 1055 curvi. 682 Dionaei. PRVD. Symm. 1, 136 secreti. PAVL. NOL. carm. 10, 183 blanda ... locupletis). MAR. VICTOR. gramm. VI 105, 18 (*carm.*) taciti prope litoris actas. AMBR. exam. 5, 11, 32 non in acta nec in litoribus, sed in Atlantici maris profundo. CYPR. GALL. num. 700 quae laeta viret sub ripis fluminis acta. AVSON. 398, 39 insana ... Propontidis acta. 450, 2. PRISC. perieg. 577 Oceani iuxta boreotidas actas. **2** SERV. Aen. 5, 613 secreta et amoena litorum (*haec amplioraque exhibent* GLOSS. *sub* acta *et* actae, *veluti* Plac. V 4, 6 (= 44, 9) loca secreta circa mare, id est in litore, amoena et voluptaria). *cf.* GLOSS. IV 6, 47 *al.* ripa nemorosa. *huc refert Goetz* IV 472, 22 acta facta litora (*contam.*). V 343, 51 acta continentes (?). *singulariter quasi collective*: CIC. Verr. 6, 94 istius acta ... flagitiosa illa convivia. 6, 82 uxorem eius ... tot in acta dies secum habere. *plur.*: CIC. Cael. 35 accusatores ... Baias, actas, convivia ... iactant. epist. 9, 6, 4 actis et voluptatibus. Att. 14, 8, 1 tu me ... rebare ... in actis esse nostris, et ego accepi ... in deversoriolo Sinuessano tuas litteras. *cf.* ἀκτάζειν [*Diehl.*

ācta, -ōrum *v. sub* ago.

? actaca. GREG. M. epist. 5, 46 (p. 346, 16 Ew.) unam vero anatem cum duobus parvulis actacis (anaticis *codd. recc.*, anacem ... Atticis *edd.*) ... transmittere praesumpsi. *cf. Hehn, Culturpflanzen p. 323, qui notat slavon.* ątica 'anas'; *Hartmann ad l. l. corrigenda igitur quae sub* anaticus *dedimus.* *V.*

Actaeī, -ōrum *gens Arabica.* PLIN. nat. 6, 154.

actaeus, -a, -um *adi.*, ἀκταῖος, *ab* acta. AVIEN. Arat. 1394 *navita* actaea retinet statione phaselum. SERV. Verg. ecl. 2, 24 actaeo *explicat* litorali. *sed cf.* Actaeus. *v. p. 436, 25.* **actaea,** -ae *f.* ἀκταία *herba.* PLIN. nat. 27, 43 actaea gravi foliorum odore, caulibus asperis, geniculatis, semine nigro ..., bacis mollibus, nascitur in opacis et asperis aquosisque. datur acetabulo pleno interioribus feminarum morbis. 1 ind. 27, 26. *Diehl.*

Actalēnsēs *pop. in Galatia.* PLIN. nat. 5, 147 celebres Actalenses.

Actalus *nom. vir. Celticum.* CORP. XII 3929 (*Nemausi, litt. saeculi, ut videtur, primi*) Secunda Actali fil. *Suavinis Catuli lib. uxor.*

Actalius *nom. gent.* CORP. VI 30983 Actalius Ianuarius, ... Actalius Crescens *plebeii collegii cuiusdam servorum libertinorumque.* *Otto.*

Actania, -ae *Oceani Germanici insula, prope Burcanam.* PLIN. nat. 4, 97.

āctārius *v.* actuarius.

actē, -ēs *f.* ἀκτή *herba.* PLIN. nat. ind. 26, 73 acte sive ebulum (nat. 26, 120. *ibid.* chamaeactes sucus). PS. APVL. herb. 91 Graeci chamaeacten dicunt ... alii agrian acten ... Itali ebulum. DIOSCOR. 4, 168 de actidisse (ἀκτῇ δισσῇ) id est sambucu. actidisse duo sunt genera ... alterum genus quos cameleti (χαμαιακτή) dicitur, a multis vero eicios acti (ἕλειος ἀκτή) appellatur. ORIBAS. eup. 2, *12 actes dicitur sabucus (*v.* *41).

Actē, -ēs, Ἀκτή. **1** PLIN. nat. 4, 23 Attice antiquitus Acte vocata (GELL. 14, 6, 4 SOL. 7, 16 HIER. chron. a. Abr. 236 MART. CAP. 6, 653 SCHOL. Stat. Theb. 12, 464 *cf.* SERV. auct. Verg. georg. 4, 462). *v.* Actis. **2** HYG. fab. 183 p. 36, 12 *Hora i.* Δημήτερος ἀκτή? *cf. Robert, Gött. gel. Anz. 1899 p. 546.* **3** *nom. mul. serv. et cogn. famosissima Neronis liberta et paelex* (SVET. Nero TAC. CORP. XV 7835. X 7640. 7984 *al.*). *multae in titulis inde a prima aetate imperatoria, praecipue Romanae et Ostienses. nulla Africana. nom.*: TAC. ann. 13, 12. CORP. VI 6339 (*e columb.*) quasil(laria). 10549 ...〉 Aug. l. Acte 〈ad〉 Martis. 10552. 33450 Sempronia L. l. Acte. 33694. IV 2057. XIV 786 Aelia Acte *et* 899 Livia Acte *et* 955 Egrilia Acte: *Ostienses.* IX 314 (*Rubis*). 2867 (*Histonio*). 1638 (*Benevento*) Afinia Acte. X 545 a *cf.* auct. XI 1414 (*Pisis*). Vermiglioli Iscrizioni Perugine cl. X n. 60 p. 47 Ceccia Atthis coniunx et Acte filia. II 1996 *et* 2099 (*in Baetica*). XII 611 (*in agro Arelatensi*). 757 (*Arelate*) Rubria Acte nutrix. 3371 (*Nemauso*) Senucia Acte. 3853 (*eiusd. orig.*). III 9366 (*Salonis*) Titia Acte. *gen.*: Actes: TAC. ann. 13, 46. CORP. VI 1867a. 10550. 15366. XV 7835 (*in fistulis* = X 1903 *Puteolis.* 6589 add. *Velitris*) Claudiae Aug. l. Actes. X 6599 (*Velitris, periit*) d. m. Claudiae Actes. 7640 *et* 7984 Ti. Claudius Actes l. *vel* lib. 8046, 9 (*in tegulis*). II 2099 (*in Baetica*) Valeriae Actes. CORP. VI 8693 (*periit*) Demetriae Act(e)s Aug. l. ser(vae) acroamat(icae) Graecae. CORP. VI 13780 Iuliae Acteni ... Diadumeno A c t e n i s f(ilio). *dat.*: Acte: CARM. epigr. 95, 1 Acte libertae ... venenariae et perfidae dolosae duri pectoris: *dativum qui certe in antica inscriptus fuit interpreteris potius quam genetivum. cf. v.* 8. CORP. VI 10553. 23469. 33684/5. XIV 371 Metiliae Acte sacerdoti M(atris) d(eum) m(agnae) *et* 596 Appuleiae Acte lib. *et* 1097 Hediae Ac〈te〉: *Ostiensibus.* V 6363 Atiliae Acte. IX 3023 (*Teate Marrucinorum*) Mamiliae Acte .... *ibid.* L. Mamilio Actio. II 3771 *et* 3772 *et* 3774 (*Valentia*) Viriae Acte. *nota* CORP. VI 14987ᵇ Ti. Claudius Crispus Act. n̄(ostrae) l(ibertus). *sim.* a. A c t e n i: CORP. VI 10551. 10554. 13780 *v. l. 3.* 14159 Calpurniae Acteni. X 2865 (*Puteolis*) Pompeiae Acteni. *nota* 6398 (*Tarracina*) 〈T〉erentia〈e〉 A c t h e n i. *acc.*: Acten: TAC. ann. 14, 2 SVET. Nero 28. *abl.*: Acte: SVET. Nero 50 (acti *vel* actia *codd.*). **Acteānus,** -ī. *cogn. ab* Acte *Neronis tamquam uxore ductum.* CORP. VI 15027 Ti. Claudi Aug. lib. Epicteti Acteani. *v. cogn. seq.* **Acteniāna,** -ae. *cogn. ab eadem* Acte *derivatum.* CORP. X 7980 (*Olbia*) Claudia Aug. l. Pythias Acteniana *cf. Mommsen ad l.* **Actis,** Ἀκτίς. SERV. Verg. ecl. 2, 24 licet Athenae primo Actis dictae sint (*unde* SCHOL. Stat. Theb. 12, 464, *sed* Acte). *v.* Acte 1 *et* Atthis. **Actaea,** -ae, *Homero* Ἀκταίη, *Nereis.* HYG. fab. p. 10, 15 S. *adi.* **Actaeus,** -a, -um, Ἀκταῖος *ab* Acte 1. *codd. saepe*: Acteus. **1** *Atticus*: VERG. ecl. 2, 24 Amphion Dircaeus in Actaeo Aracintho. *nota* SERV. *ad l.*: Aracinthus mons est Thebanus, unde litorali debemus accipere. *reliqua vide sub* Aracinthus. *vide et* PROB. *ad l.* a monte amoeno (*cf.* acta) Thebano *et* SCHOL. Stat. Theb. 4, 453 SEN. Herc. f. 1164 arva. AVSON. 336, 71 Athenae. VAL. FL. 2, 68 Bootes STAT. silv. 4, 8, 50 Ceres. CIRIS 102 colles. OV. Ib. 336 humo. STAT. Theb. 4, 453 imbres (*i. mel Atticum*). SCHOL. *ad l.* Actaea dicitur regio Attica. CLAVD. rapt. Pros. 3, 54 iuga. COLVM. 10, 386 mellis. AVSON. 334, 136 olivo. VAL. FL. 1, 394 ab oris. OV. epist. 2, 6 rates. PETRON. 135 terra. OV. met. 2, 554 vimine. **2** *Atheniensis*: STAT. Theb. 2, 196 Actaeas acies Marathoniaque arma. OV. met. 2, 720 arces (Pont. 4, 1, 31). STAT. Theb. 2, 737 faces. OV. met. 6, 711 gelidi coniunx Actaea tyranni (*Orithyia Boreae*). 7, 681 fratribus (*paulo ante* Cecropidas). SEN. Phaedr. 900 generis Actaei decus (acteae *codd.*). 1149 genti (STAT. Theb. 12, 175). OV. epist. 17, 42 ignibus (*Boreae in Orithyiam*). STAT. Theb. 12, 464 muris. VAL. FL. 6, 217 Phaleri. OV. met. 8, 170 sanguine (*in Minois mytho*). VAL. FL. 4, 465 sororis (*in Boreae mytho*). STAT. silv. 5, 2, 128 virgo (*Minerva*).

Actaeus, -ī, Ἀκταῖος. *Graecis primus Atticae rex, v. Toepffer, PW. I 1212. cogn. vir.* AVR. VICT. vir. ill. 49, 16 Petillio Actaeo tribuno plebis. **Actaeōn,** -onis, Ἀκταίων. *acc.*: Actaeona: OV. met. 3, 243 *et* 244 *bis ante ultimum trochaeum.* CLAVD. 5, 419 MYTHOGR. 1, 204 p. 64, 4. Actaeonem: PLIN. nat. 11, 123 FVLG. myth. 3, 2. 3, 3 SERV. Verg. georg. 1, 14 SCHOL. Stat. Theb. 3, 203. 4, 573 MYTHOGR. 1, 232 (2, 130). 2, 81. *nota* CHRON. Alex. p. 118, 244 Acteum. *nom.* Actaeōn *ante voc.* OV. met. 3, 230 SEN. Oed. 756. **1** *heros Boeotius*: HYG. fab. 181 p. 37, 2 Cadmi nepos (SEN. Oed. 751), Aristaei et Autonoes filius (180 p. 36, 14 MYTHOGR. 1, 204 p. 64, 3. 2, 81). OV. trist. 2, 105 inscius ... vidit sine veste Dianam (SIL. 12, 366. ARNOB. nat. 3, 34 co〈r〉niger ille venator. HYG. fab. 180 p. 36, 14. FVLG. myth. 3, 3 venator. SCHOL. Stat. Theb. 3, 203). *quaproptor in cervum mutatus dicitur et a suis canibus laceratus*: SEN. Oed. 751—763 VARRO Men. 513 rust. 2, 9, 9 OV. met. 3, 720 *sqq.* epist. 19, 103 fera creditus *canibus* (met. 3, 230). MANIL. 5, 184 canibus nova praeda fuit (SEN. Phoen. 15 *cf.* OV. trist. 2, 106). SIL. 12, 365 laceris ... membris. STAT. Theb. 4, 573 HYG. fab. 247 p. 137, 16. CLAVD. 5, 419 subito mutatum Actaeona cornu. FVLG. myth. 3, 2 (MYTHOGR. 1, 232. 2, 130) SERV. Verg. georg. 1, 14 SCHOL. Stat. Theb. 3, 203. *fabulam simulacris repraesentatam narrat* APVL. met. 2, 4. *v. Wentzel, PW. I 1209.* **2** *Actes, Attices eponymus*: CHRON. Alex. p. 118, 244 de Lycurgum et Acteum et Pelopum (περὶ Ἀκταίωνος). **3** *inter Solis equos librorum ut videtur errore appellatur* FVLG. myth. 1, 12 Acteon .... Acteon splendens dicitur. *item* SCHOL. Germ. Strozz. p. 195, 18 *sqq.* MYTHOGR. 2, 21 *recte* Aethon. **Actium,** -ī, Ἄκτιον. *ab* ἀκτή. NOT. Tir. 108, 8 Acteon. **1** GLOSS. V 560, 6 Actius locus in Epiro, amplius (*contam. cf.* auctius). LIV. 44, 1, 3 Acarnaniae portum. SERV. Aen. 8, 678 Epiri promontorium (ecl. 4, 13). GLOSS. V 430, 44 = 421, 61 Actio proprium nomen civitatis (*contulit Goetz Euseb. eccl. hist. 6, 13*). MELA 2, 54 *urbs* Actium. PLIN. nat. 4, 5 colonia Augusti Actium cum templo Apollinis nobili ac civitate libera Nicopolitana (MART. CAP. 6, 651) *cf.* Actia Nicopolis *et Hirschfeld, PW. I 1214/15 sub fin.* SVET. Aug. 17 ab Actio. MON. Ancyr. 5, 4 ad Actium (PLIN. nat. 19, 22 OROS. 6, 19, 8). FAST. Amitern. (Corp. IX 4192) *ad IV non. Sept.* Augustus apud Actium vicit (VELL. 2, 84, 1 VAL. MAX. 1, 7, 7 PLIN. nat. 11, 195 SVET. Aug. 17 *et* 18 *et* 96 TAC. hist. 1, 1 PANEG. 9, 10 AMM. 22, 16, 24 OROS. 6, 19, 10 EVTR. 7, 7 SERV. ecl. 4, 13 CASSIOD. chron. p. 134, 555). PLIN. nat. 9, 115 circa Actium (SERV. Aen. 8, 678). *ad modum nominum oppidorum* CIC. epist. 16, 9, 1 venimus ... a. d. VII Actium (Att. 5, 9, 1 OROS. 6, 19, 5). CIC. Att. 5, 9, 1 Actio maluimus iter facere pedibus. epist. 16, 6, 2 VII idus Nov. Actio vesperi. **2** CIC. Att. 7, 2, 3 in Actio Corcyrae. *adi.* **Actius,** -a, -um, Ἄκτιος. *ad* Actium *pertinens.* PROP. 2, 16, 38 aequora.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VERG. Aen. 3, 280 litora (PROP. 2, 34, 61 CLAVD. 26, 185). SIDON. carm. 7, 93 stagna. VERG. Aen. 8, 675 in medio (*clipeo ornato*) classis aeratas, Actia bella (MANIL. 1, 914). HOR. epist. 1, 18, 61 pugna. PROP. 2, 1, 34 rostra. PROP. 4, 6, 17 Actia Iuliae pelagus monumenta carinae. SIL. 15, 302 Phoebi . . . templa. VERG. Aen. 8, 704 Apollo (HYG. astr. 2, 37 p. 74, 22 ISID. orig. 15, 1, 61). PROP. 4, 6, 67 Phoebus *cf.* 2, 34, 61. *nota*: ELEG. Maec. 1, 51 Actius ipse lyram plectro percussit eburno.

v. Actiacus. **Actia Nicopolis.** SVET. Aug. 18 *ut* Actiacae victoriae memoria celebratior . . . esset, urbem Nicopolim apud Actium condidit (*cf.* PLIN. nat. 4, 5 SERV. Aen. 3, 274 CASSIOD. chron. p. 134, 557). *hanc intellege, ubi* Actium *oppidum legis.* CORP. III 7334 Actiae Nicopoli (*loc.*). ITIN. Anton. p. 325 Actia Nicopoli *abl. ut* TAB. Peut. 7, 4 Acta Nicopoli. *ibid.* ab Actia Nicopori. RAVENN. p. 193, 1 Actia Nicopolis. p. 378, 8 Acianiapolis. Guido p. 539, 17 Actranicopolis. **Actius,** -ī, Ἄκτιος. *ab* Acte *et* Actium. *nom. serv. et cogn. inde a prima aetate imperatoria*: CORP. VI 4019 (*e columb.*) Actio Aug(ustae) a reg(ionibus) urb(is) imm(uni) hon(orato) *et* Plaetoriae Priscae Actí dec(urioni). 5289 (*e columb.*) Strobilus Acti divi Aug. l. l. 7049. IV 1903 Actí va(le) (1980. 2993m. 3093 *cf.* 2463b). SVET. Tib. 47 comoedum Actium coactus est manumittere. X 1946 (*Puteolis*) C. Vmmidius Actius Anicetus pantomimus. *cf.* Actianus. VI 2128 Actius l. 4305 (*e columb.*) Ti. Claudius divi Claudi lib. Actius honoratus curator Germanorum et aedituus Dianae. 20216 (*ex Fabrettio*) Ti. Claud(ius) Aug. l. Actius GVRGE{ (*videtur esse* cur. Ge⟨rmanorum). 5285 (*e columb.*) T. Statius Acti(u)s. 15192 Ti. Claudius Actius. 18353 P. Flavius Actius. 20751 C. Iuni Acti. 27155 C. Terentius Actius *bis.* XIV 1699 (*Ostiae*) M. Valerio Actio (V 3435 *Veronae*). IX 3023 (*Teate Marrucinorum*) Mamiliae Acte uxori . . . L. Mamilio Actio. V 3562 (*Veronae*) L. Clodius L. l. Actius. II 3843 (*Sagunti*) L. Iulius Actius. *adi.* **Actiānus,** -a, -um. *qui ab* Actii *pantomimi parte stat.* CORP. IV 2155 C. Comínius Pyrrichus et . . . fanatíci tres apulvinar(i) Synetheaí híc fuerunt cum Martíale sodale Actíaní Anícetíaní sincerí. *cf.* X 1946 *p. 437, 20.* **Actia,** -ōrum, Ἄκτια. *ludi. cf.* VERG. Aen. 3, 280 Actiaque Iliacis celebramus litora ludis (SERV. Aen. 3, 274) *et* SVET. Aug. 18 ludos . . . *apud Actium* quinquennales constituit *et Reisch, PW. I 1213.* CORP. XIV 474 (*Ostiae*) Actia aput Bo⟨s⟩tram II. *cf. Dessau ad l. et* Actiacus 3. **Actionicēs,** -ae, Ἀκτιονείκης. CORP. VI 10120 Ti. Claudi Glaphyri, choraulae Actionicae et Sebastonicae. NOT. Tir. 108, 9 Acteonicis. *adi.* **Actiacus,** -a, -um, Ἀκτιακός. *ab* Actium. **1** SIDON. carm. 5, 457 aquas. IVV. 2, 109 carina. PRVD. Symm. 2, 528 fluctibus. MART. 4, 11, 6 freti. FLOR. epit. 2, 21 (4, 11), 4 litus (APVL. met. 7, 7 AVR. VICT. vir. ill. 79, 2. 85, 5 MART. CAP. 9, 928 IORD. Rom. 252. *sed* 84 Actiatico). PROP. 2, 15, 44 mare (SEN. clem. 1, 11, 1). OV. epist. Sapph. 185 oras. MANIL. 5, 52 sinus (PETRON. 121, 115). **2** LIV. 1, 19, 3 bellum (VELL. 2, 86, 3. 2, 88, 1 PLIN. nat. 21, 12 TAC. ann. 3, 55 SVET. Aug. 9 PANEG. 12, 33 IVST. prol. 40, 16 OROS. 6, 18, 2 PROSP. chron. epit. p. 406, 337). *nota* OV. fast. 1, 711 frondibus Actiacis comptos redimita capillos Pax ades. TAC. ann. 1, 42 divus Augustus vultu et aspectu Actiacas legiones exterruit. *cf. cogn.* Actiacus. PLIN. nat. 7, 148 Martis (32, 3). 14, 148 proelium (VEG. mil. 4, 32. 4, 37). FVLG. aet. mund. 14 p. 176, 12 H. pugnae (SERV. Aen. 8, 682). SVET. Aug. 22 curulis triumphos tris egit, Delmaticum, Actiacum, Alexandrinum (Tib. 6 AVSON. 334, 211). CARM. de bell. Aeg. 3, 23 tumultus. ASCON. tog. cand. 91 victoriam (TAC. ann. 1, 3. 2, 53. 4, 5 SVET. Aug. 18 Cal. 23 SVET. vit. Verg. p. 61 Reiff. PANEG. 6, 13. 11, 9). **3** SERV. Aen. 3, 274 *in Leucata monte* templum Actiaco Apollini constituit et ludos Actiacos. CASSIOD. chron. p. 134, 557 Nicopolim Caesar construit, ludos Actiacos instituit. *nota* TAC. ann. 15, 23 certamen ad exemplar Actiacae religionis decretum. *v.* Actia, -orum. **4** OV. met. 13, 715 Actiaco . . . Apolline (SERV. Aen. 3, 274). epist. Sapph. 166 *Phoebum* Actiacum populi Leucadiumque vocant. **Actiacus,** -ī, Ἀκτιακός. *ab* Actium. *cogn. vir.* CORP. V 2501 (*Ateste*) M. Billienus M. f. Rom. Actiacus legione XI proelio navali facto incoloniam deductus. *huius commilitones* 2503 Q. Coelius L. f. leg. XI Actiacus signifer. 2839 (*Patavio*) Salvi ⟨S⟩emproni C. ⟨f.⟩ Rom. leg. XI A⟨c⟩tiaco. 2389 (*Ferrarae*) Q. Atilio Q. f. Rom. Actiaco. 890 (*Aquileiae*) M. Aufustius M. f. Rom. Actiacus. (*v. Mommsen ad l.*). CORP. VI 8412 (*periit*) Ti. Claudio Aug. l. Actiaco a rationi⟨b⟩(us). 20314 Ti. Iulius Actiací l. Vales fecit sibi et coniugí suae Iuliae Actiací l. Samiae. X 4390 (*Capuae*) L. Varius Ambibulus Actiaco lib. *adi.* **Actiāticus,** -a, -um *pro* Actiacus. IORD. Rom. 84 Actiatico in litore (*contra* 252 Actiacum litus). *adi.* **Actiēnsis,** -e. *ab* Actium. FAST. Amitern. (Corp. IX 4191) 2, 2 bellum Acties(e) class(iarium). *fortasse huc trahenda* 422 (*Venusiae*) 2, 40 bellum Acti(ense). *an* Acti(acum)? CORP. XI 623 (*Foro Livii*) praef(ectus) óra⟨e marit(imae) Hi⟩span(iae) citer⟨ioris b⟩ello Actiensi. EPHEM. epigr. VIII 224 (ad CORP. IX) ⟨bellum Actie⟩nse. *adi.* **Actias,** -adis, Ἀκτιάς. **1** *ad* Acte 1: VERG. georg. 4, 463 Actias Orithyia (SERV. *ad l.* Atheniensis). **2** *ad* Actium: STAT. silv. 3, 2, 120 Actias Ausonias fugit Cleopatra catenas. *Diehl.*

Actemerus *v.* Agathemerus.

Actī, -ōrum. NOT. dign. occ. 42, 38 praefectus laetorum Actorum (Aeduorum *Boecking*), Epuso Belgicae primae. *Otto.*

actinophoros, -ī, ἀκτινοφόρος. PLIN. nat. 32, 147 *cochlorum generis sunt* helices — ab aliis actinophoroe dicuntur (*ex Xenocrate*).

Āctilius, Āctinus *v. sub* Actus. *Diehl.*

āctio, -ōnis *f. ab* agere. *Hölzl, progr. Dresden-Neustadt 1894. Wlassak et Leonhard, PW. I 303—325.* GLOSS. ἀγωγή (*i. iudicium*), πρᾶξις, oratio, bona oratio. VARRO ling. 5, 11 quod est in agitatu, actio (6, 41). 6, 42 actionum trium primus agitatus mentis, quod primum ea, quae sumus acturi, cogitare debemus, deinde tum dicere ac facere. de his tribus minime putat volgus esse actionem cogitationem, tertium in quo quid facimus, id maximum; sed et cum cogitamus (hos ag- *cod.*) quid et eam rem agitamus (cog- *cod.*), in mente agitamus et quom pronuntiamus agimus (*cf.* DON. Ter. Andr. 404). *invenitur inde a* RHET. Her., *semel apud* CAES. (civ. 1, 5, 2), *non exhibent* NEP., CVRT., COLVM. (?), SCRIB. LARG., MELA, PETRON. (? *cf.* 73), *nec poetae ante* PRVD., SIDON., VEN. FORT. *apud recentiores auctores saepe* gratiarum actio *legitur, ceterum subiit ferme* actus.

I *generaliter*: **1** *agendi ratio, perfectio, effectio,* ἐνέργεια, *opponitur* cogitationi, cognitioni, dictioni, *cf.* actus *II C 1*: RHET. Her. 4, 53, 66 *rei mutae* oratio adtribuitur . . . aut actio quaedam. VARRO ling. 5, 11 corpus est ut cursor, locus stadium qua currit, tempus hora qua currit, actio cursio. CIC. off. 1, 101 omnis . . . actio vacare debet temeritate. 1, 127 nec actio rerum illarum aperta petulantia vacat. 1, 153 cognitio contemplatioque naturae manca . . . sit, si nulla actio rerum consequatur. ea autem actio in hominum commodis tuendis maxime cernitur; pertinet igitur ad societatem generis humani; ergo haec cognitioni anteponenda sunt. ac. 2, 108 negatis actionem ullius rei posse in eo esse, qui nullam rem adsensu suo comprobet . . . *sensus* quoniam adpetitio consequatur, actionem sequi (*cf.* off. 1, 160). fin. 3, 58 est . . . eius generis actio quoque quaedam, et quidem talis ut ratio postulet. nat. 1, 103 quae . . . *deo est* actio vitae (*cf.* 1, 2. 1, 45). Tusc. 5, 66 si vitae modum actionemque quaerimus. div. 1, 80 quid? ipsa actio potest esse vehemens et gravis et copiosa, nisi est animus ipse commotior? fat. 40 non sunt . . . neque adsensiones neque actiones in nostra potestate. off. 1, 17 quibus actio vitae continetur. *ibid.* ad quod (*genus*) est adhibenda actio quaedam, non solum mentis agitatio (*cf.* nat. deor. 1, 45). fin. 4, 48 ab iis (*rebus*) et appetitio et actio commovetur. div. 2, 89 ex eo . . . ingenia, mores, animum, corpus, actionem vitae . . . fingi. fin. 4, 36 ut si . . . ipsius animi . . . cognitionem amplexarentur, actionem relinquerent. ac. 2, 39 omnem actionem tollit e vita (62 fat. 29). nat. 2, 44 *deos* omni procuratione atque actione privet (1, 102). off. 1, 19 virtutis . . . laus omnis in actione consistit. ac. 2, 104. fin. 4, 15 hoc non est positum in nostra actione. div. 1, 70 *animi partem* non esse ab actione corporis seiugatam. fin. 3, 55 sapientia est conveniens actio. frg. A VII 9 M. in quo multa reprehensa sunt, tum in primis celeritas actionis. de orat. 2, 30 ars enim earum rerum est quae sciuntur, oratoris autem omnis actio opinionibus, non scientia continetur. partit. 62 *propositi* genera sunt duo: alterum cognitionis . . . alterum actionis (76 top. 81. 86 QVINT. inst. 3, 5, 4). SALL. hist. 2, 27 ut actione desisteret. PAVL. FEST. 16 ambitio est ipsa actio ambientis (DON. Ter. Ad. 343 quasi tacere aliquam actionem habeat). CELS. 1 pr. p. 4 D. naturales . . . corporis actiones appellant, per quas spiritum trahimus et emittimus. SEN. dial. 3, 7, 1 languebit actio et vis ac vigor animi resolvetur. 3, 8, 4 non esse ad actiones rerum necessariam iram. 8, 5, 1 natura nos ad utrumque genuit, et contemplationi rerum et actioni. 8, 5, 8 ne contemplatio quidem sine actione est. 8, 7, 1 *et* 2. 9, 3, 1 actione rerum et rei publicae tractatione . . . se detinere. epist. 89, 15 in ipsa rerum actione. 94, 45 in duas partes virtus dividitur, in contemplationem veri et actionem (AVG. civ. 8, 4). 102, 19 omnis autem virtutis actio bonum est. TERT. anim. 42 *Epicurus animae* dedit passionem, cuius est actio. LACT. inst. 6, 5, 11 nihil prodest cognitio, nisi et actio subsequatur. SVLP. VICT. rhet. 314 thesis est res rationalem disputationem recipiens, cuius finis inspectio, hypothesis res rationalem disputationem recipiens, cuius finis actio et indicatio. AVG. civ. 10, 9 *theurgian* in ipsa actione periculosam. 11, 12 quis enim hominum se in actione provectuque iustitiae perseveraturum . . . sciat? 19, 4. 19, 13 cognitionis actionisque consensio. 19, 19. 22, 29. 83 quaest. 66, 3 prima est actio ante legem, secunda sub lege, tertia sub gratia, quarta in pace. GENNAD. vir. ill. 62 sensu verba inveniens et actione lingua movens. OROS. hist. 7, 33, 1 saecularium rerum multimoda actione. LEO M. sacram. 18, 18 ut . . . aliud profiteatur verbis, aliud exerceat actione. 24, 4 rationabilem actionem. epist. 108, 5 actio . . . poenitentiae. CAEL. AVR. acut. 2, 1, 3 naturalis actionis officiis. 1, 15, 231 manifesto actionis indicio. SIDON. epist. 1, 2, 4 actionem diurnam. BOET. Arist. sec. 3, 9 diversam ingreditur actionis viam. GREG. TVR. Franc. 4, 37 *Friardus* actione sublimis, vita nobilis. vit. patr. 3 pr. reliquit . . . veteris hominis actionem. VEN. FORT. carm. 2, 16, 1 quos actio vexit in astris. 3, 3, 11. ARATOR 1, 870 nostrae . . . actio vitae. 2, 993 dat et actio Pauli ad vitam praecepta piam. INSCR. christ. Rossi II p. 171, 29, 5 te munda actio . . . monstrabat honestum. *cf.* OROS. hist. 5, 4, 15 cum quibus nobis actio est.

in grammatica de verbi genere: CHAR. gramm. I 167, 13 cum omnia verba aut actione activa aut passione passiva aut habitu habitiva dicantur. PRISC. gramm. II 378, 19 actionem et passionem (BOET. Arist. pr. 1, 3 p. 56 M.).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *de singulis factis, cf.* actus *III 2*: CIC. fin. 3, 44 quae et honesta actio sit et sine dolore (5, 55 *sapientia* honestas actiones affert et efficit. Tusc. 4, 34 honestae voluntates, sententiae, actiones. Lael. 47. off. 1, 103 *licentia* ab honestatis actionibus non sit aliena. epist. 9, 8, 2 rationes honestas nobis et curas et actiones darent. SEN. dial. 9, 4, 8. epist. 92, 12. 95, 6. 102, 10. 109, 3). CIC. fin. 5, 58 virtutes et actiones virtutibus congruentes. 4, 46 quae sint officia, quae actiones. 5, 60. nat. deor. 1, 101 actiones quae sint deorum. fin. 3, 39 turpes actiones, quae oriuntur e vitiis. nat. deor. 2, 58 *adpetitionibus* consentaneas actiones. off. 2, 3 ipsis scriptis ... actiones nostras mandaremus. ac. 2, 108 maximam actionem puto repugnare visis. off. 1, 141 in omni ... actione suscipienda tria sunt tenenda (Lael. 47 Att. 14, 11, 2 Brut. 1, 16, 7). 1, 111 aequabilitas ⟨cum⟩ universae vitae tum singularum actionum. ac. 1, 37 recte facta sola in bonis actionibus ponens, prave ... in malis. off. 1, 145. top. 80 causa certis personis locis temporibus actionibus negotiis cernitur. Att. 11, 12, 4 praeclaras generi actiones. epist. 5, 8, 2 meis consiliis, monitis, studiis actionibusque nituntur. VAL. MAX. 3, 7, 8 ab ... dementissima actione ... depulit. SEN. dial. 3, 17, 3. 5, 7, 2 actiones nostrae nec parvae sint nec audaces et improbae. 9, 3, 2. 9, 13, 1 ubi ... nullum officium sollemne nos citat, inhibendae actiones. benef. 1, 6, 1 quid est ergo beneficium? benevola actio *eqs.* (2, 34, 5. 6, 2, 1 non enim res est *beneficium*, sed actio). nat. 2, 36 *fatum* existimo necessitatem rerum omnium actionumque. 2, 50, 3. epist. 16, 3 *philosophia* vitam disponit, actiones regit, agenda et omittenda demonstrat. 66, 6 cogitationibus actionibusque intentus. 66, 7 pro vitae varietate et pro actionibus. 66, 32 qualis ratio est, tales et actiones. 67, 7. 76, 18 omnes actiones totius vitae. 89, 12. 113, 25 actiones eius (*animi*) animalia esse nego. 120, 11. 23, 7 ex honestis consiliis, ex rectis actionibus. 94, 45 si recta actio virtuti necessaria est, rectas autem actiones admonitio demonstrat. 95, 4 beata vita constat ex actionibus rectis. 95, 27. ASCON. p. 64 B. ab initiis bonarum actionum ad perditas progressus esset. QVINT. inst. 4, 2, 68 in quibus (*causis*) non de culpa quaeretur, sed de actione. 5, 14, 27 nostri operis actionibus. 7, 4, 32. VLP. dig. 24, 1, 3, 12 celeritate ... actionum unam actionem occultari. GAIVS inst. 1, 8 *ius* vel ad personas pertinet vel ad res vel ad actiones. APVL. mund. 38 Clotho praesentis temporis habet curam, ut ipsis actionibus suadeat. Plat. 2, 17 usum eius (*mali*) et actiones oportet ab ignorantibus sustineri. LACT. inst. 2, 2, 10 *homo* multas magnasque actiones habet. IOSEPH. Cassiod. c. Ap. 1, 55 actionum ipse operator. 1, 133 reges actionibus suis excellentes. PRVD. Symm. 2, 459 nulla hominum res est, nulla actio mundi. AVG. civ. 5, 4 morum et actionum qualitate disparibus. 7, 7. 8, 4 finem omnium actionum. 8, 16. 19, 17 quidquid bonarum actionum gerit. SORAN. 5 medicinalibus actionibus. LEO M. sacram. 40, 1 diversis actionibus et vocibus. serm. 71, 1. SIDON. epist. 1, 4, 3 iustis. 4, 9, 1 cotidianas. FAVST. REI. grat. 2, 2 humana. HIST. Apoll. 16 ingreditur in comico habitu et ... inauditas actiones expressit. GREG. TVR. Iul. 1 saecularium actionum. Franc. 4, 21. ORIBAS. syn. 5, 49 in actionibus ... ingipri et foriosi. *nota*: πράξεις τῶν ἀποστόλων *cf.* actus *p. 454, 41*. ITIN. Silv. 37, 5 legitur et de apostolo sive de epistolis apostolorum vel de actionibus. GREG. TVR. glor. mart. 4 sacer apostolicae actionis ... stilus. *usitatius* acta *vel* actus apostolorum. *cave huc referas* Franc. 2, 17 legens historias actionis antiquas. *de magistratuum factis cf. II 5 fin.*: CIC. Sest. 72 quae virtus, actio, gravitas P. Lentuli consulis fuerit. Phil. 12, 22 cum omnes actiones horum mensum ... pervenerint ad eum ... exitum. 13, 25. dom. 34 videsne me radicitus evellere omnis actiones tuas? Rab. perd. 17 te ex illa crudeli, importuna, non tribunicia actione, sed regia ... esse depulsum. dom. 39 quae (*tela*) ex illius actionibus in meum corpus immissa sunt. agr. 2, 65 mercaturam alienam actione tribunicia. Flacc. 41 partit. 105. orat. 148 forenses artes et actiones publicae. Att. 2, 14, 1. 2, 16, 2 se leges Caesaris probare, actiones ipsum praestare debere. 9, 15, 2. 14, 20, 4 Dolabellae et prima illa actio et haec contra Antonium contio. epist. 1, 9, 2 in omni actione atque administratione rei publicae. 1, 9, 8 *et* 14. ad Q. fr. 2, 1, 1 CAEL. Cic. epist. 8, 10, 4. CAES. civ. 1, 5, 2 ⟨post⟩ octo denique menses variarum actionum. SALL. Cat. 43, 1 cum ... tribunus plebis ... ... quereretur de actionibus Ciceronis. Iug. 42, 1 Gracchorum actiones. LIV. 3, 21, 3 actio consulis. VAL. MAX. 2, 5, 4 inter publicas privatasque serias actiones. VICT. VIT. 2, 23 ut nemo ... publicas ageret actiones. LEO M. epist. 135, 2 ut ... Andream ab archidiaconi actione (*i. munere*) submoveris. CASSIOD. var. 11 pr. 6 libellos ... de praefecturae actione subiunxi. 7, 14, 3. *cf.* SYMM. epist. 9, 24, 2 nec defuturum eis meae actionis auxilium.

3 *technice de linea rotundationis agenda*: VITR. 3, 5, 6 in singulis tetrantorum actionibus dimidiatum oculi spatium minuatur.

II *de eis quae voce vel gestu aguntur*: 1 *de gratiis agendis*: CIC. epist. 12, 26, 1 gratiarum actione eos magis egere quam commendatione. Brut. 1, 3, 2 omnium ordinum consensus, gratiarum actio gratulatioque. PLANC. CIC. epist. 10, 24, 1 desiderare ... gratiarum actionem (CIC. epist. 10, 19, 1). VAL. MAX. 1, 8, 2 expleta gratiarum actione. QVINT. inst. 11, 3, 153 in laudationibus ... gratiarum actione, exhortatione, similibus laeta et magnifica et sublimis est actio. decl. 309 p. 215 proxima ab hac gratiarum actione debet esse confessio. TAC. ann. 15, 21 vetita gratiarum actione. PLIN. epist. 7, 32, 2 te meque et gratiarum actione et laude celebratos. paneg. 1. 4 privatas gratiarum actiones cohibet. 53. 90 publica gratiarum actione. FRONTO p. 87 *et* 260 N. IREN. 1, 3, 1. CYPR. eleem. 9 gratiarum actio ad deum ... dirigitur. epist. 40 cum gratiarum actione suscipiamus hoc dei munus. CAPITOL. Ant. 6, 6 patris patriae nomen ... cum ingenti gratiarum actione (*scil. civium*) suscepit. HIER. epist. 22, 29. 121, 10. 54, 9 *cibos* deus creavit ad utendum cum gratiarum actione (112, 15 VVLG. I Tim. 4, 3). VVLG. lev. 7, 12 si pro gratiarum actione oblatio fuerit (22, 29). II Esdra 12, 27 facerent dedicationem et laetitiam in actione gratiarum. Is. 51, 3 gratiarum actio et vox laudis. I Macc. 14, 25 act. 24, 3 II Cor. 4, 15. 9, 11 apoc. 7, 12 Aug. civ. 5, 23. 7, 31 valeamus actioni sufficere gratiarum. 12, 26. 19, 27. 22, 8 laetitia illa et laus atque gratiarum actio. CASSIAN. conl. 24, 2, 3 necessitatibus nostris cum omni gratiarum actione subministrare gauderent. LEO M. serm. 1 debita gratiarum actione. 5, 1. PROSP. voc. omn. gent. 1, 12, 2 VITA Cypr. 12 *passim*.

2 *de agenda oratione i. q. pronuntiatio,* ὑπόκρισις, *cf.* actus *II A 1*: CIC. inv. 1, 99 haec aliis actionis ... modis variare. de orat. 1, 18 quid ego de actione ipsa plura dicam? quae motu corporis, quae gestu, quae vultu, quae vocis conformatione ac varietate moderandast. 64 cum quadam actionis ... dignitate. 145 de actione et memoria brevia quaedam ... praecepta gustaram. 213 *oratorem* instructum voce et actione et lepore quodam. 2, 73 varia vehemens, plena animi, plena spiritus, plena doloris, plena veritatis. 184 adhibita ... actione leni. 214. 3, 37. 3, 41 de voce nondum ea dico, quae sunt actionis (*cf.* 3, 102). 3, 213 actio ... in dicendo una dominatur (QVINT. inst. 11, 3, 7). 3, 215. 3, 221 animist ... omnis actio. 3, 222 actio quasi sermo corporis (QVINT. inst. 11, 3, 1). 3, 223. 3, 225 actionis suavitatem (227). partit. 3 vox motus voltus atque omnis actio eloquendi comes est. 25. 54. Brut. 141 *in Antonio* actio singularis ... partienda ... in gestum atque vocem. 142. 188. 215. 227 actio paulum cum vitio vocis tum etiam ineptiis claudicabat. 234. 235. 238 vox, gestus et omnis actio sine lepore. 239. 276 liberalis. *ibid.* quorum altior oratio actioque ardentior. 317. orat. 55 actio quasi corporis quaedam eloquentia, cum constet e voce atque motu (QVINT. inst. 11, 3, 1). 56. 86 accedit actio non tragica nec scaenae, sed modica iactatione corporis, vultu tamen multa conficiens. 209 actionis dolorem (πάθος). opt. gen. 5 fin. 5, 35. Tusc. 4, 43 ut auditoris iram oratoris incendat actio. SEN. contr. 1 pr. 12 alterum (*bene dicere*) putat domesticae exercitationis esse, alterum (*declamare*) verae actionis. 16. 21 actio multas latebras habet. 1, 7, 14 servavit hunc actionis tenorem. 1, 7, 16 totius actionis impetu. 2, 1, 39 suspiciosa. 3 pr. 2. 3 pr. 4 gravitas quae deerat vitae, actioni supererat. 9, 2 (25), 19 colorem actionis (10 pr. 15. 10, 1, 12 QVINT. inst. 11, 1, 58). 10 pr. 12 amaritudinem et simulationem actionis oratoriae. VAL. MAX. 8, 10, 2 calor atque impetus actionis (QVINT. inst. 10, 1, 19. 11, 2, 45. 11, 3, 134). SEN. epist. 114, 2 actio dicendi⟨s⟩ similis. QVINT. inst. 1, 10, 26 *in motu* pars actionis non minima consistit. 3, 3, 1 orandi ratio ... quinque partibus constat: inventione, dispositione, elocutione, memoria, pronuntiatione sive actione: utroque enim modo dicitur. 3, 3, 4. 4, 1, 60. 4, 2, 39. 5, 7, 8. 5, 10, 54 dignitate actionis. 5, 13, 2 inde recta fere atque, ut sic dixerim, clamosa est actio. 6, 1, 42 actionem mutare. 7, 2, 34. 8 pr. 6. 9, 2, 63 dare actioni varios velut vultus. 10, 1, 17 vox, actio decora, commodata. 11, 1, 29 impudens, tumultuosa, iracunda actio omnibus indecora. 11, 3, 1 pronuntiatio a plerisque actio dicitur, sed prius nomen a voce, sequens a gestu videtur accipere (11, 3, 14 FORTVN. rhet. 130). 11, 3, 5 *et* 10. 11, 3, 13 ne vox quidem nisi liberalis actionem habere optimam potest. 11, 3, 68 *Demosthenes* intuens speculum componere actionem solebat. 11, 3, 69. 11, 3, 85 *sine manibus* trunca esset actio ac debilis. 11, 3, 88 *et* 107 *et* 110 composita. 11, 3, 128 mollis. 11, 3, 153 laeta et magnifica et sublimis. 11, 3, 154 *mores* ex voce etiam atque actione perlucent. 11, 3, 163 varia et multiplex. 11, 3, 177 cum praecipue in actione spectetur decorum. 11, 3, 180 consilium formandae actionis. 11, 3, 182 *et* 184 paulo agitatior. 12, 1, 45. 12, 5, 1 actionis gratia. 12, 6, 5. PLIN. epist. 2, 11, 3 omniaque actionis suae vela ... quodam velut vento miserationis inplevit. 2, 14, 10. GELL. 1, 11, 11 tum demulcere *tibiis* animum actionemque *Gracchi* ..., tum intendere. RVT. LVP. rhet. 15 eorum hominum, qui fuerunt ..., actionem sermonemve deformamus. FORTVN. rhet. 84 poterit consilio materia consistere, quamvis actione deficiant. MART. CAP. 5, 540 actionem apud veteres appellabam, quam nunc pronuntiationem dici non nescio. *hinc de ipsis orationibus*: VELL. 2, 63, 3 Tullius continuis actionibus aeternas Antonii memoriae inussit notas. QVINT. inst. 2, 10, 10 in iis actionibus, quae in aliqua sine dubio veritate versantur. 9, 4, 18 *historiae* minus convenissent insistentes clausulae et debita actionibus respiratio. PLIN. epist. 2, 19, 2 actiones quae recitantur. FRONTO p. 188 N. trepidatio pro eventu actionis facile sedata est. RVT. LVP. rhet. 13 ad aliam rem (?) [et] orationem atque actionem revocamus (*locus corruptus*). MART. CAP. 5, 445 quasi ad pugnandum actionum acies ordinata. *cf.* CYPR. singul. cler. 34 nolo mihi de martyrio quisquam moveat actionem (*i. verba faciat*).

3 *de fabulis sim. in scaena agendis, v.* actus *B I 1b*: *cf.* CIC.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

orat. 86 actio non tragica nec scaenae. fin. 3, 24 histrioni actio, saltatori motus ... certus quidam est datus. VITR. 5, 7, 2 tragici et comici actores in scaena peragunt, reliqui autem artifices suas per orchestram praestant actiones. CYPR. ad Don. 1 expressa ad imaginem veritatis actione. ARNOB. nat. 7, 44 *di* ineptas et frigidas actiones spectatum proficiscuntur e caelo. LACT. frg. 2 *comici* prologos et primarum scaenarum actiones trimetris comprehenderunt. AVG. civ. 2, 25 deorum flagitia theatricis canticis atque fabularum actionibus celebrata. MACR. sat. 2, 7, 4. *cf.* SIDON. epist. 4, 20, 3 in actione thalamorum. *huc pertinent*: VARRONIS de actionibus scaenicis *libri, quos sic* CHAR. gramm. I 95 *et* 147, PRISC. gramm. II 204, de scenicis actionibus *catalogus*, de actione scaenica CHAR. I 80 *laudat*.

4 *de emptionis venditionis formulis*: *cf.* CIC. de orat. 1, 246 Manilianas venalium vendendorum leges. VARRO rust. 2, 5, 11 paulo verbosius haec, qui Manili actiones secuntur lanii, qui ad cultrum bovem emunt. 2, 7, 6 ut in Manili actionibus sunt perscripta. *cf.* 2, 3, 5.

5 *de agendo cum populo, senatu, sim.*: CIC. Rab. perd. 14 an vero, si actio ista popularis esset ..., Gracchus eam reliquisset? leg. 3, 42 sunt cum populo actiones. epist. 10, 28, 2 mea ... contentio atque actio. Att. 9, 7a, 2 Caesaris actioni ... utilissima. 9, 9, 2 actio de pace sublata est (10, 1, 3). LIV. 2, 21, 8 *Valerius* omnium actionum in senatu primam habuit pro victore populo retulitque .... 2, 56, 4 actioni gratissimae plebi. 3, 1, 3 tribuniciis se iactare actionibus principem civitatis (3, 9, 2). 3, 9, 13 dilataque in speciem actione. 3, 20, 1 suscepisse collegam priorem actiones (-em *codd.*) tam gravis facile passus. 3, 24, 2 ut actiones tribuniciae in adventum consulum differrentur. 4, 1, 5. 4, 43, 5. 4, 43, 6 seditiosae actiones. 4, 44, 7. 4, 48, 6 actionem deposuere. 4, 51, 4. 4, 55, 1 consularis actio. 4, 55, 5. 5, 11, 9. 5, 24, 7 illa quoque actio movebatur ... transmigrandi Veios. 5, 29, 1 tribunorum plebis actiones. 9, 33, 5 finiendae censurae ... actionem susceperat. 9, 34, 26. 10, 6, 4. 45, 21, 3. VELL. 2, 44, 5 actiones eius ... impedire. VAL. MAX. 3, 7, 3 contrariam actionem ordiri coepit. 3, 8, 3 quae (*fax tribunicia*) temeritatem eius ... languentem actionibus suis inflammaret. 8, 1 abs. 2 tribuniciae. QVINT. inst. 1, 10, 28. SCHOL. Cic. Bob. p. 307, 29 B 249, 24 consentiens actionibus Clodianis. 292, 27 Clodii seditiosae ... actiones. 337, 17 actione mutata ... populus eum damnavit. *cf.* MACR. sat. 1, 14, 12. *huc potius referendi videntur quam ad I 3 loci hi*: CIC. Vatin. 14 tuis actionibus augurum responsa ... impedimento non futura. 41. Piso 29 ecquis audivit non modo actionem aut relationem, sed vocem omnino aut querellam tuam? Flacc. 41 columen actionis tuae. partit. 105 tribuni actio. Att. 2, 14, 1 cum has actiones εὐανατρέπτους videbit. epist. 3, 10, 10 pro Milone adversante[m] interdum actionibus suis. 13, 4, 2 hanc actionem meam C. Caesar ... probavit. VELL. 2, 45, 3 *Cicero* virtute atque actione Annii Milonis tribuni pl. dignitati patriaeque restitutus est.

III in re iudiciaria: 1 *in universum de agenda causa, cf.* actus *III 3 b*: RHET. Her. 1, 12, 22 in privata actione praetoriae exceptiones sunt et causa cadit, qui egit nisi habuit actionem. 2, 12, 18 num ... eius rei actionem, petitionem aut persecutionem habeat. CIC. inv. 1, 10 actio translationis et commutationis indigere videtur (2, 57). 2, 61. de orat. 1, 167 plus secum agi quam quod erat in actione. Verr. 3, 90 eiusque rei legibus Thermitanorum actio sit. Tull. 33 an qua in re praetor illi improbam defensionem tolli voluit, in ea re mihi difficiliorem actionem factam putatis? Q. Rosc. 35 reliquis integram reliquit actionem (55). 24 ne quis aut in genere iniuriae aut ratione actionis errare possit. LIV. 39, 18, 1 multis actiones simul et res peribant. PAVL. FEST. 103 iurgatio iuris actio. SEN. contr. exc. 3, 4 an vos abdicationem actionem putatis? VAL. MAX. 8, 2, 2 privitae actionis calumniam ipse conpescuit. SEN. benef. 3, 14, 2 cui des, considera; nulla actio erit, nulla repetitio. 6, 5, 5 separantur actiones et de eo quod agimus et de eo ⟨quod⟩ nobiscum agitur, ⟨non⟩ confunditur formula? QVINT. inst. 3, 6, 73 ius actionis. *ibid.* accipiat ... actionem necne. 3, 6, 79 actio transfertur. 3, 6, 84 quaestiones sive actionis sive translationis. 3, 10, 5 an a genere actionis repellatur. 5, 10, 112 prima quidem actio facilis ac favorabilis repetentium iure. 5, 13, 8 ultima est actionis controversia. 6, 4, 7 alios ... ⟨in⟩ iudiciis privatis ad actiones advocari, alios ad probationem. 7, 1, 9 si aliud negat reus, aliud defendit, aliud a iure actionis excludit. 7, 2, 20. 7, 4, 27 illa (*forma*) semper asperam abdicationis actionem habet. 7, 6, 4 bis de eadem re ne sit actio. 9, 2, 80. 9, 3, 150 neque eadem ... privato, publico iudicio, postulatione, actione similiter decent. 12, 6, 1 Demosthenen ... actiones pupillares habuisse. decl. 249 p. 21 non exitu iudicii constare actionem. p. 23 hactenus pertinere actionem ad hodiernum iudicium (265 p. 82). 250 p. 25 tu initium actionis putas, cum iudices consederint. p. 26 haec dicerem ... in quacumque actione. 252 p. 30 transfer sane actionem meam. 261 p. 71 in personas eorum ... dirigi actiones. 265 p. 82 ex hoc ipso quod ignominioso actio non datur, apparet esse rei publicae actionem. 266 p. 85 publicas actiones maiores esse quam ut cadant exceptione. 276 p. 127. 278 p. 133. 291 p. 160 ingressus actionem. 341 p. 348 adversus iniuriam illius privata agi actione potest. 355 p. 387 mutuis caderet actionibus. sic pares factas acceptasque actiones. TAC. ann. 13, 26 ceteras actiones promiscas et pares esse. hist. 1, 20 inquieta urbs actionibus. CALP. decl. 14 utor patroni actione, non filii. PAVL. vat. 47ᵃ civili enim actione constitui potest *usus fructus*. VLP. dig. 47, 9, 1, 1 qui forenses quoque actiones criminibus istis praeposuit. 16, 2, 10, 3 in stipulationibus quoque, quae instar actionum habent. 4, 3, 7, 8 quasi nulla actio sit, quae exceptione repellitur. 4, 2, 14, 13 consumi alteram actionem per alteram. 44, 7, 25 actionum genera sunt duo, in rem, quae dicitur vindicatio, et in personam, quae condictio appellatur. CELS. dig. 44, 7, 51 est actio ... ius, quod sibi debeatur iudicio persequendi. PAPIN. dig. 44, 7, 28 actio in personam infertur, petitio in rem, persecutio in rem vel in personam rei persequendi gratia. CALLISTR. dig. 48, 7, 7 si quas putas te habere petitiones, actionibus experiaris. VLP. dig. 43, 24, 15, 12 si quis alia actione fuerit consecutus id. IVLIAN. dig. 30, 7, 6 ut necesse habeat alteri actionem suam, alteri aestimationem Stichi ... dare. PROCVL. dig 8, 2, 13, 1 ex stipulatione actione damni infecti agatur. ALFEN. dig. 19, 2, 31 cum nauta agere possunt oneris aversi actione. PAVL. dig. 9, 4, 26, 4 haec actio in locum directae actionis succedit. GAIVS inst. 2, 252 hereditarias. 3, 160 agere mandati actione. 3, 209 utilis. 4, 71 *praetor* comparavit duas alias actiones exercitoriam et instit[ut]oriam. 4, 78 nulla actio nascitur. 4, 112 poenales. GELL. 4, 3, 1 nullas rei uxoriae neque actiones neque cautiones in urbe Roma ... fuisse. 2, 2, 10 quod de officiis disputamus privata actio est. SVLP. VICT. rhet. 340 *Graeci* δίκην tam poenam quam actionem vocant. VALENT. Leo M. epist. 8 iniuriarum careant actione. CASSIOD. var. 6, 8, 2 non se partes sollemni actione pulsabant. IVST. inst. 4, 6, 31 arbitrarias. 4 tit. 8 de noxalibus actionibus. LEX Mal. (Corp. II 1963) 68, 61 causam cognoscant actionemque suam ordinent.

formulae: CIC. Caecin. 4 illorum actionem causae considero. Deiot. 7 actioque maximae causae debilitatur loco. SEN. dial. 10, 7, 6 causarum actiones. SERV. Aen. 6, 848 per actionem causarum. COD. Iust. 2, 4, 7 cui causae actionem, non decisionem litis mandasti. *cf.* CIC. Phil. 9, 11 litium actiones. COD. Iust. 4, 5, 1, 1 actione ... condictionis. FEST. 233 in legitimis actionibus nemo ex iure Quiritium (his qui *cod.*) possessionem suam vocare audet. MODEST. dig. 1, 7, 4 magistratum apud quem legis actio est. POMP. dig. 1, 2, 2, 6 harum (*legum*) et interpretandi scientia et actiones apud collegium pontificum erant. *ibid.* pars iuris legis actiones, id est legitimae actiones. VLP. dig. 43, 7, 4 *actio* legis Aquiliae actioni ... accedit. GAIVS inst. 1, 184 olim cum legis actiones in usu erant (2, 24). QVINT. inst. 5, 13, 21 ne illud genus actionis in equestrem ordinem admittant. decl. 350 p. 377 hac (*lege*) actionem meam admittis. POMP. dig. 12, 1, 2 nobis actiones adquiruntur. VENVL. dig. 46, 8, 8, 2. COD. Iust. 4, 32, 26 principali actione ... ceciderunt. QVINT. inst. 3, 6, 11 ut actionem competere in equitem Romanum neget. MACER dig. 42, 1, 63 cuius (*rei*) actio vel defensio primum sibi competit. GAIVS inst. 2, 255 in eum solidae actiones competunt. 4, 74ᵃ cui tributoria actio competit. 4, 112 ex maleficiis poenales actiones in heredem non competere. *etc.* CIC. partit. 100 de constituendis actionibus. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 adversus ingratos. QVINT. decl. 265 p. 81 haec omnis actio non ... lucri gratia ... constituta est. GAIVS inst. 3, 186 in eum propria actio constituta est. 4, 76 *etc.* VLP. dig. 50, 17, 102, 1 eius est actionem denegare, qui possit et dare. QVINT. decl. 355 p. 387 depositas ... actiones. SVET. Iul. 15 actionem deposuit. VAL. MAX. 6, 5, 2 actione ... desistere. GAIVS inst. 4, 123 differat actionem. CIC. Verr. 3, 61 se eius rei in primis actionem daturum. 3, 66 Flacc. 49. SEN. contr. 9, 4 (27), 12 omnibus actionem dari. SEN. dial. 4, 29, 3 utrique parti. benef. 3, 16, 1 adversus ingratum. 4, 39, 4. QVINT. decl. 245 p. 4. 250 p. 25 lex ignominioso non dedit actionem. 317 p. 246. 350 p. 377 SCAEV. dig. 48, 11, 2. VLP. dig. 47, 3, 1 in eum ... *lex* in duplum dat actionem. 11, 7, 2, 1 hic sermo domino dat actionem. 15, 1, 41 GAIVS inst. 3, 129. GELL. 11, 18, 10 actio in quadruplum datur. *etc.* CIC. partit. 99 sitne actio illi qui agit. QVINT. inst. 3, 6, 77 ignominioso non est actio (decl. 250 p. 24). decl. 265 p. 82. 243 p. 116 adversus sponsorem sit actio. 346 p. 366 cum patre actio ne qua sit nisi dementiae. ALFEN. dig. 9, 2, 52 cum domino ... nullam esse actionem. LEX Mal. (Corp. II 1963) 67, 46 actio petitio persecutio esto. LEX VRS. (Corp. II 5439) 95, 36 post ei earum rerum quarum h(ac) l(ege) quaestio erit, actio ne esto. RHET. Her. 1, 12, 22 *cf. p. 441, 49.* SEN. exc. contr. 3, 4 servatus contra servatorem ne quam habeat actionem. QVINT. decl. 265 p. 82. LABEO dig. 14, 2, 10, 1 habes ex conducto locato cum priore nauta actionem. GAIVS dig. 17, 1, 27, 3 non habet mandati actionem. inst. 3, 114. COD. Iust. 4, 45, 2, 2 ad ea ... magis actionem ... habes. CIC. Mur. 22 tu actionem instituis, ille aciem instruit (*cf.* QVINT. inst. 9, 3, 32). Phil. 9, 11 neque instituere litium actiones malebat quam controversias tollere. GLOSS. V 660, 13. CIC. Mil. 36 mihi ... actionem perduellionis intenderat. QVINT. inst. 3, 6, 83 ut non videatur iure actio intendi. *cf. l. 83.* SEN. benef. 3, 37, 4 causam actionis omissae contioni reddidit. TAC. hist. 4, 44 qui coeptam deinde omissam actionem repeterent. SVET. Nero 15 continuis actionibus omissis. VLP. dig. 48, 2, 15 omissa actione civili crimen intendere. CIC. Verr. 3, 60 actionem eius rei postulant. VATIN. Cic. epist. 5, 10ᵃ, 2 actiones expostulant. VLP. dig. 3, [illegible] 35, 2.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

GAIVS inst. 4, 78 quiescere actionem. QVINT. decl. 355 p. 386 remiserunt invicem actiones. repeto *cf. p. 442, 81.* SVET. Claud. 14, 115 qui apud privatos iudices plus petendo formula excidissent, restituit actiones. *definitur actio*: CIC. Caecin. 35 iniuriarum. Mil. 36 perduellionis. SEN. contr. 2, 5 ingrati. exc. contr. 3, 6 damni inlati. 4, 4 sepulchri violati. 5, 1 inscripti maleficii. 5, 3 malae tractationis. 6, 4 veneficii. 6, 7 dementiae. contr. 7, 2 (17), 1 de moribus. 7, 7 (22) proditionis. 9, 2 maiestatis laesae. 9, 5 de vi. 10, 4 rei publicae laesae. SEN. benef. 3, 7, 1 certae pecuniae. 4, 39, 4 deserti. QVINT. inst. 4, 2, 8 sacrilegii. 5, 10, 39 maiestatis. 7, 4, 29 abdicationum. 7, 4, 35 mandati. decl. 251 p. 27 iniusti repudii. 267 p. 88 adfectatae tyrannidis. 269 p. 97 depositi. 307 p. 206 conscientiae. 343 p. 353 circumscriptionis. 352 p. 382 ex suspicione tyrannidis. 358 p. 390 talionis. 377 p. 418 parricidii. 385 p. 430 damni iniuria dati. GAIVS inst. 2, 78 furti. PROCVL. dig. 8, 2, 13, 1 damni infecti. ALFEN. dig. 19, 2, 30 oneris aversi. MODEST. dig. 46, 3, 75 petitionis. AFRIC. dig. 19, 2, 35, 1 conducti. VLP. dig. 8, 5, 4, 1 de servitute. 47, 20, 3, 1 de dolo. 15, 1, 3, 12 de peculio. PAPIN. dig. 25, 2, 27 remotarum. PAVL. dig. 48, 13, 11 (9), 6 residuae pecuniae. GAIVS dig. 3, 4, 5, 2 negotiorum gestorum. inst. 3, 127 depensi. 4, 9 iudicati, depensi, damni, iniuriae, legis Aquiliae. SIDON. epist. 1, 7, 7 repetundarum. *al.* PAVL. FEST. 259 quadrupli. GAIVS inst. 4, 173 simpli. 3, 127 in duplum. GELL. 18, 10 in quadruplum. *de omisso substantivo* actio *manente solo attributo cf. Dräger, Syntax I 59, Kalb, Juristenlatein p. 48.*

2 *de singulis iudicii* actionibus *i. diebus*: CIC. Scaur. 29 etiamne Valerio teste primam actionem confecisti? 30 priorem actionem totam sustulisti. Verr. 2, 156 quod a nobis IX solis diebus prima actio sui iudicii transacta sit. 2, 21 qui hoc non ex priore actione abstulerit. 1, 56 haec primae actionis erit accusatio. 6, 177 paucis horis primae actionis. 2, 1 C. Verrem altera actione responsurum non esse. 138. 3, 102 hac actione ... dicent. Font. 40 duabus actionibus accusatus est. 37. Cluent. 55 Scamander prima actione condemnatus est. Tull. 5. Caecin. 97 XVviri prima actione non iudicaverunt. Flacc. 48. SALL. Iug. 35, 9 in priore actione ... quinquaginta vades dederat. SEN. contr. 2, 1, 35 cum secunda actione hunc colorem urgueret. VAL. MAX. 8, 3, 1 prima actione et paene cunctis sententiis liberata est. QVINT. inst. 4, 1, 4 in foro quoque contingere istud principiorum genus secundis actionibus potest. 11, 2, 25 in quinque contra Verrem secundae actionis libris. 12, 9, 16. PLIN. epist. 3, 9, 19 actione tertia. LEX VRS. (Corp. II 5439) 3, 5, 34 quot horas omnino omnib(us) accusatorib(us) in sing(ulas) actiones dicendi potest(atem) fieri oporteb(it). *nota*: ARNOB. nat. 3, 6 perorata esset haec causa nec secundas ut dicitur actiones nobis ab infantibus postularet.

3 *de formula qua utuntur agentes*: VARRO ling. 7, 93 in actionibus videmus dici, quam rem sive me litem dicere oportet. CIC. Caecin. 32 quaero sitne aliqua huius rei actio an nulla? (33). 37. 54 actio est in auctorem praesentem his verbis: 'quandoque te in iure conspicio'. 40. 39 huiusce rei vos statuatis nullam esse actionem. 9. 8 aut muta actionem aut noli mihi instare, ut iudicem. Mur. 29 gloria militaris vestris formulis atque actionibus anteponenda est. Tull. 54 agi quidem usitato iure et cotidiana actione potuit. fin. 5, 88 ut in actionibus praescribi solet 'de eadem re [fecit] alio modo'. nat. 3, 74 unde illa actio 'ope consilioque tuo furtum aio factum esse'. inv. 2, 57 praetoris exceptionibus multae excluduntur actiones. *ibid.* 2, 62 neque ulla actionis inlata controversia. SEN. benef. 5, 21, 1 multa legem non habent nec actionem. 6, 6, 1 depositum habet actionem propriam. QVINT. inst. 3, 6, 77 quaeritur, quid sit actio, finiemus, 'non licet abdicare filium'. 4, 3, 9 si legem asperam tuebimur aut poenarias actiones inferemus. 5, 10, 68. 5, 11, 33. 6, 1, 20 nec non ab Aeschine, quali sit usurus Demosthenes actione, praedictum est. 7, 4, 20 etiam in formulis, cum poenariae sunt actiones, ita causam partimur. decl. 260 p. 62 cetera habent suas leges, sua iura, suas actiones. 318 p. 250 ne illa quidem tibi actio ... relicta est, ut dicas 'quod ego merui, quod ego iure peto'. 326 p. 283. FORTVN. rhet. 83 cum actionem suam convertunt litigantes et neuter utitur sua priore sententia, sed adversarii sui. *has actiones colligere Cn. Flavius, Hostilius, alii*: CIC. de orat. 1, 186 expositis a Cn. Flavio primum actionibus (*cf.* Att. 6, 1, 8). 1, 245 ad Hostilianas te actiones, non ad tuam vim et ad oratoriam facultatem contulisses. *cf.* VARRO ling. 6, 89 hoc idem Cosconius in actionibus [sui] (suis*?*) scribit praetorem accensum solitum [tum] esse iubere, ubi ei videbatur horam esse tertiam. *monumentum probatorium*: COD. Theod. 10, 1, 3 iustas etiam et quae locum habent fisci actiones praecipimus concremari.

4 *de oratione in iudicio habita*: CIC. de orat. 2, 82 attentum ... tota actione excitandis mentibus iudicum. 2, 271 *facetiae* non maiora forensium actionum quam omnium sermonum condimenta sunt. top. 64. 97 nec solum perpetuae actiones, sed etiam partes orationis. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 2 si actionem ... audisses. SEN. suas. 6, 21 nulla non pars fori aliquo actionis inclitae signata vestigio. contr. 3 pr. 6 ex (et *codd., an* set*?*) maxima parte perscribebatur actio. 7, 1 (16), 20 quo (*colore*) per totam actionem usus est. 7, 4 (19), 6 in media eius actione. *et* 8. 7, 5 (20), 12. 9, 6 (29), 15. 10 pr. 3 *libelli* multo solutiores ipsis actionibus. 10, 5, 12. VAL. MAX. 2, 2, 3 Graecis actionibus aures curiae exsurdantur. 8, 1 damn. 2 quadam in parte actionis. 8, 3, 3. ASCON. Corn. p. 62 B. quas (duas *codd.*) actiones contulisse eum in duas orationes apparet. QVINT. inst. 1, 11, 12. 2, 4, 27 forenses. 2, 10, 4 *declamatio* imitetur eas actiones, in quarum exercitationem reperta est. 2, 15, 9 Phrynen non Hyperidis actione quamquam admirabili, sed conspectu corporis ... periculo liberatam. 4, 1, 32 quem (*modum*) actione accusator praescripserit. 4, 1, 43 *et* 48 si adversarii actio iudicum animos occupavit. 4, 1, 57 apud centumviros ipsi iudices exigunt sollicitas et accuratas actiones. 4, 2, 27. 4, 2, 29 cum sit declamatio forensium actionum meditatio. 4, 2, 30 in qualibet actionis parte. 4, 2, 35 per totam actionem. 4, 2, 91 actione tota. 4, 2, 112 quod in summa parte sum actionis petiturus. 5, 7, 3 contra eos proque iis acie confligitur actionum atque interrogationum. 5, 7, 6 *et* 24. 5, 13, 30. 6, 1, 8 in aliis partibus actionis. 6, 4, 14 ut quaedam in actione dissimulata subito in altercando proferantur. 6, 4, 18 quod in altercatione fit potentius quam in actione. 7, 1, 43 actio pro rustico contra disertum. 7, 2, 24 cuius actionem ... emiseram. 7, 10, 13 testimonia tabulaeve cuiusque generis in actione recitandae. 8, 2, 2. 9, 1, 21. 10, 1, 22 quotiens continget utrimque habitas legere actiones, ut Demosthenis et Aeschinis. 10, 5, 20. 10, 7, 16 extemporalis actio. 11, 2, 8 in longissimis actionibus. 12, 2, 11 ea (*parte eloquentiae*) non tam est ... in actionibus utendum quam in disputationibus. 12, 3, 2. 12, 8, 4. 12, 10, 51 neque aliud esse oratio scripta quam monumentum actionis habitae. decl. 259 p. 56. 267 p. 89 et initio actionis et per omnem orationem. 306 p. 199. 326 p. 285 in fine actionis meae. PS. QVINT. decl. 3, 19 in extrema actione. TAC. dial. 32 in actionibus eorum ⟨hu⟩ius quoque cotidiani sermonis foeda ac pudenda vitia deprehenduntur. 17. PLIN. epist. 1, 20, 9 aliud est actio bona, aliud oratio ... persuasum habeo posse fieri, ut sit actio bona, quae non sit bona oratio, non posse non bonam actionem esse, quae sit bona oratio. est enim oratio actionis exemplar et quasi ἀρχέτυπον. 1, 18, 4 prospere cessit, atque adeo illa actio mihi aures hominum ... patefecit. 2, 5, 6 *et* 10. 2, 11, 16 *et* 18 huius actionem vespera inclusit. 3, 9, 20. 4, 9, 10 mihi successus actionis silentium finemque suadebat. 5, 8, 1. 7, 10, 2. 9, 13, 23 SVET. Iul. 49. Cal. 53 prosperis oratorum actionibus. gramm. 26 significat dictasse Atratino accusatori suo actionem. AQVILA rhet. 31 omnis huiusmodi motus actioni magis et certamini quam stilo videtur convenisse. IVL. VICT. rhet. 373 non idem est ordo prosequendae ac proferendae actionis, qui esse debet disponendae atque meditandae. *Klotz.*

action, ἄκτιον. *planta.* DIOSCOR. 4, 119 de bunion. bunion aut action dicunt. *sequitur descriptio.* *Diehl.*

? **āctiōnālis**, -e. VLP. dig. 27, 3, 1, 3 cum neque inventaria neque actionalia (auctionalia *FD*: τραπεζιτικοὶ λόγοι *BS*) proferentur.

āctiōnārius, -ī *m.* grafio GLOSS. V 260, 62 *cf.* V 619, 46 grafio vel causidicus est advocatus. GREG. M. epist. 1, 42 p. 68, 20 Ew. actionario autem, quem in eodem patrimonio deputasti ..., aliquid ei largire. *ibid.* p. 64, 11 ab actionariis publicis mutua accipiunt. 1, 71 ab actionariis nostrae ecclesiae (*cf.* actor *II 5 b*). 2, 38 si vero de laicis deum timentes inveneris, ut tonsorari debent et actionarii sub rectore fieri. 9, 126.

āctiōsus, -a, -um *finxit* VARRO *ad vocem* axitiosus *explicandam* ling. 7, 66 ut ab una faciendo factiosae, sic ab agendo actiosae. CASSIOD. var. 11 pr. 4 ne quis forsitan possit offendi, quod in praetoriano culmine constitutus sic omnimodis actioso (*i. negotioso*) pauca dictaverim.

Actis *v.* Acte.

āctito, -āvī, -ātum, -āre *ab* agere. GLOSS. πράττω, δρῶ, saepe agit. GELL. 9, 6, 3 actito producte in prima syllaba pronuntiandum quoniam ex eo fit quod est 'ago' et 'actus'.

1 *de causis*: CIC. Brut. 246 multas privatas causas actitavit. MART. 1, 17, 1 cogit me Titus actitare causas. PLIN. epist. 3, 5, 7. SVET. Galba 3 causas industrie actitavit. PAVL. dig. 22, 4, 3 cum inter praesentes et convenientes res actitata sit. AMM. 28, 1, 17 Hymetii ... negotium est actitatum. SIDON. epist. 1, 9, 1 rebus actitandis. carm. 23, 140 causam seu Ctesiphontis actitaret. CASSIOD. 6, 23, 4 quod a iudice contigerit actitari. 7, 41, 2 ut in competenti foro ea, quae ... legum dictat antiquitas, sollemniter actitentur. COD. Iust. 6, 4, 3 *praef.* in libertatibus, quae inter vivos actitantur. **2** *de fabulis*: CIC. rep. 4, 13 cum *Aeschines* adulescens tragoedias actitavisset. epist. 2, 9, 1 egique omnis illos adulescentes, quos ille [i]actitat. TAC. hist. 3, 62 mimos actitavit. GELL. 6, 5, 2 tragoedias poetarum nobilium scite atque asseverate actitavit. PORPH. Hor. ars 261 *poetas* qui tragoedias actitant. DIOM. gramm. I 490 in plano orchestrae ... actitabant. AVG. civ. 2, 8 quae actitantur ludis auctoritate divina institutis. 2, 13 ubi (*ludis scaenicis*) talia celebrantur, dictitantur, actitantur. 4, 26 ubi haec dictitantur, cantitantur, actitantur. 6, 6. MART. CAP. 3, 230 et actor cognoscet prius, quae valeat actitare. **3** *generatim de rebus gerendis*: TAC. ann. 4, 21 eadem actitando recentia veteraque odia advertit. CAPITOL. Gord. 27, 5 quaeque ubique singulis triumphis digna sunt actitata. DICT. 5, 1 quae apud Graecos actitata essent. AMM. 14, 9, 8 nonnulla levius actitata. 15, 8, 3. 26, 5, 15 pleraque isdem mensibus sunt actitata. 28, 1, 47 his in hunc modum ac talibus actitatis. PAVL. NOL. carm. 24, 640 ut quod parentes gesti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tarunt corpore, nos actitemus spiritu. AVG. mus. 6, 11, 33 quamvis eam (*pulchritudinem numeri*) transeundo actitent. MACR. sat. 1, 16, 10 aliquid ad ... vitae utilitatem respiciens actitasset. OROS. apol. 6, 5 multis aliis actitatis. CANON. interpr. vet. (Migne 56, 848) quae Sardicae sunt actitata. COD. Iust. 1, 50, 2 omnia quae ad iuris dictionem rectoris provinciae pertinent actitare.

Actius, Actia, Actium *v.* Acte.

Actīva *v. sub* Actus.

āctiuncula, -ae. PLIN. epist. 9, 15, 2 retracto enim actiunculas quasdam, quod post intercapedinem temporis et frigidum et acerbum est.

āctīvitas, -ātis *f. activa verbi forma*: PROB. gramm. IV 39 *in passivo verba* si primae sint coniugationis ... ante novissimam litteram secundae personae activitatis ri syllabam accipientia facient secundam personam passivitatis. *sic saepius apud* GRAMM.

āctīvus, -a, -um. πρακτικός. GLOSS. actualis, ἐνεργητικόν. factivum, adtonsum (actuosum *Hildebrand*). λόγος συνηγορικός (*an spectat ad* actionem?).

1 *opp.* θεωρητικός: SEN. epist. 95, 10 philosophia ... et contemplativa est et activa. QVINT. inst. 2, 18, 5 quia maxime eius (*artis*) usus actu continetur atque est in eo frequentissima, dicatur activa vel administrativa (πρακτικὴ καὶ οἰκονομική). 3, 5, 11 hi θέσιν a causa sic distinguunt, ut illa sit spectativae partis, haec activae. CHALC. comm. 265 philosophiae genus quod activum vocatur (*ibid.* actuosa philosophia). AVG. civ. 8, 4 una pars eius (*sapientiae*) activa, altera contemplativa dici potest. 14, 22 virtus. 18, 37 *pars philosophiae* moralis vel activa. MART. CAP. 3, 230 *officiorum grammaticae* duo activa dicenda sunt, duo spectativa. PRISC. rhet. 559 nominaverunt ... quidam has (*quaestiones*) activas, alias inspectivas sive intellectivas. hae enim possunt agi, illarum finis est inspectio sive intellectus. CASSIOD. var. 1, 45, 3 qua profunditate cum suis partibus speculativa cogitetur, qua ratione activa *philosophia* cum sua divisione discatur.

2 *apud grammaticos agendi genus*: CHAR. gramm. I 164, 22 verborum genera sunt quinque, activum (p. 164, 27 agens), ut lego scribo. 165, 34 activum est *genus* quod facere quid significavit, ut lego, vel corporis motum significans, ut salio, vel animi, ut provideo. PORF. Hor. epod. 2, 21 in activa significatione. RHET. p. 76, 11 cum passivis pro activis utimur ... vel activis pro passivis. MART. CAP. 3, 309. 3, 237 verba activa. ISID. orig. 1, 9, 7 activa dicuntur *verba*, quia agunt ... passiva, quia patiuntur. **3** *generatim qui agit*: DIOM. gramm. I 482 poematos genera sunt tria. aut enim activum est vel imitativum, quod Graeci dramaticon vel mimeticon. LACT. inst. 2, 9, 31 alterum *elementum* activum, alterum patibile. FORTVN. rhet. 132 quid sensus? (*apte pronuntiabis,*) si locos quoque communes intuearis, ... descriptivi *sint* an activi. PROSP. Aug. epist. 225, 5 si ad activam servaretur aetatem. AVG. enchir. 64 activa quoque peccata (*cf.* actualis). CAEL. AVR. acut. 1, 14, 112 non esse activas atque operantes causas aegritudinum in liquidis constitutas, quas synecticas vocant. 3, 15, 119. SIDON. epist. 9, 9, 2 nisi negotium aliquod activa deportet materia. *adv.* **āctīvē** strenue, factive GLOSS. IV 303, 28. *apud grammaticos*: PRISC. gramm. II 387 ecce hic active *stipulare*, Suetonius autem passive protulit. 395, 13 *propinquo Vergilius* active posuit.

syn.: *ad 1*: administrativus. *ad 3*: operans. *opp.*: *ad 1*: contemplativus, spectativus, speculativus, inspectivus, intellectivus. *ad 2*: passivus. *ad 3*: patibilis.

āctor, -ōris *m.* [*i. q. gr.* ἄκτωρ, *cf. c.* agere. *Th.*] ISID. orig. 9, 4, 34 actores iidem et curatores ab agendo et curando vocati. *cf.* PROB. gramm. IV 12, 19. GLOSS. πραγματευτής, πράκτης, πρακτήρ; συνήγορος, ἐνάγων, διώκων; διοικητής, οἰκονόμος, negotiator, vilicus; instructor, hortator. áctor CARM. epigr. 411, 3. *in codd. saepe confunditur cum voce* auctor. *invenitur post scaenicos rarissime apud poetas* (HOR. *ter in* epist. *et* arte, OV. *ter, singulis locis* HOMER. STAT.), *apud scriptores inde ab* RHET. Her. *vitatur a* CAES.

I *proprie*: *qui pecus agit*: OV. epist. 1, 95 pecorisque Melanthius actor edendi. fast. 1, 547 Tirynthius actor (auctor vel heros *R*[1]) de numero tauros sensit abesse duos. HOMER. 489 non actor (auctor *codd.*, ductor *vulgo*) gregis ... terret *lupum*. *hinc translate*: BOET. fid. cath. 154 p. 181 P. *deus* transduxit exercitum *Hebraeorum* actore (ductore *V*) Moyseo et Aaron. *qui fundam torquet*: STAT. Ach. 2, 134 flexae Balearicus actor habenae.

II *translate*: 1 *generatim qui aliquid facit*: (PLAVT. *v. sub II 2*) CIC. de orat. 3, 57 *Phoenicem* oratorem verborum actoremque (πρηκτῆρα) rerum. Sest. 61 dux, auctor, actor illarum rerum fuit. NEP. Att. 3, 2 hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant (*cf.* CAES. civ. 1, 26, 4 illo auctore atque agente). LIV. 1, 6, 2 caedem deinde tyranni seque eius actorem (auctorem *codd. praeter M*) ostendit. SEN. dial. 5, 7, 1 negotia expedita et habilia sequuntur actorem, ingentia et supra mensuram gerentis nec dant se facile. 8, 6, 3 si non actor deest, sed agenda desunt. 9, 6, 3 debet ... plus esse virium in actore quam in opere (onere *Gertz*). SVET. Iul. 5 actores restituendae tribuniciae potestatis ... enixissime iuvit. TERT. spect. 22 quanta confessio est malae rei! qua tum (*Scaliger*: quarum) actores, cum acceptissimi sint, sine nota non sunt. AVR. VICT. Caes. 20, 3 mors huiuscemodi ... execrationi actoribus est. OROS. hist. 1, 1, 6 in quibus (*annis*) se inter actores scriptoresque omnium otia negotiaque triverunt. PANEG. 12, 43 nisi tui se auctoramenti finxisset a[u]ctorem. SALV. gub. 6, 51 pascebantur ... in locis plurimis actores turpium voluptatum. *nota* ANTH. 211, 111 mercator ... parvae stipis actor.

2 *qui fabulam agit*: PLAVT. Bacch. 213 non res sed actor mihi cor odio sauciat. TER. Haut. 12 me actorem dedit, si (sed *A* ς) hic actor tantum poterit a facundia. Phorm. 10 actoris opera magis stetisse quam sua *fabulam*. 33. ACC. did. 14 actoribus manuleos, baltea, machaeras. VARRO ling. 5, 178. 6, 58. 6, 77 a poeta fabula fit, non agitur, ab actore agitur, non fit. CIC. div. in Caec. 48 ut in actoribus Graecis fieri videmus, saepe illum, qui est secundarum aut tertiarum partium, cum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum summittere. Sest. 116 ille maximus ludius non solum spectator, sed actor et acroama. 118. 121. de orat. 1, 118 *nullae lites* cogant homines sicut in foro non bonos oratores, item in theatro actores malos perpeti. 1, 128 vox tragoedorum, gestus paene summorum actorum est requirendus *in oratore*. 1, 156. 2, 34. 2, 194 neque actor sim alienae personae, sed auctor meae. 3, 102. rep. 4, 13 Aristodemum tragicum item actorem. ad Q. fr. 1, 1, 46 tamquam poetae boni et actores industrii solent. HOR. epist. 2, 1, 204 quibus oblitus actor cum stetit in scaena. ars 193 actoris partis chorus officiumque virile defendat. OV. rem. 756 quid caveas actor quid (qua *R*) iuvet arte docet. LIV. 7, 2, 8 *Livius* suorum carminum actor (VAL. MAX. 2, 4, 4). 7, 2, 12 actores Atellanarum. 24, 24, 2 Aristoni cuidam tragico actori. VITR. 5 pr. 4 a[u]ctorum pronuntiationes. 5, 7, 2 tragici et comici actores in scaena peragunt. SEN. epist. 115, 15 populus ad eiciendum et actorem et carmen consurrexit. QVINT. inst. 2, 10, 13 actores comici. 11, 3, 4 scaenici (6, 1, 26). 11, 3, 74. 11, 3, 178 maximos actores comoediarum (3, 8, 51). PLIN. epist. 7, 17, 3 quae (*tragoedia*) non auditorium, sed scaenam et actores ... lyrica quae non lectorem, sed chorum et lyram poscunt. SVET. Calig. 57 in Laureolo mimo, in quo a[u]ctor proripiens se sanguinem vomit. GELL. 11, 9, 2 fabularum. APVL. met. 2, 26. SCHOL. Iuv. 1, 35 mimicus. 3, 177 mimorum. AMBR. Hel. 13, 47 tragoediarum. AVG. civ. 2, 11 scaenicos actores earundem fabularum. *ibid.* tragicum. 2, 14 deorum infamentur actores, honorentur auctores. *ibid.* poeticarum fabularum (2, 13). 2, 27. 2, 29 actores criminum divinorum. MART. CAP. 5, 543 quo (*gestu*) scaenae placere videntur actores. PS. ASCON. div. in Caec. p. 119 B. CARM. epigr. 411, 3 ⟨quar⟩tarum in mimis saltantibus utilis actor.

3 *qui orationem pronuntiat*: CIC. de orat. 3, 213 significavit quantum esset in actione, qui orationem eandem aliam fore putarit actore mutato. 3, 214 genus hoc totum oratores, qui sunt veritatis ipsius actores, reliquerunt, imitatores autem veritatis, histriones, occupaverunt. 3, 217 hi sunt actori, ut pictori, expositi ad variandum colores. orat. 61 non enim inventor aut compositor aut actor haec est complexus omnia. Brut. 221 fortis ... actor et vehemens. 237 non invenustus actor. leg. 3, 40 actor enim moderatus et fingit ... mentem ac voluntates eorum, apud quos agit. SEN. contr. 7, 4 (19), 6 *Calvus* violentus actor (*exc.*: actusor *vel* accusator *codd.*) et concitatus fuit. QVINT. inst. 1, 10, 35 in quibus actor ... si digitorum saltem ... indecoro gestu a computatione dissentit. 2, 12, 11 non actores modo aliquos invenias, sed ... praeceptores etiam. 2, 15, 10 finem esse rhetorices ducere homines dicendo in id, quod actor velit. 11, 3, 117. 11, 3, 182 dubitationis moras, vocis flexus, varias manus, diversos nutus actor adhibebit. 11, 3, 184. TAC. dial. 26 plerique temporum nostrorum actores. FRONTO p. 18, 19 N. meae vero orationi M. Caesar actor contigit et pronuntiator. p. 188, 19 N. MART. CAP. 3, 230 actor cognoscet primo quae valeat actitare.

4 *qui causam agit, apud posteriores plerumque i. q. accusator*: RHET. Her. 4, 17, 25 sententias interponi raro convenit, ut rei actores, non vivendi praeceptores videamur esse. CIC. div. in Caec. 19 *Sicilia* harum rerum actorem ... delegit. 10 quem ... velint actorem ei, quibus factae esse dicuntur iniuriae. 11 me defensorem calamitatum suarum, me ultorem iniuriarum, me cognitorem iuris sui, me actorem totius causae esse voluerunt (54. 165). 48 si tu eris actor constitutus. Verr. 1, 2 huc ego causae ... actor accessi. 2, 10 ne actor quidem est is, cui reus tam nocens ... eripi possit. 5, 70 multo acrior ... actor accusatorque. 6, 179 cives necati impune me actore esse videantur? Sest. 75 actor hic defensorque causae meae. 144 video P. Sestium, meae salutis, vestrae auctoritatis, publicae causae defensorem, propugnatorem, actorem reum. Balb. 4. Tull. 28 actoris et petitoris ... causa. de orat. 3, 73 Socratici a se causarum actores separaverunt. partit. 110 accusatorem pro omni actore et petitore appello. Brut. 316 *Molonem* actorem in veris causis scriptoremque praestantem (307). leg. 3, 11 ast quid turbassitur in agendo, fraus actoris esto. parad. 46 reos eodem te actore corruptelam in iudices molientes. Att. 3, 18, 1 actorem etiam daturum. HOR. ars 369 consultus iuris et actor causarum mediocris abest virtute diserti Messallae. FEST. 358 actor reusque. VAL. MAX. 8, 7, 5 celebres causarum actores (PAVL. FEST. 199). QVINT. inst. 2, 17, 8 in caelatura clipei Achillis et lites sunt et actores. 2, 17, 40 quae in aliis litibus impugnarunt actores causarum, eadem in aliis defendant. 4, 1, 6 exor-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dium duci nonnumquam etiam ab actore causae solet. 6, 1, 44. 7, 3, 22. 7, 6, 2 et actor dicit hoc esse quadruplum quod petat, et rei hoc quod offerant. 11, 1, 81. decl. 249 p. 22 quid ego eram? actor ut opinor et accusator. 265 p. 84 duos a[u]ctores habent *leges*. Plin. epist. 4, 11, 1 inter eloquentissimos causarum actores habebatur. 9, 13, 18 Svet. Iul. 39 senator quondam et actor causarum. Pavl. dig. 2, 11, 5, 1 actor ab altero rem petat. Vlp. dig. 2, 11, 11 ut actori persecutio loco deteriori non sit. Papin. dig. 48, 16, 10 privatim actore postulante *abolitio fit*. Gaivs dig. 50, 17, 125 favorabiliores rei potius quam actores habentur. inst. 4, 57 facilius enim reis praetor succurrit quam actoribus. 4, 119 reus dolo malo aliquid actorem facere dicat. 4, 165 actor provocat adversarium sponsione. Aqvila rhet. p. 35 actori verae causae numquam timendum esse. Cassiod. var. 11, 8, 6 actor causae. 3, 36, 2 actor.

5 *qui negotia pro alio agit i. q. vicarius vel procurator*: *cf.* Pavl. Fest. 57 procurator autem absentis nomine actor fit. **a** *servus (sive libertus) qui domini res curat*: Colvm. 1, 7, 7 ita fit ut et actor et familia peccent. 1, 8, 5 eidemque actori praecipiendum est (*paulo antea* vilicus *dicitur*). 12, 3, 6 sibi atque actoribus et aliis in honore servulis. Plin. epist. 3, 19, 2 *praedia* sub eodem procuratore ac paene isdem actoribus habere. Scaev. dig. 40, 5, 19. 40, 7, 40, 3 Stichus servus meus actor ... liber esto. 34, 4, 31 Stichum his praediis ... actorem cedere. 20, 1, 32 *praedia* actori suo colenda .. tradidit (*paulo post* Stichus vilicus). Pavl. dig. 44, 4, 5, 3 actoris qui exigendis pecuniis praepositus est. Tert. adv. Marc. 4, 29 proponit actorum (*οἰκονόμων*) similitudinem. Ivvenc. 3, 717 fructus tempore certo actores famulos mittit *dominus vineti*. Firm. Mat. math. 3, 9, 3 actores modicarum villarum. Symm. epist. 9, 6 actores absentium, quibus res longinqua committitur. 6, 9 *conquestionem* inter me et actores filii mei ... esse finitam. 5, 87 (85) locorum. 9, 15, 2 nostros. Ambr. Abrah. 1, 3, 13 vilicus nonnumquam utilis est vel actor agri. Canon. 28 (Migne 56, 553) conductor vel procurator sive actor. Salv. gub. 4, 15 pavent quippe actores *servi*. Gild. (chron. III) 74. Sidon. epist. 5, 20, 4 domus propria, cuius actorem ... inspicere res commodi est. Cassiod. var. 4, 35 actoribus Albini v. i. Theodoricus rex. Cod. Iust. 2, 12 (13), 6 procuratorem vel actorem praedii. 5, 5, 3, 2. Lex Burg. lib. const. 17, 5 aut dominum admoneat aut actorem. 39, 3 si ignotus ... ab actore aut colono cuiuscumque receptus fuerit. l. R. 6, 1 ab actore qui possessioni ipsius praeest. Lex Visig. Recc. 6, 1, 1 dominus vel actor aut vilicus. Isid. orig. 9, 4, 39 (*v. p. 445, 57*). Corp. II 5181, 41 conductori socio actorive eius. V 5005, 4 actor praediorum Tublinat. V 1035 ⟨H⟩yginus acto⟨r bo⟩nae fidei. V 7473, 8. VII 318 Iulius Augustalis actor Iul(i) Lupi praef. IX 322, 3. XII 2250 actoris huius loci XIII 2243 actoris praediorum horum. *qui collegii vel societatis res curat*: Gaivs dig. 3, 4, 1, 2 non esse actorem vel syndicum tunc quoque intellegimus, cum is absit. Vlp. dig. 2, 4, 10, 4 quamvis actorem eorum (*collegii vel corporis*) constitutum in ius sit vocaturus. Corp. XII 3106 actor(es) vicanor(um) Portens(ium). **b** *qui imperatoris vel publica negotia procurat*: Tac. ann. 2, 30 Tiberius mancipari singulos *servos* actori publico iubet. 3, 67 servos quoque Silani, ut tormentis interrogarentur, actor publicus mancipio acceperat. Plin. paneg. 36 dicitur actori atque etiam procuratori tuo. Svet. Dom. 11 a[u]ctorem summarum ... securum ... dimisit *Domitianus*. Cod. Theod. 10, 4, 1 ab actore rerum privatarum sive a procuratore fuerit vexatus (*cf.* Cod. Iust. 3, 26, 9). 2, 1, 11 actorem dominicum. 7, 18, 21, 1 actores domus nostrae. Lex Burg. l. c. 50, 1 actores regii. Corp. IX 2827, 4 M. Paquium Aulanium actorem municipi Histoniensium. 5859, 8 actor ali(mentorum?). XI 4427 Primitivus actor imp. Commodi Aug. n(ostri). XII 2949 act(ori) ⟨p(ublico)⟩ quinquenn(ali) civit(atis). **c** *a tutore datus*: Vlp. dig. 46, 8, 9 actor a tutore datus omnimodis cavet. Papin. dig. 26, 9, 6 tutor interposito decreto praetoris actorem reliquit. 3, 5, 30 (31), 6 *mater* ius actoris periculo suo litium causa constituendi non habebit. Vvlg. Gal. 4, 2 sub tutoribus et actoribus est. **d** *hereditatis procurator*: Modest. dig. 3, 5, 25 (26) magistratus actores bonorum horum Titium et Seium et Gaium idoneos creaverunt.

synonyma: *ad II 3*: pronuntiator. *ad II 4*: defensor, accusator. *ad II 5*: vilicus, procurator; syndicus.

fem. **āctrīx,** -īcis Char. gramm. I 44, 6 *enumerat inter nomina agendi* actor actrix. Tert. spect. 17 tragoediae et comoediae scelerum et libidinum a[u]ctrices cruentae et lascivae. *quae accusat*: Cod. Iust. 7, 16, 41 epistulas actricis. *procuratrix*: Corp. XI 1730 Prastinia Maximina actrix c(onsularis?) domus. *Klotz.*

Actor, -oris, *Ἄκτωρ*. Prisc. gramm. II 236, 16 Graeca omnia correpto 'o' ... Actor Actoris (Prob. gramm. IV 12, 19). **1** *Graeci varii e quibus notissimus pater Menoetii qui dicitur* Actoris filius Opuntius (Hyg. fab. 14 p. 45, 12). *cf.* Actorides. Verg. Aen. 12, 93 *Turnus* corripit hastam Actoris Aurunci spolium (Ivv. 2, 100. *cf.* Serv. *ad l.*) ... vociferans '... te maximus Actor, te Turni nunc dextra gerit'. Stat. Theb. 10, 249 Herculeum sibi iungit Agyllea vates Actoraque: hic aptus suadere. 11, 357 senior comes haeret eunti Actor, et hic .... 10, 313 ferus. 10, 329 providus. Verg. Aen. 9, 498 Stat. Theb. 10, 297 Hyg. Stat. Theb. 10, 257 *et* Val. Fl. 1, 146 Actora. **2** *nom. serv.* Corp. IX 2505 (*Saepino*) Iuliae Primillae Iulius Fortunatus et Actor alumni. *v. Hiller v. Gaertringen, PW. I 1217.* **Actoridēs,** -ae, *Ἀκτορίδης*, *Actoris filius* (Menoetius), *Actoris nepos* (Patroclus): *hi celeberrimi.* Ov. met. 13, 273 reppulit Actorides sub imagine tutus Achillis Troas. ars 1, 743. Val. Fl. 1, 407 *Menoetius*. Avson. 432, 2. Ov. trist. 1, 9, 29 quae fuit Actoridae cum magno semper Achille ... fides. Ov. fast. 2, 39 Actoridem (Avson. 437, 2). met. 5, 79 Actoriden Erytum. Ov. met. 8, 308 Actoridae ... pares: *Eurytos et Cteatos. v. Hiller v. Gaertringen, PW. I 1217.* *Diehl.*

Āctōrius *v.* Āctus.

āctrīx *v.* actor.

āctuālis, -e *ab* actus, *πρακτικός*. Isid. orig. 2, 24, 16 *philosophia* actualis dicitur, quae res propositas operationibus suis explicat. Macr. somn. 2, 17, 5 eminet tamen actualium vigore virtutum. Avg. spir. et an. 11 visibiles actualium formas per sensuum passiones colligit. c. Iul. op. imp. 3, 187 omne peccatum extra corpus est, quia actuale est. Ps. Avg. serm. 24, 1 originalia vel actualia crimina (34, 4. 42, 7 Cassian. conl. 13, 7, 3 Fvlg. Rvsp. epist. 12, 9, 20. 17, 14, 28. 18, 3, 5 *etc.*). Cassian. conl. 6, 1, 2 singularem in conversatione actuali ... virum. inst. 5, 33, 1 Theodorum summa sanctitate et scientia praeditum non solum in actuali vita, sed etiam notitia scripturarum. conl. 1, 1 non solum actuali, verum etiam theoretica virtute fragrabat (fla- *codd.*). 21, 34, 4 qui *πρακτικήν*, id est actualem perfecte tenuerunt disciplinam. 10, 8, 1 per experientiam ... actualem. 14, 9, 5. 4, 10, 3 neque enim de rebus substantialibus loquitur, sed de actualibus. 15, 2, 2 haec ... est actualis scientia (*caritas*). *passim.* Gennad. vir. ill. 43 pro actuali conversatione. Fvlg. Rvsp. epist. 3, 7, 12 melior est igitur ceteris actualibus donis intemerata sanctitas. Isid. orig. 1, 7, 23 *nomina* actualia ab actu descendunt. *adv.* **āctuāliter.** Favst. Rei. grat. 2, 12 qui (*homo*) bonum naturaliter velit, malum actualiter possit. spir. 2, 7 *deus* ab ea (*lege peccati*) non actualiter, sed naturaliter alienus est.

āctuāriola, -ae *f.*, *ab* actuaria *deminutive. naviculae genus*: Cic. Att. 10, 11, 4 quid duro tempore actuariola (acturiora *M*) fore censes? 16, 6, 1 fore ut illic *δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντες* cogitaremus, corbitane Patras an actuariolis ad Leucopetram ... et si oneraria, statimne freto an Syracusis. 16, 3, 6 haec ego conscendens e Pompeiano tribus actuariolis decemscalmis.

āctuārius, -a, -um *ab* actus. *quod facile agit vel agitur*: Vel. gramm. VII 74, 11 nascuntur ... quaestiones, actarios an actuarios et dicere et scribere debeamus, cum actuarios *canes* quidem ab actu appellemus, actarios vero scriptores actorum. nec non et eum qui actum agit, actuarium vocari voluerunt (Cassiod. gramm. VII 155, 10). *de navibus*: Gell. 10, 25, 5 *navium genera* lembi, oriae, lenunculi, actuariae, quas Graeci *ἱστιοκώπους* vocant vel *ἐπακρίδας*. Non. 534 actuariae, naviculae celeres, dictae, quod cito agi possint. Isid. orig. 19, 1, 24 actuariae naves sunt, quae velis simul et remis aguntur. Sis. hist. 39 actuarias ad viginti navis, item complures onerarias incendunt. 105 prores actuariae ... ac faseli. Caes. Gall. 5, 1, 3 has (*naves*) omnes actuarias imperat fieri, quam ad rem multum humilitas adiuvat. civ. 1, 34, 2. 3, 102, 5. 1, 27, 6 iis expedito loco actuaria navigia relinquit. Bell. Alex. 45, 1 classem magna ex parte confectam ex naviculis actuariis. 44, 3. 9, 4 navigio actuario. 28, 1 navem, quam ibi habuit actuariam, complet militibus. 44, 1 navis ... a Vergilio scaphis naviculisque actuariis excepta est. Sall. hist. 2, 90 piratica actuaria navigia. Liv. 21, 28, 9 *ratis* extemplo resolutis ... vinculis ab actuariis aliquot navibus ad alteram ripam pertrahitur. 25, 30, 10 in hoc tumultu actuariae naves instructae. 38, 38, 8. Marcell. dig. 49, 15, 2 navibus longis atque onerariis propter belli usum postliminium est, non piscatoriis aut si quas actuarias voluptatis causa paraverunt. Oros. hist. 6, 9, 2 navibus circiter onerariis et actuariis octoginta praeparatis. *omittitur* navis: Cic. Att. 5, 9, 1 actuariis autem minutis Patras accedere ... non satis visum est decorum. *de limitibus, in quibus curru vehi potest.* Hyg. grom. 168 alii limites sunt actuarii ..., alii linearii. 207 actuarios autem limites diligenter agemus. Grom. p. 248 *inter limites enumerantur* actuarii. Hyg. grom. 192 actuarios palos *dicit actum, h. e. CXX pedes, distantes.* *subst.* **āctuārius,** -ī *m. scriba. Kubitschek et Seeck, PW. I 301.* *de forma cf.* Vel. gramm. VII 74, 11 *v. l. 38* actarius *legitur in* Gloss. *saepius itemque in titulis.* Gloss. *πρακτικός, ὑπομνηματογράφος*. acta qui facit, diversis actibus praeoccupatus. scriptor publicus. **1** *in vita privata*: *ταχυγράφος*: Sen. epist. 33, 9 quae (*vox*) alienis verbis commodatur et actuari vice fungitur. Svet. Iul. 55 'pro Quinto Metello' ... Augustus existimat magis ab actuaris exceptam male subsequentibus verba dicentis, quam ab ipso editam. *ὑπομνηματογράφος*: Petron. 53 plane interpellavit saltationis libidinem actuarius, qui tamquam urbis acta recitavit. **2** *in re militari inde a Severo: qui a rationibus est*: Treb. trig. tyr. 6, 3 a quodam actuario (Evtrop. 9, 9). Avr. Vict. Caes. 33, 13 actuariorum ... in exercitu factiones. Amm. 20, 5, 9. 25, 10, 7 ex actuario ratiociniis scrutandis. Cod. Theod. 8, 1, 3 annonarios et actuarios condicionales esse praecepimus, annonis etiam adiuvari ... ut actuariis binas annonas, annonariis vero singulas protinus subministrent. 8, 1, 10 actuariis palatinorum et comitatensium numerorum senas annonas ... ⟨dari⟩ praecepimus. Cod. Iust. 12, 49

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(50) *tit.* de numerariis actuariis...sedis excelsae. CORP. II 2663 (*a. 216*) equites, in his actarius, leg. VII gem(inae). III 3392 Regulianus actarius al(a)e. 6988 Valerio Vincentio actuario protectorum. VI 9106 Nearcho actario. VI 33822 acctario. VII 458 Iul(ius) Ger⟨ma⟩nus actar⟨ius⟩ coh(ortis) IV Br(itonum). XI 6168 M. Valerio Florentio actuario comitum imp. *al.* *ad alium munus spectat*: AMM. 15, 5, 3 actuarius sarcinalium principis iumentorum. *nescio quod munus subsit*: PASSIO quattuor coron. 9 *subscr.* censualis a gleba actuarius nomine Porfyreus gestam scripsit.

actula, -ae *f. ab* acta *deminutive.* GLOSS. II 224, 20 ἀκτὴ ἡ τῆς θαλάσσης.

ăctulus *v. sub* Actus.

āctuōsus, -a, -um, *ab* actus, *mobilis, activus.* PAVL. FEST. 17 actus ... significant ... motum corporis, ut histrionum et saltatorum, qui etiam ex hoc ipso actuosi dicuntur. CIC. orat. 125 sunt maxime luminosae et quasi actuosae *orationis* partes duae. nat. 1, 110 virtus autem actuosa, et deus vester nihil agens. VAL. MAX. 2, 1, 10 actuosam vitam favoris nutrimentis prosequebatur. 8, 8, 1 actuosae vitae iter. SEN. dial. 9, 4, 8 quotiens actuosa vita impedimentis fortuitis ... prohibebitur. 4, 19, 2 est enim *animus* actuosus et pertinax ignis. epist. 39, 3 eo mobilior et actuosior *animus* quo vehementior est. APVL. Plat. 2, 27 in actuosa vero civitate describit, quemadmodum ... multitudo bonitate et iustitia conducta habeatur. LACT. inst. 6, 17, 23 vita actuosa est, mors quieta. CHALC. comm. 265 actuosae philosophiae (πρακτικῆς) visus quatenus sit utilis. AMBR. exam. 1, 5, 17 ut istarum artium aliae sunt actuosae, quae sunt in corporis motu. Iacob 2, 9, 38 quis tam actuosus in negotio quam iste in otio? Iob et Dav. 4, 4, 16 haec est actuosa *ecclesia*, quae graece ἐναργής dicitur. AVG. civ. 19, 2 de tribus vitae generibus, otioso, actuoso, ex utroque modificato. 19, 19 nec sic esse quisquam debet otiosus, ut ... non cogitet ... nec sic actuosus, ut contemplationem non requirat dei. c. Faust. 22, 56 isti actuosi et negotiosi homines. in psalm. 70, 1, 18 negotiatores actuosi. *adv.* ăctuōsē. CIC. de orat. 3, 102 quam leniter, quam remisse, quam non actuose!

āctus, -ūs *m. ab* agere. GLOSS. πρᾶξις, διοίκησις, ἔλασις, ἐνέργεια, πραγματεία[ν]. PAVL. FEST. 17 actus modo significant in comoediis et tragoediis certa spatia canticorum; modo iter inter vicinos quattuor pedum latum; modo in geometrica minorem partem iugeri, id est centum viginti pedum; modo motum corporis ut histrionum et saltatorum, qui etiam ex hoc ipso actuosi dicuntur (*cf.* GLOSS. V 520, 8. 559, 15. 44, 11). PRISC. gramm. III 76 actutum derivatum ab actu id est celeritate. VLP. dig. 50, 16, 19 *Labeo dicit* actum quidem generale verbum esse sive verbis sive re quid agatur. PROBI app. gramm. IV 193 generis feminini *cum alia tum* actu (acu *Rabbow*). actui SEN. nat. 2, 22, 3 SVET. AVG. 32 TERT. idol. 19 CYPR. epist. 46, 1 *etc.* actuum TERT. nat. 2, 13 *etc.* actos *acc. pl.* COMM. apol. 155 CORP. V 5737, 11. acti *nom. pl.* GROM. 245. *vox non ante* TER. *et* PACVV. *legitur, raro (notione I et II B) usque ad* VAL. MAX. *et* SEN. phil., *inde ab* OV. *et* MANIL. *pro voce* actio *usurpatur; recentioribus est usitata.*

I *proprie*: A *de motione, impetu, impulsu, sim.*: PACVV. trag. 229 linguae bisulcis actu crispo fulgere. CIC. agr. 2, 103 quos vos (vobis?) in consulatu inimico (-os?) esse et corporis actibus providi (*locus dubius et corruptus*). LVCR. 3, 192 et pigri latices magis *mellis* et cunctantior actus. VERG. Aen. 12, 687 fertur in abruptum magno mons improbus actu (SERV. inpulsu. SERV. auct. impetu). OV. hal. 72 quam tumidus *equus* quantoque venit spectabilis actu. MANIL. 1, 573 extremos designat fervidus *circulus* actus *solis*. 3, 595 bis quadragenos occasus dives in actus solis erat. GERM. 226 quanto graviore Lycaonis arctos axem actu torquet. 352 lateri *puppis* non amplior actus quam surgit malus. 511 quorumque (*orbium*) actus et signa notamus. SEN. Ag. 432 unda vix actu levi tranquilla zephyri mollis afflatu tremit. nat. 2, 22, 3 actui siderum. LVCAN. 3, 469 ingenti verberis actu excutitur *saxum*. 9, 30 ne *partes* per littora fusas colligeret rapido victoria Caesaris actu. 9, 471 galeas et scuta virorum pilaque contorsit violento spiritus actu. PETRON. 135 *pocula* facili vilis rota finxerat actu. SVET. Claud. 30 caputque cum semper, tum in quantulocumque actu vel maxime tremulum. VEL. gramm. VII 74 actuarios canes ... ab actu appellemus (*cf.* PRISC. gramm. III 76). IVL. VAL. 1, 7 et actu corporis (*equi*) et linea pulchritudinis movebatur. IVL. RVF. rhet. p. 44 etiam in actu fit ὅμοιον. SCHOL. Stat. Theb. 5, 86 de numero actus equi infaustam ... rem ... pronuntiari praedicebat. PRVD. perist. 10, 971 *ferrum* irritum versasse frustra, seu (ceu *Obbarius*) retunsis actibus aut arte quadam vulnus illatum breve. CLAVD. carm. min. 29, 36 lacessitus longo spiraminis actu (*magnetis*). PAVL. NOL. carm. 18, 383 numinis actu ... *boves* egerat *Felix*. *de bestiis agendis*: CIC. rep. 2, 67 levi admonitu, non actu inflectit *elephantum*. OV. fast. 1, 323 pars quia non veniant pecudes, sed agantur, ab actu nomen Agonalem credit habere deam. *nota*: MANIL. 3, 482 similique redit *dies* quam creverat actu. TAC. hist. 1, 12 *Vinius* in dies quanto potentior, eodem actu invisior erat. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 18 hominum manibus aut animalium actu vehiculum adhibemus.

B *de iure agendi vel iumentum vel vehiculum, cf. Ruggiero, diz. epigr. p. 70 sq.*: CATO agr. 149, 2 holeris, asparagis, lignis, aqua, itinere, actu domini usioni recipitur. CIC. Caecin. 74 aquae ductus, haustus, iter, actus a patre, sed rata auctoritas harum rerum omnium ab iure civili sumitur. FRONTIN. aq. 125 per agros privatorum ... itinera, actus paterent, darentur. VEL. gramm. VII 74 eum qui actum agit actuarium vocari voluerunt. VLP. dig. 8, 3, 1 servitutes rusticorum praediorum sunt hae: iter, actus, via, aquae ductus ... actus est ius agendi vel iumentum vel vehiculum (PAVL. dig. 8, 3, 7. 8, 6, 2 MODEST. dig. 8, 3, 12). 8, 5, 4, 1 qui iter sine actu vel actum sine itinere habet. POMPON. dig. 8, 1, 13. PAVL. sent. rec. 1, 17, 1 (*int.* actum, id est, qua pecora minare consuevimus). LEX Burg. Rom. 17, 3 viam, iter, actum, hoc est: ubi carpenta vel carra conversari possunt. ISID. orig. 15, 16, 5 qua iter actus populo patet. CORP. I 1291 itus actusque est in hoce delubrum Feroniai. LEX VRS. (Corp. II 5439) 2, 3, 1 ad eos rivos, fontes, lacus aquasque, stagna, paludes itus, actus, aquae haustus iis item esto. CORP. XIV 583 cum itu[m], aditu[m], actu[m]. *de via*: VARRO ling. 5, 22 actus quod agendo teritur. ISID. orig. 15, 16, 13 actus quo pecus agi solet. GLOSS. V 615, 29 actus est via, ubi possunt duo carra incedere.

C *de agri modulo*: VARRO ling. 5, 34 *actus* finis minimus constitutus in latitudinem pedes quattuor...in longitudinem pedes centum viginti, in quadratum actum et latum et longum esset centum viginti...iugerum dictum iunctis duobus actibus quadratis (COLVM. 5, 1, 4). rust. 1, 10, 2 iugerum quod quadratos duos actus habet. actus quadratus, qui et latus est pedes CXX et longus totidem: is modus acnua latine appellatur (*cf.* COLVM. 5, 1, 5 hunc actum provinciae Baeticae rustici acnuam vocant). VITR. 8, 6, 3 puteique ita sint facti, uti inter binos sint actus. 8, 6, 7 (*uterque locus dubius*). PLIN. nat. 18, 9 iugerum vocabatur, quod uno iugo bovum in die exarari posset, actus, in quo boves agerentur cum aratro uno impetu iusto. hic erat CXX pedum duplicatusque in longitudinem iugerum faciebat. 18, 177. 31, 57 in binos actus lumina esse debebunt. FRONTIN. grom. 30 BALB. grom. 94. GROM. 245 fiunt in centuria acti constrati CCCC, ped. LDCCLX milia, efficit iugera CC. *ibid.* actus habet ped. CXX, perticas XII. 372 actus maior qui quadratus dicitur. PS. BOET. geom. p. 402 Fr. actus trifariam dividitur in minutum, in quadratum, in duplicatum. p. 425 cum agros per actus dispersissent. ISID. orig. 15, 15, 4 *et* 5 actus duplicatus iugerum facit. *cf.* PLIN. nat. 11, 22 struunt *apes* orsae a concameratione alvi textumque velut a summa tela deducunt, limitibus binis circa singulos actus.

D *de numerorum serie*: VARRO ling. 9, 86 numeri antiqui habent analogias, quod omnibus est una [non] novenaria regula, duo actus, tres gradus, sex decuriae, qua⟨e⟩ omnia similiter inter se respondent. 9, 87 actus primus est ab uno ⟨ad⟩ nongenta, secundus a mille ad nongenta milia ... gradus singularis est in utroque actu ab uno ad novem, denarius gradus ⟨a⟩ decem ad nonaginta (LX *cod.*).

II *translate*: A *de eis quae pronuntiatione fiunt*: **1** *de orationum actione, cf.* actio *II 2*: OV. Pont. 3, 5, 15 felices quibus haec ipso cognoscere in actu et tam facundo contigit ore frui. QVINT. inst. 2, 12, 10 colori accommodare actum sciat. 2, 13, 8 res duas in omni actu spectet orator, quid deceat et quid expediat. 2, 13, 9 motus dat actum quendam et adfectum. 4, 1, 67 tum ... vere aversa videatur oratio et languere actus omnis. 6, 2, 30 qui sibi res, voces, actus secundum verum optime finget. 9, 2, 4 motus est in his orationis atque actus. 9, 3, 101 vultus mutatio oculorumque coniectus multum in actu valet. 11, 1, 48. 11, 3, 75. 11, 3, 140 ne ad lacertum in actu redeat *pars tunicae*. 11, 3, 144 procedente ... actu. 11, 3, 145 amictus quoque habet actum quendam. *de oratione ipsa*: QVINT. inst. 6, 3, 43 illud quoque genus est positum non in hac veluti iaculatione dictorum ..., sed in quodam longiore actu. **2** *de fabularum carminumve actione, cf.* actio *II 3*: LIV. 7, 2, 4 sine carmine ullo, sine imitandorum carminum actu ludiones ... saltantes. 7, 2, 11 histrionibus fabellarum actu relicto. MANIL. 5, 469 Cepheus referetur in actus. VAL. MAX. 2, 6, 7 *mimorum* argumenta maiore ex parte stuprorum (-osos PARIS) continent actus. 6, 2, 9 tragoedus cum ... inter actum ad eum versum venisset. QVINT. inst. 5, 10, 9 fabulae ad actum scaenarum compositae. 6, 2, 35 cum ex aliquo graviore actu personam deposuissent *histriones*. 10, 2, 11 actus histrionum. SVET. Nero 24 in tragico quodam actu. TERT. spect. 2 ipsi actus sub caelo dei transiguntur. TER. MAVR. 2395 Atella vel quis fabulis actus dedit petulcos. PORF. Hor. ars 114 unicuique personae actus aptandus est. SIDON. epist. 9, 13, 5 v. 86 quicquid et poetae vario strepunt in actu. CASSIOD. var. 4, 51, 6 ibi actus musicus et prudentissimi saeculi dicta floruerunt. *haud scio an huc pertineat* STAT. Ach. 1, 831 multiplicantque gradum, modo quo Curetes in actu quoque pii Samothraces eunt.

B *de fabularum partibus* (μέρεσιν): (*cf.* TER. Hec. 39 primo actu placeo). CIC. Phil. 2, 34 non solum unum actum, sed totam fabulam confecissem. Cato 70 modo in quocumque fuerit actu, *histrio* probetur. *cf.* 64. HOR. ars 129 Iliacum carmen deducis in actus. 189 neve minor neu sit quinto productior actu fabula. 194 neu quid medios intercinat actus *chorus*. APVL. flor. p. 64 Oud. cumque iam in tertio actu ... iucundiores adfectus moveret. PS. ASCON. p. 119 B. co-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

moedia quinque actus habet, hoc est quinquies ducitur in scaenam. DONAT. in Ter. *passim.* CASSIOD. hist. 6, 16 tragoediae. *cf. Leo, Plaut. Forsch. p. 207.* *hinc translate de vitae, disputationis, sim. partibus*: CIC. Verr. 2, 32 primum illum actum istius vitae turpissimum et flagitiosissimum praetermittam. 3, 18 qualis iste in quarto actu improbitatis futurus esset. Marcell. 27 haec igitur tibi reliqua pars est, hic restat actus, in hoc elaborandum est. Cato 5 extremum actum *aetatis* tamquam ab inerti poeta esse neglectum. 64 nec tamquam inexercitati histriones in extremo actu corruisse. ad Q. fr. 1, 1, 46 tertius annus imperii tui tamquam tertius actus perfectissimus atque ornatissimus. epist. 5, 12, 6 secernas hanc *historiam* quasi fabulam rerum eventorumque nostrorum; habet enim varios actus multasque actiones (mutationesque *Madvig*). VARRO rust. 1, 26, 1 vereor, ne ante aeditumus veniat huc, quam hic ad quartum actum. 2, 5, 2 nos interea secundum actum de maioribus adtexamus. 2, 8, 1 tertium actum. 2, 10, 1. 3, 11, 4. 3, 12, 1 sequitur ... actus secundi generis adficticius ad villam qui solet esse. 3, 14, 1 secundus transactus est actus. 3, 16, 1. 3, 17, 1.

C *de rebus faciendis*: 1 *agendi ratio, perfectio, cf.* actio *I 1*: SALL. hist. 5, 4 in proeliis actu promptus. MANIL. 2, 635 subdolus. VELL. 2, 127, 4 actu otiosis simillimum. SEN. dial. 7, 4, 2 invicta vis animi, perita rerum, placida in actu cum humanitate multa et conversantium cura. 8, 1, 4 usque ad ultimum vitae finem in actu erimus. 8, 6, 2 in otium sine actu proiecta virtus. 8, 7, 2 *Epicureorum* secta in actu est. 10, 6, 3 perosi omnem actum annorum suorum. benef. 4, 33, 3 relicto omni actu vita consistet. 6, 23, 4 maiorque actus sui (*deorum*) fructus quam servare mortalia. nat. 3, 29, 3 totius enim corporis et sequentis actus in parvo occultoque liniamenta sunt. epist. 8, 1 *praecepta* imperant in actu mori. 85, 37 *sapiens* semper in actu est, in effectu tunc maximus cum illi fortuna se opposuit. 93, 4 actu illam (*vitam*) metiamur, non tempore. 104, 26 cui non faciliora apparuere in actu. 120, 10 in omni actu par sibi. 122, 3 *vitae* et officium et argumentum actus est. LVCAN. 2, 77 primo qui caedis in actu (ictu *pars codd.*) deriguit. 8, 667 in ipso ... sceleris maius scelus invenit actu. 9, 294 actu belli. PLIN. nat. 28, 59 omnem actum inpedientia. VAL. FL. 4, 43 cum sopor et vano spes maesta resolvitur actu. STAT. Theb. 12, 187 *Polynices* ante oculos omni manifestus in actu. QVINT. inst. 2, 17, 25 *rhetorica* in actu posita, non in effectu. 2, 18, 1 *artium* in hoc finis est et ipso actu perficitur. 2, 18, 4 cum ab actu id est opera recesserunt et contemplatione sui fruuntur. 2, 18, 5. 8, 6, 11 cum rebus sensu carentibus actum quendam et animos damus (*cf.* actio *I 1 p. 438, 26*). 10, 1, 27 attrita cotidiano actu forensi ingenia. 12, 2, 8 studia sapientiae non iam in actu suo ... versantur. 12, 2, 14 in aliquo graviore actu. FRONTIN. aq. 2 neque enim ullum omnis actus certius fundamentum crediderim. 112 quibus circumscribi saluberrimas constitutiones in ipso actu deprehendimus. SVET. Aug. 78 residua diurni actus. APVL. apol. 7 omnem ... hominis actum sermo praeit. TERT. idol. 8 minor merces frequentiore actu repensatur. 10 ad quemcumque sensum vel actum. nat. 2, 11 ab actu Peragenorem (*cf.* AVG. civ. 4, 11). 2, 12 de actu ... constat hominem illum fuisse. anim. 11. 12 alterius erit et passio et sensus et sapor omnis et actus et motus. 27. 45 actu enim fiunt, effectu vero non fiunt. 53 *spiritus* actu elanguens. bapt. 2 simplicitas divinorum operum, quae in actu vide[n]tur, et magnificentia, quae in effectu repromittitur. cult. fem. 1, 8 et circa actum materiarum census a deo descendens propterea excusat. CYPR. cathol. 21 sit in actu cum disciplina modestus. domin. orat. 11 nec sit degener actus noster ab spiritu. 14 noster animus atque actus (laps. 21). epist. 8, 1 hoc verbum factum ex actu ipso quo cessit cognoscimus. 33, 2. 46, 1. 55, 3 *et* 21. 67, 5. 69, 14 in conversatione atque actu nostro. 77, 1 in operibus largior ... in actu bono innocentior. CYPR. GALL. iud. 1 postquam conspicuo Iesus decesserat actu. (NOVAT.) tract. 13 (141) iuxta carnalem actum. CARM. poet. min. V 50, 32, 6 te tamen et cultus damnat et actus eam. LACT. inst. 4, 3, 6 re et actu quod scierimus inplere. 7, 10, 8 in actu suo finiuntur *vitia.* CHALC. comm. 264 duplex ... philosophiae spectatur officium: consideratio et actus. VICTOR. rhet. p. 171 quae facta et dicta in actu atque opere constituta sint. p. 218 actus in vita aliquid agentium triplex est. ZENO 2, 21, 1 unicuique merces pro suo actu reddetur. 2, 41. GAVDENT. 7 *extr.* cum ... exieris de Aegypto huius mundi vel actu vel corpore. AVSON. 369, 1 omnia quae vario rerum metimur in actu. 419, 2 omni loco, actu, habitu et tempore *gratias ago.* SERV. Aen. 2, 266 *vigiles* non actus nomen est, sed officii. 4, 638 ut cum in actu sunt *numina*, mares sint, feminae cum patiendi habent naturam. COMM. Bern. Lucan. 2, 380 *Epicurus* excludit ab officiis actuque civili sapientem. AMBROSIAST. Rom. 8, 6 errores sive in sensu sive in actu contra legem dei. VVLG. Rom. 12, 4 omnia autem membra non eundem actum (πρᾶξιν) habent. III Esdr. 1, 25. 1, 33 gesta actus Iosiae. IV Esdr. 8, 2 actus praesentis saeculi. PRVD. cath. 4, 78. 6, 42 *mens in somno* tenui fruatur actu. psych. 767 quidquid gerimus mentisque et corporis actu. PAVL. NOL. carm. 10, 143 si quid in actu *deus* ingeniove meo ... dignum ... vidit. 23, 268. 24, 640 quae ... sanctis in figuram gesta sunt, nobis in actum scripta sunt. 31, 299 *et* 575. epist. 1, 7 quem etsi nomine confitentur, tamen actu negant. 30, 5 caro mea id est actus voluntatis. 38, 1 actu et opere. AVG. civ. 4, 11 de stimulis, quibus ad nimium actum homo inpellitur, dea Stimula. 15, 27 non hominis actu, sed dei nutu. duab. anim. 3 de anima conqueror, de spontaneo et vivido motu, de actu, de vita. c. Iul. 6, 19, 61 actus est enim qui opere ipso peragitur et non erit, et si iterum fit, alterum fit. MART. CAP. 9, 995 *rhythmus* opere quodam virilis actus tam formam sonis quam varios praestat effectus. OROS. hist. 3, 2, 14 novitates rerum actu audituque prurientibus. 6, 1, 1 etsi non actu praeferunt, iudicio tamen praeferendum sciant. CASSIAN. inst. 12, 19 experimento vitae sinceris actuque purissimo. conl. 21, 7, 1 pro qualitate actus sui. CAEL. AVR. chron. 5, 2, 33 si quidem motum vel actum non sine querela accipiant. SIDON. epist. 7, 9, 16 utrique parti vel actu vel professione respondet. 8, 14, 1 etsi necdum vester vultus aspectus est, tamen actus inspectus est. 9, 16, 3 v. 51. carm. 7, 429 prisco ... in actu. SEDVL. carm. pasch. 1, 292 sancti coniuncto spiritus actu. ALC. AVIT. epist. 53 quod exercetis actu, ostendatur et habitu. carm. 6, 104 mater fecunda utero, fecundior actu. BOET. cons. 1, 4 quod ... didiceram, in actum publicae administrationis transferre optavi. *ibid.* actu ipso reverendus (VEN. FORT. carm. 4, 12, 7). c. Eut. 4 in sanctis hominibus ... apertus divinitatis actus agnoscitur. 6 quae actum sibi passionemque communicent. subst. bon. p. 174 P. bonum esse essentiam, iustum vero esse actum. CASSIOD. var. 11, 37, 3. GREG. TVR. hist. Franc. 9, 10 in actu levis. 9, 38 glor. mart. 85. COD. Iust. 10, 32 (31), 64, 3 qui ... urbis administrationem in actu positi quandoque gesserunt. 10, 32 (31), 67 (66), 1 urbicariam — in ipso tamen actu — meruerit praefecturam. INST. Iust. 4, 4, 7 in medii actus homine ... in vilissimo. NOVELL. 147 pr. nullus misericordiam petens sine actu (ἄπρακτος) a nostra recessit facie. CORP. VI 14093 consorti actus et animi. VIII 4393 ob eximiam integritatem actus. EDICT. Diocl. 2, 13 inter venditores ... emptoresque ... haec communis actus debebit esse moderatio. CARM. epigr. 706, 4 moribus ac vita similes actuque modesto. INSCR. christ. Rossi II p. 52, 9 implebatque actu quicquid sermone docebat. *nota*: FRONTIN. aq. 103 senatus ... consulta ad instruendum actum pertinentia subiungam. TRAI. Plin. epist. 28 cum ad pristinum actum reversus fuerit. 97, 1 actum quem debuisti ... secutus es. SERV. Aen. 1, 1 p. 4 qualitas carminis patet; nam est metrum heroicum et actus mixtus.

iuncturae: SEN. dial. 5, 3, 5 *iram* spiritus subministrantem in proelia, in actus rerum. 5, 6, 6 nec multarum ... rerum actu fatigandus *animus.* 5, 41, 2 adsidua meditatio actusque rerum boni. epist. 56, 8 ad rerum actus excitandi. 101, 4 in ipso actu bene cedentium rerum. SIL. 1, 581 rerum omnes pendent actus. QVINT. inst. 7, 2, 41 in vero actu rei. 10, 1, 31 ad actum rei pugnamque praesentem. 10, 6, 1 inter medios rerum actus. Ps. QVINT. decl. 6, 16 ablatas videndi voluptates, impeditos rerum actus *caecitate.* PLIN. epist. 9, 25, 3 me rerum actus modice sed tamen destringit. SVET. Aug. 32 triginta dies ... actui rerum accommodavit. Claud. 15 cum decurias rerum actu expungeret. 23. Nero 17 utque rerum actu ab aerario causae ad forum ... transferrentur. AVELL. p. 500, 16 quos rerum actus fidei declarant fuisse custodes. ACTA Firmi et Rust. 9 venerant ... videre actum rei. VEL. gramm. VII 73 (*fort. ex Varrone*) cum se a recto actu operis detorserint *boves.* OROS. hist. 2, 18, 4 quantos ... magis explicui actus operum quam inplicui globos miseriarum. (QVINT. inst. 2, 18, 1 nihilque post actum operis relinquit *genetivus pendet ex* nihil). VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 forti fine inlustrem professionis actum conprobavit. TERT. scorp. 9 non est diversus actus quotidianae confessionis a sensu dominicae pronuntiationis. poen. 1 in poenitentiae actu. MANIL. 3, 134 huic vicinus erit, vitae qui continet actum. VAL. MAX. 6, 3, 3 propter vitae inhonestum actum. 7, 1, 1 hunc vitae actum eius consentaneus finis excepit. SEN. dial. 5, 6, 4 in hoc vitae actu dissipato. 7, 26, 4 ne ad opiniones vestras actum vitae meae flecterem. benef. 4, 6, 3 actus vitae tuae disponis. epist. 76, 19 in omni actu vitae. 90, 18 animalibus facilem actum vitae *natura* daret. QVINT. inst. 11, 1, 47 in ceteris actibus vitae. MODEST. dig. 49, 16, 3, 12 inspecto vitae eius procedentis actu. Ps. CYPR. spect. 1 in vitae actu graves. LACT. inst. 6, 12, 3 omnis actus vitae nostrae. AVG. util. cred. 11, 25. INSCR. christ. Gall. Le Blant 425 vitae clarior actu. *cf.* GAVDENT. 11 aequitatem servantes in omni actu conversationis nostrae. VVLG. II Macc. 6, 23 optimae conversationis actūs. *cf.* IREN. 1, 25, 4 in omni vita et in omni actu fieri animas. CENS. 8, 1 *Chaldaei* dicunt actum vitamque nostram stellis esse subiectam. FIRM. math. 2, 19, 11 in hoc loco vitam et spiritum, actus etiam omnes ... invenimus. 3, 3, 4 *et passim.* LAMPR. Heliog. 6, 3 in omni vita et actu. LACT. inst. 4, 3, 7 ubi vita et actus omnis ad ... unam summam refertur (*v. p. 453, 26*). *de magistratu, sim.*: PANEG. 4, 14 ex actus nostri ... administratione. VOP. Car. 6, 2 si qualis Carus est ... plures haberem in actibus conlocatos. AMM. 26, 7, 6 ad aulae varios actus sunt admissi. AVG. de nupt. et concup. 1, 2, 2 actibus publicis eisdemque militaribus occupato. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 4 *Martinum* militiae actibus sorduisse. COD. Iust. 12, 21 (22), 4, 1 qui ad principatus actum progressi sunt. 9, 49, 9, 2 qui fiscalibus actibus nexi sunt. 10, 32 (31), 43 actuum prae iudiciis. CORP. VI 1759 in actu publico fideli exercitatione versato. *cf.* STAT. silv. 3, 3,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

76 praecipuos ... *Etrusci patrem* ... surrexit (subv- *Heinsius*) in actus *Claudius*.

2 *de singulis factis*: *opus, factum, cf.* actio *I 2*: GRATT. 233 primos nequiquam effunderet (offend- *cod.*) actus *canis*. MANIL. 2, 140 per iter socios commune gerentibus actus. VAL. MAX. 3, 2 pr. quia iam initia procursusque virtutis patefecimus, actum ipsum persequemus. 5, 3, 4 ad alium consentaneum huic ingrati animi actum transgrediar (6, 5, 5. 8, 7 ext. 2 industriae). SEN. dial. 8, 2, 2 ad alios actus animos referre. nat. 2, 45, 2 actus suos explicet. epist. 66, 6 in omnis eius (*mundi*) actus contemplationem suam mittens. 74, 30. 85, 38 nulla res actus sapientis excludit. 102, 21 in quo[d] (*caelo*) disposita tot numina in actus suos (*sapientis*) excubant. 114, 23 artes quoque eius actusque marcent. LVCAN. 2, 390 nullosque Catonis in actus subrepsit *voluptas* (CORP. V 5737, 12). 5, 659 licet ingentes abruperit actus festinata dies fatis. 6, 606. 8, 807 adde actus tantos monimentaque maxima rerum. PERS. 5, 99 vetitos. VAL. FL. 2, 6 placitos ... deis. 4, 163 nec vestros comes asperandus in actus. 5, 507 ne claros Minyis invideris actus. SIL. 1, 459 ingentis. 3, 78 tantos. 10, 135. STAT. silv. 4, 4, 38 solidos ... exultabis in actus. 4, 4, 72 dignos. 4, 6, 71 magnos fatis rumpentibus actus. 5, 1, 38 humanos propior Iove digerit actus *Caesar*. Theb. 12, 575 egregios. 674 veteres. Ach. 1, 578 auditum nomen et actus *Achillis* adsidue stupet *Deidamia*. 2, 137. PS. QVINT. decl. 1, 9 ponite ante oculos actum parricidii. 8, 2 vos mores, vos vitae genus, vos matrimonia ceterosque actus vestra persuasione firmetis. 15, 4 seriis actibus. PS. TVLL. in Sall. 1, 1 de mea vita atque actibus (*v. p. 452, 76*). FRONTIN. strat. 3, 11, 2 paulum regressus tamquam ad alios actus. PLIN. paneg. 45 vim effectumque censurae tuum propositum, tui actus obtinebunt. DIOM. gramm. I 484 *annales* singulorum annorum actus continent. VENVL. dig. 45, 1, 137 continuus actus stipulantis et promittentis esse debet. GAIVS inst. 2, 168 paenitentia actus superante. APVL. Plat. 2, 6 voluptarios. 2, 12 gloriosis. 2, 23 ad deorum actus accedat. PS. APVL. Ascl. 24 lingua sola cognoscetur Aegyptius, actibus vero videbitur alienus. TERT. idol. 19 illicito. nat. 2, 13. bapt. 4 quamquam ad simplicem actum competat similitudo. 7 carnalis. HERM. vis. 1, 3, 1 saecularibus. IREN. 4, 20, 8 non ... solo sermone prophetabant prophetae, sed et visione et conversatione et actibus quos faciebant. PHOCAS poet. min. V p. 85, 2 regios actus ... docilis referre. MAXIM. eleg. 2, 35 *iuvenes* ante oculos statuunt primaevi temporis actus. PANEG. 7, 14 ipsa scelera mortalium actus esse fortunae. TREBELL. trig. tyr. 14, 6 in omni actu suo. 3, 1 custodi vitae et morum et actuum imperialium institutori. IVL. VAL. 1, 50 fortiores. ALEX. c. Dind. p. 174, 15 abortivis actibus procedere foeta nascentia. p. 182 actuum sordidorum squalor. ARNOB. nat. 2, 46 actus quibus vita transigitur et celebratur humana. 6, 26 sceleroso flagitiosoque. LACT. inst. 5, 9, 23 in omnibus vitae suae actibus. 6, 24, 26 boni. CAECIL. mort. pers. 9, 4 et verbis et actibus ... terrori omnibus fuit. IVST. 31, 2, 1 ad speculandos actus Hannibalis (AMM. 17, 9, 7). RHET. p. 71 *imaginatio* actum incorporeis oculis subicit. VICTOR. rhet. 160 exercitatio est suscepti actus continuatio. 171 *ars* nobis ad actus praecepta dat. HIL. hymn. 21 (Migne 10, 554) inter actus saeculi. OPTATVS p. 4, 5 falsorum vatum nomen et actus incurrerent. ZENO 1, 3, 2 *sapientia* omnes actus ad se trahit. 1, 16, 2. LVCIF. de non conven. 2 respice actus tuos. GAVDENT. 1 mundanorum. 11 bonis. 13 mortales. 15 immundorum. 18 iniquis. SYMM. epist. 1, 40 quem ... nulla actuum culpa fuscavit. AMM. 14, 1, 10 actus eius exaggerando. 14, 11, 24 crudeles. 16, 1, 4 *Iulianus* ad *Marci* aemulationem actus suos effingebat et mores. 16, 10, 3 magnificis. 16, 12, 70 gloriosis (21, 5, 2. 29, 5, 45). 26, 1, 2 cognitiones actuum variorum. 27, 6, 15 pravis. 27, 9, 8 integritatis multiplices actus et probitatis. 29, 2, 16 mirandis. 29, 3, 2 asperos. 29, 5, 27 *gentem* conscientia rapinarum et caedum actibus congregaverat Firmi. 30, 8, 4 mirabiles. 30, 9, 1 probandos. 31, 10, 18 ludibriosos. 35, 5, 10 post multiplices actus. 14, 1, 8 in Gordianorum actibus rettulimus (14, 4, 2. 21, 8, 1. 22, 9, 6. 22, 15, 1). 23, 5, 7 Gordiani actus digessimus. SCHOL. Pers. 3, 35 pravis. 5, 52 actus hominum diversos esse. SERV. auct. Aen. 2, 141 pontifices dicunt singulis actibus proprios deos praeesse. SCHOL. Stat. Theb. 5, 504 ludicros. AMBROS. fuga saec. 7, 44 quid adhuc vitae huius actus requirimus? HEGES. 1, 1, 2 potentiam prosperi actus dederunt. 1, 1, 10. AMBROSIAST. Rom. 6, 22 bonorum actuum aemuli. HIER. epist. 22, 37 ad omnem actum, ad omnem incessum manus pingat domini crucem (148, 15). 71, 19 veterum actuum memor. 148, 19 *et* 23. vir. ill. 22 ecclesiasticorum actuum texens historiam. VVLG. Sir. 35, 24 donec reddat hominibus secundum actus suos. IOSEPH. Cassiod. c. Ap. 1, 144 *Herculem* actuum magnitudine praecessisse. 2, 160. 2, 204 nosse progenitorum actiones, ut actus imitentur. PRVD. cath. 2, 108. PAVL. NOL. carm. 6, 284 veteres. 16, 26 aliosque vocasset *deus* ad actus. 19, 290 medicos operosi martyris actus. epist. 1, 6 quem in suis actibus spernunt, in nostris operibus oderunt. 27 sinit actus et sermones. CLAVD. 3, 284 Herculeos. 5, 480 cum *Rhadamanthys* gesta superni curriculi totosque diu perspexerit actus. 15, 291 ut sileam varios, mecum quos gesserit actus *Stilicho*. 17, 145. 19, 75. 20, 120. 21, 14 veteres actus primamque iuventam prosequar. Pros. 2 pr. 29 Herculis. AVG. civ. 4, 5 actuum suorum sarcinas baiulantes. 5, 2. 5, 4 tanta in actibus disparilitas. 18, 23 occultos. SVLP. SEV. chron. 2, 1, 1 prophetarum vaticiniis atque actibus. 2, 12, 1. 2, 26, 4 in cuius actibus nihil ... memoria dignum repperi. Mart. 1, 3. dial. 1, 18, 2 saeculi actibus abdicatis. 3, 11, 11. MACR. sat. 1, 24, 22 domesticorum actuum ministros. SORAN. 23 cotidianos. OROS. hist. 4, 6, 21 ad perscrutandos Alexandri actus. 7, 41, 3 sui suorumque actuum vel etiam cogitationum conscius. CASSIAN. conl. 6, 10, 4 in utroque actu triumphator. LEO M. sacram. 18, 34 pro nostris actibus. epist. 145, 12. AVELL. p. 522, 19 in me sancta synodus bonorum actuum ac clerus pastoris transtulit sortem. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 164 longioribus actibus immoratur. SIDON. epist. 4, 8, 5 votis nimirum tuis pariter atque actibus patrocinium invictum praeparaturus. 8, 7, 2 cum primum bonis actibus locus. carm. 23, 458 cuius si varios eam per actus. FAVST. REI. grat. 2, 2 humanorum actuum causa. SED. carm. pasch. 1, 281 tales deflevimus actus. ALC. AVIT. carm. 4, 340 varios. 6, 505 fortes. c. Eut. 2 p. 24, 25 in perficiendo miraculo actus divini. OREST. 70 vivam te membra docent actusque fatentur. BOET. cons. 3, 2 humanorum. 4, 6 actus ... fortunasque hominum. herm. sec. 1, 3 verbum ... cum principaliter actus passionesque significet. ENNOD. epist. 1, 9 clandestinorum actuum ... obscenitas. 2, 24. 4, 9 nemo dictum de aliquo inveniet quod in eius actibus non agnoscat. 7, 6 quod verbis destruit, actibus non vitare *quis ferat*? CASSIOD. var 1, 12, 4 bonis. 11, 40, 3 clemens. IORD. Get. 1, 1 volumina de origine actusque Getarum. 11, 69 in bonis actibus conversare. 48, 246 Ostrogothorum genealogia actusque exponere. ORIBAS. syn. 1, 6 venerios. COD. Iust. 8, 53 (54), 35, 5d piis. LEX Burg. lib. const. 44, 2 actuum suorum vilitate. CORIPP. Iust. 4, 194 cunctorum noverat actus. ARATOR 2, 478 carnales. EVGIPP. Sev. 40, 3 iniquis. BENED. reg. 2 bonis. 4 saeculi. CORP. V 5737, 11 inlicitos. VIII 9249 pro meritis actibus. CARM. epigr. 302, 15 eximios. 623, 2 magnos. 707, 6 actibus urbanis miscebas gaudia ruris. 1414, 10 inlicitis. 1447, 12 egregiis. 1516, 14 mundanos. *nota*: CAPITOL. Aur. 6, 5 cum ... patris actibus interesset. 8, 13 omnibus rei publicae actibus incubaret. 21, 4 medios dies actibus publicis reddidit. LAMPR. Al. Sev. 29, 4. 5. 30, 1 post actus publicos. AVR. VICT. epit. 9, 15 publicisque actibus absolutio. 15, 5 ne ... actui rerum publicorum minime sufficeret. SERV. Aen. 1, 632 mos fuit ut magistratus ... in fine actus adderent 'diis honorem dico'. CASSIOD. var. 1, 3, 6 actus praefecturae recolere. COD. Iust. 6, 21, 16 apparitores qui ... magistrorum iussionibus vel actionibus obtemperant. *de navi*: CYPR. epist. 55, 28 fructum de actibus eius (*navis*) et cursibus non videbis. πράξεις τῶν ἀποστόλων, *cf.* actio *p. 439, 50*: ITIN. Silv. 43, 3 legitur ille locus de actus apostolorum. LVCIF. de non conven. 10. GAVDENT. 9 in principiis actuum apostolorum. AMBROS. off. 3. 18, 102 sacram. 3, 1, 2. HIER. *et* VVLG. *fere semper*. in Is. 6, 8 (96) in apostolorum actibus (*ibid.* in eisdem apostolorum actis). AVG. civ. 2, 19 per apostolicos actus. SVLP. SEV. chron. 2, 28, 1 apostolorum actus Lucas edidit. AVELL. p. 188, 8 evangelia, actus quoque et apostolus. 505, 10 apostolicorum actuum testatur historia. SED. op. pasch. 5, 35 liber eorum actuum. ALC. AV. c. Ar. 12 in actibus apostolorum (*cf.* c. Eut. 1 in apostolorum gestis). GREG. TVR. Andr. *pr.* quaedam apostolici actus narrant. *cf.* ITIN. Silv. 23, 5 lectus est omnis actus sanctae Teclae. PAVL. NOL. carm. 16, 17 liber edidit actus martyris.

3 *in re iudiciaria* a *de facto eius qui rem alterius agit*: SCAEV. dig. 15, 3, 20, 1 quo magis actus servorum confirmaretur, tutor spopondit. PAPIN. dig. 26, 7, 37, 1 si liber factus in eodem actu perseverat. VLP. dig. 27, 3, 1, 3 officio tutoris incumbit etiam rationes actus sui conficere et pupillo reddere. PAVL. dig. 7, 7, 1 opera in actu consistit. 14, 3, 18 institor est, qui tabernae locove ad emendum vendendumque praeponitur quique sine loco ad eundem actum praeponitur. b *de legis vel causae actione. cf.* actio *III 1*: PAPIN. dig. 50, 17, 77 actus legitimi, qui non recipiunt diem vel condicionem ..., in totum vitiantur per temporis vel condicionis adiectionem. VLP. dig. 49, 1, 12 si constet nullo actu ex lege habito duumvirum esse creatum. CAECIL. mort. pers. 7, 4 vicarii praefectorum, quibus ... civiles actus admodum rari, sed condemnationes et proscriptiones frequentes. SCHOL. Cic. Bob. p. 308 O. quo tempore exacto rerum actus redibat, id est agi omnia secundum civilem consuetudinem ... incipieba⟨n⟩t. COD. Iust. 8, 48 (49), 5 actus emancipationis. *cf.* QVINT. inst. 2, 10, 9 perplexae magis et longioris aliquando actus controversae fingerentur. TERT. apol. 44 vestros contestamur actus qui cotidie iudicandis custodiis praesidetis. *de novissimo iudicio*: COMM. instr. 1, 27, 1 nec mortuus effugis actus. 1, 28, 1 iustitia et bonitas ... vivere post fata faciunt et †queri de actu. 2, 21, 12 legitimus ... non sentit poenas ad actus. apol. 155 iustos per ipsos cernit ad actos.
c *i. q. acta publica*: OPTATVS p. 22, 4 quas (*litteras*) inter ceteros actus habemus in posterum. COD. Theod. 14, 13, 1 concessi gratia beneficii publicis actibus intimetur.

singulariter: PRISC. perieg. 479 cardinibus ternis laterum quam (*Siciliam*) terminat actus (DION. perieg. 467 Τρινακίη δ' ἐπὶ τῇσιν ... ἐκτέταται, πλευρῇσιν ἐπὶ τρισὶν ἑστηκυῖα). 828 per totam *Asiam* medius mons ingens tenditur actu (DION. 889 ἕως Ἰνδῶν Ἀσίην ὄρος ἄνδιχα τέμνειν). COD. Iust. 7, 14, 6 in actu longi temporis.

opposita: *ad II C 1*: effectus, contemplatio, consideratio, sensus, habitus, animus, cultus, iudicium, passio. *Klotz.*

29*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Āctus *cogn. vir.* CORP. II 6023 (= 3924, *Sagunti*) . . .>ecilio Acto. IX 6078, 94 (*in tegula*) Hieracis Acti, *nisi potius intellegendus* Actius. AMM. 31, 11, 3 per Actum comitem, quo per fraudem Magnentiacis militibus capto claustra patefacta sunt Alpium Iuliarum. **Āctius,** -**a** *nom. gent.* CORP. VI 29046 Visidia M. l. Rufa sibí et víiro L. Actio Nicomedi. IV 1646 (*cf.* add.) Chloe Acti Castresis. 2150 (*cf.* add.) *et* 2413d Acti Castresis va(le). XI 4806a (*Spoleti, periit et est dubiae fidei*) ⟨i⟩oudices C. Lucilius Q. f., P. Mucius P. f., C. Actius C. f. Spo., P. Claudius C. f. Tr. V 1054 (*periit*) L. Actius M. f. III 3688 (*periit*) Septimiae Mariae Iudeae . . . Actia Sabinilla mater. *noli hoc confundere cum eo nomine quod ex* Actium *promunturio et* Apollo Actius *originem habet.* **Āctiānus,** -a *cogn.* CORP. X 1121 (*Abellini, periit*) C. Arrio Spedio Actiano c(larissimo) v(iro). XV 4232 (*a. 149, titulus pictus amphorae montis Testacei*) Duroniae Actianae (*an* Attianae?). **Āctīnus** *cogn.* CORP. VI 32923b, 25 Septimius Actinu⟨s⟩. **Āctīva** *nom. mul.* CORP. IX 6084, 3 (*Aeclani, in gemma*) Activa m(ater). **Āctulus** *nom. vir.* CORP. XII 632 (*in agro Arelatensi*) Aureliai Actuli f. Secundaí; *an barbaricum?* **Āctilius,** -a *nom. gent. cognominis locum habet in* CORP. VI 14448 (*periit*) Cartiliae Actiliae . . . M. Cartilius Dromo fecit filiae. **Āctōrius** *nom. gent., cf.* Fictorius *al.* SVET. Iul. 9 Curio sed et M. Actorius Naso auctores sunt conspirasse eum (*Caesarem*) etiam cum Gnaeo Pisone adulescente. CORP. XII 4509 (*Narbone, litt. saec. I incipientis*) ⟨L.⟩ Actorius L. l. Sp(h)aer⟨us?⟩. *errat* HIER. *cum dicit* adv. Iovin. 1, 48 M. Cato Censorius habuit uxorem Actoriam Paulam, *ubi intellegenda est* Aemilia Paulla *Catonis nurus.* *Otto.*

ăctūtum *adv.* [*inc. orig. Th.*] *cito, celeriter.* GLOSS. τὴν ταχίστην, εὐθέως, ἐξ αὐτῆς, statim, continuo, festinanter, prope⟨re⟩, protinus, sine mora, celeriter, -ius, cito, maturatim (-um *codd.*), confestim, paulo. *Hand, Tursellinus I p. 73—74.* PRISC. gramm. III 76 actutum derivatum est ab actu id est celeritate. *ibid.* 89 *synonyma dicit* cito, propere, celeriter, actutum. *vocem cotidiani sermonis, familiarissimam* PLAVT., *exhibent bis* TER., *singulis locis* CIC. (*ubi tollunt editores*). VERG. LIV. SEN. trag. SIL. STAT. QVINT. FRONTO, *bis* OV., *quinquies* APVL., *hic illic recentiores. prima ac potissima est cum imperativis actumque praedicentibus verbis copulatio.*

1 *accedit ad verba eundi*: NAEV. trag. 22 ite actutum in frondiferos locos. PLAVT. Amph. 354 nisi actutum hinc abis. 530 redibo actutum. :: id actutum diu est. 544 actutum advenias. 969 actutum huc redi (Mil. 864 Pseud. 561 Stich. 154 Trin. 1108 Truc. 208). Asin. 705 inscende actutum. Bacch. 578 ite actutum ad fores. Capt. 950 ite actutum Tyndarum huc accersite (Merc. 741). Merc. 389 actutum abscesserit. 498 actutum face cum praeda recipias. 910 aliquis actutum hu[n]c foras exite (Mil. 1196). Mil. 359. Persa 653 actutum . . . aderit. 765 quin lectis nos actutum commendamus? Rud. 1223 Trin. 774. 983 Truc. 267. TER. Phorm. 852 congredere actutum. ACC. trag. 508 ite actutum. LIV. 29, 14, 5 *matrem Idaeam* actutum in Italia fore. SEN. Phaedr. 624 aderit sospes actutum parens. SIL. 15, 801 dum nostris manibus adsit actutum vindex. APVL. met. 7, 23 ad vos actutum redire. FRONTO p. 224 N. actutum inde balneas peteres. IVVENC. 2, 389 actutum . . . fugeret quod corpore tabes. *cf.* SIDON. epist. 3, 3, 9 actutum in patriam receptui canere festina. **2** *accedit ad alia verba*: PLAVT. Amph. 476 Amphitruo actutum uxori turbas conciet. 627 actutum nosces (Bacch. 786 Merc. 152 Nov. Atell. 47). 1002 actutum sufferet . . . poenas. 1119 iube vasa pura actutum adornari mihi (Bacch. 1118). Asin. 27 actutum istuc . . . eloquere (Persa 664 *cf.* 640 Asin. 328 Merc. 170). Bacch. 748 cedo tu ceram ac linum actutum (Capt. 838 Most. 248). 799 constringe tu illi . . . actutum manus. 1204 quam quidem actutum emoriamur. Capt. 733 Cas. 295 (Men. 218). 400 actutum virgis calefactabere. 785 Curc. 727. Men. 208 iube . . . prandium accurarier . . . atque actutum. 436. 856 eundem ex confidente actutum diffidentem *facis.* Mil. 967 vin tu illam actutum amovere? *cf.* 811. 1067 mitte me actutum. Most. 70. 71 tibi istuc credo nomen actutum fore. :: dum interea sic sit, istuc actutum sino. Most. 385 abripite hunc actutum. 604 daturin estis faenus actutum mihi? Persa 324. 656 liberta eris actutum. Poen. 346. 784 Pseud. 186. 994 propera accipere argentum actutum. Trin. 760. Truc. 219 actutum fortunae solent mutari. 631 Nerv. frg. 1. CAECIL. com. 5 actutum, voltis, empta est. TER. Ad. 684 aperite aliquis actutum ostium. [CIC. Phil. 12, 26 *non recte.*] VERG. Aen. 9, 252 tum cetera reddet actutum pius Aeneas. OV. her. 12, 207 quos equidem actutum —. met. 3, 557 quem quidem ego actutum . . . cogam. STAT. Theb. 1, 386 actutum regia cernit vestibula. QVINT. inst. 4, 3, 13 abrupto . . . sermone devertit actutum. APVL. met. 5, 24 dabunt actutum mihi poenas (6, 8). 9, 7 quin . . . lucernam . . . actutum mihi expedis? Socr. 161 *Calchas* simul alites . . . contemplatus est, ac⟨tu⟩tum (?) sua divinatione et tempestates flexit. PANEG. 12, 43 actutum . . . instruendo accinguntur triumpho. VOP. Aur. 14, 7 ipse actutum te iudice consularis. ANTH. 19, 11 actutum de vobis lampenam comtulam spero adiutandi. AVSON. 255, 140, 5. 18, 5 gratia actutum (aut totum *codd.*) perit. SYMM. epist. 1, 1, 4 te, simul atque haec legeris, actutum . . . plectra moturum. 1, 16, 1 actutum . . . respondi. 1, 41. 2, 64 (63), 2. 3, 43, 3 spero actutum fore. 5, 35. LICENT. 29 ferto . . . opem actutum. SIDON. epist. 1, 1, 4. 2, 9, 10 teque . . . actutum nobis invisere placet. 3, 13, 4. 6, 9, 1. 7, 2, 4. 8, 11, 3 v. 32 parato actutum hospitio. 9, 16, 2. ENNOD. epist. 4, 7 prosperitatis vestrae actutum secunda disquiro. *Klotz.*

acua *v.* aqua. **acuārius** *v.* aquarius *et l. 9.*

Acuca *opp. Italiae.* LIV. 24, 20, 8 a praetore Q. Fabio, cui circa Luceriam provincia erat, Acuca oppidum per eos dies vi captum (*a. u. c. 540*). *Otto.*

Acucēnsis, -e *v.* Aquincum.

aculārium ῥαφιδοθήκη GLOSS. II 528, 49.

aculārius (cudarius *cod.*, acuarius *Boucherie*) ῥαφιδοποιός GLOSS. III 309, 26.

acucula, -ae *f. ab* acus *deminutive.* GLOSS. βελόνη, ῥαφίς, qua utuntur mulieres ad ornatum capitis. κνήστριον scalp⟨r⟩um. aciola? CHIRON 2, 102. ἀκουκλαμ DIOSCOR. *v. infra l. 19.* acucla GLOSS. III 467, 8. cicicula (acicula?) V 560, 8. **1** *ῥαφίς ornamentum*: COD. Theod. 3, 16, 1 *feminam quae marito repudium misit* oportet usque ad acuculam capitis in domo mariti deponere. *instrumentum medicorum*: CHIRON 2, 102 aciola (acicla *Buecheler*) nervis conligas et constringes. **2** *herba, graece σκάνδιξ*: MARC. med. 21, 6 pinus viridis aciculae contritae. DIOSCOR. (*cf. Stadler, Archiv 10, 1898, 89 et 11, 1900, 107*). PLIN. VAL. med. 2, 13 acuculas item pini viridis diligenter lectas cum vino optimo bibas.

acudēns, -tis *f.* [*cf. esse videtur c.* acus acuere aquifolium *et c.* dens. *Th.*] SCHOL. Bern. app. II ad Verg. georg. 2, 69 (inseritur vero et nucis arbutus horrida fetu) quidam dicunt quod pro acudente posuerit illud Virgilius, quae est hispida et spinosa sicut et rumex, ut sit sensus: inseritur vero arbutus horrida sive acudens. *Klotz.*

Acufīdēnsis *oppidi Mauretaniae Sitifensis incola.* NOT. Maur. Sit. 35 Iustus Acufidensis pr(es)b(y)t(e)r.

Acuīnus *deus.* CORP. III 7889 = 1403 (*Aquis Daciae*) Acuino dom(estico) ⟨. . .⟩ Saturn⟨. . .?⟩ v(otum) l(ibens) s(olvit). *potest* Aquīnus *genius fuisse Aquarum, pagi Aquensis, cf. Wissowa, PW. I 337.* *Otto.*

acuitās, -ātis *f. ab* acuo. PS. GREG. M. in I reg. 5, 3, 32 acuitatem ingenii non acutam habent, sed retusam. *ibid.* velut retusa acie secant, quod per acuitatem ingenii abscindere velocius poterant. 6, 2, 18 rationis acuitas. *Dittmann.*

acula, -ae *f. deminutive ab* acus. CLEDON. gramm. V 41, 13 haec in diminutivo genus mutant, acus acula *al. cf.* 48, 13. SYMPH. anth. 286, 55 *tit.* acula (cocla *cod. Salm. i.* cucla, acucla, *unde* acla *Baehrens, var.* acus). *Klotz.*

acula *v.* aquola.

aculea *v.* aculeus.

aculeātus, -a, -um *adi. ab* aculeus. **1** ***proprie***: *de bestiis*: *membra*: PLIN. nat. 10, 91 *piscium* spinis aculeatis. SOL. 12, 4 aculeatae . . . pinnae dorsuales *delphini.* AVG. epist. 130, 16 scorpius . . . ex ea parte cavendus . . . quam venenatam et aculeatam . . . habet. MARC. med. 27, 35 testam locustae, id est illam spinosam vel aculeatam, quae est iuxta caput. SERV. Aen. 6, 39 *bidentes* ne habeant caudam aculeatam (*cf. l. 55*). *ipsa animalia*: PLIN. nat. 20, 247 aculeata animalia, ut crabrones et similia. 22, 79 contra serpentium omniumque aculeatorum ictus. 23, 55. 11, 93 quiddam aculeatorum (-tarum *codd.*) linguis simile. 32, 145 *in piscium catalogo*: belonae, quos aculeatos vocamus (*cf.* GLOSS. III 437, 15 βοόφθαλμος aquiliata *inter piscium nomina enumerata*). 9, 158 plani piscium quibus cauda non est, aculeatique (cauda n. e. ⟨crassa⟩ aculeataque *Mayhoff, cf. l. 49*). VVLG. Ier. 51, 27 bruchum aculeatum. *nota*: PLIN. nat. 20, 223 aculeatos ictus (GARG. MART. 20) . . . praecipue scorpionum, vesparum. *cf. l. 67.* *de herbis*: *partes*: PLIN. nat. 12, 67 folium. 16, 90. 21, 28. 16, 38 folium mucrone aculeatum. 24, 108 foliis aculeatis per extremitates. PLIN. nat. 16, 18 bacam . . . cacumine aculeatam. 18, 156 granum . . . in cortice aculeato. 20, 172 pilosioribus ramis et aculeatis. SOL. 46, 4 *folium Medicae arboris* aculeatum spinulentis fastigiis. FVLG. myth. praef. p. 8, 16 aculeati herbarum vertices. *ipsae herbae*: 22, 76 *acanthi genus* aculeatum et crispum. 24, 182 aculeatum gramen. aculeatae (*sc. herbae*): PLIN. nat. 21, 90. 99. 22, 15. 18. 24. PLIN. nat. ind. 21, 54 aculeati generis herbae. *nota*: PLIN. nat. 21, 91 foliis (*urticae al.*) inest aculeata mordacitas. *cf. l. 57.* *generaliter*: NON. 448 sulcus omne, quicquid in longitudinem (-ne *al.*) aculeatum est (*laudantur* VARRO trisulcum fulmen. VERG. linguis . . . trisulcis). **2** ***translate***: PLAVT. Bacch. 62 istaec lepida sunt memoratui: eadem in usu atque ubi periclum facias, aculeata sunt, animum fodicant, bona distimulant, facta et famam sauciant. CIC. Att. 14, 18, 1 satis aculeatas ad Dolabellam litteras dedi. ac. 2, 75 quorum (*Stilponis, al.*) . . . contorta et aculeata . . . sophismata. AVG. de beata vita 2, 14 contortum hoc et aculeatum.

aculeus, -ī *m.* [*cf. c.* acus, acuere, *fortasse c. anglosax.* awel awul '*fuscinula*'. *Th.*] GLOSS. κέντρον (ζῴου, βοῶν). PROB. cath. gramm. IV 20, 27 *masculinum* acus: deminutio genus servat, hic aculeus, non haec aculea (*quamquam cf.* GLOSS. II 564, 8 aculea: clavis, stimulus). PRISC. gramm. II 162, 9. 259, 17 *al.* *vox hexametro non recipitur. cf.* acumen.

I ***proprie***: **A** *bestiarum*: GLOSS. κηφῆνος, μελίσσης, σκορπίων. quo pungunt apes et vespae aliaque animalia eiusmodi. **1** *insectorum*: COLVM. 1, 5, 6 infestis aculeis armata . . . animalia, quae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in nos densissimis examinibus involant. PLIN. nat. 11, 96 *insecta* quae aculeis in alvo armantur (*ibid.* cui telum in ore). illis ... ultionis causa datum est, his aviditatis. 97. 100 quibusdam aculeus ... in ore (*ibid.* in cauda spiculum). 165 dentium vice ... insectis. 173 quibus ... in ore fistulosus, his nec lingua nec dentes. 20, 133 araneorum, apium, crabronum, vesparum. *apium*: CIC. Tusc. 2, 52 apis aculeum sine clamore ferre non possumus. SEN. clem. 1, 19, 3 COLVM. 9, 10, 1 PLIN. nat. 11, 27. 52. 58. 60 aculeum apibus dedit natura, ventri consertum, ad unum ictum (*cf. l. 15*). 173. *vesparum*: PHAEDR. app. 29, 8. *crabronum*: PLIN. nat. 11, 74. *muscarum*: PLIN. nat. 11, 100 hebetes neque ad punctum, sed ad suctum. HIER. vita Pauli 3 AVG. c. Iul. op. imp. 4, 129. SVET. vita Verg. p. 58 Reiff. *culicis* (*cf.* CVLEX 184 acumina. 186 telo). *in imagine*: CIC. Flacc. 41 mortuus est *testis* aculeo iam emisso ac dicto testimonio (*cf. p. 458, 23*). LIV. 23, 42, 5 te (*Hannibalem*) ad unum modo ictum (*cf. l. 9*) vigentem velut aculeo emisso torpere. CVRT. 4, 14, 13 quae (*temeritas*) ubi primum impetum effudit, velut quaedam animalia emisso aculeo torpet. AMM. 17, 4, 11 *Aegyptii* per ... speciem apis ... indicant regem, moderatori cum iucunditate aculeos quoque innasci debere ... ostendentes. *scorpionum*: CIC. fin. 5, 42 cornibus uti boves videmus, nepas aculeis. PLIN. nat. 11, 87. 163. 20, 133. 30, 100. SOL. 52, 37 *mantichorae* cauda velut scorpionis aculeo spiculata. VVLG. apoc. 9, 10. *Scorpionis sideris*: VITR. 9, 5, 1 FIRM. math. 8 p. 102 v. col. 2 in. *ed. pr.* MACR. sat. 1, 12, 11 aculeo velut potentissimo telo pars armata posterior. MART. CAP. 8, 830. 835 SCHOL. Germ. Bas. p. 63, 9. 64, 10. SCHOL. Arat. lat. *passim.* (*scorpionis herbae v. l. 58, scorpionis ballistae l. 45.*) *in imagine*: AMM. 29, 2, 6 Heliodorus ... iam funebres aculeos excitabat. **2** *piscium*: CELS. 6, 9 p. 247, 11 plani piscis, quam ... τρυγόνα Graeci vocant (*cf.* PLIN. nat. 9, 155 radius super caudam eminens trygonis). PLIN. nat. 9, 25 pennae aculeos velut vagina condens *delphinus.* 100 *echini marini* detritis saepe aculeis inveniuntur. 155 araneus spinae in dorso aculeo noxius. 32, 148 draco ... aculeos in branchiis habet. GREG. TVR. virt. Mart. 3, 1 *i. q. spina piscis.* **3** *aliorum animalium*: COLVM. 8, 2, 8 gallina ... calcis aculeis ova perfringit. PLIN. nat. 8, 125 hystricis (SOL. 30, 28 assiduis aculeorum nimbis canes vulnerat). 133 *et* 135 irenacei. 9, 54 *bestiola* se ... thynno sub pinna adfigit aculeo. 128 lingua purpurae ... qua pascitur perforando reliqua conchylia. tanta duritia aculeo est. 132. 130 *genus purpurae* clavatum ... ad turbinem usque aculeis in orbem septenis fere. **B** *instrumentorum*: GLOSS. stimulus. κέντρον βοῶν. ferreus. in aculeis (RVFIN. hist. eccl. 8, 10 *ubi* eculeis) in ferris ligno in terra posito infixis et curvis. LIV. 38, 21, 10 sagittae aut glandinis. COLVM. 7, 3, 5 pastores ... tabulam *ad arietis frontem religandam* configunt aculeis. PLIN. nat. 19, 17 stuppa ... pectitur ferreis aculeis. AMM. 23, 4, 7 *ballista* scorpio appellatur, quoniam aculeum habet desuper erectum. 23, 4, 12. VEG. mil. 3, 24 ut in bracchiis *militum contra elephantos immissorum* aculei ingentes ponerentur e ferro. COD. Theod. 8, 5, 2 (*a. 316*) flagro, cuius in cuspide infixus brevis aculeus pigrescentes artus *iumentorum* innocuo titillo poterit admonere. OROS. hist. 4, 2, 5 *malleolo* uncis insuper aculeis tenaces. *in imagine*: PACIAN. epist. 2, 3 quasi aculeo fixus erigeris.

C *plantarum*: **1** *herbarum*: PLIN. nat. 22, 17 (*de natura*:) herbas muniendo aculeis telisque armando. *urticae*: COLVM. 8, 14, 8 PALLAD. 1, 30, 3. *cf.* PLIN. nat. 21, 93 sine ullis spinarum aculeis (*cf. l. 66*) lanuginem *urticae* ipsam esse noxiam. *carduorum*: PLIN. nat. 20, 262 *scolymi, item* 21, 96 *et* 22, 86 foliorum. *trifolii acuti*: SCRIBON. 163 in extrema parte *foliorum.* 165 in extremo *seminis.* *aliarum*: PLIN. nat. 21, 94 chamaeleon in foliis non habet aculeos. 22, 39 scorpio herba ... in cacumine aculeum habens et inde nomen. 24, 182 in cacumine *graminis aculeati* aculei ... quini. **2** *arborum*: *foliorum*: COLVM. 6, 3, 7 ilignea *folia* ... sed eius generis, quod spinas non habet. nam id quoque, uti iuniperus, respuitur a pecore propter aculeos. PLIN. nat. 13, 29 *palmae* foliorum aculeo (*cf.* 30 folia cultrato mucrone). *v. etiam l. 66.* *spinarum*: *ruborum*: PLIN. nat. 16, 176. 24, 124. 12, 33 spina *quaedam Ariana* difficili accessu propter aculeos adnexos (adnixo, anxio *al.*). 13, 62 aculei spinarum (*cf. l. 54*) et in foliis. APVL. met. 7, 18 ut *spinae* funestis aculeis infeste me convulnerarent. *in imagine* (*cf. II A 2 b*): APVL. flor. p. 89 Oud. haec sophistarum argumenta obversa invicem vice spinarum, quas ventus convolverit, inter se cohaerere, paribus utrimque aculeis, simili penetratione, mutuo vulnere. **D** *generaliter*: PLIN. nat. 20, 128 *semen nasturcii* extrahit ... corpori aculeos. 20, 223. 22, 107 aculeos et omnia infixa corpori. 22, 159. 24, 87. *in imagine* (*cf. p. 458, 25*): CELS. 8, 4 p. 235 *ext.* interdum ... ex fractura quibusdam velut aculeis pungentibus. 8, 10, 7 p. 350 fractura quibusdam velut aculeis carnem vexat.

II ***translate***: **A** *rerum animum pungentium*: *cf.* PLAVT. Trin. 1000 iam dudum meum ille pectus pungit aculeus, quid illi negoti fuerit ante aedis meas. *orationis*: *pungit animum* **1** *perstringendo*: CIC. Verr. 4, 95 habet ... quendam aculeum contumelia, quem pati ... viri boni difficillime possunt. de orat. 2, 222. Sull. 47 noli aculeos orationis (*cf. p. 458, 15*) meae, quia reconditi sunt, excussos arbitrari. Planc. 58 aculei, si quos habuisti in me reprehendendo, ... mihi non ingrati acciderunt. ad Q. fr. 2, 1, 1 *in oratione* non nulli aculei in Caesarem. Brut. 173 *orator* in altercando cum aliquo aculeo et maledicto facetus. **2** *incitando*: **a** *affectus*: CIC. de orat. 3, 138 tantam in eodem (*Pericle*) vim fuisse, ut in eorum mentibus, qui audissent, quasi aculeos quosdam relinqueret. Brut. 38 VAL. MAX. 8, 9 ext. 2 PLIN. epist. 1, 20, 18 (*v. l. 63*). CIC. orat. 62 horum (*philosophorum*) oratio neque nervos neque aculeos oratorios ac forenses habet ... sedare animos malunt quam incitare. de orat. 2, 64. LIV. 45, 37, 11 haec (*dicta*) sicut ad militum animos stimulandos aliquem aculeum habeant. SEN. dial. 9, 1, 12 lectio fortior erexit animum et aculeos subdiderunt exempla nobilia. **b** *iudicium*: CIC. part. 60 quorum (*contrariorum positorum*) aculei pungent. ac. 2, 98 istos aculeos et ... tortuosum genus disputandi. fin. 4, 7 *Stoici* pungunt quasi aculeis interrogatiunculis angustis. PLIN. epist. 2, 19, 4 auditorum intentio relanguescit, nullis extrinsecus aut blandimentis capta aut aculeis excitata (*cf. l. 30*). SYMM. epist. 7, 9 orationis (*cf. p. 457, 82; syn.* acuminibus atque sententiis) FIRM. math. 1, 2, 12 syllogismorum. 1, 3, 4 argumentorum (*cf. p. 457, 68*). HIL. in psalm. 63, 4 disputationum. AMBR. Ios. 9, 46. IVL. SEV. rhet. 356, 13 *Attici* pure inter res ipsas aculeosque versantur. *rerum gravium*: amaritudinis: SCHOL. Cic. Bob. p. 265, 36 B. asperitatis: *ibid.* 332, 17 *et* 363, 31 *cf.* 284, 19. 300, 14. auctoritatis: COD. Theod. 16, 5, 35. legis: *ibid.* 9, 36, 1 NOV. Theod. 2, 15, 2, 1. severitatis: CIC. Cluent. 152 *cf.* Cael. 29. testimonii: CIC. Flacc. 86 (*cf. p. 457, 14*). ultionis: VAL. MAX. 9, 10 *pr.* vigoris: COD. Theod. 2, 1, 3. *affectuum*: amoris: AMBR. Ios. 10, 57. doloris (*cf. p. 457, 74*): PANEG. 10, 12 HIER. epist. 108, 1 AVG. civ. 5, 20 (*cf.* IVL. VAL. 1, 6 cum ... secundis aculeis [*i. impetu dolorum*] pulsaretur mulier *parturiens*). irarum atque indignationum: ARNOB. nat. 1, 26 (indignationis IOH. II epist. 2 Migne 66, 19). PLIN. epist. 3, 15, 3 iudicii (*v. l. 69*). 4, 5, 3 Rhodii ... comparationis (*sc. inter Aeschinem et Demosthenem*) aculeis excitabantur (*cf. l. 15*). GELL. 5, 15, 9 talis argutae delectabilisque desidiae aculeos cum audiremus vel lectitaremus. **B** *rei sensus pungentis*: SIDON. epist. 9, 11, 9 cuius (*radii solaris*) lucis aculeo ... penetratur ... harena.

apud christianos: **1** *proprie*: Mortis (*cf. I Cor. 15, 55. 56* κέντρον, VVLG. stimulus). TERT. resurr. carn. 51 PACIAN. bapt. 4 AVG. civ. 13, 5. 20, 17. HIL. in psalm. 118 gimel 6 p. 381 (*v. l. 70*). AMBR. fug. saec. 9, 57 HIER. epist. 36, 8 (*v. l. 71*). *cf.* GLOSS. peccatum. **2** *translate*: carnis: HIER. epist. 22, 5 (et incentiva vitiorum, *item* in Gal. 6, 10 Migne 26, 432 commotionis aculeos et i. v.). CASSIAN. inst. 6, 4, 1. concupiscentiae: GREG. TVR. virt. Mart. 3, 42. conscientiae: HIER. epist. 98, 25 *cf.* AVG. in psalm. 36 serm. 2, 11. cupiditatum: HIL. in psalm. 66, 7. 91, 9. infirmitatis nostrae: HIL. in psalm. 118 aleph 8 p. 364. inlecebrarum: HIL. in psalm. 63, 6. paenitendi: AVELL. p. 125, 14. pietatis: AMBR. Abr. 1, 8, 67. *nota*: TERT. pudic. 14 *apostoli* invidia (*i.* indignatio) humilitatis aculeus.

iunguntur verba (*sollemniora*): aculeo pungere: CIC. part. 60 fin. 4, 6 CELS. 8, 4 p. 355 ext. PLIN. nat. 21, 96 PLIN. epist. 1, 20, 18 (*v. l. 63*) AMBR. Abr. 1, 8, 67 (*et* stimulare). compungere: COLVM. 8, 14, 8 AMBR. Ios. 10, 57 CANON. 35 (Migne 56, 576). *cf.* PLIN. nat. 11, 100 (*v. p. 457, 11*). stimulare: AMBR. Abr. 1, 8, 67 (*et* pungere). AVG. c. Iul. op. imp. 4, 129 *cf.* COLVM. 7, 3, 5 LIV. 45, 37, 11. exstimulare: PLIN. nat. 9, 132. *cf.* excitare: PLIN. epist. 2, 19, 4. 4, 5, 3. pulsare: IVL. VAL. 1, 6. urere: LIV. 38, 21, 10. adurere: GREG. TVR. virt. Mart. 3, 42 *cf.* MART. CAP. 9, 888, 19 incenso ... aculeo *Stimula.* aculeum convertere: CIC. Flacc. 86. erigere: CIC. Cael. 29 (dirigere COD. Theod. 16, 5, 35). excitare: AMM. 29, 2, 6. emittere: CIC. Cael. 29 *et* CIC. LIV. CVRT. *p. 457, 14 sqq.* exserere: AMM. 23, 4, 12 COD. Theod. 2, 1, 3. intendere: ARNOB. nat. 1, 26. infigere: PHAEDR. app. 29, 8 PLIN. nat. 11, 60 (conf- *M, syn.* adacto) *cf.* 22, 107 PLIN. epist. 1, 20, 18 (*v. l. 63*). figere: SVET. vita Verg. p. 58 Reiff. PACIAN. bapt. 4 AVG. c. Iul. op. imp. 2, 7. adfigere: PLIN. nat. 9, 54. relinquere (*sc.* in vulnere): CIC. VAL. MAX. (*v. l. 2 sqq.*) SEN. clem. 1, 19, 3. PLIN. epist. 1, 20, 18 relinquere ... aculeum in audientium animis is demum potest, qui non pungit, sed infigit. evellere: CIC. Cluent. 152 PLIN. epist. 3, 15, 3 (*ibid.* extorquere). *cf.* CIC. Sull. 47 (*p. 457, 81*).

adiectiva: acer (*v. p. 357, 38*). *cf.* FIRM. math. 1, 3, 4 argumentorum suorum aculeos ... exacuit. acerbus: Nov. Theod. 2, 15, 2, 1. molestus: HIL. in psalm. 63, 4. hebes: PLIN. nat. 11, 100 (*cf.* PLIN. epist. 3, 15, 3 non ... ut ... aculei iudicii mei ... refringantur: hebetentur fortasse et paulum retundantur. HIL. in psalm. 118 gimel 6 p. 381 *mortis* aculeo ... obtuso. AMBR. fug. saec. 9, 57. HIER. epist. 36, 8 mortis ... aculeum esse confractum). eminens: SCRIBON. 163. rectus: PLIN. nat. 24, 124. erectus: AMM. 23, 4, 7. uncus: OROS. hist. 4, 2, 5. ferreus: PLIN. nat. 19, 17 *cf.* VEG. mil. 3, 24. *Dittmann.*

synonyma (*ad I A poetis*): acumen, telum, spiculum.

Aculeo, -ōnis *cogn.* C. Furius Aculeo *L. Scipionis Asiatici in bello contra Antiochum gesto quaestor* LIV. 38, 55, 5. C. (Furius) Aculeo *eq. Rom. iuris peritissimus, qui M. Ciceronis materteram in matrimonio habuit* CIC. de orat. 1, 191. 2, 2. 262. Brut. 264.

Aculla *nom. mul.*, *cf.* Aconius *sub* Acc-. CORP. V 2568 (*Ateste*) M. Arri M. l. El<e>gantis, Acullae matri. *Otto.*

aculos, -ī *f.*, ἄκυλος. PLIN. nat. 16, 19 ilicis duo genera ... glans utriusque brevior et gracilior, quam Homerus aculon appellat eoque nomine a glande distinguit. *cf. Homer. Od. 10, 242.* [*raet.* egla *M.-L.*] *Diehl.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aculus *v.* aulicus.

Acumē *v.* Acme.

acūmen, -inis *n. ab* acuo. GLOSS. ὀξύτης, acies. PAVL. FEST. 24 acies, acumen, acus et acuere dicuntur ab ἀκόνη, quam latine dicimus cotem. PRISC. gramm. II 126, 6 in 'en' desinentia derivativa m antecedente . . . habent paenultimam . . . u productam . . . 'acuo acumen'. [*portg.* gume. *M.-L.*]

I ***proprie*****: A** *instrumentorum*: *ferramentorum*: GLOSS. ἄκρον ξίφος, αἰχμή, tenuitas ferri. *cf.* PAVL. FEST. 100 hebes retunsi acuminis. ENN. ann. 390 ferri stridit acumen. OV. met. 12, 84. *cf.* PRVD. perist. 9, 51 stimulos et acumina ferrea vibrant. OV. met. 3, 84 *hastae, item* 8, 354 HOMER. 440 MART. CAP. 6, 569. *nota*: CIC. nat. deor. 2, 9 *auspicia* ex acuminibus. div. 2, 77 ARNOB. nat. 2, 67. PAVL. FEST. 9 telorum. SERV. Aen. 11, 817 mucronem esse cuiuslibet teli acumen. MARCELL. COM. chron. 92, 17. GREG. TVR. virt. Mart. 2, 18 cassis telorum acuminibus perfodere. HIL. in psalm. 63, 7 gladii *cf.* SIDON. epist. 2, 13 mucro *gladii* . . . minax . . . acumine. AMM. 16, 12, 54 acumina densis ictibus hebescebant. 20, 6, 6 arietis *cf.* 20, 7, 13. 23, 4, 3 *ballistae.* 31, 2, 9 spiculorum. HYG. astr. 3, 14 (p. 88) sagittae. SCHOL. Germ. Bas. p. 91, 2 (*gr.* ἀκίς). HIER. epist. 75, 5. CIC. de orat. 1, 151 sententiae . . . sub acumen stili subeant. SVET. gramm. 29 acumen stili temptare. CELS. 7, 29 p. 317 unci *cf.* IVVENC. 3, 393 haeserit . . . curvo . . . acumine piscis. APVL. met. 5, 22 *novaculae.* MART. CAP. 3, 224 scalprum . . . vibranti . . . acumine. GLOSS. κέντρον. AMM. 18, 5, 1 ne contra acumina calcitraret. *lignorum*: FEST. PAVL. 356 (tonsillam ait) esse Verrius palum dolatum (in acumen). GREG. TVR. virt. Mart. 1, 29 palorum acuminibus . . . transfodiuntur. AMM. 17, 7, 5 lignorum. SERV. Aen. 7, 730 aclides *sunt* clavae . . . eminentibus hinc et hinc acuminibus. *aliorum*: PORPH. OPT. schol. 19 extremo puppis acumine. HIER. epist. 64, 13 rotundum pileolum . . . non habet acumen in summo. GREG. TVR. glor. mart. 103 *funis* inlato . . . acumine transfigens oculum. *in serm. techn. architect.*: VITR. 3, 5, 14 normae.

B *animalium*: **1** *i. q.* aculeus: CIC. Arat. 183 Nepae. 278. 430 Scorpios infestum praeportans flebile acumen. OV. fast. 4, 163 metuendus acumine caudae. GERM. frg. 4, 42 acumina caudae. TERT. scorp. 11 quocumque se acumine impegerint *scorpii.* HYG. astr. 3, 25 (p. 92) *Scorpii* in acumine ipso, quo percutere existimatur (*praecesserat* in cauda). 4, 4 (p. 104) Scorpionis extrema cauda, quod acumen vocatur. *Mortis*: IVVENC. 4, 22 cecidit sub acumine M. *culicis*: CVLEX 184 mortem vitare monet per acumina (186 telo. *sed cf. etiam p. 460, 43*). **2** *de acutis extremitatibus membrorum*: *nasi*: LVCR. 6, 1193 (*inter signa mortis*:) nasi primoris acumen | tenue. AEGR. Perd. 252 gracili (*an* -les?) cecidere modo per acumina nares. *caudae*: OV. met. 4, 580 tereti tenuantur acumine crura *Cadmi in anguem conversi.* MANIL. 4, 568 caudae Capricornus acumine summo. *rostri*: OV. met. 2, 376 sine acumine rostrum *cygni.* 14, 502 ora . . . cornu indurata rigent finemque in acumine ponunt. PLIN. nat. 10, 196 alia (*animalia*) . . . rostri . . . acumine excavant. *pedum digitorum*: OV. met. 11, 72. *unguium*: SOL. 27, 19 *leones* gradientes mucrones unguium vaginis corporum claudunt, ne acumina attritu retundantur. *cornus*: SOL. 52, 35 si ictu aliquo alterius (*cornus eales*) acumen offenderit, acies succedat alterius. AVIEN. Arat. 435 borean laevo qua Taurus acumine pulsat. 1475 istius (*lunae*) in borean quod se sustollit acumen. *cf.* 1466. 1482. *dentium*: MART. CAP. 4, 328 *anguis* spinosorum dentium acumine venenato . . . hominem . . . adfligebat. *spinarum*: CLAVD. carm. min. 9, 14 *hystricis. aliorum*: CELS. 8, 10, 7 p. 350 fragmenti ossis acuti. PAVL. NOL. carm. 15, 186 *fragminum testarum.* GREG. TVR. virt. Mart. 3, 1 *arista piscis* incidebat fauces acumine. **C** *herbarum*: MORET. 75 . . .⟩ crescitque (quae crescit *B*) in acumine (*B*, -na *rell.*) radix. OV. ars 3, 629 fallet *littera* umiduli quae fiet acumine lini. IVVENC. 2, 747 *frumenti* apicum . . . acumina. PALLAD. 12, 7, 1 *pomorum* ossa ponantur acumine deorsum verso. MARC. med. 5, 17 rumicis acumina tenera. ISID. orig. 17, 7, 31 acumine foliorum *pinus.*

D *montium*: OV. met. 12, 337 ancipiti (-tis *al.*) acumine montis. 13, 778 cuneatus acumine longo collis. SERV. Aen. 5, 205 murex: saxi (asperi *add. schol.*) acumen. **E** *sensu mathemathico*: LVCR. 4, 431 coni. CHALC. comm. 20 pyramidis anguli sunt productiores in acumine. 90 umbra . . . in modum coni desinens in acumen. *nota*: AVSON. 336, 56 sub acumine centri (*cf. Hultsch in edit. Schenkl. p. 280*).

II ***translate*****: A** *animi*: GLOSS. ὀξύτης φύσεως (syseos *codd.*). acumina ingenia. CIC. Flacc. 9 ingeniorum. ac. 2, 16 NEP. Alc. 11, 3. VITR. 6, 2, 4 etiam ingeniorum acuminibus, non solum doctrinis. PLIN. nat. 2, 97 VEG. mil. praef. HIER. epist. 39, 1. 114, 1 animi maeror ingenii acumen obtuderit (*item* 10, 2 *cf.* 69, 4 acumen omni pistillo retusius). GAVD. 18 *init.* acumen ingenii intendere. SEN. benef. 5, 12, 2 animorum. HIER. epist. 68, 2. PS. APVL. Ascl. 6 mentis. AVIEN. orb. terr. 260. CLAVD. rapt. Pros. 2, 201 (*velocitatis exemplum*:) leve sollicitae mentis . . . acumen. FIRM. math. 3, 2, 23 cordis (*cf. p. 460, 40*). CYPR. GALL. gen. 521. CIC. nat. deor. 3, 69 motum istum celerem cogitationis, acumen, sollertiam, quam rationem vocamus. VAL. MAX. 7, 3 ext. 9 consilii. *in hominibus* (CIC. div. 2, 145 hominum. SEN. dial. 4, 10, 3 APVL. mund. praef.): *grammaticis*: VARRO ling. 6, 2 in quibus si non tantum acuminis, at plus litterarum. *dialecticis, philosophis*: VARRO frg. Wilm. 60 p. 189, 12. CIC. de orat. 1, 128 dialecticorum. 3, 60 *Socrates* prudentia et acumine . . . omnium . . . princeps. Tusc. 1, 12. 3, 46 nat. deor. 2, 74 Att. 13, 19, 5. HOR. epist. 1, 12, 20 Stertinium (*adi.*). SEN. benef. 1, 3, 8 *Chrysippi* subtile. 1, 4, 1 nimis tenue retunditur et in se saepe replicatur . . . pungit, non perforat. epist. 45, 5 captiosae disputationes, quae acumen irritum exercent (109, 17). 108, 12 ambiguitatibus et syllogismis . . . et ceteris acuminis irriti ludicris. QVINT. inst. 10, 1, 81 *Platonis* acumine disserendi. *ibid. Aristotelis* inventionum acumine (*cf.* AMM. 16, 7, 5 cogitandi inveniendique dubia et scrupulosa acumine nimio praestans). FRONTO p. 11, 22. *in oratore*: GLOSS. acumen eloquentiae. CIC. de orat. 1, 243. 2, 125. 2, 147. 3, 28. Brut. 236 habuit a natura genus . . . acuminis, quod etiam arte limaverat. 240 (*opp.* studium). 242. orat. 21 *oratoris tenuis proprium.* 110 argutiis et acumine. QVINT. inst. 5, 7, 10 acumen ac vigilantiam. 5, 7, 28 naturali. 6, 4, 12 valet . . . in altercando plurimum. 10, 1, 106 *et* 114. 12, 10, 11. 59 in docendo (*generis dicendi subtilis proprio*) acumen exigitur. *orationis*: CIC. de orat. 2, 129 *dicendi ratio in docendis hominibus* orationis . . . acumen desiderat. 2, 244 in dicto . . . ridiculum est id quod verbi aut sententiae quodam acumine movetur *cf.* 236. 257 etiam interpretatio nominis habet acumen. Brut. 66 horum (*Philisti et Thucydidis*) sententiis interdum . . . non satis apertis cum brevitate tum nimio acumine. *aliorum*: CIC. div. 1, 39 interpretis. HOR. ars 364 iudicis argutum. QVINT. inst. 8, 2, 21 *auditoris obscure dicta intellegentis.* VAL. MAX. 7, 3 ext. 2 equisonis *cuiusdam vafri* (*cf.* 7, 3, 2 quo in genere acuminis, *sc.* vafritia). PETRON. 79 Gitonis (*ibid.* prudens, *cf.* VITR. 6, 2, 1 acuminis est proprium providere). *cum ironia*: PETRON. 15 cocionum (*ibid.* ingenti calliditate). *cum laude cum alibi tum* LVCCEI. Cic. epist. 5, 14, 2 qui propter acumen occultissima perspicis. HOR. epist. 2, 1, 161 *Romanus* serus . . . Graecis admovit acumina chartis. COLVM. 1, 9, 3 acuminis strenui ministrum (*cf.* 1 praef. 33). IVV. 4, 102 priscum *Bruti.* PLIN. epist. 4, 19, 2. *coniungitur* sollertia (*cf. p. 459, 82*): VITR. 1, 1, 16. 2, 8, 11. 8, 6, 12 acuminibus sollertiaque magna. *item* 9, 6, 2 IVST. 9, 8, 10. *cf.* CIC. Brut. 236 genus . . . acuminis . . . versutum et sollers. FEST. 321 sagaces appellantur multi ac sollertis acuminis. PHAEDR. app. 13, 20. ingenium (*cf. p. 459, 73 sqq.*): VITR. 6, 3, 11. *in propria significatione luditur cum alibi* (*cf. p. 459, 76*) *tum* OV. epist. 20, 210 *cf. Dilthey, de Callimachi Cydippa p. 42.* MANIL. 4, 240 quod *Sagittarius* gerit . . . spicula . . ., tribuit . . . acumina cordi. HYG. astr. 2, 27 ut ex his (*sagittis Croto adiunctis*) . . . acumen (*ibid.* acutissimum in musis) . . . eius videretur. *aliter* OROS. hist. 4, 23, 10. 11. *nota*: *numero plurali significat interdum acute inventa*: CIC. de orat. 2, 158 dialectici . . . se compungunt suis acuminibus. HOR. epist. 1, 17, 55 meretricis acumina. TER. MAVR. 318. ARNOB. nat. 5, 33 argutiae sunt . . . atque acumina haec omnia. SYMM. epist. 7, 9 scintillare acuminibus atque sententiis epistulas tuas gaudeo. HIER. epist. 57, 12 syllogismos Aristotelis contortaque Chrysippi acumina. 125, 12 Quintiliani. 133, 12 sententiarum tuarum. ENNOD. epist. 8, 1.

B *sensuum*: GLOSS. subtilitas sensus. *videndi*: PRVD. apoth. 11 *deum* nulla acies violenta tuendo . . . ardentis penetravit acumine visus. PAVL. NOL. carm. app. 3, 71. CLAVDIAN. MAM. p. 49, 10 videndi. ISID. orig. 12, 7, 10 oculorum *aquilae.* **C** *rerum ad sensus pervenientium*: **1** *ad auditum*: *soni*: VARRO frg. Wilm. 60 p. 192, 21 vocum (*cf. l. 60*). IVL. VAL. 1, 4 p. 9, 15 acumine sibilorum *draconis.* FRG. Censor. 12, 4 (p. 66, 3 H.) quod adstrictiora fila nervorum in acumen excitarentur, gravibus responderent remissa. *ibid.* p. 66, 10 diezeugmenu, qui primus a gravibus in acumen avertitur. CHALC. comm. 40 per accentum ad acuminis postremi sonum pervenitur. AVSON. 322, 47 flexuque et acumine vocis (*cf. l. 55*) innumeros numeros doctis accentibus effer. MACR. somn. 2, 1, 9 in quibus (*malleorum sonis*) ita gravitati acumina consonabant, ut . . . . MART. CAP. 9, 932 constat . . . omnis modulatio ex gravitate soni vel acumine . . . acumen *dicitur*, quod in aciem tenuatam gracilis et erectae modulationis extenditur. 9, 940 (*opp.* gravitas) *et passim usque ad* 962 quintum (*sc. pentachordon*) in acumen erigitur. AVG. de ord. 2, 14, 40 (Migne 32, 1013) nisi certa dimensione temporum et acuminis gravitatisque moderata varietate soni figurarentur. BOET. mus. 1, 2 (p. 188, 17 Fr.). 1, 3 (190, 24). 4, 5 (314, 20). 5, 4 (355, 20). 1, 6 (193, 6). 4, 5 (315, 8) *al.* (*cf. ind. Friedl.*). *i. q.* accentus acutus: AVG. mus. 1, 1 (Migne 32, 1083) cum enuntiamus 'pone' verbum et 'pone' adverbium . . . sonus . . . eo distat, quod in diversis locis habent acumen. *cf.* dial. (Migne 32, 1419) 10. DIOM. gramm. I 433, 20 'que' et . . . 've' et 'ne' adiunctae verbis et ipsae amittunt fastigium et verbi antecedentis longius positum acumen (ca- *Keil cf.* p. 431, 5 MART. CAP. 3, 273) adducunt ac iuxta se proxime conlocant. MART. CAP. 3, 275. **2** *ad saporem*: PLIN. nat. 14, 124 *vinum condiendum* adspersu picis, ut odor vino contingat et saporis quaedam acumina (acrimonia *scrib.?*). **D** *rerum vehementium, gravium*: CHALC. comm. 21 *proprietas* ignis . . . acumen, quod est acutus et penetrans (*opp.* obtunsitas). AVIEN. Arat. 1627 cum . . . tenui tenduntur acumine frustra Phoebei crines. AMM. 17, 9, 4 tolerantes acumina crudelium pruinarum. ARNOB. nat. 3, 24 telis gravibus et dolorum acuminibus fixas *deas parturientes.* *generaliter i. q.* vigor, ἀκμή:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pavl. Fest. 9 pedum (*v. s. v.* acupedius). Arnob. nat. 6, 13 in acumine ipso ... pulcritudinis, venustatis et floris. *Dittmann.*

Acumincum, -ī *opp. Pannoniae inf.*, Ἀκούμιγκον. *cf. Mommsen, Corp. III p. 420, Tomaschek, PW. I 338.* Acimincum: Amm. 19, 11, 8 vallo prope Acimincum locato. Itin. Anton. p. 242 Aciminci. Not. dign. occ. 32, 26 cuneus equitum constantium, Aciminci. 35 equites sagittarii, Acimirci (*sic*). Acunum: Tab. Peut. 6, 3 Ravenn. p. 219. *Otto.*

acuminātus, -a, -um. *adi. ab* acumen. Gloss. IV 6, 16 acutum acuminatum. Plin. nat. 11, 3 telum *culicis* ... fodiendo acuminatum ... sorbendoque fistulosum 11, 79 corpus *phalangiorum* ... acuminatum. 18, 347 cornu *lunae* ... acuminatum (*opp.* cornua eius obtusa). Lact. opif. 10, 15 *avium* lingua. Prvd. perist. 5, 259 fragmenta testarum. *posterius* **acūmino,** -āvī, -ātum, -āre. Gloss. V 615, 5 elevo (*cf.* Ps. Prisc. de acc. gramm. III 519, 25. 520, 2. Gramm. suppl. 190, 4 sqq.). Lact. opif. 7, 7 in quadrupedibus opifex contextum spinae ... acuminavit in caudam. Zeno tract. 13, 8 spiritus sancti lima acuminatos ... viros apostolos. Sidon. epist. 8, 1, 2 linguas cote livoris ... acuminatas. *nota*: Avson. 419, 70 ista omnia, quae punctis quibusdam acuminata signavi. *Dittmann.*

Acumis *v.* Acmis.

Acuntum *v.* Aguontum.

Acunum, -ī *statio in Tricastinis in via Valentia Arausionem, hodie* Anconne, *cf. Ihm, PW. I 338, Hirschfeld, Corp. XII p. 205.* Tab. Peut. 3, 1 Acunum. Ravenn. p. 239 Acunon. Itin. Burdig. p. 553 mansio Acuno. *Otto.*

acuo, -uī, -ūtum, -uere. [*cf. c.* acus, -ūs. *Th.*] Gloss. ὀξύνω, ἀκονῶ. acuant: acuminent. Pavl. Fest. 24 acies, acumen, acus et acuere dicuntur ab ἀκόνη, quam latine dicimus cotem. Char. gramm. I 244, 27 acuo acuis acui. 247, 23. Gramm. VII 296, 9 acuunt ... per c ... et non per q scribendum est. *cf. l. 49. verbum finitum primum legitur* Ter. Ad. 835, *primum post hunc* Rhet. Her. 4, 2.

I ***proprie*:** **A** *instrumenta*: **1** *ferrea, aenea* (*inde a* Plavt. *l. 42*): *arma, tela*: Ov. met. 15, 776 enses (Sil. 12, 52 fraudibus). Liv. 44, 34, 8 gladios. Cvrt. 6, 9, 21 (*struct.*: in). Vvlg. deut. 32, 41 si acuero ut fulgur gladium meum. Sen. dial. 10, 4, 5 mucrones (*struct.*: in, *item* clem. 1, 9, 5). Hor. carm. 2, 8, 14 Cupido ... ardentis acuens sagittas cote cruenta. Vvlg. Ier. 51, 11. Qvint. decl. 321 p. 262, 21 sicas percussorum acuit *cupiditas.* Sil. 1, 325 spicula ... veneno. Stat. Theb. 5, 201 tela *cf. l. 54.* *nota*: Lvcr. 6, 278 vortex ... calidis acuit fulmen (*cf. l. 36*) fornacibus intus. *alia*: *secantia*: Plavt. Mil. 1397 acutus ... culter probe (*cf. l. 44*). Apvl. met. 8, 31. Pallad. 1, 35, 6 falces cote. Cic. Tusc. 5, 116 serram. *pungentia*: Sen. nat. 4, 6, 3 bene (*cf. l. 42*) acuto graphio. Mart. Cap. 1, 65 stilum (Hier. epist. 133, 11). Verg. Aen. 8, 386 ferrum (*v. struct.*: in, *item* Liv. 9, 8, 18). Hor. carm. 1, 2, 21 Val. Max. 9, 12 ext. 1. Plin. nat. 36, 164 cotes ferro acuendo *cf.* Flor. 1, 19, 3. Colvm. 11, 2, 92 ferramenta. Plin. nat. 18, 236. **2** *lignea*: Menolog. rust. (Corp. I² p. 280) *Ianuar.*: palus aquitur (Colvm. 11, 2, 12). Colvm. 4, 26, 1 partes pedamentorum putres dedolandae acuendaeque. arb. 8, 1 *vitis* spatium in modum cunei tenuissimo scalpello acuito (*R*, -uto *rell.*). **B** *dentes, sim.*: Rhet. Her. 4, 51 (*v. struct.*: in, *item* Tib. 3, 9, 3). Hor. carm. 3, 20, 10. Sen. Phaedr. 346 acuit dentes aper. dial. 3, 1, 6 *apri* dentes acuuntur attritu (5, 4, 2 apris tela sua attritu acuentibus). Prvd. cath. 4, 80. Stat. Theb. 2, 513 *Sphinx* acuens exertos ... ungues liventisque manus fractosque in vulnera dentes. Ivl. Val. 1, 38 canibus imbecillioribus mos est ... cristas acuere sublimius. *in imagine*: Cic. de orat. 3, 121 acuenda nobis *et* procudenda (*cf. Pind. Pyth. 1, 165*) lingua. Brut. 331 exercitatione dicendi. Hor. epist. 1, 3, 23 (*v. struct.: dat.*). Vvlg. psalm. 139, 4 acuerunt linguas suas sicut serpentis. *cf.* Corp. VI 1724, 10 acuebat eloquium. **C** *sensu mathematico*: Tert. anim. 17 uniformitas porticus acuitur in fine, dum acies ... tenuatur.

II ***translate*:** Gloss. παροξύνω. **A** *animum*: **1** *ingenium, sim.*: Cic. Phil. 2, 42 ingenii acuendi causa declamas. de orat. 3, 93 (*opp.* obtundo). Brut. 126 rep. 1, 30. Phaedr. app. 20, 7 etiam stultis acuit ingenium fames. Qvint. inst. 1, 3, 11. 1, 4, 6 rerum subtilitas, quae ... acuere ingenia puerilia possit. 1, 10, 34. Cic. Tusc. 1, 80 mentem (*opp.* obtundo). Sil. 10, 605. Tert. anim. 20 (*opp.* obtundo). Liv. 25, 37, 10 animos (*v. struct.*: ad *c. gerund.*). 26, 51, 7 (*v. struct.*: ad). 35, 35, 9. Ivst. 3, 5, 4 cum hinc iniuria, inde indignitas animos acueret. Sen. dial. 9, 10, 6 cupiditates animum acuent. 3, 9, 1 epist. 124, 21 Ter. Mavr. 1588. Verg. georg. 1, 123 curis acuens mortalia corda (Manil. 1, 79 longa dies acuit m. c.). Avien. orb. terr. 1087 cor studiis acuit. Liv. 28, 19, 14 libertas ... virorum fortium ... pectora acuit. Sen. epist. 10, 2 audaciam. Cvrt. 5, 4, 31 ignaviam quoque necessitas acuit. Sen. dial. 2, 11, 3 *puerorum* impudentiam. Rhet. Her. 4, 2 *spes* acuit industriam (*ibid.* erigit, studia alacriora reddit). Phaedr. 2 prol. 3 ut ... acuat ... sese diligens industria. Cic. fr. F 5, 97 *M.* nobis ... acuentibus ... intellegentiam, quae est mentis acies. de orat. 1, 90 intellegendi prudentiam. Tert. anim. 29 nec insipientiam ex sapientia denuo obtundi, quia de insipientia sapientia acuatur. Val. Max. 2, 9, 9 ignominia virtutem acuit (7, 3, 5 *opp.* frango. Flor. 1, 2, 5. Amm. 24, 2, 5 ira acuente virtutem). *cf. etiam p. 461, 61* (eloquium). *generaliter*: Cic. de orat. 1, 115 quae bona sint, fieri meliora posse doctrina, et quae non optima, aliquo modo acui tamen et corrigi posse. Rvric. epist. 1, 3 p. 355, 11 accenduntur placida, acuuntur bruta *per pietatem.* **2** *affectus, sim.*: Liv. 8, 6, 15. 10, 45, 7 curam. Plin. epist. 6, 1, 1 desiderium. Verg. Aen. 7, 406. Sidon. epist. 9, 13, 5 v. 24 furores. Verg. Aen. 9, 462 rumoribus iras. 12, 590 Ciris 138 Liv. 9, 9, 18 (*v. struct.*: in). 22, 4, 1 (*v. struct.*: ad). 40, 27, 8 inritamentis. Sen. Tro. 834 Stat. Theb. 2, 331 Vvlg. sap. 5, 21 (*v. struct.*: in). Verg. Aen. 12, 850 metum. Qvint. decl. 337 p. 329, 16 odia contra me. Liv. 10, 13, 8 studia (Val. Max. 2, 2, 3. Symm. epist. 8, 74 (73) incitamento religionis). *nota*: Verg. Aen. 12, 108 Aeneas acuit Martem (Serv. inritat se ad futura certamina). Val. Fl. 2, 172 *feminae* fletus acuunt (*cf. C 3*), *item* Stat. Theb. 2, 336 pervigiles acuunt suspiria questus. Symm. epist. 9, 91 ut stili adsiduitate acuas inter nos amicitiae diligentiam. Ambr. Noe 16, 57 insipientis anima ferinos acuit motus. Sidon. carm 9, 365 *lupi oves sentientes* irritant acuuntque famem. **3** *homines*: Gloss. acuit: prudentes reddit. Ter. Ad. 835 (*v. struct.*: *p. 463, 22*). Cic. S. Rosc. 110 illum acuere, hos ... fallere. Ligar. 10 (*v. struct.*: ad). orat. 142 (*v. struct.*: ad *c. acc. gerund.*, *item* Att. 2, 7, 2). off. 3, 1 duae res, quae languorem adferunt ceteris, illum acuebant, otium et solitudo. epist. 15, 21, 4 in excitando ... et in acuendo plurimum valet laus. Verg. Aen. 7, 330 quam (*Allecto*) Iuno his acuit verbis (Serv. inritavit et instigavit eius insaniam). Ov. Pont. 1, 5, 57 gloria vos acuat. Liv. 7, 7, 4 (*v. struct.*: ad *c. acc. gerund.*). 8, 36, 10 (*v. struct.*: in). 28, 42, 10 illos aemulatio inter sese et omnes causae certaminum acuunt. 39, 1, 3 (*v. struct.*: ad). Sen. epist. 36, 8 (*v. struct.*: in). Colvm. 10, 105 (*v. struct.*: *dat.*). Lvcan. 1, 431 quos ... stridentes acuere tubae (*cf. l. 78*). Val. Fl. 1, 761. Sil. 1, 113 stimulis. 1, 559 clausos acuunt extrema pericli. 5, 228 *Poenos* dexter deus et laeto Victoria vultu arridens. Homer. 341 (*v. struct.*: in). Qvint. inst. 12, 1, 8 (*v. struct.*: ad). Plin. epist. 2, 7, 5 (*v. struct.*: ad *et* ad *c. gerund.*). paneg. 44 acuuntur isto ... industriae pretio similes, dissimiles adliciuntur. Itin. Alex. 7 (*v. struct.*: ad). Symm. epist. 5, 41 (39), 1 querella rectoris etiam praetorianas acuit potestates (*ibid.* asperare). Amm. 14, 10, 5 (*v. struct.*: in). Ennod. epist. 1, 20 quos instituta nobilia acuunt. **4** *bestias*: Verg. georg. 4, 435 lupos acuunt balatibus agni. Sen. Phaedr. 1059 (*v. p. 463, 25*). Stat. silv. 5, 2, 25 *equum cursorem* acuunt plausus. Lact. inst. 5, 5, 12 fortasse ... Iuppiter ... efferasse serpentes ac lupos acuisse tradatur. Vvlg. I Macc. 6, 34 (*v. struct.*: in). Mart. Cap. 9, 925 (*v. l. 78*).

B *corpus*: Liv. 26, 51, 7 (*v. struct.*: ad). Ivst. 20, 1, 2 ut ... militum vires continuo labore acuerentur. *in sermone technico medicorum*: *v. struct.*: in. *sensus*: *visum*: Ov. rem. 801 acuentes lumina rutas. Sen. epist. 64, 8 hoc *medicamento* acuetur visus. 115, 6. *auditum*: Diom. gramm. I 420, 20 tinnitus est fabricatae materiae inlisio tenui sono auditionem acuens (*B*, aguens *A*, augens *M*). *gustum*: Ivvenc. 1, 474 quae salis absumptos acuet substantia gustus?

C *res quae ictu quodam sensus verberant*: **1** *sonum*: Stat. Theb. 8, 345 tubas. Sol. 1, 111 *metus vocem* acuit. Don. Ter. Phorm. 341 ('dum tibi fit quod placeat: ille ringitur, tu rideas') acuenda vox in eo quod ait 'tibi'. Macr. somn. 2, 4, 3 virga ... si impulsu cito *auras* feriat, sonum acuit, si lentiore, in gravius frangit auditum. *cf. etiam l. 13.* *in sermone technico grammaticorum*: *accentu acuto proferre* (*cf.* ὀξύνω): Qvint. inst. 1, 5, 22 in hoc 'Camillus' si acuitur prima. 30 ex. 62 Gell. 6, 7, 4—12. 13, 26, 2. 17, 3, 5. Don. Ter. Phorm. 70 ('o regem me esse oportuit') acuit 'me'. Aug. 268 Prisc. gramm. II 302, 15. III 27, 11 Boet. c. Eut. 3 (p. 193, 11 P.). *opponuntur, coniunguntur*: Diom. gramm. I 431, 15 (omnis vox monosyllaba ... si brevis est acuetur): flectetur, *item* 19. Mart. Cap. 3, 269 p. 66, 12 *et* 24 E. Diom. 431, 25. 30 inflectitur. 432, 9. Arnob. nat. 1, 59 utrumne quid ... inflectatur quod acui, an acuatur quod oportebat inflecti. Diom. 432, 15 Don. gramm. IV 371, 13 Isid. orig. 1, 17, 4 circumflectitur. Mart. Cap. 3, 233 p. 57, 28 E. *vocales* nunc acui nunc gravari ... possunt. Prisc. gramm. II 7, 8 'a' littera ... acuitur vel gravatur. Gramm. suppl. 190 prima calcatur, novissima acuitur. Isid. orig. 1, 17, 2 acutus accentus dictus, quod acuat et erigat syllabam. *nota*: Mar. Victor. gramm. VI 31, 18 vocales ... dum corripiuntur aut acuuntur, longas et breves syllabas metris praestant. 38, 32 ut *ars poetica* verba seu nomina metro repugnantia vel corripiat vel acuat. Prisc. gramm. II 53, 23. **2** *colorem*: Gell. 2, 26, 8 appellationes ... rufi coloris ... acuentes eum quasi incendentes. Clavd. carm. min. 24, 4 (*describitur lucusta*:) armavit natura cutem dumique rubentes cuspidibus parvis multos acuere rubores. *cf. Bücheler apud Birt. p. LXXX adn. 6.*

D *res vehementes, motu efficaces*: Aetna 165 ventos acuatque (aquasque *codd.*, *corr. Munro*) morantis. Stat. Theb. 6, 588 gradus. Mart. Cap. 9, 925 tubas (*cf. l. 28*) non solum sonipedes (*v. II A 4*) atque bella, sed agonas acuere certamenque membrorum.

structurae: *cum* **in** *c. acc.*: Rhet. Her. 4, 51 sicut ... belua ... acuens dentes in uniuscuiusque fortunas. Verg. Aen. 8, 386 ferrum ... in me excidiumque meorum. Liv. 8, 36, 10 nec *milites* ira magis publica quam privatum compendium in hostem acuebat. 9, 9, 18 in haec (*corpora nostra*) ferrum, in haec iras acuant. Sen. dial.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

10, 4, 5 clem. 1, 9, 5 CVRT. 6, 9, 21. TIB. 3, 9, 3 (*de apro*:) duros acuisse in proelia dentes. HOMER. 341 in bella catervas. VVLG. I Macc. 6, 34 elephantos in proelium. SEN. epist. 36, 8 nec enim opus esset in id comparari et acui, in quod instinctu quodam voluntario iremus. AMM. 14, 10, 5 ne eum ... acueret in fiduciam. VVLG. sap. 5, 21 acuet ... duram iram in lanceam et pugnabit. CAEL. AVR. acut. 2, 19, 123 purgativa medicamina ... stomachum tumentem atque ὑπεζωκότα membranam acuunt in tumorem. *cum* **contra:** QVINT. *p. 462, 10.* *cum* **ad:** CIC. Ligar. 10 ad crudelitatem. LIV. 26, 51, 7 haec ... corpora simul animosque ad bellum acuebant. 39, 1, 3 ad virtutem. QVINT. inst. 12, 1, 8 acuit ad cupiditatem litterarum amor laudis. PLIN. epist. 2, 7, 5 acuent ad bonas artes iuventutem ... praemia. ITIN. Alex. 7 ad gloriam. *cum* ad *c. gerund.*: CIC. orat. 142 ad dicendum ... iuventutem. Att. 2, 7, 2 acueram ⟨me⟩ ad exagitandam hanc eius legationem. LIV. 7, 7, 4 ad aemulandas virtutes. 22, 4, 1 iram ... ad vindicandas ... iniurias. 25, 37, 10 ad tutandos semet ipsos et rem publicam secum acuerent animos. PLIN. epist. 2, 7, 5 acuent ... viros ad liberos suscipiendos ... et gaudia ... et solacia. *cum* **dat.:** HOR. carm. 3, 27, 61 acuta leto saxa *cf.* acutus *I C.* epist. 1, 3, 23 linguam causis acuis. COLVM. 10, 105 *herbae* quae viros acuunt armantque puellis. *nota relativum*: TER. Ad. 835 quod (*sc.* attentos esse) illos (*iuvenes*) sat aetas acuet.

reflexive: CIC. Att. 2, 7, 2 (*v. struct.*: ad *c. gerund.*). SEN. Phaedr. 1059 hic se illa moles (*sc. belua*) acuit atque iras parat. PHAEDR. 2 prol. 3 *v. p. 461, 79.*

part. pro adi. **acūtus,** -a, -um. GLOSS. ὀξύς. PRISC. gramm. II 562, 23 acutus ὁ ὀξυνθεὶς καὶ ὁ ὀξύς. *deest apud ICtos.* [*it.* acuto, *francog.* aigu, *hisp.* agudo. *M.-L.*]

I *proprie*: GLOSS. acutum acuminatum. **A** *de instrumentis*: **1** *ferrea, aenea* (*inde a* PLAVT. *lin. 44*): LVCR. 5, 1264 quamvis in acuta ac tenuia posse mucronum duci fastigia procudendo (PLIN. nat. 18, 172 *cuspis vomeris* acutior in mucronem fastigata). CELS. 8, 3 p. 330 mucrone *terebrae*. COLVM. 4, 22, 3 AMM. 26, 8, 14. VERG. Aen. 5, 208 cuspide. OV. am. 1, 1, 11 her. 3, 119 Ib. 484 met. 1, 470. 6, 78 MART. 14, 92, 1. *cf. etiam p. 464, 26.* *arma, tela*: OV. fast. 2, 13 ense. her. 14, 45. ars 3, 589 ponite iam gladios hebetes, pugnetur acutis. TAC. ann. 1, 35 VVLG. *passim.* ITALA (Lucif. de non conven. 6) prov. 5, 4 ex utraque parte acutus (VVLG. biceps). *cf. p. 466, 83.* OV. rem. 27 hasta. VERG. Aen. 3, 46 iaculis. 10, 867. 11, 574. OV. fast. 2, 187 met. 10, 130. OV. met. 5, 381 sagitta. VVLG. psalm. 44, 6. 119, 4. OV. 3, 516 spicula. VERG. Aen. 3, 635 telo. HOR. epod. 17, 10 PROP. 2, 9, 38 CELS. 5, 26, 5 (*opp.* retusus). 5, 26, 28. *alia*: *secantia*: PLAVT. Epid. 183 culter (*cf.* acuo *p. 461, 42*). COLVM. 12, 48, 1 acutissimo cultello. COLVM. arb. 10, 2 dolabra. OV. met. 9, 383 falx (COLVM. *passim.* MART. 3, 24, 5). CALP. ecl. 5, 73 forpice. VVLG. psalm. 51, 4 novacula. COLVM. 5, 11, 7 scalprum (9, 15, 4 arb. 26, 6). 5, 11, 9 *et* arb. 26, 8 scalpellum. 9, 8, 11 serra. *pungentia*: CELS. 7, 7, 14 acus. SCRIBON. 16. AVG. civ. 1, 15 clavus. CELS. 7, 6, 4 hamulus. 8, 4 specillum (neque nimis tenue neque acutum). VERG. georg. 1, 292 ferro. 2, 450 Aen. 10, 478 HOR. sat. 2, 3, 136. ars 304 cotis, acutum reddere quae ferrum valet exsors ipsa secandi. OV. rem. 527 Ib. 49 met. 8, 245 COLVM. *passim* VEG. mil. 4, 46. AMM. 25, 3, 7 acuto utrimque ferro. CELS. 7, 22. 7, 10 ferramento. 7, 26, 2 COLVM. arb. 10, 1. SCRIBON. 16 aere. MACR. sat. 7, 16, 16 *et* 33 aeneo. *nota*: APVL. met. 5, 30 male prima pueritia inductus es (*Amor*), et acutas manus habes et maiores tuos irreverenter pulsasti totiens (*incertum, respiciantur sagittae an graecum* ὀξύχειρ). **2** *lignea, al.*: GLOSS. IV 404, 24 acutus palus (*Bücheler*, panis *cod.*) triangulus. CAES. Gall. 5, 18, 3 acutis sudibus praefixisque. 7, 73, 4 acutissimis vallis. VERG. georg. 2, 25 acuto robore vallos. MAECEN. carm. 3, 4 (SEN. epist. 101, 11) crux. OV. met. 6, 56 radii (*sc.* κερκίδες, *aliter* her. 4, 159 *Sol* radiis frontem vallatus acutis). LIV. 33, 5, 11 *stipitum* radii (rami *ci. Madvig*). LIV. 32, 17, 14 *hasta praefracta* hastile fragmento (*cf. l. 74*) ipso acuto ... velut vallum explebat.

B *de corpore animalium, hominum*: **1** *membra*: *cornea*: VARRO rust. 3, 9, 5 rostro. 3, 9, 9 rostra aut ungues (CIRIS 507 HOR. epist. 1, 19, 46 IVV. 5, 41) ... acutos. OV. am. 3, 5, 39 PLIN. nat. 11, 159. 9, 37 *testudinis* rostri margines. *aliter* CIC. Arat. 122 *Lepus fugit* ictus ... rostri *Canis* acuti. PETRON. 39 *pecoris* cornum. APVL. met. 6, 12. *cf. etiam p. 464, 43.* *ossea*: VARRO rust. 2, 9, 4 dentes. CIC. nat. deor. 2, 134 CELS. 6, 12 p. 250 PLIN. nat. 11, 160. AMM. 31, 2, 9 ossibus. *cf.* CELS. 8, 7 p. 340 capita *ossis fracti* (*opp.* retusa). *item* 8, 8, 1 p. 342 fragmenta (*cf. l. 64*). 8, 10, 1 p. 345 in. 8, 10, 7 p. 350 (*opp.* retusum). PETRON. 96 caput *Gitonis* stricto acutoque articulo percussi. *spinea*: MART. 13, 86 (*de echino*:) licet digitos testudine pungat acuta. *alia*: *hominum*: PLAVT. Capt. 647 naso. CELS. 2, 6 p. 36 nares *morientis*. HOR. carm. 2, 19, 3 aures ... satyrorum. NEMES. ecl. 3, 32. MART. 6, 39, 15 *hominem* acuto capite. APVL. met. 5, 30 *Amoris* manus *cf. l. 56.* CELS. 7, 12, 3 uva ... tenuis, acuta. *nota*: PLAVT. Pseud. 1219 (*describitur species Pseudoli*:) acutis oculis (PHYSIOGN. 81 cum anguli oculorum in acutum incisi sunt, non integram vel fidelem mentem ostendere). *sed cf. p. 465, 56.* *bestiarum*: COLVM. 9, 32 *apes* acuti alvi. PLIN. nat. 8, 221 *mures* alii lata fronte, alii acuta. 9, 85 cauda *polyporum* bisulca et acuta. **2** *tubera corporis*: CELS. 5, 28, 8 in.: tuberculum (*opp.* rotundius et planius). 5, 28, 15 p. 218 pusula. SER. SAMM. 709 papulas. APVL. flor. p. 48 Oud. Crates ... acuto (?, aucto *codd.*) gibbere. **3** *de cochlea aculeis clavata*: STAT. Ach. 1, 221 *Thetis* murice frenat acuto delphinas (*cf. orearum imagines 56. Berl. Winckelmannsprogr. tab. II. III*).

C *de lapidibus, saxis, sim.*: GLOSS. acuto: aspero. CAT. 63, 5 silice. VERG. Aen. 8, 233. VERG. Aen. 1, 45 scopulo. 1, 145 PROP. 3, 7, 61. STAT. Theb. 1, 374 vertice acuto spumantes scopulos. VERG. Aen. 5, 205 murice (*i.* scopulo, *item* SIL. 17, 276. *aliter* STAT. Ach. 1, 221, *cf. l. 5*). OV. fast. 4, 237 saxo. HYG. fab. 116 p. 102, 2. *cf. etiam* acuo, *struct.*: *dat.* SEN. Ag. 571 rupibus. benef. 5, 24, 1. VVLG. exod. 4, 25 petram. COLVM. 6, 15, 1 *pecus* si ... acuta testa (*aliter l. 48*) vel lapide ungulam pertuderit. ALC. AVIT. epist. 87 lapisculus ... oblongus et acutis capitibus formatus.

D *de arboribus, herbis*: *spinae*: VERG. ecl. 5, 39 spinis. COLVM. 10, 22. SEN. Phaedr. 1103 acutis asperi vepres rubis. SER. SAMM. 556 rubus. *folia*: PLIN. nat. 13, 52 durum, acutum, spinosum. 15, 131. 20, 231. 21, 54. 23, 166. 26, 66 acutis et pungentibus. 27, 105 angustis, oblongis, dorso acuto. *inde*: COLVM. 6, 17, 2 nostri ... propter figuram vocant acutum trifolium: nam longis et hirsutis foliis viret. SCRIBON. 163 trifolium acutum, quod ὀξυτρίφυλλον Graeci appellant. 165. 177. OV. her. 5, 137 pinu. met. 1, 699 ars 2, 424 PLIN. nat. 13, 331 APVL. mund. 36. *incertum huc an ad E pertineat*: OV. met. 3, 155 cupressu. *stirpes*: VERG. georg. 3, 231 carice. CALP. ecl. 3, 94. OV. met. 4, 299 acuta cuspide iunci (PLIN. nat. 21, 112 *iunci* acuti, quem ... oxyn Graeci vocant). COLVM. 12, 49, 3 harundine. MART. 10, 15, 1. PLIN. nat. 8, 96 acutissimam ... stirpem *harundinis*. (*subst.*: SOL. 32, 31 *harundinum caesarum* stirpium acuta.) *fruges*: SEN. epist. 82, 24 nihil est acutius arista. COLVM. arb. 22, 2 *nucis* pars ... acutior. PLIN. nat. 16, 21 aliis (*glandibus*) ovata, aliis rotunda, aliis acutior figura. 24, 98 semine. *alia*: PLIN. nat. 12, 50 *cardamomum* acutis angulis contumax frianti. 27, 142 herba tragos, quam aliqui scorpion vocant ... acuto ⟨c⟩acumine.

E *generaliter de rebus in acumen desinentibus*: *de meta, sim.*: MANIL. 5, 83 GROM. p. 250, 15. GROM. p. 250, 14 *et* 19 terminus ... in summo acutus. AMM. 22, 15, 28 turres (*sc. pyramides*) in summitates acutissimas desinentes. *de montibus*: OV. ars 1, 381 non ego per praeceps et acuta cacumina vadam. LIV. 37, 27, 7 collis ... in modum metae in acutum cacumen ... fastigatus. CVRT. 8, 11, 6. *alia*: LVCR. 2, 463 fumum nebulas flammas ... non e perplexis, sed acutis esse elementis (*cf.* 460 pungere uti possint corpus). CIC. ac. frg. 6 *lunae* alias hebetiora, alias acutiora videntur cornua (*cf. p. 463, 70*). QVINT. inst. 7, 2, 6 luna globosa an plana an acuta. COLVM. 4, 29, 9 *rasura* figuretur ... in speciem cunei, sic ut ab ima parte acutus surculus, latere altero sit tenuior atque altero plenior. 8, 5, 11 longissima quaeque et acutissima ova. 9, 15, 5 *ollae* pars altera acutior ... altera latior. MART. 5, 18, 3 acuta ... testa (*i.* vas, *aliter l. 13*). IVV. 5, 89 prora acuta *navis Numidicae*.

F *sensu mathematico*: FRONTIN. grom. p. 41, 3 anguli ... recti ... hebetes ... acuti. BALB. grom. p. 100, 5. 101, 5 acutus angulus est conpressior recto. GROM. *passim* (*opp.* hebes, obtusus), *cf. index.* APVL. mund. 18 FRG. Censor. 6, 3 (p. 61, 14 H.) MART. CAP. 6, 710 (*opp.* obtusus). 6, 717 PS. BOET. geom. p. 374, 19. *nota*: GROM. p. 102, 17 acuti anguli ... lunati. 103, 4 lunati ... acuti, quod exilissima tenuitate finiuntur. AVIEN. Arat. 473 coni ... acuti. PLIN. nat. 28, 112 *chamaeleon* spinae ... acutiore curvatura *distans crocodilo*.

II *translate*: **A** *de hominibus mentis acie vigentibus* (*cf. etiam struct.*: ad, in): GLOSS. peritus, sollers. VARRO ling. 7, 46 'catus' Aelius Sextus non, ut aiunt, sapiens, sed acutus. PAVL. FEST. 6 *astuti* cauti (*cf. p. 465, 8*) atque acuti. 61 corculum dicebant antiqui sollertem et acutum. 223 sagax ... acutus et sollers. 336 sibus callidus sive acutus. CIC. leg. 1, 22 animal hoc providum, sagax, multiplex, acutum ... quem vocamus hominem. CIC. Verr. 3, 128 excogitat (dixi iam dudum, non est homo acutior quisquam nec fuit) excogitat, inquam ...., leg. agr. 1, 3 quid tr. pl. vigilans (Att. 8, 13, 1. COMMOD. apol. 611 quisque quasi vigilet saeculo, laudatur acutus) et acutus excogitet. fin. 2, 53 non bonum illum virum ... sed omnia callide referentem ad utilitatem, acutum, versutum, veteratorem, facile ut excogitet, quomodo ... fallat. *cum ironia*: CIC. epist. 7, 2, 1 *et l. 64* PETRON. 24. *opponitur* hebes: CIC. inv. 1, 35 fat. 9 Tusc. 4, 32 (*ubi synon.* ingeniosus). *specialiter*: *de philosophis*: VARRO ling. 9, 1 Chrysippo, homine acutissimo. CIC. *passim in philosophicis, item* de orat. 1, 50 orat. 172 epist. 9, 22, 1. Att. 12, 38, 4 (*opp.* eruditus *cf.* de orat. 1, 191 hominem acutissimum [-mo *J*] omnium ingenio, sed minime ceteris artibus eruditum, C. Aculeonem). *coniungitur* diligens: CIC. fin. 2, 44. politus: CIC. ac. 2, 113. prudens (*cf. l. 82*): CIC. nat. deor. 1, 16 leg. 1, 54. *cum ironia*: CIC. Tusc. 1, 48 div. 2, 103. *de oratore*: CIC. de orat. 1, 223 acuto homine nobis opus est et natura usuque callido, qui sagaciter pervestiget .... Brut. 154. 178. 180. 221 *bis.* 222. 225 homo loquax ... et satis acutus (221 opt. gen. 20 fin. 1, 69. 2, 80. 3, 41 off. 3, 39 Att. 4, 8ᵇ, 3 VITR. 7, 5, 6). 239. 246 prudens acutus (*cf. l. 77*). PLIN. epist. 5, 5, 1. *significanter de oratore acutum dicendi genus* (*cf. p. 465, 47*) *sequente*: CIC. de orat. 2, 93 Pericles ... Alcibiades ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Thucydides subtiles acuti breves sententiisque magis quam verbis abundantes. orat. 6 acutiorem quam ornatiorem. 20 tenues acuti (*opp.* grandiloqui). 84 huic acuto (*cf.* 83 hic subtilis. 82 summissus. 81 tenuis). Brut. 63 acuti *Cato et Lysias.* ad Q. fr. 2, 11, 4 *Philistus* Siculus ille capitalis, creber, acutus, brevis, paene pusillus Thucydides. epist. frg. ad Corn. Nep. 3 quis sententiis aut acutior aut crebrior? QVINT. inst. 10, 1, 77. *de iuris consulto*: CIC. de orat. 1, 236 leguleius quidam cautus (*cf. p. 464, 60*) et acutus. *Scaevolae*: Brut. 145 de orat. 1, 180 leg. 2, 52. *de gentibus*: CIC. div. Caec. 28 *Siculi* hominum genus nimis acutum et suspiciosum. Brut. 46 Tusc. 1, 15 ad Q. fr. 2, 11, 4 *cf.* CIC. nat. deor. 3, 83 Dionysius. CIC. fat. 7 Attici. TERT. anim. 20. CIC. ac. 2, 98 Poeni. fin. 4, 56 COLVM. 1, 3, 9. BELL. Alex. 3, 1 *Alexandrini* homines ingeniosi (*cf.* PLIN. epist. 3, 21, 1 *Martialis* homo ingeniosus acutus acer) atque acutissimi.

B *de animo* (*v. etiam struct.*: ad): CIC. de orat. 2, 84 animus acer et praesens et acutus idem atque versutus. VITR. 6, 1, 10 meridianae nationes animis acutissimis. CIC. nat. deor. 2, 42 acutiora ingenia et ad intellegendum aptiora eorum qui terras incolant *meridianas.* div. 1, 79 (*opp.* retusum). SEN. epist. 90, 13 (*syn.* excitati, *opp.* magni, elati). PRVD. ham. 545 AVG. civ. 2, 7 in psalm. 103 serm. 1, 9. VITR. 6, 1, 9 acutiores efficit calidus aer hominum mentes. *ibid.* acuta fervore mente. PRVD. apoth. 559 acuto corde. VITR. 3, 3, 9 acuta magnaque sollertia (*cf. p. 464, 61*). *de animi inventis*: VARRO ling. 7, 46 'cata dicta' accipienda acuta dicta. CIC. Sest. 135 accipite aliquid etiam acutius. de orat. 2, 315 principia ... dicendi semper ... accurata et acuta ... esse debent. Brut. 226 plura et acutiora dicebat. ac. 2, 133 quae dicuntur in utramque partem, et acuta mihi videntur et paria. SEN. epist. 82, 24 acuta sunt ista quae dicis (*cf. ibid.* subtilitas). *significanter* (*cf. l. 47 et p. 464, 83*): CIC. de orat. 2, 34 quid ... subtilius quam crebrae acutaeque sententiae? (orat. 79 acutae crebraeque. Brut. 280 PLIN. epist. 1, 16, 2). 3, 223 opt. gen. 5. Brut. 272 concinnae acutaeque. top. 55 ea quae ex contrariis conficitur, acutissima. *cf.* orat. 124 principia *orationis* acuta sententiis. de orat. 2, 315. opt. gen. 7 vitiosum in sententia, si quid ... non acutum ... est. *alia*: CIC. epist. 7, 32, 2 ἀμφιβολία. SEN. epist. 48, 6 acutior ... collectio. CIC. nat. deor. 3, 22 brevis ... et acuta conclusio. QVINT. inst. 2, 20, 5. CIC. fin. 3, 26 consectaria ... brevia et acuta. ac. 2, 43 tenuis et acuta distinctio. opt. gen. 20 legum interpretationem. QVINT. inst. 5, 7, 29 interrogatio. CIC. Brut. 104 orationes. PETRON. 72 ratione. RHET. Her. 2, 39 reprehensio. AVG. civ. 12, 18 quorum (*argumentorum*) acutissimum. AQVILA rhet. p. 25, 6 exemplum. CIC. de orat. 2, 99 praeceptum ... non tam acutum quam necessarium. QVINT. inst. 6, 3, 45 acutior est illa atque velocior in urbanitate brevitas. AVG. civ. 18, 24 subtilis et acuta loquacitas. 8, 3 urbanitas. *nota*: CIC. Cato 50 in levioribus studiis, sed tamen acutis. SEN. benef. 6, 5, 3 iuris consultorum ... acutae ineptiae. epist. 49, 8 acutae delirationis. *genus dicendi*: CIC. de orat. 2, 98 acutissimum et subtilissimum. orat. 98 subtili et acuto. de orat. 3, 32 acre, acutum, enucleatum. fin. 3, 41 *peripateticorum consuetudo dicendi* non satis acuta propter ignorationem dialecticae. orat. 3, 66 orationis genus ... fortasse subtile et certe acutum. Brut. 291 acutum prudens et idem sincerum et solidum et exsiccatum genus orationis.

C *de sensu*: GLOSS. sagax. VARRO ling. 5, 99 a sagaci sensu et acuto catulus. CIC. nat. deor. 2, 151 elephantorum acutissimis sensibus. *videndi*: CIC. Planc. 66 populi Romani aures hebetiores, oculos autem esse acres atque acutos. HOR. sat. 1, 3, 26 (*p. 467, 23.* AMM. 21, 16, 19 *ibid.*). VITR. 5, 9, 5 aciem tenuem et acutam speciem. MACR. sat. 1, 20, 3 *draco* acie acutissima. *audiendi*: CALP. ecl. 4, 12 auribus. POMP. gramm. V 127, 2. AVG. civ. 3, 8 *dei* auditu acutissimi. *odorandi*: HOR. sat. 1, 3, 29 naribus. NEMES. aucup. 26 AVSON. 335.

D *de rebus ad sensus pervenientibus*: **1** *de sono*: VARRO Serv. Aen. 9, 618 *tibiae foraminum* unum acutum sonum habet, alterum gravem. CIC. de orat. 1, 251 ab acutissimo ... usque ad gravissimum. 57 tribus omnino sonis, inflexo, acuto, gravi. rep. 6, 18 acuto et excitato (*ibid.* sonus ... acuta cum gravibus temperans. *cf.* QVINT. inst. 11, 3, 43 sermo ... miscens ... gravia acutis). HOR. ars 348 chorda sonum ... poscenti ... gravem persaepe remittit acutum. PAVL. FEST. 123 *tibiae.* PLIN. nat. 10, 82 *lusciniae.* QVINT. inst. 1, 5, 25. 2, 8, 15 acutis ... mediis ... gravibus (*item* 5, 10, 125). 11, 3, 41 acutissimis (*opp.* gravissimus). 11, 3, 64 *vox* inter acutum sonum et gravem media. APVL. mund. 20 acutis et gravioribus. IREN. 2, 25, 2 acutiores (*opp.* vastiores, medietates). GRAMM. *passim.* ENN. ann. 538 sonitus. VITR. 6, 1, 6 sonitum vocis ... tenuem et acutissimum (6, 1, 7 acutissimam sonitus vocis ... tenuitatem). PRVD. apoth. 847 *tibiae.* GLOSS. IV 6 *post* 38 acuta vox est tenuis alta sicut in chordis est. VARRO frg. 60 Wilm. p. 191, 17 tibia tanto ... voce acutiore, quanto cavo angustiore. p. 192, 1 brevitatem ... acutae ... vocis. *ibid.* in pulsu chordarum citius acuta (*sc. vox*) transvolat (*opp.* gravis). 192, 5. 8. 19. CIC. de orat. 3, 216 voces ut chordae ... acuta, gravis. 3, 217 vocis genus *iracundiae*: acutum, incitatum, crebro-incidens. orat. 58 natura ... in omni verbo posuit acutam vocem, nec una plus nec a postrema syllaba citra tertiam. 173 acutarum graviumque. nat. deor. 2, 146 vocis genera: canorum, fuscum, leve, asperum, grave, acutum. HOR. carm. 3, 4, 2 VITR. 5, 4, 1 (*opp.* gravis, *item* 5, 4, 2. *cf.* 6, 1, 8 *ibid.* hominum corpora ... alia propter regionis ardorem acutum spiritum aeris exprimunt tactu, alia propter umoris abundantiam gravissimas effundunt sonorum qualitates. *cf.* vocis *definitio* 5, 3, 6). SEN. epist. 84, 9 (*opp.* gravis, media). PETRON. 41. QVINT. inst. 11, 3, 17 acuta, gravis, flexa. 11, 3, 42 vox ut nervi, quo remissior, hoc gravior et plenior, quo tensior, hoc tenuis et acuta magis. SVET. Iul. 55. CENSOR. 10, 3 (p. 16, 24 H.) gravior ... acutior. MACR. sat. praef. 1, 9 (*opp.* gravis, media). MART. CAP. 9, 948 acuta et gravior. BOET. mus. 1, 16 (p. 201, 4 Fr.) acuta vel gravis. 4, 5 (314, 14) acutiores. *aquilae*: SEN. epist. 76, 9. *canis*: OV. met. 3, 224. *citharae*: CIRIS 107. *eunuchi*: MACR. sat. 7, 10, 12 CLAVD. 18, 340. *feminarum*: AMM. 28, 4, 34. *gallinae*: COLVM. 8, 5, 3. *tibiae*: *p. 465, 77.* RHET. Her. 3, 21 acuta atque attenuata nimis adclamatione (*ibid.* vocis exclamationes. 3, 22. CIC. de orat. 3, 227 acutissimus clamor). CORIPP. Ioh. 1, 226 cantu. SIDON. epist. 8, 4, 2 elegos. VERG. georg. 3, 94 hinnitu. CAT. 63, 24 ululatibus *Gallorum* (APVL. flor. p. 80 Oud. luporum. *cf. etiam p. 467, 27*). SOL. 5, 19 *tibiarum* accentus. CLAVD. 28, 628 grave parma sonat, mucronis acutum murmur. HOR. carm. 1, 34, 15 apicem rapax Fortuna cum stridore acuto sustulit. OV. met. 5, 204 sonuit tinnitibus ensis acutis. APVL. flor. p. 11 Oud. *tibiae* acuto tinnitu et gravi bombo. met. 10, 31. MART. CAP. 1, 27 extr. HOR. carm. 1, 16, 7 aera *Corybantum.* OV. met. 6, 589 tinnitibus aeris acuti. fast. 4, 189. VARRO frg. 60 Wilm. p. 191, 16 quo quaeque chorda acutior, eo exilior. BOET. mus. 1, 2 (p. 188, 17 Fr.). VARRO frg. 60 Wilm. p. 192, 22 hyperlydius ... acutissimus. STAT. Theb. 6, 228 lituis. VARRO ling. 7, 46 'cata signa' ... cata acuta. VITR. 5, 4, 7 tetrachordum ... acutissimum. VARRO frg. 60 Wilm. p. 196, 6 tibiae ... acutiores quae breviores. *substantivum omittitur*: SEN. epist. 88, 9 quomodo inter se acutae ac graves (voces *add.* ς, *intellege* chordae) consonent, quomodo nervorum disparem reddentium sonum fiat concordia. *in sermone technico grammaticorum*: προσῳδία: VARRO frg. 60 Wilm. p. 190, 20 eam quae sursum est ... nemo adhuc levem vocavit, quamvis id erat gravi contrarium, verum ea nomen obtinet ὀξείας, latine acutae, ideo quod tenuis. 192, 10 acuta tenuior ... quam gravis et brevis adeo, ut. 193, 2. 6. 192, 16 acutae nota (*describitur*). QVINT. inst. 1, 5, 22 acuta et gravis (*ibid.* flexa). GELL. 13, 26, 3. *cf. p. 468, 19.* accentus: PAVL. FEST. 259 GELL. 6, 7, 7 GRAMM. *passim.* SERV. in Don. gramm. IV 426, 10 acutus, quotiens cursim syllabam proferimus. POMP. gramm. V 126, 5 CLEDON. *ibid.* 31, 30. syllaba: QVINT. inst. 1, 5, 23 (24. 27. 28. 62). 1, 5, 30 in omni voce acuta intra numerum trium syllabarum continetur. *ibid.* trium ... media longa aut acuta aut flexa ... brevis utique *gravis.* 1, 5, 31 in omni voce utique acuta, sed numquam plus una nec umquam ultima (12, 10, 33 ultima syllaba nec acuta umquam excitatur nec flexa circumducitur). 1, 5, 31 numquam in eadem *voce* flexa et acuta. *ibid.* ea ... quae sunt syllabae unius, erunt acuta aut flexa, ne sit aliqua vox sine acuta. PAVL. FEST. 19 GELL. 6, 7, 2 GRAMM. *passim.* tenor: QVINT. inst. 1, 5, 26 DIOM. gramm. I 431, 17. 32. 432, 6. 456, 19 PRISC. gramm. II 51, 22 [SERG.] in Don. gramm. IV 560, 19. tonus: DON. gramm. IV 371, 2 FRG. Bob. gramm. VII 539, 26. 540, 8. **2** *de odore*: PLIN. nat. 13, 16 omnia *unguenta* acutiora fiunt costo (*opp.* crassiora ... suavioraque). 15, 52 acutiora odore silvestria *mala.* 15, 109 malis acutus *odor.* 21, 58 mas *conyzae* odore gravior, femina acutior. **3** *de sapore*: PLIN. nat. 15, 106 (*inter saporum genera*:) acutus. 107. 19, 140 Bruttiani *cauliculi* sapore acuti. 19, 186 *suci saporesque* acuti thymi, cunilae; acuti et odorati apii, aneti, feniculi (27, 122 gustu acuto et odorato). 25, 102 sucum ... acrem et acutum. 26, 86 hypericon ... suave, leniter acutum. PLIN. epist. 7, 3, 5 ut dulcibus cibis acres acutosque miscerem. **4** *de colore*: SOL. 27, 36 viridi colore ... non ita acuto, sed nubilo magis et represso. ARNOB. nat. 2, 58 *sidera* acutioris ... et fulgidae claritatis. HYG. astr. 4, 15 (p. 119) stella ... Mercurii acuto lumine. AVIEN. Arat. 941 igni[s] ... acuto *siderum.* ALC. AVIT. carm. 2, 132 lumine visus *colubrae* acuto.

E *de rebus vehementibus*: *aestu, frigore*: HOR. carm. 1, 9, 3 gelu. ITIN. Alex. 12 amnem ... acutum frigore. HOR. epist. 1, 10, 17 solem. AVIEN. Arat. 394 fomite. *vento*: MANIL. 5, 70 qua gelidus boreas aquilonibus instat acutis. *in sermone technico medicorum*: HOR. sat. 2, 3, 163 = epist. 1, 6, 28 morbo. CELS. *passim* (*opp.* longus 1 praef. 2, 1. 2, 4 *al.* vetustus 1 praef. *et* 1). SER. SAMM. 26. 388. PLIN. nat. 23, 48 in acutis periculis (*i.* morbis). CASS. FEL. 30 in aegritudine acuta, id est celeri. CAEL. AVR. *tit.* acutarum (celerum) passionum. *opp.* chronicarum (tardarum). *cf. gr. Sorani* περὶ ὀξέων καὶ χρονίων παθῶν. OROS. hist. 3, 4, 2 infirmitatum. *specialiter*: CELS. 2, 1 *al.* febres (*opp.* longae). THEOD. PRISC., CAEL. AVR. *passim.* PLIN. nat. 22, 138 acutas pituitae fluctiones, quas Graeci rheumatismos vocant. SORAN. 2, 4 (28) *praefocatio matricis* acuta (*opp.* chronica). CELS. 2, 7 dolor. SEN. epist. 78, 9 aurium ... acutissimus. PLIN. VAL. 1, 9. 10 CAEL. AVR. acut. 2, 16, 100.

F *de motu*: GLOSS. velox, agilis. PAVL. FEST. 101 hippacare est celeriter animam ducere, ab equi halitu, qui est supra modum acutus STAT. Theb. 6, 792 (*de pugilatu*:) motu.

bis acūtus. GLOSS. anceps. *proprie*: FILASTR. 156, 5 bis acutus gladius. AVG. civ. 20, 21 propter aciem geminam. epist. 147, 20

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PROSP. in psalm. 149, 6 FVLG. RVSP. (29) ad mon. 2, 3. VVLG. Sir. 21, 4 romphaea. PROSP. in psalm. 149, 8 framea. VICT. VIT. pass. 4 bis acutum genus frumenti. *translate*: TERT. idol. 23 quaedam eiusmodi species (*sc. ambiguitatis*) in facto et in verbo bis acuta et infesta utrimque.

structurae: *cum* **ad** *c. gerund.*: CIC. Cluent. 67 homine ad excogitandum acutissimo. de orat. 1, 113 animi atque ingenii celeres quidam motus . . . ad excogitandum acuti. de orat. 3, 79 ingeniis . . . ad id, quod . . . veri simile est, eliciendum acutis atque acribus. QVINT. inst. 6, 3, 12 acutior . . . atque habilior . . . ad inveniendum. *cum* ad *c. subst.*: NEP. Dion 8, 1 homo et callidus et ad fraudem acutus. VITR. 7, 5, 6 Alabandeas satis acutos ad omnes res civiles haberi. AVG. c. Faust. 14, 9 *Faustus* acutus, sed hoc incautus, quia suo acumine se perimebat. felix enim cor acutum ad veritatem, infelix contra veritatem. *cum* **in** *c. abl.*: CIC. de orat. 2, 131 hominem . . . acrem et acutum in cogitando. Brut. 178 in privatis causis . . . Vespillo et acutus et iuris peritus. QVINT. inst. 12, 10, 39. HYG. astr. 2, 17 (p. 69, 6) *Crotum* celerrimum in silvis et acutissimum in musis. *aliter* GREG. TVR. Franc. 8, 18 vir valde aetate iuvenis, sed acutus in sensu. *cum* ***genet.***: TERT. anim. 20 sapiendi dicendique acutissimos.

adverbialiter acutum. GLOSS. II 384, 51 acutum cerno: ὀξυδορκῶ. HOR. sat. 1, 3, 26 cernis acutum. AMM. 21, 16, 19 cernens acutum. HOR. sat. 1, 8, 40 alterna loquentes umbrae cum Sagana resonarint triste et acutum. CLAVD. 18, 77 sic fatus acutum | aggreditur lenonis opus (fatus acutum *an* acutum opus?). *cf.* ENN. ann. 375 *canis venatica* voce sua nictit ululatque ibi acuta (-te *Scaliger*).

adv. **acūtē**. *frequens apud unum* CIC. (*fere sexagies*), *singulis locis legitur apud* VARR. (*l. 65*), NEP. (*l. 33*), SVET., *binis apud* LVCR. (*l. 68*), *in* RHET. Her. (*l. 38. 42*), *ternis apud* QVINT., FEST. (PAVL.), *quater in* AVG. civ.; *deest apud ceteros, quorum indices praesto sunt.*

1 *de animo* (*cf. etiam 2 et 4*): *accedit ad verba* **a** *cogitandi, investigandi*: cogito: CIC. off. 1, 156. *nota*: NEP. Dat. 6, 8 quo neque acutius ullius imperatoris cogitatum neque celerius factum usquam legimus. colligo: CIC. Deiot. 33 de orat. 1, 243. concludo: CIC. fin. 1, 39. Tusc. 1, 78 aliquo . . . acute concluso. conicio: CIC. Brut. 53 acute arguteque. *cf.* coniectura assequor div. 2, 12. distinguo: CIC. top. 31. divido: CIC. Brut. 303. excogito: RHET. Her. 2, 13. indago et odoro: CIC. Verr. 3, 135 acutissime (accuratissime *Lg. 42*). intellego: AMM. 25, 1, 5 acutius (*V*, ocius *b*). AVG. civ. 8, 4 p. 326 D. acutius atque veracius. invenio: CIC. Brut. 35. 202 nat. deor. 1, 49. puto: CIC. fin. 4, 63. reperio: RHET. Her. 4, 69 acute et cito. **b** *dicendi, scribendi*: argumentor: AVG. civ. 22, 4 p. 557 D. dico: CIC. de orat. 1, 94 acute atque dilucide. 2, 256. 340 breviter et acute et hilare dicto (epist. 9, 16, 3 acute aut facete dictorum. QVINT. inst. 6, 3, 7 acute . . . ac venuste). orat. 99 acute et veteratorie. fin. 3, 47 nat. deor. 3, 25. SVET. gramm. 4 diligenter . . . et acute scienterque . . . dicere aut scribere. HYG. astr. 4, 1. disputo: CIC. Tusc. 5, 28. div. 1, 7 acute et copiose. dissero: CIC. fin. 3, 2 nec acutissime nec abscondite. 4, 62. Tusc. 4, 48 prudenter acuteque. leg. 3, 14. explano (coniectura): CIC. de orat. 2, 280 acute atque concinne. explico: CIC. ac. 1, 7. off. 1, 16 acutissime et celerrime . . . et videre et explicare rationem. interrogo: CIC. Flacc. 82. loquor: CIC. Brut. 108 prudenter et acute. Att. 13, 12, 3. frg. E 2, 1 *M.* facete et breviter et acute. reprehendo: QVINT. inst. 5, 13, 34. respondeo: CIC. Cael. 19 acute arguteque. Lael. 6 multa *Catonis* responsa acute. scribo: CIC. Verr. 3, 20 acutissime ac diligentissime. ac. 2, 69. *v. etiam l. 48.* **c** *agendi*: defendo: CIC. div. 2, 150 acutissime . . . prudentissimeque. facio: AVG. doctr. christ. 4, 5, 7 haec . . . in iis, quae eloquendo agunt . . ., cum alii faciant obtuse, deformiter, frigide, alii acute, ornate, vehementer. resisto: CIC. ac. 2, 28. teneo (morem): CIC. Tusc. 5, 11 acutissime copiosissimeque. tracto (argumentationes): CIC. inv. 2, 51 tenuius et subtilius et acutius. transfero (*oratorias argutias in tragoedias*): CIC. Brut. 167. utor (*sc.* proportione): VARRO ling. 10, 42. versor (in quaestione): CIC. Tusc. 4, 11. **d** *verbum omittitur*: CIC. Phil. 13, 36 Tusc. 3, 10 fat. 23. **2** *de sensu*: CIC. div. 1, 65 sagire . . . sentire acute est. FEST. 254. *videndi*: cerno: LVCR. 4, 802. 810 SOL. 12, 3 AMM. 22, 15, 20. intueor: AVG. civ. 16, 23 (*ibid.* acerrime cernentibus). *translate de animo* HIER. epist. 98, 3. perspicio (*translate de animo*): CIC. Att. 10, 8, 7. video: SOL. 32, 28 *crocodili* in aqua obtunsius vident, in terra acutissime. *translate de animo* CIC. de orat. 1, 116 acutius atque acrius. 3, 31 Brut. 227 ac. 2, 77 fin. 5, 78. *cf. etiam l. 52.* CAEL. Cic. epist. 8, 4, 1. *audiendi*: SOL. 19, 11 cervi . . . rectis auribus acutissime audiunt. *odorandi*: *cf. l. 39.* **3** *de sono*: CIC. rep. 6, 18 ut extrema ex altera parte graviter, ex altera autem acute sonent. DON. Ter. Hec. 85 'me' acutius proferendum. SERG. in Don. gramm. IV 484, 5 acute producens. BEDA gramm. VII 229, 16 cum acute dicitur 'pater'. FRG. Bob. gramm. VII 540, 6. **4** *de motu*: *corporis*: PAVL. FEST 22 aquila . . . ab acute volando. *animi*: CIC. epist. 15, 21, 4 acute movebatur. AVG. epist. 138, 20. *cf.* peracute, acutule. **5** *de sapore*: CASSIOD. var. 12, 4, 6 quod acute sapit, quod cito reficit. **6** *de medicaminis efficacitate*: ORIBAS. syn. 1, 17 agaricus purgat fleuma et cholera (καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν), sed non acute (ὀξέως). *nota*: AVG. gen. ad litt. 8, 15 init. frustra . . . nonnulli acute obtunsi sunt, cum requirunt.

subst. **acūtum,** -ī (acūta, -ōrum). *cum genet.*: HOR. carm. 4, 4, 76 acuta belli (periculosissima PORPH.). *cf. etiam p. 464, 29.* *absol.*: VARRO frg. 55 Wilm. p. 181, 7 cum pars verbi aut in grave deprimitur aut sublimatur in acutum. AMM. 25, 4, 22 barba in acutum desinente. MACR. sat. 1, 17, 67 prolixa in acutum barba. PHYSIOGN. 106 scapulis in acutum eminentibus. 81 (*cf. p. 463, 82*).

subst. **acūtus,** -ī *m.* GLOSS. III 313, 23 ἧλος acutus (*antecedit* ἧλος clavus). GLOSS. Plac. V 12, 17 = V 55, 24 clavus interdum acutus, interdum gubernaculum. V 11, 11 = V 51, 12 calcaria sunt acuti, qui in calce hominis ligantur . . . ad stimulandum equos. GROM. p. 322, 1 acutum cyprinum. ISID. orig. 19, 34, 13 clavati quasi calivati (chalybati *Arev.*), eo quod minutis clavis, id est acutis sola caligis vinciantur. DIOSC. 5, 98 de acutis id est de clavibus navium. 5, 100 ex acutis cyprinis (ἐκ τῶν κυπρίων χαλκουργικῶν ἥλων). SERV. auct. Aen. 4, 262 *ext.* ensem . . . 'stellatum' . . . pro 'clavis (*sic cod. Ambros.*, acutis *Floriac.*) aeneis vinctum'. *cf. ital.* agudo. *Heraeus, Hermes 34 (1899) 167.* *subst.* **acūta,** -ae *f.* GLOSS. acuta: ὀξεῖα. BOET. mus. 4, 4 p. 312, 2 Fr. (*de musicis notis*:) hyperboleon diatonos . . . my graecum habens acutam et pi deductum habens acutam . Μ′ Π′. nete hyperboleon iota habens acutam (-tum *Monac. 14523 et 18480*) et lambda iacens habens acutam (-tum *Monac. 14523*). <.

derivata, composita verbi: acuitas, acumen, acutela, acutor; exacuo, praeacuo. *adiectivi*: acuto, acutulus; peracutus, acutiangulum. *Dittmann.*

ὀξυποδία **acupedium** addensatio GLOSS. II 384, 56. 18, 47 aquipedum ὀξυποδία. 528, 39 aucupadium oxypodia.

acupedius. [*vocabuli compositi membrum prius potius cf. esse videtur c.* ocior, *gr.* ὠκύς, *ind.* āśúḥ 'celer' *quam c.* acuere acus. *Th.*] PAVL. FEST. 9 acupedius dicebatur, cui praecipuum erat in currendo acumen pedum.

acupes GLOSS. V 605, 56 ad eundum acutum pedem habens (*ubi* naucupes *cod.*) *cf.* ὠκύπους. V 44, 15 acu pedum velocitate pedum, acumine (agmine *codd.*: acupedum agmine velocitate pedum *Bücheler*: acupedius a pedum acumine; acupedium velocitas pedum *Nettleship, parum probabiliter*; *an* acumine pedum velocitate pedum?).

acūpictūra, -ae *f.* CAES. AREL. reg. ad virg. 42 (Migne 67, 1116) plumaria et acupictura et omne polymitum . . . numquam in monasterio fiant. *cf.* acu pictus *sub* acus *I 4.* *Klotz.*

Acurio, -ōnis *nom. vir.* CORP. VII 1336, 12 (*Londinii*) Acurio f(ecit). INSCR. Schuermans, Sigl. figul. 51 (*Caesaroduni*) Acurioni(s) m(anu). *Otto.*

acus, -eris *n.* [*cf. c. got.* ahs 'spica', *lituan.* akûtas 'arista', *gr.* ἀκοστη (κριθὴ παρὰ Κυπρίοις Hes.). *Th.*] PAVL. FEST. 9 (*cf. l. 71*). PRISC. gramm. II 162, 17 'hoc acus', huius aceris quod Graeci σκύβαλον dicunt, id est purgamentum frumenti. PROBI app. gramm. IV 200, 23 acerbum immaturum significat, acervum vero acerum esse demonstrat. GLOSS. ἄχυρον purgamentum frumenti, σίτου λέπυρα, palea miliacea. *plur. fem.* acus COLVM. 2, 10, 14; aceres GLOSS. II 13, 29.

CATO agr. 37, 2 stercus unde facias. stramenta, lupinum, paleas, fabalia, acus, frondem iligneam querneam. 54, 2 *ad pabulum boum* paleas triticeas et hordeaceas, acus fabaginum, ⟨de⟩ vicia vel de lupino. VARRO ling. 5, 167 quod in eas acus (ea sagus *F*) aut tomentum aliudve quid calcabant, ab inculcando culcita dicta. rust. 1, 52, 2 quod levissimum est in eo (*frumento trito*) atque appellatur acus. 1, 57, 1 parietes . . . loricandum . . . ex argilla mixta acere et frumento et amurca. 2, 9, 12 substernitur eis (*canibus*) acus (3, 9, 8). 3, 9, 12 *ova qui volunt diutius servare*, condunt in furfures aut acus. COLVM. 2, 10, 14 durissimae quidem acus reiectae separataeque erunt a cudentibus, minutae vero . . . aliter secernentur. PLIN. nat. 18, 99 acus vocatur, cum per se pisitur spica tantum, aurificum ad usus, si vero in arca teritur cum stipula, palea.

derivata: acerale aceratus acerosus.

acus, -ūs *f. et m.* [*cf. c. armen.* aseɫn 'acus' *et c.* acies acer acēre. *Th.*] [*wal.* ac, *it.* ago. *M.-L.*] PAVL. FEST. 24 acies, acumen, acus et acuere dicuntur ab ἀκόνη, quam Latine dicimus cotem. 9 acus dicitur, qua sarcinatrix vel etiam ornatrix utitur. paleae etiam quaedam de frumento acus dicuntur; exercitus quoque instructio, quod ea pars militum vehementissima est ad hostem vulnerandum acumine telorum. totum autem ex Graeco sermone trahitur, quoniam sarcire apud illos ἀκέσασθαι dicitur. PRISC. gramm. II 262, 13 forsitan . . . acus ab acutu. GLOSS. ῥαφίς, βελόνη, περόνη, βοῦκλα (*immo* κοῦκλα), calamistratorium. *de genere*: PRISC. gramm. II 259, 9 acus etiam quartae est, quod tam masculinum quam femininum invenitur. II 162, 10 *inter masculina* acus, unde aculeus diminutivum, teste Probo (*cf.* gramm. IV 20, 27 deminutio genus servat. hic aculeus, non haec aculea), sed in usu frequenter haec acus invenimus. *masc. commendant* CLEDON. gramm. IV 41, 13 haec in diminutivo genus mutant: acus acula. PHOC. *ibid.* 420, 5 CHAR. gramm. I 45, 6 GRAMM. IV 573, 21. *fem.* GRAMM. suppl. 47, 21.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. 192, 12 si masculini generis sit ..., acus aci aco *declinatur* (acos '*pars codd.*' MART. 10, 37, 6. aco CHIRON 5, 508 VIRG. gramm. p. 31, 18). *masc. exhibet inter auctores solus* PLIN. nat. 26, 5 evulso acu (*ubi tamen* -su *V*, -sa *E. alibi apud* PLIN. *fem.*). acu *dat.* PLIN. nat. 28, 179 (aco RV^1, acu V^2, acui *vulg.*). acuum CELS. 7, 16 p. 293 D. acubus *ibid.* p. 294 D.

I *i. q.* ῥαφίς, βελόνη *instrumentum*: CIC. Scaur. 20 neque acu quaedam enucleata argumenta conquiram (*cf.* HIER. adv. Ruf. 3, 42 linguam veriloquam discriminali acu confoderunt). VARRO rust. 1, 48, 1 arista, quae ut acus tenuis longa eminet e gluma. PLIN. nat. 28, 179 reperitur in latere leporis os acu simile. **1** *pungendi figendique instrumentum*: CIC. Mil. 65 quod (*vulnus*) acu punctum videretur. OV. am. 3, 7, 30 medium tenuis in iecur egit *saga* acus (epist. 6, 92). fast. 2, 577 quod acu traiecit aena. QVINT. inst. 2, 20, 3 grana ciceris ex spatio distante missa in acum continuo et sine frustratione inserebat. AVG. c. Faust. 8, 2 argute sibi videtur velut acu linguae divinarum scripturarum firmamenta conpungere. *imprimis medicorum*: CELS. 5, 28, 4 acu pusulae ... aperiendae. 5, 28, 19 incidi ... cutis debet aut acu pungi. 6, 18, 9 *capitulum per haemorrhoiam factum* acu conpungendum. 7, 7, 12 *clavos* ad imam radicem perforare acu commodissimum est. 7, 7, 14 p. 280 D. acus admovenda est *oculo*. 7, 8 p. 284 D. traicere id cavum celeriter candente acu satis est (7, 9 p. 285. 7, 14 p. 291 D.). 7, 22 p. 303 acus ... oram vulneris perforat. 7, 30, 3. PLIN. nat. 26, 5 hic vero *obiit* pollici laevae manus evulso acu (*cf. supra l. 4*) ab semet ipso, tam parvo ⟨volnere⟩, ut vix cerni posset. 28, 198 fimumque ad eum usum acus aereae punctu[s] tolli iubent. 30, 28 vitiligines ... acu conpunctas. 30, 31 cocleae acu transfossae. 32, 75 inutilibus pilis exemptis acu. PALLAD. 1, 27, 2 *grana sub oculis* nisi acu leviter apertis pellibus auferantur. CHIRON 5, 508 ante pungentes aco aut grafiolo loca. MARC. med. 8, 50 oculos erues acu cuprea. *cf.* HIER. epist. 112, 13 qui nostro vulnusculo medendum putas, quod acu foratum, immo punctum, ut dicitur huius sententiae medearis vulneri, quod lancea et ... phalaricae mole percussum est. **2** *crinium comendorum instrumentum* (discerniculum), *quod* hasta recurva *est* OV. fast. 2, 560. OV. am. 1, 14, 15 non acus abrupit, non vallum pectinis illos (*capillos*). 1, 14, 30 erudit admotas ipse capillus acus. ars 1, 510 *Theseus* a nulla tempora comptus acu. SIL. 15, 26 fronte decor quaesitus acu. QVINT. inst. 2, 5, 12 inustas comas acu comentibus. IVV. 6, 497 admotaque lanis emerita quae cesset acu. SERV. Aen. 12, 100 calamistrum est acus maior, quae calefacta et adhibita intorquet capillos. CLAVD. 10, 284 *Venus* ipsa caput *nuptae* distinguit acu. Pros. 2, 16 *Veneri* multifidos crines sinuatur in orbes Idalia divisus acu. **3** *crinium retinendorum ornandorumve instrumentum*: PETRON. 21 Psyche acu comatoria ... mihi ... malas pungebat (*cf.* OV. am. 1, 14, 17 nec umquam bracchia derepta saucia fecit acu. ars 3, 239 odit quae sauciat ora unguibus et rapta bracchia figit acu. PAVL. FEST. 52 cnasonas, acus quibus mulieres caput scalpunt). MART. 2, 66, 1 unus de toto peccaverat orbe comarum anulus, incerta non bene fixus acu. 14, 24 splendida ne madidi violent bombycina crines, figat acus tortas sustineatque comas. SEPT. SER. frg. 1 aut zonulam aut ricam aut acum. APVL. met. 8, 13 mulier acu crinali capite deprompta (dempta *fort. F*) Thrasylli convulnerat tota lumina. VLP. dig. 34, 2, 25, 10 *inter ornamenta muliebria* acus cum margarita, quam mulieres habere solent (VVLG. Is. 3, 22). SERV. auct. Aen. 7, 188 septem fuerunt pignora quae Romanum imperium tenerent: acus (aius *F*) matris deum. HIER. in Is. 3, 22 habent acus mulieres quibus ornatorum crinium compago retinetur (ISID. orig. 19, 31, 9 acus sunt, quibus in feminis ornandorum crinium compago retinetur, ne laxius fluant). **4** *suendi instrumentum*: HYG. fab. 274 Belone prima acum reperit quae graece βελόνη appellatur. PACIAN. epist. 3, 25 *vestis* sinu plicante subsuitur aut acu inserente reparatur. *apud medicos*: CELS. 5, 26, 23 quo saepius acus corpus transsuit. 5, 26, 24 extrema pars eius (*fasciae*) inferioribus acu adsuenda est. 7, 7, 4 *debet medicus* levare unguem eumque acu traicere linum trahente. 7, 7, 8 quidam aiunt acu transsui iuxta pilos exteriorem partem palpebrae oportere. 7, 7, 8 totiens acu traiecta. 7, 7, 11 ad ipsas radices per medium transsuere acu duo lina ducente. 7, 17, 1 per acum duobus linis ... inmissis. 7, 21, 1. 7, 25, 2 cutis acu filum ducente transsuitur. HIER. epist. 64, 10 haec feminalia ... solere, postquam invisa fuerint, acu consui. 64, 13 ut nulla acus vestigia forinsecus appareant. *praecipue in arte phrygionia*: TITIN. tog. 4 frygio fui ... reliqui acus aciasque ero atque erae (*cf.* PETRON. 76 *v. infra p. 470, 33*). VERG. Aen. 9, 579 pictus acu chlamydem. 11, 777 pictus acu tunicas et barbara tegmina crurum. OV. met. 6, 23 seu pingebat acu *Arachne*, scires a Pallade doctam. SEN. Herc. O. 665 nec Maeonia distinguit acu, quae Phoebeis subditus euris legit Eois Ser arboribus. PLIN. nat. 8, 196 acu facere id (*vestes pingere*) Phryges invenerunt. VAL. FL. 2, 410 *Hypsipyle* servati genitoris conscia sacra pressit acu currusque pios. 6, 526 barbarica chlamys ardet acu. SIL. 7, 79 ferimus ... pulchrum ... et acu et subtegmine fulvo, quod nostrae nevere manus, venerabile donum. 15, 427 *antrum* acus simulavit in ostro. MART. 8, 28, 17 Babylonos picta superbae texta, Semiramia quae variantur acu. 14, 150 victa est pectine Niliaco iam Babylonos acus. 9, 13, 3 nomen Acidalia meruit quod harundine pingi, quod Cytherea sua scribere gaudet acu. LAMPR. Heliog. 27, 4 ita ut de acu aut de textili pictura exhiberentur *mantelia*. CLAVD. 8, 590 auget acu meritum picturatumque metallis vivit opus. Pros. 1, 247 hic elementorum seriem sedesque paternas insignibat acu. carm. min. 27, 86 pertusam murice vestem Assyria signatur acu. CORIPP. Iust. 1, 280 subiectasque ordine gentes pictor acu tenui multa formaverat arte. CARM. epigr. 1150 pictor acu ... notus in arte sua. *fort. huc pertinet* EDICT. Diocl. 7, 49 centunclum primum ornatum ab acu. *coaluit fere* acu pictus *cf.* acupictura: AVG. quaest. in hept. II 177, 11 (exod. 27, 16) *tegumen* de hyacintho et purpura et cocco neto et bysso torta, varietate acu picta. *ibid.* ut *velamen* opere acu picto quattuor illis coloribus variaretur. 177, 12 *et* 18. ISID. orig. 19, 22, 22 acu picta vestis, acu textilis vel acu ornata eadem et Phrygia. **5** *varii usus instrumenta*: *laxandi texta*: LVCAN. 10, 141 candida Sidonio perlucens *Cleopatra* pectora filo, quod Nilotis acus conpressum pectine Serum solvit et extenso laxavit stamina velo. MART. 11, 45, 5 oblinitur minimae si qua est suspicio rimae punctaque lasciva quae terebrantur acu. *findendi folia papyri*: PLIN. nat. 13, 74 praeparatur ex eo (*papyro*) charta diviso acu in praetenues .. philuras. *similiter* 25, 53 *medullam* acu in longitudinem findebant. IVV. 2, 93 ille supercilium madida fuligine tinctum obliqua producit acu. MORET. 11 producit acu stuppas umore carentes *ad ignem excitandum*. CARM. de dieb. Aeg. (poet. min. V 58, 8) 17 quinta *dies* Novembris acus *est, h. e. pro instrumento quo facile quis laeditur*. MARC. med. 8, 59 in lamella aurea acu cuprea scribes ορυω ουρωδη. BENED. reg. 55 dentur ab abbate omnia quae sunt necessaria id est ... graffio, acu, mappula (*qualis acus sit nescio*). *in fibula*: TREBELL. Claud. 14, 5 fibulam auream cum acu cyprea unam. PALLAD. 1, 42, 2 *inter instrumenta agrestia* acus, per quas in pastinis sarmenta merguntur. **6** *proverbialiter*: PLAVT. Men. 238 si acum credo quaereres, acum invenisses, si appareret, iam diu. Rud. 1305 tum tu mendicus es? :: tetigisti acu. PETRON. 76 ab acia et acu mi omnia exposuit. MART. 8, 71, 10 nonus *annus* acu levius vix cocleare tulit (*vix spectat ad* acus, -eris). VVLG. Matth. 19, 24 facilius est camelum per foramen acus transire (Marc. 10, 25 Luc. 18, 25). IVVENC. 3, 524. HIER. epist. 120, 1 *cf.* 123, 15 per angustias acus transire poterant. *al.*

II *i. q.* βελόνη *piscis*: PLIN. nat. 9, 166 acus sive belone, unus piscium, dehiscente propter multitudinem utero parit (*cf.* 32, 145 belonae, quos aculeatos vocamus). MART. 10, 37, 6 satius tenues ducere credis acus (acos *var.*). CAEL. AVR. acut. 2, 37, 210 *aegrotis dabimus* ex mari mullos, squillas, bancos, acus, labraces. POL. SILV. chron. min. I p. 544, 17. *Klotz.*

? **Acusagorus** *insulae secundum* PLIN. nat. 4, 61 circumvectis ... Criumetopon *Cretae promonturium* tres *insulae* Acusagorus appellatae (acusagonus *A*, Musagores *edd. vett.*). *corruptum esse apparet. latetne part. graec. in* -usai*?*

Acusilās *vel* **Acusilaus**, -ī, Ἀκουσίλαος. CIC. de orat. 2, 53 qualis apud Graecos Pherecydes Hellanicus Acusilas fuit ... talis noster Cato et Pictor et Piso. IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 13 Acusilaus Argivus. 1, 16 Hellanicus ab Acusilao de genealogiis discrepat. *v. Schwartz, PW. I 1222.* *Diehl.*

Acusius, Acurius *v. sub* Acc-.

? **acutarus** *quid sit nescio in* CORP. VI 9103 Martinus stabu(larius?) Cicinenses Felix acutarus Sissimus (*sic*) taber(narius?). *an* actuarius*?*

? **acutarius**. LEX Sal. 6 add. 1 si quis canem acutarium (agutaricium, argutarium *sim. codd.*) furaverit (*in E respondere videtur*: veltrem porcarium sive veltrem leporarium, qui et argutarius dicitur).

acūtēla, -ae *f.* PRISC. gramm. II 120, 7 tutus tuti tutela, acutus acuti acutela (cutus *etc. codd. plerique. cf.* gramm. suppl. 175, 16). *v. Lachmann ad Lucr. p. 204.*

acūtiangulum, -ī *n.*, *ab* acutus *et* angulus. PS. BOET. geom. 378, 18 oxygonium ... id est acutiangulum, in quo tres anguli sunt acuti.

acūtiātor, -ōris *m.*, *ab* acūt(i)o. GLOSS. II 223, 12 ἀκονητής samiarius cotiarius acutiator. *v.* acutor.

acūto, -āre *ab* acutus. GLOSS. IV 415, 10 limat acutat. VEG. mul. 1, 22, 4 sagittam duri chalibis ... cotibus bene acutatam (adcuratam *L*, adcutatam *Chiron p. 6, 10*). CHIRON 7 acutatam sagittam.

acūtor, -ōris *m.*, *ab* acuo. GLOSS. III 307, 17 ἀκονητής auctor. 487, 20 *et* 506, 31 aconites auctor. NOT. Tir. 73, 52 *post* acus acutus. *V.*

Acutrī gens *Indica* PLIN. nat. 6, 94. *Diehl.*

acūtulus, -a, -um, *ab* acutus *deminutive*. CIC. nat. deor. 3, 18 Zenonis ... breves et acutulas conclusiones. GELL. 17, 5, 3 sophista ... ex istis acutulis et minutis doctoribus. *adv.* **acūtulē**. AVG. c. Iul. op. imp. 3, 188 sententiam tuam, quam ... breviter et acutule collegisti. IVLIAN. Aug. c. Iul. 1, 71 quod ... quasi acutule (utile *codd. Mar. et Clar.*) posuisti. AVG. c. Iul. 6, 9, 26 quam vanum est ..., quod acutule te dixisse arbitraris. epist. 205, 4 garrire. nat. et gr. 28, 32 ne videantur ei nimis acuta, quae acutule sonant et discussa inveniuntur obtusa. conf. 3, 7, 12 quasi acutule movebar, ut suffragarer stultis deceptoribus. *V.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

acūtus, -a, -um *v.* acuo.

(acūtus, -ūs) *m. vox ficticia* PRISC. gramm. II 262, 13 forsitan ... acus ab acutu. *Dittmann.*

Acūtus, -a *nom. servile ortum libera etiamtum republica, viris saepe, mulieribus rarissime impositum.* Aqutus: CORP. XI 6700, 584 (*in vasis Arretinis*) (a) Aqut(us) Saufei. (b) Acutus Saufe(i). XII 4549 (*Narbone*) L. Aemilio Philomusi l. Aquto. 5154 add. (*ibid.*) Varia ⟨Sy⟩nerotis l. Aquta. CORP. VI 5264 Iulia Restituta Acutí Aug. líb(erti) liber(ta). 10563 Acuto Iuliae Germanici Caesar(is) filiae ser(vo). 10633 T. Aelio Acuto. 9192 olla Acuti atr(iensis). 3527 (*Furfone*) Acuto Noni C. s(ervo). 5500 (*Falerione*) L. Apidio L. l. Acuto. X 647 (*Salerni*) P. Vetilius P. (et mulieris) l. Acutus. IV 2450 (*a. u. c. 751*) Acutus. XI 4402 (*Ameriae*) T. Travius T. l. Acutus. V 2872 (*Patavii*) L. Terentius Acutus *libertus.* 6093 (*Mediolanii*) Simpliciae Acutil⟨l⟩ae ... Felix qui et Acutus *pater.* 7060 (*Taurinis*) Acuto L. Aponi s⟨er(vo)⟩. 8356 (*Aquileiae*) L. Cantio Acuto ... liberto. XII 517 (*Aquis Sextiis*) Sex. Acutius Vol. Aquila praetor Acuto patrí. 4523 (*Narbone*) T. Catius Teucri l. Acutus. 4969 (*ibid.*) L. Man. L. f. Acutus. III 2725 (*Delminii*) Aurel. Acutae. 4779 (*Viruni*) Campanius Acutus. 5576 (*Bedaii*) Acutus L. Mari Nobil. l. p. 849 (*a. 70*) L. Valeri Acuti Salonit(ani). 10282 (*Sopianis*) Aber(ius?) Acutus pater et Cl(audia) Matrona m(ater). INSCR. Rhen. 314 (*a. 187*) Ti. Ulpius Acutus. II 1213 (*Hispali*) C. Atenius Acutus. VIII 2564, 2, 94 (*castr. Lambaes., imperante Heliogabalo*) Gavius Acutus dup(larius). 5776 (*Sigus*) Q. Iulius Acutus. 6207 (*Arsacal*) Casia (*sic*) Acuta. 7513 (*Cirtae*) C. Iuli⟨o⟩ Acut⟨o⟩. 19613 (*ibid.*) Papiria Acuta. **Acūtius,** -a *nom. gentis plebeiae.* Aqutius *v. l. 34. 43. 54. 55.* LIV. 5, 10, 11 ut cooptarentur tribuni plebis C. Lacerius et M. Acutius (*a. u. c. 353*). CAES. civ. 3, 83, 2 postulavit etiam L. Afranium proditionis exercitus Acutius Rufus apud Pompeium. TAC. ann. 6, 47 Laelius Balbus Acutiam P. Vitelli quondam uxorem maiestatis postulaverat; qua damnata ... (*a. 37*). Q. Acutius Nerva *cos. suff. a. 100*: PLIN. epist. 2, 12, 2 Acutius Nerva; *cf.* INSCR. Rhen. 660. 662. 680. CORP. XIV (*cippi Praenestini*) 3047 L. Acuti(os). 3065 L. Aquti(os) C. f. IV (*aetatis liberae reip.*) 4 L. Aqut(ium) d(uom) v(irum) v(irum) b(onum). 12 L. Aquti(um) d. v. v. b. *Acuti aetate posteriore Acutias incohaverunt gentes. quas ex titulis collectas subiciam una cum eis, quarum origo fortasse altius repeti potuit.* CORP. XII 517 (*Aquis Sextiis, litt. saec. I ineuntis*) Sex. Acutius Vol. Aquila praetor Acuto patrí. VI 975, 2, 20 (*a. 136*) M. Acutius M. l. Eutychus. 1056, 1, 67 (*a. 205*) Acuti Saturnine *vigil.* 1057, 2, 73 (*a. 205*) M. Acuti(us) Hilarus *vigil.* 3348 C. Acutio Cl(audia) Severo Ara mil. fr. leg. VII gem. f. 3494 M. Aureli Veri Vettiani eq. R. a militiis, C. Acutius Valens frat. 5991 Aqutia Zosima. XIV 499 (*Ostiae*) Acutiae Successae. IX 5805 (*Cluenti*) M. Acutio P. [P.] filio Acutiano eq. R. X 1403 f, 3, 12 (*Herculanei*) Ti. Acutius Ti. l. Adauctus. 1996 (*Puteolis*) M. Acútius Aegipás. XI 845 (*Mutinae*) Q. Acutio Sp. f. Optato. INSCR. Not. scav. 1900 p. 217 (*Clusii*) A. Vensius A. f. Arn. Constans Acutia natus IIII vir. CORP. V 2553 (*Ateste*) M. Acutio M. f. Rom. Marcello. 2554 (*ibid.*) Acutiae Allages. 2783 (*Patavii*) C. Acutius C. f. Maturus. 4384 (*Brixiae*) L. Acutio L. f. Fab. Primo equo pub. 5935 (*Mediolanii*) L. Acuti Rubri. *acceptissimum fuit eis qui habitaverunt in Gallia Cisalpina.* XII 3366 (*Nemausi*) d. m. Q. Acutií Hermetis Q. Atí⟨l⟩ius Acutius patronus. 3843 (*ibid., litt. saec. II*) L. Acútius Ventidius. 4545 (*Narbone*) M. Aqutio M. l. Geniali, M. Aqutio M. l. Fido. 4546 (*ibid.*) ⟨M.⟩ Aqutio M. l. Thurani⟨o⟩, ⟨M.⟩ Aqutio M. l. Iucun⟨do⟩. 5679, 2 (*in tegulis agri Avenniensis*) L. Acut. Sex. f. *sim.* XIII 2046 (*Luguduni*) Acutiae Amatricis. INSCR. Rhen. 1138 (*a. 220*) Acutius Vrsus et Acutia Vrsa. CORP. II 1745 (*Gadibus*) Acutia Marina. VIII 2618 b, 1 (*Lambaesi, a. 211/212*) M. Acutius Ingenus ex (centurione) leg. 3296 (*ibid.*) Acutiae Flaccinillae coniugi P. Aelius Processus eq. R. *cognominis locum habet* CORP. II 5013 (*in agro Olisiponensi*) L. Cassius T. f. Gal. Acutius. 5535 (*Cordubae, litt. saec. II*) C. Sar. Acutius anuclus et mesu du(orum). 5920 (*Salariae*) Flaminia Acutia. **Acūtiānus,** -a, -um *adi., quod Acutiorum est.* CORP. XI 1147, 1, 71 (*Veleiae, imperante Traiano*) *fundum* Vetutianum Acutianum. 4, 26 fund(os) sive agros Acutianos Vetulianos Virianos. Acutianus *quartum nomen* CORP. X 3910 (*Capuae*) M. Cornelio M. fil. M. nep. Publ. Iusto Acutiano IIII vir. q. q. í. d. *cogn.* CORP. IX 5805 (*Cluenti*) M. Acutio P. [P.] filio Acutiano eq. R. V 2796 (*Patavii*) C. Didius Acutianus. III 411 (*Smyrnae, a. 139*) Sextilio Acutiano. 1911 (*Novis, a. 239*) Acutianus bf. cos. 6458 (*Aquinci*) Aurelius Acutianus. VIII 9121 (*Auziae, c. a. 264*) Acutia⟨nus⟩ pater et Plautia mater. SYMM. epist. 1, 69 (*a. 380*) frater meus Acutianus. *nom. gent.* CORP. IX 649 (*prope Venusiam*) Acutiana Secunda. **Acūtiānius** *nom. gent.* CORP. III (*Augustae Vindel.*) 5830 Flabi⟨o⟩ Acu⟨ti⟩anio Sereno ... Aqutianius Vrsacius ... fratri. 5834 Tib. Acutianio Vrsacio Veteranicino. **Acūtīnus** *cogn.* CORP. V 8138 (*Polae*) Acutinus cun suis. **Acūtillus,** -a *cogn.* CORP. V 6093 (*Mediolanii, periit*) Simpliciae Acutil⟨l⟩ae ... Felix qui et Acutus *pater.* XII 5686, 8 (*in vasculis*) of. Acutill(i). VII 1336, 13 (*in vasculo*) of. Acutil(li). **Acūtio** *cogn. vir.* CORP. III 4785 (*Viruni*) Matern(ius) Acutio. **Acūtilius** *nom. gent.* CIC. Att. 1, 5, 4 cum multos dies auris meas Acutilio dedissem. 1, 8, 1. CORP. VIII 12660 (*Carthagine*) P. Acutilius Ampliatus. **Acūtiliānus,** -a, -um *adi., quod ad Acutilium pertinet.* CIC. Att. 1, 4, 1 Acutilianam controversiam. 1, 5, 4 de Acutiliano ... negotio. *Otto.*

Acuvius *v. sub* Acc-.

Acylas *v.* Aquila. **Acylla** *v.* Achulla. **acylos** *v.* aculos.

Acyro *v.* Achyro.

acyrologia, -ae *f.*, ἀκυρολογία. CHAR. gramm. I 270, 23 de acyrologia. acyrologia est dictio inpropria (DONAT. gramm. IV 394, 29 POMP. gramm. V 293, 4). ISID. orig. 1, 34, 4 non propria dictio (GLOSS. III 487, 8. 506, 14 *cf.* IV 6, 34 *et Goetz in Thes. gloss.*). ISID. rhet. p. 516, 28 in verbis ... cavenda sunt vitia, ut non inpropria verba ponantur, quae Graeci acyrologian vocant. DIOM. gramm. I 449, 12 acyrologia est dictio minus convenienter elata, vel non propriis dictionibus obscurata sententia *cf.* MAR. PLOT. gramm. VI 453, 12. SERV. Aen. 7, 804. 9, 6 SERV. Don. gramm. IV 447, 20 GRAMM. suppl. 174, 2 ISID. rhet. p. 517, 9. *exemplum detritum*: VERG. Aen. 4, 419 sperare dolorem. SERV. *ad l.* pro timere: et est acyrologia (SERV. auct.: superflua dictio. *cf.* 5, 690), nam speramus bona, timemus adversa (CHAR. *l. c.* ISID. orig. 1, 34, 4 *alii*). *alia* SERV. Aen. 1, 198 'ignari' pro inmemores. 2, 628 'eruere' pro deicere. 3, 226 si clangorem dixit alarum sonitum. 6, 42 coloniae ... epitheton rei dedit immobili. 7, 622 acyrologiam fecit commutando Ennii versum. 12, 327 'molitur' regit. ... proprie 'molitur' est parat. ecl. 7, 7. HIER. adv. Ruf. 2, 6 istius modi nugis et acyrologiis omnis eius scatet oratio.

Acytos, Ἄκυτος, *insula.* PLIN. nat. 4, 70 Melos cum oppido, quam ... Heraclides *appellat* Siphin et Acyton (*sic Barb.*, acitia, acita, acida *libri*). *Diehl.*

ad [ad ar *i. q. umbr.* (asam-) ad (asam-) a 'ad aram', *got.* at *c. dat. et acc.* 'apud, ad', *hibern.* ad- *in verbis cps. ut* ad-glādathar 'appellat', ad-ella 'visit, devertitur'. *cf. c. osc.* az 'ad'. *Th.*] πρός, ἐπί, παρά, εἰς. *Fr. Pradel, de praepositionum in prisca latinitate vi atque usu, Jahrb. f. Philol. Suppl. 26 p. 466—484 et 558—563. E. Bourciez, de praepositione* ad *casuali in latinitate aevi Merovingici, 1886. a sequente vocabulo saepe non distinguitur, ut* LEX rep. (Corp. I 198) 65 adeam diem. LEX Iul. mun. (Corp. I 206) 150 (*bis*). CORP. I 1412 XI 6050. ***de forma***: at *pro* ad: QVINT. inst. 1, 7, 5 illa quoque servata est a multis differentia, ut 'ad', cum esset praepositio, 'd' litteram, cum autem coniunctio, 't' acciperet (CAPER gramm. VII 95, 14. *al.*). *forma* at *legitur in inscriptionibus*: CORP. I 1252 usque at tegulas. LEX Iul. mun. (Corp. I 206) 7 atque(m). LEX Vrs. (Corp. II 5439) I 4, 21 at ea sacra. I 5, 34 at decuriones. III 2, 10 at it. III 4, 10 at II vir(um). IV 2, 25. CORP. III 568, 9. 11. 12. 13. III 959, 8. 9315. 10716. V 3342, 9. VI 33234. VIII 284. XI 1436. 3283. 3284. 6078, 6 *et* 7. XIII 1910. XIV 2795. CARM. epigr. 873, 1. 933. 1044 B 9. 1141, 19. 1551 D 4 *al.* *haud raro codices vel consentientes inter se vel pro varia lectione exhibent* at, *passim apud* PLAVT., *saepe variant apud* VERG.; at *frequentatur ante* t. *v. Neue, Formenlehre II*³ *p. 783, ad* LIV. *Fügner, lexicon Liv. I p. 325. I 5.* *de forma* **ar**: PRISC. gramm. II 35, 2 antiquissimi ... pro 'ad' frequentissime 'ar' ponebant: 'arvenas, arventores, arvocatos, arfines, arvolare, arfari' dicentes pro 'advenas' *etc.*, unde ostenditur recte 'arcesso' dici ab 'arcio' verbo, quod nunc 'accio' dicimus ...; 'arger' quoque dicebant pro 'agger'. VEL. gramm. VII 71, 22 apud antiquos in arvorso, in arvorsario. DIOM. gramm. I 452, 28 per ⟨par⟩allagen ... ut arvenire pro advenire. *addendum fortasse* arbiter. *legitur* S. C. de Bacch. (Corp. I 196) 2 arf(uerunt). 21 arfuise. 24 arvorsum. LEX rep. (Corp. I 198) 20 arvorsario (*bis*). *item in defixione plumbea Notizie d. Scavi 1901 p. 210.* CATO agr. 135, 7 arvectum. 138 arvehant. PAVL. FEST. 11 arferia (*cf. umbr.* adfertur, arsfertur, arfertur). TVRP. com. 5 arscedat *emendatur in* abscedat. *praeter composita* ar *formae exempla non exstant, coniectando induxit Dousa* LVCIL. 330ᵃ (apud VEL. gramm. VII 47, 5) *loco dubio. de dialectis italicis v. Bücheler, lexicon Ital., s. v.* *cf. Neue, Formenlehre II*³ *p. 812.* *de assimilatione in compositis grammatici haec statuunt*: PRISC. gramm. II 47, 20 haec tamen ipsa consonans in 'ad' praepositione mutatur sequente 'c' vel 'g' vel 'p' vel 't', ut 'accumbo, accido, aggero, applico, appello, attingo, attinet'; 'f' quoque sequente rationabilius: 'affectus'; 'l': 'allido'; 'r': 'arrideo'; 'n': 'annuo'; 's': 'assiduus'. subtrahitur etiam in quibusdam cum sequens dictio a 'gn' vel 'sp' vel 'sc' incipit, ut 'agnitus, aspectus, ascendo'. aliis enim sequentibus litteris integra manet in compositione, ut 'adbibo, adhaereo, admitto, adquiro, advoco'. frequenter tamen invenimus 'f' vel 'l' vel 'n' vel 'r' vel 's' sequentibus 'd' scriptam, ut 'adfatur, adludo, adrideo, adnitor, adsisto, adsumo'. errore tamen scriptorum hoc fieri puto quam ratione. *cf.* II 35, 1. AGROEC. gramm. VII 123, 10 'attollit aggerat' scribendum est. in compositione enim sermonum ad praepositio ... corrumpitur, cum servire loquelis incipit, quando eam muta sequitur; integra autem permanet, quando semivocalis, ut est 'adficit, adripit'. TER. SCAVR. gramm. VII 25, 17—27, 2. CORNVT. Cassiod. gramm. VII 151, 12 CAEC. VIND. Cassiod. gramm. VII 207, 7 BEDA gramm. VII 263, 25. VEL. gramm. VII 61, 10 *scribitur* apparet, accipio *etc.* at si quis in his quaerat vocibus, quae incipiunt a littera 't', merito indifferenter scribuntur 'attinet attentus' et 'adtinet adtentus', quoniam utralibet littera scripta eundem auribus sonum reddunt. *idem scribi dicit* 62, 9 aggero, aspi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cio, ascendo, alligere, *sed* adluere et adloqui et adlabi (alibi *ed. princ.*). 62, 18 abbi⟨te⟩re etiam quidam geminata 'b' maluerunt et dicere et scribere intermissa 'd'... Lucilius ait: abbi⟨te⟩re non multum est d siet an b (frg. 330[d] *Lachmann*). PAPIN. Cassiod. gramm. VII 162, 9. *v. Neue, Formenlehre II[3] p. 784—812.* [*val. vet. ital. francog. hisp.* a. *M.-L.*]

de positione: *particula* que *adiungitur*: ENN. ann. frg. inc. 25 adque genua conpremit arta gena (genua *Par.*)(?). CORP. I 1166 (X 5807) in opidum adque (ADOV *lapis*) arduom (*ita Ritschl*). SIS. hist. 125 (Non. 93). VAL. MAX. 3, 7, 3 (atque ad *recc.*). CARM. epigr. 1111, 10. *postponitur vocabulo suo relativo*: PLAVT. Asin. 296 quo ad vires valent (CIC. top. 3, 13 de orat. 2, 291). Bacch. 196 quem ad. Vid. 90 quam ad redditurum te ... diem. TER. Phorm. 524. CINC. Gell. 16, 4, 2 quem ad. CIC. top. 32 quos ad (ad quos *var. l.*). nat. deor. 2, 10 senatus quos ad soleret referendum censuit. VARRO ling. 7, 7 qua ad tuimur (*Lachmann*, attuimur *cod.*; CARM. epigr. 208). *alio*: APVL. apol. 68 eo ad. *inter subst. et adi. vel gen. saepissime ponitur a poetis, raro a prosaicis, ut* SIS. hist. 59 (Non. 205) mediam ad finem. CIC. inv. 2, 25 quietissimam ad partem (*del. Friedrich al.*). 2, 31 aliquam ad rem. orat. 190 S. Rosc. 153. Verr. 5, 119 quam (*urbem*) ad summam. *cum relativo saepius.* Mur. 64 off. 2, 9 leg. 2, 20 Tusc. 1, 5 Att. 13, 10, 1 *al.* TAC. *saepe.* *liberius ponitur*: PLAVT. Vid. 90 *cf. l. 13.* PANEG. Mess. 185 horrea fecundas (-is *var. l.*) ad deficientia messis (mensis *var. l.*). OV. Pont. 1, 2, 150 venit cultos ad sibi quisque deos. fast. 5, 551 ad ipse suos ... honores. COPA 4 ad cubitum raucos excutiens calamos. MANIL. 4, 605 SIL. 11, 430. STAT. silv. 2, 1, 64 atque ipsos (ipso ς) revocabit ad oscula postes (-e ς). Theb. 5, 47 hos ad venias (*Baehrens*, advenias *alii*) ... labores. *cf. Leo ad Culic. p. 44.* *ἀπὸ κοινοῦ duorum membrorum alteri adicitur*: VAL. FL. 1, 716 non Scythicas ferus ille domos nec ad ostia Ponti tendit iter (*nisi* domos *absolute intellegendum*). STAT. Theb. 4, 607 aut sanguinis haustum ... aliumve ... ad imbrem. 8, 384 Ach. 2, 104 PANEG. 4, 1. 8 PRISC. perieg. 419 *cf.* ARNOB. nat. 7, 39. *cf. Leo, anal. Plaut. I p. 42.* *cum licentia quadam ab adiectivo regenti separatur*: PLAVT. Men. 183 idem ... aliis adscriptivis fieri ad legionem solet.

de constructione: *coniungitur cum accusativo, de recentiorum licentiis v. p. 559, 36.* ad *cum adverbiis v. p. 559, 20.* usque ad a. d. XVI K. Dec. *v. p. 555, 36.* ad *i. q. circa, fere adverbialiter cum numeris positum v. I F 2 a p. 516, 70.* *accusativo omisso cum genetivo dicitur*: CORP. I 1143 latum af muro ad L. Tondei (*sc. agrum*) vorsu(m) p. XVI. *saepe cum deorum nominibus templi vocabulo omisso. v. p. 486, 31. 522, 46.* *ex exemplis iis, in quibus substantivum ex eis, quae antecedunt, supplendum est, nota*: VELL. 1, 18, 1 transit admiratio ab (ad *cod.*) condicione[m] temporum et ad urbium. SCRIB. LARG. 118 TERT. orat. 22. *nota*: MART. 3, 20, 18 an Pollionis dulce currit ad quartum (*i. ad praedium ad quartum miliarium*). *cf. p. 528, 3.* *varia regit saepius, ut* PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 sententiae ... ad tempus arbitriumque amicorum meorum compositae (VELL. 2, 112, 3 ad arbitrium utilitatemque nostram. VAL. MAX. 2, 9, 3 ad arbitrium et spectaculum mulierculae). CAT. 85 ad Minoa venit sedesque superbas. OV. fast. 2, 69. VITR. 5, 5, 6 ad naturas vocis et (ab natura vocis ad *Rose*) audientium delectationes facilius valuerit theatrorum efficere perfectiones. *al., ut p. 494, 63. 497, 1. 500, 20.* *coniungitur cum adverbiis praepositionalibus* usque, versus *passim* (*de quorum positione v. sub* usque, versus). *nota*: BELL. Hisp. 34, 1 simul Caesar castra c o n t r a ad (contra *var. l.*). oppidum posuit (35, 1 ad oppidum. 27, 3 *et* 5 contra).

de significatione *grammatici haec proferunt*: LVCIL. 1134 sic ⟨item⟩ 'apud se' longe ali[u]d est (esse *codd.*), neque idem valet 'ad se' (te *codd.*): intro nos vocat ad sese, tenet int⟨us apud se⟩. TER. SCAVR. gramm. VII 30, 18 (*ex Varrone*) CAPER gramm. VII 92, 6 DON. gramm. IV 390, 13. SERV. Aen. 1, 24 'apud' semper in loco significat, 'ad' et in loco et ad locum, ut 'ad quem tum Iuno supplex his vocibus usa est', et Cicero 'decem fiscos ad senatorem quendam relictos', item 'ad Marcum Saccam te habitare velle dixisti'. SERV. gramm. IV 419, 4 PRISC. gramm. III 358, 15 POMP. gramm. V 273, 4 *al.* VARRO Ter. Scaur. gramm. VII 29, 9 'in' *significat* locum, quem inimus, ut 'in aream'; 'ad' locum, ad quem adimus, ut 'ad parietem'... 'ad caput additum' recte dicitur si est extra caput quod additur. PAVL. FEST. 12 'ad' aut proprie personam significat, ut 'eo ad Pompeium', aut locum, ut 'abit ad theatrum'. DIOM. gramm. I 415, 8 (*ex Varr.*) 'ad' et 'in' quae et ipsae non unum idemque significant, quia 'in forum ire' est in ipsum forum intrare, 'ad forum' autem 'ire', in locum foro proximum; ut 'in tribunal' et 'ad tribunal venire' non unum est, quia ad tribunal venit litigator, in tribunal vero praetor aut iudex. *similiter* PROB. gramm. IV 150, 9, *qui tamen addit*: sed hoc monemus, quod haec discretio supervacua esse inveniatur, siquidem et auctores isdem praepositionibus sine discretione uti reperiantur. *cf.* AVD. gramm. VII 354, 24. GRAMM. VII 34, 5. PRISC. gramm. III 37, 7 'ad' tam in compositione quam in appositione plerumque proximitatem significat, ut 'adeo, adcurro, advenio, assideo, ad Troiam' pro 'iuxta Troiam', 'ad urbem' pro 'iuxta urbem', 'ad balneas Pallacinas', hoc est 'iuxta balneas'. est etiam causalis, ut 'ad quid hoc fecisti?', hoc est 'cuius causa', et similitudinis, ut 'accommodatus, adaequatus, assimilis, ad unguem'. significat etiam contrarietatem, ut 'ad illum mihi pugna est', hoc est 'contra illum'. pro temporali quoque accipitur, ut Sallustius in I historiarum: 'ad bellum Persi Macedonicum', hoc est 'usque ad bellum Persi'. additionis quoque, ut 'ad haec mala'. PAVL. FEST. 147 'mortem obisse' dicimus ea consuetudine, qua dixerunt antiqui 'ob Romam legiones ductas' et 'ob Troiam duxit exercitum' pro 'ad...' et 'obviam' 'ad viam'. *cf.* FEST. 201.

Conspectus materiae.

DE LOCO

I de motu et directione:

A cum verbis movendi p. 474: **1** *ad personam p. 478*, **2** *ad locum p. 485*, **3** *ad ea quae aguntur p. 496*, **4** *translate p. 499.*

B cum verbis adligandi p. 505.

C cum verbis addendi p. 506.

D cum verbis respiciendi, dirigendi p. 507.

E cum verbis scribendi, deferendi, clamandi, dicendi p. 512.

F **1** *de distantia p. 514*, **2** *de numero, mensura, ordine p. 516.*

II de positione et situ p. 518:

A indicatur 'ubi' p. 519, **1** *ad personam p. 519*, **2** *ad locum p. 522*, **3** *ad actionem p. 526*, **4** *usu translato p. 526*, **5** *notanda p. 527* (**a** *de rebus comitantibus, ut* ad sonum, **b** *in nominibus*, **c** *de officiis*, **d** *cum verbis notandis*).

B cum verbis haerendi p. 528.

DE RELATIONE.

I de relatione finali:

A de fine et commodo: **1** *cum verbis adhortandi, impellendi* (**a** *conspectus verborum p. 529*, **b** *iuncturarum p. 530*), **2** *cum verbis apparandi, utendi* (**a** *conspectus verborum p. 530*, **b** *iuncturarum p. 535*), **3** *pendet ex nominibus* (**a** *substantivis p. 538*, **b** *adiectivis p. 541*, **c** *accedunt adverbia p. 543*), **4** *de medendo p. 543.*

B de consecutione et effectu p. 544.

II de relatione generaliter p. 545.

III de modo ratione comparatione accommodatione p. 547.

IV de causa p. 552.

V cum verbis respondendi p. 554.

DE TEMPORE.

I 'usque ad' p. 554, II quando p. 556, III i. q. post *p. 557.*

RECENTIORA ET SINGVLARIA *p. 557.*

DE LOCO

I ***de motu et directione:*** **A** *cum verbis* ***movendi.*** *conspectus verborum: proponuntur verba inprimis ea, quae iam a Plauto antiquioribusque scriptoribus usurpantur. coniungitur cum verbis movendi, eundi, vocandi, mittendi, adferendi, offendendi, premendi, sim.; usus translati exempla v. I A 4 p. 499, 18*: abduco: PLAVT. Bacch. 1178; abeo: PLAVT. Rud. 880; adcedo: PLAVT. Truc. 289; accelero: TVRP. com. 98; adcido: PLAVT. Poen. 484; accipio: PLAVT. Most. 1144. ITALA (Aug. quaest. hept. 4, 33 p. 342 *et* loc. hept. 4, 60 p. 59) num. 19, 2 accipiant ad te iuvencam rufam (λαβέτωσαν πρὸς σέ. VVLG. adducant); acclino *v. p. 479, 14*; adcurro: PLAVT. Cist. 710; adambulo: PLAVT. Bacch. 768; addo: CATO agr. 7, 3; adduco: PLAVT. Epid. 294; adeo: PLAVT. Pseud. 966; adequito: CAES. Gall. 1, 46, 1; adfero: PLAVT. Pseud. 1208; adfligo: PLAVT. Rud. 1010 CIC. Rab. perd. 25 FRONTO p. 89 N.; aggero: PLAVT. Truc. 111; adgredior: PLAVT. Rud. 601; adhibeo: CIC. Phil. 1, 2; adicio (aggerem): CAES. Gall. 5, 9, 7. VITR. 1, 6, 3 *intr.*; adito: ENN. trag. 394; adlego: PLAVT. Pseud. 1233; adlicio: PLAVT. Poen. 671; adlido: ACC. trag. 33; admitto: PLAVT. Asin. 236; admolior: PLAVT. Rud. 599; admoveo: RHET. Her. 3, 26; adripio: CIC. carm. frg. 33, 21; adscribo: *v. I A 3*; adsisto: LVCR. 3, 959; adspiro: LVCIL. 825 qui prope ad ostium aspiraverint. CIC. Verr. 2, 142 VARRO rust. 1, 57, 1 CELS. 2, 17 p. 63; advehor: PLAVT. Trin. 933; advenio: PLAVT. Epid. 456; advento: TER. Eun. 255; advolo: PLAVT. Rud. 333; ago: PLAVT. Mil. 266; ago me: PLAVT. Pers. 235. VERG. georg. 2, 363 dum se laetus ad auras palmes agit; ambulo: PLAVT. Truc. 369; amendo: CIC. Verr. 6, 69; amitto: PLAVT. Capt. 589; appello 3.: PLAVT. Rud. 1043; applico (navem): CIC. inv. 2, 153; appono: PLAVT. Men. 330; arcesso: PLAVT. Rud. 1199; aufero: PLAVT. Men. 847; aveho: PLAVT. Men. 27; avorto: PLAVT. Rud. 165; bito: PLAVT. Curc. 141; cedo: PLAVT. Cas. 443; cieo: CAT. 68, 88; circumfundo: CATO agr. 93; cito: LIV. 1, 47, 8; coemo: CARM. Sal. 3 ad patula (Patulci *Bergk*) coemisse (*cf. Corssen, origines poesis Rom., p. 57, 6 et 55, 7*); cogo: LVCR. 6, 463; comito: OV. Pont. 2, 3, 43; commeo: PLAVT. Rud. 322, *nota* Curc. 398 nam illaec catapultae ad me crebro commeant; commeto: TER. Haut. 444; comprimo: ENN. ann. frg. inc. 25(?); concedo: PLAVT. Aul. 666; concrepo: LIV. 28, 29, 10 exercitus... gladiis ad scuta concrepuit; concurro: CIC. Verr. 3, 133; me confero: PLAVT. Most. 931; confluo: POLIO Cic. epist. 10, 33, 5; congero: TER. Eun. 310; me conicio: PLAVT. Trin. 722; conitor: OV. hal. 27 muraena ... ad laxata magis conixa foramina retis; conquinisco: PLAVT. Cist. 657; conscendo: CIC. epist. 12, 25, 5; consequor: Plaut. Cist. 91 usque ad fores; contingo: OV. Ib. 509 si

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tua contigerit Minoas puppis ad undas; convenio: PLAVT. Men. 30; convertor: PLAVT. Persa 608; convoco: CIC. off. 3, 58; convolo: CIC. Rab. Post. 18; me corripio: TER. Hec. 518; curro: PLAVT. Capt. 652; cursito: CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1; curso: TER. Eun. 287; declino: LIV. 38, 20, 8; decurro: VARRO rust. 1, 3; deduco: PLAVT. Mil. 790; defero: PLAVT. Asin. 885; degero: PLAVT. Men. 804; deporto: PLAVT. Asin. 524; deprimo: CIC. Pis. 14; depromo: PLAVT. Amph. 156; derepo: VARRO Men. 115; derigo: LIV. ANDR. trag. 30 (33); desido: VERG. Aen. 3, 565; desorbeo: TERT. idol. 24; despuo: PLIN. nat. 24, 172; destituo: CAECIL. com. 195; detrudo: PLAVT. Aul. 335; devehor: PLAVT. Merc. 259; devenio: PLAVT. Epid. 364; devertor: PLAVT. Mil. 1110 (di- *var. l.*); dimitto: CIC. Tull. 22; discedo: VARRO rust. 2, 11, 12; dispargo: LVCR. 4, 895; dispertio: CATO orat. 1, 21 (Charis. gramm. I 222) ad socios nostros sedulo dispertieram alio frumentum, alio legatos, alio litteras ... usquequaque; do: PLAVT. Epid. 38 ad hostis exuvias dabit. Stich. 140 *al. cf. p. 480, 24. 491, 10.* TER. Phorm. 653 in servitutem pauperem (*i. feminam*) ad ditem dari. CATO orat. 56 (Isid. orig. 20, 3, 8) quamplures ad praetores ... vinum honorarium dabant. LEX Tar. (Mon. Ant. VI 411) 9 *al.* LEX Vrs. (Corp. II 5439) II 1, 36 ad quam aedem. CORP. I 603, 7. 13. NEP. Paus. 5, 5 ad supplicium. OV. Met. 3, 679 bracchia *ad* funes. Pont. 4, 8, 59 ad Styga. LIV. 1, 4, 7 ab eo ad stabula Laurentiae uxori educandos datos. 27, 6, 19. 36, 2, 4. 45, 16, 8. MANIL. 5, 134 dedit et dignas ad fulmina vires. CELS. 7, 11 p. 286. 7, 26, 2 p. 308 SIL. 6, 252 ICTI *al., ut* ad bestias *p. 495, 33,* ad remum *p. 494, 65. nota:* NEP. Lys. 4, 1 petiit a Pharnabazo, ut ad ephoros sibi testimonium daret. *cf. p. 513, 32;* duco: PLAVT. Pseud. 1040; me duco: PLAVT. Amph. 1042; edo: SEN. dial. 12, 11, 3; educo: PLAVT. Truc. 782; effero: PLAVT. Epid. 633; egredior: PLAVT. Stich. 737; eicio: TER. Andr. 923; elicio: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 5 LIV. 6, 31, 7; emano: PAVL. FEST. 129; emergo: CIC. Att. 2, 12, 2; emitto: CIC. Att. 2, 12, 1; eo: PLAVT. Epid. 157; erigor: VERG. Aen. 9, 237; eruo: ACC. trag. 402; escendo: PLAVT. Mil. 1150; evoco: PLAVT. Most. 675; excurro: CIC. Att. 1, 1, 2; exeo: PLAVT. Mil. 1069; explico: CIC. Att. 4, 16, 8 LIV. 30, 44, 1 (cornu); exporto: PLAVT. Truc. 311; exsero: LIV. 8, 9, 5 manu subter togam ad mentum exserta; exsilio: TER. Haut. 657; extollo: TRAG. inc. 93; extorqueo: TERT. orat. 25; extrudo: CIC. dom. 65; fero: PLAVT. Men. 956. Bacch. 480 (manum); feror: PLAVT. Rud. 367; me fero: VERG. Aen. 9, 22; fluo: VARRO rust. 3, 5, 16; frequento (*trans.*): CIC. Cat. 4, 15; fugio: PLAVT. Truc. 880; fulcio: VITR. 9, 4, 5 pes ingeniculati ad eius fulcitur capitis tempus serpentis; fundo: LIV. 2, 49, 12 fusi retro ad saxa rubra. VAL. FL. 5, 16; glomeror: VERG. Aen. 6, 310; icio: PLAVT. Capt. 797; importo: CAES. Gall. 4, 2, 1; incedo: PLAVT. Trin. 1151; inclino: VARRO rust. 3, 5, 4 OV. met. 11, 208; includo: VITR. 10, 9, 2; incumbo *v. p. 479, 15;* incutio: FRONTO p. 19 N. neque poculo aut veneno quisquam tantum flammae ad amatorem incussisset; indo: CATO agr. 93; infundo: COLVM. 5, 10, 10; ingurgito: NAEV. com. 135; inlicio: PLAVT. Asin. 206 VARRO ling. 6, 94; inmitto: CIC. Verr. 4, 92; inpono: CATO agr. 157, 3; importo: CAES. Gall. 4, 2, 1; inrigo: CATO agr. 36; inrumpo: TAC. ann. 11, 17; me insinuo: PLAVT. Mil. 105; insinuor: LVCR. 6, 1031; intro: BELL. Afr. 79, 1; introfero: CIC. Verr. 5, 34; intromitto: PLAVT. Truc. 944; introvoco: CIC. Verr. 2, 66; inveho: VARRO rust. 1, 16, 6; inviso: PLAVT. Stich. 66; invito: PLAVT. Stich. 590; lego (-are): CIC. Verr. 4, 414; lido: LVCR. 5, 1001 (fligebant *Lachm.*); loco: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 14; mano: CIC. rep. 6, 20; meo: PLAVT. Stich. 442; migro: CIC. Verr. 2, 64; mingo: VVLG. reg. 1, 25, 22 *al.* (ad parietem); missiculo PLAVT. Epid. 131; mitto: PLAVT. Epid. 58; navigo: CIC. Att. 6, 2, 1; nitor: PROP. 3, 3, 14; obduco: PLAVT. Pseud. 587; me occulto: BELL. Hisp. 39, 2; occurro: CAEL. Cic. epist. 8, 8, 1; offendo: TRAG. inc. 140 TVRP. com. 174 VITR. 7, 2, 2 si ad eam (*asciam*) offenderint calculi. PHAEDR. 4, 15, 4 ad fortunam. COLVM. 2, 2, 26 QVINT. inst. 6, 3, 67; oppono: CATO agr. 157, 14; pellicio: CIC. Flacc. 72; pello: CIC. nat. deor. 2, 149; me penetro: PLAVT. Trin. 294; penetro: CIC. Mil. 59; percurro: TER. Andr. 355; perduco: PLAVT. Cist. 566; perfero: PLAVT. Truc. 444; perflo: CVRT. 9, 4, 21 LVCAN. 5, 419; pergo: PLAVT. Capt. 488; perlabor: CIC. Tusc. 1, 28; permanasco: PLAVT. Trin. 155; permano: TER. Ad. 283; persido: VERG. georg. 3, 442; pertineo: MART. 10, 90, 7 erras, si tibi cunnus hic videtur, ad quem mentula pertinere desit; pervehor: NAEV. com. 107; pervenio: PLAVT. Rud. 626; pervolo: CIC. frg. 9, 12; plaudo: VVLG. Ezech. 21, 17 plaudam manu ad manum (κροτήσω χεῖρά μου πρὸς χεῖρα); pono: CIC. Cluent. 101; porrigo: PLAVT. Pseud. 708 (bracchium). SEN. benef. 5, 14, 2 quamvis nemo (*sacrilegus*) usque ad deos manus porrigat; porto: CIC. Font. 19; praecipito: LVCR. 4, 1021; praecurro: CAES. Gall. 7, 37, 7; praemitto: CAES. civ. 3, 78, 5 praeripio me: VLP. dig. 21, 1, 17, 4 qui (*servus*) ... praeripuisset (pror. *Budaeus*) se ad amicam; premo: LVCR. 6, 733. *nota:* VERG. georg. 3, 412; me premo: VITR. 6, 8, 4 cunei ... per coagmenta ad centrum se prementes; procedo: PLAVT. Cas. 564; prodeo: PLAVT. Bacch. 1007; produco: LVCIL. 958; profero: CIC. Verr. 2, 117 (*ex edicto*); proficiscor: PLAVT. Truc. 860; profugio: CIC. Att. 15, 21, 1; me proicio: CIC. Sest. 26; promino: APVL. met. 9, 27; propero: PLAVT. Men. 666; prosterno: CIC. Phil. 2, 45; provehor: CAECIL. com. 1; proviso: TER. Ad. 889; quatio: CVRT. 8, 5, 22 *caput* ad terram; rapio: PLAVT. Poen. 369; recepto: TER. Hec. 743; recipio: PLAVT. Rud. 350; me recipio: PLAVT. Persa 678; reciproco: PLIN. nat. 2, 72 cur Veneris stella ... *et* Mercuri ... citra eas (*partes*) ad solem reciprocent; reclino: *v. p. 479, 16;* recondo: PRIAP. 6, 6; recurro: PLAVT. Cist. 594; reddo: VERG. Aen. 2, 259 (ad auras). *v. p. 486, 72;* redeo: PLAVT. Persa 659; redigo: PLAVT. Trin. 537; reduco: PLAVT. Cist. 630; refero: PLAVT. Poen. 1417; me refero: CIC. carm. frg. 32, 17; refugio: CIC. Deiot. 32; remitto: PLAVT. Capt. 375; resido: CIC. Arat. 45; restituo: LIV. 2, 49, 7; retraho: TER. Haut. 678; reverto: POMPON. atell. 81; revertor: PLAVT. Aul. 203; revideo: PLAVT. Truc. 320; reviso: PLAVT. Truc. 433; ⟨re⟩voco: PLAVT. Cist. 559; ruo: VERG. georg. 2, 308 *ignis* ruit atram ad caelum picea crassus caligine nubem; rupio: SIL. 4, 456 gemitum ... ad sidera rupit; sequor: PLAVT. Curc. 87; serpo: VARRO rust. 1, 31, 4; sevoco: CIC. Quinct. 13; sistor: CARM. epigr. 436, 14; spargo: CATO agr. 36; subdo: VERG. Aen. 7, 347; me subripio: PLAVT. Curc. 60; subsequor: PLAVT. Bacch. 723; succedo: LVCR. 3, 609; suffero: PLAVT. Curc. 376; summitto: CIC. Verr. 2, 105; supporto: CAES. civ. 3, 112, 6; tango (iactu): PROP. 2, 34, 60; tendo: ACC. trag. 318; tollo: NAEV. frg. poet. 25; trado: PLAVT. Rud. 857. FEST. 289 cum *virgo* ad virum traditur; traduco: PLAVT. Cas. 597; traho: PLAVT. Poen. 790; traicio: CAES. civ. 3, 112, 9; transcendo: PLAVT. Aul. 235; transcurro: PLAVT. Mil. 525; transeo: PLAVT. Epid. 657; transfero: SVLP. APOLL. Ter. Hec. 7; transfugio: PLAVT. Epid. 30; transilio: PLAVT. Truc. 249 transiluit (transit *A*); transvolo: PLAVT. Epid. 35; vado: TITIVS orat. p. 204 (Macr. 3, 16, 14); vador: CIC. Verr. 4, 38; vago: ENN. ann. 472; vehor: TIB. 2, 5, 36; venio: PLAVT. Stich. 127; ventito: CIC. rep. 1, 14; vergo: CIC. Phil. 11, 26; verto (*intr.*): PLAVT. Merc. 433. VERG. Aen. 281 munera ... vertite ad Aenean; viso: PLAVT. Truc. 498; undo: VERG. Aen. 12, 673; voco: PLAVT. Stich. 576; volo: CIC. Att. 2, 19, 3; urgeo: VERG. Aen. 7, 241.

cum verbis motus significatione carentibus vel eius initium solum indicantibus (*ut* surgo) *haud raro ita coniungitur, ut motus vel directionis notio subaudiatur suppleaturve, cf. etiam supra* invitare, vocare *sim.* (*usus translati exempla v. sub I A 4*): SVET. Claud. 39 multos ... et in consilium et ad aleae lusum admoneri iussit. VARRO rust. 1, 16, 6 vitis adsi[s]ta ad holus. PLAVT. Most. 768 quasi flagitator astat usque ad ostium. OV. met. 10, 316 toto ... oriente iuventus ad thalami certamen adest. SEN. dial. 1, 5, 5 prior enim ad ista venissem, ad quae nunc vocatus adsum. *et saepius, cf. p. 518, 79.* HOMER. 790 acrius assurgunt Troes ad Achaia bella. CYPR. eleem. 6 ad hanc mundi denuo lucem redivivum corpus animatur. MART. 3, 76, 1 arrigis ad vetulas (4, 5, 6). TERT. nat. 1, 18 gladio vos ad lanistas (adlatant stas *cod.*) auctoratis. 1, 18 ad certum ... locum. VERG. ecl. 1, 56 cano. CAES. Gall. 7, 70, 6 ad arma conclamant (LIV. 3, 50, 11). TEST. Porc. clamavit ad se. SVET. Cal. 27 ad metalla et munitiones viarum aut ad bestias condemnavit. Claud. 14. PLAVT. Stich. 447 ad cenam condicere. TERT. anim. 19 ederas ... ad superna conari. CIC. ad Q. fr. 1, 2, 5 conquiri ... et elici blanditiis ... ad iudicium. APVL. met. 9, 35 amicos ... ad demonstrationem finium ... corrogarat. LIV. 7, 42, 3 multitudinem coniuratorum ad arma consternatam esse. LIV. 10, 13, 4 suis sociorumque viribus consurgere hostes ad bellum. PETRON. 25 ad officium nuptiale. IVV. 6, 507. VVLG. Iob 8, 5 si ... consurrexeris ad deum. LACT. epit. 31, 8 animas ad aliena (*corpora*) damnari. *cf. de rel. I A 2 α α p. 531, 30.* CORP. I 603, 7 sei quod ad eam aedem donum datum, donatum, dedicatum erit. VITR. 5, 5, 8. HYG. fab. 72 p. 76, 7 Antigonam ad pastores demandavit. VLP. dig. 43, 24, 5, 2 ad domum denuntiandum est. 39, 2, 4, 5 (*ibid.* domum). *aliter* PAVL. sent. 5, 5ª, 6 (7) nisi ad iudicem, ad quem sibi denuntiatum est, venerit. CAPITOL. Gord. 5, 2 quod Gordianum ad Africam proconsulem destinaverit. VOPISC. Aur. 3, 1 LAMPR. Diad. 9, 1. CASSIOD. var. 1, 24, 1 ad Gallias. ASCON. Scaur. p. 29 B. ad genua iudicum ... bifariam se divisserunt qui pro eo rogabant. dono *v. l. 53.* APVL. met. 8, 12 relictis somnolentis tenebris ad aliam poenalem evigila caliginem. COMM. apol. 939 exclamant pariter ad caelum voce deflentes. LAMPR. Hel. 25, 6 eos ... ad balneas suas exhibere. TERT. anim. 51 *Plato* animas ad caelum statim expedit. CIC. dom. 124 exstruo. *al.* PETRON. 38 qui omnia ad se fecerunt. 62 homo meus coepit ad stelas facere. VERG. Aen. 10, 458 ita ad aethera fatur. VERG. Aen. 2, 759 furit aestus ad auras. VARRO ling. 6, 88 (*ex comment. cons.*) impero qua convenit ad comitia centuriata. LIV. 6, 22, 8 exercitu indicto ad portam Esquilinam. 39, 24, 14 ad Thessalica Tempe ... civitatibus ... concilium. 4, 23, 5. VLP. dig. 47, 10, 13, 3 si quis ... ad tribunal alicuius me interpellaverit. STAT. Theb. 6, 199 nati libare ... ad tua templa genas (*cf.* in). TERT. nat. 1, 14 ad quas (*bestias*) se locando. LVCAN. 6, 569 arcanumque nefas Stygias mandavit ad umbras. MART. 10, 37, 4. 20. HYG. fab. 45 p. 71, 9 ad Lynceum. 137 p. 116, 4. DRAC. carm. 7, 155 *Amor* sagittas ... ad ... comites. *cf. p. 512, 64.* SEN. epist. 90, 18 ad parata nati sumus. CIC. S. Rosc. 105 nuntio (*cf. I E p. 512, 70*). VERG. Aen. 9, 524 scalas in (ad *P γ c*) moenia poscit. EPICED. Drusi 187 digne latent templis neque iniqua ad funera vultus praebent. PLAVT. Stich. 512 me vobis dare cenam ... me ad illum promittere. 596 Men. 794 CIC. de orat. 2, 27 SEN. suas. 2, 12 *al.* PLAVT. Stich. 598 domi cenam coqui atque ad illum renuntiari. SEN. suas. 2, 12. CVLEX 104 capellae ... repetebant (repedabant *C*) ad vada lymphae.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gratt. 245 Hist. Apoll. 32ª. Plin. epist. 1, 9, 2 ille me ad signandum testamentum, ille in advocationem, ille in consilium rogavit. Mart. 2, 69, 7. Capitol. Pert. 6, 2 ad convivium. *et saepius* Script. hist. Aug. Hier. epist. 114, 1 scripta ad purum. Plin. nat. 8, 85 *serpentes* sollicitent ad se aves. Verg. Aen. 6, 554 stat ferrea turris ad auras. Ov. met. 1, 153 struo. Prop. 4, 1, 70 has meus ad metas sudet oportet equus. Verg. Aen. 8, 415 *Vulcanus* mollibus e stratis opera ad fabrilia surgit. Hor. sat. 2, 2, 81. Ov. am. 1, 13, 38 surgis ad invisas a sene mane rotas. met. 13, 2 ad hos *(duces)* ... Aiax. Sen. benef. 4, 39, 3 Val. Fl. 3, 56, 1 Stat. Theb. 5, 264. 10, 234 Svet. Cal. 58. Oros. hist. 6, 12, 2 ad Gothos. Vvlg. cant. 7, 12 *al.* Liv. 21, 49, 2 *quinqueremes* ad insulam Vulcani tenuerunt. Liv. 9, 37, 9 ad arma trepidantes. Qvint. inst. 8, 3, 62 oratio si usque ad aures valet. Cat. 46, 6 ad claras Asiae volemus urbes. Cic. Att. 9, 1, 3. Liv. 36, 2, 2 *uti voveret* dona ad omnia pulvinaria.

coniungitur cum **substantivis,** *ut* aditus, via, legatio, *accedunt formulae motum indicantes, ut* vela dare *sim.*: Liv. 6, 39, 7 ablegatione iuventutis ad Veliternum bellum. Hier. epist. 107, 4 ad illas tibi minitetur abscessum. Plavt. Truc. 258 quid tibi ad hasce accessio aedis est prope et pultatio? Cic. Tim. 44. Cic. Sest. 131 accessus. *al.* actus *v. l. 66.* Cic. S. Rosc. 110 hisce omnis aditus ad Sullam intercludere. Brut. 16 obstructus est. *al.* Cic. Verr. 2, 136 omnis ad istum adlegationes. Cic. Mil. 49 nocturnus ad urbem adventus. Att. 14, 13, 2. Apvl. Plat. 1, 4 tres ad Siciliam adventus. *al.* Vitr. 10, 16, 12 cum agger ad murum contra eos compararetur. *cf.* Caes. *s.* adicio *p. 474, 59.* Sil. 15, 737 ad Rutulos Victoria verterat alas. Corp. VI 33234 habet itum ambitum at sepulχrum. Vitr. 2, 9, 16 adportationibus ad urbem. Corp. I 1166, 10 aquam in opidum ad⟨q⟩u⟨e⟩ arduom pedes CCCXↆ fecit. Caes. Gall. 2, 33, 2 ascensus. Stat. Ach. 1, 98 *Thetis* ad Haemonias detorquet brachia terras. Planc. Cic. epist. 10, 23, 2 eodem ... die ad me castra moverunt. Caes. Gall. 7, 41, 1 *al.* Verg. Aen. 5, 177 clavum torquet. Liv. 29, 33, 3 leni clivo ferente ad hostem. Val. Max. 1, 1, 10 qui ducit ad Ianiculum. Cic. de orat. 3, 57 *Phoenicem* Achilli comitem esse datum ad bellum. Sen. Oed. 114 extremos comes usque ad Indos. Vitr. 1, 5, 1 seu ... marinae subvectiones habueri⟨n⟩t ad moenia comportationes expeditas. Cic. Verr. 5, 94 ad hoc templum ... servorum ... fit concursus atque impetus. Att. 14, 3 num qui concursus ad eum. Verg. Aen. 9, 452. Cic. Verr. 4, 45 conventus ad Marcellos ... fieri. Cic. nat. deor. 2, 51 est facta conversio. Plavt. Capt. 776 ad senem cursum capessam. Cic. Phil. 13, 19 inde ad urbem cursus. *al.* Vitr. 1, 3, 2 cum fuerit fundamentorum ad solidum depressio. Cic. div. 1, 87 *Calchantem* ducem classium fuisse ad Ilium. Exp. tot. mund. geogr. 37 p. 114 ad eos ... lapidum emissio ad peccantes iudices non tardat. Bell. Hisp. 12, 5 eruptionem ad legionem VI fecerunt. Liv. 37, 17, 3 escensionem (desc- *var. l.*) ad Iasum fecerunt. *cf. II p. 519, 10.* Plavt. Truc. 716 dum ... faciat domum ad te exagogam. Liv. 34, 9, 8 ad mare patebat omnibus exitus. Colvm. 8, 3, 3 fenestellis quae ... matutinum exitum praebeant avibus ad cohortem. Vitr. 1, 4, 11 fit. Vlp. dig. 43, 7, 3, 1 viae militares exitum ad mare aut in urbes aut in flumina ... aut ad aliam viam ... habent. Colvm. 8, 10, 6 exitus ad agrestia pabula dantur. Vitr. 1, 6, 2 *aeolipilae* efficiunt ad ignem vehementem flatum. Cic. Att. 16, 13ª, 1 flexus est ad iter Arpinas. Bell. Alex. 16, 7 *naves* fugam ad oppidum capiunt. Sall. Iug. 58, 4 fieri. Plavt. Curc. 120 grandiorem gradum ergo fac ad me. Ov. rem. 342 ad dominam celeres mane tulisse gradus. Vitr. 5, 11, 3 uti gradus sint ... ⟨a⟩ marginibus ... ad planitiem. Verg. Aen. 11, 29 recipit ... ad limina gressum. Val. Fl. 1, 183 gressus ... vertit. Cic. Tusc. 3, 73 impetus. *cf. l. 37.* Stat. Theb. 5, 100 *al.* Liv. 35, 26, 8 incursus. Plavt. Mil. 962 egone ut ad (abs *codd.*) te ab libertina esse auderem internuntius? Cic. epist. 10, 17, 3 quo ego interprete ... ad Lepidum sum usus. Enn. trag. 231 quod iter incipiam ingredi? ... ad Peliae filias. Ter. Phorm. 66 esset. Caes. civ. 1, 27, 4 itinera duo, quae ... ad portum ferebant (Liv. 21, 38, 8 patuisse) *al.* Lex Vrs. (Corp. II 5439) II 3, 1 ad eos rivos itus actus aquae haustus iis esto. Cic. ad Q. fr. 2, 7, 2 est legatio aliqua ... ⟨ad⟩ Brogitarum. Caes. Gall. 1, 3, 3 suscepit. Liv. 33, 20, 8. 44, 24, 10. Cic. Att. 10, 3 ecqui essent ad Pompeium ... legati. Phil. 5, 4 decernit. 6, 3. 8, 20. 14, 20. *aliter* 5, 4. Liv. 2, 33, 10 legato patrum ad plebem. Tac. hist. 3, 80 *al.* Cic. rep. 6, 24 bene meritis ... quasi limes ad caeli aditum patet. Ov. met. 7, 443 Sen. Herc. f. 970. Prop. 3, 7, 5 ad Pharios tendentem lintea portus. Stat. Theb. 8, 419 non locus ad terram telis. Cic. nat. deor. 3, 9 duo lumina ab animo ad oculos perforata nos habere. Amm. 15, 8, 3 migrationem ad longinqua. Sen. nat. 7, 21, 2 quamvis ... *cometae* ad superiora nisus sit. Bell. Hisp. 13, 4 postero die ad murum opus facere coeperunt. Manil. 5, 694 ad sua perpetuos revocat vestigia passus. Vitr. 8, 5, 1 de perductionibus *(aquae)* ad habitationes. Avg. civ. 21, 27 perventionem ad regnum dei. Plavt. Epid. 439 cave ad me rettuleris pedem. Cat. 63, 52 tetuli. Ov. rem. 600 tulit ... pedes. Verg. Aen. 6, 561 quis tantus plangor (clangor *Pγ*) ad auras. Stat. Theb. 12, 18 *volucres* imbelles ... citant ad proelia pinnas. Vitr. 10, 3, 9 ad centrum porrectionibus. Liv. 26, 40, 8 portam ad mare ferentem. Capitol. Pert. 11, 3 processionem, ⟨quam⟩ ad Athenaeum paraverat. Apvl. met. 9, 33 ad sexagesimum stadium profectionem comparat. Plavt. Asin. 920 quid tibi hunc receptio ad te est meum virum. Caes. Gall. 6, 9, 2 ne ad eos Ambiorix receptum haberet. Liv. 27, 17, 3 esset. Sen. nat. 1, 13, 2 acies nostra non habet usque ad nos recursum. Cic. Sest. 30 illis tum erat reditus in suas civitates, ad suos Lares familiaris. Phil. 8, 32 reditu ... prohiberi. Liv. 42, 47, 5 inprovisos ... ad ... hostem. *al.* Tac. ann. 12, 10, 12 ut sit regressus ad principem. Plavt. Bacch. 296 reversionem ad terram faciunt. Truc. 396. Stat. Theb. 9, 640 saltum ... ad moenia Cadmi destinat. Plin. epist. 5, 6, 27 scalae, quae in cryptoporticum ferunt, prius ad diaetas tres. Manil. 2, 50 omnis ad accessus Heliconis semita trita est. Verg. Aen. 8, 212 quaerenti nulla ad speluncam signa ferebant. Lvcan. 7, 235 moturus. *cf.* confero *sim.* Sil. 14, 560 terga ... Libyae convertit ad oras. Cic. Sest. 15 traductione ad plebem ... hominis. Cic. Att. 2, 9, 1 traductor. Plin. nat. 6, 98 ex quo *(promunturio)* in adversam oram ad ... Macas traiectus distat V pass. 4, 11. Pavl. dig. 48, 19, 38, 1 transfugae ad hostes. Liv. 28, 16, 8 transitiones ad hostem fiebant. Ov. met. 4, 77 datus est verbis ad amicas transitus aures. Liv. 44, 35, 10 Vitr. 10, 13, 4. Cic. de orat. 2, 187 ad id, unde aliquis flatus ostenditur, vela do (Ov. met. 13, 399). Verg. catal. 5, 8 mittimus. Homer. 67 retorsit. Plin. nat. 11, 263 binae ad genitalia a renibus venae. Ov. met. 1, 372 flectunt vestigia ... ad delubra. Sil. 12, 419 urget. Plavt. Bacch. 692 ut ad senem ... alteram facias viam (Pseud. 1136 habet. Truc. 304 permensust [aput *A*]. Ter. Haut. 301 adfectant. Liv. 22, 16, 4 via ad Casilinum). Cic. Tusc. 1, 46 viae ... sunt ad oculos ... a sede animi perforatae (Phil. 12, 22 sunt). Sil. 4, 115 *avis* signa ad Romana volatus convertit.

cum **adiectivis,** *accedunt formulae ex adiectivo et verbo compositae*: Plin. nat. 2, 82 qui *(ignes)* decidui ad terras fulminum nomen habeant. Prop. 4, 9, 40 numquam ad vastas inrita tela feras. Mela 1, 103 iuxta specus est Acherusia ad manes ... pervius. Lvcif. de non conv. 15 ad quae *(loca)* illos ... praecipites datos. Tac. ann. 1, 57, 8 sacerdos ... ruperat vittas, profugus ad rebelles. Plavt. Capt. 686 reducem fecisse ... in patriam ad patrem. Plin. nat. 8, 13 ad agmen *(de elephantis)*.

verbum movendi per ellipsin omittitur: Plavt. Bacch. 347 amicos iit salutatum ad forum. :: at ego hinc ad illum. Ter. Andr. 184 eho dum ad me. 226 at ego hinc me ad forum. 361 ego me continuo ad Chremem *(i. fero)*. Eun. 826 quid is obsecro ad nos? *cf.* Ad. 715 perreptavi usque omne oppidum: ad portam, ad lacum, quo non? Cato agr. 93 ad arborem maxumam urnam conmixti sat est *(i. circumfundere)*. Cic. Phil. 2, 77 confestim ad eam, cuius causa venerat. 11, 4. fin. 5, 1 itaque ad tempus ad Pisonem omnes. 5, 87 cur *Plato* post Tarentum ad Archytam? 5, 96 sed tempus est, si videtur, et recta quidem ad me. div. 2, 144 mane ad coniectorem. ac. 2, 1 post in Africam, inde ad consulatum. nat. deor. 2, 11 augures rem ad senatum. Att. 2, 4, 2 Clodius ergo, ut ais, ad Tigranem. 7, 4, 3 a. d. III Nonas Ian. ad urbem cogito. 7, 5, 3. 9, 18, 1 ne ad urbem (ab urbe *M*¹). 8, 9, 2 si quidem etiam vos duo tales ad quintum miliarium. 4, 5, 3. 12, 2, 2 iam te videbo, et quidem, ut spero, de via recte ad me 12, 48. 12, 36, 2. 13, 52, 2. 14, 20, 5. 16, 1, 4. 16, 7, 5 me existimari ad Olympia. epist. 12, 30, 1 itane? praeter litigatores nemo ad te meas litteras. *al.* Varro rust. 1, 2, 11 illi interea ad nos. Liv. 9, 24, 9 'ad arma'! (3, 15, 6). Sen. contr. 1, 3, 6. Sen. apocol. 13 quid di ad homines? *(prov.)*. Pers. 5, 141 ocius ad navem. Stat. Theb. 3, 25 cum iam ad vela noti et scisso redit anchora fundo. 4, 318 ille ad humum pallens. 11, 570 huc (i *recc.*) mecum ad Manes. 12, 379. Mart. 8, 42, 1 si te sportula maior ad beatos non corruperit. Plin. paneg. 22. Flor. 2, 18, 5 itaque et ille (inille *cod.*) ad arma rursus. Avr. Front. p. 68N. Lampr. Comm. 18, 10. Don. gramm. IV 363, 7. Corp. XIII 2423 Procula cl. femina famula dei a terra ad martyres. *cf. etiam sub singulis titulis, ut p. 483, 35 al.*

1 **ad personam** *(et animalia) passim, ut*: Plavt. Aul. 209 redeo ad te ... si quid me vis. Merc. 803 era quo me misit, ad patrem, non est domi (Cic. S. Rosc. 76 nuntium. nat. deor. 3, 95 somnia). Cic. nat. deor. 1, 108 ad dormientem veniunt invocatae *imagines*. Ov. met. 3, 452 hic totiens ad me *(Narcissum)* resupino nititur ore. Tac. hist. 1, 33, 3 ad ignaros inlatus. Plavt. Amph. 335 optume eccum incedit ad me. Bacch. 773 adeundi ad hominem tempus. Capt. 478 accessi ad adulescentes in foro. Rhet. Her. 3, 26 proxime tum vultum admoveamus ad auditores. Varro rust. 3, 5, 15 ut omnia ... admoveantur ad omnes convivas. 3, 5, 16 aqua ... ad unum quemque ... ut fluat convivam. *al.* *de eis quae adferuntur, mittuntur, cf. constructionem cum dativo*: Plavt. Rud. 1244 quod ad me allatum esse alienum scio (Epid. 639 Cic. Verr. 5, 32 Caes. civ. 1, 23, 4). Aul. 258 ne quid dotis mea ad te afferret filia (Novivs com. 87). Plavt. Mil. 131 qui ad illum deferat meum erum *tabellas*. Poen. 559 quos *(Philippos)* deferret huc ad lenonem (Ter. Haut. 822 argentum. Cic. Verr. 3, 46). Plavt. Poen. 958 ad eum hospitalem hanc tesseram mecum fero. Truc. 900 ad ⟨te⟩ hanc minam fero auri. Cato *v.* dispertio *p. 475, 13.* Cic. Quinct. 13 de communi quodcumque poterat ad se in privatam domum sevocabat. Verr. 5,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

50 argentum ... ad se comportari. 3, 133 ut ad istum ... summa pecuniae referretur. 1, 22. 3, 85. Att. 14, 3, 1 domum ad Antonium frumentum omne portari. Deiot. 14 ille Ephesum ad eum ... pecuniam misit. VERG. Aen. 11, 281. *al.* *de litteris et sim. passim, ut*: PLAVT. Epid. 58 ad me ab legione epistulas mittebat. CIC. Att. 1, 19, 1 nullam a me ... epistolam ad te sine argumento ac sententia pervenire. 2, 19, 3 volare. 2, 19, 5. 3, 8, 3. 7, 21, 2 attulit mandata ad consules. 8, 9, 3 CAES. Gall. 5, 45, 3. OV. trist. 5, 13, 14 littera non veniat. met. 6, 579. *de libris*: RHET. Her. 4, 16 in priore libro has res ad te scriptas ... misimus. VARRO ling. 6, 97 tri⟨s⟩ libros ad te mittere institui. 7, 110. rust. 3, 1, 10 haec. CIC. Att. 1, 19, 10. 16, 3, 1 fin. 1, 8. Brut. 132 quem *librum* ... misit ad A. Furium poetam. CAT. 14, 153 *al.*

ad aliquem i. q. ad corpus alicuius: CAES. Gall. 6, 14, 5 *animas* ab aliis post mortem transire ad alios. OV. met. 5, 72 seque acclinavit ad illum. 9, 385 quoniam mihi fas ad vos incumbere non est. QVINT. inst. 11, 3, 132 reclinari ad suos. 11, 3, 89 ad se manum referre. 11, 3, 96 non procul ab ore aut pectore fertur ad nos manus. *cf. p. 475, 45.* *de missilibus*: PLAVT. *v. p. 474, 76.* BELL. Afr. 31, 2 donec ... telum ... ad se perveniret. OV. met. 13, 883 extremus quamvis pervenit ad illum (*sc. lapis*). LIV. 34, 39, 11 tigna ad armatos pervenire. 44, 35, 22 *missilia* ad ultimos.

de rebus incorporalibus: CIC. epist. 9, 16, 8 ante meum adventum fama ad te de mea nova lautitia veniet. CAES. Gall. 6, 35, 4 trans Rhenum ad Germanos pervenit fama (NEP. Dat. 3, 1 ad regem. 6, 1 ad suos. *al.*). CIC. Phil. 2, 72 ego (*Antonius*) ad illum (*Caesarem*) belli civilis causam attuli. OV. met. 7, 552. MART. 12, 17, 10 ad Danaum potius vis tua febris eat. *al.* CIC. Att. 4, 2, 4 cum ad Clodium ventum est. LIV. 29, 37, 8 VAL. MAX. 2, 9, 6 *al.* *de verbis*: OV. trist. 1, 2, 15 preces ... ad quos mittuntur non sinit ire deus (TAC. ann. 11, 20, 21). am. 1, 12, 22 his ... mollia ... ad dominam verba ferenda dedi (LVCAN. 6, 446 perfert *vox*). LIV. 21, 13, 1 si ... pacis condiciones ab Hannibale ad vos rettulisset. 21, 13, 4 VITR. 2 praef. 2. APVL. Socr. p. 6, 133 Oud. potestates ..., per quas et desideria nostra et merita ad ⟨d⟩eos commeant. *al.*

in phrasibus translatis, figuris, proverbiis, ut: PLAVT. Pseud. 708 porge audacter ad salutem bracchium (SEN. dial. 12, 17, 1 fortunam ad te quoque porrigentem manus). PVBLIL. P 12 poena ad malum serpendo (-ntia *cod.*) ... venit. OV. trist. 3, 7, 9 ad Musas, quamvis nocuere, reverti (PROP. 3, 1, 14 currere). Pont. 1, 1, 20 Musaque ad invitos officiosa venit. SEN. epist. 73, 16 deus ad homines venit, immo quod est propius, in homines venit. COMM. apol. 683 aperiunt valvas passim, ut intretur ad illos.

cf. ad animalia (*v. etiam sub singulis titulis*): VARRO Men. 568 ad quos cum volucris venit putillos. rust. 2, 2, 15 agnos, ad quos cum reductae *matres*. 2, 5, 16 ad eas (*matres*) ... adigi ... *lactantes* (COLVM. 7, 5, 20. 7, 12, 12. 8, 5, 7). CIC. div. 2, 39 ad eum agnum non casu, sed duce deo servus deducitur. CAES. Gall. 4, 2, 3 ad quos (*equos*) se ... recipiunt (LIV. 3, 63, 2). LIV. 2, 50, 5 ut ad conspecta ... pecora ... decurrerent. CVRT. 8, 1, 35 mittor ad feras bestias. APVL. met. 2, 25 *quin te* ad tui similes masculos recondis? *al.*

a *indicatur* ***consilium,*** *negotium, voluntas adeuntium*: *cum querimonia, quaestione, sim.*: PLAVT. Aul. 746 cum istacin te oratione huc ad me adire ausum. Pseud. 312 semper tu ad me cum argentata accedito querimonia (Men. 785 iretis). OV. fast. 5, 721 ad Ianum redeat, qui quaerit .... *cum consilio quodam, cum prece, sim.*: PLAVT. Poen. 1223 sed ut astu sum adgressus ad eas. Asin. 680.

PLAVT. Men. 486 adibo ad hominem, nam turbare gestio (ACC. trag. 77 cautim). Asin. 722 ad me adi vicissim atque experire. Stich. 243 ad me adiri et supplicari egomet mi aequom censeo. Trin. 386. TER. Phorm. 140 ad precatorem adeam. CIC. epist. 3, 10, 6. 11, 16, 1 *al.*

ENN. trag. 314 O Patricoles, ad vos adveniens auxilium et vestras manus peto. TER. Andr. 319. TER. Haut. 44 si quae (*fabula*) laboriosast, ad me curritur, si lenis est, ad alium defertur gregem. Andr. 250 CIC. epist. 4, 4, 3 *al.* *ad aegrotos*: TER. Hec. 339 nunc ad eam (*Philumenam aegrotam*) visam (LVCR. 6, 1238 visere ad aegros). CALP. PISO hist. 27 p. 84 (Gell. 7, 9, 5) ad collegam venisse visere aegrotum. VARRO ling. 6, 57 CIC. div. 2, 9 OV. am. 2, 2, 21 SEN. contr. 9, 5, 4. 9, 5, 10 APVL. flor. p. 103 Oud. *al.* *de gratulantibus et sim.*: VARRO Non. 312 veniebant ad fetam amicae gratulatum. CIC. Att. 4, 1, 4 CAES. Gall. 1, 30, 1 *al.* CIC. Att. 2, 8, 1 venisse ... salutatum. fin. 1, 14 *al.*

ad cenam et sim.: PLAVT. Mil. 70 ad sese arcessi iubent. Persa 568 venient ad te comissatum (VARRO Men. 261 in [et *codd.*] hospitium. CIC. de orat. 3, 17 ad Crassum. Brut. 11 HOR. sat. 2, 7, 32). Poen. 757 Stich. 590.

b *indicatur eorum ad quos aditur* ***condicio,*** *officium, negotium, munus*: *α* ad suos, ad cives, ad civitates *sim.*: NAEV. ep. 39 cum stupro redire ad suos populares. CIC. Cat. 3, 4 eosdem ... in Galliam ad suos civis ... esse missos. CAES. civ. 3, 19, 2 liceretne civibus ad cives ... legatos mittere. BELL. Afr. 36, 3. SALL. Cat. 44, 1 *ius iurandum* ... perferant. PLAVT. Capt. 43 reducemque faciet liberum in patriam ad patrem. 411 ut redire liceat ad parentis denuo (LIV. 2, 49, 7). Poen. 1276. CIC. de orat. 1, 182 num is ad suos postliminio redisset (Ligar. 3 epist. 13, 73, 1. BELL. Alex. 23, 1 transire ... regem. LIV. 2, 13, 8 *al.*). Cat. 1, 23 ut a me non eiectus ad alienos, sed invitatus ad tuos isse (esse *var. l.*) videaris. *cf. p. 482, 25.* LIV. 3, 68, 5 ecquis retulit aliquid ad coniugem ac liberos praeter odia. 5, 38, 5 quam ... ad coniuges ac liberos fugerent. 23, 26, 9. 30, 32, 10 CVRT. 6, 3, 5 *al.* PAVL. FEST. 23 ad gregem ducere. PHAEDR. 1, 3, 9 graculus redire maerens coepit ad proprium genus. ad civitates, gentes *sim.*: CIC. Verr. 2, 16 cum venissem senator ad socios populi Romani (LIV. 7, 31, 3. 32, 35, 8). CAES. Gall. 6, 34, 8 dimittit ad finitimas civitates nuntios Caesar. BELL Afr. 22, 5 proficisceris ad paternas clientelas. OV. Pont. 4, 4, 20 ad gentes alias hinc dea vertit iter. LIV. 21, 34, 1 perventum inde ad ... alium ... populum. VELL. 2, 40, 1 flexum agmen ad eas nationes. CIC. Verr. 5, 108 ad quos Ceres ... venisse dicitur (CAES. Gall. 2, 17, 4 NEP. Alc. 11, 4 TIB. 2, 5, 46). 6, 69 amendat hominem — quo? ... ad Centupirinos. Cat. 2, 16. Tusc. 1, 28 inde ... perlapsus ad nos ... Hercules. AVREL. OP. Gell. 1, 25, 17 alter⟨i⟩ ad alteros (-um *S*) inpune ... ineunt. CAES. Gall. 1, 1, 3 ad eos mercatores saepe commeant. 4, 2, 1 ad se importari. 4, 9, 3 partem *equitatus* ... ad Ambivaritos ... missam. 6, 32, 2. 7, 10, 3 civ. 1, 34, 4. HIRT. Gall. 8, 7, 1 ad Bellovacos proficiscuntur. SALL. Iug. 69, 1 ad se vorsum exercitum pergere. OV. met. 5, 313 EXC. Val. 2, 3 *al.* SEN. contr. 7, 1, 1 delatus [est] ... ad piratas (QVINT. decl. 342 p. 351).

β in formulis, quibus indicatur officium, quod exspectatur praestaturque ab eo, ad quem adeunt, ut ad medicum, ad meretricem: PLAVT. Asin. 394 ad tonsorem ire dixit. 709 ad pistores dabo, ut ibi cruciere currens. Capt. 733 abducite istum actutum ad Hippolytum fabrum. 735 ad meum libertum Cordalum in lapidicinas facite deductus siet. Men. 996 ego ibo ad medicum (CIC. Att. 15, 1ª, 1 ad quem igitur te medicum conferes?). Pseud. 287 ad danistam devenires. PLAVT. Stich. 104 nam ego ad vos nunc imperitus rerum et morum mulierum, discipulus venio ad magistras. CIC. de orat. 2, 84. 2, 133. Mur. 64 hos ad magistros. IVV. 10, 130 quem pater ad rhetora misit. *al.* TER. Ad. 618 ad obstetricem erat missa. CIC. Quinct. 53 non statim ad C. Aquilium aut ad eorum aliquem, qui consuluntur, concurrisses? Flacc. 80 rettulit ad iuris consultos. de orat. 2, 24. Vat. 5 ad patronos tuos. CIC. S. Rosc. 17 se ad eum lanistam contulit (*in imagine*). Att. 7, 1, 9 me ... nummos ... ad te redacturum. VARRO rust. 2, 4, 8 verris pervenit ad lanium. PRIAP. 77, 5 non admittere ad aucupem volucres. SEN. epist. 42, 8 quotiens ad institorem alicuius mercis accessimus. PETRON. 68 ad circulatores eum mittendo. IVV. 5, 135 pone ad Trebium. QVINT. decl. 273 p. 117 ad sponsorem. PETRON. 129 licet ad tubicines mittas. PLAVT. Asin. arg. 5 ad amicam id fertur (Men. 450 abiit. TER. Hec. 551 intro euntem). Men. 130 ad scortum fero *pallam* (Truc. 100 adveniunt ad scorta congerrones). 133 ad damnum deferetur. 1048 nunc ibo intro ad hanc meretricem (SEN. contr. 1, 2, 10). NOVIVS com. 8 cum ad lupam nostram tam multi crebro conmetant lupi. OV. am. 3, 6, 2 ad dominam propero. met. 7, 726 PAVL. FEST. 22. SEN. contr. 1, 2, 17 ad prostitutam. PLAVT. Capt. 475 ad lenones eunt. Truc. 150 ad pueros ire meliust. ad virum, uxorem: PLAVT. Stich. 140 uxor, invita quae ad virum (viro *A*) nuptum datur. CAT. 61, 3 rapis ... virginem. PAVL. FEST. 87 ut nupta casta ... veniret. SEN. contr. 2, 5, 9 dimisit. VAL. MAX. 4, 4, 10 maximam dotem ... attulisse. 6, 1, 4 *al.* TIB. 2, 76 ad iuvenem tenebris sola puella venit. OV. epist. 4, 96 SEN. contr. 7, 6, 9. TER. Phorm. 1010 qui mi, ubi ad uxores ventumst, tum fiunt senes. CIC. off. 2, 25 ad eam (*uxorem*) ... in cubiculum veniens. VERG. catal. 13, 20 redis. PRIAP. 68, 27.

γ in formulis: ad iudicem, magistratum, populum *sim.*: *de re iudiciali, passim*: PLAVT. Most. 1101 ire ad iudicem. TER. Phorm. 129 ad iudices. *al.* PLAVT. Aul. 317 ad praetorem ... devenit. Curc. 376 sufferam. *al.* PLAVT. Rud. 1018 aut ad arbitrum reditur. *al.* PLAVT. Asin. 131 ibo ego ad tres viros. Aul. 416 deferam nomen tuom. Persa 72 prodeant. VARRO Men. 378 questum veniam ... ad novum magistratum (*praetorem*). *cf. p. 481, 4.* rust. 1, 2, 8 ad agnatos et gentiles est deducendus. 3, 5, 18 eum ad consulem tractum *esse*. *al.* RHET. Her. 1, 24 ad (aut ante *codd. expl.*) imperatorem et in consilium talis causa potest venire. CIC. Verr. 4, 69 quicquid ad eos recuperatores Apronius attulisset. Sull. 60 dissensio delata ad patronos est. de orat. 1, 175 ad centumviros. Flacc. 49 legatus, ad quem est aditum. TERT. scorp. 11 ad potestates.

PLAVT. Rud. 15 eorum referimus nomina exscripta ad Iovem. PLAVT. Most. 1144 accipito hanc ad te litem. AFRAN. com. 216 causam coicere. CIC. orat. 159 refer ad auris: probabunt. Phil. 1, 22 ut ipse ad operas mercennarias statim protrahatur. 5, 14 adleget. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 ut ... patriam suam in ius ad aliam civitatem pertraherent. PLIN. nat. 35, 95 iudicium ad mutas quadripedes provocavit. PLAVT. Capt. 1019 hunc ... ob furtum ad carnificem dabo. Rud. 322 at carnificem est aequius quam ad Venerem commeare. *al.*

CIC. Planc. 41 ut ... ad iudices, non ad carnifices veniremus. PLAVT. Truc. 782 nisi si at tintinnaculos voltis vos educi viros. CIC. Tusc. 5, 13 cum ... fortitudo, sapientia ... rapiantur ad tortorem. SEN. contr. 9, 6, 19.

ad regem, *ad magistratus varios*: PLAVT. Mil. 949 ut latrones ... hinc ad Seleucum duceret. Trin. 722 at aliquem [ad] regem in saginam erus sese coniciet (coniecit *codd.*) meus. VARRO ling. 6, 28

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

conveniebat populus. *et passim.* PLAVT. Bacch. 1075 nunc hanc praedam omnem iam ad quaestorem deferam (LEX rep. Corp. I 198, 62 redigere. SIS. hist. 117 p. 187 (Non. 161) uti lex perveniat. LIV. 5, 19, 8). LIV. 5, 26, 8 (26, 14, 8 VAL. MAX. 2, 2, 8). CORP. I 203, 10 litteras ad magistratus nostros mittant. *al.* VARRO Men. 478 caballum reduxi ad censorem. LEX Iul. mun. (Corp. I 206) 150 ad eos, quei Romae censum agent. VARRO leg. 3, 11 acta referunto. LEX Tar. (Mon. Ant. VI 411) 9 quei ... praedia ad IIIIvir(um) det. CIC. dom. 134 ad me consulem ... iudicia adferre. rep. 2, 55 ad eum (*consulem collegam*) ... lictores transire iussit. *al.* CIC. epist. 3, 8, 2 civitatum principes ad me (*proconsulem*) detulerunt sumptus decerni ... magnos. CIC. agr. 1, 13 *pecuniam* ad Xviros deferat (referat *var. l.*). 2, 61 reportare. LEX Vrs. (Corp. II 5439) III 1, 9 ad decuriones referunto. *saepe.* LEX Vrs. (Corp. II 5439) III 4, 8 si quis colonus at IIvir(um) adierit. *al.* NEP. Them. 7, 2 ad ephoros Lacedaemoniorum accessit. Con. 3, 2 ad chiliarchum. LIV. 1, 59, 7 praeco ad tribunum celerum ... populum advocavit. 3, 17, 1 in templum ad tribunos venit. 3, 55, 13 ut senatus consulta in aedem Cereris ad aediles plebis deferrentur. 24, 24, 3. 26, 36, 8 aes ... ad triumviros mensarios ... deferamus. CAES. Gall. 3, 21, 3 legatos ad Crassum mittunt. civ. 3, 28, 4 ad eum producti. 7, 88, 4 signa militaria LXXIIII ad Caesarem referuntur. SEN. benef. 2, 27, 2 ad quem (*Augustum*) attulerat paupertatem. *al.* ad populum, senatum *sim.*: PLAVT. Amph. 118 antiquam rem novam ad vos proferam. TER. Hec. 9 orator ad vos venio ornatu prologi. 29 Hecyram ad vos refero. C. GRACCH. orat. 10 p. 242 (Gell. 11, 10, 1) prodit. LIV. 29, 27, 8 querellas detulimus. ACC. trag. 119 ad populum intellego referundum (CIC. Cluent. 137). VARRO ling. 6, 66 *leges* latae (RHET. Her. 1, 21 CIC. dom. 47 *et passim*). CIC. epist. 8, 6, 5 transfugit. dom. 4 te ... contulisti. Verr. 6, 126 confugient. Rab. perd. 4 rem ... esse delatam. fin. 5, 85 me vocas (*ibid.* ad prudentes). LIV. 7, 20, 3 reiecti. 10, 37, 10 iactata res ... est. *al.* ad auditores *v. p. 478, 72.* CIC. leg. 3, 10 ad plebem, quod oesus erit, ferunto. LIV. 2, 32, 8 oratorem ... mitti. VAL. MAX. 6, 5 ext. 2 processit ad cives. SEN. dial. 3, 12, 3 relicto iudice ad coronam venis. CVRT. 7, 8, 3 procedit ad milites. TAC. hist. 1, 37, 1. CORP. XIV 2795 confugiendo at aeternam rem publ(icam) n(ostram) petendo. VVLG. reg. 4, 11, 13 Athalia ingressa ad turbas in templum. METELL. NVM. orat. 6 p. 277 (Gell. 15, 14, 2) socios ad senatum questum flentes venisse. RHET. Her. 2, 26 *causam* vel ad senatum vel ad consilium venire. CIC. de orat. 3, 2 rettulit. *al.* Att. 2, 16, 4 rem ... reiecisse. 11, 18, 1 ex mandatis, quae Galbae ... ad senatum dedisti. ad Q. fr. 1, 1, 33 confugerunt. Verr. 3, 162 renuntiant (4, 73). 1, 37 iudicia ... translata sunt. 3, 110 *Regulus* proficiscebatur LIV. 3, 4, 6 introducti. *al.* CIC. har. 11 ut de locis sacris religiosis ad hunc ordinem referretis. Pis. 39 scribere. Verr. 1, 37 iudiciis ... translatis. CIC. Cat. 2, 12 rem omnem ad patres conscriptos detuli. LIV. 25, 1, 9 ad patres etiam ac (ad *cod.*) publicam querimoniam excessit res. CIC. Att. 1, 16, 4 res ad consilium ... referebatur. Cat. 3, 7 rem integram deferrem. CIC. dom. 138 ex rebus ... ad conlegium ... delatis. 136 *al.* LIV. 27, 30, 9 profectus est ad ... sociorum concilium. 38, 9, 11 referrent. *al. cf. I A 3 p. 496, 78.* PAVL. dig. 42, 1, 54, 1 qui (*pupillus*) ad maius auditorium vocatus est. ad sacerdotes: VARRO ling. 5, 148 id ex s. c. ad aruspices relatum esse CIC. har. 61 *al.* CIC. Att. 1, 13, 3 rem ... ad pontifices relatam (dom. 132 LIV. 5, 27, 7 *al.*). dom. 132 referendum ad sacerdotes publicos non putasti. leg. 2, 67 iusta funerum reicit ad interpretes religionum. LIV. 31, 34, 8.

abstracta pro persona circumloquendo ponuntur: VARRO ling. 6, 94 ut populus inliciatur ad magistratus conspectum. CIC. Font. 33 ad opem iudicum ... confugiunt. VAL. MAX. 8, 1 amb. 2 ad Arei pagi cognitionem relegavit. SVET. Iul. 15 Catulum ... ad disquisitionem populi vocavit (Nero 2).

δ ad deos *vel ad divina, interdum dei nomen pro templo vel loci significatione ponitur*: PLAVT. Poen. 1181 quae (*clientae*) ad Calydoniam venerant Venerem. *cf. p. 480, 77.* VARRO Non. 94 cirros ad Apollinem ponere. CIC. Verr. 5, 108 ad ipsam Cererem proficisci. rep. 2, 44 dona ... Delphos ad Apollinem misit (div. 1, 122 referundum). CAT. 10, 26 ad Sarapim deferri. CVLEX 20. OV. met. 11, 413 ad Clarium ... ire deum. SEN. contr. 1, 3, 6 ab Tarpeio ad Vestam. SEN. Herc. f. 840 *populus* Eleum ruit ad Tonantem. MART. 2, 14, 3 currit ad Europen (*Europae porticum*). IVV. 1, 320 me ... ad Helvinam Cererem vestramque Dianam converte a Cumis. 14, 260 ad vigilem ponendi Castora nummi. FLOR. 1, 6 (12, 9). GELL. 10, 15, 30 cum it ad Argeos. CORP. XI 358. TERT. spect. 1 qui cum maxime ad deum acceditis (*de catechumenis*). ieun. 13 congregari undique ad Christum. orat. 1 non agmine verborum adeundum ... ad dominum. 11 ne ... ad patrem cum ira incedamus. scorp. 3 invitantur ad idola (orat. 15 COMM. instr. 1, 37, 8). AVG. civ. 22, 30 nec ad eum ambiet ullus indignus. *al.* PLAVT. Aul. 408 neque ego umquam nisi hodie ad Bacchas veni in Bacchanal coquinatum. ad deos: CIC. div. in Caec. 3 ad quos confugerent (OV. Pont. 1, 2, 149. LIV. 5, 51, 9 in Capitolium ad deos, ad sedem Iovis. 9, 1, 8). leg. 2, 24 caste ... adire. OV. am. 3, 10, 48 munera ferre (Pont. 3, 1, 162 tura. LIV. 45, 21, 1). rem. 158. LIV. 3, 7, 7 senatus ... populum ac vota vertit. *al.* CIC. leg. 2, 19 ad divos adeunto caste. OV. met. 8, 276 coeptus ab agricolis superos pervenit ad omnes ... honor. MART. 9, 91, 4 responsa ... haec referenda darem.

ε in re militari: ad legionem *et sim.*: PLAVT. Mil. 224 qua cibatus ... ad te et legiones tuas tuto possit pervenire. Amph. 691 abi⟨i⟩sti. Epid. 46. CIC. Att. 7, 15, 3 *al.* PLAVT. Truc. 508 iamne iit ad (letat, lectat *codd.*) legionem. Capt. 451. CIC. Att. 11, 21, 2 legio XII, ad quam primam Sulla venit. GALBA Cic. epist. 10, 30, 3 equum immisi. CAES. Gall. 7, 50, 6 vos ... recipite. *al.* VARRO Men. 223, 2 ad turbam abii. RHET. Her. 2, 41 si ad exercitum non venisset. CIC. inv. 87 *et passim.* BRVT. Cic. epist. 11, 13, 2 recurri ad meas copiolas. CAES. civ. 3, 101, 4 Cassius ad Sulpicianam inde classem profectus est Vibonem. VERG. Aen. 5, 606 Irim ... misit. *al.* CAES. Gall. 2, 25, 1 ad dextrum cornu profectus ... in primam aciem processit. CAES. Gall. 7, 13, 2 se ad agmen receperunt (civ. 3, 75, 5). BELL. Afr. 70, 1 legiones in vicem ad extremum agmem evocabat. SIL. 5, 488 fugientis ad agmina. CAES. civ. 2, 41, 6 ad ordines suos se recipientes. HIRT. Gall. 8, 35, 5 diffugiunt *frumentarii* ad sua praesidia. LIV. 5, 28, 7. LIV. 7, 10, 6 recipiunt inde se ad stationem. VELL. 2, 82, 2. LIV. 21, 46, 6 fugerunt inter subsidia ad secundam aciem. 37, 42, 3. LIV. 34, 20, 8 ad cohortes avehitur. TAC. ann. 12, 69, 2 egreditur ad cohortem. CVRT. 4, 13, 25 ite ad copias. PLIN. nat. 8, 114 vicibus ... ad terga redeuntes *cervi.* 10, 63. *cf. p. 483, 70.* VAL. FL. 6, 218 ad socias sonipes citus effugit alas. FLOR. 2, 9, 10 Cinna confugit ad partes. VARRO ling. 5, 149 ad suos in Capitolium ⟨se⟩ recepisse (CAES. Gall. 1, 46, 2). CAES. Gall. 7, 28, 6. HIRT. Gall. 8, 23, 1 responsa ... referunt. LIV. 35, 35, 14 in dextrum cornu ad suos adequitandi (eq. *var. l.*). *al.* CAES. civ. 3, 28, 6 incolumes se ad nostros receperunt. *al.* CIC. Phil. 13, 19 rediit ad milites. LIV. 4, 50, 1 perlata haec vox. CIC. div. 1, 100 Veientem quendam ad nos hominem nobilem perfugisse. CAES. Gall. 3, 18, 3. 1, 48, 6. CAEL. Cic. Att. 10, 9ᵃ, 2 ad eos fugatos accedere (D. BRVT. Cic. epist. 11, 1, 4). VERG. Aen. 9, 349 ad Messapi socios tendebat (HOMER. 255 se ... recepit). LIV. 1, 12, 7 ipse ad primores Romulus provolat. 7, 33, 9 revectus ad antesignanos. 9, 24, 3 cum ad vigiles Romanos penetrasset. 22, 48, 3 ducti (*i. perfugae*) ... ad ultimos. 23, 44, 4 concursu ad pugnantis facto. 9, 8, 11 a prima acie ad triarios ... referebantur (*ibid.* redisse 8, 9, 3). *al.* ad hostes: PLAVT. Epid. 30 *arma* ad hostis transfugerunt (35 travolaverunt). Pseud. 1027 transeat. CATO orig. 4, 79 (Gell. 5, 21, 17) *al.* CIC. Font. 19 qui ad hostem portarent. Phil. 13, 35 se ... contulerunt. CAES. Gall. 5, 36, 3 Cotta se ad armatum hostem iturum negat. SEN. contr. 1, 8, 1 *al.* CIC. Verr. 2, 40 ad adversarios transeas. CIC. Phil. 11, 27 equitatum ad se abduxit Dolabellae. Phil. 10, 13 equitatus ... sese ... ad Brutum contulit. Verr. 6, 153. Balb. 24 qui hostes ad nostros imperatores perfugissent (Phil. 8, 32 redeat ad imperatorem suum Varius). *al.* Att. 7, 24 currere. 9, 3, 1 eum profectum sive ad Pompeium sive in Hispaniam. LEPID. Cic. epist. 10, 34, 1 ierant. CAES. Gall. 2, 5, 5 commeatus ... ut ... ad eum portari posset (7, 71, 6). 7, 28, 5. 7, 44, 2. civ. 1, 21, 1 cohortes ... ad se in castra traducere. 1, 24, 2 copias ... cogi. 1, 24, 3 signa ... transferunt. 1, 54, 5 tuto ad se recipit (3, 58, 2 ad se intra munitiones). 3, 64, 3. BELL. Afr. 79, 1 hostes ne intrare ad se ac loca interiora capere possent. *et passim.*

c ad personam dicitur **pro loco**: *α ad aliquem pro in domum alicuius et sim.; solet ita poni, ut simul insit et loci et personae notio, cf. p. 478, 75. 479, 71.* ad *cum deorum nominibus v. p. 481, 63.* PLAVT. Cas. 579 iamne hanc traduxti huc (*om. A*) ad nos vicinam tuam (TER. Haut. 744 Ad. 910). PLAVT. Epid. 379 abeamus intro hinc ad me (Stich. 533). Bacch. 714 abi intro ... ad Bacchidem. Mil. 520 vise ad me intro. LVCIL. 923 ut intro vorsus et ad te spectent atque ferant vestigia se omnia prorsus. PLAVT. Merc. 555 huc intro ad me invisam domum (Mil. 535 abi intro at vos domum). Mil. 121 in aedes me at se ⟨de⟩duxit domum (Pseud. 867). Truc. 205 TER. Eun. 628. 662. CATO agr. 143 neve domum neve ad sese recipiat. RHET. Her. 4, 63 CIC. Quinct. 61 Verr. 6, 22 CAES. civ. 2, 20, 5 APVL. apol. 72. CIC. Att. 16, 10, 1 veni ad me in Sinuessanum. orat. 110. PLAVT. Most. 313 adversum veniri mihi ad Philolachetem. Poen. 673 ut devortatur ad me in hospitium (Trin. 673 TER. Haut. 4 CATO orat. 6, 1 [Fest. 234] devertebantur pro hospitibus ad amicos suos. CIC. Verr. 2, 16. div. 1, 57 ad cauponem. VARRO rust. 3, 3, 9 APVL. met. 1, 7. 3, 5 *al.*). Stich. 775 ite ad vos (nos *codd.*) com[m]issatum. Truc. 751 a, mitte intro :: ad te quidem. :: immo istoc ad vos ⟨volo⟩ ire. Mil. 1437 eamus ad me (TER. Eun. 612). Capt. 458 inviso. TER. Hec. 184 se ad matrem (a matre *γ*) accersi ad rem divinam. Haut. 312 ad nos scilicet *duco.* :: ad patremne? 335 ad tuam matrem abducetur (de- *ς*). :: quid eo? 567 recipere (PHAEDR. 4, 22, 23). 739 transeundumst. TER. Hec. 7 transfert (CIC. Att. 12, 10 QVINT. decl. 388 p. 434). CIC. inv. 2, 153 hominem (*naufragum*) ad se (*in navem*) sustulerunt. Att. 3, 19, 1 in Epirum ad te. CAT. 64, 287 ad se quisque ... discedebant. SEN. contr. exc. 3, 6 *fortuna* tyrannum ... ad te detulit (*cf. supra* in domum tuam). VAL. MAX. 1, 7 ext. 10 alter se ad hospitem contulit, alter in tabernam meritoriam devertit (SVET. Dom. 1). QVINT. inst. 6, 3, 51 decl. 289 p. 157. ITALA (Aug. civ. 15, 27) gen. 6, 20 intrabunt ad te (πρὸς σέ. VVLG. ingredientur tecum). VVLG.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Abd. 1, 5 fures introissent ad te. VLP. dig. 39, 3, 1, 23 sicut ... omnis pinguitudo terrae ad eum decurrit (*i. possessorem agri inferioris*), ita etiam aquae incommodum ad eum defluere. PAVL. dig. 8, 3, 35. *nota: accedit alterum* ad: PLAVT. Capt. 126 ego ibo ad fratrem ad alios captivos meos. Pseud. 757 adducite ad me iam at trapezitam Aeschinum. Mil. 243. Trin. 577. *dativus*: PLAVT. Truc. 579 ad te ferre me haec iussit tibi.

β *in formulis*: ad inferos *et sim.*: PLAVT. Pseud. 795 Orcus recipere ad se hunc noluit. IVV. 10, 112 ad generum Cereris ... pauci descendunt. APVL. met. 6, 19 ad ipsam ... Proserpinam introibis. PLAVT. Trin. 294 quin prius me ad plures penetravi? (PETRON. 42 abiit). VERG. Aen. 3, 565 subducta ad manis imos desedimus unda. 10, 818 vita ... concessit. 12, 648. 12, 884. OV. trist. 5, 14, 12 *et saepius poetae*. APVL. met. 4, 21 demigrarit. EPICED. Drusi 162 neque ad veteres conditus ibis avos. SEN. dial. 6, 26, 2 se ad maiores recepit suos. VVLG. num. 31, 2 sic colligeris ad populum tuum. *sim.* LIV. 25, 16, 20 qui eam victimam ... ad inferos misisset. SEN. contr. 7, 1, 3 hoc pietatis tuae munus ... perferam. VAL. MAX. 5, 3, 2 exilii acerbitatem non tacitus ad inferos tulit. 6, 1, 11 *al.* VERG. Aen. 4, 26 pater ... adigat me ... ad umbras. OV. met. 5, 191. LVCAN. 10, 392 mittet. 9, 818 socias (stygias *M*) ... descendis ad umbras. SIL. 5, 375 STAT. silv. 3, 3, 206 *al.* SEN. Herc. O. 1515 hanc ... ad imos perferam laudem. SIL. 14, 426. HIER. epist. 119, 10 ut ... ad mortuos usque descenderit. CORP. XIII 2423 ad martyres *v. p. 478, 63.* *opponitur* ad superos: COM. inc. 38, 51 si nunc redire posset ad superos pater. HYG. Gell. 10, 16, 13 in lucem ad superos eduxerit. PAVL. FEST. 128 animae inferorum ... manarent. SEN. Oed. 573 *al.* ad deos *et sim.*: CIC. Cat. 3, 2 illum ... ad deos immortalis benevolentia famaque sustulimus. Tusc. 1, 32 abiit ... Hercules. nat. deor. 1, 119 pervenisse. frg. 9, 12 HOR. carm. 1, 1, 6 *al.* VERG. Aen. 12, 234 ille quidem ad superos ... succedet fama. CIRIS 522 OV. epist. 17, 170. SIL. 5, 394 fert belli rabiem. SEN. Herc. f. 505 ad supera victor numina ... vehi. epist. 93, 10 SIL. 4, 731. *cf. p. 492, 84 sqq.*

γ ad larem *etc.*: CIC. Verr. 4, 125 qui ... in agros atque ad suum larem familiarem redirent. Att. 16, 4, 2 nisi ad larem suum liceret (*i. reverti*). CAT. 31, 9. PROP. 2, 30, 22 ferre ad patrios praemia ... lares. SEN. Oed. 690 dies qua non propinqui munera ad nostros lares sceptri redundent. APVL. met. 5, 10. CIC. prov. 35 ad deos penatis, ... ad eam dignitatem, ... ad iucundissimos liberos, ... ad ... generum redire (LIV. 3, 54, 8 in patriam ad penates). CAT. 9, 3 venistine domum ad tuos penates fratresque ... anumque matrem. BELL. Afr. 91, 3 se ... admitterent. PROP. 4, 1, 91 *al.* OV. fast. 2, 728 ad patrios arma referre deos.

d *de* ***hostis*** *adventu, appropinquatione, impetu. unde profecta est notio* adversus (*v. p. 511, 40*). *passim in re militari*: *ad aliquem*, ad hostem, ad exercitum, ad naves, *cf. sub I A 2 inprimis* ad oppidum, ad castra, ad muros *sim.*: PLAVT. Amph. 734 hinc profectus sum ad Teloboas hostes. *al.* PLAVT. Capt. 534 eunt ad te hostes. Pseud. 453. CIC. Att. 2, 21, 5 impelli contionem, ut iret ad Bibulum. POMP. Cic. Att. 8, 12c, 1 secundum mare ad me. LENT. Cic. epist. 12, 14, 1 cum ... navibus ad illas ire. CAES. Gall. 6, 8, 6. HYG. fab. 173 p. 128 ad aprum Calydonium. *al.* PLAVT. Men. 997 quid illi⟨s⟩c⟨e⟩ homines ad me currunt, opsecro? (IVV. 13, 167 ad ... volucres ... Pygmaeus). PLAVT. Mil. 226 ad eum vineas pluteosque agam. TER. Eun. 755 militem secum ad te quantas copias adducere? (CAES. Gall. 2, 1, 2). SIS. hist. 32 p. 180 (Non. 162) ecum concitatum princeps ad hostium permittit aciem. CIC. Att. 2, 2, 2 qui me epistula petivit, ad te, ut video, comminus accessit (ad. Q. fr. 3, 2, 2). Verr. 2, 87 ad omnis ... hostis ... navigaverunt (SEN. suas. 2, 20, 21). Tusc. 3, 73 cum ad eos (*consolatores*) impetum suum *fortuna* converterit (LVCAN. 2, 629 Martem). POMP. Cic. Att. 8, 12^{c}, 2 si forte Caesar ad me veniet (CAES. Gall. 2, 5, 4 *al.*). CAES. Gall. 4, 2, 5 ad quemvis numerum ... equitum ... adire. 5, 17, 2 advolaverunt. 5, 9, 1 Caesar ... ad hostes contendit (5, 49, 1). civ. 3, 36, 2 subito se ad Cassium Longinum in Thessaliam convertit (Gall. 5, 49, 3 omnem ... ad eum multitudinem convertisse. 5, 44, 10 ad hunc se ... a Pullone. *al.*). 2, 34, 3 equitatum mittit (3, 24, 2 ad *triremes*). OV. ars 419 ad (in *var. l.*) multas lupa tendit oves ... et Iovis in multas devolat ales aves. LIV. 1, 5, 7 ad regem impetum facit. 27, 41, 8 properare. 27, 42, 1 raptim ad hostem agit. 32, 6, 1 ducere (37, 11, 6 ad tergum hostium *al.*). 33, 8, 7 prope (propere, -o *codd.*) cursu ... vadit. 3, 28, 7 a munientibus ad pugnantes introrsum versi (LVCAN. 3, 554). 5, 38, 3 ad subsidiarios signa convertit. 9, 45, 5 ad Aequos ... versa arma Romana. SEN. contr. 9, 6, 2 ruunt. VAL. FL. 6, 651 *saxum* flexit ad ignotum caput. SIL. 10, 476. ITALA cod. Lugd. num. 10, 9 (VVLG. contra). COMM. apol. 858. *translate*: TERT. anim. 58 ad omnem ... humanam super anima opinionem ex doctrina fidei congressi.

e α *ad* ***corporis partes*** *accedere, adire etc. ita dicitur, ut non solum corporis pars, sed etiam persona ipsa intellegatur*: ENN. com. 3 lacrimansque ad genua occidit. BELL. Afr. 89, 4 se ... proiecit. SEN. contr. 10, 1, 1 venissem. *al.* RHET. Her. 4, 65 ad istius pedes abiecit sese (CIC. Att. 4, 2, 4 Verr. 6, 140 *al.*). CIC. Att. 1, 14, 5 accidente (accedente *M*). PLIN. paneg. 24 non tu civium amplexus deprimis. *al.* OV. epist. 19, 78 tendere submissas ad tua crura manus. CIC. Att. 2, 1, 7 qui (*multi*) ad manum accedant. NEP. Eum. 5, 2 neque umquam ad manum accedere licebat. LIV. 2, 30, 12 venisset hostis. 38, 21, 6 quod cuique ad manum venisset (VITR. 10, 2, 1). SEN. epist. 10, 3 relata. QVINT. inst. 5, 7, 8 tela ... subministrabat. decl. 160 p. 65 *al.* VARRO rust. 2, 7, 13 ad manus accedere. OV. epist. 19, 10 *verba* pertulit ... ad castas manus. Pont. 4, 8, 76 venit ... nervus. PETRON. 109 deferebantur. COMM. instr. 2, 1, 14 nec ruent (-erit *codd.*) ad manus. SIDON. epist. 1, 11, 16 cadere. OV. Pont. 4, 13, 34 venit et ad digitos ultima charta meos. RHET. Her. 4, 26 gladius ad corpus adferri ... videtur. CIC. Caec. 42 non ea sola vis est, quae ad corpus nostrum vitamque pervenit (LIV. 2, 23, 6 tabem. *cf.* ad se *p. 479, 16*). CIC. Verr. 6, 140 ad corpora civium ... ferebatur manus ipsa lictoris. VITR. 1, 4, 5 flatus ... spargere. IVV. 13, 230 missum morbum. CIC. epist. 15, 16, 2 si insulam Britanniam coepero cogitare, eius εἴδωλον mihi advolabit ad pectus. LVCR. 2, 370 *agni* ad sua ... decurrunt ubera lactis. VARRO rust. 2, 2, 16 ad matris mammam. LVCR. 3, 959 necopinanti mors ad caput adstitit. PRIAP. 52, 9 ad partem (-um *codd.*) veniet salax asellus. 2, 7 sorores ... ducere mentulam ad Priapi. 63, 15. OV. fast. 5, 124 *cornu* plenum pomis ad Iovis ora tulit (met. 8, 115 *revertar* patris ad ora? epist. 12, 16 *al.*). rem. 352 ad dominae vultus ... eas. OV. Pont. 2, 2, 37 ales audet ad humanos fessa venire sinus (SEN. contr. 9, 6, 4 ad sinus meos refugisti). fast. 5, 531 omnes ad terga iuvenci constiterant. SEN. dial. 10, 2, 5 te ad latus suum recepit (PETRON. 83 ad latus constitit meum). STAT. Theb. 9, 372. QVINT. inst. 2, 5, 5 ad gremium revocatis.

β *similiter pro persona ponuntur vestimenta, insignia, abstracta etc., ut*: CIC. Rab. perd. 30 ex hominum vita ad deorum religionem et sanctimoniam demigrasse. Cael. 79 abiectum non tam ad pedes quam ad mores sensusque vestros. BELL. Hisp. 23, 5 ad viri (aquari *codd.*) fortis insignia cum adversarii concursum facerent. OV. trist. 1, 9, 10 nullus ad amissas ibit amicus opes. SEN. dial. 10, 2, 4 ad quorum felicitatem concurritur. LVCAN. 2, 55 ad eoas hic vertat signa pharetras. VAL. FL. 4, 352 Iovem ... virginis Iasiae blandos descendere ad ignes. FLOR. 2, 9, 11 ad nomen tanti viri late concurritur. *cf.* STAT. Theb. 3, 116 suas avidi ad lacrimas ... currunt. *et saepius, v. p. 481, 58.* *in adlocutione*: CAPITOL. Gord. 1, 1 ut singulos quosque imperatores ... libris singulis ad tuam clementiam destinarem. ITIN. Silv. 23, 10 cum haec ad vestram affectionem darem. *cf.* LAMPR. Hel. 35, 4.

f *ad* ***sensus*** *hominis* (aures, oculos); *de eis, quae ad sensus accedunt, vel de eis, quae ante aures oculos fiunt, ita dicitur, ut plerumque motus vel directionis subsit notio*: ad aures, aurem (*plur. saepius*): TER. Hec. 482 haud invito ad auris sermo mihi accessit tuos (LVCR. 2, 1024). CIC. Verr. 4, 133 tibi aliquis ad aurem. *al.* MART. 12, 26, 12 ad auriculam. ACC. trag. 449 vox ad auris accidit. CIC. Sest. 107 *al.* LVCIL. 917 sicubi ad auris fama tuam pugnam clarans (-am *codd.*) allata dicasset. CIC. Manil. 25 APVL. met. 9, 14. LIV. 25, 21, 7 nihil ... non modo ad animum sed ne ad aures quidem admittebat. CIC. fin. 2, 69 ut ... *Voluptatem* tantum ad aurem admonerent. VERG. Aen. 2, 731 subito cum creber ad aures visus adesse pedum sonitus. LVCR. 6, 165 adveniunt ... res. PLAVT. Amph. 325 vox mi ad aures advolavit. Merc. 864 Rud. 332. SEN. benef. 2, 23, 2 quidam furtive gratias agunt et in angulo et ad aurem. OV. am. 3, 7, 61 cantet. MANIL. 5, 336. CIC. Verr. 3, 74 se ... demittebat. PROP. 2, 20, 13 dicitur. STAT. Theb. 5, 719. VITR. 5, 8, 2 egrediatur. LIV. 22, 14, 15 dicta ferocia evolvebantur. VITR. 1, 1, 8 *funes* sonitus ... fecerint. VERG. Aen. 3, 40 fertur. *al.* AFRAN. com. 283 gannire ad aurem ... dominicam. SIL. 11, 189 haec vana aversas Decius iactavit ad auris. PETRON. 49 inclinatus ad aurem Agamemnonis. PETRON. 86 ad aurem male dormientis ... inquam. CIC. Verr. 6, 107 ad aurem familiariter insusurrare. CAEL. RVF. orat. p. 461 (Quint. inst. 4, 2, 124) ad aurem invocabat. STAT. Theb. 9, 35 *fama* lapsa est. VVLG. Bar. 1, 3 legit verba. OV. Pont. 1, 2, 129 orator missus. VAL. FL. 7, 98. TER. Phorm. 1030 habet haec ei quod, dum vivat, usque ad aurem obganniat. LVCR. 4, 1062 nomen ... obversatur. OV. met. 12, 42 penetrat ... vox. OV. am. 2, 2, 53 indicium ... perdis (*P*, prodis *vulgo*). SEN. contr. 9 praef. 5 vox ... perferenda. *al.* CIC. dom. 121 permanant. Balb. 56. CIC. Verr. 4, 132 pervenisse. *et saepius.* OV. met. 9, 137 fama ... praecessit. ACC. trag. 404 cantum et auditum *refert*. CAT. 63, 75 *al.* VERG. Aen. 7, 166 reportat. PLIN. nat. 24, 82 milacem ... cuius lignum ad aures sonare. MART. 3, 44, 12. transitus *v. p. 478, 19.* PLAVT. Rud. 234 vox ... venit. CIC. Marcell. 25 *al.* RHET. Her. 4, 14 cui (*adulescenti*) etiam nunc paedagogi lites ad oriculas versarentur. *nota*: PROP. 2, 32, 23 nuper enim de te nostras me laedit ad aures rumor. MANIL. 4, 575 *linguae* novas mutantis semper ad auris. *ad aliquem pro* ad aures *alicuius*: PLAVT. Mil. 404 si ad erum haec res prius devenerit (*A*, pervenit *CD*, creverit *B*). OV. met. 10, 642. TER. Ad. 283 aliqua ad patrem hoc permanet (CAES. civ. 2, 29, 2 ad plures). PACVV. trag. 34 nihilne ad te de iudicio armum accidit? (LIV. 10, 41, 7). CIC. nat. deor. 1, 49 cum infinita simillumarum imaginum series (*Brieger*, species *codd.*) ... ad nos (deos *codd.*) adfluat. Att. 16, 13b, 2 latius manabit et quidem ad nos. Q. CIC. pet. 50 non ut ad populum ... fama perveniat (LIV. 1, 45, 5 *al.*). SEN. epist. 89, 19

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliquando aliqua ad vos non blanda vox veniat. QVINT. inst. 1, 2, 13. 8 prooem. 15. ad oculos: CIC. Verr. 5, 2 quod ad oculos animumque acciderit. 5, 64 cum pulchritudo eius recens ad oculos hominum perveniret. Att. 8, 8, 2 fulsisse. OV. am. 3, 14, 35 crimen deducis. FEST. 173 quod usque ad oculos admovisset. SEN. benef. 3, 2, 3 revocantur. PETRON. 105. GELL. 16, 18, 3 ut quae in aqua conspiciuntur, maiora ad oculos fiant, quae procul ab oculis sunt, minora. VVLG. Eph. 6, 6 non ad oculum servientes. AVG. civ. 1, 19. 2, 26 *al.* LVCR. 4, 280 dum venit ad nostras acies *imago.* 4, 357. 6, 184 quae perveniunt oculorum ad lumina nostra. 5, 723 eam partem ... ad speciem vertit nobis oculosque patentis. 4, 236 accidere. LVCAN. 3, 5 littora numquam ad visus reditura suos. ad nares: LVCR. 1, 299 *odores* ad naris venientis. VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 odor ... perveniret. ad sensus: CIC. fin. 1, 39 quae (*voluptas*) ad eos (*sensus*) cum suavitate afflueret et illaberetur. CIC. de orat. 3, 160 omnis tralatio ... ad sensus ipsos admovetur, maxime oculorum. LVCR. 4, 707 colores non ita conveniunt ad sensus omnibus omnes (4, 668 ad sensum). 4, 704 nec calida ad sensum decurrunt nuntia rerum. 2, 138 motus ... exit. 5, 570 calor ... solis lumenque profusum perveniunt nostros ad sensus (VITR. 5 prooem. 5). OV. epist. 9, 120 venit ad sensus mollis ab aure dolor. *nota*: LVCR. 1, 750 quod ad sensus nostros minimum esse videtur.

accedit prope, usque, versum. *variatur inter* in *et* ad, *ut* ad senatum *et* in s., ad Belgas *et* in B. *opponitur in p. 479, 40.*

2 ad locum: *dicitur et de eis, qui accedunt appropinquant ad locum aliquem vel ad aliquid, et de eis, qui perveniunt ad locum quendam. si accedit definita notio intrandi, poni solet* in. *quae si non definite diserteque indicatur, usus saepe fluctuat inter* in *et* ad (*ut* in castra — ad castra *etc.*). *adamatur* ad *in formulis, quippe quibus inprimis agatur de directione nec spectetur ipse actus intrandi, ut* ad villam, ad forum (*passim* PLAVT., *raro* in), ad urbem, ad locum; *rarius dicitur* ad *ab antiquioribus ex. gr. de eis, qui ad et in aedificium aliquod veniunt vel cum urbium nominibus pro accusativo de eis, qui veniunt in urbem quandam, neque vero desunt exempla cuiuscumque generis, ubi* ad *scriptum sit de perveniendo in aliquid, inprimis cum verbis perveniendi, penetrandi sim., in quibus inest notio: usque ad finem aliquem. in usu recentiorum denique* ad *iam saepe pro* in *ponitur* (*ut passim* ad domum *alicuius al.*):

a *ad* ***aedificia,*** *aedificiorum partes, instrumentum, sim.*: *α* ad aedes, domum, villam *sim.*: LIV. ANDR. 28 topper citi ad aedis venimus Circai. PLAVT. Amph. 264 accedere. Aul. 102 adit. *al.* LIV. 5, 47, 8 quartarios vini ad aedes eius ... contulerunt. PLAVT. Rud. 115 advenire ad alienam domum. CIC. Verr. 5, 32 *scyphos* mecum ad praetoris domum ferri. QVINT. decl. 347 p. 368 qui ad (*del. Rohde*) domum meam inductus est. CAPITOL. Pius 10, 4 vocasset. Aur. 3, 1 ITIN. Silv. 33, 2. OPTATVS p. 137, 16 redit. VVLG gen. 28, 21 reversus. *et saepius.* STAT. silv. 3, 5, 46 isset ad Iliacas ... Penelope ... domos. ITIN. Silv. 43, 9 revertantur. PLAVT. Aul. 506 quando ad villam veneris (Cas. 120 CATO agr. 1, 4 CIC. Tull. 55 Att. 10, 13, 1 ASCON. Mil. p. 36 B. PETRON. 46 APVL. apol. 17). Merc. 277 i tu hinc (CIC. Att. 12, 36, 2). Trin. 944. Truc. 647 advenit. Most. 68 adferat. CIC. Verr. 5, 6 auferebant. epist. 7, 18, 3 devertissem. LVCR. 3, 1063 *et passim.* APVL. met. 10, 4 ad ... dissitas festinare villulas. 10, 24 profectus ad villulam (1, 21). TER. Eun. 635 ubi ad ipsum veni deverticulum, constiti. HOR. epist. 1, 7, 89 tendit. PACVV. trag. 121 ad (ab *codd.*) stabula ⟨h⟩ac itiner contuli. PETRON. 16 venit ad stabulum. 79 pervenimus. CIC. Tull. 21 ad illud aedificium veniunt. epist. 7, 20, 1 qui illum ad aedificationem tuam traduxeris. CIC. Rab. Post. 18 concurrendum ad curiam (LIV. 8, 28, 6 in forum atque ... ad curiam concurrit). VAL. MAX. 2, 1, 9 amicum ... deducebant. PLIN. nat. 7, 141. CAPITOL. Pert. 4, 11 venerunt. SERV. Cic. epist. 4, 12, 2 ad tabernaculum eius perrexi. LIV. 24, 40, 11 pervenire (CVRT. 3, 12, 7). VERG. Aen. 11, 236 fluunt (ruunt *var. l.*) ad regia ... tecta. 2, 440 ruentis (VAL. FL. 5, 622). 8, 359 subibant. georg. 4, 434 vesper ... vitulos ... reducit. SIL. 15, 707 STAT. Theb. 1, 511. PRIAP. 47, 1 qui venitis ad cellam (cenam *codd.*). LIV. 33, 1, 6 ad hospitium imperatoris ventum est. APVL. met. 2, 6 evolo. 1, 7 perduco. *al.* LIV. 42, 58, 4 tribuni praefectique et centuriones in praetorium, miles ad sua quisque tentoria discurrit. SEN. benef. 7, 21, 1 venit ad tabernam. 7, 21, 2 rediit. PLIN. nat. 10, 121 remeans. PETRON. 82 ad deversorium tendo. APVL. met. 11, 22 ad receptaculum sacerdotis contendo (6, 14 portamus). LAMPR. Alex. 35, 2 ad Athenaeum ... processit. Comm. 3, 7 ad lupanaria volitavit (HIST. Apoll. 34 ingreditur ad lupanar). VITA Vedast. (Mon. Germ. script. Mer. III) 9 ad propriam (*i. domum*). ITIN. Silv. 3, 1 pervenientes ad monasteria qu⟨a⟩edam. ITIN. Silv. 19, 6 duxit me ... ad palatium ... regis. *cf. p. 489, 32.* ITIN. Silv. 36, 5 ite ... ad domumcellas vestras. ad stabula *et sim.*: PLAVT. Mil. 304 quam mox horsum (quam uxor *codd.*) ad stabulum iuvenix (-is *cod.*) recipiat se ⟨a⟩ pabulo. LVCR. 2, 359 revisit. VARRO rust. 2, 2, 13 redierunt ⟨ad⟩ stabula e pastu. VERG. ecl. 6, 60 perducant. OV. met. 6, 596 venit. LIV. 24, 3, 5 greges ... remeabant. PHAEDR. 5, 9, 2 cum vix intrare posset ad praesepia *taurus.* COLVM. 6, 5, 1 gallina perrepat. COLVM. 8, 4, 3 ut ... *gallinae* ad officinam redeant. 8, 14, 5 perduci ad haram. ad cubile, nidum, antrum: PLAVT. Rud. 598 ad hirundininum nidum visa est simia ascensionem ut faceret admolirier (adoririer PRISC. gramm. I 80). PHAEDR. 2, 4, 6 scandit volucris. APVL. met. 3, 23 ad meum nidulum ... devolem. VARRO rust. 3, 7, 3 ne mus ... qua adrepere ad columbaria possit. 3, 16, 38 COLVM. 8, 3, 6. VERG. Aen. 8, 212 quaerenti nulla ad speluncam signa ferebant (4, 20, 1 APVL. met. 6, 25). OV. fast. 1, 562 ad antra venit *Hercules* (SEN. Phaedr. 928 ad antra Stygia descendens. VAL. FL. 1, 576). SEN. Thy. 105 gradere ad infernos specus (PLIN. nat. 8, 132 detrahi ad specum). ad templum: PLAVT. Poen. 318 quia non ... ad aedem Veneris venimus (TVRP. com. 72 CIC. Phil. 5, 18). CORP. I 603, 7 *v. p. 475, 19.* LEX VRS. (Corp. II 5439) II 1, 35 pecunia ... data conlata erit (*cf.* v. 31 in aedis sacras). CIC. Verr. 5, 126 eat. 5, 108 proficisci. VARRO ling. 6, 17 conveniunt. LIV. 42, 9, 2 senatu ... vocato. FEST. 189 VITR. 4, 3, 8. PLAVT. Rud. 94 nunc huc ad Veneris fanum venio visere (270. 308. CIC. Tusc. 1, 113 vehi. VITR. 10, 2, 11 deportare). VARRO Men. 115 deos ... derepere ad hominum fana. VARRO Men. 79 tua templa ad alta fani properans citus itere. CAT. 66, 63 cedentem. VERG. Aen. 9, 623 feram ... dona. OV. trist. 3, 1, 60 ducor. LIV. 5, 16, 11 portato (OCTAVIA 978). VAL. FL. 2, 205 *al.* CORP. I 603 quae pecunia ad id templum data erit. VERG. Aen. 1, 479 ibant. VITR. 8 praef. 4 aqua ... refertur. SEN. contr. 1, 3, 6 AVG. civ. 1, 6 p. 11 *al.* CAT. 63, 19 sequimini Phrygiam ad domum Cybebes. VVLG. II par. 30, 1 domini. VERG. Aen. 2, 225 delubra ad summa dracones effugiunt (diff. *var. l.*). georg. 4, 549 venit. VAL. FL. 7, 179. VERG. Aen. 3, 143 ad oraclum Ortygiae Phoebumque ... ire. LIV. 5, 15, 3 *al.* PAVL. FEST. 91 spicae feruntur ad sacrarium. ITIN. Silv. 14, 1 nos ... duxerunt suso ad ecclesiam. 43, 6 itur. EXC. Val. 9, 43 fugiens. LEX Burg. l. v. 2, 3 confugerit. 2, 6. FAVSTIN. lib. prec. Migne 13, 97 D *basilica,* ad quam ... *plebs* conveniret. EVGIPP. 45, 2 ad oratorium currentes. *cum genetivo numinis*: POMPON. atell. 133 ad Veneris profectust mane vetulus. CIC. Cluent. 101 *statuas* posuit ad Iuturnae. ad Q. fr. 3, 1, 14 locavi. HOR. sat. 1, 9, 35 ventum erat ad Vestae. LIV. 10, 23, 13 paterae ... ad Cereris positae. 27, 6, 19 signa aenea ... dedere.

β ad aedificiorum partes et sim.: VARRO ling. 5, 125 *vasaria mensa* in aedibus ad compluvium apud multos ... ponebatur. VERG. Aen. 4, 665 it clamor ad alta atria. LIV. 45, 1, 7 cum per circum reveheretur ad foros publicos. VITR. 1, 6, 8 *venti* advenientes ad angulos insularum. 5, 6, 4. PAVL. FEST. 54 cenacula dicuntur, ad quae scalis ascenditur. SEN. Tro. 891 ad thalamos eat (Med. 743 currite. LVCAN. 10, 356 accurrere. SIL. 7, 688 *Pluton* ad imos cum fugeret thalamos). SEN. benef. 3, 28, 5 quo ... te isti efferunt? ad ostium alicuius ostiarii. PETRON. 136 ad casae ostiolum processi. 30 ad triclinium perveneramus. VAL. FL. 6, 478 *Iuno* virgineae venit ad penetralia sedis (SIL. 1, 99. APVL. met. 11, 23 deducit). APVL. met. 2, 24 ad aliud me cubiculum inducit (1, 25 *cf.* 9, 20 adusque. CAPITOL. Aur. 7, 3 VVLG. Esdr. 1, 10, 6). VLP. dig. 43, 23, 1, 16 ne quid ad cloacam immittas. AMM. 30, 6, 3 EXC. Vales. 14, 87. ad ianuam, muros, tecta *al.*: PLAVT. Aul. 142 si ad ianuam huc accesseris. *al.* *nota* TERT. pudic. 20 sacerdos exiret ad ianuam. PLAVT. Bacch. 578 adi actutum ad fores. *al.* PLAVT. Epid. 217 quom ad portam venio. LIV. 6, 28, 2 signa intulere. *al.* *nota* 33, 47, 10 primis tenebris ... ad portam ... est egressus. 24, 16, 16 omnes turba effusa cum obviam ad portas exissent. PLAVT. Bacch. 768 adambulabo ad [h]ostium. VARRO rust. 1, 56 venio ... ad limen. VERG. Aen. 7, 221 Aeneas tua nos ad limina misit. *al.* PLAVT. Cas. 443 recessim cedam ad parietem (VARRO rust. 3, 5, 4 [c] perticis inclinatis). CIC. Att. 8, 3, 6 armatum ad patriae moenia accedere. VERG. Aen. 7, 153 ire. 11, 841 tendunt. CIRIS 117 infesto ... volitante agmine. OV. met. 14, 456 neque Aeneas Euandri ad moenia frustra ... venerat. STAT. Theb. 9, 294 ad moenia Thebes solus abi. *al.* CAT. 68, 86 si miles muros isset ad Iliacos (SEN. epist. 66, 26 Agamemnon ad Mycenarum ... muros *properat*). LIV. 28, 3, 7 erexerant ad murum scalas. CATO agr. 38, 4 ventus ad praefurnium caveto ne accedat. VARRO Men. 292 noctilucam tollo, ad focum tollo. LVCR. 2, 191 subsiliunt ignes ad tecta domorum. VERG. Aen. 12, 656 faces ... volant. 2, 478 flammas ad culmina iactant. 8, 491. COLVM. 6, 37, 10 clatris ..., ad quae ... constituitur equa. APVL. met. 1, 14. AMM. 28, 6, 14 ad pinnas muri sublatus. 21, 12, 18 susceptus ad pugnaculum. AFRAN. com. 170 nullam profecto accessi ad aram. ACTA Arv. a. 225 v. 23 extas reddid(it). CIC. Balb. 12 cum ... ad aras accederet. *al.* FEST. 371 quae (*victima*) ... ducatur ad altare (VAL. FL. 4, 152). TER. Andr. 128 ad sepulcrum venimus (VARRO ling. 6, 13 *al.*). CIC. Arch. 24 cum in Sigeo ad Achillis tumulum astitisset (VERG. Aen. 5, 75 CARM. epigr. 1142, 20 *al.* LVCAN. 2, 298 producere funus ad tumulos). Q. CIC. pet. 10 qui hominem ... ad bustum egerit. PROP. 4, 7, 43 tulit ad monumenta coronas. OV. fast. 2, 814 ad nati mater itura rogum (Sapph. 116 portet ad exstructos corpus ... rogos. PLIN. nat. 10, 122). AVG. civ. 22, 8 ut iret ad memoriam sancti Stephani. *al.* VARRO Men. 288 currum a carcere intimo missum labi ... per aecor candidum ad calcem sivit. CIC. Tusc. 1, 15. LVCR. 6, 92 praescribta ad (ac *codd.*) candida calcis currenti. VARRO rust. 1, 3 *ars* a quibus carceribus decurrat ad metas (1, 4, 1 dirigere.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LVCR. 5, 617 se ... vertat. VERG. Aen. 10, 471 metas ... pervenit ad aevi. *al.*). OV. ars 2, 727 ad metam properate. CIC. Att. 8, 9, 2 si quidem etiam vos duo tales ad quintum miliarium (BELL. Hisp. 32, 7 venisset. *al.*). *de struendo* (*cf. p. 492,20. 493,77. 517,45*): CIC. Att. 4, 3, 2 *porticus Catuli* ad tectum paene pervenerat. CAES. civ. 2, 9, 1 ubi turris altitudo perducta est ad (ut *var. l.*) contabulationem (-onis *codd.*). LIV. 1, 55, 7 perducendo ad culmen operi.

γ *ad supellectilem, arma, vasa, machinas, sim.*: PLAVT. Amph. 1111 angues pergunt ad cunas citi. OV. fast. 6, 153. CAECIL. com. 195 destituit omnes servos ad mensam ante se. CIC. Tusc. 5, 61 consistere. LIV. 23, 9, 4 adhibitus es (SEN. dial. 5, 15, 3). VAL. MAX. 8, 7 ext. 5 manum ... porrigere. SEN. epist. 47, 8. 110, 13 recentia perferuntur. PETRON. 119, 33 scarus ... vivus perducitur. APVL. flor. p. 95 Oud. *al.* MART. 13, 91, 1 ad Palatinas acipensem mittite mensas. RHET. Her. 3, 33 reum ad lectum eius adstituemus. CIC. Phil. 2, 85 accedis ad sellam (SCRIB. LARG. 227 desederint. SORAN. 64 collocemus). LVCR. 4, 294 planitiem ad speculi veniens cum offendit imago (SEN. dial. 4, 36, 3 qui ad speculum venerat). CELS. 3, 6 p. 87 demittere in solium ... ad solium redire. SIL. 17, 455 capuli ad finem manus incita sedit (TAC. ann. 15, 58 manum ad capulum referentis). VARRO rust. 1, 52, 2 frumentum ... veniat ad corbem. 1, 55, 5 ut ... acervos demittatur per serias ad vasa olearia ac trapetas. COLVM. 12, 18, 6 donec ad fundum calor ... perveniat. 12, 49, 2 cum ad fauces vasis pervenerit. 12, 57, 1 *sinapim* ad medium mortarium contrahito (*antea* in mortarium ... conicito). VERG. georg. 3, 412 montis ... per altos ... clamore premes ad retia cervom (ARATOR 1006 venator, qui ad fidei collegit retia gentes). TIB. 3, 9, 17 veniat licet ad casses. HOR. epist. 1, 7, 74 visus decurrere piscis ad hamum. VITR. 10, 2, 1 *funis* refertur ... ad orbiculum imum trocleae. 10, 2, 4 funis perducatur ad palum. 10, 2, 6. COLVM. 4, 15, 2 *vitis* ad iugum evocatur. *al.* ad ignem *sim.*: PLAVT. Men. 330 dum ego haec appono ad Volcani violentiam. TER. Eun. 85 accede ad ignem hunc (*in imagine*, CELS. 2, 17 p. 63 *ferramentum* refertur. 4, 6 p. 128. SEN. Oed. 59 portat hunc ... parens supremum ad ignem. STAT. silv. 3, 3, 40 proiectus). LVCAN. 6, 825 venit defunctus ad ignes. TER. Andr. 130 ad flammam accessit inprudentius (CIC. Tusc. 5, 77 se adplicaverunt). SEN. Herc. O. 1644 *Herculem* ad flammas rapi.

δ *in formulis*: ad macellum, balneas, scaenam *al.*: PLAVT. Aul. 264 sequere me ad macellum. 373 TER. Eun. 255. RHET. Her. 4, 63 qui ad balneas veniat (CIC. Cael. 61 APVL. met. 1, 25 *al.*). SEN. epist. 86, 7 ad balnea libertinorum pervenero (PERS. 5, 126 defer). PETRON. 73 ut nos ad balneum duceret. APVL. met. 3, 12 produxit ad lavacrum proximum. LABER. mim. 119 quid ad scaenam adfero. CIC. Sest. 120 nuntio ad ludos scaenamque perlato. HOR. epist. 2, 1, 177 quem tulit ad scaenam ventoso Gloria curru. TERT. spect. 10 ad scaenam a templis ... itur. IVV. 3, 174 redit ad pulpita notum exodium. COLVM. 1 praef. 16 ut apti veniamus ad ganeas. LIV. 36, 2, 4 dona ... ad omnia pulvinaria dabuntur. 45, 16, 8. *cf.* CAT. 14, 17 ad librariorum curram scrinia (MART. 4, 86, 9). VVLG. Luc. 19, 23 quare non dedisti pecuniam meam ad mensam? ad tribunal, subsellia, aerarium *sim.*: CIC. Verr. 6, 140 ad tribunal, ante pedes tuos ... abiectum. CAEL. Cic. epist. 8, 6, 1 accessit. SEN. benef. 4, 31, 5 hominem ... obscenum ad fasces et ad tribunal admisisti. APVL. Socr. 4, 128 *fortuna* evectus est. *al.* CIC. Verr. 2, 119 ad Pisonis sellam ... convenire (5, 56). LIV. 2, 28, 9 ad sellas consulum ... convolavere. CIC. Cluent. 59 ut illum ... ad subsellia reduceret. *al.* OV. fast. 6, 353 ad solium superis regale vocatis. VAL. FL. 3, 385. CIC. Rab. Post. 18 convolaretis ad rostra. Cluent. 111 rem a subselliis ad rostra detulit. LIV. 38, 51, 6 subiit. SVET. Vit. 15 descendit. CIC. Arch. 11 in beneficiis ad aerarium delatus est a L. Lucullo (Pis. 61 rationes ... detuli. *al.*). Cat. 4, 15 cum ... *scribas* hic dies ad aerarium frequentasset. Verr. 2, 77 rationes ... referre (2, 98 *al.*). 4, 26 traduci. off. 3, 90 VARRO ling. 5, 180 LIV. 4, 60, 6 *al.* (*cf.* LIV. 34, 6, 14 in). SVET. Dom. 12 ad quem (*fiscum*) deferebantur, qui .... PAVL. dig. 49, 14, 45, 2 bona ... coguntur. *al.*

ε ad naves *naviumque partes*: LIV. ANDR. Od. 28 dona eorum portant ad navis. CAES. civ. 1, 28, 3 notis ... itineribus decurrunt. VERG. Aen. 3, 465 ferri. LIV. 7, 25, 4 ut ... discesserint in castra Galli, Graeci retro ad naves. 21, 49, 7 cibaria ... deferrent. 22, 19, 4 milite ... inposito. 27, 29, 7 recepti. 44, 10, 8 contulerunt. 44, 10, 10 recipere se. *al.* PLAVT. Amph. 664 redire ad navem. Men. 878 abire. Merc. 218 eo. 259 devehor. Mil. 1303 qui ferant. LIV. 42, 16, 6. TVRP. com. 98 lembi ... ad nostram adcelerarunt ratem. CIC. ac. 2, 148 nos ad naviculas nostras descendimus. epist. 12, 25, 5 conscende nobiscum, et quidem ad puppim (LVCR. 4, 389 fugere ... colles. LIV. 30, 36, 5 accessissent). CVRT. 4, 4, 15 STAT. silv. 1, 2, 214. BELL. Alex. 45, 2 antemnis medium ad malum demissis. OV. met. 14, 533 per altum ad carbasa malum ibat *flamma*.

b *ad locos saeptos, oppidi partes, vias, sim.*: NAEV. com. 107 dictator ... pervehitur usque ad oppidum (*i. carceres*). PLAVT. Most. 1044 abii illac per angiportum ad hortum nostrum clanculum. SEN. benef. 3, 28, 5 *efferunt te* ad hortos alicuius. ASCON. Mil. p. 34 B. FRONTIN. aq. 21. ITIN. Silv. 15, 2 donec perveniremus usque ad hortum ..., ubi ostendit nobis. APVL. met. 9, 33 ad hortulum nostrum deverterat. CIC. de orat. 1, 147 qui ingrediuntur ad stadium (in *Lambin.*). CIC. Cato 83 ad carceres a calce revocari. APVL. met. 10, 29 ad consaeptum caveae ... deducor. PLAVT. Asin. 108 ego eo ad forum. *al.* 245 nunc pergam (LIV. 45, 44, 4 ad forum ... tribunalque ... perrexit). 367 abi ... ad erum. Capt. 786 advenero. Cas. 564 Epid. 303 Men. 213 Pseud. 1230 TER. Phorm. 921 Eun. 763. VAL. ANT. hist. 62 (Gell. 6, 9, 17) descendidit (CIC. Att. 1, 18, 1 Q. CIC. pet. 54 LIV. 24, 7, 3. 34, 1, 5 aditūs ... in forum ... viros descendentes ad forum). CIC. de orat. 3, 227 sensum huius consuetudinis ... deferetis. Mur. 70 CAES. civ. 1, 14, 4 LIV. 32, 25, 5 SEN. dial. 4, 7, 3. COLVM. 8, 17, 15 *piscis* ad piscatorium forum perlatus est. SVET. Nero 17. CHALC. comm. 159. *al.* CIC. Verr. 6, 97 myoparo ... usque ad forum et ad omnis crepidines urbis accessit. TITIVS orat. p. 204 (Macr. 3, 16, 14) inde ad comitium vadunt ... veniunt in comitium.
VARRO ling. 5, 43 unde escendebant ad ⟨in⟩fimam novam viam (PLIN. nat. 36, 87 APVL. met. 10, 1. 8, 16. 9, 9 *al.*). CAES. Gall. 7, 48, 1 qui ad alteram partem oppidi ... convenerant. VERG. Aen. 9, 377 obiciunt equites sese ad divortia nota. OV. fast. 1, 261 ut ... ad summae ... duxerit arcis iter (SEN. dial. 3, 14, 3 errantem ... admovere. 8, 3, 4 non accedet. CVRT. 5, 6, 13 ITIN. Silv 2, 3 *al.*). LIV. 1, 48, 6 cum ... pervenisset ... ad summum Cyprium vicum. TAC. ann. 6, 13 turbo ventorum pertulit violentiam ad vicina urbis. PLIN. epist. 10, 37, 2 ne tantum ad plana civitatis et humilia *aqua* perveniat. APVL. met. 9, 9 ad ... semitas ... evadere. 6, 29. VVLG. Esdr. 2, 8, 1 congregatus ... est omnis populus ... ad plateam (LXX Νεεμ. 8, 1 εἰς τὸ πλάτος).

c ad **fundum**, agrum: CIC. Caec. 82 qua adibam ad istum fundum (22 profectus est. SEN. nat. 7, 32, 4. PAVL. dig. 39, 3, 2, 4 aqua descendit). VARRO rust. 1, 16, 6 invehi multa ad (a. m. *codd.*) praedia. PROP. 2, 4, 3 taurus ... venit assueto mollis ad arva iugo. COLVM. 1 praef. 13 ad eosdem iuvencos et ... avitum herediolum redierit. PLIN. nat. 12, 12 in Italiam ... ad suburbana sua ... transtulit id genus.
LIV. 10, 2, 7 multitudo armatorum ad frequentes agros ... pervenit (APVL. met. 9, 33. CAPITOL. Pius 7, 11 ad agros suos profectus est ad Campaniam). LIV. 44, 10, 11 classis profecta ad agrum Pallenensem (PLIN. nat. 10, 77 ciconiae non permeant). *cum nominibus*: CIC. Mil. 51 devertit Clodius ad Albanum. *ad silvas, arbusta, campum, sim.*: CAT. 63, 12 ite ad alta ... Cybeles nemora (63, 19 sequimini). CVRT. 7, 2, 29 illi armati ad nemus ... coeunt (APVL. met. 8, 13 pervenimus). VARRO rust. 1, 45, 3 silvestria, ad quae sator non accessit. VERG. ecl. 3, 65. LIV. 1, 50, 1 ut *proceres Latinorum* ad lucum Ferentinae conveniant. 9, 37, 10 ad castra, ad (*om. M*) silvas diversi tendebant (44, 43, 1 Perseus ad Pieriam silvam ... fugit. simul in silvam ventum est). 10, 14, 7 ad ... hostium latebras succedit (33, 29, 3 quidam ... ad notas latebras ... pars in deserta ... deversoria deducti). 21, 37, 6 inde ad planum descensum. 32, 11, 8 ubi ad invia equiti ventum sit. 37, 38, 1 ad Hyrcanium campum descendit (EXC. Vales. 5, 16). 44, 5, 9 ad modicam planitiem pervenerunt.

d *in re militari*: ad castra, munitiones: PLAVT. Persa 608 ut praedati pulchre ad castra convertamini. SIS. hist. 65 p. 182 (Non. 514) de castellis ... peditis conducit. GALBA Cic. epist. 10, 30, 4 recipere me. CAES. Gall. 6, 41, 2 (in *var. l.*) venisset (LIV. 2, 40, 3). BELL. Afr. 85, 4 perfugerunt. Hisp. 5, 1 traduxit. 11, 1 portabant. LIV. 7, 36, 4 pervadit. 9, 37, 10 tendebant. 10, 18, 2 conveniebat. CVRT. 3, 8, 16 penetrant. CIC. Phil. 14, 37 copiae ad castra accesserant. CAES. Gall. 3, 18, 7 contendant. 6, 42, 3 delati. CIC. Verr. 6, 96 ad illa aestiva praetoris accedunt, ipsam illam ad partem litoris.
SALL. Iug. 103, 4 ad hiberna Romanorum proficiscuntur. LIV. 21, 22, 5 exercitus redit. VELL. 2, 120, 3 descendendo. AMM. 14, 10, 16. LIV. 27, 50, 1 Nero ... ad stativa sua ... pervenit. CIC. Phil. 13, 46 ut ... ad munitiones propius accederent. CAES. Gall. 3, 18, 8 pergunt. 4, 14, 1 pervenit. BELL. Afr. 18, 5 se ... recipiunt. CAES. Gall. 3, 17, 6 ad vallum ... hostes accedere (LIV. 4, 46, 5 receperat se hostis). BELL. Hisp. 16, 2 ut ... illi ... ad praesidia Pompei se reciperent. LIV. 6, 2, 9 ne qua intrare ad munimenta hostis posset. 44, 35, 23 degressus ad imam partem castrorum. NEP. Eum. 7, 3 cum non ad Eumenis principia, sed ad regia conveniretur (VAL. MAX. 1, 6, 11). LIV. 2, 47, 5 *triarii* ad praetorium redeunt. 7, 36, 9 ventum est. 22, 29, 10 signa cum tulerimus. *ad signa militaria, arma, sim.*: VARRO ling. 6, 93 in urbem ad vexillum ducere. FLOR. 2, 8, 3. CIC. inv. 2, 93 qui ... in expeditionem ad arma populum vocarit. Phil. 2, 53 nisi te ad arma Caesaris contulisses. Verr. 2, 113 isse. Ligar. 7 profectus sum. CAES. Gall. 3, 22, 4 concurrissent. *al.* HOR. carm. 1, 35, 15 concitet. PROP. 3, 3, 40 OV. am. 3, 15, 9 *al.* CIC. Phil. 6, 9 ut ad saga iretur. 14, 3 VELL. 2, 16, 4 *al.* CAES. Gall. 1, 26, 1 ad impedimenta et carros suos se contulerunt (*del. Hug*). 6, 8, 5. CAES. Gall. 6, 1, 2 ad signa convenire. 5, 34, 4 se ... recipientes. SALL. hist. frg. 3, 96 LIV. 10, 41, 5. SVET. Dom. 7 nummos ... deponi. *al.*

e *de terrae partibus*: α *ad montes, valles, sim.*: CATO orig. 83 (Gell. 3, 7, 6) milites ad verrucam illam ... ire. CORP. I 1166, 10 ad arduom *v. p. 477, 28*. LVCR. 6, 463 *nubila* venti portantes cogunt ad summa cacumina montis. VITR. 8, 3, 12 *umor* egrediens ad cacumen. LVCR. 6, 733 ad altos ... montis contrusae nubes cogun-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tur vique premuntur. CAES. civ. 3, 36, 5 Cassius ... se convertit. PROP. 4, 9, 3 venit. LIV. 1, 27, 5 succedit. 22, 16, 8 id armentum ... ageret. VITR. 2, 8, 12 fugati. PLIN. nat. 6, 116 Ecbatana oppidum translatum. CAES. civ. 3, 46, 1 crates ad extremum tumulum contra hostem proferri ... iussit (LIV. 26, 46, 8 fugientīs). LIV. 38, 22, 4 ad tumulos ... pervenerunt (venerunt *Bamb.*). VITR. 8, 3, 2 *fontes* extruduntur. HIRT. Gall. 8, 14, 5 ad ultimum iugum pervenit (BELL. Afr. 38, 1 LIV. 10, 26, 9). BELL. Afr. 39, 2 turmae ... ut ad proximum collem ... accurrerent (PLIN. nat. 3, 88 *pervenit* fragor ... ad ... Gemellos colles. IVV. 9, 131 undique ad illos [*colles, de Roma*] convenient). SALL. Iug. 93, 2. OV. trist. 2, 16 saxa ... refero rursus ad ista pedem (SEN. contr. 1, 3, 2 ducta est ad saxum. epist. 66, 26 MART. 10, 37, 7). LIV. 37, 11, 7 armatos ... ad promunturia ... ducit (35, 27, 6 venisses. PLIN. nat. 37, 37 adpelli). 25, 15, 12 ut ad terga collis ... hostem ... pertraheret. 36, 24, 8 unam (*partem*) ... circumduci ad rupem (*cf.* 9 in rupem evasuri erant). 40, 22, 4. PLIN. nat. 8, 113 ad praerupta ducunt. APVL. met. 4, 35. ITIN. Silv. 12, 1. CAES. civ. 1, 67, 1 ad angustias veniri (LIV. 9, 2, 9 pergerent. CVRT. 3, 8, 13). BELL. Hisp. 39, 2 ad convallem exesumque locum in speluncam Pompeius se occultare coepit. LIV. 44, 5, 7 donec ad aequiorem vallem perventum est. 22, 4, 3 equites ad ipsas fauces saltus ... locat (33, 13, 1 venit. SEN. Herc. O. 1772 agar. CVRT. 3, 8, 13). ITIN. Silv. 2, 3. *cum nominibus montium, vallium, sim.*: CATO orat. 1, 9 (Gell. 4, 17, 15) nos fert ventus ad pri⟨m⟩orem Pyrenaeum. LVCIL. Schol. Iuv. 10, 65 cretatumque bovem duc[it] ad Capitolia magna (VERG. Aen. 6, 836 aget currum. SIL. 5, 654). CIC. Att. 4, 15, 5 Reatim me ad sua Tempe duxerunt (LIV. *v. p. 476, 70.* STAT. Ach. 1, 237 ad Thessala Tempe). 5, 15, 3 iter ... faciebam ... in castra in Lycaoniam; inde ad Taurum cogitabam. epist. 15, 1, 3 exercitum ad Taurum ... ducere (15, 4, 7). VERG. Aen. 11, 867 Opis ad aetherium pinnis aufertur Olympum. LIV. 33, 3, 6 ad Thermopylas pervenit. VAL. MAX. 1, 1, 10 *v. p. 477, 33.* PLIN. nat. 7, 143 ad Tarpeium raptus. SIL. 17, 166. SPART. Sev. 22, 7 ad Palatium se reciperet (VOPISC. Aur. 34, 5; *ibid.* in Capitolium).

β *ad regiones, terras aliquas*: CAECIL. com. 100 duce me ad patrios fines. CAT. 64, 2 nasse. CAES. Gall. 6, 10, 4 Suebos ... penitus ad extremos fines se recepisse. 5, 46, 4 veniat. *al.* LIV. 4, 58, 1 *fetialibus* venientibus ad finem. SEN. Herc. O. 1225 Tartari. ad locum, loca *v. p. 493, 23.* ACC. trag. 695 ⟨si⟩ rite ad pa⟨triam sospes rediis⟩set (*suppl. dub.*). CIC. Att. 7, 11, 1 quo facilior sit aditus. Caecin. 88 ex alto ... accessisset. SPART. Hadr. 2, 1 redit. IVL. VAL. 2, 29 CHALC. comm. 154. AVG. civ. 5, 17 I p. 223 remissio peccatorum, quae cives ad aeternam colligit patriam. *al.* CIC. epist. 2, 10, 3 abduxi exercitum ad infestissimam Ciliciae partem. 3, 5, 3 me ... esse venturum. Verr. 6, 152 detulisset. Mur. 89 ibit. CAES. Gall. 4, 28, 2 ut ... naves ... deicerentur. MANIL. 2, 324. CAES. Gall. 6, 33, 3 ad ... extremas ... Arduennae partes ire. CIC. Manil. 45 nisi ... Cn. Pompeium ad eas regiones fortuna ... attulisset (VITR. 8, 2, 5 *venti umores* profundunt. AMM. 20, 6, 7). LIV. 32, 15, 4 ad Gomphorum regionem agmen vertit (CVRT. 8, 9, 5 Ganges ... decurrit. 8, 10, 19 perventum est). CIC. rep. 1, 29 quem cum ex alto ignotas ad terras tempestas ... detulisset. CALP. ecl. 1, 42 aurea ... aetas ... redit ad terras. PLIN. nat. 10, 68 pervenire. ITIN. Silv. 7, 1 ut de Edesma ad terram Iesse exiremus. VVLG. 30, 25 meam. CARM. epigr. 1044 B 9 paternam. *al.* CAES. Gall. 4, 36, 4 naves ... incolumes ad (in *var. l.*) continentem pervenerunt. BELL. Afr. 8, 3 ad Cercinam insulam versus ... ire (PAVL. FEST. 124 fuerat profectus. LIV. 21, 49, 5 AVG. civ. 16, 7). SALL. Iug. 25, 5 quam ocissume ad provinciam adcedat *Iugurtha* (ITIN. Silv. 22, 1 perveni. CASSIOD. var. 6, 61, 1). OV. met. 4, 510 ad inania ... regna redit Ditis (SIL. 16, 246 ire ad tua regna. TAC. ann. 12, 51 Hiberos ad patrium regnum pervadit. AVG. civ. 20, 13 *al.*). LIV. 26, 28, 2 se ... ad intuma ... regni abisse. MANIL. 3, 324 ad extremos (ab extremo *var. l.*) temet praeverteris axe⟨s⟩. VAL. MAX. 5, 4 ext. 5 ad ultimas iam solitudines (A^2, ultimum Asiam solitudinis *AL*) pervenerant (GAVD. praef. med.: fugisse ad solitudinem). SEN. Herc. O. 48 inde ad hunc orbem redi. nat. 4, 2, 5 sedibus ad quietiora translatis. 6, 8, 3 cum penetrassent ad ulteriora (AMM. 16, 11, 10). CVRT. 4, 7, 5. 6, 4, 20 MELA 1, 27 LVCAN. 8, 365 SIL. 7, 108. TREB. trig. tyr. 2, 2 Saporem ad Romanum solum traxit. HILARIAN. pasch. 5 (Migne 13, 1100 B). AMM. 20, 8, 15. 20, 10, 2 nullum ad suos pagos introisse principem. AVG. civ. 2, 29 I p. 97 si ad beatam pervenire desideras civitatem. *cum terrarum regnorum provinciarum nominibus*: PLAVT. Trin. 933 in Pontum advecti a⟨d⟩ Arabiam terram sumus. TER. Andr. 923 navi fracta ad (apud ς *multi*) Andrum eiectus est (LIV. 44, 28, 11). CIC. Att. 10, 8, 4 classibus ... ad Italiam accedet (Verr. 6, 146 ad Siciliam. CAES. Gall. 5, 8, 5 NEP. Milt. 4, 2 *al.*). epist. 2, 6, 1 te ad Italiam adventare. Verr. 6, 72 appulsos esse. 5, 66 piratas ad Siciliam esse venturos (VARRO Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 336 ad regem Divitium ad Illyricum. APVL. Plat. 1, 3). Phil. 11, 26 eius auxilium ad Italiam vergere. VERG. Aen. 2, 95 si ... remeassem victor ad Argos. LIV. 35, 27, 12 statuit ... ad Lacedaemonem ducere. 28, 43, 17 primo accessu ad Africam (*i. Reguli*). MELA 1, 51. SEN. Herc. O. 135 ad Trachina vocor. PLIN. nat. 10, 186 plurimi (*mures*) ita ad Troada proveniunt. TAC. hist. 1, 79, 3 ad Moesiam inruperant. FLOR. 2, 13, 28 cedentes ad Celtiberiam consecutus. APVL. Plat. 1, 4 tres ad Siciliam adventus.

multo frequentius apud recentiores de eis usurpatur, qui in terram aliquam perveniunt: ITIN. Alex. 30 transire decreverat ad Hyrcaniam. SPART. Hadr. 13, 1 ad Achaiam navigavit. CAPITOL. Pius 7, 11 Aur. 27, 2 Pert. 3, 5 *et saepius* SCRIPT. hist. Aug. IVL. VAL. 1, 47 remisisset. 3, 2 repedetis. 3, 56 corpus ferre. LACT. epit. 20, 8 ad Siciliam prospera navigatione remeavit. ITIN. Silv. 17, 1 ad Mesopotamiam accedere. *al.* EVTR. 3, 8 ad Italiam Hannibalis adventus. 3, 18 evocavit. 3, 22 *al.* DARES 36 Menelaus ad Scyrum venit. 2. DICT. 2, 33 mittitur ... Philoctetae ad Lemnum portio praedae. AMM. 14, 7, 9 ad Italiam properare. 14, 7, 19 *et passim.* EXC. Vales. 10, 46 vade ... ad Italiam. *al.* VVLG. Os. 8, 9 ascenderunt ad Assur. *al.* HIER. vita Hil. 43. 46. de virg. 4 antequam ad Hispanias pergeret (*ibid.* sit eundum). *ibid.* ad Aegyptum fugiens. POSSID. in vit. Aug. 3 *al.*

f ad **urbem,** oppidum: ad oppidum *passim, ut* PLAVT. Pseud. 587 post ad oppidum hoc vetus ... meum exercitum ... obducam. SIS. hist. 55 (Gell. 11, 15, 7) pervenit. CIC. Verr. 6, 27 confecto itinere cum ad aliquod oppidum venerat, eadem lectica usque in cubiculum deferebatur. BELL. Hisp. 22, 3 speculatores ad oppidum Ateguam miserunt. TAC. ann. 3, 1, 7 ruere. ACC. trag. 318 ab classe ad urbem tendunt. CIC. rep. 2, 9 adnare. Phil. 5, 22 nisi ad urbem vel in urbem potius exercitum maximum adduceret. Att. 4, 1, 5 veni. 6, 3, 4 quo animo accedam. *passim.* LIV. 26, 13, 11 infesta signa ferri. *et passim.* CIC. Verr. 3, 167 ante quam ad urbem venires. *passim.* 5, 26 ad quam cum adirent. Sest. 11 advolavit. Phil. 2, 77 advectus. Att. 7, 4, 3 ad urbem cogito. 7, 5, 3 ita ad urbem III Nonas (7, 7, 3. 9, 18, 1). 7, 14, 1 nos redituros esse. 9, 14, 4 accederem (epist. 3, 9, 1 ad Q. fr. 3, 1, 14 *al.*). 11, 5, 1 frumentum ... mittendum curarent. CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 vocare. 8, 4, 4 reverteretur. CAES. civ. 1, 32, 1 Caesar ... milites in proxima municipia deducit, ipse ad urbem proficiscitur (2, 22, 6 *legiones* in Italiam mittit, ipse ad urbem proficiscitur). VARRO rust. 2, 3, 10 *caprarius* adduxit capellas. BELL. Alex. 71, 1. VERG. Aen. 1, 678 ad urbem Sidoniam ... ire. 11, 127. 8, 306. 12, 184 OV. trist. 1, 2, 79 met. 15, 8. 4, 437 LIV. 3, 3, 1. SEN. apocol. 7 vers. Inachiam ad urbem nobile advenit pecus. FRONTIN. aq. 129 *aquae* ducuntur; *ibid.* in urbem Romam. OPTATVS p. 26, 11 *et passim.* CIC. prov. 32 non ipse (*Marius*) ad eorum urbis sedisque penetravit (VERG. Aen. 7, 207 *al.*). CAT. 46, 6 *v. p. 477, 14.* VERG. Aen. 7, 364 Helenam ... vexit. 11, 286 venisset. HOR. carm. 4, 4, 56 pertulit. *al.* CIC. Verr. 4, 92 Segestam ... ad immunem civitatem Venerius Symmachus decumanus immittitur. APVL. met. 8, 30 perveniunt. 7, 9 deducendam eam. *al.* ITIN. Silv. 16, 5 DICT. 4, 22 *et saepius.* VITR. 8, 3, 27 salientes ... ad civitates municipiaque perducere. TIB. 3, 7, 64 Cimmerion ... accessit ad arcis (VERG. Aen. 11, 477 subvehitur. OV. met. 8, 548 ibat. MANIL. 4, 562 ducet. LVCAN. 2, 504). LIV. 4, 53, 9 ductus exercitus ad Carventanam arcem. 27, 15, 16 praesidium ... traducit. APVL. met. 8, 15 pervenimus ad quoddam castellum (EVGIPP. 44, 7 corpusculum ... apportatum est). 9, 4. 10, 1. ITIN. Silv. 8, 1 ut veniremus ad mansionem Arabiae (6, 1 *al.*). *cum urbium, insularum minorum sim. nominibus passim, potissimum in re militari (variatur inter* ad *et accusativum), sed raro apud antiquiores de iis, qui dicuntur intrare (ut l. 54. 66. 79), saepius apud recentiores*: TRAG. inc. 86 ad Troiam ... misi (CIC. Deiot. 19 dona ... usque ad Numantiam. BELL. Afr. 62, 2 ad Thapsum versus. Hisp. 4, 1 ad Vliam *praesidium.* VERG. Aen. 4, 426. LIV. 35, 13, 3 auxilia). CATO orat. 1, 8 (Char. gramm. I 207) ultra angulum Gallicum ad Illiberim (illi manim *cod.*) adque Ruscinonem deferimur. CORP. I 551 viam fecei ab Regio ad Capuam. SIS. hist. 56 (Non. 471) ad Nuceriam convertit. CIC. S. Rosc. 105 ad Volaterras in castra mors ... Chrysogono nuntiatur. Verr. 4, 38 cum ex Leontino usque ad Lilybaeum aliquem vadaretur. 6, 5 ne ... fugitivi ad Messanam transire possent. Phil. 12, 8 qui profectus ad Mutinam est (PROP. 3, 21, 1 magnum iter ad doctas proficisci ... Athenas). 13, 13 ut cum suis copiis iret ad Mutinam (FRONTO p. 56 N. ad Centumcellas ibis). Att. 4, 15, 5 qui ... me ad Septem aquas duxit. 5, 20, 5 nos ad Pindenissum. 8, 11 d, 3 te cum omnibus copiis ad Corfinium esse venturum (10, 8, 10 ad Misenum. 9, 2, 5 ad Baias. *item* 15, 13, 5 *al.* LEPID. Cic. epist. 10, 34, 1). 16, 6, 1 δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντες ... corbitane Patras an actuariolis ad Leucopetram ... ast inde Corcyram. epist. 3, 6, 1 si ad Sidam navigassem. 3, 8, 4 cum ego Laodicea usque ad Iconium iter ita fecerim. 3, 12, 4 cum ad Sidam navi accederem (ad Brut. 2, 4, 3 ad Rhodum). ad Q. fr. 2, 8, 2 cum hominem portaret (-m *codd.*) ad Baias. CAT. 68, 101 ad quam (*Troiam*) tum properans ... pubes. CAES. civ. 3, 101, 1. BELL. Hisp. 11, 1 ad Cordubam versus prosecuti sunt eos. 40, 7 Caesar Gadibus rursus ad Hispalim recurrit. LIV. 23, 19, 12. 45, 34, 11 exercitum contraxerat. STAT. Theb. 10, 237 qui fractos superi rediistis ad Argos. Ach. 1, 615 ubi ad Thebas vultumque animumque remisit Euhius. Ach. 2, 65 captos ad Pergama devehit Argos. IVV. 6, 82 comitata est Eppia ludum (*gladiatorum*) ad Pharon. PLIN. epist. 6, 31, 1 evocatus in consilium a Caesare ad Centum Cellas. ITALA (Lucif. Athan. 1, 11) I reg. 4, 4 misit populus ad Selon (VVLG. in). (NOVAT.) tract. 3 (26, 3) ad Hierusalem terrenam venit. PASS. coron. I 9 ambulavit Diocletianus exinde ad Syrum (*cf. infra* ex). OPTATVS p. 17, 10 ad Carthaginem profecti traditores. LVCIF. de reg. apost. 10 ad Alexandriam mittere militem. DICT. 1, 4 leguntur ... ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Troiam. 1, 5 legati ... veniunt. 3, 40. 4, 22 *al.* HILARIAN. pasch. 11 (Migne 13, 1103 B) ire ad Hierusalem. AMM. 28, 6, 18 perrexit ad Leptim. 6, 21 venit ad Tripolim. 29, 6, 7 reduxisset. EXC. Vales. 3, 8 ad Serdicam regressus. SCHOL. Germ. Bas. p. 94, 13. IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 246 venit ad Menfin. AVG. civ. 3, 12 Aesculapius ... ab Epidauro ambivit ad Romam. AVELL. p. 450, 11. 539, 14 litterae ... destinatae. p. 641, 18 *al.* CANON. Migne 56, 848 VICT. Vit. 3, 53. DRAC. carm. 8, 460 quem fors ad Cyprum dederat. 8, 505 pulsus. 8, 573. 10, 366 GREG. TVR. pass. sept. dorm. 3. 4. 11 PASS. Max. 3.

g ad **terram,** *ad interiora terrae, sim.*: PLAVT. Capt. 797 genu quemque icero (adquemque iecero *codd.*) ad terram dabo (LIV. 31, 37, 9 SEN. Tro. 1114 SVET. Aug. 96 FLOR. 2, 13, 95). Persa 793 adfligam. Poen. 484 accidebant. CIC. Verr. 6, 140 abiectum. 6, 53 *cetera* depressos (*animos hominum*) ... premunt. Cato 52 vitis ... fertur. CAES. civ. 3, 98, 2. LVCR. 4, 1021 praecipitent. VERG. georg. 3, 524 fluit. 2, 565 *etc.* PLIN. nat. 2, 97 incendium ad terras cadens. 2, 216. STAT. Theb. 10, 781. HOR. ars 110 *natura nos* ad humum maerore gravi deducit. LVCAN. 5, 799 labitur ... manibusque excepta suorum fertur ad aequoreas ac se prosternit harenas. PLIN. nat. 8, 103 aure ad glaciem adposita. SEN. nat. 4, 2, 30 cum omnis (*terra*) ad se ex aliis regionibus *humorem* trahat. *cf.* 4, 2, 29 *al.* AVG. civ. 7, 28 I p. 311 deos ad caelum, deas ad terram referre conatur. 13, 18 I p. 579. PLIN. nat. 2, 248 pervenisse cum a sepulchro ad infimam terram. AVG. civ. 7, 8 p. 284 per quas (*ianuas*) *mundus* ... admittat ad se aliquid intro. CIC. div. 1, 116 quem ad modum ad eorum (*argenti etc.*) venas perveniretur (HIRT. Gall. 8, 41, 4 cuniculos ... agunt. PAP. dig. 8, 3, 34, 1 *si fons* ad suas venas redierit). VITR. 7, 8, 1 antequam tractationibus ad minium perveniant. 8, 6, 13.

h ad **litus** *et* ad **aquam:** α ad terram, litus, saxum *sim.*: PLAVT. Merc. 878 recipe te ad terram, Charine, huc. Rud. 76 fluctus ... ferunt. 995 venit *piscis*. VERG. Aen. 5, 243. *al.* VERG. georg. 3, 238 *fluctus* volutus ad terras. Aen. 12, 451 nimbus it. PLAVT. Rud. 165 avortit fluctus ad litus scapham. 371. CIC. Verr. 6, 9 pervenerit. CAES. civ. 2, 43, 1 *al.* CIC. Arat. 133 trahunt ... ad litora puppim. CAT. 64, 121 *al.* PLAVT. Merc. 197 me⟨d⟩ ad saxa ferri saevis fluctibus. ACC. trag. 33 flucti ... adlidere. CIC. Phil. 12, 19 proiectus est. VERG. Aen. 5, 202 suburget. PLAVT. Most. 677 ad unum saxum me fluctus ferunt. LVCR. 5, 1001 lidebant (fligebant *Lachm.*). TER. Phorm. 689 qui te ad scopulum e tranquillo auferat (E^2F^2, quod quidem recte curatum velis *rell.*). TRAG. inc. 140 classem ... offendere. CIC. de orat. 2, 154 tamquam ad aliquem libidinis scopulum sic tuam mentem ad philosophiam adpulisti. CAES. civ. 3, 27, 2 pars *remigum* ... allisa. OV. Pont. 4, 14, 21 ad veteres scopulos ... devertor. AFRAN. com. 137 ad molem (CVRT. 4, 3, 2 successit. 4, 3, 10). CIC. Phil. 2, 26 ad eam ripam. *al.* VERG. Aen. 1, 158 Libyae vertuntur ad oras. *al.* *cf.* CIC. Planc. 15 ut *undae comitiorum* ad alios accedant.
ad litus *de conveniendo et sim.*: PLAVT. Rud. 855 abi sane ad litus curriculo. LIV. 8, 26, 2 *al.* VERG. Aen. 4, 289 socios ... ad litora cogant. 1, 528. SIS. hist. 59 (Non. 205) prope mediam ad finem ripae pervenerant. CIC. div. 1, 58 advectus ad ... ripam. CAES. Gall. 1, 54, 1. β ad aquam: PLAVT. Amph. 460 ibo ad portum (Merc. 486. Rud. 856 ire obviam). Men. 339 mittunt servolos (Stich. 151. LIV. 41, 1, 3 naves ... missae). Merc. 616 venio (APVL. met. 11, 15 ad portum quietis ... venisti). CAECIL. com. 1 sum provectus. LIV. 37, 15, 9 evehi. QVINT. inst. 10, 7, 1. EXC. Vales. 7, 36 superveniens Nepos ... ad portum urbis Romae. *al.* VERG. Aen. 3, 675 genus ... Cyclopum ... ruit ad portus. catal. 5, 8 vela mittimus. PROP. 3, 7, 5. OV. fast. 4, 502 venit (trist. 1, 10, 18). TAC. ann. 12, 63, 9 *vis piscium* defertur. *al.* CVRT. 4, 5, 19 ad portus claustra successit. PLAVT. Rud. 295 ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum. VARRO rust. 3, 3, 10 piscinas protulit. 3, 17, 4 pisces venisse. HOR. epod. 2, 49 *scaros* hiems ... vertat. LIV. 23, 38, 1 naves ... circumvectae. COLVM. 8, 16, 5 scarus ... enavit. 8, 16, 5. PLIN. nat. 7, 97 *Pompeius* ad tota maria missus. PLAVT. Mil. 1150 quom ex alto puteo sursum ad summum escenderis. PLAVT. Poen. 293 curram igitur aliquo ad piscinam aut ad lacum (FEST. 213 natatum ... veniebat. FRONTIN. aq. 66). VARRO rust. 3, 3, 5 piscinae ... recepere ad se pisces (COLVM. 8, 14, 8 *anser* producitur ... ad piscinas). PLAVT. Trin. 940 ad caput amnis *ivi*. LVCR. 5, 270 materies umoris ... convenit. 6, 636 confluit. PROP. 2, 15, 33. LIV. 1, 51, 9 deiectus. ENN. trag. 125 eunt ad fontem. CALP. ecl. 5, 57. OV. met. 14, 793 vapor penetravit ad ima fontis.
VARRO rust. 2, 4, 5 *lupos sues* trahere usque ad aquam. 2, 5, 14 adpellendum (-andum *codd.*) bis (CAES. civ. 1, 81, 4 copias educunt. COLVM. 7, 3, 24. TERT. bapt. 9 sitientes ... invitat). CIC. Verr. 4, 36. CIC. Planc. 65 qui ad aquas venissent. CVLEX 240 ad Stygias revocatus aquas. APVL. flor. p. 61 Oud. contulerim ... me ad Persianas aquas. CIC. Verr. 6, 50 navem vel usque ad Oceanum mittere. 6, 6 ad Oceanum pervenire. STAT. Theb. 3, 685 fugientibus astris. *al.*
CAT. 95, 5 Zmyrna cavas Satrachi penitus mittetur ad undas (VERG. Aen. 4, 253 se ... misit). VERG. Aen. 7, 773 Stygias detrusit ad undas 12, 249 lapsus. 5, 165 proram ... detorquet. MANIL. 5, 609 belua ... remeavit. *al.* VERG. Aen. 9, 22 ad undam processit. CVLEX 260 Elysiam. *al.* LVCR. 6, 439 *turbo nubem* detrusit ad aequora ponti. VERG. Aen. 3, 662 venit. *al.* SALL. hist. frg. 4, 2 scaphas, quas ad ostia ... miserant (SIL. 17, 15 IVV. 4, 43). LIV. 24, 40, 8 mittit *milites* ad ostium fluminis (35, 39, 5 est invectus). 1, 4, 4 adiri ... ad iusti cursum ... amnis. VELL. 2, 107, 1 ad medium processit fluminis. CVRT. 7, 9, 17 ad ipsum alveum penetrat (GAIVS dig. 41, 1, 7, 5 reversum fuerit flumen). 10, 1, 16 donec ad Euphratis ⟨os⟩ adpellerent classem. PLIN. nat. 2, 233 ad vadum labi. APVL. met. 5, 28 demergit sese *avis* ... ad Oceani profundum gremium. AVG. civ. 21, 5.
passim cum nominibus fluviorum, ut: CIC. leg. frg. 4 descendamus ad Lirim? leg. 1, 14 pergimus. OV. Pont. 3, 4, 91 sum summotus ad Histrum. LIV. 35, 10, 12 emporio ad Tiberim adiecto. *nota*: SIS. hist. 54 (Non. 207) fluvium, quae secundum Herculaneum ad mare perfluebat (perfinebat, -tinebat *codd.*). CIC. div. 1, 100 si lacus ... ad mare profluxisset (VITR. 8, 2, 7). *ibid.* pervenire. VITR. 8, 2, 6 *Dyris* progreditur ... ad lacum. CVRT. 5, 4, 7 Medus ad mare ... evehitur. SIL. 12, 540.

i ad **caelum,** *caeli partes, sim.*: PLAVT. Trin. 947 qui aps terra ad caelum pervenerit. ENN. ann. 472 clamor ... vagit. ACC. trag. 400 Triton ... molem ... eruit (erigit *Lachmann*). TRAG. inc. 93 gloria ... extulit. CIC. Verr. 5, 12 *nomina artificum* ferunt (Tusc. 1, 42. nat. deor. 2, 117 aer ... fertur. SALL. Iug. 60, 2). Marcell. 29. dom. 124 exstruit villam. CAT. 6, 17. VERG. Aen. 6, 719 ire ... animas. georg. 2, 81 exiit (exilit NON. 302) ... arbos. PROP. 3, 17, 8. SEN. Ag. 859 tractus *Cerberus*. *al.* LEO M. serm. 74, 4 ascendentem ad coelos dominum.
cf. SEN. dial. 6, 25, 1 ad excelsa sublatus. STAT. Theb. 10, 916 supera ad convexa levari Inarimen. APVL. mund. 12 ad superna meare (maris *codd.*). CIC. de orat. 3, 178 ut accedat ad brumale signum. MANIL. 3, 75 horum operum sortes ad singula signa locavit (3, 179 *stellas*. *cf.* 3, 128 per signa). CIC. Tim. 45 ille ... ad illud astrum ... revertetur. VERG. ecl. 5, 51 Daphnin ... tollemus ad astra (5, 52. 9, 639 itur. 9, 75 *al.*). LVCR. 2, 327 montes ... reiectant voces ad sidera mundi. VERG. Aen. 7, 767. 1, 259 feres ... Aenean (GRATT. 143 teretis ... ferent ... virgae). PROP. 3, 2, 17 pyramidum sumptus ... ducti. OV. met. 1, 153 struxisse ... montes. fast. 5, 39 *al.* VARRO ling. 6, 80 oculorum sensus vis usque pervenit ad stellas. VITR. 9, 1, 12 aquae vapores a fontibus ad nubes ... excitari. LVCAN. 4, 81 *arcus* raptos ... ad nubila fluctus pertulit. VARRO ling. 6, 10 *luna* ab sole profecta rursus redit ad eum. CIC. Arat. 45 *Fides* genus ad laevum Nixi delapsa resedit. 213 tendit et ... cedit ad Aram. 383. OV. met. 2, 138. MANIL. 4, 844 nec trahit ad se ... Delia lumen. VITR. 9, 3, 1 ⟨e⟩ geminis cum iniit ad cancrum (*cf.* 9, 3, 3 init in sagittarium ad femina eius). 9, 3, 3. 9, 5, 1 *et* 2. *al.* ad lumen, lucem, umbras *sim.*: VARRO rust. 3, 9, 11 cum ad lumen sustuleris *ova* (CIC. Lael. 100 se admovet *virtus*. VERG. Aen. 6, 680 *animas* ituras). VERG. Aen. 7, 770 ab umbris ... infernis ad lumina surgere vitae. CIC. Arat. 83 depulsus ad umbras. 355 iactus (tactus *var. l.*). VERG. Aen. 6, 404 imas Erebi descendit ad umbras. OV. met. 12, 257 mittit. MANIL. 3, 416 mergentur. VAL. FL. 3, 595 nemorum. *al.* (*cf. p. 483, 19*). OV. met. 4, 115 velamina ... ad pactae secum fert arboris umbram. SEN. epist. 94, 19a tenebris ... ad umbrosa procede. GRATT. 421 duc magis ... *canes* a vento clarique fac[i]es ad solis. VITR. 9, 1, 4 *pars signi* egreditur ad lucem (PETRON. 94 me ... revocat. TERT. anim. 53). COLVM. 11, 3, 52 ut ... producantur ad solem (AVG. civ. 12, 4 I p. 517 poni). LVCAN. 3, 13 ad Stygias ... tenebras ... trahor (SIL. 13, 713). 5, 219 *Pythia* a luce sacra ... refertur ad volgare iubar. PLIN. nat. 31, 123 *spongeae* ad lunam et pruinas sternuntur inversae. AVG. civ. 4, 11 qui partum perducat ad diem. *cf.* ad caelum *l. 22.* ad auras, aethera *sim.*: VERG. Aen. 7, 530 fluctus ... inde imo consurgit ad aethera fundo. 8, 70 effundit ... voces. 12, 409. 3, 462 fer ... Troiam. 6, 130. 11, 556 fatur (10, 458). STAT. silv. 1, 2, 262. VERG. Aen. 6, 761 ad auras aetherias ... surget. 2, 259 illos ... reddit equus. 2, 699 se tollit (11, 454). 5, 427 bracchia ... extulit. 6, 128 evadere. 7, 466 volat vapor (*cf.* in). georg. 4, 486 Eurydice superas veniebat ad auras. ecl. 1, 56 canet. *al.* VERG. georg. 3, 134 surgentem ad Zephyrum paleae iactantur inanes. GRATT. 138 numquam sponte sua procerus ad aera termes exiit. VITR. 9, 1, 12 *fervor* omnes res ... ad se ducit. 8, 1, 5 omnis tepor ad se ducit umores. *cf.* CIC. Tusc. 1, 43 cum *animus* ad sui simile penetravit. SEN. dial. 6, 23, 1. *ad caeli partes orbisque terrestris regiones* (*cf. p. 509, 56*): CIC. carm. frg. 19, 8 *aquila* se ... obitu a solis nitidos convertit ad ortus. VERG. georg. 3, 277 diffugiunt, *ibid.* in Borean. HOR. carm. 4, 15, 12 artes, per quas ... imperi porrecta maiestas ad ortus Solis ab hesperio cubili. SEN. Ag. 840 benef. 3, 33, 3. CIC. Arat. 280 ad Austrum cedens (VARRO ling. 9, 25 fertur). nat. deor. 2, 49 *siderum genus* ab ortu ad occasum commeans (OV. trist. 4, 9, 21 ibit. *al.*). LVCR. 6, 732 *nubila* ad mediam regionem ... diei ... convenerunt (VITR. 6, 1, 7 progredientibus ad meridiem. SEN. nat. 7, 7, 3). VARRO ling. 9, 25 *luna* ab sole discedit ad aquilonem. *ibid.* sol a bruma venit ad aequinoctium (*ibid.* ad solstitium, aequinoctialem circulum, brumam. 6, 8 *sol* movetur a bruma ad solstitium. *cf.* LVCR. 5, 640). SALL. epist. Mithr. 17 ad occidentem pergentibus (VITR. 9, 2, 4). VERG. Aen. 6, 16 gelidas enavit ad arctos. OV. met. 1, 61 Eurus ad Auroram Nabataeaque regna recessit. *al.*

l *ad* ***mortuorum*** *sedes*: PLAVT. Poen. 71 ipse [h]abi[i]t ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Acheruntem sine viatico. *cf.* Most. 509 vivom me accersunt Acheruntem (ad ch. *CD*, ad ach. *B*) mortui. DOMIT. MARS. 7 te . . . mors iuvenem campos misit ad Elysios. VERG. Aen. 6, 543 ad impia Tartara mittit (SEN. Herc. O. 1765 ibas. HOMER. 448. APVL. met. 6, 17 ibis . . . ad imum Tartarum. *al.*). HOR. carm. 3, 4, 75 missos ad Orcum (APVL. met. 6, 29). SEN. Thyest. 1009 ad chaos inane regna cum rege abripis. Herc. f. 865. MELA 2, 18 ad beatiora transire. TERT. scorp. 10 ad superna sublevatus. anim. 7 quod ad inferna transfertur. AVG. civ. 22, 4 hominum corpora ad caeleste habitaculum non posse transferri. *cf. l. 40 al. et p. 483, 8 sqq.*

m *ad* ***varia,*** *ut*: RHET. Her. 4, 28 ea verba, quae casus habent, ad casus similes . . . veniunt. CIC. Verr. 5, 132 ad ea, quae visenda sunt, . . . ducere. div. 1, 86 qui (*lapis*) ferrum ad se adliciat et attrahat (trahat at, trahat *codd.*). LVCR. 6, 1030 *aer* ferri parvas ad partis subtiliter insinuatus. LIV. 5, 53, 1 ad integra omnia Veios migrare. MANIL. 5, 694 ad sua perpetuos revocat vestigia passus. COLVM. 12, 28, 4. 12, 44, 8 *odorem* ad eas (*uvas*) pervenire. PLIN. nat. 36, 127 *ferrum* ad inane nescio quid currit (*i. magnetem lapidem*). MART. 5, 5, 7 ad Capitolini . . . carmina belli . . . pone Maronis opus. *in formulis geometricis, ut*: VITR. 1, 4, 5 ad centrum adigendo. 1, 6, 12 diducto circino ad id signum umbrae. 1, 6, 7 lineae ab extremis ad extremas circinationes perducendae. 5, 7, 1 *et saepius.*

n ***in formulis***: ad locum, partem: CATO orig. 83 (Gell. 3, 7, 8) milites . . . ad eum locum in hostium cuneos . . . qui ducat. VARRO rust. 2, 9, 6 qui ad locum deduxerant *canes*. 3, 7, 7 redire. CIC. Cluent. 67 revertantur. Att. 15, 7 veni. *passim.* CAES. Gall. 2, 23, 4. PRIAP. 2, 4 nec Musas . . . ad non virgineum locum vocavi. OV. met. 4, 83. VITR. 10, 9, 5 ad eum locum conlocatur loculamentum. SEN. epist. 121, 8 *animalia* reponantur. *al.* CIC. Verr. 5, 103 classe . . . ad eum locum appulsa. BELL. Alex. 10, 2 accessisset. *al.* CIC. Verr. 6, 117 homines . . . adeunt ad ea loca. LIV. 31, 23, 5 progressi. PAVL. FEST. 120 venissent. PS. APVL. Ascl. 30. ITIN. Silv. 10, 7 desiderata. 13, 1. 17, 2 sancta. *al.* VVLG. exod. 3, 8 *al.* AVG. civ. 1, 1 I p. 4 *al.* TAC. ann. 3, 21, 15 deflexit ad maritimos locos. SALL. Cat. 45, 3 postquam ad id loci legati . . . venerunt (Iug. 75, 6). CIC. leg. 1, 14 quin igitur ad illa spatia nostra sedesque pergimus? penetravit *v. p. 490, 36.* VERG. Aen. 2, 232. 2, 437 vocati. 11, 44 veherere. CIRIS 204 ad superum sedes . . . ascendet. SEN. Phaedr. 845 QVINT. inst. 11, 2, 6 *al.* VERG. Aen. 8, 347 ad Tarpeiam sedem et Capitolia ducit. OV. met. 10, 33 sedem properamus ad unam. 14, 83 relatus. LIV. 5, 51, 9 SIL. 6, 459. CIC. rep. 6, 24 signis ad principium . . . revocatis. CIC. Tim. 33 cum se octo ambitus ad idem caput rettulerunt. ad spatia *v. l. 35.* QVINT. inst. 10, 3, 6 ut . . . ad illud, quo contenditur, spatium cursu ferantur. VITR. 10, 9, 1 (*de rota*) perveniendo ad eam finitionem. 10, 3, 7 cum *pondus* ⟨ab⟩ examine progreditur ad fines ponderationum. VITR. 10, 9, 2 in rotae modiolo ad partem interiorem (inf- *codd.*) tympanum . . . includatur. SEN. nat. 1, 2, 8 coronae . . . cum ad unam partem cesserunt. PLIN. nat. 21, 18 centifoliam in coronas *non* addi, praeterquam extremas velut ad cardines. *nota: loci significatione indicatur distantia*: PLIN. nat. 2, 73 (*de stellis*) ad partes viginti tres perveniunt. *ibid.* stellae ad longissima sua intervalla pervenire intelleguntur. *cf. I F 2 a α p. 517, 29.* ad summum *etc.*: LVCR. 1, 986 copia materiai undique ponderibus solidis confluxet ad imum. LIV. 44, 9, 9 tela . . . labebantur. VITR. 7, 8, 3 deprimetur. SEN. Med. 755. nat. 3 praef. 8 quibus eveheris in summum . . . ad imum delatus est. *cf. I A 4 b.* MELA 1, 73 ubi ad ima perventum est. PETRON. 137 graves (*nuces*) . . . deferri. ad inferna *v. l. 8.* MANIL. 1, 161 paulatim ad summum . . . fugiente liquore. VITR. 10, 2, 9 onus . . . perducunt. 10, 4, 3 SEN. suas. 1, 3. APVL. mund. 12 ab infimo erigitur. CIC. nat. deor. 2, 141 omnis odor ad supera fertur. PLIN. nat. 17, 208 palmites . . . per singulos annos ad superiora scandant. *cf. p. 492, 24.* APVL. Socr. 9, 141 *corpora* ne ad superna incedant . . . ne ad inferna praecipitentur. *cf. l. 8.* CIC. nat. deor. 2, 115 *natura* ad medium rapit . . . extrema. SEN. nat. 3, 25, 26 *al.* SALL. hist. frg. 1, 126 (Non. 282. 530). PLIN. nat. 11, 257 contractis ad medium *cruribus*. CASSIOD. hist. 2, 5 deducebant. *cf.* VITR. 6, 8, 4 ad centrum. *al.* CIC. rep. 6, 24 cum ad idem, unde . . ., cuncta astra redierint. CIRIS 478 fertur et incertis iactatur ad omnia ventis. *cf.* CVLEX 168 tollebant irae (aurae *codd.*) venientis ad omnia visus (*serpentis*). LIV. 36, 24, 2 ad ea . . ., unde clamor exaudiretur, . . . hostes concursuros. VITR. 1, 6, 7 per decus⟨s⟩ationem et medium centrum linea perducenda ad extremum (10, 3, 4). VITR. 5, 3, 6 designationes earum undarum ad exitus pervenire. APVL. mund. 28 ad suum quaeque (*animalia*) . . . properabunt. COMM. inst. 2, 13, 2 damnatorum animae ad sua recurrunt (ITIN. Silv. 19, 13). COMM. instr. 2, 1, 32 *dominus* transiit ad nostra. AVG. civ. 18, 16 ad propria remeantes. ad altitudinem, crassitudinem, ad inane *sim.* (*cf. p. 517, 45*): LIV. 38, 7, 8 cuius (*fossae*) ubi ad tantam altitudinem . . . pervenerunt. 29, 18, 17 ad aliquantum iam altitudinis excitata erant moenia. VITR. 2, 1, 4 educunt . . . metas. 5, 6, 4 vox praeripietur. 10, 1, 2. 10, 2, 1. 9, 4, 3 VAL. MAX. 2, 4, 5 COLVM. 4, 19, 1. *cf.* in VITR. 5, 1, 3. VITR. 10, 15, 1 argilla . . . ad eam crassitudinem inducatur. PLIN. nat. 37, 63 *smaragdi* visum admittentes ad crassitudinem sui. VITR. 5, 1, 3 *arbor* crescendo procedit (-tur, progreditur *codd.*) in altitudinem naturali contractura peraequata nascens ad cacumen. SEN. nat. 3, 25, 6 cur . . . quaedam (*tigna*) ad medium submissa sint, quaedam ad aequilibrium aquae descendant. epist. 52, 5 dum pervenitur ad solidum (COLVM. 4, 30, 4 demittantur). COLVM. 4, 17, 5 quicquid teneri est (*vitis*) . . . praecipitetur ad eam mensuram. PLIN. nat. 14, 9 *vites* ibi ad praecipuam amplitudinem exeunt. LIV. 38, 7, 9 aperiunt . . . in cuniculum viam . . ., momento . . . ad inane . . . pervenerunt. SEN. nat. 3, 26, 3 humor . . . defertur. PLIN. nat. 30, 13 *magia* ad naturae inane pervecta. 33, 3. 18, 105 aqua trahitur ad tenuem et spongeosam inanitatem.

o *ad rem quandam adire, adducere ita dicitur, ut simul* ***finis, actionis, desiderii*** *insit notio* (*cf. I A 3 et de rel. I A*): *de puniendo*: PLAVT. Amph. 156 depromar ad flagrum. ITALA (Hier. epist. 50, 5) Is. 50, 6 dorsum meum posui ad flagella (τὸν νῶτόν μου ἔδωκα εἰς μάστιγας. VVLG. corpus meum dedi percutientibus). *cf.* COMM. apol. 354. PLAVT. Poen. 1152 quos ego iam detrudam ad molas, inde porro ad puteum atque ad robustum codicem. CIC. Cluent. 39 ad eam columnam . . . pervenerat (*ibid.* perductus erat). Verr. 6, 72 ad palum atque ad necem rapiebantur. fin. 4, 31 ad tortoris eculeum . . . ire. SEN. contr. 7, 6, 6 ad crucem eundum est. VAL. MAX. 6, 9, 11 illum a XII securibus ad Karthaginiensium perventurum catenas. VLP. dig. 16, 3, 7 pr. *hominem* ad malam mansionem extensum. AVG. civ. 3, 28 producebantur ad gladium. *cf. de rel. p. 536, 33.* ad cibum, ad potum: PLAVT. Mil. 349 ad cibum vocatur (CELS. 1, 2 ventum est. SEN. epist. 123, 6 transeunt. COLVM. 8, 5, 17). COLVM. 8, 17, 4 *piscis* pervenit ad cibos. PLAVT. Mil. 712 abducunt ad exta. POMPON. atell. 81 revortit maestus ad menam. CIC. epist. 9, 20, 1 integram famem ad ovum adfero. HOR. sat. 1, 6, 114. SEN. nat. 3, 27, 5 manus ad antiqua alimenta porrigitur. dial. 5, 15, 2 ne ad reliquias invitaretur. MART. 5, 44, 11 antiquae venies ad ossa cenae. 8, 22, 1. 12, 48, 17. IVV. 11, 49 Baias et ad ostrea currunt. ad mensam *v. p. 487, 11.* PLAVT. Mil. 1051 ite . . . ad cantharum. Asin. 799 nec mater lena ad vinum accedat interim (LIV. 23, 8, 7 *ex emend.*). HOR. carm. 4, 5, 31 hinc ad vina redit. OV. met. 14, 294 ad insidiosa vocatus pocula. IVV. 8, 167 ad illos thermarum calices vadit. ad aquam *v. p. 491, 72.* CIC. carm. frg. 32, 17 aquila se ad pastus refert. VARRO rust. 3, 13, 1 capreas convenire ad pabulum (PETRON. 100 luna . . . ducit). VERG. georg. 4, 266 fessas (*apes*) ad pabula nota vocantem (LVCAN. 7, 825 ad pabula belli . . . venere lupi. PLIN. nat. 8, 35. 9, 49). VERG. ecl. 8, 28 venient ad pocula dammae. CIRIS 300 Dictaeas ageres ad gramina nota capellas (STAT. Theb. 3, 413 vertunt ad molle iugales gramen). COLVM. 6, 23, 2 *ad salem* recurrunt *vaccae*. SIL. 7, 439 revocans ad roscida pascua. IVV. 14, 147 iumenta ad virides . . . mittentur aristas. PLAVT. Stich. 400 ibo intro ad libros et discam de dictis melioribus (VARRO rust. 1, 1, 3 *ad Sibyllae* libros . . . redire. *ibid.* revertare. CIC. Verr. 5, 108 aditum est. AVG. civ. 3, 28 *al.*). CIC. Quinct. 57 ad ephemeridem revertitur. Att. 2, 12, 2. OV. am. 2, 1, 37 ad mea formosos vultus adhibete . . . carmina. Pont. 4, 5, 28 ad vos (*elegos*) . . . porriget ille manus. LIV. 4, 3, 9 si non ad fastos, non ad commentarios pontificum admittemur. VAL. MAX. 1, 5, 7 SEN. dial. 12, 14, 2 TERT. testim. 1 anim. 2. VLP. dig. 2, 13, 1, 1 qui producat adversarium suum ad album. CARM. epigr. 219, 18 voce erili . . . ad omne dictatum . . . vocari. *indicatur officium, negotium*: PLAVT. Poen. 1152 ad molas *v. l. 17* (VARRO rust. 2, 6, 5 *asini* diducuntur). POMPON. atell. 13 exsilui de nocte ad molam fullonis festinatim. TER. Haut. 278 anus . . . ad lanam redit. TITIN. com. 3 ego ab lana soloci ad purpuram data. ad scaenam *v. p. 487, 44.* CIC. inv. 2, 154 ille naufragus ad gubernaculum accessit. CIC. inv. 1, 4 ad gubernacula rei publicae . . . accesserant (LIV. 4, 3, 17). ad arma *et sim. v. p. 488, 70.* VERG. ecl. 3, 30 *vitula* bis venit ad mulctram. HOR. carm. 1, 29, 7 puer . . . ad cyathum statuetur. PROP. 2, 22, 27 *Iuppiter* ad fulmina venit (MANIL. 1, 368 ille escendit ad fulmina vimque tonandi). OV. am. 1, 13, 24 revocas ad sua pensa manum. LIV. 34, 6, 13 servos ad remum . . . dabamus (SVET. Aug. 16). COLVM. 12, 3, 8 ad telam . . . accedere. PERS. 5, 131 quem ad strigiles scutica . . . egit. VAL. FL. 5, 66 ad tonsas rediere. FLOR. 1, 5, 14 redit ad boves rursus triumphalis agricola (*cf.* COLVM. *p. 488, 31*). TERT. pudic. 22 alii ad metalla confugiunt. LAMPR. Hel. 11, 2 cum . . . ad corbes sedisset. ad thesaurum, pecuniam, praedam: PLAVT. Trin. 798 abi ad thensaurum (tibi athenas aurum *codd.*) iam confestim clanculum. LIV. 44, 23, 9 ad thensauros regios missis, qui pecuniam acciperent. CIC. Verr. 5, 33 accessit ad argentum (*cf.* SEN. nat. 5, 18, 10 ad aurum ibitur). div. in Caec. 51 si te . . . ad meas capsas admisero. Verr. 2, 142 quisquam ad meam pecuniam me invito aspirat, quisquam accedit. dom. 65 extrudere *Catonem* ad Cypriam pecuniam. SEN. epist. 88, 1 quod ad aes exit. PETRON. 117 vos ad magnas opes ducerem. CIC. Verr. 3, 17 paratus ad praedam . . . venire cupiebat (CAES. Gall. 6, 35, 4 evocari. IVV. 14, 84 festinat. LIV. 4, 34, 2 discurrere. 5, 20, 10. 40, 57, 7 *al.* IVV. 14, 84). Cluent. 78 ad easdem esse sibi praedas revertendum. *in formulis*: LEX rep. (Corp. I 198) 53 quei iudex . . . ad sitellam sorti veniat. CIC. Att. 12, 40, 4 ad tabulam venimus. 13, 33, 4 at ego ad tabulam. epist. 14, 2, 2 Q. CIC. pet. 8 quos poneret. NEP. Att. 6, 3 ad hastam publicam numquam accessit

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(LIV. 43, 16, 2). LIV. 24, 32, 9 servi ad pilleum vocati (SEN. epist. 47, 18). *ad ludum*: CIC. de orat. 3, 58 ad pilam se aut ad talos aut ad tesseras conferunt. CIC. Tusc. 1, 113 iuvenes ... ad iugum accesserunt (SEN. dial. 6, 1, 3 cervicibus adactis). MANIL. 1, 878 arator ad iuga ... cogit iuvencos (SIL. 16, 230 subibant. *al.*). VARRO rust. 1, 20, 4 eo facilius *boves* ad aratrum leve adduci possunt, ad molas et ad ea ... quae in fundo convehuntur (6, 2, 8 instituantur). OV. epist. 9, 29 inaequales veniunt ad aratra iuvenci. MANIL. 4, 232 equos ad mollia ducere frena. VAL. FL. 3, 22 redeuntem ... leonem. STAT. silv. 1, 2, 142 citavit. *ad varia*: CIC. Verr. 6, 46 quae (*navis*) ... ad ea furta, quae reliquisses, commearet (*cf.* APVL. 6, 25). Brut. 16 ad quos (*fructus*) omnis nobis aditus ... obstructus est. 200 iudicem ... mittentem ad horas (*sc. puerum*). Att. 14, 3, 1 structores nostri ad frumentum profecti (PS. QVINT. decl. 12 arg. ad cuius arietis pellem profecti). VERG. catal. 13, 19 non me vocabis ... per Cotyttia ad feriatos fascinos. PRIAP. 51, 17 ad cucurbitas ... venire. OV. epist. 17, 165 *brachia Leandri* ad sua praemia tendunt (LIV. 29, 24, 11. SEN. contr. exc. 4, 7 ad praemium venis. SIL. 16, 552 *cf. p. 536, 49*). 5, 146 admisit *Apollo* ... meas ad sua dona manus (fast. 4, 452 veni). am. 3, 675 taedas invitor ad ullas. Pont. 1, 2, 133 qui duxi vestros Hymenaeon ad ignes (met. 9, 796). fast. 3, 725 quare ... populos ad sua liba vocet. 3, 855 mittitur ad tripodas. EPIST. Sapph. 202 ad citharas ... venire meas (STAT. Theb. 8, 232 Tyriam reptantia saxa ad chelyn. silv. 2, 2, 120). NVX 140 ad gemmas quilibet alter eat (PLIN. nat. 37, 111 scandere). MANIL. 2, 52 turbam ... ad nota ruentem (*cf.* SEN. contr. 4 praef. 1 SEN. epist. 98, 9). 5, 492 ad spolia et partas surget vel caede rapinas. SEN. contr. 1, 4, 2 cucurri ... ad ferrum (*cf.* 1, 4, 3 SEN. dial. 10, 3, 1). SEN. nat. 4, 6, 2 ut homines ad paenulas ... discurrerent. epist. 14, 9 nemo ad humanum sanguinem propter ipsum venit (TAC. hist. 3, 83 milite ad sanguinem et caedem obverso). 55, 7 manus ad parata porrigitur (*i. pisces in lacu*) (14, 17 ad cotidianam stipem. 95, 27 ad unam rem. CVRT. 2, 8, 19 ad pecora nostra). PETRON. 28 ad frigidam (*i. aquam*) eximus. 45 dispensatorem ad bestias dedit (ICTI TERT. nat. 1, 3. 1, 18 ibit. *cf. p. 536, 15*. LAMPR. Comm. 18, 10 delatores ad leonem). SIL. 8, 72, 4 ad fasces *v. p. 487, 54*. STAT. Theb. 9, 397 ad cineres ... supremaque iusta tuorum ... veni. 12, 379 proles ego regis Adrasti ... Polynicis ad ignes *cf. p. 487, 34*. silv. 2, 2, 8 ad Ambracias conversa gymnade frondes. QVINT. inst. 1, 12, 12 cum ad stilum secedet. decl. 298 p. 179 filium ad delicias voco paratas. IVV. 7, 110 qui venit ad dubium ... nomen. PLIN. epist. 10, 117 singulos ... ad sollemnes sportulas contrahit (APVL. apol. 87).

p ad corpus, ***corporis partes***: NAEV. com. 135 ingurgitavi usque ad imum gutturem. PLAVT. Stich. 723 refer ad labeas tibias. OV. epist. 20, 178 vultus ad tua labra tuli. PLAVT. Bacch. 482 cum manum sub vestimenta ad corpus tetulit Bacchidi (CIC. nat. deor. 1, 111 redeuntem ... animi voluptatem. *al.*). VERG. Aen. 9, 452 ingens concursus ad ipsa corpora (6, 720 animas ... reverti. AVG. civ. 14, 5 *al.*). TRAG. inc. 239 horridi transeunt ad pedes ex equis (CAES. Gall. 4, 12, 2 desiluerunt. LIV. 3, 62, 9 degresso. 4, 40, 7 deduxeris. 29, 2, 13 descenderunt. CELS. 2, 6 p. 36 delabitur). OV. ars 2, 534 ad teneros oscula ferre pedes. CATO agr. 102 ad ipsum morsum stercus suillum adponito. 157, 14 ad omnia ulcera. 157, 3 ad omnia vulnera tumores eam ... inponito. VERG. Aen. 9, 574. NOVIVS com. 62 ad os fers quicquid nactu's. *al.* VARRO Men. 408 si ... gangraena non sit ad bracchium ventura. CIC. Pis. 14 ad frontem sublato ... supercilio (OV. met. 15, 567 digitis ... relatis. AVG. civ. 14, 24). nat. deor. sucus ... permanat ad iecur. 2, 137 ad cor ... perlabitur *cibus*. POLIO Cic. epist. 10, 32, 2 manibus ad tergum eiectis. LVCR. 3, 608 animam ad iugulum et supera succedere fauces. 4, 939 cum perveniant plagae ... corporis ad primas partis (4, 895 aer ... dispargitur. CELS. 2, 3 p. 33 sonus ventris inde ad inferiores partes evolutus. 4, 21 p. 147). LVCR. 1, 355 rigidum permanat frigus ad ossa (PROP. 2, 34, 60 tetigit iactu. OV. epist. 15, 276). VERG. Aen. 12, 536 telum ... ad tempora torquet (OV. met. 3, 275. PLIN. nat. 29, 131 aranei ... spelunca ... inposita per frontem ad duo tempora. HOR. sat. 1, 9, 10 cum sudor ad imos manaret talos (PLIN. nat. 23, 27 *sanguis* se ... deiecerit). OV. met. 7, 601 VELL. 2, 70, 5. CELS. 1, 4 p. 22 ne ad cervices aqua descendat. 2, 8 p. 46 *et* 50. 2, 14 p. 59. 4, 1 p. 120. 5, 26, 3. 7, 7, 8. 7, 7, 14 *et saepius*. SEN. dial. 11, 20, 1 epist. 122, 6 PETRON. 74. 105 PLIN. nat. 10, 129. 11, 172. 24, 172 despuit ad suam dexteram terna. MART. 9, 23, 4 QVINT. decl. 344 p. 359 APVL. Plat. 1, 13 TERT. idol. 23. SORAN. 2, 1 (11) ad longaonem oleum ... inicimus. *al.*

ad arbores earumque partes: CATO agr. 7, 3 stercus ad radicem addere (COLVM. 5, 10, 10 infundere. 5, 10, 16). COLVM. arb. 5, 4 sextarios binos ad radices vitium posuisse. CATO agr. 37 circum capita maiora amphoras, ad minora urnas ... addito. 47 *vitem* ad arborem ponas (93 *circumfundere*. PLIN. nat. 8, 57 procumbens). 93 ad minores arbores pro ratione indito (*ibid.* stramenta ne addideris. 36 amurcam spargas vel inriges. CAES. Gall. 6, 27, 3 se adplicant *alces*). 93 ad oleam circunfundito. CVLEX 143 *hederae* excedunt ad summa cacumina. COLVM. 4, 8, 2 ad medullam penetrabit. 5, 9, 13 *incilia* ad codicem deducunt aquam. 11, 2, 87 stercus ad singulas vites *infundere*. arb. 5, 5 terram ad vitem aggerato. *al.*

q *in proverbiis, formulis translatis, ut*: PLAVT. Capt. 90 ire extra portam ad saccum licet. Poen. 907 ad incitas lenonem rediget (Trin. 537 APVL. met. 3, 28). LVCIL. 419 ad incita adegit (85 illud ad incita cum redit atque internecionem). PLAVT. Poen. 676 nos tibi palumbem ad aream usque adduximus. LVCIL. 676 hinc ad me, hinc (licet) anus rursum ad armillum (APVL. met. 6, 22 redit. 9, 29). LVCR. 2, 1173 omnia ... ire ad capulum (scopulum *codd.*). CIC. Att. 8, 12, 5 ad illos calculos revertamur (Lael. 58 vocare amicitiam. LIV. 5, 4, 7). *in phrasibus translatis, cf. I A 4 b, ut*: PLAVT. Trin. 886 prius quam ad postremum veneris (*sc. nomen meum*). RHET. Her. 4, 16 qui in mediocre genus orationis profecti sunt, ... errantes perveniunt ad confinii genus eius generis. LABER. mim. 128 summum ad gradum cum claritatis veneris. LVCR. 6, 27 tramite parvo qua possemus ad id recto contendere cursu. CIC. part. 140 ad quos (*fontes*) si his (nobis *codd.*) isdem ducibus ... perveneris. OV. Pont. 4, 12, 50 quoque viam facias ad mea vota vado. LIV. 38, 52, 11 ad id fastigium rebus gestis ... pervenisse. VITR. 1, 1, 11 qui (*architecti*) ... pervenerint ad summum templum architecturae. VAL. MAX. 3 praef. ad summum gloriae cumulum perventuri. *cf.* 7, 1, 1. 9, 15, 2 plenis inpudentiae velis ad summum audaciae gradum fertur. SEN. benef. 4, 22, 3. 5, 12, 1. PETRON. 118 non viderunt viam, qua iretur ad carmen. APVL. met. 11, 21 renatos ad novae reponere rursus salutis curricula. TERT. anim. 53 de somnio emergens ab imaginibus ad veritatem. HIL. in psalm. 68, 3 hae ... aquae usque ad animam intrantes.
pro re ponitur abstractum (cf. I A 3) sim., ut: VAL. MAX. 1, 8 ext. 18 capreas ... ad salutare auxilium herbae dictamni ... deducit. LVCAN. 3, 663 *pars naufragorum* puppis ad auxilium sociae concurrit.
COLVM. 6, 17, 9 ad dulcedinem [et ad oculorum] mellis ... *muscae* advolant. STAT. Theb. 8, 240 sociae ... ad foedera mensae. silv. 3, 2, 117 duc et ad Emathios manes. *sim.* *cf. p. 486, 82 al.*

accedit usque, prope, versus, penitus, super. *ex praepositionibus cf.* in *p. 486, 13. 487, 19. 25. 65. 70. 488, 10. 15. 44. 46. 489, 15. 490, 20. 28. 30. 34. 492, 40. 70 al.*, per *p. 492, 28.*

3 ***ad ea, quae aguntur,*** *fiunt, vel ad* ***statum*** *condicionemque aliquam: hic non dabimus nisi exempla, quae de loco intellegi aut debent aut possunt, cetera sensu finali accepta v. p. 533, 54. interdum circumlocutio adhibetur, ut*: CIC. epist. 15, 1, 4 nos ... ad tanti belli opinionem miseritis. Tusc. 1, 62 ad societatem vitae (Att. 9, 15, 3). Ligar. 4 LIV. 30, 36, 11 VELL. 2, 115, 1 SVET. Aug. 74. CIC. ad Q. fr. 2, 11, 2 ne ... Pola Servius ad accusationem veniat. ICTI. TRAIAN. Plin. epist. 10, 28 cum ad pristinum actum reversus fuerit. QVINT. decl. 383 p. 428 veneramus hilares ad aestimationem. OV. ars 1, 769 ut ... vilis ad (*R*, in *cet.*) amplexus inferioris eat. VAL. FL. 1, 237. COLVM. 8, 8, 4 egredientes ad apricationem columbas. LIV. 44, 39, 1 tutum ad eam (*aquationem*) iter. CIC. agr. 2, 53 ad eam auctionem ... proficiscantur. SEN. contr. 10, 5, 18. PLIN. nat. 32, 17 *pisces* veniunt ad augurium. CIC. Mil. 43 ad illa ... auspicia. ITIN. Silv. 45, 4 non tam facile accedet ad baptismum. *al.* VARRO ling. 7, 37 ad bellum cum exit imperator. CIC. epist. 7, 3, 1 proficiscerer. 11, 25, 2 vocare. SALL. epist. Pomp. 1 proiectum. VERG. Aen. 11, 535. LIV. 7, 13, 9 *opp.* in exilium. *al.* OV. met. 7, 658 hi te ad bella ... sequentur. LIV. 1, 20, 2 ituros. STAT. Ach. 2, 18 bella ad Troiana ratesque Argolicas quaesitus eo. *al.* CIC. Sest. 88 ad cotidianam caedem, incendia, rapinas se cum exercitu suo contulit. LIV. 25, 29, 9 discurrunt. 26, 46, 7 versi. SEN. Herc. O. 1054 ad cantus veniunt tuos ... ferae. STAT. silv. 2, 2, 116 meliora ad carmina Siren advolat. IVV. 1, 89 itur ad casum tabulae.
CIC. de orat. 2, 101 a causa ad causam ire (Cluent. 6 Deiot. 7 SEN. Phaedr. 663). CIC. Brut. 324 ad causas simillumas inter se. PLAVT. Asin. 864 it ad cenam cottidie (Stich. 432 eo condixi in symbolam ad cenam, ad eius conservom. CATO agr. 5, 2 *et passim*). CIC. epist. 9, 24, 2 ad cenas itare. SCIP. min. or. p. 180 (Gell. 5, 19, 16) ad censum ... venire. TAC. ann. 2, 6, 1 missis ad census Galliarum.
LIV. 22, 38, 3 ubi ad decuriatum aut centuriatum convenissent.
OV. met. 11, 156 certamen venit ad impar (LIV. 5, 29, 5. 6, 31, 7 eliceret. 8, 7, 8. 22, 13, 1 detrahere). OV. Pont. 1, 4, 15 ad circi ... certamina. VITR. 7 praef. 6 primo poetarum ordine ad certationem inducto. LIV. 22, 5, 1 vertente se quoque ad dissonos clamores. 4, 28, 2. VITR. 2, 8, 12 ad coetus convenientes. STAT. Theb. 8, 240.
CIC. Manil. 40 non avaritia *illum* ab instituto cursu ad praedam aliquam devocavit, non libido ad voluptatem, non aemoenitas ad delectationem, non nobilitas urbis ad cognitionem, non denique ipse labor ad quietem (*cf. I A 4 b*). COLVM. 6, 23, 3 *tauri* revocantur ... ad coitus feminarum. PLIN. nat. 11, 172 cientibus (*maribus*) ... feminas. VARRO ling. 5, 91 cum classes comitiis ad comit⟨i⟩atum vocant. CIC. ad Brut. 1, 5, 3 ad comitia nostros accersendi. *etc.*
MANIL. 2, 125 vocat in caelum sacra ad commercia rerum. SEN. nat. 4, 2, 4. BENED. reg. 63 accedant ad pacem, ad communionem, ad psalmum. CIC. Att. 12, 1, 1 ad complexum meae Tulliae, ad osculum Atticae ... currere. TERT. pudic. 9. CAES. Gall. 7, 14, 1 suos ad concilium convocat (PAVL. FEST. 50). 5, 2, 4 hi neque ad concilia veniebant. *al. cf. I A 1 a γ p. 481, 50.* CIC. Phil. 9, 2 cum ... ad congressum conloquiumque eius pervenisset. LIV. 1, 21, 3. LIV. 2, 31, 6 priusquam ad coniectum teli veniretur (7, 26, 9). CIC. Phil. 12, 27 ad conloquium ... venire. *etc.* (*cf.* LIV. 9, 5, 1 in). LIV. 91 frg. 22 praefectum equitum ... in Vaccaeorum gentem ad equitum conqui-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ſitionem misit. VERG. Aen. 6, 108 ire ad conspectum cari genitoris et ora. APVL. met. 5, 4. VARRO rust. 2, 5, 1 qui tam sero venisset ad constitutum. LIV. 29, 12, 16 ad consulatum Romam decessit. CIC. Sest. 106 ad quas (*contiones*) nemo adibat incorruptus. LIV. 1, 28, 2 *al.* VARRO ling. 6, 88 (*ex comment. cons.*) voca ad conventionem omnes Quirites huc ad me. *ibid.* ite. CIC. Verr. 6, 137 ad ea convivia matres familias adhibuisti. CIC. Verr. 6, 138 ad mortem cruciatumque rapuisti. SVET. Vesp. 1 *operas* in Sabinos ad culturam agrorum ... commeare. OV. fast. 2, 362 ad dapes. LIV. 1, 7, 13. ad decuriatum *v. p. 496, 62.* VAL. FL. 5, 563 ad praesens itur decus. CIC. dom. 118 ad quam (*dedicationem*) ... adhibere. TERT. spect. 10. CIC. Phil. 1, 2 ad deliberationes eas ... principes ... adhibebat. LIV. 44, 23, 4 Macedones ad depopulationem profecti. COLVM. 1 praef. 13 ab aratro vocatus ad dictaturam venerit. VAL. MAX. 3, 7, 7 Cato ... ab inimicis ad causae dictionem vocatus. ad dignitatem *v. p. 483, 38.* VARRO rust. 3, 2, 4 cohortes ad dilectum consuli adductae. LIV. 26, 31, 11. *al.* CIC. Tusc. 5, 81 ad quemcumque ipsae (*virtutes*) dolorem cruciatumque ducentur. SEN. contr. 3 praef. 10 ad epilogum omnes revertimur. CIC. Att. 14, 20, 5 deinde ad epulas Vestorii navicula. epist. 10, 28, 1. SEN. contr. 7 praef. 1 ad secretas exercitationes. contr. exc. 3, 1. COLVM. 6, 30, 2. LVCIF. Athan. 1, 29 illum miserat ad exilium (VICT. Vit. 3, 58, 50 *al.*). 1, 34 ad exilia (2, 21). APVL. met. 6, 30 ad promptum recurrens exitium. CORP. XIV 3608 ad expeditionem in Armeniam. MAECIAN. dig. 35, 1, 91 ad exsequias funeris mei. CIC. Mil. 45 nisi ad cogitatum facinus approperaret. OV. met. 10, 448 ad facinus venit illa suum. PLAVT. Capt. 352 hoc cedere ad factum. OV. fast. 3, 262. VERG. Aen. 4, 678 eadem me ad fata vocasses (OV. met. 11, 38). MANIL. 1, 436 ad expositae fatum Cepheidos ... adveniens *cetus* (SEN. Oed. 993). OV. fast. 6, 322 convocas ... ad sua festa deos. OV. met. 13, 170 fortem ... ad fortia misi. VITR. 8, 6, 12 cum *aeris spiritus inmanes* ... perveniunt ad fossionem puteorum. CIC. Cat. 2, 14 si ... iter ad fugam atque in exsilium converterit. APVL. met. 4, 18 se ... concitaret (*cf.* CAES. Gall. 7, 13, 2 in). CIC. Sest. 109 ad funus. PAVL. FEST. 106. STAT. silv. 5, 5, 15 ad funera. HOR. carm. 4, 12, 21 ad quae si properas gaudia. OV. epist. 16, 107. VARRO Char. gramm. I 133, 23 Spartaco ... coniecto ad gl⟨adiatori⟩um. CIC. prov. 29 ad gloriam *cum* devocant ..., ad gratulationem, ad summum honorem senatus. CVRT. 9, 2, 27. QVINT. decl. 333 p. 314 ad gratulationem cucurri. CIC. *v. l. 38.* SEN. Phoen. 184 non te ut reducam veteris ad speciem domus habitumque regni ... pollentem. PHAEDR. 1, 1, 8 a te decurrit ad meos haustus liquor. OV. fast. 5, 551 ultor ad ipse suos caelo descendit honores templaque. PLIN. epist. 2, 1, 8. PETRON. 111 ancilla ... porrexit ad humanitatem invitantis victam manum. CVRT. 3, 11, 1 ad teli iactum pervenerant (4, 13, 36). LIV. 26, 40, 10 priusquam ad ictum teli veniret (TAC. ann. 13, 40). CIRIS 345 ad crebros ... insani pectoris ictus ferre manum. APVL. Plat. 2, 23 ad immortalitatem animam ... ire. LIV. 37, 14, 1 succedenti ad navale imperium. CIC. Sest. 88 ad incendia *v. p. 496, 52.* SEN. contr. exc. 3, 8. CIC. Verr. 6, 39 ad quod (*incommodum*) recens cum te ... fortuna attulisset. CAT. 101, 2 ad inferias. CVRT. 8, 1, 4 ad insidias. PETRON. 13 ut ... ad interdictum venire⟨n⟩t. CIC. Marc. 14 ut ... tamquam ad interitum ruerem voluntarium. CAES. civ. 1, 69, 2 ad iter profectos. CIC. Mur. 67 quid adfers ad iudicium (*cf.* Flacc. 11 in). CAES. Gall. 1, 4, 2 coegit. *etc.* PROP. 1, 9, 3 supplex ... venis ad iura puellae (MANIL. 4, 787. LAVS Pis. 41 citat. IVV. 15, 135. QVINT. decl. 313 p. 228 qui, *i. iudices*, ad certa iura ... consederunt). 345 p. 361 vos ad hoc ius, ad hanc legem consedistis. SALL. Cat. 22, 1 cum ad ius iurandum popularis sceleris sui adigeret. VLP. dig. 2, 4, 8, 2. SEN. dial. 7, 15, 6 invitus rapitur ad iussa. STAT. Theb. 9, 397 ad ... suprema ... iusta. TER. Haut. 165 qui illum ad laborem ⟨h⟩in⟨c⟩ ⟨pe⟩pulerim (APVL. met. 9, 11). PLIN. nat. 11, 13 ad opera et labores. VERG. Aen. 11, 96 nos alias hinc ad lacrimas ... belli fata vocant. VLP. dig. 7, 8, 12 ad lanificium eam mitti. ITIN. Silv. 45, 4 ad lavacrum. VERG. Aen. 5, 623 ad letum. MART. 8, 72, 4 ad leges ... annuosque fasces. QVINT. decl. 345 p. 362 quid ad hanc legem ita conscriptam audacter venis? PLIN. nat. 2, 192 incluso spiritu ... ad libertatem exire nitente. CIC. Verr. 4, 26 traduci ... ab usu rerum rusticarum ad insolitam litem. OV. am. 1, 13, 22. HOR. ars 420 adsentatores iubes ad lucrum ire poeta. PLAVT. Men. 30 mortales multi, ut ad ludos, convenerant. *al.* SVET. Nero 11 ad lusum. CIC. off. 3, 6 ad quos tamquam ad mercaturam bonarum artium sis profectus. PLAVT. Men. 27 Tarentum avexit secum ad mercatum. *al.* PLAVT. Most. 966 ne forte ad merendam quopiam deverteris. CIC. rust. 4, 3 ad militiam euntibus. LIV. 1, 7, 12 adhibitis ad ministerium dapemque Potitiis. SEN. dial. 5, 29, 1. STAT. Theb. 10, 183 subit ad ... moderamina clavi. STAT. Theb. 11, 420 monstra ad gentilia manes Tartareus rector ... iubet ire. NAEV. trag. 44 ad mortem meant. CIC. Cat. 1, 2 duci. dom. 64 se in medios hostis ... iniecisse. PLIN. nat. 5, 73 quos vita fessos ad mores eorum (*Essenorum*) fortuna[e] fluctibus agit[at]. CIC. Cluent. 89 a quaestione ad ... munus abduci. LIV. 36, 31, 12 ad munera belli. CIC. de orat. 3, 75 ad mysteria. CIC. Verr. 2, 7 ad necem. *al.* PLAVT. Epid. 427 ego si allegavissem aliquem ad hoc negotium. *al.* PLIN. epist. 2, 6, 3 ad cenam ..., non ad notam invito. VLP. dig. 41, 2, 6, 1 ad nundinas. PLAVT. Aul. 429 venimus coctum ad nuptias. LIV. 8, 24, 7 ad ipsius obsidionem omnes conversi. MANIL. 2, 847 ad occasus. PLAVT. Trin. 818 eo ego igitur intro ad officium meum. *al.* LIV. 39, 15, 1 ad haec officia. CIC. Att. 16, 7, 5 me existimari ad Olympia. LIV. 38, 8, 1 cum ad omnia ipse (*Philippus*) raptim isset. VARRO rust. 3, 16, 38 ut ... *apes* ad suum quaeque opus et domicilium redeant. *al.* VERG. Aen. 8, 415 *Vulcanus* mollibus a stratis opera ad fabrilia surgit. *al.* LVCR. 5, 698 emergere ad ortus. 1, 210. OV. epist. 20, 87 *equos Sol* revocavit. OV. met. 9, 386 ad oscula nostra venite. *p. 496, 77. al.* CIC. epist. 2, 16, 2 me navigare ... ad otium. PETRON. 78 ad parentalia mea. VARRO rust. 2, 5, 2 ut ad partes paratus veniat. *al.* CIC. nat. deor. 2, 69 *Diana* adhibetur ... ad partus. VARRO rust. 3, 16, 28 ad pastum prodire. CIC. leg. 1, 26. SEN. nat. 5, 18, 7 si ad pacem per ista veheremur. TERT. orat. 11 dei. AVG. civ. 3, 22 I p. 134 ad illam inremeabilem peregrinationem. CIC. Phil. 9, 2 ad incertum vitae periculum ... profecti sunt. SEN. benef. 4, 32, 4. CIC. epist. 6, 6, 6 ad pestem ante oculos positam sum profectus. CIC. epist. 16, 12, 3 ad ... petitionem. GRATT. 205 sive in ⟨l⟩ora voces, seu nudi ad pignera Martis. PRIAP. 51, 27 ad poenam convolatis (OCTAVIA 893 trahi). OV. epist. 7, 98 ad quas ... eo. PLIN. nat. 8, 169 ad potum. OV. rem. 41 ad mea ... praecepta venite. TERT. anim. 3 ad praeconium. LIV. 37, 7, 14 exercitus ad praeparata omnia in Macedoniam pervenit. PLAVT. Capt. 479 ad prandium. *al.* CVRT. 4, 13, 15 ad vota et preces. CAES. Gall. 1, 51, 3 ad proelium proficiscentes *var. l. pro* in (LIV. 2, 62, 1 elicere. 3, 60, 3. 3, 70, 6 *al*). VERG. Aen. 10, 899 ad proelia. *al.* CAES. civ. 3, 38, 1 ad pugnam elici (Gall. 5, 58, 2 evocant. CIC. Tusc. 4, 49 provocasse. BELL. Alex. 16, 4 proficiscitur. *etc.*). VAL. FL. 3, 518 ad tales ... pugnas. TRAIAN. Plin. epist. 10, 32, 2 ad balineum, ad purgationes cloacarum, item munitiones viarum ... dari. CIC. Cluent. 89 ad quaestionem. CIC. div. 1, 60 ad quietem. VARRO rust. 2, 1, 21 ad quae adhibendi medici (*ag. de morbis*). SEN. epist. 90, 36 ad rapinam. *v. p. 496, 52.* SEN. epist. 122, 11 ad recitationes eius. SEN. contr. 7, 4, 1 filium euntem ad redemptionem patris. CARM. Suet. Tib. 59 ad regnum. STAT. Theb. 12, 322. CIC. epist. 6, 8, 2 ad reliquias Asiaticae negotiationis. PETRON. 10 pacatius ad reliqua secessimus. COLVM. 8, 11, 9 ad requiem. SALL. frg. inc. 3 profectus ... ad requisita naturae. TER. Hec. 184 se ad matrem (a marte γ) accersi ad rem divinam (NEP. Dat. 4, 5, 1 parvam). CIC. nat. deor. 2, 69 omnes. *etc.* SEN. contr. exc. 4, 8 ad restitutionem. PETRON. 64 ad rixam. SEN. benef. 6, 9, 2 ad ruinam domus suae. SEN. dial. 7, 15, 7 ad hoc sacramentum adacti sumus. SVET. Nero 44 APVL. met. 3, 3. CIC. Tusc. 1, 113 ad ... sacrificium. *al.* TIB. 2, 5, 6 ad tua sacra veni. LIV. 24, 13, 6. CIC. Att. 3, 19, 2 mihi Epirus ... iter ad salutem dabit. 3, 19, 1. TAC. ann. 14, 58, 7 ad scelus missos. PAVL. FEST. 78 ad sepulturam ferendus est. FEST. 261 ad servitutem. OV. met. 6, 413 ad solacia. LIV. 1, 9, 13 cuius (*dei*) ad sollemne. CIC. div. 1, 62 ad somnum ... proficisci. VERG. Aen. 3, 669 ad sonitum vocis. QVINT. inst. 5, 10, 125 manus ... consuetudine ad graves ... nervorum (horum *cod.*) sonos fertur. LIV. 29, 26, 7 ad spectaculum. VAL. FL. 4, 258 *al.* CIC. p. red. 1, 33 copias omnis Catilinae ... ad spem caedis esse revocatas. p. red. 2, 13 LIV. 4, 31, 6. 24, 17, 8. SALL. hist. frg. 3, 98 rapere ad stuprum virg⟨i⟩nes. SEN. contr. 2, 5, 1 VAL. MAX. 6, 8, 1. PLIN. paneg. 48 ad ... strages. LIV. 36, 24, 3 ad strepitum pugnantium ... currunt. PLIN. nat. 8, 163 a circo ... mittantur ad subolem equi. CORP. I 1492 ad suffragia. *al.* CIC. de orat. 2, 238 qui ... ad supplicium rapiendi videntur. off. 3, 100 ad exquisita supplicia. *al.* CIC. Att. 2, 21, 6 te ... res ad tempus illud vocat. VARRO rust. 1, 4, 5 quid ego illum voco ad testimonium? PETRON. sat. 2 APVL. apol. 29. MARCIAN. dig. 32, 65, 7 ad tonsuram. CIC. Att. 6, 6, 4 ad triumphum. *al.* LIV. 4, 50, 4 ad hunc tumultum. FRONTIN. aq. 126 aditus ad tutelam praecludunt. CIC. Quinct. 22 ad vadimonium. PROP. 4, 2, 57 *al.* LIV. 1, 4, 6 ... ad puerilem vagitum. PROP. 4, 1, 13 bucina cogebat priscos ad verba Quirites. SEN. dial. 10, 2, 5. COLVM. 2, 2, 28 ad versuram. HOR. ars 427 ad versus. SEN. Ag. 822 Aurora movit ad solitas vices caput. PLIN. nat. 2, 44. LIV. 27, 45, 3 ad certam victoriam. *al.* CIC. nat. deor. 1, 3 quod ab iis (*deis*) ad hominum vitam permanare possit. SEN. epist. 102, 25. 121, 18 dial. 12, 11, 3. SEN. epist. 50, 4 si medicus adhiberetur ad recens vitium. OV. fast. 1, 431 vota ad sua. CVRT. 4, 13, 15. OV. met. 7, 844 ad vocem. TERT. spect. 21. LIV. 33, 29, 2 milites ad varios commeantes usus. 33, 32, 3. *sim.*

cum gerundio vel gerundivo (*cf. loci exempla talia, quale* FRONTIN. aq. 124 accessu ad reficiendos rivos) *ut*: VLP. dig. 48, 5, 2, 9 quotiens alii ... ad accusandum prosiliunt. CIC. Caec. 3 longe alia ratione ... ad agendam causam hac actione venio. SEN. dial. 5, 9, 4. CIC. Verr. 15 ad audiendum. PLIN. epist. 1, 13, 1 SVET. Cal. 53. VARRO rust. 2, 2, 11 *pecus* ad bibendum adpellunt. QVINT. inst. 11, 1, 80 a senatu missum non ut ad bellum, sed ad frumentum coemendum. TAC. hist. 2, 40 non ut ad pugnam sed ad ⟨de⟩bellandum profecti. SEN. contr. 1 praef. 17 ab ipso cibo statim ad declamandum veniebat. LIV. 38, 4, 9 ad depopulandam Acarnaniam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iter convertit. CIC. Verr. 2, 103 ad dicendum. 3, 91 *al.* CIC. div. 2, 119 proficisci ad dormiendum. HOR. ars 419 ad mercis turbam qui cogis emendas. CIC. Verr. 3, 19 satisne paratus ... ad everrendam provinciam venerit. VLP. dig. 8, 3, 3, 3 iter ... habere ... ad hauriendum. SEN. contr. 9, 6, 18 ipse ad intendendum eculeum manus admovebam. PLIN. epist. 4, 29, 1 ad iudicandum veni. PAVL. dig. 37, 14, 15 qui ... ad iurandum libertum adegit. HOR. sat. 2, 3, 149 ad numerandum. SEN. dial. 11, 1, 1 ad obliganda volnera vestra reptare. CIC. Att. 12, 18a, 2 advocavi ad obsignandum. SVET. Aug. 94 ad sacrificandum. PETRON. 40 ad scindendum aprum non ille Carpus accessit. CIC. epist. 9, 15, 4 cum in mentem venit, ponor ad scribendum. QVINT. decl. 258 p. 53 ad signandum. *al.* CIC. Verr. 3, 37 paratus ad hanc dicam sortiendam venerat. VOPISC. Car. 16, 8 ad suscribendum. LIV. 10, 20, 2 Volumnium ... fama de Samnitium exercitu ... ad tuendos socios convertit. GELL. 10, 15, 10 ad verberandum. SEN. epist. 121, 9 cum hac illa (*animalia*) ad vivendum venire notitia.

4 ***translate*** *de motu*: **a** *ad* ***personam,*** *vel* ad animum, ad manum *alicuius, circumloquendo, ut* CIC. parad. 27 ad tuum scelus. Verr. 6, 38. *usurpatur in talibus sententiis, ut* PLAVT. Cas. 336 cum ad deos minoris redierit regnum tuom. TER. Haut. 719 quid si redeo ad illos, qui .... PVBLIL. J 57 inimici ad animum nullae conveniunt preces. *sim. formulas, ut* ad iudicem, senatum *v. I A 1 b.*

pendet ex verbis: HOR. sat. 2, 3, 218 abeo. TER. Phorm. 29 voluntas vostra si ad poetam accesserit. CIC. Att. 3, 20 accido. APVL. met. 4, 23 quos ad istam sectam (*latronum*) necessitas adegit. CIC. epist. 15, 4, 16 allego. LIV. 6, 11, 7 adlicio. BENED. reg. 4 adlido. LIV. 7, 19, 5 admitto. CIC. Tusc. 4, 61 admoveo. PLAVT. Poen. 923 advento. PAVL. sent. 2, 26, 16 *si per ancillas* ad dominam affectet (*cf.* viam affecto *l. 79. tit. a Visig. corruptus*). TER. Andr. 446 adpello (animum). LIV. 9, 38, 6 averto. 1, 40, 3 cado. TAC. hist. 2, 51 concedentibus ad victorem copiis. SCAEV. dig. 32, 33, 2. CIC. epist. 12, 4, 1 concurro. Verr. 2, 77 me confero. rep. 3, 27 confero. Planc. 84 confluo. Cluent. 20 confugio. Deiot. 12 congero. Sull. 23 convenio. PVBLIL. J 57. CIC. Cluent. 150 converto. LIV. 21, 52, 6 declino. MODESTIN. dig. 34, 1, 4 decurro. LIV. 27, 15, 2 me dedo. TAC. ann. 13, 29 deerro. CIC. div. in Caec. 67 defero. SALL. Iug. 61, 1 deficio. CIC. Verr. 4, 155 defluo. Att. 12, 47, 1 eo magis delabor ad Clodiam (*agitur de emptione*). de orat. 2, 125 delego. QVINT. inst. 1, 2, 31 demitto. TERT. pudic. 21 derivo. LIV. 1, 19, 5 descendo. VAL. ANT. hist. 21, 1 (Gell. 3, 8, 1) descisco. TER. Haut. 750 devenio. SCAEV. dig. 32, 32 devolvor. FRONTIN. aq. 88 nec minus ad privatos commodum ... diffunditur. STAT. Theb. 1, 184 dimitto. CIC. agr. 2, 19 do. SEN. epist. 6, 5, 22 duco. FLOR. 2, 5, 6 plebem ad se ... legibus ... erexit. TAC. hist. 2, 79 fero. ann. 6, 37 flecto. CIC. fin. 3, 10 inclino (me). LIV. 1, 18, 5. CIC. Mur. 53 incumbo. FRONTO p. 19 N. incutio. TER. Hec. 689 induco. SEN. epist. 117, 21 inrumpo. SEN. benef. 5, 12, 5 intro. CIC. Att. 4, 5, 2 labor. VAL. MAX. 1, 8, 7 quod suo saeculo cognitum manavit ad posteros. CAES. Gall. 7, 85, 2 occurro. CIC. epist. 11, 14, 2 perduco. agr. 2, 82 perfero. PVBLIL. P 24 perfugio. CIC. de orat. 2, 310 permano. SEN. clem. 2, 6, 3 permitto. RHET. Her. 2, 4 pervenio. SALL. or. Phil. 9 procedo. CIC. off. 3, 22 rapio. SEN. epist. 25, 7 ad te recedere. *cf. infra* in te ipse secede. PLAVT. Poen. 1369 reccido. Mil. 229 recipio. PAPIN. dig. 7, 1, 57, 1 recurro. PLAVT. Cas. 336 redeo. CIC. har. 42 redigo. SEN. benef. 5, 22, 4 reduco. CIC. Caec. 57 redundo. Verr. 4, 223 refero. PAVL. dig. 21, 2, 71 regredior. CIC. Balb. 45 reicio. TERT. pudic. 3 remitto. CIC. Verr. 3, 61 revertor. Cael. 65 revoco. PAVL. dig. 39, 2, 18, 9 revolvo. LIV. 24, 5, 8 tendo. QVINT. inst. 12, 11, 28 trado. CIC. Verr. 5, 90 traduco. fin. 5, 28 traho. Verr. 2, 35 transeo. RHET. Her. 4, 13 transfero. CIC. Att. 14, 17^a, 4 transfundo. SEN. epist. 93, 5 transilio. AFRIC. dig. 35, 1, 31 transmitto. RHET. Her. 4, 53 venio. SIL. 8, 562 vergo. CIC. div. in Caec. 57 verto. LIV. 29, 36, 10 vertor. SIL. 16, 178 *intrans.* LIV. 3, 20, 1 vindico. 9, 43, 14. 44, 14, 8 (a se *cod.*). SEN. dial. 7, 24, 3 voco. *nota*: ad se redire: TER. Ad. 794 tandem reprime iracundiam atque ad te redi (LVCIL. 717 CIC. Att. 7, 3, 8 *al.*). CIC. ac. 2, 51 *se* ad se revocavit. CELS. 3, 23 p. 113 revertitur. *cf.* CIC. Tusc. 1, 75 animum ad se ipsum advocamus. SEN. dial. 10, 2, 3 recurrere ad se.

ex substantivis: SEN. dial. 12, 8, 1 nullum illa (*tristitia*) ad te inveniet accessum. CIC. off. 2, 31 est ... quidam aditus ad multitudinem. Att. 8, 4, 1 quae ... ad ceteros contempti cuiusdam hominis commendatio defuit. Phil. 2, 1 fore. LIV. 36, 8, 4 quaerendo. LIV. 8, 2, 6 deditio ... ad Romanos coepta fieri est. 24, 1, 8 QVINT. inst. 3, 8, 23. LIV. 23, 14, 9 defectio. 27, 16, 3 proditio. 2, 58, 3 ut ... *plebs* ad se (*Volscos*) receptum haberet. CIC. Att. 11, 15, 1 reditus. leg. 3, 35. CIC. Sest. 15 traductione ad plebem. PLIN. nat. 29, 17 et ipsi (*paucissimi Quiritium*) statim ad Graecos transfugae. CIC. Brut. 62 ad plebem transitiones. off. 1, 43 C. Caesaris pecuniarum translatio a iustis dominis ad alienos. SEN. benef. 5, 10, 1. TER. Phorm. 964 hi gladiatorio animo ad me adfectant viam. Haut. 301 ad dominas. *cf. l. 29.*

b *ad* ***res incorporales*** (*cf. de relatione I et II*): *dicitur de motu ad quamlibet rem, ut* CIC. S. Rosc. 74 nonne his vestigiis ad caput maleficii perveniri solet? Att. 9, 13, 8 ni bis eadem legas, ad ipsam te epistulam reicio; *de oratione, ut* ad alia transeo; *de cogitatione et animo, ut* CIC. Tusc. 3, 76 sunt qui abducant a malis ad bona; *de actione, ut* RHET. Her. 2, 30 ad maleficium; *de animi statu, ut* TER. Ad. 111 adigis me ad insaniam; *de quolibet statu vel condicione, ut* ad mendicitatem, ad virilitatem, *ad munus, ut* CIC. Brut. 103 ad *tribunatum*; *de effectu et mutatione, ut* TER. Eun. 742 verba dum sint; verum enim ad rem conferantur. RHET. Her. 4, 29 adnominatio est, cum ad idem verbum et nomen acceditur commutatione ... litterarum. OV. trist. 3, 5, 41 flexas ad mitius iras, *quo pertinent verba redigendi et sim.* (*ut* ad tertiam partem), *nota formulas, ut* ad nihil, ad exitum, HOR. epod. 14, 7 ad umbilicum, ad inritum, ad liquidum *sim.*; *de translatione alicuius rei ad alteram quandam, de usu, ut* RHET. Her. 2, 32 cum ab aliqua aut a maiore parte ad omnes confertur id, quod .... CIC. inv. 2, 142 ex ipsa scriptura aliquid ad suam causam convertere; *de causa, argumento, norma, ut* CIC. div. 1, 110 quae (*divinatio*) ... referenda est ad naturam deorum (CVRT. 4, 12, 8 ad Cyrum ... originem suam). Verr. 4, 210 ad quae me exempla revocas? de orat. 1, 240 illum ... ad auctores confugisse. SEN. suas. 1, 4 hiemis atque aestatis vices ad certam legem redegerunt; *de variis relationibus ad personam quandam pertinentibus, ut* CIC. Phil. 5, 44 Pompeius ad L. Sullae maximum imperium victoremque exercitum accessit. Deiot. 29 ad meam auctoritatem. fin. 1, 63 ad cognitionem omnium. CAES. civ. 1, 4, 5 ad suam potentiam. *vel ita, ut* CIC. Marc. 18 omnem spem salutis ad clementiam victoris ... contulisse. *pro actione saepe ponuntur res corporales vel incorporales, ut* ad arma, cibum, fructum *vel talia, ut*: CIC. Manil. 70 ad rem publicam (*i. administrandam*). Cluent. 144 leges ... ad quas adhibemur.

ad *pendet ex verbis*: ***α cum substantivis*:** CIC. Verr. 4, 210 ab illis hominibus ... ad hanc hominum libidinem me abducis. S. Rosc. 47 quid ad istas ineptias abis? off. 1, 135 aberro. Brut. 239 nisi *Pompeium* ... gloriae cupiditas ad bellicas laudes abstraxisset. PLAVT. Aul. 383 accessit animus ad meam sententiam. SEN. clem. 1, 14, 1 ad decretorium stilum. PLAVT. Cas. 518 'cano capite' 'aetate aliena' eo addito (coaddito ς) ad compendium. TER. Hec. 836 numquam animum quaesti gratia ad malas adducam partis. CIC. Sest. 45 ad certam mortem ... in magnum vitae discrimen. Brut. 70 nondum Myronis satis ad veritatem adducta signa. PLAVT. Aul. 201 nunc hic eam rem volt, scio mecum adire ad pactionem. CIC. div. in Caec. 25 nihil ... ad iudicia ... praeter fidem et ingenium adferre. Cluent. 8 adgredior. LVCR. 1, 50 vacuas auris ⟨animumque⟩ semotum a curis adhibe veram ad rationem. CIC. nat. deor. 2, 150 ad inventa animo ... adhibitis opificum manibus. div. 1, 127. Brut. 301 ad maiores causas. TER. Eun. 143 ad virginem animum adiecit. PLAVT. Aul. 50 utinam me divi adaxint ad suspendium. CIC. inv. 157 quod sua vis nos adliciat ad sese. Marc. 7 ad consilium casus *non* admittitur. ac. frg. 4 *ad honores*. VLP. dig. 34, 9, 14 mulierem ... ad testamentum. CIC. har. 20 mentis vestras, non solum auris, ad haruspicum vocem admovete. Verr. 4, 158 ad istius amicitiam adrepserat. de orat. 2, 213 neque adsiliendum statim est ad genus illud orationis. LIV. 22, 26, 3 ad consulatus spem cum adtolleret animos. CIC. Verr. 3, 1 ea me ad hoc negotium provincia attraxit. SEN. dial. 7, 24, 4. PLAVT. Mil. 39 facete advortis tuom animum ad animum meum. PLIN. nat. 17, 51 ceteri auctores ... humanas dapes ad hoc in primis advocant (*ag. de fimo*). SIL. 9, 81. SEN. dial. 7, 12, 4 ad nomen ipsum (*voluptatis*) advolant. CVLEX 229 ad pariles agor eventus. PLIN. nat. 36, 11 horum familiam ad proavum usque retro agat. AVG. civ. 5, 12 non illis artibus ad honores ... ambiebant. PLAVT. Asin. 633 viginti minae me ad mortem appulerunt. Bacch. 378 ad probrum. PLAVT. Trin. 271 ad frugem adplicare animum (TER. Andr. 193). ACC. trag. 411 prima ex immani victum ad mansuetum applicans. CIC. Flacc. 82 Decianum usque ad coronam applicuisti. *cf. p. 506, 10.* CIC. Att. 2, 20, 2 arcessam ad societatem laboris. Deiot. 27 ascendo. CIC. div. in Caec. 20 ad alienam causam ... accedere aut aspirare. 51. Verr. 2, 142 ad meam pecuniam. VARRO Non. 465, 25. LIV. 3, 58, 3 averterent ab ira ... ad cognitionem ... animos. PLIN. nat. 27, 145 quae contemplatio aufert nos ad ipsorum animalium naturas. CIC. Sest. 103 ab industria plebem ad desidiam avocari. PVBLIL. C 18 cito improborum laeta ad perniciem cadunt. LVCR. 3, 836. LIV. 2, 6, 1 ad inritum. SEN. contr. exc. 2, 1 ad insaniam (SEN. incideret). PLAVT. Bacch. 1077 quam se ad vitam ... praecipitem ... capessat. SIL. 13, 511 maius ad imperium posthac capiere (rapiere *Heinsius*). TAC. hist. 2, 29 miles ad belli munia cietur. SEN. contr. 1, 8, 5 ad haec nova ... imperia ... circumagi. CIC. Phil. 9, 10 Ser. Sulpicii vita multis erit ... monimentis ad omnem memoriam commendata. CIC. Sest. 84 nondum res ipsa ad eius modi praesidia viros bonos compellebat. Marcell. 13 ad illa arma. PLAVT. Capt. 276 ut facete orationem ad servitutem contulit. Mil. 781 verba ... ad compendium. LVCR. 6, 54 ignorantia causarum conferre deorum ... ad imperium res. CIC. Arch. 4 ab eis artibus ... se ad scribendi studium contulit. CIC. Tusc. 2, 6 confluo. RHET. Her. 2, 5 *defensor* confugiet ad inprudentiam. CIC. S. Rosc. 106 ad cuius ... fidem? Verr. 2, 78 ad vim atque arma. nat. deor. 1, 53 ut tragici poetae ... ad deum. CIC. epist. 9, 20, 1 in Epicuri nos ... castra coiecimus, nec tamen ad hanc insolentiam. PLAVT. Trin. 118 ad frugem conregis eum? RHET. Her. 4, 25 ad superiora conscensum (asc. *var. l.*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

est. LIV. 10, 13, 7 ad suam gloriam consurgentes alios. CIC. Mur. 65 cum ad ultimum animo contendissemus. de orat. 2, 72 tanquam machinatione aliqua tum ad severitatem tum ad remissionem animi ... est contorquendus. PLAVT. Rud. 1151 te ad verum convorti (TER. Andr. 642 ad salutem ... hoc malum. CIC. S. Rosc. 112 ad tuum commodum. de orat. 2, 257 ad ridiculum. Cat. 4, 15 ad salutem communem esse conversos. VELL. 2, 1, 1 ad voluptates ... in otium). CIC. Sull. 17 convertit se ad timorem. FRONTO p. 230 N. ea somnia plerumque ad verum convertunt. SEN. epist. 24, 22 currere ad mortem. QVINT. inst. 7, 2, 30 ad illa (*remedia*) declinandum est. 5, 12, 14 ne a potentissimis (*argumentis*) ad levissima decrescat oratio. CIC. Quinct. 48 ad haec extrema ... iura tam cupide decurrebas. LIV. 9, 4, 14 dedendo ad necem. GELL. 2, 21, 6 qui se ad litteras memoriasque veteres dediderat. deditus *v. p. 558, 17.* CIC. inv. 1, 54 ad id, quod non vult concedere, deducendus est. de orat. 2, 72 odium ... ad benivolentiam. nat. deor. 2, 164 ad pauciores. CAES. civ. 1, 4, 5 rem ad arma. HOR. carm. 3, 30, 13. QVINT. inst. 1, 4, 16 Ὀδυσσεὺς ... ad Vlixen. 9, 3, 57 *Homerus sceptrum* a Iove ad Agamemnonem usque deducit. IVV. 10, 109 ad sua ... flagra Quirites. APVL. met. 1, 25 florem ... regionis ad instar solitudinis. CIC. de orat. 3, 222 ne ... ad ineptias ... deferamur. har. 8 quae (*contio*) est ad me tota delata. AVG. civ. 12, 8 deficitur ... non ad mala. CIC. Caec. 51 si ad verba rem deflectere velimus. CIC. Lael. 100 defluxit oratio. de orat. 2, 319 degredior. SEN. nat. 4 praef. 22 ex maximo fastigio ... ad extrema deiectos. APVL. met. 9, 34. CIC. part. 12 a maioribus ad minora delabimur. epist. 6, 10, 5. NEP. Cato 3, 5 studiosos Catonis ad illud volumen delegamus. TERT. pudic. 19 *in Christo* nos sensus ad admonitionem castimoniae demandat. QVINT. inst. 1 prooem. 5 ad minora illa ... me demittere. APVL. Socr. 12, 146 demoveo. SEN. epist. 92, 16 incommodorum onere usque ad miserum non deprimitur. TERT. anim. 11 Iudam ... deputatum usque ad loculorum officium. *cf. p. 531, 37.* CIC. div. 1, 25 *coniectura* ad veritatem derigit. fin. 1, 54 nisi derigatur *virtutum laus* ad voluptatem. RHET. Her. 4, 13 ad infimum descenderimus. VARRO rust. 1, 24, 3 ut ad CXX (*modios*) descendat *factum.* QVINT. inst. 1, 2, 27 ad intellectum audientis. CIC. epist. 2, 16, 1 qui ab excitata fortuna ad inclinatam ... desciscerem. PLIN. paneg. 82 detorqueo. LIV. 37, 45, 18 regum maiestatem difficilius ab summo fastigio ad medium detrahi. PLAVT. Men. 204 qui quidem ad mendicitatem se properent detrudere. LVCR. 3, 362 sensus enim trahit atque acies detrudit ad ipsas. TAC. ann. 13, 43. PROP. 4, 1, 119 hactenus historiae: nunc ad tua devehar astra. RHET. Her. 4, 2 illa (*exempla Graeca*) relinquere, ad sua devenire. 4, 36. SEN. epist. 108, 27 ad quae devertimur. dial. 9, 17, 4 devoco. CIC. Quinct. 93 devolo. Phil. 7, 15 ad spem estis inanis pacis devoluti. LIV. 1, 47, 5 retro ad stirpem. APVL. met. 8, 6 ad limam consilii *Charite* desiderium petitoris distulit. CIC. Cael. 6 meus hic forensis labor ... dimanavit ad existimationem hominum. de orat. 1, 133 dimitto. VARRO ling. 8, 26 omnis oratio cum debeat dirigi ad utilitatem. CIC. top. 90 ad animi bona. Att. 14, 13. VAL. MAX. 3, 8 ext. 6 *medicorum* cum ad unam potionem sententiae direxissent. TERT. spect. 10. LVCR. 2, 832 prius ... quam *particulae* discedant ad semina rerum. OV. met. 9, 62 meas divertor ad artes. PLAVT. Amph. 809 haec me modo ad mortem dedit *cf.* CORP. IX 2689 ad factum (*i.* fatum). Asin. 574 ad languorem. ACC. praetext. 24. CIC. Verr. 4, 96 equites Romanos ad Apronii iniurias. *cf. p. 531, 45.* Att. 15, 14, 4 me ad συντάξεις dedi (epist. 13, 1, 4). VARRO Men. 520 quod coeperas ... narrare, ut ad exodium ducas. SEN. contr. 2, 12 *hic color* ad testem ducit (*i. accusatorem*). SOL. 5, 3 non ... ad miraculum (SVLP. SEV. 2, 12, 5). CIC. Cat. 1, 28 qui te ... ad summum imperium ... extulit. LIV. 44, 31, 13 ad preces lacrimasque effusus. Q. CIC. pet. 17 fere omnis sermo ad forensem famam a domesticis emanat auctoribus. LVCR. 2, 13 ad summas emergere opes. SEN. dial. 11, 11, 6 animus ... ad summa emicaturus. PLIN. nat. 18, 182 cum *culmo* ... se (si *codd.*) ad bina ... emiserit folia. TER. Haut. 487 ibit ad illud ilico, quo maxume apud te se valere sentiet: abiturum se ... minabitur. CIC. ad Q. fr. 1, 4, 4 ad mortem. PAVL. dig. 10, 2, 44, 4 ad infitias. SEN. epist. 76, 19 stultitia ad sapientiam erepit: sapientia in stultitiam non resolvitur. CIC. dom. 25 Pompei ... dolor ... civitatem ... ad aliquam spem libertatis ... erexit. PAVL. (TRIB?) dig. 40, 8, 9 *servus* ad libertatem eripitur. CAEL. Cic. epist. 8, 14, 2 ⟨in⟩vidiosa coniunctio non ad occultam recidit obtrectationem, sed ad bellum se erupit. PLAVT. Rud. 612 ad coniecturam evadere. LIV. 22, 43, 1 quam *Romanos* ad ultimum temere evectos. CAES. Gall. 7, 57, 3 ad eum est honorem evocatus. VAL. MAX. 5, 6, 4 res publica ... ad summum imperii fastigium excessit. SEN. benef. 7, 1, 7 ad haec quoque excurrere cultum. epist. 52, 3 ad veritatem ... exisse. exigo *v. p. 548, 30.* TERT. nat. 1, 13 exorbitantes ... a vestris ad alienas religiones. CIC. dom. 57 me ab omnibus ad meam pristinam dignitatem exspectatum atque revocatum. Cato 68 in exspectatis ad amplissimam dignitatem fratribus. SEN. dial. 4, 1, 2 debet ... in haec se demittere disputatio, ut ad illa ... possit exurgere. epist. 85, 21 se ad id, quod est optimum, extendet. PIVS dig. 48, 10, 15, 5 quod ... ad liberas personas ... extendi non debet. CIC. epist. 6, 12, 1 ad aequitatem animi possit ... extollere. LIV. 5, 12, 12 gratia extractum *eum* ad tantum honorem. TER. Andr. 188 dum tempus ad eam rem tulit. CIC. off. 1, 105 *beluae ad voluptatem* feruntur omni impetu. orat. 199 ad hunc exitum. QVINT. inst. 10, 1, 11. CIC. Phil. 1, 3 festino. LIV. 6, 4, 6. CIC. Balb. 39 ab omni studio ... Poenorum mentis suas ad nostrum imperium ... flexerunt. TIB. 2, 5, 4 ad laudes ... verba meas. APVL. Socr. 12, 146 fluctuo. CIC. Att. 4, 18, 3 res fluit (fuit *M*) ad interregnum. PETRON. 132 vers. ad verba, magis quae poterant nocere, fugi. SALL. Iug. 1, 3 qui ubi ad gloriam virtutis via grassatur. CIC. off. 1, 118 ad eorum studia institutaque impellimur. CIC. inv. 2, 45 facilius ... ad inventionem animus incedet. 1, 31 illud quod convenit inclinare ad suae causae commodum. PLIN. nat. 37, 12 victoria ... ad margaritas gemmasque mores. CIC. Manil. 19 omni studio ad id bellum incumbere. ad Q. fr. 1, 1, 11 mores ... ad nimiam lenitatem. SEN. benef. 6, 1, 1 *illa* ad explicandum ludorum ordinem induci. APVL. Plat. 1, 3 *sententias* ad orationis ... speciem induendo. APVL. Socr. 4, 127 cum ... ingenia illa ad beatitudinem sublimata sint, haec ad miserias infimata. CIC. de orat. 2, 193 inflexa ad miserabilem sonum voce. part. 46. CIC. de orat. 2, 212 ad hanc vim acerrimam ... influat oportet aliquid (*i. lenitatis*). 1, 208 ingrediar ad ea quae vultis audacius. SEN. epist. 117, 21 ad quas (*calamitates*) ego inrupi. RHET. Her. 1, 10 his rebus nos insinuabimus ad causas. QVINT. inst. 9, 4, 92 acres *syllabae* quae brevibus ad longas insurgunt (*ibid.* in breves descendunt). CIC. ac. 2, 30 quam (*vim*) *mens* intendit ad ea, quibus movetur. VITR. 2, 8, 13 ad explicationem moenium ... sum invectus. VARRO ling. 9, 18 si ad *depravatam consuetudinem* invitant. CIC. Sest. 119 ad insolitum genus dicendi labi. leg. 2, 38 leges ... ad mollitias. 1, 52. SALL. hist. frg. 26 ad Iovis mande⟨m⟩ iram (*Dresd.*, mandevani *Bodl.*). HOR. epist. 2, 1, 187 equitis ... migravit ab aure voluptas omnis ad incertos oculos et gaudia vana. SEN. contr. 10, 3, 3 ipse se ad alienam legem misit. LIV. 23, 32, 13 movebant iam sese ad bellum (TAC. hist. 4, 3). VITR. 6, 1, 9 celerius ... ad consiliorum cogitationes. VAL. FL. 5, 464 motique ad proelia reges. AVG. civ. 14, 19 ad quas (*res*) iniuste moventur. *ibid.* ad aliquid. 18, 35 ad fidem. SEN. epist. 88, 7 navigo. CIC. Tusc. 5, 2 virtutis fiducia nitendum nobis ad spem beate vivendi. SALL. Iug. 55, 3 ad victoriam. SEN. epist. 22, 4 ad ulteriora. 59, 9 toto ad salutem impetu. SEN. dial. 10, 18, 5 ad tantam te molem obicere. CIC. Pis. 1 obrepo. LVCR. 1, 668 occidet ad nilum ... ardor. PLAVT. Pseud. 548 ne quo te ad aliud occupes negotium. TAC. ann. 15, 52 consulis acre ingenium vitavisse Pisonem ..., ne ad libertatem oreretur. APVL. Socr. 12, 146 qui (*status*) numquam illis (*caelitibus*) nec ad dolorem versus (usus *codd.*) nec ad voluptatem finibus suis pellitur. CIC. part. 123 uter ... definiendo ... verbo magis ad sensum iudicis ... penetrarit. PLAVT. Poen. 1126 perduxit omnis ad suam sententiam. RHET. Her. 4, 12 ad exitum. CIC. Verr. 3, 69 hominem ad HS LXXX. fin. 4, 37 ad spicam ... ab herba. Att. 14, 11, 2 res ad centena. CELS. 5, 18, 7 p. 168 ad cicatricem. 3, 28, 2 ad hunc (*mundum*) prima cuiusque origo. QVINT. inst. 2, 6, 2 divisionem ... ad cogitationem ... et stilum perferunt *discipuli.* CIC. off. 1, 69 qui ... ad otium ... perfugerint. SEN. dial. 4, 3, 5 concitatio animi ad ultionem ... pergentis. CIC. Tusc. 2, 42 permano. VAL. MAX. 2, 4, 4 paulatim ... ludicra ars ad saturarum modos perrepsit. SEN. dial. 11, 20, 2 *animus meus* ad summa perrumpit. FRONTO p. 144 N. te ... ad sapientiam Cleanthis ... posse pertingere. CIC. off. 2, 19 ad exitus pervehimur optatos. PLAVT. Merc. 609 ad capita rerum perveni. QVADRIG. hist. 49 p. 144 (Prisc. gramm. II 233, 2) verminatum ... ad cancer. VARRO ling. 9, 82 ad mille. 10, 55. CIC. Att. 5, 21, 13 ad tabulas novas. epist. 13, 14, 2 ad nummos. LVCAN. 7, 841 ad ossa. SALL. Iug. 1, 4 ad inertiam ... pessumdatus est. PLAVT. Cas. 517 id ponito ad compendium (519). OV. fast. 1, 310 suos ad ... signa dies. SEN. contr. 9, 2, 29 et ad hanc controversiam Graeci porrexerunt manum. GAIVS inst. 1, 39 hae causae ... porrigi possunt et ad servum minorem XXX annorum. CIC. Att. 3, 15, 7 me ... ad exitium praecipitantem. SEN. dial. 7, 6, 1 cogitationes ad futura praemittat. CVRT. 7, 1, 26 praevertor. CAES. civ. 2, 32, 11 quem ad finem adhuc res processit. CELS. 5, 28, 2 p. 207 curatio ... ad scalpellum. LABEO dig. 40, 12, 42 *servus* ad libertatem proclamavit (*cf.* in). TAC. ann. 1, 12 senatu ad infimas obtestatiónes procumbente. CIC. inv. 1, 29 ne ad extremum prodeatur. PLAVT. Trin. 340 illi prodit vitam ad miseriam. CIC. Verr. 6, 36 ius imaginis ad memoriam posteritatemque prodendae (-am *codd.*). Rab. Post. 16 VERG. Aen. 12, 41. CIC. fin. 3, 52 regem ipsum quasi productum esse ad dignitatem. SEN. benef. 3, 38, 1 qui ex infimo ad summum parentes protulerint. TAC. ann. 12, 3 Caesar iuvenem protulerat ad studia vulgi. RHET. Her. 2, 29 istius ... animum ... ad inimici perniciem profectum. CIC. Cael. 6 ab his fontibus profluxi ad hominum famam. TAC. ann. 11, 26 ad ... libidines. RHET. Her. 3, 1 ad hanc utilitatem ... progredi. SEN. epist. 63, 1 prolapsis ad lacrimas. CVRT. 6, 11, 1 ab humili ordine ad eum gradum ... promotus. CIC. Cluent. 36 mihi ... ad alia properanti. PETRON. 4 ad vota. TAC. ann. 3, 52 luxus proruperat ad cuncta. VLP. Vat. 242 cum ... ad potiorum nominationem prosilissent. TERT. anim. 50. PLAVT. Trin. 109 ad paupertatem protractum (prostratum *vulgo*) esse se. LIV. 33, 28, 11 ad indicium (iud. *var. l.*). VLP. dig. 45, 1, 1, 6 hoc usque ad Graecum sermonem tantum. CIC. Phil. 8, 9 homines agrestes ... inani spe ad aquas usque et Puteolos provehuntur. VAL. MAX. 4, 6 ext. 1. TAC. ann. 14, 2 usque ad libita Pallantis provoluta.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cic. Sest. 7 rei publicae dignitas, quae me ad sese rapit. Tusc. 4, 12 cum libido ad id, quod videtur bonum, ... rapiatur. Cic. Sull. 91 quam cito illa ... ex laetitia ... ad luctum et lacrimas reciderunt. Plin. nat. 5, 17 ad paucas ... familias. Plavt. Asin. 255 ad ingenium vetus versutum te recipis tuom. Tert. nat. 2, 14 mortuos ad vitam recurrasse. Caes. civ. 2, 16, 3 ad easdem deditionis condiciones recurrunt. Vell. 2, 4, 7 de quo si quis ambiget, recurrat ad priorem consulatum eius. Papir. dig. 50, 8, 11, 2 cum possint (*emptores*) ad auctores suos recurrere. Varro ling. 9, 106 ad 'lavantur' analogia 'lavari' reddit. Prisc. gramm. III 182, 6 ad distributa ... reddidit verbum, non ad coniuncta. Naev. com. 92 ad virtutem ut redeatis (reductis *cod.*). Ter. Hec. 135 ad pauca. Haut. 931 ad rastros res (*om. A*). Phorm. 686. Cato agr. 56 ad *panis* p. IIII. Cic. Sest. 32 ad suum vestitum. epist. 9, 16, 9 ad tyrotarichum antiquum. Caes. civ. 3, 93, 2 ad gladios. Gall. 2, 8, 3 collis ... ad planitiem. Bell. Afr. 18, 4 ad manus. Ov. met. 6, 401 talibus ... redit ad praesentia dictis vulgus. Liv. 25, 24, 14 *omnia* ad cineres. Cels. 2, 8 p. 51 ad vitam. Sen. Phaedr. 907 redit ad auctores genus. benef. 2, 14, 3. 4, 21, 3 ad animum tota aestimatio *virtutis*. Plavt. Asin. 139 ego pol te redigam eodem unde orta es, ad egestatis terminos. Rud. 549 usque ad unam hanc tuniculam. Cato agr. 38, 1 *fornacem* usque ad pedes tres summam latam redigito (Varro Non. 551 ex duabus partibus ad tertiam. rust. 1, 1, 10 Cic. Marc. 10 Caes. Gall. 2, 28, 2). Varro rust. 1, 28, 1 ad dies civiles nostros. Plin. nat. 22, 154 ulcera ... ad vivum corpus. Ter. Andr. 558 lacrumae ... reducunt animum .. ad misericordiam. Cels. 3, 18 p. 100 ad cibum. Cic. inv. 1, 82 oratio ad mutas ... res refertur. Quinct. 47 ad te ... oculos ... animumque rettuli. off. 2, 4 si me ad philosophiam rettulissem. Verr. 3, 27 qui se non ad Q. Mucii innocentiam referatur. Cic. Sest. 130 cum ... ad ... dignitatem propinqui sui mentem a ... latrociniis reflexisset (refixisset *codd.*). Sen. contr. 1, 8, 8 refugio. Ter. Phorm. 18 ille ad famem hunc a studio studuit reicere. Cic. Verr. 3, 59 se ad leges suas. Sen. contr. 1 praef. 7 ut ad summum perducta rursus ad infimum relabantur. Plin. nat. 7, 8 ad auctores relegabo. Qvint. inst. 3, 7, 1. Plavt. Poen. 46 ad argumentum ... remigrare. Qvint. inst. 12, 10, 21 non ... usque ad Coccum ... remittemur. Svet. Iul. 38 annuam ... habitationem Romae usque ad bina milia nummum, in Italia non ultra quingenos sestertios remisit. Vitr. 6, 1, 7 spiritus vocis habentes (*nationes*) umore repulsos ad hypatas. 9, 8, 15 *aqua* restituitur celeritate salientis ad brumales horarum brevitates. Scaev. dig. 40, 11, 3. Tac. hist. 4, 56 potiorem civitatis partem ad societatem ... retracturum. Cic. Brut. 225 revehor. Plavt. Cas. 79 revortar ad illam puellam expositiciam. Cic. inv. 2, 168 ad corporis commodum. Afran. com. 234 revocas nos ambo ad periculum. Cato agr. 2, 2 ad rationem operum ... vilicum. Sis. hist. 70 (Non. 195) ad gladios certationem. Varro Men. 104 divitum amphoras Chias ad communem revocat metallum. ling. 10, 70 ad formas graecas verborum. Cic. Flacc. 28 omnia ad gloriam. Quinct. 46 qui cum revocetur ad id iudicium (Verr. 4, 184 ad eos me scribas revoca. 4, 213. Tull. 51 ad XII tabulas). de orat. 1, 189 ad certum numerum paucitatemque (part. 23 ad unum verbum). nat. deor. 1, 28 discordiam ... ad deum. Cic. rep. 1, 38 *non* ita disseram, ... ut ad illa elementa revolvar. Liv. 3, 37, 2 avide ruendo ad libertatem. Sen. epist. 73, 4 secedo. Apvl. met. 8, 11 facile sepelivit ad somnum. Stat. Theb. 6, 698 ad conatus ... subit Menestheus. Plin. nat. 28, 214 fel ... ad crassitudinem mellis subactum. sublimo *v. p. 502, 15.* Colvm. 4, 31, 2 *salix* ad unam perticam submittitur. Colvm. 12, 20, 4 cum ... ad tertias subsederit coctura. Petron. 2 animos ... iuvenum ad magna surgentes. Cic. div. 2, 4 ad reliqua alacri tendebamus animo. Ov. Pont. 4, 7, 15 ad primum ... pilum. Sen. epist. 17, 1 ad bonam mentem magno cursu. Stat. silv. 1, 3, 102 sive chelyn tollas heroa ad robora. Qvint. inst. 1, 2, 26. Rhet. Her. 3, 25 ab sermone serio torquere ad liberalem iocum vocem. Cic. inv. 1, 30 ad commodum suae causae. Rhet. Her. 4, 55 mutatur res tractando, si traducitur ad exsuscitationem. Cic. Verr. 3, 120 eam rem ... ad tuum quaestum. Cael. 66 causa ab argumentis ... ad testis. Rhet. Her. 1, 12 unum quidque trahimus ad utilitatem nostram. 2, 10 ad veri similem suspicionem. Rhet. Her. 4, 54 si sententiam traiciemus ... ad sermocinationem. Tac. ann. 4, 56 transcendo (*in oratione*). Vell. 2, 1, 1 ad vitia transcursum. Rhet. Her. 1, 12 ad narrationem transeamus. Varro ling. 5, 167 ad culcitas. Sen. benef. 4, 6, 6 ad surgentem (in ad s. *man. alt.*) iam aetatem et in robustiorem gradum. Cic. Verr. 3, 187 ad ea ipsa nomina oculos animumque transtulimus. dom. 123 verba ad religionem deorum ... composita ad perniciem civium. orat. 30. de orat. 2, 85 ut se ... ad aliud studium transferat. Plin. nat. 37, 55 *magi* ab medicinae blandissima specie ad prodigia transgressi. Liv. 40, 13, 8 ab illo consilio velut transiliendum ad aliud fuit. Tert. anim. 2 ad istam disciplinam metu ... iudicii transvolamus. Cic. Att. 4, 3, 3 se non ad iudicium, sed ad supplicium praesens trudi (videri *cod.*, reservari *man. alt.*). Tusc. 1, 71 ad mortem. Tac. ann. 14, 54 veho. Avr. Front. p. 97 N. velificor. Plavt. Persa 519 nunc ad illud venies quod refert tua. Hor. ars 377 poema ... si paulum summo decessit, vergit ad imum. Sen. dial. 9, 1, 4. Cic. Cluent. 70 ad omnem malitiam ... versare suam mentem. Plavt. Poen. 984 tum ad horum mores linguam vertero. Tib. 1, 10, 5 nos ad mala nostra vertimus *arma*. Prop. 2, 13, 15 ad pacem ... aures. Ov. Pont. 1, 8, 33 a ... domo ... loca vertor ad urbis (*i. cogitatione*). Liv. 2, 62, 3 omnis ira belli ad populationem agri vertit. Tert. orat. 16 id quoque ad observationem vindicaremus. Cic. Verr. 6, 28 res ad pugnam atque ad manus vocabatur. p. red. 1, 24 a morte ad vitam. Sest. 21. Caec. 81 tu me ad verbum vocas (ac. 2, 56 me ad Democritum. part. 134 ad vim scripti. Sall. or. Macri 15).

β cum gerundio vel gerundivo: Cic. Verr. 2, 21 cum causa accedere ad accusandum. ac. 1, 6 ad intellegendum ... adducere. div. in Caec. 63 Iulius hoc secum auctoritatis ad accusandum adferebat. Pacvv. trag. 378 ad manticulandum astu aggreditur. Cic. off. 1, 24. Qvint. inst. 6, 1, 44. Vlp. dig. 50, 4, 8 admitto. Cic. de orat. 1, 60 num admoveri possit oratio ad sensus animorum atque motus vel inflammandos vel etiam extinguendos. Liv. 42, 30, 4 quos aes alienum ... praecipites ad novanda omnia agebat. Ter. Andr. 1 poeta cum primum animum ad scribendum adpulit. animum attendo *v. p. 507, 69.* Liv. 36, 7, 14 ab auxilio ferendo Romanis Philippum ad sua potissimum tuenda avertet. 2, 57, 2 spatio interposito ab impetu ad consultandum a[d]vocabantur. Cic. epist. 11, 7, 2 se ... ad salutem rei p. defendendam contulerunt. de orat. 2, 332 omnia ... ad mentes iudicum ... permovendas ... conferenda sunt. Tusc. 4, 73 mundum totum se ad amorem suum sublevandum conversurum. Qvint. inst. 12, 3, 9 ad discendum ius declinaverunt. 4, 5, 2 qui ad agendum nihil cogitati ... detulerit. Cic. div. in Caec. 1 me ... ad accusandum descendere. Tull. 5. Qvint. inst. 10, 1, 127 me dirigo. Cic. div. in Caec. 4 qui me ad defendendos homines ... dedissem. de orat. 1, 95 leg. 1, 12 nat. deor. 1, 9 Q. Cic. pet. 14. Cic. Cluent. 55 si ad rem iudicandam verbo ducimur non re. de orat. 2, 232 ut ad repeliendum quod dicamus arte ducamur. Liv. 5, 2, 10 *patricios* octoiuges ad imperia obtinenda ire. 29, 29, 5 excedere paulum ad enarrandum. Cic. Tusc. 5, 36 quae ad beate vivendum ferunt. Cels. 6, 9 p. 246 festinare ad eximendum dentem. Cic. epist. 5, 8, 3 incido. Liv. 26, 38, 3 praeceps in avaritiam et crudelitatem animus ad spolianda *ea* ... inclinavit. *cf. ID1a p. 508, 26.* Cic. Sull. 82 incumbo. Cael. 25 illa subtiliter ad criminandum inducta oratio. de orat. 1, 94 ad discendum ingressi sumus. Ter. Phorm. 240 animum ... ad cogitandum instituere. Sen. dial. 11, 20, 1 modo *animus* ad considerandam suam universique naturam veri avidus insurgit. intendo *cf. p. 508, 35.* Sen. epist. 70, 28 *ut* ad vim afferendam tibi invadas. Liv. 3, 20, 8 qui se moverit ad sollicitandum statum civitatis. 27, 28, 3 sagaciter ... ad inferendam ... fraudem. Varro ling. 10, 72 quas (*partes*) ad loquendum ut perducas. Cic. leg. 1, 37 pergit oratio. Sen. dial. 6, 24, 3 cum quarundam (*feminarum*) usque ad temptandum pervenisset inprobitas. Cic. nat. deor. 2, 57 ignem ... ad gignendum progredientem via. Pvblil. A 32 ad paenitendum properat, cito qui iudicat. Cic. rep. 1, 3 rapimur ad opes augendas generis humani. Hor. epist. 2, 1, 155 ad bene dicendum ... redacti. Cic. part. 89 ad hanc difficultatem explicandam praecepta referamus. Att. 12, 18, 1 refugio a⟨d⟩ te admonendum (-o *cod.*). Qvint. inst. 1 prooem. 14 regredior. Cic. dom. 71 ut *viderer* ad administrandam civitatem restitutus. Brut. 12 me ... ex ... perturbatione tanquam ad aspiciendam lucem esse revocatum. Liv. 36, 9, 12 *milites* revocati ... castigatione principum ad perseverandum in proposito. Sen. epist. 89, 15 ruo. Val. Max. 3, 8, 6 execrabili audacia ad usurpandam alienam propinquitatem tendentem. Cic. div. in Caec. 4 traduco. orat. 114 traho. Brut. 118. Tusc. 5, 72 transeo. inv. 2, 137 *ea* ad causam adversariorum inprobandam transferemus. Tac. ann. 16, 10 ad accusandum transgrediens. Rhet. Her. 1, 1 non ... gloria commoti venimus ad scribendum. Liv. 9, 2, 13 ad muniendum versi. Cic. agr. 2, 17 paucas tribus ... sortis beneficio fortuito ad usurpandam libertatem vocare.

ad *pendet ex substantivis vel formulis cum iis compositis*: Cic. Att. 14, 17 A, 7 accessus a te ad causam facti. Trag. inc. 203 aditus ad mortem est miser (Cic. Verr. 4, 7 ad tuam ipsius amicitiam ... faciliorem aditum istius habet nequitia. epist. 13, 78, 2 munio. Q. Cic. pet. 9 primus ad rem publicam aditus). Cic. orat. 50 aditusque ad causam faciet illustres. Sen. Phoen. 153 mille ... patent. Cic. Balb. 40 ut sibi ... sit his gradibus ascensus etiam ad civitatem. har. 43 leg. 3, 7. Varro rust. 1, 18, 7 bivium nobis ... ad culturam dedit natura. Cic. Lael. 83 eorum est habendus ad summum naturae bonum optumus ... comitatus. Plin. paneg. 95 quae ad honores conpendia paterent. Avg. civ. 7, 33 ad verum deum conversionem. Cic. epist. 10, 3, 3 unus ... est ... rei p. bene gerendae cursus ad gloriam. Planc. 67. Val. Max. 4, 2 praef. animi ab odio ad gratiam deflexum. Qvint. inst. 3, 6, 30 directione quadam rationis ad veritatem. Cic. fin. 3, 49 ad quas (*artes*) esse dux pecunia potest. 3, 49. div. 1, 118 ad hostiam deligendam. *cf.* 2, 83. orat. 58 Varro ling. 6, 3. Cic. de orat. 2, 312 quae (*causae*) plurimos exitus dant ad ... degressionem. har. 43 gradus ad rem publicam. Liv. 27, 6, 17. Vitr. 10, 13, 3 his ... primis gradibus positis ad id genus machinationis. Cic. epist. 10, 26, 2 tuos ad laudem impetus. Tusc. 2, 58 impetu animorum. Sen. dial. 7, 8, 4 capiat. epist. 39, 3 dedit. 118, 9 movet. Cic. Sest. 67 fieri quaedam ad meliorem spem inclinatio visa est. Sen. epist. 70, 14 unum introitum nobis ad vitam *aeterna lex* dedit. Cic. S. Rosc. 140 quod iter adfectet videtis: ad fidem, ad ius

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iurandum *etc.* Cael. 41 ad laudem. Balb. 43 ne saeptum sit. *etc.* SEN. nat. 4 praef. 22 ad imum lapsus e summo. HIER. epist. 96, 20. CIC. inv. 1, 9 memoria est firma animi rerum ac verborum ad inventionem perceptio. ac. 1, 20 progressio . . . ad virtutem. fin. 4, 66. CAES. civ. 1, 1, 3 habere se . . . ad [Caesaris] gratiam receptum. LIV. 3, 2, 5. 42, 13, 3 ad paenitendum. VAL. MAX. 2, 7, 15 recursum . . . his ad pristinum militiae ordinem proposuerunt. CIC. de orat. 3, 203 reditus ad rem. Phil. 14, 1 ad vestitum. SEN. clem. 1, 13, 2 patet regressus. PLIN. hist. praef. 26 superesset. TAC. ann. 4, 11 ad paenitendum. VENVL. dig. 42, 8, 25, 1 (*ex* LAB.) regressum habiturum ad mulierem. PAVL. dig. 1, 1, 11 relatione . . . facta non ad id, quod ita praetor fecit. LVCIF. de non parc. 21 quod ad vitam sis resurrectionem non accepturus. AVG. civ. 22, 7. *cf. p. 538, 50.* CIC. Tusc. 3, 33 in revocatione ad contemplandas voluptates. QVINT. inst. 9, 3, 71 Cornificius haec traductionem vocat, videlicet alterius intellectus ad alterum. VAL. MAX. 2, 6, 1 faciliorem virtutis ad luxuriam . . . transitum. 3, 7, 11 a senatu ad poetam Accium. 4, 1, 2 ex . . . ignominia ad . . . imperium. QVINT. inst. 8, 5, 6 translatione a communi ad proprium. PLAVT. Men. 686 ad eam rem adfectas viam. Trin. 645 tibi . . . facilem fecit et planam viam ad quaerundum honorem. CIC. Verr. 2, 64 munire ad stuprum (agr. 2, 17 ad beneficium impetrandum). Flacc. 104 viam . . . expeditiorem ad honores. Balb. 54 patere. *al.* Verr. 4, 157 easdem vias ad omnium familiaritates esse munitas. *al.*

ex adiectivis: CASSIAN. inst. 2, 17 ad somnum festinus. CIC. Att. 10, 11, 1 nihil flexibile non ad bonitatem. har. 51 ille demens et iam pridem ad poenam exitiumque praeceps (*cf.* LIV. 24, 7, 1 SVET. Aug. 47). SALL. Iug. 6, 3 natura mortalium . . . ad explendam animi cupidinem. LIV. 25, 34, 14 ad vesperum die. CVRT. 10, 1, 39. PLAVT. Bacch. 412 ego illum haberem rectum ad ingenium bonum. APVL. apol. 15 *an radii* resultent ad faciem suam reduces. TERT. nat. 1, 16 tot inde traduces ad incestum.

sine verbo: TER. Eun. 626 inde ad iurgium. CIC. Att. 14, 10, 3 quaeris, iamne ad centena Cluvianum (ad cenaclavianum *man. 1*), adventare videtur. TERT. anim. 6 sic Chrysippus ad elleborum (elborum *cod.*). scorp. 3 illi ad delinquendum. CIC. Att. 2, 6, 2 sed ut ad rem. 6, 8, 3. 3, 8, 2 nunc ad ea quae scripsisti (*cf.* 4, 16, 5. ac. 2, 71). 12, 12, 2 ad antiquos igitur (*i. sermo reiciendus*). 14, 1, 2 sed ad propositum. ac. 2, 13 tum ad hos notiores. PLIN. nat. 7, 32 hinc ad confessa in homine pauca. QVINT. inst. 3, 6, 60 nos ad Hermagoran. IVV. 3, 140 TERT. nat. 1, 12 anim. 50. *apud rhetores de argumentando*: QVINT. inst. 5, 11, 10 quod ipsum est ex maioribus ad minora. 8, 6, 13 secantur haec in plures ⟨species⟩, ut a rationali ad rationale (*scil. translatio*). TERT. spect. 3 sic omnis gens peccatrix Aegyptus et Aethiopia a specie ad genus. *ibid.* a genere ad speciem. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 53 argumentum a minori ad maius (*saepius*). *cf. liberius iuncta*: CHAR. gramm. I 272, 8 metaphora est dictio translata a . . . ad . . . haec fit modis quattuor, ab animali ad animale . . . . PRISC. gramm. III 271, 30 a nominativo actum transitive ad homines facientia (*verba*).

c ***nota***: *de similitudine et congruentia*: RHET. Her. 4, 30 haec adnominatio magis accedit ad similitudinem. *cf. sub* accedo *I p. 263, 66 sqq.* VARRO rust. 1, 9, 6 si *terra* inclinabit ad illud quod deterius. PLIN. nat. 15, 37 colore ad aurum inclinato (21, 46 ad purpuram. 27, 128. 35, 195). PLIN. nat. 36, 62 ad purpuram . . . magis aspectu declinante. PLIN. nat. 34, 38 *genus aeris* ad iocineris imaginem vergens. 37, 58 ad aereum colorem. *cf.* PLIN. nat. 37, 122 alterum earum (*amethystorum*) genus descendit ad hyacinthos. 37, 123 ad vicina crystalli. CIC. Pis. 11 non modo . . . ad eum numquam aspirasti. Tusc. 5, 27 ad me. Brut. 84 ex bellica laude ad Africanum. epist. 7, 10, 1.

B *pendet ex verbis* ***adligandi, adiungendi, accommodandi, figendi*** *(cf. I C), ad quae accedunt verba adsuescendi, conciliandi, usu proprio et translato, ut*: CIC. Tusc. 2, 23 Prometheus adfixus ad Caucasum. TER. Haut. 23 repente ad studium hunc se adplicasse musicum. CIC. off. 2, 17 animos ad usus suos (*virtutis*) adiungere. TER. Haut. 393 hi (*om. A*) se[se] ad vos adplicant. *cognatus est usus grammaticus de constructione recentior*. PLAVT. Trin. 719 clupeum ad dorsum accommodem. RHET. Her. 1, 1 hanc rationem praeceptionis ad exercitationem accommodari oportere (2, 12. 4, 29 ad res dissimiles similia verba). VARRO rust. 1, 29, 2 tabellis additis ad vomerem. CIC. part. 17 *vocabula* addita ad nomen. PLAVT. Asin. 304 ubi manus manicae complexae sunt atque adductae ad trabem. CIC. inv. 1, 37 adfigo. S. Rosc. 57 *al.* PLAVT. Cist. 648 ad me adglutinandam (-dum *codd.*) totam decretum est dare. CIC. epist. 1, 9, 11 si . . . meam . . . voluntatem ad summi viri . . . dignitatem adgregassem. CAES. Gall. 6, 12, 6. PLAVT. Poen. 479 ad fundas viscus ne adhaeresceret. Stich. 236. CIC. de orat. 3, 37 ad omnium vestrum studium. *al.* VITR. 4, 8, 4 columnis adiectis . . . ad umeros pronai. PLAVT. Pseud. 1259 ubi ad labra labella adiungit. Aul. 236 quam ad probos propinquitate proxime te adiunxeris. TER. Andr. 56 ut animum ad aliquod studium adiungant . . . ad philosophos. CIC. inv. 2, 121 alter ad id, quod scriptorem sensisse dicet, omnem adiungit dictionem. Cluent. 17 qui ad hominum pericula depellenda adiungerer. *etc.* PLAVT. Asin. 303 ad pedes quando adligatumst aequom centupondium CATO orat. 62, 1 (Prisc. gramm II p. 85) citer ager alligatus (allegatus *var. l.*) ad sacra erit. SEN. contr. 10, 1, 13 canem ad ostium. 10, 5, 18 ad neutrum se (SEN. dial. 7, 3, 2. QVINT. inst. 2, 13, 14 ad praecepta. 11, 2, 48). QVINT. inst. 8 prooem. 2 ad . . . leges. 9, 4, 53 ad rhythmos. 12, 10, 45 ad hos (*ut ad exempla*) . . . oratorem. decl. 309 p. 215 ad id . . ., ut. *al.* CIC. nat. deor. 2, 136 adnector. PLAVT. Bacch. 823 adstringo. SEN. epist. 100, 7 ad certum modum et ad unum exemplar. QVINT. inst. 2, 16, 9 ad servitutem iuris. *al.* CAES. Gall. 6, 28, 4 adsuescere ad homines (*de uris*). SEN. Tro. 152 non adsuetas ad sceptra manus. PAVL. FEST. 221 assuo. TER. Andr. 924 ille egens . . . adplicat . . . ad Chrysidis patrem se (CATO mor. 2 p. 83 [Gell. 11, 2, 5] ad convivia. SEN. dial. 6, 3, 4 ad hoc . . . exemplum. QVINT. inst. 5, 11, 44). CIC. inv. 1, 36 vehementer ad aliquam rem adplicata . . . occupatio (*animi*) (fin. 4, 34 ad se diligendum. *ibid.* ad id, quod in eo sit optimum). OV. met. 5, 160. *cf. p. 500, 57.* OV. am. 1, 13, 14 miles . . . aptat ad arma manus. CATO agr. 41, 3 surculos . . . artito ad medullam. CIC. Tim. 41 attexo. COLVM. 6, 19, 2 ad quod (*iugum*) iumenta capistrantur. PLAVT. Mil. 801 ut sese ad eum conciliarem. LIV. 29, 11, 4. QVINT. inst. 4, 1, 16 coniungo. BELL. Afr. 29, 3 decurione . . . ad equum (ad decuma *codd.*) defixo. VARRO Non. 287, 21 ad curriculum . . . deligatum (dil- *codd.*). CAES. Gall. 4, 29, 2 *naves* ad ancoras. *al.* CAES. Gall. 3, 14, 6 funes qui antemnas ad malos destinabant (distinebant *et al. var. l.*). APVL. met. 4, 3. PLAVT. Pseud. 199 quasi Dircam . . . duo gnati Iovis devinxere ad taurum, item ego te distringam ad carnarium. OV. Pont. 1, 2, 72 evincti geminas ad sua terga manus. PLAVT. Trin. 1039 eae . . . ad parietem sunt fixae clavis. *etc.* CIC. S. Rosc. 136 non se ad eos iungere. MANIL. 5, 238 PLIN. nat. 8, 159 ANTH. 463, 18. ITIN. Silv. 6, 3 iunximus nos denuo ad mare rubrum. *al.* PROP. 3, 7, 19 ligo. PLIN. nat. 18, 261. QVINT. decl. 286 p. 151 quae (*lex*) ad patris te obligavit voluntatem. TERT. bapt. 13 obstrinxit fidem ad baptismi necessitatem. APVL. met. 4, 10 offigo. ITIN. Silv. 2, 4 ut . . . sic plecaremus nos ad montem dei. 6, 3 ad mare. CIC. Tusc. 1, 105 Hectorem ad currum religatum. *etc.* CATO agr. 41, 4 replico. PLIN. nat. 35, 93 restrictis ad terga manibus. PLIN. epist. 1, 8, 9 homines ad custodiam eius natura. PVBLIL. M 17 mala est voluptas (-untas *codd.*) ad alienum [con]suescere. CIRIS 6 longe aliud studium atque alios accincta labores altius ad magni suspendit (subtendit *Scaliger*) sidera mundi *mens*. VITR. 5, 10, 3. OV. trist. 3, 11, 28 vincio. *pendet ex substantivis et adiectivis*: VARRO rust. 3, 12, 1 actus . . . adficticius ad villam qui solet esse. CIC. de orat. 1, 231 quamvis essent habiles atque apti ad pedem *calcei*. fin. 3, 21 conciliatio hominis ad ea, quae sunt secundum naturam. VITR. 10, 1, 5 conexus staminis ad subtemen. VARRO rust. 2, 9, 5 consuetudo . . . quae fit ad pastores. VAL. FL. 3, 607 habilem . . . ad terga pharetram. *de verborum constructione* (*cf.* cum): PRISC. gramm. III 174, 13 ad omnem numerum et genus et casum bene construitur primitivi genetivus. III 272, 1 verba ad accusativos. *cf. p. 558, 56.* PRISC. gramm. III 233, 3 infinita . . . verbi sui constructionem ad casus servant. III 242, 15. PRISC. gramm. III 375, 8 et ad nominativum . . . solet proferri. III 323, 22 nos 'sortior' ad accusativum. III 345, 10 nostri . . . ad accusativum solum. III 348, 21. III 372, 1. *cf. p. 545, 82.*

C *pendet ex verbis* ***addendi, adiciendi, adscribendi,*** *sim. (cf. I B), saepius usu translato quam proprio addendi*: PLAVT. Men. 82 si ad malum accedit malum. CIC. Cluent. 74 ad cumulum . . . Staieni sententia. *etc.* PLAVT. Bacch. 426 hoc etiam ad malum accersebatur malum. CIC. Cat. 2, 18 acquirere ad fidem. 3, 28 epist. 3, 7, 5. PLAVT. Asin. 610 de mea (*vita*) ad tuam addam (CIC. fin. 4, 73 CAT. 23, 18). CIC. Verr. 4, 18 quasdam res . . . ad legem (LEX Iul. mun. Corp. I 206, 161 additae commutatae essent. SVET. Iul. 24 ad epistulas. Cal. 40). VARRO ling. 5, 104 frumentum quod ⟨ad⟩ exta ollicoqua solet addi (PLIN. nat. 15, 118 ad intinctus. 34, 161). *et passim.* adfero *v.* accessio *p. 507, 23.* CIC. Tusc. 3, 80 qui (*sapiens*) nihil opinione adfingat adsumatque ad aegritudinem. PLAVT. Aul. 801 ita mihi ad malum malae res plurimae se adglutinant. CIC. Vatin. 25 filium . . . ad patris interitum adgregare. CIC. rep. 3, 5 qui (*Scipio, Laelius*) . . . ad domesticum . . . morem etiam hanc . . . adventiciam doctrinam adhibuerunt (*cf. supra* coniungere cum). epist. 5, 20, 2. Tusc. 5, 99 ad panem . . . nasturcium. CIC. Verr. 4, 188 *hordei* numero ad summam tritici adiecto. off. 1, 116. VARRO Non. 551, 25 ad folliculos reiculos (reiquos *codd.*) et vinacia adiecerant (ea dicebant *codd.*) sapam. rust. 3, 1, 8 *etc.* PACVV. trag. 277 etiam hic ad malam aetatem adiungas cruciatum reticentia. RHET. Her. 4, 25, 34 ad imperium Graeciae . . . Asiam. CIC. off. 3, 11 hanc tertiam partem ad exquirendum officium. *etc.* PLAVT. Persa 347 admigro. CIC. Phil. 12, 16 ad id consilium admiscear? SEN. epist. 81; 31 divitias aliquis ad summum bonum admittet. TAC. hist. 3, 50 adscisco. CIC. inv. 1, 55 si . . . id, quod Epaminondas ait legis scriptorem sensisse, adscribat ad legem. Verr. 3, 110 ad eum numerum clarissimorum hominum tuum . . . nomen. off. 3, 45 ad amicitiam tertium. ad Brut. 1, 15, 8 in fastis ad eum diem. Phil. 2, 87. LVCIF. reg. de apost. 6 ne tibi adscribas ad gloriam. *addendi significatione obscurata*: SVET. Aug. 70 ad statuam eius adscriptum est (*cf.* PHAEDR. 5 pr. 6 marmori. SVET. Aug. 12 tumulo). CIC. prov. 45 reliqua non reprehendo sed mihi ad id, quod sentio, assumo. Planc. 3. CIC. leg. 2, 52 quid sit, quod ad ius pontificium civile

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

appetatis. fin. 2, 37 ut *voluptas* ad honestatem applicetur. Qvint. decl. 349 p. 373. Plavt. Mil. 905 ad tua praecepta de meo nihil his novom adposivi. Trin. 1025 insuper. Cic. Pis. 73 notam ... ad malum versum. Cic. Tusc. 3, 73 non attribuere ad amissionem amicorum miseriam nostram. Pis. 75 complecti vis amplissimos viros ad tuum ... scelus. Brut. 175 praestantissimum ingenium contulerat ad summam iuris civilis ... et ad perfectam geometriae ... scientiam. Plin. nat. 5, 126 ad eam (*iurisdictionem*) conveniunt Thyatireni, Mossyni *etc.* Ennod. epist. 4, 2 p. 98, 20 quod spei meae inpenditur vobis crescit ad meritum. Sen. Herc. f. 1316 eat ad labores hic quoque Herculeos labor. Cic. fin. 5, 60 ad ea principia, quae accepimus, consequentia exquirere. 5, 40 iungo. Spart. Car. 10, 4. Ennod. epist. 2, 1 p. 40. Vitr. 7, 1, 3 ad tres partes una calcis miscetur. Colvm. 7, 5, 7. Gaivs inst. 4, 68 deductio ... ad condemnationem ponitur. Cic. epist. 2, 7, 4 ne patiare quicquam mihi ad hanc provincialem molestiam temporis prorogari. Varro ling. 6, 92 in eodem commentario anquisitionis ad extremum scriptum caput edicti hoc est. Vlp. coll. Mos. 15, 2, 4 de fine eius (*rescripti Pii*) ad locum haec pauca subieci. *pendet ex substantivis*: Cic. Verr. 4, 118 nummorum faciebat accessiones ad singulas decumas. 4, 96 ad singula medimna multi HS binos ... accessionis cogebantur dare. Pis. 84 tibi ... accessio fuit ad necem Platoris Pleuratus eius comes, quem necasti. 91 de orat. 124 fin. 4, 30. 4, 67 Att. 12, 23, 2. 16, 16, 3 adtulit. Liv. 26, 7, 6. Liv. 42, 18, 6 ut supplementum sibi ad exercitum daretur. *ex adiectivo*: Plavt. Men. 183 idem istuc aliis adscriptivis fieri ad legionem solet.

dicitur de adnotationibus, commentariis (*cf. verba adscribendi et p. 545, 82*): Gell. 1, 12, 18 in commentariis Labeonis, quae ad duodecim tabulas composuit. 13, 10, 3 in libris, quos ad praetoris edictum scripsit (*ibid.* in quarto ad edictum libro. Pomp. dig. 1, 2, 2, 44 Vlp. dig. 3, 3, 37, 6). Coll. Mos. 1, 2 pr. sub titulo ad legem Corneliam. *et saepius.* Inst. Iust. 2, 14 pr. libri, quos ... ad Plautium scripsit. *passim in inscriptionibus Gaii titulis et digestorum libris additis.*

sine verbo addendi: Plavt. Mil. 669 quid ad illas artis optassis? Ter. Andr. 300 ne ad morbum hoc etiam. Lvcil. 497 'aurum vis hominem⟨que⟩? habeas'. 'hominem? quid ad aurum?' (*locus dubius, alii supplent* ⟨ne⟩, ⟨en⟩). Cic. Cat. 20 si ad cetera volnera ... hanc quoque mortiferam plagam inflixisses auguratus tui. Cluent. 30 ad hanc mortem tam repentinam ... omnia praeterea *indicia veneni* in illius mortuae corpore fuerunt. Varro ling. 9, 87. Liv. 7, 16, 2 ad bella nova priore anno destinata Falisci quoque hostes exorti. 23, 38, 7. 24, 45, 3. 25, 3, 7. 26, 5, 9. 30, 1, 4 bello quoque bonus habitus ad cetera, quibus .... Vitr. 7, 1, 3 nucleus ... mixtionem habens ad tres partes unam calcis. Mela 3, 26 Qvint. decl. 267 p. 89. Papin. dig. 29, 1, 36 pr. militis codicillis ad testamentum factis (?). Tert. nat. 2, 12 gradus ad gradus comparantur. Sol. 38, 12. Corp. VI 30884 (*a. 333*) coll(egium) fore(n)s(ium) ad genium loci n(ummos) CXX acceperunt. Alc. Avit. c. Eut. 2 p. 29, 13. *in formulis*: Varro rust. 3, 5, 11 ad haec ... ambulatio. Hor. sat. 2, 5, 70 Liv. 6, 20, 7 *al.* Cvrt. 3, 3, 4. 3, 10, 7 Plin. nat. 17, 86. Qvint. decl. 309 p. 216 cum praesertim ad haec et obscuritas noctis et paulum liberior usus meri. Tac. *saepius.* Apvl. Plat. 2, 28. Sall. Cat. 14, 3 ad hoc quos manus ... sanguine civili alebat ... ei Catilinae proximi familiaresque erant. 17, 4. 21, 4 Liv. *passim etc.* Liv. 3, 62, 1 ad id. *saepius.* *nota in numeris*: Plin. nat. 4, 81 bis ad deciens CM pass. Ivl. Val. 1, 21 sexcenti quinquaginta quattuor ad septuaginta milia (*cf. ibid.* cum). Carm. epigr. 721, 9 decies ut ternos ad quater quaternos vixit per annos.

D 1 a *pendet ex verbis* ***respiciendi, derigendi, inclinandi,*** *movendi (si non indicatur finis, sed directio, frequentatur cum caeli regionibus, ut* ad orientem*) proprie et translate. nota recentiora inde profecta* moneo, recordor, vigilo; *accedunt formulae ex verbo et substantivo compositae, ut* oculos adicio, verto *sim.*: Mela 2, 86 *Hispania* ad occidentem abit. Plavt. Asin. 769 ad eorum ne quem oculos adiciat suos. Apvl. met. 2, 28 studia praesentium ad miraculum tantum ... adrexit. Lvcr. 3, 53 advertunt animos ad religionem. Ov. fast. 1, 179 aures. Mela 3, 16. Itala (Tert. scorp. 3) iud. 2, 21 ego non advertam ad auferendum virum ... ex nationibus (οὐ προσθήσω τοῦ ἐξᾶραι). Sen. nat. 1, 16, 4 oculos suos ad illa advocavit. Plavt. Capt. 570 aspice ad me. *al.* Pacvv. trag. 17 cum animum attendi ad quaerendum. Ter. Ad. 834 adtentiores sumus ad rem omnes. 954. Cic. agr. 2, 38 animos. off. 1, 131 Filastr. 115, 4. Ov. met. 10, 293 timidum ... ad lumina lumen attollens. Qvint. decl. 252 p. 31. Tert. orat. 14 *manus* ad dominum. Vitr. 5, 5, 7 me averto. Plin. nat. 2, 50 quia ... meridie ad septentrionem umbrae cadant. Liv. 2, 10, 8 circumferens ... oculos. Cvrt. 4, 14, 9 oculos manusque. Cic. Arat. 86 *Ales* clinata magis paulo est Aquilonis ad auras. Apvl. met. 6, 23 ad Venerem conlata facie. Apvl. met. 9, 42 conlimatis oculis ad umbram meam. Bell. Afr. 68, 1 *oppidum* ad eius (*Scipionis*) regionem ... conlocatum. Colvm. 12, 52, 13 constituo. Cic. inv. 1, 108 septimus (*locus*), per quem ad ipsos qui audiunt [...] convertimus. carm. frg. 3, 58 solis ad ortum conversa species (*cf.* 3, 56 in). Sest. 130 ad ... Metelli casum. Mil. 34 animos. off. 3, 38. Att. 13, 21, 3 navem ... ad puppim. Caes. Gall. 6, 39, 2 ora. 6, 8, 5 signa. Lvcr. 5, 705. Ov. met. 15, 515 colla. *etc.* Pavl. Fest. 58 *caelum* ex omni parte ad terram versus declinatum est. Colvm. 4, 9, 2 Stat. Ach. 2, 27. Val. Max. 5, 10, 1 neque vultum a publica religione ad privatum dolorem deflexit. Apvl. apol. 99 oculos demitto. *cf.* demissus *p. 509, 40.*

Varro rust. 1, 40, 6 cacumen *ramuli* ut derectum sit ad caelum. Sen. epist. 88, 45 lumen per quod acies derigatur ad verum. 123, 16 ad illa ... aures. Qvint. inst. 4, 1, 64 *sensus* ad personam derectus alterius. Plavt. Mil. 553 me despexe ad te per impluviom tuom.

Hor. carm. 2, 12, 25 detorqueo. Val. Fl. 1, 120. Cat. 63, 56 dirigere aciem. Val. Max. 8, 14, 4 *Sulla* ad neminem scriptorem animum direxit. *al.* Bell. Afr. 26, 4 oculos mentemque ad mare dispositos (dep- *var. l.*) directosque haberet. Lvcr. 5, 1076 *equus* fremitum patulis ... naribus edit ad arma. 6, 562. Sen. epist. 41, 1 sunt ad caelum elevandae manus. Manil. 1, 237 pars eius (*terrae*) ad Arctos eminet. Vitr. 9, 5, 1 erigo. *al.* Cvrt. 5, 4, 7 Medus (*amnis*) [ad mare] ad meridiem versus ... evehitur. Vvlg. Iob 8, 6 deus statim evigilabit ad te (δεήσεως ἐπακούσεταί σου). Sir. 6, 36 (ὄρθριζε).

Mela 2, 73 Alpes ... excurrunt. Ov. met. 8, 165 *Maeandrus* nunc ad fontes, nunc ad mare versus ... incertas exercet aquas. Plin. nat. 4, 58 expellere. Mela 3, 14 *orae* ad occidentem litus exporrigunt. Mela 1, 16 *Europa* ad septentrionem ... extenta est. Verg. Aen. 2, 687 Anchises oculos ad sidera laetus extulit. Tert. spect. 25.

Mela 2, 107 extrudere. Cic. de orat. 3, 163 ad ea ... mentis oculi ferentur. Verg. Aen. 11, 800 *al.* Ov. epist. 17, 162 flecte ... vultus ad mea furta tuos (*Dianae*). Plin. nat. 6, 129 *Tigris fluvius* ad septentrionem flexus. Varro ling. 5, 31 iacere. Plin. nat. 3, 45 incedere. Cic. Arat. 10 *Aries est* flamen ad Austri inclinatior (rep. 2, 47 *rei publicae genus* inclinatum et quasi pronum ad perniciosissimum statum. Liv. 1, 51, 7 inclinatis ... ad credendum animis. 23, 46, 3 ad Poenos. 34, 33, 9 ad pacem. Vitr. 5, 10, 2 solum sternatur inclinatum ad hypocausim. Sen. benef. 3, 12, 2). Cic. Cato 16 cum sententia senatus inclinaret ad pacem foedusque cum Pyrrho faciendum. Liv. 28, 14, 2 *dies* ad occasum. Qvint. inst. 2, 10, 10 paulum aliquid inclinare ad voluptatem audientium. *al.* Cic. Verr. 6, 30 inflecto. Prop. 4, 8, 77. Verg. Aen. 8, 236 *silex* prona iugo laevum incumbebat ad amnem. Cic. Arat. 23 hic dextram ad sedes intendit Cassiepiae. Phil. 11, 22 *animos* ad Mutinam. Caes. Gall. 3, 26, 2 omnium oculis mentibusque ad pugnam intentis. civ. 3, 19, 4 animi ... ad pacem. Liv. 3, 60, 7 *etc.* Vvlg. Is. 8, 22 ad terram intuebitur. inverto *v. l. 48.* Sen. suas. 6, 7 oculos ... levat. Stat. Theb. 11, 556.

Manil. 3, 415 *sidera* quantis in utrumque modis tollentur ad ortus, diversam in sortem tantis mergentur (-tis *var. l.*) ad umbras. Manil. 4, 906 mittit ... oculos. Stat. silv. 5, 1, 122 exemplum ... ad erile monet. Sall. Cat. 56, 4 *Catilina* modo ad urbem modo in (Prisc., *om. codd.*) Galliam versus castra movere. Stat. Theb. 5, 557. Plin. nat. 2, 181 navigo. Stat. Theb. 1, 674 obliquare oculos. Veg. mil. 3, 4 ad nomen, ad signa observare non desinant. Plavt. Most. 837 at tu isto ad vos optuere. Ov. epist. 18, 191 quotiens obvertor ad undas. Colvm. 9, 7, 5 Sil. 10, 110. Frontin. aq. 36 *calix* ad cursum aquae obpositus et devexus amplius rapit, ad latus praetereuntis inversus et supinus, id est ad haustum pronior .... Germ. 68 passis ad numina palmis. Mela 1, 20 pergere. Cvrt. 4, 9, 10 liber prospectus oculorum etiam ad ea, quae procul recessere, permittitur. Scaev. dig. 25, 4, 4 videri ad eius, cui fideicommissum datum esset, sollicitudinem perspiciendum (respiciendum *codd. det.*). Vitr. 9, 1, 5 pervagari. Varro rust. 1, 12, 1 *villa* posita est. Liv. 30, 21, 7 voces manus ad caelum porgentium. Petron. 114. Vitr. 2, 10, 1 quae (*ulterior Apennini curvatura*) est proclinata ad superum mare. 4, 2, 5. Plin. nat. 18, 316 cum ad palmitem pampinus procumbere coeperit. Gratt. 177 si non ad speciem mentiturosque decores pronuis (*sic Vind., vix recte*). Sen. epist. 71, 14 ad ulteriora non prospicit mens hebes. Petron. 17 protendo ... manus. Plin. nat. 8, 147.

Plin. nat. 5, 48 recedere. Comm. apol. 787 ergo iam ad illum citius recordari debemus. Stat. Theb. 1, 538 oculi ... ad sanctum rediere patrem. Cic. rep. 6, 19 referebam ... oculos ad terram. *al.* Mela 1, 49 *Aegyptus* ad meridiem refugit. Plin. nat. 5, 97 resilire. Liv. 3, 48, 5 respectans ... ad tribunal. Manil. 4, 781. Plavt. Capt. 835 respice ad me, Hegio sum. Stat. silv. 1, 3, 40 ad silvas ... aula. *et passim. translate*: Cic. Att. 2, 16, 3 respicio nunc ad hanc familiam. Ov. epist. 19, 164 ad eventus. Sen. contr. 1 praef. 1 meliores ... ad annos. suas. 6, 4 si ad desiderium populi respicis, Cicero, ... parum vixisti. Cels. 3, 21 p. 106 ad morbum. Sen. Oed. 400 ad quem (*Creontem*) secundum regna respiciunt mea. dial. 1, 3, 10 ad causam a patientia. nat. 1 praef. 3 *deus* ad nos. *al.* Cic. Cat. 2, 2 retorquet oculos. *al.* Plin. nat. 6, 24 *Cappadocia* scandens ad ortum solis et Tauri iuga. Varro rust. 1, 46 *flores quidam solis* iter ita secuntur ad occasum. Mela 3, 89. Plin. nat. 18, 343 *nubes* ... spargentur.

Plavt. Most. 835 quaeso huc ad me specta. Cic. Verr. 6, 69 quae (*pars*) ad fretum. *et passim. translate*: Cic. Verr. 1, 19 hanc gratulationem ad iudicium corrumpendum spectare. 6, 188 ad salutem sociorum. Vat. 24. orat. 200 omnia verba ... ad ultimum. top. 97. Deiot. 5 ad te unum omnis mea ... oratio. Att. 14, 21, 3 res ... ad castra. Varro rust. 3, 6, 1 ad fructum. Vitr. 6, 4, 1 Cels. 2, 7 p. 43 Sen. epist. 26, 8. 121, 15. Apvl. mund. 36 speculatur ad omnia rector eius (*mundi*). Cic. rep. 6, 9 suspexit ad caelum. Ciris 218 Petron.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

74 TERT. orat. 29. CIC. inv. 2,153 naufragum ... manus ad se (*navigantes duos*) tendentem. VERG. Aen. 4,445 quantum *quercus* vertice ad auras aetherias, tantum radice in Tartara tendit. QVINT. inst. 11, 3,134 *al.* NAEV. ep. 25 ⟨man⟩usque susum ad caelum sustulit suas rex. *etc.* CIC. Arat. 216 *Hydra* caput atque oculos torquens ad terga Nepai. PLIN. nat. 6,15 iuga Caucasi ad Ripaeos montes. EPICED. Drusi 351 ad te oculos auresque trahis. CAES. Gall. 4,20,1 Gallia ad septentriones vergit. *passim.* SEN. dial. 7,15,4 si ad voluptates vergit. PLIN. nat. 21,36. VITR. 9,1,5 versari. CATO agr. 40,3 librum ad librum vorsum facito. LVCR. 5,1198 velatum ... vertier ad lapidem. 5,723. CVRT. 7,7,3 Scytharum gens ... ab oriente ad septentrionem se vertit. *et passim.* AVG. civ. 10,3 ad hunc videndum. ITALA (Filastr. 128,6) psalm. 77,34 vigilabant ad eum (ἐπέστρεφον καὶ ὤρθριζον πρὸς τὸν θεόν. VVLG. veniebant). VVLG. psalm. 62,2 deus meus, ad te de luce vigilo. sitivit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea. Iob 24,5 vigilantes ad praedam. sap. 2, 15 ad *sapientiam.* PLIN. nat. 11,140 cum ad austrum volent aves.

ex substantivis (et substantivorum cum verbis iuncturis talibus, ut cursum ago): PLAVT. Mil. 1028 ad eam rem habeo omnem aciem (matiem, faciem *codd.*). ITALA (Aug. civ. 15,7) gen. 4,7 ad te enim conversio eius (*peccati*). PLIN. nat. 5,85 *Euphrates* cursum ad occasum solis agit (egit *codd.*). MELA 3,42. VITR. 1,6,1 platearum ... ad caeli regionem directiones. VITR. 2,20,1 *Apenninus* impetus habet perpetuos ad solis cursum. LIV. 24,18,13 cum haec inclinatio animorum ... ad sustinendam inopiam aerari fieret. VAL. MAX. 4,2,2 mentis ad tranquilliorem habitum. SEN. clem. 2,3,1 ad lenitatem. 2,4,3. epist. 24,25. QVINT. inst. 6,1,10 iudicum ad nos. VITR. 8,6,6 habebunt a capitibus ad moenia [ad] fastigii libramenta. 8,6,5. VITR. 8,6,5 si caput habeat librationem ad moenia. VVLG. psalm. 100,6 oculi mei ad fideles terrae. *cf.* Iob 16,20 ad deum stillat oculus meus. *cf. cum verbis, ut p. 507,63. 77.* CIC. Tusc. 4,28 haec ... proclivitas ad suum quodque genus. *ibid.* ad aegrotandum. 4,27 ad ... morbos. VITR. 3,5,3 *trochilus* habebit ad extremum plinthum proiecturam. CIC. Phil. 5,49 cum respectum ad senatum ... non haberet. LIV. 42,46,4. VERG. Aen. 6,577 Tartarus ... tantum tendit ... sub umbras, quantus ad aetherium caeli suspectus Olympum. *ex adiectivis et adverbiis*: VERG. georg. 3,438 *anguis* volvitur ... arduus ad solem. Aen. 2,474 *coluber* lubrica convolvit sublato pectore terga, arduus ad solem. AVG. civ. 10,28 ut ... ad eas (*artes*) facias ... curiosos. VARRO ling. 5,23 humilior, qui ad humum demissior. LIV. 29,35,14 meridianam vallem ad alterum litus devexam (*om. P*). *cf.* oppono *p. 508,48.* inversus *v. p. 508,48.* TER. Andr. 77 ingeniumst omnium hominum ab labore proclive ad lubidinem. CIC. Tusc. 4,27 ad alios morbos. 4,81 ad alios motus. Lael. 66 ad omnem comitatem. SEN. contr. 9,2,26 SEN. epist. 94,13 ad falsa. VARRO rust. 2,2,4 tortis cornibus pronis (promis *codd.*) ad rostrum. *v. p. 542,79.* CIC. inv. 2,107 se ... propensum ad ignoscendum fuisse. S. Rosc. 85 ad misericordiam. Mur. 64. off. 1,105 ad voluptates. nat. deor. 3,95 ad veritatis similitudinem (div. 1,9). epist. 4,13,5 ad salutem tuam. OV. fast. 1,722 ad pia ... vota ... deos. *al.* PLAVT. Capt. 368 utroque vorsum rectumst ingenium meum, ad te atque ad illum. PAVL. FEST. 119 regio sita est ad partem stellae luciferae. PLIN. nat. 6,197. APVL. flor. p. 19 Oud. LIV. 5,47,3 sollicitum animal ad nocturnos strepitus. 21,34,5 circumspectans sollicitusque ⟨ad⟩ omnia incedebat.

sine verbo: VARRO ling. 7,7 eius templi partes quattuor dicuntur, sinistra ab oriente ..., antica ad meridiem. rust. 1,59,1 ad aquilonem ut fenestras habeant *apothecae* (VITR. 6,6,2 ad septentrionem *G*, ab s-e *H*). LIV. 1,18,7 dextras ad meridiem partes ... esse dixit. 36,15,9 extremos ad orientem montes Oetam vocant. 45,29,7 qui ... ad regionem orientis colerent. 45,29,8. MANIL. 1,566. VITR. 1,6,13 quae (*partes*) sunt ad orientem ... et a b occidente (CVRT. 8,10,24. MELA 1,23 primus ab oriente Garamantas ... ultimos ad occasum Atlantas audimus. 2,49. PLIN. nat. 5,110). PLIN. nat. 5,129. 6,57 ab aestivo solis ortu ad hibernum exortum metatus est *Indiam.* 6,118. SIL. 1,196. TERT. nat. 1,13 ad orientis partem facere nos precationem. *ibid.* caelestia ad solis initium labra vibratis. LIV. 37,27,2 *aversa insulae* obiecta aquiloni ad Chium et Erythras sunt. COLVM. 2,2,9 ad solum coartatas (*fossas*). PLIN. nat. 2,93 si *cometes* triquetram figuram quadratamve paribus angulis ad aliquos perennium stellarum situs edat. *ad — versus*: CORP. I 577 ex eo pariete antas duas ad mare vorsum proicito. I 603,5 columnae stant citra scalas ad aedem versus. VARRO rust. 5,12 sunt piscinae ad porticus versus. BELL. Afr. 80,3 Scipio ... non longe a castris ... MD passibus ad mare versus consedit. FEST. 213. SCRIB. LARG. 163 in oculi angulo, qui est ad nares versus (*an partic.?*). PLIN. nat. 10,78 ab Apennino ad urbem versus cerni coepere picarum genera. VARRO rust. 1,2,3 cum orbis terrae divisus sit in duas partes ... ad meridiem versus et ad septemtriones. 1,26,1 a⟨d⟩ septemtrione⟨m⟩ versus. LIV. 1,18,6. 45,29,6 PLIN. nat. 2,246. 5,34 *et* 43. 6,46. *in formulis*: ITALA (Gaudent. 1 extr.) I Cor. 13,12 tunc ... videbimus facie ad faciem (πρόσωπον πρὸς πρόσωπον). VVLG. gen. 32,30 *et saepius.* VVLG. II Ioan. 13 os ad os loqui (III Ioan. 14).

b *in formulis*: PLAVT. Men. 555 hanc coronam ... abiciam ad laevam manum. Mil. 361 respice dum ad laevam. ACC. trag. 629 ASIN. GALL. carm. frg. p. 360 CIC. Tim. 25 (*ibid.* in dexteram partem) *etc.* PLAVT. Merc. 879 aspice [non] ad sinisteram. ad sinistrum latus *v. l. 15.* PLAVT. Poen. 711 specta ad dexteram. TER. Ad. 583 ito. ACC. praetext. 36 CIC. fin. 5,5. MELA 2,85 minore parte eius (*Hispaniae*) ad dexteram exclusa. *al.* CIC. inv. 2,25 natura eius affectionis quam levissime quietissimam ad partem explicanda *est.* fin. 4,4 meliorem. Att. 13,10,1 hoc nullam ad partem valet (off. 3,30). PVBLIL. A 7 ad tristem partem. *vix sanum*: PVBLIL. F 15 facilitas animi ad (nimia *Woelfflin*) partem stultitiae sapit. VITR. 6,1,11 utramque. PLIN. nat. 6,92 proximos his (*Arachosiis*) a meridie ad partem Arachotarum faciunt Dexendrusos. CAES. Gall. 7,73,5 scrobes tres in altitudinem pedes fodiebantur paulatim angustiore ad infimum fastigio. LIV. 9,40,2 forma erat scuti ... ad imum cuneatior. VITR. 10,14,1 uti ante et post et ad dextrum seu sinistrum latus sive oblique ad angulos opus fuerit, ad id per arbusculas versatas (-tis *codd.*) progredi possi[n]t. PLIN. nat. 9,95 ad latera ... in latera. VITR. 6,8,3 ad centrum. 6,8,4. PLIN. nat. 2,64. VITR. 10,1,1 ad altitudinem tignis statutis. PLIN. nat. 10,183 extensis ad longitudinem cruribus. 11,216 homo ⟨crescit⟩ in longitudinem ..., tum deinde ad plenitudinem. ITIN. Silv. 3,1 totum (*montem*) ad directum subis.

2 *i. q.* **πρός**: *directionis notio subest in talibus exemplis, qualia sunt* expositus ad, apertus, tutus, durus ad, pateo, claudo, obduresco ad, *de sensibus* surdus, caecus ad *etc.*, *in quibus ex directionis notione nascitur significatio relationis* (*cf. p. 530,63*): **a** TER. Haut. 481 quantam fenestram ad nequitiam patefeceris. CIC. S. Rosc. 116 tecti esse ad alienos possumus; intimi multa apertiora videant necesse est. Tusc. 1,47 quae (*foramina*) patent ad animum a corpore. *cf. p. 477,74 et p. 478,27.* Att. 13,2,1 iam ad ista obduruimus (epist. 2,16,1 animus ad dolorem novum). Mur. 87 *consulatus* obicitur ... insidiis ..., ad omne ... periculum atque ad omnem invidiam solus opponitur (CAT. 26,1 ad austri flatus). epist. 6,4,3 ad omnis casus subitorum periculorum magis obiecti sumus. VARRO rust. 1,40,21 illud quod (*semen*) apparet ad agricolas. 1,55,1 durities *digitabulorum* ramos glubit ac relinquit ad gelicidium retectos. VERG. Aen. 6,740 aliae (*animae*) panduntur inanes suspensae ad ventos (georg. 1,398 tepidum ad solem pinnas ... pandunt ... alcyones. 4,28 alas. COLVM. 9,5,5. PLIN. nat. 3,6 *Hispania* Tarraconensis ... ad Gallicum oceanum Hiberico a mari transversa se pandens). VERG. georg. 3,257 hinc atque illinc umeros[que] ad volnera durat (SEN. epist. 56,5 me sic ad omnia ista duravi. QVINT. inst. 1,3,14). 3,502 pellis ... ad tactum tractanti dura resistit. TIB. 1,9,46 poteram ad laqueos cautior esse tuos. OV. am. 1,2,20 porrigimus victas ad tua (*Cupidinis*) iura manus. fast. 4,216 *leones* praebent ... ad iuga ... iubas (SIDON. epist. 1,11,15 ad ... mucronem *cervices*). Pont. 1,2,48 dare captivas ad fera vincla manus (VELL. 2,69,2 ad i[e]ctum ... cervicem. AVG. civ. 18,23 dabit ... ad verbera ... sanctum dorsum. *cf. p. 494,14*). trist. 5,8,28 molle cor ad timidas sic habet ille preces. LIV. 9,35,6 expositos ad ictus (34,32,8. 42,23,9 ad iniurias. 5,54,4. SEN. dial. 6,9,3 *al.*). 21,8,12 *telum accensum* arma omitti cogebat nudumque militem ad insequentes ictus praebebat (23,19,6. 4,35,10 ad contumeliam os. *cf.* 38,26,7 nudarent ... corpus). 25,38,14 ad id, quod ne timeatur, fortuna facit, minime tuti (*codd. interpol.*, uti *P*) sunt homines (36,32,6 testudinem ... tutam ad omnes ictus ... esse). 26,46,1 hostis ad ancipitis utrimque ictus subiectos (7,34,5). 30,33,15 in ancipitis ad ictum utrimque coniciebant hastas. 4,42,9 placabile ad iustas preces ingenium. 26,39,19 *naves* ad incertos ventos hinc atque illinc obliqua transferentes vela. GRATT. 55 *arma* ad flatus Helices oppande serenae. MANIL. 5,386 volucres ad iussa paratas. VITR. 3,5,15 *capita leonina* perterebrata sint ad canalem. 7,4,1 canalis ... habens nares ad locum patentem. *cf.* 7,4,2 nares exeant. 6,1,4 corpora quae nascuntur sub septentrione a⟨d⟩ febris (*E*, a febri *GH codd. opt.*) sunt timidiora et inbecilla. SEN. contr. 1,2,3 nuda in litore stetit ad fastidium emptoris (STAT. silv. 3,3,82 stat celer obsequio iussa ad Neptunia Triton. *cf. de rel. p. 534,26*). dial. 6,11,3 corpus ... ad omnis fortunae contumelias proiectum. epist. 72,8 *canis* semper ad spem venturi hiat. 74,6 ad haec ... sinum expandit. PETRON. 114 exeruit ad osculum caput (*cf. I A 3 p. 498,10*). PLIN. nat. 2,197 parte (*Italiae*) ... ad tales casus obnoxia. VAL. FL. 1,689 taciti ... sedent ad iussa ministri. SIL. 11,18 *Croton* Afris ... ad barbara iussa Thespiadum docuit submittere colla nepotes. MART. 7,2,3 *loricam* ad Aetolae securam cuspidis ictus. APVL. met. 3,17 *tectum* ad omnes orientales ceterosque aspectus pervium. CYPR. laps. 22 cum ipse sis inplacabilis ad antistites ... dei, putas circa te dominun posse placari? eleem. 5 qui ad pauperis precem non fuerit humanus. HIER. epist. 79,8 clausis ad publicum foribus. VVLG. deut. 1,26 increduli ad sermonem domini dei nostri. PRVD. psych. 128 fortis ad omnes telorum nimbos. CASSIAN. conl. 24,25,1 ad praesidia dei fidum ... perdurare. *nota*: *respiciendi inest notio in his* (*cf.* πρός): CIC. Att. 6,6,4 ergo haec ad populum. quid quae tecum? PERS. 3,30 ad populum phaleras. *cf.* ad opiniones *de rel. p. 538,6.*

de auditu: CATO orat. 37,2 (Non. 89) aures nobis calluerunt

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*Müller*, calliscerunt *codd.*) ad iniurias. CIC. Tusc. 4, 2 nostrorum hominum ad eorum doctissimas voces aures clausas fuisse. epist. 3, 8, 3 si cuius aures ad hanc disputationem patent (put- *codd.*). ad Brut. 1, 18, 5 obdurescunt ... magis cotidie boni viri ad vocem tributi. PVBLIL. D 11 difficilem habere oportet aurem ad crimina. OV. epist. 7, 27 ad mea munera surdus (LIV. 9, 7, 3. 24, 32, 6 TAC. hist. 3,67). SEN. dial. 6,5,3 apertas aures praebe. CVRT. 8,14,10 ad notum sonum auribus mitigatis. 9,7,24 adapertae sunt regis aures. HIER. epist. 93 auribus obturantes. *cf. de oboediendo*: CIC. Caec. 52 ut ad verba nobis oboediant, non ad id, quod ex verbis intellegi possit, obtemperent. *cf.* LIV. 28, 16, 11 ut ad nova consilia gentem quoque suam oboedientem haberet. VEG. mil. 2, 22 signa ad eorum (*cornicinum*) obtemperant nutum. 3,9 utrum ad tubarum monita, ad signorum indicia, ad praecepta vel nutum suum diligenter obtemperent. VELL. 2, 23, 6 parentem ad (ante *cod.*) omnia ... Mithridatem. *de visu*: CIC. ac. frg. 18 mihi ... non modo ad sapientiam caeci videmur, sed ad ea ipsa, quae aliqua ex parte cerni videntur, hebetes et obtusi. Tusc. 3, 11 furorem ... esse rati sunt mentis ad omnia caecitatem. PROP. 2, 22, 20 numquam ad formosas ... caecus ero. LIV. 21, 54, 3 hostem caecum ad has belli artes habetis. CVRT. 10, 7, 4 ad cetera caligare eos. *cf. p. 531, 4.* PLIN. nat. 11,144 Neroni ... ad prope admota hebetes *erant oculi.* CYPR. mort. 15 inprovidi et ingrati sumus ... ad beneficia divina. cathol. 1 ad periculum providi. HIER. epist. 84,7 ad ceteros talpae caprearum in me oculos possidetis. *de sensibus*: LVCR. 5,1414 posteriorque fere melior res illa reperta perdit et immutat sensus ad pristina quaeque.

b *de interpretatione et sim.*: TER. Ad. 606 ad contumeliam omnia accipiunt magis. CIC. Scaur. 30 omen ... non ad perniciem, verum ad salutem interpretamur. Att. 11,20,1 si ista nobis impetrata quicquam ad spem explorati haberent. LIV. 26, 6, 15 nihil ad eam spem adgnoscentem. APVL. apol. 32 nihil ... laetum, quin possit ad tristitudinem intellegi. TERT. ieiun. 10 ut horam nonam ad clausulam et expunctionem stationis interpretetur. idol. 10 huic necessitas ad excusationem deputatur (nat. 1, 18 vestris ista ad gloriam, nostris ad duritiam deputatis). VVLG. gen. 15,6 reputatum est ei ad iustitiam. AVG. grat. 22,44 quod eis ad magnum impietatis peccatum imputaretur. *cf.* ad partem *p. 510, 6*; duco *p. 501, 57*; adscribo *p. 506, 80.*

c *adversus, de pugnando et sim.* (*cf. I A 1 d et p. 554, 18*): AGROEC. gramm. VII 355,12 'ad quem studet' significat 'adversus quem machinatur'. *cf.* PRISC. gramm. III 37 *p. 474, 1.* PLAVT. Trin. 723 credo ad summos bellatores acrem fugitorem fore. TER. Haut. 545 nonne ad senem aliquam fabricam fingit? CAECIL. com. 207 nec quem dolum ad eum aut machinam commoliar. RHET. Her. 3, 34 *eos* subornari, ut ad Ephigeniam, in Agamemnonem et Menelaum. CIC. Tusc. 4,23 quae habent ad res certas vitiosam offensionem atque fastidium. PROP. 2, 24, 25 Lernaeas pugnet ad hydras. MANIL. 3, 254. CORP. IV 1989 Felix ad ursos pugnabit. HIER. hom. Orig. in Luc. 6 ad bestias. VVLG. I Cor. 15, 32 *al. cf.* TERT. pudic. 22 depugnaverat. PROP. 3, 4, 1 arma deus Caesar ... meditatur ad Indos. CARM. bell. Aeg. 5, 38 ad instantis acies cum tela parantur. OV. fast. 4, 310 ad rigidos promptaque lingua senes. VITR. 10, 16, 1 alia ratione ad audaces ... aliter ad timidos machinationes debent comparari. SEN. contr. 1, 2, 20 multum potest ad rectum (adversum *Gertz*) quoque pudici animi propositum hostis gladio (cum *add. Thomas*). SEN. nat. 3, 26, 3 repugno. *v. de rel. I A 2 α α p. 532, 52.* VAL. FL. 1, 726 Bistonas ad meritos cum cornua saeva Thyoneus torsit. FRONTO p. 154 N. ad philosophos librum legas. VLP. dig. 49, 9, 1 de appellatione, quam Pollia ad eum fecit. TERT. idol. 18 adversus dei servos supplicia consulta sunt, ... et poenae ad impios paratae ignorantur (irrogantur *Latinius*). ITALA cod. Monac. exod. 17, 3 murmuravit *populus* ad Moysen (πρός. VVLG. contra). ITALA (Aug. loc. hept. 4, 71) num. 22, 5 detrahebat (πρός. VVLG. locutus ... contra). cod. Gig. act. 9, 5 ad stimulum calcitrare (VVLG. contra). COMM. apol. 865 intra crudescunt ad populum Christi execrantes odio toto. HYG. fab. 91 p. 87, 16 gladium ... strinxit. 148 p. 22, 9 Soli ... Venus ad progeniem eius semper fuit inimica. SCHOL. Germ. Bas. p. 94, 13 B. quem (*canem*) cum ad Thebas adduxisset ad vulpem. VVLG. Os. 12, 3 in fortitudine sua directus est cum angelo et invaluit ad angelum et confortatus est (ἐνίσχυσε πρὸς θεόν, καὶ ἐνίσχυσε μετὰ ἀγγέλου). apoc. 13, 6 aperuit os suum in blasphemias ad deum (πρός). AVELL. p. 262, 2 certamen habebat ad animae passiones (p. 262, 4. 262, 14. 261, 9 per certamina ad diabolum. 619, 19). ENNOD. epist. 1, 2 p. 4, 4 ad eos ... acuti dentis morsus exhibuit. COD. Iust. 4, 21, 19 pr. coloni ad dominum certantes. 5, 9, 10, 5 odium ... habentes. 6, 37, 24 pr. *de defendendo* (*cf. p. 543, 65 et p. 554, 18*): CIC. Verr. 6, 2 ad omnis ... meos impetus quasi murus quidam boni nomen imperatoris opponitur (6, 5 praesidia ad illorum adventum opposita. LIV. 2, 61, 4). 4, 157 ad crimen aliquam ... defensionem quaerere. *cf.* 4, 188. Phil. 12, 25 neque ad omnis insidias praesidia quaerenda sunt. ac. 2, 32 adhibemus ad eos orationem eius modi. Att. 8, 11 d, 7 ut mea persona semper ad ... impetus aliquid videretur habere populare. CAES. civ. 2, 38, 2 sublato ad eius conatum scuto. 3, 39, 2 *turrim* tuendam ... ad omnes repentinos casus tradidit. VERG. georg. 2, 352 hoc effusos munimen ad imbres. Aen. 2, 443 clipeos ... ad tela sinistris protecti obiciunt. LIV. 10, 25, 14 ne ad omnia simul obire unus non possit (31, 21, 9). 21, 61, 1 tamquam ad primum adventum Romanorum occursurus (SEN. benef. 6, 31, 9). 28, 8, 2. 23, 18, 8 nec ad varios conatus hostium aut vis ulla aut ars deerat ⟨ab⟩ socii⟨s⟩ Romanorum. VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 ut ad fremitus concitatarum contionum patientia duratis auribus (actionibus *var. l.*) uteretur. SEN. epist. 59, 8 sapiens ... ad omnem incursum munitus, intentus. 99, 3 satis mihi iam videbaris animi habere etiam adversus solida mala, nedum ad istas umbras malorum. CVRT. 9, 5, 1 laevam, qua clipeum ad ictus circumferebat. PLIN. nat. 8, 93 ad morsum addita in os clava. TERT. bapt. 2 satis ad utrumque divina pronuntiatio praecucurrit. CLAVD. 21, 291. ad casus omnes *et sim. v. de rel. p. 537, 2.* **d** *erga*: STAT. Theb. 6, 161 atquin et blandus ad illam, nate, magis, solam nosse atque audire vocantem. CARM. epigr. 1581, 4 delusit fratrem patris, quia nimius erat blandus ad illum. HERM. sim. 9, 32, 5 tam patiens est ad delicta vestra deus (in delictis vestris magnanimitas *rec. Pal.*). ITALA (Lucif. Athan. 1, 37) Zach. 7, 9 misericordiam facite ad fratrem suum (πρός. VVLG. cum). SERM. ant. 10 (Migne 13, 636 D) tanta ... est caritas dei ad hominem. VVLG. II Thess. 5, 14 patientes estote ad omnes (μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας). II Tim. 2, 24 mansuetum esse ad omnes (ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας). *generaliter* πρός: CYPR. laps. 12 census sui servi nec ad pecuniam domini, sed magis pecuniae mancipati. PS. CYPR. abus. 10 hac ratione episcopum ad eos, quibus in speculatione positus est, esse oportet. AMM. 27, 11, 2 erat ... timidus ad audaces, contra timidos celsior. *cf. cum* ob *p. 552, 1.*

accedit versus. *synonyma*: versus, in — vorsus, in; *ad I D 1 b* a, ab; *ad I D 2 c* adversus, contra, (in); *ad I D 2 d* (erga), (in).

E *cum verbis* ***scribendi, nuntiandi, deferendi,*** *clamandi,* ***dicendi,*** *accedunt verba similia adludendi, ostendendi. saepe verba scribendi, deferendi, nuntiandi, motus quadam notione praedita (formulas, ut* ad senatum, *v. I A 1), coniunguntur cum* ad. *in verbis dicendi recentiores passim pro dativi structura (vel* cum*) inferunt* ad (*adamat* VVLG., *propter exemplum hebraicum atque graecum* πρός). *antecedit poetarum inprimis usus, cf.* inquit *al. et p. 520, 79 ea exempla, in quibus* ad *inter directionis et positionis* (apud) *notionem fluctuat, ut* loqui, fari ad (*cf.* πρός): CIC. Verr. 3, 101 cum haec ad eum adferrentur. Cael. 53 Att. 2, 7, 2 (*opp.* scribis. *cf. I A 1 p. 479, 28*) *al.* TER. Eun. 424 coepit ad id (*scortum*) adludere. APVL. met. 2, 15 ad Milonem aio. 5, 18 ITIN. Silv. 19, 16 VVLG. gen. 17, 19 *al.* HIST. Apoll. 5. PAVL. sent. 5, 26, 1 ad populum, ... ad imperatorem appellantem. ICTI *al.* CAT. 67, 14 ad me (*ianuam*) omnes clamant. TERT. orat. 5 AMBR. exam. 6, 4, 17 VVLG. exod. 8, 14 *al.* AVG. civ. 19, 27. BENED. reg. 64 si vitia ... in notitiam episcopi vel ad abbates claruerint. PLIN. nat. praef. 25 ad quos aliqua conponebat. 25, 6 volumina. CIC. Att. 12, 19, 2 conscribo. *al.* CIC. S. Rosc. 20 defero. *passim.* denuntio *cf. p. 520, 31.* AVR. Front. p. 11 N. vespera haec ad te detexui. TERT. nat. 1, 16 alter ad alterum ... dicebat. ITIN. Silv. 7, 9 *al.* EXC. Vales. 15, 88. HIER. epist. 147, 9 ad Cain (*ibid.* tibi). VVLG. *passim.* AVG. civ. 14, 4 ⟨Paulus⟩ ad Corinthios (*cf. p. 513, 73 sqq.*). 15, 7. 16, 6 *al.* CORP. X 7457 cum ad te haec dictarem. APVL. met. 10, 26 enarro *v. l. 65.* CIC. Att. 13, 38, 1 exaravi nescio quid ad te. *al.* VITR. 6 praef. 1 exclamavisse ad comites. COMM. instr. 1, 41, 20 ad Excelsum. VVLG. III reg. 13, 21. HIST. Apoll. 35 expono. exprimo *v.* ecloga *p. 513, 24.* MAR. VICTOR aleth. 3, 711 tunc ad Loth ... fatentur. TER. Ad. 721 fero alia flagitia ad te ingentia. *al.* APVL. met. 2, 13 infit. 2, 19. 5, 5. HOR. sat. 2, 6, 90 tandem urbanus ad hunc ... inquit (*cf.* ad *sine verbo p. 513, 72*). OV. met. 15, 609 rursus ad hos Cipus. AVR. Front. p. 35 N. APVL. met. 1, 18 et mecum ... et ad illum. 2, 7. 2, 30. 8, 14 *al.* TERT. scorp. 12 PARIS 8, 14, 5 (VAL. MAX. *dat.*). CIC. ac. 1, 2 ad hunc (*Ciceronem*) ... quaedam institui. VVLG. Luc. 1, 73 iuro. TERT. scorp. 2 loquor. HIER. epist. 140, 15. VVLG. *passim.* AVG. civ. 8, 23. 15, 2 ad Galatas. 15, 7 *al.* LIV. 24, 37, 7 haec ad Carthaginienses mandata (*i. legatis sunt*). FLOR. 1, 38, 6 ad uxores. APVL. met. 10, 26 enarratis cunctis, ad uxorem mandato (*alii ad* enarro *referunt*). TERT. scorp. 12 pudic. 19. LAMPR. Hel. 13, 1. VVLG. lev. 27, 34 praecepta, quae mandavit dominus Moysi ad filios Israel. num. 36, 13 Hebr. 9, 20. *cf.* mandatum. *cf.* CIC. Att. 2, 2, 3 ita ad me mittunt, Nigidium minari. 12, 28, 1 de quo. BELL. Afr. 57, 2. PLAVT. Capt. 360 quae ad patrem vis nuntiari. 384 *al.* VVLG. IV reg. 4, 33 oravit ad dominum. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 11, 2. ITALA (Lucif. Ath. 1, 10) I reg. 2, 27 manifeste ostendi me ad domum patris tui (AVG. civ. 17, 5 revelatus sum. LXX πρός. VVLG. r. s. domui). CIC. Cat. 2, 6 perfero. *etc.* CIC. Verr. 3, 171 perscribo. *al.* CIC. Att. 15, 26, 1 ut ... ad me ... omnia reliquorum ludorum in dies singulos persequare. ENNOD. op. 6 p. 402, 5 verba promulgarem. VVLG. Ier. 25, 30 tu prophetabis ad eos omnia verba haec. CIC. Phil. 1, 21 provoco. leg. 3, 37. Att. 6, 1, 7 ne ad Catonem quidem provocabo. LIV. 41, 23, 13. SEN. epist. 117, 7. *aliter* APVL. apol. 84 ad litteras Pudentillae. TERT. scorp. 11 ad ipsas res provocabuntur. PLAVT. Curc. 254 refero. *etc.* PLAVT. Bacch. 157 teque ad patrem esse mortuom renuntiem. Men. 1127 Trin 995. (id *codd.*). CIC. Verr. 3, 162 *v. p. 481, 42.* APVL. apol. 77 reporto. CIC. Att. 2, 5, 3 rescribo. *al.* VVLG. gen. 23, 10 respondeo. *al.* ITALA

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(Bened. reg. 7) psalm. 36, 5 revela ad dominum viam tuam (πρός. VVLG. domino). *cf. p. 512, 73.* CAT. 61, 216 parvulus ... dulce rideat ad patrem. ARG. Plaut. Mil. II 7 ad erum, ut veniret Ephesum, scribit. LVCIL. 598 veterem historiam inductus studio scribis ad amores tuos (CIC. orat. 176 *librum.* Brut. 112 *al.*). *passim* (CIC. *in epistulis multo saepius quam dat.*). VVLG. Is. 5, 26 sibilabit ad eum (*i. populum*). *cf.* 7, 18 muscae. LIV. 5, 7, 9 quisque ex superiore loco ad multitudinem in comitio stantem voce manibusque significare publicam laetitiam. STAT. silv. 4, 4, 78 haec ego Chalcidicis ad te, Marcelle, sonabam litoribus (*i. epistulā*). VITR. 7 praef. 8 summisit ad regem postulans. VVLG. Ezech. 37 vaticinor. exod. 5, 15 vociferati sunt ad Pharaonem. Hab. 1, 2 GREG. TVR. glor. mart. 9. *pendet ex substantivis et formulis* (*ut* verto orationem ad aliquem, verba iacio *sim.*): LIV. 5, 40, 1 versae inde adhortationes ad agmen iuvenum. AVG. civ. 16, 18 cap. de iterato alloquio dei ad Abraham. PLIN. nat. 6, 90 appellationem esse ad populum. ICTI. QVINT. inst. 3, 1, 18 ipsius sola videtur ars edita ad Matium. HIER. epist. 51, 4 illa benedictio ad Adam. STAT. silv. 4 praef. carmen ad Septimium Severum. VVLG. Ier. 10, 14 clamoris eorum ad me. TAC. ann. 16, 24 codicillos ad Neronem composuit. 3, 67. AVG. civ. 2, 29 cap. cohortatio. TRYPH. dig. 37, 5, 7 secundum constitutionem divi Pii ad Tuscium Tuscianum. LIV. 1, 46, 7 nullis verborum contumeliis parcere de viro ad fratrem. VLP. coll. Mos. 15, 2, 4 decretum. TERT. pudic. 8 dictum. STAT. silv. 4 praef. egloga. SVET. vita Hor. p. 36 Reiff. express⟨er⟩it. SVET. vita Hor. p. 45 Reiff. elogium. CIC. Verr. 2, 83 epistula ... ad Neronem. *saepe. nota*: QVINT. inst. 2, 20, 9 *Cicero* cum ad Brutum in epistulis, tum aliis etiam locis. CIC. ad Q. fr. 3, 9, 6 habeo absolutum suave ... ἔπος ad Caesarem. STAT. Theb. 7, 519 ad vestrum gemitus nunc verto pudorem. SVET. Vit. 1 libellus. Dom. 18. VARRO ling. 5, 1 in his (*libris tribus*) ad te scribam. rust. 3, 1, 9. CIC. Att. 13, 23, 2 *al.* CIC. Verr. 5, 39 ut ad illum propinquum suum det litteras. *passim.* Cat. 3, 12 sibi a Lentulo ad Catilinam datas esse (CAES. civ. 3, 57, 2 *al.*). 3, 8 *etc.* CIC. Cat. 3, 8 ab Lentulo se habere ad Catilinam mandata et litteras. Att. 9, 15, 4. epist. 8, 17, 1 das. OV. Pont. 3, 2, 91 *al.* AVG. civ. 15, 7 *in* monitu, quem deus protulit ad Cain. CALL. dig. 49, 14, 1 pr. nuntiatio ad fiscum fieri solet. TAC. hist. 4, 86 occultis ad Cerialem nuntiis. ann. 13, 9. APVL. apol. 82 obiurgatio erat matris ad filium. LVCIF. Athan. 1, 21 eius obsecrationem ad ... sacerdotes. AVG. civ. 17, 3 oracula. CIC. Tusc. 4, 59 ad te ... convertenda tota oratio est. 3, 17, 3. HIER. epist. 52, 3 orationis ad dominum frequentia. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 11 poema. 3, 8, 3. EXC. Vales. 14, 82 dato praecepto. ENNOD. epist. 3, 20 p. 86. SEN. contr. 9, 3, 7 preces ... transferam. SEN. Phoen. 500. TAC. ann. 2, 30 preces Quirinio ... ad principem mandavit. APVL. met. 7, 7. FILASTR. 156, 1 effuderat. AVG. civ. 19, 23. QVINT. inst. 4, 1, 68 non Sallustius derecto ad Ciceronem, in quem ipsum dicebat, usus est principio. AVG. civ. 1 praef. mea ad te promissione. 16, 14. CIC. rep. 2, 62 provocatione ad populum. leg. 3, 6 LIV. 2, 8, 2 *al.* POMP. dig. 48, 22, 1 rescriptum *et saepius* ICTI. VVLG. II Macc. 2, 4 divino responso ad se facto. CIC. Att. 16, 7, 3 σχόλιον aliquod elimes. LIV. 42, 46, 2 in litteris eadem sententia ad omnis erat. PAVLI sententiae ad filium *inscribitur liber.* QVINT. inst. 2, 13, 5 ad iudicem omni sermone directo. TERT. ieiun. 7 domini ad Heliam. HIER. epist. 86. 106, 65 VVLG. *saepius.* HIER. epist. 118, 1 longum ad te silentium rumpo. CIC. Att. 13, 28, 2 suasiones. AVG. civ. 16, 26 cap. de testificatione dei ad Abraham. testis *cf. II A 1bγ p. 520, 68.* TERT. pudic. 20 titulus. OV. am. 1, 6, 20 ad dominam pro te verba tremente tuli. fast. 6, 686 ad stellas ... iacit. OPTATVS 78, 2 haec erant. VVLG. IV Esdr. 5, 4 factum est. Ier. 1, 4 AVG. civ. 16, 15. 16, 20 *al.* PLIN. nat. 25, 4 volumen. OV. Pont. 2, 10, 40 vota tulisse. FLOR. 2, 13, 37 extat ad trepidum ... gubernatorem vox ipsius. TERT. pudic. 8 anim. 26. VVLG. act. 4, 24 levaverunt. *nota cum adiectivo*: CIC. Att. 5, 6, 2 sed ad te brevior iam in scribendo incipio fieri.

deest vel supplendum est verbum dicendi regens: CIC. Att. 4, 6, 4 tu modo quam saepissime ad me aliquid (*i. scribas*). 5, 20, 9 cur *Alexis* non suis litteris idem facit, quod meus ad te Alexis facit? 6, 3, 8 in ea ... epistola erat illud idem de sorore, quod ad me. 10, 5, 8 ad me nuper. 10, 8, 10 dabo ad te aliquid (11, 25, 1 cum habebis, cui des, et dum erit, ad quem des). 13, 16, 2 placeatne tibi aliquid ad illum (*Varronem*)? 13, 22, 5. 13, 39, 1. epist. 6, 3, 4. 10, 20, 2 bis ad eundem. 12, 24, 2. ad Brut. 1, 14, 1. 1, 9, 2 scriberem plura, nisi ad te haec ipsa nimis multa essent. VERG. Aen. 10, 741 ad quem subridens ... Mezentius. PLIN. nat. 7, 171 cum ... Cato ad filium ... observationem ut ex oraculo aliquo prodiderit. QVINT. inst. 8, 6, 20 Cicero ad Brutum (9, 3, 58 SVET. Iul. 55 gramm. 14. GAIVS dig. 50, 16, 234, 2 Ofilius ad Atticum ait. DIOM. gramm. I 410 CHAR. gramm. I 130, 17 HIER. epist. 22, 22 *al.*). IVV. 8, 71 haec satis ad iuvenem. TAC. hist. 3, 24, 9 plura ad tertianos. APVL. met. 1, 3 et ad alium. 3, 8 magistratus adsurgit et ad populum talia. 6, 10 sic ad illam. TERT. ieiun. 9 et dominus ad Aaron. scorp. 13 sicut et ad Romanos. pudic. 13. *ibid.* Paulum in secunda (*i. epistula*) ad Corinthios. HIER. epist. 92, 4 apostolus ... tota ad Hebraeos adfirmat audacia. 106, 65. FAVST. REI. spir. 2, 10 accipe ad Corinthios, quod solum possit ... sufficere. grat. 1, 12. 1, 16 *al.* *saepe legitur in librorum carminumque inscriptionibus, ut* CORP. VI 537 R. Festus v(ir) c(larissimus) de se ad deam Norti(am).

cf. cum *p. 512, 60 et constructionem cum dat. p. 512, 50. 61. 74. 513, 2. 5. 7.*

F ***de distantia*** *et* ***fine*** ad *et* usque ad *usurpantur, ut indicetur, quo quid pertineat, vel inter quos fines* (a — ad) *seu sit seu fiat aliquid. coniungitur* ad *et cum distantiae verbis, ut* absum, dependeo *etc., et cum verbis, quae proprie significant motum, ut* accedo (*de similitudine v. I A 4 b*). *saepe etiam tum, cum de motu agitur, notio inest distantiae et finis, ut*: CAT. 67, 22 *mentula* numquam se mediam sustulit ad tunicam. BELL. Afr. 60, 3 tertiam ... aciem ... usque ad aciei suae mediam legionem porrexerat. 38, 2 brachium ... ab eo loco ... usque ad eum ... derigi ac muniri (LIV. 31, 24, 9 derigere aciem a foro ad portam). VERG. georg. 3, 441 frigidus imber altius ad vivom persedit. ELEG. Maec. 1, 55 hic tela in profugos ... misit ad extremos exorientis equos. LIV. 22, 13, 10 usque ad aquas Sinuessanas populatio ea pervenit. 22, 24, 11 Poenum usque ad castra fusum. COLVM. 12, 4, 5 ut ... quidquid superest ... usque ad fundum deprimatur. LVCAN. 4, 295 puteus ... cavati montis ad inrigui premitur fastigia campi. PLIN. nat. 8, 89 ad quem (*locum*) ... egressurus est Nilus. *etc. (v. I A). ex distantiae notione profectus est usus de numero, mensura, ordine (I F 2).* **1** ***de distantia***: **a** *pendet ex verbis*: VARRO ling. 9, 24 quantum polus (-o *cod.*) superior abest [et abest et] a septemtrionali circulo et is (*O. Müller*, circumit cum his *cod.*) ad solstitium. Men. 156 antiqua lege ad frontem superficies accedebat. PLIN. nat. 4, 35 ad hunc finem Dardani ... accolunt. CAES. Gall. 6, 33, 2 regio ad Aduatucos adiacet. civ. 2, 1, 2 mare, quod adigit⟨ur⟩ ad ostium Rhodani. PLIN. nat. 5, 103 Caria ... ad mare utroque latere ambiens. CVRT. 6, 2, 13 *Scythae* a laevo Thraciae latere ad Borysthenem ... attinent. MELA 1, 20 qua ad fluvium adtingit *Africa.* VITR. 5, 12, 2 a regionibus, quae sunt a Cumis continuatae ad promuntorium Minervae. PETRON. 126 currere. PLIN. nat. 2, 245. PLIN. nat. 5, 94 *Pamphilia* decurrit ... ad mare. VAL. FL. 3, 526. MELA 3, 23 ora ... ab Santonis ad Ossismos usque deflexa. VERG. Aen. 1, 404 pedes vestis defluxit ad imos. PLIN. nat. 8, 74 rictu ad aures dehiscente. RHET. Her. 4, 11 *figura orationis*, quae demissa est usque ad usitatissimam puri consuetudinem sermonis. VARRO Men. 302 tunicam ... ad talos. CVRT. 5, 4, 23 qua se montium iugum paulatim ad planiora demittit. PAVL. FEST. 50 cultrum ad clunes dependet. CATO agr. 18, 2 arbores ad stipitem primum derectas p. XVI. VITR. 5, 6, 2 dirigant ascensus. PLIN. nat. 37, 180 ab oris gemmae ad radicem usque albo descendente. 19, 53 tot generibus usque ad infimam plebem descendente annona. desum *v. p. 531, 39.* PLIN. nat. 2, 136 quae (*partes*) a septentrione discedunt ad teporem. CORP. III 568 ut ... rigor ad fontem Dercynn⟨am⟩ ... ducat. VARRO rust. 3, 5, 17 eminens radius a cardine ad orbem. *cf. etiam I D 1 a p. 508, 13.* PLIN. nat. 5, 98 *Taurus* evadit usque ad ... Ripaeorum montium iuga. CVRT. 4, 7, 18 regio ... excurrit. MELA 2, 2. MANIL. 4, 601 *pontus* ad Nilum derectis fluctibus exit. VITR. 7, 1, 1 ad summum. MELA 1, 10 *Asia* se ... ad fretum extendit. 3, 9. TIB. 1, 7, 46 fusa ... ad teneros ... palla pedes. STAT. Theb. 1, 330 qua molle sedens in plana Cithaeron porrigitur lassumque inclinat ad aequora montem. *cf. I D 1 a p. 508, 26.* CIC. rep. 3, 43 portus usque in sinus oppidi et ad urbis crepidines infusi. MELA 2, 52 Rhion ... usque ad Isthmon inrumpit. VITR. 6, 3, 1 intercurrere. SIL. 4, 551 quantum ... interiacet aequi ad ripas campi. TAC. ann. 2, 61 *imperium Romanum* rubrum ad mare patescit. OV. epist. 2, 113 qua patet ... Rhodope ... ad Haemum. MELA 1, 9 pergere. CIC. fin. 4, 42 naturam omnem appetendarum rerum ita late patere, ut a principiis permanaret ad fines. MELA 2, 74 Gallia ... permittitur. CAES. Gall. 1, 6, 3 ex eo oppido pons ad Helvetios pertinet. *etc.* VVLG. II Cor. 10, 14 quasi non pertingentes ad vos (10, 13 usque ad). LVCR. 6, 696 ex hoc usque mari speluncae montis ad altas perveniunt subter fauces. SEN. benef. 5, 6, 1 regnum ... porrectum. TAC. ann. 2, 56 gens penitus ad Medos porrigitur. VITR. 4, 6, 4 praependere. 4, 4, 1 procurrere. 4, 1, 12. SIL. 14, 77 prolato ad litora dorso. VARRO rust. 2, 5, 8 codam profusam usque ad calces. VITR. 4, 2, 1 prominere. COLVM. 6, 1, 3 palearibus ... paene ad genua promissis. QVINT. inst. 2, 1, 8 in grammatices munus usque ad suasorias prorogatur. PLIN. nat. 4, 29 protendi. 3, 20 regio ad Celtiberos recedens. 4, 33 ad Epiroticas gentes in solis occasum. CIC. Att. 8, 7, 1 unum etiam restat ... ad omne dedecus. GRATT. 317 ad summam ne quid restaret habendum. SVET. vita Lucan. p. 50 Reiff. quantum mihi restat ad Culicem. MELA 1, 91 sinus ... retrahens ... paulatim oras. VITR. 5, 1, 8 *trabes* revertuntur ad antas. HOR. sat. 1, 2, 26 inguen ad obscaenum subductis *tunicis* usque. PLIN. nat. 6, 115 qua regio subit ad Medos. 11, 198. SEN. epist. 83, 5 non multum mihi ad balneum superest. APVL. flor. p. 74 Oud. ad honoris mei tribunal. VERG. georg. 2, 291 *aesculus* quantum vertice ad auras ... tantum radice in Tartara tendit. LIV. 36, 15, 9.

ex substantivis et adiectivis: PLAVT. Cas. 420 rus (ruri *codd.*) esse ad villam longe (CIC. Flacc. 72. VARRO rust. 3, 5, 9 *flumen* longum pedes DCCCCL derectum ab insula ... ad summum flumen. CORP. XIV 2466 *al.*). CORP. I 1143 est ... latum ab muro ad L. Tondei vorsu(m) p. XVI. CIC. Arat. 141 *Andromedam* usque sitam validas

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aquilonis ad auras. Cato 60 quantum spatium aetatis maiores (nostri *add. codd. plerique*) ad senectutis initium esse voluerunt (LIV. 37, 23, 11 *al.*). div. 2, 91 intervalla infinita ... a sole ad Martis ... stellam (BELL. Alex. 18, 3 DCCCC passuum intervallum ad oppidum enataverunt). CAES. Gall. 7, 85, 4 iniquum (exiguum *var. l.*) loci ad declivitatem fastigium (PLIN. nat. 16, 200). OV. fast. 1, 259 propexam ad pectora barbam. LIV. 7, 30, 8 continens imperium usque ad nos habetis. 37, 23, 11 extremo agmini loci nihil ad terram relictum erat (37, 24, 2 SIL. 12, 651). VITR. 5, 10, 5 *sudationes* tantam altitudinem habeant ad imam curvaturam hemisphaerii (6, 1, 6 ad mundum. *al.*). 6, 1, 7 *eae nationes* altiores habent distantias ad mundum. 7, 1, 3 minore crassitudine ⟨ad⟩ pavimentum digitorum senum. PAVL. FEST. 31 quod *brachia* ab humeris ad manus breviores sint, quam a coxis plantae. PLIN. nat. 3, 29 longitudo citerioris Hispaniae est ad finem Castulonis a Pyrenaeo DCVII pass. 6, 72 mensuram orae ad eum (*Indum*) ponam (*cf.* 6, 3 a — ad). 6, 25 latitudinem in laeva pandit *Armenia* ad Cyrum amnem transversa Araxen (3, 29). TAC. ann. 4, 47 continuus. TERT. idol. 9 pertinax.

de propinquitate: PACVV. trag. 23 qui sese adfines (ad finem *codd.*) esse ad causandum volunt. VARRO ling. 6, 8 sol eo die ... ad nos versum proximus est. LVCR. 2, 134 quae ... corpora ... quasi proxima sunt ad viris principiorum. VITR. 4, 3, 2 metopae, quae proximae ad angulares triglyphos fiunt. 6, 1, 4. 7, 13, 2. PLIN. nat. 2, 64 *apsides* e contrario ad terrae centrum humillimae atque proximae *sunt*. CIC. fin. 4, 64 propius fore eos ... ad respirandum. SALL. orat. Phil. 10 quod multo propius est ab eo, quo agitat, statu, quam ex pace et concordia ad arma civilia. APVL. mund. 11 flor. p. 97 Oud. SALL. Iug. 19, 3 ad Catabathmon ... secundo mari prima Cyrene est. PS. ASCON. p. 128 B. 'semel' vicinum est ad 'paene numquam'. *idem q.* post *de ordine*: CORP. VI 10048, 9 ad venetum vicit X ad albatum vicit LXXXXI. 10048, 10 bigas vicit ad albatum I ad prasinum I.

b *minus arta iunctura*: a, ab *respondente passim inde a Plauto* (*v.* a, ab *I p. 24, 4*), *ut*: CORP. I 821 cippus decmus. a cippo decmo ad prímum ped. LXXXXVII. (*antecedit etiam saepius* hinc, inde, *ut l. 36. 40. 57 al.*) α PLAVT. Mil. 609 sterilis hinc prospectus usque ad ultumam est plateam probe. ENN. ann. 312 iamque fere pulvis ad caelum vasta videtur (vegetur *Bergk*, vagatur *L. Müller*). TRAG. inc. 163 qua pontus Helles, supera[t] Tmolum ad Tauricos finis, frugifera et fert⟨ili⟩a arva Asiae tenet. CORP. I 199, 7 inde flovio Lemuri susum usque ad rivom Comberanc(am). 8. 10. I 551 hinc sunt Nouceriam meilia ↓ ... ad fretum ad statuam CCXXX. CIC. Verr. 5, 64 de quo ... in exteris nationibus usque ad ultimas terras pervagatum est. Att. 4, 1, 5 plausus me usque ad Capitolium celebravit. 15, 23 usque dum ad navem. ad Q. fr. 3, 7, 12. CAT. 115, 6 usque ad Hyperboreos et mare ad Oceanum. LVCR. 6, 1108 *caelum* quod in Ponto est differre, et Gadibus atque usque ad nigra virum percocto saecla colore (cal- *codd.*). CAES. Gall. 7, 46, 3 usque ad murum oppidi. VARRO rust. 3, 5, 12 ad summam aream [quadratam e medio diversae ... sunt piscinae. VERG. ecl. 9, 7. 5, 43 hinc usque ad sidera notus. LIV. 37, 42, 1 auxilia ... in fugam versa nudarunt omnia usque ad cataphractos equites. 38, 38, 4 excedito urbibus agris ... cis Taurum montem usque ad Halyn (tanaim *cod.*) amnem. 33, 37, 3. 39, 30, 12. 39, 32, 2. 44, 9, 2 ignes ad Elpeum ex regis castris apparebant. MANIL. 3, 435 lanigeri ad fines. 4, 605. 4, 676 ad Tanaim. VITR. 6, 1, 6. 1, 1, 13. CVRT. 7, 8, 30 ultra Tanain usque ad Thraciam colimus (TAC. ann. 2, 41). MELA 1, 11. 1, 39 inde ad Catabathmon Cyrenaica provincia est. 1, 80. 2, 27. 2, 47. 3, 60. PLIN. nat. 2, 61. 2, 201 mare fuit supra Memphim usque ad Aethiopum montes. 3, 139 Arsiae (*fluvio*) gens Liburnorum iungitur usque ad flumen Tityum. *cf.* 3, 149. 6, 28 ad prospectum Caspii maris. 6, 96. 6, 114 ad Persicum mare. 8, 72. 9, 145. 12, 65 ut sumptus in singulas camelos X̶ DCLXXXVIII ad nostrum litus colligat. VAL. FL. 8, 420. STAT. Theb. 11, 358 hic (*senior comes*) summas non duraturus ad arces. MART. 12, 62, 4 scissa nec ad Manes *humus*. TAC. ann. 11, 10 ad flumen Sinden. 2, 60. 12, 24 Agr. 22 SVET. Tib. 32 APVL. met. 11, 10 flor. p. 52 Oud. FRONTIN. aq. 5. ITIN. Silv. 36, 3 ut forsitan porro ad civitatem gemitus populi ... auditus sit. AVG. civ. 16, 4 cuius caput erit usque ad caelum. *al.* CORP. I 1252 parietem ... privatum col(oniae) Ven(eriae) Cor(neliae) usque ad tegulas faciundum coeraverunt. VITR. 9 praef. 11 vas ... ad summa labra implevit aqua. 5, 7, 2 ad summam (*praecinctionem*). 7, 3, 8. COLVM. 12, 45, 3. 12, 46, 4. 12, 49, 4 ad fauces. LVCAN. 3, 630 PETRON. 73 PLIN. nat. 2, 226 MART. 7, 20, 19 IVV. 14, 288. CIC. Verr. 3, 187 ut usque ad alterum R litterae constarent integrae. TIRO Gell. 10, 1, 7. SEN. contr. exc. 6, 4 bibit iste usque ad venenum. PLIN. nat. 36, 1 quae usque ad hoc volumen tractavimus. MART. 11, 107, 1 explicitum nobis usque ad sua cornua librum. QVINT. inst. 1, 1, 36 (*de sententiis honestis*) haec ... impressa animo rudi (*pueri*) usque ad mores proficiunt. decl. 329 p. 293 occidit tyrannum non hunc vulgarem et usque ad nomen tantum nocentem. TERT. anim. 26 sed omnis inaequalitas sententiae humanae usque ad dei terminos. *apud rhetores*: QVINT. inst. 7, 1, 23 ut ab ultima specie ... retrorsum quaererem usque ad primam generalem quaestionem. 7, 1, 64 persequi ad ultimam speciem, id est ad singulas lites. *usque ad corporis partes* (*cf. arbores*): PLAVT. Asin. 340 quibus (*asinis*) subtritae ad femina iam erant ungulae. Men. 154. 155 dies quidem iam ad umbilicum est dimidiatus mortuos (SEN. suas. 6, 27 librum ... revolvere. MART. 6, 37, 1). Bacch. 242 tondebo auro usque ad vivam cutem (Persa 829 admutilavisti. *al.*). CATO orat. 2 (Fronto p. 100 N.) usque istuc ad lignum dele. CIC. Lael. 18 ad vivum. PRIAP. 51, 4. VITR. 2, 9, 3 ad mediam medullam. CELS. 5, 28, 13 usque ad sanam carnem. 7, 7, 7 usque ad os. 7, 20 p. 301 usque ad mediam tunicam. CVRT. 8, 1, 15 usque ad ossa (COLVM. 6, 7, 4 uratur). COLVM. 5, 5, 11 usque ad corpus. PLIN. nat. 17, 261 praecisarum (*arborum*) ad radices. 28, 156. SIL. 6, 544 ad viscera. *al.* ENN. trag. 102 circum sese uruat ad pedes. CIC. Arat. 416 usque ad spinam mergens se caerula condit.
ad solum etc.: OV. fast. 4, 821 fossa fit ad solidum (VITR. 1, 5, 1. 5, 12, 5). LIV. 30, 26, 5 incendio ... quo clivus Publicius ad solum exustus est. *al. cf.* VERG. georg. 4, 427 flumina ... ad limum radii tepefacta coquebant. OV. met. 5, 587 aquas ... perspicuas ad humum. 4, 297 lucentis ad imum usque solum lymphae. SEN. dial. 5, 35, 4 stagno non ad solum perlucente. 6, 17, 3 perlucidus. 9, 1, 8.

β *in formulis* (*cf. etiam sub verbis*): PLAVT. Pseud. 776 a minimo ad maximum. quo ad *v. p. 559, 20.* CATO agr. 156, 2 paulisper demittito ad modum dum quinque numeres. RHET. Her. 1, 14 *rem* si non ad extremum, sed usque eo, quo opus erit, persequemur. VARRO rust. 1, 51, 1 omne ... brevissimum in rutundo e medio ad extremum (LIV. 23, 2, 4 perditus. VITR. 9, 1, 15. PLIN. epist. 5, 5, 5 *librum* revolvisse. *al.*). CIC. de orat. 1, 154 oratione aliqua lecta ad eum *finem* (LIV. 38, 20, 4. PLIN. nat. 11, 120 ab initio ad finem. ICTI *v. lex. I p. 190, 5*). CIC. ad Q. fr. 2, 15, 5 reliqua ad quendam locum ῥαϑυμότερα. VERG. georg. 2, 134 flos ad prima tenax (*cf. adv.* apprime). OV. fast. 3, 573 hospitii servasset ad ultima munus (LVCAN. 5, 122 scrutator ... fati). VERG. georg. 2, 243 ager ille malus dulcesque a fontibus undae ad plenum calcentur (HOR. carm. 1, 17, 14. SEN. *v. l. 47* PACIAN. paraen. 8 PRISCILL. tract. 3 p. 56, 10 VEG. mil. 3, 9 *al.*). HOR. sat. 2, 3, 308 ab imo ad summum totus moduli bipedalis (LIV. 24, 34, 9. COLVM. 12, 36 implebis. SCRIB. LARG. 122 iterum vel ad summum tertio. LIV. 23, 20, 6 fide ... ad ultimum expleta. 26, 27, 10 perditum irent. 28, 28, 8 dementis. QVINT. inst. 10, 7, 16). LIV. 42, 20, 1 columna ... tota ad imum fulmine discussa est (VITR. 2, 9, 3. 3, 4, 2 COLVM. 12, 4, 5. PS. APVL. Ascl. 28 desuper ad ima deturbans procellis *animam*). 29, 25, 3 ad inmensum multitudinis speciem auget. 42, 3, 2 aedem Iunonis ... ad partem dimidiam detegit (VITR. 5, 2, 2 GAIVS inst. 1, 43). VITR. 10, 6, 3 *regulae* exaggerantur ad id, uti ... (SEN. nat. 4, 2, 5 quippe *Nilus* ad id lutosus ... fluit). SEN. benef. 1, 11, 5 pecunia ... ad sanum modum habendi parata (*cf. p. 550, 50*). 4, 17, 6 ad hoc, ut ... (LVCIF. Athan. 1, 28. PS. ASCON. div. in Caec. p. 103 B *ut aerarius* ad hoc non esset civis, tantummodo ut .... epist. 71, 18 beatum ... esse ..., sed non ad perfectum nec ad plenum (EXC. Vales. 12, 71 HIER. adv. Pelag. 2, 6. 2, 12). PLIN. nat. 13, 62 *nucleus* siccatus durescit ad infinitum (17, 44 fertilis. 20, 227 augere. 31, 95. 34, 35). PLIN. nat. 31, 73 *sal* largius coquitur et usque ad medium (*i. lacus*). SIL. 10, 378 exhaustas saevo certamine vires ad nimium. SVET. Tib. 68 qui (*oculi*) ... viderent, sed ad breve (IOS. Cassiod. c. Ap. 2, 169 philosophantes). HYG. mun. castr. 49 ad minimum. VLP. dig. 43, 13, 1, 7 ea ... res cursum fluminis ad aliquid immutavit. ICTI *al.* APVL. Plat. 2, 24 ut usque ad id locorum plebes suas augeant, ut ... (ad eundem *codd.*). *cf. p. 555, 84.* PRISCILL. tract. 4 p. 60, 13 si victi ad modicum sumus (VVLG. I Tim. 4, 8 Iac. 4, 14 RVRIC. epist. 2, 47 VICT. VIT. 3, 27, 51 PASSIO VIII mon. 8; *partim de tempore*). HEGES. 4, 5 umbra ... nec ad summam perfecta est manum. MACR. somn. 1, 5, 6 nec pure nec ad integrum. CORP. VI 25175 defrudavi me numquam ad quod habui. CIC. fin. 4, 60 ad summam ea ... illi bona appellant. off. 1, 149. Att. 10, 4, 11 iurabat. epist. 14, 14, 2 OV. Pont. 4, 1, 15. LIV. 45, 4, 1 decem pondo auri et argenti ad summam sestertii (-ium *cod. Vind.*). *al.* LIV. 35, 8, 7 donec ad liquidum veritas explorata esset (SOL. 1, 39. 1, 41 AVG. civ. 8, 3 ENNOD. op. 3 p. 375, 24. 4 p. 387, 2 *al.*). FRONTIN. aq. 18 nondum ad subtile explorata arte librandi (CENS. 17, 3). CENS. 19, 2 ad certum nondum reperire potuerunt. BEDA gramm. VII 244, 9 ad purum.

accedit paene, penitus, usque, versum.

2 *de numero, mensura, ordine*: a *idem fere quod* circa (*abiit in adverbii constructionem ad quemlibet casum accedentis*) *vel de certo numero definitaque mensura* (*ut l. 80 et p. 517, 15 sqq.*): α *cum numeris*: PLAVT. Epid. 296 ad quadraginta fortasse eam posse emi minimo minis (*Gronovius*, minas *codd.*, *cf. p. 551, 82*). Trin. 152 nummorum Philippeum ad tria milia. TER. Haut. 145 quasi talenta ad quindecim coegi. SIS. hist. 36 p. 180 ad binum milium numero sauciis utrimque factis. 39 p. 180 actuarias ad viginti naves. CIC. Verr. 2, 92 cum ad HS viciens quinquiens redegisse constaret. 2, 95 ad triciens litem esse aestimatam. 3, 35 huic hereditas ad HS facile triciens venit testamento. 3, 141. 4, 116 professio est agri Leontini ad iugerum XXX, haec sunt ad tritici medimnum XC, id est, modium DXL. Cluent. 110 cum annos ad quinquaginta natus esset (GRAN. LIC. p. 15 Bonn. *se* aetate maiorem esse ad annos XXIII; *cf.* POLYB. 31, 12 ὑπάρχειν ἐτῶν εἴκοσι καὶ τριῶν. GELL. 17, 8, 4.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Corp. VIII 284 beixit anis at LXXX). Phil. 3, 10 ad trecentos fortissimos viros (Att. 1, 14, 5 *al.*). Att. 5, 20, 5 res erat ad HS CXX. epist. 13, 29, 4. Caes. Gall. 1, 5, 2 oppida sua omnia, numero ad duodecim (Plin. nat. 9, 37 ova ... ad centena numero). 1, 4, 2 ad hominum milia decem. 1, 29, 3. 2, 33, 5 occisis ad hominum milibus quattuor. *al.* Varro ling. 6, 38. rust. 3, 5, 14 ipsum falere ad duo pedes altum a stagno, latum ad quinque (3, 11, 2). Cat. 48, 3 usque ad milia basiem trecenta. Bell. Afr. 1, 5 equitum ad II milia. Hisp. 31, 10 ad hominum mille partim equitum partim peditum. *et passim scriptores historici, ut* Liv. (4, 59, 8 ad duo milia et quingenti *et passim*). *al.* Pavl. Fest. 370 usque ad octo milia. Cvrt. 5, 1, 41 mercennarius miles ad IIII milia advenerat. Colvm. 5, 7, 2 ut ad octo pedes ... tabulata disponantur. Plin. nat. 3, 28. 6, 82 magnitudo ad terna milia amphorum. 11, 241 ad singula milia pondo premitur *caseus.* 12, 67 arbori altitudo ad quinque cubita. 20, 23 ad cyathos ternos (24, 51. 28, 196). 20, 242. 20, 62 sucus potus ad duos obolos. 25, 66 radix ... ad bina cubita. 27, 116 folia habet fere ad III digitos. 30, 94 ad coclearia III (*infra* coclearibus II). 33, 145 octo *lances* ad CCL libras. Lex met. Vip. (Corp. II 5181) 30 multam ... usque ad HS CC dicere. Tac. ann. 11, 7 capiendis pecuniis modum *statuit* usque ad dena sestertia. Svet. Iul. 20. 25. Avr. Front. p. 68 N. Capitol. Gord. 18, 2 Claud. 2, 4. Lampr. Alex. 30, 4. 42, 3 qui usque ad sex fuerunt. Vopisc. Prob. 14, 2. Exc. Vales. 11, 53 factum est usque ad sex solidos modius tritici (12, 62 est facultas mea). Svlp. Sev. chron. 1, 44, 4 ex his ad trecenta milia paravit exercitum. 1, 25, 5. 2, 30, 5. Marc. med. 17, 25 fient pastilli ad denarios singulos. 18, 17. 20, 126 pensabis ad pondo tria. Cassiod. var. 12, 27, 2. Marcell. dig. 20, 1, 27 quasi damni iniuriae dabimus actionem ad quantum interest. *indicatur distantia* (*cf.* a, ab *I p. 24, 14*): Vitr. 8, 3, 11 ad locum, qui est ab ostio ad milia CLX. Plin. nat. 5, 22 ab eo ad XLVIII in mediterraneo colonia Cirta. Plin. nat. 21, 73 a⟨d⟩ quina milia passum contrario amne (mane *codd.*) subvehunt *alvos apium.* 33, 97 ad MD passus iam cavato monte. Itin. Silv. 20, 8. 20, 10. 21, 4. 25, 11. 29, 4. Plin. nat. 2, 75 stella ... ad quindecim partium intervallum consistit. 19, 98 quae (*radix*) descendat ad tria cubita.

β ad numerum, pondus (*cf. de rel. III A 2 b p. 549, 69*): Cic. Verr. 6, 73 ad eorum numerum. Cael. Cic. epist. 8, 8, 8 quem ad numerum in provincias mitti oporteret. Caes. Gall. 1, 15, 1 equitatum omnem ad numerum quattuor milium. civ. 2, 4, 1 eundem (3, 4, 3). Lex Malac. (Corp. II 1963) 12 ad quem. Plin. nat. 24, 180 *al.* Caes. Gall. 5, 12, 4 taleis ferreis ad certum pondus examinatis. Plin. nat. 19, 110 ad trium denariorum pondus. Marc. med. 16, 1. 16, 6. 27, 21. Colvm. 11, 2, 17 ad bipalium. Cic. de orat. 2, 249 utrumque genus continet verbi ad litteram immutati similitudo. Soran. 2, 1 (11) ad plenum acetabulum. ad altitudinem *et sim.* (*cf. I A 2 n et I D a β p. 510, 19*): Cic. div. 1, 97 cum ad infinitam altitudinem terra desedisset. Liv. 26, 36, 7 clitellas inligatas oneribus velut struentes ad altitudinem solitam circumdabant. Colvm. 11, 3, 5 Plin. nat. 36, 73. Caes. civ. 1, 42, 1 fossas ad eandem magnitudinem perfici iubet. Cels. 4, 19 p. 145 laser ... ad piperis magnitudinem. 5, 24, 2. 5, 25, 4 p. 183 Plin. nat. 20, 188. 23, 21 *al.* Liv. 44, 11, 5 non ad eandem crassitudinem ... structos esse (*fornices*). Pavl. Fest. 116 bracchii. Vitr. 8, 6, 5 substruere ad libramenta. 8, 6, 14 fossa ad libramentum altitudinis, quod est futurum, calcetur vectibus. 8, 6, 15 infimum parietum. Fest. 206 usque ad libramentum summi fornicis. Plin. nat. 37, 24. Vitr. 4, 3, 5 ad normae cacumen. Vitr. 8, 6, 3 uti specus ... librentur ... ad fastigium, quod supra scriptum est. Vitr. 9 praef. 5 ad eius ... lineae ... longitudinem (Plin. nat. 12, 91 palmi. 36, 72). Plin. nat. 16, 203 crassitudinis ... ad trium hominum complexum. Plin. nat. 36, 122 ad eam excelsitatem, ut .... Papin. dig. 31, 70 pr. in totum ... cedere *vel* non nisi ad eam quantitatem. ad intervallum *v. l. 34.*

γ cum verbis ***deminuendi, augendi,*** *temperandi, sim.* (*cf. I A 4 b et de rel. I B 1*), *eodem modo quo cum verbis redigendi, redeundi, sim.* (*cf. I A 3 b*). *respondet* a, ab (Svet. Dom. 4), de (Varro Non. 551), ex (Plin. nat. 26, 87): Cato agr. 98, 1 amurcam decoquito ad dimidium (158, 2 usque ad sextarios III iuris *etc.*). Varro rust. 2, 7, 8 scillae medium conterunt cum aqua ad mellis crassitudinem (Apvl. met. 9, 27). Cic. de orat. 3, 157 similitudinis est ad verbum unum contracta brevitas. Liv. 2, 1, 10 numerum ... ad trecentorum summam explevit. Vitr. 3, 5, 7 succidantur (sic caedantur *codd.*). 7, 3, 2 temperentur. 8, 6, 15 solum calcetur ad crassitudinem, quae .... Cels. 6, 10 p. 248 passi ... tres heminae ad unam coquuntur. *al.* Sen. dial. 3, 7, 1 iram ... ad salutarem modum cogere (Plin. nat. 29, 116). epist. 119, 10 coartare. Colvm. 4, 6, 4 incresco (Plin. nat. 20, 245). 4, 14, 1 *malleoli* ad ... duas gemmas deputati. 4, 20, 5 recido (Plin. nat. 17, 176). 4, 31, 3 praecido. 5, 6, 31 reseco. 12, 19, 1 excoquo (12, 20, 2. 3). Scrib. Larg. 60 trita⟨e⟩ ad tertias ... spicae. *al.* Plin. nat. 6, 202 arborum ibi proceritatem ad CXL pedes adolescere. *al.* 9, 44 pinguesco. 19, 84 crescere. 19, 131 excresco. 33, 47 inminuere pondus. 33, 108 confringo. Tac. ann. 15, 39 pretium frumenti minutum usque ad ternos nummos. Svet. Dom. 4 corripio. Apvl. met. 7, 4 ad pristinae manus numerum Martiae cohortis facies integraretur. apol. 21 cupio ad pauciora me coercere. Tert. pudic. 3 prius decidam intercedentem ex diverso responsionem ad eam paenitentiae speciem. Vopisc. Tac. 4, 6 sententias, ad quas nos locus artat.

b a — ad *de* ***enumeratione et ordine,*** *plerumque cum numeris*: Rhet. Her. 4, 53 ut omnia inter se a primo ad postremum conveniant. Varro ling. 9, 81 in aere usque ab asse ad centussis numerus aes adsignificat. 9, 82 numeri ... usque a quattuor ad centum. 9, 84. 9, 87. Cic. leg. 2, 68 funerum sumptus praefinitur ... a minis quinque usque ad minam. Vitr. 3, 3, 12 si columna sit ab minimo ad pedes quinos denos. *ibid.* quae erit ab quindecim pedibus ad pedes viginti. 4, 6, 1. 6, 3, 4 cum sit atrii longitudo ab XXX pedibus ad pedes XL. *al.* Sen. contr. 1 praef. 2 versus ... ab ultimo incipiens usque ad primum recitabam. Cels. 2, 18 p. 64 aves omnes a minimis ad phoenicopterum. Scrib. Larg. 139 *globuli* dantur a tribus usque ad septem. Plin. nat. 7, 208 *navem longam* sex ordinum ... Syracusios *fecisse*, ab ea ad decemremem Alexandrum Magnum, ad XII ordines Ptolemaeum Soterem *etc.* 12, 70. Vlp. dig. 41, 3, 6 non a momento ad momentum ... computamus. Vvlg. *passim, ut* gen. 7, 23 delevit omnem substantiam ..., ab homine usque ad pecus. *v.* a, ab *I p. 24, 54.* *cf. talia, ut*: Liv. 1, 43, 4 secunda classis intra centum usque ad quinque et septuaginta milium censum instituta. Liv. 24, 11, 7 qui ... milibus aeris quinquaginta ... census fuisset usque ad centum milia ..., qui supra centum milia usque ad trecenta (Corp. II 6278, 30). Vitr. 4, 6, 1 si *erit lumen* XVI pedum ad XXV. *non respondet* a, ab (*accedunt saepe* deinde *et sim.*): Varro ling. 5, 170 quod est ut ʻtricensisʼ proportione usque ad ʻcentussisʼ. 6, 34 dehinc quintus Quintilis et sic deinceps usque Decembrem. 9, 81. 5, 169. Cic. ac. 2, 94 sin ... usque ad novem ... respondes pauca esse. Hor. ars 254 (*de iambo*) primus ad extremum similis sibi. Manil. 4, 469 nec pars prima ... nec sexta nec una ad decumam. Vitr. 5, 4, 9 diatessaron et diapente et ex ordine ad disdiapason. 5, 5, 1 *al.* Vell. 2, 89, 5 consulatus ... usque ad undecimum quin (quem *cod.*) continuaret Caesar (Svet. Aug. 26). Colvm. 12, 52, 11 eliquare id (*oleum*) copulator in secunda labra debebit, et deinde insequentia usque ad ultima. Plin. nat. 6, 220. 8, 9. Frontin. aq. 25. Apvl. mund. 25 Avg. civ. 7, 7. 12, 6 *al.* *nota*: Cvrt. 7, 11, 12 praemium erit ei, qui primus occupaverit verticem, talenta X, uno minus accipiet, qui proximus ei venerit, eademque ad decem homines servabitur portio. *sine numeris et sim.*: Caes. civ. 3, 14, 3 de servis liberisque omnibus ad inpuberes supplicium sumit. Val. Max. 5, 9, 1 L. Gellius omnibus honoribus ad censuram defunctus. Sen. nat. 4, 4, 1 qui me usque ad mendacia haec leviora ... credulum praesto. Plin. nat. 13, 77 proximarum (*plagularum*) semper bonitatis deminutione ad deterrimas. 28, 5 *Graeci* omnia persecuti ad resegmina unguium. Tac. ann. 14, 15 histrionis artem exercent usque ad gestus ... haud viriles. Capitol. Pius 10, 2 Vopisc. quatt. tyr. 7, 4 Aur. 46, 6 Lampr. Alex. 39, 9. Hier. epist. 127, 3 aurum usque ad anuli signaculum repudians. 60, 12. ad, usque ad *de effectu* (*cf.* ut *consecutivum*). *v. de rel. I B 2 p. 545, 7.* *nota*: Hier. epist. 14, 11 tribus ad tribum pectora ferient. ad unum (*passim accedit* omnis) *et sim.*: Lvcil. 363 omnis extra castra ... foras eiecit ad unum. 758 deletionem nostri ad unum exercitus. v. 13 *lectio dubia.* Cic. nat. deor. 1, 44 cum ... maneat ... ad unum omnium firma consensio. Lael. 86 epist. 10, 16, 1 ad Q. fr. 3, 2, 2. Lent. Cic. epist. 12, 14, 2 onerariae omnes ad unam (*cf.* Caes. civ. 3, 6, 3. 3, 27, 2). Caes. *saepe.* Verg. Aen. 5, 687 *etc.* Cic. Q. Rosc. 11 HS IↃↃↃ ad libellam sibi deberi. Quinct. 17 quid eis ad denarium solveretur. Att. 5, 21, 12. ad nummum convenit. Hor. epist. 2, 2, 26 miles collecta viatica ... ad assem perdiderat (Plin. epist. 1, 15, 1 inpendium reddes). Apvl. apol. 76 dos erat a creditore omnis ad teruncium pridie sumpta. ad verbum *v. p. 551, 24*, ad litteram *p. 550, 42.* *i. q. praeter*: Pavl. Fest. 127 *municipales* participes ... fuerunt omnium rerum ad munus fungendum. Plin. epist. 2, 11, 20.

c *de* ***distributione***: Liv. 28, 29, 12 stipendium ad nomen singulis persolutum est. Sen. dial. 11, 6, 3. Plin. nat. 2, 95 sidera ... expungere. Vvlg. IV reg. 10, 8 ponite ea (*capita*) ad duos acervos (*cf.* LXX θέτε αὐτὰς βουνοὺς δύο). Cod. Iust. 1, 27, 1, 22 numerario pro annonis VI annona solidorum quinque ... quarto quinto et sexto ad annonas IS annona solidorum V et ad capitum I capitus solidorum IIII. *cf. I A 1 b p. 501, 62. I C p. 507, 13. 42. de rel. I B 1 p. 544, 57.*

accedit usque, prope, paene, penitus.

II *de* ***situ et positione*** (*testimonia grammaticorum de* ad *et* apud *v. p. 473, 58*). *qui usus artissime cohaeret cum eo, quo indicatur, ad quem quid locum moveatur vel dirigatur. in multis verbis notio et usus inter utramque significationem fluctuat, ut in* adsum, praesto sum, pono *variisque movendi verbis* (*eodem modo quo inter in c. acc. et in c. abl.*), *ut*: Cic. Verr. 2, 66 ut ipsi ... ad foris adsisterent. Verg. georg. 4, 317 pastor ... fugiens Peneia Tempe ... tristis ad extremi sacrum (placidum *M*) caput adstitit amnis. Lex rep. (Corp. I 198) 37 neive facito, quo quis eorum minus ad id iudicium adesse poss⟨it⟩ (Cic. div. in Caec. 28 non adfuturus. Verr. 2, 1. 3, 41 Lex Vrs. Corp. II 5439. III 2, 10 adsint. Vlp. dig. 17, 2, 52, 18 cum ... non adesset. 21, 2, 55 pr.). Cic. Quinct. 25 ut ad tabulam Sentiam sibi adsint. Caec. 16. div. 1, 57 ut mane ad portam adesset.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VERG. Aen. 5, 55 ultro. Hor. sat. 2, 6, 35 sibi adesses ad Puteal cras. LIV. 1, 52, 5 ad lucum Ferentinae ... adessent. 2, 48, 10. 3, 20, 4. 28, 9, 4 senatus ad aedem Bellonae. 45, 35, 8. STAT. Theb. 3, 53 congestae portarum ad limina matres. CIC. Phil. 14, 15 impii cives unum se in locum, ad illam curiam ... congregabant. CAES. Gall. 2, 21, 6 quae *quisque* prima signa conspexit, ad haec constitit. BELL. Alex. 19, 5 navigia ... ad molem constituerunt. SVET. Aug. 96 contractis ad Bononiam triumvirorum copiis. LIV. 1, 10, 5 cum *spolia* ad quercum ... sacram deposuisset. CAES. Gall. 6, 8, 5 equites ad latera disponit. 7, 80, 1 CVRT. 6, 8, 18. CIC. Att. 1, 3, 2 signa sunt ad Caietam exposita (LIV. 28, 6, 7). BELL. Afr. 7, 2 centurionibus ad portas oppidi et custodiis impositis. LIV. 38, 7, 12 folle fabrili ad caput fistulae imposito. LIV. 22, 4, 3 equites ad ipsas fauces saltus ... locat. CIC. Att. 4, 18, 4 huic obviam Cato et Servilius ... ad portam. Caec. 21 iste ad omnis introitus ... armatos homines opponit. OV. epist. 1, 26 ponitur ad patrios barbara praeda deos. 12, 128 trist. 4, 8, 22. PETRON. 71 ad dexteram meam ponas statuam. LEX Malac. (Corp. II 1963) 17 q(uo) m(inus) ... singulos custodes ad singulas cistas ponant. 22 positus erit. CIC. Verr. 3, 21 ei quadruplatores ad fretum praesto fuisse. Pis. 55 ad portam. CAES. Cic. Att. 9, 16, 2 ad urbem. Gall. 5, 26, 2 ad fines regni sui. *cf.* LIV. 38, 15, 10. VLP. dig. 39, 2, 4, 6 libellum ad ipsas aedes proponere. SIL. 7, 275 sparsa ad divortia turma. VITR. 9, 5, 2 ad anguis inferius (int- *codd.*) ventris sub caudam subiectus est centaurus. CIC. off. 3, 49 quae (*classis*) subducta esset ad Gytheum. *al.*

A *indicatur* ***ubi*** *cum verbis* ***standi manendi*** *sim. statum quietum indicantibus vel cum variis notionibus agendi et patiendi (ut cum verbis movendi, si spectatur locus, quo quid fiat).* *cum substantivis, ut*: adlocutiones: VERVS Fronto p. 132 N.; angustiae: CAES. civ. 2, 17, 3; castella: LIV. 37, 56, 3; castra: CIC. epist. 15, 3, 1; cenae: CASS. HEM. hist. 13 (Plin. nat. 32, 20); classicum: VARRO ling. 6, 92 (*ex comm. anquisitionis Sergiano*) qui ... classicum ad comitia centuriata redemptum habent; columnae: CIC. Verr. 2, 147; concursus: SEN. benef. 6, 32, 1; contio: CIC. Sest. 108; criminationes: LIV. 10, 26, 6; cupressus: SIL. 10, 534; cursus: CIC. Tusc. 5, 98; custodia: VERG. georg. 4, 165; custos: VERG. Aen. 9, 645; deditio: CAES. civ. 3, 10, 5; elogium: CIC. fin. 2, 116; lacus: CORP. I 1166, 9; leones: VERG. Aen. 10, 253; litus: LIV. 32, 36, 3; locus: VARRO ling. 5, 157; mare: LIV. 38, 18, 12; munera: SEN. dial. 10, 20, 5; oratio: CIC. Q. Rosc. 15; portus: CIC. epist. 16, 9, 1; procurator: CORP. VIII 10500; proelium: CIC. Brut. 12; pugna: CIC. Mur. 33; rationes: CIC. Phil. 8, 26; salicta: CIC. agr. 2, 36; saltus: LIV. 36, 17, 3; simulacrum: VARRO Men. 364 (*potest etiam ex* vidisti *pendere*); somnus: SIL. 1, 66; strages: LIV. 23, 48, 8; tabulae publicae: CIC. Verr. 2, 57 (*nisi ad totum enuntiatum pertinet*); tribunus: CIC. rep. 6, 9; villa: CIC. Att. 14, 16, 1; vox: CIC. Ligar. 16. *al.* *cum adiectivis*: canaliculatus: PLIN. nat. 27, 78; latus: CELS. 5, 28, 14 p. 217 MELA 3, 33; tenuis: CELS. 7, 26, 2 p. 309; venalis: SVET. Claud. 16. *usus translati exempla v. II A 4.*

1 *raro dicitur ad* ***personam*** *(et animalia) generaliter (saepius in formulis atque certis quibusdam locutionibus)*: CIC. Verr. 1, 22 decem fiscos ad senatorem illum relictos esse. Cat. 2, 13 in ... conventu ad M. Laecam fuisset necne. Att. 10, 4, 8 fuit ad me sane diu. ITALA (Hier. epist. 21, 21) Is. 21, 12 ad me habita in saltu. DARES 41 *Polyxenam* Aeneas ad patrem Anchisen abscondit. ITIN. Silv. 23, 1 fui ad episcopum. HYG. fab. 273 p. 148 *ludos* fecit Aeneas ... in Sicilia ad Acesten ... hospitem. 125 p. 108 ad Circen. VEN. FORT. 4, 9, 19. CIC. Att. 13, 52, 2 Dolabellae villam cum praeteriret, omnis armatorum copia dextra sinistra ad equum. *in aliquo vel ad corpus alicuius*: SEN. epist. 121, 12 qualis ad nos [pervenerit] animi nostri sensus ... talis ad omnia animalia constitutionis suae sensus est. CARM. inc. Gell. 19, 11, 2 ut ad me fierem mortuus, ad puerum intus viverem. LVCIF. de reg. apost. 3 quomodo tu miraris ad temet ... quod neque tibi regnum neque vita auferatur a deo. VVLG. psalm. 41, 7 ad me ipsum turbata est anima mea. AVG. civ. 14, 3. SIDON. carm. 5, 201 totus dormitat ad istum ... Alexander. QVINT. decl. 322 p. 266 cum excuteretur corpus, inventae sunt tabellae ad filium.

a *ad quos cenant*: PLAVT. Stich. 439 ad Sangarinum cenam coqui. PORC. LIC. carm. 4, 3 ad Philum ... cenitare. ACTA Arv. a. 81, 10 epulantes ad magistrum (a. 87, 2, 33 *et saepius*). a. 220, 1 cenaverunt (CARM. epigr. 933).

b *indicatur condicio, officium, munus*: **α** ad patrem, dominum *etc.*: PLAVT. Capt. 49 ut in servitute hic ad suom maneat patrem (699). TER. Haut. 979 tibi iam esse ad sororem ... cibum. LVCIL. [Serg.] gramm. IV 564, 16 hymnis cantando ⟨quem⟩quem adservisse ait ad se (GRAMM. *pro* apud se *positam esse dicit*). VARRO rust. 1, 17, 3 ad priorem dominum quid factitaverint. CATO agr. 7, 2 ad fabrum ferrarium pro passis eae (*uvae*) recte servantur. VARRO rust. 3, 14, 3 ad propolam (-palam *codd.*). 2, 10, 2 ad suum ... gregem (2, 1, 26). LIV. 24, 48, 9 qui ad regem remansit. PHAEDR. 3, 4, 1 pendere ad lanium ... simium. SEN. epist. 108, 4 qui ad philosophum fuerunt. COLVM. 8, 11, 15 ad quam (*gallinam*) circumvolant pulli. CARM. epigr. 260, 2 (*saec. III*) Verus ad Augustum legato (*debebat* -i) munere functus .... CORP. XI 5797 vixit annos XV ... et fecit ad maritum Flavium (*cf.* cum COD. Iust. 6, 57, 5, 2 ad hominem liberum habita). VITA Niced. Lugd. 8 (Mon. Germ. Mer. III) ad medicum iam curatus. *ad populos, gentes, sim.*: CAECIL. com. 146 quasi ad hostis captus liber servio. PROP. 2, 18, 11 illum (*Tithonum Aurora*; illa *pars dett. cod.*) ad vicinos cum amplexa quiesceret Indos (2, 9, 29 retinerer miles). LIV. 5, 6, 6 famam et ⟨ad⟩ alia bella et ad ceteros populos ... quaerere. OV. Pont. 3, 4, 60 factaque eunt ad vos. MANIL. 1, 645 ad Hesperios. 4, 670. PLIN. nat. 2, 227 ad Vetulonios in Etruria. 12, 2 vestes ad Seras peti. 12, 78 ad exteros. 8, 222 *al.* EXP. tot. mundi geogr. 34 p. 112 musium ad eos (*Aegyptios*) iudicatum est. 7 p. 106. 14 p. 107. 18 p. 108. 36 p. 113. 37 p. 114. CYPR. epist. 4, 4 circumcisio spiritalis esse ad (apud *var. l.*) fideles servos dei coepit. COMM. apol. 1018. ITIN. Silv. 38, 1 ad nos (39, 1). OPTATVS 119, 2 ad (apud *var. l.*) populum Iudaeorum. DRAC. carm. 9, 80. **β** ad amicam, lenonem *sim.*: PLAVT. Asin. 825 unam ad amicam ... potare. TVRP. com. 171 eius crebras mansiones ad amicam. ARGVM. Plaut. Pseud. 5 scortum reliquit ad lenonem ac symbolum. VARRO Men. 205, 2 vers. et rex et misellus ille pauper amat habetque ignem intus acrem: hic ad moechada adulescentem cubiculum pudoris primus polluit. PLAC. med. 24, 4 si ad mulierem quis non potest (*deest in Cassin.*). **γ** *cum verbis dicendi et sim. in formulis* (*i. q.* apud): ad iudicem *et sim.*: PLAVT. Rud. 1282 quem ad recuperatores modo damnavit Plesidippus. CIC. Verr. 4, 68 se ... esse dicturum. TER. Andr. 728 si forte opus sit ad erum iusiurandum (iurato *Bentley*) mihi. CATO agr. 144, 2 iuranto ad dominum aut ad custodem (145, 2 HIER. epist. 121, 6 accusatus est). RHET. Her. 1, 24 ut C⟨a⟩epio ad tribunos plebis de exercitus amissione (*sc. se purgavit*). LEX Iul. mun. (Corp. I 206) 11 profitemino. 17. CIC. Q. Rosc. 13 ad iudicem causam labefactari. 15 illa (*oratio*) *fuit* ..., haec ad C. Pisonem. 45 eius testis ... fidem infirmabit. CIC. Brut. 289 ad stantem iudicem dicant (opt. gen. 10). Tull. 29 defendam. Ligar. 30 sic agi solet (*om. pars codd.*), sed ego apud parentem loquor. VLP. dig. 48, 5, 18 pr. denuntiavit. 49, 2, 1. *var. l.* PLAVT. Men. 587. CIC. Ligar. 30 ad parentem sic agi solet, ad iudices: 'non fecit'. CIC. Q. Rosc. 12 ad arbitrum. de orat. 2, 49 si ... mandata sint exponenda aut in senatu ab imperatore aut ad imperatorem aut ad regem aut ad populum aliquem a senatu. ad Q. fr. 2, 3, 5 Nerius index edidit ad allegatos (alligatos *Baiter*). Tusc. 3, 51 non apud exercitum neque ad censores dicere (LIV. 43, 14, 8). ad regem *v. l. 34* (HYG. astr. 2, 18 p. 58, 12). VARRO rust. 2, 1, 16 *greges ovium* ad publicanos profitentur. LEX Iul. mun. (Corp. I 206) 1 ad co(n)s(ulem) profiteri. *saepius* (LIV. 38, 35, 1 disceptatum est, apud *var. l.*). 8 ad pr(aetorem) urb(anum) profitemino (10 professiones fieri. 17 LIV. 38, 55, 4). LIV. 8, 18, 4 ancilla quaedam ad Q. Fabium Maximum aedilem curulem indicaturam se causam publicae pestis professa est. 45, 6, 9 nomina ... dabant ad C. Postumium tribunum militum. CALL. dig. 47, 9, 7 ad (apud *man. 2*) cum (*praesidem?*) testari. PLAVT. Cas. 191 viri ius suom ad mulieres optinere haud queunt. CIC. Verr. 3, 72 ad quos (*i. dicere*)? :: ad me. 6, 171 *v. l. 63.* Phil. 3, 20 ad eos ... ne verbum quidem ausus est facere de Caesare. Ligar. 16 haec nec hominis nec ad hominem vox est. qua qui apud te ... utitur. de orat. 3, 23 sive ... loquitur ... ad paucos sive ad multos sive inter alienos sive cum suis. ad Brut. 1, 15, 2 Messallam ut laudem, praesertim ad Brutum. VATIN. Cic. epist. 5, 10b ad Caesarem meam causam agas. LIV. 8, 21, 8 consul ... ad principes sententiarum consulares, ut exaudiri posset a pluribus, dicendo. 40, 24, 1 ad patrem accusavit. ad populum *et sim.*: PLAVT. Men. 587 aut ad populum aut in iure aut apud aedilem (ad iudicem *P*) res est. CIC. Verr. 2, 68 loquebatur. Sest. 108 contionem. Mil. 40. Phil. 12, 17 egi (Att. 1, 12, 1). Brut. 80 dixisset (LIV. 3, 41, 1 dicturos; *ibid.* in senatu). 57 valuisse dicendo. 187 frigenti. Att. 2, 1, 3 *oratio* (*ibid.* in senatu). LIV. 2, 54, 3 rei. 3, 33, 10. 4, 11, 7 dei dicta. 10, 26, 6 criminationes. 10, 31, 9. 10, 46, 16. PAVL. FEST. 151 inquit. PLIN. nat. 7, 102 SVET. Dom. 10. GELL. 18, 5, 2 ἀναγνώστην ... legere ... in theatro. *al.* CIC. Verr. 6, 171 non ad civis Romanos, non ad aliquos amicos nostrae civitatis ..., denique ... non ad homines, verum ad bestias. de orat. 3, 66 quo (*orationis genere*) uti ad vulgus nullo modo possit (Tusc. 4, 60 LIV. 3, 43, 2 SIL. 8, 263). LIV. 3, 9, 2 patrum superbiam ad plebem criminatus (3, 31, 4. 5, 20, 7 causas ... criminum. VVLG. act. 13, 31 sunt testes eius). 22, 26, 6 criminantis se (*dictatorem*) ad multitudinem inimicos (23, 10, 7 contionabundus incessit ad circumfusam undique multitudinem vociferans). CIC. Pis. 28 deprehensus ... cum ferro ad senatum is. ac. 2, 137 starent. Att. 5, 4, 2 ne quid ad senatum 'consule'. BELL. Afr. 97, 3 questi. 5, 27, 11 locuti. 33, 47, 3 arguerent (*om. cod. Bamb.*). VERVS Fronto p. 131 N. orationes. QVINT. inst. 2, 12, 10 collidere manus ... mire ad pullatum circulum facit. VARRO ling. (*ex comm. cons.*) 6, 88 consul eloquitur ad exercitum. VERVS Fronto p. 132 N. adlocutiones ... ad exercitum. CAPITOL. Ver. 4, 3 ad milites est locutus.

conferendus est generalis usus verborum dicendi non ad formulas pertinens, partim vero cum eis cognatus, qui inter notionem directionis ad aliquem et positionis apud aliquem fluctuat (cf. πρός*). cf. etiam I E et sub I A motus exempla talia, ut* fari ad auras *p. 476, 68*: CIC. carm. frg. 34, 5 illa ad alios dicta et praecepta. PROP. 1, 18, 30 *id* cogor ad argutas dicere solus aves. CIC. Tim. 40 ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eos (*deos*) is deus fatur (PLATO Tim. 41 A λέγει πρὸς αὐτούς). LVCAN. 8, 728 ad (in *var. l.*) superos obscuraque sidera. VAL. FL. 3, 616 *ad* socios. *fortasse* 5, 193 ad aras (*quasi ad umbram*). CAT. 3, 1, 10 ad solam dominam usque pipiabat (piplabat *codd.*). PVBLIL. C 9 casta ad virum matrona parendo imperat (*cf. p. 512, 23 et* imperium in). VERG. Aen. 9, 5 ad quem sic roseo Thaumantias ore locuta est. PROP. 4, 11, 83 nostra ad simulacra. OV. Pont. 4, 6, 10 numen ad Augustum. PRIAP. 68, 32 CVRT. 5, 5, 9 HOMER. 123. ITALA (Lucif. Ath. 2, 31) Eph. 4, 25 veritatem (μετά. VVLG. cum). CIRIS 215 caeruleas sua furta ... testatur ad umbras. OV. ars 1, 531 Thesea crudelem surdas clamabat ad undas (rem. 597). EPICED. Drusi 107. APVL. apol. 65 haec ad profanos enuntiare (met. 10, 7 quae ignoravi. 11, 23. *cf.* flor. p. 10 Oud.). HOR. epod. 10, 18 preces et aversum ad Iovem. VERG. Aen. 1, 64 ad quem tum Iuno supplex his vocibus usa est (*cf.* CHAR. gramm. I 266, 32 SERV. Aen. 1, 24. 64). PROP. 4, 1, 51 Pergameae ... carmina vatis ... ad Priami vera fuere caput. OV. fast. 6, 120 ad duram verbis mollibus usus erat. excusationem relinquere. *v. p. 535, 65.*

δ ad deos, deum: de sacrificando et sim. (*v. etiam p. 524, 84. 526, 10*): OV. epist. 12, 34 ardet ut ad magnos pinea taeda deos. PLIN. nat. 28, 27 id ... adoleri ad Larem piatio est. 36, 39 Hercules, ad quem Poeni humana sacrificaverant victima, humi stans. *cf. p. 535, 69.* *apud christianos*: CARM. adv. Marc. 4, 34 ad quem (*Christum*) se curvare genu plane omne fatetur. CASSIAN. conl. 1, 14, 9 praesentiam ... ad Christum. TERT. pudic. 22 cum paenitentia ... non erubescente ad d o m i n u m. 14 lugerent. ATHAN. Lucif. epist. 6 precatorem te esse pro nobis per orationes ⟨ad⟩ dominum. PAVL. NOL. carm. 31, 596 PASSIO Maxim. 2 (Ruinart act. mart). HERM. Sim. 2, 5 *dives* ad deum ... inops est. LIBER. Lucif. epist. 7 nobis spes est ad deum. VVLG. IV Esdr. 13, 23 qui habent opera et fidem ad fortissimum. AVG. civ. 10, 3 cum ad illum sursum est *cor.* civ. 12, 6. ITALA cod. Cant. Ioan. 17, 5 et nunc honorifica me tu pater ad te ipsum (παρὰ σεαυτῷ. apud VVLG.).

ε in re militari: ad l e g i o n e m, e x e r c i t u m: PLAVT. Amph. 133 quae illi ad legionem facta sunt memorat pater (CIC. rep. 6, 9 cum in Africam venissem M'. Manilio ... ad quartam legionem tribunus ... militum). LIV. 7, 5, 9 ad legiones. PLAVT. Amph. 504 ubi ... imperator non adest ad exercitum (CAES. Gall. 5, 53, 3 manere. 7, 5, 3. LIV. 3, 31, 4 invidiae ... res ... fuit. 6, 9, 2 *al.*). LIV. 24, 10, 3 qui ad exercitus erant. CAES. civ. 1, 63, 3 equites ... sese ad novissimum agmen ostendunt (1, 80, 5. 2, 42, 5). BELL. Afr. 81, 1 in quarta acie ad ipsa cornua quinis cohortibus ... conlocatis (LIV. 2, 19, 7). SALL. Iug. 96, 3 in agmine atque ad vigilias. LIV. 24, 11, 3 ad classem circa Brundisium relinqui (37, 10, 9). 35, 30, 5 ad postremos. LVCIF. mor. 13 mente incorrupta ad aciem stare (*cf.* HIER. epist. 130, 8 in acie). ad h o s t e m: POMP. Cic. Att. 8, 12[d], 2 ante quam omnes copiae ⟨ad⟩ adversarium conveniant. LIV. 7, 7, 4 neque segnius ad hostes bellum apparatur. 10, 35, 4. 10, 29, 4.

c *p e r s o n a p r o l o c o d i c i t u r*: *α* CIC. Cat. 1, 19 ad M.' Lepidum te habitare velle. epist. 9, 1, 2 in Cumano ad te (*M*, stare tibi, adive *al.*). PLIN. epist. 9, 31, 1 postquam a te recessi, non minus tecum quam ad te (*cod.*, apud *ed. Rom.*) fui. VARRO rust. 3, 2, 12 posse ad te fieri ... Seianas pastiones. *β ad deos, inferos, sim.*: PLAVT. Trin. 928 illum reliqui ad Rhadamantem in Cecropia insula. VARRO rust. 2, 1, 6 ut in Colchide ⟨ad⟩ Aeetam (*sc. pecudes aureas habuisse pelles*) ... ut in Libya (libro *codd.*) ad Hesperidas. CIC. Phil. 14, 32 ad inferos. CORP. XI 6078 *al.* SEN. Herc. O. 1938 per umbras, ad quas semper mansurus eris (STAT. Theb. 12, 214 si quis tibi sensus ad umbras). MELA 3, 19 ad manes. VERG. Aen. 6, 481 multum fleti ad superos ... Dardanidae. SIL. 13, 607 STAT. Theb. 2, 17. 3, 145 CARM. epigr. *saepe, ut* 84, 3. 91, 2 CORP. XI 6078. *apud penates*: PROP. 4, 4, 33 o utinam ad vestros sedeam captiva penates. LIV. 28, 18, 2 esse. 30, 14, 2. PROP. 4, 8, 50 ad primos murmura facta lares. MART. 3, 58, 23 lucet ... silva. *d e o r u m n o m i n i b u s t e m p l a e t l o c a i n d i c a n t u r*: VARRO Men. 330 quae mihi (*dos*) postea quam ad Concordiam dicta est. ling. 5, 146 secundum Tiberim, ad Postumium (Iunium *cod.*) Forum Piscarium vocant. 5, 156 ibi ad Ianum Geminum aquae caldae fuerunt. off. 2, 87 ad Ianum medium sedentibus (HOR. sat. 2, 3, 18 res mea ... fracta est). CIC. Att. 6, 1, 17 ea statua, quae ab Opis parte (per te *cod.*) posita in excelso est; in illa autem, quae est ad *Πολυκλέους* Herculem. OV. am. 2, 2, 25 fieri quid possit ad Isim. VITR. 3, 2, 2 exemplar erit ad tres Fortunas. SEN. benef. 6, 32, 1 cotidianum ad Marsyan concursum. PLIN. nat. 31, 15 ad Trophonium. MART. 2, 6, 16 FRONTIN. aq. 5. 20. 65.

d *a d c o r p o r i s p a r t e s*: RHET. Her. 4, 33 cum tibi pueri ad p e d e s volutarentur. *saepe.* CIC. div. 1, 46 ei (*Cyro*) sol ... visus esset. nat. deor. 2, 112. PROP. 3, 11, 60 Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes. SEN. benef. 3, 27, 1 *servus* steterat (PETRON. 58 SVET. Galba 22). epist. 27, 6 habebat *servos*. PETRON. 31 MART. 12, 87, 2. HIER. epist. 121, 6 qui ad pedes Gamaliel (-lis *var. l.*) sacras litteras didicit. QVINT. decl. 251 p. 28 ad genua. CIC. de orat. 3, 225 quem servom sibi ille habuit ad m a n u m (NEP. Eum. 1, 5). LIV. 3, 23, 3 fuit *cibus. al.* 7, 2, 10 cantari histrionibus coeptum. VITR. 8 praef. 3 parata. 3 praef. 1 aspicerentur. SEN. benef. 5, 2, 3. nat. 1, 3, 9 cernit. CVRT. 9, 3, 14. PLIN. nat. 35, 97 intuenti. PLIN. epist. 2, 3, 2. ITALA (Lucif. parc. 20) act. 13, 11 deduceret. *cf.* VVLG. act. 9, 8 *al.* CAES. Gall. 4, 25, 1 naves ... ad l a t u s apertum hostium constitui ... iussit. CAT. 21, 6 haerens. PROP. 3, 14, 22. SEN. dial. 6, 15, 3 stanti. PETRON. 46 habebis servulum. QVINT. decl. 296 p. 171 PLIN. epist. 3, 5, 15. PAVL. FEST. 4 ad eorum utraque latera. OV. Ib. 160 conscia fumabunt semper ad o r a faces. SEN. Ag. 770 VAL. FL. 4, 227. *cf.* STAT. Theb. 10, 693 ad patrios non stant tua lumina vultus. QVINT. inst. 2, 4, 15 ad g r e m i u m praeceptoris. EXC. Vales. 13, 74 in uno lecto iussit ad caput regnum poni. ad a u r e s *sim. v. I A 1 f. p. 484, 40.* ARNOB. in psalm. 34 quae ignorabam, quae penitus ad a n i m a m non habebam.

2 ad ***locum,*** *de eis, quae apud aliquid sunt vel fiunt, haud raro etiam de eis, quae aliquo loco sunt vel fiunt (inprimis in formulis, nota cum urbium nominibus p. 523, 79), prolata sunt inprimis alterius usus exempla.* ad ***aedificia,*** *aedificiorum partes, supellectilem*: PLAVT. Truc. 281 sed quid apud (ad *A*) nostras negoti, mulier, est aedis tibi? CIC. S. Rosc. 44 ut esset in agro ac ... aleretur ad v i l l a m (Tull. 20 dominum esse. VARRO rust. 3, 17, 5 cum eo ... fui. PLIN. epist. 2, 2, 3). VARRO rust. 3, 2, 11 *apes* opus faciunt. 3, 3, 2. CIC. Verr. 5, 36 multa (*signa*) ad villas tuas posita, multa deposita apud amicos. VARRO ling. 5, 26 stagna. VITR. 6, 6, 6. CIC. Cat. 2, 4 quos stare ad curiam. Flacc. 39 tabulas se publicas ad speluncas perdidisse. CAT. 68, 69 ad quam (*d o m u m*) communes exerceremus amores (SEN. contr. exc. 3, 3 reliquit me tantum ad paternam domum. SEN. Herc. f. 1143 domo *codd.* QVINT. decl. 364 p. 395. LEX Visig. Recc. 9, 1, 8 fuerit fugitivus). ITALA (Hier. adv. Helvid. 10, Migne 23, 193 B) exod. 12, 29 captivae quae est ad lacum (ἐν τῷ λάκκῳ). CYPR. epist. 55, 26 ad cloacam (*i. lupanar*). AMM. 29, 2, 7 ad lupanar. VEN. FORT. 3, 13, 30 ad tua tecta. *al.* CIC. Verr. 2, 147 ostendam ... columnas singulas ad impluvium HS CCIↃↃ CCIↃↃ non minus magnas locatas (2, 61 signa ..., quae nunc ad impluvium tuum stant). TERT. spect. 3 ipse in anfractu ad consessum situs. ad t e m p l u m: CORP. I 603, 16 sei quei ad huc templum rem deivinam fecerit. CIC. epist. 11, 18, 3 gratulatione quam tuo nomine ad omnia deorum templa fecimus. LIV. 1, 20, 5. MANIL. 1, 21 precor. HOMER. 551 IVV. 15, 42. CIC. Att. 15, 15, 3 id ego ad illud fanum sepositum putabam. LIV. 4, 25, 7 consilia ... agitata. 4, 41, 8. 40, 51, 6. LEX Corn. (Corp. I 202) 40 nomina ... ad aedem Saturni in pariete ... scripta erunt. CORP. I 577, 10. I 603, 4. CIC. Verr. 5, 4 Thespiadas, quae ad aedem Felicitatis sunt. Phil. 2, 35 te aere alieno ad aedem Opis liberavisti. MON. Anc. 4, 22. LIV. 3, 55, 7 (*ex lege*). 10, 23, 3. 22, 1, 19. 30, 21, 12 senatus ... datus est (39, 4, 2 in senatu ... disseruisset). VELL. 2, 60, 4 depositum. *al.* CIC. Verr. 5, 93 ut ... vigilias agerent ad aedis sacras. VERG. georg. 4, 541 alta ad delubra (SEN. Ag. 364). OV. fast. 2, 69 ad penetrale Numae Capitolinumque Tonantem inque Iovis ... caeditur arce bidens. VITA Caes. Arel. 11 (Mon. Germ. Mer. III) ad ecclesiam ... primus ... ultimus ... aderat. *substantivo omisso cum dei nominis genetivo*: VARRO Men. 439 in oppido quae est aedes Apollinis et quae ibi ad Herculis. CIC. Quinct. 17 nisi ad Castoris quaesisses quantum solveretur (SEN. dial. 2, 13, 4 SVET. Otho 9). Phil. 1, 17 pecunia utinam ad Opis maneret (2, 93. 8, 26). Att. 14, 14, 5. ad Q. fr. 2, 3, 3 senatus ad Apollinis fuit (epist. 8, 4, 4). 3, 7, 1. CORP. I 1² p. 189 sellae curulis locus ... ad Murciae ... datus est (*cf. Mommsen I*¹ *p. 284*). LIV. 1, 33, 5. 4, 7, 12 in linteis libris ad Monetae ea inventa (33, 26, 8). 2, 51, 2. 40, 51, 3. SVET. gramm. 15 *al.* *ad naves naviumque partes*: LIV. 22, 19, 7 tumultus ... prius in terra et castris quam ad mare et ad naves est ortus. SVET. frg. 152 p. 233 Reiff. (ISID. nat. 38). HYG. astr. 3, 36 *Argo* habet stellas ... ad malum. *ad aedificiorum partes, instrumentum sim., passim, ut*: PLAVT. Amph. 1021 quis ad fores est? CATO agr. 19, 2 inter arbores medium quod erit, id ad mediam (*suculam*) conlibrato. CIC. de orat. 2, 267 ut ... caput ad fornicem Fabi[an]um demitteret. CAES. civ. 2, 10, 4 ad ... tectum trabesque ... regulas ... defigunt. PROP. 4, 3, 58 crepat ad veteres herba Sabina focos (SVLP. SEV. dial. 3, 14, 8 ad fornaculam). CVRT. 4, 6, 22 oppidani ad pristinum fastigium moenium novum exstruxere munimentum. SIDON. epist. 6, 1, 6 ad altare domini ignem ... accendemus. VARRO rust. 3, 2, 14 *fundus* est ad quartum vicesimum lapidem ... a Roma (NEP. Att. 22, 4 *al.*). CIC. Brut. 54 cum plebes prope ripam Anionis ad tertium miliarium consedisset. SVET. Otho 6. VERG. georg. 3, 302 ad Elei metas et maxima campi sudabit spatia. PROP. 3, 14, 7.

i n f o r m u l i s: PLAVT. inc. frg. 41 neque ego ad mensam publicas res clamo. MART. 2, 57, 7. SCAEV. dig. 2, 14, 47, 1 remanserunt apud me ad mensam meam ... usurae. CATO agr. 22, 4 ii emuntur ad Rufri macerias. 135, 2. CASS. HEM. hist. 13 p. 70 (Plin. nat. 32, 20) cenae ... ad pulvinaria. CIC. Cat. 3, 23 Phil. 14, 37 LIV. 22, 1, 15 (*cf.* 21, 62, 9 circa). 27, 4, 15. LEX Bant. (Corp. I 197) 24 iouranto apud quaestorem ad aerarium. LEX Corn. (Corp. I 202) apparere. *saepius.* CIC. Verr. 2, 57 ea ... in tabulas publicas ad aerarium perscribenda curavit. VAL. MAX. 4, 4, 7 obsignaverat. ASCON. Mil. p. 41 B. sedebat. *al.* RHET. Her. 4, 10, 14 ne ad solarium quidem ..., sed pone scaenam ... exercita. CIC. Quinct. 59 versatus est. CIC. Cluent. 93 accusabat tribunus plebis idem in contionibus, idem ad subsellia. Rab. Post. 36 dixerunt. LIV. 42, 33, 1 IVV. 16, 14. CIC. div. in Caec. 50 quam aliquos ad columnam Maeniam ... reos reperiatis. VERG. Aen. 12, 849

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Dirae Iovis ad solium saevique in limine regis apparent (VAL. MAX. 5, 1, 1 f iacentem). OV. Pont. 4, 5, 19 populi reditus positam componet ad hastam (SEN. suas. 6, 3 COLVM. 1 praef. 20). LIV. 43, 15, 5 ad tribunal praetorum stans (TERT. spect. 30 scorp. 11). nat. 3, 18, 7 ad popinam. IVV. 8, 225 gaudentis foedo peregrina ad pulpita cantu. SVET. Claud. 16 essedum ... venale ad Sigillaria. SIDON. epist. 9, 4, 3 quid biberit ad patibulum (*Christus*).

ad urbium partes, *vias, sim. saepius*: PLAVT. Mil. 930 ego ad forum illum conveniam. Most. 999 numquid processit ad forum hodie novi? 844 *var. l.* Pseud. 1236 iam esses. TER. Phorm. 598 CIC. Cat. 1, 24 VARRO rust. 1, 1, 4. VARRO ling. 6, 31 quod eo die rex sacrificio ius (sacrificiolus) dicat ad comitium (ASCON. Mil. p. 43 B. erant ... rostra). ACTA lud. saec. (Corp. VI 32327) II 12 ⟨quod est⟩ ad Romam quadratam. LIV. 1, 19, 2 Ianum ad infimum Argiletum ... fecit. 33, 1, 3 ad medium (-o *cod.*) ferme viae ... obvius fuit. *cf.* VAL. FL. 3, 656 ad medium cunctamur iter. FRONTO p. 161 N. facilis ad lubrica lapsus est. CIC. ad Q. fr. 2, 3, 7 domus tibi ad lucum (lacum *Boot*) Pisonis ... conducta est. LIV. 27, 4, 14 ad lucum Feroniae ... signa ... sudasse. MON. Anc. 2, 39 aram Pacis Augustae ... consacrari ... ad campum Martium (VITR. 1, 7, 1). VAL. FL. 3, 662 comitem Alciden ad Phasidis ... arva adfore. FRONTIN. aq. 68 ad hortos. *al.* *in re militari*: ad castra, munitiones, *ut*: CAES. Gall. 5, 44, 3 cum ... ad munitiones pugnaretur (3, 50, 1 excubare. 3, 62, 4 Lentulum ... positum habebat). 7, 80, 1 exercitu ad utramque partem munitionis disposito. *al.* CAES. Gall. 1, 26, 3 ad impedimenta pugnatum est. 6, 34, 6 continere ad signa (LIV. 1, 12, 2 hic rem Romanam ... ad prima signa sustinebat. 3, 24, 5 secum ... fuisse. 25, 37, 14. 27, 1, 12 CVRT. 7, 3, 17 IVV. 11, 3, 3).

ad terrae partes: ad montes, valles, silvas: VARRO Men. 364 non vidisti simulacrum leonis ad Idam eo loco. rust. 3, 12, 6 *lepus* in Gallia nascitur ad Alpis. CIC. Att. 5, 18, 1 epist. 15, 2, 2 OV. fast. 3, 739. LIV. 33, 35, 7 ad Tempe Thessalica Philippus est conventus. AVG. civ. 7, 34 Terentius quidam cum haberet ad Ianiculum fundum. CIC. carm. frg. 3, 55 ni post excelsum ad columen formata decore ... Iovis species ... spectaret in ortus. LIV. 9, 3, 6 ad furculas Caudinas ... clausos esse exercitus (*cf.* 33, 8, 4. 38, 40, 7). VITR. 8, 2, 1 confluunt imbres in montibus aut ad ipsos montes (PLIN. nat. 7, 19 *sacrificium* fit ad montem Soractem). LIV. 42, 20, 3 sacrificandum et in Capitolio Romae et in Campania ad Minervae promunturium (MELA 2, 100 PLIN. nat. 2, 167). CVRT. 3, 11, 2 ad iugum montis ... subsistere. PLIN. nat. 5, 80 ambitus ad cacumen. 33, 75 IVV. 4, 141. ENNOD. epist. 7, 14 p. 183 conscientia roboris paucis adquiescit ad latebram. CAES. Gall. 2, 19, 7 ut ... ad silvas ... hostes viderentur. STAT. Theb. 4, 494 Gaetulae stabulantem ad confraga silvae ... leonem. LIV. 25, 16, 25 Gracchus in Lucanis ad campos, qui Veteres vocantur, periit (41, 18, 6). OV. met. 10, 11 quam ... ad superas postquam Rhodopius auras deflevit vates. VAL. FL. 3, 398 est procul ad Stygiae devexa silentia noctis Cimmerium domus. *ad terras, regiones*: ENN. sat. 58 Nestoris ad patriam hic (*scarus*) capitur. CAES. Gall. 6, 44, 3 ad fines Treverorum (PLIN. nat. 7, 25). civ. 3, 7, 3 prius ad continentem visus est Caesar. VITR. 9, 5, 4 negotiatores qui ad extremas Aegypti regiones proximasque ultimis finibus terrae terminationes fuerunt. ITALA cod. Lugd. num. 10, 9 si exieritis in bellum ad terram vestram ad adversarios (ἐν τῇ γῇ ὑμῶν. VVLG. de terra vestra). *cum terrarum nominibus*: SIS. hist. 125 (Non. 93) adque (atque *codd.*) Aenariam suos continuatur. BRVT. Cic. epist. 1, 6, 4 XIV K. Iunias ex castris, ad imam Candaviam. VARRO rust. 2, 1, 8. CAES. Gall. 1, 1, 7 ad ... eam partem Oceani, quae est ad Hispaniam. 5, 13, 1 *Britanniae* angulus, qui est ad Cantium. VERG. georg. 1, 240 mundus ut ad Scythiam Riphaeasque ... arces consurgit. LIV. 24, 11, 3 ad Picenum ... relinqui (*consulem*). 34, 42, 1 de rebus ad Lacedaemonem gestis. 36, 11, 3. 38, 18, 8 ad Boeotiam. CORP. II 6278, 56 ad Gallias sedet princeps. VIII 10500 proc(uratori) Aug. ad epistrategian Thebaidos. ITIN. Silv. 7, 1. 9, 6.

ad urbes, oppida: PS. ASCON. p. 147 B. ad Verr. 1, 45 ad urbem, in urbe. et sic dici solet de eis, qui cum potestate provinciali ... ⟨nuper e provincia revertissent⟩. p. 208. CIC. Verr. 3, 21 ad urbem cum esset (Att. 7, 17, 3. 9, 11a, 1 *al.* CAES. civ. 1, 5, 3. LIV. 26, 8, 5 *exercitus*. 26, 8, 6 quid ... praesidii. 27, 22, 10 ASCON. p. 35). 5, 119 quam ad summam ... duo templa sunt. Att. 7, 13a, 1 retentus est (LIV. 39, 29, 10). 9, 7, 2 animadvertatur. CAES. Gall. 6, 1, 2 LIV. 7, 38, 8. 30, 27, 6. CIC. Verr. 1, 45 Pompeius ... contionem ad urbem consul designatus habuit. Phil. 3, 27 se ... exercitum habiturum. 5, 21 CAES. civ. 1, 2, 3 SALL. Cat. 30, 4 VERG. Aen. 872. CAES. civ. 1, 16, 4 ad oppidum constitit. *al.* PLIN. nat. 34, 66 expressit ... simulacrum ipsum Trophoni ad oraculum. VAL. FL. 4, 73 superas Acheronte auditus ad arces Iapetus gravis. SVET. Tib. 10 ad primam ... mansionem febrim nactus. *cum oppidorum, insularum minorum nominibus passim i. q.* apud, *saepe variat cum locativo diciturque etiam interdum de eis, quae in oppido sunt vel fiunt, cf.* apud *II p. 337, 61*; *saepe in re militari (de proeliis et sim. v. p. 524, 35)*: CIC. Verr. 6, 63 *navis est* inventa ad Megaridem. ac. 2, 9 quae (*villa*) est ad Baulos. 2, 125 ut nos nunc simus ad Baulos (fat. frg. 5 cum esset apud se ad Lavernium. Att. 1, 16, 10 ad Baias. 13, 5, 2 [*ibid.* Puteolis]. 13, 6, 4 ad Corinthum. 13, 33, 3. epist. 3, 5, 4 ad Iconium [*antea* Laodiceae]. 12, 5, 2). Phil. 6, 10 dicitur ad Tibur ... mortem fratri esse minitatus. de orat. 2, 60 istos libros ad Misenum ... legero. 2, 12, 2 emerseram in Appiam ... ad Tris Tabernas. 5, 20, 2 cum ... ad Cybistra ... castra habuissem (15, 4, 6 essem moratus. GALBA Cic. epist. 10, 30, 2 copias continebat. CAES. *saepius. etc.*). VARRO 3, 17, 9 ad Neapolim L. Lucullum ... Neptuno non cedere de piscatu. CAT. 95, 7 Volusi annales Paduam morientur ad ipsam. LIV. 21, 57, 11 famā impigre defensi ad Placentiam praesidii. 23, 31, 15 bos eculeum peperit. 36, 6, 4. 39, 53, 14 relicto ... ad Philippopolin praesidio (42, 47, 1 *et* 2). 42, 12, 6 tribus nunc locis ... foedus incisum litteris esse, uno Thebis, altero ad Delum. 44, 6, 2 quae ad Phacum pecunia deposita erat (44, 10, 2 *ex suppl.* DIODOR. 30, 11 τὴν ἐν τῷ Φάκῳ γάζαν). PLIN. nat. 6, 115. EXC. Vales. 8, 37.

ad terram: CIC. frg. phil. 12 M. ibi quercorum rami ad terram iacent. PLIN. nat. 27, 133 folia ... ad terram infracta. TERT. anim. 6 cur ad caelum contestatur et ad terram detestatur.

ad litus, aquam, *ut*: PLAVT. Rud. 178 si ad saxum quo capessit, ea deorsum cadit. CIC. orat. 107 ita ... eiciuntur, ut ne ad saxa quidem mortui conquiescant (HYG. fab. 116 p. 101, 21 naufragium fecerunt). COM. inc. 21 ad litus (VERG. Aen. 10, 233 *al.*). CAES. civ. 1, 50, 1 ad ripam. *al.* BELL. Alex. 12, 1 nostrae classis oppugnationem etiam ad terram verebantur (37, 29, 6 substitissent). *passim* ad portum, mare, *flumina, sim., ut*: PLAVT. Capt. 929 ad portum mihi quas (*aerumnas*) memorasti (837 *al.* Merc. 108 modo eam reliqui ad portum in navi et servolum). ENN. ann. 271 sulphureas posuit spiramina Naris ad undas (VERG. Aen. 6, 713 ad ... undam *etc.*). CIC. Verr. 4, 192 coge, ut ad aquam tibi ... frumentum Hennenses admetiantur vel Phinthiam vel Halaesam (*nota accusativos.* CAES. Gall. 5, 50, 1 equestribus proeliis ... factis). epist. 16, 24, 2 puto utrumque ad aquas (CORP. XI 3003, 10). CIC. Verr. 5, 51 ad mare. *al.* CAES. Gall. 7, 53, 4 ad flumen Elaver pontes reficit (4, 17, 9 sublicae ... ad inferiorem partem fluminis oblique agebantur).

in re militari cum nominibus oppidorum, insularum aliisque locorum vocabulis passim de proeliis et obsidionibus. CIC. *raro*, CAES. *saepe*, LIV. *frequentissime* (*vitat* apud): CAES. Gall. 7, 16, 2 quae ad Avaricum agerentur (gererentur *var. l.*). civ. 1, 31, 2 amissis cohortibus. LIV. 3, 71, 6 sit bellatum. PROP 2, 3, 25 tanti ad Pergama belli. LIV. 5, 10, 2 fuit. 2, 22, 4 recens ad Regillum lacum accepta cladis. GALBA CIC. epist. 10, 30, 4 copias ... delevit fugavit. CAES. civ. 2, 17, 3 detineri. CORP. I 12 p. 191 n. 7 devictis. LIV. 22, 50, 3 fuga. CIC. off. 3, 112 fusi atque fugati. Brut. 1, 10, 2 bellum ... gerebatur. SEN. Ag. 514 quisquis ad Troiam iacet. CIC. div. 2, 21 interire. LIV. 23, 31, 2 qui milites ad Cannas fuissent. 27, 39, 11 mora. BELL. Alex. 48, 1 obsidebat. LIV. 38, 6, 1 opera Romana erant. CIC. Brut. 12 proelium. CAES. Gall. 1, 31, 12 civ. 3, 53, 1 *al.* CIC. Mur. 33 illam pugnam navalem ad Tenedum ... parva dimicatione commissam arbitraris. LIV. 21, 15, 6 *al.* 2, 20, 13 pugnatum est. 34, 6, 10 victor. 23, 11, 7 victoriae. MON. Anc. 5, 4 vici. *sim.* *verbo omisso*: CIC. Att. 8, 3, 7 Caesarem ad Corfinium (*sc. esse*). *cum variis verbis*: VARRO Non. 552 C. Lutatio consuli ad Aegatis insulas. ling. 7, 38 qui dicitur ad Troiam fecisse equum Troianum. CIC. carm. frg. 22, 27. de orat. 2, 257 nomen invenisse. off. 3, 112. CAES. Gall. 7, 52, 2 quid ipse ad Avaricum sensisset. civ. 3, 47, 6. 3, 10, 1 Rufum ... bis in potestatem pervenisse Caesaris ..., semel ad Corfinium, iterum in Hispania. 2, 32, 1. LIV. 5, 11, 9. 5, 13, 9 terror multiplex fuit. 21, 41, 10. 22, 50, 3. 38, 5, 6. MANIL. 1, 765 Danaum ... ad Pergama reges. SEN. benef. 5, 24, 3 PLIN. nat. 7, 202. 26, 19 VAL. FL. 1, 552 *al.*

ad caelum, *caeli partes, saepius ad sidera*: CIC. Arat. 80 *Arcti minoris caput* ad summum versarier orbem. 126 frg. 22. carm. frg. 20 Phoebi fax ..., quae magnum ad columen flammato ardore volabat. VARRO rust. 3, 5, 17 ad infimum hemisphaerium. MANIL. 3, 625 Cancer ad aestivae fulget fastigia zonae. VITR. 9, 1, 3 ad caeli rotunditatem. 9, 4, 6 ibi ... ad summum cacumen. VEN. FORT. 4, 11, 12 ut iam tum totus ad astra foret (*unde* INSCR. christ. Rossi p. 294, 4, 12). ad occidentem *etc.* (*cf. I D 1a p. 509, 56*): ACC. trag. 566 *ora* sub axe posita ad stellas septem. CIC. nat. deor. 3, 44 *Saturnum* colunt ad occidentem (VITR. 9, 2, 2 ⟨cum⟩ sol sit). VITR. 7, 13, 2 quod (*ostrum*) ... legitur ad aequinoctialem orientem et occidentem. 8, 2, 6 plurima (*flumina*) ... inveniuntur egressa ad septentrionem (FLOR. 2, 31, 40). VELL. 2, 82, 1 fortuna ... saeviit ad orientem (2, 101, 3 omnibus ad orientem visis provinciis. PLIN. nat. 11, 92 PLIN. epist. 9, 13, 11 SVET. Nero 39 FLOR. 1, 36, 1 COMM. apol. 891 PANEG. 3, 4 p. 105). CVRT. 4, 9, 16 ad orientis plagam (FLOR. 1, 36, 1 meridianam). PLIN. nat. 2, 180 ad occasum habitantes (FLOR. 1, 35, 1). 18, 333. APVL. flor. p. 20 Oud. ad nascentem diem. AVIEN. orb. terr. 971. *de mortuorum sedibus*: PLAVT. Trin. 493 aequo mendicus atque ille opulentissimus censetur censu ad Acheruntem mortuos. CARM. epigr. 1202, 6 orbem sub leges si habeas dum vivis, ad Orchum quid valet?

ad varia, ut: VARRO Ruf. gramm. VI 555 poni ... notam ... inter syllabas, frequentius ad extremum versum. CIC. Mil. 29 ad raedam pugnari (STAT. Theb. 7, 779 te, *i. Apollinem*, ... peritura sedentem ad iuga. SVET. Cal. 26 ad essedum sibi currere togatos). FEST.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

294 ⟨ad⟩ arbores fulguritas ... ⟨sacrificia ... f⟩aciunt (*suppl.* PAVL.). SEN. dial. 7, 2, 4 quae spectantur, ad quae consistitur. TERT. bapt. 4 qua (*ratione*) iam tunc praenotabant ad baptismi figuram dei spiritum ... super aquas intinctorum (-rem *cod.*) ⟨m⟩oraturum. AVG. civ. 18, 43 ea ... ad capita eorundem versuum notaverunt. *al.*

*in **formulis**:* ad laevam *etc.* (*cf. I D 2*): PLAVT. Mil. 1216 ubi est? :: ad laevam. Persa 631 in angulo ad laevam manum (ENN. trag. 244 templum Cereris ad laevam aspice. CIC. Tim. 48 *al.*). OV. trist. 4, 10, 97 maris Euxini positos ad laeva Tomitas. TER. Eun. 835 ubi is est? :: em ad sinist⟨e⟩ram (CIC. Phil. 12, 26 *al.*). PLAVT. Rud. 156 sunt hac ad dexteram ... secundum litus. 254. TER. Haut. 732. ACC. trag. 689 mystica ad dextram vada praetervecti. CIC. Tim. 48 *al.* TER. Ad. 576 est ad hanc manum sacellum. BELL. Afr. 58, 4 ad dextrum latus (LIV. 37, 40, 5). 59, 5 Numidas ... ad dextram partem suae aciei opposuerat (VITR. 2, 8, 13). ad summum *etc.* (*cf. de temp. II A p. 557, 34*): CATO agr. 154 *labrum* habeat ad summum ansas. *ibid.* pertundito. PLIN. nat. 17, 152 ad summa. VARRO rust. 3, 5, 15 ita ut ad extremum ... tabula cavata sit. VITR. 10, 11, 5 CELS. 7, 8 p. 284. 7, 26, 2 p. 309. VARRO rust. 3, 16, 17 ad extrema (extremam, *i. alvum Keil*) ... opercula inponunt alvis. CIC. inv. 2, 156 quaedam ... ad finem ... adiungentur. APVL. apol. 33 calumniae. met. 2, 9. VARRO ling. 7, 17 quod vocant (*sc. umbilicum*) Delphis in aede ad latus (allatus *cod., quidam mutant.* CAES. Gall. 3, 29, 1 utrumque. VLP. dig. 43, 21, 1, 5 CORP. VI 10229, 115). VITR. 1, 6, 10 ad latera cauri circias (circlas, cirtius *codd.*) *flare solet. cf. l. 13.* CAES. Gall. 4, 33 ad alteram partem succedunt Vbii. 7, 17, 1 castris ad eam partem oppidi positis. 4, 18, 2 civ. 1, 85, 5. PAVL. sent. 5, 25, 6 mediam. CAES. civ. 3, 6, 3 ad eum locum, qui appellabatur Palaeste, ... milites exposuit (LIV. 27, 27, 2 miles esset paratus. AMPEL. 2, 1 ITIN. Ant. 32 EXC. Vales. 10, 46 reperis ad locum. 10, 45 in libris vitae ... Severini). VITR. 1, 5, 2 ita circumdandum ad loca praecipitia. CAES. civ. 3, 93, 1 ad medium fere spatium constiterunt. LVCR. 5, 484 extrema ad limina. VERG. Aen. 12, 273 *hasta iuvenem* ad medium ... transadigit costas (LIV. 22, 45, 7 equites ... iuncti legionibus. CELS. 2, 10 p. 54). VITR. 9, 2, 1 lumen ad superiorem speciem (*lunae*) retineri.

*in formulis, de **instrumentis, armamentis,** sim., quibus simul solet indicari **actio** (cf. p. 527, 28)*: CIC. S. Rosc. 51 ad gubernacula rei publicae sedere (LIV. 24, 8, 13). SEN. epist. 16, 3 sedet ad gubernaculum. CIC. Cael. 67 non numquam etiam ad vinum diserti sunt. OV. trist. 5, 3, 4 dicunt laudes ad tua vina tuas. CAES. civ. 3, 102, 4 ipse ad ancoram una nocte constitit. *al.* CAT. 39, 4 si ad pii rogum fili lugetur (SEN. dial. 10, 20, 5 munera. MART. 6, 71, 1 ad Hectoreos. CORP. XIV 2112 I 25). LVCAN. 9, 68 ad urnas. CARM. epigr. 398, 7 ad cineres (963, 13 *opp.* in luce). VERG. Aen. 10, 253 biiugique ad frena leones. VAL. FL. 6, 696 residens. VERG. georg. 4, 244 immunisque sedens aliena ad pabula fucus. TIB. 2, 1, 31 'bene Messallam' sua quisque ad pocula dicat (IVV. 1, 57 ad calicem). OV. Pont. 4, 8, 75 utque nec ad citharam nec ad arcum segnis Apollo est. LIV. 1, 4, 8 nec in stabulis nec ad pecora segnes. VITR. 6, 6, 3 ad prelum opus facientibus. SEN. Herc. O. 372 ad leves sedit colus (-os *codd.*). epist. 17, 2 ne ad calculos sedeas. 18, 8 exerceamur ad palum (IVV. 6, 267 gemat). SEN. epist. 48, 10 ad album sedentibus. PLIN. nat. 8, 127 fetus ... fovent non alio incubitu quam ad ova volucres. 18, 170 cum ... boves ad singulos vomeres anhelent. LEX Malac. (Corp. II 1963) 9 ut ad cistam cuiusque curiae ... terni (*municipes*) sint. QVINT. inst. 12, 3, 4 qui velut ad arculas sedent et tela agentibus subministrant. IVV. 5, 4 quae nec Sarmentus ... Caesaris ad mensas ... tulisset (LAMPR. Hel. 21, 1 ad secundam et tertiam mensam. SCHOL. Pers. 5, 44). PLIN. epist. 1, 6, 1 ad retia sedebam. PLIN. nat. 8, 160 ad cretam stetere (ACTA Arv. a. 213, 7 praesedente ad creta Aelio Caerano). HIER. epist. 106, 1 digiti tractandis sagittis aptiores ad stilum calamumque mollescunt. VVLG. Marc. 2, 14 sedentem ad telonium. ENNOD. dict. 25 p. 501, 25 ad calathos. SEN. nat. 1, 17, 2 ut ad speculum barbam velleremus. 1, 17, 5 se ... comentium. 1, 16, 9. PLIN. nat. 35, 147 pinxit. MART. 6, 64, 4 SVET. Cal. 50 APVL. apol. 13 COMM. instr. 2, 18, 5. *nota*: PROP. 4, 8, 37 Lygdamus ad cyathos (*sc. fuit*). IVV. 13, 43 nec puer Iliacus formonsa nec Herculis uxor ad cyathos. SVET. Iul. 49 ad cyathum et vi⟨num⟩ (*suppl. recc.*) ... stetisse. *cf. p. 528, 19.* *cf.* ad ignem: CATO agr. 81 coquito ad ignem (VITR. 2, 1, 1 commoditatem esse magnam corporibus ad ignis toporem. 7, 12, 2 mutato colore. 7, 14, 1 CELS. 1, 2 *etc.*). PLIN. nat. 26, 16 corpora ad ignes torrendi. CELS. 1, 4 p. 22 ad flammam ungi, interdum ad prunam. PELAGON. 335 decoquis ad lentos carbones. 450 solves ad calorem. *ad instrumentum, quo quid fit*: LVCR. 4, 361 quasi ut ad tornum (turnum *codd.*) saxorum structa tuantur (tuamur *Lachmann*, terantur *al.*). VITR. 10, 4, 1 ad tornum aut circinum fabricatur (-us *codd.*) axis. *cf. p. 549, 82.* PLIN. nat. 16, 54 cum ... astula ... ad cribrum minuta. 24, 89 ligno ... ad cotem trito. 36, 147. *cf.* PLIN. nat. 8, 71 cornu ad saxa limato. 8, 117 *cervi cornua* ad arbores ... experientes. 9, 182 *sargus* ad scopulos lineam terit. *cf. p. 526, 14.* ad unguem *v. p. 551, 31.* *cf. translate*: CIC. de orat. 1, 154 si ad eius versus me exercerem (CASSIAN. conl. 19, 16, 5). 1, 257 subitae ad propositas causas exercitationes. *cf. p. 546, 24.*

*cum **membris** animalium, partibus arborum et herbarum*: ENN. ann. 394 pendent (splendent *L. Müller*) peniculamenta unum ad quemque pedum. CATO agr. 93 idem hoc si facies ad arbores feraces. 160 duo homines teneant ad coxendices. VARRO ling. 7, 52 ad latera habebant ferrum (TIB. 2, 6, 4 cum telis ad latus ire. SEN. clem. 1, 8, 2 FLOR. 2, 21, 3). 7, 44 matres familias crines convolutos ad verticem capitis quos habent. rust. 1, 48, 2 ad culmum stramenti. CIC. Cat. 53 ad articulos sarmentorum. LVCR. 6, 1168 VERG. Aen. 11, 816. georg. 2, 250 *terra pinguis* ad digitos lentescit habendo. PROP. 2, 1, 7 ad frontem. OV. met. 6, 59. PAVL. FEST. 148 ad quod (*membrum*) servatum iusta fierent reliquo corpore combusto. CELS. 3, 22 p. 112. 5, 28, 14 p. 217 ad cutem latius. 7, 4, 4 p. 268 ad ultimum eius (*fistulae*) caput. 7, 7, 12 p. 279 *al.* SCRIB. LARG. 161 ad corpus (APVL. flor. p. 32 Oud.). PETRON. 70 mucronem ad buccam probaremus. PLIN. nat. 21, 120 *iuncus* est ... vinosae mordacitatis ad linguam. CARM. epigr. 1349, 1 (*a. 414*) natis quos mater ad ubera liquit (*idem* 1847, 1). *al.* *nota*: HYG. astr. 2, 6 p. 42 *Engonasin* ut supplicem ad genua iacentem.

3 *ad **actionem** aliquam et sim.*: COMM. instr. 2, 21, 12 legitimus ... non sentit poenas ad actus. TAC. hist. 2, 87, 3 ad omnes municipiorum villarumque amoenitates resistens. LIV. 5, 6, 6 ad bella *v. p. 520, 5.* LVCAN. 2, 558 non esse ad bella fugaces, qui pacem potuere pati. STAT. Theb. 9, 833. VEN. FORT. 4, 7, 14 totus ad omne bonum. CAPITOL. Opil. 13, 1 ne ad alias causas facta praeferrentur. APVL. apol. 31 ad magorum cerimonias. ad comitia *v. p. 519, 31.* CIC. Verr. 4, 65 ad eius convivia. LVCR. 3, 776 conubia ad Veneris partusque ferarum esse animas praesto. VAL. FL. 8, 277. CIC. leg. 2, 29 ut advigiletur facilius ad custodiam ignis. VAL. FL. 8, 212 ad ... dapes. CIC. rep. 2, 37 *qui* ad epulas regis adsisteret. PROP. 3, 34, 37 qualis ... fuerit ... Arion tristis ad Archemori funera victor equus. ad iudicium *cf.* adsum *p. 518, 80.* STAT. Theb. 7, 19 ad iusta sepulcri. PROP. 4, 2, 29 sobrius ad lites. PLAVT. Stich. 306 [ad] cursuram meditabor [me] ad ludos Olympios. COMM. apol. 77 stat miles ad missam. PAVL. NOL. carm. 15, 101 privatus agens ad munia Christi. PROP. 4, 7, 4 murmur ad extremae nuper humata viae. ITIN. Hier. Anton. 4 ad nuptias. TAC. hist. 3, 50 ⟨ad⟩ omnia, quae agenda forent, ... aderat. ad partus *v. l. 25.* PETRON. 117 sedeat ... quotidie ad rationes. PLAVT. Epid. 418 quae hic administraret ad rem divinam tibi (CATO agr. 83 mulier ... ne adsit). TER. Phorm. 312 ad hanc rem qui adsient. PETRON. 5 vers. 8 neve plausor in scaena⟨m⟩ sedeat redemptus histrionis (-ni, -nei, -niae *codd.*) ad rictus (addictus, additus *codd.*). PAVL. FEST. 93 ad sacrificia praeministrabat. 248. GRATT. 42 operata ... sacra ad Bubastia ... turba. PLIN. nat. 33, 28 ad sponsiones etiamnum anulo exiliente. SPART. Did. 9, 2 ad suscriptiones. TERT. testim. 1 ad suffragium. VAL. MAX. 9, 2, 1 ad eius supplicium exanimis ceciderat. CIC. ad Q. fr. 4, 4, 6 Pomptino ad triumphum ... adesse. PLIN. nat. 2, 183 oppido, quod in margine Rubri maris ad primos elephantorum venatus conditum est. *cum gerundio vel gerundivo*: CIC. Att. 1, 19, 9 quod me esse ad scribendum vides (epist. 12, 29, 2 *cf. ibid.* scribendo). CAEL. orat. p. 464 (Quint. inst. 11, 1, 51) qui ad rem agendam adsunt. LIV. 38, 52, 1 ad causam dicendam. VEG. mil. 3, 4 ad sagittas iaciendas ... sunt detinendi.

4 *usu **translato**:* **a** *ad personam*: *α de gloria, gratia, invidia, potentia apud aliquem* (*cf.* apud *vol. II. 344, 1 sqq.*): CORP. I 818 nec ad deos nec ad homines acceptus est (*ibid.* apud. FRONTO p. 210 N.). CAES. Gall. 3, 9, 3 legatos, quod nomen ad omnes nationes sanctum inviolatumque fuisset. 4, 16, 7 *tantam esse* opinionem eius exercitus. LIV. 1, 3, 8 Tiberinus ... celebre ad posteros nomen flumini dedit. 1, 36, 5. 2, 10, 11 plus famae ... *habere* quam fidei. 21, 60, 4 clementiae ⟨iustitiae⟩que fama non ad maritimos modo populos ... valuit. 3, 58, 2. 3, 21, 4 si vana vestra ... auctoritas ad plebem est. 4, 48, 8 gratiam ... praeoccupasse (6, 34, 5 ad vulgum. 33, 46, 7. 36, 8, 5 *al.*). 29, 22, 8 memoria ... Scipionis favorem ad vulgum conciliabat. 4, 21, 4 quae vaniora ... fuere. 9, 29, 6. 29, 14, 12. 45, 11, 8 quo specioso titulo ... usus erat. QVINT. decl. 314 p. 236. TAC. Germ. 20 sororum filiis idem apud avunculum qui ad (apud *var. l.*) patrem honor. ann. 1, 8, 6 ITALA (Tycon. 19, 18) Rom. 4, 2 CARM. epigr. 959, 7. IVST. 17, 2, 6 ambitiosus ... esset. VVLG. sap. 8, 10. I Thess. 4, 11 ut honeste ambuletis ad eos, qui foris sunt (πρὸς τοὺς ἔξω). VEN. FORT. 4, 9, 19. CIC. Att. 8, 3, 6 invidiosum ad bonos. LIV. 10, 46, 10 aucta ... ea invidia est ad plebem. 32, 5, 6. 24, 32, 10. CAES. civ. 3, 60, 2 haec res illis offensionem et contemptionem ad omnes attulit. OV. trist. 2, 472 non leve crimen. LIV. 36, 8, 5 odium ingens ad Philippum movit. 1, 26, 5. CAECINA Cic. epist. 6, 7, 5 apud ipsum multum, ad (apud *recc.*) eius omnis plurimum potes (LIV. 6, 34, 5 potentis viri. 30, 7, 8). LIV. 38, 28, 6 metus ad omnes valuit. *cf. l. 58.* 1, 9, 16 quae maxime ad muliebre ingenium efficaces preces sunt (1, 19, 4). ad deum *cf. p. 521, 27.* *β vario usu*: PVBLIL. B 31 bonum ad virum cito moritur iracundia. VARRO rust. 1, 2, 12 ad te enim rudem esse agri culturae. CLEM. dig. 35, 1, 62, 1 quia ... non amplius lege (-i *cod.*) concessae portionis ad eum subsideret. TERT. orat. 22 una et disciplina capitis exigitur, etiam ad eas virgines. VLP. dig. 2, 4, 4, 3 parentes etiam eos accipi Labeo existimat, qui in servitute; nec tamen (tantum?) ... ad solos iustos liberos. EXP. tot. mundi geogr. 34 p. 112 non enim est ad eos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aegyptios) ulla impostura, sed singuli eorum quod pollicentur certe sciunt. *cf. p. 520, 2.*

b *cum rebus incorporalibus* (*cf. de rel. II*): PLAVT. Aul. 594 *erum* retinere ad salutem. Pseud. 135 quibus, nisi ad hoc exemplum experior, non potest usura usurpari. CIC. inv. 1, 86 illa nobis alio tempore atque ad aliud institutum ... explicabuntur. VARRO ling. 10, 64 sed nulla harum fit loquendo pars ad orationem. QVINT. inst. 11, 3, 110 ad quae (*membra sermonis*)... recipere spiritum liceat, ad haec gestum disponere. CHAR. gramm. I 176, 25 verba imperativo modo tempore praesenti ad secundam personam per e litteram exeunt (DIOM. gramm. I 352, 5. 353, 22. 355, 29 PRISC. gramm. III 506, 35. PROB. gramm. IV 153, 15 neque ad casum neque ad genus... proferuntur [*de adverbiis*]. MART. CAP. 3, 313 *al.*). MART. CAP. 4, 421.

5 *addo* **notanda:** **a** *de rebus comitantibus, quae simul cum actione quadam fiunt cum eaque aliquo modo coniuncta sunt*: **α** ad sonum *etc.*: LIV. ANDR. trag. 5 Nerei simum pecus ludens ad cantum (VERG. Aen. 8, 285). VARRO rust. 3, 16, 9 duces (*apium*) conficiunt quaedam ad vocem ut imitatione tubae. NEP. Epam. 1, 4, 2 cantare ad chordarum sonum (SEN. Herc. f. 469). HOR. epist. 1, 14, 26 ad strepitum *tibicinae* salias (1, 2, 31 ducere somnum). OV. fast. 3, 536 iactant ... ad sua verba manus (met. 10, 40). STAT. Theb. 2, 664. 3, 662 prima ad classica (SVET. Vit. 11). MART. 6, 71, 1. TIB. 1, 4, 70 secet ad Phrygios ... membra modos. *cf.* OV. Ib. 454 (TIB. 1, 7, 38 movit ... membra. OV. fast. 3, 388 LIV. 7, 2, 4). PROP. 2, 22, 16 Phrygis insanos caeditur ad numeros (PERS. 5, 123). SEN. epist. 12, 8 ut ... hoc ad symphoniam caneretur (PETRON. 32 allatus est. 36. 47). *nota*: PROP. 3, 17, 35 Cybele tundet ad Idaeos cymbala rauca choros. *ad instrumenta musica, organa* (*itemque* ad tibicinem *etc.*): VARRO Non. 67 neniam cantari (cantoris *var. l.*) solitam at tibias et fides (CIC. Tusc. 1, 107. 2, 37 procedit ... ad tibiam. *al.*). CIC. agr. 2, 93 *hostiae* ad praeconem et ad tibicinem immolabantur (leg. 2, 62. Tusc. 1, 3 canere. VARRO rust. 3, 17, 4 sacrificanti. FEST. 326 saltaret. LIV. 7, 2, 7 descripto iam ad tibicinem cantu. *al.*). VARRO rust. 2, 4, 20 omnia ut faciant ad bucinam. PROP. 4, 1, 24 ad calamos (COPA 4). PRIAP. 68, 15 cecinit ... carmen ad citharam. *al.* PROP. 4, 8, 42 ad cava buxa. SIL. 11, 430 ad ... loton. STAT. Theb. 11, 325 ad lituos ... prospiciebat equum (5, 649). QVINT. inst. 1, 10, 29 qui carmina ad lyram composuerunt (9, 4, 12 animos ad lyram excitare ... ad eandem ... lenire mentes). APVL. met. 6, 24 ad fistulam. HIER. epist. 28, 2 ad organum.

β ad lucernam, lumen *sim.*: CAECIL. com. 68 quae narrare inepti est ⟨ad⟩ scutras ferventis. VARRO ling. 5, 9 quod ... ad Aristophanis lucernam ... lucubravi (PROP. 3, 8, 1 SEN. contr. 9, 2, 25 SEN. dial. 5, 18, 4 *al. cf.* MART. 12, 43, 10 extinctam liceat quid ad lucernam). CIC. ad Q. fr. 3, 7, 2 ante ⟨lucem⟩ ad lychnuchum ligneolum (SVET. Dom. 4). VERG. georg. 1, 291 hiberni ad luminis ignes. Aen. 8, 411 famulas ... ad lumina longo exercet penso (OV. fast. 2, 743 exiguum. PHAEDR. 4, 11, 2 SVET. Iul. 37). SEN. dial. 10, 20, 5 istorum funera ... ad faces et cereos ducenda sunt (epist. 122, 10 PLIN. nat. 9, 33). ITIN. Silv. 15, 5 ad candelas. VARRO Men. 489 vers. anates ... ad lumina lampadis sequens (PLIN. nat. 33, 81 splendere. TERT. nat. 2, 11). TERT. pudic. 7 *drachmam* etsi ad lucernae lumen repertam, quasi ad dei verbum. ad lunam *etc.*: VERG. Aen. 4, 513 messae ad lunam ... herbae (COLVM. arb. 15. PLIN. nat. 21, 62 siccari. *al. cf.* MART. 10, 70, 7). VITR. 6, 6, 5 boves ad solem pabulum capientes (PLIN. nat. 16, 88 folia ... oscitant. PELAGON. 455 ungis). TERT. spect. 17 ad lucem et populum. OV. met. 4, 99 *leaenam* ad lunae radios ... Thisbe vidit. fast. 1, 438 ad lunae lumina. APVL. met. 6, 29.

γ *cf. varia*: ad praeconem *v. p. 527, 31.* CIC. de orat. 3, 138 ad clepsydram latrare. Tusc. 2, 67 cras ergo ad clepsydram. ACTA Arv. a. 81, 16 ad summotum in aede sacrificio facto. a. 87, 2, 24 escenderunt. *cf.* a. 105, 2, 13 summoto. APVL. apol. 23 uno asello ad tempestivum imbrem triduo exarabas. CORP. VI 10047 b, 8 vici ... pedibus ad quadrigam LXI(?). CAPITOL. Pert. 2, 4. HIER. epist. 78, 11 ad crucis signum superatur inimicus. AVG. epist. 44, 1, 2 aliqua abinvicem ad tabulas dicta sunt. *cf. de rel. IV B p. 553, 76.*

b *in nominibus*: **α** *locorum* (*cf. II A 1 c p. 521, 63. II A 2 p. 524, 4*): VARRO ling. 5, 154 intumus circus ad Murciae vocatur. 5, 157 locus ad busta Gallica. ACTA lud. saec. (Corp. VI 32323) 107 ad atallam fuerunt Caesar *etc. item* 132, *ut videtur, de loco quodam in Iovis aede, v. Mommsen, Ephem. epigr. 8 (1899) 254.* LIV. 6, 2, 8 ad Mecium is locus dicitur. 38, 14, 10 ad Limnen (allymni, allimnen *codd.*) quae appellatur. PAVL. FEST. 56 qui (*locus*) vulgo ad caprae paludes dici solet. SEN. epist. 56, 4 ad Metam Sudantem. PLIN. nat. 3, 85 colonia ... quae vocatur ad turrem Libisonis. 15, 137 quae (*villa*) ob id vocatur ad Gallinas (SVET. Galba 1). SVET. Aug. 5 natus est Augustus ... ad capita Bubula. Dom. 1 ad Malum Punicum. VLP. (*diaetas*) inperitum vulgus hodie 'ad Mammam' vocat. CORP. VIII 270, 15 territorio Musulamiorum, ad Casas (*item* 21). ITIN. Silv. 24, 7 ad manum episcopo acceditur sicut ad Anastasim ita et ante Crucem. *ibid.* ad Crucem et ad Anastasim. 25, 9 tam ecclesiam maiorem quam Anastasim vel ad Crucem vel cetera loca sancta. 30, 2 ad Martyrium. ITIN. Anton. 29 basilica ad sanctum David appellatur. AMM. 27, 7, 5 ad Innocentes. 15, 11, 18 ad gradus. SCHOL. Iuv. 8, 14 magna ara. ad Herculem dicitur Romae iuxta circum. EVGIPP. Sev. 4, 6 ad Vineas. LIB. Pont. Mon. Germ. gest. pont. I Silv. p. 48, 16.

cf. de eis, qui ad eum locum veniunt: MART. 1, 117, 6 longum est ... ad Pirum venire. 3, 20, 18 an Pollionis dulce currit ad quartum. ITIN. Silv. 24, 9 intrat omnis multitudo ad Anastasim (24, 4 se colliget). 36, 3. *cf. in* ITIN., *ut*: CORP. XI 3281 itinerarium a Gades Romam: Ad Portum XXIIII ... Ad Aras ... Ad Novlas ... Ad Morum ... Ad Palem ... Ad fines ... Ad Martis. 3282 Ad Lucos. 2283 At Turres. 3284 Ad duo solaria. *al.* CORP. XI 3281 Ad X ... Ad XX (3283. 3284). 3282 Ad Vicesumo ... Ad Decumo. *item passim* TAB. Peut. *cum nomine coniuncta*: LIV. 37, 45, 19 Magnesiam ad Maeandrum. *al.* 37, 56, 3 Magnesiam a⟨d⟩ Sipylum. 38, 39, 15 Phrygiam utramque ... alteram ad Hellespontum, maiorem alteram vocant. PLIN. nat. 5, 81 Chalcidem, cognominatam ad Belum. 5, 82 Epiphanenses ad Orontem ... Laodicenses, qui ad Libanum cognominantur. 5, 86 PLIN. epist. 10, 81, 1 *al.* **β** *in ludorum nominibus*: SPART. Sev. 1, 4 nullum alium ... ludum nisi 'ad iudices' exercuit. VOPISC. quatt. tyr. 13, 2 'ad latrunculos' luderetur.

c *de officiis dicitur, cum aut locus aut res apponatur officium indicans, cf. loci exempla talia, ut* LEX VRS. (Corp. II 5439) IV 4, 14 u(ti) ... magistri ad fana templa delubra ... suo qu⟨o⟩que anno fiant. LAMPR. Alex. 4, 3 qui ministri ad fores fuerant. AVG. civ. 22, 8 cuidam coquo, Cattoso nomine, ... ad coquinam conditariam, ... vendidit *piscem.* SIL. 13, 360 greges famulae ad convivia turbae. *cf.* a, ab *I p. 22, 81. ex loci notione partim ad finalem transit, ut l. 29. 31.* CORP. VI 8450 tabul(ario) Ostis ad annona(m). XII 672 procur(atoris). VIII 2757. VI 3941 Hilarus Liviae ad argent(um). VIII 2568, 25 ad b(alneas?). VI 8688 actori Caesaris ad castor. et ad loricata. CORP. XIV 2112 II 8 quisquis magister suo anno erit ex ordine al⟨bi⟩ ad cenam faciendam. XI 6337 adiut(ori) a⟨d c⟩ens(us) (XII 408). VI 8578 dispensator. VIII 10500 proc(uratori) Aug. ad census accipiendos (*cf.* VIII 2754. 5355. *cf.* VI 332 cens(ibus) ac(cipiendis). *graece* ἐπὶ κῆνσον *v. Ruggiero II 1, 177. cf. Mommsen, Staatsrecht II³ p. 392 adn. 4*). VI 5197 disp(ensatori) ad fiscum Gallicum. VI 3972 Syneros Ti. Caesaris ad imagines. 9383 exactor ad insulas. SPART. Pesc. 7, 4 cum unus ad memoriam, alter ad libellos paruisset. CORP. VI 8877 l(ibertus) ad libros. ad loricata *v. l. 28.* VI 7884 ad margarita. XIV 309 magistro ad Marte Ficanum *cf.* 2918. ad memoriam *v. l. 36.* LEX Sal. 35, 6 vasso ad ministerium. *ibid.* puella. *cf.* 10 add. 5 de ministerium. CORP. VI 1474 ⟨a praefe⟩cto ad munera. XI 5213 adlecto ad munera prae(fectorum). XIV 20 procurator ad oleum in Galbae (*sc. horreis*) Ostiae portus utriusque. II 1180 adiutori ... praef(ecti) annon(ae) ad oleum Afrum et Hispanum recensendum, item solamina transferenda *etc.* VI 4014 ad possess. VIII 4240 mil(iti) leg. III Aug. exacto at praet(orium *an* -erita?). VIII 2568, 76 ad q(uae)s(tiones?). VIII 9426 structor ad r(e)posit(o)riu(m) (ropositriu *scriptum*). XI 1848 iurat(o) ad sacra Etr(uriae). XIV 2408 omnibus corporibus ad scaenam. VI 9049 ad supelect(ilem). VI 9084 ad valetudinar(ia). VI 4040 ⟨A⟩mianthus Liviae ad venerem. VI 3985 ad vestem. LAMPR. Hel. 12, 2 ad vicensimam hereditatium mulionem curare iussit. CORP. VI 4046 ad ung. *al.*

d *nota cum verbis*: **α** *enitendi, erigendi*: CIC. Lael. 88 natura solitarium nihil amat semperque ad aliquod tamquam adminiculum adnititur. COLVM. 3, 15, 2 *viviradices* contrariis frontibus fossarum ad calamos erigantur. 5, 5, 16. 5, 6, 21 PLIN. nat. 17, 206. QVINT. inst. 2, 3, 10 libentius se prima studia tenerosque profectus ad imitationem condiscipulorum ... erigere. HOR. carm. 4, 5, 30 vitem ... ducit ad arbores. COLVM. 4, 4, 1 ad frontem eius (*scrobis*) ab imo usque recta materies exigatur. 5, 6, 30 excitare. PLIN. nat. 17, 151 sabucus ... ad palum taleis seritur. PROP. 4, 2, 39 pastorem ad baculum curare. **β** *cum verbis frangendi* (*cf. I A sub verbis et p. 525, 75*): LVCR. 6, 694 mare montis ad eius radices frangit fluctus aestumque resorbet (resolvet *codd.*) (VERG. Aen. 3, 556 fractas ... ad litora (ab litore *M²*) voces. 3, 623 corpora ... ad saxum. MELA 3, 40 ITIN. Silv. 5, 4). LIV. 27, 33, 2 ad ... ramum cornu ... galeae praefregit. HOMER. 304 splendidus extremas galeae percussus ad oras dissiluit mucro. VVLG. exod. 27, 19 confregit. *ad res obstantes resistere* (*cf.* ante *vol. II p. 132, 23*): OV. am. 3, 6, 69 ter molita fugam ter ad altas restitit undas (VAL. FL. 3, 100). LVCAN. 2, 214 ad molem stetit unda sequens. *cf.* SIDON. carm. 4, 4 nec stetit ad tenuem celsior ira reum. STAT. Theb. 7, 689 parcior ad cives Polynicis inhorruit ensis. *cf.* SEN. epist. 8, 3 ad omne fortuitum bonum suspiciosi pavidique subsistite. *ad relationis causalis notionem* (*v. de rel. IV p. 552, 20*) *talia ducunt, ut*: SIL. 11, 464 primique furoris ad ictus rettulit ipse pedem sensim a certamine Mavors.

accedit prope. *cf. praepositiones* apud *p. 519, 74. 520, 30. 37. 49. 526, 73,* ante, in *p. 520, 34. 523, 66,* a, ab.

B *cum verbis* **haerendi:** SVLP. SEV. Mart. 10, 3 adhaerenti ad ecclesiam cellula. STAT. Theb. 4, 741 illi quamvis et ad ubera (ab ubere *B M*) Opheltes ... dependet. CIC. Cael. 75 fama adulescentis paulum haesit ad metas notitia nova mulieris. nat. deor. 2, 135 VARRO rust. 1, 31, 5. PROP. 4, 1, 110 ad ... saxa. LIV. 38, 49, 10 haerentem ad impedimenta nostra exercitum barbarorum. SEN. Phoen. 112 VAL. FL. 3, 641 *al.* CIC. nat. deor. 2, 100 *beluarum* ad saxa nati-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vis testis inhaerentium. SEN. epist. 33, 8 ad exemplar pendere. STAT. Theb. 3, 609 unius ... plebeia ad limina civis ... pendemus. TERT. spect. 16 ad signum. VICT. Vit. 1, 43 ad unum ... pedem. DRAC. laud. dei 2, 571 scelerata ad colla pependit *Iuda*. CIC. Arat. 257 ad Andromedam (at Andromeda *edd.*) hic dextra de parte tenetur. IVV. 4, 42 magno teneantur amore ad ius fraternum iustae penetralia mentis. *cf. p. 530, 7.*

DE RELATIONE.

usus de relatione ex vi locali profectus in hasce dividitur partes: relationem f i n a l e m, *quae indicat vel finem et commodum (I A) vel consecutionem et effectum (I B), relationem* g e n e r a l i t e r *ea complectentem, ad quae quid* p e r t i n e t, *spectat (II), relationem* m o d a l e m *(III) et* c a u s a l e m *(IV), ad quas notiones accedit usus de* r e s p o n d e n d o, *cum relatione (II) et causa (III) cognatus.*

I **de relatione finali: A** *de* **fine** *et commodo:* **1** *pendet ex* **verbis adhortandi, impellendi,** *adnitendi, adstringendi, deterrendi, sim. cf. de loco I A 4 b. I B. I D 1 a. saepe simul effectus indicatur, ut in* ad iram, virtutem (*cf. I B*): **a** *conspectus verborum*: SALL. Cat. 23, 5 ea res ... studia hominum accendit ad consulatum mandandum M. Tullio Ciceroni. CIC. Ligar. 10 eorum ... ad crudelitatem te acuit oratio. PLAVT. Bacch. 112 videtur posse ... ad nequitiam adducier. CIC. inv. 1, 94 adhortor. SEN. epist. 121, 7 adigo. CIC. Cato 57 adlecto. SVET. Vit. 14 adlicefacio. CIC. Manil. 24 adlicio SEN. benef. 5, 21, 1 quae lex ad id praestandum nos ... adligat? CIC. div. 2, 134 admoneo. SALL. Iug. 43, 4 adnitor. 23, 1 suos hortando ad virtutem adrigere. LIV. 8, 37, 2 arrecti. SEN. benef. 3, 12, 4 adstringo. PHAEDR. 5, 5, 3 ad paenitendum rebus manifestis agi. CAES. Gall. 6, 34, 7 ardeo. SEN. contr. 7 praef. 5 a⟨r⟩desco. TERT. anim. 35 *ne* ad exsolutionem totius debiti arteris. CIC. orat. 140 haec ... ad eam laudem ... aspirare non possunt. PLIN. epist. 10, 12 attollo. VITR. 3 praef. 3 blandior. PROP. 4, 3, 62 caleo. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 6 provinciam ... summa contentione ad officia certantem. SEN. epist. 82, 16. PLAVT. Bacch. 981 ad lacrumas coegi hominem castigando. CIC. Rab. perd. 35 cohortor. fin. 3, 16 ipsum (*animal*) sibi conciliari et commendari ad se conservandum. off. 2, 47. RHET. Her. 4, 23 commoveo. PLAVT. Bacch. 1084 ecquid eum ad virtutem aut ad frugem opera sua compulerit. TERT. nat. 1, 2 Christianos ... comprimitis ad negationem. CIC. de orat. 2, 182 animos ... conciliari ... ad benivolentiam. QVINT. inst. 4, 2, 24 fiat conciliatior. CIC. de orat. 2, 337 ad animorum motus ... aut in spem aut in metum aut ad cupiditatem aut ad gloriam concitandos. LIV. 24, 29, 8 ibi primum conclamatum ad libertatem. CIC. Att. 5, 2, 1 confirmavi ad eam causam etiam Furnium. APVL. apol. 46. VAL. MAX. 2, 7, 2 conitor. CIC. Cat. 4, 18 consentio. TERT. pudic. 12 constringo. FLOR. 1, 1 praef. contendo. TAC. hist. 1, 72 corrupto ad omne facinus Nerone. ann. 13, 21. 16, 18. TAC. ann. 12, 46 cunctante ad ea Mithridate. SVET. Iul. 60 cunctatior factus est. CIC. de orat. 3, 197 deduco. HIER. epist. 21, 34 deprecor. VVLG. psalm. 41, 2 desiderat cervus ad fontes aquarum, ... anima mea ad te. LIV. 42, 48, 1 destinatus. CVRT. 5, 10, 5. SEN. benef. 7, 31, 5 deterreo. CIC. Cluent. 179 detraho. RHET. Her. 4, 23 duco. SOL. 1, 61 eblandior. CIC. har. 17 si me ... efferret aliquando ad gloriam ... dolor. Verr. 6, 188 si nullam ad rem nisi ad officium et virtutem omnes meae curae ... elaborarunt. Balb. 37 elicio. TAC. ann. 12, 14 emercor. TAC. ann. 13, 5 emo. CIC. de orat. 1, 14 enitor. CIC. Phil. 4, 11 ardentis et erectos. TAC. ann. 11, 37 evinco. CAES. Gall. 6, 34, 8 omnes evocat (vocat *var. l.*) ad diripiendos Eburones. VAL. MAX. 9, 1 ext. 1. PLIN. epist. 3, 7, 15 exacuo. CIC. Verr. 2, 64 exardesco. APVL. apol. 7 exaspero. LIV. 1, 18, 3 excieo. CIC. Manil. 6 excito. VAL. MAX. 5, 1, 8 exhortor. COLVM. 6, 30, 3 exstimulo. TERT. anim. 5 exstruo. BIBAC. carm. frg. 15 exsuscito. TAC. ann. 3, 49 exterreo. 13, 19 extollo. VAL. MAX. 7, 3 ext. 4 cum ad excidium eius (*urbis*) summo studio Alexander ferretur. PRVD. psych. 24 ferveo. SIL. 1, 55 flammo. TAC. hist. 2, 17 longa pax ad omne servitium fregerat. PETRON. 87 gestior. TERT. scorp. 5 hio. RHET. Her. 3, 40 hortor (adh. *codd. mut.*). impedio *cf. p. 531, 69.* 2, 34 impello. ENNOD. op. 4 p. 383 inardesco. TAC. Germ. 22 incalesco. CIC. prov. 35 incendo. Sull. 46 incito. inclino *v. p. 508, 26.* Att. 3, 20, 1 incumbo. RHET. Her. 2, 3 induco. NEP. Att. 9, 3 indulgeo. CIC. Verr. 4, 79 inflammo. TERT. anim. 2 inflo. SALL. Cat. 57, 1 inlicio. HIER. epist. 130, 7 insanio. VARRO rust. 2, 9 12 inrito. LIV. 29, 31, 12 instigo. intendo *v. p. 508, 35.* VAL. MAX. 8, 15 ext. 1 interpello. CIC. Phil. 10, 3 invito. de orat. 196 invoco. Tusc. 5, 121 lacesso. epist. 3, 7, 2 ut eos ... ad facultatem aedificandi liberarem. VARRO ling. 5, 61 *hieme* natura ad nascenda (-um LACT.) cum imbre et frigore luctare non volt. OV. trist. 4, 5, 19. SIL. 4, 722 moror. CIC. div. 2, 56 moveo. RHET. Her. 4, 7 nitor. ICTI *saepius* obligo. *cf. p. 506, 29.* APVL. Plat. 2, 7 oboedio. LIV. 5, 41, 1 obstinatus. TAC. hist. 2, 84 Vespasiano ... obstinante. APVL. Socr. 3, 124 obstringo. SALL. epist. Mithr. 1 oro. PLAVT. Cist. 40 pello. RHET. Her. 3, 24 perduco. LIV. 4, 48, 10 perlicio. TAC. ann. 1, 61 permoveo. LIV. 4, 21, 8 perpello. VLP. dig. 47, 2, 50, 3 persuadeo. CIC. Att. 2, 1, 2 perterreo. VLP. dig. 23, 3, 33 praecipito. LIV. 42, 5, 6 praeoccupo. PLIN. nat. 9, 122 produco. APVL. apol. 91 prolecto. VELL. 2, 128, 4 propello. LVCR. 5, 1030 protraho. SEN. contr. 10 praef. 8 provoco. LIV. 7, 30, 16 rapio *cf. p. 503, 1.* FRONTO p. 121 N. recuso. CIC. Verr. 4, 130 refreno. MART. CAP. 5, 457 respiro. CIC. p. red. 1, 22 retardo. revoco *cf. p. 503, 43.* ITALA (Tert. pudic. 19) apoc. 2, 20 seduco (διδάσκει καὶ πλανᾷ ... πορνεῦσαι). VVLG. psalm. 41, 3 sitierit anima mea ad deum fortem vivum (πρός). CIC. Cluent. 47 sollicito. SALL. Cat. 18, 4 stimulo. PHYSIOGN. 74 studeo. LIV. 9, 1, 4 subigo. HIER. epist. 48, 21 subo. PLAVT. Rud. 922 dum erus se ad suom suscitet officium. CIC. Verr. 4, 130 tardo. VAL. MAX. 3, 8 ext. 1 tempto. tendo *cf. p. 503, 58.* PAVL. dig. 12, 6, 65, 8 teneberis ad pretium eius servi (*ibid.* ut). ICTI SORAN. 2, 33, 91 VICT. VIT. 3, 11. APVL. met. 4, 11 terreo. TAC. hist. 1, 5 traduco. *cf. p. 504, 55.* LIV. 21, 41, 5 traho. VLP. dig. 15, 1, 21 pr. licet creditori vigilare ad suum consequendum. *cf. p. 509, 13.* CIC. Mur. 5 voco. SVET. Tib. 25 urgeo.

b *ad indicandum finem* ad *coniungitur cum gerundio vel gerundivo, cum substantivis, quae actionem* (*ut* ad facinus, poenam, pugnam, memoriam factorum), *affectum, animi statum* (*ut* SALL. Iug. 4, 5 animum ad virtutem accendi. LIV. 8, 28, 2 ad libidinem et contumeliam) *sim. indicant. accedunt abstracta et concreta alia* (*partim supplere licet gerundivum, cf. l. 22. 31 al.*), *ut*: SEN. clem. 2, 1, 4 ad aequum. TAC. ann. 2, 27 ad ... aes alienum. CIC. div. 1, 55 civitas ad arma repente est excitata. LIV. 1, 23, 7 stimulat. PLIN. epist. 2, 7, 5 ad bonas artes. CAES. Gall. 7, 77, 7 ad nostrum auxilium (consilium *var. l.*). SEN. clem. 2, 1, 4 ad bonum. CIC. Sest. 87 ad causam. Phil. 14, 5 ad causam libertatis. SIL. 4, 804 ad cauta. FLOR. 1, 40, 11 ad humanos cibos. RHET. Her. 4, 52 ad turpe conpendium. CIC. de orat. 1, 203 ad decus. LIV. 2, 13, 6 ad publica decora. CIC. Cat. 4, 15 ad communem salutem dignitatemque. SIL. 4, 67 pulchra ... ad discrimina. CIC. Att. 15, 4, 3 Tusculanas disputationes, ad quas tu etiam Vestorium hortaris. SALL. Iug. 31, 16 ad dominationem. APVL. met. 2, 27 ad exitium. PLAVT. Bacch. 1084 ad frugem. OV. ars 2, 419 ad sua gaudia. SEN. contr. 10, 4, 11 qui iuvenes cogit ad gladium (*add. exc.*). CIC. de orat. 2, 337 ad gloriam. *al.* CIC. de orat. 3, 182 ad heroum (*pedem*). PLIN. epist. 3, 9, 15 ad omne proconsulum imperium metu cogi. CIC. nat. deor. 2, 119 ad mundi incolumitatem. CIC. Verr. 2, 64 ad id, quod ... PLAVT. Bacch. 981 ad lacrumas. PLIN. nat. 36, 12 ad laqueum. CIC. prov. 9 ad laudem. *al.* Rab. perd. 22 ad libertatem. Phil. 5, 46 populi Romani. HIRT. Gall. 8, 30, 1 servis ... vocatis. CORP. II 6278 ad licentiam foedae rapinae. CIC. fin. 1, 1 ad alias litteras. PROP. 4, 3, 62 ad ... lucra. TERT. spect. 9 cum ad ludos coactus est *communis usus*. SVET. Vesp. 16 ad manubias. CIC. Sest. 34 ad manus. SEN. epist. 23, 1 ad bonam mentem. SALL. Iug. 85, 3 ad militiam. CIC. Tusc. 3, 73 ipsi⟨se⟩ ad miseriam invitant. BELL. Afr. 79, 2 ad necessitatem dimicandi. *al.* LVCAN. 4, 446 quo tempore primas inpedit ad noctem iam lux extrema tenebras. PLIN. nat. 10, 23 ad occasionem. CIC. nat. deor. 1, 118 ad officium. CIC. ad Q. fr. 1, 1, 3 si te vehementius ad omnes partes bene audiendi excitaris. SEN. Phoen. 351 ad partes vocas. CIC. Phil. 12, 11 ad pacem. *al.* Rab. Post. 13 etiam ad innocentium periculum tempus illud exarserat. Phil. 13, 6 fortitudo ... vocat. 13, 33. de orat. 2, 35 ad perniciem. Phil. 1, 22 quam ... ad pestem. fin. 5, 54 ad philosophiam. *al.* TAC. hist. 4, 78 ad praedam. *cf. p. 494, 78.* STAT. Theb. 6, 550 ad praemia. CIC. Phil. 8, 5 ad ... praesidium. ad pretium *v. p. 530, 8.* Sest. 136 ad eam rationem. SEN. epist. 52, 4 ad rectum. LIV. 91 frg. 22 ad reliqua belli. 7, 7, 3 ad res bellicas. *sim.* CIC. har. 46 ad meam salutem. *al. cf.* TERT. scorp. 6 in salutem. LIV. 24, 25, 9 ad sanguinem. CIC. Phil. 13, 31 ad servitutem. PLANC. Cic. epist. 10, 11, 3 ad huius rei societatem. CIC. Planc. 55 ad spem huius opprimendi. Phil. 1, 6. 3, 32. 4, 16. LVCAN. 3, 132 ad ... spolium. SEN. dial. 5, 15, 2 ad verba contraria sibi. 9, 6, 2. PLIN. epist. 7, 9, 10 ad versus. SEN. Oed. 852 ad verum. CVRT. 5, 9, 7 ad vilitatem sui. CIC. Sest. 34 ad vim. *al.* Att. 3, 7, 2 me ad vitam vocas. CVRT. 6, 4, 11 ad ultima. RHET. Her. 3, 40 ad *utilitatem*. CIC. off. 2, 20 ad utilitates nostras. PLIN. paneg. 33 ad vulnera. *cf.* CIC. Tusc. 2, 37 paratus.

2 *pendet ex verbis* **apparandi, instruendi, utendi,** *destinandi, praestandi, sim. ad indicandum finem et commodum (verba cum substantivis coniuncta cf. sub I A 3), accedunt verba varia (I A 2 a β et γ) atque usus ad totam sententiam spectans (I A 2 a δ).* **a** *conspectus* **verborum: a parandi** *etc., non allata sunt nisi exempla, in quibus* ad *ad ipsum verbum, non ad totam sententiam spectare videtur*: PACVV. trag. 358 quibus abest ad praecavendum intellegendi astutia. SEN. nat. 3, 14, 1 [h]abundo. CIC. inv. 1, 2 abutor. epist. 11, 29, 1 magnum pondus accessit ad tollendam dubitationem iudicium ... tuum. POMPON. atell. 66 accinge ad molas. CIC. Verr. 3, 145 accipere ad statuas licere (*pecuniam*). RHET. Her. 4, 39 accommodatus. VAL. MAX. 2, 9, 4 ministerium adcommodare. CIC. orat. 142 ad dicendum si quis acuat ... iuventutem. inv. 1, 53 *Socrates* nihil ipse afferre ad persuadendum volebat. RHET. Her. 4, 19 *haec exornatio est* adhibenda ... ad exaugendam orationem. CIC. orat. 188 pes ... ad numeros. CIC. off. 1, 1 adipiscor. APVL. apol. 31 adiuto. CIC. Quinct. 75 adiuvo. PAVL. dig. 24, 1, 57 adnuo. FRONTO p. 177 N. adolesco. PLAVT. Epid. 615 mi adornas ad fugam viaticum. VITR. 8 praef. 3 adsigno. LIV. 3, 52, 11 adsuefacio. SALL. hist. frg. 3, 17 male iam adsuetum ad omnis vis controversiarum. PLAVT. Mil. 919 adsum. Poen. 254. VARRO ling. 7, 28 quaecumque usus causa ad vitam sint assumpta. CIC. Verr. 4, 165 attribuo. advoco *cf. p. 500, 51.* Sull. 70 aedifico. TER. Andr. 56 equos alere aut

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

canes ad venandum. Apvl. met. 8,17 alumno. Cic. Tim. 13 anquiro. Plavt. Capt. 861 vasa tibi ... apparavi ad rem divinam. Colvm. 12,54,2 reliquum olei ... poterit ad escam ... approbari. Liv. 21,49,11 apto. Liv. 40,44,10 arcesso. Caec. Cic. epist. 6,7,4 armo. Sen. dial. 7,1,1 ad pervidendum ... caligant. Plavt. Truc. 932 omnes homines ad suom quaestum cal⟨l⟩ent et fastidiunt. Cic. S. Rosc. 68 locus opportune captus ad eam rem. Liv. 33,35,6 capto. Cic. Cluent. 129 carpo. Verr. 2,88 satis cautum tibi ad defensionem fore. Comm. apol. 155 cerno. Sen. benef. 5,23,1 cesso. Nep. Dat. 6,8 quod ad perniciem suam fuerit cogitatum. Vitr. 9 praef. 3. Cic. Verr. 3,165 cogo. Cypr. epist. 58,11 comminor. Rhet. Her. 4,64 commodo. Plin. nat. 28,106 extremam fistulam intestini contra ducum ... iniquitates commonstrant et ad successus petitionum. Rhet. Her. 3,4 comparo. Apvl. apol. 30 competit. Sis. hist. 63 (Non. 257) compono (me). Cic. Verr. 4,21. Svet. Cal. 39 comprendo. Pomp. dig. 45,1,15 computo. Cic. Arch. 13 concedo. Phil. 14,10 concupisco. Svet. Cal. 27 condemno *cf. de loco I A p. 476,43.* Lact. inst. 6,23,20 hi animam suam corpori mancipant ad mortemque condemnant. condio *v.* vinum *p. 541,25.* Plavt. Poen. 580 fac modo ut condocta tibi sint dicta ad hanc fallaciam. Plavt. Pseud. 850 conduco. Cic. off. 1,9 conducit. Cic. Verr. 3,137 confero (*ibid.* in). Cels. 1 praef. confert. Cato agr. 16 ligna conficit ad fornacem. Caes. Gall. 3,25,1 confido. Rhet. Her. 4,31 animum ad virtutem a pueritia confirmavit. Bell. Afr. 20,3 congero. Avg. civ. 19,13 congruo. Cic. fin. 2,111 conquiro. Cluent. 201 conservo. Rhet. Her. 1,2 constituo. Aetna 48 construo. Qvint. inst. 2,10,8 consuesco. Cypr. pat. 4 consulo. Lex Tar. (Mon. Ant. VI 411) 36 consumo. Liv. 32,5,5 contribuo. Cic. fin. 3,35 convenio. Avg. civ. 4,15 cooperor. Varro rust. 2,10,3 quibus (*gregibus*) rupes ... ad pabulandum cordi. Caes. civ. 3,102,4 corrogo. Cic. off. 1,22 ad usum hominum omnia creari. Vlp. dig. 20,1,20 credo. Plin. nat. 8,179 boves ad laborem damnantur. 36,174. Trai. Plin. epist. 10,32,1 Svet. Nero 31 Icti. Cic. inv. 2,97 debeo. ad Q. fr. 1,1,26 decerno. Liv. 24,9,8 ad bellum Gallicum, ... alios ... adversus Samnites ... consules declaratos. Vitr. 2,8,10 dedico. Cic. Cluent. 181 dedo. Manil. 69 defero. Paneg. Mess. 185 deficio. Cvrt. 6,2,3 defungor. Plavt. Men. 453 deligo. Plin. nat. 30,81 demonstro. Cic. Manil. 5 deposco. Apvl. met. 2,28 deprecor. Cic. Manil. 37 depromo. Lampr. Alex. 33,3 deputo. Vlp. dig. 33,7,12,19 deservio. Cic. Att. 13,25,2 desidero. Cat. 1,2 designo. Liv. 2,54,4 destino. Cic. epist. 2,10,3 ut mihi ad summam gloriam nihil desit nisi nomen oppidi (Vlp. dig. 30,49,1; *cf. de loco I F 1*). Verr. 1,50 vitam ... prius quam vim ... defuturam. Liv. 31,18,7 devoveo. Capitol. Alb. 5,7 dicari. Plin. epist. 9,13,8 differt. Cic. Cat. 1,9 discribo. Scrib. Larg. 103 apte dispositus. Varro ling. 5,40 divido. Cic. p. red. 1,11 divolgo. Ter. Haut. 777 do. Hec. 203 in eodem ... videntur ludo doctae ad militiam. Varro rust. 2,6,4 domo. Cic. har. 6 dono. de orat. 2,130 duco. Tac. hist. 4,59 duratus. Cic. Planc. 41 edo. Manil. 4,904 edomo. Cic. Verr. 4,60 educo. Caes. Gall. 4,2,6 effeminor (*del. Paul al.*). Cic. off. 2,11 efficio. Apvl. met. 4,34 efflagito. Cic. Cato 31 egeo. epist. 9,16,2 elaboror. Verr. 6,24 eligo. Apvl. met. 10,4 emancipo. 2,27 emeditor. Cass. Hem. hist. 13 (Plin. nat. 32,20) emo. Cic. Verr. 4,163 erogo. Font. 43 erudio. Sil. 7,142 exacuo. Sen. dial. 11,13,5 excaeco. Cod. Iust. 6,55,1 excludo. Cic. de orat. 1,254 excogito. Cvrt. 8,5,2 regio ... exculta. Plavt. Cist. 379 exerceo. Ter. Hec. 407 exercitatus. Lvcan. 6,81 exhaustus. Svet. Nero 12 exhibuit ad ferrum ... senatores. Cic. Phil. 10,26 exigo. Plavt. Poen. 577 exorno. Rhet. Her. 3,33 expedio. Cic. Verr. 4,201 expedit. Mur. 11 expeto. Verr. 2,93 expono. Tert. anim. 48 expostulo. Cic. Verr. 2,81 exspecto. Liv. 39,8,8 exsto. Colvm. 6,37,10 exstruo. Cic. nat. deor. 1,4 fabrico. Verr. 2,64 homo factus ad istius libidinem. Ov. epist. 14,56 non faciunt ad ... tela manus. Cic. nat. deor. 2,159 figuratus. Mur. 60 fingo. Tusc. 2,28 firmo. Lvcr. 6,9 flagito. Verg. georg. 3,163 formo. Liv. 44,1,5 ad ... disciplinam ab effusa licentia. Sil. 5,14 foveo. 1,261 sternacem ad proelia frenis frangere equum. Apvl. flor. p. 38 Oud. fruor. Cic. nat. deor. 2,158 genero. leg. 2,16 gigno. Plavt. Mil. 716 nimis bona ratione nimiumque ad te ⟨te⟩ et tuam vitam habes (*A*, atte — vides *P*). Pseud. 400. Pavl. Nol. carm. 31,419 cinis horret ad escam. Cic. Mil. 10 imbuo. Vlp. dig. 17,1,12,9 impendo. Liv. 3,38,1 animis ... *non* inminutis. Cic. Sull. 49 impedio. D. Brvt. Cic. epist. 11,13,2 *locus* impeditissimus. Cic. Verr. 3,137 impero. Att. 3,15,7 impertio. Vlp. dig. 21,1,14,6 incommodo. Cic. inv. 1,34 indigeo. Sil. 12,558 indulgeo. Sen. suas. 2,5,6 induro. Cic. Sull. 52 informo. Verg. Aen. 9,497 infractae ... vires. Cic. Tusc. 4,20 inliquefacio. Cael. 72 instituo. Plavt. Bacch. 373 instruo. Cic. de orat. 2,324 insum. Plin. nat. 9,153 insumo. Caes. Gall. 5,11,6 intermitto. Cic. S. Rosc. 47 interest. Varro Men. 112 invenio. Pavl Nol. epist. 23,32 iustifico. Varro ling. 5,96 iuvo. Sen. benef. 5,23,1 langueo. Cic. Cluent. 3 largior. Plin. nat. 20,90 laudo. Bell. Hisp. 15,2 lego. Cic. opt. gen. 9 limo. Plavt. Trin. 843 loco. Cic. nat. deor. 2,149 machinor. Sil. 1,451 ad poenam ... mandaverat. Cic. Cat. 1,26 meditor. Tert. nat. 2,9 mereo. Varro rust. 2,11,11 ministro. Sil. 10,601 minuo. Sen. dial. 11,1,2 mitigo. Cic. Att. 9,10,3 mollio. Tac. hist. 4,41 monstro. Caes. civ. 2,39,6 moror. moveo *v. p. 502,29.* Avg. civ. 1,31 mundo. Cic. rep. 2,23 munio. Hirt. Gall. 8,21,1 mutuo. Plavt. Rud. 189 nascor. Lvcan. 5,368 nego. Sen. dial. 5,27,2 noceo. Vlp. dig. 49,10,1 nomino. Cic. orat. 58 noto. Verr. 4,177 numero. Apvl. met. 2,25 obarmo. Sen. epist. 98,7 obfirmo. Liv. 22,34,5 obicio. Val. Max. 1,8,3 ad indignandum et ... ad loquendum obmutuit. Ennod. dict. 21 p. 490,24 obnubo. Liv. 5,25,3 obsto. Cic. off. 2,85 obsum. Liv. 22,3,13 si ad convellendum manus prae metu obtorpuerunt. Caes. Gall. 7,81,6 obvenio. Sen. contr. 10,1,8 occupo. Sen. epist. 88,21. Cic. de orat. 2,130 occurro. Verr. 2,8 offero. Sen. nat. 4,11,3 officio. Tert. idol. 5 operor. Apvl. mund. 23 opimo. Cic. inv. 2,7 opitulor. Plavt. Bacch. 143 an hoc ad eas res opsonatumst. Cic. Mil. 52 optatus. Sen. epist. 17,3 opto. Ter. Andr. 740 quae opus fuere ad nuptias gnatae paravi. Cic. nat. deor. 2,137 ortus. Cic. Manil. 1 ornatus. fin. 4,61 orno. Liv. 21,6,2 auxilium ... orantes. Cic. Cat. 1,25 ad hanc te amentiam natura peperit, voluntas exercuit, fortuna servavit. Sen. dial. 1,5,8. Enn. ann. frg. f. 7 parati ... ad arma. Cic. Caec. 15 ad omnia mulieris negotia. Flacc. 11 ad id se parat. Pis. 11. Cic. Pis. 26 patefacio. Verr. 5,5 pateo. Tac. hist. 5,11 patesco. ann. 11,10 permitti Meherdaten patrium ad fastigium. Apvl. apol. 76. Cic. part. 98 peto. rep. 1,8 pignor. Ov. met. 15,801 placeo. Cic. off. 2,34 polleo. S. Rosc. 20 ad eam rem operam suam pollicentur. de orat. 2,175 in omni re ad dicendum posita. *v. p. 533,29.* Mil. 9 porrigo. Ov. met. 13,320 posco. Cic. Quinct. 91 ut ... plus huius inopia possit ad misericordiam. div. in Caec. 8 postulo. Liv. 40,56,2 potior. Cato agr. 15 uti dominus omnia ad opus praebeat. 16 ligna ad fornacem. Plin. nat. 35,38 *cerussa* ad siccanda (*volnera*) praecipitur (praecipue, praecoquitur *codd.*). Cic. part. 80 animi habitus ad virtutem quasi praeculti et praeparati. Apvl. met. 10,13 praedestino. Itin. Alex. 22 ad futura praedoctis. Vlp. dig. 40,16,2,3 praefinio. Scrib. Larg. praef. p. 2 v. 31 Hr. praeformo. Cassian. inst. 1,2,4 praeiudico. Cic. Tusc. 2,13 praeparo. Flor. 2,21,6 ad omnia praepeditas (*naves*). Ict. praepono. Cic. Deiot. 24 praesto sum. Ov. trist. 4,5,23 praesto. Tert. idol. 20 praestruo. Plin. nat. 28,75 praevaleo. Val. Fl. 2,172 precor. Colvm. 12,45,1 maxime ad hunc usum numisianae (*vites*) probantur. Cic. leg. 1,25 pecudes ... partim esse ad usum hominum ... partim ad vescendum procreatas. Liv. 24,30,8 prodo. Rhet. Her. 4,35 proficio. Cic. Verr. 1,36 qui ... ad hanc rem aut potentiam aut impudentiam suam professi sunt. agr. 1,27. Corp. II 6278,2 qui ... sponte ad dimicandum profitebitur. Vitr. 2,1,7 profusos esse partus naturae ad materiam (*G*, ab naturae materia *H*). Sen. epist. 92,35 proicio. Verg. georg. 3,234 *taurus* sparsa ad pugnam proludit harena. Fronto p. 53 N. plus ... ad corrigendum promovent consilia quam iurgia. Cic. Phil. 1,13 propago. 4,9 propono. 2,74 prorogo. Sen. frg. vit. pat. 98 Haase prospicio. Rhet. Her. 3,21 prosum. Plin. nat. 6,188 avenae sponte provenientis ad vescendum. Cic. rep. 4,3 provideo. Liv. 8,8,6 iuvenum pubescentium ad militiam. Cic. Att. 4,19,2 quadro. Plavt. Pseud. 419 quaero. Epiced. Drusi 431 redimo. refero *v. p. 546,57.* Cic. Verr. 5,105 ad ea ... reficite vos. Apvl. apol. 45 refragor. Cic. rep. 4,1 relaxo. inv. 2,167 relinquo. 2,49 renovo. Plavt. Mil. 803 reperio. Cic. Flacc. 5 repetitur ad poenam. Hor. epod. 9,1 repono. Verg. Aen. 8,495 reposco. Sen. nat. 3,26,3 perrupta parte, quae minus ad exitum (*fluminis*) repugnavit. Cic. Verr. 6,159 requiro. S. Rosc. 82 si quid est quod ad testis reservet. Qvint. inst. 5,10,121 an *ea* ad probandum id ... forte respondeant. Cic. div. 2,77 retineo. prov. 34 reviresco. Val. Max. 2,1,9 roboro. Cic. Vatin. 3 rogo. Varro rust. 2,1,20 boves altiles ad sacrificia publica saginati. Plavt. Persa 108 sapis multum ad genium. Truc. 854 ad rem suam. Ter. Ad. 832. Prop. 2,13,42 non nihil ad verum. Sen. epist. 123,15 solus sapit (apte *codd.*) ad hanc artem. Tert. anim. 40. Cic. top. 99 satisfacio. Qvint. decl. 305 p. 198. Varro rust. 2,4,7 secerno. Tert. anim. 40 sentio. Cic. Verr. 2,45 separo. orat. 143 sepono. Prop. 3,9,19 hic (equus) satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis. Plin. nat. 2,157 servio. Cic. Verr. 6,3 servo. Cato *v. sub* vinum *p. 541,24.* Cic. Cluent. 129 sortior. de orat. 2,116 subicio. Vitr. 10,7,3 subministro. Varro rust. 2,3,4 summitto. Arg. Plaut. Mil. II 12 suborno. Sen. epist. 4,11 ad supervacua sudatur. Liv. 3,6,8 sufficio. Cic. off. 1,138 suffragor. Plavt. Poen. 599 ad hanc rem agundam Philippum est. Cic. Att. 6,1,14. Varro ling. 9,74 Sen. nat. 6,31,1. Cic. inv. 1,47 sumo. Liv. 4,10,6 supersum. Ter. Eun. 1076 suppedito. Plavt. Pseud. 334 suppeto. Cic. de orat. 2,191 suscipio. fin. 5,63. Plin. nat. 31,95 tabesco. Caes. Gall. 7,26,2 tardo. Sil. 2,518 tento. Cic. Verr. 6,11 trado. de orat. 2,324 traho. Varro Men. 32 tribuo. rust. 3,3,4 tueor. Vlp. dig. 35,1,92. Ov. Pont. 3,142 vaco. Rhet. Her. 3,19 valeo. Plin. nat. 16,202 venundo Liv. 1,34,6 Roma est ad id potissimum visa. Trag. inc. 160 vigeo. Cic. Cat. 1,8 vigilare ... ad salutem ... rei publicae. *cf. p. 509,13.* Sil. 1,405 vireo. Cic. Cat. 1,4 vivo. Tusc. 2,37 ferre (*i. milites*), si quid ad usum velint. Att. 13,25,2 sed ad testamentum volebam (*i. Brutum*). Plavt. Pseud. 385 ad eam rem usust. Capt. 291 utor.

β liberius iungitur cum variis verbis, in quibus subest notio quaedam parandi, destinandi, sim., ut: Cic. Pis. 5 faces iam accensas ad huius urbis incendium comprehendi. Liv. 27,22,6 additae (-tum *var. l.*) ei ad praesidium provinciae quinquaginta longae naves. Cic.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Caec. 35 an ad atrocis (aut actoris *codd.*) rei notionem atque animadversionem ages iniuriarum (GAIVS inst. 4, 51 in rem ... vel ad exhibendum). LIV. 40, 59, 8 nihil. TAC. ann. 3, 49 arguentibus ad perniciem. PLIN. nat. 16, 188 caedi ... *sambucos* ad templa. CYPR. hab. virg. 23 castro. PLIN. nat. 2, 197 cavo. LIV. 39, 41, 1 coierant ... candidati omnes ad deiciendum honore. *cf.* SVET. Aug. 32. ICTI. CIC. de orat. 1, 69 quas (*res*) *orator* ad certam causam tempusque cognorit. VERG. georg. 4, 40 colligo. LIV. 22, 16, 6 ludibrium oculorum ... commentus. PLIN. nat. 19, 48 concido. 6, 171 Ptolemais ... condita ad venatus elephantorum. ASCON. tog. cand. p. 93 B. coniuro. APVL. flor. p. 70 Oud. libro i⟨u⟩sto ad hunc honorem mihi conscripto. p. 76 Oud. NEP. Dat. 5, 2 cuncti ad eum opprimendum consenserunt. LIV. 27, 9, 14. SVET. Cal. 5. CIC. epist. 10, 12, 4 conspiravit. *al.* CELS. 6, 9 p. 246 contero. PLIN. nat. 27, 82 coquo. APVL. met. 2, 4 ad cibum ... quaedam ... decerpi. PLIN. nat. 20, 257 decoquo. VARRO rust. 1, 68 demo. CIC. dom. 111 deporto. APVL. apol. 42 desquamo. PLIN. nat. 8, 93 cogunt crocodilos evomere recentia corpora ad sepulturam. PAVL. FEST. 117 excido. LIV. 1, 39, 4 artibus, quibus ingenia ad magnae fortunae cultum excitantur. VITR. 2, 7, 1 eximo. PLIN. nat. 27, 92 sucus ... exprimitur ... ad solvendam alvum. VAL. MAX. 8, 15, 2 expromo. COLVM. 11, 2, 92 expurgo. CIC. Verr. 4, 6 cruces ad ... supplicia fixas. PLIN. nat. 13, 30 findo. CIC. Rab. perd. 5 hodiernum diem ... ad huius salutem conservandam ... inluxisse. dom. 14 homo ad caedem inminens. LAMPR. Hel. 15, 6. PLIN. nat. 34, 109 lavo. VARRO rust. 1, 54, 2 *uva* ⟨legitur⟩ ad bibendum, eligitur ad edendum. CIC. Verr. 5, 62 mittit homini munera satis large haec ad usum domesticum. Pis. 89 *v. p. 536, 14. cf. I A 2 a γ* LIV. 25, 22, 6 molior. VARRO rust. 2, 11, 4 mulgeo. SIL. 14, 519 steterunt ... rates ad proelia nexae. SVET. Vit. 7 pignero. VARRO rust. 3, 5, 15 ut omnia una ponantur et ad bibendum et ad edendum. 3, 14, 1. SEN. epist. 59, 1. VARRO rust. 1, 57, 1 promo. LIV. 21, 37, 1 purgo. VITR. 2, 8, 17 recipio. VARRO rust. 1, 55, 4 olea ut uva ... redit in villam, alia ad cibum, alia ut eliquescat. CIC. Att. 7, 1, 9 me *nummos* ... ad te redacturum. orat. 38 scribo. de orat. 2, 341. LIV. 2, 43, 5 exercitus scribitur. PLIN. nat. 36, 159 lapidem ... secant tantum (secantium *codd.*) ad tegularum ... vicem. 15, 153 folia ... siccantur in farinam, ad ulcerum remedia. APVL. met. 4, 26 stipatus. VAL. MAX. 1, 1, 19 lucum ... succisum. VARRO rust. 3, 10, 3 suppono. CELS. 5, 21, 2 p. 178 tempero. PLIN. nat. 18, 99 tero. 11, 76 texo. LIV. 33, 11, 3 donec tollerentur ad sepulturam. CAT. 101, 7 prisco quae more parentum tradita sunt tristi munere ad inferias. CIC. epist. 4, 3, 3. PLIN. nat. 37, 155 vaticinor. 19, 27 vello. 18, 236 terram ad rosaria (-arum *var. l.*) ... vertere bipalio. 34, 105 aes uritur. *sim.* *in formulis ex verbo et substantivo compositis, ut*: PLAVT. Pseud. 1100 *Pseudolus* ut det nomen ad molas coloniam (SEN. dial. 11, 7, 7. AVG. civ. 22, 8). CIC. Mil. 85 tu ... Iuppiter ... aliquando ad eum puniendum oculos aperuisti (CVRT. 7, 5, 37 ad hoc spectaculum). PROP. 2, 34, 42 ad molles membra resolve choros. OV. met. 3, 261 linguam ad iurgia solvit (SIL. 17, 339 ora ... ad effatus). CIC. de orat. 2, 84 ad ludendum an ad pugnandum arma sint sumpturi (LIV. 6, 2, 2 ceperant. 24, 8, 4. FLOR. 2, 15, 2 moliri). ac. 2, 10 ad audiendum animos ereximus. LIV. 3, 9, 8 ad tollendum ... consulare imperium laturum leges fuisse (34, 4, 6. SEN. contr. exc. 3, 8 sunt scriptae ad vindictam iniuriarum omnium leges).

γ *item passim liberius coniungitur cum verbis (et substantivis) eundi, standi, manendi, surgendi, sim. ad* ***motum*** *pertinentibus, ad finem motus indicandum; cf. de loco I A 3. praeter gerundium et gerundivum frequentes huiusmodi iuncturae, ut*: ad praesidium, praesidia, ad subsidium (subsidia), ad auxilium, ad custodiam, ad tutelam, ad spectaculum, ad bellum (*cf.* ad pacem LIV. 32, 32, 8), ad proelium. TER. Phorm. 266 ille ad defendendam (dicendam *Palmer*) causam adest (CIC. epist. 9, 25, 2). CATO hist. 83 (Gell. 3, 7, 11) tribunus et quadringenti ad moriendum proficiscuntur. CAES. Gall. 7, 54, 1. BELL. Alex. 66, 3 ad bellum gerendum. CATO hist. 83 (Gell. 3, 7, 13) iter intendere. CIC. inv. 2, 59 cum ad vim faciendam ... armati venissent (Verr. 3, 45 eos ... ad communem litium aestimationem venisse. Deiot. 13 ad periculi, non ad victoriae societatem. CAES. civ. 1, 14, 1 cum Lentulus ... ad aperiendum aerarium venisset ad pecuniam Pompeio ... proferendam). Verr. 4, 40. 5, 101. 6, 47 legationis, quae ad tuam laudationem missa est (epist. 3, 10, 6 ad laudem tuam). Caec. 29 praesto fuisse. Manil. 57 cum ceteri ad expilandos socios ... quos voluerunt legatos eduxerint. Cat. 4, 4 qui ad urbis incendium ... Romae restiterunt. Mur. 45 concurrimus. Sull. 33 cum ad occasum ... rei publicae Catilina in castris ... esset constitutus (Phil. 10, 12 advolo). Cael. 64 fuerant ad hanc rem conlocati, ut. Mil. 27 iter ... Miloni esse. Phil. 13, 33 milites ... contraxistis tamquam ad exitium eorum. rep. 1, 25 quibus ... Romulum tenebris etiamsi natura ad humanum exitum abripuit. parad. 46 dimissiones libertorum. top. 93 insistit. epist. 12, 28, 2 si ... unquam *senatus* nisi ad rem novam cogeretur. BRVT. Cic. epist. 1, 6, 1 de reditu eius ad petitionem. VARRO Non. 59, 1 quod ad necessarias res saepius acciantur. ling. 7, 52 latet. rust. 1, 1, 7 iis ... deis ad venerationem advocatis. 1, 2, 20 inigi *capram* ... ad necessarium sacrificium. LVCR. 6, 473 multa ... consurgere. CAES. Gall. 1, 38, 1 ad occupandum Vesontionem ... contendere. 7, 54, 1 antecedere ad confirmandam civitatem civ. 2, 35, 5 ad proelium egressi. 3, 40, 2 *navis* erat. ... ad custodiam posita. BELL. Alex. 2, 3. 17, 6. Afr. 3, 2 considunt. 5 difficilis ad oppugnandum erat accessus (ascensus *var. l.*). *ibid.* ad oppugnandum oppidum commorandi. SALL. Iug. 62, 8 ad imperandum Tisidium vocaretur. hist. frg. inc. sed. 4 regressi ad faciliores ictus loco cedebant. HOR. epist. 1, 19, 7 Ennius ... numquam nisi potus ad arma prosiluit dicenda. OV. am. 2, 2, 63 Pont. 2, 1, 22. LIV. 2, 23, 10 intervenissent. 2, 51, 5 passim ad inlecebras propulsa pecora. 4, 15, 2 se ad causam cognoscendam consedisse. 4, 50, 4 ipse ad interpellantis poenam vecors de tribunali decurrit. 6, 20, 9 deos ... devocasse ad auxilium fortunarum suarum. 6, 40, 2 ad dissuadendum processisse. 7, 40, 14 nunc ad pacificandum ... honeste inter primos stabis (SIL. 9, 220 ad certamina. SVET. Cal. 42). 22, 25, 17 prodire. 37, 51, 2 consulem illum ... ad sacra retinuerat ... pontifex. SEN. suas. 2, 3 ad certam victoriam omnes remansissent, ad certam mortem tantum Lacones. contr. 2, 5, 9. COLVM. 8, 3, 6 ad requiem nocturnam. *etc.* n o t a: CIC. Cluent. 51 ad respondendum s u r r e x i. de orat. 2, 316 qui ita solet surgere ad dicendum. HOR. sat. 2, 2, 81 praescripta ad munia. CVRT. 5, 7, 5 ad incendendam urbem. LIV. 8, 7, 10 cum prior ad iterandum ictum Manlius consurrexisset. 28, 2, 6 subsidunt Hispani ... inde ad mittenda (*tela*) ipsi consurgunt. SEN. dial. 4, 14, 1 tarde consurgentis ad cursum equos. 5, 42, 3 ad frangendum fragiles. epist. 115, 15 CVRT. 6, 11, 11 PLIN. epist. 4, 9, 18 SVET. Iul. 9. SEN. dial. 3, 1, 5 simul ad nocendum insurrexerunt *animalia.* APVL. met. 4, 4 nullis verberibus ad ingrediundum exsurgere. OV. am. 1, 6, 19 cum posita s t a r e s ad verbera vesti. trist. 2, 310 veneris stantis ad genus omne. SEN. contr. 9, 2, 8. CYPR. epist. 55, 20 ad veniam. STAT. Ach. 1, 593 lucus Agenorei sublimis ad orgia Bacchi stabat. IVV. 11, 118. *cf.* VVLG. act. 3, 10 qui ad eleemosynam s e d e b a t (πρός).

δ *saepe* ad *non ad certum quoddam verbum, substantivum, adiectivum, sed* ***ad totam sententiam*** *spectat, ita ut finis indicetur cuiuslibet actionis enuntiato vel enuntiati parte prolatae. cf.* ut *et* ne (*formulas et notanda v. I A 2 b*): PLAVT. Poen. 1018 palas vendundas sibi ait et mergas datas, ad messim credo (*cf. I A 3 a*). TER. Andr. 182 ne esset spatium cogitandi ad disturbandas nuptias. Phorm. 224 olim ut fuerit vestra oratio in re incipiunda ad defendendam noxiam. QVADRIG. hist. 59 p. 145 ne nos ad certationem censeas haec incepisse. CIC. Verr. 2, 67 qui ... erat ... quasi in praesidio ad auferendam mulierem conlocatus. 4, 95 sic ad libidines ... tuas omnia coaequasti. 6, 186 quorum iter iste ad suum quaestum, non ad religionum dignitatem faciundum exigendumque curavit. Cluent. 137 quod senatus decreverat ad illud invidiae praesens incendium restinguendum. 154 sibi ad honores petendos aetatem integram restitui oportere. 194. Sull. 37 cum auctoritates principum coniurationis ad incitandos animos Allobrogum conligeret. Sest. 17 qui ad delendum senatum ... se illis fascibus ... ornatos esse arbitrabantur. Cael. 63 cum iam manum ad tradendam pyxidem porrexisset. Pis. 54 consiliis, quibus mecum in consulatu meo coniunctus fuit ad conservandam rem publicam. orat. 124 principia *erunt* acuta sententiis vel ad offensionem adversarii vel ad commendationem sui. top. 1, 1 cum ... ad suum studium libellos quos vellet evolveret. part. 15. 32. 74. 102 tertius (*status*) aequi et veri et recti et humani ad ignoscendum disputatione tractandus est. Brut. 89. de orat. 1, 15 erant ... huic studio maxima ... exposita praemia vel ad gratiam vel ad opes vel ad dignitatem. 2, 210. 3, 202 plus ad intellegendum, quam dixeris, significatio. rep. 1, 44 illi regi ... amabili, Cyro, subest ad inmutandi animi licentiam crudelissimus ille Phalaris. 2, 12 *Romulus* ad firmandam novam civitatem novum quoddam et subagreste consilium, sed ad muniendas opes regni ... magni hominis ... secutus est. off. 2, 21 quaecumque homines homini tribuunt ad eum augendum atque honestandum. div. 1, 105 ut ad errorem multitudinis religionis simulacra fingerent. nat. deor. 3, 75 ut donum hoc divinum rationis ... ad fraudem hominibus, non ad bonitatem impertitum esse videatur. 2, 9. 2, 121. Tusc. 4, 82 dolore ad patiendum levato. Att. 9, 13, 3 συναγωγή consiliorum tuorum non a me collecta ad querelam (atque reciam *M*[1]), sed magis ad consolationem meam. 15, 20, 2 ex hac nassa exire constitui, non ad fugam, sed ad spem mortis melioris. ad Q. fr. 1, 1, 23 Cyrus ille a Xenophonte non ad historiae fidem scriptus, sed ad effigiem iusti imperii. 3, 5, 7. CAEL. Cic. epist. 8, 11, 2 quibus ... ad intercessionem evocandam interpellantibus. PLANC. Cic. epist. 10, 21, 1 qua re ... ad rem p. defendundam ... perditis resisterem. POLIO Cic. epist. 10, 32, 3 VARRO ling. 5, 23. CAES. Gall. 3, 13, 3 naves totae factae ex robore ad quamvis vim ... perferendam. 5, 1, 2. 6, 22, 3. 7, 73, 1. civ. 3, 79, 1 ad opprimendos adversarios ne occasioni temporis deesset. 3, 21, 1. 3, 54, 1. 3, 83, 3. 3, 101, 5. BELL. Alex. 74, 1. NEP. Ages. 2, 3. PROP. 4, 6, 69 Apollo ... ad placidos exuit arma choros. LIV. 1, 20, 7 ad ea elicienda ex mentibus divinis Iovi Elicio aram in Aventino dicavit. 2, 10, 5. 5, 27, 7. 23, 3, 13 nihil aliud quam ad audienda probra nominatos. 24, 38, 4 contionem habituri sunt. 26, 25, 8 ad frangendas ... ⟨vires⟩ vastare agros. 26, 45, 9 qui (*dei*) ad transitum Romanis mare verterent. 29, 25, 9 ut silentium quieti nautis sine certamine ad ministeria exsequenda bene oboedientes praestarent. 27, 5, 6. 27, 16, 6. 28, 33, 2. 31, 24, 13. 38, 7, 12. 38, 24, 4.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

38, 43, 2. 39, 30, 8. 39, 37, 2. 40, 31, 7. 45, 28, 9 MANIL. 3, 477. VITR. 2, 9, 14 nisi uti saxum in fornace ad calcem coquendam aliis lignis uratur. 6, 5, 2. 7, 7, 1. 7, 14, 3 ad dispositionem firmitatis. 10, 15, 7 erigebatur autem machina in altitudinem ad disiciendum murum circiter pedes C. PAVL. FEST. 41 ad custodiam faciliorem. 277 *fabam* ad sacrificium referri. SEN. contr. 4 praef. 1. 10, 4, 25. 1, 7, 14 VELL. 2, 62, 3. VAL. MAX. 2, 5, 6 ceteros quidem ad benefaciendum venerabantur, Febrem autem ad minus nocendum templis colebant. 6, 3, 5. 7, 8, 4. 8, 6, 2. 8, 7 ext. 5 CELS. 3, 18 p. 101. 5, 28, 11 p. 213. 7, 20 p. 300 SEN. dial. 10, 7, 7. 11, 7, 4. 11, 16, 5. benef. 5, 4, 4 quibus ad dispiciendam (desp. *codd.*) veritatem non erat obfusa caligo. 6, 7, 3. nat. 2, 21, 4 (*ibid.* ut). epist. 44, 2 quos *castra* ad laborem et periculum recipiant. 70, 16. 121, 5 frg. 87 CVRT. 3, 7, 14. 4, 3, 24. 5, 1, 28. 29. 6, 11, 16 non ad quaestionem, sed ad poenam. 8, 2, 26. 8, 3, 5. COLVM. 7, 3, 20 *sal* velut ad (vel atquae ac *codd.*) pabuli condimentum ... impositum. ASCON. Corn. p. 62 B. tog. cand. p. 92. LVCAN. 5, 325 vadite ... meque meis ad bella relinquite fatis. PETRON. 111 ad sepulturam. 116. PLIN. nat. 7, 2 hominem tantum *natura* nudum et in nuda humo natali die abicit ad vagitus statim et ploratum *et ad lacrimas*. 8, 39 ea (*arbore*) ... incisa ad insidias. 8, 106. 9, 28. 11, 97 forficibus ... ad morsum coeuntibus. 12, 60 *ad vindemiam* hieme corticibus incisis. 12, 81. 13, 7. 16, 171. 17, 71. 17, 169 ad contrarios vehiculorum transitus. 18, 158 ad mili remedia. *cf.* 24, 121 *al.* 19, 86. 21, 93. 23, 77 ad firmitatem dentium. 26, 8 solia temperabantur humano sanguine ad medicinam illam. *cf.* 27, 36. 27, 17 ad stomachi dissolutionem ... purgationis autem causa. 35, 49 cerae tinguntur ... his coloribus ad eas picturas. 36, 3 ista facere ... pati ... quos ob usus quasve ad voluptates. 36, 85. 154. 37, 156 ad quaedam prodigiosa moris sui. VAL. FL. 6, 12 iuncta ... ad foedera dextra. SIL. 12, 585 vos ... ad nobile letum expectant ... senes. 13, 637. 16, 3 posita ad renovandum bella. 16, 671. MART. 8, 38, 13 QVINT. inst. 2, 15, 14. 2, 4, 41. 2, 17, 11. 4, 2, 22. 5, 13, 54 decl. 348 p. 371 FRONTIN. aq. 103. TAC. ann. 3, 24 si ... plures ad curas vitam produxero. hist. 1, 25. 1, 64. 1, 90. 4, 51. 5, 22 ann. 1, 41. 4, 48 ferre arma ad suum patriaeque servitium. 6, 44. PLIN. epist. 8, 4, 4 ad levitatem versus. paneg. 4. 5. 28 TRAI. Plin. epist. 10, 44 SVET. Iul. 59 Tib. 35. FLOR. 1, 35, 7 ad deditionem. 2, 7, 3 ad cultum agri frequentia ergastula. FRONTO p. 224 N. ad sudorem uberem. GAIVS inst. 1, 176. APVL. met. 4, 24 marcentes oculos demisit (dim. *codd.*) ad soporem. 4, 18 ad futurae praedae receptacula. Plat. 1, 18 apol. 5, 9 TERT. nat. 1, 7. 1, 16 bona filio ... adscribit, non ad hereditatem, sed ad stipendia ⟨stu⟩pri et incesti. orat. 13 ad omnem orationem ... aquam sumentes. ITALA (Tert. scorp. 2) deut. 13, 9 manus tuae erunt in eum in primis ad occidendum (*inf. in graeco*). HIER. epist. 148, 14. VVLG. II Cor. 7, 4 contristati estis ad poenitentiam. AVG. civ. 1, 1. 1, 9. 1, 25. 22, 30 *al.*

ε verbum (*inprimis* sum *vel sim.*) ***omittitur*** *vel supplendum est, ut*: CIC. ad Brut. 2, 5, 1 recenti tempore tu omnia ad pacem ..., ego omnia ad libertatem. VARRO rust. 2, 10, 11 ad equarum gregem quinquagenarium bini homines. PROP. 3, 22, 41 hic tibi ad eloquium cives. CELS. 5, 22, 6 ad inducendam cicatricem. *sim. cf.* COLVM. 12, 34, 1 ad embammata (decem bãbate *SA*[1]). PLIN. nat. 11, 159. 11, 165 elephanto intus ad mandendum quattuor *dentes*. 11, 180. 16, 54 alia temperies ad crapulam. 16, 67 etiamnum e mascula crispius ad lautiora opera. 18, 141 secale ... deterrimum et (sed *codd.*) tantum ad arcendam famem. 19, 173. 22, 159. 23, 140. QVINT. inst. 8, 6, 7 illa ad ornatum.

b *iuncturae*: *α ad personam* (*ad animalia, ad membra*) *cf. de loco I D 2 p. 510, 80*: PLAVT. Cas. 22 benigne ut operam detis ad nostrum gregem. Cist. 786 nunc quod ad vos, spectatores, relicuom relinquitur. Mil. 716 *v.* habeo *p. 531, 66.* TER. Haut. 473 conferunt consilia ad adulescentes. CIC. Verr. 4, 84 ad minores civitates habebat alios. rep. 1, 30 quae (*studia*) vel ad usum vitae vel etiam ad ipsam rem publicam conferre (*cf. de loco I A 4 b.* QVINT. decl. 260 p. 67 quam ... composui *defensionem*). nat. deor. 1, 112 quos tactus, quos odores adhibebis ad deos (*cf. de loco I A 4 b*). Att. 4, 15, 9 deinde me expedio ad Drusum, inde ad Scaurum. 9, 6, 1 hanc eram ipsam excusationem relicturus ad Caesarem (12, 27, 3 parem. 12, 29, 1 quaerenda erit ad volgus *cf. p. 520, 65*). LVCR. 3, 926 multo ... mortem minus ad nos esse putandumst (*cf.* AVG. civ. 5, 21 multum est ad nos). TIB. 1, 2, 62 concidit ad magicos hostia pulla deos (*cf.* MART. 8, 15, 2 omnis et ad Reducem dum litat ara Iovem. *et p. 521, 18*). PROP. 4, 5, 47 ianitor ad dantes vigilat. LIV. 22, 20, 6 ubi vis magna sparti erat (spartis *cod.*) ad rem nauticam congesta. 23, 48, 11 quae ad exercitum Hispaniensem opus essent. 44, 35, 15 cibaria his praeparata ad classem esse. CELS. 7, 26, 1 *fistulae* ad mares tres, ad feminas duae medico habendae sunt. PLIN. nat. 36, 39 *v. p. 540, 64.* MART. 1, 51, 1 non facit ad saevos cervix nisi prima leones. PLIN. epist. 10, 66, 1 quod ad omnes provincias sit constitutum. PS. APVL. Ascl. 23 nec solum *homo* ad deum proficit. VITA Cypr. 10 quod bonum est ad omnes. ITIN. Silv. 4, 4 cum ... Moyses acciperet ... legem ad filios Israhel. ITIN. Ant. 27 VEG. mil. 2, 23 HIER. epist. 130, 6. COD. Iust. 8, 38, 3, 1 stipulationem ad Iulianum factam. CORP. XIII 500. VARRO rust. 2, 1, 4 *oves* ad corpus vestitum et pelles attulerunt. OV. fast. 4, 774 ad teneras manus (SEN. Herc. O. 972 mortem ... ad tuas servo manus. AVG. civ. 22, 8). MANIL. 5, 353. MART. 10, 45, 6 non facit ad stomachum nostra lagona tuum (13, 3, 8). GELL. 1, 7, 20 ad aurem *v. p. 542, 33 et 543, 18.* HIER. epist. 118, 7 lapide ad caput pro pulvillo utitur. PLAVT. Mil. 1111 ad equas *v. p. 539, 15.* VARRO rust. 2, 3, 10 ut alii ad denas capras singulos parent hircos. 2, 5, 12. 2, 10, 1.

β ad rem quandam: *vel commodum indicat cuiusque rei causa aliquid fiat, vel res pro actione ponitur* (*inprimis in formulis quibusdam*), *ut* ad cultrum, ad aprum (*i. ad apri venatum*): VITR. 2, 7, 1 de quibus (*lapidicinis*) ... caementorum ad aedificia eximuntur copiae et comparantur. CAES. Gall. 3, 25, 1 ad (*om. pars*) aggerem caespitibus comportandis. VARRO rust. 1, 37, 2 ad agros. ad altaria *v. l. 24.* SEN. contr. 3 praef. 9 alii ad aprum, alii ad cervum canes faciunt. OV. met. 12, 309 ad ... arcus. VARRO ling. 5, 40 ad aream. BELL. Afr. 20, 3 ad arietes. ENN. ann. frg. f. 7 ad arma. SEN. dial. 1, 6, 2 ad aulam. PLIN. epist. 7, 1, 6 ad abstinentiam rursus, non secus ac modo ad balineum animum vultumque conposui. CIC. Pis. 89 populari illi sacerdoti sescentos ad bestias socios ... misisti. *cf.* SVET. Cal. 27 condemnavit *p. 476, 43.* ICTI damnare (*cf.* in metallum, in furcam *sign. locali*). *al.* TERT. spect. 19 decerni. *cf. p. 495, 33.* PROP. 3, 14, 9 ligat ad caestum ... brachia loris. VARRO rust. 2, 7, 15 ad castra. ad cervum *v. l. 11.* VARRO rust. 2, 1, 4 ad cibum enim lacte et caseum adhibitum. PLIN. nat. 13, 106. MART. 9, 40, 1 Tarpeias Diodorus ad coronas Romam cum peteret. CYPR. epist. 58, 11 ad coronam. 60, 2 stare. VITR. 3, 3, 9 ex eis una (*pars*) ad crassitudinem columnae detur. VARRO rust. 2, 5, 11 qui ad cultrum bovem emunt, qui ad altaria. AVG. civ. 7, 5 anima tua ... tam docta et ingeniosa ... ad deum suum. CARM. epigr. 136 aeternam ad Ditem vivos effecit domum. VARRO rust. 1, 13, 7 cum fructus ... vinarius quaerat ad dolia aera frigidiorem. COLVM. 5, 8, 4 orchis (orceis *codd.*) ... melius ad escam quam in liquorem stringitur. SVET. Nero 12 ad ferrum. ad fornacem *v. p. 532, 24.* CIC. Brut. 203 ut ... gestus ad forum non ad scaenam institutus videretur. VARRO rust. 1, 27, 1 solis cursus annalis ... ad fructus est divisus in IV partis. CIC. Verr. 4, 164 ad frumentum. ad genium *v. p. 532, 58.* SEN. epist. 87, 9 ad gladium. VLP. dig. 28, 3, 6, 6. PLIN. nat. 37, 35 pro ligno ad ignem uti. SEN. epist. 88, 20 et hae viles artes ... ad instrumenta vitae plurimum conferunt. CORP. X 114, 15. 21. CIC. nat. deor. 2, 159 cervices ... natae ad iugum. CAT. 10, 15 comparasti ad lecticam hominis. ad lucem *v. p. 541, 13.* VITR. 2, 9, 4 cum eae (*arbores*) ad materiam deiciuntur. SCRIB. LARG. 103 ad medicamenta. SEN. Thy. 64 tuamque ad istas solvimus mensas famem. rem. fort. 15, 2. ad metalla *cf. p. 476, 43.* ad molas *v. p. 530, 71.* CIC. ad Q. fr. 1, 1, 26 ut ad templum monumentumque capere (*i. pecuniam*) liceret. CATO agr. 66, 1 vaso aheneo ... ad oleum ne utatur. COLVM. 12, 52, 22 ad ... olivam. SIL. 7, 365 urunt ad pinguia *pabula* saltus. STAT. Theb. 10, 234 quis in arma tubasque natus, ad Eleas melior quis surgere palmas. LIV. 3, 10, 10 Hernicos ad partes paratos. POMP. (PROC.?) dig. 8, 3, 24 ut ne in meam partem fundi aliam, quam ad quam servitus adquisita sit, uti ea (*aqua*) possit. CIC. S. Rosc. 6 ad ... praedam. VARRO rust. 2, 7, 15 TAC. ann. 2, 52 *cf. p. 494, 78.* CIC. Verr. 6, 7 ad praemium. SEN. epist. 51, 9. 81, 19 *cf. p. 495, 16 et 552, 5.* PLIN. nat. 9, 130 ad purpuras. SEN. Phaedr. 1113 passim ad supremos ille colligitur rogos. SIL. 8, 550 factae ... ad rura bipennis. CIC. de orat. 3, 177 *verba* ad scaenam pompamque sumuntur. QVINT. inst. 11, 3, 73 *cf.* TERT. anim. 46. CIC. Verr. 6, 123 civis ... ad eius funestam securem esse servatos. 3, 141 ad statuam. 3, 145. OCTAVIA 663 hos ad thalamos. LVCAN. 3, 479 longinqua ad tela parati tormenti *cf. p. 531, 61.* ad templum *v. l. 41.* ad testis *v. p. 532, 53.* PLIN. nat. 11, 76 ad vestem. CARM. epigr. 1278, 1 ad umbras. PLIN. nat. 13, 72 ad ... utensilia vasorum. 17, 213 ceteris (*vitis partibus*) ad uvam relictis. *sim. nota*: VAL. FL. 8, 216 ad Haemonios hortatus surgere montes (*Iason Medeam*).

γ etiam cum rebus incorporalibus ad *cum relationem finalem tum eam, quae ad commodum spectat, indicat.* ***notanda*** *sunt talia, ut*: PLAVT. Merc. 630 ad mandata *v. p. 541, 60.* CIC. Cluent. 199 ut sibi praeter formam nihil ad similitudinem hominis reservarit (inv. 2, 67). Phil. 3, 30 ad interitum nostrum. *cf. p. 533, 73.* div. 1, 121 castus animus ... ad astrorum ... reliquorumque signorum ... veritatem est paratior. ac. 2, 57 *sapiens* ad ceteras res habet quandam artem ... et ad similitudines istas usus adhibendus est. fin. 2, 113 in quibus (*animi partibus*) ... inest ad humanam societatem iustitiae fida custodia. opt. gen. 7 ad id quod agimus non fuit dicendum pluribus. Att. 9, 9, 3 hoc simulat ad quasdam senatorum sententias. LVCR. 6, 939 hanc ad rem ... ipsam, qua de disserere adgredior, firmare necessest. CAES. Gall. 5, 1, 2 ad celeritatem onerandi ... facit humiliores naves (civ. 3, 11, 1 mutatis ... iumentis). civ. 3, 84, 3 ad pernicitatem. 1, 85, 2 ut quam integerrima essent ad pacem omnia. 2, 43, 3 pauci lenunculi ad officium imperiumque conveniebant. *cf. p. 537, 21.* 3, 32, 1 multa ... ad avaritiam excogitabantur (CIC. parad. 10 num ullam cogitationem habuisse videantur ii ... aut argenti ad avaritiam aut ...). OV. Pont. 2, 11, 21 acer et ad palmae per se cursurus honores ... equus. SEN. dial. 5, 31, 2 a me numerari voluit annum: sed deest mihi ad sacerdotium. COLVM. 12, 3, 4. TAC. ann. 16, 11 singulis vestibus ad verecundiam velati. APVL. Plat. 1, 14 ad ea, quae sunt sensibilia conposita natura (*sensuum*). met. 3, 3 ad dicendi spatium vasculo quodam ... fistulato. ITALA (Hier. epist. 108, 15) II Cor.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 14 ut vestra abundantia sit ad illorum inopiam (εἰς). TERT. pudic. 21 *al.* ad casum *quendam sim.* (πρός), *cf. IV et de loco I D 2 p. 510, 23*: CIC. Verr. 4, 227 ad incertum casum et eventum certus quotannis labor ... impenditur. Tusc. 5, 108 ad omnis casus facillima ratio est eorum. BRVT. Cic. epist. 11, 20, 4 spero me non pessimum exercitum habiturum ad omnis casus et impetus hominum. CAES. Gall. 4, 31, 2. 7, 79, 4 civ. 2, 22, 1. HOR. sat. 2, 2, 107 uterne ad casus dubios fidet sibi certius (*cf.* πρὸς τὰ ἀμφίβολα τῆς τύχης). LIV. 9, 27, 9 longioris pugnae. 29, 35, 10. 25, 15, 9. SEN. epist. 85, 38 utrosque. VAL. FL. 1, 321 *al.* CIC. Cluent. 88 ego ... me ad omnia confirmavi et sic paravi, ut .... LIV. 9, 23, 6 substitit occultus ad omnia satis exploratis consiliis (*dictatoris*). LIV. 3, 15, 7. SEN. dial. 1, 5, 8 nos laeti ad omnia et fortes. CIC. Flacc. 51 ego me ad id, quod attulerit, integrum conservabo. fin. 1, 49 *robustus animus* ad dolores ita paratus *est. cf.* 2, 57. epist. 6, 21, 1 ad omnem eventum (LIV. 27, 23, 4). 9, 6, 4 qui nulla sibi subsidia ad omnis vitae status paraverunt. CIC. ad Q. fr. 3, 8, 1 reliqua ad iacturam reserventur. CAES. civ. 1, 36, 3 ad obsidionem urbis, si accidat. 2, 8, 1 ad repentinos incursus. LIV. 6, 32, 5 qui (*exercitus*) ... ad subita belli mitti posset (9, 43, 4 rerum. 25, 15, 20). 27, 31, 1 ager ... ad varietates annonae horreum populi Romani fore videbatur. 44, 34, 3 ad subita imperia (CVRT. 5, 11, 1). 30, 2, 6 ad incerta belli (30, 15, 4). 34, 28, 10. 35, 21, 1. 36, 16, 9 ad utramque fortunam. SEN. benef. 6, 15, 6 epist. 4, 6. 18, 6 animus ad difficilia se praeparet et contra iniurias fortunae inter beneficia firmetur. 24, 12. 26, 5 conponor ad illum diem. 91, 1. SCRIB. LARG. 172 ad tantae rei experimentum. MART. 130, 2 ad subitas ... aquas. TAC. hist. 5, 16 ad improvisa. SVET. Tib. 11 ARNOB. 2, 59.

δ *passim usurpatur in* ***formulis*** *ad totum enuntiatum spectantibus (cf. I B 2)*: CIC. part. 121 harum causarum principia suspiciosa ad acerbitatem ab accusatore ponuntur. ENNOD. epist. 5, 23 p. 144, 9 an ad aliud, nisi ut .... *cf. p. 538, 26.* CIC. inv. 2, 107 cetera ea, quae personis ad honestatem et amplitudinem sunt attributa. Verr. 3, 157. ENNOD. op. 7 p. 412, 4 ad gloriae augmenta. SERV. in Don. gramm. IV 423, 19 ad auxilium. LAMPR. Alex. 46, 5 ad beneficium. CASSIOD. var. 10, 4, 8 ad bonum publicum. CIC. inv. 1, 68 quam ob rem igitur leges servari oportet, ad eam causam scripta omnia interpretari convenit. epist. 12, 25, 4 caedis. TERT. nat. 1, 7 utramque. VLP. dig. 14, 1, 1 quod ad navis causam accipit. LIV. 5, 54, 4 mare vicinum ad commoditates. ad commodum *v. l. 58.* ENNOD. op. 6 p. 407, 16 ad meum conpendium. CAES. civ. 2, 32, 14 ad contumeliam. *al.* AMM. 17, 13, 24 ad gratiae cumulum. HIER. epist. 148, 18 benignitatis. AMM. 27, 9, 4 ad damna rerum communium. CIC. de orat. 1, 199 ad decus atque ornamentum. VITR. 6, 2, 5 ad decorem. 7 praef. 4 ad communem delectationem. SEN. contr. 2, 1, 12 ad delicias dementis luxuriae. NOT. Const. praef. 7 ad ... scientiae detrimentum. CIC. ad Q. fr. 1, 1, 11 ea potestate, quam tu ad dignitatem permisisses. AMM. 14, 5, 2 ad salutis suae dispendium. MERCAT. Cael. 3, 5 ad documentum. PETRON. 46 ad domusionem. TERT. idol. 5 ad exemplarium causae suae. CIC. Att. 14, 17a, 8 neque solum ad tempus maximam utilitatem attulisti, sed etiam ad exemplum. QVINT. decl. 329 p. 293 posteritatis. CIC. div. in Caec. 57 quid ... facere potuit elegantius ad hominum existimationem? APVL. met. 1, 16 ad exitium. SEN. contr. 10, 4, 17 velut (vel ait *codd.*) ad experimentum suarum virium. CVRT. 9, 5, 1 rem ausus est ... magis ad famam temeritatis quam gloriam insignem. CIC. part. 15 firmamenta ad fidem posita. 55. LIV. 21, 34, 3 *al.* VARRO Men. 294 quam ad finem? CIC. Verr. 6, 75 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 20, 8 ad vulgi formidinem. LIV. 41, 23, 8 ad fraudem. CIC. agr. 2, 17 ad populi fructum aliquem et commodum. Sest. 37 ad suam ... quasdam ... gloriam. PLIN. epist. 6, 8, 6. LIV. 35, 10, 7 in Quinctio nova et recentia omnia ad gratiam erant. SOL. 2, 44. 9, 20. HOR. sat. 2, 8, 23 Nomentanus ad hoc, qui ... monstraret. 2, 6, 42. LIV. 45, 39, 8 ad hoc ... ut. 25, 10, 4 ad hoc ipsum. SEN. benef. 3, 7, 7 ad haec. ad honestatem *v. l. 32.* CIC. Verr. 3, 157 ad honorem *tuum.* dom. 119. VITR. 10, 16, 3. QVINT. inst. 4, 3, 2 ad patronorum iactationem. CIC. Phil. 1, 32 ad ignominiam sempiternam. APVL. apol. 97. met. 10, 7 ad veritatis imaginem. TYCON. 31, 20 ad inpedimentum intellectus. PS. CYPR. singul. cler. 22 ad incertum. LACT. inst. 3, 27, 3. ENNOD. epist. 2, 19 p. 60, 14 ad incrementa sollicitudinum. SVET. Aug. 55 ad infamiam cuiuspiam. CIC. Tusc. 4, 4 fieri ad alterius iniuriam. OPTATVS 107, 13 ad nostras iniurias. AVELL. p. 26, 21 diu ad iniurias inclusi. LIV. 26, 32, 5 ad invidiam consulis. CAPITOL. Alb. 5, 8 quasi ad iocum. LIV. 1, 56, 9 ad id. 22, 18, 2 ad id ipsum. *al.* VITR. 10, 1, 5 ad iucunditatem. AVG civ. 2, 28 audiunt ad iudicium. ITALA (Gaudent. 6) Rom. 10, 10 ad iustitiam, ... in salutem (εἰς). CIC. rep. 3, 6 ad laudem hunc omnia consecutum puto. leg. 1, 52 ad contrariam laudem. fat. 10. VITR. 7 praef. 16 ad laxamentum usus sacrificiorum. APVL. apol. 4 ad lenocinium decoris. ENNOD. epist. 6, 21 p. 161, 15 ad levamen desiderii. SEN. epist. 12, 9 cotidie ad lucrum surgit. CIC. dom. 131 ad ludibrium impudentiae. LIV. 36, 14, 4. ENNOD. epist. 7, 8 p. 177, 20 ad medicinam pii amoris. LIV. 3, 36, 5 ad ceterorum metum. 28, 24, 14. PLIN. paneg. 11 (*ibid.* in contumeliam). GAVDENT. 10 ad mortem *v. p. 538, 52.* VVLG. Rom. 6, 16. SEN. contr. 2, 1, 11 ad usum ac munimentum. HIRT. Gall. 8, 5, 1

constitutis repente exiguis ad necessitatem aedificiis. VITR. 10, 7, 5. SALL. Iug. 19, 8 ad necessitudinem rei satis dictum. HYG. fab. 187 p. 119, 11. ARATOR 2, 110 ad geminum ... nefas. PLAVT. Cist. 166 dat eam puellam ei servo exponendam ad necem. 665. AVG. civ. 10, 28 ad nihil aliud, ... nisi ut. TAC. dial. 5 ad ... omnium gentium notitiam. AVG. civ. 6, 6 ad obsequium deorum. CIC. div. 2, 70 ad opinionem vulgi. 1, 105 frg. F 9, 11. div. 1, 107 ad opiniones inperitorum. Att. 7, 13a, 3. VITR. 1, 7, 1 arcarum electio ad opportunitatem et usum communem civitatis est explicanda. CIC. de orat. 1, 199 ad ornamentum. fin. 3, 18 nullam ob utilitatem quasi ad quendam ornatum. BELL. Alex. 74, 1 ad ostentationem regiae fiduciae. CIC. Verr. 6, 6 ad utram partem. SEN. contr. 7, 1, 26 ad patrocinium suum, ut .... *al.* 7 praef. 4. PROSP. in psalm. 108, 7 oratio ... fit ad peccatum (εἰς VVLG. in). CIC. Cluent. 129 ad perniciem innocentis. har. 4. LIV. 21, 10, 12 ad piaculum. CARM. epigr. 592, 7 ad planctus aviae dolenti. 593, 7. TERT. anim. 33 ad plenitudinem poenae. LACT. inst. 6, 6, 4 ut ... ad poenam interficiant sempiternam. SEDVL. carm. pasch. 1, 123 suam (op. pasch. 1 p. 182, 12 pro poena). ENNOD. op. 2 p. 295, 23 ad praesidium *cf. p. 533, 57.* SEN. dial. 10, 13, 9 ad praestationem. TERT. anim. 34 ad praestrigias virtutis. SVET. Aug. 12 ad praetextum mutatae voluntatis. AMBR. off. 3, 18, 108 ad profectum spiritus. CARM. epigr. 97, 14 qui nos excipiat ad quiet⟨em perpet⟩em. CIC. Att. 4, 16, 8 ad (at *Wesenb.*) quid id laboramus? ITALA (TERT. adv. Prax. 25) Matth. 27, 46 (ἵνα τί. *cf.* 30). cod. Palat. Matth. 14, 31 (εἰς τί. VVLG. quare). cod. Monac. num. 11, 20. TERT. idol. 21 indigneris. PRISC. gramm. III 37, 10 'ad quid hoc fecisti', hoc est 'cuius causa'. AVG. epist. 78, 6 ad quid ... aliud. CIC. leg. 2, 20 ad eam rem, rationem. *cf.* PS. APVL. Ascl. 9. PLAVT. Most. 759 ad eam rem facere volt novom gynaeceum. CIC. Tull. 49 non ad eam rem, sed ut .... *al.* CYPR. epist. 67, 8 ad ruinam. VITR. 8, 3, 28 ad humanae vitae salubritatem. CATO agr. 157, 1 omnia ad salutem temperat *brassica.* CIC. Cat. 3, 26 *al.* CIC. ad Q. fr. 1, 1, 30. VVLG. apoc. 22, 2 ad sanitatem gentium. SVET. Iul. 23 ad securitatem ... posteri temporis. LIV. 40, 6, 5 ad simulacrum pugnae. 10, 37, 7 ad solacium aequatae repulsae. 39, 28, 4. SIL. 9, 117 ad solatia. ATTA com. 23 ad speciem (ad specum *Ribbeck c. Iunio*). CIC. agr. 2, 31 ad speciem atque ad (*om. pars codd.*) usurpationem vetustatis. *al.* CAES. civ. 1, 51, 1. 2, 35, 7. 2, 41, 2. MVMM. com. 1 ⟨vi⟩ri unius ad spectacula est videre, in testu quantum sit caput. LIV. 39, 43, 4 ad spectaculum scorti *mactatum hominem.* SEN. benef. 5, 2, 2. *cf.* MANIL. 4, 237 varia ad spectacula. CIC. Planc. 39 ad suam spem aliquam. Phil. 11, 4 constituendae rei familiaris. Att. 7, 4, 2 nihil ad spem concordiae. 10, 13, 1. 11, 12, 3. 11, 15, 1. ad Q. fr. 1, 4, 5. 14, 4, 1. CAES. civ. 1, 29, 1 conficiendi negotii. 2, 28, 3 VARRO rust. 1, 47, 1. SIL. 17, 612 ad spes armorum. TAC. ann. 6, 7 ad subsidium sui. ENNOD. epist. 8, 1 p. 200, 22 ad summam beneficii. EDICT. Diocl. S I 11 ad commune omnium temperamentum. LIV. 1, 33, 8 ad terrorem increscentis audaciae. 22, 13, 9. CIC. epist. 2, 16, 4 ad timorem. 6, 3, 3. APVL. met. 9, 1 ad tutelam salutis. CIC. de orat. 3, 206 ad venustatem. TERT. anim. 57 quasi ad vicem (inv- *cod. et marg. ed. Gangn.*). CHAR. dig. 1, 11, 1 esse. PLIN. *v. p. 533, 34.* AETNA 100 ad vitam sanguis omnis qua commeat idem. CYPR. epist. 4, 2 ad vitam singulis fideliter consulere. GAVDENT. 10 incipit mandatum, quod mihi ad vitam datum est, hoc esse mortem. TYCON. 15, 2 *al.* CIC. fin. 2, 64 utebatur ... vino et ad voluptatem, et ne noceret. rep. 2, 39 ad summum usum urbis. de orat. 3, 177 cotidianum (VARRO ling. 7, 109 nostrum. VITR. 7, 10, 2 *al.*). nat. deor. 2, 140 ad usus necessarios (MANIL. 5, 535 *al.*). CIC. Verr. 2, 119 ad utilitatem suam (off. 1, 1. VARRO rust. 1, 22, 2 ea si empta erunt potius ad utilitatem quam ob speciem). div. 2, 70 ad magnas utilitates rei publicae. *al.* TERT. anim. 56 ad utrumque ..., ut ....

ad memoriam, ad vetustatem *ita dicitur, ut partim finis, partim tempus spectetur (cf. I B 2 et de temp. II)*: CIC. prov. 6 exstat indicium et ad insignem memoriam turpitudinis et paene ad iustum odium imperii nostri. agr. 1, 5. Cat. 3, 26 dom. 87. 102. 103. 112 Phil. 5, 17. 9, 5. 14, 34. ACTA lud. saec. (Corp. VI 32323) 61 f(uturam). LIV. 8, 12, 4 claro ad memoriam imperio. *al. cf.* NOT. Const. 16, 17 ad firmioris memoriae qualitatem. CIC. Sest. 13 vestigia non pressa leviter ad exigui praedicationem temporis. Mil. 80 prope ad immortalitatis et religionem et memoriam consecrantur. rep. 2, 5 ad spem diuturnitatis. 2, 27 duabus praeclarissimis ad diuturnitatem rei publicae rebus confirmatis, religione atque clementia (de orat. 1, 129 stabile. SALL. hist. frg. 3, 87 *cadavera* sallerent. VITR. 2, 9, 17. 2, 9, 10. 2, 9, 12). off. 2, 23 ad perpetuitatem. nat. deor. 2, 115 mundus ita cohaeret ad permanendum. Att. 9, 10, 3 populum nostrum servandum ad immortalitatem (leg. 3, 21). LIV. 39, 50, 10 velut ad insignem notam huius anni (35, 199 victoriae). VITR. 1, 5, 8 uti ... ad aeternitatem perfectus habeatur sine vitio murus (2, 8, 5. 2, 9, 10). 2, 7, 3 ad vetustatem ideo permanentes *lapidicinae* (2, 8, 6 summam. 2, 8, 18 sic erit faciendum. 6, 7, 7. 6, 8, 10 PLIN. nat. 13, 54). 3 praef. 2 ad posteritatem. *cf.* 7 praef. 2 extulissent. CORP. XI 4781 ad aeternam divini nominis propagationem.

3 *pendet ex* ***nominibus*** *(quae ad medendum pertinent v. I A 4) coniungiturque cum iuncturis similibus atque verba, cf. I A 1 b et I A 2 b (ubi allata notabiliora, inprimis I A 2 b α ad personam)*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

a *ex **substantivis;** saepe accedunt verba vel adiectiva notionem finalem plus minus adiuvantia, rarius substantiva absolute posita leguntur*: CIC. fin. 1, 51 quae . . . tanta ex improbis factis ad minuendas vitae molestias accessio potest fieri? leg. 1, 60 quom animus . . . exacuerit illam, ut oculorum, sic ingenii aciem ad bona seligenda, *i. prudentiam* (*cum adi.*: SEN. epist. 76, 14 cui (*gladio*) . . . ad secandum subtilis acies est). PAVL. dig. 50, 17, 15 is qui actionem habet ad rem reciperandam. ICTI *al.* LIV. 45, 37, 11 haec sicut ad militum animos stimulandos aliquem aculeum habent (*aliter* PLIN. nat. 11, 60 aculeum apibus dedit natura, ventri consertum, ad unum ictum). CIC. Verr. 1, 52 si patris vim et acrimoniam ceperis ad resistendum hominibus audacissimis. VITR. 2, 8, 11 acumen. LIV. 22, 5, 7 adhortator. TER. Phorm. 105 adiumentum. 560 adiutor. VARRO ling. 7, 2 adminiculum. CIC. Att. 4, 4b, 1 quibus (*librariolis*) Tyrannio utatur glutinatoribus, ad cetera administris (-es *M*[1]). CAES. Gall. 6, 16, 2. PLAVT. Mil. 1111 tu quidem ad equas fuisti scitus admissarius (at m-, em- *codd., corr. gloss.*). TER. Phorm. 422 tua praeterierat ⟨ad⟩ ducendum (ducenda, -di, -du *codd.*) aetas. CIC. Att. 2, 7, 2 alacritas. 4, 1, 7 ⟨ad⟩ omnia me alterum se fore dixit. rep. 1, 1 amor. Verr. 4, 81 tantum animi habuit ad audaciam (Font. 40. Flacc. 61 defuit. SALL. orat. Macri 7. LIV. 1, 55, 7 ad inpensas. 2, 12, 9 ad mortem. 22, 28, 14 *al.* VELL. 2, 119, 3 CVRT. 5, 3, 11. 5, 13, 13 QVINT. decl. 275 p. 125 TAC. hist. 3, 18 ann. 1, 35 FLOR. 2, 17, 2. *cf.* SALL. Iug. 54, 1 ad cetera, quae levia sunt, parem animum gerant). LIV. 2, 27, 12 adeo supererant animi ad sustinendam invidiam (22, 26, 1 pecunia . . . animos ad spem . . . fortunae fecit. 35, 36, 7. 41, 10, 9. 37, 37, 9. 44, 29, 8 aequos adhiberent). CIC. Lael. 59 det sibi tamquam ansas. CAES. civ. 2, 2, 1 ad bellum apparatus. CIC. Cael. 66 ardor. TERT. anim. 51 argumentationes emendicant. PLAVT. Most. 99 argumenta dum dico ad hanc rem (*cf.* 92 ei rei). CIC. Att. 9, 7, 7 ad scribendum. CIC. Caec. 60 arma esse . . . alia ad tegendum, alia ad nocendum. PLIN. nat. 16, 170 armamenta. LIV. 28, 18, 8 ars. MANIL. 5, 353 ille tenet medicas artes ad membra ferarum et . . . tollere morbos. CIC. Verr. 6, 183 artifex. LIV. 28, 3, 3 arx. VARRO Men. 162 *ex hac* vita vel ad Herculis athla athletae facti sunt. CIC. Sest. 42 auctor. Verr. 4, 209 auctoritas. Phil. 13, 10 audacia. PLIN. nat. 17, 134 aviditas. 20, 173 ad cibos. CIC. div. 2, 74 fulmen . . . auspicium optumum habemus ad omnis res. SPART. Geta 2, 4. PLAVT. Mil. 220 arripe operam auxiliumque ad hanc rem. HIER. epist. 148, 14 beneficium. PLAVT. Men. 16 benignitas. CIC. Cluent. 7 benevolentia. canis *cf.* nobilis *p. 542, 54.* CIC. de orat. 2, 337 ad consilium . . . dandum caput est. PLIN. nat. 8, 218 quot sint corporis cavernae ad excrementa lepori. 11, 137. PLAVT. Trin. 791 sescentae ad eam rem causae possunt conligi. Epid. 357 nunc cautorem (auctorem, actorem *codd.*) dedit mihi ad hanc rem Apoecidem. CIC. ac. 1, 20 celeritas. Cluent. 138 cohortatio. EDICT. Diocl. S II 3 collatio. CIC. Flacc. 5 duces . . . an comites fuerint. PLAVT. Mil. 79 mihi ad enarrandum hoc argumentum est comitas. CIC. off. 2, 45 prima . . . est adulescenti commendatio ad gloriam. PLIN. nat. 34, 155. CIC. inv. 2, 40 commoditas . . . idonea. PLIN. nat. 24, 166 ad liberos generandos pulchros . . . non herba, sed compositio. CIC. nat. deor. 2, 122 conatum habeo. conciliatio *v. p. 506, 41.* PLAVT. Mil. 194 habet . . . condimenta ad omnis mores maleficos. Pseud. 834 ad Neptuni pecudes. LAMPR. Comm. 17, 1 inierunt coniurationem. CIC. Phil. 3, 7 consensus. de orat. 3, 56 consilio ad vitae studia dispari. Att. 9, 12, 4. LENT. Cic. epist. 12, 15, 3 conspiratio. TAC. hist. 2, 35 constantia. CIC. de orat. 1, 263 mirifica . . . consuetudine. 1, 257 contentio. TER. Andr. 320 neque ad auxilium (EVGRAPH., ad auxiliandum *D*[1], auxilii *rell. codd.*) copiam. EDICT. Diocl. 8, 7 curium (*i. corium*). 8. CVRT. 9, 1, 33 cupiditas. PLIN. epist. 9, 19, 8. CVRT. 6, 5, 32 cupido. HERM. dig. 50, 4, 1, 4 cura. CALL. dig. 48, 19, 28 pr. ad furcam damnatio. LIV. 31, 45, 2 ad honores sociorum . . . decretis. LABER. mim. (Fronto p. 19 N.) 134 ad amorem iniciendum delenimenta esse deleramenta (*Ribbeck*, deliberamenta *cod.*). CIC. top. 25 his locis . . . significatio et demonstratio ad reperiendum (*om. cod. Ottob.*) datur. epist. 15, 4, 14 desiderium. LIV. 28, 18, 6 dexteritas. CAES. Gall. 1, 7, 6 diem se ad deliberandum sumpturum. LIV. 22, 11, 3. CAES. Gall. 7, 10, 1 difficultas. CIC. Mur. 34 dignitas. Cat. 4, 23 diligentia. SVET. Tit. 3 docilitas. TERT. mart. 6 documenta sint. LIV. 7, 28, 5 duumviros ad eam aedem . . . faciendam creari. CIC. Verr. 4, 54 dux isti . . . et magister . . . fuit. BELL. Alex. 24, 1 LIV. 2, 42, 6. 4, 54, 8 ad popularem causam. VITR. 9, 6, 2 quos effectus habeant. CIC. epist. 5, 19, 2 efflagitatio. CELS. 5, 19, 12 p. 174 sunt . . . emplastra nobilia. CIC. fin. 4, 32 excellentia. Mur. 66 exemplar. *ibid.* exemplum. exitus *cf. p. 504, 77.* VITR. 6, 5, 3 habebunt ad omnes res commodas . . . explicationes (*ag. de aedificiis*). VLP. dig. 4, 8, 17, 6 facilitas. CIC. inv. 2, 169 facultas. COLVM. 11, 2, 72 quo (*tempore*) faseolus ad escam seritur. LVCAN. 10, 384 ad scelus ingentis fati (-es facti *var. l.*) sumus. AVG. civ. 5, 5. LIV. 32, 38, 9 fax. 42, 9, 1 ferocia. PLIN. nat. 8, 164 fertilitas. CIC. part. 40 maximam . . . fidem facit ad similitudinem veri . . . exemplum. LIV. 45, 31, 10 fiducia. AVR. Fronto p. 85 N. firmitas. OV. fast. 2, 282 flamen ad haec (*sacra*) prisco more Dialis erat. PLIN. nat. 11, 94 foramen. CIC. Pomp. 47 divinitus adiuncta fortuna. PLIN. nat. 16, 4 funes nectunt. VELL. 2, 60, 4 ad nefandam dominationem . . . furor. CIC. part. 56 quorum sunt genera ad amplificandum tria. 63 PLIN. nat. 17, 25. 19, 10 est sua gloria et Cumano (*lino*) . . . ad piscium . . . capturas. VELL. 2, 67, 3 gratia *non* defuit. TERT. idol. 18 proprius habitus. PLIN. nat. 35, 167 harena. herba *v. p. 539, 49.* LIV. 10, 29, 5 hortamen. CIC. Phil. 9, 6 hortatio. p. red. 2, 9 hortator. RHET. Her. 4, 2 inpedimentum. NERAT. dig. 26, 7, 52 impendia *facere.* VLP. dig. 25, 1, 7 inpensae. LIV. 2, 39, 1 imperatores ad id bellum . . . lecti. VELL. 2, 55, 2 impetus ad bella. CIC. de orat. 3, 118 omnis . . . ad omnem animi motum . . . impulsio. CVRT. 3, 11, 7 incitamentum. CIC. part. 9 incitatio. inclinatio *cf. de loco I D 1.* AVG. civ. 14, 23 indigentia. CIC. orat. 41 ad virtutem maior indoles. 191. TER. Ad. 24 industria. Haut. 420 ingenio egregio ad miserias natus sum. CIC. Font. 40. PLIN. nat. 10, 115 ad pastum. BELL. Hisp. 29, 2 loci iniquitas. QVINT. inst. 2, 20, 6 initia quaedam ac semina. VITR. 8, 6, 1 inmissarium. SEN. contr. 2, 7, 3 inritamentum. SIL. 4, 99 insania. CIC. de orat. 3, 195 instrumentum. LIV. 6, 32, 1 parvo intervallo . . . dato. CIC. part. 5 probabile inventum ad faciendam fidem. Verr. 4, 209 iucunditas. SEN. contr. 2, 2, 12 iudicium defuisse. LIV. 40, 29, 11 ius. COD. Iust. 8, 47, 10, 1 g. VARRO rust. 1, 20, 3 quos (*iuvencos*) *emerit* ad vecturam. PLIN. nat. ind. 36, 49 lapis. TAC. ann. 11, 36 lasciviae. LIV. 27, 12, 8 sine ullis ad insidias latebris. *cf.* 27, 41, 4. 38, 41, 5. EDICT. Diocl. 7, 15 lateris crudi ad laterculos. LIV. 22, 37, 9 laxamentum. VITR. 5, 9, 1. CIC. Att. 2, 7, 3 legatio. *cf.* LIV. 39, 33, 3. TAC. ann. 3, 51 libertas. CIC. Font. 40 licentia. SIL. 14, 531 libido. SPART. Pesc. 1, 4. PLIN. nat. 19, 15 lina ad retia. CIC. part. 116 sequitur ille . . . locus ad augendum (51 *cf.* inv. 2, 176). dom. 140 locum . . . fuisse. *al.* Mur. 73 locum ad spectandum dare (LVCR. 3, 618 LIV. 4, 58, 13). CIC. de orat. 2, 89 sibi ludum . . . esse. ad Brut. 1, 18, 4 machinae. LIV. 32, 16, 10. VITR. 10, 16, 6 machinationem . . . comparatam. TER. Andr. 192 si quis magistrum cepit ad eam rem inprobum. CIC. Verr. 4, 54. PLIN. nat. 25, 153 malagma. VLP. dig. 33, 7, 12, 35 mancipia (*ibid.* ut). LIV. 22, 22, 16 mandatum. CIC. de orat. 2, 239 materies. part. 38. PLIN. nat. 16, 42 ad . . . scandulas. CIC. epist. 4, 4, 4 aetatis maturitate ad prudentiam. SEN. contr. 7, 3, 8 medicamentum . . . ad somnum. CIC. Brut. 103 mens. TRAG. inc. 81 expletis iam fere ad pariendum mensibus. APVL. apol. 75 metus. COLVM. 1, 6, 6 ministerium. CVRT. 7, 2, 14 ad quem . . . puniendum . . . te ministro uti statui. VITR. 6, 6, 2 ita . . . ad olearios fructus commoda erit ministratio (*cf. supra* lavationi). SALL. hist. frg. 2, 17 modestas. CIC. inv. 2, 77 momentum. CAES. civ. 1, 51, 6. SEN. epist. 94, 8 monitorem non desiderabit ad singula. CIC. Caec. 7 mora. CIC. Brut. 280 naturam habuit admirabilem ad dicendum. PLIN. nat. ind. 8, 5. 11, 28 caeli natura ad arbores. CIC. off. 1, 17 necessitates propositae sunt. LIV. 44, 27, 12. SEN. Med. 267 nequitia. APVL. Plat. 2, 6 in ea . . . parte . . . vires animae nervosque ad ea inplenda *esse*, quae . . . . TERT. nat. 1, 7. TAC. ann. 3, 46 nisus. PLAVT. Bacch. 673 occasio. COLVM. 12, 54, 1 oleum ad unguenta sic facito. PLIN. nat. 12, 129. VARRO ling. 5, 108 ad coquendum quod (*olus*) e terra eruitur (terrae rure *cod.*). LIV. 7, 25, 11 omen. 31, 45, 15 SPART. Hadr. 3, 5. PLAVT. Merc. 935 operam ut sumam ad pervestigandum. CIC. S. Rosc. 153 profitemini. CIC. inv. 1, 2 opportunitas. CIC. Cato 4 nihil est . . . opis. SALL. Cat. 52, 15 opes. FRONTO p. 45 N. obtionem sumis. VITR. 10, 6, 4 organa. TER. Phorm. 831 otium ab senibus ad potandum ut habeam. CIC. de orat. 1, 3. CARM. bell. Aeg. 65 ⟨t⟩alīsque ad bella paratūs. CIC. de orat. 3, 224 maximam . . . partem vox obtinet. Font. 21 VITR. 7 praef. 13. SCRIB. LARG. 91 ad eadem remissior . . . pastillus. CIC. Flacc. 56 quo in oppido uno pecunia a tota Asia ad honores L. Flacci poneretur. ad Q. fr. 1, 1, 26 ad templum decrevissent. CIC. Tusc. 1, 69 *videmus* multitudinem pecudum partim ad vescendum . . . . PLIN. nat. 7, 24 pernicitas. CIC. Verr. 1, 50 perseverantiam *non* . . . defuturam. LIV. 25, 30, 11 pertinacia. PLAVT. Vid. 36 sol est ad eam rem pictor. CIC. Cluent. 190 pignus. PAPIN. dig. 20, 4, 1, 1 ad eam summam, quam . . . . LIV. 44, 42, 9 pigritics. EDICT. Diocl. 11, 2 pili neti ad zabernas. 3. PLAVT. Asin. 748 nam tu poeta es . . . ad eam rem unicus. pondus *v. p. 530, 70.* PLIN. nat. 36, 39 porticus ad nationes. SEN. benef. 3, 30, 4 minima portio est. PLAVT. Asin. 518 ad loquendum . . . tute habeas portisculum. SEN. benef. 4, 22, 2 potentia. PLIN. nat. ind. 2, 102 quae potentia lunae ad terrena. CIC. Verr. 3, 78 potestas. CIC. inv. 1, 100 commune . . . praeceptum hoc datur. top. 59 alia (*genera causarum*) . . . praecursionem quandam adhibent ad efficiendum. de orat. 3, 204 praemunitio. fin. 3, 54 *talus* praepositum quiddam habebit ad finem. Cat. 4, 14 praesidium. PLIN. nat. 12, 118 pretium est. PACVV. trag. 50 quod primordium capissam. CIC. Verr. 4, 24 princeps. TER. Haut. 1044 neque quod principium incipiam (incapiam *BC*). GAIVS dig. 40, 12, 25, 1 ad libertatem proclamatio. *al.* (*cf.* in). APVL. Socr. 3, 123 promptus. CIC. Verr. 1, 52 prudentia. TER. Ad. 855 numquam ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit. CIC. Verr. 6, 89. BELL. Afr. 9, 2 receptaculum. CIC. Tusc. 5, 74 remedium. APVL. mund. 28 remissio. CIC. Sest. 91 res ad communem utilitatem. *cf.* de orat. 2, 115. PLIN. nat. 14, 122 resina. LEX Sal. 27, 20 (*om. 1s*) retem ad (*om. 3 f*) anguillas. LIV. 1, 8, 6 robur. 25, 5, 7. CIC. Att. 16, 5, 4 magna *ῥοπή*. nat. deor. 2, 158 sagacitas narium. LIV. 40, 33, 6 eadem (*res*) magnae parti ad fugam saluti fuit. PLIN. nat. 25, 20 ad nocendum scelera. CIC. leg. 2, 6 sedes. LIV. 29, 35, 6. semen *v. p. 540, 13.* QVINT. inst. 2, 15, 26 alii sunt eius sermones ad coarguendos . . . com-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

positi..., alii ad praecipiendum, qui δογματικοὶ appellantur. METROL. 78 *nota* sextarii ad vinum. TER. Andr. 481 quae adsolent ... signa esse ad salutem. CIC. Marc. 2. PLIN. nat. 20, 152 magna societas cum hac (*menta*) ad recreandos defectos animo puleio. PLAVT. Asin. 288 socium ad malam rem quaerit. CAES. civ. 1, 22, 6 id fore etiam reliquis ad suam spem solacio. VITR. 2, 8, 11 sollertia. SEN. epist. 121, 24. CIC. Verr. 1, 56 spatium. OV. epist. 17, 109. CIC. Mil. 5 spes. Deiot. 1 studium. VERG. georg. 3, 175 ad bella ... turmasque ferocis, aut ... praelabi. CIC. de orat. 1, 230 subsidium *peto*. SEN. epist. 121, 22 subtilitas. LIV. 24, 8, 2 inire suffragium ad creandos consules. APVL. flor. p. 85 Oud. PLAVT. Bacch. 98 facere sumptum. *cf.* SEN. benef. 2, 10, 1. COLVM. 5, 11, 3 *ex ea arbore* et surculos ad insitionem sumpturus es. CIC. Phil. 11, 25 tarditas. PLIN. nat. 8, 151 ad lucem (*de catulis*). TERT. orat. 7 taurus ad victimam. LIV. 1, 6, 4 templa capiunt. CIC. Lael. 61 nec mediocre telum. TER. Eun. 621 ad eam rem tempus non erat. CIC. Verr. 2, 48. PLAVT. Poen. 565 ad eam rem nos esse testis vis tibi. 971. TERT. nat. 2, 4 testimonium. CIC. Verr. 5, 103 textrinum. CIC. epist. 13, 64, 2 theatrum. LIV. 37, 46, 10 ut ... triumviros crearet ad eos colonos deducendos. 39, 23, 4. 40, 43, 1. CIC. fin. 2, 79 vadem ... ad mortem. LIV. 28, 32, 9 velocitas. CIC. epist. 4, 9, 4 verecundia. PLAVT. Trin. 887 opus factost [et] viatico ad tuom nomen. QVADRIG. hist. 8 p. 137. VARRO rust. 1, 2, 10 viginti virum qui fuit ad agros dividendos. SIL. 6, 271 vigor. CIC. Tim. 40 vinculum. COLVM. 4, 29, 10. CATO agr. 115 id vinum servato ad alvum movendam. 114. COLVM. 12, 33, 1 condire. VITR. 10, 1, 1 virtus. PLIN. nat. 14, 125 QVINT. inst. 6 prooem. 10. CIC. Verr. 4, 38 vis (*saepe, ut* TAC. ann. 11, 9). Att. 15, 6, 3 vires. *al.* CIC. Cat. 4, 14 voluntas. PLAVT. Trin. 231 utra in parte plus sit voluptatis vitae ad aetatem agundam. SOL. 16, 4 votum. PLAVT. Mil. 771 usui est. CAES. civ. 30, 80, 2 habent. VARRO rust. 2, 6, 4 habere in usu. PLIN. nat. 11, 16 magni. *al.* CIC. de orat. 2, 59 utilitas.

b *ex* **adiectivis** *et pronominibus* (*participia v. sub verbis p. 529, 15 et p. 530, 63*). *saepe adiectiva cum substantivis coniuncta regunt* ad, *cf. I A 3 a*: CIC. de orat. 3, 90 acer. frg. A 15, 2 M. ad pecuniam. CIC. Verr. 2, 58 ornatu ad sensum cogitationemque acerbo et lugubri. Cluent. 67 acutus. div. in Caec. 65 aequus. CAES. civ. 3, 73, 5 locum se aequum (secum, secundum *codd.*) ad dimicandum dedisse (BELL. Alex. 38, 3). CIC. Tusc. 3, 15 probe adfectus. AVG. civ. 13, 18 agilis. ASELL. hist. 2 p. 109 alacer. CIC. Verr. 1, 5 alienus. Att. 2, 19, 4. CIC. Manil. 1 amplus. SEN. Med. 292 nullum ad nocendum tempus angustum est malis. CIC. de orat. 2, 328 multo apertius ad intellegendum est. nat. deor. 2, 20 epist. 3, 10, 8. SALL. Iug. 5, 3 in aperto. QVINT. inst. 1, 2, 28. applicatus *v. p. 506, 12*. RHET. Her. 4, 38 ad festivitatem disiunctio est adposita. VARRO rust. 1, 7, 5 ad vitem. 1, 23, 1. CIC. Cat. 3, 16 aptus. CAES. Gall. 5, 16, 1 ad huius generis hostem. OV. ars 3, 529. fast. 4, 774 ad teneras ... manus. COLVM. 5, 8, 4 ad escam. LIV. 22, 59, 7 asperrimos illos ad condiciones pacis. PLIN. nat. 10, 48 adsiduus. 9, 91 atrox. SEN. epist. 72, 8 statim ad rapinam alterius erecti et adtoniti. LVCAN. 5, 476. TER. Eun. 131 aliquantum ad rem est avidior. LIV. 7, 23, 6. CIC. Verr. 1, 5 audax. 5, 6 benignus. CATO agr. 161, 4 optimus. VARRO rust. 1, 9, 1 bonus. CIC. nat. deor. 2, 87 melior. caecus *v. l. 60*. PLAVT. Asin. 186 ad suom quemque hominem quaestum esse ... callidum. PLIN. nat. 11, 215 asinorum *ossa sunt* ad tibias canora. OV. met. 8, 243 animi ad praecepta capacis. PLIN. nat. 37, 18 ad sextarios tres. 22, 95. FRONTO p. 114 N. Zeno ad docendum planissimus, Socrates ad coarguendum captiosissimus ..., Heraclitus obscurus involvere omnia, Pythagora mirificus ... sarcire. QVINT. inst. 6, 1, 20 cautus. PLAVT. Bacch. 737 celer. PLIN. nat. 19, 143. VAL. FL. 2, 57 certusque ad talia Titan. CIC. Deiot. 34 nullus locus est ad statuam ... rostris clarior. PLAVT. Merc. 630 ad mandata claudus caecus mutus mancus debilis *es*. CIC. Verr. 6, 68 clausum ad exitum ... tutum ad custodiam. CAES. civ. 3, 100, 3 commodus. VITR. 1, 1, 16 communis. *cf. p. 542, 47*. PLAVT. Epid. 260 ad eam rem conducibile (*consilium*). CIC. epist. 6, 12, 4 constans. inv. 1, 86 contentos ... esse. SEN. contr. 1, 1, 9 contumax. CIC. Caec. 64 copiosus. SEN. contr. 2, 7, 1 nimium credulus. CIC. Pis. 75 ad perniciemne non dicam amicissimi ..., in hominis caput ille tam crudelis ... fuisset. VARRO rust. 2, 1, 14 cuius modi quaeque (*forma pecudis*) sit ad fructum. HERM. vis. 3, 8 cupidus. CIC. epist. 4, 13, 5 curiosus. CVRT. 5, 1, 39 debilis. *cf. l. 60*. CIC. nat. deor. 2, 151 auri venas ... ad ornatum decoras. TAC. ann. 1, 40 degener ad pericula. CASSIAN. inst. 10, 2, 1 deses. CIC. inv. 1, 20 difficilis. rep. 1, 30 dignus. SIL. 10, 109. 15, 564. *cf.* PLAVT. *p. 548, 61*. CIC. Verr. 6, 80 diligens. PLAVT. Bacch. 164 nimio es tu ad istas res discipulus docilior. PLAVT. Epid. 738 doctus. LVCR. 3, 397 *animus est* dominantior ad vitam. LVCAN. 5, 728 dubium trepidumque ad (*sed var. l.* in) proelia. CIC. Arch. 19 qui durior ad haec studia videbatur. QVINT. inst. 1, 1, 22. LIV. 8, 36, 7 efficax. BELL. Alex. 9, 4 loca ... egregia VITR. 8, 3, 23. LIV. 45, 37, 1 eloquens. PLAVT. Epid. 116 si ad rem auxilium emortuom est. CIC. paral. 49 etiam ad faenus *ille fructus* exiguus est. AMM. 15, 2, 9. CIC. de orat. 1, 37 eximius. fin. 2, 90 exquisitus. Verr. 6, 14 illa extrema ad supplicium damnatorum. Pis. 59 facetus. RHET. Her. 2, 39 facilis. CIC. div. 2, 107. LIV. 28, 25, 14 facundus. AVG. civ. 5, 24 famulus. CIC. Cat. 3, 9 fatalem hunc annum esse ad interitum huius urbis. 4, 2. VAL. FL. 6, 608. VARRO rust. 1, 9, 5 fecundus. felix *v. p. 547, 3*. MELA 2, 16 ad ferociam et numerum, ut multi inmitesque sunt *viri*, maxime ferax (*Thracia*). PLIN. paneg. 43. LIV. 6, 33, 2 ferox. SEN. dial. 11, 9, 1 vix ad tutelam incolentium fertilis *terra*. MELA 2, 15. CIC. Verr. 6, 75 firmus. PLIN. nat. 11, 177 *cervix* flexilis ad circumspectum. 16, 228 Gallica (*fraxinus*) ... etiam ad currus flexili levitate (flexibili uita *cod.*). COLVM. 6, 2, 14 formidolosus. PLAVT. Asin. 557 qui me vir fortior [est] ad sufferundas plagas? CIC. Font. 43. VERG. georg. 3, 50 ad aratra iuvencos. PRVD. ham. 756 fragilis. Q. CIC. pet. 19 gratiosissimus. PLAVT. Trin. 388 gravis. IOS. Cassiod. c. Ap. 2, 88 gurdus. VARRO ling. 8, 31 habilis. LIV. 21, 4, 3. CIC. Tusc. 3, 33 hebes. inv. 2, 121 quid utilius et quid honestius ... ad comprobandum sit. PLAVT. Poen. 583 idoneus. CAES. Gall. 4, 20, 4. LIV. 9, 4, 8 ignavus. CIC. Lael. 63 inbecillus. SVLP. SEV. chron. 2, 15, 4 impar. APVL. apol. 3 imperitas auris ad male audiendum habens. CIC. Font. 43 impiger. LVCAN. 4, 798 ad letum. HIER. epist. 24, 4 inpossibilis. CIC. Cluent. 67 impudens. LIV. 9, 12, 8 incautus. VAL. MAX. 1, 8 ext. 12 incommodus. SEN. dial. 3, 11, 3 induratus. PAVL. dig. 2, 14, 27, 2 inefficax. CIC. frg. B 17 M. iners. SEN. nat. 2, 42, 3 inevitabilis. CIC. Brut. 136 inexercitatus. LIV. 6, 18, 4 in animo ad contumeliam inexperto. APVL. apol. 20 *animus est* ad omne lucrum inexplebilis. PLIN. nat. 17, 35 infecundus. LIV. 42, 54, 2 infestus. CIC. Caec. 64 infirmus. APVL. flor. p. 88 Oud. ingeniatus. RHET. Her. 2, 10 ingeniosus. OV. fast. 4, 684 ad segetes ... ager. LIV. 24, 34, 5 inhabilis. VARRO rust. 2, 2, 19 utrumque ... ad corpus alendum inimicum. LIV. 4, 10, 4 iniquus. CIC. dom. 87 nihil est ... ad laudem inlustrius. LIV. 35, 44, 3 immaturus. PLIN. nat. 9, 13 inmobilis. CIC. Brut. 263 inops. APVL. met. 2, 16 ad libidinem inquie[n]s ... et petulans. CIC. orat. 44 insignis. CAES. civ. 3, 85, 2 insolitus. LIV. 27, 18, 14 instabilis. CAES. civ. 1, 78, 2 insuetus. CIC. epist. 1, 9, 18 nec integra re mihi ad consulendum. LIV. 6, 8, 2 invalidus. VAL. MAX. 5, 3, 4 APVL. mund. 18. LIV. 9, 16, 14 invicti ad laborem corporis. TER. Andr. 287 inutiles et ad pudicitiam et ad rem tutandam sient. CIC. orat. 1, 213 iucundus. GELL. 1, 7, 20 ad aurem. div. in Caec. 59 causam ... iustam videri. MELA 2, 125 Ebusos ... frumentis tantum non fecunda ad alia largior. PLIN. nat. 11, 81 quam laxus (luxus *codd.*) ad flatus ac non respuenda, quae veniant, sinus. CIC. epist. 10, 25, 2 usitati et quasi legitimi temporis ad petendum. Cat. 1, 12 faciam id, quod est ad severitatem lenius. ad Q. fr. 3, 3, 3. PLAVT. Mil. 660 non invenies alterum lepidiorem ad omnis res. AMBR. vid. 8, 49 letalis. CIC. orat. 237 levis (novus *var. l.*). TAC. ann. 11, 33. CIC. nat. deor. 1, 123 ab homine ... ad scribendi licentiam libero. 1, 112 locuples. Rab. perd. 9 semihoram istam nimium longam fuisse. Cato 70. TAC. hist. 2, 101 lubricus. lugubris *v. p. 541, 35*. FRONTO p. 63 N. magnificus. CIC. inv. 1, 82 difficilius et maius fuisse ad iudicandum. PLAVT. Mil. 668 ad saltandum non cinaedus malacus aequest atque ego. VARRO Men. 369 masculus. rust. 1, 69, 1 maturus. CIC. Tusc. 3, 28 mediocris. CYPR. hab. virg. 23 mitis. LIV. 6, 6, 1 mobilis. CIC. Mur. 66 *nullum* commodiorem, communiorem, moderatiorem fuisse ad omnem rationem humanitatis. VLP. dig. 3, 1, 1, 3. CIC. frg. F 5, 51 M. mollis. APVL. apol. 90 ad malitiam moratus. LVCR. 5, 80 morigerus. APVL. apol. 74. CORP. XIV 2466 munificus. RHET. Her. 3, 18 necessarius. APVL. flor. p. 102 Oud. *divitias* ad bene vivendum nequicquam esse. TIRO Gell. 6, 3, 15 quod ... nihil ad purgandum est. SEN. epist. 58, 6 orationis etiam ad nostrum fastidium nitidae. 44, 2 ad hoc sumus nobiles. CVRT. 9, 1, 31 nobiles ad venandum canes. QVINT. inst. 9, 4, 33 notabilis. CIC. Caec. 64 ad probandum ... rem ... infirmam nugatoriamque esse. SEN. epist. 66, 40 obnixus (obnoxius *V*) animus. SCAEV. dig. 18, 1, 81, 1 obnoxius. CASSIAN. inst. 11, 2 obscurus. LIV. 31, 41, 7 opimus. CARM. epigr. 2, 1 gonlegium ... opiparum ad veitam quolundam festosque dies. CIC. inv. 1, 29 opportunus. Vat. 8 quid optabilius ad immortalitatem gloriae *mihi accidere potuit?* Verr. 4, 23 par. VITR. 5, 1, 2 ne parvum spatium sit ad usum. LIV. 33, 36, 8 patiens. MELA 3, 56 aures ... ad ambiendum corpus omne patulae. SIL. 14, 367. LIV. 36, 7, 17 pauci. VAL. MAX. 8, 7 ext. 8 pauper. CIC. Brut. 145 peracutus. APVL. met. 9, 5 perastutulus. CIC. Att. 9, 9, 1 perdifficilis. CASS. FEL. 35 p. 75 gargareones periculosae ad incidendum (ἐπικίνδυνοι ἀποτάμνεσθαι). SALL. hist. frg. 1, 112 peridoneus. CIC. de orat. 1, 212 peritus. agr. 2, 5 permagnus. TER. Haut. 370 perspicax. LIV. 29, 1, 17 pertinax. CVRT. 10, 3, 6 pervicax. CIC. Cato 59 perutilis. petulans *v. p. 542, 27*. OV. epist. 14, 210 piger. planus *v. p. 541, 55*. CIC. de orat. 2, 312 plenus. OV. epist. 5, 147 potens. CIC. top. 6 quae (*ars*) ... ad usum potior erat. praeceps *v. p. 505, 25*. CELS. 5, 18, 8 praecipuus. CIC. Verr. 5, 117 praeclarus. epist. 5, 12, 7 praestans. PLIN. nat. 24, 168 ad vocem. TER. Phorm. 553 qui prior ad dandumst. VELL. 2, 121, 2 primus. TAC. ann. 1, 28 (*ibid.* novissimi in culpam). PLAVT. Poen. 680 est ad istas res probus. VLP. dig. 43, 17, 1 pr. prohibitorius. CIC. Verr. 2, 2 Verres ... ad audendum proiectus. CATO orig. 83 (Gell. 3, 7, 6 *ad Catonis ferme sententiam*) promptissimus ad occursandum. TAC. ann. 4, 6 (*ibid. dat.*). CIC. rep. 2, 68 pronus. VARRO rust. 1, 20, 2. propensus *v. p. 509, 47*. QVINT. inst. 1, 10, 49 proprius. LIV. 25, 27, 4 prosper. CIC. epist. 3, 1, 1 id ... mihi ... ad reliquas res providentius est. VLP. dig. 37, 11, 2, 4 proximus. CIC. Font. 43 virum ... ad consilia prudentem. Att. 12, 37, 2. CIC. nat. deor. 1, 1 pulcher. VARRO rust. 2, 1, 20 purus. CIC. Mur. 38 hoc quanti putas esse ad famam hominum? de orat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 122 quantusquomque. APVL. met. 8, 25 quietus. SEN. dial. 6, 16, 7 rapidus. APVL. apol. 33 rarus. LIV. 4, 33, 12 recentissimum ad laborem militem. 26, 17, 12 religiosus. CAES. Gall. 2, 26, 5 nihil ad celeritatem sibi reliqui fecerunt. civ. 2, 5, 5. SVET. Aug. 98 remissus. SEN. dial. 11, 19, 2 ad otium repositi mores. CAES. Gall. 3, 19, 6 resistens. CIC. epist. 3, 8, 8 restrictus. NEP. Thras. 2, 2 robustus. OV. epist. 16, 141 rudis. CIC. Cat. 1, 19 sagax. CATO agr. 156, 1 saluber. CIC. de orat. 3, 227 salutaris. LIV. 23, 22, 9 si quid umquam arcani sanctive ad silendum in curia fuerit. CIC. Phil. 10, 17 sapiens. HIER. epist. 48, 18 sciolus. Font. 17 segnis. MART. 4, 50, 2 senex. VERG. Aen. 8, 509 serae ... ad fortia vires. OV. epist. 20, 68 sinister. SEN. epist. 76, 13 solidus. OV. am. 1, 8, 87 ad partes sollers ancilla paretur. HERM. vis. 3, 1 sollicitus (argutus *recensio Pal.*). CIC. Brut. 245 satis solutus. off. 2, 50 id ... est ... sordidum ad famam. QVINT. inst. 2, 4, 24 speciosus. LIV. 44, 5, 10 stabilis. VARRO rust. 3, 9, 6 *ei galli* ad partus sunt steriliores. MANIL. 4, 826. MELA 2, 15 ad cetera. APVL. met. 1, 10 ad aquas. VAL. MAX. 9, 1 ext. 4 strenuus. VARRO rust. 1, 17, 6 studiosus. GELL. 6, 20, 2 quin ... melius suaviusque ad aures sit 'ora'. VVLG. gen. 2, 9. GELL. 13, 21, 20 subtilius ad aurem molliusque est. QVINT. inst. 2, 3, 1 minus superbus. SEN. epist. 94, 48 supervacuus. CIC. Caec. 9 tardus. SEN. epist. 95, 37 temerarius. CIC. Manil. 34 tempestivus. GELL. 17, 15, 7 tener. QVINT. inst. 12, 9, 8 negotia paulo ad dicendum tenuiora. CIC. fin. 2, 63 timidus ad mortem. SCRIB. LARG. 229. VITR. 2, 9, 17 tractabilis. trepidus *v. p. 541, 75.* LIV. 24, 8, 20 tristis. VITR. 2, 1, 6 tritus. CIC. de orat. 2, 200 nihil ... turpius ... accidere. TER. Phorm. 818 non satis tutus est ad narrandum hic locus. LIV. 21, 53, 11. TER. Andr. 706 vacuus. HIER. epist. 50, 1 vafer. CATO agr. 157, 2 validus. LIV. 34, 36, 4 vanus. QVINT. inst. 12, 2, 20 uber. CIC. div. 1, 61 vegetus. div. in Caec. 57 vehemens. OV. Pont. 1, 2, 123 ad praemia velox. MANIL. 2, 594 venales ad fata patres. CIC. orat. 228 venustus. SIL. 7, 3 viridis. VITR. 2, 8, 19 vitiosus. unicus *v. p. 540, 62.* usitatus *v. p. 542, 37.* PLAVT. Mil. 613 utibilis. Epid. 291 utilis. VARRO rust. 1, 38, 2 ad agrum ... ad cibum. *nota*: PLIN. nat. 31, 98 salis natura ... est ... stomacho tantum inutilis, praeterquam ad excitandam aviditatem.

c *saepe ad verba et adiectiva, quae cum* ad *coniunguntur, accedunt adverbia* ut apte, parum, satis; ***ex adverbiis*** *ipsis* ad *in huiusmodi exemplis pendet*: SALL. Iug. 63, 2 ad quem (*consulatum*) capiundum ... alia omnia abunde erant. SEN. epist. 95, 6. RHET. Her. 2, 17 vocabuli sententia ... ad utilitatem causae adcommodate (-ae, -a *codd. praeter C*) describitur. CIC. de orat. 1, 138. LIV. 34, 37, 5 copiarum adfatim esse. CIC. inv. 1, 6 dicere apposite ad persuasionem. *ibid.* curare. QVINT. inst. 2, 15, 5. CIC. leg. 1, 62 apte ad persuadendum. nat. deor. 1, 19. 2, 142 palpebrae ... aptissime factae. 2, 145. APVL. apol. 38 ad prolem multo auspicatius. COLVM. 8, 5, 2 optime praebetur ad satietatem hordeum. PLAVT. Amph. 669 ad aquam praebendam commodum adveni domum. SEN. dial. 4, 31, 5 expedite. APVL. flor. p. 68 Oud. idonee. CIC. top. 30 inutiliter ad mutandos casus. SEN. dial. 8, 5, 7 homo ad inmortalium cognitionem nimis mortalis est. CIC. S. Rosc. 68 opportune *v. p. 531, 6.* LIV. 26, 42, 4 *urbem* sitam. 28, 13, 6. CIC. Att. 3, 1 ad iter id ... nihil mihi optatius cadere posse. RHET. Her. 2, 30 parum locuples ad amplificandum ... res videtur esse. CIC. Rab. perd. 6 Lael. 18 ac. 1, 9 fin. 5, 81. SEN. nat. 4, 2, 15 quibus minus praesens animus ad persequendum fuit. TRAI. Plin. epist. 10, 24 minus illis ... fiat. *cf.* CIC. Planc. 72. LIV. 21, 39, 1 peropportune ad principia rerum. QVINT. inst. 12, 10, 72 potenter. potissimum *v. p. 532, 75.* QVINT. inst. 8, 3, 72 praeclare. SEN. dial. 10, 9, 3 pulcherrime. CIC. fin. 5, 27 etsi ea quidem ... quamvis ad aetatem recte isto modo dicerentur. VITR. 5, 1, 2 disposita. CIC. leg. 1, 20 commodius ... et ad rationem instituti sermonis sapientius. PLAVT. Mil. 1154 domi esse ad eam rem ... silvai (-ae *codd.*) satis. Trin. 803 Truc. 22. RHET. Her. 2, 7 longum. 4, 4. VARRO rust. 1, 18, 2 ad iugera octo hominem unum. PANEG. Mess. 177 non ego sum satis ad tantae praeconia laudis. CIC. orat. 228 fiat utiliter.

4 *cum verbis, substantivis, adiectivis* **de medendo.** *ad verba parandi, utendi sim. liberiore usu varia accedunt, ut* bibo, decoquo, do *sim.; substantiva saepe cum verbis coniuncta leguntur; quorum iuncturas v. s. substantivis. dicitur et de morbo, adversus quem adhibetur remedium, et de persona, cui datur, corporisque partibus. translate de remediis adversus animi turbationes al. inde a Catone passim, ut*: PLIN. nat. 22, 143 sucus ad oris exulcerationes ... adhibetur, ad sedem cum rosaceo. CELS. 5, 18, 1 est ... ad calidas podagras aptum *malagma.* ars *v. p. 539, 32.* PLIN. nat. 20, 46 sucus ... ad serpentium ... ictus bibitur. CATO agr. 157, 4 *brassica* optima est ad huiusce modi vulnus. SCRIB. LARG. 160 cataplasma. 12 comesse. CELS. 5, 18, 6 p. 167 compositio est Apollophanis. SCRIB. LARG. praef. p. 4. 6. CIC. Att. 15, 1 a, 1 ad haec omnia una consolatio est. SCRIB. LARG. 103 *medicamentum* ad stomachicos evidenter convenit. PLIN. nat. 22, 145 *lens* ex posca coquitur ad guttura. SCRIB. LARG. 50 decoquere. 89 dare. PLIN. nat. 26, 81 contra calculos ... et ad stranguriam. SCRIB. LARG. 19 effectus habere. PLIN. nat. 20, 235 egregio ad (*Mayhoff*, erga *codd.*) dysintericos effectu. SCRIB. LARG. 72 efficax. CELS. 5, 19, 2 emplastrum. 5, 18, 15 expeditus. SCRIB. LARG. praef. p. 6 exquisitus. CELS. 6, 18, 2 p. 255 id, quod ex aerugine et melle ad aures fit (*suppleri potest* medicamentum). SCRIB. LARG. 1 bene facit. *al.* herba *v. l. 13.* VARRO ling. 9, 69 idoneus. LVCIL. 741 invenisse. PLIN. nat. 26, 53 laudo. CELS. 5, 18, 14 malagma. CATO agr. 127 ad dyspepsiam et stranguriam mederi (*vix recte Keil in adn.*). PLIN. nat. 99 medentur (*i. serpentium ictibus*) ... privatim ad angues (*cf.* 100 adversus angues). CIC. off. 3, 92 medicamentum ... dederit. COLVM. 6, 13, 1 medicina. PLIN. nat. 29, 143. SCRIB. LARG. 214 mirificus. CELS. 5, 18, 34 misceo. 7, 30, 1 necessarius. SCRIB. LARG. 90 pastillus. CIC. div. 1, 16 possum. CELS. 5, 18, 31. 6, 38, 4. APVL. apol. 35 ad vesicam. SCRIB. LARG. 129 potio ad lienosos. PLIN. nat. 24, 67 *ericam* ad lienem praecipuam. 29, 122 praedico. SCRIB. LARG. 21 probo. 125 proficio. 39 prosum. VARRO Plin. nat. 36, 202 ad convolsa interiora viscera ... pyxis (lixivus *var. l.*) sit focus. CIC. div. 1, 13 quae sint animadversa a medicis herbarum genera, quae radicum ad morsus bestiarum, ad oculorum morbos, ad vulnera. CIC. Verr. 6, 26 ad magnitudinem frigorum ... hoc sibi remedium compararat. Cluent. 27 ad eam moram. VARRO rust. 2, 3, 8. PLIN. nat. 31, 65 salutaris. 27, 130 ad (at *Mayhoff*) renium vitia ... sanat. SCRIB. LARG. 190 scripta sunt. CATO agr. 125 id (*vinum*) est ad alvum crudam. PLIN. nat. 28, 105 valeo. 20, 258 vehemens. CATO agr. 123 vinum ad ischiacos sic facito. COLVM. 12, 38, 1. SCRIB. LARG. 269 vis. PLIN. nat. 22, 60 ad omnia venenata et phalangia. 21, 123 usus. CELS. 6, 18, 2 p. 255 utilis. CIC. epist. 16, 23, 2 ad cuius rutam puleio mihi tui sermonis utendum est. SCRIB. LARG. 26. *sim.* *verbum regens omissum est suppleturque*: CATO agr. 126 ad tormina, et si alvus non consistet (*sed* rubr. 135 quid facere debeas). CELS. 5, 18, 27 ad ossa ... Aristogenis fit ex his (5, 18, 29 *et* 33). 5, 19, 10 alterum ad idem. 5, 24, 3 ad sacrum ignem. SCRIB. LARG. 48. 126. 127. 143. 147. 148 *al.*

cf. praepositiones in p. 530, 53. 537, 75. 82, pro *p. 538, 18, structuras cum dat., cum* ut, *cum inf.; ad I A 4*: adversus *l. 5*, contra *p. 543, 80, cf. dat.* (*ut* PELAGON. 152).

B ***de consecutione et effectu*: 1** *de effectu cum verbis, substantivis, adiectivis mutandi, formandi, sim. usus ex loci notione profectus est* (*cf.* redigere, transire *ad aliquid I A 4 b et verba augendi et minuendi I F 2*); *interdum etiam verba parandi fingendi erudiendi (I A 2 a α) et excitandi accendendi ad affectum quendam (I A 1 a) indicant effectum aliquem*: PLIN. nat. 10, 95 pulli ad cinerem ambusti. 9, 103 *figura est conchis* ad plausum apertis, ad bucinam recurvis. PROP. 3, 24, 18 vulneraque ad sanum nunc coiere mea. CIC. Att. 8, 9, 4 ne omnis haec clementia ad Sullanam (unam *cod.*) illam crudelitatem (credul- *cod.*) colligatur. VITR. 5, 4, 4 artifices ... comparant ad concentus convenientes eorum (*organorum*) perfectiones. 6, 1, 6 videtur mundi conceptio tota ... ad harmoniam esse composita. 1, 1, 9. QVINT. inst. 1, 11, 19. PLIN. paneg. 76 imperator in senatu ad reverentiam eius conponebatur. DIOM. gramm. I 300, 17 conposito exitu ad clausulam. AMM. 30, 5, 15. VITR. 8, 2, 4 aer ... umores ... congregat ad nubes. APVL. met. 10, 8 stilis ad unum sermonem congruentibus. CIC. fin. 3, 66 inter nos natura ad civilem communitatem coniuncti et consociati sumus. VARRO ling. 9, 63. GREG. TVR. hist. 4, 6 consecremus te ad episcopatum. consocio *v.* coniungo *l. 47.* APVL. Plat. 2, 27 nec temere multitudo convalescet (-valet, -vellet *codd.*) ad eiusmodi ... status. ENNOD. epist. 9, 3 op. 253, 18. APVL. mund. 30 copulo. HIER. epist. 124, 14 corrigo. PLIN. nat. 14, 121 decocunt ad sapas musta. 29, 90. APVL. met. 1, 6 ad miseram maciem deformatus. HYG. astr. 2, 34 ad sidera. TAC. ann. 14, 21 ad theatrales artes degeneravisse. APVL. met. 1, 6 diffleo. PAVL. FEST. 120 lues est diluens usque ad nihil. PLIN. nat. 31, 95. VARRO rust. 2, 1, 12 *in pecore maiore* sunt ... ad tres species natura discreti boves asini equi. PLIN. nat. 6, 124 distraho. AVG. mus. 3, 4, 10 divido. CVRT. 9, 8, 2 animal ad mansuetudinem domitum. LIV. 33, 29, 1 efferavit ea caedes Thebanos ... ad exsecrabile odium Romanorum. CVRT. 8, 9, 22 exaequo. PLIN. nat. 37, 195 excido. CIC. leg. 2, 36 *mysteriis* ex agresti ... vita exculti ad humanitatem et mitigati sumus. RHET. Her. 4, 44 verba sicut ad poeticum quendam extruere numerum. SEN. contr. 2 praef. 8 extenuo. OV. epist. 14, 94 factos ad nova membra pedes. VARRO Non. 308 quemadmodum incipiat *puerulus* fingi ad id. MANIL. 5, 153 ficti ... ad mollia gressus. CIC. de orat. 3, 11 cui ... ad summam gloriam eloquentiae florescenti. APVL. mund. 9 aqua ... ad pernicitatem incitata. CELS. 8, 5 p. 338 callus ... non ad sanitatem tantummodo, sed etiam ad tumorem increscit. LIV. 45, 31, 3 hic eventus ... inflavit ad intolerabilem snperbiam animos. CIC. Pis. 89 quo te modo ad tuam intemperantiam ... innovasti? TIRO Gell. 6, 3, 15 ne Romani ... ad superbiam ferociamque et inmodicum modum insolescerent. LVCR. 1, 216 neque ad nilum interemat res *natura.* TERT. anim. 28 interpolo. CIC. epist. frg. 7, 3 M. quem ⟨in⟩veterascentem videat ad gloriam. VITR. 9, 1, 13 si radii ... *non* ad trigoni formam linearentur. TAC. ann. 15, 22 liquefacio. mitigo *cf. l. 62.* LIV. 38, 57, 1 magnitudinem animi moderantis ad civilem (vilem *M*) habitum. LIV. 24, 26, 14 mutatis repente ad misericordiam animis. PHAEDR. 4, 17, 5 TAC. hist. 5, 13 ann. 6, 36. 11, 33. 13, 9 APVL. Plat. 2, 9. VITR. 5, 3, 8 perficio. ENNOD. epist. 8, 11 p. 207, 20 ad Romanum decorem politi ... conloquii. APVL. Socr. 3, 123. recurvus *v. l. 37.* CVRT. 9, 10, 23 reficio. PLIN. nat. 11, 84. *cf. p. 551, 18.* APVL. met. 2, 17 reformo. 11, 16 hunc ... ad homines. APVL. mund.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

29 divina mens mundanas varietates ad instar unius concentionis religat (relevat *Hildebrand*). CIC. de orat. 2, 199 animos equitum .. ad Q. Caepionis odium renovabam [atque revocabam]. Tim. 35 *ignem* ad volubilitatem rotundavit. SOL. 10, 12 *grues* ad moderatam gravitatem saburrantur. PLIN. nat. 22, 117 ut suco aliquo sicca temperentur ad meatus. APVL. Plat. 1, 18. QVINT. inst. 11, 3, 19 tenuo.

2 ad *et saepius* usque ad *dicitur de gradu et fine, ad quem quid procedit, evadit; cf.* ut *consecutivum. notio ex gradus significatione locali profecta (v. de loco I F) cognata est cum usus finalis exemplis (cf. inprimis formulas I A 2 b, quae saepius inter vim finalem et consecutivam fluctuant) et cum temporis notione* 'usque ad' *(ut l. 27. 30)*: NAEV. com. 134 depuit me miseram ad necem. TER. Phorm. 327 deverberasse usque ad necem. Ad. 182 Andr. 199. CIC. Tusc. 2, 34 (*ibid.* ut). SVET. Nero 26 prope ad. *al.* PLAVT. Mil. 163 ni usque ad mortem male mulcassitis (TER. Ad. 90). Asin. 40. HOR. sat. 1, 2, 42 ad mortem. APVL. met. 7, 2. ITALA (Tert. pudic. 2) I Ioan. 5, 16 delinquere delictum non ad mortem. HERM. sim. 6, 2 (εἰς). VVLG. Is. 38, 1 aegrotavit. AVG. civ. 10, 31. 14, 15 factus est oboediens. PLAVT. Cist. 70 amarum ad satietatem usque oggerit. LIV. 8, 7, 6 ad satietatem vestram pugnavimus (24, 38, 9. 27, 45, 3. VAL. MAX. 13 ext. 3 vixisse). *al.* Rud. 758 virgis te usque ad saturitatem sauciem (COLVM. 6, 4, 4 ad saturitatem). LVCR. 5, 39 ita ad satiatem terra ferarum nunc etiam scatit. PLAVT. Cist. 304 expurigabo ... omnia ad raucam ravim (Aul. 336). Poen. 534 edas de alieno quantum velis usque ad fatim. Pseud. 216 usque ad languorem (PAVL. FEST. 11 affatim dixit pro eo, quod est ad lassitudinem. CELS. 4, 8 p. 131 paene usque ad lassitudinem). CAECIL. com. 72 sine suam senectutem ducat utique ad senium sorbilo (-itio *cod.*). HOR. epod. 4, 11 sectus flagellis hic ... praeconis ad fastidium. CIC. S. Rosc. 38 omnia ad perniciem profligata (LIV. 5, 28, 3. 21, 7, 3 fidem ... coluerunt. SEN. clem. 1, 7, 1). SALL. epist. Pomp. 9 Hispaniam ... ad internecionem vastavimus (NEP. Eum. 3, 1 BELL. Afr. 52, 4 deletus esset). COLVM. 9, 15, 3 ad occidionem. TAC. hist. 4, 73 usque ad exitium. CIC. Verr. 3, 87 haec iste ad insaniam concupiverat (SALL. Cat. 55 APVL. met. 9, 36). S. Rosc. 85 *L. Cassius* implacatus ad severitatem erat. CIC. Ligar. 11 usque ad sanguinem incitari [solent] odio (QVINT. decl. 279 p. 137 durare. AVG. civ. 5, 13. 16, 21). VAL. MAX. 6, 5 ext. 4 ad vim et cruorem usque. CIC. Att. 14, 11, 1 etsi ista iam ad risum. QVINT. inst. 1, 8, 21 quod evenit praecipue in fabulosis usque ad deridicula [quaedam], quaedam etiam pudenda. IVV. 10, 290 anxia mater usque ad delicias votorum. SVET. Tib. 70 usque ad ineptias atque derisum. CIC. frg. F 2, 4 M. quae ... potest esse indignitas voluptatis ad molestiam. Att. 11, 13, 1 mihi cum omnia sint intolerabilia ad dolorem. LIV. 7, 19, 1 cum Tiburtinis ⟨us⟩que ad deditionem pugnatum. VITR. 2, 9, 1 quo firmior efficitur ad maturitatem partus. VELL. 2, 90, 1 Dalmatia ... ad certam confessionem pacata est imperii. VAL. MAX. 1, 6, 12 ornamenta, quae ad invidiam usque contraxerat (2, 2, 5 ad invidiam. SEN. epist. 120, 21 *al.*). 2, 4, 5 ad desperationem usque medicorum. 3, 7, 7 a quo ... ad multum odium dissidebat (CIC. *cf. p. 538, 62.* APVL. met. 10, 5 ad extremum subolis implebatur odium. TERT. test. anim. 3 ad necessitatem odii inportunum). 9, 8 ext. 2 civitas ad vesaniam usque temeraria. CELS. 4, 5 p. 127 fovere usque ad sudorem. SEN. epist. 92, 10 intemperans (*res*) usque ad incesta (ing- *codd.*). nat. 3, 19, 1 animalium turbam ... turpem ad noxiam. SCRIB. LARG. 10 ad relaxationem cutis fricare. 37 ad delacrimationem (PETRON. 57 cum ... usque ad lacrimas rideret). PETRON. 17. 110 usque ad furorem. PLIN. nat. 7, 93 usque ad paenitentiam. 18, 37 usque ad detrectationem heredis exhausit. SIL. 7, 540 haec ad discrimina (APVL. apol. 69 ad extremum vitae discrimen). QVINT. inst. 1, 8, 18 enarratio ... non ... usque ad supervacuum laborem occupata. 10, 1, 66 grandiloquus saepe usque ad vitium. inst. 12, 2, 13 sectas ad tenuitatem suam vires. decl. 309 p. 217 quae ista ad crudelitatem paenitentia est? TAC. ann. 14, 1 usque ad caedem eius duratura filii odia. 14, 26. hist. 1, 49 usque ad culpam ignarus. PLIN. epist. 2, 13, 10. 3, 7, 7. 10, 5, 1. paneg. 30 usque ad (in *var. l.*) iniuriam sterilitatis. SVET. Aug. 94 paene ad exitium sui. Nero 49. Vesp. 24. Tit. 3 in orando ... facilis ad extemporalitatem usque. gramm. 23. FLOR. 1, 11, 7 discolori veste usque ad ambitum ornatam (armatam *codd.*). 1, 13, 3 imminet portui ad prospectum maris positum maius theatrum. APVL. flor. p. 63 Oud. seria non usque ad cothurnum. apol. 1. 43 ad oblivionem praesentium externari. ITALA (Tert. pudic. 5) Matth. 5, 28 qui viderit ad concupiscentiam (πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι). TERT. idol. 12. ieiun. 16 usque ad choleram ortygometra⟨s⟩ cruditando (conditando *cod.*). CYPR. cathol. 1 esse ad innocentiam simplices. VOPISC. Tac. 11, 8 ad stuporem. Aur. 26, 1. AVR. VICT. Caes. 42, 43. AMM. 14, 7, 16. 17, 3, 3. 29, 1, 27. 29, 5, 50 *al.* AVG. civ. 10, 23. 19, 4 *al.* *cum gerundio vel gerundivo*: CIC. Tusc. 4, 37 is est beatus, cui nihil humanarum rerum ... intolerabile ad demittendum animum ... videri potest. VAL. MAX. 1, 8 ext. 8 ad deos usque cavillandos dementis animi. 5, 10, 2. CAPITOL. Pius 9, 9 AVG. civ. 13, 20. 15, 7.

II ***de relatione generaliter,*** *usus ex loci et directionis significatione profectus (pertinet, spectat, sim.; cf. p. 507, 26) cognatusque cum vi finali (cf. I A), quae non solum relationem, sed etiam finem simul indicat*: **A** *conspectus verborum; ad relationis verba accedunt varia, cum quibus* ad *idem fere significat atque* de, in *(cf. de loco II A 4)*: CIC. top. 8 ex iis rebus, quae quodam modo adfectae sunt ad id, de quo quaeritur. 11. 38. CAPITOL. Pius 7, 3 filio eius ad omnia semper adiuto. CIC. Att. 16, 14, 1 ad ea ... quae scripsisti ... valde tibi adsentior. AVSON. 409, 23 ad poeticam facundiam ... aequari. VARRO ling. 10, 5 partes ... ad similitudinem et dissimilitudinem aeque animadvertendas. rust. 2, 2, 8 ad villaticos greges. GARG. MART. 44 antecedo. CIC. Mur. 29 dicendi consuetudo longe isti vestrae consuetudini ad honorem antecellit. DIOM. gramm. I 322, 30 *nomina* ad aliquid quodam modo adtendentia. PLAVT. Asin. 8 quod ad argumentum attinet. Trin. 482. Bacch. 229 negotium hoc ad me. 1110 Cist. 701 Most. 160 CATO orat. 19, 5 *etc.* PLAVT. Merc. 32 quae nihil attingunt ad rem. CIC. fat. 4 ponere aliquid, ad quod audiam. top. 89 ad tertium genus quaestionis ... in conparationem ea cadunt (*cf.* sub). SEN. benef. 7, 10, 1 lamnas utriusque materiae, ad quam (quas *var. l.*) cupiditas nostra caligat. PLIN. nat. 30, 2. SIL. 6, 591 ad munera belli certatur. TAC. hist. 2, 97 ad obsequium. CVRT. 7, 7, 28 ad alia ⟨aliis⟩, sibi ad gloriam concedere deos. PAVL. NOL. carm. 21, 342 vita sacrae concordat ad omnia legi. SEN. dial. 2, 16, 2 ad contemptum quidem iniuriae uterque consentit. *cf. I A 1.* convenio *cf. de loco I C p. 507, 7.* SIDON. epist. 4, 23, 1 ad cuncta convictum. derelinquo *v. l. 24.* VARRO ling. 5, 19 Ennius ad ⟨ca⟩vationem (*caeli*) *dicit.* TYCON. p. 80, 31 ad decorem. CIC. Tusc. 1, 7 ad id ... disputabam. AVG. epist. 140, 7, 19 non exaudimur ad temporalia bona retinenda ... in eo, quod nos non exaudit, derelinquit nos, sed ad potiora ... non nos derelinquit. APVL. met. 4, 8 si quid ad rem facit. TERT. spect. 5 et hoc ad originis maculam. idol. 1 nat. 2, 4. HIER. epist. 57, 11 quid faciemus ad authenticos libros. LIV. 24, 8, 13 in minore te experti ... re (ie *cod.*) sumus: ... cur ad maiora tibi fidamus? CORP. XIII 1910 floruit ad studium liberalium litterarum. LIV. 34, 39, 9 cum ad cetera animo ... ducis fungebatur. TER. Andr. 377 prius quam tuom ut sese habeat animum ad nuptias perspexerit (SEN. epist. 113, 24 ad singulas virtutes quodammodo. AVG. civ. 19, 3 *eques* ad equum ... *homo* ad animam ... ad alterum. *cf. p. 547, 76*). GAIVS inst. 1, 136 quod vero *haec* ad ceteras causas proinde habeatur, atque si .... TERT. spect. 3 cum deus Israelitas ... obiurgat, utique ad omnes habet. *cf. ibid.* in omnem gentem peccatricem praeiudicat. PS. CYPR. sing. cler. 22 ad mulieres circumducendas collegas suos imitari. AVG. civ. 11, 9 infertur ad omnia. AVG. civ. 8, 5 interpretor. 7, 8. SEN. contr. 2, 1, 19 quid enim ad amittendum patrem interest, utrum eiciar an transferar? CASS. FEL. 41 p. 94 ad digestionem ciborum laborantes. ENNOD. op. 2, 300, 2 propheta ad hanc causam specialiter locutus intonuit. LIV. 34, 38, 4 ad omnia simul paventes. THEOD. PRISC. log. 10 pecco. VLP. dig. 10, 3, 7, 4 quae (*possessio precaria*) non pergat ad iudicii vigorem. TERT. idol. 6 ad hanc partem zelus fidei perorabit ingemens. PLAVT. Merc. 252 hoc quam ad rem credam pertinere somnium. Truc. 810 magis ... haec malitia ... ad viros. METELL. NVM. p. 274 (Gell. 7, 11, 3). RHET. Her. 2, 31 ad causam. CIC. inv. 1, 31 magnopere ad aperiendam causam. off. 1, 78 ad quem ... hereditas huius gloriae. nat. deor. 1, 99 LEX Rubr. (Corp. I 205) 3. OV. ars 3, 501 ad faciem. QVINT. decl. 214 p. 2 an ad leges pertinuerim. GAIVS inst. 3, 9 *et passim.* PLAVT. Trin. 93 ad amici partem an ad inimici perven[i]ant. PLIN. nat. 31, 95 TERT. nat. 2, 5. reddo. *cf. de loco I A 4 b p. 503, 10.* APVL. flor. p. 7 Oud. si ad oculos et optutum istum terrenum redigas ..., verissime poeta ... dixit. QVINT. inst. 12, 2, 19 redundo. AVG. civ. 20, 7 refellere ad singula. PLAVT. Epid. 276 quam ad rem istuc refert (Persa 592. 513 ad me. VARRO rust. 1, 16, 6. PAPIN. dig. 13, 1, 17 parve). RHET. Her. 4, 34 ut ad nostram quoque personam referamus subiectionem. CIC. inv. 1, 62. 69. 83 *etc.* CAES. civ. 3, 5, 4 ad hunc summa imperii respiciebat. VLP. dig. 6, 2, 7, 6 ad instar proprietatis. respondeo *v. p. 554, 43.* CIC. de orat. 2, 135 argumenta ... criminum revocentur oportet ad genus ... universum. 2, 211 ad suas res. Lael. 59 omnia ad suam potentiam. MANIL. 3, 170 TERT. scorp. 9. sapio *v. I A 2 a α.* VLP. dig. 29, 4, 4, 2 etiam ad alios haec res serpit. CIC. inv. 1, 68 quod ad corporis utilitatem spectet. orat. 237. Verr. 1, 19 ad iudicium corrumpendum. off. 2, 72 *al.* AVG. civ. 5, 7 et ad canina fata temptantur. HOR. sat. 2, 7, 21 non dices, hodie quorsum haec tam putida tendant. TERT. test. anim. 4. SCAEV. (?) dig. 45, 1, 133 ut *stipulatio* ad unam vim primam teneat. SVET. Vesp. 4 id ... ad se trahentes. *cf. de loco I A 4 b.* CIC. Sest. 32 sive illa vestis mutatio ad luctum ipsorum sive ad deprecandum valebat. Phil. 5, 45. *cf.* in. TERT. bapt. 15 nescio si quid amplius ad controversiam baptismi ventilatur. *accedunt formulae ex substantivo et verbo compositae*: PLAVT. Aul. 497 nimis lepide fecit verba ad parsimoniam (*cf. I A 1*). GAIVS dig. 45, 1, 141, 7 nisi quod ad me vim acceperit obligatio. VLP. dig. 36, 1, 6, 1 *id* ad intestatos locum habeat. *al.* **B** *cum substantivis et adiectivis coniungitur*: CIC. top. 69 quaedam etiam ad res aliquas adfectio. 70. TAC. ann. 12, 54 aemulo ad deterrima Ventidio. LVCAN. 8, 592 stetit anxia classis ad ducis eventum. TERT. idol. 13 ad haec nihil communionis est lumini et tenebris. DRAC. carm. 5, 71 ad crimina conscius esse. VOPISC. quatt. tyr. 4, 3 fuit ... ei contentio cum ... ducibus ad bibendum. AMM. 29, 1, 42 ad scientiam copiosus Iulianus. LIV. 4, 26, 7 ad alia discordes (*ibid.* in). ITIN. Alex. 42 dives.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CAPITOL. Aur. 22, 5 durus videbatur ... ad militiae labores (*cf. de rel. I A 3b*) atque ad omnem vitam. LIV. 37, 7, 15 virum sicut ad cetera egregium. CIC. Font. 43 virum ... ad casum fortunamque felicem. LIV. 4, 12, 8. CIC. Tusc. 3, 79 Chrysippi *consolatio* ad veritatem firmissima est, ad tempus aegritudinis difficilis. top. 86 *actionum* duo genera, unum ad officium, alterum ad motum animi ... gignendum (*cf.* 85 de). har. 49 mihi exire domo mea ad privatum dolorem fuit luctuosum, ad rationem rei publicae gloriosum. Mur. 73 et ad hoc officium necessitudinis et ad reliquum tempus gratiosus. Sest. 47 o diem illum ... mihi ad domesticum maerorem gravem. SEN. epist. 24, 9 quosdam ad alia ignavos, in hac re .... benef. 7, 9, 5 ab ignotis etiam ad commercium gentibus. CIC. Verr. 6, 22 quod hoc genus praedandi ... quam ... ad magnitudinem quaestus immensum infinitumque esse videatur. PLAVT. Epid. 566 ad alias res est impense improbus. LIV. 36, 2, 1 in senatu, ⟨incerto⟩ ad id(?). AFRIC. dig. 12, 6, 38 pr.: indemnis. RVT. rhet. 2, 9 qui ad supplicium sumendum in omnes partis sit inexorabilis. LIV. 38, 14, 3 homine ad omnia infido. inops *cf. I A 3b*. CIC. leg. 3, 19 insignis ad deformitatem puer. PS. SVET. vita Hor. p. 47 Reiff. ad res Venerias intemperantior traditur. PLAVT. Trin. 234 iudex sim reusque ad utram rem. VITR. 1, 1, 10 iura ... nota habeat oporteat ea, quae necessaria sunt aedificiis communium (-ibus *codd.*) parietum ad ambitum stillicidiorum *etc.* AVG. civ. 1, 21 ad personam pro tempore expressa iussione. ARATOR 2, 219 laudes. SPART. Car. 4, 4 Sammonicus Serenus, cuius libri plurimi ad doctrinam extant. luctuosus *v. l. 7.* PLIN. nat. 7, 20 mirabilis. SPART. Did. 9, 2 moderatissimus ad libertatem *fuit*. TAC. hist. 4, 72 ad externa modestiores (*milites*). ITIN. Silv. 23, 5 facta oratione ad martyrium. LIV. 26, 16, 3 ab nequaquam pari ad virtutem. MELA. 2, 35 ad famam. TAC. ann. 15, 50 participes ad omne secretum Pisoni erat. CIC. Font. 43 virum ... ad usum ac disciplinam peritum. TAC. ann. 6, 7 praecipuos ad scelera. 14, 58. FAVSTIN. trin. 2, 14 proprietatem patris ad filium. FRONTO p. 84 N. prosper. CAPITOL. S. Balb. 6, 1 *fuit* ad rem Veneriam nimis rarus. QVINT. inst. 8, 4, 21 ex relatione ad aliquid. AVG. civ. 11, 10 quod relative quaeque persona ad alteram dicitur. TAC. ann. 16, 23 rumor. LIV. 22, 9, 4 proelio ... magis ad eventum secundo quam levi. CIC. Verr. 1, 30 ex familia cum ad ceteras res tum ad iudicandum severissima. sterilis *v. I A 3b*. CIC. Tim. 34 similis. LIV. 35, 14, 4 suspectus. CALL. dig. 48, 18, 15, 1. VARRO Men. 409 quam sympathian lumbi ad oculos haberent. AVG. civ. 18, 2 Asiam, quae totius orbis ad numerum partium tertia dicitur, ad magnitudinem vero dimidia reperitur. SPART. Sev. 21, 9 tristior vir ad omnia.

C *in formulis*: PLAVT. Men. 722 quid id ad me? *al.* LVCIL. 375 ad honorem? CIC. Quinct. 78 ad rem? Verr. 2, 116 quid ad praetorem? Caec. 35. HOR. epist. 1, 6, 12 *etc.* *cf.* CARM. epigr. 1431, 12 iste quis ad me? si quaeris, coniux. TER. Phorm. 861 nihil ad hanc rem est. *al.* Andr. 683 ad te. *al.* LVCIL. 293 si nihil ad faciem. VARRO ling. 5, 29 ad latinam linguam. CIC. Sest. 71. de orat. 3, 66. 3, 224. *cf.* fin. 1, 39. TAC. ann. 6, 14 Geminius ... nihil ad serium. *al.* VARRO ling. 8, 44 quod ad partis singulas orationis, deinceps dicam. CIC. Att. [13, 50, 3 ad te.] 15, 21, 2 quod ad Xenonem, probe. COLVM. 1, 6, 20. QVINT. decl. 342 p. 352 *al.* OV. ars 1, 744 quantum ad Pirithoum, Phaedra pudica fuit. SEN. nat. 2, 34, 2. 2, 59, 6 ad mortem. 6, 32, 1. epist. 9, 6 *etc.* VLP. dig. 7, 1, 13, 7 et si quid ad domus ornatum. *al.* TERT. anim. 52 nec adeptio sensus quicquam ad nos.

D *sine verbo dicitur vel ad totam sententiam spectat*: CIC. Att. 11, 21, 1 ad ea ..., quae scribis de testamento, videbis, quid et quo modo. 13, 10, 2 ad Dolabellam, ut scribis, ita puto faciendum. PLANC. Cic. epist. 10, 21a tantum te rogo, in Hirtii locum me subdas et ad tuum amorem et ad meam observantiam. QVINT. decl. 250 p. 26 haec ad ius, illa ad aequitatem (308 p. 213 haec ad verba legis, illud ad voluntatem. 311 p. 224. 350 p. 379. *cf.* 309 p. 217 circa). *cf.* TERT. anim. 48. idol. 8 sufficiat ad quaestum artificiorum. POMP. in Don. gramm. V 230, 12 si ad elocutionem, concedo .... AVG. civ. 11, 10 in quo ... ad semet ipsum dicitur, non ad alterum, hoc est quod habet; sicut ad se ipsum dicitur vivus habendo utique vitam. *nota*: ad aliquid (πρός τι): QVINT. inst. 1, 6, 13 cum interrogantur, cur 'aper apri' et 'pater patris' faciat, illud nomen † positum, hoc ad aliquid esse contendunt. 3, 6, 23 ad aliquid, *elementum ab Aristotele constitutum*. CHAR. gramm. I 158, 1 sunt pronomina ad aliquid, ut meus, tuus I 162, 13. I 225, 29. DIOM. gramm. I 331, 10 possessiva finita ad aliquid dicta. I 416, 27. 557, 16. PRISC. gramm. II 60, 19 ad aliquid dictum est, quod sine intellectu illius, ad quod dictum est, proferri non potest, ut 'filius, servus'. II 60, 23 quasi ad aliquid dictum est, quod, quamvis habeat aliquid contrarium et quasi semper adhaerens, tamen non ipso nomine significat etiam illud. II 59, 21. III 218, 21 omnia ad aliquid. III 481, 7. DON. gramm. IV 374, 9 *sunt* alia ad aliquid qualiter se habentia (PROB. gramm. IV 119, 34 CLED. gramm. V 36, 31. POMP. in Don. gramm. V 148, 27 contrarietatem significat ... puta 'vivus, mortuus'. CONSENT. gramm. V 339, 31). PS. ASP. gramm. V 553, 14. PORPH. Hor. epist. 1, 20, 28 'collega' nomen ad aliquid dicitur. AVG. categ. 8 *al.*

III **de modo, ratione, comparatione, accommodatione**: **A** de *accommodando, conveniendo, dirigendo, metiendo, sim. usus derivatus est ex loci notione post verba adiungendi, aptandi, accommodandi (I B), dirigendi (I D 1, cf. etiam I A 4b), erigendi, enitendi (II A 5dα); vis propria conspicitur in talibus exemplis, qualia*: RHET. Her. 1, 3 elocutio est idoneorum verborum ... ad inventionem accommodatio (CIC. inv. 1, 9). VERG. Aen. 5, 834 ad hunc (*Palinurum gubernatorem*) alii cursum contendere iussi. ITIN. Silv. 6, 2 ad quae signa se tendent.

1 a *cum verbis*: RHET. Her. 1, 6 conveniet exordiorum rationem ad causae genus accommodari. 2, 5 ad eam causam peccati ... vita hominis. 3, 22 quiddam ... ad muliebrem potius vociferationem ... adcommodatum. *al.* SEN. epist. 100, 7 adstringo *cf. p. 506, 6.* dial. 7, 24, 4 adtollo *cf. de loco I A 4b.* PLAVT. Mil. 12 aequiperare suas virtutes ad tuas. VITR. 9 praef. 11 ut ... *aqua* ad labra aequaretur. 9, 3, 2 LVCAN. 4, 58. CIC. Verr. 5, 13 ad meam rationem usumque meum non aestimo. TRYPH. dig. 16, 3, 31 (*cf. ibid.* cum). applico *cf. p. 506, 10.* SEN. contr. 10 praef. 2 apto. SEN. epist. 5, 8 ad praesentia. QVINT. inst. 6, 3, 14 commodatus. TER. Eun. 681 ne comparandus hic quidem ad illumst. LIV. 3, 26, 2 VITR. 6, 6, 1 PRISC. gramm. II 91, 7 TERT. pudic. 15. CHALC. comm. 41 *numerum* ad numerum (*ibid.* octo adversum sex). 319 AVG. civ. 22, 29. SEN. contr. 1 praef. 5 conpono. *al.* FRONTIN. aq. 23 conputo. 37. VARRO ling. 9, 9 ad eam (*consuetudinem*) conferimus. 10, 37. 10, 49 bina ad singula. 10, 45. CIC. epist. 1, 8, 2 me conformo (-firmo *codd.*). LIV. 1, 5, 5 congruo. *al.* COLVM. 12, 2, 4 ubi chorus ... non ad certos modos neque numeris ... magistri consentit. ACC. trag. 648 ut vim contendas ad maiestatem viri. VARRO Men. 445. VARRO Men. 245 si ad hunc χαρακτῆρα Κλεάνθους conveniet. CIC. fin. 3, 46 ad pedem apte. *al.* CIC. Lael. 93 convertor. *al.* descendo *cf. p. 501, 35.* CAES. Gall. 4, 17, 3 tigna ... dimensa ad altitudinem fluminis. QVINT. inst. 9, 4, 26. CIC. orat. 9 ad illius (*speciei pulchritudinis*) similitudinem artem et manum dirigebat. *al.* Mur. 3. PAVL. FEST. 6 exaequo. SEN. epist. 20, 3. GAIVS inst. 1, 122 examino. CIC. Verr. 2, 133 columnae ad perpendiculum exigantur. CAEL. Cic. epist. 8, 6, 1 OV. ars 2, 502 *al.* TER. Hec. 163 existimo. VARRO ling. 6, 71. CIC. Verr. 5, 10 exquiro. OV. am. 3, 11, 42 non facit ad mores tam bona forma malos. 1, 2, 49 ad arma. QVINT. inst. 10, 1, 33. TAC. ann. 4, 16 flecto. CORP. VI 1527 sensus. ENNOD. op. 6 p. 408 quid sunt ad nostrum iuncta supercilium. PETRON. 75 metior. *al.* PAVL. dig. 50, 16, 134 numero. QVINT. inst. 11, 3, 92 capite ... sensim ad id, quo manus feratur, obsecundantibus. SEN. epist. 11, 9 ordino. FRONTIN. aq. 113. SEN. nat. 3, 29, 5 pendo. CIC. Mur. 77 perpendo ad disciplinae praecepta. CIC. inv. 1, 105 ut ad suas res nostras iniurias referant. orat. 9. OV. epist. 15, 242 *al.* CIC. Cael. 13 versare suam naturam et regere ad tempus. QVINT. inst. 12, 10, 69. VARRO rust. 2, 5, 9 respondent ad parentum speciem. VITR. 3, 1, 4. 5, 12, 2 duo ad unum. *al.* CIC. Phil. 12, 29 revoco. TERT. ieiun. 10 sapio. COMM. apol. 36 cur nos similemus ad illas (*pecudes*). QVINT. inst. 2, 3, 7 summittentem se ad mensuram discentis. 7, 1, 54. PLIN. paneg. 3. PLIN. nat. 6, 82 taxo. VITR. 5, 6, 7 tempero. 8, 3, 13. 10, 12, 2. CASSIAN. conl. 1, 21, 2 trutino. verso *cf. l. 40.*

b *cum substantivis*: RHET. Her. 1, 3 accommodatio *v. l. 2.* PRISC. gramm. II 417, 19 cognatio. VITR. 5, 5, 5 *mese* ad proslambanomenon diapason ... habet symphoniarum communitates. 4, 5, 5 (*ubi codd. primo loco* in). CIC. Tim. 24 habebat ⟨numerus ad⟩ numerum eandem proportionem conparationem⟨que⟩ in extremis, quam .... PRISC. gramm. II 3, 10 quae *sit* eius (*dictionis*) differentia ad syllabam. III 136, 11 *al.* AVELL. p. 283, 23. VITR. 3, 1, 4 habeant commensus exactionem. COLVM. arb. 8, 5 cum instar ad ervi amplitudinem acini habuerunt. *cf. p. 549, 11.* proportio *v. l. 50.* VARRO ling. 10, 38 eandem rationem habere assem ad semissem. 10, 41. 10, 46. 10, 47. VITR. 10, 11, 2. VITR. 1, 2, 2 ad circini ... centrum omnium linearum responsus. 3, 1, 2. 3, 1, 9. 7, 1, 3 *et* 5. CIC. inv. 1, 46 similitudo. 1, 82 Tim. 34 VARRO ling. 8, 29 AVG. civ. 10, 2. 11, 10. **c** *cum adiectivis*: VARRO rust. 1, 13, 6 aptus. *al.* VVLG. Rom. 8, 18 condignus. PLAVT. Mil. 968 ad tuam formam illa una dignast. OV. epist. 15, 98 nec Priamost ad te (a te *Heins.*) dignior ulla nurus. TERT. scorp. 13. PLAVT. Mil. 400 ad id exemplum somnium quam simile somniavit. CYPR. hab. virg. 16 MART. CAP. 9, 992 DRAC. sat. 151. **d** *cum adverbiis*: CIC. orat. 117 id faciat ... ad commune iudicium popularemque intellegentiam accommodatius. de orat. 1, 149. *cf. I A 3c.* CIC. de orat. 1, 144 ad rerum dignitatem apte. 3, 37. CIC. de orat. 3, 37 congruenter. LIV. 23, 5, 4 convenienter. TERT. bapt. 19 incongruenter ad (aut *cod.*) figuram. LIV. 1, 42, 2 peropportune ad praesentis quietem status bellum cum Veientibus ... sumptum. VARRO ling. 10, 48 recte. *cf. p. 543, 58.* **e** *in formulis*: TER. Eun. 361 estne, ut fertur, forma? :: sane. :: at nihil ad nostram hanc. CIC. de orat. 2, 25 Deiot. 24 LVCR. 6, 679. CIC. Att. 4, 52 sed quid ad hoc, si ...? LIV. 38, 53, 10 quid ad (*Gelen. ex 'codd. antiquae script.'*, quoad *et sim. codd.*) primum consulatum secundus? AVG. civ. 7, 12 I p. 290. 7, 26. *cf. p. 547, 42.* *nota* ad *i. q.* παρά: AVELL. 277, 8 habens ad ceteros excellentiam (παρὰ τοὺς λοιποὺς ὑπεροχήν).

2 a *liberius iuncta de comparatione et ratione* (secundum), *in quibusdam exemplis cum finis et commodi notione cognata, ut*: LIV. 29, 6, 10 scalas ad editam altitudinem arcis fabricatas. PLAVT. Capt. 275 ad sapientiam huius nimius nugator fuit. Trin. 723 *non ita, v. p. 511, 42.* 874 alterum (*iuvenem*) ad istanc capitis albitudinem. *cf.* Truc. 932 *I A 2 a α p. 531, 5, ubi* fastidiunt ad suom quaestum *ita interpretandum videtur.* CIC. inv. 2, 123 *voluntas scriptoris* ex quodam facto

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aut eventu ad tempus interpretanda dicitur (PLANC. Cic. epist. 10, 9, 3 consilium capiam. TAC. ann. 1, 1. ANTH. 415, 15 ad tempora). 2, 173 ut aut ad honestatem (*del. Ern. al.*) hoc modo exponenda necessitudo sit ... aut ad commoditatem (*om. P*[1]). orat. 163 *verba* exquisita ad sonum. part. 38 ad id, quod agetur, ex singulis (*partibus*) coniectura capienda. de orat. 2, 72. Verr. 6, 25 non ad Q. Maximi sapientiam neque ad ... Africani ... celeritatem ..., sed aliud genus imperatoris ... conservandum ... cognoscite. frg. A 2, 10 M est ad L. Crassi eloquentiam gravis et vehemens et volubilis. Tim. 7 sic ... generatus *mundus* ad id est effectus, quod ratione ... conprehenditur (PLATO p. 29 A πρὸς τὸ λόγῳ ... περιληπτόν). Tusc. 1, 40 terram ... ad universi caeli complexum quasi puncti instar obtinere (*cf.* LVCR. 6, 613). leg. 1, 6 Clodius, Asellio, nihil ad Coelium, sed potius ad antiquorum languorem et inscitiam. LVCR. 3, 143 *cf. p. 550, 64.* VARRO ling. 8, 25 similitudinem, ... quae est ut in aetate puer ad senem, ⟨puella⟩ ad anum. 10, 41 ut ... cum est filius ad patrem, sic si est filia ad matrem. 10, 43 ut unus ad duo, sic duo ad quattuor (VITR. 1, 1, 9 QVINT. inst. 5, 11, 34. BOET. herm. sec. 6, 14 p. 491 sex ad duodecim medietas est). rust. 1, 18, 3 si⟨c, u⟩t pro portione ad maiorem fundum et minorem adderemus et demeremus (*i. mancipia*). *cf.* 1, 18, 4. CAES. Gall. 5, 42, 5 turres ad altitudinem valli ... parare. civ. 2, 17, 3 *Varro* se quoque ad motus fortunae movere coepit. 3, 11, 1 ad id consilium capere. BELL. Alex. 16, 5 electi (flecti *codd.*) ad virtutem e tanta multitudine viri. HOR. ars 108 format enim natura prius nos intus ad omnem fortunarum habitum. PRIAP. 4, 4 si pictas opus edat ad figuras. OV. fast. 5, 29 omne videres numen ad hanc voltus (cultus *var. l.*) composuisse suos. LIV. 1, 8, 4 cum in spem magis futurae multitudinis, quam ad id, quod tum hominum erat, munirent (1, 44, 3 VITR. 5, 1, 2). 1, 19, 6 ad cursus lunae in duodecim menses describit annum (MANIL. 2, 94 SEN. nat. 2, 11, 2 PLIN. nat. 29, 9). 3, 34, 6 cum ad rumores hominum de unoquoque legum capite editos satis correctae viderentur *leges*. 22, 22, 15 homini non ad cetera Punica ingenia callido. 36, 18, 1 instruit aciem consul, arta fronte, ad naturam et angustias loci. MANIL. 2, 148 ut modico noscenda ad fata labore. VITR. 1, 2, 9 cum ad usum patrum familiarum et ad pecuniae copiam aut ad eloquentiae dignitatem aedificia aliter disponentur (10 praef. 2). 3, 3, 10 uti crassitudines earum (*columnarum*) sint partis octavae ad altitudinem. 3, 4, 4 erit duplex longitudo operis ad latitudinem (4, 8, 4. 5, 6, 5). 4, 9, 1. 5, 2, 1. 5, 3, 4. 6, 1, 1 constitutio mundi ad terrae spatium ... disparibus qualitatibus ... est conlocata. 6, 1, 12. 8, 6, 4 ad copiam aquae. 6, 5, 1. 9, 2, 1 cum ad perpendiculum ea (*luna*) sit ad eius (*solis*) radios. 9, 7, 1 Athenis quam magnae sunt gnomonis partes quattuor, umbrae sunt tres, ad VII Rhodo [X]V *etc.* 10, 6, 4. 10, 11, 6 longitudo quam dederit ipsa versura deformationis et parastaticae latitudo ad suam curvaturam. 10, 16, 2 non enim ad nostra scripta hostes comparant res oppugnatorias. SEN. dial. 10, 19, 3 ad alienum dormiunt somnum. epist. 65, 7 humanitas, ad quam homo effingitur (*ag. de ideis*). 94, 51 58, 18. SCRIB. LARG. 91 *pastilli* dantur ad aetatem et vires. 101. PLIN. nat. 8, 95 tergoris ad scuta galeasque inpenetrabilis. 8, 103 amnes gelatos ... nonnisi ad eius (*lupi*) itum ... transeunt. 11, 224. 28, 99 venerem stimulare genitalia ad sexus suos (*cf.* 29, 101). STAT. silv. 2, 1, 131 semper ad annos texta legens. QVINT. inst. 9, 4, 4 *non* locuti sunt ad hanc regulam et diligentiam primi homines. 10, 1, 20. 10, 3, 7. 10, 7, 3. 12, 9, 12 compositus non ad animum iudicis, sed ad stomachum litigatoris. TAC. ann. 12, 18. SVET. Iul. 84 *cantata sunt quaedam* ex Electra ... ad similem sententiam. GAIVS inst. 4, 10 *quaedam actiones* ad legis actionem exprimentur. APVL. mund. 16 rhabdos ... ad virgae rigorem perlongum colorata nubecula dicitur (SOL. 20, 14). met. 8, 6. ITALA (Lucif. mor. 1) prov. 26, 4 respondere inprudenti ad inprudentiam (πρός, 5 κατά; VVLG. iuxta). HERM. sim. 9, 13 ad eandem ... sentiebant aequitatem *homines*, quam pariter exercebant (idem sentiebant *rec. Pal.*; τὰ γὰρ αὐτὰ ἐφρόνουν καὶ δικαιοσύνην εἰργάζοντο). SOL. 52, 48 umor ... ad melleam suavitatem. CAPITOL. Maximin. 5, 7 IVL. VAL. 1, 50. AVSON. 205, 11 disputator ad Cleanthen Stoicum. 210, 7 grammatice ad Scaurum atque Probum. HYG. astr. 4, 1 HIER. epist. 79, 8. 118, 7 ad materiae ... dignitatem ... parum est omne, quod dicitur.

b *in formulis, cf.* secundum (*saepe etiam cum verbis accommodandi, metiendi coniunctae leguntur*): AMM. 25, 2, 3 ad aemulationem Caesaris Iulii. 29, 2, 24. SOL. 1, 17 quod *Roma* ad aequilibrium foret posita. PETRON. 58 partes centum dico ad aes, ad pondus, ad nummum. GAIVS inst. 4, 48 ad pecuniarum aestimationem. ENNOD. epist. 2, 19 p. 63. VARRO Men. 555 ad amussim. rust. 2, 1, 26 PAVL. FEST. 76. VARRO ling. 9, 9 ad ... analogias. RHET. Her. 3, 32 situm loci ... ad suum (commodum et *add. codd. expl.*) arbitrium fabricari. *etc.* CIC. Rab. Post. 21 ad P. Lentuli ... auctoritatem ... Roma contenderet. PLIN. nat. 8, 157 ad symphoniae cantum saltatione quadam moveri. IVL. dig. 37, 10, 4 ad utriusque edicti causam annus cessisse videbitur. *cf. 1 A 2 b δ.* MART. 3, 67, 4 ad celeuma. VARRO ling. 5, 81 censor, ad cuius censionem. VITR. 7, 3, 10 ad certamen subacta materia. PETRON. 109. VITR. 3, 3, 8 ad circinum. 5, 3, 7. 6, 3, 9. 10, 3, 2. 10, 6, 1. VEG. mil. 3, 8 ad clepsydram. AVSON. 414, 2 ad commodum suum. HIER. epist. 48, 14 ad comparationem pudicitiae ... angelicae. CIC. Verr. 4, 60 ad condicionem eius *eques* despectus est. SEN. rem. 2, 4 ad hanc condicionem cuncta gignuntur. SVET. Otho 9. LVCIF. Athan. 1, 24 ad superbiae tuae consilium. CIC. Caec. 33 qui ad constitutum ... venissent. FLOR. 1, 22, 16. VARRO ling. 9, 9 corrigimus ... ad consuetudinem co⟨m⟩munem. NEP. Epam. 2, 2. VLP. dig. 24, 1, 32, 26 ad senatus consultum (24, 1, 34 ex). PETRON. 45 ad dictata. LIV. 8, 34, 2 ad edictum. *al.* PLIN. nat. 5, 62 ad effigiem. 35, 2 ad effigies. IVV. 1, 131. HOR. epist. 2, 1, 57 *Plautum* ad exemplar ... properare Epicharmi. VITR. 4, 1, 10 PLIN. nat. 11, 246. PLAVT. Mil. 757 fit pol illud ad illud exemplum. Persa 335 hoc. Trin. 921 quod ad exemplum est? CIC. Tim. 12 OV. epist. 5, 108 *etc.* PLIN. nat. 16, 3 ad experimenta altissimi aestus. PLAVT. Cist. 71 ad istam faciem est morbus, qui me ... macerat. Merc. 426 emerem. 428 illam. APVL. met. 4, 26 belli. SOL. 10, 10. GAIVS inst. 4, 33 ad condictionis fictionem. PAMM. et OC. Hier. epist. 83 ut ... librum Origenis ad fidem ... tuo sermone manifestes. AVG. civ. 15, 13. PLIN. nat. 18, 125 ad figuram seminis. 27, 124. QVINT. decl. 246 p. 7 ad tuam ... finitionem. SEN. dial. 4, 28, 3 ad illam ... formulam. 9, 11, 6. LVCR. 2, 379 unius ad certam formam. VARRO ling. 8, 32 unam. *ibid.* similem. rust. 2, 9, 2 artis. VITR. 4, 3, 9 ad formam. ENNOD. epist. 8, 15 p. 210 ad genium conscientiae tuae maiora praestitisti. LIV. 9, 30, 2 ad gratiam ac libidinem. PLIN. epist. 4, 27, 5 ad hunc gustum totum librum repromitto. LIV. 38, 14, 9 vestitus ... vix ad privati ... habitum. SEN. contr. 7, 4, 6. SEN. nat. 4, 3, 4 sui. CIC. nat. deor. 3, 27 ad harmoniam canere mundum. CELS. 4, 1 p. 120 ad imaginem earum vertebrarum. SVET. Claud. 21. TERT. bapt. 5 dei. CAES. Gall. 6, 2, 3 ad imperatum. civ. 2, 43, 3 ad officium imperiumque. TIB. 2, 3, 79 LIV. 42, 25, 8 *al.* PLIN. nat. 14, 10 ad caeli mores atque ingenia. PAVL. FEST. 22 Aquilo ventus a vehementissimo volatu ad instar aquilae appellatur. APVL. met. 2, 9 speculi. 4, 13. 10, 19. mund. 32 ad hoc instar. TERT. anim. 16. VITR. 3, 4, 5 ad id constituatur podium, uti .... CIC. fin. 1, 7 ad quorum iudicium. 6, 1. SEN. benef. 7, 8, 1 ad hoc ius cotidianum. MANIL. 4, 437 ad iussa. CIC. de orat. 3, 190 hanc ... ad legem. epist. 3, 10, 6 Corneliam. SEN. contr. 10, 5, 15 innocens. SEN. dial. 4, 28, 2 bonum esse (*supra abl.*). epist. 77, 12. LVCAN. 9, 556 supernas ad leges. VARRO rust. 1, 6, 6 campester locus ..., qui est ad libellam aequos. VITR. 3, 3, 8. 10, 6, 1. CIC. S. Rosc. 141 ad libidinem suam. *al.* CAES. civ. 3, 40, 2 ad libram. VITR. 8, 6, 6 MARC. med. 36, 21. SVET. Nero 26 ad licitationem dividendae praedae. CATO agr. 161, 1 ad lineam palo grana bina aut terna dimittito. CIC. fin. 1, 18. 19 VITR. 4, 2, 2. TERT. pudic. 5 hanc. PLIN. nat. 35, 92 ad praescripta liniamenta. SEN. suas. 7, 14 *cum* totum locum ad litteram ... diceret. QVINT. inst. 9, 1, 25 ad litteras. *cf. p. 518, 55.* VEG. mil. 1, 27 ad equestrem meditationem. VOPISC. Car. 8, 4 qui ad memoriam dictabat. SEN. nat. 3, 28, 6 ad mensuram. PETRON. 97 corporis mei. PLIN. nat. 2, 175 FRONTIN. aq. 24 IVV. 1, 41. PALLAD. 4, 1, 2 duorum digitorum. MARC. med. 16, 17 cyathi. 8, 148. 20, 16. VERG. georg. 4, 455 ad meritum (*var. l.* ob m.). ITIN. Alex. 10, 28. VARRO Men. 245 aecus vel ad aedilicium modium. VITR. 3, 5, 8 ad aequalem modulum (4, 3, 7). 6, 3, 7 eos. PLAVT. Aul. 69 ita me miseram ad hunc modum decies die uno saepe extrudit aedibus. Bacch. 190 qui scire possum? ... quemnam ad modum? (CVRT. 8, 5, 19 ad quem modum. *item* APVL. met. 9, 13 AVG. civ. cap. 9, 21). Capt. 783 illum. Men. 211 aliquid ad eum modum. CATO agr. 42 ad eundem modum (orat. Gell. 9, 13, 2 erat). LIV. 37, 46, 8 fugientium (in *var. l.*). VITR. 5, 12, 7 maximum navium. SEN. dial. 12, 7, 3 quendam. nat. 1, 16, 8 naturae. COLVM. 12, 20, 5 praedictum. SCRIB. LARG. 73. MARC. med. 30, 27 fabae. 20, 92. LAMPR. Alex. 37, 9 ad modum (AVG. civ. 16, 8). *al.* OV. fast. 6, 692 canere ad veteres verba iocosa modos. AMM. 29, 1, 31. PLAVT. Capt. 1029 ad pudicos mores facta haec fabula est. CIC. rep. 2, 36 equitatum ad hunc morem constituit. QVINT. inst. 3, 1, 18. 4, 1, 43. CIC. fin. 1, 30 quid aut ad naturam aut contra sit. VITR. 6, 2, 4 locorum. *ibid.* ad locorum ... necessitates. ad nomen *v. p. 518, 63.* CIC. Lael. 18 ad istorum normam fuisse sapientes. VITR. 3, 1, 3 ad normam. LVCR. 3, 143 cetera pars animae ... ad numen mentis momenque movetur. MANIL. 1, 114 mundi. CIC. orat. 59 non ad numerum articulus cadens. Brut. 33 conclusio. nat. deor. 1, 49 *ut* deorum natura *non* soliditate quadam nec ad numerum ... *cernatur*. 1, 105 permanere. ad Q. fr. 2, 11, 2 iudices ... non habuit (CAES. Gall. 5, 20, 4). OV. fast. 3, 532 bibunt. COLVM. 12, 3, 8 PETRON. 40. SEN. dial. 9, 17, 4 ad numeros. ad nummum *v. p. 549, 72.* CIC. Verr. 1, 13 ad nutum istius (har. 60. Phil. 7, 18 parati sint ... futuri. AVG. civ. 19, 12 obtemperantibus). HOR. epist. 2, 2 ad nutus. SVET. Nero 44 exegit ... argentum pustulatum, aurum ad obrussam. SEN. benef. 4, 6, 5 ad aliquam ... observationem. CIC. Phil. 5, 32 ad cuiusque opinionem (off. 3, 84 par. 47. VARRO ling. 5, 8 quo si non perveniam, scientiam ad opinionem aucupabor; *mutavit Spengel*). SEN. dial. 7, 26, 4 vestras. ad opportunitatem *cf. p. 538, 8.* TERT. orat. 16 ad ordinem narrationis. MARCELL. dig. 37, 8, 3 ad virilem partem. CATO agr. 20 ad perpendiculum. CIC. Verr. 2, 133 esse. *al.* HOR. epod. 14, 11 ad pedem (VITR. 1, 1, 15 de venarum ... motu[s]). QVINT. inst. 11, 3, 108 pedes, ad quos. LVCR. 3, 213 nil ibi libatum de toto corpore cernas ad speciem, nil ad pondus. TERT. ieiun. 17. PLIN. nat. 13, 133 ad portionem. 14, 133 sitūs. 16, 220. 36, 130 suam. CAES. civ. 3, 51, 4 ad praescriptum. LIV. 10, 22, 8 con-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sulis. *al.* VITR. 10, 3, 9 ad propositum (TERT. pudic. 9). SEN. epist. 94, 51 ad illa (*proposita*) reformare chirographum. SEN. contr. 7, 2, 14 ad proscriptum. BOET. herm. sec. 1, 1 p. 17, 11 quod ad quantitatem minus est. SEN. epist. 65, 8 quinque ... causae sunt ...: id ex quo, id a quo, id in quo, id ad quod, id propter quod ... id ad quod exemplar. CIC. Verr. 4, 215 ad mensurae tam exiguam rationem (Flacc. 32 Pompei. Brut. 49 nostrorum annalium. VARRO ling. 9, 16 ad rationem corrigi, *cf. supra* contra. VITR. 5, 9, 4. LAMPR. Alex. 37, 9 ad modum et ad rationem. *al.*). VITR. 7, 4, 4 ad decoris rationes. APVL. apol. 51 ad meam ratiocinationem. VITR. 1, 1, 17 ad regulam artis grammaticae. 1, 5, 6. 6, 2, 2. VARRO ling. 6, 4 ad cuiusmodi religionem. MELA 1, 41 ad nostrum maxime ritum moratis cultoribus. VITR. 9 praef. 9 ad sacoma. CIC. part. 126 ad communem sensum vimque verbi. epist. 15, 6, 1 meum. HIER. epist. 57, 6. *cf.* CAEC. Cic. epist. 6, 7, 4 ad alieni sensus coniecturam. CIC. Planc. 39 non ad sententiam legis. *v. l. 25.* TERT. anim. 29 MACR. sat. praef. 1, 14. VARRO ling. 5, 77 ad similitudinem. 7, 48 cortinae Apollinis. 9, 40. PAVL. FEST. 111 aliquid ad pristinam similitudinem reficitur. PETRON. 83 *al.* FLOR. 2, 13, 88 ad simulacrum ignium. PROB. gramm. IV 77, 24 haec (*nomina*) ad sonum Catilinae ... declinantur. 101, 27. *al.* LVCR. 5, 569 nil ad speciem est contractior ignis. 3, 213. VARRO rust. 3, 5, 4 cancellorum. 3, 5, 10 *al.* CARM. epigr. 997, 4 ad spem non patria supplice voce iacent. VARRO ling. 6, 72 ad spontem (*Spengel*, spondere *cod.*). VITR. 1, 2, 2 ad symmetriam. 3, 5, 1. CIC. de orat. 1, 157 ediscendis ad verbum quam plurimis. 2, 259 (*opp.* non ad sententiam) fin. 1, 4 div. 1, 99 SEN. contr. 9, 6, 16. ASCON. Mil. p. 45 B. haec dixit. *al. cf. p. 518, 55.* CIC. nat. deor. 1, 61 non opinione solum, sed etiam ad veritatem. Lael. 91. IVV. 6, 324 nil ibi per ludum simulabitur, omnia fient ad verum. HYG. grom. limit. p. 184. SVLP. SEV. chron. 1, 33, 4 rex ad vicem sacerdotis holocaustum obtulit. EVGIPP. Sev. 15, 1 *cf. p. 538, 49.* ad vim *v. l 13 et p. 549, 49.* HOR. sat. 1, 5, 32 ad unguem factus homo. ars 294 COLVM. 11, 2, 13 APVL. Socr. p. 107 Oud. CIC. Quinct. 93 ad voluntatem loqui. off. 1, 90. VARRO ling. 9, 34 suam. ENN. trag. 406 ad voluptatem. SEN. epist. 15, 3 ad votum. TAC. dial. 41 usque ad votum compositae civitatis. CIC. dom. 146 ad nostrum usum prope modum iam est definita moderatio rei familiaris. *cf. p. 538, 54.* TAC. dial. 30 pro dignitate rerum, ad utilitatem temporis. *cf. p. 538, 57.*

B 1 *sine comparatione dicitur de* **modo** (*cf. formulas*): LVCR. 4, 346 omnia ... resilire ab rebus ad aequos reddita flexus. CIC. Tusc. 1, 40 ad paris angulos. VITR. 3, 1, 6 cum ad superlationem (supplicationem *codd.*) crescat *numerus*. PLIN. epist. 5, 6, 13 formam aliquam ad eximiam pulchritudinem pictam. TERT. nat. 2, 1 elegi ad compendium Varronis opera (SOL. praef. 2). IVL. VAL. 2, 34 ad magnificentiam debitam. DARES 19 tota classis ad latitudinem accedit. VEG. mul. 2, 28, 35 ad omnem accurationem ... tondetur. AVG. civ. 18, 47 ad cumulum ... commemorari. CASSIOD. orat. p. 468, 18 quod (*iudicium*) venisset ad casum (var. 6, 19, 3 quod ad casum fecerit). var. 6, 17, 2 ad subitum.

2 *de* **instrumento** *vel de ea re, qua quid fit* (*cf. de loco II A 2 p. 525, 75*): TIB. 1, 2, 32 vocet ad digiti me taciturna sonum. LVCAN. 6, 11 videt ad nullos exciri posse tumultus in pugnam generum (*cf. IV*). PLIN. nat. 18, 335 caveto ad quaecumque aquilo praedicetur (-itur *codd.*). 29, 123 *aquilam* pullos ad contuendum solem experiri. 36, 93 ad eas (*pyramidas*) ... quaesisse gloriam. APVL. met. 10, 2 ut vos etiam legatis, ad librum profero. 10, 7 ad istas litteras proferam. Plat. 1, 15 *cf. I A 2 aα p. 532, 7.* GAIVS inst. 3, 93 quamvis ad Graecam vocem expressae fuerint *obligationes*. PAVL. dig. 38, 10, 10, 18 ad singulorum patru⟨oru⟩m magnorum (maiorum *cod.*) personas quadruplicatus pronepos (CHALC. comm. 14. *cf.* 10 cum). TERT. anim. 37 ego ad deum potius argumentabor hunc modum temporis. DON. gramm. IV 379, 16 ad Latinos casus ... inflectere (*cf. III A*). LVCIF. de reg. apost. 10 indignos ... ad aeternam puniet poenam (*cf. infra* damno, *ut I A 2 aα*). AMM. 23, 5, 24 conclusa oratione ad hunc gratissimum finem (AVG. civ. 1, 15. 20, 21). VEG. mul. 2, 28, 37 equos ... edomant ad ... quaedam blandimenta vecturae. HIER. epist. 39, 2 ad universa, quae patitur, magnificat dominum. 117, 6 ad Orphei citharam ... silicum dura mollita (*cf.* ENNOD. carm. 1, 9, 118 *atque iam* QVINT. *p. 527, 38*). THEOD. PRISC. log. 43 (*abl. in b*). OROS. hist. 5, 4, 6 cum ... ad unum gladii ictum caput desecuisset. CASSIAN. inst. 1, 8 ad crucis signaculum. ARNOB. conflict. 2, 21 priusquam *lana* ad mixtionem conchylii fieret purpura (*cf. infra* per). LEX Sal. cap. 2, 8 (1 a. H. Eq.) ad (per *var. l.*) sacramentum absolvere se. *de instrumento*: SPART. Hadr. 26, 1 flexo ad pectinem capillo. LAMPR. Hel. 31, 7 rasit et virilia subactoribus suis ad novaclum manu sua. VEG. mil. 2, 15 erant funditores, qui ad fundas vel fustibulos lapides iaciebant, erant tragularii, qui ad manuballistas ... dirigebant sagittas (4, 8 ad fundas vel manibus). 3, 24 ad latiores lanceas ... beluas occidebant. 4, 18 ad maiores ballistas (*ibid.* ballistae impetu). mul. 4, 3, 13 perforas ad acum (4, 3, 2 signatur). 4, 5 si ad acutam cannam exseces ranulam. OROS. apol. 1, 2 ostentare ad digitum. *ad aliquem v. p. 558, 77.*

cf. de emendo et sim., cf. p. 516, 72: CIC. epist. 7, 23, 1 si et ea mercatus esses, quae ego desiderabam, et ad eam summam, quam volueram. DOMIT. Plin. epist. 10, 58, 5 ut agrum ei ad ⟨D⟩C (ad c̄ *cod. Bodl.*, DC *Ald.*, adderem *Av.*) emi iuberem (?). CAT. 26, 1 villula vostra (nostra *var. l.*) non ad austri flatus opposita est ... verum ad milia quindecim et ducentos (*cf.* ob). PROP. 2, 16, 21 numquam venales essent ad munus amicae (*cf. IV*). SEN. epist. 115, 10 ad mercedem pii sumus. PETRON. 81 cuius anni ad tesseram ven⟨i⟩erunt. 83 v. 4 qui sollicitat nuptas, ad praemia peccat (HIER. epist. 107, 4 syllabas iungat ad praemia. *cf. p. 536, 49*). GAIVS dig. 19, 2, 25, 6 qui (*colonus*) ad pecuniam numeratam conduxit. PAVL. dig. 19, 1, 47 accepta pecunia ad materias vendendas sub poena certa. VLP. dig. 13, 7, 36, 1 si ea res ampla est et ad modicum aeris fuerit pignerata. *cf.* PAVL. dig. 18, 1, 40, 2 ad singula iugera certum pretium stipulatus est. pignus *v. p. 540, 60.*

3 *de* **origine,** *unde*: VARRO ling. 6, 52 ad hanc eandem vocem (*i. fari*) qui facile fantur 'facundi' dicti. HIER. in Is. 57, 7 Tutelae ..., quam ad tuitionem aedium isto appellant nomine. VICT. VIT. 2, 99 ad nomen dei patris homines dei appellantur.

coniungitur cum usque *p. 551, 35.* *cf. praepositiones* cum, secundum, adversus *structurasque cum dat. et abl.; opponitur* contra. *ad III B 2 cf.* cum, per.

IV *de* **causa** (*cf. de loco I D et II A 3. II A 5 a*), *usus a sermone antiquo alienus, rarus Ciceronis aetate apud scriptores, a poetis et Livio excultus, cognatus cum notione* secundum *atque vi temporali* (quando, statim post), *cf.* CIC. Brut. 202 ut ad infirmitatem laterum perscienter contentionem omnem remiserat, sic ad virium imbecillitatem dicendi accommodabat genus; *ad notionem temporalem l. 55. p. 553, 21. 40.* **A** *coniungitur cum verbis affectus (gaudii, timoris, conturbationis, gloriandi, mirandi, laudandi, sim.) et agendi vel patiendi, inprimis de eis, qui commoti aliqua re faciunt aliquid, rarius ita dicitur ut* propter, pro, *v. l. 47. 67. 68. 73. 84. p. 553, 35 al. nota* nausio *p. 552, 51*, interimo *l. 47* (*nisi in* ob *corrigendum*), existimo *p. 553, 56.* SEN. dial. 7, 19, 2 de alterius morte disputatis et ad nomen magnorum ... virorum, sicut ad occursum ignotorum hominum minuti canes, latratis. VLP. dig. 50, 17, 157 pr. ad ea ... ignoscitur servis. *pendet ex substantivis*: fluctus *v. l. 49.* PLIN. nat. 8, 14 gaudium ad conspectum. 21, 168 ad solis repercussum aureae lucis. sonitus *v. l. 66.* *ex adiectivis*: SIL. 4, 468 attonitus. PAVL. NOL. carm. 16, 275 contentus ad omnia. SIL. 15, 69 felix ad laudes hominum genus. ITIN. Alex. 21 *fontes* ad nivem gelidi. VAL. MAX. 1, 8 ext. 18 aram ad omnes ventos inmobili cinere. CVRT. 4, 10, 4 ad omnia interritus. TAC. hist. 2, 36 laetus. PLIN. nat. 37, 72 *smaragdi fuere* ad inclinationem magis aut minus lucidi. mirabundus *v. p. 553, 43.* AMM. 31, 2, 11 mobilis. *v. l. 54. p. 553, 24.* PS. QVINT. decl. 10, 3 haec pallidior ad metus. pavidus *v. p. 553, 20. 42.* quietus *v. l. 67.* SEN. epist. 83, 26 ad minimam rabidos (radios *codd.*) offensionem. TAC. hist. 3, 56 trepidus.

LVCAN. 5, 766 hostis ad adventum rumpamus foedera taedae. PLIN. nat. 29, 54 a divo Claudio ... interemptum non ad (ob *edd. vett. ut vid. recte*) aliud. TAC. ann. 4, 50 ne ad ambigua sonitus aut simulationem quietis casum insidiantibus aperirent. PLIN. nat. 9, 13 fluctibus (*maris*) ... ad anhelitus ictusque, quantos nulli turbines volvant (*ag. de piscium pugna*). TERT. scorp. 5 nausiabit ad antidotum. VAL. FL. 6, 686 ad ... arcus. LIV. 30, 18, 7 ad quorum stridorem odoremque et aspectum territi. OV. trist. 1, 10, 3 *navis* minimam bene currit ad auram. LIV. 29, 3, 13 gente ad omnem auram spei mobili atque infida. STAT. silv. 2, 1, 106 velut primos expiraturus ad austros ... flos. SCRIB. LARG. 229 dolores ad nullum malagma aut auxilium cedebant. TERT. spect. 21 qui ad cadaver hominis ... exhorret. LIV. 23, 25, 3 ad minores calamitates. SEN. Herc. O. 463 ad meos cantus. PROP. 3, 2, 5 Galatea ... ad tua (*Polyphemi*) ... carmina flexit equos. *cf. p. 496, 54.* LIV. 1, 25, 6 ad quorum casum. CYPR. epist. 31, 7. SEN. dial. 4, 2, 5 effervescimus ad aliena certamina. 11, 10, 5 ad pretiosos cibos. Med. 626 cuius ad chordas. CAES. Gall. 4, 37, 2 ad clamorem hominum ... convenerunt. LIV. 12, 7, 13 ad primum conspectum. PLIN. nat. 7, 65 *bitumen* ad omnem contactum adhaerens. CYPR. mort. 1 *anima* ad praesentis mortalitatis copiam non movetur. VITR. 6, 1, 8 calices duo ... ad crepitum ... uno sonitu. LIV. 4, 17, 8 ad curam summae rerum quieta plebe. 1, 7, 7 ad desiderium. ENNOD. epist. 3, 34 p. 95 ad diligentiam circa vos meam patior sermonis infantiam. LIV. 26, 35, 4 ad id edictum. PLIN. epist. 3, 1, 12 ad hanc epistulam meam. SEN. epist. 54, 7 non trepidabo ad extrema. dial. 8, 5, 1 quam ad omnis fabulas excitetur. LIV. 4, 53, 2 ad quorum famam hostium ... dilectum habentem. 28, 5, 3. HOR. sat. 1, 6, 95 ad fastum quoscumque parentis optaret sibi quisque. OV. met. 13, 478 *Polyxena* pertulit intrepidos ad fata novissima vultus. VELL. 2, 17, 1 *Sulla* neque ad finem victoriae satis laudari potest. SEN. nat. 2, 59, 11 pavescis ad caeli fragorem. CYPR. epist. 76, 2 ad fustes. SEN. contr. 9 praef. 2 ad omnem gestum plausus excipere. SVET. Nero 33 ad primum gustum. VARRO Men. 444 ad (*del. Riese*) hoc te iactas? (HOR. epod. 9, 17. SEN. epist. 22, 12 excusati *di*). LIV. 4, 56, 7 ad haec. APVL. met. 8, 2 ad honorem splendidae prosapiae. CYPR. epist. 58, 4 ad fugae illius horrorem (*ibid. abl.*). LVCR. 6, 315 *ferro* semina concurrunt calidi fulgoris ad ictum (PLIN. nat. 32, 14 exanimari; *ibid. caudā* ictā). LIV. 38, 5, 3 ad ictus moenium. SALL. orat. Macri 13 nomina rerum ad ignaviam mutantes.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TAC. ann. 2, 2 ad nova imperia. SEN. dial. 2, 8, 3 ut ad singulorum inpulsus maereat. LIV. 37, 30, 5 ad incendium. PLIN. nat. 37, 160 *gemma* ad inclinationes rubescere videtur. 2, 209 quaedam ... terrae ad ingressus tremunt (*ibid. abl.*). LIV. 10, 48 ad quam inlecebram. VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 ad introitum Stratonices. LIV. 4, 6, 3 ad id ... quod. TAC. ann. 12, 37 ad ea Caesar veniam ipsi ... tribuit. LIV. 3, 48, 1 ad libidinem. SEN. clem. 2, 6, 4 ad alienam lippitudinem. VAL. FL. 6, 108 ad lituos. LIV. 39, 50, 2 obstupuerant ad magnitudinem pristinae eius fortunae. SCRIB. LARG. 220 ad omne medicamentum. LIV. 36, 13, 5 ad metum virium. SEN. Herc. O. 1036 illius ... ad modos. PLIN. nat. 11, 224 vim eius (*sanguinis*) ad minima momenta mutari. LIV. 33, 21, 8 ad finitimorum motus. LVCAN. 5, 561. SIL. 11, 479 ad murmur. LIV. 25, 37, 13 ad haec tot tam (iam *cod.*) necopinata. OV. met. 3, 245 ad nomen caput ille (*Actaeon*) refert. CVRT. 5, 10, 2. TERT. ieiun. 11 qui ad nostra turbantur. SEN. nat. 2, 59, 11 ad inane nubilum. POLLIO Cic. epist. 10, 32, 1 ad singulos ... nuntios ... consilia mutat. CIC. agr. 2, 3 *honos* non ad alienae petitionis occasionem interceptus (TAC. ann. 14, 23 gentem ... infidam. 15, 73 SVET. Aug. 97). HIL. in psalm. 125, 5. LIV. 30, 18, 7 ad odorem. SEN. dial. 2, 9, 3 ad offensiones. CVRT. 8, 14, 27 tam pavidum ad omnia animal. CALP. ecl. 7, 41 ad tantas miraris opes. SEN. dial. 7, 20, 6 ad primum eius (*solis*) ortum. VAL. FL. 3, 264 pavet ad crines et tristia Pentheos ora. SEN. clem. 2, 6, 4 ad omnium oscitationem (ostit- *cod.*) ipsum quoque os diducere. SEN. dial. 4, 36, 5 ad minima mobiles. LVCAN. 9, 114 ad summa pericula. VITR. 10, 16, 10 ad plagas ... sonare. PROP. 3, 4, 14 ad vulgi plausus (*cf.* OV. trist. 4, 2, 53 plausu). HIER. viri ill. 5 cum ad praedicationem eius Sergius credidisset. PROP. 4, 11, 2 ad nullas ... preces. CYPR. epist. 58, 11 non expavescit ad pugnam. SEN. dial. 12, 9, 5 ad quae generis humani caeca cupiditas obstupescit (epist. 96, 2 gemimus). SEN. epist. 74, 31 ad quod mens sana deficiat. ad quid *cf. p. 538, 22.* PLIN. nat. 16, 255 ad ... runcinae raptus. VAL. FL. 4, 711 ad subitam ... ratem. AMM. 20, 4, 7 ad relationem suam. PLIN. nat. 12, 86 ad ... solis repercussus. 37, 104. SEN. epist. 52, 14 ad rem commoveantur, non ad verba composita. SEN. dial. 5, 23, 3 ad tam inhumanum responsum. HIER. epist. 107, 12 ea (*apocrypha*) non ad dogmatum veritatem, sed ad signorum reverentiam legere. HIER. epist. 22, 24 si ad ridicula quaeque solvaris. VVLG. Esth. 14, 11 ne rideant ad ruinam nostram. PS. QVINT. decl. 9, 16 ad omnium sanguinem. LIV. 8, 7, 10 ad cuius volucris sensum. BELL. Hisp. 40, 2 ad signum se receperunt. *al.* LIV. 21, 58, 2 ad prima ... signa veris profectus. HERM. sim. 9, 14, 3 ad singula haec gratias egi deo (ἐπὶ τούτοις πᾶσιν). SEN. dial. 4, 11, 4 leonum quam pavida sunt ad levissimos sonos pectora (4, 27, 1). LIV. 33, 32, 7 mirabundi velut ad somni vanam speciem. SEN. dial. 6, 2, 1 ad speciosa stupenti. CIC. Sull. 92 iudices ... ab accusatoribus delecti ad spem acerbitatis. *cf. p. 538, 40.* LIV. 28, 36, 5 novandi res. 32, 5, 3 amicitiae Romanorum. 32, 23, 9. STAT. Theb. 4, 95 alta anguis humo verni blanda ad spiramina solis erigitur (*sed cf.* VERG. georg. 3, 439 *p. 509, 37*). OV. met. 14, 214 omnem ... ad strepitum. SEN. epist. 57, 4 ad subita. ENNOD. epist. 7, 3 p. 174, 3 ut ... ad substantiam caritatis ... quod votis poscendum est, effectu seniore concilient. VVLG. num. 31, 16 ad suggestionem Balaam. TAC. hist. 2, 68 ad omnes suspiciones pavidus. OV. am. 3, 7, 41 illius ad tactum. LIV. 41, 2, 4 *nebula* dilabente ad primum teporem solis. 2, 38, 8 ad terrorem. QVINT. decl. 338 p. 337 ad suprema (*tormenta*) deficies. TERT. spect. 29 ad tubam. SEN. dial. 5, 30, 1 ad vana. SVET. Dom. 7 ad summam ... ubertatem vini, frumenti vero inopiam existimans ... neglegi arva. HOR. carm. 1, 23, 5 ve⟨p⟩ris inhorruit ad ventum (adventus *codd.*) foliis. OV. met. 1, 503 neque ad haec revocantis verba resistit. epist. 11, 63 revixi. fast. 2, 845 AVG. civ. 22, 5. SEN. epist. 108, 9 ad hos versus ille sordidissimus plaudit. ENNOD. epist. 9, 31 p. 255 vos ad vicissitudinem exhibete crebra colloquia. SEN. contr. 1 praef. 19 ad hanc eius virtutem obstupescere. SEN. dial. 5, 30, 1 ad umbram. PROP. 3, 3, 10 versos ad pia vota deos. PETRON. 86. VERG. Aen. 7, 519 ad vocem. OV. Pont. 4, 9, 53 LIV. 5, 46, 2 VAL. FL. 1, 257. *sim.*

nota cum participiis: OV. met. 5, 509 mater ad auditas stupuit ... voces. LIV. 2, 23, 7 ad haec visa auditaque clamor ... oritur. QVINT. decl. 247 p. 14 ad voce⟨m⟩ eius audita⟨m⟩. FLOR. 1, 22, 5. LIV. 2, 45, 12 ad crescentem tumultum. PETRON. 94 ad raptum ferramentum *non* expaverat. QVINT. inst. 6, 2, 31 ad (*del. Spald.*) hominem occisum queror. VLP. dig. 21, 1, 35 *mancipia redhibentur* ad pietatis rationem offensam (*cf. ibid.* propter). ITALA (Filastr. 108, 8) psalm. 18, 6 ad currendam viam exultabit (ἀγαλλιάσεται ... δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ). *ad personam*: VVLG. Esdr. 4, 10, 25 ut essem valde pavens ad eam.

B *inde de omnibus, quae vel antecedunt vel simul fiunt causae notione vix apparente, cf. de tempore II p. 557, 52. interdum etiam similiter usurpatur atque coniunctiones concessivae* cum, quamquam, *ut p. 554, 9*: SEN. dial. 5, 10, 1 ad primum mali sensum mederi sibi. 6, 13, 1 ad filii sui nomen Iove propitiato. benef. 2, 1, 3 cum homini probo ad rogandum os concurrat (*causae significatio quaedam inest*). epist. 85, 41. SCRIB. LARG. 20 cum combiberint (coniverint *var. l.*) oculi ad singulas iunctiones. PLIN. nat. 28, 47 ad singulos (*nodos*) nominantes viduam aliquam (30, 101). 36, 118 ad periculum suum plaudens *populus*. QVINT. inst. 1, 11, 10 quorum supercilia ad singulos vocis conatus adlevarentur. 2, 2, 12 ad omnem clausulam ... excurrunt (11, 3, 135). 6, 1, 42 conticescunt ad hos casus (10, 3, 3 *cf. p. 537, 2*). QVINT. inst. 11, 3, 47. 11, 3, 90 motus laterum, qualis esse ad verbera solet. IVV. 10, 47 materiam risus invenit ad omnis occursus hominum. PLIN. paneg. 5 ad ingressum tuum. FLOR. 1, 22, 45. APVL. met. 5, 18 ad haec iam tua est existimatio, utrum ... an (*cf. V*). AVR. Fronto p. 29 N. si ad singula capita caput tu⟨u⟩m basiare possem. TERT. ieiun. 15 si claves macelli tibi tradidit permittens esui omnia, ad constituendam idolothytorum exceptionem. CYPR. epist. 78, 2 passionum, quas patimur ... ad prophetiam. VOPISC. Tac. 6, 5 quidam ad suscribendum magistri librarii manus teneant. HIER. epist. 40, 3 sermo non sonet ad loquendum. 118, 2 ad singulas plagas feriebatur inmobilis. 22, 37. SORAN. 2, 23 (73) frequentius ... ad tactum duritia quaedam ibi invenitur. CASSIAN. inst. 11, 2 tanto ... est perniciosior ad conflictum. FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 60, 10, *ibid.* post. PASS. Saturn. (Ruinart 1731) 2.

V *cum verbis, substantivis* ***respondendi, resonandi,*** *dicendi, sim.; cum notione relationis II et causae IV (cf. de loco I D 2, specialiter p. 511, 40 sqq.) cognata, cf. talia, ut*: APVL. met. 4, 25 ad haec anus iratior dicere eam saeviore iam vultu iubebat. LIV. 34, 37, 3 cum ... ad singula ... acclamaretur. CIC. Att. 7, 9, 4 ad ea, quae dixi, adfer, si quid habes. 11, 15, 3. Pis. 69 adhinnio. FRONTO p. 21 N. admurmuror. adsentior *v. p. 546, 5.* LIV. 6, 15, 7 aio. CIC. Att. 14, 20, 1 audi igitur ad omnis (*epistulas*). *cf. p. 546, 14.* LIV. 24, 14, 9 ad quae clamor cum ingenti adsensu est sublatus. 40, 27, 14. CIC. Att. 9, 6, 7 ad haec igitur cogita ... vel potius excogita. LVCAN. 8, 619 *Pompeius* nullo gemitu consensit ad ictum. QVINT. inst. 2, 15, 28 conticesco. VARRO ling. 10, 46 quemadmodam crepat prima ad quartam cordam, sic quarta ad septumam respondet. CIC. Verr. 5, 8 haec mihi ad omnia defensio patefieri videtur. Cael. 9. div. in Caec. 52 quid ad haec dici potest? ac. 2, 49 *al.* Tusc. 3, 18 disputo. SALL. Iug. 111, 1 dissero. SEN. clem. 1, 9, 9 cum ad hanc vocem exclamasset. OV. met. 8, 577 inquam. MARCELL. dig. 35, 1, 48 iudico. CIC. Att. 9, 9, 3 eo serius ad tuam illam epistolam, cui ego statim rescripseram, redditae sunt meae litterae. 11, 20, 2 (*supplendum*: CIC. Att. 11, 16, 4 ad eas Cephalioni dedi, *sc. litteras*) 5, 4, 1 epist. 3, 7, 3. AMM. 14, 11, 22 loquor. CIC. Verr. 4, 188 meditor. epist. 2, 3, 1. QVINT. inst. 9, 2, 12 occurro. CIC. Rab. perd. 8 orationem comparem. off. 3, 33 ad quas ipsas consultationes ... satis multa praecepta sunt. TAC. ann. 14, 7 profiteor. OV. met. 1, 657 remugio. CIC. Att. 7, 3, 11 reperio. 2, 13, 1 rescribo. *al.* VLP. Cod. Iust. 1, 20, 2 rescriptiones. dig. 30, 41, 7 rescriptum. VARIVS trag. 5 ad quos (*modos*) mundi resonat canor. PLIN. nat. 34, 76. CIC. Quinct. 35 respondeo. *al.* Att. 7, 17, 4 responsum (LIV. 2, 28, 6). de orat. 3, 216 voces ut chordae sunt intentae, quae ad quemque tactum respondeant. LIV. 6, 17, 3 ad nutum dictatoris. 9, 15, 3 ad spem eventus. 42, 35, 2 GRATT. 493 SCRIB. LARG. praef. p. 3. CLED. gramm. V 77, 31 praepositiones ad casum. HIER. epist. 108, 22 reticeo. CIC. Att. 3, 15, 2 scribo. *al.* Phil. 12, 28 sententia. LIV. 1, 28, 8 silentium tenet. TAC. ann. 13, 37 suadeo. LIV. 10, 25, 7 subclamo. SALL. Iug. 83, 1 verba facit. OV. met. 3, 378. CVRT. 4, 6, 27 nullam ad minas eius (*regis*) reddidit vocem. *passim sine verbo dicendi*: CIC. Quinct. 28 quid ad haec Naevius? *al.* nat. deor. 1, 19 longum est ad omnia. 2, 1 sed ad ista alias. Att. 10, 4, 10 ad quae ego. 7, 2, 8. epist. 12, 30, 7 haec fere ad eas litteras. VERG. Aen. 6, 509 ad quae Priamides. 9, 205. 11, 507 HOR. sat. 1, 5, 65. 2, 8, 75 OV. met. 12, 542 LIV. 24, 37, 8 SEN. dial. 5, 14, 1 TAC. hist. 4, 32 APVL. met. 4, 7 *al.* CIC. fin. 1, 28 ad haec, nisi molestum est, habeo quae velim. Tusc. 1, 55 nisi quid habes ad haec. Att. 5, 4, 4 ad omnia. 8, 15, 2. CIC. Tusc. 2, 42 nisi quid vis ad haec (Lael. 32). *in phrasibus variis*: VERG. georg. 4, 450 tantum effatus. ad haec vates ... oculos intorsit ... et graviter frendens sic fatis ora resolvit. HOR. epist. 1, 19, 45 ad haec ego naribus uti formido et ... clamo. LIV. 39, 28, 1 ad ea Philippus longe aliam ... ingressus disserendi viam ... inquit. PLIN. nat. 7, 180. TAC. ann. 1, 26 arbitrium senatus obtenderet. 11, 2. 1, 44. APVL. met. 1, 21 ad haec ego risum subicio 'benigne' inquam .... 2, 20 ad haec ego subiciens. 3, 11.

DE TEMPORE.

I *temporis notio* ***'usque ad'*** *ex motus et distantiae significatione profecta est. quae cognatio maxime apparet in verbis accedendi, producendi etc.* (*cf.* duro, permaneo *sim.*), *ut*: CATO agr. 3, 1 ubi aetas accessit ad annos XXXVI. RHET. Her. 4, 54 *patria* tute atque honeste produxit *me* usque ad hanc aetatem. CIC. Vat. 28 te id ... ad crudelitatis tempus distulisse. ac. 1, 46 *Academia* usque ad Carneadem perducta. Tusc. 5, 8 id eorum nomen usque ad Pythagorae manavit aetatem. Cato 60 ad centesimum annum *agri colendi studia* perduxisse. div. 1, 46 VITR. 9, 2, 3 SEN. contr. 1 praef. 4. VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 se Masinissa infatigabili pietatis serie ad centesimum extendit annum. *al.*

respondent a, ab, ex *al.*: a, ab *passim, v. I p. 37, 42—62, nota*: PLAVT. Capt. 991 a puero ... usque ad adulescentiam. CIC. Tusc. 5, 10 ab antiqua philosophia usque ad Socratem. de orat. 2, 52. HIRT. Gall. 8 praef. 2 novissimum ... imperfectum (*scriptum Caesaris*) ab rebus gestis Alexandriae confeci usque ad exitum ... vitae Caesaris.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VERG. georg. 1, 424 qui nascentur ab illo (*die*) exactum ad mensem. HOR. sat. 1, 4, 29 surgente a sole ad eum. epist. 2, 2, 185 ad umbram lucis ab ortu. LIV. 1, 60, 3 ab condita urbe ad liberatam (6, 1, 1 ad captam urbem). SEN. nat. 7, 1, 3 a solstitio ad minuendos dies. QVINT. inst. 11, 1, 54. CIC. Verr. 2, 34 ex ea die ad hanc diem. Att. 6, 2, 4 ex Idibus Februariis ... ad Kal. Maias. MANIL. 3, 660 *Libra* victas usque ad se vincere noctes ex ipsa iubet (vivet *var. l.*) ad brumae. TAC. Germ. 37 ex quo si ad alterum ... consulatum computemus. VLP. dig. 30, 49, 1 ICTI. CORP. XI 1421 *al.* CIC. Tusc. 1, 5 inde ... nostram ad aetatem (LIV. 39, 52, 5). VARRO ling. 7, 3 quod intervallum multo tanto propius nos, quam hinc ad initium Saliorum (AVG. civ. 3, 30). ITIN. Silv. 28, 3 de sera ad seram manducant. 37, 5. *cf. talia, ut*: CVRT. 3, 2, 3 orto sole ad noctem agmina ... intravere vallum. PLIN. nat. 21, 112 *iuncum* Iunio mense eximi ad Iulium medium. VITR. 2, 9, 1 corpora muliebria, cum conceperint, ad fetus partum. CORP. XI 4170 anno post Interamnam conditam DCCIIII ad Cn. Domitium Ahenobarbum ... cos. (a. p. C. 32).

A ***cum temporis notionibus*:** PLAVT. Asin. 630 qui hodie numquam ad vesperum vivam (Pseud. 530 effectum hoc hodie reddam utrumque. TER. Hec. 442 usque ad vesperam. *al.*). PLAVT. Men. 175 usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. 928 perdormiscin usque ad lucem? (TER. Eun. 278 vigiles. LIV. 2, 64, 10 ad lucem). 965 hic er[g]o usque: ad noctem saltem, credo, intromittar domum (RHET. Her. 4, 64 multam. CIC. rep. 6, 10 CAES. Gall. 1, 26, 3. HOR. sat. 1, 5, 82. CENS. 26, 6 p. 52, 8 'ad mediam noctem'). CIC. Verr. 3, 92 ad horam nonam. Att. 13, 9, 1 multus sermo ad multum diem (LIV. 10, 32, 6 diei. 22, 45, 1. PLIN. nat. 5, 36 medium. TAC. hist. 3, 82 ad serum usque diem. APVL. met. 10, 11 lucidam). VARRO rust. 2, 2, 11 ad solis occasum. HOR. sat. 1, 3, 18 ad ipsum mane. 1, 6, 122. STAT. Theb. 3, 3 ad auroram. APVL. met. 2, 17 flor. p. 22 Oud. TERT. ieiun. 10 ad serum. CENS. 24, 3 post hoc (*i. mane*) 'ad meridiem'. CIC. Verr. 5, 130 usque ad hanc diem (Cat. 3, 17 ad hanc diem. Brut. 39 hodiernum. Lael. 33 extremum vitae. VELL. 2, 29, 2 ultimum. CARM. epigr. 91, 6 ⟨f⟩initam. *al.*). *de die terminum indicante v. p. 556, 64.* CIC. leg. 2, 20 alios ad dies ubertatem lactis ... servanto. Phil. 2, 82 usque ad Idus Martias. Att. 2, 11, 1 usque ad pridie Nonas Maias (LEX VRS. Corp. II 5439 I 4 ACTA Arv. a. 27, 12). 5, 14, 1. 5, 18, 3 ad Kalendas Ianuarias (*item* 14, 17, 2 LIV. 3, 36, 2). 6, 2, 6 habebam acta urbana usque ad Nonas Martias. epist. 16, 9, 1 usque ad a. d. (*om. pars codd.*) XVI K. Dec. *et infra* (Att. 3, 10, 1 *ex suppl.*, *item* LIV. 25, 12, 1). COLVM. 11, 2, 50 nono ... aut decimo die ad Cal. Maias. SEN. epist. 24, 20 usque ad hesternum. TERT. nat. 1, 9 ad hodiernum. CATO agr. 104, 2 hoc vinum durabit tibi usque ad solstitium. VARRO rust. 3, 16, 13 MANIL. 3, 660 VITR. 9, 2, 2 *al.* LIV. 34, 54, 6 ad quingentesimum ... annum. VAL. MAX. 2, 1, 4 PLIN. nat. 15, 102 *al.* *de aetatis annis*: CIC. Cato 19 si ad centesimum annum vixisset. VARRO rust. 2, 4, 7 id facere dicuntur usque ad septimum annum recte. 2, 4, 8 ad trimum (primum *codd.*). OV. rem. 457 summos ... ad annos. PLIN. nat. 7, 62. 8, 116 usque ad sexennes. 8, 205. 10, 106. 11, 184 PAPIN. dig. 36, 2, 26, 2. VARRO rust. 2, 1, 20 fere ad quattuor menses a mamma non diiunguntur agni. LIV. 26, 25, 11 ab quindecim ad sexaginta annos coniurant. 42, 31, 4. PLIN. nat. 8, 187 generatio (ind. 7, 12). 8, 206 vita. QVINT. inst. 1, 1, 18. APVL. flor. p. 44 Oud. PLAVT. Cas. 47 postquam ea adolevit ad eam aetatem. Capt. 742 usque ad summam. frg. 68 exitam. NEP. Hann. 2, 5. Att. 10, 3 extremam. LIV. 1, 3, 1 puberem. SVET. gramm. 3 ad ultimam aetatem et cum .... CIC. Quinct. 99 usque ad senectutem. Brut. 179 ad summam senectutem. NEP. Iph. 3, 3. FVR. BIBAC. carm. frg. 3, 7 ad summam ... senectam. *al.* PLAVT. Epid. 269 usque ad mortem (VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 *al.*). CIC. fin. 3, 76 usque ad illum a Cyro exstructum rogum (OV. ars 2, 120 extremos. VAL. MAX. 8, 15, 7). Cato 38 usque ad ultimum spiritum. PROP. 2, 20, 17 ad extremas ... tenebras. VAL. MAX. 7, 7, 4 ad inferos usque. CVRT. 3, 12, 18 ad ultimum vitae.

in formulis: PLAVT. Asin. 253 ad hoc diei tempus dormitasti (CIC. Verr. 4, 216 hoc. Sull. 77 quod. epist. 10, 1, 1 ad id tempus rei publicae. 10, 1, 2 tuum. CAES. Gall. 1, 44, 4 *etc.*). CIC. Cluent. 95 usque ad illius iudicii tempus. *al.* prov. 2 sensum doloris mei ... ad ulciscendi tempora reservabo (OV. Pont. 2, 5, 74). CIC. inv. 2, 1 quarum (*tabularum*) nonnulla pars usque ad nostram memoriam ... remansit. NEP. Them. 10, 3 ad nostram memoriam (PLIN. nat. 30, 13). *al.* CIC. Flacc. 42 usque ad illam aetatem (Brut. 36 hanc. nat. deor. 1, 11 nostram). LIV. 8, 37, 12 ad patrum aetatem (9, 15, 10 eam. PLIN. nat. 4, 66 Varronis). CIC. Arch. 30 usque ad extremum spatium. Tim. 34 usque ad temporis ortum. VARRO Gell. 11, 1, 4 ad Romuli initium plus mille et centum annorum est. LVCAN. 10, 195 ad hoc aevi (PLIN. nat. 2, 99. 5, 58 paneg. 6 APVL. apol. 5). SOL. 1, 112 ad id usque temporis. ad hanc diem *v. l. 32*, ad diuturnitatem *et sim. p. 538, 61.* CIRIS 536 haliaeetos iras et ciris memori servant ad saecula fato. AETNA 229 pergunt *principia*. *v.* a, ab *I p. 37, 43.* PLAVT. Most. 133 ego ad illud frugi usque ... fui ... dum. CIC. Caec. 28 hostis ... ad extremum reservatus (Deiot. 35 causae. OV. Pont. 1, 9, 28). 46 ad extremum usque. *al.* CIC. Verr. 1, 16 usque ad eum finem, dum .... OV. am. 2, 6, 14 ad finem. met. 11, 750. LIV. 37, 53, 8 vitae. SEN. dial. 6, 10, 1 usque ad finem. *al.* SALL. Iug. 63, 6 is (*Marius*) ad id locorum talis vir (*opp.* postea). LIV. 9, 45, 2. 22, 38, 12 *al.* *cf.* FRONTO p. 193 N. ad hoc locorum. SALL. orat. Phil. 5 ad postremum usque. HOR. ars 126 ad imum. LIV. 3, 22, 8 ad id (9, 15, 1. AVELL. p. 743, 8 ad ea). 3, 64, 8 ad ultimum (23, 44, 2. LVCAN. 10, 24 ad ultima. *al.*). VITR. 1 praef. 3 ad exitum vitae (SEN. epist. 120, 22). VAL. MAX. 8, 13 praef. ad longissimos humanae condicionis terminos. ITIN. Silv. 36, 3 qui locus ad quod lectus fuerit.

B 1 *tempus indicatur* ***variis rebus*:** PLAVT. Trin. 293 ego ad hoc genus hominum duravi. CATO agr. 30 usque ad pabula matura. 102, 2 usque ad vindemiam (125 ad vindemiam). VARRO Non. 66 usque ad Poenicum bellum. CIC. inv. 1, 37 quae facta sint continentur usque ad ipsum negotium. Verr. 1, 31 ad ludos Victoriae. rep. 1, 25 usque ad illam solis *defectionem*. leg. 2, 38 usque ad certam victoriam. Att. 8, 2, 3 ad reditum nostrum. ad Q. fr. 2, 5, 4. VERG. georg. 1, 230 ad medias sementem extende (expendere *var. l.*) pruinas. HOR. epist. 2, 2, 98 OV. fast. 3, 148 LIV. 23, 29, 15. 29, 33, 9. 39, 14, 9. 41, 15, 4. MANIL. 3, 402 ut ... tantum tribuatur ad ortus temporis. SEN. contr. 1, 3, 7 lex sacerdotem non usque ad saxum differret. 7, 7, 11 VAL. MAX. 6, 9, 6. CELS. 5, 26, 30 p. 196 usque ad cicatricem. SEN. dial. 9, 14, 6 nat. 3, 27, 2. epist. 87, 25 si illa ad carnificem aut carcerem differs. 93, 8 usque ad sapientiam vivere. 101, 12 CVRT. 5, 1, 2 COLVM. 12, 19, 1 arb. 26, 6 LVCAN. 7, 439. PERS. 1, 9 ad canitiem. PLIN. nat. 18, 127 *rapa* durant ... paene ad alium proventum (18, 128 ad alia). 32, 6. MART. epigr. l. 29, 5 ad digitum posita concurrere parma (QVINT. inst. 8, 5, 20 pugnavi). QVINT. decl. 336 p. 322 usque ad tabulas novas. FRONTIN. aq. 64 usque ad nostram curam. TAC. dial. 17 ann. 3, 16. 13, 46 PLIN. epist. 7, 24, 1 SVET. Vit. 12 Vesp. 4. vita Verg. p. 55 Reiff. usque ad virilem togam. TERT. idol. 9 usque ad evangelium. *al.* *cum participiis*: PLAVT. Men. 1022 hodie numquam ad solem occasum viverem. PLIN. nat. 6, 200 usque ad Carthaginem captam. 15, 42 *pruna* usque ad alia nascentia aetatem sibi prorogant. **2** *usque ad personam quandam*: CIC. Verr. 2, 60 usque ad M. Terentium et C. Cassium consules (epist. 1, 9, 12 VAL. MAX. 8, 3, 2 PLIN. nat. 3, 70). OV. fast. 5, 287 plebis ad aediles perducta licentia talis. FEST. 237 usque ad Appium Claudium censorem. VELL. 1, 2, 3 insequentes ... archontes usque ad Charopen. PLIN. nat. 7, 157 APVL. flor. p. 38 Oud. CIC. de orat. 3, 72 veteres illi usque ad Socratem. rep. 1, 58 quid supra? :: iustissimus *rex erat*, et deinceps retro usque ad Romulum. LIV. 45, 9, 4 PLIN. nat. 5, 2. 14, 95 ad avos usque nostros. 19, 51. QVINT. inst. 1, 5, 21 ad nos usque. 3, 1, 21 ad posteros ... virtus durabit (CORP. V 532, 26). 8 praef. 14 TAC. hist. 3, 72 FRONTIN. aq. 102. POMP. dig. 1, 2, 2, 35 ceteri ... ad hunc .... ITALA (Tert. ieiun. 2 *al.*) Luc. 16, 16 LAMPR. Alex. 35, 4 VVLG. IV reg. 10, 30 AVG. civ. 12, 11.

? *i. q.* post: COMM. apol. 421 fuerunt et tenebrae factae tribus horis ad (a^{d} *cod.*) sextam (a sexta *edd.*). *cf.* VVLG. Matth. 27, 45 a sexta ... hora ... ad horam nonam. *cf. p. 557, 65.* *i. q.* ante *v. p. 555, 41.*

II *dicitur* ***quo quid tempore fiat*** *(notio inprimis in formulis cum significatione 'usque ad' arte coniuncta)*: **A** ***cum temporis notionibus*:** PACVV. trag. 363 terra exhalat auram ad (ς, atque *F*) auroram humidam (OV. Pont. 4, 9, 3 illam. LIV. 1, 7, 6 primam). CIC. Cat. 2, 6 ad vesperam consequentur (HIER. epist. 140, 14 ad vesperam siccitati). div. 1, 103 ad vesperum. 1, 59 ad lucem. CAES. Gall. 5, 8, 2 ad (*om. altera class.*) solis occasum (-u *alt. class.*) (BELL. Afr. 70, 1. MANIL. 1, 242 nostros). OV. fast. 4, 735 ad prima crepuscula. LIV. 44, 33, 11 ad meridiem. SEN. Thy. 790 Herc. O. 1519. PLIN. nat. 2, 228 ad medium noctis (*ibid.* ad noctis media. VAL. FL. 3, 49). VAL. FL. 5, 331. SEN. dial. 10, 12, 6 ad gestationum suarum ... horas occurrunt (TERT. ieiun. 16 singulas). SVET. Claud. 8 serius ad praedictam cenae horam (Dom. 17 ipsam. 21 somni. GREG. TVR. ad horam tertiam *etc. v. Bonnet, Latin de Grég. de T. p. 583*). TERT. orat. 25 ad nonam (ITIN. Silv. 27, 4 ad sextam et nonam. VITA Radeg. 2, 27 [Mon. Germ. script. Merov. II] *al.*). ITIN. Silv. 25, 5 vel sexta ... vel ad lucernare. ad diem (*in formulis passim de termino usque ad quem vel quo*): PLAVT. Vid. 90 quam ad redditurum te mihi dices diem. TER. Phorm. 523 quam ad dares huic (CIC. S. Rosc. 128 quam ad diem). RHET. Her. 1, 24 qui ad diem commeatus non venit. CIC. Verr. 3, 5 ad diem (Att. 12, 32, 2 solvat. CAES. Gall. 2, 5, 1. 5, 1, 9 LIV. 23, 17, 9). Caec. 32 constitutam. agr. 2, 3 mei temporis. Att. 5, 5, 1 PLIN. nat. 2, 89. FRONTO p. 32 N. natalem. CORP. XIV 1731 mortis suae. *al.* VARRO ling. 9, 26 an hanc analogian ad diem servant, ad mensem non item? TREB. Gall. 17, 4 lavit ad diem septimo ... vel sexto. VOPISC. Prob. 8, 3 quatt. tyr. 4, 2. LAMPR. Alex. 37, 3 ad totum diem. ITIN. Silv. 46, 4 MARC. med. 16, 39. 17, 2 datum. CIC. leg. 2, 40 quam (*stipem*) ad paucos dies propriam Idaeae Matris excepimus. Att. 12, 19, 3 quos ad dies *exspectas*? VARRO rust. 3, 9, 20 hoc faciunt usque ad dies XXV. COLVM. 12, 3, 4 festos. PLIN. nat. 18, 231. ENNOD. epist. 3, 16 p. 84 ad dies conticui. APVL. met. 6, 16 ad unam ... dieculam sufficiens. *cf.* ad Kalendas: CATO agr. 148, 2 locus vinis ad K. Octobres primas dabitur. si ante non deportaverit (147). CIC. Att. 2, 8, 2 Romam *cogito* ad Kal. Iunias. 6, 1, 24. 9, 10, 8. 10, 9, 3. 13, 16, 2. 15, 25 CAES. Gall. 1, 7, 6 COLVM. 11, 3, 57 IMP. AVG. apud Suet. 87 ad Kal. Graecas soluturos. SYMM. epist. 2, 11 regressus. CIC. ad Q. fr. 2, 3, 4 manus ad Quirinalia paratur. *cf.* ad horam *formulam*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. dial. 1, 1, 4 ad horam et diem (benef. 1, 2, 3). nat. 3, 16, 2 quartana ... venit. QVINT. inst. 12, 3, 5 constiterit. HERM. mand. 9, 7 ad hora⟨m⟩ (ταχύ). VVLG. II Cor. 7, 8 quod epistula illa, etsi ad horam, nos contristavit. CASSIAN. conl. 5, 11, 3 desit. ANTHIM. 51 lactucae ... si ad horam collectae manducantur. 25, 60 *al.* *de mensibus et anni partibus*: CATO agr. 17, 1 robus materies ..., ubi solstitium fuerit, ad brumam semper tempestiva est. 105, 2 ad ver (CIC. Att. 5, 18, 1 mittit). 151, 3 ad autumnum. CIC. Arat. 206 ad signorum obitu⟨m⟩. epist. 3, 7, 2 ad hiemem. VARRO rust. 3, 5, 7. LIV. 5, 5, 6 ut ad aestatem rursus novus ... exsudetur labor. MANIL. 2, 103. CIC. Att. 1, 3, 2 nos hic te ad mensem Ianuarium exspectamus. VARRO ling. 9, 26 *v. p. 556, 71.* rust. 2, 1, 20 *aliter, v. p. 555, 50.* *de annis*: ITALA (AVG. civ. 16, 26) gen. 17, 21 quem pariet tibi Sarra tempore isto ad annum sequentem (ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑτέρῳ. VVLG. in anno altero).

in formulis: CIC. inv. 2, 36 ex ante acta vita, quae neque ad tempus fingi ... potest (Verr. 2, 141 accurrunt. fin. 5, 1. off. 1, 27 quae *perturbatio* ... brevis est et ad tempus. Att. 2, 21, 6. 16, 2, 2 non respondeant. CAES. Gall. 4, 23, 5. LIV. 21, 25, 14 munimento ad tempus. 28, 42, 5 CYPR. epist. 59, 4. 5). Brut. 87 ad dicendi tempus. Sull. 8 breve. Cluent. 195 omne vitae. nat. deor. 1, 2 infinitum. 2, 85 *etc.* CIC. Att. 4, 16, 9 ad quae tempora te expectemus. OV. trist. 3, 13, 2 MANIL. 3, 661. *cf.* VARRO rust. 1, 37, 4 ad alia ... ad alia ... ad quaedam (*i. tempora*). CIC. epist. 12, 8, 1 non solum ad praesens perfugium. PLIN. nat. 8, 80. 9, 31. 13, 3. 23, 134 SVET. Tib. 6 (*ibid.* in posterum). *al.* *cf.* QVINT. inst. 11, 3, 21 ad praesens ... tempus ... in futurum. decl. 290 p. 159 non ad praesens tempus, ad futurum tamen. 254 p. 40. SEN. amic. frg. I fol. 39ᵛ ad praesentiam. CIC. Brut. 333 quorum (*Gracchorum*) ... ad aetatem laus eloquentiae perfecta nondum fuit (*nisi ad I pertinet*). Tusc. 1, 82 ad punctum temporis. SEN. dial. 11, 17, 2 ad exiguum momentum (ITIN. Silv. 38, 2 totum ad momentum fit. CASSIAN. inst. 8, 10. 8, 13). MACER dig. 48, 19, 10 pr. ad eius temporis spatium. CARM. epigr. 271 Hadriani ... ad pia saecula. PLAVT. Aul. 526 ibi ad postremum cedit miles (Poen. 844 nihil apparet). RHET. Her. 2, 2 ad extremum docuimus (2, 9 CIC. Verr. 2, 28. 2, 148 orat. 174 de orat. 1, 142 ac. 2, 50. nat. deor. 2, 118 omnis mundus ignesceret. Att. 2, 21, 2 ad Brut. 1, 10, 1, *ibid.* ab initio). ACC. trag. 54 sed ubi ad finem ventum est [in] quo illum fors expectabat loco (FILASTR. 128, 3). RHET. Her. 3, 15 ad exitum causae (CIC. Verr. 6, 32 epist. 13, 41, 2, *ibid.* initio). CIC. Tim. 29 ad originem temporis. VARRO rust. 3, 16, 5 ad principia convivi. HIRT. Gall. 8, 43, 4 ad postremum (SALL. hist. frg. 1, 12 LIV. 30, 15, 4 *al.*). HOR. epist. 1, 18, 35 ad imum. LIV. 3, 10, 3 ad ultimum (3, 25, 9 SEN. contr. 1, 8, 9. 2, 4, 11. 2, 5, 19 VELL. 2, 21, 3. LACT. inst. 1, 11, 45 Ennius in Sacra Historia ad ultimum sic ait). SEN. benef. 4, 6, 6 ad constitutum temporum (tempus *edd.*) (nat. 7, 6, 2 ad constitutum. PETRON. 15. SVET. Otho 6). nat. 7, 6, 2 ad praescriptum. STAT. Theb. 5, 535 prima ad limina vitae. APVL. flor. p. 65 Oud. ad condictum. TERT. orat. 22 ad primum. VVLG. act. 5, 34 ad breve. COD. Iust. 7, 4, 14, 1 ad libertatem ad prima veniant cunabula (a primis v. c. *var. l.*). GLOSS. V 437, 1 ad id: tunc. ad modicum *v. p. 516, 56.*

B *tempus indicatur* ***variis rebus*** (*cf. de rel. IV B*): CIC. Manil. 45 nisi ad ipsum discrimen eius temporis ... Cn. Pompeium ad eas regiones fortuna ... attulisset. Att. 2, 17, 3 *te* Romae fore ad nostrum adventum (13, 5, 2. NEP. Att. 10, 2 de foro decesserat). CAES. Gall. 7, 53, 1 ad extremam orationem (-um oratione *var. l.*). LIV. 2, 65, 4 effusis ad primum impetum missilibus. 5, 37, 3 ad media bella. 26, 15, 7 ad tertiam bucinam. 30, 5, 3 ad primam ferme vigiliam. PETRON. 89 v. 60. PLIN. nat. 25, 19. 28, 23 ad primitias pomorum. STAT. silv. 2, 1, 106 primos ... ad austros *cf. p. 552, 55.* IVV. 9, 107 ad cantum galli ... secundi (ITIN. Silv. 2, 48). TAC. ann. 3, 58 afuturum ad unius anni ... imperium. MIN. FEL. 2, 3. HIER. epist. 69, 9 Noe ad unius horae ebrietatem nudat femora sua. 36, 15. VVLG. gen. 3, 8 dei deambulantis ... ad auram post meridiem. SVLP. SEV. Mart. 20, 5.

III *i. q.* **post:** PLAVT. Rud. 1422 comissatum omnes venitote ad me ad annos sedecim. CIC. Tusc. 1, 90 si ad decem milia annorum gentem aliquam urbe nostra potituram putem (*ibid.* post). Att. 2, 5, 1. 2, 17, 2. 12, 46. LVCIL. 330 *aqua* fervit nunc, fervet ad annum. VARRO Men. 378 veniam. CIC. de orat. 3, 92. fin. 2, 92 non dico ad annum, sed ad vesperum. OV. fast. 4, 775. *cf.* COLVM. 12, 44, 1 uvas, ut sint virides usque ad annum. IVL. dig. 40, 4, 18, 2 *explicat per*: post annum. *cf.* LABEO dig. 40, 7, 41 pr. si quem servum tuum ad certum tempus statu liberum relinquere vis. LEX Sal. 52 ad septem noctes ad eum similiter (*om. haec 2 E*) contestetur, ut .... *ibid.* ad alias septem noctes ad eum ... cum testibus veniat. *aliter p. 556, 45.*

RECENTIORA ET SINGVLARIA.

I A ad *pro dativo*: *antiquitus saepe inter utramque structuram variatur, ut in verbis adferendi, mittendi, al.; interest hoc, quod* ad *simul motum cum actione coniunctum indicat, dativus autem nihil nisi personam, ad quam pertinet actio. nota* dare ad aliquem *p. 475, 15 et sim., antiquioribus saepe cum* ad *usurpatum, quae structura non confundenda est cum recentiorum usu, qui* dare ad *eodem modo pro* dare alicui *dicunt, ut* donare ad *pro* alicui. *ex loci notionibus etiam verborum dicendi constructio profecta est (v. p. 512, 30 et 520, 79), quae aetate recentiore nullo discrimine promiscue usurpatur cum dativo (sed nota usum hebraicum et* πρός*). cognata est denique* ad *praepositionis significatio ad commodum spectans cum dativi usu, notandusque inprimis usus* ad aliquem *(de rel. I A 2 b α). accedunt alia. inde* ad *primo usurpatur hic illic cum verbis, quibus addi solet dativus, cognatis tamen cum aliis, in quibus legitime dicebatur* ad; *post latiore usu, qui et in linguas romanicas abiit, pro ipsa antiqua cum dativo structura dicitur* ad, *ita tamen ut et huius usus initia facile revocentur ad notionem directionis.* **1** *ad priorem potius partem talia pertinent*: VITR. 10, 2, 14 ut ad solvendum non esset *pro usitatiore* solvendo, *cf.* ad *finale.* ACTA Arv. a. 40, 13 ad deam Diam vaccam immolavit (*dat.* a. 183, 16 *al.*). *cf. de rel. I A 2 b α p. 535, 69.* PS. APVL. Ascl. 23 proficio *v. de rel. I A 2 b α p. 535, 77.* COMM. apol. 36 similo me *v. de rel. III A 1 a p. 548, 43.* *cf.* similitudo, similis. PS. ASCON. p. 128 B. vicinus *v. de loco I F 1 p. 515, 29.* FILASTR. 108, 4 ad rapinam erant dediti. *cf.* se dedere *de loco I A 4 b p. 501, 13.* obtempero *v. de loco I D 2 p. 511, 9.* claresco *cf. de loco I E p. 512, 44.* VICT. VIT. 3, 27 si ad praeceptum facilem commodasset adsensum. ACTA Tarach. (Ruinart 1731) 4 fumum supponite ad faciem eius (καπνὸν ... προσάγετε τῇ ὄψει αὐτοῦ). **2** *pro ipso dativo*: ITALA (Lucif. de non parc. 12) I Macc. 1, 61 faciebant ad Israel (VVLG. populo Israel. ἐποίουν οὕτως τῷ Ἰσραήλ). VLP. dig. 24, 1, 32, 27 non quasi ad extraneam, sed quasi ad uxorem fecit *donationem.* ITIN. Hier. Anton. 30 munera dantes ad servientes ibidem (HIST. Apoll. 34 *cf.* 34ᵃ tibi). DICT. 3, 15 gens bellatrix (*Amazones*) et ob id ad finitimos indomita. HYG. fab. 3 p. 39, 23 cuius beneficio ad sororem Medeam est commendatus (*cf.* commendatio *de loco I A 4 a p. 499, 71 et p. 500, 73*). HIER. epist. 82, 3 ad cuius (*ducis*) imperium caelum et terra serviebant. VVLG. act. 21, 40 annuit manu ad plebem (κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ). PAVL. NOL. carm. 14, 113 martyris ad tumulum debes et *tu*, terra, coronas. ENNOD. epist. 4, 23 p. 115 accessit (*i. contigit*) ad genium meum, quod paginas imperasti. GREG. TVR. Franc. 10, 9 miserat ... ad eum obviam ... clericos. COD. Iust. 10, 35, 3 ut ex hac patrimonii distributione ad filium ... minima pars substantiae remaneat (*cf. supra* filio ... dereliquerit). LEX Visig. Recc. 2, 3 cum ... partiantur solidi illi ad ipsam centenam. LEX Sal. 52 ad septem noctes ad eum similiter contestetur. VITA Caes. Arel. 23 (Mon. Germ. Merov. III) *puellam* ad ipsum demonstrat. *al.* *cf. Bourciez p. 31—45.* **3** *dativus pro* ad: *ex exemplis graecis nata haec*: ITALA (Aug. loc. hept. 109 p. 599) num. 32, 16 et accesserunt ei (καὶ προσῆλθον αὐτῷ. VVLG. at illi prope accedentes), *ubi* AVG.: non ait quod usitatum est: accesserunt ad eum. RVT. rhet. 2, 6. GREG. TVR. Franc. 9, 40 villae se contulit. *cf. variationem*: DARES 19 legatos ad Mysiam misit ceterisque locis. CORP. III 1504 ad funus ... Zosimi et titulo (*an acc.?*) contulerunt colleg. fabr. X CCCC. **B** ad *pro genetivo* (*ex possessionis notione dativi natum*): *huc non pertinet* ITALA (Tycon. p. 81, 2) Agg. 2, 23 descendent equi et sessores eorum unusquisque in gladio ad fratrem suum, *ex graeco natum*: καταβήσονται ... ἕκαστος ἐν ῥομφαίᾳ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ; VVLG. in gladio fratris sui. CORP. XIII 2483 (*saec. VI*) hic requiescunt membra ad duus fratres Gallo et Fidencio. *recentiora atque linguae gallicae exempla v. Bourciez p. 45.* **C** ad *dicitur ut* πρός (*cf. de rel. II*): **1** *ibi, ubi antiquiores solent usurpare* cum (*cf. de loco I B*). *variatur inter* ad *et* cum *iam antiquitus, velut in verbis iungendi (v. de loco I B) et comparandi (v. de rel. III A 1 a), cf. etiam* multiplicare ad *et* cum *p. 551, 57.* POMP. gramm. V 271, 34 *praepositiones* cohaerere possunt ad unam partem orationis et non cohaerere. ITALA (AVG. civ. 16, 26) gen. 17, 19 statuam testamentum meum ad illum (πρός. VVLG. constituam pactum meum illi). 17, 21 ad Isaac (πρός). *cf.* VVLG. gen. 17, 21 AVG. civ. 16, 27. VVLG. II Cor. 6, 14 quae enim participatio iustitiae cum iniquitate? aut quae societas luci ad tenebras? quae conventio Christi ad Belial? aut quae pars fideli cum infideli? qui autem consensus templo dei cum idolis? (*graece* ad πρός, cum μετά, *primo membro dat.*). *cf.* HIER. epist. 22, 29 quae ... communicatio luci ad tenebras? qui consensus Christo cum Belial? 71, 3 qui consensus Christi ad Belial? AVELL. p. 267, 3 familiaritatem, quam ad deum habet. p. 323, 19 custodientes unitatem ecclesiarum, quam habent ad apostolicam sedem (p. 325, 4). ENNOD. epist. 7, 19 p. 187 qui ad hoc, quod illi pronuntiant, non dispari admiratione concordat. **2** *apud* ICTOS: COD. Iust. 8, 39, 4 pr. cum alii ex reis promittendi ad certos creditores debitum agnoverint. *ibid.* ad unum creditorem quidam ex debitoribus devotionem suam ostenderunt (*cf. p. 512, 30*). *cf. ibid.* adversus alios indevotionem suam exercere. 8, 47, 10, 1 g ut non etiam legitima iura ad familiam extranei patris adoptivi habeat *filius*, nec ipsa ad eum communionem aliquam habeat, sed extraneus ita ad illam familiam inveniatur. **D** *ut* a, ab, per: OPTATVS p. 113, 8 filius dei ... ad Iohannem ostensus est his verbis: ecce agnus dei. ad *et* a, ab *confunduntur*: **1** a, ab *pro* ad (*partim agitur de* a *forma praepositionis* ad *recentiore, cf. linguas rom.*): FRG. Murat. 50 scribat a Corinthios. GALEN. alf. 50 et a profluvium sanguinis et ventris habetur. 96 viris ... habet a gusto (*cod. Pal.*, ad gustum *Lucc.*) agrio. 133 similite a finuculum. 222 sucus a gusto reponitur. GREG. TVR. Franc. 1, 10 a mare usque venientes. 1, 15. 10, 9 a (ad *var. l.*) Gunthchramnum regem accesse-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

runt. VITA Vedast. 8 (Mon. Germ. Merov. III) annis circiter quadraginta ac (*A*, a *B*) cursum vitae consummatum. CARM. epigr. 1580 usque a pubertate ... pervenire *cf. sub* ab *I p. 41, 19.* 2 ad *pro* a: FRG Murat. 8 ad nativitate Iohannis incipit dicere. 47 necesse est ad nobis desputari. ITIN. Silv. 5, 5 Moyses ... regressus ad montem (a monte *Geyer*). COMP. Carth. 1, 6 ad minutione incoasse. 2, 9 ad veritate alienus. 2, 9 ad veritatis regulam descivisse. 2, 17 ad quartam decimam in quartam decimam. HIST. Apoll. 46 impetrat ad plebem (*in aliis vero exemplis interdum pro* apud *positum esse potest; plura dant Bonnet, Latin de Grég. de T. p. 583, et Bourciez p. 41, qui etiam dativi exempla quaedam attulit cum* peto, quaero, postulo *ad analogiam verborum dicendi coniuncta*). VITA Nicet. (Mon. Germ. Merov. III) 11 aliquis ... decem solidos ad (a *var. l.*) quodam creditore ... susceperat. VITA Vedast. (Mon. Germ. Merov. III) 9 interrogatum est ad (a *var. l.*) viro venerabile. E *in formulis*: ITALA cod. Vercell. Ioan. 13, 22 aspiciebant ad alis alium (εἰς ἀλλήλους. VVLG. ad invicem). VVLG. exod. 14, 20 ad se invicem accedere. Dan. 5, 6 genua eius ... collidebantur. RVFIN. gnost. 1, 3 nihil commune ad se invicem habent (*ibid.* inter se). *cf.* adinvicem *et p. 480, 15.*

II *de structura*: A *cum adverbiis*: PLAVT. Asin. 296 iubeo te salvere voce summa, quo ad vires valent. *inde passim* quoad. AFRAN. com. 249 iratus essem ad quo licere⟨t⟩. 279 ut scire possis, ad quo te expediat loqui. NON. 76 ad quo pro in quantum. VARRO ling. 7, 7 caelum qua ad tuimur (*Lachmann*, attuimur *cod.*) dictum templum (*cf. Keil in adn. ad Varr. de re rust. 1, 2 p. 5*). APVL. apol. 68 variis frustrationibus nuptias eludit eo ad (adeo *G. Krüger*), dum .... PLAVT. Pseud. 1174 ad meridie (-em *A P*). Most. 582. APVL. mund. 25 deum per omnia permeare et ad nos et ad ultra potestatem sui nominis tendere. ITIN. Silv. 16, 1 ad subito vidimus (19, 9). 16, 6 ad tunc. AVG. c. Faust. 33, 6 p. 792 illi, qui nunc ista noverunt, notitiam suam ad longe etiam ... traiciunt. OROS. hist. 2, 1, 4 usque ad nunc (2, 5, 8. 4, 20, 30. 4, 21, 6 7, 40, 10 COD. Iust. 1, 1, 1 pr.). GREG. M. epist. 3, 65 ad contra. GLOSS. II 423, 2 ad infra πρὸς τὰ κάτω. INSCR. Brit. christ. Huebner 182 a (*saec. VIII ineuntis*) Oedilburga beata ad semper te recolant moerentes. [CIC. Att. 8, 9, 2 ad nunc ipsum *cod. pro* nunc ipsum *loco corrupto.*] B *cum aliis casibus dicitur* (*cf. l. 3*): *cum dativo* (*vel abl.*): *huc non referendum* CORP. VIII 9998 hic locus pertenebit at libertos libertabusque posteri⟨s⟩que eorum. *dativus inrepsit ex formula* libertis l. p. e. *neque* ITALA cod. Cant. Luc. 2, 52 proficiebat aetate ... et gratia ad deum et ad hominibus (παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις). CHRON. Alex. chron. I 124, 280 ad Graecis (*ex archetypo graeco deperdito*). ITALA cod. Gig. act. 11, 12 dixit spiritus ad mihi (εἶπεν τὸ πνεῦμά μοι. VVLG. mihi). LEX Sal. 38, 2 si quis admissario ad homine (homini *var. l.*) Franco furaverit (*an i. q.* apud?). 40, 4 servus ... ad suppliciis maioribus subditur (ad, in maiora supplicia traditus *var. l.*). 55, 2 (*om. 3*) antequam ad propriis (*solus 1 m. exhibet*) parentibus conponat. Capit. 2, 2 (*1 ag.*) pater ... quando filia sua ad marito donat. ITIN. Silv. 36, 2 usque ad minimus infans ... descendent *quasi adverbialiter dicitur.* *saepe ablativi forma legitur in inscriptionibus* m *finali omissa* (*v. Diehl, Jahrb. Philol. Suppl. 25 p. 56 sqq.*), *raro tamen de ipso ablativo cogitare licet, ut* CORP. X 2792 a. 41 p. C v. 2 ab oriente ad occidente (VI 10154, 5; *cf.* ab orientem in occidentem. *v. Diehl p. 13*), *itemque in sermone scriptorum vulgari occurrit forma illa, passim* ITIN. Silv., *ut* 24, 3 et hora nona ... et ad sexta (32, 1. 35, 3. 41). 32, 1 ad Anastase (37, 8 *al.*). VITA Vedast. (Mon. Germ. Merov. III) 2. 9. 10 *al.* *item* o (u) *pro* um *ponitur* CORP. XI 3282 Ad Vicesumo ... Ad Decumo. 3284 ad Portu. *cf. Diehl p. 62.* ITIN. Silv. 37, 8 usque ad sero (*nisi est adverbium*). GALEN. alf. 46 ad tacto ... ad gusto (tactu, gustu *var. l.*). 203 a verno usque ad autumno. MARC. COM. chron. I 96, 25 commisso ... ad Horreo Margo proelio. C *cum infinitivo*: ITALA cod. Vercell. Ioan. 6, 52 carnem dare ad manducare (φαγεῖν. VVLG. ad manducandum). cod. Tolet. Sir. 45, 20 ipsum elegit ... ad offerre sacrificium deo (*LXX et* VVLG. *inf.*). cod. Regin. Suec. Tob. 3, 25 *missus est* sanare ... et ad Sarram ... dare Tobiae filio Tobi uxorem (δοῦναι. VVLG. ut). ARNOB. in psalm. 50 *medicus* desperatis iubet ad velle serviri.

adverbia, praepositiones, coniunctiones cum ad *composita*: adaeque, adeo, affabre, adferme, adhuc, adintegre (-um), adinvicem, atque (*nota* ENN. ann. 519 atque atque accedit muros Romana iuventus), adtrans, adubi, adusque, adversus (-um), applene, adprime (-um), approbe. quoad, quaad, *cf.* ad quo *l. 22.* *recentiora v. C. Hamp, Archiv 5 (1888), 321—368.* *v. Mess.*

Āda, -ae *et indecl.*, עָדָה, Ἀδά, *nomen uxorum Lamech et Esau.* ITALA cod. Lugd. gen. 36, 16 Adae uxoris Esau. ITALA (Aug. civ. 15, 17) gen. 4, 19 nomen uni (*uxori*) Ada. VVLG. gen. 4, 19 nomen uni (*uxori*) Ada. 4, 20. 4, 23 Adae (*dat.*). 36, 2 Ada (*acc.*). 36, 10 *et* 16 Ada (*genet.*) *al.* LIB. geneal. 48. 55. 56. 271. HIER. nom. hebr. p. 2 Ada: testimonium. *Otto.*

Adacēs, -is, *Zosimo* Ἀδάκης. *Persa.* AMM. 25, 1, 5 in hac cecidit pugna Adaces nobilis satrapa legatus quondam ad Constantium principem missus. *Diehl.*

Adacha *v.* Aracha *et* Adatha.

adāctio, -ōnis *f. ab* adigo. LIV. 22, 38, 5 id (*sc. ea consuetudo*) ex voluntario inter ipsos foedere ad tribunos ac legitimam iuris iurandi adactionem translatum.

adāctus, -ūs *m. ab* adigo. LVCR. 5, 1330 transversa feros exibant dentis (*sc. aprorum*) adactus (adauctus *codd.*) iumenta (6, 778 *coni. Lachmann pro* tactu). EVGRAPH. Ter. Ad. 2, 2, 21 (229) *ad* in ipso articulo oppressit: articuli sunt in digitis, quorum nodo atque flexu adactus (*gen.*) facilis explicatio est. AVG. c. Iul. op. imp. (Migne 45, 1194) 2, 126 sine adactu nostro *i. sponte, ubi tamen aliae edd. habent* adductu. *Hey.*

Adad *indecl., Sol Syrorum, Phoenicibus* Ἄδωδος (הֲדַד *et* אֲדַד). MACR. sat. 1, 23, 17 *Assyrii* deo *Soli*, quem summum maximumque venerantur, Adad nomen dederunt. eius nominis interpretatio significat unus unus (*non recte*) ...... simulacrum Adad insigne cernitur radiis inclinatis. *ab hoc cognominantur gemmae*: PLIN. nat. 37, 186 Adadu (*sic Laurentianus, ceteri* Adau, Adu, Adne) nep⟨h⟩ros ⟨sive⟩ renes, eiusdem oculus, digitus; deus et hic colitur a Syris. ind. 37, 71 Adadu nephros, Adadu ophthalmos, Adadu dactylos. *eiusdem nominis Idumaei*: VVLG. gen. 36, 35. 36 I par. 1, 46. 47. 50. 51 III reg. 11, 14—25. ITALA (Hil. in psalm. 139, 4) III reg. 11, 14 excitavit dominus ... Ader Idumaeum (*sic* Ἄδερ LXX; Ἄδερον IOS. ant. 8, 199). HIER. nom. hebr. p. 3 Adad: praecipuus vel patruelis. sit. et nom. p. 125. LIB. geneal. 286 Adax. 285 Arax. *hinc orta* Adadremmon, Benadad *al.*

Adada *oppida, cf. Hirschfeld et Benzinger, PW. I p. 340*: 1 *Coeles Syriae*, Ἄδαδα. NOT. dign. or. 33, 19 (sub dispositione viri spectabilis ducis Syriae et Eufratensis Syriae) equites promoti indigenae, Adada. 2 *Iudaeae*, עַדְעָדָה, Ἀδαδα (Ἀρουήλ). VVLG. Ios. 15, 22 Cina et Dimona et Adada. HIER. nom. hebr. 24 Adada: usque ad testimonium.

Adadremmon *indecl.*, הֲדַדְרִמּוֹן, *deus Syrorum, quem plangebant in valle Iezrael, et oppidum ab eo nominatum.* VVLG. Zach. 12, 11 planctus Adadremmon in campo Mageddon. HIER. in Zach. 12, 11 Adadremmon, pro quo LXX transtulerunt ῥοῶνος, urbs est iuxta Iezraelem, quae hoc olim vocabulo nuncupata est et hodie vocatur Maximianopolis in campo Mageddon. *Otto.*

Adadū *v.* Adad.

Adaegina *cf.* Ataecina.

adaequātio, -ōnis *f. ab* adaequo. *perfecta duarum inter se conlatarum rerum congruentia.* TERT. nat. 1, 1 deficit adaequatio comparationis istius. 15 ex alia parte non deest adaequatio. pudic. 9 non enim admittetur exemplorum adaequatio, licet in agina congruentissima.

adaequē *adv. ab* ad *et* aeque. GLOSS. II 6, 11 adaecue πρὸς τὸ ἴσον. *corrupte ibid.* 13 adaeque ἐπιβουλεύων. *in enuntiatis affirmativis non legitur ante* APVL. *et* IVBAM gramm. *Hense, acta soc. Lips. 4 (1875), 112. Haupt, opusc. II p. 356.* *cum abl.*: PLAVT. Cas. 683 neque est neque fuit me senex quisquam amator adaeque miser. Most. 30 quo nemo adaeque ... est habitus parcus nec magis continens. *casu eodem quo comparatum*: HIL. in psalm. 2, 44 *indices* adaeque reges oporteat erudiri (ut reges *edd.* ε). *sequuntur* atque, et: PLAVT. Capt. 999 nulla adaeque est Acheruns atque ubi ego fui. AMBROSIAST. I Tim. 3, 21 praecipit creari episcopum adaeque et diaconum. *cum* ut: PLAVT. Cist. 55 neque munda adaeque es, ut soles. *absolute*: PLAVT. Cas. 857 numquam ecastor ullo die risi adaeque. Capt. 828 quo homine ⟨hominum⟩ adaeque nemo vivit fortunatior. FRONTO p. 210, 3 N. vix quisquam Traiano ad populum, si qui adaeque, acceptior exstitit. MAR. VICTOR. gramm. VI 46, 11 adaeque in spondeo soluta in breves prior longa anapaestum, sequens dactylum procreabit. *cf.* 48, 13 (*haec ex Iuba desumpta*). CHAR. gramm. I 118, 14 Adam ... monoptoton est ... Abraham adaeque monoptoton esse censeto. *ibid.* 7. 146, 12. 209, 21 (*Charisiana ex Romano*). APVL. met. 4, 8 quos incunctanter adaeque latrones arbitrarere. 8, 31 canis adaeque venaticus. 10, 2. SOL. 52, 54 adaeque similis. OPT. PORF. 3 schol. item simili amfractu ... adaeque iterum pari amfractu. *ibid.* adaeque pari numero litterarum. SVLP. VICT. rhet. p. 349. OPTATVS p. 8, 13 Vind. si scismaticis non licet, adaeque vobis licere non debuit. ZENO (Migne 11, 265) 1, 1 *fides* dari non potest ... nosci adaeque non potest. 1, 3 p. 284. 1, 15 p. 364. 2, 6 p. 401. 2, 17 p. 447. AMM. 16, 12, 63 ceciderunt ... Bainobaudes ... adaeque Laipso et Innocentius. 17, 13, 19 COD. Theod. 8, 18, 4 (*a. 339*) LEO M. epist. 58. PELAGON. 220 pilulas cupressi virides undecim assas, nitri (uncias) tres adaeque torrefacis. 267. VICT. VIT. 2, 88 de spiritu adaeque sancto *ut de deo*, quod adsit ubique dicit propheta. CASSIOD. var. 1, 27, 3. *nota* LIV. 4, 43, 5 quemadmodum ... usi sunt, adaeque ... esset (*locus vix sanus*).

synonyma: (aeque, similiter), item.

adaequito, -āre. *ab* adaequo. AMM. 15, 13, 3 hunc (*Musonianum*) Prosper adaequitabat (*sic, at* huc, *cod. V.* adaequabat *Gelenius*).

adaequo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* aequare. [*vet. francog.* aiwer. *M.-L.*]

I *transitive*: A *re vera aequum reddere*: GLOSS. II 7, 45 adaequare ἐξισοῦν (303, 43). 1 *de rebus corporeis*: *rem rei*: CAES. Gall. 3, 12, 3 his (*molibus*) oppidi moenibus adaequatis. SALL. hist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frg. inc. sed. 11 dorso fluctus trieris adaequata. LIV. 1,29,6 Romanus ... tecta adaequat solo. COLVM. 4,29,11 *pampini propago* adaequetur plaga trunco. VVLG. Ezech. 13,14 adaequabo eum (*parietem*) terrae.

res, cui alia adaequatur, subintellegitur: COLVM. 5,5,4 dimidia fere pars eius (*scrobis*) sequente biennio paulatim adaequetur (PALLAD. 2,15,3). 5,4,5 oblaqueationem adaequato. FLOR. 1,45 (3,10,23) Alesiam ... flammis adaequavit *solo*. VLP. dig. 30,41,13 sigilla adaequata *parietibus* legari *non* posse *dicendum*. VVLG. Is. 28,25 cum adaequaverit faciem eius (*humi*), seret. *de rebus incorporalibus*: *rem* cum *re*: CIC. Arch. 24 *Magnus* cum virtute fortunam adaequavit. 29 non cum vitae tempore esse dimittendam commemorationem nominis nostri, sed cum omni posteritate adaequandam (*i. ut gloriam posterorum futuram aequet*). *rem rei*: LIV. 1,56,2 quibus duobus operibus vix nova haec magnificentia quicquam adaequare potuit. VAL. MAX. 6,4 ext. 5 quo sermone repulsam honori adaequavit. SVET. Aug. 46 Italiam ... iure ac dignatione urbi quodam modo pro parte aliqua adaequavit. CORP. VIII 2391,10 Atticam facundiam adaequanti Romano nitori. VVLG. Ier. 50,12 confusa est mater nimis et adaequata pulveri quae genuit vos (*de terra Babylonica*). Os. 10,1 vitis frondosa Israel, fructus adaequatus est ei. COD. Theod. 4,19,1,2 quantitas sortis quantitati fenoris adaequetur. SIDON. epist. 4,18,6 quos (*versus satirographos*)) huic carmini lenitate adaequandos. *res, cui alia adaequatur, subauditur*: TAC. ann. 15,9 hastae longius permeabant, quam ut *iactus earum* contrario sagittarum iactu adaequarentur. COD. Theod. 13,11,13 loca, quae praestationem suam implere non possunt, praecipimus adaequari, ut quid praestare possint, mera fide .. scribatur. *absolute*: CIC. ad Q. fr. 2,4,6 senatorum enim urna copiose absolvit, equitum adaequavit (*sc. suffragia*), tribuni aerarii condemnarunt. **2** *de hominibus*: *hominem cum homine*: CIC. Balb. 63 in summa amicorum copia cum familiarissimis eius (*Caesaris*) est adaequatus. *hominem homini*: CAES. civ. 2,16,3 se virtute nostris adaequare non posse intellegunt. TAC. ann. 12,11 seque divo Augusto adaequabat. 60 Claudius libertos ... sibique et legibus adaequaverit. PLIN. epist. 2,7,4 senes illos provocare virtute, quibus nunc honore adaequatus est. SVET. Dom. 2 fratri se et opibus et dignatione adaequaret. ACTA Montani. 7 ut patriarchis ... adaequari possimus. *absolute*: IREN. 1,2,6 spiritus vero sanctus adaequatos (ἐξισωθέντας) Aeonas (*i. forma et sententia similes factos*) gratias agere docuit. LACT. inst. 3,22,3 homines adaequare ... ut ... elati pares esse etiam mendicissimis sciant. *nota*: *hominem deo*: TERT. ieiun. 6 homo deo adaequetur. anim. 24 tantam illi (*animae*) concessit divinitatem ut deo adaequetur. **B** *aestimatione aequare*: TAC. ann. 2,73 erant qui formam, aetatem, genus mortis *Germanici* ... magni Alexandri fatis adaequarent. SIL. 12,278 Martis adaequant Marcellum decori. TERT. pudic. 8 multo aptius Christianum maiori et Iudaeum minori filio adaequassent secundum fidei comparationem. ieiun. 16 nostris xerophagiis blasphemias ingerens casto (sacco *cod.*) Isidis et Cybeles eas adaequas. scorp. 10 *nostrates homines* etiam inrationalibus iumentis adaequavit. anim. 32 quidam homines bestiis adaequantur ... quia et deus 'assimilatus est', inquit, 'homo inrationalibus iumentis' (*cf.* VVLG. psalm. 48,21 comparatus est ... et similis factus παρασυνεβλήθη ... καὶ ὡμοιώθη). resurr. 19 quia et dominus scribas ... sepulchris dealbatis adaequaverit (*cf.* VVLG. Matth. 23,27). CYPR. epist. 96,6 schismaticos gentilibus. 13 habeantur quidem christiani, non sint tamen ceteris adaequandi. ZENO (Migne 11,455) 2,18,4 cui haec est comparanda confessio? ... Eleazari est adaequanda proposito. VVLG. Iob 28,17 non adaequabitur ei (*sapientiae*) aurum (*syn.* conferetur). *ibid.* 19 (*syn.* componetur). Is. 40,25 cui assimilastis me (*deum*) et adaequastis.

II *intransitive*: *de rebus res (rebus) adaequantibus*: CAES. Gall. 2,32,4 prope summam muri aggerisque altitudinem acervi armorum adaequarent. DON. (SVET.) Verg. p. 55 Reiff. *virga populea* multo ante satas populos adaequavisset. TERT. pall. 2 cum inter insulas ... in Atlantico Libyam aut Asiam adaequans quaeritur. VVLG. Ezech. 31,8 abietes non adaequaverunt summitatem eius (*cedri*). *cum dat.*: HIRT. Gall. 8,41,5 quae (*turris*) moenibus adaequaret. *de rebus incorporeis*: SALL. Iug. 4,6 virtus eorum (*maiorum*) famam atque gloriam. VVLG. I par. 4,27 universa cognatio non potuit adaequare summam filiorum Iuda. *cum dat.*: TERT. orat. 15 *quae sine apostolici praecepti auctoritate fiunt* certe vel eo coercenda quod gentilibus adaequent. anim. 8 quia *aliquid* ceteris corporalibus exemplis non adaequet. *de hominibus res (rebus) adaequantibus*: CAES. Gall. 7,22,4 nostrarum turrium altitudinem ... commissis suarum turrium malis adaequabant. CIC. Tim. 41 quae (*genera animalium*) a me ipso effecta si sint, deorum vitam possint adaequare (ταῦτα ... θεοῖς ἰσάζοιτ᾽ ἄν). CAES. Gall. 1,48,7 equorum cursum. 5,8,4 navium cursum. LIV. 2,27,4 adaequasse (aequasse *cod. M*) eum Appii odium. TAC. Germ. 14 turpe comitatui virtutem principis non adaequare. ann. 1,32 sexageni *mulcant* singulos, ut numerum centurionum adaequarent. 13,46 quod (*genus vitae*) nemo adaequaret. 15,19 vota. PLIN. paneg. 72 arduum erat has precationes tuas laudibus adaequare: adaequavimus tamen. CORP. VIII 5276,18 statuas ... posuerunt, ut eximiam voluntatem eius tanti honoris titulis adaequarent. FLOR. 1,18,14 Leonidae famam. APVL. met. 4,15 tenui sarcimine summas oras eius (*ursae corii*) adaequamus. SIDON. epist. 9,14,7 quis opera Suetonii ... Balbi ephemeridem fando adaequaverit? *cum dat.*: BELL. Alex. 16,5 neque electi ad virtutem ... viri virtuti nostrorum possent adaequare. *de hominibus homines adaequantibus*: [AMM. 15,13,3 *v. sub* adaequito]. CLAVD. 8,430 natus adaequat te meritis. *absolute*: CAES. Gall. 6,12,7 quos (*Haeduos*) quod adaequare apud Caesarem gratia intellegebatur *Remos*. *de animalibus*: TERT. anim. 32 animalia nec modulis corporum nec ceteris naturae suae legibus adaequantia animae hominum.

synonyma: (aequare). *ad I*: similem facere, adsimilare, comparare, conferre, componere. *ad II*: (similem, parem esse). *Bickel.*

adaerātio, -ōnis *f. ab* adaerare. GLOSS. II 564,30 adiectio ad pretium militibus pro stipendiis (stipendio *Loewe, gloss. nom. p. 6*) datum (*sic Loewe ex glossis* adfectio *et* aderatio *inter se turbatis*). GLOSS. ἀπαργυρισμός, ἐξαργυρισμός. *Seeck, PW. I 340 (Mus. Rhen. 49, 1894, 22)*. *testificatio per tabulam aeneam?* FRONTIN. grom. p. 46,15 si inter ... rem publicam et Caesarem *agatur*, instrumentis forte veteribus continebitur, ut solet, adaeratio (adiuratio *cod.*). *idem* AGENN. grom. p. 77,6. *substitutio pretii in vicem rei erogandae* (*Dirksen*), *adnumeratio aeris*: COD. Iust. 1,47,1 (*a. 406*) nec adaerationem aliquam pro hac causa (*sc. balneis succendendis*) profligari *praecipimus*. COD. Theod. 7,4,30 (*a. 409*) siquis ... adaerationes statutas (*sc. limitaneis militibus debitas*) ausus fuerit immutare (= COD. Iust. 12,37,13). 7,4,32 (*a. 412*) adaerationis aestimatio per centum et viginti capita exactione solidi teneretur. 11,20,6,1 *cf.* adaero. 7,6,5 (*a. 423*) militaris adaeratio vestis a collatoribus exigatur (= COD. Iust. 12,39,4). NOVELL. Theod. II 26,1,5 (*a. 444*) nulli ... licere ... aut relevare suas possessiones aut adaerationem translationemque deposcere. Valentin. III 18,1,3 (*a. 445*) has ... militares annonas cum provinciales pro longinqua difficultate itineris in adaeratione persolverint, unius annonae adaeratio quattuor ... solidis aestimetur.

adaero, -āvī, -ātum, -āre. [*derivatum ab* ad *et* aes. *Th.*] EVTYCH. gramm. V 458,32 aes aeris adaero adaeras. GLOSS. ἐξαργυρίζω, ἀποχαλκίζει. **1** *in aere signare*: FRONTIN. grom. p. 32,5 subiectas ... extremitatum partes, areas tangentium nostrarum postulationum podismis suis adaeramus. **2** *ad aeris pretium redigere*: TREB. Claud. 14,14 'cetera ... pro moderatione praestabis, sed ita ut nihil adaeret *Claudius*'. AMM. 31,14,2 in adaerandis reliquorum debitis non molestus. COD. Theod. 7,18,8,1 (*a. 383*) illorum ... relinquatur habitatio, quos iamdudum fiscus adaeravit. 8,4,19 (*a. 396*) in speciebus primipilaribus adaerandis eadem pretiorum taxatio servetur. 7,4,28 pr. (*a. 406*) praeter eas annonas, quae adaerantur, id tantum in specie praebeatur, quod ... (*ibid.* 1 = COD. Iust. 12,37,12). 7,4,31. 7,4,32 (*a. 412*) pretium his, qui adaerare voluerint, depensurus. 7,4,35 (*a. 423*) *annonas* ad similitudinem militum, quibus aerariae praebentur annonae, adaerari praecipimus (= COD. Iust. 12,37,15 *cf.* COD. Theod. 7,4,36). COD. Theod. 10,20,18 (*a. 436*) quoniam ... libras blattae ... coloratas et adaeratum conchylii non minimum pondus patefactum est. COD. Theod. 11,20,6,1 (*a. 430*) adaeratis ... et qualitercunque translatis (*possessionibus*) ..., translatione vel adaeratione servata, modum collationis imponi *praecipimus*. NOVELL. Theod. II 26,1,2 (COD. Iust. 10,28,1,1) indulgentiam ... in donatis, adaeratis translatisque (*sc. possessionibus*), seu quodlibet aliud nomen novae descriptionis excogitatum est, volumus observari. *nota* LEX Burg. const. extr. 21,7 omne aurum ... accipiatur praeter quattuor monetas ...: Gotici (*sc. solidi*), qui a tempore Alarici regis adaerati sunt (*i. ad vilitatem aeris redacti*; *cf.* ALC. AVIT. epist. 87). *Hey.*

adaestuo, -āre. *ab* ad *et* aestuare. STAT. Theb. 5,516 *serpens* saepe super fluvios geminae iacet aggere ripae continuus squamisque incisus adaestuat amnis. *V.*

Adaeus, -ī, Ἀδαῖος. *Graeci varii. celeberrimus* SEN. contr. 9,1,12 Adaeus (*codd.* Addeus *ut* 9,1,13) rhetor ex Asianis non proiecti nominis. 1,7,18 *et* 9,2 (25), 29 *et* 10,4,19 Adaeus. *v. Brzoska, PW. I 342.* LIV. 43,19,13 ad Genthium *Perseus* ... Adaeum Macedonem a Beroea mittit. IVST. prol. 27 (*codd.* Adeum). *in titulis nom. et cogn. vir.*: CORP. VI 12907 Q. Avillius Q. l. Menephron, Maria mater Adaei et Menephronis. *cf.* 128 (*a. u. c. 747/8?*) Q. Avillius Adaeus magister vīcī. *num idem est nomen quod exhibet Holder, Altcelt. Sprachsch. ex* INSCR. du Mège Archéol. Pyrén. 3 p. 348 Q. Atilius Adeus? *v.* Addaeus *et* Adius. *Diehl.*

? Adafenius, -a *nom. gent.* CORP. V 5464 (*in agro Comensi, periit*) Adafeniia Sals. M. f. *vix recte tradita, sed cf.* Addius, Adius, Adinius, Aprufenios. *Otto.*

adaggero, -ātum, -āre. *ab* ad *et* aggerare. *technice in horti cultura*: GLOSS. προσεπισωρεύω, προσσωρεύω. CATO agr. 94 cum ver adpetet, terram adaggerato bene. COLVM. 5,11,8 terram circa arborem adaggerato usque ad ipsum insitum. PLIN. nat. 17,263 terram adaggerari radicibus *fici*. 17,77 pedes terni undique e solido adaggerantur. GLOSS. προσαθροίζω. PLIN. nat. 12,69 *Aegyptum* adaggeratam Nilo. 36,81 nitro ac sale adaggeratis.

adagio, -ōnis *f. postea ex analogia* (*cf.* proverbium) **adagium**, -ī *n.* [*fortasse cf. c.* aio. *Th.*] VARRO ling. 7,31 apud VALERIVM SORANVM: 'vetus adagio est, o Publi Scipio'. quod verbum usque eo evanuit, ut

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

graecum pro eo positum magis sit apertum, nam id est, quod *παροιμίαν* vocant Graeci .... adagio est littera commutata a⟨m⟩bagio, dicta ab eo, quod ambit orationem neque in aliqua una re consistit sola. PAVL. FEST. 12 adagio ad agendum apta. DON. Ter. Eun. 428 et dicta et proverbia et adagiones, quod rem agant, facetis hominibus adscribuntur. GLOSS. *παροιμία*. II 564, 31 prima species (?). adagione: proverbio. adagiones: *προοίμια* (*sic*); proverbia. adagium: *προοίμιον* (*sic*). GELL. praef. 19 vetus adagium est. 1, 8, 4 illud frequens apud Graecos adagium. (Ps.?) APVL. mund. 14 est adagium de eo tale. CENS. 1, 7 p. 4, 13 ut vetus adagium (adgagium *Darmst.*) est ...'sus Minervam'. AVSON. 340 A ut, quod per adagionem coepimus, proverbio finiamus. SYMM. epist. 1, 3, 2 novi ego, quid valeat adagio.

adagnitio, -ōnis *f. ab* adagnoscere. TERT. adv. Marc. 4, 28 occulti revelationem et adagnitionem (agnit- *cod. Leid.*).

adagnōsco, -ere. *ab* ad *et* agnoscere. SEN. benef. 2, 13, 1 quo ... altior te sublevasti, hoc depressior es (*o superbia*) ostendisque tibi non adagnoscere (*i. doces tibi non attribuenda esse*) ista bona, quibus tantum inflaris (adaugescere *coni. Gertz*). TERT. anim. 6 quod movebitur extrinsecus ab alio, ... corpus adagnoscam. [adagnoscis *ἐπιγινώσκεις Stephanus ex glossario graecolatino nunc deperdito, ubi qui extat cod. Parisin. 7651 habet* adgnoscis, *cf.* GLOSS. II 8, 23. *Traube.*] *cf.* accognoscere.

? **adagonista** incitator certatoris LIB. GLOSS. *non videtur esse* antagonista. *V.*

Adaia *indecl. et* **Adaias,** -ae *nom. vir. hebr.*, עֲדָיָה *et* עֲדָיָהוּ, *Ἀδαΐα, Ἀδαΐας, Ἀδία, Ἀδαΐ*. VVLG. I par. 6, 41. 8, 21. 9, 12 II par. 23, 1. I Esdr. 10, 29 *et* 39 Adaias *vel* Adias. II Esdr. 11, 5 *et* 12. IV reg. 22, 1 Hadaia (LXX *Ἐδεϊά*); *sed* HIER. nom. hebr. p. 44 Adaia: testimonium domini. *vide etiam* Addo.

Adali *indecl., nom. vir. hebr.*, חַדְלַי, *Ἐλδαΐ*. VVLG. II par. 28, 12.

Adalia *nom. vir. persicum*, אֲדַלְיָא. VVLG. Esth. 9, 8.

Adalia *oppidum. in* NOT. Gall. p. 587, 9 *ad* civitas Diablintum (*Noviodunum Galliae Lugudunensis*) *in quibusdam codicibus haec adscripta sunt*: quae alio nomine Adalia vocatur. quae alio nomine Aliud vel Adalia (adala, addala, alia) vocatur. id est Carifes. quae alio nomine Aliud vel Adalia nuncupatur. *quae quam recte tradantur dici nequit.* *Otto.*

adalligāmentum, -ī *n. ab* adalligare. PLIN. med. 3, 22 adalligatum habeas licet biduum vel triduum unum adalligamentum (*sic codd. praeter d*; alligamento *d*). *cf.* adalligo.

adalligo, -āvī, -ātum, -āre. *ex* ad *et* alligare *denuo compositum, cf.* alligo. GLOSS. II 421, 4 *προσεπιδεσμῶ*. *a* PLIN. *in* hist. nat. *solo usurpatum* (*recurrit* PLIN. med. 3, 10 *al.*); *dicitur de medicamentis primum in pellibus, sim. inligatis, deinde corpori adligatis, cf.* 21, 166 adligari florem panno russeo et in umbra adservari, ita cum opus sit adalligari. *aliter adhibetur nusquam praeter* 17, 211. 30, 85. 36, 66. 37, 142. *copulatur cum dat., nusquam cum* ad.

1 *corpus vel pars corporis, cui medicamentum adalligetur, expressum est*: 29, 85 vermiculi duo adalligati ... mulieribus pelle cervina (30, 141. 36, 151). 28, 115. 29, 64. 30, 140 in pelle canina fronti. 27, 89 *vermiculos* pyxide conditos. *plerumque rem, qua medicamentum involutum est, additam desideras*: 27, 30 folia ... parientibus adalligantur. 27, 66. 28, 257. 30, 97 pulmonem ... circa caput. 36, 56. 37. 50 infantibus *sucina* ... amuleti ratione (28, 258. 30, 138). 32, 6. 32, 113 (115). 36, 131. 37, 146. 24, 181 capiti (25, 143). 30, 125 collo (37, 51. 162). 20, 181 bracchio (225. 24, 170. 28, 211). 23, 138 lacerto (28, 107. 30, 100. 32, 139). 28, 217 femini (30, 62). 26, 53 inguini ... in tumore (28, 48. 121). 28, 138 genibus. 30, 128. 32, 81. 32, 133. 34, 166. 26, 24 clavo. 29, 129 tumoribus. 30, 54 doloribus. 32, 24 infantiae. *addito tempore*: 25, 88 *herba* viris ... quaternis horis.

2 *ubi remedium adalligetur, expressum non est*: 20, 225 radix ... adalligata in lana nigra. 30, 137 lana (26). 30, 91 in pelle (110). 30, 140 pelle. 29, 113 in pellicula (32, 52). 32, 139 in ... corio (29, 68). 32, 74 in putamine ovi (*cf.* 30, 101). 32, 114 in panno. 28, 259 panno (29, 132). 30, 104 calamo. *ibid.* in ... vase. 25, 134 hora vel diutius. 27, 141 triduo. 30, 36. 22, 38 in tertianis (27, 117). 22, 50 tertianis ... febribus. 30, 21 in ... dolore. 28, 88 pars proboscidis cum Lemnia rubrica. 28, 228. *deinde permultis locis aliis praecipue in libro* XXX *vox similiter usurpata legitur; nota sis etiam hos*: 20, 227 *coni.* iuxta. 28, 261 asini testis in vino potus portioneve adalligatus brachiali (vel *pro* ve *pars codd.*). 29, 67 in pelle dorcadum nervis cervinis ... in lacerto. 30, 139 ad eundem usum. 32, 6 ad maturitatem. *obiecto subaudiendo*: 30, 60. 32, 113. *in membranis confunditur cum* alligare 37, 150. *Bickel.*

Adalus, -ī *nom. Hispanum.* CORP. II 2543 (*Tarraconensis prov.*) Edovio Adalus (*aut* Adaius) Cloutai v. s. l. m. *Diehl.*

Ădām *indecl. fere*, אָדָם, *Ἀδάμ*. *primus homo.* *declinatio*: CHAR. gramm. I 118, 13 Adam ὁ *πρωτόπλαστος* monoptoton est proin latine ut et graece. GRAMM. suppl. 93, 24 nominativo et accusativo et vocativo et ablativo in 'am' terminantur ut hic Adam ... et hunc Adam ... et o Adam ... et ab hoc Adam. sed ideo primae declinationis sunt propter genetivum et dativum in 'ae' dipthongon desinentes ut huius Adae ... huic Adae. *cf.* 164, 6. *nomen plerumque non declinatur, nec gen., cuius rei videtur status constructus qui dicitur Hebraeorum in causa esse, velut* VVLG. gen. 5, 1 liber generationis Adam. 5, 4 dies Adam. 11, 5 filii Adam. deut. 32, 8 filios Adam, *hoc passim*, II reg. 7, 19 lex Adam. Sirach 49, 19 in origine Adam. Os. 11, 4 in funiculis Adam. Luc. 3, 38 Seth, qui fuit Adam *cf.* TERT. anim. 20 generis Adam. 19 ex matrice Adam *passim*, *nec post praepos.*: VVLG. gen. 2, 22 de Adam. Rom. 5, 14 ab Adam. I Cor. 15, 22 in Adam omnes moriuntur. *cf.* TERT. anim. 9 in Adam. 36 ex Adam. AVG. civ. 15, 20 cum Adam. INSCR. christ. Rossi II p. 69, 38, 6 cum Adam. *passim, ut omittam eas, quae acc. regunt. Thielmann, Beitr. z. Textkr. der Vulg. p. 4 exponit, in* VVLG. *partibus ab ipso Hieronymo confectis* Adam *non declinari et pro dativo legi* Adam *ter in Amiatino aliisque codicibus* VVLGATAE gen. 2, 20. 3, 21. *ex analogia acc.* Adam *formatur* Adae *pro dat. et gen., quae forma inflexam ex his casibus postea fere expellit* (*dat.* Adae TERT. pud. 16. Vind. I p. 254, 16, *ubi editores non recte reiciunt*, [VVLG. gen. 2, 20. 3, 17. 3, 21 *sic edd.*] FILASTR. 117, 1 *passim*, *gen.* Adae TERT. anim. 36 ex Adae latere, Adae portionem animatam. VVLG. Sirach 35, 24 Rom. 5, 14 HIL. in psalm. 14, 4 FILASTR. 97, 4 PRVD. apoth. 911 *passim*). *nom.* Adamus *v. infra l. 34. voc.* Ada EVCHERIVS instr. 1, 13 p. 70, 18. *prosodiaca*: *dactylorum plerumque explet pedem sextum*: Ādam PRVD. psych. 226 Symm. 2, 828 apoth. 926. 1007. 1009 PAVL. NOL. carm. 23, 308. 25, 183 MAR. VICTOR aleth. prec. 92 SIDON. epist. 7, 17 v. 29 carm. 16, 59 SEDVL. carm pasch. 1, 366 ALC. AVIT. carm. 1, 147. 2, 328 *passim, item* Ādae *gen.* PRVD. apoth. 911 ham. 697, *rarius in aliis pedibus* Ădam ALC. AVIT. 2, 236 *in primo*, VEN. FORT. carm. 2, 4, 4 *post quinariam*, Adae VEN. FORT. carm. 2, 4, 7 *post ternariam; in his aliis versus sedibus plerumque corripitur prior* a, *velut* AVSON. 153, 34 deceptumque adiunxit Ădam. 317, 14 PAVL. NOL. carm. 31, 66. 184. 334 *ter* Ădam *in fine pentametri.* 25, 19. 27, 608 PS. ORIENT. 3, 135. 2, 7 PAVL. PETR. Mart. 4, 526, *etiam* CARM. epigr. 301, 10 nomen Adae referens (adde *cod.*). *summa cum licentia nomen tractat* CYPR. GALL. gen. 44 Ădāmus *in initio versus*, 64 Ădāmus, 134 fidus Ădāmus (197 deut. 193 *hic in phalaecio*), 93 Ădāmum (*at* 192 Ădām).

nominatur saepissime ut primus homo: TERT. anim. 20 in ipso principe generis Adam. COMM. instr. 1, 35, 1 Adam protoplastus. FILASTR. 2, 1. 48, 1 pater noster protoplastus. AVG. civ. 13, 23 de homine primo qui est appellatus Adam (18, 40). 15, 10 homo primus Adam, *saepissime ab eo numerantur hominum generationes.* filii Adam *nominantur homines* VVLG. Sirach 40, 1 Ierem. 32, 19 *passim.* *nomen interpretatur* HIER. nom. hebr. p. 2, 17 Adam homo sive terrenus aut indigena vel terra rubra (*similiter* 64, 7. 73, 14. 23. 78, 17. 81, 9). EVCHERIVS instr. 2 p. 140, 16. AVG. civ. 15, 17 *Adam* homo interpretatur, sed commune perhibetur esse in illa lingua, id est Hebraea, masculo et feminae. nam sic de illo scriptum est (gen. 5, 2): 'masculum et feminam fecit illos ... et cognominavit nomen eorum Adam' ... ut Adam ... nomen esset amborum. *cf.* EVCHERIVS instr. 1, 16 p. 71, 10 *saepe* Adam *ponitur pro homine carnali*: PRVD. apoth. 926 ut veterem splendens anima exuat Adam. PAVL. NOL. carm. 25, 183 Christum induti deponimus Adam. 27, 608 ne maneam terrenus Adam *passim, cf.* VVLG. II reg. 7, 19 lex Adam, Os. 6, 7 in funiculis Adam traham eos; *et inde a* VVLG. I Cor. 15, 45 factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem, *loco saepe laudato, Christus ipse hoc nomine circumscribitur*: AMBR. inst. virg. 16, 98 in illa novissimi Adam ... membra. PAVL. NOL. epist. 30, 2 plus de primo quam de secundo Adam ... refero. carm. 31, 184 praefero victorem mortis et anguis Adam. PS. ORIENT. 2, 7 mitis Adam. 3, 135 secundus. ALC. AVIT. c. Ar. 4 p. 3, 22 novum (*opp.* veterem, *cf.* epist. 7 p. 37, 27). hom. 2 p. 105, 21 carm. 3, 21 novissimus. *singulariter*: ALC. AVIT. carm. 2, 328 proprium ... Adam (*Loth comparatur cum Evae marito*). *cf.* 2, 401. *qui seminudus est, vocatur iocose* alter Adam PAVL. PETR. Mart. 4, 526.

adi. **Ădāmaticus,** -a, -um. PETR. CHRYS. (Migne 52, 550[a]) serm. 54 de Adamatica arbore (*opp.* crucem dominicae passionis). **Ădāmiānī,** -ōrum *m.*, *Ἀδαμιανοί, Ἀδαμῖται, haeretici.* AVG. haeres. 31 Adamiani ex Adam dicti, cuius imitantur in paradiso nuditatem; *secuntur plura de moribus eorum* (ISID. orig. 8, 5, 14). **Ădām māximus** *gigantis nomen, nisi est* homo maximus. VVLG. Ios. 14, 15 Adam maximus ibi inter Enakim situs est. *V.*

Adama, -ae *opp. Palaestinae*, אֲדָמָה, *Ἀδαμά*. VVLG. gen. 10, 19 Adamam. 14, 2 regem Adamae. 14, 8 rexque Adamae. deut. 29, 23 subversionis Sodomae et Gomorrhae, Adamae et Seboim, quas subvertit dominus. Os. 11, 8 quomodo dabo te sicut Adama? HIER. in Os. 3 (11, 8) sicut Adama et Seboim ponam te, quae duae sunt quinque urbium, sicut in genesi legimus .... sicut delevi Adama et Seboim. nom. hebr. p. 2 Adama: humus vel terra sive terrena. 21, 25. sit. et nom. p. 84 Adama una de quinque civitatibus Sodomorum eversa cum ceteris. CYPR. GALL. gen. 373 atque Adama et Sebona, quis iunctim Lasa cohaeret. OROS. hist. 1, 5, 6 in confinio Arabiae et Palaestinae ... quinque civitates fuere Sodoma Gomorra Adama Seboim et Segor. *Otto.*

ἐράσμιος **adamābilis** GLOSS. II 313, 47. *V.*

Adamana *statio Syriae, Ptolemaeo Ὀδμάνα*. TAB. Peut. 10, 3/4.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

NOT. dign. or. 32, 11 Calamona *castellum.* 32, 26 equites sagittarii indigenae, Calamona. *v. Benzinger, PW. I 343. III 1329, 4. Diehl.*

adamāns *v.* adamo *et* adamas.

adamantēus, -a, -um. *ab* adamans *graeca terminatione in usum hexametri formatum. translate: praedurus:* OV. met. 7, 104 ecce adamanteis Vulcanum naribus efflant aeripedes tauri. MANIL. 1, 923 adamanteis Discordia vincta catenis. AVIEN. Arat. 1555 sol ... curru adamenteo. 1509 axe adamanteo (adenteo *codd.*). HYG. fab. 22 p. 53, 8 tauros *Iason* ... iungeret adamanteo iugo. OREST. trag. 833 portas.

adamantinus, -a, -um, ἀδαμάντινος. *proprie: de lapide:* LVCR. 2, 447 adamantina saxa ... ictus contemnere sueta. PLIN. nat. 37, 189 duritiae (*inde* GLOSS. IV 471, 18. V 261, 10). APVL. mund. 26 firmitate. ZENO tract. (Migne 11, 361) 14, 5 lapidibus adamantinis meliores. VVLG. Ier. 17, 1 ungue (HIER. in Ier. 3, 17, 1 hom. Orig. in Ier. 14, Migne 25, 683 AMBR. apol. Dav. II 66. 87). HIER. hom. Orig. in Ier. 3 (Migne 24, 786) 17, 1 ut dura ferri materies scribat in duriori tabula adamantina. CASSIAN. conl. 6, 12 signatorium. VEN. FORT. Mart. 1, 136 adamantinus arte topazos. ISID. orig. 16, 13, 4. MART. CAP. 2, 110 cacuminis. *de ferro:* SCHOL. Germ. Sang. p. 147, 20 falce (ἐξ ἀδάμαντος). Bas. p. 82 harpen. *translate: praedurus:* HOR. carm. 1, 6, 13 Martem tunica tectum adamantina (*cf.* IREN. 1, 5, 5). 3, 24, 5 si figit adamantinos summis verticibus dira Necessitas clavos. PROP. 3, 11, 9 Colchis flagrantis adamantina sub iuga tauros egit. APVL. met. 9, 18 auro ... soleant adamantinae etiam perfringi fores. TERT. resurr. 44 portas adamantinas mortis (ANTH. 240, 13 adamantina regna. VEN. FORT. Mart. 1, 5 Stygis ... claustra). IREN. 1, 5, 5 tunicam (δερμάτινον). HIER. epist. 53, 8 murum litum vel adamantinum. in Amos 3 (Migne 25, 1072) 7, 7 vir stabat super murum adamantinum (ἀδαμάντινον. VVLG. litum). in Mich. (Migne 25, 1163) 1, 10 *portae Ierusalem* firmae et adamantinae. epist. 66, 6 lapidem. adv. Pelag. 2, 25 vas adamantinum ... fictile. AVG. de duab. animab. (Vind. 25, 6 p. 79, 12) 23 quae illam propositionem adamantinis, ut dicitur, catenis nexam consequuntur (*cf. l. 7 et 63*). c. adv. leg. 1, 17, 36 nexibus (MART. CAP. 1, 7). c. Iul. op. imp. 3, 146 fundamento. VEN. FORT. carm. 9, 1, 81 turris. HYDAT. (chron. II) 59 Pelagiani sectam ... adamantino veritatis malleo contrivit. AVG. salut. doc. 55 sensus noster adamantinus, ut non mollescat. SCHOL. Pers. 1, 47 μεταφορικῶς duram ... et adamantinam dicimus frontem improbam. VEN. FORT. Mart. 3, 292 hostis (*i.* diabolus).

adamantis, -idos *f.* [*a vocabulo gr. non tradito tractum. Th.*] *herba.* PLIN. nat. 24, 162 adamantida, Armeniae Cappadociaeque alumnam. hac admota leones resupinari cum hiatu lasso. nominis causam esse, quod conteri nequeat. 1 ind. 24, 102 de adamantide. Ps. APVL. herb. 5 adamantes *i. q.* symphoniaca. DIOSC. 4, 64 Iosquianum aut adamantu(m) dicunt.

Adamantius *v. sub* Adamas.

adamās *vel* **adamāns,** -ntis *m.,* ἀδάμας. GRAMM. suppl. 121, 4 in ʻans' ... masculina, ut hic adamans huius adamantis. *nom. graecus in* -as *legitur* OV. met. 4, 281 trist. 4, 8, 45 MANIL. 4, 926 SEN. dial. 2, 3, 5 PLIN. nat. 37, 55. 61. [144?] DIG. 39, 4, 16, 7 CLAVD. 22, 444. *at forma latina* adamans IVV. 6, 156 PORPH. Hor. carm. 1, 6, 13 AVG. civ. 21, 4, 4 p. 495 MARC. med. 26, 95 VEN. FORT. carm. 6, 1, 110. 6, 5, 107; *ludit in hac forma* SOL. 52, 57 (*p. 567, 46*). [*francog. vet.* aimant *i. q. magnes. M.-L.*] *graecae formae traduntur hae:* adamanta *apud poetas:* OV. epist. 2, 137. 10, 109 ars 1, 659 am. 3, 7, 57 fast. 4, 14 met. 9, 615 LVCAN. 6, 801 PLIN. nat. 20, 2 (*ex coni.*) STAT. Theb. 3, 268. 2, 277, *at* adamantem SOL. 52, 57 VVLG. AVG. adamantas: MART. 5, 11. *nota gen.* adamantium SOL. 52, 54. [*it. hisp.* diamante, *francog.* diamant. *M.-L.*]

ferrum durissimum: VERG. Aen. 6, 552 solido ... adamante columnae (ANTH. 16, 56). PROP. 4, 11, 4 non exoratae stant adamante viae. OV. met. 4, 453 carceris ante fores clausas adamante (STAT. Theb. 7, 68). 7, 412 nexis adamante catenis. 15, 813 incisa adamante perenni fata tui generis (CLAVD. 15, 202 voces adamante notabat Atropos). Pont. 4, 12, 32 duro tibi pectora ferro esse vel invicto clausa adamante putem. fast. 3, 805 facta ex adamante securi. trist. 4, 8, 45 adamas licet alliget illud. SEN. Herc. f. 808 adamante texto vincit. LVCAN. 6, 801 durum vinclis adamanta parat. VAL. FL. 3, 225 fractoque trahens adamante catenas. STAT. Theb. 3, 268 spumantem proni mandunt adamanta iugales. 4, 534 solido ... intorta adamante gigantum vincula (3, 16). HYG. fab. 166 p. 19, 16 *deorum* solia aurea[s] ex adamante. 148 p. 22, 1 catenam ex adamante. astr. 2, 12 falcem ex adamante factam. PRVD. psych. 125 conserto adamante trilicem induerat thoraca. CLAVD. 22, 444 reclusos laxavit postes adamas. 5, 470 turris ... solido ... rigens adamante (26, 213). 20, 166 adamante gravem hastam. 1, 99 Mavors adamante coruscat. 3, 119 notavit ... adamante comas *Megaera.* 22, 39 amicitias ... mansuro ... adamante ligat *Fides.* LICENT. carm. 134. GLOSS. *lapis durissimus:* PLIN. nat. 37, 55 maximum in rebus humanis, non solum inter gemmas, pretium habet adamas, *secuntur plura de origine duritia generibus, ex quibus affero* 37, 57 duritia est inenarrabilis simulque ignium victrix natura ..., unde et nomen [interpretatione Graeca indomita vis] accepit (HIER. in Amos 3, 7, 7 Migne 25, 1073^b). 37, 61 adamas dissidet cum magnete in tantum, ut iuxta positus ferrum non patiatur abstrahi (AVG. civ. 21, 4) ... adamas et venena vincit. 37, 200. 204. 20, 2 adamanta ..., infragilem omni cetera vi et invictum, sanguine hircino rumpente (AVG. civ. 21, 4 MARC. med. 26, 95 SERV. auct. Aen. 6, 552 ISID. orig. 16, 13, 2 GLOSS.). SOL. 30, 33 adamante scribitur et notatur *hyacinthus.* 52, 53 *sqq. multa.* HIER. hom. Orig. in Ier. hom. 3 (Migne 25, 607). PRISC. perieg. 1063 lymphantia pectora sanans.

gemma pretiosa: MANIL. 4, 926 sic adamas, punctum lapidis, pretiosior auro est. MART. 5, 11 sardonychas zmaragdos adamantas iaspidas uno versat in articulo Stella ... meus. STAT. Theb. 2, 277 infaustas percussum adamanta figuras *in Harmoniae monili.* IVV. 6, 156 adamans notissimus et Berenices in digito factus pretiosior. CORP. II 3386 in digito minimo anuli duo gemmis adamant(ibus) *Isidi dedicati.* MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 7. IVL. VAL. 3, 42 coronam auream adamantibus coruscantem. SPART. Hadr. 3, 7 adamante gemma donatus. AMM. 22, 8, 31 AVG. doctr. christ. 2, 16, 24. PRISC. perieg. 1019 nitidum. MART. CAP. 1, 75. *nota:* IMP. AVG. Macr. sat. 2, 4, 12 adamas Supernas (*iocose adloquitur Maecenatem*). DRAC. carm. 10, 482 Allecto testis ceras adamante notavit. *duritiae exemplum ponitur:* OV. epist. 2, 137 duritia ferrum ut superes adamantaque. 10, 109 illic tu silices, illic adamanta tulisti. am. 3, 7, 57. ars 1, 659 lacrimis adamanta movebis. met. 9, 614 in pectore ferrum aut adamanta gerit. trist. 4, 6, 14 *tempus* adamanta terit. SEN. dial. 2, 3, 5 nec secari adamas aut caedi vel deteri potest, sed incurrentia ultro retundit. STAT. silv. 1, 2, 69 duro nec enim ex adamante creati, sed tua turba sumus (*Amores*). VVLG. Ezech. 3, 9 ut adamantem et ut silicem dedi faciem tuam. Zach. 7, 12 cor suum posuerunt ut adamantem. HIER. in Amos 3 (Migne 25, 1074^a) 7, 7 Petrus ... erat fortissimus adamas. in Zach. 2 (Migne 25, 1463 A) 7, 8 ab adamante induratum est cor Pharaonis. AMBR. Hel. 7, 20 *Daniel* in adamantis rigorem ... membra duratus. SIDON. epist. 4, 23, 2 BOET. herm. 2, 5, 12 p. 414, 8. *in adamantem versus Celmis, Iovis parvuli tutor* OV. met. 4, 281. *V.*

Adamās, -antis, Ἀδάμας. **1** *homo perfectus Barbeliotarum:* IREN. 1, 29, 3 emittit Autogenes hominem perfectum et verum, quem et Adamantem vocant, quoniam neque ipse domatus est, neque ii, ex quibus erat. **2** *nom. et cogn. vir.:* CORP. VI 7006 (*e columb.*) C. Marium Priscum e⟨t ...⟩ Adamantem. II 1165 (*Hispali*) L. Licinius Adamas lib. III 1028 (*Apuli*) Herculi invict(o) ... Adamas exvot(o). **Adamantius,** -ī, Ἀδαμάντιος. *complures Graeci et Latini, ethnici vel christiani:* COD. Iust. 4, 65, 32 (*a. 484*) Zeno A. Adamantio p(raefecto) u(rbis). *cf.* 8, 10, 13. 11, 43, 8. *v. Hartmann, PW. I 343, 2.* MARTYR. gramm. VII 165, 13 ab Adamantio meo patre, qui ... auctor doctorque elocutionis latinae visus est non futilis. *cf. inscript.* Adamantii sive Martyrii de ʻb' muta et ʻv' vocali. *errat igitur* CASSIOD. *ibid.* 147, 8 ex Adamantio Martyrio de ʻb' et ʻv' (212, 26). *cf. Goetz, PW. I 343, 4.* HIER. in Gal. 1, 3, 1 hoc ... in exemplaribus Adamantii non habetur (in Matth. 4, 24, 36). PATR. Nicaen. 1, 4 (*Aegypti episc.*) Adamantius Cynon. HIL. hist. frg. 4, 29 episcopus a Cio. *sic cognominatus fuit* Origenes: HIER. vir. ill. 54 Origenes qui et Adamantius. epist. 33, 3 ut ad Adamantium nostrumque Chalcenterum veniamus (43, 1). *ibid.* iuste Adamantii nomen acceperit. in Tit. 3, 9 vir doctus Adamantius. SIDON. epist. 2, 9, 5 Adamantius Origenes. Adamantius *quidam scripsit dialogum adversus Marcionitas, quem in linguam latinam transtulit* RVFIN. gnost. (*ed. Caspari, Anecdota I*). *v. Jülicher, PW. I 343.* **Adamastus,** -ī, Ἀδάμαστος. **1** VERG. Aen. 3, 613 comes infelicis Vlixi, nomine Achaemenides, Troiam genitore Adamasto paupere ... profectus. **2** *cogn. vir.* CORP. VI 24200 (*periit*) d. m. L. Pinni Adamasti Pinnia Paulina. **Adamastōr,** -is, *Ἀδαμάστωρ. *gigas.* SIDON. carm. 15, 20 Rhodopenque Adamastor Strymonio cum fonte levat (*v. l.* Damastor. *cf.* CLAVD. carm. min. 54, 101 Damastor). *Diehl.*

Adamastōr *et* **Adamastus** *v. sub* Adamas.

Ādămaticus *v. sub* Adam.

adamātor puellarum amator GLOSS. II 564, 42. 315, 10 ἐρωτικός adamator. TERT. cult. fem. 1, 2 nihil ad castitatem adamatores ... monstrare potuerunt.

adamātōrius ἐρωτικός GLOSS. II 7, 44. 564, 26 adamaturius puellarum amator. FRONTO p. 19, 17 N. ⟨fla⟩mmae adamator⟨iae⟩ *suppl. Haupt.*

adambulo, -āre. *ab* ad *et* ambulare. PLAVT. Bacch. 768 adambulabo ad ostium, ut, quando exeat, extemplo advenienti ei tabellas dem in manum. APVL. met. 3, 12 ego vitans oculos omnium ... lateri eius adambulabam. 11, 8 asinum ... adambulantem cuidam seni debili. 8, 26 circumgestantibus deam cornu canens adambulabat. NOT. Tir. 90, 33 adambulat. *V.*

Adami *indecl., opp. Palaestinae.* VVLG. Ios. 19, 33 de ... Adami quae est Neceb (אֲדָמִי־הַנֶּקֶב, Ἀρμὲ καὶ Ναβόκ). HIER. sit. et nom. p. 95 Adami in tribu Nepthali. *Otto.*

Ādămiānī *v. sub* Adam.

adamita, -ae *f. v.* adpatruus.

Adammontem *statio Syriae.* TAB. Peut. 10, 2. *num eadem* RAVENN. p. 85, 5 Samachon, Σαμαχωνῖτις *Iosephi?*

Adamnanus, -ī *nom. vir. Britann.* ITIN. Hier. p. 221, 2 *sqq.* Arculfus sanctus episcopus gente Gallus ... mihi Adamnano haec ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dictavit. BEDA Itin. Hier. p. 323, 6 *sqq.* dictatus Arculfi ... presbyter Adamnanus tribus libellis conprehendit. *v. Geyer, Itin. Hier. praef. p. XXXIII.* *Diehl.*

adamo, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* amare. *amore rei (postea et hominis) affici. verbi, quod ante* CIC. *non legitur, omnino praevalent formae perfectae, a quibus vis incohativa orta videtur, praesentes sunt rarae, ut* CIC. fin. 1, 69 COLVM. 10, 199 PETRON. 110 BVC. Eins. 2, 10 PLIN. nat. 10, 119 QVINT. inst. 2, 5, 22.

I *incohative*: **1** *rem* (*nota*: SEN. epist. 71, 5 si ... virtutem adamaveris — amare enim parum est): CIC. S. Rosc. 121 litteras ... aut humanitatem. Flacc. 25 laudem patriae in libertatem vindicandae. Mil. 87. de orat. 3, 71 praeclaram ... speciem oratoris perfecti et pulcritudinem. 3, 62 patientiam et duritiam in Socratis sermone maxime adamarat. epist. 2, 4, 2 quarum laudum (-em *M*) gloriam adamaris. ad Q. fr. 3, 5, 4 illud ... quod a puero adamaram (*sequitur versus*). Tusc. 2, 26 hanc quasi senilem declamationem. off. 1, 117 id ... genus aetatis degendae ..., quod maxime adamavit. ac. frg. 4 qui .. serius honores adamaverunt (NON. 69, 5 *cf.* GLOSS. V 637, 5 adamare obligari inhaerere, ab 'amo' tractum). ac. 2, 9 *sententiam.* fin. 5, 73 cum alter (*Callipho*) voluptatem adamasset, alter (*Diodorus*) vacuitatem doloris. 1, 69 campum ... equos ... exercendi aut venandi consuetudine adamare solemus. CAES. Gall. 1, 31, 5 postea quam agros et cultum et copias Gallorum homines feri ac barbari adamassent. BVC. Eins. 2, 10 deliciae somnusque solent adamare querellas. PLIN. nat. 10, 118 *psittaci* adamant verba, quae loquantur, nec discunt. QVINT. inst. 2, 5, 22 praedulce illud genus *scriptorum.* PS. QVINT. decl. 16, 2 genus ostentationis. FLOR. 1, 41, 5 Isaurici cognomen adamavit. Verg. orat. an poeta 10 eius, quam ferebat (*i. Europes*) oblitus, subito nostrum litus adamavit *Iuppiter.* HERM. mand. 8 res turpes. AVG. civ. 14, 9 hoc in se ipsis adamaverint, ut nullo ... inclinentur affectu. c. Iul. op. imp. 2, 214 exemplum peccantis (*sexies*). lib. arb. 3, 20, 57 turpe stipendium *diaboli.* in psalm. 89, 12 adamandam esse terrenorum ac temporalium bonorum felicitatem. 111, 2 pacem illius coaedificationis. PAVL. NOL. epist. 23, 4 gratiam servitutis. 38, 10 familiare secretum taciti ruris. COD. Theod. 7, 1, 5 ignobile otium. 12, 1, 56 militare munus. *adiecto acc. praedicativo*: SEN. epist. 94, 8 cum virtutem unicum bonum hominis adamaverit, turpitudinem solum malum fugerit. *saepe de artis monumentis, sim.*: CIC. Verr. 3, 85 signa ... pulcherrima. 5, 101 id concupisti, quod numquam videras, id ... adamasti, quod antea non aspexeras. OV. trist. 3, 4, 28 si ... Achilleos non adamasset equos. PLIN. nat. 34, 62 apoxyomenon ... princeps ..., quamquam adamatum, reposuerit. 34, 47 duo pocula ... adamata donaverat. SIL. 13, 842 arcem ... adamato prodidit auro Tarpeia. PLIN. epist. 3, 7, 8 adamatis ... novis *villis* priores neglegebat. PAVL. NOL. epist. 32, 17 picturam. *in lusu verborum*: SOL. 52, 57 ut ... quasi praedam quandam adamans *adamas* magneti rapiat atque auferat *ferrum.*
2 *hominem*: NEP. Dion 3 *Platonem* Dion adeo admiratus est atque adamavit, ut se ei totum traderet. SIDON. epist. 5, 10, 2 cui merito ingenii suffecisset adamari. PAVL. NOL. carm. 21, 373 Christum. *de amore venereo*: GLOSS. II 472, 6 φιλῶ amo adamo. OV. ars 2, 109 sit licet antiquo Nireus adamatus Homero. LIV. per. 30 captam statim adamavit. SEN. contr. 2, 7, 8 uxor mea ... peregrinante me adamata est. COLVM. 10, 199 spiritus orbis ... ipse suas adamat partes et fetibus implet. MELA 1, 86 Endymionis a Luna ... adamati. PETRON. 110 quam facile adamarent *mulieres.* PLIN. nat. 8, 157 equum adamatum a Semiramide usque in coitum. 36, 22 *Cupidinem statuam* adamavit ... Alcetas ... atque in eo ... amoris vestigium reliquit. QVINT. decl. 325 p. 278, 11 hic dives hanc speciosam adamavit. 291 p. 160, 17 SVET. Vesp. 22. APVL. Plat. 2, 22 cum ipsa anima complacita est, homo totus adamatur. IREN. 1, 6, 3. SOL. 12, 10 puerum delphinus adamavit. ITIN. Anton. p. 528 Ariadne a Theseo relicta a Baccho adamata est. HYG. fab. 21 p. 53, 2. 57 p. 60, 4 *passim apud* SCHOL. *et* MYTHOGR. AMBR. Ios. 5, 23 adamantur et qui nolunt amari. 5, 25 adamatus non redamavit. HIER. epist. 66, 8 VVLG. gen. 34, 2. deut. 21, 11 adamaveris eam volueris que habere uxorem. II reg. 13, 1. III reg. 11, 1 mulieres alienigenas. Esth. 2, 17. Ier. 2, 25 adamavi ... alienos et post eos ambulabo (*translate de Israel idola colente*). AVG. civ. 16, 30 *ult.* SIDON. epist. 7, 2, 8. 9, 9, 12. AVG. c. Iul. 1, 6, 22 mortalitas dicitur inferos adamasse (1, 7, 33).

II *non incohative, at aucta vi simplicis verbi (cf.* SEN. *l. 9), usus rarus. huc traho* PLIN. nat. 14, 37 *Vmbriae aliis regionibus* bananica (*vitis*) fallax est, adamant tamen eam. HYG. astr. 2, 20 p. 60 ut uxoris adamantem (amantem *codd. non minus boni*) et regem decebat. DON. Ter. Andr. arg.: quam Charinus adamabat unice. SERV. auct. Aen. 2, 797 adamat poeta ea quae legit diverso modo proferre (3, 10 *eadem vi* amat). CORP. VIII 12589 Scorpianus in adamatu(m) *sc. campum, cf.* 11150 campus dilectus. GLOSS. II 6, 12 adamat ἐρᾷ φιλεῖ. *part.* adamans valde amans vel cupiens GLOSS. (*v. tamen* SOL. *l. 46*).

synonyma: *ad I 1*: concupisco. *ad I 2*: velle uxorem habere. *opposita*: oblivisci, neglegere.

adamplio, -āvī, -āre. *ab* ad *et* ampliare. ITALA cod. Lugd. Monac. num. 33, 54 pluribus adampliabitis (πληθυνεῖτε. VVLG. dabitis latiorem) possessionem eorum. ITALA (Aug. serm. 44) psalm. 40, 10 qui edebat panes meos, adampliavit adversum me (magnificat super me VVLG.) supplantationem (*cf.* Ioh. 13, 18 *ubi* adampliavit super me *cod. Palat.*, ἐπῆρκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν, VVLG. levabit contra me calcaneum). ITALA cod. Sessor. Amos 8, 5 adampliemus (μεγαλῦναι) pondus. IREN. 1, 27, 2 succedens ... ei Marcion ... adampliavit (ηὔξησε) doctrinam. 4, 28, 2 poena ... adampliata est. [AMBR. Iacob 2, 9, 40 filius meus ampliatus, *ubi* adampliatus *codd. Aug. et Einsidl.*] CORP. III 6423 aram adampliavit et tauro immolando dedicavit. VI 222 aedicula ..., quam ... vetustate corruptam adampliavit columnis ... valvis ... marmore. X 1578, 5 adampliante donis torquem et velum. XI 296 locum ... restituit adque adampliavit. VI 24482 adiecto podismo et adampliato fecerunt *monumentum.* *V.*

Ādămus *v. sub* Adam *p. 564, 34.*

Adan *indecl., nom. vir. hebr.*, עָדִין, Ἀδίν. VVLG. I Esdr. 8, 6 de filiis Adan. *Otto.*

Adana, -ōrum *et* -ōn, τὰ Ἄδανα, *opp. Ciliciae, nunc* Adana, *v. Hirschfeld, PW. I 344.* PLIN. nat. 5, 92 TAB. Peut. 10, 4. ITIN. Burdig. 580 civitas Adana. PATR. Nicaen. 4, 85 (*inter Ciliciae episc.*) Paulinus Adana (*abl.?*). ITIN. Theod. p. 150, 5 de Adana. CORP. VIII 3159 (*Lambaesi*) M. Iulius Col. Procul. Adan. veter. leg. III Augus. PATR. Nicaen. 3, 88 Adanorum. 1, 90 Adanon. *cf. laterc. graec. 5, 88* Ἀδάνων. *eandem exhibet formam* RAVENN. p. 93, 3. *adi.* **Adanēnsis,** -e. PATR. Nicaen. 2, 89 Paulinus Adanensis.

Adanatēs, -ium, *gens Alpina.* CORP. V 7231 (*in arcu Segusino populorum Cottianorum Augusti aetatis*) 3 *civitas* Adanatium ... Quadiatium. *idem nomen fortasse restituendum* CORP. XII 80 (*in Alpibus Cottiis*) praef. Capill(atorum) A⟨danatiu⟩m ... Quariat⟨ium⟩. *inter populos orae Galliae Narbonensis laudat* PLIN. nat. 3, 35 Quariates Adunicates, *in arcu Tropaeensi Augusti appellantur* Edenates (*cf.* CORP. V 7817, 33 *a. u. c. 747/8, quem titulum deperditum servavit* PLIN. nat. 3, 137). *v. Ihm, PW. I 344. 436.* *Diehl.*

Adanatius *nom. gent. etruscum.* INSCR. Corp. inscr. etrusc. I 3546 (= CORP. XI 1998) (*Perusiae*) Cafatiae | L. Adanatis (*traditur etiam* Adenatis). *intellege* L. Adanati(u)s Cafatiae (gnatus). *Otto.*

ad **īnsulam Adanum** SOL. 56, 7 *in sinu Arabico, ex* PLIN. nat. 6, 175 *ubi traditur* Sadanum. *recte autem* LIB. geneal. chron. I 165, 75 ad insulam Adano. *cf. Ptolemaei* Ἀδάνου δύο. *sed. v. D. H. Müller, PW. I 345.*

Adapera *statio Galatiae.* ITIN. Anton. 203, 7. *eodem loco memorant* TAB. Peut. 9, 5 Lassora. RAVENN. p. 98, 17 Lascora. *num est Ptolemaei* Λασκωρία? *v. Hirschfeld, PW. I 345.* *Diehl.*

adaperio, -ruī, -rtum, -īre. *ab* ad *et* aperire. GLOSS. ἐπανοίγω adaperio. παρανοίγω adaperio. IV 303, 39 adaperit effrangit.

I *clausas res vel claudendas*: *de corpore animali et partibus*: VARRO rust. 2, 1, 22 *morbi* signa ... adapertum ⟨os⟩ umido spiritu crebro et corpore calido. OV. met. 5, 193 adapertaque velle ora loqui credas. PLIN. nat. 35, 58 Polygnotus ... instituit os adaperire (*in picturis*). ITALA cod. Laud. act. 16, 14. VEN. FORT. carm. 11, 23, 3 os ⟨ad⟩aperiebam. MARC. med. 12, 2 suffixi dentes ore adaperto. VEN. FORT. Germ. 11, 37 violenter adapertis praemortuae dentibus. 60, 160 fauces. CVRT. 9, 7, 24 ad criminationem invidorum adapertae sunt regis aures. MARC. med. 8, 63 oculis adapertis. 8, 102 collyrium ad caligines oculorum adaperiendas. ITALA (Aug. gen. litt. 11, 30, 39) gen. 3, 5 adaperientur (διανοιχθήσονται VVLG. aperientur) vobis oculi (*vi mystica*). ITALA *et* VVLG. Marc. 7, 34 Ephpheta quod est adaperire (*imp. pass.*). ITALA cod. Sessor. prov. 4, 25 oculos tuos. ITALA *et* VVLG. II Macc. 1, 4 adaperiat cor vestrum in lege sua. AVG. c. Fel. 1, 16 pietas ... spiritus sancti intima pectoris vestri adaperiat. AVG. civ. 18, 32 p. 302, 18 adaperient morsus suos sicut edens pauper absconse. *varie apud medicos*: CELS. 4, 11 p. 113 D. ore venae alicuius adaperto. 5, 27, 2 p. 201 desudare ... vulnere adaperto. 5, 28, 6 p. 210 si nondum adapertum ulcus est. 5, 28, 8 furunculus ... ubi adapertus est. 5, 28, 15 p. 218 inflammatio. COLVM. 6, 30, 8 obsessi naturales exitus adaperiuntur. PLIN. nat. 32, 96 vesicas exinanire, interanea destringere, omnia adaperire, renes purgare. ORIBAS. syn. 1, 5 multus aer ... omnes corporis poros adaperit. *i. q. purgare?* ORIBAS. syn. 1, 30 quodsi adaperire volumus. *haud raro de partu* (*hoc etiam translate*): COLVM. 10, 145 at cum feta suos nexus adaperta resolvit *terra.* ITALA cod. Lugd. gen. 29, 31 *et* 30, 22 *deus* adaperuit (ἀνέῳξεν. VVLG. aperuit) vulvam eius. VVLG. Luc. 2, 23 omne masculinum adaperiens (διανοῖγον) vulvam, sanctum. ITALA (Aug. loc. hept. Migne 34, 508) omne adaperiens vulvam (VVLG. quod aperit), *similiter* exod. 34, 19. *de portis et locis clausis*: OV. met. 14, 740 adaperta ... ianua (am. 3, 12, 12). LIV. 25, 30, 10 adapertas fores portae (OBSEQ. 42 PLIN. nat. 15, 80. 36, 88). COLVM. 9, 8, 10 foramine adaperto *alvarii.* 9, 13, 10 pulli iam sedes suas adaperiunt. 9, 14, 1 adapertis alveis (9, 15, 4). OBSEQ. 13 valvae sua sponte adapertae. OV. am. 1, 5, 3 pars adaperta fuit, pars altera clausa fenestrae. *in imagine*: FELIX epist. (Migne 13, 28 A) adaperiente nobis domino claves verbi. *varia*: LIV. 5, 21, 8 ut adaperto cuniculo exta raperent. SEN. nat. 6, 24, 5 cum ... adapertum ingenti ruina solum est, totas ... urbes et recipit hiatus ille et abscondit. HIL. carm. de Macc. 139 corpus ... tellus adaperta recepit. CORP. VI 13016 hoc

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ippogaeo . . . adaperto sarcofagum . . . fecerunt. SEN. epist. 46, 1 librum . . . lecturus ex commodo adaperui (apperui *p*). ITALA (Iren. 5, 35, 2) apoc. 20, 12 libri adaperti (aperti VVLG.) sunt. COLVM. 8, 17, 13 viridis adaperta ficus. COLVM. 10, 239 *cinara* nunc adaperta manet, nunc pinea vertice pungit. 10, 261 virgineas adaperta genas rosa. HYG. mun. castr. 65 adaperto circino ad cardinem portae. SVET. Aug. 53 adaperta (adoperta *codd.*) sella per publicum incessit. Nero 12 toto podio adaperto spectare consuerat. OPT. PORF. 20ᵇ, 23 plectra adaperta (*i. hydrauli foramina aperta*) sequi aut placidos bene claudere cantus. ANTH. 424, 4 ultima cesserunt adaperto (adop. *cdd.*) claustra profundo. ITALA cod. Verc. Marc. 1, 10 vidit adaperiri (apertos VVLG.) caelos. PS. VEN. FORT. Mauril. 16, 74 seratum est caelum iterumque . . . adapertum. *nota*: SEN. benef. 3, 37, 2 flamma recedente limitem adapertum.

II *res opertas, velatas*: LIV. 45, 39, 17 adapertis forte quae velanda erant, tumor inguinum proximis risum movit. VAL. MAX. 5, 2, 9 caput adaperuit (SEN. epist. 64, 10. OBSEQ. 43* *opp.* opertum). CELS. 6, 4 p. 224 cum paullatim summa pellicula excisa est, adaperiuntur pilorum radiculae. SEN. nat. 5, 18, 4 latentem frugem ruptis velamentis suis . . . adaperiret. COLVM. 4, 8, 1 *ablaqueandi* opus adapertas ostendit aestivas radiculas. 5, 5, 6 vites. 11, 2, 50 *si* sine operculis adaperti sunt *favi* (*opp.* operculati). PLIN. nat. 2, 129 nubes discussae adaperuere caelum. STAT. Theb. 4, 566 pectusque adaperta (adop. *codd.*) cruentum insequitur planctu. FRONTIN. strat. 2, 5, 34 subito acies Romana adaperta (*antea monte abdita*) . . . procurrit. ITALA cod. Wirc. lev. 18, 6 propin⟨qu⟩ae carnis . . . ⟨a⟩daperire ⟨t⟩urpitudinem (*i. pudenda*; ἀποκαλύψαι). ITALA (Priscill. tract. 1 p. 24, 24) Hiob 41, 9 adaperietur splendor (ἐπιφαύσκεται φέγγος).

III *translate*: SEN. clem. 1, 13, 3 conscientiam suam plenam sceleribus . . . adaperuit. dial. 9, 4, 7 *virtus* angusto circumsaepta sive adaperta. 2, 1, 2 illa, quae in unum congesserat error oculorum, paulatim adaperiuntur. STAT. Theb. 1, 396 mox adaperta fides. ITALA cod. Leg. I reg. 3, 7 antequam adaperiret ei verbum domini (neque revelatus ei fuerat sermo d. VVLG.). ITALA cod. Verc. Luc. 24, 32 cum adaperiebat (aperiret VVLG.) nobis scripturas. ITALA (Iren. 3, 16, 5 Cypr. test. 1, 4) Luc. 24, 45 adaperuit (aperuit VVLG.) illis sensum, ut intellegerent scripturas. *cf.* AMBROSIAST. Rom. 3, 31 Gal. 2, 1. ITALA et VVLG. act. 17, 3 adaperiens et insinuans. IREN. 4, 9, 1 *deus est* pater familias . . . filiis adaperiens suam hereditatem. VVLG. IV Esdr. 13, 21. AVELL. p. 523, 5 adaperiente Christo recte per verbum veritatis incedere. *copulatur cum* quia: SERMO Arian. (Migne 13, 609) frg. 6 quia . . . dixit . . ., ipse filius nobis adaperuit. *nota adi.*: SYMM. epist. 9, 17 adaperta distributio *v. dilucidum villae diagramma.*

? **adaperītio,** -ōnis *f. ab* adaperire *v.* adapertio. PS. MAX. TAVR. epist. (Migne 57, 940 A) 2, 5 si . . . suavitatem pomorum pro adaperitione monstraveris oculorum (*de Eva*), *si modo recte editur* (PS. HIER. Migne 25, 83 A adapertione).

adaperītīvus, -a, -um. *ab* adaperire. ORIBAS. eup. 2, 1, 22 animones omnes acres et proiectivae et adaperitivae sunt virtute.

adapertilis, -e. *ab* adaperire. OV. trist. 3, 11, 45 latus hoc adapertile tauri *Phalaridis.*

adapertio, -ōnis *f. ab* adaperire. GLOSS. ἄνοιξις. **I** *proprie*: HIER. in Ioel (Migne 25, 949 B) 1, 6 ipsa . . . oris adapertio non in hominis, sed in dei potestate est. *ibid.* de latitudine et adapertione generatus. VVLG. Nah. 3, 13 inimicis tuis adapertione (ἀνοιγόμεναι) pandentur portae terrae tuae (HIER. in Nah. 3, 13, Migne 25, 1264 A). ISID. orig. 14, 9, 3 *ferarum* aviditas oris adapertione monstratur. **II** *translate*: IREN. 2, 27, 2 valde hebetes apparebunt qui ad tam lucidam adapertionem caecutiunt oculos et nolunt videre lumen praedicationis. 2, 28, 6 sive generationem sive nuncupationem sive adapertionem aut quolibet quis nomine vocaverit generationem *Christi*. 3, 17, 2 ad introitum vitae et adapertionem (apert. *alii*) novi testamenti. (NOV.) tract. 7 (85, 17) in adapertionem oris ac sensus mei. HIER. nom. hebr. p. 28, 13 Lagarde: Iafie adapertio vel ostensio sive superficies. in Mich. (Migne 25, 1189 C) 2 *praef.* oris (*mystice*). PAVL. NOL. epist. 12, 2 init. (*item*). AVG. gen. c. Man. (Migne 34, 218) 27, 41 secretorum. divers. quaest. (Migne 40, 51) 41, 3 legis. pecc. orig. (Migne 44, 364) 1, 7 oculorum cordis. *V.*

adapto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* aptare.

1 *i. q. accommodo*: SVET. Oth. 12 galericulo capiti . . . adaptato et adnexo. IREN. 1, 2, 6 haec apte compingentes et diligenter in unum adaptantes (ἑνώσαντες). VVLG. exod. 26, 5 ut ansa . . . altera alteri possit adaptari. IREN. 1, 1, 3 sicubi quid eorum, quae dicuntur in scripturis, poterunt adaptare et adsimilare (προσαρμόσαι) figmento suo (1, 3, 6. 2 praef. 1. 2, 7, 3. 2, 19, 6. 2, 19, 9. 2, 23, 2. 2, 34, 1). HIER. in Hab. (Migne 6, 1326 D) 2, 3, 11 cui sensui potest illud adaptari, quod egressus sit pater. IREN. 1, 3, 6 ad figmentum . . . adaptantes (ἐφαρμόζοντες) *parabolas*. BOET. top. Arist. 6, 5 non adaptabitur alterius terminus ad alterum . . . oportet enim in omne univocum adaptari. *inde i. q. adhibeo*: IREN. 2, 5, 3 haec autem omnia adversus omnes . . . adaptabuntur. GREG. TVR. Mart. 1, 22 ad solitum eum (*servum*) adaptat servitium. *sive tribuo*: IREN. 2, 7, 7 et numeros et emissiones superiorum aeonum, eosdem et similes ad eos, qui sunt conditionis, adaptant. 5, 6, 1 deus . . . conforme illud et consequens suo puero adaptans. PS. HIER. epist. (Migne 11, 152 B) 12, 3 nomen angeli convenienter sacerdoti adaptatur. *sive convenienter refero*: HIER. in Os. (Migne 6, 900 B) 9, 15 quomodo eis poterit adaptari ʻnon addam . . .ʼ? (*antecedit* hoc quod scriptum est . . . ad regnum Iuda referri). in Mich. 2 praef. (Migne 6, 1189 C) ut de scripturis loquenti adaptari possit ʻdominus dabit . . .ʼ. RVF. bened. Iud. (Migne 21, 302) 2 valde convenienter adaptatur Christo *catuli somnus*. **2** *paro*: *absolute*: SVET. Claud. 33 ita essedo alveoque adaptatis, ne lusus confunderetur. IREN. 1, 21, 3 quidam . . . sponsale cubiculum quoddam adaptant (κατασκευάζουσιν). *reflexive*: IREN. 1, 13, 3 adapta (εὐτρέπισον) te ut sponsa sustinens sponsum suum. GREG. TVR. Franc. 7, 29 se ad percutiendum . . . aptat *vir*. *Prinz.*

adaquo, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ad *et* aqua *derivatum. Th.*] [*val.* adăpá, *ital.* adacquare, *hisp.* adaguar. *M.-L.*] *cf.* aquor. GLOSS. II 8, 1 adaquat ποτίζει. *de plantis herbisve*: PLIN. nat. 17, 63 *amygdalas satas* denis diebus adaquari donec grandescant. HERM. sim. 8, 2, 8 cum sint adaquatae virgae (ποτισθέντα ὕδατι . . . τὰ ῥαβδία, *antecedit* aquam copiosam suffudit illis). IREN. 4, 25, 2 alter . . . est qui plantat et alter qui adaquat. PALLAD. 3, 33. *de pecore*: GLOSS. II 414, 50 ποτίζω κτῆνος adaquo. SVET. Galba 7 ad lacum, ubi adaquari solebat *iumentum*. ITALA (Aug. quaest. hept. 1, 63) gen. 24, 14 et adaquabo camelos tuos (tribuam potum VVLG.). *ibid.* VVLG. bibi et adaquavit camelos. ITALA cod. Lugd. et VVLG. gen. 29, 2 de puteo . . . illo adaquabantur greges (*active* ἐπότιζον τὰ ποίμνια). 29, 3 adaquabant oves (VVLG. refectis gregibus). 29, 7 adaquate . . . oves (VVLG. date potum). 29, 8 adaquabimus (VVLG. adaquemus) oves. 29, 10 adaquavit oves (VVLG. 11 adaquato grege). 30, 38 (Lugd.) in *alveis* adaquabantur oves. exod. 2, 16 (VVLG. Lugd.). 2, 17 (VVLG. Lugd.). 2, 19 (Lugd.). ITALA codd. Colb. Veron. Brix. Amiat. Fuld. VVLG.; *verbi aliae formae* Verc. Cant. Luc. 13, 15 *asinum* ducit adaquare. *inde saepius apud* ECCL. CHIRON 3, 250 adaquabis ita ut sitiat. PELAGON. 365 *equus* cum coeperit adaquari. LEX Visig. Recc. 8, 3, 15. *de hominibus*: ITALA cod. Lugd. num. 20, 8 *petra* adaquabit (*mutata structura* bibet VVLG.) synagogam et pecora eorum. ITALA cod. Sessor. Ioel 3, 18 fons . . . adaquavit agmen. VVLG. psalm. 77, 15 adaquavit eos. *sensu mystico*: IREN. 4, 33, 14 adaquare genus electum dei (CYPR. epist. 63, 8 *bis*). HERM. sim. 9, 1, 8 ex his fontibus adaquabantur omne genus domini creaturae (9, 25, 1). *de* CAES. *et* TAC. *locis incertis v. sub* aquor. *V.*

Adar *rex Idumaeorum*, חֲדַר, Ἀράδ. VVLG. gen. 36, 39 regnavit pro eo Adar.

Adar (villa Adar) *opp. Palaestinae*, חֲצַר־אַדָּר, ἔπαυλις Ἀράδ. VVLG. num. 34, 4 ad villam nomine Adar (*quod in latino est* villam, *in hebraeo pars est nominis*). HIER. nom. hebr. p. 16 Adar: sublimis vel pallium. ITALA cod. Lugd. num. 34, 4 in villam Arat. *vide etiam* Addar *et* Ar.

adar *indecl.*, *Hebraeorum mensis duodecimus*, אֲדָר. IOS. ant. 4, 327 τῷ ὑστάτῳ μηνὶ τοῦ ἔτους, ὑπὸ μὲν Μακεδόνων Δύστρῳ καλουμένῳ, Ἀδάρῳ δ' ὑφ' ἡμῶν. 12, 412 τοῦ μηνὸς τοῦ λεγομένου παρὰ μὲν Ἰουδαίοις Ἀδάρ, κατὰ δὲ Μακεδόνας Δύστρου. GLOSS. adar Syrorum lingua Martius mensis dicitur. mensi⟨s⟩ feb(ruarius) qui e⟨s⟩t XII. adar zios(?) Hebraeorum lingua Martius mensis dicitur. EVCHERIVS instr. II (p. 153, 10) adar in libro Esther februarius qui apud nos duodecimus (*haec exscripta sunt in libro gloss.*). VVLG. I Esdr. 6, 15 diem tertium mensis adar. Esth. 3, 7 mensis duodecimus qui vocatur adar. 3, 13. 8, 12. 9, 1 duodecimi mensis quem adar vocari ante iam diximus. II Macc. 15, 37 tertia decima die mensis adar, quod dicitur voce Syriaca. *Otto.*

Adara *v.* Addar.

Adarb. *v.* Adherbal.

adarca, -ae *vel* **adarcē** (-ēs?), -ēs, ἀδάρκης, ἀδάρκη. *herba parasitica.* PLIN. nat. 16, 167 *harundo* in Italia palustris ex cortice tantum sub ipsa coma nascens, adarca nomine, utilissima dentibus (20, 241). 32, 140 calamochnus, latine adarca appellata. nascitur circa harundines tenues e spuma aquae dulcis ac marinae ubi se miscent. vim habet causticam, ideo acopis utilis et contra perfrictionum vitia. 1 ind. 20, 88 1 ind. 32, 50. DIOSC. 5, 195 adarcen nascitur in Galacia. PS. GAL. alf. 28 adarces (-cis *cod. Carn.*, -ca *Lucc.*) nascetur in Gallea. *mira in* GLOSS. III 536, 9 adarces (-cis III 542, 10) id est adipe ursinu. III 583, 4 gera id est adracis. III 580, 28 adarces id est capitellos de gariofilo. VEG. mul. 5, 47, 2 perungues oleo cum adarce trito. CHIRON 5, 492. MARC. med. 35, 23 adarces. 35, 31. 36, 57. THEOD. PRISC. log. 36 (adarches *cod. Reg.*). 54 acopa ex adarce. 55 unguentis . . . mordentibus ex . . . adarce . . . temperatis. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 39. 3, 2, 40. 5, 2, 39. CASS. FEL. 1 p. 8 adarces *et passim apud medicos, fere gen.* adarces *et abl.* adarce. ANTH. 910, 57 adarchen.

adārēsco, -āruī, -ere. *ab* ad *et* arescere. CATO agr. 98, 1 vestimenta ne tiniae tangant. amurcam decoquito . . ., ea unguito fundum arcae . . . . ubi ea adaruerit, vestimenta condito. *V.*

Adarezer *indecl.*, *rex Soba Syriae* הֲדַרְעֶזֶר *et* הֲדַדְעֶזֶר, Ἀδρααζάρ (Ἀδραζάρ). IOS. ant. 7, 100 τὸν Ἀδράζαρον. VVLG. II reg. 8, 3 percussit David Adarezer filium Rohob regem Soba. 8, 5—12. 10, 16. 19. III reg. 11, 23. I par. 18, 3—10. 19, 16 *et* 19. HIER. sit. et nom. p. 140

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*ad II reg. 8, 8*) regis Adrazar. LIB. geneal. 382 ab Arazar (Araxar *alter cod.*) rege Syriae hec (*arma aurea*) tulerat David. *Otto.*

Adaric *Gothus.* CONS. Ital. auct. Havn. chron. min. I 311, 478 Adaric adversum Odoacrem rebellans devictus . . . occiditur (*sim.* ord. post. *ibid. in mg.* Adarich). *ab hoc fortasse nomine derivatum est adi. a multis temptatum* **Adariciānus,** -a, -um. LEG. Burg. const. extr. 21, 7 *solidi* Gotici, qui a tempore Alarici regis adaerati sunt, et Adaricianos (*v. l.* ardaricaeannos). *cf.* Ardaricus 1.

Adarin (*acc.?*) *statio Syriae* TAB. Peut. 10, 3. RAVENN. p. 89, 4 Adatis. *Benzinger* (*PW. I 347*) *contulit* NOT. dign. or. 32, 3 *et* 18 Otthara, *Ptolemaei* Ἄτηρα. *Diehl.*

adarmo, -āvī, -āre. *ab* ad *et* armare. FACVND. pro def. trium capit. (Migne 67, 621[b]) 4, 2 rhetoris confectionibus odibilem adarmavit linguam adversus caelestes deos.

Adarsa *v.* Adasa.

adartat NOT. Tir. 70, 6. *V.*

Adarus, -ī *nom. vir. barbaricum.* INSCR. Rhen. 187 C. Iulio Adari f. Primo Trevero eq. alae Noric. statori.

Adasa *indecl., oppidum Iudaeae, cf. Benzinger, PW. I p. 348.* IOS. ant. 12, 408 ἐν Ἀδασοῖς. HIER. sit. et nom. p. 93 Adasa in tribu Iudae (*male, in Iudaea*) usque hodie vicus iuxta Gufnas. VVLG. I Macc. 7, 40 Iudas applicuit in Adarsa (ἐν Ἀδασά). 7, 45 ab Adazer (ἀπὸ Ἀδασά). *Otto.*

adasia ovis vetula recentis partus PAVL. FEST. 12, 13. GLOSS. V 436, 30 ovis maior quae peperit. IV 404, 25 ovis maior natu. II 564, 18 adasa: pro (prae *Löwe*) senectute sterelis. *V.*

Adaspii, -ōrum *gens Caucasa.* IVST. 12, 5, 9 Parimas Parapammenos Adaspios . . ., qui in radice Caucasi morabantur, subegit (OROS. hist. 3, 18, 7).

Adatha *castellum Syriae sub duce Phoenicis,* Arachae (Adachae) *vicinum, neque tamen idem.* NOT. dign. or. 32, 14. 29 equites sagittarii indigenae Adatha. *v. Benzinger, PW. I 348.*

Adathās, -antis, *nom. vir.* FRONTIN. strat. 2, 5, 30 Adathante quodam eminente viribus subornato. PLVTARCH. Lucull. 16 Ὀλθακός, APPIAN. Mithr. 79 Ὀλκάβας. *Diehl.*

Adatilia *nom. gent.* CORP. III 10865 (*in Pannon. sup.*) Adatili⟨a⟩ A⟨. . .⟩nia. *Otto.*

Adatis *v.* Adarin.

adauctīvus, -a, -um. *ab* adauctus. DON. Ter. Andr. 663 interturbat: 'inter' modo nominis non exigit additamentum. est enim adauctiva particula. 694 adiuro: 'ad' adauctiva particula est ut 'admirabiliter' valde mirabiliter. *v.* auctivus.

adaucto, -āvī, -āre. *ab* ad *et* auctare. NON. 75 adauctavit auxit (GLOSS. V 638, 19); ACCIVS Aeneadis (trag. 15): quibus rem summam et patriam nostram quondam adauctavit pater.

adauctor, -ōris *m. ab* adaugere. TERT. testim. 2 anima . . . si *datorem suum* novit, utique et timet et tantum postremo adauctorem (ad auctorem *i. cum auctor tantus sit. Hartel*).

adauctus, -ūs *m. ab* adaugere. LVCR. 2, 1122 quaecumque vides hilar⟨o⟩ grandescere adauctu paulatimque gradus aetatis scandere adultae. *V.*

Adauctus, -a *cogn. aetatis imperatoriae hominibus humili loco natis inditum; mulieribus raro placuit.* Adautus: CORP. IX 3252 (*Corfinii, periit*) A. Vercius Auxiliaris et Adauta. VIII 4157 (*Lambaesi*) M. Vlpius Adautus. 12506 (*Carthagine*) Adautus. CORP. VI 2756 Tursini Adaucti mil. coh. X pr. 10462 Abuccia Adaucta. 12994 Aurel. Adauctus Aug. lib. 18744 M. Furio Adaucto M. liberto. 19437 Lyciscus et Adauctus parentes. 27937 L. Valerio L. f. Adaucto. 29131 M. Vlpio Adaucto *coniugi* fecit Flavia Gemella. XIV 246, 7, 2 (*Ostiae, a. 140*) P. Cartius Adauctus. 250, 3, 33 (*ibid., a. 152*) M'. Lollius Adauctus. 251, 4, 21 (*ibid., a. 192*) C. Iulius Adauctus. 33 L. Furius Adauctus. 309 (*ibid.*) L. Calpurnio Adaucto vern. lib. IX 152 (*Brundisii*) Valerius Adauctus. X 1403f, 3, 12 (*Herculanei*) Ti. Acutius Ti. l. Adauctus. 3109 (*Puteolis*) C. Vibidius Adauctus. V 1444 (*Aquileiae*) C. Venonius Reperti lib. Locuples, Petronia Adaucta. 1958 (*Portu Liquentiae*) Q. Licovio (mulieris) l. Adaucto. III 2571 (*Salonis*) C. Valer. Adaucto. 4520 (*in Pannon. sup.*) Adauctus l(ibertus). VIII 12662 (*Carthagine*) Adaucta. Felix et Adauctus *sub Diocletiano et Maximiano martyrium passi sunt*: CARM. epigr. 671, 5 ad caelum victor pariter properavit Adauctus. PS. LEO lib. sacrament. 23, 1 sanctorum Felicis et Adaucti. **Adauctula** *cogn.* CORP. X 1998 (*Puteolis*) Adauctula. VIII 500 (*in prov. Byzacena*) Gabinia Adauc⟨t⟩u⟨l⟩a. **Adaugendus,** -a *cogn.* CORP. VI 33786 Tucciae Adaugendae. IX 2386 (*Allifis*) Domitiae Ampliatae coniugi Adaugendus, con quem vixit. . . . X 3116 (*Puteolis, periit*) Viriae Corneliae ⟨. . .⟩aresiae Adaugendae castae pudicae domine coniugi. 4096 (*Capuae*) P. Cornelius Iconius . . . Adaugende filiae. *Otto.*

adaugeo, -auxī, -auctum, -ēre *ab* ad *et* augere. *tertii ordinis formae leguntur hae*: ITALA Leptogen. gen. 17, 20 adaugam. cod. Lugd. lev. 27, 18 *et* 31 adauget *pro fut.* ITALA (Lucif. non parc. 7) IV reg. 22, 20 adaugeris (συναχθήσῃ). ORIBAS. syn. 8, 14 adaugis. *perf.* adaugerunt(?) *v. p. 572, 63.* [*val.* adaoge, *francog. vet.* aoire. *M.-L.*]

I *cum obiecto rei auctae*: GLOSS. ἐπαύξω προσαύξω. **a** *de rerum corporearum magnitudine vel numero*: PLAVT. Stich. 386 Hercules, decumam esse adauctam tibi quam vovi gratulor. LVCR. 2, 564 nec crescere adaucta *primordia.* 6, 508 semina aquarum . . . undique adaucta. BELL. Alex. 12, 2 sese . . . *navium* numerum adaucturum. Afr. 1, 5 in dies et naves longae adaugeri. VITR. 3, 2, 11 adaugendae sunt crassitudines scaporum. GAIVS dig. 40, 4, 57 si ipse testator adauctis postea facultatibus decessisset (CALL. dig. 27, 1, 17, 2). MARC. med. 26, 39 adaucto numero bacarum. PS. BOET. geom. p. 399, 11 *numerus* se . . . ipsum adaugens. p. 408, 19. 415, 3. VEN. FORT. carm. 9, 2, 131 Abrahae qui semen adauxit. GREG. TVR. Mart. 1, 2 oleum . . . adauctum. Franc. 9, 5 flumina . . . granditer adaucta fuerunt. 9, 9 adaucta adhuc secum multitudine hominum. HIL. trin. (Migne 10, 137[a]) 5, 13 in gentem . . . magnam Ismael adauget. *adiecto ablativo rei additae*: CAES. civ. 3, 58, 4 pabulum . . . hordeo adaugere (adiungere α[1]). VITR. 4, 3, 10 de adiectione, qua[e] media adaugetur *columna.* 4, 4, 2 quod detrahitur de corpore scapi, striarum numero adiecto adaugebitur. MELA 3, 21 obvius oceani exaestuantis accessibus adauctus est *Garunna fl.* **b** *de rerum incorporearum gradu vel intentione*: TER. Haut. 434 propter peccatum hoc timet, ne tua duritia antiqua illa etiam adaucta sit (GLOSS. II 7, 43 adaucta sit ηὀξήθη, *ubi cod.* adauctagit). RHET. Her. 2, 25, 29 illius modi signa adaugent suspicionem. 3, 11, 20 firmitudinem vocis . . . nonnihil adauget et maxime conservat exercitatio imitationis. 3, 14, 25 adaucto mediocriter sono vocis. 4, 33, 45 erit illic deminutus numerus (*grammaticus*) festivitatis, hic adauctus (*i. pluralis*) gravitatis gratia. CIC. inv. 1, 4 *studium eloquentiae* erat retinendum et studiosius adaugendum. sen. 36 nihil minuam de libertate mea pristina, sed etiam adaugebo. top. 98 ut adaugeat (augeat *Ottob.*) eorum (*animorum*) motus aut sedet oratio. ac. 1, 21 ad id (*summum bonum*) . . . aut adaugendum aut tenendum. [LVCR. 5, 1225 adauctum *prave codd.*] VITR. 5, 1, 10 columnae . . . magnificentiam inpensae et auctoritatem operi adaugere videntur. 9, 5, 3 *sol* e capricorno . . . transiens in aquarium adauget et (ex *codd.*) aequat sagittarii longitudine diei spatium. HOMER. 927 vires successus adauget. PLIN. paneg. 22 *laetitia* cum ingressu tuo crevit ac prope in singulos gradus adaucta est. IREN. 4, 26, 5 dilectionem. PS. TER. Andr. exit. suppos. 9 amicitia⟨m⟩ nostra⟨m⟩ quae est a patribus nostris tradita . . ., studui adauctam (adductam *codd. plerique*) tradi liberis. ITALA cod. Leg. II reg. 5, 12 adauctum est regnum (ἐπήρθη. VVLG. *active* exaltasset). ITALA *et* VVLG. Luc. 17, 5 adauge nobis fidem (*cf.* PS. HIER. expos. IV evang. Migne 30, 563[c] si deest fides, adauge). PS. GREG. M. in psalm. paen. 2, 2 qui adauxit peccata. 6, 2 precandi adauget affectum. IVST. inst. 3, 7, 2 lege Papia adaucta sunt iura patronorum (*ex Gaio, qui* aucta *habet*). DON. Ter. Phorm. 606 adaucto metu. CARM. epigr. 1276 quaesitum ex pat⟨re⟩ ut potuit s⟨i⟩bi nomen adaux⟨it⟩. *notabile*: ITALA (Lucif. non parc. 7) IV reg. 22, 20 adaugeris (συναχθήσῃ εἰς τὸν τάφον σου. VVLG. colligeris ad sepulcrum tuum) in pace. *addito abl.*: CIC. S. Rosc. 30 *maleficia* haec aliis nefariis cumulant atque adaugent. [CAES. Gall. 6, 1, 3 adaugeri β.] LIV. 10, 23, 6 facto . . . egregio magnifica verba adauxit. LACT. epit. (I p. 736, 6 Vind.) 54 (59) commoda sua aliorum incommodis adaugere. CHAR. gramm. I 40, 12 *verba,* quae in genetivo adaugentur syllaba. *orando vel declamando*: RHET. Her. 2, 30, 48 loci communes . . . sumentur adaugendi criminis causa. 3, 2, 2 causa erit adaugenda aut deprimenda. CIC. inv. 2, 55 locus communis, per quem facti utilitas aut honestas adaugetur. 2, 75 hoc (*alio facto*) extenuando maleficii magnitudinem simul adaugere (augere *pars codd.*). 2, 100 in ea re adaugenda. **II** *cum obiecto rei additae*: GLOSS. II 423, 10 προστίθημι addo adicio . . . adaugeo. IV 9, 11 adauctus accommodatus. ITALA cod. Lugd. gen. 29, 33 adauxit (προσέδωκε. dedit VVLG.) mihi et hunc *filium.* lev. 27, 18 adauget (προσθήσει) quod adiectum. 27, 31 quod adiectum fuerit, adauget (προσθήσει) ad ipsum. III reg. (Lucif. Athan. 1, 18) 19, 2 haec mihi faciant dii et haec mihi adaugeant (addant VVLG.). SERMO Arian. Migne 13 frg. 6 quaestiones vanissimas . . . sibi adauxerunt (adnugrunt *palimps. m. 1 corr. in* adaugerunt). HIER. in eccles. (Migne 23, 1008[c]) 49, 22 Ioseph . . . vocaris, quia adauxit te mihi deus (*cf.* VVLG. gen. 30, 24 addat). CORP. XIV 1038 T. Flavius Vnio aediculam sibi concessam . . . adauctis ollis n. XVIII fecit. *c. inf.*: ITALA cod. Leg. I reg. 3, 21 adauxit (προσέθετο. addidit ut VVLG.) dominus nuntiari in Silom. *eandem vim coniunctio copulativa habet in his*: Lugd. lev. 26, 18 adaugeam et castigem vos septies in peccatis vestris (προσθήσω τοῦ παιδεῦσαι, *liberius* VVLG.). *absolute*: VVLG. II reg. 24, 3 adaugeat (προσθείη) dominus deus tuus ad populum tuum.

synonyma: *ad Ia et b* adaugeri: crescere. *c. abl.*: cumulo. *ad II*: addo. *opposita*: *ad Ia* adaugeri: detrahi de. *ad Ib*: deprimo. deminuo. minuo de. sedo. *ad II*: (detraho, demo).

Adaugendus *v. sub* Adauctus.

adaugēsco, -ere. *ab* ad *et* augescere. LVCR. 2, 296 nam neque adaugescit quicquam neque deperit inde. CIC. Arat. frg. 3, 5 stridor . . . celso e vertice montis ortus adaugescit scopulorum saepe (*abl.*) repulsus.

Adaugmagdum *v.* ad Amadum.

adaugmen, -inis *n. ab* adaugere. LVCR. 6, 613 *flumina* ad maris omnia summam guttai vix instar erunt unius adaugmen; quo minus est mirum mare non augescere magnum. *V.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Adausus *nom. vir.* CORP. XI 6699, 13 (*in lucerna*) Adausus. *Otto.*
? **adavunculus** [*cf. c.* adnepos, atavus. *Th.*] *et* admatertera *qua codicum fide apud* ISID. orig. 9, 6, 28 *nitantur nescio.* *V.*
Adax *v.* Adad.
Adazer *v.* Adasa.
Adbeēl *filius Ismahel,* אַדְבְּאֵל. VVLG. gen. 25, 13 I par. 1, 29. HIER. nom. hebr. p. 3 Abdel. LXX Ναβδεήλ, *quos secuti* HIER. nom. hebr. p. 9 Nabdehel: serviens deo vel ursus dei, LIB. geneal. 254 Nabdel. *Otto.*
adbibo, -bibī, -ere. *ab* ad *et* bibere. *cf.* appotus. *sibi bibere*: PLAVT. Stich. 382 quando adbibero, adludiabo (Mil. 217?). TER. Haut. 220 ubi adbibit plus paulo, sua quae narrat facinora. GELL. 2, 22, 25 *cum* rationes omnium vocabulorum, quoniam plus paulo adbibi, effutiissem. SCHOL. Hor. sat. 2, 6, 68 siccat calices: adbibit. *translate*: PLAVT. Mil. 883 postquam adbibere auris meae tuae oram (tuam moram *codd.*) orationis. HOR. epist. 1, 2, 67 nunc adbibe puro pectore verba, puer.
adbīto, -ere. *ab* ad *et* baetere, bitere. PLAVT. Capt. 604 si adbites propius, os denasabit tibi mordicus. GLOSS. V 45, 6 adbiteret adveniret. *V.*
Adbitus *nomen vel fragmentum nominis in lapide fracto* CORP. XII 1386 (*Vasione*) . . .> ADBITVS. *Otto.*
adblandior, -īrī. *ab* ad *et* blandiri. HIL. in psalm. 140, 6 mulier . . . adblandiens pellexit et in voluptatem coegit. *vix antiquum*: ANTH. 931 (poet. min. V 108), 21 ut facili amissos adblandiar (ablandiar *unus de cod. testis Barth*; eblandiar *Oudendorp*) ore favores.
adblatero, -āre. APVL. met. 9, 10 haec et alias similis afannas frustra adblaterantis (abl- *cod.*) eos. *V.*
Adbogius *nom. vir. celticum.* INSCR. Rhen. 1230 Adbogius Coinagi f. na(tione) Petrucorius eq(ues) al(ae) Rusonis. *cf.* Adbucillus, Adbucietus, Adbugiouna.
adbreviātio, adbrevio *vide sub* abbr-.
Adbucietus *nom. vir. celticum.* CORP. XIII 582 (*Burdigalae, litt. saec. I incipientis*) Sironae Adbucietus Toceti fil. v. s. l. m. *cf.* Adbogius, Adbucillus, Adbugiouna.
Adbucillus, -ī *nom. vir. celticum.* CAES. civ. 3, 59, 1 Allobroges II fratres, Raucillus et Egus, Adbucilli (adbuci *Paris. Thuan.*, albucilli *Vindob. I*) filii, qui principatum in civitate multis annis obtinuerat. *cf.* Adbogius, Adbugiouna, Adbucietus.
Adbugiouna *nom. mul. barbaricum.* CORP. III 10883 (*in Pannon. sup., litt. aet. fere Traianae*) Deuso Agisi f. . . . Adbugiounae Atnamati f. coniugi suae. *cf.* Adbogius, Adbucillus, Adbucietus.
quae ab **adc-** *incipiunt praeter barbara v. sub* acc-.
Adceneicus *v.* Adganai.
Adcultus *nom. vir. barbaricum.* CORP. XII 1304 (*Vasione*) matribus Adcultus Vassedonis f. v. s. l. m.
Addace *ablat., nomen regis Alanorum.* HYDAT. 68 Alani . . . adeo caesi sunt a Gothis, ut extincto Addace (Atace ISID. Goth. 22, Addacher FREDEG. chron. 2, 50) rege ipsorum . . . Gunderici regis Vandalorum . . . se patrocinio subiugarent. *Otto.*
Addaeus, -ī, Ἀδδαῖος. *nom. vir.* COD. Theod. 6, 24, 5 Addeo comiti domesticorum. 6, 24, 6 Addeo comiti et magistro utriusque militiae (1, 5, 10. 1, 7, 2. 16, 8, 9 COD. Iust. 1, 26, 4). NOVELL. Iust. 129 *inscr.* idem Aug. Addaeo p. p. (*a. 551*). *num idem est atque* IOH. BICL. chron. min. II 211, 568, 1 Aetherius et Addeus patricii? *cogn. in titulo Tergestino*: CORP. V 579 L. B⟨a⟩rbia L. l. Addaeo. *vix huc pertinet* IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 157 Chelbis Addaei (*sc. filius*), *cum archetypum graecum exhibeat* Χέλβης Ἀβδαίου. *debuit commemorari sub* Abdaeus. *Diehl.*
Addar 1 *opp. Iudaeae,* אַדָּר, Σάραδα. VVLG. Ios. 15, 3 ascendens ad Addar. HIER. sit. et nom. p. 92 Addara in tribu Iuda iuxta desertum. est quoque et alia villa in finibus Diospoleos iuxta thamniticam regionem, quae a Thamna villa usque hodie sic vocatur. **2** *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 8, 3 (LXX Ἀδίρ).
Addas *nom. vir.* AVG. c. adv. leg. 2, 41 iam illud aliud, quod in eodem codice scribi coeperat, Adimanti opus est, illius discipuli Manichaei, qui praenomine Addas dictus est. *Otto.*
Addavalis *v.* Andabalis.
addax, -cis *m.* [*vocabulum barbarum. Th.*] *bestia cornuta.* PLIN. nat. 11, 124 strepsiceroti, quem addacem Africa appellat, mobilia eadem ut aures *cornua dedit natura.* POL. SILV. laterc. (chron. I) p. 543, 8 damma addax dorcas. SYMM. epist. 9, 144 (125. 115) addaces et pygargos . . . mihi opto praestari. *V.*
Addebar *nom. vir. barbaricum.* CORP. III 7835 (*in Dacia*) I(ovi) o(ptimo) m(aximo) D(olicheno) et deo Comma⟨g⟩eno Aurel. Maximus ⟨et⟩ Addebar Semei . . . sacerdotes. *Otto.*
addecet (*haec forma sola legitur*). *ab* ad *et* decet. *compositum iambis (ubique post syllabam elidibilem) aptissimum claudit versum exceptis 4 locis* (PLAVT. Merc. 415 Most. 902 Pers. 836 Rud. 112). ENN. trag. 257 sed virum vera virtute vivere animatum addecet. PLAVT. Amph. 1004 *me* eius studio servire addecet. Bacch. 128 *te* mutum esse addecet. Cas. 199 Most. 902 Pers. 836 Poen. 328. 1389 Pseud. 569. 738 (decet *P*). Rud. 112 (decet *codd.*). 115. 1391 Stich. 518 Trin. 78 frg. Nervol. 4. PVBLIL. N 58 necessitatem ferre non flere addecet. SEN. Oed. 294 haut te . . . mirari addecet. *sine inf.*: PLAVT. Merc. 413 emero matri tuae ancillam viraginem . . . forma mala, ut matrem addecet familias, *ubi quidem licet supplere* 'habere'. Pers. 220 mala es. :: scelestu's. :: decet me. :: me quidem addecet (haud decet *codd.*) *sc. scelestum esse.* *metro refutatur A, qui solus habet* addecet (condecet *cett.*), Truc. 227.
addecimo, -āre. [*ab* ad *et* decima *derivatum. Th.*] VVLG. I reg. 8, 15 vinearum reditus addecimabit (ἀποδεκατώσει), ut det eunuchis. 8, 17 greges . . . vestros addecimabit.
addēnsātio, -ōnis *f. ab* addensare. GLOSS. II 384, 56 ὀξυποδία acupedium addensatio.
addēnsātor, -ōris *m. ab* addensare. GLOSS. II 6, 36 (555, 10) addensantur αξυποδητης *i.* ὀξυποδητής. II 564, 34 addensator acutus in ambulan(do). *V.*
Addēnse municipium AMM. 29, 5, 28 (*Mauretaniae Sitif.*). *contulerim* RAVENN. p. 154, 9 Gaddo (*in eadem provincia*). *Diehl.*
addēnseo, -ēre. *ab* ad *et* densere. VERG. Aen. 10, 431 extremi addensent (*sic P*[1], -ant *cett.*) acies nec turba moveri tela manusque sinit.
addēnso, -āre. *ab* ad *et* densare. PLIN. nat. 20, 230 aquam radice ea addita addensari sub diu atque glaciescere (lactescere *codd. aliquot*). COMM. Bern. Lucan. 4, 780 Virgilius (Aen. 10, 431 *v. sub* addenseo) 'extremi addensant acies'. tantum autem ad⟨d⟩ensatur quantum eos acies constrinxerat retrocedens. APVL. met. 9, 18 validum addensat (*?* addens ad *F*) cuneum. GLOSS. II 384, 57 ὀξυποδῶ addenso denso. II 152, 39 oxipodi (*i.* ὀξυποδεῖ) anessat. [*francog. vet.* adeser. *francog.* adoiser '*haerere*'. *M.-L.*] *V.*
Addī *indecl.,* Ἀδδεί, *numeratur inter maiores Christi.* VVLG. Luc. 3, 28. LIB. geneal. 589. 590 Adi (Adi, Addi, Adda *codd.*). *Otto.*
addīco, -dīxī, -dictum, -dīcere. *ab* ad *et* dicere. GLOSS. προσκυρῶ, προσκρίνειν, συνπιπράσκειν. addictus: faerscrifen (*anglos.*), obnoxii, devoti (*cf.* NON. 69). PAVL. FEST. 13 addicere est proprie idem dicere et approbare dicendo, alias addicere damnare est. *imp.* addice PLAVT. Poen. 498. addixti MART. 10, 31, 1. 12, 16, 1. *vox extat inde a* PLAVT. *per totam latinitatem, sed ita ut naturalibus principalibusque notionibus fere abiectis latiores succrescant.*
I *t. t. augurum, i. q. approbare*: LIV. 1, 36, 3 neque mutari neque novum constitui nisi aves addixissent posse. 1, 55, 3 cum omnium sacellorum exaugurationes admitterent aves, in Termini fano non addixisse. 22, 42, 8 cum ei sua sponte cunctanti pulli quoque auspicio non addixissent. 27, 16, 15 aves semel atque iterum non addixerunt. FEST. 241 ubi aves addixissent. SEN. dial. 10, 13, 8. TAC. ann. 2, 14 addicentibus auspiciis vocat contionem. APVL. Socr. 135 Atto Navio auguria miraculum cotis addicant. VIRI ill. 3, 1 cum addicentibus avibus Romam venisset.
II *in iudicio*: **a** *iudicio adsignare*: *cf.* VARRO ling. 6, 30 dies nefasti per quos dies nefas fari praetorem 'do dico addico'. itaque non potest agi (MACR. sat. 1, 16, 14 *cf.* OV. fast. 1, 47). 6, 61 indixit funus, prodixit diem, addixit iudicium. LEG. XII tab. Gell. 17, 2, 10 praesenti litem addicito. **1** *aliquem alicui*: PLAVT. Poen. 185 ubi in ius venerit, addicet praetor familiam totam tibi. 564 leno addicetur tibi. 720 abduc intro, addictum tenes. 1341. 1361 quin egomet tibi me addico? quid praetore opust? Rud. 891. CIC. Q. Rosc. 41 addictus erat tibi? Verr. 4, 24 optimosque civis scitote hoc praetore traditos . . . atque addictos fuisse. Flacc. 48 addictus Hermippo et ab hoc ductus est. Sest. 38 quos aeris alieni magnitudo . . . tribuno plebis constrictos addixerat. Pis. 86 creditorem debitoribus suis addixisti. Mil. 87 *leges* nos servis nostris addicerent. Att. 7, 2, 8 me istos liberos non addixisse. LIV. 6, 14, 10 ne quem vestrum . . . iudicatum addictumve duci patiar. 6, 15, 9. 6, 20, 6. 6, 27, 8 se nec addici quemquam civem Romanum ob creditam pecuniam passurus. 6, 27, 9 *et* 10. 6, 43, 2. 6, 36, 12 gregatim cotidie de foro addictos duci. SVET. Aug. 24 *equitem R.* liberto suo addixit. SCAEV. dig. 20, 5, 14 debitore sibi addicto cessante in solutione. MODEST. dig. 25, 3, 6, 1 a praeside emptori addicentur *liberti.* GELL. 20, 1, 44 quibus erant iudicati *a praetore,* addicebantur. GAIVS inst. 1, 134 illo contra non vindicante ⟨a⟩ praetore vindicanti filius addicitur. 3, 189. ITALA (Aug. civ. 4, 3. 19, 15) II Petr. 2, 19 huic et servus addictus est (huius et servus est VVLG.). AMM. 22, 9, 8 consortiis se curiarum addictos iniuste. AVELL. p. 364, 20 deceptori suo competenter addictus. p. 415, 17. LEX Visig. Recc. 9, 1, 2 illi cuius servum laxaverit addicendus. SIDON. epist. 2, 1, 2 indicit ut dominus, exigit ut tyrannus, addicit ut iudex. *nota* PLAVT. Poen. 520 ne tuo nos amori servos [tuos] esse addictos censeas. *cf.* CIC. Quinct. 92 *parsimonia* cupiditati petulantiaeque addicatur. *iudicem*: CORP. I 205 (XI 1146), 7 iudex arbiterve addicatur detur. VAL. MAX. 7, 2, 4 M. Lutatio Pinthiae splendido equiti Romano iudex addictus de sponsione. SEN. epist. 65, 2 te arbitrum addiximus. PAPIN. dig. 5, 1, 39. PAVL. dig. 5, 1, 46 quia recte ab initio iudex addictus est. POMP. dig. 5, 1, 80. VLP. dig. 13, 4, 4, 1 qui huic actioni addictus est *iudex.* MODEST. dig. 10, 2, 30 familiae erciscundae iudicio addictus arbiter. *aliter* AMM. 14, 7, 6 rectorem ut sibi iudicio imperiali addictum. *part. subst.* **addictus,** -a: PLAVT. Poen. 832 equitem, peditem, libertinum, furem an fugitivom velis, verberatum, vinctum, addictum. Bacch. 1205 ducite nos, quo lubet tamquam quidem addictos. *titulus Plautinae* Addictus VARRO ling. 6, 61

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gell. 3, 3, 14 Serv. auct. georg. 1, 124. Val. Max. 7, 6, 1 addictorum etiam et capitali crimine damnatorum sex milia. Sen. benef. 3, 8, 2 hic pecuniam pro addicto dependit. Mart. 9, 2, 10 ducitur addictus te futuente cliens. Qvint. inst. 3, 6, 25 an is, quem dum addicta est mater peperit, servus sit natus. 5, 10, 60. 7, 3, 26 *et* 27 servus cum manumittitur, fit libertinus, addictus recepta libertate ingenuus. decl. 311 p. 232 addictus donec pecuniam solverit, serviat. Ps. Qvint. decl. 3, 17. Apvl. met. 3, 19 in servilem modum addictum atque mancipatum teneas. Fortvn. rhet. p. 103 H. persona ... consideratur ... condicione, ut servus, addictus. Avell. p. 360, 24 ex condicione servili gignuntur addicti. Mart. Cap. 5, 446 an servo vel addicto tribunos liceat appellare. *cf.* Clavd. 18, 513 addictus sub verbere torpuit ensis (*i. addictorum, servorum ensis*). Oros. hist. 3, 17, 9 Cappadocia subacta Aegyptus addicta sit. Drac. laud. dei 1, 415 *omne creatum* addictum vestro sub iure manebit.

2 *aliquid alicui*: Cic. Verr. 2, 137 mihi bona addicat. Pis. 37 lege autem ea ... omnes erat tibi Achaia, Thessalia, Athenae, cuncta Graecia addicta. agr. 2, 57 ceteri agri omnes ... sine iudicio senatus XVviris addicentur. Vell. 2, 25, 4 agrosque omnis addixit deae. Val. Max. 7, 7, 4 neque erubescis ei totum patrimonium addicere. 8, 1 damn. 2 ei poenas addictas pependit. Afric. dig. 18, 2, 18 cum in diem duobus sociis fundus sit addictus (Iavol. dig. 18, 2, 19). Pomp. dig. 18, 2, 15 praedio in diem addicto. Vlp. dig. 18, 2, 16 fructus in dies addictae domus. 18, 2, 4, 1 si res in diem addicta interciderit. Ivlian. dig. 18, 2, 10 si proponatur a creditore pignus in diem addictum. Gaivs dig. 29, 5, 9 cum fisco caduca bona defuncti addicantur. Vlp. dig. 40, 5, 2. 40, 5, 5, 20. 42, 1, 15, 3 ut addicantur ipsi *pignora capta*. Pavl. dig. 48, 14, 13, 4 antequam id ... fisco addiceretur. 48, 20, 7 quasi lex tacita liberis parentium hereditatem addiceret. Gaivs inst. 2, 24. 3, 79 vivi bona ... emptori addici iubet *praetor*. Cypr. Gall. lev. 237 si rus addixerit illi. Ivst. inst. 3 tit. 11. Lex Sal. 58 quantum lex addicat, illi tres solvant.

b *aliquem alicui rei dicare, idem fere quod damnare*: 1 *addita poenae notione*: Cic. Phil. 11, 16 gladiatorio generi mortis. off. 3, 45 morti. Caes. Gall. 7, 77, 9 perpetuae servituti (subicere α). Hor. epod. 17, 11 addictum feris alitibus atque canibus *Hectorem*. Val. Max. 7, 3 ext. 1 quidnam se immerentem capitali supplicio innocentemque addiceret. Apvl. met. 2, 29 noxio poculo. 4, 34 cui *me* sors addixit scopulo. 5, 24 infimo matrimonio. 10, 23 bestiis. Tert. anim 34 omni contumeliae. apol. 29 crimini maiestatis. fug. 14 melius est turbas tuas aliquando non videas quam addicas *servituti*. Ivl. Val. 2, 13 captivitati addixerit *Graecos*. Lact. epit. 54 (59), 3 aeternis cruciatibus. Ivvenc. 4, 565 morti. Amm. 14, 5, 5 poenae (Hil. carm. de Macc. 155 Hier. epist. 100, 7). 15, 3, 2 capitalibus ... suppliciis (15, 7, 5. 24, 3, 2). 28, 1, 23 morti. 22, 3, 12 poenae letali. 23, 6, 83 perenni servitio. Schol. Cic. Bob. p. 369 B. si reum poenae addixerint. Ambr. exam. 1, 7, 27 *terra* velut cuidam principiorum suorum addicta naufragio. Noe 13, 47 oneri servitutis. 32, 120 servituti (Avg. c. Faust. 7, 2). Avg. civ. 12, 22 morti. Oros. hist. 1, 8, 13 servitio. Cassian. inst. 10, 12 gladio carnali. Avell. p. 455, 18 poenae. p. 455, 28 vindictae. 475, 20 perpetuis cruciatibus. Prosp. chron. II 736 p. 462 Momms. gladio. Favst. Rei. grat. 2, 3 morti. 2, 12 suppliciis. Alc. Avit. c. Eut. 2 p. 25, 9 credunt se solum hominem addixisse iudicio. Ennod. epist. 8, 14 pro peccatis meis febribus frequenter addicor. Greg. Tvr. Franc. 9, 3 tormentis. Cod. Iust. 1, 4, 6 pr. supplicio. 12, 57 (58), 7, 2 (1) infamiae. Lex Visig. Recc. 8, 2, 2 verberibus. *cf.* Ambr. serm. 60, 2 tali ... iudicio non est addictus ad mortem, sed absolutus ad requiem. [Caes. Gall. 6, 13, 2 sese in servitutem dicant (addicunt *Aimoinus*) nobilibus.] Prop. 3, 11, 2 trahit addictum sub sua iura virum. 3, 11, 32 addictos in sua regna patres. Liv. 3, 56, 8 qui liberum corpus in servitutem addixisset. Tert. pudic. 13 quem in interitum carnis addixerat. Lact. inst. 6, 20, 22 addixit sanguinem suum vel ad servitutem vel ad lupanar. Caecil. mort. pers. 21, 2 ut regibus suis in servitium se addicant. Greg. Tvr. Mart. 3, 41 ad iugum servitutis. Lex Visig. Recc. 10, 1, 7 ad duplacione rei. *cf.* Apvl. met. 3, 14 meditatus innoxios casus incertus ... culpae non potest ad⟨d⟩icere. Ps. Pavl. Nol. app. carm. 2, 46 quem caecitas ... addixit alieno pedi. Greg. M. moral. 10, 50 hos ... morum protervia inter reprobos divites addixit. 2 *omissa poenae notione*: Tert. idol. 13 sin ... dissimulaveris, temptatus addictus es. Cypr. ad Demetr. 24 cremabit addictos ardens semper gehenna. Amm. 28, 6, 23 reliqui sententia vicarii addicti. 29, 1, 24 addici vidimus multos. 29, 2, 3 patris addicti. Schol. Cic. Bob. p. 234 B. Flaccum non oporteat ... addici. Heges. 1, 41, 9 qui tam acerbe addicerentur. Vvlg. Iac. 5, 6 addixistis et occidistis istum. Clavd. 17, 231 addictoque hominum cumulent aeraria censu (*intellege*: *addictorum hominum censu*). 28, 278 ceu legibus exul addictusque reus. Ps. Pavl. Nol. carm. app. 3, 92 qui potes addictam vivificare animam. 220 addicti vera salus populi. Avell. p. 379, 7 Athanasium synhodus orientalis addixerat. p. 316, 23. 373, 16. 488, 21. 489, 15 defendens quos prius gloriosum putavit addicere. p. 492, 3 addictorum fugienda communio. Leo M. serm. 72, 1 quo iudicio sit addictus *Christus*. Mar. Victor aleth. 2, 508 addictos rursum vitae sententia reddit. Sidon. epist. 1, 7, 11 cum duceretur addictus. 2, 7, 2 dependunt tibi addicti reverentiam, gratiam liberati. 5, 7, 2. Ennod. op. 3 quoscumque concessit aut addixit consensus principis sui, noster absolvat. dict. 18 si inpar poena impetitos addixerat. 20. 22 addicantur inmeriti. Cassiod. var. 5, 12, 3 sine derogatione quilibet mediocris addicitur. 9, 18, 1. 11 pr. 2. *cf.* Ennod. epist. 8, 11 putavit se addicere si quicquam mundo inpenderet liberam castitatem. dict. 19 crescentem certandi (*i. ludendi*) curam facultatum defectus addixit. *dubito de* op. 5 postquam cum porcis ... addixit immunda communio *prodigum filium*. Ambr. Cain et Ab. 2, 7, 24 non ... frater (*i. fratris nex*) ei addicitur. *similiter* Leo M. epist. 120, 3 quod odio iam fecisse addictus est (*i. iudicis sententia convictus est*). *huc spectare videtur etiam* Macr. sat. 5, 19, 20 accepto prius fide iussore a persona, quae iuratura est de solvendo eo quod peteretur, si addixisset eventus.

III *in auctione, emptione venditione, sim. i. q. licitanti attribuere, vendere*: Plavt. Capt. 181 quasi fundum vendam, meis me addicam legibus. Merc. 615 cui est empta? :: nescio, iam addicta atque abducta erat. Poen. 497 die bono Aphrodisiis addice tuam mihi meretricem minusculam. Cic. Verr. 2, 150 opere addicto, praedibus acceptis. 4, 51 addictis iam et venditis decumis. 4, 77 addicitur *decuma* medimnum VIII C. 4, 83. 4, 88 addicuntur decumae M. Caesio. 4, 99. 4, 148 si doceo pluris aliquanto potuisse vendere *decumas* neque eis voluisse te addicere, qui contra Apronium licerentur. 4, 151. Caecin. 16 fundus addicitur Aebutio. agr. 1 frg. 3 venibit igitur sub praecone tota Propontis atque Hellespontus; addicetur omnis ora Lyciorum. p. red. 1, 16 civis optime meriti fortunas provinciarum foedere. dom. 107 cui meas aedis addiceret. orat. frg. B VIII 11 pecore omni vendito et saltibus prope addictis. Att. 7, 3, 6 quo ei vici Lucceii sint addicti. 10, 5, 3. Caes. civ. 2, 18, 5 eorum bona in publicum addicebat. Ov. met. 1, 617 crudele suos addicere amores. Val. Max. 4, 8, 1 septem iugeribus ... addictis. Sen. benef. 1, 9, 5 nummarium tribunal audita utrimque licitatione alteri addici non mirum. Plin. nat. 14, 4 domum. 35, 127 tabulas. Mart. 12, 16, 1 addixti ... tres agellos; emisti ... tres cinaedos. Plin. epist. 7, 11, 6 ut statim portionem meam sibi addiceret. Flor. 2, 11, 3 damnatorum civium bona addicente Sylla. Tert. nat. 1, 10 *deos* in hastarium regessistis, publicanis subdidistis, omni quinquennio inter vectigalia vestra proscriptos addicitis. Corp. II suppl. 5181 tab. III 4 si instituta auctione universaliter omnia addicta fuerint. 7 si eas (*res*) non addixerit et intra dies decem ... ⟨vendiderit⟩. *addito pretio*: Nov. Atell. 115 quanti addictust? :: mille nummum. Cic. Verr. 2, 144 addicitur opus HS DLX milibus. 4, 90 cum eorum decumae magno addictae essent. har. 29 *fanum* Brogitaro ... addictum pecunia tradidisti. Sen. contr. 1, 6, 6 an satis magno se possit addicere. Petron. 14 vel minoris pallium addicere placuit. Plin. nat. 14, 50 CCCC nummum emptori addicta pendente vindemia. 17, 8 fructu annuo addicto binis milibus nummum. 29, 96. Mart. 10, 31, 1 addixti servum nummis here mille ducentis. Qvint. decl. 298 p. 179 non vendes tu agellum meum, non paternos ... cineres ... alicui pretio cenae unius addices. Plin. epist. 7, 11, 1 *agros* non exspectata auctione pro meo quincunce ex septingentis milibus Corelliae addixerit. Svet. Iul. 50 praedia ex auctionibus hastae minimo addixit. Cal. 38 tredecim gladiatores sestertio (-um *codd.*) nonagies ignoranti addicerentur. Galb. 15 nihil non ... pretio addici aut donari gratia passus est. Vlp. dig. 7, 1, 27, 3 solent possessores certam partem fructuum municipio viliori pretio addicere (Afric. dig. 16, 1, 17). *nota*: Cic. Rab. Post. 45 qui bona C. Rabirii Postumi nummo sestertio sibi addici velit? (Qvint. inst. 11, 3, 172). Hor. sat. 2, 5, 108 dic, ex parte tua seu fundi sive domus sit emptor, gaudentem nummo te addicere. Val. Max. 5, 2, 10 ut exequiarum apparatus sestertio nummo ipsis praebendus (-tibus *codd.*) addiceretur.

hinc translate i. q. vendere, proicere: Cic. Verr. 3, 78 ob rem iudicandam pecuniam accipere, pretio habere addictam fidem et religionem. Pis. 56 vendebas auctoritatem huius ordinis, addicebas tribuno plebis consulatum tuum. 83 cuius sanguinem addixeras. Mil. 56 *vitam* maximis praemiis propositam et paene addictam. Phil. 2, 52 de vendita atque addicta sententia. 7, 15 regna addixit pecunia *Antonius*. Att. 9, 9, 4 mihi ista omnia iam addicta vastitati videntur. Ciris 419 patriam carosque penates hostibus ... addixi. Cvrt. 7, 7, 8 cui credulitatem suam addixerat. Sil. 15, 247 populumque addixit inermem. Ps. Qvint. decl. 11, 7 prodidit vos imperator vester, addixit. 12, 4 salus publica addicitur. 12, 19. Ivst. 22, 3, 4 civitates sociorum eidem titulo pacis addictas. Hil. in psalm. 52, 14 libertatem ecclesiae ... confessionem dei addicimus. Schol. Cic. Gron. p. 388 profligata *iudicia* autem violata, addicta. Drac. laud. dei 1, 432 addicet (*sic cod. Brux.*: proicere *Eug. Tol.*) nec plasma suum *deus* (*hinc corrigas I p. 56, 34*). Passio Perp. et Felic. 18 animam (*h. e. vitam*) nostram addiximus (παρεδώκαμεν).

IV *reliquae notiones translatae*: 1 (*se*) *tradere vel dedere*: a *alicui*: Cic. inv. 2, 5 sese uni alicui. Cael. 80 addictum, deditum, obstrictum vobis ac liberis vestris habebitis. Planc. 93 *senatui* semper me addixi. Hor. epist. 1, 1, 14 nullius addictus iurare in verba magistri. Verg. Aen. 3, 652 huic me ... addixi. Sen. contr. 10, 3, 16 illi, se cui addixit, impendit. Vell. 2, 18, 6 ⟨se⟩ C. Mario. Petron. 5 perditis addictus. Qvint. inst. 3, 1, 22 neque me ... cuiusquam sectae ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

addixi (LACT. inst. 7, 7, 6). 10, 2, 24 ne hoc quidem suaserim uni se alicui ... addicere. SVET. Cal. 55 prasinae factioni. Claud. 29 his ... uxoribusque addictus (Vit. 2). TERT. pudic. 16 *te* Christo ... addicit (adiicit *cod.*). ieiun. 10 *domino* addicimur. PANEG. 11, 4 *nobilitas* immitibus addicta dominis. SPART. Car. 7, 3 mulieribus. OPTATVS 5, 12 fratribus frater. AMM. 21, 16, 16 uxoribus et palatinis. SCHOL. Cic. Bob. p. 319 B. ut perditorum manibus *Bibulum* addiceret. CLAVD. 1, 128 Roma consors addicta (ac d- *Birt*) tonanti. OROS. hist. 1, 13, 2 filios Minotauro devorandos ... addicebant. AVELL. p. 26, 17 fideles falsis sacerdotibus ad⟨d⟩icendi sunt. SIDON. epist. 9, 6, 1 *ancillae* se totum ... addixerat. SEN. contr. 9, 5 (28), 13 huic ... animum meum addixeram. PETRON. 117 tanquam legitimi gladiatores domino corpora animasque religiosissime addicimus. *haud scio an similia sint*: CELS. 1 pr. *vera* neque addicta alterutri opinioni sunt. POMP. in Don. gramm. V 172 esse nomina addicta casibus. SOL. 35, 10 locus ipse addictus pudicitiae est. 52, 2 *India* penitus cognitioni nostrae addicta est. **b** *alicui rei*: RHET. Her. 4, 27, 37 *pueritiam* omnium intemperantiae addixisti. 4, 16, 24 quae suum corpus addixerit turpissimae cupiditati. CIC. Phil. 5, 33 libidini cuiusque nos ita addixit. Tusc. 2, 5 qui certis quibusdam ... sententiis quasi addicti et consecrati sunt (*cf.* NON. 69 addictum est quasi devotum vel obnoxium). LIV. 4, 60, 2 eo tempore quo corpus addictum atque operatum rei publicae esset. VAL. MAX. 8, 7 ext. 5 se mirifice doctrinae operibus addixerat. CELS. 3, 18 ubi mens illis imaginibus addicta est. SEN. dial. 11, 11, 5 *ingenia* nimis corporibus suis addicta. epist. 28, 4 nulli loco debemus addicere animum. 71, 14 quae (*mens*) se corpori addixerit. 90, 19 animum corpori addixit et illius deservire libidini iussit. 95, 43 si honesto nos addixerimus. 100, 10 se rerum magnitudini addixit (addu- *codd.*). 110, 10 voluptati. 124, 3 gulae et libidini. PS. QVINT. decl. 14, 7 *meretrix* addicta petulantiae. SVET. Tib. 69 mathematicae. APVL. met. 6, 14 dracones inconivae vigiliae luminibus addictis. Plat. 2, 11 vitiis. 2, 18 aliorum potestati. TERT. anim. 43 serv⟨am⟩ sopori⟨s⟩ addicit *animam*. 40 *caro* addicta animae. PANEG. 12, 9 illos ... angusta res familiaris addicebat labori. LAMPR. Comm. 3, 5 legibus hostium. TREB. Gall. 14, 5 theatro et circo. trig. tyr. 11, 2 aliquos corruptos fidei suae addixit. LACT. inst. 2, 1, 3 totos se libidinibus. 2, 17, 11 se potestati eorum. epit. 7, 3 vitiis genitoris. AMM. 15, 5, 28 alter odiis inimicorum addiceretur. 27, 12, 1 dulcedini rapinarum. 28, 4, 34 saginis. 29, 1, 5 turbarum cupiditati. AVG. civ. 18, 41 nec sententiae ... addictus alienae. OROS. hist. 2, 17, 3 huic condicioni addictis et succumbentibus. SIDON. epist. 5, 19, 2 non ludibrio addicta, sed assumpta coniugio. 9, 9, 4 vitio. ENNOD. dict. 6 stilo piae districtionis. COD. Iust. 11, 68 (67), 2 colonos ... iubemus ... tantum colendis nostris rebus addici.

2 *i. q. attribuere*: QVINT. inst. 10, 1, 70 orationes, quae Charisi nomini addicuntur (GELL. 3, 3, 13 *fabulae* scriptae a Plauto non videntur et nomini eius addicuntur). GELL. 3, 2, 8 ea quae inter noctem fiunt, diebus addicuntur. APVL. met. 10, 31 si sibi praemium decoris addixisset. TERT. idol. 9 *idolis* omnem dei potestatem addixit. nat. 1, 5 qui rem nomini addicunt. 2, 7 si addicenda mortuis divinitas erat (2, 14). scorp. 3 orat. 22. ieiun. 4 arbor⟨e⟩um homini pabulum addixerat. anim. 12 *animum* animae ⟨ad⟩dicit 18 animus, cui addicitur intellectus. 52 arbitrio hominis addicens mortis eventum. fug. 4. FAVSTIN. MARCELL. 18 (AVELL. p. 25) ubi est iustitia verae religionis, si addicenda est impiae multitudini. SCHOL. Cic. Bob. p. 312 B. *Magnesiam Themistocli* rex addixerat. PRVD. Symm. 2, 157 ne corporeis addicat sensibus omne quod vult aut quod agit. MACR. sat. 1, 10, 2 Caesar huic mensi duos addixit dies. 1, 10, 23 *Augustus* trium dierum ferias Saturnalibus addixit. PHYSIOGN. 37 *oculi humidi* stolidum *animum* addicunt. LEO M. serm. 59, 12 addicens iniquo populo sanguinem iusti. ENNOD. dict. 16 dum mortes hostium ictibus tuis numinum favor addiceret. COD. Iust. 5, 37, 22, 5 plerumque novis maritis non solum res filiorum, sed etiam vitam addicunt. 4, 66, 1 pr.: ius emphyteuticarium neque conductionis neque alienationis esse titulis addicendum. *aliter* 11, 3 (2), 2 pr.: *res* oneri addicta est. *cf.* PRISC. gramm. II 173, 17 ut cum sint numeri singularis *adverbia*, plurali addicantur (*var.* adiungantur).

3 *i. q. affligere*: AVG. c. Fel. 2, 10 qui addicti sunt pro ipsius (*Christi*) praecepto. NECTAR. Aug. epist. 103, 3 ut diuturnitatem calamitatis addicti non sentiant. GREG. TVR. Mart. 3, 51 donec ita addictus est, ut nec mammellam sugere valeret. GREG. M. moral. 5, 62 *anima* hilarescit post tristia, addicitur post laeta. 22, 22 cum nec de profectu *inimici* addicimur nec de ruina illius laetamur. epist. 2, 2 quae res nos nimis addixit. *Klotz.*

?**Addicta** *nom. mul.* INSCR. christ. Rhen. Kraus I 263 Adicta. *potest etiam* Adiecta *intellegi; sed fortasse non integra aut male descripta est.* *Otto.*

addictio, -onis *f.* GLOSS. προσκύρωσις, πρόσκρισις.
I *in re iudiciaria*: **a** *rei*: CIC. Verr. 1, 12 *Verris* praetura ... fuit ... in iure dicundo bonorum possessionumque contra omnium instituta addictio et condonatio (SCHOL. Gron. p. 390 B. addictio interdum potest e iure fieri ideoque ut iniquitatem ostenderet addidit, 'et condonatio'. προσκύρωσις est addictio). VLP. dig. 40, 5, 4, 2 post addictionem libertatium conservandarum causa factam. *et* 5 quod sine damno creditoris futurum est, addictionem admittendam. **b** *hominis*: GAIVS inst. 3, 189 utrum autem servus efficeretur ex addictione an adiudicati loco constitueretur. PS. AVG. serm. 103, 3 aliquid pretii pro iactura propriae libertatis et addictione perpetuae servitutis a suo consequatur emtore. **c** *iudicis*: CORP. I 205 (XI 1146), 15 iuris dict⟨i⟩o iudicis arbitri recuperatorum datio addictiov⟨e⟩. LEX Mamilia (grom. p. 265) deque ea re curatoris ... iuris dictio reciperatorumque datio addictio esto. *ibid.* eius magistratus de ea re iuris dictio iudicisque datio addictio esto. **II** *in auctione*: PAVL. dig. 18, 2, 1 in diem addictio ita fit: ille fundus centum esto tibi emptus nisi si quis intra kalendas Ianuarias proximas meliorem condicionem fecerit, quo res a domino abeat. 49, 14, 50, 6 cum utraque addictio *praedii* intra tempus vindemiarum facta fuisset. VLP. dig. 43, 24, 11, 12 si post in diem addictionem factam fundus precario traditus est. **III** *i. q. damnatio*: CYPR. singul. cler. 39 castitas ... est ... integritatis dignitas et fornicationis addictio. AVELL. p. 104, 19 caedes, turbae, presbyterorum vincla et totius civitatis addictio.

addictor, -ōris *m.* AVG. op. imp. c. Iul. 1, 48 pande igitur quis est iste innocentium addictor. *Klotz.*

[**addictus**, -ūs *m.*] *non recte editum est* FAVST. REI. grat. 2, 5 p. 68, 23; adictus *cod. P*; *lege* ad ictus.

?**addio** valde dic GLOSS. V 344, 3 (addic *Heraeus*, addiu ualde diu *Oehler*). *potest subesse salutatio Romanica.* *V.*

Addiris, -is *mons Africus, nom. Gaetulum.* PLIN. nat. 5, 13 Addirim (*acc.*) — hoc enim Atlanti nomen esse *Gaetulorum* lingua convenit (SOL. 24, 15. MART. CAP. 6, 667 *ubi* Adirim). *Straboni* 17, 825 Δύρις. *v. Ruge, PW. II 2118 sub* Atlas. *Diehl.*

?**addiscipulus**, -ī *m.* ITALA (Priscill. tract. 3, 69) act. 17, 11 addiscipuli pariter conferebant inter se scributuras (*variant textus graecus et* VVLG. *de* at discipuli *cogitat Schepss, quod tamen in graecis non habet cui respondeat*).

addīsco, -didicī, dīscere. *ab* ad *et* discere. GLOSS. προσμανθάνω. *vox legitur inde a* CIC. *raro, spreta poetis praeter* OV. *et* STAT. CHAR. gramm. I 257 DIOM. *ibid.* 368.

1 *discere ad aliud*: CIC. fin. 5, 87 ut ... ea ... quae Socrates repudiabat, addisceret *Plato*. off. 1, 23 avemus aliquid videre, audire, addiscere. Cato 26 quid? qui etiam *senes* addiscunt aliquid? *ibid.* *Solon* se cotidie aliquid addiscentem dicit senem fieri (50 VAL. MAX. 8, 7 ext. 14. PLIN. epist. 5, 23, 1 cumque plurimum scias, cotidie tamen aliquid addiscere). CIC. de orat. 3, 86 nihil enim curat aliud *lanista, nisi batuendi artem.* at Q. Velocius puer addidicerat (*i. praeter negotia sua didicerat.* SVET. Calig. 47 coegit ... sermonem Germanicum addiscere). CIC. de orat. 3, 147 non ut desperarem me eloquentiam consequi posse, sed ut aliquid addiscerem. Q. CIC. pet. 1, 1 non ut ex his aliquid novi addisceret. OV. am. 2, 5, 56 quiddam visast addidicisse novi. COLVM. 1 pr. 12 quo celerius quod ignorat addiscat (1, 8, 3 *et* 13). 1, 8, 7 nisi ut addiscat aliquam culturam. 11, 1, 11 plurimi semetipsos exhortantur vel aliquas partes earum (*disciplinarum*) addiscere, quamvis universas percipere non possint. 11, 1, 27 semperque cupere quod ignoret addiscere. 12, 3, 8 si minus (*sc. melius sciat*), addiscere *debebit* ab eo qui plus intellegat. PLIN. nat. 2, 117 omnino nihil addisci nova inquisitione, immo ne veterum quidem inventa perdisci. 10, 124 *cornix* alia atque alia crebro addiscens. STAT. silv. 2, 4, 23 *aves* miserandum addiscite carmen. 3, 1, 150 Phrygioque e vertice Graias addisces, Misene, tubas. APVL. Plat. 1, 3 ut inde (*ab Aegypto*) prophetarum etiam ritus addisceret. AVG. in Ioann. ev. (Migne 35, 1885) 98, 8 in quo et ipse doctor aliquid addiscere potuit. INNOC. I epist. 6 (Migne 29, 496) ut aliquid semper addiscat. 2 *imminuta praepositionis vi i. q. discere*: OV. met. 3, 592 mox ego, ne scopulis haererem semper in isdem, addidici regimen ... carinae flectere. SEN. nat. 7, 32, 4 hoc maiores docerent, hoc minores addiscerent. PLIN. nat. 8, 106 *ab hyaenis traditur* sermonem humanum ... adsimulari nomenque alicuius addisci (SOL. 27, 23 auditu assiduo addiscit vocamen *hyaena*). 10, 119 addiscere alias *picas sermonem humanum* negant posse. PLIN. epist. 2, 3, 5 multum malitiae ... addiscimus. PANEG. 3, 19 iustitia cognitione iuris addiscitur. SPART. Hadr. 17, 8 ut omnia quae legerat praesens vellet addiscere. CAPITOL. Ver. 5, 8 ut parsimoniam peregrinatione addisceret. Gord. 2, 1 idque docente Arriano ... potuerunt addiscere. LAMPR. Alex. Sev. 3, 5 singula quaeque, quae publice et privatim agebat, se ipso docente volebat addiscere. ARNOB. nat. 1, 47 ut homines ..., quid esset deus verus, addiscerent suspicari. 2, 19. 2, 72. 4, 18 IREN. 2, 32, 2. VICTOR rhet. p. 440 H. apte loqui ex libris multo melius addiscimus. AMBROSIAST. Rom. 6, 20 addiscentes bonam vitam. 7, 6 fides nec operibus addiscitur, sed corde creditur. in I Cor. 2, 10 res dei non potest sine spiritu dei addisci. 13, 1 ut addisceret dei maiestatem. AVG. civ. 8, 11 ut conloquendo quid continerent ... addisceret. 8, 21. 22, 24 ut quid et quo modo quibus locis curandum esset, addisceret. 22, 29. MART. CAP. 7, 50 ea res quo facilius addisci possit, planius indicanda est. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 125 iubet addisci, quae sit accessionis et dimissionis dies. PELAGON. 1 quae nos magis oculis comprehendimus quam legendo addiscimus. VEN. FORT. Mart. 1, 32 quae prius addidici ... dediscens. *Klotz.*

additāmentum, -ī *n.* *ab* additus. *singulis locis ap.* CIC. SEN.,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

binis ap. Ps. Sall. *et* Apvl., *saepius inde a tertio p. C. saeculo.* Gloss. προσθήκη πρόσθεσις adiectamenta. Hier. epist. 64, 1 ἐπίθεμα. Pavl. Fest. 132 *v. l. 36.*

I *c. gen. rei auctae*: Cic. Sest. 68 Ligus iste nescio qui, additamentum inimicorum meorum. Ps. Sall. rep. 2, 11, 6 cum paucis senatoriis, quos additamenta factionis habent. *cf. l. 59.* Papin. dig. 32, 91, 5 aedium hortus additamentum. Sen. epist. 17, 8 sapientia erit ultimum vitae instrumentum et, ut ita dicam, additamentum. II *c. gen. rei additae vel absolute*: *de verbis*: Apvl. Socr. 20, 165 Socrates non vocem sibi, sed vocem (ducem *libb.*) quampiam dixit oblatam, quo additamento ... intellegas non usitatam vocem ... significari ... (Avg. in psalm. 7, 8 c. Pelag. 2, 8, 17). Iren. 4, 33, 8 scripturarum tractatio plenissima neque additamentum neque ablationem recipiens. Avell. p. 310, 20 G. sive per additamentum sive per deminutionem sive per immutationem vel quoquo modo aliquid novitatis inferre (*sc. symbolo Chalcedonensi*). Don. Ter. Andr. 663 'inter' non exigit additamentum. Schol. Cic. Bob. p. 285, 31 O. hoc additamentum 'aut non multo secus'. Hier. transl. hom. Orig. in Ier. 2 (Migne 25, 600 C) cum additamento necessario '...'. comm. in Ez. 11, 35 (ibid. 332 D) cum additamento, quod dominus omnium proprie deus eorum sit ... *opp.* simpliciter: transl. hom. Orig. Luc. 13 (Migne 26, 245 B) *et* Cassian. conl. 23, 3, 3. *opp.* absolute: Hier. interpret. hom. Orig. in cant. cant. 2 (Migne 23, 1133 C). comm. in Hab. 2, 19 (Migne 25, 1306 A). epist. 124, 2. Hier. comm. in. Gal. (Migne 26, 346 D) 1, 3 sine ullo additamento (*passim apud* Hier. *et* Avg.) *c. gen. epexeg.*: Schol. Cic. Bob. p. 300, 17 gener et Piso gener: non otiose additamentum nominis fecit (Avg. civ. 17, 6 c. Faust. 19, 27 Beda gramm. VII 292, 25). Hier. comm. in Soph. 1, 1 (Migne 25, 1339 C) non solum eunuchus, sed cum additamento viri legitur 'eunuchus vir'. *de pecunia, sim.*: *c. gen. epexeg.*: Apvl. met. 9, 6 additamento pretii laetus (Itin. Alex. 18 pretii delinimento lucrique additamentis). Papin. dig. 31, 70, 1 usurarum. 36, 1, 60, 7 fructuum (*cf.* Vopisc. Aur. 47, 2 additamento unciae ... annonarum ... genus iuvi). Papin. dig. 23, 4, 26, 2 portio dotis additamenti causa data. Itala cod. Sessor. lev. 25, 37 Cypr. epist. 41, 1 additamento (*sc. pecuniae*) ... desideria iuvaretis (*cf. l. 33*). Aug. in psalm. 102, 13 extr. *alia*: Pavl. Fest. 132, 10 mantisa additamentum dicitur ..., quod ponderi adicitur. Tert. cult. 2, 5 ab adversario artifice (*i. diabolo*) sumentes additamenta ista (*sc. medicamina faciei, cf.* Chalcid. comm. 93). Itala cod. Pal. *et* Colb. Luc. 5, 36 veteri vestimento non convenit additamentum, quod est a novo. Avg. c. Iul. op. imp. 6, 26 nulla multiplicia nascuntur, si non additamentis multiplicantur. civ. 16, 24 turturis et columbae (*gen. epexeg.; de sacrificio Abraham*). *de rebus incorporalibus*: Ps.-Sall. rep. 2, 9, 3 inertissimi nobiles, in quibus praeter bonum nomen nihil est additamenti. Liber. Lucif. epist. 2 p. 321 Hartel additamentum maius vel ... animus vel vires corporis possint sentire. Vvlg. Is. 15, 9 ponam ... super Dibon additamenta (*sc. mali*). Macr. somn. 2, 1, 25 minutias (*sc. rerum musicarum*), quae additamento sunt. Cassian. Nest. 3, 16, 9 ut peculiarem ... naturae *Christi* significationem peculiaria additamenta monstrarent. *c. gen. epexeg.*: Cod. Iust. 3, 12, 2 (*a. 305*) sine ... additamento eiuscemodi dierum. Hier. epist. 64, 1 additamento gratiae spiritualis. in Is. 15, 3 maeroris. Avg. epist. 194, 30 *mala* additamento praevaricationis exaggerat. *cf.* Cassian. inst. 10, 8, 3 additamenta suae castigationis exaggerat. *c. genet. causae*: Avg. epist. 194, 27 inexcusabilis est ... peccator vel reatu originis vel additamento ... propriae voluntatis. retract. 1, 15, 4 *cupiditas* non est ... alienae naturae additamentum. *non de re*: Iren. 4, 28, 2 fides hominum aucta est additamentum accipiens filium dei. *cf. sub I.*

addītīcius, -a, -um. *ab* additus. Cels. dig. 50, 16, 98, 1 Cato putat mensem intercalarem additicium esse. Tert. resurr. 52 *med.* additicium erit corpus (*sic Pamelii edit. et cod. Io. Clementis, ceteri* additum erit) quod corpori superstruitur. Schol. Hor. epist. 1, 1, 95 subucula] proprie dicitur pannus additicius.

additio -ōnis, *f. ab* addere. *actus addendi*: Varro ling. 5, 6 litterarum ... demptione aut additione. Aqvila rhet. p. 37, 1 additio verbi. Diom. gramm. I 501, 20 quarum (*sc. formarum metrorum*) additione vel inminutione. Serv. gramm. IV 447, 35 (*opp.* detractio). Prisc. gramm. III 25, 17 derivata ... per additionem finalis ... syllabae apud Graecos ... solent inveniri. 25, 13 additionem magis vel derivationem ... quam coniunctionem *et passim apud* Prisc. Boet. mus. 1, 13 motuum. 1, 20 secundum Lycaonis additionem. 5, 11. 2, 9 summae. 3, 12. Cael. Avr. acut. 2, 37, 216 sic ... corpori fit additio atque vires resurgunt. *res addita*: Avg. c. Iul. op. imp. (Migne 10, 1570, 3) 6, 17 viro sudor laboris additus; hoc modo enim, hac additione, quae antea non fuit, novi illi aliquid accidisse concederes. Prisc. gramm. III 28, 8 additio magis putatur 'que' III 246, 7. II 593, 24.

additīvus, -a, -um. *ab* additus. Prisc. gramm. III 179, 25 'ipse' additivum vel appositivum (*sc. pronomen*) dicitur, quod Apollonius ἐπιταγματικόν nominat.

addīvīno, -āre. *ex* ad *et* divinare. Iren. 2, 13, 8 addivinantes adversus deum quasi aliquid magnum adinvenientes in eo, quod dicunt a Nu esse emissum Logon. [Plin. nat. 35, 88 quendam ex facie hominum addivinantem *sic R d h, ceteri recte* divinantem.] *Kempf.*

Addius *et* **Adius,** -a *nom. gent.* Corp. XI 5043 (*Mevaniae*) L. Addius C. f. IIII vir. 5072 (*ibid.*) C. Addius C. f. L. n. Inscr. Eph. epigr. VIII p. 25 n. 14 (*Histonii*) A. Florio Iusto Adia Írene coniugi. Corp. X 904 (*Pompeiis, imperante Gaio*) C. Adio. XII 796 (*Arelate*) T. Veturio ⟨Quar?⟩tioní, A. Ádio Frontoní. II 2671 (*in Hispan. Tarrac., periit*) Ádio Flacco Turenni f. XV 541 (*aetate Commodi*) M. Adi Sp(erati?) *aut* Ma(...) disp(ensatoris). **Adīnius** *nom. gent.* Corp. IX 1744 (*Beneventi*) C. Adínio (mulieris) l. Suavi. **Adicius** *nom. gent.* Corp. V 4251 (*Brixiae*) M. Adicius Pulni (*sic*). *Otto.*

addo, -didī, -ditum, -ere. [*cps. ex* ad *et* dare. *Th.*] *permiscetur a librariis nonnusquam cum* abdo *velut* Hor. carm. 3, 4, 38 Sil. 15, 488 Stat. Ach. 1, 199. 529 Svet. Galb. 20. Gloss. προσδίδωμι προστίθημι adponit adquesivit intulit. addatur! παρεπέσθω. additus: iunctus, addita: adiuncta. Not. Tir. 12, 61. 12, 75. addues addideris Pavl. Fest. 27, 4 Plavt. frg. inc. 68. ⟨ad⟩duint Plavt. Aul. frg. 5. adduit Fest. 246, 11 *e lege vetusta. huc etiam trahenda videtur* Gloss. II 8, 8 adduo προστιθῶ[ν] *fortasse a tertia persona deducta.* addier Arnob. nat. 7, 14 (*e coniectura Hildebrandi,* addere *P*). *perf.* addit Itala (Lucif. Athan. 2, 14) acta 12, 3 Greg. Tvr. Franc. 5, 44. *de usu reflexivo cf. l. 58. 59. 68. 69. 70. 80. p. 581, 5. 10. 582, 13. 583, 48. 584, 38. mediali: p. 581, 4. subiectum est infinitivus*: Lvcan. 3, 416. *frequentissimum est per totam latinitatem, deest apud* Val. Max., *qui frequentat* adicio.

I *i. q.* **appono. A proprie: 1** *cum obiecto solo*: **a** addo *rem*: Lex XII tab. Cic. leg. 2, 60 neve aurum addito (*de mortuo sepeliendo*). *de textis, aedificiis, sim.*: Plavt. Men. 427 ut *palla* reconcinnetur atque ut opera addantur, quae volo. Astr. frg. 4 (Fest. 306) terebratus multum sit et subscudes addite. Lvcil. 121 subicit *spondae* fulcrum, fulmentas quattuor addit. Varro ling. 5, 135 bura extrema addita (Sen. epist. 90, 24 Plin. nat. 16, 159. 161. 18, 172. 33, 22 Veg. mil. 3, 7). Verg. georg. 4, 297 quattuor addunt ... fenestras. Plin. nat. 36, 69. 179. Svet. Cal. 24 gladios ... addito elogio consecravit. Lampr. Alex. 28, 6 Capitol. Gord. 34, 2. *in re rustica*: Cato agr. 5, 8 oleas ... ablaqueato et stercus addito. 29 Plin. nat. 18, 194. 17, 173. 259. 18, 145. 17, 115 terebrare vitem ... calamosque ... addere. *cf. translatus usus p. 581, 63.* *calcar sim.*: Frontin. strat. 1, 5, 16 additis calcaribus ... eruperunt. *inde translate*: Varro Men. 48 anticipate atque addite calcar, stultos contemnite docti. Sen. epist. 68, 13. 34, 2 addidi stimulos. Qvint. inst. 10, 7, 16 addit ad dicendum ... pudor stimulos *v. p. 581, 34.* *de induendis vestibus, sim.*: Ov. met. 2, 121 quadrupedes ducunt adduntque ... frena. Plin. nat. 8, 119 *torques* ... addiderat (*sc. cervis*). 32, 16. 34, 48 Val. Fl. 7, 546 spes ... addidit alas *cf. p. 581, 27.* Sil. 12, 455. Amm. 27, 12, 4 diademate addito. *in medicina vel magica arte* (*cf. p. 581, 60*): Cels. 7, 25, 2 fibula additur (*sc. cuti*). Plin. nat. 26, 136 per nares ... fluenti *sanguini* ... cicutae semen ... additum ... efficax. Ser. Samm. 457. 779. *cf.* Plin. nat. 37, 142 hyaenae *iubae* addita *achates.* *de sacris, cibis*: Stat. Theb. 8, 302 flores et cumulos frugum ... addere (*sc. aris*). Ps. Apvl. Ascl. 41. Comm. apol. 951 additis escis. *de liquoribus*: Plin. nat. 34, 165 addita (*i. q. infusa cf. p. 581, 64*) aqua non liquescere vasa e plumbo. 8, 192. Mart. 3, 35, 2. *nota*: Plin. nat. 12, 122 hoc cummi additā ... crustā evenit. **b** *aliquem*: **α** *c. acc. simplici*: Sall. Cat. 50, 4 praesidiis additis referendum censuerat. Liv. 25, 25, 13 Euryalo recepto praesidioque addito. Tac. ann. 11, 16 additis stipatoribus (14, 50 Amm. 29, 3, 9). Lampr. Comm. 17, 11 *Commodum* ... inter deos rettulit flamine addito .... Spart. Sev. 7, 8 Hier. epist. 125, 16. **β** *c. acc. duplici*: Verg. Aen. 9, 762 addit Halym comitem (6, 529 Val. Fl. 3, 388. 5, 113. Clavd. Pros. 1, 231 addant se comites). 9, 147 se ... socios. 2, 339 ecl. 6, 20. Liv. 6, 22, 5 additi collegae A. et L. Postumii ... (*sc. Camillo*). 6, 6, 3. 27, 21, 4. 3, 41, 9 7, 24, 11. Sen. Oed. 781 unum fides virtusque consortem addidit.

2 *indicatur* **quo: a** *sequente dat.*: **α** *hominem homini*: *c. acc. duplici*: Plavt. Capt. 708 cui me custodem addiderat (Mil. 550 Aul. 556 Mil. 146. 298. 305 [tradidit *codd.*] Apvl. Socr. 16, 155. *cf.* Hor. carm. 3, 4, 78 ales nequitiae additus custos). Vid. 23 an mihi tutor additu s? Enn. ann. 348 additur orator Cornelius ... Tuditano conlega (Liv. 4, 13, 6. 8, 16, 5. 28, 38, 7. 35, 24, 5 *cf.* 7, 12, 9. 7, 22, 10 Comm. apol. 871). Verg. Aen. 6, 777 avo comitem sese ... addet (*cf.* Liv. 1, 56, 7 Manil. 2, 884 Petron. 124 v. 267 Sil. 7, 205). 8, 496 his ... te ... ductorem milibus addam (*cf.* Tac. hist. 2, 11). 6, 170 Aeneae sese ... addiderat socium. Tac. ann. 14, 26 additum ei praesidium mille legionarii. Iren. 1, 11, 5 Sigen ... coniugem ei (*sc. Bitho*) addunt (προσάπτουσιν *i. sensu assignandi*). Mart. Cap. 2, 126 nurus adderis Tonanti. *c. acc. simplici*: Lvcil. 409 a mihi ... praetor siet additus. Cic. Phil. 2, 31. Bell. Afr. 54, 5 singulis ... singulos additos servos. Verg. Aen. 9, 646 comitem Ascanio ... addidit (Sil. 5, 467). *item de comitatu intellegendus est* 6, 90 nec Teucris addita Iuno usquam aberit (Apvl. met. 9, 8 additam Victoriam forti). Hor. carm. 3, 2, 30 Diespiter ... incesto addidit integrum (Ov. epist. 4, 123). Liv. 25, 9, 16 duces. Gratt. 329 catulis ... magister additur. Sil. 13, 34 sese ... addiderat Poeno. 2, 20. Tac. hist. 3, 25 legioni additus. ann. 1, 57 legatis filium. 6, 14 (*v. p. 582, 16*) Fabato custodes. Flor. 2, 10, 5 Avg. civ. 4, 10 *init.* Sidon. epist. 1, 7, 11 plebeiae familiae non ut additus, sed ut redditus. *nota*: *c. dat. duplici*: Tac. hist. 1, 43 custodiae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pisoni additus. *β hominem rei*: VERG. Aen. 5, 761 tumulo ... sacerdos ac lucus ... additur. Ov. met. 8, 505 me fraternis adde sepulcris. SEN. Herc. O. 189 me ... addite saxis (STAT. Ach. 1, 655 PRVD. cath. 10, 153). VAL. FL. 5, 285 quibus addimur armis? 6, 181 sese Fuga mentibus addat (SIL. 6, 21 addere sese ... castris. CLAVD. 28, 58 melioribus ... exemplis). STAT. Theb. 11, 706 te ... luctibus addo. *cf.* SEN. Ag. 297 deos probro. *c. acc. duplici*: SEN. contr. 1, 1, 3 me foederi medium pignus addite. Herc. O. 952 adde me comitem ... tuis sceleribus (*cf.* SIL. 13, 581 STAT. Theb. 8, 184 armis). SIL. 5, 237 socium duris se casibus addit. 6, 372 (*cf.* STAT. Ach. 1, 669). 8, 256 *Varronem* ... fastis labem suffragia ... addiderant. STAT. Theb. 4, 426 nemori Latonia cultrix additur. *γ rem homini, bestiae vel corpori eorum*: VARRO ling. 7, 82 n o m e n ... Andromachae. Ov. met. 9, 357 CLAVD. carm. min. 30, 109 (*cf.* Ov. met. 5, 525 nomina addere rebus vera. SEN. Herc. f. 1237 Phaedr. 197 SIL. 7, 263 CLAVD. 1, 10). SALL. Iug. 18, 12 nomen gloriamque sibi addidere (*cf.* SIL. 16, 663). VERG. georg. 1, 129 *Iuppiter* virus serpentibus addidit (4, 150 *cf.* SER. SAMM. 558). MANIL. 5, 326 somnum ... feris Orpheus et sensus scopulis ... addidit .... SIL. 2, 224 nascenti ... addita fata. STAT. Theb. 12, 95 sensus corporibus. QVINT. inst. 2, 13, 13 addidisset Menelao *summum* maerorem *pictor*. CYPR. GALL. Ios. 557 quam magna deus ... fidelibus addat. COMM. apol. 26 VVLG. Ruth 1, 17 haec mihi faciat dominus et haec addat. I reg. 3, 17. 14, 44. 25, 22 II reg. 19, 13 III reg. 2, 23. 19, 12 IV reg. 6, 31. *de vestimentis induendis, sim.*: VARRO ling. 7, 24 velamenta *hostiis* e lana ... adduntur. VERG. Aen. 5, 818 addit frena feris (CVRT. 8, 5, 4 *cf. p. 580, 41. inde translate* SIL. 12, 695 addes frena viro). 8, 224 pedibus timor addidit alas (*cf. p. 580, 43*). 12, 848 Ov. ars 2, 212 soleam deme vel adde pedi (*cf.* PLIN. nat. 9, 114. 172. 12, 59 *p. 582, 9*). PLIN. nat. 35, 108 Ulixi primus addidit pilleum *Nicomachus pictor* (*cf.* Ov. met. 10, 518). SIL. 17, 141 vincla viro ... addita. 10, 509 (*cf.* Ov. Pont. 2, 1, 43 captivis addita collis vincula. SIL. 14, 71 addita claustra procellis). MART. 9, 101, 6 addidit Arcadico terga leonis apro. *v.* VVLG. prov. 1, 9. 16, 23 CLAVD. Pros. 2, 324. *calcar, virgam, sim.*: *vetusta formula* LIV. 26, 16, 3 lictor, viro forti adde virgas (CORIPP. Ioh. 3, 382 miseris ... flagella). STAT. Theb. 2, 579 intorquet iacula et fugientibus addit. *cf.* SIL. 15, 719 tergo hastas. HOR. epist. 2, 1, 217 vatibus addere calcar. *proverbium*: PLIN. epist. 1, 8, 1 addidisti ... calcaria sponte currenti. SEN. benef. 1, 15, 2 cui ... stimulo addimus? STAT. Theb. 10, 629 TAC. Agr. 5. *cf.* LVCAN. 1, 263 dubiae ... menti ... addunt stimulos. SEN. Med. 833 venenis. *δ rem rei*: *de rebus aliis ad alias appositis*: *de aedificiis, textis, sim.*: VERG. Aen. 3, 336 Iliacam ... iugis hanc addidit arcem. georg. 1, 286 licia telae addere. 2, 161 Lucrino ... addita claustra. ecl. 3, 38 *poculis* torno ... s u p e r addita vitis. Ov. epist. 15, 113 PLIN. nat. 16, 159. 33, 144. 146. 36, 72. 15, 133 Romanis ... nuntia additur litteris *laurus*. PAVL. dig. 6, 1, 23, 5 statuae ... bracchium ... addideris. 41, 1, 26. GROM. p. 306, 25 nihil *terminis non dolitis* subter addidimus. *de locis vel rebus vicinantibus*: HOR. epod. 8, 10 femur ... suris additum. carm. 2, 9, 21 flumen gentibus additum. PROP. 4, 4, 35 montibus ... Roma. Ov. met. 5, 456 cauda est mutatis addita membris (FRONTO p. 228, 28 N.). VAL. FL. 5, 84 addita ... fretis ... freta (STAT. Theb. 5, 729. AVIEN. Arat. 746 CORIPP. Ioh. 4, 41). MART. 10, 24, 5 addimus focis acerram. *de sacris, sim.*: PANEG. Mess. 133 additus ... aris ignis. Ov. epist. 14, 126 corpora ... insuper adde rogis (MART. 10, 26, 6 tura. *cf. p. 580, 48*). SIL. 16, 307 dona ... tumulis ... super ... addunt. *manus, sim.*: Ov. met. 7, 788 digitos amentis addere. SIL. 10, 232 bello ... dextram (PANEG. 2, 4 manum gubernaculis: *translate*). *inde* SIL. 7, 161 incendia ramis (*cf.* VAL. FL. 3, 13 ... telum ... dextrae addidit). MANIL. 2, 432 talis erit ratio ... addita signis. *in medicina* (*cf. p. 580, 44*): SEN. nat. 3, 15, 2 quiddam additum articulis. PLIN. nat. 9, 133 *venae* addi salem (SER. SAMM. 240. 466. 950). *in re rustica*: PLIN. nat. 17, 215 viti adminicula addenda. 17, 254. *v. l. 72 et p. 580, 36.* SIL. 3, 350 sulco semina. *de rebus aliis in alias illatis*: HOR. sat. 2, 3, 321 oleum adde camino. TIB. 2, 4, 42 flammae sedulus addat aquam. PLIN. nat. 18, 365 *vasis* esculentum additur. 20, 185 saccis ... *anesum* (*cf. p. 582, 32*). SER. SAMM. 11 *v.* PLIN. nat. 29, 119 *p. 580, 50.* **b** *sequente* **ad:** *α ad rem*: CATO agr. 7, 3 ... stercus ad radicem addere ..., uti pabulum malorum fiat (COL. arb. 6, 2). 36. 93. VARRO rust. 1, 29, 2 tabellis additis ad vomerem. Ov. Pont. 1, 8, 46 hortis ... ad sata ... addere aquas. VAL. FL. 2, 236 ad fastigia taedas iniciunt adduntque domos. *sensu finali*: VARRO ling. 7, 2 haec amminicula addas ad eruendam voluntatem impositoris ... (*cf. l. 62*). *β ad aliquem*: PAVL. FEST. 13, 15 avum dictum ..., quia ad duos attineat, quasi adduum, vel quia ad patrem sit additus. **c** *sequente* **in**: *α nude*: *in re rustica*: *liquores in vasa, sim.*: CATO agr. 119 tit. oleum si in metretam addes. VARRO Men. 116 ling. 5, 177 (COLVM. 12, 22, 1. 12, 29. 35 PLIN. nat. 10, 84. 20, 234. 244 in ovum inane sucum). rust. 1, 31, 5 in poma ... siccitatibus aquam addi. *nota*: Ov. rem. 552 Amor ... in ... lampadas addit aquam. *concretam materiam*: VARRO Men. 343 Philippeum ... alterum addamus in bulgam, alterum in vesicam. rust. 3, 15, 2 in ... dolium ... glandem. 3, 16, 28 CELS. 6, 6, 31 COLVM. 12, 59, 1 PLIN. nat. 17, 64. 22, 139. 24, 2. 17, 115 in *medullam* surculos. 15, 64. 19, 144. *in medicina*: CELS. 6, 8, 2 si addita in narem per linamentum ... compositio est. PLIN. nat. 25, 134. 23, 110 *pomum* ... in os. 29, 120. 121. 136. 33, 48. 37, 140. 20, 53 *alium* in cava dentium. 23, 127. 28, 49 in ... aurem addito pane. 26, 126 medulla in fistulam ... (SVET. Cal. 55 venenum in plagam ...). 24, 177 radicem ... in malagmata. 24, 41. 63. 36, 156. *de metallis tractandis*: PLIN. nat. 34, 175 addito in urceos aceti plumbo. 37, 142. 34, 165 in aquam (aqua *codd.*) addantur calculus .... 37, 189 in ignes ... additae *Chalaziae*. *varia*: Ov. am. 3, 8, 48 discordes addere in arma manus (*i. arma in manus dare.* ars 2, 672). 1, 7, 1 fast. 3, 306. met. 6, 27 Pallas ... falsos in tempora canos addit .... LIV. 4, 25, 13 album in vestimentum .... PLIN. nat. 29, 80 circulo ... addito in collum (*sc. gallinacei*). 33, 146 argentum in angulos ... (*sc. repositorii*). 37, 176. 32, 50 carnibus *ranarum* ⟨reti⟩ vel in hamum additis. *nota*: Ov. met. 10, 208 se ... heros addat in ... florem. *β c. dat.*: PLIN. nat. 8, 93 hiantibus *crocodilis* ... additā in os clavā. *γ in sensu finali*: TAC. ann. 13, 18 Germanos eundem in honorem custodes additos. hist. 4, 26 additus Voculae in partem curarum Herennius. **d** *cum* **circum:** CATO agr. 33, 3 circum capita (*sc. vitium*) addito stercus, paleas ... (PLIN. nat. 17, 196. 127). LVCR. 2, 1107 multa ... addita corpora sunt extrinsecus, addita circum semina. *v. p. 586, 60.* **e** *cum* **iuxta:** CELS. 8, 4 iuxta rimam (*sc. ossis*) ... foramina addenda sunt. **f** ***adverbio loci***: CATO agr. 48, 2 porcas ... facito, eo stercus minutum addito. 158, 1 sume ... ollam, addito eo aquae sextarios .... PLIN. nat. 22, 158 intus (*sc. in fistulas*) addatur *erysimon.* super *et* subter *cf. p. 581, 44. 56. 48.*

3 *indicatur* ***unde vel quo et unde***: CIC. Caec. 50 mihi non ex his ..., sed de populo subscriptor addatur. LIV. 43, 20, 3. VARRO Men. 492 viaticum ex arcula adderem in bulgam. rust. 1, 54, 2 unde (*sc. ex corbula secreta*) in ollulas addatur *uva.* PLIN. nat. 19, 144.

4 ***ubi***: PROP. 2, 13, 32 accipiat manes ... testa et sit in exiguo laurus super addita busto. PLIN. nat. 11, 257 avium quibusdam gravioribus in cruribus additi radii. 25, 78 vertice inciso et medicamento addito ibi. IVLIAN. dig. 50, 16, 206 frumentum in his (*sc. doliis*). AVG. civ. 7, 26 *Ianus* membra in lapidibus addita *habebat.*

B ***translate***: *i. q. afferre, inicere aliquid alicui*: PLAVT. Merc. 157 lassitudinem ... verba tua mihi addunt. PACVV. trag. 269 fletus muliebri ingenio additus est. SALL. Iug. 85, 49 timidis virtutem verba adderent (Cat. 58, 1 STAT. Theb. 4, 12). PLIN. nat. 32, 64 addidit ... luxuria frigus obrutis *ostreis* nive. SIL. 11, 276 posuisse dapes his addita cura. STAT. Theb. 12, 467 flentibus ... honorem. QVINT. decl. 334 p. 317, 3 R. homini ... pecuniae necessitatem. TAC. hist. 4, 74 iure victoriae id solum vobis addidimus, quo pacem tuemur. VVLG. Sirach 17, 9 addidit illis disciplinam (AVG. civ. 1, 10). *rem rei*: PLAVT. Amph. 811 pudicitiae huius vitium ... est additum (Most. 107 aedibus). CIC. Mur. 47 morbi excusationi poena. VERG. georg. 3, 290 angustis hunc ... rebus honorem (LIV. 2, 2, 2 nomini). HOR. epist. 1, 19, 42 nugis ... pondus. Ov. fast. 6, 798 Pierides coeptis addite summa meis. VERG. Aen. 7, 315 moras tantis ... addere rebus (STAT. Theb. 11, 347 *cf.* SEN. Oed. 656 pedibus). LVCAN. 7, 67 addidit invalidae robur facundia causae. STAT. Ach. 1, 435 pigris ... mucronibus iras. *nota*: VVLG. II Esdr. 13, 18 additis iracundiam super Israel. *operam sim.*: PLAVT. Cist. 52 addam operam sedulo (ENN. sat. 49). Poen. 870. 1204. Pers. 629 optata ut evenant operam addito. CIC. rep. 2, 27 religionibus colendis. VERG. georg. 1, 150 frumentis labor additus (TAC. hist. 4, 23). STAT. Theb. 7, 283 rebus opem. *sed cf. p. 585, 13.* *nota*: SALL. Iug. 42, 1 Punico atque aliis bellis multum rei publicae addiderant. *finem sim.*: SIL. 7, 13 modum superis ... favoris addidit. 4, 666. 15, 68 finis ... est addita dictis. 13, 489 (CLAVD. 8, 511). PRVD. psych. 748 virtutibus ... legem. MART. CAP. 2, 186 cursibus (*sc. siderum*). *fere i. q. addocere*: SIL. 8, 547 viris pila et ferro circumdare pectus addiderat. *i. q. comparare, conferre*: COMM. instr. 2, 33, 7 addo illi similes effera⟨ta⟩ mente viventes.

II *cum notione* **augendi: A** *generaliter*: *praeter aliud dare, tribuere, afferre, inicere*: ***sequente obiecto***:

1 *nominali vel pronominali*: **a** *indicatur* **quo:** *praepositionibus*: **ad:** *sensu augendi*: *homines*: CIC. rep. 2, 26 ad pristinum numerum duo augures addidit (VVLG. deut. 1, 11 AVG. civ. 15, 20). LIV. 21, 22, 3 ad haec peditum auxilia additi equites .... 26, 19, 10 27, 42, 16. 31, 2, 6 SVET. Vesp. 4. Iul. 24 ad legiones, quas a re publica acceperat, a l i a s privato sumptu addidit. Dom. 7. VVLG. I Macc. 2, 43 additi sunt ad eos et facti sunt illis ad firmamentum. 3, 41. *res*: *α eiusdem generis*: *corporales*: VARRO Ruf. gramm. VI 555, 5 septenarium ... fieri ..., cum ad iambicum trisyllabus pes additur (CIC. part. 17). RHET. Her. 2, 43 ne aut ad rem addatur quid aut ... detrahatur. CIC. epist. 15, 9, 2 Verr. 4, 148. 4, 84. 4, 48. ad Q. fr. 3, 1, 5 p o s t e a multa ... ad opus, nihil ad pretium (*cf.* CORP. VIII 4187. 4193). CAES. civ. 1, 64, 8 milium VI ad iter addito ... circuitu. NEP. Them. 2, 8 ad s u p e r i o r e s totidem ... triremes (LIV. 22, 37, 12). Ov. med. 26 vix ad cultus nupta quod addat, habet. LIV. 1, 36, 2 ad Ramnis ... addere a l i a s *centurias.* 31, 15, 6 (SVET. Aug. 32 Cal. 16). *v.* PLIN. nat. 2, 119. 7, 204. 11, 236 ad unam mensuram *lactis* tribus aquae additis. MART. 10, 48, 18 PLIN. epist. 6, 29, 3. *incorporales*: *bona*: PLAVT. Trin. 385 adde ad istam gratiam unum. CIC. epist. 13, 18, 2. 15, 20, 2 ad amorem ... aliquantum. 3, 12, 3. 3, 13, 2. 5, 19, 1. 16, 6, 1.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

13, 12, 1. 13, 15, 3 (frg. epist. 5, 14 nihil ad id beneficium). 1, 7, 8 plus additum ad memoriam nominis ... quam detractum. Att. 2, 24, 1 ad illam celeritatem adde etiam, si quid potes (QVINT. inst. 12, 10, 46 decl. 342 p. 352, 12 R.). off. 1, 116. *mala*: CAECIL. com. 125 ne ad malum hoc addas malum (AMM. 22, 11, 7 quoque). CIC. Cluent. 58 ad ea, quae erant in causa, addebat etiam ipse nova ... volnera (SIDON. epist. 6, 2, 2). CAES. civ. 3, 49, 5 hunc laborem ad cotidiana opera. CIC. Verr. 6, 115 nihil addi iam videtur ad hanc improbitatem .... Cluent. 35. Rab. Post. 2 ne quid ad eas ruinas ... addendum acerbitatis putet. frg. B 13, 1, 4 M. SEN. Thy. 15 quid ad poenas. TAC. hist. 1, 72 addita ad vetus ... odium recenti ... invidia. *figura amplificationis* (*cf. p. 584, 8. 16*): CIC. Verr. 4, 225 quid ad hanc impudentiam addi potest? Tull. 50 off. 1, 37 (APVL. apol. 24. 102 flor. p. 73 Oud.) Att. 11, 24, 3. SEN. Ag. 251 quid rere ad animum suapte natura trucem Troiam addidisse? *de numeris*: CIC. ac. 2, 93 si ad eum numerum unum addidero .... *de tempore*: Ov. fast. 4, 702 filius ... addiderat ... annos ad duo lustra duos (*cf.* PLIN. nat. 8, 81. 8, 16). met. 3, 352 (VVLG. Is. 29, 1 AVG. civ. 18, 4). epist. 15, 92 addit ... ad festos hunc quoque Troia diem. *β diversi generis*: VARRO ling. 5, 104 *frumentum* ⟨ad⟩ exta. CIC. leg. 2, 25 sumptu ad sacra addito. PLIN. nat. 15, 118 ad instinctūs additis myrtis. 20, 65. 33, 93. 2, 88. FLOR. 1, 7, 17 ad iniqua pondera addito adhuc gladio. CIC. Att. 15, 13, 3 ad tuum iudicium ... addidisti Peducaei auctoritatem. fin. 2, 19. 2, 42. LIV. 3, 11, 6 ad ... munera data a diis et ipse addiderat ... belli decora facundiamque in foro. 7, 16, 3 ad copiam rerum ... munificentiam. 22, 37, 9. PLIN. nat. 6, 208 PS. APVL. Ascl. 6 LAMPR. Alex. 40, 11 PAVL. NOL. epist. 46. CAES. civ. 2, 40, 4 ad superiorem spem addita praesentis temporis opinione. 2, 29, 1 ad id quod ab alio audierat, sui aliquid timoris addebat. LIV. 1, 58, 4 ad metum dedecus. FLOR. 1, 1, 4 addito ad virtutem dolo. *v.* AVG. civ. 18, 41. *sequente* **ad** *et dat. commodi* (*et in finali*): CIC. Verr. 4, 118 ut esset, unde Apronio ad illud fructus arationum hoc corollarium nummorum adderetur. LIV. 42, 35, 6 consuli ad exercitum civilem ... addita auxilia .... 37, 22, 4 PLIN. epist. 8, 2, 4. LIV. 37, 2, 2 consuli ... ad eum exercitum, ..., in supplementum addita peditum ... III milia. **ad** *sensu finali*: CIC. off. 3, 112 paucos sibi dies ad dictaturam gerendam addidisset (*cf.* AVG. civ. 21, 8). LIV. 3, 1, 7 ad explendum numerum coloni Vulsci adderentur. 30, 34, 4 *turbatio* (*hostis*) *vim* magnam ad pellendum hostem addebat. SEN. dial. 3, 20, 9. LIV. 27, 22, 6 additae ei ad praesidium provinciae L ... naves.

sequente **in**: *in rem augendam*: *α res eiusdem generis*: *in medicina*: CAT. agr. 111 in vinum aqua addita sit. PLIN. nat. 14, 109. 26, 36. 12, 134. 23, 70. 28, 135. 29, 70. PLIN. nat. 11, 278 grano ... mali ... in esculenta addito. 22, 65. 24, 176. 25, 155. 33, 105. 29, 25 27, 121. 28, 120. 34, 129. PLIN. nat. 34, 160 addita aeris ... tertia portione in plumbum. 34, 97 VLP. dig. 48, 10, 9 (*lex Cornelia?*). Ov. met. 8, 484 in scelus ... scelus. SEN. Thy. 994 nox ... se in noctem addidit (abdidit *EA*). GELL. 7, 7, 7 dies ... in fastos additus. *β res diversi generis*: CIC. Att. 12, 53 epistulas in ... fasciculum ... addas (PLIN. nat. 21, 18. 21, 30. *cf. p. 585, 13*). *de textis, aedificiis*: Ov. met. 6, 85 quattuor in partes certamina quattuor addit. SVET. Iul. 39. *in medicina*: COLVM. 12, 40 vini partem decimam et totidem metretas aquae in vinacea ... addito. PLIN. nat. 23, 162. 32, 31. 23, 142. PLIN. nat. 33, 112 hac religione etiamnum addi in unguenta cenae *minium*. 12, 99. 13, 12. 16, 54. 14, 92. 20, 258. 34, 111. 25, 115. 21, 134. 26, 52. 32, 51. 52. *c.* **in** *et dat. commodi rei*: PLIN. nat. 23, 45 saluberrimum *est vini genus*, cui nihil in musta additum est. **in** *sensu comparativo de mensuris*: CATO agr. 113, 2 addito in singulas amphoras *vini* sapae sextarium unum. VARRO rust. 2, 11, 4 COLVM. 12, 33, 1 PLIN. nat. 14, 108. 112. 21, 155. 14, 106. 20, 118. 26, 50. 28, 231. 197. VARRO rust. 1, 57, 2 addant in circiter M modium (*sc. tritici*) quadrantal (-te *cod.*) amurcae. COLVM. 12, 27 in sestarios L (*sc. musti*). 12, 28, 1 PLIN. nat. 18, 98. 27, 101. 33, 109. PLIN. nat. 34, 98 ternis ... libris plumbi ... in centenas aeris additis. 34, 95. 94. *nota*: *c. dat. commodi*: TAC. ann. 2, 87 binos ... nummos negotiatoribus ... in singulos modios. **in** *sensu finali*: VARRO ling. 6, 60 res novae in usum ... additae erant. FRONTIN. aq. 5 ramus Augustae (*aquae*) ... in supplementum *Appiae* additus (*cf.* LIV. *l. 36*). FLOR. 1, 36, 9 addito etiam turpi foedere in pretium salutis. PAPIN. frag. Vat. 11 in fraudem iuris.

cum variis praep.: **praeter, praeterquam**: TER. Eun. 77 praeterquam quas ipse amor molestias habet, addas et illas. VARRO ling. 5, 178. LIV. 1, 37, 1 praeterquam quod viribus creverat ... exercitus, ... etiam additur dolus. 44, 21, 10 id praesidiī additum Anicio praeter duas legiones. **super** (**supra**): DORC. Isid. orig. 18, 69 uncia ... erit geminam super addita libram. PLIN. nat. 14, 130 super omnia addi ... iubet *Cato* mustum. 19, 5 super *arbores* (*sc. navium*) ... velorum alia vela. MART. 11, 26, 5 super haec Veneris ... gaudia. VVLG. Is. 30, 1 peccatum super peccatum. Iob 34, 37. lev. 27, 13 addit supra aestimationem quintam partem (*sc. pretii*). **post**: PLIN. paneg. 88 merito tibi ... post ceteras appellationes haec est addita, ut maior. AVG. civ. 3, 28 iam etiam post Marii ... caedes additae fuerant aliae graviores .... **inter**: PLIN. nat. 2, 120 mesen ... etiamnum addidere inter boream et caecian .... ENNOD. epist. 1, 5 p. 9, 21 H. inter curulium possessores diligentium fabulis addebamur. COD. Iust. 5, 17, 11, 2 (*a. 533*) inter ... culpas et has addimus, si forte ..., *v. p. 585, 74. 587, 41.*

sequentibus ***adverbiis*** *loci*: PLAVT. Truc. 1329 quo nihil (*sc. pecuniae*) invitus addas (CIC. fin. 2, 75 HOMER. 1049). 910 (*?*) addam etiam unam minam istuc post (CIC. Att. 13, 32, 1). Men. 526 huc ... addas auri ... unciam. CIC. par. 22 nihil huc addi potest, quo magis virtus sit. de orat. 1, 95 CAT. 68, 153. (LAVS Pis. 106. FRONTO p. 46, 7 N. postea quamcumque εἰκόνα huc addidero). CAES. civ. 1, 56, 2 navigia. PLIN. epist. 9, 40, 3 FRONTO p. 196, 19 N. CAES. Gall. 7, 64, 4 huc ... equites DCCC. CATO agr. 156, 5 pollinem polentae eodem addito. 121 (COLVM. 12, 22, 2 post ...). LIV. 1, 33, 2 additi ... eodem ... novi cives. CATO agr. 39, 2 eo addito gypsum (85). 37, 2. 87. 104, 2. 158, 1 (VARRO rust. 1, 54, 3). 156, 7 (157, 9). VITR. 7, 8, 4. CIC. Brut. 161 ut eo nihil ... quisquam addere posset. fin. 3, 34. LIV. 27, 22, 9 naves. 27, 45, 3. 44, 21, 11.

sequente ***dativo*** *rei augendae*: *homines*: *de copiis adiungendis*: CAES. Gall. 7, 45, 3 his (*sc. mulionibus*) paucos addit equites, qui ... vagarentur. LIV. 37, 40, 6 addita his ala. 1, 43, 3. 27, 17, 7. 33, 14, 5 (TAC. hist. 4, 35 ann. 3, 21. 4, 67 PLIN. epist. 10, 19, 2). 31, 35, 1. 28, 3, 13 additum erat et triariorum equiti praesidium (40, 1, 5). TAC. hist. 1, 87. VEG. mil. 2, 7. *occidendo*: VERG. Aen. 11, 673 his addit Amastrum (Ov. met. 12, 380 VAL. FL. 1, 825). 2, 660 periturae ... Troiae teque tuosque. SEN. Herc. O. 341 elisis feris et coniugem. AVG. civ. 3, 14. *adiungere comitatu, collegio, factione, sim.*: LIV. 45, 17, 3 his consularibus addidere ... Domitium ... (PLIN. epist. 4, 26, 3 AVG. civ. 18, 25). 2, 58, 1 numero (*sc. tribunorum*) etiam additos tres. 1, 27, 9 coloni ... Romanis. PLIN. nat. 18, 211 SIL. 4, 396 SVET. vita Lucan. p. 51, 2 Reiff. FLOR. 1, 15, 1 Sallentini Picentinis additi (*cf.* TAC. ann. 4, 43 AVG. civ. 16, 3). AVSON. 195, 17 tuendis additus clientibus (*cf. p. 586, 54. 58*). *nota*: *c. acc. duplici*: LIV. 44, 21, 4 additus est his tertius L. Anicius. SVLP. SEV. dial. 3, 1, 3. *i. q. referre in numerum*: Ov. met. 4, 536 dis adde tuis (VAL. FL. 4, 417 AVSON. 298, 32. *cf.* PLIN. nat. 25, 2 deorum numero. TAC. ann. 4, 38 AVG. civ. 18, 21). TAC. ann. 4, 52 CLAVD. 5, 484. Ov. Pont. 4, 8, 63 *Caesarem* virtus addidit astris. fast. 5, 544 CLAVD. carm. min. 30, 48. *nota*: *c. acc. duplici*: VERG. georg. 1, 32 sidus te mensibus addas. *res*: *α eiusdem generis*: *corporales*: *de compositionibus medicorum, sim.*: Ov. med. 91 marathos ... addere murris. met. 7, 273 insuper. PLIN. nat. 31, 99 ob id collyriis emplastrisque additus *sal*. 20, 201. 34, 122. 33, 105. 110. 34, 119. *cf.* 19, 165. 24, 185. 30, 127. 126. 34, 178. 32, 85. 24, 125. 34, 177. 35, 165 (SER. SAMM. 320 salibus piper). *cf.* 9, 139. 34, 99. PLIN. nat. 13, 8 *oleo* ... omphacium. 14, 146 MART. 7, 27, 8. NVX 76 additur una (*nux*) tribus. *de donis, sim.*: Ov. ars 70 muneribus ... munera. 2, 112 fast. 6, 536. Ov. trist. 5, 1, 1 hunc quoque ... libellum ... praemissis. *cf.* PLIN. epist. 10, 58, 3 addebat his et tuas litteras. AMM. 25, 8, 10. *de terris coniungendis*: CAT. 66, 36 Asiam Aegypti finibus addiderat. Ov. ars 1, 202. LIV. 1, 30, 1 Caelius ... urbi (IVV. 10, 151 AMM. 16, 10, 2 VVLG. I Macc. 11, 1. 10, 30. 11, 34 INST. praef. 1). TAC. ann. 12, 23 Iudaei provinciae Suriae additi (*cf.* CVRT. 10, 3, 7). PLIN. paneg. 30 FLOR. 2, 18, 6 CLAVD. 8, 108. *varia*: VERG. Aen. 7, 548 hoc etiam his addam (*sc.* animos accendere). Ov. met. 2, 826 inlaesas vitiatis ... partes. am. 3, 1, 66 longis versibus ... brevīs. LIV. 5, 52, 11 Capitolinos ludos sollemnibus aliis .... 28, 21, 10. PAVL. FEST. 49, 3 *XXX curiis* postea additae sunt V. PLIN. nat. 14, 73 his *vinis* addidit Lesbium Erasistrati ... auctoritas (*cf.* 18, 211. 28, 125 SVET. Claud. 41). 2, 248. 16, 191 (TAC. ann. 15, 18 pretio nihil. VLP. dig. 8, 2, 46 HIER. epist. 60, 11). SVET. gramm. 21 libellos ... absolvit ... C et L, quibus et alios ... postea addidit (*cf.* vita Hor. p. 46 Reiff. PLIN. epist. 9, 11, 2). PAPIN. dig. 20, 4, 3 pignora prioribus. *v.* POMP. dig. 41, 1, 27 MART. CAP. 6, 722. *nota*: *poetice* Ov. Ib. 583 addidit ... *Amphio* miseris sua funera natis. *res incorporales*: Ov. fast. 6, 726 huic unum numero ... adde diem (*item de tempore*: Ov. fast. 1, 317 VAL. FL. 5, 544 CAPITOL. Aur. 10, 10 Ov. trist. 4, 10, 78 MART. 1, 101, 4. 10, 24, 7 AVG. civ. 16, 15). PLIN. nat. 2, 35 quinto anno unus intercalaris dies additur. SIL. 15, 342 PLIN. epist. 2, 11, 14 VVLG. IV reg. 20, 6. Ov. fast. 2, 359 adde peregrinis causas ... Musa, Latinas. LIV. 1, 3, 11 sceleri scelus (AVG. civ. 1, 19 3, 2 *extr.*). STAT. Theb. 2, 320 qua non gravior mortalibus addita curis spes (VVLG. Ier. 45, 3 dolorem dolori). SVET. Vesp. 8 consulatūs octo veteri. VLP. dig. 1, 1, 6. AMM. 26, 6, 20 bellis Macedonicis tertium. 29, 6, 11. HOR. epist. 1, 20, 22 quantum generi demas, virtutibus addas (PLIN. epist. 1, 10, 3 multum). LIV. 30, 13, 2 quantum ... plurimum poterat, magnitudini Syphacis ... victoriam suam augendo addebat (SEN. epist. 32, 3 celeritati. FRONTO p. 178, 23 N. gloriae). LVCAN. 3, 416 *cf.* QVINT. inst. 12, 10, 4 IVV. 1, 147. PLIN. epist. 6, 16, 2 multum ... perpetuitati *Plini* scriptorum *Taciti* aeternitas addet. AVG. civ. 22, 20. 11, 21. 21, 4. *β res diversi generis*: LVCIL. 320 mendaci furique addes 'e'. *cf.* CIC. orat. 224 Att. 13, 32, 3 PERS. 1, 92 SVET. Aug. 86. TERT. bapt. 13 ampliatio sacramento (*cf. p. 585, 22*). *de aedificiis, picturis, sim.*: LVCR. 5, 333 addita navigiis sunt multa. CAES. Gall. 7, 41, 4 pluteos ... vallo (Ov. met. 12, 45. 8, 14 PLIN. epist. 9, 39, 3 SOL. 1, 61). HOR. carm. 1, 13 principi limo ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

particulam. TAC. ann. 12, 24 *forum* ... urbi. hist. 4, 83 (*cf.* MART. 9, 3, 12). LAMPR. Comm. 17, 9. VVLG. eccl. 3, 14 *operibus* quidquam addere nec auferre. OV. epist. 13, 156 adde sonum cerae. PLIN. nat. 35, 94 HOMER. 871 MART. 14, 115 QVINT. inst. 12, 10, 8. HOR. sat. 1, 1, 34 quodcumque potest ... acervo. *de compositionibus medicorum, sim.*: FEST. 161, 2 *sali* ... aquam. PLIN. nat. 25, 85 herbis mulso additis. 13, 7. 13, 9. 20, 177. 30, 144. 31, 105. OV. met. 3, 306 *fulmini* dextra Cyclopum saevitiae ... minus, minus addidit irae. PLIN. nat. 36, 175. *de donis*: OV. epist. 3, 33 addita sunt illis (*sc. lebetibus, sim.*) auri ... talenta. met. 4, 702 MART. 9, 17, 5 VVLG. Ier. 7, 21. *proverbia*: OV. Pont. 4, 2, 13 frondes addere silvis. 1, 5, 22. am. 2, 10, 14 folia arboribus, ... pleno sidera caelo, in freta ... aquas. ars 1, 368 velo remigis addat opem. OV. fast. 1, 346 coronis ... violas (TAC. ann. 13, 9). 5, 503 et voltum verbis. epist. 4, 175 precibus lacrimas quoque. met. 3, 301. LIV. 5, 48, 9 ponderi gladius (VAL. FL. 8, 19 super omnibus ensem). 7, 16, 7. 24, 18, 9 censoriae notae ... senatus consultum. 39, 6, 8 psaltriae ... oblectamenta ... epulis. MANIL. 4, 447 LVCAN. 5, 389. SIL. 15, 144 augurio fulmen. IVV. 1, 118 quantum rationibus addat. TAC. ann. 1, 15 fastis ... ludi. PLIN. paneg. 92. *res incorporales*: *de malis*: PLAVT. Pseud. 768 servitutem di danunt ... atque eidem ... addunt turpitudinem (OV. epist. 3, 102). LVCR. 5, 1307 belli terroribus ... augmen (*cf. p. 584, 81*). HOR. carm. 3, 5, 26 flagitio ... damnum. OV. fast. 2, 261 culpae mendacia (*cf.* LIV. 36, 22, 2). met. 4, 651 vim ... minis. *passim*. *de bonis*: CAES. Gall. 7, 4, 9 diligentiae ... severitatem. OV. hal. 56 viribus ... iram. LIV. 2, 56, 16 consilium. 8, 13, 9 triumpho honos (30, 15, 12 verbis). 45, 14, 1. 39, 8, 5 voluptates religioni. *de tempore*: CIC. Att. 4, 8^b, 1 ludis ... dies (OV. fast. 1, 14 sacris). ad Q. fr. 1, 1, 3 unus annus ... labori. *varia*: HOR. ars 214 priscae motum ... et luxuriem addidit arti tibicen. PROP. 3, 9, 13 argumenta magis sunt Mentoris addita formae. OV. met. 9, 138 veris ... falsa. trist. 4, 3, 58. am. 2, 16, 48 pollicitis ... facta. PLIN. nat. 16, 5. 30, 2 QVINT. inst. 1, 5, 17 PLIN. epist. 4, 20, 3. CHAR. gramm. I 152, 23 agnomina cognominibus ... addita. AMM. 14, 6, 23. *huic dativo* **adiciuntur varia**: *dat. incommodi*: ACC. trag. 351 etiam [haec] aerumna haec mihi luctum addit luctibus. *locus ubi vel unde*: OV. trist. 3, 7, 2 ubi aequoreis additur Hister aquis. SVET. Iul. 88 simulacro *Caesaris* in vertice additur stella. VVLG. I Macc. 11, 34 *civitates* additae sunt Iudaeae ex Samaria. *ibid.* 10, 30. *ad finalis*: PLIN. nat. 35, 194 usus *ampelitidis* ad molliendum discutiendumque, et ad haec medicamentis additur.

sequente dativo **commodi** *vel* **incommodi** (*i. q. praeterea dare, inicere*): *α personae*: *res corporales*: TER. Phorm. 42 qui minus habent, ... semper aliquid addant di[vi]tioribus (AMM. 16, 5, 15. *cf.* CIC. Verr. 4, 71 HOR. carm. 3, 29, 61 LIV. 27, 10, 13 TAC. hist. 1, 66 ann. 12, 41 CAPITOL. Pius 8, 1 SPART. Car. 2, 6. SVET. Dom. 7 addidit et quartum stipendium militi, aureos ternos. SPART. Pesc. 7, 6 praeterea consilariis salaria). LIV. 26, 39, 4 postea ... quaerenti tres additae quinqueremes. 38, 39, 10 Iliensibus Rhoeteum ... non tam ob ... merita (VVLG. deut. 19, 9). MANIL. 5, 115 et cultus pecorum nascentibus addunt *Haedi*. PLIN. nat. 32, 36 *suspiriosis* etiam (et cum *codd.*) hordeacea farina. 8, 21. TAC. hist. 4, 4 Antonio consularia (*cf.* VOPISC. quatt. tyr. 8, 8. 26, 1 LAMPR. Alex. 58, 2). PLIN. paneg. 23. SVET. Vesp. 8 Cappadociae propter ... barbarorum incursus legiones (*cf.* TAC. hist. 1, 61 utrique *duci* ... auxilia). *res incorporales*: *de bonis*: PLAVT. Trin. 379 eo pacto addideris nostrae lepidam famam familiae. CIC. frag. or. A VII 51 M. paulum tribunis ... non potestatis, sed dignitatis addidit (SALL. Cat. 54, 2 LIV. 2, 60, 5 TAC. hist. 1, 77 FLOR. 1, 2, 8 LAMPR. Alex. 21, 3 *cf.* ARNOB. nat. 7, 14). prov. 35 *casus* Caesari tantum iam non addere potest, quantum auferre (*cf.* PLIN. paneg. 83 TREB. Claud. 9, 1). SALL. Iug. 73, 4 illi ... humilitas favorem addiderat (LIV. 33, 23, 2). VERG. Aen. 5, 249 ductoribus ... honores (LIV. 5, 50, 7 GERM. 72. QVINT. inst. 3, 7, 8 etiam). 8, 301 decus ... divis. LIV. 1, 45, 1 urbi (STAT. Theb. 7, 692. gloriam: TAC. hist. 3, 6 ann. 12, 36 PLIN. paneg. 29 VVLG. Sirach 45, 25). 44, 29, 6 *legatis* auctoritatem addidit ... lemborum ... adventus. TAC. ann. 3, 22 infami ... miserationem. QVINT. inst. 8 prooem. 20 PLIN. epist. 4, 17, 8. *cf.* DICT. 3, 20 filios prae se habens regi adiumentum deprecandi addiderat *Andromacha*. PLIN. epist. 4, 13, 7 parentibus ... ius conducendi ... relinquatur isdemque religio recte iudicandi necessitate collationis addatur. LAMPR. Diad. 6, 8 ei etiam imperatoriam ... potestatem (*cf.* CAPITOL. Max. 5, 4 VOPISC. Prob. 5, 4). GALLICAN. Cass. 4, 9 res tantum disciplinae Romanis addidit. VVLG. Dan. 4, 33 magnificentia amplior addita est mihi. *de malis*: CIC. Att. 5, 18, 1 ne quid inter caesa et porrecta ... oneris mihi addatur aut temporis. Tusc. 3, 26 haec mala ... tibi addidisti (*c. acc. dupl.* SEN. Ag. 589). SALL. Iug. 42, 4 nobilitas ... plus ... sibi timoris quam potentiae addidit (*cf.* TAC. hist. 3, 76). HOR. epist. 1, 14, 29 addit opus pigro rivus. TAC. ann. 15, 44 pereuntibus ... ludibria (*cf.* LAMPR. Hel. 17, 1). *nota*: *c. acc. dupl.*: SIL. 10, 307 mors additur urbi pulchra decus (*v. p. 586, 25*). *de tempore*: TER. Andr. 710 tibi dieculam. CIC. Att. 13, 45, 1 OV. met. 7, 168. *de cognominibus*: LIV. 1, 10, 5 cognomen ... deo (PLIN. paneg. 2 MART. CAP. 6, 651). 4, 26, 2 eidem et Poeno cognomen additur (VERG. Aen. 1, 268). TAC. hist. 1, 62 nomine Germanici (APVL. Socr. 15, 153). PLIN. paneg. 12 imperatorium (*cf.* PLIN. nat. 22, 12 *p. 585, 33*). *nota*: MELA 1, 69 cui (*sc. parti Syriae*) Antiochiae cognomen additur. SVET. Claud. 43. *de virtutibus corporis*: VERG. Aen. 2, 452 vim ... addere victis (LIV. 8, 9, 14. 9, 27, 9 AETNA 288. *cf.* HOR. carm. 3, 21, 18 vires ... cornua pauperi). STAT. Theb. 11, 322 tantum miserae *Iocastae* ... robur. *cf.* TAC. hist. 2, 4 APVL. flor. p. 68 Oud. AVG. civ. 22, 24. *de affectibus laetis*; PLAVT. Amph. 250 ibi nostris animus additust. TER. Haut. 542 BELL. Afr. 48, 4 SEN. Herc. O. 1743. *cf.* VERG. Aen. 9, 715 animum viresque. OV. fast. 5, 583 animos Crassorum funera genti. LIV. 24, 36, 9. CIC. Att. 7, 2, 5 *libros* ... laudando animos mihi addidisti. SALL. Iug. 94, 2 ceteris audaciam. 75, 9 multum animis. VERG. Aen. 9, 182 hunc ardorem mentibus (SIL. 9, 454 iras). 2, 355 animis ... furor ... (*cf.* SIL. 2, 36 STAT. Theb. 5, 33 *et* SCHOL. Stat.). LIV. 2, 45, 7 incitato semel militi ... impetum (*cf.* LVCAN. 1, 292. 7, 559 TAC. hist. 1, 24). VAL. FL. 1, 271 SIL. 1, 71. LIV. 44, 3, 6 et ipsi fiducia (TAC. hist. 1, 76 AMM. 16, 12, 15 VEG. mil. 3, 22). LIV. 30, 38, 12 laetitiam populo et ludis celebritatem addidit sedes sua (HIST. Apoll. 51). SIL. 12, 320 spem miseris. TAC. hist. 1, 62 CLAVD. 26, 469. *de affectibus malis*: SALL. Iug. 37, 4 regi formidinem. LIV. 21, 56, 1 novus terror additus Romanis. 30, 33, 13 perculsis. 30, 33, 16 (TAC. hist. 2, 14. 2, 31). 38, 23, 2. 3, 60, 10. 7, 33, 7 utrisque ... curam. LVCAN. 2, 5 AVG. civ. 4, 31. 7, 5. *homines*: LAMPR. Alex. 58, 5 addidit ... his et animalia et servos, ut possent colere. VVLG. gen. 30, 24 mihi ... filium alterum. *cf. l. 56.* CIC. Att. 13, 32, 3 quem (*sc. Albinum i. eius annales*) ... mihi addidisti ... personam idoneam. *v. l. 48.* *β c. dativo rei*: VERG. Aen. 1, 592 quale manus addunt ebori decus (MANIL. 3, 25. *cf.* LVCAN. 3, 762 Caesareis ... armis). HOR. carm. 2, 19, 13 *Ariadnae* additum stellis honorem (STAT. Theb. 6, 925 tumulo. *cf.* VAL. FL. 3, 429 SIL. 15, 207). LIV. 6, 12, 1 dictaturae ipsi vires (29, 27, 7 vento. QVINT. inst. 6, 2, 24 rebus indignis). PLIN. nat. 36, 72 *obelisco* ... mirabilem usum. 14, 17 addit ... acinis ... firmitatem austeritas (COD. Theod. 4, 12, 5 divalibus iussis. *cf.* AMM. 22, 16, 22). SIL. 10, 224 Servilius ... leto addidit invidiam Cannis. STAT. silv. 2, 6, 26 oculis ... nitorem. TAC. hist. 2, 86 labantibus Vitelli rebus ... monumentum. PLIN. paneg. 94 muneribus ... perpetuitatem. PS. APVL. Ascl. 34 loco aut longitudinem aut latitudinem .... CIC. de orat. 2, 54 addidit ... maiorem historiae sonum vocis ... Antipater. VERG. Aen. 8, 411 noctem ... operi (*cf.* SEN. contr. 2, 6, 9). OV. met. 15, 361 siqua fides rebus ... est addenda probatis (epist. 12, 194 dictis. 20, 136 fast. 3, 366 AMM. 16, 7, 4. LIV. 1, 16, 5. 2, 24, 6 contioni. PETRON. 89 v. 22 dolis. TAC. hist. 1, 14 consilio. 3, 39 facinori). 9, 40, 3. 6, 12, 1 dictaturae ipsi vires. 35, 23, 10 addidit alimenta rumoribus adventus Attali. PLIN. nat. 30, 11 auctoritatem ... professioni. SIL. 16, 579 hoc decus ... ludis (STAT. Theb. 3, 217 morti. 3, 103 famam virtutibus). 12, 45 cursum factis. COD. Iust. 10, 32, 23 (*a. 362*) qui (*sc. novi decuriones*) nomen curiis addiderunt. CLAVD. 22, 387 quod superest, unum precibus ... adde meis. *nota*: SEN. Herc. O. 1982 novum ... templis additum numen. CLAVD. Proserp. 2, 372 nova numina rebus .... *huic dativo* **adiciuntur varia**: *unde*: CIC. fin. 4, 61 eloquentiae ... quantum tibi ex monumentis nostris addidisses. MANIL. 5, 349 Centaurus ... ex ipso mores nascentibus addit. FLOR. 1, 2, 8. *dat. finalis*: PLAVT. Epid. 474 atque etiam fides ... tibi addam dono gratiis. TAC. ann. 14, 3 additurum principem defunctae templum ... ostentandae pietati. *v. p. 584, 31.* *nude ponitur dat. finalis*: CAES. civ. 3, 64, 2 quodcumque (*sc. militum*) addebatur subsidio. SALL. Iug. 56, 2 auxilio. OV. ars 1, 632 pollicito testes ... adde deos. AMM. 25, 8, 12 additis festinando itineri noctibus. CLAVD. carm. min. 31, 30 augendis munera sacra toris. *v. l. 54. p. 584, 31.*

b *indicatur* **ubi**: LVCIL. 377 adde Syracusis sola, pasceolum .... CASS. HEM. hist. 38 Sinuessae magalia addenda murumque circum ea LIV. 41, 27, 12. 9, 20, 6 Romae ... tribus. VARRO ling. 9, 85 in ... vocabulis, ubi additur certus numerus (*sc. ad nummorum nomina*). ORIBAS. syn. 1, 26. *cf.* AVG. civ. 22, 12 alicubi. *v. l. 7*). COLVM. 12, 28, 4 in cado duarum urnarum ... vini ... sestarium .... PLIN. nat. 26, 65 sale addito in potu. 27, 22. 138. 22, 46 (*cf.* VVLG. lev. 9, 17). 33, 108 addito in linteolis tritico. 34, 72 in opere linguam addi ab artifice. *cf.* VVLG. III reg. 16, 33 HEGES. 1, 35, 9. LIV. 25, 11, 7 murum etiam ea regione. VEG. mil. 4, 4 ante portam ... propugnaculum. *nota*: PLIN. nat. 34, 174 *oleum* in senili corpore cum fracibus additur. 32, 121 muriam ... in coquendo.

c *indicatur* **unde**: TAC. ann. 3, 43 adduntur e servitiis gladiaturae destinati (*cf.* Agr. 29). hist. 3, 46. 5, 1 e Suria duodecumam *legionem. v. p. 583, 32.* PLIN. nat. 31, 109 minus e flumine addunt (*in nitro praeparando*). CORP. IX 5894 (*Anconae a. 115 p. Chr.*) hoc etiam addito ex pecunia sua. CIC. de orat. 2, 242 paulum etiam de gestu addidit (*sc. Crassus Memmium imitans*). OV. medic. 77 addita de ... volucrum medicamina nido.

d *omittuntur etiam in his usibus additamenta omnia praeter ipsum obiectum*: PLAVT. Stich. 551 addentur duae *puellae*. LVCIL. 792. 1091 VOLCAC. carm. frg. 1, 13. CAELIVS Cic. epist. 8, 10, 3 parvis additis copiis (TAC. ann. 4, 47). CAES. civ. 2, 3, 3 auxiliis (*hoc passim*). VAL. FL. 3, 203 super addit Aren. STAT. Ach. 1, 293 Venus addita nymphas obruit. LIV. 21, 38, 3 confundent numerum Cincius Gallis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... additis. PLAVT. Merc. 435 quinque ... etiam nunc minas. Truc. 894 hoc addam insuper (CIC. Verr. 4, 228 pecuniam). Pseud. 287 fenusculum. Stich. 554 cibum. CATO agr. 75 ovum unum addito. 95, 2 bitumen et sulpur. 156, 5 postea salem. PLIN. nat. 20, 87 addito sale (*hoc passim*). CATO agr. 86 lacte. 151, 4 aquam. OV. met. 7, 268 addit ... pruinas *maga*. CATO agr. 72 palearum paulum. VARRO ling. 5, 151 Tullianum ... additum a Tullio. PRIAP. 54, 1 CD si scribas temonemque insuper addas. LVCIL. 319 'ille⟨i⟩' ... adde 'e', ut pingius fiat. VARRO ling. 6, 38 praeverbiis mutatis additis atque commutatis. PLIN. nat. 35, 152 rubricam. TAC. ann. 11, 13 novas litterarum formas. CIC. Verr. 6, 53 sexagena milia ... modium. MANIL. 4, 458 quattuor ... partes. VERG. Aen. 11, 80 addit equos et tela. OV. Pont. 4, 5, 37 addita praeterea ... quoque multa ... munera. CIC. ac. 2, 49 aliquid minutatim et gradatim additur aut demitur. Cluent. 82 neque additum neque detractum de re familiari. PLAVT. Truc. 42 (*interpol.?*) adduntur noctes. CIC. Phil. 2, 110 diem. OV. epist. 18, 8 parvi temporis adde moram. PLAVT. Bacch. 382 (*interp.?*) malum istoc. CIC. epist. 4, 5, 2 hoc uno incommodo addito. LIV. 2, 2, 10 alia insuper ignominia. PLIN. nat. 18, 210 difficultatem. ACC. trag. 7 addis quod vitio est, demis quod laudi datur. LIV. 14, 3, 10 deinde est honos additus. CIC. ad Brut. 1, 9, 2 tua auctoritate addita. TAC. ann. 11, 26 securitate. PLAVT. Trin. 1010 adde gradum, adpropera (LIV. 3, 27, 6. 10, 20, 10. 26, 9, 5 LVCAN. 4, 760). *cf. p. 586, 45. 587, 74.* PETRON. 23 cursum. VEG. mil. 1, 9. CIC. div. 2, 142 lucubrationes detraxi et meridiationes addidi. epist. 2, 18, 1 clementia ... sic amplificata est, ut nihil addi posse videatur. LVCR. 4, 465. BELL. Afr. 52, 3 animo addito (75, 3. 87, 5 LIV. 1, 12, 10) VERG. Aen. 10, 263 spes. OV. epist. 17, 94 animos. LIV. 8, 36, 10 alacritatem. TAC. hist. 4, 3. 3, 9 fiduciam. ann. 4, 73 constantiam. CIC. Att. 3, 8, 2 haec addita cura. OV. met. 12, 532 dolor addidit iram. 3, 198 additus et pavor est. 11, 206 perfidiae cumulum. FEST. 246, 34 (*ex lege vetusta*) dolumve adduit. AVG. civ. 4, 31 quod non ait Varro 'errorem tradiderunt', sed 'addiderunt', iam utique fuisse etiam sine simulacris vult intellegi errorem. *c. acc. duplici*: OV. met. 3, 4 poenam ... addit exilium. LIV. 7, 10, 14. FLOR. 2, 12, 4.

2 *cum obiecto verbali vel enuntiato*: **a** *infinitivo*: *i. q. praeterea facere, inducere*: SIL. 6, 684 addiderant (*sc. in tabula picta*) ... consurgere fluctu Aegatis. *significatur iteratio actionis infinitivi*: ITALA cod. Sangall. Luc. 20, 11 et adposuit vel addidit mittere alterum servum. 20, 12 (*item* cod. Amiat. *et* VVLG.). PRVD. perist. 10, 458 haec inter addit ... loqui. VVLG. I reg. 20, 17. II reg. 24, 1 iud. 3, 12. 4, 1 (AVG. epist. 205, 3 non addidit dicere). I reg. 27, 4 non addidit ultra quaerere *David*. Iob 40, 27 Os. 1, 6 Sirach 19, 13 ne iterum addat facere. I Macc. 10, 88 addidit adhuc glorificare Ionathan (*cf.* AMBR. Noe 22, 80). *cf. p. 588, 7. 592, 7.* *indicatur gradatio* (*insuper, praeterea*): VICT. VIT. 2, 10 addidit quoque et laboribus eos conterere rusticanis. *cf.* 3, 21. **b** quod: PLIN. epist. 3, 9, 6 addiderunt ... quod simul socios ... Classici detulerunt .... HERM. sim. 8, 6, 4 addiderunt adhuc ad delicta sua quod nefandis verbis dominum persecuti sunt .... **c** ut: *de gradatione*: PLIN. epist. 6, 22, 2 flagitiis addidit ut quem deceperat accusaret. SVET. Vesp. 2 (AMM. 16, 10, 17). HADRIAN. Corp. VIII 2532 A a addidistis, ut et lapides fundis mitteretis. CAPITOL. Gord. 29, 4 etiam hoc addidit, ut rumorem ... spargeret. ITIN. Silv. 27, 4 et hoc additur, ut et ad tertiam eatur. ITALA (Lucif. Athan. 2, 14) act. 12, 3 occidit ... Iohannem ... et addit ut comprehenderet Petrum (προσέθετο, VVLG. apposuit). AVG. serm. 140, 2 addidit *Filio* (*Pater*) ad formam ut faceret aequalem. *de iteratione*: VVLG. I reg. 3, 21 addidit Dominus ut appareret in Silo. Is. 29, 14 (AVG. epist. 54, 3, 4). II reg. 7, 10 nec addent ... ut affigant *Israel*, sicut prius. Os. 9, 15. IV reg. 24, 7 et ultra non addidit ... ut egrederetur. II reg. 14, 10 iud. 10, 13 thren. 4, 15. 16. 22. Ezech. 36, 12. II reg. 5, 22 addiderunt adhuc ... ut ascenderent. **d** *de* si *sequente v. p. 584, 4.*

omisso obiecto: CATO agr. 89 *turundas* in aquam intinguat, in os *gallinarum* indat, paulatim cotidie addat. CIC. off. 1, 59 addendo deducendoque videre, quae reliqui summa fiat. Att. 15, 11, 4 habent liberae legationes definitum tempus ... nec facile addi potest. *v.* LIV. 8, 17, 11. LVCIF. mor. esse 9 adhuc addas constituendo (*ablat.*) saeviores carnifices .... VVLG. eccl. 2, 26. *indicatur* ***unde***: PLAVT. Asin. 610 vitam meam tibi largiar et de mea ad tuam addam. *cum gen. part.*: LVCIL. 736 summam sumptus duc atque aeri⟨s⟩ adde alieni simul. CATO agr. 74 aquae paulatim addito. ORIBAS. syn. 1, 35. ***ubi***: VERG. georg. 1, 513 cum carceribus sese effudere quadrigae, addunt in spatio (*sic γ1*, SERV. *cod. Vat.*, SCHOL. Bern., QVINT. inst. 8, 3, 78 *cod. Bern. et Bamb.*; spatio *M sed superscr.*: in — a; spatia *R*, in spatia SERV. *codd. praeter Vat.*; *cf.* SCHOL. Bern. Verg. propria vox circi, equi enim cursus spatio addere dicuntur, *et l. 23. p. 588, 6*). SIL. 16, 373. ***quo***: *c. dat. personae*: TER. Phorm. 277 propter misericordiam addunt pauperi (*opp.* adimunt diviti). CATO agr. 57. *rei augendae*: SIL. 15, 549 si patriae vis addere fatis. VLP. dig. 18, 2, 4, 6 pretio. HERMOG. dig. 39, 4, 10 *vectigalibus* vel addere vel deminuere. SPART. Car. 9, 11 celebritati. VOPISC. Aur. 21, 9 pomerio. AMM. 28, 4, 25 additur huic (*dat. neutr. gen.*): debitorem ... includit. VVLG. III reg. 12, 11 addam iugo vestro. AVG. civ. 2, 23 nihil dii ... pro corrigendis egerunt moribus, ne periret *res p. Romana*; immo depravandis et corrumpendis addiderunt moribus, ut periret. *nota*: VVLG. exod. 1, 10 si ingruerit ... bellum, addatur inimicis nostris. *cum* **ad**: *v. p. 587, 70.* FEST. 158, 24 etiam nunc aediles per supplicationes dis addunt ad pulvinaria (*sc. murratam potionem*). IVLIAN. dig. 18, 2, 17 ad ... pretium. IGNAT. epist. ad Heron. 7, 1 adde ad cursum tuum. VVLG. exod. 30, 15. *nota*: VVLG. Os. 13, 2 nunc addiderunt ad peccandum (*cf. p. 587, 38 sqq.*). *ad sensu comparativo*: VARRO rust. 1, 18, 3 pro portione ad maiorem fundum et minorem adderemus et demeremus (*sc. operas. cf.* 1, 18, 4). **super**: VVLG. III reg. 12, 14 addam super iugum vestrum. I Esdr. 10, 10 psalm. 68, 27 VICT. VIT. 3, 65. *quo et unde v. p. 587, 70.*

B *dicendo, scribendo, praecipiendo addo*: **1** *sequente obiecto nominali vel pronominali*: **a** *nude*: PLAVT. Trin. 855 si quid ... addidero amplius (CIC. Tull. 24 VVLG. deut. 5, 22). TER. Ad. 884 haec tria .... VARRO ling. 7, 34 addi ... quae occultiora (MELA 1, 2 AVG. civ. 20, 19 SVLP. SEV. chron. 2, 44, 5. CIC. de orat. 1, 139 div. 1, 78 PLIN. nat. 24, 95 RVFIN. gnost. 1, 28 AVG. civ. 17, 4). Verr. 3, 56 illud non addunt (*cf.* Cluent. 72 AVG. civ. 21, 18). Att. 16, 4, 1 tantum. ac. 2, 93. de orat. 3, 29 quicquid aut addideris aut mutaveris aut detraxeris (*cf.* PLIN. epist. 3, 10, 5 APVL. apol. 95 HIER. epist. 97, 3 AVG. civ. 18, 43. *opp.* minuere: VVLG. deut. 12, 32. praetermittere: HIER. epist. 48, 12 AVG. civ. 18, 43). fin. 2, 29 cetera (APVL. met. 8, 8). Tull. 39 nihil. Brut. 217 quartum (*cf.* SEN. suas. 6, 11). 295. CAES. civ. 1, 8, 4 pauca. OV. met. 10, 427 multa. SPART. Car. 10, 5 etiam diasyrticum quiddam. CAPITOL. Aur. 20, 3 praeterea quaedam (*cf.* CIC. Verr. 3, 93). VVLG. II reg. 7, 20 quid ... adhuc. I par. 17, 18 quid ultra. PLAVT. Rud. 1007 verbum etiam adde unum (Truc. 613 CIC. top. 29 de orat. 2, 109 MART. 14, 218. PLAVT. Trin. 464 TER. Andr. 860 HOR. sat. 2, 3, 42. CIC. de orat. 2, 110 OV. ars 1, 372 met. 3, 191 SIL. 5, 102. 14, 164. 13, 719. HOR. sat. 1, 1, 121 verbum non amplius). OV. ars 1, 440 preces (fast. 2, 542 TAC. ann. 6, 26 PLIN. epist. 1, 5, 9 VEN. FORT. app. 9, 23). met. 6, 362 convicia insuper (*cf.* QVINT. inst. 8, 6, 70 VVLG. Ier. 36, 32 sermones ... plures). LIV. 6, 38, 8 minas. SIL. 8, 80 voces (VEN. FORT. Mart. 4, 460). 16, 388. TAC. ann. 4, 4 orationem (VEN. FORT. Germ. 139). SPART. Sev. 11, 4. PLAVT. Poen. 385 etiam ocellum addam et labellum ... (*versus interpol.*). VARRO ling. 7, 9 cum dicunt Conspicionem, addunt Cortumionem (*cf.* PLIN. epist. 3, 20, 5 AVG. civ. 7, 23). CIC. Phil. 1, 20 addo etiam iudices manipularios (*eadem forma gradationis* Att. 12, 5, 1. *de rebus*: off. 1, 67 ad Q. fr. 3, 2, 2 *cf.* epist. 3, 7, 5). part. 92 addantur etiam contumeliae ... (*cf.* AVG. civ. 1, 16). OV. met. 7, 817 blanditias plures. fast. 5, 237 et causam (FRONTIN. strat. 1, 12, 8 EXC. Vales. 5, 15). LIV. 1, 11, 8 fabula (MELA 1, 27). CVRT. 8, 3, 5 abire ... iubet addito metu mortis, si ... (*cf.* VEG. mil. 3, 6). PLIN. nat. 8, 149 mandata. IVV. 13, 82 et Herculeos arcus (*sc. iurando*). TAC. ann. 12, 11 praecepta (*cf.* 1, 11 hist. 2, 29 SVET. Tib. 18). SVET. gramm. 25. APVL. met. 8, 7 addito nomine. CAPITOL. Aur. 7, 7 LAMPR. Alex. 34, 3. *de scriptorum verbis*: VARRO rust. 1, 19, 3 addit asinos, qui stercus vectent tres. CIC. top. 83 additur etiam descriptio. VERG. georg. 3, 30 addam urbes Asiae domitas. PLIN. nat. 10, 44 has quoque ... notas .... 32, 61. 14, 102 interpretationibus ... additis. 17, 37 ... dixit addiditque miraculum. 23, 130. 20, 95. 21, 147. 32, 49 etiamnum alia. TREB. trig. tyr. 31, 7 duos etiam nunc tyrannos additurus. MART. CAP. 4, 406 plura etiam. *de scribendo*: CIC. epist. 5, 2, 9 addam illud etiam (*cf.* PLIN. epist. 10, 110, 2). Att. 14, 14, 1 addis Lamiam (FLOR. 1, 28, 10). PLIN. epist. 7, 12, 4 pressius quiddam .... 9, 13, 23 multa. 3, 14, 6 VOPISC. Aur. 1, 6. *de decretis, legibus, sim.*: CIC. inv. 2, 60 exceptionem addi. LIV. 38, 38, 18 si quid postea addi, demi mutarive placet. TAC. ann. 3, 38 addito maiestatis crimine. 4, 36. 6, 9. 4, 64 adduntur sententiae. hist. 4, 31 addito ... edicto (SVLP. SEV. chron. 1, 33, 9). 4, 45 ann. 4, 9. Agr. 40 insuper opinionem. SVET. Claud. 23. VLP. dig. 24, 5, 9, 5 condicionem. 48, 18, 1, 27 (PAPIN. dig. 36, 2, 26 PAVL. dig. 18, 7, 9 MODESTIN. dig. 34, 1, 4, 1). 48, 18, 1, 10 ratione. SCAEV. dig. 20, 1, 34, 1 dies et consules. PAVL. dig. 40, 8, 9 CELS. dig. 28, 2, 29, 14. VLP. dig. 38, 16, 3, 4 quod si non addidit. 2, 7, 5, 1 (SCAEV. dig. 34, 3, 31). 28, 1, 21, 1 qualitatem nummorum. *cf.* 16, 3, 1, 40 TRYPH. 27, 10, 16, 2 AVG. civ. 1, 20. *nota*: *verba addere non verbis, sed rei una cum verbis faciendae*: PROP. 4, 5, 78 bustum caedite saxis mixtaque cum saxis addite verba mala (SEN. Herc. O. 523 STAT. Theb. 9, 604). PLIN. nat. 27, 131. 37, 165 additis precationibus. 37, 124. TAC. ann. 15, 64 respergens proximos ... addita voce (*cf.* LVCAN. 4, 211).

b *indicatur* ***quo***: ***α*** *sequente* **ad**: *de scriptoris vel dicentis verbis*: VARRO ling. 9, 102 ad haec addita si erunt ea quae ... supra sunt dicta. CIC. fin. 4, 73 Tull. 41 top. 29. CAELIVS Cic. epist. 8, 10, 4 illud addo ad actiones C. Curionis. SALL. Cat. 31, 8 ad hoc maledicta alia. OV. Pont. 2, 2, 126 ad ... verba preces. SVET. Aug. 50 ad epistulas ... horarum quoque momenta. *de decretis, sim.*: CIC. Verr. 4, 18 quasdam res ... ad legem. LIV. 31, 11, 17 si quid ad eas *leges* addi, demi mutarive vellet. LEX. Iul. mun. (CORP. I 206) 161. 163 VVLG. I Macc. 8, 30. *ad rem faciendam*: LIV. 24, 26, 3 ad ea addidit preces. *ad finali sensu v. p. 589, 8.* ***β*** **in**: CIC. Tull. 39 quod ... in iudicium addi voluisti. 38. Att. 1, 13, 5 in orationem ... quaedam. NEP. Cat. 2, 3 res novas in edictum. MARC. COM. 97, 29 in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hymnum trinitatis deipassianorum quaternitas additur. *nota*: in *sensu* contra: TAC. ann. 2, 57 multa in luxum addidit (*cf.* hist. 2, 55 additae erga . . . exercitum laudes). *γ adverbiis loci*: PLAVT. Rud. 1401 verbum . . . addis istuc unum. *v. l. 36.* AFRAN. com. 57. CIC. Brut. 242 addam huc etiam, ne quem vocalem praeterisse videamur, C. Cosconium . . . . Rab. perd. 20 addam . . . eodem Q. Labienum. Phil. 11, 15 quo cum addi nihil potuisset, . . . dixit tamen. CAES. civ. 3, 16, 5 huc pauca de causa. 3, 15, 7. 2, 28, 3 huc pauca ad spem largitionis . . . . *δ sequente dativo*: VERG. Aen. 11, 107 verbis haec insuper . . . . OV. fast. 1, 366. 5, 296 (SVET. Iul. 84 VVLG. Iob 29, 22 prov. 30, 6). OV. met. 14, 522 convicia . . . dictis (*cf.* VVLG. deut. 20, 8). 4, 13 additur his Nyseus . . . (*sc. carmine*). 11, 449 illis hoc quoque lenimen (*cf.* TAC. hist. 1, 18). 2, 397 precibus . . . minas. Pont. 4, 9, 72 votis . . . vestra meis (VEN. FORT. carm. 1, 16, 78). *v.* PLIN. epist. 7, 17, 14. 8, 14, 6 AMM. 14, 1, 2 AVG. civ. 22, 5. *de scriptorum verbis*: PROP. 3, 1, 15 laudes annalibus. LIV. 25, 39, 16 verae gloriae Marcii etiam miracula . . . . PLIN. nat. 6, 211 his . . . etiamnum . . . Graecae inventionis sententiam. QVINT. inst. 2, 15, 15 alia. LAMPR. Hel. 35, 6 his addendi sunt Licinius . . . . TREB. trig. tyr. 31, 8 hos volumini . . . . AVG. civ. 16, 8. *v.* 3, 15 HIER. epist. 121, 3. *de scribendo*: SVET. Tib. 26 ne Augusti quidem nomen . . . epistulis. AMM. 22, 14, 2 veritati . . . complura. *nota*: *c. dat. duplici*: TAC. ann. 2, 30 libello . . . nominibus Caesarum . . . atroces . . . notas. *de decretis, sim.*: VLP. dig. 45, 1, 52 praetoris stipulationibus nihil immutare . . . neque addere neque detrahere. 23, 4, 1, 8 PAPIN. dig. 48, 19, 41. CELS. dig. 50, 17, 186 solvendi tempus obligationi. 40, 7, 40, 7. CAPITOL. Pert. 7, 4 senatus consulto haec verba. AMM. 14, 7, 10. *verba rei una cum verbis faciendae*: VERG. ecl. 5, 42 tumulo super addite carmen (LVCAN. 6, 775). OV. met. 14, 714 factis . . . verba (epist. 19, 76 lacrimis. Pont. 2, 7, 56 poenis. SEN. Med. 737 venenis). epist. 15, 9 vocem quoque rebus. met. 13, 586 lacrimis . . . voces. 5, 667 maledicta . . . culpae. LIV. 5, 27, 3 scelesto facinori scelestiorem sermonem. *nota*: *c. dat. personae appellatae*: VERG. Aen. 6, 854 sic . . . Anchises atque haec mirantibus addit. *cf.* TAC. ann. 14, 47.

c *varia*: *indicatur* **unde**: PLAVT. Men. 149 ecquid audes de tuo istuc addere. CIC. har. 40 (GELL. 12, 1, 20). FRONTO p. 74, 18 N. tertium de meis frivolis addam. HIER. epist. 57, 11. 106, 27 de superiori versiculo . . . . ***ubi***: QVINT. inst. 8, 5, 11 addita in clausula est . . . probatio . . . . VLP. dig. 46, 5, 1, 10 si quid vel addi vel detrahi vel immutari in stipulatione oporteat (*cf.* COD. Iust. 5, 17, 10). HIER. epist. 106, 65 in septuaginta sub asterisco additum est. 106, 11. 14. AVG. serm. 9, 1 verbum . . . in fine. *nota*: HERMOG. dig. 28, 7, 12 in voluntaria heredis persona frustra adduntur *verba. v. l. 28. unde et ubi*: HIER. in Ier. 2, 10 v. 6 haec . . . de Theodotionis editione in plerisque addita sunt. 8, 24 v. 16. *qua* **de** *re*: CIC. Att. 1, 19, 9 hoc . . . de populis liberis sine causa additum . . . est. LVCR. 5, 164 cetera de genere hoc adfingere et addere. CAES. *v. l. 8.* TAC. ann. 3, 34. 1, 12 laudem de Augusto. 2, 22. 3, 16. PAVL. dig. 50, 17, 173, 1.

2 *sequente oratione obliqua*: **a** *acc. c. inf.*: **α** TER. Eun. 114 mercator hoc addebat . . . se audisse. CIC. Verr. 6, 169 Mil. 96 (*cf.* de orat. 1, 226 Att. 8, 14, 3. TAC. Agr. 10 unum addiderim . . . . APVL. apol. 87). Mur. 69 etiam illud addam . . . rogatos esse multos (Deiot. 24 fin. 3, 9 Lael. 50 epist. 2, 15, 4. 13, 41, 1 APVL. apol. 42 TREB. Claud. 2, 4 *cf.* FILASTR. 48, 1 etiam hoc . . . . COMM. apol. 789 insuper hoc . . .). de orat. 2, 240 clausulam . . . . *scribendo addo*: PLIN. epist. 9, 31, 2 unum illud addam . . . . AVR. Fronto p. 60, 10 N. si cetera addas . . . . 22. CIC. Att. 16, 7, 1 nuntiabant . . . ; addebant etiam me desiderari. 2, 20, 2. 11, 6, 1 fin. 2, 55 Brut. 88 (SIL. 9, 207 PLIN. epist. 6, 5, 2. 8, 18, 3 APVL. met. 9, 26 AVG. civ. 18, 27. 21, 18). de orat. 2, 89. Phil. 1, 8 addebant praeterea . . . . (CAPITOL. Max. Balb. 16, 5). Brut. 105 addebat industrium . . . solitum esse . . . . OV. met. 7, 504 QVINT. decl. 360 p. 392, 14 (TAC. hist. 2, 63 ann. 1, 8. 1, 74. 2, 70. 3, 18. 6, 25. 12, 22. 53. 15, 64 PLIN. epist. 8, 21, 3 SIL. 2, 377 APVL. met. 10, 5 AMM. 15, 8, 2. 22, 7, 5. 24, 3, 13. 18, 101). inst. 4, 5, 15 tum addidit ex abundanti . . . . TAC. ann. 15, 15 addidit rumor . . . . 1, 35 addito acutiorem esse *gladium* (2, 28). CAPITOL. Aur. 27, 11 addens . . . . Gord. 10, 6 GALLICAN. Cass. 3, 5 SPART. Pesc. 10, 7 LAMPR. Alex. 46, 1 VOPISC. Aur. 36, 5 AMM. 30, 1, 3. *de scriptorum verbis*: CIC. Brut. 43 Thucydides . . . addidit . . . . off. 3, 103 addunt etiam . . . . fat. 10 (SVET. Cal. 8). PLIN. nat. 9, 182. 10, 60. 20, 119. 200. 219 SOL. 7, 27. *de scribendo*: CIC. Att. 12, 48 scripsisti et addidisti te putare. 5, 21, 4 epist. 3, 8, 3. PLIN. epist. 9, 19, 1 addis etiam. *de decretis, sim.*: TAC. ann. 14, 29 addidit (*sc. in testamento*) . . . . VLP. dig. 2, 2, 2, 2. 32, 11, 19. *β indicatur* **quo**: *sequente* ad: CIC. fin. 1, 26 addidisti ad extremum etiam indoctum fuisse *Epicurum.* div. 2, 25 Att. 2, 24, 3. ac. 2, 77 ad definitionem . . . . CAES. civ. 3, 59, 4 ad cetera . . . . GELL. 16, 2, 13 id quoque ad . . . legem . . . . AVG. civ. 6, 9 ad haec . . . . praeter: GELL. 2, 21, 10 praeter hanc opinionem id quoque Varro addit . . . . *dativo*: CAES. Gall. 7, 1, 2 addunt et adfingunt rumoribus Galli, quod res poscere videbatur, retineri Caesarem . . . . LIV. 26, 12, 18 additum etiam indicio . . . . 4, 29, 8 insigni magnis rebus anno additur (*sc. a scriptoribus*: *cf.* PLIN. nat. 2, 220 his . . . . SVET. Nero 34). SVET. Nero 6 additum fabulae . . . . *de decretis, sim.*: LIV. 31, 44, 7 additum decreto . . . . TAC. ann. 16, 17 codicillis . . . . VLP. dig. 45, 1, 81 stipulationi . . . . *γ* ***ubi***: CIC. Planc. 83 hic etiam addidisti me . . . sanxisse (AVG. op. imp. c. Iul. 2, 44 illico). LIV. 22, 19, 3 in . . . foedere diserte additum esset . . . . LIV. 42, 46, 3 apud Rhodios legati addiderunt . . . .

b *sequente* **quod**: TER. Phorm. 168 tu conicito cetera, quid ego ex hac inopia . . . capiam et quid tu ex ista copia; ut ne addam, quod . . . nactus es, quod habes . . . uxorem . . . . GELL. 16, 8, 16 SPART. Sev. 11, 9. AMM. 14, 7, 12 addens vocis obiurgatorio sonu quod conveniet. 30, 1, 17. 30, 6, 2 MART. CAP. 1, 25. 36. GELL. 7, 15, 4 id etiam addebat, quod . . . diceretur. 6, 7, 5. VOPISC. Aur. 4, 6 *Callicrates rerum scriptor* addit etiam illud, quod vinctum . . . aquila . . . levaverit (AMM. 22, 2, 1. 29, 2, 9. 29, 6, 3). IVL. VAL. 1, 27 additur . . . ad fabulam . . . , quod . . . .

c *sequente* **ut, ne**: **α** *simpliciter*: CIC. Verr. 3, 164 hoc etiam addidit, ut quererer . . . (*cf.* CAES. civ. 1, 87, 1. 2, 31, 7 SVLP. SEV. chron. 2, 47, 3). Phil. 8, 25 addit praeterea, ut . . . . PLIN. nat. 15, 62 *poma . . . praecipiunt* deligi . . . addito, ut infra terram sit (TAC. ann. 3, 2 APVL. met. 10, 24 *cf.* CAPITOL. Aur. 4, 7 VOPISC. Tac. 9, 5 AVG. civ. 22, 8 SVLP. SEV. Mart. 24, 2). 21, 180 exceptionem . . . , ne . . . (*cf.* TAC. ann. 3, 69). APVL. apol. 37 nec quicquam amplius pro defensione sua addidisse nisi ut condemnarent. *scribendo* addere: CIC. Att. 7, 26, 2 addis, ne propensior . . . videar. TAC. ann. 5, 2. AMM. 21, 13, 3 addebat . . . scribendo, ut . . . . *de decretis, sim.*: CIC. Sest. 129 illud *senatus* addidit, ut redirem . . . (*cf.* Balb. 38 VLP. dig. 43, 21, 1, 8). ad Q. fr. 2, 7, 3 LIV. 26, 24, 9. 35, 20, 6. 40, 43, 2 PLIN. epist. 3, 9, 17 paneg. 40 VOPISC. Prob. 16, 6 Aur. 9, 5. LIV. 4, 59, 11 additum deinde . . . tempestivo . . . munere, ut . . . . 32, 25, 2 . . . lege . . . . 30, 38, 3 additum, ne . . . . MODESTIN. dig. 31, 34, 6 addidit caput generale, uti legata . . . praestarentur. *β indicatur* ***quo***: CIC. Tusc. 3, 75 additur ad hanc definitionem . . . , ut (SVET. Cal. 40 ad caput legis . . .). SALL. Cat. 51, 21 in sententiam. CIC. Lael. 65 addendum eodem est, ut ne . . . . IAV. dig. 17, 1, 36, 3 (SPART. Pesc. 10, 1. 10, 6. LAMPR. Alex. 1, 3 VOPISC. Car. 6, 3). *dativo rei augendae*: LIV. 7, 41, 4 additum . . . legi, ne . . . . 32, 36, 9 indutiarum pacto, ut . . . . 41, 14, 10 decreto (TAC. ann. 14, 41 VLP. dig. 19, 2, 19 COD. Iust. 12, 16, 3, 3 (*a. 432 p. Chr.*)). 26, 1, 10 etiam utrorumque ignominiae . . . . 27, 11, 14 acerbitati etiam tempus, ne praeterita stipendia procederent. *dat. commodi*: PLIN. nat. 33, 18 additum Flavio (*sc. a plebe*), ut simul et tribunus plebei esset. *γ* ***ubi***: LIV. 34, 13, 7 addi hoc in foedere, ut . . . Hiberus . . . esset finis. GELL. 3, 10, 17 tum ibi . . . .

d *sequente enuntiato interrogativo*: PLAVT. Most. 184 quid istaec me, id cur non additum est. VARRO Men. 178 si addam, quanto (-a *codd.*) misericordia mea heredibus meis stet. *cf.* OV. met. 4, 787 TAC. ann. 6, 13 SOL. praef. 4. LAMPR. Hel. 11, 3 praeterea. GALLICAN. Cass. 3, 2. IVL. VAL. 3, 11 id addit utrum mare spatiosius anne terra. 3, 11. 1, 14 AMBR. in psalm. 118, 7, 6 AVG. civ. 14, 7. 14, 16. *de decretis, sim.*: VLP. dig. 3, 2, 2, 2 addere, cur miles mittatur (frg. Vat. 210). 47, 8, 2, 5 neque additur quales homines (26, 1, 3, 4. 48, 5, 18, 2. 45, 1, 41 POMP. dig. 18, 1, 33). *nota*: SVET. Cal. 26 leve . . . sit his addere, quo propinquos . . . pacto tractaverit. VLP. dig. 49, 1, 3 si quis non addiderit in libellis, contra quem . . . appellet.

3 *sequente oratione recta*: **a** **α** *praemisso obiecto pronominali vel nominali*: CIC. de orat. 2, 255. Caec. 93 illud addit 'non possidebat' (Tull. 12 SPART. Ael. 4, 3. etiam illud: CIC. Tull. 15 Sull. 34 Att. 6, 1, 7 Rab. Post. 31 LAMPR. Hel. 34, 6. et illud: HOR. sat. 2, 3, 150). Cluent. 89 adde etiam illud, si placet (Marc. 25 *cf.* fin. 2, 89 HOR. sat. 2, 7, 39 LIV. 26, 24, 9 AVG. civ. 22, 5). VERG. Aen. 6, 854. MART. 9, 45, 7 dices . . . et licet haec addas . . . (TAC. ann. 15, 20 SVET. Aug. 86 AVG. civ. 20, 14 *cf.* VVLG. Iob 36, 1 addens . . . haec locutus est. II par. 29, 31 etiam haec . . .). CIC. ac. 2, 112 neque adderet illam . . . accessionem (*Peripateticus*) . . . . inv. 1, 55 hanc exceptionem . . . *cf.* CINC. Gell. 16, 4, 2). SVET. Vesp. 13 clausulam . . . . SCAEV. dig. 18, 1, 81, 1 additis verbis his . . . . *de scribendo*: CIC. ad Q. fr. 3, 3, 4 unum illud addam: . . . . *nota*: *non verbis, sed ad rem cum verbis sequentibus agendam addere*: VERG. Aen. 2, 593 haec insuper addidit ore (12, 358 *cf.* STAT. Theb. 4, 199). 7, 451. 11, 95 gemitu . . . alto. STAT. Theb. 9, 375. PLIN. epist. 3, 16, 6 vocem. SVET. Cal. 33 APVL. met. 2, 6 LAMPR. Hel. 32, 9. *β nude*: PLAVT. Pseud. 1304 in hora una :: 'Hiberna' addito (CIC. fin. 3, 59 HOR. epist. 1, 6, 54 OV. fast. 3, 341 QVINT. inst. 9, 4, 24). TER. Phorm. 143. CIC. epist. 5, 12, 7 *Hector Naevianus* non tantum 'laudari' se laetatur, sed addit etiam 'a laudato viro' (*cf.* Sull. 23 Att. 8, 3, 3 epist. 7, 3, 3 AVG. civ. 17, 17. 18, 46). off. 3, 88 semper . . . addebat 'vincat utilitas' *passim.* SEN. Ag. 294 adde et 'nepos' (SPART. Get. 6, 6 Did. 7, 2). APVL. met. 7, 20 arridens addidit . . . . VVLG. Iob 27, 1 addidit quoque . . . . gen. 24, 25 addidit dicens . . . . II par. 2, 12 (*cf.* III reg. 22, 19 addens ait . . .). 15, 7 tum deinde . . . . AVG. serm. 256, 1 (Migne 38) propter futura pericula addo et adiungo . . . . *de scriptorum verbis*: VARRO ling. 7, 83 quod addit 'rutilare' *Accius.* HIER. epist. 48, 4. AVG. civ. 19, 25 addens et dicens . . . . 8, 24. 10, 32. 20, 19. *de scribendo*: CIC. epist. 16, 18, 1 addendum etiam 'suo'. 5, 20, 6 Att. 16, 9 PLIN. epist. 8, 6, 6 FRONTO p. 158, 6 N. *de decretis, sim.*: CIC. leg. 2, 58 quod . . . lex addit: 'neve urito', ... 3, 41

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Verr. 4, 126 Cluent. 97 Tull. 28. 31. 32 LIV. 21, 19, 4 PLIN. epist. 8, 14, 20 *passim apud* VLP. **b** *indicatur* ***quo*:** PLAVT. Cas. 518 'cano capite' 'aetate aliena' eo addito (coaddito ς) a d compendium. VARRO ling. 10, 74 ad quam *analogiam* ad extremum additum erit hoc: 'ex quadam parte' ... (HEGES. 5, 44, 63). TITIN. com. 110 ad laudem addito 'praefiscini'. *v.* CIC. Tull. 41. CIC. Caec. 91 in illud ... interdictum ... additur: .... LEX Rubr. (CORP. XI 1146 *a. u.* 705) 1, 6. HIER. epist. 48, 11 post quaedam etiam haec .... APVL. met. 2, 20 his meis addidit alius .... VLP. dig. 19, 2, 13, 5 huic sententiae addendum est: 'nisi ...'. VOPISC. Car. 13, 2 addens verbis suis: .... MACR. somn. 2, 14, 30 his quoque .... *c. adverbiis loci*: CIC. Mur. 28 quo ego non possim 'qua de re agitur' addere. **c** ***ubi*:** VARRO ling. 10, 78 ubi additur 'ex quadam parte significat'.... LVCR. 3, 900 illud in his rebus non addunt: .... GELL. 18, 8, 2 haec ibidem festiviter.... FRONTO p. 99, 12 N. in oratione.... AVG. civ. 6, 2 in libris ... (*cf.* HIER. in Zach. 1, 1, 2. 2, 6, 9). 11, 20 hoc loco .... *de decretis, sim.*: CIC. off. 3, 61 in *iudiciis* additur 'ex fide bona'. top. 66 off. 3, 70 Tull. 26. 30 Caec. 93 epist. 15, 16, 3.

4 *absolute*: PLAVT. Asin. 755 addone (*sc. de scribendo*) :: adde.... TERT. anim. 56 adhuc addam. VVLG. Iob 34, 32 si iniquitatem locutus sum, ultra non addam. AVG. civ. 20, 7 *extr.* velut si post adderetur, ut sic se haberet ... sententia. *sequente* de: CIC. Att. 13, 20, 2 de uxore Tuberonis ... neque possum iam addere .... Tull. 38. 43 VLP. dig. 41, 2, 13, 1 COMM. instr. 2, 4, 1 PRISC. fig. 9 (metrol. II 82, 4 H.). *adiecto quo*: VVLG. deut. 4, 2 non addetis ad verbum nec auferetis ex eo. Iob 39, 35 quibus ultra non addam.

C ***cogitatione*** addo, *saepissime forma* **adde** *usurpata*: **1** *sequente obiecto nominali*: **a** *nude*: LVCIL. 1181[a] adde soloecismo⟨n⟩ genera atque vocabula centum. VERG. georg. 2, 155 tot egregias urbes ... tot ... oppida (CIC. off. 2, 14 HOR. sat. 2, 3, 70. 275. 2, 4, 92. 2, 3, 321 PROP. 4, 4, 61 OV. ars 3, 587 her. 6, 73 Pont. 2, 2, 75 EPICED. Drus. 59 SIL. 14, 644 IVV. 12, 46 PLIN. epist. 1, 20, 19 FLOR. 2, 13, 76). HOR. sat. 2, 8, 71 adde hos praeterea casus .... MANIL. 4, 43 adde etiam vires Italas ..., adice et civilia bella (APVL. flor. p. 99 Oud.). PLIN. nat. 2, 174 computetur etiamnum mensura tot fluminum ... addantur et lacus, stagna .... CIC. Tusc. 5, 10 adde integritatem valetudinis (5, 99 Mil. 56 LVCR. 3, 828 MANIL. 4, 279. SEN. dial. 4, 9, 4 adde nunc publica periuria gentium). 5, 45 adde etiam, si lubet pernicitatem .... rep. 1, 60 (Att. 9, 13, 4 Mil. 56 LVCR. 6, 611 LIV. 26, 41, 12 MANIL. 4, 731 LVCAN. 807 *cf.* HOR. sat. 2, 3, 70 OV. Pont. 2, 2, 75 SIL. 14, 644. LVCR. 3, 1036 TREB. Claud. 6, 6). CIC. Phil. 13, 3 addite illa naufragia Caesaris amicorum. VARRO Men. 299 adde hydram Lernaeam et draconem Hesperidum: quot bestiae fuerunt immanes. CIC. Att. 6, 1, 13 adde M. Nonium, Bibulum, me, si voles (6, 1, 23 *cf.* LVCR. 3, 10, 36 HOR. sat. 2, 2, 96 OV. fast. 6, 49 TREB. Claud. 6, 6. LVCR. 1, 712 adde etiam, qui ...). **b** *indicatur* ***quo*:** CIC. off. 1, 150 adde huc unguentarios, saltatores ... (*cf.* nat. deor. 2, 139 CAT. 55, 27 OV. met. 3, 133 LIV. 7, 30, 15. adde *repetito*: CIC. nat. 2, 98 SALV. gub. 1, 43 *novies*). Phil. 11, 23 adde istuc sermones hominum ..., adde ..., adde .... Tusc. 5, 16 adde eodem exilia luctus orbitates (Verr. 4, 200 addite nunc ...). SALV. eccl. 2, 5 post haec omnia adde ..., adde ..., adde .... **2** *sequente oratione recta*: LVCIL. 684 L. adde eodem tristis ac severus philosophus. CIC. Att. 9, 5, 3 quid, si non ἑταίρῳ solum, sed etiam εὐεργέτῃ? adde, tali viro talem causam agenti. 7, 2, 3. 6, 6, 4 (PERS. 6, 59 etiam unum, unum etiam ...). **3** *sequentibus enuntiatis secundariis*: **quod:** LVCR. 4, 1121 adde quod absumunt viris ..., adde quod ... (QVINT. inst. 10, 2, 10. 11. 12 CLAVD. 17, 144 SALV. gub. 7, 22). 3, 828 adde furorem animi, adde quod ... (*cf.* OV. Pont. 1, 2, 25. 3, 1, 25). 1, 847. 6, 330. HOR. sat. 2, 7, 111 (2, 7, 78 adde super ...). epist. 1, 18, 52 carm. 2, 8, 17 OV. ars 2, 675. 3, 81. 539 am. 1, 14, 13. 2, 7, 23 epist. 6, 99. 16, 199 met. 2, 70. 13, 117. 854. 14, 684 trist. 1, 5, 79. 2, 135. 5, 10, 43. 5, 14, 15. 5, 12, 21 Pont. 1, 7, 31. 2, 9, 47. 2, 11, 23. 3, 2, 103. 3, 4, 45. 3, 6, 35. 4, 10, 45. 4, 11, 21. 4, 14, 45 fast. 3, 143. 245. 6, 663. EPICED. Drus. 393 LIV. 9, 19, 6 MANIL. 3, 238 SEN. nat. 4, 2, 24 LVCAN. 3, 321. 4, 776. 5, 291. 10, 223 PLIN. nat. 2, 172 VAL. FL. 2, 59. 156 STAT. Theb. 7, 168 silv. 1, 1, 14 QVINT. inst. 1, 2, 21. 1, 3, 16. 10, 1, 33. 12, 1, 4. 12, 11, 29 IVV. 5, 47. 14, 114 PLIN. epist. 8, 14, 3 paneg. 38 SOL. 5, 1. 5, 8 GALLICAN. Cass. 2, 3 LAMPR. Diad. 8, 6 VOP. Prob. 23, 3 IV tyr. 10, 3 HIER. epist. 60, 4. *nota*: AMBR. off. 1, 33, 171 adde, quia .... Iac. 1, 6, 24. *adiecto* ***quo*:** ACC. trag. 209 addo huc, quod mihi ... *Iuppiter* prodigium misit. CIC. epist. 10, 31, 4 HOR. sat. 1, 2, 83 PRIAP. 63, 9. FRONTO p. 92, 22 N. adde eo, quod .... CAT. 23, 18 hanc ad munditiem adde mundiorem, quod culus tibi purior salillo est. SIDON. epist. 8, 9, 5 his adhuc adde, quod nihil ... pronuntiatio valet. *nota*: SIDON. epist. 9, 11, 5 adde, quia ... reverentiae tuae ... ratio servata est. ***acc. c. inf.*:** CAES. civ. 3, 72, 3 ad haec addebant non [ex] concursu ... dimicatum.

III *i. q.* ***augere*:** *huic usui iam similia*: LVCIL. 1062 f luna alit ostrea et implet echinos, muribu' fibras et iecur (pecu *codd.*) addit. PLIN. nat. 12, 14 addidere vivendi pretia deliciae luxusque (FRONTO p. 20, 15 N). QVINT. inst. 2, 8, 10 non deterendum... bonum *ingenitum*, sed augendum addendumque, quod cessat. *usus celeber apud christianos*: VVLG. prov. 9, 11 per me multiplicabuntur dies tui et addentur tibi anni vitae. 9, 9 da sapienti occasionem et addetur ei sapientia (σοφώτερος ἔσται). Sirach 48, 28 retro rediit sol et addidit regi vitam. Is. 1, 5 addentes praevaricationem. lev. 26, 18 addam correptiones vestras septuplum. 26, 21. SIDON. epist. 8, 9, 5 v. 27 decrescit caput additurque vultus. SVLP. SEV. chron. 2, 38, 6 ut reverentiam sui adderet. GREG. TVR. Franc. 2, 20 civitatem addere. *nota*: *i. q.* iterare (*cf. p. 587, 38*). VVLG. Is. 29, 19 addent mites in domino laetitiam.

notanda: *formulae*: *v. p. 581, 34. 588, 2. 59. 79. 589, 24. proverbia*: *v. p. 581, 37. 585, 11. augendi notio significatur etiam adiectivis* alius novus, *comparativis, adverbiis*: et etiam etiamnum quoque, super insuper supra ultro ultra, tum deinde postea mox, praeterea, adhuc. *cf.* etiam novus, et alius, alius insuper, etiamnum alius, alius *c. comparat.*, praeterea ... quoque, quoque ... et, *quae verba supra litteris distractis facile cognosci possunt.*

synonyma: appono, affero, adicio, (admisceo), adstruo, adiungo, affingo (*v. p. 589, 47. 80*), (attribuo), consarcino (*v.* GELL. 13, 25, 19), ingero, superpono MACR. somn. 1, 5, 11. accedit et additur *v.* GELL. 18, 1, 13. *opposita*: aufero, demo, deduco, detraho, minuo, deminuo, muto, commuto. *Kempf.*

Addō *indecl., nom. vir. hebr.* **1** עִדּוֹא (עִדּוֹ), Ἀδδώ, *avus Zachariae prophetae.* VVLG. I Esdr. 5, 1. 6, 14 II Esdr. 12, 4 Zach. 1, 1. 1, 7. HIER. nom. hebr. p. 52 Addo: servus sive testis eius vel fortitudo eius. GILD. Brit. 57 Zacharias filius Addo. *idem* Adaia (עִדּוֹא, Ἀδαδαΐ) VVLG. II Esdr. 12, 16 Adaiae (*genet.*). **2** *alii*, עִדּוֹ, עִדּא, יֶעְדּוֹ, Ἀδδί, Ἀδδώ, Σαδδώ: VVLG. I par. 6, 21 II par. 9, 29. 12, 15. 13, 22 III reg. 4, 14. HIER. chron. a. Abr. 1044 profetabant Achia, Sameas ... Azarias qui et Addo. PROSP. chron. 121.

Addo *nom. vir. celticum.* INSCR. Rhen. 1788 I(ovi) o(ptimo) maximo) Addo ex voto posuit. CONC. Mon. leg. III 1 p. 184 (*a. 573—603*) Addo presbyter. VITA Aridii abb. Lemovic. (Mon. Germ. Merov. III) 27 quidam vir cognomento Addo, filius cuiusdam Proculi. *Otto.*

addoceo, -ēre. *ab* ad *et* docere. HOR. epist. 1, 5, 18 quid non ebrietas dissignat? ... sollicitis animis onus eximit, addocet artis. NOT. Tir. 53, 67[a] addocet. *V.*

Addōn *nom. vir. hebr.*, אַדּוֹן. VVLG. II Esdr. 7, 61 (*ubi* LXX Ἠρών). *idem* Adon, אַדָּן: VVLG. I Esdr. 2, 59 (*ubi* LXX Ἡδάν). *v. etiam* Abdoneus. *Otto.*

addormio, -īvī, -īre. *ab* ad *et* dormire. ITIN. Burdig. p. 588 locus, ubi Iacob cum iret in Mesopotamiam addormivit (dormivit *V*, obdormivit *S*) *cf.* addormisco. MARC. med. 16, 18 nec quicquam postea loquaris ... antequam addormias. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 83 si motus ... somnum ruperit, rursum addormiunt. BARNAB. epist. 4, 13 ne quando quiescentes iam vocati addormiamus (ἐπικαθυπνώσωμεν) in peccatis nostris. GLOSS. III 651, 10 μὴ νύσταζε διὰ τοὺς κλέπτας ne addormias (dormita 232, 15) propter fures. *cf.* III 216, 45.

addormīsco, -ere. *ab* addormire. SVET. Claud. 8 quotiens post cibum addormisceret. *cf.* addormio. ORIBAS. eup. 1, 23 mulier addormiscens continet semen (*totum caput deest in cod. vet.*). *V.*

Addua, -ae *m.*, ὁ Ἀδόας, Αδούας. *fluvius qui oritur in Alpibus Raeticis et influit in Padum, hodie* Adda, *cf. Hülsen, PW. I p. 353.* PLIN. nat. 2, 224 ut in Fucino lacu invectus amnis, in Lario Addua. 3, 118 Adduam. 131. CLAVD. 28, 195 pulcher Ticinus et Addua visu caerulus. 458 Addua quo scissas spumosior incitat undas. 488 celer Addua nostro sulcatus socero. SIDON. epist. 1, 5, 4 ulvosum Lambrum, caerulum Adduam. ENNOD. epist. 1, 6. CASSIOD. var. 11, 14, 4 (*etymologia; v. sub* acquiro *p. 427, 50*). chron. 1323. CONSVL. Ital. p. 316, 53 super fluvium Adduam. Adua *traditur*: TAC. hist. 2, 40 confluentes Padi et Aduae fluminum. RAVENN. p. 289 Adua. Adda: CONSVL. Ital. 319, 491 super fluvio Adda.

Adduar *cogn. vir. originis barbaricae.* CORP. VIII 9935 (*in Mauretania Caesariensi, a. 651; videtur periisse*) Lucius Fab. **Adduar.**

addubanum dubium PAVL. FEST. 21. [*Otto*

addubitātio, -ōnis *f. ab* addubitare. *rhetoribus solis* ***in usu est*** (*auctore* CICERONE? *cf. sub* addubito *p. 592, 78*) *fitque t.* ***technicus.*** AQVILA rhet. p. 25, 11 διαπόρησις addubitatio. hac utimur cum propter aliqua volumus videri addubitare et quasi ab ipsis iudicibus consilium capere, quo potissimum genere orationis utamur. IVL. RVFIN. rhet. p. 40, 32 ἀπορία eadem est et διαπόρησις, addubitatio quaedam cum simulamus quaerere nos unde incipiendum, ⟨ubi desinendum, quid potissimum dicendum, an omnino dicendum. RHET. min. p. 75, 3 FORTVN. rhet. p. 89, 9 quid est diaporeticum? in quo addubitatio est nec quicquam certi adfertur. 89, 15 materia ... est ... diaporetica in addubitatione patris. MACR. sat. 4, 6, 11. MART. CAP. 5, 523. SCHOL. Cic. Bob. p. 229, 10 O. *ad verba* quem enim appellem? quem obtester? *nota*: ⟨ἀπορία⟩ oratorie interiacit addubitationem. 285, 29. *cf.* dubitatio.

addubito, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* dubitare. *dubito in re pensitanda vel facienda.* *in orando*: CIC. orat. 137 ut addubitet, ecquid potius aut quo modo dicat (QVINT. inst. 9, 1, 42). AQVILA rhet. p. 25, 11 (*v. p. 592, 65*). *cognata haec*: PLIN. nat. 18, 212 non cessavit addubitare ipse semet corrigendo. FRONTO p. 42, 13 N. quemadmodum tractem, id ipsum est, quod addubito et consilium posco. AMBR. exp. in Luc. 10, 19 ut quasi addubitans dixerit. *latiore usu*: CIC. nat. deor. 1, 14 eos ipsos, qui se aliquid certi habere arbitrantur,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

addubitare coget doctissimorum ... dissensio. off. 3,18 in his addubitare turpissimum est. Att. 13,25,3 si addubitas, ad Brutum transeamus. epist. 6,6,12 si quid addubitarem. PLIN. epist. 2,19,1 vehementer. IVL. VAL. 3,2 aliis addubitantibus timentibusque. SYMM. epist. 1,31 sententiae incertus addubito. *additis obiectis*: *per acc.* CIC. div. 1,105 addubitato ... augurio. off. 1,83 si plus adipiscare re explicata boni quam addubitata mali. ASCON. in tog. cand. p. 85 quod ego ut addubitem. TAC. ann. 4,55 addubitatum *a senatu* quod Halicarnasii ... adseveraverant. APVL. Socr. 20,166. AVG. beat. vit. 4,26. *per* de *praep.*: CIC. nat. deor. 2,118 de quo Panaetium addubitare dicebant. LIV. 2,4,7 de legatis paululum addubitatum est (*accedit ad vim* cunctatum est). *per dat.*: FRONTO p. 238,1 rex homini (*Arioni*) credere, miraculo addubitare. MACR. sat. 7,12,10 si dicto meo addubitaveris. *sententia plena*: *interrog.* CIC. epist. 7,32,1 primum addubitavi, num (*sec. Med.* habui dubium utrum *Harl.*) a Volumnio senatore esset *epistula*. NEP. Con. 5,4 illud addubitat, utrum Tiribazo sciente an imprudente sit factum. HOR. sat. 1,4,124 an hoc inhonestum et inutile factu necne sit addubites (i. dubites ACRON). LIV. 8,10,1 paulisper addubitavit, an consurgendi iam triariis tempus esset. CVRT. 10,9,14 PLIN. epist. 10,118,1 CHAR. gramm. I 141,16 (*ex Plinio?*). SCAEV. dig. 28,2,29,8 PAVL. NOL. epist. 13,3 utrum ... an potius. CHALCID. 106 num. *neg. cum* quin: ENDELECH. anth. 893,130 nam cur addubitem, quin. *cum* ne: PRVD. psych. 623 addubitas ne te tuus umquam deserat auctor? *cum acc. c. inf.*: LIV. 10,19,13 Appium addubitasse ferunt cernentem seu pugnante seu quieto se fore collegae victoriam. IVL. VAL. 2,38 quem ... dignum fortuna sua nullus addubitet. PAVL. NOL. carm. 6,50 cur ... addubitas ... omnia posse deum? AVELL. p. 363,30. GELAS. epist. (Thiel I p. 366,1) 14,6 tract. (Thiel I p. 540,14) 3,11. *c. inf. i. q. cunctari*: SIL. 14,358 nec ... tonsis aptare lacertos addubitat. *V.*

addūco, -dūxī, -ductum, -dūcere. *ab* ad *et* ducere. [*i. q. got.* attiuhan 'attrahere, adducere'. *Th.*] GLOSS. προσάγ[οευ]ω, ἤγαγον, ἤχθην, accersiti, vocati. AGROEC. gramm. VII 121,21 *et* ISID. diff. (Migne 73,13) 27 adducitur (abd. ... *Isid.*) quis ad rem inhonestam, perducitur ad studia, deducitur ad honorem. CORP. X † 1365 atduxit. adduc PLAVT. Pseud. 389 CIC. Tusc. 2,37 ad Q. fr. 2,8,3 QVINT. decl. 388 p. 439 VVLG. *passim.* adduce *ante vocalem vel h* PLAVT. Asin. 355 Rud. 775 Truc. 531, *ante consonantem* PLAVT. Persa 158. 424. 439 Stich. 151, *in fine versus* TER. Phorm. 309. *de accentu* SERV. auct. Aen. 10,668 addúce, dedúce. adducier PLAVT. Bacch. 112. adduxti PLAVT. Capt. 1016 TER. Haut. 819 Eun. 794. 949 Phorm. 568. adduxe PLAVT. Rud. 1047. adducetur *pro* adducitur ITIN. Silv. 27,7 INSCR. Eph. epigr. VIII (ad Corp. VIII) 789. [*val.* aduce, *it.* addurre, *francog. vet.* aduire, *hisp.* aducir. *M.-L.*]

I ***proprie*: A *ducere*** *ad aliquem locum vel hominem*, ἄγω, προσάγω: **1** *absolute*: **a** *simpliciter*: *de hominibus*: PLAVT. Asin. 354 'si erum vis Demaenetum ..., adduce ...', ego me dixi erum adducturum. Men. 751 si avom vis adducere. Persa 609 ego illam adducam. 520. 611 Capt. 1016 Epid. 154. 608 Poen. 583 Pseud. 389 Rud. 774. 775. TER. Andr. 228 Lesbiam adduci iubes. 231 Haut. 311 Eun. 808. 949 Phorm. 881 Hec. 323 Ad. 965 CATO Non. 63 haruspicem fulguratorem si quis adducat. LVCIL. 628 monogrammi quique adducti. VARRO ling. 7,84 se adduxisse ... pelliculam. rust. 1,69,3 ut medicum ... mature adducerent. 2,11,10 tonsores (PLIN. nat. 7,211). CIC. Verr. 2,73 adduxerat etiam praefectos et tribunos militares suos. Caec. 27 se suos servos adduxisse. inv. 2,149 testes adducunt (HIER. epist. 127,10). Brut. 87. Tusc. 3,46 psaltriam adducamus. Att. 4,4b,2. 12,18a,2 ad Q. fr. 2,8,3. HOR. sat. 2,8,22 quos Maecenas adduxerat umbras. OV. met. 10,441 quam (*Myrrham*) postquam adducere iussa est. LIV. 21,38,4 octoginta milia peditum, decem equitum. 40,55,5 adductus *Xychus* primo ... negare. VITR. 2,1,1 conservantes *ignem* alios *homines* adducebant. SEN. suas. 5,5 illos adducet *Xerses*, quos ... inutiles ... novit. contr. 1,1,6 unum senem adduco. 2,4,8. VAL. MAX. 7,3 ext. 5 nisi socium adduxeris. CVRT. 6,4,23 Phradatem adduxerant. 6,5,6 Graecos, quos Artabazus adduxerat. 7,1,40 VI milia Macedonum peditum et DC equites (7,10,11). 7,5,23. 7,11,8. PERS. 3,47 quae pater adductis ... audiret amicis. QVINT. decl. 388 p. 439 aliquem venalem adduc. TAC. ann. 15,26 quintadecumanos recens adductos. PLIN. epist. 4,13,3 adduxerat puerum. SVET. Iul. 51 (*vers. militum*) moechum calvom adducimus. PAVL. dig. 47,2,67,4 si ... tu alium adducas quasi Titium. APVL. flor. p. 39 Oud. nemo similiorem virtute filium adduxit. ANTH. 128,4 non gravis adducta virgine saccus eras? VVLG. gen. 42,16 adducat eum (*Beniamin*). I reg. 16,9. 11 II reg. 3,13 III reg. 21,13 *al.* *de multitudine*: CIC. Att. 7,9,2 exercitum adducat. POMP. Cic. Att. 8,11a quas (*cohortes*) Vibullius adduxit. PLANC. Cic. epist. 10,9,3 copias adduco. CAES. Gall. 6,1,4 tribus ... adductis legionibus. HIRT. Gall. 8,7,6 ad auxilia Germanorum adducenda. 8 si maiores copias adduceret. BELL. Afr. 33,5 equestribus copiis ... adductis. BELL. Alex. 1,1. 2,1 innumerabilem multitudinem. 34,5. 35,2. 51,3 BELL. Hisp. 10,3. SALL. Cat. 56,1 quam (*copiam*) et ipse adduxerat. Iug. 62,7 eorum magna pars ... adducti. LIV. 2,49,10 Romanae legiones. 25,35,5. 27,17,17. 40,36,10 supplemento. 42,59,7 phalanx. 43,9,7. FRONTIN. strat. 1,1,6 exercitum. VVLG. II reg. 10,16. Is. 48,15 adduxi eum (*Iacob et Israel*). Baruch 5,9. *nota*: PLAVT. Rud. 1047 quae me paelices adduxe dicet ante oculos suos (OV. epist. 9,121 fast. 3,483). TER. Haut. 1041 non mihi per fallacias adducere ante oculos ... pudet. Eun. 623 miles ... sibi putare adductum ante oculos aemulum. 792 quae mihi ante oculos coram amatorem adduxti. *addito* mecum, tecum, secum *al.*: PLAVT. Epid. 156 ubi illa est, quam tu adduxisti tecum? 362. 370. 610. Poen. 424 adduce testis tecum. Stich. 151. 418. TER. Haut. 654 quam Bacchis secum adduxit adulescentulam. Eun. 694 Phorm. 568. AFRAN. com. 176 mecum ⟨me⟩ speratum adducere. CIC. div. in Caec. 50 ex his, quos mecum adduxerim. CAES. civ. 1,56,3 coloris pastoribusque, quos secum adduxerat. *passim.* CIC. Phil. 5,5 dubitabit ... gentis barbaras secum adducere. epist. 10,11,2 si ... copiarum aliquid secum adducet. BELL. Alex. 62,1 ei legioni, quam secum adduxerat. BELL. Hisp. 7,4 LIV. 32,9,5. 43,21,4. *de animalibus:* VARRO rust. 2,8,4 *asinos* eodem tempore quo equos adducentes (COLVM. 6,27,10). CIC. div. 2,38 cum ... hostiae adducantur. OV. met. 1,676 ut pastor ... capellas *agit* ... adductas. LIV. 31,17,6 victimas ... adduci. CVRT. 6,5,19 equum. 8,4,19 Sisimethres multa iumenta et camelorum II milia adduxit pecoraque et armenta. PETRON. 64 Trimalchio Scylacem iussit adduci. VEG. mil. 3,9 equos. HYG. fab. 3 p. 39,7 *Nebulam* arietem inauratum aduxisse. 91 p. 87,10 taurum. VVLG. gen. 47,16. 17 pecora vestra. I reg. 14,34 bovem. IV reg. 7,14 equos. II par. 17,11 Ier. 51,27. Matth. 21,7 adduxerunt asinam et pullum (Marc. 11,2 Luc. 19,30). *de rebus*: CASSIVS Cic. epist. 12,13,4 *classes* nos adducimus. DARES 14 naves. *addito* mecum: LENT. Cic. 12,15,2 cum eis navibus, quas ... mecum adduxeram. LIV. 37,9,6. PLAVT. Cist. 284 (*iocose*) loricam adducito. :: loricam adducam? 292. Rud. 761 Volcanum (*i. ignem*) adducam. LAMPR. Alex. 56,4 interfectorum animalium currus ducentos. SCHOL. Arat. p. 188,10 M. Terram venire adducentem māla. VVLG. II reg. 6,2 arcam. II par. 15,11 praeda, quam adduxerant. psalm. 71,10 dona. *nota de aquis*: VARRO rust. 3,14,2 si adduxeris *aquam* fistula. LIV. 41,27,11 Potentiae ... aquam adducendam *locavit*. PLIN. nat. 36,121 novam *aquam* adduxit. LEX VRS. (Corp. II 5439) 1 CORP. XI 6016. PALLAD. 1,2 aqua ... vel ibi nascens vel adducta. VVLG. Ezech. 32,14 flumina eorum quasi oleum adducam. AGENN. grom. p. 7,18 quia unusquisque limes centuriae suae modum claudens adductus est. VVLG. Osea 13,15 adducet urentem ventum dominus. HOR. epist. 1,16,11 dicas adductum propius frondere Tarentum. VVLG. gen. 46,32 omnia, quae habere potuerunt, adduxerunt secum. *adducunt animalia et res corporales*: PLIN. nat. 9,181 comitatior *anthias* postremo greges adducit innumeros *anthiarum*. SEN. nat. 5,18,2 modo adducunt *venti* nubes, modo deducunt. SVLP. SEV. chron. 1,31,5 boves ..., quae arcam adduxerant. HIER. epist. 77,10 adducunt maria, quos terra ... suscipiat. *adducentes finguntur res incorporales*: CIC. Att. 13,33,4 ista ... me res adducebat (LIV. 45,19,3). VERG. Aen. 10,379 fatis adductus iniquis Lagus. SEN. dial. 11,6,2 alios adduxit ambitio, alios necessitas officii publici, alios imposita legatio .... PETRON. 12 si quem forte emptorem splendor vestis posset adducere. GELL. 3,9,4 Dolabellam ... fama istius equi adductum. MART. CAP. 9,927 animalium ... sensus meis cantibus ... adduci ... Thracius citharista perdocuit ... unde enim ... cycnos Hyperboreos citharae cantus adducit?

b *adhibita vi, invitis adductis; de captivis, obsidibus, sim.*: CIC. Verr. 4,61 adducitur a Veneriis atque adeo attrahitur Lollius. CAES. Gall. 4,22,3 quibus (*obsidibus*) adductis eos in fidem recepit. 5,1,8 Caesar obsides imperat eosque ... adduci iubet. 5,1,9. 5,4,2. civ. 1,13,4 una cum iis deprensus L. Pupius ... adducitur. LIV. 30,21,3 comprensos cum pecunia adducentes Carthaginienses. 39,49,9 qui adducebant Philopoemenem. 45,6,12 ut in potestate eum esse et adduci sciret. CVRT. 7,5,37 interfectorem domini sui (*Bessum*) adduxi. 7,5,43. 10,1,9 quos auctores defectionis Persarum Craterus adduxerat. 4,6,26. ASCON. Mil. p. 47 B. ut Tigranem adduci iuberet (*bis*). FLOR. 1,6,5 cum his quos adduxerat pueris *magister*. CAPITOL. Opil. 12,4 adduci eos (*milites*) iussit. Maximin. 13,2 tantum captivorum adduxi, ut .... HYG. fab. 36 p. 67,11 cum vidit Iolen virginem captivam ... esse adductam. 194 p. 125,4. VVLG. I reg. 15,20 adduxi Agag regem Amalec. II par. 36,10 misit Nabuchodonosor ..., qui adduxerunt eum .... Dan. 3,13. 6,16. 24. Ioan. 7,45. 8,3. act. 5,21 miserunt ad carcerem, ut adducerentur (*cf.* 26 magistratus ... adduxit illos s i n e vi). 19,37. 25,6. 17. 23. GREG. TVR. glor. mart. 77 adducite eum c u m vi. mir. Andr. 17. VVLG. II reg. 12,31 populum ... eius adducens serravit. CAPITOL. Ver. 8,11 secum ... fidicinas et tibicines et histriones. *nota*: CIC. Verr. 1,2 adduxi ... hominem (*i. in iudicium*). 1,6 qui reum suum adduceret (3,1). 2,21 hominem nocentem adductum esse (*ter*). 3,27. 4,4 maleficum quempiam adduxeris (*syn.* accusaris). Cluent. 81 condemnatum adducebam (*cf.* Verr. 3,174 reum condemnatum in iudicium adducere). 114. *nota*: VAL. FL. 6,133 extremas laqueis adducere turmas *i. trahendo per campum.*

2 *addito* ***quo***: *cum praepositionibus*: *ad loca, locales res.*
a *simpliciter*: *de hominibus*: **ad**: LVCIL. 21 ad cenam. CIC. Cluent. 74 ad subsellia. CAES. Gall. 1,42,4 ne quem peditem ad conloquium Caesar adduceret. 1,43,3. NEP. Hann. 2,4 me ad aram adduxit. VVLG. II reg. 3,27 ad medium portae. II Esdr. 9,23 adduxisti eos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad terram, de qua dixeras patribus. Esth. 2,3 ad civitatem Susan. Ezech. 26,7 ad Tyrum. 37,21 ad humum suam. Zach. 10,10. SVLP. SEV. dial. 3,14,1 ad pseudoforum. CIC. Att. 9,10,3 copias ad eam (*urbem*) adducere. epist. 2,10,2 ad Amanum exercitum adduxi. 12,23,2 legiones ad urbem. 15,2,7. 15,4,10. BELL. Alex. 58,1 ad Cordubam ... legiones. LIV. 28,12,14. IREN. 1,21,4 adducere ... ad aquam *i. baptizare*. **in:** *nota*: CIC. Phil. 5,22 nisi ad urbem vel in urbem potius exercitum maximum adduceret. PLAVT. Rud. 501 malam fortunam in aedis te adduxi meas. CIC. Tull. 18 adducit in saltum homines electos. fin. 2,12 meretricem in matronarum coetum. LIV. 22,34,4 ab hominibus nobilibus ... Hannibalem in Italiam adductum. 35,31,10. 36,29,9 in Graeciam. PETRON. 78 cornicines in triclinium iussit adduci. QVINT. decl. 338 p. 337 in torum ... adducta est nova nupta. HYG. fab. 98 p. 92,23 quam cum in Aulidem adduxisset. VVLG. Ios. 24,3 adduxi eum in terram Chanaan. II reg. 14,23 Absalon in Ierusalem. III reg. 1,38 *Salomonem* in Gihon. 3,1 II par. 25,23 II Esdr. 12,27 *al.* PLIN. nat. 18,43 nec possum ... in forum adducere lucubrationes meas vigiliasque et sudores. CIC. ad Brut. 1,10 (9,19), 1 te ... in Italiam adducere exercitum. 1,18 (9,26), 1 Phil. 14,23. 5,22 (*v. supra l. 6*). CAES. Gall. 5,46,3 ut in Atrebatum fines legionem adducat. HIRT. Gall. 8,6,3 in fines Suessionum legiones duas. BELL. Alex. 42,4. SALL. Iug. 97,1 in Numidiam copias. LIV. 2,14,5. 23,43,3. 32,26,3. *nota*: PLAVT. Merc. 923 quia scortum sibi ob oculos adduxerit in aedis. BELL. Afr. 46,3 Cominium cum Ticida in conspectum suum prohibet adduci. LIV. 40,55,7 FLOR. 1,22,40 *al.* GREG. TVR. Andr. 13 in conspectu nostro. LIV. 5,28,4 adductos ... in publicum hospitium legatos. PLANC. Cic. epist. 10,23,2 copias prope in conspectum Lepidi Antoniique adduxi. HIRT. Gall. 8,8,5. HYG. fab. 166 p. 19,21 quem (*Vulcanum*) cum Liber pater in concilio deorum adduxit. ITALA cod. Lugd. num. 8,9 Levitas in conspectu tabernaculi testimonii. deut. 8,2 in desertis. PLAVT. Rud. 128 in fanum Veneris qui mulierculas duas secum adduxit. AVG. civ. 16,22 adductis secum in proelium trecentis decem et octo vernaculis. *adducunt res incorporales*: SEN. epist. 82,15 in quas (*tenebras*) adductura mors creditur. IVST. praef. 23 quae causa Pyrrum ... in Siciliam adduxit. *c. aliis praepos.*: CATO Char. gramm. I 214,29 postquam exercitum adduxi pone castra hostium. VVLG. Ezech. 38,16 adducam te super terram meam. 39,2 super montes Israel. *nota*: PLAVT. Merc. 813 amicam adduxit intro in aedis. TAC. Agr. 28 in nostram usque ripam ... adductos. VVLG. iud. 21,12 ad castra in Silo. *de animalibus*: VARRO rust. 1,2,19 ut ex caprino genere ad alii dei aram hostia adduceretur, ad alii .... 1,20,4 eo facilius ad aratrum leve adduci possunt *boves*. 2,3,10 qui adduxit capellas ad urbem decem. SEN. nat. 3,25,4. VVLG. levit. 4,4 adducet illum (*vitulum*) ad ostium tabernaculi testimonii. 14,17,9 holocaustum sive victimam. num. 6,13 agnum. Ezech. 27,14 mulos adduxerunt ad forum tuum. FRONTIN. strat. 1,10,1 adductis in conspectum duobus equis. 4,7,6. *adducente re incorporali*: CIC. Att. 1,3,1 quod verita sit ne Latinae ... in montem Albanum hostias non adducerent. *de rebus*: SIL. 17,15 Thybridis adduxit ... ad ostia puppim. VVLG. Baruch 6,17 sicut ad sepulcrum adductum mortuum. II par. 28,5 praedam cepit et adduxit in Damascum. CORP. I 1² p. 192 n. X (= CORP. XI 1827) aquam in urbem adduxit. FRONTIN. aq. 8. PAVL. FEST. 156 quod ... ea, quae occulta ... essent, in lucem adducerentur. VVLG. gen. 6,17 adducam aquas diluvii super terram. 8,1 adduxit spiritum (*i.* ventum) super terram. IV reg. 22,16 adducam mala super istum locum. II Esdr. 13,8. CELS. 4,2 his veluti in conspectum quendam ... adductis. *nota*: TRAI. Plin. epist. 10,61,2 potest ... lacus fossa usque ad flumen adduci nec tamen in flumen emitti. *adducente re incorporali*: SIL. 11,471 ad puppim ... adductum cantu venit mare. **b** *subest nota violentiae, necessitatis*: BELL. Hisp. 11,1 ex his capti L cum iumentis ad nostra adducti sunt castra. LAMPR. Alex. 53,4 vinctis omnibus ad tribunal adductis. VVLG. II par. 25,12 adduxerunt *viros* ad praeruptum cuiusdam petrae praecipitaveruntque eos. act. 18,12 *Paulum* ad tribunal. CAES. Gall. 4,36,2 eos ... (*obsides*) in continentem adduci iussit. 7,31,4. LIV. 30,13,1 Syphacem in castra adduci cum esset nuntiatum. 44,32,3. CVRT. 6,2,9 omnes captivos in regiam. 8,6,27. HYG. fab. 120 p. 104,3 quod impii et scelerati homines (*Orestes et Pylades*) in templum essent adducti. VVLG. I reg. 27,11 nec adducebat *virum et mulierem* in Geth. IV reg. 14,13 adduxit *Ioas* eum (*Amasiam*) in Ierusalem. I par. 5,26 Ier. 52,11 Ezech. 12,13 I Macc. 5,23 act. 6,12. ACTA Tarachi Probi 2 alium in medio tribunali adducite. TREB. trig. tyr. 30,23 cum illam (*Zenobiam*) Aurelianus cepisset atque in conspectum suum adductam sic appellasset. VVLG. num. 5,30 si ... maritus ... adduxerit eam (*uxorem declinantem a viro*) in conspectu domini. Dan. 3,13 confestim adducti sunt in conspectu regis *Sidrach, Misach, Abdenago*. GREG. TVR. passio VII dorm. 2 HIST. Apoll. 50. VVLG. reg. 10,24 quos ego adduxero in manus vestras. LIV. 33,42,10 multos pecuarios ad populi iudicium adduxerunt. 39,40,12. RHET. Her. 4,24,33 inimicum ... in iudicium adduxisti? CIC. inv. 2,82 quae ne adducta quidem sit in iudicium. Quinct. 19 Verr. 2,115. 4,207; *saepe in orationibus*. ad Q. fr. 1,2,5 QVINT. decl. 386 p. 432 VVLG. eccl. 11,9. *de rebus*: CIC. off. 3,67 adducta res in iudicium est. ITALA (Aug. civ. 20,3) eccl. 12,13 quia omne hoc opus deus adducet in iudicium (VVLG. *ibid.* cuncta, quae fiunt). GAIVS inst. 4,16 si in rem agebatur, mobilia quaedam et moventia, quae modo in ius adferri adducive possent, in iure vindicabantur. 17 (*bis*). LIV. 38,33,5 numquam alias exules Lacedaemoniorum Achaei secum adduxerant in fines. VVLG. Iob 14,3 dignum ducis ... adducere eum tecum in iudicium?

ad homines: **a** *simpliciter*: *de hominibus*: **ad:** PLAVT. Merc. 562 adducam ... illum iam ad te, si convenero. 904 quis eam adduxit ad vos? Persa 576 adduco hanc ad te. Epid. 294 Poen. 658 Pseud. 698 TER. Eun. 503 *Chremem* ad me adducito. CIC. S. Rosc. 153 ut ad vos adducantur eorum liberi, quorum .... Cluent. 37 Oppianicus obsignatores ad eum adducit. 40. 48. div. 2,9 ad aegros ... medicos solemus adducere. NEP. Epam. 3,6 adducebat eum, qui quaerebat, ad eos, qui conferebant. LIV. 37,29,2 agrestis quidam ad praetorem adductus. PLIN. epist. 10,56,4 est ... adductus ad me in perpetuum relegatus. SPART. Sev. 8,11 Nigri liberos ad se adductos in eo habuit honore, quo suos. VVLG. gen. 2,22 adduxit eam (*Evam*) ad Adam. 44,21 adducite eum (*Beniamin*) ad me. 45,13 levit. 13,2. 7. 9. 19 I reg. 16,17. 17,32. 30,11. Luc. 18,40 Iesus iussit illum (*caecum*) adduci ad se. Ioan. 1,42. 9,13. SVLP. SEV. chron. 1,7,5 Rebeccam ... ad dominum adduxit. CIC. Phil. 5,52 quod is legionem quartam ad Caesarem adduxerit. BRVT. Cic. epist. 11,26,1. CAES. Gall. 2,1,2 ne ... ad eos exercitus noster adduceretur. CIC. leg. agr. 99 ut nemo ad populum Romanum vos adducere ... posset. LAMPR. Hel. 7,10 quod eos ... ad senatum adduxit, quos .... CASSIOD. var. 6,23,3 ad comitivam te Neapolitanam ... libenter adducimus. PLAVT. Bacch. 527 ut eum mecum ad te adducam simul. Rud. 1210 Truc. 114. TER. Eun. 755 militem secum ad te quantas copias adducere? *de animalibus*: VVLG. num. 19,2 ut adducant ad te vaccam. I reg. 14,34 adducat ad me unusquisque bovem suum (*bis*). *de rebus*: VVLG. num. 31,12 adduxerunt *praedam* ad Moysen et Eleazarum. I reg. 5,10 adduxerunt ad nos arcam dei. *cum aliis praepos.*: CIC. Phil. 3,11 Antonius contra populum Romanum exercitum adducebat. BELL. Afr. 55,2 quas (*copias*) contra Caesarem adduxerat. ITALA cod. Lugd. num. 8,10 adduces Levitas contra dominum. VVLG. II par. 28,20 adduxit ... contra eum Thelgathphalnasar regem Assyriorum. VVLG. II par. 36,17 adduxit ... super eos regem Chaldaeorum. Baruch 4,15 super illos gentem. Ezech. 16,40. 28,7. 36,12. 38,17. I reg. 16,10 adduxit ... septem filios suos coram Samuele. II Esdr. 13,18 adduxit deus noster super nos omne malum. *sim. saepe in* VVLG. *nota*: PLAVT. Rud. 497 quom in aedis me ad te adduxisti ⟨domum⟩. VVLG. iud. 4,7 adducam ad te in loco torrentis Cison Sisaram. Ezech. 17,12. **b** *cum nota violentiae, necessitatis*: SCIPIO min. Isid. orig. 2,21,4 ad iudicem *illum* adduxi, adductum ... damnavi. CIC. Verr. 4,55 ad se (*Verrem*) ut adducant *Xenonem*. CAES. Gall. 4,18,3 obsides ... ad se adduci iubet. 7,4,7. LIV. 6,25,1 secreti ab aliis *captivi* ad tribunos adducuntur. 23,34,4 tradunt se Romanis et ad praefectum classis adducti. 26,50,1. 39,17,7. 43,2,8 ad recuperatores adducti ... P Furius Philus .... VAL. MAX. 5,1,8 qui cum Persen parvi temporis momento captivum ex rege ad se adduci audisset. 3,1,2. 6,3,5. ITIN. Silv. 36,4 ubi adducitur dominus ad Pilatum. VVLG. levit. 24,11 cum ... maledixisset ei, adductus est ad Moysen. I reg. 15,32 adducite ad me Agag regem Amalec. 20,31 III reg. 20,39. II par. 22,9 comprehendit latitantem in Samaria, adductumque ad se occidit. Ier. 26,23. 37,13. 52,9 I Macc. 7,2. 9,26. 14,2 Marc. 14,53 Ioan. 18,13. levit. 27,11 animal immundum ... si quis voverit, adducetur ante sacerdotem.

cum accusativo nudo: **a** *simpliciter*: *cum urbium nominibus*: *de hominibus*: LIV. 5,33,5 haud abnuerim Clusium Gallos ab Arrunte seu quo alio Clusino adductos. 30,21,12 Gillo ... Carthaginienses Romam adduxit. 40,42,5 *cives Romanos* Romam. VVLG. Esth. 2,8 multae pulchrae virgines adducerentur Susan. CAES. civ. 1,36,4 legiones tres Massiliam adducit. 3,80,4 Larisam legiones. LIV. 22,54,5 Venusiam exercitum. 40,39,3 Tarraconem exercitum. *de rebus*: CAES. civ. 1,36,5 adductis ... Massiliam *navibus*. 1,61,4. *adducente re*: LIV. 38,32,3 hic tumultus consulem Peloponnesum adduxit. *cum accusativo* domum: PLAVT. Asin. 440 adducit domum *trapezitam*. TER. Ad. 912 turbam domum adducet (*de* ad *et* in domum *v. supra*). *nota*: PLAVT. Pseud. 867 qui te ad me adducam domum. CIC. Cluent. 49 eos ad me domum. *inusitate*: OV. met. 3,597 Chiae telluris ad oras applicor et dextris adducor litora remis. **b** *cum nota necessitatis*: CIC. Verr. 6,10 iussu eius homines ... comprehensi sunt adductique Lilybaeum. LIV. 29,15,14 nisi summa militum, quae imperata esset, Romam adducta, neminem iis senatum daturum. PLAVT. Stich. 444 uti eum (*servum*) verberabundi adducant (-dum abd- *A*) domum *adversitores*.

cum dativo locorum et rerum: PLAVT. Poen. 341 merci (merce *CD*) ... emptorem adducere. LVCAN. 5,162 adducta (abd- *BGN*) cavernis haesit *Pythia*. IREN. 2,30,3 pluvias ... adduxerunt terrae. *adducente re incorporali*: SIL. 7,30 laeva adduxerat hora Ticini iuvenem ripis. *hominum dativus est maxime commodi*: *de hominibus*: **a** *simpliciter*: PLAVT. Men. 798 non ... mihi te advocatum ... adduxi, sed viro. Most. 804 tibi adduxi hominem. Persa 828 Truc. 514 TER. Haut. 819. Hec. 770 puero

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nutricem adducit. CIC. de orat. 2, 131 si ... mihi quamvis eruditum hominem adduxeris. NEP. Dion 4 puero ... scorta adducebantur. TIB. 1, 6, 59 haec mihi te adducit. SEN. contr. exc. 6, 5 quod vobis obsidem (*i. uxorem meam*) adduxi? SEN. benef. 3, 9, 2 medicum adduxisse morienti. PS. APVL. Ascl. 1 deus te nobis ... adduxit. VVLG. IV reg. 3, 15 adducite mihi psaltem. I Esdr. 8, 17. 18 psalm. 44, 15. Marc. 7, 32 adduxerunt ei surdum et mutum. 8, 22. TER. Andr. 684 inventum tibi curabo et mecum adductum tuom Pamphilum.

b *cum nota necessitatis*: HIST. Apoll. 50 sedens pro tribunali in foro adduci sibi illos praecepit. *de bestiis*: VVLG. Matth. 21, 2 adducite mihi *pullum asinae*. *de rebus*: CELS. 1, 3 vini non praefrigidi potio ieiuno in consuetudinem adducta. VVLG. Is. 66, 4 quae timebant, adducam eis. 66, 20 adducent omnes fratres ... donum domino. Baruch 4, 9. 29 Micha 1, 15. *nota*: PLAVT. Poen. 676 nos tibi palumbem ad aream usque adduximus.

cum adverbiis loci: **a** *simpliciter*: *de hominibus*: huc (hoc): PLAVT. Amph. 918 quin huc adducis meum cognatum Naucratem? Asin. 438 vidi *eum* huc ipsum adducere trapezitam Exaerambum. Epid. 413 Mil. 1085 Persa 439 Truc. 133. 531 Vidul. 58. TER. Eun. 189 huc fac illi adducantur. 944. Phorm. 309 eum require atque huc adduce. VVLG. iud. 18, 3 quis te huc adduxit? Luc. 9, 41 adduc huc filium tuum. PLAVT. Pseud. 586 huc meas legiones adducam. istuc: CIC. Att. 2, 16, 2 qui (*Gnaeus*) ... istuc adduci potuerit. eo: TER. Phorm. 599 eo me esse adducturum senem. LIV. 23, 8, 2 eo Pacuvius ... filium iuvenem adduxit. 28, 35, 4 qui, quo iussus erat, adduceret Masinissam. foras: VVLG. Ioan. 19, 14 Pilatus ... adduxit foras Iesum. LENT. Cic. epist. 12, 15, 1 celerius ... quam eo praesidium adduci potuisset. CAES. Gall. 3, 28, 1 eo exercitum adduxit. LIV. 28, 13, 5 eo adducta ab Silano auxilia. 41, 11, 2. PLAVT. Persa 142 nisi gnatam tecum huc ... adducis. TER. Haut. 604. *adducente re*: VARRO Men. 23 te utrum hoc adduxerit caeli temperatura an terrae bonitas. rust. 1, 2, 1 num feriae sementivae otiosos huc adduxerunt. CIC. Att. 12, 23, 1 si qua me res isto adduxerit. TAC. ann. 1, 58 filiam necessitate huc adductam fateor. *de rebus*: SEN. nat. 7, 14, 1 quid fuit, quid illo tam solida corpora adduceret et ibi detineret? *nota*: TER. Andr. 900 sine me ... illum huc coram adducam. PLAVT. Asin. 915 huc ... ad lenam. Curc. 139 ego tibi quod amas iam huc adducam. VVLG. Ioan. 19, 14 adduco vobis eum foras, ut ....

b *subest nota necessitatis*: GRACCH. Gell. 10, 3, 3 palus destitutus est in foro eoque adductus ... M. Marius. VVLG. Luc. 19, 27 adducite huc inimicos meos et interficite ante me.

3 *addito* **unde**: *cum praepositionibus*: *a locis, localibus rebus*: **a** *simpliciter*: *de hominibus*: a, ab: PLAVT. Mil. 858 erum adduco a foro. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 5 uti ... a consiliis, qui eorum in CCC iudicibus essent, s. f. s. adducere liceret. LIV. 38, 9, 5 adduci eos (*legatos*) a Thyrreo iussit. LIV. 5, 48, 5 a Veiis adducere exercitum iubet. 9, 33, 2 supplementum ab Roma. 29, 9, 1 *partem militum* ab Regio. 34, 35, 3 copias ab Elatia. VVLG. Is. 43, 5 ab oriente semen tuum. e, ex: CAES. Gall. 7, 7, 5 supplementum ..., quod ex Italia adduxerat. VELL. 2, 112, 4 quem (*exercitum*) ... consulares ex transmarinis adducebant provinciis. CVRT. 6, 6, 35 Zoilus D equites ex Graecia adduxerat. SVET. Cal. 44 auxilia ex diversis locis. MART. CAP. 4, 331 haec (*femina*) ex arenis Libyae ... adducitur. de: SCHOL. Pers. 2, 26 augures vel aruspices adducti de Etruria. VVLG. iud. 16, 25 qui adductus de carcere ludebat ante eos. IV reg. 17, 24 adduxit ... rex Assyriorum de Babylone et de ... et collocavit eos in civitatibus Samariae. Tob. 2, 2 Ier. 23, 8. 31, 8. 50, 9. DARES 8 si Alexander uxorem de Graecia adduxisset. *nota*: CIC. Quinct. 24 qui ex Gallia pueros venales isti adducebat. CAES. civ. 3, 107, 1 legiones sibi alias ex Asia adduci iussit. DARES 7 si Alexander sibi uxorem de Graecia adduxisset. *de animalibus*: SERV. Aen. 6, 107 quae (*animalia*) Geryoni detracta ex Hispania adduxerat. LAMPR. Alex. 13, 6 quod hostiae de ea villa, quae esset Severi imperatoris, adductae essent. *nota*: VVLG. II par. 1, 16 adducebantur ... ei equi de Aegypto et de Coa. 9, 28. *de rebus*: LIV. 38, 40, 3 classe ... ab Elaea adducta. QVINT. inst. 11, 3, 56 ab imo pulmone pituitam trochleis adducere. CAES. civ. 2, 32, 12 quod ... ex portu sinuque adversariorum CC naves oneratas adduxerim. LIV. 32, 39, 4 quas (*quinqueremes*) ... adduxerat ex hibernis Corcyrae. MELA 3, 80 ex Nili alveo dioryge adductus *amnis*. COSMOGR. anon. geogr. p. 83 *Tiberis* mediterraneas naves adducens de Etruria vel Sabinis. VVLG. II reg. 6, 12 adduxit arcam dei de domo Obededom. I par. 13, 5 II par. 5, 2. LIV. 27, 22, 7 quas (*naves*) ... secum ex Italia adductas ... habebat. *nota*: SCHOL. Pers. 3, 90 ut de nobili apotheca lagena ... sibi adducatur. **b** *cum nota violentiae*: VVLG. III reg. 2, 40 adduxit eos (*servos*) de Geth. I reg. 15, 15 de Amalec adduxerunt ea (*armenta*). *ab hominibus*: LIV. 29, 30, 8 Lacumazes ab Syphace auxilia ingentia adduxerat. CVRT. 5, 1, 40 Amyntas Andromeni ab Antipatro ... peditum VI milia adduxit. 9, 3, 21 ab Harpalo. *cum ablativo urbium*: *de hominibus*: CIC. Verr. 5, 77 barbaros quosdam Lilybaeo ... adductos esse operarios. CAES. civ. 3, 4, 4 D ex Gabinianis Alexandria ... Pompeius filius cum classe adduxerat. TAC. hist. 5, 1 adductos Alexandria tertianos. CIC. epist. 16, 21, 5 quos (*familiares*) secum Mitylenis Cratippus adduxit. *de animalibus*: VARRO ling. 5, 100 Alexandrea camelopardalis nuper adducta. *cum adverbiis loci*: LIV. 40, 5, 10 adduxerant ... inde nobiles iuvenes. PORPH. Hor. epod. 2, 50 nisi quos (*scaros*) inde violentia tempestatis adduxerit. PETRON. 114 nubes undique adductae.

4 *addito* **unde** *et* **quo**: PLAVT. Amph. 849 si adduco tuom cognatum huc a navi. CIC. Phil. 7, 3 ex qua (*Gallia*) non legiones solum, sed etiam nationes ad urbem conatur adducere. ITIN. Silv. 27, 7 inde cum ymnis usque ad Anastase adducetur episcopus. EVTR. 6, 8, 3 quo ingentes copias ex omni regno adduxerat. VVLG. gen. 27, 45 adducam te inde huc. Ier. 5, 15 adducam super vos gentem de longinquo. PLAVT. Amph. 854 ego huc ab navi mecum adducam Naucratem. DARES 21 quem (*Alexandrum*) Aeneas ... de proelio ad civitatem secum adduxit. *de rebus*: VVLG. II par. 1, 4 arcam ... dei adduxerat David de Cariathiarim in locum, quem .... *cum nota necessitatis*: LIV. 37, 45, 20 Ephesum ad consulem ... obsides ab rege adducti sunt. VVLG. Ioan. 18, 28 adducunt ... Iesum a Caipha in praetorium. *de animalibus*: HYG. fab. 38 p. 69, 4 quem (*taurum*) Hercules a Creta ad Eurystheum adduxerat. *nota*: HYG. fab. 30 p. 65, 2 Cerberum ... ab inferis regi in conspectum adduxit. *adducente re*: INSCR. Eph. epigr. 8 (ad Corp. X) 798 via, que adducet a Karalibus Olvie.

5 *additur quo* **statu**: **a** *simpliciter*: PLAVT. Mil. 898 adsunt quas me iussisti adducere et quo ornatu. Persa 157 gnatam tuam ornatam adduce. TER. Haut. 451 ancillas secum adduxit ... oneratas veste atque auro. CIC. Tusc. 2, 37 adduc ... inexercitatum militem. Att. 4, 3, 3 ut cum scutis homines, eductis gladiis, alios cum accensis facibus adduxerit. HIRT. Gall. 8, 36, 5 legionem armatam instructamque adducit. LIV. 9, 18, 3 exercitum Macedoniae oblitum degenerantemque iam in Persarum mores adduxisset. VVLG. act. 20, 12 adduxerunt ... puerum viventem. VARRO rust. 2, 7, 9 cum eum (*equum*) capite obvoluto auriga adduxisset. PETRON. 64 adductus est canis catena vinctus. VVLG. Luc. 15, 23 vitulum saginatum. CIC. Att. 8, 11, 2 gentis feras armatas in Italiam adducere. Verr. 6, 46 inanem te navem esse illam in Italiam adducturum. PLAVT. Pseud. 756 hominem cum ornamentis omnibus exornatum adducite ad me. LIV. 91 frg. 22 CVRT. 3, 3, 3 VVLG. Baruch 5, 6. PLAVT. Mil. 791 eam huc ornatam adducas. **b** *adhibita vi*: CIC. fin. 5, 70 cum regem Persem captum adduceret. SALL. Iug. 62, 6 perfugas vinctos (CVRT. 8, 13, 4 VVLG. Matth. 27, 2). LIV. 34, 49, 6 Philopoemenem captum ... adduci. VAL. MAX. 6, 2, 3 quos alligatos adduxi. AMM. 14, 5, 9 multos coopertos paene catenis adduxit. AVG. civ. 18, 42 quos ille (*Ptolemaeus*) adduxerat subiugatos. BELL. Alex. 76, 4 vivus in Caesaris potestatem adductus esset *Pharnaces*. LIV. 45, 7, 2 Syphax rex captus in castra Romana. CVRT. 6, 8, 22 nec plura elocutum capite velato in regiam adducunt. VVLG. IV reg. 25, 7 Ezech. 19, 4. LIV. 35, 19, 4 hoc *sacramentum me* patria extorrem in tuam regiam adduxit. CVRT. 9, 8, 16 qui captum principem ... adduxit ad regem. SPART. Pesc. 5, 8 sic (*sauciatus*) ad Severum adductus. LACT. inst. 7, 19, 7 VVLG. Ier. 39, 5. SALL. Cat. 4, 3 quidam L. Tarquinius ad senatum adductus erat, quem ... ex itinere retractum aiebant. SCHOL. Cic. Gron. p. 414, 5 B. ANON. Vales. 3. *similia saepe*.

quem ad **finem**: **a** *simpliciter*: TER. Eun. 826 quam ob rem adductust? CAES. Gall. 7, 87, 2 integros subsidio adducit. BELL. Alex. 68, 2 ad bellum gerendum. LIV. 9, 24, 1 in supplementum. 26, 43, 3. 34, 2, 7. 38, 25, 5 praesidii causa. VAL. MAX. 5, 1, 1d in praesidium Romanorum. VVLG. num. 23, 20 II Macc. 8, 34. PLAVT. Amph. 918 testem. TER. Haut. 768 ea gratia ... ne. VAL. MAX. 8, 2, 2 iudex. PLAVT. Asin. 85 dotalem servom Sauream uxor tua adduxit, cui plus in manu sit quam tibi. TER. Andr. 892 adducti qui illam hinc civem dicant. IVST. 18, 1, 3 in solacia ... expeditionis. APVL. met. 8, 29. CIC. Cael. 34 ideo aquam adduxi, ut ea tu inceste uterere? CIC. Sest. 116 qui in coetum mulierum pro psaltria adducitur. Manil. 23. CAES. civ. 1, 74, 4 in castra invitandi causa. VVLG. levit. 20, 5. *nota*: VARRO rust. 2 praef. 6 quod te empturientem in campos Macros ad mercatum adducunt crebro pedes. VLP. dig. 13, 6, 5, 7 si tibi equum commendavero, ut ad villam adduceres. PLAVT. Poen. 646 hunc ... ad te diripiundum adducimus. 1282 me ad prandium ad se adducit. CIC. Sest. 7 ad eum filiam eius adduxit, ut .... VVLG. gen. 42, 20. 34. 48, 9 Rom. 10, 19. TER. Phorm. 776 ut uxorem eius huc adducam, cum ista ut loquatur. CIC. de orat. 1, 104. LIV. 32, 10, 2 consulem et regem, ubi in artissimas ripas Aous cogitur amnis, in conloquium adduxerunt. CIC. fin. 2, 12 ut maiores nostri ab aratro adduxerunt Cincinnatum ..., ut dictator esset (AVG. civ. 5, 18). PLIN. nat. 16, 201 quae (*navis*) ex Aegypto ... obeliscum ... quattuorque truncos lapidis eiusdem ad sustinendum eum adduxit. **b** *adhibita vi*: CAPITOL. Ver. 8, 8, 7 quasi reges aliquos ad triumphum adduceret. LIV. 45, 22, 9 quos ut traderemus vobis adduximus. QVINT. inst. 3, 11, 6 quia ille ... captivam pellicem adducebat. CAES. Gall. 2, 5, 1 principum liberos obsides ad se adduci iubet. VVLG. I reg. 21, 14. SEN. contr. exc. 8, 5 cum Polyxene esset adducta tumulo Achillis immolanda.

qua **via**: LIV. 33, 37, 2 exercitum eadem via, qua adduxerat, reduxit. VVLG. deut. 8, 2 per quod (*iter*) adduxit te dominus. deut. 29, 5 per desertum. Ier. 31, 9 per torrentes aquarum. Iudith 11, 15

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

per mediam Ierusalem. Ezech. 44, 4. PLIN. nat. 31, 42 Virginem (*i. aquam*) adduxit ab octavi lapidis diverticulo duo milia passuum Praenestina via. BELL. Alex. 25, 1 praesidia terrestri itinere ⟨ex⟩ Syria Ciliciaque.

B ***applicare, adnectere*:** Ov. trist. 4, 2, 5 adducta collum percussa securi victima. fast. 1, 575 adducta ... clava trinodis ter quater adversi sedit in ore viri. STAT. Theb. 7, 593 multum ... hastile resumens ter quater adducto per terga per ilia telo transigit. Ov. Pont. 2, 9, 32 musta sub adducto si pede nulla fluent. met. 9, 51 quarto excutit amplexus adductaque bracchia solvit.

C ***attrahere, contendere*:** **1** *de ea re quae adtrahitur*: CIC. div. 1, 123 ramulum adductum, ut remissus esset, in oculum suum recidisse. Ov. Pont. 3, 5, 19 adducto pomum decerpere ramo. met. 8, 775 adducta ... funibus arbor. CAES. (civ. 3, 40, 1 navem ... funibus adduxit?). Gall. 3, 14, 6 his (*falcibus*) cum funes ... comprehensi adductique erant. PETRON. 94 adduxit ... ostium. APVL. met. 1, 11 adducta fore. 9, 30. CIC. Tusc. 2, 57 quo sunt contenta atque adducta vehementius *balistae lapidum et reliqua tormenta*. VERG. Aen. 9, 629 effugit ... adducta sagitta. 5, 507 Mnestheus adducto constitit arcu (SERV. adducitur telum et arcus intenditur). ANTH. 881, 72. DON. Ter. Phorm. 325. SEN. Ag. 437 properat iuventus ... adductos ... lentare remos. Ov. met. 6, 625 parvis adduxit colla lacertis. ars 1, 231 adducta lacertis ... Bacchi cornua pressit Amor. epist. 10, 15 adductis sonuerunt pectora palmis. PRIAP. 27, 4 adducta tympana pulsa manu. Ov. fast. 6, 586 nos ... adductos intus agemus equos (*in imagine*). *nota apud medicos*: CELS. 7, 29 conquisitus ... pes eius (*infantis*) adducendus. SORAN. 2, 18 (60, 24) quascumque partes proximas ad orificium habuerit *infans*, ipsas teneat et sic adducat *obstetrix*. *ibid.* si pedes fuerint proximiores, ipsos adprehendat et sic adducat. 2, 19 (61, 27) matricem. (29) corpus. *cf.* VARRO ATAC. frg. 3 magno Anchiale ... adducta dolore *filios enixa est*. CAEL. AVR. chron. 4, 81 adducta cutis digitis. CELS. 7, 7, 4 adducto ungue *oculi* (MARC. med. 8, 120 membranas *palpebrae*). 7, 22 venas (7, 31). 7, 26, 3 calculos. 8, 20 membrum. SORAN. 2, 6, 32 thrombum. CAEL. AVR. acut. 1, 167 praecordiis adductis simul cum visceribus. 2, 42. 3, 51. GARG. MART. 29 quae (*sinapis*), quod comprehendit, adducat. CELS. 2, 11 ubi ... ore spiritus adductus est. CAEL. AVR. acut. 2, 71 delectantur ... iugi adducto spiramento *et sic* acut. chron. *passim*. ORIBAS. 1, 5. 5, 48. TERT. anim. 25 animam ... prima adspiratione nascentis adduci. *addito quo*: *c. praepos.*: SIL. 11, 489 adductis percussa ad pectora palmis. SEN. nat. 4, 2, 29 terra cum exaruit, plus ad se umoris adducit. CELS. 8, 12 ad guttur *mentum* adducendum est. CASS. FEL. 68 *avellana* comesta ad semet intrinsecus venenum adducendo hominem necat. CAEL. AVR. acut. 2, 42 adducit *sinapis* ad semet materiam. CELS. 8, 8, 1 umerus ... in priorem partem adducendus est. CAEL. AVR. chron. 2, 63 ut *contractio* buccas adducat in posteriorem partem. *cum adv.*: SORAN. 66 *umeros* in divexum adducere huc atque illuc. 67. 2, 18 (60, 16) paulatim et leniter eum foris adducat. 17. 18. 21. 20 sic eos (*pedes*) foris adducat. *addito unde*: SORAN. 66 ut possit *obstetrix* ex superioribus partibus ... infantem adducere. PORPH. Hor. carm. 1, 20, 1 ut *vinum* inde ... aliquid adduceret suavitatis.

2 *de ea re qua aliquid attrahitur, astringere*: VERG. Aen. 9, 583 fundam ... ter adducta circum caput egit habena. 12, 622 adductis ... subsistit habenis. VAL. FL. 6, 271 CLAVD. carm. min. 27, 48. *translate*: CIC. Lael. 45 quas (*habenas amicitiae*) vel adducas, cum velis, vel remittas. SIL. 13, 834 frenis. LIV. 9, 10, 7 quin tu ... adducis lorum? STAT. Theb. 6, 424 senserat adductis alium ... Arion stare ducem loris. SEN. Oed. 416 adducto revocare *crines* nodo. NEMES. auc. 5 adductos laquei cum senseris orbes. CAEL. AVR. chron. 2, 44 nunc adducta fasciola ..., nunc indulta. 45. Ov. met. 1, 455 adducto flectentem cornua nervo. 8, 357 moles adducto concita nervo. SIL. 1, 334. LVCAN. 3, 700 adductum quotiens non senserat anchora funem. 4, 454. SIL. 17, 24 substitit adductis renuens procedere vinclis ... ratis. CELS. 7, 26, 2 ne cum adduci uncus coeperit calculus intus effugiat. VERG. Aen. 5, 141 adductis spumant freta versa lacertis. 9, 400 adducto torquens hastile lacerto. 11, 561. Ov. met. 8, 28. epist. 10, 104 fila per adductas saepe recepta manus. SORAN. 2, 7 (34) ut ... cutis ... digitis adductis sequatur. *c. praep.*: PLAVT. Asin. 304 ubi manus manicae complexae sunt atque adductae ad trabem. CELS. 6, 18, 8 a posteriore parte in eas (*ansas*) adductae fasciolae.

D ***contrahere*:** VERG. georg. 3, 483 sitis miseros adduxerat artus (SERV. auct. 'adduxerat' pro 'contraxerat'). Ov. epist. 11, 27 macies artus. CIRIS 450 adductis tabescunt (labescunt *codd.*) bracchia nodis. Ov. met. 3, 397 adducit ... cutem macies. LVCAN. 4, 288. SEN. benef. 1, 1, 5 frontem. LAVS Pis. (poet. min. I) 140 QVINT. inst. 10, 3, 13. SEN. benef. 6, 4, 6 vultum. epist. 57, 4 SVET. Tib. 68. CELS. 7, 9 ea, quae sic resolvimus, in unum adducere. SEN. epist. 106, 9 non tristitia adducit? SEN. nat. 7, 30, 1 si ad sacrificium accessuri ... togam adducimus.

II ***translate*: A *adducere*:** *de rebus, quae quasi mobiles finguntur*: *adducunt res*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 2 ut ille alter annus etiam tertium posset adducere (SEN. epist. 36, 11). HOR. carm. 4, 12, 13 adduxere sitim tempora. epist. 1, 7, 8 opella forensis adducit febris. SEN. epist. 107, 7 hiems frigora. MANIL. 3, 379 dum ... Phoebus ... adducit ... luces. SEN. contr. 1 praef. 15 omnis tristitia, quae continuatione pertinacis studii adducitur. LVCAN. 6, 452 carmine Thessalidum ... non fatis adductus (addictus *V*) amor. PLIN. nat. 30, 145 ova noctuae ... data in vino taedium eius adducunt. VVLG. Sirach 4, 25 est confusio adducens peccatum. *ibid.* gloriam et gratiam. 23, 21 iram et perditionem. 28, 13 lingua testificans adducit mortem. 30, 26 senectam cogitatus. Ier. 46, 17 tumultum adduxit tempus. CORIPP. Ioh. 3, 23 in adductas densis ... umbras arboribus. *adducunt homines*: VAL. MAX. 8, 2, 1 Calpurnius ... adduxit formulam 'quicquid sibi ...'. IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 69 testes ... adducent antiquitatis suae. 2, 1 multos ... conscriptores adducens. COD. Iust. 4, 5, 10, 1. 4, 20, 7. *c. praep. et adverb.*: HOR. epod. 14, 7 inceptos ... iambos ad umbilicum adducere. STAT. Theb. 6, 335 in vires adducta venus. SEN. epist. 79, 10 virtutem non flamma, non ruina inferius adducet. QVINT. inst. 3, 6, 7 aliae sunt propriae causarum ... aliae adductae extrinsecus. 5, 11, 1. 7, 4, 23 probationes. 12, 9, 8 rebus. VARRO Men. 174 servitutis et libertatis ab origine ad exodium adductae. *cum nota necessitatis*: SEN. epist. 71, 37 omnibus oppressis adfectibus et sub arbitrium suum adductis.

B ***attrahere*:** SEN. epist. 11, 7 nec prohibetur hic (*rubor*) nec adducitur. 56, 4 illa (*vox*) ... animum adducit, hic (*crepitus*) tantum aures implet. DIOM. gramm. I 433, 20 *coniunctiones 'que ve ne'* verbi antecedentis longius positum acumen (*i. accentum acutum*) adducunt. HERM. rec. vulg. sim. 10, 4 mortem sibi adducunt. CLAVD. rapt. Pros. 2, 19 adduxere meas iterum mortalia curas. OPTATVS p. 44, 10 numquid nos aliquem adduximus Hispanum (*i. proselytum fecimus*)? *sim. saep. apud christ.* *c. praep.*: SEN. epist. 63, 13 qui (*dolor*) recens ... aliquos ad se adducit.

C ***perducere, impellere*:** *cum praepositionibus*: **a** *simpliciter*: *de hominibus*: *ad affectum*: TER. Haut. 995 ad misericordiam ambos adduces cito. CIC. Brut. 322 nemo qui ad iracundiam magno opere iudicem, nemo qui ad fletum posset adducere (epist. 14, 1, 5). de orat. 2, 189. 190. RHET. Her. 4, 15, 22 ad quam volemus indignationem animum auditoris adducemus. VVLG. Iob 27, 2 qui ad amaritudinem adduxit animam meam. VARRO Non. 454, 19 in spem adducebat (*c. acc. c. inf.*). CIC. Att. 2, 22, 3 in eam spem ..., ut (Mil. 78 Q. CIC. pet. 40 SALL. Cat. 40, 4 Iug. 29, 3 *al.*). CIC. Tusc. 1, 39 cum me in summam exspectationem adduxeris. epist. 12, 9, 2 in summam sollicitudinem sumus adducti. CAPITOL. Pert. 11, 9 cum Tausius ... in iram et in timorem milites adduxisset loquendo. SEN. benef. 2, 5, 2 in taedium adductus animus. *ad mores vel actiones*: PLAVT. Bacch. 112 videtur posse hic ad nequitiam adducier. TER. Ad. 358. Hec. 836 animum ad malas partis. LIV. 1, 21, 2 in eam verecundiam adducti sunt, ut. CIC. Tusc. 2, 9 ad quam nos consuetudinem a familiaribus adducti. CAES. Gall. 4, 1, 10. BELL. Afr. 66, 1 in neglegentiam. NEP. Iph. 2, 1. CIC. Sull. 87 ad sceleratorum poenam. Phil. 13, 8 ad pacem. Mil. 5 ad rem publicam. VELL. 2, 110, 2 in societatem. SEN. dial. 11, 9, 5 in admirationem sui. LAMPR. Alex. 55, 1 ad laudem. MACR. sat. 1, 3, 1 in hunc sermonem. SALL. Cat. 40, 1 ad tale consilium. SEN. epist. 108, 12 ad confessionem veritatis. CIC. Att. 1, 29, 7 in eam voluntatem, ut. QVINT. decl. 264 p. 79 ad interpretationem iuris. SEN. epist. 89, 1 in cognitionem. CIC. epist. 2, 3, 1 ad meam sententiam. LIV. 34, 61, 1 in hanc sententiam. 36, 11, 8 HEGES. 4, 30. CIC. Caecin. 13 in eam opinionem ..., ut. Q. CIC. pet. 21 NEP. Dat. 6, 6. CIC. epist. 5, 20, 2 ad meum arbitrium. Deiot. 29 ad meam auctoritatem. PAVL. dig. 9, 2, 4 ad suspicionem iudicem. CIC. ac. 1, 6 quem ad intellegendum poterit adducere? CAES. Gall. 7, 37, 6 civitatem temere ad suscipiendum bellum adduci posse non confidebant. *ad statum*: CELS. 3, 18 ad meliora mens adducenda. SEN. epist. 120, 14 ad summam sui. dial. 4, 36, 1 in rem praesentem. VVLG. Hebr. 2, 10 in gloriam. LIV. 42, 55, 8 quorum (*auxiliorum*) pleraque ... in oblivionem adducta. *de animalibus*: SEN. dial. 4, 16, 1 errat, qui ea (*animalia*) in exemplum hominis adducit. *de rebus corporalibus*: CIC. Brut. 70 nondum Myronis *signa* satis ad veritatem adducta. MARC. med. 9, 91 ita ut medicamen ad crassitudinem liquidi mellis adducas. CIC. ac. 2, 118 eas (*particulas*) primum confusas postea in ordinem adductas mente divina (Tim. 9 ex inordinato in ordinem). *de rebus incorporalibus*: Q. CIC. pet. 23 adducenda amicitia in spem familiaritatis et consuetudinis. SEN. dial. 4, 21, 3. HYG. astr. 4, 14 p. 114 rem ... aliorum ad desiderium adducere. ITALA cod. Lugd. exod. 1, 13 in odio eis adducebant vitam. SEN. epist. 39, 6 quibus (*voluptatibus*) in consuetudinem adductis. QVINT. decl. 329 p. 239 si in exemplum proximam similitudinem adduxero. RVT. rhet. 2, 19 ita ut, quod dubium est visum, ad certam fidem adduci videatur. SEN. epist. 108, 18 in voluptatem laceratio. CIC. Piso 79 adducta res in certamen. de orat. 1, 183 QVINT. decl. 309 p. 217. CIC. Att. 7, 3, 2 sive ... ad concordiam res adduci potest sive ad bonorum victoriam. epist. 7, 26, 2 quae lege excepta sunt, in honorem adducere. ac. 1, 15 philosophiam ad vitam communem. Att. 7, 9, 2 rem adduci ad interregnum. Tusc. 5, 15 ad exitum quaestio. NEP. Epam. 3, 3 ad finem sermo. LIV. 33, 33, 8 AMBR. exam. 3, 2, 11. LIV. 1, 34, 12 notitiam in familiaris amicitiae iura. IOS. Cassiod. c. Ap. 2, 170 causam legislationis ad utilitatis modum. 2, 181 omnia alia ad terminum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

divinae pietatis. AVG. civ. 10, 1 controversias in medium. QVINT. inst. 12, 2, 9 hanc artem in corpus eloquentiae. QVINT. inst. 12, 6, 7 nec audiendi facilitatem usque ad contemptum operis *iuvenis* adduxerit.

adducunt res: homines: RHET. Her. 3, 14, 24 quae (*cohortatio*) auditorem ad iracundiam adducit. SEN. dial. 9, 16, 1 quae *pars* solet . . . contristare et in sollicitudinem adducere. CIC. Att. 3, 19, 2 me tuae litterae numquam in tantam spem adduxerunt. BELL. Alex. 43, 4 SALL. Iug. 37, 2. 48, 2 explorato hostium itinere in spem victoriae adductus. SEN. epist. 56, 1 quae (*genera vocum*) in odium possunt aures adducere. CIC. S. Rosc. 86 quae *causa* te ad tantum facinus adduxerit. VVLG. Rom. 2, 4 benignitas dei ad paenitentiam te adducit. VICTORIN. rhet. 164, 31 utrum homines ad has rationes vivendi per naturam déducti sint an praeceptis videantur adducti. CIC. p. red. 1, 16 non te illius unguentorum odor, non vini anhelitus . . . in eam cogitationem adducebat, ut . . .? ac. 1, 44 quae res ad confessionem ignorationis adduxerunt Socratem. epist. 15, 15, 1 sermo familiaris . . . adduxit utrumque nostrum ad id consilium. epist. 3, 5, 3 quod itinerum meorum ratio te nonnullam in dubitationem videtur adducere. PLIN. nat. 2, 95 eius . . . (*stellae*) motu . . . ad dubitationem est adductus *Hipparchus*. SEN. dial. 5, 5, 8 nulla magnum animum iniuria ad sensum sui. QVINT. inst. 7, 1, 53 licet te . . . vel paenitentia vel ambitus ad hoc genus optionis adduxerit. SEN. epist. 59, 6 ut *parabolae* dicentem et audientem in rem praesentem adducant. CIC. Caecin. 29 ad hominem condemnandum . . . adductum esse pretio. ad Brut. 1, 15 (9, 24), 9. SEN. benef. 4, 14, 3 ad beneficium dandum non adducit cogitatio avara. PLIN. epist. 4, 15, 4 ad quod (*beneficium*) petendum voto primum deinde bono quodam omine adducimur. AVG. civ. 10, 29 hoc . . . ad pietatem suscipiendam debet adducere. FEST. 165 nimia cupiditate homines ad peccandum adduci. *addito unde quo*: CIC. ac. 2, 26 ratio, quae ex perceptis ad id, quod non percipiebatur, adducit. *animalia*: BELL. Afr. 72, 5 in consuetudine⟨m⟩ equos patientia bestiarum adduxerat. *res corporales*: SEN. nat. 5, 18, 13 quos (*arborum fructus*) ad maturitatem cum aliis causis adducit . . . iactatio. GARG. MART. med. 47 *mespila* sicca et trita cum melle ad cicatricem vulnus adducunt. THEOD. PRISC. eup. 26 origanum . . . murra et sal . . . in maturitatem adducent. ENNOD. epist. 1, 3 ad falcem gravidas aristas adducat *terra*. *res incorporales*: CIC. Verr. 1, 54 cum accusatio nostra in oblivionem diuturnitate adducta sit. epist. 1, 1, 3. SEN. dial. 9, 10, 2 *natura* in familiaritatem gravissima adducens. benef. 5, 25, 6 *memoria* ad contextum reddendae orationis. clem. 2, 1, 1. 2, 2, 3. epist. 66, 8 quidquid attigit *virtus*, in similitudinem sui adducit. 75, 12 destillatio una nec adhuc in morem adducta. 78, 1. 26. VVLG. Hebr. 7, 19 nihil . . . ad perfectum adduxit lex. SEN. epist. 64, 2 *sermo* nullam rem usque ad exitum adducens.

b *subest notio* cogendi *ad ingrata, molesta, iniqua: coguntur homines*: CAES. civ. 2, 22, 1 Massilienses . . . ad summam inopiam adducti (LIV. 37, 31, 2). HIRT. Gall. 8, 3, 4 dubitantes terrore ad condiciones pacis adducebat (OROS. hist. 5, 15, 4). BELL. Afr. 79, 2 ad necessitatem dimicandi. NEP. Eum. 11, 12 ad desperationem. LIV. 37, 4, 9 prope ad excidium. 45, 8, 1 ad ultimum discrimen (OROS. hist. 6, 11, 16). PAVL. FEST. 2 ad extremum periculum. FEST. 261 ad servitutem. CVRT. 6, 8, 5 ad mortis metum. 10, 8, 5. AVG. civ. 21, 26 ad hunc articulum temptationis. LIV. 27, 39, 2 ut saepe ad ultimum discrimen . . . populum Carthaginiensem adduxeritis. CIC. Quinct. 19 qui hunc in summas angustias adductum putaret. div. in Caec. 4 in eum locum, ut . . . leg. agr. 2, 6 in discrimen (Mur. 55 Sest. 45 Cat. 4, 4 Deiot. 2 de orat. 2, 195 LIV. 28, 44, 1 VAL. MAX. 8, 1 amb. 1 QVINT. decl. 296 p. 169 TAC. hist. 3, 45 PLIN. epist. 3, 9, 39). Verr. 2, 70 in periculum (QVINT. decl. 305 p. 195 PLIN. epist. 8, 10, 1 OROS. hist. 4, 20, 17). LIV. 8, 7, 16 in eam necessitatem, ut. VVLG. Iob 12, 17 in stultum finem. CIC. Mur. 48 populum Romanum in eum metum, ut (TAC. ann. 15, 50). dom. 76 ne eam civitatem . . . in discrimen adducerem (LIV. 3, 17, 10 rem publicam. PLIN. paneg. 61). LIV. 45, 19, 3 regnum in dubium adductum. VELL. 2, 2, 3 in praeruptum atque anceps periculum adduxit rempublicam. RHET. Her. 1, 8 si eos (*adversarios*) in odium, in invidiam, in contemptionem *auditorum* adducimus (4, 62 CIC. inv. 1, 22). CIC. Verr. 1, 11 cum eum . . . in invidiam suis maleficiis adduxit (Cluent. 103 Verr. 4, 140 epist. 1, 1, 4 off. 3, 79). Att. 2, 24, 2 ut in aliquam suspicionem facinoris Curio . . . adduceretur (NEP. Hann. 2, 2). LIV. 42, 12, 5 ad scribendum amicitiae foedus. *addito unde et quo*: PS. QVINT. decl. 14, 10 homo ab omnibus gaudiis in contubernium doloris adductus. *coguntur res*: LIV. 10, 27, 7 ad discrimen summa rerum adducta. TAC. Agr. 26 ut rem ad mucrones et manus adducerent. CIC. Verr. 1, 53 non patiar rem in id tempus adduci, ut . . . . 2, 6 ea res in discrimen adducitur (Phil. 5, 39. 6, 19. 7, 1 ad Brut. 2, 1 (9, 1), 1 epist. 5, 21, 3. 12, 6, 2. Att. 5, 13, 1 ostentationes. PLIN. epist. 2, 9, 1 mea dignitas. paneg. 10 auctoritas eius). LIV. 35, 11, 1 in magnum periculum res adducta est. CIC. epist. 8, 11, 2 eius fidem in suspicionem adduxit. SEN. contr. 2, 1, 26 divitias in odium. PLIN. nat. praef. 14 alia . . . ita multis prodita, ut in fastidium sint adducta. SEN. benef. 2, 4, 1. epist. 106, 6 avaritia crudelitas . . . in statum inemendabilem adducta. TAC. ann. 14, 61 vitam . . . in extremum adductam a clientelis. CIC. ad Brut. 1, 1 (9, 7), 2 in eum locum rem adductam. epist. 5, 21, 3. Lael. 20 res est . . . adducta in angustum. LIV. 24, 15, 7 in dubium adducta res. *adducit res: homines*: LIV. 23, 19, 2 obsidio . . . continua oppidanos praesidiumque ad ultimum inopiae adduxerat. 41, 25, 1 Aetolorum in semet ipsos versus furor . . . ad internecionem adducturus videbatur gentem. SEN. epist. 71, 29 si *ista animum* ad confessionem servitutis adducunt. LIV. 30, 39, 1 *Claudium* vis tempestatis adorta in metum ingentem adduxit. SEN. epist. 13, 8 LAMPR. Hel. 34, 5. *alias res*: CIC. part. 30, 104 rationum et firmamentorum contentio adducit in angustum. epist. 6, 13, 4 quae (*causa*) tuam salutem in discrimen adduxit.

iuncturae: cum adverbiis: de hominibus: CIC. Flacc. 22 *testem* quo voluit adduxit. Verr. 6, 3 Cluent. 199. Att. 7, 9, 4 quo illum posse adduci negant. LIV. 32, 18, 8 eo neglegentiae et contemptus *eos, qui in praesidio erant*, adduxerunt, ut . . . . SEN. epist. 37, 5 non consilio adductus illo *est*. AMM. 14, 11, 8 eo necessitatis adductus. VVLG. II reg. 7, 18 quis ego sum et quae domus mea, quia adduxisti hucusque? CIC. S. Rosc. 96 eo rem iam adducam, ut nihil divinatione opus sit. LIV. 5, 30, 6 ne . . . eo . . . rem adducerent, ut . . . . 10, 19, 3. 25, 8, 11. 37, 49, 2. 42, 12, 6. SEN. dial. 6, 1, 7 eoque *luctus* adductus est, ut . . . . epist. 108, 25 AMM. 14, 3, 1. SEN. epist. 70, 4 alios vita velocissime adduxit, quo veniendum erat etiam cunctantibus. *cum* **ut**: CIC. leg. agr. 2, 6 negabant me adduci posse, ut ullam largitionem probarem. 2, 82 Cat. 1, 5. 21 Phil. 1, 13. 33 nat. deor. 2, 17 rep. 1, 61 Lael. 59 Tusc. 5, 32 off. 1, 26 Brut. 100 *al.* CAES. 1, 31, 8 qui adduci non potuerit, ut iuraret. HIRT. Gall. 8, 52, 3 neque contra senatus auctoritatem ut aliquid faceret adduci potuit. BELL. Afr. 85, 6. LIV. 2, 18, 6 eo magis adducor, ut credam. 4, 49, 10. 6, 42, 6. 10, 3, 8 VAL. MAX. 2, 6, 6. 4, 5, 4. 6, 4 ext. 2 PHAEDR. 5, 7, 18 SEN. epist. 88, 18 ASCON. Mil. p. 48 B. PLIN. epist. 8, 3, 2 MARCELL. dig. 40, 5, 10, 2. *nota*: CIC. Phil. 8, 30 illud . . . non adducor ut credam esse quosdam qui . . . . fin. 1, 14 illud . . . adduci vix possum, ut ea, quae senserit ille, tibi non vera videantur. *quocum simul conferas* 4, 55 sensus . . . cuiusque et natura rerum atque ipsa veritas clamabat quodam modo non posse adduci, ut inter eas res, quas Zeno exaequaret, nihil interesset. LVCR. 5, 1341 vix adducor ut ante non quierint praesentire atque videre. CIC. Att. 8, 3, 2 ipsa rei publicae causa me adducit, ut . . . . AVG. civ. 8, 11 quod et me plurimum adducit, ut . . . . *multo saepius passive cum abl.*: CIC. div. in Caec. 5 adductus sum . . . officio, fide, misericordia, multorum bonorum exemplo, vetere consuetudine institutoque maiorum, ut . . . . Verr. 4, 56 vi, malo, plagis adductus est, ut . . . . 5, 14, 16 leg. agr. 2, 72 Sest. 95 leg. 3, 25 Cato 34 Att. 14, 18, 1 ad Q. fr. 2, 2, 1 Q. CIC. pet. 21. LVCIL. sat. 816 Cretea cum ad se cubitum venerit, sua voluntate sponte ipsam suapte adductam, ut . . . . LIV. 2, 56, 4. 5, 48, 7 VAL. MAX. 3, 8, 8. 8, 13 ext. 1 LAMPR. Hel. 14, 1 VIRI ill. 73, 4. 79, 1. *nota*: CIC. epist. 6, 10, 2 quod . . . cotidie magis ex eorum sermonibus adducor, ut sperem. PLIN. epist. 5, 8, 11 ex his causis non adducor, ut duo dissimilia . . . confundam misceamque. *nota*: CIC. S. Rosc. 150 si ille adduci non potest, ut . . . ne lucem quoque hanc . . . eripere cupiat. *negative cum* **quin**: HIRT. Gall. 8, 19, 8 cum interim nulla calamitate victus Correus . . . potuit adduci quin . . . cogeret . . . victores in se tela coicere. SVET. Tib. 21 adduci . . . nequeo, quin existimem. *cum relativo*: VAL. MAX. 2, 9, 6 qui neque . . . iudiciorum exitu conpelli neque honorum magnitudine adduci potuit, quo se blandiorem . . . gereret. *c. acc. c. inf.*: AFRAN. com. 290 adducor ferre (fero *codd.*) humana humanitus. VARRO rust. 2, 7, 9 equus matrem salire cum adduci non posset. CIC. Cluent. 104 adducti iudices sunt (*sc. ut putarent; v. s.*) non modo potuisse honeste ab eo reum condemnari . . . sed. div. 1, 35 nec adducar . . . in extis totam Etruriam delirare. leg. 2, 6 ut iam videar adduci, hanc quoque, quae te procrearit, esse patriam tuam. Att. 11, 16, 2 ego non adducor quemquam bonum ullam salutem putare mihi tanti fuisse, ut. FEST. 198 quod verum esse non satis adducor. CVRT. 10, 2, 19 non . . . potest fieri, ut adducar querendi simul hanc omnibus causam esse. COLVM. 2, 1, 4 neque enim prudentis est adduci . . . cultibus et agitationibus agrorum fatigationem succedere. *absolute*: CIC. de orat. 2, 129 Att. 5, 4, 1 epist. 5, 5, 3. *hinc crebrum in oratione pedestri part.* **adductus** (*vitatur a Tacito*): CIC. div. in Caec. 10 quoniam quibus rebus adductus ad causam accesserim demonstravi. Verr. 1, 11 quasi ego illud mea voluntate potius quam vestra iniuria adductus fecerim. 2, 90 religione et domesticarum legum metu. 3, 153 vi atque imperio, non officio ac voluntate. 4, 1. 6. 55. 63. 191. 6, 158 Font. 31. *aliis multis locis in orationibus, v. Merguet Lexicon s.* adduco. ac. 2, 65 ostentatione aliqua aut studio certandi. Tusc. 1, 71 off. 1, 39 Lael. 31. de orat. 1, 94 hac eadem opinione. 1, 198 mercedula. 2, 74. 191 part. 14, 49 Att. 1, 14, 6. 1, 18, 2. 14, 20, 3 ad Q. fr. 1, 1, 15. 1, 3, 1 epist. 1, 9, 4. 21. 2, 17, 6. 3, 9, 4. 4, 14, 2. 6, 3, 1. 11, 2, 1. 11, 22, 1. 13, 27, 2. 13, 31, 1. 13, 53, 2. CAES. Gall. 1, 3, 1 his rebus. 1, 9, 3 cupiditate regni. 1, 11, 6. 1, 16, 6. 1, 17, 1 *al. saepe, v. Meusel Lex. s.* adduco. HIRT. Gall. 8, 31, 4 auctoritate. BELL. Alex. 71, 2 necessitate. 35, 2 voluntate. BELL. Afr. 40, 5 pretio pollicitationibusque BELL. Hisp. 2, 2. 4, 3 NEP. Dion 2, 3 LIV. 7, 3, 2 PAVL. FEST. 379 VAL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MAX. 2,7,9 SEN. clem. 1,14,2 FRONTIN. strat. 3,6,6 PLIN. epist. 6,20,1 SPART. Hadr. 23,4 CAPITOL. Alb. 3,5 VOPISC. quatt. tyr. 3,4. *nota*: HYG. astr. 2,4 Philomelum ... necessario adductum ... boves duos emisse. *de bestia*: BELL. Afr. 84,4 quo dolore adductus elephans ... ad reliquas bestias se recepit.

synonyma: *ad I A*: duco, applico OV. met. 3,598, *sim.* *opposita*: reduco LIV. 33,37,2. deduco SEN. nat. 5,18,2. *nota*: afferre *de rebus*, adducere *de hominibus et animalibus*: PLAVT. Cist. 284*sqq.* Pseud. 711 Persa 520 CIC. inv. 2,149 GAIVS inst. 4,16.17. *synonyma*: *ad I C*: contendo CIC. Tusc. 2,57. *opposita*: remitto CIC. div. 1,123. indulgeo CAEL. AVR. chron. 2,44. 45. *synonyma*: *ad II C a*: deduco. *ad II C b*: compello (cogo). *opposita*: *ad II A*: adduci: proprium esse. *ad II B*: prohibeo.

part. pro adi. **adductus**, -a, -um. **1** *contractus, angustus*: OV. epist. 2,131 est sinus, adductos modice falcatus in arcus. MELA 1,20 *Africa* ex spatio paulatim adductior, ubi finitur ibi maxime angusta. CAPITOL. Ver. 10,6 fronte in supercilia adductiore venerabilis. **2** *severus*: TAC. ann. 12,7 adductum et quasi virile servitium. 14,4 modo familiaritate iuvenili Nero et rursus adductus. PLIN. epist. 1,16,4 in contionibus idem qui in orationibus est, pressior tamen et circumscriptior et adductior. *adv.* **adductē**. TAC. Germ. 44 Gotones regnantur paulo iam adductius, quam ceterae Germanorum gentes. hist. 3,7 quia adductius quam civili bello imperitabat. AVSON. 419,64 nemo adductius iacula contorsit.

adductio, -ōnis *f. non legitur nisi apud medicos.* **1** *attractio*: SORAN. 66 ne ... matricis adductio emergat. CAEL. AVR. acut. 2,93 praecordiorum suspensa adductio. chron. 3,129 adductione quadam ponderis. 2,32 sufficiens tempus adductioni largientes. *constructiones verbales*: CAEL. AVR. acut. 1,38 praecordiorum ... ad superiora adductio. 3,141. 5,96. CAEL. AVR. acut. 3,91 quo ... adductio materiae e partibus patientibus ad intestina fiat. **2** *contractio*: CAEL. AVR. acut. 3,50 vultus adductio. chron. 2,3 sequente ... rugatione cum adductione partium vel extensione. 3,129. 3,125 adductione sui (*v.* adduco *I C et D*).

adductor, -ōris *m.* IREN. 1,13,6 te viae duce et adductore utentes (*gr.* προσαγωγεύς). *leno*: ANTH. 127,2 coepisti adductor coniugis esse tuae. *cf.* προαγωγός.

adductōrius, -a, -um. *ab* adductor. **1** *active.* DIOSCOR. 2,67 virtus est ei ... epispastica, id est adductoria. **2** *passive*: *subst. neutr.* **adductōrium**, -ī *sc. velum.* ITALA cod. Ottob. exod. 26,36 facies adductorium (ἐπίσπαστρον, tentorium). ITALA (Aug. quaest. hept. 2,8) *ibid. ad quem locum* AVG. quaest. hept. 2,19 quod ostium (*tabernaculi*) ingresso occurrebat velum, quod ad ostium fuerat oppositum ... quod velum cum faciendum praeciperet, adductorium vocavit, credo quod curreret ducendo et reducendo, cum operiret atque aperiret ingressum. *Bannier.*

Ad(d)uctus *cogn.* CORP. VIII 4086 (*Lambaesi*) Tanoniae M. fil.... Proculae ... C. Caecilius Aductus heres. *an* Adauctus? *Otto.*

addulco, -ātum, -āre. *ab* ad *et* dulcis, *cf.* indulcare, obdulcare. CASS. FEL. 6 p. 13 acredinem humoris addulcat vel obtundit. 46 p. 119 polenta ... cum vino nigello addulcata (obd- *cod. alter*).

? **adduo** *v. sub* addo *p. 580, 16.*

Addus *v.* Hadid.

(**adduus**) *vox ficta.* PAVL. FEST. 13,15 alii putant avum dictum esse, quia ad duos attineat quasi adduum, vel quia ad patrem sit additus. *V.*

Adduus, -ī, *Armenius quidam.* VELL. 2,102,2 circa Artageram (*Armeniae*) *Caesar* graviter a quodam, nomine Adduo, vulneratus. *cf.* FRONTIN. strat. 2,9,5. *Dioni* Ἄδδων. FLOR. epit. 2,32,44 *et* RVF. FEST. 19 Donnes.

Adecarus, -ī *nom. vir.* INSCR. Mém. de la société des antiqu. de la France 1872 app. p. 91 (*in testula*) Adecari. *Diehl.*

adedo, -ēdī, -ēsum, -ere. *ab* ad *et* edo. adēst LVCAN. 6,267 GARG. MART. 1 p. 134. adhessis *i.* adessis VERG. Aen. 9,537 *cod. Rom.*; PRISC. gramm. II 520,7 adessis *codd. aliquot* (*iidem* l. 6 adessum), *item* II 522,21.

proprie: CIC. carm. frg. 32,16 cum vero adesum inflatu renovatum est iecur *Promethei*. SISENNA hist. 3 frg. 16 frumento adeso (NON. 70 adesum consumptum). LVCR. 5,994 corpore adeso. VERG. georg. 4,342 favos ignotus adedit stelio. LIV. 1,7,13 extis adesis. 25,16,2 angues ... adedere (anaere *Put.*) iocur (VAL. MAX. 1,6,8). OBSEQ. 40 homo ab homine adesus. 52 cena deae posita a cane adesa. COLVM. 2,10,3 vermes ... oscilla lupinorum adederunt (*sic Sang.*). VAL. FL. 7,359 viscere vultur adeso tollitur. QVINT. inst. 6,3,90 pisces ... pridie ex parte adesi. DIOM. gramm. I 387,6 'comesa' ... quasi adesa et ambesa. APVL. met. 8,22. *translate*: CIC. Quinct. 40 non adesa iam, sed abundanti etiam pecunia (GLOSS. V 261,41 adesa: comesa, consumpta). TAC. hist. 1,4 adesis bonis. ann. 13,21 adesis omnibus fortunis. *de igni*: GLOSS. II 403,8 περικεκαυμένος adesus. VERG. Aen. 9,537 *flamma* postibus haesit adesis (SERV. non iam adesis, sed quos exedit adhaerendo). PROP. 4,7,9 beryllon adederat ignis. OV. am. 1,15,41 cum me supremus adederit ignis. VAL. FL. 2,30 adesi ... iugi *Aetnae*. SIL. 1,363 NEM. buc. 4,11 (*cod. Harl.*). *de aqua*: HOR. carm. 3,29,36 lapides adesos. OV. epist. 10,26 scopulus raucis ... adesus aquis. LVCAN. 6,266 latus alti montis adest *mare*. SIL. 3,470 CARM. de Sodoma 66 SOL. 9,9. *de rebus acribus*: MORET. 96 sale ... adeso. MART. 13,84 hic scarus, aequoreis qui venit adesus (ab- *vel* ob- *pars codd.*) ab undis. GARG. MART. 1 p. 134 *rafanus* nitidissimum ebur adest. *de morbis*: APVL. met. 9,12 fumosis tenebris vaporosae caliginis palpebras adesi *homines*. PRVD. cath. 10,104 *macies* suco tenuabit adeso. *cf.* GLOSS. IV 8,19 adesum: exile vel tenue. *audacter*: SIL. 13,679 adesum cladibus Hasdrubalem.

adefficio, -ēcī, -ere. *ab* ad *et* efficio. FEST. 293,25 omnium trium vocabula confixa, suis ovis tauri, adeffecisse id quod uno modo appellarentur universae (*suovetaurilia*).

? **adegitat** συνάγει συνελαύνει GLOSS. II 7,39 (adigitat *Dacier*). *V.*

Adeiānus *cogn. vir.* CORP. VI 2754 L. Magius Adeianus.

Adeituus *nom. vir. barbaricum*, *cf.* Adiat ... (*Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 40*). CORP. XIII 268 (*in Aquitania*) Berso Adeitui f. *Otto.*

Adellō (*abl.*) *statio Hispaniae* ITIN. Anton. 401,1. *praecedunt* ad Statuas. ad Turres. RAVENN. p. 304,11 Eloe. p. 343,3 Edelle. *v. Hübner, PW. I 356.* *Diehl.*

(**adelos**), -on, ἄδηλον. CENSOR. nat. 21,1 *Varro* tria discrimina temporum esse tradit, primum ab hominum principio ad cataclysmum priorem, quod propter ignorantiam vocatur adelon.

Adelos, -ī, Ἄδηλος. *insula.* AVELL. p. 442,4 presbyter Renatus in Adelo insula morte praeventus est (p. 796,24). *hoc nomen apud scriptores ecclesiasticos pro* Delo *in usu fuisse censet Günther, Byz. Zeitschr. III (1894) p. 146 sq., qui contulit Hieroclis* Δῆλος ἄδηλος (646,4 p. 9 B.). *Diehl.*

Adelphasium, Adelphio *v. sub* Adelphus.

adelphis, -idis *f.* [*a vocabulo graeco non tradito tractum. Th.*] PLIN. nat. 13,45 *palmae* minus speciosae, sed sapore caryotarum sorores et ob hoc adelphides dictae proximam suavitatem habent. *V.*

Adelphoe (Adelphī), -ōrum, Ἀδελφοί. *comoediarum titulus, palliatae Terenti.* TER. Ad. prol. 10 eum hic locum (*meretricis ereptae*) sumpsit sibi in Adelphos. SVET. vita Ter. p. 30 Reiff. Adelphorum principium. *paulo post* in prologo Adelphorum. NON. GRAMM. SERV. *al. saepe* Terentius Adelphis *et* Terentius in Adelphis. *Atellanae Pomponi.* NON. 96 Pomponius Adelphis. PLAVT. Stich. didasc.: graeca Adelphoe Menandru.

Adelphus, -ī, Ἀδελφός. *nom. vir.* *observandum: vetustissimum nomen* Adelphasium (PLAVT.) *et* Adelphus Adelphe Adelphio (*saec. post Chr. I*) *ethnicorum sunt, omnes fere* Adelphii *christiani imprimis Africani et Galli* (*inde a med. saec. IV*), Adelfia Adelfina *sunt christianae.* CORP. VI 27156 C. Terentius Adelphus C. Terentio Secundo liberto suo. XI 783 (*Bononiae*) C. Titinius Adelphus. 4218 (*Interamnae*) T. Rustius Adelphus VIvir Aug. V 338 (*Parentii*) ⟨A. Gavillio⟩ A. l. Adelpho ⟨... seviro⟩ Augustali. 8110,401 (*in tegula*) Adel⟨*? an christ.? v. l. 74.* **Adelphē**, -ēs. *nom. mul.* CORP. VI 8181 (*e columb.*) v(ivit) Sallustia Q. l. Adelphe. **Adelphius**, -ī, Ἀδέλφιος. *nom. cogn. agn. vir., imprimis christianorum: tam libri quam inscr. tradunt plerumque* -f-; -ph- *invenitur ter in titulis ethnicis*: CORP. VIII 14614 (*Simitthi*) Adelphi⟨o⟩. 17043 (*in prov. procons.*) Euasia Adelphi⟨i? f(ilia)⟩. XIII 2953 (*in prov. Lugud.*) Adelp⟨hio *vel potius* -⟨ho. *ethnici alii*: CORP. IX 1576 (*Beneventi*) Adelfi (*agn.*) Clodio Celsino insigni et c. v. VI 1712 (*a. 351*) Clodius Adelfius v. c. ex praefectis urbis (CHRONOGR. a. 354 p. 69, 351 AMM. 16,6,2). ISID. orig. 1,38,25 Proba uxor Adelphi. *de hoc viro et familia vide Seeck, Symmachi praef. p. XCV, ubi addas* CORP. XV 7571 (*in fistula*) ⟩ri Faltoni Adelfi v. c. et in⟨l.⟩. CORP. VIII 17903 (*Thamugadi, post med. saec. IV*) b 14 ...⟩ Virius Adelfius. INSCR. christ. Rossi I 752 (*a. 451*) Adelfio v̄. c̄. conss. (753 CORP. VI 33721 *christ.* NOVELL. Valent. 30—33 *subscr.*). MARC. COM. chron. min. II 83,30 (*a. 451*) Marciani Augusti et Adelfii (PROSP. epit. chron. p. 481,1363 add. p. 487,451. p. 489,451 CONS. Const. chron. min. I 247,451. Ital. *ibid.* p. 301,566). SIDON. epist. 5,10,3 *rhetor* (*codd. opt.* -f-). *christiani*: GREG. M. epist. 6,14 *haereticus.* *episcopi*: VICT. VIT. not. Byz. 25 *et* 50 CYPR. sent. episc. 35 (AVG. bapt. 6,81). epist. 67 inscr. (*Africani*). CONC. Aurel. a. 511 (Mon. Germ. leg. III) p. 9,32 *al.* a. 533 *ibid.* p. 65,13. Tolet. a. 597 (Mansi X) p. 478d. CORP. XIII 912 (*Aquit., a. 405*) depositio Adelfi. 2403 (*Lugud.*) bone memoriae Adelfius. 3055 (*prov. Lugud.*) nomin⟨e⟩ Adelfium. 3095 b Adelfi (*num episcopus ille Gallicus?*). XII 5346 (*Narbone*). VIII 18601 ⟩Adelfii ⟨...⟩ Stefanii ⟨.... X 8233 (*Capuae*). 8059,10 (*in signac.*). CORP. XIII 1892 (*Lugud.*) L. Sept(imi) Peregrini Adelfi Traianens⟨is⟩ (*num Adelfi signum christianum?*). **Adelfia**, -ae, Ἀδελφία. *nom. mul. christ.* CORP. X 7123 (*Syracusis, in arca celeberrima*) ic Adelfia c. f. posita conpar Baleri comitis. INSCR. christ. Rhen. Kraus 107 (*Treveris*) Leonti⟨us et A⟩delfia. **Adelphio**, -ōnis, Ἀδελφίων. *cogn. vir.* CORP. VI 6085 (*e columb.*) L. Cornelius L. l. Adelphio. **Adelfīna**, -ae. *nom. mul. christ., derivat. lat. ab* Adelfia. CORP. XII 2644 (*Genavae*) hic requi⟨escit⟩ in pa⟨ce b⟩one memoria⟨e⟩ Ad⟨e⟩lfina. **Adelphasium**, -ī, Ἀδελφάσιον. *meretrix.* PLAVT. Poen. 154 hanc vicinam dico Adelphasium meam. 203. [419]. 757. 894. *Diehl.*

ademptio, -ōnis *f. ab* adimere. *forma vulgaris* adimitio *in*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Glossa *nunc turbata* (*cf. Löwe, Archiv I 32*) II 8, 15 adimitio ἀφορισθέντες (II 555, 15), *cf.* V 344, 19 adimitio ademptio (*passim*). *actio adimendi*: Gloss. ademptio: ἀφορισμός, ἀφαίρεσις. Cic. dom. 78 non ademptione civitatis, sed tecti et aquae et ignis interdictione. Tac. ann. 2, 76 provinciae. 4, 6 bonorum. Tert. bapt. 15 communicationis. anim. 42 si ademptio sensus nihil ad nos, nec adeptio sensus quidquam ad nos. Avg. immort. (Migne 32, 1033) 15, 24 ademptione speciei anima in corpus converteretur. lib. arb. (Migne 32, 1289) 3, 13 bonum, cuius ademptione possit nocere corruptio. Cassian. conl. 21, 16, 1 ademptio vel cessatio *boni*. Mart. Cap. 8, 870 luminis. Cod. Iust. 11, 62 (61), 14, 2 *canonis*. *apud ICtos*: *bonorum privatio ex lege*: Marcell. dig. 48, 8, 3, 5 legis Corneliae de sicariis et veneficis poena insulae deportatio est et omnium bonorum ademptio. Macer dig. 49, 13, 1 sine ademptione bonorum relegatus est. Modestin. dig. 48, 2, 20. ademptio hereditatis *mutata voluntate* (*Leonhard, PW. I 357*): Ivl. dig. 40, 7, 13, 5 libertatis vel legati. Pomp. dig. 30, 12, 3 in legatis ... mutari causa praecedentis legati ... in totum ademptione potest. Gaivs dig. 34, 4, 5 tacitam ademptionem. 34, 4, 14. Modestin. dig. 28, 7, 27, 1 de ademptione hereditatis cogitasse. *passim*. *in dicendo*: Char. gramm. I 241, 30 (*adfert* Ter. Eun. 1, 1, 20 egone illam? quae illum? quae me? quae non?) praecisum (-ę *cod.*), inquit Varro, generat animi passionem. quod novi generis cum non sit interiectio, sed ademptio, tamen interiecti animi causa ⟨interiectionem⟩ vocitamus.

ademptor, -ōris *m. ab* adimere. Avg. in ev. Ioh. (Migne 35, 1941) 116, 1 non Iesum ... sed Barabbam latronem; non salvatorem, sed interfectorem; non datorem vitae, sed ademptorem.

aden, -nos *f.*, ὁ ἀδήν, -ένος. *non legi nisi acc. (pro nom.) plur., quae forma generis mutati fuit causa.* Oribas. syn. 4, 2 ubera ⟨a⟩denas. 4, 5 duriores adenas indigestis (*lege* -as). 4, 7 adenas indigestas. 4, 14 adenas. 7, 30 adenas (adenae *codd. recc.*). eup. 4, 71 adenas inflammatas. *V.*

Adenatius *v.* Adanatius.

Adendros *f.*, Ἄδενδρος. *insula sinus Saronici.* Plin. nat. 4, 57 Spiraeo promunturio obiacent Eleusa Adendros Craugiae duae. *Diehl.*

adenōsus, -a, -um. *ab* aden. Oribas. eup. 2, 1 G 3 omnibus adenosis locis (adenas habentes *codd. recc.*). *V.*

(?) **Adenta** *nom. mul.* Corp. II 3453 (*Nova Carthagine*) *ex schedis traditur*: Auc⟨t⟩a Zenon(is) l. mater Philocalo, Adenta soror. Philocal⟨e F⟩aden⟨i⟩a *temptavit Hübner. estne* Adempta? *Otto.*

adeō. [*cps. ex* ad *et* eo *adverbio. Th.*] Pavl. Fest. 19 adeo duas habet significationes. nam cum prima acuta effertur, idem significat, quod accedo ... cum autem secunda, idem quod usque eo, non quidem secundum rationem, quia ad praepositio accusativis accommodata est, sed vetusta quadam (quidem *codd.*) loquendi consuetudine. Gramm. suppl. 79 *positivo adiciendae sunt particulae* augendo, ut tam bonus, adeo bonus, magis bonus, maxime bonus. Gloss. valde, maxime, satis, (in) tantum, sic, autem vel aut. *cf. Langen, Beitr. z. Krit. u. Erkl. des Plautus p. 139 sq.* *utuntur particula omnes fere omnium temporum auctores* (*exceptis* Cat. Tib.), *scriptores saepius quam poetae, maxime notione I C 1 c, quem usum solum agnovit* Nep. Prop., *fere solum* Caes., *non exhibet* Sall. (*cui II B 3 familiare*) Verg. adeo *non exstat in* Vvlg. Apvl. apol. 68 eo ad. Lex Vrson. (Corp. II 5439ᵃ) tab. III col. 2, 2 ateo (*ibid.* atsint, at *i. ad*, it *i. id al.*).

I *adverbium i. usque eo*: **A** *de loco*: Cato agr. 40, 3 *surculum* artito usque adeo quo praeacueris. Colvm. 5, 11, 6 oblinito totam plagam et spatium, quod est inter surculos, usque adeo dum minime quatuor digitis insita extent. *cf.* Flor. 2, 19, 6 *p. 606, 7*. *translate*: Ter. Haut. 113 postremo adeo res rediit. 980 adeon rem redi⟨i⟩sse, ut peric[u]lum etiam a fame mihi sit! Phorm. 55 adeo res redit. 153.

B *de tempore*: Cato agr. 17, 2 per sementim primum incipiunt maturae esse *nuces*, postea usque adeo sunt plus menses VIII. Plavt. Amph. 471 adeo usque, satietatem d u m capiet pater illius quam amat. Asin. 327 mansero tuo arbitratu, vel adeo usque dum peris. Merc. 76 *navi* se mercis vectatum undique, adeo dum ... peperisset bona. 657 adeo dum illius te cupiditas ... missum facit. Ter. Eun. 741 usque adeo ego illius ferre possum ineptiam et magnifica verba, verba dum sint. Cato agr. 56. 95 *amurcam* rudicula agitato crebro usque adeo, dum fiat tam crassum quam mel. C. Gracch. Gell. 10, 3, 5 usque adeo verberari iussit, dum animam afflavit. Lex Vrson. tab. III col. 2, 2 usque ateo dum e(a) r(es) iudicata erit. Lvcr. 4, 1113 usque adeo cupide in Veneris compagibus haerent, membra voluptatis dum vi labefacta liquescunt. Verg. georg. 4, 84 usque adeo obnixi non cedere, dum gravis aut hos aut hos versa fuga victor dare terga subegit. Sen. benef. 4, 17, 2 *amorem* sui adeo, dum (amodum *N*) nascitur, trahit. Stat. silv. 1, 4, 67 atque adeo breviter, dum tecta subimus, expediam (*nisi potius spectat ad II A 2*). Flor. 1, 18, 13 adeoque moratus hostes, dum exercitus omnis evaderet. Apvl. apol. 68 nuptias cludit eo ad, dum puerorum avus fato concessit. Tert. anim. 17 adeo ... fallimur sensibus, dum sententias vertimus. Epit. Alex. Wagn. 82 adeo ... dum ... intellegit. Plavt. Cist. 582 destiti instare, usque adeo d o n e c ... adiurat anus. Pseud. 1167 exploratorem hunc faciamus ludo⟨s⟩ suppositicium, adeo donicum ipsus sese ludos fieri senserit. Rud. 812 usque adeo donec qua domum abeat nesciat. Truc. 39. Ter. Andr. 662 orare usque adeo donec perpulit. Phorm. 589. Cato agr. 67 amurcam commutet usque adeo, donec in lacum pervenerit. 76, 4 linito usque adeo, donec omne caseum cum melle abusus eris. 86. 88, 1 *et* 2. 106, 1. Lvcr. 6, 458 usque adeo donec tempestas saeva coortast. Flor. 2, 19, 6 adeo passus est hostem castris succedere, donec ... adimeret usum sagittarum (*cf. p. 605, 59*). *nota*: Cels. 8, 10, 1 p. 346 eademque omnia facienda, donec adeo inflammatio solvatur et tenuius quoque ... id membrum fiat (*nisi forte* ut tenuius *scribendum*). Cic. Verr. 4, 77 liciti sunt usque adeo, q u o a d se efficere posse arbitrabantur. Sest. 82 usque adeo hominem in periculo fuisse, quoad scitum est. Svet. gramm. 22 soloecismum ... usque adeo arguere perseveravit, quoad Cassius Severus ... petiit. Sen. contr. 7, 6, 17 *filiam* eo magis desidero, quod adeo d i u ab illa afui (*sic Schulting*; abeo diua illa fi- *codd.*). Apvl. apol. 44 rus ade⟨o⟩ omnium ⟨visu⟩ (*add. Krüger*) diu ablegatus est. met. 3, 22 defrictis adeo diu pupulis an vigilarem scire quaerebam.

C *de mensura et modo*: **1** *retro spectat non sequente enuntiato*: **a** *auget adiectiva, adverbia, i. q. tam*: Plavt. Merc. 64 adeo arte cohibitum esse ⟨se⟩ a patre. Ter. Phorm. 1040 adeon hoc indignum tibi videtur? Hec. 499 non credidi edepol adeo inhumanum fore. D. Brvt. Cic. epist. 11, 1, 1 adeo esse militum concitatos animos et plebis. Verg. georg. 2, 272 adeo in teneris consuescere multumst. Aen. 1, 567 non obtunsa adeo gestamus pectora Poeni. Hor. epist. 2, 1, 54 adeo sanctum est vetus omne poema. sat. 1, 1, 13 adeo sunt multa. Ov. trist. 2, 512 maiestas adeo comis ubique tua est. 5, 10, 5 adeo procedunt tempora tarde. Liv. 1, 10, 7 adeo rara eius fortuna decoris fuit. 2, 9, 5 adeo valida res tum Clusina erat magnumque Porsennae nomen. 2, 28, 2. 2, 42, 4 adeo pertinaciter fusos insecuti sunt equites. 2, 45, 6. 3, 51, 7. 7, 7, 2. 7, 10, 3. 24, 26, 15 quod adeo festinatum ad supplicium. 42, 55, 8 adeo parva erant. Val. Max. 4, 5, 1 adeo circumspecta civitatis nostrae verecundia fuit. 4, 7, 3 adeo blando uteris imperio. Phaedr. app. 15, 7 adeone videor tibi per me meliuscula? 5 pr. 8. Sen. Herc. O. 1609 laetus adeone ultimos invasit ignes? dial. 3, 20, 4 adeo repperit dignum odio remedium. benef. 7, 31, 5 nat. 3, 25, 8. 7, 1, 4 epist. 94, 41 Cvrt. 5, 10, 13. 8, 6, 18. Mela 2, 78 adeo multi ... iacent. Lvcan. 8, 699 adeone molesta totum cura fuit socero servare cadaver? Petron. 37 ipse nescit quid habeat, adeo saplutus est. Plin. nat. 6, 59 adeo diversa et incredibilia traduntur. 10, 123. 11, 193 adeo magnum est in hac parte virus (*cf. p. 607, 74. 609, 12. 18. 32*). 22, 13 adeo civica *corona* non satis videbatur. Val. Fl. 2, 225 adeo ingentes inimica videri diva dabat. 2, 641. Sil. 2, 347 indole non adeo segni sumus. Stat. Theb. 1, 648 quodsi monstra effera magnis cara adeo superis. 7, 156 saeva adeo coniunx? 10, 357. Mart. 1, 10, 3 adeone pulchra est? 7, 18, 14. 8, 10, 3 adeo bene emit? 11, 34, 2. Qvint. inst. 8, 3, 86 adeo similis est arti plerumque natura. decl. 350 p. 379 adeone ignota medicinae experimenta sunt? Ivv. 10, 297 rara est adeo concordia formae atque pudicitiae. 13, 58 tam venerabile erat praecedere quattuor annis primaque par adeo sacrae lanugo senectae. Tac. dial. 21 adeo durus et siccus est. hist. 3, 31. Plin. epist. 3, 9, 17 adeo grave visum est *crimen*. 7, 30, 3. 8, 9, 1 paneg. 22. 77. Flor. 1, 18, 2 adeo difficile fuerat dare Italiae caput. Avr. Fronto p. 9 N. adeo sumus familiares. Ivl. Val. 2, 38 regi adeo benignissimo. Svlp. Sev. dial. 3, 5, 3 si adeo infideles sunt. Oros. hist. 5, 4, 20 adeo infeliciter proelia cuncta gessit.

b *auget verba, i. q. tantum, saepe ducit enuntiatum*: Plavt. Cist. 127 quiaque adeo me complevi flore Liberi (*v. om. A*). Ter. Haut. 245 adeo inpeditae sunt. Cic. off. 1, 36 adeo summa erat observatio in bello movendo. Att. 6, 9, 3 adeon ego non perspexeram prudentiam litterarum tuarum? Aetna 353 adeo in tenui vim causa repellit. Ov. epist. 16, 164 sed tu non adeo (ideo *var.*) cuncta licere puta! met. 1, 396 adeo caelestibus ambo diffidunt monitis. 5, 273 vetitum est adeo sceleri nihil. trist. 2, 30 non adeo nostro fugit ab ore pudor. Liv. 1 pr. 11 adeo quanto rerum minus, tanto minus cupiditatis erat. 1, 9, 5. 2, 13, 2. 2, 24, 1 adeo duas ex una civitate discordia fecerat. 2, 27, 12 adeo superarant animi ad sustinendam invidiam. 2, 34, 3. 2, 39, 7. 2, 46, 6 adeo ignavissimos hostis magis timetis quam Iovem? 2, 52, 8 adeo mutaverant animum. 3, 4, 2. 3, 30, 2 adeo exarserant animis. 5, 38, 4 adeo non fortuna modo, sed ratio etiam cum barbaris stabat. 7, 12, 4 adeo vix primum impetum Romanorum sustinuere. 21, 11, 1 adeo prope omnis senatus Hannibalis erat. 24, 36, 4 adeo uterque populus in Siciliam intentus fuit. 26, 49, 3 adeo nullus mentiendi modus est. 33, 32, 10. 35, 10, 10 adeo ne in plebeio quidem consule ... Africanus valuit. 45, 23, 7 non adeo insanio. Sen. contr. 1 pr. 18 adeo quaecumque semel in animum eius descenderant, in promptu erant. 2, 1, 13. 3 pr. 2 adeo omnes imperata faciebant. 3 pr. 5. 10, 3, 2 suas. 2, 2 Vell. 1, 12, 7 adeo odium ... ultra metum durat. 2, 10, 1. 2, 30, 3. Val. Max. 4, 1, 13. 5, 3 ext. 3. Cels. 7, 12, 4 p. 289 adeo in medicina, etiam ubi perpetuum est, quod fieri debet, non tamen perpetuum est id, quod sequi convenit. Sen. Med. 122 adeone credit omne consumptum nefas? dial. 2, 17, 4 adeo fructus contumeliae in sensu ... patientis est. 4, 10, 5. 6, 22, 7 adeo illis Cordus videbatur

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

effugere. 10, 20, 4 adeone iuvat occupatum mori? benef. 1, 2, 5 adeo etiam quae extra intellectum ... posita sunt, adsiduitas ... evincit. 2, 1, 4 adeo etiam deos ... tacite malumus. nat. 3 pr. 6 adeo sine patria esse pati poterat, sine hoste non poterat. 3, 27, 7. 4, 13, 4 adeo nihil illi potest placere nisi carum. epist. 7, 6 adeo nemo nostrum ... potest. 42, 7. 57, 6 adeo non effectus, sed efficientia timor spectat. 94, 43 adeo etiam sine ratione ipsa veritas ducit. 114, 15. 120, 21. frg. 18 adeo redundant ad ipsos maledicta. apoc. 6 adeo illum nemo curabat. CVRT. 3, 11, 12 adeo pavor etiam auxilia formidat. 4, 4, 5. 6, 9, 36 ecquid videtis adeo etiam sermonis patrii Philotan taedere? 9, 4, 7 adeo etiam naturae iura bellum in contrarium mutat. PETRON. 8 adeo ubique omnes mihi videbantur satureum bibisse. 70 adeo totum triclinium familia occupaverat. PLIN. nat. 2, 115 adeo causa non deest. 5, 45 adeo sermonis commercio carent. 7, 18. 8, 9. 8, 79 adeo naturae nihil placuit esse sine pare. 8, 226. 9, 105. 12, 29 usum eius adeo placuisse mirum est. 14, 114 adeo nihil intemptatum vitae fuit. 17, 199. 18, 111 *et* 227 *et* 249. 20, 131 adeo etiam venenorum venena sunt. 21, 12 adeo mihi ... occasio ... deest. 25, 46. 35, 4 adeo materiam conspici malunt omnes. 35, 197 adeo omnia maioribus curae fuere. 36, 203. SIL. 17, 433 adeone Oenotria tellus detestanda fuit? STAT. silv. 3, 5, 72 non adeo Vesvinus apex ... trepidis exhausit civibus urbem. Theb. 3, 374 nec me adeo res dextra levavit. 3, 631 adeone animarum taedet? 6, 334 adeo sexum indignantur *equi*. 9, 509 adeone occumbere ferro non merui? 9, 591 vix ramis locus, agrestes adeo omnia cingunt exuviae. Ach. 1, 660 non adeo parebimus omnia matri. QVINT. inst. 3, 6, 22 adeo nec qui sit numerus ... convenit. 6, 2, 7. 11, 1, 63 adeo ... nihil prius intuendum credidit. 11, 3, 68 adeo ... suis demum oculis credidit. 11, 3, 91. 12, 10, 9 adeo maiestas operis deum aequavit. 12, 11, 16. decl. 388 p. 435. 347 p. 368 adeo mariti prioris etiam memoria abierat. IVV. 3, 274. 6, 59 adeo senuerunt Iuppiter et Mars. 11, 131. 12, 36. 14, 234 adeo indulgent sibi latius ipsi. TAC. ann. 2, 28 adeo iram condiderat. PLIN. epist. 3, 20, 4 adeo desciveramus a consuetudine parentum. FLOR. 1, 7, 12 adeo tunc quoque ... religio ... antecellebat. 2, 13, 86 adeo nondum desperabat. APVL. met. 8, 31 adeone ... mente excidisti? MIN. FEL. 5, 9 adeo passim cadunt *nebulae*. TERT. scorp. 10 adeo totus hic ordo ... illic constituit. orat. 8 adeo temptati sunt dominum. pudic. 21 anim. 1. 6 adeo sic quoque anima corporalis. AMM. 19, 3, 3 adeo ... festinabatur. DIOM. gramm. I 396, 9 adeo non est participialis iste sermo, sed propria sermonis species. HIER. epist. 22, 29. AVG. civ. 2, 19 adeo iuventus luxu ... corrupta est. SVLP. SEV. Mart. 1, 7 adeo ea ... nesciuntur. MART. CAP. 7, 776. VICT. VIT. 3, 7 adeo in his est necessarium ac iustissimum retorquere. *cf.* TRYPH. dig. 34, 9, 22 adeo ille est accusator.

nota usum in oppositione; cum negatione i. q. nedum: VELL. 2, 67, 1 huius totius temporis fortunam ne deflere quidem quisquam satis digne potuit, adeo nemo exprimere verbis potest. CELS. 4, 11 p. 135 D. id Asclepiades adeo non prodesse, etiam inimicum esse proposuit. PLIN. nat. 10, 206 ut ... *serpens* ne filum quidem pendentis *aranei* rumpere, adeo non fugere queat. 11, 13 conduntur *apes* a vergiliarum occasu et latent ultra exortum, adeo non ad veris initium, ut dixere. 27, 16 cum *aloe* ... confirmet etiam stomachum, adeo non infestet ulla vi[s] contraria. TAC. hist. 3, 49 nullius repentini honoris, adeo non principatus appetens. ann. 3, 34 quae ne coniugum quidem penates, adeo socios non onerent. 6, 15 ne tecta quidem urbis, adeo publicum consilium numquam adiit. *positive*: PLIN. nat. 16, 64 ut ne matutinas quidem occidentesve umbras ... serpens arboris eius adtingat, adeo ipsam procul fugiat. TAC. hist. 1, 9 ne quieto quidem milite regimen *fuit Hordeonio*, adeo furentes infirmitate retinentis (*sc. imperium*) ultro accendebantur. 3, 64 ipsum Vitellium ne prosperis quidem parem, adeo ruentibus debilitatum. 4, 39 ne paratis quidem corrumpi facilis, adeo metuens incerta. 4, 80 viri aequalium quoque, adeo superiorum intolerantis. *fortasse huc pertinent etiam*: PLIN. nat. 35, 55 manifesta iam tunc claritate artis, adeo (et ideo *Mayhoff parum probabiliter*) absolutione. APVL. mund. pr. hoc illis evenire adeo non est mirabile (*nisi forte hic praestat* non adeo). *de simili usu voculae in enuntiatis v. p. 612, 41.*

additur saepe usque, *praesertim in hexametris*: LVCIL. 145 usque adeo ... ecferor ira. LVCR. 1, 497 usque adeo in rebus solidi nil esse videtur. 1, 966. 1, 1006. 2, 366 usque adeo quiddam proprium notumque requirit. 2, 1163. 3, 391. 3, 523 usque adeo falsae rationi[s] vera videtur res occurrere. 3, 622. 4, 172. 4, 225. 4, 332 usque adeo ⟨e⟩ speculo in speculum translucet imago. 4, 562. 4, 984 usque adeo magni refert studium (4, 1257. 5, 545. *cf. p. 606, 42*). 4, 1120. 5, 300 usque adeo properanter ab omnibus ignibus ei exitium celeri cel[ce-r]atur origine flammae. 5, 1233. VERG. ecl. 1, 11 undique totis usque adeo turbatur agris. Aen. 12, 646 usque adeone mori miserum est? OV. am. 2, 9, 26 usque adeo dulce puella malumst. met. 5, 396 usque adeo est properatus amor. 6, 67 usque adeo quod tangit idem est. 6, 438 usque adeo latet utilitas. 7, 453 usque adeo nulla est sincera voluptas. 14, 152 usque adeo mutata ferar. MANIL. 1, 858 ignibus usque adeo natura est omnis abundans. 2, 534 usque adeo est homini victus *Centaurus*! 3, 528. LVCAN. 1, 366 usque adeo miserum est civili vincere bello? 3, 118 usque adeo solus ferrum mortemque timere auri nescit amor. 4, 185 usque adeone times *Caesarem*? 5, 285. 9, 507 usque adeo mollis ... sum visus. PERS. 1, 26 usque adeone scire tuum nihil est? VAL. FL. 4, 120 usque adeone meam ... prolem tristia fata manent? STAT. silv. 3, 2, 67 usque adeone parum lentas transire paludes? 4, 9, 23 usque adeone defuerunt ... pillea? Theb. 1, 442 usque adeone angusta quies? 4, 673 usque adeone parum cineri data mater iniquo? 9, 14 usque adeo tela exsatiavimus! 11, 331. Ach. 2, 80 usque adeo nusquam arma? IVV. 3, 84 usque adeo nihil est? 15, 82 longum usque adeo tardumque putavit expectare focos. GELL. 2, 23, 7 usque adeo parvi fecit. APVL. apol. 36 quoniam usque adeo rebus meis curat. SOL. 32, 34 usque adeo fecunditati suae angusta est *ficus*. AVG. civ. 3, 5 usque adeo gravius ... vindicabant. 22, 22 usque adeo et ipsi ... compulsi sunt ... divinam gratiam confiteri.

2 *sequitur comparatio*: PLAVT. Amph. 981 haec curata sint fac sis, proinde adeo ut velle me intellegis. Epid. 565 ille eam rem adeo sobrie et frugaliter accuravit, ut ⟨is⟩ (ut .. *A*, ut *P*, ut⟨ut⟩ *Studemund*) ad alias res est impense inprobus. TER. Andr. 245 adeone hominem esse invenustum ... quemquam ut ego sum! Haut. 885 gaudere adeo coepit quasi qui cupiunt nuptias. LIV. 29, 22, 6 adeoque laetis inde animis profecti sunt, tamquam victoriam ... nuntiaturi ... essent. 30, 44, 6 *risus* nequaquam adeo est intempestivus, quam vestrae ... lacrimae sunt. SEN. nat. 2, 26, 7 adeo res ista non adfert ullam moram, quam (*Gercke*; quae *vel* qua *codd.*) contra causa[s] ignium fit (sit *codd.*). 3, 28, 5 adeo in rotundum orbis aequatus est, ... quam (*Gercke*; quae *codd.*) in unius aequalitatem pilae coeunt. 4, 2, 9 adeo ad mensuram fluminis respondet quam fertilem facit Nilus *Aegyptum*. QVINT. decl. 250 p. 26 quid adeo iustum quam te damnari? FLOR. 1, 13, 24 aut quid adeo fidem superet quam si principia belli cum exitu conferantur? AVELL. p. 750 non adeo est mirabilis sicut purus ille lapis. *nota*: ITALA (Lucif. Athan. 2, 33) Ion. 3, 3 erat autem Nineve civitas magna adeo sicut iter tridui (magna itinere trium dierum VVLG. *μεγάλη ... ὡσεὶ πορείας ὁδοῦ τριῶν ἡμερῶν*).

3 *sequitur particulam enuntiatum consecutivum, additur saepe* usque: **a** *in affirmatione vel negatione non arte coniuncta cum ipso* adeo: PLAVT. Bacch. 383 adeon me fuisse fungum, ut qui illi crederem! 508 adeo ego illam cogam usque, ut mendicet meus pater. Merc. 35 nullus ... amator adeost callide facundus, quae in rem sint suam ut possit loqui. TER. Andr. 119 voltu ... adeo modesto, adeo venusto, ut nihil supra. 277 adeon me ignavom putas, adeon porro ingratum ... ut neque me consuetudo neque amor ... commoveat? 879 Haut. 950. Eun. 225 adeon homines inmutarier ex amore, ut non cognoscas eundem esse! 880 Phorm. 497. 499. Hec. 247 me meis omnibus scio esse adprime obsequentem, sed non adeo ut mea facilitas corrumpat illorum animos. 532. 547. CATO orig. 39 sus usque adeo pinguitudine crescere dolet, ut se ipsa stans sustinere non possit. QVADRIG. hist. 47 adeo memorari vix potestur, ut omnes ... negotium adorti essent. RHET. Her. 2, 5, 8 eum usque adeo praemeditatum fuisse ... ut confidentissime resisteret. 4, 19, 27. VARRO Men. 364 *leonem* adeo fe⟨ce⟩runt mansuem, ut tractarent manibus. rust. 1, 40, 1 quaedam ... usque adeo parva, ut sint obscura. 3, 16, 31 permanent adeo libenter, ut ... sint contentae. CIC. Rab. perd. 28 adeone hospes ⟨es⟩ huiusce urbis, adeone ignarus ..., ut haec nescias? Sulla 83 Vatin. 19. 35 Phil. 12, 19. Sex. Rosc. 26 usque adeo autem ille pertimuerat, ut mori mallet. Flacc. 54. Tusc. 1, 10 adeone me delirare censes, ut ista esse credam? ad Brut. 1, 2, 1 adeone copiis abundat, ut ... conetur? epist. 7, 13, 1. POLLIO Cic. epist. 10, 31, 2 adeost enim invisus mihi, ut .... 10, 33, 5. LVCR. 1, 412 usque adeo largos haustus lingua meo ... de pectore fundet, ut verear. 3, 79. 3, 320. 4, 196 usque adeo textura praedita rara mittuntur, facile ut quasvis penetrare queant res. 4, 401. 5, 122. 6, 784. CAES. civ. 2, 34, 5 adeo erat impedita vallis, ut ... non facile eniterentur. 2, 6, 5 *naves* adeo graviter inter se incitatae conflixerunt, ut ... laborarent. 2, 20, 5. 3, 23, 3 adeo loci oportunitate profecit, uti ad Pompeium litteras mitteret. HIRT. Gall. 8 pr. 5 adeoque probantur *commentarii Caesaris* ... ut praerepta ... facultas scriptoribus videatur. 8, 25, 4. BELL. Alex. 5, 2 aqua adeo est limosa ... ut ... morbos efficiat. 12, 1. 24, 5. SALL. hist. 1, 16 adeo iuventus ... corrupta, ut ... dicatur. TIRO Gell. 13, 9, 4. NEP. Milt. 3, 5 adeo se abhorrere a ceterorum consilio, ut ... putet. 5, 5. Them. 10, 1 *litteris* adeo eruditus est, ut ... dicatur. Epam. 3, 1 adeo veritatis diligens, ut ne ioco quidem mentiretur. VERG. Aen. 11, 436 non adeo has exosa manus Victoria fugit, ut ... recusem. HOR. sat. 1, 7, 7 adeo sermonis amari, Sisennas Barros ut equis praecurreret albis. epist. 1, 1, 39 nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit. PRIAP. 33, 3. PROP. 1, 29, 5 non adeo leviter nostris (noster *codd.*) puer haesit ocellis, ut meus oblito pulvis amore vacet. 3, 16, 14 nemo adeo, ut noceat, barbarus esse volet. OV. trist. 2, 351 nec quisquam est adeo media de plebe maritus, ut dubius vitio sit pater ille meo. 3, 6, 5 isque erat usque adeo populo testatus, ut esset ... notus amor. 4, 8, 45. 5, 6, 23. 5, 8, 1 non adeo cecidi ... ut infra te quoque sim. 5, 12, 41 Pont. 4, 4, 1 *et* 5. LIV. 1, 4, 6 *lupam* infantibus adeo mitem praebuisse mammas, ut lingua lambentem pueros magister regii pecoris invenerit. 1, 17, 11 adeo id gratum plebi fuit, ut ... id modo scisce-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rent. 2, 16, 7 copiis familiaribus adeo exiguis, ut funeri sumptus deesset. 24, 21, 3 adeo mutavere animos, ut ... paterentur. 40, 22, 4 adeo omnia contecta nebula, ut ... impedirentur. *et passim.* MANIL. 1, 290 usque adeo tenue, ut verti non possit in ipsum. VITR. 7, 11, 1 harena ... cum nitri flore conteritur adeo subtiliter ut, efficiatur quemadmodum farina. PAVL. FEST. p. 16. SEN. contr. 1 pr. 12 adeo novum *genus* est, ut nomen quoque eius novum sit. 2, 7, 1 adeo longe ab eo vitio, ut magis timeam. suas. 6, 15. VELL. 1, 9, 1 adeo varia fortuna cum consulibus conflixerat, ut plerumque superior fuerit. VAL. MAX. 2, 10, 7 Catonem admiratio ... vitae adeo venerabilem senatui fecit, ut ... senatus illum sequi non dubitaret. 2, 2, 1 adeo autem magna (1, 6, 12 *cf. p. 606, 42*) caritate patriae tenebantur, ut arcana consilia ... nemo senator enuntiaverit. CELS. 6, 8, 2 *polypus* adeo increscit, uti post uvam conspici possit. SEN. dial. 2, 1, 1 *vertex* adeo extra omnem teli actum surrexit, ut supra fortunam emineat. 5, 18, 4 adeo inpatiens fuit ... ut ... decollaret. epist. 55, 5 adeo tamen magna res est constantia ... ut habeat auctoritatem inertia quoque pertinax (*cf. p. 606, 42*). *passim.* CVRT. 4, 13, 32 adeoque aciem versabilem posuit, ut *milites* ... circumagi possent. 5, 13, 22 adeo omnem sensum territis fortuna penitus excusserat, ut ... cernerent. 7, 4, 19 adeo exarsit, ut vix ... contineretur. COLVM. 2, 11, 7 adeoque fabam sariendam censeo, ut existimem. 4, 7, 1 dum adeo teneri palmites sunt, ut levi tactu ... decutiantur. MELA 1, 6 adeo in artum agitur *mare*, ut minus mille passibus pateat. 2, 63 *Padus* adeo augescit ..., ut se per septem ... ostia effundat. 3, 14 usque adeo semet terris angustantibus, ut earum spatium ... minus sit. LVCAN. 3, 138 non usque adeo permiscuit imis longus summa dies, ut non ... malint a Caesare tolli *leges*. PLIN. nat. 2, 192 caeloque adeo tranquillo, ut volatus avium non pendeant. 7, 122 P. Catienus Plotinus patronum adeo dilexit, ut heres omnibus bonis institutus in rogum eius se iaceret. 14, 19 in medicaminibus adeo magnum (*cf. p. 606, 42*) optinent *vites* locum, ut per sese vino ipso remedia sint. 35, 57 adeo iam colorum usus increbruerat adeoque ars perfecta erat, ut ... tradatur. *passim.* STAT. silv. 2 pr. 8. Theb. 9, 791 quisnam adeo puer, ut bellare recuset talibus? MART. 1 pr. 4 *reverentia* adeo antiquis auctoribus defuit, ut nominibus ... veris abusi sint. 1, 89, 5 adeoque penitus sedit hic tibi morbus, ut saepe in aurem ... Caesarem laudes. 7, 7, 8. QVINT. inst. 1, 2, 27 quod adeo verum est, ut ipsius etiam magistri ... hoc opus sit. 1, 10, 17 *Sophronem* Plato adeo probavit, ut suppositos capiti libros eius ... habuisse credatur. *saepe.* decl. 325 p. 319 adeo me laborasse iudicio, ut nescirem, quam ducerem! 272 p. 114 nemo adeo ignarus est ... ut nesciat. PS. QVINT. decl. 9, 15. 19, 5. FRONTIN. aqu. 72 adeo autem nostra certior est mensura, ut ... inveniamus. strat. 2, 2, 5 procussione subita adeo se admovit, ut ... eluderet. IVV. 5, 129 usque adeo quis perditus, ut dicat. 6, 182. 8, 183 numquam adeo foedis adeoque pudendis utimur exemplis, ut non peiora supersint. 10, 201. TAC. ann. 1, 30 imbribus continuis adeoque saevis, ut non egredi tentoria ... possent 11, 19 Claudius adeo novam in Germanias vim prohibuit, ut referri praesidia cis Rhenum iuberet. hist. 1, 26 adeoque parata apud malos seditio, etiam apud integros dissimulatio fuit, ut ... Othonem rapturi fuerint. PLIN. epist. 6, 16, 10 adeo solutus metu, ut ... dictaret. 7, 7, 1 adeo cohaesistis, ut invicem vos obligari putetis. paneg. 44 pauci adeo ingenio valent, ut non turpe ... petant. SVET. Iul. 48 diligenter adeo severeque rexit *disciplinam*, ut pistorem ... compedibus vinxerit. 78 adeo indignatus sit, ut proclamaverit. Aug. 44 muliebre secus omne adeo summovit, ut ... distulerit. Tib. 41 curam usque adeo abiecit, ut ... supplerit. 52. Nero 22 *coronas* adeo grate recipiebat, ut legatos ... epulis interponeret. Otho 3 *Poppaeam* adeo dilexit, ut ne rivalem quidem Neronem aequo tulerit animo. *passim.* FLOR. 1, 7, 4 adeo ... terribilis fuit *gens*, ut plane nata ad hominum interitum ... videretur. 1, 13, 18 quod adeo Pyrrhus miratus est, ut diceret. 2, 2, 5. 2, 13, 37. PAVL. dig. 12, 6, 10 in diem debitor adeo debitor est, ut ante diem solutum repetere non possit. VLP. dig. 1, 6, 8, 1 adeo autem retinet ius potestatis pater furiosus, ut et adquiratur illi commodum eius, quod filius adquisivit. GAIVS inst. 2, 108 adeo testis ... adhiberi potest, ut quisque quoque heres aut legatarius iure adhibeatur. APVL. flor. p. 47 Oud. adeoque eius cupiebatur vita, ut virgo nobilis ... eum sibi optaverit. Socr. 132 non usque adeo ... alienatos a nobis deos praedico, ut ne vota quidem nostra ad illos arbitrer pervenire. apol. 95 non usque adeo tuae benivolentiae indulgebo, ut ... permittam. met. 9, 11. TERT. pudic. 1 *disciplinam Christianam* ipsum quoque saeculum usque adeo testatur, ut ... contendat. GARG. MART. med. 14 *eruca* condituras ... adeo suavissimas reddit, ut inde ... euzonos nominata sit. CAPITOL. Alb. 12, 8 unum ex Afris ... usque adeo extulistis, ut eum principem habere velletis. Gord. 28, 4 tribuni eum ... usque adeo timuerunt et amarunt, ut neque vellent peccare neque ... peccarent. SPART. Geta 4, 2 consentiretque adeo usque Bassianus, ut ... diceret. LVCIF. de reg. apost. 5 usque adeo etenim inpos mentis fuerat factus ..., ut ... diabolo servire maluit (*nota anacoluthon*). AMM. 15, 5, 27 adeo antepositus aliis, ut ... consultaretur. 16, 2, 7 venit Tricasas adeo insperatus, ut ... aditus urbis ... panderetur. *saepe.* VEG. mil. 1, 3 quod usque adeo verum est, ut .... HIER. epist. 27, 1 non adeo me hebetis fuisse cordis et tam crassae rusticitatis, ... ut .... 96, 12. AVG. civ. 1, 9 non usque adeo se a delictis deputant alienos, ut nec temporalia pro eis mala perpeti se iudicent dignos. 2, 15 quod sacerdotii genus adeo in Romanis sacris ... excelluit, ut tres solos flamines haberent. 4, 24 usque adeone maiores nostros insipientes fuisse credendum est, ut haec nescirent? SVLP. SEV. Mart. 13, 9 *nomen Christi* adeo ... convaluit, ut ... nullus locus sit. VICT. VIT. 3, 12 diem ... adeo nostra pietas constituit, ut ... indulgentia non negetur. ISID. orig. 16, 24, 8 *lapis* adeo minimus est, ut ... calcetur. GAIVS inst. 1, 59 haec a d e o i t a sunt, u t ... non possint ... coniungi. 1, 79. 3, 149 adeo ita coiri posse societatem existimavit, ut dixerit. 3, 156. APVL. met. 7, 16 adeo ille praepotens tyrannus s i c parcus hordei fuit, ut ... sedaret. PS. CYPR. rebapt. 3 cui responso nemo ... adeo ita insanus reperitur ... ut audeat ... contradicere.

b ut *excipit ipsum* adeo: PLAVT. Asin. 282 maximas opimitates ... pariet gnatoque et patri, adeo ut aetatem ambo ambobus nobis sint obnoxii. Aul. 441 adeo ut tu meam sententiam iam noscere possis. Capt. 65 ego faciam ut pugnam inspectet non bonam, adeo ut spectare postea omnis oderit. Trin. 140 subigis maledictis me tuis ... novo modo adeo ut ... necesse sit. TER. Hec. 221 non crederi *eum odisse* adeo ut etiam totam hanc odisset domum. AFRAN. tog. 325 adeo ut te satias caperet toti familiae. CIC. inv. 2, 154 ipsos quoque tempestas vehementius iactare coepit, usque adeo ut dominus navis ... in scapham confugeret. ad Q. fr. 1, 2, 15 rem publicam funditus amisimus, adeo ut Cato ... vix vivus effugerit (-et *codd.*). LVCR. 3, 253 quin omnia perturbentur usque adeo, ⟨ut⟩ vitae desit locus. 4, 760. CAES. Gall. 5, 53, 7 magnas ... copias ... discessisse, adeo ut fugae similis discessus videretur. civ. 1, 74, 4 pugnatur acriter, ... adeo ut paene terga vertant. HIRT. Gall. 8, 38, 5 qui ei omnia pericula ... accepta referebant, adeo ut verberibus exanimatum corpus securi feriretur. SALL. hist. 2, 59 proelium accendere, adeo uti Metello in sagum ... tela venirent. NEP. Them. 1, 1 huius vitia ... magnis sunt emendata virtutibus, adeo ut anteferatur huic nemo. Dio 9, 5 fit strepitus, adeo ut exaudiri posset foris. Att. 20, 4. LIV. 2, 57, 2 eo plus abhorrebant a certatione animi, adeo ut Quintio gratias agerent. 2, 61, 6. 4, 20, 9. 5, 28, 5 in Aequis varie bellatum, adeo ut in incerto fuerit ..., vicissent victine essent. 9, 43, 4 Romamque is metus manaret, adeo ut omnes iuniores sacramento adigerentur. 23, 46, 12. 38, 29, 8. 38, 51, 12 *contio* secuta Scipionem est, adeo ut ... scribae ... tribunos relinquerent. SEN. contr. 1 pr. 18 ars summa ... ad conprehendenda quae tenere debebat ..., adeo ut omnes suas declamationes ... teneret. suas. 2, 17. VELL. 1, 18, 1 urbs Attica pluribus auctoribus eloquentiae quam universa Graecia ... floruit, adeo ut ... ingenia ... solis Atheniensium muris clausa existimes. 2, 55, 3. 2, 69, 4. 2, 87, 1. VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 in eroganda potius quam in corripienda pecunia occupatus, adeo ut domus eius ... officina crederetur. 5, 2 ext. 4. 8, 3, 2. CELS. 2, 1 p. 28 D. adeo ut in id quoque genus ... mutatio sit. 3, 1 p. 75 D. *saepius.* SEN. dial. 5, 9, 5 animus adfectus minimis offenditur, adeo ut quosdam salutatio et epistula ... in litem evocent. 10, 1, 1 tam rapide dati nobis temporis spatia decurrant, adeo ut ... ceteros in ipso vitae apparatu vita destituat. 10, 2, 2. nat. 3, 25, 11 aqua Nilotica fecundiores feminas faciat, adeo ut quarundam viscera ... ad conceptum relaxaverit. epist. 83, 15. CVRT. 4, 15, 11 sedit inmobilis ... adeo ut, quid mallet, intuentibus eam fuerit incertum. 5, 1, 16. 8, 3, 2. 10, 10, 10 fervidior aestus existit, adeo ut pleraque animalia ... extinguat. COLVM. 2, 9, 16 SCRIB. LARG. 101. MELA 1, 58 adeo ut ... capitale sit. 2, 114. 3, 28 ius in viribus habent, adeo ut ne latrocinii quidem pudeat. ASCON. p. 18 B. aedilitatem summa magnificentia gessit, adeo ut in eius impensas opes suas absumpserit. PETRON. 125. PLIN. nat. 2, 236 Hephaesti montes taeda flammante tacti flagrant, adeo ut lapides ... ardeant. 3, 152 iuxta eas (*insulas*) Electridas vocavere, in quibus proveniret sucinum, quod illi electrum appellant, vanitatis Graecae certissimum documentum, adeo ut ... haut umquam constiterit. 17, 11. 19, 128 unum *genus lactucae* lati caulis, adeo ut ostiola olitoria ex iis factitari prodiderint. 20, 92 *saepiusque.* QVINT. inst. 1 pr. 12 si ... de iustitia ... disserendum est, adeo ut vix ulla possit causa reperiri. 10, 1, 100 vix levem consequimur umbram, adeo ut mihi ... videatur. 10, 5, 17 adulescentes non debent ... in falsa rerum imagine detineri ... usque adeo ut difficilis ab his digressus sit. decl. 333 p. 311 adeo ut ... maluerim. 297 p. 174 illum ... credidit esse puniendum, adeo ut ... permiserit. FRONTIN. strat. 1, 9, 4 cum legiones seditionem movissent, adeo ut ... viderentur. TAC. ann. 4, 1 Tiberium variis artibus devinxit, adeo ut ... sibi uni incautum ... efficeret. 11, 5 hist. 4, 1. PLIN. epist. 1, 5, 2 Rustici Aruleni periculum foverat ... adeo ut librum recitaret. SVET. Iul. 24 nec deinde ulla belli occasione ... abstinuit ... gentibus ultro lacessitis, adeo ut senatus ... decreverit. Aug. 94. Tib. 13 contemptior in dies et invisior, adeo ut imagines eius ... Nemausenses subverterint. Claud. 2. 21. FLOR. 1, 1, 13 atrox in ipso foro pugna, adeo ut Romulus Iovem oraret. 1, 6, 1. 1, 22, 1. FRONTO p. 128 N. adeo ut vir gravis ... animadverteret. LABEO dig. 19, 2, 60 nihil locatori conductorem praestaturum, adeo ut nec cogi quidem posset. GAIVS inst. 1, 20 servi ... manumitti solent, adeo ut vel in transitu manumittantur. 2, 151 testator id (*testamentum*) noluerit valere, usque

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adeo ut . . . valeat. 3, 166. APVL. flor. p. 24 Oud. solusque sine aemulo clarus, adeo ut nemo eius audeat virtutem vel sperare. p. 99 apol. 2. PORPH. Hor. carm. 1, 16, 20 delendis urbibus adeo usque ut . . . aratrum duceretur. SOL. 1, 35. CAPITOL. M. Aur. 15, 5 nemo est principum, quem non gravis fama perstringat, usque adeo ut etiam Marcus in sermonem venerit. Opil. 13, 1 fuit in iure non incallidus, adeo ut statuisset. AMM. 25, 10, 14 vasta proceritate et ardua, adeo ut . . . inveniretur. 17, 13, 15. AVG. civ. 3, 3 *di* non zelant coniuges suas, usque adeo ut eas etiam cum hominibus dignentur habere communes. 20, 26. SVLP. SEV. Mart. 14, 3 restitit ei multitudo gentilium, adeo ut . . . sit repulsus. chron. 1, 20, 4 magna clades fuit, adeo ut XXIII milia virorum periisse tradantur. THEOD. PRISC. log. 28 usque adeo ut . . . videantur. *enuntiatum primarium sequi voluit* TERT. nat. 1, 3 adeo ut de nomine inimico recedatur, ideo negare compellimur.

VELL. 2, 9, 3 clara . . . fuere ingenia . . . Afranii . . . Pacuvii atque Accii usque in Graecorum ingeniorum comparationem evecti . . . a d e o q u i d e m u t in illis limae, in hoc paene plus videatur fuisse sanguinis. *cf.* 1, 16, 4. CELS. 3, 18 p. 100 D. id interdum fit, et adeo quidem ut . . . nimia frictio etiam lethargi periculum adferat. SEN. dial. 5, 30, 2 rerum suspicione feriuntur, adeo quidem ut . . . iniurias vocent modica beneficia. 10, 10, 6 praesens tempus brevissimum, adeo quidem ut quibusdam nullum videatur. epist. 86, 10. 117, 16 *cf.* benef. 3, 18, 4 nat. 3, 29, 1. COLVM. 1, 3, 6 quod . . . dicitur . . . de omnibus partibus rei nostrae familiaris, adeo quidem ut multi praetulerint. 8, 16, 1. 12, 19, 1 *cf.* 12, 47, 4 PETRON. 141 ut a propinquis suis consumantur defuncti, adeo quidem ut obiurgentur. PLIN. epist. 3, 1, 1 nescio an ullum iucundius tempus exegerim quam quo nuper apud Spurinnam fui, adeo quidem ut neminem magis . . . aemulari velim. 4, 11, 13 gratum hoc Domitiano, adeo quidem ut gaudio proderetur. 7, 11, 4. 9, 13, 19. SVET. Tib. 71 abstinuitque *sermone Graeco* maxime in senatu, adeo quidem ut . . . veniam . . . postularet. GAIVS inst. 1, 123 mancipati . . . servorum loco constituuntur, adeo quidem ut . . . possint (GAIVS *decies, ceteri Icti numquam hac formula utuntur*).

c *sequitur relativum vel in negatione* quin: TER. Ad. 221 numquam adeo astutus fui, quin quidquid possem mallem auferre in praesentia. LVCR. 2, 1028 nil adeo magnum neque tam mirabile quicquam, quod non paulatim minuant (mittant *Lachmann*) mirarier omnes. CAES. Gall. 7, 47, 3 nihil adeo arduum sibi esse existimaverunt, quod non virtute consequi possent. civ. 1, 67, 3 nemo erat adeo tardus . . . quin putaret. LIV. 9, 9, 3 quis adeo iuris fetialium expers est, qui ignoret? 21, 30, 1 Romam . . . petentibus quicquam adeo asperum . . . videri, quod inceptum moretur? STAT. silv. 1, 1, 89 quis rudis usque adeo, qui non, ut viderit ambos, tantum dicat equos quantum distare regentes? QVINT. decl. 251 p. 27 neminem adeo fore alienum a bonis moribus credo, qui dubitet. TAC. hist. 3, 68 nec quisquam adeo rerum humanarum immemor, quem non commoveret illa facies. ann. 12, 26 nemo adeo expers misericordiae fuit, quem non Britannici fortuna maerore adficeret. FRONTO p. 18 N. nullum adeo vile . . . est holus . . . quin elegantius videatur vasis aureis adpositum. CLAVD. 18, 287 nil adeo foedum quod non exacta vetustas ediderit. EDICT. Diocl. 1, 18 quis enim adeo optunsi pectoris . . . est, qui ignorare possit.

d *negatione artissime coniuncta cum ipso* adeo *et postposita particulae* (*non invenitur apud* CIC. CAES.): SALL. or. Lep. 19 quorum adeo Sullam non paenitet, ut . . . facta in gloria numeret. OV. Pont. 4, 2, 31 hinc fructus adeo non cepimus ullos, principium nostri res sit ut ista mali. LIV. 2, 54, 10 adeoque neminem noxiae paenitebat, ut etiam insontes fecisse videri vellent. 3, 2, 6 haec dicta adeo nihil moverunt quemquam, ut legati prope violati sint. 5, 45, 4 adeo nihil miseriti sunt, ut . . . incursiones facerent. 8, 5, 7 adeo non tenuit iram, ut . . . diceret. 23, 38, 6. 23, 49, 10. 25, 9, 7 in cetera adeo nihil ab eo intenta cura est, ut contra pro argumento fuerit illa procursatio Numidarum (30, 34, 5). 30, 12, 21. 33, 5, 11. SEN. contr. 1, 5, 9 adeo nullum sine amatore vitium est, ut hoc quidam disertum putaverint. 9 pr. 1 adeo numquam ostentationis declamavit causa, ut ne exercitat⟨ion⟩is quidem declamaverit. 9, 1, 11. 10, 1, 5. 10, 1, 8. 10, 4, 15 suas. 6, 16. VELL. 2, 62, 5 Caesaris adeo nulla habita mentio, ut legati . . . iuberentur. 2, 66, 4 famam . . . adeo non abstulisti, ut auxeris. CELS. 2, 6 p. 38 D. 2, 10 p. 54 adeo non prodest, ut etiam noceat. 5, 26, 25. SEN. dial. 2, 9, 3 adeo autem ad offensiones rerum hominumque non contrahitur, ut ipsa illi iniuria usui sit. 4, 33, 2 saepe adeo iniuriam vindicare non expedit, ut ne fateri quidem expediat. 7, 1, 1 benef. 1, 1, 13. 2, 11, 3. 4, 1, 2. 4, 12, 2 adeo beneficium utilitatis causa dandum non est, ut saepe . . . cum damno . . . dandum sit. 4, 15, 4. 4, 20, 2. clem. 1, 10, 3 adeo non occidit, ut . . . diplomata daret. nat. 4, 2, 10 *Nilus* adeo nihil exedit nec abradit, ut contra adiciat vires *terrae* (6, 2, 7). 7, 25, 2. 7, 32, 4 epist. 18, 1. 58, 28 adeo pretiosa non sunt ut . . . . 59, 2. 85, 34. 117, 8. 121, 7. 124, 12. CVRT. 3, 12, 22 adeo ipse non violavit *coniugem Darei*, ut summam adhibuerit curam. 7, 1, 26 adeo non eo infitias, ut . . . confitear. 10, 3, 4. COLVM. 2, 11, 5. 6, 73, 3. 10 pr. 5 MELA 1, 117. PLIN. nat. 18, 134 adeo non eget fimo, ut optimi vicem repraesentet *lupinum*. 25, 37. 37, 125 adeoque non inplet *fulgor gemmae* oculos, ut paene non attingat. QVINT. inst. 2, 17, 2 quod . . . adeo . . . nemo dubitavit, ut . . . testatum sit. decl. 328 p. 291 erit ergo adeo non damnatio ista filii mei, ut possit videri etiam absolutio. p. 288 hoc adeo non valet ad probationem tanti criminis, ut contra sit. 279 p. 136. 254 p. 41. FRONTIN. aqu. 91 adeoque obvenientibus non succurrebatur, ut pleraeque accerserentur. TAC. dial. 33 munus adeo peregisse nondum videris, ut inchoasse tantum videaris. PLIN. epist. 1, 8, 10. 7, 17, 14 adeoque non deterreor sermunculis istorum, ut ultro te rogem. 10, 8, 5 paneg. 72. SVET. Vesp. 8 adeo nihil extra ordinem indulsit, ut etiam legitima praemia sero persolverit. FLOR. 1, 18, 5 adeo non est exterritus, ut illam . . . aestus violentiam pro munere amplecteretur. LACT. ira 21, 1 adeo non irasci deum, ut etiam . . . hominem irasci vetet. AVG. civ. 11, 21 *deus* adeo non . . . didicit bonum, ut nihil eorum fieret, si ei fuisset incognitum. 14, 5.

4 *sequitur* quod (*usus Prisciani ut vid. proprius*): PRISC. gramm. II 15, 6 adeo autem hoc verum est, quod pro Aeolico digamma Ϝ u ponitur. 33, 1 adeo autem cognatio est huic litterae cum aspiratione, quod . . . solebant. 48, 19 adeo enim n praeposita facit c in g converti quod in quibus ea non est numeris servatur c. 176, 6 adeo autem haec usus, non regula prohibet pluralia habere, quod quidam . . . protulerunt. 556, 14. III 11, 11. 36, 11. 153, 3. *cf. p. 616, 29.*

5 non adeo *i. q.* non ita *cum adiectivis verbis*: PLAVT. Merc. 394 non ex usu nostrost *ancilla* neque adeo placet. Trin. 917 nil agis, neque adeo edepol facio. VERG. ecl. 2, 25 nec sum adeo informis. CVRT. 8, 9, 11 non adeo ⟨nota⟩ interfluunt *amnes*. PERS. 6, 51 non adeo . . . exossatus ager iuxta est. PLIN. nat. 21, 3 quod apud Graecos quoque non adeo antiquitus placuit. 37, 161 *eureos* non adeo candida. SVET. Aug. 65 C. Lucique casu non adeo fractus. 88 *orthographiam* non adeo custodit. Galba 7 cum subita ei valitudo nec adeo gravis incidisset. Otho 5 nec adeo multi. M. AVR. Fronto p. 66 N. iter non adeo commodum fecimus. APVL. met. 4, 30 non adeo gaudens. 10, 5. 10, 16 non adeo . . . absurde locutus es. 11, 10 non adeo nostris illis consimilem. mund. 17 non adeo ardui montis. VLP. dig. 50, 14, 3 non adeo improbabili more. TERT. nat. 1, 13 nec adeo nuper quidam . . . pictura⟨m⟩ in nos p⟨roposuit⟩. ieiun. 2 supervacua[m] nec adeo necessaria[m] CAECIL. mort. pers. 15, 6 homo non adeo clemens. FILASTR. 104, 1 non est adeo inutile. AMM. 14, 11, 10 VEG. mul. pr. 6. *cf.* VLP. dig. 21, 1, 38, 7 quae in hominibus morbum faciunt, in iumentis non adeo.

II *quasi* **particula A** *ad augenda enuntiata* (*conferenda utique quae p. 607, 45 de usu in oppositione dedimus*): **1** *effert enuntiatum non coniuncta cum aliis particulis*: PLAVT. Most. 629 adeo etiam argenti faenus creditum audio. Pseud. 215 ibi tibi adeo lectus dabitur. CELS. 3, 15 p. 96 quod ut sustinere aliquis possit, tamen etiam febre liberatus, vix refectioni valebit: adeo, si febris saepius accesserit, concidet. COLVM. 6, 24, 4 quamvis *vacca* plena fetu non expletur libidine, adeo ultra naturae terminos etiam in pecudibus plurimum pollent blandae voluptatis illecebrae. PLIN. nat. 17, 179 ut attingat *vitis* iugum s[u]peretque, non teneat, adeo non recumbat in eo. APVL. apol. 15 adeo vir omnium sapientissimus speculo etiam ad disciplinam morum utebatur. TERT. nat. 1, 1 adeo nolunt suum esse, quia malum negare non possunt. 1, 5 adeo testimonium redditis non esse tales. bapt. 13 pudic. 13. ieiun. 9 adeo morientur qui non sobrii in ecclesia ministraverint. anim. 18 adeo contendam immo ipsam animam nec vidisse nec audisse. 43 sed nec refrigescentiam aut marcorem aliquem caloris, cum adeo corpora somno concalescant.

2 *sequitur particulas copulativas: post* **atque:** PLAVT. Cas. 366 mihi enim — ah, non id volui dicere: dum mihi volui, huic dixi atque adeo mihi dum cupio — perperam iam dudum hercle fabulor. 801 esurio hercle atque adeo hau salubriter (haud sitio *P*). Curc. 333 respondit mihi paucis verbis, atque adeo fideliter. Men. 11 atque adeo hoc argumentum graecissat. 123 Mil. 164. 1088 Pseud. 191. 291 atque adeo, si facere possim, pietas prohibet. Stich. 697 atque adeo, ut tu scire possis, pacto ego hoc tecum divido. Truc. 357 vapulo hercle ego nunc, atque adeo male. (*cf.* Trin. 203.) TER. Andr. 532 atque adeo in ipso tempore eccum ipsum obviam. 977 memini: atque adeo longumst, illum me exspectare. Eun. 964 atque adeo autem cur non egomet intro eo? Phorm. 389 Hec. 397. 456 benefactum te advenisse, Pamphile, atque (et ς) adeo id quod maxumumst, salvom atque validum. ACC. trag. 470 atque adeo valvas sonere sensi regias. AFRAN. tog. 155 atque adeo nolo. RHET. Her. 4, 26, 36 vicerunt atque adeo victi sunt. 4, 43, 54 non mihi soli, sed etiam atque adeo multo potius natus sum patriae. CIC. Quinct. 46 mihi si quid deberetur, peterem atque adeo iam pridem abstulissem. 96. Sex. Rosc. 29 hoc consilio atque adeo hac amentia impulsi. 100 si prodierit atque adeo cum prodierit (Verr. 4, 70). Verr. 3, 190 atque adeo . . . procedite in medium. 4, 19 cum maximo detrimento atque adeo exitio vectigalium. 4, 21 tot annis atque adeo saeculis. 4, 33. 4, 40. 4, 71. 4, 118 quo id iure atque adeo quo id potius more fecisti? Cluent. 79. 172 Cat. 1, 5 Pis. 41. Tull. 31 hoc persimile atque adeo plane idem est. Cat. 2, 27 qui in urbe remanserunt atque adeo qui . . . in urbe . . . relicti sunt. Planc. 48 posco atque adeo flagito crimen. Att. 7, 22, 2 cum Philotimo loquēre atque adeo Terentiam habebis idibus. 1, 17, 7 ego

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

princeps in adiutoribus atque adeo secundus. 15, 13, 3 quod ad te antea atque adeo prius scripsi. epist. 4, 3, 1 aliquid atque adeo multa addunt. TREBON. Cic. epist. 12, 16, 1 adulescente tuo atque adeo nostro. VARRO ling. 8, 10 omnia nomina atque adeo (ideo *F*) omnia verba. rust. 3, 4, 1 atque adeo non dissimulabo. OV. trist. 3, 1, 77 di precor atque adeo ... Caesar ades. LIV. 10, 5, 14 non petentem atque adeo etiam absentem creatum. VAL. MAX. 2, 9 pr. ad rem igitur pertinet nosse atque adeo recordari acta censoriae potestatis. SEN. dial. 12, 2, 2 conqueramur atque adeo ipse hanc litem meam faciam. COLVM. 5, 1, 2 vicinum atque adeo coniunctum. PLIN. nat. 21, 35 omnino autem odoramentorum atque adeo herbarum differentia est in colore et odore et suco. 36, 6. VAL. FL. 2, 61 atque adeo (dei *Langen*) non illa sequi mihi sidera monstrant. SIL. 11, 561 atque adeo vosmet perpendite. 11, 574 submittite signa adque adeo temptate ... ac deposcite pacem 11, 578. STAT. Theb. 1, 15 atque adeo iam nunc gemitus et prospera Cadmi praeteriisse sinam. 1, 219. 5, 111 atque adeo primum hoc mihi noscere detur. 8, 69. 10, 218. 11, 108 atque adeo moror ipsa inrumpere Thebas. Ach. 2, 55 atque adeo lis illa tuis exorta sub antris. silv. 1, 4, 67 atque adeo breviter, dum tecta subimus, expediam (*quamquam cf. p. 605, 78*). QVINT. inst. 11, 1, 47 quae ... non sunt reprehendenda atque adeo (ideo *codd.*) interim sunt necessaria. TAC. dial. 10 atque adeo si quis requirit. 14 minime, minime *intempestivus venisti* ... atque adeo vellem maturius intervenisses. PLIN. epist. 1, 18, 4 prospere cessit atque adeo illa actio mihi aures hominum ... patefecit. 4, 1, 2 atque adeo iam sarcinulas alligamus. 4, 13, 5. 4, 27, 3. 5, 3, 10. 5, 6, 3. 6, 21, 2 adque adeo nuper audi⟨i⟩ Vergilium Romanum. 7, 6, 7. 7, 9, 10. 8, 7, 1 adque adeo tu in scholam revocas. 8, 14, 16. 9, 17, 3 paneg. 8. 27 atque adeo nihil largiatur princeps. APVL. met. 9, 12 fumosis tenebris vaporosae caliginis palpebras adesi atque adeo male luminati. apol. 40 atque adeo summe (-rum me *F*) miror. 91 Socr. 149. TERT. idol. 1 atque adeo scripturae sanctae stupri vocabulo utuntur. nat. 2, 16 testim. 2. bapt. 1 atque adeo nuper conversata istic quaedam de Gaiana haeresi ... plerosque rapuit. pudic. 8. 10. anim. 17 atque adeo licebit eas recognosci. 20. 27 atque adeo marcescimus et devigescimus. apol. 4 atque adeo quasi praefatus haec iam de causa innocentiae consistam. 22 atque adeo dicimus. SOL. 2, 1 ad locorum commemorationem stilus dirigendus est atque adeo principaliter in Italiam. 46, 2. CAPITOL. Pius 1, 9 atque adeo et consobrinorum et vitrici ... hereditate ditatus est. LAMPR. Alex. 18, 2 TREBELL. trig. tyr. 12, 9. 29, 4 septimo imperii die interemptus est atque adeo etiam inter obscuros principes vix elatus. VOPISC. Tac. 11, 3. *post* **que:** PLAVT. Amph. 677 quam omnium Thebis vir unam esse optimam diiudicat quamque adeo cives Thebani vero rumiferant probam. Capt. 824 mirumque adeost ni hunc fecere sibi Aetoli agoranomum. Merc. 26 *amori accedunt cum alia tum* ineptia stultitiaque adeo et temeritas. Persa 329 quae res bene vortat mi et tibi et ventri meo perennitatique adeo huic. Rud. 103 pater salveto, amboque adeo. Rud. 1166 qui te di omne perdant ... meque adeo scelestum (Men. 593 TER. Eun. 303). Stich. 12. Boeot. frg. 1 ut illum di perdant, primus qui horas repperit quique adeo primus statuit hic solarium. ENN. trag. 237 Iuppiter tuque adeo summe sol. TER. Hec. 695 sensitque adeo mulier. 848. TVRP. com. 118 te, Apollo sancte, ... invoco vosque adeo, venti! LVCIL. 892 quodque adeo fuerint qui temnere ... superbum. CIC. carm. frg. 3, 51 legum exitium constanti voce ferebant, templa deumque adeo flammis urbemque iubebant eripere. frg. 7. CAT. 64, 25 vos carmine compellabo teque adeo ... Peleu. VERG. georg. 1, 21 dique deaeque omnes ... tuque adeo ... Caesar. CIRIS 197 gaudete ... volucres, vosque adeo ... Dauliades, gaudete. SIL. 10, 583 quodque adeo nondum portis irruperit hostis, contemptu cessare putant. STAT. Theb. 4, 115 dubiumque adeo, cui bella gerantur. SVET. Claud. 25 et haec et cetera totumque adeo ex parte magna principatum ... uxorum libertorumque arbitrio administravit. APVL. Socr. 134 fulminibus iaculandis vel nubibus coruscandis ceterisque adeo, per quae futura dinoscimus. CENS. 4, 3 Pythagoram ... et Ocellum ... et Archytan omnesque adeo Pythagoricos. *huc pertinere videntur etiam* PLIN. nat. 14, 4 antea inclusis gentium imperiis intra ipsas, adeoque et ingeniis. ALF. dig. 39, 2, 43, 1 damni infecti vicino repromisit adeoque restipulatus est. HERMOG. dig. 41, 1, 61 hereditas in multis partibus iuris pro domino habetur adeoque (ideoque F^2) hereditati quoque adquiritur. TERT. ieiun. 11 adeoque indifferenter hanc partem defendo. SOL. 1, 84. APOLL. TYR. 41 vers. contemptum habeo et iubeor adeoque laetari. *post* **neque:** PLAVT. Asin. 762 ne epistula quidem ulla sit in aedibus nec cerata adeo tabula. Bacch. 1209 neque adeo haec faceremus. Capt. 346 ne⟨c⟩ quemquam fideliorem ... potes mittere ad eum ... neque adeo cui suom concredat filium hodie audacius. 519 neque exitium (exilium *codd.*) exitio est neque adeo spes, quae mi hunc aspellat metum. Epid. 175 sacruficas ilico Orco hostiis neque adeo iniuria. Men. 296 ego te non novi neque novisse adeo volo. Merc. 859 neque mihi ulla obsistet amnis nec mons neque adeo mare. Poen. 642 nec pollicemur neque adeo volumus datum. Men. 19 ut mater sua non internosse posset quae mammam dabat neque adeo mater ipsa quae illos pepererat. Poen. 860. [Trin. 200 neque mendaciloquius neque adeo (*om. P recte*) argutum magis.] Trin. 181 neque adeo hasce (*aedis*) emi mihi nec usurae meae. TER. Hec. 261 neque adeo clam me est, quam esse eum graviter laturum credam. Ad. 987 id non fieri ex vera vita neque adeo ex aequo et bono. ACC. carm. 20 nec 'Geminei Le⟨n⟩ones' nec 'Condalium' ... nec 'Boeotia' umquam fuit neque adeo 'Agroecus' neque 'Commorientes' Macci Titi. VLP. dig. 48, 18, 1 non esse a tormentis incipiendum et divus Augustus constituit neque adeo fidem quaestioni habendam. 1, 16, 9, 2. *post* **et:** TER. Eun. 744 scin tu turbam hanc propter te esse factam et adeo ad te attinere hanc omnem rem? Hec. 240 et merito adeo. LVCIL. 1015 delici⟨i⟩s Luci effícta[e] atque cinaedo et sectatori adeo ipse suo quo rectius dicas. SEN. epist. 120, 2 tanta fit apud illos boni vilitas et adeo in sordida usque descendit. GELL. 20, 7, 1 mira et prope adeo ridicula diversitas ... depreditur. *post* **itaque, ergo:** PLAVT. Men. 718 itaque adeo iure coepta appellari est canes. Boeot. frg. 1 itaque adeo iam oppletum oppidum est solariis. TER. Hec. 201 itaque adeo uno animo omnes socrus oderunt nurus. Ad. 710 itaque adeo magnam mihi ini[e]cit ... curam. AFRAN. tog. 110 itaque adeo extundo. CIC. leg. 2, 23 ergo adeo expectate leges.

3 *sequitur particulas disiunctivas*: PLAVT. Amph. 69 sive qui ambissint palmam histrionibus sive cuiquam artifici ... sive adeo aediles perfidiose cui duint. Aul. 645 di me perdant, si ego tui quicquam abstuli nive adeo abstulisse vellem. Cas. 76 Poenus dum iudex siet vel Graecus adeo. Men. 827 *quid debeo* tibi aut adeo isti? Merc. 993 si hercle scivissem sive adeo ioculo (loc- *codd.*) dixisset mihi. 1017 si quem scibimus si (seu *codd.*) maritum sive (seu *codd.*) hercle adeo caelibem scortarier. Rud. 1419 ni daturus nil sim ... nive adeo vocatos credam. Truc. 832 si qua[m]si bibit sive adeo caret temeto. PACVV. trag. 299 si te regeret (te- *codd.*) pudor sive adeo cor sapientia inbutum foret. TER. Phorm. 931 etiam nunc credis te ignorarier aut tua facta adeo? Eun. 213. LVCIL. 259 gizeria insunt, sive adeo hepatia. CIC. Verr. 2, 87 huius improbissimi furti sive adeo nefariae praedae ... civitatem testem futuram. 4, 110 qua (*via*) ad Apronii quaestum sive adeo qua ad istius ingentem ... praedam possim pervenire. LVCR. 1, 1017 materiai copia ferretur magnum per inane soluta sive adeo potius numquam concreta creasset ullam rem. PLIN. nat. 14, 22 ne Seras miremur aut Indos adeo. 35, 183 nec minor est aut adeo dissimilis aluminis opera (*an spectat ad IC 4?*). APVL. apol. 66 tempus est ad epistulas Pudentillae praeverti vel adeo totius rei ordinem paulo altius ⟨re⟩petere. *cf.* PLAVT. Amph. 169 quod facto aut dicto adeost opus. TER. Andr. 440 nihil hercle; aut si adeo, biduist aut tridui haec sollicitudo.

B *ad augendas singulas voces, quibus postponitur sicut γέ*: **1** *effert verba*: PLAVT. Merc. 50 abnuere, negitare adeo me natum suom. Rud. 1387 dandum huc argentum est; id ego continuo huic dabo adeo, me ut hic emittat manu. TER. Andr. 759 propera adeo puerum tollere hinc ab ianua. Haut. 193 ibo adeo hinc intro. Phorm. 645 quod dixi adeo ei. Hec. 524 vir ego tuos sim? tu virum me aut hominem deputas adeo esse? PHAEDR. 1, 4, 6 et quem tenebat ore dimisit cibum nec quem petebat potuit adeo adtingere. VAL. FL. 8, 102 cede adeo inque aliis senium nunc digere lucis. SIL. 13, 655 cur ulla fuere adeo, quibus a te saevus abessem, momenta? STAT. Theb. 6, 400 stare adeo miserum est. MART. 4, 11, 5 excideratne adeo fatum tibi nominis huius? SVET. Iul. 14 obtinuisset adeo. GELL. 2, 24, 2 legi adeo nuper ... senatus decretum vetus. MIN. FEL. 34, 11 vide adeo quam natura meditetur. TERT. anim. 8 est adeo alteri quid invisibile, alteri non. *cf.* SIL. 7, 402 *cernes Hannibalem* iam vertere terga respectantem adeo atque iras cum fraude coquentem.

2 *effert substantiva*: PLAVT. Cas. 568 litem adeo perdidisse gaudeo (*ubi cum* gaudeo *coniungit Langen, Beitr. p. 143*). Stich. 664 ibi noster cenat cum uxore adeo et Antipho. TER. Eun. 203 me eius spero fratrem ... iam repperisse, adulescentem adeo nobilem. VERG. georg. 2, 323 ver adeo frondi nemorum, ver utile silvis. OV. met. 10, 252 ars adeo latet arte sua. VAL. FL. 4, 63 nullumne malorum finem adeo poenaeque dabis? SIL. 11, 226 tempusque adeo cernebat adesse. STAT. Theb. 12, 661 noctem adeo placidasque operi iunxere tenebras. APVL. flor. p. 79 Oud. tragoedi adeo ni cotidie proclament, claritudo arteriis obolescit. apol. 51 Aristoteles adeo in problematis scriptum reliquit. MIN. FEL. 32, 5 in solem adeo ... videre non possumus. GENNAD. vir. ill. 60 per Augustinum adeo emendatus.

3 *effert pronomina* (*hic illic ad verbum pertineat* adeo *an ad pronomen, haud facile dixerim*): NAEV. com. 36 nolo ego hanc adeo efflictim amare. PLAVT. Amph. 254 hoc adeo hoc commemini magis. 468 ille adeo illum mentiri sibi credet. Asin. 403 atque hercle ipsum adeo contuor. Aul. 291 ei adeo obsoni hinc iussit dimidium dari. Bacch. 968 cum ego adeo uno mendacio devici. 829 ego adeo numquam accipiam. Epid. 169 is adeo tu es. Mil. 1192 ego adeo ... abibo tecum. 1293 hoc adeo fieri credo consuetudine. Poen. 268 quae tibi olant stabulum statumque ... quas adeo hau quisquam umquam liber tetigit. 782 idque in istoc adeo aurum inest marsuppio. Rud. 36 neque is adeo propter malitiam patria caret. 731 vos adeo ... virgis circumveniam. 1199 ego eum adeo arcessi ... volo. Stich. 176 propter pauperiem hoc adeo nomen repperi. Trin. 203 atque ego-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

met me adeo cum illis una ibidem traho. TER. Andr. 415 ipsum adeo praesto video. 579 tute adeo iam eius verba audies. Haut. 804 ipse adeo adest. 1054 ea lege hoc adeo faciam. Eun. 233 hoc adeo ex hac re venit in mentem mihi. 247 ego adeo hanc primus inveni viam. Phorm. 944 haec adeo ego illi iam denarrabo. Hec. 690 cui tu obsecutus facis huic adeo iniuriam. 821 hic adeo his rebus anulus fuit initium inveniundis. Ad. 41 is adeo. 629 haec adeo mea culpa fateor fieri. 797 ex te adeo est ortum. CAES. Cic. Att. 9, 16, 2 hanc adeo habebo gratiam illi. CIC. fin. 2, 37 quarum adeo omnium (*virtutum*) sententia *ratio* pronuntiabit primum de voluptate, nihil esse ei loci. carm. frg. 3, 71 haec adeo penitus cura videre sagaci. TIRO Gell. 6, 3, 28 hisce ad⟨eo⟩ eum verbis eluserit. VERG. ecl. 4, 11 teque adeo decus hoc aevi, te consule inibit, Pollio. Aen. 4, 96 nec me adeo fallit. 7, 427 haec adeo tibi me ... fari ... Saturnia iussit. 11, 275. CIRIS 400 has adeo voces atque haec lamenta per auras ... volvebat. 407 vos ego, vos adeo, venti, testabor. LIV. 9, 26, 12 ipsos adeo dictatorem magistrumque equitum reos ... esse. OV. trist. 3, 6, 31 et quaecumque adeo possunt afferre pudorem. VAL. FL. 5, 395 hac adeo duce ferte gradus. 8, 344 hoc adeo interea specta de litore pugnas. SIL. 14, 487 ipse adeo senis ductor Rhoeteius ibat pulsibus. STAT. Theb. 4, 745 tunc haec adeo stupefactus Adrastus. 12, 596 verte hunc adeo, fidissime Phegeu, cornipedem. AVR. Fronto p. 83 N. ego adeo perscripsi. APVL. apol. 54 tibi adeo permitto. 40 hunc adeo pisciculum ... ostendi. 17 ego adeo ... neque scio neque laboro. CONSENT. gramm. V 359, 18 haec adeo huiusmodi sunt. *usitatissimum* id adeo: PLAVT. Aul. 623 id adeo tibi faciam. 739 id adeo te oratum advenio. Curc. 680 id adeo ego hodie expertus sum. Epid. 53 id adeo argentum. 215 id adeo qui maxime animum advorterim? Most. 477 id adeo nos nunc factum invenimus. TER. Andr. 161 quem ego credo ... omnia facturum, magis id adeo, mihi ut incommodet, quam ut obsequatur gnato. 585 idque adeo metuens vos celavi. Haut. 1004 idque adeo miror. Eun. 545 idque adeo visam, si domist. Phorm. 906 idque adeo venio [ad vos] nuntiatum. Hec. 259 id adeo gnati causa. CIC. Verr. 4, 120 id adeo sciri facillime potest. 5, 141 id adeo ... sic vos ex me cognoscite. 5, 143. 6, 9 Cluent. 80. Caecin. 87 id adeo sic considerate. CAES. Gall. 5, 54, 5 idque adeo haud scio mirandum sit. SALL. Cat. 37, 2 id adeo more suo videbatur facere. 37, 11 id ⟨ad⟩eo malum ... revorterat. Iug. 65, 3. 110, 4 id adeo experiri licet. 111, 1. PS. SALL. rep. 2, 7, 6 id adeo haud mirandum est. LIV. 2, 29, 10 id adeo malum ex provocatione natum. 4, 2, 1 id adeo non ... tribunorum magis quam consulum culpa accidere. SEN. epist. 94, 10 id adeo sic disce. QVINT. inst. 2, 16, 18 id adeo manifestum erit. PLIN. epist. 7, 17, 8 idque adeo sic habe. APVL. apol. 16 id adeo (ideo *Krüger*) factum, quod .... 49 id adeo evenit. AVSON. 302, 18 id adeo sic est. CONSENT. gramm. V 357, 7 id adeo duplici modo evenit. 364, 23 id adeo fere his modis evenit.

4 *effert adiectiva et adverbia*: PLAVT. Amph. 1133 quae futura et quae facta eloquar, multo adeo melius quam illi. Most. 280 verum illud esse maxima adeo pars vestrorum intellegit. Stich. 212 quot adeo cenae quas deflevi mortuae. CAECIL. com. 101 mirum adeo nisi frater ... turbam ... dedit. TER. Haut. 109 nulla adeo ex re istuc fit nisi ex nimio otio. Phorm. 679 opportune adeo argentum nunc mecum attuli. CIC. de orat. 2, 15 magis adeo id facilitate quam alia ulla culpa mea contigit. LVCR. 3, 182 nil adeo fieri celeri ratione videtur (5, 572. 6, 1170). VERG. georg. 1, 94 multum adeo ... iuvat arva. 1, 287. 3, 242 omne adeo genus ... in furias ignemque ruunt. Aen. 3, 209 tris adeo incertos ... soles erramus pelago. 7, 629 quinque adeo magnae positis incudibus urbes tela novant. 12, 548 totae adeo conversae acies. LIV. 22, 61, 10 mirari magis adeo discrepare inter auctores quam ... discernere queas. MANIL. 2, 109 mitto alias artes, quarum est permissa facultas, infidas adeo. PHAEDR. 2, 8, 11 nil adeo videt. PLIN. nat. 26, 98 venerem *satyrion* ... stimulare, ⟨magis⟩ adeo si bibatur. VAL. FL. 5, 40 magna adeo comitum numerosaque pubes. SIL. 7, 88 tanta adeo, cum res trepidae, reverentia divum nascitur. 8, 12 *Fabius* cum multa adeo, tum miles egenus cunctarum ut rerum Tyrius foret ... egerat. 10, 487 multa adeo nequicquam ausi. 10, 653. 11, 89. 13, 798 quae tanta adeo gratantum turba? 16, 34. STAT. Theb. 11, 527 nil adeo mediae telluris. 11, 661 primum adeo saevis imbutum moribus aulae indicium speciemque sui iubet igne supremo arceri Danaos. IVV. 6, 50 paucae adeo Cereris vittas contingere dignae. SVET. Claud. 37 nulla adeo suspicio ... tam levis extitit. Galba 14 maiore adeo et favore et auctoritate adeptus est. Nero 35 nullum adeo ... genus est. FRONTO p. 67 N. multa adeo alia didicimus. TERT. bapt. 2 nihil adeo est, quod ⟨tam⟩ obduret mentes hominum. CENS. 1, 9 aliquid ... sacrabant magis adeo ut ... adprobarent, quam quod ....

SIL. 3, 379 hic adeo ... concubitus servans tacitos grex perstat equarum. STAT. Theb. 2, 568 quattuor hic adeo disiecti (-a *P*) mole sub una congemuere. VERG. ecl. 9, 59 hinc adeo media est vobis via. COMM. apol. 310 hinc adeo nobis est spes in futuro quaerenda. CAECIL. com. 34 iamne adeo (abeo *Leo*)? manta. LVCR. 2, 1150 iamque adeo f⟨r⟩acta est aetas. VERG. Aen. 2, 567 iamque adeo super unus eram. 5, 268 iamque adeo donati omnes. 8, 585 iamque adeo exierat portis equitatus apertis. 11, 487 iamque adeo rutilum thoraca indutus aenis horrebat squamis. CIRIS 468 iamque adeo tutum longe Piraeea cernit. 206 iamque adeo dulci devinctus lumina somno Nisus erat. VAL. FL. 3, 70 iamque adeo nec porta ducem nec pone moratur excubias sortita manus. SIL. 1, 20 iamque adeo magni repetam primordia motus. 3, 128 iamque adeo ⟨e⟩gressi steterant in litore primo. 12, 534. STAT. Ach. 1, 551 iamque adeo aut aderit mecum Peleius heros aut verum penitus latet. TER. Haut. 54 inde adeo quom (quod *codd.*) agrum in proxumo hic mercatus es. OPIL. Gell. 1, 25, 17 inde adeo nomen factum videtur. MIN. FEL. 6, 1 inde adeo ... videmus ... sacrorum ritus gentiles. 7, 6 inde adeo ... vates futura praecerpunt. VELL. 2, 115, 5 imperatori numquam adeo ulla opportuna visa est victoriae occasio.

PLAVT. Asin. 532 nunc adeo nisi mi huc argenti adfert viginti minas, ... hinc trudetur ... foras. Cas. 534 nunc adeo nequaquam arcessam. Curc. 715 nunc adeo, ut tu scire possis, leno, meam sententiam (Rud. 728). Men. 119 nunc adeo, ut facturus, dicam. Merc. 329 nunc adeo ibo illuc. Mil. 159 nunc adeo edico omnibus (Pseud. 143. 855 TER. Eun. 806). Trin. 855 Truc. 267. TITIN. tog. 63 nunc adeo visam. TER. Andr. 775 nunc adeo ut tu sis sciens ... iam ego hunc in mediam viam provolvam. Ad. 989 nunc adeo ... missa facio. VERG. Aen. 9, 154 nunc adeo ... laeti bene gestis corpora rebus procurate. 11, 314 nunc adeo ... expediam. GELL. 2, 23, 4 nuper adeo usus huius rei nobis venit. APVL. flor. p. 87 Oud. semper adeo et ubique vos ut parentis ... celebro. VERG. Aen. 4, 533 sic adeo insistit secumque ita corde volutat. VAL. FL. 4, 239 sic adeo insequitur. SIL. 2, 278 sic adeo increpitat studia. 12, 646 sic adeo orantes pressere silentia. 13, 662 sic adeo incipiunt. PLAVT. Cas. 1002 si ego umquam adeo posthac tale admisero. TERT. nat. 1, 16 unde adeo mimis et comoedis argumentorum venae fluunt. VERG. Aen. 6, 498 vix adeo adgnovit pavitantem.

nota finalem sensum i. q. propterea (cf. p. 612, 16): TERT. idol. 9 quod igitur isdem magis somnium ... ex dei voluntate suggessit, ... adeo viam ... intellegere debemus. VICT. VIT. 3, 7 adeo in his est necessarium ac iustissimum retorquere, quod .... 3, 12 diem praestitutum adeo pietas nostra constituit, ut praedamnantibus errorem indulgentia non negetur (*quamquam hic locus fortasse ad IC3 pertinet*). *Klotz.*

adeo, -iī (-īvī), -itum, -īre. *ab* ad *et* ire. GLOSS. πρόσειμι, προσέρχομαι (CHAR. gramm. I 173, 11), accedo. *vocabulum legitur apud* PLAVT. *fere 100iens*, TER. *26iens*, CIC. *130iens*, CAES. *32iens*, VERG. *20iens*, OV. *90iens*, LIV. *120iens*, CVRT. *60iens*, *saepe apud* ICTos, *raro apud* VITR. (*ter*), PLIN. nat. (*9iens*), *semel apud* COLVM., *deest apud* MANIL. CELS. *de motu (I) legitur inde a* PLAVT., *apud* PLAVT. *et nude positum et fine indicato sive per accusativum (hominum,* Trin. 931 *loci) sive duplicata praepositione* (ad *homines, loca*) *sive adverbiis loci, raro inde a* CIC. *per* in; *de consilio (II) inde a* TER. (periculum), VARR. (hereditatem). *usus intransitivi exempla apud posteriores rarescunt, transitivi significationes a propria se admovendi notione recedentes diutius manserunt, ceteroquin in verbi locum fere succedente accedere. cf. Thielmann, Phil. 42 (1884) 356, Haussleiter, acta seminarii Erlangensis 3 (1884) 467.*

PAVL. FEST. 19, 7 cum prima acuta effertur, idem significat, quod accedo ..., cum ... secunda, idem quod usque eo. PS. PROB. gramm. IV 184, 12 non adio. *cf.* GLOSS. IV 7, 25. V 162, 39. 261, 16. 344, 6.

formae perfecti: S. C. de Bacch. (Corp. I 196 = X 104) 7 adiese. 8 adiesent. 17 adieset. adiisse: PLAVT. Aul. 815 (-isse *codd., item* Mil. 1224. Trin. 931 -isti.). TIB. 1, 2, 81 NEP. Timol. 5, 2 *cod. Gud.* (-isse *cod. Parc.*). SVLP. SEV. chron. 2, 17, 2. adii: PLAVT. As. 141 Aul. 378 Poen. 457 TER. Hec. 251 CIC. Scaur. 25 Phil. 12, 21 POLIO Cic. epist. 10, 31, 2 PAVL. FEST. 53 QVINT. decl. 270 p. 108, 1 PLIN. epist. 2, 9, 1 PANEG. 11, 16 p. 257, 17 AVS. 319, 26. adiit: PLAVT. As. 82 Cas. 696 (-it *A*). Mil. 1222 (*B*, -it *CD*). Most. 1154 Poen. 652 CAT. 63, 3. 74. 87 VERG. Aen. 10, 516 georg. 4, 469 PANEG. Mess. 59. OV. *9iens* (adiīt *ante vocalem vel* h: met. 4, 317. 9, 611 *M.* 10, 15. 15, 63 Pont. 1, 3, 74). GERM. frg. 4, 10 SEN. Phaedr. 221 SIL. 3, 496 STAT. Theb. 9, 540 *in scriptorum libris passim. forma contracta*: MON. Ancyr. 5, 16 adít (i *longa*) *cf.* 5, 45. *metro vindicatur* SEN. Herc. f. 321 Herc. O. 1062 LVCAN. 9, 347 STAT. Theb. 10, 205 CLAVD. 28, 74. CARM. epigr. 1346, 2 *a. 393* (adiit *schedae cf.* 1438, 8 abiit). *sitne perfectum, incertum* OV. met. 4, 258. 13, 772. *in scriptorum libris tradita* VARR. rust. 2, 10, 4 CIC. har. resp. 24 *PGE.* 37 P^1 Phil. 5, 23 V^1 CAES. Gall. 4, 20, 3 *β*. 6, 6, 1 *β* NEP. Dion 8, 2 LIV. 25, 40, 6 *P.* 36, 42, 3 *B.* 37, 20, 6 *B* TAC. ann. 15, 5 hist. 4, 13 SVET. Vit. 10 CAPITOL. Aur. 27, 1 Pert. 3, 8 SPART. Sev. 11, 2 Car. 5, 8. *item contractae (de crebrioribus scriptorum locos non recenseo)*: adi: VAL. FL. 5, 502. adisti: (PLAVT. Trin. 931 *cf. l. 54*). VERG. Aen. 10, 459 STAT. Theb. 9, 66 PAVL. NOL. carm. 21, 532. adimus: CIC. Att. 16, 16, 5. adistis: LIV. 37, 54, 20. adisse: PROP. 3, 12, 34 SIL. 15, 511 MART. 1, 93, 2 (ab- *al.*). PAVL. NOL. carm. 16, 197. 19, 441. adissem: STAT. Theb. 3, 351 silv. 4, 3, 150. adisses: MART. 9, 65, 9. adisset: OV. ars 1, 330 trist. 1, 5, 20. adissemus, adissent. *formae in* v: adivit: APVL. met. 8, 1 VEN. FORT. Mart. 4, 102 GREG. TVR. *passim* (*et* adiit). adivi: AVS. 398, 48 VEN. FORT. carm. 6, 5, 289 GREG. TVR. virt. Iul. 34 p. 578, 21. 41 p. 580, 31.

PRISC. gramm. III 463, 27 aditus ὁ προσελευθείς ... aditus ἡ προσέλευσις ... quidam autem stulte et contra usum auctorum participii paenultimam producunt et dicunt se hoc facere differentiae causa.

praes. adit (PLAVT. Cas. prol. 41) *altera correpta primum legitur* CAT. 63, 30. CORP. I 1215 = X 4480 adeitur. PRISC. gramm. II 557, 17

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

antiqui . . . adeibam, queibam (-ibam *rec. Scot. bis*) pro adiebam, quiebam. *part.* adiens: PRISC. gramm. III 472, 3 GREG. TVR. virt. Mart. 2, 54 p. 627, 29 glor. conf. 16 p. 756, 29 GLOSS. II 6, 51. *de constructione cf.* ARVS. gramm. VII 453, 13 adit ad illum (CIC. epist. ad Ax. frg. 1, 1 TER. Andr. 639), adii illum (CIC. Scaur. 25), adii in illum (CIC. Verr. 5, 26). PRISC. gramm. II 353, 13 *sqq.*

I *de motu*: **A** *animantium* (*adeunt homines*): **1** ***intransitive*:** **a** *absolute*: α *intellege ad homines* (*bestiam personatam* OV. met. 2, 860) *sive ambulantes sive domi sedentes contingendi, alloquendi, conveniendi* (*cf.* PLAVT. Curc. 303. 304) *causa*: PLAVT. Aul. 116 adeunt, consistunt, copulantur dexteras, rogitant me, ut valeam. LIV. 33, 33, 2 adire, contingere dextram. APVL. flor. p. 101 Oud. expedita dextra adeunt ac salutant. *coniunguntur verba alloquendi, appellandi*: adloquor (*ubique per* atque): PLAVT. Bacch. 978 Capt. 540 Men. 277. 465 Merc. 712 [TER. Andr. 974 adibo et conloquar *Call.*, a. e. *om. A recte*]. CVRT. 10, 8, 9 suspecti . . . invicem non adire propius, non conloqui audebant. appello (*cf.* PLAVT. Curc. 113. 114) *per* atque: PLAVT. Cist. 321 Poen. 992 Trin. 1041. *asynd.*: PLAVT. Mil. 420 CIC. Verr. 3, 134 (*temptandi causa*). percontor (*cf.* PLAVT. Rud. 309) *per* atque: PLAVT. Men. 1091. *item* rogo: PLAVT. Persa 600. perquiro (*asynd.*): PLAVT. Stich. 202. *similia*: PLAVT. Men. 707 adibo atque hominem accipiam quibus dictis meret. Mil. 1117 tute adeas, tuam rem tute agas. TER. Eun. 461 adibo atque adsimulabo. 557 atque gratiam . . . inibo. Andr. alt. exit. 11 adi (abi *codd.*) atque age homini gratias. OV. met. 14, 353 quid cuperet, fassura fuit: ne posset adire, cursus equi fecit. 4, 317. *accedit ablativus*: PLAVT. Pseud. 450 adire blandis verbis atque exquaerere. *coniunguntur verba accedendi*: PLAVT. Bacch. 535 adibo contra et contollam gradum (Rud. 242 accede ad me atque adi contra). Mil. 1266 adi obsecro et congredere. *cf.* Epid. 543. 545[a]. *opponuntur*: PLAVT. Aul. 730 abeam an maneam an adeam an fugiam. Cist. 33 abitum quam aditum malis. TER. Phorm. 737 adeo [-n an] maneo. *ita positum apud* PLAVT. *praeter locos supra allatos* 20*iens* (*accedit* propius: Poen. 582. adeundi tempus: Persa 469 Trin. 432. *nota* Most. 566 occupabo adire. Pseud. 922 tu prior ut occupes adire. *cf. l. 37*), *apud* TER. 8*iens* (7*iens* adibo), *raro apud ceteros*: CIC. *v. l. 18*, OV. *v. l. 24*, LIV. *v. l. 11*, CVRT. *v. l. 16*, APVL. *v. l. 12*. TIB. 1, 5, 61 pauper *amator* adibit primus (*cf. l. 34*). PROP. 2, 23, 16 *scortum ambulans non* sinit esse moram, si quis adire velit (MACR. somn. 1, 2, 19 deas habitu meretricio . . . passim adeuntibus prostitutas. PS. QVINT. decl. 15, 7). OV. am. 2, 19, 53 *intellege ad nuptam*. MART. 1, 90, 4 *Bassa tribas cum feminis versans* non adeunte viro. TERT. pudic. 22 ambiunt moechi . . . adeunt fornicatores. APVL. flor. p. 78 Oud. *intellege gradu ad amicum, item* AVS. 398, 48. β *intellege vel ad homines gradu ordine dignitate a ceteris distinctos vel ad deos, appellandi exorandi causa*: GLOSS. adeuntium ἐντυγχανόντων. PLAVT. Mil. 1037 adeat, si quid volt. :: si quid vis, adi (*sc. ad militem*). 1224 adiisse atque exorasse. 1226 copia adeundi atque impetrandi (1222. 1225 *c. acc.*). OV. trist. 1, 1, 95/96 (*ad principem*). Pont. 3, 1, 119 (*ad principis coniugem*). SEN. dial. 10, 2, 5 (*ad superiores*). *ad magistratum*: CIC. Verr. 2, 138 simulac potestas . . . data est, adeunt. 3, 38 *ci.* postulo. 3, 59 *ci.* peto. 4, 183. 6, 56 (te *add. dett.*). LIV. 3, 46, 9 SEN. dial. 6, 22, 8. 9, 3, 4 PIVS Marcell. dig. 4, 1, 7 pr. si citatus . . . pro tribunali te sedente (-tem *dett.*) adiit. SEV. *et* ANT. Mod. dig. 27, 1, 10, 4 adire . . . et postulare. PAP. dig. 48, 16, 10, 2. VLP. frg. Vat. 155 tutor *se excusans* adeat ex more. 165. 161 adversus eum, quem nominavit. *aliter* SIL. 6, 453 consul adire accirique iubet Libyas (*i. senatum convocat*). *ad regem*: OV. met. 7, 651 adeunt regemque salutant. CVRT. 8, 9, 27. 9, 3, 19. *accedit* propius: CVRT. 10, 5, 4. *ad imperatorem*: PLIN. paneg. 79 adeunt statim, dimittuntur statim. SVET. Aug. 53 adeuntium desideria. Tib. 40. Claud. 38 in publico parum tempestive. Otho 11. Vit. 2 primus C. Caesarem adorare ut deum instituit, . . . reversus ex Syria non aliter adire ausus . . . quam capite velato circumvertensque se, deinde procumbens. Vesp. 23. Cal. 22 consistens . . . inter fratres deos medium adorandum se adeuntibus exhibebat. *cf. l. 71*. *de legatis*: LEX Iulia munic. (Corp. I 206) 155 OV. met. 9, 573. 9, 611 non . . . apte *cf.* 572 *et p. 618, 66*. LIV. 21, 9, 3 tuto. TAC. ann. 3, 61. *nota*: CAES. Gall. 6, 4, 2 *legati* adeunt per Haeduos. ius adeundi: CIC. epist. 4, 7, 6 *cf.* potestas *l. 50*. copia: PLAVT. Mil. 1226 OV. Pont. 3, 1, 137. facultas: MARCVS Vlp. dig. 49, 4, 1, 7 VLP. dig. 49, 4, 1, 9 *bis*. *ad deos* (*cf. l. 64*): AMM. 22, 14, 8 adeuntes quosdam . . . averti videtur *Apis*. γ *intellege ad loca sacra* (*deorum appellandorum causa*): VITR. 3, 3, 3 matres . . . familiarum cum ad supplicationem gradibus ascendunt, non possunt per intercolumnia amplexae adire, nisi ordines fecerint. PRIAP. 14, 4 quod metuas adire, non est. VAL. FL. 8, 243 ubi . . . cum coniuge venit ad aras Aesonides, unaque adeunt pariterque precari incipiunt. SVET. Aug. 6 temere. Cal. 15 venerabundus. *accedit* propius: CVRT. 4, 7, 25. δ *intellege ad loca aliquid spectandi causa*: OV. her. 12, 151. SEN. dial. 2, 1, 2 propius. ε *inest notio ad difficilia accedendi*: *ad metuenda*: PLAVT. Capt. 615 Aiacem, hunc (*sc. insanum*) cum vides, ipsum vides. :: nihili facio. tamen adibo (613 *c. acc.* 604 si adbites propius). Cas. 696 non adiit atque ademit *Casinae gladium?* (697 nemo audet prope accedere). STAT. Theb. 9, 540 Hypseus adiit (539 accedunt comminus) capulumque in morte tenenti extrahit. *ad homines* (*bestias* LIV. 21, 35, 3) *loca, oppugnandi aggrediendi causa*: PLAVT. Epid. 163 adeundum⟨st⟩. senem oppugnare certumst consilium. TER. Phorm. 229 prior adito tu (DON. quasi ad proelium). ego in insidiis hic ero subcenturiatus. *cf.* PLAVT. Persa 469/481. HOR. sat. 2, 5, 88 (*de testamentorum captatore*:) cautus adito. SEN. epist. 111, 2 *philosophus* fit . . . inexsuperabilis et maior adeunti. *de sicario*: RHET. Her. 4, 53 occasio adgrediendi . . . tempus adeundi. *de exercitu, hoste*: CAES. Gall. 6, 6, 1 Caesar . . . effectis . . . pontibus adit tripertito. 6, 34, 4 silvae incertis occultisque itineribus confertos adire prohibebant. 7, 83, 5 adeundi tempus. VERG. Aen. 12, 760 Aeneas . . . minatur exitium, si quisquam adeat. LIV. 31, 17, 1 terra . . . adeuntes aditu arcebant. SIL. 11, 197 hostis adire si parat. 15, 241. *accedit* propius: BELL. Alex. 16, 7 (*navibus*). LIV. 21, 35, 3. 22, 42, 1 AMM. 20, 7, 4. adeundi copia: AMM. 24, 4, 10. *ad privata, clausa* (*de his et sqq. cf.* GLOSS. ingredior, intro, introeo): CORP. I 1215 = X 4480 privatum. precario adeitur. VARRO ling. 5, 160 aedis ab aditu, quod plano pede adibant (ab- *codd.*). CIC. Verr. 6, 118 (*loquitur ianitor carceris*) ut adeas, tantum dabis (ORIENT. comm. 2, 110). VLP. dig. 4, 11, 3 (*ex rescripto divi Pii*) eum, qui fugitivum vult requirere in praediis alienis, posse adire (*ibid.* facultatem ingrediendi). NERAT. Vlp. dig. 8, 3, 33 ius hauriendi et adeundi (*sc. ad fontem. ibid.* ius . . . adeundi ad fontem). *ad finem prohibitum, impeditum*: CAES. Gall. 5, 48, 5 si adire non possit *nuntius* (LIV. 27, 50, 9). LIV. 22, 5, 1 quacumque adire audirique potest, adhortatur. 28, 20, 2 qua adire poterant. locus adeundi: LIV. 3, 49, 2 TAC. hist. 1, 36 PLIN. epist. 4, 16, 1. copia: APVL. met. 6, 15. adire potestas: STAT. Theb. 12, 342. *accedit* iuxta: AMM. 31, 11, 3. *in imagine*: LVCR. 6, 919 nimium longis ambagibus est adeundum. ζ *intellege navibus*: OV. her. 7, 139 'iubet ire deus': vellem, vetuisset adire (*sc. Libyam*).

imperativus adi *est impellentis*: PLAVT. Capt. 540 Mil. 1037. 1265 Persa 600 Poen. 992 TER. Andr. alt. exit. 11 OV. trist. 1, 1, 96. *invitantis*: PLAVT. Persa 791 (Rud. 242 contra). OV. her. 12, 151. adito *est impellentis*: TER. Phorm. 229 HOR. sat. 2, 5, 88. *invitantis*: PLAVT. Persa 310. iubeo adire *ad alium*: PLAVT. Mil. 1034 CIC. Verr. 4, 183. *ad me*: PLAVT. Mil. 1268 Persa 790 CVRT. 10, 5, 4 SIL. 6, 453. IVVENC. 3, 563.

b *indicatur quo adeatur*: *praepositionibus*: **ad**: α *ad homines, deos*: GLOSS. adeo ad eum vado ad eum (PLAVT. 15*iens*: ad me: As. 722 Aul. 746 Curc. 262 Pseud. 966 Stich. 243 Truc. 891. *item* ENN. trag. 303. ad nos: PLAVT. Poen. 652. ad se: Cas. 663. ad eum: Trin. 386 (Poen. 330 ad eas *e coni. inc.*). ad illas: Rud. 831. ad hominem: Bacch. 773 Men. 486 Stich. 237 Truc. 502. ad mulierem: Cas. 41. *cf.* ACC. trag. 77 ad virum. TER. *quater*: ad eum: Andr. 315. 639 Eun. 578. ad precatorem: Phorm. 140). *generaliter, alloquendi appellandi causa*: PLAVT. Aul. 746 cum istacin . . . oratione huc ad me *indicatur finis coniunctis*: PLAVT. Poen. 652 salutat. As. 722 experire, exopta. Cas. 41 orat. Trin. 386 concilies, poscas. Men. 486 turbare gestio. TER. Andr. 639 cum eo iniuriam hanc expostulem. *cf.* TER. Andr. 315 adeon ad eum? :: quidni? si nihil impetres, ut. *synonyma*: PLAVT. Bacch. 773 adeundi ad hominem tempus (774 accessero). Rud. 831/36. Stich. 237 quis haec est quae advorsum it mihi? *item* Truc. 502/3. *accedunt adverbia*: recta: PLAVT. Pseud. 966. propius: PLAVT. Rud. 831. palam: CAES. Gall. 6, 18, 3 suos liberos . . . palam ad se adire non patiuntur *Galli*. *domi conveniendi causa*: PLAVT. Truc. 891 sine eumpse adire, ut cupit, ad me (890 huc). TER. Eun. 578 ne vir quisquam ad eam adeat. CIC. Verr. 6, 21 adeundi ad illum (*captivum*) potestatem. 6, 117. GELL. 1, 8, 5 ad hanc (*Laidem*) ille . . . clanculum adit. *ad potestate dignitate praeditos* (*cf. ad parentes l. 54*): PLAVT. Stich. 293 ad me adiri (adire *A*, iri *P*) et supplicari . . . mi. TER. Phorm. 140 ad precatorem . . . qui mihi . . . oret. CIC. de orat. 3, 133 ad quos (*viros sapientia excellentes*) olim et ita (*sc.* transverso foro) ambulantes et in solio sedentes domi sic adibatur, non solum ut de iure civili ad eos, verum etiam de filia collocanda, de fundo emendo, de agro colendo, de omni denique aut officio aut negotio referretur. epist. 11, 16, 1 qui ad nos intempestive adeunt, molesti saepe sunt. Att. 16, 16, 5 ad Caesarem, verba fecimus pro. frg. epist. ad Ax. 1, 1 ad M. Bibulum. NEP. Dion 8, 2 ad Dionem et ait. Hann. 2, 3 tempore dato ad regem. GELL. 1, 19, 2 ad Tarquinium. 3, 8, 5 ad consulem. 9, 2, 1 ad Herodem Atticum. TERT. nat. 1, 7 initiari volentibus mos est prius ad magistrum sacrorum vel patrem adire. idol. 19 ad Iohannem. *ad concilium*: CIC. Verr. 5, 137 ad *Syracusanorum* senatum. NEP. Them. 7, 1 ad magistratus. 7, 4 ad magistratus senatumque Lacedaemoniorum. *de legatis*: CIC. S. Rosc. 25 *et* 110 ad Sullam. Phil. 7, 26 ad Brutum adeundi . . . potestatem. *de tabellario*: CIC. epist. 11, 16, 1 satis scite et commode tempus ad te (*Brutum*) cepit adeundi. *ad magistratus in ius*: *nota formulam*: LEX agr. (Corp. I 200) 17 quei . . . de ea re (CIC. Q. Rosc. 12 de quo nomine ad arbitrum adisti, de eo ad iudicem venisti) . . . in ius (CIC. Verr. 5, 147 ad praetorem. CAES. civ. 1, 87, 2 ad Caesarem) adierit ad eum, quem . . . ius deicere oportebit (LEX Malacit. Corp. II 1964, 65, 65 ad quem de ea re in ius aditum erit. *item* LEX Vlp. dig. 2, 12, 6. S. C. Vlp. dig. 16, 1, 2, 1 in iure). SENT. Minuc. (Corp. I 199) 45 ad nos (*arbitros, cf. l. 79 et p. 619, 53*). CIC.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Verr. 2, 123 ad Verrem, *coni.* doceo, impetro. 4, 152 ad Metellum, *coni.* postulo. 5, 113 ad Verrem, *coni.* reposco, impetro. Flacc. 49 ad quem (*praetorem*), *coni.* causam defero. *ibid.* legatus, ad quem est aditum, actionem se daturum negavit. epist. 3, 7, 3 *et* 3, 10, 6 ad me (*proconsulem*). LEX Vrson. (Corp. II 5439) 99, 10 ad IIvir(um), *coni.* postulo. CAEC. mort. persec. 15, 5 ad iudices tamquam ad deos. *formula evocationis*: CIC. Phil. 8, 33 qui ab armis discesserint et aut ad ... C. Pansam aut ad A. Hirtium cos. aut ad D. Brutum imp. cos. des. aut ad C. Caesarem pro pr. ante id. Mart. primas adierint (= frg. epist. ad Caes. iun. 1, 1). *ad deos*: LEX Cic. leg. 2, 19 ad divos adeunto caste. 2, 24. TERT. orat. 15 sic (*sc.* expositis paenulis) adeunt ad idola nationes. ieiun. 7 *Ezechias* eodem ... habitu (*sc. veste scissa, sacco induto*) *sacerdotes* ad deum per Esaiam adire iussit, utique ieiunio preces prosequente. HERM. rec. Palat. sim. 2, 5 ad deum. LACT. inst. 4, 3, 4. *accedit abl.*: TERT. orat. 1 agmine verborum ... ad dominum. HERM. rec. Palat. sim. 2, 8 pauperes pro locuplete adeuntes orationibus suis ad dominum (ἐντυγχάνοντες).

inest notio ad difficilia accedendi: *ad metuenda*: PLAVT. Cas. 663 prope ad *Casinam gladium tenentem*. ACC. trag. 77 tibi cautim est adeundum ad virum. ENN. trag. 303 nolite, hospites, ad me adire ..., ne contagio mea bonis umbrave obsit (306 quid te adiri abnutas?). CAES. Gall. 4, 2, 5 ad quemvis numerum ephippiatorum equitum quamvis pauci adire audent. HERM. rec. Palat. mand. 11, 4 *fideles* minime ad eos (*haereticos*) adeunt. *ad occulta, remota*: HYG. Gell. 10, 16, 12 qui ad inferos adissent ac redissent (13 qui descenderint illuc atque inde rursum evaserint). TERT. nat. 2, 14 HIL. in psalm. 141, 5. *translate*: TERT. anim. 2 etiam ad ipsos prophetas adisse ... indagatorem quemque sapientiae ex negotio curiositatis. *ad impedita*: ITALA Palat. Luc. 8, 19 p. 298ᵇ, 3 non poterant adire ad eum per turbas (VVLG. eum). *β ad loca*: PLAVT. Aul. 102 ad aedis nostras. Curc. 145 quid si adeam ad fores atque occentem? Bacch. 578. Merc. 132 ad ostium. VARRO Ter. Scaur. gramm. VII 29, 10 'ad' *significat* locum, ad quem adimus, ut ad parietem (*opp.* 'ab' locum a quo discedimus). CIC. Caec. 82 qua adibam ad istum fundum (POMPON. dig. 8, 4, 11, 1 spatium ... qua dextra et sinistra ad rivum adeam. *ibid.* adire, qua proxime possim, ad reficiendum *rivum. cf. ibid.* pr. accedendi ad ea loca facultas. NERAT. Vlp. dig. 8, 3, 33 *p. 618, 21*). Phil. 14, 2 ab ... aris, ad quas togati adierimus, ... discedere (VITR. 4, 5, 1 immolantes aut sacrificia facientes). CAES. Gall. 6, 25, 4 ad initium ... silvae *inaccessae*. SIL. 13, 455 maestum, quod adire nequires saucius ad muros et Martis honore careres. GELL. 12, 13, 18 terras ... ad quas a nostris hominibus adiri potest. 16, 5, 12 iter angustum, per quod ad vestibulum orci adiretur. AMM. 16, 11, 11 ad intima Galliarum ... adire Germanos. CYPR. epist. 30, 6 ad limen ecclesiae. VVLG. Hebr. 4, 16 ad thronum gratiae. GREG. TVR. virt. Mart. 3, 18 ad (*eras. 1a*; *om. p*) basilicam. 4, 31 ad *villam*. *intellege navibus*: CIC. Verr. 5, 26 ad quam (*urbem, sc. Messanam*) cum adirent ex Italia. 6, 167 homines ... navigant, adeunt ad ea loca, quae numquam ante viderunt. *in imagine*: SIL. 15, 511 usque ad sidera adisse invideat ... nobis deus. *γ ad ea quae in certis locis vel fiunt vel sunt*: PLAVT. Aul. 201 eam rem volt ... mecum adire ad pactionem. *cf. p. 618, 78 sqq., item* CIC. Q. Rosc. 10 ad iudicium ... venimus, ... ad arbitrium ... hoc animo adimus, ut. Sest. 106 ad quas (*contiones*) nemo adibat incorruptus, nemo integer. Brut. 311 ad causas et privatas et publicas ..., non ut in foro disceremus, sed ut ... docti in forum veniremus. GRAMM. VII 34, 7 ad simulacrum. CIC. Verr. 5, 108 aditum est ad libros Sibyllinos (GELL. 1, 19, 11 quasi ad oraculum. AVG. civ. 3, 17). LACT. epit. 70, 15 ad ... sacrarium caelestium litterarum. SVET. Nero 38 ad reliquias rerum suarum (*exscripsit* OROS. hist. 7, 7, 7). *nota δ* ad *c. gerund.*: CAES. Gall. 7, 25, 1 deustos pluteos turrium videbant, nec facile adire apertos ad auxiliandum animadvertebant. **in:** *conventum*: CIC. Verr. 5, 26 Romam atque in horum conventum. PAVL. NOL. epist. 13, 16 in tale ... consilium. *loca*: CIC. Caec. 21 omnes introitus, qua adiri poterat ... in eum fundum. SEN. dial. 12, 16, 5 *Fortuna* eas quoque domos ausa ... intrare, in quas per templum aditur. LEX Salp. Corp. II 1963, 25 (I 35) in id municipium alter uter ex II viris. TERT. orat. 25 in templum. GREG. TVR. virt. Mart. 3, 60 in (*ras. 1a*) territorium ... urbis. in ius: *v. p. 618, 80 et p. 619, 77.* CIC. Verr. 3, 55 ante quam aditum in ius esset. p. red. 1, 22 in ius adeundi potestatem. Att. 11, 24, 4 de suis controversiis. *adverbiis loci*: **huc:** PLAVT. Aul. 746 huc ad me. Truc. 620 (*verba minitantis*:) accede hu[n]c modo, adi huc modo. 890 eumpse adire huc (891 ad me). HOR. sat. 2, 3, 80 huc propius me, dum doceo insanire omnes, vos ordine (*cf. p. 621, 40*) adite. PRIAP. 77, 3 fures prohibetis huc adire (*cf. etiam p. 626, 45*). **quo:** *sc. ad magistratum*: LEX agr. (Corp. I 200) 24 pr(aetor) consolve, quo de ea re in ius aditum erit. *item* 30 (93 *et* 102 *ex parte suppl.*). 37 (*omisso* de ea re, *item* VLP. dig. 30, 12, 12, 4). LEX Ant. de Term. (Corp. I 204) 2, 1 LEX Rubria de Gall. cisalp. (Corp. I 205 = XI 1146) 1, 10 LEX Vrson. (Corp. II 5439) 105, 23. LEX Rubria 1, 16 quo quomque d. e. r. in ius aditum erit. LEX Iulia munic. (Corp. I 206) 44 quo quomque de ea re aditum erit. *sc. ad loca*: *ad difficilia, impedita*: LVCR. 5, 36 *loca remota, maria,* quo neque noster adit quisquam nec barbarus audet (*sc.* adire). CIC. Verr. 6, 98 eo ... pirata penetravit, quo simul atque adisset. Mur. 34 Bosporum ... quo exercitus adire non posset. CAES. Gall. 7, 14, 5 quo pabulandi causa adire posse videantur. [2, 7, 3 *v. p. 623, 53*] civ. 1, 49, 2 loca trans flumen ... quo omnino Caesar adire non poterat. MON. Ancyr. 5, 15 quo neque terra neque mari quisquam Romanus ante id tempus adit (προσῆλθεν). *ad vetita, sacra*: CIC. Verr. 5, 101 fanum ... quo liberos adire ne orandi quidem causa fas erat. har. resp. 24 quo (*ad ludos*) matrona nulla adiit. 44 loco, quo eum adire fas non fuerat. CAES. civ. 3, 105, 4 in occultis ac reconditis templi, quo praeter sacerdotes adire fas non est, quae Graeci ἄδυτα appellant. VITR. 1, 7, 2 loco, quo minime semper homines nisi per sacrificium necesse habeant adire. *cogitantur diversa*: CIC. dom. 72 omnem locum, quo adisses. SALL. Iug. 14, 17 exul ... quo adcedam aut quos appellem? ... an quoquam mihi adire licet, ubi non .... TAC. ann. 2, 43 quoquo adisset *Germanicus*. VEN. FORT. carm. 3, 9, 82 sequitur liber (*sc. populus*), quo (*sc. ad lucem*) suus auctor adit. *cf. B 1 et 2 a b.* **illo:** CAES. Gall. 4, 20, 3 neque temere praeter mercatores illo (*sc. Britanniam*, adit ad illos *β*) adit quisquam. AMM. 31, 13, 12 nullus ... illuc adire ... ausus. *cf. B 2 b.*

2 *transitive*: **a** *adeuntur homines* (*bestiae v. γ*), *dei*: (PLAVT. *22ⁱᵉⁿˢ active*: me: As. 82 Most. 1154. hunc: Bacch. 241. Trin. 1041 Truc. 824. Poen. 982 hosce. hanc nostram: Amph. 453. hunc insanum: Capt. 613. hanc amatricem: Poen. 1304. eum (eas): Men. 360 Cist. 33. eampse anum: Aul. 814. istam: As. 141. quem: As. 150 Bacch. 616ᵃ. dignos indignos: As. 247. hominem: Poen. 841. hospitem: Merc. 104. matrem: Epid. 570. patrem: Bacch. 442. Philtonem: Trin. 736. Lesbonicum: Trin. 749. *ter* passive: Rud. 1298 adeundus mihi illic est homo. Truc. 895 adeundae[st] hae mihi. Mil. 1225 quasi regem adiri eum. *cf.* ENN. trag. 306 quid te adiri abnutas? TER. *6ⁱᵉⁿˢ active* [Phorm. 609 *acc. del. Bentl.*]: me: Andr. 534. te: Hec. 251. hunc: Hec. 429. hominem: Phorm. 252. magistratus: Phorm. 403. senem: Phorm. 285. *semel passive*: Hec. 716 meretricem hanc ... adeundam). *α generaliter, alloquendi appellandi causa*: GLOSS. appello. me ⟨a⟩dierunt: ad me venerunt. PLAVT. Epid. 570 ut matrem tuam videas, adeas (PLIN. paneg. 26 te viderent adirentve), ⟨ad⟩venienti des salutem atque osculum. *coniunguntur*: adloquor: PLAVT. Men. 360. TER. Phorm. 252 blande. CIC. Cluent. 170. LIV. 33, 29, 12 copia adeundi adloquendique. SEN. Med. 418 TAC. hist. 4, 65 PLIN. paneg. 48. conloquor: PLAVT. As. 150. appello: PLAVT. Poen. 982 Trin. 1041 LVCIL. 643 *cf.* 644. CIC. Verr. 3, 36 TAC. hist. 4, 2. *cf.* PLAVT. Truc. 895/96. dico: PLAVT. Trin. 736 OV. met. 13, 772 (*adit vates, item* ars 1, 649 *coni.* monstro). LAMPR. Hel. 10, 3. aio: TER. Andr. 534 OV. met. 9, 108. inquam: OV. fast. 2, 605 (*adit index, item* met. 7, 825 *coni.* refero. CVRT. 6, 7, 28. 6, 10, 8). edoceo: PLAVT. Trin. 749 SALL. Iug. 93, 6. doceo: OV. met. 10, 651. promitto, polliceor: SALL. Catil. 41, 5 CVRT. 8, 11, 3 TAC. hist. 5, 18 AMM. 22, 7, 5 VVLG. II Macc. 4, 8 SVLP. SEV. chron. 2, 18, 2. *similia*: PLAVT. Amph. 453 tuae (*erae*) si quid vis nuntiare (*sc. licet*). hanc nostram adire non sinam. Aul. 814/15 (*cf.* 793 i intro, exquaere). Poen. 841 *coni.* ausculto. OV. met. 4, 317 *cf.* 320 orsa loqui. SVET. gramm. rhet. 25 piscatores. MACR. somn. 2, 1, 10 fabros. TER. Hec. 251 de filia. 429 si quid velit (CIC. epist. 3, 9, 2). *accedit abl.*: SEN. dial. 4, 36, 5 *irati* non sermone, non officio adiri faciles. *nota in societatem coeundi causa*: S. C. de Bacch. (Corp. I 196 = X 104) 7 Bacas vir nequis adiese velet. *amice appellandi causa*: PLAVT. Bacch. 616ᵃ quem quisquam homo aut amet aut adeat. *cf.* CIC. Cluent. 170. *puellam*: PLAVT. As. 141 priusquam istam adii atque amans ego animum meum isti dedi. CAT. 8, 16 quis nunc te adibit? cui videberis bella? OV. met. 4, 258 Clytien ... non amplius *Sol* adit venerisque modum sibi fecit in illa. *cohortandi causa*: CAES. Gall. 7, 4, 3 quoscumque adit ex civitate, ad suam sententiam perducit; hortatur. 4, 21, 8 civitates, *coni.* hortor (*item* civitates: 7, 21, 2 HIRT. Gall. 8, 38, 2 LIV. 26, 20, 1). VAL. MAX. 5, 6, 8 publicani ultro aditos censores hortati sunt. *imperator milites*: CIC. Att. 7, 20, 1 *Pompeius* cohortes legionum Appianarum non firmissimarum. CAES. Gall. 7, 86, 3 *coni.* cohortor. LIV. 10, 20, 3 ordines, *coni.* hortor (TAC. ann. 15, 12. hist. 2, 82 *omisso obiecto, item* ann. 3, 45 inter primores equo insigni adire, memorare veteres Gallorum glorias). CVRT. 3, 10, 8 Graecos, *coni.* admoneo. SIL. 5, 150 nunc hos, nunc illos adit atque hortatibus implet. SVET. Iul. 70 VOP. Prob. 8, 2. *consolandi causa*: OV. trist. 1, 8, 12 afflictum. SEN. Med. 418 TAC. ann. 13, 19 *coni.* solor. *turbandi, temptandi causa*: PLAVT. Bacch. 241 adibo hunc, quem quidem ego hodie faciam hic arietem Phrixi. CIC. Cael. 53 ubi sit congressus cum servis Luccei Caelius, qui ei fuerit aditus. si per se, qua temeritate? si per alium, per quem? TAC. ann. 1, 69 ubi femina manipulos intervisat, signa adeat, largitionem temptet. 2, 40 simulata conscientia adeant (*sc. servum*), offerant pecuniam. hist. 4, 2 inrepere ... militares animos adeundo, appellando. TERT. scorp. 1 *haeretici* numquam magis adeundos *christianos* sapiunt, quam cum aditus animae formido laxavit. *accedit abl.*: OV. epist. 15, 258 blandis ... sonis. SEDVL. carm. pasch. 2, 177 insidiis. *β orandi, supplicandi causa*: *homines*: GLOSS. rogat, interpellat. PLAVT. As. 150 *coni.* supplico. 247 dignos, indignos, *coni.* experiri (246 supplicabo, exobsecrabo). Cist. 33 (*cf.* 32 sibi simus supplices). Merc. 104 *coni.* oro. Most. 1154 *precatorem*. TER. Hec. 716 *coni.* oro (*nota* 719/20:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

arcessitur Bacchis, ut adeatur). *potestate, dignitate praeditos*: PLAVT. As. 82 *patrem filius* (74 oravit). *item* QVINT. decl. 286 p. 152,15 petiturus. PLAVT. Bacch. 442 patrem *paedagogus* postulatum (*supin.*). LVCIL. 644 *erum* servuli. 643 cum pacem peto, cum placo, cum adeo et cum appello *meam*. CIC. Verr. 3,36 patronum, quem suo iure adire aut appellare posset. OV. met. 8,778 dryades ... Cererem cum vestibus atris maerentes adeunt poenamque Erysichthonis orant. *regem, principem, imperatorem exorandi, appellandi, salutandi causa*: PLAVT. Mil. 1225 per epistulam (*cf. l. 30*) aut per nuntium quasi regem adiri eum (*sc. militem*) aiunt. 1222 quam laeta est, quia ted adiit (te adit *CD*, ad te *B*). 1224 *et* 1226 *absolute.* SALL. Iug. 21,4 reges (*legati, item* LIV. 27,4,9. 35,13,6. 44,19,4 CVRT. 6^iens^ AMM. 17,4,1 VVLG. II Macc. 4,36 *gr.* ἐνετύγχανον). VERG. Aen. 10,149 OV. ars 1,649 met. 7,7 LIV. 37,20,6 CVRT. 5^iens^ PLIN. nat. 37,124 VAL. FL. 5,501 TAC. ann. 13,9. 15,5 VVLG. II Macc. *ter* SVLP. SEV. chron. *passim.* CASSIOD. var. 3,37,1 nos (*Theodericum regem*) aditos flebili allegatione. 5,32,1 adiit nos innumeris vicibus Patzenis repetita conquestio. OV. met. 11,278 tyrannum. CVRT. 4,5,20 *satrapen.* CIC. epist. 6,14,2 omnem adeundi et conveniendi illius (*Caesaris*) indignitatem et molestiam. LVCAN. 8,232 solus ... e numero regum telluris eoae ex aequo me (*Pompeium*) Parthus adit. 10,82 *Caesarem* Cleopatra. SVET. Iul. 78 adeuntis se cum plurimis honorificentissimisque decretis ... patres conscriptos sedens (*quo sibi invidiam movit*) pro aede Veneris Genetricis excepit. CORP. XI 1420,34 imp. Caesare(m) Augustum (*legati, item* SVET. Tib. 16 Cal. 49). VAL. MAX. 7,7,4 aditus divus Augustus. PLIN. nat. praef. 11 te (*Titum imperatorem*) religiose adiri etiam a salutantibus. 8,135 nullo ... non principe adito querimoniis provincialibus. TAC. ann. 1,17 principem precibus vel armis. 4,39 quamquam praesentem scripto (CALL. dig. 42,1,33 aditus per libellum. *cf. l. 9*). PLIN. epist. 7,6,10 paneg. 26. 56 (*ample describitur apud barbaros aditio*). 77 adibat aliquis ut principem. respondebat se consulem esse. SVET. Tib. 40. 75 *post mortem Tiberii* absente adhuc Gaio nemo extabat, qui adiri interpellarique posset. Vesp. 7. ICTI *passim, v. Vocab. iurispr.* AMM. *passim.* HIER. epist. 1,15 SVLP. SEV. dial. 2,5,6. *magistratus*: GRAMM. IV 568,7 adeo consularem πρόσειμι τῷ ὑπατικῷ. S. C. de Bacch. (Corp. I 196 = X 104) 8 *et* 17 pr(aetorem) urbanum (SEV. Vlp. dig. 27,9,1,2). CIC. Verr. 6,21 te (ad te *dett.*) senatum adisse supplicem. ad Q. fr. 1,2,15 BELL. Alex. 56,6 LIV. 23,15,15. 24,23,6. 34,1,7. FEST. 185,2 qui ... in ordine (*cf. p. 619,74*) staret adeuntium praetorem. GAIVS inst. 1,29 praetorem vel in provinciis praesidem provinciae. ICTI *passim, v. Vocab. iurispr.* TER. Phorm. 403 magistratus. LIV. 34,1,7 *coni.* rogare. QVINT. decl. 270 p. 108,1. 279 p. 139,9. 247 p. 13,28 potestas adeundi magistratus. 301 p. 189,23 ingenuitas, quae aditura erat magistratus. PLIN. epist. 7,27,11. LEX Iulia munic. (Corp. I 206) 152 *censores.* LIV. 34,1,7 consules (2,25,6 *consulem* legati, *item* 8,1,7. 25,6,2. 34,56,5. 37,6,7. 37,34,3. 37,34,8. 37,45,6 per *Scipionem.* PLIN. nat. 33,142 SVET. Tib. 31). TAC. ann. 2,28 PLIN. epist. 7,33,4 PIVS Vlp. dig. 35,1,50. *cf. etiam l. 32.* EPIST. Vesp. a. 78 (Corp. II 1423) 12 proco(n)s(ulem). CORP. X 7852 PLIN. epist. 10,56,4. LIV. 40,29,12 tribunos plebis. AT. CAPITO Gell. 13,12,4 SVET. Claud. 12. *cf. etiam l. 79.* TAC. ann. 4,36 praefectum urbis. VLP. dig. 1,12,1,10 PAVL. dig. 1,12,2. PIVS Vlp. dig. 25,3,5,7 competentes iudices. DIVI fratres Vlp. dig. 50,12,8 nomine publico. CORP. V 2781 (*a. 314*) 1 adeundi iudicis potestatem. 13 facultas. VLP. dig. 4,8,21,8 arbitrum. *alios v. Vocab. iurispr. nota*: *ius dicentes apud inferos*: SEN. Herc. f. 733 aditur illo Cnosius Minos foro, Rhadamanthus illo, Thetidis hoc audit socer. *generaliter*: COMMOD. Call. dig. 35,3,6 is, cuius de ea re notio est. *item* VLP. dig. 36,4,5,16 pro tribunali. VLP. dig. 4,2,23 pr. aliquem potestate praeditum. 49,4,1,9 *et* 10 *eum a quo provocamus.* 49,5,5,1 (*ubi syn.* supplico) *eum quem* appellamus. 2. 3. CINCIVS Gell. 16,4,4 (*de milite scripto*) eum, qui eum pagum, vicum, oppidum delegerit. *nota*: CALL. dig. 1,18,19,1 observandum est ius reddenti, ut in adeundo ... facilem se praebeat. *senatum*: CIC. Verr. 3,146 OV. met. 15,645 concilium Graiosque patres *legati.* LIV. *passim, saepe legati, v. Fügner, lex. Liv.* VAL. MAX. 5,1,1 f. adeundi *senatus* diem. TAC. ann. 15,9. *concilium*: OV. met. 15,645 *legati* (*item* LIV. 10,12,2. 27,35,3 *ubi* cons- *P.* 39,33,8). *collegium*: PLIN. epist. 10,68 collegium pontificum. TRAI. Plin. epist. 10,69 pontificum adeundorum. ACTA Arv. a. 120 v. 45 fratres Arvales. *adeunt legati* (*cf. l. 12. 25. 46. 66. 68*): CIC. Att. 1,19,2 civitates (LIV. 21,19,6. 42,26,8. 42,46,7). Phil. 6,6 BELL. Alex. 69,2 BELL. Hisp. 3,2. 19,5 SALL. Cat. 41,5 LIV. 24,20,14 (*cf.* 24,13,2) 30,19,2. 35,31,2. 37,6,6. 42,26,5 ita ... magistratum, ut ex instituto loca lautia acciperent. SIL. 1,692. 17,170 STAT. Theb. 3,351 FRONTIN. strat. 4,7,31 TAC. ann. 1,39. *adeunt milites querentes petentes*: CAES. civ. 1,64,3 centuriones tribunosque militum. civ. 3,59,4 Caesarem. LIV. 2,12,7 *scribam cum rege sedentem.* 34,56,9 tribunos plebis, uti causas cognoscerent. PHAEDR. app. 8,19 sedentem pro tribunali ducem. CVRT. 10,4,3 copiarum duces atque amicos *Alexandri.* TAC. hist. 1,9 legiones ... Verginium legationibus. *indicatur status eius qui aditur*: PHAEDR. app. 8,19 sedentem pro tribunali. SVET. Vesp. 7. *cf. p. 617,53. item sedentes*: LIV. 2,12,7. 3,46,9 SVET. Iul. 78. *cf. p. 618,63 et* VLP. frg. Vat. 161 *et* 165 sessionibus adire. PLIN. nat. 33,142 prandentem in fictilibus *consulem legati.* *locus, ubi adeatur*: LIV. 34,56,5 in Capitolio. SVET. Claud. 12 *et* VLP. dig. 36,4,5,16 pro tribunali. SEN. Herc. f. 733 foro. LIV. 26,51,10 protinus in via. SVET. Cal. 49 in itinere *cf.* Tib. 40. *accedit* adversus *aliquem*: AT. CAPITO Gell. 13,12,4 DIVI fratr. Vlp. dig. 50,12,8 VLP. dig. 50,13,1,9 PAVL. dig. 1,12,2 VVLG. act. 24,1. 25,2. contra *aliquem*: AVG. epist. 70,2. in *aliquem*: TAC. ann. 4,36. de *aliquo vel aliqua re*: TER. Hec. 251 PLIN. nat. 8,135 EPIST. Vesp. Corp. II 1423,12 TAC. ann. 13,9 SATVRN. dig. 40,14,2,2 VLP. dig. 2,12,2 *et* 28,7,9,8. per *hominem*: PLAVT. Mil. 1225 LIV. 24,23,7. 37,45,6. TAC. ann. 1,47. *cf. p. 617,68 et 619,13.* per *scriptum*: PLAVT. Mil. 1225 CALL. dig. 42,1,33. *cf.* PAVL. NOL. epist. 6,1 alloquio ... familiari per litteras (*idem* litteris, epistulis *passim*). *ablativus*: TAC. ann. 4,39 scripto. 1,17 precibus vel armis. PANEG. 11,16 verbo. TAC. hist. 1,9 legationibus. CASSIOD. var. 3,37,1 allegatione. PLIN. nat. 8,135 querimoniis provincialibus *videtur esse dativus.* *pendet* ut: TER. Phorm. 404 LIV. 34,56,9 SCAEV. dig. 40,5,19 VLP. dig. 27,2,1 pr. SVLP. SEV. chron. 2,47,5. *deos adorandi, precandi causa*: CIC. nat. deor. 1,77 simulacra, quae venerantes deos ipsos se adire crederent. VERG. Aen. 8,543 larem *et* penates (*cf. p. 624,50 et 626,16*) laetus adit. PROP. 2,34,26 te nostros laetor adire deos. OV. am. 3,7,54 *item claudit hexametrum.* EPIC. Drusi 290 cur adeo fratres, heu, sine fratre, deos? SEN. Ag. 778 deos ... lauru cinctus Agamemnon. CVRT. 4,7,8 cupido ... adeundi Iovem. TAC. ann. 3,59 urbis deos. VVLG. sap. 8,21 (ἐνέτυχον). CLAVD. 18,239 Minervam virginitas Vestalis. *nota*: OV. Ib. 99 quisquis ades sacris, lugubria dicite verba, et fletu madidis Ibin adite genis. *accedit ablativus*: PROP. 3,21,18 cogor undisonos ... prece adire deos. SEN. Phaedr. 108 castis precibus aut ritu pio ... deam. STAT. Theb. 2,251 lumine (*p*, limine *PBM*) ... Pallada. *consulendi causa*: OV. fast. 4,583 Sol aditus *a Cerere.* TAC. hist. 4,83 Pythicum Apollinem. *divinos*: VERG. Aen. 3,456 vatem. *coni.* oracula posco. GELL. 14,1,35. APVL. met. 2,18 Fotis erat adeunda deque nutu eius consilium velut auspicium petendum. *ad β*: *adeundo expetere*: LVCR. 5,1229 divom pacem votis adit a‹c› prece quaesit. APVL. met. 6,3 cuiuscumque dei veniam. ANTH. 653,38 praecepta Sibyllae. COD. Theod. 6,22,8,1 nostra adire responsa. *γ inest notio ad difficilia accedendi*: *ad metuenda, verenda*: PLAVT. Capt. 613 insanum (*cf. p. 617,81*). PROP. 1,3,12 *puellam dormientem* molliter inpresso conôr adire toro (*cf.* 15 temptare. 16 osculaque admota sumere et arma manu. 17 turbare quietem). VERG. Aen. 5,378 nec quisquam ... audet adire virum manibusque inducere caestus. 11,636 *Remulum* horrebat adire. SIL. 9,272 Servilius obvia adire arma ... iubetur. 13,592 non ... Alecto, non ... Megaera audet adire ferum (*Cerberum*). RVT. NAM. 1,627 *aprum* Meleagrei lacerti. *ad longinqua, diversa* (*cf. b α*): CIC. fin. 5,87 Pythagoras ... Persarum magos. QVINT. inst. 1,12,15 Plato ... Aegypti quoque sacerdotes. APVL. flor. p. 56 Oud. *Pythagoras* Chaldaeos atque ... Brachmanos. *de peregrinantibus, errantibus*: HOR. carm. 2,6,1 aditure mecum ... Cantabrum indoctum iuga ferre nostra. PANEG. Mess. 59 *Vlixes* incultos ... Laestrygonas Antiphatemque. OV. fast. 4,571 Hesperios *Ceres errans.* met. 4,296 Caras *Hermaphroditus.* 11,408 Magnetas ... vagus exul *Peleus.* HIER. epist. 53,1 quosdam ... novos adisse populos. *gentes exercitu*: GLOSS. adgreditur. CAES. Gall. 3,7,1 *Caesar* eas quoque nationes (*sc. Illyrici*) adire et regiones cognoscere volebat. 3,11,2 *Labienus* Remos reliquosque Belgas adeat atque in officio contineat. [VERG.] catal. 9,51 Afros. LIV. 25,40,6 cum *auxiliaribus* socios ad retinendos in fide animos eorum ferendo in tempore cuique auxilium adiit. 38,16,10 gentibus ... quas adissent quasque non adissent *Galli.* 39,2,9. VELL. 2,40,2 victor omnium quas adierat gentium. 2,107,3. CVRT. 4,55. 7,6,13 et iam perdomitorum et quot deinde adire decreverat. 7,8,19 omnium gentium, quas adisti, latro es. 9,8,4 SIL. 3,4. 16,678. TAC. hist. 1,63 Treveros ... ut socios securi adiere. TREB. trig. tyr. 26,7 *Isauri* in editis positi adiri nequeunt. *inferos*: VERG. georg. 4,469 *Orpheus* manesque adiit regemque tremendum nesciaque humanis precibus mansuescere corda (*idem* OV. met. 10,15 Persephonen adiit inamoenaque regna tenentem umbrarum dominum. SEN. Herc. O. 1062 manes). OV. met. 13,465 Stygios ... manes *Polyxena.* SEN. Phaedr. 947 manes *Hippolytus:* APVL. met. 8,1 manes *Charite.* TERT. anim. 55 Christus inferos adiit, ne nos adiremus. *superos*: SEN. Herc. f. 16 nec ipse tantum Bacchus aut Bacchi parens adiere superos: ... mundus puellae serta Cnosiacae gerit. OV. met. 15,63 *Pythagoras* licet caeli regione remotos mente deos adiit. *cf. p. 625,20.*

membra hominum: *nota proverbium*: PLAVT. Aul. 378 ita illis impuris omnibus adii manum. Cas. 935 satin lepide adita (add- *codd.*) est vobis manus? Persa 796 quo modo de Persa manus mi aditast (add- *codd.*). Poen. 457 eo pacto avarae Veneri pulchre adii manum. 462 Veneri ut adierit leno manum. *sensus 'subdole fallendi' qui natus sit, parum liquet. sed cf. locos sub I A 1 a init. enotatos et* CLAVD. 5,308 quisnam conatus adire has iactat vitasse manus.

aliter: OV. Pont. 3,1,145 cum tibi contigerit vultum Iunonis adire. VAL. FL. 5,408 radiantis ... ora dei. ANTH. 415,40 pueri regis adire pedes. TAC. ann. 11,32 pontificis maximi aures adire, clementiam expetere.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *adeuntur loca* α *diversa cf. a γ l. 46 sqq.* *de peregrinantibus, navigantibus: mari:* Plavt. Trin. 931 quos locos adisti? :: nimium mirimodis mirabiles (*cf.* 933 advecti). Val. Fl. 5, 501 arva ... Bebryciae. Tac. Germ. 3 *Vlixes* Germaniae terras. *accedit abl.:* Ov. ars 2, 51 his ... patriast adeunda carinis (*sc. alis ceratis*). *ipsum mare:* Prop. 1, 20, 14 neque expertos ... lacus. Ov. fast. 4, 278 Phrixeae stagna sororis. Liv. 10, 2, 14 nulla regione maris Hadriatici prospere adita. Avien. ora 115 aequora. 383 freta. Vvlg. sap. 14, 4 mare (ἐπιβῇ). Cor. Ioh. 1, 115 occiduas ... aquas. *periculosa maris:* Hor. carm. 2, 6, 3 barbaras Syrtes. Sen. epist. 31, 9 nec Syrtes tibi nec Scylla aut Charybdis adeundae sunt. Herc. f. 321. Val. Fl. 5, 481 tot adire voluptas monstra maris. *accedit abl.:* Prop. 3, 12, 34 Sirenum surdo remige lacus. Cvrt. 9, 3, 22 mille navigiis oceanum. Mela 1, 65 maria navibus. Tac. hist. 1, 23 Campaniae lacus ... classibus. *aquas infernas:* Enn. trag. 202 Acherontem. Cvlex 372 Ditis opacos cogor adire lacus. Ov. trist. 1, 5, 20 infernas ... aquas. Mart. 1, 78, 4 *et* 5, 25, 6 Stygios ... lacus. *terra:* Ov. fast. 4, 477 *et* 571 *Ceres filiam quaeritans urbes, fluvios, alia.* met. 4, 296 *Hermaphroditus* urbes (*cf.* 294 ignotis errare locis gaudebat). Pont. 1, 3, 74 Patroclus ... Thessalicam ... hospes Achillis humum. Liv. 45, 28, 3 *et* 4 *Paulus Graeciam peragrans* urbes. Apvl. met. 2, 21. Cypr. Gall. gen. 818 adeat ne regna Canopi *Isaac.* *item de negotiantibus: mari:* Cic. Manil. 34 obeundi negotii aut consequendi quaestus studio tot loca. Edict. Diocl. S. II 13 *mercatores* adire portus et peregrinas obire provincias. *terra:* Verg. georg. 3, 402 *caseos exportans* ... adit oppida pastor. Prvd. perist. 9, 105 *obeundi negotii causa* Vrbem. *de imperatore, exercitu, classe: mari:* Cic. Manil. 34 Siciliam. Caes. Gall. 4, 20, 2 insulam. civ. 3, 105, 1 Syriam. Liv. 32, 21, 32 terras, quascumque adeunt, extemplo dicionis suae faciunt (Cvrt. 4, 4, 20). 37, 54, 20 adistis Graeciae, adistis Asiae urbes. 36, 42, 3 Corcyram. Cvrt. 10, 1, 18 Hispanias. Tac. hist. 1, 23 Achaiae urbes classibus adire. *nota:* Lvcan. 8, 251 te primum, parva Phaselis, Magnus adit (*notione, ut videtur, ad 2 a β declinante, sed cf.* Caes. civ. 3, 105, 1). Tac. hist. 2, 12 non Italia adiri nec loca sedesque patriae videbantur. ann. 2, 54 adito Ilio quaeque ibi veneranda (*utroque loco notione ad β l. 27 sqq. declinante*). *terra: regiones (potissimum longinquas):* Cic. Mur. 34 omnia quae ille (*Mithridates*) tenuerat, adierat, speraverat (Cvrt. 4, 9, 11 quaecumque adierat). Caes. Gall. 6, 35, 6 Eburonum fines ... Sugambri. civ. 3, 85, 2 movendis castris pluribusque adeundis locis. Hirt. Gall. 8, 46, 1 Aquitaniam. [Verg.] catal. 9, 52 flumina ... Tagi. Vell. 2, 5, 1 aditis quae vix audita erant (Cvrt. 4, 7, 10 vastis nudisque solitudinibus. 9, 4, 18 quae mortalium oculis natura subduxerit). 2, 107, 3 victor omnium gentium locorumque, quos adierat. Cvrt. 4, 9, 2 regionem (4, 9, 8. 8, 4, 1 Front. strat. 2, 5, 31). 4, 5, 5 Mediam *alia.* 4, 6, 30 Aegyptum. *urbes:* Caes. civ. 3, 78, 1 Caesari ad saucios deponendos necesse erat adire Apolloniam. 3, 102, 6 ne Antiochiam adirent qui se ex fuga in finitimas civitates recepisse dicerentur. Sall. Iug. 89, 1 consul ... oppida castellaque munita. Liv. 43, 9, 3 consul ... cum equitibus ... oppida.. Cvrt. 4, 5, 5 Bactra. 5, 8, 1. 5, 2, 8. Amm. 31, 16, 3 urbem ... nec adire nec temptare sunt ausi. Dict. 2, 13 civitates cum parte exercitus adeant easque omni modo incursent. *vicos:* Caes. Gall. 2, 7, 3 omnibus vicis aedificiisque, quos (quo β) adire potuerant, incensis.

de magistratibus, legatis, aliis incolentes nomine publico appellaturis: municipia coloniasque: Cic. p. red. 1, 31 qui pro salute mea municipia coloniasque adisset (dom. 30 Pis. 80). Phil. 5, 23 Caesar ... colonias patrias. Hirt. Gall. 8, 50, 3 municipia et colonias ... ut iis gratias ageret. Tac. ann. 2, 39 municipia. Svet. Iul. 8 colonias Latinas adiit et ad audendum aliquid concitasset (*cf. l. 69*), nisi.

urbes, oppida: Cic. Verr. 3, 52 urbem *praetor.* Plin. epist. 8, 24, 4 (*Maximo, legato Augusti in Achaiam misso*) Athenas esse, quas adeas, Lacedaemonem esse, quas regas. Svet. Cal. 3 libera ac foederata oppida sine lictoribus *Germanicus.* Tib. 52 Alexandream propter ... famem *Germanicus.* Cic. Verr. 3, 65 oppida *Cicero in Verrem inquirens.* 2, 54 urbes ... legationis iure et nomine (*de legatis* Verr. 5, 26 Romam. Liv. 37, 16, 1 Rhodum. 42, 19, 8. Stat. Theb. 9, 65 Thebas). Liv. 31, 3, 5 quemadmodum *Philippus* circa omnes non continentis modo urbes, sed etiam insulas partim ipse adeundo partim per legatos conciret (*cf. l. 59*) homines ad arma (Sil. 15, 306).

hiberna exercitus: Liv. 26, 20, 1 Tac. hist. 1, 52. *terras:* Cic. Att. 8, 15, 3 *consules* provincias (Svet. Aug. 47 *bis.* Act. Arv. a. 101 I 22 terra marique). Tac. ann. 3, 34 principibus adeunda saepius longinqua imperii. Liv. 29, 11, 4 *legati quinque navibus* ex dignitate p. R. adirent eas terras, ad quas concilianda maiestas nomini Romano esset. 39, 33, 5 Peloponnesum. *locis inest vel inditur notio finis, termini:* Gloss. non adit non contingit. Hor. carm. 2, 6, 1 Gades (Sil. 3, 3 positos ... cardine mundi ... populos cognataque limina Gades. Tac. Germ. 34 Hercules *columnas inde vocitatas*). Ov. met. 1, 779 *solis ortus Phaethon.* Cvrt. 5, 2, 16 *Alexander* Persidis finem aditurus. 7, 1, 24 Indiam et Oceanum. 10, 5, 36. 9, 2, 28 humanarum rerum terminos. 9, 9, 1 terminos mundi. Front. strat. 1, 4, 14 portum (*aliter* portus *l. 24*). *in proverbio:* Hor. epist. 1, 17, 36 non cuivis homini contingit adire Corinthum (οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς). *in imagine:* [Verg.] catal. 9, 61 si adire Cyrenas, si patrio Graios carmine adire sales possumus. *β saepta (muris, natura loci, religione): templum, sim. (venerandi, precandi causa,* Tib. 1, 2, 81 *violandi, cf.* Cic. Verr. 3, 52): Acc. trag. 232 templum. Caes. civ. 2, 5, 3 Ov. Pont. 4, 4, 29 trist. 3, 1, 70. Liv. 7, 13, 10 gratantes ovantesque. 21, 63, 8. 45, 27, 8 Tac. ann. 2, 75. 14, 10 hist. 2, 2 Tert. nat. 1, 11. anim. 44 (*obi. suppl.*). Svlp. Sev. chron. 2, 17, 2 Pavlin. epigr. 1. Lvcr. 6, 75 delubra deum. Verg. Aen. 4, 56 delubra adeunt pacemque per aras exquirunt (Serv. auct. 'adeunt' proprie dixit). Gell. 4, 9, 9 templa ... ac delubra ... quae non volgo ac temere, sed cum castitate caerimoniaque adeundum (*sc. est*; adeuntur *Momms.*). Cic. Verr. 3, 52 fanum (Avien. ora 367). Cat. 63, 3 opaca silvis redimita loca deae. Tib. 1, 2, 81 incestus sedes ... deorum. Tac. hist. 4, 82 sacram sedem. Val. Max. 6, 5 pr. Iustitiae sancta penetralia. Qvint. inst. 1, 4, 6 interiora velut sacri huius. Plin. paneg. 81 pia mente adire lucos et occursare numinibus (Prvd. cath. 10, 163 nemus). Lampr. Hel. 6, 7 penum Vestae ... solae virgines solique pontifices adeunt. Val. Fl. 5, 408 *templum intrant* quam si radiantis adirent ora dei verasque aeterni luminis arces. Stat. silv. 2, 6, 46 teneri sic integer aevi Elin adit primosque Iovi puer adprobat annos. *oraculum:* Verg. Aen. 7, 81 Ov. met. 13, 677. 15, 631 Delphos ... oracula Phoebi. Liv. 23, 11, 5. 29, 11, 5. 41, 22, 5 Cvrt. 4, 7, 5 Lvcan. 6, 772. Stat. Theb. 8, 199 nec Clarias ... fores Didymaeaque quisquam limina nec Lyciam supplex consultor adibit. Tac. hist. 5, 3 Svet. Tib. 14 Tit. 5. Anth. 653, 38 praecepta Sibyllae. *sepulchrum:* Plin. epist. 3, 7, 8 monimentum *Vergili* ut templum. Pompon. dig. 47, 12, 5 etiam post venditos fundos adeundorum sepulchrorum sit usus. Greg. Tvr. *passim.* *loca veneranda:* Hor. sat. 2, 4 fontis ... remotos (Lvcr. 4, 2 accedere). Ov. met. 1, 369 Cephisidas undas. Clavd. 28, 508 *fontem mirabilem* tacito passu. Prvd. apoth. 76 intuitu fontem deitatis. Svlp. Sev. chron. 1, 17, 6 *legis* si quis erit curiosior, fontem ipsum adeat. Tac. ann. 2, 53 sinus Actiaca victoria inclutos et sacratas ab Augusto manubias castraque Antonii cum recordatione maiorum suorum. *cf. etiam p. 623, 34.* Svet. Vit. 10 campos, in quibus pugnatum est. *in imagine:* Gell. praef. 20 ea (*commentaria mea*) ne attingat neve adeat profestum et profanum vulgus. *domum, sim. (saepe habitantium appellandorum causa):* Cic. Verr. 3, 52 domum. Scaur. 25 casas aratorum *Cicero inquirens in Verrem.* Verg. georg. 4, 445 domos, *coni.* peto (*item* Ov. met. 8, 628). Liv. 23, 2, 10 ne quis adire curiam iniussu suo neve inde egredi possit. Cvrt. 7, 3, 15 si qui tuguria barbarorum adire potuerunt, celeriter refecti sunt. Plin. epist. 3, 21, 5 *Martialis* mandat *Musae,* ut domum meam ... adeat reverenter: 'sed ne tempore non tuo ... pulses ebria ianuam videto'. paneg. 62 *iuvenes* adeant, frequentent securas tandem ac patentes domos (Flor. 1, 7, 14). Svet. Nero 47 hospitia singulorum adiit. verum clausis omnium foribus, respondente nullo in cubiculum rediit. Prvd. apoth. 890 Sidon. epist. 7, 24. *accedit abl.:* Plin. nat. 35, 116 terra ... villas adeuntium asellis aut vehiculis. *domus partes, interiora (passim pro domo ipsa posita):* Ov. met. 14, 9 atria ... Circes. Mart. 1, 70, 11 tibi (*libello personato*) penates atriaque excelsae sunt adeunda domus. Stat. Ach. 1, 745 totos ... penates, ceu miretur, adit. Theb. 9, 65 me propter ... impia fratris tecta (Tac. ann. 6, 15 tecta ... urbis). Cat. 61, 183 cubile adeat viri *nova nupta* (Vict. Vit. 1, 31 cubiculi secreta silentia). Val. Fl. 8, 282 thalamos ... mariti. Ivvenc. 3, 740 regales thalamos, pocula *conviva.* *domos infernas:* Verg. Aen. 6, 534 tristes sine sole domos, loca turbida (Ov. met. 14, 125 loca mortis). Ov. fast. 3, 620 Tartareas (fast. 4, 605 Tartara). Sen. Phaedr. 221 silentem nocte perpetua domum. Sil. 10, 9 sedes imas. Mart. 1, 93, 2 Elysias gaudet adisse (abisse *pars codd.*) domos. Carm. epigr. 1340, 4 ⟨ae⟩thereas. 1447, 4 superas. *significanter christiani:* Tert. spect. 8 templa. *ibid.* circum. 26 theatrum. orat. 25 lavacrum. Hier. epist. 147, 5. Cypr. hab. virg. 19 *virgines* promiscuas balneas. Hier. epist. 50, 3. 77, 4. 107, 8. 108, 15. 125, 17. Svlp. Sev. Mart. 17, 2 profani et gentilis domum. *similiter conclusa, privata:* Liv. 37, 29, 5 vix suas quisque *naves* noscere aut adire poterat. Sen. epist. 21, 10 hortulos. Tac. ann. 6, 1. Ven. Fort. vita Amant. 48. Pavl. Nol. carm. 21, 418 censum meum ... sector. *natura loci saepta, impedita:* Cat. 63, 54 *ferarum* latibula. Liv. 9, 36, 1 silva ... invia atque horrenda ... nulli ... ne mercatorum quidem adita. Cvrt. 6, 5, 11 interiora regionis eius haud sane adiri sine magna vexatione exercitus poterant. Qvint. inst. 12, 9, 3 iuris anfractus aut eruendae veritatis latebras (Rvt. Nam. 1, 522. Anth. 878, 23 mortis). Cod. Theod. 16, 5, 14 (*a. 388*) *haeretici* adeant loca, quae hos ... quasi vallo quodammodo ab humana communione secludant. Svlp. Sev. Mart. 10, 4 locus ... secretus et remotus ... una tantum eademque arta admodum via adiri poterat. *montibus, mari, fluviis clausa:* Cvrt. 3, 9, 6 quidquid in illis angustiis adiri poterat. Flor. 1, 33, 3 *Hispania* ita undique mari Pyrenaeoque vallata est, ut ingenio situs ne adiri quidem potuerit. Amm. 23, 6, 20 *Adiabena* adiri vado numquam potuit. *ripis saepta:* Liv. 1, 4, 4 Tiberis ... nec adiri usquam ad iusti cursum poterat amnis. Cvrt. 4, 10, 3 nec flumina posse adiri. Mela 3, 97 Nilum ... iterum se ubi adiri possit ostendere. *γ saepientia:* Verg. Aen. 6, 115 ut te supplex peterem et tua limina adirem. Ov. met. 3, 274 trist. 3, 5, 8. 5, 4, 34 epist. 19, 174. Lavs Pis. 110 pauper. *cf.* Sil. 3, 4

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*p. 623, 77*). STAT. Theb. 8, 199 (*p. 624, 23*). ORIENT. comm. 2, 102 clausas ... fores. LIV. 23, 16, 9 muros portasque. 25, 25, 1 muros. SVET. Tib. 72 prospectis modo nec aditis urbis moenibus (*cf.* TAC. ann. 6, 15 ne tecta quidem urbis... adiit). *hostiliter*: LIV. 3, 7, 2 moenia (SIL. 16, 679). 24, 1, 5 muros (SEN. dial. 6, 9, 3). 7, 7, 2 spes adeundi valli. 37, 39, 5. 25, 9, 9 portam. *portas infernas, sim.*: SIL. 13, 465 portas ... Acherontis. TERT. anim. 56 portas inferum. CARM. epigr. 1346, 2 (*a. 393*) limina mortis. ANTH. 653, 39. SEDVL. carm. pasch. 5, 229 infernas adit ille fores, adit iste supernas. litus: OV. met. 14, 157. 597 HOMER. 97 VAL. FL. 3, 308. ripas: CLAVD. 8, 444. VERG. Aen. 6, 375 ripam *Cocyti* (ab- *v. l.*). δ *ardua, excelsa*: CAT. 63, 30 Idam ... chorus *Gallorum*. OV. met. 14, 9 colles (QVINT. inst. 12, 9, 2 adeundi ... asperi colles). CALP. ecl. 4, 88 montes (*v. p. 626, 20*). PETRON. 122 v. 145 descendunt rupes et se patiuntur adiri. SIL. 3, 496 inexpertas... arces (*i. Alpes*). TAC. hist. 1, 33. 14, 13. 15, 36 Capitolium (*cf.* β). HIER. epist. 125, 3 montes aureos. SVLP. SEV. dial. 1, 17, 2 Sina, cuius cacumen ... nequaquam adiri potest. OV. Ib. 485 gradus ... altos. FEST. 194 caelum posse adiri per oscillationem (PRVD. Symm. 2, 1062 perist. 12, 19. VEN. FORT. carm. 4, 4, 2 polos). APVL. mund. praef. cum mundum homines eiusque penetralia corpore adire non possent. *item* VERG. Aen. 4, 322 qua sola sidera adibam fama prior (SIL. 10, 578 fama ... gliscente sono iam sidera adibat). MART. 9, 65, 9 securus ... astra. *nota* LIV. 24, 34, 3 submissa quaedam et quae planis vallibus adiri (-re *P*) possent (*opp.* difficilia aditu). *cf. l. 59.* *notione hostiliter adeundi*: LIV. 21, 30, 10 cepisse... Gallos ea, quae adiri posse Poenus desperet (*ibid.* adeo asperum atque arduum videri). 25, 13, 13 munimenta ... quae nulla ex parte adiri nisi arduo ac difficili ascensu poterant. LIV. 25, 23, 13 cum adiri locus, quia... intentius custodiebatur, non posset. SEN. dial. 6, 9, 3 obsessum multo hoste locum et arduum ascensu semermis. FLOR. 2, 33, 50 quem (*montem*) undique simul adeunte Romano. AMM. 14, 2, 3. 27, 12, 6 SVLP. SEV. chron. 2, 15, 10. 2, 22, 2. ε *obsessa, defensa* (*cf. l. 4. 25*): HIRT. Gall. 8, 40, 4 erat ... oppidanis difficilis et praeruptus eo descensus, ut prohibentibus nostris sine vulneribus ac periculo vitae neque adire flumen neque arduo se recipere possent ascensu. SEN. dial. 6, 9, 3 (*v. l. 30*). *de speculatoribus*: VERG. Aen. 12, 349 castra ... speculator. FLOR. 1, 33, 15 temeritate. LIV. 10, 34, 9. *cf.* TAC. ann. 2, 13. *nota*: adiri *i.* adiri solere: *ad* β: PLIN. epist. 2, 17, 2 *villa* aditur non una via. COLVM. 1, 6, 10 granaria ... scalis adeantur. PLIN. epist. 5, 6, 31 hac (*porticu*) adeuntur diaetae duae. 6, 16, 14 area, ex qua diaeta adibatur. PAPIN. dig. 32, 91, 4 domus esse portionem balneas, si per domum ... intrinsecus adirentur. *montibus saepta*: CVRT. 3, 8, 13 fauces, quibus Syria aditur. *cf.* LIV. 42, 54, 8 faucibus..., qua Tempe adeunt. CVRT. 6, 4, 3 valle, qua Hyrcaniam adeunt. *cf. etiam l. 81.* VOPISC. Prob. 16, 6 quae anguste adeuntur loca. *mari saepta*: PLIN. nat. 5, 128 Alexandria tribus omnino aditur alveis mari (SOL. 32, 43 insidioso accessu). 6, 148 *insulam* adiri uno alveo angusto (SVET. Tib. 39, 40 uno parvoque littore). SOL. 11, 24 Euboea... per fabricam brevissimae machinae aditur pede. *ad* δ: CVRT. 7, 11, 2 petra ... undique abscisa et abrupta semita perangusta aditur. TAC. hist. 3, 71 Tarpeia rupes centum gradibus. 3, 52 si qua Apennini iuga clementius adirentur (*cf. p. 255, 62*). FEST. 213 qu[i]a mollissime adibatur Vrbs. SVET. Aug. 30 quo ... facilius undique Vrbs adiretur. *in imagine*: SEN. epist. 84, 13 quaecumque videntur eminere in rebus humanis, ... per difficiles ... et arduos tramites adeuntur. benef. 4, 22, 3 quae (*virtus*) saepe tuta ac facili aditur via (facile daturus N^1). *nota*: SEN. dial. 4, 13, 1 nec ... arduum in virtutes et asperum iter est: plano adeuntur. dial. 2, 1, 2 TAC. hist. 4, 23 aequo. *cf. l. 24.*

c *adeuntur ea quae in certis locis vel sunt vel fiunt*: α *res corporeae* (*sacrae, venerandae potissimum*): VARRO Cens. 17, 8 libros Sibyllinos Xviri. LIV. *passim, v. Fügner, lex. Liv.* 22, 36, 6 adire atque inspicere. 31, 12, 9 de portento. 10, 47, 6 quinam finis aut quod remedium... daretur. TAC. ann. 1, 76. 15, 44 FRONTO p. 122, 8 N. VERG. Aen. 10, 459 mensas... advena. 10, 515. QVINT. decl. 301 p. 187, 16 mensam, ad quam cum venire coepimus, deos invocamus. PAVL. PETR. Mart. 3, 67 regalis fercula mensae. *cf. p. 624, 55.* SEN. Ag. 645 festi patres ... aras. AMM. 23, 6, 35. *cf. p. 626, 17.* OV. am. 3, 7, 21 flammas ... pias ... sacerdos. VAL. MAX. 3, 7, 1a tribunal. SEN. dial. 6, 22, 7 VEN. FORT. vita Hil. 30. PAVL. PETR. Mart. 5, 498 diram tali sub iudice sedem. OV. ars 1, 488 lecticam dominae dissimulanter adi. β *res incorporeae*: CIC. har. resp. 37 sacrificium (OV. met. 6, 648 sacrum. PAVL. FEST. 71. APVL. met. 11, 28 caerimonias. CAPITOL. Aur. 27, 1 initialia Cereris. AVG. civ. 7, 5 doctrinae mysteria). OV. am. 1, 4, 1 epulas. *cf. p. 626, 16.* met. 11, 764 remotus ab aula secretos montes *colens* Iliacos coetus (*cf. p. 626, 12*) nisi rarus adibat. TAC. ann. 6, 15 publicum consilium. TERT. spect. 8 conciliabula spectaculorum. idol. 2, 10 de ... sollemnitatibus inquinamenta (*syn.* frequento). SIDON. epist. 6, 8, 1 nundinas. SEN. dial. 1, 4, 12 certamen. TAC. Germ. 38 bella. *cf.* CLAVD. 17, 181 lituos. SEN. Herc. f. 1772 fauces ... qua mors aditur. TERT. scorp. 8 illa (*mors*) quae in ipso (*deo*) aditur. SIDON. carm. 16, 50. *cf.* SERV. auct. Aen. 9, 399. TERT. nat. 1, 7 per talia scelera adire (*sc. vitam aeternam*). SIL. 14, 242 Stygius... rector ausus adire diem. IVVENC. 4, 115 sublimia lucis.

nota: adire iter: PROP. 3, 6, 2 per te (*pecuniam*) ... mortis adimus iter. TAC. ann. 15, 30 tantum itineris aditurus. 15, 36 (itineris *om. cod.*). VEN. FORT. Mart. 3, 78. *aliter* TAC. ann. 2, 13 nocte ... adit castrorum vias, adsistit tabernaculis. CLAVD. carm. min. 18, 4 certas adeant voce regente vias *mulae*. CARM. epigr. 1552^b (*Afr. s. II*) 6 COR. Ioh. 6, 768. 7, 233 PS. CYPR. carm. 6, 388. PAVL. NOL. carm. 19, 494 diversa viarum. SEDVL. carm. pasch. 4, 11 tenuem ... callem.

adeunt dei: **1** *intransitive*: OV. ars 2, 496 vates ille (*Apollo*) videndus adit (abit *R*) ... dixit. MAR. VICTOR aleth. 3, 643 *dominus*. ad: PLAVT. Curc. 262 neque eum (*Aesculapium*) ad me adire neque me magni pendere. **2** *transitive*: CIC. har. resp. 62 ut deus aliqui delapsus e caelo coetus (*cf. p. 625, 76*) hominum adeat ... cum hominibus colloquatur (CVRT. 6, 11, 25 qui gravetur mortalium adire concilium. SIL. 13, 291 concilia ... Erinys). VERG. Aen. 8, 302 et nos et tua dexter adi pede sacra secundo. GERM. 124 nullius ... larem, nullos adit illa (*Virgo*) penates. VAL. FL. 2, 96 epulas ... templa ... laetus *Vulcanus*. STAT. Theb. 7, 94 Arcadas aras ... Pelops (PRVD. psych. 843 spiritus ... trinis ingressibus aram cordis). 1, 256 *Thebas Iuppiter Alcmenen visurus. cf.* CVRT. 4, 7, 9 ut *Alexander* adiret urbes suas petentes *Cyrenenses*. CALP. ecl. 4, 88 montes neu dedignetur adire *Caesar*, quos et Phoebus amat, quos Iuppiter ipse tuetur. OV. met. 14, 597 *Venus* per ... auras ... invecta litus adit Laurens. HOMER. 97. OV. met. 10, 651 *Venus* nulli videnda nisi ipsi Hippomenen. 11, 626 Somnia ... Alcyonen. SIL. 12, 682 nec ... Somnus ... ausus adire virum (*nominis vi imminuta* CARM. epigr. 307, 5 testarum fragmenta parant, ne somnus adiret *cf.* ORIENT. comm. 1, 547 *cubiculum* blanda quies). STAT. Theb. 10, 202 me ... adsurgens iterum tellure soluta ... Amphiaraus. PRVD. Symm. 1, 358 Proserpina ... Quirites. apoth. 581 credentes ... Christus. SEDVL. carm. pasch. 370 discipulos. MAR. VICTOR aleth. 3, 586 hunc *deus* alloquio dignatus. PAVL. NOL. carm. 16, 197. *accedit abl.*: MAR. VICTOR aleth. 3, 331 monitis. *nota*: CASSIAN. conl. 7, 15, 1 illas (*cogitationes*) quae necdum de internis animae prodierunt, *spiritus immundi* adire ... non possunt.

adeunt bestiae: CAT. 63, 87 loca littoris *leo*. OV. fast. 3, 266 nemus nullis illud (*sc. Hippolyti*) aditur equis. MELA 3, 43 ad frequentiora quam adire audeant *tigres*. PLIN. nat. 37, 41 aves ... quae a Graecia, ubi Meleager periit, ploratum adierint Indos. APVL. met. 6, 15 *aquila*. AVIEN. Arat. 1701 hirundo stagna. 1844 *haedi* caulas. *cf. etiam p. 628, 42 sq.*

B *de motu rerum*: **1** *personatarum*: *intransitive*: LVCR. 5, 743 (*in anni processu velut pompa descripto*) inde Autumnus adit. PROP. 2, 27, 2 qua sit mors aditura via. GRATT. 311 ratio ... vitiis adeuntibus obstat. *cum adv.*: OV. fast. 4, 85 quo non livor adit (*R V*, abit ς)? LACT. Phoen. 16 non huc ... morbi ... senectus ... mors ... metus... adit (adest *v. l.*). *cum* ad: LACT. opif. 4, 3 ad eum morbus et aegritudo. AVG. epist. 71, 2 ad animum tuum animus meus. *transitive*: LVCAN. 8, 161 vigiles Pompei pectore curae nunc socias adeunt... urbes et varias regum mentes, nunc invia mundi arva. *accedit abl.*: SIL. 10, 578 Fama... gliscente sono iam sidera adibat. **2** *earum, quibus motus natura vel arte inest*: **a** *navium*: *intransitive*: *cum adv.*: CIC. Verr. 5, 21 oppidum opportuno loco, quo saepe adeundum sit navibus. *accedit* propius: CAES. civ. 2, 43, 4. *cf. etiam p. 627, 13.* *transitive*: OV. trist. 1, 1, 85 mea cumba... illum, quo laesa est, horret adire locum. 4, 4, 58 placidos portus hospita navis (*inde, ut videtur*, STAT. silv. 4, 3, 149 annos ..., quos fertur placidos adisse Nestor). CVRT. 4, 4, 19 mare ... classes. LVCAN. 9, 345 pars ratium ... Tritonos adit inlaesa paludem (CLAVD. 15, 518). TAC. Germ. 2 Oceanus raris ab orbe nostro navibus aditur. AVIEN. ora 364 navigia... adire non valent locos. **b** *siderum*: *intransitive*: *cum adv.*: OV. met. 11, 595 quo numquam radiis Phoebus adire potest. her. 12, 68 vix illuc radiis solis adire licet. *transitive*: LVCR. 5, 615 sol aestivis e partibus Aegocerotis brumales ... flexus. OV. ars 1, 68 terga Leonis. 1, 329 curruque retorto Auroram versis Phoebus adisset equis. trist. 4, 7, 1 bis me (*sub Arcto positum*) sol ... post frigora brumae. PRVD. Symm. 1, 332 portas Aquilonis. GERM. frg. 4, 9 *Iuppiter* ... Geminos. AVIEN. Arat. 876 *Centaurus* fluctu tantum discedat eoo, quantum adit occasum (Arat. 431 εἰ ... ἑσπερίης μὲν ἁλὸς ... ἀπείη ... ὅσον προτέρης. schol. ἐὰν μεσουρανήσῃ). *nota*: ORIENT. comm. 1, 486 *terrae*, quas... dies adeunt (*opp.* tegunt tenebrae). **c** *fluviorum*: LVCAN. 3, 207 qua celer... Marsya... errantem Maeandron adit. TAC. Germ. 1 Danuvius... pluris populos. RVT. NAM. 1, 570 pontum ... Arnus. VEN. FORT. carm. 7, 4, 16 *fluvius* Mettis. *similiter viae*: SEN. Oed. 282 una (*via*) bimares Sisyphi terras adit. **d** *soni*: *intransitive*: *cum* ad: CAT. 63, 74 sonus adiit geminas deorum (matris *Lachm.*) ad aures, nova nuntia referens. *absolute*: HIER. epist. 128, 4 quae (*sc.* vocis dulcedines ... puellarumque lascivia) quanto licentius adeunt, tanto difficilius evitantur. *transitive*: VAL. FL. 6, 165 aethera ... lituum concentus. SIL. 6, 252 voces ... repente profusae aetherias ... domos. STAT. Theb. 1, 590 nuntius aures matris. 2, 39 (*an Statii sit, incertum*) summos ... praepetis alae plausus ... colles. *cf. etiam p. 625, 22.* **e** *rerum impetu nocentium*: *intransitive*: SER. SAMM. 923 *febris* continuis non cessat adire diebus. vitia *v. l. 43.* somnus *v. l. 26.* *transitive*: SEN. Herc. O. 536 virus in vestem datum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mentem per artus adeat ... intret medullas. APVL. mund. 17 (*de specuum mortiferis spiraminibus*) *antistitibus* cognita est vis mali ... inferiores ... facilius adire atque percellere. OROS. hist. 2, 19, 15 quod immissa ... flamma non adiit, missus e caelo ignis evertit. 7, 7, 5. VEN. FORT. Mart. 4, 429 domum ... lues. *nota*: CASSIAN. conl. 1, 17, 1 mentem cogitationibus non adiri (*syn.* interpellari).

nota: *c. dat.*: VEN. FORT. carm. 1, 13, 12 lapsae fabricae flos redivivus adit.

II **de consilio:** A *intransitive*: CIC. Manil. 70 ad rem publicam. Sest. 87 (*ibid.* ad causam rei publicae). rep. 1, 9. 1, 12. GELL. 5, 3 *tit.* ad philosophiae litteras. 15, 30, 1 ad litterarum disciplinas. *accedit abl.*: SIL. 8, 261 lingua sperabat adire ad dextrae decus (*cf.* CIC. Balb. 54). *nota*: CAES. civ. 2, 7, 1 non enim has (*naves*) aut conspectus patriae aut propinquorum praecepta ad extremum vitae periculum adire cogebant. **B** *transitive*: **1** *gravia*: GLOSS. suscipio, subire, pati, perferre. periculum (*passive primum* CIC. Sest. 23): *apud scriptores excepto* CAES. (*cf. A, at* HIRT. Gall. 8, 48, 7) TAC. (*cf.* discrimen) *passim inde a* RHET. Her., *semper fere aut addito genetivo* (capitis, mortis, vitae. CIC. Flacc. 91 navigandi. LIV. 3, 44, 12 famae prius quam libertatis. SEN. benef. 3, 2, 3 situs. 3, 13, 1 causae dicendae. 4, 12, 2 proscriptionis. epist. 90, 7 *sunt* vivaria piscium, ... ut ... tempestatum p. non adiret gula. SCRIB. LARG. pr. p. 5, 28 iudicii, stili. SVET. Aug. 84 memoriae. APVL. flor. p. 29 Oud. conservandae existimationis. SPART. Car. 5, 8 naufragii) *aut indicata periculi quantitate* (tantum, quantum, plurima, magnum, maximum, summum, quodvis, ingens *sim.* POLLIO Cic. epist. 10, 31, 2 plane pericula non dubitanter adii). *apud poetas non nisi* TER. Andr. 677 capitis. 821 satis pericli. OV. met. 12, 161 inque vices adita atque exhausta pericula. *additur* pro *quo*: RHET. Her. 3, 5. 4, 57 CIC. Sest. 23 epist. 12, 29, 1. 13, 60, 2 LIV. 23, 15, 2. 31, 34, 1. ob *quem*: CIC. Sest. 62. *cuius* causa: CIC. fin. 2, 56 nat. deor. 3, 50. propter *quem*: CIC. Phil. 12, 21 SCRIB. LARG. pr. p. 5, 28. *coniungitur* laborem suscipere, perpeti: RHET. Her. 3, 5 CIC. fin. 2, 79. 2, 113 off. 1, 65 *cf.* Tusc. 5, 41. discrimen: CVRT. (*ter* periculum) 3, 1, 10 totis viribus tanti belli discrimen aditurus. 4, 13, 25 metu discriminis adeundi (AMM. 27, 10, 12). TAC. hist. 2, 52 summum. 2, 60 nullum. 3, 80 extremum. 3, 59. 4, 35 quantum ... discriminis adeundum foret. ann. 14, 7 hactenus adito discrimine, ne. hist. 4, 13 sub Vitellio rursus d. adiit. PLIN. (*bis* p.) epist. 9, 22, 3 tantum. SVET. (*quater* p.) Tib. 6 *et* Cal. 4 vitae. CLAVD. 28, 460 discrimina nullas nostra dabant adeunda moras *Stilichoni*. PAVL. NOL. epist. 34, 1 damnum animae et dispendium salutis. labores: NEP. Timol. 5, 2 maximos l. summaque pericula. LIV. 26, 48, 2 tantum laboris periculique. VERG. Aen. 1, 10 tot. VAL. FL. 1, 320 indignos. PRVD. apoth. 1021 (*de Christo*) carnis onus. *similia*: CIC. Sest. 139 sudandum est pro communibus commodis, adeundae inimicitiae (TAC. ann. 4, 70 tantam invidiam. 1, 39 ext. quantum dedecoris). CVLEX 210 acerbas cogor adire vices. LIV. 25, 10, 7 omnem adeundam simul fortunam (SEN. benef. 3, 11, 1 incertam. *ibid. et* clem. 1, 1, 7 aleam. VELL. 2, 60, 1 nomen invidiosae fortunae Caesaris). TAC. Germ. 24 voluntariam servitutem (CARM. epigr. 688, 10 servile obsequium ⟨non⟩ dedignatus adire. AVIEN. Arat. 598 *Merope* adiit ... ⟨Si⟩sypheia vincla (*syn.* thalamos ... sortita est). *cf. l. 76.* PAVL. NOL. carm. 21, 532 paupertatem). PLIN. epist. 2, 9, 1 adficior cura et quam pro me sollicitudinem non adii quasi pro me altero patior paneg. 39 laeti ... adite honores, capessite civitatem (60 adi rem publicam? adire *codd.*, audi *Lipsius*). PS. QVINT. decl. 4, 19 eiusdem peregrinationis ... comitatum. AVSON. 269, 4 praemia regni saepe indignus adit, non nisi dignus habet. *aliquid aggredi, agendum, tractandum suscipere*: LIV. 26, 20, 4 omnibus, quae adeunda agendaque erant, mature aditis peractisque (*sed cf.* 1 civitates sociorum et hiberna exercitus adiit). 34, 18, 3 ut omnia maxima minimaque per se adiret atque ageret. SEN. epist. 82, 12 quicquid ... virtus adiit tractavitque. APVL. mund. 25 potestatem *divinam* nec penetrantem atque adeuntem specialiter singula, nec indecore attrectantem comminus cuncta. HIL. in psalm. 118 Heth 11 p. 419 cum de consilii sententia omnia, quae accidere solent, sperantur, praefiniuntur, adeuntur. PAVL. NOL. carm. 19, 441 crimen. 27, 452 oratum (*vix supinum*). CORIPP. Iust. 1, 15 carmen ... impellit adire quaestor. *cum inf.*: SEV. MIN. Migne 20, 742^a prodigia ... sicut eloqui digne non adeam, silere non audeo. GREG. TVR. vit. patr. 19 p. 736, 15 regina ... quae audire sapientiam Salomonis adivit (*notione ad I declinante*). *accedit* in *c. acc.*: CORP. VI 1783, 15 (*a. 431*) quidquid in restitutionem ⟨... nom⟩inis ... Flaviani ... adimus. **2** *grata*: LVCR. 2, 171 mortales quae suadet adire ipsaque deducit dux vitae dia voluptas. TIB. 1, 5, 39 iam cum gaudia (*sc. in puella*) adirem. CARM. adv. Marc. 5, 68 *homo* delectus adest, conubia adire (PAVL. NOL. carm. 24, 548 foedera). *cf. l. 52.* SCHOL. Hor. epist. 1, 17, 36 amicitas. SEDVL. pasch. carm. 2, 288 adire sectarique bonum.

3 *remota, difficilia, arcana*: GRATT. 105 illum ... dea ... iussit adire suas et pandere gentibus artes. GELL. 16, 8, 1 adire atque cognoscere quas vocant dialectici εἰσαγωγάς. 17, 19, 3 physica. COMM. instr. 1, 39, 7 Thamar partum geminorum adite (1 inspice. 5 intuite. 8 intendite). CARM. epigr. 1394, 16 cuius (*dei*) consilium nullus adire potest.

in sermone ICTORUM (*cf* Kalb, *Juristenlatein*^{2} *p. 13 sq.*): hereditatem: VARRO rust. 2, 10, 4 iustam. RHET. Her. 1, 23. 4, 67 CIC. Q. Rosc. 55 Verr. 2, 125 (*bis*). leg. agr. 2, 41 hereditatis aditae. Arch. 11 Phil. 2, 42 off. 3, 93 Att. 14, 10, 3 SEN. contr. 2, 7 (15) pr. *et* 8 (*item* exc.). VELL. 2, 120, 3 aditam. VAL. MAX. 7, 8, 9 SEN. clem. 1, 15, 4. 6 epist. 64, 7 QVINT. decl. 278 p. 133, 26 TAC. ann. 2, 48 PLIN. epist. 2, 4, 1 SVET. Aug. 8. Tib. 6 adita (FLOR. 1, 35, 3). FRONTO p. 38, 7 N. adibitur. CAPITOL. Pert. 7, 3. SIDON. epist. 5, 1, 3 aut ineat litem aut adeat hereditatem. LEX Burg. lib. const. 53, 1. *saepe* ICTI (*obiecto omisso* CELS. dig. 28, 5, 60 pr. VLP. dig. 28, 5, 15, 1 al.) *cf. Vocab. iurispr.* adire et restituere *saepe* DIG. 36, 1 *alibi.* COD. Iust. 6, 30 de adeunda vel adquirenda hereditate. *formula cretionis*: GAIVS inst. 2, 166 quod me P. Mevius testamento suo heredem instituit, eam hereditatem adeo cernoque. VLP. reg. 22, 28. PLIN. epist. 10, 75, 2 rogavit ... testamento, ut hereditatem suam adirem cernerem que. PAVL. FEST. 53, 8 crevi ... significat hereditatem adii. AMBR. off. 1, 243 aditae successionis. LEX Burg. lib. const. 75, 1. annos *v. p. 626, 56.* mortem *v. p. 625, 81.* virtutem *v. p. 625, 56.*

formulae: aditu: difficilis: *de locis*: SALL. Iug. 91, 7 locus Iugurthae opportunus, nobis a. d. LIV. 24, 34, 3 alta et difficilia a. (*v. p. 625, 23*). 34, 38, 2 altiora loca et d. a. 43, 19, 8 mons praealtus et a. d. 44, 31, 2 *urbs* munitissima ... et difficilis a. *duobus fluminibus cincta.* FEST. 356 aspera, difficilia a. PLIN. nat. 6, 46 regio ... d. a. propter harenosas solitudines (MART. CAP. 6, 691). TAC. hist. 1, 11 provinciam. *de gentibus*: VELL. 2, 95, 2 *Raetos Vindelicosque* gentes locis tutissimas, a. difficillimas. CVRT. 6, 4, 15 gens ... naturae situ difficilis a. FLOR. 2, 28, 19 gentem a. difficillimam. *de homine*: SIDON. epist. 8, 11, 4. *de re*: PANEG. 5, 13 bellum. facilis: LIV. 38, 5, 2 tria ⟨opera⟩ ... faciliora (-re *edd. vett. recte?*) aditu a campo. *cf.* SIL. 12, 163 facilem ... adiri planitiem. PANEG. 12, 21 facilis adiri *princeps.* arduus: LIV. 7, 34, 3 editum ... collem ... aditu arduum. planus: LIV. 1, 33, 7 fossa, haud parvum munimentum a planioribus aditu locis. tenuis: MELA 2, 81 lacus ... spatiosus admodum, sed qua mare admittit, tenuis aditu. (*substantivi potius quam in supini loco habenda*: SEN. clem. 1, 13, 4 sermone adfabilis, aditu (-uti *codd.*) accessuque facilis, vultu ... amabilis. CLAVD. 28, 550 clemens aditu. *cf. etiam p. 701, 38.*) non (vix, nunc) adeunda (-de) *in altero pentametri membro vel* (OV. met. 8, 785 CLAVD. 22, 426) *hexametri initio*: non a.: *loca, res locales*: TIB. 3, 5, 2 unda sub aestivum n. a. Canem. OV. fast. 6, 412 pede velato n. a. palus. *accedit dat.*: TIB. 1, 6, 22 sacra bonae maribus n. a. deae. OV. fast. 6, 450 vir intrabo n. a. viro. trist. 3, 10, 76 loca felici n. a. viro. fast. 4, 496 non homini regio, n. a. ferae. 5, 374 arvaque pugnaci n. a. ferae. Ib. 477 quibus (*sc. canibus*) est Latonia Delos ... n. a. trist. 1, 4, 18 loca iam nobis n. a. 1, 8, 38 urbe mea (meo *codd.*), quae iam n. a. mihi (*Marc.*, pede est *vel* pede *cett.*). 3, 1, 70 haec quoque (*sc. templa*) erant pedibus n. a. meis. *nota ablativum* (*cf. l. 53*): OV. fast. 4, 470 te, verticibus non adeunde Gela. *dea*: OV. met. 8, 784 quae (*Fames*) quatenus ipsi non adeunda deae (*Cereri*) est, neque enim Cereremque Famemque fata coire sinunt. *res verenda*: STAT. Theb. 11, 744 *leoni senio confecto* magna tamen facies et n. a. senectus. vix a.: OV. epist. 17, 7 freta ... turbida perque cavas v. a. rates. *accedit dat.*: CLAVD. 22, 424 ignota ... impervia ... v. a. deis ... spelunca. *nota ablativum* (*cf. l. 47*): OV. Pont. 1, 8, 11 urbs ... positu v. a. loci. MART. 7, 93, 2 Narnia ... ancipiti v. a. iugo. RVT. NAM. 2, 34. nunc a.: MART. 9, 45, 3 ecce Promethei rupes et fabula montis quam prope sunt oculis n. a. tuis.

formula comoediae: quid si adeam(us): PLAVT. Capt. 613 Cist. 321 Curc. 145. 303 Epid. 543 Poen. 330.

structurae: adire (ad) *homines* adversus: *v. p. 617, 55 et 622, 5.* contra *v. p. 622, 7.* de: *v. p. 618, 78. 619, 71. 77. 620, 51. 622, 7* (*625, 62 libros Sibyllinos*). in *alqm*: *v. p. 622, 7.* adire *alqd* in *aliquam rem*: *v. p. 627, 72.* adire *alicui rei*: *v. p. 627, 7.* adire *c. inf.*: *v. p. 627, 69.* *pendet supinum*: PLAVT. Bacch. 442 PLIN. nat. 37, 41. ut: *v. p. 622, 16.* si: TER. Hec. 429 CIC. epist. 3, 9, 2. *enuntiatum interrogativum*: LIV. 10, 47, 6.

accedit propius: PLAVT. Rud. 831 CAES. civ. 2, 43, 4 BELL. Alex. 16, 7 HOR. sat. 2, 3, 80 LIV. 21, 35, 3. 22, 42, 1 SEN. dial. 2, 1, 2 CVRT. 4, 7, 25. 10, 5, 4. 10, 8, 9 AMM. 20, 7, 4. *alia adverbia loci*: contra: PLAVT. Bacch. 535 Rud. 242. recta: PLAVT. Pseud. 966. iuxta: AMM. 31, 11, 3. *accedunt adverbia adeundi modum indicantia*: caste: CIC. leg. 2, 19. cautim: ACC. trag. 77. cautius: OV. Ib. 485. dissimulanter: OV. ars 1, 488. religiose: PLIN. nat. praef. 11. reverenter: PLIN. epist. 3, 21, 5. temere: CAES. Gall. 4, 20, 3 SVET. Aug. 6. 16 *cf.* FLOR. 1, 33, 15. ultro: VAL. MAX. 5, 6, 8. *adeundi locum vel tempus indicantia*: coram: TAC. hist. 4, 65 *cf.* CIC. epist. 11, 16, 1. palam: CAES. Gall. 6, 18, 3. intempestive: CIC. epist. 11, 16, 1 *cf.* SVET. Claud. 38. *cf. adiectiva (selecta) statum adeuntis indicantia*: cautus: HOR. sat. 2, 5, 88. citus: CAT. 63, 30. dexter: VERG. Aen. 8, 302. incestus: TIB. 1, 2, 81. laetus: VERG. Aen. 8, 544 VAL. FL. 2, 98 PLIN paneg. 39. primus: TIB. 1, 5, 61 ORIENT. comm. 2, 102. securus: MART. 9, 65, 9 TAC. hist. 1, 63. supplex: CIC. Verr. 6, 21 CLAVD. carm. min. 46, 3 PAVL. PETR. Mart. 4, 298. STAT. Theb. 8, 200 supplex consultor. PAVLIN. epigr. 1 supplex peccator. *cf.* OV. met. 11, 279. tristis: LVCAN. 10, 83. *similia* OV. met. 8, 778 Ib. 100. venerabundus: SVET. Cal. 15. *item sub-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

stantiva: advena: VERG. Aen. 10, 459. 516. exul: OV. met. 11, 408 RVT. NAM. 1, 522. hospes: OV. Pont. 1, 3, 74 *cf.* trist. 4, 4, 58. speculator: VERG. Aen. 12, 349.

additur, unde adeatur: ex: CIC. Verr. 5, 23 LVCR. 5, 615 LIV. 25, 13, 13 PLIN. epist. 6, 16, 14. ab: PLIN. nat. 37, 41 PLIN. epist. 4, 16, 1. undique: SVET. Aug. 30 FLOR. 2, 33, 50. *ubi aut qua via adeatur*: qua: CIC. Caec. 21. 82 LIV. 10, 34, 9 Dς 22, 5, 1. 28, 20, 2. 42, 54, 8 FEST. 213, 15 SEN. Herc. O. 1773 LVCAN. 3, 207 TAC. hist. 3, 71. 3, 52. qua parte: LIV. 37, 39, 5. qua via: PROP. 2, 27, 2. *item* via *sim.*: SEN. benef. 4, 22, 3 (epist. 84, 13 per tramites) CVRT. 7, 11, 2 PLIN. epist. 2, 17, 2. 5, 6, 31 SVLP. SEV. Mart. 10, 4. ambagibus: LVCR. 6, 919. accessu: SOL. 32, 43. ascensu: LIV. 25, 13, 13. gradibus: TAC. hist. 3, 71. vallibus: LIV. 24, 34, 3 CVRT. 6, 4, 3. faucibus: CVRT. 3, 8, 13 *cf.* LIV. 42, 54, 8 SEN. Herc. O. 1772 SIL. 14, 242. plano: SEN. dial. 2, 1, 2. 4, 13, 1. aequo: TAC. hist. 4, 23. terra, mari: LIV. 31, 17, 1 MON. Anc. 5, 15 PLIN. nat. 5, 128 ACT. arv. a. 101 I 22. alveo: PLIN. nat. 5, 128. 6, 148. vado: AMM. 23, 6, 20. litore: SVET. Tib. 40. *per quae adeatur* (per *homines, scriptum v. p. 622, 10sq.*): VITR. 3, 3, 3 SEN. Herc. O. 537. 1061 dial. 12, 16, 5 epist. 84, 12 PLIN. epist. 4, 16, 1 PAPIN. dig. 32, 91, 4 GELL. 16, 5, 12. *cf. l. 10 et l. 27.* *quibus instrumentis adeatur*: pede: VARRO ling. 5, 160 plano. CAT. 63, 30 properante. VERG. Aen. 8, 302 secundo. OV. fast. 6, 412 velato. SOL. 11, 24 (*cogita oppositum* nave). *cf.* OV. trist. 1, 8, 38. 3, 1, 70 (*p. 628, 44*). equo: OV. ars 1, 330 TAC. ann. 3, 45. asellis aut vehiculis: PLIN. nat. 35, 116. nave *sim.*: OV. ars 1, 330 CVRT. 9, 3, 22 MELA 1, 65 TAC. hist. 1, 23. scalis: COLVM. 1, 6, 10. mente: OV. met. 15, 63. PANEG. 10, 5. intuitu: PRVD. apoth. 76. corpore: APVL. mund. praef. per oscillationem: FEST. 194, 19. fabricam: SOL. 11, 24. sensus corporis: AVG. epist. 71, 2. *nota translationes*: fama: VERG. Aen. 4, 322. carmine: [VERG.] catal. 9, 61. lingua: SIL. 8, 261. sono: SIL. 10, 578.

synonyma: accedo; *distinguit* DON. Ter. Andr. 534 ('aliquot me adierunt') non accesserunt, quia aditus arduus difficilisque est. *cf.* Phorm. 252. adbito, adequito (LIV. 10, 34, 8/9), adgredior, adversum eo (PLAVT. Stich. 237 Truc. 503), me committo (LVCAN. 8, 250), congredior (PLAVT. Epid. 545^{a}), intro (OV. fast. 6, 450 SEN. Herc. f. 537 dial. 12, 16, 5), pervenio, venio. *nota* supplico (VLP. dig. 49, 5, 5, 1 *cf.* PLAVT. Stich. 293). deprecor (PANEG. 11, 16).

opposita: abeo: GRAMM. VII 34, 7 PLAVT. Aul. 730 Cist. 33 Truc. 824 LIV. 10, 12, 2. dimittor: PLIN. paneg. 79. discedo: VARRO Ter. Scaur gramm. VII 29, 8 CIC. Verr. 2, 138 Phil. 14, 2. egredior: LIV. 23, 2, 10. eo: OV. her. 7, 139. evado: OV. met. 14, 126. fugio: GERM. frg. 4, 9. fugor: LIV. 37, 6, 7. maneo: TER. Phorm. 737. reicior: LIV. 7, 20, 3. 8, 1, 8. repellor: SVET. Claud. 38.

derivata: adibilis, aditialis, aditiculus (-a), aditio, adito, aditus. *compositum*: transadeo. *Dittmann.*

Adeodatus, -a *nom. christianum, cf.* Deusdedit, Deodatus *et ex graecis* Θεόδοτος, Θεοδόσιος, Θεόδωρος *al.* PS. AVR. VICT. epit. 48, 2 huic (*imp. Theodosio*) ferunt nomen somnio parentes monitos sacravisse, ut latine intellegimus, Adeodatum. *Adeodatum Augustinus filio naturali dixit nomen*: AVG. conf. 9, 6 puerum Adeodatum ex me natum carnaliter de peccato meo. 9, 12 beat. vita 6. *adiungo hic Africanos ceteros*: AVG. epist. 175 *praescr.* Palatinus, Adeodatus ... et ceteri qui in concilio ecclesiae Carthaginiensis adfuimus. 181 praescr. *Adeodati complures episcopi Africani interfuerunt collationi Carthaginiensi a. 411*: CONC. Mansi IV p. 103. 105. 107 *al. octo exhibet* NOT. Afr. GREG. M. epist. 3, 48 (*a. 593*) Gregorius Adeodato episcopo primati provinciae Numidiae. *al.* *Italici*: LEO M. epist. 159 filius meus Adeodatus sedis nostrae diaconus. ACT. synhod. a. 499 (Cassiod. var. ed. Momms. p. 410) Adeodatus (Deudatus *et* Adeudatus *duo codd.*) episcopus ecclesiae Formiensis. CASSIOD. var. 3, 46 (*a. 507/511*) Adeodato Theodericus rex. Adeodato *presbytero ecclesiae Romanae scripsit* ENNOD. epist. 3, 7. 6, 31. 7, 28 *al.* *ceteros, qui sunt multi, praetermitto.* Adeodatus *vocatur in* VVLG. II reg. 21, 19 *et* I par. 20, 5 *is cui in hebraeo nomen est* אֶלְחָנָן (LXX Ἐλεανάν, *i. deus benignus est*). GLOSS. V 549, 6 Adeodatus id est deo datus, qui a deo est electus in regno. CORP. VI †10030 Adeodata. XIV †231 (*Ostiae, a. 386*) *Fabio* Adeodato *centurioni.* X †1365 (*Nolae*) Adeodatus indignus archipresviter s(an)c(ta)e Nol(anae) eccl(esiae). 8061, 4 (*in gemma*) Adeodatae. XI †300 (*Ravennae, a. 596/97*) Adeodatus prim(us?) strator inl(ustris) p(raefecturae?). V †5683 (*in agro Mediolan., a. 525*) Adeodatus prebs. †6267. VIII †992 (*in provinc. procos.*) Adeodatus. †5488 (*ibid.*). †13439 (*ibid.*) Adeodata. †13440 (*ibid.*) Adeud⟨at⟩a. †13784 (*ibid.*) Adeudatus. †14120 (*ibid.*) Adeodata (*Δ graeca*). †8348 (*in provinc. Numidia*) Tulius Adeodatus sacerdotalis. †10714 (*ibid.*) Adeudatu(s) e(piscopus). INSCR. christ. Rossi I 372 (*a. 388*) filiae Adeodate. 391 (*a. 391*) Adeodata. 1065 (*a. 538*) ⟨Ade⟩odatus dulcissimus. CARM. epigr. 1561, 12 (*a. 474*) a deo sic datus altaris fuit ille minister, nomen ut aequaret vita decora viri (*intellege virum nomine Adeodatum*). INSCR. Graec. Sic. It. †66 (*Syracusis*) ἐνθάδε κῖται Ἀδεύδατα. INSCR. ap. Wuensch, Seth. Verfluchungstaf. p. 19 Ἀδεύδατον τὸν υἱὸν Κρησκωνίας.

Adeōna, -ae *dea quae aditui praeest, ut Abeona abitui* TERT. nat. 2, 11 statuendi infantis Sta⟨tina. adeundi Adeona, ab abeun⟩do Abeona e⟨s⟩t. AVG. civ. 4, 21 *et* 7, 3 *v. sub* Abeona. *Otto.*

adeō tenus. CLAVDIAN. MAM. stat. an. 2, 10 p. 141, 9 Vind. adeo tenus non est corpus anima ut sit imago divina. *V.*

Adepiadēs *v.* Asclepiades.

[**Adepris**] *nom. corruptum* CORP. V 2689 (*Ateste, periit*) Picae Septumi matri Adepris. *Diehl.*

adeps *vel* **adips**, -ipis *m. et f.* [*cf. c. umbr.* adepes adipes *abl. plur.* 'adipibus' *aut* 'adipeis'; *a gr.* ἄλειφα *tractum esse videtur. Th.*] GLOSS. στέαρ. σταίς. λίπος. πιμέλη. adipem pinguedinem. adipibus arvinulis. *quattuor inveniuntur formae*: adeps adipes *passim*, adips: PLIN. nat. 1, 32. 11, 213. 28, 254. 29, 96. 32, 117 *cet.* ITALA cod. Lugd. lev. 3, 16 GLOSS. GRAMM. IV 581, 12. aleps: GLOSS. PROBI app. gramm. IV 199, 3 adipes non alipes. PRISC. gramm. II 321, 19 'adeps' vel 'adipes' in utroque genere invenitur. II 169, 9 (*auctor est Caper ex Probi de dubiis generibus libro*) vetustissimi ... inveniuntur confudisse genera, nulla significationis differentia coacti, sed sola auctoritate. II 168, 15 masculina ... 'adeps', 'forceps' ..., quae tamen veteres etiam feminino genere protulerunt. Varro in II rerum rusticarum: adipe suilla (*codd. Varr.*: suillo). *genus fem. unum valere videtur usque ad* CELS. *et* COLVM., *deinde apud quosdam scriptores medicos rarius quam masc., quod semper legitur apud* PLIN., SCRIB. LARG. (*exceptis* 260. 271 *ter*), SER. SAMM. SORAN. THEOD. PRISC. *pluralis* (*singularis notio amplificatur vel summa partium indicatur*): CIC. Cat. 3, 16 LVCR. 4, 641 COLVM. 6, 2, 15. 8, 14, 11 PLIN. nat. 8, 127. 11, 213. 17, 42. 28, 89. 32, 69 QVINT. inst. 2, 10, 6 VOPISC. quatt. tyr. 6, 2 THEOD. PRISC. eup. 18 *saepius.* VVLG. gen. 4, 4 lev. 6, 12 APIC. 159 *cet.; gen. plur. nusquam legitur nisi* GRAMM. V 562, 11. NOT. Tir. 96, 87. 119, 14. 15. [*bergom.* alef; *sard.* abile. *M.-L.*]

I ***proprie***: **1** *de animalibus.* *adipis natura*: PLIN. nat. 11, 213 *omnibus animalibus adips* sine sensu *est*, quia nec arterias habet nec venas (MACR. sat. 7, 9, 11 adeps, medulla et cerebrum ita in humore atque mollitie sunt, ut ... effectum animae ... mollities ista non teneat). 11, 212 cornigera una parte dentata et quae in pedibus talos habent sebo pinguescunt, bisulca scissisve in digitos pedibus et non cornigera adipe. concretus hic et, cum refrixit, fragilis, semperque in fine carnis. *incrementum*: CELS. 4, 1 *omento* adeps ... innascitur. PLIN. nat. 28, 98 renium. HIER. epist. 64, 1 adeps, quo pectus obvolvitur. CASS. FEL. 27 p. 43 steatomata dicuntur durities ... adipis callosi qualitatem intra se continentes. LVCR. 4, 641 veratrum ... capris adipes et coturnicibus auget. COLVM. 8, 14, 11 *pulli* sint calido et tenebricoso loco: quae res ad creandas adipes multum conferunt. 6, 2, 15 corporatura pecoris operarii debet esse nervis ... et musculis robusta, non adipibus obesa. PLIN. nat. 17, 219 intereunt ... animalia nimio adipe. *contra* PLIN. nat. 32, 96 sanguinem adipemque minuere. 11, 213 L. Aproni ... filio detractos adipes levatumque corpus inmobili onere. *varia*: LVCIL. 134 Tisiphone Titini pulmonibus atque adipei (adirem *codd.*) unguen ... attulit. VARRO rust. 3, 16, 6 *apes* unctus qui accessit, pungunt ... in carne aut sanguine aut adipe. *adipis species*: *c. genet. poss.*: CYPR. GALL. gen. 145 adipem ... nivalem *agni.* VVLG. deut. 32, 14. PLIN. nat. 29, 114 anatis. 29, 122 anguium. 29, 135 anseris *ac saepius.* 37, 204 Commagenum anserum *insignis, cf.* 10, 55. VVLG. levit. 3, 35 arietis. PLIN. nat. 1, 29 avium. 29, 56. 29, 134. VVLG. levit. 7, 23 bovis. PLIN. nat. 30, 69 bovae. 29, 122. SCRIB. LARG. 175 canis. MARC. med. 9, 121. LVCR. 4, 641 *caprarum et coturnicum.* PLIN. nat. 32, 53 colubrae. 28, 108. 111 *crocodili.* VOPISC. quatt. tyr. 6, 2. PLIN. nat. 30, 30 cygni. 30, 69. 70. 131. 32, 117 delphini. 29, 128 draconis. 30, 117. APIC. 2, 44 fasiani. SCRIB. LARG. 39 gallinae. PLIN. nat. 30, 27. 29. 29, 124. 139. 30, 107 gruum. 28, 98 *hyaenae.* 28, 89 leonis. 28, 247 lupi. 30, 61 otidis. VVLG. levit. 7, 23 ovis. COLVM. 6, 2, 15 *pecoris.* PLIN. nat. 1, 32 piscium. 32, 10, 69. SER. SAMM. 1048 porcae. COLVM. 8, 14, 11 *pullorum.* PLIN. nat. 32, 78 MARC. med. 9, 6. PLIN. nat. 28, 253 serpentium. 30, 22. 32, 111 siluri. 24, 170 suis. 25, 133. 37, 46. 32, 87 thynni. MARC. med. 34, 4 ursi, *cf.* PLIN. nat. 8, 127. SCRIB. LARG. 201 vituli. PLIN. nat. 32, 57. 28, 254 vulpium. 28, 265 SER. SAMM. 971 vulturis. CELS. 2, 33 adeps ex fele. PLIN. nat. 28, 234 e lupis. *varia*: VVLG. exod. 23, 18 adeps sollemnitatis (*i. hostiarum sollemnium*). levit. 6, 12 pacificorum. 7, 30 hostiae. Is. 43, 24 victimarum. AVG. civ. 3, 20 sacrificiorum. *c. adi.*: anguinus: PLIN. nat. 30, 37. anserinus: SCRIB. LARG. 189. 238 PLIN. nat. 20, 40. 53. 123. 129. 22, 125 *saepius.* (anserina: CELS. 5, 21, 4. 5, 24, 3. 8, 4.) aprunus: PLIN. nat. 28, 167. PELAGON. 92 adipes ... berbecinos. THEOD. PRISC. eup. 26 adipes ... bubuli. 28. (bubula: MARC. med. 4, 36.) caninus: PLIN. nat. 30, 74. caprina: COLVM. 6, 12, 5. caprunus: MARC. med. 27, 30. THEOD. PRISC. eup. 26 adipes caprini. PELAGON. 92 cervinos. SER. SAMM. 150 cygneos. gallinaceus: PLIN. nat. 30, 30 MARC. med. 11, 2. leoninus: PLIN. nat. 24, 165 (*f.* CELS. 5, 21, 7). lupinus: PLIN. nat. 28, 142. 172. porcina: SCRIB. LARG. 211. suillus: VARRO rust. 2, 11, 7 SCRIB. LARG. 38. 222 PLIN. nat. 20, 141. 28, 135 adipi laus est ... maxime suillo, apud antiquos etiam religiosius. (suilla: VARRO rust. 2, 2, 16 CELS. 4, 27. 4, 31 COLVM. 7, 5, 22. 7, 13, 1.) taurinus: SCRIB. LARG. 202. 211. 260. 262. 263. ursinus: PLIN. nat. 21, 125. 22, 34. 24, 13. 28, 192. 28, 198. CASS. FEL. 5 p. 13. (ursina: GARG. MART. 54 MARC. med. 35, 4.) verrinus: PLIN. nat. 28, 140. viperinus: PLIN. nat. 30, 77. vitulinus: SCRIB.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Larg. 255. (vitulina: Cass. Fel. 10 p. 18.) vulturinus: Plin. nat. 30, 110. (vulturina: Marc. med. 35, 1.) *adi. varia*: adeps recens: Cels. 3, 7, 2 Plin. nat. 26, 155. 32, 87 Edict. Diocl. 4, 2, 10. vetus: Plin. nat. 26, 93. vetustus: Plin. nat. 20, 90. 22, 123. vetusta: Domit. Mars. carm. frg. 6 Cels. 4, 6. Ser. Samm. 792 adipes vetulos (*nota* Plin. nat. 22, 141 cum adipis suilli vetustate). Plin. nat. 30, 110 cum adipe suillo inveterato. 28, 135 cum sale aut sincerus. praesulsa: Colvm. 6, 2, 7. callosus: Cass. Fel. 27 p. 43. Sidon. epist. 9, 13, 5 v. 51 nescientes adipes ... glutinosos ... lucernae. Cypr. Gall. gen. 142 adipem ... nivalem *agni*.

usus et vis salubris: *variarum bestiarum* adeps: Plin. nat. 28, 254 exulcerationibus vulvarum ... prodest *impositus*. 30, 74. 32, 69 piscium ... adipes ... oculorum claritati plurimum conferunt. Marc. med. 11, 2 rimas labiorum egregie curat. Plin. nat. 30, 139 iuvat aures. 32, 111 perniones emendat. 30, 70 adtritis medetur. 30, 106. 32, 117. 30, 27 *sanat* rimas. 28, 89. 121. 30, 30. 28, 221 rimas ... sarcit. 30, 29 cutem in facie custodit. 28, 89. 30, 131. 28, 163 capilli defluvia ... continet. 28, 177 parotidas ... conprimit. Cels. 5, 15 molliunt ... sebum, adeps, oleum. *cf.* Plin. nat. 30, 107. 30, 131 vulvarum duritias ... emollit. Cels. 2, 33 calefacit ... adeps ex fele. 5, 3 concoquunt et movent pus. 5, 5 purgant ... sebum, adeps, oleum. Plin. nat. 30, 30; *ibid.* faciem purgat atque erugat. 29, 133 sedat ... gravitatem. 32, 78 dolores tollit. 29, 134 remedium est ... si aqua intraverit *in aures*. 30, 69 sedis vitiis efficacissima ... adeps cygni, adeps bovae. 29, 96. 8, 127 adipes medicaminibus apti contraque defluvium capilli tenaces. 30, 131 mammis puerperio vexatis *utilis* 17, 234 pix, oleum, adeps inimica praecipue novellis. 18, 152 contraria seminibus. adipis: Plin. nat. 1, 28 usus et observationes. Colvm. 6, 2, 7 praesulsae adipis liquamine. 6, 13, 3 offa adipis. Domit. Mars. carm. frg. 6 adipis pondo viginti vetustae; *similia persaepe in praeceptis de parandis cibis et medicamentis, ut* Cato agr. 121 Cels. 5, 19, 28. Scrib. Larg. 211 emplastrum nigrum ... recipit haec: cerae, picis ... paria pondera, adipis taurini dimidium. adipem conficere: Plin. nat. 1, 29. praeparare: Plin. nat. 29, 134. 10, 50. inveterare: Plin. nat. 28, 135. mollire: Cels. 5, 21, 7. liquare: Cels. 4, 22. liquefacere: Scrib. Larg. 39. 222. Plin. nat. 32, 69 piscium ... adipes liquefacti sole. Cass. Fel. 10 p. 18. Ser. Samm. 971 vulturis excisos adipes ... remittes (*i. liquefac*). Scrib. Larg. 271 cum gelaverit se adeps. purgare: Scrib. Larg. 201. curare: *ibid.* 222 Plin. nat. 29, 56. coquere: Cels. 3, 7, 2. 4, 14. percolare: Pelagon. 49. consolvere: Cael. Avr. chron. 4, 7, 95. resolvere: Marc. med. 9, 103. tundere: *ibid.* 34, 4. Plin. nat. 10, 55 rigore gelido maceratum. 30, 197 draconum ... adeps siccatus in sole. miscere: Cels. 4, 27. Colvm. 6, 30, 3 adeps vino mixta. Scrib. Larg. 222 Plin. nat. 29, 122. 30, 37 Theod. Prisc. eup. 28. admiscere: Varro rust. 2, 7 Plin. nat. 28, 73. 28, 137. 28, 261 adipe admixto. 29, 108. 34, 168. Ser. Samm. 1089 commiscetur adeps, sed non ullo sale tactus. Pelagon. 92. addere: Plin. nat. 30, 105. Ser. Samm. 792 necte adipes vetulos. 964 iunges adipes ... vetustos. Pelagon. 370 caprinos adipes ... adiungis. *pro medicamento datur*: Plin. nat. 28, 265 *traditur* boum ... morbis sebum, sulpur rivum ... danda aut vulpis adipem. Pelagon. 49 adipes gallinae ... in auriculas mittito. demittere: Colvm. 6, 38. inmittere: Ser. Samm. 178. adponere: Cels. 4, 27. inponere: Plin. nat. 29, 30. 100. 30, 37. 139. ingerere: Plin. nat. 30, 112. infundere: Cels. 4, 22 Scrib. Larg. 39 Plin. nat. 29, 113. 29, 139 auribus purulentis ... infunditur gallinarum adeps. Marc. med. 9, 6. 9, 103. inlinere: Plin. nat. 28, 105. 234. Colvm. 6, 12, 5 supra ... caprina instillatur adeps. Plin. nat. 32, 78 Marc. med. 9, 121. Pelagon. 356 adipem ... tepefactum perungis. *varia*: Plin. nat. 28, 99 adipe *hyaenae* accenso serpentes fugari. 32, 53 *colubrae* adipem ... habentes, qui crocodilos venentur, ... adiuvari dicunt. *de hostiis* adipem offerre Vvlg. gen. 4, 4. adolere: Vvlg. levit. 4, 26. 6, 12. cremare: Vvlg. levit. 9, 20. 10, 15. incendere: Vvlg. I reg. 2, 16. comedere: Vvlg. levit. 3, 17 deut. 32, 38. *inde translate* Ennod. op. 5 (p. 398 Vind.) ingenioli mei ... adipem litarem. adipe: Plin. nat. 28, 172 fricari oculos contra lippitudines. Colvm. 4, 6 cervicem ... perfricare. Plin. nat. 38, 192. 198. 30, 142 inhiberi venerem pugnatoris galli testiculis anserino adipe inlitis. 20, 99 olla ... inlita. 28, 253 medicatis locis (*i. genitalibus*). 28, 111 *crocodili* tactus pilus defluit. 28, 135 novae nuptae intrantes ... sollemne habent postes eo (*suillo*) attingere. Varro rust. 2, 2, 16 labra agni unguere. Vopisc. quatt. tyr. 6, 2 Corp. II 5181, 26. Plin. nat. 28, 167 inungui. 28, 108 Aegypti perungunt ... aegros suos. 28, 89. 28, 142 novas nuptas illo (*lupino*) perungere postes solitas. 30, 22. 77. 32, 10. 57. 28, 46 poliri ... adipe suis lactentis *sucinum*. 28, 102 a lumbis suffiri parientes difficulter. 29, 128 incipientes caligines discuti. Plin. nat. 33, 104 utuntur *stibi* coquentes ... adipe. 32, 87. Cels. 8, 4 folia vitis contrita ... adipe anserina mixta. 32, 67. Cels. 26, 155 peristereos adposita in adipe suillo recenti. Cels. 20, 54 alium ... cum adipe vetusto decoctum. 21, 126. 23, 68. 24, 165. 29, 135. 36, 181 glaeba ... tunditur. 26, 93 sideritis ... contusa. 20, 16 folia *cucurbitae* ... trita. Garg. Mart. 54 abellanae ... contritae. Scrib. Larg. 201. 221 ceram cum adipe liquefacere. Plin. nat. 32, 119, *talia passim de adipe admixto.* Cels. 2, 18 opus pistorium ... ex frumento, adipe, melle, caseo constat. 5, 28 *ceratum* ex adipe suilla coactum. Plin. nat. 29, 55 *Commagenum* fit ex adipe anserum. Non. 427 sebum fit ex adipe ruminantium. 24, 13 roboris pilulae ex adipe. 30, 61. **2** *de herbis*: Plin. nat. 16, 182 *arborum* adipes ... vocantur a colore alburnum. 16, 183. Vvlg. psalm. 147, 4 adipe frumenti satiat te *dominus.* 80, 17 Pavl. Nol. epist. 34, 8. Greg. Tvr. curs. stell. 11 *grana* lacteo extrinsecus adipe saginantur. *cf.* Gloss. III 575, 56 siterian. **3** *de terra*: Plin. nat. 17, 42 spissior ubertas in ea (*marga*) intellegitur et quidam terrae adipes ac velut glandia in corporibus, ibi densante se pinguitudinis nucleo.

II ***translate*:** *de homine obeso*: Cic. Cat. 3, 16 non mihi esse ... L. Cassii adipes nec C. Cethegi furiosam temeritatem pertimescendam. *de verborum tumore*: Qvint. inst. 2, 10, 6 declamator ... sciat ... sibi ... tenuandas adipes. *apud* Eccl. *subauditur abundantia in bonam partem*: Vvlg. psalm. 62, 6 sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea (Evcher. form. 6 adeps: pinguedo gratiae divinae). *cf.* Sidon. epist. 6, 6, 2 exhortationibus tuis interioris hominis maciem ... mysticus adeps et spiritalis arvina distendat. Pavl. Nol. epist. 44 animam inanem adipe verbi sui tamquam cophino stercoris opimare. *in malam, lascivia, petulantia*: Vvlg. psalm. 16, 10 adipem suum concluserunt (Evcher. form. 6 adeps crassitudo malitiae). 72, 7 prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum. *cf.* Tert. ieiun. 6 corde ... adipibus obstructo. Hier. epist. 147, 2. adv. Iov. 2, 11 *athletarum* animas ... nimio sanguine et adipibus quasi luto involutas ... nihil caeleste cogitare.

syn. (arvina). *opp.* sebum *cf.* Plin. nat. 11, 212. *Weynand.*

adeptio, -ōnis *f. ab* adipisci. *vocabulum Ciceronis acceptum eius imitatoribus philosophis iuridicis.* Cic. part. orat. 32, 113 adeptione alicuius commodi vitationeque incommodi. dom. 36 haec simulata adeptio (aditio, adoptio *pars codd.*) filii. fin. 4, 47 summi boni. 2, 41 non depulsione mali, sed adeptione boni. Qvint. inst. 5, 10, 33 circa bonorum adeptionem incrementum, conservationem usum aut malorum evitationem liberationem, imminutionem tolerantiam. Vlp. reg. 19, 8 dominii (Boet. in Cic. top. 2, 4, 23 p. 308 O. Isid. orig. 5, 25, 30; *etiam* Modest. dig. 41, 3, 3 *ex* adiectio *corrigendum est* adeptio). Tert. anim. 42 (*v. sub* ademptio *p. 605, 6*). Paneg. 10, 33 novorum. Chalc. comm. 164 secundorum. Edict. Valent. a. 372 (Cod. Theod. 6, 7, 1 = Iust. 12, 4, 1) codicillorum. Avg. civ. 12, 21 ut hic felicior sit expectatio quam illic adeptio summi boni. serm. 21, 1 lib. arb. 1, 13, 29 mor. eccl. cath. 1, 30, 62 *dei.* gen. litt. imperf. (Vind. 28, 2 p. 464, 14) rerum visibilium. in Iob (Vind. 28, 3 p. 512, 20) 1, 3 adeptionem fructus peccati. epist. 130, 3 adeptionis ardore (*opp.* timore amissionis). Cassian. Nest. 7, 31, 5 (= Rvric. epist. 1, 9 p. 362, 13 Vind.) summarum rerum non adeptio tantum, sed etiam imitatio ipsa laudanda est. Boet. cons. 3, 3. 3, 10 beatitudinis ... divinitatis ... iustitiae. 3, 11 unitatis. Ennod. epist. 7, 14 palmae. op. 4 p. 393, 6 Vind. perpetui luminis. dict. 6 p. 442, 20 *praemiorum.* Greg. Tvr. conf. 70 adquisitionis iniquae. Primas. in epist. ad Hebr. (Migne 68, 725[b]) 6 expletio ... spei est adeptio rerum, quas nos consecuturos speramus. Lex Burg. l. r. 7, 6 tyrannidis.

adeptus, -ūs *m. ab* adipisci. Pavl. Nol. epist. 32, 18 ex adeptu fidei. Not. Tir. 32, 84 adeptus *modo sit subst.* Cod. Theod. 6, 10, 3 quod adeptu honoris praecesserint (adepti *cod.*, adepti honores *Haenel*). *V.*

Adeptus, -a *nomen aetatis imperatoriae servis inditum humillimisque.* Corp. VI 17327 Eugrapho f(ilio) ... Adeptus. 23975 C. Petil Sp. f. Adepti. 25992 Scantia (mulieris) l. Adepta. 28275 Licinius Adeptus. X 904 (*Pompeis, a. 40/41*) ⟨...⟩s Adeptus. 2366 (*Puteolis, periit; traditur*:) P. Domitius Adestus. 4319 (= 4193 *Capuae*) ⟨...⟩rullia (mulieris) l. Adepta. IV 3340, 61 (*testis in tabula cerata*) M. Helvi Adepti. XI 1147, 5, 73 (*Veleiae, imperante Traiano*) Solonio Adepto. V 2782 (*Patavii*) Adeptus. 4245 (*Brixiae*) C. Mucius Adeptus. 5973 (*Mediolanii*) C. Caecilius C. l. Adeptus. 7760 (*Genuae*) M. Iulio Adepto. XIII 1820 (*Luguduni*) Nobilis Tib. Caesaris Aug. ser. ..., Iulia Adepta coniunx. *eadem in* 2177. III 7209 a (*in vasculo Asiae*) Adept. *Otto.*

adequitātio, -ōnis *f. ab* adequitare. Itala psalt. Veron. Habac. 3, 8 consedens super equos tuos et ad[a]equitatio tua salus (ἱππασία. Vvlg. quadrigae tuae salvatio).

adequito, -āvī, -āre. *ab* ad *et* equitare. **1** *equo vehi ad aliquem vel aliquid*: *cum* ad *et acc. hominum*: Caes. Gall. 1, 46, 1 equites Ariovisti propius tumulum accedere et ad (*om. aliquot libri*) nostros adequitare. Liv. 35, 35, 14 morem ... in dextrum cornu (*cf. l. 80*) ad suos adequitandi (eq- *cod. Mogunt.*). Cvrt. 4, 9, 25 ad iam (etiam *codd.*) perarmatos adequitare. *cum dat. rei*: Liv. 1, 14, 7 adequitando ipsis prope portis (10, 34, 8. 22, 42, 5. Plin. nat. 15, 76 portae ... Collinae). 9, 22, 4 vallo (Frontin. strat. 2, 5, 23). Frontin. strat. 1, 5, 16 faucibus. Tac. ann. 6, 34 castris (Flor. epit. 2, 20, 4). *varie iunctum*: Liv. 9, 22, 6 aegre patiens, quo[d] tam ferociter adequitasset, inde se fundi fugarique. Cvrt. 7, 4, 33 in primos ordines (*cf.* Liv. *l. 73*). Epit. Alex. 40 circum moenia adequitans suos adhortatur. *absolute*: Liv. 22, 48, 2 specie transfugarum cum ab suis ... adequitassent. 35, 11, 10 Numidae adequitare (*om. Bamb.*), dein refugere. **2** *equo vehi cum aliquo*: Svet. Aug. 64 neque iter

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fecit, nisi ut vehiculo anteirent aut circa adequitarent *nepotes.* Cal. 25 galea ornatam ac iuxta adequitantem *Caesoniam.*

Ader *v.* Adad.

Ader, מִגְדַּל־עֵדֶר. Vvlg. gen. 35, 21 Turris gregis *prope Hierosolyma.* Hier. epist. 108, 10 ad turrim Ader id est gregis (Itin. Hier. 312, 9 *at* 258, 10 Gader).

? **Ader**. Corp. VIII 10686 (*descr. Bossedon*) *inter nomina martyrum peregrinorum* Ader, *quod potest esse* Adherbal.

Aderbal *v.* Adherbal.

Adernum *v.* Aternus.

aderro, -āre. *ab* ad *et* errare. Stat. silv. 2, 2, 120 blandi scopulis dephines aderrant. Stat. Theb. 9, 178 oberrat *legendum est* (aderrat *codd. dett.*).

adēscātio, -ōnis *f. ab* adescare. Ps. Soran. quaest. med. (Rose, anecdota II p. 251) 31 quid est diaetica? diaetica dicitur adescatio et est artificiosa victus factitatio.

adēsco, -āvī, -ātum, -āre. [*ab* ad *et* esca *derivatum. Th.*] [*sard. merid.* aiscai. *M.-L.*] Itala cod. Lugd. deut. 8, 16 qui te adescavit mannam (*ψωμίσαντος.* Vvlg. cibavit) *cf.* Gloss. adesco *ψωμίζω.* Serv. auct. Aen. 3, 67 ad adescandas (adescendas *cod. Floriac.*) defunctorum animas. Cael. Avr. acut. 1, 11, 95 volatilia, sed non pinguia neque cibis nutribilibus adescata. *c. acc. rei*: Didasc. apost. 38 quae dat ut adescentur. *V.*

Adesi⟨. . . *figulus.* Corp. XII 5686, 10. *Diehl.*

Adesio *v.* Edisionius.

adespotos, -on, *ἀδέσποτος.* Serv. auct. georg. 1, 227 in quodam adespoto Graeco sic positum est: *φακοὺς δὲ καὶ φάσηλον κτλ.*

Adestum *v.* Ateste.

adēsurio, -īvī, -īre. *ab* ad *et* esurire. *maiorem quam antea subire famem.* Plavt. Trin. 169 adesurivit magis et inhiavit acrius lupus, observavit, dum dormitarent canes. *V.*

Adeus *v.* Adaeus.

composita ex **ad** *et verbis latinis ab* **f** *vel* **g** *incipientibus vide sub* aff- *vel* agg-. **adgnātus, adgnōsco** *sub* agnatus, agnosco.

Adganaī *vicani videntur fuisse Galliae cisalpinae.* Corp. V 5671 (*in agro Mediolaniensi*) Niger Tertullius Severus matronis et Adganais v. s. l. m. matronis et vicanis *tituli* V 5716 *confert Mommsen.* *adi.* **Agganaicus** *cognomen Iovis.* Corp. V 6409 (*Ticini*) I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Agganaico M. Nonius Verus cum suis v. s. l. m. *idem* **Adceneicus**. Corp. V 5783 (*Mediolanii*) I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Adceneico v. s. l. m. Firmasius Mansu⟨. . .⟩

Adgandestrius, -ī *Chattorum princeps.* Tac. ann. 2, 88 reperio apud scriptores senatoresque eorundem temporum Adgandestrii principis Chattorum lectas in senatu litteras, quibus mortem Arminii promittebat, si patrandae neci venenum mitteretur. *Otto.*

Adgeleius, (-eus?) -ī, *nom. Illyr.* Corp. III 4844 (11509, *in Norico*) Ti. Iulius Adgeleí f(ilius) Buccio mil(es) coh(ortis) Mont. prií. *Diehl.*

Adgennus *nom. vir. celticum.* Corp. XII 3369 (*Nemausi*) Adgennus Cassici f. fecit sueis parentibus et sibi vivus. **Adgennius,** -a *nom. gent.* Corp. XII (*Nemausi*) 3175 (*litteris saec. II*) Sex. Adgenií Macriní trib. leg. VI vict. 3188 (*litteris saec. II*) IIIIII vir. Aug. Sex. Adgenní Hermétis, Valeria M. f. Márcella uxor. 3368 Sex. Adgennius Solútus et Adgennia Licinilla. *ex hoc fortasse spectandum* Ag(g)enius. **Adgennonius,** -ī *nom. vir.* Corp. XII 6632 (*Nemausi, periit*) Success⟨ae?⟩ Adgennoni ux(ori) *Aeli Optati.* *ex eadem stirpe est* **Adgennorīx** *tituli* Corp. XII p. 822 (*Aptae*) *Αδγεννόριγ(ος) Οὐερε-τε//μαρε/νι.* *cf.* Adginna, Adginnius.

Adgentiī *pagani vel vicani, cf. Ihm, PW. I p. 359.* Corp. XII 3084 (*Nemausi, litteris saec. II*) Marti Aug. Lacavo sacrum Adgentií ex aere colláto.

Adginna *nom. mul. celticum.* Corp. III 11586 (*in Norico*) Postum⟨i⟩a P.(?) l. Adginna, P. Postumius Calon. l. Donatus. **Adginnius** *nom. gent.* Corp. XIII 1674 (*in provinc. Lugudunensi, saec. I, cf.* n. 1675) Q. Adginnius Vrbici fil. Martinus Seq(uanus) sacerdos Romae et Aug(usti) ad confluentes Araris et Rhodani. *cf.* Adgennus, Adgennius *al.*

Adgonna *nom. mul. celticum.* Corp. XII 3370 (*Nemausi, periit*) Adgonna Excingilli f.

Adgubillus *nom. vir. barbaricum.* Corp. XII 3042 (*Nemausi, periit*) L. Cornelius Adgubilli f. Adgubioun. Aescolapio v. s. l. m. *titulus editori suspectus.*

(?) **Adgubioun.** *nom. vir. barbaricum.* Corp. XII 3042 (*Nemausi, periit*) L. Cornelius Adgubilli f. Adgubioun. Aescolapio v. s. l. m. *titulus editori suspectus.* *Otto.*

adgȳrat Not. Tir. 96, 17ᵃ *inter* gyrum *et* degyrat.

προσοικῶ **adhabito,** accolo Gloss. II 422, 26. II 563, 8 *παροικεῖ προσοικεῖ* adabitat, in proxime (*sic*) habitat.

? **adhaerentia,** -ae *f. ab* adhaerere. Tert. adv. Marc. 4, 24 *Iesus* pulverem iubet excuti in illos, in testificationem, et adhaerentiam terrae eorum nedum communicationis reliquae. *sic edd. Gangnei et Gelenii* (*ex codicibus?*); et haeret etiam terrae *codd.*, et haerentia terrae *Oehler.*

adhaereo, -haesī, -haesum, -ēre. *ab* ad *et* haerere. *perfecti formas sensu incohativo praeditas exhibui sub* adhaeresco. *nota usum part.*: Ps. Ven. Fort. Maur. 17, 99 manubrio in manibus adhaeso. *cf. sub* adhaesus *p. 637, 84.* adhaerens *pro adi. p. 635, 60.* *tertii ordinis*(?) Oribas. eup. 4, 113 *et* Galen. alf. 127 adherit. *sculptum* adesit *i. adhaesit* Corp. XIII 2478 (*saec. VII*), aderenti *i.* adhaerenti X 8247. Gloss. II 421, 58 *προσκολλῶμαι* adhaereo. *verbum inde a Plauto usitatum admodum crebrescit apud christianos ex* Itala *et* Vvlgata.

I ***proprie***: *cum dat.*: Plavt. Stich. 236 adhaesit homini ad infimum ventrem fames (*quae subsit imago, non liquet*). Ov. epist. 12, 122 nostra . . . adhaererent ossibus ossa tuis *elisa Symplegadibus.* Liv. 5, 47, 5 saxa, quibus adhaerebant *Galli.* Pavl. Fest. 100 hedera dicta . . . quia id, cui adhaeserit, edat. 101 hilum putant esse, quod grano fabae adhaeret. Val. Max. 4, 7, 4 exanimi amico adhaesit. Colvm. 2, 3, 1 *pellem boum* corpori adhaerere (6, 13, 2). 4, 22, 7 *vites*, quae summa parte terrae vix adhaerebunt. 4, 24, 4 si soboles *vitis* . . . radicibus adhaeret (12, 10, 1. 12, 49, 9. 12, 51, 1). 5, 5, 11. 6, 18, 1 hirudo . . . adhaerens faucibus (Scrib. Larg. 199). 6, 26, 2 extrema pars *testium* adhaerens . . . nervis. 9, 14, 2 pestes (*i. tineae papiliones*) plerumque favis adhaerentes decidunt. 9, 15, 7 favi semper cavearum tectis . . . adhaerentes dependent. Scrib. Larg. 151 bestiolas adhaerentes saxis quasi verrucas. Lvcan. 4, 248 ut dextrae iusti gladius dissuasor adhaesit. Petron. 102 vestem atramento adhaesuram *ita ut detergatur.* 97 sic ut olim Vlixes ⟨Cyclopis⟩ arieti (pro ariete *codd.*) adhaesisset. Plin. nat. 9, 79 *echeneide* carinis adhaerente. 9, 130 bucinum nonnisi petris adhaeret. 10, 189 et ostreis . . . et ceteris adhaerentibus vado vel saxo *animalibus* (13, 137). 13, 50 qua racemo adhaeserint *poma.* 14, 16 praegrandibus *uvis* adhaerent parvi comites. 15, 115. 16, 124. 25, 45. 26, 22 petris totum adhaerens ut muscus. 27, 85. 27, 93. 98. *passim.* Stat. Theb. 3, 727 siccis cruor aeger adhaeret visceribus. Apvl. mund. 5 ut adhaereant [et] gravioribus leviora *elementa.* Tert. ieiun. 1 ventri pudenda. Lampr. Hel. 23, 4. Vvlg. psalm. 136, 6 adhaereat (*κολληθείη*) lingua mea faucibus meis (*cf.* adhaeresco *p. 637, 15; item* Ezech. 3, 26). *passim.* *aliae structurae* (*et proprii et translati usus*): *cum* **ad:** Itala (Wirc.) *et* Vvlg. Ier. 13, 11 sicut . . . adhaeret (*κολλᾶται περὶ*) lumbare ad lumbos viri, sic agglutinavi mihi omnem domum Israel. thren. 4, 4 adhaesit (*ἐκολλήθη πρὸς*) lingua lactentis ad palatum eius in siti. *cf.* Marc. 10, 7 *p. 636, 12.* Svlp. Sev. Mart. 10, 3 adhaerenti ad ecclesiam cellula (Greg. Tvr. glor. mart. 103). Ven. Fort. Hil. 14 ad obsequium eius . . . adhaeserunt. *cum* **circa:** Greg. Tvr. glor. mart. 16 circa eum sulphur adhaeret. *c. acc.*: [*falso huc rettulerunt*: Cic. Arat. 192 *v. p. 635, 12.* Tert. pall. 5 *ubi falso legitur* humerum, *cum uberum habeant codd., fortasse* uber *legendum.*] Gild. (chron. III) 95 labiis tantum et non corde deum adhaeretis. *cum praep.*: **in:** Ov. met. 4, 694 vincto . . . in corpore adhaerent *Andromedae parentes.* 9, 565 summus . . . in margine versus adhaesit. Sen. epist. 65, 18 sapiens . . . adhaeret quidem in corpore suo, sed optima sui parte abest. Itala cod. Monac. num. 36, 8 unusquisque in hereditate sua adhaerebit (*προσκολληθήσονται.* Vvlg. ut hereditas permaneat in familiis). Vvlg. IV reg. 3, 3 in peccatis . . adhaesit (*ἐκολλήθη ἐν*) nec recessit ab eis. Pavl. Nol. epist. 24, 1 in luto faecis infernae adhaerentem. Ven. Fort. app. 9, 7 in cruce Christus adhaesit (*cf. l. 67*). carm. 2, 10, 19 totus in affectu divini cultu adhaerens. Greg. Tvr. Iul. 11 Mart. 3 capit. 3. *absolute*: Lvcr. 3, 557 conexu corpus adhaeret *sc. animae.* 6, 914 unus ubi ex uno dependet supter adhaerens *anellus vi magnetis* (Avg. civ. 21, 4). Hor. epod. 15, 6 lentis adhaerens bracchiis *mihi Neaera.* Pavl. Fest. 100 hariiuga dicebatur hostia, cuius adhaerentia inspiciebantur exta. Sen. epist. 70, 20 lignum . . . adhaerente spongia. Colvm. 12, 50, 3 spongia . . . *olivas* detergent, ne quid adhaereat salis. Plin. nat. 2, 235 *limus flagrans* cum quid attigit solidi, adhaeret. 8, 140 adhaerente operculo eiusdem testae se operiens *genus coclearum.* 9, 150 *spongeae* adhaerent nec parte nec totae. 16, 29 pilulas corpore, non pediculo adhaerentes. 27, 15 lacrima adhaerens *aloes.* 28, 99. 29, 62 sanguisugas adhaerentes. 31, 123 *spongeae* inversae, hoc est qua parte adhaesere. 32, 49. Apvl. met. 11, 4 corona. 11, 11 ansa. Galen. alf. 127 gessania . . . linguam adplicita vihementer adherit. Ven. Fort. carm. praef. 1, 1 inambulantis in se . . . redemptoris adhaesura vestigia.

acuta vi haerendi i. q. manere, non moveri: Plin. nat. 2, 106 adhaerentium caelo *siderum* (*opp.* meantium) (18, 219). 8, 139 *cocleae* adhaerentes maxime saxis aut . . . avolsae. 11, 171 piscibus paulo minus quam tota adhaerens *lingua est.* 15, 113 *bacae* quaedam statim a ligno recedunt (*i. solvi possunt*) ut nuces et palmae, quaedam adhaerent ut olivae laurusque. 15, 113 duracinis *pomis* adhaeret corpus ac ligno avelli non quit. 32, 2 *echeneis navim retinet* non renitendo aut alio modo quam adhaerendo (32, 4. 5). 37, 46 *formicas* adhaesisse musteo . . . et inclusas durescente eodem (*sucino*) remansisse. Stat. Theb. 5, 526 *unguis* pronus adhaeret humo. Tac. ann. 2, 23 *naves* non adhaerere ancoris . . . poterant. Apvl. met. 10, 31 *lacinia* adhaerens pressule. Anth. 405, 11 saxis telluris adhaerens. Pallad. 3, 24, 7 fimo . . . adhaerente *plantae dimovendae sunt.* Amm. 19, 12, 12 diu adhaerens eculeo. 24, 4, 15 *Persae obsessi* muris obstinatius adhaerentes. 24, 6, 7 scutis firmius adhaerentes *milites nantes.* 16, 12, 57 nandi strenuis quosdam nescios adhaerentes. Vvlg. Iob 29, 10 vocem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

suam cohibebant ... et lingua ... gutturi suo adhaerebat (ἐκολλήθη). 41, 8 *squama* una alteri adhaerebit (κολλῶνται) et tenentes se nequaquam separabuntur. *audacius*: LACT. inst. 6, 21, 3 aeris et nervorum suaves soni possunt facile contemni, quia non adhaerent nec scribi possunt. *de umidis viscosis*: PLIN. nat. 7, 65 *bitumen* ad omnem contactum adhaerens praeterquam filo *ipso infecto*. 13, 66 cummim ... dentibus adhaerentem. 17, 27 terra ... pinguis, adhaerens digitis, quod in argillis arguitur. 25, 118 sucus ... caulibus adhaerens. TAC. ann. 13, 35 oneri adhaerentes *manus frigore*. PALLAD. 1, 5, 3 si glutinosa est et adhaeret *glaeba*. 1, 35, 9. *cf.* VVLG. Dan. 2, 43. *vi latiore i. q. continere cum, adesse, vicinum esse, pertinere ad*: CIC. Arat. 292 Hydra tenet flexu Crateram, Corvus adhaeret (SCHOL. Germ. Sang. p. 226, 12 *Sagittario* adhaeret Capricornus; *cf.* 14 haeret, 15 iunctum est. VEG. mil. 4, 38). nat. deor. 2, 137 *cibi* vias, quae pertinent ad iecur eique adhaerent. VVLG. lev. 1, 8 cuncta quae adhaerent iecori (*nil in graeco*). 1, 12. HOR. sat. 2, 2, 56 cui Canis ... cognomen adhaeret (PAVL. FEST. 12 *s. v.* Attae. SER. SAMM. 1093). OV. met. 6, 641 lateri qua pectus adhaeret. LIV. 6, 10, 8 pestem adhaerentem lateri suo (*i. populum vicinum hostilem*). 34, 41, 4 lateri adhaerens tyrannus (39, 25, 11). VAL. MAX. 5, 5, 4 si militis summa ... pietas huic parti voluminis adhaeserit. SEN. dial. 3, 6, 2 membris ... si adhaerentia nocent. 11, 8, 1 incommodis, quae exilio adhaerent. 4, 22, 4. nat. 3, 27, 12 editissimis quibusque adhaerebant reliquiae generis humani. PLIN. nat. 11, 48 *apium vermiculus* adhaerens ... ita ut pars cerae videatur. 11, 128 nec tamen cornua ceterorum ossibus adhaerent. 11, 206 summis adhaerent lumbis *renes*. 11, 263 ova parientium *testes* lumbis intus adhaerent. 13, 33 laxe ... distans tantum cacuminis filo adhaeret *lignum*. 28, 190. 32, 26 *testes* adhaerentes spinae. VVLG. psalm. 93, 20 numquid adhaeret (συμπροσέσται) tibi sedes iniquitatis? 100, 3 non adhaesit (ἐκολλήθη) mihi cor pravum. MART. CAP. 7, 732 prima *dyas* poterit ab adhaerente separari. 8, 814 suis fluctibus adhaerentes naturas. ALC. AVIT. c. Eut. 1 p. 16, 36 *Christus corpori* unitus adhaeserat. *notabilis usus de vicinitate terrarum* (*cf.* LIV. *l. 18*): LIV. 29, 35, 13 *promunturium* tenui iugo continenti adhaerens (32, 21, 26). CVRT. 3, 1, 13 MELA 2, 32. 2, 86. PLIN. nat. 2, 129 adhaerentis Liburniae. 5, 47 adhaeret Asia *sc. Africae*. FLOR. 1, 19, 4 Liguras imis Alpium iugis adhaerentis. 1, 24, 9 AMPEL. 7, 4. IVSTIN. 4, 1, 1 Siciliam ... quondam ... Italiae adhaesisse diruptamque. AVIEN. ora 224. AMM. 18, 2, 8 eius pagi Rheni ripis ... adhaerebant (HYD. chron. II 190 regionem Gallaeciae adhaerentem flumini Durio). TAC. hist. 2, 25 vineis modica silva adhaerebat. PLIN. epist. 2, 17, 9 adhaeret dormitorium membrum *villae*. CORP. VIII 946 (*lectionis incertae*) ⟨curator viarum Aureliae et⟩ Cor⟨neliae et⟩ adherentis triump⟨halis⟩. SVLP. SEV. chron. 1, 44, 1 vineam ... adhaerentem sibi concupivit. *cf. p. 634, 38 cum* ad. *technice*: QVINT. inst. 5, 10, 46 secundum tempus subtilius quidam ... diviserunt ... iuncti ... adhaerentis ... insequentis. IVL. VICT. rhet. p. 395, 13 loci certi quidam unicuique statui familiariores et magis adhaerentes. *in grammatica*: TER. MAVR. 1741 dactylus in primo positus, spondeus adhaerens. EVTYCH. gramm. V 451, 5 verbum ... non habet adhaerens sibi nomen (*i. eiusdem stirpis et formationis*). 450, 13. 452, 4 adhaerentia verbis nomina. 459, 30 *passim*. PS. PROB. gramm. IV 254, 27 *praepositiones* sive separatim seu adhaerentes praeponantur. *ibid.* 32 'a' loquellis adhaerens. IV 219, 23 adhaerentibus ex qualibet parte consonantibus. MART. CAP. 3, 269 *accentus* inflexi proprium est ut nisi longis natura syllabis non adhaereat. SIDON. epist. 9, 15, 1 v. 14 geminae brevique longa adhaeret syllaba. *in iure*: SEN. contr. 9, 5, 16 non potest filia tam anguste paternis tabulis (*i. testamento*) adhaerere. PAVL. dig. 6, 1, 43 quae religiosis adhaerent, religiosa sunt. VLP. dig. 32, 52, 7 adhaerentia esse membro armaria vel adfixa. MARCIAN. dig. 30, 112 inquilinos sine praediis quibus adhaerent. PAP. dig. 40, 7, 34 causa ... personae ... adhaeret.

II *translate*: *adhaerent res*: PLIN. nat. 30, 7 populis famam eius (*i. artis magicae*) ... adhaesisse. TERT. anim. 9 coloris proprietas omni corpori adhaeret. 39 *homini* adhaerebit spiritus nequam. 52. 51 animas adhaerere corporibus. IREN. 1, 30, 3 humectationi ... luminis eius omnia accurrisse et adhaesisse dicunt et circumtenuisse eam. SYMFOS. (rec. altera) 242 intus mihi (*i. silici*) virtus adhaeret. VVLG. lev. 15, 3 *vitium* cum per singula momenta adhaeserit carni eius (συνέστηκε τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ τῆς ῥύσεως). deut. 28, 60 afflictiones Aegypti ... adhaerebunt tibi (κολληθήσονται ἐν σοί). IV reg. 5, 27 lepra Naaman adhaerebit tibi (κολληθήσεται ἐν σοί) et semini tuo. Iob 31, 7 si manibus meis adhaesit macula. Ier. 42, 16 fames ... adhaerebit (καταλήψεται ὑμᾶς) vobis in Aegypto. Baruch 1, 20. *i. q. proprium esse, in possessione esse*: ITALA (Tert. scorp. 2) deut. 13, 7 nec adhaerebit (προσκολληθήσεται) quicquam manibus tuis (in manu tua VVLG.) ex devotamento eius. *adhaerent homines*: *i. q. una esse, coniunctum esse cum aliquo*: PLAVT. Asin. 209 quasi columbae pulli in ore ambo meo usque eratis ..., usque adhaerebatis. OV. am. 3, 11, 17 quando ego non fixus lateri patienter adhaesi, ipse tuus custos, ipse vir, ipse comes? VELL. 1, 9, 6 quam sit adsidua eminentis fortunae comes invidia altissimisque adhaereat. VAL. MAX. 3, 5, 3 adhaerens ... Fulvianae stolae *Clodius Pulcher*. SEN. Herc. f. 357 laterique *Megarae* adhaeret verus Alcidae sator. PLIN. nat. 10, 51 comes perpetuo adhaesisse Lacydi philosopho dicitur *anser*. MART. 5, 41, 1 uxori semper adhaeret. SVET. Galba 14. Otho 6 obvio quoque non aliter ac si ... particeps foret adhaerente. gramm. rhet. 14 Curtius Nicia ⟨ad⟩haesit Cn. Pompeio. APVL. met. 2, 2 huius adhaerebat lateri senex (9, 22). TERT. idol. 17 servi ... sacrificantibus dominis adhaerentes. bapt. 12. anim. 1 daemonium illi (*Socrati*) a puero adhaesisse. PANEG. 2, 11 adhaerere lateri tuo non obsequia timoris, sed vota pietatis. IVVENC. 2, 670 genitor mihi testis adhaeret (*verba Christi*). LVCIF. CAL. de non conv. 11 cum propter haeresim vestram secerneremur a vobis, quomodo iterum adhaerere potueramus? VVLG. gen. 2, 24 *vir* adhaerebit (προσκολληθήσεται) uxori suae (*locus saepe laudatus*; Marc. 10, 7 ad uxorem suam). Luc. 16, 13 *servus domino* uni adhaerebit (ἑνὸς ἀνθέξεται) et alterum contemnet. CLAVD. 3, 35 adhaerens ... comitatur. CASSIAN. conl. 8, 17 singulis hominibus duo angeli adhaereant. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 3 virginem adulescenti ... indecentius adhaerentem. OROS. apol. 5, 3 communioni. SIDON. epist. 8, 6, 5 adhaerebam sellae curuli. CORP. X 8247 tota mente aderenti felicissimae filiae. PS. VEN. FORT. Amant. 30 genibus adhaerent (36). AVG. civ. 10, 16 p. 427, 28 serpens Aesculapio naviganti Romam comes adhaesit. *cum re*: LVCR. 4, 962 quo quisque fere studio devinctus adhaeret. LIV. 41, 20, 2 nulli fortunae adhaerebat animus. CVRT. 10, 5, 37 qui etiam minimae parti tantae fortunae adhaeserunt *i. Alexandri comites*. PS. QVINT. decl. 15, 10 *amor* quo perditis visceribus adhaeremus. CYPR. GALL. gen. 903 memor eloquiis cari genitoris adhaere. LVCIF. CAL. de reg. apost. 3 talibus nos adhaerere volueras, qualibus Salomon fecerat adhaerere Israelitas. VVLG. Ios. 23, 12 gentium ... erroribus adhaerere (προσθῆσθε). Rom. 12, 9 odientes malum, adhaerentes (κολλώμενοι) bono. ENNOD. opusc. 2 (p. 316, 1 Vind.) mendaciis adhaerentia verba. *i. q. consentire, oboedire, obsequi*: IREN. 4, 26, 4 his (*opp.* absistere) CONSTANT. ad Euseb. Migne 13, 565[b] consensui fratrum. TYCON. reg. 6 (p. 68, 17 Burk.) adhaereat deo (HIER. hom. Luc. 36 *ubi sequitur* qui domino copulatur). VVLG. deut. 4, 4 vos ... qui adhaeretis (προσκείμενοι) domino deo vestro (10, 20. 11, 22 *passim*). 13, 4 ipsi servietis et ipsi adhaerebitis (προστεθήσεσθε). IV reg. 18, 6 adhaesit (ἐκολλήθη) domino et non recessit a vestigiis eius. psalm. 118, 31 adhaesi (ἐκολλήθην) testimoniis tuis. *sic* deo adhaerere *sescenties apud christianos*. SCHOL. Arat. p. 149, 14 adhaerere *conscripto* (ἕπεσθαι συγγράμματι). *i. q. operam dare*: AMM. 19, 3, 1 obsidioni fortiter adhaerentes. 21, 2, 4 cultui Christiano. ENNOD. epist. 4, 33 obsequiis principalibus. COD. Iust. 10, 30, 3. 12, 26, 2 famulationibus. 12, 57, 12, 3 ergasteriis. GREG. M. epist. 4, 21 quia colendis terris ... diutius adheserunt. *acuta vi manendi*: TAC. ann. 3, 21 *barbarus* inligatus praeda stativis castris adhaerebat *i. castra non relinquebat*. APVL. met. 8, 10 *nutrix* claustris adhaerens. AMM. 27, 6, 9 signis militaribus et aquilis adhaesurus *Gratianus*. VVLG. Ruth 1, 14 Orpha ... reversa est, Ruth adhaesit (ἠκολούθησεν) socrui suae. II reg. 20, 2 separatus est omnis Israel a David ... viri autem Iuda adhaeserunt (ἐκολλήθη) regi suo. CORP. XIII 2478 (*Ambarri a. 632 vel 633*) altarebus sacris prelictus (*i.* praelectus) adesit. *i. q. insistere*: VVLG. iud. 16, 6 cumque molesta esset *Dalila Samsoni* et per multos dies iugiter adhaereret spatium ad quietem non tribuens (ἐστενοχώρησεν αὐτόν).

audacter formatum et dictum adv. part. **adhaesē.** GELL. 5, 9, 6 oris vinclo solutus ... non turbide neque adhaese locutus est *i. ut lingua non adhaerescat titubetque*.

synonyma: *ad I*: dependere. remanere. glutinosum esse. haerere (*v. p. 636, 4*). proprium esse. *ad II*: comitem esse. devinciri. copulari. servire. non recedere a. circumtenere. *opposita*: *ad I*: meare. avelli, recedere, separari. dirumpi. *ad II*: absistere. secerni. contemnere. odisse.

adhaerēsco, -haesī, -ere. *vis incohativa aevo sequiore aliquantum debilitatur. constructio cum dativo non aeque bene servatur atque post verbum* adhaereo; *inde* a CATONE *iam variae in usu sunt praepositiones*: in *c. abl.* (*semel c. acc.? l. 72*), subter, ad, circa. *in usu translato praevalet dat., interdum* ad *et* in (*in imagine*), *semel* post (*p. 637, 43*) *ex graeco, semel* circa *l. 77*.

I *proprie*: CATO agr. 152 ne faex in lateribus adhaerescat (CAEL. AVR. acut. 3, 17, 141 *humores* in ventriculo). CIC. Arat. 178 *lumen* delapsum ... supter caudam Pistricis adhaesit. dom. 63 in me omnia ... coniurationis nefariae tela adhaeserunt. 13 ne in hanc tantam materiam seditionis ⟨iacta *add. CFWMüller*⟩ ista funesta fax adhaeresceret. CAES. civ. 2, 9, 1 ne quid emineret, ubi ignis hostium adhaeresceret. Gall. 5, 48, 8 *tragula* casu ad turrim adhaesit. VERG. georg. 3, 443 cum tonsis *ovibus* inlutus adhaesit sudor. HOR. sat. 2, 4, 80 veteri creterrae limus adhaesit. OV. met. 5, 38 fronte ... cuspis adhaesit. VITR. 7, 10, 2 fuliginem, quae circa parietem et camerae curvaturam adhaerescit. SEN. nat. 4, 3, 3 foliis si quae guttae adhaeserunt. 7, 23, 1 materia, cui *ignis* adhaesit et quam depascitur (AMM. 22, 13, 3 scintillae ... materiis. VEG. mil. 4, 18 *malleoli*). COLVM. 8, 3, 7 *stercus* cum pedibus uncis adhaesit. SCRIB. LARG. 240 quod ei (*specillo*) quasi pulvis adhaeserit. PLIN. nat. 18, 358. 21, 104. 8, 28 *tela* facilius adhaerescere. 9, 85 haustu quodam adhaerescunt *polypi*. 9, 133. 12, 74. 18, 361. 22, 41. 24, 176 philanthropon herbam Graeci

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

appellant nasute, quoniam vestibus adhaerescat. 26,47 (*bis*). 34,123. 34,130. 34,173. 35,43. 35,46. 35,179 *de bitumine*. 37,110. PLIN. epist. 8,20,7 saepe minores *insulae natantes* maioribus velut cumbulae onerariis adhaerescunt. SYMPOS. 23 corporis extremi [digito] non magnum pondus adhaesi (inhaesi *B*). PALLAD. 12,7,6 HIL. in psalm. 65,20. VVLG. II reg. 18,9 adhaesit caput eius (*Absalom*) quercui (περιεπλάκη ... ἐν τῇ δρυΐ). Luc. 10,11. *vi latiore*: TRAG. inc. 182 axena Ponti per freta Colchos denique delatus adhaesi. CAES. civ. 1,28,4 naves cum militibus, quae ad moles Caesaris adhaeserant. OV. met. 1,319 hic ... Deucalion ... parva rate vectus adhaesit. 14,440 nactusque hoc litus adhaesi. SIDON. epist. 2,2,4 balineum radicibus nemorosae rupis. *vi acuta firmiter coniungendi*: PLIN. nat. 9,109. *margaritae* crassescunt in senecta conchisque adhaerescunt nec his evelli queunt nisi lima. VVLG. Iob 19,20. psalm. 21,16 lingua mea adhaesit faucibus meis (κεκόλληται τῷ). psalm. 101,6. 118,25 thren. 4,4. MARC. med. 33,60 ut modo glutinis adhaerescat. MYTHOGR. 1,58 *vestis Nessi* adhaesit cuti *Herculis*. *cum consilio*: AVG. gen. ad litt. (Vind. 28,2 p. 256,9) 8,16 quis *docuit* parvulum puerum adhaerescere baiulo suo, si eum fuerit ex alto iacere minitatus? de bon. coniug. 3,3 quod sibi vir et mulier adhaerescunt (*de ipso actu venereo*).

II ***translate***: *adhaerescunt res*: CIC. de orat. 2,214 argumentum ratio ipsa confirmat, quae simul atque emissum (-sa *codd.*) est, adhaerescit. 1,258 parva ... fastidiis adhaerescere. 3,37 ut ... omnia ... ad omnium vestrum studium ... adhaerescerent. SEN. epist. 21,6 quicquid illorum memoriae adhaesit. COMMOD. apol. 164 cessit prius facinus, sed alter⟨a⟩ clades adhesit. HIL. in psalm. 136,12 ne quid sibi ... ex vitiis adhaerescat (HIER. epist. 18,12 pulvis *i. reatus*). AVG. doctr. christ. 4,25,55 ut rebus ... accedat vel tenacius adhaerescat assensus. BOET. de diff. top. 2 (Migne 64,1188ᵃ). VVLG. psalm. 118,23 adhaesit (ἐκολλήθη) pavimento anima mea *i. fracta iacebat*. ISID. orig. 2,2,2 (rhet. p. 507,12) membranis retentis quasi adhaerescit memoriae series dictionis ac mox repositis recordatio omnis elabitur. *homines* (*hominibus vel exemplo sententiae moribus*): CIC. Vatin. 11 te ... extremum adhaesisse *altero consule facto*. ac. 2,8 ad eam (*disciplinam*) tamquam ad saxum adhaerescunt. off. 1,86 iustitiae honestatique *fortis civis* adhaerescet. TAC. ann. 3,33 *uxoribus* statim adhaerescere deterrimum quemque. 11,12 illa egressibus adhaerescere. ITIN. Alex. 11 de Macedonia sibi eques pedes miles adhaerescit. HEGES. 1,30,3 *Herodi* universi adhaeserant. ITALA (Aug. op. imp. 4,31) gen. 2,24 homo ... adhaerescet uxori (VVLG. adhaerebit). VVLG. gen. 34,8 Sichem filii mei adhaesit anima filiae vestrae (προείλετο τῇ ψυχῇ τὴν θυγατέρα). psalm. 62,9 adhaesit anima mea post te (ἐκολλήθη ... ὀπίσω σου). AVG. c. Iul. op. imp. 3,46 pestilentibus moribus. 6,16 errori vestro. c. Crescon. 2,12,15 ecclesiae. de mus. 6,1 uni deo. vera relig. 38,71 aeterno spectaculo ... veritatis. SIDON. epist. 4,6,2 sententiae cautiori. MART. CAP. 6,578 PS. VEN. FORT. vita Maur. 79. ISID. orig. 7,4,7 Babylonicis mulieribus. 9,7,16 circa consortium alterius viri.

i. q. remanere, non procedere, non moveri (*imagine saepe a navi sumpta cf. l. 8 sqq.*): CIC. Sest. 18 in Scyllaeo illo aeris alieni tamquam [in] fretu ad columnam adhaeresceret. Brut. 320 *Hortensius* in ceteris eloquentiae partibus ... adhaerescens. fin. 5,49 ut homines ad earum (*Sirenum*) saxa discendi cupiditate adhaerescerent. Att. 4,4ᵇ,2 fac venias, si potes in his locis adhaerescere. VAL. MAX. 6,9,14 praeturae candidatus supremo in loco adhaesit (ita haesit *codd.*). SEN. dial. 4,24,1 ille osculo meo non adhaesit (SIDON. epist. 3,3,6 complexibus). STAT. Theb. 10,932 *Capaneus fulminatus* stat tamen extremumque in sidera versus adhaesit *scil. scalis vel muro*. PANEG. 10,27 ut ... miseriarum vadis adhaerescerent. *similiter de rebus*: CIC. epist. 8,5,3 tamquam in quodam incili[c] ia⟨m⟩ omnia adhaeserunt. Brut. 274 *oratio M. Calidi* ita libere fluebat, ut nusquam adhaeresceret.

synonymum ad II: accedere. *opposita*: avelli. *ad II*: cedere. elabi.

adhaesibilis, -e. *ab* adhaesum. SCHOL. Hor. carm. 3,19,28 lentus amor: adhaesibilis.

adhaesio, -ōnis *f. ab* adhaerere. GLOSS. Plac. V 3,8 adhaesio bene dicitur ab eo quod est haerere. CIC. fin. 1,19 complexiones et copulationes et adhaesiones atomorum inter se. APVL. mund. 2 *stellae* mutuis adhaesionibus nexae (ἐν ἀλλήλοις περιέχεσθαι *Aristot.*). HIER. epist. 178,9 *vocabulum hebr. Dephca* adhaesionem remissionemque transtulimus. *translate*: AVG c. Iul. op. imp. (Migne 45,1111ᵃ) 1,94 ut ... dignitas nominum dogmatum tuorum adhaesione vilescat. in psalm. 118 serm. 10,2 adhaesio ista ... non coniunctionem carnis et animae ..., sed carnalem magis animae affectum, quo caro concupiscit adversus spiritum, significare mihi videtur. vita erem. 39 adhaesio ista caritatis. serm. 216,5 hanc adhaesionem illa dilectio praestat. serm. app. (Migne 46,832) 5,4 anima adhaesione dei digna creata est.

adhaesus, -ūs *m. nomen ab Lucretio fictum, quod* adhaesio *in versum non conveniebat*. NON. 73 adhaesum ab adhaerendo (cohcodd.) dixit Lucretius. GLOSS. V 637,30 adhaesum cohaerentem, *nisi revocandum est ad verbum cf. p. 634, 1*. LVCR. 3,381 nam neque pulveris interdum sentimus adhaesum corpore. 4,1242 *semen* tenue locis quia non potis est adfigere adhaesum, liquitur. 5,842 vinctaque membrorum per totum corpus adhaesu *portenta*. 6,472 litore vestes suspensae, cum concipiunt umoris adhaesum.

adhālo, -āvī, -āre. *ab* ad *et* halare. PLIN. nat. 22,95 *serpens* si patescentem *boletum* primo adhalaverit.

Adherbal, -lis *m. nomen Punicum, gr.* Ἀτάρβας (Ἀδαρβάλου Paian. Eutrop. 4,26). *Micipsae filius a Iurgurtha pulsus et necatus*: SALL. Iug. 5,7. 9,4. 10,8. 11,3 *passim*. FRONTO p. 126,6 N. Aderbalis. FLOR. 1,36,4. 5 VIR. ill. 66,7 EVTR. 4,26. CLAVD. 15,409 lacrimisque senatum in Numidas pulsus solio commovit Adherbal (aderbal, aterbal, atherbal *variant codd.*). OROS. 5,15,3 Atherbalem (*sic Vat. s. VIII Rehd. s. IX/X*). IORDAN. Rom. 210 Aterbalae. *dux Carthaginiensium victus a C. Laelio a. a. Chr. 206*: LIV. 28,30,4. 5. 6. 12. CORP. VIII 6141 (*Arsacalae Numidiae*) Q. L. Mustiolus Adarb(al?). **Adherbēs,** -ae *Poenus*. SIL. 7,601 prosternit Adherben *Fabius*. *V.*

Adhēsis *v.* Aesis.

Adhibē *ex imperativo nomen*. CORP. VI 27938 M. Valerio Adhibe. *Otto.*

adhibeo, -uī, -itum, -ēre. *ab* ad *et* habere. [*cf. c. umbr.* nei 'dhabas 'ne adhibeant'. *Th.*] *verbum generis relativi, ut aut addi dativus (vel praepositio) aut subaudiri debeat.* GLOSS. adhibeo παραλαμβάνω. προσλαμβάνω. προσλαμβάνομαι. παρέχω. προσάγ[ορευ]ω. adhibe: iunge; adiunge; accommoda; adsiste. adhibete (adhibitae *codd.*): praesentes facite (*v. p. 643, 71*). adibuit προσηνέγκατο. adhiberi προστίθεσθαι. adhibenda: praestanda (BENED. reg. 36,2). adhibitis συνπαραληφθέντων (συναποληφθέντων *cod.*). congregatis, convocatis. adhibitus ἐπακτός. adhibita ⟨a⟩scita. *legitur inde a* PLAVT. *et de rebus corporeis et de incorporeis, raro tamen apud poetas: apud* OV. *13ⁱᵉˢ*, LVCR. *7ⁱᵉˢ*, VERG. *quater; trinis locis apud* HOR. STAT., *binis* IVV. MART., *singulis* TIB. EPICED. Drusi. SEN. trag. VAL. FL. SIL. *deest apud* CAT. PVBLIL. PROP. GRATT. GERM. MANIL. PHAEDR. LVCAN. PERS., *praeterea apud* VELL. *et* MELAM. *verbum adamavit* CIC. (*legitur 360 locis*) QVINT. (*106 locis*), AVG. (*in* civ. dei *81 locis*), COLVM. (*74 locis*); *apud* LIV. *invenitur 48ⁱᵉˢ*, SEN. *36ⁱᵉˢ*, PLIN. nat. *25ⁱᵉˢ*. PLAVT. Trin. 264 (adhibendus *AP*) *v. sub* abhibeo. *in codicibus saepe scriptum est* athibeo *sive* adibeo.

I ***corporea: res animantia***: **1** *indicata re, persona, actione, quo motus tendit*: **a** *praepositionibus*: **ad:** VARRO rust. 2,1,4 ad cibum (*sc. augendum*) ... lacte et caseum ovium adhibitum, ad corpus vestitum et pelles adtulerunt. CIC. Tusc. 5,99 ad panem (*sc. condiendum*) ... quicquam praeter nasturcium. VERG. *v. p. 641, 60*. OV. am. 2,1,37 ad mea ... vultus adhibete ... carmina. PLIN. nat. 22,143 sucus ad oris exulcerationes et genitalium (*sc. sanandi causa*). 23,20 ad expuitionem (expiationem *codd.*) sanguinis ... *radicem*. *cf.* MART. CAP. 9,926 (*in imagine*: CIC. Tusc. 4,63 ad recentes quasi tumores animi remedium). GELL. 15,17,1 tibias ... ad os (*sc. canendi causa*). LAMPR. Hel. 5,4 *v. p. 641, 55*. CIC. nat. deor. 2,150 ad inventa animo, percepta sensibus (*sc. ad effectum quendam perducenda*) adhibitis opificum manibus omnia nos consecutos. LVCR. 1,50 auris ⟨animumque⟩ ... adhibe ad veram rationem (*sc. intellegendam*). CIC. nat. deor. 1,112 *v. p. 641, 61*. VARRO rust. 2,1,21 cuius scientiae genera duo, ut in homine, unum ad quae (*pro: eorum morborum, ad quos*) adhibendi medici *sunt* (SEN. epist. 50,4 ad recens vitium). CIC. Verr. 6,137 ad ea convivia (*sc. celebranda*) matres familias (AVG. civ. 6,7. LIV. 1,7,12 ad dapem. 23,9,4 ad *mensam*. SEN. dial. 5,15,3 ad regiam ... mensam. TAC. hist. 2,68 ad epulas). Cluent. 144 ad quas (*leges sc. interpretandas*) adhibemur. Brut. 301 ad maiores causas (*sc. agendas*) adhiberi coeptus est (opt. gen. 11). dom. 118 ad quam (*dedicationem*) non conlegium, non ... pontificem, non ... adulescentem quemquam. Phil. 1,2 ad deliberationes eas, quas habebat domi de re publica, principes civitatis. *v. etiam p. 641, 58*. CAES. Gall. 1,40,1 ad id consilium adhibitis centurionibus (7,77,3 ad concilium). LIV. 1,56,5 ad publica prodigia Etrusci ... vates adhibentur. 37,3,6 decem ingenui, decem virgines ... ad id sacrificium (*cf.* FEST. 57). SEN. contr. *v. p. 641, 57*. SEN. dial. 10,12,4 ad res serias saepe etiam tristes adhibiti sunt *homines*. VLP. dig. 28,1,18 pr. testes ... ad testamentum (28,1,20,2 *ibid.* 5. 28,1,21,2 PAVL. dig. 22,5,15 sent. 3,4ᵃ,10; PAVL. sent. 3,4ᵃ,12 ad testamenti sollemnia). VLP. dig. 28,1,20,7 servus ... ad sollemnia adhiberi non potest. 28,1,22,1 ad testium numerum. CHAR. dig. 1,11,1 qui ... ad huius officii magnitudinem adhibentur. GAIVS dig. 36,3,16 fideiussores ad ... stipulationem (inst. 3,110 ad id quod stipulamur). *nota*: FEST. 329 Salias virgines Cincius ait esse conducticias, quae ad Salios adhibeantur (*sc. cum quibus sacra celebrent; cf. Marquardt, St.-V.² III p. 433*). **in:** CELS. 4,23 p. 149 in hoc (*intestinorum levitatem*) ... adhibere oportet comprimentia. CIC. Verr. 6,28 nonnullae (*mulieres*) ... in convivium adhibebantur (NEP. praef. 7 IVST. 7,3,3 AMM. 27,12,3). 3,74 illis adhibitis in consilium (*cf. p. 640, 43*; LIV. 35,19,1. 36,7,2 VAL. MAX. 3,7,6. 5,9,1. 8,2,2. SEN. nat. 2,41,2 *syn.* advocat. QVINT. inst. 4,2,22 PLIN. epist. 5,1,5. 6,11,1 AMM. 31,12,5 AVG. civ. 4,23 CORP. XI 6337,7. *nota*: CIC. epist. 2,7,2 tecum loquere, te adhibe in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

consilium, te audi, tibi optempera). top. 65 *iuris consulti* adhibentur in consilia (LIV. 1, 54, 1 in consilia publica). div. 2, 72 qui in auspicium adhibetur. ASCON. in Corn. p. 60 B. paucos ... ho⟨mines⟩ ... in iudicium. *apud posteriores etiam* in *cum abl.*: VLP. reg. 1, 13a in consilio adhibentur Romae quinque senatores (HERM. rec. Pal. sim. 5, 4, 1 SPART. Hadr. 22, 11). LAMPR. Hel. 26, 4 adhibuit in tali contione ... lenones. *de praepositione* **cum** *v. p. 640, 10.*

b *dativo* (*structuram dativi gerundivi v. sub 2 b p. 640, 72 sqq.*): *in medicina*: CIC. Sest. 135 sanae parti corporis scalpellum. Tusc. 4, 58 remedia morbis animorum (*in imagine; cf.* SEN. dial. 9, 9, 2 desideriis naturalibus. CVRT. 10, 2, 21 insanabilibus). Sest. 135 medicinam ... rei publicae (*in imagine*). CELS. 1 prooem. his (*generibus morborum*) ... remedia (7, 7, 15 *venis*. SEN. dial. 12, 14, 1 volneri. epist. 99, 29 aliis *sc. corporis partibus*). COLVM. 6, 30, 3 frigori fomenta. 6, 30, 6 eadem ... medicina tumentibus *maxillis* (HIER. epist. 124, 8 vulneribus). 6, 16, 3 ulceribus ... linamenta (PLIN. nat. 26, 149 folia). PLIN. nat. 22, 133 purgationem eam ... insaniae melancholicae, comitialibus, podagris. 24, 75 *hedera* nervis adhibita foris prodest. TAC. ann. 14, 6 medicamina vulneri et fomenta corpori. APVL. met. 8, 18 vulneribus medelas. *v. p. 641, 73.* *addito instrumento, quo quid admoveatur*: SCRIB. LARG. 67 laser ... Syriacum ... per pinnam faucibus adhibitum. *cur quid adhibeatur ex verborum contextu apparet*: CIC. agr. 2, 47 adhibeant manus vectigalibus vestris (*in imagine*). OV. met. 9, 216 genibus ... manus (*supplicandi causa*). SEN. Herc. O. 1078 pomis (*habendi causa*). LAMPR. Hel. 5, 4 *v. p. 641, 55.* COLVM. 2, 14, 2 quam (*urinam*) ... vitibus aut pomorum arboribus (*stercorandi causa*; *cf.* 11, 3, 12 *stercus* glareae aut ... arenae). 4, 7, 2 caulibus ... falcem (*putandi causa*). 12, 23, 3 huic notae vini sal. 12, 49, 5 quae (*conditurae*) lautioribus mensis adhibentur (QVINT. inst. 1, 10, 20 epulis fides ac tibias. AVG. civ. 2, 5. *v. etiam p. 641, 79*). QVINT. inst. 12, 10, 76 fucinis sulpura (*probandi causa*). VLP. dig. 50, 16, 216 corpori ... vincula. GAIVS dig. 50, 16, 236 omne, quod adhibitum, naturam eius, cui adhibitum esset, mutat. AVG. civ. 14, 17 extr. genitalibus tegmina. FEST. 238 alteram (*porcam*) ex auro, alteram ex argento factam adhiberi sacrificio Ceriali. *in imagine*: LVCR. 3, 1018 mens sibi conscia praemetuens adhibet stimulos. *incertum dativus an ablativus temporis*: PLIN. nat. 18, 119 auctionibus adhibere eam (*fabam*). 18, 124 quod (*cicer*) religio pervigiliis adhibet. *v. etiam p. 641, 42.* CIC. de orat. 2, 186 aegro adhibere medicinam (Tusc. 4, 59 *in imagine*: lugenti ..., miseranti aut invidenti. Att. 16, 15, 5 desperatis. COLVM. 6, 18, 2 bubus). nat. deor. 3, 69 vinum ... aegrotis. COLVM. 8, 5, 22 remedia ... laborantibus (7, 7, 3 ovibus. 8, 11, 16 gallinaceis. 9, 5, 4 languentibus. 9, 13, 5 aegris examinibus. PLIN. nat. 28, 59 alicui). CIC. Rab. perd. 11 civibus ... vincla (OV. fast. 3, 293 captis). Brut. 204 alteri (*Ephoro*) ... calcaria ..., alteri (*Theopompo*) frenos (*in imagine*). COLVM. 6, 27, 1 quae utraque (*scil. et auctor industrius et pabuli copia*) ... pecoribus (*educandis*). MART. CAP. *v. p. 641, 74.*

CIC. nat. deor. 1, 3 deis immortalibus cultus, honores, preces. VAL. FL. 3, 412 armenta ... deis (*sacrificandi causa*). *obiectum ex antecedentibus supplendum est*: CELS. 3, 20 p. 104 D. si expergiscitur *aeger*, adhibere ei, ut sopito, supervacuum est *scil. ea, per quae sternutamenta evocantur* (*antecedit* admotis iis, per quae ...). *nota*: ITIN. Alex. 16 Aradum multasque sibi alias adhibet civitates (*i. sibi adiungit; cf.* ARRIAN. 2, 13, 8). GREG. TVR. glor. mart. 83 ab ipsis paleis focos sibi adhibuerant excussores *seminum*. OV. met. 6, 647 Terea mensis (COLVM. 11, 1, 19 *et v. p. 641, 67*). LIV. 23, 8, 5 convivio neminem Campanum (CVRT. 8, 1, 22. 8, 5, 9 FLOR. 1, 12, 11 CAPITOL. Opil. Macr. 13, 5 LAMPR. Alex. 48, 2 TREB. trig. tyr. 25, 4 SPART. Hadr. 9, 7 TREB. Gall. 17, 8 ANON. Vales. 5, 28 SVLP. SEV. vit. Mart. 25, 3). QVINT. inst. 11, 2, 12 adhibitus ei cenae Simonides (decl. 296 p. 170, 5 PLIN. epist. 6, 31, 13 SVET. Caes. 73 Aug. 74. Cal. 25 cenae nuptiali. Claud. 32 Tit. 9). TAC. ann. 2, 28 Libonem ... convictibus. SVET. Cal. 27 alium ... epulis. VERG. *v. p. 641, 68.* PAVL. FEST. 110 canes adhibentur eius (*Aesculapii*) templo. MART. 6, 57, 3 tonsorem capiti. CIC. div. 1, 95 publicis consiliis ... sacerdotes. CAES. Gall. 6, 13, 1 (concilio β). CVRT. 6, 8, 1. 10, 6, 15 TAC. ann. 14, 62 PLIN. epist. 6, 15, 3. TREB. trig. tyr. 27, 1 eosdem ... contionibus.

FEST. 334 quibus (*funeribus*) adhibentur ... ludi⟨i⟩ corbitoresque. VAL. FL. 3, 412 socios ... sacris (STAT. Theb. 4, 630 sacris ... nefastis. APVL. apol. 44 sacrificio). COLVM. 1 praef. 4 ei studio, quod quis agere velit, consultissimum rhetorem adhibeat. QVINT. inst. 1, 2, 13 quibus (*partitionibus et declamationibus rhetorum*) ... quantuscumque adhibeatur numerus *discipulorum*. TAC. ann. 15, 14 testis iis, quae pepigissent (VLP. dig. 22, 5, 17 alieno negotio. AVG. civ. 4, 31 sententiae). VLP. dig. 28, 1, 20, 10 cui rei (*scil. testamento*) *aliquis* adhibitus sit. APVL. apol. 47 cui (*magiae*) ... pauci adhibentur (*bis*). *v. etiam p. 641, 71.* IVVENC. 3, 757 omnes ... laetis nati thalamis (*i. nuptiis, cenae nuptiali, v. l. 61 et 62*). SIDON. epist. 2, 12, 3 contubernio nostro ... Iustus (*medicus*) adhibebitur. TER. Phorm. 714 hoc temere nunquam amittam ego a me, quin mihi testis adhibeam (VVLG. Is. 8, 2). CIC. *v. p. 641, 66.* Rab. perd. 11 civibus Romanis ... carnificem (SEN. contr. exc. 8, 1 ne carnificem, quem sacrilegis minantur, calamitosis adhibeant). FEST. 242 pronubae adhibentur nuptis. CVRT. 6, 10, 30 solent rei capitis adhibere vobis (*iudicibus*) parentes. SCAEV. dig. 28, 5, 86 non eam mentem testatoris fuisse, ut quemquam heredem adhiberet fratri. VLP. (TRIB.?) dig. 24, 2, 11, 2 si *patronus* concubinam sibi adhibuerat. *v. etiam p. 641, 65.* GELL. 12, 1, 5 puero nutrices (AVG. civ. 6, 9 p. 263 D.). HIER. epist. 117, 8 obstetrices ... languenti. AVG. civ. 3, 11 extr. fugitivis custodes ... vel ... invalidis adiutores. 20, 14 vitam suam quisque (*hominum*) ab angelo sibi adhibito audiet recitari. *v. etiam p. 643, 81.* *nota*: TER. Phorm. 880 tibi potestatem eius (*puellae*) adhibendae (*sic A*, habendae *Call.*) dari (*i. licet eam uxorem tibi adhibere*). *nota apud posteriores pro dativo legi praepositionem* cum: VVLG. Matth. 18, 16 adhibe tecum adhuc unum vel duos (παράλαβε μετὰ σοῦ). SVLP. SEV. chron 1, 19, 2 adhibito secum Aaron, Nabad et Abiud. vit. Mart. 11, 3 paucis secum adhibitis fratribus. OROS. hist. 3, 12, 25 adhibitis secum Atheniensibus. **c** *adverbiis loci*: PLAVT. Pseud. 152 hoc agite, hoc animum advortite, hoc adhibete auris, quae ego loquor. Cas. 475 huc aures. OV. am. 2, 13, 15 huc vultus.

2 ***indicato fine*: a** *praepositionibus*: **ad**: CIC. nat. deor. 2, 40 quem (*ignem*) adhibemus ad usum atque victum. de orat. 3, 155 vestis ... adhiberi coepta est ad ornatum etiam corporis et dignitatem. PLIN. nat. 24, 43 *v. p. 641, 76.* SOL. 53, 22 ad gratiam poculorum ... gemmarum ... apparatum. OV. met. 5, 111 tu quoque, Lampetide, non hos adhibendus ad usus, ... iussus eras celebrare dapes festumque canendo. LIV. 1, 7, 12 adhibitis ad ministerium dapemque (*v. p. 638, 56 sqq.*) Potitiis ac Pinariis (*cf.* COLVM. 11, 1, 23). 5, 3, 6 ad cuius (*aegri*) curationem ... adhibeantur. 5, 17, 1 eum (*vatem*) ... ad prodigii procurationem ac deos rite placandos (*v. l. 35*). SEN. epist. 75, 7 urendus, secandus, abstinendus sum. ad haec adhibitus es. CIC. Tusc. 5, 111 ad investigandum ... oculos advocatos. ad Brut. 1, 18 (= 9, 26), 4 machinas ad tenendum adulescentem (*in imagine*). PLIN. nat. 24, 43 *v. p. 641, 76.* CIC. opt. gen. 11 ad picturam probandam adhibentur etiam inscii faciendi. off. 1, 147 ad ea eligenda ... doctos homines. epist. 7, 13, 2 tu soles ad vim faciundam adhiberi. 9, 2, 5 *nos* non modo ut architectos, verum etiam ut fabros, ad aedificandam rem publicam. Att. 14, 3, 2 ad obsignandum tu. *v. etiam p. 641, 78.* LIV. 5, 17, 1 *v. l. 25.* PAVL. dig. 2, 8, 8, 1 mulierem ... ad satisdandum. PAP. dig. 22, 5, 14 ad testamentum faciendum ... adulterii damnatus. VLP. dig. 4, 9, 7, 5 qualescumque ad instruendam navem. GELL. 12, 1, 17 quam (*nutricem*) ad praebendum lactem. MARC. et COMM. apud MAC. dig. 1, 18, 14 extr. ad hoc ..., ne ... *v. p. 641, 64.* **in**: PLIN. nat. 24, 69 flos et folia et cortex in eosdem usus adhibentur. QVINT. decl. 350 p. 378, 20 quaedam in voluptates ... et luxuriam. TAC. ann. 2, 31 in novissimam voluptatem ... epulis. *de structura* aliquem in consilium adhibere, *quae potest etiam sensu finali accipi, v. sub 1 a p. 638, 81 sqq.* CIC. *v. p. 641, 66.* OV. met. 11, 447 Alcyonen in partem ... pericli. SEN. benef. 3, 15, 3 in quid isti ornati viri adhibiti sunt? PAVL. coll. 4, 2, 2 si ... adulterum ... deprehenderit *vir*, isque in eam rem socerum adhibuerit. GAIVS dig. 46, 1, 70, 5 in nullam rationem adhibetur fideiussor. VLP. dig. 46, 1, 8, 7 qui pro aliis obligantur, ... in duriorem causam. IVST. 3, 6, 2 in cuius (*belli*) auxilium ... Athenienses. AMM. 15, 8, 8 Iulianum in Caesaris ... potestatem. 27, 10, 10 nullo in conscientiam arcani. 26, 2, 8 in omnes casus socia potestate collegam. 31, 9, 3 Taifalos ... in societatem (25, 10, 11 in societatem trabeae Varroniano filio). SVLP. SEV. chron. 2, 1, 4 in honorem et gratiam adhibiti. BENED. reg. 62 episcopus adhibeatur in testimonium. **causa**: VARRO frg. Charis. gramm. I 144, 21 fax ex spinu alba praefertur, quod purgationis causa adhibetur. LIV. 42, 40, 3 salutis causa tristiora remedia. PAVL. FEST. *v. p. 642, 3.* SEN. nat. 1, 17, 10 speculum ornatus ... causa. COLVM. *v. p. 641, 67.* VLP. dig. 34, 2, 19, 13 quid cuius rei ornandae causa. 34, 2, 19, 20. PLIN. nat. 33, 26 servorum quoque causa nomenclator adhibendus. PAVL. dig. 46, 3, 98, 5 solutionis ... causa adhibetur Titius. **gratia**: FEST. *v. p. 642, 4.* VLP. dig. 34, 2, 19, 15 margaritae auri ornandi gratia. **ob**: SEN. contr. 9, 2 (25), 13 *v. p. 641, 57.* **b** *dativo*: PAVL. FEST. 117 laurum omnibus suffitionibus adhiberi (PLIN. nat. 15, 138 purificationibus). FEST. 348 spurcum vinum est, quod sacris adhiberi non licet (11). *v. etiam* PAVL. FEST. (sacrificiis) *p. 641, 81.* COLVM. 6, 17, 9 mel aliusve sucus remediis adhibetur. QVINT. inst. 5, 14, 1 quae (*res*) probationi alterius adhibetur. AVG. civ. 7, 30 quem (*ignem*) focis et luminibus adhiberent. DIOSC. 1, 23 aqua ... fomento (2, 92). PLIN. nat. 29, 63 lethargi ... medicinae ... adhibent *cimices*. PLIN. nat. 27, 30 radix discutiendis concoquendisque adhibetur. 21, 166 expurgandis ulceribus. 25, 109 purgandis domibus *herba*. 24, 43 *v. p. 641, 76.* QVINT. inst. 7 prooem. 1 disponendis eis (*saxis*) collocandisque ... manus. AVG. civ. 1, 13 quae curandis funeribus condendisque corporibus defunctorum adhiberi solent. PAVL. FEST. 56 qui signandis testamentis adhibebantur. SEN. dial. 3, 16, 4 civitati curandae adhibitus sum. GELL. 19, 10, 2 fabri ... balneis novis moliendis adhibiti. **c** *accusativo praedicativo*: CIC. Tusc. 5, 112 caecum adhibebant ducem (*v. etiam p. 642, 1*). off. 2, 71 Themistocles est auctor adhibendus (*v. etiam p. 641, 84*). Mur. 7 vos ... arbitros (APVL. *v. p. 641, 70.* HIER. epist. 117, 9 amicos). Sull. 13 nos ... patronos (SVET. Otho 4 *Otho*. AVG. civ. 8, 18 eos). Deiot. 31 ille adiutorem servum ... repudiavit, tu etiam accusatorem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adhibuisti. Att. 14, 14, 5 ipsos non laudere, qui te obsignatorem adhibuerunt. Verr. 6, 139 (*aliquis adhibetur testis*) *v. l. 78.* VLP. dig. 28, 1, 20, 4 GAIVS inst. 1, 113 *et* 119 *et* 2, 104. 2, 108. 2, 106 AVG. civ. 2, 18 *v. etiam l. 71.* VERG. *v. l. 68.* LIV. 27, 30, 5 adhibitus ab Aetolis et (*i. etiam*) ex finitimis pacificator Amynander. SEN. contr. exc. 9, 6 consciam ... *filiam.* COLVM. 8, 2, 7 anus ... vel puer adhibeatur custos vagantium. GAIVS inst. 2, 103 alius ... familiae emptor adhibetur. *per effigurationem*: PLIN. paneg. 75 orbis terrarum pietatis nostrae adhiberetur testis et conscius. FRONTO *v. l. 69.* *nota*: ENNOD. epist. 1, 3 p. 6, 27 Vind. huius rei magnitudo vestra a d h i b e r e se indicem fugit. **d** *adiectivo, quod obiecto adiunctum est*: VERG. *v. l. 60.* APVL. *v. l. 73.* MARC. chron. II p. 88, 12 Iacobus ... medicas adhibuit manus. **e** *enuntiato*: CIC. Cluent. 139 si causae ipsae pro se loqui possent, nemo adhiberet oratorem: nunc adhibemur, ut ea dicamus ... quae. *v. etiam l. 63.* VLP. dig. 47, 5, 1, 2 qui adhibentur, ut navis naviget. 4, 4, 7, 2 adhibere debet curatores, ut ei solvatur pecunia. AVG. civ. 22, 8 Alexandrinum ..., ut ipse faceret quod .... VLP. dig. 43, 13, 1, 7 si forte aggeres vel quam aliam munitionem adhibuit, ut agrum suum tueretur. SORAN. 95 quae adhibenda sunt ... ut lac abundet nutricis. CELS. 5, 27, 3 homo adhibendus est, qui id vulnus exsugat. VLP. dig. 4, 4, 3, 5 adhibenti aliquem, qui dotem stipularetur (PAVL. dig. 23, 3, 72). GAIVS inst. 1, 119 *adhibito* alio ..., qui libram aeneam teneat, qui appellatur libripens. TAC. ann. 11, 27 adhibitis, qui obsignarent.

3 *addito* ***qua in re***: CIC. de orat. 2, 205 parvis in rebus ... dicendi faces (*in imagine*). *v. etiam l. 82 sqq.* POMPON. (*ex Varo*) dig. 50, 16, 239 quod (*aratrum*) in urbe condenda (*v. etiam p. 642, 4*). PAVL. sent. 5, 15, 6 in re pecuniaria tormenta (dig. 48, 18, 18, 2 in ea causa). VLP. reg. 9 p. 581 H. in quo (*sacrificio*) panis ... farreus adhibetur (GAIVS inst. 1, 112 *v. etiam* PAVL. FEST. *p. 642, 2*). ORIBAS. syn. 1, 31 senapismum ... in pegris et stupentibus passionibus. VARRO ling. 6, 81 in cretione adhibere ... testes (PAVL. dig. 28, 1, 30 in testamento). CIC. Verr. 3, 189 adhibentur in scribendo de conventu viri primarii. IVL. dig. 45, 2, 5 fideiussorem ... in ea obligatione (PAVL. dig. 42, 1, 41 pr.). *nota loci definitionem*: CIC. fin. 4, 29 in sole ... lucernam adhibere. VARRO *v. l. 41.* CELS. 6, 6, 9 ab occipitio ... cucurbitula adhibenda est (*cf. I p. 21, 73*).

4 *addito* ***quando***: PLAVT. Poen. 1317 quin (qur non *A P*) adhibuisti, dum istaec loquere, tympanum? (CELS. 5, 26, 34 medicamenta ..., dum malum serpit, ... nulla). VARRO ling. 5, 61 ea (*ignis et aqua*) nuptiis (*v. Spengelii adnot.*) in limine adhibentur (*cf. etiam exempla incerta p. 639, 37*). PAVL. FEST. *v. l. 80.* CELS. 1, 3 p. 20 D. exigua potio neque adhibita, nisi cum ... cepit (1, 3 p. 18 *medicamenta.* COLVM. 1, 6, 18 ignem lucernamque). 7, 19 p. 299 cetera eadem, quae, ubi pus moveri debet, adhibenda sunt (3, 18 p. 99 remedia. ORIBAS. syn. 1, 19 p. 824 ydreleon). LAMPR. Alex. 37, 6 adhibebatur anser diebus festis, Kalendis autem Ianuariis ... fasanus (*v. etiam l. 68 et 79*). VVLG. Sirach 18, 20 ante languorem ... medicinam. AVG. civ. 22, 8 quid adhiberet, quando doleret. PLAVT. Pers. 595 quantum est adhibere hominem amicum, ubi quid geras. PLIN. epist. 1, 5, 4 me ..., cum recitaret librum, non adhibuerat. GAIVS inst. 3, 117 adstipulatorem ..., cum ita stipulamur. 3, 107 sicubi tutoris auctoritas necessaria sit, adhibeatur ⟨tutor⟩.

5 ***variae structurae*** *coniunctae*: *1 a et 1 b*: LAMPR. Hel. 5, 4 una manu ad mammam, altera pudendis adhibita. *1 a et 2 a*: SEN. contr. 9, 2, 12 ad ea (*supplicia*) magistratus ob custodiam, non ob laetitiam (saevitiam *Lipsius*). *1 a et 2 c*: CIC. Verr. 5, 93 ad ... scelus ... furtumque ... homines ... duces atque adiutores. *1 a et 2 d*: VERG. georg. 3, 455 medicas ... manus ad volnera. *1 a et 2 e*: CIC. nat. deor. 1, 112 quem cibum ... aut quas potiones aut quas vocum aut florum varietates aut quos tactus, quos odores adhibebis ad deos, ut eos perfundas voluptatibus (*de philosopho deos forma humana sibi fingente*). *1 b et 2 a*: MARC. et COMM. apud MAC. dig. 1, 18, 14 extr. custodes furiosis non ad hoc solum adhibentur, ne .... CIC. off. 2, 82 adhibuit sibi in consilium ... principes. *1 b et 2 a et 4*: COLVM. 1, 8, 5 eum (*servum*) ... honoris causa mensae suae die festo ... adhibere. *1 b et 2 c*: VERG. Aen. 8, 56 hos castris adhibe socios. FRONTO p. 131, 4 N. adhibeo tibi deprecatores humanitatem ipsam (*per effigurationem*). APVL. Socr. p. 130 Oud. quem miseris auxiliatorem ... ciebo? quem ... iuri iurando arbitrum adhibebo? AVG. civ. 4, 31 cui sententiae suae testem adhibet ... gentem Iudaeam. *1 b et 2 d*: APVL. Plat. 2, 18 medici ... corporibus non adhibent medentes manus. *1 b et 2 e*: MART. CAP. 1, 7 crepitacula tinnitusque, quis infanti somnum induceret, adhibebat quiescenti. *2 a et 2 b*: PLIN. nat. 24, 43 mastiche lentisci replicandis palpebris et ad extendendam cutem in facie et zmegmata adhibetur. *nota*: CIC. Verr. 6, 139 ad ea probanda totam Siciliam testem adhibere possem. *1 b et 4*: VOP. quatt. tyr. 8, 10 quos (*calices*) tu velim festis diebus conviviis adhibeas. *2 b et 4*: PAVL. FEST. 87 *faba* et Lemuralibus iacitur larvis et Parentalibus adhibetur sacrificiis (*cf.* PLIN. nat. 18, 118 parentando utique assumitur). *2 c et 3*: CIC. de orat. 3, 122 si in civium disceptationibus, si in periculis, si in deliberationibus publicis adhibendi auctores et principes sumus. Verr. 4, 23 hunc in omnibus stupris, hunc in fanorum expilationibus, hunc in impuris conviviis principem adhibebat. *2 a et 3*: PAVL. FEST. 85 quaecumque ... purgamenti causa in quibusque sacrificiis adhibentur. FEST. 258 quae solent boni [h]ominis gratia in urbe condenda adhiberi.

6 ***obiectum nude positum*** *est, ita tamen, ut quae sit res, persona, actio, quo motus tendat, sive qui finis facile ex verborum contextu appareat*: **a** *a l i q u i d*: VARRO ling. 6, 18 *mulieres* e caprifico adhibent virgam (*sacrificio*). 7, 84 ne quod scorteum adhibeatur (*ad sacra facienda vel in templum*). CIC. leg. 2, 24 casta corpora (*ad sacrificia*). Cato 36 tantum cibi et potionis (*corpori*; CELS. 4, 12 p. 136 D.). fin. 2, 64 cetera illa *i. res voluptarias* (*sibi; antecedit* utebatur ... eo cibo ... vino). Tusc. 3, 35 *eae res* stimulos admovent, ignis adhibent (*cf.* Tusc. 2, 61 cumque quasi faces ei doloris admoverentur *et* off. 2, 37 *et l. 51*). off. 3, 39 *in imagine*: tormenta (*v. l. 61. proprie*: CHAR. dig. 48, 18, 10, 3). Arch. 5 quorum (*consulum*) alter res ad scribendum maximas, alter cum res gestas tum etiam studium atque auris adhibere posset (*carminibus, quibus illas tractaret, audiendis probandisve*). orat. 79 *in imagine*: tum removebitur omnis insignis ornatus ..., ne calamistri quidem adhibebuntur (*i. artificiosa orationis ornamenta*). CELS. 3, 21 pueriles aut muliebres manus (*corpori fricando*; 7, 26, 2 *vesicae.* COLVM. 5, 10, 7 *qui tamen locus non sanus videtur.* TAC. dial. 31 *in imagine de medici officio sumpta*: *orator* adhibebit manum et temperabit orationem). CELS. 7, 26, 3 ferramentum adhibetur ..., quod admotum calculo ... eum findit. 8, 5 fascia (*ossi*). 7, 7, 4 scalpellus (*angulo.* 7, 7, 8. 7, 20 p. 301 D.). SEN. dial. 3, 16, 2 vincula publica et carcer (*tibi; antecedit* omne poenae genus remedi loco admoveo). COLVM. 2, 14, 3 *vetus amurca* per se quoque adhibita (*arboribus*) ... iuvat. CALP. ecl. 5, 107 sucos ... novos (*pecori*). QVINT. decl. 301 p. 187, 22 haec vilia (*cenae*). VLP. dig. 28, 1, 22, 5 signum ... anulo ... impressum (*rei*). GAIVS dig. 50, 16, 236 *v. p. 639, 32.* inst. 1, 122 aes et libra (*mancipationi*). APVL. met. 11, 25 sacrificia (*tibi, deae*). AVG. civ. 1, 13 quod (*ornamentum vel adiutorium*) adhibetur extrinsecus (*corporibus*). 11, 22 venena ... convenienter adhibita (*hominibus*). 12, 4 qui (*sol*) convenienter adhibitus (*rei, homini*). 21, 4 aquam (*calci*). THEOD. PRISC. eup. faen. 32 cucurbitarum (*corporibus*). PRISC. Anast. 201 aurum. *saepissime de medicamentis*: CELS. 5 prooem. medicamentum (5, 26, 30 vehementiora. SCRIB. LARG. 228 PLIN. nat. 28, 27 AVG. civ. 19, 12). 7, 29 p. 317 D. medicinam (COLVM. 6, 31, 1 QVINT. decl. 320 p. 257, 18. AVG. civ. 15, 6 extrinsecus. *in imagine*: CIC. Tusc. 3, 54 dom. 12). 6, 11 p. 249 compositiones. 6, 18, 2 aquae fomentum (COLVM. 11, 1, 18). 6, 18, 3 frigida aqua (5, 26, 27). 5, 19, 11 iis (*sc. emplastris*). 6, 8, 1 lycium ... aut amurca. 8, 16 p. 357 modo manibus solis utendum est, modo quaedam alia adhibenda (2, 8. 7, 30, 2. SCRIB. LARG. 113 recte). 7, 6 p. 272 pus moventia (*cf.* 4, 22. 5, 26, 23. 6, 11. 6, 18, 7. 6, 18, 8). COLVM. 6, 30, 4 remedia (QVINT. inst. 6, 4, 19. 12, 1, 34 melius. TAC. ann. 13, 48. 14, 51. *in imagine*: LIV. 22, 8, 5 *cf. etiam p. 649, 52*). TAC. ann. 12, 51 medicamina. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 41 acopa. ORIBAS. syn. 1, 17 clisterem. 1, 21 gargarizius. 1, 26 fermentum. *posito ablativo absoluto*: CIC. nat. deor. 2, 151 materia ... ad calficiendum corpus igni adhibito ... utimur (COLVM. 12, 16, 3). CIC. Caec. 49 non adhibita vi manu (IVL. dig. 9, 2, 51 pr. adhibita vi et quasi manu). PAVL. FEST. 74 *diffarreatio* fiebat farreo libo adhibito. 78 quae (*purgatio*) fit certo genere scoparum adhibito. COLVM. 2, 15, 3 alter (*ager*) ... hoc (*stercore*) adhibito regelatur: alter ... hoc assumpto ... torretur. 2, 9, 9 glabreta signis adhibitis notari. 6, 30, 8 firmioribus cibis adhibitis ad iusta perducetur *equus.* 7, 11, 2 una fiet cicatrix adhibitis ... remediis (QVINT. inst. 5, 13, 35 extrinsecus). 9, 15, 13 ne, quod est primi saporis *mel*, hoc (*melle secundae notae*) adhibito fiat deterius. 12, 43 conditura. VLP. dig. 19, 1, 32 ponderibus. 21, 1, 10, 5 lumine (SVLP. SEV. vit. Mart. 23, 8). PAVL. sent. 5, 14, 11 tormentis. CAPITOL. Gord. 8, 3 insignibus. AVG. civ. 7, 35 sanguine. 10, 11 lapidibus et herbis. **b** *a l i q u e m*: PLAVT. Poen. 915 proba materia data est, si probum adhibes fabrum. VARRO frg. Non. 494 praecantrices. CIC. div. 2, 7 peritus ..., quilubet (*ad auspicia*). dom. 48 pontificem (*consecrationi*). fat. 28 medicum (29. 30 QVINT. decl. 335 p. 320 VLP. dig. 21, 1, 31, 12 AVG. civ. 22, 8). nat. deor. 3, 76 te (*curandi causa; cf.* QVINT. inst. 7, 2, 17). Verr. 6, 81 libertus Timarchides (*conviviis; cf.* MART. 10, 27, 2 QVINT. decl. 296 p. 170, 7 IVV. 5, 16 CAPITOL. Pert. 12, 7 LAMPR. Hel. 20, 2 Alex. 16, 3. 31, 3. 34, 6 AMM. 14, 6, 14). Lael. 93 quod amici genus adhibere (*sibi*) omnino levitatis est. Phil. 2, 42 magistrum (*declamationibus; cf.* PLIN. epist. 2, 19, 9. 6, 15, 4. *v. p. 643, 35 et syn.* advocare *apud* SEN. contr. 4 praef.). Tusc. 1, 10 nec te L. Crassus defendet ... nec ... poteris adhibere Demosthenem (*defensorem*). de orat. 2, 313 patronos (*causae.* 3, 49 Cluent. 57 epist. 16, 26, 1; fin. 2, 67 *in imagine*: laudatores; *idem proprie apud* FRONT. p. 173, 7 N. VLP. dig. 1, 16, 9, 4 advocatos). Brut. 317 cum Cotta princeps adhibitus esset (*ad causas; cf. p. 638, 60 et* Brut. 115. SVET. gramm. 22 *per ironiam*: alium grammaticum). fin. 2, 67 testes (*causae, hic in imagine; proprie*: SEN. benef. 3, 15, 2 CELS. dig. 28, 1, 27 GAIVS inst. 2, 116. 374. 2, 109 legitimum numerum testium. COMM. apol. 52 VVLG. Ier. 32, 10. 32, 25. 32, 44. *v. p. 643, 50*). inv. 2, 1 Zeuxin (*ad templum picturis locupletandum*). rep. 5, 1 praestantes viros (*rei publicae*). agr. 2, 53 Pompeium (*ad rem perficiendam; cf.* Att. 2, 4, 7).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Rab. perd. 20 adhiberent tribunos plebis et praetores (*sibi in auxilium; cf.* STAT. Theb. 3, 386 finitimas manus. *v. p. 643, 32 et 52*). Att. 12, 28, 1 Ciceronem (*ad colloquium; cf.* Phil. 12, 27 Verr. 6, 120 CAES. Gall. 1, 20, 6. SALL. Iug. 109, 4 interpretes. 113, 3 *opp.* remotis. LIV. 32, 35, 7 *opp.* submotis. CVRT. 10, 3, 7. *v. p. 643, 37*). Att. 12, 18ª, 2 eos (*ad obsignandum; cf.* QVINT. inst. 7, 2, 53). 11, 6, 3 Trebonius, Pansa, si qui alii (*testes*). 4, 2, 4 pontifices (*in senatum; cf.* Phil. 5, 23). 5, 12, 8 praeconem. 11, 7, 1 cum adhibuisset domi meae Lupus me et Libonem et Servium (*consultandi causa; cf.* 4, 7, 6 agr. 2, 12. CAES. Gall. 7, 83, 4 locorum peritos. LIV. 36, 6, 7 *syn.* accitus ad consultandum. VVLG. III reg. 12, 8 *v. p. 643, 28 et 23*). HOR. ars 227 quicumque deus, quicumque adhibebitur heros (*satyris in scaena*). SEN. benef. 2, 3, 2 irascor . . ., quod quemquam adhibuisti (*petens deprecatorem; cf.* QVINT. decl. 349 p. 376. 377 p. 421, 4 amicos. RVT. rhet. 1, 7 liberos *v. p. 643, 48*). CVRT. 5, 4, 1 vates (*cf.* SVET. Tit. 2 metoposcopum). SIL. 13, 474 canes (*ad corpus dilacerandum*). QVINT. decl. 315 p. 241 carnificem (*ad occidendum*). 291 p. 161, 11 auspices (*matrimonio iungendo; cf.* IVV. 2, 135 nubit amicus nec multos adhibet). VLP. dig. 11, 6, 1, 1 (11, 6, 3, 4) eum *sc. mensorem* (*v. p. 643, 46*). 4, 8, 25 fideiussorem (GAIVS dig. 4, 2, 10 *saepius*). 4, 9, 7 pr. eos *sc. nautas* (*navigandi causa. ibid.* 4. 14, 1, 1, 2). 25, 4, 1, 5 obstetrices (*ad partum inspiciendum*). CIC. dom. 117 conlegium non adhibuisti (*ad loci consecrationem; cf.* 132; *consultandi causa*: off. 3, 80). Verr. 3, 81 consilio *v. p. 643, 56.* CVRT. 4, 13, 3 consilium adhibet (8, 6, 28 frequens). GAIVS inst. 1, 20 consilium autem adhibetur in urbe Roma . . . quinque senatorum et quinque equitum puberum. QVINT. decl. 331 p. 304 senatum, . . . populum. *sic saepe posito ablativo absoluto*: CIC. Verr. 3, 122 Claudius adhibitis omnibus Marcellis . . . (*in consilium*) leges dedit (Cluent. 33. 182. 186 LIV. 5, 25, 7. 6, 34, 11. 25, 31, 3 *syn.* advocare. 34, 33, 5. 37, 19, 1. 45, 12, 5 SEN. epist. 27, 1 CVRT. 7, 11, 6. CORP. IX 5420, 13 *anni 82 p. Chr.* adhibitis utriusque ordinis splendidis viris. *al. saepe*). Phil. 12, 26 hic . . . adhibito fratre (*in auxilium*) . . . numquam . . . a me . . . manus . . . abstinebit (AMM. 27, 9, 6. 16, 2, 5). dom. 123 tibicine (*consecrationi*). ac. 2, 12 Heraclito doctisque compluribus (*disputationi*; VLP. dig. 37, 14, 17 pr.). de orat. 1, 14 doctoribus (*ad docendum; cf.* PLIN. nat. 18, 211). epist. 10, 25, 3 haec . . . locutus sum . . . adhibito Quinto (*colloquio*; LIV. 39, 12, 3. CVRT. 8, 12, 9 eo *sc. interprete.* SVET. Tib. 25 *al.*). ACTA Arv. a. 63 I 7 sacrificium indixit . . . adhibitis Q. Volusio Satur⟨ni⟩no, T. Sextio Africano . . . . CAES. Gall. 4, 13, 4 Germani . . . principibus maioribusque natu adhibitis . . . in castra venerunt (*cf.* civ. 3, 18, 3. 3, 33, 1 LIV. 34, 57, 5 VAL. MAX. 9, 5 ext. 2 AMM. 14, 1, 9 *al. saepius*). LIV. 8, 36, 6 adhibitis legatis (8, 6, 12. 34, 35, 1. CORP. V 5050, 17 *anni 46 p. Chr. et* TRAIAN. Plin. epist. 10, 84 procuratoribus. FRONTIN. aq. 100 praetoribus. 105 libratoribus. TAC. hist. 4, 19 tribunis centurionibusque. CORP. III 586, 3 mensoribus. *ibid.* 7 *al. saepe*). VAL. MAX. 2, 1, 8 ut . . . querella . . . fautoribus concordiae adhibitis tolleretur. QVINT. decl. 377 p. 418, 11 adhibitis amicis petit a patre (281 p. 146, 17. 257 p. 52, 9 IVST. 8, 4, 6). VEN. dig. 45, 1, 137, 3 operis adhibitis festinare. GAIVS inst. 1, 29 testibus (*cf.* PAVL. dig. 24, 2, 9 HIER. epist. 125, 19). HIER. epist. 124, 1 adhibitis notariis descripsit. CIC. leg. 2, 37 severitatem maiorum . . . consulum exercitu adhibito (*sc. ad adiuvandum*) quaestio animadversio⟨que⟩ declarat. BELL. Afr. 19, 4 cum equitibus Gallis Germanisque MDC, . . . praeterea Petreiano auxilio adhibito equitibus MDC . . . (TREB. trig. tyr. 6, 2 adhibitis . . . Germanorum auxiliis). LIV. 2, 36, 6 consilio propinquorum adhibito (42, 62, 9 frequenti. VAL. MAX. 5, 8, 2 propinquorum et amicorum. 2, 9, 2 amicorum. VOP. Aur. 21, 9 senatus. PAVL. dig. 40, 2, 15, 5 *et* VEG. mil. 3, 9 *et* SVLP. SEV. chron. 2, 30, 6 *et* CORP. III 8472 consilio, *ubi* athirito *est in lapide*). PLIN. epist. 4, 7, 2 adhibito ingenti auditorio. SVET. Vit. 11 sacerdotum frequentia. VLP. dig. 4, 2, 9 pr. si forte adhibita manu (*i. hominum multitudine*) in meo solo per vim aedifices. TREB. trig. tyr. 23, 3 contione adhibita dixisse fertur. *notabilia*: CIC. Att. 15, 29, 1 de Tulliano semisse M. Axianum adhibebis, ut scribis. fin. 5, 12 teneamus Aristotelem et eius filium Nicomachum . . ., Theophrastum tamen (*i. eius librum, doctrinam*) adhibeamus ad pleraque (*i. disputanda*). TAC. ann. 12, 67 provisam iam sibi Xenophontis medici conscientiam adhibet (*sc. ad necem*).

deos: CIC. nat. deor. 2, 69 *Diana* adhibetur ad partus. VERG. Aen. 5, 62 adhibete penates et patrios epulis et quos colit hospes Acestes. *potest hoc proprie intellegi de sigillis larium et penatium mensae adhibitis; cf.* PETRON. 60 duo *servi* lares bullatos super mensam posuerunt; *Marquardt, St.-V.² III p. 126, Priv.-L.² p. 326 not. 11. inde dictum* HOR. carm. 4, 5, 32 alteris te (*Caesarem*) mensis adhibet deum *Romanus.* AVG. civ. 4, 8 quae (*numina*) ita suis quaeque adhibentur officiis, ut . . . LIV. 38, 48, 14 quae (*civitas*) . . . omnibus rebus incipiendis gerendisque deos adhibet. CIC. Verr. 5, 67 testem . . . ipsum Iovem suae voluntatis (off. 3, 44 deum . . . id est . . mentem suam, *ubi cum parte codd. et* LACT. inst. 6, 24 habere *legit Müller*). COD. Iust. 3, 1, 14, 2 deo inspectore adhibito. AVG. civ. 6, 9 mulieri fetae post partum tres deos custodes . . . adhiberi. *nota*: AVG. civ. 3, 17 Aesculapium ab Epidauro quasi medicum deum . . . advocare atque adhibere. AVG. civ. 6, 9 ut in domo sit *nupta*, adhibetur deus Domitius. AVG. civ. 6, 9 cum mas et femina coniunguntur, adhibetur deus Iugatinus. AVIAN. fab. 32, 112 praesentes . . . adhibe, cum facis ipse, deos. OV. fast. 4, 829 quos . . . pium est adhibere deos (*in urbe condenda; cf. p. 641, 28*). FLOR. 1, 1, 6 uter auspicaretur et regeret adhibere placuit deos (*arbitros*). AVG. civ. 3, 12 quanto maior facta est *Roma*, sicut navis nautas, tanto plures adhibere putavit *deos*.

II ***incorporea*: 1** *indicata re, persona, actione, quo motus tendit*: **a** *praepositionibus*: **ad:** CIC. ac. 2, 57 ad similitudines istas (*sc. dinoscendas*) usus adhibendus est. div. 2, 9 ad nullam . . . earum rerum . . . divinatio. 1, 127 ad quas (*notas*) . . . memoria et diligentia. fin. 5, 90 *id*, ad quod dilectus adhibetur. ac. 1, 32 has (*definitiones rerum*) ad omnia, de quibus disceptabatur (top. 9). Tusc. 4, 65 ad . . . motum curatio. Lael. 29 quibus rebus (*beneficio, studio, consuetudine*) ad illum primum motum animi et amoris adhibitis (*tamquam fomite*) . . . exardescit benevolentiae magnitudo. epist. 5, 20, 2 ad quas (*rationes*) . . . nihil . . . praeter lectionem. Brut. 151 plus studi . . . et ad dicendum (*v. p. 646, 6*) et ad omnes bonarum rerum disciplinas. orat. 180 *v. p. 648, 1.* 17 ad has . . . res . . . ornamenta. leg. 3, 44 plus . . . ad suffragium consilii. off. 1, 17 ad quod (*genus virtutum*) . . . actio quaedam, non solum mentis agitatio. LVCR. 2, 1023 (*adiuncto dativo commodi; cf. p. 648, 15*) animum nobis adhib⟨e⟩ veram ad rationem. 1, 50 vacuas auris ⟨animumque⟩ semotum a curis adhibe veram ad rationem. AVG. civ. 12, 18 ad opus novum . . . sempiternum . . . consilium. 17, 15 omnia, quae . . . prophetantur, ad contextum huius operis. CIC. ac. 2, 32 cum adhibemus ad eos (*philosophos*) orationem eiusmodi. Tusc. 4, 60 *ratio, oratio* raro proficit neque est ad volgus adhibenda. **in:** CIC. epist. 16, 9, 4 in hoc (*i. in eam rem*) omnem diligentiam (QVINT. inst. 5, 10, 109 nec minus in hoc curae). top. 89 in illud . . . genus, in quo de expetendo fugiendoque quaeritur, ea quae . . . . STAT. silv. 5, 3, 80 non ego, quas . . . inferias praemittit olor . . . in patrios adhibebo rogos (*i. non trita argumenta ad patris funus celebrandum*). QVINT. inst. 5, 11, 36 adhibebitur extrinsecus in causam et auctoritas. *in imagine*: CIC. epist. 6, 1, 2 sic agitare animo, ut non adhibeas in consilium cogitationum tuarum desperationem aut timorem (*cf. p. 638, 84*). LAVD. Murdiae (Corp. VI 10230, 7) revocata memoria patris eaque in consilium et fide sua adhibita *hereditatem partita est* (*i. cum in consilium adhibuisset memoriam patris et fidem suam*). CIC. dom. 60 crudelitatem . . . in ipsum me ac meos. off. 2, 24 saevitia . . . in famulos. epist. 16, 6, 1 quantum me diligis, tantum adhibe in te diligentiae. COLVM. 1, 9, 8 in cessantes animadversio iusta . . . videtur adhiberi. **adversus:** CIC. off. 1, 99 quaedam reverentia adversus homines (*sunt qui* adv. hom. *secludant*) et optimi cuiusque et reliquorum. TERT. scorp. 5 *medicus* ferme pares adhibet qualitates medellarum adversus qualitates querellarum. **contra:** QVINT. inst. 4, 1, 56 videtur ars omnis dicentis contra iudicem adhiberi. **erga:** CIC. epist. 13, 6, 2 officium, quod adhibetur erga illos (*sic HD*; adhibeturga *M*, adhibet erga *alii*). **circa:** PAPIN. dig. 29, 1, 34, 2 nec tamen circa militem eadem adhibebitur distinctio. *nota*: CIC. Att. 13, 1, 2 de pecunia vero video a te omnem diligentiam adhiberi vel potius iam adhibitam esse. epist. 2, 7, 3 de sacerdotio tuo quantam curam adhibuerim . . . cognosces ex . . . . *de praepositione* **cum** *v. p. 645, 72.* **b** *dativo* (*structuram dativi gerundivi v. sub 2b p. 646, 41 sqq.*): *rei*: LVCIL. 1043 animos attendere dictis atque adhibere. CIC. off. 1, 17 rebus . . . modum quendam et ordinem (Tusc. 4, 39 modum . . . vitio. SEN. dial. 3, 9, 3. 9, 17, 2 epist 64, 8 CVRT. 6, 11, 17. COLVM. 1, 3, 8 mensuramque. 4, 27, 1. 9, 15, 3 PLIN. nat. 34, 92 QVINT. inst. 9, 3, 74 *al. saepius.* ordinem: CALL. dig. 50, 4, 14, 5). de orat. 3, 50 quae (*oratio*) lumen adhibere rebus debet, ea obscuritatem et tenebras afferat. 1, 145 his (*rebus*) artem (LIV. 4, 44, 5 *v. p. 644, 82. cf.* COLVM. 11, 1, 8 nonnullis *sc. operibus* minus virium, plus artis adhibetur. PLIN. nat. 8, 209 adhibetur et ars iecori feminarum *suum.* QVINT. inst. 8 prooem. 28 huic *sc. verborum supellectili* artem collocandi. decl. 338 p. 336 extr. artem quaestioni. TAC. dial. 22 compositioni). Att. 1, 19, 8 privatis rebus . . . cautionem et diligentiam (CAPITOL Max. 10, 10 iudiciariae rei. HIER. epist. 148, 23 vitae nostrae. VVLG. II Macc. 11, 23 rebus suis). off. 1, 119 cura *v. p. 647, 83* (CELS. 8, 10, 7 ossi. PLIN. nat. 15, 105 cornis, . . . lentisco. 17, 87 radicum filis. FRONTO p. 62, 23 N. industriamque rei. GAIVS dig. 18, 1, 35, 4 suis rebus. *al. saepius*). off. 1, 83 morbis . . . curationes (CELS. 7, 4, 3. 5, 26, 28 SEN. epist. 68, 7 HIER. epist. 122, 1). div. 1, 116 oraclis . . . explanationes. fat. 40 fato adsensionibus. off. 1, 104 rerum turpitudini . . . verborum obscenitas. nat. deor. 1, 113 titillatio . . . sensibus. fin. 3, 19 quibus (*elementis*) ubertas orationis. de orat. 1, 18 memoria rebus *v. p. 647, 80 et l. 80.* Quinct. 47 vis . . . veritati (Verr. 4, 37 ac. 1, 32 HOR. carm. 3, 28, 4 CELS. 8, 10, 1 QVINT. decl. 306 p. 201, 13). LVCR. 2, 854 debent primordia rerum non adhibere suum gignendis rebus odorem nec sonitum, quoniam nil ab se mittere possunt. NEP. Ep. 7, 2 nullam . . . memoriam contumeliae (*cf.* CIC. de orat. 1, 18 *l. 76*). OV. met. 9, 654 solacia menti. LIV. 4, 44, 5 Sempronium comitiis plus artis adhibuisse quam fidei (*i. probitatis*). 5, 6, 3 belli necessitatibus . . . patientiam. VAL. MAX. 8, 7 ext. 15 regiis auribus familiarem et adsuetum sonum vocis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CELS. 4, 5 frictio ... thoraci, ori, capiti (4, 9 *saepius*). SEN. dial. 7, 25, 7 paupertati ... illas (*virtutes*), quae pugnare sciunt, fortiores, divitiis illas diligentiores. 9, 10, 4 rationem difficultatibus. 9, 9, 3 si paupertas ei (*animo*), ignominia, rerum eversio adhiberetur. epist. 94, 24 *v. p. 647, 74*: COLVM. 5, 5, 13 cultura vel brachiatis vel capitatis (PAVL PELL. 195). 4, 3, 1 peraedificatis (*domibus*) cultum. 6, 26, 1 quod (*genus castrationum*) adhibetur aetati tenerae. arb. 1, 1 cui (*surculo*) labor adhibetur. PETRON. 101 dolum malum consilio. QVINT. inst. 2, 15, 30 iuri ... fraus (SVET. Dom. 2 testamento. VLP. dig. 14, 6, 7, 3 senatus consulto. 47, 2, 43, 3 verbis). 2, 10, 8 probationes ... causae. 3, 7, 4 quae (*laus*) negotiis adhibetur. 5, 11, 17 iis (*fabulis*) minus adfirmationis. 5, 10, 109 argumenta ... rei. 6, 5, 3 illud (*iudicium*, *κρίσιν*) ostendentibus ⟨se⟩ rebus. 12, 10, 76 iudicium (*i. iudicandi facultatem*) his corruptis *dictis* (5, 11, 26. 10, 1, 36). 7, 3, 4 haec (*finitio*) ... orationi. 8, 3, 9 nullus ... frugiferis ... decor. 9, 4, 126 asperis asperos ... numeros. 11, 1, 7 ornatus ... rei. 11, 1, 3 genus sublime dicendi parvis causis *sqq.* 9, 4, 139 saltationi ... musica ratio *v. p. 647, 75.* TAC. dial. 22 verbis dilectum. 35 materiae abhorrenti a veritate declamatio. ann. 1, 46 animis ... fomenta. HYG. grom. p. 109, 22 L. definitioni fides (*i. fiducia*) est adhibenda (PAP. dig. 17, 1, 7 placitis. VLP. dig. 48, 18, 1 pr. *cf. ibid.* 23 quaestioni fidem non semper nec tamen numquam habendam. AVG. civ. 18, 10 fabulosis ... figmentis. SVLP. SEV. vit. Mart. 1, 9 dictis. 11, 2 incertis. *cf. l. 60 et p. 648, 67*). VLP. dig. 12, 3, 4 pr. iudicio ... finis (PAP. dig. 17, 1, 56, 4 negotio. COD. Iust. 3, 3, 4 negotiis). 16, 2, 10 neglegentiam societati. APVL. met. 8, 7 officiis studium. 6, 5 quae possunt alia meis aerumnis temptari vel adhiberi subsidia. HIL. in psalm. 2, 3 adulatio interpretandi ... tempori. SIRICIVS epist. 5, 2 (Migne 13, 1156[b]) consensum talibus. DICTYS 5, 3 ⟨curam⟩ rationemque futuris. CLAVD. 18, 418 sacro ... silentia somno (*quod est officium cubicularii Caesaris*). AVG. civ. 2, 7 ab hac tanta auctoritate (*Iovis*) adhibet patrocinium turpitudini suae (*cf.* 15, 7). 5, 1 quibus (*factis*) caelestis necessitas adhibetur. 5, 8 quos (*versus*) disputationi. 5, 9 fati nomen alicui rei. 12, 25 operationem suam (*angelorum*) rebus, quae gignuntur in mundo. 12, 26 species, quae adhibetur extrinsecus cuicumque materiae corporali. 10, 8 miracula ... promissis. *v. p. 647, 77.* LEO M. serm. 3, 4 cohortationes ... auribus. SIDON. epist. 2, 9, 10 nisi terminum nostrae loquacitati, quem verecundia non adhibet, charta posuisset. COD. Iust. 2, 4, 32 rebus ... iudicatis effectum.

animanti: PLAVT. Men. 983 metum [id] mihi adhibeam, culpam abstineam (QVINT. inst. 1, 3, 16 iuveni. VLP. dig. 4, 2, 14, 3 ei. *cf. ibid.* 3 metum sibi illatum; SEN. benef. 6, 24, 1 adhibito timore nolentibus). CIC. Verr. 5, 116 vim ingenuis (Caecin. 42. 44 S. Rosc. 31 off. 3, 110 SEN. contr. 9, 3 (26), 9. 9, 3 (26), 11. benef. 6, 24, 2 et severitas [servitas *N*]. SVET. Tib. 61 mori volentibus vis ... vivendi. VLP. dig. 4, 2, 14, 3. 4, 2, 12, 2). Tusc. 4, 74 sic ... adfecto ... curatio (3, 4 CELS. 7, 5, 5. 7, 26, 2 GALLICAN. Avid. Cass. 10, 8). Cluent. 115 diligentia ... reo damnato (COLVM. 12, 1, 6 aegris). Lael. 98 his fictus ad ipsorum voluntatem sermo cum adhibetur. de orat. 2, 189 motus (*fletum, misericordiam*), quos orator adhibere volet iudici. Brut. 330 quam (*consolationem*) tu mihi ... adhibuisti (*cf.* PLIN. epist. 1, 12, 13 solacia). LVCR. 5, 229 cuiquam (*infanti*) ... nutricis ... loquela. LIV. 1, 28, 9 tibi ea disciplina. 29, 23, 7 blanditiis ... puellae. VAL. MAX. 2, 7, 5 communioni nominis (*i. fratri*) ... verbera. SEN. epist. 94, 24 medicina (*ars medendi*) ... aliis. *v. p. 647, 74.* COLVM. 6, 27, 10 praegnanti ... cura (7, 5, 4 VVLG. II par. 28, 15). QVINT. inst. 1, 10, 32 quae (*adlectatio*) adhibetur infantibus. 3, 8, 36 quorum (*virorum*) auctoritas et quibus (*hominibus*) adhibeatur (*ab oratore in exemplis afferendis*). APVL. Plat. 1, 2 ei (*Socrati*) plurimum adhibuit dignitatis *Plato*. PANEG. 11, 16 cui (*imperatori*) preces. GALLICAN. Avid. Cass. 7, 2 artem ... militibus. AVSON. 399, 1 fides (*i. fiducia*) falsis ... poetis (*cf. l. 20*). AVG. civ. 12, 6 hanc igitur consensionem, hanc ... suadenti adhibuit voluntatem. 21, 13 criminosis supplicia. *v. p. 647, 79.* 21, 27 *v. p. 647, 82.* ORIBAS. syn. 1, 7 flevotomia ... omnibus (*cf.* 1, 11). BENED. reg. 65 ei correptio disciplinae regularis. *nota*: CIC. nat. deor. 1, 94 omnis cultura et curatio corporis erit eadem adhibenda (*sc. a vobis, qui eandem hominum esse et deorum figuram probare studeatis*) deo (*sc. a vobis fingendo*), quae adhibetur homini, ingressus, cursus, accubitio, inclinatio, sessio, conprehensio, ad extremum etiam sermo et oratio. TAC. ann. 14, 53 ego quid aliud munificentiae tuae (*i. donis, quibus sum obrutus*; tuae *om. M*) adhibere potui quam studia ... in umbra educata. *singulariter*: HIST. Apoll. 27 adhibitis secum viribus tulit puellam in cubiculo suo; *cf. p. 640, 10.* **c** *adverbio loci*: CIC. Tusc. 4, 50 quid ... huc (*i. ad eas res explicandas*) adhibetis iram (*i. notionem irae*). *nonnunquam, quo motus tendat, indicatur genetivo attributivo*: *ex. gr.* CIC. off. 1, 140 at quam multi villarum magnificentiam imitati! quarum quidem certe est adhibendus modus ad mediocritatem⟨que⟩ revocandus. orat. 48 ex illis locis aut levia quaedam aut causis aliena aut non utilia gignuntur; quorum ab oratoris iudicio delectus ⟨nisi⟩ adhibebitur, ... *exempla v. sub II 9.*

2 ***indicato fine***: **a** *praepositionibus*: **ad:** CIC. orat. 203 si ad quam rem adhibeatur *numerus orationis*, quaeritur: ad delectationem. 180 *v. p. 648, 1.* part. 13 ad fidem (*cf. p. 646, 8*) et ad motum adhibenda est omnis oratio. orat. 188 qui (*pes*) adhibetur ad numeros. QVINT. inst. 8, 5, 10 non semper ... ad probationem adhibetur, sed aliquando ad ornatum *enthymema.* RHET. Her. 4, 19 videtur adhibenda *exornatio* et ad ornandam et ad exaugendam orationem. CIC. Lael. 44 ea (*auctoritas*) ... ad monendum. de orat. 2, 39 ad eam (*eloquentiam*) laudandam ipsam illam (*eloquentiam*) adhibere. Tusc. 4, 62 ad deterrendum ... oratio. Brut. 151 plus studi ... ad dicendum. 233 ad optinendas causas curam ... et gratiam. de orat. 3, 104 quos (*locos*) ad fidem orationis faciendam. orat. 170 nimis ... insidiarum ad capiendas auris. Att. 12, 4, 2 ad convalescendum ... prudentiam. top. 59 praecursionem ... ad efficiendum. epist. 15, 2, 6 diligentiam ad se conservandum (16, 9, 3 ad convalescendum). off. 1, 18 ad considerandas res et tempus et diligentiam. frg. phil. V 85 M. verbera ... ad domandum. LIV. 21, 54, 8 ope ... ad arcendum frigus. 44, 29, 8 aequos ... animos ad pacem accipiendam. SEN. dial. 4, 17, 2 ad res ... agendas non iram, sed vim. QVINT. inst. 9, 4, 139 *v. p. 647, 75.* FRONTO p. 18, 15 N. studium ... ad pronuntiandum. VLP. (*ex Labeone*) dig. 4, 3, 1, 2: calliditatem, fallaciam, machinationem ad circumveniendum, fallendum, decipiendum alterum. GELL. 10, 11, 5 ad rem agendam ... industriae celeritas et diligentiae tarditas. AMM. 16, 8, 2 incantamentum ad leniendum ... dolorem. AVG. civ. 10, 8 *v. p. 647, 77.* **in:** SEN. epist. 94, 2 *v. p. 647, 74.* 16, 3 nec *philosophia* in hoc adhibetur, ut .... QVINT. inst. 2, 5, 4 quae (*praelectio*) in hoc adhibetur, ut .... TERT. pudic. 7 in officium, in ministerium alienae idololatriae aliquas artes. **ob:** CIC. de orat. 3, 38 alterum (*i. plane dicere*) adhibetur ob eam causam, ut intellegatur ....

causa: VARRO rust. 3, 16, 32 quoius ⟨causa⟩ adhibeatur ea cura. CIC. off. 1, 88 rei publicae causa severitas. inv. 1, 54 cuius (*partis*) causa similitudines. AVG. civ. 21, 13 *v. p. 647, 79.* ORIBAS. syn. 1, 9 flegmonis causa flevotomia. **gratia:** QVINT. inst. 8, 3, 54 illud genus ... adfirmationis gratia. 8, 6, 3 qui (*tropi*) significandi gratia. 9, 2, 6 alterum (*i. interrogare*) noscendi, alterum (*i. percontari*) arguendi gratia. 9, 2, 66 qui (*usus schematis*) venustatis ... gratia. CLAVD. dig. 48, 19, 16, 2 quae (*verbera*) impunita sunt a magistro allata vel parente, quoniam emendationis, non iniuriae gratia videntur adhiberi. **pro:** QVINT. decl. 301 p. 185, 26 tota ..., quae pro innocentia mea adhibebitur, non tam defensio erit, quam satisfactio. ORIBAS. syn. 1, 5 quibus pro cura adhibendus clamor (*i. quos curationis causa clamare necesse est*). **b** *dativo*: LIV. 27, 31, 7 neque enim omnia emebat aut eblandiebatur *rex*, sed vim etiam (*om. Σ*) flagitiis (*sc. faciendis*) adhibebat. AVG. civ. 21, 13 omnes poenas emendationi adhiberi. LIV. 8, 27, 5 si qua ars serendis discordiis adhibeatur. SEN. epist. 40, 4 quae (*oratio*) sanandis mentibus. COLVM. 9, 8, 6 curam vestigandis examinibus (SVET. Vesp. 5 Dom. 8). arb. 1, 3 legendis seminibus ... diligentiam. TAC. ann. 14, 4 occultando facinori nox. SVET. Cal. 39 instrumento distrahendo nihil non fraudis ac lenocinii. Tit. 8 medendae valetudini leniendisque morbis nullam divinam humanamque opem. PAP. dig. 35, 1, 72, 3 rationi ... non exigendae modus. VLP. dig. 39, 1, 1, 14 operi ... sustinendo remedium. SEVER. apud MOD. dig. 26, 6, 2, 2 rationem ... subveniendis pupillis. DICTYS 2, 48 voluntatem ... agendo negotio. AVG. civ. 12, 26 corporales vel seminales causae gignendis rebus. 19, 8 cui (*vulneri*) sanando ... consolationes. 22, 22 quae (*formidines*) cohibendis parvulorum vanitatibus. **c** *accusativo praedicativo*: CIC. de orat. 1, 18. *v. p. 647, 80.* top. 95 dandast opera, ut legem adiutricem et testem adhibeamus (*sc. controversiis disceptandis*). Tusc. 4, 24 cum est concupita pecunia nec adhibita continuo ratio quasi quaedam Socratica medicina, quae sanaret eam cupiditatem. AVG. civ. 21, 27 *v. p. 647, 82.* *nota*: AVG. civ. 1, 19 ad oculos hominum mentis suae testem illam poenam (*mortem voluntariam*) adhibendam putavit *Lucretia*.

d *enuntiato*: PLAVT. Mil. 41 curam ... adhibere, ut praeolat mihi, quod tu velis (VARRO rust. 3, 9, 1 CIC. off. 1, 114 nat. deor. 2, 127 PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 CVRT. 3, 12, 22 COLVM. 6, 27, 12. 9, 15, 12 *saepius* PLIN. nat. 9, 62 QVINT. inst. 2, 2, 3 *al.*). VARRO rust. 2, 2, 17 diligentia ..., ne (2, 2, 19 CIC. Cluent. 33 off. 1, 114 Att. 11, 7, 5 epist. 5, 6, 1. 15, 2, 5 COLVM. 6, 4, 1. 5, 11, 13 arb. 27, 2 *al.*). 3, 9, 1 scientia ac cura, ⟨ut⟩. CIC. off. 1, 144 cura, meditatio, diligentia, ut. SEN. dial. 3, 19, 7 alteram (*animadversionem*) ..., ut. QVINT. inst. 9, 2, 6 modum ..., ne. VLP. dig. 25, 4, 1, 3 poenam ..., ut. 29, 4, 6 pr. ordo ..., ut. POMPON. dig. 41, 1, 50 decretum ..., ut. PAVL. sent. 1, 8, 2 dolum, ... metum ..., ut. VEG. mil. 1, 15 sollertia ..., ut (4, 38). *nota*: VITR. 2, 5, 1 de harenae copiis cum habeatur explicatum, tum etiam de calce diligentia est adhibenda, uti de albo saxo aut silice coquatur. LVCR. 1, 828 rerum quae sunt primordia, plura adhibere possunt, unde queant variae res quaeque creari. CIC. ac. 2, 44 se (*orationem accuratam*) ..., quo id (*patefactio rei opertae*) facilius adsequatur, adhibituram et sensus et ea, quae perspicua sint. de orat. 1, 188 adhibitast igitur ars quaedam (*logica*) extrinsecus ex alio genere quodam ..., quae rem ... conglutinaret. VLP. dig. 37, 4, 3, 5 rescissio (*sc. emancipationis*), quo magis admittantur, non quo minus, adhibeatur.

3 ***addito qua in re***: RHET. Her. 3, 13 ordinem ... in demonstranda vita. 3, 25 in distributione vocis (*CH*; vocem *rell.*) ... exclamationem clarissimam. 4, 53 exornatio ... in ceteris generibus causarum et in omni oratione adhibenda nonnunquam (CIC. de orat. 3,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

173 versus, . . . numeros. QVINT. inst. 1, 10, 23 compositio et sonus). 4, 58 in exercendo rationis adhibere expolitiones, in dicendo uti, cum exornabimus argumentationem (CIC. de orat. 1, 157 in ea exercitatione . . . locorum simulacrorumque rationem). CIC. Tusc. 2, 55 in omnibus officiis persequendis animi . . . contentio. div. 2, 42 in ostentis ratio . . . coniecturaque (2, 147). de orat. 1, 73 ut, qui pila ludunt, non utuntur in ipsa lusione artificio proprio palaestrae . . ., et qui aliquid fingunt, etsi tum pictura nihil utuntur, . . ., sic in orationibus . . . etiamsi proprie ceterae non adhibeantur artes . . . (QVINT. inst. 2, 10, 11 in iis actionibus . . . plus cultus omnemque artem). 2, 294 in dicendo speciem atque pompam et pugnae similem fugam. 2, 238 in iocando moderatio (epist. 9, 16, 3 in ea re. CELS. 3, 18 in cibo). orat. 65 quos (*flores*) . . . in causis. 115 in his explicandis quidam orationis nitor. 191 is (*numerus iambicus*) . . . in fabulis. part. 24 in . . . verbis triplex commutatio. 27 amplificato . . . in cursu orationis. Cluent. 118 in amicorum periculis cum fidem (*i. probitatem*) et diligentiam tum vim animi libertatemque dicendi. Rab. perd. 5 adhibeatis in hominis fortunis misericordiam, in rei publicae salute sapientiam. Cluent. 96 in quo (*iudicio*) . . . modus (COLVM. 1, 3, 12 in omnibus rebus. IMP. AVG. ap. Aem. Macr. dig. 49, 16, 12, 1 in ea re. HIER. epist. 60, 7 in dolore). Lael. 62 in illis . . . parandis . . . curam (off. 1, 119 *v. l. 84*. NEP. Att. 21, 5. COLVM. 9, 8, 9 in iis *sc. apibus*. FRONTO p. 64, 4 N. in verbis probandis). 60 diligentiam . . . in amicitiis comparandis (off. 2, 62 in deligendis idoneis iudicium et d. de orat. 1, 129 in artificio . . . in ea re *sc. eloquentia*. Att. 1, 1, 2 in omni munere candidatorio fungendo. ad Q. fr. 1, 1, 30 in his honoribus tuendis. NEP. Att. 21, 5 VITR. 6, 8, 5. ALF. dig. 18, 6, 12 in insula custodienda. *praeterea* 5^{iens} *in* DIG.). Tusc. 2, 55 quem (*fletum*) . . . in funeribus. ac. 1, 39 in quattuor initiis rerum illis quintam hanc naturam. off. 1, 73 in omnibus . . . negotiis . . . praeparatio. Cato 46 qui (*sermo*) . . . a summo adhibetur in poculo. ad Q. fr. 3, 8, 3 quam (*virtutem et gravitatem*) in summo dolore. epist. 4, 6, 1 in me consolando non mediocrem ipse animi dolorem adhibuisti. PLANC. Cic. epist. 10, 21, 6 in quo (*i. in qua re, sc. exercitu traiciendo*) . . . celeritas (CAES. civ. 3, 8, 2 in transportandis legionibus). LVCR. 1, 778 primordia gignundis in rebus oportet naturam clandestinam caecamque adhibere. CELS. 2, 9 quaedam (*curationes*) in adversa tantum valetudine (7, 29 extr. in inflammationibus). 2, 11 auxilium . . . in cruditate. 3, 18 in quibus (*phreneticis*) continendis plagae. 4, 5 ratione in cibis. QVINT. inst. 3, 6, 92 in quo (*statu*) tuendo plurimum . . . virium (*cf.* 5, 1, 4). 6, 3, 5 plus iudicii (*v. l. 24*) in eligendis quam in congerendis (*dictis*) studii. VLP. dig. 48, 18, 1 pr. in criminibus eruendis quaestio (PAVL. sent. 5, 14, 1). POMP. dig. 17, 2, 60 pr. in eo . . . reddendo moram. PANEG. 10, 18 in his vocabulis . . . horrorem. DICTYS 5, 8 finis in tractando. AVG. civ. 6, 2 quam (*dubitationem*) . . . in omnibus rebus. *nota adverbium*: QVINT. inst. 8 prooem. 16 hic (*i. in ea re, in eloquendo*) studium plurimum adhibendum. 11, 3, 182 hic . . . dubitationis moras, vocis flexus, varias manus, diversos nutus actor adhibebit. *nota loci definitiones*: CIC. orat. 180 *v. p. 648, 1*. off. 1, 139 in domo clari hominis . . . adhibenda cura est laxitatis. COLVM. 8, 4, 6 quas impensas et curas, nisi locis, quibus harum rerum vigent pretia, non expedit adhibere. 8, 11, 3 mediterraneis locis maior adhibenda cura est. AVG. civ. 8, 27 quaecunque . . . adhibentur religiosorum obsequia in martyrum locis. ORIBAS. syn. 1, 4 frictiones in corpore.

4 ***addito, quo in homine*:** CIC. Verr. 6, 24 hoc praedandi genus . . . in illo uno adhibitum ac temptatum. fin. 1, 24 severitatem in eo filio. **5** ***addito unde*:** CIC. div. 1, 3 omnem hanc ex Etruria scientiam adhibebant. AVG. civ. 7, 10 ex quibus (*rebus*) illa cognomina sunt adhibita (*Iovi*). 19, 19 quam Varro adhibuit ex Cynicis differentiam. *cf.* 19, 1. 19, 2. AVG. civ. 20, 1 quod adhibetur testimonium de litteris sacris. 15, 14 de scripturis. 19, 18 quam (*differentiam*) de Academicis novis Varro adhibuit. **6** ***addito, quo instrumento*:** CELS. 6, 15 curatione, quae manu adhibetur. CAEL. AVR. acut. 3, 17, 146 adhibenda est blanda ex manibus calefactio.
7 ***addito quando*:** CIC. orat. 180 *v. p. 648, 1*. LIV. 3, 19, 3 consilium et modum adhibendo, ubi res posceret. CELS. 2, 17 *balneum* adhibetur, ubi . . . . 7, 29 ubi . . ., curatio. 2, 14 levata . . . adversa valetudine recte frictio adhibetur, . . . nunquam . . . febre increscente. 4, 31 curam . . . iis (*temporibus*), quibus . . . . QVINT. inst. 8 prooem. 29 quaerendi, iudicandi, comparandi anxietas, dum discimus, adhibenda est, non dum dicimus. 9, 4, 11 non eosdem modos . . ., cum . . . . AVG. civ. 22, 5 cum de . . . loqueretur, adhibuit similitudinem . . . . 14, 9 affectiones . . . ubi oportet. **8** ***variae structurae coniunctae*:** *1 b et 2 a*: SEN. epist. 94, 24 medicina (*i. ars medendi*) . . . adhibetur aliis in remedium, aliis in levamentum. QVINT. inst. 9, 4, 139 ad sign<and>os pedes non minus saltationi quam modulationibus adhibetur musica ratio numerorum. AVG. civ. 10, 8 quae (*miracula*) deus ad conroborandam fidem piorum etiam per angelorum ministerium promissis suis adhibere dignatus est. 21, 13 criminosis supplicia . . . causa purgationis. *1 b et 2 c*: CIC. de orat. 1, 18 quae (*memoria*) nisi custos inventis cogitatisque rebus et verbis adhibeatur. AVG. civ. 21, 27 quam (*orationem*) . . . et suffragatricem sibi adhibere conantur et testem. *1 b et 3*: CIC. off. 1, 119 in tota vita constituenda . . . est ei rei cura . . . adhibenda. *2 a et 7 et 3 not. p. 647, 48*: CIC. orat. 180 et quam ad rem et quando et quo loco et quemadmodum adhibitus aliquid voluptatis (-tibus *A*) adferat *numerus orationis*.

9 ***obiectum nude positum*** *est* (*primum legitur apud* CAECIL. com. 247 ACC. trag. 510 PLAVT. *saepius*): actiones: CIC. nat. deor. 2, 58. adiectiones: CASSIOD. hist. trip. 1, 1 p. 883^{d}. adiumenta: CIC. Tusc. 4, 58 corporum . . . extrinsecus. aestimationem: VLP. dig. 50, 13, 1, 10 *sc. honorariis*. amicitiam: CIC. fin. 3, 70. animum (*i. animi intentionem*): PLAVT. Stich. 103 vostrum animum adhiberi volo. CIC. har. 20 adhibete animos et mentes vestras, non solum auris, ad haruspicum vocem admovete (VERG. Aen. 11, 315 *et* OV. met. 15, 238 animos adhibete). OROS. hist. 2, 18, 5 intentius . . . animum. *i. q. animi statum*: CIC. epist. 6, 1, 6 sed tu illum animum nunc adhibe (*ad te erigendum*) . . . quo me tum esse oportere censebas. *adiuncto dativo commodi*: CVRT. 9, 2, 25 vos modo animos mihi plenos alacritatis ac fiduciae adhibete (*sc. ad pugnam committendam*) *cf. p. 644, 22*. argumentum: QVINT. inst. 5, 115 AVG. civ. 18, 21 quod infantes expositos lupa nutriverit. artem: CIC. nat. deor. 87 div. 2, 122 de orat. 2, 198 top. 74 LIV. 4, 56, 3. CELS. 3, 18 artes. aspectum: CIC. Tusc. 5, 111. auctoritatem: CIC. Lael. 44. VLP. dig. 26, 8, 2 perperam. auxilia: SCRIB. LARG. 106. QVINT. inst. 10, 3, 1 extrinsecus. blanditias: OV. met. 10, 259. CVRT. 8, 3, 2 muliebres. brevitatem: RHET. Her. 4, 68. calumniam: CIC. fat. 31 dom. 36. cautelam: VEG. mil. 4, 40. celeritatem: CIC. epist. 11, 12, 2. PLANC. Cic. epist. 10, 21, 2 pro magnitudine rei. NEP. Eum. 9, 2. conciliationes (*i. conciliandi rationes*): TAC. hist. 1, 71 (*at v. not. crit.*). concinnitatem: CIC. orat. 83. confidentiam: CAECIL. com. 247. coniunctionem: RHET. Her. 4, 38. consensum: MART. CAP. 1, 40. consolationem: CIC. epist. 5, 16, 1. 4, 3, 3 recte. Tusc. 3, 79 quomodo. constantiam: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 20. contentionem: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 1. contionem: SEN. benef. 2, 23, 1 accipienti *beneficium* adhibenda contio est (*sc. de beneficio accepto*). contumaciam: CIC. Tusc. 1, 71 liberam. compositionem: CIC. orat. 228 (*orationis*). culturam: CIC. fin. 5, 39 COLVM. 5, 8, 2. 11, 1, 30 (*num. plur.*). curam: CIC. ac. 2, 42 off. 1, 47. 1, 139 laxitatis *v. p. 647, 49*. Att. 3, 15, 7 ad Brut. 1, 16, 5 Q. CIC. pet. 15 CELS. 4, 11 COLVM. 2, 9, 11 4, 30, 7 QVINT. inst. 10, 3, 18 decl. 290 p. 159, 11 APVL. met. 10, 14 *al.* BENED. reg. 36 infirmorum. curationem: CELS. 5, 26, 32. 5, 28, 8. 6, 19 *saepius*. AVG. civ. 22, 8. custodiam: VEG. mil. 4, 26 HIER. epist. 130, 19. decretum: POMPON. dig. 41, 1, 50 praetoris. despicientiam: CIC. off. 1, 72 rerum humanarum. detractiones: CASSIOD. hist. trip. 1, 1 p. 883^{d}. differentiam: AVG. civ. 9, 1. 19, 1 (*num. plur.*). dilectum: CIC. fin. 3, 50 orat. 48 quorum (*antecedunt*: levia, aliena, utilia). SVET. Ner. 37. diligentiam: CIC. Verr. 4, 154 div. 2, 112 off. 1, 114. 1, 138 ac. 2, 42 de orat. 2, 148 Att. 5, 2, 3. 16, 11, 3. ad Q. fr. 1, 1, 25 epist. 16, 20 CIC. pet. 15. 33 CAES. Gall. 3, 20, 1 SEN. epist. 110, 3 HIER. epist. 14, 8. dinumerationem: APVL. met. 10, 14 (*bis*). discrimina: QVINT. inst. 2, 15, 19. disputationem: AVG. civ. 17, 20. distinctionem: PAPIN. dig. 46, 3, 95, 5 non incommode. 3, 1, 8. 13, 5, 25. CALL. dig. 14, 2, 4, 2. divisionem: CIC. fin. 5, 16. doctrinam: CIC. Brut. 44 (*sc. dicendo*). ad Q. fr. 1, 1, 7 cuius natura talis est, ut etiam sine doctrina videatur moderata esse potuisse, ea autem adhibita doctrina est, quae . . . . rep. 3, 5 qui (*viri*) . . . ad domesticam maiorumque morem etiam hanc a Socrate adventiciam doctrinam adhibuerunt. *supplendum videtur* '*sibi*' *i.* '*animis excolendis*'; *cf. quae antecedunt*: ad ea instrumenta animi . . . adiungendam sibi etiam doctrinam. *itaque illud* '*ad*' *hic sensu additivo accipiendum, ut* TAC. hist. 1, 14 *dixit*: adhibito super Vinium ac Laconem Mario Celso. dolum: CIC. dom. 36 POMP. dig. 24, 3, 18 VEG. mil. 4, 19. exercitationem: CELS. 4, 12. 3, 16 (*nom. plur.*). exhortationes: AVG. civ. 5, 9. exornationes: RHET. Her. 4, 11 sententiarum aut verborum. faventiam: ACC. trag. 510 cives ominibus (omnibus *codd.*) faustis augustam adhibeant faventiam, ore obscena dicta segregent. festinationem: LIV. 45, 1, 1 COLVM. 11, 2, 6. fidem (*i. probitatem*): PLAVT. Rud. 1043 *arbiter* si adhibebit fidem, etsist ignotus, notus. CIC. Att. 3, 15, 7 fidem eandem, curam maiorem adhibuisses. *i. q. fiduciam*: SVLP. SEV. vit. Mart. 23, 3 (*cf. p. 645, 20*). flebotomum: ORIBAS. syn. 6, 17. fotus: CAEL. AVR. chron. 4, 7, 94 olei. fraudem: CIC. dom. 36 PAP. dig. 34, 9, 11. frictionem: CELS. 3, 15. 3, 18 tum frictio admoveretur lenis; . . . deinde . . . rursus . . . frictio adhiberetur. *saepius.* genus: CIC. Tusc. 1, 22 quintum (*principiorum*) . . . vacans nomine. off. 3, 9 adhibendumne fuerit hoc genus (*trium eorum, in quibus deliberare homines et consultare de officio solere dixit Panaetius*) . . . an plane omittendum. de orat. 2, 37 genus . . . dicendi grandius . . . esse adhibendum . . .; maximaque pars orationis admovendast (*cf.* 1, 60) ad animorum motus . . . concitandos. Brut. 119 orationis. ad Q. fr. 2, 2, 3 cautionis. CELS. 2, 15 gestationis. 5, 28, 12 victus. QVINT. inst. 9, 4, 129 compositionis. geometriam: CIC. ac. 1, 6. gestationes: CELS. 3, 32 p. 112 D. gravitatem: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 20. gratias: GELL. 9, 12, 1 gratiosus, et qui adhibet gratias, et qui admittit. hortationem: CIC. Tusc. 2, 37. hypothecam: COD. Iust. 1, 4, 27, 3. inediam: CELS. 3, 25. iniectionem: CAEL. AVR. chron. 4, 7, 95 clysteris. interpretationem: GAIVS dig. 47, 9, 5. iudicium (*i. iudicandi facultatem*): CIC. nat. deor. 1, 10 suum. orat. 47 part. or. 8

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Qvint. inst. 10,1,40 Tac. hist. 1,83. laborem: Cic. Balb. 17 Q. Cic. pet. 15 Qvint. decl. 290 p. 159,11. latebram: Cic. div. 2,111 obscuritatis. laudes: Avg. civ. 5,9. leporem: Cic. off. 1,134. litteram: Cic. orat. 160 Graecam (*sc. ad verbum Graecum exprimendum*). ludos: Cic. fin. 2,23 (*sc. ad convivium*). magnificentiam: Cic. off. 1,72. magnitudinem animi: Cic. off. 1,73. magna: Cic. part. 55 ea ... quae habentur magna. malitiam: Plavt. Epid. 546. malum: Tert. scorp. 5. metum: Liv. 7,39,14. Qvint. inst. 4,1,19 metus ... nonnumquam est amovendus, ... nonnumquam adhibendus (*sc. iudicibus*). 6,1,13 Gaivs dig. 4,2,10. Vlp. dig. 4,2,14,5. 4,2,14,11. *saepius apud ICtos.* moderationem: Cic. agr. 2,2 dicendi. Sen. contr. 7 praef. 3. Sen. benef. 5,25,3 verborum. clem. 1,2,2 Capitol. Max. 1,1. modum: Cic. Tusc. 4,38. 5,80 off. 2,55. 1,140 quarum (*villarum*). Nep. Epam. 4,6 Colvm. 4,3,4. 4,24,20. 9,2,1 utriusque memorati (*Hygini, Vergilii*). Qvint. inst. 4,1,21 Tac. ann. 13,14 Plin. epist. 6,28,2 Svet. Ner. 37. Ven. dig. 45,1,137,3 secundum rationem .... Vlp. dig. 47,2,13. 50,8,5. moram: Pomp. dig. 18,6,18. motum: Cels. 7,26,2. munditiam: Cic. off. 1,130. necessitatem: Cic. ac. 2,116 persuadendi. Sen. contr. 9,3(26),9 Tac. ann. 13,18. nervulos: Cic. Att. 16,16,13 tuos mihi saepe cognitos suavitatemque. nomina: Avg. civ. 4,18 diversa. numerum: Cic. orat. 228 *orationis.* obiurgationes: Avg. civ. 5,9 frustra. observationes: Cels. 2,10 Inst. Iust. 2,11 pr. omnia: Qvint. inst. 12,10,53 quae ad obtinendum, quod intendimus, prodesse credemus. 11,1,35 quae ad efficiendum oratione, quod proposuerit, valent, libenter. opes (*i. auxilium*): Liv. 7,28,4 *et* 10,38,2 deorum. opera: Colvm. 8,9,1. orationem: Cic. orat. 210 numerosa. 209 genus autem hoc orationis neque totum adsumendum est ad causas forenses neque omnino repudiandum; si enim semper utare, ... sed, quoniam adhibenda nonnunquam est *numerosa oratio* .... Liv. 4,48,7 temporum ... potius quam maiestatis memor adhibeatur oratio (*sc. hominibus novis*). Bened. reg. 28 suam et omnium. ordinem: Cic. off. 1,144 actionum. ornamenta: Cic. part. 73 rerum. pampinationes: Colvm. 4,17,3. parsimoniam: Plavt. Most. 236. partitionem: Qvint. inst. 4,5,22 opportune. patrocinia: Qvint. inst. 5,13,5 illae ... actiones, etiamsi precibus utuntur, adhibent tamen et patrocinia. perfectionem: Cic. orat. 228 *orationis.* pietatem: Cic. leg. 2,19 'ad divos adeunto caste, pietatem adhibento, opes amovento'. 2,25. praecepta: Cic. inv. 2,74. preces: Ov. met. 3,376 (*sc. puero*). Epiced. Drusi 421 admovit ... preces et ius immiscuit illis *Caesar* ...: hic (*natus*) adhibet blandas, nec sine iure, preces. Sen. contr. exc. 8,6 Qvint. decl. 258 p. 53,3 Tac. hist. 4,72 Plin. epist. 3,15,1 Vlp. dig. 43,26,2,3 Pavl. sent. 5,6,12. probationem: Qvint. inst. 4,2,24. propositionem: Qvint. inst. 4,5,26 utiliter. prudentiam: Sen. epist. 74,19. querelas: Lvgd. 3,4,75 (*sc. dominae*). quidquid: Qvint. decl. 269 p. 101,15 torque: quidquid passus es, quidquid adicere inveniendae veritatis gratia potes, adhibe. quietem: Cels. 3,6 p. 88 D. rationem: Cic. Tusc. 4,58 Brut. 258. 261. agr. 2,2 moderatioque dicendi. inv. 2,74 Q. Cic. pet. 15. Cels. 5 pr. victus. Tac. ann. 11,25. religionem: Cic. Brut. 293 sin adseveramus, vide, ne religio nobis tam adhibenda sit (*sc. adseverationi*), quam si testimonium diceremus. remedium: Colvm. 7,5,5 praedicti medicaminis. sapientiam: Cic. fin. 1,43 orat. 123. scientiam: Cic. fin. 3,31 earum rerum (*cf.* 2,37. 4,14). Colvm. 8,2,4 educandi. securitatem: Cic. off. 1,72. sententias: Cic. fin. 5,23 Pyrrhonis, Aristonis .... severitatem: Cic. off. 1,137 severitas adhibeatur, et contumelia repellatur. 1,134. similitudinem: Rhet. Her. 4,30 *verborum.* Qvint. inst. 6,3,59 palam. simulationem: Cic. Verr. 3,43 aequitatis. sollertiam: Cic. off. 1,157 agendi cogitandique. solacium: Cvet. 4,10,23 (*num. plur.*). Plin. epist. 5,16,10. studium: Cic. Arch. 5. suavitatem: Cic. Att. 16,16,13 *cf. l. 20.* suffitionem: Plin. nat. 28,251 aliter. supplicium: Cic. Phil. 11,6. testimonia: Avg. civ. 18,23 Sibyllina (carptim). tibicinium: Gell. 4,13,2 scite modulateque (*sc. viperarum morsibus*). tranquillitatem: Cic. off. 1,72 animi. ultiones: Vvlg. II Macc. 6,13. usum: Cic. top. 74. vacuitatem (ab angoribus): Cic. off. 1,73. vanitatem: Cic. off. 3,58 orationis. verba: Sen. contr. 9,2(25),10. vim: Cic. Cat. 1,19 Verr. 4,34. rep. 1,67 imperii. Nep. Paus. 4,3 Liv. 5,43,1. 7,39,14. 8,20,6 ultima. 26,44,10 ⟨ad⟩hiberi. 36,10,7. Sen. contr. exc. 4,8 aeque dignus est poena qui ipse vim adhibet, ut qui ab alio admota ad lucrum suum utitur. 9,3(26),9 et necessitas. Cels. 5,28,1. 5,28,2. Tac. hist. 5,6 ferri. 4,81 Pap. dig. 43,16,18 pr. Vlp. dig. 29,5,1,20. Ivl. dig. 9,2,51 pr. vi et quasi manu. Avg. civ. 1,20. vires: Ov. Pont. 1,9,29 (*sc. ad Caesarem placandum*). vindictam: Apvl. met. 5,30. virtutem: Metell. Mac. Gell. 1,6,2 dii immortales virtutem *hominum* adprobare, non adhibere debent (*sc. hominibus*). vituperationes: Avg. civ. 5,9. vocem: Tac. hist. 4,72. voluptates: Cic. Mur. 74 (*sc. hominibus*).

posito ablativo absoluto (*qui saepe idem fere valet atque praepositio* 'cum' *sive adiuncta negatione i. q.* 'sine'): actione: Cic. de orat. 2,184. adfirmatione: Cic. ac. 1,17 nulla. aditione: Tryph. dig. 37,4,20 pr. *hereditatis.* arte: Cic. ac. 2,20. 1,5 nulla. Qvint. inst. 4,2,51 his artibus. auctoritate: Cic. div. 2,150 nulla ... sua. Avg. civ. 19,1 divina. Corp. XI 1421,41 eorum (*decurionum*) publ⟨ica⟩ auctoritate adhibita. audacia: Caes. civ. 3,26,1 et virtute. Vitr. 6 praef. 4. auxilio: Cels. 2,14 (*cf. paulo infra*: admotum aliquod auxilium). Qvint. inst. 7,4,13 quae (*defensio*) si neque per se ipsa nec adhibitis auxiliis dabitur. celeritate: Caes. civ. 1,37,3. concentu: Val. Max. 2,4,4 poeta Livius ... adhibito pueri ac tibicinis concentu gesticulationem tacitus peregit. condemnatione: Lampr. Alex. 19,2. consuetudine: Cic. ac. 2,56 de orat. 3,194. convivio: Val. Max. 2,6,7 luctus ... domestico sacrificio adhibitoque (que *om. Par.*) necessariorum convivio finitur. consiliis: Vitr. 9 praef. 18 *v. sub* sensibus. correctione: Cic. off. 3,7. cruciatibus: Tac. ann. 1,23. cura: Sen. epist. 84,5 ingenii nostri ... et facultate (habita *V*). Colvm. 9,12,3 cetera. curatione: Cic. fin. 4,65. detestatione (*i. castratione*): Apvl. met. 7,23. differentia: Avg. civ. 19,1. diligentia: Cic. Lael. 95 epist. 16,11,1 Caes. civ. 3,98,3 Bell. Hisp. 20,2 Cels. 7,10 Qvint. inst. 2,4,15. elegantia: Cic. Tusc. 2,6 disserendi. exercitatione: Cic. ac. 2,20 et arte. de orat. 3,194 et consuetudine. facultate: Sen. epist. 84,5 *v. sub* cura. metu: Sen. benef. 2,18,7. miseratione: Cic. Brut. 88. modo: Svet. Vit. 15 nullo (Cal. 2). nomine: Avg. civ. 9,19 extr. angelorum. observatione: Qvint. inst. 10,7,9 vocis, pronuntiationis, gestus. ornamentis: Cic. parad. 3 oratoriis. precibus: Dictys 5,10. praefatione: Svet. Claud. 25. praetextu: Lampr. Hel. 34,3 verborum. querelis: Cic. Brut. 88 multaque miseratione. quaestione: Cic. div. 1,54. ratione: Qvint. inst. 2,11,4 nulla. 6,3,16 paulum. regula: Avg. civ. 4,3 vigilanter. requie: Cael. Avr. acut. 3,17,16. scientia: Cic. fin. 2,37 divinarum humanarumque rerum (*sequitur*: deinde adiunctis virtutibus). sensibus: Vitr. 9 praef. 18 his auctoritatibus fretus sensibus eorum adhibitis et consiliis ea volumina conscripsi. sollertia: Caes. civ. 2,8,3. studio: Cic. de orat. 2,146 et usu. terrore: Svlp. Sev. chron. 2,8,5. vi: Cic. Caec. 49 non adhibita vi manu. Cato 71 nulla ... vi. Sen. benef. 2,18,7 quibus (*vi metuque*) adhibitis. virtute: Cic. fin. 2,34. Caes. civ. 3,26,1 audacia et virtute. usu: Cic. de orat. 2,146 *cf.* studio. unctionibus: Oribas. syn. 1,7 diaforeticis.

notabilia *significatione structurave*: **1** *genuina significatione paulum deflexa ponitur pro* adfero: S. C. Maced. ap. Vlp. dig. 14,6,1 cum inter ceteras sceleris causas Macedo ... etiam aes alienum adhibuisset. Pavl. sent. 4,14,2 codicillis ... datae libertates ... novissimo loco adhibentur. **2** *liberius secundum usum p. 642,68 sqq. tractatum*: Cic. ad Q. fr. 1,1,16 quos ego universos adhiberi liberaliter, optimum quemque hospitio amicitiaque coniungi dico oportere. Verr. 6,70 imperat ..., ut is (*vir*) victu ceterisque rebus quam liberalissime commodissimeque adhiberetur (haberetur *cod. Lag. 29*). Att. 10,12,3 Quintum filium severius adhibebo. *reflexive*: Cic. ad Q. fr. 1,1,22 sic se adhibere (*i. se gerere*) in tanta potestate, ut .... **3** *absolute*: Petron. 45 adeo de magna turba 'adhibete' acceperant *gladiatores*, plane fugae merae; *fort. suppleatur*: *virgas ferrumque* (*puniendi causa*). **4** *structura barbara*: Oribas. syn. 1,21 capiti consistentes humores per ore aut per nares purgatio est adhibenda. *alia memorabilia v. p. 639,52. 640,7. 9. 641,36. 643,64. 645,64. 71. 646,70. 647,45. 48.*

synonyma: accommodo: *v. sub h. v.* accio: Liv. 36,6,7. adfero: Varro rust. 2,1,4 Cic. de orat. 3,50 Clavd. dig. 48,19,16,2. adiungo: Cic. rep. 3,5 fin. 2,37. admitto: Sen. epist. 27,1. admoveo: Cic. de orat. 2,337 har. 20 Tusc. 2,61. 3,35 off. 2,37 Epiced. Drusi 421 Cels. 2,14. 3,18. 7,26,3 Sen. contr. exc. 4,8 Sen. dial. 3,16,2. adsumo: Cic. orat. 209 Colvm. 2,15,3 Plin. nat. 18,118. adverto animum: Ov. fast. 4,829. advoco: Liv. 25,31,3 Sen. nat. 2,41,2 Avg. civ. 3,17. attendo animum: Lvcil. 1043. cieo: Apvl. Socr. p. 130 Oud. habeo fidem: Vlp. dig. 48,18,1,23 *saepius.* infero vim: Vlp. dig. 4,2,14,3. utor: Cic. de orat. 1,73 orat. 209 Cels. 8,16 p. 357 D. *praeterea* (tracto); *ad* me adhibeo: (me tracto, me gero). *opposita*: abstineo: Plavt. Men. 983. amoveo: Cic. leg. 2,19. 2,25 Qvint. inst. 4,1,19. omitto: Cic. off. 3,9. reicio: Cels. 5,19,11. removeo: Cic. orat. 79 Verr. 3,81 Sall. Iug. 113,3. repello: Cic. off. 1,137. repudio: Cic. Deiot. 31. segrego: Acc. trag. 511. submoveo: Liv. 32,35,7. sine doctrina *opp.* adhibita doctrina: Cic. ad Q. fr. 1,1,7.

adhibitio, -ōnis *f.* *actus adhibendi*: Hier. in Ephes. 3,5,6 sine cruciatuum forinsecus adhibitione. Marc. med. 15,1 anginae prodest ... cucurbitarum adhibitio (*cf.* Scrib. Larg. 67 cucurbitarum admissio). Mart. Cap. 2,226 arterias etiam pectusque cuiusdam medicaminis adhibitione purgabat. Gaivs inst. epit. 1,1 liberti Latini sunt, qui ... convivii adhibitione manumittuntur. Theod. Prisc. eup. faen. 14 *pro* aceti admixtionem *exhibent* aceti adhibitionem *B, Gel.* *synonymum*: admissio. *Prinz.*

adhinnio, -īvī, -īre. *ab* ad *et* hinnire. Gloss. II 478,18 χρεμετίζει hinnit adhinnit. *antiquo accusativo substituitur dativus, postea apud christianos* (*aliud est* Cic. *exemplum p. 651,9*) ad in post *praepositiones. sequitur acc. obiecti apud* Apvl. *p. 651,2.* Plin. nat. 35,95 Apellis tantum equo (*picto*) adhinnivere *equi adducti.* *libidinis signum*: Plavt. Cist. 307 quamquam vetus cantherius sum, etiam nunc ... adhinnire equolam possum ego hanc, si detur sola soli. Ov. ars 1,280 admugit femina tauro, femina cornipedi semper adhinnit equo. rem. 634 fortis equus visae semper adhinnit equae.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

APVL. met. 6, 28 equestri celeritate ... solum replaudens virgini[s] delicatas voces adhinnire temptabam. ARNOB. nat. 4, 14 in Proserpinam dicitur genitalibus ad⟨h⟩innivisse subrectis. PRVD. Symm. 1, 57 Tuscis namque ille puellis primus adhinnivit simulato numine moechus (*praecedit* equina libido). AMBR. in psalm. 36, 32 ut refugiat equorum libidinem adhinnientem. exam. 6, 3, 10 si te edacitas equi intemperantiaque delectat et adhinnire ad feminas voluptati est. HIER. epist. 123, 13 adhinniamus ad omnes feminas. *liberius concepta*: CIC. Pis. 69 admissarius iste ... ad illius hanc orationem adhinnivit. ARNOB. nat. 5, 22 in filiam efferati[o] pectoris appetitionibus ad⟨h⟩innivit. HIER. adv. Iov. 2, 37. AVG. nupt. et concup. 2, 35, 59 quid si et in hanc voluptatem laudabilis illa libido adhinniret? de mor. Manich. (Migne 32, 1374) 19, 68 post transeuntes ... feminas ... petulanti gestu adhinnire.

(**adhorrēsco**) -uī, -ere *horrescere dum horribile aliquid fit.* EPICED. Drusi 222 ipse pater flavis Tiberinus adhorruit undis, *cum Drusum cremari videret.* *V.*

adhortāmen, -inis *n. res, in qua inest adhortationis vis.* APVL. flor. p. 86 Oud. an non multa mihi apud vos (*sc. auditores Carthaginienses*) adhortamina suppetunt?

adhortātio, -ōnis *f.* IVL. RVF. rhet. p. 46 προτροπή adhortatio ad aliquam rem est. LIV. 42, 13, 1 reliquom orationis adhortatio fuit. 31, 15, 4 in litteris ... commemoratio erat beneficiorum primum ..., deinde rerum, ... ad postremum adhortatio capessendi belli. 3, 27, 6 in utroque agmine, quas tempus ipsum poscebat, adhortationes erant. 30, 33, 8. 6, 24, 7 adhortatio invicem totam alacri clamore pervasit aciem. 5, 40, 1 versae ... adhortationes ad agmen iuvenum. 32, 20, 7 adhortatio praetoris non ... unum elicuit. 2, 43, 8 non ... cogere potuit gradum. SEN. benef. 1, 15, 2 convenit ... nobis. epist. 94, 39 nega proficere ... dissuasiones ... et adhortationes. OROS. hist. 2, 17, 13 adhortatio tantum apud illos valuit. *adiectiva*: SEN. epist. 100, 12 efficax. 94, 49 supervacua. VAL. MAX. 3, 2, 19 acris. PLIN. epist. 1, 8, 11 exquisita. VEG. mil. 3, 25 congrua. CVRT. 3, 11, 9 mutua. 7, 9, 9. PLIN. nat. 8, 159 *canes* in circo ... intellectum adhortationis et gloriae fatentur. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 1 vocem ... adhortationis emittere. LIV. 28, 22, 11 adhortationibus exsecratio dira adiecta. adhortationem audire: LIV. 9, 13, 1. 41, 3, 7. comprobare: LIV. 4, 38, 4. exspectare: LIV. 42, 45 7. prosequi: LIV. 7, 33, 4. CIC. de orat. 2, 11 omissa nostra adhortatione. SEN. epist. 95, 34 decretis ... si adiunxerimus praecepta, consolationes, adhortationes, poterunt valere. adhortatione *alqm.* accendere: LIV. 21, 45, 1. 44, 2, 1. adlevare: SEN. epist. 78, 4. concitare: LIV. 5, 30, 4. VAL. MAX. 3, 2, 19 legionum trepidationem correxit. VEG. mil. 3, 25 superstites bello erigendi. firmare: CVRT. 11, 9. impellere: SEN. contr. 2, 5, 5. incitare: LIV. 21, 31, 1. inritare: LIV. 27, 12, 13. stimulare: LIV. 29, 6, 1. *varia*: impetrare: PLIN. epist. 1, 8, 11. SEN. dial. 9, 4, 5 voce, adhortatione, exemplo, animo milita. LIV. 7, 24, 7 *milites* adhortationibus iterum coorti. CVRT. 7, 9, 9 alacres mutua adhortatione. LIV. 26, 7, 7 litterae ... adhortatione plenae. VAL. MAX. 1, 5, 9 inter ... adhortationem militum. CVRT. 9, 9, 25. SVET. Aug. 94 post multas adhortationes. LIV. 24, 39, 1 ab hac adhortatione dimissi. QVINT. inst. 11, 3, 64 *vox* adhortationibus fortis, disputationibus teres. *singulariter i. q. homo exemplo suo adhortans*: SEN. contr. exc. 8, 5 quanta adhortatio iuvenum fui senex fortis!

opp. dehortatio: CHAR. gramm. I 277, 16 paradigma est rei praeteritae relatio adhortationem dehortationemve significans (DIOM. gramm. I 464, 18). SEN. epist. 94, 39 dissuasiones.

adhortātīvus, -a, -um. DIOM. gramm. I 338, 11 modos ... quinque esse omnes fere grammatici consentiunt ... qui decem, etiam adhortativum adscribunt.

adhortātor, -ōris *m.* LIV. 2, 58, 7 si adhortator operis adesset *Appius*, omnes sua sponte motam remittere industriam. 7, 32, 11 intueri ... utrum, qui audiendus dumtaxat magnificus adhortator sit, verbis tantum ferox. 9, 13, 2 suus cuique animus memor ignominiae adhortator aderat. 22, 5, 7 sibi quisque dux adhortatorque factus ad rem gerendam. APVL. Socr. 19 p. 162 Oud. ex sese ad ... officia promptus nullo adhortatore umquam indigebat.

adhortātōriē *adv.* ALC. AVIT. epist. 18 p. 49, 30 cum adhortatorie plus quam aspere pro incestus facinore culparetur.

adhortātus, -ūs *m.* VELL. 2, 89, 4 principes viri ... adhortatu principis ad ornandam urbem inlecti sunt. APVL. apol. 102 uti rem familiarem suam meo adhortatu pleramque filiis condonaret.

adhortor, -ātus sum, -ārī. *ab* ad *et* hortari. GLOSS. προτρέπομαι. suadeo. PRISC. gramm. II 379, 5 antiqui tam activa quam passiva significatione protulisse inveniuntur. *in versu heroico non invenimus praeter* STAT. Theb. 4, 40 inter adhortantes. COMM. instr. 1, 25, 21 tamen vos adhortor.

I ***vi activa*: 1** *de hominibus*: *absolute* adhortari *aliquem*: CIC. Phil. 2, 49 demiror cur Milonem impulsu meo rem illam egisse dicas, cum te ultro mihi idem illud deferentem numquam sim adhortatus. BELL. Alex. 15, 5. LIV. 3, 18, 8 dux uterque suos adhortatur. *passim.* SEN. suas. 2, 1 SEN. benef. 1, 4, 4 epist. 85, 29 CVRT. 4, 15, 19. CIC. Phil. 4, 11 milites. CAES. Gall. 7, 40, 4 BELL. Afr. 39, 1 LIV. 7, 37, 12 *saepius.* CAES. Gall. 5, 35 cohortes ordinesque. LIV. 44, 45, 9 animos. CAT. 63, 85 *leo* ipse sese adhortans rapidum incitat animo. CAES. Gall. 6, 37, 10 VELL. 2, 112, 6. SEN. dial. 11, 9, 7. VVLG. Hebr. 3, 13 adhortamini vosmet ipsos (παρακαλεῖτε ἑαυτούς). *obiectum deest*: LIV. 1, 25, 1 pleni adhortantium vocibus. CVRT. 7, 9, 11. LIV. 23, 46, 2 duce ... adhortante. TAC. hist. 1, 38 APVL. apol. 41. FEST. PAVL. 23 'agedum' ... est ... adhortantis sermo. SEN. Herc. O. 1742. STAT. Theb. 4, 40 inter adhortantes ... incedit Adrastus. SVET. Tib. 24. VVLG. I Macc. 13, 3 adhortans dixit (παρεκάλεσεν). PLAVT. Mil. 137 opera consilioque adhortatur. LIV. 21, 42, 1 rebus prius quam verbis. 41, 26, 3 paucis (*sc. verbis*). CVRT. 3, 13, 8. PLIN. epist. 7, 9, 10 ad versus ... versibus. SVET. Nero 41 epistula. SPART. Hadr. 10, 4 exemplo ... virtutis suae. APVL. met. 4, 11 adhortatur per dexteram Martis, per fidem sacramenti. adhortando: LIV. 21, 30, 1 militum versat animos. 2, 46, 7 accendere. 5, 16, 5 incitare. SVET. Claud. 21 compellere. *cum praep.* **ad:** CIC. p. red. 1, 14 ad laborem, ad industriam, ad pericula pro patria subeunda. Phil. 2, 89 ad defendendam rem publicam te adhortarer. inv. 1, 44 ad pugnandum milites. LIV. 3, 50, 13. 24, 1, 5 SEN. dial. 11, 9, 7. PLIN. paneg. 26 SVET. Cal. 45. CIC. Phil. 13, 7 ad pacem. epist. 1, 5 ad certam laudem. 15, 21, 4 ad eam (*vim*). Att. 3, 20, 3 tuos ... omnis ad nostram salutem adhortere. CAES. Gall. 7, 68, 3 ad laborem. QVINT. inst. 12, 2, 24. SEN. suas. 6, 11 ad fugam. PLIN. epist. 7, 9, 10 ad versus. CAPITOL. Pert. 14, 4 ad patrui observationem. VVLG. exod. 32, 18 ad pugnam. AVG. civ. 8, 27 ad imitationem. *cum* **in:** SEN. epist. 94, 37 in officium. TAC. hist. 3, 61 in bellum. SVET. Nero 41 in ultionem. *cum* **adversus:** SEN. epist. 4, 6 adversus haec ... adhortare te et indura. *cum* **de:** CIC. Att. 2, 14, 2 de pangendo. CAES. Gall. 7, 17 de re frumentaria Boios atque Haeduos. *cum coniunctivo*: *nudo*: TER. Eun. 583 adhortor properent. CIC. frg. phil. 5, 46 M. tu me ... adhortatus es, aliorum facta et eventa conquirerem. LIV. 6, 15, 5. 22, 60, 10 SEN. epist. 99, 32 APVL. met. 4, 11 SVLP. SEV. chron. 2, 21, 6. *cum* **ut:** CIC. Att. 4, 6, 4 eum ..., ut adproperet, adhorteris. CAES. civ. 3, 41, 5 Caesar milites ... adhortatus, ut aequo animo laborem ferrent. BELL. Afr. 45, 4 te magnopere, ut de negotio desistas, adhortor. LIV. 37, 3, 10 adhortantes ... ut ... exercitum traicerent. *saepius velut* SEN. epist. 16, 5 dial. 1, 4, 11 ASCON. Mil. p. 41 B. FRONTIN. strat. 1, 5, 15 APVL. apol. 61 SVET. Tit. 8 CAPITOL. Alb. 10, 8. *cum* **ne:** CAES. Gall. 6, 37, 10 se ipsi adhortantur, ne tantam fortunam ex manibus dimittant. 7, 40, 4 civ. 1, 34, 3. LIV. 7, 32, 5 adhortatus, ne novum bellum eos ... terreret. 23, 25, 2 ASCON. Mil. p. 43 B. SVET. Aug. 81. *cum* **quo:** SVET. Tib. 50 *Liviam* milites, quo enixius opem ferrent, adhortatam. *cum inf.*: SEN. dial. 5, 15, 3 non adhortabimur ferre imperia carnificum. PLIN. paneg. 66 COMM. instr. 1, 25, 21. VVLG. II Macc. 11, 7 ceteros adhortatus est (προετρέψατο) ... periculum subire. *nota*: LIV. 1, 25, 1 armati cum sui utrosque adhortarentur (*i. adhortantes dicerent*), deos patrios patriam ac parentes, ... illorum tunc arma, illorum intueri manus. **2** *de rebus quasi personis corporeis*: TER. Haut. 60 res te adhortatur tua. CIC. off. 1, 35 ne posset aliquando ad bellum faciendum locus ipse adhortari. PLIN. epist. 5, 17, 6 imagines ... hos adulescentes ... adhortari ... videntur. *de incorporeis*: CIC. Rab. perd. 2 me ... amicitiae vetustas, ... dignitas hominis, ... ratio humanitatis, ... meae vitae perpetua consuetudo ad C. Rabirium defendendum est adhortata. SEN. epist. 94, 37 praecepta in officium adhortantur. 16, 5 philosophia ... adhortabitur, ut deo libenter pareamus. PLIN. paneg. 26 locupletes ad tollendos liberos ingentia praemia et pares poenae adhortantur (cohortantur *pars codd.*).

II ***passive*:** TER. Haut. 509 Syrus est prendendus atque adhortandus mihi. LIV. 21, 42, 1. 25, 38, 1. 39, 31, 4. CASSIVS ap. Prisc. gramm. II 380, 1 adulatique erant ab amicis et adhortati; ... 'adhortati' προτραπέντες. HIL. in psalm. 149, 1 omnibus ... ad laudem divinam adhortatis. AVG. adult. coni. 2, 10, 9 ad id (*continentiam*) debent laude adhortari, non lege compelli. CAEL. AVR. acut. 2, 3, 17 manu lacessiti aut punctione aliqua adhortati vel titillati.

syn.: CIC. Phil. 4, 11 cohortor. LIV. 22, 60, 10 monere. SEN. Herc. O. 1742. epist. 94, 25 admonere genus adhortandi est. *opp.*: CIC. epist. 1, 7, 5 deterreo. APVL. Socr. 19 p. 163 Oud. incepta Socrati quaepiam daemon ille ferme prohibitum ibat, numquam adhortatum. *Weynand.*

adhospito, -āvī, -āre. *ab* ad *et* hospes *derivatum.* DICTYS 1, 15 Martem atque Concordiam multis immolationibus sibi adhospitavere. *V.*

adhūc *adv.* [*cps. ex* ad *et* huc, hoc *adverbio. Th.*] PROBI app. gramm. IV 199, 17 adhuc non aduc. PHOC. aspir. gramm. V 439, 27 solum vero adhuc et adhoc simplicium suorum scripturam servaverunt. *forma* aduc *legitur* CORP. III 1898. XIII 1983 (*Lugud., saec. III*) CARM. epigr. 1122, 11. *forma* adhucine *invenitur* APVL. met. 9, 3. *forma* adhoc *invenitur*: RHET. Her. 2, 30, 48 adhoc *cod. Herbipolitanus s. IX/X.* SEN. contr. 1, 8, 6 (*codd. deteriores*). 2, 4, 3 *codd. meliores.* 7, 8, 4 adhoc *codd. optimi Antwerp. et Bruxell. s. X.* SEN. nat. 4, 8, 1 adhoc *codd. classis primae Φ.* epist. 124, 5 adhoc *codd. optimi Bamberg. s. IX. Argentor. s. XI. cf. Hermes 28 (1893) 308.* epist. 124, 8 adhoc *codd. B A*; COLVM. 11, 3, 18 adhoc *cod. Sangerman. optimus.* PLIN. nat. 35, 159 adhoc *cod. Bamberg. antiquissimus s. X.* QVINT. decl. 333 p. 312, 30 adhoc *codd. Montepessul. s. X et Monacens. s. XIV.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. 335 p. 321, 23. HYG. astr. 4, 19 p. 120 adhoc *Dresdens. s. IX/X m. alt. al.* *spondeus in secunda acutus*: VEN. FORT. 1, 20, 23 ut tamen adquirant adhuc fabricanda decorem. *v.* 4, 26, 11. *semper de tempore usurpatur, etiam*: PLAVT. Capt. 385 ut adhuc locorum feci, faciam sedulo. *cf. p. 657, 20 sqq. et 658, 64.* *deest adverbium apud* ENN. CAT. BELL. Alex. BELL. Afr. TIB. PROP.

I *significatur temporis punctum, usque ad quod actio pervenit; coniungitur cum praeterito; explicatur temporis continuatio voce* usque: GLOSS. δεῦρο, ἕως του, μέχρι. PLAVT. Aul. 277 occultatum est usque adhuc, nunc non potest. Bacch. 942 ita res successit mi usque adhuc. atque hic equos non in arcem, verum in arcam faciet impetum. Men. 1134 usque adhuc quaesivi, quemque ego esse inventum gaudeo. Mil. 590 usque adhuc actum est probe. Most. 734 (*Simo*:) prospere vobis cuncta usque adhuc processerunt .... 737 sed, Simo, ita nunc ventus navem ... deseruit. Pseud. 1116 in taberna usque adhuc ... mansi. TER. Andr. 262 patris pudor, qui me tam leni passus est animo usque adhuc. Hec. 544 nihil cessavisti usque adhuc, ut .... 546 id nunc res iudicium haec facit, quo pacto factum volueris. Ad. 631. 859. ACC. trag. 417 pervixi usque adhuc. CIC. rep. 2, 36 equitatum ad hunc morem constituit, qui usque adhuc est retentus. MELA 3, 46 his oris, quas ... adhuc usque perstrinximus, multae ignobiles insulae ... adiacent. PLIN. epist. 5, 6, 46 usque adhuc certe neminem ex iis, quos eduxeram mecum ... ibi amisi. di modo in posterum hoc mihi gaudium ... servent. *cf.* 9, 13, 9. 10, 19, 1 SVET. Dom. 18 FRONTO p. 38, 11 N. 54, 15 N. APVL. apol. 81 TERT. nat. 1, 7 CENS. 17, 3 (p. 31, 8 Hultsch) FAVSTIN. trin. 2, 4 (Migne 13, 53^b) VVLG. Rom. 1, 13. 15, 22 AVG. civ. 16, 24 epist. (Migne 33, 536) 139, 3 (*saepius*). *voce* semper: CIC. Mur. 38 ut adhuc semper omen valuerit praerogativae. de orat. 1, 19 quid sentiam, enuntiabo ... quod adhuc semper tacui. LIV. 34, 17, 7 siquidem id maiore Hispanorum malo quam exercitus Romani labore semper adhuc factum est. *cum negatione*: nunquam: PLAVT. Amph. 248 numquam etiam quicquam adhuc verborum est prolocutus perperam. Capt. 960 recta et vera loquere, sed neque vere neque recte adhuc fecisti umquam. CIC. Verr. 6, 9 quae adhuc nunquam audistis, commemorabo. ASCON. Mil. p. 48. 49 B. de oppugnata domo nusquam adhuc legi. PETRON. 126 ego adhuc servo nunquam succubui. PLIN. nat. 36, 161 nunquam adhuc ... amplior. QVINT. inst. 9, 2, 68 vera negotia nunquam adhuc habuerunt hanc silentii necessitatem. ITIN. Silv. 19, 7 quales (*pisces*) ego adhuc nunquam vidi (*cf.* AVG. civ. 22, 4 illud vero nondum sumus nec aliquando adhuc vidimus). *cum* nihil: PLAVT. Pers. 630 nihil adhuc peccavit etiam. *cf. supra l. 17.* CIC. Cat. 2, 16 cum ei nihil adhuc praeter ipsius voluntatem ... acciderit. orat. 237 ne in maximis quidem rebus quicquam adhuc inveni firmius. ad Att. 4, 1 nihil adhuc pontifices responderunt (*passim in epistulis*). CAES. civ. 3, 57 huic dat litteras ... sese omnia ... expertum nihil adhuc effecisse. NEP. Milt. 5, 5 qua pugna (*Marathonia*) nihil adhuc exstitit nobilius. SEN. contr. 2, 4, 3 'pater' inquit, 'quod adhuc (adhoc *C*) nihil deprecatus, non contumacia feci'. CELS. 1 *prooem.* nova incidere genera morborum, in quibus nihil adhuc usus ostenderit .... 2, 26 p. 69/70 D. inflant ... omnia fere legumina ... atque ... id vinum, cui nihil adhuc aetatis accessit. SEN. Med. 993 nihil adhuc facti reor. *cf.* clem. 1, 9, 6 nat. 1 praef. 6 QVINT. inst. 5, 13, 45. 6, 5, 7 PLIN. epist. 2, 5, 2. *sequitur sententia temporalis*: PLAVT. Capt. 925 quae adhuc ... dum ... fui, sustentabam. CIC. epist. 16, 4, 3 adhuc, dum mihi nullo loco desse vis, nunquam te confirmare potuisti. 16, 18, 1 indulge valetudini tuae, cui quidem tu adhuc, dum mihi deservis, servisti non satis. SALL. orat. Lepidi 6 per sceleris inmanitatem adhuc tutus fuit, dum vos metu ... teremini. *ponitur sequente enuntiato*: **a** *futurum*: PLAVT. Cas. 644 iam tibi istuc cerebrum dispercutiam, ... ludibrio pessuma adhuc quae me habuisti. Mil. 50 dum tale facies quale adhuc, assiduo edes. TER. Haut. 698 si abduxeris, celabitur itidem ut adhuc celata est. VARRO ling. 8, 61 negant conferri id (*genus*) oportere cum simplicibus, de quibus adhuc dixi, de compositis separatim dicam. CIC. Verr. 3, 142 si neque adhuc consumpta est ista pecunia et est perspicuum non consumptum iri. *cf.* 6, 9 *v. supra l. 29 et 34.* Cat. 1, 6 sicut adhuc fecerunt, speculabuntur ... (*saepius in orationibus et epistulis*). LIV. 10, 8, 10 aeque adhuc prosperum plebeium et patricium fuit porroque erit (*cf.* VELL. 2, 130, 4 dolenda adhuc rettulimus, veniendum ad erubescenda est. SEN. dial. 10, 18, 2 non est istud adquiescere, invenies maiora omnibus adhuc strenue tractatis operibus, quae sepositus et securus agites). PLIN. nat. 18, 24 *Romani* arva ... coluere, quorum a nobis nunc ratio tractabitur, non volgari modo, verum, ut adhuc fecimus, et vetustis et postea inventis omni cura perquisitis. *cf.* QVINT. inst. 2, 6, 6 PLIN. epist. 1, 1, 2. *cf.* 5, 6, 46 *v. l. 22.* AMM. 22, 15, 4. **b** *imperativus*: PLAVT. Curc. 105 sed quom adhuc naso odos obsecutust meo, da vicissim meo gutturi gaudium. CIC. Verr. 5, 102 nunc eadem illa, quaeso, audite et diligenter, sicut adhuc fecistis, attendite. *cf.* 6, 42 fin. 4, 71 Att. 11, 22, 2 ad Q. fr. 1, 1, 27 epist. 10, 23, 6. SEN. Phoen. 336 superate et aliquid facite propter quod patrem adhuc iuvet vixisse. epist. 1, 1 ita fac, mi Lucili, vindica te tibi et tempus, quod adhuc aut auferebatur aut subripiebatur ..., collige et serva. **c** *coniunctivus praes.*: CIC. Phil. 13, 22 Cluent. 66. Att. 3, 10, 3 tu, ut adhuc fecisti, quam plurimis de rebus a me velim scribas. 5, 20, 6 haec adhuc, sed ad praeterita revertamur. *cf.* epist. 10, 17, 3. 12, 26, 1. SEN. contr. 1, 3, 4 si quis adhuc dubitabat ... veniat et sibi ipse credat. CVRT. 8, 5, 19 APVL. apol. 13. 68. *minus clare definito tempore opposito*: CIC. Flacc. 60 gravius agerem ... quam adhuc egi. Att. 8, 15, 2 officii me deliberatio cruciat cruciavitque adhuc. 14, 13^b, 5 ... ut nosmet ipsi inter nos coniunctiores simus, quam adhuc fuimus (*cf.* 14, 14, 7. SEN. benef. 2, 11, 2 sed ego magis velle me scio omnia illi praestare quam adhuc praestitisse). Q. CIC. pet. cons. 21 ... ut, qui adhuc nobis obligati fuerint, is vicissim nos obligari posse videamur. PLAVT. Most. 868 ut adhuc fuit, mihi corium esse oportet. CIC. Att. 7, 23, 3 ... quod patior facile, dum, ut adhuc, nihil faciam turpiter. epist. 10, 24, 2 ut ... eos talis vobis praestare possem (*volebam*), quales adhuc fuerunt. OV. fast. 5, 230 Iuppiter hoc, ut adhuc, nesciat usque, precor. LIV. 29, 23, 9 se optare ... ut procul ab Africa, sicut adhuc fecerint, bellum Romani ... gerant. 30, 40, 13 Scipio eodem quo adhuc iure imperii terra rem gereret. VAL. MAX. 6, 5, 1 moenibus nostris et finitimis regionibus, quae adhuc rettuli ... quod sequitur, per totum terrarum orbem manavit. *cf. p. 655, 2.* MELA 3, 49 ceterum, ut adhuc habuimus, inter septentrionem occidentemque proiecta grandi angulo Rheni ostia prospicit (*Britannia*).

sequuntur particulae: PLAVT. Truc. 817 tacui adhuc, nunc ⟨non⟩ tacebo. *cf. p. 653, 10. 15. 60.* RHET. Her. 1, 9, 16 adhuc quae dicta sunt arbitror mihi constare cum ceteris artis scriptoribus. ... 10 nunc quod reliquum est .... CIC. Verr. 5, 102 *v. p. 653, 78.* fin. 5, 46 adhuc ... ita nobis progressa ratio est ... nunc .... *cf.* Att. 8, 1^b, 1. 10, 15, 1. 14, 15, 1. 2. LIV. 27, 13, 7 adhuc caesis legionibus Romanis gloriabatur (*hostis*), vos illi hodierno die primum fugati exercitus dedistis decus. *cf.* 34, 13, 5. 6 SEN. epist. 24, 7 COLVM. 1, 1, 12. PLIN. epist. 3, 3, 3 adhuc illum pueritiae ratio intra contubernium tuum tenuit ... iam studia eius extra limen proferenda sunt. TER. Haut. 1000 adhuc quod factum est, miror continuo hunc adripuisse. RHET. Her. 4, 21 in his quattuor generibus exornationum, quae adhuc propositae sunt, non inopia verborum fit ... (*cf.* 1, 27 sedulo dedimus operam, ut breviter ... quibus de rebus adhuc dicendum fuit, diceremus. CIC. Verr. 4, 205 ut adhuc habuit se status iudiciorum; *passim in orationibus*). CIC. off. 1, 3 quae adhuc, Cato, a te dicta sunt. fin. 3, 12 atque adhuc ea dixi, causa cur ... fuisset. 4, 44 quae adhuc dixisti. *saepius apud* CIC. *hac relatione in scriptis philosophicis* (*cf.* CELS. 6, 18, 2 p. 225 D. 8, 1 p. 327 D. PLIN. nat. 14, 27. 17, 225. 18, 287 QVINT. inst. 11, 2, 1 decl. 315 p. 240, 10). *passim in epistulis Ciceronis. postea*: HOR. epist. 2, 1, 206 dixit adhuc aliquid? OV. epist. 16, 17 adhuc sine crimine lusi. *cf.* Pont. 4, 2, 3 LIV. 9, 34, 24 (*inde 6^{ies}*) SEN. contr. 1, 2, 8 *cf.* 1, 7, 6. 1, 8, 3. 1, 9, 3. 4 VAL. MAX. 2, 8, 2 SEN. Med. 904 Phoen. 92 dial. 7, 2, 3 nat. 2, 57, 1. 3, 28, 2 epist. 98, 18 CVRT. 2, 3, 15. 4, 14, 13 SCRIB. LARG. 171 PLIN. nat. 5, 38. 14, 57. 19, 189. 37, 30 QVINT. decl. 259 p. 58, 28. 333 p. 312, 30 TAC. hist. 1, 15 PLIN. epist. 10, 79, 3.

cum negatione: GLOSS. neque adhuc καὶ οὐδέπω ἔτι. PLAVT. Capt. 960 *v. p. 653, 33.* VARRO ling. 5, 100 tigris ... qui vivus capi adhuc non potuit. LVCR. *v. infra l. 73.* CIC. Q. Rosc. 23 populo Romano adhuc servire non destitit .... Cluent. 123 tametsi adhuc non esse hoc dictum mementote. *saepius.* de orat. 1, 206 petimus ab Antonio, ut ea, quae continet neque adhuc protulit, ... explicet. fin. 1, 7 id neque feci adhuc nec mihi tamen, ne faciam, interdictum puto. Cato 28 quod equidem adhuc non amisi. *saepius.* Att. 1, 17, 9 neque adhuc res confecta est, sed voluntas senatus perspecta. *cf.* 7, 6, 2. 11, 22, 2 epist. 3, 8, 7. 5, 15, 2 *saepius.* VERG. catal. 1, 3 Delia saepe tibi, non venit adhuc mihi. OV. met. 6, 669 neque adhuc de pectore caedis excessere notae, signataque sanguine pluma est. epist. 16, 177 et libet et timeo, nec adhuc exacta voluntas est satis. SEN. suas. 3, 2 saeviunt maria, neque adhuc parricidium feci. *cf.* SEN. Herc. f. 1088 epist. 56, 12. 87, 4 parum adhuc profeci. COLVM. 2, 8, 5 *cf.* SCRIB. LARG. 172 ASCON. in Pis. p. 8 B. PETRON. 48. 74 PLIN. nat. 8, 63 STAT. Theb. 12, 426 QVINT. decl. 279 p. 138, 25. 332 p. 308, 3 PLIN. epist. 3, 8, 4. 10, 81, 6 paneg. 45. 66 CENS. 17, 3 p. 31, 8 *v. p. 653, 26* CAPITOL. Ver. 11, 4 FAVSTIN. de trinit. 2, 4 p. 53^b *v. p. 653, 26* AVG. civ. 3, 15. 16, 24 *v. p. 653, 27.* *saepius coniungitur cum* tamen: GLOSS. μέχρι τούτ⟨ο⟩υ ὅμως. TER. Phorm. 903 heus, quanta quanta haec mea paupertas est, tamen adhuc curavi unum hoc quidem, ut mihi esset fides. *cf.* LIV. 6, 18, 12 VLP. dig. 48, 8, 218. CIC. Flacc. 32 neque est adhuc tamen ea summa completa. *cf.* Att. 10, 12, 1.

VARRO ap. Aug. civ. 4, 31 'quod si adhuc, inquit, mansisset, castius dii observarentur'. LVCR. 5, 377 neque enim, mortali corpore quae sunt, ex infinito tam tempore adhuc potuissent immensi validas aevi contemnere vires. *cf.* 557. 1027. OV. fast. 5, 587 isque pudor mansisset adhuc, nisi fortibus armis ... protegerentur opes. PLIN. paneg. 1, 1 ac si adhuc dubium fuisset, forte casuque rectores terris an aliquo numine darentur, principem tamen nostrum liqueret divinitus constitutum. *cum adiectivis praecipue quantitatis et numeralibus*: CIC. Verr. 1, 46 vident adhuc ... unum senatorem ... esse damnatum. 4, 81 unus adhuc fuit post Romam conditam ..., cui res publica se totam traderet. 5, 26 qui ordo a vobis adhuc solis contemptus est. *cf.* leg. agr. 2. 89 Att. 7, 12, 1. 10, 1, 3 ad Q. fr. 2, 12, 1. epist. 10, 5, 2 omnis quos adhuc gradus dignitatis consecutus sis ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*cf.* Liv. 1, 7. 6, 18, 12 Qvint. inst. 7, 1, 54). Vell. 2, 8, 2 non minus clarum exemplum et adhuc unicum .... Cvrt. 7, 7, 17 unus gentis huius exercitus adhuc venit, ceteri expectantur. Liv. 6, 26, 1 soli adhuc ... vera arma ... invenistis. *cf.* Ascon. in Pis. p. 14 B. Plin. nat. 6, 160. 22, 10. Plin. nat. 2, 90 semel adhuc iubae effigies mutata in hastam est. Plin. nat. 13, 93 magnitudo amplissimis (*mensis*) adhuc fuit: uni ... quattuor pedes et semipedem per medium ambitum .... Qvint. inst. 10, 1, 123 quo in genere (*philosophia*) paucissimos adhuc eloquentes litterae Romanae tulerunt. 10, 2, 9 cum in his, quos maximos adhuc novimus, nemo sit inventus, in quo nihil aut desideretur .... Cic. Phil. 12, 24 me salvum adhuc res publica conservavit sibi. ad Brut. 1, 10, 3 Caesarem (*Octavium*) meis consiliis adhuc gubernatum ... impulerunt in spem ... consulatus. Verg. Aen. 7, 137 tellurem nymphasque et adhuc ignota precatur flumina (*Aeneas*). Hor. carm. 3, 25, 7 dicam insigne recens adhuc indictum ore alio. Scrib. Larg. 20 tollit epiphoram ... incipientem neque adhuc alio medicamento tactam. Sen. nat. 2, 41, 1 haec adhuc Etruscis philosophisque communia sunt. Ter. Ad. 621 satis adhuc tua nos frustratast fides. Liv. 21, 43, 8 satis adhuc in vastis ... montibus ... nullum emolumentum tot laborum ... vidistis. Hyg. astr. 4, 19 (p. 120) quod ad quinque stellas pertinet, adhuc (adhoc D^2 *al.*) satis arbitramur dictum. *cum negatione*: Cic. Cato 32 nemo adhuc convenire me voluit, cui fuerim ... occupatus. Tusc. 2, 51 quem adhuc nos quidem vidimus neminem. *cf.* 5, 63. off. 1, 3 Lael. 18. Manil. 7 adhuc poenam nullam ... suscepit. Cael. 63 nulli ... testes sunt adhuc nominati. *saepius apud* Cic., *praecipue in epistulis. cf.* Caes. Gall. 3, 22, 3 Nep. Att. 19, 3 Liv. 6, 40, 18 Vitr. 7 praef. 15 Sen. contr. 2, 1, 28. 2, 3, 3. 3 praef. 11 Val. Max. 8, 14 ext. 2 Sen. clem. 1, 1, 5. 2, 2, 3 Scrib. Larg. 171 Lvcan. 8, 251 Qvint. inst. 1 prooem. 18 decl. 268 p. 95, 8. 336 p. 322, 20. 349 p. 373, 29 Plin. epist. 10, 63 paneg. 4 Fronto p. 179, 20 N. Nerat. dig. 41, 1, 14 Tert. nat. 1, 18 Vopisc. Prob. 5, 6. 24, 3 Aurel. 27, 2 Vvlg. Marc. 11, 2 Ioh. 2, 10 Avg. civ. 4, 23.

cum imperfecto: Cic. div. 2, 4 adhuc haec erant, ad reliqua alacri tendebamus animo. fin. 3, 40 quae quidem (*philosophia*) adhuc peregrinari videbatur nec offerre sese nostris sermonibus. Att. 10, 17, 3 utinam idem maneat Hortensius, si quidem, ⟨ut⟩ adhuc erat, liberalius esse nihil potest. *cf.* epist. 11, 13, 4. Sen. contr. 1, 3, 4 *v. p. 654, 3.* 2, 1, 29. *cf.* Sen. Herc. O. 288. 1190. 1852 nat. 3, 18, 1 epist. 1, 1 *v. p. 653, 81.* 6, 1. 120, 6 Plin. epist. 10, 96, 10 paneg. 70 Fronto p. 28, 23 N. Clavd. 18, 417. *cum plusquamperfecto*: *praecipue in litteris*: Cic. Att. 5, 3, 2 nullas enim adhuc acceperam (*litteras*). *cf.* 5, 8, 1. 7, 12, 1 unam adhuc a te epistulam acceperam. 9, 3, 2. 10, 12, 1. 11, 13, 1 ad Q. fr. 3, 1, 15. 3, 8, 1 epist. 6, 13, 1. 12, 5, 2. 16, 12, 6. Sen. dial. 11, 19, 1 maximum adhuc solacium tuum tacueram, sororem tuam, illud ... pectus, in quod omnes curae tuae ... transferuntur. Plin. nat. 37, 27 magnitudo amplissima adhuc visa nobis erat (*sc. crystalli*), quam ... Livia Augusti dicaverat.

II *significatur aliquid durare usque ad tempus loquentis, cum praesenti et perfecto historico*: A *comparatur tempus praesens cum futuro*: **a** *sequitur futurum vel imperativus vel coni. praes.*: Plavt. Men. 1110 optime usque adhuc conveniunt signa, porro operam date. Ter. Andr. 481 adhuc, ..., quae adsolent quaeque oportet signa esse ad salutem, omnia huic esse video. nunc primum fac ista ut lavet. Rhet. Her. 2, 48 quartus locus est, quo demonstratur ... multos alacriores ad maleficia futuros, quos adhuc expectatio iudicii remoratur. Cic. S. Rosc. 18 id, quod adhuc est suspiciosum, ... hunc ad finem culpae iudicatote. Verr. 4, 221 adhuc parum est: permittite, ut liceat, quanti quisque velit, tanti aestimare. de orat. 1, 246 quam concedis adhuc artem omnino non esse, sed aliquando, si ..., tum esse illam artem futuram. rep. 3, 41 ut, qui adhuc voluntate nobis oboediunt, terrore teneantur. 6, 11 erit ... cognomen id tibi per te partum, quod habes adhuc nobis hereditarium. Att. 4, 3, 2 videt ... nihilo suam causam difficiliorem, quam adhuc sit, in iudicio futuram. Att. 7, 10 Gnaeus noster quid consilium ceperit capiatve, nescio, adhuc in oppidis coartatus et stupens. *cf.* 3, 14, 2. 7, 13^{a}, 2. 11, 16, 1 epist. 10, 23, 4. 14, 24. Gratt. 66 flet adhuc et porro flebit Adonin ... Venus. Sen. contr. 2, 3, 4 quid facturus sim, adhuc nescio. suas. 2, 6 adhuc non sum ex ulla parte Atheniensium similis ... nihil prius illorum imitabor quam fugam? dial. 3, 16, 2 tu adhuc in prima parte versaris errorum ... obiurgatio te ... emendare temptabit. benef. 3, 33, 3 si adhuc parum est, adice, ut provincias ... continuat. *cf.* epist 116, 5 Qvint. inst. 2, 4, 14. 7, 1, 48 decl. 319 p. 254, 8 Plin. epist. 1, 20, 24 Vvlg. Hab. 2, 3 Itala (Aug. civ. 18, 31) Hab. 2, 2. *sequitur* sed *vel verbum timendi*: Cic. Att. 3, 3 adhuc quidem valde me paenitet, sed te oro, ut ad me Vibonem ... venias. ad Brut. 1, 10 (= 9, 19), 5 hoc adulescentis praesidium equidem adhuc firmum esse confido, sed ita multi labefactant, ut, ne moveatur, interdum extimescam. *cf.* 2, 5 (= 9, 3), 2 Att. 3, 4. 5, 11, 5 epist. 12, 10, 2. Plin. epist. 2, 14, 14 nos tamen adhuc et utilitas amicorum et ratio aetatis moratur ac retinet: veremur enim .... Cic. ad Q. fr. 2, 11, 2 certi nihil est adhuc, sed veremur (*cf.* epist. 8, 1, 4). epist. 5, 10^{a}, 1 de Dionysio tuo adhuc nihil extrico ..., sed tamen non desistam, quin illum aliquando eruam. *sequuntur particulae*: Cic. orat. 225 membratim adhuc; deinde caesim. epist. 4, 9, 3 deinde qui finis istius consilii est? nam adhuc et factum tuum probatur .... Lvcan. 9, 315 nunc pontus adhuc Phoebo siccante repugnat, mox ... tellus Syrtis erit. *opponitur* nondum, non: Cic. leg. agr. 2, 32 formam adhuc habetis ... et speciem ... tyrannorum ..., nondum ipsam potestatem. Tusc. 2, 40 adhuc de consuetudine exercitationis loquor, nondum de ratione. *cf.* Att. 5, 10, 3 Liv. 39, 16, 3 Sen. dial. 12, 6, 6 nat. 7, 32, 1 epist. 45, 4. 47, 1. 71, 30. 75, 9. 110, 5. Lvcan. 3, 746 nondum destituit calidus tua volnera sanguis ... et adhuc potes esse superstes. Stat. silv. 5, 2, 62 nondum validae tibi signa iuventae inrepsere genis, et adhuc tenor integer aevi. Theb. 8, 603. Qvint. inst. 1, 10, 17 Svet. Aug. 69 Treb. Claud. 15, 1 Avg. civ. 13, 9. 19, 27. vix adhuc: Sen. Herc. f. 651 vix adhuc certa est fides vitalis aurae. Med. 117 vix adhuc credo malum. Fronto p. 167, 20 N. dolor ita me adflixit, ut adhuc usque vix inclinare me ... possim. **b** *temporis futuri notione non diserte definita*: Plavt. Merc. 382 res adhuc quidem hercle in tutost. Truc. 794 conveniunt adhuc utriusque verba. Ter. Phorm. 497 adhuc tranquilla res est. Varro Men. 550 tu quidem ut taceas, censeo, quoniam tu quoque adhuc adulescentiaris. Cic. Mil. 52 video adhuc constare ... omnia. Lig. 4 adhuc ... Q. Ligarius omni culpa vacat (*cf.* Qvint. inst. 4, 2, 51 caret). *apud Ciceronem saepius ponitur imperfectum praesentis loco in litterarum sermone*: Cic. Att. 2, 16, 2 adhuc haec ἐσοφίζετο, se leges Caesaris probare, actiones ipsum praestare debere (*Pompeium*). 3, 11, 1 me ... tuae litterae ... adhuc Thessalonicae tenebant. *cf.* 3, 14, 2 *v. p. 655, 66.* 6, 5, 4. 9, 2a, 3 epist. 16, 11, 2 ad Brut. 1, 90 (= 9, 19). 1 ad Q. fr. 3, 1, 16. *passim apud Ciceronem et in orationibus et in scriptis philosophicis et praecipue in epistulis* (*50^{ies} fere*). Caes. civ. 2, 32, 10 de meis ... meritis ... praedicaturus non sum, quae sunt adhuc et mea voluntate et vestra expectatione leviora. Sall. or. Phil. 8 Mithridates in latere vectigalium nostrorum, quibus adhuc sustentamur, diem bello circumspicit. Verg. ecl. 9, 35 nam neque adhuc Vario videor nec dicere Cinna digna. Ov. met. 7, 53 nempe pater saevus, nempe est mea barbara tellus, frater adhuc infans. *cf.* met. 10, 615 am. 3, 5, 15 epist. 16, 263. 17, 169 trist. 2, 63. 4, 9. 29. 5, 11. 25. Ib. 9 quisquis is est — nam nomen adhuc utrumque tacebo. Liv. 29, 31, 4 adhuc teneras et fragiles vires eius esse. *cf.* frg. 22 Sen. contr. 1, 8, 6. 2, 3, 11. 2, 5, 16. 10, 1, 1. 10, 1, 5. 10, 1, 11 contr. exc. 8, 6 suas. 1, 4. 5, 1 Sen. Herc. f. 849 dial. 3, 2, 3 7, 24, 4. 8, 3, 4. 10, 4, 3 clem. 1, 5, 1 nat. 7, 31, 1 epist. 16, 8 (*saepius, 9^{ies}*). *inde saepius apud* Cvrt. Petron. Plin. Qvint. **c** *cum negatione*: Ter. Haut. 175 nihil adhuc est, quod vereare, Clinia. Cic. ac. 2, 139 nec quicquam habeo adhuc probabilius. Att. 3, 10, 1 omnino adhuc nihil mihi significatis, nisi discordiam istorum. *cf.* 11, 18, 1. 10, 6, 1. 13, 48, 1. 14, 6, 1 *cf. p. 656, 81* epist. 2, 12, 1. 9, 7, 2. Sen. suas. 3, 1 nihil adhuc virgo Priami timet. Sen. epist. 26, 5 nihil est ... adhuc, quod aut rebus aut verbis exhibuimus. 117, 28 quomodo, oro te, quod adhuc nihil est, iam bonum est? Qvint. decl. 298 p. 177, 24. 322 p. 266, 18. Tac. hist. 1, 14 Galba ... quamquam nihil adhuc de Vitellio certum ... comitia imperii transigit. Cic. Lig. 17 scelus tu illud vocas ... alii errorem, scelus praeter te adhuc nemo. *cf.* Att. 14, 3, 1. epist. 9, 18, 2 video nullius adhuc consilium me huic anteponere. Ov. Pont. 4, 14, 44 extat adhuc nemo saucius ore meo. Epist. Sapph. 93 o nec adhuc iuvenis, nec iam puer. Sen. epist. 67, 3 neminem certe adhuc scio eo nomine votum solvisse. Plin. epist. 3, 6, 4 neque enim ullum adhuc Corinthium domi habeo. Cic. Lig. 6 nullum ... habes ... adhuc in Q. Ligario signum alienae a te voluntatis. *cf.* Att. 10, 12^{a}, 4. 14, 16, 3 Ov. met. 5, 506. 6, 418 ars 706 rem. 123. Liv. 39, 15, 10 nullas adhuc vires coniuratio ... habet (*de* nullas dum *cf. Stacey, Archiv 10, 1898, 63*). Stat. Ach. 1, 440 Mart. 6, 38, 1. 7, 80, 10. 8, 28, 11. Tac. hist. 1, 31 nullo adhuc consilio rapit signa. Ter. Ad. 122 adhuc non molesta sunt. Cic. S. Rosc. 5 quod adhuc vos ignorare non mirum est (*cf.* Ov. met. 5, 474 nescit adhuc, ubi sit. 9, 554 quid liceat, nescimus adhuc. *cf.* fast. 6, 516 Sen. contr. 1, 7, 7. 2, 3, 7. 10, 1, 4 Sen. epist. 59, 14 Lvcan. 9, 1015 Stat. Theb. 6, 784 Qvint. decl. 305 p. 196, 6. 349 p. 374, 18 Avg. civ. 19, 6). nat. deor. 3, 15 non igitur adhuc ... intellego deos esse. fin. 5, 78 nam adhuc ... quid ego quaeram, non perspicis. de orat. 1, 246 *cf. p. 655, 59.* Att. 1, 13, 4 nam neque adhuc mihi satis nota sunt. 9, 1, 2. 12, 15. 16, 15, 5. epist. 2, 8, 2 neque tamen adhuc habeo quod te accusem. 3, 5, 2. 8, 17, 2. 14, 18, 2. Lvcr. 5, 385 neque adhuc conata patrantur. Nep. frg. 18 (p. 223 Peter). Verg. Aen. 1, 546 quem si fata virum servant, si vescitur aura aetheria neque adhuc crudelibus occubat umbris, non metus. *cf.* 10, 854. 11, 70 Ov. met. 5, 453. 8, 423. 15, 205 epist. 20, 185 trist. 3, 4, 45. Liv. 28, 40, 7 unius, insitae ingenio meo cunctationis, quam metum ... appellent, dum me non paeniteat adhuc aliorum speciosiora primo aspectu consilia semper visa, mea usu meliora. Sen. nat. 7, 3, 1 deprehendi enim ... eorum (*cometarum*) cursus adhuc non potest. Lvcan. 8, 471 Val. Fl. 6, 176 Qvint. decl. 246 p. 9, 5. 274 p. 122, 14 Mart. Cap. 6, 718 Sidon. epist. 1, 5, 10. Boet. herm. sec. 2, 7 p. 170, 20 Meis. quod fit, nondum est adhuc, cum fit. 3, 9 p. 210, 10 si nondum adhuc factum est. **d** *cum substantivis, participiis, adiectivis*: Lvcil. 363 praetor noster adhuc. Val. Fl. 1, 692 adhuc in fontibus amnes. Stat. Theb. 3, 374 hospes adhuc. *ablativo absoluto*: Sen. benef. 7, 31, 5 fundamenta tepente adhuc area

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ponimus. LVCAN. 8, 81 deformis adhuc vivente marito summus et augeri vetitus dolor. *cf.* ITIN. Silv. 2, 1, 2 adhuc vivente favilla. PLIN. epist. 8, 8, 3 fons adhuc et iam amplissimum flumen. APVL. met. 4, 20 gliscente adhuc illo tumultu. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 15 Gabinium tres adhuc factiones postulant. OV. Pont. 4, 14, 53 solus adhuc ego cum vestris immunis in oris exceptis, si qui munera legis habent. VAL. FL. 4, 540 omnis adhuc sors laeta quidem. *cf.* 6, 141. STAT. Theb. 11, 95 tu (*Megaera*), cui totus adhuc furor exultantque recentes Cocyti de fonte comae. APVL. met. 9, 29 SVLP. SEV. chron. 2, 3, 8. CIC. Att. 6, 3, 3 hoc est igitur eius modi. reliqua plena adhuc et laudis et gratiae. SALL. epist. Mithr. 21 nostris vitiis adhuc incolumem. orat. Phil. 7 cum legatis adhuc iure parentibus. VERG. Aen. 11, 419 adhuc intacta iuventus. HOR. epist. 1, 17, 3 disce docendus adhuc. carm. 3, 7, 22 adhuc integer. 3, 11, 11 nuptiarum expers et adhuc protervo cruda marito. 4, 10, 1 o crudelis adhuc et Veneris muneribus potens. OV. met. 3, 310 imperfectus adhuc infans ... ab alvo eripitur. 4, 582 per adhuc humana ... ora. 6, 644 vivaque adhuc ... membra dilaniant (*cf.* 14, 713 AVG. civ. 11, 33 *v.* 20, 9 SVLP. SEV. dial. 3, 5, 3). 8, 316 adhuc a coniuge tutus. *cf.* rem. 224 ars 61 LIV. 36, 24, 3 SEN. contr. 9, 4 (27), 21. *inde passim.* MELA 3, 14 latae adhuc Hispaniae *incipiunt* magis magisque spatia contrahere (*cf.* TERT. anim. 26 longe adhuc partus et aëris nullus impulsus. ITIN. Silv. 23, 1 perveni ad quandam civitatem supra mare adhuc Ciliciae. AVG. epist. 243, 2).

B *comparatur tempus praesens cum praeterito*: **a** *significatur aliquid etiam nunc durare, quamquam exspectatur vel timetur vel optatur, ut iam desierit. in sententiis interrogativis*: TER. Hec. 176 quid adhuc habent infirmitatis nuptiae? VERG. Aen. 6, 806 et dubitamus adhuc virtutem extendere factis ...? OV. met. 6, 171 aut cur colitur Latona per aras, numen adhuc sine ture meum est? SEN. Tro. 955 adhuc Achilles vivit in poenas Phrygum? adhuc rebellat? *cf.* Phaedr. 954 Herc. O. 8. 1399 epist. 93, 6. 99, 30. PERS. 3, 58 stertis adhuc ...? SIL. 12, 75 (*verba Hannibalis*) tene heu Cumanus hiantem agger adhuc murusque tenet ...? *cf.* 13, 102. STAT. silv. 1 praef. 6 quid enim ⟨opus huius⟩ quoque auctoritate editionis onerari, quoniam adhuc pro Thebaide mea ... timeo? *cf.* Theb. 9, 13. 11, 377. IVV. 6, 192 tune etiam ... adhuc graece? TERT. anim. 26 HIER. epist. 48, 16 AVG. civ. 10, 26. 14, 5 SVLP. SEV. dial. 3, 85. *in enuntiatis condicionalibus*: VERG. Aen. 4, 319 oro, si quis adhuc precibus locus, exue mentem. OV. met. 2, 300 si quid adhuc superest. *cf.* 13, 378 epist. 9, 149 Pont. 4, 8, 65. 4, 15, 1 trist. 1, 6, 6. 3, 10, 1. SEN. Herc. O. 1854 cessate, matres, pertinax si quas dolor adhuc iubet lugere. CVRT. 10, 4, 3 LVCAN. 8, 143 STAT. Ach. 1, 72 Theb. 12, 818 MART. 1, 54, 1 QVINT. decl. 372 p. 406, 16 IVV. 8, 36 APVL. apol. 98. MART. 8, 64, 15 quod si ludis adhuc semelque nasci uno iam tibi non sat est in anno, natum te ... nec semel putabo. *in enuntiatis concessivis vel sensu concessivo usurpatis*: GLOSS. adhuc tamen μέχρι τούτ⟨ο⟩υ ὅμως. HOR. epist. 1, 12, 14 cum tu inter scabiem tantam et contagia lucri nil parvum sapias et adhuc sublimia cures. OV. met. 12, 592 cum tamen ... vivit adhuc ... Achilles. epist. 17, 187 aestus adhuc tamen est. *cf.* SEN. benef. 7, 10, 3 LVCAN. 2, 658. 8, 11. 9, 519 PLIN. nat. 4, 54. 13, 73 STAT. silv. 1, 2, 32 QVINT. inst. 8, 3, 27 PLIN. epist. 2, 3, 5. 5, 8, 8 COMM. apol. 546 AVG. civ. 2, 21. 7, 23. 13, 9. 14, 14. 19, 4. LIV. 45, 22, 1 peccaverimusne, adhuc dubium est; poenas ... iam patimur. SEN. nat. 6, 18, 5 ⟨in⟩ hoc non intellexerunt nec id, quod clausum est, esse adhuc ventum, nec id, quod ventus est, posse iam claudi. epist. 75, 14 effugit avaritiam, sed iram adhuc sentit. iam non sollicitatur libidine, etiamnunc ambitione, iam non concupiscit, sed adhuc timet. LVCAN. 8, 659 STAT. Theb. 3, 208. 10, 489 IVV. 3, 215 PLIN. epist. 4, 15, 10 AVG. civ. 13, 11 *et sic passim.* **b** *significatur aliquid, quod antea fuit, etiam nunc, hodie quoque esse*: CIC. Att. 3, 14, 1 minus moleste feremus nos vixisse et adhuc vivere. OV. met. 2, 255 occuluitque caput (*Nilus*), quod adhuc latet. PAVL. FEST. 12 quod genus domicilii (*tabernae*) ... Romanis fuisse testimonio sunt exterae gentes, quae adhuc tabulatis habitant aedificiis. SEN. contr. 2, 1, 27 semper ... illos colui, immo adhuc colo. VAL. MAX. 2, 5, 6 febrem ... ad minus nocendum templis colebant, quorum adhuc unum in Palatio ... extat. SEN. nat. 3, 25, 5 erat in Sicilia, est adhuc in Syria stagnum. *cf.* epist. 70, 1. CVRT. 4, 11, 21 nuntiate regi vestro, et quae amisit et quae adhuc habet. COLVM. 6 praef. 4 veteres possederunt, et adhuc apud quasdam gentis ... usurpatur. MELA 2, 77 mirum quam facile et tunc sedem alienam ceperit, et adhuc morem suum teneat (*Massilia*). *cf.* PLIN. nat. 37, 37. STAT. silv. 2, 6, 30 vidi et adhuc video. QVINT. decl. 340 p. 343, 3 PLIN. paneg. 56 SVET. Tib. 29 GAIVS inst. 1, 184 TERT. nat. 2, 17 ANTH. 426 AVG. civ. 4, 1. 21, 13. *in sententiis condicionalibus vel optativis irrealibus*: SEN. contr. 1, 2, 1 sacerdos vestra adhuc in lupanari viveret, nisi hominem occidisset. *cf.* contr. exc. 1. contr. exc. 9, 1 quid aliud facerem, si adhuc alligatas haberem manus? SEN. Herc. O. 1333 adhuc malis ferisque suppositus fores, ni me tulisses. benef. 3, 32, 5 quid nunc ceteros persequar, quos iam consumpsisset oblivio, nisi illos filiorum gloria e tenebris eruisset et adhuc in luce retineret? CVRT. 6, 10, 9 ut viveret adhuc. *cf.* STAT. silv. 5, 5, 74 heu munera nostra rideres ingratus adhuc. CVRT. 8, 1, 36 LVCAN. 3, 320 QVINT. inst. 10, 2, 7 decl. 330 p. 299, 25 PLIN. paneg. 79 APVL. apol. 76 *al.* SALL. Iug. 18, 8 ceterum adhuc aedificia Numidarum agrestium, ... oblonga incurvis lateribus tecta quasi navium carinae sunt. OV. fast. 4, 70 et quod adhuc Circes nomina litus habet. PAVL. FEST. 35 unde adhuc baiulari dicitur. 69 unde adhuc dicimus sine dolo malo (*cf.* 23. 71. 86. 92. 276. 281. 309. 359. 366). PLIN. nat. 10, 135 ita (*novae naves*) enim adhuc vocantur. *cf.* 33, 42. TAC. ann. 2, 88 caniturque adhuc barbaras apud gentes. GAIVS inst. 1, 122 SOL. 1, 21. 40, 8. 42, 2. VERG. Aen. 2, 142 ... quae restet (restat M^1) adhuc mortalibus usquam intemerata fides ... (*cf.* OV. Pont. 2, 3, 60 *cf.* 4, 8, 65 *v. p. 657, 41* SEN. epist. 64, 7). 5, 413 sanguine cernis adhuc sparsoque infecta cerebro (*cf.* STAT. silv. 5, 2, 148 TAC. ann. 1, 59). OV. met. 8, 719 ostendit adhuc ... vicinos corpore truncos (*cf.* 15, 294 SVET. Aug. 6 Tib. 6). OV. met. 2, 300 *cf. p. 657, 40* (*cf.* LIV. 23, 12, 17 hostium quidem ergo, inquit, adhuc nimis multum superest. PHAEDR. 4 epil. 1 adhuc supersunt multa, quae possim loqui. SEN. benef. 2, 1, 1 VAL. FL. 1, 808 MART. 14, 13, 1. 8, 66, 7 *cf.* QVINT. inst. 6, 2, 2. 10, 1, 104 TAC. Germ. 34 PLIN. epist. 3, 14, 6 GAIVS inst. 3, 122 TERT. nat. 2, 17). met. 14, 759 dominae sub imagine signum servat adhuc Salamis (*cf.* COLVM. 11, 3, 62 PETRON. 141 VAL. FL. 2, 21 PLIN. epist. 1, 14, 4). FRONTIN. aq. 101 perseverat. OV. Pont. 2, 4, 3 ecquid adhuc remanes memor infelicis amici ...? (*cf.* PAVL. FEST. 70 unde adhuc manet delicatus, quasi lusui dicatus. 79. 250 remanet. 261 permanent. 343 manet. SEN. epist. 4, 2 remanet. STAT. Theb. 11, 568 manet. QVINT. inst. 1, 6, 32 remanet. *item* manere: TAC. dial. 37, 7 Germ. 28 PLIN. epist. 10, 37, 2 SVET. Tit. 2 TERT. ieiun. 16 VVLG. I Cor. 15, 6 AVG. civ. 21, 4 SVLP. SEV. dial. 2, 10, 3 CORP. III 567, 20 *cum add.* p. 987 *et* 1317). GERM. 657 horret vulnus adhuc (*cf.* STAT. Theb. 8, 108 CLAVD. 15, 7). SEN. epist. 47, 14 quod etiam in mimis adhuc durat. *cf.* 87, 4 PLIN. nat. 2, 226. 6, 121. 14, 55. 28, 31. 33, 96 VAL. FL. 6, 309 PLIN. epist. 4, 16, 1 SOL. 10, 9. 35, 12 CLAVD. 3, 72. AVG. civ. 4, 7 perdurat. VERG. Aen. 12, 35 recalent nostro Tiberina fluenta sanguine adhuc (*cf.* CLAVD. 1, 117 sudor adhuc per membra calet). HOR. carm. 4, 9, 10 spirat adhuc amor (*cf.* STAT. Theb. 7, 546). VAL. FL. 6, 626 frater adhuc maeret (*cf.* STAT. Theb. 4, 107). STAT. Theb. 6, 520 ardet adhuc (*cf.* IVV. 15, 35). *sic passim cum verbis durandi inde a Ciceronis, praecipue a Quintiliani aetate.* *cum aliis coniunctionibus*: OV. met. 12, 444 signa vides, apparet adhuc vetus inde cicatrix (*cf.* ITIN. Silv. 14, 2). TAC. hist. 5, 4 olim ... adhuc. SVET. Claud. 1 *fossae*, quae nunc adhuc Drusianae vocantur (*cf.* AVG. civ. 14, 20. PROSP. epist. ad Aug. 5 vel nunc quoque adhuc). SVET. gramm. 25 veteres controversiae ... ex historiis trahebantur, sicut sane nonnullae usque adhuc (*cf.* GELL. 2, 4, 6 TERT. pudic. 8 ieiun. 11 adv. Marc. 4, 19 SOL. (4^{ies}). ITIN. Silv. 5, 5 usque in hodie adhuc. AVG. civ. 4, 7 *v. l. 32.* HYG. fab. 133 p. 114 adhuc hodie. VVLG. Rom. 8, 22 I Cor. 4, 13. *cf.* 15, 6 *v. l. 27*). **c** *cum negatione*: CIC. Verr. 3, 29 ego iam pridem ab eo peto ... et adhuc impetrare non possum. OV. met. 1, 356 haec quoque adhuc vitae non est fiducia nostrae certa satis; terrent etiam nunc nubila mentem. SEN. epist. 54, 6 nec adhuc, quamvis desierit, ex natura fluit spiritus. *cf.* 79, 11. PLIN. nat. 33, 73 nec tamen adhuc aurum est (*cf.* QVINT. decl. 297 p. 174, 4 PLIN. epist. 5, 18, 2. AVELL. p. 160, 11 et tamen nec adhuc). MART. 3, 50, 6 tertius est *liber*, neque adhuc mensa secunda venit. APVL. apol. 16 etiam libenter te nuper usque, albus an ater esses, ignoravi et adhuc hercle non satis novi. TERT. nat. 1, 7 adhuc Galliae Rhodano suo non lavant. AVG. civ. 22, 5 adhuc usque non credunt? CIC. epist. 5, 10^{a}, 3 Caesar adhuc mi iniuriam facit: de meis supplicationibus et rebus gestis Dalmaticis adhuc non refert. LIV. 38, 49, 3 equidem adhuc, qualem aut sibi fingant aut vobis videri velint hostem fuisse, non invenio. SEN. Phoen. 354 non satis est adhuc civile bellum. MELA 3, 2. LVCAN. 4, 370 nec fervida pestis cedit adhuc, sed morbus egens iam gurgite plenis visceribus sibi poscit aquas. *al.* *i. q. non iam*: OV. met. 10, 255 nec adhuc ebur esse fatetur (*Pygmalion*). LVCAN. 8, 741 abest a munere busti infelix coniunx nec adhuc a litore longe est. COMM. instr. 1, 16, 12 quae (*daemonia*) nec numerantur adhuc et in collo feruntur. OPTATVS p. 123, 16 non est adhuc necessarium testamentum. AVG. civ. 22, 29 non adhuc eorum (*sanctorum*) carne carnaliter, sed spiritaliter iam vivente. **d** *cum substantivis, adiectivis, participiis*: FRONTO p. 95, 21 N. quasi adhuc magister. CIC. Att. 3, 8, 2 adhuc miser in ... aerumnis ... maneo. BELL. Hisp. 26, 4 nostris ... adhuc freti praesidiis bellum ducunt. OV. met. 2, 398 amentes et adhuc terrore paventes. *cf.* 4, 2. 14, 562 trist. 4, 2, 31 Pont. 4, 14, 20 LIV. 24, 22, 8. 25, 39, 9 calentes adhuc ab recenti pugna ... proelium ineunt. OCTAVIA 599. SEN. Troad. 1157 nec tamen moriens adhuc deponit animos (*cf.* PLIN. nat. 10, 78 nuper et adhuc tamen rara ... cerni coepere picarum genera). CVRT. 6, 2, 13. 8, 1, 45 COLVM. 6 praef. 7 MELA 1, 66 LVCAN. 2, 730 PETRON. 106 VAL. FL. 3, 278 STAT. silv. 1, 5, 7 Theb. 2, 640. 4, 439 PLIN. epist. 8, 14, 16. 9, 1, 4 *al.*

C *in praeceptis, sententiis, apud rerum rusticarum scriptores, medicos, iurisconsultos praecipue, usurpatur de actione durante non ad tempus loquentis pertinente*: PAVL. FEST. 15 arbitrarium (*dicitur*), cum adhuc res apud arbitrum geritur. *cf.* COLVM. 2, 4, 1 proscindendi sunt (*campi*) anni tempore iam incalescente, cum omnis herbas edi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

derint neque adhuc earum semina maturuerint. *v.* 6, 2, 1. 7, 5, 8. 12, 50, 1. MART. 13, 68 galbina decipitur calamis et retibus ales, turget adhuc viridi cum rudis uva mero. QVINT. inst. 5, 10, 122 an ad probandum id, quod intendimus, forte respondeant, nisi cum discunt et adhuc usu carent. PAVL. FEST. 126 matrimes et patrimes dicuntur, quibus matres et patres adhuc vivunt. *cf.* PAVL. FEST. 271. VAL. MAX. 7, 2 ext. 2 age quam prudenter Solo neminem, dum adhuc viveret, beatum dici debere arbitrabatur. CELS. 2, 15 p. 60 D. utilisque est (*gestatio*) et iis corporibus, quae iam ex ... febre carent, sed adhuc exerceri per se non possunt. *cf.* 2, 15 p. 61 D. *saepius.* SEN. nat. 6, 18, 2 ubi illum (*spiritum*) extrinsecus superveniens causa sollicitat conpellitque et in artum agit, si licet adhuc, cedit .... COLVM. 6, 12, 1. 8, 14, 8. 12, 6, 2. 12, 55, 3. PLIN. nat. 10, 197 si tenerior est catulis adhuc aetas. GAIVS dig. 5, 4, 2 si ex pluribus ... quidam adierint, quidam adhuc deliberant .... CELS. dig. 8, 6, 6, 1^{b} si modo et ab initio potuit angustior constitui via ... et adhuc id loci superest .... *passim apud* ICTOS. SEN. nat. 5, 11, 2 Iulio enim mense ... pauca iacent adhuc sub nive *etesiae.* COLVM. 2, 9, 15 omne virus, quod adhuc inest terrae, propulsare. 2, 10, 32 dum adhuc viret (6, 26, 1. 7, 3, 13. 7, 6, 3 *passim.* SCRIB. LARG. 207 huic ergo emplastro, cum ita compositum est, dum adhuc modice calet, adicito .... SCAEV. dig. 38, 8, 10 GAIVS inst. 3, 159 ANTH. 439, 3 VEG. mil. 3, 4 FAVST. REI. serm. 14 p. 278, 6 Vind.). *saepius, apud* COLVM. 7^{ies}. PLIN. nat. 32, 122 quibus (*ranis*) adhuc cauda est. QVINT. inst. 12, 6, 2 quidquid est illud adhuc acerbum. decl. 307 p. 207, 12 adeo ille, qui nondum iudicavit, adhuc non est pro torto. *v.* PLIN. epist. 3, 16, 6 *passim.*

in comparatione: OV. met. 6, 529 utque columba suo madefactis sanguine plumis horret adhuc avidosque timet ... ungues. SEN. epist. 28, 6 *cf.* 75, 12. 124, 8 non magis infans adhuc (*sic BA*) boni capax est, quam arbor .... VAL. FL. 7, 375. 8, 27. QVINT. inst. 2, 4, 8 PLIN. epist. 5, 16, 11. *cum abl. abs.*: CELS. 1 *prooem.* adhuc spirante homine. *cf.* 2, 7 p. 42 D. 2, 17 p. 62 D. 6, 6, 8 p. 229 D. SEN. nat. 4, 1, 2 manenti adhuc intra mensuram suam Nilo. *cf.* epist. 94, 74 COLVM. 2, 9, 4 (*inde 5^{ies}*). PLIN. nat. 12, 130 olea adhuc alba expressa. QVINT. inst. 10, 1, 21 SCAEV. dig. 31, 89, 5. *cum substantivis, adiectivis et participiis*: COLVM. 2, 14, 3 adhuc vere. CELS. 1, 3 p. 17 D. praecipio ... ne ex hac quidem causa sudanti adhuc frigidum bibendum esse (*saepius inde, 7^{ies}*). CELS. 2, 1 p. 30 D. teneros adhuc pueros (*cf.* SEN. dial. 4, 18, 2 CVRT. 6, 5, 14. *inde saepe, 15^{ies} apud* CELS. COLVM. QVINT.). SEN. dial. 3, 6, 3 novissime ad poenas et has adhuc leves decurrat (*saepius, apud* SEN. 6^{ies}). COLVM. 2, 14, 9 (*saepe, 11^{ies}*). SCRIB. LARG. 111. 268 PLIN. nat. 8, 200. 30, 62 MART. 13, 102 QVINT. inst. 1, 2, 27. 6, 2, 7. 7, 4, 27. 10, 1. 21. 12, 5, 3. 12, 6, 3 PLIN. epist. 3, 1, 2 GAIVS inst. 2, 179. 181. 3, 176.

III *de tempore praeterito*: *eodem sensu, de quo sub I et II explicatum est.* **a** *significatur aliquid pertinuisse ad temporis praeteriti terminum: usque ad id tempus*: CIC. fin. 5, 16 ille (*Carneades*) vidit, non modo quot fuissent adhuc philosophorum de summo bono, sed quot omnino esse possent. de orat. 1, 94 scripsi ... disertos cognosse me nonnullos, eloquentem adhuc neminem. OV. met. 1, 132 vela dabat ventis, nec adhuc bene noverat illos, navita. *cf.* fast. 5, 423 FLOR. 1, 40, 31. OV. met. 9, 273 sensit Atlas pondus. neque adhuc Stheneleius iras solverat Eurystheus odiumque ... exercebat. 13, 166. 408. SEN. contr. 7, 8 (23), 4 sive adhuc (adhoc *AB*) esset vitiata, sive non. SEN. dial. 11, 2, 5 hoc adhuc defuerat tibi lugere vivos. 12, 2, 2. PETRON. 13 adhuc suturae quidem non attulerat rusticus curiosas manus. *cf.* 54. QVINT. inst. 9, 4, 16 decl. 284 p. 149, 17 FRONTIN. strat. 1, 2, 2 TAC. ann. 15, 33 hist. 1, 36 AVG. civ. 2, 21.

b *significatur aliquid tempore praeterito durasse, i. q. tum, etiam tum*: OV. met. 1, 76 sanctius ... animal ... deerat adhuc, quod dominari in cetera posset. 3, 359 corpus adhuc Echo, non vox erat. 4, 163 incubuit ferro, quod adhuc a caede tepebat. epist. 15, 43 matris adhuc utero ... tenebar. *cf.* trist. 1, 9, 42 fast. 2, 292. 4, 241. 6, 173. 420. LIV. 10, 28, 1 quamquam communis adhuc Mars belli erat, necdum discrimen fortuna fecerat, ... haudquaquam similis pugna in dextro laevoque cornu erat. 28, 40, 10 me dictatorem, cum vigerem adhuc viribus ..., nemo ... audivit. *saepissime ita coniungitur* (*cf.* SEN. excerpt. contr. 8, 6 cum adhuc pulsaret. VELL. 2, 33, 1 cum ... *Lucullus* bellum adhuc administraret. ASCON. Mil. p. 52 B. cum adhuc quaestor designatus esset. PETRON. 61. 63. 88 PLIN. nat. 16, 170 STAT. silv. 5, 1, 18 MART. 6, 32, 1 QVINT. decl. 296 p. 171, 13. 335 p. 318, 8 SVET. Tib. 57 Vitell. 10 Vesp. 1 *cf.* APVL. apol. 86 SPART. Sev. 6, 1 VOPISC. Aurel. 32, 2 CAPITOL. Alb. 13, 4 FAVSTIN. prec. 7 (Migne 13, 88^{a}) trin. 2, 4 (*ibid.* 53^{b}) AMM. 19, 8, 5. 21, 2, 1 VVLG. iud. 6, 24 I reg. 13, 7 II reg. 13, 30 *saepius.* AVG. civ. 16, 29 AVELL. p. 12, 22 VEN. FORT. carm. 10, 6, 115). LIV. 33, 49, 7 regem ... fluctuantem adhuc animo incertumque. SEN. contr. 9, 6 (29), 7 adhuc puella erat. *cf.* 10, 4, 21. PHAEDR. 1, 1 amphoram, adhuc Falerna faece e testa nobili odorem quae ... spargeret. SEN. nat. 6, 31, 1 nondum videlicet spiritus omnis exierat, sed adhuc emissa sui parte maiore oberrabat (*cf.* 6, 5, 2). *cf.* epist. 78, 1. 90, 35. 45 CVRT. 4, 16, 19. 6, 2, 8. 8, 2, 8. 8, 13, 27. 9, 6, 10. PETRON. 99 adhuc loquebatur, cum crepuit ostium (*v.* 115). *cf.* 47. 70 VAL. FL. 1, 775. 7, 106 STAT. Theb. 2, 627. 7, 356. 12, 420 MART. 50, 15, 8 QVINT. inst. 3, 1, 7. 4 praef. 1. 8, 3, 34 decl. 245 p. 5, 10. 337 p. 329, 16 TAC. ann. 2, 33. 5, 3. 14, 63 PLIN. epist. 6, 16, 18. 10, 67, 1 SVET. Caes. 69 Tib. 65 Ner. 1 FLOR. 1, 17, 1. 1, 28, 15. 1, 47, 2 FRONTO p. 186, 11 N. ICTI *saepius.* APVL. flor. p. 10 *et* 96 Oud. met. 7, 13. 10, 12. *inde saepius apud* TERT. SCRIPT. hist. Aug. AMM. VVLG. AVG. civ. *al.* *cum negatione*: OV. epist. 12, 141 pertimui nec adhuc tantum scelus esse putabam. fast. 2, 239 puer impubes et adhuc non utilis armis ... relictus erat. LIV. 10, 31, 1 his ita rebus gestis nec in Samnitibus adhuc nec in Etruria pax erat. FEST. 213 etiam noxii pecore multabantur, quia neque aeris adhuc neque argenti erat copia. SEN. contr. 2, 5, 18 nihil adhuc de tyrannicidio cogitabam, postea cogitavi. *cf.* 7, 4 (19), 1. 7, 8 (23), 3 contr. exc. 2, 5. 7, 4. 7, 8 SEN. epist. 95, 14 PETRON. 11. 57 STAT. Theb. 8, 292. 10, 850 QVINT. inst. 12, 2 decl. 260 p. 68, 14. 301 p. 186, 19 TAC. ann. 14, 15. 15, 27 hist. 1, 16. 1, 55 TERT. pudic. 6 VVLG. II par. 5, 11. 20, 33 Hebr. 11, 7.

cum substantivis, adiectivis, participiis: VELL. 2, 9, 4 iuvenes adhuc Iugurtha ac Marius. 2, 35, 3. VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 adhuc puer. CVRT. 7, 9, 19. STAT. Ach. 1, 589 oscula ... dabat ... sorori (*Iunoni*) frater adhuc. QVINT. decl. 282 p. 147, 17 PLIN. epist. 1, 18, 3. 4, 1, 4 SVET. Aug. 20. 25. 89. 94 infans adhuc. Calig. 7 infantes adhuc. Claud. 26 virginem adhuc. Galb. 4 puero adhuc. *saepius apud* SVET. *et alios*

SALL. frg. 2, 6 Ceam insulam tenuit primo adhuc hominibus vacuam. VERG. Aen. 11, 487 aenis horrebat squamis ... tempora nudus adhuc. OV. met. 8, 823 lenis adhuc somnus. 11, 691 adhuc umente capillo. fast. 2, 253 adhuc duris ... pomis. 3, 119 adhuc ratione carentes. trist. 1, 7, 22 adhuc crescens et rude carmen erat. LIV. 21, 48, 3 gravis adhuc vulnere erat. *cf.* 27, 20, 4. 32, 17, 15. 37, 49, 5. PAVL. FEST. 93 patrimes et matrimes erat, id est patrem matremque adhuc vivos habebat. SEN. contr. 9, 4 (27), 14 deformem adhuc faciem. 10 praef. 7 postea viventis adhuc scripta conbusta sunt. VELL. 2, 16, 3. 2, 76, 2. 2, 115, 2. VAL. MAX. 1, 6, 2 pavidi adhuc milites. 1, 8, 8. *cf.* 5, 2 ext. 1. 6, 1, 4. CELS. 1 prooem. adhuc rudem et vulgarem hanc scientiam. SEN. Phoen. 451 error invitos adhuc fecit nocentes. dial. 10, 6, 1 pupillus adhuc. *cf.* 12, 9, 7 nat. 4, 7, 2 epist. 77, 14. 95, 15. 99, 14. 102, 26 CVRT. 3, 5, 2 *passim* (*11^{ies}*). LVCAN. 4, 80 adhuc rudibus ... sagittis. 6, 679 viventis adhuc ... cerastae. VAL. FL. 8, 125 ibat adhuc aptans umeris leonem. SIL. 14, 445 quos fuga ... partem glomerarat in unam puppis adhuc vacuam taedae (*saepius, 12^{ies} fere*). STAT. *passim.* MART. 4, 22, 1. QVINT. inst. 1, 8, 2 Caesarem praetextatum adhuc (*saepius, 7^{ies}*). FRONTIN. aq. 18 frequentia adhuc ... bella. IVV. 4, 9 sanguine adhuc vivo. 6, 129. 13, 41. TAC. ann. 1, 5 neque satis compertum, spirantem adhuc Augustum ... an exanimem reppererit *Tiberius.* hist. 2, 1 Germ. 28 dial. 26 *passim* (*25^{ies} fere*). PLIN. epist. 6, 20, 18 occursabant trepidantibus adhuc oculis. 7, 27, 2. 9, 13, 5 paneg. 15. SVET. Aug. 17 remisit inter alios C. Sosium et T. Domitium tunc adhuc consules (*cf.* Tib. 14 Otho 3. TERT. scorp. 10 adhuc tunc. orat. 22 quoniam tunc innupta adhuc Eva ... fuit). *passim* (*23^{ies}*). *saepe apud* APVL. (*8^{ies} fere*). TERT. bapt. 3 pudic. 14 SPART. Sev. 15, 5 LAMPR. Alex. Sev. 14, 3. 5, 4 *saepius.* VVLG. num. 30, 4 *saepius.* CLAVD. 1, 188. 15, 173. 15. 360 AVG. civ. 4, 6 *saepius. al.* *cum negatione*: OV. met. 1, 10 nullus adhuc mundo praebebat lumina Titan. fast. 2, 297 nullus adhuc erat usus equi. SEN. contr. 7, 6 (21), 14 nec adhuc iniuriae idonea. TAC. ann. 2, 76 censebat nihil adhuc inexpiabile admissum. 3, 26 hist. 1, 31. 14, 2. SVET. Claud. 10 hinc ad alios commilitones fluctuantis nec quicquam adhuc quam frementis perduxit. gramm. et rhet. 2 TERT. pudic. 7. SPART. Sev. 8, 6 nihil adhuc ... palam dicens. *cf.* CASSIOD. var. 7, 32, 3. LIV. 6, 33, 2 cum ... defectio recentibus adhuc animis ferociores (*Latinos*) faceret. 23, 33, 3 incertis adhuc viribus fluctuatus animo fuerat. *cf.* 33, 20, 9. 37, 8, 4. SEN. contr. 2, 5, 6 laceratis membris nec adhuc sufficientibus. *cf. p. 658, 63 sqq.* VELL. 2, 7, 1 viva adhuc matre. *hac relatione saepius* (*cf.* VELL. 2, 103, 3 VAL. MAX. 1, 7, 6 CVRT. 6, 11, 29. SPART. Ael. 6, 7 vivente adhuc Vero (*cf.* VVLG. deut. 31, 27 AVG. civ. 17, 8. 18, 3. 4). AVG. civ. 3, 29. 8, 12. 15, 20. 16, 34). VAL. MAX. 1, 7 ext. 6 adhuc se continente. 9, 3 ext. 4 altera parte crinium adhuc soluta. SEN. Ag. 249 stante adhuc Troia. CVRT. 4, 16, 28 dubioque adhuc pugnae eventu. *cf.* 4, 10, 34. PETRON. 17 tacentibus adhuc nobis. *cf.* 33. 96. TAC. Agr. 16 manentibus adhuc civilibus bellis. hist. 1, 46 incolumi adhuc Galba. *cf.* 2, 1. *saepius* (*18^{ies} fere*). PLIN. paneg. 57 adhuc initio principatus. SVET. Caes. 26 inperfecto adhuc bello. *saepius* (*7^{ies}*). APVL. met. 1, 11 haec adhuc me suadente. *saepius* (*5^{ies}*). TERT. nat. 2, 12 orat. 16 anim. 51 CAPITOL. Aur. 21, 6 *saepius.* VVLG. III reg. 1, 14. 22. 42 IV reg. 6, 33 Esth. 6, 14 *saepius.* AVG. civ. 18, 3. 6. 7. 10.

c *significatur aliquid durasse tempore praeterito, licet exspectaretur vel optaretur, ut iam tum desineret; sensu 'etiam tum' vel 'tamen'*: OV. met. 8, 11 sexta resurgebant orientis cornua lunae, et pendebat adhuc belli fortuna. SEN. contr. exc. 5, 3 iam perierant, et adhuc minabatur. SEN. Herc. O. 507 iam totus undis Nessus exierat ferox, medioque adhuc errabat Alcides vado. PLIN. epist. 6, 20, 6 iam hora diei prima, et adhuc dubius et quasi languidus dies. paneg. 10 TERT. idol. 9 AVG. civ. 3, 12. adhuc tamen: CVRT. 7, 4, 36 praecipitatus ex equo barbarus adhuc tamen repugnabat. 8, 6, 18 iam alii ex cohorte in stationem successerant ... adhuc tamen coniurati stabant vice officii sui expleta. AVG. civ. 18, 15 iam ergo regnabant Laurentes utique in Italia ... et tamen adhuc regnum Assyrium permanebat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VELL. 2, 22, 5 omnia erant praecipitia in re publica, nec tamen adhuc quisquam inveniebatur, qui. PETRON. 113 omnia me oscula vulnerabant..., nec tamen adhuc sciebam.... AVG. civ. 17, 2. PETRON. 43 olim oliorum (*corrupta?*) et adhuc salax erat. LIV. 36, 37, 1 iam profecto ad bellum M'. Acilio, manente adhuc Romae P. Cornelio consule. VAL. MAX. 1, 1, 19 effecit ... ut ... eversis iam arboribus poenas lueret et adhuc superantibus immunitatem ... pareret. 1, 7, 2. SEN. dial. 10, 5, 2 iam victo patre Pompeio, adhuc filio in Hispania fracta arma refovente. APVL. flor. p. 66 Oud. *varie notatur tempus in his*: Ov. met. 7, 664 flabat adhuc eurus redituraque vela tenebat. 667 sed adhuc regem sopor altus habebat. *cf.* 11, 533. 13, 189. VELL. 2, 54, 2 nusquam erat Pompeius corpore, adhuc ubique vivebat nomine. 2, 63, 1 *Lepidus* decreta sibi Hispania adhuc in Gallia morabatur. SEN. dial. 5, 20, 4 agebat adhuc regem ira praecipitem, cum partem exercitus amisisset .... epist. 85, 1. COLVM. 9 praef. apibus quoque dabatur sedes adhuc nostra memoria. ASCON. Scaur. p. 25 B. ipsum quoque dubitare adhuc dixit. VAL. FL. 8, 112 dictis fidens Cretheia proles calcat et aeriam quamvis perfertur ad ornum, cuius adhuc rutilam servabant bracchia pellem. 146 *cf.* 205. SIL. 13, 19. STAT. Ach. 1, 667 et adhuc in corde manebat ille diu deceptus amor. MART. 3, 22, 1 dederas ... bis trecenties ventri, et adhuc supererat centies tibi laxum. PLIN. paneg. 61 utriusque adhuc oculis paulo ante dimissi fasces oberrabant. TERT. pudic. 14 CAPITOL. Aur. 29, 2 CLAVD. carm. min. 25, 56. *cum substantivis, participiis, adiectivis*: VELL. 2, 30, 2 sed Pompeius hoc quoque triumpho adhuc eques Romanus .... LIV. 9, 6, 12 non hiscere quemquam prae metu potuisse, tamquam ferentibus adhuc cervicibus iugum, sub quod emissi essent. 45, 43, 1 haerente adhuc non animis modo, sed paene in oculis memoria. VELL. 2, 55, 2 adhuc paterni nominis magnitudinem sequentium. CELS. 3, 4 p. 81 D. inclinata quidem febre, sed adhuc tamen (etiam num *Vatic.*) inhaerente. *cf.* CVRT. 8, 4, 14. VELL. 2, 73, 2 senatus paene totus adhuc e Pompeianis constans. *cf.* VAL. MAX. 7, 3 ext. 6 CVRT. 4, 5, 13. 4, 16, 15 *saepius* CALP. ecl. 1, 65 STAT. Theb. 10, 616 QVINT. inst. 6, 2, 35 PLIN. epist. 9, 13, 20 APVL. met. 8, 8. 9, 39. LIV. 25, 37, 14 avidos adhuc caedisque et sanguinis. *cf.* 27, 40, 8. STAT. Ach. 1, 159 ille aderat multo sudore et pulvere maior, et tamen ... dulcis adhuc visu. *cf.* silv. 4, 6, 54. SVET. Claud. 45 quasi pro aegro adhuc vota suscepta sunt. *cf.* Galb. 20.

IV *de tempore futuro*: *significatur aliquid duraturum esse in futurum tempus*: **a** *cum futuro*: SEN. dial. 7, 11, 3 videbimus, an, apud quos tam contumeliose tractata virtus est, adhuc virtus sit. LVCAN. 7, 212 omnes ... legent (*bella*) et adhuc tibi, Magne, favebunt. PLIN. nat. 35, 61 de hoc enim adhuc loquamur. QVINT. inst. 8, 3, 58 de hac parte et in alio nobis opere plenius dictum est et in hoc saepe tractatur et adhuc spargetur omnibus locis. *cf.* 9, 3, 87 decl. 247 p. 11, 8. TAC. ann. 1, 48 Germanicus ... dandum adhuc spatium ratus .... *cf.* 2, 26. 3, 15. 4, 40. PLIN. epist. 2, 10, 2 magna ... expectatio est, quam frustrari adhuc et differre non debes. *cf.* 2, 19, 9. 7, 19, 8. TERT. nat. 2, 12 adhuc de Saturno immorabor. HERM. rec. Pal. sim. 9, 23, 4 deus ... non memor est ..., sed propitiatur et adhuc propitius eis fiet. *cf.* SPART. Pesc. 11, 3 LVCIF. Athan. 1, 18 de reg. apost. 6 FILASTR. 79, 8 VVLG. iud. 15, 7 psalm. 48, 10. 91, 15 *passim* (ἔτι, *hebr.* עד *cf.* HIER. epist. 106, 25 ad psalm. 41, 12). AVG. civ. 16, 26. 18, 29 *saepius* (*cf.* 7, 23 hic eum adhuc teneo, tantisper de hac ago). SVLP. SEV. epist. 3, 13 AVELL. p. 19, 16 *al.* *cum adiectivis*: HOR. ars 114 intererit multum, divusne loquatur an heros, maturusne senex an adhuc florente iuventa fervidus. Ov. met. 9, 406 manes tellure videbit vivus adhuc vates. LIV. 21, 43, 13 exercitu tirone ... ignoto adhuc duci. SEN. dial. 12, 8, 4 aegrum eum adhuc et secum reluctantem. STAT. silv. 2, 7, 54 teneris adhuc in annis. QVINT. inst. 12, 5, 3 si quis haec forte minus adhuc peritus distinguendi vim cuiusque verbi leget (*cf.* 1, 2, 27). TAC. ann. 3, 22 Quirinus post dictum repudium adhuc infensus. PLIN. epist. 8, 4, 6 ... erunt recentia ... et adhuc similia nascentibus. TERT. anim. 58 quam iniquissimum otium apud inferos, si et nocentibus adhuc illic bene est et innocentibus nondum (*cf.* anim. 55). ieiun. 6 pudic. 7. VVLG. levit. 18, 18 nec revelabis turpidinem eius adhuc illa vivente. FAVST. REI. 73, 14 divina providentia sicut novit iudicare de gestis, ita adhuc gerendis nescit praeiudicare. *cum negatione*: *i. q. non iam*: QVINT. inst. 2, 5, 21 neque vim eorum (*Gracchorum et Catonis*) adhuc intellectu consequentur et elocutione ... contenti similes sibi magnis viris videbuntur. FRONTO p. 56, 17 N. fortassis pauculis te adhuc diebus ... non videbo. *cf. p. 662, 6. 11. cf.* OPTATVS p. 12, 16 AVG. civ. 20, 30 epist. 120, 2. 9 p. 711, 26 Vind. enchir. 74 Migne 40, 267.

b *inde derivantur hae significationes*: **1** *vim addendi praebet*: *cum verbis addendi*: GLOSS. ἔτι. SEN. nat. 2, 52, 1 pauca adhuc adiciam. 4, 8, 1 unam rem adhuc (adhoc *Φ*) adiciam. *cf.* 5, 17, 3 epist. 64, 7. 113, 31 illud adhuc tibi adfige, quod paulo ante dicebam. QVINT. inst. 3, 5, 16 adhuc adicitur alias esse quaestiones in rebus ipsis. *cf.* 3, 8, 26. 6, 2, 12. 11, 1, 48. decl. 335 p. 321, 23 adiciam adhuc (ad hoc *codd.*) causas moriendi. 270 p. 105, 10 quin mihi accedit supra haec unum adhuc patrocinium. FRONTIN. aq. 112 illud adhuc ... diligentiae. adiciendum est. FLOR. 1, 7, 17 addito adhuc gladio. VLP. dig. 45, 1, 75, 6 adhuc occurrit, quod .... TERT. anim. 56 adhuc addam. CYPR. de laps. 17 ne adhuc lapso et hoc accedat. COMM. instr. 1, 29, 2 adhuc adgerere. VVLG. II reg. 5, 22 addiderunt adhuc. *cf.* II reg. 7, 20. IV reg. 4, 6 affer mihi adhuc. Isai. 8, 5 adiecit dominus loqui ad me adhuc. *cf.* I Macc. 16, 88 ITALA (Aug. quaest. hept. 1, 15 Vind. 28, 3 p. 9, 9) gen. 8, 21 AVG. civ. 8, 26 CAEL. AVR. acut. 1, 11, 84 ALC. AVIT. c. Eut. 1 p. 19, 17. *cum adiectivis quantitatis et numeralibus*: *cf. supra p. 661, 72. 75 sqq.* SEN. epist. 87, 11 nunc volo paucissimas adhuc interrogationes nostrorum tibi reddere .... QVINT. inst. 9, 3, 38 deinceps adhuc multa. *cf.* decl. 323 p. 273, 15. IVV. 6, 502 tot premit ordinibus, tot adhuc compagibus altum aedificat caput. PLIN. epist. 4, 13, 1 pauculis adhuc diebus in Tusculano commorabor. *cf. p. 661, 72.* TERT. spect. 24 quot adhuc modis probavimus .... ITIN. Silv. 6, 1 euntes adhuc aliquantulum. FILASTR. 102, 1 et iterum adhuc. HIER. epist. 48, 11 unum adhuc ponam testimonium. VVLG. exod. 11, 1. 17, 4 Ios. 23, 4 iud. 6, 39 (adhuc semel. *cf.* 16, 18 II Macc. 3, 37 Hebr. 12, 26. 27) I reg. 3, 8 psalm. 36, 10 Isai. 7, 8 (Ion. 3, 4 adhuc quadraginta dies et Ninive subvertetur *i. q.* post) *saepius*. SVLP. SEV. dial. 1, 12, 7. 1, 20, 1. 2, 8, 5 *al.* *i. q. insuper, praeterea*: SEN. epist. 52, 4 praeter haec adhuc invenies genus aliud. 66, 5 sunt adhuc tertia *bona* (*de primis, secundis supra*). *cf.* 72, 10. 100, 9. 113, 31 (*cf.* nat. 7, 25, 2). PLIN. nat. 33, 37 sunt adhuc aliquae non omittendae in auro differentiae. *cf.* 35, 159. MART. 11, 108, 1 quamvis tam longo possis satur esse libello, lector, adhuc a me disticha pauca petis. QVINT. inst. 2, 21, 6 atque adhuc alibi (*dicitur*). 7, 4, 29 iudicia aut propter id, quod factum est, aut propter id, quod adhuc fieri vel non fieri potest, instituuntur (*cf.* 5, 8, 6. 6 prooem. 19. 6, 3, 64. 7, 1, 36. 9, 4, 34. 12, 1, 20 decl. 249 p. 22, 15). FRONTIN. aq. 114 TAC. Germ. 10 sin permissum, auspiciorum adhuc fides exigitur. *cf.* ann. 1, 17 PLIN. epist. 3, 9, 37. 3, 10, 4 GAIVS dig. 7, 1, 6, 1 CALL. dig. 14, 2, 4 VLP. dig. 23, 3, 36 GAIVS inst. 3, 102. 180. 4, 34 APVL. met. 6, 16. 9, 38 flor. p. 28 Oud. TERT. spect. 19 nat. 1, 10 scorp. 2, 7. 10 pudic. 2. 15 ieiun. 4 anim. 21. 32 ITALA cod. Lugd. gen. 29, 31—35 HERM. rec. Pal. sim. 6, 4, 1 CYPR. epist. 73, 18 COMM. apol. 486. 677 CAPITOL. Marc. Aurel. 6, 3 AVR. VICT. Caes. 2, 2 *saepius*. QVEROL. p. 14, 23 *saepius*. AMBR. fug. saec. 7, 44. *apud* AVG. civ. *et* epist. *passim*. MARC. COM. chron. II 100, 15 FAVST. REI. p. 35, 7. 54, 1. 62, 16 VEN. FORT. carm. 5, 14, 11. **2** *vim augendi praebet*: SEN. epist. 118, 2 ei vero, qui ad illa pervenit, humilia sunt. mentior, nisi adhuc quaerit escendere (*cf.* CVRT. 9, 3, 13 adhuc penetrare in Indiam. MART. 4, 89, 3 procedere adhuc. ITIN. Silv. 20, 1 adhuc inante accedere. CLAVD. 15, 201 iret adhuc in verba dolor). CVRT. 8, 8, 12 insatiabilis autem avaritia est adhuc implere velle (*vas*), quod iam circumfluit. MART. 8, 3, 2 quid adhuc ludere, Musa, iuvat? sit pudor et finis. QVINT. inst. 2, 16, 18 et adhuc augeri potest (*orandi facultas;*) (*cf.* TAC. ann. 4, 55. 14, 52 POMP. dig. 1, 2, 2, 48 CORP. VI 10048, 14). 3, 8, 33 crescit ... adhuc (*cf.* VEN. FORT. carm. 10, 19, 7). 5, 14, 18 variavit hic adhuc et rursus rationem tertio loco posuit. decl. 269 p. 99, 21 alioqui non eram tam ingratus, ut in hoc nomine (*servitutis*) adhuc eos detinerem, qui mecum soli fuissent (*cf.* SOL. 36, 3 e vertice *Cassii montis* vigilia adhuc quarta conspicitur globus solis). TAC. Agr. 33 Agricola ... militem accendendum adhuc ratus ita disseruit. PLIN. epist. 8, 7, 1 tu in scholam revocas, ego adhuc Saturnalia extendo. QVINT. inst. 5, 7, 12 in iis quoque adhuc ... vitandae insidiae (*cf.* 11, 2, 29 decl. 310 p. 221, 7 CYPR. epist. 69, 1 VVLG. gen. 4, 25). QVINT. inst. 1, 4, 20 nihilominus fuerunt, qui ipsum adhuc vocabulum ab appellatione diducerent (*cf.* QVINT. inst. 7, 1, 62). QVINT. inst. 9, 2, 107 etiam nova fieri adhuc possint *schemata;* (*cf.* GAIVS inst. 2, 59 adhuc etiam. 3, 152 APVL. Plat. 1, 6 TERT. ieiun. 4 CYPR. epist. 75, 6 IREN. 1, 18, 1. GAIVS inst. 3, 33 adhuc autem etiam). CYPR. epist. 59, 18 adhuc insuper, *saepius*. *cf.* COMM. instr. 1, 13, 4. LVCIF. de reg. apost. 4 non solum ... sed et adhuc *vel* sed adhuc. *cf.* Athan. 1, 19. 2, 3. *cum comparativo coniungitur*: SEN. dial. 5, 8, 5 magis adhuc proderunt summissi ... (*homines*). nat. 4, 13, 11 aliquid adhuc quaerite illa frigidius. *cf.* 7, 31, 1. epist. 49, 3 punctum est, quod vivimus et adhuc puncto minus. 57, 8 qui (*animus*) adhuc tenuior est igne. *cf.* 66, 46. 85, 40. 101, 15. 124, 5 subtilior adhuc (adhoc *BA*, adhuc ς; *cf. Hermes 28, 1893, 308*) acies nulla quam oculorum. CVRT. 4, 12, 24 melius adhuc ratus in eodem tumulo castra munire. 9, 6, 24 di faveant, maiora adhuc restant. *cf.* VAL. FL. 8, 429 SIL. 4, 476. 6, 711 MART. 2, 10, 3. 5, 22, 9. 5, 70, 6 QVINT. inst. 1, 5, 22 (*inde 28*[ies]) FRONTIN. aq. 65 TAC. Germ. 19. 29. PLIN. paneg. 85 adhuc tamen ardentius diligaris. SVET. Tib. 17. 44 Nero 10 FRONTO p. 83, 22 N. NERAT. dig. 2, 11, 14 GAIVS inst. 3, 184 APVL. Plat. 2, 11 TERT. pudic. 18 anim. 27. 55 adv. Marc. 4, 17 CYPR. de dom. orat. 30 *saepius* VOP. quatt. tyr. 14, 4 ITIN. Silv. 18, 2 LVCIF. Athan. 1, 18 FAVSTIN. *saepius*. AMM. 17, 12, 10 PARIS 5, 6 ext. 4 VVLG. AVG. ALC. AVIT. CASSIOD. GREG. TVR. *al.*

opposita: *ad I*: nunc. *ad II*: porro, tum, iam, nondum. *ad III*: nunc, iam. *synonyma*: *ad II*: nunc, etiamnunc, hodie, tamen; non iam. *ad III*: usque ad id tempus, tum, etiamtum, tamen; nondum. *ad IV*: etiam, insuper, praeterea. *Ausfeld.*

adhumerālis, -e. *ab* ad *et* humerus. ITALA (Ruf. Orig. in exod. hom. 13, 7 Migne graec. 12, 394) exod. 35, 27 gemmas obtulerunt et lapides smaragdos et lapides repletionis et lapides adhumerales

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(VVLG. gemmas ad superhumerale, εἰς τὴν ἐπωμίδα); *sequitur* lapides repletionis cohaerent et conexi sunt ad lapides humerales.

Adia *pagus prope Gazam.* HIER. hebr. nom. p. 93, 1 L. quaedam villa Adia iuxta Gazam. *V.*

Adiabarī, -ōrum *gens Aethiopica.* PLIN. nat. 6, 189 contra Meroen Megabarri, quos aliqui Adiabaros nominavere.

Adiabās *v.* Adiabene.

Adiabenē (-a), -ēs (-ae), Ἀδιαβηνή, *Assyriae regio, nunc* Hadjab. *graece declinatur, latine ab* AMM. AVR. VICT. Caes. 20, 16 IVL. HONOR. geogr. p. 26, 11. AMM. 23, 6, 20 Adiabena ... Assyria priscis temporibus vocitata longaque adsuetudine ad hoc translata vocabulum ea re, quod inter Onam et Tigridem sita navigeros fluvios adiri vado numquam potuit (διαβαίνειν) .... et veteres quidem hoc arbitrantur. nos autem dicimus, quod in his terris amnes sunt duo perpetui ... Diabas et Adiabas iunctis navalibus pontibus, ideoque intellegi Adiabenam cognominatam. *cf.* TAB. Peut. 12, 2 Diabene. MELA 1, 62 *Syriae terra.* PLIN. nat. 5, 66 ultra Armeniam Adiabene, Assyria ante dicta. 6, 41 Assyriorum initium (SOL. 46, 1 MART. CAP. 6, 691). nat. ind. 6, 16. nat. 6, 25 in Adiabenen. 6, 27 regio. 6, 28 Adiabenen Tigris et montes invii cingunt. 6, 114. AMM. 18, 7, 1 Nineve Adiabenae ingenti civitate. 23, 3, 1 per Adiabenam et Tigridem. IVL. HONOR. geogr. p. 26, 11 R. (*minus recte*) Adiabena oppidum. *latetne hoc nomen sub* Adiazane RAVENN. p. 88, 16? *v. Fränkel, PW. I 360.* *adi.* **Adiabenus,** -a, -um, Ἀδιαβηνός. TAC. ann. 12, 14 Adiabeno *exercitu.* 15, 1 Monobazus, quem penes Adiabenum regimen (*vix crediderim esse* -ûm). *subst.* TAC. ann. 15, 14 Monobazus Adiabenus. *plur.* **Adiabenī,** -ōrum, *Adiabenes incolae.* CHRON. Gall. a. 511 chron. min. I p. 641, 384 Azafenos. EVTR. 8, 18, 4 Azabenos. CHRON. Alex. I p. 107, 167, 8 Adiabini. p. 110, 192 Adiabinii. MON. Ancyr. 6, 1 (*ex exemplari graeco suppleti*). PLIN. nat. 6, 28. 6, 44 Adiabenis conectuntur Carduchi. 6, 129 (SOL. 37, 6). 6, 131 inter Medos Adiabenosque. TAC. ann. 12, 13 permeant Adiabenos. 15, 1. 15, 4. HIER. epist. 108, 9 *Helena* Adiabenorum regina (OROS. 7, 6, 12 *ubi v. l.* adz-). SPART. Sev. 18, 1 Adiabenos in tributarios coegit. 9, 9 in dicionem redactis ... Adiabenis ... appellatus est ... Adiabenicus (AVR. VICT. Caes. 20, 16 *et* 17 RVF. FEST. 21 HIER. chron. a. Abr. 2214 EVTR. 8, 18, 4 PROSP. epit. chron. min. I 434, 750 CASSIOD. chron. min. II 144, 876). POL. SILV. fast. Ian. 31 circenses Adiabenis victis (*v. Mommsen, Corp. I² p. 385*). **Adiabenicus,** -ī, Ἀδιαβηνικός. *sic cognominatus est primus Septimius Severus Adiabenis devictis, post eum Caracalla, Aurelianus, Diocletianus, al.* VOP. Aur. 30, 5 quod ... Adiabenicus iam ille (*Aurelianus*) diceretur. *sescentiens in titulis, ex quibus paucos propter orthographiam inusitatam appono:* CORP. VIII 306 (*Ammaedarae, a. 195*) Aziabenico. CORP. VIII 10338 (*prope Sitifim, in miliario a. 198*) Azabenico (10362). 10337 (*ibid. eiusdem anni*) Azab. 20262 A⟩zaben⟨ici. *eadem redit scriptura in codd.:* EVTR. 8, 18, 4 PROSP. epit. chron. min. I 434, 750. *v. l. 28.* CORP. III 3705 (*Pannon. inf., a. 354*) Adiabin(icus). CORP. VI 1035 (*a. 204*) (*falso*) Adiabeníc(o). *plur. i. q.* Adiabeni: LIB. gener. chron. min. I 107, 197, 8. p. 110, 221 (*v. l.* azab-): *utrubique* CHRON. Alex. *exhibet* Adiabini (-ii). *Diehl.*

Adiabescatia *nom. gent.* CORP. V 3475 (*Veronae*) Adiabescatiae Quintinae N⟨o⟩nius Neoc⟨...⟩ coniugi. *Otto.*

Adiabon *v.* Adiaum.

adiacentia, -ae *f. ab* adiacere [*francog.* aisance. *M.-L.*]. AVG. nat. et grat. (Migne 44, 275) 51 ubi ... est inseparabilis possibilitas, ei accidere non potest voluntatis infirmitas, vel potius voluntatis adiacentia et perfectionis indigentia. *cf. neutr. plur.* adiacentia *p. 664, 37.*

adiaceo, -uī, -ēre. *ab ad et* iacere. GLOSS. adiacens: προσπαρακείμενος, πρόσχωρος; adiacet: aut iacet supplex aut locus alicui iunctus. [*francog. vet.* agesir. *M.-L.*].

I proprie**:** **1** *de situ locorum, gentium, sim.: vicinum esse, adnecti: c. praepos.* ad: CAES. Gall. 6, 33, 2 ad eam regionem, quae ad Aduatucos (Aduatucis β) adiacet (civ. 2, 1, 2 ad id mare, quod adigit [*codd.*, adiacet *Nipp. edd.*] ad ostium Rhodani). MELA 1, 34 Hadrumetum ... Neapolis hinc ad Syrtim adiacent. *c. acc.:* LIV. 7, 12, 6 qua ex parte Etruriam adiacent *fines Romani.* AVIEN. orb. terr. 565 Graios adiacet agros *tellus.* 812. 837. Arat. 977 circulus iste (*tropicus Cancri*) ... Cancro tenus adiacet axem semper inocciduum. or. mar. 252 quidquid amnem (amni *Pithou non recte*) gentis huius (*Vasconum*) adiacet occiduum ad axem. NEP. Timoth. 2, 1 eas gentes, quae mare illud adiacent. AVIEN. orb. terr. 589 adiacet Haemum partibus ab Zephyri Dodonae vatis alumnus. *c. dat.:* CAES. Gall. 6, 33, 2 (*v. l. 64*). OV. met. 7, 382 adiacet his (*lacubus*) Pleuron. 11, 728 undis moles. fast. 6, 105 Tiberino lucus †Helerni. LIV. 10, 31, 2 quae ... Vulturno adiacent flumini. MELA 1, 22 in ea parte *Africae*, quae Libyco *mari* adiacet. 1, 68 non obliqua pelago sed adversa adiacens Asia. 2, 47 ut modo latere ita nunc fronte pelago adiacens *terra.* 2, 52 pelago Pylos. 2, 100. 114. 3, 46. 58. PLIN. nat. 5, 121 quae Hellesponto adiacet, Troas. FRONTIN. strat. 3, 9, 5 ab ea parte murorum, quae mari adiacebat. PLIN. epist. 5, 6, 40 fonticuli sedilibus adiacent. 9, 26, 2 plerumque altis et excelsis adiacent abrupta. VLP. dig. 39, 2, 15, 14 insula adiacens domui. EXP. tot. mundi 51 (geogr. p. 118) adiacet ei (*Macedoniae*) Dardania. 55 p. 120 (*rec. alt. item* 13 p. 107. 17 p. 107. 58 p. 122). HIL. in psalm. 64, 2 Sion mons ... Hierusalem (*acc.?*) adiacens est. VVLG. deut. 2, 37 cunctis, quae adiacent torrenti Ieboc. MACR. sat. 1, 20, 13 Aegypto adiacens civitas. OROS. hist. 5, 11, 4 ora ..., quae maxime Carthaginiensi atque Vticensi litori adiacet. GREG. TVR. Franc. 2, 9 quod adiacet civitate Lugdunense. 4, 42. 44. 5, 18 glor. mart. 66 glor. conf. 53. ISID. orig. 14, 6, 18 Coos insula adiacens provinciae Atticae. LIV. 2, 49, 9 tota regione, qua Tuscus ager Romano adiacet. 26, 42, 4 in Hispaniae ora, qua nostro adiacet mari. MELA 1, 15 qua *ora Europae* Propontidi et Hellesponto latere adiacet. 2, 121 Pithecusa, Leucothea ... Italico lateri citra Tiberina ostia adiacent. PLIN. epist. 2, 17, 15 adiacet gestationi interiore circumitu vinea tenera. MART. CAP. 8, 876 Africam Carthagini ab austro adiacentem. LVCAN. 7, 187 Tyriis qui Gadibus hospes adiacet ... Romanus. PLIN. nat. 6, 56 non Eoo tantum mari adiacens *est Indorum gens*, verum et.... AVIEN. or. mar. 200 Cempsis adiacent populi Cynetum. GERM. 174 Aurigae pedibus ... adiacet ... Taurus. SCHOL. Arat. p. 157 retrorsis ... vestigiis *Arcturi* adiacet Leo. 211 adiacens Agitatori. 264 Scorpioni. *absolute:* SEN. nat. 6, 1, 1 Pompeios ... consedisse ... vexatis quaecumque adiacebant regionibus. MELA 1, 91 Adrymetion Asturam Chrysam oppida eodem quo dicta sunt ordine adiacentia continet *sinus.* 2, 3 oppidum adiacet Cherronesus. PLIN. nat. 5, 135 adiacent insulae Rhypara.... VAL. FL. 1, 452 interea clari decus adiacet orbis. QVINT. inst. 1, 6, 22 adiacet et mollior et magis trita *via.* FRONTIN. aq. 11 hortis adiacentibus. TAC. hist. 2, 93 adiacente Tiberi. PLIN. epist. 2, 17, 11 adiacet unctorium, hypocauston, adiacet propnigeon balinei. 8, 8, 5 adiacet templum priscum et religiosum. 8, 17, 2. 9, 33, 2. APVL. met. 1, 23 erit tibi adiacens ... illud cubiculum honestum receptaculum. SCAEV. dig. 32, 41, 6 si quam suburbanam adiacentem possessionem haberet. VLP. dig. 47, 9, 1, 2. SOL. 15, 4 adiacentium terrarum ... tristissima solitudo. AVIEN. orb. terr. 677 nec procul Aegyptum Rhodus adiacet, adiacet ora Suniados. VVLG. II Macc. 12, 16 adiacens stagnum. TAC. ann. 13, 55 adiacentium populorum miseratione. EXP. tot. mundi 58 (geogr. p. 122) *regio* habet adiacentem gentem barbaram Gothorum. TREB. trig. tyr. 8, 11 cum ceteris, quae adiacent, gentibus. PLIN. epist. 5, 6, 19 villae hac adiacentis. *neutr. plur.* **adiacentia** *pro substant.:* PLIN. nat. 37, 137 adiacentia inlustrare. TAC. hist. 5, 14 cuius (*molis*) obiectu revolutus amnis adiacentibus superfunderetur. ann. 1, 79 lacum in adiacentia erupturum. VLP. dig. 47, 9, 1, 3 ex adiacentibus. ITALA (Aug. quaest. hept. 7, 5) iud. 1, 18 Azotum et adiacentia eius. EXP. tot. mundi 36 (geogr. p. 113) cuius (*Alexandriae*) adiacentia ... copiosas afferunt fruges. GREG. M. epist. app. I fundorum ... cum castello suo vel cum adiacentibus suis. *ibid.* cum ... adiunctis adiacentibusque suis. CORP. VI 13319 monimentus cum omnibus suis adiacentibus. *vi praepositionis fere imminuta:* EXP. tot. mundi 13 (geogr. p. 107) post ... Nebus gentem adiacet regio Disaph. 17 p. 107 deinde adiacet †Eximia regio. 57 p. 121 quae *regio* adiacet trans flumen Danuvium. SCHOL. Arat. p. 183, 4 maior Arcturus ad aquilonem adiacens. 11 novissimus ... ad orientales adiacet (*cf.* 189, 9 Serpens, qui ad aquilonium *iacet.* 16). p. 270 quae (*Vrna*) adiacet (*gr.* κεῖται) panda secus genua Virginis. IORD. Get. 58, 300 civitatem, quae inter Danubium Margumque adiacebat. **2** *de aliis rebus: obici, praeiacere, adiungi, coniungi cum dat.: de hominibus:* MANIL. 4, 47 adiacuit *Marius* Libycis compar iactura ruinis. COLVM. 1 praef. 10 an putem fortunatius ... foribus ingratis adiacere? TAC. ann. 1, 65 cum ipsi passim adiacerent vallo. 4, 48 pars munitionibus. 15, 58 vincta agmina ... foribus hortorum. COLVM. 12, 1, 2 complexibus adiacentem (*vilicum*) feminae. VAL. FL. 2, 191 sua cuique furens festinaque coniunx adiacet. APVL. met. 10, 34 adiacentem lateri meo ... mulierem. *de rebus:* MANIL. 1, 164 adiacuit ... cavis fluidum convallibus aequor. SEN. nat. 1, 10 virgae soli tantum adiacent. epist. 99, 18 quibus (*oculis*) adiacentem umorem. PAVL. NOL. carm. 24, 271 adiacentes pectori ... epistulas. AVG. civ. 19, 13 quae apte ac convenienter adiacent sensibus. 19, 17 ipsis rebus vitae adiacentibus. gen. ad litt. 4, 1, 1 quae sensibus ... corporis adiacent. 12, 25 si nullis aliis sensibus exploretur, sed soli adiaceat olfactui citrium, putatur herba, quae vocatur apiaria. 12, 36 ut ... nunc nobis adiaceant istae species corporales. nat. bon. 5. *absolute: de rebus:* TAC. ann. 1, 61 adiacebant fragmina telorum equorumque artus. IVL. VAL. 1, 4 subter ... leonis caput hastile adiacens erat *in signaculo....* AVG. gen. ad litt. 5, 23 illa in exiguo grano mirabilior ... vis est, qua valuit adiacens humor commixtus terrae ... verti in ligni illius qualitatem. epist. (Migne 33, 746) 169, 10 cum ex adiacenti materia corpus utrumque formetur. mus. (Migne 32, 1168) 6, 5, 9 cum ... congruit *animae* quod infertur aut adiacet. *nota de syllabis et verbis:* TER. MAVR. 1320 cum brevis duas habebit adiacentes consonas, longa fiet e brevi. 1033 *si* syllaba ... adiaceat geminis exorta sonoris. BOET. herm. pr. 2, 10 p. 130 (= post. 4, 10) quando ... est tertium adiacens, praedicatur. *ibid.* quoniam est aut iusto adiacebit aut non iusto. p. 131. *de tempore:* PRISC. gramm. II 415, 28 sicut apud illos *Graecos* infinitum tempus adiectione τοῦ ἄρτι adverbii τὸν παρακείμενον id est adiacens tempus ... significat, sic .... GREG. TVR. Mart. 3, 31 die sabbati post solis occasum quod nocti dominicae adiacebat. 3, 56.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *translate*: *adnecti, adiungi, inesse*: *c. dat.*: Ps. Cypr. mart. 16 illi (*deo*) adiacent omnia. 17 si adiacentibus tibi cunctis sola salus deesse videatur. Hil. in psalm. 118 Mem 13 p. 473 ... humanae ... naturae omnes ... adfectionum adiacent motus. Vvlg. Rom. 7, 18 nam velle adiacet mihi (*locus saepe laudatus*). 7, 21 quoniam mihi malum adiacet (*item*). Avg. epist. 47, 1 sicut mihi adiacet suadere, eo modo adiacet persuadere cuilibet. Cassian. conl. 13, 12, 7 adiacere ... homini ... arbitrii libertatem. Avell. p. 546, 17 adiacet tibi dirigere, quod devium est. Ennod. epist. 2, 25 cui (*deo*) adiacet humana facta conponere. op. 2 carm. 1, 7 praef. Cassiod. hist. (Migne 69, 908) 1, 14 soli ... patri ... adiacere huius scientiae sacramentum. var. 2, 25, 3 quibus adiacet eligere. 2, 40, 1 adiacet ... vobis doctum eligere. Tert. nat. 2, 12 si qua ... vestris ⟨script⟩oribus litterisve vestris superioribus ... fides adiacet. cult. 2, 9 quorum fructus nulli periculo aut sollicitudini adiacent. Hil. in psalm. 63, 8 occultis ac fallentibus insidiis pestiferae adhortationis doli adiacent. Cassian. conl. 4, 13, 2 possibilitate eorum desideriis adiacente. *nota apud grammaticos*: Prisc. gramm. II 274, 12 excipiuntur ea *neutra*, quibus verba adiacent e habentia in paenultima syllaba ʻulcus ulceris ulcere'. 476, 33. III 493, 18. *Bannier.*

Adiacius *nom. gent.* Corp. V 4449 (*Brixiae*) Valerius Surian(us) et Publilius Vitalis et Adiacius Primian(us). *Otto.*

(adiaculo) **adiaculātus**. *ab* ad *et* iaculare. Mart. Cap. 2, 169 instar speculi praenitentis adiaculati fulgoris radios revibrare.

Adiada *vicus in tribu Dan.* Vvlg. I Macc. 12, 38 (Ἀδιδά). 13, 13 Addus (Ἀδιδά). I Esdr. 2, 33 (Neh. 7, 37) Hadid (חָדִיד). Ἀδδιδά *Iosephi.*

adialyto(n?) *cf.* ἀδιάλυτος. *herba.* Ps. Apvl. 50 adialyton *i. q. heliotropion.*

? **adianoetos**, -on, ἀδιανόητος. Qvint. inst. 8, 6, 33 adianoeta vix (*sic Haupt*; adoinoia et mio eo *codd.*) ferimus in Graecis. *V.*

Adianto, -onis *nom. vir. celticum, cf.* Adiatullus, Adiatunnus *al.* Corp. XIII 5278 (*in Rauricis, sumpsi ex Holderi Altcelt. Sprachsch. I p. 41*) Adiantoni Toutio⟨n(is) f.⟩ et Marulin(ae) Maru⟨li⟩ f. coniugi. *Otto.*

adianton (-um), -ī *n.*, *vel* **adiantos**, -ī, ἀδίαντον, *herba aquatica.* Plin. nat. 21, 100 *dat.* adianto. 22, 62 (*item dat.*) aquas respuit, perfusum mersumve sicco simile est ..., unde et nomen a Graecis alioqui frutici topiario. quidam callitrichon vocant, alii polytrichon .... duo genera eius: candidius et nigrum breviusque. id quod maius est, polytrichon, aliqui trichomanes vocant; *describitur pluribus.* 27, 50 cum ... adianto. 27, 138 (*dat.*). 28, 163 (*abl.*). 1 ind. 22, 30. Marc. med. 6, 1 adianton (*nom.*). Ps. Apvl. herb. 48 *et* 50 adianton. Diosc. 4, 129 *et* 130 adianton. Oribas. eup. 2, 4 adianton. Theod. Prisc. eup. faen. 8. Cael. Avr. chron. 3, 5, 76 cum ... herba adianto. Plin. nat. 1 ind. 21, 60 heliotropium a d i a n t u m herbae. Diosc. herb. fem. 14 adianthos. Ps. Apvl. herb. 97 adiantos. Gloss. adiantus id est fil[c]icula. pulitricon id est adiantus.

adiaphoros, -on, ἀδιάφορος. (Cic. fin. 3, 53 quod ... *Stoici* ἀδιάφορον dicunt, id mihi ita occurrit ut indifferens dicerem.) Atil. Fort. gramm. VI 284, 14 omnis enim ultima syllaba in versu adiaphoros erit (*graece scriptum* Mar. Victor. gramm. VI 62, 28. 71, 23 *hic vertitur* indifferens). Beda gramm. VII 233, 21 Avdax gramm. VII 336, 18. Gloss. IV 9, 30 adiaphoros communis. *V.*

Adiaptotus, -ī, Ἀδιάπτωτος. *nom. vir.* Corp. VI 17303 (*periit*) dis manibus Eubulionis ... Doryphorus et Myrtale parentes, item Flavia Parapsyche et Adiaptotus parentium fratres. *Diehl.*

Adias *v.* Adaias.

Adiat . . . *nom. vir. barbaricum.* Corp. XII 5696, 4 (*Arelate in ampulla vitrea*) Capnus Adiat/i (t *littera incerta est*). *fuit fortasse* Adiatui, *cf.* Adeituus.

Adiatorīx, -īgis, Ἀδιατόριξ, *Domneclii tetrarchae Galatarum filius, Heracleae Ponticae civibus indigenis ab Antonio praepositus, post Actiacam victoriam occisus, cf.* Strab. 12, 543. Cic. epist. 2, 12, 2 ad Adiatorigem (Adiatoregem *Mediceus*). *cf.* Adiatullus *al.*

Adiatro, -onis *cogn. vir., cf.* Adiatullus *al.* Corp. XI 4382 (*Ameriae*) T. Atilio T. f. T. n. Clu. Adiatroni omnibus honoribus functo.

Adiatullus *nom. vir. celticum, cf.* Adianto, Adiatunnus *al.* Corp. III (*in Norico*) 5350 Adiatullus Vepotali f. 11535 Mivilae Adiatulli. 11571 Vppiae Adiatulli f.

Adiatumārus *et* **Adietumārus** *nom. vir. celticum, cf.* Adiatorix *al.*, Adietuanus *apud Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 42.* Inscr. ap. Wilthem, Luciliburgensia n. 256 (*Orolauni*) Lucaniae Adia⟨t⟩umar⟨i⟩. Corp. III 10867 (*in Pannon. sup.*) C. Iulius Maximi lib. Adietumārus. *cf.* Ientumarus *al.*

Adiatunnus *nom. vir. celticum, cf.* Adianto, Adiatullus *al.* Caes. Gall. 3, 22 alia ex parte oppidi (*Sotiatium*) Adiatunnus, qui summam imperii tenebat, cum DC devotis ... cum his Adiatunnus eruptionem facere conatus .... *sic codices α, nisi quod priore loco Vaticanus et Parisini I alt. m.* Adiatonnus; *codices β utroque loco* Adcatuannus. Nicol. Dam. ap. Athen. 6, 249^{b} Ἀδιάτομον. **Adiantunneni** (*dat.*) *nom. mul. celticum.* Inscr. Bull. épigr. par Mowat 5 p. 52 (*in Gallia Belgica*) Adiantunneni Exvertini Nappisetu. *Otto.*

Adiaum (-avu-), -ī *castellum Pannoniae superioris. hanc nominis formam restituerunt ex* Azao *in medio* Itin. Anton. 246, 3 *et* Odiabo *sub duce provinciae Valeriae* Not. dign. occ. 33, 8 *et* 29. Tab. Peut. 5, 3 *eodem exhibet loco* Lepavist, *sub quo nomine Mommseno (Corp. III p. 460) latere visum est* leg. I Azai, *non probante Tomaschek, PW. I 361. idem nomen redit fortasse apud Ptolem. 2, 11, 15* Ἄνανον (*corrige* Ἀδιαβον). *Diehl.*

adībilis, -e. *ab* adire. Cassiod. hist. 11, 18 tunc deus inadibilem terram fecit adibilem. orat. frg. (Mon. Germ. XII) p. 483, 17 quid mirum, si ferro fuit [in]adibile, quod ab armis se non potuit vindicare? Isid. orig. 14, 8, 32 aviaria secreta loca ... tantum avibus adibilia. *compositum*: inadibilis. *V.*

Adica *nom. mul.* Corp. XII †2187 (*inter Viennam et Gratianopolim, a. 564*) bone memoriae Adica qui vixit annus sex. **Adico** *cogn. vir.* Corp. VI 1057, 1, 12 (*a. 205*) L. Primius Adico *vigil. Otto.*

adicio, -iēcī, -iectum, -icere. *ab* ad *et* iacere. Gloss. προστίθημι. προσβάλλω. περιποιῶ. adicit προστίθησιν; adponit; addit. adicias addas. adice πρόσθες (adic) ἐπίβαλε. adiecit adplicuit. *apud poetas raro invenitur (saepius* Ov.); *nec frequentius in oratione pedestri antiquioris aevi (saepius* Varro *rust.); saepe exhibetur inde a* Liv. *primam praesentium formarum syllabam quasi positione producunt vetustiores quadrisyllabarum*: Plavt. Poen. 1174 ádicerét *in anapaestis (non liquet de* Asin. 769 ádiciát *in iambis,* Merc. 491 ádicitó *in trochaeis;* Phaedr. 4, 2, 9 adíciam), Lvcr. (5, 567 adicere et, adlicere *codd.*), Verg. (Aen. 8, 304 *et* 10, 182 adiciunt. 11, 354 adicias. 12, 837 adiciam), Moret. (99 adicitur), Hor. (carm. 4, 7, 17 adiciant), Prop. (4, 2, 41 adiciam), Ov. (am. 2, 13, 25 met. 9, 628 Pont. 1, 8, 56 adiciam. met. 1, 245. 7, 121. 10, 656 adiciunt. trist. 5, 5, 25 adicerem), Stat. (Ach. 1, 168 adiciunt); *trisyllabarum*: Prop. 4, 11, 77 ádice, Ov. (adice am. 3, 9, 25 rem. 558. 790 med. 63. 82 met. 6, 182. 14, 319 fast. 1, 189. 4, 75 trist. 3, 49; adicit ars 3, 152 met. 2, 384. 7, 266. 11, 637. 671. 12, 58. 14, 276; adicis ars 3, 8 met. 11, 285), *deinde* Epiced. Drusi 283 adice, Val. Fl. 8, 41 adice. *trisyllaba corripiunt recentiores*: adice (Manil. 1, 666. 4, 44 Sen. Herc. O. 364 Med. 277. 471. 527. 783 Oed. 811 Octavia 125), adicit (Sen. Thy. 727 Sil. 17, 528 Mart. 4, 54, 9. 10, 82, 1), adici (Stat. Theb. 7, 4). *cf. Lachmann ad Lucr. p. 188 et 128, L. Müller r. m. p. 250. in codicibus* adicere *saepe confunditur cum* adigere, *hic illic cum* adlicere, abicere. *nota* Acta lud. saec. Sept. (Corp. VI 32326) 15 adiacta.

I *notione angustiore*: *i.* **iacio alqd. ad,** *in alqd.*: **a** *proprie*: Cvrt. 7, 11, 15 adiectis funium laqueis *ad saxa.* Fest. 372 Brennus ... ad pondera adiecit gladium. Cic. nat. deor. 2, 144 adiectae *auribus* voces. Lvcr. 5, 566 quibus e spatiis cumque ignes lumina possunt adicere (adlicere *codd.*) *sc. in terram.* Hyg. astr. 4, 14 p. 116 sol lumen eicit et ... ad corpora nostra adicit. *de rebus in vasa infusis*: Colvm. 12, 38, 2 mustum ... in seriam. 12, 42, 3 medicamentum in vas fictile. 12, 49, 2 olivam ... in vas. 12, 54, 2 olivam ... in regulas, vel in novo fisco. 12, 16, 4. 12, 21, 1. 2. 3. 12, 33, 1. 12, 53, 1 aromata ... in reticulum. 12, 46, 4 terram usque ad dimidium vas. Apic. 8, 369 in mortarium piper. *varia*: Colvm. 8, 14, 9 pullos ... in haras. arb. 24 in fissuram cuneum pineum taedae. *proverbialiter*: Plin. epist. 1, 2, 5 si ... errori nostro album calculum adieceris. Ov. met. 1, 244 stimulos ... frementi. Sen. benef. 3, 36, 2 nat. 5, 8, 2. **b** *translate*: oculos: Plavt. Asin. 769 ad eorum ne quem oculos adiciat suos. Cic. agr. 2, 25 cum ad omnia vestra pauci homines cupiditatis oculos adiecissent. Verr. 3, 37 plane videbant adiectum esse *Verris* oculum hereditati. leg. 2, 36 quo (*in sacrificium*) ne imprudentiam quidem oculorum adici fas fuit. animum (*i. attendere, propensum esse ad alqd*): *sequente dat.*: Plavt. Mil. 909 quasi militi animum adieceris, simulare. Poen. 1174 amabilitati. Liv. 28, 33, 9 consilio. 35, 38, 2. 8, 24, 11 fatis suis. 1, 20, 1 sacerdotibus creandis. 22, 22, 8 obsidibus ... tradendis. Sen. epist. 83, 8 quid ergo est nunc, cui animum adiecerim. Ov. met. 14, 319 tu dictis adice mentem. *c. acc.*: Plavt. Merc. 334 ne hic illam me animum adiecisse sentiat. ad: Ter. Eun. 143 ad virginem. Liv. 25, 37, 17 ad consilium. 36, 8, 4. 40, 4, 7 ad rem atrocem. Gell. 11, 16, 1 ad vocabula rerum. *similiter* Vell. 2, 100, 1 Armeniae *manum.* Val. Max. 7, 5, 4 *bello* summam manum.

II *notione ampliore (cum vi augendi)*: **A** *generaliter*: *addere, tribuere, afferre praeter aliud*: **1** *de hominibus*: **a** *homines hominibus*: **α** *additur quo*: *sequente dativo*: Liv. 1, 20, 2 huic *sacerdoti* duos flamines adiecit. 7, 21, 9. 10, 30, 6. 26, 48, 9. 39, 41, 4 conlegam ei ... Flaccum adiecerunt. Ov. trist. 3, 1, 49 adice servatis unum civem. Liv. 35, 48, 4 equestribus copiis ... adiciebat multiplices copias peditum. 10, 27, 2 Val. Max. 5, 2, 10 Sen. Thy. 727 dial. 12, 4, 1. Val. Max. 1, 6, 13 te ... deorum concilio. 7, 6, 1 mancipia ... exercitui. 9, 2, 1 cives ... proscriptorum numero. Liv. 10, 8, 3. 1, 36, 7. 38, 1, 6 Avg. civ. 2, 29 Oros. hist. 4, 20, 9. Cvrt. 10, 5, 25 stragi ... filiorum patrem. 4, 5, 18 captivos remiges ... classi. 3, 2, 9. Plin. nat. 33, 34 coepit ... adici senatui populoque Romano et equester ordo. Gaivs inst. 2, 243 an coheres ei adiciatur. *talia saepius apud* Ictos *in testamentis et stipulationibus, veluti* Ivlian. dig. 28, 6, 32 Gaivs dig. 28, 5, 89 Vlp. dig. 42, 6, 2 Pavl. dig. 46, 3, 59. *cf. PW. I 361. sequente dativo commodi*: Avg. civ. 3, 12 quantos sibi deos Romani p r a e t e r constitutionem Numae adiecerint. *cum* ad: Liv. 4, 17, 10 ad dilectum a consulibus habitum centuriones veteres ... adiecti. 22,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

11, 3. 35, 2, 4. 42, 65, 13. PAVL. FEST. 18 accensi ... ad censum adiciebantur. LIV. 10, 6, 8 ad quattuor *sacerdotes* quinque adiecti. SVET. Claud. 6 *alqm* ad numerum sodalium Augustalium. *additur adverbium*: CAES. civ. 3, 4, 6 huc Dardanos ... adiecerat. *β sequente nudo obiecto*: VERG. Aen. 10, 182 ter centum adiciunt ... qui Caerete domo. BELL. Afr. 60, 2 adiecerat paucas *cohortes*. TAC. hist. 2, 61 ann. 13, 35. 15, 25. LIV. 1, 8, 5 adiciendae multitudinis causa. 4, 52, 7. 8, 8, 14. 22, 36, 3. 24, 48, 1 veteres reciperent socios et novos adicerent. SEN. contr. exc. 3, 2 CVRT. 8, 6, 9. VELL. 2, 45, 4 adiecto etiam quaestore. 2, 56, 3 CVRT. 6, 6, 35 COLVM. 2, 12, 7. 9, 13, 9. TAC. ann. 1, 54 Tiberius Drususque ... adiciuntur. 3, 64 Augustales. PLIN. epist. 10, 112, 1 *buleutas* super legitimum numerum. QVINT. inst. 10, 1, 96 si quem (*lyricum Horatio*) adicere velis. **b** *homines rei* (*quasi personae*): LIV. 32, 28, 12 Macedoniae legatos (*de populis imperio adiectis cet. vide infra p. 669, 33*). MANIL. 2, 434 numina signis. LIV. 24, 5, 13 adiecti ... poenae ceteri quoque insontes. SVET. Vit. 14. **c** *rem hominibus* (*i. hominum commodo vel incommodo*): *corporalem*: GAIVS inst. 2, 70 quod per adluvionem nobis adicitur (regionem hominibus adicere *v. infra p. 661, 69*). SEN. contr. 9, 5, 3 *praeconi*. insignia. CVRT. 4, 9, 3 *militibus* scuta. MACR. sat. 1, 7, 24. ITALA cod. Lugd. exod. 5, 8 statutum opus lateris, quem ipsi faciunt per singulos dies, adiectis eis (ἐπιβαλεῖς. VVLG. inponetis). *incorporalem*: LIV. 5, 4, 3 militibus ... aliquid novi commodi. 21, 35, 6 fessis ... terrorem. OV. met. 10, 656 animos iuveni. QVINT. inst. 4 prooem. 5 quantum nobis exspectationis. inst. 1, 5, 42 fuerunt qui nobis quoque adicerent dualem 'scripsere legere'. LIV. 7, 22, 2 Gaium nomen Quinctio. VAL. MAX. 4, 3, 4. LIV. 40, 19, 9 L. Duronio praetori ... adiecta de Bacchanalibus quaestio est. PLIN. nat. 34, 12 Corinthiis fabulam. *bona*: VAL. MAX. 8, 15, 1 plus auctoritatis. SEN. benef. 3, 33, 3 maiorem nobilitatem nobili viro. 5, 1, 5 beneficia ... subpressis. SVET. Tib. 67 nihil honoris ... mihi. ALC. AVIT. epist. 9 p. 43, 9. QVINT. inst. 11, 3, 4 scaenici actores ... et optimis poetarum tantum adiciunt gratiae. SPART. Hadr. 7, 8 pueris ac puellis ... incrementum liberalitatis. ARATOR 2, 12 quam splendida laudum materia est adiecta viro. FRONTIN. aq. 89 *aquarum* universis ... utilitatem. *mala*: LIV. 6, 20, 30 adiectae mortuo notae sunt. SEN. suas. 7, 3 crimen inimico. QVINT. inst. 9, 4, 39 *alci* deformitatem. 3, 7, 20 post mortem adiecta quibusdam ignominia est. *de animalibus*: COLVM. 6, 24, 3 pabulum ... tauris. PLIN. nat. 11, 26 contubernia ... fucis. VARRO rust. 3, 5, 2 eo adiciant praeterea aves alias quoque. *proverbialiter*: OV. ars 3, 7 quid virus in anguis adicis?

2 *adicere res* (*priore loco variae res adiectae tractabuntur; secundo speciales: loci, litterae cet., tempora, affectus cet.*): **a** *indicatur quo*: *α cum dativo rei auctae*: *eandem rem*: VERG. Aen. 11, 354 donis istis ... unum ... adicias. CIC. fin. 4, 29 teruncium ... Croesi pecuniae. LIV. 27, 30, 16 *naves* classi. VAL. FL. 8, 41 hoc etiam ... muneribus. CELS. 8, 10, 1 adicienda ... prioribus quinta fascia. FRONTIN. aq. 72 *fontem Augustam* fontibus Claudiae. LIV. 4, 7, 2 bello ... bellum. 35, 2, 8 duarum provinciarum dilectibus tertium. OV. rem. 558 praeceptis ... hoc quoque. ACTA lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 156 ludos ... honorarios ... ludis sollemnibus. CELS. 7, 5, 3 vulneri ipsi ... vulnus. VAL. MAX. 8, 7, 5 duplicant tenebras, fortuitis voluntarias adicientes. AVG. civ. 1, 27 parvis tuis peccatis ... gravius. *augmentum haud raro pronomine indefinito indicatur, ut* SEN. epist. 14, 18 divitiis ... aliquid. 104, 6 quantum ... viribus. LIV. 3, 8, 10 adiectum aliquid numero. 34, 54, 5. 6, 6, 9. VAL. MAX. 8, 10 ext. 1 operi nihil. CELS. 6, 6, 1 p. 226 D. tantum ... cibis. 1, 3 p. 21 D. SEN. nat. 3, 29, 5 quidquid *umori*. SEN. epist. 79, 8 numquid sol magnitudini suae adicit? STAT. Ach. 1, 167 quantum ... formae (*sc. pulchritudinis*). PLIN. nat. 3, 29 tantundem ... latitudini. MART. 4, 54, 9 nil ... penso. 10, 82, 1. PLIN. nat. 23, 101 mellis ... suavitati multum. *aliam rem*: CAES. Gall. 7, 12, 4 huic *vallo* loricam pinnasque adiecit. PLIN. epist. 6, 31, 17 saxis *pilas*. HOR. carm. 3, 6, 11 praedam torquibus exiguis. OV. rem. 790 remis adice vela tuis. VAL. MAX. 5, 2, 1 vetustis ... aurium insignibus novum vittae discrimen. 9, 1, 3 *muliebribus apparatibus* cotidie aliquid novitatis sumptiosius adiectum est. VAL. MAX. 4, 3, 1 aurum ... summae dotis. COLVM. 5, 3, 2 summis ... singulos asses. PAVL. FEST. 132 additamentum ponderi (PLIN. nat. 21, 178). CELS. 1, 3 *aquae calidae* paulum olei. *talia passim*. OV. met. 11, 671 adicit his *verbis* vocem *coniugis* Morpheus. LIV. 2, 15, 6 dictis facta. SEN. epist. 94, 20 adicit remediis medicina consilium. VAL. MAX. 2, 4, 4 verbis ... gestus. QVINT. inst. 12, 11, 9 artibus in pueritia discendis morum quoque praecepta et scientiam iuris civilis praeter ea, quae de eloquentia tradebantur, adiecerim. LIV. 4, 8, 5 honori ius maiestatemque. 28, 9, 20 equitum praerogativae auctoritatem. PLIN. epist. 10, 13 dignitati, ad quam me provexit indulgentia tua, vel auguratum vel septemviratum ... adicere digneris. OV. met. 11, 285 adicis huic animo momenta potentia. VELL. 2, 7, 2 atrocitati ... scelus unicum. VAL. MAX. 5, 1, 6 vitae dono honorem sepulturae. TAC. hist. 3, 8 imperio consilium. *β cum dativo commodi vel incommodi*: *res corporales*: PLIN. nat. 14, 82 vinaceis aquae puteanae (*gen. partit.*). HIER. epist. 22, 8 oleum flammae. LIV. 42, 3, 2 ornatum templo. PLIN. nat. 17, 21 *zothecam* cubiculo. PAVL. FEST. 37 cornua ... simulacro. PLIN. nat. 2, 94. CVRT. 10, 10, 13 capiti insignia. VAL. MAX. 8, 11 ext. 7 navibus spumas. QVINT. inst. 5, 8, 2 nervis ... corporis speciem. *incorporales*: LIV. 24, 28, 8 praetoribus ... militare consilium. 38, 5, 8. 44, 33, 4 aliquantum ... duci famae et auctoritatis. 26, 12, 8 sibi honorem. 32, 36, 10 speciem legationi. VELL. 2, 36, 1 consulatui ... decus. VAL. MAX. 7, 5, 6. 2, 10, 3 funeri speciem alterius triumphi. VITR. 3, 3, 13 adiciuntur crassitudinibus temperaturae. LIV. 1, 30, 3 omnium ordinum viribus aliquid ex novo populo. VAL. MAX. 6, 2, 3 incendio multum incrementi. PLIN. nat. 14, 118 *vinis* tantum vetustatis. 25, 33 vino ... gratiam. VITR. 7 praef. 17 operi ... summam ... auctoritatem. 7, 5, 7. QVINT. decl. 338 p. 332 testimonio. 338 p. 335 tormentis. PLIN. epist. 1, 20, 5 voluminibus ipsis auctoritatem quandam et pulchritudinem adicit magnitudo. *cf.* VAL. MAX. 7, 5, 2 honoribus ... debitum auctoritatis pondus. SEN. epist. 91, 3 novitas adicit calamitatibus pondus. QVINT. inst. 10, 5, 4 sententiis ... orationum robur. PLIN. nat. 23, 64 crematio ei (*vini faeci*) multum virium adicit. QVINT. inst. 11, 3, 9 vox propriam vim adiciat rebus. 9, 1, 1. MELA 1, 103 famae fidem. OV. Pont. 2, 1, 35 felix adiectum plausibus omen. LIV. 35, 15, 5 eam quoque causam clandestino facinori. VITR. 7, 5, 6 indecens ... status signorum publice civitati vitium existimationis adiecit. SEN. contr. 10, 5, 14 aliquid *rei publicae*. SEN. dial. 7, 4, 3 nec detrahens quicquam beatae vitae nec adiciens. epist. 98, 15. *nota*: *omittitur obiectum*: VARRO rust. 2, 7, 14 ab undecimo die usque ad quartum decimum dandum hordeum, cotidie adicientem minutatim. SEN. epist. 21, 7 non pecuniae adiciendum, sed cupiditati detrahendum est (8). SCRIB. LARG. 97 ponderibus ... antiquis (MARC. med. 20, 1 *addit* aliquid). STAT. Theb. 7, 4 proclamat ... adici cervicibus Atlans (*i. pondus suum augeri*). SEN. nat. 2, 26, 5 altitudini. CELS. 3, 21 (p. 108 D.) adiciendum et exercitationibus et cibis. 4, 20 periculo. 7, 4, 4 (p. 268 D.) adicitur celeritati, sicut tormento quoque. 7, 21, 1 (p. 302 D.). SEN. dial. 10, 7, 9 huic (*vitae*) adici potest, detrahi nihil. QVINT. inst. 10, 2, 9 si prioribus adicere fas non est. LACT. inst. 4, 26, 13 completis hominum temporibus adiecisse. AVG. c. Faust. 17, 2 OROS. hist. 4, 20, 9. *γ cum praepositionibus*: *rem ad rem*: *res corporales*: VARRO Non. 551, 25 ad folliculos et vinacia adiecerant sapam. PLIN. nat. 22, 143. CAES. Gall. 5, 9, 7 aggere ad munitiones adiecto. civ. 3, 66, 4 LIV. 27, 47, 5. VITR. 4, 8, 4 columnis adiectis ... ad umeros pronai. BELL. Alex. 13, 4 ad has *naves* minores ... adiecerunt. CAES. civ. 2, 4, 2 LIV. 22, 19, 2. 44, 28, 1. 3, 37, 4 duae tabulae legum ad ... decem tabulas erant adiectae. 3, 34, 7. *de mensuris*: CIC. Verr. 4, 188 hordei numero ad summam tritici adiecto. COLVM. 5, 2, 9 hos *pedes* adicies ad quadraginta. SCRIB. LARG. 107 ad superius dicta pondera .... VITR. 6, 4, 6 tertia *parte* latitudinis ad altitudinem adiecta. 10 pr. 1. FRONTIN. aq. 28. *de pretio*: LIV. 22, 58, 5 aliquantum ... ad id pretium. *obiecto omisso*: VARRO rust. 1, 4, 2 adiciunt ad fundi pretium. *incorporales*: LIV. 3, 43, 1 ad clades ... nefanda facinora. 10, 10, 12 tumultus ad bellum. 45, 19, 13. QVINT. decl. 301 p. 189 *cultum* ad speciem (*de femina*). SEN. contr. 10, 5, 5 *tristitiam* ... ad priorem vultum. SVET. Iul. 79 ad ... contumeliam multo arrogantius factum. SEN. contr. 10, 4, 5 aliquid ad quaestum. LIV. 35, 51, 5 ad ius inferendi Antiocho belli ... aliquantum. CIC. off. 1, 116 ad ... *belli* laudem doctrinae et ingenii gloriam. SEN. nat. 6, 4, 2 aliquid nobis aut ad scientiam aut certe ad diligentiam. LIV. 37, 7, 5 nihil ad praesentia mala. SEN. epist. 92, 21 huic nec misero nec beato quantumcumque ad miserias adiecero. QVINT. decl. 325 p. 279 si quid ad hanc infirmitatem adici potest. inst. 12, 10, 43 ad necessaria ... aliquid melius. *nota*: *deest obiectum nominale*: VITR. 1, 6, 3 adiciendo ad membra. COLVM. 6, 3, 6. LIV. 2, 27, 10 ad id, quod ... ius non dixisset, *adiecit*, ut ne dilectum quidem ... haberet. QVINT. inst. 2, 10, 9 utinamque adici ad consuetudinem posset, ut nominibus uteremur. VVLG. Sirach 3, 29 peccator adiciet ad peccandum (προσθήσει ἁμαρτίαν ἐφ' ἁμαρτίαις). *rem in rem*: COLVM. 12, 25, 3 in amphoram musti portionem. 12, 52, 20. 12, 18, 7 quinta pars picis Bruttiae in universam cocturam adiciatur. 12, 50, 2 in singulos modios olivae salis integri ternas heminas. 12, 20, 6. 22, 3. 56, 4. 5, 1 in praedictam mensuram. PLIN. nat. 20, 12 haec farina et in smegmata adicitur. APIC. 4, 124. VITR. 4, 6, 5 in latitudinem adiciatur amplius foris latitudo. *rem in re*: VITR. 2, 5, 1 in fluviatica aut marina *arena* ... testam tunsam et succretam. SCRIB. LARG. 22 opium ... in omni collyrio medicamentoque. VITR. 3, 3, 9 adiciendum rationis supplementum in symmetriarum membris. 3, 3, 13 *adiectio* quae adicitur in mediis columnis, quae apud Graecos ἔντασις appellatur. SCRIB. LARG. 220 murteum oleum ... in mortario. 271 in novo vase adicere vini veteris congium unum (*ad adipem*). PALLAD. 12, 22, 6. *rem super rem*: PAVL. FEST. 14 auctarium dicebant antiqui, quod super mensuram vel pondus iustum adiciebatur. COLVM. 12, 42, 3 tres heminae roris Syriaci ... super omnia adiciuntur. SCRIB. LARG. 204. *obiecto omisso*: VVLG. II par. 28, 13 quare vultis adicere super peccata nostra (ἐπιθεῖναι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις)? supra: VITR. 3, 1, 6 supra sex adiecto asse. *δ cum adverbio loci*: CIC. fin. 4, 30 quo (*sc.* ad illam vitam, quae cum virtute degatur) haec (*sc.* ampulla aut strigilis) adiectae sint. CELS. 4, 16 (p. 120 D.) quo vinum et oleum adicitur. 6, 6, 1 (p. 227 D.) eo mulsi paulum. 5, 25, 17 (p. 185 D.). 4, 24 (p. 150 D.) huc adiciat nitri paulum. SEN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 64, 8 occasio aliquid adhuc adiciendi. *de loco veteris legis apud* CIC. leg. 2, 61 *vide sub* adigo *p. 678, 28.*

b *saepe non indicatur quo, velut his exemplis*: α *res corporales adicere*: Ov. met. 7, 291 adiecto ... corpore (*i. carne*). 10, 677 sublato pondera malo. VITR. 2, 1, 1 ligna. CVRT. 5, 5, 24 denae vestes adiectae. LIV. 34, 7, 10 in gratulationibus ... excellentiorem ornatum adiciunt *mulieres*. 10, 7, 9. Ov. ars 3, 152 adicit ornatus proxima quaeque dies. PLIN. nat. 21, 6 *lemniscos*. PAVL. FEST. 97 adiectis perticis. CELS. 8, 16 habenis. COLVM. 2, 20, 4 adicere tribulam. PLIN. nat. 36, 31 *quadrigam*. EPICED. Drusi 226 vix capit adiectas alveus altus aquas (*i. lacrimas*). SEN. nat. 3, 8 PLIN. nat. 36, 121. *de rebus medicamentis sim. admixtis*: VARRO rust. 1, 61 adicitur ... mustum. Ov. met. 7, 266 adicit *Medea* extremo lapides oriente petitos. 14, 276 sucos. medic. 63 adice narcissi bis sex sine cortice bulbos. 82. VARRO rust. 2, 7, 7 hordeo adiecto. 2, 7, 14. CELS. 1, 6 adiectā uvā. SCRIB. LARG. 41 tunc haec adiciuntur et admiscentur .... COLVM. 12, 49, 6 acetum usque ad summum labrum. *talia passim, maxime apud* CELS. COLVM. SCRIB. LARG. PLIN. nat. *de mensuris*: VITR. 3, 5, 7 adiecta parte. MANIL. 2, 733. VITR. 4, 4, 2 striarum numero adiecto. 5, 6, 7 paulum demere aut adicere. PLIN. nat. 4, 9 tantundem. 11, 256 adiecta latitudine. TAC. ann. 3, 6 si modus adiceretur. *de pretiis*: PLAVT. Merc. 490 auctarium (auctorarium *A*) adicito vel mille nummum plus quam poscet. VARRO rust. 1, 69, 1 diutius servata usuram adiciunt. Ov. Pont. 4, 12, 18 adiecto faenore. met. 13, 434 opes. SEN. benef. 4, 11, 6. SEN. contr. 10, 2, 7 adiectis pretiis. QVINT. decl. 279 p. 139. 363 p. 395. CVRT. 8, 12, 16 mille talenta ex praeda. QVINT. decl. 279 p. 135 adiecta pecunia. VITR. 10 praef. 2 si adicient centum. *translate*: VAL. MAX. 7, 1, 1 parentes ei *fortuna* nobilissimos dedit, adiecit animi rarissimas dotes et corporis vires. *varia*: SVET. Iul. 38 epulum. CORP. XI 4391 adiecto pane. 6362, 19. CELS. 7, 7, 8 *suturas*. VITR. 2, 2, 3 adicientes suis cogitationibus res novas. β *res incorporales*: VERG. Aen. 12, 836 morem ritusque sacrorum adiciam. HOR. epist. 2, 2, 43 adiecere bonae paullo plus artis Athenae. LIV. 6, 6, 9 quid laboris. 41, 15, 3 curam. VAL. MAX. 9, 2 pr. crementum. 4, 7, 2 adiecta voluntaria morte. PROP. 4, 11, 77 oscula cum dederis tua flentibus, adice matris. CELS. 4, 20 sorbitionem. 3, 22 exercitationes, frictiones, cibos. 7, 5, 5 curationem. PETRON. 68 plausum. PLIN. nat. 2, 69 *motum*. CORP. VI 6357, 15 *venationem*. SVET. Iul. 10 gladiatorium munus. SEN. epist. 109, 9 *calorem*. PLIN. nat. 16, 119 fertilitatem. 35, 29 *splendorem* (*in picturis*). LIV. 33, 34, 8 adiecta decreti auctoritate. LIV. 4, 55, 5 vires. 34, 25, 7 CELS. 8, 17 p. 358 D. 6, 1 p. 222 D. SEN. nat. 4, 2, 10. Ov. met. 7, 120 Minyae clamoribus augent adiciuntque animos. *nota*: Ov. met. 11, 637 *Morpheus* iussos ... exprimit incessus vultumque ..., adicit et vestes et consuetissima cuique verba. *obiectum quoque omittitur*: CIC. Verr. 4, 77 supra adiecit Aeschrio (*de licitatione*). ARNOB. nat. 2, 7 neque omnes pariter sed paulatim adiciendo canescant.

speciatim: **a** *de locis*: *loca locis adicere*: *proprie*: PLIN. nat. 5, 115 multitudo limi ... mediis iam campis Syrien insulam adiecit. *translate*: LIV. 39, 23, 10 urbes ... regno. VAL. MAX. 7, 4, 2. LIV. 45, 29, 8 adiecta huic parti *terrae* regio Paeoniae. 2, 41, 2 PLIN. nat. 3, 95. MON. Ancyr. 5, 24 Aegyptum imperio. VAL. MAX. 5, 3, 2^c PLIN. nat. 18, 18 IVST. 1, 9, 1. 3, 6, 13. 5, 4, 6. (*inde translatum de hominibus regioni adiectis*: HOR. carm. 3, 5, 3 adiectis Britannis imperio. LIV. 40, 18, 4. HOR. epist. 2, 2, 178 Calabris saltibus adiecti Lucani.) LIV. 32, 29, 4 his *coloniis* Buxentum adiectum. 33, 34, 10. SEN. epist. 90, 39 agros agris. VELL. 2, 81, 2 supplementum ... coloniae. PLIN. epist. 49, 1 priori foro novum. CORP. VI 32323 (acta ludor. saecul. Aug.), 100 scaena quoi theatrum adiectum non fuit. BELL. Alex. 28, 3 unum *loci* latus erat adiectum flumini. PLIN. nat. 6, 220 singulis dimidia horarum spatia ... circulis. *similiter loca hominibus: locis, qui ab hominibus tenentur*: Ov. met. 15, 756 Pontum populo ... Quirini. PLIN. paneg. 51. LIV. 38, 39, 14 regi Eumeni Chersonesum. 37, 54, 12. 38, 48, 1. 4. *cf.* CVRT. 4, 1, 26 regionem ... dicioni eius. *loca ad loca*: LIV. 30, 44, 12 ad regnum ... urbibus agrisque ... adiectis. *non indicatur quo*: LIV. 1, 33, 6 Ianiculum quoque adiectum. 31, 11, 8. 37, 53, 22. 39, 28, 10. 8, 11, 14. 35, 10, 12. CAES. Gall. 3, 1, 5 non magna adiecta (*i. adiacente*) planitie. SVET. Iul. 22 Galliam Cisalpinam, Illyrico adiecto, ... accepit. PROP. 3, 7, 11 terra parum fuerat fatis: adiecimus undas. **b** *de litteris, vocabulis, nominibus, librorum partibus additis* (*de specie generi adiecta cf. 670, 66*): *cum nudo obiecto*: VARRO ling. 7, 1 in scrutando verbo litteram adiciunt aut demunt. FEST. 173. QVINT. inst. 6, 3, 53 nominum fictio adiectis, detractis, mutatis litteris. 1, 7, 12. 1, 6, 32 adiectis aut detractis ... litteris syllabisve. GAIVS inst. 2, 221 *syllabam*. PAVL. FEST. 55 PORPH. Hor. sat. 1, 10, 21. QVINT. inst. 1, 5, 19 aspirationem. 6, 3, 55. FEST. 230 praepositionem. 376. VARRO rust. 1, 9, 2 nullo cognomine adiecto. 2, 11, 12 nomen. QVINT. inst. 1, 8 in his quoque libris erunt ... plurima adiecta. 2, 13, 17. PLIN. epist. 3, 10, 2 haesitavi ..., an adicerem, quae in aliud volumen cogito reservare. QVINT. inst. 5, 12, 1. PLIN. nat. 7, 101 Ennius ... sextum decimum adiecit annalem. *cum dativo rei auctae*: QVINT. inst. 1, 7, 4 adiecta ... syllabae s littera. 1, 5, 10. CHAR. gramm. I 107, 10 nominativo singulari s litteram. CELS. 7, 6 (p. 271 D.) vocabulis *vocabulum*. VAL. MAX. 8, 5, 6 maiorum suorum titulis Isaurici cognomen. SEN. epist. 94, 21 praecepta ... aliis. VARRO rust. 3, 9, 2 hisce appendix adicitur pars quinta. SEN. epist. 94, 38 legibus ... principia. CELS. 1 pr. adiectum quicquam empiricorum professioni. *cum praepositione*: VARRO Rufin. gramm. VI 556, 14 in extremum senarium totidem semipedibus adiectis fiet comicus quadratus. Ov. Pont. 3, 2, 107 adiecti ... genetiva ad nomina Cottae. CHAR. gramm. I 149, 19 ad singularem ablativum adiecta a littera. *cum dativo commodi*: SEN. epist. 88, 40 principium ... operi. PLIN. nat. 12, 14 Seriae *oppido* adicitur Fama Iulia *cognomen*. CHAR. gramm. I 155, 31 ἐπιθετικά ... personis. *nota*: BOET. herm. pr. 2, 11 p. 163, 29 Meis. quando in adiecto quidem (ἐν τῷ προσκειμένῳ) aliquid oppositorum inest, quae consequitur contradictio. **c** *de tempore*: *cum obiecto solo*: COM. inc. 85 tu non intellegis tantum te gratiae demere quantum morae adicis. SEN. Tro. 205. LIV. 39, 9 diem unum ... ludorum. TAC. ann. 2, 26 si proxima aestas adiceretur, posse bellum patrari. PLIN. nat. 11, 112 adiectis diebus accrescit *uruca*. PLIN. epist. 3, 18, 4 tertium diem. *additur quo, seq. dat.*: HOR. carm. 4, 7, 17 quis scit, an adiciant hodiernae crastina summae tempora di superi. MANIL. 3, 598 bis sex adiectis mensibus aevo. SEN. dial. 10, 14, 1 PLIN. nat. 2, 35. SVET. Otho 11 vitae et hanc noctem. PLIN. nat. 28, 325 tantundem novissimis *partibus noctis* ex die adiciet. LIV. 9, 34, 16 diem censurae. SVET. Cal. 17 diem Saturnalibus. SEN. dial. 6, 21, 6 adulescentiae *annum*. PRVD. cath. 1, 12 in parte noctis addita tempus labori adieceris. SEN. epist. 21, 8 *nota obiectum omissum*: non annis adiciendum est, sed cupiditatibus detrahendum. *cum* ad: LIV. 6, 42, 12 dies unus ad triduum adiceretur. COLVM. 11, 2, 90 longis noctibus ad diuturnum tempus aliquid adiciendum est. **d** *de affectibus virtutibus vitiis adiectis*: *aliquid affectui adicere*: α *obiectum indefinitum* (*saepe amplificationis figura*): QVINT. inst. 11, 1, 53 quidquid meris adicietur adfectibus. *bonis*: LIV. 37, 53, 11 voluntati ... et studio in colendis vobis adicere ... nihil potui. SEN. contr. 1, 3, 4 nihil ... amplius ... audaciae istius. FRONTIN. aq. 112 illud adhuc ... diligentiae. QVINT. inst. 12, 10, 9 aliquid ... receptae religioni. decl. 248 p. 18 nihil verecundiae suae. SEN. epist. 66, 9 virtuti ... quid. QVINT. inst. 10, 1, 120. *cf.* SEN. epist. 13, 3 multum ... adicit sibi virtus lacessita. benef. 2, 2, 2 beneficium ... si praesto fuit, ... multum sibi adicit. dial. 4, 19, 4 ira ... non multum sibi adiciens. *malis*: VAL. MAX. 9, 11, 5 *crudelitati* nihil. QVINT. decl. 277 p. 129 quid ... invidiae. SEN. contr. exc. 6, 4 quid his malis. SEN. Phoen. 200 quis ... quicquam potest malis tuis adicere? epist. 78, 14 CELS. 3, 11 p. 92 D. SEN. contr. 1, 1, 20 miserationi ... aliquid. SEN. epist. 78, 13 nihil *dolori*. 99, 16 nihil maerori. SEN. contr. 9, 6, 4 si quid adicere tormentis tuis possum. *obiectum omissum*: SEN. epist. 81, 6 beneficio adicit, iniuriae demit. QVINT. inst. 8, 5, 34 adiciamus virtutibus. β *affectum affectui*: Ov. met. 2, 384 luctibus adicit iram. SEN. benef. 3, 27, 4 liberalitatem clementiae. epist. 94, 30 novas persuasiones ... innatis. QVINT. inst. 10, 1, 116 ceteris virtutibus colorem et gravitatem orationis. *rei*: LIV. 5, 48, 9 rei foedissimae per se adiecta indignitas est. 22, 22, 14 rei suapte natura gratae ... insuper gratiam. SEN. dial. 4, 28, 1 malefactis adrogantiam et contumaciam. TAC. ann. 12, 52 inpudentiam paupertati. 15, 55 dictis constantiam. *cum praepositione*: LIV. 3, 56, 3 ad cetera scelera inpudentiam. SEN. dial. 7, 22, 3 aliquid ad perpetuam laetitiam. CVRT. 8, 1, 41 ad pristinam violentiam ira quoque adiecta. QVINT. inst. 12, 10, 26 ad eas Demosthenis virtutes quas ... habuit ... quae defuisse ... videntur. LIV. 37, 53, 11 novus ... super veterem luctus ... adiectus. QVINT. inst. 5, 6, 2 praeter alia causae instrumenta adiciet ex abundante hanc quoque conscientiae suae fiduciam. *cum dativo commodi*: VAL. MAX. 6, 8, 9 pr. multum animis hominum et fiduciae adicere et sollicitudinis detrahere. PLIN. epist. 4, 25, 4 tantum licentiae pravis ingeniis. 9, 38, 1 *libro* multum gratiae. *non indicatur quo*: CIC. Att. 3, 8 in maximis meis aerumnis et luctibus, hoc metu adiecto, maneo Thessalonicae. QVINT. inst. 4, 2, 75 accusator ... adicit invidiam. TAC. ann. 1, 29 adiciendos ex duce metus. **e** *de rebus in distributione generum generi adiectis*: *adicere generi vel speciei genus vel speciem*: *in natura describenda*: PLIN. nat. 32, 152 his *animalibus* adicimus ab Ovidio posita nomina. 16, 92 quibus *foliis* adicit Cato decidua populea quernaque. 18, 93. 24, 167. *in philosophia*: SEN. epist. 65, 7 his quintam Plato adicit exemplar, quam ipse idean vocat. 89, 10 his *tribus philosophiae partibus* partem, quam οἰκονομικὴν vocant. 92, 6 rationali inrationale, honesto inhonestum. *in re grammatica et rhetorica*: PLIN. nat. 7, 192 sedecim *litteris* ... quattuor. QVINT. inst. 1, 4, 19 coniunctionibus articuli adiecti. 3, 6, 54 quattuor *verbi status* tribus illis rationalibus. 3, 3, 5 his *quinque rhetorices partibus* adiecerunt quidam sextam partem. 3, 4, 10. 3, 5, 1. 3, 9, 1. 3, 10, 4. 4, 1, 40 *generibus* causarum ... quinque ... recte videtur adici turpe. 4, 2, 63. 5, 10, 52. 5, 7, 35 his *testimoniis* divina testimonia. *saepius similia*. ad *genus vel speciem*: VARRO rust. 3, 1, 8 villatica *pastio* ... a quibusdam adiecta ad agriculturam ... neque explicata tota separatim. QVINT. inst. 3, 6, 55 translatione ad septem superiores *status* adiecta. in *genere*: VARRO rust. 1, 19, 3 in hoc genere semivocalium adiciendum de pecore ea sola, quae agri colendi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

causa erunt ... habenda. *omittitur quo alqd addatur*: VARRO rust. 3,3,6 inferiores *gradus* luxuria posterior adiecit. 2,1,8 Capricornum *signis pecudum vocabulis appellatis.* PLIN. nat. 10,11 quidam adiciunt genus aquilae. 5,135. 15,50. 90. 127. 16,20. 20,235. 37,92. *de re grammatica*: QVINT. inst. 1,4,21 adiciebant et adseverationem. 1,7,27 Claudius Aeolicam illam ... Ⱶ litteram adiecerat. 3,3,8 *quinque eloquentiae partibus* ordinem. 3,8,26 si qua adhuc adicere quis eiusdem generis velit. 9,2,107 Visellius adicit et sententiam. 12,10,18 tertium ... qui haec dividebant, adiecerunt genus Rhodium.

B *dicendo scribendo aliquid in orationibus sermonibus scriptis addere*: **1** *sequitur obiectum nominale vel pronominale*: **a** *nude*: *α sequitur pronomen vel adiectivum*: PROP. 4,2,41 quid ego adiciam? SEN. dial. 3,20,4 VELL. 2,53,4. VAL. MAX. 9,5,2 piget adicere quod sequitur. 8,15,1. PLIN. nat. 34,25 statua decreta ... virgini Vestali, ut poneretur ubi vellet, quod adiectum non minus honoris habet quam feminae esse decretam. QVINT. inst. 6,3,40 cetera quae adiecit. VAL. MAX. 3,8 ext. 1. QVINT. inst. 3,2,2 quaedam. LIV. 33,2,4 pauca. 38,12,4. 39,27,10 de iure etiam finium pauca. 34,5,1 pauca in eandem sententiam. SEN. nat. 2,52,1 pauca adhuc adiciam ad enarrandam vim fulminis. QVINT. inst. 1,5,7 multa ... vel hoc primum. 4,2,67 aliqua. SEN. dial. 11,7,8 unum. OV. met. 9,628 ut nihil adiciam. SEN. contr. 9,5,16 alia plura. SEN. dial. 10,5,2 alia deinceps. QVINT. inst. 9,2,35. VAL. MAX. 9,5 ext. 1 satis multa de nostris: aliena nunc adiciantur. LIV. 30,4,8 quibusdam ... iniquis per occasionem adiectis. QVINT. inst. 9,4,58 adicere dum non otiosa, et detrahere dum non necessaria. *β sequitur substantivum*: SEN. benef. 2,7,2 adiecta contumeliosa admonitione. ASCON. Scaur. p. 23 B. appositionem. VAL. MAX. 8,10,3 argumentum. OV. fast. 1,189 causam. LIV. 9,3,9. SEN. contr. 1,1,11 *contumelias*. SEN. dial. 3,19,1 adiectis conviciis maledictisque. LIV. 10,26,6 criminationes. FRONTO p. 46,10 N. εἰκόνα. SEN. epist. 20,5 exceptiunculam. VAL. MAX. 2,9,9 exempla. 3,7 extr. 2. 5,10,3. 8,9,3. 8,11,7. PHAEDR. 4,2,9 fabellam. TERT. bapt. 6 mentionem. CVRT. 7,1,17 *minas*. LIV. 2,17,3 nomen. 32,25,3 SEN. contr. 7,7,18 ASCON. Corn. p. 77 B. QVINT. inst. 6,3,103 nomen proprium. GAIVS inst. 2,127. LIV. 9,38,13 orationem. 38,53,5. 44,34,1. 5,18,5 *preces*. SEN. epist. 94,27 probationes. QVINT. inst. 11,1,76 *rationem*. SEN. suas. 6,27 suasoriam. contr. 10,5,20 detracto verbo aut mutato aut adiecto. PETRON. 17 PLIN. epist. 6,11,12 VAL. MAX. 1,7 ext. 2. *adicere res i. q. verba quibus res referuntur*: PLIN. nat. 36,93 altitudinem Varronem puduit adicere. LIV. 10,7,11 *in titulo* auguratum aut pontificatum. SEN. nat. 5,17,3 adiciendus est adhuc meridianus circulus. SEN. clem. 1,9,9 locum, socios, diem, ordinem insidiarum, cui commissum esset ferrum. PLIN. nat. 7,212 *meridiem*. VAL. MAX. 1,8,5 cuius rei pro argumento miraculum adicitur. PLIN. nat. 7,177. LIV. 26,24,3 morem. PLIN. nat. 35,101 *pictor* parvolas naves longas in iis, quae pictores parergia appellant. SEN. Oed. 811 notas. LIV. 29,25,3 numerum. 43,19,14 opera. PLIN. nat. 2,243. 246. 4,45. 6,63. ASCON. Corn. p. 68 B. lex ... in qua praeter alias poenas pecuniaria quoque poena erat adiecta. SEN. epist. 95,42 pondus. PLIN. nat. 2,247 *stadia*. SCRIB. LARG. 152 superstitionem. SEN. exc. contr. 3,5 tempus. *numerum ad numerum quendam*: PLIN. nat. 4,45 ab Histri ostio ad os Ponti pass. D̅L̅I̅I̅ fecere *auctores*, Agrippa LX adiecit. 6,59 adiciunt et menses tres. 2,242. 246. 6,63. 6,78 *Indiae* quattuor satrapias. *homines*: SEN. dial. 3,18,4 adicit et tertium. QVINT. inst. 11,2,15. 2,4,22. 25. TAC. ann. 15,56 adicit A. Senecam. 16,22. PLIN. nat. 6,5 Cromna, quo loco Enetos adicit Nepos Cornelius. 3,138 non sunt adiectae (*in inscriptione*) Cottianae civitates. *cum dupl. accus.*: MELA 3,45 testem ... rei ... Metellum. **b** *additur quo*: *α sequente dativo*: *rem adicere*: OV. met. 12,58 auditis aliquid novus adicit auctor. VITR. praef. 1 scriptis auctoritates. VAL. MAX. 3,2 ext. 9 exemplo ... casum adiciam. 5,9,5 actis (*a scriptore relatis*) ... consilium. OV. met. 6,210 diro convicia facto Tantalis adiecit. VAL. MAX. 1,5 ext. 1 nostris *exemplis* duo eiusdem generis alienigena exempla. 7,2 ext. 18. 7,3,10 QVINT. inst. 2,16,4. LIV. 28,22,11 his adhortationibus execratio dira adiecta. COLVM. 5,3,1 duas etiam nunc formulas praepositis. SEN. epist. 58,19 definitioni interpretationem. VAL. MAX. 8,1 pr. publicis iudiciis adiciam privata. QVINT. inst. 8 praef. 11 his argumentandi locos. VAL. MAX. 6,9,9 huic tanto incremento (*i. incrementi exemplo*) maius adiciam. LIV. 2,7,2 adiciunt *auctores* miracula huic pugnae. 23,47,8. PLIN. nat. praef. 28 *libris* multa. 18,321 his ... necessaria ... de luna. VAL. MAX. 7,8,6 ne nomen quidem eius tabulis testamenti. 8,14 ext. 3 PLIN. epist. 6,31,6. nat. 17,54 praeceptis *praeceptum*. OV. met. 6,214 preces ... relatis. LIV. 29,19,5 sententiam ... orationi. VAL. MAX. 5,5,3 his ... specimen consanguineae caritatis. SEN. benef. 2,3,1 bona verba rebus bonis. *alqm adicere rei*: SEN. epist. 13,17 auctorem ... voci. VAL. MAX. 8,15,12 virorum commemorationi *uxorem*. PLIN. nat. 3,37 formulae *alqm*. GAIVS inst. 3,119ª fideiussor ... obligationibus ... adici potest. *alqm alci*: VAL. MAX. 8,1 damn. 4 adiciatur his Claudia. CVRT. 6,7,15 adicit his Aphobetum. TAC. ann. 6,9 et Vicinianus Pollioni patri adiciebatur. AVG. civ. 15,20 p. 103 D. *β sequente praepositione*: LIV. 28,24,1 cum ad id quisque quod audierat ... adiceret aliquid. 30,31,9 si quid ad ea, in quae tum pax conventura videbatur, ... adicitur. 39,25,7 ad haec ... querellae Thessalorum adiectae. SEN. apoc. 9 eam ... rem ad metamorphosis Ovidi adiciendam. orat. 4,8. dial. 12,3,1 ad has querellas ... indolem. COD. Iust. 6,30,22,14ᵇ et in ipsam deliberationis dationem et divinum rescriptum super hoc promulgandum hoc adici volumus.

2 *sequitur oratio obliqua*: **a** *acc. c. inf.*: *α omittitur quo*: *praecedente obiecto nominali*: LIV. 38,44,6 adiecit senatus consultum, Ambraciam vi captam esse non videri. PLIN. nat. 16,246 discrimen: visco in iis, quae folia amittant, et ipsi decidere, contra inhaerere nato in aeterna fronde. 28,42 adiecta precatione, et cinxisse eundem et soluturum. QVINT. inst. 2,17,7 illas verborum cavillationes, nihil quod ex arte fiat, ante artem fuisse. *pronominali*: SEN. epist. 36,12 hoc unum adiecero, nec infantes nec pueros nec mente lapsos timere mortem. QVINT. inst. 11,1,48 hoc adhuc adiciendum (audiendum *pars codd.*). PHAEDR. 3,10,15 adiecit id, quod sentiebat maxime doliturum amanti, ventitare adulterum. LIV. 8,10,11 illud adiciendum videtur, licere consuli ... civem devovere. SEN. contr. 1,8,14 CELS. 7,7,15 p. 283 D. SEN. nat. 1,6,5 QVINT. inst. 5,10,95. 5,14,33. SEN. contr. 1,8,10 illud unum non adiecit de lege. suas. 5,4 illud. QVINT. inst. 6,2,12 quin illud adhuc adicio, πάθος atque ἦθος esse interim ex eadem natura. 9,3,100 illud de iis ... adiciam breviter. COLVM. 9,14,18 ceterum illa. VAL. MAX. 4,6 ext. 3 hoc loco quid aliud adiecerim quam dignas fuisse quibus ... nuberent? CVRT. 8,1,39 nec quicquam aliud adiecit quam forsitan eum ... exprobaturum. *acc. c. inf. confestim sequente*: VARRO rust. 1,24,4 ille adicit ab eodem scriptore, ... ibi cacumina populorum serenda. LIV. 1,44,2 adicit ... Fabius Pictor, eorum ... eum numerum fuisse. 6,6,16. 9,28,6. 10,28,16 secundum sollemnes precationes. 38,56,10 ad postremum. *alibi persaepe*. SEN. contr. 1,6,10. 2,1,21 adiecit et (ut *pars codd.*) periculosam sibi futuram adoptionem. 2,2,6. 7,1,18. 7,6,23 suas. 6,14 VELL. 2,27,2. VAL. MAX. 4,1,6 adiecit quoque non opertere patres ... se ... interponere. 1,8 ext. 19 adicit (dicit *codd.*). 4,1,11. 4,1 ext. 2. 5,6,1 merito adiecerim. 8,14 ext. 3. SEN. dial. 11,5,1 adiciam, ... ne fieri quidem me posse miserum. benef. 1,10,3. 3,27,1 epist. 108,18. CVRT. 7,4,13 adicit deinde. 3,13,2 *saepius*. PLIN. nat. *persaepe velut* 6,52. 20,129. 36,48 QVINT. inst. 4,2,3. 6,2,10. *nota*: PLIN. nat. 36,121 adicit *Agrippa* aedilitatis suae commemoratione ... ludos factos. *β additur quo*: *sequente dativo*: VAL. MAX. 4,1,12 huic exequiarum *honori* illum honorem vocis adiecit, non fore ut ... praestari posset. SEN. nat. 6,1,3 adiciuntur his illa. epist. 24,23 his adicias et illud eiusdem notae licet, tantam hominum imprudentiam esse. QVINT. inst. 11,3,177 unum iam his adiciendum est ... aliud alios decere. *plerumque acc. cum inf. nomen non praecedit*: LIV. 5,22,5 fabulae adiectum est vocem quoque dicentis velle auditam. 23,12,2 adiecit deinde verbis ... neminem ... id gerere insigne. VAL. MAX. 5,1 ext. 2 minime digna vox cui adiciatur eam ex tyranni ore ... manasse. CELS. 7,14 duobus *causis* ... adiecit, carnem ... increscere. LIV. 42,1 his ... adicitur. SEN. dial. 1,3,1 QVINT. inst. 1,2,29. 8 praef. 8. *cum praepositione*: LIV. 40,42,4 ad ea Duronius adiecit ... iniurias factas. COLVM. 1,3,8 nos ad cetera praecepta illud adicimus, ... adhibendum modum mensuramque rebus. PLIN. nat. 24,37 id ... quod in hoc (*sc. pice litteris tractando*) adiciunt, ex mascula arborem meliorem esse. *sequitur* quod: *nomine praemisso*: VAL. MAX. 2,9,6 adiectā causā, quod non sincera fide secum in gratiam redisset 6,3,3 quod recte facere nesciret. CELS. 8,7 p. 341 D. de maxilla illud quoque adiciendum est, quod umidus cibus diu adsumendus est. SEN. nat. 4,5,3. *cum dativo*: VAL. MAX. 1,1,6 adiciendum his quod ... pontifici ... virgo Vestalis ... digna visa est, quae flagro admoneretur. SEN. dial. 5,19,5 adicere his longum est quod ... confecit. QVINT. inst. 2,17,40. *nude*: PLIN. nat. 29,125 ex Hippocratis putant auctoritate adici, quod in argentea pyxide id servari iubent. QVINT. inst. 12,2,25 adiciunt loco probationis, quod ... *Academia* praestantissimos in eloquentia viros ediderit. AVG. civ. 15,2 adiciunt, quod apud plerosque scriptores historiae reperitur .... 22,8 adiciens, quod ... salvus esse non posset. *nota*: COD. Iust. 8,37,12 minime posse ad evitandam poenam adicere (obicere *intellegendum*) quod nullus eum admonuit. **c** quoniam: PLIN. nat. 18,114 adiecit ... causam adserendi (adferendi *codd.*), quoniam negassent Campani alicam confici sine eo metallo posse. **d** ut: *nomine praecedente*: LIV. 33,11,3 adiecta etiam illa vox, bono animo esse regem ut iuberet. CVRT. 10,5,4 adiectis mandatis, ut corpus suum ad Hammonem ferri iuberent. QVINT. inst. 4,1,52 hoc adicio, ut dicturus intueatur. 11,3,106 hic veteres artifices illud recte adiecerunt, ut manus cum sensu ... inciperet. *nude*: LIV. 33,24,7. 34,56,12 adiecerunt etiam, ut socii ... convenirent. 37,2,3 VELL. 2,28,4 CELS. 7,14 p. 291 D. CVRT. 10,7,9. ASCON. Corn. p. 91,5 B. in omnibus S. C. ... adici erat solitum, ut. PLIN. nat. 17,81 nobis adiciendum videtur ex praedicta arborum natura, ut altius demittantur. 24,170. 30,83. *indicatur quo sequente dativo*: COLVM. 5,5,4 unum tamen huic consitioni Mago ... adicit, ut semina ... deponantur. PLIN. nat. 36,112 adici decreto, ut ... fores extra aperirentur. 18,200 adiecit his Attius in Praxidica. *sequente praepositione*: LIV. 38,8,10 ad ea adiecturum *se* etiam in foedus esse, ut ... habeant. 41,9,11

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad legem ... senatus consultum. QVINT. inst. 5, 10, 105 in lege. PLIN. paneg. 72 an ... in fine votorum adiecisses, ut ... precibus tuis dii adnuerent. **e** *sequitur merus coniunctivus*: LIV. 40, 37, 6 adiecisse: pararet se ad petendum. 41, 12, 3 decretum, ... exercitum traduceret in Ligures. AVR. VICT. Caes. 5, 14 adiecerat sumeret ipse, quem vellet. **f** *sequitur* ne: LIV. 26, 1, 2 adiectum ..., ne ... abscederent. 33, 30, 9 nominatim adiectum scribit, ne ... bellum gereret. QVINT. inst. 4, 2, 103 adiciunt quidam etiam, ne utamur adfectibus. **g** *sequitur interrogatio indirecta*: *nomine praecedente*: LIV. 33, 28, 9 nullo adiecto, cur scire quicquam viderentur, argumento. QVINT. inst. 11, 1, 17 adiecta ... etiam causa, cur id ita sit. 11, 1, 60 unum iam igitur huic loco ... adiciendum videtur, quibus modis ea ... non ... sint indecora dicentibus. *interrogatione statim sequente*: LIV. 39, 26, 6 quid iis acciderit, non adici. 44, 26, 9. SEN. contr. 7, 8, 8 lex ... non adicit, quotiens optet, sed ex quibus. SEN. nat. 1, 4, 3 etiam, quale genus ... esse debeat. 4, 9 deinde, quare ... existimet. 7, 16, 3. epist. 74, 22 deinde tunc adiciam, quid ... putem. 87, 1. 94, 44. 120, 3 QVINT. inst. 4, 2, 102. 11, 1, 92.

3 *sequitur oratio recta*: **a** *non addito quo*: *α praemisso nomine substantivo*: VAL. MAX. 5, 10, 2 hanc adiciendo clausulam. SVET. Aug. 99 adiecit et clausulam. SEN. contr. 1, 7, 14 illud Homeri in Priamo dictum (priamo aptum *codd.*). PETRON. 11 adiectis etiam petulantibus dictis: 'sic dividere cum fratre nolito'. SEN. contr. 2, 7 pr. elogium. PETRON. 64 adiecta exceptione. SEN. contr. 1, 1, 14 quaestionem. 2, 3, 14. 9, 1, 10. 9, 2, 17. 1, 3, 10 cum multa dixisset, novissime adiecit rem, quam omnes improbavimus: .... SEN. dial. 12, 11, 3. SEN. contr. 9, 6, 20 illum sensum. 1, 2, 17 hanc ... sententiam. 7, 6, 15. 19 suas. 6, 8. 6, 11. OV. am. 2, 13, 25 adiciam titulum 'servata Naso Corinna'. VAL. MAX. 3, 7, 3 hos versus. *praemisso pronomine*: SEN. contr. 1, 5, 1 hoc adiecto. 7, 8, 9 duo haec. SEN. nat. 2, 40, 5 unum hoc. epist. 63, 12 hoc ... quod adiecturus sum. 79, 15 hoc novissime. PLIN. nat. 33, 18 hoc quoque. SEN. contr. 1, 2, 14 illud. 7, 5, 11 illud venustissime adiciebat: putes, inquit, aliquid agi. VELL. 2, 114, 3. SEN. benef. 2, 24, 4 illa. *varia*: PLIN. nat. 16, 193 Cato ... de materiis haec adicit. *cum praepos. finali*: SEN. contr. 1, 7, 14 illud ad excusandam epistulae crudelitatem adiciebat. SEN. epist. 23, 11 adiciam quod magis admireris: .... 120, 8 COLVM. 2, 2, 4. LIV. 10, 9, 5 nihil ultra quam 'inprobe factum' adiecit. *β nude*: LIV. 1, 7, 12. 10, 37, 14 ab utro consule, non adiecit. OV. met. 9, 569 'fer has ... nostro' dixit, et adiecit longo post tempore 'fratri'. trist. 5, 5, 25 FEST. 189. 198. 202 SEN. contr. *passim* (*velut* 1, 1, 15. 19. 1, 2, 15. 1, 3, 7. 1, 4, 7) suas. 1, 9. 2, 14. 17. 7, 12 VELL. 2, 32, 1. 2, 104, 4 protinus quin adicerent 'videmus te, imperator?' VAL. MAX. 8, 14 ext. 1 dulcedinem gloriae, paene adieci gloriosam. (SEN. epist. 82, 12). PHAEDR. 5, 6, 4 ostendit ille praedam et adiecit simul .... SEN. dial. 11, 9, 4 Brutus in eo libro ... ait ... itaque adicit .... benef. 4, 12, 1. 4, 21, 5 immo amplius adiciam .... 5, 24, 2 nat. 3, 13, 1. 4 praef. 19. 4, 3, 1. 5, 1, 4. 7, 23, 3 nunc amplius adicio. epist. 64, 1. 66, 1. 92, 12 etiamnunc (et iam nunc *Bücheler*) adiciam. 95, 63 COLVM. 2, 21, 2. PETRON. 41 tum ... rursus. 71 ante omnia adici volo .... 74 ultimo etiam adiecit: 'canis'. 34. 39. 40. ASCON. Mil. p. 48 B. PLIN. nat. 13, 134. 15, 20. 30, 97. 33, 80 Helena sacravit calicem ...; adicit historia, mammae suae mensurā. QVINT. inst. *saepius, velut* 2, 15, 10. 17. 36. 3, 6, 10 TAC. ann. 2, 33. 4, 21 adiecit (*accusator*) in domo eius venenum esse. 4, 70. 14, 50. 15, 16. GAIVS inst. 1, 30 in huius persona adiecimus .... COMM. apol. 757 dicentes adiciunt. *varia*: QVINT. inst. 6, 1, 50 de fortuna quoque ... adiecit .... *cum praepos. finali*: TERT. orat. 8 adiecit ad plenitudinem ... orationis .... **b** *indicatur quo*: LIV. 38, 53, 1 adiecit decreto indignationem: ..... OV. rem. 558 adice praeceptis hoc quoque, Naso, tuis .... VELL. 2, 104, 1 illud adiectum his ipsis Caesaris verbis: 'hoc, inquit, rei publicae causa facio'. SEN. dial. 7, 26, 5 adiciet his illa: .... QVINT. inst. 1, 6, 21 his adiciat 'face' et 'dice' et similia. IREN. 1, 27, 3 super blasphemiam ... adiecit et hoc ....

4 *absolute*: LIV. 44, 33, 6 incerto imperio accepto alios, ab se adicientes, plus eo, quod imperatum sit, facere. SEN. dial. 7, 3, 4 etiamsi non adiciam (7, 8, 3 adiecero). *sequente praepos.* de: LIV. 35, 12, 14 adiciebat de duce Hannibale, ... qui ... occidisset. ASCON. Corn. p. 57 B. in senatus consultis de rogatione. TERT. nat. 2, 14 de ista quoque specie adiciam.

C *cogitando adicere* (*praecipue* adice *vel coniunctivus hortativus adhibetur*) *i. praeterea animadvertere, animo secum versare*: **1** *sequente obiecto nominali*: **a** *non additur quo*: *homines*: OV. fast. 4, 75 (*enumerantur qui ex Graecia venerant*) adice ... Antenora. am. 3, 9, 25 EPICED. Drusi 283. SEN. dial. 9, 2, 6 adice eos ...; adice et illos. epist. 47, 8 obsonatores. 56, 2 adice nunc s<c>ordalum et furem deprensum. QVINT. inst. 11, 3, 120 adicias licet eos, qui sententias vibratis digitis iaculantur. *res*: LIV. 38, 53, 10 quid ad primum consulatum *Scipionis* secundus, etiam si censuram adicias? VAL. MAX. 2, 6, 14 protrahe in medium Cimbricam audaciam, adice Celtibericam fidem, iunge Thraciae ... sapientiam, adnecte Lyciorum ... rationem. SEN. Med. 277 fugam, rapinas adice, desertum patrem lacerumque fratrem. 471 spolia. dial. 2, 18, 1 cervicem. 5, 4, 2 adice dentium ... sonum, ... adice articulorum crepitum. 6, 22, 3 incendia, ruinas, naufragia lacerationesque. 10, 3, 2 morbos. benef. 7, 26, 4 torporem mentis. 5 aestimationem sui nimiam. epist. 83, 21 ignorationem sui. 99, 11 adice labores, luctus, pericula, et intelleges .... 115, 16 sollicitudines. QVINT. inst. 12, 11, 18 tot genera ludendi. SEN. nat. 2, 10, 4 adice nunc ignes. 4 praef. 18 invictum muneribus animum. 6, 7, 2 lacus et stagna. **b** *additur quo*: *homines*: OV. met. 6, 182 huc natas adice septem. SEN. Med. 527 his adice Colchos, adice et Aeeten ducem. OCTAVIA 125. SEN. clem. 1, 16, 5 adicias his licet tardiora agentes iumenta. *res*: SEN. Med. 783 his adice pinnas sauciae Stymphalidos. dial. 11, 15, 2 adicis istis loca ipsa gratulationum et convictuum. epist. 117, 31 adice isto naufragia motusque terrarum.

2 *sequente oratione recta*: SEN. contr. 9, 2, 5 adice, si vis: .... SEN. dial. 7, 17, 2. epist. 81, 3 adice, si vis, et illud. benef. 5, 17, 3 adice: .... 3, 8, 2 etiamnunc adice: .... QVINT. decl. 337 p. 327 adice nunc, haec omnia ... amisi. QVINT. decl. 341 p. 347 huc adice et illud.

3 *sequente* quod: **a** *nude*: adice, quod *vel* adice nunc, quod *passim inde a* SEN. *philosopho* (*antea* SEN. contr. 9 praef. 3 adice nunc *Kiessling*; in hanc *vel* hunc *codd.*) quod. nat. 3, 10, 1 adicias etiam licet, quod fiunt omnia ex omnibus. PLIN. epist. 1, 20, 12 adiciam quod me docuit usus. **b** *additur* quo: LIV. 23, 5, 8 (*praecedit*: veniat in mentem, ut ... maiores vestros ... defenderimus;) adicite ad haec, quod foedus aequom deditis (dedistis *cod. Puteanus*). SEN. exc. contr. 4, 5 adice huc et quod qui sanantur ingrati sunt. dial. 8, 8, 1 adice nunc huc, quod e lege Chrysippi vivere otioso licet. **4** *variae structurae*: LIV. 34, 50, 7 adice nunc pro portione, quot verisimile sit Graeciam totam habuisse. SEN. Herc. O. 364 adice quot nuptas prius ... dilexit. SEN. benef. 3, 33, 2 adice, ut idem patrem reum defendat. SEN. nat. 1, 2, 6 his argumentis et illis adice, numquam coronam colligi nisi stabili aere et pigro vento.

D *quasi adverbium, ex usu linguae hebraicae, i. atque deinde, etiam, praeterea, iterum, rursus.* **a** *cum infinitivo*: ITALA cod. Lugd. gen. 37, 8 adiecerunt magis odisse eum (προσέθεντο). ITALA (Hil. in psalm. 131, 19 *et* 138, 15) psalm. 88, 23 non adiciet nocere eum (VVLG. apponet). ITALA (Lucif. de reg. apost. 2) I reg. 15, 35 et non adiecit Samuhel amplius videre Saul (VVLG.: et non vidit Samuel ultra Saul). ITALA (Lucif. de non parc. 8) Am. 7, 13 *iam non adicies* prophetare. ITALA (Lucif. Athan. 1, 13) I reg. 19, 8 et adiectum est bellum fieri (VVLG.: motum est autem rursus bellum). LACT. epit. 38 (43), 6 nec adiecit ulterius prophetas mittere. VVLG. Sirach 11, 8 in medio sermonum non adicias loqui. Soph. 3, 11. *nota etiam* CARM. epigr. 1549, 5 adiecit Chloto iteratum rumpere filum (*i. iam iterum Clotho rupit filum. Bücheler*). CLEM. ad Cor. 12 adiecerunt monstrare ei signum (*i. deinde monstraverunt*). ARNOB. nat. 2, 23. VVLG. I reg. 3, 6 adiecit Dominus rursum vocare Samuelem. Sirach 18, 4 Is. 7, 10. 8, 5 Am. 7, 8. Sirach 21, 1 fili peccasti? non adicias iterum. **b** *cum* ut: VVLG. psalm. 40, 9 numquid, qui dormit, non adiciet, ut resurgat? Is. 23, 12 non adicies, ut glorieris. 24, 20. 51, 22. 52, 1 Am. 5, 1. 7, 13. 8, 2. AVELL. p. 759, 8 rursus adiecit uxor Lia, ut conciperet. **c** *c. partic.*: AVG. c. Faust. 24, 2 cui responsioni ... si adiciamus quaerentes, quando. **d** *cum gerund.*: VVLG. IV Esdr. 8, 55 noli adicere inquirendo. **e** *cum* et: LACT. inst. 4, 12, 16 adiecit enim propheta et ait ... (*i. dixit praeterea*). AVG. civ. 25, 6. VVLG. I reg. 3, 8 adiecit Dominus et vocavit adhuc Samuelem. Iob 39, 31. *cf.* act. 24, 9 adiecerunt autem et Iudaei, dicentes haec ita se habere.

synonyma: *cf.* FEST. 313 struere antiqui dicebant pro adicere, augere. addere. *opp.*: demere. detrahere.

part. pro adi.: **adiectus**, -a, -um. ANTHIM. 22 sagina *non* naturalis, sed adiecta. GRAMM. suppl. 95, 24 ab adiectis incorporalium rerum orta vocabula, ut haec iustitia, doctrina. *Weynand.*

Adicius *v.* Addius.

? ῥάβδος σφενδαμνίνη **adiconea** GLOSS. II 427, 9 (adigōnea *ut* Adeona *Bücheler*; *an* acernea*?*). *V.*

Adicta *v.* Addicta.

Adictiācus *cogn. vir. celticum.* CORP. V 7711 (*Augustae Bagiennorum, periit*) C. Vaheri C. f. Adictiaci. *Otto.*

Adido (-ōn), -ōnis, *numen ut videtur Gallicum.* CORP. XIII 1575 (*Aquit.*) Adidoni et Augusto Sex. Talonius Musicus. *Diehl.*

adiectāmentum, -ī *n. ab* adicere adiectum *secundum vocem* additamentum *formatum videtur.* GLOSS. additamenta adiectamenta. CHAR. gramm. I 160, 16 his (*pronominibus*) non pars orationis sed adiectamentum quoddam accedit. 22 ista omnia, quae quasi adiectamenta diximus. IAV. dig. 50, 16, 242 (*ex posterioribus Labeonis*:) artemo ... magis adiectamento quam pars navis est.

adiecticius, -a, -um. *ab* adiectus. CHAR. gramm. I 533, 29 (*de nomine*) appellationes ... sunt aut naturales, ut terra, aut consequentes, ut iustus, aut adiecticiae, ut frugi. FAVST. REI. grat. 2, 9 p. 79, 7 simplex utique *deus*, quia nihil illi extrinsecus adiectitium, nihil aliunde conlatum. spir. 2, 6 p. 146, 8 in cuius (*dei*) nomine quidquid est nequaquam adiecticium, sed sine dubio naturaliter sempiternum est. CASSIOD. var. 11, 8, 4 non exactor adiecticiis (*i. superindicticiis*) gravabit incommodis.

adiectio, -ōnis *f. ab* adicere. GLOSS. ἐπιβολὴ ἤτοι προσθήκη τέλους. προσθήκη. περιποίησις. ὑπερθεματισμός. adpositio. *obscurum* de adiectione pere perocenes (περὶ προσθήκης*?*). *invenitur semel*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

apud VAL. MAX. TAC. SVET., *bis apud* LIV. (*qui primus hoc vocabulum exhibet*) SEN. rhet., *ter apud* FRONTIN. aq., *undecies apud* SEN. phil., *decies quater apud* VITR., *decies octies apud* QVINT.

I *generatim*: *de animalibus*: LIV. 1, 30, 6 Romanam rem nuper etiam adiectione populi Albani auctam. SEN. epist. 74, 25 adiectio (*Madvig*; alecto *et sim. codd.*) amico⟨rum⟩. TAC. hist. 1, 78 Emeritensibus familiarum adiectiones ... dedit. PAVL. dig. 48, 20, 7, 3 ampliari imperium hominum adiectione. POMP. dig. 41, 3, 30, 3 ea natura ... *gregis* est, ut adiectionibus corporum maneat. *de rebus*: *cum genetivo*: SVET. Tib. 26 natalem suum plebeis incurrentem circensibus, vix unius bigae adiectione honorari passus est. VITR. 9, 8, 7 cuneorum adiectionibus et detractionibus. GAIVS dig. 18, 1, 35, 2 alterius materiae. SEN. epist. 109, 9 caloris. PAVL. dig. 1, 9, 11 domicilii. HIL. in psalm. 54, 2 naturae posterioris (*i. hominis ad dei naturam*). BOET. cons. 5, 6 condicionis. *nude*: SEN. nat. 4, 2, 30 aliqua fluminibus fiat adiectio (abiectio *Gercke*). epist. 58, 22 quaecumque videmus aut tangimus, ... fluunt ... et in assidua deminutione atque adiectione sunt. 85, 20 summum bonum adiectionem non recipit. 118, 16 quaedam post multa incrementa ultima demum vertit adiectio, ... ultima ... plurimum facit vel exigua. PAVL. dig. 44, 2, 14 AVG. c. Faust. 19, 5. CASSIOD. var. 11, 1, 8 horrea ... assidua ... adiectione ... fulcita. *de pretiis*: VITR. 10 praef. 2 qui ... adiectione dimidia⟨e⟩ aut ampliore sumptu onerantur. VAL. MAX. 1, 1, 8 inpensae. SYMM. rel. 23, 2 dispendii. CORP. VIII 7990 *et* 7991 super (sestertium) ... (milia) legit(ima) ... intulit ... adiectione a se facta. *de mensuris*: FRONTIN. aq. 25 diametro ... adiectione singulorum quadrantum crescente. 27. SYMM. epist. 6, 9 decem ... pedum ultra aedificia sua permittatur adiectio. MART. CAP. 7, 775 numeri. BOET. arithm. 2, 24 *saepius*. *de tempore*: SEN. dial. 6, 20, 4 exigui temporis. 6, 20, 6 annorum ... paucissimorum. epist. 32, 5 aetatis. MACR. sat. 1, 14, 2. *de litteris, verbis, cet.*: DIOM. gramm. I 451, 33 adiectionis species sunt quattuor, [aut] per adiectionem temporis sive productionem, per adiectionem litterae, ... syllabae, ... adspirationis. SEN. suas. 7, 11 syllabae. SEN. nat. 5, 1, 5 *verbi* (HIER. epist. 20, 3). QVINT. inst. 1, 7, 17 i litterae. DIOM. gramm. I 379, 6 AMM. 29, 1, 32 AMBR. Abrah. 1, 4, 31 SVLP. SEV. chron. 1, 6, 2. 2, 40, 1. QVINT. inst. 1, 5, 6 barbarismos scribendo fieri ... adiectione detractione immutatione transmutatione (CHAR. gramm. I 265, 11. *talia saepius apud* GRAMM.). 8, 4, 6 supra summum adiectio. 1, 5, 40 adiectionis vitium πλεονασμόν ... vocant. 9, 3, 47. *cf.* CHAR. gramm. I 271, 8 perissologia est multorum verborum adiectio supervacua. *nota*: QVINT. inst. 9, 3, 18 *in figuris verborum refertur* adiectio ... illa, quae videri potest supervacua, sed non sine gratia est: 'nam neque Parnasi vobis iuga, nam neque Pindi'. potest enim deesse alterum 'nam'. DIOM. gramm. I 448, 12 climax est ... adiectio repetens quae dicta sunt. *praecipue de verbis loquendo vel scribendo orationibus litteris cet. insertis*: SEN. suas. 1, 16 sententiam adiectione supervacua atque tumida *perdidit*; adiecit enim: .... SEN. epist. 89, 5 QVINT. inst. 6, 3, 71. TERT. orat. 22 lex ... defenderet sibi adiectionem. *talia saepe apud* ICTOS *in legibus formulis negotiis stipulatione testamentis cet., velut* GAIVS inst. 4, 126—129 dig. 50, 16, 236. MARCIAN. dig. 48, 8, 3, 2 adiectio ... ista 'veneni mali'. VLP. dig. 26, 1, 6, 2. GAIVS inst. 2, 243 coheredis (*in testamento*). 3, 178 sponsoris (*in stipulatione*). VLP. dig. 26, 7, 7, 8 cum et alia poenae adiectione. PAP. dig. 50, 17, 77 temporis vel condicionis. INST. Iust. 3, 7, 4 quibusdam adiectionibus ipsas vias, quas in Latinitatem ducebant ad civitatem Romanam capiendam transposuimus. AVG. c. Faust. 32, 5 si fateamini incongruis esse adiectionibus vitiatum *vetus testamentum*. **II** *technice*: *in arte grammatica adiectio idem est atque nomen adiectivum*: PROB. gramm. IV 120, 1 sunt nomina, quae appellantur mediae potestatis sive adiectionis. CHAR. gramm. I 156, 16 haec *nomina* per se nullum habent intellectum et ideo a quibusdam adiectiones vocantur, ut magnus vir, fortis exercitus. *in sermone architectorum*: VITR. 3, 3, 13 visus ... blandimur voluptati proportione et modulorum adiectionibus. 3, 5, 7. 6, 2, 1. 6, 2, 4. 6, 3, 11. 10, 10, 5. 3, 3, 13 *adiectio*, quae adicitur in mediis columnis, ... apud Graecos ἔντασις appellatur. 3, 5, 14. 4, 3, 10. VITR. 3, 4, 5 stylobatam ita oportet exaequari uti habeat per medium adiectionem per scamillos inpares. 3, 5, 8. 5, 9, 4. *medicorum*: *de nutrimentis auctis*: CAEL. AVR. acut. 2, 39, 230 nutrimenti. 3, 21, 205 modicis adiectionibus potus vel ciborum. VITR. 1, 6, 3 tussis, ... sanguinis eiectio et cetera, quae non detractionibus, sed adiectionibus curantur. CAEL. AVR. chron. 5, 4, 76 adiectiones cyclicae ac detractiones faciendae. 1, 1, 22 neque parva dando debilitentur neque adiectionibus perturbati opprimantur. 4, 8, 116. *negotiatorum et iuris consultorum* (*de licitatione*): LIV. 38, 14, 14 paulatim illiberali adiectione ... ad centum talenta est perductus. IVLIAN. dig. 18, 2, 17 pretio adiectio facta. *saepius apud* ICTOS, *ut* IVLIAN. dig. 18, 2, 10 nisi adiectio recipiatur. POMP. dig. 18, 2, 15 intra diem adiectionis. VLP. dig. 18, 2, 1 an ... adiectio admitti possit. 18, 2, 11 dum vel prima vel secunda vel tertia adiectione res a venditore discedat. HERMOG. dig. 4, 4, 35 si ... adiectione ab alio superetur.

adiectīvus, -a, -um. *ab* adiectus. *terminus artis grammaticae*. CHAR. gramm. I 233, 7 in praepositio derogativa est, ... ut probus inprobus, ... nonnumquam etiam adiectiva προσθετική, ut potens inpotens, id est valde potens. 336, 2. PRISC. gramm. III 146, 10 inventae sunt etiam adiectivae positiones, ut consequentia nominibus communibus vel propriis compleantur, ut ... Platoni ... 'sapiens' vel 'bonus' adicitur. 481, 6 nomen ... speciei ... adiectivae. 506, 8. 514, 1 nomen ... adiectivae qualitatis. *cf.* 130, 6 qui ... dicit 'qualis homo vicit?' de hominis qualitate adiectiva dubitat. 122, 24 quae possunt accidere per adiectivam significationem eis ... nominibus. *saepe grammatici* nomen adiectivum *exhibent, ut* PRISC. gramm. II 3, 13 secundus *liber continet* ... de nomine: quid sit nomen, de accidentibus ei, quot sunt species propriorum nominum, quot appellativorum, quot adiectivorum, quot derivatorum. *cf.* 83, 17. SERG. gramm. IV 430, 13 sunt etiam nomina adiectiva, quae plerumque sensum habent, sed coniunctione laetantur. POMP. in Don. gramm. V 147, 15. *inde pro subst.* **adiectīvum,** -ī *n.* MACR. sat. 1, 4, 9 adiectivum, quod Graeci ἐπίθετον vocant (*opp.* positivum). ISID. orig. 1, 7, 21 epitheta, quae latine adiectiva vel superposita appellantur. *cf.* DON. gramm. IV 374, 4. *passim apud grammaticos, velut* PRISC. gramm. II 60, 6 adiectivum est, quod adicitur propriis vel appellativis et significat laudem vel vituperationem vel medium vel accidens unicuique. *cf.* 58, 20. 84, 4. 553, 22 accidentia ... sive adiectiva. 556, 8. III 131, 16 quemadmodum officio adiectivi funguntur adverbia ad significandum verborum qualitatem vel quantitatem vel numerum vel tempus vel locum. II 54, 11 adverbia ... quasi adiectiva verborum. *cf.* III 121, 3. 160, 27. II 160, 4 quasi adiectivum est securis. 271, 5. *deest apud* PORPH. Hor. *qui habet* nomen *et* epitheton; *item* nomen *saepius pro* adiectivo *ponitur in scholiis, v. sub* nomen. *dubium* LEX Sal. 50, 3 homo ille, qui mihi fidem fecit, quem legitime habeo adiectivum et admallatum (*sic nonnulli codd.*; *alii* adiactivum, abiectivum, iactivo, iactibus, *vel omittunt*).

adiector, -ōris *m.* GLOSS. coniunctor.

adiectus, -ūs *m. ab* adicere. *proprie*: LVCR. 1, 689 nostros adiectu tangere tactus. 4, 673 quo pacto naris adiectus odoris tangat agam. *vi latiore*: VITR. 9, 8, 6 cuneorum adiectus aut exemptus. APIC. 8, 347 liquamen, adiectum cariotae, uvam passam et oleum. COD. Theod. 6, 26, 4, 2 (*a. 407*) adiectu alterius dignitatis. COD. Iust. 12, 19, 4, 1. MACR. gramm. V 606, 19 nec talis geminatio praepositionis adiectu impeditur. *Weynand.*

Adiectus, -a *nomen aetatis imperatoriae impositum hominibus infimo loco natis.* Aiectus: CORP. VI 19027 Genneie Aiecte filie ... Aiectus pater f(e)c(i)t. *cf.* A(d)iutor. CORP. VI 44 (*a. 115*) Adiectus lib. 12094 Apameae conservae Adiectus. 13279 Aureliae Adiectae Persidi filiae ... Aurel. Persidianus et Aelia Adiecta parentes. 17979 T. Flavio Adiecto. 18054 T. Flavius Euphemus ... Adiecto vernae suo. XV 1021 (*in lateribus, a. 123*) Cn. Dom(iti) Adiec(ti). 5935 (*in vasculo Arretino*) Adiectus. 6560 (*in lucernis*) L. Mu(nati) Adiec(ti) *sim.* (*eandem inscriptionem habent lucernae* X 8053, 121. XI 6699, 130. V 8114, 87. XII 5682, 71. VIII 10478, 22.) XIV 1592 (*Ostiae*) Sentiae Adiectae C. Sentius Epagathus coniugi. IX 5307 (*Cuprae Marit.*) P. Sentio Felici Aug. Ravennae ... Sextilia Adiecta marito. X 1043 (*Herculanei*) a 1, 5 A. Fadius A. l. Adiectus. f. 1, 3 L. Passienus (mulieris) l. Adiectus. 1782 (*Puteolis*) Annio Adiecto lib. *L. Anni L. f. Col. Modesti.* 5077 (*Atinae*) C. Veturius C. f. Adiectus. XI 1479 (*Pisis*) T. Murtio Glyconi Murtia Adiecta coniunx. 1621 (*Florentiae*) Adiecto Sex. Avidi Eutychi seplasiari negotiantis ser(vo) institori. 5793 (*Sentini*) Veneriae nutrici b. m. conservae Adiectus posuit. V 8467 (*Aquileiae*) Sex. Terentius Adiectus Adiecto delicato suo. XII 3910 (= 4076, *Nemausi*) Serviliae Adiectae Vitalis collibert. III 5041 (*in Norico*) Vibie Adiecti (filiae). 5480 (*ibid.*) Q. Septueius Adiectus. 11560 (*ibid.*) C. Beb. Adiectus. VII 1331, 5 (*in amphora*) Adiecti. VIII 2232 (*in provinc. Numidia*) Adiectus vilicus. 18386 (*ibid.*) Claudio Adiecto. 18770 (*ibid.*) L. Caecilius Adiectus. 13136 (*in provinc. procos.*) T. Sextius Adiectus. 12072 (*in provinc. Byzacena*) Aelia Adiecta. AVELL. epist. 11, 3 *et* 12, 3 Adiecto *consorte erroris Vrsini.* **Adiectius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 1637 (*Beneventi*) C. Adiectio C. fil. Stel. Macedoni pr(aetori) Cer(iali) iur(e) d(icundo) C. Adiectius Narcissus ... nepoti. INSCR. Rhen. 1679 Adie(ctia?) Pater(na). **Adiectula** *nom. mul.* CORP. VI 13381 Aur. Sil⟨i⟩ciae Adiectulae. *Otto.*

Adiēl, עֲדִיאֵל, Ἀσιήλ, Ἀδιήλ, *nom. vir. hebr.* VVLG. I paral. 4, 36. 9, 12. 27, 25.

Adienos *v.* Ardineo.

Adietumārus *v.* Adiatumarus.

adigo, -ēgī, -āctum, -ere. [*ab* ad *et* agere, *i. q. hibern.* ad-aig '*adigit impellit*'. *Th.*] *nota*: PLAVT. Aul. 50 adaxint (*i.* adegerint PAVL. FEST. 28, *i.* adigant NON. 75 GLOSS.). *deest apud* RHET. Her. CAT. NEP. HOR. TIB. MANIL. GRATT. GERM. VELL. PHAEDR. PERS. PETRON. CALP. HOM. MART.

I ***proprie***: *pecora*: GLOSS. ἐλαύνω, συνελάυνω. V 437, 3 adigere praedam: cogere. PLAVT. Bacch. 1121ᵃ quis has huc ovis adegit? Pseud. 333 eadem duo greges virgarum inde ulmearum adegero (*syn.* accersam). VARRO rust. 2, 5, 16 *lactantes* ad eas (*matres*) mane adigi oportet. CAES. Gall. 7, 17, 3 pecore ex longinquioribus vicis adacto. VITR. 8, 3, 14 ad ea flumina ... pecora ... per id tempus adiguntur eo (*sic*) potum. GELL. 11, 1, 2. *in imagine*: SEN. dial. 6, 1, 3 subactis ... cervicibus omnium et ad Seianianum iugum adactis (*opp.* indomitus). STAT. Theb. 1, 19 bisque iugo Rhenum, bis adactum le-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gibus Histrum. CLAVD. carm. min. 30, 120 sub iuga cervices *puellarum* ... Hymenaeus adegit. *nota*: SVET. Galba 19 equites ... cum per publicum ... equos adegissent (*opp.* restiterunt; *sequitur* dein rursum incitati). *detortum*: NON. 44 prodigia dicta sunt porro adigenda (430). *homines*: GLOSS. compellit, amovet vel cogit, invitat, suadet; adegit προσώθησεν. *cum* ad, in, *adverbiis* huc *sim.* PLAVT. Pseud. 1132 Venus ... hos huc adegit. TER. Eun. 219 noctu te adiget (*sic* Donat., -ent *codd.*) horsum insomnia. BELL. Afr. 78, 8 usque ad (*om. codd. plerique*) collem hostibus adactis (VERG. Aen. 11, 261 diversum ad litus adacti *M*, abacti *cett.*). VERG. Aen. 4, 25 pater omnipotens adigat (abigat *F*) me fulmine ad umbras (GLOSS. IV 428, 1 inmittat). 6, 594 Salmonea praecipitem ... immani turbine adegit. SEN. epist. 101, 14 adactus ad illud infelix lignum. LVCAN. 6, 150. SIL. 1, 144 te ... huc adigunt Furiae. 11, 14 Atella suas ... adegit Poenorum in castra cohortes. QVINT. decl. 323 p. 275, 9 deus ... adegit, ille iussit, ille in has partes misit. TAC. ann. 12, 22 a quo ad mortem adigeretur (*cf.* 13, 25 SVET. Aug. 17. TAC. ann. 15, 35 mori). Agr. 28 adactis per vim gubernatoribus (EPIT. Alex. 42 vi conductorum). APVL. met. 4, 23 quos ad istam sectam paupertatis necessitas adegit. CYPR. sing. cler. 19 adigit *diabolus* ... masculum et feminam. AMM. 29, 1, 28 adacti ad summas angustias. AVG. civ. 9, 16 ut fame adacti *dii* cibos ab hominibus quaerant. ***c. acc.***: VERG. Aen. 9, 598 quis deus Italiam ... vos ... adegit? MART. CAP. 2, 120 caelitum ... mente adactā culmina. *technice*: CIC. Q. Rosc. 25 cur non arbitrum pro socio adegeris Q. Roscium, quaero. top. 43 finibus regendis adigere arbitrum *adversarium. ibid.* aquae pluviae arcendae adigere arbitrum. off. 3, 66 arbitrum illum adegit, quidquid sibi dare facere oporteret. *cf.* ius iurandum *p. 678, 72.* ***c. dat.***: VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 quis *aliquem* profundo debitae execrationis efficacibus verbis adegerit. SPART. Geta 3, 5 ferro eum (*agnum*) adegit. VICT. VIT. 3, 27 adigat bestiis (*sc. dilacerandos*). 3, 28 suppliciis (pass. 10). SERV. auct. Aen. 3, 23 latro poenis adactus ... confessus est, *nisi tamen his locis est abl. cf. p. 678, 40 sqq.*

res: *trudendo palos, cuneos, sim.*: CATO agr. 45, 2 *talea* si parum descendet, malleo aut mateola adigito cavetoque ne librum scindas, cum adiges (46, 2 PLIN. nat. 17, 125. LVCR. 6, 778 aspera tactu *codd.*, adactu *Lachmann*). CAES. Gall. 4, 17, 4 *tigna* inmissa in flumen defixerat fistucisque adegerat. OV. met. 15, 562 frondescere ... hastam, quae radice nova, non ferro stabat adacto. VITR. 1, 5, 5 cuneos ad centrum *rotundationis* adigendo. 3, 3, 2 sublicaeque (-gaque *codd.*) machinis adigantur quam creberrimae. VAL. MAX. 9, 12 ext. 9 quercum in agro cuneis adactis fissam (SEN. dial. 3, 6, 1 COLVM. 5, 10, 17. 5, 11, 5 de arb. 26, 4 PLIN. nat. 10, 40 *c. dat. bis*; 16, 51; 16, 207 *opp.* avelli; 17, 253; 25, 14 *opp.* exilire. VAL. FL. 3, 164 cuneisque gemit grave robur adactis). CELS. 8, 2 p. 330 D. adacta terebra. 8, 2 p. 331 excisorius scalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus (OROS. 4, 18, 12). 8, 10, 7 p. 351 *paxillus* plenior adigendus est (*syn.* demittere; *sequitur* removendus). COLVM. 8, 8, 3. SEN. dial. 7, 19, 3 *in cruces* clavos suos ipse adigit (-cit *cod. Ambr.*) (VIR. ill. 40, 4 clavis introrsum adactis). epist. 14, 5 adactum per medium hominem ... stipitem. 70, 25 illis stimulos adegit dolor. COLVM. 4, 16, 3 palus ... defodiendus (depon. *Sang. Ambr.*) est vel ... altius adigendus (adfig. *Sang. Ambr.*). 4, 29, 10 vincula ... adactis arundineis cuneolis artantur (PLIN. nat. 17, 110). 5, 10, 20 forata arbore lapidem adigito (de arb. 25, 1). PLIN. nat. 16, 219 adacta in terram in palustribus alnus. 17, 119 exempta cortici tessella [a] latere plano adigendo. 17, 123. 19, 84 palo adacto. *similia*: CORN. CELS. Non. 222 omnes rastra et adtollunt et adigunt. VAL. FL. 6, 183 virque virum galeis adflavit adactis. *saepe de telis, gladio, sim.*: LVCR. 3, 170 vis horrida teli (leti *codd.*) ossibus ac nervis disclusis intus adacta. CAES. Gall. 3, 13, 8 neque propter altitudinem facile telum adigebatur (adiciebatur *plurimi codd.*). *item* 3, 14, 4 (adici *codd.*). civ. 3, 51, 8 telum tormentumve (ve *om. a*) missum adigi (*cf.* 3, 56, 1. 2, 34, 6. 3, 56, 2). Gall. 2, 21, 3 quo telum adigi (adici *vel* abici *plurimi codd.*) posset. 4, 23, 3 uti ex locis superioribus in litus telum adigi posset. BELL. Afr. 56, 1 quo (adici *codd.*). 72, 4 parti corporis. CVRT. 9, 5, 24 VAL. FL. 6, 273. FLOR. 1, 13, 12 in caput. VERG. Aen. 12, 320 sagitta ... turbine adacta (CVRT. 4, 6, 17 *opp.* evellit). 9, 429 viribus ensis adactus transabiit costas. OV. met. 5, 70 harpen ... in pectus. 5, 78 ensis alterius costis, iugulo Phorbantis adactus (LVCAN. 4, 288. 560 VAL. FL. 6, 307 SIL. 8, 148. 17, 482). met. 6, 271 ferro per pectus adacto (SIL. 7, 626. SVET. Cal. 58 per obscena. Nero 49 iugulo. IVST. 1, 9, 22 mago). 12, 324 collo fraxinus. 12, 452 vecte ... in pectus adacto. Ibis 305 iaculis. LIV. 27, 49, 1 scalprum ... in articulo. perioch. 124 gladium sibi. SEN. contr. 7, 5, 2 in patris praecordia gladium 7, 5, 4 quam alte adactus est gladius. VAL. MAX. 3, 2, 23 pila ... corporibus (PLIN. nat. 8, 20 sub oculo). SEN. epist. 4, 4 ferrum ... in viscera. PLIN. nat. 28, 166 cultro ... adacto. SIL. 16, 542 adactus ... mucro. FLOR. 2, 13, 46. TAC. hist. 4, 23 *militibus* adactae tormentis ardentes hastae. GLOSS. adigit ferrum (-o *codd.*): se ipsum interficit. AMM. 29, 1, 15 ferrum ad iugulum prope adactum. *c. acc.* STAT. Theb. 5, 214 adigit costas *ferrum*. *de rebus quae pro telis usu veniunt*: STAT. Theb. 10, 927 toto Iove fulmen adactum. *cognatum etiam* LVCR. 5, 1225 *timent ne* poenarum grave sit solvendi tempus ada[u]ctum (adultum *Lachmann, non recte, puto*). PLIN. nat. 11, 60 *apis aculeo* in tantum adacto, ut intestini quippiam sequatur. TERT. scorp. 1 dehinc adigunt (*gnostici quasi scorpiones proterve contendunt; sequitur acc. c. inf.*). SVLP. SEV. Mart. 21, 4 bovem sibi ... inter inguina cornu adegisse. *audacius de teli effectu*: VERG. Aen. 10, 849 nunc alte vulnus adactum (FLOR. 1, 23, 9. TAC. ann. 1, 61 vulnus Varo. 6, 35 per galeam). APVL. apol. 51 morbi penitus adacti. SEN. epist. 98, 12 mortem ferro adactam Cato *vicit*. SOLIN. 32, 24 ictus quovis tormento adactos. OROS. 6, 8, 12 adactos rostratarum *navium* ictus. *technice*: VEG. mil. 1, 12 puncta duas uncias adacta mortalis est (*syn.* infertur). *de mollibus, liquidis, spiritu, sim.*: CELS. 7, 27 umor clystere intus adigetur. 8, 5 in longitudinem inplicata linamenta ... intus adigenda sunt *in vulnus*. SEN. nat. 6, 15 spiritus, quem ... inclusit mare et altius adegit nec fluctus retro abire permisit. PLIN. nat. 8, 178 si quis incisa cute spiritum harundine in viscera adigat. 34, 115 aerugo ... collyrii modo in fistulas adacta. SIDON. carm. 5, 403 cui guttur adactis turgescit zephyris. *hinc translate*: CARM. epigr. 1370 si gratia prisca durat in arcanum mentis adacta bonum. TERT. anim. 35 mens melior, quae illam (*animam*) ... inpegerit adigendam rursus ac rursus in corpus. *de admovendo*: CAES. Gall. 5, 43, 6 turri adacta et contingente vallum. SIL. 12, 447 ad litus adacta classis. TAC. ann. 2, 7 dum adiguntur naves. 11, 18 triremes. hist. 2, 83 classem e Ponto Byzantium (3, 47). SEN. Phoen. 227 manibus ... adactis *guttur rescindere*. TER. MAVR. 131 retrorsus adactam modice teneto linguam. ENNOD. carm. 2, 128, 13 in statione (*i. immobilis*) volans *eques* pedibus constanter adactis. AVIEN. Arat. 1656 nube ... adacta. *de motus specie*: LEX vetus ap. CIC. leg. 2, 61 *lex* rogum bustumve novum vetat propius sexaginta pedes adigi (adici *codd.*) aedes alienas. ? CAES. civ. 2, 1, 2 mare, quod adigitur (agit *α′*, adigit *cett. codd.*) ad ostium Rhodani. *adigendo efficere*: PROP. 3, 22, 14 in faciem prorae pinus adacta novae. PLIN. nat. 18, 332 regulis paribus in tympanum exiguum, sed circinatum adactis. HYG. fab. 14 p. 45, 4 truncis arborum in cuneum adactis. *singulariter*: COMM. apol. 717 *urbem* nudam adigunt incendio facto *i. vacuam redigunt.*

II *translate* *i. fere q.* cogere (GLOSS. coegit, conpulit), *absolute* (GLOSS. II 10, 44 adigo περιίστημι) *vel cum coni. seu cum* ut: PLAVT. Rud. 681 quae vis vim mi afferam ipsa adigit. CIC. dom. 78 id ... ut esset faciundum ..., aquae et ignis interdictione adigebantur. QVINT. decl. 314 p. 234, 6 quieta mente, nullo adigente. TAC. ann. 15, 33 acriore ... cupidine adigebatur Nero ... scaenas frequentandi. CARM. epigr. 1830, 3 (*a. 315*) vos quos ⟨a⟩mor adegit. AMM. 14, 6, 17 si fors adegerit. 27, 6, 9 si necessitas adegerit. 27, 9, 3 cum adegerit ratio. 14, 11, 16 adigentibus multis. 18, 6, 16 adigente metu. 19, 1, 4 ut concluderet adegerat. 29, 5, 28 adigente hortanteque spe praemiorum. 28, 4, 27 ut. OROS. hist. 2, 13, 6 adactus ... dolore. 3, 23, 37 adacti necessitate. 4, 9, 12 adacti indomita cupiditate. 6, 2, 11 desperatione adactus. 7, 22, 3 adigi per tormenta. DRAC. laud. dei 2, 751 illectos donis, non poenis mutat adactos *deus cf. p. 677, 33.* *absolute positum hic illic i. q. oppressus, laesus*: DRAC. laud. dei 1, 743 *deus* elevat elisos et consolatur adactos (abactos *cod. Brux.*) luctibus et damnis. *cum* **ad**: PLAVT. Aul. 50 utinam me divi adaxint ad suspendium. TER. Ad. 111 tu homo adigis me ad insaniam. LVCIL. 419 bubulcum ... corrupit, ad incita adegit. SEN. epist. 121, 7 non adigit illa (*animalia*) ad hoc doloris timor. AVR. VICT. Caes. 37, 4 ad siccandam ... urbem. AMM. 21, 13, 9 ad firmanda ... inperanda. AVG. civ. 21, 14 ipsum ... discere, ad quod poenis adiguntur. OROS. 6, 18, 16 ad desperationem. *vix c. dat.* TAC. ann. 12, 20. *nota*: ENNOD. dict. 1 p. 423, 11 res ... ⟨amor⟩is stimulis adacta *i. elicita effecta.* ***c. inf.*** (*notione locali non penitus extincta*): *cf.* PAVL. FEST. 24 adigas dare cogas. VERG. Aen. 6, 695 tua me ... imago saepius occurrens haec limina tendere adegit. 7, 113 vertere morsus exiguam in cererem penuria adegit edendi. OV. am. 3, 6, 30 Alpheon ... currere terris ... adegit amor. TRAG. inc. 250 quaenam te adigunt ... stagna ... visere Averni? SEN. Tro. 578 eloqui. dial. 4, 36, 6 avaritiam ... adacta⟨m⟩ opes suas spargere. SIL. 2, 473. 497 STAT. Theb. 2, 20. 3, 619 prorumpere adactus. 4, 531. TAC. ann. 4, 29. 4, 45. 6, 27 *passim*. APVL. mund. 21 PS. QVINT. decl. 8, 4 LACT. epit. 49, 4 HEGES. 1, 15, 2 AVR. VICT. Caes. 42, 10 epit. 41, 7. AMM. 15, 5, 2 Arbetione id maturari adigente. 15, 5, 27. 17, 13, 29 *passim*; *nota* 21, 16, 10 hic etiam ficta ... adigebat videri certissima vi nimia tormentorum.

verbum sollemne est de iure iurando imprimis militari poscendo: ***c. acc.***: CIC. ac. 2, 116 si adigam iusiurandum sapientem. CAES. civ. 1, 76, 3 *princeps* Afranium. CINC. ap. Gell. 16, 4, 2 ius iurandum eos tribunus militaris adigebat in verba haec. LEX VRS. (Corp. II 5439) 1, 3, 26 neve quis ... invitum militem facito ... neve ius iurandum adigito neve adigi iubeto. 2, 3, 27 (2, 3, 18 scribis suis *dativus per anacoluthon*). LEX Malac. (Corp. II 1964) col. 3, 12. LIV. 43, 15, 8 ita ius iurandum adigebant: (*sequitur formula*). SEN. epist. 95, 35 iusiurandum adactis. IVLIAN. dig. 38, 2, 24 (exegerit *cod.*) CLEM. dig. 40, 9, 32. MARC. *apud* VLP. dig. 2, 14, 7, 16 (*locus corruptus*). *cum* **ad**: SALL. Cat. 22, 1 cum ad iusiurandum *socios* adigeret (CAES. Gall. 7, 67, 1 *v. p. 679, 10*). SEN. dial 7, 15, 7 (*in imagine*) ad hoc sacramentum adacti sumus, ferre mortalia. VLP. dig. 2, 4, 8, 2 ad iusiu-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

randum adegi, ne uxorem ducat. Pavl. dig. 37, 14, 15 qui contra legem Aeliam Sentiam ad iurandum libertum adegit. **in verba:** Caes. civ. 2, 18, 5 provinciam ... in sua et Pompei verba ius iurandum adigebat. Liv. 7, 5, 6 adiurat in quae adactus est verba. Plin. paneg. 64 adigendum te praebes in verba principibus ignota. 77 adigebantur ... in verba, in quae paulo ante ipse iuraverat princeps. Tac. hist. 2, 14 provinciae ... in verba Vitellii adactae (2, 73). 2, 80 militem in verba Vespasiani (3, 13. 3, 43. 4, 21. 4, 59. 4, 70 Svet. Vesp. 6). 4, 61 neque se neque ... Batavum in verba Galliarum adegit. *saepissime cum* ***abl.*****:** Caes. Gall. 7, 67, 1 omnibus iure iurando (ad ius i. *β*) adactis. Liv. 2, 1, 9 iure iurando adegit neminem Romae passuros regnare. 10, 38, 9 non enuntiaturum. 21, 1, 4. 22, 38, 2. 24, 16, 12. 26, 27, 15. 27, 38, 5 iuniores *et passim apud* Liv. Sen. contr. 1, 6, 8 an nemo iure iurando teneatur, quo per necessitatem adactus sit. 10 praef. 1 Val. Max. 7, 6, 1 Ascon. in Cornel. p. 63 B. Front. strat. 4, 1, 4 milites iure iurando adacti (facti *codd.*) sunt. Flor. 1, 6 (*sequitur* ne). Liv. 3, 20, 4 sacramento. 4, 5, 2 tu ... consul sacramento iuniores adiges et in castra educes (6, 32, 4. 6, 38, 8 *passim de sacramento militari*). Sen. dial. 10, 4, 6 iuvenes adulterio velut sacramento adacti. Svet. Galba 16 in nomen senatus. Flor. 1, 36, 13 Fronto p. 197, 5 N. Dig. *passim.* Tac. hist. 1, 55 pro Galba. 1, 76 sacramento Othonis. 2, 55 Vitellii (2, 79). *absolute*: Tac. hist. 4, 31 adigente ... Flacco ... dixit sacramentum, *cf.* 4, 15.

synonyma: *ad I*: accersere, cogere, incitare. conpellere, mittere. defigere, demittere, defodere. adicere, inferre. inpingere. *ad II*: cogere, conpellere (movere), hortari. *opposita*: *ad I*: removere, avellere, evellere. adigi: exilire, retro abire. *V.*

?**Adila,** -ae *nom. vir.* Cassiod. var. 2, 29 (*inscr.*) Adilae v̄. s̄. comiti Theodericus rex (*in Sicilia senator publicis fungebatur muneribus*).

Adilbertus, -ī *nom. vir. Germ.* Greg. M. epist. 11, 37 (*inscr.*) Gregorius Adilberto regi Anglorum (*pars librorum variat*). Beda hist. eccl. 1, 32 Aedilbercto.

Adima *Numidiae fluvius memoratus a solo* Ravenn. p. 153, 6.

Adimantus, -ī *nom. vir.*, *Ἀδείμαντος. Graeci varii*: Nep. Alc. 7, 1 ut duo sibi (*Alcibiadi*) collegae darentur, Thrasybulus et Adimantus. *v. Toepffer, PW. I 355, 3.* Plin. nat. ind. 12 et 13 *ex auctoribus externis.* Apvl. Plat. 1, 2 ex isdem genitoribus Glaucus et Adimantus ei (*Platoni*) fratres fuerunt. *v. Toepffer, PW. I 355, 5.* Rvtil. Lvp. 1, 17 *Atheniensis* (*frg. Demosthenis*). Avg. c. advers. leg. 2, 41 Adimanti ... illius discipuli Manichaei, qui praenomine Addas dictus est. c. Faust. 1, 2. 6, 6 serm. 12, 2. Avg. *scripsit* contra Adimantum Manichaei discipulum. Greg. Tvr. virt. Mart. 13 hodie sanus eris, fili dilectissime Adimathe (*v. l.* Adimanthe). *v.* Aphidantus *in add.*

Adimirus, -ī *nom. vir.* Conc. Tolet. a. 646 (Mansi X) p. 771[b] Adimirus sanctae ecclesiae Tudensis episcopus. *Diehl.*

adimitio *v.* ademptio.

adimo, -ēmī, -emptum, -imere. [*ab* ad *et* emere. *Th.*] Gloss. *ἀφαιρῶ. ἀφαιροῦμαι.* adimit *ἀφαιρεῖται.* adimit: tollit, tollit vel negat, violenter (violat *cod.*) tollit aufert amputat. adimam: detraham, auferam. adimet: separabit. adimentium: tollentium. ademptus *περιαιρεθείς*, na<c>tus (*i.* adeptus) vel deductus. adempta: subtracta, ablata, sublata, remota, amputata. *ἀφαιρεθέν* ademtum exemtum. ademptum: violenter sublatum aut ablatum. ademptis: tultis. *cf.* Pavl. Fest. 248 perimit: adimit, tollit. 226, 7 dicimus tamen et privatum, cui quid est ademptum. *cf.* Beda gramm. VII 263, 14. *formae*: adempsit (*i.* ademerit): Plavt. Epid. 363. adhimerunt: Epit. Alex. Wagn. 6. Gramm. suppl. 292, 5 ademptus per m et p scribendum est. *in codicibus nonnumquam sine* p *scriptum invenitur, velut in Agobardino saec. IX* Tert. spect. 23, *in Sangall. saec. VIII* Gloss. IV 404, 29; *neque minus confunduntur* adeptus *et* ademptus (*v.* Gloss. IV 303, 46 Lvcr. 2, 898 Amm. 19, 3, 3 *et* 25, 1, 8). *non confirmantur, quae legimus* Gramm. VII 530, 17 aufert, quod dedit, adimit imperio coactus, eripit vi. itaque auferre possumus, adimere iubemur, eripere valemus. *propria significatio est* sibi capere, sumere sibique habere, vindicare, *cf.* Vlp. dig. 43, 27, 1, 6 arborem adimere sibique habere. Cic. S. Rosc. 30 bona adempta, possessa. *nota*: Corp. X 6262 loco adempto (*cf.* VI 29726, 7) sibi posterisque suis, *quod idem valere videtur atque* loco empto, *formula in titulis frequens.* *cf. gr. ἀδεμπτεύω.*

I *generatim*: *eripio, aufero (alicui) aliquid*: Plavt. Trin. 315 neu suom adimerem alteri. Cic. Att. 3, 5 inimici mea mihi, non me ipsum ademerunt. 8, 13, 1 nec cuiquam quicquam ademerit (Svet. Tit. 7). Pvblil. M 13 mortuo qui mittit munus, nil dat illi, adimit sibi. Cic. Verr. 5, 46 quibus multa fortuna ademisset, tamen apud eos remansisse ea, quae religio retinuisset. 6, 175 omnia ista vobis ... adempta atque erepta sunt. S. Rosc. 150 cum ademerit nobis omnia, quae nostra erant propria (*syn.* eripere). ac. 2, 33 ut, si quis quem oculis privaverit, dicat ea, quae cerni possunt, se ei non ademisse. Lvcr. 3, 898 misero misere ... omnia ademit una dies. Ascon. Corn. p. 78 B. quod lege Sullae eis erat ademptum. Tac. ann. 13, 56 quid darent, quid adimerent. Cic. leg. agr. 2, 19 ille quod dari populo nullo modo poterat, tamen quodam modo dedit; hic, quod adimi nullo pacto potest, tamen quadam ratione eripere conatur. p. red. 2, 19 mihi quod potuit vis et ... furor detrahere, eripuit, abstulit, dissipavit; quod viro forti adimi non potest, id mihi manet et permanebit. Vatin. 35 ne hoc quidem senatui relinquebas, quod nemo umquam ademit. epist. 4, 5, 4 quid horum fuit, quod non, prius quam datum est, ademptum sit? epist. 8, 10, 3 (*opp.* tribuo). Plin. nat. 17, 178 quidquid materiae *vitis* adimitur, fructui accedit. Tac. ann. 13, 27 quod datum non adimeretur. Vlp. dig. 39, 4, 1 vi (*opp.* restituo). Call. dig. 47, 9, 7 quidquid probaverint ademptum *sibi* naufragio, id a possessoribus recipiant. Ner. dig. 19, 1, 31 vi. Tryph. dig. 16, 3, 31, 1 facto scelestissimo (*opp.* reddo). Amm. 21, 16, 17 adimere facilis, quae donabat. Avg. civ. 19, 13 p. 378, 10 (*syn.* aufero, *opp.* relinquo). 8, 7 p. 332, 5 (*opp.* dare). *absolute* (*opp.* addere, dare, tribuere): Ter. Phorm. 276 qui saepe propter invidiam adimunt diviti aut propter misericordiam addunt pauperi. Cic. leg. agr. 3, 6 cui ademptum est ... cui datum est (*syn.* eripere). off. 2, 54 non tanta studia assequuntur eorum, quibus dederunt, quanta odia eorum, quibus ademerunt. 2, 79 si plures sunt ii, quibus improbe datum est, quam illi, quibus iniuste ademptum est (*cf.* 2, 81). Qvint. inst. 7, 5, 5 lex omnis aut tribuit aut adimit. Pavl. dig. 39, 4, 4 publicanus, qui vi ademit. Vlp. dig. 28, 5, 6, 4 sicuti legari sibi non potest, ita nec a se adimi; *et saepe apud* Ictos.

II *de variis rebus possessis*: Titin. com. 139 tunica et togula obunctula adimetur, pannos possidebit fetidos (Ov. met. 2, 461 vestis). Plavt. Rud. 389 leno ademit cistulam ei. Cas. 696 quid uxor mea? non adiit atque ademit *gladium ancillae*? Capt. 1028 ut istas compedes tibi adimam, huic dem (Ov. met. 8, 332 vincula ... canibus). Most. 481 aurumque ei ademit hospiti. Liv. 32, 40, 11 non aurum modo eis, sed ... vestem quoque mundumque omnem muliebrem ademit. 34, 7, 5 uxoribus vident ea concessa ornamenta, quae sibi adempta sint (Epit. Alex. 6 ornamenta regia adhimerunt; *sic. cod.*). Liv. 29, 9, 3 cui cum ... ademptum poculum esset (*cf.* 6, 4, 11). Svet. Claud. 35 ne cuius comiti aut librario calamariae aut graphiariae thecae adimerentur. Cic. Verr. 2, 124 das possessionem ei, ... adimis tu ei. 2, 137 'mihi det possessionem', 'mihi ne adimat'. S. Rosc. 30 bona adempta, possessa, direpta. Verr. 2, 113 bona fortunasque (*syn.* eripere, *opp.* condonare). 2, 146 non modo patrias eius fortunas, sed etiam bona tutorum. 2, 153 infanti pupillae fortunas patrias. Hor. epist. 1, 16, 75 adimam bona. :: nempe pecus, rem, lectos, argentum. Ov. trist. 2, 129 accedunt, te non adimente, paternae ... opes. Liv. 26, 30, 10 bona (38, 43, 4. *cf.* 2, 19, 10 ob erepta bona patriamque ademptam). Tac. ann. 13, 43 adempta bonorum parte (*opp.* concedere). 16, 3. 15, 71 magnis primum et integris opibus, post ademptis. Vlp. dig. 43, 16, 1, 24 ei possessionem. 48, 22, 7, 4 partem bonorum vel bona. Mod. dig. 38, 2, 33 bonorum possessionem. Capitol. Pert. 9, 8 omnibus ... possessiones suas reddidit, quibus Commodus ademerat. Svlp. Sev. dial. 2, 7, 3 bona adempta rehiberet (*cf.* 3, 11, 4 vitam et bona). chron. 2, 51, 4. Varro rust. 1, 2, 17 non solum adimis domino pecus, sed etiam servis peculium (*syn.* tollere). Lvcr. 5, 1291 et pecus atque agros adimebant. Liv. 7, 14, 4 iumenta. Ivv. 16, 37 convallem ruris aviti improbus aut campum mihi si vicinus ademit (*cf.* Sil. 9, 416 *opp.* reparare). Plin. nat. 17, 4 ac ne uno quidem denario, si adimerentur (*sex arbores*), emptam (*domum*) volente Domitio. Vlp. dig. 43, 27, 1, 6 arborem adimere sibique habere (Pomp. dig. 43, 27, 2). Liv. 39, 44, 4 aquam publicam omnem in privatum aedificium aut agrum fluentem ademerunt *censores.* Alf. dig. 41, 1, 38 flumen (*opp.* addere). Cic. Quinct. 49 pecuniam si cuipiam fortuna ademit aut alicuius eripuit iniuria. off. 2, 28 aliis adimuntur, aliis condonantur pecuniae. Phil. 13, 31 vectigalia ... Lupercis. Nep. Epam. 4, 4 pecunia adempta (*syn.* ereptum). Vitr. 10, 16, 3 ademerunt Diogneto, quod fuerat quotannis ei constitutum. Plin. nat. 29, 22 notum est ... medico HS |C| damnato ademisse Claudium principem. 12, 84 *minima computatione* miliens centena milia sestertium ... India et Seres ... imperio nostro adimunt.

agros, terras, urbes, provincias, regna, sim., maxime hostibus victis: Cic. Phil. 13, 32 Massiliensibus iure belli adempta reddituros vos pollicemini (*cf.* leg. agr. 2, 81). Sall. Cat. 12, 5 per summum scelus omnia ea sociis adimere, quae fortissumi viri victores reliquerant. Liv. 32, 33, 15 Aetolis eum plura socium quam hostem ademisse. 26, 31, 9 quae ... singulis victor aut ademi aut dedi. 42, 24, 9 Carthaginiensibus victis se et urbem et agros concessisse, non ut in pace eriperent per iniuriam, quae iure belli non ademissent. Spart. Sev. 9, 5 multa his ademit. Neapolitanis etiam ius civitatis tulit. Ivst. 5, 10, 2 nec se ideo arma cepisse, ut aliqua victis adimat, sed ut adempta restituat. Cic. Mil. 73 *occidi* eum, qui regna dedit, ademit, orbem terrarum, quibuscum voluit, partitus est. Verg. Aen. 8, 320 *Saturnus* regnis exul ademptis (*cf.* Sil. 16, 4 abditus ut silva, stabulis cum cessit ademptis, amisso taurus regno). Liv. 1, 47, 6 in dando adimendoque regno. 38, 48, 4 regna augetis, minuitis, donatis, adimitis. 36, 41, 5 imperium adimendum *Romanis.* Cvrt. 4, 14, 24 imperium (8, 6, 6 opes). Svet. Aug. 48 regna (*opp.* reddidit). Tert. pudic. 16 quibus autem regnum adimitur, utique nec vita permittitur. Svlp. Sev. chron. 1, 40, 5 regnum. 1, 46, 1 adempto nepoti im-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

perio. 2, 17, 1. CIC. leg. agr. 3, 3 non adimi cuiquam glebam de Sullanis agris. *ibid.* adimi Sullanos agros. 2, 90 si senatum et magistratus sustulissent agrumque civibus ademissent (2, 88). dom. 79 civitatem ... agros. Verr. 6, 85 quibus illi urbis suae partem ademerunt, eis tu nostri imperii partem dedisti. Att. 1, 16, 8 desponsam homini iam Syriam ademi. SALL. Iug. 82, 3 si adempta provincia alii quam Mario traderetur. LIV. 21, 44, 7 Siciliam ... Hispanias. 21, 53, 4. 37, 56, 2. 38, 39, 15 Mysiam, quam Prusia rex ademerat, ei restituerunt. 45, 12, 8 adempta Antiocho Aegyptus (*opp.* redditum). 39, 37, 12 muros ... urbem agrosque. 40, 10, 5 tot urbes, tot gentes. 21, 13, 6. 26, 24, 5. 39, 23, 10 (*opp.* adicere). 2, 39, 3 Romanis oppida. 33, 40, 3 civitates (35, 12, 7). 33, 34, 11 castella (39, 28, 4 *opp.* reciperem). 7, 38, 5 adimendae Campanis Capuae (10, 38, 6). 26, 13, 11 Romam. 28, 28, 6. 31, 23, 11. 39, 25, 4. 31, 31, 14 agros (2, 6, 3. 2, 15, 6 *opp.* restituit. 2, 25, 6 data pax, ager ademptus. 23, 6, 1 *opp.* recuperare; *passim*). 38, 59, 6 regionem. 41, 10, 5 provinciam et exercitum. 45, 25, 13. 1, 33, 9 silva Mesia Veientibus adempta. SIL. 2, 565 terras adimit victoria Poeni (*cf.* 9, 416 campum). TAC. hist. 1, 8 fines. 2, 65 Hispania. AMM. 17, 5, 11 Mesopotamiam poscis ut tuam perindeque Armeniam et suades integro corpori adimere membra quaedam.

VERG. Aen. 9, 129 rerum pars altera (*i. mare*) adempta (dempta *R*) est, terra autem in nostris manibus. OV. Pont. 1, 2, 16 cum patria pax sit adempta mihi (*cf.* trist. 3, 7, 46). STAT. Theb. 5, 609 patriae solamen ademptae. LIV. 2, 19, 10 ob erepta bona patriamque ademptam. CIC. Verr. 6, 149 navibus, mancipiis, mercibus ademptis. LIV. 34, 35, 5 naves, quas civitatibus ... ademisset, redderet. 34, 36, 2 naves et maritimae civitates ademptae. 38, 16, 6 duas tectas naves et tres lembos. PLIN. nat. 7, 93 naves piratis. *arma, signa, praedam, sim.*: LIV. 9, 16, 10 arma Satricanis ademit. 22, 25, 8. 39, 3, 1 insontibus Cenomanis ... ademerat arma. 39, 2, 1 in deditionem gentem accepit et arma ademit. 39, 54, 8. frg. 22 Weiss. obsidibus acceptis pecuniae modicam exegit summam armaque omnia ademit; *et passim. cf.* SIL. 17, 619. *aliter*: LIV. 3, 19, 6. 22, 44, 6 ferrum atque arma iratis et pugnare cupientibus adimi militibus. 1, 43, 5 ocreae tantum ademptae. LIV. 26, 6, 8 signaque Carthaginiensibus quindecim adempta. 21, 25, 12. 27, 13, 7 signa ... ademisset (abstulisset *cod. Puteanus*); *passim.* 34, 52, 4 arma tela signaque aerea et marmorea (*cf.* OV. met. 13, 376 perque deos oro, quos hosti nuper ademi) transtulit, plura Philippo adempta, quam quae ex civitatibus ceperat. SVET. Aug. 21 signa militaria, quae M. Crasso et M. Antonio ademerant, reposcenti reddiderunt (EVTR. 7, 9). Tib. 9 recepit et signa, quae M. Crasso ademerant Parthi. *aliter*: LIV. 25, 14, 7 signifero signum (26, 5, 15. 34, 46, 12. SPART. Sev. 7, 1 praelatis signis, quae praetorianis ademerat. AMM. 25, 1, 8 ademptis (adeptis *V*) ⟨signis hastis⟩que diffractis. LIV. 10, 26, 12 captivos eis ac praedam ademptam. OV. am. 1, 10, 29 sola viro mulier spoliis exultat ademptis. CLAVD. Pros. 2, 62 qualis Amazonidum peltis exultat ademptis (aduncis *Koch*) pulchra cohors. IVST. 6, 8, 11 num cadenti sibi scutum ademisset hostis.

de corporis partibus: PLAVT. Mil. 1398 gestit moecho hoc abdomen adimere (*cf.* TAC. ann. 6, 31). LVCR. 3, 652 conatur adempto surgere crure. AMM. 29, 5, 31 *sagittariis* manus. 29, 5, 49 ademptis dexteris. MARC. COM. chron. I p. 102, 23 adempto eius capite. COLVM. 8, 11, 5 locustae ... pedibus ademptis. PLIN. nat. 11, 28 alis. 28, 11 extis adimi capita vel corda. 30, 74 stelionis ... capite, pedibus, interaneis ademptis. 32, 26 testes. 32, 101 brachiis. TERT. anim. 15 ademptis eis (*animalibus*) partibus corporis. AMM. 19, 3, 3 unguibus ademptis (adeptis *V*) et dentibus. *de herbis*: COLVM. 4, 6, 5 nepotem. 4, 8, 2 radiculae. 5, 9, 2 ramos ... arboribus. 12, 15, 2 ficis pediculos. 12, 51, 1 si qui adhaeserant pediculi, adimuntur. 12, 59, 3 cute. PLIN. nat. 17, 162 medulla. 12, 58 *cortex* laxatur ... plaga, non adimitur. PLIN. med. 2, 20 ademptis (demptis *vulgo*) granis. PAVL. dig. 7, 4, 13 uva. OV. met. 2, 211 tellus fissa ... agit rimas et sucis aret ademptis.

ordines, munera, honores (*opp.* tribuere, adsignare, deferre): LEX Iul. munic. (Corp. I 206) 121 quoive aput exercitum ignominiae caussa ordo ademptus est. LEX repet. (Corp. I 198) 28 neive equom adimito. CIC. de orat. 2, 287 ademptum sibi equom. LIV. 24, 18, 6 illis equi adempti. 24, 43, 3; *passim.* FEST. 344, 5 ei equum ademit. VAL. MAX. 2, 7, 9. SVET. Cal. 16 palam adempto equo. CIC. Verr. 3, 128 ne ... Herodoto praesenti honos adimeretur. Phil. 14, 12 clarissimis ducibus supplicationum honorem tribuemus, imperatorium nomen adimemus. TAC. hist. 1, 52 adimendis adsignandisve militiae ordinibus (AMM. 31, 14, 2 erga deferendas potestates vel adimendas nimium tardus). 1, 87 cui ademptum a Galba tribunatum reddiderat. ann. 14, 48 praeturam. PLIN. epist. 4, 8, 1 *sacerdotium.* SVET. Tib. 35 senatori latum clavum. Cal. 44 plerisque centurionum ... primos pilos. Claud. 24 senatoriam dignitatem recusantibus equestrem quoque ademit (*opp.* tribuo). Cal. 35 familiarum insignia nobilissimo cuique ademit, Torquato torquem, Cincinnato crinem, Cn. Pompeio ... Magni cognomen (*cf.* OV. fast. 1, 601). SVLP. SEV. chron. 2, 45, 2 adempto episcopatu. *leges, iura, beneficia, sim.*: CIC. leg. 2, 36 tu vero istam Romae legem rogato, nobis nostras ne ademeris. LIV. 39, 33, 6 Lycurgi leges. 39, 37, 6 quod ad leges ademptas attinet, ego antiquas Lacedaemoniis leges tyrannos ademisse arbitror (*opp.* dare). HOR. sat. 2, 3, 217 interdicto huic omne adimat ius praetor. LIV. 4, 2, 14 si patribus tribuni cum iure ac maiestate adempta animos etiam eripuerint. 38, 52, 5 ius sententiae de se dicendae et libertatem. 39, 23, 7 ius saeviendi. 2, 9, 6 salis vendendi arbitrium (*cf.* 30, 15, 5). 3, 45, 8 si tribunicium auxilium et provocationem plebi Romanae, duas arces libertatis tenendae, ademistis. 8, 14, 10 Latinis populis conubia commerciaque et concilia inter se ademerunt (9, 43, 24 VLP. dig. 24, 2, 11, 2. 25, 7, 1 conubium). 45, 15, 3 suffragii lationem. SIL. 17, 619 iura improba ... armaque. TAC. ann. 1, 15 ius. 4, 43 ius templi ... armis ademptum ac post ... redditum. SVET. Caes. 29 ne sibi beneficium populi adimeretur. Tib. 49 veteres immunitates et ius metallorum ac vectigalium. Claud. 38 coercitionem popinarum aedilibus. Aug. 45 coercitionem in histriones magistratibus. SVET. Dom. 8 feminis probrosis lecticae usum (*cf.* Caes. 43) ademit iusque capiendi legata. VLP. dig. 48, 2, 4 ius accusandi. CALL. dig. 49, 14, 2, 3. MARCIAN. dig. 40, 10, 3 ius anulorum datum ademit illis. VLP. dig. 1, 16, 6, 1 iurisdictionem. PAVL. dig. 40, 7, 20, 6 libertus (*i. patronatus iura*). CIC. epist. 12, 30, 7 te tuis etiam legatis lictores ademisse (Att. 11, 6, 2). Verr. 6, 137 imperium navium legato populi R. ademisti, Syracusano tradidisti (*cf.* 6, 85 *opp.* concessisti). Phil. 11, 20 aut exercitus adimendus aut imperium dandum fuit. LIV. 22, 27, 8 sibi communicatum cum alio, non ademptum imperium esse (AVG. civ. 3, 15 p. 118, 22 D.). SVET. Caes. 24 ademptorumque ei exercitus.

CAES. civ. 1, 7, 4 Pompeium, qui amissa restituisse videatur bona (*sic Victorius*, dona *codd.*), etiam, quae ante habuerint, ademisse.

TAC. ann. 4, 41 minui sibi invidiam adempta salutantum turba (*syn.* tollere). *nota*: CIC. Phil. 2, 69 ex duodecim tabulis clavis ademit, exegit (*opp.* claves tradere). *libertatem, civitatem*: CIC. Caecin. 96 si libertas adimi nullo modo possit, civitas possit .... si semel civitas adimi potest, retineri libertas non potest. 97 Arretinis adempta civitas. 98. 99 libertas aut civitas. 100 non adimitur iis civitas, sed ab eis relinquitur atque deponitur. 101. 102. dom. 79 populus Romanus ... municipiis civitatem ademit, ademit eisdem agros (*syn.* eripere). SALL. orat. Phil. 14 civitatem confirmari, quibus ademptam negat. SVET. Caes. 28 ut colonis ... civitas adimeretur, quod per ambitionem ... data esset. VAL. MAX. 6, 3, 3 libertatem ademit, spiritum extinxit (*cf.* 9, 10, 1). TAC. ann. 11, 16 adimi veterem Germaniae libertatem. 12, 58 reddita Rhodiis libertas, adempta saepe aut firmata. SVET. Tib. 37 Cyzicenis ... publice libertatem ademit, quam Mithridatico bello meruerant. Claud. 25 (*opp.* reddidit). Vesp. 8. CALL. dig. 49, 14, 12 in metallum damnatis libertas adimitur. VLP. dig. 48, 19, 8, 4 poena, quae adimat libertatem (*et saepius apud* ICTOS). AVG. civ. 5, 10 p. 209, 3 D.

diem, lucem, lumen, aspectum, sim.: PLAVT. Capt. 417 nox diem adimat. MANIL. 3, 349 tricenasque trahent *signa* noctes et totidem luces adiment. PLIN. nat. 2, 49 non posset ... totus sol adimi terris intercedente luna. CIC. Arat. 345 adiment lucem caeca caligine nubes. CAT. 68, 93 misero fratri iucundum lumen. LVCR. 3, 1033 lumine adempto animam moribundo corpore fudit. VERG. Aen. 3, 658 *Polyphemo* lumen ademptum. HOR. epod. 17, 44 adempta vati reddidere lumina. OV. trist. 4, 4, 45 nec lumen ademptum nec mihi detractas possidet alter opes. Ib. 271 idem lumen ademit, qui dedit. met. 3, 337 pro lumine adempto scire futura dedit. 3, 515 tenebrasque et cladem lucis ademptae obicit. 14, 197 damnum mihi lucis ademptae. LIV. 4, 3, 8 lucis vobis huius partem ... adimant. MANIL. 2, 386 consensus hebet, quia visus ademptus. TAC. ann. 13, 5 quod (*velum*) visum arceret, auditus non adimeret. CIC. ac. 2, 61 aspectum solis. CAES. Gall. 7, 81, 5 prospectu tenebris adempto. LIV. 10, 32, 6 ut lucis usum eriperet (*nebula*), non prospectu modo extra vallum adempto, sed ⟨ex⟩ propinquo etiam congredientium inter se conspectu. 22, 46, 9 prospectum. 6, 9, 11 *nox* conspectum ademit (29, 27, 10. 37, 41, 3 obscuritas lucis ... Romanis non adimebat in omnes partes conspectum). CVRT. 5, 13, 12 prospectum. 7, 11, 20 conspectum oculorum. TAC. ann. 2, 23 prospectum (hist. 3, 20). AMM. 19, 1, 5 conspectum. 15, 4, 9 lucem. 23, 5, 12 usus adimitur lucis. LIV. 30, 5, 5 quantum nox providentiae adimat, tantum diligentia expleant curaque. *animam, vitam, spiritum*: PLAVT. Trin. 1091 adimit animam mi aegritudo. Mil. 732 vitam ei longinquam darent ... is adimerent animam cito. RHET. Her. 4, 65 non vox mea tibi vitam adimit? CIC. Planc. 101 sin aut vitam mihi fors ademisset, aut vis aliqua maior reditum peremisset (*cf.* OV. met. 5, 542 reditum ... ademit. SEN. epist. 120, 7 reditum, *syn.* auferre. PLIN. nat. 17, 153 transitum). Phil. 2, 5 eis se dedisse vitam, quibus non ademerint. 2, 60 fac id te dedisse mihi, quod non ademisti, meque a te habere vitam, quia non a te sit erepta. 9, 10 reddite ... ei vitam, cui ademistis. Tusc. 5, 112 si nox non adimit vitam beatam, cur dies nocti similis adimat? parad. 24 et parenti nonnumquam adimi vita sine scelere potest et servo saepe sine iniuria non potest. epist. 9, 13, 4 quoniam eis Caesar vitam ... concessit, nec est, quod eis praeterea magnopere possit adimi. LVCR. 3, 869 mortalem vitam mors ... immortalis ademit (*cf.* 3, 404 adempta anima). OV. Pont. 1, 2, 108 vitam non adimat ... ense Getes. 1, 7, 47 nec vitam nec opes nec ademit posse reverti (trist. 5, 11, 15). met. 2, 644 animas tibi reddere ademptas. VAL. MAX.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 3, 1 vitam. 9, 10, 1 vitam ac libertatem. CVRT. 6, 10, 32 ego tibi vitam adimo, ego senectutem tuam extinguo (*cf.* 6, 10, 33 ego in ipso robore aetatis eripior: tibi carnifex spiritum adimet). 10, 1, 42 aliis regna daret, aliis adimeret vitam. SIL. 15, 691 praedam animamque simul victori victor ademit. PLIN. epist. 8, 14, 13 utraque *sententia* vitam relinquit, haec adimit. CALL. dig. 48, 20, 1 aut vita adimitur aut civitas (VLP. dig. 48, 19, 8, 1). AMM. 14, 7, 12. 25, 1, 15. 30, 1, 18 per vim ei vel clam vita adimeretur. AVG. civ. 8, 19 p. 349, 20 humanam vitam sibi adimi. SVLP. SEV. dial. 3, 11, 4 vitam et bona.
animantem: CIC. Quinct. 61 hominem P. Quinctii ... conaris abducere. non patitur Alfenus, vi tibi adimit. HOR. carm. 3, 22, 4 virgo, quae laborantes utero puellas ter vocata audis adimisque leto (*cf. formulam sollemnem* leto dare). CIRIS 313 tene etiam Fortuna mihi crudelis ademit. OV. epist. 8, 19 nuptae repetitor ademptae. met. 5, 16 *Andromedam* tibi non Perseus ... ademit (*syn.* rapere). LIV. 27, 31, 8 Arato adempta uxor (*syn.* asportata). 23, 15, 10 sibi adsumpsisse quam hosti ademisse fortem ac strenuum maluit socium (*Marcellum*). VAL. FL. 3, 649 Herculis ... adempti. ANTH. 451, 6 qui tibi me dederat, idem et ademit: Amor. CLAVD. Pros. 3, 420 ego te, fateor, crudelis ademi. OV. met. 13, 871 taurus vacca furibundus adempta stare nequit. VAL. FL. 3, 737 prolis ademptae. STAT. Theb. 9, 312 ademptis ... equis. PLIN. nat. praef. 27 *artifices graeci* omnia opera tanquam novissima inscripsere et tanquam singulis fato adempti. *nota*: CIC. Mur. 80 nolite adimere eum, cui rem publicam cupio tradere. *de exule*: OV. trist. 1, 1, 27 qui me suspiret ademptum. 3, 10, 1 Nasonis adempti. Pont. 4, 6, 49. *de morte, poetarum maxime usus*: NAEV. com. 95 deos quaeso, ut adimant et patrem et matrem meos. PLAVT. Epid. 363 si illam ... mi adempsit Orcus. TER. Andr. 697 hanc nisi mors mi[hi] adimet nemo. OV. met. 4, 142 Pyrame, clamavit, quis te mihi casus ademit? (*cf.* CARM. epigr. 170, 2 mors imatura ademit, ut faceret mater filio. INSCR. christ. Rossi II 113, 76 nil, mors, adimes). LVCAN. 9, 205 Pompeio rebus adempto. MARC. COM. chron. I 92, 20 Sabinianum ... mors ... ademit. *inde*: **ademptus** (*primo cum dat. superstitis*) *i. mortuus, occisus*: CAT. 67, 20 o misero frater adempte mihi (*praecedit* mors abstulit). 68, 92 (*praecedit* letum ... fratri attulit, *sequitur* ei misero fratri iucundum lumen ademptum). 101, 6 fortuna mihi tete abstulit ipsum, heu miser indigne frater adempte mihi. HOR. carm. 2, 4, 10 ademptus Hector. 2, 9, 10 Mysten ademptum. OV. epist. 9, 166 patriae frater adempte tuae. 8, 102. 13, 95 virum lugebit ademptum. 1, 99 ille per insidias paenest mihi nuper ademptus. Pont. 1, 9, 41 lacrimas Celso libamus adempto. trist. 4, 10, 79. met. 11, 273 fratrem. 11, 331 natam. fast. 4, 852 invito frater adempte, vale. EPIST. Sapph. 115 nati pia mater adempti portet ad extructos corpus inane rogos. SEN. Oct. 178 ut fratrem ademptum scelere restituat mihi? CVRT. 8, 8, 17. VAL. FL. 6, 282 omnes cecidere senes, ... omnis ademptus ante pater. 4, 315. STAT. silv. 2, 6, 85 Theb. 1, 627. 7, 354. 9, 53. 9, 673 gravius fremit Hippomedontis adempti orba cohors. CARM. epigr. 1119, 5 (*saec. I p. Chr.*) *soror* fratrem luget ademptum (*syn.* abreptus). CORIPP. Iust. 1, 307 senioris adempti. Ioh. 8, 599 corpus ademptum (*cf.* STAT. Theb. 10, 493. 12, 102).

alia: TER. Haut. 422 falsumst, quod volgo audio dici, diem adimere aegritudinem hominibus. Hec. 680 postquam ademptam hanc quoque causam vides. Andr. 837 causa ... erit adempta his. Phorm. 161 qui adimat hanc mihi consuetudinem. Hec. 817 quantam obtuli adventu meo laetitiam Pamphilo hodie! quot commodas res attuli! quot autem ademi curas! (HOR. sat. 2, 3, 288 das adimisque dolores). Phorm. 886 Phaedriae curam ... argentariam. Haut. 341 omnem metum. Andr. 339 ut metum ... adimam atque expleam animum gaudio. 304 adempta spes est. CIC. Manil. 35 Cretensibus ... spem deditionis non ademit obsidesque imperavit. CAES. Gall. 5, 6, 4 omni spe impetrandi adempta. OV. met. 750 LIV. 1, 3, 11. 1, 53, 4. 9, 2, 12. 23, 17, 1. 25, 6, 16. 40, 26, 2. SIL. 9, 41 spe lucis adempta. PLIN. nat. 31, 47. VLP. dig. 40, 7, 9 nec enim deditio spem illi adimit libertatis. AMM. 17, 13, 16 cunctis adimi spem omnem vitaeque solacium (*cf.* SVET. Tib. 61 studendi solacium). CIC. Att. 2, 16, 1 ut somnum mihi ademerit *epistula*. VERG. Aen. 4, 244 dat somnos adimitque *Mercurius*. HOR. carm. 1, 25, 3 nec tibi somnos adimunt *iuvenes protervi*. PROP. 3, 10, 25 dulciaque ingratos adimant convivia somnos. PLIN. nat. 35, 121 somnum sibi ademptum volucrum concentu.
CIC. inv. 1, 25 iocandi facultatem. Verr. 6, 127. Att. 3, 7, 3 nisi mihi dolor meus cum omnis partis mentis (*cf.* LIV. 9, 9, 10. 44, 6, 14), tum maxime huius generis facultatem ademisset. 8, 11d, 8. CAES. civ. 1, 29, 1 facultatem insequendi (VEG. mil. 3, 22). LIV. 28, 30, 8. VLP. dig. 39, 5, 7, 3 donandi facultatem (*cf.* 43, 27, 1, 6 tibi datur adimendi facultas). APVL. apol. 63 AMM. 31, 2, 9. CIC. inv. 2, 149 testamenti faciendi iis ... adimat potestatem. div. Caec. 21 Quinct. 8 leg. agr. 2, 30. leg. 3, 22 iniuriae faciendae potestatem ademerit, auxilii ferendi reliquerit. LIV. 3, 25, 3 QVINT. decl. 344 p. 360, 6. AVG. civ. 22, 1 p. 554, 16 liberi arbitrii potestatem (*cf.* p. 553, 21. civ. 2, 14 p. 69, 34 maledicendi licentiam). AMM. 31, 13, 3 evadendi copiam (SIDON. epist. 4, 3, 9 censendi copiam). 31, 13, 5 evadendi suffugium. 17, 13, 10 adempto fugiendi subsidio. LIV. 2, 49, 11 non pugnae modo incipiendae, sed consistendi ademit locum. 4, 24, 3 materia quaerendae bello gloriae adempta. PLIN. nat. 9, 152 adempta ratione contra eundi. QVINT. inst. 11, 1, 69 scientiam petendi consulatus (*opp.* concedere).
OV. Pont. 3, 6, 47 pavor attonito rationis ademerat usum. LIV. 25, 34, 5 adempto rerum omnium usu. 37, 14, 6 ademptum se maris usum hostibus (*cf.* 26, 39, 10 si navali proelio possessionem maris ademissent). SVET. Aug. 65 *filiae* usum vini omnemque delicatiorem cultum. Tib. 61 sermonis et conloquii usus. FLOR. 2, 19, 6 usum sagittarum. AMM. 23, 5, 12 usus lucis. TAC. Agr. 2 adempto per inquisitiones ... loquendi audiendique commercio. ARATOR (Migne 68, 158) 1, 774 membris defecit ademptis *paralyticus* (*i. usu membrorum adempto*). OV. am. 3, 5, 19 somno vires adimente ferendi. Pont. 1, 10, 33 nec vires adimit Veneris damnosa voluptas (*cf.* PLIN. nat. 26, 94 Venerem in totum adimit ... nymphaea Heraclia. PRVD. Symm. 2, 1071 nec contempta perit miseris *Vestalibus*, sed adempta voluptas corporis intacti). met. 3, 469 dolor vires. LIV. 34, 49, 2 viribus ad nocendum ... ademptis. 23, 18, 13 error vires. 2, 56, 16 non vim suam illis (*tribunis*) tempus ademturum, sed consilium viribus additurum (*cf.* 1, 17, 9 vi adempta). COLVM. 5, 6, 25 vires viti. PLIN. nat. 16, 206 castratio illa est adimitque vires. SVLP. SEV. chron. 1, 53, 5 ademptis viribus inani tantum umbra regii nominis concessa. OV. met. 8, 592 huic ego virgineum dilectae nomen ademi. CARM. epigr. 1141, 4 quoi ... virginitas nuper adempta fuit. AVG. civ. 7, 24 p. 306, 13 D. ut non solum fecunditas (*cf.* PLIN. nat. 28, 102), sed nec virginitas adimatur. COLVM. 6, 26, 3 adempta omni virilitate. TAC. ann. 6, 31 Abdus ademptae virilitatis (*cf.* PLAVT. Mil. 1398).
PLAVT. Merc. 473 id (*toxicum*) mi adimitur. Epid. 234 cani quoque etiam ademptumst nomen (CIC. Sest. 6 soceri nomen. VAL. FL. 5, 655 tua nomina bellis). CATO agr. 157, 3 omnem putorem. VARRO ling. 5, 5 illa (*verba*), quae iam maioribus nostris ademit oblivio, fugitiva secuta sedulitas ... Bruti retrahere nequit. CIC. Verr. 6, 85 aditum (*opp.* concedere). Mur. 77 benignitas (*syn.* eripere). Sest. 6 caritatem ... benevolentiam. S. Rosc. 71 caelum solem aquam terramque. Verr. 2, 26 comperendinatum. Cat. 4, 8 dolores ... poenas (*syn.* eripio, *opp.* relinquo). inv. 1, 25 fidem (OV. ars 2, 314 *opp.* adferre) ... auctoritatem (VAL. MAX. 2, 10, 5 PLIN. nat. 19, 59). Caecin. 12 fructum (PLIN. nat. 17, 230). Verr. 2, 107 hereditatem (MOD. dig. 38, 2, 33). Sulla 90 ignominiam (*syn.* aufero). Flacc. 9 tribuo illis litteras, do multarum artium disciplinam, non adimo sermonis leporem, ingeniorum acumen, dicendi copiam (*syn.* derogare). dom. 22 libertatem. Planc. 87 luctum ... indicia luctus. S. Rosc. 154 misericordiam. Rabir. 6 consulis partes (*opp.* relinquere). *cf.* Att. 3, 7, 3. de orat. 2, 364 omnem recusationem. epist. 1, 7, 4 reductio regis. Phil. 10, 9 respectum pulcherrimum et praesidium firmissimum (LIV. 23, 42, 13. TAC. ann. 16, 34 filiae ... subsidium). inv. 1, 8 ut ei multo rhetoricam citius quis ademerit, quam philosophiam concesserit. ac. 2, 37 aut ei sensus adimendus est aut ... reddenda accensio (*cf.* LIV. 1, 54, 10. 30, 6, 2 AVG. civ. 13, 6. 19, 28 *syn.* tollere). CAT. 68, 31 munera (*opp.* tribuo; *cf.* LIV. 39, 26, 11 *opp.* do. VITRVV. 6 praef. 3 *opp.* do. SIL. 15, 625). LVCR. 2, 1133 augmine adempto. VERG. georg. 2, 56 fetus. Aen. 12, 879 mortis condicio. HOR. ars 175 multa ferunt anni venientes commoda secum, multa recedentes adimunt. OV. met. 2, 474 tibi figuram. 8, 615 si dant adimuntque figuras. LIV. 6, 7, 5 animos (*opp.* facere). VAL. MAX. 6, 2, 5 admirationem. 1, 8 ext. 4 vocem (PLIN. nat. 8, 80). CVRT. 8, 1, 23 gloriam (SIL. 4, 342 laudem pedum cum sanguine ademit *ensis*. TERT. idol. 9 *gloriam saecularem* Christus erat ademturus). PLIN. nat. 7, 79 affectus humanos. 7, 70 explanationem omnem *dentes*. 28, 102 fecunditatem restituere ademptam veneficio (*cf.* AVG. civ. 7, 24). 28, 80 florem coloribus. 37, 162 memoriam (*cf.* SEN. suas. 7, 13). praef. 8 patrocinia. 11, 205 risum. 15, 60 spiramentum. 7, 174 remeanti animae veluti vaginam. STAT. Theb. 9, 268 conamine adempto. TAC. ann. 16, 18 defensione. hist. 1, 79 pernicitate. 4, 36 pudorem. PLIN. epist. 2, 5, 8 adimunt gratiam illis, quibus capitur. SVET. Aug. 34 adempta demum lenitave parte poenarum et vacatione trienni data. FRONTO p. 340, 10 N. utrique nostrum in officiis moderandis omnem detrectationem. SCAEV. dig. 2, 15, 1 legatariis actiones (*cf.* 45, 1, 122, 1). VLP. dig. 7, 9, 5, 1 adempta fructus causa. 8, 4, 13, 1 ut ... neque commoditas rei iure domino adimatur. 9, 4, 38 vendendo noxae deditionem sibi ademit. PAVL. dig. 16, 1, 1, 1 civilia officia feminis. TERT. bapt. 12 apostolis ... baptismum (*cf.* 14 quasi hoc argumento baptismus adimatur). idol. 12 omnem causationem. pudic. 18 peccatoribus ... communicationem (*opp.* restituo). spect. 23 ademptis bonis dignitatum. nat. 1, 6 adempta diligentia cavendi. spect. 1 spectaculorum voluptates. HILAR. in psalm. 1, 22 p. 34, 23 ambiguitate adempta iudicii non desideratur examen. 119, 10 p. 551, 1 deo curam, providentiam, arbitrium, potestatem. DICT. 4, 9 cum ... undique adempta fuga esset (*cf.* FLOR. 1, 34, 14). AVG. civ. 12, 3 p. 515, 23 integritatem, pulchritudinem, salutem, virtutem (*syn.* detrahi sive minui). 12, 6 p. 520, 4 bonum naturale. 14, 21 (tit.) benedictionem. SVLP. SEV. chron. 2, 40, 2 concedentes similitudinem, dum adimerent unitatem. MART. CAP. 3, 272 contextus orationis plerumque adimit aut mutat proprios sonos singulis vocibus *e. q. s.* COD. Iust. 11, 62 (61), 14, 2 dempto canone ... ademptī canonis beneficium. CORIPP. Ioh. 3, 382 lites cunctis (*opp.* addidit). 3, 277 pestes. *technice*: VITR. 4, 7, 1 locus ... cum habuerit in longitudine sex partes, una adempta (dempta *al.*), reli-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quum quod erit, latitudini datur. 6, 7, 1 quantum inter antas distat, ex eo tertia adempta (*parte*) spatium datur introrsus. VITR. 3, 5, 7 cymatio, adempto (adepto *GH*) abaco et canali, reliqua sit pars. DIOMED. gramm. I 378, 7 adempta una littera vel addita. *cf.* GRAMM. II 30, 10. V 422, 22. 430, 28 (*opp.* adsumpta). MART. CAP. 6, 723 si aequalibus aequalia addas, tota aequalia esse; et, si aequalibus aequalia adimas, aequalia sunt reliqua (*syn.* subtraho).

i. fere q. minuo: PLIN. nat. 17, 230 *vermes* sub cute innati fructum adimunt, augent, si in ipso nucleo fuere erodentes eum. 28, 53 *fricatio* multa adimit corpus, auget modica. *prohibeo cf. p. 682, 1*: HOR. ars 53 quid autem Caecilio Plautoque dabit Romanus, ademptum Vergilio Varioque? PLIN. nat. 8, 223 glires, quos censoriae leges ... cenis ademere. TERT. ieiun. 5 ademptis quibusdam *cibis* veluti immundis (anim. 6). *plura, quae tali significationi propinqua sunt, exempla supra reperies.* *revocare peculium, quod concessum erat*: POMP. dig. 15, 1, 4 cum servi peculium totum adimere vel augere vel minuere dominus possit; *et passim apud* ICTOS. *quod testamento scriptum erat*: VLP. dig. 34, 4, 3, 9 condicio legati an adimi possit vel hereditatis. IVL. dig. 34, 4, 11 qui hominem legat et Stichum adimit, non peremit legatum, sed extenuat. *passim apud* ICTOS. *cf.* FRONTO p. 38, 10 N. ut, cui funus decreveris, ei ademeris testamentum.

structurae: *cum* ab *praepositione pro dativo*: PRISC. gramm. III 280, 13 Latini 'aufero tibi' et 'a te', similiter eripio, adimo, amolior, amoveo. CIC. Verr. 5, 151 cum iste a Syracusanis, quae ille calamitosus dies reliquerat, ademisset. VLP. dig. 28, 5, 6, 4 nam, sicut legari sibi non potest, ita nec a se adimi. 34, 4, 7 dicendum erit a primo ademptum legatum. SCAEV. dig. 33, 4, 30, 2 quaesitum est, an id, quod superfuerit ex sexaginta, a Lucio Titio tacite ademerit, respondit ademptum videri. *varia*: *c. inf.*: HOR. epist. 1, 19, 9 adimam cantare severis. OV. Pont. 1, 7, 47 nec vitam nec opes nec ademit posse reverti. SIL. 9, 160 cui fatis genitorem agnoscere ademptum. 9, 425 si tibi non ira superum tunc esset ademptum Hannibalis cecidisse manu. TERT. anim. 17 Plato ... in Theaeteto adimit sibi scire atque sentire (*syn.* negare). *nota*: CARM. epigr. 170 quot par parenti dequs facer(et) filius, mors imatura ademit ut faceret mate[r] filio. PLAVT. Mil. 588 quoin (quin *A*, quod in *P*) id adimatur ne id, quod vidit, viderit.

ex synonymis frequentissimum est eripere, *ex oppositis* dare.

synonyma: *ad I*: eripere, privare, detrahere, auferre. *ad II*: tollere, ferre (SPART. Sev. 9, 5), amittere, extinguere, arcere, perimere, abducere, rapere, asportare, abripere, derogare, demere, subtrahere, minuere, negare. adimi: cadere. *opposita*: *ad I*: dare, retinere, relinquere, tribuere, reddere, restituere, donare, addere, recipere. adimi: accedere. *ad II*: concedere, condonare, rehibere, reparare, permittere, tradere, adicere, recuperare, capere, adsignare, deferre, communicare, firmare, confirmare, explere, repetere (*cf.* OV. epist. 8, 19), adsumere, afferre, offerre, retrahere, ferre (HOR. ars 175), facere (animos), augere. *Oertel.*

adimpleo, -ēvī, -ētum, -ēre. *ab* ad *et* implere. PAVL. NOL. epist. 24, 21 hoc ... est adimplere, quod desit adicere. adimplesti ENNOD. epist. 1, 1. *invenitur semel apud* COLVM., *inde ab* ECCL. *passim.* [*it.* adempiere, *francog. vet.* aemplir. *M.-L.*]

I *proprie*: **1** *ita quod deest addere, ut nihil desit sive additum supergrediatur modum*: COLVM. 12, 43 *casei frusta* vase componito: tum optimi generis musto adimpleto, ut superveniat. IVL. HONOR. cosmogr. geogr. p. 29 de decem fluminibus adimpletur Ganges. PAVL. dig. 29, 2, 74, 1 si quinque putet se iussum dare, cum decem dare iussus est et dat quinque, non implet condicionem, sed ad aliquid proficit, ut si adimpleverit reliquum, aliorum quinque datione videatur condicio esse impleta. PAVL. NOL. epist. 24, 21 (*v. s.*). ITALA (Ambr. exam. 3, 2, 10 *et* Hier. in eccl. Migne 23, 1014) eccl. 1, 7 mare non adimpletur (ἐμπιμπλαμένη. VVLG. redundat). AMBR. exam. 3, 2, 10 hoc ... maioris miraculi est, quomodo omnes congregationes *aquarum* in unam congregationem defluxerint et una congregatio non adimpleta sit. VVLG. Sirach 50, 3 quasi mare adimpleti sunt *putei* supra modum. HIL. in psalm. 66, 2 terram implere non poterant *soboles Adae*, quae pro copia hominum licet habitetur, non tamen adimpletur. **2** *fere i. q. implere*: EPIPHAN. metrol. 4 qui (*modius*) apud Cyprios XVII sextariis adimpletur (ISID. orig. 16, 25, 4). IREN. 1, 1, 3 compositae ... praedictae horae in semetipsas triginta numerum adimplent (1, 15, 1. 1, 16, 2 ἀναπληροῦν). MACR. somn. 2, 2, 15 spatia, quae inter duplos ac triplos numeros hiabant, insertis partibus adimplebat. VICT. VIT. 10 navem ... lignorum aridorum manipulis. COSMOGR. anon. geogr. p. 83 insula ... rosis vel ceteris floribus adimpletur. ITALA (Aug. gen. ad litt. 6, 5 *al.*) gen. 2, 21 adimplevit (ἀνεπλήρωσε. VVLG. replevit) carnem in locum eius (*costae ademptae*). VVLG. Sirach 1, 35 adimplebit thesauros illius. Os. 13, 6 iuxta pascua adimpleti sunt et saturati. CASSIOD. hist. 9, 38 cibis omnibus adimpleti. THEOD. PRISC. eup. 47 cavernas *dentium* pulvere aluminis. log. 107 umor ventrem. CAEL. AVR. acut. 1, 182 magis patientes partes adimplet *sanguis*. SEDVL. op. pasch. 2, 17 mellis crassi dulcedo ... licet alvum ... vescentis adimpleat. *similiter in imagine absolute*: PAVL. NOL. epist. 23, 9 ut adimplerent mensuram patrum suorum. ITALA (Hil. in psalm. 118 Phe p. 509) psalm. 80, 11 dilata os tuum et adimplebo illud (πληρώσω. VVLG. implebo). ITALA cod. Cant. Ioan. 16, 6 tristitia adimplevit cor vestrum (πεπλήρωκεν. VVLG. implevit). IREN. 1, 13, 2 inexcogitabilis et inenarrabilis gratia adimpleat (πληρῶσαι) tuum intus hominem. AMBR. Isaac 6, 51 adimplebo te. SEDVL. op. pasch. 1, 17 illius caelum terramque voluntas adimpleat. *aliqua re*: HERM. vulg. mand. 11 diabolus ... adimplet eum spiritu suo. IREN. 1, 23, 1 LACT. epit. 38 (43), 5. FIRM. err. 4, 2 tibiarum cantu. VVLG. psalm. 15, 11 laetitia. Sirach 10, 15. 15, 5 Ier. 31, 14 *al.* AVG. epist. 194, 8, 35. CASSIAN. conl. 4, 5 odoribus. FAVST. REI. grat. 2, 5. 12 CASSIOD. hist. 2, 18. *cum praepos.* de: IREN. 3, 1, 1 de omnibus adimpleti sunt. VVLG. psalm. 16, 14 de absconditis tuis adimpletus est venter eius. *aliquid alicui*: AVELL. p. 247, 24 qui (*sanctus spiritus*) sensui Christi aliquam virtutem adimplebat (253, 12 caritatem). *de via*: SCHOL. Germ. Sang. p. 226, 17 B. adimpletur zodiaci ambitus. IOS. Cassiod. c. Ap. 2, 87 licet viam propositam non adimpleant asini. *de tempore*: TERT. anim. 56 vacua sunt tempora solo decursu adimplenda. ITALA (Aug. quaest. hept. 3, 40) lev. 12, 6 cum adimpleti fuerint (ἀναπληρωθῶσιν. VVLG. expleti fuerint) dies purgationis. SEV. MINORC. Migne 20, 735 ante non parum quam adimpleretur tempus. FVLG. myth. 3, 9 tibia artis musicae partem extremam poterit adimplere.

II *translate*: **1** *ad finem, eventum perducere* (*v. I 1*): VVLG. Col. 1, 24 adimpleo ea quae desunt (ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα) passionum Christi (*locus saepius laudatus*). PAVL. dig. 26, 7, 43, 1 adimplere id, quod supra vires patrimonii ... in dotem dare promisit. PAVL. NOL. epist. 36, 3 properemus adimplere, quod restat. INST. Iust. 3, 2, 3ª *praetores* quod deest *legi* adimplentes. TERT. bapt. 11 utpote nondum adimpleta gloria domini. 19 passio domini. anim. 57 non ... *omnia* quia videntur, vera sunt, sed quia adimplentur. haer. 26 haec apostoli adimpleverunt. adv. Marc. 3, 21 aut prophetata ... aut adimpleta. pat. 6 fides ampliandae adimplendaeque legi adiutricem suam patientiam praefecit. ITALA (Lucif. Athan. 2, 29) Ephes. 4, 10 ut adimpleret omnia (πληρώσῃ. VVLG. impleret). CYPR. epist. 63, 4 quam rem perficiens et adimplens dominus (LACT. epit. 45 (50), 3 *doctrina* tum perfecta est, cum factis adinpletur). PRISCILL. tract. 2, 43 adinplendi perfecti operis non habeant facultatem. *cf.* IREN. 3, 1, 1 de omnibus adimpleti sunt et habuerunt perfectam agnitionem). LIB. gener. a. 334 p. 84, 1 F. ut ... discensio senum (*leg.* seminis) Israel ex patribus in Christo adimpleretur. VVLG. Matth. 1, 22. 2, 15 ut adimpleretur (πληρωθῇ), quod dictum est a domino. 4, 14. 8, 17. 12, 17 per Isaiam. 21, 4 per prophetam. 13, 14 ut adimpleretur prophetia Isaiae. 26, 56 scripturae prophetarum. Ioan. 13, 18 scriptura. 15, 25 sermo, qui in lege est scriptus. Matth. 2, 17 tunc adimpletum est quod dictum est per Ieremiam (*loci saepe laudati*). 5, 17 non veni solvere *legem et prophetas*, sed adimplere (*locus item tritus*); *nota*: AMBROSIAST. Rom. 3, 31 non ... lex exinanitur per fidem, sed adimpletur. GAVDENT. serm. (Migne 20, 925) 11 nec destruebat legem sed potius adimplebat. AVG. epist. 199, 11, 39 ut somnii prophetici veritas adimplenda Christo domino servaretur. PAVL. NOL. epist. 23, 9 defectiones fidei nostrae in illis pultibus adsumendis adinplebat. COD. Iust. 3, 1, 13, 9 litem ... usque ad terminum ... adimplere. 5, 9, 8, 3 (4) veterem sanctionem. 7, 6, 1, 7 condicio. 10, 35 (34), 3, 2. MAX. TAVR. hom. (Migne 57, 783) 4 totum ... fidei et divinis operibus et miserationibus adimplebant. ENNOD. epist. 1, 1 gaudia ... alloquii dotibus adimplesti. CASSIOD. hist. 9, 21 verba operibus. EVGIPP. Sev. 1, 1 propositum sanctis operibus. VITA Cael. Arel. 46 nec docuit verbis quod non adimplevit exemplis (*cf.* LACT. epit. 45 (50), 3 *doctrina* tum perfecta est, cum factis adinpletur). AMBROSIAST. II Cor. 9, 5 per quos (*fratres*) admoniti adimplerent, quod promiserant et non implebant. VVLG. Iudith 13, 18 in me ... adimplevit misericordiam suam, quam promisit dominus Israel. act. 13, 13 quoniam hanc (*repromissionem*) deus adimplevit filiis nostris. CASSIAN. inst. 3, 3, 1 in his ... promissionum perfectio ... est adimpleta. CASSIOD. var. 2, 13, 2 ea quae promisisse suggeritur, sine aliqua mora ... adimpleat (*cf.* PAVL. dig. 26, 7, 43, 1). CELS. 34, 5, 25 (26) testatoris voluntas adimplenda est. CONST. epist. (Migne 13, 563) ut suscepta voluntate sacrae memoriae imperatoris id ipsum adimpleam, quod ille non potuit. CASSIAN. inst. 6, 7, 2 nec iam posse propositum certamen demptis viribus adimplere. GAVDENT. serm. (Migne 20, 961) 17 ut Thomae desiderium adimpleret (AVELL. p. 707, 11 GREG. M. epist. 3, 36). AVELL. p. 645, 11 quod nullum nobis maius nec minus beneficium praestare potestis ..., quam si hanc nostram petitionem adimpleveritis (GREG. M. epist. 3, 35. 6, 13). VVLG. Sirach 18, 11 adimplevit (ἐπλήθυνε) propitiationem suam in illis. II Petr. 1, 2 gratia vobis et pax adimpleatur (πληθυνθείη; *cf.* Iudas 2). **2** *efficere, perficere, fine non indicato*: PAVL. dig. 18, 1, 57 sin ... dimidia pars vel minor quam dimidia *domus* exusta fuerit, tunc coartandus est emptor venditionem adimplere. MARCIAN. dig. 36, 1, 32 (31), 2 recusante herede factum adimplere licentia dabitur fideicommissario secundum imitationem dationis factum implere. MARCELL. dig. 39, 5, 20, 1 fidem testatori suo (INST. Iust. 2, 23, 12). TERT. idol. 12 quotusquisque haec adimplevit? 21 ut adimplens disciplinam. nat. 1, 5 nec tamen legem philosophiae adimplent. anim. 19 donec aetas adimpleat habitum. virg. vel. 16. paen. 3 quia aut malum volueris aut

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bonum non adimpleveris. 6 paenitentiam. SIRICIVS epist. (Migne 13, 1172) 7, 4 religiosum officium adimplere. VVLG. Galat. 6, 2 sic adimplebitis legem Christi (*loc. saepius laudatus*). *cf.* IORD. Rom. 5 LEX Sal. 36. 56. IOS. Cassiod. c. Ap. 2, 205 necessaria. AVG. epist. 142, 4 ministerium vestrum. AVELL. p. 239, 16 ante baptisma legalem adimplenti constitutionem. 603, 28 cursum bonae voluntatis. SALV. gub. 5, 7 utinam quam bene legimus (*scripturam*), tam bene adimpleremus. CASSIOD. gramm. VII 210, 12 emendationem . . . codicum antiquorum. hist. 5, 37 ministerium sacri baptismatis. 5, 45 hoc non ad murum veniens egit, sed intra templum ... adimplevit. 7, 35 *necromantiae* artibus. GREG. TVR. Franc. 1 praef. quod facilius adimplemus. COD. Iust. 1, 27, 1, 9 servitium *dei*. INST. Iust. praef. 2 opus. LEX Sal. 56 quod ei a rachineburgiis fuerit iudicatum. CORIPP. Ioh. 4, 316 omnia quae dominus famulo praecepit adimplens. GREG. M. epist. 3, 59 ut quod laudabiliter coeptum est valeat salubriter adimpleri. 3, 36. 6, 44. EVGIPP. Sev. 39, 1 orationes et psalmodiam. REG. Bened. 4 praecepta dei (7). 4 *instrumenta artis spiritalis. fortasse huc pertinet* ACTA lud. saec. a. 204 (Corp. VI 32326) 1, 8 ⟨debet religio ludorum saecula⟩rium adi⟨m⟩pleri per ⟨*laetitiam*⟩. *impersonaliter*: EXC. Vales. 14, 82 dato praecepto ad Eutharicum Cilligam et Petrum episcopum secundum hunc tenorem praecepit (*ut sub voce praeconia ducerentur*) et ita adimpletum est. *cum* ut: VVLG. III reg. 11, 6 Salomon . . . non adimplevit, ut sequeretur dominum.

synonyma: *ad I 2*: saturare. *ad II 2*: agere. *opposita*: *ad I 2*: hiare, vacuari, vacuum esse *sim.* *ad II 1*: solvere, exinanire, destruere, deficere.

adimplētio, -ōnis *f.* *ab* adimplere. *actio adimplendi.* **1** *proprie*: HIER. epist. 121, 10 ut saturitate et adimpletione carnis humanos artus vegetet. LEO M. serm. 45, 1 vallibus adimpletio et montibus est annuntiata depressio. **2** *translate*: TERT. adv. Marc. 4, 33 per adimpletionem *legis*, non per destructionem. ITALA (Tert. adv. Marc. 5, 17 *et* monog. 5) Ephes. 1, 10 in dispensationem adimpletionis (πληρώματος. VVLG. plenitudinis) temporum (HIL. in psalm. 145, 6 HIER. adv. Iov. 1, 18). LACT. inst. 4, 20, 5 novum *testamentum* veteris adinpletio est. AMBR. serm. Sessor. 3, 2 caritas . . . est . . . legis adimpletio (HIER. in Gal. 2, 1). PAVL. NOL. epist. 24, 21 'non veni . . . legem solvere sed adimplere' et quae adinpletio sit, docet ipse. AVG. epist. 102, 37 quid ista prophetia iam ipso rerum eventu et adimpletione lucidius? serm. 51, 31 prophetiae adimpletionem (PS. AVG. serm. 195, 1. CASSIAN. Nest. 5, 14, 3 *prophetarum*). c. Faust. 17, 2 quod etiam lex et prophetiae ne adimpletione quidem gaudent. 19, 3. CASSIAN. Nest. 7, 18, 1 eius (*quod creatum est*) vacuitatem, cui praestitam esse asseras iustitiae adimpletionem (7, 18, 3). SALV. gub. 2, 9 (*ad Ier. 42, 11*) non modo regimen suum dominus et impletionem, sed etiam vim ac beneficium ipsius adimpletionis ostendit. NOVELL. Iust. 73, 7, 2 habeat ex collatione adimpletionum (πληρώσεων) causa fidem.

syn.: *ad 1*: saturitas. *ad 2*: eventus. *opp.*: *ad 1*: depressio. *ad 2*: destructio, vacuitas.

adimplētor, -ōris *m.* *ab* adimplere. AVG. serm. 232, 3 adimpletor prophetarum. ARNOB. (Migne 53, 521) in psalm. 118 cuius (*ecclesiae*) dedicatorem et adimpletorem dominum exspectabant. *Bannier.*

adimpūgno, -āre. *ab* ad *et* impugnare. AVELL. p. 491, 16 magnum robur adimpugnantium (ad inp- *cod. V*) fidem.

Adīn, עָדִין, Ἀδδίν, Ἠδίν, *nom. vir. hebr.* VVLG. I Esdr. 2, 15 II Esdr. 7, 20. 10, 16.

Adīna, עֲדִינָא, Ἀδινά, *nom. vir. hebr.* VVLG. I paral. 11, 42. *vicus Iudaeae* עֵינַיִם (עֵינָם Ios. 15, 34), Αἰνάν. ITALA cod. Lugd. gen. 38, 21 Adina in via (VVLG. in bivio).

adina *v.* adena.

adincrēsco, -ere. *ab* ad *et* increscere. VVLG. Sirach 23, 3 ne adincrescant (πληθύνωσιν) ignorantiae meae.

adindo, -ere. *ab* ad *et* indere. CATO agr. 18, 9 orbem olearium ... punicanis coagmentis facito ..., subscudes iligneas adindito.

? **adinfero,** -tulī, -ferre. *ab* ad *et* inferre. TERT. adv. Marc. 5, 9 *in fine*: propter quod hunc psalmum et adintuli (*sic cod. Leid.*, intuli *edd.* '*an lacuna post* ad?' *Leo.*) et ad meam sententiam defendi.

adīnflo, -āre. *ab* ad *et* inflare. AVG. civ. 19, 23 *init.* poteris ... adinflans (inflans *pars codd.*) leves pinnas per aera avis volare (*translata haec sunt ex versibus Porphyrii in libris* ἐκ λογίων φιλοσοφίας).

ad īnfrā *v. sub* ad *p. 559, 33.*

[**adingero**], -ere *traditur in versu corrupto* SEPT. SER. carm. frg. 3 non dignus, in quem debeam | saturam calente vi adingerere (calente viro ingerere *Lachmann*, calentem adcingere *recte Bücheler*).

adingredior, -dī. *ab* ad *et* ingredi. NOV. Iust. 127 praef. praemortui fratris filii ad hereditatem vocentur paternum adingredientes (ὑπεισιόντες) gradum.

adiniūnctīvus, -a, -um. *ab* ad *et* iniungo. CORP. X 4863 (*Venafri, litteris pessimis*) rectori | provinciae Samnii adiniunctivae vicis merito. *rectoratus Samnii videtur esse munus ad alia susceptum.*

Adīnius *v.* Addius.

adinquīro, -ere. *ab* ad *et* inquirere. IVL. VAL. 1, 41 ultra aliquid adinquirere.

? **adīnspecto,** -āre. *ab* ad *et* inspectare. SVET. Iul. 86 Caesarem custodias Hispanorum cum gladiis adinspectantium se (*varia conicere ut* assectantium) removisse.

adīnspīrātio, -ōnis *f.* *ab* ad *et* inspirare. IREN. 2, 31, 3 fraude . . . universa et adinspiratione apostatica et operatione daemoniaca . . . per omnia repleti.

adīnstar *v. sub* instar.

adīnsurgo, -ere. *ab* ad *et* insurgere. LIV. 22, 4, 2 *ad Trasumennum* via tantum interest perangusta . . . deinde paulo latior patescit campus; inde colles adinsurgunt (*sic Puteaneus; sc. viae.* adsurgunt ς, insurgunt *Madvig*).

adintegrē *adv.* *ab* ad *et* integre. GREG. TVR. Mart. 4, 22 ipse inter voces et ululatus, contractis nervis, debilitatur adintegre (*surdescit et obcaecatur*).

? **adintegro,** -āre. ALC. AVIT. epist. 7 p. 37, 20 vide si possit iunctis sibi Christi membris meretrix adintegrari (*sic cod. Lugd.*, red- *Palat. et Sirmondus ex codice?*).

adintellego, -ere. *ab* ad *et* intellegere. MAR. VICTOR. adv. Arium (Migne 8, 1072[d]) 1, 42 quoniam in motu intellegentia quasi aliud adintellegitur, et (*lege* est) non perfecte aliud. 4, 23 (p. 1130[a]) cum adintellegitur.

adinvenio, -vēnī, -tum, -īre. *ab* ad *et* invenire. *vis praepositionis, qua novi aliquid dicitur ad prius inveniri, cito frangitur.* IREN. 1, 3, 6 adaptare cupientes ea, quae bene dicta sunt, iis, quae male adinventa sunt (τοῖς ἐπινενοημένοις) ab ipsis. 1, 10, 3 ut supra creatorem . . . matrem eius . . . adinvenires (παρεπινοεῖν). 1, 21, 5 recentiores ... affectant per singulos dies novum aliquid adinvenire. 1, 24, 3 altius aliquid et verisimilius adinvenisse. 2, 7, 5 a semetipso utile aliquid ad vitam (*a deo datam*) adinvenisse. 2, 14, 6 novius aliquid. CALL. dig. 48, 19, 28 postea id genus poenae adinventum est. CORP. III 75 (*c. a. 203*) iuxta Philas novae lapicaedinae adinventae sunt. LVCIF. ep. Ath. 5 novum genus hominum et persecutionis . . . adinvenit diabolus. AMBROSIAST. Rom. 7, 12. Col. 2, 20 errores. CHRON. min. I p. 275, 20 Cesar . . ., qui bis sextum et lune cursum adinvenit. BOET. top. Arist. Migne 64, 1008[c] ad quas . . . quidpiam adinvenire difficile est. CASSIOD. hist. 1, 11 (Migne 69, 898[b]) 5, 34 p. 1011[d] ORIBAS. syn. 1, 16. *vi fracta praepositionis* (*subest apud christianos interdum notio, qua dicuntur homines falsi aliquid super vera et bona dei inventa superstruxisse*): TERT. ieiun. 11 est ... haeresis, si humana praesumptio adinvenit. IREN. 1, 28, 1 hoc adinventum est (ἐξευρέθη) apud eos. 2 praef.: adinventum esse falsiloquium. 2, 10, 4 *hominem*, cum ante non esset, ipse adinvenit *deus*. 2, 13, 8. 2, 22, 1. 4, 6, 4. COMMOD. apol. 361 mortem. 920 nec se adinveniunt, in quo sint tempore, bruti (922 *corruptus*). LACT. inst. 3, 24, 8. CHRONOGR. a. 354, 113, 13 hic prior hominibus adinvenit grabata. SCHOL. Hor. sat. 2, 4, 47 *ad* promit: adinvenit et adprobat. SCHOL. Arat. p. 237 (εὑρεῖν). HIER. epist. 51, 6 perversitates et . . . dogmata. VVLG. exod. 35, 33 quicquid fabre adinveniri potest (προβιβάσαι). II par. 2, 14 qui scit caelare . . . et adinvenire (διανοεῖσθαι) prudenter. Baruch 3, 32 adinvenit (ἐξεῦρε) *sapientiam*. 3, 37 omnem viam disciplinae (ἐξεῦρεν). CAEL. AVR. chron. 3, 5, 73 *aspersiones*. CASSIOD. hist. (Migne 69, 927[c]) 2, 7 sibimet . . . verba. 7, 17 p. 1118[d] NOV. Iust. 7 praef. 1. 7 praef. 2 *passim.* PS. BOET. geom. p. 425, 1 Fr. hoc pacto iugera sunt adinvenienda *calculando*. *c. inf.*: EPIPH. metr. 37 Aegyptii hos (*obolos*) aeneos fieri adinvenerunt. SCHOL. Arat. p. 163 omnia breviter dicere mortalium non adinveniet (ἂν ἐξεύροι) sensus. *cum* ut: AMBROSIAST. I Cor. 12, 3 homo . . . adinvenit, ut deus dicatur qui non est (10, 20). *i. q. fingere, praetendere* (?): DICTYS 3, 2 Achilles ad⟨in⟩veniens visere cerimoniarum morem . . . supervenit. 6, 4 ad⟨in⟩venientes dinoscere.

part. perf. pro subst.: **adinventum,** -ī *n.* TERT. scorp. 1 adinventa haereticorum venenorum. GLOSS. IV 304, 6 ad⟨in⟩ventum expositum.

adinventio, -ōnis *f.* *ab* adinvenire. *ubi* ad *praepositio servat aliquatenus vim suam, opponitur prior et vera fides dei novis et falsis hominum commentis.* *proprie*: IREN. 1, 16, 1 errorem ovis et adinventionem (ἀνεύρεσιν). *translate*: ἐπιτήδευσις, ἐπιτηδεύματα. conpositiones. ITALA (cod. Germ. 15 Psalt. Ver. Aug. civ. 7, 4) I reg. 2, 3 deus scientiarum dominus est, et ipsi praeparantur adinventiones (ἐπιτηδεύματα. VVLG. cogitationes). sap. 9, 14 (Aug. civ. 12, 16 cogitationes mortalium timidae et incertae adinventiones (λογισμοί. VVLG. providentiae) nostrae. IV Esdr. 16, 55 (cod. Turic.) dominus cognoscet . . . adinventiones illorum et cogitationes illorum et corda illorum (*item* VVLG). psalm. 13, 1 (Hil. in psalm. 52, 3) abominabiles facti sunt in adinventionibus suis (VVLG. studiis. psalm. 52, 2 in iniquitate). levit. 18, 3 (cod. Wirceb.) secundum adinventionem (ἐπιτηδεύματα. VVLG. consuetudinem) terrae Aegypt⟨i⟩ *et paulo post* secundu⟨m⟩ adinventiones Chanaan. CLEMENS ad Cor. 30 fugientes . . . ebrietates, omnes adinventiones, inimicas voluntates. IREN. 1, 9, 1 adinventionem (μέθοδον), qua utentes seducunt semetipsos. 1, 16, 3 gaudent in adinventionibus suis (παρευρήμασιν). 2, 7, 3 imaginis illorum. 2, 7, 5 adinventionem ornatae dispositionis *mundi per deum*. 3, 20, 1 praestruens et praeparans adiuventionem salutis *deus*. ZENO (Migne 11, 261) tract. 1, 3 perniciosa ista adinventio tractatus sui. LVCIF. CAR. Athan. 2, 9 maledictas adinventiones vestras. PRISCILL. tract. 1 p. 24, 5. AMBROSIAST. Rom. 8, 12 adinventioni Adae, qui

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

carnaliter egit. HIER. in Eph. 6, 11 *μεθοδείας diaboli*, id est adinventiones vel versutias nominavit. in Is. 3, 1 in Ier. 4, 3 (cogitationum VVLG.). 7, 11 haereseos. in Mich. 6, 10 (Migne 25, 1215[a]) non est doctrina dei, sed adinventiones cordis illorum. VVLG. deut. 28, 20 iud. 2, 19 I par. 16, 8 Iob 20, 18 psalm. 27, 4. 76, 13. 80, 13. 98, 8. 105, 29. 39 *passim* (*in graeco ἐπιτηδεύματα plerumque*; *εὕρεσις* sap. 14, 12; *ἐπίνοια* Sirach 40, 2; *ἔργα* Is. 3, 10; *ὁδός* Ier. 32, 19; *ἐνθυμήματα* Ezech. 14, 22. 24, 14; *ἁμαρτία* Ezech. 36, 19; *διαβούλια* Os. 7, 2). *sic etiam passim apud christianos. aliter* VVLG. Is. 12, 4 adinventiones *dei* (*τὰ ἔνδοξα*). IOS. Cassiod. c. Ap. 1, 7 artium. 2, 12 ab omni hac adinventione cessavit. AVG. serm. 301, 17, 2 coquorum. CASSIAN. inst. 2, 4 non humana adinventione statutus ..., sed caelitus ... delatus. praef. conl. 1, 3 non tam suis adinventionibus quam illorum traditionibus. CASSIOD. hist. (Migne 69, 1065[d]) 7, 2 detractorum sophisticas adinventiones. 1, 9 p. 894[c] piam. 9, 39 p. 1156[c] peregrinam. NOV. Iust. 38, 5 (*περινοίαις*). 59, 7 sine adinventione (*ἀνεπινόητον*). *cf.* MODEST. dig. 27, 1, 6, 3 *παρευρέσει*.

adinventor, -ōris *m. ab* adinvenire. IREN. 1, 28, 1 semetipsos adinventores sententiae, quamcumque compegerint, enarrantes. 3, 25, 6 talium excogitatores et adinventores. GREG. TVR. Franc. 1, 5 *tit.* de Chus adinventorem staticuli. ITALA (Cypr. epist. 67, 9) Rom. 1, 30 adinventores (VVLG. inventores, *ἐφευρετάς*) malorum. PS. CYPR. aleat. 7 huius malitiae.

adinvēstīgo, -āvī, -āre. *ab* ad *et* investigare. PS. BOET. geom. p. 400, 1 Fr. breviter ... de his ... dicturi, si qua obscura intervenerint, diligenti lectorum exercitio adinvestiganda committimus. p. 406, 10 LVI relinquuntur, quorum si medium adinvestigavero, XXVIII fiunt. p. 408, 14 *orthogonii* si latera ignorantur, hoc modo adinvestigari ab Archita praecipiuntur.

adinvicem *adv. πρὸς ἀλλήλους, εἰς ἀλλήλους, inter se. cf. sub* ad *p. 559, 17 et* invicem. *neglexi hic iuncturam* ad se invicem. *ut* abinvicem *copulatur cum verbis separandi, ita* adinvicem *cum eis quae motum vel derectionem ad aliquem vel aliquid denotant. vulgaris sermonis est vel graeca nimis anxie imitantis*; AVG. civ. *dicit* invicem, ab invicem, *non habet* ad invicem. ITALA cod. Ottob. exod. 25, 20 vultus eorum (*Cherubim in arca*) adinvicem respicientes (*εἰς ἄλληλα*. VVLG. se mutuo). cod. Monac. exod. 37 p. 23 introitus ... eorum erat adinvicem constitutus. CYPR. sing. cler. 19 duas naves ... adinvicem convenire. FILASTR. 31, 3 adinvicem dixerunt (*cf.* 123, 4 flatus spirantes in invicem). VVLG. exod. 16, 15 filii Israel dixerunt ad invicem (*ἕτερος τῷ ἑτέρῳ*). *item* iud. 6, 29 (*ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ*). I reg. 10, 11. Marc. 12, 7 (*πρὸς ἑαυτούς*). 16, 2. Luc. 4, 36 colloquebantur adinvicem (*πρὸς ἀλλήλους*). 6, 11. 7, 32. 8, 25. Ioh. 11, 56 (*μετ' ἀλλήλων*). 16, 17. 19, 24 act. 2, 12. 26, 31. 28, 4 *et saepe cum verbis dicendi apud* ECCL. HIST. Apoll. 30 PAVL. FEST. 337. HIER. epist. 51, 8 nolite murmurare adinvicem (in invicem VVLG. Ioh. 6, 43). in Is. 6, 3 mirari *duo Seraphim* adinvicem, quod. VVLG. Luc. 23, 12 inimici erant adinvicem (*πρὸς ἑαυτούς*). Ioh. 13, 22 aspiciebant ... adinvicem (*εἰς ἀλλήλους*. ITALA cod. Veron. ad alis alium). 13, 35 si dilectionem habueritis adinvicem (*ἐν ἀλλήλοις*). I Ioh. 1, 7 societatem habemus adinvicem (*μετ' ἀλλήλων*). CASSIOD. hist. 1, 13 alterutris quae apud singulos aguntur insinuare, ut ... compatiamur aut congaudeamus adinvicem. NOV. Iust. 22, 27 quod plus est, divident adinvicem (*πρὸς ἀλλήλους*). 22, 47 fratribus adinvicem factas contentiones. PASSIO Perpet. 7 ut uterque ad invicem accedere non possemus (8). BEDA gramm. VII 243, 29 quinque versibus adinvicem conexis. *cf.* ENNOD. epist. 9, 31 ad vicissitudinem. COD. Iust. 1, 17, 2, 6[a] ad se. ACTA Arv. a. 218 abalterutrum. *fracta notione movendi*: VEG. mul. 2, 28, 26 species illae ... farraginis adinvicem praebeantur. *c. gen.* 3, 7, 3 *farinam* aquae frigidae adinvicem amuli permixtam. MAR. MERC. Nest. serm. 7, 11 verbi et patris adinvicem coaeternitatem. MART. CAP. 9, 977 pedum signa duplicem rationem adinvicem servant.

adiocor, -ārī. *ab* ad *et* iocari. PETR. CHRYS. (Migne 52, 606[c]) serm. 152 arridebat parvulus occisori, gladio adiocabatur infantulus. *V.*

adipālis, -e. AMBR. Iob 3, 4, 11 ab adipe adipale (*Schenkl*; adipsal *P C*) ... dicitur, id est pingue. ARNOB. nat. 3, 25 nisi postes virorum adipali unguine oblinerentur ab sponsis. *translate*: AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 22 illud pingue et tamquam adipale precationis genus. epist. 63, 75 Elias ... duratus ... ad patientiam est solitudinum incolatu, et tamquam pastus ad virtutis adipalem (?) agresti alimento processit fortior.

adipātārius, -ī *m.* GLOSS. *ἐμφυραματοπώλης, qui adipata vendit.*

adipātus, -a, -um. *ab* adeps. GLOSS. adipatum pingue. tuccetosum vel crassum. adipatus panis adipe confectus. CHAR. gramm. I 94, 16 opus pistorium, quod adipe conficitur, omni genere dici potest, et hic adipatus, quo intellegitur panis aut aliud quid, et haec adipata, hoc est pars, et hoc adipatum, opus scilicet. NON. 69 adipatum veteres honeste pro pingui et suculento et opimo posuerunt. LVCIL. 164 adipatam ... pultem. FVLG. aet. mund. p. 156, 8 H. adipatae gregis ... adfectu. MART. 14, 223 *tit.* adipata. IVV. 6, 631 livida materno fervent adipata veneno (SCHOL.: dulcia; *cf.* GLOSS.). VESPA anth. 199, 48 nos (*coqui*) adipata damus. *translate*: CIC. orat. 25 Caria et Phrygia et Mysia, quod minime politae minimeque elegantes sunt, asciverunt aptum suis auribus opimum quoddam et tanquam adipatae dictionis genus. FVLG. Virg. cont. p. 86, 14 H. quatenus ... in his tibi discendis non adipata grassedo ingenii ... reluctat.

adipes *v.* adeps.

adipeus, -a, -um. *ab* adeps. HIER. in Is. 15, 45, 1 *extr.* Gethsemani, ... quod significat vallem adipeam sive pinguissimam. epist. 147, 8 taurina cervix toris adipeis intumescens. *Weynand.*

? **Adipis** *genet., nomen.* CORP. VIII 5129 b (*in provinc. procos.*) Tuduei Adipis (*vel* Tudueia Dipis) vixit an. ... *Otto.*

adipiscentia, -ae *f. ab* adipisci. *actus adipiscendi.* CASSIAN. Nest. 5, 11, 4 quia profundiora ... non capiunt, ... faciliora cognoscant, ut ... planioris ... rei adipiscentia sit ... profundioris via.

adipiscor, adeptus sum, adipiscī. *ab* ad *et* apiscor. PRISC. gramm. II 514, 9 adipiscor adeptum. EVTYCH. gramm. V 466, 22. *vocabulum non habent* VERG. HOR. TIB. SEN. rhet. *al.*, *semel* CAES. PROP. TERT. *al.* *formas stirpis praes. vitaverunt poetae praeter comicos, sed* LVCR. 5, 634 adipiscuntur. adipiscier: PLAVT. Capt. 483 TER. Andr. 332 Phorm. 406 GLOSS. V 437, 2. adepti fuerint: GAIVS inst. 2, 89. fueris ... adeptus: COMM. instr. 2, 24, 5. adipiscor *passive*: adipiscendus *passim.* adeptus *part.*: SALL. Cat. 7, 3 (adepta libertate). Iug. 101, 9 GRATT. 170 VAL. MAX. 3, 5, 1 TAC. ann. 1, 7 SVET. Tib. 38 DARES 7 AMM. 18, 6, 1 HIL. ap. Aug. c. Iul. 2, 8, 27 AVG. civ. 2, 20 p. 78 D. 3, 14 p. 112 *al.* lib. arb. 2, 9, 26. 27 *et passim* PROSP. epist. ad Aug. 7 *al.* ENNOD. epist. 8, 16 p. 211 Vind. *al.* VEN. FORT. carm. 1, 15, 34. 3, 9, 110 *al.* vit. Maur. 1, 4 CASSIOD. var. 4, 3, 4 *al.* GREG. TVR. *saepe, v. Bonnet p. 404* COD. Iust. 10, 32 (31), 66 (65), 1 (*Anastasius*) EVGIPP. Sev. epist. ad Pascas. 8 BEDA gramm. VII 270, 24 CARM. epigr. 1527 B, 1 (*ca. 170 p. Chr.*). *hinc* adepta, -orum *i. quae quis adeptus est*: PANEG. 12, 19 RHET. inc. p. 306, 25 HIL. in psalm. 56, 4 AVG. pat. 3, 3 LEO M. epist. 105, 2 PROSP. expos. psalm. 114, 8 *al.* CLAVDIAN. MAM. 2, 2 p. 101 CASSIOD. var. 9, 24, 10. *formae finitae passive*: PS. CYPR. laud. mart. 2 per quae adipisci lux possit. COD. Iust. 6, 62, 4 (*Theodos. II*) intestatorum curialium bona ... ordinibus patriae eorum adipisci (addici, adici *al.*) praecipimus. AVG. civ. 5, 12 p. 213 cum esset adepta libertas (*cf.* SALL. Cat. *l. 21*). GREG. TVR. virt. Mart. 1, 39 sanitas est adepta. **adipisco:** GREG. TVR. hist. Franc. 5, 14 p. 204 episcopatus gratiam adipiscis. 8, 31 p. 346 ut ... vitam adipisceris (*i.* -res). IORD. Get. 4, 28 victoriam adipiscunt. GLOSS. V 437, 8 adipiscit adquirit. GLOSS. *ἀπολαύει, ἐπικτᾶ⟨σθα⟩ι, ἐπιτυγχάνω, κτῶμαι, λάβῃ, περιγίνεται, περικτᾶται, προσκτῶμαι, τυγχάνουσιν.* adsequitur, adquirit, adstipulatur (?), consequitur, fruitur, impetrat, invenit, nanciscitur, obtinet. adeptus *δωρεὰν λαβών*, indeptus, adsecutus, *al.* *in mss. compositum interdum pro simplici irrepsit, cf.* apiscor *et* VLP. dig. 5, 3, 25, 5 (apiscendae possessionis *Flor. m. pr.*), GAIVS inst. 4, 147.

I *motu adsequi*: **A** *aliquem*: PLAVT. Epid. 15 ut ... te conspexi, curriculo occepi sequi: vix adipiscendi potestas ... fuit. LVCR. 2, 638 ne Saturnus eum (*Iovem puerum*) malis mandaret adeptus. LIV. 2, 30, 14 Romani ... facile adepti fessos (*sc. hostes in fuga*). 2, 64, 4 quos Servilius ... insecutus ... agmen adipisci aequis locis non potuit. 3, 22, 8. 24, 1, 11 eos ..., quos sequebantur, non sunt adepti *equites* (27, 2, 10. 29, 32, 6. 31, 43, 1 *al.*). *cf. l. 81.* **B** *aliquid*: GRATT. 170 crimina ... excutiet *canis* silva ... adepta. FRONTIN. strat. 1, 4, 14 portum cum ... classe. 2, 2, 4 Lucullus ... collis ... verticem ... cum parte copiarum adeptus. 2, 5, 14 quae (*sc. esculenta in castris relicta*) adeptum hostem ... oppressit. SOL. 35, 11 *reus* quamvis summa ope adipisci ingressum (*terrae*) velit, divinitus submovetur. *de rebus*: LVCR. 5, 634 omnia signa hanc (*lunam*) adipiscuntur circum praeterque feruntur. PLIN. nat. 2, 61 *stellae* solem insecuntur adeptaeque occasu ... conduntur. CIC. Tim. 30 *cf. p. 692, 11.*

II *studio adsequi, quae homines solent* appetere (CIC. fin. 5, 44 AVG. civ. 1, 9 p. 14 D. *al.*), conari (SEN. dial. 5, 7, 2), concupiscere (CIC. Tusc. 4, 35 *al.* SEN. dial. 9, 12, 1 PLIN. epist. 2, 15, 1 SVET. div. Iul. 22), cupere (CIC. Catil. 2, 19 de orat. 1, 256 Tusc. 4, 39), expetere (CIC. ac. 1, 22 TAC. ann. 6, 8 AVG. civ. 14, 25 p. 52 D.), optare (CIC. Lael. 12 SALL. Iug. 41, 4), persequi (CIC. Tusc. 2, 66), petere (CIC. Mur. 15 Q. CIC. pet. 56 SALL. Iug. 77, 4 *al.* NEP. Them. 9, 4 LIV. 35, 10, 7 PANEG. 8, 9), poscere (AMM. 17, 12, 16), quaerere (GREG. TVR. virt. Mart. 1, 39), requirere (AVG. civ. 15, 4 p. 63), sperare (SEN. epist. 118, 7 AMM. 16, 12, 64), velle (CIC. off. 2, 29 *al.*) *cf.* BEDA gramm. VII 270, 24 desiderium est rerum ... nondum adeptarum. *obiecto supplendo*: PLIN. epist. 2, 15, 1 nihil ... aeque gratum est adeptis quam concupiscentibus (*cf.* 4, 17, 3). FRONTO p. 64 N. spem adipiscendi (AMM. 20, 7, 17). PANEG. 8, 9 voluptatem adipiscendi. VVLG. Iac. 4, 2 zelatis et non potestis adipisci (*ἐπιτυχεῖν*). *cf. p. 691, 21.*

A *res corporales*: PLAVT. Capt. 483 menstrualis epulas. 780 ob hunc nuntium aeternum ... cibum. CIC. S. Rosc. 6 quod adeptus est per scelus, id per luxuriam effundere. ad Q. fr. 2, 10, 2 *v. p. 691, 33.* VLP. dig. 5, 3, 18, 1 aliquid *hereditatis.* AVG. civ. 6, 7 p. 259 pecuniam. TAC. hist. 4, 17 armaque et naves. AVG. civ. 18, 10 p. 286 malum aureum. *aliquem*: AMM. 29, 5, 40 ad quem (*Firmum*) reposcendum ingressus, cum adipisci non posset, genti bellum indixit.

B *res incorporales* (*commoda*): **1** *subi. animantia*: *adsequi gloriam, laudem, honorem, sim.*: PLAVT. Stich. 231 potestas adipiscen-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dist gloriam laudem decus. decus: SEN. benef. 3, 32, 4. famam: TAC. hist. 4, 42 *al.* SOL. 40, 3. gloriam: CIC. Marcell. 7 off. 2, 43 *al.* SALL. Catil. 54, 3 NEP. Iph. 2, 3 LIV. 26, 26, 9 PLIN. nat. 7, 88 *al.* TAC. ann. 11, 14 SVET. div. Iul. 86 APVL. flor. p. 23 Oud. LAMPR. Diad. 8, 1 VVLG. eccles. 44, 7 *al.* honorem (honores): CIC. Verr. 3, 112 *al.* fin. 5, 57 LIV. 1, 34, 1 *al.* FEST. 185 VELL. 1, 11, 17 VAL. MAX. 4, 5, 3 *al.* TAC. ann. 3, 24 *al.* PLIN. paneg. 95 SVET. Aug. 3 FRONTO p. 170 N. *al.* VLP. dig. 48, 22, 7, 21 AVG. civ. 5, 12 p. 214 D. VEN. FORT. carm. 1, 15, 34 *al.* immortalitatem: CIC. p. red. 1, 3 AVG. civ. 1, 20 *al.* (*cf.* PLIN. nat. 7, 150 caelum. TER. Haut. 693 *v. II 239, 17*). laudem: CIC. Verr. 6, 42 *al.* de orat. 1, 146 *al.* Tusc. 2, 16 *al.* epist. 10, 5, 2 LIV. 30, 35, 5 QVINT. inst. 10, 1, 93 DARES 7 AMM. 19, 3, 2 AVG. civ. 3, 10 p. 107. favorem *et sim.*: VAL. MAX. 3, 6, 1 PLIN. nat. 33, 17 AMM. 28, 4, 3. *talia saepe.* *magistratus, iura, potentiam, sim.* (*passim*): civitatem: CIC. Balb. 30. 41 ASCON. p. 3 B. PLIN. paneg. 37 SVET. Aug. 40 GAIVS inst. 1, 31 MODEST. dig. 49, 15, 4 AVG. civ. 5, 17 p. 223 D. *al. cf.* CIC. Att. 6, 1, 15. consulatum: CIC. Mur. 15 *al.* SALL. Catil. 23, 6 *al.* LIV. 7, 40, 8 VAL. MAX. 3, 8, 3 *et sic passim de variis magistratibus, dignitatibus, sacerdotiis, cf.* CIC. prov. 3 Flacc. 43 VAL. MAX. 3, 5, 1 TAC. hist. 1, 2. 2, 78 SVET. Tib. 1 *al.* SOL. 2, 15 SIDON. epist. 7, 9, 12 COD. Iust. 10, 32 (31), 66 (65), 1. *cf.* VLP. dig. 4, 4, 11, 2. *absolute de candidato: i. q. adipisci honorem, creari*: CIC. Mur. 43 accusandi terrores ... populi opinionem a spe adipiscendi avertunt. 48 haec ... tibi accusandi viam muniebant, adipiscendi obsaepiebant. imperium: VAL. MAX. 5, 4, 1 SEN. Thy. 224 SVET. Tib. 38 *al.* FRONTO p. 124 N. SPART. Hadr. 5, 1 *al.* AMM. 19, 12, 9 *al.* (principatum: TAC. ann. 1, 7 *cf.* 1, 13 *al.*). iudicium (*i. ius accusandi*): TER. Phorm. 406. *cf.* 412 ne hoc quidem ... adipiscar, quod ius publicum est. ius: LIV. 1, 32, 10 *in formula fetialium*: consulemus, quo pacto ius nostrum adipiscamur. magistratum (-us): VARRO ap. Non. 499, 26 CIC. off. 1, 72 SALL. Iug. 4, 4 *al.* opes: LIV. 9, 46, 11. potentiam: SEN. nat. 2, 43, 2 TAC. ann. 1, 74 SVET. div. Iul. 86. provinciam: SALL. orat. Phil. 4. regnum: NEP. Eum. 6, 2 *al.* LIV. 1, 18, 6 *al.* PHAEDR. 1, 31, 11 *et saepe.* togam praetextam: CIC. ad Q. fr. 2, 10, 2 (*cf.* SVET. Vesp. 2 clavum latum). tutelam: GAIVS inst. 1, 175. tyrranidem ... delatam: VAL. MAX. 4, 1 ext. 6. *talia passim.* victoriam *sim.*: CIC. Phil. 3, 30 CAES. Gall. 5, 39, 4 SALL. Cat. 11, 7 Iug. 101, 9 *al.* NEP. Chabr. 1, 3 VELL. 1, 10, 3 VAL. MAX. 1, 7, 1 *al.* SVET. Aug. 16 FILASTR. 82, 6 MACR. sat. 2, 1, 13 FRONTIN. strat. 2, 2, 7 *al.* palmam (-as): OV. trist. 4, 8, 19 *equus* ne ... palmas inhonestet adeptus. PLIN. nat. 35, 67 SOL. 1, 96 (*cf.* TAC. ann. 15, 33 sacras coronas *et l. 67*). sapientiam, artes *sim.* (*adipisci i. fere q. discere, discendo vel cogitando adquirere*): PLAVT. Trin. 367 *v. II 239, 40.* CIC. inv. 1, 5. SEN. dial. 7, 24, 4 studiosus sapientiae ... adeptus sapientiam. *cf.* epist. 109, 1. CIC. de orat. 1, 30 facultatem *dicendi* (QVINT. inst. 1, 4, 1 APVL. Plat. 2, 28). 2, 70 vim *dicendi.* Tim. 52 philosophiam. fin. 3, 22 principia naturae. de orat. 1, 128 quae ... artifices singula si mediocriter adepti sunt. SEN. epist. 95, 57 immutabile iudicium. FRONTO p. 196 N. artes magno opere studet adipisci. APVL. Plat. 2, 20 solidam vivendi rationem. flor. p. 91 Oud. *disciplinas* in pueritia ... apud vos. HIL. in psalm. instr. 15 dei cognitionem. virtutem: CIC. Tusc. 3, 47 *al.* SEN. epist. 120, 12 QVINT. inst. 8, 3, 1 APVL. met. 9, 13 PS. APVL. Ascl. 21. *sim.* TVRP. com. 10 spissum est iter (*ad sapientiam*): adipisci (apisci *Ribb.*) haut possis nisi cum magna miseria. libertatem, pacem, praemia *et alia commoda*: amicitiam: NEP. Them. 9, 4 (familiaritatem: EVGIPP. Sev. epist. ad Pascas. 8). bonum (bona, finem boni *sim.*): CIC. Mur. 58 fin. 4, 47. 5, 76 *al.* APVL. Plat. 2, 2 AVG. civ. 12, 8 p. 523 D. 10, 18 p. 431 *al.* dominium: ICTI *saepe.* felicitatem: AVG. civ. 2, 20 p. 78 D. impunitatem: CIC. Deiot. 29 LIV. 2, 1, 4. libertatem: SALL. Cat. 7, 3. 11, 7 *al.* LIV. 2, 1, 4 SCAEV. dig. 33, 8, 23 pr. *cf.* MARCELL. dig. 39, 6, 15. magnum: PLIN. epist. 7, 29, 4. TER. Andr. 332 nuptias (APVL. met. 4, 32. conubium: CAT. 62, 57 STAT. Theb. 11, 210. coniugium: CAT. 66, 27). otium: SALL. Iug. 41, 4. possessionem: FRONTIN. strat. 3, 2, 4 CELS. dig. 41, 2, 18. 1 GAIVS inst. 2, 89 *al.* IVL. dig. 7, 6, 3 (DIG. *passim*). praemium: CIC. Mur. 8 *al.* SALL. Iug. 20, 1 TAC. hist. 1, 72 *al.* FILASTR. 141, 4 *al.* AMM. 20, 4, 12. salutem: CIC. Tusc. 3, 60. senectutem: CIC. Cato 4. veniam: TERT. pud. 14 AMM. 24, 5, 4. vires: COLVM. 9, 9, 1 (*de apibus*). voluptates: CIC. fin. 1, 36 *al.* *christiana*: coronam: VEN. FORT. carm. 3, 9, 110. pacem: AVG. civ. 19, 17 p. 386 D. *al.* repromissionem: VVLG. Hebr. 6, 15 *al.* salutem: FILASTR. 128, 7 *al.* vitam sempiternam: AVG. civ. 6, 6 p. 256 D. *al.* RHET. Her. 4, 69 omnia *cf.* CIC. epist. 13, 19, 2. 13, 69, 2. CIC. Sull. 27 satis (TAC. ann. 4, 55 *cf.* SVET. div. Iul. 86 abunde). *mala* (*cf.* CIC. fin. 1, 32 neque ... quisquam est, qui dolorem ... amet, consectetur, adipisci velit): LIV. 6, 8, 8 Latini ... malis consiliis pares adepti eventus. OV. trist. 2, 92 *versu suspecto*: crimen. TAC. ann. 1, 74 *Crispinus* potentiam apud unum, odium apud omnes adeptus. SVET. Domit. 14 Nero in adipiscenda morte manu eius adiutus existimabatur (FRONTO p. 233 N. CARM. epigr. 466, 2 *v. p. 692, 22*). APVL. Plat. 2, 11 quantum dedecoris atque incommodi. *pro obiectis sunt enuntiata* (*superaddito interdum pronomine*): *relativa*: TER. Phorm. 412 *v. l. 27.* CIC. S. Rosc. 131 nisi ... mirum ..., quod vis divina adsequi non possit (*sc. ut omnia animadvertat*), si id mens humana adepta non sit. ac. 1, 22 Tusc. 5, 54 *et saepe.* SVET. Iul. 22. AVG. civ. 14, 25 p. 52 D. natura ... beata erit ... adepta, quod expetit. 22, 1 p. 553 adipiscentibus ... hominibus, quod numquam ... angeli perdiderunt. HIER. epist. 54, 1. *per coniunctiones*: CIC. Att. 4, 15, 10 illud ... sumus adepti, quod ... possumus iudicare nos ... esse. Verr. 3, 51 adepti sunt, ut ... dies festos agitare possent. TAC. ann. 6, 8 ut essem *amicus.* AMM. 25, 7, 11. 27, 9, 8 *al.* CIC. Mil. 34 ne quem civem metueretis. PAVL. dig. 8, 2, 4 hoc ... adepti videmur, ne ius sit ... aedificare. *nota*: IREN. 1, 30, 8 voluisse ... filios ... generari et non adeptum esse. **2** *subi. res*: RHET. Her. 4, 16 frivolus hic ... est sermo: non enim est adeptus id, quod habet attenuata figura, puris ... verbis conpositam orationem. CIC. S. Rosc. 131 *v. p. 691, 80.* Marcell. 12 quae illa (*victoria*) erat adepta, victis remisisti. Tim. 30 quando ... unum quodque eorum siderum cursum decorum est adeptum (Plat. Tim. 38 E εἰς τὴν ... πρέπουσαν ... ἀφίκετο φοράν). LVCR. 5, 793 maternum nomen ... terra (821). PROP. 4, 4, 93 a duce Tarpeio mons est cognomen adeptus (OV. met. 8, 151 fast. 4, 420 MANIL. 1, 362. 782). VITR. 2, 8, 12 aqua ... famam. COLVM. 5, 6, 17 arbor vetustatem. PLIN. nat. 17, 138 fico adepta vires (*cf.* COLVM. 9, 9, 1). 19, 67 *melopepones* maturitatem. AVG. civ. 1 pr. *civitas dei sedem aeternam.* 14, 10 p. 26 D. quicquam bona voluntas. 15, 4 p. 63 pacem ... gloriosa victoria.

structurae: *c. gen.* (*i. potiri*): TAC. ann. 3, 55 ea arma, quis Galba rerum adeptus est. 12, 30 dum adipiscerentur dominationis (-nes *cod.*; *cf. II 239, 44*). CARM. epigr. 466, 2 quam praemature ... sim mortis adeptus. *unde?* ex: CIC. Verr. 6, 146 ex piratarum societate. 42 bello. Brut. 236 iudicio. Tim. 52 rebus. Q. CIC. pet. 20 defensionibus. *al.* AMM. 14, 6, 8 de figmentis. per: CIC. Verr. 3, 138 largitionem. 3, 51 *Syracusanos.* prov. 38 vos. epist. 1, 7, 8 GAIVS inst. 4, 153 *al.* ab: CIC. Cluent. 118 a populo (Planc. 51). PROP. 4, 4, 93 *v. l. 14* (OV. met. 8, 151). FILASTR. 82, 6 *al.* a domino. ob *aliquid*: PLAVT. Capt. 780 (*v. p. 690, 76*) SALL. orat. Phil. 4. *ablat. v. l. 34.* *ubi?* HIER. epist. 54, 1 in unica filia. VVLG. eccles. 44, 7 in generatione gentis. 46, 3 *al.* *quomodo? adverbia*: facillime (-le): CIC. off. 2, 29 LIV. 2, 30, 14. libenter: AVG. civ. 1, 9 p. 15 D. mediocriter: CIC. de orat. 1, 128. sine contentione: CIC. ad Q. fr. 2, 7, 2. *ablativi*: *passim, cf.* CIC. Verr. 6, 181 Balb. 41. 54 Brut. 281 part. 63 fin. 3, 36 Tusc. 3, 66 ad Q. fr. 1, 1, 28 epist. 4, 6, 2 *al.* SALL. Catil. 54, 3 MANIL. 1, 362 PLIN. nat. 35, 23 FRONTO p. 124 N. *al.* GAIVS inst. 4, 153 AMM. 26, 10, 7 *al.* MACR. sat. 2, 1, 13.

synonyma (*ad II*): apisci: PAVL. FEST. 11 aptus ... poni ... solet pro adepto, sicut apisci pro adipisci. assequi: CIC. S. Rosc. 131 Balb. 54 de orat. 1, 136 PAVL. FEST. 106 AVG. lib. arb. 2, 9, 26. consequi: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 28 epist. 10, 3, 2 *al.* VITR. 3 pr. 2 SEN. dial. 9, 12, 1. impetrare: AMM. 25, 10, 16. *nota pleonasmum* HIER. epist. 54, 1. indipisci: PAVL. FEST. 106. nancisci: PAVL. FEST. 276. obtinere: CIC. leg. 1, 59. (participem fieri.) *cf.* apiscor. *opposita* (*ad II*): amittere: CIC. epist. 5, 18, 1 *al.* GAIVS inst. 4, 144 AVG. civ. 1, 9 p. 15 D. *al.* cavere: AVG. civ. 1, 20. consumere: CIC. S. Rosc. 6. devitare: CIC. inv. 2, 11. effugere: TER. Andr. 332 CIC. inv. 2, 172 *al.* effundere: CIC. S. Rosc. 6. fugere: CIC. Tusc. 2, 66. perdere: CIC. Balb. 30. remittere: CIC. Marcell. 12. vitare: CIC. Sest. 48 prov. 44 part. 63 AVG. civ. 19, 1 p. 346 D. *al.* AVG. civ. 19, 2 p. 352 conservare. 19, 3 p. 354 tenere. *cf. p. 690, 61—70.* *derivata*: adeptio, adeptus, adipiscentia. [*Hey.*

adips *v.* adeps.

adipsos, -ī *f.*, ἄδιψος. PLIN. nat. 12, 105 palma in Aegypto, quae vocatur adipsos (*describitur*; SOL. 32, 36). PRISC. perieg. 248 Nili, quem circum floret mirabilis arbor extinguitque sitim pomo, cui nomen adipsos (adypsos *A*). PLIN. nat. 22, 26 *glycyrrhiza* diximus sitim famemque sedari; ob id quidam adipson appellavere. 1 ind. 22, 11 glycyrrhiza sive adipsos. DIOSC. 3, 5 adipsa (*? acc.*). herb. fem. 43 adipsos.

adipsatheo(n?), *graecum non servatum, arbor silvestris.* PLIN. nat. 1 ind. 24, 68 *medicinae* ex aspalatho sive erysisceptro sive adipsatheo sive diaxyla. *V.*

Adipte *opp. Mesopotamiae.* TAB. Peut. 11, 4 RAVENN. p. 50, 10.

Adiris *v.* Addiris. [*Diehl.*

adis σιτος GLOSS. II 7, 7 (adus *i.* ador *margo cod. Leid.*; ados *vel* ador *Scaliger*) *an* σητός *ab* σής*? cf.* POL. SILV. chron. I p. 543, 4 *inter spirantes et quadrupedes* lacerta lacrimusa adis bannachus.

Adithaim, עֲדִיתַיִם, Ἀδιαθαΐν Eusebio (p. 220 L.), *vicus in sorte Iuda.* VVLG. Ios. 15, 36 Saraim et Adithaim. HIER. nom. hebr. p. 92, 32 L. *v.* Adia. *V.*

aditiālis cena *i. cena ob magistratum vel sacerdotium aditum* (*cf. p. 627, 55*) *data.* GLOSS. IV 10, 36 qui a[u]dit. V 261, 25 (aditalis *cod.*). PLIN. nat. 29, 58 *carnem catulinam* aditialibus ... epulis celebrem (-bres *codd.*) fuisse Plauti fabulae indicio sunt. VARRO rust. 3, 6, 6 primus *pavones* Q. Hortensius augurali aditiali cena posuisse dicitur (PLIN. nat. 10, 45 aditiali cena sacerdotii). SEN. epist. 95, 41 deciens (docens *Bamb. Arg.*, totiens ς) ... sestertio aditiales cenae frugalissimis viris constiterunt. 123, 4 haec (*quies lassitudine parta*) qualiscumque cena adi⟨ti⟩ali iucundior erit.

aditiculum parvum aditum PAVL. FEST. 29, 6. aditicula (-ae) *f.* IVL. VAL. 3, 45 Amazonico flumine locum omnem, quo consistimus (*Amazones*) ambiente, eo fluenti circiter spatio, ut una sit aditicula ..., qua saeptum (-tem *codd.*) fluminis vel inrumpi oporteat vel emergi.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aditio, -ōnis *f. ab* adire. *actus adeundi*: 1 *hominem* (-*nis*): *nota structuram verbalem*: PLAVT. Truc. 622 quid tibi hanc aditio est ... amicam meam? ENNOD. op. 6 p. 409, 18 Vind. matronarum. *potestate praeditorum*: GLOSS. ἔντευξις. VLP. dig. 39, 1, 1, 2 praetoris COD. Iust. 7, 13, 1 (*a. 290*) aditione et sententia praesidis. COD. Theod. 2, 27, 1, 1 (*a. 421*) publicam iudiciorum aditionem (*opp.* privatam conventionem). *absolute*: SYMM. rel. 28, 2 ereptam sibi partem ... massae crebra aditione conquestus (Ps. MERC. Nest. ep. 2, 1 creberrimam ... apud ... imperatorem faciunt. *cf.* 1, 1 imperatorem adierunt). CASSIOD. var. 9, 19, 4 rarissima querellarum aditione. 8, 24, 2 flebili. 5, 12, 2 supplici nobis aditione conquesti sunt. Nov. Iust. 93 praef. (*a. 540*) aditionem (προσέλευσιν) ... nobis quidam patronus fecit. 123, 22 (*a. 546*) si ... a clerico ... aditio (προσέλευσις) contra episcopum fiat. *nota*: COD. Theod. 6, 22, 7, 2 (*a. 383*) eum gradum honorariae aditionis petat, quem. *pluraliter*: COD. Theod. 16, 5, 12 (*a. 383*) neque publicis neque privatis aditionibus (*falluntur qui* '*coetus, congregationes*' *intellegunt*). COD. Iust. 12, 21 (22), 8 pr. (*a. 484*) multis ... agentum in rebus aditionibus permoti. 8, 17 (18), 12 pr. (*a. 531*) assiduis aditionibus mulierum inquietati sumus. 2 *loci*: IVL. VAL. 3, 25 doctus ... uti mundus et ab omni inreligioso contagio impollutus accederem (*sc. ad nemus*), comites mihi eius aditionis adscisco amicos. 3 *hereditatis*: PAPIN. dig. 50, 17, 77 actus legitimi, qui non recipiunt diem vel condicionem, veluti emancipatio, acceptilatio, hereditatis aditio, servi optio, datio tutoris. *sic addito vel omisso* hereditatis *apud* ICTOS *passim, vide Vocab. iurispr.* SYMM. rel. 34, 10 *et* 12 bonorum. IAV. dig. 29, 2, 76, 1 sextantis. *Leonhard, PW. I 362.*
e coniecturis incertis scribitur SYMM. orat. 2, 17 armato populo terra Libyae tuta est nec otiosae, suspicor, [bovini tegminis ambitum definitum] aditionis (auttionis *cod.*). AMM. 22, 16, 19 intellegendi divini aditionem (ed- *codd.*) multiplicem ... mente ... replicare.

adito, -āvi, -āre. *ab* adire. DIOM. gramm. I 345, 1 hoc ('adeo, adis') iteramus 'adito, aditas' dictitantes, ut Ennius (trag. 394) 'ad eum aditavere'. *Dittmann.*

Adittha *statio Arabiae.* NOT. dig. or. 37, 30 *sub duce Arabiae* ala secunda felix Valentiniana apud Adittha. 37, 31 cohors prima miliaria Thracum, Adtitha. TAB. Peut. 10, 1 Hatita. *Diehl.*

aditus, -ūs *m. ab* adire. GLOSS. εἴσοδος, πρόσοδος ἢ προσέλευσις, introitus vel ingressus, accessus. NON. 237 interpellatio (Ter. Andr. 534 Verg. Aen. 10, 149 Lucil. 643), ingressus (Verg. Aen. 9, 57 Cic. Verr. 6, 30), adventus (Acc. trag. 417 Cic. frg. epist. ad Caes. iun. 1, 1). SERV. Aen. 6, 43 ab adeundo. *cf.* GLOSS. V 338, 30 ISID. orig. 15, 7, 1 diff. 32. *legitur apud eos, quorum indices pleni praesto sunt, fere 500*[iens]*, primum* (*II A 1 b γ*) *apud* CATONEM frg. orat. 4. *saepe apud* CIC. (*fere 100*[iens]), CAES. (*33*[iens]), LIV. (*66*[iens]), *rarius apud ceteros* (*bis in* VVLG.), *non apud* PLAVT. TER. PROP. MANIL. VELL. *dat.* aditu: AMM. 17, 13, 4. *abl.* adito: CORP. III 8722. VI 23109. *acc. pl.* aditos: CARM. epigr. 698, 7 (*Gall., a. 515*). [*port.* eido '*atrium*', *sard.* aidu. *M.-L.*]

I ***actus adeundi*: A** *de motu*: **1** *hominum*: **a** *absolute*: ACC. trag. 417 cuius aditum (NON. 238 'adventum') exspectans pervixi usque adhuc. CIC. Manil. 21 urbes ... permultas uno aditu adventuque esse captas (clausas *codd.*). CAES. Gall. 4, 4, 3 tantae multitudinis aditu (adventu β) perterriti. CIC. Sest. 111 omnes aditum, sermonem, congressum tuum fugiunt (CAES. Gall. 6, 13, 7 aditum sermonemque defugiunt). Cluent. 41 nemo illum aditu ... congressione ... sermone ... dignum iudicavit. Vatin. 2 congressu ... aditu ... dignum. Pis. 96 aditu, ... communi salutatione dignum. CIC. Phil. 5, 9 hostium aditus urbe prohibere (*item in imagine* Cluent. 200 aditum matris a filii sanguine). OV. met. 12, 66 prohibent aditus *hostium classe advectorum.* AETNA 194 *ignes* arcent aditus (*cf. l. 68*). LVCAN. 10, 489 hos aditus (*hostium appellentium*) gladiis, hos ignibus arcet. FRONTIN. strat. 1, 5, 11 intersaepto hostium aditu. *cf. II A 1 a β p. 695, 27.*
nota: SEN. dial. 12, 11, 4 alium in medio cursu vita deserit, alium in ipso aditu (*i. initio cursus?*) relinquit, alium ... fatigatum iam et exire cupientem vix emittit. *sed cf.* SOL. 1, 11. TRAG. inc. 71 (Cic. nat. deor. 1, 119) *mysteria quae* nocturno aditu occulta coluntur. CAPITOL. Aur. 3, 5 sepulchra ... aditu, hostiis, floribus honorare. CLAVD. Pros. 1, 161 Aetnaeos apices ... non aditu temptare licet.
b *indicato fine*: CIC. leg. agr. 2, 6 *consules* aditum huius loci (*sc. rostrorum*) fugerunt. CVRT. 8, 13, 2 in primo ... finium aditu. AMM. 29, 6, 16. TRAG. inc. 203 (Quint. inst. 8, 5, 6) mors misera non est, aditus ad mortem est miser (*cf. II A 1 b β*). PLIN. epist. 2, 1, 4 aditus tantum mortis durior longiorque, sed hic ipse laudabilis.
nota: aditum ferre: CAT. 61, 26 huc aditum ferens perge linquere *Helicona.* 61, 43. APVL. met. 4, 9 ad hunc primum ferremus aditum. 6, 12 contra formidabiles oves. 8, 16 *lupi* contra nos. **2** *rerum*: LVCR. 1, 677 corpora ... quorum abitu aut aditu mutatoque ordine mutant naturam res. VITR. 10, 13, 8 per navium aditus. CELS. 5, 28, 11 (p. 212 D.) avertendus materiae aditus est per cataplasmata. SEN. Herc. O. 1224 primam cutem consumpsit, hinc aditum (-us *A*) nefas in membra fecit. HIL. in psalm. 118 heth 11 (p. 429 Vind.) vitiorum genera inlecebrosis aditibus ingruere. *cf. II B 1.* **B** *de consilio*: CIC. Ligar. 17 primus aditus et postulatio Tuberonis ... fuit, velle se de ... scelere dicere. OV. ars 3, 442 per ... aditus tales lucra pudenda petant. 1, 721 hoc aditu vidi tetricae data verba puellae (*cf. II C 5*). SEN. dial. 6, 4, 3 hic ... aditus illi (*consolanti*) fuit, hoc principium. STAT. silv. 2, 1, 36 dignos aditus laudumque tuarum ... primordia quaerens. PANEG. 10, 5.

II ***adeundi ius, potestas, facultas, via, locus*: A** ***de motu animantium*: 1** *ad, in loca, res locales*: **a** *de iure, potestate, facultate* (*multa inter* a *et* b *pendent*): **α** *ad, in sacra, conclusa, privata*: in templum *sim.*: CIC. dom. 110 in templum ... apertus nemini. Verr. 5, 99 in id sacrarium non est viris. TAC. hist. 5, 8 ad fores *templi* tantum Iudaeo. CIC. p. red. 1, 32 aditus templorum ... sublati. Pis. 23. dom. 54 ab ... templi aditu atque ascensu repellere. OV. Pont. 3, 3, 91 faciles aditus praebet ... templum. VITR. 3, 3, 6 *templi* intercolumnium ... habebit ... aditus usum sine impeditionibus. 4, 3, 4. SVLP. SEV. chron. 1, 19, 10 aditu excludere.
loci sacri: CIC. Phil. 3, 23 non templo solum verum etiam aditu prohibere Capitolii. SVLP. SEV. chron. 2, 31, 4 Iudaeos ... Hierosolymae (*similiter loci arcani*: CIC. Verr. 6, 30 in eum ... locum aditus erat nemini). TERT. nat. 1, 10 sacri. in curiam *sim.*: CIC. Phil. 8, 28 in senatum. VAL. MAX. 2, 2, 1 *et* 2, 8, 4 in curia⟨m⟩. 2, 9, 2 curiae. *similiter*: VAL. MAX. 2, 6, 7 nullum aditum in scaena⟨m⟩ mimis dando. *in, ad caelum*: CIC. rep. 6, 15 huc tibi ... patere. 6, 26 quasi limes ad caeli aditum patet. Att. 14, 14, 3 aditum ad caelum dederunt. VAL. MAX. 1, 7, 2 sibi instruxerat. 6, 9, 15. TERT. pudic. 21 reseravit aditum caelestis regni. *in domum, partes domus*: GELL. 16, 5, 3 (*ex Aelio Gallo*) per *vestibulum* a via aditus accessusque ad aedes est. CIC. Caec. 39 non introitu, sed omnino aditu ... prohibere. Mil. 75 non modo vestibulo privare, sed omni aditu et limine. Caec. 35 non modo limine tectoque ... sed primo aditu vestibuloque prohibere. Att. 4, 3, 3. LIV. 40, 7, 8 aditu ianuae (*cf. l. 34*) arcere. LIV. 24, 5, 6 in domum familiarior. SEN. exc. contr. 3, 6 in domum non habui, qui in arcem habui (SIDON. epist. 1, 9, 1 in aulam gratiae). CVRT. 6, 7, 17 ante vestibulum regiae, neque enim propius aditus ei patebat. STAT. Theb. 5, 716 nec inhospita tecta ... praebuerant aditus. APVL. met. 4, 14 nobis ianuae (*cf. l. 30*) faciles praestaret aditus. 3, 5 aditum temptantes. 3, 18 gestientes. *in carcerem*: VAL. MAX. 4, 6 ext. 3 impetrare. PLIN. nat. 7, 121. TERT. pudic. 22 redimere. ICTI: SCAEV. dig. 8, 2, 41 pr. ad hortum ... et cenaculum ... per domum. PAVL. dig. 8, 2, 20, 1 ex plano *est* ad domum meam per aream tuam. PAP. dig. 32, 91, 5 in eum (*hortum*) per domum habere. PAVL. dig. 10, 3, 19, 1 alias (*sc. quam per vestibulum*) non habere. VLP. dig. 43, 17, 3, 7 ex publico. SCAEV. dig. 8, 2, 41 pr. praestare. NER. (*ex Lab.*) dig. 39, 2, 47 in eam (*porticum*) aditu ex alteris aedibus dato.
ad res domi conditas: CIC. Brut. 16 ad quos (*fructus conditos*) omnis nobis aditus, qui paene solis patuit, obstructus est. *in praedia* (*passim* ICTI, *tituli*): CIC. Att. 12, 44, 2 sit emptori. PAVL. dig. 42, 5, 12 pr. creditoribus. *ad usum fructum*: VLP. dig. 7, 6, 1, 1 *usum fructum legatum* necesse est ... sequatur aditus. 7, 6, 1, 2 ad quem (*u. fr.*) ... non est per hereditarium fundum. 7, 6, 13 aditus tantum et iter an vero et via debeatur. 30, 44, 9 aditum mihi legatarius non debebit. sed heres cogitur redimere aditum et praestare. VLP. (*ex Nerat.*) dig. 8, 3, 3, 3 *ad hauriendum* (*ibid.* ius hauriendi et adeundi). VLP. dig. 11, 4, 1, 2 s. c. aditum ... dedit militi ... ad investigandum fugitivum in praedia senatorum. *saepe ad sepulchrum*: CORP. VI 19562 exterae familiae aditus non datur. 28978. IX 3395. III 8722 adito libero. *formulae*: aditus ambitus: CORP. VI 14672, 21 *eum* in hoc monumento aditum ambitum iubeo habere (4 iter ambitum introitum). 23109 omnia cum a. a. XIV 3525 a. a. funeris sacrificio faciundi causa. VI 11027 quem veto ... a. a. ne ullum accessum habeat in hoc monumento. itus aditus ambitus: 12133, 15 in hoc monumento i. a. a. *eis* pateat. 13823 itum aditum ambitum sacrificique faciundi causa *eis* recte liceat. IX 3437. XIV 999. 1473 ut liceat ei i. a. a. humandumve sacrificandum caussa habere. POMP. dig. 47, 12, 5 ad sepulchra ... item eius (itus *corr.*) aditus ambitus funeri faciendo (-di *trad.*) sit. itus aditus ambitus haustus: CORP. VI 9404, 14 lege publica uti liceat i. a. a. haustum aquae ligna sumere. 10247, 14 ad id monumentum i. a. a. adque haustum, coronare, vesci, mortuum ... inferre uti liceat. 17653 ad has haediculas et ollas i. a. a. et haustum praestari. itus actus aditus ambitus: 10235 excipit(ur) i. a. a. a ... et cetera quae in lege publica continentur. 10231 ad eum locum itum actum aditum ambitum sacrificia facere vesci epulari ... liceat. 10238. 8667. itus aditus actus: CORP. XIV 583 *cf.* TEST. Galli (Bruns[6] p. 275) I 27. iter aditus ambitus: CORP. VI 10250. iter actus aditus: CORP. XI 250. *ad sacellum*: CORP. X 444, 27 via aditus ad Silvanu(m) per fundum ... omnibus patebit. **β** *ad, in loca natura situs vel arte saepta, defensa* (*fere de facultate cum exercitu adeundi, ingrediendi*): *ad, in urbem munitam vel editam, castra, munitiones, loca difficilia*: CIC. Att. 7, 11, 1 occupare urbes civium, quo facilior sit aditus ad patriam. LIV. 32, 23, 6 haud facili aditu ad moenia (AMM. 20, 7, 10 angustae calles difficiliorem aditum dabant ad muros). 32, 12, 10 castra ... etiam sine defensoribus difficili aditu. 5, 26, 5 castra ... tuta ... difficultate aditus (SEN. nat. 6, 1, 6). PANEG. Mess. 87 *locum castris quaerere*, ut facilisque tuis aditus sit et arduus hosti. LIV. 25, 36, 6 hosti aditum ascensumve

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

difficilem. TAC. ann. 12, 33 aditus abscessus cuncta nobis inportuna et suis in melius. CAES. civ. 3, 45, 3 cum una ex parte prope aequum aditum (*sc. ad praesidium editum*) haberet *Pompeius* (LIV. 38, 20, 7 qua aequissimum aditum praebebat mons. TAC. ann. 2, 20 aequo in silvam aditu). LIV. 34, 29, 7 unde aditus planior erat (PLIN. nat. 3, 67 qua maxime patebat *urbs* aditu plano). 36, 10, 8 aperto et campestri undique aditu. 9, 28, 5 quo apertior aditus ad moenia esset. CAES. Gall. 2, 16, 4 quo ... propter paludes ... aditus non esset. civ. 2, 1, 2 ad portam, qua (quae *a f h*) est aditus ex Gallia atque Hispania (FEST. 262 porta Romana ... appellata ... a Sabinis praecipue quod ea proximus aditus erat Romam). 2, 16, 2 qua sit aditus ab terra. LIV. 24, 2, 10 quacumque custodiant plebis homines, ea patere aditum. 32, 17, 5 in urbem patefacere (AMM. 16, 2, 7 urbis ... panderetur). VAL. MAX. 5, 4, 1 iuxta moenia urbis Volsco militi struxit. PLIN. nat. 6, 75 per quas (*fossas*) crocodili ... aditum nisi ponte non dant. CAES. Gall. 6, 37, 4 si quem aditum reperire possent (VERG. Aen. 9, 505 quaerunt ... aditum et scalis ascendere muros). VERG. Aen. 9, 66 qua temptet ratione aditus (LIV. 36, 18, 5). SIL. 12, 65 aditus ... sperare. *in terras*: LIV. 28, 43, 17 negat aditum esse in Africam, ... ullos patere portus. 35, 12, 15 in Graeciam Romanis ... Aetolos dedisse (42, 12, 6). 43, 18, 3 neque ipsis quietis Illyriis et aditum (*fere i. q. occasionem, causam adeundi*) praebentibus Romanis. PLIN. nat. 6, 136 ut nullus sit nisi circuitu eius (*Elymaidis*) ad Persidem aditus. *ad mare*: LIV. 38, 30, 7 ut aliqua liberum ad mare haberent aditum *Lacedaemonii*. PLIN. nat. 6, 40 vix ullo propter oppositos montes aditu ad Caspium mare.
saepe aditum (-u) prohibere *sim.* (*cf. I A 1 a*): CAES. Gall. 7, 77, 11 omni aditu praesaepto (praerepto *a c*). SIL. 2, 262 quis (*equis*) aditum portae trepidantum saepserat agmen. LIV. 22, 22, 10 aditum ea parte intercludere Romanis. 44, 6, 12 intercluso per Tempe simul aditu commeatibus, simul reditu ipsis. BELL. Afr. 31, 7 stili ... aditum adversariis prohibebant. LIV. 10, 43, 6 prohibendos urbis aditu hostes (25, 27, 9). 42, 6, 2 arcendis aditu finium regibus (31, 17, 1 terra ... adeuntes aditu arcebat. 26, 25, 5). CVRT. 8, 10, 23 *amnis* ripis aditum ad urbem impedit. *γ ad litus* (*de facultate navibus adeundi. cf. etiam β l. 20*): CIC. Verr. 6, 6 aditum (*sc. in Siciliam*) facilem hostibus ... fuisse? aditus omnis hominibus sine ulla facultate navium non modo diiunctus, sed etiam clausus est. 6, 84 ab illa parte urbis navibus ... ex alto est. 6, 85 aditum litoris Syracusanis ademerunt (*ibid.* habitare in eo loco Syracusanum, qua naves accedere possent, noluerunt). BELL. Alex. 17, 4 quo ... non facilis nostris aditus dabatur. SEN. suas. 2, 1 vix ... minimo aditus navigio. LVCAN. 10, 513 abstulit excursus et fauces aequoris hosti Caesar et auxiliis aditus ac libera ponti ostia permisit. *δ ad loca, res locales, tangendi, tractandi causa*: CIC. nat. deor. 2, 122 extr. *elephantus* propter magnitudinem corporis difficiles aditus habebat ad pastum. LIV. 22, 44, 2 amnis ... aditum aquatoribus ... dabat. COLVM. 5, 5, 13 ut religata vitis rursus aditum bubulco fossorique in excolenda se praebeat (4, 28, 1 eorum dierum spatium ... vinearum nobis aditum negat). 8, 11, 4 ut *perticae* paxillis eductae liberum aditum converrentibus stabulum praebeant. 2, 10, 26 aditusque utraque parte runcantibus pateat.

?: itineris aditus (*cf.* adeo *p. 626, 1*): PANEG. 8, 7 cum scires itinerum (*secl. edd.*, internum ... habitum *Haupt*) regionum nostrarum aditum atque aspectum tam foedum tamque asperum.

ad **a**: *structurae, iuncturae*: *finis indicatur praepositionibus*: *passim* ad, in *c. acc.* (in *c. abl. tituli interdum*), iuxta VAL. MAX. 5, 4, 1. *accedit genet. loci, coniunctis fere verbis impediendi* (*nota* ianuae, portae: LIV. 40, 7, 8 APVL. met. 4, 14 SIL. 2, 262). per *loca*: PLIN. nat. 6, 75 LIV. 44, 6, 12 ICTI. ab terra: CAES. civ. 2, 16, 2. a via: GELL. 16, 5, 3. ex alto: CIC. Verr. 6, 84. Gallia: CAES. civ. 1, 1, 2. plano: PAVL. dig. 8, 2, 20, 1. publico: VLP. dig. 43, 17, 3, 7. huc patet: CIC. rep. 6, 15. quo: CAES. Gall. 2, 16, 4 BELL. Alex. 17, 4. unde, undique est: LIV. 34, 29, 7. 36, 10, 8. aditus est *alc.*: CIC. Verr. 5, 99 *passim*. patet: CIC. Brut. 16 *passim*. aditum adimo: CIC. Verr. 6, 85. claudo: CIC. Verr. 6, 6. debeo: VLP. dig. 7, 6, 1, 3. 30, 44, 9. do: CIC. Att. 14, 14, 3 *passim*. gestio: APVL. met. 3, 18. habent *adeuntes*: CAES. civ. 3, 45, 3 LIV. 38, 30, 7 SEN. exc. contr. 3, 6 ICTI *tituli* (*subaudiendum* CORP. VI 9404. 10231. 10247. 13823). impedio: CVRT. 8, 10, 23. impetro: VAL. MAX. 4, 6 ext. 3 PLIN. nat. 7, 121. instruo: VAL. MAX. 1, 7, 2. intercludo: LIV. 22, 22, 10. 44, 6, 12. nego: COLVM. 4, 28, 1. obstruo: CIC. Brut. 16. pando: AMM. 16, 2, 7. patefacio: LIV. 32, 17, 5. permitto: LVCAN. 10, 514. possideo: CORP. VI 10238. praebeo: OV. Pont. 3, 3, 91 LIV. 25, 36, 6 *passim*. praesaepio: CAES. Gall. 7, 77, 11 (praeripio *var. l.*). praesto: APVL. met. 4, 14 FRONT. strat. 3, 8, 3 CORP. VI 17653 ICTI. prohibeo: BELL. Afr. 31, 7. quaero: VERG. Aen. 9, 505. redimo: TERT. pudic. 22 VLP. dig. 30, 44, 9. reperio: CAES. Gall. 6, 37, 4. resero: TERT. pudic. 21. revelo: COD. Iust. 3, 1, 5. saepio: SIL. 2, 262. spero: SIL. 12, 65. struo: VAL. MAX. 5, 4, 1. 6, 9, 15. tempto: VERG. Aen. 9, 66 LIV. 36, 18, 5 APVL. met. 3, 5. tollo: CIC. p. red. 1, 32 Pis. 23. aditu arceo, excludo, intercludo, prohibeo: *v. l. 32 sqq. adde* CIC. Caec. 35. 39 Att. 4, 3, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 19, 10. privo: CIC. Mil. 75. *adiectiva apposita*: aequus: *v. l. 2 sqq.* apertus: CIC. dom. 110 LIV. 9, 28, 5. 36, 10, 7. arduus: PANEG. Mess. 87. campestris: LIV. 36, 10, 7. difficilis: LIV. 25, 36, 6 *passim*. diiunctus: CIC. Verr. 6, 6. facilis: CIC. Verr. 6, 6 *passim*. familiaris: LIV. 24, 5, 7. liber: LIV. 38, 30, 7 COLVM. 8, 11, 4 CORP. III 8722. planus: *v. p. 695, 5*. primus: CIC. Caec. 35.

b *de via, loco* (*nonnulla sub* a *poni poterant*): *α ferente ad, in loca muris circumdata*: *in quodcumque aedificium* (*aedium*: VARRO ling. 5, 160 CIC. de orat. 2, 320 *passim*. *templi*: CIC. Verr. 3, 160 *passim*. *monumenti*: CIC. Arch. 27 CARM. epigr. 698, 7. *theatri*: VITR. 5, 3, 5 TAC. ann. 16, 5 SVET. Iul. 80 Nero 21 APVL. met. 3, 2. 10, 29. *circi*: VOP. Prob. 19, 4 COD. Iust. 11, 41 (40) 4, 1. *balnei*: PETRON. 73 CORP. III 10492. *carceris*: VAL. FL. 1, 595 ALC. AVIT. hom. 29 p. 150, 15 GREG. TVR. hist. Franc. 10, 6. *conclavis*: EDICT. Vlp. dig. 25, 4, 1, 10. *cenaculi*: LIV. 39, 14, 2 VLP. dig. 43, 17, 3, 7. *alvarii*: VERG. georg. 4, 35 COLVM. 9, 7—15 PALLAD. 1, 35, 7. 8. *cellae gallinariae*: COLVM. 8, 3, 2. *nidi*: PLIN. nat. 10, 96. *singularia*: *navis*: OV. met. 3, 623. *pontis*: LIV. 2, 10, 5). VARRO ling. 5, 160 aedis ab aditu, quod plano pede adibant (PAVL. 13 aedis domicilium in edito positum simplex atque unius aditus). *inter domus partes*: CORP. III p. 944 (*emptio domus a. 159*) 5 domus partem ... cum suis saepibus, ... aditibus, claustris, fenestris. CORP. III 10492 (*a. 268*) thermas ... ⟨re⟩tractatis porticibus ⟨a⟩ditibusque ... refeci. *locus, aedificatio*: CIC. dom. 121 ibi ... postis est, ubi templi aditus est [valvae (*cf. l. 25*)]. de orat. 2, 320 aedibus ac templis vestibula et aditus ... praeponere. OV. met. 12, 44 innumeros ... aditus ac mille foramina tectis addidit. VITR. 3, 2, 8 aditus valvarum (*cf. l. 22*) *sunt* ex utraque parte in pronao et postico. 4, 8, 2 medio ... valvarum locus ad aditus relinquatur. 5, 3, 5 complures ... et spatiosos ... disponere. *ibid.* ex omnibus locis perpetuos et directos sine inversuris faciendos, uti ... populus ... habeat ... exitus. COLVM. 8, 3, 2 detur ... aditus ... cellae. *ibid.* aditus ad ... cellam faciendi. LIV. 39, 14, 2 *cenaculi* aditu in aedes verso. VLP. dig. 7, 1, 13, 7 aditus posticasve vertere. 19, 2, 19, 5 coangustare. *forma, species*: VERG. georg. 4, 35 angustos habeant aditus *alvaria*. VITR. 1, 5, 6 humiles et inhonestos. VLP. dig. 43, 8, 2, 12 deterior aut angustior. IVL. VAL. 3, 10 *diversoria* aditibus perangusta. *ornatur, colitur*: CIC. Arch. 27 carminibus templorum ac monumentorum aditus exornavit (VAL. MAX. 8, 14, 2). Scaur. 47 donis ornati aditus Iovis ... Iunonis ... Minervae. PLIN. paneg. 52 aditus omnes ... gradus ... area ... auro *et* argento relucebat. OV. fast. 6, 157 spargit aquis aditus. *cf.* VERG. Aen. 6, 635. *aperitur*: VERG. Aen. 2, 494 rumpunt aditus (TERT. nat. 2, 13 aditum pecuniā ruperit). CVRT. 6, 8, 20 clausum aditum domus moliebatur. VAL. FL. 1, 595 aditus et claustra refringit. APVL. met. 9, 30 reducto vel diffracto cardine ... patefaciunt aditum. AMM. 21, 12, 9 aditus in penetralia reserare (MART. CAP. 1, 2 GREG. TVR. hist. Franc. 10, 6). VVLG. II Macc. 1, 16 aperto ... oculto aditu templi. ALC. AVIT. hom. 29 p. 150, 15 serae fugerunt patente aditu. *clauditur*: CVRT. 6, 8, 20 TAC. ann. 12, 68 custodiis. EVGIPP. Sev. 14, 2 oppositione lectuli. EDICT. Vlp. dig. 25, 4, 1, 10 tabulis praefigantur. HIL. in psalm. 118 lamed 5 p. 459 lumen *solis* domus ipsa obseratis aditibus excludit. SIDON. epist. 7, 6, 8 basilicarum aditus ... veprium fruticibus obstructos. *stipatur*: CIC. Catil. 4, 14 pleni omnes aditus huius loci ac templi. APVL. met. 3, 2. *obsidetur, munitur, custoditur*: CIC. Phil. 2, 89 aditus armati obsiderent (CVRT. 8, 6, 3). OV. met. 4, 490 aditum ... obsedit Erinys. TAC. ann. 16, 27 aditum senatus globus togatorum obsederat. hist. 1, 32 firmandos. SVET. Nero 21 militem positum ad custodiam aditus. APVL. met. 4, 19 armati muniunt aditus (-tis *cod.*). SIDON. epist. 1, 2, 10 domus aditibus assistunt. CARM. epigr. 698, 6 Vincentius ambit hos aditos servatque domum. *per aditum (aditu) introitur sim.*: SERV. Aen. 6, 43 per quem ingredimur. ISID. diff. 32 quibus admittimur. CIC. de orat. 1, 204 ad ea ... perventuros ab hoc aditu ianuaque patefacta. OV. am. 1, 6, 3 aditu fac ianua parvo obliquum capiat semiadaperta latus. CVRT. 8, 6, 3 introducebantur alio aditu. COLVM. 9, 14, 14 quibus commeent *apes*. 9, 14, 17 per aditum vestibuli ... liquamina immittere. VAL. FL. 2, 220 invadunt aditus *thalamorum mulieres*. PLIN. paneg. 49 angustos ... per aditus et obstructos ... inrupit. VOPISC. Prob. 19, 4 missi ... per omnes aditus *circi* strutiones. PALLAD. 1, 35, 7 angustus ... aditus admittat examina *apium*. SVLP. SEV. chron. 2, 8, 7 introeuntium occultos aditus. *exitur*: LVCR. 4, 330 omnia per flexos aditus educta licebit pluribus haec speculis videantur in aedibus esse. SEN. dial. 10, 14, 4 per obscuros aedium aditus profugere. CVRT. 6, 8, 10 occulto aditu ... elabi. 8, 1, 49 egredi. COLVM. 9, 7, 4 imbres ... per aditum *alvarii* effluant. TAC. ann. 16, 5 per angustias aditus *theatri* enituntur. QVEROL. p. 53, 25 P. quo aditu *aurum* extulisti? :: hac per istam ianuam.
in aditu: CIC. Verr. 3, 160 primo vestibuloque templi (loco celeberrimo ac religiosissimo). OV. met. 3, 623 obsistere (CVRT. 8, 1, 49 consistere. PETRON. 7 ipso occurrere. 136 stare. 28 ipso stabat ostiarius). *alia*: COLVM. 9, 12, 2. 9, 15, 10. 9, 15, 11 PETRON. 73 SIL. 13, 49 SVET. Iul. 80 APVL. met. 10, 29 SOL. 1, 11 COD. Iust. 11, 41 (40) 4, 1. ante aditum: PLIN. nat. 36, 39 SIL. 13, 578. *in loca aedificiis, muris, parietibus circumdata*: CIC. Phil. 1, 25 forum saepietur, omnes claudentur aditus. 5, 9 fori aditus ita saepti, ut ... introiri in forum nullo modo posset (LIV. 27, 16, 1 in aditu fori. ASCON. Mil. p. 41 B. circa ... fori aditus). LIV. 36, 1, 5 aditus ... in forum. TAC. hist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 71 in ipso aditu *Capitolii* (*syn.* fores). *ibid.* diversos Capitolii aditus invadunt. CORP. III 7983 campum cum suis aditibus clusit. *saeptorum*: COLVM. 8, 11, 3. *harae*: COLVM. 8, 14, 1 aditus ... firmis ostiolis munitos. *praesaepis*: PHAEDR. 5, 9, 1 angusto in aditu taurus luctans cornibus. *fontis* (*putealis?*): FEST. 329 eius (*Salmacidis*) aditus angustatus parietibus. *de urbis vel castrorum portis, moenium partibus irruptioni idoneis*: OV. met. 4, 439 mille ... aditus et ... portas urbs habet. MART. 8, 65, 12 hos aditus (*sc. portas triumphales*) urbem Martis habere decet. AMM. 17, 4, 2 urbem ... portarum centum aditibus celebrem hecatompylos Thebas. CAES. Gall. 6, 37, 5 aegre portas nostri tuentur; reliquos aditus locus ipse per se munitioque defendit (*cf. l. 15*). VERG. Aen. 9, 680 inrumpunt aditus ... ut videre patentes (HOMER. 762. 768 ascenduntque aditus et portas viribus intrant. AMM. 24, 6, 13 perrupisset civitatis aditus). 11, 466 aditus urbis firmare. 11, 886 defendere (*cf. l. 12*). OV. met. 8, 69 custodia servat claustraque portarum genitor tenet. LIV. 44, 13, 3 ad portas ac moenia, qua suspecti aditus erant. CVRT. 6, 8, 18 ad omnes aditus dispositi erant equites. STAT. Theb. 10, 554 divisere aditus omnique e limine ... signifer. AMM. 31, 15, 10 in urbis obseratos (14, 2, 18. 21, 11, 3) aditus inundarunt. 16, 11, 4 clausis aditibus repercussi. 27, 12, 8 civitatis aditu reserato iuventus exiluit. 24, 2, 15 fodicare ... valvarum latera, ut aditum patefacerent. 18, 10, 2 patefactis aditibus (*cf. antea* claves obtulere portarum). portarum aditus: LIV. 38, 22, 7 stationibus ad ipsos a. p. relictis. SIL. 10, 411 p. a. firmant. FRONT. strat. 3, 3, 5 in ipso aditu portae. AMM. 14, 2, 18 *et l. 9.* *de muri hiatu*: CVRT. 9, 5, 19 perfregere murum et, qua moliti erant aditum, inrupere in urbem. AMM. 23, 4, 13 machina ... conlisis parietibus aditus patefacit ingentes. 24, 4, 25 reseratis aditibus multis. *β in loca velut muris naturalibus circumclusa*: *in antra, speluncas*: VERG. Aen. 6, 43 antrum, quo lati ducunt aditus centum, ostia centum (*in vallem*: 11, 524 quo ... angustaeque ferunt fauces aditusque maligni). OV. fast. 1, 563 aditum fracti praestruxerat obice montis. CVRT. 8, 2, 21 aditu specus accipit lumen. APVL. met. 7, 1 in primo speluncae aditu (SVLP. SEV. chron. 1, 35, 7). AMM. 24, 4, 30 pervadere foraminum aditus. *bestiarum*: PLIN. nat. 11, 185 vulpium. PALLAD. 1, 35, 10 talparum. 1, 35, 9 *et* 11 *murium agrestium.* *in terram*: AETNA 163 aditu ... patenti conceptae ... vires. 181 vasti terrent aditus merguntque profundo. SEN. nat. 6, 7, 5 per occultos aditus receptum mare. 6, 15. *in Tartarum*: VERG. Aen. 6, 424. SEN. Herc. f. 834 ausus es caecos aditus inire. Phoen. 153 mille ad hanc (*mortem*) aditus patent (*cf. I A 1b*). PLIN. nat. 27, 4 ext. monstratur ... ad inferos aditus. SIL. 13, 578 (*domus infernae*). INSCR. christ. Rossi II p. 170, 27, 7 ex aditu liberare. *mundi*: FILASTR. 129, 5 quattuor mundi aditus. *γ in loca situs difficilis, maxime editi* (*primum* CATO frg. orat. 4 asperrimo atque arduissimo aditu): *in urbes, castra, arces*: CIC. Verr. 5, 10 Henna .. loco perexcelso atque edito ... ab omni aditu circumcisa atque directa est (5, 117 *urbs* situ ... cum munito tum ex omni aditu, vel terra vel mari, praeclaro ad aspectum). rep. 2, 11 Vrbis ... inter Esquilinum Quirinalemque montem. CAES. Gall. 2, 29, 3 leniter acclivis. 3, 12, 1 *oppida* neque pedibus aditum haberent ... neque navibus. 7, 15, 5 perangustum (7, 17, 1 civ. 3, 58, 1). 7, 36, 1 difficilis. 7, 44, 3 ad ... partem oppidi. civ. 2, 1, 3 ex terra. BELL. Alex. 30, 6 facillimum. Hisp. 8, 4 aditus ascensusque ... difficiles. VERG. Aen. 5, 439 (*cf.* 11, 766). Aen. 9, 57 per avia (SERV. viam per avia). LIV. 28, 7, 2 terra ... faciliorem quam mari. 33, 8, 5 in Eordaeam (31, 39, 7 artis faucibus inclusum). 36, 22, 8 haud facilem. 40, 22, 12 a campestri aditu (*sc. urbis*) castra ponere. PAVL. FEST. 354 VAL. FL. 5, 396. SIL. 12, 565 *Romae.* QVINT. decl. 272 p. 116, 6 aditus, quibus in urbem venire possent. FLOR. 1, 36, 14 arduo inaccessoque. CAES. civ. 2, 25, 1 aditu ad castra difficili et angusto (Gall. 3, 25, 5 castra ... facilem ... aditum habere). LIV. 30, 4, 2 *castrorum* aditus exitusque. CAES. civ. 3, 112, 8 theatrum ... arcis tenebat locum aditusque habebat ad portum et ad reliqua navalia. LIV. 5, 43, 2. 26, 20, 8 ad arcem a mari. 44, 46, 7 ab ulla parte. SIL. 12, 85. SPART. Sev. 24, 4 Palatinis aedibus ... ab ea parte facere. *in terras, regiones*: CIC. prov. cons. 34 *in Italiam.* epist. 15, 4, 4 in Ciliciam ex Syria (CVRT. 3, 4, 7. 3, 4, 2. 3, 4, 4). Att. 5, 20, 2 Cappadociae. CAES. Gall. 6, 9, 8 aditus viasque in Suebos. LIV. 35, 27, 2 terrestres (*cf.* OV. epist. 17, 44 aerios). 44, 6, 10. 45, 30, 3 ab oriente sole in Macedoniam. CVRT. 5, 3, 3 inter *regionem* et Susianos. FRONT. strat. 1, 4, 4 in fines eorum angusti. TAC. hist. 1, 87 Galliarum. FLOR. 1, 28, 4. AMM. 17, 13, 28 aditibus Raeticis. 21, 10, 3. 26, 7, 12. *in montes*: SALL. Iug. 92, 5 OV. met. 3, 226 LIV. 32, 11, 3. 37, 27, 7 artae semitae aditum. 38, 2, 14. 40, 21, 3. CVRT. 6, 6, 28. 7, 11, 9. 10. 14. 8, 11, 3. SIL. 3, 516 inaccessos. ITIN. Alex. 48 AMM. 29, 4, 5 CLAVD. 1, 105. *de itinere in quemcumque locum ferente*: CAES. civ. 1, 27, 4 aditus ... atque itinera duo, quae ... ad portum ferebant. VITR. 5, 12, 1 ex porticibus aditus ⟨ad⟩ emporia *faciendi sunt.* HIRT. Gall. 8, 41, 6 fontis. BELL. Hisp. 3, 5 aditus vis tempestatis ... obscurabat. FRONT. aq. 126 *arbores* aditus ad tutelam praecludunt. *δ in loca litoribus circumclusa*: *in portum*: CIC. Verr. 5, 117 *portus* cum diversos inter se aditus habeant, in exitu coniunguntur. 5, 118 portus ostium aditumque. 6, 30 in ipso aditu atque ore portus (*cf.* 80 propter ipsum introitum atque ostium portus). PAVL. FEST. 17 angiportus ... angustus portus, id est aditus in portum. PANEG. 5, 6 in aditu *portus.* 7, 19 init. AMM. 26, 8, 10 ut disiecta *catena ante portum distenta* patefaceret aditum latum. *in mare, partes maris*: CIC. Manil. 21 *Pontus* ex omni aditu clausus. MELA 1, 10 Maeotidos. PLIN. nat. 6, 18 in aditu Bospori primo (*opp.* ultimo in ostio). PLIN. nat. 5, 26 *Syrtim* C̄ passuum aditu, C̄C̄C̄ ambitu. 5, 27 (*opp.* circuitu). *in os fluvii*: AMM. 17, 13, 4 Partisci. *ε ad loca mari circumdata* (*de locis ad naves appellendas aptis*): CIC. Att. 4, 17, 6 insulae ... munitos ... molibus. CAES. Gall. 4, 20, 2 portus, aditus. civ. 3, 42, 1 aditum ... navibus mediocrem. 3, 65, 4. STAT. Ach. 1, 736 explorare aditus invisaque littora. TAC. Agr. 24 aditus portusque. *ζ in loca virgultis saepta, nemus*: CIC. Tusc. 5, 66. VERG. Aen. 9, 378 (*I 100, 80*). CVRT. 7, 2, 28 nemoris. STAT. Ach. 1, 601 APVL. met. 8, 4. *η in corpora animalium*: CELS. 8, 3 p. 332 D. *ossis particulas excidere*, donec fiat aditus, per quem membranae custos immittatur. SEN. Phoen. 227 qua voces meant, aditusque verbis tramite angusto patet (GREG. TVR. virt. Mart. 3, 49 aurium aditibus oppilatis). FRONTO p. 136, 13 N. fructum ... in vocis aditu locatum (*i. osculum*). HIL. in psalm. 118 phe 5 (p. 509 Vind.) aditu oris *spiritus* in animam transfunditur (AMM. 22, 15, 9 enhydrus *crocodili* oris aditum penetrat). AVG. gen. ad litt. 12, 20 p. 410, 11 Vind. in ipsis aditibus et quasi ianuis sensuum. AVG. civ. 7, 8 p. 284 D. a quo hiatu oris (*sc. palato*) et foras esse aditum ad dentes versus et introrsus ad fauces. *nota* STAT. Theb. 6, 752 aditus ... ad vulnera clusi (*sc. obtentis caestibus*). *cum genet. gerund.* (*cf. C 3*): OPTATVS p. 101, 12 sensus ... invidia depravavit et intellegendi tibi aditus clusit. GREG. TVR. virt. Mart. 1, 7 *mutus quidam idemque surdus* audiendi loquendique obstructo aditu. *animi*: TERT. scorp. 1 cum aditus animae formido laxavit. HIL. in psalm. 118 lam. 5 p. 459 Vind. *ϑ generaliter*: TERT. anim. 2 nonnumquam et in tenebris aditus quidam et exitus deprehenduntur caeca felicitate. scorp. 10 aditum et exitum, id est initium finemque. AVG. civ. 12, 15 p. 533 D. si in his circuitibus errantes nec aditum nec exitum inveniunt. *nota*: (NOVAT.) tract. 10 (106, 4) quod in aditu secretiori videtur esse reconditum, in lucem cognitionis aperire.

ad **b**: *structurae, iuncturae*: *accedunt praepositiones*: *passim* a d, in *c. acc.* e x publico: VLP. dig. 43, 17, 3, 7. terra: CAES. civ. 2, 1, 3. aliunde: NER. dig. 39, 2, 47. ad arcem a mari: LIV. 26, 20, 8. ab oriente sole in Macedoniam: LIV. 45, 30, 3. a foro (peregre) in scaenam: VITR. 5, 6, 8. in Ciliciam ex Syria: CIC. epist. 15, 4, 4. ex porticibus ⟨ad⟩ emporia: VITR. 5, 12, 1. per avia: VERG. Aen. 9, 57 (SIL. 4, 489). dorsum: CVRT. 3, 4, 7. saxa: CVRT. 6, 6, 28. *genet. loci accedit passim. nota*: foraminis (-um): PALL. 1, 35, 10 AMM. 24, 4, 30. portarum (-ae): *p. 697, 23.* porticus: PLIN. nat. 36, 39. valvae (-arum): CIC. dom. 121 VITR. 3, 2, 8. vestibuli: COLVM. 9, 14, 17. aditus ducit *aliquo*: VERG. Aen. 6, 43. fert *aliquo*: CAES. civ. 1, 27, 4 VERG. Aen. 11, 525 FRONT. strat. 1, 5, 5. patet: CIC. prov. 34 VERG. Aen. 9, 680 SEN. Phoen. 153. 228 ALC. AVIT. hom. 29. relucet: PLIN. paneg. 52. aditum adobruo: PALL. 1, 35, 10. adorno: VAL. MAX. 8, 14, 2. ambio: CARM. epigr. 698, 6. angusto: FEST. 329 CLAVD. 1, 105. aperio: VVLG. II Macc. 1, 16. ascendo: HOMER. 768. attingo: MELA 1, 10 *cf.* AMM. 17, 13, 4. cingo: CIC. rep. 2, 11. claudo: CIC. Phil. 1, 25 *passim.* coangusto: VLP. dig. 19, 2, 19, 5. cognosco: CAES. Gall. 4, 20, 2 TAC. ann. 24. communio: AMM. 17, 13, 28. defendo: CAES. Gall. 6, 37, 5 VERG. Aen. 11, 886. demonstro: QVINT. decl. 272. deprehendo: TERT. anim. 2. dispono: VITR. 5, 3, 3. divido: STAT. Theb. 10, 554. do cellae: COLVM. 8, 3, 2. efficio: VITR. 5, 6, 8. exorno: CIC. Arch. 27. exploro: STAT. Ach. 1, 601. 1, 736. facio: VITR. 5, 12, 1 *passim.* firmo: VERG. Aen. 11, 466 SIL. 10, 411 TAC. hist. 1, 32. habent *loca*: CIC. Verr. 5, 117 *passim.* impedio: COLVM. 8, 3, 2. includo: LIV. 31, 39, 7. ineo: SEN. Herc. f. 834. inrumpo: VERG. Aen. 9, 680 HOMER. 762. invado: VAL. FL. 2, 220 TAC. hist. 3, 71 *cf.* LIV. 2, 10, 5. invenio: LIV. 38, 2, 14 PLIN. nat. 10, 96 AVG. civ. 12, 15. laxo: TERT. scorp. 1. lustro: SIL. 12, 565. molior: CVRT. 6, 6, 28. 6, 8, 20. 9, 5, 19. monstro: CVRT. 8, 11, 3 PLIN. nat. 27, 4. munio: CIC. Att. 4, 16, 7 COLVM. 8, 14, 1 APVL. met. 4, 19. obscuro: BELL. Hisp. 3, 5. obsero: HIL. in psalm. 118 lamed 5 p. 459 AMM. 14, 2, 18. 21, 11, 3. obsideo: LIV. 33, 8, 5. 34, 1, 5 *et p. 696, 52 sq.* VAL. FL. 5, 396. obstruo: AMM. 26, 7, 12 SIDON. epist. 7, 6, 8. occupo: VERG. Aen. 6, 424. 635. orno: CIC. Scaur. 47. pando: AMM. 16, 2, 7. patefacio: CIC. Tusc. 5, 66 de orat. 1, 204 APVL. met. 9, 30 AMM. 18, 10, 2. 23, 4, 12. 24, 2, 15. 26, 8, 10. penetro: AMM. 22, 15, 19. pererro: VERG. Aen. 5, 441. 11, 766. perlustro: SIL. 10, 85. perquiro: CAES. Gall. 6, 9, 8. perrumpo: AMM. 24, 6, 13. pervado: AMM. 24, 4, 30. peto: SIL. 4, 490. polluo (auro): PLIN. paneg. 52. praecingo: APVL. met. 8, 4. praecludo: FRONT. aq. 126. praemunio: CAES. civ. 3, 58, 1. praesaepio: CAES. civ. 1, 27, 4. praestruo: OV. fast. 1, 563. quaero: VERG. Aen. 9, 57. 9, 505 FRONT. strat. 1, 4, 10. refringo: VAL. FL. 1, 595. relinquo: CAES. Gall. 2, 29, 3 SALL. Iug. 92, 5 CVRT. 5, 3, 3 FLOR. 1, 28, 4. reperio: CAES. Gall. 6, 37, 4. resero: TERT. pudic. 21 AMM. 21, 12, 9. 24, 4, 25. 27, 12, 8. MART. CAP. 1, 2 GREG. TVR. Franc. 10, 6. rimor: CVRT. 7, 11, 10. rumpo: VERG. Aen. 2, 494 SIL. 3, 516 TERT. nat. 2, 13. saepio: CIC. Phil. 5, 9. servo: OV. met. 8, 69. spargo: OV. fast. 6, 157. speculor: LIV. 30, 4, 2. stipo: APVL. met. 3, 2. verto: VLP. dig. 7, 1, 13, 7. aditu accipio lucem: CVRT. 8, 2, 21. capit

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ianua latus: Ov. am. 1,6,3 (AETNA 163 conceptae vires). careo: Ov. met. 3,226. commeo: COLVM. 9,14,14. educo: LIV. 32,11,3. effero: QVEROL. p. 123. egredior: CVRT. 8,1,49. elabor: CVRT. 6,8,20. intro: CVRT. 3,4,2 FRONT. strat. 1,4,4. introduco: CVRT. 8,6,3. penetro: FLOR. 1,36,14. propero ad *alqd.*: INSCR. christ. Rossi II p. 170,27,6. transfundo: HIL. in psalm. 118 phe 5 p. 509. *adiectiva apposita*: acclivis: CAES. Gall. 2,29,3. aërius: Ov. epist. 17,44. angustus: CAES. Gall. 7,17,1 *passim* IVL. VAL. 3,10. arduus: CATO frg. orat. 4 FLOR. 1,36,14. artus: CVRT. 5,3,3. asper: CATO frg. orat. 4 CVRT. 3,4,7. 7,11,14. caecus: SEN. Herc. f. 834. campestris: LIV. 40,22,12. deterior: VLP. dig. 43,8,2,12. difficilis: CAES. Gall. 7,36,1 *passim.* diversus: CIC. Verr. 5,117 TAC. hist. 3,71. exiguus: COLVM. 8,3,2. facilis: CAES. Gall. 3,25,2 *passim.* flexus: LVCR. 4,330. humilis: VITR. 1,5,6. inaccessus: SIL. 3,516 FLOR. 1,36,14. ingens: AMM. 23,4,13. inhonestus: VITR. 1,5,6. iniquus: LIV. 32,11,3. innumeri: Ov. met. 12,44 (mille: Ov. met. 4,439 SEN. Phoen. 153. centum: AMM. 17,4,2). ipse: CIC. Verr. 6,30 *passim.* latus: VERG. Aen. 6,43 AMM. 26,8,10. mediocris: CAES. civ. 3,42,1. mollis: SIL. 4,489. obscurus: SEN. dial. 10,14,4. obstructus: PLIN. paneg. 49. occultus: SEN. nat. 6,7,5 CVRT. 6,8,20 VVLG. II Macc. 1,16 SVLP. SEV. chron. 2,8,7. parvus: Ov. am. 1,6,3. parvulus: PALL. 1,35,10. patens: AETNA 163. perangustus: CAES. Gall. 7,15,5 SALL. Iug. 92,5 CVRT. 3,4,7. perdifficilis: LIV. 32,11,3. praeruptus: CVRT. 7,11,14. primus: CIC. Verr. 3,160 *passim.* proximus: FEST. 263. secretus: (NOVAT.) 10 (106,4). spatiosus: VITR. 5,3,4. tenuis: ITIN. Alex. 48. terrestris: LIV. 35,27,1. vastus: AETNA 181. angustiae aditus: CVRT. 3,4,4 TAC. ann. 16,5.

2 *ad homines* (*60iens apud eos quorum indices pleni praesto sunt: 17iens* CIC., *10iens* TAC. ann., *non* hist. *etc.*): **a** *cum* ad: *ad homines gradu, ordine, potestate distinctos*: Q. CIC. cons. 44 ut aditus ad te diurni nocturnique pateant, neque solum foribus aedium tuarum (*cf. ibid.* patere ostium), sed etiam vultu ac fronte, quae est animi ianua. NEP. Milt. 8,4 cui non ad eum aditus pateret. CIC. Verr. 2,136 sibi omnes ad istum allegationes difficiles, omnes aditus arduos ac potius interclusos. S. Rosc. 110. VLP. dig. 36,1,23 (22),1 ad praetorem. TAC. ann. 2,28 ad principem. 4,68. CIC. Manil. 41 faciles aditus ad eum privatorum, ... liberae querimoniae. ad Q. 1,1,25 facillimos esse aditus ad te, patere aures tuas querellis omnium. epist. 13,58. 13,59 PAVL. FEST. 13. TIB. 2,4,19 ad dominam faciles aditus per carmina quaero. CIC. Att. 15,8,1 difficilior. epist. 6,13,3. CIC. Att. 6,2,5 aditus ... ad me minime provinciales. nihil per cubicularium. *ad deos*: Ov. fast. 1,173 ad ... deos. *ad alios colloquendi, conveniendi causa*: CAES. Gall. 7,66,7 ad liberos, ad parentes, ad uxorem. PAVL. dig. 2,4,20. *ad abditos, custoditos*: Ov. met. 7,726 vix aditu per mille dolos ad Erechthida facto. LIV. 25,7,11 ad obsides. VAL. MAX. 5,4,7. *ad gentem externam*: CAES. Gall. 2,15,4. *aggrediendi causa*: SALL. Cat. 43,2. *translate, i. q. ad animos hominum*: CIC. off. 2,31 alius ... quidam aditus ad multitudinem, ut in universorum animos tamquam influere possimus. Verr. 4,156. 159. *in imagine de rebus adeuntibus*: LIV. 38,3,7 preces ... faciliorem aditum ad senatum haberent. SEN. benef. 5,5,1 ad quos aut fortunae magnitudo aut eximia virtus aditum redituris ad se beneficiis clusit. **b** *cum* adversus: VAL. MAX. 6,2,7 hominibus aditum adversus se dedit. **c** *cum genet.*: *proprie*: CIC. leg. 2,25 cur eam (*paupertatem*) ... deorum aditu arceamus? VERG. Aen. 4,423 sola viri molles (SERV. faciles) aditus et tempora noras. SEN. Herc. f. 164 superbos aditus regum ... colit (PLIN. nat. 29,54. 29,67 potestatium). TAC. ann. 13,4 patrum. 16,1 principis. 16,10. PANEG. 8,9 numinis tui (*i. principis*). 3,13 suorum. *translate* (*cf. l. 46*): CIC. Cat. 3,16 omnium aditus tenebat: appellare, temptare, sollicitare poterat. **d** *cum adv.*: AMM. 30,4,13 quo velint aditus sibi patefaciunt crebros. **e** *cum adi., pron. poss.* (*cf.* CIC. Vatin. 8 aspera mea natura, difficilis aditus): DICT. 6,15 patrio aditu prohibitus. CLAVD. 28,278 ante tuum aditum (*i. antequam te adii*). MACR. sat. 1,2,1 temptanti mihi ... aditus tuos et mollissima consultandi (-ti *trad., ut videtur*) tempora. *nota*: COD. Iust. 3,1,15 (*Iust.*) iudicialem aditum revelare (*opp.* claudere iudiciorum copiam). **f** *absolute*: *intellege ad potestate, dignitate praeditos, petendi, exorandi causa*: *sing.*: CIC. Phil. 5,20 epist. 6,19,2. 13,10,4 LIV. 3,36,2 PHAEDR. 4,20,21 SEN. benef. 1,9,2 clem. 1,13,4 nat. 7,30,4 CVRT. 9,8,23. 10,3,5 TAC. ann. 13,46 CLAVD. 28,550 AMM. 15,5,27 SIDON. epist. 1,9,4. 6. *nota*: LIV. 45,29,2 summoto (*abl. abs.*) aditus. *plur.*: VERG. Aen. 4,293 aditus et ... mollissima fandi tempora. HOR. sat. 1,9,56 LIV. 24,5,5 VITR. 2 pr. 1 TAC. ann. 2,2. 4,41. 15,53 PANEG. 10,34 (p. 240,1) AMM. 30,4,13. *ad amicum conveniendi causa*: TAC. ann. 15,60 APVL. met. 4,1. *ad puellam* (*custoditam*): Ov. met. 14,652 HIER. epist. 128,4. *ad gentem externam*: CAES. Gall. 4,2,1.

ad aures hominum: CIC. dom. 3 aliquem se aditum ad aures vestras esse habiturum. QVINT. inst. 4,1,46 dum aditum sibi ad aures faciat. PLIN. paneg. 41 ad tuas aures cum ceteris omnibus tum vel maxime avaris adulationibus obstructus est aditus.

ad homines aditus sermonis *sim.*: CAES. civ. 1,74,5 per quem quisque eorum aditum commendationis haberet ad Caesarem (LIV. 41,23,4 privatae gratiae aditum apud regem quaerebat). Gall. 5,41,1 qui aliquem sermonis aditum causamque amicitiae cum Cicerone habebant. NEP. Paus. 3,3 aditum petentibus conveniundi (*delent edd.*) non dabat. AVG. civ. 19,4 ad eos ... habet opportuniorem faciliorem que aditum consulendi. *incertum, an huc pertineat* COD. Iust. 3,29,8 pr. (*p. 701,21*).

ad **2**: *iuncturae*: aditus per *ostiarium, sim.*: Ov. fast. 1,173 TAC. ann. 4,68 HIER. epist. 128,4. aditus patet: CIC. Verr. 4,56 NEP. Milt. 8,3,4. aditum accipio: TAC. ann. 13,46. claudo: SEN. benef. 5,5,1. colo: SEN. Herc. f. 164. do: NEP. Paus. 3,3 VAL. MAX. 5,4,7. 6,2,7 SEN. nat. 7,30,4. emercor: TAC. ann. 16,1. facio: Ov. met. 7,726 QVINT. inst. 4,1,46. habent *adeuntes*: CIC. epist. 13,58 *passim.* difficiles habet *is qui aditur*: HOR. sat. 1,9,56. impetro: PHAEDR. 4,20,21. intercludo: CIC. Verr. 2,136 S. Rosc. 110. invenio: LIV. 25,7,11. mulceo: PLIN. nat. 29,67. nosco: VERG. Aen. 4,423. obstruo: PLIN. paneg. 41. patefacio: AMM. 30,4,13. peto: NEP. Paus. 3,3. postulo: TAC. ann. 2,28. praebeo: TAC. ann. 13,4 PAVL. dig. 2,4,20. SIDON. epist. 1,9,6 admittendo (*dat.*). quaero: TIB. 2,4,19 LIV. 41,23,4 HIER. epist. 128,4. reperio: Ov. met. 14,653. rogo: PHAEDR. 4,20,21. tempto: VERG. Aen. 4,293 MACR. sat. 1,2,1. teneo: CIC. Cat. 3,16. aditu arceo: TAC. ann. 15,60. prohibeo: CVRT. 10,3,5 TAC. ann. 16,10 DICT. 6,15. *adiectiva apposita*: arduus: CIC. Verr. 2,136. crebri: AMM. 30,4,13. difficilis, facilis: CIC. Vatin. 8 Manil. 41 *passim.* diurni, nocturni: Q. CIC. cons. 44. primus: CIC. epist. 13,10,4 HOR. sat. 1,9,56 APVL. met. 4,1. promptus: TAC. ann. 2,2. 15,53. provincialis: CIC. Att. 6,2,5. rarus: LIV. 3,36,2. 24,5,5. sumptuosus: SIDON. epist. 1,9,4. superbus: SEN. Herc. f. 164. *cf.* aditu facilis: SEN. clem. 1,13,4. clemens: CLAVD. 28,550.

B ***de motu rerum*: 1** *rerum personatarum* (*cf. p. 699,49*): CIC. Tusc. 5,27 occupavi te ... Fortuna atque cepi, omnesque aditus tuos interclusi, ut ad me adspirare non posses. fin. 2,118 bene laudata virtus voluptatis aditus intercludat necesse est. APVL. met. 8,3 adulterinae veneris ... praeclusos aditus. *cf. IA2.* **2** *rerum gravium*: *indicato fine*: CIC. fin. 4,21 quae (*emendatio philosophiae*) omnino aditum nullum habere potest in urbem, in forum, in curiam. LIV. 33,12,11 ne proxima quaeque amoliendo maioribus gravioribusque aditum ad se facerent. SEN. dial. 7,15,5 illo ... summum bonum escendat ... quo neque dolori neque spei nec timori est aditus.

fine non indicato: CIC. Font. 20 ut difficilis aditus veritati relinquatur. dom. 123 date huic religioni aditum (PAPIN. dig. 40,7,34,1 remota mora libertati aditum daret). VAL. MAX. 1,7 ext. 4 necessitas ... aditum luctui dedit. 7,2 ext. 1 alienigenis ... exemplis detur aditus. 8,11,1 victoriae ... artes Galli aditum dederunt. CVRT. 5,9,3 aditum nefariae spei praeparans. PETRON. 102 non imprudens ... consilium ... si aditum haberet. ALC. AVIT. epist. 94 p. 101,12 nisi aditum conatibus nostris obex interiecta suspenderet. HIL. in psalm. 53,2 aditum intellegentiae ... aperiens (BOET. arithm. 1 praef. p. 5,2 Fr.). **3** *rerum naturali motu praeditarum*: Ov. epist. 15,248 pectora ... oculis aditum nuda dedere meis. MART. 12,55,10 nec clusis aditum neget labellis.

4 *rerum vehementium, efficacium*: *corporalium*: VERG. georg. 4,9 quo neque sit ventis aditus. Ov. epist. 17,44 (*p. 697,69*). LVCAN. 6,345 flumina dum campi retinent nec pervia Tempe dant aditus pelagi (-gis, -go *v. l.*). SEN. Herc. O. 1356 aditum venenis palla femineis dedit. AVG. civ. 7,2 Ianus ... aditum aperit recipiendo semini. 7,3 confert ... aditum et quasi ianuam semini. *incorporalium*: LIV. 44,6,2 omnesque aditus aperit bello. CLAVD. 26,287 aditus ... sequendos barbarico Romana dedit discordia bello. VEG. mil. 4,24 muro ... corruente inruptioni aditus reseratur.

PLIN. nat. 11,16 qua (*propoli*) omnes frigoris aut iniuriae aditus obstruuntur.

ad **B**: *iuncturae*: aditum aperio: LIV. 44,6,2 HIL. in psalm. 53,2 AVG. civ. 7,2. confero: AVG. civ. 7,3. do: CIC. dom. 123 *passim.* facio: LIV. 33,12,11. habent *res*: CIC. fin. 4,21 PETRON. 102. intercludo: CIC. fin. 2,118 Tusc. 5,27. nego: MART. 12,55,10. obstruo: PLIN. nat. 11,16. praecludo: APVL. met. 8,3. praeparo: CVRT. 5,9,3. praesto: BOET. arithm. 1 praef. p. 5,2 Fr. relinquo: CIC. Font. 20. resero: VEG. mil. 4,24. suspendo: ALC. AVIT. epist. 94. *adiectiva apposita*: angustus: BOET. arithm. 1 praef. p. 5,2 Fr. difficilis: CIC. Font. 20.

C ***de consilio*: 1** *cum* ad: CIC. Verr. 4,7 ad tuam amicitiam (SEN. contr. 9,4 [27],11. CIC. epist. 13,78,2 ad tuam cognitionem). Caec. 72 ad huiusce modi res (*sc. graves*). Cluent. 119 neque ad honorem aditus neque in curiam reditus (LIV. 4,5,5. 4,25,10. 10,24,8). Muren. 17 ad consulatum (LIV. 6,37,7). Balb. 54 ad civitatem (GAIVS inst. 1,26). Q. CIC. cons. 9 ad rem publicam. CIC. har. resp. 43 primus ... aditus ad popularem iactationem et adscensus. de orat. 3,7 ad summam auctoritatem. Sull. 4 ad causam (de orat. 2,320 orat. 50. Muren. 14 ad contentionem dignitatis, quae pars altera fuit accusationis. leg. agr. 2,38 gradum quendam atque aditum ad cetera iactum). Att. 2,17,1 ad res alias pestiferas. off. 1,6 ad officii inventionem. SEN. contr. 1,8,9 ad virtutem. VAL. MAX. 1,8 ext. 2 ad *studia.* CELS. 1 praef. p. 3,31 D. ad *experimenta.* SEN. benef. 5,21,1 multa legem non habent nec actionem, ad quae consuetudo vitae humanae ... dat aditum. 6,14,1 ad beneficium (TRYPH. dig. 28,2,28,3 ad hereditatem). LVCAN. 6,616 ad verum. *nota*: SEN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 29,9 ad tuam mortem multis aditus non est, licet illam multi minentur. *cum ad c. gerund. (passim de motu cogites)*: Caes. civ. 1,25,9 ⟨ne⟩ aditus atque incursus ad defendendum impediretur. 1,31,2 ad ea conanda. Vitr. 1,5,2 ad oppugnandum murum (? Bell. Hisp. 41,3). Liv. 24,34,15 ad subeundum arduum aditum instabilemque ingressum. 38,4,6 ne exitus inclusis ab urbe neve aditus foris ad auxilia intromittenda esset. 45,36,6 ad suffragium ferendum. Plin. nat. 11,23 ad sarciendum. Tac. ann. 3,30 ad capessendos honores. **2** *cum* in: Cic. Sest. 137 in illum summum ordinem. Stat. Theb. 2,369 tutos ... in regna precando explorare aditus. **3** *cum genet. (cf. etiam p. 699,82; passim de motu cogites)*: Cic. Verr. 6,21 misericordiae iudicum. Manil. 1 hoc aditu laudis (*sc. rostris*). Planc. 59 honorum (*cf. ibid.* iter ... adipiscendorum). de orat. 1,98 earum ... rerum ... quas quaerimus (Macr. somn. 1,20,13 ut sit rerum sequentium aditus instructior). Bell. Alex. 30,5 duabus ex partibus aditus oppugnationis nostris dabatur. Val. Max. 9,12,6 cum ... in carcerem duceretur, in postem eius inliso capite in ipso ignominiae aditu concidit. Lvcan. 8,74 mansurae in saecula famae. Stat. Ach. 2,89 virtutis (Val. Max. 3,3 ext. 7 non ... fastidioso aditu virtus). Tycon. p. 15,27 Burk. alterum vitae aditum non reliquisset *deus*. Cod. Iust. 3,29,8 pr. (*Diocl.*) querellae. Alc. Avit. epist. 50 p. 79,14 *deus* mihi in hoc loco (*sc. ecclesia*) ... verbi praestabit aditum. Bened. reg. 29 omnem reversionis aditum denegari. *cum genet. gerund. (cf. etiam p. 698,25 et p. 700,2)*: Cic. epist. 6,10,2 de tuis fortunis ... agendi. Caes. Gall. 1,43,5 neque aditum neque causam postulandi iustam. Vict. Vit. 3,8 locus ... vel aditus supplicandi (Cod. Iust. 1,19,2). Sen. Oed. 686 aditum nocendi perfido praestat fides. Mar. Merc. subnot. 9,8 calumniandi. Cypr. epist. 5,2 introeundi. Veg. mil. 1,26 perrumpendi. 3,21 abscedendi. Greg. Tvr. sept. dorm. 5 egrediendi. Vict. Vit. 3,29 navigandi. Spart. Geta 1,5 imperandi. Symm. 19 (10,32.39),6 de precibus disputandi. Alc. Avit. epist. 9 p. 43,6 deferendi ... famulatus. epist. 12 p. 46,10 scribendi. **4** *cum inf.*: Cod. Iust. 7,37,3,3 (*Iust.*) pateat omnibus aditus ... suas actiones ... movere. **5** *absolute: intellege ad honores*: Liv. 4,57,11 *patres* omnia loca obtinuere, ne cui plebeio aditus esset. *intellege ad alqd. agendum*: Cic. Cluent. 31 ut ad hoc nefarium facinus accederet, aditum sibi aliis sceleribus ante munivit. Att. 2,24,1 res ... non tam exitu molesta quam aditu (*Victor.*, auditu *trad.*). 4,8b,4 velim ex Fabio, si quem habes aditum, odorere. Ov. ars 1,163 hos aditus circus ... praebebit amori. 1,229 dant etiam positis aditum convivia mensis (*cf. I B*). Petron. 87 cum ob hanc offensam praeclusissem mihi aditum, quem feceram. *nota*: Ov. rem. 120 difficiles aditus impetus omnis habet (*i. difficile tractatur*).

ad **C:** *iuncturae*: aditus patet: Cic. Manil. 1 Mur. 17 Sull. 4 Sest. 137 Sen. contr. 1,8,9 Lvcan. 6,616 Cod. Iust. 4. aditum claudo: Optatvs p. 101,12. comparo: Cic. Att. 2,17,1. denego: Cypr. epist. 5,2 Bened. reg. 29. deposco: Cod. Iust. 3,29,8 pr. do: Cic. de orat. 3,7 *passim*. exploro: Stat. Theb. 2,309. facio: Cic. orat. 50 Sen. contr. 9,4 (27),11 Petron. 87 Symm. 19 (10,32.39),6. habeo: Cic. Verr. 4,7 Att. 4,8b,4 Caes. Gall. 1,43,5 Ov. rem. 120 Lvcan. 8,74. iacio: Cic. leg. agr. 2,38. impedio: Caes. civ. 1,25,9. impetro: Val. Max. 1,8 ext. 2. intercludo: Cic. Sull. 4 Spart. Geta 1,5. invenio: Veg. mil. 3,21 Vict. Vit. 3,29. munio: Cic. Cluent. 31 epist. 13,78,2. nanciscor: Caes. civ. 1,31,2. pando: Stat. Ach. 2,89 Cod. Iust. 1,19,2. patefacio: Cic. Balb. 54 de orat. 1,98 epist. 13,78,2 Veg. mil. 3,21. praebeo: Ov. ars 1,163 Liv. 24,34,15. praecludo: Cic. Verr. 6,21 Petron. 87. praesto: Sen. Oed. 686 Veg. mil. 1,26 Alc. Avit. epist. 50 p. 79. prospicio: Alc. Avit. epist. 9 p. 43. relinquo: Tycon. p. 15,27. aditu prohibeo: Cic. Manil. 1. *adiectiva apposita*: arduus: Liv. 24,34,15. difficilis: Ov. rem. 120. facilis: Cic. Verr. 4,7 Mur. 114 Planc. 59 Vitr. 1,5,2 Lvcan. 6,616. fastidiosus: Val. Max. 3,3 ext. 7. illustris: Cic. orat. 50. instructus: Macr. somn. 1,20,13. promptus: Tac. ann. 3,30. tutus: Stat. Theb. 2,369.

synonyma vel coniuncta: accessus: Cic. Quinct. 1,1,25 Bell. Alex. 30,5 Sen. clem. 1,13,4 Gell. 16,5,3 Optatvs p. 6,10 *cf. I 100,75*. adventus: Cic. Manil. 21 *cf. p. 693,50 sqq. et I 100,57.73.78*. ascensus: Cic. dom. 54 har. resp. 43 Bell. Hisp. 8,4 Liv. 25,36,6. congressus (-io): Cic. Sest. 111 Vat. 2 Cluent. 41. incursus: Caes. civ. 1,25,9. ingressus: Liv. 24,34,15. introitus: Cic. Verr. 6,30/80 Caec. 39 Aetna 163. iter: Caes. civ. 1,27,4 Vlp. dig. 7,6,1,3. via: Caes. Gall. 6,9,8 Corp. X 444,27. trames: Sen. Phoen. 228. foramen: Ov. met. 12,44 Pall. 1,35,10. fores, ianua, limen, vestibulum *passim*. ostium: Cic. Verr. 5,118 Verg. Aen. 6,43 Lvcan. 10,515 Plin. nat. 6,18. porta: Ov. met. 4,439. portus: Caes. Gall. 4,20,2 Tac. Agr. 24. initium: Tert. scorp. 10. principium: Sen. dial. 6,4,3. primordia: Stat. silv. 2,1,36.

opposita: abitus: Lvcr. 1,677. abscessus: Tac. ann. 12,33. excursus: Lvcan. 10,513. exitus: Cic. Verr. 5,117 dom. 123 Att. 2,24,1 (*l. 37*). Liv. 30,4,2. 38,4,6 Tert. scorp. 10 anim. 2 Avg. civ. 12,15. reditus: Cic. Cluent. 119 Liv. 44,6,12. *Dittmann.*

Aditus *cogn.* Corp. 8264 (*Tarracinae*) L. Pomponius Bithus (*libertinus*) ... L. Pomponio L. f. Ouf. Adito f. suó. *Otto.*

? **adiubeo,** -ēre. *ex Turnebi coniectura, fortasse recte, legitur* Cat. 32,4 iube ... et si iusseris illud, adiubeto (adiuvato *codd.*), nequis liminis obseret tabellam. Colvm. 6,37,1 *admissarius* sic veneri modestior adiubetur (*sic cod. Sang., sed recte Lundström* adhibetur).

adiūbilo, -āre. *ab* ad *et* iubilare. Inscr. christ. *in abside basilicae Ambrosianae Mediolani* (Mai script. vet. nova coll. V p. 144) 2 tristatur mundus adiūbilatque polus (*titulus videtur esse medii aevi*).

adiūdicātio, -ōnis *f. ab* adiudicare. *terminus in iure technicus. cf. Wlassak, PW. I 362. Ruggiero, diz. epigr. I 79.* Pomp. dig. 10,2,47 cum adiudicationes ab arbitro fiant, si uni adiudicetur totus fundus. Marc. dig. 41,3,17 *fundum* ex adiudicatione possidere. Pap. dig. 28,5,79 factis adiudicationibus. Vlp. dig. 10,1,2,1 adiudicatione controversiam dirimat. *ibid.* potest hoc facere per ⟨ad⟩iudicationem et condemnationem. 10,3,10 officio iudicis etiam talis adiudicatio fieri potest, ut alteri fundum, alteri usum fructum adiudicet. 10,3,13 *partem* creditor per adiudicationem emit. 17,2,43 *actio* adiudicationem non admittit. Pavl. dig. 3,3,42,6. 10,1,4. 10,1,4,5. 10,2,29. 10,2,36. 10,2,44,1. Gaivs inst. 4,42 adiudicatio est ea pars formulae, qua permittitur iudici rem alicui ex litigatoribus adiudicare. 4,39 partes ... formularum hae sunt: demonstratio, intentio, adiudicatio, condemnatio. *cf.* 4,44. *i. q. condemnatio*: Avell. p. 609,13 quorum quis communionem amplectitur, eorum et similem adiudicationem in condemnatione consequitur. Ennod. opusc. 2 p. 309,3 Vind. causam adiudicatio praecedebat.

adiūdico, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* iudicare. adioudicari *l. 29. verbum technicum haud ita saepe ad alias res transfertur.*

I *technice, iudicando attribuere praecipue de dividenda hereditate vel finibus agrorum statuendis*: Gloss. προσκρίνω. II 10,34 adiudicentur προσκυρωθῇ. Trag. inc. 52 (*verba Aiacis*) me est aecum frui fraternis armis mihique adiudicarier. Plavt. Men. 188 adiudicato *in versu corrupto*. Lex agr. (Corp. I 200) 62 ⟨quod eiu⟩s agri adioudicari licebit. 90 neive reddito neive adiudicato. Cic. leg. agr. 2,43 *Aegyptum* populo Romano. 2,58 agros ... populo Romano (off. 1,33 Val. Max. 7,3,4). Phil. 10,12 Antonione an Bruto legiones. Caec. 56 *mulierem* Veneri in servitutem. leg. agr. 2,44 regnum ... Ptolomaeo. frg. orat. 8,11 M. huius fortunas paucorum odio (*cf.* Arvs. Mess. gramm. VII 456,20). Att. 4,2,3 *domum* nobis. Caes. Gall. 7,37,1 cui magistratum adiudicatum a Caesare (a C. adsignatum β) demonstravimus. Bell. Alex. 78,3 *alicui* tetrarchiam. 66,4 *sacerdotium* Lycomedi. Hor. epist. 1,18,57 si quid abest, Italis adiudicat armis. Liv. 3,72,5 sibi controversiosam rem. Val. Max. 4,1 ext. 7 cuinam adiudicari mensa deberet. Sen. Phaedr. 109 adiudicatae praesidem terrae deam (*Minervam*). apocol. 15 *Claudius* adiudicatur C. Caesari. Qvint. inst. 5,14,16 nobis ... bona. decl. 306 p. 206,2 si tibi nuptiae adiudicatae fuerint. Svet. Aug. 32 loca in urbe publica iuris ambigui possessoribus. Gaivs inst. 2,219 ut *iudici* quod per praeceptionem legatum est adiudicetur. 3,189 utrum ... servus efficeretur an adiudicati loco constitueretur. 4,42 (*v. sub* adiudicatio). *ibid. formula*: quantum adiudicari oportet, iudex Titio adiudicato. *in* Dig. *passim de iudicio divisorio* fundum, praemium, hominem, servum, pignus, usum; alii proprietatem, alii usum fructum; *liberius* hypothecam sibi per sententiam adiudicatam (20,1,16,5), nomina in causam legati rei publicae (33,1,21,3). Symm. epist. 9,121 Amm. 17,14,2. Serv. auct. Aen. 2,166 quod ... Helena iudicio Paridis non sibi, sed Deiphobo esset adiudicata. Heges. 2,9,1 non ... asseritur, sed tamquam servus adiudicatur. Svlp. Sev. chron. 1,39,4 Salomon ... puerum illi adiudicavit. *c. acc. causae iudicatae*: Cic. de orat. 2,129 qui nobis causam adiudicaturus sit. *c. dat. poenae vel tortoris i. q. condemnare*: Heges. 1,44,8 illi ego hodie adiudicor, illi poenas ... pendo. 1,45,2 Antipatrum morti (3,18,2 Vvlg. deut. 21,22 Avg. amic. 24 Hier. in Matth. 27,1 Migne 26,204a). 3,2 (l. 66 W.) cruci adiudicatus. 3,17 l. 31 W. *Romanis* nos (*Iudaeos*) adiudicavit *deus*. 4,4,5 captivitati. 5,22,1 supplicio. 5,27 l. 77 W. cum ... animi simul cum corpore sepulchro adiudicentur. 1,32,2. Hier. in Ezech. (Migne 25,762c) 10,1 infamiae. Sidon. epist. 1,7,11 publico carceri. *hoc sensu aliter iuncta*: Heges. 1,45,2 qui iam rei mortis essent adiudicati. 2,12,1 nec ille (*Pilatus*) adiudicare debuit *Christum*. Ambrosiast. in Rom. 5,13 cum Sodoma et Gomorrha per ignem adiudicatae sint deperire. Avg. civ. 20,30 detento et alligato et adiudicato. Mart. Cap. 2,166. Avell. p. 299,6 non adiudicantibus (κατακρινάντων) eum. Cassiod. hist. 5,17 (*ter*). **II** *in re non iudiciaria, arbitrando censendo putando*: Cic. Att. 1,19,7 Pompeium adduxi ..., ut in senatu ... mihi salutem imperii adiudicarit. Plin. nat. 9,168 is primus optimum saporem ostreis Lucrinis adiudicavit (Macr. sat. 3,15,3). Tert. nat. 1,10 cui quantum honorem adiu⟨dica⟩tis, tantum deis vestris derogastis. 2,5 non tibiae ... coronam ... adiudicatis, ⟨sed arti⟩fici. anim. 5 quantum dederis magistrae, tantum adiudicabis discipulae. Cypr. Gall. gen. 1480. Cypr. epist. 75,5 *haereticis* se adiudicat *i. adnumerat.* Solin. 1,123 perfectam prudentiam soli Socrati oraculum Delphicum adiudicavit. 52,62 chrysoprason ... beryllorum generi. Lact. inst. 7,14 *voluptatibus* animam suam cum corpore adiudicaverunt *i. dediderunt.* Symm. epist. 10,5,3 Celsum ... adiudicare nobilibus pignore dignitatis (*i. referre in numerum n.*). 1,31,2 aliquod didascalicum ... nostro quoque nomini carmen adiudica (Oros. 7,43,20) *i. q. dedica.* Vvlg. lev. 13,22 adiudicabit eum leprae (μιανεῖ) sacerdos. Physiogn. 36 dolos omnes his oculis adiudicabis. Cod. Iust. 1,17,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 6ᵉ. *aliter versa praepositione*: AMBR. apol. Dav. 1, 10, 51 in quo ... alium iudicat, semet ipsum adiudicat *scil. praeter alium.*
III *fracta vi praepositionis i. q. iudicare*: GLOSS. III 467, 10 adiudico φημί. ALF. dig. 39, 3, 24, 2 antequam adiudicaret. TERT. nat. 1, 4 cum sit humanius occulta manifestis adiudicare, quam manifesta de occulto praeiudicare. FVLG. myth. 3, 9 dum turpia adiudicasset *Minerva* buccarum inflamina. HEGES. 1, 41, 11 Herodes dubia pro certis adiudicavit. VVLG. Luc. 23, 24 Pilatus adiudicavit (ἐπέκρινε) fieri petitionem eorum. OROS. hist. 3, 20, 12 qui nunc nobis saevissimi hostes adiudicantur (4, 3, 2).
synonyma: *ad I*: *c. dat.* poenas pendere. *ad II*: dare. *opposita*: *ad I*: asserere. *ad II*: derogare.

adiugo, -ātum, -āre. *ab* ad *et* iugare. GLOSS. IV 8, 7 adiugat coniungit. NON. 75 adiugare adiungere (GLOSS. V 638, 22): PACVVIVS Chryse (trag. 92) 'mater est terra, ea parit corpus, animam aether adiugat'. *idem* Iliona (trag. 195) 'blandam hortatricem adiugat voluptatem' (volunt- *codd.*). *technice* (*hoc fortasse ab* ad *et* iugum *derivatum*): LACT. opif. 6, 4 adiugatis corporibus elata suboles *de coitu*. COLVM. 4, 17, 6 nihil ... refert iugum in stellam ... diduci, nisi et palmites adiugentur (adiunguntur *codd.*). PLIN. nat. 17, 175 pampinos adiugatae *viti* detergere. *V.*

adiūmen βοήθεια GLOSS. II 6, 28.

adiūmentum, -ī *n.* [*ab* adiuvare. *Th.*]
I *generatim*: GLOSS. βοήθεια, adiutorium, adminiculum vel auxilium. *absolute*: PLAVT. Epid. 336 nec mihi plus adiumento (-ti *codd.*) ades, quam ille qui numquam etiam natust. RHET. Her. 1, 8 *si* his adiumentis magis quam veritati eos confidere aperiemus. 1, 10 quod adversarii firmissimum sibi adiumentum putarint. 1, 18. 2, 8 numquid habuerit de consciis, de adiutoribus, de adiumentis. 4, 8. CIC. inv. 1, 7 qui (*Aristoteles*) huic arti plurima adiumenta atque ornamenta subministravit. 2, 24 ratio, adiutores, adiumenta ceteraque quae ad rem pertinebunt. 2, 44. Brut. 301 hoc adiumento (*memoria*) ille tanto sic utebatur, ut .... orat. 13. de orat. 1, 38 plura proferre possim detrimenta publicis rebus quam adiumenta per homines eloquentissimos importata. 2, 102 plus ... adiumenti quam incommodi. 2, 308. 3, 82. div. in Caec. 4 quo ego adiumento sperabam hanc a me posse molestiam demoveri, id .... Verr. 5, 137 Manil. 70 Planc. 77 Sulla 82. fin. 5, 59 ut *natura* ... neque sane multum adiumentis externis et adverticiis uteretur. Lael. 46 praesidii adiumentique causa. Att. 12, 29, 2. LVCR. 6, 1022 quare queat id magis esse, haec quoque res adiumento ... iuvatur. COLVM. 5, 5, 9 *cum vitis* iam sine adiumento consistere valet. PLIN. nat. 22, 86 hoc adiumento tunc valentissimo. SIL. 16, 11 si cetera Marti adiumenta forent. QVINT. inst. 1 praef. 27 sunt et alia ingenita cuique adiumenta. decl. 268 p. 96 ut haec infirmitas hominum haberet adiumenta aliqua. TAC. ann. 12, 61 nullis extrinsecus adiumentis (LACT. inst. 3, 8 VEG. mil. 2, 2). PS. APVL. Ascl. 37 hominibus adiumenta praestans infirmis (AVG. civ. 8, 26). IREN. 2, 19, 4. CYPR. epist. 69, 12 ut et aphronitris et ceteris quoque adiumentis ... opus sit LACT. inst. 6, 18 labores huius vitae mutuis adiumentis perferamus (epit. 33, 8). opif. 13, 8. SYMM. epist. 1, 81 Vitalianum ... in adiumentum suum credo litteras poposcisse. 9, 12. 133. AMM. 17, 13, 28 Quados Sarmatis adiumenta ferentes. 21, 13, 12 adiumenta caelestia. 26, 7, 11. 31, 6, 5. AMBR. Abr. 1, 3, 17 qui secum fuissent in adiumentum ... sociati. HEGES. 1, 1, 9 *Antiochum* ferentem adiumenta aerumnae. 1, 24, 2 finis laboris adiumentique. AVG. civ. 22, 22 in quorum (*morborum*) pluribus ... ipsa adiumenta et medicamenta tormenta sunt (22, 24). c. Iul. op. imp. 2, 100 IOH. DIAC. 14 GREG. TVR. Franc. 4, 35. *additus est gen. subi.*: *personae vel bestiae*: CIC. off. 2, 16 quos negat sine adiumentis hominum tantas res efficere potuisse. 2, 39. PLIN. nat. 33, 35 sine ullo peditum adiumento. PLIN. epist. 6, 6, 7 optimi fratris adiumento. SVET. Tib. 68 sine adiumento consiliove medicorum. TERT. nat. 2, 13. IREN. 3, 20, 3. AMM. 14, 4, 3 equorum. 15, 7, 5. 17, 7, 7. 18, 2, 13. 22, 11, 10. 23, 5, 19. 26, 1, 14. 29, 5, 40. *rei*: CIC. de orat. 3, 84 quae (*res*) plura adiumenta doctrinae desideret (Mur. 63). SIL. 11, 605 nec opum adiumenta feremus? PRISC. gramm. III 114, 16 sine adiumento aliarum partium orationis. AMM. 21, 12, 14 quibus nihil praeter moenium supererat adiumentum. 18, 2, 13. 27, 10, 11 necessitatis. HIER. epist. 120, 1 huius vitae. AVG. civ. 14, 27 alimentorum. c. Pelag. (Migne 44, 633) 4, 11, 30 gratiae. ENNOD. epist. 7, 14 orationum vestrarum. 19 divini favoris. *ibid.* mei praeconii. op. 1 divitiarum.
nota: adiumento esse: *de rebus*: RHET. Her. 2, 16 *cognitionem amphiboliarum* non modo nullo adiumento esse, sed .... 2, 27 quid sit causae adiumento. 2, 48 huius rei aut leniendae aut corrigendae nullam rem adiumento futuram (*corr.*). 3, 9 fortitudini fortunam. 4, 33. 37 nihil Karthaginiensibus scientia rei militaris adiumento fuit. CIC. Verr. 1, 10 nullam sibi rem adiumento fore. 6, 103 Font. 48 Mur. 53 Balb. 19. epist. 13, 24, 1 sibi meam commendationem maximo adiumento fuisse. 13, 29, 6. 30, 2. 34. 38. 39. 46. 71 magno usu atque adiumento. 77, 2. 14, 18, 1. BELL. Hisp. 41, 4 quae res magno erat adiumento oppidanis. PLIN. epist. 4, 40, 2 horum utrumque invicem adiumento fuit. *de hominibus*: VARRO ling. 5, 80 cum accesserant ei qui adiumento essent alienigenae. RHET. Her. 3, 29 iis, qui minus ingenii habent, adiumento velimus esse. CIC. epist. 2, 6, 3 huic te unum tanto adiumento esse. CAECIL. mort. 18 duo minores, qui sint adiumento. *c. gen. obiecti*: *rei*: RHET. Her. 1, 6 ab lege, ab scriptura aut ab aliquo ⟨firmissimo⟩ nostrae causae adiumento principium capere oportebit. CIC. de orat. 1, 44 oratorum ... adiumenta atque ornamenta dicendi. 2, 171 ad belli adiumenta et ad ornamenta pacis (Verr. 6, 124 VEG. mul. praef. 1). Mur. 38 consulatus. 53 petitionis. p. red. 1 salutis. Tusc. 4, 58 corporum. 4, 84 bene beateque vivendi. off. 1, 72. SALL. Iug. 45, 2 ignaviae. LIV. 2, 3, 5 belli. TAC. ann. 16, 17 claritudinis. PLIN. epist. 2, 19, 4 pronuntiationis (DON. Ter. Eun. 89 pronuntiandi). GELL. 5, 21, 14 opinionis. APVL. apol. 77 pertinaciae. DICT. 3, 20 deprecandi. HIER. epist. 148, 22 sanctitatis. COD. Theod. 11, 16, 15 operarum. 11, 20, 4, 1 aerarii nostri. OROS. hist. 1 praef. 3 rei familiaris. ENNOD. epist. 5, 20 necessitatis. *hominum*: CIC. de orat. 2, 303 quom ... adversariorum adiumenta confirmant. OV. Pont. 4, 13, 31 adiumenta parentis. SYMM. epist. 7, 57 in adiumentum sui. AMM. 27, 3, 12 ad usque mortis ... discrimina adiumentis utriusque *episcopi* progressis. AVG. grat. (Migne 44, 90) 41 bonorum. enchir. 110 mortuorum (*v. s.* adiuvamentum *p. 718, 47*).
additur in qua re: CIC. Quinct. 4 quod mihi consuevit in ceteris causis esse adiumento. 49 Mur. 14 Planc. 23 Rab. Post. 47. Att. 12, 31, 2 magno ... adiumento ... in repraesentando. CENS. 4, 12 qui in conditu Thebarum Cadmo fuerint adiumento. AQVILA rhet. 25, 1 utemur ... hoc adiumento in his, quae infirma ... futura sunt. ad *aliquid*: TER. Phorm. 105 nihil aderat adiumenti ad pulchritudinem. CIC. fin. 5, 59 ut *animus* nihil aut non multum adiumento ullo ad suam confirmationem indigeret. off. 1, 1 quam ... ad rem nos ... magnum attulimus adiumentum hominibus nostris. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4 (9, 12), 1 maximo ad victoriam adiumento. SYMM. epist. 9, 20 adiumentum meis ... decernas ad equorum coemptionem. 7, 71. *sequitur* quod: ASCON. Cornel. p. 61 B. adiumentum ... habuit, quod ... Cornelius ... adversus principum voluntatem ... nihil fecerat.
II *in re militari interdum auxilia, vires*: *cf. Petschenig, Philol. 50 (1895) 337.* ? GLOSS. IV 9, 55 adiumenta auxilia. AMM. 14, 7, 9 adiumenta paulatim illi subtraxit. 18, 4, 1 rex Persidis ferarum gentium adiumentis accinctus. 20, 8, 16 cum ... hae provinciae ... externis indigeant adiumentis et fortibus. 23, 2, 1. 26, 6, 11. 26, 10, 4. 27, 9, 6 luxu adiumento militari marcente. 27, 12, 10. 29, 5, 3. 47. HEGES. 3, 24 rapere victoriam, dum adiumenta veniant.
synonyma: *ad I*: conscius, adiutor, ornamentum, praesidium, usus, (ops), auxilium, consilium, opera, materia. *opposita*: impedimentum, adversarium, detrimentum, incommodum. *ad* adiumento esse: obesse RHET. Her. 4, 33. *Bannier.*

adiūnctīcius, -a, -um. *ab* adiunctus. GLOSS. IV 275, 56 prosilitus (*proselytus*) adiuncticius (adventicius *cod. Leid. s. XIII*) de aliena gente.

adiūnctio, -ōnis *f. ab* adiungere. *actus adiungendi, res adiuncta.*
I *de coniunctione rerum incorporalium*: *in grammatica et rhetorica*: **1** *sensu technico*: *de artificiali quadam conlocatione vel copulatione verborum*: RHET. Her. 4, 38 adiunctio est, cum verbum, quo res conprehenditur, non interponimus, sed aut primum aut postremum conlocamus. primum hoc pacto: deflorescit formae dignitas aut morbo aut vetustate *eqs.* CIC. de orat. 3, 206 eiusdem verbi ... conversio et in eadem verba impetus et concursio et adiunctio et progressio (*cf.* orat. 135). part. 16 reperta *verba sunt*, quae ex iis (*nativis*) facta sunt et novata aut similitudine ... aut inflexione aut adiunctione verborum. PRISC. gramm. III 183, 23 per ζεῦγμα, id est adiunctionem, ... numeri ... genera ... personae copulantur. **2** *de adiectione verborum* (*numerorum*): PRISC. gramm. III 19, 1 adiunctio verbi (*ad pronomen reflexivum*). 22, 7 pronomen sine adiunctione nominis. AVG. mus. 1, 12, 21 *numeri* per complicationem atque adiunctionem quandam fiunt, origo autem complicationis et adiunctionis duali numero recte tribuitur. *in musica*: CASSIAN. inst. 2, 2, 1 psalmos ... adiunctione quarundam modulationum debere dici. *in logica* (*adiectio cogitati, i. exceptio*): CIC. inv. 2, 171 esse quasdam cum adiunctione necessitudines, quasdam simplices et absolutas ... *in enuntiato*: 'necesse est Casilinenses se dedere Hannibali' ... adiunctio est haec: 'nisi malunt fame perire'. 2, 172 reperias nullam esse rem, quam facere necesse sit, nisi propter aliquam causam, quam adiunctionem nominamus. *ibid.* sine adiunctione (*opp.* cum ... exceptione). 2, 174. fin. 2, 39 sententias simplices ..., in quibus nulla inest (est *al.*) virtutis adiunctio. *de adiunctione animorum*: *inclinatio, affectus*: CIC. Att. 7, 2, 4 si hoc (*sc. amor naturalis liberorum*) non est, nulla potest homini esse ad hominem naturae adiunctio. Q. CIC. pet. 20 homines ad benevolentiam ... ducuntur beneficio, spe, adiunctione animi ac voluntate. **II** *de coniunctione rerum corporalium*: *admixtio*: PALL. 1, 5, 1 *gleba* pinguis soli adiunctione glutinetur. *adhaesio*: AMBR. Noe 9, 29 *in intestinorum amictu* per moram adiunctionum adhaerere ciborum reliquias; quae si adiunctiones solvantur, transire ... cibos. *accessio*: AVG. in psalm. 65, 20 'offeram ... boves cum hircis'. adiunctione ipsa salvantur hirci: per se non possunt, adiuncti bobus accipiuntur. *incrementum*: PAVL. sent. 3, 6, 49 adiunctiones, quas fundo ... testator ex diversis emptionibus applicaverat. *cf.* adiectio.

adiūnctīvus, -a, -um. *ab* adiunctus. *vocabulum grammaticorum.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *de modo coniunctivo*: DIOM. gramm. I 340, 24 de subiunctivo modo: subiunctivus sive adiunctivus ideo dictus, quod per se non exprimat sensum, nisi insuper alius addatur sermo. MAR. PLOT. gramm. VI 432, 29 modus . . . subiunctivus, quem quidam adiunctivum vel coniunctivum vocant. PS. ASPER gramm. V 551, 14 qualitates (*i. modi*) verbi sunt quinque: . . . adiunctiva, ut 'cum legas'. DON. Ter. Phorm. 4, 3, 76 adiunctivum (*sc. modum*) pro pronuntiativo. PS. PROB. gramm. IV 241, 1. 244, 13. *nota*: PS. SERG. gramm. IV 551, 14 adiunctivo . . . modo . . ., ut 'cum legam' et 'cum legero'. 2 *de coniunctionis specie*: PRISC. gramm. III 93, 13 species *coniunctionum* sunt: copulativa, . . . adiunctiva, causalis . . . . 95, 15 adiunctivae sunt, quae verbis subiunctivis adiunguntur, ut: si, cum, ut *al.* 95, 24 hoc interest inter adiunctivas et proprie causales, quod hae cum affirmatione, illae cum dubitatione proferuntur. 3 *de adiectivo* (?): CAPER ap. Char. gramm. I 132, 6 *loco mutilo*: non ut adiunctivo, sed appellativo est locutus. CLEDON. gramm. V 36, 18 haec (*patronymica a matre, ut 'Inous'*) etiam adiunctiva. *adv.* **adiūnctīvē**. IREN. 3, 8, 1 *loco subobscuro*: 'mammonas' . . . secundum . . . hebraicam *loquelam* adiunctive dicitur mam. *cf. Stieren ad h. l.*

adiūnctor, -ōris *m. ab* adiungere. *qui adiungit*. CIC. Att. 8, 3, 3 ille (*Pompeius*) legibus . . . ferendis auctor, ille Galliae ulterioris adiunctor (*sc. Caesari*). *Hey.*

Adiune *nom. mul. celticum*. INSCR. Britann. christ. Huebner 55. 56 Adiune (*lectio non plane certa est*) hic iacit. *Otto.*

adiungo, -iūnxī, -iūnctum, -iungere. *ab* ad *et* iungere. *vocabulum vitasse videtur* PLIN. mai. (*sed cf.* nat. 1 ind. 2, 91. 5, 22. 33. 42 *et* fragm. dub. ap. Prisc. gramm. II 594, 23). adiuncserimus: *cod.* FRONTIN. aq. 88. adiuncxerant: FLOR. 1, 10, 3 (*cod. Bamb.*). adiuncxit: AMBR. Iac. 1, 1, 4 *et saepius* (*cod. A*). aiuncta: CORP. VI 13823, 7. STAT. silv. 1, 3, 76 *v. sub* abiungo. GLOSS. *προσεπισυνάπτω, προσέπιζευγνύω, παρεσκευάσατο*. adiungitur: cohaeret coniungitur. *usus reflexivus iam inde a* PLAVT. (Aul. 236) *invenitur*. [*val.* ajunge, *it.* aggiungere, *francog.* adjoindre. *M.-L.*]

I ***de rebus corporalibus*** (*adiungere homines, bestias, res*): **A** *de coniunctione locali*: **1** *iungere ligando*: *animantia*: *cum dat.*: CIC. Arat. 16 (nat. deor. 2, 109) quasi temoni adiunctam . . . Arctum. HOR. sat. 2, 3, 247 plostello adiungere mures. TIB. 1, 9, 7 tauros . . . aratro. PAVL. FEST. 148 *mulos* currui vehiculoque (FRONTIN. strat. 2, 4, 17). PHAEDR. app. 10, 6 iuvenco vetulum . . . bovem. *hinc omisso dat.*: VARRO rust. 1, 20, 2 tironem *iuvencum* cum veterano adiungant. ELEG. in Maecen. 1, 125 roseas adiungere bigas *Aurorae*. PROP. 2, 18, 10 adiunctos . . . equos *Aurorae* (OV. epist. 12, 152). OV. am. 1, 2, 26 adiunctas . . . aves. ars 1, 550. *aliter*: LVCR. 2, 604 adiunxere feras (*sc. poetae Magnae Matris descriptioni*). *cf.* AVG. civ. 7, 24. *de hominibus*: FRONTIN. strat. 4, 7, 29 *delectos ex exercitu* adiunctos (*i. adhaerentes*) equitibus . . . ad moenia provehi. ENNOD. dict. 7 p. 445 *proles rusticorum* patris bracchiis . . . adiungitur. *inanima*: VERG. georg. 1, 2 ulmis . . . adiungere vites. TIB. 1, 7, 33 palis . . . vitem. MANIL. 5, 242 stirpem *vitis* . . . adiunget calamis (5, 238 iunget ad ulmos). COLVM. 4, 13, 1 *harundinem* stirpi. [4, 17, 6 *legitur* adiugentur.] CALP. ecl. 7, 50 sternitur adiunctis ebur admirabile truncis. PAVL. dig. 34, 2, 32 pr. pediculis argenteis adiuncta sigilla aenea. TAC. Germ. 44 remos in ordinem lateribus. ENNOD. carm. 1, 8 pr. plectra . . . digitis. GLOSS. V 632, 6 adiunctis talaribus: admotis talorum vinculis. *ponte iungere loca*: *v. sub 3 b*. VVLG. Ezech. 37, 17 adiunge illa *ligna*, unum ad alterum, tibi in lignum unum (*cf.* 37, 19) **2** *iungere tactu, mixtura*: *cum* ad: PLAVT. Pseud. 1259 amans . . . ubi ad labra labella adiungit. CIC. top. 22 est ius parietem directum ad parietem communem adiungere. *cum dativo*: CIC. nat. deor. 1, 78 Triton . . . natantibus invehens beluis adiunctis humano corpori (SEN. epist. 92, 9). 2, 136 cum . . . arteria . . . ostium habeat adiunctum linguae radicibus. 2, 138 *ventriculo cordis* similis alter adiunctus est (*cf.* APVL. Plat. 1, 16). fin. 5, 40 si qua sint adiuncta ei (*viti?*) membra. CELS. 7, 7, 13 *exteriori tunicae oculi* interior adiuncta est. SIL. 3, 494 mixtus Athos Tauro Rhodopeque adiuncta Mimanti . . . cesserit *Alpibus*. MART. CAP. 6, 715 quibus argumentis propositae lineae adiungi et adscribi possint *aliae*. CIC. off. 1, 138 accessionem adiunxit aedibus. Att. 4, 16, 8 adiungetur . . . operi (*Saeptis*) villa etiam publica. LIV. 23, 37, 4 promovendo adiunctam muro . . . turrem. *obscurum* TREB. trig. tyr. 33, 6 domus . . . adiuncta gentibus (aedibus *unus cod.*) Flaviis. VLP. dig. 30, 41, 13 tabulas adfixas et parietibus adiunctas. *nota* MART. CAP. 7, 765 vas super suum fundum. *de mixtura medicamentorum*: SCRIB. LARG. 35 pluviali aqua teritur aerugo, postea cetera adiunguntur. 230 medicamento si . . . sanguinis . . . duae ligulae adiunctae fuerint. SER. SAMM. 165 chelidoniae . . . sociatur acetum adiuncto . . . nitro. *de aquis*: IVL. HON. cosmogr. rec. B 11 *Axio* adiungitur fluvius (A 25 iungit se Danuvio). ANON. cosmogr. 8. *nota* GREG. TVR. Franc. 5, 41 p. 233 postquam ei (*Legeri*) Cares torrens adiunxit. *de unguento*: ENNOD. dict. 8 p. 446 Vind. quotiens . . . ad dotem manuum humanarum nobile germen (*sc. amomum*) adiungitur (*i. inungitur?*). *de nebula*: VITR. 1, 4, 1 cum . . . aurae . . . ad oppidum pervenient et his ortae nebulae adiungentur. *de locali adiunctione rerum incorporalium*: CIC. Tim. 43 singulos *animos* adiunxit ad singula *sidera*, *cf.* nat. deor. 1, 25. AVG. civ. 22, 34 p. 614 D. animae . . . corpus. *subi. res*: AETNA 428 *hoc genus lapidis* nullas adiunxit opes (*i. nullam materiam sumministravit, sc. igni*).

3 *iungere propinquitate, appropinquatione*: **a** *aliquem*: *praesertim milites acie vel itinere* (*iuxta collocare vel mittere*): CAES. civ. 3, 89, 1 *legioni nonae in sinistro cornu* sic adiunxit octavam, ut paene unam ex duabus efficeret. 3, 55, 1 eo Q. Calenum misit eique Sabinum et Cassium cum cohortibus adiungit. 5, 29, 1 cum maiores manus hostium adiunctis Germanis convenissent (6, 2, 3). HIRT. Gall. 8, 2, 1. BELL. Alex. 27, 7 adiunctis his, qui subsequebantur. 34, 4 legioni XXXVI. duas. 62, 1. NEP. Ages. 6, 3 adiunctis de suis comitibus (*sc. ad adulescentulos*). LIV. 2, 40, 12 rediere . . . Volsci adiunctis Aequis. 4, 32, 3 *al.* 22, 45, 6 copias suis *copiis* adiungunt atque ita instruunt aciem. 22, 48, 6. 22, 50, 11 *al.* 27, 8, 16 externa auxilia cum singulis . . . legionibus adiunxisset. 37, 40, 5 phalangitis . . . cataphractos. addita his ala. 40, 27, 3. 32, 25, 7 adiunctis Macedonibus (*opp.* oppidanis solis). CVRT. 3, 9, 8 Macedones Thessalis adiuncti *dextrum cornu tuebantur*. 4, 12, 10 *al.* 4, 13, 31 adiunctis sagittariis Cretensibus. TAC. hist. 1, 79 tertia legio adiunctis auxiliis. 2, 8 *al.* 4, 79 ne . . . legio adiuncta Britannica classe adflictaret Batavos. 2, 57 octo milia *militum* sibi. IVST. 7, 6, 8 exercitui . . . robur Thessalorum equitum. OROS. hist. 3, 1, 21 exercitum . . . Boeotiis in auxilium. *nota* SIL. 5, 114 (*verba Flamini*:) has sera ad laudes Servilius arma (*i. exercitum*) adiungat? *reflexive*: LIV. 42, 59, 5 cedentes . . . sensim . . . postquam se Eumenis auxiliis adiunxerunt. FRONTIN. strat. 1, 1, 9 Nero . . . se Livio Salinatori. TAC. hist. 3, 50 undecuma legio sese adiunxerat *agmini*. *passivum reflexive*: CIC. Att. 8, 12[a], 3 Domitius cum . . . cohortibus eodem adiungeretur. LIV. 3, 18, 7 adiungitur et Tusculana legio. 24, 21, 11 multitudo stationibus . . . dispositis. TAC. hist. 1, 31 legio classica . . . praetorianis. *nota* DICT. 3, 15 *Achilles* paucis . . . adiunctis secum . . . pergit. 4, 17. *nonnulla, quae sub I C 1 c posita sunt, et huc referri possunt.* *aliis modis* (*comitatu, custodia, vicinitate*): CIC. Catil. 3, 4 comitem . . . eis (*legatis*) adiunctum esse T. Volturcium. Manil. 47 fuit . . . profecto quibusdam summis viris quaedam ad amplitudinem . . . divinitus adiuncta Fortuna (AVG. civ. 8, 14 p. 342 D. Socrates habebat adiunctum et amicitia quadam conciliatum *numen*). LIV. 10, 10, 11 accolas sibi . . . adiungere . . . efferatae gentis homines. VERG. Aen. 8, 515 tibi . . . Pallanta. VAL. FL. 4, 367 custodem . . . Argum (*sc. bovi*). SIL. 4, 667 haec Venere adiuncta . . . spectabat . . . Mulciber. 13, 47. QVINT. inst. 1, 2, 5 libertum lateri filii (*cf. ibid.* adsiduus comitatus). TAC. ann. 15, 27 adiungit iis (*legatis*) centuriones cum mandatis. ITIN. Alex. 36 remissis *Scythis* adiungit . . ., qui . . . renuntiarent. OV. fast. 6, 799 dicite, Pierides, quis vos (*statuas Musarum*) adiunxerit isti (*Herculi*). *translate*: CIC. de orat. 1, 236 iuris scientiam eloquentiae tamquam ancillulam . . . adiunxisti. *similiter de ficta coniunctione personarum*: CIC. nat. deor. 2, 166 principibus heroum . . . certos deos . . . periculorum comites. Phil. 12, 14 ponite ante oculos M. Antonium . . ., Lucium adiungite. TERT. nat. 2, 8 Phariam adiungunt (*sc. Serapidi*). 2, 12 Opem *Saturno*. AVG. civ. 4, 10 p. 157 D. *Iovi* Iuno uxor adiungitur. *cf. p. 705, 43.* *i. q. admovere, adducere*: CYPR. GALL. exod. 105 *filias Iothori* riguas Moses adiungit ad undas. *consequi*: ENNOD. epist. 1 p. 3 Vind. *Olybrium* vicinis calcibus pernix insecutor adiunges (adurges *Hartel*). *reflexive*: CIC. Att. 9, 10, 2 eius fugae comitem me adiungerem. VVLG. act. 8, 29 accede et adiunge te ad currum istum. TERT. bapt. 18 *Philippus* se curriculo eunuchi. VVLG. I Macc. 6, 21. AVG. civ. 2, 25 p. 90 D. miles . . . se ipsum ibi (*iuxta fratrem occisum*) perimens fraterno corpori adiunxit. *passivum reflexive*: CYPR. GALL. num. 639 *vates* viam vincens . . . adiungitur urbi (*i. pervenit ad*). MART. CAP. 7, 802 reticens propiori adiuncta sorori est. PS. SEN. ad Paul. 1. ITALA (Iren. 3, 12, 15) act. 10, 28 non est fas viro Iudaeo adiungi aut convenire cum allophylo (VVLG. coniungi aut accedere ad). **b** *aliquid*: *loca locis*: CIC. Verr. 5, 117 eorum (*portuum*) coniunctione pars oppidi, quae appellatur Insula, mari diiuncta angusto, ponte rursus adiungitur et continetur. NEP. Dion 5, 5 insulam adiunctam oppido (*Syracusis*). LIV. 8, 12, 8 castra . . ., quae urbi adiuncta erant. LVCAN. 6, 55 tot potuere manus adiungere Seston Abydo. PLIN. nat. ind. 2, 91 quae insulae continenti adiunctae sint (nat. 2, 205 iunxit). DICT. 2, 45. VITR. 5, 1, 4 basilicorum loca . . . foris. PROC. dig. 41, 1, 56 pr. *quod insulae adcrevit*, meo adiunctum est. MELA 1, 18 *Thraciae* Macedonia adiungitur. *translate*: MANIL. 4, 695 rerum maxima Roma . . . caelo . . . adiungitur. *vulgariter*: GALEN. alfab. 95 in partibus Italiae, que ad Galliae adiungit. *alias res locis*: BELL. Alex. 31, 4 quae (*pars valli*) flumini erat adiuncta. VERG. Aen. 9, 68 classem, quae lateri castrorum adiuncta latebat. *cf.* adiunctus *adi. sub 1.* *naves navibus*: CAES. civ. 2, 3, 3 hac (*navi*) adiuncta ad reliquas naves cursum . . . perficit *Nasidius*. BELL. Alex. 42, 3 Afr. 28, 1 LIV. 28, 8, 8 *al.* 38, 7, 2 cum sexaginta lembis . . . adiunctis Achaeorum . . . navibus. SIL. 14, 357. *scripta scriptis* (*sc. iuxta mittendo, ponendo; aliter v. sub II A 3*): OV. Pont. 1, 1, 21 quidquid id est (*sc. operis, quod tibi mitto*), adiunge meis *libris*. *cf.* CIC. epist. 3, 8, 10 adiungam eas (*litteras*), quas. FRONTO p. 111 N. orationem *orationibus missis* (137). SIDON. epist. 7, 9, 4 paginam . . . voluminibus.

B *de coniunctione temporali*: CIC. Brut. 109 *M. Druso* proxime adiunctus C. Drusus fuit. 110 his adiuncti sunt C. Curio, M. Scaurus *etc.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. civ. 18, 27 p. 291 D. his *prophetis* adiungitur Ionas. 18, 33 p. 304. CIC. Brut. 99 horum aetatibus adiuncti duo C. Fannii.

C *de aliis coniunctionibus rerum corporalium*: **1** *hominum cum hominibus*: **a** *amicitia, societate, consortio*: *cum dativo*: PLAVT. As. 288 socium ... quaerit, quem adiungat sibi. CIC. Quinct. 12 socium tibi eum velles adiungere (Pis. 80 SALL. Iug. 70, 2 CVRT. 6, 9, 17). Mur. 42 multas sibi tribus. Att. 1, 14, 4 hic dies me valde Crasso adiunxit. epist. 5, 7, 2 te mea ... studia ... mihi. 13, 40 tibi gratissimos ... adulescentes adiunxeris (13, 51). SEN. epist. 105, 5 illum sibi ..., qui contemnitur. SVET. Iul. 19 Lucceium sibi. AMM. 26, 2, 9 alienum ad amicitiam ... sibi. HEGES. 1, 13, 2 quos ... cupienti. CIC. epist. 5, 7, 3 tibi ... me ... in amicitia adiunctum esse. Q. CIC. pet. 25 nisi aliqua necessitudine competitorum alicui tuorum sit adiunctus. SPART. Ael. 3, 4 *adoptionis affectu* ei videbatur adiunctus. *sim.* CIC. div. Caec. 13 Marcellorum nomini (*i. familiae*) tota illa provincia adiuncta est (*tamquam clientela?*). *de consentiente*: QVINT. decl. 365 p. 398 nemo alteri esset adiunctus. *de discipulis*: VVLG. act. 17, 4 crediderunt et adiuncti sunt Paulo et Silae. IREN. 3, 14, 1. *translate*: CIC. Att. 11, 6, 1 meus dolor ... socium sibi adiungit dolorem tuum. SIDON. carm. 15, 119 Polemi sapientia vitam excolit adiunctamque suo fovet ... Platoni. *reflexive*: CIC. epist. 1, 8, 2 *v. p. 708, 34.* PS. APVL. Ascl. 5 reliquae hominum species his similes erunt, quorum se generis speciebus adiunxerint. *passivum reflexive*: NEP. Alc. 9, 3 eum amicum sibi cupiebat adiungi. COMM. apol. 437 adiungi voluptuosis. *nota* DICT. 2, 14 *Chryses* cum (*praep.*) his se adiunctum esse simulabat. *cum* ad: *reflexive*: PLAVT. Aul. 236 quam ad probos propinquitate proxime te adiunxeris, tam optumum est. AMBR. off. 3, 22, 133 ad quem (*amicum*) a n i m u m tuum adiungas atque applices. *cf. p. 708, 41.* *omissa relatione*: TER. Ad. 72 ille, quem beneficio adiungas, ex animo facit. 927 unam facere nos hanc familiam, colere, adiuvare, adiungere. CIC. fin. 3, 9 te adiungo socium. Att. 6, 1, 10 adiunges Saufeium nostrum. Phil. 10, 24. ad Q. fr. 1, 3, 8 adiuncto Arrio. 2, 12, 2 et adiungendis hominibus et quibusdam non alienandis. *cf.* epist. 13, 4, 2 qui novas necessitudines adiungat. SALL. Iug. 10, 3 alienos adiungere (*opp.* sanguine coniunctos retinere). LACT. op. dei 3, 8 adultos ... perpetua necessitudine ac vinculo caritatis adiunctos habent. *additur ratio adiungendi*: CIC. Cluent. 17 ego, qui ad hominum pericula depellenda adiungerer (*sc. patronus causae*). VERG. Aen. 9, 197 me ... socium summis adiungere rebus ... fugis? **b** *matrimonio*: *cum dat.*: VARRO rust. 2, 10, 6 *pastoribus* mulieres adiungere. CVRT. 4, 5, 1 uti filiam ... nuptiis Alexander sibi adiungeret. 8, 4, 29. TREB. Claud. 8, 6. MODEST. dig. 23, 1, 15 tutor ... pupillam ... filio suo in matrimonio. DICT. 4, 22 Helenam matrimonio sibi. CLAVD. 21, 91 talem ... virum natis et aulae (*Stilichonem coniugio Serenae*). *simil. reflexive*: PS. CYPR. sing. cler. 32 feminis alienis adiunguntur (*i. adhaerent*). ITALA (Iren. 5, 26, 1) Dan. 2, 43 non erunt adiuncti invicem (προσκολλώμενοι; VVLG. adhaerebunt sibi), quemadmodum ferrum non commiscetur cum testa. *om. dat.*: CIC. fin. 3, 68 ut sapiens velit ... uxorem adiungere. VERG. Aen. 7, 57 *Turnum* adiungi generum ... properabat *regina*. *abstractum pro concreto*: STAT. Theb. 1, 244 superis (*abl.*) adiuncta sinistris conubia. **c** *publice*: *foedere, societate*: *cum dat.*: CAES. Gall. 6, 2, 2 Ambiorigem sibi societate et foedere adiungunt. 6, 12, 2 Germanos ... sibi. 7, 4, 6 celeriter sibi Senones, Parisios, *al.* SALL. Cat. 24, 4 viros ... sibi. NEP. Eum. 2, 3. LIV. 36, 17, 14 nobis eum (*regem*) adiungere (coniungere *Mog.*). 36, 34, 9 Philippum ... tot iam gentes ... sibi adiunxisse. 39, 25, 15 *Romani* sibi socios. *nota* LIV. 23, 29, 16 ea pugna, si qua (*i. quae gentes*) dubia ... erant, Romanis adiunxit. 35, 37, 2 societati Achaeorum Lacedaemonios. TAC. hist. 1, 70 *Siliani transeuntes* ut donum aliquod ... principi firmissima ... municipia ... adiunxere. 3, 6 Patavium ... partibus. ANON. Vales. 5, 13 *Constantinus* Licinium foedere sibi. *reflexive*: VERG. Aen. 8, 13 multas ... viro se adiungere gentes. LIV. 23, 20, 8 auctores ... adiungendi se ceteris Bruttiis. 23, 42, 2 *al.* 32, 30, 6 Insubrum defectioni Cenomanos sese adiunxisse. 39, 23, 13 partibus ... sese *consul*. 40, 5, 5 Perseo se. 42, 29, 11. 42, 44, 1 regiam societatem aspernati Romanis se adiungebant. CVRT. 6, 7, 15 fortissimis iuvenum ... se. LIV. 7, 19, 6 Caeritem populum ... Tarquiniensibus adiunctum. 36, 7, 14 ne hostibus nostris ille adiungi (coniungi *Mog.*) possit. 42, 46, 7 ut relicta regia societate Romanis adiungerentur. *nomen pro pron.*: SIL. 11, 4 adiungere dextras ... Poeno (*de sociis deficientibus*). *cum* ad: *reflexive*: CIC. Phil. 5, 44 Pompeius ad L. Sullae maximum imperium ... accessit: Caesar se ad neminem adiunxit. *passivum reflexive*: CIC. Att. 11, 12, 3 cum adiungatur ad Africam etiam Hispania (*sc. societate belli*). VVLG. Is. 14, 1 adiungetur advena ad eos (*filios Israel*) et adhaerebit domui Iacob. *cf.* 54, 15. *omissa relatione*: CIC. Mur. 33 ut *Mithridates* se rege Armeniorum adiuncto ... renovarit. Att. 3, 24, 1 vinclum illud adiungendorum consulum. *cf. p. 708, 27.* CAES. Gall. 7, 29, 6 quae ab reliquis Gallis civitates dissentirent, has sua diligentia adiuncturum atque unum consilium totius Galliae effecturum. 7, 30, 4. 7, 31, 1. NEP. Timoth. 2, 1 socios ... adiunxit Epirotas. Hann. 10, 2 conciliabat ceteros reges, adiungebat bellicosas nationes. VERG. Aen. 7, 238 multi nos ... voluere adiungere gentes. LIV. 9, 19, 5 Indos aliasque ... si adiunxisset gentes *Alexander*. 21, 58, 2 gentem ... aut vi aut voluntate adiuncturus *Hannibal*. 35, 12, 13 adiuncto Antiocho, sociis Aetolis. 37, 15, 6 Epicrates ... censuit ... Patara ... in societatem adiungenda. SIL. 11, 156 mittere, quae Tyrios adiungat foedere, pubem. TAC. hist. 3, 44 Britanniam †inditus erga Vespasianum favor ... adiunxit. ann. 3, 43. 6, 33 Pharasmanes adiungere Albanos, accire Sarmatas. LIV. 40, 57, 7 ipsos (*sc. Scordiscos*) adiuncturos se (*sc. Bastarnis*). TAC. hist. 1, 59 nec ... mora, quo minus statim adiungerentur. 1, 61. **d** *magistratu, munere obeundo, negotiis gerendis*: CIC. rep. 2, 62 praepositis Xviris ..., nullis aliis adiunctis magistratibus. *cf.* 2, 26 *Numa* adiunxit ... praeterea flamines, Salios ... (*supra*: duo augures addidit). LIV. 27, 34, 3 prudenti viro adiuncto collega. *ibid.* 11. TAC. hist. 1, 46 praefectos ... legere *milites*: Plotium ...; adiungitur ... Proculus (*cf.* ann. 11, 1). dial. 29 *ancillae* adiungitur unus ... ex ... servis (*in educandis liberis*). TRYPH. dig. 26, 6, 4, 2 *suspecto tutori* adiungi alios. 27, 2, 6 curatorem. VLP. dig. 26, 7, 3, 4 *tutori* curatores. PAVL. sent. 2, 29 *al.* INST. 1, 23, 5. VOP. Aurel. 34, 2 adiuncto sibi filio (*sc. in imperio*). AMM. 23, 1, 1. 26, 5, 1 *al.* ENNOD. op. 1 p. 266 Vind. quasi inter imperatores adhuc precetur adiungi. POMP. dig. 23, 4, 7 pater ... sive solus agat sive adiuncta filiae persona. VLP. dig. 24, 3, 2, 1 *al.* COD. Iust. 3, 40, 1 (*a. 362*) adiuncta praesentia consortis. **e** *in compositione dialogorum* (*i. personas hominum iungere*): CIC. Att. 4, 16, 2 disputationem in Africani personam ... contuli, adiunxi Q. Tuberonem P. Rutilium. APVL. flor. p. 92 Oud. paulatim ... illis *conloquentibus* Severum adiungo, cui ... partes dedi. *cf. l. 45.*

2 *hominum cum rebus*: **a** *amicitia, foedere, sim. aliquem*: *cum* ad: CIC. Att. 3, 24, 1 *consules* ad nostram causam. epist. 13, 11, 3 bonos viros ad tuam necessitudinem (13, 29, 8). Q. CIC. pet. 25 quoscumque ... ad amicitiam. 27. 30. CAES. civ. 1, 60, 5 civitatibus ad amicitiam adiunctis (NEP. Alc. 5, 6. *cf. p. 707, 10*). SEN. contr. 7, 6, 8 *generum* adiungamus ad domum. CIC. off. 2, 17 conciliare animos hominum et ad usus suos adiungere. *c. dat.*: TAC. ann. 3, 16 Piso qualicumque fortunae meae non est adiunctus. **b** se adiungere, adiungi: CIC. epist. 1, 8, 2 ego ... me ad eius rationes adiungo, quem tu in meis rationibus tibi esse adiungendum putasti. 1, 9, 11 ad eorum causam me. Lael. 48 *ad virtutem* se ... animus adplicet et adiungat. VAL. MAX. 6, 8, 5 adiunxit se his cladibus ... Plancus. CIC. epist. 1, 9, 14 cum ... Caesar ad auctoritatem eius ordinis adiungeretur. Q. CIC. pet. 33 facilius illa adulescentulorum ad amicitiam aetas adiungitur. FLOR. 1, 10, 1 *Sabini* bellis se Latinis adiunxerant. **c** animum adiungere: TER. Andr. 56 *adulescentuli* animum ad aliquod studium adiungant. Hec. 683 aliquando tandem huc animum ut adiungas tuom. *sim.* CIC. S. Rosc. 86 *iudices* crimen et suspicionem potius ad praedam adiungerent quam ad egestatem. *cf. p. 707, 28.* **d** *personam alicuius scripto inserere*: TREBON. Cic. epist. 12, 16, 4 adiunges me ... ad tuos sermones (*i. induces colloquentem*). CIC. Att. 13, 14, 2 te ei dialogo adiunctum esse tertium. *cf. l. 21.* *sim.* SIL. 16, 131 nomina fastis.

3 *rerum cum rebus (hominibus)*: *iungere possessione*: *cum* ad: RHET. Her. 4, 34 *Macedones* ad imperium Graeciae ... adiunxerunt Asiam. CIC. agr. 1, 5 *v. l. 60.* Manil. 35 ad imperium populi R. Ciliciam. Verr. 4, 14 *maiores* Siciliam tam opportunum subsidium belli ... ad rem publicam. PAVL. sent. 3, 6, 54 pascua ... ad fundum. *cum dat.*: CIC. rep. 2, 33 Caelium montem adiunxit urbi. Sest. 129 orbis terrarum oras ... huic imperio. CAES. Gall. 3, 2, 5 ea loca finitimae provinciae. SALL. Iug. 13, 2 urbes ... imperio. SEN. epist. 113, 30 novas *provincias* veteribus. CAPITOL. Albin. 13, 6 Africam Romano imperio. IVST. 8, 3, 6. VLP. dig. 50, 16, 60 pr. *fundum* alii ... fundo (IAVOL. dig. 31, 10 *al.*). HEGES. 1, 1, 9 urbes Syriae sibi. 1, 12, 1. SIDON. epist. 3, 5, 2 praedii ... medietatem ... iuri suo. *nota*: CIC. agr. 1, 5 *agros Attalensium* populo R. P. Servilii victoria adiunxit; ... deinde agrum ... Corinthium, qui L. Mummii imperio ac felicitate ad vectigalia populi R. adiunctus est. VAL. FL. 2, 421 dona dei ... digna tuis adiungier armis. *omissa relatione*: CIC. Verr. 4, 11 Siciliae, quae ad commoda populi R. adiuncta sit. agr. 1, 13 vectigalia, quae Cn. Pompeius adiunxerit (2, 62). epist. 1, 9, 24 adiuncto isto fundo patrimonium fore ... constitutum. SIL. 16, 177 has adiungere opes avidus *rex*. 16, 456 famulus ... huic datur adiuncto gentilis honore galeri. HEGES. 1, 13, 1 sua tutari ... aliena adiungere. *nota* VLP. dig. 28, 5, 35, 4 *pecuniam in provinciam missam* in Italico patrimonio adiungendam. *de cogitata coniunctione rerum*: CIC. nat. deor. 1, 34 *Xenocrates* septimum (*deum*) Solem adiungit *sex stellis*. HYG. astr. 4, 3 p. 102 stellae Chelarum eodem (*i. circulo aequinoctiali*) adiunguntur. 4, 14 p. 117. *cf.* APVL. mund. 7 Aegyptum plerique Asiae. *sim.* SIDON. epist. 2, 2, 14 cui concentui (*avium*) licebit adiungas fistulae ... Camenam.

II *de coniunctione* **rerum incorporalium**: **A** *cum hominibus, al.* (*iniungere*): **1** *mala et munia*: PLAVT. Cas. 442 inimico nostro miseriam hanc adiungerem. CIC. Tusc. 5, 3 *corporibus* morbos insanabiles (VVLG. deut. 28, 21 adiungat tibi dominus pestilentiam). COD. Theod. 13, 5, 6 (*a. 334*) labor omnibus par et iustus adiunctus sit (6, 29, 10 *v. sub* adiunctum). AVG. conf. 12, 26, 36 si mihi abs te Geneseos liber scribendus adiungeretur. *nota dat. omissum*: TER. Ad. 66 qui imperium credat gravius esse ..., vi quod fit, quam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

illud, quod amicitia adiungitur. 2 *commoda*: CIC. S. Rosc. 116 auxilium sibi se putat adiunxisse (Catil. 3, 12). Cluent. 3 diligentia vestra nobis adiungenda est. epist. 2, 6, 4 mihi ... tantum decoris, tantum dignitatis adiunxeris. 8, 4, 2 infimorum hominum amicitiam sibi. QVINT. inst. 3, 6, 87 alias *leges* nobis, cum ipsi nullam habeamus, adiungimus *in legali actione*. CAPITOL. Ver. 3, 5 nec aliud ei honorificentiae ad nomen adiunctum est, quam quod ... appellatus est (LAMPR. Diad. 7, 2). PS. PROB. gramm. IV 52, 1 'felix' vel 'fortis' ... cum non ex aliqua re, id est felix a felicitate ... adiunguntur, ... propria (*sc. nomina*) *sunt*. *sim.* CIC. agr. 2, 12 non desistebant ... ad suos coetus occultos noctem (*i. auxilium noctis*) adiungere (*sc. sibi*) et solitudinem. *nota translationem*: CIC. fin. 5, 40 *vitis* volet secundum eam naturam, quae ... ei adiuncta erit, vivere. *hinc per imaginationem aliquid alicui adiungere* (*adfingere*): LVCR. 5, 1194 o genus infelix humanum, talia divis cum tribuit facta atque iras adiunxit acerbas! OPTATVS p. 115, 12 Vind. in idolis virtus naturalis nulla est, sed hominum errore adiungitur et adplicatur. *similiter* CIC. Catil. 4, 8 *Caesar in oratione* adiungit (*i. vult iniungi*) gravem poenam municipibus, si. *cf.* QVINT. decl. 275 p. 124. CIC. de orat. 1, 76 scientiam ... adiungis oratori (*i. vis esse oratoris*).

B *cum rebus, per consequentiam temporum*: *adiunguntur* 1 *tempora ipsa temporibus*: CIC. nat. deor. 2, 49 sol ... aestates et hiemes efficit et ea duo tempora, quorum alterum hiemi senescenti adiunctum est, alterum aestati. MANIL. 3, 461 Aquarius horam ... summae ... priori adiungat. 3, 474. CYPR. GALL. Ios. 346 lux ... non sufficit ..., tempora ni iubeas noctis se adiungere luci. HIER. epist. 96, 20 adiungentes his *diebus* reliquas hebdomadas. 2 *facta factis vel dictis*: ENN. trag. 113 audi atque auditis hostimentum adiungito. VERG. Aen. 12, 244 his *dictis* aliud maius Iuturna adiungit et alto dat signum caelo. OV. Pont. 3, 1, 83 hoc factis adiunge prioribus unum, ... ut sis. LIV. 1, 1, 9 domesticum publico ... foedus. SIL. 2, 265 cohors ... humandi deproperat munus tumulique adiungit honorem. AMM. 26, 7, 11 adiungit his *factis* aliud veloci diligentia maturandum. 28, 1, 48. *om. dativo*: TAC. ann. 15, 60 proximam necem ... Laterani ... Nero adiungit (*cf. ibid.* sequitur caedes). *sim.* CIC. off. 1, 115 duabus personis (*sc. quae homini in vita agendae sunt*) ... tertia adiungitur. *cf. sub C 3.* 3 *dicta dictis (cogitata cogitatis); hinc etiam scripta scriptis (quae exempla ad coniunctionem localem rerum corporalium, I A 3, referri debent)*: a *pro obiecto sunt verba ipsa, quae adiunguntur*: CIC. Cluent. 148 quid eadem lex statim adiungit? recita. *ibid.* si ... voluisset, adiunxisset 'quive coierit'. Sest. 121 Balb. 35 Phil. 8, 25 rep. 1, 64 leg. 3, 46. NEP. Hann. 2, 3 cum ... multa ... commemorasset, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit '...'. TERT. pudic. 5 praemittens 'non moechaberis' adiungit 'non occides' (ieiun. 17). HIER. epist. 36, 13 'generatio' invenitur adiuncta. 65, 14 *al.* AVG. civ. 10, 6 p. 411 D. consequenter adiungens '...' inquit. *sim. passim.* 17, 10 p. 229 adiunxit atque ait: '...'. 20, 15 p. 442 obscurius adiunxerat dicens: '...'. *sim. saepe.* 17, 4 p. 207 quibus adiungit '... sapite'. b *pro verbis ipsis inf. c. acc.*: CIC. Flacc. 34 adiunxit ... se ... dedisse. Arch. 15 illud adiungo, saepius ... valuisse doctrinam. inv. 1, 102 ac. 2, 95. 104 Tusc. 3, 73 *al.* epist. 5, 2, 1. 5, 17, 5. 15, 2, 4. NEP. Epam. 10, 4 satis erit dictum, si hoc unum adiunxero ... Thebas ... paruisse. TAC. ann. 4, 40 ad ea Tiberius laudata pietate Seiani ... adiunxit ... stare consilia. AVG. civ. 7, 6 p. 282 D. adiungit, mundum dividi .... 7, 24 p. 304 *Varro* adiungit et dixit ... existimatos esse. c *pro obiecto sunt quaestiones obliquae*: CIC. inv. 1, 59 adiungit, quid ex his conficiatur (QVINT. inst. 5, 14, 9). VERG. ecl. 6, 42 Caucasias ... refert volucres ...; his adiungit, Hylan nautae quo fonte relictum clamassent. LIV. 39, 15, 8 exterreamini, nisi adiunxero, qui ... sint. QVINT. inst. 10, 1, 37 id ... adiungamus operi, ... qui sint ⟨legendi⟩ HIER. epist. 48, 14. *per coniunctionem*: CIC. top. 18 adiungitur ..., ut ... possessio videatur ex edicto dari. *cf.* adiunctum. *sim.* HIER. epist. 36, 16 polliciti sumus et de eo, quid significaret ..., adiungere. d *pro obiecto sunt notiones verborum, vel eorum quae per verba efferuntur*: *cum dativo*: VARRO ling. 7, 5 dicam ... de verbis ..., ⟨se⟩d, is ut, quae cum his sint coniuncta, adiungam. CIC. inv. 1, 62 adprobationem propositioni. de orat. 1, 190 rebus (*sc. enarratis*) exempla. div. 2, 3 de divinatione ingressi sumus scribere; quibus ... de fato si adiunxerimus .... SEN. epist. 95, 34 *decretis* praecepta. SIDON. epist. 7, 12, 4 tuum salve ... senatorum ... nominibus adiungi. SPART. Hadr. 11, 7 huic (*quod putant*) adiungunt, quae ... adserunt. *cum* ad: CIC. Flacc. 41 ad falsum avaritiae verum maleficii crimen (*i. criminationem*). Rab. Post. 27 ad hanc labem ... Marii nomen. inv. 2, 121 ad id, quod ... dicet, ... dictionem. 146 suae legi (-is *al.*) ad scriptum ipsum sententiam quoque adiungere *oportet defensorem scripti*. div. 2, 54 ad praedictionem cautio adiungitur. inv. 1, 56 artificii cognitio ... ad huius artis partem adiungi possit. *omissa relatione*: CIC. Cluent. 184 primum orationem ... conscribere de furto, post aliquod dictum adiungere de veneno. inv. 2, 105 deprecationis partes. Flacc. 14 illa. de orat. 2, 350 habetis, de inveniendis rebus ... quid sentiam; adiungam ... de memoria (*cf.* 1, 210). fat. 29 fati nomen ne adiungas. Tusc. 2, 26 animadvertebas ... versus ab iis admisceri orationi; Philo noster et lecta poemata et loco adiungebat. Att. 10, 4, 7 si quid ... attulerit, quod ad te scribendum sit, id in litteris adiungam. TAC. hist. 4, 80 *Antonium* ut infestum ... insectabantur, adiunctis prioris vitae criminibus. ann. 15, 55. 73 confessiones (*sc. orationi*). 15, 29 cetera temperanter. GAIVS inst. 4, 33 condictionis fictionem. PAVL. sent. 4, 14, 1 *in testamento* nomen (*servi*) adiungendum est (*sc. significationi officii*), ut eluceat, de quo testator sensisse videatur. OPTATVS p. 43, 18 Vind. vomuisti ... convicium et putasti adiungendum esse de evangelio testimonium. HIER. epist. 65, 9 proprie ... in salvatorem verbum effusionis adiungitur. *hinc apud grammaticos de coniunctione litterarum, syllabarum, vocabulorum, sim.*: QVINT. inst. 1, 7, 9 litteram consonantem priori syllabae adiungas. TER. SCAVR. gramm. VII 28, 15 s sequenti syllabae adiungatur (*i. praeponatur*). CASSIOD. *ibid.* 151, 16 *al.* 161, 5 quod ... vocalis vocali adiuncta ... cohaereat. 207, 11 d littera ... f consonanti (*in* adfluo *sim.*). HIER. epist. 29, 2 post ipsum ephod quare adiungitur ei bad. DIOM. gramm. I 433, 20 *coniunctiones* (*que, ve, ne*) adiunctae verbis. 325, 17 *qui superferitur*, semper genetivo plurali adiungitur, ut 'optime Graiugenum'. PRISC. gramm. II 94, 10 comparativus ... gradus ablativo casui. 370, 20. 552, 21. 581, 17 prima et secunda persona pronominum ... articulis adiungi non possunt. 580, 9. III 2, 17. 17, 12. 21. 60, 15 ne *dehortativum* ... indicativo non adiungitur. 207, 24. *aliter* CIC. orat. 174 *Isocrates* verbis solutis numeros. CIC. orat. 190 ad verbum ... syllabam. part. 20 inlustris est ... oratio, si et verba gravitate delecta ponuntur et translata ... et ad nomen adiuncta (*cf.* 17 addita ad nomen). DIOM. gramm. I 441, 18 paragoge est, cum ad ultimam ... dictionis clausulam aut littera adiungitur aut syllaba. PRISC. gramm. III 18, 9 ἐμαυτοῦ *al.* ... quando ... ad verbum proferuntur, reciproca sunt, ... quando autem ad possessionem adiunguntur, ... transitiva sunt, ut ἐμαυτοῦ δοῦλον. II 145, 15 nihili, frugi, mancipi obliqui sunt casus figurate cum omnibus casibus adiuncti (204, 20). CIC. orat. 135 *verbum* iteratum. SEN. epist. 117, 5 illam *syllabam*. QVINT. inst. 8, 6, 41 solet fieri aliis (*sc. vocabulis*) adiunctis epitheton tropus. TER. MAVR. 920 σίγμα quis possit negare, quod det adiunctum (*sc. litterae t*) sonum. *de adiunctione cogitanda*: DON. Ter. Andr. 1, 1, 28 'quod' (*sc. singularis num.*) ad singulare eorum studiorum adiungendum (*i. referendum*) erit. *de coniunctivo*: CHAR. exc. gramm. I 562, 24 quintus modus est, qui intellegitur adiungendi subiungendique. *cf.* adiunctivus *I*. e *pro obiecto sunt aliae notiones rerum*: *cum dat.*: CIC. div. 1, 43 his (*somniis*) ... adiungatur Aeneae somnium (*sc. expositio eius*). QVINT. inst. 5, 9, 8 *signa* adiuncta ceteris. 9 (*opp.* per se). *cum* ad: CIC. Caecin. 49 ad verbum rem. inv. 2, 33 naturam aut victum ... ad eam causam. 2, 53 ad id, quod definieris, factum eius. 2, 99. *omissa relatione*: CIC. Flacc. 77 causas inimicitiarum (AMBR. Iac. 2, 9, 37 causam praelationis adiuncxit dicens *eqs.*). epist. 10, 3, 1 prudentiam mihi tuam exposuit ...; adiunxit praeterea summam erga se liberalitatem *tuam*. orat. 216 non loquor de uno pede extremo; adiungo ... proximum superiorem. har. 54 caedes ... ostenditur; id, quod ... sequi necesse est, adiungitur; ... admonemur. IREN. 1, 9, 1 primam quaternationem ... posuisset ... et sic adiunxisset (ἐπεζεύχθη) secundam, ut. *similiter de eis, quae lege insuper dantur*: CIC. agr. 2, 50 iubet venire ... agrum ... Agerensem ...; adiungit agros Bithyniae. 51 inter hos regios ... adiungit ... agros Mithridatis. 85. 36 haec ... Xviri vendent; accedet eo mons Gaurus ...; adiungetur ... illa via ... Herculanea. Att. 4, 1, 7 pecuniae dat potestatem (*lex Messia Pompeio*) et adiungit classem et exercitum. f *pro obiecto sunt nomina personarum*: CIC. div. 1, 54 *in exemplis enarrandis* adiungamus philosophis ... Sophoclem. Planc. 40 tu ... notes ... necessarios ..., eodemque adiungas, quos natura putes asperos. 69 Opimium damnatum esse commemoras ..., Calidium adiungis. *cf.* 23 (*aliter p. 706, 44*). TERT. pudic. 9 peccatores ... publicanis. CIC. Cluent. 135 ut *in testamento* ... ei filio homines alienissimos adiungeret. SCAEV. dig. 29, 7, 14, 1 coheredem totum debere ..., quia is adiunctus sit *in testamento*, qui. VLP. dig. 45, 1, 38, 14 *in stipulatione* suae personae ... heredis personam. PAVL. dig. 48, 10, 21. *huc referri potest participium sic fere adhibitum, ut habeat vim copulae vel praepositionis 'cum'*: CAES. Gall. 7, 75, 2 imperant Haeduis ... milia XXXV; parem numerum Arvernis adiunctis Eleutetis. LIV. 9, 19, 4 Latium cum Sabinis et Volscis et Aequis et ... et ... et ... et ... ac ... atque Apulis adiuncta omni ora Graecorum ... fractos ... invenisset hostes. *sim.* 36, 15, 8.

C *cum rebus, per conexum causarum vel tamquam species generi, pars toto*: 1 *cum dat.*: adiunctum esse: PLAVT. Curc. 190 iam huic voluptati hoc adiunctum est odium. PACVV. trag. 188 concorditatem hospitio adiunctam perpetem. CIC. inv. 2, 47 omni ... in causa pars argumentorum est adiuncta ei causae ..., quae. de orat. 2, 185 huic (*rationi*) est illa dispar adiuncta ratio. 3, 202 extenuatio et huic adiuncta inlusio. orat. 175 paria paribus adiuncta. ac. 1, 21 vitae ... adiuncta esse dicebant, quae non tam naturae quam beatae vitae adiuncta sunt. fin. 4, 8 quod est definitioni adiunctum, ut. off. 1, 13 cupiditati ... adpetitio. fin. 5, 65 *iustitiae* pietas. off. 3, 35 *sim. saepe.* CAES. ap. Suet. Terent. 5 lenibus ... utinam scriptis adiuncta foret vis. SEN. dial. 7, 11, 2 *voluptas* virtuti. epist. 27, 7. 124, 1. QVINT. inst. 9, 1, 28 *extenuationi* adiuncta inlusio. IREN. 1, 15, 2 decas ... octonationi. VVLG. Iudith 16, 26 virtuti castitas. FAVST. REI. epist. 5 p. 194 Vind. *divinitatis substantiae* nihil adpositum, ... nihil

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

constat adiunctum. *hinc* adiūnctum, -ī *1 (v. p. 712, 31)*. CIC. off. 1, 11 per rationem homo rebus praesentibus adiungit atque adnectit futuras. CIC. Arch. 22 magnus honos populi R. rebus adiungitur. de orat. 1, 236 *v. p. 706, 43*. inv. 1, 34 causae fidem. ac. 1, 41 visis. fin. 4, 51 *virtuti* aliquid. div. 2, 113 auctoritatem ... fidem ... rebus. epist. 15, 15, 2 moram huic bello adiunctum iri. BELL. Afr. 45, 2 isto uterer beneficio, si non ei summum scelus adiungeretur. PAVL. FEST. 86 *Saturnalibus* epulationes (*cf.* AVG. civ. 8, 13 p. 340 D.). SIL. 6, 307 astus adiungere ferro. FRONTIN. aq. 88 haec (*i. ordinationem erogationis?*) cum incremento adiuncserimus. TAC. ann. 4, 37 cultui meo veneratio senatus adiungebatur. 13, 55 obsequio id quoque adiungere, quod. PLIN. epist. 4, 3, 2 gravitati tantum comitatis. MEN. dig. 49, 16, 5 pr. crimen desertioni. PS. APVL. Ascl. 37 arti virtutem. IVST. 23, 2, 7 *discessum* parricidio. AMBR. exam. 4, 5, 21 moras ... cursibus. AVG. civ. 11, 26 p. 498 D. amorem ... rebus. IREN. 1, 10, 3 omnia ... exquirere et adiungere (οἰκειοῦν) veritatis argumento. *talia saepe*. **2** *cum* ad: PACVV. trag. 278 ad malam aetatem adiungas cruciatum reticentia. CIC. inv. 1, 40 in 'occasione' ad spatium temporis ... opportunitas intellegitur adiuncta. Sest. 74 ut ad senatus auctoritatem populi ... Romani beneficium ... adiungeretur. div. Caec. 24 ut aliquis metus adiunctus sit ad gratiam (PS. ASC. div. Caec. p. 109). Manil. 50 ad ... utilitates ... opportunitas. inv. 1, 50 ad inventionem ... ratio. de orat. 1, 14 ad ... doctrinam ... usus frequens. Brut. 261 *Caesar* ad ... elegantiam verborum ... illa oratoria ornamenta. fin. 4, 43 *Stoici* ea ... ad finem bonorum. 4, 50. ac. 1, 40 *Xenocrates* ad haec, quae visa sunt ..., adsensionem ... animorum. Tusc. 5, 42 ad hanc fortitudinem ... temperantiā adiunctā ... quid potest ... deesse. fin. 2, 19. 34. 42. 5, 14. 21. ad Q. fr. 1, 1, 37 ad summum imperium ... acerbitatem naturae. epist. 4, 5, 2 quid ad dolorem. 15, 4, 15 ad res bellicas ... genera virtutis. HIRT. Gall. 8, 48, 2 Volusenus ad eam virtutem ... magnum odium Commii adiungebat. BELL. Alex. 49, 3 sollicitudo ... ad iacturas. AMM. 29, 2, 12 ad imperii supercilia etiam acerbitatem naturae. *v. l. 59*. cum: FAVST. REI. epist. 1 p. 162 Vind. cum gratia domini operationem baptizati famuli semper adiungas. **3** *omissa relatione*: CIC. Mur. 41 praetor ... offensionem vitat aequabilitate decernendi, benevolentiam adiungit lenitate audiendi. ad Q. fr. 1, 1, 21 est adhibenda ... gravitas ...; adiungenda etiam est facilitas in audiendo. inv. 2, 164 haec ... propter se solum, ut nihil adiungatur emolumenti, petenda sunt. 166. ac. 2, 2 Lucullus ... disciplinam. fin. 5, 87. GERM. fragm. 3, 24 *dii* proprias vires. MARC. dig. 48, 18, 5 cognatam violavit ... et ... stuprum adiunxit. CLAVD. 8, 233 *Prometheus* adiunxit geminas (*sc. mentes sincerae menti*). AMBR. Iac. 1, 4, 13 legem dedit, adiunxit gratiam. adiunctum esse: VARRO ling. 6, 1 dicam de vocabulis temporum ...; atque si qua erunt ex diverso genere adiuncta, ... cognationi verborum geremus morem. CIC. inv. 2, 71 aliquo ... foris adiuncto argumento. 2, 102. 158 si ... adiuncta sint alia. off. 1, 137. 2, 89. Tusc. 5, 28 nullo adiuncto malo. rep. 2, 33 nat. deor. 1, 27 Cato 85 fin. 2, 37 div. 2, 140 epist. 7, 3, 3. fin. 4, 6 quicquid quaeritur, id habet aut generis ipsius sine personis temporibusque aut iis adiunctis ... controversiam. LIV. 6, 11, 2 bellum ... adiuncta Latinorum ... defectione. MANIL. 3, 123 in sexta dives numeratur copia sede atque adiuncta salus rerum. CLAVD. 8, 305 inquinat egregios adiuncta superbia mores. CAEL. AVR. acut. 2, 17, 146 est passio ... acuta atque strictura suffecta adiuncto levi humoris fluore. 2, 37, 204 adiuncta febricula (*sc. ceteris accidentibus*). *sim. saepe (v. p. 708, 20)*. *pro obiecto enuntiatum*: CIC. off. 2, 42 adiuncto ..., ut idem etiam prudentes haberentur, nihil erat, quod. PLANC. Cic. epist. 10, 23, 2 adiunxi haec in loco eligendo, flumen oppositum ut haberem, ... Vocontii sub manu ut essent. AMBR. Iac. 1, 1, 4 *deus* adiuncxit ad gratiam creaturae, ut mentem ... informaret praeceptis. CIC. nat. deor. 3, 5 cum ... tertium adiunctum sit, si quid ... haruspices monuerunt.

syntactica: *activum pro reflexivo*: GALEN. alfab. 95 GREG. TVR. Franc. 5, 41. *adiungere: quomodo? per ablativos*: PACVV. trag. 278 PLAVT. Aul. 236 TER. Ad. 66. 72 CIC. agr. 1, 5 Sest. 129 Mur. 41 *al.* Q. CIC. pet. 23 LIV. 21, 58, 2. 39, 25, 15. 44, 30, 4 CVRT. 4, 5, 1. 8, 4, 29 SPART. Ael. 3, 40 OPTATVS p. 115 Vind. *al.* *per adverbia*: *saepe, v. supra*. *pro subiecto sunt res (cf. p. 706, 1)*: aetas: Q. CIC. pet. 33. animus: CIC. Lael. 48. dies: CIC. Att. 1, 14, 4. favor: TAC. hist. 3, 44. fervor naturae: HEGES. 1, 13, 2. ignis: SIL. 16, 131. natura: CIC. fin. 4. 38. oratio: CIC. inv. 1, 34. pugna: LIV. 23, 29, 16. disserendi ratio: CIC. Tusc. 5, 72. sol: AMBR. exam. 4, 5, 21. studia: CIC. epist. 5, 7, 2. victoria: CIC. agr. 1, 5.

synonyma: addere: CIC. rep. 2, 26. LIV. 37, 40, 5. (adicere). adiugare: *cf. p. 705, 50*. admiscere: CIC. Tusc. 2, 26. admovere: GLOSS. V 632, 6. adnectere: CIC. off. 1, 11 GLOSS. II 420, 30. adplicare: CIC. Lael. 48 QVINT. inst. 4, 1, 30 OPTATVS p. 115 Vind. AMBR. off. 3, 22, 133 GLOSS. II 420, 30. adponere: FAVST. REI. epist. 5 p. 193 Vind. adsciscere: PAVL. FEST. 14 (adsignare, adsumere, adtribuere). conciliare: CIC. off. 2, 17 epist. 5, 7. 2 NEP. Hann. 10, 2. coniungere: CIC. epist. 5, 72. continere: CIC. Verr. 5, 117 Caecin. 11. sociare: SER. SAMM. 165. tribuere: LVCR. 5, 1194. *adiungi*: accedere: CIC. agr. 2, 16 CLAVDIAN. MAM. 1, 26 p. 97 Vind. *al.* adhaerere: VVLG. Is. 14, 1 *al.* *opposita*: alienare: CIC. Q. fr. 2, 12, 2. disiungere: CIC. Verr. 5, 117. separare: CIC. inv. 1, 62. praemittere: TERT. pud. 5 *al.* *derivata*: adiuncticius, -ivus, adiunctio, -tor.

part. pro adi. **adiūnctus,** -a, -um. *compar. v. l. 24. 27 (superl.* ARNOB. nat. 7, 39 *cod.* adiunctissimam quaestionem; *sed Vrsinus recte*: ad iustissimam). **1** *de loco (adiacens, finitimus, vicinus)*: *cum dativo (cf.* adiungo *I A 2 et 3 b)*: CIC. Caecin. 11 Fulvinius huic fundo uxoris continentia quaedam praedia atque adiuncta mercatur. CVRT. 8, 11, 25 regionis ... ei (*petrae*) adiunctae. 10, 10, 2 Phrygiam minorem Hellesponto adiunctam. DICT. 2, 3 *vineae* ei loco. CORP. VI 13823, 7. *persona pro loco*: CVRT. 8, 1, 8 Phratphernes ... Massagetis ... regionum confinio adiunctus. CYPR. GALL. Ios. 263 Amorreus Iordani. *absolute*: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 2 adiuncta cubicula (*sc. atrio*). MANIL. 4, 320 Libra decem partes Geminorum prima capessit; Scorpius adiunctas. CELS. 2, 6 p. 36 D. *si quis aeger* in adiuncto pariete, si qua minuta eminent, carpit. 8, 16 p. 357 si cubitus, qui adnexus umero est, ab hoc excidit, radius, qui adiunctus est, interdum trahitur. CVRT. 5, 4, 9 temperat caelum hinc ... iugum opacum ..., illinc mare adiunctum. PLIN. nat. indd. 5, 22 Ciliciae et adiunctarum gentium (5, 33 *et* 42, *ubi A*: iunctae). SIL. 8, 640 ferae rapti ... adiunctos vigilis sparserunt membra per agros. STAT. Theb. 10, 157 *Somnus, qui castra Thebanorum subiit*, adiunctis arcet sua nubila castris (*sc. Argivorum*). VLP. dig. 11, 7, 12 pr. qui fundum adiunctum habeat (*i. contingentem sepulcrum*). **2** *de re incorporali*: CIC. Cluent. 30 ad ea, quae propiora huiusce causae et adiunctiora sunt, perveniam. CHAR. gramm. I 107, 19 '*patres familias*', *non*: '*familiarum*': nec enim necesse est pluralem numerum rei adiunctae adhibere. **3** *de homine*: HEGES. 1, 41, 3 ut adiunctior esset Antipatro *Eurycles* (IOSEPH. bell. Iud. 1, 26, 2 προηγουμένως μισθωτὸς Ἀντιπάτρου). *masc. pro subst.* **adiūnctus,** -ī. *socius*. COD. Iust. 9, 2, 17, 1 (*a. 423*) veniam sperans propter flagitium adiuncti. *neutr. pro subst.* **adiūnctum,** -ī. *quod adiungitur*. **1** *proprium, inhaerens alicui (rei)*: *add. dativo*: CIC. inv. 1, 41 adiunctum negotio ... id intellegitur, quod maius et quod minus ... et quod simile erit ei negotio, quo de agitur, et quod contrarium ... et genus ... (*cf.* 1, 37. 2, 41). HOR. ars 178 semper in adiunctis aevoque morabimur aptis. QVINT. inst. 4, 1, 30 ex iis ..., quae non sunt personarum nec causarum, verum adiuncta personis et causis. *add. genetivo*: CIC. ac. 1, 21 vitae (*an dat.?*) ... adiuncta esse dicebant, quae ad virtutis usum valerent. leg. 2, 54 hostia ... parentare pietatis esse adiunctum putabat. *absolute*: CIC. top. 11 ducuntur ... argumenta ex iis rebus, quae quodammodo adfectae sunt ad id, de quo quaeritur ... ex similitudine ... ex differentia ... ex contrario ... ex adiunctis ... ex antecedentibus ... ex consequentibus *eqs.* (*cf.* BOET. in Cic. top. II Migne 64, 1074). 18. 50. 71 (53 coniuncta *codd.*, adiuncta *Manutius*). QVINT. inst. 5, 10, 74 argumentorum locus ... ex consequentibus sive adiunctis: si *e. q. s.* 6, 3, 66. 7, 3, 28. BOET. in CIC. top. II (Migne 64, 1074) adiuncta sunt, quae proximum ac finitimum locum tenent *eqs. ibid.* (1075) argumentum ab adiunctis, id est ab eo, quod in ipso haeret, de quo quaeritur. *ibid.* maxima propositio, ex adiunctis adiuncta perpendi. **2** *adnexum verbo*: CIC. orat. 158 adiuncti prima littera praepositionem commutavit, ut subegit, summovit, sustulit. **3** *iniunctum officium*: COD. Theod. 6, 29, 10 (*a. 412*) inter alia adiuncta (iniuncta *al.*) et congrue procuranda haec ... observare. *dubium an substantive*: GELL. 16, 8, 9 συνημμένον ἀξίωμα ... alii nostrorum 'adiunctum', alii 'conexum' dixerunt. *Hey.*

adiūrāmentum, -ī *n. ab* adiurare. VVLG. Tob. 9, 5 vides, quomodo adiuravit me Raguel, cuius adiuramentum spernere non possum. RVF. hom. Orig. in num. (Migne graec. 12, 674) 13, 7 mago ... adiuramentis quibusdam extorquente *daemonas*.

adiūrātio, -ōnis *f. ab* adiurare. *cum gen. obiect.*: APVL. met. 2, 20 quae eum adiuratione suae salutis ingratis cogebat effari. LACT. inst. 2, 17, 11 eos (*daemonas*) adiuratione divini nominis expellere *possis*. *absolute*: ZENO (Migne 11, 375) tract. 1, 16, 3 cum divina adiuratione in eculeo spiritali ... edicant. FVLG. RVSP. (Migne 65) frg. 31 quia illud quod dicitur ... adiurationem existimas. *ibid.* quamvis orationis illa conclusio ... non sermonem adiurationis contineat. EVGIPP. Sev. 16, 6 hoc ... factum ... ita Severini adiuratione celatum est, ut.

adiūrātor, -ōris *m. ab* adiurare. ALC. AVIT. carm. 2, 312 si callida surdus adiuratoris contempsit murmura serpens.

adiūrātōrius, -a, -um. *ab* adiurare. COD. Iust. 12, 25 (26), 4, 4 adiuratoriae ... cautioni committi ... decernimus.

adiūro, -āvī, -ātum, -āre. *ab* ad *et* iurare. GLOSS. ὁρκίζω, ἐξορκίζω, ὀρκῶ, ἐπόμνυμι, προσεπόμνυμι. SERV. Aen. 12, 816 adiuro ... pro 'iuro', nam prothesis est. quidam tamen volunt 'iuro' tunc dici debere, cum confirmamus aliquid aut promittimus, ut 'iuro me facturum', 'adiuro' vero, cum negamus, ut 'adiuro me non posse', 'adiuro me non fecisse' (*non recte*) ... potest tamen et 'ad' valde significare. SERV. auct. *ibid.*: ut sit 'adiuro' valde iuro.

I *dictum vel factum iure iurando augere, affirmare*: *enuntiatum*: *c. acc. c. inf.*: PLAVT. Amph. 889 satis faciat mi ille atque adiuret insuper nolle esse dicta, quae .... Cist. 569 se ... eam peperisse sancte adiurabat mihi. 583. TER. Hec. 268 sancte adiurat non posse apud vos ... se ... perdurare (DON. τὸ ad nunc auctivum est. significat enim valde. *cf.* Andr. 694 *et* SERV. *s. l. 77*). CIC. Phil. 2, 9 adiuras ... id te ... non

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

esse facturum. ad Q. fr. 2, 6, 1 epist. 9, 19, 1. STAT. Theb. 7, 129 hostes ... propinquos (*sc. esse*) adiurat. SVET. Aug. 31 adiuravit ... oblaturum se fuisse eam. Nero 24 Tit. 9. IVST. 24, 2, 8 adiurat se sincera fide sororis matrimonium petere. AMM. 20, 7, 8. 20, 11, 3. PLAVT. Men. 616 per Iovem deosque omnis adiuro ... me isti non nutasse. 655. 1025. TER. Andr. 694 per omnis tibi adiuro deos numquam eam me deserturum. Ov. met. 3, 659 APVL. met. 3, 23. *obiecto addito*: FRONTO p. 49, 8 N. adiuro ... tibi meam, meae matris, tuam salutem mihi plus gaudii ... coortum esse. APVL. met. 3, 14 adiuro ... tuum caput nulli me ... posse credere. AVSON. 405, 2 adiuro benevolentiam tuam ... eos (*epodos*) mihi subita persuasione fluxisse. *cum* ut: PLAVT. Bacch. 777 per omnis deos adiuro ..., ut tua iam virgis latera lacerentur. *absolute*: PLAVT. Most. 183 quid ais, scelesta? quo modo adiurasti? CIC. Att. 2, 20, 2 adhuc mihi denuntiat periculum; adiurat. LIV. 7, 5, 6 adiurat, in quae adactus est verba. APVL. met. 9, 39 TERT. scorp. 1 haer. 37 CAPITOL. Gord. 12, 2. APVL. met. 3, 12 per hodierni diei praesentissimum numen adiurans efficit, ut. PLIN. med. 3, 15 adiuret ter per panem et salem. *add. obiect.*: CAT. 66, 40 adiuro teque tuumque caput, digna ferat quod siquis inaniter adiurarit. VERG. Aen. 12, 816 adiuro Stygii caput ... fontis. APVL. met. 2, 27 quam ... sanctissime poterat adiurans cuncta numina. 9, 36. 41. LIV. 43, 14, 5 ut praeter commune omnium civium ius iurandum haec adiurarent. FRONTO p. 96, 11 N. quod ... ego ... adiurare solebam. 234, 13 illud non temere adiuravero. **II** *obtestari, iure iurando obstringere*: *cum* ut: CYPR. GALL. gen. 1465 adiurat natum Iacobus ..., ut sua maiorum conponat membra sepulchris. HERM. Palat. vis. 3, 2, 3 rogavi illam adiurans, ut. VOPISC. Tac. 14, 1 adiuratum esse ... Tacitum, ut. VVLG. I Esdr. 10, 5 II Esdr. 5, 12 Tob. 8, 23 cant. 5, 8. IVVENC. 4, 553 adiurabo ... per regna tonantis, ut fateare (VVLG. Matth. 26, 63). VVLG. I Thess. 5, 27 SEDAT. Ruric. epist. 4. *cum* ut non: VVLG. III reg. 22, 16 iterum atque iterum adiuro te, ut non loquaris mihi .... II par. 18, 15. gen. 24, 3 ut adiurem te per dominum deum caeli, ut non ... accipias uxorem .... HIER. epist. 121, 11. ITALA (Aug. civ. 16, 33) gen. 24, 2 adiurabo te dominum deum ... ut non (*cf.* AVG. loc. hept. 1, 75 graeci non habent 'per', sed: adiurabo te dominum deum caeli). VVLG. II Esdr. 13, 25 adiuravi in deo, ut non darent filias .... *cum* ne: HIER. epist. 65, 10 ipse (*Iacob*) moriturus Ioseph adiurat in femore suo, ne eum in Aegypto sepeliat. 73, 1 VVLG. cant. 2, 7. 3, 5. 8, 4 Marc. 5, 7. AVG. civ. 10, 10 quoniam *dei* sacris precibus adiurari tenerique potuerunt, ne. MARC. med. 10, 35 HIST. Apoll. 34[a]. 35. 35[a]. 45[a]. ITALA cod. Sangall. Marc. 5, 7 adiuro te deum, ne (ὁρκίζω σε τὸν θεόν). *absolute*: TERT. idol. 21 iures per idola, an ab alio adiuratus acquiescas? PACIAN. epist. 1, 2 quia quoquo modo adiurantibus (admirantibus *Peyrot*) serviendum est. VVLG. gen. 24, 37 adiuravit me dominus meus dicens. 50, 5. 6 *passim*. HIER. epist. 51, 1 nos per nomen Christi. 52, 15. 66, 10. AVG. vit. erem. (Migne 32, 1460) 27 orat, plorat, suspirat, rogat, adiurat, obtestatur. PS. AVG. serm. 280, 5. 294, 1, 7 ALC. AVIT. c. Eut. 1 p. 21, 19. 23. *nota de daemonibus*: TERT. apol. 32 daemonas ... ut. castit. 10. MIN. FEL. 27, 7 adiurati *daemones* per deum verum et solum. CYPR. idol. 7 LACT. inst. 2, 15, 3 (*bis*). 4, 27, 13. 14. 16. 5, 21, 4. HIER. vita Hilar. 24 PAVL. NOL. carm. 15, 110 AVG. civ. 8, 24. beat. vita 18 *spiritum immundum. saepius in devotionum tabellis, gr.* ὁρκίζω, ἐξορκίζω *(cf. Wünsch, defixionum tabellae Atticae p. XXVI et Rhein. Mus. 55 [1900] 247 et 261).* *Bannier.*

Adius, -ī, Ἄδειος? *cogn. vir.* CORP. VI 23118 (*periit*) Lucio Numisio Nerio filio innocentissimo .˙. Numisius Adius pater. *cf.* Adeus *sub* Adaeus. *Diehl.*

Adiut. *nom. gent.* INSCR. Rhen. 1311 Adiut. Sextus, Liberal. Sperat., Ammon. Secundan. *cf. sub* Adiutus *p. 717, 67 et* Adiutorius *p. 718, 39.* *Otto.*

adiūtābilis, -e. *ab* adiutare. PLAVT. Mil. 1144 vos ... date operam adiutabilem.

adiūtīvus, -a, -um *et adv.* **adiūtīvē.** *ab* adiutus, adiuvare. BOET. top. Arist. (Migne 64, 982) 4 ut si adiutivum est effectivum sanitatis, adiutive est sanitatis effective.

adiūto, -āvī, -ātum, -āre. *ab* adiuvare. BEDA gramm. VII 262, 16 adiuvo perfectae formae est, adiuto frequentativae. *nota*: adiouta CORP. I 1290 (= IX 3569). aiutit (*i.* adiutet) CORP. XIII 906. *c. dat.*: PACVV. trag. 98 adiuta mihi (?). PETRON. 62 saltem nobis adiutasses. [*val.* ajuta, *it.* ajutare, *francog.* aider, *hisp.* ayudar. *M.-L.*] GLOSS. βοηθῶ, βοηθεῖ. *absolute*: *aliquem*: PLAVT. Cas. 579 iamne hanc traduxti huc ad nos ..., quae te adiutaret? Truc. 559 illum adiutabo. TER. Andr. 209 Pamphilum. Ad. 16 homines nobiles hunc adiutare. ACC. trag. 103. LVCR. 1, 812 adiutamur ... atque alimur nos certis ab rebus. PETRON. 62 (*v. s.*). PS. SALL. rep. 2, 12, 4 ut res publica adiutetur. *aliquid*: TER. Hec. 359 eis onera adiuta (*cf.* GLOSS. V 5, 35 *et* 44, 22 nisi forte dicas 'adiuva mihi onus' quasi releva mihi onus). Phorm. 99 funus. GELL. 1, 3, 13 iniquam voluntatem. *adiutat res*: AETNA 489 sŏlum ... ipsa (*tela*) adiutat. CARM. epigr. 627, 10 m(e)ritum et binefacta adiutan(t) laborque fidesque. *obiecto omisso*: PLAVT. Truc. 478 face ut accumbam, accede, adiuta. TER. Haut. 546 te adiutare oportet. VARRO rust. 2, 7, 8 eo (*origa*) adiutante. CORP. XIII 906 aiutit spir(i)tus s(anctus)! AETNA 436 lapis adiutat. TER. Phorm. 34 bonitas ... vestra adiutans atque aequanimitas. *additur* aliquid *sim.*: TER. Eun. 150 id amabo adiuta me, quo id fiat facilius. CIC. epist. frg. ad Q. Axium 2 si tu nos aliquid adiutare potes. GELL. 15, 22, 2 si quid istae res eum apud militum animos adiutabant. TER. Haut. 416 quod potero adiutabo senem. *additur* in, ad: PLAVT. Cas. 807 adiutabo in nuptiis communibus. APVL. apol. 31 ad magiam nihil quemquam *piscis* videtur mihi adiutare. TERT. pat. 5 de tuo experimento quid ad peccandum adiutaret instructus. AVELL. p. 243, 12 habitasse in eo spiritum et ad omnia adiutasse proposita. *dep.* **adiūtor,** -ātus sum, -ārī. PRISC. gramm. II 391, 1 vetustissimi ... 'adiutor' pro 'adíuto'. NON. 74 adiutamini pro adiutate. 477 adiutatur pro adiutat. GLOSS. adiutamini adiutare (*leg.* adiutate). PACVV. trag. 98 adiutamini et defendite. 157 illum quaero, qui adiutatur. AFRAN. com. 201 me adiutamini. LVCIL. 666 nec si paulo minus usura est magna adiutatus diu.

adiūtor, -ōris *m. ab* adiuvare. GLOSS. βοηθός, ἀντιλήπτωρ. azutoribos CORP. VIII 18224. LYD. magist. 3, 2 ἀδιούτορες οἱονεὶ βοηθοί (3, 21). 3, 3. 4. 21. 35 ἀδιούτωρες, -όρων, -ωρας.

I *is qui adiuvat, generatim*: HIL. in psalm. 118 samech 8 p. 492 Vind. superius dixerat: 'adiutor et susceptor meus', nunc ... nominum commemoratorum rem precatur, ut, qui susceptor est, suscipiat et, qui adiutor est, adiuvet. DON. Ter. Ad. 967 quid non praestitit, qui et officium corporis, ut adiutor, et curam animi praebuit, ut consultor? VEREC. IVNC. comm. cant. 1, 3 adiutores ii esse dicuntur, qui nobis in quibusdam actibus sua obsequia largiuntur, protectores vero .... *absolute*: PLAVT. Cas. 713 redit ... opsonatu meus adiutor. Epid. 676 *dei* mihi nunc auxilio adiutores sunt. Mil. 1191 ut me adiutorem, qui onus feram ad portum, roget. 1303. TER. Haut. 875 hic adiutor meus et monitor et praemonstrator. CATO agr. 21, 5 summa sumpti HS LXXII praeter adiutores. RHET. Her. 2, 7 spes celandi quae fuerit, quaeritur ex consciis arbitris adiutoribus .... 2, 8 de consciis, de adiutoribus, de adiumentis. 4, 16. CIC. inv. 1, 109, 2, 24. 44. 45. S. Rosc. 23 non pauca suis adiutoribus ... donabat. Verr. 2, 155 hoc adiutore. 5, 93 Mur. 8. 84 leg. agr. 2, 12. 16 Cael. 23. 57 Font. 44 Cluent. 36 dom. 66 har. 47 (*bis*) prov. 18 Sest. 87 Balb. 25. 26 Tusc. 2, 4 (3). Att. 5, 5, 2 ut, quod auctore te velle coepi, adiutore adsequar. 1, 17, 9. 16, 13[a], 1 epist. 4, 13, 2. 10, 33, 2. 12, 18, 2. CAES. Gall. 5, 41, 8 se adiutore utantur. SALL. Iug. 80, 3 quis adiutoribus regem aggressus inpellit, uti .... NEP. Con. 4, 2 dato adiutore Pharnabazo. HOR. sat. 1, 9, 45 haberes magnum adiutorem, posset qui ferre secundas (*cf.* PHAEDR. 5, 5, 14). LIV. 2, 2, 11 quo adiutore reges eiecerat. 3, 1, 2. 4, 44, 6. 6, 22, 6. 24, 1, 1. 26, 38, 6. 44, 24, 3. VELL. 2, 115, 2 quali adiutore legatoque fratre meo ... usus sit, ipsius ... praedicatione testatum est. 2, 127, 2 magna negotia magnis adiutoribus egent. 2, 129, 3. VAL. MAX. 7, 3 ext. 2 Darius sex adiutoribus eiusdem dignitatis adsumptis pactum ... fecit, ut ...., 7, 4, 1 pro adiutore speculator pugnae futurus. SEN. dial. 8, 1, 1 qui iudicium adhuc inbecillum populo adiutore detorqueat. epist. 52, 4 quibus non duce tantum opus sit, sed adiutore et, ut ita dicam, coactore. 52, 8. 77, 7. ASCON. tog. cand. p. 83 B. adiutoribus usi firmissimis. QVINT. inst. 2, 5, 3 id fieri apud Graecos, sed magis per adiutores, quia *rhetoribus* non videntur tempora suffectura. decl. 381 p. 426 *sceleratis naturale est*, si quaerant *conscios*, adiutores quaerere. SVET. Aug. 10 quem vel praecipuum adiutorem speraverat. Iul. 12 Aug. 39. Tib. 63 quae illi per legatos et adiutores suos exequenda curarent. HYG. fab. 30 p. 64, 14 Iove adiutore. 71[b] p. 74, 14. SCHOL. Germ. Bas. p. 95, 2 B. deos adiutores invocare coeperunt. HEGES. 5, 16 p. 87 W. cum adiutorem lapidem figere proposuisset. HIER. epist. 45, 6 Ezras, qui interpretatur 'adiutor' (53, 8). 108, 18[a] cum domino adiutore laetemur. 125, 13. 133, 10. 140, 5. 17. VVLG. gen. 49, 25 deus patris tui erit adiutor tuus. exod. 2, 22. 18, 4 I par. 12, 18; *passim*. AVG. civ. 1 praef. deus adiutor noster est. 4, 22. 9, 23. 14, 27. 17, 4. 7. 18, 41. 20, 8. FAVST. REI. grat. 1, 8 dei adiutoris virtute. *c. gen. obiect.*: *rei*: TER. Ad. 144 si adiutor sim eius iracundiae. CIC. Verr. 5, 139 illius adiutores improbitatis. Sulla 34 harum omnium rerum ... auctor adiutor particeps. leg. agr. 2, 14 legis. Flacc. 1 (*bis*). Planc. 104 p. red. 1, 20 Piso 28. 80 Balb. 38 Cluent. 106 Phil. 10, 18. 11, 29. 13, 43. 14, 16. off. 3, 116 Epicurus eiusdem fere adiutor auctorque sententiae. Tusc. 1, 28. Att. 7, 3, 2 utriusvis rei me aut adiutorem velim esse aut certe non expertem. 9, 10, 5 ad Q. fr. 1, 1, 11. 3, 1, 9. epist. 1, 9, 11 cuius ego dignitatis ... in praetura ... et in consulatu adiutor ... extitissem. 10, 10, 2. 13, 5, 2. Q. CIC. pet. 10 ut alteros libidinis, alteros facinoris adiutores haberet. CAES. civ. 3, 108, 2 adiutores quosdam consilii sui nactus. LIV. 10, 26, 2 sibi adiutorem belli ... darent. 10, 26, 3. 24, 2, 4. VELL. 2, 41, 2 ministris Sullae adiutoribusque partium (2, 74, 3. 2, 76, 1. 2, 95, 1. 2, 104, 3). SEN. dial. 5, 39, 3 *remedium irae* tamquam adiutor et doloris comes. IVV. 3, 321 saturarum ... adiutor. TAC. ann. 4, 7 imperii (*cf.* SVET. Cal. 26). PLIN. epist. 6, 9, 2 ego precum tuarum minister adiutor particeps ero. VOPISC. Car. 16, 5 stuprorum et libidinum conscium semper atque adiutorem. VVLG. II Macc. 3, 39 adiutor ... loci illius. II Cor. 1, 23 gaudii vestri. HIER. adv. Pelag. (Migne 23, 575) 3, 6 bonorum. viri ill. 54 κατηχήσεων. 62 cathedrae sacerdotalis. AVG. civ. 2, 24 *actuum*. 2, 25. 14, 26 SIDON. epist. 1, 6, 5 ALC. AVIT. c. Eut. 1 p. 16, 4. *c. gen.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

personae: VELL. 2, 63, 3 adiutor D. Bruti. CAPITOL. Pert. 2, 4 quasi adiutor eius (*Claudii Pompeiani*) futurus. VVLG. deut. 33, 7 adiutor illius (*populi*) . . . erit. psalm. 77, 35. 113, 9. 145, 5 I Macc. 7, 7 I Cor. 3, 9. *iungitur cum esse vel* dare quaerere adsumere summittere *sim.*: *c. dat. rei*: CIC. epist. 15, 4, 14 huic meae voluntati . . ., ut favens adiutorque sis (CAES. civ. 1, 7, 1). LIV. 40, 11, 3 quaeruntur adiutores consiliis. 40, 23, 2. SEN. dial. 5, 3, 4 hunc aliquis affectum virtuti adiutorem comitemque dat. TAC. ann. 3, 12 Pisonem adiutorem Germanico datum . . . rebus apud Orientem administrandis. PLIN. epist. 4, 15, 13 si . . . precibus meis . . . adiutor accesseris. 7, 31, 4 emendis dividendisque agris adiutor adsumptus. DICT. 2, 10 deos adiutores incepto invocantes. *personae*: PLAVT. Asin. 57 tune es adiutor . . . amanti filio? Pseud. 907 quom te adiutorem genuerunt mihi. CIC. de orat. 1, 253 non ei (*oratori*) pragmaticum adiutorem dare. nat. deor. 1, 17 quamquam non mihi, sed tibi hic venit adiutor. CAES. civ. 3, 62, 4 huic . . . Postumum adiutorem summiserat. NEP. Chabr. 2, 2 Euagorae *Chabrias* adiutor datus. LIV. 33, 43, 5 P. Manlius in Hispaniam citeriorem adiutor consuli datus. 35, 18, 7. 41, 15, 6. VVLG. gen. 2, 20 Adae . . . inveniebatur adiutor similis. Iob 29, 12 psalm. 10, 14. 71, 12. 108, 12. 117, 6. 7 Sirach 51, 2. 3 II Macc. 8, 24 Hebr. 13, 6. AVG. civ. 3, 11 quos illis prioribus . . . tamquam invalidis adiutores *adhiberet*. SVLP. SEV. Mart. 6, 2 FAVST. REI. grat. 1, 6. *nota*: VVLG. Iob 26, 2 cuius adiutor es? numquid imbecillis? *additur* in *aliqua re sive aliquo*: DON. Ter. Ad. 967 in re bona adiutores, in re mala impulsores. TER. Hec. 721 in hac re adiutor sis mihi. 967 in psaltria ista[c] emunda hic adiutor fuit. CIC. Verr. 2, 64 Rubrium . . . in omnibus eius modi rebus adiutorem suum et conscium. Mur. 83 adiutorem defensorem socium in re publica. Sest. 40. off. 3, 40 *Collatinus* in regibus expellendis socius Bruti consiliorum et adiutor. fin. 5, 90 in quo adiutores Stoicos optimos habemus. Att. 8, 3, 3 absentis in omnibus adiutor. epist. 10, 11, 3 utor in hac re adiutoribus interpretibusque fratre meo . . . . VELL. 2, 125, 4 singulari adiutore in eo negotio usus Iunio Blaesio. VAL. MAX. 9, 11 ext. 2 in quo (*bello*) qui aut homines ullos adiutores invenerit aut . . . . PLIN. nat. 35, 54 Colotes, discipulus Phidiae et ei in faciendo Iove Olympio adiutor. QVINT. inst. 11, 1, 18 quibus erat adiutoribus usus in opprimenda coniuratione. SVET. vita Ter. p. 31 Reiff. si modo in scribendo adiutoribus indiguerit. GELL. 13, 9, 1 in litteris studiorum eius. LACT. inst. 1, 22 in bello. VVLG. psalm. 9, 10 adiutor in opportunitatibus, in tribulatione. 45, 2 Dan. 10, 21. Rom. 16, 3 adiutores meos in Christo.

in *aliquid sive aliquem*: VELL. 127, 3 singularem principalium onerum adiutorem in omnia habuit atque habet *Seianum*. VVLG. II Cor. 8, 23 qui est socius meus et in vos adiutor. *additur* ad *aliquid*: TER. Phorm. 560 mihi Phormionem ad hanc rem adiutorem dari. CIC. S. Rosc. 6 ut ad hanc suam praedam tam nefariam adiutores vos profiteamini (CAES. Gall. 5, 38, 4). p. red. 2, 9 adiutores auctores hortatoresque ad me restituendum. dom. 30 Sest. 12 Phil. 10, 24. Lael. 35 adiutores . . . ad iniuriam. off. 2, 53 eo plures ad benigne faciendum adiutores. LIV. 3, 41, 10 ad urbem tuendam. 6, 25, 5. 26, 19, 10. 38, 1, 6. VELL. 2, 127, 1 ad gubernandam fortunam. IREN. 2, 2, 4 neque angelis indigens adiutoribus ad ea, quae fiunt. 5, 21, 2. *additur* contra *et* adversum: CIC. Deiot. 31 ille adiutorem servum contra dominum repudiavit. Lael. 42 his adiutor contra patriam inventus est nemo. HIL. in psalm. 69, 3 qui adversum potentem positus sit adiutor. *epitheton dei*: CORP. XI 1319 Her(culi) adiut(ori). XIV 3538 Neptuno adiutori.

II *technice officialis*: LIV. 39, 14, 10 adiutores triumviris quinqueviri ⟨dati⟩ uti cis Tiberim suae quisque regionis aedificiis praeessent. FEST. 198 optio . . . antea appellabatur accensus, [h]is adiutor dabatur centurioni a trib. mil. FRONTIN. aq. 2 delegatum officium ex adiutorum agere praeceptis. 99 rei continendae exercendaeque curatorem fecit Messalam Corvinum, cui adiutores dati Postumius Sulpicius . . . . POMP. dig. 26, 1, 13, 1 est . . . adiutor tutelae, quem solet praetor permittere tutoribus constituere, qui non possunt sufficere administrationi tutelae. SCAEV. dig. 40, 7, 40, 4 quae exacta sunt per adiutores eius (*servi actoris*). *de numerosis generibus adiutorum posteriorum temporum v. D. Vaglieri ap. Ruggiero, diz. epigr. I p. 80 sqq. habes adiutores*: **1** *instituti religiosi*: a sacris CORP. VI 8716. 8717. haruspicum CORP. VI 2168. **2** *domus imperatoriae*: ab epistulis latinis, a libellis, a cognitionibus, ab admissione, a codicillis, ab auro gemmato, a vinis, a lagona; studiorum, procuratoris a pinacothecis, tabulariorum *sim.*; ad feras. **3** *administrationis militaris*: ab actis, a rationibus; curatoris alvei Tiberis et cloacarum, procuratoris operum publicorum, aquarum, praefecti annonae, tabulariorum *variorum*, corniculariorum *sim.*; ad census. **4** *ordinum a Constantino institutorum*: *traditi sunt in libello* NOT. dign., *commemorantur hic illic in* COD. Theod. Iust. *apud* CASSIOD. var. LYD. magistr. *notabiles sunt in administratione principali* adiutor praefecti praetorio, magistri militum, magistri officiorum, electi de scriniis, quaestoris sacri palatii, primicerii notariorum. *in administratione urbis Romae et Constantinopolis*: praefecti urbis, vicarii urbis Romae. SYMM. rel. 23, 6 urbanae sedis. 7 urbani officii. *in administratione provinciali*: praefecti praetorio, magistri militum, vicarii, praefecti Augustalis, comitis Orientis, proconsulum, consularium, correctorum, praesidum, ducum, numerariorum, comitum rei militaris; ad responsum (COD. Iust. 12, 35, 18, 2).

synonyma: *ad I*: monitor, praemonstrator, conscius, arbiter, auctor, hortator, socius, testis, particeps, minister, impulsor, dux, conlega, defensor, fautor, susceptor, tutor.

f. **adiūtrix**, -īcis. GRAMM. suppl. 299, 16 adiutrix . . . per x litteram scribi debet. 301, 6. **I** GLOSS. βοηθός. *absolute*: TRAG. inc. 151 ubi nunc secundis rebus adiutrix? PLAVT. Cas. 547 non . . . opus est adiutrice? Trin. 13 rem paternam me adiutrice perdidit. CIC. top. 25, 95 ut legem adiutricem et testem adhibeamus. off. 3, 38 ea (*regina*) adiutrice. COLVM. 12, 1, 4 adiutrice *villica* data. APVL. Socr. 24, 179 EPIT. Alex. 103. SYMM. epist. 3, 67 porrige . . . adiutricem manum. HYG. fab. 125 p. 109, 21. 168 p. 131, 13. CASSIAN. conl. 21, 9, 6 si . . . non adiutrix esse volueris. ENNOD. epist. 2, 16 postulat adiutricem paginam. 4, 22 op. 1. 2. *c. genet. obi.*: CIC. Verr. 5, 17 Messana, tuorum adiutrix scelerum. 6, 160. dom. 144 adiutrix consiliorum meorum. fin. 4, 17 quae (*sapientia*) esset naturae comes et adiutrix. Lael. 83 virtutum. 89 vitiorum. epist. frg. ad Nep. 5 fortuna adiutrix consiliorum bonorum (AMM. 26, 2, 9). VITR. 4, 4, 3 striaturae. SEN. Herc. f. 900 laborum socia et adiutrix. TERT. scorp. 14 iustitiae. AMM. 19, 12, 13 veritatis. HEGES. 1, 40, 9 criminis. AVG. c. Iul. op. imp. 6, 6 Manichaeorum. CASSIAN. conl. 8, 23, 1 *legis naturalis*. ENNOD. epist. 2, 17 malitiae. *c. dat.*: PLAVT. Poen. 973 aliqua Fortuna fuerit adiutrix tibi. TER. Hec. 32 nostrae industriae. 47 ut vestra auctoritas meae auctoritati fautrix adiutrixque sit. CIC. Cael. 52 huic facinori . . . Venus adiutrix esse non debuit. OV. met. 7, 194 Hecate, quae coeptis conscia nostris adiutrixque venis. TERT. adv. Hermog. 8 materia . . . coaequalis deo, immo et adiutrix. *c. praepos.* in: TER. Eun. 885 ego te in hac re mi[hi] oro ut adiutrix sies. Haut. 991 matres omnes filiis in peccato adiutrices . . . solent esse. Hec. 705. ACC. trag. 213 qua in re adiutricem coniugem cepit sibi. CIC. Planc. 1 quae (*res*) in petitione fuisset adiutrix. **II** *epitheton legionum I et II* (*Vaglieri ap. Ruggiero, diz. epigr. I 87. Aschbach, Sitz.-Ber. Wien. Akad. 20, 290 sqq. al.*). *audit I et* legio classica, classicorum, prima classicorum (TAC. hist. 1, 31. 36. 2, 67). *graece* βοηθός (PLVT. Otho 12). TAC. hist. 2, 43 prima adiutrix. 3, 44 a prima adiutrice legione. CORP. X 336 [leg. leg.] I adiutricis. III 4289 pr[ae]f(ectus) leg(ionis) I adi(utricis). V 7425 trib(uno) mil(itum) leg(ionis) I adiutri(cis). II 1178 p(rimipilo) leg(ionis) I adiutrici(s). III 1790 (centurione) leg(ionis) I ad(iutricis). III 4231 ex aqu[i]l(ifero) l(egionis) I ad(iutricis). SPART. Hadr. 2, 2 tribunus secundae adiutricis legionis creatus. *cf.* CORP. III 550 P. Aelio . . . Hadriano . . . trib(uno) leg(ionis) II adiutricis. III 3469 praef(ectus) leg(ionis) II adiutricis. III 3446 p(rimipilo) leg(ionis) II adi(utricis). III 3846 (centurioni) leg(ionis) II adiutric(is). III 3457 milit(es) leg(ionis) II ad(iutricis); *sic passim*. *propter formas nota*: CORP. III 10060 leg(ionis) II atiutrici(s). III 11240 l(egionis) I aiutric(is). III 981 [leg(ionis)] I aitricis. III 11008 miles legionis primae diutricis. VI 3332 leg(ionis) I adiutrices. III 3524 legionum I et II adiutricium. **III** *epitheton dearum*: CORP. VI 179 Fortunae adiutrici et Tutelae. III 5314? [Fortunae adi]utrici Aug(ustae). INSCR. numm. Cohen VI 69 n. 2 *Diana* adiutrix Aug(usta). VII 2 *Victoria* adiutrix Aug(usta).

synonyma: *ad I*: comes, socia, fautrix, conscia, ministra *sim.*

adiūtōrium, -ī *n. ab* adiutor, adiuvare. CHAR. exc. gramm. I 554, 9 nomina, quae apud Romanos neutralia, apud Graecos feminina . . . adiutorium. GRAMM. suppl. 42, 1 *sic declinandum* adiutorium, *ut ieiunium*. atiutorio CORP. II 742. aiutorium CORP. VIII 14436. *utitur primus, si fragmentum Ciceronis, de quo v. p. 717, 21, excipias*, SEN. rhet.

I GLOSS. βοήθεια, βοήθημα. *absolute*: SEN. dial. 3, 5, 2 homo in adiutorium mutuum genitus est. 3, 10, 1 benef. 2, 23, 3. 6, 35, 2. epist. 27, 5 aliud litterarum genus adiutorium admittit. ASCON. Scaur. p. 19 B. neque Pompeius propensum adiutorium praebuit. QVINT. inst. 12, 43 utetur his quoque adiutoriis, quae. decl. 381 p. 426 quod . . . adiutorium in puella esse potuit? PS. QVINT. decl. 6, 13 an vero non mereatur adiutorium, nisi qui . . . ? 6, 20. FRONTIN. strat. 2, 5, 11 tamquam in adiutorium exierunt. 4, 7, 31. APVL. apol. 47 an adiutorio multitudo eorum necessaria fuit? TERT. adv. Marc. 2, 4. ITALA (Lucif. Athan. 1, 40) Iob 29, 12 orphano, qui sine adiutorio erat. ITALA (Lucif. de non parc. 10) Iudith 9, 3. ITALA (Aug. gen. c. Manich. 2, 1, 1) gen. 2, 18 faciamus ei (*Adae*) adiutorium simile sibi (*cf.* HYG. fab. 96 p. 89 AMBR. par. 10, 48 VVLG. Tob. 8, 8). ITALA (Aug. *ibid.*) gen. 2, 20. 2, 23 *al.* EPIST. Alex. p. 190, 12 K. nullum adiutorium expostulet ratio doctrinae. HERM. Pal. sim. 10, 3, 1. IREN. 1, 14, 8 ut . . . adiutorium ei (*animae*) deorsum mittat. 1, 29, 1. 1, 30, 12 invocasse in adiutorium matrem. HYG. fab. 190 p. 121, 27 patrem Thestorem in adiutorio vocavit. 257 p. 143, 11 ut sibi adiutorio esset (*v.* adiumentum). HIER. epist. 30, 5 samech *interpretatur* adiutorium. 77, 5. VVLG. iud. 5, 23 non venerunt . . . in adiutorium. I reg. 7, 12 lapis adiutorii (*saepius laudatus*). Iudith 7, 25 IV Esdr. 16, 34 PAVL. NOL. epist. 11, 3. 14, 1. 33, 1 *al.* AVG. civ. 2, 1 divino adiutorio. 5, 21. 7, 11. 9, 13 *al.* catech. rud. (Migne 40, 342) 25, 46 c. Iul. op. imp. (Migne 45, 1067) 1, 47; *passim*. AVELL. p. 133, 1 GILD. chron. 20 FAVST. REI. grat. 1, 6. 1, 8 per adiutorii patrocinium. ENNOD. epist. 1, 7. 2, 6. 6, 7 FVLG. RVSP. *saepius*. COD. Iust. 3, 28, 34 praef. omne adiutorium nepotem dereliquit. GREG.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

M. epist. *passim*. GLOSS. V 632,8 adiutorio succurrit subsidio subpeditat. *nota*: ITALA *et* VVLG. psalm. 7,11 adiutorium meum a domino, qui salvos facit. *additur gen. subi.*: SEN. contr. 1, 2, 18 sine deorum immortalium adiutorio (1,3,8 VAL. MAX. 2,7 ext. 1. PS. APVL. Ascl. 5 daemonum. VVLG. psalm. 90, 1 altissimi. II Macc. 8, 23; *sim. omnes christiani, velut* dei, domini, divinae gratiae *al.*). SEN. contr. 2, 5, 4 uxoris. VAL. MAX. 2, 8, 1 legis alterius. SEN. benef. 3, 35, 5 nullius. nat. 5, 16, 4 venti ac fulgoris. 6, 7, 1 imbrium. epist. 31, 5 ignis. 52, 3. 88, 31. COLVM. 6 praef. 3 hominum ... armentorum. QVINT. inst. 1, 1, 27 neque egebit adiutorio manum suam manu superimposita regentis. 3, 6, 83. TERT. adv. Marc. 1, 8. PALLAD. 4, 1, 3 calami. VVLG. psalm. 88, 44 gladii. Sirach 51, 10 AVG. civ. 10, 21. IOH. BICL. (chron. II) 218, 1 per Francorum adiutorium. ENNOD. epist. 8, 5 saeculi. FVLG. RVSP. Mon. 1, 2 vestrae orationis (epist. 3, 2, 4. 12, 7, 18 *al.*). ACTA Montani 12 Fabiani. CORP. II 742 parentum. V 6549 matris. *c. gen. obi.*: VELL. 2, 112, 4 quippe magnam Thracum manum ... in adiutorium eius belli secum trahebat. VAL. MAX. 1, 5 ext. 2 cum ... illi flumen vicinum ... in adiutorium eorum sese mittere dixissent. 3, 7, 10 fortunam in adiutorium sui ... convertere. SEN. dial. 3, 13, 5 non in adiutorium virtutis venit *ira*. epist. 88, 25 cibus adiutorium corporis *est*. COLVM. 12 praef. 1 Cicero ait ... ut ex hac eadem societate mortalibus adiutoria senectutis ... praepararentur (*locus, ut omnes putant, non ad verba descriptus*). QVINT. inst. 3, 9, 4 adiutorium vel ornamentum partium est earum, ex quibus egreditur. FRONTIN. aq. 14 ut Marciae quoque adiutorio quotiens opus est ita sufficiat, ut .... 67 in adiutorium Tepulae. 78. TERT. resurr. 3 in testimonium veri, non in adiutorium falsi. virg. vel. 5. EXC. Vales. 11, 53 venerunt Wisigothae in adiutorium Theodorici. VVLG. psalm. 93, 22 in adiutorium spei meae. Sirach 34, 20. AVG. civ. 1, 13 ad ornamentum vel adiutorium ... hominis. 7, 30 ad adiutorium propagandae prolis. 9, 15. 12, 24. MAX. TAVR. hom. 50 in adiutorium vitae nostrae. *cum praepos.*: PS. QVINT. decl. 9, 9 adiutorium hoc ad causam putatis? VLP. dig. 47, 2, 50, 3 qui ... adiutorium ad subripiendas res praebet. AMBR. par. 10, 48 adiutorium ad generationem constitutionis humanae. SVET. gramm. 10 in eam rem adiutorium ei fecit maxime. EVCHERIVS form. 1 adiutoria eius in sanctos. SEN. dial. 4, 10, 8 lento adiutorio opus est contra mala continua. AVG. civ. 19, 4 adiutoria contra vim periculorum. *sequ.* ne: CHIRON 777 opera eius celerissime dat adiutorium, ne tardes. **II** *technice apud medicos recentiores medicamentum, remedium* (*Wölfflin, Sitz.-Ber. Münch. Akad. 1880, 395*): GLOSS. IV 304, 17 adiutoria fomenta. *sufficiant hi loci*: CHIRON 1, 2 prima ... pars est medicinae ... deinde ipsa adiutoria medicinae docere oportet. 1, 3. THEOD. PRISC. eup. 18 particulis haec sunt adiutoria socianda. 22 neque cucurbitae neque similia adiutoria. 24 sunt adiutoria haec evocatoria. PLIN. VAL. 5, 7 *coliandrum si comedant*, maximum adiutorium est. GALEN. alf. 83 faciunt disenterices magnum adiutoriom. 154. 237. CAEL. AVR. acut. 1, 3, 39 grave atque indignum est adiutorium. 1, 9, 61 adiutorium id passioni aptum; *sic saepe*. CASS. FEL. 1 si adiutoria localia ... oportuerit adhibere. 8 adhibebis adiutoria metasyncritica. ORIBAS. syn. 1 praef. adiutoria aegritudinum. 5, 11 *al.* *nota*: AVG. civ. 22, 8 in quo (*languore*) medicorum adiutoria cuncta defecerant. FAVST. REI. grat. 1, 8 homo longa infirmitate confectus adiutoriis ac solaciis ... magis indiget. GREG. M. epist. 9, 218 hinc ... et medici ... quaedam adiutoria ... indigenti non offerunt.

(**adiūtus**), *abl.* -ū. *ab* adiuvare. ITIN. Alex. 24 utendum ... noctis adiutu Parmenoni consilium erat. SYMM. epist. 2, 36, 1 adiutu inter nos mutuo. 7, 116 ut publico ... defendantur adiutu. AVG. c. Iul. op. imp. 5, 4 adiutu ... Christi. 5, 11 maturae pubertatis. 6, 40 spontaneae ... iniquitatis. MACR. sat. 7, 7, 5 unius adiutu ... cetera *corpora* flagrabant. *Bannier.*

Adiūtus, -a *cogn.* CORP. VI 5599 Adiutus. XI 4237 (*Interamnae*) Q. Septim⟨ius⟩ Q. l. Firmus ... Memmiae Adiutae uxori. III 1473 (*in Dacia*) Aelia Adiuta. 4071 (*in Pannon. sup.*) C. Caesius C. f. Papiria Ingenuus Poetovione v. f. sibi et Vlpiae Adiutae coniugi. 11711 (*in Norico*) Adiutus Excingomar(i filius). 4872 (*ibid.*) Adiuto publico s(ervo) (Adiuto(ri) *Mommsen*). *cf. sub* Adiut. **Adiūtor, Adiūtrīx** *nomen servile et cognomen humilium hominum (sed vide infra p. 718, 3) frequentissimum in Gallia cisalpina, in Illyrico, in Africa.* Atiutor: CORP. VI 3186 C. Arantius Atiutor eq. sing. imp. n. nat. Pannonius. III 2386 (*in Dalmatia*) Atiutorem. Aiutor, Aiutrix (*cf.* Aiectus): CORP. XIV 871 (*Ostiae*) P. Cornelio Aiutori T. Flavius Liberalis. IX 284 (*Barii*) P. Publicius P. f. C⟨l⟩a. Aiutor aed. ⟨pot.⟩ .... 1529 (*in pago Veiano*) L. Traio Aiutori. X 8058, 22 (*in signaculo Pompeiano*) L. Corneli Aiutoris (*cf.* IV 3340, 67, 19). 2184 (*Puteolis*) M. Caecilio Primioni et Aiutrici coiugi eius. III 1967 (*in Dalmatia, a. 302*) Volusi(us) Aiutor. 2161 (*ibid.*) Q. Aeronius Aiutor. VIII † 8637 (*in Mauretania Sitif., a. 527?*) cum Aiutore. Adiutor: CORP. VI 6986 L. Ricinius Adiutor. 32884 L. Septimi Adiutoris quondam evok. XV 777 (*in latere*) Adiutoris Aug. l. XIV 246, 7, 26 (*Ostiae, a. 140*) L. Naevius Adiutor. 251, 5, 9 *et* 7, 22 (*ibid., a. 192*) M. Publicius Adiutor. L. Furius Adiutor. 252, 1, 5 (*ibid., a. 200*) L. Veius Adiutor. IV 748 L. C. Secundum II vir. o. v. f. Ver. et Adiutor rogant. IX 321 (*Cannis*) Adiutoris Ti. Claudi Caesaris Aug. ser. 1628 (*Beneventi*) C. Vmbrio C. fil. Stell. Adiutori mil. coh. II praeto. 2244 (*Telesiae*) Epitynchano Telesinorum ser. ark. Adiutor vicar. X 1889 (*Puteolis*) L. Urvíneio Adiútorí. 3851 (Capuae) C. Clodio C. f. Quir. Adiutori praetori, tribuno plebis, quaestori. 4760 (*Suessae, a. 193*) M. Arrius Adiutor. XI 1147, 5, 51 (*Veleiae, aetate Traiani*) P. Atilio Adiutore. 5273 (*Hispelli*) C. Appio C. f. Lem. Adiutori. 6700, 205 (*in vase Arretino*) Adiutor P. Corne(li). V 885 (*Aquileiae*) Adiutor Lauci f. cíves Menapius mil. coho. I Pannoniorum. 970 (*ibid.*) C. Afidio C. l. Adiutori. 5332 (*Comi*) C. Kaninius C. l. Adiutor. 5539 (*infra lacum Verbanum*) Primulus Adiutoris filius. 5955 (*Mediolanii*) M. Atilio C. f. Adiutorí, Q. Albucio Q. f., Andovartioní Tertí. XII † 590 (*Aquis Sextiis, a. 492? 517?*) Adiutor. 2397 (*Augusti*) M. Aurel. Adiutor Augg. lib. 3392 (*Nemausi*) d. m. Albini Adiutoris f. INSCR. Rhen. 1829 Caupinius Adiutor. CORP. III 942 *et* 1323 (*in Dacia, fere aetate Traiani*) M. Opellius Adiutor II vir. col. 3524 (*in Pannonia inf., a. 228*) Iun. Adiutor *mil. leg. I vel II adiutricis.* 3571 (*ibid.*) Q. Vatinio Adiutori quondam centurioni leg. II adi. 4312 (*in Pannonia sup.*) Aur. Adiutor(is) vet. leg. I a(diutricis) S(everianae). 4977 (*ibid.*) Secundus Adiutoris (filius). 5170 (*ibid.*) Gemelliu⟨s⟩ Adiutor b(eneficiarius) Drusi Procu⟨li⟩ proc. Aug. 5492 (*ibid.*) Adiutor Romani f. p. 948 (*in tab. cerata Dacica, a. 163*) Adiutor Macari. (*item, a. 164*) Aurelio Adiutori. II 4118 (*Tarracone, saec. III, ut videtur*) Valerius Adiutor. VII 266 Val. Adiutori. VIII 1025 (*in provincia procos.*) // Rufrius D. f. Ouf. Adiutor Mediolani(o) mil. coh. XIII urb. 1747 (*ibid.*) P. Pomponius Adiutor. 12926 (*ibid.*) Adiutor Caes. n. ser. ... Adiutor f(ilius). 18587, 1, 13 (*in provincia Numidia, imperante Elagabalo*) Flavius Adiutor vet. 6105 (*ibid.*) Iulius Mustiolus Adiutor. *signum*: CORP. VI 32670 M. Aur. Gaio mil. coh. II pr. (centuria) Iuliani sig(no) Adiut(oris). Adiutrix: CORP. VI 14632 L. Ceionius Eucarpus Ceioniae Adiutrici coniugi. 28161 Valeriae Adiutrici. XI 5229 (*Fulginiis*) Adiutricis. V 7035 (*Taurinis*) Annaeae (mulieris) líb. Adiutri⟨c⟩i. 7087 (*ibid.*) Aeliae Adiutrici. 7519 (*Aquis Statiellis*) L. Livius (mulieris) l. Eurytus sibi et Aebutiae Adiutric(i). VIII 3420 (*Lambaesi*) Aponiae Adiutrici. 12934 (*Carthagine*) Aelia Adiutrix. **Adiūtōrius** *nom. serv.* CORP. V 6549 (*Novariae*) Adiutorio *servo.* Adiutorius, -a *nom. gent.* CORP. XIII 1976 (*Luguduni, litteris saec. III*) Adiutoriae Perpetue ... civi Traianesi ... Iulius Vallio coniugi. III 5787 (*Augustae Vindelicum*) Adiutorius Romanus d(ecurio) m(unicipii). INSCR. Rhen. 1248 Adiutorius Lucilianus ... eq. R. 1311 Adiut(orius?) Sextus. *an* Adiut(ius)? **Adiūtōrīnus,** -a. CORP. III 11623 (*in Norico*) Adiutorino Adiutoris. 5063 (*ibid.*) Adiutorine nepti. *Otto.*

adiuvāmen, -inis *n. ab* adiuvare. PS. CYPR. sing. cler. 19 emolumenta mutuis adiuvaminibus subministrans.

adiuvāmentum, -ī *n. ab* adiuvare. GLOSS. III 363, 24 βοήθεια. CASS. FEL. 32 hoc adiuvamenti genus ... limositatem excludit. GREG. TVR. Mart. 3, 21 ea medellae adiuvamenta. ISID. eccl. off. 1, 18, 13 si nulla sunt adiuvamenta mortuorum (adiumenta AVG. enchir. 110).

adiuvātio, -ōnis *f. ab* adiuvare. DIOM. gramm. I 391, 24 sin ... longus sermo effertur, adiuvationis causa recipitur futurum subiunctivorum et plusquamperfectum optativorum. CASSIOD. var. 2, 33, 2 quod sub collegii adiuvatione suscipitur. *Bannier.*

Adiuvēnse *locus in Norico.* NOT. dign. occ. 34, 40 praefectus legionis primae Noricorum militum liburnariorum cohortis quintae partis superioris, Adiuvense. *cf.* Iuvavum. *Otto.*

adiuvo, -iūvī, -iūtum, -āre. *ab* ad *et* iuvare. MART. CAP. 3, 314 ⟨secundus *modus* est qui O in I convertit et paenultimam in praeterito⟩ perfecto, tertiam ab ultima in plusquamperfecto [V] producit ut adiuvo adiuvi adiuveram. GLOSS. βοηθῶ, ἐπιβοηθῶ, συνεπισχύω, succurrit. 77 adminiculavi positum pro adiuvi. NON. 363 protelare ... *est* adiuvare. *formae*: adiuero *pro* adiuvero: ENN. ann. 386. adiuerit adiueris: TER. Phorm. 537 (*cod. Bemb.*). CIC. epist. 10, 15, 4. 13, 67, 2 (*cod. M*). adiuat, adiuantur, adiues *sim. cod. M. fere semper in* CIC. epist. adiuvavi, -averam, -aram, -atus, -aturus *sim.* GLOSS. III 393, 3. 4. VAL. MAX. 2, 2, 3. 8, 2, 3 (*codd.; sed vix recte*). PETRON. 18 (*'in urbano sermone epitomatoris opinor culpa' Bücheler*). PAVL. dig. 34, 9, 5, 10. 40, 2, 15, 1 ITALA *et* VVLG. cod. Ottob. gen. 49, 25; cod. Cant. Luc. 1, 54; cod. Amiat. Fuld. II Cor. 6, 2 DARES 16 GREG. TVR. in psalm. 27 ARNOB. in psalm. 53 GREG. M. epist. 2, 33 BENED. reg. 35. *al.* adiubant FRONTO p. 120, 20 N. adiubavit ITALA cod. Ottob. gen. 49, 25. *et talia passim in codd. antiquioribus.* aiubante CARM. epigr. 1807. *inusitate* adiuvis *pro* adiuvas ITALA (Lucif. de non conv. 4) II par. 19, 2. *structurae c. dat.*: GLOSS. V 5, 35 *et* 44, 22 'adiuva me, adiuva mihi' utrumque potest dici: melius tamen 'me'. 'adiuvo' enim 'illum' dicimus quam 'illi', nisi forte dicas, 'adiuva mihi onus'. ITALA cod. Veron. psalm. 39, 14 ITALA (Clem. ad Cor. 39) Iob 4, 21 ITALA (Cassian. conl. 10, 10, 2) psalm. 69, 2 EXPOS. tot. mund. 27 (geogr. p. 109). 58 (p. 122) DID. apost. 2, 27. 71, 28 PAVL. NOL. epist. app. GREG. TVR. Franc. 2, 41 Mart. 4, 7. *secundum graecum usum cum gen.*: ITALA cod. Cant. Luc. 1, 54 adiuvavit Israhel pueri sui (ἀντελάβετο ... παιδὸς αὐτοῦ).

***I generatim*:** *agentes in actione aliqua vel ipsam actionem*: **1** *addito obiecto*: *aliquem*: PLAVT. Asin. 15 ut vos ... Mars adiuvet. Aul. 193 adiuvabere a me. Cas. 482 ut ... se adiuvet (Persa 304). Epid. 192 di ... omnes me adiuvant augent amant (Capt. 859 Epid. 396

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Men. 551 Merc. 402; *similiter de deis alii, praesertim christ.*). Persa 614. Pseud. 83 istocine pacto me adiuvas? Rud. 305 nos lepide. 939 PACVV. trag. 206 me ... esse adiutam expetunt. TER. Phorm. 537 qui me ... adiuerit comiter. Ad. 927 colere adiuvare adiungere *hanc familiam.* CATO orig. ap. Gell. 6 (7), 3, 16 Rhodienses ... Persen ... numquam adiuvere. CIC. Verr. 3, 26 adiuvo te. 3, 85 *ut* se ... adiuvaret. 5, 20. 6, 154 Caecin. 3 Mur. 76 Flacc. 66 dom. 55 Mil. 92 Phil. 1, 10 fin. 3, 16 div. 2, 94 off. 2, 62 Lael. 73 de orat. 2, 87. Att. 1, 8, 2 ut abs te adiuvandi, ab aliis prope reprehendendi simus. 9, 11a, 2. 9, 13, 3. 12, 22, 3. 13, 23, 3. BELL. Afr. 25, 4 dum alios adiuturus proficisceretur. BELL. Alex. 52, 4. NEP. Milt. 7, 1 quae (*insulae*) barbaros adiuverant. Chabr. 2, 1 Nectenebin adiutum profectus (2, 3). Phoc. 2, 3 auctus adiutusque a Demosthene. Timol. 2, 4. OV. epist. 1, 43 adiutus ab uno. LIV. 4, 52, 6 benigne ab Siculorum tyrannis adiuti. 6, 12, 9 Romanum; *saepe.* VAL. MAX. 2, 2, 3 summam vim Romanae eloquentiae (*i. Ciceronem*). 3, 1, 2 socios apud avunculum. PHAEDR. 1, 8, 2 indignos. SEN. Phaedr. 248 te ... ipsa adiuva. dial. 8, 1, 4 singulos; *passim.* SCRIB. LARG. praef. adiutus omni tempore a te. ASCON. Pis. p. 10 B. quod eos ... adiuvisset. PLIN. nat. 32, 53 huius adipem et fel habentes qui crocodilos venentur mire adiuvari dicunt. HOMER. 341 quem frater ... adiuvat. STAT. silv. 1, 4, 111 adiuvat ipse deos. QVINT. inst. 2, 21, 22 ab hoc (*Hermagora*) quoque adiuvamur; *passim.* decl. 375 p. 415 eos. FRONTIN. strat. 1 praef. adiuvari me ab his qui .... 3, 6, 6. 4, 7, 37. TAC. ann. 12, 62 piratico bello Antonium adiutum. PLIN. epist. 2, 9, 3 iuvenem probissimum .... TRAI. Plin. epist. 10, 28. SVET. Iul. 23 alios. Nero 57 Vesp. 19 gramm. 18 vita Ter. p. 32 Reiff. FRONTO p. 179, 7 N. VLP. dig. 1, 16, 7, 1 curatores operum. dig. 1, 18, 6, 3. 3, 2, 4, 4 GAIVS inst. 4, 126. 126ᵃ. 127. 128. TREB. Gall. 14, 4 qui eos et urbanissime et prudentissime adiuvit. VOPISC. Aur. 19, 5. 26, 5. HIER. epist. 54, 14 nobilissimus pater tuus. 133, 5. VVLG. deut. 28, 31 non sit qui te adiuvet. iud. 9, 24 III reg. 1, 7. SVLP. SEV. chron. 2, 44, 7 nostros. AVG. *passim.* *proverbium*: TER. Phorm. 203 fortis fortuna adiuvat (CIC. Tusc. 2, 11 LIV. 34, 37, 4. *cf.* CIC. Phil. 13, 16 bonos civis ... adiuvat ... fortuna. VERG. Aen. 10, 457 si qua fors adiuvet ausum. TIB. 1, 2, 16 fortes adiuvat ipsa Venus. OV. ars 1, 525 Liber ... amantis). *nota acc. part.*: CIC. Pis. 15 ea P. Clodium facientem consules adiuverunt. Phil. 13, 45 si me rectis sensibus euntem di immortales adiuverint. LIV. 28, 14, 19 ut adiuvarent pugnantes. 32, 34, 6 amicum oppugnantem *Cium.* SEN. Ag. 905 illa fodientem adiuvat. epist. 109, 6 currentem. BVC. Eins. 1, 20 vos cantantes. SIL. 8, 303 spondentem. STAT. Theb. 5, 282 furentes. FLOR. 1, 26, 1 bellantes eos. VLP. dig. 11, 4, 1, 2 inquirentes. AVG. civ. 19, 4 credentes. *proverbialiter*: VARRO rust. 1, 1, 4 quoniam, ut aiunt, dei facientes adiuvant. CIC. Phil. 8, 30 perpetuam in re publica adiuvanda voluntatem. rep. 6, 13 qui patriam conservarint adiuverint auxerint. QVINT. decl. 375 p. 415 ornatam rempublicam atque adiutam. *aliquid*: PLAVT. Mil. 871 di ... hanc rem adiuvant. TER. Andr. 522 id spero adiuturos deos. CIC. Sest. 66 haec ... consules adiuvabant. 133 proscriptionem. Ligar. 19 quam (*causam*) etiam di adiuverunt. nat. deor. 2, 134 quae confectio etiam a lingua adiuvari videtur. Lael. 61 amicorum voluntates. off. 3, 74 Tusc. 2, 5. Att. 7, 14, 2 dilectum. 9, 7, 5. 12, 29, 2. 12, 43, 1. 16, 16, 8. epist. 10, 10, 2 conspirationem. 14, 4, 3. CAES. Gall. 7, 42, 4 adiuvabat rem proclinatam (incl- β) Convictolitavis. SALL. or. Macri 16 ultro ... licentiam in vos auctum atque adiutum properatis. OV. met. 8, 866 sic has deus aequoris artes adiuvet. 10, 641 quos dedit, adiuvet ignes (*i. amores*). epist. 15, 25. LIV. 34, 39, 10 ignes. 45, 19, 3 *victoriam*; *passim.* VAL. MAX. 3, 4, 6 adiuta disciplina. CELS. 5, 28, 12 adiuvat ... ipsam *curationem* corpus. PHAEDR. 3, 10, 40 iuris iurandi fidem. SEN. Med. 569 consilia. Herc. O. 1664. benef. 2, 11, 5 nisi illa (*beneficia*) adiuveris. 2, 14, 4 error. epist. 21, 8 sententia; *passim.* CVRT. 7, 4, 37 ictum hostis adiuvit. 7, 5, 25. COLVM. 1, 7, 6 nec quod terrae mandaverint, sic adiuvant, ut .... PLIN. nat. 9, 153 trahentium opem. 28, 36 effectus. SIL. 7, 353 flammam. HOMER. 395 arma. QVINT. inst. 4, 4, 4 quaestionem (5, 10, 96). 5, 12, 6 argumenta; *al.* TAC. dial. 16 sermonem hunc nostrum. hist. 1, 65 Vindicis conatus. 3, 11 Pannonicorum ultionem. ann. 12, 67 nisus evomentis. SVET. Cal. 41 Caesaris reditus. Nero 21 vulgi preces. PAPIN. dig. 1, 1, 7, 1 adiuvandi vel supplendi vel corrigendi iuris civilis gratia. PAVL. dig. 12, 6, 65, 2 negotia. 28, 2, 19 exheredationes; *al.* GELL. 2, 29, 7 messim hanc nobis adiuvent. APVL. Plat. 1, 13 intellegendi ac persentiscendi veritas. LAMPR. Alex. 21, 9 commeatum. VOPISC. Prob. 9, 3 vectigal frumentarium. HIER. epist. 148, 22 iustitiam. VVLG. Iob 10, 3 consilium impiorum. Is. 40, 13 spiritum domini. AVG. civ. 6, 12 qui (*dei*) nec ipsam adiuvent temporalem vitam.
de pisce: PLIN. nat. 32, 11 adiuvare *scarum* nisus erumpentis *scari.*

adiuvant res: *aliquem*: CIC. inv. 1, 30 *cum* quod ipsum (*oratorem*) adiuvat, obscure dicitur. part. 39, 138 eam significationem, quae nos adiuvat. Tull. 31 id te adiuvare putas? Cluent. 125. Planc. 23 nisi forte te Labicana aut Gabina aut Bovillana vicinitas adiuvabat. off. 2, 71 illum ... *magnitudo divitiarum* adiuvat. Att. 4, 18, 3 *sermo multus* Gabinium. 14, 14, 6 epist. 10, 15, 4. LVCR. 1, 809 nisi nos cibus aridus et tener umor adiuvet. OV. am. 1, 7, 66 quamlibet infirmas adiuvat ira manus. LIV. 4, 9, 5 adiuvabant eum optumatium studia. 38, 21, 4 Gallos *locus.* SEN. dial. 12, 10, 1 illud quoque ... necesse est te adiuvet cogitantem. nat. 5, 11, 1 quare etesiae nos non adiuvent. epist. 28, 2 quaeris, quare te fuga ista non adiuvet. 71, 10. 88, 25. PETRON. 102 si nos descendentes adiuverit casus. PLIN. nat. 26, 18 super omnia adiuvere eum magicae vanitates. QVINT. inst. 5, 11, 48 an vero me de incommodis vitae disserentem non adiuvabit earum persuasio nationum, quae ...? 7, 1, 31 congregatio criminum accusantem. 9, 1, 16 alia legentes magis adiuvant; *saepius.* decl. 331 p. 305 erant ... quae te adiuvarent. FRONTIN. strat. 2, 5, 30 casus ... Lucullum. CAPITOL. Max. Balb. 7, 4 quem ... adiuvabat divitiarum abundantia. VVLG. Iob 35, 8 filium hominis adiuvabit iustitia tua. psalm. 93, 18. 118, 175 II Macc. 13, 17 ARG. Plaut. Cas. 3 senem adiuvat sors. *bestias*: SEN. dial. 4, 16, 1 iracundia leones adiuvat. PLIN. nat. 10, 1 ad hoc datis pinnis, ut currentem *struthocamelum* adiuvent. IVV. 12, 40 alias *vestes*, quarum ... pecus Baeticus adiuvat aer. *aliquid*: OV. ars 2, 514 nec semper dubias adiuvat aura rates. SEN. dial. 6, 17, 4 portum quietissimum omnium, quos aut natura posuit in tutelam classium aut adiuvit manus, sic tutum, ut .... nat. 4, 2, 1 qui (*imbres*) insuetam aquis caelestibus terram non adiuvent. 4, 20, 1 quidquid Nilus non adiuvit, sterile ac squalidum iacet. PLIN. nat. 17, 76 pluviae si non adiuvent *ulmos*, rigandum. SEN. epist. 77, 2 nulla ... res aeque adiuvat cursum, quam summa pars veli (PLIN. nat. 12, 87). OV. Ib. 342 sic te mersuras adiuvet ignis aquas. LIV. 6, 4, 6 republica inpensas adiuvante. 34, 5, 10 viduarum pecuniae adiuverunt aerarium. COLVM. 12, 14 sicuti ficus ... rusticorum cibaria adiuvat. EXPOS. tot. mund. 27 (geogr. p. 109) *Ladicia* Antiochiae magnifice adiuvit. FRONTO p. 202, 9 N. ignem ... levis aura. VEG. mil. 3, 14 ventus ... hostium adiuvat tela. RHET. Her. 4, 58 quod non modo *expolitio* ... adiuvat et exornat orationem, sed .... CIC. Verr. 3, 98 videte, qui Sthenii causam casus adiuverit. Balb. 18. fin. 3, 63 ut ... alia *membra* etiam ceterorum membrorum usum adiuvant. 4, 16 artes naturam. off. 1, 120 mutationem tempora. part. 34, 117 quaestiones causam. LIV. 5, 49, 5 deorum opes humanaque consilia rem Romanam. 44, 31, 1 inclinationem animorum clementia; *al.* SEN. contr. 10 praef. 3 illas (*actiones*) ... calor adiuvabat. CELS. 1 praef. eas (*artes*) adiuvant *multa.* SEN. epist. 94, 36 curationem adiuvant *praecepta*; *al.* CVRT. 3, 6, 13 ut quae secuta sunt crimina nationem Parmenonis adiuverint. 8, 13, 22 consilii effectum ... tempestas. COLVM. 1, 1, 17 nostra praecepta non consummare scientiam, sed adiuvare promittunt. SCRIB. LARG. 200 aliae *medicinae partes* ab aliis adiuvantur. LVCAN. 9, 699 quos (*de sanguine rores*) calor adiuvit. PETRON. 15 utriusque partis votum casus adiuvit. QVINT. inst. 4, 2, 101 iis, quae partem nostram adiuvabunt, expositis. 8, 2, 11 verba intellectum (8, 3, 55); *al.* decl. 296 p. 170 occasio adiuvit consilium. FRONTIN. strat. 2, 2, 2 adiuvante proclivi impetum militum. DIOM. gramm. I 462, 13 hanc (*sententiam*) nisi gravitas pronuntiationis adiuverit (DON. gramm. IV 402, 2 POMP. gramm. V 310, 32 DON. Ter. Ad. 668). PS. SERG. gramm. IV 520 *quia semivocales* paulisper a vocalibus adiuvantur. SOL. 17, 5 pedum motum nescio velocitas an pervicacia magis adiuvet. TREB. Claud. 11, 3 auspicia Claudiana favor divinus adiuvit. VEG. mil. 4, 42 haec reciprocantis meatus ambiguitas cursum navium secunda adiuvat, retardat adversa. AVG. civ. 5, 9 quae (*summa potestas*) creatorum spirituum bonas voluntates adiuvat. 21, 27 orationes adiuvant elemosynae; *passim.*

2 *obiecto omisso et absolute*: *de dis et hominibus*: PLAVT. Aul. 394 Apollo ... subveni mi atque adiuva. Capt. 587 si di adiuvant (*sim. saepe, praesertim apud christ.*). Curc. 460 qui monet, quasi adiuvat. Persa 466. Poen. 128 valete atque adiuvate. TER. Eun. 363 dabo operam, adiuvabo. CIC. Brut. 97 M. Lepido consule adiuvante. har. 7 adiuvante Milone. Vatin 41 illo ... adiuvante. Cat. 2, 8 non modo impellendo, verum etiam adiuvando. dom. 114 p. red. 2, 15 Mil. 32 Phil. 10, 4. 13, 29. leg. 3, 40 nullo magistratu adiuvante. off. 2, 14 nisi homines adiuvarent. Att. 2, 3, 3 aut fortiter resistendum est legi agrariae ... aut quiescendum ... aut etiam adiuvandum. 4, 3, 3 adiuvante Appio. 16, 16, 7. 18. epist. 10, 9, 1 res publica me adiuvante liberetur. 13, 28, 2. SALL. Cat. 43, 3 si pauci adiuvarent. NEP. Paus. 2, 4. Alc. 9, 5 Lacedaemoniis adiuvantibus. VERG. Aen. 5, 345 adiuvat ... Diores. 12, 219. LIV. 1, 53, 11 illo adiuvante. 2, 6, 3 ferrent opem, adiuvarent; *passim.* SEN. Thy. 1108 adiuvante ... matre nat. 1, 5, 13 nisi geometrae adiuverint; *saepius.* CVRT. 4, 8, 8 nullo adiuvante. ASCON. Corn. p. 79 B. adiuvantibus nobilibus. PLIN. nat. 36, 86 adiuvantibus Heracleopolitis. STAT. Theb. 4, 689 adiuvat ipse Phoebus. QVINT. decl. 379 p. 424 si quis domesticorum adiuvit. TAC. hist. 4, 9 censuerat Helvidius, ut ... adiuvaret Vespasianus. SVET. Claud. 41 Sulpicio ... Flacco ... adiuvante. APVL. apol. 100 adiuvante patruo. CAPITOL. Gord. 24, 1 socero adiuvante. VVLG. II par. 25, 8 dei ... est adiuvare. II par. 29, 34. Iudith 7, 14 non est, qui adiuvet; *passim.* AVG. civ. 5, 22 adiuvante Marte et Bellona. 22, 8 illis faventibus atque adiuvantibus. CORP. V 532, 21 ut adiuvet saepe facturus. *de animalibus*: VARRO rust. 3, 16, 8 quod hi (*fuci*) neque adiuvant et mel consumunt. *de rebus*: PALLAD. 3, 9, 4 nisi stercus adiuverit. RHET. Her. 1, 9, 14 quod neque obest neque adiuvat (CIC. inv. 1, 28). CIC. Brut. 111 si quid bene dicitur adiuvante natura. de orat. 1, 256 reliqua ... etiamsi adiuvant, historiam dico .... 2, 219 adiuvante et voltu et voce. orat. 14 ut sic adiuvet *philosophia* ut

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

palaestra histrionem. top. 15, 59. fat. 41 (*ter*). off. 2, 71 modo ne adiuvent *divitiae*. epist. 6, 4, 4 adiuvat ... aetas et acta iam vita. 11, 23, 1 fortuna adiuvante. CAES. Gall. 2, 17, 4 adiuvabat ... eorum consilium, qui .... HOR. sat. 2, 5, 73 adiuvat hoc quoque. LIV. 5, 13, 10 ante omnia adiuvit memoria damnationis Sergi ac Vergini. PLIN. nat. 2, 9 adiuvat rerum ordo. STAT. Theb. 12, 448 adiuvit ... rogi discordis hiatus. MART. 10, 30, 12 quies ponti ... phaselon adiuvante fert aura. QVINT. inst. 1 praef. 26 nihil praecepta atque artes valere nisi adiuvante natura. 3, 3, 2. 7, 28, 51 si adiuvabit pars altera, coniungam, si nocebit, separabo. 8, 6, 61 obstat ... quidquid non adiuvat. FORTVN. rhet. 2, 2 *causa* aut efficiens ..., aut adiuvans. VEG. mil. 3, 1 ut haec intellegerentur celerius et amplius adiuvarent. *part. pro subst.*: CVRT. 5, 4, 18 cum a commilitonibus adlevarentur, trahebant magis adiuvantes quam sequebantur. VVLG. I Macc. 8, 28 adiuvantibus non dabitur triticum, arma. CIC. Tim. 50 existimant plerique non haec adiuvantia causarum, sed has ipsas esse omnium causas. top. 15, 59 quaedam adferunt per se adiuvantia.

adduntur varia: *qua re*: *adiuvantur homines*: PLAVT. Pseud. 905 si umquam quemquam di immortales voluere esse auxilio adiutum. Rud. 12 adiuvet opulentiā. 258. TER. Phorm. 786 pariter nunc opera me adiuves. CAEPIO Char. gramm. I 193, 19 *et* 196, 7 cotidie consiliis hostis adiuvari. ACC. trag. 357 rempublicam certo animo (CIC. Phil. 10, 26 epist. 13, 57, 1. 15, 2, 2). CIC. Brut. 3 semper alter ab altero adiutus et communicando et monendo et favendo. orat. 12 et huius et aliorum philosophorum disputationibus et exagitatus maxume orator est et adiutus. Verr. 4, 11 ceteris rebus adiuvamur, hac ... alimur ac sustinemur. Deiot. 13 quem antea iustis hostilibusque bellis adiuverat. Phil. 11, 34 ab eodem rege adiuti sumus et equitatu et pedestribus copiis. 12, 10 armis nostros duces. off. 2, 82 grandi pecunia. Tusc. 2, 10 quam sim hesterna disputatione tua delectatus vel potius adiutus. Att. 9, 10, 10 tua cogitatione. ad Q. fr. 2, 15, 4 te ... quibus rebus vis, adiuvabo. epist. 1, 7, 6 auxiliis eum tuis et copiis. 1, 9, 11. NEP. Timol. 2, 2 Dionysiorum opibus Corinthii. Att. 9, 3 familiares eius ..., quibus rebus indiguerunt. OV. met. 1, 540 pennis adiutus Amoris *Apollo*. LIV. 1, 25, 9 clamore ... Romani adiuvant militem suum. 1, 30, 7 publico auxilio nullo. 32, 21, 17 Aetolos tum classe adiuverunt; *passim*. VELL. 1, 8, 5 Romulus adiutus legionibus. VAL. MAX. 3, 5, 1 gratia Cicerei. 5, 2, 9. 6, 9, 11. 8, 2, 3. SEN. nat. 1, 1, 13. Pollucis et Castoris numine; *passim*. CVRT. 4, 1, 16 Strato Darei opibus adiutus. MELA 2, 78 *Herculem* adiutum imbre lapidum. MART. 11, 60, 7 nec vocibus ullis adiuvat absentem *Chione*. QVINT. inst. 7, 6, 9 se ... voluntate. FRONTIN. strat. 1, 11, 6 non solum viribus, verum etiam adfectibus. 2, 3, 9. 2, 5, 5. 24. 3, 9, 2. 3. TAC. ann. 13, 37 ope Vologesi fratris. 3, 35. PLIN. paneg. 81 nullius manu, nullius vestigio. SVET. Vit. 7 T. Vini suffragio. FLOR. 1, 8, 20 Valerius insedente galeae sacra alite. VLP. dig. 2, 11, 2, 3 exceptione (2, 11, 4, 3; *al.*). 11, 4, 1, 2 inquirendis fugitivis. PAVL. 13, 6, 17, 3 adiuvari quippe nos, non decipi beneficio oportet. GAIVS dig. 16, 1, 13 non adiuvatur hoc senatus consulto *mulier*. SCAEV. dig. 48, 4, 4 commeatu armis telis equis pecunia aliave qua re; *al.* CAPITOL. Pius 2, 8 patrimonio suo. Aur. 26, 12 auro atque argento. LAMPR. Alex. 22, 6. 47, 1. 2 CAPITOL. Maximin. 3, 6 TREB. Claud. 7, 8 VOPISC. Tac. 7, 3. AVSON. 456, 3 adminiculo eius adiutus (GREG. TVR. Franc. 4, 30 *cf.* PALLAD. 1, 34, 6). ITIN. Silv. 3, 2 orationibus sanctorum. AMM. 16, 12, 32 alios ... exhortationibus. 19, 8, 5 comitum ... celeritate. 22, 16, 22. 31, 5, 1. HIER. epist. 1, 33, 4 Helenae ... auxilio. *ibid.* Lucillae opibus. VVLG. I Esdr. 1, 4 argento. act. 26, 22 auxilio ... dei. SVLP. SEV. chron. 2, 24, 1 opibus Ptolemaei. AVG. civ. 15, 7 dum non adiuvatur relaxando, sed quiescendo frenatur. *animalia*: CIC. nat. deor. 2, 123 quae (*animalia*) ... altiora sunt, adiuvantur proceritate collorum. LVCAN. 9, 754 dipsas ... terris adiuta perustis. *corporis partes et res corporales*: OV. met. 2, 732 curā adiuvat illam (*formam*). 15, 224 adiutis aliquo conamine nervis. fast. 4, 302 voce sonante manus. SEN. epist. 111, 3 mendacio staturam. VAL. FL. 3, 564 adiutae ... pondere vires (*cf.* LVCAN. 3, 725). VARRO rust. 1, 2, 20 nisi quae (*pecudes*) agrum opere, quo cultior sit, adiuvare ... possunt. GRATT. 405 cantibus herbas. SEN. epist. 86, 21 aquā *arbores* (PALLAD. 3, 17, 8 salices aquationibus). 95, 64 radices iis, quae genuere. SCRIB. LARG. 20 medicamentum adiutum ovi infusione .... COLVM. 4, 10, 2 *semina* pampinationibus. 5, 9, 16. 12, 19, 1. LVCAN. 3, 725 adiuvit ... suo ... pondere ferrum. 5, 620 cuspide ... fulmen. VAL. FL. 6, 540 missile planta. SIL. 4, 289 nodo cursuque levi ... hastam. 5, 325 telum ... doloris ... nisu. 9, 509. PLIN. epist. 8, 8, 3 *fons* remis. APVL. apol. 62 *sigillum* munere suo. SEN. Ag. 438 ventos manu (Med. 412). epist. 94, 29 scintilla flatu levi. SIL. 14, 307 Vulcanus (*i. ignis*) turbine venti. *loca*: BELL. Afr. 60, 4 quod suum dextrum latus munitionibus adiuvabatur. SIL. 15, 220 Carthago impenso naturae adiuta favore. *res incorporales*: CIC. top. 26, 97 nec solum ... actiones, sed etiam partes orationis isdem locis adiuvantur. Planc. 67 virtus ... commendatione maiorum. nat. deor. 2, 125 basis ... trianguli, quem efficiunt grues, ea ... ventis adiuvatur. div. 2, 113 *fabulae* verbis sententiis numeris cantibus. LVCR. 1, 264 *natura* morte ... aliena. OV. trist. 2, 60 publica vota meis. Pont. 4, 13, 24 novitas numine nostra dei. LIV. 3, 62, 7 consilio ... vires. 5, 23, 1 consiliis ... res. 9, 35, 2 loco paucitatem; *passim*. FEST. 273 exemplo ... interpretationem. SEN. contr. 7, 7 (22), 17 comitatu publico preces meas. VAL. MAX. 1, 8, 6 *Martis auxilio* victoriam Romanorum. 4, 7, 2. SEN. Herc. f. 696 baculo gradum. dial. 3, 9, 1 virtus vitio. benef. 3, 35, 5 *beneficium* beneficiis; *passim*. LVCAN. 3, 471 inpulsu ventorum adiuta vetustas (VAL. FL. 2, 528). PETRON. 18 divinam providentiam ... periculo nostro. QVINT. inst. 2, 17, 5 *rhetoricen* exercitatione. 10, 6, 1 *cogitatio* tenebris noctis; *persaepe*. decl. 271 p. 110 argumentis ... quaestio. 271 p. 111 propositionem ... iudicio. 294 p. 165. 349 p. 373. FRONTIN. strat. 1, 11, 16 fiduciam suorum religione. 3, 3, 4. TAC. hist. 5, 22 caedes astu. ann. 12, 3. PLIN. epist. 10, 64 festinationem ... diplomate. TRAI. Plin. epist. 10, 82, 2. CALL. dig. 35, 3, 6 rescripto. PAPIN. 31, 76, 3 PAVL. 34, 9, 5, 10; *al.* APVL. Plat. 1, 3. mund. 20 mutuis se auxiliis adiuvantes *litterae*. TER. MAVR. 1024 prior *syllaba* est iunctis adiuta duabus (MART. CAP. 3, 274 cum nullis consequentibus adiuvatur *syllaba*). PORPH. Hor. epod. 9, 13 adiuvandum hoc pronuntiatione. DON. Ter. Andr. 175. 499 Hec. 504 Eun. 130. SOL. 5, 4 merso brachio nisum. 9, 7. 27, 4. LAMPR. Alex. 14, 6 *memoriam* mnemonico. AMM. 16, 12, 11 nox nullis sideribus adiuvanda. HIER. epist. 48, 3 conatus meos orationibus. 130, 7 voluntatem voluntate. *obiecto omisso*: PLAVT. Cas. 286 nisi tu factis adiuvas. CATO agr. 4, 2 materie adiuvabunt. LIV. 26, 24, 10 navibus ne minus viginti quinque quinqueremibus adiuvaret Romanus. PHAEDR. 5, 2, 8 vellem istis verbis saltem adiuvisses modo. COLVM. 2, 13, 3 ut stercore adiuves. *cum* per: PAVL. dig. 13, 5, 30 per exceptionem adiuvatur. GAIVS dig. 35, 2, 78 legatarios per deficientem partem. MAEC. dig. 36, 1, 67 (65), 3 per curatorem. PAVL. dig. 49, 14, 45, 9 per officium. *cum* ex: MODEST. dig. 4, 6, 33 inter eos, qui ex generali clausula adiuvantur. GAIVS inst. 3, 121[a] (*v. p. 723, 16*). *cum adverbiis*: CIC. ad Q. fr. 3, 9, 2 in quo (*consulatu Milonis*) enitar non minus, quam sum enisus in nostro, tuque istinc, quod facis, adiuvabis. QVINT. inst. 5, 9, 11 haec ... extrinsecus adiuvantur. AVG. civ. 1, 28 in solo adiuto divinitus robore voluntatis; *hoc passim.*.

additur nihil, multum *sim.*: *obiecto addito*: PLAVT. Pseud. 78 nilne adiuvare me audes? CIC. de orat. 2, 357 ut nihil hac consuetudine et exercitatione adiuvetur. Att. 9, 13, 3 nihil me adiuvit, cum posset. SEN. epist. 28, 5 nihil adiuvari te regionum varietatibus. 94, 12. STAT. Theb. 2, 302 nihil auguriis adiuta propinquis. AVG. civ. 1, 36 MART. CAP. 3, 276. TER. Haut. 982 neque me consilio quicquam adiuvas? CIC. de orat. 2, 220 quid ... meus frater ab arte adiuvari potuit? Cluent. 71 ecquid me adiuvas? 2, 55 quid ... interpretes ... Lacedaemonios ... adiuverunt? SEN. epist. 108, 87 quid me potest adiuvare rector navigii attonitus? CIC. de orat. 1, 126 non multum *orator* a magistro adiuvaretur. Verr. 4, 109 quod ... Leontini ... non sane multum me adiuverunt. off. 1, 123 ut et amicos et iuventutem et maxime rem publicam consilio et prudentia quam plurimum adiuvent. VAL. MAX. 3, 2 ext. 3 loci opportunitate, qua plurimum adiuvabatur. QVINT. inst. 10, 1, 40. CIC. Att. 11, 7, 7 me apud eum velint adiutum tantum quantum ego illos vellem. epist. 4, 6, 1 (AVG. civ. 12, 28). SVET. Tib. 13 adiutus aliquantum etiam casu. AVG. civ. 4, 5 non parum ... adiuti sunt illi gladiatores. *de rebus*: CIC. de orat. 2, 196 cum ... Marius maerorem orationis meae ... multum lacrumis suis adiuvaret. LIV. 45, 25, 2 plurimum causam eorum ... Cato. SEN. contr. 1 praef. 17 *memoria* plurimum ... arte. SEN. benef. 1, 9, 2 spes ... improbas nihil re. QVINT. inst. 12, 2, 2 mores ... nihil ... disciplina. *adiuvant res*: VARRO Men. 508 vinum 'pemma lucuns' nihil adiuvat. CIC. de orat. 1, 252 qui (*gestus*) multum oratorem adiuvat. Verr. 2, 83 nihil te iudicium Neronis. Att. 12, 16 nisi me plane nihil ulla res adiuvaret. SEN. nat. 7, 14, 4 nihil te adiuvat ista stellarum ... turba. CIC. Verr. 3, 176 quid te amicorum studium? epist. 4, 4, 5 aliquid iam noctes te adiuvabunt (dial. 12, 2, 1 illud quoque te non minimum adiuverit (12, 5, 2). epist. 17, 2 quantum ubique nos adiuvet *philosophia*. QVINT. inst. 2, 16, 16 homines ... quantulum adiuvat animus ille caelestis? SIL. 6, 250 cuspis ... haud paulum vires adiuta ruentis contra ardore ferae. AVG. civ. 18, 1. COLVM. 2, 14, 9 ea quoque res aliquantum foeni fructum adiuvat. SVET. Cal. 8 nec Plinii opinionem inscriptio arae quicquam adiuverit. *obiecto omisso*: PLAVT. Poen. 882 si quid tu adiuvas. ENN. ann. 386 siquid ego adiuro. CIC. de orat. 2, 159 Stoicus iste nil. Sulla 34 studio consilio autoritate unus adiuvit plurimum. fin. 4, 73 quid adiuvas? CAES. Gall. 7, 17, 2 quorum alteri ... non multum adiuvabant. LIV. 36, 18, 5 multum adiuvantibus, qui .... 45, 11, 6 soror plurimum adiuvit non consilio modo, sed etiam precibus. AVG. civ. 10, 32 quantum verus deus et dominus adiuvare dignatus est. 22, 29. CIC. de orat. 1, 145 quam (*doctrinam*) ego si nihil dicam adiuvare, mentiar. 2, 187 nihil adiuvante natura. fin. 3, 11 *disciplinas* nihil adiuvare arbitror. div. 2, 20 quid adiuvat divinatio? BELL. Alex. 75, 3 multum adiuvante natura loci. LIV. 36, 43, 7 SEN. epist. 94, 30 HOMER. 263 QVINT. inst. 11, 3, 16. 12, 10, 35. 12, 11, 19. CIC. epist. 9, 24, 1 Rufum ... adiuvarem, quantum possem. 13, 6, 2. 14, 12, 1.

additur in aliqua re: *obiecto addito*: *adiuvant homines*: PLAVT. Amph. prol. 3 ut vos ... voltis ... me ... adiuvare in rebus omnibus. TER. Andr. 542 ut me adiuves in hac re. CIC. orat. 142 si ... quis adiuvet in eo (*dicendo*) iuventutem. Sulla 3 qui adiuvandus in his

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

causis ... esse videatur. Mil. 68 adiutum in petitione praeturae. off. 1, 59 vicinum in fructibus percipiendis. 1, 75 in quo ipse (*Themistocles*) Areopagum adiuverit. Att. 7, 1, 9. 10, 15, 4 epist. 1, 9, 4. 2, 6, 5. 7, 7, 2. 10, 15, 2. 11, 17, 2. 13, 64, 2. NEP. Milt. 2, 2 neque minus in ea re prudentia quam felicitate adiutus est. Eum. 10, 3. LIV. 10, 8, 4 sicut in ceteris humanis pro parte virili *vos* adiuvant *homines plebei*. 21, 36, 7 seu manibus in adsurgendo seu genu se adiuvissent. 26, 15, 1 num ope eorum in bello forent adiuti (OV. Pont. 1, 1, 31 AVG. civ. 4, 8 *v. l. 35*). 34, 17, 9. SEN. dial. 11, 10, 4 in hoc omnium adiutus ingenio. COLVM. 1, 8, 5 quae (*mulier*) in quibusdam rebus *eum* ... (*vilicum*) adiuvet. PLIN. nat. 9, 38 quorum (*cornuum testudinum*) in natando remigio se adiuvant *Troglodytae*. PLIN. epist. 8, 23, 2 suffragio meo adiutus in petendis honoribus. SVET. Dom. 14 in adipiscenda morte manu eius. vita Ter. p. 30 Reiff. vita Hor. p. 45 Reiff. GAIVS inst. 3, 121[a] nisi ex epistula divi Hadriani hi quoque adiuventur in parte (*v. p. 722, 28*). APVL. apol. 73 flor. p. 33 Oud. VVLG. I par. 18, 6 I Esdr. 1, 6. 6, 22 Rom. 15, 30 II Cor. 1, 11. PLIN. nat. 8, 163 adiutum *equum* ... in attollenda priore parte corporis. 11, 27 in fetu quoque adiuvant eas (*apes*) *fuci*. EXP. tot. mundi 58 (geogr. p. 122) habet *Gallia* alteram civitatem in omnibus ei (*Treviris*) adiuvantem. PLIN. nat. 32, 1 quo maiore hominum ingenio *natura* in ulla sui parte adiuta est quam velis remisque? *adiuvant res*: CIC. de orat. 1, 239 quaero ..., quid adiuverit oratorem in his causis iuris scientia. div. in Caec. 39 in quo si te multum natura adiuvaret. epist. 2, 15, 2 multum in eo tua nos humanitas adiuvabit. LIV. 45, 5, 1 adiuvit in hoc eum res seu casu contracta seu consilio. PLIN. nat. 26, 16 Asclepiaden adiuvere multa in antiquorum cura nimis anxia et rudia. VEG. mil. 3, 19 ars belli non minus in hoc aperto conflictu quam in occultis fraudibus adiuvat eruditos. AVG. civ. 22, 22. *obiecto omisso*: CIC. off. 2, 31 quandoquidem ea (*gloria*) in rebus maioribus administrandis adiuvat plurimum. 2, 56 (55) qui ... in filiarum collocatione adiuvant. OV. Pont. 1, 1, 31 adiuvat in bello pacatae ramus olivae. 2, 7, 53 adiuvat in duris aliqua praesentia rebus. LIV. 25, 11, 8 ⟨ut⟩ in perficiendo muro adiuvaret *praesidium*. AVG. civ. 4, 8 quando Nodutus adiuvaret in bello? *nota in aliquo*: CIC. de orat. 2, 182 haec adiuvant in oratore. QVINT. inst. 2, 8, 11 aut in illo lentiore (*Ephoro*) tarditatem aut in illo paene praecipiti (*Theopompo*) concitationem adiuvandam existimavit.
in *aliquid*: LIV. 27, 39, 4 plurimum in eam rem adiuvit opinio Hannibalis. GRATT. 426 facilis Paean adiuvit in artes. SEN. contr. 10, 1, 1 ut me in inquisitionem (-one *Bursian*) paternae mortis adiuvent. SEN. benef. 2, 14, 3 a quo in damnum ac periculum suum adiutus est. QVINT. inst. 2, 8, 3 ut ... in id ... ingenia, quo tenderent, adiuvarentur. 11, 3, 179 in haec omnia statura et mira specie adiuvabatur. VVLG. Zach. 1, 15 ipsi adiuverunt in malum. ad *aliquid*: CIC. Arch. 16 si nihil ad percipiendam ... virtutem litteris adiuvarentur. CAPITOL. Pius 7, 3 filio eius ad omnia semper adiuto. 8, 4 ut ... adiuvaret ... senatores urbis ad functiones suas. EDICT. Valent. Cod. Theod. 16, 2, 20 ad ... successionem vel bona iure civili vel edicti beneficiis adiuvantur. AVG. civ. 2, 4 dii ... cultores suos ad bene vivendum quare nullis legibus adiuverunt? 4, 2. 5. 5, 12. 19. 12, 9.
CIC. off. 2, 31 *haec* adiuvant aliquantum cum ad cetera, tum ad amicitias comparandas. epist. 6, 8, 2 propinquitas locorum vel ad impetrandum adiuat crebris litteris et nuntiis vel ad reditus celeritatem. LIV. 27, 15, 9 Fabium Tarentum obsidentem leve dictu momentum ad rem ingentem potiundam adiuvit. 37, 26, 11 turpe existimabat Eumenis classem adiuvare consulem ad traiciendas in Asiam legiones. CIC. part. 94 alia *causa conficiens* ad aliquid adiuvans *est*. CAES. Gall. 5, 1, 3 quam ad rem multum humilitas adiuvat. civ. 2, 38, 2 multum ad hanc rem probandam adiuvat adulescentia, magnitudo animi .... LIV. 24, 46, 4 id maxime ad fallendum adiuvit. 29, 1, 18 eo ... enixius ad bellum adiuverunt. QVINT. inst. 5, 14, 35 multum ad fidem adiuvat audientis voluptas. APVL. apol. 32 credamus Aemiliano solere pisces etiam ad magicas potestates adiuvare.
additis aliis praep.: CIC. ac. 2, 94 nihil ... te contra soritas ars ista adiuvat. VVLG. II par. 26, 7 adiuvit eum deus contra Philistiim. AVG. civ. 3, 18 quid contra illas aquas flammasque poterant adiuvare? VVLG. psalm. 106, 41 adiuvit pauperem de inopia.

structurae: *cum* ut: CIC. Att. 7, 1, 4 ut illi hoc liceret, adiuvi. ad Q. fr. 1, 1, 43 ut amplissimum nomen consequeremur, unus praeter ceteros adiuvisti. epist. 5, 2, 9 ut ita fieret, pro mea parte adiuvi. LIV. 5, 34, 8. 7, 23, 8. SEN. nat. 3, 29, 4 omnia adiuvabunt naturam, ut naturae constituta peragantur. epist. 109, 9 calor non adiuvatur adiectione caloris, ut caleat. TAC. Agr. 21 adiuvare publice, ut templa fora domos exstruerent. VVLG. I par. 11, 10 qui adiuverunt eum, ut rex fieret. AVG. civ. 2, 23 ut septiens consul fieret, adiuverunt *dii Marium*. 3, 9. 13. 4, 5. 15. 9, 17. *cum* ne: CAT. 32, 4 adiuvato ne quis liminis obseret tabellam. *cum acc. c. inf.*: PLIN. nat. 11, 85 adiuvat *pater* ... incubare. *cf.* FEST. 198 obsidionem potius dicendum esse quam obsidium, adiuvat nos testimonio suo Ennius. DON. Ter. Andr. 64 talem esse Pamphilum adiuvat argumentum fabulae.

impersonaliter adiuvat: PLAVT. Capt. 202 in re mala animo si bono utare, adiuvat. CIC. fin. 4, 64 nihil ... adiuvat procedere et progredi in virtute, quo minus miserrimus sit, ante quam ad eam pervenerit. Q. CIC. pet. 7 multum ... novitatem tuam adiuvat, quod eius modi nobiles tecum petunt, ut. CAES. Gall. 7, 55, 10 quam ad spem multum eos adiuvabat, quod Liger ex nivibus creverat (civ. 1, 69, 2). FEST. 277 opinionem Cinci adiuvat, quod in sacrificiis publicis, cum puls fabata dis datur, nominatur refriva. VAL. MAX. 7, 7, 2 aliquantum adiuvabat heredes, quod. SCRIB. LARG. 188 praecipue ... adiuvabit, si quis coagulum leporis ... in unum miscuerit. QVINT. inst. 9, 2, 78 adiuvat ..., quod auditor gaudet intellegere. decl. 351 p. 381 multum adiuvat in defensione personae divitem, quod est integer. AVG. civ. 5, 9 quid ... eum adiuvat, quod dicit ...? LIV. 2, 5, 4 manu adiutum *esse credo*, ut tam eminens area firmaque templis quoque ac porticibus sustinendis esset. AVG. civ. 21, 1 adiuvabit me plurimum, ut multo facilius omni carens molestia immortalitas corporis in sanctis futura credatur.

nota: *adiuvando augere, adaugere*: *de aquis*: VAL. MAX. 1, 6, 3 Albanus lacus neque caelestibus auctus imbribus neque inundatione ullius amnis adiutus. SEN. nat. 4, 2, 26 in aliis terris augeri flumina imbribus: Nilum quia nullo imbre adiuvetur, tenuari (AMM. 22, 15, 10). LVCAN. 2, 217 haerentis adiuvit aquas *vis sanguinis*. PLIN. nat. 3, 53 si non adiuvent imbres *Tiberim*. FRONTIN. aq. 10 adiuvatur conpluribus aliis adquisitionibus *Virgo aqua* (14). *de rebus incorporeis*: PLAVT. Amph. 798 tu quoque huius adiuvas insaniam? PVBLIL. N 18 nisi vindices delicta, improbitatem adiuves. SEN. dial. 7, 17, 3 adiuvabo postmodo convicia et plura mihi quam putas obiciam. LVCAN. 6, 434 furorem adiuvat ipse locus. PETRON. 23 adiuvit hilaritatem comissantis cymbalistria. PLIN. nat. 2, 42 parte diei solis lucem adiuvans *luna*. SIL. 7, 440 adiuvit sacrae lentus *Paris* certamina formae. 11, 611 nec sinit adiutas ductoris crescere laudes. STAT. Theb. 9, 338 adiuvat unda fidem. QVINT. inst. 2, 15, 32 nequitiam praeceptis adiuvare. CAEL. AVR. acut. 2, 40 ex qua (*turbatione corporis*) magis adiuvari passionem dissolutione corporis indicamus. *cf.* IVV. 6, 506 nullis adiuta cothurnis.

II ***technice*** *apud medicos*: **1** *levare*: PLIN. nat. 20, 64 concoctiones adiuvant *lactucae* (20, 173. 23, 35. 27, 48). 22, 70 vomitiones adiuvat commanducata. 24, 38 excreationes pectoris adiuvat. 28, 246 purgationes mulierum (28, 250). 30, 137 dentitiones. 20, 249 oculorum aciem (25, 142. 31, 117). 37, 178 ex quo intellegitur adiutam fecunditatem. 20, 6 putant conceptus adiuvari adalligato semine (20, 32. 24, 12). 22, 83 semen menses feminarum adiuvat (24, 100). 30, 128 menstrua. 20, 37 partus. 30, 128 baculum ... parturientes adiuvat. 30, 22 cinis eorum pueros tarde dentientes adiuvat. 31, 79. *passim*. **2** *ad meliorem statum adducere, sanare*: CELS. 2, 10 periturusque sit, qui laborat, nisi temeraria quoque via fuerit adiutus. 2, 16 neque ulla res magis laborantem adiuvat, quam. 3, 9. 4, 2 alios calida cataplasmata adiuvant. 4, 7. 4, 8 thorax fomentis cataplasmatisque calidis aut siccis aut etiam humidis adiuvandus est. 4, 13 ut ... rusticos nostros epota ex aqua herba trixago satis adiuvet. 7, 15 siquidem manu nihil adiuvantur. 7, 12, 1 quia medicamenta nihil adiuvant. SCRIB. LARG. 178 tIrademus ..., quid quisque sumpserit et qua ratione adiuvari debeat. 179 adiuvari debent ... vino mero; *sim. saepissime*: PLIN. nat. 32, 120 tetanicos coagulum vituli adiuvat.
CELS. 1, 9 calor ... adiuvat omnia, quae frigus infestat. 4, 14 si vires desunt, adiuvandae sunt aqua mulsa (4, 18 PLIN. nat. 23, 121). 5, 25, 15 vocem adiuvat turis p. X I (PLIN. nat. 32, 190). PLIN. nat. 20, 74 vesicam. 23, 66 ventrem. 23, 115 stomachum. 28, 248 vulvas. 29, 121 oculorum tuniculas. 30, 32 tonsillas et fauces. *obiecto omisso*: CELS. 1, 3 quid inter haec adiuvare possunt quies et inedia? 2, 9 quaedam non uno modo tantum, sed etiam duobus inter se non contrariis adiuvant. 3, 2. 3, 20 vinum ... cum tempestivo cibo datum non mediocriter adiuvat. 4, 10. 27. 6, 6, 8. 6, 6, 32 adiuvat collyrium ... id, quod ex crocomagmate fit. SCRIB. LARG. *saepius. posteriores* 'sanare, prodesse, bene facere ad, facere ad, succurrere, opitulari *sim. praetulisse videntur*. *adde medicorum locis*: OV. epist. 20, 14 adiuvor ... nulla fessa medentis ope. PHAEDR. 3 epil. 16 senio debilem frustra adiuvare bonitas nitetur tua. SEN. benef. 7, 16, 6 hic aeger est animo; adiuvetur, feratur. dial. 12, 7, 1 haec ... levioribus remediis adiuvabunt. epist. 78, 4 nihil aeque ... aegrum reficit atque adiuvat, quam amicorum adfectus. 84, 1 quare valitudinem adiuvent vides. PS. APVL. Ascl. 37 Hermes ... nonne ... omnes mortales undique venientes adiuvat?

synonyma: *ad I*: augeo, operam do, fero, orno, exorno, conservo, suppleo, corrigo, subvenio, faveo *sim.* *opposita*: *ad I*: reprehendo, quiesco, impedio, consummo, retardo, exspecto, obsum, obsto *sim.* *Bannier.*

composita latina quae sunt ex **ad** *praep. et verbis ab* **l** *incipientibus vide sub* all-

? **Adlas** *nom. propr.* CONSVL. Ital. (chron. I p. 281 barb.) 120 eodem anno dominus noster Iesus Christus crucifixus est ... milex autem vocabatur Hieremias id est Adlas crucem custodiens. *Otto.*

Adlēctus *v.* Allectus.

Adled⟨us? *nom. vir. celt.* CORP. XIII 5278 (*Augustae Rauricae*) Adled⟨us? et⟩ Adnam⟨a⟩tus. *Diehl.*

Adletoce *v.* Letoce.

Adli, עַדְלָי, *Ἀδλί* *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 27, 29. *V.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae